THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN III

C — COMVS

MDCCCCVI — MDCCCCXII
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(**coëuntia,** -ae) *f. a* coire, coiens. *i. q. actio coeundi*: VIRG. gramm. epit. 14 p. 86, 18 coitus generaliter dicitur omnis -a sive itineris sive concordiae sive conubiorum (BEDA gramm. VII 265, 31).

coëxcito, -āvī, -ātum, -āre *a* co- *et* excitare. *scriptura* quoexcitare *fort. l. 13.* *i. q. una suscitare, excitare* (*ex somno*): ITALA Eph. 2, 6 (codd. w d e; Hil. in psalm. 124, 4 Hier. in Eph. 2, 6 p. 574 V. Rufin. Orig. in Rom. 5, 8 p. 562 M. Mar. Merc. Nest. adv. Pel. 2, 12) convivificavit nos Christo ... et -vit (συνήγειρεν, ITALA cod. g: consuscitavit vel simul suscitavit, VVLG. conresuscitavit, *cf.* HIER. *l. l. synon.* suscitaverit) et collocavit in caelestibus (*sic* Hil., colligavit codd. w d e; simulque fecit sedere Hier., Rufin.; consedere fecit Mar. Merc. VVLG.). *inde*: HIL. in psalm. 58, 6 *in Christo* -atae (excitatae *V*, quoexagitat *P*) et collocatae a dextris eius in caelestibus gentes sunt. 59, 5 a dextris deo virtus dei -ata secum (excitatus eum *V*) humilitatis nostrae carne consedit. 60, 1. 61, 5. 62, 12. trin. 1, 13 (*bis*). RVFIN. Orig. in Rom. 5, 9 p. 565 M. consurrexisse iam nos Christo et simul -atos. *Mbr.*

? **coëxerceo,** -ēre *a* co- *et* exercere, *cf.* coexercitare. *una cum aliquo exercere*: CAEL. AVR. chron. 5, 11, 133 convenit igitur corpus exercere ...: item alienis (alternis *Amann*) laboribus exercitio, hoc est colluctantium vel co⟨ex⟩ercentium (*Helmreich*), quam Graeci heterocopian vel τραχελισμόν vocant.

coëxercito, -ātum, -āre *a* co- *et* exercitare, *cf.* coexercere. *una exercere*: QVINT. inst. 2, 17, 41 artem constare ex perceptionibus consentientibus et -atis ad finem utilem vitae (*cf.* DIONYS. THRAX 115 τέχνη ἐστὶ σύστημα ἐκ καταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων). *Lambertz.*

coëx(s)isto, -ere *a* co- *et* existere. *i. q. una existere, simul esse*: *alicui* (*rei*): IREN. 2, 12, 2 alterum ab altero separari non potest, sed semper -ere ei. *ibid.* universa reliquorum Aeonum coniugationis emissio unita esse debet et semper -ere alterum [ab] altero. 2, 25, 3 neque semper -bas (*homo*) deo. 2, 30, 9 semper autem -ens filius patri olim et ab initio (CASSIOD. hist. 1, 15 p. 914^B -it ingenito deo filius). EPIST. pontif. Thiel Gelas. tract. 3, 18 non aliam quamlibet mutationem plenitudini divinitatis -ere fas est, cum sit inconventibilis per naturam. *absol.*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 33 p. 1066^C λόγος ... simplicitate -ens et unitione unum est. 1, 34 p. 1066^D dicitur semper pater, semper filius simul existens; ergo et semper consubstantialis, -ens, unum existens in patre filius est. AVG. soliloq. 2, 12, 22 ea quae in subiectis sunt, -unt.

coëx(s)tinguo, -ctum, -ere *a* co- *et* extinguere. *i. q. simul extinguere, perdere*: RVSTIC. c. aceph. p. 1213^B dicere oportebat, quia *Christus* occisus esset homo et non -ctus deus.

coëx(s)ulto, -āre *a* co- *et* exsultare. *una exultare, efferri*: PAVL. NOL. epist. 14, 4 tota propemodum Capua et celeberrima urbis ipsius ecclesia gaudio presbyteri -ans (presbyterico exultans *codd. aliquot*) dedit laudem deo.

coëxtendo, -dī, -ere *a* co- *et* extendere. *fere idem q. extendere, adaptare.* *in imag. de actione animi*: *i. q. appetere*: ITALA Phil. 3, 13 (Theod. Mops. *ad l.* p. 238, 20) unum tantum, illa quae posteriora sunt obliviscens, illis quae ante sunt, -or (τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, VVLG. extendens me ipsum). *i. q. coaequare, coaequalem putare, comparare*: MAR. MERC. contrad. Nestor. anath. 2 p. 913^A (*item* app. 23) si quis *dixerit* ... divinae naturae carnem capacem esse aut partialiter unitam carni, aut iterum in infinitum incircumscriptam divinae naturae (app. 23: cum divina natura) -erit carnem ad capiendum deum ... anathema sit. [*huc spectat dubiae aetatis*: MARIA epist. ad Ignat. 5, 2 (ed. Funk, patr. apost. II p. 53) cognosco enim mei ipsius mensuras et non -o (συμπαρεκτείνω) me ipsam tantis vobis.]

coëxulo, -āre *a* co- *et* exulare. *una exulem esse*: HIL. trin. 10, 4 -are exulantibus sanae fidei praedicatoribus veritas intellegatur.

cofia, -ae *f., orig. inc.* *tegumentum quoddam capitis. cf.* GLOSS. V 584, 8 cidaris et tiara et mitra unum sunt, scilicet pilleus, calamaucus, capeleus (*lege* cappellus) cufia sive galerum. [*val.* coïf, *it.* cuffia, *francog.* coiffe, *hisp.* cofia. *M.-L.*] VEN. FORT. vita Radeg. 13, 30 die uno, quo se ornabat felix regina ... camisas, manicas, -as, fibulas, cuncta auro, quaedam gemmis exornata ... sancto tradit altario.

cofinus *i. q.* cophinus, *q. v.*

cogiāriu(m) *pro* congiarium *scriptum* CORP. VI 2998 (*a. 229*). *Mbr.*

cōgitābilis, -e *a* 1. cogitare. *quod animo fingi potest*: SEN. epist. 58, 16 illud 'quod est' nec visu nec tactu nec ullo sensu comprenditur: -e est quod generaliter est, tamquam homo generalis sub oculos non venit. APVL. apol. 64 βασιλεύς *Platonis* paucis -is, nemini effabilis. Plat. 1, 9 alteram *naturam* esse, quam quidem δοξαστήν appellat ille et quae videri oculis et attingi manu possit, alteram, quae veniat in mentem, -em et intellegibilem. MART. CAP. 9, 922 numeros -ium notionum. CLAVD. MAM. anim. p. 47, 5 corpus ex omnibus elementis ... aeternae illius musicae vix -bus modis ... permixtum. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 44, 26 fient -es orationes (*i. enuntiata*) veritatis vel falsitatis participes hoc modo: homo est, homo non est *eqs.*

cōgitābundus, -a, -um *a* 1. cogitare. *i. q. in meditationibus defixus, cogitans* (*cf.* GLOSS. II 446, 57 σύννους): GELL. 2, 1, 2 stare solitus Socrates ... immobilis ... -us tamquam quodam secessu mentis atque animi facto. HYG. fab. 220 p. 130, 2 *Cura cretosum lutum sustulit* -a et coepit fingere.

cōgitāmen, -inis *n. a* 1. cogitare. *i. q. figmentum*: VVLG. IV Esdr. 7, 22 constituerunt sibi -n vanitatis (*de idolis, ut videtur*). MART. BRAC. iact. 5 quantum in eis (*litteris ad amicum missis*) apud illum doctissimus videatur ... sagaci quodam commendationis suae -e praedivinat *homo gloriosus.*

cōgitāmentum, -ī *n. a* 1. cogitare. *i. q. res excogitata, consilium. cf.* GLOSS. II 102, 52 -um ἐνθύμημα (mentis conceptio *add. marg.*): LVCIF. non conv. p. 13, 10 Constantius imperator, qui finxeris pacem te facere, ut fuerunt mala -a (VVLG. IV Esdr. 13, 37 arguet ... impietates ... quae tempestati appropinquaverunt propter mala -a eorum et cruciamenta quibus incipient cruciari). VVLG. IV Esdr. 7, 57 hoc est -um certaminis, quod certabit, qui super terram natus est homo.

cōgitātē, cōgitātim *v. s.* 1. cogito.

※**1. cōgitātio,** -ōnis *f. a* 1. cogitare. PAVL. FEST. p. 66 -o dicta velut coagitatio, id est longa eiusdem rei agitatio in eadem mora consilii explicandi. AVG. trin. 11, 3, 6 p. 988 ex memoria et interna visione et quae utrumque copulat voluntate. quae tria cum in unum coguntur ab ipso coactu -o dicitur. ISID. diff. 2, 87 memoria praeterita retinet, mens futura praevidet, -o praesentia complectitur. [*in codd. confusum cum* agitatio: CIC. inv. 2, 163 *cf.* COMMENT. Lucan. 2, 383 *p. 1456, 47.* *cum* contagio: CAES. Gall. 6, 13, 7 (-e α, contagione $A^2β$; *cf.* MACR. somn. 1, 8, 8 *p. 1456, 61*) QVINT. inst. 11, 2, 10 VOPISC. Aurelian. 32, 2.] *legitur et singul. et plur. num. inde a* RHET. Her. (*7^ies*). *frequentant* CIC. (*222^ies*) LIV. (*28^ies*) VITR. (*20^ies*) SEN. philos. (*77^ies*) QVINT. (*85^ies*) APVL. (*33^ies*) VVLG. (*143^ies*) AVG. *praeterea habent binis locis*: VARRO CAES. SVET. FRONTO, *singulis*: HIRT. Gall. BELL. Alex. NEP. RVT. LVP. COLVM. *deest*: SALL. MELAE SCRIB. LARG. FLOR. *et, cum ad hexametrum versum non conveniat, poetis praeter* CATVLL. PHAEDR. MART. AVSON. (*sing. locis*) PVBLIL. (*bis*).

I *pertinet ad merum* ***intellectum***: *cf.* AMBR. off. 1, 22, 98 -es verum exquirere et quasi emolere muneris habent. HIER. in Ezech. 16, 32 p. 177 λογισμοὺς καλούς i. e. -es bonas. in Abd. 10 p. 374 *saepe.* AVG. gest. Pelag. 4, 12 p. 64, 2 -o vocari solet, cum aliquid in mentem venit, etsi consensio non sequatur; *quae seq. v. p. 1453, 37.* GLOSS. λογισμός, διαλογισμός, ἐνθύμησις, ἔννοια, ἐνθύμιον. II 362, 8 λογισμὸς ἐπὶ διανοίας animus, haec -o, haec ratio.

A *i. q.* ***deliberatio, consideratio***: 1 *i. q. vis qua cogitamus*: a *artiore usu*: RHET. Her. 3, 16, 28 naturalis *memoria* est ... simul cum -e nata. 4, 43, 55 quis est tam tenui -e praeditus *eqs.?* CIC. Verr. 3, 134 Verrem tantum avaritia ... fuisse, ingenio et -e nulla. Phil. 2, 31 sobrii hominis. 2, 116 fuit in illo ... cura, -o, diligentia. de orat. 1, 14 tantum, quantum ingenio et -e poterant, consequebantur. ac. 2, 142 *syn.* mentis. nat. deor. 2, 18 *ibid.* rationem, mentem, consilium, prudentiam. 3, 21 num igitur idcirco in urbe esse rationem -em mentem putas? leg. 1, 22 *animal* particeps rationis et -is. Tusc. 1, 61 quae *vis* inventio atque -o dicitur. 1, 66 vim memoriae, mentis, -is. VELL. 2, 73, 1 manu promptus, -e (cogitator *AP*) celer. SEN. dial. 3, 3, 7 *ibid.* prudentia providentia diligentia. COLVM. 2, 2, 2 quae (*genera rerum describendarum*) possunt et -e mentis et ambitu verborum facile cogitari. PLIN. nat. 7, 188. QVINT. inst. 2, 16, 15 *syn.* intellectum. decl. 290 p. 159, 7 qui *dolor* clusus et intra -em receptus abstulit mentem. PLIN. epist. 2, 11, 14 utcunque tamen animum -emque collegi. HYG. astr. 2, 15 p. 52, 24. APVL. Plat. 1, 5 materiam nec tactu solo, neque tamen sola opinione -is intellegi. 1, 10 horum enumeratio ... intellectum -is invenit. met. 1, 3 supra captum -is ardua. IREN. 1, 1, 1 ennoeae id est -i. VVLG. sap. 17, 11 timor ... est proditio -is (λογισμοῦ) auxiliorum (*i. quae -o suppeditat*). AVG. civ. 14, 16 p. 38 *ut* paene omnis acies et quasi vigilia -is obruatur *a voluptate.* c. Faust. 21, 3 p. 572, 10 inaccessibili secreto a -e humana seclusum est, quemadmodum deus et damnet *eqs.* in euang. Ioh. 23, 11 in mente tua video ... memoriam tuam et -em tuam. serm. 220 p. 1089^C PHYSIOGN. 11 p. 18, 3. GREG. M. moral. 1, 34 ipsa inquisitionis exercitatione fatigata illorum -o. *cf. etiam p. 1447, 74 sqq.* b *inde latiore usu fere i. q. anima* (*cf.* ACT. Archel. 10 (9), 1 nomina autem animae sunt ... intellectus -o [λογισμός]. GREG. M. moral. 12, 62 mens habitat in -e): QVINT. decl. 321 p. 263, 26 quae *via* penitus in -bus sedeat. APVL. mund. 24 vetus opinio est atque -es hominum omnium penitus insedit. AVSON. 152, 20 -o numinis praesentiam sentit pavens. VVLG. eccles. 10, 20 in -e tua regi ne detrahas. II Macc. 7, 21 femineae -i (λογισμῷ) masculinum animum inserens. AVG. civ. 6, 4 p. 250 daemones ... noxias opiniones ... occulte inserunt -bus impiorum et aperte aliquando ingerunt sensibus. 21, 7 p. 502? contin. 2, 4 p. 145, 14 quos *reos occultos* etiam solus inquinat in -e consensus i. e. interioris verbum malignum. GREG. TVR. Franc. 9, 32 quod nunquam ... vel in -e ... habere potuit. GREG. M. moral. 1, 13 visu nostro non possumus alienae -is tenebras illustrare.

2 *de actu deliberandi* (*hic eos quoque affero locos, qui an ad*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 2, 3 *pertineant dubites)*; *cf.* AVG. civ. 16, 6 p. 132 motibus sanctis hoc est -bus piis. **a** *generatim: absolute vel c. genet. subiect. personae*: CIC. Verr. 2, 58 vidi . . . forum . . . adornatum ad speciem magnifico ornatu, ad sensum -emque acerbo et lugubri. de orat. 2, 150 reliqua sunt in cura, attentione animi, -e, vigilantia, assiduitate, labore. Tusc. 4, 18 sollicitudo *est* aegritudo cum -e. parad. 17 *ibid.* spes omnis et ratio. nat. deor. 3, 71 quae enim libido aut suscipitur nisi consilio capto aut sine animo motu et -e, id est ratione? phil. frg. V 81 congruere enim cum -e magna voluptas corporis non potest. V 94. Att. 2, 16, 1 ut somnum mihi ademerit *epistula*, sed id -e magis quam molestia. VARRO ling. 6, 42 minime putat volgus esse actionem -em. CELS. 1 praef. p. 12, 34 obscuris omnibus *causis* non a -e artificis, sed ab ipsa arte reiectis. SEN. contr. 2, 4, 2 illi videlicet in hac -e tacebant. CVRT. 3, 6, 8. SEN. epist. 55, 11 si quicquam esset -bus clusum. 83, 1. PLIN. nat. 36, 97 in ea -e fessum. QVINT. inst. 1, 12, 11 minus afficit sensus fatigatio quam -o. 11, 2, 36 animum -bus aliis liberum. *al.* decl. 260 p. 67, 23 sinite illos . . . nihil ad animum vestrum, nihil ad -es pertinere. 263 p. 75, 15. ITALA (Aug. civ. 20, 26) *et* VVLG. sap. 1, 9 in -bus (διαβουλίοις) enim impii interrogatio erit. 9, 14 (Aug. civ. 12, 16 VVLG.) -es (λογισμοί) enim mortalium timidae. Rom. 1, 21 (Priscill. tract. 1, 8 Aug. civ. 8, 10 *al.* VVLG.) evanuerunt in -bus (διαλογισμοῖς) suis. HIL. syn. 48 unde carni . . . in -bus humanorum cordium scientiam (*suppleas fere* venisse putemus)? AVSON. 419, 30 adiciat aut sermone libere aut -e liberius. HIER. epist. 98, 21 absque sensu et -e sententia. VVLG. Iob 12, 5 lampas contempta apud -es divitum. sap. 1, 5 (λογισμοί). Sirach 43, 25. AVG. civ. 11, 21 p. 489 neque enim *dei* intentio de -e in -em transit. 15, 25 p. 114. trin. 14, 26, 25 *saepe.* MACR. sat. 5, 13, 4 celerius -e. FVLG. virg. cont. p. 104, 16 CASSIOD. hist. 5, 20 p. 1028^{C}. GREG. M. moral. 3, 57 cunctis -bus interior . . . arcani propositi intentio resistit. 15, 13 os quippe cordis -o est. *adde l. 74 sqq.* *acced. genet. subiect. rei*: PHAEDR. 4 prol. 7 sua cuique cum sit animi -o (HIER. epist. 98, 20 tacita quippe animi -o arcanus eius est sermo *eqs.* CASS. FEL. 60 p. 148, 18). GREG. M. moral. 12, 10 quasi fluctus maris sunt -es mentis. *genet. cuiusdam qualitatis*: APVL. mund. praef. p. 287 sapientiae. SVLP. SEV. dial. 1, 20, 6 se ipsum occultis -bus vanitatis purgare non potuit. OP. imperf. in Matth. 4 p. 658^{A} pro sola -e superbiae. GREG. M. moral. 2, 82 repressis praesumptionis suae -bus (2, 84 praesumptionum -es). 2, 83 se peccare in -e suae aestimationis. *nota de picis*: PLIN. nat. 10, 118 meditantesque intra semet cura atque -e intentionem non occultant.

b *seq. genet. obiect. vel* de: *α i. q. deliberatio, fere i. q. inventio*: CIC. leg. 1, 12 quod *iuris interpretatio* dicendi -em auferat sine qua ad nullam maiorem causam unquam ausus sum accedere. VITR. 9 praef. 13 unius rei -bus (*coni. Rose*, concitationibus *codd.*, concertationibus *edd.*) maxime sunt suspecti *hi mathematici.* 10, 9, 1 -o scripturae. LIV. 6, 28, 7 has inanium rerum inanes ipsas volventes -es. QVINT. inst. 4 praef. 7 ipsa -e suscepti muneris fatigor. PIVS Fronto p. 94, 23 N. placide quiescas sine ullius instantis officii -e. HIL. trin. 12, 40 non patitur hoc existimari in deo minutarum rerum particulatas -es. AMBR. off. 1, 22, 98 bonarum rerum subeat animum -o (*opp.* appetitus). VVLG. Sirach 22, 19 cor confirmatum in -e (διανοήματος) consilii. *affines locos v. p. 1453, 54 sqq.* de: CIC. Tusc. 5, 70 ipsa enim -o de vi et natura deorum studium incendit *mentis* . . . cum . . . videt. CAES. Cic. Att. 9, 7^{c}, 1 de his rebus rogo vos, ut -em suscipiatis. VITR. 9 praef. 10 de eo *furto.* *β fere i. q. recordatio, reductio ad mentem*: CIC. Sest. 11 vestram memoriam ad timoris praeteriti -em excitate. Arch. 14 -e hominum excellentium. Tusc. 3, 39 huius . . . vitae. 3, 46 bonorum. Att. 1, 11, 3 illius loci non modo usus sed etiam -o delectat. epist. 5, 13, 5 *syn.* commemoratione. 7, 3, 1 *al.* VAL. MAX. 7, 8, 8 inter ipsam enim fallacis et ingratae culpae -em spiritum posuit. SEN. contr. 9, 1, 15 nobilitatis suae -e insolentem. CVRT. 7, 8, 4 periculi (AVG. in Gal. 56). *al.* SEN. dial. 5, 42, 2 mortalitatis (GAIVS dig. 39, 6, 31, 2). benef. 6, 19, 3 nullam . . . habuit -em . . . mei. epist. 30, 17 mortis (PAVL. dig. 39, 6, 35, 4 COD. Iust. 6, 22, 8, 16 *al.*). 63, 7 amicorum defunctorum. *al.* QVINT. decl. 252 p. 33, 28 superbiae vestrae. 272 p. 116, 22 bellorum. 274 p. 121, 21 post se futurorum. *al.* PS. QVINT. decl. 3, 6 p. 46, 22. PAVL. dig. 24, 1, 12. 40, 9, 15 pr. propter facinorum suorum -em iam de poena certus esse poterat. *al.* VVLG. sap. 4, 20 in -e (συλλογισμῷ) peccatorum suorum. AVG. civ. 1, 19 p. 33 sanctitatis. fid. et symb. 4, 10 muliebrium viscerum. IVLIAN. epit. novell. 65, 10 caelestis iudicii. CASSIOD. in psalm. 118, 23 sensum doloris sui aeterni praemii -bus molliebant. *inde absolute, interdum fere i. q. memoria*: CIC. de orat. 2, 175 his igitur locis in mente et in -e defixis. Lael. 104 nec illa extincta sunt alunturque potius et augentur -e et memoria mea. LIV. 33, 33, 4 laetitia . . . gratis et -bus et sermonibus renovata. SEN. nat. 6, 32, 12 effice illam (*mortem*) tibi -e multa familiarem. QVINT. inst. 10, 7, 30 cetera, quae domo afferunt, -e complectantur. 10, 7, 32. AVG. civ. 5, 20 p. 231 *fortitudo* teneat . . . voluptatem fortiter in animi -e, ut per . . . recordationem mitiget *eqs.* *nota*: CAPITOL. Maximin. 17, 5 ut oblivionem -is acciperet, vino se primo die obruisse dicitur.

c *respicitur ad verba antecedentia vel sequentia*: CIC. Brut. 1 qua in -e . . . recordabar (Tusc. 3, 60 quae -o . . . luctum levat. epist. 5, 13, 2 AVG. civ. 22, 6 p. 565). Att. 14, 22, 2 haec me species -oque perturbat (LIV. 1, 6, 4 intervenit deinde his -bus avitum malum, regni cupido. 42, 49, 8. CVRT. 7, 1, 25 has -es, has inter se colloquentium voces. 10, 5, 14. SEN. nat. 2, 59, 13 non erit huic -i locus. epist. 78, 26. 102, 29 QVINT. inst. 6 praef. 12). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 -e ea . . . sum confirmatus. CELS. praef. p. 6, 6 nihil istas -es ad medicinam pertinere. CVRT. 9, 6, 18 non eadem est -o eorum . . . et mea (PLIN. epist. 5, 5, 7 te quoque eadem -e terreri). *seq. interrogatio indirecta (hi loci inter locos p. 1447, 83 sqq. et 1451, 31 sqq. allatos medium quendam tenent locum)*: *fere i. q. quaestio*: CIC. Tusc. 1, 51 multo difficilior occurrit -o . . . qualis animus in corpore sit. 2, 53 haec -o, quid patientia . . . dignissimum sit, non solum animum comprimit. Att. 14, 20, 4 suscipiam -em, quidnam istis agendum putem. LIV. 10, 45, 3 subibat -o animum, quonam modo . . . futura . . . fuisset, si. 26, 18, 10 silentium subito ortum et tacita -o, quidnam egissent. CVRT. 10, 5, 7 ad -es, quid . . . esset, dolore converso. SEN. epist. 83, 8. PETRON. 41 in multas -es deductus sum, quare. VVLG. Luc. 9, 46 (διαλογισμός). AMM. 14, 11, 6 anxia -e quid moliretur haerebat. *interrog. directa*: SEN. contr. 7, 3 (18), 1 in illas -es abii: ergo quisquam tam infelix fuit? SEN. dial. 10, 17, 1 QVINT. inst. 3, 8, 41. *fere i. q. reductio ad mentem, recordatio*: CIC. Lael. 27 orta amicitia . . . -e quantum illa res utilitatis esset habitura. BRVT. Cic. ad Brut. 2, 3, 6 nunquam dimittere . . . -em, cuius sit filius. LIV. 39, 36, 1 *iniecta erat* -o quam non ex aequo disceptatio futura esset. 42, 49, 4 subit . . . -o animum (SEN. benef. 1, 11, 3 PLIN. nat. 36, 112 QVINT. decl. 330 p. 299, 6).

iuncturae potiores ad A 2: **a** *iuncturae verbales*: *α subiectum*: -o (-es): accusat: ITALA (Aug. civ. 20, 26) *et* VVLG. Rom. 2, 15 -bus . . . accusantibus vel etiam excusantibus. adhibet: CIC. Tusc. 5, 111 oculos advocatos. ascendunt: VVLG. Luc. 24, 38 in corda vestra. *cf. sub A 3.* avocat: QVINT. inst. 8, 2, 23. capit: CIC. Marcell. 6 ut ea vix cuiusquam mens aut -o capere possit (*cf.* SEN. epist. 87, 24 recipit). commovet: CVRT. 8, 3, 14 animum. complectitur: ISID. diff. 2, 87. comprendit: APVL. mund. 24 HIER. epist. 59, 1, 2 (*ibid. passive*). *cf. sub γ* (deprehendunt *v. p. 1452, 71*). confitetur: VVLG. psalm. 75, 11 -o (ἐνθύμιον) hominis confitebitur tibi (*deo*). conturbabant: ITALA Dan. 7, 28 (Aug. civ. 20, 23) me (διαλογισμοί, VVLG. -bus meis conturbabar). VVLG. Dan. 4, 2. 16. *al.* declinat: LACT. opif. 18, 7. deest et superest: PVBLIL. E 5. delectat: CIC. Att. 1, 11, 3. *cf. p. 1450, 55.* descendit: SVLP. SEV. epist. 2, 1 unde -o tota descenderat. deterret *v. sub* terret. detinet: VITR. 10, 11, 2. dicit: HIER. epist. 22, 3, 4 *si* coeperis aestuare et dixerit tibi -o tua. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 276^{D}. II 20, 12. elevat *v. l. 56.* evigilat: *v. s.* vigilat. excitavit: CIC. Planc. 55. excusat *v. sub* accusat. exercet: SEN. benef. 3, 2, 3 quidquid frequens -o exercet ⟨et⟩ renovat. fatigat: QVINT. inst. 4 praef. 7 -e . . . fatigor. FRONTIN. strat. 2, 5, 30 fatigatum nocturnis -bus. fluctuat *v. p. 1450, 43.* impedit: CIC. Tusc. 1, 46 -e . . . impediti . . . nec videmus nec audimus. incendit: CIC. Tusc. 5, 70. incidit: CIC. Att. 13, 32, 1. *cf. sub γ.* ingerunt se: GREG. M. moral. 16, 53. intimat *cf. p. 1450, 61.* intravit: VVLG. Luc. 9, 46. intuetur: CIC. Phil. 10, 23. it: SEN. dial. 11, 11, 7 -o eius circa omne caelum it. QVINT. inst. 11, 2, 3 cum semper -o ultra eat (*cf.* redit: QVINT. inst. 1, 7, 33. subit: LIV. 10, 45, 3 QVINT. inst. 11, 2, 33 ITALA Luc. 24, 38 [Tert. adv. Marc. 4, 43]. *adde supra l. 25 sq. 1451, 36 et persaepe*). levat: CIC. Tusc. 3, 39 Thyestem. 3, 60 luctum (*cf.* 3, 34 elevetque aegritudinem). medetur: CIC. Tusc. 3, 74 dolori. occaecat: PLIN. nat. 11, 146 QVINT. inst. 10, 3, 30. SEV. MINOR. p. 740^{D} -um tenebris lucem occaecantibus oculorum. occupant: QVINT. inst. 10, 1, 32 occupatum variis -bus iudicem. SVLP. SEV. epist. 2, 1. *cf. sub b; aliter* VAL. MAX. 5, 9, 4 *p. 1456, 3.* occurrit: CIC. Tusc. 1, 51 QVINT. decl. 319 p. 254, 7. pariunt: CIC. rep. 6, 10 -es sermonesque nostri pariant aliquid in somno tale. pavent: APVL. met. 5, 19. percurrit: QVINT. inst. 11, 2, 18. perrumpit: SEN. dial. 8, 5, 6 caeli munimenta. praestat: SEN. contr. 2, 5, 20 quidquid longa -o aliis praestatura erat, huic prima intentio animi dabat. SEN. epist. 107, 4. rapit *v. p. 1453, 3.* recurrit: SEN. dial. 11, 20, 1 ad me. redit *v. sub* it. refugiunt: QVINT. decl. 270 p. 109, 1. renovat *v. sub* exercet. repperit: MACR. somn. 2, 1, 8. revertuntur: QVINT. inst. 11, 2, 17 in mentem. subit *v. sub* it. succedunt: VVLG. Iob 20, 2. suffragatur: QVINT. inst. 11, 3, 121. suggerit: BENED. reg. 65 l. 11. superest *v. sub* deest. tangit: CIC. Verr. 4, 65. terret: PLIN. epist. 5, 5, 7 (*cf.* CIC. Tusc. 4, 76 deterret). traducit: LACT. opif. 18, 7. trucidat: PASS. Andr. long. 3. tumet: GREG. M. moral. 8, 39 (*cf.* 12, 10). valet: RHET. Her. 3, 19, 32. versatur: CIC. off. 1, 19 omnis autem -o motusque animi aut in consiliis capiendis . . . aut . . . versabitur. 1, 132. vertitur: CIC. off. 1, 156 -o in se ipsa. vident: APVL. mund. 30. vigilat: CIC. div. 2, 140 vigilantium -um vestigia (*nisi* vigilantium *genet. subiect. masc. censeas*). *cf.* CIC. parad. 17 evigilarunt. Att. 9, 12, 1 consilia . . . evigilata tuis -bus. *aliter* VVLG. Ier. 51, 29 *p. 1455, 11.* volvitur: MIN. FEL. 1, 5 cum per universam . . . aetatem mea -o volveretur. *β obiectum directum vel indirectum*: cogitationem (-es): abducere: CIC. Tusc. 1, 38 (*syn.* sevocare mentem). abicere: CIC. Lael. 32 qui suas omnes -es abiecerunt in rem tam humilem (*syn.* ad voluptatem omnia referunt). abstrahere:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. nat. 4,1,1. adicere: SCHOL. Cic. Bob. p. 74,23 Hild. afferre: QVINT. decl. 347 p. 369,6 (*cf.* CIC. off. 2,2 conferre. fin. 3,60 referri). agitare: APVL. met. 11,29 (*var. lect.* cog-) HIL. trin. 9,59. *cf.* CIC. orat. 134 *p. 1450, 55.* amplecti: CIC. Att. 12,35 ⟨ut⟩ hanc -em toto pectore amplectare. aperire: CIC. or. frg. A VIII 1. avertere: CIC. epist. 6,1,1 a miseriis -em. avocare: SVLP. RVF. Cic. epist. 4,5,5. circumcidere: CELS. 4,32. cogere: HIER. epist. 76,2 totam -em ad mentis cogerent puritatem. concipere *v. p. 1451, 69 sq.* conferre *v. sub* afferre. consulere: APVL. met. 6,5. convertere: SEN. benef. 6,7,2. distorquere: PETRON. 55 non diu -e distorta. excutere: SEN. epist. 83,7. exigere: QVINT. inst. 5,10,125. expectare: QVINT. inst. 2,4,15. figere: CIC. epist. 2,6,3 (*cf.* defigere Phil. 7,5). flectere: SEN. benef. 7,31,2 ad illa itaque -es tuas flecte. habere: CIC. parad. 10 SEN. benef. 6,19,3. *adde sub A 3 et p. 1453, 13.* immorari: PLIN. nat. 1,8,8 (-bus). impedire: CIC. epist. 4,6,2 SEN. epist. 80,1 *al.* APVL. flor. 16 p. 72 (*pass.*). incitare: HIL. trin. 9,59. incumbere: TAC. dial. 3 (-i). indigere: CIC. inv. 1,86 (-is). infigi: SEN. dial. 11,18,5; *cf. p. 1450,28.* inhaerere: VAL. MAX. 8,7 ext. 5 (-bus). inire: ARNOB. nat. 6,11 (*cf.* SEN. epist. 26,3 ire in -em). inquirere: MIN. FEL. 10,5. inserere: QVINT. inst. 6 praef. 14 (*passive*). intendere: SEN. epist. 65,18 ad sublimia. QVINT. inst. 10,3,24. *cf. sub* tendere *et sub II A 2.* interesse: MIN. FEL. 32,9 *deus* interest -bus nostris. interrumpere: SEN. epist. 56,11. 83,7. mittere: SEN. epist. 55,8. 91,17 (*cf.* VAL. MAX. 7,3 ext. 3 si altior -o demissa fuerit. BRVT. Cic. epist. 9,3. SEN. dial. 11,6,6 dimittit. 7,6,1. epist. 5,8 praemittimus. QVINT. inst. 10,3,24 remittere). morari: QVINT. inst. 1,1,28. 5,10,125. munire: GREG. M. moral. 14,18. mutare: AVG. civ. 11,21 non ex hoc in illud -e mutata. occupare: LIV. 4,57,1. 27,3,8. *cf. sub a.* occurrere: PLIN. nat. 2,3 quasi non eaedem quaestiones semper in termino -i sint occursurae. APVL. met. 3,23. omittere: CIC. Phil. 11,23. ordinare: SEN. dial. 10,9,1. praeparare: QVINT. inst. 10,6,6. proponere: CIC. rep. 1,35 PHYSIOGN. 9. referre *v. sub* afferre. reformare: PS. QVINT. decl. 3,6. regere: SEN. benef. 4,34,1 GREG. M. moral. 14,18 (*cf.* CIC. ac. 2,66 derigere). relinquere: QVINT. inst. 6,1,44 quem *affectum* melius infirmus actor tacitis iudicum -bus reliquisset. PS. QVINT. decl. 2,5. reservari: PLIN. paneg. 25. subicere: CIC. Cluent. 6 quae contraria sint taciti -i vestrae subiciatis. AMM. 14,11,18. suscipere: CIC. Phil. 2,31 Att. 14,20,4 CAES. Cic. Att. 9,7^{c},1. sumere: VITR. 9 praef. 10 in se sumeret sibi de eo -em. tendere: GREG. M. moral. 12,53 ad compatiendum (*cf. sub* intendere). terminare: CIC. Arch. 29. tractare: SEN. epist. 62,1. *cf. sub γ.* tradere: CIC. Font. 23 quae dicuntur a testibus coniecturae et -i traduntur. SEN. epist. 9,16 -bus suis traditus. 102,1. traducere: CIC. Tusc. 3,37. tueri: GREG. M. moral. 14,18. vacare: SEN. contr. 10,4,17 vacare homines huic -i, ut curent, quid (*cf.* CIC. Att. 9,11^{a},3 aliquid impertias temporis huic quoque -i). versare: PHYSIOGN. 77 p. 102,5 *al. cf. sub γ.* volvere: LIV. 6,28,7 CVRT. 10,5,14. 10,8,9 ARNOB. nat. 6,11. uti: CIC. off. 1,132 Att. 11,5,1. *γ abl. instrumenti vel causae* (*quae hic desideres, v. sub a*): cogitatione (-bus): abstrahi: CIC. off. 3,4 -e tacita a solitudine abstrahamur. adiuvare: CIC. Att. 9,10,10. agere: PETRON. 127. agitare: LIV. 35,28,7 -bus . . . animum agitaverat. SEN. epist. 32,5. assequi: CIC. Att. 11,23,2 (*cf.* consequi: CIC. Cato 41). attingere: CIC. de orat. 3,9 (*cf.* APVL. mund. praef. p. 289 contingere). collaudare: FIRM. err. 12,1. colligere: FIRM. err. 1,2. complecti: CIC. Tusc. 1,51. off. 1,117 animo et -e. orat. 1. 8 -e . . . et mente. QVINT. inst. 10,7,30. comprehendere: CIC. Flacc. 66 animis et -e. Tusc. 1,50 de orat. 3,21 FAV. EVL. 2,18 AVG. civ. 22,22 p. 605 BOETH. in Porph. comm. pr. 1,3 p. 8,20. *cf. sub α.* concipere *v. sub* percipere. conquirere: CIC. de orat. 2,130. conscendere: HIER. epist. 14,10,3 illuc -e. consequi *v. sub* assequi. considerare *cf. p. 1450,58.* constare: RHET. Her. 3,6,10. contingere *v. sub* attingere. convertere: CIC. de orat. 1,6 te animo et -e. cupere: Q. CIC. epist. 16,8,1. decerpere: BOETH. mus. 1,2 p. 188,13 animo et -e. dicere: VITAE patr. 3,4. differre: CIC. Tusc. 4,24 haec . . . -e inter se differunt, re quidem copulata sunt. discurrere *v. sub* percurrere. distinguere: CIC. off. 1,95. 2,10 (*cf.* seiungere). districtum *esse*: AMM. 18,4,7. duci: CIC. de orat. 3,160. effeminari: CIC. Tusc. 1,95. erui: CIC. de orat. 2,174 reliqua *argumenta* cura et -e eruuntur. exedere: CVRT. 10,8,11 -bus animos. explicare: VITR. 1 praef. 1 de architectura . . . magnis -bus explicata edere. *aliter v. p. 1451, 72.* fingere *v. p. 1452, 52.* fluctuare: APVL. met. 7,4 HIER. epist. 22,35,2. *cf. p. 1450, 42 sq.* haurire: CIC. Phil. 11,10. incidere: AVG. serm. ed. Mai 31,1 in illud. *cf. sub α.* instruere: APVL. met. 5,10. intellegi *cf. p. 1446, 60.* intentum *esse*: CIC. de orat. 2,149 SEN. epist. 51,10. 66,6 (*cf.* districtum *esse et sub β*). maerere: CIC. epist. 5,16,4. peccare: HIER. epist. 51,1,1 AVG. civ. 19,27 p. 403. *cf. p. 1447, 39.* percipere: CIC. de orat. 2,357 auribus aut -e. nat. deor. 1,105. APVL. Plat. 1,9 percipitur et concipitur (*cf.* CIC. off. 1,81 praecipere -e futura. APVL. Plat. 1,6 una essentia -e sola concipitur. ARNOB. nat. 1,27 *deum* nostris -bus concipi [*sc. cum oremus*]. HIER. epist. 53,5,3. *cf. sub δ; aliter v. p. 1452, 65*). percurrere: CIC. de orat. 1,218 (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 1 p. 255^{B} -e [τῷ νῷ] discurro per prophetas. *cf. sub* vagari). perlustrare: SEN. dial. 11,11,6. pervolvere *v. sub* volutare. pingere: HIER. epist. 36,1,1 (depingere *v. p. 1452, 59*). praecipere *v. sub* percipere. praeparare: CIC. div. 1,121 praeparato animo . . . bonis -bus. psallere: NICET. psalm. 2 p. 69,15 B. recurrere: SVLP. SEV. dial. 1,24,1 ad Martinum. revolvere *v. sub* volutare. saepire: CIC. de orat. 2,147. seiungere: CIC. Tusc. 4,29. *cf.* distinguere. separare: CIC. off. 1,95 quod -e magis a virtute potest quam re separari (*aliter v. p. 1452, 82*). tacere: AVG. trin. 15,28,51 p. 1098^{C} non enim -bus taceo etiam tacens vocibus. tractare: PS. QVINT. decl. 5,15 HIER. epist. 98,3 (*cf. sub β et* pertractare: CIC. inv. 1,19 fin. 2,18 SEN. dial. 12,10,3). vagari: PALLAD. hist. mon. I 21 p. 300^{A}. versare: CIC. nat. deor. 3,68 huc et illuc -e rationem. AVG. civ. 11,26 p. 498 imagines *al. cf. sub β. δ.* versari: ARNOB. nat. 2,13 circa illum -e ac mente. SVLP. SEV. dial. 1,1,4 tecum animo et -e. videre: APVL. Plat. 1,5 mund. praef. p. 287 (*cf.* ARNOB. nat. 2,16 pervidere). visere: SEN. nat. 7,30,3. volutare: LIV. 9,17,1 quibus saepe tacitis -bus volutavit animum (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1,2,5 revolventem. 3,13,3 causam doloris . . . accusante et defendente invicem -e pervolvens. *cf. sub β, adde sub δ*). *nota verb. corrupt.*: QVINT. decl. 314 p. 237,8 totum scelus mente et -e perflexum (*codd.*, perplexum *Rabbow, alii aliter*).

δ cum praepositionibus: in -es (-em): abire: SEN. contr. 7,3(18),1. cadere *sim. v. p. 1452, 62.* deduci: PETRON. 41. emicare: SEN. epist. 79,12. ire: SEN. epist. 26,3. venire: SEN. dial. 6,11,4 AVG. immort. 4,6 LEO M. serm. 70,1. *cf. sub A 3.* *adde*: QVINT. decl. 290 p. 159,7 *dolor* intra -em receptus. in -e (-bus): agere: AVG. in psalm. 36 serm. 3,19 p. 394^{B} multa ago . . . pugnans adversus malas suggestiones. concipere: AVG. civ. 19,4 p. 359 deum. constituta est *oratio*: DON. Ter. Ad. 30. defixum esse: CIC. de orat. 3,17 (*cf. p. 1449,17*). dicere: VVLG. psalm. 138,20 (*cf.* AVG. serm. 11,2 loquitur). esse: QVINT. decl. 270 p. 108,3 mihi in -e tum lex fuit. 335 p. 318,18 in quibus -bus fuerim. *cf. sub A 3.* versari: CIC. Cluent. 69 rep. 1,35 QVINT. decl. 329 p. 296,11. *adde*: APVL. met. 11,20 hanc . . . imaginem diu . . . apud -es meas revolvebam. ab -e: abducere: CIC. fin. 5,87. abstrahere: CIC. Sull. 11 Tusc. 3,33. ad -em: avertere: LIV. 3,58,3 ab ira . . . ad cognitionem -emque animos. SEN. epist. 78,18 AVG. epist. 173,6. revocare: CIC. Tusc. 3,46. versare: CVRT. 6,6,27 se. sub: ARNOB. nat. 1,46 quid sub obscuris -bus continerent (*syn.* volverent). 2,5(6) nec saltem vobiscum sub obscuris -bus volvitis.

b *iuncturae nominales.* cogitationum, -is (*si nihil adnotavi, legitur gen. plur.*): aestus: APVL. Socr. 12 p. 146 simili motu cordis . . . ad (per AVG. civ. 9,3) omnes -um aestus fluctuare. met. 11,29. MAX. epist. p. 2,12 inter tot fluctuantium -um aestus (*cf.* APVL. met. 4,2 cum in isto -is salo fluctuarem. *v. l. 49 sq.*). alternatio: AVG. civ. 12,18 p. 540 -is. apparatus: VITR. 7 praef. 16. calor: QVINT. inst. 8 praef. 27. 10,3,6 -is. comitium: APVL. apol. 7. consilium: CIC. epist. 6,1,2 non adhibeas in consilium -um tuarum desperationem aut timorem. consuetudo: AVG. civ. 11,21 p. 489. disceptationes: VVLG. Rom. 14,1. dissensio: APVL. met. 9,19 mentis salo et -um dissensione. dominus: CIC. rep. 6,1 dominae -um libidines. epulae: CIC. div. 1,61. errores: HIER. epist. 96,19. impetus: QVINT. inst. 10,3,31 -is. incitamenta: PLIN. epist. 1,6,2 -is. intentio: CIC. Tusc. 4,3. latibula: GREG. M. moral. 2,12 p. 562^{A}. magnitudo: SEN. dial. 9,1,14. moles: GREG. M. moral. 2,75 p. 951^{C}. motus: CIC. orat. 134 motus -is celeriter agitatus per se ipse delectat. nat. deor. 3,69. off. 1,132 motus autem animorum duplices sunt, alteri -is alteri appetitus. GREG. M. moral. 2,33. oblivio *v. p. 1447, 82.* opinio: APVL. Plat. 2,23 cum *deus* . . . cuncta haec non solum -um opinione consideret. *cf.* 1,5 *p. 1446, 60.* otium: AVG. vera relig. 35,65 -is. peccata: AVG. trin. 12,12,8 -is. pernicitas: APVL. mund. praef. p. 287 immensitati *mundi* -um . . . nos pernicitas intimaret. pes: GREG. M. moral. 1,35 -is. praesumptio: GREG. M. moral. 2,83; *sed cf. p. 1447, 38 sq.* ratio: EVGRAPH. Ter. Eun. 56. recessus: PANEG. 10,7. reliquiae: VVLG. psalm. 75,11 -is. retractus: HIER. epist. 106,49 (*var. lect.* retractio). salum *v. sub* aestus. summa: CIC. epist. 1,9,10 summam feci -um mearum omnium. tenebrae: SEV. MINOR. p. 740^{D}. tranquillitas: HIER. epist. 18^{B},4(20),3. velocitas: PLIN. nat. 7,52. verba: GREG. M. moral. 8,41 p. 826^{D} occulta inter nos -um verba versamus. vestigia *v. p. 1448, 77.* volumina: GREG. M. moral. 2,75 p. 951^{B}. usus: AVG. gen. ad litt. 5,12 p. 156,5 remota a sensibus nostris et ab usu -is humanae.

c *cum adiectivis*: acerbae: CIC. Tusc. 3,33. acerrima atque attentissima: CIC. de orat. 3,17. alta: VAL. MAX. 7,3 ext. 3 MACR. somn. 2,1,8 (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 74,23 Hild. multo altius adiecta -e). anceps: AMM. 18,4,7. ardua *v. sub* magna. asinina *v. sub* inepta. bonae: CIC. div. 1,121. SEN. epist. 56,11 bonas solidasque iam et certas (*aliter v. p. 1457, 28*). caeca *v. sub* quieta. celer *v. sub* volucris. difficilior: CIC. Tusc. 1,51. divinae: SEN. epist. 79,12. diuturna: CIC. Tusc. 3,53. 74. elatae: GREG. M. moral. 2,84. eruditae: VVLG. prov. 8,12. exaltatae: VVLG. Is. 55,9. frequens: SEN. dial. 12,10,3. graviores: GREG. M. moral. 2,72. honestae: PLIN. epist. 1,8,8. humanae: SEN. dial. 3,20,2 HIER. epist. 59,1,2. immensa: GREG. M. moral. 9,39. inepta et prorsus asinina: APVL. met. 6,26. intentior: SEN. dial. 10,9,5. latentes: GREG. M. moral. 14,18. longa: SEN. contr. 2,5,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20. magna: Cic. inv. 1, 86 m. atque ardua. Vitr. 1 praef. 1 Plin. nat. 11, 146. morosa: Mart. 11, 6, 8. mortalis: Hier. epist. 59, 1, 2. multa: Sen. nat. 6, 32, 12 Petron. 41. mundae: Hier. epist. 64, 1, 4. negotiosa: Cels. 4, 32 p. 159, 2. nocturnae *v. l. 9.* obscura: Cic. Tusc. 1, 51 Arnob. nat. 1, 46. 2, 5 (6). occultae: Svlp. Sev. dial. 1, 20, 6 Min. Fel. 10, 5. particulatae: Hil. trin. 12, 40. perpetua: Cic. Tusc. 3, 34. piae: Avg. civ. 16, 6 p. 132. quieta: Cels. 1 praef. p. 2, 10 qui *corpora* ... quieta -e, nocturna vigilia minuerant. *cf.* Qvint. decl. 307 p. 208, 19 nocturnae (Frontin. strat. 2, 5; 30 *al.*). Lact. opif. 18, 7 caeca (*i. quam in tenebris quasi caeci inimus*). Greg. M. moral. 9, 84 tenebrosa. recta: Avg. civ. 6 praef. p. 243. scrupulosae: Hil. trin. 2, 26. secretae: Val. Max. 7, 2 ext. 8 Cvrt. 10, 8, 9. solidae *v. sub* bonae. sollicita: Sen. dial. 10, 17, 1. tacita: Cic. Lig. 6 off. 3, 4 Liv. 9, 17, 2. 26, 18, 10 Petron. 127 Qvint. inst. 6, 1, 44 decl. 252 p. 33, 28 Arnob. nat. 2, 16 Svlp. Sev. dial. 1, 2, 5. 1, 24, 1 *al. adde p. 1452, 81. 1456, 5 et sub 3. cf. p. 1449, 37.* tenebrosa *v. sub* quieta. tenerrimae: Sen. benef. 4, 13, 1. turbidiores: Qvint. inst. 9, 4, 12. variae: Vvlg. Iob 20, 2, *cf. sub II A 2.* volatilis: Avg. civ. 19, 27 p. 403. volucris: Cic. rep. 2, 7. Sen. dial. 11, 11, 7 celeri et volucri.

3 *fere metonymice de eo quod consideratione continetur* (*locos dubios sub 2 attuli*): **a** *generatim*: Gloss. IV 319, 51 -o commentum. Cic. Phil. 10, 4 qui est iste tuus sensus, quae -o? Vitr. 2 praef. 1 architectus -bus et sollertia fretus. Sen. epist. 113, 6 omnes sententiae, omnes -es animalia erunt. Vvlg. Is. 55, 9. *acced. genet. subiect. rei*: Vvlg. sap. 11, 16 pro -bus (λογισμῶν) autem insensatis iniquitatis illorum. Dan. 2, 30 mentis. Rvfin. hist. mon. 11 p. 430D cordis. *nota cum genet. obiect. fere i. q. opinio*: Cic. Att. 1, 1, 2 petitorum haec est adhuc informata -o. *acced. attribut. praepos.* (*cf. p. 1456, 63*): Vvlg. thren. 3, 61 audisti ... omnes -es eorum adversum me (*syn.* opprobrium). **b** *quod consideratione continetur enuntiato exprimitur*: *seq. acc. c. inf.*: Cic. Verr. 4, 95 illa -o, in alterius iniuria se despectos. Cluent. 69. Tusc. 3, 34 elevetque aegritudinem ... perpetua ... -o nihil esse quod non accidere possit (*sed hic locus iam potius ad 2 pertineat*). Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 3 in eam -em necesse est et tu veneris et nos saepe incidimus, ... esse actum. Liv. 25, 24, 12 subiretque -o ... arsura omnia (36, 20, 3 Sen. dial. 10, 20, 1). Qvint. inst. 1, 7, 33 redit autem illa -o, quosdam fore. 12, 11, 27 si hanc -em homines habuissent. *seq.* ut, ne: Cic. p. red. in sen. 16 non te illius unguentorum odor ... in eam -em adducebat, ut ... frontis tibi integimento ... uti non liceret? Att. 9, 11a, 1 deducebar ad eam -em, ut ... arbitrarer (*cf.* Qvint. decl. 256 p. 48, 11 in ea -e eram, ut crederem. Maecian. dig. 44, 7, 31). Orat. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 2 illam -em ... deprecor, ne ... introduci exhorrescatis. Pivs Scaev. dig. 34, 1, 13, 1 hanc fuisse defunctae -em ..., ut ... voluerit. Vvlg. Ios. 22, 24 si *altare* ... fecimus ... ea magis -e atque tractatu, ut diceremus (Iob 35, 2). *aliter* Sen. contr. 10, 4, 17 *p. 1449, 45.* *enunt. direct.*: Sen. contr. 10, 4, 20 quam misera -o porrigentis est: 'hic fortasse meus est'. Qvint. decl. 274 p. 124, 10. 297 p. 174, 22 *al.* Plin. paneg. 62. Vvlg. deut. 15, 9 ne forte subrepat tibi impia -o. 18, 21 si tacita -e responderis. Rvfin. hist. 10, 11 p. 975, 9 animos -o talis ascendit. *seq.* quod: Qvint. inst. 5, 7, 2 tacita praeterea quaedam -o refragatur his omnibus, quod nemo ... dat. Apvl. met. 7, 15 subibat ... -o, quod ... honestarer (Svlp. Sev. dial. 1, 22, 2). Avg. gen. ad litt. 6, 12 p. 185, 12 quod ... finxerit. *an huc pertineant loci p. 1448, 9—26 allati, dubites.*

***iuncturae*: a** *verbales*: *α subiectum*: ascendit: Rvfin. hist. 10, 11 p. 975, 9 animos. attigit: Val. Max. 8, 12 ext. 1 Platonis pectus. excipit: Qvint. inst. 10, 7, 8 nostram vocem provisa et formata -o excipiat. latet: Vvlg. Iob 42, 2 Macr. sat. 1, 17, 5. patebunt: Avg. civ. 22, 29 p. 630. redit: Qvint. inst. 1, 7, 33. revertuntur: Qvint. inst. 11, 2, 17 in mentem. suadent: Pallad. hist. mon. II 12, 20 videntem propria peccata decem millia -um non possunt suadere, quia in bonis est. subit *v. l. 36.* subrepit *v. l. 50.* *β obiectum directum vel indirectum*: accipere: Catvll. 35, 5 amici -es. acquiescere: Sen. epist. 54, 3 -bus. adicere: Vitr. 2, 1, 2 adicientes suis -bus res novas. aperire: Tac. dial. 16. audire *v. supra l. 29.* communicare: Plin. epist. 4, 24, 7. cognoscere: Vvlg. Luc. 5, 22 (διαλογισμούς). concipere: Qvint. inst. 9, 1, 16. Firm. err. 5, 3 quas *-es* multiplici intentione concipimus. Evgraph. Ter. Eun. 56. discutere: Cels. 3, 8 p. 100, 9. disponere *v. sub* mandare. explicare: Vitr. 5 praef. 1 (*syn.* praecepta). exprimere: Sen. epist. 109, 3 Qvint. inst. 10, 7, 17. extimescere: Cic. Lig. 6. formare *v. sub l. 59.* gnarum *esse*: Tac. ann. 6, 26 (*cf.* Agr. 42 periti). habere: Qvint. inst. 12, 11, 27. illustrare *v. sub* mandare. indicare: Avg. civ. 22, 24 p. 613. infatuare: Itala Is. 44, 25 (Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 504) -es (βουλήν, Vvlg. scientiam) *sapientium* infatuans. informare *v. supra l. 28.* insinuare: Pass. Petr. Paul. long. 24. intelligere: Vvlg. I par. 28, 9 psalm. 138, 3. interpretari: Macr. sat. 1, 17, 5 sermo interpretatur -es latentes. mandare: Cic. Tusc. 1, 6 mandare quemquam litteris -es suas, qui eas nec disponere nec illustrare possit. manifestare: Pass. Petr. Paul. long. 28. miscere: Sen. epist. 3, 3 cum amico omnes curas, omnes -es tuas misce. 109, 14 animos -esque. neglegere *v. p. 1452, 19.* novisse *v. sub* scire protrahere: Qvint. inst. 9, 2, 30 *fictionibus personarum* adversariorum -es velut secum loquentium protrahimus. providere *v. p. 1451, 59.* refragare: Qvint. inst. 5, 7, 2. revelare: Vvlg. Luc. 2, 35. scire: Itala (Priscill. tract. 1, 10) *et* Vvlg. sap. 7, 20 sciam -es (διαλογισμούς) hominum. Itala I Cor. 3, 20 (Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 592 *al.* Vvlg. novit) Ambrosiast. in I Cor. 2, 11 Vvlg. deut. 31, 21. *cf. sub* intellegere. seminare: Greg. M. moral. 2, 63. seponere: Val. Max. 6, 3 praef. omni ⟨miti⟩ore -e seposita. suadere: Avg. civ. 22, 24 p. 613. tradere: Tac. ann. 12, 5. videre: Vvlg. Matth. 9, 4 (ἐνθυμήσεις). *γ abl. et praepos.*: abducere a: Cic. div. in Caec. 46 ne ille ... te ... ab institutis tuis -busque (*i. ab eis quae excogitasti*) abducat. adducere in: Cic. p. red. in sen. 16 (*cf.* Att. 9, 11a, 1 deducebar ad). armare: Vitr. 2, 1, 6 cum ... natura ... -bus et consiliis armavisset mentes. *aliter v. p. 1456, 29.* esse in: Qvint. decl. 256 p. 48, 11. incidere *et* venire in: Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 3. niti: Vitr. 7 praef. 3. redundare: Rhet. Her. 4, 55, 67. respondere: Vvlg. deut. 18, 21 si tacita -e responderis. **b** *iuncturae nominales*: cogitationis: arcana: Mart. Cap. 2, 153. foramen: Greg. M. moral. 1, 49 foramine neglectae -is. germina: *ibid.* impatientia: Greg. M. moral. 3, 64 -is asperae. occulta: Hil. in Matth. 27, 3 occulta humanarum -um ... prodentur. poena: Vlp. dig. 39, 6, 2 -is poenam nemo patitur. sagitta: Hier. epist. 79, 9. varietas: Firm. err. 5, 3 diversarum -um. veritas: Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 7, 22 speculationum -umque. **c** *cum adiectivis*: aequa: Vvlg. Iob 35, 2. amplissimae: Vitr. 1 praef. 1. aspera *v. supra l. 20.* bonae: Greg. M. moral. 1, 49. 2, 63. crudeles: Rhet. Her. 4, 8, 12. difficilior: Qvint. inst. 10, 7, 17. diversae *v. supra l. 23.* extraneae: Nicet. psalm. 13 p. 79, 17 (*ibid.* fabulis). impia: Vvlg. deut. 15, 9. incertae: Vitr. 5 praef. 2. insensatae: Vvlg. sap. 17, 11. intimae: Tac. ann. 12, 5. laetae et fortes: Sen. epist. 54, 3. magnae *v. sub* simplices. malae: Rhet. Her. 4, 55, 67 scelere et malis -bus redundans. misera: Sen. contr. 10, 4, 20. mitior: Val. Max. 6, 3 praef. perversae: Vvlg. sap. 1, 3 Is. 29, 16. profundae: Vvlg. psalm. 91, 6. propriae: Vitr. 7 praef. 3 Rvt. Lvp. 1, 2. puerilis: Avg. gen. ad litt. 6, 12 p. 185, 12. sapientiores: Cic. Phil. 12, 5 posteriores enim -es sapientiores solent esse. simplices: Tac. Germ. 22 ad simplices -es pateat animus aut ad magnas incalescat. tacitae: Cic. Lig. 6 Qvint. inst. 5, 7, 2. 11, 2, 17 Vvlg. deut. 18, 21. tristes: Cels. 3, 8 p. 100, 9. *adde*: Avg. serm. ed. Mai 61, 2 infirmata et aegrota, dissoluta ac paralytica -o et inferior incommodaque.

nota t. t. rhetorum: Cic. de orat. 1, 150 nam si subitam et fortuitam orationem commentatio et -o facile vincit. Qvint. inst. 2, 6, 3 divisionem vero ad -em etiam et stilum perferunt. 10, 3, 15 -em murmure agitantes. 10, 6, 1 proxima stilo -o est. 10, 6, 6 -o in hoc praeparatur. *ibid.* extemporalem temeritatem malo, quam male cohaerentem -em. 10, 7, 18. 19. 12, 9, 20.

B *i. q.* ***fictio*: 1** *i. q. actio fingendi* (*interdum potius de vi fingendi velut l. 49. 52. 65 sq., sed vix discernas*): **a** *generatim*: Rhet. Her. 3, 19, 32 -o ... situm loci cuiusdam ad suum arbitrium fabricari *potest. ibid.* nosmet ipsos nobis -e nostra regionem constituere. Cic. Mil. 79 liberae sunt enim nostrae -es et quae volunt sic intuentur, ut *eqs. ibid.* fingite igitur -e imaginem huius condicionis meae (*syn.* fingite animis. Tusc. 5, 68 nat. deor. 3, 47. Avg. soliloq. 2, 20, 34 *figuram* sibi fingit -o, quae graece sive phantasia, sive phantasma dicitur. 2, 20, 36 ipsa imaginatione -is. *al.*). Cic. Mil. 79 quos mortuus inani -e percussit. Rab. perd. 16 nomen ipsum crucis absit non modo a corpore civium Romanorum, sed etiam a -e oculis auribus. Balb. 47 existat ergo ille vir parumper -e vestra, quia re non potest. ac. 2, 48 quae -e depingimus (2, 51 nat. deor. 1, 39). 2, 51 illa -e informantur (*cf.* Sen. epist. 58, 15 formatum. Avg. gen. ad litt. 12, 6 p. 387, 13 Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 9). nat. deor. 1, 21 quod ne in -em quidem cadit (Qvint. decl. 310 p. 219, 23). 1, 105 si tantum modo ad -em *di* valent nec habent ullam soliditatem nec eminentiam. Val. Max. 8, 11 ext. 5 impetu -is. Arnob. nat. 3, 19 quidquid *de deo* tacitae mentis -e conceperis (Apring. in apoc. 1, 1). 7, 23 usu et -e discretum. Firm. err. 8, 1 vesanae -is vestrae figmenta. 14, 22 misera sunt -e compositi. 22, 1 contaminatae -is scelera. Avg. soliloq. 2, 20, 35 alias iam *lineas* ... non possumus ipsa -e imaginaria ducere. civ. 8, 5 p. 328 in conspectu talis -is. 11, 5 p. 468 inanes ... -es, quibus infinita imaginantur loca. Fav. Evl. 10, 16. Zacch. 1, 27 p. 1096B ne -es quidem in cordibus hominum deprehendunt *caeleste quicquam.* **b** *speciatim abl.* cogitatione *loco enuntiati quale 'mihi visus sum facere' sim.*: Cic. div. in Caec. 42 iam nunc mente et -e prospicio. Arch. 30 nunc quidem certe -e quadam speque delector. epist. 3, 11, 2 complexus igitur sum -e te absentem. Sen. dial. 10, 4, 4 otium ... quia usu non poterat, -e praesumeret (Plin. epist. 3, 1, 11). Plin. nat. 22, 99 hunc cibum ... -e ante pascuntur (*cf.* Paneg. 10, 2 quas *gratulationes* in posterum redundaturas -o avida depascitur). Qvint. inst. 11, 3, 109 gestum praemodulati -e. decl. 347 p. 369, 2. Fronto p. 121, 13 N. eum tacitis -bus meis compellabam. Mart. Cap. 4, 364 nam sive re ipsa sive -e separari a corpore bracchium potest. *adde*: Q. Cic. Cic. epist. 16, 26, 1 verberavi te -is tacito dumtaxat convicio. *inde fere i. q. expectatio, spes*: Cic. Mil. 94 o spes fallaces et -es in-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

anes meae! Flacc. 3 si qua *spes* reliqua est..., quae fortium civium mentes -esque sustentet. Deiot. 7. Lael. 59 spem -emque meliorem. rep. 2, 7 volucri semper spe et -e rapiuntur a domo longius. ad Q. fr. 2, 15, 1 neque committendum ut aut spei aut -i vestrae ego videar defuisse. epist. 3, 10, 1 vincam meis officiis -es tuas. HIRT. Gall. 8, 10, 4 stultas -es incitabat barbarorum. LIV. 1, 34, 10 has spes -esque secum portantes. SEN. dial. 10, 4, 6. QVINT. decl. 259 p. 59, 13 post ⟨diem⟩ illum, quo spes liberorum incohata est, quo in nepotes usque -em misisti. AVG. civ. 21, 15 p. 519 sine ulla liberationis -e captivitas.

2 *id quod fictione efficitur vel continetur*: CIC. de orat. 3, 164 est in utroque *dicto tralato* deformis -o similitudinis. ac. 2, 66 quam -*em* habemus de gravitate sapientis. *i. q. res ficta*: PAVL. dig. 14, 2, 10, 1 idem iuris in eodem genere -is observabimus. ITALA Ezech. 14, 3 (Hier. *ad l.* p. 133) posuerunt -es (διανοήματα, VVLG. immunditias) suas in cordibus suis. 18, 6 (Hier. *ad l.* p. 203) *qui* oculos suos non levaverit ad -es (ἐνθυμήματα, VVLG. idola) domus Israel. 20, 18 (*ibid.* p. 230; ἐπιτηδεύμασιν, VVLG. idolis). VVLG. act. 17, 29 sculpturae artis et -is (ἐνθυμήσεως) hominis divinum esse simile. ACT. Petr. 21 maior constans deus -bus nostris. *inde fere i. q. notio*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 166, 16 species... *est* -o collecta ex individuorum dissimilium numero substantiali similitudine. p. 166, 18. 5, 20 p. 339, 16 substantiae -o praecedit proprii rationem. *huc fortasse pertinet* CIC. Tusc. 4, 24 *p. 1449, 65.*

C *i. q.* **opinio:** COD. Iust. 6, 2, 21, 3 si bona fide possessor domini -e (*i. opinatus se dominum furis esse*) furem possidet. DIFF. gramm. suppl. 281, 14 'famosus' tam in bona quam in mala -e.

II *pertinet ad* **voluntatem:** A *vi artiore; refertur ad certa* **consilia** *ineunda* (*cf.* GLOSS. II 259, 23 βουλὴ ἐπὶ τοῦ ἐνθυμουμένου -o consultatio deliberatio): 1 *i. q. vis qua consilium initur*: CIC. Phil. 12, 29 horum ego -em non vereor, impetum pertimesco. *cf.* GREG. TVR. Franc. 9, 32 *p. 1446, 81.* PHYSIOGN. 21 p. 34, 1 *his* huiusmodi facinora... in animo et -e versantur (*opp.* perpetrata sunt).

2 *actio consilium ineundi* (*cf.* VITR. 1, 2, 2 -o est cura studii plena et industriae vigilantiaeque, effectus propositi cum voluptate. AVG. gest. Pelag. 4, 12 p. 64, 2 [*cf. p. 1446, 39*] -o vero quae culpam contrahit... consensione non caret): a *generatim*: CIC. inv. 2, 17 impulsio est, quae sine -e per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur. p. red. in sen. 30 cuius omnis ratio -o... nihil aliud fuit nisi constans... defensio *eqs.* Att. 2, 24, 5 te habere consiliorum auctorem, sollicitudinum socium, omni in -e coniunctum cupio. CASS. Cic. epist. 12, 13, 1 ut haec novissima nostra facta non subita... sed similia illis -bus, quarum tu testis es, fuisse iudices. SEN. nat. 2, 39, 1 consiliarium *fulgur* ante rem fit sed post -em. APVL. met. 10, 35. TERT. adv. Hermog. 20 p. 148, 21 -o et dispositio prima sophiae sit operatio. adv. Val. 33 p. 209, 10 -em et voluntatem. p. 209, 13. 14 voluntatis... vis... effectum praestat -i. VVLG. Sirach 22, 22 cor timidum in -e (διανοήματος) stulti. 22, 23 fatui. AVG. lib. arb. 3, 10, 29 duae sint origines peccatorum, una propria -e, alia persuasione alterius. *nota*: VELL. 1, 10, 2 -em (cunctationem *coni. Acid.*) regiam (*sc. cum* 'deliberaturum se' *rex diceret*) Romana disiecit constantia. *acced.* animi: CIC. off. 1, 79. b *acced. genet. obiect. vel* de (*vis deliberandi interdum [cf. l. 69 sq. et 72] minuitur, ita ut sola notio appetendi appareat*): CIC. inv. 2, 163 magnificentia est rerum magnarum -o (agitatio ω) atque administratio. Verr. 4, 52 salutis. 4, 65 ut nunquam animum tuum cura fortunarum tuarum -oque tangeret. leg. agr. 2, 5 tuendi consulatus (*cf.* BELL. Alex. 12, 3 reparandae classis. LIV. 29, 6, 2 *v. infra l. 83.* VELL. 2, 17, 2 petendi consulatum. SEN. benef. 7, 3, 1 in aliqua ulterius procedendi -e. PAVL. dig. 47, 2, 1, 1 sola -o furti faciendi non facit furem). CIC. Mur. 45 accusationis. off. 1, 30 dubitatio -em significat iniuriae. parad. 10 -em habuisse... aut argenti ad avaritiam aut amoenitatum ad delectationem aut epularum ad voluptates. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6 consulatūs. CAES. civ. 3, 17, 6 ad reliquam -em belli se recepit. LIV. 35, 35, 18 animum confusum tantae -e rei. 36, 7, 1 universi belli. *al.* VITR. 6, 1, 9 consiliorum. SEN. contr. 9, 4 (27), 11. VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 unius parricidii. QVINT. decl. 289 p. 156, 17 turpissimi amoris. *al.* TAC. Germ. 18 ne se mulier extra virtutum -em putet. hist. 1, 7 rerum novarum. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 13 ex plenitudine et -e mundi. VVLG. Sirach 40, 30 non est vita eius in -e (λογισμῷ) victus. AVG. de serm. dom. 2, 12, 43 necessariarum rerum. in psalm. 67, 1 p. 813^C nullum est autem opus bonum, cuius non sit in mente -o. PHYSIOGN. 37 rerum nefandarum. de: CIC. Att. 7, 3, 2 si ista nobis de triumpho -o iniecta non esset. epist. 9, 20, 1 omnem nostram de re publica curam, -em de dicenda in senatu sententia... abiecimus. *huc addas etiam nonnulla ex exemplis p. 1448, 11—19 allatis.*

iuncturae: a *verbales*: α *subiectum*: attonant: AMM. 14, 10, 6. 30, 3, 2 attonitus -bus. defert: SEN. benef. 6, 7, 2 beneficium. dictat: SEN. epist. 121, 21. elaborant: CIC. Verr. 6, 188 curae vigiliae -esque. impediunt *v. p. 1454, 51.* intervenit: LIV. 29, 6, 1 maiori minor -o Locros urbem recipiendi. intuetur: CIC. Phil. 10, 23 omnis voluntas... omnis -o... libertatem. obstat: QVINT. decl. 388 p. 441, 16. occupat: SEN. contr. 2, 5, 16 -e occupatus. tangit: CIC. Verr. 4, 65 animum. tendunt: SEN. epist. 20, 8. versantur: CIC. leg. agr. 2, 5 in animo. β *obiectum directum vel indirectum*: abicere: CIC. epist. 9, 20, 1. abstinere: TAC. hist. 1, 7. agere *v. infra l. 59.* agitare: LIV. 40, 5, 9. avertere: LIV. 4, 52, 3 (*cf.* 33, 2, 9 -bus conversis). concipere: OROS. apol. 21, 6 peccatum (*opp.* actus). conferre: CIC. off. 2, 2 curas -esque in *rem publicam.* confundere *v. p. 1453, 67.* convertere *v. l. 6.* defigere: CIC. Phil. 7, 5 omnes vigilias curas -esque in rei publicae salute. deponere: BELL. Alex. 12, 3. derivare *cf. infra l. 48.* expectare: APVL. met. 9, 1. habere: CIC. parad. 10 VELL. 2, 17, 2 *al.* incitare: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 3 mentem curam -em ad... cupiditatem. inicere: CIC. Att. 7, 3, 2. intendere: LIV. 40, 5, 2 AMM. 21, 4, 1. interesse: SEN. epist. 25, 5 -bus. polliceri: CIC. epist. 11, 5, 3 officia studia curas -es. ponere: CIC. off. 2, 3 *in re publica* omnis mea cura -o opera poni solebat. div. 2, 7 ad Q. fr. 1, 1, 41. ITALA iud. 19, 30 (Lugd.; βουλήν, VVLG. ferte sententiam). spectare: PLIN. nat. 35, 145 ipsaeque *in imperfectis tabulis* -es artificum spectantur. suscipere: BALB. Cic. Att. 8, 15^a, 1. vacuum *esse*: CIC. rep. 1, 52. vertere: CVRT. 8, 5, 2. γ *ablat. instrum., causae sim.*: complecti: EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 9. facere: CIC. inv. 2, 18 QVINT. decl. 289 p. 156, 17. haerere: AMM. 14, 11, 6 *v. p. 1448, 19.* incumbere: CIC. epist. 10, 1, 2 in rem p. laborare: CIC. dom. 145 cura -e vigiliis. praevenire: AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 32 actus -bus. producere: TERT. adv. Val. 33 p. 209, 10 -o qua *sola* nihil producere potuisset *Bythus.* prospicere: AMM. 29, 5, 46; *cf. p. 1452, 74.* provenire: CASSIOD. in psalm. 1, 1 p. 28^B humanos... errores -e facto et dicto. temptare: COD. Iust. 1, 12, 6 pr. (*a. 466*) qui hoc moliri... aut nuda saltim -e atque tractatu ausi fuerint temptare. traducere: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 quibus... vita factis aut -bus traducatur? δ *cum praepos.*: in, ad -em, -es: avertere ad: LIV. 36, 7, 1 (*cf.* CIC. Att. 9, 13, 2 reverti). diducere in: AMM. 26, 6, 14. incumbere in: CIC. epist. 10, 3, 3; *cf. sub γ.* moveri ad: VITR. 6, 1, 9. transferre ad: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6 quae mens cum... ad -em consulatus... transtulerit. in -e: poni: CIC. off. 1, 79 honestum ... totum est positum in animi cura et -e. versari: CIC. de orat. 2, 186 omni mente in ea -e curaque versor, ut. IVST. 38, 1, 2. *aliter v. p. 1453, 33.* ab -e (-bus): abstrahere: CIC. Sull. 11 quod me ambitio et forensis labor ab omni illa -e abstrahebat. aversum *esse*: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 4 (*cf.* CIC. Sull. 40 vos me ab omnibus ceteris -bus ad unam salutem rei publicae convertistis). solutum *esse*: CIC. Tull. 1. traducere: CIC. epist. 1, 2, 2 animum... ab omni alia -e ad tuam dignitatem tuendam. b *iuncturae nominales*: cogitationis (-um): exordium: GREG. M. moral. 1, 51 cum bonum opus non bona intentione sumitur, hinc adversantes spiritus ab ipso -is exordio principantur. labor: COMMENT. Lucan. 8, 165 *v. l. 61.* pars: CIC. Phil. 11, 22 partem aliquam in Asiam ... derivare curae et -is tuae. utilitas: APVL. Plat. 1, 13 ne... rationem consulturam... in ipsa -um utilitate turbaret. c *cum adiect.*: anxia: AMM. 14, 11, 6. 30, 3, 2 *al.* diutina: APVL. met. 9, 1. magnae: CIC. Att. 15, 14, 4 ita sum μετέωρος et magnis -bus impeditus. AMM. 14, 10, 6. *cf.* maior *p. 1453, 83.* multae et graves: CIC. leg. agr. 2, 5. multa: CIC. Att. 2, 14, 2 magnum quid aggrediamur et multae -is atque otii? epist. 3, 2, 1 in multis et variis molestiis -busque. minor *v. p. 1453, 83.* nuda *v. l. 28.* omnis: CIC. Verr. 6, 188 Sull. 11 Phil. 7, 5 off. 2, 2. 3 ad Q. fr. 1, 1, 3 epist. 11, 5, 3 *saepe.* LIV. 33, 2, 9 *al.* AMM. 21, 4, 1. *adde*: omnis ceterae *l. 41.* omnis alia *l. 43.* parricidalis: PS. QVINT. decl. 4, 19 parricidalem agere -em. pristinae: CIC. Att. 9, 13, 2. reliqua: CAES. civ. 3, 17, 6. tota: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 41. tristis: COMMENT. Lucan. 8, 165 'labor maestus ⟨curarum⟩': ἀντὶ τοῦ tristis -o. variae: AMM. 26, 6, 14.

3 *i. q. deliberatione continetur vel efficitur, consilium* (*cf.* GLOSS. III 125, 34 sine -e ἄβουλος. DIFF. gramm. suppl. 289, 3 consilium -o): a *generatim*: CIC. inv. 2, 23 non enim ex eventu -em spectare oportere, sed qua -e animus et spe ad maleficium profectus sit. 2, 138 qui -em *legislatoris* assequi possent et voluntatem interpretari. Verr. 5, 67 *candelabrum* iam mente et -e sua... consecratum esset. 5, 99 (*opp.* manibus). Catil. 2, 16 *ibid.* voluntatem. Vatin. 20 in qua tua -e (LIV. 6, 35, 2 accingendum ad eam -em [*sc. rerum novandarum*] esse. TAC. hist. 4, 86 HYG. astr. 2, 8 p. 44, 23). Att. 1, 6, 2 si quid forte ea res ad -es tuas pertineret. 10, 6, 1. epist. 1, 6, 1 ipsa die, quae debilitat -es et inimicorum et proditorum tuorum. LIV. 7, 38, 10 eo laxamento -bus dato (*syn.* consilia). SEN. dial. 3, 3, 1 *laesuri* ipsa -e (*sc. laedendi*) nos laedunt. PLIN. nat. 7, 150. 30, 15 nulla profecto sacra... non mitiora quam -es eius fuissent. PLIN. epist. 10, 14 -es tuas tam laetus sequatur eventus, ut. TERT. idol. 11 p. 41, 24. ITALA psalm. 105, 1 (Hier. psalt. sec. Hebr. Aug. spec. 6 p. 38, 14) notas facite populis -es eius (τὰ ἔργα αὐτοῦ, VVLG. 104, 1 opera). VVLG. prov. 15, 26 abominatio domini -es malae. 21, 5 -es robusti semper in abundantia. Is. 55, 8 (*bis*) Ezech. 21, 24 SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 25 Hild. *acced. genet. subiect.* rei: VITR. 6 praef. 3 animi mentisque (PAVL. dig. 48, 10, 22, 4. *cf.* VVLG. Ezech. 20, 32 mentis). ITALA (Priscill. tract. 1, 11) *et* VVLG. Sirach 6, 2 non te extollas in -e (βουλῇ) animae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuae velut taurus. ITALA I Cor. 4, 5 (Aug. civ. 22, 29) -es (βουλάς, VVLG. consilia) cordis (VVLG. psalm. 32, 11 [λογισμοί] Ier. 23, 20 act. 8, 22 [ἐπίνοια] *al.*). HIL. trin. 6, 33 voluntatum. **b** *seq. inf.*: SEN. epist. 61, 1 hoc opus meum est, haec -o, imponere veteribus malis finem. VVLG. II Macc. 12, 46 sancta ergo et salubris est -o (ἐπίνοια) ... exorare. ad *c. gerund.*: VVLG. Is. 32, 7 -es concinnavit ad perdendos mites. **c** *seq.* ut: EPIST. imp. Pii Scaev. dig. 34, 1, 13, 1 hanc fuisse defunctae -em interpretor, ut ... voluerit. PAVL. dig. 41, 2, 3, 1 dum mente et -e hac sit, uti. HIER. epist. 22, 27, 6 ne -o tacita subrepat, ut ... conere. VVLG. Iudith 2, 3 -em suam in eo esse, ut. Ier. 51, 29 evigilabit contra Babylonem -o domini, ut *eqs.* Os. 5, 4 non dabunt -es suas, ut revertantur ad deum. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 1 *diabolus* variis -bus brutum pectus agitabat, ut ... vellet.

***iuncturae** potiores*: **1** *verbales*: **a** *subiectum*: apprehendit: ITALA prov. 2, 16 (Vindob., Ps. Aug. spec. 39 p. 471) non apprehendat te (te compreh-. Aug.) -o (βουλή, VVLG. *aliter*) mala. evigilat *v. l. 11.* occupat *v. p. 1456, 3.* pereunt: VVLG. psalm. 145, 4 (διαλογισμοί) *al.* procedunt: VVLG. Marc. 7, 21 de corde hominum malae -es (διαλογισμοί). subrepit: HIER. epist. 22, 27, 6, *cf. sub I A 3.* versatur: CIC. leg. agr. 2, 5 in animo. QVINT. decl. 345 p. 364, 12. **b** *obiectum directum vel indirectum (loco verbi interdum adiectivum)*: afferre: VITR. 2 praef. 2 -es et formas. sibi assumere: VVLG. sap. 19, 3 (λογισμόν). avertere: VVLG. Iob 23, 13. cogitare: ITALA Ier. 11, 19 (Hil. myst. p. 19, 13) super me cogitaverunt -em (λογισμόν, VVLG. consilia) dicentes. IREN. 1, 14, 7. PSALT. Rom. 10a, 2 (διαβουλίοις, consiliis). VVLG. Ier. 18, 11. 29, 11. 49, 20 Ezech. 38, 10 IV Esdr. 4, 13 LIB. iubil. 46, 12. complere: APVL. Plat. 1, 20 inevitabiles -es dei atque incepta complentur. VVLG. Ier. 23, 20. 30, 24 faciat et compleat. *cf.* HIER. epist. 100, 3 postquam -es in opera verterimus. concinnare: VVLG. Is. 32, 7. conscium *esse*: OROS. hist. 7, 41, 3 sui suorumque actuum vel etiam -um conscius. consentire: TEST. Leon. I (Corp. X 114) 29 -i meae. consulere: PANEG. 12, 41 praeteritas -es tuas consule et vota conveni. dare *v. supra l. 12.* derelinquere: VVLG. Is. 55, 7. destruere: ITALA II Cor. 10, 4 (Hier. epist. 53, 3, 2; λογισμούς, VVLG. consilia). differre: SVET. Nero 47 -e (*sc. exequenda*) in posterum diem dilata. dirigere: PANEG. 11, 31 omnes opes et -es. VVLG. prov. 16, 3. dissipare: VVLG. Iob 5, 12. prov. 15, 22. dominari: FILASTR. 131, 3 -is ..., quae est in arbitrio tuo ... atque voluntate. eradicare: VVLG. prov. 15, 5. facere: ITALA Is. 30, 1 (Ps. Cypr. ad Novat. 2; βουλήν, VVLG. consilium). VVLG. Is. 25, 1. *cf.* Ezech. 20, 32 neque -o ... fiet dicentium. habere: HERM. vulg. *et* Pal. sim. 9, 28 COD. Iust. 8, 51, 3, 2. ignorare: VVLG. II Cor. 2, 11 (νοήματα). immittere: FILASTR. 131, 3. incumbere: TAC. dial. 3 *v. p. 1456, 1.* intellegere: VVLG. Esth. 12, 2 (*ibid.* curae). intueri: HIL. trin. 6, 33. machinari: VVLG. prov. 6, 18. manifestare: ITALA I Cor. 4, 5 (Aug. civ. 22, 29; βουλάς, VVLG. consilia). novisse: VVLG. Ezech. 11, 5. obstare: CIC. Mil. 88 (*cf.* AMM. 28, 3, 4 resistere). pellere: FILASTR. 131, 6. probare: ANTON. Cic. Att. 10, 10, 2 (*cf.* VVLG. psalm. 93, 10 reprobare [λογισμούς]). prosperum *esse*: TAC. hist. 1, 27. reddere: VVLG. Os. 4, 9. refringere: VITR. 6, 1, 11. remittere: VVLG. act. 8, 22 (ἐπίνοια). resistere *v. sub* obstare. roborare: VVLG. prov. 20, 18 -es consiliis roborantur. scrutari: VVLG. sap. 6, 4 (βουλάς). sequi: VVLG. num. 15, 39. *cf.* Is. 65, 2 graditur ... post -es (ἁμαρτιῶν). Ier. 18, 12. vertere in opera: *v. l. 29.* **c** *ablat. instr.*: agitare: SVLP. SEV. dial. 2, 11, 1. gubernari: VITR. 1 praef. 1 cum populus ... amplissimis tuis -bus consiliisque gubernaretur. 1, 2, 9. 6 praef. 3. miscere *cf. infra l. 72.* velle: AVG. retract. 2, 15, 1 quid facere mea -e voluissem. **d** *cum praepositionibus*: accingere ad: LIV. 6, 35, 2 *p. 1454, 70.* cognoscere de: CIC. Att. 4, 2, 6 quoniam quae acta sint habes, de reliqua nostra -e cognosce. confidere in: VVLG. prov. 12, 2. converti de: VVLG. Zach. 1, 4. decidere a: VVLG. psalm. 5, 11 (διαβουλιῶν). desistere a: VVLG. gen. 11, 6. destitutum in: QVINT. decl. 345 p. 364, 8. inire contra: VVLG. Dan. 11, 24. scribere de: CIC. Att. 10, 5, 1. 13, 21, 7 *al.*

2 *iuncturae nominales*: cogitationis (-um): causa: QVINT. inst. 5, 10, 30 *cum* nomen ... alicuius -is attulit causam. examinatio: IREN. 2, 13, 2. imago: ARNOB. nat. 5, 22 neque *Iovem* sanctitas ab imagine potuit tam foedae -is abducere. initium: CIC. Att. 12, 7, 1. magnitudo: VELL. 2, 41, 1 magnitudine -um, celeritate bellandi ... Alexandro ... simillimus. TAC. dial. 21. malitia: VVLG. Ier. 4, 4. malum: VVLG. Is. 1, 16. rabies: COD. Theod. 9, 40, 17 (*a. 399*) nequeat suarum -um rabie cuncta miscere. spes: CIC. de orat. 1, 2 quam spem -um et consiliorum meorum ... varii nostri casus fefellerunt. suspicio: CIC. Att. 10, 16, 4 profectionis aut -is. traductio: VVLG. sap. 2, 14 factus est nobis *iustus* in traductionem -um (ἐννοιῶν) nostrarum. vota: PETRON. 115.

3 *cum adiectivis*: amplissimae: VITR. 1 praef. 1. antiquae: VVLG. Is. 25, 1. fideles: VVLG. Is. 25, 1. firmissimae: VVLG. Dan. 11, 24. foeda: ARNOB. nat. 5, 22. improbae: SEN. dial. 1, 6, 1 (*syn.* avida consilia). inevitabiles: APVL. Plat. 1, 20. iniusta: VVLG. psalm. 118, 118 (ἐνθύμημα). magna: VITR. 2, 1, 7 PETRON. 115 TAC. ann. 15, 54. ITALA Is. 9, 6 (Cypr. testim. 2, 21 Firm. err. 21, 5; βουλῆς, VVLG. *aliter*). mala: ITALA *l. 16.* VVLG. *l. 19.* FILASTR. 131, 3 *bis* (pessimae: SEN. amic. p. 30 VVLG. prov. 6, 18 *al.* LIB. iubil. 46, 12). nova: TAC. dial. 3 dimissa priore cura novae -i toto pectore incumbam. praeceps: SVET. Cal. 48. prava: TAC. ann. 4, 60. privatae: TAC. hist. 2, 74. recta: VAL. MAX. 5, 9, 4 recta -o pectus iuvenis occupavit. saeva: TAC. Agr. 39. sancta et salubris: VVLG. II Macc. 12, 46 (ἐπίνοια). tacita: HIER. epist. 22, 27, 6. vana: LIV. 27, 15, 11 CVRT. 4, 10, 3. variae: SVLP. SEV. dial. 2, 11, 1. verecunda: VLP. dig. 4, 7, 4, 1. ultimae: QVINT. decl. 377 p. 420, 9.

B *inde accedente notione* ***sollicitudinis*** (*cf.* GLOSS. III 179, 42 ἀμέριμνος sine -e): APVL. met. 10, 22 vacuas fuisse -es meas ineptumque monstrat metum. ITALA psalm. 54, 23 (Hil. in psalm. 54, 18) iacta in deum -em (μέριμναν, VVLG. curam) tuam (*cf.* MAXIM. epist. 2, 2). sap. 9, 15 (Ps. Cypr. singul. cler. 14) deprimit terrena -o (σκῆνος, VVLG. inhabitatio, *itidem* ITALA Ps. Cypr. *ibid.* 16) sensum multa cogitantem. Luc. 21, 34 (codd. b c e f ff^2 l q r *et* Ps. Cypr. singul. cler. 14) ne forte graventur corda vestra ... -bus (μερίμναις, VVLG. curis) saecularibus (huius vitae -bus f; *cf.* Ps. Cypr.). HIER. epist. 22, 6, 5 nolo sinas -em (*var. lect.* -es) crescere. VVLG. sap. 8, 9 *scientia* erit allocutio -is (φροντίδος) et taedii mei. *acced. genet. obiect.*: NOVAT. p. 69^{D} omnino ad vos -o cibi et vestimenti nec pertinere debet. HIER. epist. 22, 31, 2 victus. VVLG. sap. 5, 16 -o (φροντίς) illorum (*iustorum*) apud altissimum. de: CASSIOD. inst. div. 8 p. 1120^{B} cum de reliquis ... epistulis magna nos -o fatigaret.

C *vi latiore de* ***intentione*** *tota*: **1** *generatim et singulariter (vel pluraliter de pluribus)*; *cf.* GLOSS. II 336, 37 κακοβουλία mala consc⟨ient⟩ia, mala -o: CIC. Verr. 6, 35 quid interest inter mentes hominum et -es! SEN. epist. 113, 31 tota -o a privatis commodis quam longissime aversa sit. QVINT. decl. 382 p. 427, 22 intellexisti a vultu -em tyrannicidae? VVLG. sap. 12, 10 non poterat mutari -o (λογισμός) illorum. I Petr. 4, 1 eadem -e (ἔννοιαν) armamini. GREG. M. moral. 1, 36 dei est quod opere exhibet *peccator,* et mundi quod per -em quaerit. 12, 53 quod enim radix arbori, hoc unicuique hominum -o sua est, quia in hoc (*i. his actionibus*), quod exterius videtur, per illud tenetur, quod exterius non videtur. DIFF. gramm. suppl. 283, 8 mens qualitas est aut bona aut mala quae ad -em potest referri. *iuncturae nominales*: fons: GREG. M. moral. 1, 53 p. 552^{C} e fonte -is. intentio: GREG. M. moral. 8, 43. propositum: GREG. M. moral. 1, 37 per -is propositum culpa calcatur. pudicitia: AVG. virg. 11, 11. pulvis: GREG. M. moral. 1, 31 *cf.* 5, 69 p. 719^{A}. 14, 21. strepitus: GREG. M. moral. 5, 55. *nota genet. qualit. de homine*: LVCIF. non parc. 4 p. 217, 19 esse te totius -is virum iniustitiae. VVLG. Iac. 2, 4 iudices -um (διαλογισμῶν) iniquarum. *cum adiect.*: avara: SEN. benef. 4, 14, 3 ad beneficium dandum non adducit -o avara nec sordida. clemens: HIER. epist. 77, 6. immunda: GREG. M. moral. 5, 55. impia: AVG. civ. 17, 4 p. 210 si quis maligna mente et impia -e blasphemet. mala: GREG. M. moral. 1, 31. paterna: SPART. Get. 1, 5. publica: COMMENT. Lucan. 2, 383 ('*fort.* agitatione *an* actione?' *Usener*). rugosa: GREG. M. moral. 8, 24 cor ... rugosa -e replicatur. scelerata: SCHOL. Cic. Bob. p. 74, 27 Hild. (*opp.* innocentiam). sincera: CLEM. ad Cor. 21; *ibid.* corde puro. AVSON. 419, 63; *ibid.* immaculabili conscientia. solida: GREG. M. moral. 8, 43. tota: SEN. epist. 113, 31.

2 *fere i. q. studium, plerumque pluraliter*: TAC. Germ. 19 unum accipiunt maritum ... ne ulla -o ultra, ne longior cupiditas (*sc. existat*). VVLG. psalm. 55, 6 adversum me omnes -es (διαλογισμοί) eorum in malum. prov. 24, 9 -o stulti peccatum est. Sirach 4, 19 donec tentet eum *sapientia* in -bus (δικαιώμασι) suis. AVG. fid. et op. 16, 28. *acced. genet. subiect. rei*: QVINT. inst. 12, 1, 6 cupiditatem, avaritiam, invidiam, quarum impotentissimae -es. VVLG. gen. 6, 5. 8, 21 humani cordis. Hebr. 4, 12 discretor -um et intentionum cordis (ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν). *al.* MACR. somn. 1, 8, 8 se a corporis -e (*B*, contagitatione *P*, contagione *edd.*; *sed cf.* 1, 11, 11) purgare. GREG. M. moral. 2, 72 caritatis. 2, 82 animi. *acced. attribut. praepos.* (*cf. p. 1451, 29*): VVLG. thren. 3, 60 -es eorum adversum me (*syn.* furorem, *usus ortus ex locis qualis* Dan. 13, 28 *p. 1457, 33*).

iuncturae: **a** *verbales*: **α** *subiectum*: adveniunt: BENED. reg. 4 l. 30 cordi. colligunt se *et* defluunt *v. sub β* ligare. faciunt: VVLG. Ier. 4, 18 -es tuae fecerunt haec tibi. perturbant: QVINT. inst. 12, 1, 6. pinguescunt *v. p. 1457, 15.* spargunt se *v. sub β* ligare. subit: PLIN. paneg. 70. subrepunt *cf. p. 1457, 29.* terrent: CIC. S. Rosc. 67. **β** *obiectum directum vel indirectum*: aperire: CIC. or. frg. A VIII 1 studia consilia -esque (*syn.* voluntates). corrigere: ITALA Ier. 10, 23 (Lucif. Athan. 2, 2; πορείαν, VVLG. gressus). custodire: VVLG. prov. 5, 2 -es. denegare: CASSIOD. in psalm. 1, 1 detestabiles denegat -es, quas sibi familiariter vindicat genus humanum, quas dominus ... non habuit. emendare: ITALA Ier. 7, 5 (Lucif. Athan. 2, 1; ἐπιτηδεύματα, VVLG. studium). expellere: AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 44. habere *v. sub* denegare. ligare: GREG. M. moral. 2, 82 diffusae -es ligantur, ne remissae defluant, ne sese per illicita spargant; ... sed quasi ad unam intentionem se colligant. maculare: FIRM. err. 1 p. 2, 12 Ziegl. percipere: CIC. fin. 2, 69 (*ibid.* studia). purgare: RVFIN. hist. mon. 27 p. 449^{A}. referre: CIC. fin. 3, 60 *ad media* referri omnes nostras -es. remittere *v. sub* ligare. subigere: GREG. M. moral. 3, 70. tenere: QVINT. decl.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

332 p. 307, 25 si -em intra angustias facultatium mearum tenuit. terminare: CIC. Arch. 29 si *animus* quibus regionibus vitae spatium circumscriptum esset, eisdem omnes -es terminaret suas. videre: VVLG. thren. 3, 60. vindicare *v. sub* denegare. *γ abl.*: ferri: NEP. Alc. 9, 4 ad liberandam patriam omni ferebatur -e. meditari: AVG. catech. rud. 14, 20 cupidior agere, quod humana -e meditatur. *δ c. praepos.*: ambulare in: AMBR. in psalm. 1, 21. avertere a: VVLG. Ier. 23, 22 (*cf.* ITALA *ibid.* [Cypr. unit. ecl. 11] convertissem. VVLG. Ier. 25, 5 revertimini a). diligere in: ITALA Matth. 22, 37 (Ps. Cypr. rebapt. 13) in toto corde tuo et in tota anima tua et in tota -e (*διανοίᾳ*, VVLG. mente) tua. **b** *iuncturae nominales*: concupiscentiae: PRISCILL. tract. 10, 131 non solum carnis, sed et -um i. spiritalium nequitiarum concupiscentiis abstineret (*ibid.* vitiorum bella). constipatio: GREG. M. moral. 9, 80 in constipatione pinguescentis -is. discretor: VVLG. Hebr. 4, 12 -um (*ἐνθυμήσεων*) et intentionum. fructus: ITALA Ier. 17, 10 (Sangall.; *ἐπιτηδευμάτων*, ITALA Aug. c. Faust. 13, 11 *al.* studiorum, VVLG. adinventionum). VVLG. Ier. 6, 19. motus: HIL. trin. 12, 39 ut repens -is motus (*i. studium mundi faciendi*) subito in mentem *dei* ... subrepserit. AMBR. Noe 16, 57 malarum motus agrestes -um. passus: GREG. M. moral. 5, 20 temporalia per intentionis cursum continuis -um passibus sequuntur *pravae* mentes. peccata *v. sub* vitia. pondus: MACR. somn. 1, 11, 11. pulsus: HIER. in Ezech. 18, 1 p. 201. sordes: HIER. in psalm. 18. stimulos: HIER. in Ezech. 18, 1 p. 200 primos et secundos stimulos -um quas Graeci *προπαθείας* vocant. vitia: BENED. reg. 1 l. 10 carnis vel -um. 7, 31 a peccatis et vitiis ... -um. voluntas: VVLG. Eph. 2, 3 (*διανοιῶν; aliter interpretatur* HIER. *ad l.* p. 572/73). **c** *cum adiectivis*: bonae: SEN. dial. 7, 20, 1 bonis -bus plena praecordia. AMBR. inst. virg. 1, 2 (*ibid.* sincerae proposito conscientiae). detestabiles: CASSIOD. in psalm. 1, 1. diffusae: GREG. M. moral. 2, 82 *v. p. 1456, 79.* fures: ORIG. in Matth. 16, 23. impotentissimae: QVINT. inst. 12, 1, 6. iniqua: VVLG. Dan. 13, 28 pleni iniqua -e adversus Susannam. inquietae et mobiles: AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 44. intenta ad malum: VVLG. gen. 6, 5. intimae: CIC. Sull. 64 peterem veniam ... ex intimis vestris -bus atque ex humanitate communi. inutiles: VVLG. Is. 59, 7. malae: CIC. S. Rosc. 67 -es conscientiaeque animi. ITALA deut. 28, 20 (Lugd.; *ἐπιτηδεύματα*, VVLG. adinventiones). NICET. vigil. 9 p. 66, 16 BENED. reg. 4 l. 30. *cf.* pessimae: VVLG. Ier. 23, 22. 25, 5. nocivae: PRISCILL. tract. 6, 103. noxiae: VVLG. Ier. 4, 14. perversae: VVLG. Is. 29, 16 BENED. reg. 7 l. 41. piae: AVG. persev. 8, 20 p. 1004ᴮ. prona in malum: VVLG. gen. 8, 21. terrena: HIER. epist. 21, 5, 2 MACR. somn. 1, 11, 11. vitiosae: GREG. M. moral. 3, 70.

iuxta posita: ratio, mens. *ad I A 1/2*: ingenium, intellectus, animus, sensus; memoria; spes; inventio, prudentia, providentia, diligentia, consilium. *ad I A 3*: opprobrium, praeceptum, institutum, speculatio, sententia, fabula. *ad I B*: oculi, aures; spes. *ad II*: voluntas. *ad II A 1/2*: consultatio, deliberatio, dispositio; factum, dictum, actus; otium (CIC. Att. 2, 14, 2), molestiae (CIC. epist. 3, 2, 1), tractatus (COD. Iust. 1, 12, 6 pr.). *ad II A 3*: consilium, incepta. *ad II B 1*: conscientia. *ad II B 2*: cupiditas; studia, consilia, voluntates; intentiones; caro (VVLG. Eph. 2, 3 *al.*). *oppos.*: manus; res. *ad I A*: species, appetitus.

nota alliterationem: cura et -e: CIC. inv. 1, 19 Tull. 1 Phil. 11, 22 de orat. 2, 149. 174 off. 1, 79 rep. 1, 52 epist. 10, 3, 3. BALB. Cic. Att. 8, 15 a, 1. curae (...) -esque: CIC. Verr. 4, 65. 6, 188 off. 2, 2 ad Q. fr. 1, 1, 41 LIV. 35, 28, 7. cura -o: CIC. dom. 45 Phil. 2, 116. 7, 5 off. 2, 3 ad Q. fr. 1, 1, 3 epist. 9, 20, 1. 11, 5, 3. *cf.* SEN. epist. 3, 3 omnes curas, omnes -es. PLIN. nat. 10, 118 cura atque -e. -e curaque: CIC. de orat. 2, 186. epist. 10, 1, 2. -o et cura: CIC. div. 2, 7 VVLG. Esth. 12, 2 -es ... et curas. *adde*: CIC. de orat. 2, 150 in cura, attentione animi, -e, vigilantia. epist. 2, 6, 3 curam industriam -em. TAC. dial. 3 *p. 1456, 1.* EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 9 pervigilium curae (*expectes* curarum *vel* pervigili) -e. coniecturae et -i: CIC. Font. 23. -um et consiliorum: CIC. de orat. 1, 2 VITR. 2, 1, 6. Ps. HIL. libell. 13 in consiliis et -bus. -e ... commemoratione: CIC. epist. 5, 13, 5. cognitionem -emque: LIV. 3, 58, 3. *adde*: CLEM. ad Cor. 21 corde puro et -e sincera. AVSON. 419, 63 immaculabili conscientia et ... -e sincera.

(**2. cōgitātio**) *a* 2. cogitare *finxit* VARRO ling. 6, 43 a -e (coactione *Ribbeck*) concilium.

cōgitātīvus, -a, -um *a* 1. cogitare. *i. q. animo, cogitatione conceptus*: AVG. trin. 15, 11, 20 p. 819ᴰ verbum ... quod neque prolativum est in sono neque -um in similitudine soni.

cōgitātor, -ōris *m. a* 1. cogitare. GLOSS. *βουλευτικός, λογιστικός*. *qui deliberare, meditari solet*: PHYSIOGN. 9 p. 15, 6 furiosum vel iracundum vel -em. 11 p. 18, 1 frontem vero -is (*ibid.* loquacis, furiosi). 17 p. 29, 1 qui rugas frontis superius retractas habent ... -es sunt. 22 p. 36, 10 hominem docilem, -em, natura disputatorem. 41 p. 59, 8 -es sunt, studiosi, mansueti, amatores. 50 p. 69, 3 deductus *vultus* -em, subdolum, timidum, astutum asseverat. *c. genet. obiect.*: PHYSIOGN. 33 p. 50, 8 magnarum rerum -em atque perfectorem. DIFF. Suet. p. 318, 31 ⟨scelestus⟩ autem *est* scelerum -r et commissor (DIFF. ed. Beck p. 82, 7). SCHOL. Ter. p. 85, 29 'veterator' -r veterum malorum (GLOSS. V 485, 13 *et* 514, 51 susurrones malorum -es).

cōgitātōrium, -ī *n. a* 1. cogitare: **1** *vis qua cogitatur (notio adiectiva paululum apparet)*: TERT. anim. 14 p. 319, 6 non enim membra sunt substantiae animalis *illae partes animae*, sed ingenia, ut motorium, ut actorium, ut -um. HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 997 hunc autem decorem noli extra te quaerere, sed circa animae regionem, ubi -um, ubi intellectuale consistit (*sic corrigas collato Delarue ap. Migne gr 13 p. 762 pro* 'religionem, -um ubi [ibi ait meditatorium *var. lect.*]' *Vall.*). **2** *locus ubi cogitatur, φροντιστήριον*: TERT. spect. 2 p. 4, 2 *neque* spiritus ideo insitus corpori, ut insidiarum, ut fraudium, ut iniquitatium -um fieret. resurr. 15 p. 44, 26 sed etsi in cerebro ... principalitas sensuum consecrata est ... caro erit omne animae -um.

cōgitātum, -ī *et* **1. cōgitātus,** -a, -um *v. sub* 1. cogito.

2. cōgitātus, -ūs *m. a* 1. cogitare. *abl.* -u *testatur* PROB. gramm. IV 193, 3. *semel de r e v. l. 38.* [CIC. off. 1, 27 *v. p. 1471, 3.*] *legitur inde ab* APVL. *et* ITALA (*fort. a* FRONTINO strat.? *v. l. 59*). [*hisp.* cuidado 'cura'. *M.-L.*]

1 *pertinet ad voluntatem*: **a** *fere i. q. consilium* (*cf.* cogito *sub II B*): APVL. met. 4, 5 divinato et anteccapto meo -u (*syn.* consilium). 8, 25 praevenit -um meum. TERT. idol. 23 p. 56, 26 nam cum caveres scisti, cum scires utique voluisti, et est tam facto quam -u. anim. 58 p. 395, 14 solos -us et nudas voluntates censura divina persequitur. p. 395, 18 ob -us pios et benevolos. resurr. 15 p. 44, 15 *sqq.* (*ter*). p. 45, 1. 17 p. 48, 13 concupiscentiae et -us et voluntatis. monog. 10 p. 777, 21 Oehl. illic ubi etiam -us sine carnis congressu et adulterium ante perficit ex concupiscentia. virg. vel. 15 p. 907 Oehl. MAR. VICTORIN. 26 p. 220, 31 hoc factum nunc in facto est, nunc in dicto, nunc in -u. AMBR. trin. 16. VVLG. Ier. 32, 19 magnus consilio et incomprehensibilis -u. AVG. conf. 9, 4, 7 (*ibid.* actu). serm. ed. Mai 27, 1 conceptum implere -um (*ibid.* scelus). SALON. in eccles. p. 1006ᴮ -us mundus et purus. Ps. FVLG. RVSP. serm. 12 p. 873ᶜ quorum (*fratrum Ioseph*) mentes mortalem possederant -um. *acced. gen. subiect.*: HYG. astr. 2, 28 p. 70 cuius -um Iovem admiratum ... fixisse. VVLG. Sirach 23, 4 ne derelinquas me in -u (*ἐπιθυμίαν*) illorum. IV Esdr. 4, 16 factus est -us silvae in vanum. SALON. in eccles. p. 1006ᴮ per virum designatur bonus animi -us (*syn.* cogitatio). *gen. obiect.*: VVLG. Sirach 19, 19 non est -us (LXX *aliter*) peccatorum prudentia. PELAG. in I Tim. 2 p. 878ᴮ manus ab opere ... mentem ab ... disceptationis -u ... mundas. Ps. AVG. serm. 150, 1 tanti sceleris -us. SVLP. SEV. epist. app. 2, 15 a malitiae ... -u pectus emunda. ut: VITAE Patr. 6, 3, 11 subintravit autem in animum meum -us, ut ... sederem. **b** *generaliter de voluntate* (*cf.* cogito *II A*): TERT. virg. vel. 4 p. 888, 20 Oehl. neque de nuptiis neque de animo et -u mulieris et virginis pronuntiatum. Ps. HIL. libell. 19 p. 748ᶜ ipsum denique -um a tota nequitia compescit. SERM. Arrian. frg. II 6 voluntate enim propria aversi sunt *daemones* a sancto et integro -u. EVGRAPH. Ter. Eun. 312 si talis haec res est, ubi omnes tuos -us possis intendere et plurimum illaborare. VVLG. Sirach 27, 5 (*λογισμῷ*). THEOD. MOPS. in Coloss. 2, 5 firmo -u in Christi fide permanere. *huc pertinere videtur*: PAVL. NOL. epist. 5, 3 caritatem vel in tuae peregrinationis -u vel in vexatione tuorum causam habuisti. **c** *i. q. cura* (*respondet gr. μέριμνα*; *cf.* cogito *II D*): PSALT. Rom. 54, 23 iacta in deum -um (VVLG. curam) tuum. VVLG. Sirach 30, 26 ante tempus senectam adducet -us. 31, 1 -us illius auferet somnum. 31, 2.

2 *pertinet ad intellectum*: **a** *fere i. q. deliberatio*: FRONTIN. strat. 2, 5, 30 fatigatum nocturnis -bus (*P*, cogitantibus *H*, cogitationibus *codd. det.*; *Gundermann*). ITALA (Rufin. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 7) *et* VVLG. Sirach 23, 2 quis dabit (VVLG. superponet) in -u (*διανοήματος*) meo flagella et in corde meo correptionem sapientiae, ut ignorationibus meis ... non parcatur? TERT. pudic. 22 p. 272, 19 ut *Christus* traduceret -us Iudaeorum. adv. Hermog. 20 p. 148, 21 quia cogitatio et dispositio prima sophiae sit operatio, de -u viam operibus instituentis. adv. Prax. 5 p. 234, 5 *syn.* sensus. 7 p. 235, 17. apol. 22 p. 208 Oehl. ut hominem e -u verae divinitatis avertat *daemon*. castit. 1 p. 737 Oehl. IREN. 1, 12, 2 quum sit totus -us (*νοῦς*) et totus sensus *deus*. MAXIMIN. c. Ambr. 37 (*ibid.* in sermone). HIER. in eccles. 7 p. 448. in Gal. 5, 17 p. 501 si proprio crediderit -ui. in Eph. 3, 20 p. 605 evenit ... *ut* mentem verba non explicent tacitoque -u ... deprecemur. hom. Orig. in Ier. 2 p. 767 *syn.* mente. epist. 22, 24, 2. VVLG. Sirach 6, 37 -um tuum habe (*διανοοῦ*) in praeceptis dei. 42, 20 (*διανόημα*). IV Esdr. 9, 39 dimisi -us in quibus eram cogitans. COMMENT. Lucan. 5, 736 -u aversi ... i. e. animo. GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 21 seu -uum rationibus vel fratrum ... precibus coactus. THEOD. MOPS. in Phil. 3, 13 ad futura ... meum -um (*λογισμόν*) extendo. in I Tim. 5, 13 p. 165, 1 -um suum humiliantes. GREG. M. moral. 12, 47 cum magno -u pertractat, quomodo per argumenta falsitatis documenta veritatis exuperet. *acced. gen. subiect.*: VVLG. Sirach 22, 20 -us (LXX *aliter*) sensati *hominis*. 27, 7 verbum ex -u (*ἐνθυμήματος*) cordis hominis. 30, 11 ne despicias -us (*ἀγνοίας*) illius. 33, 5 (*διαλογισμός*). RVFIN. hist. 4, 7, 4 praetextu mysticae doctrinae in immensum tendisse mentis impiae -um (*ἐπινοίας*). PASS. Petr. Paul.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

long. 28 -us (*A*, cogitationes *rell.*) hominum ... novit ... unus deus. *gen. obiect.*: VVLG. Sirach 9, 23 in sensu sit tibi -us (LXX *aliter*) dei. *nota per quandam prosopoeiam*: HIER. in psalm. 136 p. 94, 23 incipientes sordidos -us *quasi parvulos infantes* elidit ad petram (*i. Christum*). epist. 22, 6, 6 qui statim ⟨cogitationes suas⟩ (*add. codd. opt.*) ut coeperit cogitare (coeperint, *om.* cogitare *codd. opt.*) statim interficit -us (*om. codd. opt.*) et allidit eos ad petram. BENED. reg. prol. l. 57 qui parvulos -us eius (*diaboli*) ... allisit ad Christum. **b** *fere i. q. conscientia*: PALLAD. hist. mon. II 20, 5 si cecidero in modicam culpam, mordet me -us meus dicens: 'cur delinquis?'

synon. et iuxta posita: ad 1a: consilium, voluntas, cogitatio, concupiscentia; scelus; factum, dictum, actus, opus. *ad 1b*: animus. *ad 2*: sensus, mens, animus; sermo. *opp. ad 2*: cogitatio et dispositio.

⁎**1. cōgito**, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* agitare *et c.* cogere, *v.* 2. cogito. *Th.*]. VARRO ling. 6, 43 -are a cogendo dictum; mens plura in unum cogit unde eligere possit. AVG. conf. 10, 11, 18 ut *ea quae obliti sumus* denuo velut nova excogitanda sint ... et cogenda rursus ut sciri possint, id est velut ex quadam dispersione colligenda, unde dictum est -are. nam cogo et -o sic est ut ago et agito, facio et factito. PRISC. gramm. II 431, 4 *inter frequentativa. aliter*: DIFF. ed. Beck p. 47, 40 -at solus et petit a se consilium, dictum ab eo quod mentem cogat. qui vero deliberat, convocatis amicis rem ... exponit. *adde* PAVL. FEST. p. 66 *et* AVG. trin. 11, 3, 6 p. 988 *p. 1446, 21.* GLOSS. λογίζομαι. διαλογίζομαι. σκέπτομαι. διανοοῦμαι. βουλεύομαι. II 102, 44 -at σκέπτεται λογίζεται ἐνθυμεῖται μεριμνᾷ βουλεύεται. 299, 24 ἐνθυμοῦμαι -o excogito animadverto voluto. 361, 60 λογίζομαι, ὅ ἐστιν ἐνθυμοῦμαι: alterno, -o, ineo consilium, animadverto, rebar. 433, 11 σκέπτομαι: alterno -o consulto. NOT. Tir. 35, 57. *dicitur plerumque de homine, de rebus: p. 1460, 15. 1469, 81. 1471, 44 sqq. ex formis perfecti leguntur et plenae* (-visse, -verim, -isti *etc.*) *et contractae* (-asse, -arim, -asti). *nota gen. plur. part. praes.* -antum: SERV. Aen. 7, 291 CASSIOD. var. 4, 3, 3 *pars codd. scribitur litteris graecis*: TAB. devot. Audollent 269 B II *p. 1465, 33. in codd. confusum cum* agitare: LIV. 24, 45, 5 *al.* APVL. met. 11, 29 *cf. etiam p. 1471, 47 sqq. falso traditum vel in locis corr.*: VITR. 7 praef. 13 et -atis (*G H*, excogitatis *edd.*). PHAEDR. 3 prol. 39 QVINT. decl. 276 p. 128, 10 PLIN. paneg. 82 VER. Fronto p. 138, 18 N. *legitur inde ab* ENNIO (*semel*) PLAVTO (*44ies*) CATONE (*9ies*), *admodum saepe apud scriptores; saepius exhibent*: CIC. (*ca. 640ies*) CAES. (*23ies*) LIV. (*40ies*) SEN. rhet. (*48ies*) SEN. phil. (*249ies*) QVINT. inst. (*43ies*) decl. (*62ies*) PLIN. epist. paneg. (*37ies*) APVL. (*24ies*) TERT. AMM. VVLG. (*187ies*) AVG., *singulis locis*: SALL. VELL. COLVM. *binis*: FRONTIN. aq. SOL., *deest*: MELAE SCRIB. LARGO ASCON. *e poetis habent* (*praeter* PLAVT. *et* ENN.): TER. (*35ies*) PVBLIL. (*16ies*), *quinis locis*: OV. STAT., *quaternis*: PHAEDR. MART., *ternis*: HOR. SEN. trag., *binis*: LVCR. TIB. PROP. AETNA VAL. FL. IVV., *singulis*: CATVLL. VERG. CALP. ecl., *deest*: GRATT. MANIL. GERM. PERS. LVCANO SIL. [*val.* cugetare, *it. vet.* coitare, *francog. vet.* cuidier, *hisp.* cuidar. *M.-L.*] *v. nom. propr.* Cogitans, Cogitatus (-a).

I *pertinet ad* ***intellectum***: **A** *i. q.* ***in animo habere***, *vi strictiore deliberare, vi laxiore fere i. q. opinari, credere* (*cf.* NON. p. 429 -are est considerare, deliberare, confirmare).

1 *absolute*: PLAVT. Amph. 447 sed cum -o, equidem certo idem sum qui semper fui. Cas. 909 (910). Most. 84 recordatus multum et diu -vi, argumentaque in pectus institui multa (RHET. Her. 4, 11, 16 solent enim diu -are omnes, qui magna negotia volunt facere. CIC. inv. 1, 1). Mil. 201 severo fronte curans -ans. Trin. 224 *syn.* in meo corde vorso. Stich. 448 *al.* TER. Andr. 182 ne esset spatium -andi ad disturbandas nuptias (RHET. Her. 3, 12, 22 intervalla ... auditori spatium -andi relinquunt. CIC. fin. 4, 1 LIV. 26, 35, 8 QVINT. inst. 11, 3, 156 APVL. met. 10, 26. *cf.* CIC. Att. 12, 27, 3 satis temporis ad -andum. LIV. 34, 59, 6. 7 PAPYR. Berol. 611 III 13 [*saec. I*]. PHAEDR. 3, 14, 13 ludus ... ad -andum. QVINT. inst. 1, 1, 31 sine ulla -andi saltem mora). TER. Phorm. 240 animum ut nequeam ad -andum instituere. Eun. 507 quanto magis magisque -o. *al.* TVRPIL. com. 6 *syn.* delibera. RHET. Her. 4, 17, 24 sapienter -ant (*opp.* errant). CIC. Verr. 4, 137 quid est quod ego dicendo aut -ando efficere aut assequi debeam? Font. 21 *opp.* ad dicendum. leg. agr. 2, 23 si aut Rullum -asse aut si Rullo potuisse in mentem venire arbitramini. Sest. 21 de uniuscuiusque casu -ando recordari. Cael. 45 *opp.* agendo. har. resp. 55 eversionem civitatis in mentem subito in rostris -anti venire potuisse. Phil. 11, 23 *res* -ando ... explicare. de orat. 1, 1 -anti mihi saepenumero et memoria vetera repetenti. 2, 291 omnia -ando ... persecutus. 2, 357 ut ea, quae -ando complecti vix possemus, intuendo quasi teneremus. 3, 17 Tusc. 3, 58. 5, 111. fin. 1, 21 εἴδωλα, ... quorum incursione non solum videamus sed etiam -emus. off. 1, 9 *syn.* in deliberando. 1, 105 mens discendo alitur et -ando. 3, 4 mentis agitatione investigatione earum rerum quas -ando consequebatur. Att. 2, 16, 1. 8, 11, 1 levatur ... cura cum, aut constitit consilium aut -ando nihil explicatur. 12, 7, 1 etiam atque etiam -bo. 12, 18, 1 velim igitur -es. 12, 37, 2 quamvis prudens ad -andum sis. ad Q. fr. 1, 1, 32 si vere -are volumus. epist. 4, 13, 3 *opp.* agendi. *saepe.* PVBLIL. M 27 *v. p. 1468, 83.* S 4. NEP. Dat. 7, 1. 8, 5 callide. VARRO ling. 6, 44 ea quae tenuit mens ... -ando repetuntur. LIV. 35, 28, 4. SEN. contr. 2, 3, 7 delibera, -a, tempus accipe. *cf. p. 1459, 60 sqq.* SEN. dial. 9, 13, 3 nec illi (*sapienti*) omnia ut voluit cedunt, sed ut -vit. epist. 98, 4. PLIN. nat. 35, 129 palliati -antes (*tabula Parrhasii*). 35, 144. MART. 12, 57, 1 *syn.* quiescendi. QVINT. inst. 6, 2, 30 ita nos hac ... imagines prosequuntur, ut ... videamur ... non -are, sed facere. 10, 6, 2 APVL. flor. 16 p. 66. ITALA (Aug. civ. 22, 29) *et* VVLG. I Cor. 13, 11 quasi parvulus -bam (ἐλογιζόμην; *ibid.* sapiebam, loquebar). CAPITOL. Aur. 5, 8 pro instituto patris volens agere, dicere, -are. LAMPR. Alex. 16, 2. VOPISC. Prob. 12, 2 recte. VVLG. Sirach 27, 13 (διανοουμένων). 39, 38 (διενοήθην). HIER. epist. 55, 2, 4 PHYSIOGN. 9 p. 15, 1. 5. AMM. 20, 8, 22 bene ... et prudenter. AVG. civ. 4, 12 p. 163. 8, 5 p. 329. 18, 18 p. 278 -ando sive somniando. anim. 4, 6, 7 praedest. sanct. 2, 5 *al.* EPIT. Alex. 9 noctem circa offensas pervigilavit in -ando. *adde de re*: VVLG. Is. 29, 16 quasi si lutum *contra* figulum -et et dicat opus factori suo: non fecisti me. *nota*: CIC. Att. 9, 6, 7 *ad* haec igitur -a ... vel potius excogita (*aliter p. 1459, 60*). *fere i. q. morari*: PS. QVINT. decl. 1, 10 ille trepidat, ille -at, ille erubescit. *acced.* mecum, intra me, animo *sim.*: PLAVT. Mil. 1375 cum egomet mecum -o (LIV. 32, 19, 10 secum. VVLG. II Esdr. 5, 7 -vitque cor meum mecum. *adde*: VVLG. gen. 20, 11 -vi mecum dicens: *seq. enunt. dir.* Iudith 10, 13 Marc. 11, 31 [διελογίζοντο]). VVLG. sap. 2, 1 dixerunt enim -antes apud se (ἑαυτοῖς λογισάμενοι) non recte. Dan. 4, 16 coepit intra semet ipsum tacitus -are (Marc. 2, 8 sic -rent [λογίζονται] intra se. ANON. Vales. 13, 75 coepit -are intra se discens eo [*coni. Mommsen, an* dicendo? et dicere eo *cod.*] quod. VINDIC. epist. ad Pentad. p. 489. *adde*: PALLAD. hist. mon. II 8 p. 353D -bat [ἐλογίζετο] intra se dicens [*bis*]. VVLG. Matth. 16, 7 -bant [διελογίζοντο] intra se dicentes). VARRO ling. 9, 30 sexta *pars animae* qua -amus. APVL. Socr. 19 p. 165 non animo, sed auribus -ant. TERT. adv. Prax. 5 p. 234, 9 *sqq. in sermone* inest haec ipsa ratio, qua cum eo -ans loquaris, per quem loquens -as (*quater*). VVLG. IV Esdr. 9, 39 cogitatūs, in quibus eram -ans. Marc. 2, 6 in cordibus suis.

2 *sequitur enuntiatum directum*: PLAVT. Most. 554 -a: non confitetur? Capt. 711 TER. Eun. 56. 1073. SEN. benef. 4, 11, 6 magna voluptas subit -antem. nat. 4 praef. 21 COMM. instr. 2, 23, 9. *acced.* mecum *sim.*: PLAVT. Aul. 379 egomet mecum -are intervias occepi (698. TER. Eun. 636. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 mecum sic. SEN. contr. 7, 1 [16], 21. 7, 2 [17], 10 *al.*). PLAVT. Most. 702 cum meo animo (CATO or. frg. 5, 1 cum animis vestris). *cf. etiam supra l. 20 sq. 24. 28.* *acced.* sic, ita: TER. Andr. 110 sic -bam: 'hic *eqs.*' (Phorm. 12 Eun. 14 CIC. off. 3, 75 SVLP. RVF. *v. l. 39*). CIC. Tusc. 4, 43 leves ... ratiunculas eorum *esse* qui ita -rent: 'proelium *eqs.*' *cf. etiam p. 1461, 45 sqq.*

3 *aliquid*: **a** *obiectum solum*: *accus. pronom. sim.*: PLAVT. Merc. 566 quid -em? TER. Ad. 35 quia non rediit filius, quae -o! 206 -o id quod res est. ACC. praetext. 29 (*ibid.* usurpant, curant, vident). CIC. inv. 1, 52. 2, 130. Quinct. 6 (*ibid.* ei venit in mentem). Q. Rosc. 48. div. in Caec. 43 horum nihil (fin. 5, 31 nihil eorum. nat. deor. 1, 114 deum nihil aliud ... nisi 'mihi pulchre est' ... -antem. parad. 34 nihil dicit, nihil facit, nihil -at denique nisi libenter ac libere. CAEL. Cic. epist. 8, 16, 1 te nihil nisi triste -are). CIC. Verr. 5, 16 haec cum scirem et -rem. Font. 29 haec eadem Indutiomarum ... timuisse aut -visse. Cluent. 160 *syn.* cognovisset. Pis. 97. Sest. 49 haec ... et multa alia. Mil. 53 *syn.* dubitandum. Deiot. 38 *syn.* reputans. Phil. 2, 117 *syn.* intellegis. 5, 29 alia quae magis timeam et -em. de orat. 1, 102 me ista curasse aut -asse. 1, 223 *syn.* sentiant, opinentur, expectent. Tusc. 1, 22. 5, 70 haec tractanti animo et ... -anti. div. 1, 32. off. 1, 144 *syn.* secum ipse meditetur. Cato 38 ea ipsa -antem quae iam agere non possem. phil. frg. V 81 *syn.* attendere animo, inire rationem. Att. 10, 12, 1 cui nihil procedit caduntque ea, quae diligentissime sunt -ata, taeterrime. 10, 12a, 1 *opp.* facta. 12, 23, 3. 14, 14, 6 *ter.* ad Q. fr. 3, 3, 1 neque desino ... ea, quae minime volo, -are. ad Brut. 1, 5, 2 haec -bis diligentius, statues sapienter. epist. 1, 7, 9. 2, 16, 6 neque quidquam astute -o. 6, 5, 2 *saepe.* CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 2 *syn.* scit. CAEL. Cic. epist. 8, 16, 1 quale esset, quod -res. CAES. Gall. 7, 44, 1. VARRO ling. 6, 42 primum ea, quae sumus acturi -are debemus (*syn.* agitamus in mente). LIV. 44, 24, 6. SEN. dial. 9, 14, 9 *syn.* quae tibi mens est. epist. 57, 3. 108, 27 *al.* PETRON. 72 *al.* SEN. epist. 113, 3 quae -amus quaeque mente complectimur. PLIN. nat. 28, 27 MART. 3, 7, 4 QVINT. inst. 9, 2, 30 decl. 313 p. 230, 23. PLIN. epist. 8, 23, 8 neque enim nunc aliud aut -are aut loqui possum. TERT. adv. Prax. 5 p. 234, 6 quodcumque -veris sermo est. CAPITOL. Maximin. 29, 4 VVLG. II Cor. 3, 5 (λογίσασθαι). HIER. epist. 39, 2, 5 AMM. 20, 8, 17. 21, 11, 1 haec et talia -anti. AVG. civ. 10, 11 p. 421. 11, 27 p. 499. anim. 4, 6, 7 -ando versare. in psalm. 141, 1 ut ea quae audiendo tamquam ventre memoriae conditis rursus revolvendo et -ando quoddammodo ruminetis. COMM. apol. 499. NICET. psalm. 13 p. 79, 17 ut non solum ... sono vocis sed et mente psallamus et ipsum quod psallimus -emus. COD. Iust. 4, 29, 22, 1. 7, 7, 2, 2 si hoc minime -vit (*syn.* putavit). *substantiva* (*adi.*): PLAVT. Cas. 90 meam rem me solum ... loqui atque -are (TER. Eun. 631 *coepi* aliam rem ex alia -are et ea omnia peiorem in partem. CIC. div.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Caec. 40 quas *res* non modo antea nunquam -asti [*opp.* suspicari potes]. Cato 38 *al.* CAES. Gall. 1, 33, 2. AVG. mag. 13, 42 non earum rerum, quae -antur, verba proferre). CIC. Cluent. 95 quam quidem rationem vos iudices diligenter . . . -are debetis (har. resp. 3). nat. deor. 1, 54 omnia providentem et -antem et animadvertentem . . . deum (CVRT. 5, 10, 5 diu omnibus -atis placuit. SEN. epist. 91, 7. PANEG. 9, 4 *syn.* scires, videres). ac. 2, 127 -antesque supera atque caelestia, haec nostra ut exigua . . . contemnimus. off. 1, 82 quibus periculosa et callida consilia quietis et -atis splendidiora videantur (*aliter v. p. 1468, 52 sqq.*). Tusc. 3, 32 semper angi aut accipiendo aut -ando malo (*cf.* epist. 9, 17, 3 optare optima, -are difficillima. PVBLIL. P 8 peiora multo -at mutus dolor. AMM. 17, 13, 3 ultima). epist. 3, 8, 3 multa simul -vi (QVINT. inst. 11, 3, 150. ITALA [Aug. civ. 12, 16] *et* VVLG. sap. 9, 15 deprimit terrena inhabitatio sensum multa -antem [πολυφροντίδα]. VVLG. Sirach 34, 9 [ἔγνω]. AMM. 18, 2, 1 seditque multa et varia -anti id temptare quod. AVG. civ. 12, 16 p. 535). BELL. Alex. 24, 1 gentem . . . alia -antem, alia simulantem. SEN. benef. 2, 2, 2 gratiam . . . lenti et diu -ati muneris vincit. nat. 2, 1, 3 -etur spiritus in ea sede (*i. cum res ibi positae tractentur*) in qua illum natura disposuit (*syn.* spectandus est). epist. 91, 8 in plenum -anda fortuna est. PETRON. 125 saepius tam consuetudinem meam -bam quam causam. PS. QVINT. decl. 12, 21 diu in saturo otio -ata defensio. APVL. apol. 1 Aemilianum . . . accusationem mei prius apud te coeptam quam apud se -atam . . . impleturum. met. 5, 20 viam . . . diu diuque -atam. PS. APVL. Ascl. 26 omnia autem bona et -at *deus* et vult. MIN. FEL. 18, 5 imperia terrena. HIER. epist. 39, 3, 3 saeculare desiderium -et . . . delicias vitae istius. VVLG. psalm. 72, 8 -verunt (διενοήθησαν) et locuti sunt nequitiam. Iob 15, 12 magna. AVG. civ. 3, 14 p. 113 communem condicionem (15, 4 p. 63). 11, 22 p. 490 *bonitas dei* diligenter considerata et pie -ata. GREG. M. moral. 1, 54 distinguentes subtiliter eius (*virtutis*) intima membratimque -amus. *acced.* (in) animo, cordibus *sim.*: TER. Ad. 818 haec si voles in animo vere -are. VVLG. Sirach 14, 22 in sensu -bit (LXX *aliter*) circumspectionem dei (*syn.* meditabitur). 21, 20 *verba sapientis* -bunt (διανοηθήσεται) in cordibus suis (Luc. 5, 22 quid -atis in cordibus vestris? [λογίζεσθε]). VVLG. Matth. 16, 8 quid -atis intra vos (διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς) . . . quia panes non habetis? (*cf.* Marc. 2, 8 *p. 1460, 25*). AMM. 31, 3, 8 hoc quoque idem residui velut mente -verunt communi. *nota accus. graec.*: HIER. epist. 21, 5, 1 substantia dei est omne quod vivimus, sapimus, -amus, in verba prorumpimus. AVG. in psalm. 146, 14 -at sapientiam nescio quis . . . si bene illam -ant . . . praesto est. *aliquem*: TAC. dial. 2 tamquam . . . sui oblitus tantum Catonem -asset (*i. Catonis mentem induisset*). **b** *acced. enuntiata*: *α elocutio directa*: PLAVT. Most. 790 si voles verbum hoc -are: simul flare *eqs.* (Persa 360). Poen. 237 hoc unum tamen -ato *eqs.* (Mil. 915. Stich. 519 hoc tu facito, ut -es. TER. Eun. 759. SEN. clem. 1, 5, 4 hoc ipsum. benef. 4, 24, 2 QVINT. inst. 7, 1, 48). TER. Haut. 128 haec coepi -are: 'hem *eqs.*' (SEN. epist. 70, 13). 641 id. CIC. Att. 6, 1, 26 unum etiam velim -es. QVINT. decl. 292 p. 163, 26 et illa. *cf. etiam p. 1460, 42 sq.* *acced.* mecum *sim.*: TER. Eun. 64 quod . . . tecum iratus -as: 'egone illam *eqs.*' Ad. 808 hoc . . . tecum. SEN. contr. 1, 1, 19 haec mecum. 9, 1, 15 hoc se⟨cum⟩. SEN. epist. 69, 6 illud . . . tecum. QVINT. decl. 388 p. 441, 14 illa tecum. AVSON. 335 p. 196, 6 Peip. -ans mecum non illud Catullianum: 'cui dono *eqs.*', sed ἀμουσότερον et verius: 'cui dono *eqs.*' TER. Ad. 500 hoc tu facito cum animo -es. *β interrogatio indirecta*: PLAVT. Trin. 227 hoc non liquet neque satis -atumst, utram . . . artem expetessam. PVBLIL. P 23 per quae sis tutus, illa semper -es. LIV. 2, 55, 2 aliud agendum ac -andum, quomodo resistatur patribus. 24, 45, 5 cum illud potius agendum atque -andum (eos agitandum *P*) sit, si quo modo fieri possit. *acced.* mecum: CIC. inv. 1, 1 saepe et multum hoc mecum -vi, bonine an mali plus attulerit *eqs.* **c** *acced.* de *aliqua re* (*aliquo*): CIC. Marcell. 22 quis est omnium tam ignarus rerum, tam rudis in re publica, tam nihil unquam nec de sua, nec de communi salute -ans qui non intellegat? Phil. 3, 4. de orat. 2, 102 quidquid de sua re -arit in medium proferat. nat. deor. 2, 45 ut nisi figuris hominum constitutis nihil possent de dis immortalibus -are. 3, 7 quasi nihil unquam audierim de dis immortalibus, nihil -verim. Tim. 20 haec deus is qui erat de aliquando futuro deo -ans (λογισθείς). Att. 5, 3, 1 quid de his -es et quando, scire velim. 7, 14, 3 quid -es de exeundo de totaque re quid existimes. 9, 1, 4. 10, 5, 3 de tuo itinere quid et quando -es. 12, 18, 1 de quo *fano* tantum quantum me amas, velim -es. CAES. Gall. 7, 53, 1 eadem de profectione -ans quae ante senserat. VAL. MAX. 6, 9 pr. meliora de nobis semper -emus. SEN. nat. 1, 17, 4 de morte aliquid. epist. 75, 15 QVINT. decl. 315 p. 239, 21 AVG. civ. 2, 18 p. 75. 11, 25 p. 496. BOETH. comm. pr. 1, 1 p. 4, 5 quaedam super eisdem rebus -antem meditantemque. *inde latiore usu, fere i. q. credere, censere*: CIC. Sest. 81 de eius virtute . . . quid *vos* -are, quid iudicare oporteat. Sull. 48 nemo magis eum de quo nihil unquam est suspicatus *debet defendere*, quam qui de aliis multa -vit (cognovit *coni. Lambin., fortasse recte*). epist. 1, 9, 16 quod de illo acceperant aut etiam suspicabantur, de me idem -bant. VARRO frg. Non. p. 166, 24 ⟨nihil⟩ quicquam de te sequius -bit. VOPISC. quatt. tyr. 9, 1 haec . . . de Aegyptiis. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 28. HIER. epist. 39, 3, 5 de te . . . de ceteris tuis. *aliquem aliquid v. infra l. 53 sqq.*

4 de *aliquo vel aliqua re*: CIC. Verr. 3, 55 cum de Heraclio -ret et eius libidinem nosset (*cf.* Brut. 150 de te et Ser. Sulpicio -ans . . . iudico. Att. 14, 11, 2 de Buthrotiis . . . recte -as). Font. 22 saepius eandem rem animis agitare et diutius de uno teste -are potestis. Cael. 29 uno reo proposito de multorum vitiis -bamus (*cf.* SEN. dial. 4, 31, 5). prov. 33 nemo sapienter de re publica nostra -vit . . . quin. de orat. 1, 117 de inveniendis *rebus*. 2, 291 de quibus quidem accuratius dicendum et -andum fuit (*cf.* div. 2, 139 nihil est, de quo -are nequeamus. 2, 140. SVET. Tib. 21 diligentius. IREN. 2, 13, 2 de quo enim quis contemplatur, de eo -at; et de quo -at, de hoc et sapit *eqs.*). CIC. ac. 1, 4 ipsa de re multum . . . et diu -vi (Att. 14, 13, 4). Lael. 26 mihi de amicitia -anti maxime illud considerandum videri solet. Tusc. 1, 24 de immortalitate animorum. 1, 73 de animo. nat. deor. 1, 76 ut homini cum de deo -et, forma occurrat (1, 81. 105 AVG. doctr. christ. 1, 8, 8. *cf.* PROSP. sent. 219 [218] *syn.* meditetur). leg. 3, 49 de iure naturae -are per nos atque dicere debemus. Att. 7, 1, 2 de omni statu meo. epist. 2, 18, 2 cotidie de rationibus tuis -anti placet. *al.* Q. CIC. pet. 1. CAES. civ. 3, 72, 1 de ratione belli. SEN. epist. 17, 2. PS. SEN. mon. 66 de adulescentia fili. QVINT. decl. 388 p. 434, 22 neque diu de primo herede -andum fuit habenti filio. APVL. met. 3, 27 de insolentia collegarum meorum. SPART. Hadr. 23, 6. VVLG. sap. 6, 16 de *sapientia* (ἐνθυμηθῆναι). act. 10, 19 (διενθυμουμένου). HIER. epist. 55, 1, 3 de futuris. *ibid.* de praesentibus . . . angustiis. *acced. interrog. indirect.*: VVLG. I Macc. 4, 44 -vit (ἐβουλεύσατο) de altari holocaustorum, . . . quid de eo faceret. *acced. adverbium, fere i. q. iudicare (cf. p. 1461, 63 sqq.)*: CIC. Cael. 16 de se timide -are. Phil. 6, 7 nec vero de illo sicut de homine aliquo debemus, sed ut de importunissima bestia -are. PLIN. epist. 6, 30, 5 de Rufo honestissime. VVLG. II Macc. 12, 43 bene et religiose de resurrectione -ans (ἐνεθυμεῖτο). inde *sim.*: AVG. civ. 21, 26 p. 541 unde -vit. mus. 6, 8, 22 ut qui *numeri* vehementius inhaeserunt *memoriae* etiam aliunde -antibus nobis iam quasi proprio nutu peragantur. serm. 57, 9, 12 plerumque oramus et aliunde -amus. trin. 14, 7, 9 aliunde, non inde -at. MART. BRAC. corr. 18 inde quam maxime -ate et non semper de istius mundi miseria.

5 *seq. acc. c. inf., interdum fere i. q. opinari*: TER. Ad. 32 uxor si cesses, aut te amare -at aut tete amari. CIC. Quinct. 77 sic -bam: cum contra dicturus esset Hortensius . . . fore uti *eqs.* Verr. 3, 54 -are coeperunt eius inimici nihilo minus . . . hunc everti bonis posse (div. 1, 32 dixit se -asse cotem novacula posse praecidi. AVG. civ. 7, 11 p. 288). 4, 168. 5, 29 -asti, si ei reddidisses, te minus habiturum. nat. deor. 1, 114 -at *deus*, inquiunt, assidue beatum esse se. parad. 12. SEN. nat. 2, 59, 6 -emus nos quantum ad mortem perditos esse; et sumus. benef. 4, 23, 3. MIN. FEL. 22, 7 unusquisque vestrum non -at prius se debere deum nosse quam colere. PAVL. dig. 48, 20, 7, 2 ex bonis quae se amissurum -at. AVG. civ. 7, 23 p. 302. *suppl. inf.*: CIC. Verr. 2, 140 iste qui aliquanto plus (*sc. se recepturum*) -asset. *esse*: CIC. Pis. 66 luxuriem autem nolite in isto hanc -are. leg. 2, 2 nihil enim his in locis nisi saxa et montes -bam. *inde c. duobus accus., fere i. q. credere, putare*: CIC. Verr. 6, 175 quod enim te liberatum iam existimationis metu . . . designatum consulem -es, mihi crede *eqs.* nat. deor. 3, 20 modo possemus eum (*mundum*) animantem -are (*aliter p. 1467, 52 sq.*). SEN. dial. 11, 20, 1 qualem me -es accipe. frg. 123 vultisne vos deum -are magnum et placidum *eqs.* TAC. ann. 1, 68 hosti facile excidium et paucos ac semermos *Romanos* -anti. 11, 6 *veteres oratores* famam et posteros praemia eloquentiae -vissent. 12, 11 ut non dominationem et servos (*sc. illos*), sed rectorem (*sc. se*) et cives (*illos*) -ret. FRONTO p. 23, 4 N. CYPR. epist. 59, 4 ipsum . . . umbram quandam sacerdotis -ans. IVST. 42, 4, 4 Orodes plus hostem quam fratrem -ans . . . trucidari ⟨eum⟩ iussit. AMM. 31, 3, 8 -vit Thraciae receptaculum . . . sibi convenien⟨s⟩. AVG. civ. 11, 10 p. 476 non potuerunt incorpoream -are naturam. MACR. sat. 1, 6, 17. *cf.* PANEG. 10, 36 *p. 1466, 26*.

6 *seq. interrogatio indirecta (agitur de re adhuc incerta, quae ut certa fiat deliberatur)*: PLAVT. Men. 886 -o utrum me dicam ducere medicum an fabrum (*cf.* Pseud. 1290 -o saeviter blanditerne alloquar. CIC. Verr. 5, 73 aequum esse illos [*Agrigentinos*] -are, utrum esset utilius suisne servire, anne populo Romano obtemperare. Att. 16, 6, 1 epist. 4, 7, 4 VARRO Men. 409. SEN. clem. 1, 7, 2 -are uter mundi status gratior . . . sit, sereno . . . die, an cum *eqs.*). PLAVT. Merc. 344 quid loquar -atum est (*cf.* TER. Andr. 877 quid dicat. CIC. orat. 119 quibus verbis quidque dicat *eqs.* QVINT. inst. 7, 1, 5. AVG. civ. 2, 1 p. 54 quotiens . . . statuerint non -are quid dicant, dummodo . . . contradicant). PLAVT. Merc. 645 quam capiam civitatem. 857 quonam . . . curram. TER. Andr. 358 quid agam (CIC. Verr. 2, 141. SEN. contr. 7, 7 [22], 17 quid facerem. *al.* HYG. astr. 2, 14 p. 51, 27 VVLG. I Macc. 4, 44 *v. supra l. 28.* 5, 16 convenit ecclesia magna -are [βουλεύσασθαι] quid facerent. *cf.* CIC. Att. 10, 1, 4 quid sim facturus. SEN. epist. 83, 2). TER. Phorm. 727 ubi illas . . . reperire possim -o (CIC. Att. 1, 7. 12, 31, 2. Phil. 1, 15 non quid efficere posset . . . sed quid facere ipse deberet. div. 2, 1 CAES. civ. 3, 83, 5 *v. p. 1463, 8* LIV. 25,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38, 4. QVINT. inst. 5, 13, 44 prius -are quid responderi, quam quid ex diverso dici possit. *cf.* PAVL. et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 1, 1 non quid possimus, sed quid velimus tantum -antes). TER. Ad. 569 ubi illam inveniam (*A*, quaeram *C*) -o. CIC. Verr. 3, 185 -ate nunc . . . quid ex ceteris locis exportatum p u t e t i s (4, 22 -ate ac recordamini. SEN. dial. 2, 15, 2). Cluent. 191. Sest. 87 quid . . . reddere d e b e r e t diligentissime -bat (Phil. 1, 15 *v. p. 1462, 83* ad Q. fr. 1, 1, 31. CAES. civ. 3, 83, 5 nec quibus rationibus superare possent, sed quemadmodum uti victoria deberent -bant. QVINT. decl. 298 p. 177, 19). CIC. Planc. 66. Att. 3, 15, 4 quid mihi faciendum esset (LIV. 36, 31, 3 *al. cf.* AVSON. 308, 14 quid gerendum sit). 8, 12, 3. 9, 17, 2. 15, 10, 1 -bo quo genere utar litterarum. epist. 4, 9, 4 ut si ista vita tibi commodior esse videatur, -andum tamen sit, ne tutior non sit. 5, 2, 3 quemadmodum traderem. *saepe.* CAES. Gall. 1, 40, 1 eos incusavit, quod aut quam in partem aut quo consilio ducerentur, sibi quaerendum aut -andum putarent. PVBLIL. N 37 nunquam non miser est qui quod timeat -at. OV. ars 3, 355 met. 4, 44. LIV. 28, 18, 9 quo modo Africam retineant. 29, 10, 8 id -are atque agitare, quae ratio transportandae Romam deae esset. 34, 18, 3 nec -ret *consul* modo imperaretque quae in rem essent (*opp.* transigeret). 38, 2, 7 pro se quisque, quidnam futurum esset, -are (VVLG. Dan. 2, 29). 41, 23, 15 quomodo in reliquum hoc munere non egeamus. 44, 17, 7 -rent pararentque. *al.* CELS. 1 praef. p. 3, 33. 9, 12 SEN. contr. 7, 6 (21), 9 SEN. dial. 1, 4, 4 benef. 6, 14, 4. epist. 13, 6 *syn.* deliberes. 81, 28 -amus non quid impetratum, sed quid petendum sit (*priore loco subest vis respiciendi, sequente deliberandi. cf.* 103, 3). *al.* PLIN. nat. 6, 88 si . . . mens . . . -et, quid et quo petatur et quare. MART. 12, 65, 3. QVINT. inst. 7, 1, 26 -emus si fieri potest, quid *eqs.* decl. 333 p. 312, 9 -anti cur integerrimum virum . . . proditionis reum fecerit. 355 p. 386, 21. PLIN. epist. 5, 8, 3 -o s i qua me quoque possim tollere humo (VVLG. Luc. 14, 31 *βουλεύσεται*). 6, 26, 3 *al.* HYG. fab. 24 p. 54, 14 CAPITOL. Gord. 7, 3 ANON. Vales. 13, 74. VVLG. Esth. 11, 12 quid deus facere vellet. Luc. 1, 29 PAVL. et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 13, 1. AVG. civ. 3, 11 p. 109 cum -ret otiosus *eqs.* 11, 16 p. 484 *ratio considerantis* quid per se ipsum in rerum gradibus pendat, necessitas autem quid propter quid expetat -at (*syn.* spectat). *adde etiam p. 1461, 57 sqq.* *seq.* a n (*cf. p. 1462, 68 sqq.*): SEN. dial. 2, 6, 1 -a nunc, an huic fur . . . facere iniuriam possit. 4, 28, 4 -a an prior feceris. 4, 34, 4. benef. 7, 28, 1 -a tecum, an . . . an. epist. 3, 2 diu -a, an tibi in amicitiam aliquis recipiendus sit. 48, 1 QVINT. decl. 281 p. 145, 27. *acced.* s e c u m *sim.*: ENN. scaen. 340 quid agat secum -at parat putat. PLAVT. Poen. 1402 quid me . . . facere deceat, egomet mecum -o. SEN. contr. 7, 1 (16), 22. suas. 6, 19 Ciceronem secum -asse, utrumne . . . an . . . an. CAPITOL. Max. Balb. 12, 9. ITALA (Legion.) *et* VVLG. Bar. 6, 48 -ant (*βουλεύονται*) sacerdotes apud se, ubi se abscondant. *nota fere i. q. quaerere*: AVG. civ. 12, 16 p. 534 -o cuius rei dominus *deus* semper (*i. ante creationem mundi*) fuerit.

7 *seq. enuntiatum relativum*: PLAVT. Merc. 565 quod opust facto facito, ut -es. PVBLIL. Q 8 quod vult cupiditas -at, non quod decet. SEN. epist. 76, 35 quae alii diu patiendo levia faciunt, hic levia facit diu -ando. 94, 4 in omnia praemittendus animus -andumque non quicquid solet, sed quicquid potest fieri. QVINT. inst. 7, 1, 16 -andum est primum quidquid dici potest, tum ex his quo quidque loco dici expediat aestimandum.

B *i. q.* ***respicere,*** *quasi ante mentis oculos revocare; saepe i. q.* ***recordari*** (*cf.* GLOSS. II 299, 46 *ἐννοοῦμαι* comminiscor -o):

1 *sequitur accus.*: **a** *aliquid*: *α obiectum solum*: TER. Andr. 826 neque m o d u m benignitatis, neque quid me ores -as (EVGRAPH. *ad l.* intellegis. PLIN. epist. 9, 13, 26 si modum epistulae -es). CIC. Verr. 3, 18 oppidorum fanorumque spoliationes. 4, 6 varietatem libidinemque decretorum tuorum. leg. agr. 1, 13 haec eos vectigalia . . . [vendere] -are. Sull. 26 ad e a , q u a e . . . gessi, recordanda et -anda (SEN. epist. 63, 4 nemo libenter ad id redit, quod non sine tormento -urus est. COLVM. 11, 1, 14 illud quod diligit. AMM. 30, 5, 7). CIC. har. resp. 62 -ate genus sonitus eius, quem (*syn.* recordamini). de orat. 3, 13 et eorum c a s u s . . . et ea quae . . . ipsi . . . sensimus -anti (SEN. epist. 94, 73). Tusc. 3, 33 (*syn.* contemplandas). 3, 34 neque enim qui rerum naturam, qui vitae varietatem . . . -at, maeret, cum haec -at, sed tum . . . sapientiae fungitur munere. 3, 35 bona -are, oblivisci malorum. 3, 37 quae *voluptates* propter corpus vel recordatione vel spe -entur. div. 2, 24 exitus suos. Att. 9, 5, 3 b e n e f i c i a , dignitatem (SEN. benef. 1, 2, 3 nunquam illa vir bonus -at nisi admonitus a reddente. 5, 11, 1). 9, 12, 1 possum reliqua nec -are nec scribere. AETNA 537 -et obscuri verissima dicta libelli, Heraclite, tui. SEN. contr. exc. 5, 1 nec in te amplius quam periculum -vi (*syn.* attendi). SEN. dial. 5, 22, 1 exempla quae vites. 10, 4, 4 illum diem laetissimus -bat, quo . . . exueret. 12, 18, 8 modestiam eius . . . sollertiam. benef. 4, 34, 5 sapiens utramque partem eius (*fortunae*) -at (*cf.* 5, 25, 2 illam solam praesentem fortunam suam aspici, illam solam -ari ac narrari volebat. PLIN. nat. 2, 22 APVL. met. 4, 5). 5, 17, 4 patris supremum diem (*ibid.* optat, expectat). epist. 14, 4 carcerem et cruces et eculeos. 19, 4 quid enim relinques quod invitus relictum a te possis -are? 61, 4 finem nostri sine tristitia -emus. 99, 7 brevitatem huius spatii (*syn.* respice). 99, 8 mortem (LVCIF. moriend. 2 p. 288, 4). 108, 28 adulescentiam. *al.* PLIN. nat. 16, 234 vita arborum . . . immensa credi potest, si quis profunda mundi et saltus inaccessos -et. STAT. Ach. 1, 214 providet hic ventos, hic anxia -at angues. 1, 469 annos (TAC. ann. 6, 8 ne . . . ultimum Seiani diem, sed sedecim annos -veritis). 1, 918. 2, 28. QVINT. decl. 282 p. 147, 15 illa tempora -a, quibus senex aliquis narrabit fuisse te *eqs. al.* TAC. hist. 4, 17 ne Vindicis aciem -rent; Batavo equite protritos Aeduos. ann. 11, 6. 12, 11 *v. p. 1462, 60 sq.* PLIN. epist. 8, 11, 1 affectum tuum erga fratris filiam -o. 9, 2, 4 cum arma vestra, cum castra, cum denique cornua tubas sudorem pulverem soles -amus. 9, 3, 2 oportere aut i m m o r t a l i t a t e m suam aut mortalitatem -are (CYPR. mort. 24). APVL. apol. 85 <nihil>ne (*coni. Helm*) tu in ea -as nisi unam parentis religionem? met. 9, 26 feminae constantiam (*ibid.* deliberabam). MARCELL. dig. 40, 5, 56 ut hoc in ista condicione -verit, cum . . . committeret. PAPIN. dig. 36, 2, 25, 1 si verbo debiti . . . obligationem et futuram solutionem -vit. 46, 3, 94, 1 in pecunia non corpora -et sed quantitatem (*ibid.* intellegat). 46, 8, 2. SCAEV. dig. 15, 1, 51 mora temporis. VLP. dig. 32, 3, 3. EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. (Corp. III 781) 14 parentis nostri litteras sed et fratrum imperatorum -amus. TERT. anim. 33 p. 357, 8 scelerum mercedem. PORPH. Hor. epod. 2, 69 -ans scilicet iucunditatem vitae rusticae. CYPR. laps. 30 p. 259, 14 nec indumentum Christi quod perdidit -are. domin. orat. 20 saeculares copias . . . victus abundantiam. Fort. 11 p. 340, 5 in cruciatibus non t o r m e n t a propria -are (*cf.* LVCIF. non parc. 8 p. 226, 5 *syn.* illius praecepta ante oculos habuit). Demetr. 11 d e l i c t a reputentur, conscientiae vulnere -entur (*cf.* ENNOD. epist. 6, 11, 2 p. 155, 22. GREG. M. moral. 8, 37 culpas vero ad correctionem -ans). patient. 11 dei sententia. 24 *Christi* patientiam. zel. 5 p o e n a delicti (AVG. civ. 4, 5 p. 151). 18 paradisum. epist. 15, 1 episcopi honorem. 66, 3 in falsis et spoliatis sacerdotibus umbram . . . sacerdotalis nominis -ans. *saepe.* COD. Iust. 9, 9, 18 pr. (*a. 258*) in ea namque re non iuris effectus . . . sed animi destinatio -atur. SOL. 2, 54 si Graecias -emus, praestat respicere litus Tarentinum. IVST. 31, 2, 2 Hannibalem . . . *non* minus in secundis adversa quam in adversis secunda -antem. EPIST. impp. Diocl. et Const. frg. Vat. 314 (*a. 294*) rationem eius consortii. PANEG. 9, 16. LACT. opif. 2, 8 ut mirabiliter si utilitatem -es instructa, si speciem, ornata videantur *animalia.* CAPITOL. Opil. 14, 1 eius vilitatem . . . antiquam. LVCIF. non parc. 9 p. 227, 12 praecepta domini. AVSON. 419, 4. MAXIMIN. c. Ambr. 120. HIER. epist. 21, 9 futuram . . . paupertatem. 52, 10, 2 -emus (portemus *var. lect.*) crucem et divitias lutum putabimus. 58, 6, 3 Iudae loculos. VVLG. deut. 32, 7 memento dierum antiquorum, -a generationes singulas. psalm. 76, 6 (*διελογισάμην*; *syn.* in mente habui). sap. 12, 22 bonitatem tuam -emus (*μεριμνῶμεν*). Mal. 3, 2 diem adventus eius. *al.* AMM. 18, 2, 8 confine periculum. AVG. civ. 2, 10 p. 64 sin pietatem consulas religionum, si autem malitiam daemonum -es. 5, 6 p. 198. 6, 9 p. 264 *numinum* praesentia -ata. 12, 16 p. 535 quod forte non -o (*cf.* trin. 10, 5, 7 mens tanto semet ipsam minus -at, quanto magis secura est quod se non possit amittere [*opp.* se nosse]. *ibid.* neque *peritum* . . . ignorare grammaticam dicimus, cum eam non -at, quia de medicinae arte tunc -at. 14, 7, 9). civ. 19, 4 p. 357 sive illa -emus sive videamus (*cf.* 19, 7 p. 367). fid. et op. 22, 41 digne -ans habitationem apud deum. serm. 157, 5, 5 voluptas . . . cum transierit cum poenitentia -atur. SVLP. SEV. dial. 2, 6, 4. VAL. CEM. hom. 20, 4 in quo loco -andus semper ille propheticus sermo. SIDON. epist. 5, 16, 1 RVRIC. epist. 2, 65. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 66, 3 *sqq.* si aliorsum mentem . . . verteret *anima,* ut puta volens quadrum facere rotundum -et (*ter; syn.* stabit anima in contemplatione formarum). CARM. epigr. 222, 6 (*litteris infimae aetatis*) si nomen queres qui leges, mensem priorem -a. *nota inf. quasi acc. subst.*: PS. QVINT. decl. 1, 6 -at *vultus caeci* semper errare et offendere, -at eundi . . . difficultatem. *acced.* a p u d m e : VVLG. sap. 8, 17 haec (*λογισάμενος, syn.* commemorans). ***β accedunt***: d e *aliqua re*: CIC. Phil. 8, 29 hominis est n i h i l de dignitate, nimium de periculo -antis. 12, 22. SEN. epist. 55, 9 cum diducti sumus, nihil de iis, quos modo vidimus, -amus. CELS. dig. 19, 1, 38, 2 si nihil de ea re . . . -verunt. *cf. etiam p. 1465, 50.* *enuntiata*: *acc. c. inf.*: TER. Phorm. 243 peregre rediens semper -es (-et *al.*) aut filii peccatum . . . aut morbum filiae, communia esse haec (*ibid.* meditetur). PLAVT. Aul. 127 h o c , frater, u n u m tamen -ato tibi proximam me . . . esse (Most. 216. CIC. Quinct. 75 unum tamen hoc -ent, ita se graves esse, ut *eqs.*). PLAVT. Trin. 485 h o c facito . . . -es id optumum esse (CIC. S. Rosc. 12. epist. 12, 1, 2 hoc -andum. SEN. dial. 11, 9, 2 epist. 59, 16. *cf.* CIC. Att. 7, 1, 3 haec enim -bamus). CIC. div. in Caec. 44 ne i l l u d quidem -as, tibi . . . futurum esse certamen (Verr. 2, 87. 4, 95 Balb. 65. ad Q. fr. 1, 1, 34 illud Asia -et. epist. 5, 20, 9 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 16, 2 SEN. dial. 2, 9, 2. 4, 10, 1 epist. 58, 29 *al.* QVINT. decl. 279 p. 138, 2. *cf.* inst. 7, 1, 46 illa -bit profecto primo hoc dicturum rusticum. decl. 279 p. 137, 18). CIC. epist. 4, 7, 4 id -are debes te fore *eqs.*
interrog. indir.: CIC. Quinct. 6 omnes saepius illud -ant, quid possit is cuius in dicione . . . sunt, quam quid debeat facere. Verr. 2, 22. Phil. 7, 15 ne hoc quidem -atis . . . hunc . . . recipi . . . quam foedum sit. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 5 illa potius -etis, quam multa in hac civitate novata sint et *eqs.* *nota constr. graec.*: SEN. epist. 94, 56 citatissimos autem si -es *siderum incessus* quanta spatia . . . circumeant. q u o d , q u i a : QVINT. decl. 255

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 47, 8 hoc non -atis, quod nec custodiunt nec reprehendunt *eqs.* VVLG. II Cor. 10, 7 hoc -et (λογιζέσθω) iterum apud se, quia *est.* 10, 11. AMM. 21, 5, 8 id -ans, quod . . . illustrarunt. AVG. epist. 189, 6 hoc -a, quia . . . est. *nota*: BARNAB. 1, 5 -ans (λογισάμενος) ergo hoc, quia . . . futurum mihi . . . hoc in mercede.

b *aliquem*: CIC. fin. 5, 2 curiam nostram . . . solebam intuens Scipionem Catonem . . . -are. rep. 3, 47 -ato Romulum . . . aut Tullium regem. SEN. contr. exc. 10, 2 Horatium Etruscas acies . . . submoventem (*bis*). SEN. dial. 6, 3, 4. *ibid.* nominatus. 12, 12, 4 benef. 4, 31, 5. 5, 19, 7 patri ergo beneficium dedi, quem non novi, quem non -vi. epist. 11, 9 *opp.* praesens. 63, 6 amicos incolumes. VAL. FL. 8, 404 sociamque pericli -at. TAC. Agr. 32 ituri in aciem et maiores vestros et posteros -ate. PLIN. epist. 2, 1, 12 (*ibid.* video, audio, alloquor, teneo) *al.* FLOR. epit. 2, 8, 2. AVR. Fronto p. 34, 2 N. unum hominem -o cum stilus in manum venit. CYPR. epist. 16, 1 neque futurum domini iudicium neque nunc sibi praepositum episcopum -antes. VOPISC. Prob. 4, 3. 4. AMBR. parad. 14, 68 *cum* anima exagitatur corporis passionibus, non -at deum sensus errantis (VVLG. prov. 3, 6 γνώριζε. ZACCH. 3, 5 ut deum mens humiliata plus -et. *cf.* HIER. epist. 39, 2, 6 nihil aliud nisi dominum -bo). HIER. epist. 33, 6. 39, 5, 2. 54, 12, 2 Christum. AVG. serm. ed. Mai 15, 1 inimicum suum. MACR. sat. 1, 7, 6 si aut me . . . aut haec innocentiae lumina -asses. *huc pertinere videtur*: TRACT. in Luc. 5, 27 -atos (*estne eos de quibus -vi, an de quibus ipse -vit?*) vocavit *Iesus.* *acced.* secum: TIB. 3, 10, 18 te solum candida secum -at. SEN. contr. 10, 2, 3. *nota cum quadam ellipsi*: PLIN. epist. 6, 31, 13 erat modica *cena* si principem -res (*sc. eam exhibere*). paneg. 64 peracta erant sollemnia comitiorum, si principem -res (*sc. creatum esse*). *aliquem aliquid v. p. 1466, 38 sqq.*

2 de *aliquo vel aliqua re*: **a** *i. q. in mente habere, saepe fere i. q. reminisci (cf. etiam p. 1464, 62 sq.)*: TER. Eun. 194 me somnies, me expectes, de me -es, me speres, . . . mecum tota sis (TIB. 3, 11, 10 CAPITOL. Aur. 28, 4. AVSON. 335, 8 p. 200, 63 Peip. me ut desideres, de me -es. TAB. devot. Audollent 269ᵇ II δε με κογιτετ Τοττινα). CIC. Sull. 70 quis de C. Cethego . . . ac de vulnere Q. Metelli Pii -at, cui non *eqs.*? (*syn.* recordatur). 71. Marcell. 19 de nobis . . . quotiens -bis, totiens de maximis tuis beneficiis, totiens . . . totiens de singulari sapientia -bis. Brut. 4. Tusc. 2, 52 *syn.* proponatur. rep. 6, 10. fin. 5, 4 ut acrius aliquanto et attentius de claris viris locorum admonitu -emus (*cf.* Att. 5, 10, 1. 10, 14, 3). Att. 6, 6, 2. ad Q. fr. 1, 3, 3 de te (*bis*). epist. 3, 11, 5 de proavo multum -ato tuo. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1. CVRT. 6, 8, 5 usque ad mortis metum adductum cogeres saepius de periculo suo quam de tuo -are beneficio. 9, 2, 24. SEN. dial. 6, 9, 2 de morte (*syn.* in mentem venit). 9, 11, 7. 9, 13, 2 de illa (*Fortuna*). epist. 105, 8 quotiens alicuius scelus loquitur, de suo -at. *al.* PLIN. nat. 2, 25. IVST. 31, 3, 6 ut rex non tam de bello quam de praemiis victoriae -ret. SPART. Hadr. 23, 2 factusque de successore sollicitus primum de Serviano -vit. HIER. epist. 14, 3, 4 de matris lacrimis. 64, 7, 3 quia *Simon* post baptismum de antiquo matrimonio -bat . . . indignus fuit. AVG. in psalm. 139, 15 dicimur eos in corde habere de quibus -amus. serm. 86, 1, 1 de thesauro suo. *adde*: CIC. epist. 15, 21, 3 si in eis scribendis nihil aliud nisi . . . de me uno tam diu -visses.

b *i. q. dictum, factum sim. referre ad aliquem vel aliquid*: CIC. inv. 1, 105 si ad pueros pertinebit *iniuria*, de liberis suis -ent *audientes* (*syn.* ad suas res . . . referant). CELS. 1 praef. p. 6, 35 non ideo tamen fore medico de rebus -andum obscuris. QVINT. decl. 263 p. 75, 24 populus cum in consilium mitteretur . . . de his -vit, qui. p. 76, 30. CELS. dig. 2, 15, 12 non est ferendus qui generaliter . . . transegerit, si postea causetur de ⟨e⟩o solo ⟨se⟩ -asse, quod *eqs.* (*bis*). 19, 1, 38, 2 *v. p. 1464, 64.* IVLIAN. dig. 30, 81, 3. 33, 5, 9, 1 qui sub condicione libertatem Sticho det et optionem servorum, non -are de Sticho (*sc. in optione danda*). *bis.* MARCELL. dig. 41, 2, 19, 1. 45, 1, 94 PAPIN. dig. 17, 1, 54 pr. 18, 7, 6 pr. 40, 4, 51, 1 de his in libertate danda -asse non videatur. VLP. dig. 30, 37, 1 si de certo fundo sensit testator, nec apparet de quo -vit. 32, 47, 1 PAVL. dig. 19, 1, 43. 41, 8, 4 veluti si Titio legatum sit, cum sint duo Titii et alter eorum de se -atum existimaverit. *al.* TREB. trig. tyr. 12, 9 eum . . . sic agere ut de filiis suis videretur -are. AVG. civ. 11, 5 tit. non esse -andum de infinitis temporum spatiis *eqs.* in psalm. 55, 4 de inimico suo. *ibid.* privatas ergo inimicitias nemo -et auditurus verba psalmi huius. COD. Iust. 1, 3, 48, 1. 6, 25, 7, 1.

3 *seq. acc. c. inf.* (*cf. etiam p. 1464, 65 sqq. et* CIC. Quinct. 77 *p. 1462, 40*): PLAVT. Capt. 432 -ato hinc . . . mitti domum te aestumatum. Poen. 240 -a . . . item nos perhiberi, quam si *eqs.* CATO agr. 3, 2 -ato quotannis magnas tempestates venire et . . . solere. 39, 2. TER. Haut. 239 non -as hinc longule esse? CIC. S. Rosc. 80 nonne -as te a sectoribus huc adductum esse? Verr. 6, 23 -ate in his antiquitatibus unum haesisse Apollonium. Cluent. 159 har. resp. 7 Sest. 143. fin. 2, 79 ne tum quidem . . . -bis sibi quemque natum esse et suis voluptatibus? 3, 3 quod . . . nemo mediocriter doctus mirabitur -ans in omni arte . . . multam novitatem nominum esse (*cf.* PLIN. nat. 5, 4). Tusc. 1, 14. 86. 3, 32. 34 quod posse accidere diu -vit. nat. deor. 2, 168 leg. 3, 5. 23. Att. 4, 5, 2 a Vettio me emisse *villam* non -ant. 9, 10, 3. 10, 4, 5 ad Q. fr. 2, 3, 7 epist. 4, 6, 2. 7, 19, 1. 16, 5, 1 *saepe.* BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 tute -a non licere praetoribus . . . de suo iure decedere. CATVLL. 76, 2 cum se -at esse pium. CAES. Gall. 5, 33, 2 civ. 3, 72, 2. BELL. Alex. 8, 6 eius consilii obliviscerentur atque omni ratione esse vincendum -rent. VARRO rust. 1, 1, 1 quae . . . exponam -ans esse properandum. 1, 2, 2. LIV. 3, 9, 11 -etis potestatem istam ad singulorum auxilium . . . comparatam esse. 4, 58, 4 parum -verunt nulla virtute superari humanarum virium modum. 26, 22, 9. 33, 40, 2 SEN. contr. 9, 1, 5 *v. infra l. 74.* 10, 4, 23 -etis Latinam linguam facultatis non minus habere, licentiae minus. CVRT. 4, 6, 26 quidquid . . . inveniri potest passurum esse te -a. 5, 3, 13. 7, 2, 9 *al.* SEN. 61ⁱᵉˢ; *ex. gr.*: dial. 1, 1, 6 -a filiorum nos modestia delectari. 1, 3, 2. 1, 5, 8 -emus nihil perire de nostro. 7, 25, 4. 10, 18, 4 animi vigorem a ministerio honorifico . . . revoca et -a non id egisse te *eqs.* benef. 1, 8, 1. 2, 34, 2 *si* -veris plures esse res quam verba. nat. 2, 59, 11. 3, 27, 15 scies quid deceat, si -veris orbem terrarum nutare. epist. 28, 3. 42, 10 nemo illa perisse sentit, sed -at. 47, 10. 53, 7 qui leviter dormit . . . aliquando dormire se dormiens -at. PS. SEN. mon. 115. 123 PLIN. nat. 7, 9. 29, 102. VAL. FL. 8, 242 quis modo iam saevos adytis fluxisse cruores -et? (*syn.* meminere, *opp.* oblita). QVINT. inst. 1, 1, 10 si cui multa videor exigere -et oratorem institui *eqs.* 5, 10, 122. 7, 10, 10. decl. 279 p. 139, 23 *filium* virum esse -atis, et dignum qui abdicetur? 297 p. 175, 18 non -as futurum, ut tibi oculi . . . eruantur. TAC. ann. 3, 33 -rent ipsi quotiens . . . arguerentur, plura uxoribus obiectari. PLIN. epist. 4, 14, 4. 4, 17, 4 mihi -anti affuturum me Corelli filiae omnia ista frigida . . . videntur. paneg. 41 *al.* IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 FRONTO p. 213, 20 N. APVL. apol. 25 tandem expergiscimini ac vos -atis . . . dicere? HYG. fab. 43 p. 70, 16. PANEG. 10, 36 ut plenae possent videri *laudes*, nisi coepisse et partem -remus. TREB. Claud. 11, 6 VOPISC. Tac. 3, 5 AVIEN. ora 1. VVLG. II Macc. 5, 6 (συννοῶν). HIER. epist. 53, 11, 3 se semper -at esse moriturum (54, 18, 3). AVG. civ. 12, 21 p. 545. 15, 27 p. 117 (*bis*). lib. arb. 3, 5, 13 *cum* aliquid melius faciendum fuisse -veris. SVLP. SEV. dial. 1, 27, 2. COD. Iust. 6, 26, 10 pr. -asse enim patrem . . . fratrem suum in eius portionem succedere. BENED. reg. 65 l. 40 -et tamen abbas se de omnibus iudiciis deo reddere rationem. CARM. epigr. 241 (*Ortonae*) -ato te hominesse et scito: moriundust. *de* BARNAB. 1, 5 *v. p. 1465, 4.* *acced.* cum: FRONTO p. 221, 8 N. fac memineris et cum animo tuo -es C. Caesarem scripsisse CAPITOL. Gord. 30, 8 secum ipse -ret . . . posse fieri ut. *suppleas* esse: PLAVT. Aul. 591 servom sese ut -et (SEN. epist. 114, 26 mortalem se . . . imbecillum). OV. rem. 570 mare semper iniquum -et et damno litora foeda suo. SEN. clem. 1, 9, 3 cum -ret adulescentem damnandum. epist. 24, 15 quidquid fieri potest quasi futurum -es. rem. fort. 16, 7 cum maritum te -veris, et virum -a. PLIN. nat. 7, 84. PLIN. epist. 2, 17, 11 si mare in proximo -es. 7, 17, 13 nos recitaturos. TAC. hist. 3, 40 *v. infra l. 55.* AMM. 10, 11, 22 fortunas suas sitas in extremo iam -antes. PANEG. 12, 35. *nota nom. c. inf.: active v. p. 1464, 59.* *passive*: AVG. civ. 18, 51 p. 337 haeretici cum -antur habere nomen et sacramenta christiana.

4 *sequitur interrogatio indirecta (agitur de re certa, quae fit aut facta est; adde p. 1464, 78 sqq.)*: *c. coniunct.*: PLAVT. Amph. 173 nec aequom anne iniquom imperet -bit. Epid. 386 -rent postea vitam, ut vixissent olim in adulescentia. Most. 725 vita quam sit brevis simul -a (Truc. 868. Mil. 1364 -ato identidem tibi quam fidelis fuerim. CATO agr. 30 CIC. Cluent. 155. Tusc. 2, 58 toto pectore, ut dicitur, -are quam id honestum sit. epist. 6, 4, 1 SEN. dial. 9, 15, 1 epist. 15, 9 *al. cf.* TAC. ann. 3, 40 quam inops Italia, quam imbellis urbana plebes, nihil validum in exercitibus nisi quod externum -rent. PLIN. epist. 7, 17, 15 *al.* AVG. civ. 22, 8 p. 577). TER. Andr. 826 *v. p. 1463, 58.* CIC. inv. 2, 109 -are oportere quem animum in eum et quam optime habuerint. Verr. 1, 51 -a qui sis, quo loco sis (*cf.* Q. CIC. pet. 2 civitas quae sit, -a, quid petas, qui sis. SEN. contr. 2, 4 [12], 4 -ate quis roget, pro quo roget, quem roget. SVET. Claud. 40). CIC. Verr. 6, 38 quid oneris haberes nunquam -asti? (*syn.* illud rationis habuisti). Cluent. 159 est . . . iudicis . . . non quid ipse velit sed quid lex . . . cogat, -are. Catil. 4, 19 -ate quantis laboribus fundatum imperium . . . una nox paene delerit. prov. 1 quid mihi sentire necesse sit. Mil. 56 Phil. 5, 25. 6, 15 quibuscum bellum gereretur. off. 1, 40 in fide quid senseris, non quid dixeris -andum. Att. 6, 3, 7 parum -at, quid scribat aut ad quem. 8, 13, 2 id quantis nostris peccatis . . . evenerit, non possum sine molestia -are. 10, 4, 1 epist. 2, 7, 2. 5, 18, 1 qua condicione . . . nati simus -es. 6, 11, 2 quid amiseris oblivisci, quid reciperaris -are. *al.* LENT. Cic. Catil. 3, 12 -a quem in locum sis progressus (*at* LENT. Sall. Catil. 44, 5 fac -es in quanta calamitate sis). BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 4 neque quam diu vixerit Caesar, sed quam non diu regnarit -andum. LIV. 8, 25, 12. SEN. contr. 9, 1, 5 -a adulteros esse pro quibus rogas, -a qualium misereri soleas. 9, 1, 13. 9, 4 (27), 10. 10, 2, 12. SEN. Ag. 204 quanta temptes -a. dial. 1, 4, 4 *sim. v. p. 1463, 24 sqq.* 4, 28, 4 -a de quam multis loquaris. 4, 34, 2. 6, 20, 4. 10, 18, 1. 5. 12, 10, 4 non . . . -es quanto diutius habere potueris, sed quamdiu habueris. 12, 16, 3. clem. 1, 6, 1. 1, 8, 5 non enim quantum fecerit, sed quantum facturus sit -atur in eo, qui omnia potest (*cf.* nat. 6, 3, 2 epist. 13, 12). 1, 18, 1. benef. 1, 12, 1 ut quid acceperint etiamsi non vident, -ent. 1, 15, 4. 2, 29, 4 nat. 3 praef. 4. epist. 15, 10 cum aspexeris quot te antecedant, -a quot sequantur (*syn.* recordare). 32, 3. 53, 5. 70, 5. 75, 15 (*syn.* aspice). rem. fort. 14, 1 *persaepe.* QVINT. inst. 2, 16, 18 si -verimus

unde et quousque iam provecta sit orandi facultas. **12,11,10.** decl. **247** p. **13, 16.** 279 p. **137, 25.** 323 p. **274, 28** ut non fuerint -uri *dei*, cuius culpa templum vacaret. *saepe.* TAC. hist. 1, 16. PLIN. epist. 1, 12, 10 -o quo amico. quo viro caream. 6, 15, 3 FRONTO p. 51, 3 N. PAPIN. dig. 46, 8, 2 PORPH. Hor. epod. 2, 64 TREB. Valer. 1, 3 VVLG. eccles. 7, 3 vivens -at *in domo luctus* quid futurum sit. AMM. 28, 6, 27 AVG. civ. 1, 28 p. 45 serm. 389, 2. SVLP. SEV. Mart. 12, 4 quidnam sibi accidisset taciti -bant. *acced.* tecum *sim.*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 -a nunc tecum . . . quam multi luctus . . . fuerint. PLIN. nat. 36, 3 secum quisque -et et quae pretia horum (*marmorum*) audiat, quas vehi . . . moles videat, et quam sine iis multorum sit beatior vita. SEN. epist. 80, 2 mecum. LAMPR. Alex. 46, 3 -bat secum et descriptum habebat, cui quid praestitisset. AVSON. 335 p. 199, 43 Peip. *c. indicativo*: CATO orig. 95^b -ate quanto nos inter nos cautius facimus. TER. Haut. 638 quam bene . . . prospectumst, quod voluisti -a. AVR. Fronto p. 56, 15 N. -o quam diu te non vidi. AVSON. 363, 9 ille dies quam longus erit sub sidere Cancri . . . -at. AVG. serm. 389, 2 quid dedisti -as, quid accepturus es, non -as. PRISC. gramm. III 310, 12 -o (ἐννοοῦμαι) quae sunt difficultates stoliditatis meae. GREG. M. moral. 10, 30. BENED. reg. 64 l. 16 -et semper quale opus suscepit.

5 *seq.* quia, quod (*adde p. 1464, 84 sqq.*): *c. indicat.*: ITALA gen. 6, 6 (Aug. civ. 15, 24) -vit (ἐνεθυμήθη, VVLG. paenituit) quia fecit hominem. Hebr. 11, 19 (Aug. civ. 16, 32) -ans (λογισάμενος, VVLG. arbitrans) quia . . . potest. VVLG. I Macc. 2, 61 ita -ate (ἐννοήθητε) per generationem et generationem quia . . . non infirmantur. Ioh. 11, 50 (λογίζεσθε). NICET. appell. 2 p. 5, 6 OP. imperf. in Matth. 48 p. 904. BENED. reg. 2. 63 l. 6 -et semper *abbas* quia redditurus est rationem. *c. coniunct.*: FILASTR. 50, 2 -ans quod, si qui ei diceret . . . , diceret. VVLG. deut. 4, 39 scito ergo hodie et -ato in corde tuo quod . . . sit. II Esdr. 6, 9 -antes quod cessarent manus nostrae *eqs.* Iob 12, 22. Esth. 6, 6 -ans autem in corde suo Aman et reputans, quod nullum alium rex . . . vellet honorare.

C *i. q.* ***animo fingere*****:** **1** *generatim*: **a** *aliquid (interdum fere i. q. suspicari. cf. l. 36 et p. 1468, 3 sq.)*: CIC. Verr. 4, 223 quod etiamsi palam . . . non dicat Hortensius, tamen ita dicet ut vos id suspicari et -are possitis (Sest. 57). 6, 68 nihil tam tutum . . . nec fieri nec -ari potest. Catil. 2, 7 quid . . . sceleris fingi aut -ari potest, quod non ille conceperit? Balb. 9 quem provinciae nostrae . . . moderatiorem, sanctiorem non modo viderunt sed . . . optando -verunt? Scaur. 49 te . . . video, inquam, non -o solum. Pis. 41 quae *senatus consulta* non modo ego optare nunquam auderem, sed -are non possem. Sest. 66 cuius negotii publici -ari, optari, fingi curatio potuit quae *eqs.*? Phil. 11, 20. 14, 13 *eo* nihil magnificentius -ari potest (*cf.* de orat. 3, 179 ut nulla species ne -ari quidem possit ornatior. nat. deor. 1, 51. 2, 18 nec solum nihil est, sed ne -ari quidem quicquam melius potest. rep. 2, 48. 3, 5. 47 SEN. nat. 1 praef. 13 frg. 24 VOPISC. Car. 16, 3 AVG. civ. 3, 21 p. 133. 11, 15 p. 483 conf. 7, 4, 6). CIC. de orat. 2, 242 ut is qui audiet, -et plura quam videat. orat. 8. 9 ut igitur in formis . . . est aliquid perfectum . . . cuius ad -atam speciem imitando referuntur. Tusc. 1, 68 cum videmus . . . conversionis celeritatem tantam quantam -are non possumus. nat. deor. 1, 101 nihil agentem tamen deum non queunt -are (*cf.* PS. QVINT. decl. 10, 2 repugnantem . . . iuvenem -at ferro). 2, 96 nos autem tenebras -emus tantas, quantae. fin. 2, 69 -are pictam in tabula Voluptatem. div. 2, 137. 139 cum aut muros Babylonis aut Homeri faciem -o, imago illorum me aliqua pellit? (epist. 15, 16, 2. *cf.* AVG. c. Faust. 20, 7 cum tantum intersit inter cogitationem, qua -o terram luminis vestram, quae omnino nusquam est, et cogitationem qua -o Alexandriam, quam nunquam vidi . . . et eam quo -o Karthaginem cognitam. *passim ibid.*). CIC. div. 2, 139 *animi* cum sustinentur . . . sensibus, omnia certiora cernunt, -ant, sentiunt. leg. 3, 44 nondum inventis seditiosis tribunis plebis, ne -atis quidem. LVCR. 4, 780 quaeritur . . . , quare quod cuique libido venerit, extemplo mens -et eius id ipsum. 4, 787 animus. VITR. 10, 16, 5 semipedale aut maius ne -andum quidem videtur omnino. SEN. epist. 56, 2 alipilum -a tenuem. 58, 16 animal non videtur: -atur. QVINT. inst. 8, 4, 25 nihil dici potest ultra et necesse est tamen infinito plus in domino -are. APVL. met. 8, 26 iam meas futuras novas -bam aerumnas. CYPR. laps. 28 secundum hominem deum -ans. *cf. l. 77.* MAXIMIN. c. Ambr. 36 quod nefas est -are: tres pari aequalitate *eqs.* PHYSIOGN. 27 p. 42, 16 quidquid infandum -ari vel non -ari potest. AVG. civ. 4, 3 unum pauperem . . . alium praedivitem -emus. 7, 3 p. 275/6 quae semina -are indignum est, nisi ad vitam sensumque pervenerint. 8, 5 p. 328 (*syn.* imaginabantur). 11, 5 p. 467 *sq.* si infinita spatia temporis ante mundum -ant (*bis*). 12, 18 p. 540 non deum, quem -are non possunt, sed semet ipsos pro illo -antes. *ibid.* non itaque in eius (*dei*) vacatione -etur ignavia *eqs.* 12, 24 p. 550 neque enim haec carnali consuetudine -anda sunt (*cf.* 20, 14 p. 440 carnaliter. in psalm. 43, 16). 12, 24 p. 550 (*opp.* noverunt). 20, 21 p. 457 *quae* credentes . . . longe minus quam sunt atque incomparabiliter -amus. 22, 30 p. 632. c. Faust. 22, 6 neque sanctitatem neque iustitiam -are nostis. gen. ad litt. 12, 6, 2 doctr. christ. 1, 8, 8 trin. 7, 4, 7. lib. arb. 3, 5, 13 non esse autem, quod vera ratione -as, non potest. in psalm. 146, 11 quis digne vel -et quod dictum est (serm. ed. Mai 83, 2). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 166, 9. 11. 15. p. 167, 15 *opp.* sentitur. GREG. M. moral. 16, 54. 79. *nota*: TERT. resurr. 6 p. 33, 13 quodcunque enim limus exprimebatur, Christus -batur. *acced.* cum animis: CIC. leg. agr. 1, 64 quod ego nondum statuo mihi esse dicendum, vos tamen id potestis cum animis vestris -are. *aliqua re*: AVG. gen. ad litt. 12, 6, 2 p. 387, 8 *sqq.* illud alterum, quo absentia corpora corporalia -antur. FAV. EVL. p. 10, 16 cum σημ⟨ε⟩ῖον line⟨ae⟩ . . . animo -bis. *adde* AVG. *p. 1467, 56 sq.*

b *seq. acc. c. inf.*: CIC. fin. 5, 24 qui potest intellegi aut -ari esse aliquod animal quod se oderit? SEN. nat. 1, 2, 2 tale quiddam -emus fieri etiam in aere. 2, 59, 6 populum totum quem usquam -as esse.

c *seq. interrog. indir.*: CIC. ac. 2, 37 nihil enim agens *animal* ne -ari quidem potest quale sit. 2, 82 sol tanta incitatione fertur ut celeritas eius quanta sit, ne -ari quidem possit. fin. 4, 29. 5, 60 *sensibus* tantum praestat . . . perfectio *mentis*, ut vix -ari possit quid intersit. ITALA (Aug. civ. 12, 16) *et* VVLG. sap. 9, 13 quis poterit -are (γνώσεται) quid velit deus? AVG. civ. 11, 6 p. 469 qui dies cuiusmodi sint, . . . impossibile est -are, quanto magis dicere. 12, 1 p. 514. 22, 24 p. 612 quantum sit boni . . . quis competenter effatur aut -at?

2 *speciatim de inventione, potissimum rhetorica et poetica sim.*: **a** *absolute*: CIC. Verr. 4, 137 *v. p. 1459, 68.* de orat. 1, 150 sumpto spatio ad -andum paratius atque accuratius dicere. 2, 103 (*opp.* ad dicendum). 2, 131 (*opp.* ad pronuntiandum). Brut. 216 cum tardus in -ando, tum in struendo dissipatus fuit. 247. 272 off. 1, 156. 160 (*opp.* agere). *al.* VARRO ling. 6, 58 actores pronuntiare dicuntur, quod in proscenio enuntiant poeta -ante. QVINT. inst. 1, 2, 12 neque enim scribenti, ediscenti, -anti praeceptor assistit. 2, 11, 4. 3, 8, 50. 7, 1, 4 non minus pro adversa parte quam pro mea -bam. 10, 7, 29 *opp.* scribendum. 11, 2, 47 -antibus . . . similes quaerere videamur quae attulimus. *saepe.* SVET. Nero 52 *versus* quasi a -ante atque generante exaratos. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 75. **b** *aliquid*: TER. Haut. 14 quantum ille potuit -are commode, qui orationem hanc scripsit. CIC. de orat. 1, 18 *memoria* nisi custos inventis -atisque rebus et verbis adhibeatur. 2, 219 cum ante illud facete dictum emissum haerere debeat, quam -ari potuisse videatur. 2, 355 (*ibid.* quae didiceris). Brut. 253 -ata praeclare eloqui ⟨ut⟩ possent. orat. 98 nec quicquam altius -ret. Phil. 10, 6 verbum tibi non excidit . . . fortuito; scriptum, meditatum, -atum attulisti. ad Q. fr. 3, 5 (6), 4 (*opp.* eloquendi et exprimendi genere). epist. 15, 21, 3 (*opp.* quae scriptura persecutus es). DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1. QVINT. inst. 3, 6, 12 quod tamen ut primum -andum, ita non utique primum dicendum erit. 6, 2, 35. 10, 6, 4 *bis.* 11, 2, 36 *al.* PLIN. epist. 9, 36, 2 -o ad verbum scribenti emendantique similis nunc pauciora nunc plura. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 554, 3 qui et Balaae quod non -verat, immo contra quam -verat suggessit. PANEG. 7, 1. AVSON. 405, 2 nam quis hos *epodos* diu -ret? 419, 67. AMM. 16, 7, 5 -andi inveniendique dubia et scrupulosa. SCHOL. Pers. 1, 52 carmina quae nocte -bant. *additur aliqua re*: CIC. Brut. 301 ut quae secum commentus esset . . . verbis eisdem redderet, quibus -visset. *acced.* mecum: CIC. leg. 2, 1 sive quid mecum ipse -o sive quid scribo aut lego. *inde latiore usu i. q. excogitare, disponere*: CIC. rep. 1, 21 nihil novi vobis afferam, neque quod a me sit -atum aut inventum. PROP. 1, 1, 17 in me tardus Amor non ullas -at artes. LIV. 35, 43, 1 consilium . . . quod unum . . . utiliter -atum erat (CYPR. epist. 30, 2 nec hoc nobis nunc nuper consilium -atum est, nec haec supervenerunt repentina subsidia. PSALT. Rom. 82, 4 in plebem tuam astute -verunt consilium [ἐβουλεύσαντο, VVLG. malignaverunt]. VVLG. psalm. 10^a, 2 in consiliis quibus -ant [διαλογίζονται]. 20, 12 [διελογίσαντο]. Is. 14, 26. I Macc. 11, 8 -bat [διελογίζετο] in Alexandrum consilia mala). CELS. 1 praef. p. 9, 7 potuisse aliquid (*i. remedium*) -ari. SEN. benef. 6, 23, 5 -vit nos ante natura quam fecit. ITALA Ier. 11, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 40 p. 560 Firm. err. 27, 6 *al.*) adversus (Firm.: in) me -verunt -atum (ἐλογίσαντο λογισμόν, VVLG. -verunt super me consilia). IREN. 1, 14, 7 ut ab se (*Sige*) -atae (αὐτοβουλήτου) cogitationis manifestetur fructus (VVLG. Ier. 18, 11 fingo contra vos malum et -o contra vos cogitationem. 50, 45 super terram Chaldaeorum. Ezech. 38, 10 *al.* LIB. iubil. 46, 12). TERT. adv. Prax. 6 p. 235, 10 universa per quem (*sermonem*) erant -ata atque disposita. FIRM. err. 8, 2 qui haec aut -vit aut finxit. COD. Iust. 6, 22, 10, 3 quosdam iuris peritos et hoc subtilius -asse. CASSIOD. var. 2, 40, 10 contra noxiam dulcedinem -vit vir prudentissimus (*Vlysses*) felicissimam surditatem. **c** *seq. interrog. indir.*: CIC. de orat. 2, 103 ut alio tempore -em quid dicam et alio dicam. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 554, 1 -ari vetat quid responderi oporteat apud tribunalia. *cf. etiam p. 1462, 74 sqq.*

3 *fere i. q. colligere, concludere*: SEN. epist. 120, 5 noveramus corporis sanitatem. ex hac -vimus esse aliquam et animi (AVG. c. Gaud. 1, 32, 41 falsum esse quod dicis, vel ex vestro Emerito -are potuisti). AMM. 17, 1, 3 aliorum exitio quid fortunis suis immineret anxie -antes.

II *pertinet ad* ***voluntatem*****:** **A** ***generaliter*** *de voluntate*: **1** *cum adverbio*: CATO agr. praef. 4 minimeque male -antes sunt, qui in eo studio occupati sunt (CIC. Cato 18 Karthagini male iam diu -anti bellum multo ante denuntio. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 4. PVBLIL. M 27 mulier cum sola -at, male -at. 61 peius. OV. epist. 7, 29 non tamen Aeneam, quamvis male -at, odi. SEN. benef. 2, 23, 1

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 9,8. 104,6 PLIN. nat. 18,26. VVLG. exod. 10,10 pessime). CIC. Sull. 70 *Lentulum* aut nefarie -asse aut stulte sperasse. PRIAP. 28,1 non bene -as. SEN. benef. 6,37,3 etiamsi bene -at, male precatur. epist. 83,1 sic -andum tamquam aliquis in pectus intimum introspicere possit. VOPISC. Aurelian. 8,4 cum *filius*, ut est natura pronus ad ludicra, levius -ret. AVG. civ. 1,9 p. 14 humiliter. GREG. M. moral. 5,17 alta de se, elate -ans, sentit. *acc.* de *aliquo,* in *aliquem*: CIC. Att. 10,4,5 me de re publica ... numquam nisi pie -asse. CAEL. Cic. epist. 8,12,1 male eum de me -are (PVBLIL. D 5 de inimico non loquaris male, sed -es. SORT. Sangall. 10,3 non tibi fideliter obsequitur et male de te -at). ANTON. Cic. Att. 14,13^a,2 si humaniter et sapienter et amabiliter in me -are vis.

2 *cum pronomine vel neutr. adiect. subst.*: CIC. fin. 5,57 quo studio cum satiari non possint, omnium ceterarum rerum obliti nihil abiectum, nihil humile -ant (*cf.* SEN. dial. 6,25,3 erubesce quicquam humile aut vulgare <-are>. PANEG. 11,31. *aliter v. p. 1470, 40sqq.*). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2,7 modestiora -anti (*opp.* audacia abripi). *cf.* QVINT. inst. 12,1,4 -are optima simul ac deterrima non magis est unius animi, quam eiusdem hominis bonum esse ac malum. decl. 255 p. 44,26 honesta. ITALA prov. 16,9 (Cypr. zel. 17) cor viri -et (λογιζέσθω, VVLG. disponit) iusta. Matth. 9,4 (Tert. pudic. 22 resurr. 15 *al.* VVLG.) quid -atis (ἐνθυμεῖσθε) nequam (VVLG. mala) in cordibus vestris? CYPR. domin. orat. 11 non nisi ... caelestia -emus et agamus. GALLICAN. Avid. 11,1 clementiora. VVLG. Sirach 16,23 inania ... stulta (διανοεῖται. *cf.* GREG. M. moral. 2,75 p. 591 inania latius -at *mens*). Mich. 2,1 inutile. COMM. apol. 466 vana. AVG. civ. 4,34 p. 188 quibus solis inhiant, qui meliora -are non possunt. de serm. dom. 2,17,56 non temporalia sed aeterna. *aliter v. p. 1471, 5sq.*

B *fere i. q.* **consilium inire,** *singulas res certas velle* (GLOSS. βουλεύομαι. IV 319,50 -at: molitur vel parat. 363,34 malum -at: machinatur): 1 *seq. infinitiv.*: PLAVT. Amph. 319 me quasi murenam exossare -at. Merc. 316. Poen. 1419 quando hinc ire -as Carthaginem? (PROP. 2,26,29 seu mare per longum mea -at ire puella). Pseud. 475. CATO agr. 1,1 praedium quom parare -bis. 3,1 aedificare diu -are oportet, conserere -are non oportet, sed facere oportet. TER. Haut. 607 quid nunc facere -as? (CIC. Att. 12,32,2 epist. 3,3,2 VITR. 10,2,15 VVLG. num. 33,56 Ier. 26,3 Zach. 1,6). Eun. 777. 897. AFRAN. com. 46 qui conciere -es tantum mali. RHET. Her. 4,8,12. CIC. S. Rosc. 53 exheredare pater filium -bat. Verr. 4,169 quid ad haec respondere -as? 6,174 leg. agr. 1,18. 2,79. dom. 111 -arat omnes ... superare. Sest. 81. Vatin. 19 voluerisne ... -arisne ... augur fieri in Q. Metelli locum? Planc. 49 Mil. 53 Phil. 13,36. Brut. 287 si historiam scribere, non si causas dicere -atis (HIER. epist. 34,6 plura dicere). top. 2,7. rep. 2,5 urbem auspicato condere et firmare dicitur primum -visse rem publicam. nat. deor. 3,4. div. 2,144 ad Olympia proficisci -ans (Att. 1,4,3. 10,17,4 epist. 13,57,1). off. 1,24. 3,6. Att. 24^{ies}; *ex. gr.*: 1,2,1 Catilinam ... defendere -amus. 2,9,3 si per ... Publium licebit σοφιστεύειν -amus. 2,9,4. 4,18,5. 5,16,4 Bibulus ne -bat quidem etiam nunc in provinciam suam accedere. ad Brut. 1,9,3 ad Q. fr. 3,1,24 epist. 2,17,4. 4,1,2. 7,26,2. 9,25,1 optemperare -o praeceptis tuis. *saepissime.* CAES. Gall. 3,24,3 impeditos ... adoriri -bat. civ. [1,22,6 *e coniect.*]. 1,61,3. NEP. Eum. 2,3 -bat enim quod fere omnes ... concupiscunt, omnium partes corripere atque complecti. HOR. epist. 1,2,50 ars 144. VITR. 2,2,2 qui aedificare -ant. 10,16,9. 10. PHAEDR. 3 prol. 16 intrare si Musarum limen -as. 4,21,1 quid iudicare -et (cogitur *PR*) livor modo. SEN. contr. 9,3 (26),7 CVRT. 5,5,22. CARM. epigr. 48,1 (*Pompeis*). SEN. Thy. 320 dial. 6,1,5 benef. 2,10,2. nat. 4,5,3 quod nec sum expertus nec experiri -o. epist. 25,1. 86,21 PS. SEN. mon. 153 PLIN. nat. 3,101. 37,195 *al.* QVINT. decl. 258 p. 54,4 PLIN. epist. 3,10,3. 10,70,3 *al.* FLOR. epit. 3,5,25 IVV. 6,38. HYG. astr. 1 praef. p. 22,7 maioribus etiam niti laboribus -amus. 2,4 p. 34,19 fab. 259 p. 144,3 *saepe.* SVET. Nero 18 AVR. Fronto p. 69,4 N. POMPON. dig. 1,2,2,35 in latenti ius civile retinere -bant iurisconsulti. APVL. met. 4,4 *al.* ITALA iud. 20,5 (Lugd.) -antes (ἠθέλησαν, VVLG. volentes) me occidere. TERT. spect. 25 p. 25,8 nemo denique in spectaculo ineundo prius -at nisi videri et videre. *al.* PAVL. dig. 11,7,40 SORT. Sangall. 32,4. 47,4 IVST. 2,12,3. ARNOB. nat. 2,27 si modo esse perpetuum -at *immortale* et in finibus propriae immortalitatis haerere. 2,50. 7,46 si -ant dii esse et vocaminis huius eminentiam possidere. LAMPR. Heliog. 24,7 AVSON. 146,23 VVLG. gen. 37,18 III reg. 8,18 Iudith 11,12. psalm. 139,5 (ἐλογίσαντο). sap. 14,1 navigare (στελλόμενος). I Macc. 12,35 (ἐλογίσατο). act. 27,39 in quem *sinum* -bant (ἐβουλεύοντο), si possent, eicere navem. *saepe.* AMM. 14,11,1. 17,12,7. 21,7,6 incertum quonam erumpere -antes. 22,12,8. 31,12,2 *saepe.* CLAVD. carm. min. 53,39 (*syn.* sibi promittit; cupit). AVG. civ. 16,30 p. 174 serm. 351,1 epist. 189,6 in psalm. 139,7 *saepe* SVLP. SEV. epist. 3,9 IORD. Rom. 173. *acced.* secum *sim.*: CIC. Tim. 34 totidem et tales *animalium formas* in hoc mundo secum -vit (*Plato p. 39^E* διενοήθη) effingere. VVLG. eccles. 2,3 -vi in corde meo abstrahere a vino carnem meam. *metonymice*: AETNA 287 undique diversas admittere -at *terra.* CALP. ecl. 65 levibus nidis somnos captare volucris -et. VICT. VIT. 3,50 -vit impietas Arriana a parentibus ... filios separare. *suppleas infinitiv.*: CIC. S. Rosc. 54 'exheredavitne?' ''non''. 'quis prohibuit?' ''-bat'' Att. 9,1,2 hinc vero volgo vadunt; etiam M'. Lepidus ... cras -bat. PVBLIL. M 39 malus si obesse non potest tamen -at. AVR. Fronto p. 16,1 N. si nondum profectus est, at saltem -at. *inde speciatim: suppl.* proficisci, ire, esse (*cf. p. 1469, 32sq. 46; infinitivum supplendum esse apparet ex* CIC. Att. 6,2,6 *l. 11*): CIC. Att. 19^{ies}; *ex. gr.*: 2,8,2 inde -o in Tusculanum, deinde Arpinum, Romam ad Kal. Iun. 2,13,2 unde (*e Formiano*) nos pridie Non. Mai. -amus (*cf.* 14,18,4 ex Pompeiano. epist. 16,17,2 hinc). 4,18,4 Appius sine lege, suo sumptu in Ciliciam -at. 5,3,3 Beneventi -bam hodie (12,1,1 -bam in Anagnino. *cf.* 14,2,4 *l. 14.* 14,21,4 apud Hirtium. ad Q. fr. 2,5,4). 5,15,3. 6,2,6 Nonis Mais in Ciliciam -bam ... Quintilem in reditu ponere. 7,4,3. 9,11,4 *v. p. 1471, 27.* 12,8 utrum ipse in fenicularium an in Martium campum -et. 14,2,4 in Tusculanum hodie, Lanuvii cras, inde Asturae -bam. 16,2,4 epist. 7,4. *huc cf.*: CIC. Att. 12,38,4 si istos hortos ... partibus quattuor factis liberi -ant (*sc. vendere*). 15,25 an probas si ad Kal. Ian. -amus (*sc. redire*)? *nota acc. c. inf.*: FRONTIN. aq. 105 procurator calicem eius moduli ... adhibitis libratoribus signari -et, diligenter intendat mensuram. POMPON. dig. 34,5,7,1 quem testator obligari -at.

2 *aliquam rem faciendam vel accipiendam (etiam vis deliberandi plus minus perspicua est)*: a *obiectum solum*: α *pronomen sim.*: TER. Haut. 469 quid faciam? :: quidvis potius quam quod -as. RHET. Her. 4,8,12 quid agere ausi sunt aut -are possunt? CIC. Verr. 2,78 quod concupieris, quod -aris. 3,91 non erat obscurum quid homo improbus ... -ret. Tull. 25 *syn.* voluerunt. Cluent. 177. 189 nihil est ... sine consilio mulieris -atum. 194 (*ibid.* agat, moliatur). Catil. 1,8. 2,10 nihil -ant nisi caedem, nisi incendia *eqs.* (*cf.* Att. 4,3,2. 9,10,2 nihil nisi fugam. CAEL. Cic. epist. 8,16,1. PETRON. 82 nihil aliud quam caedem et sanguinem -o. *adde* CIC. Att. 12,5,2 nihil -are aliud, nisi quod. Phil. 12,29 nihil -antes praeter dignitatem et decus. QVINT. inst. 10,2,4 si homines nihil, nisi quod iam cognovissent, faciendum sibi aut -andum putassent. *cf. etiam p. 1472, 36sqq.*). CIC. Catil. 2,16 si ... hoc quod agit, nunquam antea -asset. 3,21 (*ibid.* suscepta). 4,19 (*ibid.* confici). Sull. 69 quid quisque voluerit -arit. Sest. 66 (*ibid.* sperata). Mil. 44. 54 nihil mali (*cf.* Att. 7,1,1 istius modi quicquam. 14,3,2. epist. 2,7,2 cura et -a nihil novi, sed illud *eqs.* CAES. civ. 1,7,5 quarum rerum illo tempore nihil factum, ne -atum quidem. AMM. 31,15,4. *adde*: CIC. Att. 15,6,4 nil callidius. epist. 12,2,3 aliquid dignum. SEN. dial. 5,32,3. QVINT. decl. 259 p. 56,19 quid tale. p. 60,12 nihil tantum. TREB. Claud. 3,1 me nihil unquam -asse dixisse fecisse gratiosum. trig. tyr. 24,4 AVG. civ. 2,17 p. 73. MACR. sat. 1,7,4 altius quiddam. *aliter v. p. 1469, 15sqq.*). CIC. Phil. 2,116 multis periculis quod -arat effecerat. 5,25 de orat. 1,190. fin. 2,74 quae facis, quae -as, quae contendis. off. 2,84 quae -arat, ea perfecit. 3,77 non modo facere, sed ne -are quidem quicquam audebit. Att. 2,16,2. 8,11,2 hoc Gnaeus ... minime -vit: dominatio quaesita ..., non id actum. 13,32,1. 15,2,3 alia. ad Q. fr. 1,3,7 ad id, quod -o, hoc quod habeo satis est. 3,1,9 in Hippodamo et nonnullis aliis arcessendis quid -es non intellego. 3,9,1 de Gabinio nihil fuit faciendum istorum, quae a te amantissime -ata sunt. epist. 9,2,3. 10,24,2 nihil enim me non salutariter -are scio (*cf.* SEN. contr. 7,1 [16],5 nihil ... impie. VLP. dig. 11,3,1,3 ad aliquid vel faciendum vel -andum improbe. PORPH. Hor. sat. 1,4,105 maligne. AMM. 14,10,1 astute. AVG. civ. 7,3 p. 277 male. *cf. infra l. 69*). CIC. epist. 12,1,1 quae ipse ... non faceret, ea nos quasi -ata ab illo probamus. PVBLIL. H 14 NEP. Con. 3,3 HOR. carm. 2,11,2 LIV. 22,53,8 *al.* SEN. dial. 4,28,3. 11,19,3 *syn.* voles. nat. 2,39,2 epist. 43,1. 95,44 *al.* STAT. Theb. 3,557. QVINT. decl. 274 p. 122,24 *syn.* voluit. 351 p. 381,11 non distulisse quod diu -asset. p. 382,5 *syn.* paro. *saepe.* MARCELL. dig. 34,5,24 (25) quod credibile est -atum. APVL. apol. 5 nihil unquam -vi quod. met. 1,10. MOD. dig. 48,4,7,3 SORT. Sangall. 47,1. 48,2. *ibid.* expedies. PANEG. 8,10 divina illa mens ... quidquid -vit, ilico facit. TREB. trig. tyr. 10,6 ut est hominum genus pronum ad ea (*sc. credenda*) quae -ant. VOPISC. Aurelian. 48,4 id vero Aurelianum -asse, immo etiam facere disposuisse. FILASTR. 131,4 VVLG. Iudith 9,4. 12,4. Is. 32,8 ea quae digna sunt principe. Matth. 1,20 (ἐνθυμηθέντος). II Cor. 1,17 quae -o, secundum carnem -o (βουλεύομαι). *cf. supra l. 53sqq.* Phil. 4,8. VEG. mil. 3,9 p. 86,10 omnia ante -anda sunt, ante temptanda, ante facienda. AMM. 27,6,4 *al.* AVG. civ. 17,8 p. 223 *al.* SVLP. SEV. Mart. 9,4. OROS. hist. 2,16,3 id frustra.

β *cum substantivis actionem sim. exprimentibus*: CIC. Cluent. 39 non ille honorem a pueritia, non studia virtutis ... -arat. 188 nihil est enim mali, nihil sceleris quod illa non ab initio filio voluerit, optaverit, -verit, effecerit (Marcell. 25. Phil. 2,85 attuleras domo meditatum et -atum scelus. Att. 10,1,2 TIRO Gell. 6,3,42 [*ibid.* admissa et perpetrata]. SEN. contr. exc. 8,4 CVRT. 5,10,15 *al.* IVV. 13, 209 APVL. met. 8,2 AMM. 29,1,34). CIC. leg. agr. 2,55 haec portenta (*i. facta terribilia*). Catil. 2,20 proscriptiones et dictaturas. Cael. 74 opinio maleficii -ati. Mur. 45 illum accusationem -are, ..., testes quaerere. Mil. 32. 45 facinus (LIV. 23,2,9 CVRT. 6,11,37). leg. 2,36 qui in sacrificium -atam libidinem intulit. div. 1,120 si animal ... *actiones* ante efficit paene quam -at. 2,128 quas *res animus* vigi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lans gesserit aut -verit (Att. 9,8,2 nullam rem unquam difficiliorem -vi [*bis*]. *al.* CVRT. 7, 5, 21 IVST. 21,4,4. PHYSIOGN. 40 p. 57, 11 male -atae rei paenitentiam). CIC. off. 1,27 an consulto et -ata (*sic plerique codd.*, -atu *cod. c*, -ate *Orell.*, -ato *Manut.*) fiat iniuria. Att. 9, 10, 3 crudeliora etiam -ari et parari videbam (*cf.* AMBROSIAST. in I Thess. 5,23 potest ... anima inquinari per malum -atum. in II Tim. 2, 17. VVLG. prov. 12, 20 -antium mala. Ier. 48,2. AVG. in psalm. 51,8 vis et -as malum. *aliter v. p. 1469, 17 sqq.*). CIC. epist. 1, 8, 6 non modo referenda, sed ne -anda quidem gratia. 3, 10, 11 *censoris* officia ... tibi diligentius ... -anda esse censeo. LIV. 42, 5, 1 bellum (*cf.* PLIN. nat. 6, 181). SEN. contr. 2, 5, 18 tyrannicidium. 6, 26, 4 parricidia (SVET. Cal. 12. *ibid.* perfecto. AMBR. Ioseph 3, 11). MART. 1, 115, 6 suspendia saeva. TAC. ann. 4, 28 caedem principis et res novas. HYG. astr. 2, 4 p. 36, 8 -atae mortis suspicionem (PORPH. Hor. carm. 1, 37, 29 'deliberata *morte*', utrum pro -ata positum sit, an vero *eqs.* AVG. civ. 17, 18 p. 243 *syn.* disposuisse). CAPITOL. Ver. 6, 9 defectionem. TERT. orat. 6 p. 185, 15 ampliationem horreorum. VLP. dig. 40, 9, 14, 5 divortium. CYPR. mort. 17 confessio -atur et martyrium mente concipitur. HIL. epist. ad fil. 7 reditum. VVLG. psalm. 34, 20 dolos (διελογίζοντο). 51, 4 tota die iniustitiam -vit (ἐλογίσατο) lingua tua. 72, 8. Ezech. 11, 2 iniquitatem. PHYSIOGN. 72 perniciem. AMM. 16, 4, 2 inaniter stulteque -asse civitatis obsidium. *huc cf.*: CIC. Lael. 60 ferendum id Scipio potius quam inimicitiarum tempus -andum putabat. γ *alias res vel homines*: CIC. Catil. 1, 22 tu ut exilium -es! Lig. 28 erat enim amentis, cum aciem videres, pacem -are. Phil. 5, 15 si ullam speciem rei publicae -visses. or. frg. A IX 15 consulatum sperare aut -are. Att. 9, 11, 4 nuntiant Aegyptum et Arabiam εὐδαίμονα -are, [in] Hispaniam abiecisse (*sed cf. p. 1470, 4 sqq.* 14, 10, 1 γῆν πρὸ γῆς -o. PETRON. 94 pinacothecam aut balneum. FLOR. epit. 2, 2, 27 sic hostes cecidit, ut nec amplius eam insulam -rent. 3, 10, 16 alterum *orbem*). CIC. epist. 2, 16, 7 Curtius noster dibaphum -at. QVINT. decl. 291 p. 161, 20 matrimonium. APVL. apol. 66 lucrum. CYPR. eleem. 17 neque ... cibus ante quam misericordia -atur. 19 nec eum liberis tuis -es patrem qui ... infirmus est, sed illum pares qui. SOL. 1, 62 subolem -antibus sternutatio post coitus cavenda. IVST. 11, 6, 7 nemo in proelio fugam, sed victoriam -vit. 13, 1, 8 successionem regni ... divitiarum hereditatem. 34, 2, 3 praedam non proelium. PANEG. 10, 2 suas *utilitates* (AVG. civ. 19, 19 p. 387). COD. Theod. 11, 2, 2 (*a. 365*) commoda -antes urbis aeternae. NOVAT. p. 70C humilitatem ... pietatem ... caritatem. VVLG. I par. 28, 12 omnium quae -verat atriorum et exedrarum. AVG. civ. 16, 4 p. 130 perfecta non fuerit *Babylon* usque in tantum modum, quantum superba -bat impietas. SCHOL. Cic. Bob. p. 113, 25 Hild. honoris quasi per dementiam -ati. CASSIOD. var. 3, 10, 1.

nota metonymiam: PVBLIL. V 4 unus dies poenam affert, [quam] multi -ant (*nisi verbum* 2. cogito *interpreteris*). VERG. georg. 1, 462 quid -et umidus auster, sol tibi signa dabit. *subestne etiam notio agendi?*: AMM. 31, 4, 11 turpe commercium ... -arunt (agitarunt *coni. Haupt*). IVST. 19, 2, 5 imperia -rent (agitarent *coni. Maior*). *fortasse*: AMM. 25, 9, 11 pace -ata. *cf. Löfstedt, Beitr. z. Kenntnis d. spät. Lateins p. 100 sq.*

b *accedunt*: α animo, in corde: CIC. Rab. perd. 29 *v. l. 60.* LIV. 40, 5, 3 quod muliebri -bat animo. ITALA Matth. 9, 4 (Hier. epist. 64, 1, 3) quid -atis nequam (ἐνθυμεῖσθε πονηρά, VVLG. -atis mala) in cordibus vestris? VVLG. psalm. 139, 3 -verunt (ἐβουλεύσαντο) iniquitates in corde. Ier. 7, 31 in corde meo.

β *locutiones praepositionales* (*vel dativus*): de (super) (*hic* nihil, numquid *interdum fere i. q.* non, nonne *significant, ita ut tales loci locis sub 3 allatis simillimi sint*): CIC. Manil. 37 quid hunc hominem *putare possumus* magnum aut amplum de re publica -are? Rab. perd. 29 si nihil longius ... spe atque animo de se et gloria sua -asset (SEN. contr. 2, 1, 37 impium nihil de liberis). Mur. 80 haec ... de patria sua. Sull. 68 hunc nihil de suo consulatu ... per vim recuperando -visse (Mil. 56. Phil. 14, 16 nihil esse a me unquam de re publica nisi optime -atum. fin. 1, 34 nihil ut de utilitatibus, nihil ut de commodis suis -rent. Att. 12, 11 de Pompei Magni filia ... nihil. 14, 13, 5 epist. 2, 16, 2 CAES. Gall. 6, 32, 1. civ. 2, 34, 6 praeoccupatus animus Attianorum militum ... nihil de resistendo -bat. BELL. Alex. 32, 2 SEN. contr. 2, 5, 18. SEN. epist. 54, 7 nihil -o de toto die. FRONTO p. 8, 26 N. VOPISC. Aurelian. 36, 5 VEG. mil. 2, 20). CIC. Phil. 3, 23. 33. Tim. 20 *v. p. 1461, 70.* fin. 1, 24 numquid tibi videtur *Torquatus* de voluptatibus suis -visse (2, 61). Att. 2, 1, 11 quid -es de adventu tuo, scribe ad nos. 4, 9, 1 totaque de censura quid agant, quid -ent. 6, 8, 5. 8, 9, 1 de me ipso et de meo officio ut aliquid -et. 13, 50, 4. epist. 5, 2, 9 haec ... de me. NEP. Hann. 2, 6 si quid amice de Romanis -bis. VAL. MAX. 3, 1, 2. SEN. contr. 2, 5, 2 nescio quid istum de tyrannicidio -are. 2, 5, 19. SEN. epist. 28, 10 aliquid de remedio. QVINT. decl. 263 p. 75, 18. APVL. met. 9, 25 aliquid etiam de se suaque coniuge tristius profecto -are. TERT. idol. 9 p. 39, 5 quoniam *Simon Magus* aliquid adhuc de circulatoria secta -ret. VVLG. gen. 50, 20 vos -astis de me malum. sap. 4, 17. VICT. VIT. 3, 17 bonum de vobis -vit. *cf. etiam* CIC. Att. 12, 7, 2 de Balbo et in codicillis scripseram et ita -o, simulac redierit.
VVLG. Is. 23, 8 quis -vit hoc super Tyrum? Mich. 2, 3 -o super familiam istam malum. contra: CIC. S. Rosc. 147 scis hunc ... nihil unquam contra rem tuam -asse. Verr. 4, 213 cum multa contra sociorum salutem ... faceret et -ret. leg. agr. 1, 22. Catil. 3, 21 Att. 10, 10, 1 CAPITOL. Gord. 14, 6. SPART. Sept. Sev. 21, 6 insidiarum contra se -atarum. *al.* FILASTR. 25, 2 VVLG. II reg. 14, 13. Esth. 9, 24 -vit contra eos malum, ut occideret illos atque deleret. Nah. 1, 11. in *aliquem*: [CIC. ad Q. fr. 3, 1, 9 *v. p. 1470, 50.*] LIV. 44, 1, 10 ab parricidio ... perpetrato in fratrem, -ato in parentem (VAL. MAX. 5, 9, 1 *opp.* commissum). CVRT. 6, 7, 30 quod ... in te ... -vi nefas. 8, 6, 30 *al.* VVLG. Os. 7, 15 I Macc. 3, 52. *adde*: APVL. met. 3, 14 quod tu quicquam in meam -veris perniciem (SCHOL. Cic. Bob. p. 48, 8 Hild.). adversus: SVET. Iul. 75 si qua post hac aut -rentur gravius adversus se aut dicerentur. ITALA (Aug. civ. 17, 18) *et* VVLG. psalm. 40, 8 adversus me -bant (ἐλογίζοντο) mala mihi. PANEG. 11, 3 quae adversus optimum imperatorem inclementer et impie -ata atque suscepta sunt. VVLG. sap. 3, 14 nec -vit (ἐνθυμηθείς) adversus deum nequissima. I Macc. 16, 13 (ἐβουλεύετο). *alicui* (*rei*): VLP. dig. 14, 6, 3, 3 fraus senatus consulto sit -ata. PSALT. Rom. 69, 4 qui -ant (βουλόμενοι, VVLG. volunt) mihi mala. VVLG. gen. 31, 52. Hab. 2, 10 -asti confusionem domui tuae. SALV. gub. 6, 25. pro: CIC. Phil. 8, 30 semper aliquid pro republica aut -are aut facere aut dicere. AMM. 31, 10, 21 multa atque utilia pro securitate communi sollertissime -anti.
ad: NEP. Dat. 6, 8 quod ad perniciem suam fuerat -atum. AMM. 14, 5, 2 quicquid increpuisset, ad salutis suae dispendium existimans factum aut -atum. γ *enuntiata*: *interrog. indir.*: PLAVT. Aul. 673 nunc hoc ubi abstrudam -o solum locum. *infinit.*: CIC. Sull. 68 num id quod tu arguis -asset, interfecto ... consule descendere ... cum lictoribus. Att. 8, 11, 2 hoc a primo -vit, omnes terras ... movere. ut: CIC. Verr. 2, 31 id agi, id -ari, in eo elaborari, ut. Tusc. 1, 32 quid ... tot ... viros ... -asse arbitramur, isdem ut finibus *eqs.* epist. 1, 5b, 2 sese quod -bat, ut a Pompeio reducatur, assequi non posse. 10, 26, 2. QVINT. decl. 315 p. 240, 1 an hoc -atum esset, ut pater filium occideret. SPART. Sept. Sev. 24, 3 nihil aliud -vit, quam ut. VVLG. Esth. 9, 24 *v. supra l. 4.* 16, 14. Ier. 18, 8 super malo, quod -vi, ut facerem ei. AMM. 14, 10, 1 quod -batur astute, ut. 25, 7, 12 GEST. Pilat. 2, 1. AVG. serm. ed. Mai 120, 3 ista -a, ne ... cogaris. δ nihil aliud, nisi *sim.* (*cf. p. 1470, 28 sqq.*): de: CIC. Verr. 1, 26 coepi ... nihil aliud nisi de iudicio agere et -are. Manil. 64 de hoste ac de laude. Catil. 1, 17. Sull. 65 de rei publicae commodis. dom. 30. Phil. 10, 8 de pace et concordia civium. BELL. Alex. 8, 3 nihil praeterquam de vita. LIV. 8, 21, 9 nihil praeterquam de libertate. *cf.* CIC. Phil. 11, 24 si quicquam aliud a nobis nisi de instanti bello -atum putabant. APVL. met. 6, 2. SVLP. SEV. Mart. 18, 2 nihil minus quam de irruptione. *interrog. indir.*: CIC. Verr. 5, 63 -are iste nihil aliud ... nisi quemadmodum regem ... spoliatum ... dimitteret. *enunt. final.*: rep. 1, 35 nihil aliud -are ... nisi quo sit ... melior. *infinit.*: AVR. Fronto p. 16, 1 N. quid ille -at aliud quam bonis alienis incubare?

3 de (super *al.*) *aliqua re facienda vel accipienda sim.* (*cf. etiam p. 1471, 56 sqq.*): **a** *substantivum* (*plerumque de rebus incorporeis, raro corporeis infra l. 84 vel hominibus l. 71 sq. 78 sq.*): CIC. leg. agr. 2, 81 Gracchi qui de plebis Romanae commodis plurimum -verunt (PORPH. Hor. carm. 3, 29, 42). Catil. 1, 9 de nostro omnium interitu ... de huius urbis ... exitio (4, 10 cum de pernicie populi Romani, de exitio huius urbis tam acerbe tam crudeliter -arit. Flacc. 2 de pernicie). Flacc. 97 potius de praemiis meis quam de poena (Mil. 39. CAES. civ. 2, 39, 3 de praemiis vestris et de referenda gratia). Vatin. 26 de laude (Att. 6, 2, 8 de aliquo officio ac laude). Mil. 48 de insidiis. Phil. 1, 8 de reversione. 1, 38 *al.* de vita *v. p. 1474, 15 sq.* 3, 18 de patris et patrui parricidio. 5, 25 de utilitate sua (CONC. Aurel. a. 541 p. 95, 12 de utilitate ecclesiae). 6, 17 de vestra libertate, de rei publicae salute (div. 1, 76 CAES. civ. 1, 5, 2 HIRT. Gall. 8, 3, 4). Att. 9, 10, 6 de fuga (CAES. civ. 3, 95, 3 magis de reliqua fuga quam de castrorum defensione. SEN. epist. 22, 6. VEG. mil. 1, 20 p. 22, 14 non de pugna sed de fuga). CIC. Att. 9, 13, 4 de discessu voluntario. 10, 12, 3 eadem de re (12, 34, 3 HIST. Apoll. rec. A 22). 14, 18, 4 *v. p. 1473, 13.* CAES. Gall. 6, 2, 3 de bello (LIV. 35, 19, 6). civ. 3, 85, 4 de proelio. LIV. 21, 26, 5 de Rhodani ... transitu. VAL. MAX. 7, 3 ext. 5 de laqueo et suspendio. SEN. contr. 2, 1, 27 de adoptione. 2, 3, 20. 2, 5, 18 de tyrannicidio. 9, 2 (25), 5. 10, 4, 9 de publica misericordia. contr. exc. 4, 1 de nuptiis ... de liberis (*cf.* PLIN. epist. 1, 14, 9 de posteris et his pluribus). SEN. dial. 5, 30, 5 de morte eorum. 5, 43, 4 sive de ultimis suppliciis -as sive de levioribus. 11, 19. 5 de viri funere. benef. 4, 20, 3 de hereditate vel de legato. epist. 4, 18 de incremento. 63, 2 Niobam de cibo -asse. *al.* QVINT. decl. 271 p. 113, 11 -bo de victoria, -bo de vindicta. 345 p. 361, 19 de libertate patriae. SVET. Iul. 9, 2 de quo *regno*. Vit. 7 de solo victu. APVL. met. 8, 19. SORT. Sangall. 6, 5 de fraude. 12, 3. VOPISC. Aurelian. 24, 3. 4. CAPITOL. Alb. 10, 3 de successore. VVLG. Iob 31, 1 ut ne -rem quidem de virgine. HIER. epist. 42, 1, 1 de nece. 54, 18, 3 de secundis nuptiis. VEG. mil. 3, 4 p. 72, 6 de tumultu. SIDON. epist. 2, 12, 1. *nota*: QVINT. decl. 269 p. 100, 24 tu de longioribus temporibus -as (*i. pecunia per longius tempus uti vis*). *acced.* mente *sim.*: CIC. Cluent. 190 tota mente mater de pernicie filii -ret. Att. 13, 12, 4 de Scapulanis hortis toto pectore -emus. *cf.* ITALA gen.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 5 *infra l. 14.* *nota metonymice*: SEN. nat. 6, 25, 1 cum spiritus . . . vacuum terrarum locum penitus opplevit coepitque rixari et de exitu -are. **b** *acced. gerund.*: CIC. Vatin. 11 cum . . . tu de altero consulatu gerendo te diceres -are. Phil. 12, 2 de imponendis, non de accipiendis legibus -are. leg. 3, 21 Att. 6, 1, 23. 7, 17, 1. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 2 de reponenda ara. CAES. civ. 2, 39, 3 *v. p. 1472, 56.* LIV. 27, 9, 6 de pace cum Carthaginiensibus iungenda. 36, 22, 1. VAL. MAX. 3, 2, 8 de trophaeis statuendis. SEN. dial. 5, 19, 2 benef. 1, 1, 9. 2, 17, 2 epist. 4, 4. 73, 2 de accipiendo. 84, 1 PLIN. nat. 7, 181 QVINT. decl. 322 p. 268, 8 SVET. Iul. 36 Aug. 28 *al.* VLP. dig. 1, 7, 17, 2 de liberis procreandis. 29, 1, 13 pr. IVST. 37, 3, 1. SPART. Sept. Sev. 6, 9 CAPITOL. Pert. 6, 1. *cf.* CIC. Att. 14, 18, 4 de Graecia (*sc. adeunda*) cotidie magis et magis -o. **c** super: ITALA gen. 6, 5 (Aug. civ. 25, 24) omnis quisque -at (διανοεῖται, VVLG. *aliter*) in corde suo diligenter super maligna omnes dies. AMM. 14, 7, 12 super adimenda vita . . . conveniet securius -ari. pro: NOVELL. Iust. 26, 1 pr. *administratio* pro militantium disciplina -bit. SERM. Caspari Anecd. p. 217, 1 pro salute animae nostrae -emus.

4 *seq.* ut, ne: PLAVT. Men. 967 -atque, ut absente ero rem eri diligenter tutetur. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 21 diu -veram . . ., ut . . . illi darem. CAEL. Cic. epist. 8, 16, 5 -a, ne . . . evertas. CAES. Gall. 5, 57, 1 Labienus . . . ne quam occasionem . . . dimitteret, -bat. 7, 59, 4 neque iam ut aliquid acquireret . . ., sed ut incolumem exercitum . . . reduceret, -bat. NEP. Dion 9, 2 -ans si forte consiliis obstitisset fortuna, ut haberet *eqs.* LIV. 41, 23, 3 CVRT. 10, 6, 8 HYG. astr. 2, 17 p. 57, 15 CAPITOL. Gord. 32, 7 FILASTR. 3, 2. 31, 1. VVLG. I reg. 24, 11 -vi, ut occiderem te. II reg. 14, 14 -ans, ne penitus pereat. I par. 28, 2 II Esdr. 6, 2 Ioh. 11, 53 (ἐβουλεύσαντο) *al.* AMM. 16, 11, 3 -atum est solliciteque praestructum, ut. VICT. VIT. 1, 19. 2, 10. ita, sic ut: QVINT. decl. 336 p. 324, 13 nos et ita -asse, ut omne aes alienum tu solveres. BENED. reg. 63 ipse autem -et et sic se exhibeat, ut.

5 *subauditur obiect.*: CIC. Verr. 4, 182 si illi unquam hoc a me postulassent, si umquam omnino -assent. Lig. 30 non fecit, non -vit. Phil. 3, 3 nec postulantibus nec -antibus . . . nobis . . . exercitum . . . comparavit. de orat. 2, 143 quom se . . . in otium, ut -at, soliumque contulerit. rep. 3, 15 cum Persis et Philippus, qui -vit, et Alexander, qui gessit, hanc bellandi causam inferebat, quod. Att. 16, 14, 2. CAES. civ. 3, 86, 5 quoniam fieret dimicandi potestas, ut saepe -vissent (optavissent *coni. Davis., alii aliter*). SEN. contr. 1, 7, 16 an prudenter -verim nescio; ⟨interim⟩ (*add.* exc.) feliciter -vi. 2, 5, 18. CVRT. 6, 11, 14 -vi, volui. SEN. nat. 2, 39, 4 consiliarium *fulgur* est, quod -anti factum est. QVINT. inst. 9, 2, 84 si ille stulte -vit. MIN. FEL. 35, 6 vos scelera admissa punitis, apud nos et -are peccare est. TERT. resurr. 17 p. 48, 8 habet enim de suo *anima* solummodo -are velle cupere disponere, ad perficiendum autem *eqs.* adv. Prax. 5 p. 233, 21. VVLG. Ios. 9, 4 callide -antes. Ier. 4, 28 -vi et non paenituit me. 51, 12. I Macc. 2, 41 -verunt (ἐβουλεύσαντο) in die illa dicentes. 6, 8 *al.* AMM. 23, 3, 5. 25, 6, 1 si intra vallum remansisset, ut -bat. *acced.* (in) *aliqua re sim.*: TERT. adv. Hermog. 20 p. 148, 17 in qua (*sophia*) -ando et disponendo iam fecerat *deus mundum.* adv. Prax. 5 p. 233, 23 cum ratione enim sua -ans. VVLG. Sirach 37, 9 animo suo -bit (βουλεύσεται). *acced. locutio praepositionalis*: ITALA (Hil. in psalm. 139, 13) *et* VVLG. psalm. 139, 9 -verunt (διελογίσαντο) adversus (VVLG. contra) me (LACT. mort. pers. 5, 7 adversus maiestatem singularis dei. VVLG. psalm. 82, 4 [ἐβουλεύσαντο] Dan. 11, 30). FILASTR. 105, 3 contra deum -antes (VVLG. Nah. 1, 9).

6 *seq. partic.*: VVLG. Sirach 8, 16 quod si spoponderis quasi restituens -a (*verbo tenus reddidit gr.* ὡς ἀποτίσων φρόντιζε).

C *i. q.* ***respicere*** *consulentem alicui (rei) vel veritum* (*cf.* COMMENT. Lucan. 6, 730 'vocis secura': non -ans): **1** *aliquid, aliquem*: CIC. dom. 115 monumentum iste unquam aut religionem ullam -vit? Tusc. 1, 31 quid ipsa sepulcrorum . . . elogia significant, nisi nos futura etiam -are? (*cf.* PLIN. epist. 5, 5, 4 qui vero posteros -ant et memoriam suis operibus extendunt). SEN. contr. exc. 10, 6 nemo fur rem publicam -at. SEN. benef. 6, 13, 2 si modo me in consortium admisit, si duos -vit, ingratus sum . . . nisi gaudeo *eqs.* epist. 79, 17 paucis natus est, qui populum aetatis suae -at. TAC. ann. 11, 7 -ret plebem quae toga enitesceret: sublatis studiorum pretiis etiam studia peritura. ITALA II Macc. 14, 8 (Ambros.) nostros -ans cives (στοχαζόμενος, VVLG. civibus consulens). I Cor. 7, 32 (cod. d, Cypr. hab. virg. 5 *al. cf. l. 84*) caeleps -at (μεριμνᾷ, VVLG. sollicitus est) ea quae sunt domini. 7, 33. PAVL. dig. 39, 6, 35, 2 at is, qui mortis causa donat, se -at atque . . . recepisse potius quam dedisse mavult. CYPR. Fort. 11 p. 342, 11 non regem Antiochum -asse sed deum iudicem (eleem. 8. 16. 23 qui non -at . . . conservum, vel dominum -et. ENNOD. epist. 6, 8, 1 p. 154, 6 deum quem in me -asti). LACT. inst. 6, 9, 10 in aliis hominibus nos ipsos -are debemus. 6, 23, 32. CAPITOL. Max. Balb. 2, 3 uxorem ac liberos (GALLICAN. Avid. 10, 2). PS. AMBR. serm. Sess. 1, 4 voluntas religiosi hominis non habet . . . tempus quo saeculum -et, quo possessionem curet (*bis; ibid.* exoptat). AVG. in psalm. 51, 1 auditorem . . . lectorem. *cf.* trin. 10, 5, 7 *p. 1464, 46.* *enunt. relativ.*: ITALA I Cor. 7, 33. 34 (Aug. civ. 21, 26 *cf. p. 1473, 73*) -at quae sunt dei (*expl.* AVG. *ibid.*: -at . . . quomodo placeat deo; *cf.* VVLG. I Cor. 7, 34). Phil. 2, 4 (Ps. Cypr. singul. cler. 11) non quae sua sunt singuli -antes (σκοποῦντες, VVLG. considerantes). *acced.* de *aliquo, aliqua re*: CIC. Att. 2, 4, 4 minus sum curiosus, statui enim nihil iam de re publica -are. PS. SEN. mon. 57 tu enim de hodierno, tu de crastino nihil -as. QVINT. decl. 259 p. 57, 11 in qua *trepidatione* pro sua quisque salute sollicitus nihil de proximo -bat. RVFIN. Basil. hom. 3, 1 aliquid de indigentibus -are. *adde*: CIC. Phil. 11, 22 isto te animo . . . nihil volumus nisi de Bruto -are.

2 de: de *aliquo*: CIC. Catil. 4, 1 de vobis ac de vestris liberis -ate (4, 3. Marcell. 22 de te. div. 2, 140 tibi autem de me cum sollicitudine -anti. epist. 1, 7, 3. 12, 1, 1 LIV. 44, 27, 6 SVLP. SEV. dial. 1, 1, 4). CIC. Phil. 13, 33 de duobus nequissimis Graeculis. Att. 11, 23, 3 de hac misera. epist. 6, 1, 1 de tuis. SEN. suas. 1, 8 de matre. de *re aliqua*: CIC. Phil. 1, 38 eos de vestra vita -are non censetis, quibus *eqs.*? (Att. 10, 8, 8 tempus est nos de illa perpetua, iam non de hac exigua vita -are. QVINT. decl. 319 p. 252, 22). CIC. Mur. 78 consulem . . . totos dies . . . de re publica -antem (Vatin. 26. epist. 10, 28, 2 non -andi solum sed etiam agendi). Phil. 5, 25 de fortunis et de bonis civium. epist. 1, 5ª, 4 de tuis rebus. OV. ars 2, 686 de lana sua. PANEG. 2, 3 de tot urbibus . . . et provinciis. AVG. civ. 4, 8 p. 156 quando de armis Cunina -ret, cuius *eqs.*? serm. 9, 4, 4 christianorum mentes de futuro saeculo -are. in psalm. 51, 6 de terra, de caelo.

D *i. q.* ***sollicitum esse*** (*hic usus inductus videtur ad exprimendum* μεριμνᾶν, *quod ubique in gr. subest; cf.* GLOSS. II 367, 57 μεριμνῶ -o sollicito⟨r⟩ satago. *adde* 102, 44 *p. 1459, 25*): *absolute*: ITALA Matth. 6, 31 (cod. k, Cypr. testim. 3, 11 *al.*) nolite -are (VVLG. solliciti esse) dicentes: 'quid edemus *eqs.*?' Luc. 12, 25 (codd. b c f ff² i l q r δ *et* VVLG.) quis . . . -ando potest adicere ad staturam suam cubitum unum? SORT. Sangall. 8, 12 quid -as tantum? iubente deo optinebis quod vis. *acced. praepositio*: ITALA Matth. 6, 34 (codd. k f *al.* Cypr. domin. orat. 19 testim. 3, 11) nolite in crastinum (de crastino: Cypr. testim. *A*, de crastinum: cod. g¹) -are (ne -veritis: cod. g¹, ne -etis: δ; VVLG. solliciti esse); crastinus enim dies ipse -bit (VVLG. sollicitus erit) sibi (Cypr. testim. *A* pro se). VVLG. psalm. 37, 19 -bo pro peccato meo. de *aliqua re*: ITALA Matth. 6, 34 (*v. l. 33*) de crastino (HIER. epist. 3, 4, 1 SVLP. SEV. Mart. 2, 8). Luc. 12, 26 (cod. e) et de ceteris -atis (VVLG. solliciti estis)? TERT. idol. 12 p. 43, 7 sed nolite inquit -are de victu (monog. 16 p. 786 Oehl. de victu et vestitu. *cf.* adv. Marc. 4, 29 p. 520, 2 de eiusmodi frivolis. p. 520, 9. HIER. epist. 14, 10, 3 de cibo). adv. Marc. 4, 28 p. 518, 11 de responsione. *seq. interrog. indirecta*: ITALA Matth. 6, 25 (codd. a b g¹ *al.* Hil. in Matth. 5, 6) ne -etis (nolite -are: cod. h; VVLG. solliciti sitis) in corde vestro (animae vestrae: cod. f, VVLG.) quid manducetis; neque corpori vestro quid induatis (induamini *al.*). Matth. 10, 19 (cod. k *et* VVLG.) nolite -are, quomodo aut quid loquamini (*aliter interpret.* TERT. adv. Marc. 4, 39 *p. 1468, 71*). TERT. orat. 6 nolite de crastino -are quid edatis (*cogitasse videtur de Matth. 6, 34 l. 33sq. et 6, 31 l. 28sq.*). VVLG. IV Esdr. 10, 25 ut essem pavens . . . et -rem quid esset hoc. *aliquid*: PRVD. psych. 617 nonne vides ut nulla avium cras -et, ac se pascendum praestante deo non anxia credat. *acced.* ne: CLAVD. rapt. Pros. 3, 143 *ales* plurima -at absens, ne gracilem ventus decusserit arbore nidum, ne *eqs.* (*syn.* pavet). *seq.* ne: CASSIOD. hist. 10, 13 p. 1176ᴬ -bat enim, ne ulla propter ipsum seditio nasceretur.

subiecta sunt res ad hominem pertinentes: administratio: NOVELL. Iust. 26, 1 pr. anima: TERT. resurr. 17 p. 48, 8 CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 66, 3. animus: CIC. Tusc. 1, 22 LVCR. 4, 787 CAES. civ. 2, 34, 6 QVINT. inst. 12, 1, 4. cor: ITALA prov. 16, 9 VVLG. II Esdr. 5, 7. cupiditas: PVBLIL. Q 8. dolor: PVBLIL. P 8. immortale: ARNOB. nat. 2, 27. impietas: AVG. civ. 16, 4. lingua: VVLG. psalm. 51, 4. mens: LVCR. 4, 780 PLIN. nat. 6, 88 PANEG. 8, 10 AVG. trin. 10, 5, 7 ZACCH. 3, 5 GREG. M. moral. 2, 75. necessitas, ratio considerantis: AVG. civ. 11, 16 p. 484. sensus: AMBR. parad. 14, 68. voluntas: PS. AMBR. serm. Sess. 1, 4. *adde*: Asia: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 34. *cf. p. 1469, 81sq. 1471, 46. 1473, 1.*

acced. adverbia: diu, diu diuque, multum, multum et diu, saepe et multum, saepius, magis magisque, etiam atque etiam. sapienter, vere, recte, bene et prudenter, diligenter (-ius), acrius et attentius, acuratius, parum, competenter, digne, libenter ac libere, callide, astute, utiliter, inaniter stulteque; carnaliter (AVG. civ. 20, 14), longe minus atque incomparabiliter (AVG. civ. 20, 21), membratim (GREG. M. moral. 1, 54). amice, inclementer, impie, gravius, securius, acerbe, crudeliter. *adde p. 1462, 30sqq. 1468, 80sqq. 1470, 53sqq.*

syn.: *ad 1A*: argumenta instituere (PLAVT. Most. 84), in corde vorsari (PLAVT. Trin. 224), agitare in mente (animis), deliberare, meditari, contemplari, considerare, spectare, tractare, reputare; cognoscere, attendere animo, mente complecti, inire rationem, intellegere, sentire, expectare, praemittere animum; opinari, putare, existimare, iudicare; suspicari; sapere. mentem esse (SEN. dial. 9, 14, 9). *ad 1B*: recordari, meminisse, commemorari, attendere, aspicere, respicere, ante oculos habere, in mente (corde) habere, animum revocare ad, in mentem venire; proponere; referre ad; illud rationis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habere (CIC. Verr. 6, 38), redire ad (SEN. epist. 63, 4). *ad IC1*: suspicari, imaginari. *ad IC2*: invenire, quaerere, meditari. *ad IIA*: fideliter obsequi. *ad IIB*: velle, sibi permittere, cupere, concupiscere; parare, disponere, praestruere; meditari (CIC. Phil. 2, 85), mente concipere (CYPR. mort. 17). *ad IIC*: consulere, sollicitum esse, curare. *ad IID*: sollicitar⟨i⟩, sollicitum esse, pavere, paventem esse.

iuxta posita: *ad IA*: dicere, loqui, in verba prorumpere; videre, audire, accipere, discere, in mentem venire; scire (CIC. leg. agr. 2, 23 *al.*); somniare; usurpare, curare, parare; timere, dubitare; quiescere, vivere *et* sapere. liquere (PLAVT. Trin. 227), recordari (CIC. Verr. 4, 22), imperare (LIV. 34, 18, 3), trepidare *et* erubescere (PS. QVINT. decl. 1, 10). *ad IB*: scribere, narrare, alloqui, nominare; optare, expectare, providere; videre, audire; tenere, scire, descriptum habere; deliberare, meditari, intellegere, reputare. *ad IC*: optare, fingere, invenire, intellegere; scribere, fingere. *ad IIA*: sperare, agere. *ad IIB*: agere, id agere ut, gerere, moliri, suscipere, conficere, facere, perficere, efficere, expedire, admittere, perpetrare, quaerere, contendere; sperare, optare; dicere. *ad IIC*: exoptare.

opp.: *ad IA*: agere, facere, transigere, coepisse; intueri, statuere, accipere, optare; sedere (AMM. 18, 2, 1). *ad IB*: oblivisci, nosse (AVG. trin. 10, 5, 7); videre, sentiri. *passive ad* -atus: praesens (SEN. epist. 11, 9). *ad IC1*: videre, dicere, novisse. *passive*: esse. *ad IC2*: dicere, pronuntiare, agere, eloqui *et* exprimere, verbis reddere, scribere, ediscere, scriptura persequi, struere. *ad IIB*: perficere, efficere (*sed multis locis haec solum iuxta posita sunt*), committere, assequi. *ad IID*: credere.

deriv.: 2. cogitatus, cogitatio, cogitabilis, cogitabundus, cogitamen, cogitamentum, cogitativus, cogitator, cogitatorium. *comp.*: con-, ex-, -in-, prae-, recogitare. *cf.* incogitans.

part. praes. adiect. **cōgitāns,** -tis *certa exempla (similia v. sub IA) non inveni, cf.* PROB. Don. Ter. Phorm. 155 incogitans ... in usu est: ad non eodem modo cogitans. *at v. nom. propr.* Cogitans.

part. pass. subst. masc. **cōgitātus,** -ī *v. p. 1465, 23.* *neutr. subst.* **cōgitātum,** -ī. *plerumque legitur pluraliter; singularis solum* NEP. Dat. 6, 8 QVINT. inst. 4, 5, 2 decl. 321 p. 263, 24 OPTAT. 3, 7 p. 89, 22. *quae hic desideres v. sub* 2. cogitatus. **1** *pertinet ad intellectum, i. q. meditatum, excogitatum*: TER. Phorm. 283 non potuit -a perloqui (SISENNA hist. 122 -a dici decet, non explanari. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 1 optimae mentis -a iam pridem ... enuntiare. CAES. anal. frg. Cic. Brut. 253 ut -a praeclare eloqui possent. SEN. contr. 1 praef. 18 AMM. 26, 2, 5 AVG. civ. 7, 14 p. 292). AFRAN. com. 333 restrictim -a atque omnibus rationibus. CIC. Tusc. 4, 19 metum excutientem -a. PVBLIL. B 28 bene -a si excidunt, non occidunt. VITR. 7 praef. 1 -a tradere posteris. 7 praef. 10. 9 praef. 3. 13 Archytae ... -a. 9 praef. 15 (*bis*). 10 praef. 3 ingenii doctissimi -a (-um *coni. Rose*). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 56 *syn.* praescripta. QVINT. inst. 4, 5, 2 *qui* ad agendum nihil -i praemeditatique detulerit. 10, 6, 5 non superstitiose -is demum est inhaerendum. 11, 2, 2 AVSON. 419, 67. HIER. epist. 57, 4 quamdiu non profero -ata, et maledicta non crimina sunt. CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 23, 24 -a sua, si discussor absit, astruere. **2** *pertinet ad voluntatem, fere i. q. consilium*: CIC. Quinct. 90 ex ceteris dictis factis -is Sex. Naevii. leg. agr. 1, 1 -a sapientium an optata furiosorum (*syn.* consilia, *opp.* somnia). Deiot. 21 -a perficeret (EXVP. 6). Att. 14, 10, 1. 14, 17, 6. NEP. Dat. 6, 8 quo neque acutius ullius imperatoris -um neque celerius factum usquam legimus. Paus. 3, 1 non stolida, sed dementi ratione -a patefecit. Dion 8, 5 *syn.* consilium. VELL. 2, 13, 3 ut malefacta collegarum eius quam optime ab ipso -a senatus probaret magis (SEN. Thy. 490 bene. AMM. 27, 7, 9 secus -a vel gesta. GREG. M. moral. 2, 63). VAL. MAX. 7, 2 ext. 8 *opp.* facta. QVINT. decl. 321 p. 263, 24 ut ad summam -i incohatique perveniat. FRONTIN. strat. 2, 5, 31. APVL. Socr. 16 p. 155 *opp.* actorum. ITALA Ier. 11, 19 *v. p. 1468, 60* TERT. resurr. 15 p. 45, 5. 18 p. 48, 24 AMBROSIAST. in I Thess. 5, 23 *al. v. p. 1471, 6.* OPTAT. 3, 7 p. 89, 22 si -um suum Petrus impleret. AMM. 14, 9, 5 -orum ... socium fuisse. 30, 1, 12. 31, 6, 5. EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 890[A] ut ad futuram vitam nostra -a dirigeret.

adv. **cōgitātē:** *i. q. eo modo ut bene deliberetur* (*cf.* 1. cogito *sub I*): PLAVT. Mil. 944 abeamus ergo intro, haec uti meditemur -e, ut accurate et commode ... exequamur. Poen. 1221 pudice verba facit, -e et commode. Trin. 327 minus qui caute et -e suam rem tractavit. CIC. Arch. 18 quae vero accurate -eque scripsisset. PAVL. FEST. p. 61, 9 *v. l. 75.*

adv. **cōgitātim:** PAVL. FEST. p. 61, 9 -m adverbialiter pro cogitate (*refertur ad* PLAVT. Cist.).

2. cōgito, -ātum, -āre [*a* cogere *ductum, cf.* 1. cogito. *Th.*]. *i. q. cogere* (*cf. Roensch, Semas. Beitr. III p. 15*): BARNAB. 1, 4 et ego -o⟨r⟩ (*coni. Heer*, cogor *Hilgenfeld*; ἀναγκάζομαι) diligere vos. AMM. 23, 6, 82 supersidere corio damnati ob iniquitatem iudicis iudex alius -batur (*VP*, cogebatur *edd.*). VVLG. III Esdr. 3, 24 num praecellit vinum? quis sic -at (ἀναγκάζει) facere (*at* ITALA Sangerm. **4**: quod talia cogit facere)? Luc. 6, 38 mensuram bonam et confertam et -atam (*sic O, cf. p. 1376, 45*). HIST. Apoll. rec. B 1 -ante (*sic β*) iniqua cupidinis flamma. TREB. Gall. **14**, 8 militibus -atis (congregatis *M*, concitatis *coni. Baehrens*, constipatis *Petschenig*) quasi certum processit ad proelium. VINDIC. med. 27 prohibetur fel ad vasculum permeare ... et ita -ato (coagulato *coni. Wellmann*) *felle* sive perfundi corpora aut *eqs. huc fortasse pertinet* PVBLIL. V 4 *p. 1471, 44.* *nota*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 139 antiquam civitatem et alteram extrinsecus adiciens, -ans (ἀναγκάσας), quatenus nequaquam possent obsidentes fluvium convertere (*locus iam in graeco nimis obscurus; estne i. q. cives cogere?*). *Elsperger.*

[**cognabo** (?) ignarium, unde ignis excutitur GLOSS. V 180, 21. *quid lateat incertum.*] *Mbr.*

*****cognātio,** -ōnis *f.* [*cf. c.* cognatus *et c.* natio. *Th.*]. PAVL. dig. 38, 10, 10, 1 nomen -is a Graeca voce dictum videtur: συγγενεῖς enim illi vocant, quos nos cognatos appellamus. *graece*: THEOPHIL. inst. Iust. 1, 10, 2 ἡ cognatίων. 1, 10, 1 τὴν cognatίονα. *definitiones*: GAIVS inst. 1, 156 qui per feminini sexus personas -e coniunguntur, non sunt agnati, sed alias naturali iure cognati. INST. Iust. 3, 5, 4 cum agnatio a patre, -o sit a matre. LEX Burg. Rom. 10, 9 si in propinquitate intervenerit femina soluta agnatione fit -o. *cf.* AVG. quaest. hept. 3, 76 *uxor patrui* non -o, sed affinitas perhibetur. GLOSS. συγγένεια (*cf.* HIER. in psalm. 95), συγγένεια ἐκ θηλεογονίας, εὐγένεια (συγγ.?) ἀπὸ ἐπιγαμίας θηλείας. II 574, 6 propinquitas. III 125, 40 sine -e ἀσυγγενής. *legitur inde a* LEGE Cincia (*a. fere 204 a. Chr.*) *et* ENNIO (*semel*); *singulis locis apud* Q. CIC. PVBLIL. BELL. Alex. SALL. NEP. VELL. COLVM. MART. SVET.; *binis*: CAES. SEN. rhet. SEN. phil. TAC.; *ter*: RHET. Her.; *quater*: APVL.; *quinis*: VARRONEM PLIN. epist.; *senis*: CVRT. QVINT.; *septies*: LIV.; *22ies* PLIN. nat., *49ies* CIC., *saepius apud* ICTOS *et* VVLG. *de re v. Leonhard, PW. IV 204sqq.*

I *proprie i. q.* ***propinquitas*:** **A** *i. q. condicio cognati*: **1** *hominum*: RHET. Her. 2, 13, 19. 4, 56, 69 *amicitiae* initium -o facit. CIC. inv. 1, 22 si ... divitiae, -o, pecuniae proferentur. Verr. 3, 64 amicitiam -emque commemoraret. 6, 125 illa Segestanorum non solum litteris tradita neque commemorata verbis, sed multis officiis illorum usurpata et comprobata -o. de orat. 2, 100 -es, affinitates ... vita denique ... tota cognoscenda est. rep. 2, 53 Collatinum ... suspicione -is expulerunt. nat. deor. 2, 70 *deorum* coniugia, -es (AVG. civ. 4, 30). PVBLIL. B 16 benevoli coniunctio animi maxima est -o. LIV. 2, 6, 4 Tarquinienses nomen ac -o movet. VELL. 2, 3, 1 *Scipio* patriam -i praeferens. PLIN. epist. 9, 22, 2 si quid in studiis -o valet. PS. QVINT. decl. 9, 15 quae publica omnium mortalium, quippe sub uno parente naturae, -o est. SCAEV. dig. 23, 2, 54 *ad nuptias inter cognatos impediendas* nihil interest, ex iustis nuptiis -o descendat an vero non (MOD. dig. 38, 10, 4, 2 quae -o per feminas descendit). MOD. dig. 38, 10, 4, 2 utroque iure consistit -o, cum iustis nuptiis contractis copulatur. PANEG. 7, 2 ab illo ... Claudio manat in te avita -o. IVST. 5, 10, 3 admonens ... -is. HIL. in Matth. 1, 1 -em in domino ... uterque (*sc. Matthaeus et Lucas*) significat. AVSON. 190, 1 quos nulla mihi -o iunxit. HYG. fab. 174 p. 29, 16 amorem -i anteposuit. RVFIN. Orig. in Rom. 1, 5 affirmatur a nostris, quod -is nomen non solum ad contribules, sed et ad omnes qui sunt ex genere Israel inter se invicem competenter possit aptari. PRISC. gramm. II 58, 5 cognomen -is commune, ut Scipio. INST. Iust. 3, 2, 3[a] -is linea *in hereditatibus* proximitatis nomine introducta *a praetoribus* per bonorum possessionem. COD. Iust. 5, 27, 9 pr. *hominum* ab eodem naturali patre descendentium vel ascendentium vel ex latere -is vel agnationis iure coniunctorum. *additur genetivus obiecti*: CIC. p. red. in sen. 15 -o materna Transalpini sanguinis. nat. deor. 1, 91 deorum -em agnoscerem (div. 1, 64 animus ... deorum -e teneatur. *cf.* AMM. 25, 3, 17 *principatum* a -e caelitum defluentem). div. 1, 110 -e divinorum animorum animos humanos commoveri. Phil. 5, 6 patriae. LIV. 6, 39, 4 dictatorem propinqua -e Licini se ... excusare. TAC. Germ. 38, 7 *gentes* -e aliqua Sueborum ... capillum retorquent. CAPITOL. Opil. 5, 7 cum illius nulla -e tangeretur. IVST. 7, 4, 1 Alexandro -o Bubaris ... pacem praestitit. 12, 3, 1 propter Alexandri -em. BACHIAR. fid. 2 p. 1022[A] qui me provinciae -e aestimat infidelem. *adde*: VVLG. sap. 8, 17 immortalitas est in -e (συγγενείᾳ) sapientiae. *cum*: CIC. Verr. 3, 64 sibi cum eo amicitiam -emque esse. 6, 176 Sull. 59 Att. 12, 49, 1. CVRT. 4, 4, 15 *Sidonii* -is cum Tyriis memores. PLIN. paneg. 7 nulla adoptati cum eo qui adoptabat -o, nulla necessitudo.

2 *bestiarum*: PLIN. nat. 28, 121 est crocodilo -o quaedam amnis eiusdem geminique victus cum hippopotamio. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947[C] eadem illis *bestiis* suppetit ex aqua -o.

iuncturae selectae: **a** *genetivus*: cognationis (-um): affectus: AVG. civ. 12, 22. deminutio: COD. Iust. 8, 47, 10, 1[d]. finis: MOD. dig. 38, 10, 4, 3. gradus: SEN. contr. 1, 1, 12 PLIN. paneg. 39 GAIVS dig. 38, 10, 1 pr. PAVL. dig. 38, 10, 10, 12 INST. Iust. 3, 6 tit. *al.* NOVELL. Iust. 36, 2 (*a. 535*) ad alios superiores agnationis seu -is gradus. ius (iura): CIC. Verr. 6, 125 BELL. Alex. 78, 3 PLIN. paneg. 37. 39 GAIVS inst. 1, 158. 3, 27. 51 VLP. dig. 37, 5, 1, 1. 50, 16, 195, 2 *al.* INST. Iust. 3, 2, 4. 3, 3, 5 *bis* COD. Iust. 5, 27, 9 pr. 6, 56, 7 pr. 6, 58, 14, 6 *al.* linea: INST. Iust. 3, 2, 3[a]. locus: COD. Iust. 6, 58, 15, 2. necessitudo: AVG. civ. 14, 1. officium: QVINT. inst. 4, 1, 7. origo: PAVL. dig. 38, 10, 10, 6. propinquitas: ISID. orig. 9, 6, 2. στέμματα: PAVL. dig. 38, 10, 9. substantia: MOD. dig. 38, 10, 4, 2. turpitudo: GREG. M. epist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 56^{a} p. 335, 10. vinculum: AVG. bon. coniug. 1, 1. **b** *accusativus*: -em (-es): acquirere: IVLIAN. dig. 38, 8, 3. amittere: MOD. dig. 38, 10, 4, 11. colere: RHET. Her. 3, 3, 4. constituere: FLORENT. dig. 1, 1, 3. copulare: MOD. dig. 38, 10, 4, 3. facere: VLP. dig. 38, 8, 1, 4. habere: MOD. dig. 38, 10, 4, 10. BOETH. Porph. isag. 2, 2 p. 172, 4 habentium . . . eam quae ab illo (*Romulo*) est -em (*i.* οἰκειότητα). *cf.* PLIN. nat. 36, 144 QVINT. inst. 1, 10, 36. nancisci: VLP. dig. 38, 8, 1, 4. observare: PAVL. dig. 23, 2, 14, 2. perimere: IVLIAN. dig. 38, 8, 3. recipere: MOD. dig. 38, 8, 7 manumissione. retinere: MOD. dig. 38, 10, 4, 10. trahere *ab aliquo*: BOETH. Porph. isag. 1, 13 p. 37, 15 (contrahere: VLP. dig. 33, 2, 12, 4). **c** *ablativus*: -e (-bus): LEX Cincia (frg. Vat. 298) qui eos hac -e attinget (LEX repetund. [Corp. I 198] 10. 20. 25. CIC. Verr. 3, 27 ut quisque te maxime -e . . . attingebat. 6, 83 LIV. 22, 61, 1 VLP. dig. 47, 10, 5 pr. PAVL. frg. Vat. 298). *cf.* LEX Vrson. (Corp. II 5439) 95, 19 propiusve eum ea -e affinitateve contingat (CVRT. 5, 3, 12. 6, 11, 20. 10, 10, 19). CIC. inv. 2, 144 proximos -e magistratus. Verr. 1, 47 non -e . . . eius vitia sublevata esse. 5, 72 -e se cum populo Romano coniunctos esse (LEX Iul. de vi [coll. Mos. 9, 2] *qui est* propiore . . . -e coniunctus. NEP. praef. 7 LIV. 31, 31, 11 GAIVS inst. 1, 156 VLP. dig. 9, 3, 5, 5 frg. Vat. 216 PS. APVL. Ascl. 22. INST. Iust. 4, 18, 6 -e vel affinitate coniunctas personas). *cf.* LIV. 23, 41, 2 Mago . . . propinqua -e Hannibali iunctus (25, 15, 7. 26, 33, 3 SVET. Nero 3. GAIVS inst. 1, 60 quae *personae* ex transverso gradu -e iunguntur. 1, 156. 3, 10 VLP. reg. 6, 2 IVST. 8, 6, 4 INST. Iust. 3, 5, 2). CIC. fin. 5, 1 L. Cicero, frater noster -e patruelis. 5, 65 *caritas* serpit . . . foras -bus primum, tum affinitatibus. PAVL. FEST. p. 154 prop[r]iore quis -e . . . natus est. CVRT. 4, 1, 19 Abdalonymum . . . -e stirpi regiae adnexum. VLP. dig. 1, 7, 17, 1 naturali -e . . . ducti. PS. APVL. Ascl. 38 *dii* amica quasi -e auxiliantur. **d** *iuncturae praepositionum*: CIC. inv. 1, 35 *hominum genus consideratur* in natione, patria, -e . . . , -e, quibus maioribus, quibus consanguineis (PAVL. dig. 23, 2, 14, 3 quod in servilibus -bus constitutum est. AVG. epist. 52, 4 Christi hereditatem . . . in nostra -e contemnimus). CIC. Lig. 8 cuius ego industriae . . . faveo . . . propter propinquam -em (VARRO rust. 1, 17, 5 propter has -es Epiroticae familiae sunt illustriores). rep. 1, 38 ut . . . a progenie et -e ordiar. Att. 12, 49, 1 agere mecum per -em, quae mihi secum esset (COD. Iust. 11, 48, 22, 4). VLP. dig. 38, 8, 1, 2 pertinet . . . haec lex ad -es non serviles (AVG. civ. 17, 7 ad carnis -em id refertur). VVLG. II Macc. 5, 9 quasi pro -e (διὰ τὴν συγγένειαν) ibi refugium habiturus. PS. APVL. Ascl. 23 de -e et consortio hominum deorumque nobis indicitur sermo. COD. Iust. 2, 3, 30 pr. hereditatis ex -e forte ad eos devolvendae. **e** *epitheta*: adoptiva: PAVL. coll. Mos. 6, 3, 2. amica: PS. APVL. Ascl. 38. artissima: IVST. 8, 6, 4. avita: PANEG. 7, 2. carnalis: AVG. civ. 18, 32. certior: CIC. leg. 1, 25. civilis: MOD. dig. 38, 10, 4, 2 *al.* divina: PS. APVL. Ascl. 11. inferior: GAIVS dig. 38, 10, 1, 1 INST. Iust. 3, 6 pr. longinqua: CVRT. 10, 10, 19. materna: CIC. p. red. in sen. 15. maxima: PVBLIL. B 16. naturalis: MOD. dig. 38, 10, 4, 2 INST. Iust. 3, 5, 1 *al.* pristina: COD. Iust. 8, 47, 10, 1^{d}. propinqua: CIC. Lig. 8 NEP. praef. 7 LIV. 6, 39, 4. 23, 41, 2. 26, 33, 3 SVET. Nero 3. *cf.* propior: CIC. leg. 1, 25 LEX Iul. de vi (coll. Mos. 9, 2) PAVL. FEST. p. 154. proxima: CIC. de orat. 3, 27. servilis: VLP. dig. 38, 8, 1, 2 PAVL. dig. 38, 10, 10, 5 INST. Iust. 3, 6, 10 *al.* superior: GAIVS dig. 38, 10, 1, 1 INST. Iust. 3, 6 pr. *al.* terrena: BACHIAR. fid. 2 p. 1022^{A}. universa: VLP. dig. 50, 16, 195, 2.

B *metonymice i. q. cognati* (*cf.* VLP. dig. 34, 5, 19 si quis -i leget, idem est atque si cognatis legasset. GLOSS. -es: familias, tribus): **1** *de hominibus*: ENN. frg. var. 80 Iovis . . . stirps atque -o in hunc modum tradita est. CIC. Verr. 3, 106 cum esset Sthenius . . . amplissima -e. Cluent. 16 dedecus familiae, -is (Pis. 53 *Piso* bracatae -is dedecus). p. red. ad Quir. 7 me . . . nulla -e munitum (16). Pis. frg. 9 cum tibi tota -o serraco advehatur (CVRT. 8, 2, 31 cum . . . totius -is grege. PAPIN. dig. 36, 1, 59, 2. ALC. AVIT. carm. 6, 648 te meruit primam -o tota patronam). leg. 1, 26 hominem *natura* ad caeli quasi -is domiciliique pristini conspectum excitavit. fin. 4, 17 qua ex stirpe orirentur amicitiae -um. Brut. 166 summa nobilitate hominem, -e, sodalitate. off. 3, 40 -em Superbi . . . esse tollendam. CAES. Gall. 6, 22, 2 principes in annos singulos gentibus -busque hominum . . . quantum . . . visum est agri attribuunt. 7, 32, 4 hominum . . . magnae -is. POMP. TROG. Iust. 38, 6, 2 per -um (cognitionum *al.*) arbitria. SEN. contr. 7, 6, 24 liberti, empta -o. GELL. 16, 11, 2 *Marsorum* familiae cum externis -bus nondum etiam permixtae . . . sunt. ITALA gen. 12, 1 (Paul. et Eustoch. Hier. epist. 46, 2, 1 *cf.* HIER. epist. 22, 1, 1. 39, 5, 1 *al.* VVLG. act. 7, 3) exi (VVLG. egredere) de terra tua et de -e tua (ἐκ τῆς συγγενείας. VLP. dig. 40, 12, 3, 2 *mulieres* quae de -e sunt. VVLG. gen. 24, 38 de -e mea accipies uxorem. num. 25, 14 dux de -e et tribu Simeonis. *al.*). ITALA exod. 6, 14 (Lugd.) haec -o (VVLG. -es) Ruben. 6, 16 (Lugd.) filiorum Lenni secundum (VVLG. per) -es eorum (VVLG. gen. 10, 31 filii Sem secundum -es. I par. 26, 31). deut. 28, 4 (Lugd.) benedicta -o (τὰ ἔκγονα, VVLG. fructus) ventris tui (28, 11. 18). LACT. inst. 7, 15, 1 cum omni domo et -e (FILASTR. 24, 4. VVLG. Ios. 2, 18 omnem -em tuam congregaveris. iud. 1, 25. II reg. 9, 12 omnis . . . -o domus Sibae. *al.*). POTAM. tract. 1 p. 1415^{B} -o . . . numeratur. HIL. in Matth. 10, 12 de parentum -umque nominibus. 18, 4 -em generis Israelitae relinquendam (SACR. Leon. p. 459 -em reliquit et patriam). AVSON. 470, 9 hinc late fusa est -o. HIER. epist. 24, 3, 2 ut intellegeret universa -o (VVLG. gen. 12, 3 in te benedicentur universae -es terrae. iud. 16, 31. II reg. 14, 7 consurgens universa -o. I par. 4, 27. 5, 7. Ier. 25, 9 assumam universas -es aquilonis. 31, 1 Israel. OROS. hist. 1, 8, 13). HIER. epist. 38, 2, 3 o ingrata -o (*antea*: auxilia propinquorum). in Is. 22, 10. 11 per singulas -es (VVLG. *p. 1477, 78 et passim*). VVLG. gen. 10, 20 hi sunt filii Cham in -bus (36, 40 num. 1, 4 *al.*). 24, 4 ad . . . -em meam proficiscaris (lev. 25, 41 revertetur ad -em [*at* ITALA Lugd.: ibit ad genus suum]. iud. 9, 1 locutus est . . . ad omnem -em [ITALA Lugd.: omnem tribum]). 45, 18 tollite inde patrem vestrum et -em. exod. 1, 6 quo mortuo . . . omnique -e illa (ITALA Lugd. domo). 6, 24 hae sunt -es (ITALA Lugd. progenies) Coritarum. lev. 20, 20 revelaverit ignominiam -is suae. num. 1, 44 per domos -um suarum (I par. 5, 13 secundum domos -um suarum. 7, 2). 3, 27 -o (ITALA Lugd. plebs) Caath habebit populos Amramitas *eqs.* 34, 14 iuxta -um numerum. Ios. 6, 23 suppellectilem ac -em illius . . . manere fecerunt. 13, 15 dedit possessionem . . . tribui filiorum Ruben iuxta -es suas (13, 29. 31. 19, 8 I par. 6, 54). 21, 1 duces -um. iud. 17, 7 adulescens . . . ex -e eius (Am. 3, 2 vos cognovi ex omnibus -bus terrae). I reg. 9, 21 -o mea novissima inter omnes familias. 10, 21 applicuit tribum Beniamin et -es eius. *ibid.* cecidit -o Metri. I par. 2, 55 -es . . . scribarum. 4, 21 -es domus operantium byssum. 7, 9 principes -um (7, 11. 40. 8, 6. 13. 28. 9, 9). II par. 19, 10 habitant . . . inter -em et -em. Tob. 7, 14 ut ista coniungeretur -i suae. Ier. 1, 15 convocabo omnes -es regnorum aquilonis. 33, 24 duae -es, quas elegerat dominus, abiectae sunt. Ezech. 20, 32 erimus sicut . . . -es terrae. Am. 3, 1 *dominus verbum locutus est* super omnem -em quam eduxi. act. 7, 14 Ioseph accersivit . . . omnem -em (συγγένειαν) suam. IV Esdr. 3, 7 natae sunt gentes . . . et -es, quarum non est numerus. BACHIAR. fid. 1 p. 1020^{C} numquid reliqua -o ex hac stirpe descendens maculam ex propinquitate contraxit? (repar. laps. 6 familia de Heli -e descendens). OROS. hist. 1, 8, 13. DRAC. Orest. 968 -o iuncta precatur. BOETH. Porph. isag. 1, 13 p. 38, 12 ab uno Capuanorum -o iunctioque cuncta manant. p. 38, 16 ab uno filio colligere et congregare -em. 1, 24 p. 73, 9 ubi ex sanguine aliqua -o deducitur, diversarum -um gens ad unum caput generis duci potest. p. 73, 16 diversissimae gentes ad unius -em erigi possunt. *al.* COD. Iust. 1, 5, 19, 1 liberis . . . orthodoxis non existentibus ad agnationem vel -em . . . easdem res vel successiones pervenire. 1, 5, 19, 2 si nec agnatio nec -o recta inveniatur. 5, 27, 12, 5. 7, 24, 1 pr. *ne mulier* sit pessimum dedecus -is suae fulgore. 11, 48, 22, 5 vel antiquitas (*i. ascendentes*) vel posteritas (*i. descendentes*) vel -o *coloni*. PASS. Theclae C 30 p. 83, 20 nemo est qui adiuvet: neque filia . . . neque -o mea. CORP. VI 1887 securitati -is suae. *de nomine picturae*: PLIN. nat. 35, 76 Pamphili -o *est.* 35, 136 *laudatur Timomachi* -o nobilium. *nota de collegio hominum -e aliqua inter se coniunctorum*: CORP. III 8675 Matri Magnae -is C. Turranius Cronius . . . aram . . . fecit. 8676 collector -is. 8687 -i⟨s Cl⟩odiorum. *cf. Bormann, Arch. epigr. Mitteil. aus Österr. 13 (1890) p. 99.* *speciatim* cara -o *de die festo, qui et* caristia (*cf.* POL. SILV. fast. Febr. 22 cara -o ideo dicta, quia tunc etsi fuerint vivorum parentum odia, tempore obitus deponantur. GLOSS. τιμὴ συγγενική. τιμία συγγένεια. τιμὴ συγγενείας. τιμὴ συγγενειῶν): TERT. idol. 10 carae -is honoraria exigenda omnia. MENOL. Colot. Febr. (Corp. I^{2} 1 p. 280) Vall. Febr. (Corp. I^{2} 1 p. 280). CORP. VI 10234, 13 die karae -is. *adde*: MART. 9, 54, 9 Care (-a *codd. dett.*), daret sollemne tibi -o munus. *cf.* caristia *p. 459 et Wissowa, PW. III 1592 sq.*

2 *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 156 -um intellectus *equis* est. 8, 203 *capras iacere* adversas et inter se -es.

3 *de arboribus*: PLIN. nat. 16, 61 sappinum . . . ex -e harum *arborum* seritur.

II ***translate*** *i. q.* ***similitudo***: **A** *hominum*: CIC. de orat. 3, 27 poetis est proxima -o cum oratoribus (ac. 2, 115 *Peripatetici* sibi cum oratoribus -em esse . . . dicant).

B *rerum*: VARRO ling. 5, 13 qua (quae *Spengel*) -o eius erit verbi (6, 1 -i verborum . . . geremus morem. MART. CAP. 5, 484 per -em verbi ab alio deflexi). 8, 3 rerum (CIC. nat. deor. 2, 19 tanta rerum consentiens, conspirans, continuata -o. div. 2, 34 ut distantium rerum -o naturalis appareat. QVINT. inst. 9, 2, 105 rerum duarum. COD. Iust. 1, 17, 2, 13). VARRO ling. 10, 40 quae cum inter se tanta sint -e (CIC. Arch. 2 omnes artes . . . quasi -e quadam inter se continentur. SCAVR. gramm. VII 24, 18 ignorantes -em inter se litterarum [DON. Ter. Ad. 848]. BOETH. Porph. isag. 1, 13 p. 35, 11 monstravit . . . -em inter se multitudinis. p. 35, 14). CIC. Verr. 5, 81 quae -o studiorum et artium . . . non minus est coniuncta quam ista . . . generis et nominis. de orat. 3, 136 bonarum artium, denique virtutum ipsarum societatem -emque non norunt. nat. deor. 3, 28 *naturam* quasi -e continuata conspirare. SEN. epist. 99, 28 quae potest inter bonum et malum esse -o? (108, 19 omnium inter omnia -em esse. QVINT. inst. 7, 10, 1 est . . . quaedam inter hos status -o). COLVM. 9, 14, 1 *bubulus fimus* quasi quadam -e generis maxime est apibus aptus. PLIN. nat. 15, 51 cetera *mala* e causis ⟨aliis⟩ traxere nomen . . . -is melapia. 15, 108 magnum *saporibus* omnibus in odore momentum et magna -o *est.* 17, 104 quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . pariter florentia eiusdem horae -em sucorumque societatem habent. 18, 216 -o caeli non gentium modo verum urbium quoque singularum (APVL. mund. 19 caeli marisque -o). 19, 108 de porro in hac -e dici conveniat. 21, 22 lilium rosae nobilitate proximum est et quadam -e unguenti oleique. 24, 29 *herbae* propter -em nominis non differendae. 34, 123 Graeci -em aeris nomine fecerunt et atramento sutorio. 36, 144 schistos et haematites -em habent. TAC. dial. 25 esse quandam iudicii ac voluntatis similitudinem et -em. APVL. met. 10, 30 aureae pinnulae -e simili sociatae. Plat. 1, 8 ignis aëri -e coniungitur. SCAVR. gramm. VII 13, 3 -em explicare litterarum (24, 18. *cf. p. 1478, 73*). SYMM. epist. 1, 43, 1 quam rara -o (*Iuretus*, cognitio *F*, condicio *V*) sit facundi oris et boni pectoris. FAV. EVL. p. 16, 14 quae sit numeris modisque -o. RVFIN. Orig. in lev. 5, 1 -em sui ad invicem gerunt visibilia et invisibilia, terra et caelum, anima et caro. MART. CAP. 3, 230. EVGRAPH. Ter. Andr. 9 *duae comoediae* inter se . . . quadam -e conveniant. BOETH. Porph. isag. 1, 13 p. 35, 20 *al.* arithm. 1, 12 p. 29, 26. 1, 13 p. 30, 12 *qui numerus* ab utriusque -e aliquid naturaliter trahit. 2, 32 p. 125, 23 *paria et imparia* in unam . . . quodammodo amicitiam -emque miscentur. *al.* GREG. M. in Ezech. 1, 12, 27 sunt quaedam vitia quasi per quandam sibi -em propinqua (*cf.* moral. 3, 66 *vitia quaedam* quadam pravitatis -e sociantur).
additur gen. obi.: PLIN. nat. 2, 235 *napthae* magna -o ignium *est.* 16, 157 chartis . . . serviunt calami Aegyptii maxime -e quadam papyri. 22, 95 venenorum -e *boletorum.* 37, 55 quadam crystalli -e *adamantis.* 37, 100 narrata (nata a *Mayh.*) siderum -e *sandastri.* GELL. 13, 9, 5 per y Graecae Latinaeque ⟨o⟩ litterae -em. EVSTATH. Bas. hex. 4, 5 p. 907^C terra . . . conectitur aquis propter -em frigiditatis.
cum: CIC. Tim. 8 omni orationi cum iis rebus . . . videtur esse -o. div. 2, 33 cum rerum . . . natura quam -em *haec* habent? 2, 142 hereditas et honos et victoria et multa generis eiusdem qua cum somniis naturali -e iunguntur? orat. 186 *numerus non* habebat aliquam necessitudinem aut -em cum oratione. PLIN. nat. 2, 95 approbaverit -em cum homine siderum. 6, 211 cum qua *regione* cuique ⟨siderum⟩ societas sit sive -o dierum ac noctium. QVINT. inst. 1, 4, 12 quae cum quibus *litteris* -o *sit* (1, 4, 16 quid t litterae cum d quaedam -o? SCAVR. gramm. VII 14, 9 c -em habet cum g). 1, 10, 36 linearis ratio . . . habet maiorem quandam aliam cum arte oratoria -em. APVL. Plat. 2, 2 -o quaedam est cum bonis ei animae portioni. PRISCILL. tract. 1, 21 talibus cum Adam . . . tenebrosae vitae unita -o est. EVSTATH. Bas. hex. 2, 6 p. 886^C propter Hebraicae linguae -em *cum Syrorum lingua.* PRISC. gramm. II 414, 8 est quaedam -o praesentis . . . temporis cum praeterito. ad: PRISC. gramm. II 417, 19 ad praesens *tempus futuro* est -o. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 237, 12 ad utraque contraria habent -em. p. 245, 1 ut in his (*divinis corporibus*) nulla -o sit ad opposita (p. 247, 17. 22. 24. p. 249, 21. 25 *al.*). *cf.* arithm. 1, 11 p. 25, 7.
syn.: *ad I A*: affinitas (RHET. Her. 3, 3, 4 CIC. Verr. 3, 27 LEX VRSON. [Corp. II 5439] 95, 19 Q. CIC. pet. 16 SALL. Iug. 111, 2 LACT. epit. 33, 3 AVG. civ. 10, 1 p. 403 EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947^C INST. Iust. 4, 18, 6), consanguinitas (AVG. epist. 52, 4), consortium (PS. APVL. Ascl. 23), necessitudo (CIC. Verr. 6, 176 orat. 186 PLIN. paneg. 7 AVG. civ. 10, 1 p. 403), propinquitas (AVG. civ. 10, 1 p. 403 BACHIAR. fid. 1 p. 1020^C). *ad I B*: propinqui (HIER. epist. 38, 2, 3). *ad II*: similitudo (TAC. dial. 25), societas (CIC. de orat. 3, 136 PLIN. nat. 6, 211. 17, 104).

cognātīvus, -a, -um *a* cognatus. *i. q. ad cognationem vel cognatum pertinens*: NOVELL. Iust. 84 pr. legitimas . . . et -as (κογνατικάς) successiones.

˟cognātus, -a, -um [*a* co(n)- *et* gnatus, natus. *Th.*]. *scribitur graece* κογνάτος: THEOPHIL. inst. Iust. 1, 10, 1 GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 13, 57^A. κογνάτα: THEOPHIL. inst. Iust. 1, 10, 2. *de origine*: VLP. dig. 38, 8, 1, 1 -i . . . appellati sunt quasi ex uno nati (MOD. dig. 38, 10, 4, 1 quasi una communiterve nati) aut, ut Labeo ait, quasi commune nascendi initium habuerint. PAVL. dig. 38, 10, 10, 1 συγγενεῖς . . . quos nos -os appellamus. *v. p. 1476, 12; item in script. sacra ubique (nisi quo aliter esse attuli) respondet* συγγενής. ISID. orig. 9, 6, 2 -i dicti, quia sunt et ipsi propinquitate cognationis coniuncti.
formae: *gen. pl.* -um: PLAVT. Amph. 841. PRISC. gramm. II 30, 9 *n* transit in g, ut . . . -us. cognatus: CORP. VI 8168. 14931. 25828. 33708. X 1220. 2758. 3408. connatus: CORP. VI 13121. *legitur inde a* LEGE Cincia (*a. fere 204 a. Chr.*) PLAVTO ENNIO; *singulis locis apud* ENN. LVCIL. RVT. LVP. VITR. VELL. PHAEDR. PERS. MART.; *binis ap.*: CATONEM VARRONEM CATVLL. VERG. CIRIM PROP.; *ternis*: RHET. Her. CVRT.; *quaternis*: SALL. SEN. rhet. VAL. MAX. IVV.; *quinis*: VAL. FL. APVL.; *saepius*: PLAVT. TER. CIC. OV. LIV. SEN. phil. ICTOS VVLG.; *deest praeter alios*: LVCR. CAES. HIRT. BELL. Alex. Afr. Hisp. NEP. TIB. CELSO COLVM. MELAE ASCON. PETRON. [*val.* cumnat, *it.* coguato, *hisp.* cuñado. *M.-L.*] *adde nom. propr.*

I *i. q.* ***propinquus,*** *affinis*: **A** ***proprie,*** *cum latiore sensu* (*cf.* GLOSS. συγγενής, προσγενής. affinis, proximus, coniunctus. -um: propinquum. *adde l. 65*), *tum strictiore ICTORUM, cuius notionis has habes definitiones*: PAVL. FEST. p. 162 necessarii sunt . . . aut -i aut affines. PAVL. dig. 38, 10, 10, 2 -i sunt et quos agnatos lex duodecim tabularum appellat, sed hi sunt per patrem -i ex eadem familia, qui autem per feminas coniunguntur, -i tantum nominantur. MOD. dig. 38, 7, 5 pr. inter agnatos et -os hoc interest, quod in agnatis et -i continentur, in -is non utique et agnati. INST. Iust. 3, 1, 15 nepotes autem qui ex filiabus nati sunt et pronepotes ex neptibus -orum loco *numerant vetusti.* LEX Burg. Rom. 10, 9 -i qui per feminas veniunt. GLOSS. -us: συγγενὴς ἀνὴρ ἐκ θηλεογονίας. -i: affines per feminas. ISID. diff. 1, 110 -us eiusdem generis, affinis nuptiis veniens, propinquus sanguine vel affinitate coniunctus (DIFF. ed. Beck p. 48, 48). *cf.* agnatus *vol. I p. 1348, 21 sqq.*

1 ***adiectivum:*** **a** *de hominibus*: LEX Cincia (frg. Vat. 298) sive quis -us -a inter se . . . erit (*cf.* GAIVS dig. 38, 8, 2). ENN. ann. 53 Venus. TER. Phorm. 127 ego te -um dicam. 295 si -ast maxume. 353. 398 qui est -a *ea?* 409. 755 quae dicitur -a. CATVLL. 89, 3 puellis. VERG. Aen. 8, 132 patres. CIRIS 201 reges. OV. am. 1, 2, 51 Caesaris. met. 15, 175 animas (*cf.* SEN. dial. 11, 11, 7). fast. 3, 425 numina (*cf.* PANEG. 2, 3). 4, 30 deos (SEN. Herc. O. 329). LIV. 1, 23, 7 duos -os vicinosque populos (AVG. civ. 3, 14 CORP. VI 30927). 27, 34, 7 -i hominis . . . causa (BOETH. Porph. isag. 1, 13 p. 37, 14). SEN. contr. 2, 6, 2 humanum genus -um natura. SEN. Med. 827 de -o Phaethonte. epist. 95, 52 natura nos -os edidit, cum ex isdem et in eadem gigneret. 108, 19 -us aliqui spiritus. LVCAN. 2, 238 Catonis. VAL. FL. 5, 186 Phrixi (6, 593. 7, 14). 6, 544 Achivis. APVL. apol. 2 adolescentis. Socr. 5 p. 130 inter Troianos stirpe -os et fortassean inter Graecos proelio cognitos (*nota antonomasiam et cf. p. 1481, 6*). PAVL. dig. 22, 6, 1, 2 se -um esse. ARNOB. nat. 5, 29 a -is . . . reverendisque personis. AVSON. 206, 1 Manes (377, 4). INST. Iust. 3, 3, 5 sorores -ae vel agnatae (COD. Iust. 6, 56, 7 pr.). COD. Iust. 6, 30, 19 pr. omnes successores *hereditatis* sive -os sive extraneos. *cum dat. personae*: LEX Cincia (frg. Vat. 304/5) si quis mulieri virginive -us. PLAVT. Rud. 1214 patrem eius . . . mi esse -um. TER. Ad. 494 *mortuus* -us mihi erat. Andr. 926 Phorm. 352. 391. 397. 801. CIC. Cael. 34 cur tibi Caelius tam coniunctus fuit? -us? affinis? LIV. 25, 3, 15 qui propinquus -usque Postumio erat. SEN. dial. 6, 25, 2. 11, 11, 7 *animus* dis -us. SIL. 4, 795 -um est homini deus. 11, 179 Capys magno -us Iulo. GAIVS dig. 38, 8, 2 *ut* is qui natus est matri ipsi et inter se quoque qui nascuntur -i sint. VLP. dig. 38, 8, 1, 4 isdem etiam -us fiet. PAVL. dig. 1, 7, 23. 2, 4, 7. 38, 10, 10, 13. MOD. dig. 38, 10, 4, 10 nemo est illi -us. PANEG. 2, 3 a -o tibi Diocletiani numine. AMM. 18, 3, 8 quorum mentes -as caelestibus. AVG. civ. 3, 7 civitatem Romanis -am. vera relig. 46, 89 omnes sub uno deo patre -i sunt . . . et invicem sibi sunt. *nota*: MANIL. 2, 123 -am . . . sui (sibi *al.*) mentem. **b** *de bestiis*: VARRO rust. 2, 9, 6 *canes* -i maxime inter se sunt. PLIN. nat. 10, 13 -um genus *aquilarum.* STAT. Theb. 4, 103 avibus. IVV. 5, 103 anguilla . . . longae -a colubrae. SIDON. carm. 7, 203 vulgus prope -um. **c** *de rebus*: *α per enallagen i. quod ex cognatione deducitur vel -orum est*: CATVLL. 68, 98 prope -os . . . cineres. VERG. Aen. 3, 502 -as urbes . . . populosque propinquos (LIV. 37, 17, 15). 12, 29 -o sanguine victus (CIRIS 409 LVCAN. 4, 554 SIL. 2, 617. 8, 30. 15, 12 MART. 12, 44, 1. CORP. VI 34866 -o sanguine iunctus). PROP. 3, 7, 10 -os inter rogos. OV. epist. 4, 138 -o poterit nomine culpa tegi (Ib. 301 *Pyrrhum* -o nomine clarum. SIL. 15, 746 mihi -um Sidonia Dido nomen. AVSON. 201, 7. 377, 15). 14, 81 *Danaus* fert male -ae iacturam mortis. met. 2, 663 in equam -aque corpora (*sc. corpus patris*) vertor (13, 615). 4, 431 per -a . . . exempla. 6, 498 perque fidem -aque pectora (LVCAN. 7, 323 -a in pectora. STAT. Theb. 2, 637). 9, 412 latus. 13, 678 petere antiquam matrem -aque . . . litora (*vulgo*, antiqua -aque moenia *opt. codd. cf.* SIL. 14, 575 -a in litora). 15, 451 moenia (STAT. Theb. 1, 11). fast. 2, 416 -ae . . . manus (LVCAN. 8, 548). 3, 426 caput. MANIL. 1, 906 bella (AVG. civ. 3, 14). SEN. Med. 523 te caede -a inquines (CLAVD. 3, 78). Oed. 513 sceptra . . . -ae domus. 627 cruore . . . laeta -o domus (benef. 5, 15, 5 perfusi cruore -o. AVG. civ. 3, 14). 672 fides . . . -i laris. 738 agmina. LVCAN. 1, 4 canimus . . . -as . . . acies. 6, 564 -o in funere (STAT. silv. 2, 4, 22 funera). PLIN. nat. 11, 148 *aves* velut ad -a desideria sua tendunt. VAL. FL. 5, 538 -as . . . defendite sedes! SIL. 3, 4 adit populos -aque limina. STAT. silv. 5, 2, 52 laus. Theb. 2, 9 ictibus. 4, 392 nefas. 5, 579 Lernae *urbis.* 9, 416 -os gemitus . . . docet. Ach. 1, 92 -is utere fretis. 1, 273 -a per aequora (2, 7). PS. APVL. Ascl. 6 *homo* diis -a divinitate coniunctus est. PANEG. 4, 9 ut veluti -o vicinorum sibi numinum tenerentur amplexu. 5, 4 Iovis et Herculis -a maiestas. AVSON. 159, 7 -is . . . dedicat umbris. VVLG. Sirach 41, 25 ab aversione vultus -i. CLAVD. rapt. Pros. 3, 200 -ae vulnera . . . invidiae. carm. min. 22, 55 irruat in miseros -a potentia cives. CYPR. GALL. gen. 1059 *feminae* admorunt teneros -a ad basia natos. DRAC. Orest. 538 ferro. *β per prosopopoeian*: OV. epist. 14, 101 per terras -aque flumina curris. met. 1, 81 *homo* -i retinebat semina caeli. 15, 839 -a . . . sidera tanget (MANIL. 5, 703. SEN. suas. 6, 6 ad -a sidera recurret). fast. 2, 588 *Iuturna* in -as desiliebat aquas. MANIL. 2, 67 -is membris contexta . . . machina. 2, 301 astra (2, 384. 578 *astra* sunt adversis signis -a [adversa *al.*] trigona. SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 52). 2, 608 signa (2, 670). 2, 652 corpora (4, 910. 5, 438 *cf. supra l. 52*). VELL. 2, 130, 1 quidquid . . . claritudine eminuit, id veluti -um censet tuendum. SEN. Tro. 340 maris. dial. 11, 8, 6 animum ad -arum rerum conspectum tendentem. SIL. 8, 341 -a . . . sanguine nobis tecta Iovis. STAT. Theb. 1, 102 Tartara. 1, 206 -i nubibus amnes. AVSON. 350, 8 adoptiva quae sunt ut -a videantur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SYMPH. 49, 1 dens (*sc. ebur*) ego sum magnus populis -us Eois. INSCR. christ. Rossi II 267, 20, 3 me praesens tumulus -o caespite claudit.

2 *substantive: masc.* **cognātus,** -ī: **a** *generatim i. q. propinquus*: ENN. ann. 463 quis pater aut -us volet ⟨v⟩os contra tueri? PLAVT. Amph. 841 -um (*gen. pl.*) concordiam. 849 adduco tuom -um . . . Naucratem (918). 860 ex Naucrate -o id cognoscam meo. Cas. 567 asto advocatus cuidam -o meo. Capt. 390 salutem dicito matri et patri et -is. 528. Mil. 705 habeo multos -os. 707 bona . . . -is didam. 1119 -os persuadere. Most. 130 Poen. 1064. 1256 -us vester. 1323 loqui inclementer nostro -o. 1388 Rud. 1198. Stich. 580 cum amicis deliberavi . . . et cum -is meis (*cf.* TER. Eun. 148 habes . . . neque amicum neque -um. CIC. S. Rosc. 27 de amicorum -orumque sententia. Caecin. 15 suadebant amici -ique Caesenniae. SALL. Iug. 9, 4 coram amicis et -is. LIV. 1, 49, 9 *al.* IVST. 5, 7, 7 VVLG. II Macc. 8, 1). PLAVT. Trin. 260. 307 parentes . . . et -i (LIV. 23, 5, 1 *al.* VVLG. Tob. 2, 15). 702 patriam deseres, -os, affinitatem. TER. Ad. 351 Hegioni -o eius rem enarrato. 673. 947 Hegio est his -us proxumus (CATO orig. 81 LIV. 38, 60, 10 IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 4 SCAEV. dig. 32, 40 pr. PAPIN. dig. 38, 6, 8 *al.* VLP. dig. 17, 2, 52, 9 proximioribus. 38, 8, 1, 8 INST. Iust. 3, 9, 5. COD. Iust. 5, 27, 9, 4 proximos maternos eius -os). TER. Andr. 71 -orum neglegentia. Haut. 194 Eun. 327 patris -um . . . Archidemidem novistin? Hec. 171. Phorm. 98 illi . . . neque notus neque -us . . . quisquam aderat (*cf.* VVLG. Luc. 2, 44 inter -os et notos). 366 neglegere -um suom. 496. CATO or. frg. 41 adversus -os . . . testatur. CARM. epigr. 363 (*litteris antiquis et optimis*) probatus . . . -is atque propinqueis (CIC. Verr. 3, 106. FEST. p. 197 inter -os propinquosque. IVST. 11, 15, 7). RHET. Her. 4, 24, 33 -os suos enumerabit. 4, 30, 41 pare -is. 4, 40, 52 infestus -is. CIC. inv. 2, 35. S. Rosc. 87 de municipis -ique fortunis. 96. Verr. 3, 139 -us voluntarius. Cluent. 41 nemo . . . ex tam multis -is et affinibus (*cf.* 94 leg. agr. 2, 21 p. red. ad Quir. 6 multi . . . -i atque affines deprecati sunt. SALL. Iug. 14, 1. 85, 4 -orum et affinium opes. LIV. 6, 20, 2 VAL. MAX. 2, 1, 8. 2, 7, 7 QVINT. inst. 9, 3, 38 GELL. 2, 29, 11. 12 APVL. met. 4, 26). CIC. Flacc. 40 eum . . . -um suum esse. Cael. 68 de -orum sententia. Vatin. 39 si -i respuunt. part. 66 amicos -is anteferre. Att. 12, 38, 2 scripsit de impuro nostro -o. 13, 27, 1 incidissemus . . . in -um tuum. SALL. Catil. 61, 8 pars hospitem aut -um reperiebant. HOR. sat. 1, 1, 88 -os, nullo natura labore quos tibi dat, retinere. 1, 9, 27. 2, 3, 58 epist. 2, 2, 136. PROP. 2, 34, 5 polluit . . . *Amor* -os. OV. epist. 11, 18 inter -os . . . referre Iovem. ars 1, 753. fast. 2, 617 proxima -i dixere caristia cari. 4, 949 -i Vesta recepta est limine. LIV. 2, 49, 5 turba . . . -orum sodaliumque. 22, 59, 16. 22, 60, 1. 22, 61, 7. 28, 21, 8 negatum id . . . -is communibus. RVT. LVP. 1, 19 neminem illi propiorem -um quam te fuisse. VITR. 6 praef. 6 artifices non erudiebant nisi suos liberos aut -os. SEN. contr. 2, 1, 10 exercitus . . . civium -orumque. VAL. MAX. 6, 3, 7. 6, 6, 5. PHAEDR. 4, 25, 15 -os . . . invitare. SEN. Oed. 448 -us Bacchi. dial. 7, 26, 6 *Iovem* raptorem . . . -orum. 9, 11, 10 Gaius, vetus -us. PERS. 5, 164 siccis dedecus obstem -is. PLIN. nat. 7, 205 Euchis, Daedali -us. QVINT. decl. 356 p. 388, 14 habuisse cum -is consilium. 264 p. 78, 20. IVV. 11, 84 -is ponere lardum. 11, 86 -orum aliquis. POMPON. dig. 38, 8, 5 gradu -orum (VLP. dig. 38, 8, 1, 3 *al.* PAVL. dig. 38, 10, 10 pr. *cf.* PAPIN. dig. 38, 9, 2 inferioris gradus). GAIVS dig. 38, 10, 1, 1 superioris . . . et inferioris ordinis. PAPIN. dig. 38, 9, 2 prior -us. VLP. dig. 17, 2, 52, 9 -um ulteriorem. PAVL. dig. 38, 10, 10, 8 ex lateribus -i. 38, 10, 10, 13 eosdem -os tam paternos quam maternos habet. *et passim.* PORPH. Hor. sat. 1, 6, 85/87 ne in malam existimationem apud cives et -os recideret. LAMPR. Alex. 68, 1 IVST. 2, 11, 2 FILASTR. 156, 7 AVSON. 158, 3. 470, 12. QVEROL. p. 42, 10 vicinos, -os . . . respue (VVLG. Luc. 1, 58 audierunt vicini et -i eius. AVG. civ. 4, 3 cum -is, vicinis, amicis). AMM. 26, 6, 1. 26, 10, 1. HIER. epist. 82, 3 pro fratribus suis atque -is (VVLG. II Macc. 15, 18 Luc. 21, 16 parentibus et fratribus et -is et amicis). VVLG. num. 27, 3 inter -os (ἀδελφῶν, *item hebr.*, ITALA Lugd. in media synagoga) patris nostri (27, 6). 35, 12 -us occisi (35, 21). Dan. 13, 30 venit cum . . . filiis et universis -is suis. II Macc. 5, 6 prosperitatem adversum -os malum esse maximum. CLAVD. 1, 13. 22, 235. INST. Iust. 3, 2, 3ᵃ *quaedam bonorum possessio* 'unde -i' appellatur (*cf.* 3, 9, 6 bonorum possessio . . . 'unde legitimi', et 'unde -i'. 3, 9, 7). 3, 2, 7ᵃ ex -orum ordine. COD. Iust. 5, 27, 9, 4 -i ex materna linea descendentes vel ascendentes vel ex latere venientes. 8, 47, 10, 1ᶠ qui legitimus *filius* erat familiae adoptivae, is *post adoptionem* naturalis fuerat -us. 11, 48, 22, 4 per suos vel patres vel fratres vel -os. CORP. X 721. 6135 -is bene merentibus. XII 4632 -is et libertis suis. CARM. epigr. 1100, 5 -i proprii longa regione relicti. GLOSS. III 72, 23 sine -is ἀσυγγενής. *in imagine*: PS. APVL. Ascl. 7 mentis divinitas tecta solum cum -is suis id est mentis purae sensibus. *de bestiis*: HOR. sat. 2, 3, 316 ut ingens belua -os (*sc. ranas*) eliserit. IVV. 15, 160 parcit -is . . . fera. **b** *speciatim*: *α i. q. maritus sororis vel mariti frater vel frater uxoris* (*cf. it.* cognato): CLAVD. DON. Aen. 1, 357 a -i morte. VVLG. iud. 1, 16 Cinaei -i (γαμβροῦ) Moysi. CORP. III 8418 Fulvinia Tertia cogn(ato) incomparabili. 9063. 12130 optimo cogn(ato). V 4369 -us dulcissimus sororio amantissimo. 5228. 5970. VI 13121 -o bene merenti (X 3408. XIV 1588 INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 476). VI 34196. 34238, 10. VIII 3810 venusto cog(nato) merenti. 9182. 23823. IX 1894. 3309. 3720. 5812. 5899. X 1220. 2141. 2236. 2758. 5899. XIV 200. 500. 2142. 3323, 7 INSCR. Athen. Mitt. 1908 p. 150. *β i. q. socer*: VVLG. exod. 18, 1 sacerdos Madian -us (γαμβρός) Moysi. 18, 5. 6 ego Iethro -us tuus. 18, 7 in occursum -i sui. 18, 8. 12. 14. 27. num. 10, 29 dixit . . . filio Raguel Madianitae -o suo (*at* ITALA Lugd. generum). iud. 4, 11 a . . . filiis Hobab -i (ITALA Lugd. cognatio) Moysi. *γ singulariter i. q. filius sororis*: COMMENT. Lucan. 2, 238 -os . . . dicimus filios sororum. *i. q. consobrinus vel patruelis*: VVLG. II Macc. 11, 35 Lysias -us (συγγενής) regis. *i. q. filius*: DRAC. Romul. 8, 240 Dionae Aeneas -us (prognatus *Baehrens*). **c** *latiore sensu*: *α eiusdem gentis homo*: VVLG. Rom. 9, 3 qui sunt -i (συγγενῶν) mei secundum carnem, qui sunt Israelitae. 16, 7 salutate . . . -os (συγγενεῖς) et concaptivos meos. 16, 11 salutate Herodionem, -um meum. 16, 21. *β titulus honoris*: CVRT. 3, 3, 14 quos -os regis appellant, decem et quinque milia hominum. 4, 11, 1 -orum principes. 4, 15, 29 -i Darei et armigeri. VVLG. I Macc. 10, 89 sicut consuetudo est dari -is (τοῖς συγγενέσι) regum.

fem. subst. **cognāta,** -ae. **a** *generatim i. q. propinqua* (SCHOL. Ter. p. 129, 5 -a propinqua): PLAVT. Cist. 100 ducendast domum sua -a Lemniensis (174 propinquam uxorem duxit, -am suam). Poen. 3 eius -ae duae nutrixque earum raptae. 97 adulescens . . . efflictim perit suam sibi -am. CAECIL. com. 152 inter suas aequales et -as. TER. Hec. 592 tuas amicas te et -as deserere. Phorm. 130. 803 vide, ne in -am pecces. LVCIL. 994 ad matrem, -am, ad amicam. APVL. met. 6, 3 -ae meae . . . malam gratiam subire nequeo. PAPIN. dig. 39, 5, 29, 2 proximae -ae. *et saep. in* DIG. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 63 velut a -a abstinebat. IVST. 43, 4, 8 regis -a. VVLG. Luc. 1, 36 Elisabeth -a (συγγενίς) tua (EXC. barb. chron. I p. 277, 66). CLAVD. 10, 262 nulla subesse vincula -ae. *nota de rebus*: HOR. sat. 2, 6, 63 faba, Pythagorae -a (SER. SAMM. 734 Pythagorae -a levi condita cumino). PS. AVG. quaest. test. II nov. 61, 1 p. 446, 12 (Souter) caro . . . -a eorum (*visibilium et mundanorum*) est. **b** *speciatim*: *i. q. uxor fratris vel soror uxoris vel mariti vel glos*: ORAT. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 25 -a piissima. HIER. epist. 22, 24, 3 non mater, non soror, non -a, non germanus. VVLG. Ruth 1, 15 reversa est -a tua. GREG. M. epist. 11, 56ᵃ p. 335, 6 novercis et -is si liceat copulari coniugio. p. 335, 16 cum -a . . . miscere prohibitum est, quia per coniunctionem priorem caro fratris fuerat facta. CONC. Lugd. a. 516—523 p. 31, 19 qui . . . -ae suae . . . se sociavit. CORP. II 6011. VI 13241. 34238, 8. 36556 c⟨o⟩gna⟨t⟩ae pientis(simae). X 2356. 7347. XII 5125. XIV 1425. 3579, 25 indulgentissima -a. *et saepius, ut videtur. adde*: CORP. XIV 1285 Faustinus fecit sibi et coniugi suae Anniae Mariae cognat⟨a⟩e suae (*spectare videtur ad condicionem talem, quae est supra l. 19 vel l. 35 sqq.*).

B *translate i. q. similis, conveniens* (*cf.* QVINT. inst. 1, 5, 49 sunt quaedam -a, ut dicunt, id est eiusdem generis): CIC. de orat. 3, 197 nihil est . . . tam -um mentibus nostris quam numeri atque voces. Tim. 17 formam . . . et maxime -am et decoram *deus* dedit. HOR. sat. 2, 3, 280 imponens -a vocabula rebus. MANIL. 4, 260 -as tribuit . . . Aquarius artes. 4, 327 *Cancer* -am . . . gerit diverso in cardine legem. SEN. nat. 2, 21, 4 -a esse ista et eiusdem notae ac naturae. 3, 10, 1 utraque . . . -a res est. 7, 30, 4 multa praeterea -a numini summo et vicinam sortita potentiam obscura sunt aut . . . . oculos nostros . . . effugiunt. epist. 99, 25 esse aliquam -am tristitiae voluptatem (99, 28). PLIN. nat. 5, 98 usque ad -a Ripaeorum montium iuga. 15, 80 *culices* ad -ae (*codd., sc. arboris alimentum*, -am *sc. arborem vulgo*) evolant (*cf.* 16, 38 genera -arum arborum). 21, 81 -um *fimum bubulum apibus*. 23, 62 vino -a res sapa est (36, 182 -a calci res gypsum est. GELL. 2, 4, 6 cum accusator et reus duae res quasi -ae coniunctaeque sint). 23, 103 *mala* struthia. 24, 88 -a (cognita *codd.*) . . . res est harundini papyrum. 31, 33 -is et nivis causis (*abl. abs.*). 35, 179 *napthae* ardens natura et ignium -a. 37, 100 -a est et sandastros. APVL. Plat. 1, 14 sensus . . . intellegentiam -am tenent. MAR. VICTORIN. gramm. VI 18, 13 -ae . . . vocantur inter se vocales . . . item consonantes inter se, sed proprie sunt -ae, quae simili figuratione oris dicuntur (*cf.* SCAVR. gramm. VII 14, 1 x littera -a ⟨est cum⟩ c et g. 21, 16). PALLAD. 14, 76 *mala Punica* sibi -o picta rubore placent. HIL. hymn. 1, 59 progenies dei, -um cui sit omne decus patris. PELAG. in Rom. 8 p. 680ᶜ singulae *substantiae* -a sibi et vicina desiderant. RVFIN. Orig. in num. 1, 3 quae *unusquisque* ad unamquamque *tribuum* vel in actibus -a vel in moribus habuit. 5, 2 quinquaginta . . . et quingenti -us est numerus. AVG. civ. 12, 25 homo praecipuum diisque ipsis -um teneret locum. HIPPOCR. aer. 7 istum morbum eis -um (σύντροφον) esse et aestate et hieme. MART. CAP. 1, 73 speculo -i luminis. *ibid.* speculo -o. DRAC. laud. dei 1, 82 rerum -a . . . conservat natura fidem. satisf. 61 littera doctiloquax apibus -a refertur. BOETH. Porph. isag. 2, 11 p. 104, 24 -a differentia (2, 11 p. 105, 4). arithm. 2, 38 omnes tetragonos imparibus esse -os. 2, 49 haec proportionalitas geometricae harmoniae -a est. 2, 54 p. 170, 27 omnes . . . termini -i sibi . . . sunt. CASSIOD. art. 6 p. 1215ᶜ duarum magnitudinum -arum . . . habitudo. CORIPP. Ioh. 1, 244 tristis imago . . . -a tenebris. ANTH. 472, 3 famuli -a faece sepulti.

neutr. subst.: PRVD. c. Symm. 2, 47 -um . . . volunt pigmenta Camenae. *c. inf.*: SYMM. rel. 31, 1 moribus scaevis familiare atque -um est armare spiritus.

II *de eo quod coaluit; i. q.* **una natus** *vel* **concretus** (*cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

connasci *vol. IV p. 344, 19*): CLAVD. 5, 360 -o . . . viros spirare metallo. 7, 14 -a potestas excepit Tyrio venerabile pignus in ostro. 21, 322 -os strinxit gladios. carm. min. 7, 4 quos forma diremit, materies -a tenet discrimine nullo. 24, 2 -us dorso durescit amictus (*lucustae*). 27, 18 sidus? (*at cf. p. 1480, 75*). 34, 1 (*de crystallo*) lymphae, quae tegitis -o carcere lymphas. rapt. Pros. 1, 146 parva . . . -as prohibent discrimina terras (*sc. Italiam et Siciliam. cf.* CORIPP. Ioh. 4, 192 *amnis* utraque -ae dirimens confinia terrae). AVG. serm. ed. Mai **71**, 3 oves lanis -is ut vestibus et compositae sunt et onustae. 72, 1 -ae sulcantur cicatrices. CORIPP. Iust. 3, 287 -os latices laticum concreta tegebant.

syn.: ad I A: affinis, coniunctus (CIC. Cael. 34 GELL. 2, 4, 6), necessarius, propinquus (CORP. I 1480 COD. Iust. 5, 37, 28, 1ª. 2ᵇ *al.*). *ad I B*: conveniens, familiaris (SYMM. rel. 31, 1), similis. *ad II*: una natus, connatus, concretus. *oppos.*: agnatus.

deriv.: cognatio, cognativus. *cf. graec.* κογνατικός. *Hoppe.*

cognīdium *i. q.* coccum cnidium, *v.* coccum *p. 1395, 33sqq.*

cognitio, -ōnis *f. a* cognoscere. CAEL. AVR. acut. 2, 31, 163 -o . . . sive intellegentia. ISID. diff. **1**, 89 inter -em et agnitionem quidam sic distinguunt, quod -o eorum sit, quae ante non scivimus et ea postea scire permittimur, agnitio vero eorum, quae prius scientes, deinceps scire desivimus eorumque postea recordamur. GLOSS. διάγνωσις. ἐπίγνωσις. diversatio ('divulgatio?' *Goetz*) vel quod iam palam est. *legitur inde a* TER., *plur. inde a* CIC. fin. 3, 5, 17 *saepe, cf. Neue-Wagener I³ 643. graece* κογνιτιόνεμ: PAPYR. Lips. *p. 1486, 52.*

I *i. q.* ***actio recognoscendi*** *(quem Graeci* ἀναγνωρισμόν *appellant): spectat ad homines*: TER. Eun. 921 ibo intro, de -e ut certum sciam. AVSON. 465, 2 Vlixes Eumaeo et Philoetio, . . . qui sit, revelat. et postquam facta -o est, caedem procorum pro tempore instrui placet. HYG. fab. 37 p. 68, 8 cum posset eum lapidem allevare et gladium patris tollere. ibi (id sibi *Schmidt*) fore indicium -is filii. 122 p. 105, 10 -e facta . . . Mycenas venerunt. 126 p. 110 tit. Vlixes -o. EVGRAPH. Ter. Andr. 904 haec scaena -em habet puellae.

II *latiore sensu i. q.* ***actio cognoscendi*** (*rarius passive i. q. status eius qui cognitus est, ut ex. gr. l. 37. p. 1484, 2 al.*): **A** *cognoscuntur personae: generatim*: CIC. Arch. 5 itaque hunc omnes . . . -e atque hospitio dignum existimarunt. epist. 13, 78, 2 huic ego tantummodo aditum ad tuam -em patefacio et munio. PETRON. 132 paenitentiam agere sermonis mei coepi, . . . quod oblitus verecundiae meae cum ea parte corporis verba contulerim, quam ne ad -em quidem admittere severioris notae homines solerent. *speciatim de amore viri et mulieris* (*cf.* cognosco *sub II A 3 a β*): AMBR. Abr. 2, 11, 91 quia is, qui incipere habet uti -e feminae, ante debet recidere in se ardorem libidinis.

B *cognoscuntur res* (*plerumque incorporeae*): **1** *generatim*: CIC. orat. 122 nam ipsae quidem res in perfacili -e versantur. fin. 1, 63 quae *regula* quasi delapsa de caelo est ad -em omnium. 3, 73 quid natura valeat, haec una -o potest tradere. 5, 44 -o . . . haec est una nostri, ut vim corporis animique norimus. Tusc. 1, 48 qui naturae -em admirantur (leg. **1**, 61 in hoc conspectu et -e naturae . . . quam se ipse *animus* noscet. fin. 5, 53 ut sapientes omne tempus inquirendo ac discendo in naturae -e consumant. SEN. epist. 82, 6 *fortunae* naturaeque -o). Tusc. 3, 57 non . . . id solum continet ea disputatio, ut -em afferat generis humani, sed significat *eqs.* ac. 2, 23 virtutum -o confirmat percipi et comprehendi multa posse. 2, 92 rerum natura nullam nobis dedit -em finium. SEN. contr. 9, 6, 14 nec est quod quaeratis aliquem, qui -em vestram per omnis comparationis partis ducat. VAL. MAX. 8, 2, 1 nec commodorum spem augere nec incommodorum -em obscurare oportet. SEN. dial. 8, 5, 8 homo ad immortalium -em nimis mortalis est. nat. 1 praef. 6 ad -em caelestium (QVINT. inst. 1, 10, 5 non modo -e caelestium vel mortalium). epist. 28, 2 -o urbium aut locorum. 89, 1 facilius enim per partes in -em totius adducimur. PLIN. nat. 25, 9 nec est difficilis -o (*sc. herbarum*), nobis certe exceptis admodum paucis contigit reliquas contemplari *eqs.* QVINT. inst. 1, 1, 36 etiam dicta clarorum virorum et electos ex poetis maxime — namque eorum -o parvis gratior est — locos ediscere inter lusum licet. 3, 1, 3 ad -em eorum, quae necessaria studiis arbitrabamur. 10, 1, 57 Horatius frustra Tyrtaeum Homero subiungit? nec sane quisquam est tam procul a -e eorum remotus, ut non indicem . . . transferre in libros suos possit. decl. 335 p. 317, 24. SVET. Tib. 62 soli huic -i adeo per totos dies deditus et intentus, ut Rhodiensem hospitem . . . torqueri sine mora iusserit. APVL. flor. 18 p. 90 id (*sc. solis rationem*) a se recens inventum Thales memoratur edocuisse Mandraytum (Mandrolytum *Crusius*) . . . qui nova et inopinata -e impendio delectatus optare iussit *eqs.* SOL. 52, 2 *India* Alexandri Magni armis comperta et aliorum postmodum regum diligentia peragrata penitus -i nostrae addicta est. *saepius.* HIL. in psalm. 67, 31 vaccas in Samaria adoratas esse -o ex libris est. AMM. 21, 1, 7 et quoniam erudito et studioso -um omnium principi malivoli praenoscendi futura pravas artes assignant. 26, 1, 2 haec quidam veterum formidantes -es actuum variorum stilis uberibus explicatas non edidere superstites. 29, 5, 1 ne dum negotiis longe discretis et locis alia subseruntur -o multiplex necessario confundatur. HIER. epist. 55, 3, 5 in Danihelo -o futurorum *adest.* RVFIN. hist. 5, 3, 1 narratio, quam -is causa (μνήμης ἀξίαν) his inserere dignum putavi. AVG. civ. 9, 20 aliquid affert -e dignissimum. **11**, 7 et hoc cum facit in -e sui ipsius. *ibid.* in -e firmamenti . . . in -e terrae ac maris . . . in -e luminarium maioris et minoris omniumque siderum . . . in -e omnium ex aquis animalium . . . in -e omnium animalium terrenorum. 11, 9 propter senariam vel septenariam -em. 11, 29 in diurna -e. 14, 11 quod in nostram -em pervenire non potuit. 18, 38 ac sic illa pertinerent ad ubertatem -is. 19, 14 studio -is. gen. ad litt. 4, 32 p. 130, 17 quia praecedit -em quidquid cognosci potest. 5, 18 p. 161 illa velut matutina sive diurna -e, hac vero velut vespertina. serm. 186, 1 *deus* nos per ineffabilem clementiam suam fecit aeternaliter bene vivere absque ullius miseriae -e. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 4 ex his, quae ad supplementum -is deerant, usurpasse, ut et imperitos docerem et litteratos convincerem. 1, 47, 2 ad -em temporum. *saepius.* OROS. hist. 1, 2, 51 nunc Europam in quantum -i hominis conceditur, stilo pervagabor. 5, 19, 12 -em vultus galea, considerationem furor ademerat. BOETH. mus. 2, 18 p. 249, 28 non est dubium primam esse omnium diapason consonantiam meritoque excellere quoniam -e praecedat. GREG. M. moral. 4, 33 ad -em mente redeunte.

2 *speciatim*: **a** -*o veri, falsi, certi*: CIC. ac. 2, 45 qui *errores* videntur conturbare veri -em. 2, 58 veri . . . et falsi non modo -o, sed etiam natura tolletur. off. 1, 18 qui locus in veri -e consistit. SEN. dial. 7, 4, 5 tum illud orietur inaestimabile bonum, quies mentis in tuto collocatae et sublimitas expulsisque erroribus ex -e veri gaudium. NICET. spir. 1 et praevenerit -em veri nuntius mendax. CIC. fin. 2, 43 quasi desperata -e certi. **b** *i. q. studia litterarum vel scientiarum*: CIC. de orat. 1, 185 nam si esset ista -o iuris magna atque difficilis (1, 197 percipietis etiam illam ex -e iuris laetitiam. *ibid.* iuris civilis esse -em necessariam. 1, 247 nam ipsum illud etiam sine -e iuris . . . scire possumus. epist. 3, 9, 3 cum ipsam -em iuris augurii consequi cupio. PANEG. 3, 19 iustitia -e iuris addiscitur). CIC. de orat. 1, 187 in grammaticis poetarum pertractatio, historiarum -o, verborum interpretatio (AVG. civ. 10, 32 nondum in suam notitiam eandem viam historiali -e perlatam. *bis.* 16, 9 neque hoc ulla historica -e didicisse se affirmant. 18, 41 ut autem iam -em omittamus historiae). CIC. de orat. 3, 127 geometriam, musicam, litterarum -em et poetarum (RVFIN. Orig. in Ios. 6, 1 si quis . . . attigit liberalium litterarum -em). 3, 143 philosophorum. fin. 1, 25 quid tibi, Torquate, quid huic Triario litterae, quid historiae -oque rerum . . . voluptatis affert? 4, 11 modestiam quandam -o rerum caelestium affert iis. QVINT. inst. 1, 10, 31 -em rationis, quae ad movendos leniendosque affectus plurimum valet (ARNOB. nat. 7, 44 a quovis homine sentiente communia nec ad studium veri rationum -bus erudito). 10, 1, 90 Rabirius ac Pedo non indigni -e, si vacet. PLIN. epist. 2, 3, 8 turpe est non putare tanti -em, qua nulla est iucundior, nulla pulchrior, nulla denique humanior. 3, 5, 2 est enim haec quoque studiosis non iniucunda -o. SVET. Nero 52 sed a philosophia eum mater avertit, monens imperaturo contrariam esse; a -e veterum oratorum Seneca praeceptor. APVL. apol. 27 quasi id -is gratia philosopho facere non liceat, quod luxurioso gulae causa liceret? ARNOB. nat. 2, 9 de rebus ab humana -e sepositis. AMM. 22, 8, 10 ut Eratosthenes affirmat et Hecataeus et Ptolomaeus aliique huiusmodi -um minutissimi scitatores. *de morbis cognoscendis*: CELS. 1 praef. p. 11 ita apud eum morbi -o extra artem, medicina intra usum est. 2, 18 facilis etiam et necessaria -o est naturam eius (*sc. aquae medicinalis*) requirentibus. 7, 7, 13 de qua (*suffusione*) antequam dico, paucis ipsius oculi natura indicanda est: cuius -o, cum ad plura loca pertineat, tum vel praecipue ad hunc pertinet. 8, 2 in carie quidem expedita -o est. CASS. FEL. 52 p. 136 -o autem illarum (*sc. podagrarum*) talis est. ORIBAS. syn. 1, 7 nihil est sola plenitudinis (*sc. sanguinis*) -o, nisi fiat et contemplatio aetatis hominis. 6, 7 in talibus . . . febribus propria et maxima -o est, ut calor in ipsa febre fumoso vapore sit. 6, 22. **c** *terminus rhetoricus*: RHET. Her. 2, 11, 16 ad hanc causam tractandam vehementer pertinere -em amphiboliarum eam, quae ab dialecticis proferatur. 2, 21, 31 haec -o vitiosarum argumentationum duplicem utilitatem afferet. CIC. top. 18, 67 causarum enim -o -em eventorum facit. 21, 82 quaestionum autem quacumque de re sunt duo genera: unum -is, alterum actionis. -is sunt eae, quarum est finis scientia . . . -is quaestiones tripertitae sunt. 22, 86 de -is quaestionibus hactenus. de orat. 3, 113 -is autem tres modi: coniectura definitio et ut ita dicam consecutio. 3, 117 atque eae quidem disceptationes, quae ad -em referuntur. part. 66 atque ea quidem, quae dixi, -is sunt omnia. **d** *de religione*: CIC. nat. deor. 1, 32 evellere ex animis conatur -em deorum (1, 36 *Zeno* tollit omnino usitatas perceptasque -es deorum. 2, 140 ut *homines* deorum -em caelum intuentes capere possent. 2, 153 quae contuens animus accedit ad -em deorum, e qua oritur pietas. AVG. civ. 4, 22 esse utilem -em deorum si sciatur quam quisque deus vim et facultatem ac potestatem cuiusque rei habeat). TERT. adv. Val. 1 p. 177, 12 *de mysteriis* cum epoptas ante quinquennium instituunt, ut opinionem suspendio -is aedificent. anim. 18 ad -em veritatum. CYPR. epist. 58, 9 cum coeperit . . . dominus . . . divinae -is examine singulorum merita re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cognoscere. CHALC. comm. 191 quod in mutis animalibus nulla sit -o de deo. HIL. myst. p. 7, 6 futuri enim apud deum -o fides facti est. trin. 1, 5 naturae divinae incomprehensibilem -em. 7, 35 cum -em filii ipse secundum hominem corporalis et visus et tactus ingesserit. in Matth. 1, 5 homines professionis longe a scientia divinae -is aversae. 10, 17 constanter enim dei ingerenda -o est. 11, 4 numquid existis videre hominem -e dei vacuum? 12, 18 neutrum facientes nec inter gentes sub venia ignorationis habitantes, nec in veritatis -e versantes. 14, 9 relicta . . . conversatione Israel in vacua divinae -is pectora transiturus. 17, 4 ad -em dei *revocare.* 25, 2 -o sacramenti caelestis. 25, 6 animae, quae perfecti cibi virtute indigentes, tenui divinae -is infirmoque gustatu imbuantur. *ibid.* sed perinde hic etiam infirmitatem animarum, quae ad -em dei tamquam lacte adhuc alantur, ostendit. *saepissime.* syn. 18 semet ipsum fraudans -e vitae perpetuae. myst. p. 20, 2 post -em sacramenti ligni. p. 24, 27 cum quando fornicaria prophetae iuncta ad ecclesiae praeformationem in spem aeternam iustitiae et fidei et -is dei reperiretur esse desponsa. ad Const. 1, 6 deus -em sui docuit potius quam exegit. *saepius.* PRISCILL. tract. 3, 69 p. 53, 10 ea, quorum -em volo testimonium prophetiae in canone accepisse cognosco. VVLG. Rom. 3, 20 per legem enim -o peccati (ἐπίγνωσις ἁμαρτίας). II Petr. 1, 2 et pax adimpleatur in -e (ἐν ἐπιγνώσει) dei et Christi Iesu domini nostri. 1, 3 per -em (διὰ τῆς ἐπιγνώσεως) eius, qui vocavit nos propria gloria et virtute. 1, 8 non vacuos nec sine fructu vos constituent in domini nostri Iesu Christi -e. 2, 20 refugientes coinquinationes mundi in -e domini nostri *eqs.* 3, 18 crescite vero in gratia et in -e (ἐν χάριτι καὶ γνώσει) domini nostri et Salvatoris Iesu Christi. AVG. civ. 11, 7 -o quippe creaturae in se ipsa decoloratior est. 17, 24 qui iuvenis iam iuvenem Christum non quidem futurum praedixit, sed tamen incognitum prophetica -e monstravit. 22, 20. gen. ad litt. 4, 34 p. 133, 21 per angelicam -em. OROS. hist. 1, 5, 5 non sibi -is fidem defuisse sed exprimendae fidei voluntatem. SACR. Leon. p. 332 per quos initium divinae -is accepit. GREG. M. moral. 3, 47 *et saepius.*

III *terminus iuris, fere i. q.* **iudicium** (*cf.* GLOSS. iudicium). *saepius additur gen. obi. (rei iudicatae vel iudicandae) vel* de *aliqua re. de re v. Wlassak, PW. IV 206 et Kleinfeller, PW. IV 218.* CIC. Verr. 3, 60 recusare, ne quod iudicium neve ipsius -o illo absente de eius existimatione constitueretur. Manil. 40. leg. agr. 2, 56 -o XVvirum *ager* privatus sit an publicus. 2, 60. Flacc. 24 disceptationem et -em veritatis an innocentiae labem aliquam. har. resp. 14 aut vobis -o dabitur . . . aut senatus ipse iudicabit . . . aut ad pontifices reicietur. de orat. 2, 214 Brut. 87. Tusc. 5, 70 *de oraculo Delphico.* Att. 16, 16, 11 *ter.* LIV. 1, 49, 4 -es capitalium rerum. 1, 50, 9 dixisse enim *Turnum* nullam breviorem esse -em quam inter patrem et filium. 4, 26, 12 -o vacantium militiae munere. 4, 30, 5 -oque eius rei L. Sergio . . . permissa. 5, 36, 10 -em de postulatis Gallorum ad populum reiciunt. 39, 29, 2 -em placere senatui reservari. 40, 12, 20 formulam -is. 42, 32, 8. 45, 31, 1 in qua -e magis utra pars Romanis, utra regi favisset, quaesitum est. 45, 31, 14 in Asiam quoque -em extendere. 45, 32, 1 his rerum externarum -bus interpositis. 45, 34, 9 VAL. MAX. 2, 6, 7. 4, 1 ext. 7. 5, 8, 3. 8, 1 amb. 2 rem ad Arei pagi -em relegavit. SEN. benef. 3, 7, 5. 5, 24, 2 clem. 1, 15, 4. QVINT. inst. 4, 2, 27 crimine . . . de quo -o est. 5, 6, 3. 7, 2, 20 in -em venire senatus aut principis. 7, 2, 33 decl. 334 p. 315, 19 IVV. 6, 485. 7, 228 -e tribuni. 16, 18 iustissima centurionum -o est. TAC. dial. 5 hist. 2, 10. 84. 4, 10. 40 ann. 1, 72. 75. 2, 28. 50. 3, 10. 23. 4, 42. 15, 58. 16, 11 *saepius.* PLIN. epist. 2, 11, 4 -em senatus. 2, 11, 9. 23 hic finis -is amplissimae. 3, 9, 19 si longius esset extracta -o. 3, 9, 27 memento non esse epistulam longam, quae tot dies, tot -es, tot denique reos causasque complexa sit. 3, 9, 35. 4, 22, 1 interfui principis optimi -i. 5, 20, 2. 6, 22, 2. 6, 31, 2. 8 suscipere. 6, 31, 14. 7, 6, 6 ne -i Caesaris praeiudicium fieret. 7, 6, 9 finem -i quaestio imposuit. 7, 6, 14. 7, 33, 5. 10, 56, 4 haec quoque species incidit in -em meam. 10, 81, 8. 10, 96, 1 -bus de christianis interfui. 10, 96, 8 dilata -e ad consulendum te decucurri. 10, 110, 2. paneg. 80 in omnibus -bus quam mitis severitas! SVET. Iul. 23 -em senatui detulit. Aug. 51. Tib. 28 senatu -em de eius modi criminibus ac reis flagitante. Claud. 9 -o falsi testamenti recepta est. 12 -bus magistratuum. 43. 46 in ultima -e pro tribunali. rhet. 30 in -e caedis. AVR. Fronto p. 14, 19 N. 15, 18 *et* 20 -e proposita. 40, 16 appropinquat -o, in qua homines non modo orationem tuam benigne audituri sed indignationem maligne spectaturi videntur. FRONTO p. 186, 1 N. acta -um, epistulas omnes denique. 227, 11 diem -i dare. 227, 19. GRAN. LIC. p. 48 nec opplendae sunt huiusmodi -bus chartulae. IVLIAN. dig. 21, 2, 39, 1 nam si ei fundus praetoria -e ablatus fuerit, aequum erit per eundem praetorem et evictionem restitui. VLP. dig. 1, 7, 15, 2 in arrogationibus -o vertitur num forte minor sexaginta annis sit, qui arrogat. 40, 9, 12, 6 finge, inquit, ream adulterii intra sexagesimum diem postulatam: quae -o tam facile expediri potuit, ut intra sexagesimum diem finiatur? 47, 20, 3 pr. stellionatus accusatio ad praesidis -em spectat. 48, 5, 16, 5 nisi sit ea persona, quae ad praesidis -em non pertinet. 50, 16, 99. PAVL. dig. 4, 4, 24, 5 ex hoc edicto nulla propria actio vel cautio proficiscitur: totum enim hoc pendet ex praetoris -e. CALL. dig. 50, 13, 5. *praeterea saepissime apud* ICTOS. *nota in titulo libri:* CALLISTRATI libri -um (dig. 2, 4, 3. 11, 4, 2) *vel* libri de -bus (dig. 4, 2, 13 *saepius*). GELL. 2, 4, 1 cum de constituendo accusatore quaeritur iudiciumque super ea re redditur, cuinam potissimum ex duobus pluribusve accusatio subscriptiove in reum permittatur, ea res atque iudicum -o 'divinatio' appellatur. ITALA (codd. g p) *et* VVLG. act. 25, 21 Paulo autem appellante, ut servaretur ad Augusti -em (εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ITALA cod. e: in Sebasti -em, cod. e[1]: cognotionem). TERT. adv. Val. 27 p. 204, 1 in -e Pilati. CYPR. epist. 52, 3 -is dies quo apud nos causa eius ageretur. 58, 3 iudicii sui et -is futurae sententiam protulerit. 59, 15 affuerunt iudicio et -i. 66, 5 *bis.* PANEG. 4, 5 p. 120, 21 stipendia -um sacrarum. EDICT. imp. Diocl. 7, 73 advocato sive iuris perito mercedis in postulatione . . . in -e *tot.* LAMPR. Heliog. 1, 1 CAPITOL. Aur. 10, 1. Ver. 8, 9 -bus continuis operam dedit. IVST. 38, 6, 2. HIL. in Matth. 27, 3 quo occulta humanarum cogitationum divini iudicii -e prodentur (*de dei iudicio ultimo die peragendo*). syn. 6 de absolutis ad -em sit iudicandum. op. hist. frg. 1, 5 taceo imperatoris sublata causae -e iudicium. SYMM. epist. 10, 23, 13 p. 208, 26 et tamen querelae eius audientiam non negavi clarissimo et spectabili viro vicario in societatem -is, si vellet, ascito. 25, 2 p. 299, 23 qui cum Auxentium v. c. sub examine decessoris mei coepisset arguere postquam ad -em meam ventum est. 10, 26, 2 p. 300, 19 dehinc cum apud me ex rescripto, quod Cyriades v. c. impetravit, recidiva -e confligerent. *saepius.* AMM. 25, 4, 7 studiosus -um omnium. 28, 6, 8 huius negotii. 29, 1, 23 summatibus quaesitis in unum, quibus -es commissae sunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 19, 7 Hild. ut ante iudicum reiectio fieret ad eam -em, quae de illo quoque futura erat. p. 52, 15. 137, 32 in -em venire. SCHOL. Pers. 3, 29 -o enim equitum Romanorum censoribus erat subiecta. MAXIMIN. c. Ambr. 114 quod inter disceptantes -o non e diverso altercantis sed arbitri auditoris iudicium flagitet. HIER. epist. 6, 1, 1. PAVL. NOL. epist. 45, 4 p. 226, 2 honorem regni caelestis et divitias hereditatis suae et divinae -is consortium perenne largitur. AVG. civ. 3, 24. adv. Don. 16, 20 apud imperatoris Constantini -em. SVLP. SEV. chron. 2, 49, 3 haeretici . . . optinent, ut imperiali auctoritate praefecto erepta -o Hispaniarum vicario deferretur. 2, 50, 6 denique quoad usque Martinus Treveris fuit, dilata -o est. 2, 51, 1 ceterum Ithacius videns, quam invidiosum sibi apud episcopos foret si accusator etiam postremis rerum capitalium iudiciis astitisset . . . subtrahit se -i. AVELL. p. 15, 20 interea fama in -em rei cunctos inquietat. p. 68, 20 saepe de episcopis urbis . . . per altercationem partium sub examine sacerdotum concussa -o est. p. 70, 6 ab omnibus qui aderant sacerdotibus iusseramus audiri et aliquoties iterata -o est. p. 70, 7 examinatio iustae -is. p. 70, 27. EPIST. pontif. 349 (Bonif. I) Migne 20, 757[B] -em et decretum iudicium saepe declinando credidit illudendum. COD. Iust. 12, 21, 8, 3 civiles vel criminales contra eosdem -es moventur. *saepius.* LEX Visig. 3, 2, 8 si absque -e et consensu parentum puella (i)sponte fuerit viro coniuncta. CASSIOD. var. 4, 4 p. 146, 2 in celeberrima -e. PAPYR. Berol. 1, 14 p. 628[r] ex⟨cide⟩re tum eas ⟨lites ex or⟩dine -um offici nostri. SVBSCR. syn. Chalc. (Ber. sächs. Ges. 1851 p. 370) explicit prima -o Chalcedonensis concilii. *adde:* PAPYR. Lips. 1, 33 II 17 (*a. 368*) δηλῶν τίτλον μὲν . . . ἀγωγὴν δὲ τὴν ἔξτρα ὄρδινεμ κογνιτιόνεμ. *inde in titulo officii cuiusdam* (*cf. v. Premerstein, PW. IV 220/222*): COD. Iust. de cod. comp. 1 magistrum scrinii libellorum sacrarumque -um (CORP. V 8972, 7 magistro sacrarum -um). CORP. II 2203 iudex sacrarum -um (III 14195[28] iudex sacr. cognit. VI 31395 iud. sac. cogn. 31401. VIII 892. 1782. 1873. X 1700 [*a. 343*]). VI 32067 sacrarum co⟨. . .⟩. SEN. apocol. 15 is Menandro liberto suo tradidit, ut a -bus esset (CORP. VI 8629 Aug. lib. a -bus. VIII 9002 ⟨a co⟩gnitionib⟨us⟩. 9360 a cognitionib⟨us⟩ Augg.). CORP. X 5398 (*a. 214*) iudici ex deleg. cognition. Caesarian. (*cf.* XIV 3902 electus ad cognoscendas vice Caesaris -es). NOT. dign. or. 19, 10 magister libellorum -es et preces tractat.

iuxta posita et synonyma: CIC. Verr. 5, 123 commemoratio, -o. Phil. 2, 47 non -o solum rerum, sed etiam recordatio. part. 18, 62 -o, actio (off. 1, 153). top. 2, 9 -o, scientia (de orat. 1, 10. 3, 72. 112. 136 nulla -e rerum, nulla scientia ornati. Tusc. 4, 57 off. 1, 18. 158 ac. 2, 129 fin. 1, 64. 5, 48 *saepius.* ARNOB. nat. 2, 55). CIC. de orat. 1, 60 -o, prudentia. 1, 219 copiam magnitudinemque -is atque artis. 3, 88 ut agitatio rerum sit infinita, -o facilis, usus doctrinam confirmet (3, 48 puerilis doctrina . . . et subtilior -o ac litterarum ratio). 3, 110 causarum -o exercitatioque. 3, 131 vim rerum -emque. rep. 1, 19 -o ipsa rerum consideratioque. ac. 2, 17 -o aut perceptio aut . . . comprehensio (1, 45 nat. deor. 1, 80). off. 1, 153 -o contemplatioque rerum (Tusc. 5, 9 fin. 5, 11). *ibid.* ex communitate . . . ex -e. 2, 65 -o atque interpretatio. fin. 2, 110 indicia pietatis, -em, memoriam. 3, 17 rerum . . . -es quas vel comprehensiones vel perceptiones vel . . . καταλήψεις appellemus licet (3, 49 -es comprehensionesque). 4, 19 quae de prudentia, de -e rerum, de coniunctione generis humani . . . dicuntur. rep. 3, 5 cum rerum magnarum tractatio atque usus cum illarum artium studiis et -bus coniungitur. Tusc. 5, 68 quae nos magis ad -em intellegentiamque convertant (HIL. in Matth. 23, 6 -em dei afferre et intellegentiam nominis eius potestatisque praestare). div.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 91 -e astrorum sollertiaque ingeniorum. LIV. 3, 58, 3 -em cogitationemque. QVINT. inst. 12, 3, 7 -is inventionis. VLP. dig. 50, 16, 99 notionem accipere possumus et -em et iurisdictionem. APVL. Ascl. 8 -e atque usu. AVG. epist. 153, 22 amamus nostras suspiciones vel vocare vel existimare -es. BOETH. cons. 5, 5 -es, sensus, imaginatio, ratio, intellegentia.

deriv.: cognitiuncula, cognitionalis.

cognitiōnālis, -e *a* cognitio. *qui cognitionem (sc. scientiam) attinet*: CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1104^D γνωστικὰ προβλήματα id est -es propositiones. *qui iudicium attinet*: SYMM. rel. 41, 8 cum huius rei *provocationis* nullum exemplum -is extare suggereret. COD. Iust. 7, 42, 1 (*a. 439*) contra -es sedis praetorianae praefecturae sententias. 12, 25, 4, 2 (*a. 474*) in -bus vero gestis edendis. 12, 29, 3, 1a (*imp. Zenone*) in subeundis autem -bus certaminibus. 7, 40, 1, 1 actionibus ... quae in iudicium deductae sunt et -ia acceperunt certamina.

adv. **cognitiōnāliter:** COD. Iust. 7, 63, 5, 4 sive ex una parte sive -r causae appellationis imponat exordium. 1, 14, 12 pr. si imperialis maiestas causam -r examinaverit et partibus comminus constitutis sententiam dixerit.

cognitiuncula brevis cognitio GLOSS. IV 319, 55 (V 447, 25). *a* cognitio *deminutive.*

cognitor, -ōris *m. a* cognoscere. GLOSS. γνώστης. διαγνώστης. διαγνώμων. ἔκδικος. curiosus, iudex. in lite tantum datur. a cognoscenda caussa dictus vel executor, delator, curiosus. *inde a* RHET. Her. *et* CIC. *cf. nom. propr.*

I *latiore sensu qui cognoscit vel scit aliquid*: FRONTO p. 146, 4 N. Apollo paeanum auctor, Liber dithyramborum -r, Fauni vaticinantium incitatores. APVL. met. 1, 26 at ego iam inde Milonis abstinentiae -r excusavi comiter. Socr. 16 p. 156 prorsus custos, singularis praefectus, domesticus speculator, proprius curator, intimus -r, assiduus observator *eqs.* TERT. anim. 18 sit nunc et potior sensui intellectus et potior -r sacramentorum. ITALA Dan. 13, 42 (Nicet. spir. 10 p. 28, 1) deus ... qui occultorum -r es (VVLG. absconditorum es -r. *cf.* CYPR. mort. 17 deus ... occultorum contemplator et -r. HIL. trin. 6, 33 omnium -r est *deus.* FAVSTIN. trin. 22 ipse *deus*, quo nemo melior -r dat testimonium. AMBR. obit. Theod. 18 occultorum ... solus -r deus. RVFIN. Orig. princ. 3, 1, 17. AVG. quaest. hept. 7, 17 deus omnium -r etiam futurorum. un. eccl. 5, 8 -r cordis et humanorum omnium secretorum et testis et iudex. CHROMAT. in Matth. 15, 3. SACR. Leon. p. 424 tu -r peccatorum. RVRIC. epist. 2, 14 p. 393, 20 conscientiarum -r *deus.* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 87, 29. OP. imperf. in Matth. 3 p. 656 *deus* cordium et futurorum -r est. 35 p. 826. VEREC. in cant. 4, 24 vel cum ei [*Christo*] occultorum secreta tamquam -i omnium publicantur. CASSIOD. in psalm. 52, 3 cum deus occultorum sit -r et sciat omnia antequam fiant. FERREOL. reg. 5 ille omnipotens scrutator animae -rque deus). CHALC. comm. 348 ab ineunte aetate praeiudicavimus omne quod sit corpus, esse nec quicquam fore quod substantia sensili careat, -bus et velut assectoribus corporum credentes sensibus. MAR. VICTORIN. in Gal. 4, 4 p. 1179^A -r autem cum est ipsius cogniti, fit ut cognitum pater sit, -r filius. HIL. trin. 9, 66 cogitationum gestorumque non ignarus -r. AVSON. 393, 72 aenigmatum qui -r fuit meorum. HIER. vir. ill. 40 Orosius ... historiarum -r. epist. 53, 8, 12 speculator et arcanorum domini -r. AVG. civ. 8, 5 si ergo Plato dei huius imitatorem -em amatorem dixit esse sapientem. *ibid.* dei -bus viris, ut Thales in umore, Anaximenes in aëre *eqs.* soliloq. 2, 5, 8 verum est, quod ita se habet, ut -i videtur. 2, 8, 15 sine -e nihil verum esse posse. epist. 82, 27 non solum -i verum etiam doctori veritatis. CLAVD. MAM. anim. p. 20, 3 -r ... intentus. 105, 21 animadverte, nostri bone -r, praesentis saeculi peritum facundumque doctorem. 185, 5 non usque faciliter memoria complecti -r potest. OP. imperf. in Matth. 1 p. 634 -em se cordis eius ostendere. BOETH. Porph. isag. p. 222, 8 sed Aristoteles sapientissimus rerum -r. herm. sec. 5, 11 p. 363, 19 potest esse citharoedus ... tantum artis illius -r, non tamen in ipsa perfectus.

nota in iure i. q. γνωστήρ: LEX Salpens. (Corp. II 1963) 12 quique praediorum -es accepti sint. 20. 24. 26 praes -rve. 36 praedes iique -es. *saepius.* 63. LEX Malac. (Corp. II 1964) 4, 16 de obligatione praedum praediorum -orumque. 4, 34 qui Romae aerario praessent, ii praedes iique -es facti.

II *sensu technico is qui in iudicio cognoscit de aliquo, i q. iudex* (*cf. Leist, PW. IV 222 sq.; Kleinfeller ibid.*): RHET. min. p. 600, 11 exordium non propter causam ponitur, sed propter animum -is, ut eum aut docilem faciat ... aut attentum. AMM. 21, 10 tartareus -r. 28, 1, 40. 28, 6, 29. 29, 1, 27. 33. 38. SYMM. rel. 19, 3. 21, 3 *al.* epist. 2, 10. 2, 30, 2 sacri auditorii -r. *al.* AMBR. virginit. 1, 1 -is haesit intentio. COD. Iust. 1, 4, 6, 1 (*a. 398*). 1, 4, 7 (*a. 398*). 11, 6, 5, 1 (*a. 412*) talium causarum -es. RVFIN. epist. Clement. 10 apud -es saeculi non iudicentur, sed apud presbyteros. PRVD. perist. 10, 571. 793. AVG. c. Iul. 2, 10, 34 at ego ... te ante istos iudices intus in corde tuo constituo; quos ... in hac nostra disceptatione constitui -es. serm. 5, 1 quid homicidae cum iudicio, qui iam totus damnatus est poenae? sed -em praevenit quem sanguis addicit. 31, 1 adiudicari iudex, -r diligit addici, quando se a perditis passus est iudicari. epist. 144, 3 quod pronuntiaverunt ecclesiastici -es, an quod murmur aut victi litigatores. 153, 16 ius gladii -is, ungulae carnificis. 267, 11. conf. 10, 1, 1. POSSID. vita Aug. 12. 14. MAR. MERC. Cael. 1, 4 cum ab illo -e (*sc. iudice papa*) aliquatenus terreretur. VICTRIC. 16 nulla ... in unam partem declinatio -is. MART. CAP. 5, 448 accedit, quod in iudiciali genere ambigit -r in rebus alienis. COD. Theod. 13, 5, 38 pr. (*a. 414*) praesente annonari -e. 11, 31, 9 (*a. 423*) cum sacri -is tribunal appellatur (COD. Iust. 3, 24, 3 pr. *a. 485. cf.* SYMM. epist. 2, 30, 2 sacri auditorii -r. CORP. VIII 23968 sacri audito⟨rii -e⟩). LEO M. serm. 54, 5 p. 322 clamoribus improbis trepido -e superato. PETR. CHRYS. serm. 74 p. 410^A in poenam temeritatis suscitavit mortuos -is iniuria. 6 p. 204^A non exultet qui genitorem reperit, quem timuerat -em? EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 956^A apud aequissimum -em. BOETH. cons. 4, 4 si igitur -r resideres, cui supplicium inferendum putares. ENNOD. epist. 7, 1 animum -is integri. opusc. 2 p. 319, 11. dict. 14 p. 468, 12 *saepius.* FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 19 damnatio pertinet ad aequissimum -em. CASSIOD. in psalm. 43, 25 tales enim causae apud illum pium iudicem plurimum valent, qui humanis -bus probantur esse temnibiles. var. 5, 4, 4 necessariis rebus insistens iudicantis portavit animum ad subsellia -um. NOVELL. Iust. 13, 4 pr. officia maligna; dicimus ... latronum -es. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 2 Christus ... utpote aequissimus -r. FERRAND. epist. 6, 6 p. 925^D quis erit post tantos ac tales pontifices negotii iam peracti novus et idoneus -r?

III *technice in iure is qui, ut alieno nomine dictet aut accipiat iudicium, certis verbis in litem coram adversario substituitur* (*cf.* GAIVS inst. 4, 82. 83). *definitiones*: PAVL. FEST. p. 57 -r est qui litem alterius suscipit coram ab eo, cui datus est. procurator autem absentis nomine actor fit. GAIVS inst. 4, 83 -r autem certis verbis in litem coram adversario substituitur. *ibid.* nam actor ita -em dat, 'quod ego a te' — verbi gratia — 'fundum peto, in eam rem L. Titium tibi -em do' *eqs. cf.* 4, 97. 98. 101. 124. PS. ASCON. div. in Caec. p. 104 qui defendit alterum in iudicio aut patronus dicitur si orator est, aut advocatus, si aut ius suggerit aut praesentiam suam commodat amico, aut procurator, si ⟨absentis⟩ negotium suscipit, aut -r si praesentis causam novit et sic tuetur ut suam. ergo -em dixit modo familiarissimum defensorem. Verr. p. 159 hoc genus defensionis in iure -r dicitur, maxime cum de alicuius statu agitur. ISID. orig. 10, 53 -r a cognoscendo causam dictus. diff. 1, 123 inter -em et procuratorem: -r non nisi praesens a praesente praesenti datur, procurator autem et absens constituitur adversus absentem. item -r adversus eum solummodo lite contendit, adversus quem ad agendum constitutus est, procurator vero apud omnes. item -r liti tantum dari solet, id est iudicii expediendi gratia, procurator vero et res omnes administrat. RHET. Her. 2, 13, 20 ex aequo et bono ius constat ... quod genus: ut maior annis LX et cui morbus causa est, -em det. CIC. Q. Rosc. 32 in hanc rem me -em dedisti. 53 quid interest inter eum qui per se litigat et eum qui -r est datus? qui per se litem contestatur, sibi soli petit; alteri nemo potest, nisi qui -r est factus. itane vero? -r si fuisset tuus, quod vicisset iudicio, ferres tuum. *saepe.* Verr. 4, 78 veniunt Herbitam duo praetoris aemuli non molesti, muliercularum deterrimarum improbissimi -es, incipiunt postulare, poscere, minari. HOR. sat. 2, 5, 38 fi -r ipse. OV. am. 1, 12, 24 cerae, quas aliquis duro -r ore legat. QVINT. inst. 3, 6, 71 -r enim fieri non potuisti. decl. 361 p. 393, 18 meae pecuniae accessio ad me pertinet. quid? si enim -r meus, quid? si procurator hoc idem respondeat? GAIVS inst 2, 39 -r aut procurator (4, 55 *item*). 4, 182 -em dare procuratoremve habere. VLP. frg. Vat. 317 de -bus et procuratoribus. 318. 319 *saepe.* DON. Ter. Eun. 805 in tria divisit officium defensionis suae: in assertoris: 'principio eam esse dico liberam'. in -is: 'civem Atticam'. in fratris: 'meam sororem'. et bonus est ordo, libera, civis, nobilis. LEO M. epist. 158 p. 1134 istius certaminis -em. 160, 1 p. 1141 cuius certaminis idem -r qui hoc spectat adiutor est. *latiore sensu*: LIV. 39, 5, 2 alienarum vero simultatum tribunum plebis -em fieri turpe et indignum collegii eius potestate et sacratis legibus esse. MANIL. 5, 321 non illo coram digitos quaesiverit hasta, defueritque bonis sector; poenamque lucretur noxius et patriam fraudarit debitor aeris; -r est urbis. QVINT. decl. 345 p. 363, 13 non dabitis tyrannicidiis -em.

fem. **cognitrīx,** -īcis. *quae aliquid cognoscit vel scit*: CHALC. comm. 51 *Plato* vult animam sensibilis mundi tamquam permissa usurpandi licentia nasci, -em tamen rerum omnium, quae sunt tam intellegibiles quam sensibiles.

cognitōrius, -a, -um *a* cognoscere, cognitor. *ad cognitoris (i. iudicis) munus (v. p. 1487, 70) spectans*: GAIVS inst. 2, 252 actiones procuratorio aut -o nomine exequi (4, 82 nunc admonendi sumus agere nos aut nostro nomine aut alieno, veluti -o, procuratorio, tutorio, curatorio. 4, 182 procuratorio aut -o nomine). 4, 124 non solum autem ex tempore, sed etiam ex persona dilatoriae exceptiones intelleguntur, quales sunt -ae *eqs.* (*bis*). PAVL. (VLP.?) frg. Vat. 323 duo edicta -a (cognitorium *V*), unum quod pertinet ad eos qui dantur ⟨alterum ...⟩.

cognitūra, -ae *f. a* cognoscere. *i. q. munus defensoris in iudicio*: QVINT. inst. 12, 9, 9 ea est enim prorsus canina, ut ait Appius, eloquentia, -am maledicendi subire: quod facientibus etiam male

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

audiendi praesumenda patientia est. SVET. Vit. 2 filius sectionibus et -is uberius compendium nanctus. GAIVS inst. 4, 124 (*bis*) veluti si is, qui per edictum cognitorem dare non potest, per cognitorem agat vel dandi quidem cognitoris ius habeat, sed eum det, cui non licet -am suscipere. PAVL. frg. Vat. 324 ob turpitudinem et famositatem prohibentur quidam -am suscipere.

1. cognitus, *abl.* -ū *m. a* cognoscere. GLOSS. II 270, 28 διάγνωσις. APVL. met. 9, 13 multarum civitatum obitu et variorum populorum -u summas adeptum virtutes. *alia v. s.* cognosco *p. 1501, 25 et 1514, 47.*

2. cognitus, -a, -um *v. s.* cognosco. [*Lambertz.*

cognōbilis, -e [*a* cognoscere, *cf.* nobilis. *Th.*]. *is qui cognosci potest, notus*: GELL. 20, 5, 9 (*ex verbis Aristotelis*) acroaticos libros . . . neque editos scito esse neque non editos, quoniam his solis -es (ξυνετοί) erunt, qui nos audiverunt. *Mbr.*

***cognōmen,** -inis *n.* [-n *et* cognomentum *a* cognoscere *ductum est, sed intellegitur, quasi contineat substantivum* nomen. *Th.*]. ISID. orig. 1, 6, 3 -n *vocatum,* quia nomini coniungitur. *inde a* PLAVTO. *significat vocem, quae saepe nomini aut personae aut rei distinguendi vel accuratius definiendi causa additur*: CHAR. gramm. I 152, 21 *nomina propria* in species quattuor dividuntur: praenomen nomen -n agnomen. *ibid.* -n ... nomini subiungitur, ut Scipio. DIOM. gramm. I 321, 6 -n est, quod unius cuiusque proprium est et nominibus gentiliciis subiungitur, ut Cato Scipio (MAR. VICTORIN. rhet. p. 215, 1 HIL. trin. 6, 23). POMP. gramm. V 141, 15 omnia -a propriam rem tenent, a natura veniunt, id est natus est infans, statim hoc dicitur. CONSENT. gramm. V 339, 23 -n est, quo appellatur quis, ut Scipio. SERV. Aen. 1, 267 'cui nunc -n Iuli': si proprie loqueretur agnomen diceret, sed magis ad familiam respexit, quia omnis gens Iulia inde originem duxit. PRISC. gramm. II 58, 5 -n cognationis commune, ut Scipio. CLEDON. gramm. V 35, 9 *veteres* et nomina -a vocabant et -a nomina dicebant, hoc exemplo, ut 'cui nunc -n Iulo' (*Verg. Aen. 1, 267*) et 'magno demissum nomen Iulo' (*Verg. Aen. 1, 288*) ecce modo nomen, modo -n dixit. ISID. diff. 1, 388 -n *venit* ab origine. LIB. de praen. 2 quod *gentilicio* praeponitur praenomen, quod post fertur -n, quod ad ultimum adicitur agnomen est. quorum series non, ut exposui, semper servata est: animadverto enim in consulum fastis perplexum usum praenominum et -um fuisse. *ibid.* quaedam -a in nomen versa sunt, ut Caepio. 3 quae olim praenomina fuerunt, nunc -a sunt, ut Postumus Agrippa Proculus Caesar (MACR. sat. 1, 6, 27 *Scipio ex baculo* cognominatus nomen ex -e posteris dedit. *ibid.* nec mirum si ex -bus nata sunt nomina, cum contra et -a ex propriis sint tracta nominibus). *auctores ante* FLORVM *divisionem inter* -n *et* agnomen (*cf. vol. I p. 1352, 75*) *a grammaticis factam non agnoscunt, sed* -n *utroque sensu usurpant.* *de ordine in serie nominum*: LEX repetund. (Corp. I 198) 14 quos *viros* legerit *praetor*, eos patrem tribum -nque indicet. *ibid. viros* nomina . . . in tabula in albo, atramento scriptos patrem tribum -nque tributimque discriptos hab⟨eto⟩ (17. 18). LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 146 eorumque nomina praenomina patres aut patronos tribus -a *censor* . . . ab ieis iurateis accipito; *sed cf. infra l. 53 sqq.* *coniunguntur nominum genera*: CIC. inv. 2, 28 nomen . . . cum dicimus, -n quoque intellegatur oportet, de hominis enim certo et proprio vocabulo agitur. SEN. benef. 4, 8, 3 sive praenomen eius (*L. Annaei Senecae*) sive nomen dixisses sive -n, idem tamen ille esset. ASCON. Scaur. p. 26 Cl. duos eodem ⟨eo⟩ tempore et praenomine et nomine et -e Dolabellas. SVET. Iul. 20. 76 Tib. 1. 26 PAPIN. dig. 48, 10, 13 pr. VLP. dig. 28, 1, 21, 1. 28, 2, 1 AVG. civ. 4, 31 p. 185 CORP. X 8131, 6. *orta sunt -a ex rebus gestis vel ingenio alicuius, cf.* SEN. clem. 1, 14, 2 cetera . . . -a honori data sunt; Magnos et Felices et Augustos diximus. *desunt servis*: QVINT. inst. 7, 3, 27 nemo habet nisi liber praenomen nomen -n tribum. COD. Iust. 7, 16, 9 -*e* liberi dumtaxat nuncupantur. *inaccurate*: POMP. gramm. V 141, 28 *Lucius* mihi praenomen est, servo autem non est praenomen, sed est -n. *ibid.* si *notarius* hoc nomen (*Africanus*) accepit, quando natus est, erit -n. *scripsit Cornelius Epicadus* de -bus (*cf.* CHAR. gramm. I 110, 3). *de formis -um*: VARRO ling. 9, 71 a Scipione quidam male dicunt Scipioninos; nam est Scipionarios. sed ut dixi quod ab huiusce modi -bus raro declinantur -a neque in usum etiam perducta, natant quaedam. GLOSS. ἐπωνυμία. ἐπώνυμον. pro⟨prium⟩ nomen. V 438, 13 agnomen. IV 37, 19 -e appellatione. [V 639, 24 -n eiusdem nominis (*ex* NON. p. 87) *ad* cognominis *pertinet, v. p. 1496, 26 sqq.*] *de frequentia usus vocum* cognomen *et* cognomentum *v. sub* cognomentum *p. 1494, 16 sqq.*

I ***strictiore sensu de nominibus*** *animantium et rerum proprio nomini* ***additis***: **A** *de singulis animantibus vel rebus, de -bus gentiliciis Romanis*: **1** *ipso cognomine non addito*: **a** *generatim*: RHET. Her. 4, 31, 42 *pronominatio* sicuti -e quodam extraneo demonstrat id, quod suo nomine non potest (prodest *Hanselius*) appellari (*bis*). CIC. Verr. 5, 57 ut hic (*Verres*) nomen suum comprobavit, sic ille (*Piso Frugi*) -n (*cf.* Font. 39 *Frugi* uno -e declarabatur non modo quis esset, sed etiam qualis esset). dom. 22 quod *Caesar ad Pulchrum scribens* -bus tantum uteretur neque ascriberet 'pro consule' aut 'tribuno plebi'. Cluent. 72 'quid tu', inquit, 'Paete?' hoc enim sibi Staienus -n ex imaginibus Aeliorum delegerat, ne si se Ligurem fecisset nationis magis quam generis uti -e videretur (Sest. 69). Phil. 6, 11 o Fide! hoc . . . opinor Trebellium sumpsisse -n (VAL. MAX. 5, 5, 1). Tusc. 3, 16 *frugalitas* nisi tanta esset . . . nunquam esset L. Pisonis -n tanto opere laudatum. Att. 2, 13, 2 *Magni* -n una cum Crassi Divitis -e consenescit. 15, 1ᵇ, 2 *ad Atticum*: vereor ne -e tuo lapsus hyperatticus sis in iudicando. epist. 15, 20, 1 *de Sabino Trebonii*: nisi forte candidatorum licentia hic . . . usus hoc subito -n arripuit. OV. fast. 1, 605 nec gradus est supra Fabios -is ullus. 1, 615 auspicibusque deis tanti -is (*sc. Augusti*) heres omine suscipiat, quo pater, orbis onus. 5, 579 nec satis est meruisse semel -a Marti. LIV. 1, 10, 5 *Romulus* simul cum dono designavit templo Iovis fines -nque addidit deo. 7, 25, 11 *Camillo iuniori* ob omen faustum ad Gallicum tumultum -is dictatorem arrogari haud satis decorum visum est patribus. 7, 26, 12. 9, 15, 11. 10, 3, 7 *Fabius Maximus* -n suum aequavit . . . bellicis laudibus. 10, 9, 13. 30, 26, 8. 37, 58, 6 MON. Ancyr. 2, 33. VELL. 2, 112, 2 dignissimus *vir*, qui . . . -n suum Cottae fratri relinqueret. VAL. MAX. 3, 4, 3 servili -e *Servii Tullii* et regia appellatione perplexis. 3, 5, 1. 3, 7, 3. 5, 5, 1 clarissimorum -um alterum sumpsit *Scipio*, alterum dedit (*sc. fratri*). 8, 1 damn. 1 *invidia* in duorum fratrum (*sc. Scipionum*) inclutis -bus habitabat. 9, 14, 3. SEN. dial. 6, 12, 6 L. Sulla *Felix* filium amisit nec ea res . . . effecit, ut -n illud usurpasse falso videretur, quod amisso filio assumpsit (SVET. Cal. 22). 10, 13, 7 intellecta inani iactatione -is sui *a Pompeio*. epist. 91, 17 quod *Alexander* intellegere debebat falsum se gerere -n. PLIN. nat. 34, 74 *Cresilas fecit* Olympium Periclem dignum -e. 35, 8. SIL. 8, 422 Sabe . . ., qui de proprio -e primus dixisti populos . . . Sabinos. 10, 421 *Metellus* stirpe haud parvi -is. SVET. Iul. 20 cum quid . . . testandi gratia signarent . . . bis eundem (*C. Caesarem*) praeponentes, nomine et -e. Aug. 31 *Augustus* Sextilem mensem e suo -e nuncupavit. 70 Caesarem esse plane Apollinem, sed Tortorem: quo -e is deus quadam in parte urbis colebatur. Tib. 1 cum *gens Claudia* praenominibus -busque variis distingueretur. 17. 67. Nero 1 perseveraverunt omnes *Domitii* in eodem -e. gramm. 6 *Opilii* -n in plerisque indicibus et titulis per unam l litteram scriptum animadverto. 10 *Eratosthenes philologus* primus hoc -n sibi vindicavit. PAPIN. dig. 48, 10, 13 pr. -is asseveratio poena falsi coercetur. PANEG. 2, 13 ARNOB. nat. 2, 73. HIER. epist. 117, 9 perdidistis vestra vocabula et mutuo ex vobis -a suscepistis. EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 27 civitati de nostro -e nomen daremus. AVG. civ. 4, 31 p. 185 acceptam ab antiquis nominum et -um historiam tenere . . . debere se dicit.

b *cognominis origine notata*: PLAVT. Capt. 878 ita me amabit sancta Saturitas, Hegio, itaque suo me semper condecoret -e. CIC. S. Rosc. 103 *Africanus* suo -e declarat tertiam partem orbis terrarum se subegisse. Mur. 31 quam laudem ille (*Scipio*) Africa oppressa -e ipso prae se ferebat. Phil. 3, 16 *Bambalio* propter haesitantiam linguae stuporemque cordis -n ex contumelia traxerat. rep. 6, 11 erit . . . -n id tibi (*Scipioni*) per te partum, quod h a b e s adhuc a nobis hereditarium (fin. 5, 4 PROP. 3, 11, 64. PLIN. nat. 11, 151 Luscini iniuriae [*i. iniuriae factae*] -n habuerunt. FILASTR. 24, 4). CIC. fin. 2, 73 *Manlius* ex eius (*Galli*) spoliis sibi et torquem et -n induit. *cf.* off. 3, 112 *Manlius* ad Anienem Galli . . . torque detracto -n i n v e n i t (fin. 1, 23 Tusc. 4, 49 SVET. Tib. 3). Cato 1 *Atticum* -n . . . Athenis deportasse. 5 *sapientia mea* utinam digna esset opinione vestra nostroque -e. VARRO rust. 2, 4, 1 Scrofam . . . de ea re dicere oportere -n eius significat. HOR. epist. 2, 2, 101 *ille* fit Mimnermus et optivo -e crescit. OV. fast. 5, 133 causa . . . positi fuerat -is illis (*Laribus praestitibus*), quod praestant oculis omnia tuta suis. trist. 4, 2, 39 Drusus in his meruit quondam -a terris (*sc. Germania*). *cf.* EPICED. Drusi 337 gaudebuntque *Drusi avi* suae m e r i t o (PLIN. nat. 14, 144 FLOR. epit. 2, 17, 10) -e gentis quod *Drusus* solum domito victor ab hoste tulit. OV. Pont. 4, 16, 17 ingeniique sui dictus -e Largus. LIV. 3, 18, 6 *Publicolam* memorem -is, quo populi colendi velut hereditaria cura sibi a maioribus tradita esset. 9, 16, 13 praecipua pedum pernicitas inerat, quae *Papirio Cursori* -n etiam d e d i t (SIL. 16, 469 FLOR. epit. 4, 12, 28. *cf.* VELL. 2, 91, 1 indidit. MELA 1, 36 PLIN. nat. 34, 34). 40, 54, 5 tutorem eum (*Antigonum, tutorem Philippi*) Graeci, ut -e a ceteris regibus distinguerent, appellarunt. PAVL. FEST. p. 12 Attae appellantur, qui propter vitium crurum aut pedum plantis insistunt et attingunt magis terram, quam ambulant, quod -n Quinctio poetae adhaesit. p. 57 Caesar, quod est -n Iuliorum, a caesarie dictus est. FEST. p. 146 a quo genere hominum (*metallorum?*) Caeciliae familiae -n putat *Accius* ductum. VELL. 1, 13, 2 nec quisquam ex novis hominibus prior Mummio -n virtute partum vindicavit. 2, 116, 2 Cossus victoriae testimonium etiam in -n filii contulit. VAL. MAX. 5, 2, 7 Metellus . . . Pius . . . erga exulem patrem amore tam clarum lacrimis quam alii victoriis -n assecutus. SEN. epist. 12, 7 *Heraclito* -n fecit orationis obscuritas. PLIN. nat. 15, 144 tribus congiis, unde et -n illi (*Novellio Torquato*) fuit, epotis. 18, 20 serentem invenerunt dati honores Serranum, unde ei et -n. 19, 59 sit aliquis et his (*hortis*) honos . . ., cum praesertim etiam -a procerum inde nata videamus. 34, 54 *fecit Phidias* Minervam tam eximiae pulchritudinis, ut formae -n acceperit. SIL. 17, 626 devictae referens primus -a terrae *Africanus* (PANEG. 5, 14). STAT. silv. 1, 2, 73 *Amor loquitur*: praesagaque formae *nobilitas Stellae* e nostro posuit -a

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

caelo. AVSON. 419, 9 conecterem omnia merita virtutis et -a felicitatis.

2 *cognomine addito: exempla secundum structuras afferuntur, per quas ipsum cognomen voci -n coniungitur; cf.* SERV. Aen. 1, 267 (*ad* -n *et* nomen) dicimus autem et nomen mihi est Cicero ... et Ciceronis ... et Ciceroni, ut (*Verg. Aen. 9, 590*) ... et Ciceronem.

a *cognomen non eodem casu, quo vox -n legitur, sed substantivo vel pronomine suo attrahitur* (*addas fort. p. 1492, 49 sqq.*). cognomen (*acc. et nom.*): CIC. S. Rosc. 17 duo isti sunt T. Roscii, quorum alteri Capitoni -n est (Verr. 4, 74 Apollodorum, cui Pyragro -n est. 6, 16 Apollonio ..., cui Gemino -n est. SALL. Iug. 5, 4 Scipione, cui postea Africano -n ex virtute fuit. VERG. Aen. 9, 590. LIV. 2, 33, 5 Marcius ..., cui -n postea Coriolano fuit. 3, 12, 8 *sic passim usque ad* FLORVM; *cf.* CVRT. 4, 7, 18 in meridiem versam ⟨sedem?⟩ Arabes spectant, Trogodytis -n est). VERG. Aen. 1, 267 cui nunc -n Iulo additur (LIV. 4, 26, 2). OV. fast. 6, 461 tum sibi Callaico Brutus -n ab hoste fecit. LIV. 1, 3, 8 mansit Silviis postea omnibus -n, qui Albae regnarunt. 1, 49, 1 Tarquinius ..., cui Superbo -n facta indiderunt (1, 50, 3. 3, 65, 4. 4, 29, 6. 29, 37, 4 VELL. 2, 10, 2). LACT. inst. 1, 6, 3 ut ei (*homini*) multarum rerum et artium scientia Trismegisto -n imponeret. *nota*: PAVL. FEST. p. 367 trachali appellantur muricum ac purpurae superiores partes. unde Ariminenses maritimi homines -n traxerunt Trachali. HIER. epist. 120, 4 *in Marco* non additum *esse* -n Magdalene.
cognomine: *de singulis hominibus*: NEP. Arist. 1, 2 *ut unus Aristides* -e Iustus sit appellatus (Phoc. 1, 1 *Phocionis integritatis vitae* magna fama, ex quo -e Bonus est appellatus. LIV. 30, 42, 12). VERG. Aen. 12, 845 dicuntur geminae pestes -e Dirae (CARM. epigr. 863, 1 S. Pompeius dictus -e Pandus. CORP. VIII 10945). LIV. 25, 19, 8 M. Centenius fuit -e Paenula (ASCON. Scaur. p. 26 Cl.). CARM. epigr. 463, 2 vocitatus eram Baebius -e patris. *cf. lusum*: CIC. off. 2, 57 Crassus cum -e dives tum copiis. *de rebus, locis*: PLIN. nat. 14, 66 *vina* Potulana, ab auctore dicta illo -e. NOVELL. Iust. 37, 9 *Carthaginem Iustinianam* nostri numinis (*Iustiniani*) -e decorandam. *imprimis in appositionibus: de singulis hominibus*: CIC. Verr. 3, 128 Artemo ... Climachias -e. 4, 93 Diocles ... Phimes -e. 5, 35 Diocles ... Popilius -e. VARRO rust. 2, 2, 2 Atticus, qui tunc Titus Pomponius, nunc Quintus Caecilius -e eodem. NEP. Hann. 1, 1 Hamilcar ... -e Barca. reg. 1, 3 Xerxes et duo Artaxerxae, Macrochir -e et Mnemon. OV. fast. 4, 621 -e Victor Iuppiter. Ib. 539 conditor ... tardae, Blaesus -e, Cyrae. LIV. 23, 46, 12 Cerrinus ... -e Taurea. POMP. TROG. prol. 9. 17. 26. 34. 42. VAL. MAX. 4, 3, 7 Tuberonem -e Catum. 8, 6, 1 Licinius -e Hoplomachus. 9, 2 ext. 7 Ochi -e Artaxerxis crudelitas. ASCON. Scaur. p. 19 Cl. PLIN. nat. 10, 124 recens fama Crateri Monocerotis -e. 16, 239 SVET. Vesp. 1 gramm. 18 PORPH. Hor. sat. 1, 7, 1 AMM. 29, 1, 39 AVG. civ. 5, 18 p. 224 SVLP. SEV. chron. 2, 19, 3 CORP. VIII 434. 4551. *de populis*: PLIN. nat. 3, 52 Aquenses -e Taurini. *ibid.* Volcentani -e Etrusci. 3, 64 Trebulani -e Balinienses. 3, 105 Abellinates -e Protropi. *ibid.* Larinates -e Frentani (*sic fere 20ies apud* PLIN. nat. 3 *de populis*). *de locis*: MELA 2, 98 *insula* Leuce ... quod ibi Achilles situs est Achillea -e. PLIN. nat. 3, 8 Sexi -e Firmum Iulium. 3, 10 Corduba colonia, Patricia -e. 3, 11 Ilipa -e Ilpa. *ibid.* Hispal colonia -e Romulensis, *sic fere 14ies*. *de rebus*: PLIN. nat. 13, 112 *regiones* circa Carthaginem Punicum malum -e sibi vindicat. 14, 40 sunt insignes uva columbinae *vites* ... et magis purpureae, -e bimammiae. 15, 54 *pirus* Pomponiana -e mammosa. 15, 70 fici Alexandrinae ... -e delicatae. 21, 120 laudatissimus *iuncus* ex Nabataea -e teuchitis. 24, 140 alia clematis Aegyptia -e. 25, 68 alterum centaurium -e lepton. 25, 69 tertia est centauris -e triorchis. 25, 116 altera cyclaminos -e cissanthemos. *ibid.* tertia cyclaminos ... -e chamaecissos. 26, 119 tithymallum platyphyllon -e.
cognominis: PLIN. nat. 12, 82 felix appellatur Arabia, falsi et ingrati -is. b *cognomen eodem casu quo vox -n legitur*: CIC. Caecin. 27 S. Clodius, cui -n est Phormio (LIV. 25, 28, 5 Epicyden, cui Sindon -n erat. 35, 24, 6 utrique eorum Salinator -n erat. PAVL. FEST. p. 23 Mamerco ..., cui propter unicam humanitatem -n fuerit Aemylos. SEN. dial. 2, 5, 6 Demetrius ..., cui -n Poliorcetes fuit [epist. 9, 18]. ASCON. tog. cand. p. 88 Cl. -n ... Q. Mucio tribuno ... fuit Orestinus. QVINT. inst. 6, 1, 41 FLOR. epit. 2, 6, 27 VVLG. Sirach 47, 19 CORP. X 8131, 6 CARM. epigr. 1587, 6). MELA 3, 79 Arabia dicitur, -n Eudaemon, angusta. LIV. 8, 18, 2 Flaccum Potitumque varie in annalibus -n consulis invenio. PAVL. FEST. p. 117 unde tractum -n Scaevola. VAL. MAX. 2, 10, 4 ut superius -n Africanum capta, posterius eversa *Karthago* Corneliae genti daret. PLIN. nat. 22, 12 addat *Sulla* ... huic gloriae superbum -n Felicem. FLOR. epit. 3, 7, 6 nec quicquam ... amplius de tam famosa victoria quam -n Creticum reportavit. MIN. FEL. 8, 2 Diagoras Melius, cui atheon -n apposuit antiquitas. FAV. EVL. p. 1, 15 *Scipio* Karthagine subiugata -n familiae suae peperit Africanum. LIV. 6, 17, 5 quam (*Manlium*) ... -e ... Capitolino Iovi parem fecerint. c *cognomen sequitur genetivo*: *de hominibus singulis*: CIC. leg. 2, 28 *fingenda* -a Statoris et Invicti Iovis. Lael. 6 *Cato* -n ... habebat in senectute sapientis. VARRO rust. 1, 2, 9 *Licinius Stolo* propter diligentiam culturae Stolonum confirmavit -n. 2, 1, 10 ⟨idem⟩ -a assignificare dicuntur, ut Anni Caprae, Statili Tauri, Pomponi Vituli. HOR. epist. 1, 13, 8 Asinaeque paternum -n vertas in risum. LIV. 1, 56, 8 *Iunius* Bruti ... haud abnuit -n. 2, 8, 1 inde -n factum Publicolae est. 7, 4, 3 -n Imperiosi. 7, 10, 13 inter carminum ... incondita quaedam ... ioculantes Torquati -n auditum. 7, 32, 15 non si mihi novum hoc Corvini -n ... dedistis, Publicolarum vetustum familiae nostrae -n memoria excessit. 9, 46, 15 ut *Fabius* Maximi -n, quod tot victoriis non pepererat, hac ordinum temperatione pareret (10, 3, 4). 30, 45, 6 Africani -n militaris prius favor an popularis aura celebraverit ... parum compertum habeo. VELL. 2, 5, 1 *D. Brutus in Hispania* Gallaeci -n meruit. 2, 11, 2 meritum ex virtute ei (*Metello*) -n Numidici inditum (2, 15, 3 *Metellus* meritum -n Pii consecutus erat). VAL. MAX. 3, 3, 1 *Mucius* urbi se cum aeternae gloriae -e Scaevolae reddidit. 4, 3 ext. 4 Alexander ... -n invicti assecutus. 4, 4, 10 *ut* Megullia, quia cum quinquaginta milibus aeris mariti domum intravit, Dotatae -n invenerit. 5, 19 ext. 1 *de Pericle*: tanti roboris animus ad Olympii Iovis -n ascendit. *sic passim, affero*: LAVS Pis. 16 ut domus ... Calpurnia ... clara ... Pisonis tulerit -a prima umida callosa cum pinseret hordea dextra. PLIN. nat. 7, 137 unus hominum ad hoc aevi Felicis sibi -n asseruit L. Sulla. 11, 136 aures homini tantum immobiles, ab iis Flaccorum -a. 11, 150 uni animalium homini depravantur *oculi*, unde -a Strabonum et Paetorum. 18, 10 -a ... prima inde (*ab arvis tracta*) Pilumni, ... Pisonis, ... Fabiorum, Lentulorum, Ciceronum, ut quisque aliquod optime genus sereret. 35, 59 fuit et alius Micon, qui minoris -e distinguitur. PLIN. paneg. 2 additum a nobis optimi -n. 84 obtulerat illis (*uxori et sorori Traiani*) senatus -n Augustarum. SVET. Iul. 76 *recepit Caesar* -n patris patriae. LACT. mort. pers. 52, 3 ubi sunt ... Ioviorum et Herculiorum -a, quae primum a Diocleti ac Maximiano insolenter assumpta ac postmodum ad successores eorum translata viguerunt? IVST. 39, 1, 9 *alteri filio* propter nasi magnitudinem -n Grypos fuit. AVSON. 264, 1 *v. infra l. 76.* *nota -a rerum incorporearum*: CIC. Flacc. 5 *Piso* -n frugalitatis, nisi accepisset, ipse peperisset. SVET. Vit. 4 *Vitellius* spintheriae -e notatus. 15 concordiae *se* recipere -n. MART. CAP. 2, 193 *Soli* littera trina conformat sacrum mentis -n. *de locis, fluminibus*: MELA 3, 10 *fluit per Celticos*, cui oblivionis -n (*cf.* SALL. hist. frg. 3, 44 nomen oblivionis) est, Limia. PLIN. nat. 3, 103 Apulia Dauniorum -e a duce Diomedis socero. 3, 107 colonia Bovianum Vetus et alterum -e Vndecumanorum. 3, 112 Gallica ora ... Togatae Galliae -e. 5, 21 colonia Cirta, Sittianorum -e. 5, 65 Arabiam ... odoriferam ... ac divitem et beatae -e inclutam. 5, 114 Magnesia Maeandri -e insignis. 12, 51 causasque quae -n illi (*Arabiae*) felicis ac beatae dedere. FRONTIN. aq. 13 priori Anioni -n veteris adiectum. *de aliis rebus*: COLVM. 3, 2, 10 aliae duae *vites Amineae* geminae ab eo quod duplices uvas exigunt -n trahunt. 10, 184 haec *lactuca* sua Cappadocae servat -a gentis (10, 417 albaque *ficus*, quae servat flavae -a cerae). PLIN. nat. 14, 25 eugeniam Tauromenitani colles cum generositatis -e misere. 15, 53 eadem causa in piris taxatur superbiae -e. 16, 53 *pix* Bruttiae -n accepit. *dubium, utrum cognomen genetivo positum, an substantivo attractum sit. de hominibus*: SVLLA hist. 2 Cornelius, cui primum -n Sullae impositum. HOR. sat. 2, 2, 56 *Avidieno* Canis ex vero ductum -n adhaeret. LIV. 2, 13, 1 Mucium ..., cui postea Scaevolae a clade dextrae manus -n inditum. 26, 8, 2 Cornelius, cui Asinae -n erat. SEN. contr. exc. 8, 4 non aliud Scaevolae Mucio -n dedit ... quam vilitas sui. SVET. Claud. 26 *Liviae Medullinae* et -n Camillae erat. *de locis, rebus*: MELA 1, 69 reliqua pars Syriae, cui Antiochiae -n additur. PLIN. nat. 3, 100 oppida ... a Tarento Varia, cui -n Apulae. CELS. 5, 28, 17 *de impetigine*: nigrae -n est. d *cognomen enuntiato additur*: VARRO rust. 2, 4, 2 ut ... avus -n invenerit, ut diceretur Scrofa. LIV. 40, 44, 1 inde -n familiae inditum, ut Annales appellarentur. VITR. 7 praef. 8 *Zoilus* adoptavit -n, ut Homeromastix vocitaretur. SEN. suas. 2, 17 omnia grandia probanti impositum est -n ... et vocari coepit Seneca Grandio. PLIN. nat. 35, 71 *Parrhasius* -a usurpavit habrodiaetum se appellando aliisque versibus principem artis. SVET. gramm. 3 Aelius -e duplici: nam et Praeconinus ... vocabatur ... et Stilo. 5 duplici cognomine *se* esse per haec indicat 'Sevius Nicanor Marci libertus negabit': 'Sevius *eqs.*'.

3 *cognominis genus adiectivo indicatur*: VARRO rust. 2, 4, 1 meam gentem suillum -n non habere. HOR. sat. 2, 3, 26 frequentia Mercuriale imposuere mihi -n compita. epist. 1, 13, 8 *cf. p. 1491, 84.* OV. Pont. 2, 5, 49 surgit Iuleo iuvenis -e dignus. VAL. MAX. 2, 7, 1 *Scipioni* deleta Karthago avitum -n dedit. 3, 4, 3 servili -e et regia appellatione perplexis. SVET. Tit. 1 Titus, -e paterno. Galba 4 Galba Ocellare -n assumpsit. FRONTO p. 205, 18 N. multos militum imperator ... castrensi -e et ioculari appellabat (AVSON. 264, 1 castrensi Caligae -e Caesar). TERT. nat. 2, 8 quorum *oppidorum* ne nominum quidem dignitas humanis -bus distat. TER. MAVR. 1931 Livius ille vetus Graio -e. *de ave*: PLIN. nat. 10, 40 pici Martio -e insignes.

B *de ordinibus vel generibus hominum*: VARRO ling. 5, 84 *flaminum* singuli -a habent ab eo deo, cui sacra faciunt, sed partim sunt aperta, partim obscura. 6, 14 Saliorum, quorum -n Agonensium. 7, 45 flamines, qui cum omnes sunt a singulis deis cognominati, in quibusdam apparent ἔτυμα, ut cur sit Martialis et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Quirinalis; sunt in quibus flaminum -bus latent origines. PLIN. nat. 18, 72 antiquissimum in cibis hordeum sicut ... apparet ... gladiatorum -e, qui hordearii vocabantur. TAC. ann. 2, 43 *legio* una et vicesima, cui -n Rapaci. DIG. de conc. dig. 2 *legis* auditores non volumus vetere tam frivolo quam ridiculo -e dupondios appellari *eqs.* HOR. sat. 1, 3, 58 illi tardo -n pingui damus. PAVL. FEST. p. 122 minores et maiores inter -a feminarum poni solebant. p. 225 proculum inter -a eum dicunt, qui natus est patre peregrinante a patria procul. FEST. p. 263 rutilum rufum significat ... unde traxerunt -a rutilae. CLAVD. carm. min. 25, 82 -a sumpsit plena ducum genitor. PACIAN. 1, 4 christianus mihi nomen est, catholicus -n.

II ***latiore sensu*** *significat speciem quandam, fere i. q.* ***nomen.***

A *de* ***singulis animantibus***: VVLG. II reg. 20, 21 Seba filius Bochri -e. MAR. VICTOR aleth. 2, 322 Seth puero -n erat. *fortasse* VERG. Aen. 1, 267 *cf. p. 1491, 15.* GELL. 10, 12, 6 his portentis atque praestigiis a Plinio Secundo scriptis non dignum esse -n Democriti puto. CASSIOD. hist. 2, 18 Helena, cuius -e vicum Drepani princeps civitatem dicavit Helenepolim. *nota de bestia*: PLIN. nat. 8, 11 Antipater auctor est duos Antiocho regi in bellicis usibus celebres etiam -bus fuisse elephantos; etenim novere ea.

B *de* ***rebus corporeis***: *de lapidibus, arboribus, herbis*: AETNA 531 ipsis quondam Siculi -a saxis imposuere †fridicas (χοάς *Sudhaus*). PLIN. nat. 14, 24 Apianis *vitibus* apes dedere -n. 15, 39 nationum habent -n Gallica et Asiatica *poma*. 25, 2 omnium *medicorum* ... vitam clariorem fecere -bus herbarum. 26, 66 fructus *tithymalli myrtitae* non pariter maturescit, sed pars anno sequente et nux vocatur. inde -n Graeci dedere. 37, 139 *achates* excellens amplitudine, numerosa varietatibus, quae mutant -a eius. CLAVD. carm. min. 29, 9 lapis ... -e magnes. *de rebus arte factis, de aedificiis*: VARRO ling. 5, 146 domus ..., cui -n fuit macellus. PLIN. nat. 9, 66 Apicius ... in sociorum garo — nam ea quoque res -n invenit — necari eos (*mullos*) praecellens putavit. 13, 4 unguentis -a dedere aliis patriae, aliis suci *eqs.* 13, 93 *mensae* a Nomio Caesaris liberto -n trahenti. AVIAN. fab. apol. 40 o amphora ... -e superbiens et figura. *de rebus terrenis, caelestibus sim.*: VARRO ling. 5, 52 horum deorum arae, a quibus *partes urbis* -a habent, in eius regionis partibus sunt. 5, 146 ubi quid generatim *venditur*, additum ab eo -n, ut forum boarium, forum olitorium. rust. 1, 9, 1 *terra proprio nomine dicta* nullo alio vocabulo neque -e adiecto appellatur. VERG. Aen. 1, 530 est locus, Hesperiam Grai -e dicunt (3, 163. 334. 702. 8, 331). 3, 350 arentem Xanthi -e rivum agnosco. 6, 383 gaudet *Palinurus* -e terrae (*sic codd.*, terra *Serv.*, *cf.* cognominis *p. 1496, 20*). 8, 48 urbem ... Ascanius clari condet -is Albam (*cf.* GERM. 25 Romani -is Vrsi. PLIN. nat. 3, 142 Narona ... apposita -is sui fluvio. CLAVD. 26, 555 fluvium miri -is Vrbem. CASSIOD. hist. 2, 18 hoc faciebat *Constantius* in urbe -is sui). VERG. Aen. 11, 246 *Diomedes* urbem Argyripam patriae -e gentis ... condebat. PROP. 4, 1, 69 sacra diesque canam et -a prisca locorum. 4, 4, 93 a duce Tarpeio mons est -n adeptus. OV. met. 5, 640 *Ortygia* -e divae grata meae. trist. 5, 10, 13 Euxini mendax -e litus. LIV. 1, 3, 9 *Aventinus* sepultus in eo colle, qui nunc pars Romanae est urbis, -n colli fecit. VAL. MAX. 1, 5, 9 *monti* Leto -n erat. 9, 11, 1 *Tarquinius* vicum -e sceleris commaculavit. MELA 1, 7 qua diffunditur *mare* alia aliis locis -a acceptat (2, 124 Baliares ... ex spatio sui -bus acceptis maiores minoresque perhibentur). 1, 22 *provinciae* totius regionis vocabulo -n inditum est Africa (PLIN. nat. 2, 154 *terrae* propter merita -n indidimus maternae venerationis). 1, 29 *portui* Magno est -n ob spatium (1, 84. 2, 7). 2, 48 Megarensium tractus Isthmon attingit; de illo -n est, quia. 2, 114 iuxta est ... unde Carpathio mari -n est, Carpathos. LVCAN. 4, 656 maiora dedit -a collibus istis Scipio (PLIN. nat. 5, 71 SIL. 1, 89). PLIN. nat. 2, 36 ipsisque -bus (*sc. Luciferi et Hesperi*) *sidus Veneris* aemulum solis ac lunae. 3, 13 Celticos a Celtiberis ex Lusitania advenisse manifestum est sacris lingua oppidorum vocabulis, quae -bus in Baetica distinguuntur (4, 118). 5, 6 *oceano* -n imposuit *Atlas*. 18, 247 *Hyadas* nostri a similitudine -is ... imperitia appellavere suculas. SIL. 1, 155 Tagus ascito -e fontis. STAT. silv. 1, 4, 59 *deus* Alpini ... iuxta culmina dorsi signat Apollineo sanctos -e lucos. AVIEN. Arat. 365 non ... his *stellis* species, non sunt -a certa. ora 458 Theodorus illic *amnis* nec stupori sit tibi, quod in feroci barbaroque sat loco -n huius Graeciae accipis sono.

C *de* ***populis et generibus hominum***: VERG. Aen. 3, 133 laetam -e gentem. 7, 671 fratris Tiburti dictam -e gentem. PLIN. nat. 6, 64 multarumque gentium -n *est* Bragmanae. 30, 6 *Thessalarum matrum* -n diu obtinuit in nostro orbe. CLAVD. 20, 243 gens una fuere tot quondam populi, priscum -n et unum appellata Phryges.

D *de* ***rebus incorporeis***: *de notionibus temporis*: CARM. de mens. 2, 19 mensis Atlantigenae dictus -e Maiae. CLAVD. 28, 13 omnes ... tui -is anni. *de notionibus qualitatum atque actionum*: VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 *mores Phocionis* bonitatis -e decorandos. 6, 4, 4 felicitatis -n iustius quis moribus gravissimi viri quam impotentis armis assignaverit. SEN. epist. 108, 29 senectus ... insanabilis morbus est. praeterea ... hoc senectuti -n imposuit *Vergilius*, tristem illam vocat. AVSON. 385, 29 Dionysiacos Latio -e ludos Roma colit.

III *apud grammaticos fere idem q.* ***adiectivum*** (*sc. quasi 'nomini adiunctum'*): PLIN. Char. gramm. I 124, 28 exceptis monosyllabis cetera x finita nomina seu vocabula absque -bus. 125, 9 constante. cum -n erit, hoc velut eius modi -a praesente, innocente, sapiente ... dicemus. DIFF. gramm. VII 521, 25 'citius' praeverbium qualitatis praelativae simile -is. 522, 12 praeverbium ex -e. 531, 9 comparativum recipit, quia -n est. DIFF. ed. Beck p. 72, 10. *cf.* VARRO ling. 8, 17 propter ea verba, quae erant proinde ac -a, ut Prudens Candidus, Strenuus.

deriv.: cognominare. *cf.* cognomentum, cognominis, cognominatus. *compos.*: accognomen.

✻**cognōmentum**, -ī *n.* [a cognoscere *ductum est, v. p. 1489, 15. Th.*]. ISID. orig. 1, 6, 4 -um vulgo dictum eo, quod nomini cognitionis causa superadiciatur sive quod cum nomine est. *fere idem q. cognomen*: GLOSS. προσωνυμία. -orum συνωνυμιῶν. -o: alicui proprium nomen. *usurpatur cum specie quadam antiquitatis, cf.* SEN. suas. 2, 17 impositum est cognomen vel ut Messala ait -um. *legitur ideo saepius quam* cognomen *apud* SALL. *ter* TAC. *25ies* (cognomen *apud utrumque singulis locis*) GELL. *15ies* APVL. *ter* (cognomen *deest, at cf. vol. I p. 328, 22*), *cum 250 locis apud* CIC. LIV. VAL. MAX. PLIN. nat. SVET., *quibus* cognomen *legitur, unus tantum locus* (*sc.* CIC. fin. 2, 15) *quo* cognomentum *extat opponi possit. item posteriore aetate saepius legitur, fortasse propterea quod pleniorem sonum praebet. adamatur ab* HIER.

I *strictiore sensu de nominibus animantium proprio nomini* ***additis***, *hic illic cum origine -i (de urbe semel infra l. 56, de re personata p. 1495, 2)*: **A** *de singulis*: **1** *ipso cognomine non addito*: PLAVT. Mil. 1038 pulcher salve. :: meum -um commemoravit. Pseud. 976 hominem ego hic quaero malum, legirupam, impurum, peiurum atque impium. :: me quaeritat, nam illa mea sunt -a. VARRO ling. 6, 68 id (*io triumphe*) a θριάμβῳ ac graeco Liberi -o potest dictum (FRONTO p. 224, 23 N. Faustiana vina de Sullae Fausti -o felicia appello). frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 344. TAC. ann. 1, 31 in suum (*legionum*) -um ascisci imperatores. 3, 71 *de equestri Fortuna*: etsi delubra eius deae multa in urbe, nullum tamen tali -o erat. 15, 23 filiam Nero ... appellavit Augustam, dato et Poppaeae eodem -o (APVL. Plat. 1, 1 Platoni habitudo corporis -um dedit). GELL. 1, 23 tit. quis fuerit Papirius Praetextatus; quae istius causa -i sit. 4, 20, 13 *nomen Statius* versum est quasi in -um (*cf.* MACR. sat. 1, 6, 26 hoc -um postea familiae nostrae in nomen haesit). 13, 20, 8 *de Catone Saloniano*: hoc ... illi -um fuit a Salonino (MACR. sat. 1, 6, 28). TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 436 an et hoc -um (*sc. 'sanctus dei'*) competierit ei, quem nec Christum vocari oporteret. PANEG. 12, 5 pauciora in annalium scriniis quam in vestrae domus titulis -a legerentur. SPART. Hadr. 24, 4 quamvis alii hoc -um ei (*Antonino Pio*) dicant inditum (AMM. 15, 12, 5. 23, 6, 3), quod multos senatores Hadriano iam saevienti abripuisset, alii, quod *eqs.* Did. 7, 2 adde et Severum, quod -um avi et proavi sibi Iulianus asciverat. LACT. epit. 2, 6 nullus ... eorum poterit omnipotens nuncupari, quod est verum -um dei. AMM. 14, 8, 5 Nicator Seleucus efficaciae impetrabilis rex, ut indicat -um. 25, 4, 26 adortus est Persas triumphum exinde relaturus et -um. SCHOL. Cic. Bob. p. 164, 4 Hild. *Alexandro* hoc idem -um fuit *ac Pompeio*. HIER. vir. ill. 67 a quo (*Caecilio*) ... -um sortitus est *Cyprianus* (81). AVG. civ. 18, 20 p. 282. MART. CAP. 6, 651 Actium colonia cum Apollinis templo, ex quo ipsi quoque deo additum -um. *nota de urbe*: TAC. ann. 14, 27 Puteoli ius coloniae et -um a Nerone apiscuntur.

2 *cognomine addito*: **a** *cognomen non eodem casu quo vox* -um *legitur, sed substantivo suo attrahitur*: cognomentum: *subiect.*: PLAVT. Persa 60 *maioribus meis* -um erat duris Capitonibus. SALL. hist. frg. 2, 45 Metellum, cui ... Cretico -um fuit. 4, 1 Lentulus ... collega eius, cui -um Clodiano fuit. GELL. 11, 12, 2 Diodorus ... cui Crono -um fuit. 17, 21, 33 Alexander, cui -um Molosso fuit. HEGES. 1, 29, 1 Ptolomaei ..., cui -um Menneo fuit. *obiect.*: VARRO frg. Schol. Verg. Veron. Aen. 7, 681 ipsique (*Caeculo*) Depidio nomen fuisse <et datum ->um Caeculo. GELL. 18, 7, 1 Domitio ..., cui -um Insano factum est. APVL. flor. 7 p. 23 Alexandro ..., cui ex rebus actis et auctis -um Magno inditum est. cognomento: CIC. fin. 2, 15 Heraclitus -o qui σκοτεινός perhibetur, quia de natura nimis obscure memoravit. PAVL. FEST. p. 43 Chilo dicitur -o a magnitudine labrorum (VIR. ill. 37, 1 Appius Claudius -o Caudex dictus). GELL. 11, 5, 1 *Pyrronii philosophi* Graeco -o σκεπτικοί appellantur (TREB. Gall. 2, 4 ipse quoque imperator appellatus -o Thessalicus). AVSON. 419, 38 neque enim iustius Metellus -o Pius patre revocato ... quam tu Gratiane. SCHOL. Cic. Bob. p. 164, 28 Hild. Brutus Gallaecus fuit -o ob res in Hispania non minus strenue quam feliciter gestas. -o *in appositione*: SALL. hist. frg. 1, 95 Calpurnius -o Lanarius. TAC. ann. 1, 23 centurionem -o Sirpicum (VEN. FORT. vita Radeg. 38, 87). 12, 54 frater eius -o Felix. 14, 9 libertus eius (*Agrippinae*) -o Mnester. GELL. 13, 20, 3 M. Cato, non -o Nepos. SPART. Hadr. 1, 2 Hadriano pater Aelius Hadrianus -o Afer fuit. IVST. 21, 6, 1 Hamilcarem -o Rhodanum. EVTR. 7, 11 Gaius Caesar -o Caligula. AMM. 14, 7, 18 philosophus Eusebius Pittacas -o. 15, 7, 4 Petrus Valvomeres -o. 19, 12, 12 Demetrius Cythras -o philosophus. 21, 16, 10 Valentis -o Thes-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

salici. 22, 3, 11. 24, 4, 5. *sic passim, imprimis ap. rerum scriptores.* *de re personata*: PRVD. psych. 710 Discordia dicor -o Haeresis. *subest lusus*: ISID. vir. ill. 2 Itacius ... episcopus -o et eloquio Clarus. *cum nominibus indeclinabilibus*: VVLG. gen. 35, 6 venit ... Iacob Luzam ... -o Bethel. Dan. 10, 1 verbum revelatum est Danieli -o Baltassar.

b *cognomen eodem casu, quo vox* -um *legitur*: TAC. ann. 5, 1 Rubellio et Fufio consulibus, quorum utrique Geminus -um erat (11, 4 pergitque Suillius addere reos equites Romanos illustres, quibus Petra -um. 12, 55 Cilicum nationes, quibus Cietarum -um. GELL. 4, 3, 2 Carvilius, cui Ruga -um fuit. 17, 21, 6 Tarquini filio ... cui -um Superbus fuit. 17, 21, 40. IVL. VAL. 3, 30 Ptolomaeo, cui -um Soter erat. IVST. 29, 1, 5 Ptolomaeus, cui ex facinoris crimine -um Philopator fuit). GELL. 1, 23, 13 puero postea -um ... inditum Praetextatus (MACR. sat. 1, 6, 25). 9, 13, 2 Manlio -um factum est Torquatus (12, 11, 1 *Peregrino philosopho* postea -um Proteus factum est). **c** *cognomen genetivo additur*: TAC. ann. 2, 32 ne quis Scribonius -um Drusi assumeret. 11, 25 consul rettulit patrem senatus appellandum esse Claudium: quippe promiscum patris patriae -um. 12, 26 augetur et Agrippina -o Augustae. GELL. 1, 5 tit. Hortensius ... ob ... munditias gestumque in agendo histrionicum Dionysiae saltatriculae -o compellatus est. CAPITOL. Gord. 9, 4 addunt quidam Africani -um Gordiano ... inditum ... quod *eqs.* SPART. Sept. Sev. 17, 6 -um Pertinacis non tam ex sua voluntate atque morum parsimonia videtur habuisse. AMM. 14, 11, 32 post quaesitum Magni ex rerum gestarum amplitudine -um. 16, 5, 2 Cato, cui Censorii -um castior vitae indidit cultus. 17, 13, 33 ego ... hostilis vocabuli spolium prae me fero secundum (*Gardthausen*, secundi *codd.*) Sarmatici -um. 22, 12, 2 ornamentis gloriarum inserere Parthici -um. SCHOL. Cic. Bob. p. 37, 23 Hild. plurimi ex hac familia *Pisonum* -um frugalitatis habuerunt. 38, 4 Metellus ... -um ex virtute ... Cretici meruit. HIER. chron. a. Abr. 1717 Simon ... cui -um Iusti fuit propter *eqs.* vir. ill. 21 Agrippa -o Castoris. MACR. sat. 1, 6, 29 Asinae -um Corneliis datum est, quoniam *eqs.* *sic potius genetivus quam dativus subesse videtur*: CAPITOL. Ver. 8, 10 Agrippum histrionem, cui -um erat Memfi (*idem vir et* Memphius *et* Μέμφις *appellatur, vid. adn. Peteri*). AMM. 14, 5, 8 *Paulo* Catenae inditum est -um (15, 3, 4). 15, 5, 4 Eusebio ex comite, cui -um erat inditum Mattyocopae. MACR. sat. 1, 6, 30 ea ... iuratio Tremellio Scrophae -um dedit.

II ***latiore sensu*** *fere i. q. nomen* (*tam de animantibus quam de rebus*): **A** *de animantibus*: **1** *de singulis*: TAC. ann. 2, 9 erat is (*Arminii frater*) in exercitu -o Flavus (*nisi iustum cognomen more Romanorum fuisse putemus. cf.* 14, 60 reus -o Eucaerus). 2, 60 eosque, qui postea pari virtute fuerint, in -um eius (*Herculis*) ascitos (11, 11 L. Domitius adoptione ... in imperium et -um Neronis ascitus). 15, 40 videbatur Nero condendae urbis novae et -o suo appellandae gloriam quaerere. HIL. in Matth. 10, 15 si ... patri familias (*i. Christo*) -um per invidiam daemonis addiderunt, quanto magis in domesticos eius omnia iniuriarum et contumeliarum genera perficient? 20, 4 qui honor ecclesiae iam in Sarae -o est destinatus. trin. 6, 23 ne ... per communionem adoptivae hereditatis -um filii unigenito deo adderetur.

2 *de ordinibus et generibus hominum, de populis*: TAC. ann. 14, 15 tuncque primum conscripti sunt Romani -o Augustianorum. HIER. chron. a. Abr. 880 Atheniensium reges -o Erecthīdas. AVELL. p. 30 ut falsi -i discutiamus invidiam, qua nos iactant esse Luciferianos. TAC. hist. 5, 2 accolas Idaeos aucto in barbarum -o Iudaeos vocitari.

B *de rebus*: **1** *de locis, fluminibus sim.*: TAC. ann. 2, 6 *Rhenum* verso -o Vahalem accolae dicunt. 4, 65 montem ... antiquitus Querquetulanum -o fuisse. 13, 39 sibique *Corbulo castellum* ... -o Volandum sumit. 14, 33 Londinium ... -o quidem coloniae non insigne sed *eqs.* TERT. adv. Hermog. 25 p. 153 terram hanc, quam deus fecit, ex illa ex qua (*sc. terra pro materia*) fecit, -um derivasse. MART. CAP. 6, 627 *Hispania* Iberi fluminis interrivata tractu amnis sui meruit -um.

2 *de rebus incorporeis*: TAC. ann. 15, 74 mensisque Aprilis *ut* Neronis -um acciperet. APVL. mund. 13 (*loco lacunoso*) is *ventus* septemtrio habet -um. AVSON. 379, 5 cetera per numeros sunt -a dierum. HIER. chron. a. Abr. 1696 Menander primam fabulam -o Orgen docens superat. THEOD. PRISC. eup. faen. 16 licet diversa -a sortita sint *alopecia et ofiasis. ibid.* ut alopecia ex -o vulpium, ofiasis ex serpentum squamis -um acceperit. log. 33 *de satyriasi vel priapismo*: sic ... curandi erunt qui sub utriusque -is aegrotant. ISID. orig. 1, 2, 1 dialectica -o logica.

synonyma: **cognōminābilia** GLOSS. IV 172, 13. *a* cognominare.

cognōminālis, -e [*a* co(n)- *et* nomen, *cf.* cognomen. *Th.*]. *fere i. q. cognominis.* *adiect.*: AVG. c. Petil. 3, 16, 19 Paracleti nomen imponat atque ob hoc se -em spiritus sancti non esse, sed fuisse deliret *Petilianus.* *subst.*: AVG. adv. Don. 13, 17 quasi Straton solus -em habere potuisset et Cassianus non potuit.

cognōminātim *adv.* [*cf. c.* cognominare, cognominatus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 444, 30 quartae *declinationis* sunt ... hic senatus a senibus et natu, huius senatus, et quae -m his prolatis fixa sunt.

cognōminātio, -ōnis *f. a* cognominare. *fere i. q. appellatio, cognomen, nomen.* LIB. gener. chron. I p. 108, 198 inhabitationes gentium et -es eorum declarari. HILARIAN. pasch. 5 *aequinoctius* secundum -em mensium Romanorum VIII Kal. April. invenitur. RVFIN. apol. Orig. 4 p. 567 ut baptisma ... trinitatis auctoritate, id est patris et filii et spiritus sancti -e compleatur (ISID. orig. 6, 19, 45). Orig. in lev. 1, 2 aliud ... sub synagogae, aliud ... sub principis vel sub unius animae -e mandetur. CASSIOD. compl. in II Petr. 1, 1 Simon nomen est proprium, Petrus -o eius. [*legitur corrupte* AFRAN. com. 55 letium genus -is morborum cognominis *in codd. Nonii p. 87.*]

cognōminātīvus, -a, -um *a* cognominare. EXPLAN. in Don. gramm. IV 536, 3 *nomina* aut praenomina sunt ... aut nomina gentis ... aut cognomina, quae nomini iunguntur et -a dicuntur (CONSENT. gramm. V 339, 14).

cognōminātus, -a, -um [*cf.* cognominis. *Th.*]. *idem q. cognominis.* GLOSS. II 383, 51 ὁμώνυμος. *cf.* III 59, 49 in -am εἰς ὁμώνυμον. CIC. part. 53 verba ponenda sunt ... gravia, plena, sonantia, iuncta, facta -a, non vulgaria, supralata.

cognōminis, -e [*a* co(n)- *et* nomen, *cf.* cognomen. *Th.*]. SERV. Aen. 6, 383 (*ad* 'gaudet cognomine terrae', *pro quo ipse* '-e terra' *legit*) facit ... hic et haec -is (FRG. Bob. gramm. VII 542, 2). *de formis*: *abl. in* e (*cf.* SERV. Aen. 6, 383 quod ... communi genere in e misit ablativum, metri necessitas fecit): PLIN. nat. 6, 12 VLP. dig. 37, 11, 8, 2 (?) PS. APVL. Ascl. 37 AVIEN. ora 426 PAVL. NOL. carm. 15, 76. *in* i: MART. CAP. 6, 628. *de notione*: PAVL. FEST. p. 40 -es dicuntur, qui eiusdem sunt nominis (*cf.* NON. p. 87 cognomen est eiusdem nominis [*item fere* GLOSS. Non. V 639, 24] *ubi F², ut videtur, recte* -es eiusdem nominis). *cum dativo*: PLAVT. Bacch. frg. 7 LIV. 5, 34, 8 PLIN. nat. 4, 82 SVET. Otho 1 PS. APVL. Ascl. 37 SERV. auct. Aen. 1, 38. 532. 3, 108. *cum genetivo*: PLIN. nat. 5, 113 (?). 6, 5 APVL. met. 1, 23 AVSON. 419, 25 HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 920 RVFIN. hist. 1, 12, 2 PAVL. NOL. carm. 15, 76 NOVELL. Iust. 30 praef. *dubium utrum dativus an genetivus sit*: VELL. 1, 1, 1.

1 *de animantibus*: PLAVT. Bacch. 39 quid agunt duae germanae meretrices -es? frg. 6 illa mi (mei *vel* mea *codd. Servii*) -is fuit. PLIN. nat. 4, 82 Asiacae -es flumini. 6, 5 a quibus (*Enetis*) in Italia ortos -es eorum Venetos. SVET. Otho 1 *filium* minorem ... -em sibi (Vit. 2 filios ... -es ac tantum praenominibus distinctos). APVL. met. 1, 23 si contentus lare parvulo Thesei illius -is patris tui virtutes aemulaveris. AVSON. 419, 25 -is tui Augusti tredecim consulatus. SYMM. epist. 3, 37 Dusarius ... affinem suum eundemque -em tradere patrocinio tuo meo optavit oratu. SERV. auct. Aen. 1, 38 Dardanus ... populares suos socero -es fecit (3, 108). HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 920 qui -es eorum propter familiae radicem extiterunt. RVFIN. hist. 1, 12, 2 *Cefam* unum esse ex septuaginta discipulis -em Petri apostoli. PAVL. NOL. carm. 15, 76 Hermia cum fratre sui -e patris terrenas divisit opes. **2** *de rebus*: LIV. 5, 34, 9 cum *Galli*, in quo consederant, agrum Insubrium appellari audissent, -e⟨m⟩ Insubribus. VELL. 1, 1, 1 Teucer ... Cyprum appulsus -em patriae suae Salamina constituit. PLIN. nat. 6, 12 flumen Absarrum cum castello -e. GELL. 13, 25 (24), 17 omnia ista ... -ia (*sc.* ὑσμῖναί τε μάχαι τε φόνοι τ' ἀνδροκτασίαι τε). PS. APVL. Ascl. 37 *Hermes* in sibi -e patria consistens. ITIN. Alex. 36 urbem haud disparem magnitudine -bus Alexandriis. AVIEN. ora 426 Malachae flumen urbe cum -e (CARM. epigr. 279, 5 NOVELL. Iust. 30 praef.). SERV. auct. Aen. 1, 532 *Oenotrum Arcadiam* sibi -em fecisse. MART. CAP. 6, 628 *Lusitania* -i (-is *codd. nonnulli*) fluvio permeatur. *subesse potest*: AFRAN. com. 55 *cf. supra l. 9.* VERG. Aen. 6, 383 *v. supra l. 20.* PLIN. nat. 5, 113 oppida Heraclea, montis eius -is Carice, Myus. VLP. dig. 37, 11, 8, 2 cum in praenomine -e (*sic codd. optimi*; nomine cognitione K^a; περὶ τὸ ὄνομα ἢ τὸ ἐπώνυμον *versio graeca; inserendum esse* nomine *putat Mommsen*) erratum sit, is ad quem hereditas pertinet etiam bonorum possessionem accipit.

ᛝ**cognōmino,** -āvī, -ātum, -āre [*a* cognomen, *cf.* nominare. *Th.*]. AVG. loc. hept. 2, 96 p. 558, 18 quod Graecus habet ἐπονομάσω (*sc. exod. 20, 24*) 'supernominavero' aut 'annominavero' expressius dicitur, quod usitatius '-vero' nonnulli interpretati sunt; sed non habet necessariam significationem '-vero'; propinquius autem dicitur '-vero' quam 'nominavero'; nam et hoc aliqui interpretes dixerunt; *cf.* GLOSS. II 313, 22 -o ἐπονομάζω.

I ***sensu strictiore:*** *cognomine ornare, dicere; saepissime additur origo cognominis.* **A** *cognomen non additur*: *de singulis animantibus, de ordinibus hominum*: VARRO ling. 7, 45 flamines ... cum omnes sunt a singulis deis -ati, in quibusdam apparent ἔτυμα. PLIN. nat. 10, 21 *de aquilis*: buteonem hunc appellant Romani familia etiam -ata, cum prospero auspicio in ducis navi sedisset. 23, 32 unum de dando eo *veneno* volumen Asclepiades condidit ab eo -atis qui postea uno de volumine illo disseruere innumera. 26, 14 Asclepiades -ari se frigida *aqua* danda praeferens. 33, 133 postea divites -ati, dummodo notum sit eum qui primus hoc cognomen acceperit decoxisse creditoribus suis. SCHOL. Cic. Bob. p. 111, 8 Hild. fuit ... summae iustitiae, unde etiam Aristides -atus est. *de populis*: PLIN. nat. 3, 63 Alfaterni et qui ex agro Latino, item

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hernico, item Labicano -antur. 3, 74 Locri -ati a promunturio Zephyrio. *de herbis*: PLIN. nat. 13, 76 *papyrus* emporitica involucris chartarum segestriumque mercibus usum praebet, ideo a mercatoribus -ata.

B *additur cognomen*: **1** *de singulis hominibus vel deis*: QVADRIG. hist. 10ᵇ *Manlius Gallo* torquem detraxit eamque sanguinulentam sibi in collum imponit. quo ex facto ipse posterique eius Torquati sunt -ati. VARRO ling. 7, 82 Alexandrum ab eo appellatum . . . a quo Herculem quoque -atum Alexicacon. 7, 91 a quo (*cicure*) Veturii quoque nobiles -ati Cicuri⟨ni⟩. PAVL. FEST. p. 126 Mattici -antur homines magnarum malarum atque oribus late patentibus. FEST. p. 186 *Ops* -atur Consiva. p. 238 Postumus -atur post patris mortem natus. VAL. MAX. 2, 2, 9 *Fabius* omnem forensem turbam in quattuor tantummodo tribus descripsit . . . . quo tam salubri facto . . . Maximus -atus est (AMPEL. 18, 6). 3, 2, 21 *Q. Siccius* propter fortitudinem Achilles -atus est. 8, 6, 4 Q. Varius propter obscurum ius civitatis Hybrida -atus. CELS. 5 praef. p. 160 *Apollonius* Mys -atus est. 7, 26, 3 *calculus* maior non videtur nisi rupta cervice extrahi posse, findendus est: cuius repertor Ammonius ob id λιθοτόμος -atus est. PLIN. nat. 7, 55 Sannio mimo Paride -ato. 7, 62 Catonem . . . octogesimo exacto *anno* e filia Salonis clientis sui *generasse filium*. qua de causa aliorum eius liberum propago Liciniani sunt -ati, hi Saloniani. 7, 68 quosdam *infantes* . . . cum dentibus nasci, sicut M'. Curium, qui ob id Dentatus -atus est. 7, 118 sapientia *praestitere ceteros*, ob id Cati, Corculi apud Romanos -ati. 7, 126 Demetrius expugnator -atus. 7, 208. 11, 19 Philiscum Thasium in desertis apes colentem Agrium -atum. 21, 10 Serapio -batur *Scipio* propter similitudinem suarii cuiusdam negotiatoris. 33, 29 vulgoque purpura latiore tunicae usos invenimus etiam praecones, sicut patrem L. Aelii Stilonis Praeconini ob id -ati. 34, 75 Apollinem nudum, qui Philesius -atur. 34, 81 *Apollodorum* crebro perfecta signa frangentem . . . ideoque insanum -atum. 35, 112 tonstrinas sutrinasque pinxit Piraeicus et asellos et obsonia ac similia, ob haec -atus rhyparographos (35, 113). 37, 75. SCAVR. gramm. VII 20, 3 negat Varro etiam Graeco aspirandum, quoniam a gerendo sit -atus. AMPEL. 18, 6 Fabius Annibalem mora fregit, ex quo Cunctator est -atus. 36, 2 *Hamilcar* Barcas -atus est. TERT. adv. Val. 12 p. 191 *Iesum* -ant Soterem et Christum et Sermonem *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 8, 11—12 Mallius Verna . . . quia a multis pecuniam mutuam erogabat Pantolabus est -atus. SOL. 1, 72 Crassus . . . quod numquam riserit Agelastus -batur. IVST. 27, 2, 8 unde Hierax *Antiochus* est -atus quia non hominis, sed accipitris ritu in alienis eripiendis vitam sectaretur. DIOM. gramm. I 486, 29 Dianam . . . Lyaeam -verunt. AMM. 27, 3, 7 per omnia civitatis membra, quae diversorum principum exornarunt impensae, nomen proprium inscribebat . . . quo vitio laborasse Traianus dicitur princeps, unde eum herbam parietinam iocando -arunt. 30, 7, 2 Gratianus . . . -atus est a pueritia prima Tunarius ea re, quod. 30, 8, 4 *cf. p. 1500, 46.* SCHOL. Cic. Bob. p. 5, 13 Hild. *Servilius* inter cetera etiam Phaselida et Olympum subiecit; unde rebus bene gestis Isauricus -atus est. 132, 12 *Metellus* Creticus -atus est bello apud Cretam feliciter gesto. VVLG. I Macc. 2, 2—5 *Mathathias* habebat filios quinque: Ioannem, qui -batur (ὁ διακαλούμενος) Gaddis, et Simonem, qui -batur (καλούμενος) Thasi . . . et Eleazarum, qui -batur (ἐπικαλούμενος) Abaron et Ionathan, qui -batur (ἐπικαλούμενος) Apphus. 10, 1. Luc. 6, 14 Simonem, quem -vit (ὃν καὶ ὠνόμασεν) Petrum. RVFIN. hist. mon. 31 p. 457ᴬ Paulus nomine, -atus Simplex. AVG. civ. 7, 14 p. 291 non est credibile ad lactandos mamma non solum pueros, sed etiam pecora, unde Ruminus -atus est, Iovem descendere voluisse. 18, 20 p. 281 ab illo . . . tempore hi reges Latinorum esse coeperunt, quos -bant Silvios ab eo quippe, qui filius Aeneae primus dictus est Silvius ceteris subsecutis et propria nomina imponebantur et hoc non defuit cognomentum; sicut longe postea Caesares -ati sunt, qui successerunt Caesari Augusto. *nota de legione*: CORP. XI 6053 legio Pia Fidelis Constans Commoda -ata est. **2** *de populis*: PLIN. nat. 3, 23 Cerretani, qui Iuliani -antur et qui Augustani. 3, 24 Calagurritanos, qui Nasici -antur. *ibid.* Calagurritanos, qui Fibularenses -antur. 3, 36 Cambolectri, qui Atlantici -antur. 3, 63 Cernetani, qui Mariani -antur. 3, 105 (*bis*). 107. 4, 7 proximi Aetolis Locri -antur Ozolae. 4, 27 Locri deinde Epicnemidii -antur. 4, 44 Scythae Aroteres -ati. 4, 107. 118. 5, 82 Laodicenos, qui ad Libanum -antur. 5, 120. **3** *de urbibus, terris, fluviis*: PLIN. nat. 3, 7 oppidum Ossonoba, Aestuaria -atum. 3, 10 Segida, quae Augurina -atur *eqs.* *ibid.* flumen . . . Ossigi, quod -atur Latonium. 3, 11 oppidum Osset quod -atur Iulia Constantia. 3, 15 Vrgia -ata Castrum Iulium. 3, 116 saltusque Galliani, qui -antur Aquinates. 4, 5 Argos Amphilochicum -atum (4, 17 Argos Hippium -atum). 4, 8 Thebis, quae Corsiae -atae sunt (4, 25 quae -antur Boeotiae Thebae). 4, 116 Salacia -ata urbs imperatoria. 5, 27 Leptis altera, quae -atur Magna. 5, 53 inde *Nilus* medios Aethiopas secat, -atus Astapus. 5, 79 Antiochia libera, Epi Daphnes -ata. 6, 43 Apamea, Rhagiane -ata (*cf.* AMM. 23, 6, 23 Apamia . . . Mesene -ata). 6, 138 Arabia Eudaemon -ata. 6, 170 Berenicen alteram, quae Panchrysos -ata est et tertiam quae Epi Dires. 6, 171 Ptolemais a Philadelpho condita ad venatus elephantorum, ob id

Epi Theras -ata. RVF. FEST. 11 Mazaca, . . . Caesarea -ata. **4** *de arboribus, herbis, lapidibus, morbis*: CELS. 5, 28, 17 *impetigo* rubra -atur. 6, 7, 2 myrrhae, quam σιακτήν -ant. PLIN. nat. 12, 98 *casiam* quam Daphnidis vocant, -atam isocinnamon. 13, 56 ficus . . . Aegyptia -ata. 15, 41 *poma* asinina -ata ⟨a⟩ vilitate. 15, 49 *malis Scandianis* cotoneo insito ab Appio . . . Appiana sunt -ata. 21, 67 amaracus, quem Phrygium -ant. 24, 82 milax . . ., quae anthophoros -atur. 25, 30 unum *panaces* . . . Asclepion -atur. 25, 32 tertium panaces Chironium -atur ab inventore. 25, 33 quartum [genus] panaces ab eodem Chirone repertum centaurion -atur, sed et Pharnaceon in controversia inventionis a Pharnace rege deductum. 25, 97 *aristolochiae quartum genus* polyrrhizon -ant (25, 98). 26, 62 primus *tithymallus* -atur characias. 26, 71 septimum *tithymallum* dendroides -ant. 26, 96 altera satyrios orchis -atur. 27, 21 verbenacae, quae aristereon -atur. 27, 41 *alum* nascitur in petris, ideo petraeum -atum. 36, 159 encardia *gemma* -atur enariste.

II *sensu latiore i. q. nominare, appellare*: **A** *aliquem (aliquid)*: **1** *de singulis hominibus et deis, de populis, sim.*: PAVL. FEST. p. 102 Hammo -atus, quia in arena putatur inventus. PLIN. nat. 6, 144 Nomadas . . . Scenitae . . . cludunt . . . a tabernaculis -ati. FLOR. epit. 3, 5, 1 Ponticae gentes . . . a Pontico -atae mari. APVL. mund. 38 *ut sit* futuri temporis *fatum* Lachesis a fine -ata. DIOM. gramm. I 321, 23 a facto Paris est -atus. 475, 23 a pedum mobilitate . . . Cinesias est -atus. AMM. 18, 9, 4 comitum sagittariorum pars, equestres videlicet turmae ita -atae. 21, 1, 8 *Themidem* ex eo quod fixa fatali lege decreta praescire facit in posterum, ita -atam. 31, 2, 13 Halani ex montium appellatione -ati. PROB. Verg. ecl. 10, 1 *Arethusa* fons in Sicilia, a quo Musas videtur -are. AMBROSIAST. in Rom. 2, 17 quia *Christus* ex Iuda ortus est, . . . Iudaei -antur. HIER. epist. 53, 5, 2 in actis apostolorum sanctus eunuchus, immo vir, sic enim eum scriptura -at. AVG. civ. 16, 3 p. 127 *ex Heber* Hebraeos esse -atos, tamquam Heberaeos (Ps. AVG. quaest. test. I 108, 2 p. 253, 11 Souter). **2** *de arboribus et herbis, de gemmis*: COLVM. 3, 6, 3 malleolus . . . novellus est palmes innatus prioris anni flagello -atusque ad similitudinem, quod . . . mallei speciem praebet. PLIN. nat. 15, 37 *v. p. 1500, 45.* 15, 43 in peregrinis arboribus dicta sunt Damascena, a Syriae Damasco -ata. 21, 30 eorum . . . error corrigendus est, qui baccar rusticum nardum appellavere. est enim alia herba sic -ata. 22, 59 verrucas cum sale tollit sucus e folio, unde nostri verrucariam herbam appellavere, aliis -ari effectibus digniorem. 22, 66 picris ab insigni amaritudine -atur. 25, 73 sunt qui *herbam artemisiam* ab Artemide Ilithyia -atam putent. 37, 187 *de gemmis*: ab animalibus -antur. **3** *de terris, terrenis*: MELA 1, 80 Lycia . . . -ata a Lyco rege Pandionis filio. PLIN. nat. 3, 7 Baetica a flumine eam mediam secante -ata. 3, 127 *Histriam* -atam a flumine Histro. 4, 28 sequitur mutatis saepe nominibus Haemonia, eadem Pelasgis et Pelasgicon Argos, Hellas, eadem Thessalia et Dryopis, semper a regibus -ata. 4, 83 *v. p. 1500, 43.* 5, 109 *v. p. 1500, 44.* 5, 121 in ora . . . Titanus amnis et civitas ab eo -ata. 5, 122 ora . . . sinum -vit et conventum. 6, 13 *Phasis* habet Surium tantum oppidum . . . ab amne influente ibi -atum. AMPEL. 7, 4 illud (*mare Myrtoum*) a Myrtilo, hoc (*mare Icarium*) ab Icaro -ata (7, 5). AMM. 16, 3, 1 Confluentes, locum ita -atum, ubi . . . Mosella confunditur Rheno. 16, 11, 11 Tres tabernas, munimentum ita -atum. 19, 11, 4 Valeriam . . . ad honorem Valeriae . . . institutam et ita -atam. 22, 8, 5. 23 fluenta Callichori ex facto -ati, quod. 22, 9, 7. 22, 16, 14 *v. p. 1500, 45.* 23, 6, 21 in his terris amnes sunt duo perpetui . . . Diabas et Adiabas . . . ideoque Adiabenam -atam. 23, 6, 72. 27, 4, 12. 29, 6, 19 porticum Eventus Boni -atam ea re, quod. 31, 11, 2. SCHOL. Germ. Bas. p. 103, 1 Phaethon *stella* -atus dicitur ab Solis filio Phaethonte. HYG. fab. 141 p. 22 *a Sirenibus* locus Sirenides -atur. 187 p. 119 AVG. civ. 15, 8 p. 73. **4** *de variis rebus*: VARRO ling. 5, 109 hinc ad pecudis carnem perventum est. ⟨ut⟩ suilla, sic ab aliis generibus -ata (*sc. caro*). PLIN. nat. 7, 71 *dentes* a canibus -ati. 26, 99 cum *Graeci* concitationem hanc (*sc. veneris*) volunt significare, satyrion appellant, sic et crataegin -antes et telygonon et arrhenogonon. POMPON. dig. 50, 16, 57 pr. magistratus per derivationem a magistris -antur. TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 338 bonitas *dei* praefecit *hominem* universis fruendis atque regnandis, etiam -andis. DIOM. gramm. I 476, 5 pyrrichium Graeca interpretatione. 477, 4 iambum quasi thriambum a triumphatore -atum esse. 485, 9 elegia extrema mortuo accinebatur sic uti nenia, ideoque ab eodem elegia (*fort.* eadem elogium *scribendum*) videtur tractum -ari. VVLG. Hebr. 3, 13 adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec hodie -atur (καλεῖται). AVG. dial. 6 verbum a vero -atum est. 10 ex toto cum pars -atur. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 148 hae sunt fluoris sanguinis κοινότητες. eas enim, quae iis -ari atque conscribi possunt, . . . tradidimus. COD. Iust. 8, 53 (54), 25 pr. donatio . . . animo dantium accipientiumve sententiis quantum ius sinit -ata. DIFF. gramm. suppl. 277, 2 amnis ab ambitu -atur.

B *additur ipsum nomen*: **1** *de hominibus et deis, de populis*: VARRO ling. 7, 20 *Musae* a terrestribus locis . . . -atae Libethrides *eqs.* PLIN. nat. 3, 25 Mentesani, qui et Oritani, Mentesani, qui et Bastuli, Oretani, qui et Germani -antur. 3, 50 *Pelasgos excegere* Lydi, a quorum rege Tyrrheni, mox a sacrifico ritu lingua

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Graecorum Tusci sunt -ati. 4, 37 *Apolloniae* incolae Macrobii -antur. 29, 5 factio ab experimentis se -ans empiricen. 30, 7 ut Menander ... Thessalam -ret famulam complexam ambages feminarum detrahentium lunam. 34, 69 Satyrum, quem Graeci periboëton -ant. HYG. mun. castr. 12 professores eius artis causa supra scripta gromatici sunt -ati. AMPEL. 15, 17 Phocion vir bonus -atus est. TERT. nat. 1, 4 dum philosophi ... de auctoribus -entur Pythagorici et Platonici. 2, 4 cum ... ille unus deus, quem colimus, θεός -etur (*bis*). orat. 2 dicendo ... patrem deum quoque -amus. 22 Evam nondum virum expertam deus mulierem et feminam -vit. anim. 16 adv. Hermog. 3 p. 129. adv. Val. 20 p. 199 Sophiam -ari et Terram et Matrem. adv. Prax. 2 p. 229 *filium dei* missum a patre ... et -atum Iesum Christum. 7 p. 237. 15 p. 255 adv. Marc. 1, 7 p. 298. 3, 16 p. 403. 4, 10 p. 446. virg. vel. 1 Christus veritatem se, non consuetudinem -vit. 5 *de muliere*: ut, quae in futurum vocaretur nomine designato, in praesenti nihil -retur. ITALA apoc. 20, 2 (Apring. *ad l.* Aug. civ. 20, 7 p. 419 [*bis*]) draconem illum et serpentem anticum, qui -atus est (ὅς ἐστιν, VVLG. qui est) diabolus et satanas. CLEM. ad Cor. 10 Abraham, amicus -atus (17). 12 Raab, quae -batur fornicaria. SOL. 54, 11 *de hominibus, qui testudinis carne vivunt*: iidem *homines* coriis piscium vestiuntur Chelonophagi -ati. IVST. 15, 2, 11 Ptolemaeus ... rex ab exercitu -atur. 42, 2, 11 fortissimorum virorum, qui Argonautae -ati sunt. HIL. psalm. instr. 4 cum secundum Hieremiam ... *Samuel* Moysi -atus et coaequatus sit. in psalm. 1, 14 sapientiam, quae Christus est, lignum vitae -ari. 2, 8 'reges terrae' -ati sunt Herodes tetrarcha et Pilatus praetor *eqs.* (2, 44). myst. p. 24, 33 Iesum, qui Auses antea vocabatur, -vit ducem populo ad terram repromissionis pergenti futurum (p. 24, 29 RVFIN. hist. 1, 3, 4). in Matth. 17, 7 diabolum montem -vit. AMM. 31, 2, 17 *Halani* aevi ... progressu ad unum concessere vocabulum et summatim omnes Halani -antur. HIER. chron. a. Abr. 226 Apis, quem Serapim -ant *Aegyptii*. 1060 *a Bacchide* reges Bacchidae -ati. 1217 *Aegyptii* regem suum Osorthon Herculem -verunt. VVLG. IV reg. 17, 34 Iacob, quem -vit Israel. act. 11, 26 ut -rentur (χρηματίσαι) primum Antiochiae discipuli christiani. Rom. 2, 17 si ... tu Iudaeus -aris (ἐπονομάζῃ). RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 29 ut ... -atum te a me fratrem et collegam ... indignanter acciperes. PRVD. cath. 9, 11 *Christus* alpha et ω -atus. ACT. Archel. 3 p. 116 amator pauperum Marcellus -atus est. CHROMAT. in Matth. 5, 1 discipulos suos lumen mundi -at. GREG. TVR. Franc. 9, 9 *iunior filius* Theodoricus -atus. *nota*: ITALA gen. 5, 2 (Aug. civ. 15, 17 p. 95. 15, 21 p. 104) -vit (ἐπωνόμασε, VVLG. vocavit) nomen eorum Adam. 5, 3 (Hil. syn. 73) -vit (ἐπωνόμασε, VVLG. vocavit) eius nomen Seth. exod. 2, 10 (Lugd.) -vit (ἐπωνόμασε, VVLG. vocavit) ... nomen illius Moyses. Matth. 1, 21 (Hil. in psalm. 51, 24) -bis (καλέσεις, VVLG. vocabis) nomen eius Iesum. **2** *de daemonibus*: HIL. in Matth. 7, 10 volucres ... caeli saepenumero immundos spiritus -ari. **3** *de herbis*: PROB. Verg. georg. 4, 30 serpillum herbae genus est quod a serpendo serpillum -atur. **4** *de rebus manu factis*: VARRO frg. Gell. 16, 16, 4 *ararum Carmentibus statutarum* altera Postverta -ata est, Prorsa altera. PLIN. nat. 37, 108 in delubro, quod Arsinoëum -batur. HYG. mun. castr. 14 via principalis ... esse debet latitudine eadem, qua opus pedum LX, quod est inter vallum et legiones et ideo quibusdam intervallum est -atum. 17 *via* -atur ... quintana causa copiarum. 49 fossa fiet, quod propter brevitatem titulum -atum est. 50 fossa ad vallum causa instructionis sancta est -ata. ITALA iud. 6, 24 (Lugd.) *v. p. 1500, 52.* HIL. in psalm. 1, 10 hanc eorum cathedram pestilentiae propheta -at. AMM. 22, 16, 9 turrim, quam Pharos a loco ipso -atur. 23, 4, 10 machina, quam ἑλέπολιν Graeci -amus (24, 2, 18). 26, 6, 14 Anastasianas balneas a sorore Constantini -atas. VVLG. sap. 14, 8 cum esset *idolum* fragile, deus -atus est (ὠνομάσθη). Ioh. 5, 2 piscina quae -atur (ἐπιλεγομένη) hebraïce Bethsaida. **5** *de terrenis et caelestibus*: VARRO ling. 5, 32 *ager Latius* particulatim oppidis -atus, ut a Praeneste Praenestinus, ab Aricio Aricinus. PLIN. nat. 2, 178 *de sideribus*: quem sub divo Augusto -vere Caesaris thronon. 4, 46 *v. p. 1500, 49.* 4, 65 *insulam Andrum* Cauron, deinde Antandron -atam. 4, 83 *insula Achillis* exercitatione eiusdem -ata Dromos Achilleos. 6, 41 totam eam (*Adiabenen*) Macedones Mygdoniam -verunt. AMPEL. 6, 10 Danuvius, qui idem Ister -atur. ITALA Ios. 22, 34 (Lugd.) (h)abitaverunt in eam *terram* et -verunt (ἐπωνόμασαν, VVLG. vocaverunt) altarium Ruben et Gad *eqs.* SOL. 11, 1 ab dextera Antandrum navigantibus saxum est (hoc enim verius quam insula meruit -ari). 38, 9 *Heliopolim* Pompeiopolim devictis Cilicibus Cn. Magnus -vit. ARNOB. nat. 3, 31 quod aqua nubat terram appellatus est -atusque Neptunus. 3, 41 Graecia vicos -at λαύρας. IVST. 4, 2, 1 *Sicilia* postea Sicania -ata est. 7, 1, 1 Macedonia ante ... Emathia -ata est. 25, 2, 11 eamque regionem Gallograeciam -verunt. 44, 1, 2. RVF. FEST. 5 provincia, quae Tingimauritana -atur. AVIEN. orb. terr. 245 matrem ponti -at *Scytha* undam *Maeotidis paludis*. ora 253 quidquid amni gentis huius adiacet occiduum ad axem, Hiberiam -ant. 270 *Gaddir* Tartessus prius -a⟨ta⟩ est. 570 incolae istam *paludem* Sordicen -ant. 645 urbem rupis ... latus ... gentici -a⟨n⟩t Solis columnam. AMM. 17, 4, 2 urbem priscis saeculis conditam ambitiosa moenium strue et portarum centum aditibus celebrem hecatompylos Thebas institutores ex facto -arunt. 17, 7, 6 dioecesin, ... quam Constantius ad honorem uxoris Eusebiae Pietatem -arat. 27, 4, 8 per artas praecipitesque vias, quae -antur Acontisma. HIER. virg. Mar. 13 Hermon Phoenices -ant Sanior. IORD. Get. 1, 4 insulas quas Cycladas vel Sporadas -ant. **6** *de variis rebus*: PLIN. nat. 18, 219 *exortus occasusque* matutini vespertinique -ati. 22, 114 *v. infra l. 50.* GELL. 2, 22, 8 *eurus ventus* Romanis nauticis subsolanus -atur. TERT. orat. 11 *ad Iosephi verba* 'ne irascamini in via': alias ... via -atur disciplina nostra. anim. 25 num ... barbarae Romanaeque gentes aliter animantur, quia animam aliud quid quam ψυχήν -verunt? adv. Hermog. 24 p. 152 si *Hermogenes* materiam ostenderet nominatam, deberet eandem probare terram quoque -atam. adv. Marc. 4, 1 p. 423 opus ex contrarietatum oppositionibus Antithesis -atum. TER. MAVR. 357 *vocales* διχρόνους -ant. ITALA exod. 16, 31 (Monac.) -verunt (ἐπωνόμασαν, VVLG. appellavit) illud fili Israel manna (*cf.* ITALA Ottob. -verunt illud ... nomen illius manna). CENS. 8, 5 *particulas zodiaci* Graeci moeras -arunt. 22, 16 Quintilis Iulius -atus est. LACT. mort. pers. 27, 8 Romani nominis titulum immutari nolebat *Maximianus*, ut non Romanum imperium, sed Daciscum -retur. CHALC. transl. 36 exterioris ... circuli motum eundem, quod erat eiusdem naturae consanguineus, -vit, interiorem autem diversum. 43 aestus ... sensus -antur maximos violentosque motus cientes. comm. 30 individuam ... substantiam mundi intellegibilis speciem ... Platonem -asse. 32 quod ex tribus constat, id est longitudine latitudine profunditate, solidum corpus -ant. 44 secunda *symphonia* ... diapente -ata est. 45 hemitonium ... limma -vit. *al.* AQVILA rhet. 18 ego ... non video quam ad modum *ambitus* περίοδος -etur et non potius κῶλον. DIOM. gramm. I 475, 22 *Cinesias* eam *faciem belli* pyrricham a Pyrro repertam et illustratam -vit. RVFIN. patr. 2, 10, 1 ipse exposuit, quae sit uberum et vulvae benedictio, -ans matrem, quod. MART. CAP. 9, 990 διάγυιον posteriores Graeci creticum -arunt (*cod. Bern. 56^b fortasse recte, alii* nominarunt). CAEL. AVR. chron. 2, 12, 146 eruptionem *sanguinis* ... etiam solutionem -amus.

***notabilia** quaedam ad I et II*: nomine, vocabulo *sim.* -are: COLVM. 3, 2, 18 *vites apianae* mature lectae pluviis ventisque et apibus afferunt praedam, quarum vocabulo ... -antur. POMPON. dig. 1, 2, 2, 37 Sempronius, quem populus Romanus σοφόν appellavit nec quisquam ante hunc aut post hunc hoc nomine -atus est. SOL. 1, 81 ut Romani Vibium Pompei nomine, Pompeium Vibi vocabulo -rent. IVST. 41, 5, 8 *Parthi reges* hoc nomine ... -vere. HYG. fab. 145 p. 24, 7. HIER. epist. 21, 11, 1 multis aliis vocabulis scriptura *diabolum* -at. RVFIN. symb. 38 HIST. Apoll. 28. *cf.* HIL. in Matth. 18, 2 sub asini ... nomine frequenter gentes -atas reperimus. *cf. sim. l. 15 et p. 1499, 40 sqq.* *prosopopoeia quaedam*: PLIN. nat. 4, 83 silvestris regio Hylaeum mare, quo alluitur, -vit. 5, 109 *Alabanda libera* conventum eum -vit (5, 122). 15, 37 qui candidior *color malorum* nostratia -at. AMM. 22, 16, 14 *Canopum* Menelai gubernator sepultus ibi -vit. 30, 8, 4 *Artaxerxem* Macrochira membri unius longitudo -vit. *pro nomine praedicati legitur genetivus*: PLIN. nat. 3, 51 colonia Falisca ..., quae -atur Etruscorum. 4, 46 portus ..., qui Mulierum -atur. 5, 77 Zimyram ..., quae Coeles Syriae -atur. 22, 114 *Varro* regium -atum arquatorum morbum tradit. VVLG. II Macc. 6, 2 templum -are (προσονομάσαι) Iovis Olympii. *barbare nominativus*: ITALA iud. 6, 24 (Lugd.) -vit illud *altarium* Pax domini. SERM. Arrian. frg. I 17 *credentes* etiam ecclesia -vit. -are in: HIL. trin. 6, 23 alios ... -atos ab eo (*deo*) in filios; sed hic (*Christus*) filius meus est. ARNOB. nat. 2, 65 cuius (*dei*) dona et munera non tantum asperneris et fugias, verum in alia verba -es (*sic P, ut videtur recte;* inania *Vrsinus*).

III *i. q.* ***una, simul nominare, repetere***: HIL. in psalm. 121, 6 *ad* 'illic ascenderunt tribus, tribus': forte sine exceptione ab universis aedificanda videbitur civitas, quod in tribubus -atis nulla fiat exceptio.

syn. et iuxta posita: *ad II*: dicere (CENS. 22, 16 CHALC. comm. 44 CAEL. AVR. chron. 2, 12, 146 *al.*), appellare (ARNOB. nat. 3, 31), vocitare (RVFIN. hist. 1, 3, 4. *cf.* ITALA gen. 5, 3 [Hil. syn. 73] -vit [VVLG. vocavit]). *adde p. 1499, 41. 42. 43. 44.*

part. perf. pass. -atus *pro adiectivo? v. p. 1496, 15.*

derivata: cognominabilis, cognominalis, cognominatio, cognominativus. *cf.* cognominatim. *Bannier.*

cognōscenter *v.* cognosco *p. 1516, 49.*

×cognōscentia, -ae *f. a* cognoscere, cognoscens. *i. q. actus quo quis (quid) cognoscitur, notitia, scientia*: ITALA Rom. 11, 33 (Mar. Victorin. gen. div. verb. 1) o altitudo divitiarum sapientiae et -ae dei (γνώσεως θεοῦ, VVLG. scientiae). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 19 p. 1052^D quae actio habens omnia, quae sunt in potentia, vita et -a secundum motum producit et manifestat omnia. 1, 31 p. 1064^B et ipse λόγος forma, quae -a est dei: per λόγον enim solum -a efficitur. 1, 57 p. 1084 praecognoscentiam enim -a praecedit. *saepius.* in Phil. 2, 6 p. 1207^C circumformatur enim et definitur quodammodo, id est in considerationem et -am devocatur. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1145^A -a ... ipsa eademque substantia est. *saepius.*

compos.: praecognoscentia.

×cognōscibilis, -e *a* cognoscere. *compar. v. p. 1501, 7.* *id quod cognosci potest*: ITALA Iob 18, 19 (Aug. in Iob 1, 18 p. 547, 21) et non sit -is in populo suo (ἐπίγνωστος, VVLG. non erit semen

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eius neque progenies in populo suo. *cf.* AVG. *l. l.* id est ad tantam deiectionem veniat, ut a suis non agnoscatur). IREN. 4, 16, 1 ut -e perseveret genus Abrahae. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 19 quiddam est *ὄν*, intelligibile, -e. 4, 23. 24 *al.* HIL. in psalm. 66, 4 quae *via* in terra . . . -is et nota praestanda est. HIER. vir. ill. 11 sententiolas solis monachorum -es. BOETH. anal. post. 1, 21 p. 738[C] -ius. FVLG. RVSP. c. Arrian. 2 p. 53 -is **deus** est (CANON. Migne 56, 696[B]). GREG. M. moral. 2, 35 non solum se -em sed etiam palpabilem praebuit *Christus.* *nota*: ITALA gen. 2, 9 (Aug. loc. in hept. 2 p. 486, 52) et lignum ad sciendum -e boni et mali (*εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ*; VVLG. lignumque scientiae boni et mali).

adv. **cognōscibiliter**: VVLG. sap. 13, 5 a magnitudine . . . creaturae -r poterit creator horum videri (*ἀναλόγως . . . θεωρεῖται*).

cognōscitus, -a, -um *v. p. 1516, 55.*

cognōsco, -nōvī, -nitum, -ere *a* co(n)- *et* (g)noscere. *de formis*: PRISC. gramm. II 30, 9 n . . . transit in g ut ignosco . . . cognosco. 511, 2 notandum tamen, quod 'cognosco cognovi cognitum' et 'agnosco agnovi agnitum' in frequentiore usu faciunt pro o paenultima producta, quam vetustissimi servabant analogiam sequentes i correptam adhibentia unde . . . . Lucanus in II: . . . 'cognitus' *eqs.* ITALA Luc. 24, 35 (cod. d) quia **cognotus** est (I Cor. 13, 12 [cod. d] sicut ego cognotus sum. Gal. 4, 9 [cod. d] magis autem cognoti estis).

formam plusquamperfecti **cognoscissem**: GLOSS. IV 408, 11 *v. infra l. 28.* GREG. TVR. Franc. 2, 42 **cognuscent.** *ibid.* ad cognuscendum. CONC. Carpent. a. 517 p. 43, 2 cognusceris. *supinum* **cognitu** *v. p. 1514, 47.* *cf.* PAVL. FEST. p. 96 gnotu: cognitu. ITALA Os. 5, 3 (Wirc.) ego conovi. *formae breviores* (*cf.* GLOSS. -ostis: cognovistis. -orat: cognoverat. IV 408, 11 -ossem: cognoscessem) *leguntur inde a* TER. (cognosti, cognostis, cognoris, cognorit, cognosse) *al. et saepissime per totam latinitatem; cf. Neue-Wagener, Formenlehre III³ 486—492.* *graecis litteris scribitur*: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A *καύσα κόγνιτα*: *αἰτίας διαγινωσκομένης. καῦσα κογνίτα*: *τὴν αἰτίαν διαγνούς.* *de significatione*: PAVL. FEST. p. 79 explorare antiquos pro exclamare usos, sed postea prospicere et certum -ere coepit significare . . . explorator pacata clamore -it. p. 96 *v. l. 26.* CAPER gramm. VII 97, 12 -imus ignota et invisa, agnoscimus quae nobis exciderant. NON. p. 275 -ere est audire, aestimare. . . . nosse vel perspicere. . . . agnoscere. SERV. Aen. 8, 155 sane inter agnosco et -o superfluo quidam volunt facere discretionem, ut -amus novos, agnoscamus antiquos. sed haec a poetis metri necessitate variantur; nam 'agnosco' propter synalipham dixit. DON. Ter. Hec. 162 -vit: consideravit diligentius et attentius. DIFF. serm. gramm. suppl. 288, 19 inter -imus et agnoscimus hoc interest, quod agnoscimus, quos prius habuimus amicos, -imus quos nunquam vidimus. ISID. diff. 1, 62 agnoscimus notos, -imus ignotos. 1, 134 -imus ignoratos mores, agnoscimus, quae nobis exciderant. DIFF. ed. Beck p. 34, 53 agnoscimus notos vel veteres, -imus novos vel ignotos.

cf. RVFIN. Orig. in Rom. 7, 8 sed -visse suos dicitur *Iesus*, hoc est in dilectione habuisse sibique sociasse. GLOSS. -uri *διαγνωσόμενοι.* -o *γνωρίζω. ἐπιγιγνώσκω.* -ere *νοεῖν, γιγνώσκειν.* est ⟨non⟩ errantem audire. -vi *ἔγνων.* comperi rescivi. -vit expertus est. -or: *γνωρίζομαι.* -itur dinoscitur. NOT. Tir. 47, 85 -it. 47, 88 -vit. *legitur inde a* PLAVTO *et* ENNIO *per totam latinitatem.* [*val.* cunoaștere, *it.* conoscere, *francog.* connaître, *hisp.* conocer. cognitus: *francog.* cointe. *M.-L.*] *cf. nom. propr.* Cognitus (-a).

I *i. q.* ***percipere (intellectu scilicet et sensibus), intellegere, sentire; notio incohativa vel aoristi plus minus perspicua est:***

A ***aliquid (aliquem) vel absolute:***

1 *sensibus (oculis, auribus) aliquid percipere*: PLAVT. Cist. 730 filiam tuam iam -es intus. PACVV. trag. 117 mandat ne matri fuat -endi umquam aut contuendi copia. ACC. trag. 437 constitit, -vit, sensit, collocat sese in locum celsum. CIC. de orat. 2, 276 quid, ego non -o vocem, inquit *Ennius*, tuam? LVCR. 2, 742 nam cum caecigeni, solis qui lumina nunquam dispexere, tamen -ant corpora tactu. BELL. Alex. 6, 2 degustando, quantum inter se differrent aquae, -bant. 37, 2 veritus ne -rentur insidiae. BELL. Afr. 72, 2 sollicitabatur autem his rebus, quod nondum legiones hostium -verat. SALL. Iug. 71, 2 -nitis Bomilcaris verbis (*i. lecta epistula*). NEP. Eum. 11, 2 multi . . . , qui eius formam -ere studebant, qualis esset, quem tam diu tamque valde timuissent *eqs.* VERG. ecl. 6, 25 carmina quae voltis, -ite. georg. 4, 375 nati fletus -vit inanis. LYDIA 80 ut maneam, quod vix oculis -ere possis. TIB. 1, 6, 62 haec foribusque manet noctu me affixa proculque -it strepitus me veniente pedum. OV. epist. 5, 63 hinc ego vela tuae -vi prima carinae. met. 3, 96 vox subito audita est, neque erat -ere promptum, unde, sed audita est. 11, 467 ubi terra recessit longius atque oculi nequeunt -ere vultus. 11, 570 nec quem -ere posses, illa luce fuit. 11, 724 iam quod -ere posset, cernit. LIV. 2, 40, 4 dein familiarium quidam, qui insignem maestitia inter ceteras -verat Veturiam inter nurum nepotesque stantem. 2, 47, 4 duorum consulum -nita ora accendunt militum animos. 4, 19, 2 insignemque eum regio habitu volitantem tota acie -osset. 6, 13, 8 Cerceiensium quoque quidam -niti *sunt* et coloni a Velitris. 27, 16, 4 vacuus paulo post equus errans per urbem -nitus. PAVL. FEST. p. 171 Aelius Stilo qui plus videret vesperi quam meridie nec -ret nisi quod usque ad oculos admovisset. GERM. 637 et Chiron pius ad caudam -itur imam. PHAEDR. 3, 16, 16 simul -vit vocem laudari suam. LVCAN. 5, 20 cernite, sed faciem . . . -ite. TAC. dial. 8 non auditu -enda, sed oculis spectanda. APVL. met. 1, 11 ne quo numinis ministerio similiter usa sermones istos nostros anus illa -at. 6, 29 ad lunae splendorem iam inde longius -nitos risu maligno salutant. 9, 20 -nito strepitu. 9, 37 atque ut eius letalem ululatum -vere ceteri fratres. 9, 42 clamoso strepitu -nito. PSALT. Rom. *et* VVLG. psalm. 9, 17 -itur (*γιγνώσκεται*) dominus iudicia faciens. AVG. civ. 16, 2 Sem . . . et Iapheth . . . -nita quoquo modo nuditate patris. INSCR. christ. Hisp. 334 ut -ens inimicus (*i. diabolus*) confusus abscedat.

2 *i. q.* *memoria aliquid recognoscere*: PLAVT. Amph. 441 quom illum contemplo et formam -o meam, quemadmodum ego sum — saepe in speculum inspexi — nimis similist mei *eqs.* 822 -in tu me saltem, Sosia? Asin. 879 possis, si forte accubantem tuom virum conspexeris cum corona amplexum amicam, si videas, -ere? Bacch. 730 propterea te volo scribere, ut pater -at litteras quando legat. Cist. 636 crepundia . . . quae mihi dedit, parentes te ut -ant facilius. Pseud. 988 accipe et -e **signum** (1002 video et -o signum. TER. Eun. 915 iamne ostendisti signa nutrici? :: omnia. :: amabo, quid ait? -itne? :: ac memoriter. OV. am. 2, 18, 29 Penelope signum -vit Vlixis. met. 7, 422 cum pater in capulo gladii -vit eburni signa sui generis. ARGVM. Plaut. Curc. 4 -it signum Lyco, ubi vidit, militis. *paulo aliter p. 1507, 62*). PLAVT. Poen. 1130 -in Giddenenem ancillam tuam? :: novi. 1265 nam vostra nutrix primum me -vit. 1324 hic nos -vit modo et hunc sui fratris filium. 1379 metui semper, ne -ret eas aliquis. Rud. 1145 huc opesque spesque vestrūm -endūm condidi. TER. Eun. 767 dic . . . te parvam virginem amisisse, nunc -osse. signa ostende. Haut. 657 sed postquam aspexi, ilico -vi, ad te exilui. 682 -nitast, quantum audio huius verba. 830 eum (*anulum*) haec -vit Myrrina in digito modo me habente[m]. PACVV. trag. 384 in turba Oresti -nita, agnota est soror. LVCIL. frg. 867 quom me hoc tempore . . . -ere non vis. ACC. trag. 284 ergo me Argos referam, nam hic sum gnobilis, ne cui -ar noto. QVADRIG. hist. 55 is ubi Dacium -vit et patria eum recordavit. VARRO Men. 471 vereor, ne me quoque quom domum ab Ilio cossim venero, praeter canem -at nemo. ling. 7, 3 nec mirum, cum non modo Epimenides Cres post annos L experrectus a multis non -atur, sed etiam Teucer Livii post annos XV ab suis qui sit ignoretur. CIC. inv. 1, 55 qui id, quod aliquo in loco viderunt, alio in loco nisi monstratum est, nequeunt -ere. Brut. 313 quoniam totum me non naevo aliquo aut crepundiis, sed corpore omni videris velle -ere. Att. 12, 22, 1 de Terentia, quod mihi omne onus imponis, non -o tuam in me indulgentiam. LVCR. 2, 349 nec ratione alia proles -ere matrem nec mater posset prolem. VERG. Aen. 6, 340 hunc ubi vix multa maestum -vit in umbra. 12, 903 sed neque currentem se nec -it euntem tollentemve manu saxumque immane moventem. OV. epist. 5, 63 hinc ego vela tuae -vi prima carinae. met. 2, 501 -enti similis fuit. 4, 147 quae postquam vestemque suam -vit (*sc. Thisbe*). 4, 291 cuius erat facies, in qua materque paterque -i possent. 4, 596 inque sinus caros, veluti -ret, ibat. 5, 636 sed enim -it amatas amnis aquas. 7, 843 vox est ubi -nita fidae coniugis. fast. 2, 185 *Callisto* tamquam -ret, astitit amens et gemuit (*cum obveniret filio*). trist. 4, 4, 79 cum vice sermonum fratrem -vit et illi pro nece complexus Iphigenia dedit. EPIST. Sapph. 129 oscula -o, quae tu committere lingua aptaque consueras accipere. 147 -vi pressas noti mihi caespitis herbas. LIV. 1, 26, 2 -nitoque super umeros fratris paludamento sponsi, quod ipsa confecerat. 1, 37, 2 quorum fluitantia arma ad urbem -nita in Tiberi prius paene, quam nuntiare posset. 1, 39, 5 cum inter reliquas captivas -nita esset. 3, 10, 1 auget gloriam adveniens exposita omni in campo Martio praeda, ut suum quisque per triduum -nitum abduceret. 4, 29, 4 praedae pars, sua -entibus Latinis atque Hernicis reddita. MANIL. 1, 516 omnia mortali mutantur lege creata, nec se -unt terrae vertentibus annis. FRONTO p. 87, 7 N. si formam non -es hominis . . . memento a me tibi Aridelum commendatum. APVL. met. 7, 25 occurrunt nobis fortuito statimque me -nitum capistro prehensum attrahere gestiunt. ARGVM. Plaut. Rud. 6 -itur *filia.* VVLG. I reg. 26, 17 -vit autem Saul vocem David. *nota sine obiecto*: TER. Eun. 893 in -endo tute ipse hic aderis, Chaerea. *speciatim de rebus hominibusve deformatis vel in alium statum conversis*: PLAVT. Bacch. 963 Vlixem ut praedicant -nitum ab Helena esse proditum Hecubae. TER. Eun. 847 ita miserrimus fui fugitando, ne quis me -ret. CIC. de orat. 2, 177 tractatio autem varia esse debet, ne aut -at artem qui audiat aut *eqs.* Att. 9, 11, 1 qui (*viator*) se diceret eum in Appia, cum is paulum lecticam aperuisset, -osse. epist. 10, 30, 3 ita nescio quo fato sum servatus, quod sum cito a nostris -nitus. BELL. Hisp. 12, 2 cum venirent *milites, qui dixerunt se servos esse*, -niti sunt a militibus. SALL. Catil. 61, 8 volventes hostilia cadavera amicum alii, pars hospitem aut cognatum reperiebant, fuere item, qui inimicos suos -rent. hist. frg. 3, 85 Perpernam (*sc. qui se absconderat*) forte -it mulio redemptoris. NEP. Epam. 9, 1 hic extremo tempore imperator apud Mantineam cum acie instructa audacius instaret hostes, -nitus a Lacedaemoniis. OV. epist. 6, 123 si quaeris, cui sint similes, -eris illis (*sc. infantibus pater*). met. 3, 230 Actaeon ego sum, dominum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ite vestrum. 4,137 sed postquam remorata suos -vit amores. 7,723 Palladias ineo non -endus Athenas ingrediorque domum. 9,263 nec -enda remansit Herculis effigies. 10,461 quoque suo propior sceleri est, magis horret et ausi paenitet et vellet non -nita posse reverti. 15,539 addidit aetatem nec -enda reliquit ora mihi. LIV. 7, 40,4 -nito ei extemplo ... silentium datum. 36,34,5 confestim a primis stationibus -nitus est, vulgatumque per omnes ordines Quinctium esse. FEST. p. 325 Italici auctore Aenea velant capita, quod is, cum rem divinam faceret ... ne ab Vlixe -nitus interrumperet, caput adoperuit atque ita conspectum hostis evitavit. VAL. MAX. 4,7,7 verum -nitus a Furio.

3 *rem novam vel antea ignotam intellegere ac discere*: **a** *animantia eorumque qualitates*: *α generatim*: PLAVT. Amph. 1075 ibi et -am (*sc. eum*), quisquis est. TER. Eun. 127 te interea loci -vi. 933 quo modo adulescentulus meretricum ingenia et mores posset noscere, mature ut cum -orit, perpetuo oderit. 1066 vestrum tam superbum (*i. superbiam*). Hec. 162 postquam et ipse se et illam et hanc quae domi erat -vit satis (*cf.* DON. *ad l.*). Phorm. 265 unum -oris (cum noris *Bemb.*, cognoris *rell. codd. et Donatus*), omnes noris. RHET. Her. 3,6,12 aut si erunt ignoti, ut talem virum velint -ere petemus. CIC. S. Rosc. 145 cuius ante praedia possedisti quam ipsum -isti. de orat. 2,90 multos imitatores saepe -vi, qui *eqs.* 3,68 cuius ego etsi multos auditores -vi Athenis, tamen auctores certissimos laudare possum *etc.* Brut. 169 Q. Vettius Vettianus e Marsis, quem ipse -vi. de orat. 1,94 disertos -osse me nonnullos, eloquentem adhuc neminem. epist. 9,21,3 -vimus Cn. Carbonem et eius fratrem scurram. 11,27,2 dilexi te, quo die -vi; 13,23,2 hominem enim summa probitate, humanitate observantiaque -es. 15,15,2 eandem clementiam experta esset Africa, quam -vit Asia. Q. CIC. pet. 31 tu et nosti et facile -es, sine quo amicitia esse non potest. *ibid.* perquiras et investiges homines ..., eos -as. 33 primum -scito equites. CAES. Gall. 7, 40,6 his *ducibus* -nitis et Litavicci fraude perspecta. HIRT. Gall. 8,15,2 quorum pertinacia -nita. BELL. Alex. 71,2 Caesar -nita calliditate hominis. BELL. Afr. 72,4 quo et miles noster speciemque et virtutem bestiae -ret et cui parti corporis eius telum facile adigi posset. 72,5 nam et milites bestias manibus pertractabant eorumque tarditatem -bant. SALL. Catil. 32,2 quorum -verat promptam audaciam. Iug. 7,4 ubi naturam P. Scipionis ... et morem hostium -vit. NEP. Alc. 5,1 cum acerrimi viri praestantem prudentiam in omnibus rebus -rent. Att. 10,3 quem puerum in ludo -orat. OV. met. 7,475 turba ruit tantaeque virum -ere famae expetit. 10,472 cum tandem Cinyras avidus -ere amantem, ... vidit et scelus et natam. LIV. 5,35,5 sed melius visum bellum ipsum amoveri, si posset et Gallos, novam gentem, pace potius -i quam armis. SEN. contr. 1,7,8 uxorem, quam in arce -verat. VAL. MAX. 5,5 pr. cara est uxor, dulces liberi, iucundi amici, accepti affines, sed postea -nitis nulla benevolentia accedere debet, quae priorem exhauriat. SEN. nat. 7,30,5 quam multa animalia hoc primum -vimus saeculo. FRONTO p. 169,10 N. propinquos et amicos meos, quorum fidem et integritatem -veram, domo accivi. APVL. apol. 95 multos in vita mea Romani nominis disertos viros sedulo -vi, sed sum aeque neminem admiratus. CARM. epigr. 72 ⟨qui bene -o⟩runt vitam laudarunt meam. TERT. adv. Prax. 13 p. 249,5 at ubi venit Christus et -nitus est a nobis. HIER. epist. 22,28,4 quidam in hoc omne studium vitamque posuerunt, ut matronarum nomina domos moresque -ant. *ibid.* quo facilius magistro -nito discipulos recognoscas. 54,8,2 *quosdam* postquam eos videris, statim intellegas peccatores, alios autem qui callide occultant vitia sua, ex sequenti conversatione -imus. NICET. fid. 1 o homo, nondum te ipsum -ens audes divina metiri. EPIST. pontif. 329 (Zosim.) Migne 20 p. 651^{A} Lazarum ... in transitu -nitum. *nota* deum (*vel* Christum) -ere: TERT. adv. Prax. 31 p. 288,23 ut coram iam deus in suis propriis nominibus et personis -retur. adv. Marc. 1,11 p. 305,6 dic mihi, Marcion, voluit deus tuus -i se quocumque in tempore an non? *eqs.* 3,23 p. 417,23 ex quo scilicet Israhel dominum non -vit et populus eum non intellexit, sed dereliquit. ITALA num. 12,6 (Aug. gen. ad litt. 12,27 p. 421,19) in visione illi (*prophetae*) dominus -ar (γνωσθήσομαι, VVLG. apparebo ei). Os. 2,20 (Hil. myst. p. 22,26) sponsabo te mihi in iustitia et fide et -es dominum (ἐπιγνώσῃ, VVLG. scies). Ioh. 16,3 (Cypr. fort. 11) sed hoc facient, quoniam non -verunt patrem neque me (ἔγνωσαν, VVLG. noverunt). I Cor. 2,8 (Hier. epist. 57,9,5. VVLG.) si enim -vissent (ἔγνωσαν), numquam dominum maiestatis (VVLG. gloriae) crucifixissent. I Ioh. 4,6 (Lucif. non parc. 24) qui -it deum, audit nos (ὁ γινώσκων, VVLG. novit). COMM. instr. 1,25 quamdiu, stulte homo, Christum -ere non vis? apol. 194 ut nostra posteritas dominum -ret unum. HIL. myst. p. 27,1 namque dum creatio orbis refertur, deus -itur in creando. in Matth. 11,12 cum qui filium -ret, patrem quoque -urus esset in filio, quia omnia ei a patre sint tradita. AVG. civ. 4,15 quod profecto haberetur, si non lapis in Capitolio, sed verus rex regum et dominus dominantium -retur atque coleretur. 8,10 *bis.* 8,23. 10,3. 28 dei sapientiam. 10,29 dei gratiam. 11,2 de -endo deo. 22,2 *saepius.* NICET. symb. 4 deum ex virtutibus et professionibus iam -vi.

β speciatim de amore viri et mulieris, saepe i. q. concubitum facere, coire (*cf.* HIER. *p. 1504, 16* AVG. *p. 1504, 28*): TVRPIL. com. 42 mulier meretrix, quae me quaesti causa -vit sui. OV. epist. 6,133 turpiter illa virum -vit adultera virgo. COLVM. 6,37,9 nisi prius ea *femina* marem -vit, assilientem admissarium calcibus proturbat. TAC. hist. 4,44 Octavius Pontiam Postumiam stupro -nitam et nuptias suas abnuentem interfecerat. PAPIN. dig. 34,9,14 mulierem, quae stupro -nita in contubernio militis fuit. ITALA (Aug. quaest. hept. 3,75) *et* VVLG. gen. 4,1 -vit (ἔγνω) uxorem suam. HERM. Pal. mand. 4,4,1 si alter post mortem alterius nuptias -verit, quaero, si cum hoc fecerit, peccat aut non. PS. ORIG. tract. 3 p. 23,16 cum ... ancillam suam -visset et ex ea filium ... suscepisset. HIL. in Matth. 1,3 -itur itaque post partum id est transit in coniugis nomen. -itur enim, non admiscetur *Maria.* DICT. 6,2 Clytemestra per Aegisthum adulterio sibi -nitum Agamemnonem insidiis capit. SERV. Aen. 11,269 Cyllarabus Aegialiam, Diomedis uxorem, -vit adulterio. AMBR. inst. virg. 5,36 mulier ... -nita viro non erat. HEGES. 1,22,1 *Antipater* -vit uxorem ... atque ex ea suscepit liberos IV. HIER. virg. Mar. 6 -bat: ad coitum esse referendum. nullo dubitante quin ad scientiam saepe referatur. VVLG. gen. 4,1 *v. supra l. 7.* 4,17. 25. 19,5 educ illos *viros* huc, ut -amus eos. 19,8 habeo duas filias, quae necdum -verunt virum. 38,26 attamen ultra non -vit eam. num. 31,35 animae hominum sexus feminei quae non -verant viros. iud. 21,11 I reg. 1,19 III reg. 1,4. Iudith 16,26. Matth. 1,25 non -bat (ἐγίνωσκεν) eam donec peperit filium suum primogenitum. Luc. 1,34 quomodo fiet istud quoniam virum non -o (ἄνδρα οὐ γινώσκω)? RVFIN. hist. mon. 16 p. 437^{C} *filiorum* causa solummodo -nita est mihi uxor, nec praeter eam alia nec ipsa ultra iam -nita. AVG. loc. hept. 4,106 p. 598,6 mulieres dici etiam, quae non -verunt concubitum viri, id est virgines. quaest. hept. 3,75 quid ait hoc loco (*sc. lev. 20,14*) 'viderit' nisi concumbendo -verit? sicut in lege dicitur '-vit uxorem suam' (*v. supra l. 7*) pro eo, quod est, mixtus est ei. conf. 4,2,2 habebam unam non eo quod legitimum vocatur coniugio -nitam. OROS. hist. 1,4,7 filio ... inceste -nito. 3,23,29 per Cassandrum, quem flagitiose -nitum ad summum fastigium ... provexerat. 5,10,6 sororem suam stupro -nitam. PRAEDEST. 1,31 p. 597^{C} nuptias aversantur *Adamiani*, quia nec priusquam dimissus esset de paradiso, -vit uxorem *Adam.* CORP. XIII 2035 coniunx, quae cum eo vixit annis XXIIII quaeque eum -vit cumesset annorum ⟨...⟩. *γ de studiis discipulorum v. p. 1506, 17 sqq.*

b *loca, tempus sim.*: ENN. ann. 17,16 Lunai portum, est operae, -ite cives (PERS. 6,9). CAES. Gall. 4,20,2 si modo insulam adisset, genus hominum perspexisset, loca portus aditus -visset. PROP. 1,6,13 an mihi sit tanti doctas -ere Athenas. 1,12,13 nunc primum longas solus -ere noctes cogor. LYGD. 23 Elysios olim liceat -ere campos Lethaeamque ratem Cimmeriosque lacus. OV. met. 14,112 Elysiasque domos et regna novissima mundi me duce -es. PS. QVINT. decl. 12,7 omnes maris circumvectus oras litora portusque -is.

c *res incorporeas* (*qualitates animantium v. 1503, 12 sqq.*): *α latiore sensu i. q. certiorem fieri de re, notam eam habere: generatim*: [PLAVT.] Cas. 16 (*in prologo aetatis posterioris*) iuniorum qui sunt non norunt *Plautinas fabulas*, scio; verum ut -ant, dabimus operam sedulo (*cf.* TER. Hec. prol. 3 *fabula* cum datast nova novom intervenit vitium et calamitas, ut neque spectari neque -i potuerit. 8 alias *fabulas* -ostis eius [*sc. Terenti*], quaeso hanc noscite. Hec. 20 ubi sunt -nitae, placitae sunt). TER. Andr. prol. 24 adeste aequo animo et rem -ite, ut pernoscatis. Eun. 309 in ea re utilitatem ego faciam ut -as meam. 933 (*v. p. 1503, 15*). Haut. 1059 haec dum incipias, gravia sunt, dumque ignores, ubi -oris facilia. CATO agr. 97,1 nunc uti -as naturam earum (*sc. brassicarum*), prima est levis *eqs.* LVCIL. 649 rem -as simul et dictis animum attendas postulo. POMPON. Atell. 167 pol magis curabo, ubi -orint omnes una assentiant. VARRO rust. 1,4,1 *scientiae* principia sunt eadem, quae mundi esse Ennius scribit, a qua terra, anima et sol. haec enim -enda, priusquam iacias semina, quod initium fructuum oritur. RHET. Her. 1,1,1 te non sine causa velle -ere rhetoricam intellegebamus. CIC. inv. 2,159 omnibus eius (*sc. animi*) partibus -nitis. de orat. 1,20 res sit ab oratore percepta et -nita (1,50. 108. 143. 159. 204 ad studium -endae percipiendaeque virtutis. 1,222 nihil certum sciri, nihil plane -i et percipi possit. 2,11 nihil ... videtur ... esse praeteritum, quod quisquam summis ingeniis, acerrimis studiis, optima doctrina, maximo usu -i ac percipi potuisse arbitraretur. VITR. 1,1,13 quod earum ratiocinationes -ere et percipere vix cadit in potestatem. QVINT. inst. 8,2,24 quae non satis percepisse eos qui -unt, putamus). CIC. de orat. 1,205 vias earum rerum rationemque cupimus -ere. 2,9 sed edo haec iis enda, qui eos ... audierunt. 2,291 eos locos, quibus animi iudicum conciliantur, et illos, quibus permoventur, vidi atque -vi, tum constituo. Brut. 89 quae quidem vis *oratoris* tum maxime -nita est. 269 sed bene iuris publici leges atque instituta -verat. part. 20,68 -nita igitur omni distributione. Att. 1,12,2 totum investiga, -e, perspice. 5,20,1 quae -e ἐν ἐπιτομῇ. 8,4,1 cuius ego cum satis -ossem mores. 16,6,4 nunc neglegentiam meam -e. epist. 1,1,4 nostram fidem omnes, amorem tui absentis praesentes tui -ent. 1,7,2 re perspecta et -nita (1,9,12 humanitas eius ac liberalitas brevi tempore et litteris et officiis perspecta nobis et -nita [*antea:* non ignoras]. 15,14,1 animus ipsius erga te mihi perspectus et -nitus). QVINT. inst. 12,11,16 -ere et praecepta vivendi perdiscere et in foro nos experiri po-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuimus. PLIN. epist. 2, 17, 1 cum -veris gratiam villae, opportunitatem loci, litoris spatium. APVL. met. 9, 5 -imus lepidam de adulterio cuiusdam pauperis fabulam, quam vos etiam -atis volo. *speciatim i. q. certiorem fieri de aliqua re gesta*: TER. Andr. 50 grati vitam et consilium meum -es *eqs.* CATO agr. 2, 5 ubi ea -nita aequo animo sint (*sc. quae excusandi gratia dicit vilicus*). VARRO ling. 6, 51 narratio per quam -imus rem gestam. CIC. Att. 4, 16, 7 -e cetera. 5, 20, 8 redeo ad urbana, quae ego diu ignorans ex tuis iucundissimis litteris ... denique -vi. 7, 20, 2 ego siquid hic hodie novi -oro, scies. 15, 9, 2 sed plura cum ista -oro. ad Q. fr. 1, 1, 13 denique haec opinio sit, non modo iis, qui aliquid acceperint, sed iis etiam, qui dederint, te inimicum, si id -veris futurum. 1, 2, 15 nunc ea -e, quae maxime exoptas. 2, 11, 2 -e nunc idus. 3, 3, 2 nunc -e ea, quae sunt in re publica. ad Brut. 1, 10, 1 ne famam quidem, quae declararet, te -nita senatus auctoritate in Italiam adducere exercitum. epist. 3, 10, 11 nunc ea, quae a me profecta quaeque instituta sunt (*sic codd. G R*, sint *cod. M*) -e. CAES. Gall. 4, 21, 5 consilio eius -nito et per mercatores perlato ad Britannos ... legati veniunt (4, 24, 1 barbari consilio Romanorum -nito ... prohibebant. 4, 31, 1 Caesar, etsi nondum eorum consilia -verat. 5, 7, 3 dabat operam ut ... omnia eius consilia -ret. 5, 18, 1. 5, 48, 4 ne ... ab hostibus consilia -antur. 6, 7, 4 hostium -nito consilio. 7, 4, 2. 7, 39, 3. SALL. Catil. 41, 5 Cicero per Sangam consilio -nito. *adde l. 5*). CAES. Gall. 5, 47, 4 Labienus interitu Sabini et caede cohortium -nita (BELL. Afr. 93 TAC. ann. 12, 54). civ. 3, 81, 1 Metropolitae ... casu civitatis Gomphensis -nito ex captivis (VERG. Aen. 2, 10 sed si tantus amor casus -ere nostros et breviter Troiae supremum audire laborem. 3, 299 casus -ere tantos). BELL. Afr. 61, 1 -nito legionis X et XI ex Sicilia adventu (BELL. Hisp. 3, 2 SALL. Iug. 101, 6 NEP. Timoth. 3, 3). 67, 3 Scipio interim -nito Caesaris discessu. FEST. p. 297 -nita morte sponsi (TAC. ann. 12, 40). CVRT. 7, 7, 24 Erigyius arcana mea et secreta te prodente -vit. 9, 1, 18 -nito urbis excidio. 10, 1, 45 qua -nita clade. TAC. Agr. 16 -nito provinciae motu. hist. 3, 15 -nita Caecinae proditione. 4, 24 -nito castrorum obsidio. ann. 4, 26. 6, 2 -nitis Liviae flagitiis. 6, 32 -nitis insidiis (11, 9 -nitis popularium insidiis). 14, 37 -nitis ... prosperis rebus. 15, 1. 56 -nito Natalis iudicio. PLIN. epist. 4, 12, 1 si -veris eius recens factum. SVET. Dom. 11 neque enim ab re fuerit ipsa *verba* -ere. APVL. met. 9, 30 cuncta quae in perniciem pistoris mei gesta sunt -vi. 9, 31 quae nullo quidem domus infortunium nuntiante cuncta -orat. 11, 23 dicerem, si dicere liceret, -res, si liceret audire. ARGVM. Plaut. Truc. 9 pater -it omnia. CORP. III 14406 quibus memoriam vir laudabilis ut -retur iussit eis memoriam fieri. VI 10969 nec nostra velis -ere fata.

β strictiore sensu i. q. sagaciter aliquid explorare, penitus intellegere, studere rei: *αα generatim*: CAECIL. com. 235 cur illecebris -nitis non ... refugisti? TER. Eun. 291 rem -es, iram expedies, rursum in gratiam restitues. 373 extemplo eius morbum -vi miser. VARRO Men. 174 vitae cursum ut -ere possem. rust. 1, 5, 30 ex quibus foliis -i possint anni tempora. RHET. Her. 1, 11, 18 utrumque igitur facere poterimus, si constitutionem causae -verimus. 3, 6, 11 quod utile putemus esse ab omnibus unicam malitiam atque nequitiam -i. 3, 6, 12 contraria vituperatio: quoniam norint, pauca de nequitia eius dicturos; quod si ignorent, petemus ut -ant, uti malitiam vitare possint. 3, 24, 40 quod poteris existimare utilitate -nita. CIC. inv. 1, 57 ratiocinatio est oratio ex ipsa re probabile aliquid eliciens, quod expositum et per se -nitum sua se vi et ratione confirmet. 2, 110 qui diligenter omnium causarum vim et naturam -verit, genere et prima conformatione eas intelleget dissidere. de orat. 1, 147 est enim *artificium* etiamsi minus necessarium ad bene dicendum, tamen ad -endum non illiberale. 3, 21 ubi enim perspecta vis est rationis eius, qua causae rerum atque exitus -untur. 3, 111 quae non aut ad -endi aut ad agendi vim rationemque referatur. 3, 123 sed cum fontes viderimus, quos nisi qui celeriter -orit, nunquam -et omnino. ad Q. fr. 1, 1, 32 facilem se in rebus -endis ... praebere. LVCR. 3, 1072 naturam primum studeat -ere rerum. SALL. Iug. 5, 3 pauca supra repetam, quo ad -endum omnia illustria magis magisque in aperto sint. LIV. 3, 69, 6 tempus non esse causas -endi ... -endis causis ... bello perfecto se daturos tempus. 4, 15, 2 se ad causam -endam consedisse, qua -nita habiturum fuisse Maelium similem causae fortunam. COLVM. 1 praef. 21. QVINT. inst. 8 pr. 28 qui rationem loquendi primum -verit. ITALA gen. 3, 22 (Aug. gen. ad litt. 11, 1 p. 334, 12) tamquam unus ex nobis in -endo bonum et malum (τοῦ γινώσκειν, VVLG. sciens bonum et malum). TERT. anim. 28 -e qui nescis et crede nobiscum. *ββ speciatim: i. q. legendo vel studiis litterarum aliquam rem sibi notam reddere*: CIC. de orat. 2, 362 nec enim te ista attigisse arbitrabar, quae diligentissime -osse te et undique collegisse usuque doctum partim correxisse video partim *eqs.* Brut. 98 ius civile (156 cum ex eo ius nostrum pontificum, qua ex parte cum iure civili coniunctum esset, vellem -ere. 214 non publicum ius, non privatum et civile -verat. PLIN. epist. 5, 9, 6 initurus magistratum iura -vit, senatus consulta legit). Att. 14, 19, 4 Servii orationem -o, in qua plus timoris video quam consilii. ad Q. fr. 1, 2, 4 qua de re et de hoc genere toto, ... pauca -e. SALL. Iug. 73, 3 litteris quae de Metello ac Mario missae erant, -nitis. NEP. Lys. 4, 3 testimonii loco librum a Pharnabazo datum tradidit *Lysander*. hunc summoto Lysandro cum ephori -ossent, ipsi legendum dederunt. Dat. 5, 5 talibus ille litteris -nitis. EPIST. Sapph. 2 protinus est oculis -nita nostra tuis *littera*. OV. ars 2, 500 est ubi diversum fama celebrata per orbem littera, -i quae sibi quemque iubet. COLVM. 1 praef. 21 universam disciplinam ruris. PLIN. epist. 2, 3, 7 *Isaeum* tu nisi -ere concupiscis, saxeus ferreusque es. SVET. gramm. 24 hos *libellos* cum diligentius repeteret atque alios deinceps -ere cuperet. ITALA act. 1, 7 (Cypr. testim. 3, 89) nemo potest -ere tempus aut tempora (γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, VVLG. nosse). AVG. civ. 4, 1 quos auctores eorum ad -endam praeteritorum temporum historiam memoriae mandaverunt. 16, 27 vetere et novo *testamento*, quod licet cuique legendo -ere. VEREC. in cant. 2, 14 si enim textus litterae solummodo -atur. TAB. devot. Trag. (Corp. III p. 961) 11 ubiconque nomen d(omi)ni audiveris vel sc⟨ri⟩p⟨tu⟩ra(m) -veris. CORP. XII 631 a capite per litteras deorsum legendo -is *nomen sepultae*. III 8153 ut tamen et lector nomen -ere possit. *inde de hominibus, i. q. aliquo magistro uti*: CIC. orat. 105 et hunc tu oratorem ..., cum esses Athenis, totum diligentissime -isti. de orat. 3, 125 ornatissimos scriptores oratoresque ad -endum imitandumque delegerit. epist. 13, 1, 2 Philonem. SEN. contr. 1 praef. 20 quotiens me invitaverit memoria, libentissime faciam, ut illum totum et vos -atis et ego recognoscam. TAC. dial. 30 nec in auctoribus -endis nec in evolvenda antiquitate ... satis operae insumitur. 34 quamquam unum sequerentur, tamen omnes eiusdem aetatis patronos in plurimis et causis et iudiciis -bant. APVL. apol. 95 multos in vita mea Romani nominis disertos viros sedulo -vi, sed sum aeque neminem admiratus. *aliquid occultum patefacere, intellegere, perscrutari*: LIV. 6, 6, 12 sed eam celeriter -nitam fraudem oppressamque magna caede hostium. PAVL. FEST. p. 96 groma appellatur genus machinulae cuiusdam, quo regiones agri cuiusque -i possunt, quod genus Graeci γνώμονα dicunt. SEN. contr. exc. 10, 5 medici ut vim ignotam morbi -rent. GERM. 12 nunc vacat audaces in caelum tollere vultus sideraque et mundi varios -ere motus (*cf.* QVINT. inst. 12, 11, 10 siderum cursus numerosque -ere). SEN. nat. 1 praef. 16 quanti aestimas ista -ere et rebus terminos ponere. epist. 78, 25 desinemus autem, si fines bonorum et malorum -verimus. CVRT. 9, 7, 7 cuius dolo -nito. PLIN. nat. 9, 22 quod -nitum praecisa cauda in experimentum. VAL. FL. 1, 168 o quantum terrae, quantum -ere caeli permissum est. QVINT. inst. 10, 2, 4 si homines nihil nisi quod iam -vissent, faciendum sibi aut cogitandum putassent? 4, 1, 79 principiis enim -nitis multo facilius extrema intellegetis. VEG. mil. 4, 43 portusque -ere. HIER. epist. 36, 15 Paulus ex parte -it et ex parte prophetat (*cf.* VVLG. I Cor. 13, 9).

γ technice i. q. discernere in iudicio: CATO or. frg. 55 ⟨n⟩ihil⟨o⟩minus voluit semper ... ⟨de stiricidio in⟩ re praesenti -e⟨re atque statu⟩ere. SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 2 Q. M. Minucieis, Q. f. Rufeis de controvorsieis inter Genuateis et Veiturios in re praesente -verunt (BELL. Alex. 65, 4 de controversiis veteribus -it ac statuit. 68, 1 de controversiis tetrarcharum postea se -urum esse dixit. 78, 1 -it et statuit. PAVL. FEST. p. 84). VARRO frg. Non. p. 529, 16 fetialesque viginti, qui de his rebus -rent, iudicarent, statuerent, constituerunt. RHET. Her. 3, 21, 35 considerandum est, ut -ita causa, quas vitemus et quas sequamur imagines, scire possimus. 4, 43, 54 quo facilius res -i possit. CIC. Verr. 2, 130 quibus de sartis tectis -nitum et iudicatum non esset, uti C. Verres P. Caelius praetores -rent et iudicarent. 3, 20 ut eam causam ... isto -ente obtineret. 3, 26 Verres -bat; Verres iudicabat. 3, 33 si qui perperam iudicasset, se -urum; cum -visset animadversurum. de orat. 2, 100 nihil est negotii eiusmodi causam -ere. orat. 143 in -endis componendisque causis (Brut. 246 in causis -endis componendisque diligens). top. 66 argumentorum -nitis locis. Brut. 85 ut de ea re -rent et statuerent consules. Att. 16, 16, 8 de Caesaris actis -rent, statuerent, iudicarent (16, 16, 11 cum consules oporteret ex senatus consulto de actis Caesaris -ere). epist. 13, 11, 1 ad ea visenda ... totamque rem et -endam et administrandam legatos equites Romanos misimus. CAES. Gall. 1, 19, 5 hortatur, ut ... vel ipse de eo causa -nita statuat vel civitatem statuere iubeat. 4, 11, 5 quam frequentissimi convenirent, ut de eorum postulatis -ret. 6, 9, 8 -nita Caesar causa repperit ab Suebis auxilia missa esse. 7, 42, 1 Haedui ... nullum sibi ad -endum spatium relinquunt. civ. 1, 87, 3 Caesar ut -ret postulatum est. HIRT. Gall. 8, 8, 1 quae Caesar consentientibus pluribus cum -visset. SALL. Catil. 42, 3 ex eo numero complures Q. Metellus Celer praetor ex senatus consulto causa -nita in vincula coniecerat. NEP. Milt. 7, 6 causa -nita capitis absolutus pecunia multatus est. LIV. 26, 38, 8 Hannibal cum pro tribunatu quaedam ageret mox de Blattio -urus. 26, 48, 8 -nita causa testibusque auditis. 26, 48, 9 recuperatores considere et causam -ere iussit. 29, 19, 2 -nita causa tribunos in vincla coniecerit. 29, 21, 8 ibi se cum consilio -urum. 29, 21, 11 et praetori et consilio haud mediocre onus demptum erat de Scipione -endi. 34, 56, 9 causas. 34, 56, 11 causas militares. 38, 39, 7 civitatium autem -nitis causis decem legati aliam aliarum fecerunt condicionem. 39, 3, 3 reiectique ad consulem Aemilium, cui ut -ret statueretque senatus permiserat. 40, 20, 1 qui de controversiis eorum -rent statuerentque. 42, 23, 2. 42, 32, 8. 43, 14, 9. 45, 13, 11 senatus, qui de

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

finibus -rent statuerentque, quinque viros misit. 45, 20, 10 ut prius -rent causam quam condemnarent. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 28 uti, si qui a contione afuissent aut non sat⟨is intellexissent⟩ -rent, quid quemque eorum quoque d⟨ie facere oporteret⟩. VAL. MAX. 3, 7, 6 nec ulla de re nisi eo in consilium adhibito -vit. 7, 7, 4 si ipsa Aequitas hac de re -ret. EDICT. imp. Claud. de Anaun. (CORP. V 5050) 19 summa cura inquisierit et -verit. SEN. clem. 1, 15, 3 -urus de filio Tarius advocavit in consilium Caesarem Augustum. apocol. 10 antequam de causa -res. CVRT. 10, 1, 7. SENT. procos. Sard. (Corp. X 7852) 4 proco(n)s(ul) caussa -nita pronuntiavit. LEX Malac. (Corp. II 1964) 62 quo causam -ant actionemque suam ordinent. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 35 causa -nita. 39. EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 24 causa -nita. QVINT. inst. 4, 1, 34. 4, 2, 7 ex propositione iudex crimen omne -it. 4, 2, 8. 21. 4, 4, 3. 9. 5, 8, 6. 7, 4, 35 solet quaeri, an alia de re quam de calculis -i oporteat. decl. 260 p. 62, 13 an lege, qua -scitis, obligatus sit, qui accusatur. 319 p. 252, 19 non possunt uno iudicio -i. p. 252, 27 de utro prius -i oportet? 337 p. 326, 1 sed de eo -itur, turpes sint causae an ex iniuria ... fortunae proficiscantur. p. 326, 28 senatui non de hoc -endum est. FRONTIN. aq. 127 deque ea re iudicarent -rentque curatores aquarum. 129 causa -nita. TAC. hist. 4, 42 -ret senatus. 4, 45 -nita causa. ann. 4, 15 ita reus -nito negotio damnatur. 13, 32 *maritus* de capite famaque coniugis -vit et insontem pronuntiavit. dial. 19 iudices, qui vi et potestate, non iure aut legibus -unt. 41 clementia -entis. PLIN. epist. 1, 10, 10 agere negotium publicum, -ere, iudicare, promere et exercere iustitiam. 3, 9, 19 iustitia -entium severitasque. 10, 81, 2 postulavitque ut -rem pro tribunali. 10, 81, 3. SVET. Aug. 33 duas tabellas, damnatoriam et absolutoriam, simul -entibus dedit. 55. 95 cum ... pro tribunali de privilegio sacerdotum Atticae Cereris -ret. Tib. 8 Augusto -ente defendit. 33 magistratibus pro tribunali -entibus. Cal. 38 -bat autem de talibus causis. Claud. 15 in -endo autem ac decernendo mira varietate animi fuit. 33 *Claudius* -ens quondam in Augusti foro. Nero 15 -endi morem eum tenuit, ut ... ageret. S. C. Iunc. (dig. 40, 5, 28, 4) praetor -at. S. C. Rubr. (dig. 40, 5, 26, 7) causa -nita praetor pronuntiasset. FRONTO p. 227, 11 N. cum te diem cognitioni dare ais et nocte -is, tum sive condemnes, sive absolvas mendax futurus. GRAN. LIC. p. 35 Ephesi causis -nitis principes belli securibus necat. SCAEV. dig. 50, 7, 6 si non constat, legatus sit an non, Romae praetor de hoc -it. GAIVS inst. 1, 93 causa -nita ... causam -it. 4, 83 si -verit et susceperit officium cognitoris. 4, 118. *saepissime apud* ICTOS. GELL. 13, 25, 2 amicum ... pro tribunali -entem. 14, 2, 16. 17. APVL. met. 10, 8 ergo, ut res est, de me -scite. HIL. syn. 6 cum non de incohatis ad -endum, sed de absolutis ad cognitionem sit iudicandum. AMM. 22, 10, 5 quae clementer egit in litibus -endis. 28, 1, 12 ad haec -enda, quae in multorum pericula struebantur. DIDASC. apost. 66, 16 et neque pauperum despiciant neque divitis personam accipiant, sed -ant eos qui tribulantur (ἐπιγνώσονται τὸν θλιβόμενον). RVFIN. hist. mon. 4, 9, 2 etenim multo aequius est, si quis volet accusare te -ere de obiectis (τοῦτο σε διαγινώσκειν). AVG. c. Cresc. 3, 71, 82 *imperatorem Constantinum* inter partes -visse (adv. Don. 33, 56). PASS. Rogat. 1 publico ... -rent stipendio munerandos. EPIST. procos. ad Amphiss. (Corp. III 568) 4 inter Lamienses et Hypataeos -nita causa. CORP. XIV 3902 electus ad -endas vice Caesaris cognitiones. PAPIN. dig. 22, 3, 26 divus Commodus, cum super eo negotio -ret, non admisit compensationem. VLP. dig. 24, 1, 7, 5 qui super ea re -urus erit. 25, 3, 5, 8 summatim iudices oportet super ea re -ere. 46, 5, 1, 9 praetor debet super ea re summatim -ere. *nota absolute fere i. q. intellegere, sapientem, prudentem esse*: HIER. epist. 57, 1, 1 quantum iudicis prudentia (providentia *var. lect.*) -visset.

4 *i. q. agnoscere*: NON. p. 276 -ere est agnoscere. SALL. Catil. 47, 3 perlectis litteris cum prius omnes signa sua -vissent. ITALA deut. 16, 19 (Lugd.) non -ent faciem (*sc. iudices iusti.* ἐπιγνώσονται πρόσωπον, VVLG. non accipies personam). 21, 17 (Lugd.) primitivum filium odibilis -et (ἐπιγνώσεται, VVLG. agnoscet). IREN. 3, 12, 12 unde et Marcion et qui ab eo sunt ad intercidendas conversi sunt scripturas quasdam quidem in totum non -entes. QVEROL. p. 27, 2 si omnia -is, tum de futuris disserit. VVLG. exod. 2, 25 respexit dominus filios Israel et -vit eos. prov. 24, 23 -ere personam in iudicio non est bonum. 28, 21 qui -it in iudicio faciem, non benefacit. AVG. c. Cresc. 2, 10, 12 christiana sane in vobis sacramenta -o (*syn.* agnosco). EVGIPP. Sev. 44, 5 de barbarie educti Severini oracula -verunt.

5 *passive i. q. notum fieri; de viris illustribus* (*i. q. graece* γνωρίζεσθαι *sim., sc. de* ἀκμῇ *eorum dictum*): HIER. chron. a. Abr. 1384 Myrtheus (*i. Tyrtaeus*) poeta -itur. 1486 Anacreon lyricus -itur. 2188 *al.* AVG. civ. 18, 37 a Samio Pythagora, qui eo tempore, quo Iudaeorum est soluta captivitas, coepit excellere atque -i. EXC. barb. p. 266, 5 Fr. filosofi autem -bantur temporibus Artaxerxis Sofoclus et Eraclitus et Anaxagorus ... hii omnes -bantur: unde et Africanus sub Artaxerxe rege dinumerat filosofos. p. 276, 20 Fr. temporibus istis Hiesus filius Sirach -batur (ἐγνωρίζετο). CHRON. Alex. chron. I p. 119, 254 Orfeus et Museus -bantur. p. 128, 304 in ipsis autem temporibus Pythagoras et Principesagoras (*i. Anaxagoras*) famosi filosofi -bantur (ἐγνωρίζοντο). CASSIOD. chron. II p. 138, 672 Probus ... grammaticus Romae -itur.

B *c. duobus accusativis*: RHET. Her. 4, 17, 25 quem in amicitia perfidiosum -veris. 4, 40, 52 te avarum in fraterna divisione -vimus. CIC. de orat. 2, 25 Laelium ... -vimus virum bonum et non illitteratum. orat. 89 ut ego ex istis novis Atticis talem -verim neminem. 317 non talis, qualem tu eum ... iam deflorescentem -isti. Brut. 213 quod neminem ex his quidem, qui aliquo in numero fuerunt, -vi in omni genere honestarum artium tam indoctum tam rudem. 223 Cn. Carbonem M. Marium et ex eodem genere complures minime dignos elegantis conventus auribus aptissimos -vi turbulentis contionibus. 238 ut non facile in ullo diligentiorem maioremque -verim. Att. 2, 22, 7 Numerium Numestium ... hominem gravem et prudentem et dignum tua commendatione -vi. 4, 1 -oram enim ... te in consiliis mihi dandis nec fortiorem nec prudentiorem quam me ipsum. 5, 8, 2 quem et amicissimum Miloni perspexeram et talem virum, qualem tu iudicas -oram. 7, 4, 1 quem quidem -vi cum doctum ... tum sane plenum officii. 15, 15, 2 Saran autem praeterquam quod nefarium hominem, -vi praeterea in me contumacem. ad Q. fr. 1, 1, 15 si quem forte tui -osti amantiorem. 1, 4, 5 tu nobis amicissimum Sestium -es. 2, 12, 3 gratum hominem observantemque -es. epist. 1, 7, 2 -vi Hortensium percupidum tui, studiosum Lucullum. 9, 11, 1 firmitatem tamen et constantiam ... eandem -es, quam reliquisti. 10, 10, 2. 10, 20, 3 quae quidem tu ... maiora et graviora -es. 13, 21, 2 hominem pudentem et officiosum -es et dignum. 13, 63, 2 hominem facillimum liberalissimumque -es. 13, 77, 2 ipsumque virum optimum gratissimumque -es. SALL. Catil. 20, 3? *v. p. 1513, 70.* Iug. 46, 4 postquam opportunos sibi -vit *legatos*. PROP. 4, 6, 38 *v. p. 1517, 17.* LIV. 21, 14, 3 quod imperium crudele, ceterum prope necessarium -nitum ipso eventu est. VITR. 10, 11, 2 quae ipse faciundo certa -vi. SEN. contr. exc. 7, 5 quaeri a filio ..., quem percussorem -ret. VAL. MAX. 6, 2, 5 nam quae in alio audacia videretur, in Catone fiducia -itur. SEN. epist. 77, 10 exitum enim amici tui -es non difficilem nec miserum. COLVM. 1, 8, 5 eum, quem assidue sedulum et fortem in operibus administrandis -verit. QVINT. inst. 12, 10, 54 aut eos praestantissimos oratores alia re quam scriptis -imus? TAC. hist. 1, 25 postquam vario sermone callidos audacesque -vit. ann. 2, 79 quosque Germanici memores aut inimicis eius adversos -verat, contrahit. 14, 26. ARGVM. Plaut. Cas. 6 adulescens ducit civem Casinam -nitam. Cist. 10 itaque lege et rite civem -nitam Alcesimarchus, ut erat nactus, possidet. Men. 10 i se -unt fratres postremo invicem (*vix* fratres *pro nom. habendum est*). ITALA (Firm. err. 28, 9) *et* VVLG. Ioh. 17, 3 ut -ant (γινώσκωσιν) te solum verum dominum (deum verum VVLG.) et quem misisti Iesum Christum. FAV. EVL. p. 9, 16 natus quidem ex bis quinis -itur. VEG. mil. 4, 31 populo quem expeditum et promptum ad resistendum vindicandumque -it. MAXIMIN. c. Ambr. 123 si tamen episcopum se -ret. AVG. civ. 19, 14 ut aliquid utile -at et secundum eam cognitionem vitam moresque componat. VEREC. in cant. 1, 8 iram hic executores angelos -amus, qui sunt ultionem ab Aegyptiis consecuti. 1, 18 'manus domini' prophetas apostolos martyresque -e. 2, 14 arietes autem principes gregum ductoresque -e. *adde*: CORP. X 5200 cuius inmensis beneficiis patria -itur cumulata.

C *sequitur* ***enuntiatum***: **1** *accusativus cum infinitivo*: **a** *latiore sensu i. q. percipere, sentire, certiorem fieri*: PLAVT. Men. 429 eadem ignorabitur, ne uxor -at te habere *pallam*, si in via conspexerit. TER. Hec. 155 sed illam spero ubi hoc -verit non posse se mecum esse, abituram denique. 811 -osse anulum illum Myrrinam gnatae suae fuisse. CATO orig. 83 eumque inter mortuos defetigatum vulneribus atque quod sanguen defluxerat, -vere. CIC. epist. 2, 3, 2 illud -es profecto mihi te neque cariorem neque iucundiorem esse quemquam. 10, 6, 3 quae tu in experiendo ea ratione, quae te digna est, vera esse -es. 13, 52 et enim ex multis -o meam commendationem plurimum apud te valere. LVCR. 2, 462 facile ut -ere possis non e perplexis sed acutis esse elementis. CAES. Gall. 1, 22, 4 per exploratores Caesar -vit et montem a suis teneri *eqs.* 2, 5, 4 postquam ... vidit neque iam longe abesse ab iis ... exploratoribus et ab Remis -vit. 2, 10, 5. 3, 14, 4. 5, 2, 3 quo ex portu commodissimum in Britanniam traiectum esse -verat. 5, 5, 2. 5, 8, 3 qua *parte insulae* optimum esse egressum superiore aestate -verat. 5, 52, 2. civ. 1, 41, 3 *saepissime.* FLOR. epit. 1, 33, 4 sed ante a Romanis obsessa est *Hispania*, quam se ipsa -ret (*sc. obsessam esse*). FRONTO p. 237, 9 N. ARGVM. Plaut. Epid. 6 compressae ac militis -it opera senex sibi os sublitum. PS. APVL. Ascl. 6 cetera omnia, quibus se necessarium esse caelesti dispositione -it. *ibid.* se ortum esse -at. **b** *sensu strictiore, i. q. scire, intellegere*: VARRO rust. 2, 4, 1 itaque ut etiam hi propter te sciant, -e meam gentem suillum cognomen non habere. CIC. orat. 183 esse ergo in oratione numerum quendam non est difficile -ere. Att. 8, 3, 5 -vi in iis locis esse Caesarem. ad Q. fr. 1, 2, 5 quem ego et ex suis civibus et ex multis aliis cotidie magis -o nobiliorem esse. 3, 2, 2 -e nunc hominis audaciam et aliquid in re publica perdita delectare. epist. 12, 19, 1 legi tuas litteras, in quibus iucundissimum mihi fuit, quod -vi meas tibi redditas esse. 13, 57, 1 quo magis cotidie ex litteris nuntiisque bellum magnum esse in Syria

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-o. 15, 4, 7 hostem ab Antiochea recessisse, Bibulum Antiocheae esse -vi. LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 interim -vi in Lycia esse classem Dolabellae. CAES. Gall. 2, 5, 4. 2, 10, 5 Divitiacum . . . appropinquare. 3, 14, 4. 4, 19, 1. 5, 1, 2. civ. 2, 17, 3 cum Caesarem ad Massiliam detineri -vit. 2, 18, 6 provinciam enim omnem Caesaris rebus favere -verat. *saepissime.* HIRT. Gall. 8, 14, 1 cum propius accessisse legiones et C. Trebonium legatum -vissent. SALL. Catil. 50, 3 ubi ea parari -vit. VELL. 2, 129, 3 ut ante populus Romanus vicisse se quam bellare -ret. VAL. MAX. 4, 1, 8 opinionem suam populus Romanus a Graccho deceptam -vit. 4, 1, 15 filios suos a Gabinianis militibus Aegypti occisos -vit. IVS IVR. Arit. (Corp. II 172) 7 quos C. Caesari Germanico inimicos esse -vero. CVRT. 3, 1, 10 quem nondum Euphratem superasse -verat. 3, 1, 21 nondum enim Memnonem vita excessisse -verat. 3, 4, 15. 4, 1, 32 *et passim.* TAC. hist. 4, 83 Timotheus quaesitis qui in Pontum meassent, -it urbem illic *esse* Sinopen nec procul templum. ann. 2, 69 Germanicus . . . cuncta, quae . . . iusserat, abolita vel in contrarium versa -it. 5, 10 dixisse *eqs.* 12, 48. 16, 14. 35. SVET. Aug. 12 sed ut -vit Antonium post fugam a M. Lepido receptum. Nero 42 postquam deinde etiam Galbam et Hispanias descivisse -vit. Galba 19. FRONTO p. 81, 18 N. cum te balneo et vino libenter usum -vi. p. 137, 16 quod te meminisse nostri et quaedam nostra desiderasse -vi. 165, 16. 238, 2. AVR. Fronto p. 81, 25 N. doluisse te inguina -o, mi magister. CELS. dig. 1, 18, 17 priusquam -verit successorem advenisse. VLP. dig. 6, 1, 54 si postea -verit rem ad se pertinere. IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 quod animosiorem eius rei emptorem esse . . . -veris. IORD. Get. 47, 245 nam pari tenore, ut de Augustis superius diximus, et in Alaricis provenisse -itur. 5, 44.

2 *nom. c. inf.*: **a** -or *c. inf.*: CIC. epist. 1, 5^a, 1 quam ut primum abs te ipso, deinde a ceteris omnibus quam gratissimus erga te esse -rer. COD. Theod. 13, 5, 7 (Iust. 10, 53 [52], 8 *a. 369*) qui . . . usurpare -itur. HYG. astr. 2, 1 p. 30, 11 Callisto a Diana -nita est non conservasse virginitatem. FVLG. aet. mund. p. 130, 3 domine . . . quo impellente opus durissimum subire -or. MAXIMIN. c. Ambr. 125 idem publicis auribus intimasse -itur. HIER. epist. 121, 8 quae lex quodammodo eam *concupiscentiam* inflammare -itur. AVG. civ. 18, 23 de Sibylla Erythraea, quae inter alias Sibyllas -itur de Christo evidentia multa cecinisse. bapt. 4, 4, 5 illud enim sacramentum . . . Christi esse -itur. un. eccl. 18, 46 in scripturis sanctis ecclesia manifeste -itur incipiens ab Hierusalem *eqs.* GAVDENT. Aug. c. Gaud. 1, 26, 29 mundus hic . . . Christum -itur non amasse. *fort. add. p. 1508, 52.*
b -o *c. inf.*: ITALA Is. 8, 4 (Tert. adv. Marc. 3, 13) priusquam -at (*i. discat*) *puer* vocare patrem et matrem (γνῶναι, VVLG. sciat).

3 *sequitur* quod, quia *sim.*: **a** *affertur causa, ratio*: VARRO rust. 2, 7, 2 aetas -itur et equorum et fere omnium qui ungulas indivisas habent et etiam cornutarum, quod equus triginta mensibus primum dentes medios dicitur amittere. LVCR. 5, 285 id licet hinc -ere possis, quod . . . inferior pars . . . disperit. VITR. 8, 2, 7 ex Mauretania autem caput Nili profluere ex eo maxime -itur, quod ex altera parte montis Atlantis sunt alia capita item profluentia ad occidentem oceanum. 9, 1, 7 id autem ita esse maxime -itur ex Veneris stella, quod ea . . . vesperugo vocitatur. *nota*: CELS. 7, 27 *cancer* -itur, si et per vulnus et per ipsum colem fluit sanies.
b *affertur res cognita* (quod *etc. pro acc. c. inf.*): CATO orig. 83 *v. p. 1508, 59.* ITALA Ezech. 2, 5 (Lucif. non parc. 9) et -ent, quoniam propheta es tu in medio eorum (γνώσονται ὅτι, VVLG. scient quia). I Ioh. 2, 18 (Cypr. epist. 69, 1 Aug. civ. 20, 19) unde -imus, quia (quod Aug.) novissima hora est (sit hora Aug.; ὅθεν γινώσκομεν, VVLG. scimus quia). I Cor. 3, 20 (Cypr. patient. 2) -vit deus cogitationes sapientium, quia sunt stultae (γινώσκει, VVLG. novit cogitationes sapientium, quoniam vanae sunt). Gal. 3, 7 (Tycon. 3 p. 13, 17) -itis ergo, quoniam qui ex fide sunt, hi sunt filii Abrahae? (ὅτι, VVLG. quia). MOD. dig. 22, 3, 15 qui postea -nito, quod filius fratris eorum non fuisset, quaerebant. VLP. dig. 27, 5, 9 sed et si -nito, quod tutor non fuit, abstinuit se. HERM. Pal. vis. 4, 2, 2 -vi . . ., quoniam ecclesia est (ἔγνων . . . ὅτι). SERM. domin. 1 Migne 13 p. 642^C -at, quoniam . . . usurpavit. FILASTR. 98, 3 ut -atur, quod cuncta per ipsum facta sint. AMBR. off. 3, 17, 101 -vit Ieremias, quod affectassent. VVLG. gen. 22, 12 nunc -vi, quod times deum. exod. 18, 11 nunc -vi, quia magnus dominus *eqs.* I reg. 4, 6 et -verunt, quod arca domini venisset in castra. II reg. 5, 12 -vit David, quoniam confirmasset eum dominus regem super Israel. *saepius.* VICT. VIT. 1, 49 -vit deus, quia invitus facturus es hoc. PASS. coron. 3 si scis, quia *Christus* mortuus est, quia surrexit, -nitum tibi non est? *adde p. 1515, 14 sqq.*

4 *seq. interrogatio indirecta*: **a** *i. q. certiorem fieri, percipere*: TER. Andr. 50 rem omnem . . . audies: eo pacto et gnati vitam et consilium meum -es et quid facere in hac re te velim. CATO agr. 97, 1 principium te -ere oportet, quae genera brassicae sint et cuiusmodi naturam habeant. RHET. Her. 1, 9, 14 quae quoniam fieri oportere scimus, quemadmodum faciamus, -endum est. 2, 13, 19. 4, 1, 1 sed facilius nostram rationem intelleges, si prius, quid illi dicant, -veris. 4, 22, 30 quid veniam, qui sim, quem insimulem, cui prosim, quae postulem, brevi -etis. CIC. Verr. 2, 2 minus aliquanto quam mihi opus esset, -retur, quid ego in hac accusatione comparanda . . . elaborassem. 2, 88 hoc quam nihil sit . . . in hac ipsa civitate, -e. 2, 104 qui principio qualis in edicto constituendo fuerit, -scite. 3, 34 quas res gesserit, -scite. 3, 133 quantam pecuniam fecerit, plane adhuc -ere non potuistis; verum tamen . . . quam improbe praedatus esset. 4, 128 -scite, quid ad extremum scribat Metellus. 6, 54 -scite, quanta in scribendo sit gravitas. Brut. 156 ius nostrum pontificum, qua ex parte cum iure civili coniunctum esset, vellem -ere. de orat. 1, 4 ut -as, quae viri . . . senserint de omni ratione dicendi. Att. 3, 10, 1 acta quae essent . . ., -vi ex tuis litteris. 9, 6, 6 quid autem me roget, . . . -e ex ipsius epistula. 11, 8, 1 quantis curis conficiar, etsi profecto vides, tamen -es ex Lepta et Trebatio. 11, 12, 1 qui nondum -ossem, quae de me Quintus scripsisset ad multos. 11, 15, 3 ut -am, ecquid tu ad ea afferas. 16, 16, 2 cum Tirone quid sit locutus, -am ex ipso. ad Q. fr. 1, 2, 2 qui quidem quam frequentes essent et quam graves, adventu suo Statius ipse -vit. 2, 3, 1 nunc -e, post ea quae sint acta. epist. 11, 1, 1 quo in statu simus, -scite. CAES. Gall. 1, 21, 1 qualis esset natura montis . . . qui -rent, misit. 1, 47, 5 quae diceret Ariovistus -rent. 2, 4, 4. 2, 26, 5. 3, 6, 1 *saepissime.* VELL. 2, 112, 5 ante in hostem inciderunt, quam per exploratores, ubi hostis esset, -rent. PLIN. epist. 9, 40, 1 litteras meas, quibus -isti, quemadmodum in Tuscis otium aestatis exigerem. 10, 63 ut posses ex Lycormae et ex regis epistulis pariter -ere, quae fortasse pariter scire deberes. TRAIAN. Plin. epist. 10, 18, 2 quo autem die pervenisses in Bithyniam -vi . . . litteris tuis. 10, 53. SVET. Cal. 9 apud quos quantum praeterea . . . valuerit, maxime -nitum est, cum . . . flexit. AVR. Fronto p. 80, 23 N. nox quid ferat, -emus. FRONTO p. 133, 9 N. et nunc expecto -ere ex tuis litteris, quantum medici isti dies promoverint. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 7 cupiens suus *pater*, quid haberet animi filius, -ere. VLP. dig. 21, 1, 17, 7 intellexit, quid ageretur, aut postea -vit, quid acti esset. PAVL. dig. 21, 2, 56, 6 -ere ubi esset, non potuit. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 568, 19 nisi certus an sit, cum -veris unde sit. HIER. epist. 57, 6, 1. **b** *i. q. intellegere, explorare*: CIC. inv. 1, 2 quo tempore quidam magnus videlicet vir et sapiens -vit, quae materia et quanta ad maximas res opportunitas in animis inesset hominum. 2, 170 vim rei, qualis et quanta sit, -amus. de orat. 1, 87 nisi -osset is . . . quot modis hominum mentes et quibus et quo genere orationis in quamque partem moverentur. 1, 135 nisi illud quod eo quo intendas, ferat deducatque, -oris. epist. 4, 3, 1 tamen et absens -bam, quae esset tua in hoc . . . bello cavendo . . . sententia. CAEL. Cic. epist. 8, 16, 1 sententiamque eius, qualis futura esset parta victoria, -orim. LVCR. 2, 143 nunc quae mobilitas sit reddita materiai corporibus, paucis licet hinc -ere, Memmi. 4, 642 ut quibus id fiat rebus, -ere possis. 5, 184 quove modost unquam vis -nita principiorum, quidque inter sese permutato ordine possent. 5, 1185 nec poterant quibus id fieret, -ere causis. 5, 1282 nunc tibi quo pacto ferri natura reperta sit facilest ipsi per te -ere, Memmi. NEP. Them. 2, 4 id quantae saluti fuerit universae Graeciae, bello -nitum est Persico. BELL. Afr. 72, 4 *v. p. 1503, 34.* VERG. ecl. 4, 27 quae sit poteris -ere virtus. HOR. epist. 2, 1, 229 sed tamen est operae pretium -ere, qualis . . . habeat *eqs.* OV. am. 1, 4, 11 quae tibi sint facienda tamen -e. met. 12, 620 ipse etiam, ut, cuius fuerit, -ere possis. LIV. 40, 15, 13 ego id tantum temporis, quo accusatus sum, ad -endum, quid ageretur habui. MANIL. 3, 276 quot stadiis et quanto tempore surgant sidera, quoque cadant, animo -e sagaci. VITR. 2, 9, 15 ea autem materies quemadmodum sit inventa est causam -ere. CVRT. 4, 6, 18 quia non, quam alte penetrasset telum, lorica obstante -verant. COLVM. 1, 8, 15 per hoc -am cuiusque ingenium, quale quamque sit prudens. ITALA gen. 37, 32 (Ottob., Lugd.) dixerunt: hanc *tunicam* invenimus; -e si tunica filii tui est aut non (ἐπίγνωθι εἰ, VVLG. vide utrum . . . an non). deut. 8, 2 (Cypr. mort. 11) et -etur in corde tuo, si bene custodieris praecepta eius sive non (διαγνωσθῇ, VVLG. ut . . . nota fierent, quae in tuo animo versabantur). COMM. instr. 1, 25 nam -i potest, ubi sit spes vitae ponenda. HYG. fab. 127 p. 111, 16 quem postquam -vit qui esset. AVG. civ. 14, 17.

D *coniungitur*: **1** *cum praepositionibus*: **ex**: ex *aliquo aliquid* -ere: PLAVT. Amph. 860 quidquid est, iam ex Naucrate cognato id -am meo. CATO inc. libr. frg. 1 mundo nomen impositum est ab eo mundo qui supra nos est: forma enim eius est, ut ex his qui intravere, -ere potui, assimilis illi. CIC. div. in Caec. 55 -scite ex me. Verr. 2, 130 ut ex Cn. Fannio et ex Q. Tadio -istis. Att. 12, 28, 1 de Silio nilo plura -vi ex praesente Sicca quam ex litteris eius. 13, 46, 1 -es igitur ex ipso. 13, 46, 3 ex eo -vi cretionem testibus praesentibus. 13, 47^a tu velim e Pollice -as rationes nostras sumptuarias. 15, 14, 1 quod ex te coram antea nihil potuissem -ere. 15, 23 cuius de itinere etiam ex te velim, si quid scies, -ere. 16, 16, 2 *cf. supra l. 12.* epist. 14, 15 quid velimus et quid hoc tempore putemus opus esse, ex Sicca poteris -ere. HIRT. Gall. 8, 7, 1 ex quibus hostium consilia -ret. 8, 36, 2 qua re ex compluribus -nita cum intellegeret. 8, 40, 1 magna autem copia frumenti abundare oppidanos ex perfugis -visset (BELL. Afr. 8, 5 ipse interea ex perfugis et incolis -nitis condicionibus Scipionis. 68, 2 quod postquam Caesar ex perfuga -vit. SALL. Catil. 57, 3 igitur ubi iter eius ex perfugis -vit). BELL. Alex. 10, 3 ex his -verunt Caesarem ipsum in classe venisse. SALL. Catil. 44, 5 qui sim ex eo, quem ad te misi, -es. LIV. 10, 20, 6 ex quibus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inquirendo -it ad Vulturnum flumen sedere hostem. 10,34,13 ex captivis. VAL. MAX. 2,4,5. 2,10,8 quod cum ex Favonio amicissimo sibi una sedente -osset. 3,3,2 desperationem tormentis quicquam ex se -endi. CVRT. 6,7,19. 6,11,7. QVINT. inst. 3,1,18 Apollodori praecepta magis ex discipulis -as. SVET. Iul. 17 Curius e Catilina se -visse dicebat. APVL. apol. 80 de meis laudibus, quas ex Pontiano -verat. ex *aliqua re*: CIC. ad Brut. 1,15,12 sororis tuae filiis quam diligenter consulam, spero te ex matris et ex sororis litteris -urum (Att. 8,2,4. 12,1,2 quae expectabam, ex tuis litteris -vi omnia. epist. 9,1,1 ex eis litteris ... quid ageres et ubi esses, -vi. 14,5,1 -vi enim ex multorum amicorum litteris ... ad arma rem spectare. 14,6 ex tuis litteris, quas proxime accepi, -vi praedium nullum venire potuisse. 15,11,1. 15,13,3. LIV. 39,7,7 ex iis litteris -nitum est Celtiberas Lusitanosque in armis esse. 40,2,5 per eos dies ex litteris A. Terentii propraetoris -nitum P. Sempronium ... mortuum esse. CVRT. 7,2,25 ille ex ipsis litteris -urum esse respondit. PLIN. epist. 5,11,1. *cf.* 8,6,1 -visse iam ex epistula mea debes adnotasse me). NEP. Att. 14,3 ex quo -i potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum. LIV. 24,30,14 quos ubi ex signis armorumque habitu -vere. CELS. 2,17 aliquis ... ex ratione valetudinis suae -at. 5,28,12 -i potest ex modo puris. 7,6 ex toto -i. 7,7,15 -nitisque ex motu maxillarum musculorum initiis. SEN. clem. 1,19,2 quod et ex aliis animalibus licet -ere et ex apibus. FRONTIN. aq. 107 sic ex veteribus senatus consultis -imus. PLIN. epist. 5,12,3 materiam ex titulo -es. VERVS Fronto p. 131,20 N. ex quibus *commentariis* tu mores hominum et censum eorum -es. *adde p. 1509, 48. 50. 1513, 16. 52.* *inde i. q. ex aliqua re aliquid concludere, colligere*: PLAVT. Aul. 719 tibi credere certumst, nam esse bonum ex voltu -o. VARRO rust. 1,5,30 ex quibus foliis -i possint anni tempora. 2,8,6 aetatem eorum (*sc. hinnorum*) ex dentibus -unt. CIC. inv. 1,66 ex quo -itur neque in propositione neque in assumptione contineri approbationem. 1,70 quodsi litterae non extarent, magnopere eas requireremus, ut ex iis scriptoris voluntas -retur. 2,68 iam iura legitima ex legibus -i oportebit. de orat. 1,136 id spero nos esse adeptos omniaque iam ex ipso, quae diu cupimus, -uros. 2,8 si ex scriptis -i ipsi suis potuissent. Brut. 150 cum ex tua oratione mihi videor ... bene Crassum et Scaevolam -visse. 163 Scaevolae dicendi elegantiam satis ex iis orationibus, quas reliquit, habemus -nitam. LVCR. 4,663 nunc facile est ex his rebus -ere quaeque. 6,423 quod superest, facilest ex his -ere rebus. NEP. Att. 18,2 sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus -ere. VITR. 1,1,10 ex astrologia autem -itur oriens occidens meridies septentrio. 1,4,10 licet animadvertere et -ere ex agris Cretensium, qui sunt. PLIN. epist. 10,63 ex regis epistulis. FRONTO p. 133,9 N. ex tuis litteris. TERT. adv. Marc. 1,11 p. 304,12 igitur et hoc ex forma creatoris expostulo deum eius ex operibus -i debuisse. p. 305,23 ut et deus ex operibus -retur. CARM. adv. Marc. 1,135 *deus* -nitus ex opere, aspectu non -nitus ullo. AVIEN. Arat. 1405 nec minus ex aliis aderit -ere motus aequoris. EXPLAN. in Don. gramm. IV 531,24 ex musica -ere, cuius imago prosodia. VVLG. num. 13,28 ut ex his fructibus -i potest (*cf.* HIER. epist. 58, 1,1). *nota*: APVL. met. 7,12 de verbis eorum quibusdam dubiis, sed non obscuris prudenti asino -o non Haemum illum praedonem famosum, sed Tlepolemum sponsum puellae ipsius. VVLG. psalm. 118,152 initio -vi de testimoniis tuis (ἔγνων ἐκ), quia *eqs.* CASSIOD. var. 4,45 (*a. 507/511*) quatenus provinciam se deseruisse ieiunam de copiae inventione -ant. in *aliqua re* (*aliquo*) -ere *aliquid*: CIC. inv. 1,49 horum exempla et discriptiones in praeceptis elocutionis -entur. 2,76 honesti autem et utilis et necessarii vis et natura in deliberationis praeceptis -etur. Brut. 105 Carbo ... est in multis iudiciis causisque -nitus. 144 idque cum saepe alias tum apud centumviros in M'. Curi causa -nitum est. de orat. 3,16 quo in genere orationis utrumque oratorem -veramus. orat. 23 quem velim accommodare ad eam, quam sentiam eloquentiam, non ad eam quam in aliquo ipse -verim. 33 ad oratorem perfectum incohandum et eadem eloquentia informandum, quam in nullo -vit Antonius. epist. 7,27,2 ut isto ipso in genere ... te nihil esse -res. 12,23,4 in tuis rebus summam eius fidem diligentiam prudentiamque -vi. 13,55,1 tantam in eo virtutem, prudentiam, fidem tantamque ergo me benevolentiam -vi. 13,54 quod in longa apparitione ... fidem, abstinentiam modestiamque -vi. LVCR. 2,216 illud in his quoque te rebus -ere avemus. 3,117 nunc animam quoque ut in membris -ere possis. 6,113 id quoque enim genus in tonitru -ere possis. NEP. Arist. 1,2 in his autem -nitum est, quanto antestaret eloquentia innocentiae. OV. epist. 9,151 tu quoque -es in me, Meleagre, sororem. met. 4,131 utque locum et visa -it in arbore formam, sic facit incertam pomi color. Pont. 3,5,15 felices, quibus haec ipso -ere in actu et tam facundo contigit ore frui. VAL. MAX. 4,3,14 continentia vero etiam in universae plebis animis saepe numero -nita est. 4,7 pr. sincerae vero fidei amici praecipue in adversis rebus -untur. CELS. 1 pr. p. 8,10 quantum vero in vivis -i potest. 7,29 natura ... cum in multis aliis tum in hac re quoque facile -itur. PS. SEN. mon. 131^{a} nihil autem turpius, quam quod obicitur, in obiciente -i. PLIN. nat. 7,80 sed haec parva naturae insignia in multis varia -untur. STAT. Theb. 8,520 nulloque manum -it in ictu. APVL. met. 5,13 sic in hoc saltem parvulo -am faciem tuam. TERT. adv. Marc. 5,6 p. 590,3 Iesum ... diabolus quoque in temptatione -vit. VVLG. Luc. 24,35 -verunt eum in fractione panis (ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει). NICET. fid. 6 in eo autem, cum quinque panibus et piscibus duobus quinque millia hominum satiat, veram eius divinitatem -e. AVDAX gramm. VII 331,3 sed in illis *signis* sonos, in his tempora -imus. GREG. M. moral. 16,12 p. 1126^{C} *deus* sic latet in sua specie, ut tamen -atur in operatione. de *aliquo* (*aliqua re*) -ere *aliquid* (*cf. etiam p. 1511, 52 sqq.; aliter v. p. 1506, 45 sqq.*): CIC. Att. 6,1,4 nunc -e de Salaminiis. 12,28,1 de Silio nilo plura -vi ex praesente Sicca quam ex litteris eius. 15,3,2 -vi de Alexione quae desiderabam. 16,3,2 de Xenone coram -am. CIC. ad Q. fr. 3,1,10 de Britannicis rebus -vi ex tuis litteris nihil esse nec quod metuamus nec quod gaudeamus. *et passim.* ab *aliquo (aliqua re) aliquid*: CIC. de orat. 1,65 quom -orit ab iis, qui tenent, quae sint in quaque re, multo oratorem melius quam ipsos illos ... esse dicturum. 1,67 quamcumque rem a quoquo -verit ... quam ille ipse, unde -orit. ad Brut. 1,3,4 quod ita statueram a te -ere causam eius senatum oportere. epist. 12,22,1 a me futura debes -ere. CAES. Gall. 4,19,1 haec ab iis. 5,21,2 ab iis -it non longe ... oppidum Cassivellauni abesse. 5,42,2 haec et superiorum annorum consuetudine ab nobis -verant et ... docebantur. 5,45,5 ab eo de periculis Ciceronis legionisque -it. 7,38,3 haec ab his -scite, qui ex ipsa caede fugerunt. civ. 1,10,4 quo -nito a Petreio et Afranio. *saepius.* BELL. Alex. 65,1 cum ... ab iis, qui Roma venerant ad eum, -ret litterisque urbanis animadverteret multa ... administrari. OV. Pont. 2,10,1 ecquid ab impressae -is imagine cerae haec tibi Nasonem scribere verba, Macer! LIV. 21,20,8 ibi omnia ab sociis inquisita cum cura ac fide -nita. MANIL. 5,574 et postquam poenae causam -vit ab ipsa. FEST. p. 214 percontatio pro interrogatione dicta videtur ex nautico usu, qui a conto pertentant -untque navigantes aquae altitudinem. VAL. MAX. 3,2,21 postquam -vit a quodam gentis huius iuvene se ad dimicandum provocari. 3,7 ext. 7 ut enim ab Atheniensibus civitatem sibi datam -vit. PHAEDR. 4,22,22 sermone ab ipso -itum cupidissime ad se recepit. TERT. anim. 46 Mithridaten quoque ex somnio Ponti potitum a Strabone -o. HIER. epist. 61,1 assumo multos in manus meas, ut a multis multa -am. EVGRAPH. Ter. Ad. 540 -vit a mercennario *eqs.* per *aliquem* (*aliquid*): LVCR. 1,403 verum animo satis haec vestigia parva sagaci sunt, per quae possis -ere cetera tute. *adde p. 1508, 65. 1510, 18. 56. 1514, 72. 74.*

2 *c. ablativo; aliqua re* -ere *aliquid*: CIC. Att. 5,5,1 sequantur igitur nos tuae litterae, quibus non modo res omnes, sed etiam rumores -amus (8,12,6 quod ipsius litteris -i potest. 15,2,2^{h} Antonium contionatum esse -vi tuis litteris. epist. 1,5^{b},1 hic quae agantur quaeque acta sint, ea te et litteris multorum et nuntiis -osse arbitror. 11,6,3. 13,22,1 proximis enim tuis litteris primum te id non nolle -vi. 15,4,7 multorum litteris atque nuntiis. HIRT. Gall. 8,26,1 cum magnam multitudinem convenisse ... litteris nuntiisque Duratii -ret. BELL. Alex. 56,1 litteras a Caesare missas accipit, quibus -it Pompeium in acie victum ... fugisse. LIV. 7,19,8. 10,21,5. 41,6,5. 41,10,5 PLIN. epist. 9,40,1. 10,18,2). CIC. epist. 6,9,2 cum -orim pluribus rebus, quid tu et de bonorum fortuna et de rei p. calamitatibus sentires. 10,11,1 si, quem esse voluisti, eum exitu rebusque *me* -is. CAES. Gall. 1,22,2. 5,42,2 *v. supra l. 21.* 5,52,4 quorum egregiam fuisse virtutem testimonio Ciceronis -verat. 6,35,10 cuius haec iudicio -verant (BELL. Alex. 55,2 iudicio Minucii -it L. Racilium ... in eadem fuisse coniuratione. TAC. ann. 2,12 iudicio perfugae -it delectum ab Arminio locum pugnae). VERG. georg. 4,253 quod iam non dubiis poteris -ere signis (CIRIS 243 nam te iactari, non est Amathusia nostri tam rudis, ut nullo possim -ere signo). OV. met. 14,524 arbor enim est, sucoque licet -ere mores. LIV. 2,6,7 Arruns ubi ex lictoribus procul consulem esse, deinde iam propius ac certius facie quoque Brutum -vit. 2,63,2 cum Volscos adesse fumo ex incendiis villarum fugaque agrestium -nitum est. 38,17,6 iam usu hoc -nitum est. SEN. contr. 2,7,5 quanto decentius contumeliam penetralium meorum uxoris epistula quam testamento sollicitatoris -rem. CELS. 2,7 calculosi vero his indiciis -untur (7,14 quid autem horum sit, his indiciis -itur. 7,26,2 nisi cum hoc indiciis suis -nitum est). CELS. 7,7,15 quid sit autem, hac ratione -itur. SEN. epist. 76,6 ne levi quidem opera aut parvo labore -itur. CVRT. 7,7,25 quid extis -veris. COLVM. 12,2,4 quod etiam ludicris spectaculis licet saepe -ere. SIL. 9,162 parentem vulnere -o. PLIN. epist. 9,40,1. HIER. epist. 57,6,1 in libro ... ipsius lectione. *nota*: CIC. epist. 1,7,10 quod ... experiendo tamen magis quam discendo -vi. SALL. Iug. 46,3 sed Metello iam antea experimentis -nitum erat genus Numidarum infidum (CELS. 1 pr. haec autem -i experimentis. ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] 2,41 quam ut publice notae sint facultates nostrae, exquiratur, nimis magno experimento -imus. QVINT. decl. 268 p. 93,15 quaedam experimentis -enda sunt. TAC. ann. 12,14 experimentis -nitum est barbaros malle *eqs.* 13,15 indolem ... experimento nuper. -nitam. PLIN. epist. 5,14,3 quod mihi -nitum est non fama, ... sed longis magnisque experimentis. 10,87,3 sicut primis eius experimentis -ere potes. paneg. 75 ut experimento -retur. VEG. mil. 1,7 et quantum usu experimentisque -vimus). *adde*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCR. 5,882 id licet hinc quamvis hebeti -ere corde (*cf.* 4,44. 4,749 haec fieri ut memoro, facile hinc -ere possis. 5,285 id licet hinc -ere possis, quod ... [*cf. p. 1509, 47*]. 6,167 id licet hinc etiam -ere. VAL. MAX. 2,2,2 quantopere ... retinentes se gesserint, hinc -i potest). PAVL. dig. 11,7,44 id est caput, cuius imago fit, inde -imur. ITALA I Ioh. 2,18 (*v. p. 1509, 56*) unde -imus, quod (quia) novissima sit hora (hora est).

II cognovi *sensu perfecti praesentis*: **A** *sensu latiore i. q.* ***scire***: CATO or. frg. 1,1 scio ego atque iam pridem -vi atque intellexi atque arbitror rem publicam curare industrie summum periculum esse. CIC. Verr. 2,101 homo ... quaesturam ita gessisset, quemadmodum -istis. de orat. 1,131 quod in vobis egregiam quandam ac praeclaram indolem ad dicendum esse -vi. part. 20,68 -vi, sed quae sit ratio in his inveniendi et disponendi requiro. Att. 16,16,3 Attici nostri te valde studiosum esse -vi. epist. 1,8,5 Pompeium tibi valde amicum esse -vi. 3,8,10 quod ex tuis litteris -vi Pompeium nostrum in Hispaniam iturum. QVINT. inst. 6 pr. 10 quo nihil praestantius -vi plurima expertus. FRONTIN. aq. 77 iis, quibus sufficiet -visse summa, licebit transire leviora. FLOR. Verg. p. 185,24 siquid credis mihi, qui multa -vi. FRONTO p. 18,3 N. quod te bene valere -vi. LACT. inst. 6,23,40 dum ignores, ubi -oris.

B *sensu strictiore i. q.* ***notum habere:*** *aliquem, aliquid*: TER. Andr. 652 haud istuc dicas, si -oris vel me vel amorem meum. RHET. Her. 4,26,35 mea in istum beneficia -ostis (*Baiter*, cognoscitis *codd.*). CIC. inv. 2,9 non enim parum -osse, sed in parum -nito stulte et diu perseverasse turpe est. de orat. 2,154 quom illam sapientiam constituendae civitatis duobus prope saeculis ante -vit. Brut. 180 sed omnium oratorum sive rabularum, qui et plane indocti et inurbani aut rustici etiam fuerunt, quos quidem ego -verim, solutissimum in dicendo et acutissimum iudico ... Q. Sertorium. part. 28,98 -vi iam laudationis et suasionis locos. Att. 7,3,9 Hortensii legata -vi. 8,4,2 nihil -vi ingratius, in quo vitio nihil mali non inest. 16,16,17 -vi ego tua studia in amicos. ad Q. fr. 1,1,14 si quis est ..., qui ... nunquam in suspicionem avaritiae venerit, ut ego Caesium et Chaerippum et Labeonem et audio et quia -vi, existimo. epist. 7,24,2 -osti meam causam et istius salaconis iniquitatem. CATVLL. 72,5 nunc te -vi. SALL. Catil. 51,16 eos mores eamque modestiam viri -vi. OV. met. 2,183 iam -osse genus piget et valuisse rogando. 9,777 te, dea, te quondam tuaque haec insignia vidi cunctaque -vi. 13,247 omnia -oram nec quod specularer, habebam. LIV. 22,3,2 cetera, quae -osse in rem erat. SEN. contr. exc. 2,7 ut adultera tenui veste perspicua sit et nihil in corpore uxoris suae plus maritus quam quilibet alienus peregrinusque -verit. 3,1 quosdam disertissimos -vi viros non respondentes famae suae, cum declamarent. 4,7 solus omnium Romanorum, quos modo ipse -vi. VAL. MAX. 6,3 ext. 1 externa summatim -osse fastidio non sit. CELS. 5,27,5 -vi tamen medicos. PHAEDR. 3,10,58 erit ille notus, quem per te -veris. SEN. nat. 4 praef. 6 Crispus Passienus, quo ego nil -vi subtilius in omnibus quidem rebus. COLVM. 1 praef. 5 neque doctores ... neque discipulos -vi. 2,2,9 earum duo genera -vimus. 2,6,1 tritici genera complura -vimus. 3,2,8. 27 omnium quas -vimus *vites*, copiosissima. 5,4,1 ex iis, quas ipse -vi *arbusculis*. 6,5,3 praesens etiam remedium -vimus radiculae. LVCAN. 2,590 me domitus -vit Arabs. QVINT. inst. 12,3,11 quod multos -vimus. FRONTO p. 96,9 N. crede autem hoc mihi omnium hominum quos ego -verim, uberiore quam tu sis ingenio affectum comperisse me neminem. APVL. apol. 36 ceterum quam ob rem plurimos iam pisces -verim, quorundam adhuc nescius esse nolim, discat Aemilianus. PS. APVL. Ascl. 41 haec est enim humana sola gratulatio cognitio maiestatis tuae. -vimus te et lumen ... intellegimus te ... -vimus te *eqs.* ITALA I Ioh. 2,4 (Cypr. epist. 28,2) qui dicit quoniam -vit eum (ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, VVLG. dicit se nosse eum) et mandata eius non servat, mendax est. LACT. inst. 3,14,13 quippe qui omnes -veris disciplinas. *sequuntur duo accusativi*: CIC. epist. 13,34 -vique dignum et patre et avo. 14,7,2 nisi vos fortiores -ossem quam quemquam virum. 15,7 te ... mei amantissimum. 15,8. 16,12,6. CATVLL. 66,26 at te ego certe -oram a parva virgine magnanimam. BELL. Hisp. 42,3 eorum omnium commodorum et immemores et ingratos in se et in populum Romanum hoc bello et praeterito tempore -osse. SALL. Catil. 19,1 quod eum infestum inimicum Cn. Pompeio -verat. 20,3 quia multis et magnis tempestatibus vos -vi fortes fidosque mihi. Iug. 51,5 quos firmos -verat, eminus pugnando retinere. 72,1 quos socios insidiarum -verat. NEP. Ham. 2,1 multo aliter ac sperarat rem publicam se habentem -vit. PHAEDR. 3,4,7 turpi facie multos -vi optimos. PLIN. epist. 9,13,6 quem providentissimum aetatis nostrae sapientissimumque -vi. FRONTO p. 180,2 N. quamquam ego te optimum virum bonarumque artium sectatorem communium amicorum fama -ossem. *sequitur interrogatio indirecta*: TER. Andr. 586 tandem -osti qui siem? CATO agr. 2,1 ubi -vit *pater familias*, quo modo fundus cultus siet operaque quae facta infectaque sient. 2,2 ubi ea -vit, rationem inire oportet operarum. LVCIL. 339 non haec (*sc. poesis*) quid valeat, quidve huic inter siet illud, -is? CIC. orat. 40 sed concedas mihi fortasse, si, quid in eo laudem, -veris. LVCR. 5,1432 nimirum quia non -vit quae sit habendi finis. SALL. Iug. 79,5 id socordiane an casu acciderit, parum -vi.

III [*praesens* **cognosco** *sensu perfecti i. q.* ***novi, scio:*** *hanc notionem hinc inde locis sub I allatis quodammodo perspici posse putaverim, cf.* RHET. Her. 4,26,35 (*secundum codd.*) *v. p. 1513, 24.* APVL. met. 9,5 *v. p. 1505, 2.* ACT. Aug. c. Cresc. 3,29,33 p. 439,19 (*a. 303*) ostende lectores aut mitte ad illos. :: omnes -itis .... :: non eos novimus. *cf. p. 1507, 74 sqq.* *Mbr.*]

notabilia *quaedam de usu ac structura verbi*: **1** *in parenthesi ponitur*: CIC. epist. 9,6,1 homines, ut -vi, amantis tui. 13,69,2 etsi, ut eius modestiam -vi, gravis tibi nulla in re erit. CAES. Gall. 2,17,2 ut postea ex captivis -nitum est (5,8,6 ut postea Caesar ex captivis -vit. FLOR. epit. 1,38,15 ut, quod ex captivis mox -nitum est, ... videretur). civ. 1,86,1 ut ex ipsa significatione -i potuit. 3,60,4 ut postea bello confecto -nitum est. 3,86,1 ut postea -nitum est. HIRT. Gall. 8,28,5 hostesque nihil amplius copiarum accessurum credentes, ut pridie -verant. SALL. Catil. 41,4 rem omnem, uti -verant, aperiunt. OV. met. 5,280 Mnemonides — -orat enim — consistite. 11,622 cubitoque levatus quid veniat — -vit enim — scitatur. 15,365 delectos mactatos obrue tauros, — -nita res usu — de putri viscere passim florilegae nascuntur apes. fast. 6,523 quid petis huic — -oras enim — matertera Bacchi? CVRT. 10,2,12 ceterum, ut -nitum est, alios remitti domos. STAT. Theb. 7,278 hos regis egenos Amphion en noster agit — -ere pronum, virgo. TAC. ann. 2,25. 4,8. AVR. Fronto p. 87,18 N. dimisso iam, ut -o, eo per quem fuerat allatus. APVL. met. 11,13 at sacerdos, ut reapse -ere potui, ... restitit. DIVISIO orb. 14 latitudo *Daciae* qua -itur, m. p. CCCLXXXVI. ITIN. [Silv.] 14,2 episcopi plurimi, quantum postmodum -vimus, ... ferebant. DAMAS. epigr. 7,4. 42,3. 53,2. AVG. civ. 1,10 sic in corde suo, ut ab eo postea -vimus, precabatur. 18,23 quod ... nos ... legimus per nescio cuius interpretis imperitiam, sicut post -vimus.

2 *gerund.* cognoscendi *ex nominibus pendens*: CIC. de orat. 2,74 ista tua nullum ad usum meum, tantum -endi studio adductus requiro (CAES. civ. 2,12,1 militesque aversi a proelio ad studium audiendi et -endi feruntur. *cf.* AVG. civ. 19,19 itaque ab studio -endae veritatis nemo prohibetur). SEN. contr. 3 praef. 1 acrior est cupiditas ignota -endi quam nota repetendi (SEN. dial. 5,39,4 cupiditate -endi. *cf.* CVRT. 10,1,16 rex -endi plura cupidine accensus. TERT. adv. Val. 9 p. 187,6 tacita cupidine -endi patrem uruntur). SEN. dial. 8,5,2 labores peregrinationis longissimae una mercede perpetiuntur -endi aliquid abditum remotumque. CVRT. 4,8,3 -endae vetustatis avidum (5,1,18 magna pars Babyloniorum constiterat in muris avida -endi novum regem. 6,5,25 venisse reginam adeundi eius -endique avidam. PLIN. nat. 35,81 avidus -endi opera eius. *cf.* APVL. met. 2,1 anxius alioquin et nimis cupidus -endi). SVLP. SEV. chron. 1,47,3 Ozias ... praecipuam curam domini -endi habuit.

3 cognitu *c. sequente adiectivo*: RHET. Her. 1,1,1 ars difficilior -itu (MACR. sat. 5,18,1 ut unde translata sint, difficile sit -itu). 1,3,4 res -itu facilior (1,9,15 -itu facilior narratio. 2,1,1 quo cetera tibi faciliora -itu viderentur. CIC. inv. 1,25 quod ei ... facile erit -itu. 2,30 quae res harum aliquam rem consequantur, faciles -itu sunt. PAVL. FEST. p. 59 -itu facilia eadem ratione dicitur qua dictu facilia et perspectu et factu facilia. TAC. ann. 12,24. MACR. sat. 7,12,5 hinc facile -itu. BOETH. mus. 2,20 p. 251,21 id vero facilius erit -itu, si prius pervideatur in numeris). CIC. de orat. 1,31 iucundum -itu atque auditu (VAL. MAX. 5,7 ext. 1 ut ad iucundiora -itu veniamus. PLIN. nat. 14,115 ita sunt -itu iucunda). PLIN. nat. 36,72 digna -itu res (TAC. ann. 6,7 nobis pleraque digna -itu obvenere. SVET. Aug. 43 dignum -itu). TAC. ann. 6,28 plura ambigua, sed -itu non absurda promere. APVL. met. 8,25 quae res -itu non ardua. apol. 38 res -itu raras. MACR. sat. praef. 1,11 -itu inutile aut difficile perceptu. *sed nota*: CIC. inv. 1,20 difficilioribus ad -endum negotiis.

4 *abl. absol.* quibus rebus -nitis *sim.*: CIC. inv. 1,5 nam his rebus -itis facilius ... animus ... considerare poterit. epist. 10,15,2 quibus rebus ego -itis cunctatus non sum. 15,4,1 eis enim a te -itis arbitrabar facilius me tibi, quae vellem, probaturum. BRVT. Cic. ad Brut. 1,4,1 quanta sim laetitia affectus -itis rebus Bruti nostri. CAES. Gall. 1,19,1 quibus rebus -itis. 1,33,1 his rebus -itis. 2,17,1. 6,10,2 his -itis rebus. 7,90,8 his rebus ex litteris Caesaris -itis. *al.* civ. 1,7,1 quibus rebus -itis. 2,17,1 -itis iis rebus, quae sunt in Italia gestae (2,18,6 -itis iis rebus, quae sunt gestae in citeriore Hispania). 3,103,1 quibus -itis rebus. *saep. cf.* Gall. 2,11,2 hac re statim Caesar per speculatores -ita. 5,7,1 qua re -ita. 5,49,1 Galli re -ita per exploratores obsidionem relinquunt. 5,58,7. civ. 1,17,1 re -ita. 1,28,2 per quos re -ita (1,62,1 qua re per exploratores -ita). 1,40,4 quo -ito ... traiecit (1,66,2. 3,14,2). *et sim. passim.* HIRT. Gall. 8,4,3 qua re -ita. BELL. Afr. 25,4 quibus rebus -itis. 31,1. 33,3. 55,1. 62,5 quibus rebus Varus ex perfugis -itis. 65,3. BELL. Hisp. 36,5 hac re -ita. SALL. Catil. 18,6 ea re -ita. Iug. 52,6 ne legatus -ita re ... auxilio foret. 53,1. 55,1 -itis Metelli rebus. Iug. 105,1 quis rebus -itis. NEP. Con. 4,1 quibus -itis. Paus. 5,1 his rebus ephori -itis. LIV. 23,34,8 quibus satis -itis. 43,19,3 -itis mox quae nosci prius in rem esset, relaturum. VAL. MAX. 9,12,7 qua -ita re. CELS. 2,9 -itis indiciis. 5,18,1 his -itis. 5,26,20. 7,19. SEN. dial. 6,22,7 -ito consilio eius. CVRT. 4,10,10 his -itis. 10,2,2. ASCON. Mil.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 51 Cl. qua re -ita. PLIN. epist. 3, 18, 11 quibus -itis. SVET. Iul. 19 qua -ita re. FLOR. epit. 1, 22, 53 re -ita. GRAN. LIC. p. 27 quibus -itis. APVL. met. 2, 23 his -itis. 8, 21 qua re -ita et cum pastoris sermone collata. AMM. 14, 2, 20. 14, 11, 13. 16, 8, 7. 16, 12, 45. 17, 10, 8. 18, 8, 1. 21, 13, 7. 24, 7, 7. 31, 8, 5 quo -ito. VVLG. II Macc. 13, 10 quibus Iudas -itis (μεταλαβὼν ταῦτα). 14, 28 quibus -itis (προσπεσόντων δὲ τούτων). Marc. 2, 8 quo statim -ito Iesus (εὐθὺς ἐπιγνούς). 8, 17 quo -ito (καὶ γνούς). PARIS 3, 2 ext. 5 quibus ita se habere -itis.

5 cognito *sequente enuntiato vel infinitivo*: TAC. ann. 1, 46 Romae nondum -ito qui fuisset exitus. 14, 34 satis -ito nihil hostium nisi in fronte et apertam planitiem esse. APVL. met. 7, 4 -itoque quosdam ... appetisse. 10, 16 sciscitatus denique, quid bonum rideret familia, -ito quod res erat ipse quoque per idem prospiciens foramen delectatur. VLP. dig. 27, 5, 1, 9 sed et si -ito, quod tutor non fuisset, abstinuit se. MOD. dig. 22, 3, 15 qui postea -ito, quod filius fratris eorum non fuisset, quaerebant. AVR. VICT. Caes. 5, 15 -ito mandatum sui exitium. DICT. 2, 5 -ito Telephum in his locis imperitare. 2, 49 interim Patroclus -ito quod parabatur in consilium supervenit. AMM. 25, 8, 6 -ito ... nec aquam inveniri posse. 25, 10, 6 -ito quod Malarichus recusavit suscipere magisterium. 28, 1, 54 -ito eum in villa propria custodiri. 29, 4, 2 -ito transfugarum indiciis, ubi comprehendi poterit antedictus. HEGES. 1, 29, 6 -itoque fratrem et Hyrcanum teneri. 1, 29, 8 -ito quod Herodes viveret et fuga paratas insidias evaserit. HIER. vita Hilar. 14 -ito autem quod *eqs.* AVG. civ. 15, 7. 16, 36.

adduntur adverbia: AMM. 19, 1, 5 ut etiam vultus eius possit aperte -i (27, 5, 1 Victor magister equitum ad Gothos est missus -urus aperte, quam ob causam gens amica ... armorum dederat adminicula). CIC. epist. 13, 10, 4 quae tibi ipsi cum bene -oris, iudicanda sunt (Brut. 150. 269. CATVLL. 91, 3 non ideo ... sperabam te mihi fidum ... quod te -ossem bene. LVCR. 2, 1090 quae bene -nita si teneas, natura videtur libera *eqs.* MANIL. 4, 918 ut bene -i possit. APVL. flor. 21 p. 100 bene consultum, bene -nitum. RVFIN. Clement. 1, 12 ingredere igitur tamquam bene ei -itur). RHET. Her. 4, 22, 30 brevi *v. p. 1509, 82.* MART. 1, 55, 1 vota tui breviter si vis -ere Marci. HIRT. Gall. 8, 26, 2 quo cum adventaret atque ex captivis certius -ret (*cf.* BELL. Alex. 53, 3 dum certum -ret confectusne Cassius esset. CVRT. 5, 13, 3 certiora deinde -it ex Bagistane Babylonio. SVET. Claud. 3 quo certius -atur). GALBA Cic. epist. 10, 30, 3 sum cito a nostris -nitus. LIV. 36, 34, 5 confestim ... -nitus est. diligenter *v. infra l. 46.* AMBR. fid. 3, 17, 140 ut autem evidentius -retur nulla esse stantis iniuria, sed potestas, filium Stephanus obsecrabat, ut se amplius commendaret patri. Q. CIC. pet. 31 facile -es (QVINT. inst. 4, 1, 67 facilius. FRONTO p. 152, 16 N.). TER. Haut. 657 ilico *v. p. 1502, 29.* FRONTO p. 62, 2 N. leviter *v. p. 1516, 34.* parum *v. p. 1513, 84.* CIC. de orat. 2, 99 quascumque causas erit tractaturus, ut eas diligenter penitusque -at (2, 104 quom rem penitus causamque -vi. Brut. 178 totam enim *orationem* tenebat eam penitusque -verat. 306 tum P. Sulpici in tribunatu cottidie contionantis totum genus dicendi penitus -vimus. Att. 7, 7, 1 quod mihi sui -endi penitus etiam istam facultatem dedit. epist. 10, 12, 1 haberem a Furnio nostro tua penitus consilia -nita. VAL. MAX. 7, 2 ext. 5 quem si quis penitus -at quam multis sollicitudinibus et periculis et miseriis sit refertus. 8, 7, 6 ut eam in quinque divisam genera per omnes partes ac numeros penitus -ret. 8, 7 ext. 10 ut ad ea ... penitus -enda longa vita sit opus. QVINT. inst. 8 pr. 1 IVV. 6, 474. TAC. ann. 15, 68 ignaviam principis penitus -nitam despicit. COD. Iust. 8, 53, 25 pr. [*a. 316*] hisque *legibus* penitus -nitis). *adde*: CIC. de orat. 1, 92 artem vero negabat esse ullam, nisi quae -nitis penitusque perspectis et in unum exitum spectantibus et nunquam fallentibus rebus contineretur. 1, 108 ex rebus penitus perspectis planeque -nitis (1, 222). APVL. apol. 62 vir gravis et probe inter suos -nitus (flor. 18 p. 86 vox mea utraque lingua iam vestris auribus ante proxumum sexennium probe -nita. AMM. 21, 12, 16 Agilonem ea tempestate probe -nitum). TER. Haut. Hec. 162 satis, *v. p. 1503, 17* (*cf.* QVINT. inst. 8, 2, 24. *adde*: CIC. Att. 8, 4, 1 Brut. 163. SALL. Iug. 82, 3 nobis satis -nitum est. CELS. 7, 18 nullis discriminibus satis -nitis. MELA 3, 2 neque adhuc satis -nitum est. TAC. ann. 12, 46 satis -nitam Armeniorum perfidiam. 14, 34). APVL. met. 7, 25 statim *v. p. 1502, 65.* RVT. LVP. 2, 7 ebriosum vix ebrii -unt (LYDIA 80 VERG. Aen. 6, 340).

iuxta posita et synonyma: CATO or. frg. 1, 1 *v. p. 1513, 9.* ACC. trag. 437 constituit, -vit, sensit (VAL. MAX. 1, 7 ext. 2 namque Cassandri pestiferam sibi dexteram somnio prius -vit quam exitu sensit). CIC. epist. 1, 7, 2 *al.* perspicere *v. p. 1503, 32. 1504, 40. 81 sqq.* 3, 7, 3 ad omnia accipe et -e aequitatem expostulationis tuae (12, 21 quod idem acceperam et id -veram a summis viris factitatum. SALL. Iug. 9, 3 igitur rex ubi ea, quae fama acceperat, ex litteris imperatoris ita esse -vit. *cf.* percipere *p. 1504, 65 sqq.*). CIC. epist. 3, 9, 1 -vi intellexique *eqs.* (13, 56, 3 id velim -as et si intellexeris *eqs.* BELL. Afr. 16, 3 'iam me, quis sim, intelleges'; simul cassidem de capite deiecit, ut -i ab eo posset. VELL. 2, 114, 5 -ere aut intellegere. ITALA Dan. 9, 25 [Ps. Cypr. pasch. 13] et -es et intelliges [γνώσῃ καὶ συνήσεις, VVLG. scito ergo et animadverte]. psalm. 81, 5 [Cypr. testim. 1, 3] non -verunt neque intellexerunt [οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν, VVLG. nescierunt]. Is. 1, 3 [Gaudent. serm. 10 *et* VVLG.] Israhel ... me non -vit [ἔγνω] et populus me non intellexit. Ps. APVL. Ascl. 41. *adde p. 1513, 10*). CIC. epist. 6, 12, 2 vidi, -vi, interfui (CAES. Gall. 2, 5, 4. ITALA Is. 41, 20 [Cypr. testim. 2, 4] ut videant et -ant et sciant et credant simul, quia [ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐννοηθῶσι καὶ ἐπιστῶνται, VVLG. ut videant et sciant et recogitent et intelligant pariter quia]. RVFIN. Basil. hom. 2, 8 ut ex ipso habitu videas et -as, quia supernorum tibi est caelestiumque cognatio). LVCR. 1, 921 nunc age, quod superest, -e et clarius audi (SVET. gramm. 29 audite ... et -ite rei publicae vulnera. VVLG. psalm. 77, 3 quanta audivimus et -vimus ea et patres nostri narraverunt nobis [ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν]. Ier. 6, 18 audite, gentes, et -e congregatio. *adde p. 1513, 35. 1514, 54*). CAES. Gall. 5, 42, 2 haec ... cognoverant et ... docebantur (*v. p. 1512, 21*). BELL. Alex. 17, 5 locis -nitis vadisque pertemptatis. 27, 2 cum appropinquare Mithridatem rex -visset et transeundum ei flumen sciret (MART. 10, 4, 11 sed non vis, Mamurra, tuos -ere mores nec te scire. QVINT. decl. 257 p. 51, 22 hoc scio, hoc ipsius epistulis -vi. VVLG. Ier. 26, 15 scitote et -ite, quod si occideritis me, sanguinem innocentem tradetis contra vosmet ipsos. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 123B 'scito te ipsum' vel '-e te ipsum'. *adde l. 3 et p. 1513, 9*). BELL. Alex. 65, 1 animadverteret, *v. p. 1512, 25.* BELL. Afr. 45, 4 contra cuius enim copias contendas, si minus antea expertus es, licet nunc -as. SALL. Iug. 88, 2 Marius impigre prudenterque suorum et hostium res pariter attendere, -ere, quid boni ... esset, explorare itinera. VERG. georg. 1, 394 nec minus ex imbri soles et aperta serena prospicere et certis poteris -ere signis. EDICT. imp. Claud. de Anaun. 19 inquisierit, *v. p. 1507, 7.* SEN. benef. 6, 1, 1 quae discere supervacuum est, prodest -ere (PERS. 3, 66 discite, o miseri, et causas -scite rerum. QVINT. inst. 12, 11, 16 perdiscere *v. p. 1504, 84*). nat. 7, 1, 5 sciscitantur ... et -ere volunt. CVRT. 7, 5, 11 percontatus ... -it (8, 3, 13 percontatusque, quid rei sit, illo profitente -it. 9, 2, 2 percontatus ... iter esse -it). MELA 1, 1 aspici -ique. PLIN. nat. 28, 112 -itis proditisque mendaciis. QVINT. inst. 12, 11, 22 illis haec invenienda fuerunt, nobis -enda sunt. SVET. Aug. 9 quo distinctius demonstrari -ique possint. 49 quo celerius ac sub manum annuntiari -ique posset, quid in provincia quaque gereretur. FRONTO p. 62, 2 N. at ubi quis leviter quid -nitum pro comperto ostentat. p. 139, 13 post ista omnia investigata, examinata, distincta, finita, -nita. p. 152, 16 ubi semel patefactae sunt, facile -nitae negleguntur. GAVDENT. serm. 10 quoniam -verunt animalia dominum, Israheliticus populus liberatorem suum contempsit agnoscere. QVEROL. p. 21, 15 hoc si -i atque etiam si probari potuerit (VVLG. psalm. 138, 1 domine probasti me et -isti me [ἐδοκίμασάς με καὶ ἔγνως με]). AVG. civ. 4, 13 sed omnes *deos* colendos, qui -i et coli possunt (10, 32 angelorum -endorum et colendorum). 7, 34 ut quia iam necesse esse existimabant sacra illa facere, tolerabilius erraretur causis eorum ignoratis, quam -nitis civitas turbaretur. 8, 4 ubi lumen omnium rationum esse -verit vel crediderit (*v. supra l. 3*).

part. praes. act. pro adi. **cognōscēns:** RHET. Her. 4, 17, 25 qui privatus intolerabili superbia fuerit, eum commodum et -em sui fore qui speres?

adv. **cognōscenter:** *i. q. aperte, manifeste*: ITALA exod. 33, 13 (Tert. adv. Prax. 14 p. 250, 8 adv. Marc. 4, 22 p. 495, 22 Hier. adv. Pelag. 3, 12 Phoebad. c. Arrian. 17) manifesta mihi te, ut -r videam te (γνωστῶς ἵνα ἴδω σε, VVLG. ut sciam te).

part. perf. pass. adi. **cognitus,** -a, -um. *comparat.*: OV. met. 14, 15 trist. 4, 6, 28. *superlat.*: CATVLL. 4, 14. *at* maxime -us: PLIN. nat. 4, 97. *de forma* cognotus (*in* ITALA) *cf. p. 1501, 21.* cognoscitus: CASSIOD. in psalm. 24, 14. 25, 14. GLOSS. γνωστός. qui posterior notus est. -um allatum compertum vel coniunctum.
v. nom. propr. Cognitus (-a) (*conferas cum notione sub 2 allata*).

1 *i. q. notus:* CIC. de orat. 2, 9 quibus ambo illi oratores -i sint. Brut. 96 homo per se -us. orat. 168 ergo et hi numeri sint -i. Att. 9, 7, 2 non videri eam tuam esse dignitatem neque fidem omnibus -am (epist. 10, 12, 5 quod bene -am mihi T. Munati prudentiam et fidem magis etiam perspexi in eius ... benevolentia. SALL. Iug. 103, 2 quinque delegit, quorum et fides -a et ingenia validissima erant. LVCAN. 5, 767 sic est tibi -a, Magne, nostra fides?). CIC. Att. 16, 16, 13 quod certe faciet, si tu nervulos tuos mihi saepe -os ... adhibueris. epist. 1, 6, 2 qui mihi a teneris, ut Graeci dicunt, unguiculis es -us. 4, 7, 1 benevolentia, quae mihi iam a pueritia tua -a est. 10, 8, 2 ab ea vita, quam in me -am hominibus arbitror. 11, 22, 1 cum fortissimus vir -us sis. 13, 1, 4 quamquam Patronis et orationem et causam tibi -am esse certo scio (OV. fast. 5, 2 non satis est liquido -a causa mihi. 5, 450 ex ipso est -a causa deo). 13, 17, 3 si tibi sit -us. 15, 5, 1 innocentiam, diligentiam -am in maximis rebus domi togati, armati foris. epist. frg. VII 3 (Non. p. 437, 29) cum enim nobilitas nihil aliud sit quam -a virtus (PANEG. in Mess. 1 te, Messalla, canam quamquam tua [mea *codd.*] -a virtus terret. OV. trist. 4, 3, 79 quae latet inque bonis cessat non -a rebus apparet virtus arguiturque malis. STAT. Theb. 9, 37 nimium nam -a virtus). CATVLL. 4, 14 tibi haec fuisse et esse -issima ait phasellus. 61, 147 scimus haec tibi quae licent sola -a. CAES. Cic. Att. 9, 16, 2 bene enim tibi -us sum. HIRT. Gall. 8, 44 Caesar cum suam lenitatem -am omnibus sciret. NEP. Milt. 1, 1 talem eum futurum qualem -um iudicarunt. Att. 13, 7 atque hoc non auditum, sed -um praedicamus. SALL. Iug. 19, 7 Bocchus praeter nomen cetera ignarus populi Romani itemque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nobis neque bello neque pace antea -us. 27, 1 quod postquam Romae -um est et res in senatu agitari coepta (60, 5 quod ubi Mario -um est. VAL. MAX. 1, 8, 7 referam nunc quod suo saeculo -um manavit ad posteros. TAC. hist. 5, 18 quod ubi clamore -um. Agr. 26 quod ubi -um hosti). SALL. Iug. 48, 1 urbs maxima alienata, ager hostibus -us. 84, 2 paucos fama -os accire. 107, 4 cui videlicet speculanti iter suum -um esset. 110, 2 et mehercule, Sulla, ante te -um multis orantibus ... opem tuli. hist. frg. 2, 41 eam deditionem senatus per nuntios Orestis -am approbat. 2, 87 quibus ... vetustate vis Romanorum multum -a erat. VERG. Aen. 1, 623 tempore iam ex illo c a s u s mihi -us urbis Troianae nomenque tuum regesque Pelasgi (IVV. 13, 9 casus multis hic -us ac iam tritus *est*). CIRIS 375 sacra nec Idaeis anubus nec -a Grais pergit. PANEG. in Mess. 79 atque haec seu nostras inter sunt -a terras. PROP. 1, 7, 14 et prosint illi -a nostra mala. 1, 11, 17 non quia perspecta non es mihi -a fama. 1, 18, 24 quae solum tacitis -a sunt foribus. 2, 29, 33 sat erit mihi -us unus. 3, 15, 35 natis est -us error. *nota*: 4, 6, 38 Auguste, Hectoreis -e maior avis. OV. am. 1, 8, 105 haec si praestiteris usu mihi -a longo. 2, 8, 3 et mihi iucundo non rustica -a furto. epist. 6, 43 non ego sum furto tibi -a. 19, 203 ordine fac referas, ut sis mihi -a primum. 20, 66 vel non mihi tempore in illo esset in Aegaeis -a Delos aquis. ars 2, 476 iamque diu nulli -us alter erat. 2, 574 -a Vulcano coniugis acta suae. met. 3, 511 -a r e s meritam vati per Achaidas urbes attulerat famam (MART. 14, 18, 4 res nova, non ullis -a temporibus). 9, 452 filia Maeandri totiens redeuntis eodem -a Cyanee. 9, 533 nec -a Byblis ante forem. 9, 727 quis me manet exitus, ...-a quam nulli, quam prodigiosa novaeque cura tenet veneris? 12, 69 fortisque animae nece -us Hector. 12, 181 qua tibi militia, cuius certamine pugnae -us *Caeneus*. 15, 307 plurima cum subeant audita et -a nobis, pauca super referam. fast. 1, 342 nec fuerant rubri -a fila croci. 5, 526 cara fuit coniunx, primae mihi flore iuventae -a. trist. 1, 5, 32. 1, 10, 9 illa Corinthiacis primum mihi -a Cenchreis. 2, 104 cur imprudenti -a culpa mihi? 2, 180 heu nimium misero -a tela mihi! 3, 6, 8 -a sunt ipsi, quem colis, ista viro. 3, 13, 7 quoque loco primum tibi sum male -us infans. 4, 4, 9 tua te bona -a produnt. 5, 12, 42 non adeo est bene nunc, ut sit mihi gloria curae: si liceat, nulli -us esse velim. Pont. 2, 7, 23 si sum veri tibi -us oris. 4, 9, 117. 4, 10, 50. 4, 12, 20. *nota*: fast. 3, 482 in lacrimas -e Bacche meas. EPICED. Drusi 391 Germanus Romanis -us orbis. LIV. 24, 47, 4 -i inter se quidam Arpinique et Romani. 34, 4, 8 sicut ante morbos necesse est -os esse. CVRT. 8, 10, 2 patrem Liberum atque Herculem fama -os esse, ipsum *Alexandrum* coram adesse cernique. LVCAN. 1, 457 canitis si -a. 2, 586 calida medius mihi -us axis Aegypto. 2, 168 miserorum dextra parentum colligit et pavido subducit -a furto. 4, 206 postquam foedera pacis -a Petreio ... videt. 4, 592 -a per multos docuit rudis incola patres. 6, 371 per se non -us amnis. 6, 385 Minyae gens -a remis. 9, 169 nulli -us aevo luctus erat. 9, 868 fama -a nobis tristia regna Iubae. PLIN. nat. 4, 97 insulae Romanis armis -ae. 8, 66 animal velocitatis tremendae et maxime -ae. 9, 183 quibus sit h o c -um experimentis, haud facile dixerim (APVL. apol. 94 -um hoc est tota civitate). 12, 19 -a Aethiopiae forma. 12, 99 nostro orbi tantum nominibus -a. 35, 81 opera eius fama tantum sibi -i. 37, 55 adamas ... diu non nisi regibus et iis admodum paucis -us. VAL. FL. 3, 395 iam pridem. SIL. 17, 394 Latioque micat bene -us ensis. IVV. 12, 26 multis. TAC. Agr. 24 Germ. 1 dial. 34. hist. 1, 1 mihi Galba Otho Vitellius nec beneficio nec iniuria -i. 2, 87 aggregabantur e plebe flagitiosa per obsequia Vitellio -i. ann. 4, 24. 12, 46. 14, 39. 51 pro -is m o r i b u s (AMM. 19, 7, 8 novo et nusquam antea -o more). 15, 51. SVET. Aug. 21 Scythas auditu modo -os. FRONTO p. 150, 5 N. nam primi tui sensus et incunabula studiorum tuorum mihi -a sunt. APVL. apol. 54 sic accusas, ut omnia a reo percontere, nihil ipse offeras -um. TERT. adv. Marc. 1, 10 p. 303, 19 accipiat igitur ab antecessore formam, a certo incertus, a -o incognitus. 4, 7 p. 435, 17 ab optime -o et explorato et probato ... vel aliunde commendato. 4, 17 p. 474, 25 sed quis iste suavis, qui ne -us quidem usque adhuc? ANTH. 393, 3 vite Sabina, Lacon sulco, sue -a Laurens. HIL. myst. p. 10, 13 ut id ipsum ex scripturae ipsius verbis -um fiat. p. 15, 26 quod ex hoc ipso, qui de Esau est, sermone fit -um. PS. HIL. libell. 4 si igitur dei filium -um confitemur. 5 esse igitur plurima, quae per filium fecerit: quorum aut sola nobis nota sunt nomina aut nec ipsa sunt -a. QVEROL. p. 12, 7 nemo mihi magis molestus quam familiaris neque magis morigerus quam leviter -us. AMM. 14, 1, 6 ut fingerent quaedam et -a duplicarent in peius. 22, 8, 38 Arimphaei iusti homines placiditateque -i. 27, 8, 3 Theodosius, officiis Martis felicissime -us. VVLG. psalm. 31, 5 delictum meum -um tibi feci (ἐγνώρισα). thren. 4, 8 non sunt -i in plateis. Nah. 3, 17 et non est -us locus earum ubi fuerint. AVG. civ. 22, 8 Paulus et Palladia multis aliis locis miseria diffamante iam -i. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 3 libenter -a recognoscet. DRAC. laud. dei 2, 194 et complexus amat non -us advena cives. ENNOD. opusc. 5, 21 p. 399, 7 ne ... -us peregrinantium mala tolerarem. NICET. spir. 5 -a est itaque quanta sit significatio spiritus, ... -a est et potestas spiritus, cum peccata dimittit. *seq. enuntiatum*: LVCIL. 999 o lapathe, ut iactare, nec es satis -us qui sis. BELL. Afr. 11, 4 ex eo est -um Caesaris c o n s i l i u m illum ... voluisse (19, 2 ex quibus -um est consilium hostium eos hac mente et conatu venisse, ut). c o g n i t u m e s t, *seq. enuntiatum: acc. c. inf.*: CIC. Sull. 71 quos coniurasse -um est. orat. 190 sit igitur hoc -um in solutis etiam verbis inesse numeros. Att. 4, 16, 7 etiam illud iam -um est, neque argenti scripulum esse ullum in illa insula neque ullam spem praedae. ad Q. fr. 1, 1, 13 toti denique sit provinciae -um. CAES. Gall. 6, 20, 2. civ. 1, 6, 2 praeterea -um compertumque sibi. HIRT. Gall. 8, 30, 1. SALL. Iug. 46, 3 *v. p. 1512, 75.* 82, 3 nobis satis -um est. 106, 2 dicitque sibi ex speculatoribus -um. 112, 1 dicit sibi per Dabarem ex Sulla -um. NEP. Att. 12, 5. RVT. LVP. 1, 11 -um enim est te rem publicam venalem habuisse, -um est. LIV. 2, 45, 9. 3, 57, 8 isdem auctoribus -um est. 23, 38, 3 cum percunctando invicem -um esset. POMP. TROG. Iust. 38, 4, 4 Romanos ... vinci posse -um non sibi magis quam ipsis militibus. VAL. MAX. 1, 8, 1. 6 -um pariter atque creditum est. 2, 2, 1. PLIN. nat. 6, 85 ex his -um D esse oppida. 35, 155. PLIN. epist. 6, 16, 5 Vesuvium fuisse postea -um est. AMM. 31, 12, 2 et quoniam exploratione sollicita -um est. AVG. civ. 18, 18 quia illa virgo postea viva reperta est, suppositam pro illa esse cervam facile -um est. *nota nom. c. inf.*: VAL. MAX. 9, 12 ext. 7 non prius decessisse -us est. *interrog. indir.*: BELL. Alex. 60, 5 cum hoc detrimento, quid transitus fluminis vitii difficultatisque haberet, -um esset. PLIN. paneg. 35 quantum diversitas temporum posset, tum maxime -um est. VVLG. iud. 16, 9 et non est -um, in quo esset fortitudo eius. *nota orat. directam*: FLOR. epit. 1, 28, 15 Romae -um est: duo iuvenes ... abluebant. q u o d: EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. V 2781) 13 quod ... interclusa sit facultas, omnibus -um est. c o g n i t u m h a b e r e: *aliquem (aliquid)*: CIC. Brut. 147 etsi satis ... mihi videbar habere -um Scaevolam ex iis rebus, quas audiebam. 163 Scaevolae dicendi elegantiam satis ex iis orationibus, quas reliquit, habemus -am. orat. 121 veniet ad causas *orator*, quarum habebit genera primum ipsa -a. Att. 15, 20, 4 tamen et ex litteris eius et ex eo, quod Tiro cognovit, propemodum -as habeo *rationes Erotis*. ad Brut. 1, 1, 1 Clodii animum perspectum habeo, -um, iudicatum. 2, 1, 3 quod te velim habere -um. epist. 10, 12, 1 haberem a Furnio nostro tua penitus consilia -a. 13, 17, 3 sin autem propter verecundiam suam minus se tibi obtulit aut nondum eum satis habes -um. 15, 20, 3 quantum ex tuis litteris habebo -um. CATVLL. 67, 31 atqui non solum hoc se dicit -um habere. BELL. Alex. 24, 1 Caesar ... fallacem gentem semperque alia cogitantem, alia simulantem bene -am habebat. NEP. Att. 18, 1 *antiquitatem* adeo diligenter habuit -am. VITR. 1, 1, 3 astrologiam caelique rationes -as habeat. SCRIB. LARG. 163 quae -a habui remedia. APVL. met. 7, 9 ipse quosdam lenones pridem -os habeo. VLP. dig. 7, 1, 22 unde -um eum et cuius merito habuit. EPIT. Alex. 107 fide et virtute singulari -os vos habuimus. HIL. c. Const. 2 omnes, qui me vel audiunt vel familiaritate -um habent. SVLP. SEV. chron. 1, 35, 9 David qui impensius ingenium mali spectatum haberet et -um. Mart. 5, 1 cuius (*sc. Hilarii*) in dei rebus spectata et -a fides habebatur. *adde*: ARNOB. nat. 2, 10 p. 54, 26 comperti nihil habeatis et -i. 2, 60 pro comperto habere et -o. *seq. interrog. indir.*: COLVM. 1 praef. 25 atque in his ipsis haberet -um, quid ferret aut recusaret collis. *seq. acc. c. inf.*: PLIN. nat. 2, 246 a Germania immensas insulas non pridem compertas (*sc. esse*) -um habeo. COD. Iust. 4, 50, 5 rector provinciae ... -um habens donationem ... nullum praeiudicium dominio tuo attulisse.

2 *i. q. probatus*: CIC. epist. 5, 12, 7 maximis gravissimisque causis -i atque imprimis probati. 6, 5, 3 ita enim natus, ita educatus, ita doctus es, ita etiam -us, ut tibi id faciendum sit. 10, 31, 3 quod me in tanta fortuna modo -um vetustissimorum familiarium loco habuit. OV. trist. 3, 4, 20 mihi care quidem semper, sed tempore duro -e, res postquam procubuere meae. 3, 5, 9 idque recens praestas nec longo -us usu. LIV. 5, 26, 10 -ae rebus bellicis virtutis specimen. 7, 40, 18 nostraque omnia -ae permittimus fidei? 21, 53, 8 ingenium fama prius, deinde re -um. TAC. ann. 6, 12 Burrum et Senecam multarum rerum experientia -os. 13, 15 virus -is antea venenis rapidum. APVL. met. 9, 17 servulum suum Myrmecem fidelitate praecipua -um. AMM. 25, 9, 7 quem nullis ante actae vitae insignibus in huiusmodi negotiis -um. 26, 5, 14 Gaudentium olim sibi -um et fidelem. AVG. civ. 1, 9 probatus et -us. CORP. XI 1104 u⟨xori⟩ b(ene) cognit⟨ae⟩. XIII 3735 liberto bene -o ⟨d⟩efuncto. *nota*: GELL. 12, 1, 9 consueti atque -i sanguinis. *seq. enuntiatum*: AVELL. p. 12, 23 postea tamen quam ei -um est et probatum, quod.

3 *i. q. cognosci potest*: CIC. orat. 183 neque enim ipse versus ratione est -us, sed natura atque sensu. 186 itaque tralata aut facta aut iuncta verba facile sunt -a. LVCR. 1, 695 labefactat *Heraclitus* eos (*sensus*), unde omnia credita pendent, unde hic -us est ipsi quem nominat ignem. 2, 868 nec contra pugnant, in promptu -a quae sunt. CVLEX 66 nec fulgor in ulla -us utilitate manet. OV. Pont. 2, 10, 4 -ane est nostra littera facta manu? 4, 6, 22 o mihi non dubia -e Brute nota! NICET. spir. 5 -a est itaque quanta sit significatio spiritus, ubi dominico ipsi corpori accommodata monstratur: -a est et potestas spiritus, cum peccata dimittit.

adv. **cognitē:** FACVND. defens. 9, 3 p. 750^{C} non quia non -e se habeant ad mendacium, sed quia redargui se posse facillime vident.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriv.: cognitio, cognitor (-trix), cognitorius, cognitura, 1. cognitus. cognobilis. *compos.*: ac- in- per- praecognoscere. incognitus. *Lambertz.*

cognōtus, -a, -um *v. p. 1501, 21.*

⁎**cōgo,** coēgī, coāctum, -ere [*a co- et* agere. *Th.*]. GELL. 2, 17, 11 'coegi' correpte dicimus. PRISC. gramm. II 461, 14 cōgo cŏegi. *cf.* 508, 34 *et* PS. PRISC. gramm. III 527, 30 VLT. SYLL. gramm. IV 262, 10. cógi: FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 3 (Corp. I^2 p. 231). κώγιτε: TAB. devot. Audollent 267, 15. coggens: TAB. devot. Audollent 251 II 10 (*ibid. saepius* cogens). coago: *v. p. 1377, 82, ubi addas*: GLOSS. II 441, 57. *cf. contra locum, quo enuntiatio contractarum vocalium* cŏēgi *inesse potest*: PLAVT. Bacch. 981 (*et* Amph. 1632?), *v. C. F. W. Müller, Plautin. Prosodie p. 453.* comegit: GLOSS. V 14, 39. 56. 13. coegebat: EXC. barb. I p. 322, 15 Frick. coguit (*praes.? perf.?*): CARM. epigr. 1086 (*cf. Büch. in adnot.*). coxerunt: ITALA Luc. 24, 29 (cod. d). cogerit: LEX Visig. 8, 4, 1. cōctus: CAPER gramm. VII 94, 16 coactus, non coctus (*cf. Keil ad Varro rust. 1, 65*). *inter verba tertiae coniugationis*: GRAMM. suppl. 49, 24. *primae fingit verbum* VIRG. gramm. epit. p. 59, 9 cogo cogis necessitatis est, at cogo cogas coniunctio uxoris ad virum. *fort. deponens* cogor? *cf.* DRAC. laud. dei 2, 738 ima levas et celsa premis, praesumpta coactus atteris ('coactu *nolui*' *Vollmer*, coercens *Arevalo*). *supinum* coactu *v. s. v.* coactus. NON. p. 264 *sq. de significationibus verbi, cf. infra suis locis.* SERV. Aen. 9, 27 coercent: -unt, colligunt. GLOSS. συμβιβάζω, συνάγω, colligo. -it: συγκαλεῖ, συνωθεῖ, συμβάλλει adigit. coadunat (SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 3, 9, 18). -unt: compellunt. -it in unum: συνάγει. -e in unum: collige. -ctus: ἀναγκασθείς. -ctum: compulsum. -cti: provocati, inritati. -cta: collecta.

ex coniectura probabili legitur: PLAVT. Mil. 222 (*v. p. 1520, 65*) VARRO rust. 1, 45, 3 (*v. p. 1524, 76*) LIV. 44, 7, 8 (*v. p. 1520, 44*) FEST. p. 237, 9 (*v. p. 1520, 24*). *corruptum videtur*: CAES. Gall. 6, 7, 8 (β; convocatis α). civ. 1, 22, 6 (conantur *Gruter*). AETNA 319 (*v.* coactus *subst.*) OV. ars 3, 228 MANIL. 1, 428 (*Gemblac.*) SEN. contr. 2, 5, 3 STAT. Theb. 8, 571 (*P*) PS. APVL. Ascl. 26 p. 64, 6 Th. COMM. apol. 809. *locis corruptis*: LIV. 43, 15, 7 DRAC. laud. dei 3, 660. *loco mutilo*: FRONTO p. 44, 11 N. *dubiae interpretationis vel lectionis*: VITR. 10, 7, 4 STAT. Theb. 5, 13 (*v. p. 1521, 19*) AMM. 15, 5, 16. [*calabr.* kuyere. coactus: *it.* quatto. *M.-L.*]

I *de loco vel motu*: A -ere *animantia*:

1 *turbam, multitudinem in unum locum; i. q. congregare, colligere. praevalet vis praepositionis* co-: **a** *homines*: α *generatim*: PLAVT. Bacch. 1133 *v. p. 1521, 5.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 2 medicos -egi. CAES. Gall. 1, 4, 2 Orgetorix ad iudicium omnem suam familiam ... undique -egit et omnes clientes ... eodem conduxit. 1, 4, 3 multitudinem ... hominum ex agris. civ. 3, 80, 3 in oppidum. SALL. Iug. 10, 4 amici, quos neque armis -ere (*i. colligere*) neque auro parare queas. 31, 14 quos omnes ... eadem metuere in unum -egit. 80, 2 multitudinem in unum. VERG. Aen. 4, 289 socios ... ad litora. 11, 235 primos ... suorum imperio accitos ... intra limina. HOR. carm. 2, 3, 25 omnes eodem -imur. 3, 9, 18 *v. p. 1521, 8.* ars 419 praeco, ad mercis turbam qui -it emendas. *nota* LVCAN. 1, 73 cum compage soluta saecula tot mundi suprema -egerit hora. GRAN. LIC. p. 35, 1 (*loco mutilo*) vo⟨l⟩gus agreste ... eo -ctum. MIN. FEL. 25, 4 captos. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 86 ad quas (*historias*) audiendas ... -ere debitores suos. LACT. inst. 3, 17, 7 homo astutus ex variis ... moribus circulum -it. OPTAT. 3, 8 p. 91, 6 christiani idolorum -bantur ad templa (*ibid.* compellebantur). AMM. 24, 5, 8 in unum pondus -cta multitudo. AVG. c. Parm. 1, 5, 10 ut ad eorum communionem sanctorum ... numerus -rentur. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 131, 5 -cta testium turba. *translate*: CIC. inv. 2, 4 omnibus unum in locum -ctis scriptoribus. PAVL. dig. 50, 16, 142 in eundem semissem duos -ctos et coniunctim heredes scriptos esse. *nota iuncturam* homines -ere: CIC. Tull. 7 (*formula recuperatorum*) quantae pecuniae paret dolo malo familiae P. Fabii vi hominibus armatis -ctisve damnum datum esse M. Tullio. 9 iudicio de vi -ctis armatisque hominibus. 12 *al.* 27 si quae familia ... homines aut servos aut liberos -egisset aut conduxisset. Verr. 4, 57 Caecin. 20 *al.* 59 (*nota Tullium ambiguitate significationis abutentem*) 'hominibus -ctis'. neminem -egeris, ipsi convenerint sua sponte. certe -it is, qui congregat homines et convocat; -cti sunt ei, qui ab aliquo sunt unum in locum congregati. *ibid.* quia ..., ubi multitudine opus est, homines -i solent, ideo de -ctis compositum interdictum est (*cf.* 48. 63 -ctis hominibus. *opp.* voluntariis). 104 Sest. 84 EDICT. praet. Vlp. dig. 47, 8, 2 pr. si cui dolo malo hominibus -ctis damni quid factum esse dicetur (VLP. dig. 47, 8, 2, 3 *sqq.* *cf.* 47, 8, 2, 2 qui ... homines colligit armatos. 47, 8, 2, 6 et si unus homo -ctus sit, adhuc dicemus homines -ctos). *cf.* PAVL. sent. 5, 3, 3 si id turba cum telis -cta fecerint.

β *in vita publica* (*cf. p. 1521, 28 sqq.*): LVCIL. 605 rauco contionem sonitu et curvis -ant cornibus (NON. p. 264 in unum colligere). CIC. Catil. 3, 7 senatum frequentem celeriter ... -egi (Phil. 1, 6 *al.* LIV. 3, 38, 13 quod iis ... tamquam iure -entibus senatus paruisset. 3, 39, 6 *opp.* ad contionem populum vocare. *nota* LVCAN. 3, 104 -endi iure senatus. TAC. hist. 1, 85 in curiam. SVET. Iul. 16 festinato). CIC. Phil. 1, 12 *cum de supplicationibus refertur, senatores* -untur ... non pignoribus, sed eorum de quorum honore agitur, gratia. Att. 2, 2, 3 iudices -i. CAES. Gall. 7, 77, 1 concilio -cto. civ. 1, 3, 4 amici ... Pompei ... in senatum -untur. PROP. 4, 1, 13 bucina -bat priscos ad verba Quirites. LIV. 36, 29, 1 -cta omnis multitudo (*cf.* 36, 28, 9 ex omnibus oppidis convocandos Aetolos ad concilium. 42, 43, 7). FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 3 (Corp. I^2 p. 231) ⟨cum popul⟩us coire convocare (*sic?*) cógi potest. SEN. contr. 9, 2, 4 si in triclinio tuo iudicium -egisses (VAL. MAX. 8, 3, 1 *al.*). STAT. Theb. 3, 346 concilio ... duces -bat Adrastus. QVINT. inst. 7, 2, 19 consilium. TAC. ann. 4, 19 patres. SVET. Aug. 36 centumviralem hastam. IVLIAN. dig. 40, 12, 30 eo usque -i iudices, donec consentiant (συνελαύνεσθαι *schol. Basil.*). VLP. dig. 26, 7, 3, 7 *tutores praetor* (*ibid.* iubebit eos convocari). MARCIAN. dig. 50, 9, 2 non legitimo numero decurionum -cto. CYPR. epist. 72, 1 concilium (*syn.* celebrare). EPIST. imp. Constant. Migne 13, 569^C episcopis, qui sunt Arimini -cti (τοῖς ... συνελθοῦσιν. *de synodo*). AVSON. 446, 2 Ithacesios proceres -it ad curiam. SVLP. SEV. chron. 2, 42, 3 episcopos ad concilium -ere. CAPREOL. epist. 1, 1 p. 845^a synhodum (συναγαγεῖν). CIC. Verr. 3, 13 navem ... publice -ctis operis aedificatam. 5, 17. 6, 48 publice -ctis fabris operisque imperatis. *nescio an aliter*: CORP. XI 2702, 4 (*a. 224*) in schola collegi fabrum ..., quem (*sic*) -erunt (*i. simul egerunt?*) ... Hilarus et ... Onesimus. CORP. X 478, 6 *v. p. 1532, 39.* *similiter de religionibus externis accitis*: PAVL. FEST. p. 237 peregrina sacra ... quae ... Romam sunt -cta (conata *codd.*). γ *in re militari*: -ere *exercitum, i. vel conscribere vel in unum locum contrahere*: PLAVT. Mil. 76 rex ... me ... oravit ..., ut sibi latrones -rem et conscriberem. CIC. Tull. 12 arma capere, manum -ere. epist. 15, 4, 2 -cto ... in unum locum exercitu (NON. p. 264 in unum colligere). POMP. Cic. Att. 8, 12^a, 4 copiae omnes Brundisium -rentur. 8, 12^c, 2 cohortes Luceriam -egi. CAES. Gall. 1, 15, 1 equitatum ..., quem ex omni provincia -ctum habebat. 2, 2, 4 manus -i, exercitum in unum locum conduci. 2, 5, 4 *al.* 6, 3, 1 *legiones.* 7, 65, 1 praesidia. 7, 71, 2 omnes ... ad bellum. civ. 1, 15, 7 cohortes Alba, ex Marsis et Paelignis, finitimis ab regionibus. 3, 73, 1 in unum locum *exercitum.* 3, 103, 1 *duo milia hominum* a negotiatoribus -egerat *Pompeius.* HIRT. Gall. 8, 6, 2 exercitus comparare atque in unum locum -ere. SALL. Iug. 95, 1 *equitatum* ex Latio et a sociis. VERG. Aen. 7, 43 totam ... sub arma -ctam Hesperiam. LIV. 4, 26, 3 -endae militiae (*cf. Haase, Vorles. II 79*). 23, 35, 16 -ctis militibus. 28, 23, 7 aliquantum auxiliorum ... ex Africa ora. 30, 11, 4 omnibus, qui bello apti erant, in unum -ctis. 36, 3, 5 cum -rentur in classem *coloni maritimi.* 37, 10, 12 remiges ex hibernis non Ephesum accersit, sed Magnesiam occulte -it. 37, 29, 3 milites nautasque in naves. 44, 7, 8 -ctis (peractis *codd.*) ... copiis. 40, 16, 10 exercitu ... in unum -cto, qui dissipatus fuerat. 44, 31, 11 multis milibus armatorum ⟨co⟩actis. VELL. 2, 34, 1. LVCAN. 7, 360 primo gentes oriente -ctae innumeraeque urbes, quantas in proelia numquam excivere manus. VAL. FL. 3, 496 -cta advehit Albana Styrus gener agmina porta (*cf.* SVET. Cal. 45). STAT. Theb. 4, 160 quas in proelia vires sacra Cleonaei -unt vineta Molorchi (*cf.* 4, 146 excit in arma). ITIN. Alex. 30 quos (*fideles*) Ecbatana -egerat (quae se catene coaegerat *cod.*). PANEG. 10, 18 p. 228, 1 innumerae ... gentes ad bellum -ctae. DARES 33 Agamemnon omnes duces in pugnam -it. AMM. 16, 2, 10 ni ... clamor ... auxilia -egisset. 19, 11, 7 tirocinia (*cf.* 20, 8, 1). 20, 4, 3 *auxiliaria.* 21, 12, 22 militem. 27, 1, 3 agmine in unum -cto. 29, 5, 34 plebe, quam -egerat magna mercede. 29, 6, 6 *gentes* in unum -ctae. 31, 5, 9 properatione tumultuaria -ctis militibus. 31, 13, 9 Batavos ... raptim. *in imagine*: PRVD. psych. 36 victrix legio, quam mille -ctam martyribus ... Fides animarat. -ere *pugnaturos i. q. compellere, impellere*: VERG. Aen. 9, 461 aeratas ... acies in proelia *Turnus.* LIV. 42, 65, 7 cum in orbem milites -egisset *tribunus militum.* HOMER. 119 -at in arma viros incautumque occupet hostem. *sim.* PETR. CHRYS. serm. 152 p. 605^A ad sinus matrum militum -it castra *Herodes.* *hostes i. q. compellere aliquo*: PLAVT. Mil. 222 -e (cor *codd.*) in obsidium perduellis, nostris praesidium para. SISENNA hist. 88 summoti et intra moenia rursum -cti (NON. p. 264 in unum colligere). LIV. 10, 45, 13 pugnando in obsidionem iustam -egit hostes. LVCAN. 8, 225 si ... in tutam trepidos numquam Babylona -egi (COMMENT. *ad l.* inclusi). TAC. hist. 3, 48 hostem adortus -egit in naves. PANEG. 12, 40 Maximum in muros. AVR. VICT. Caes. 33, 18 eum ... Mediolanum -egit. DICT. 4, 12 multos ... in fugam. HEGES. 1, 10, 3. 4, 15, 1. *translate*: TER. Haut. 669 hac re in angustum oppido ... meae -untur copiae (SCHOL. constringuntur meae fraudes, ut non multum sit a me infortunium). *similiter videtur interpretandum*: PLAVT. Mil. 514 ita sum -ctus, ... ut nesciam utrum ... aequom siet. agmen -ere *proprie et transl. v. vol. I p. 1345, 84 (cf. supra l. 49. 56)*; *nota* LIV. 33, 37, 5 neglegentius -ctum agmen Romanorum. 38, 18, 7 cum cura -cto agmine procedebat. 42, 10, 8 ingenti agmine hominum ... -cto. *adde* SOL. 10, 13 *de gruibus.* 25, 4 *de elephantis* (= PLIN. nat. 8, 11). AMM. 25, 1, 5. OROS. hist. 5, 18, 19 in unum (6, 7, 8). *sim.* AMM. 16, 2, 10 legiones duas arma -entes. 25, 3, 2 *al.* **b** *bestias* (*cf.* 2 b): *de pecuario*: VARRO rust. 2, 3, 10 *Gaberius* -egit mille caprarum. *de pastoribus*: VERG. ecl. 3, 20 Tityre, -e pecus. 3, 98

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ite oves, pueri (NON. p. 265 mulgere). 6, 85 oves stabulis (NON. p. 264 in unum colligere). CVLEX 108 pecudes . . . in umbras (PLIN. nat. 18, 330 pecudes a sole in opaca). NERAT. dig. 9, 2, 53 boves . . . in angustum locum. DRAC. Romul. 8, 207 domibus . . . pecus omne -egi. *translate de senibus tamquam ovibus*: PLAVT. Bacch. 1133 -antur . . . intro. *de aratoribus et ascensoribus*: VERG. Aen. 7, 639 ad iuga -it equos. MORET. 121 sub iuga . . . iuvencos. *in imagine*: HOR. carm. 3, 9, 18 Venus diductos *amantes* . . . iugo -it aeneo (SCHOL. Hor. Gloss. *Γ ad l.* coadunat). MANIL. 1, 879. VAL. FL. 7, 595 sub iuga . . . toros *taurorum*. STAT. Theb. 7, 136 aliena . . . ad iuga cornipedes. *in curriculo*: SIL. 16, 383 fumantes verbere -i assiduo violenter equos. CLAVD. carm. min. 18, 11 *lingua aurigae* angustat sparsas *mulas* spargitque -ctas. *in venatu*: PLIN. nat. 8, 25 domitandi gratia reges equitatu -bant (*sc. elephantos*) in vallem manu factam (*ibid.* inclusos). STAT. Ach. 1, 466 *curva indagine* aper simul ursa lupusque -itur. *transl.* FLOR. epit. 4, 12, 48 exercitu totam Cantabriam amplexus efferam gentem ritu ferarum quasi quadam -bat indagine. *in re militari*: LIV. 40, 39, 8 sarcinis iumentisque in unum locum -ctis. *alia*: STAT. Theb. 5, 13 quo (cum *codd.*) fera -it (*P*, ponit *ω*) hiems *grues* (*cf. Vollmer, Rhein. Mus. 51 [1896] 29*). PS. QVINT. decl. 13, 16 -cta in angustum multitudo *apium*. *singulariter dictum*: ANTH. 494^b, 58 *Hercules infans* manibus . . . -ens in bracchia pondus (*sc. serpentes*).

2 *singulos i. fere q. agere*: a *homines* (*bellatores, hostes v. p. 1520, 60 sqq.*): PLAVT. Mil. 514 *v. p. 1520, 76.* Persa 786 quem . . . ego ut non in cruciatum atque in compedes -am (-ere *in statum v. sub II*). CIC. leg. agr. 2, 99 (*loco suspecto*) ut nemo ... vos adducere, nemo producere, non in senatum (-us *al.*) -ere . . . posset. Phil. 1, 11 cur in senatum . . . tam acerbe -rer. 1, 12 tanto damno senatorem -egit. 2, 79. VAL. FL. 1, 65 sese (*Iasona*) odiis immania -i in freta (*cf.* AVIEN. Arat. 668 in pontum -unt lucra semper hiantes *nautas*). PS. QVINT. decl. 12, 5 se in curiam quisque -unt (-unt *om. pars codd.*). PLIN. epist. 8, 14, 20 *aliquem* in contrariam partem vocare, -ere, impellere. HIL. in Matth. 12, 15 divisus est *Beelzebub* et adversum se -ctus est. SCHOL. Cic. Bob. p. 118, 27 Hild. qui . . . consulis maiestatem . . . in latebras -egerit. HEGES. 5, 46 l. 472 Hannibalem . . . in exilium. SVLP. SEV. Mart. 6, 4 *Hilarium* ad exilium. ENNOD. epist. 5, 23, 1 p. 144, 1 si honores, aetas, meritum . . . nos non in umbram -ret (9, 11, 4 p. 236, 18 opusc. 1, 22 p. 267, 18 dict. 1, 2 p. 423, 12). CORP. III 3989 ad quos (*inferos*) me praecipitem di superi -erunt minimo cum tormento. *translate de tempore tamquam de loco*: CIC. Rab. perd. 6 me . . . ex . . . constituto spatio defensionis in semihorae curriculum -isti. *cf.* PROP. 4, 1, 128 in tenues -eris ipse Lares. *in imagine*: SEN. epist. 9, 13 sapientem undique submovent et intra cutem suam -unt. b *bestias*: VARRO Men. 422 contra -ctus cervus (ser- *codd.*) latratu canum. POMPON. dig. 9, 2, 39 pr. (*ex Q. Scaev.*) equa cum in alieno pasceretur, in -endo quod praegnas erat eiecit (*ibid.* agere *et* abigere). VLP. dig. 47, 2, 52, 20 si quis asinum meum -egisset et in equas suas τῆς γονῆς dumtaxat χάριν admisisset. AMM. 15, 1, 2 ut nimietate -endi quosdam *equos* extingueret. CLAVD. 28, 226 anhelum verbere -is equum. ALC. AVIT. carm. 5, 520 rex ipse frementes curru -it equos. *speciatim de iumentis* (*ita urgendo vexare, ut in morbum incidant, hinc* coactio, *q. v.*): PELAGON. 403 quibusdam *equis* . . . pulmones rumpuntur in cursum -ctis. CHIRON 149 cum . . . -ctum iumentum itinere vel labore . . . defatigatum non bibit *eqs.* 157 si equus de via -ctus venerit (VEG. mulom. 1, 38, 5). 158. *nota*: VAL. FL. 2, 505 ruentem *beluam marinam* litoribus sua -it hiems (*i. tempestas ab ipsa excitata eam ad litus perducit; v. Langen ad l.*). ITALA Matth. 8, 32 (Hil. in Matth. 8, 4) totus in mare impetu rapido per praeceps grex -ctus (ὥρμησεν, VVLG. abiit). AVIAN. fab. 38, 1 *v. p. 1527, 21.* c *res tamquam animantes*: *de stellis*: AVIEN. Arat. 1197 omnes (*stellas, sc. Orionem Andromedam etc.*) procul in vada terror *Scorpii* inserit et cunctos pavor unus in aequora -it. AVSON. 332, 45 Iane . . . , -e secuturos bis sena per ostia menses.

B -ere **res corporales**: 1 *corporis partes, i. q. in unum agere, contrahere, angustare, cohibere*: OV. am. 2, 2, 33 cum bene vir traxit vultum rugasque -egit (IVV. 13, 216 densissima ruga -itur in frontem velut acri ducta Falerno). PAVL. FEST. p. 42 conivoli (contuoli *codd.*) oculi sunt in angustum -cti coniventibus palpebris. CELS. 7, 7, 13 p. 279 *tunicae oculi* extenuatae . . . et in unum -ctae (*ibid.* coeunt). 7, 9 p. 285 quod (*curtum incisum in auribus al.*) non est -endum, sed ita adducendum, ut facilius subsequatur. 7, 14 p. 291 digitis tumorem eum premere, ut si quid delapsum non est, manu -atur. 8, 20 p. 360 medicus debet id quod eminet retro -ere. SEN. Phaedr. 402 nodo comas -egit emisitque (dial. 5, 26, 3 crinis . . . -ctus in nodum). Med. 690 *serpens* tumidum . . . nodis corpus aggestis plicat -itque in orbes. COLVM. 8, 5, 22 -cta sub oculis sanies omnis exprimitur. GELL. 19, 4, 4 quod timor . . . vi frigoris sanguinem caloremque omnem de summa corporis cute -at penitus et depellat. 19, 4, 5 sanguis . . . in intuma -ctus. APVL. met. 5, 17 lacrimis . . . pressura palpebrarum -ctis. THEOD. PRISC. eup. faen. 26 cum . . . collectiones (*i. fervunculi*) maturatae aut -ctae (*sic codd. Gel., corrupt. in rell.*) eruperint. PS. SORAN. quaest. med. 233 *v. p. 1369, 13.* MARCELL. med. 29, 31 ut perfrictiones . . . -cto sudore discedant. ENNOD. epist. 6, 1, 4 p. 148, 22 in cicatricem -ere vulnera. ORIBAS. syn. 6, 47 quando *vena* natura proprie calida est aut ex aliqua alia causa -atur. *cogere vocem*: GAV. BASSVS Gell. 5 7, 2 *emittendae vocis via* in unum tantummodo exitum collectam -ctamque vocem ciet. TERT. nat. 1, 8 sonum . . . lingua stupente de solis faucibus -i licet. anim. 19 p. 331, 17 vox de primis sensuum vocibus . . . -itur. HIER. epist. 20, 5, 1 strictis dentibus spiritum coartamus et -imus in sonandum 'st'. *cf.* VITR. 5, 8, 2 circumsonantes *loci sunt* . . . , in quibus circumvagando -cta *vox* exsolvens in medio (*v. Rose in adnot.*) sine extremis casibus sonans ibi extinguatur incerta verborum significatione.

2 *varias res solidas, quae unum in locum congeruntur* (*contrahuntur, coacervantur*): a *naves sim.*: CAES. Gall. 3, 9, 9 naves in Venetiam . . . -unt. 4, 22, 3 navibus -ctis contractisque. civ. 3, 3, 1 ex Asia . . . classem. LIV. 21, 26, 8 ingens -cta vis navium est. ANTH. 415, 61 spes est, quae classes diverso ex hoste -ctas ducit. b *arma, merces, supellectilem sim.*: LIV. 35, 3, 6 cum -cta vis magna pecorum praedaeque esset. CARM. de bell. Aeg. 42 qualis . . . est facies . . . loci, cum saeva coiren⟨t⟩ instrumenta necis v⟨ar⟩io congesta paratu: undique sic illuc campo deforme co⟨a⟩c⟨t⟩um omne vagabatur leti genus (*cf.* LVCAN. 7, 518 stetit omne -ctum circa pila nefas [ADNOT. *ad h. l.* collectum]). MARCIAN. dig. 48, 6, 1 qui arma tela domi suae . . . praeter usum venationis . . . -egerit. PAVL. dig. 14, 2, 2, 2 cum in eadem nave varia mercium genera . . . mercatores -egissent. AMM. 19, 11, 2 quod . . . per Illyricum . . . necessaria cuncta vel ante tempus -cta . . . affluebant. c *messem, fructus*: CATO agr. 31 (*al.*) oleam. CIC. Verr. 4, 73 *frumenti* tantus numerus imperio tuo datur et -itur (4, 100 ex omni agro decumano. CAES. civ. 2, 18, 1 PS. QVINT. decl. 12, 22 p. 239, 15. *ibid.* auferri). VARRO Men. 432 de . . . cera Tarentina, quam apes Milesiae -egerint ex omnibus floribus libantes. rust. 1, 6, 3 in campestribus maturius eadem illa seruntur quae in superioribus et celerius hic quam illic -untur. *nota de re*: VARRO rust. 1, 15, 1 *ulmus* -it aliquot corbulas uvarum (*sc. quia vites sustinet*). VERG. georg. 4, 140 spumantia -ere pressis mella favis. 4, 231 bis gravidos -unt fetus *apes*. PAVL. FEST. p. 23 -ctis agrorum fructibus. COLVM. 2, 18, 3 instrumenta . . . , quibus fruges -untur. 2, 21, 3 fructus oliveti. 2, 21, 4 vindemiam (*aliter* 5, 9, 15; *v. p. 1528, 6*). VLP. dig. 8, 3, 3, 1 ut fructus in . . . villa -antur -ctique habeantur. 24, 3, 7, 1 -ctis vindemiis. PS. CYPR. laud. mart. 7 fecundae messes -untur aestate. d *pecuniam, alias res pretii*: PLAVT. Truc. 310 non ... meretriculis munerandis rem -egit, verum parsimonia. TER. Haut. 146 quasi talenta ad quindecim -egi (NON. p. 264 in unum colligere. SCHOL. coadunavi). Phorm. 889 hoc (*argentum*) qui -am, .. repperi. TIT. Mumm. carm. epigr. 248, 4 rogans te -endei disolvendei (*sc. praedam*) tu ut facilia (*sc. negotia*) faxseis (*v. Büch. in adnot.*). LEX repetund. (Corp. I 198) 3 ⟨quoi⟩ . . . pecuniae quod siet amp⟨lius⟩ ~~HS~~ . . . n(ummum) . . . ablatum captum -ctum conciliatum aversumve siet (*sim.* 59. CIC. Verr. 1, 13 innumerabiles pecuniae ex aratorum bonis novo ... instituto -ctae. 3, 141 genus pecuniae conciliatae, quam tu a civitatibus . . . -isti. 3, 165 nullam pecuniam . . . nisi vi expressam et -ctam. 4, 194 pecuniae -ctae conciliatae. 6, 136. LIV. 38, 54, 3 pecunia capta ablata -cta ab rege Antiocho). VARRO Men. 126 ex sese ipse aliquid quaerat -atque peculi (NON. p. 264 corradere). ling. 5, 95 ut cum pecore diceretur multa et id esse⟨t⟩ -ctum in publicum, si erat aversum. CIC. Verr. 2, 70 cum stipendium -rem. 2, 96 *bis.* 3, 143 CC milia poposcit eaque -egit atque abstulit. 4, 220. leg. 2, 22 praeter Idaeae matris famulos . . . ne quis stipem -ito. Att. 11, 25, 3 si quid -i, confici potest, quod sit in tuto, ex argento *eqs.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 1 magno pondere auri . . . -cto. HOR. epist. 1, 10, 46 plura -ere quam satis est (*cf.* 1, 4, 47 collecta pecunia). LIV. 40, 44, 11 de pecunia finitur, ne maior ludorum causa consumeretur quam . . . , neve quid ad eos ludos accerseret, -ret, acciperet, faceret adversus id senatus consultum, quod. LVCAN. 7, 743 tot regum fortuna . . . -cta expectat dominos. IVV. 14, 135 divitias haec per tormenta -ctas. TAC. ann. 6, 2 bona Seiani ablata aerario ut in fiscum -rentur. SVET. Nero 32 ut e . . . bonis . . . dextans ei -retur. EDICT. imp. Marc. Aurel. Inst. Iust. 3, 11, 1 bona (PAVL. dig. 49, 14, 45, 2 ad fiscum. MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 8 in fiscum. AMM. 29, 1, 21 quorum in aerario bona -cta. CORP. III 7127 ⟨pro⟩c(uratori) Aug. ad bona co⟨ge⟩nda in Africa). SCAEV. dig. 48, 10, 24 Maximillae partem duodecimam a fisco -i iussit. VLP. dig. 40, 7, 3, 8 quod ex mercedibus suis -egit. PAVL. sent. 3, 6, 41 si ex his (*instrumentis*) maxime fundi reditus -atur. PANEG. 12, 25 -ctae publica egestate divitiae. SVLP. SEV. chron. 2, 21, 5 Antiochus . . . ad -enda vectigalia profectus. COD. Theod. 11, 30, 39 (*a. 381*) -endis . . . debitis. 11, 16, 17 (*a. 385*) -endarum . . . pensionum. e *alia*: SEN. Herc. O. 471 versa vice medius -ctis (*i. collectis, vix i. q. invitis*) ferveat stellis dies. PAVL. FEST. p. 40 compilare -ere est et in unum condere. GELL. 7 (6), 2, 7 (*ex Chrysippo*) ut ratione quadam necessaria . . . -cta atque conexa sint fato omnia. *nota*: PLAVT. Truc. 314 neque istuc insegesti tergo (*sc. meo*) -et examen mali *dominus.*

3 *res molles, liquidas, lentas, quarum partes in unum corpus tamquam coalescunt* (cogi *i. q. coire, concrescere, densari*; coactus *i. q. densus, angustus v. p. 1532, 59 sqq.*): a *res quas homines cogere*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

solent: VARRO ling. 6, 43 vestimentum apud fullonem cum -itur (*Blümner, Technol. I 165. cf. 212*). PLIN. nat. 8, 192 lanae ... -ctae vestem faciunt. 11, 77 in vellera hanc (*foliorum lanuginem*) ab iis (*bombycibus*) -i subigique unguium carminatione. 19, 5 *linum* fractum tunsumque et in mollitiem lanae -ctum. *hinc* coacta, -ōrum: *v. p. 1533, 67.* VARRO frg. Serv. Aen. 10, 174 ferrum ... in stricturam ... -i. HOR. carm. 3, 3, 51 aurum ... -ere humanos in usus (*flatura? coacervatione?*). *aliter* VITR. 7, 8, 4 aurum compressione *manuum* -ctum. MART. 10, 16, 7 (*de purpura*) quidquid Agenoreo Tyros improba -it aheno. 10, 36, 1 improba Massiliae quidquid fumaria -unt. VARRO Men. 567 pancarpineo cibo -cto libamenta legens caduca victus (NON. p. 264 mollire, subigere). ling. 5, 108 caseus a -cto lacte (6, 43). VERG. georg. 4, 36 frigore mella -it hiemps eademque liquor calefacta remittit (NON. p. 265 stringere; *aliter* VERG. georg. 4, 140 *v. p. 1522, 34*). MORET. 45 liquido ... -cto. OV. met. 8, 666 lactis massa -cti (13, 796). COLVM. 7, 8, 1 *lac* plerumque -i agni aut haedi coagulo (*ibid.* cardui flore conduci). 7, 8, 6 in formas -ctam materiam (*i. lac*). PLIN. nat. 23, 126. MART. 11, 52, 10 Velabrensi massa -cta foco. NEMES. ecl. 2, 34 calathos -endi lactis in usus. 3, 69 lac in niveas astrictum -ere glebas. GLOSS. IV 319, 29 coagulum a -endo (*ex* NON. p. 28 *ubi* a coagendo) et colligendo. CIC. nat. deor. 2, 136 *alvus* omne, quod accepit, -it et confundit. *medicamenta, compositiones* (*similia sub 4*): CELS. 5, 17 p. 166 arida medicamenta contrita umore non pingui ... -untur et rursus -cta inarescunt. 5, 18, 7 unguenti irini, quantum satis est ad ea (*pyrethrum etc.*) mollienda et -enda. 5, 19, 4 aceti, quo fuligo et aerugo in unum -antur. 5, 20, 3 quae ex aceto et -untur et ... diluuntur. 5, 20, 4 *al.* (*saepius syn.* conterere, *ut* 5, 27, 13). 5, 27, 8 stercus caprinum ex aceto -ctum. 5, 28, 12 ex quibus aqua -ctis collyrium fit. SEN. epist. 95, 27 piget esse iam singula: -untur in unum sapores. COLVM. 7, 8, 7 qui thymum contritum ... cum lacte -ant. SCRIB. LARG. 111 omnibus *compositionis partibus* in unum bene -ctis. 149 tragacanthum ex alumine trito -itur in pastillos. PLIN. nat. 1, 16, 22 quibus modis spissa pix fiat, quibus -atur resina. 12, 127 laudatur candor eius (*suci*) -cti. 13, 126. 16, 53 illa *pix* fit e piceae resina ferventibus -cta lapidibus. 24, 118. 25, 39 (*ex coni.*). 29, 116. TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 19 ut de glebis credas te ... placentas et Samias (psomias *Lat.*) -urum (cocturum *Leop.*). apol. 35 p. 241 vino lutum -ere (*i. conglomerare*). SER. SAMM. 51 resina ex facili cera viscoque -cta. LACT. Phoen. 99 velut in massam cineres † in more (umore *Ritschl; alii alia*) -ctos conflat. AMBR. hex. 5, 21, 69 umor ... paulatim ... in mella -itur.

b *quae vi naturali cogi solent, ut aer ventis, aqua tempestate vel frigore etc.*: CIC. nat. deor. 2, 101 *aer* concretus in nubes -itur (VERG. Aen. 5, 20 in nubem -itur aer [GLOSS. IV 431, 5 quia stipatus e⟨st⟩, facit nubem. *cf.* SERV. aeris densitas]). SEN. dial. 5, 6, 1 pars superior mundi ... nec in nubem -itur nec in tempestatem impellitur. nat. 6, 9, 1 crassum aëra et in nubes -ctum. APVL. mund. 3. 9 VVLG. Iob 37, 21 CLAVD. 26, 379 MACR. somn. 2, 7, 19 DRAC. laud. dei 1, 585. *cf.* PLIN. nat. 2, 111 ex aere -cto in liquorem. CIC. Tusc. 1, 43 *in caelo* nubes imbres ventique -untur (NON. p. 264 in unum colligere). LVCR. 1, 761 diffugient ut tempestate -cta fulmina diffugere ... videmus. 1, 1020 materiai ... copia ... -i disiecta nequisset (1, 1019 concreta). *nota* 2, 935 non fieri partum nisi concilio ante -cto. 2, 1060 semina rerum multimodis temere ... -cta. 3, 537 locus ..., quo copia tanta animai -itur. 6, 127? (*v. p. 1531, 33*). 6, 201 *venti* ignis semina convolvunt ⟨e⟩ nubibus atque ita -unt multa rotantque ... flammam ..., donec. 6, 212 *nubes* ventus agens contrusit in unum compressitque locum -ens. 6, 274. 464 *nubila* venti portantes -unt ad summa cacumina montis. 6, 511. 718 *aquilones* undas -entes sursus replent -untque manere. 6, 734. VERG. ecl. 6, 31 canebat, uti ... per inane -cta semina terrarumque animaeque marisque fuissent (SERV. -ctae et collectae atomi). georg. 4, 419 quo (*in specum*) plurima vento -itur unda. OV. trist. 3, 10, 52 boreae vis ... -it aquas. MANIL. 2, 114 materiae ... datum est -i, sed -ere mundo. SEN. Tro. 1032 terris mare cum -ctis fluctibus Corus prohibet. nat. 2, 9, 2 *aqua* hoc (*spiritu*) attollitur inserto et -ente. 2, 53, 1 remanere spiritum in eo umore quem -egit congelavitque. 3, 2, 2 sunt *aquae* quae -antur in lapidem. 3, 2, 3 *aqua* aliquando in adversum spiritu impellitur: tunc -itur, non fluit. 4, 12 nives fiunt -ctis aquis. 6, 12, 1 spiritus *superveniens* priorem *aera* premit et elidit ac frequentibus plagis primo -it, deinde proturbat. 6, 20, 4 in quam *partem terrae* -ctus aquas intulit *spiritus*. 7, 20, 2 compresso aere et in ardorem -cto. epist. 14, 8 *auster* est ..., qui Siculum pelagus exasperet et in vertices -at. LVCAN. 3, 69 nubes borea -ente. CALP. ecl. 5, 108 licet ... hiems ... nivibus ... -ctis incurvare velit nemus. PLIN. nat. 2, 105 concreti *umoris* in pruinas aut -cti in nives aut glaciati in grandines. 2, 111 ex aëre -cto in liquorem. 2, 152 grandinem conglaciato imbre gigni et nivem eodem umore mollius -cto. 2, 223 aliis siderum elementa -entibus, aliis vero fundentibus. 31, 32 praeferunt ... glaciem, velut ad infinitum -cta subtilitate *aquarum*. 31, 73. 82. 34, 125. VAL. FL. 4, 687 fluctu ... -cto angitur ... clausum ... aequor. GELL. 17, 8, 13 si istaec quae calidiora sunt, difficilius gelu -untur, congruens est, ut quae frigidiora sunt, facile -antur. APVL. mund. 10 *ventus* est ... multum et vehemens in unum -cti aeris flumen. 12 *procella* nubes prae se agit -ctasque collidit. MIN. FEL. 5, 9 *nebulis* densatis -ctisque nubes altius surgere. TERT. anim. 5 p. 304, 14 si ... atomi corpulentias de coitu suo -unt. 27 p. 346, 10 cum duo diversa atque divisa, limus et flatus, unum hominem -egissent, confusae substantiae ... semina ... sua miscuerunt. VLP. dig. 43, 14, 1, 4 aqua *stagnans* plerumque hieme -itur (*i. colligitur*). PORPH. Hor. epod. 13, 1 'contraxit': in unum -egit *caelum* (*i. nubes*). SOL. 32, 9 etesias nubium densitatem illo -ere, unde. AVIEN. Arat. 861 pruinarum ... vellera ... tristi -untur vento. 1464 notus uvidus aera -it. 1593 nubila. orb. terr. 295 undarum moles Tyrrheno -itur aestu. AMBR. Noe 27, 104 agmina nubium in procellas tempestatesque -untur. PRVD. apoth. 920 quod ... vitalis ... adicit scintilla -ctis *vasculis* (*i. seminibus*). AVG. gen. c. Manich. 1, 12, 18 (*ad gen. 1, 9* 'congregetur aqua') omnis ... forma ad unitatis regulam -itur. COMM. instr. 2, 2, 13 *v. p. 1532, 38.* CAEL. AVR. chron. 5, 11, 134 frigida quae corpus in densitatem -unt. acut. 3, 2, 10 salivarum fluor in crassitudinem -ctus. DRAC. laud. dei 1, 267 cum discordent inter se elementa -cta. Romul. 10, 173 bruma rigens ... torpebat ... -cta gelu. *similiter de animi partibus*: CIC. fat. 23 cum ita moveretur animus, ut atomorum motu -retur. Tusc. 4, 78 quid est ... se ipsum colligere, nisi dissupatas animi partes rursum in suum locum -ere? *de terra*: OV. met. 15, 251 tellus glomerata -itur unda.

4 *loca et alia, quae aut angustantur aut in certam formam rediguntur*: VARRO frg. Non. p. 55 locupletiorum domus quam fuerint angustiis paupertinis -ctae. SALL. hist. frg. 4, 23 Italia -cta in angustias finditur in duo promunturia. LIV. 22, 15, 11 *saltus* super Tarracinam in artas -ctus fauces. 28, 6, 9 ex patenti utrimque -ctum in angustias mare. 32, 10, 2 in artissimas ripas -itur amnis. MANIL. 1, 728 stipatus ... orbis aeriam in nebulam clara compagine versus in cuneos alti -at fundamina caeli (*cf.* 723 an coeat mundus duplicisque extrema cavernae conveniant). SEN. nat. 2, 1, 4 an *terra* ... in orbem partes suas -at. CVRT. 6, 4, 6 *flumen* angustioribus coercitus ripis iter -it. 7, 10, 2 torrentem ... ripae in tenuem alveum -unt (9, 4, 9). 8, 2, 20 fauces regionis, qua in artissimum -itur. LVCAN. 2, 613 latus angustum iam se -entis in artum Hesperiae. PLIN. nat. 2, 160 *terrae* globum in formam orbis assidua circa eam mundi volubilitate -ente. 2, 163 -ctam in verticem aquarum ... figuram (*sc. terrae rotunditate*). VARRO ling. 5, 115 conum quod -itur in cacumen versus. OV. trist. 4, 10, 35 curia restabat: clavi mensura -cta est (*i. angustabatur; sc. non est factus senator*). VITR. 10, 7, 3 assibus obturantibus foramina -entes. 10, 8, 5 aëra, qui est ibi clusus, pressionibus -ctum in fistulas -unt. PAVL. FEST. p. 11 aduncantur (adducantur *codd.*) quae ex diverso -cta faciunt anguli formam (*cf.* FRONTIN. grom. p. 33, 9 ad omnes angulos *loci* signa ponere, quae normaliter ex rigore -antur). SEN. dial. 9, 9, 3 -endae in artum res sunt. nat. 7, 10, 3 *ignis* longus est et disiectus minimeque similis in orbem -cto. epist. 102, 6 quorum (*domus, navis etc.*) diversae partes iunctura in unum -ctae sunt. CVRT. 7, 3, 9 structura latior ab imo paulatim ... in artius -itur, ad ultimum in carinae ... modum coit. PLIN. nat. 11, 112 *ros* spissatus sole in magnitudinem milii -itur. 20, 3 *semen cucumis* -itur in pastillos. 37, 1 in artum -cta rerum naturae maiestas (*sc. in gemmis*). FRONTIN. aq. 25 quod quinque antiqui moduli exiles ... in unam fistulam -cti sint. 29 quae (*fistula*) habet areae, id est luminis in rotundum -cti, digitos *tot*. APVL. met. 1, 16 parte funiculi ... firmiter in nodum -cta. 3, 21 duratur nasus incurvus, -untur ungues adunci, fit bubo Pamphile. 3, 24 toti digiti -untur in singulas ungulas. ARNOB. nat. 6, 13 Praxitelem ... ad formam Cratinae ... os Veneris Cnidiae ... -isse. LACT. opif. 7, 9 ornatus *capillorum* non est in orbem -ctus aut in figuram pillei teres factus. HIL. trin. 5, 3 triticum ... in farinam comminutum et in panem -ctum. in psalm. 67, 35 dissolutorum corporum pulverem in formam -ere. OPTAT. 2, 11 *in imagine: dei* hortum in angustias -itis. AMBR. hex. 1, 8, 29 spiritus dei ... aquas ... vivificabat, ut in novas -ret creaturas. RVFIN. Orig. in exod. 5, 5 -itur ... fluctus in cumulum (*syn.* unda ... repressa curvatur). CLAVD. carm. min. 27, 53 *Phoebus ad phoenicem*: accipe principium rursus corpusque -ctum desere (*i. 'in artius redactum' Birt*). PRVD. apoth. 53 deus verbi virtute -ctum sumpturus corpus.
similia: PROP. 3, 5, 27 -ctis cornibus in plenum ... luna redit (OV. met. 10, 295. *aliter* SEN. Herc. f. 992 vastum -ctis flexit arcum cornibus. *sim.* Phaedr. 1223 pinus -cto vertice attingens humum. LVCAN. 1, 537 cornu ... -cto Phoebe); *sim.* STAT. Theb. 9, 656 nec tenui (*Sol*) currus terraeque (*sc. devorantis Amphiaraum*) abrupta -egi (SCHOL. coniunxi). SEN. Ag. 533 vela -entem *Aiacem* ... tento rudente flamma perstrinxit cadens. *cf.* PS. CYPR. laud. mart. 18 caelum quod nec fugata lux -it in noctem nec alternis vicibus dies aperit in lucem. *nota* VARRO rust. 1, 45, 3 radices ... tectae terrae tepore propagantur, supra terram aere frigidiore -untur (tinguntur *cod.*; THEOPHR. caus. plant. 1, 12, 3 κωλύεται, *cf. Keil in adnot.*).

5 *res quae in alium locum aguntur (vi praepositionis plane obscurata)*: *de aquis fluentibus* (*i. q. propellere, impellere*): SIL. 8, 382 per squalida turbidus arva -it aquas Vfens. FRONTIN. aq. 48 ex his *aquis* aliae maiori, aliae leviori pressura -untur. AVIEN. orb. terr. 341 *Nilus* agmina -it in borean. VVLG. Is. 59, 19 cum venerit quasi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fluvius violentus, quem spiritus domini -it. *sim.* MART. CAP. 2, 118 sidereos cursus quid -at quidve retardet. CIC. inv. 2, 98 vis ventorum ... in Rhodiorum portum navem -egit (AVIEN. orb. terr. 646 in Hadriacam lembum -entibus undam). VERG. georg. 2, 62 omnes *arbores* -endae in sulcum ac ... domandae (SERV. in ordinem componendae). AVG. civ. 13, 18 p. 579 necesse est ... ut terrena corpora naturale pondus vel in terra teneat vel -at ad terram. *i. q. fistucare*: VERG. Aen. 7, 508 quercum cuneis ... -ctis scindebat (SERV. satis signate '-ctis' dixit. NON. p. 265 impremere, coartare). STAT. silv. 4, 3, 47 umbonibus hinc et hinc -ctis ... iter alligare (*de via Domitiana munienda*). *sim.* SIDON. carm. 7, 194 per adversas venabula -ere praedas (*sc. feras*).

C -ere ***res incorporales***: 1 *dicta, sententias, versus, vocabula, i. q. colligere vel breviare*: RHET. Her. 4, 40, 52 frequentatio est, cum res tota causa dispersae -untur in unum locum (CIC. inv. 1, 98 enumeratio est, per quam res disperse et diffuse dictae unum in locum -untur). 4, 40, 53. CIC. inv. 2, 32. de orat. 1, 191 dum haec, quae dispersa sunt, -untur (*de iure civili*), 2, 142 ius civile, quod nunc diffusum et dissupatum esset, in certa genera -urum et ad artem ... redacturum. rep. 1, 67 ex hac ... licentia haec summa -itur, ut ... molles ... mentes evadant civium (*Plato rep.* 563^{D} πάντων τούτων ξυνηθροισμένων). VARRO ling. 6, 43 cogitare a cogendo dictum; mens plura in unum -it. AT. PHILOL. Suet. gramm. 10 *hylen* omnis generis -egimus ... octingentos in libros. LIV. 39, 47, 5 erant *in libro* ... de singulis rebus in breve -ctae causae. VITR. 7 praef. 14 quae utilia esse ... animadverti, collecta in unum -egi corpus. SEN. dial. 7, 4, 1 finitio summi boni alias diffundi potest, alias colligi et in se -i. benef. 7, 1, 1 reliqua hic liber -it. epist. 100, 5 sensus ... non -ctos in sententiam sed latius dictos. QVINT. inst. 6, 3, 104 urbanitas est virtus quaedam in breve dictum -cta. ARNOB. nat. 1, 34 dissimilia copulare atque in unam speciem -ere. HIER. epist. 41, 3, 1 trinitatem in unius personae angustias -unt. RVFIN. Orig. in gen. 5, 5 -entes et obruentes ... spiritalem sensum. *de elocutione sim.*: VARRO ling. 10, 81 ex 'ne' et 'quicquam' ... media extrita syllaba -ctum est nequam. OV. trist. 3, 7, 10 me ... aptaque in alternos -ere verba pedes. 5, 12, 34. LAVS Pis. 59 astrictas in nodum -ere voces et dare subtili vivacia verba catenae. QVINT. inst. 1, 5, 23 quam (*vocem?*) ex duabus syllabis in unam -entes ... peccant. 9, 4, 53 lyricorum ... carmina in varias mensuras -erunt. TER. MAVR. 2295 longa ..., quae sibi ... copulans iungat brevem *syllabam* volvendo totum -et ordinem pedum. ANTH. 21, 268 vox ... facinus cecinit versuque -egit aurum templa nefas *eqs.* HIER. praef. Vulg. paral. *scribae vitiose* saepe tria nomina subtractis e medio syllabis in unum vocabulum -unt. SIDON. epist. 8, 16, 1 -ctorum in membranas titulorum. PRISC. gramm. II 456, 19 per synaeresim e et i in ei dipthongum -cta. *cf. infra sub* coactus.
sim. de libris al. breviatis: HOR. epist. 1, 20, 8 *ad librum suum*: scis in breve te -i, cum plenus languet amator (PORPH. nec totum nec per ordinem recitari fastidio post cenam). SEN. epist. 39, 1 commentarios ... in angustum -ctos. APVL. Socr. 4 p. 111 istam fabulam in pauca -amus, quantum fieri potest cohibiliter. AVSON. 409, 12 poema ... de tribus Suetonii libris . . in epitomen. RVFIN. Orig. in exod. 10, 3 allegoriae pars quae semper patere latius solet, in angustum -itur. PS. PHOEBAD. fid. 7 p. 44^{B} totum in unam sententiam ENNOD. epist. 4, 26, 2 p. 117, 4 -ctis in artum sermonibus. 4, 27 p. 117, 14 festinatio perlatoris in artum -egit epistulam (7, 16, 4 p. 185, 22). 5, 1, 4 p. 124, 4 -ctas lege paginas . . . transgressus.

2 *alia quorum tempora breviantur*: LIV. 9, 33, 6 qui quinquennalem ante censuram ... intra sex mensum et anni -egisset spatium. MANIL. 3, 638 brumam Capricornus inertem per minimas -it luces. SEN. dial. 5, 19, 2 ut scelera sua tot locis ac temporibus diducta in unum ictum et unum diem -ret. epist. 74, 27 vitam ex centum annorum numero in quantum voles corripe et in unum diem -e. *cf.* SVET. Nero 23 quae diversissimorum temporum sunt, -i in unum annum.

3 *affectus sim., i. q. compellere, repellere*: SEN. contr. exc. 8, 6 lacrimae -cti doloris intra praecordia et intolerabilis silentii eruptio. SEN. dial. 3, 7, 1 temperare iram, non tollere, eoque detracto quod exundat, ad salutarem modum -ere. epist. 82, 22 *animus* numquam minus contrahendus est et in minuta ... -endus, quam cum *eqs.* TERT. scorp. 6 p. 157, 15 nonne oportebat illam (*fidem*) habere aliquem spei cumulum, cui studium suum -ret votumque suspenderet?

4 *vitam*: SEN. epist. 85, 22 in aequo est *vita* ... in multa loca multasque partes distributa et in unum (*tam locum quam propositum*) -cta. *aliquid argumentando: v. sub III.*

II *de* ***necessitate*** *i. q. vim inferre: interdum non de effectu instandi; sed de ipsa tantum actione, i. q. compellere, invitare, orare sim., cf. l. 80 et p. 1530, 12. pro subiectis sunt tam personae quam res*: A **sine obiecto** (*vel obi. supplendo*): PLAVT. Mil. 1119 dicas uxorem tibi necessum ... ducere, cognatos persuadere, amicos -ere. Stich. 203 quando quem auctionem facturum sciunt, ... perquirunt, quid siet causae ..., alienum aes -at (*sc. auctionem facere*) an pararit praedium. TER. Eun. 389 si certumst facere, faciam ... iubesne? :: iubeam? -o atque impero (NON. p. 264 urguere). Phorm. 236. RHET. Her. 2, 10, 15 ut leges ita dissentiant, ut altera iubeat, altera vetet, an ita, ut altera -at, altera permittat. VARRO rust. 1, 34, 1 CIC. S. Rosc. 123. 139 dum necesse erat resque ipsa -bat, unus omnia poterat (CAES. Gall. 7, 78, 2 *al.*). Verr. 2, 137 Flacc. 92 Scaur. 18 Phil. 1, 12. 2, 45 hortante libidine, -ente mercede. ac. 2, 116 geometrae provideant, qui se profitentur non persuadere, sed -ere. nat. deor. 1, 166 effectum esse caelum ... nulla -ente natura. Att. 5, 21, 11. epist. 1, 9, 18 eum nec persuadendo nec -endo regi posse. LVCR. 1, 499 quia ... ratio ... -it, ades. SALL. Iug. 26, 2 penes eosdem ... -endi potestas erat. or. Phil. 14 qui placere ait ... belli iura rescindi, cum ipse armis -at. VERG. georg. 2, 10 aliae *arbores* nullis hominum -entibus ipsae sponte sua veniunt. Aen. 12, 423 HOR. sat. 1, 3, 4 OV. ars 1, 479. rem. 741 sunt quae non possunt aliquo -ente iuberi. met. 1, 103 cibis nullo -ente creatis. 6, 496. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129 p. 116, 21) si curator aquarum nemo erit, tum ... praetor ... multa, pignoribus -ito, coercito. p. 116, 22 -endi (cogẽ he *cod.*) coercendi ... ius. LIV. 1, 28, 8. 30, 36, 9. 44, 20, 3 vim ad -endum esse. VITR. 7, 1, 2 *al.* SEN. contr. 1, 1, 13. VAL. MAX. 4, 7, 6 invitus fortuna -ente vixit. CELS. 3, 6 p. 88. SEN. apocol. 1 si noluero, non respondebo. quis -urus est? *nota* LVCAN. 6, 446 verba ... ad invitum perfert -entia numen *maga*. MART. 5, 51, 6 *al.* QVINT. inst. 3, 6, 78 *al.* decl. 252 p. 35, 6 quis impulerit, quis -egerit. 306 p. 200, 8 culpa -entium est. PLIN. paneg. 73, 2 gaudio quoque -endi vis inest. VLP. dig. 36, 1, 13, 4 et -cti et -entis. PAPIN. dig. 50, 17, 82 nullo iure -ente. GELL. 13, 3, 1 necessitas ... vis quaepiam premens et -ens. FIRM. err. 15, 4 *stipulam* rapax ignis violentia -enti (*sic*; -entis *Burs.*) spiritus pascitur. HIL. ad Const. 1, 6 -endi iure. AVSON. 419, 15 *sunt* qui assiduitate exprimunt *honorem*: non -egi. HIER. epist. 22, 20, 3 contra naturam -ere angelorumque vitam ab hominibus extorquere. AVG. civ. 4, 26 p. 179 ludi -entibus numinibus ... instaurabantur. MART. CAP. 5, 458 imprudentia fallit, casus prohibet, necessitas -it. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 204 -ens causa. PRISC. perieg. 487 pelagi diruptas viribus . . . excepisse fretum terras, -ente ruina. HIST. Apoll. 25 nono mense -ente Lucina enixa ⟨est⟩ puella. CARM. epigr. 675, 3 hic requiem felix sumis -entibus annis. TAB. devot. Audollent 230^{a}, 5 Νόχθιριφ qui -ens daemon -e illa ... m⟨ec⟩un coitus facere.

B **cum simplici obiecto** (*ad quod quis vel quid cogitur, ex proximis supplendum est*): 1 *aliquem*: PLAVT. Bacch. 271 vi -ctus reddidit ... mille Philippum. *nota* Epid. 731 invitus do hanc veniam tibi, nisi necessitate -ar. Mil. 454 te nusquam mittam, nisi das ... fidem, te huc ... intro ituram. :: vi me -is, quisquis es. TER. Andr. 72 mulier ... commigravit huc ... inopia et cognatorum neglegentia -cta. 275. 531 haud dubiumst mihi, si nolit, quin eum merito possim -ere. *nota* 658 tu -ctus tua voluntate es. 780 *al.* SCIP. min. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 RHET. Her. 1, 15, 25 *al.* CIC. Quinct. 51 div. in Caec. 4. dom. 93 cum ... -ctus ac necessario dicerem. Pis. 70 rogatus, invitatus, -ctus ... scripsit. de orat. 1, 57 haec ... disserebam. -bat enim me M. Marcellus. 2, 129. 182 invitus et -ctus (*cf. l. 39 et infra l. 79*). ac. 2, 34 *al.* parad. 34 nihil faciat invitus, nihil dolens, nihil -ctus. LVCR. 3, 487 *al.* CAES. Gall. 1, 17, 6 *al.* HIRT. Gall. 8 praef. 1. 8, 25, 2 civitas ... imperata ... exercitu -cta faciebat. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 62, 29 neve eum ... invitum militem facito neve fieri iubeto neve eum -ito neve ius iurandum adigito *eqs.* *nota* SALL. Iug. 85, 35 cum tute per mollitiam agas, exercitum supplicio -ere, id est dominum, non imperatorem esse. 100, 4 ipse *dux* armatus intentusque, item milites -bat. ALF. dig. 8, 5, 17, 2 per interdictum -i posse. FAST. cos. Capitol. a. u. c. 505 (Corp. I^{2} p. 24) dictator coact(us) abdic(avit). HOR. carm. 1, 16, 14 fertur Prometheus addere ... limo -ctus particulam undique desectam. sat. 1, 4, 73 nec recito cuiquam nisi amicis idque -ctus (SEN. contr. 3 praef. 8 raro declamabat et non nisi ab amicis -ctus). PROP. 2, 4, 9 Melampus cognitus Iphicli surripuisse boves quem non lucra, magis Pero formosa -egit. OV. am. 1, 4, 64. 65 *al.* LIV. 1, 58, 9 avertendo noxam ab -cta (*sc. Lucretia*) in auctorem delicti. 2, 63, 3 *al.* *nota* 22, 32, 3 adeo ... inopia est -ctus (coartatus *Heraeus*) Hannibal, ut ... Galliam repetiturus fuerit. MANIL. 4, 98 est aliud quod nos -atque regatque. VITR. 2, 8, 20. SEN. contr. 1, 2, 20 potest aliquam (-quid *codd.*) servitus -ere. contr. exc. 4, 1 pudet illos desinere, -i volunt. 8, 1 confessio -cti et quae fecit agnoscentis verbum est. CELS. 3, 21 p. 106. SEN. Herc. f. 426 -ēre. :: -i qui potest nescit mori. 494 sin copulari ... negat, vel ex -cta ... partum feram. 774. Tro. 576 *al.* Med. 761 -cta messem vidit hibernam Ceres. Herc. O. 1710 licet tu sidera et mundum neges, ultro, pater, -ere. benef. 6, 21, 3 non potest non facere, quia -itur. LVCAN. 4, 759 *equi* gradum neque verberibus ... -cti nec ... iussi calcaribus addunt. PETRON. 122, 159 testor ad has acies invitum accersere Martem ...; sed vulnere -or. PLIN. nat. 8, 50 *leo* spernens tela se terrore solo tuetur ac velut -i testatur. SIL. 9, 575 crebro ... -cta vulnere ... fert belua gressus. STAT. Theb. 5, 123. MART. 1, 96, 2 si -eris a sodale, ... bibis unciam. 2, 69, 6 si ... invitus vadis, cur, Classice, vadis? '-or' ais; verum est; -itur et Selius. QVINT. inst. 1, 3, 15 cum parvulum verberibus -eris. IVV. 3, 291 quid agas, cum te furiosus -at? 6, 134 -ctae imperio sexus *mulieres*. TAC. ann. 14, 24 alterum *castellum* impetu captum; qui primam vim depulerant, obsidione -untur. PLIN. epist. 9, 23, 1 ut ... omnes ... quasi victi -cti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que consurgerent. paneg. 93, 1 nihil invitis audiendum, nihil -ctis decernendum. VLP. dig. 36, 1, 17, 8 absentes. 36, 1, 57 (55), 2 libertatem ad -endum institutum *heredem* accepisse. PAVL. dig. 4, 2, 21, 5 metu -ctus adii hereditatem, puto me heredem effici, quia quamvis si liberum esset noluissem, tamen -ctus volui. ITALA exod. 5, 10 (Lugd.) -bant ... illos superpositi (κατέσπευδον, VVLG. *aliter*). *item* 5, 13 (VVLG. instabant). iud. 13, 15 (Lugd.) -emus te ergo (κατάσχωμεν, VVLG. *aliter*). 13, 16 (Lugd.) si -is me (κατάσχῃς, VVLG. me -is). 19, 7 (Lugd.) -egit illum (ἐβιάσατο; *cf.* VVLG. obnixe eum socer tenuit et apud se fecit manere). PANEG. 2, 9 illos mater astu -egit...: vos hoc sponte facitis. 6, 9 p. 155, 25. AVSON. 419, 62 -unt volentem (*cf. Otto, Sprichw. p. 103*). AMBROSIAST. in II Cor. 8, 12 -cti, non voluntarii. VVLG. gen. 19, 15 cum ... esset mane, -bant eum angeli dicentes: surge, tolle uxorem tuam *eqs.* I reg. 28, 23 -erunt ... eum servi ... et mulier, et tandem audita voce eorum surrexit de terra. II reg. 13, 25 *al.* Sirach 31, 25 si -ctus fueris in edendo multum (ἐβιάσθης ἐν ἐδέσμασιν). Luc. 24, 29 -erunt illum dicentes *eqs.* (παρεβιάσαντο. *item* act. 16, 15). II Cor. 12, 11 factus sum insipiens; vos me -istis (ἠναγκάσατε). AVG. de duab. anim. 10, 14 omnis invitus faciens -itur, et omnis, qui -itur, non nisi invitus facit. COMM. instr. 1, 17, 10 non illos (*duellonarios insaniam fingentes*) numina -unt. 2, 13, 8 isti ..., quos nulla poena -egit. AVIAN. fab. 38, 1 dulcibus e stagnis fluvio torrente -ctus aequoreas praeceps piscis obibat aquas. MART. CAP. 1, 22 urgens in iussa -ctos. SIDON. epist. 8, 9, 2 non modo non -ctus, verum etiam spontaliter. 9, 1, 5 vel -ctus vel voluntarius. RVRIC. epist. 1, 17 p. 370, 2 contracti frigore vel -cti. COD. Iust. 1, 3, 30 (31) *episcopus* quaeratur -endus, rogatus recedat, invitatus effugiat. CARM. epigr. 1084 nu⟨n⟩c ⟨mor⟩or in tenebris deserta luce ⟨co⟩acta. *nota cogere umbras, deos etc. arte magica*: SEN. Oed. 563 decantat ... quidquid aut placat leves aut -it umbras. Thy. 894 utinam ... tenere fugientes deos possem et -ctos trahere, ut ... dapem ... viderent. APVL. met. 3, 15 erae meae ... secreta, quibus obaudiunt manes, turbantur sidera, -untur numina. 3, 18 numinum -ctorum. apol. 67 numquam eam voluisse nubere ..., sed meis carminibus -ctam. 69 *al.* AVG. civ. 10, 11 p. 420 vim habere -endi deos (*ibid.* qui carminibus -it ... violenta potestate -entem). TAB. devot. Audollent 251 II 10. 12. 15. 17. *cf. sub 2a al.* *de spadonibus*: ITALA Matth. 19, 12 (Cypr. testim. 3, 32) sunt spadones, qui -cti sunt ab hominibus (εὐνουχίσθησαν, VVLG. eunuchi, qui facti *eqs.*). *amatorie*: MART. 4, 42, 1 *puer* saepe et nolentem -at nolitque volentem *dominum*.

2 *aliquid*: **a** *cum accusativo rei quae ad aliquid impellitur, urgetur*: CIC. de orat. 3, 155 *modum transferendi verbi* necessitas genuit inopia -cta. orat. 228 oratio ... numero -cta debet insistere. OV. epist. 11, 28 sumebant minimos ora -cta cibos. VITR. 9, 8, 5 tympana ... una motione -cta versando faciunt effectus. 10, 2, 4 vectis ... -cta sucula versabitur. 10, 9, 7 pinnae ... vehementi retrorsus impulsu -ctae versabunt rotas. LVCAN. 1, 277 leges bello siluere -ctae. PLIN. nat. 2, 140 precationibus vel -i fulmina vel impetrari. 2, 155 *terra* semper ancilla, quae -cta generat, quae sponte fundit. *singulariter dictum*: VAL. FL. 1, 438 certus Aethalides subitas nervo redeunte sagittas -ere (*'ut certo cursu avolent' Langen ad l.*). 2, 465 exanimum veluti multa tamen arte -ctum (*'ut maerere videatur' Langen*) maeret ebur. 8, 88 nutat ... -ctum iam caput *draconis obdormientis* (*sc. artibus Medeae*). QVINT. decl. 272 p. 114, 26 enuntiatio voluntatem habet et animum non -ctum (*opp.* expressam dolore ... necessitatem). GELL. 13, 1, 8 αὐτόματος ... θάνατος quasi naturalis et fatalis nulla extrinsecus vi -ctus venit. ITALA Matth. 11, 12 (Ps. Ambr. serm. 2, 2) a diebus Ioannis baptistae regnum caelorum -itur (βιάζεται, VVLG. vim patitur. PS. AMBR. *locum perperam interpretans*: 'cogi' ... tunc solet dici, cum res aliqua rarior assidua operatione densatur. *ibid.* regnum caelorum, quod prius fluidum et remissum apud Iudaeos iacebat, credentium populorum coepit assiduitate densari [*syn.* solidari]). PORPH. Hor. carm. 1, 35, 18 quibus *instrumentis* -it et torquet implicatque res humanas *Fortuna*. AVIAN. fab. 41, 1 impulsus ventis et pressa nube -ctus ruperat ... se ... imber. **b** *cum accusativo rei quae cogendo efficitur*: PLAVT. Amph. 164 haec eri immodestia -egit, me qui ... excitavit. TER. Phorm. 238 etiamne id lex -egit? CIC. leg. 2, 8 principem legem illam et ultimam mentem esse dicebant omnia ratione aut -entis aut vetantis dei. 2, 14 persuadere aliquid, non omnia vi ac minis -ere. rep. frg. 1 id ... natura non invitaret solum, sed etiam -ret. SALL. or. Cottae 6 id res -it. hist. frg. 2, 87 B 6 egestate aquae -cta deditio est (TAC. ann. 4, 51). Iug. 18, 2 vagi palantes, quas nox -egerat, sedes habebant (SVLP. SEV. dial. 1, 15, 2). RVT. LVP. 1, 2 vitia ex vitiis -cta. OV. epist. 16, 185 quod male persuades, utinam bene -ere posses. ars 2, 367 -is, *Menelae*, adulterium dando tempusque locumque. Pont. 1, 5, 10 haec ... scribimus invita vixque -cta manu. 2, 2, 122 venit ... ad vires ira -cta suas. LIV. 22, 12, 2 quantum necessitas -ret (22, 12, 8). 32, 21, 32 quod rogant, -ere possunt. frg. 60 pati, quod sors iniqua -ret. MANIL. 2, 621 (*versu spurio*) quod feritas utriusque ... -it. VITR. 10 pr. 4 neque lex neque morum institutio id potest cogere. SEN. contr. 1 praef. 23 cum hoc ... necessitas -egisset. 7, 6, 10 hoc ... quod tyrannus non -it. 9, 4, 5 quae (*necessitas*), quidquid -egit, defendit. suas. 6, 17. VELL. 2, 81, 1 *exercitus*, quod -ere se putat posse, rogare non sustinet. VAL MAX. 2, 2, 6. 3, 8, 6 CELS. 2, 7 p. 42. 5, 19 pr. haec ... reprimunt inflammationem, nisi magna vis eam -it. SEN. dial. 6, 22, 7 ut interpellarent, quod -egerant. benef. 3, 15, 2 -ere fidem (*i. solutionem pecuniae creditae*) quam expectare malunt. 5, 20, 7 quam diu fortuna nihil -it. nat. 2, 13, 3 epist. 54, 7. *nota* COLVM. 5, 19, 15 qui aret olivetum, rogare fructum; qui stercoret, exorare; qui caedat, -ere. PLIN. nat. 2, 126 idem hoc avaritia -it. 25, 10 persuasio ... vulgi veneficiis et herbis id (*solis defectus etc.*) -i. MART. 5, 48, 1 quid non -it amor? 11, 87, 1 o quantum -it egestas! QVINT. inst. 1, 3, 8 quae (*discendi voluntas*) -i non potest. 2, 17, 9 id valetudo ipsa -bat. 4, 5, 7 cum hoc ipsum ... -egerit ratio. 11, 3, 13 mala *vox* ... et inhibet multa ... et aliqua -it. decl. 305 p. 196, 17 *al.* PS. QVINT. decl. 12, 7 p. 224, 5 IVV. 15, 100 TAC. hist. 4, 42. ann. 13, 43 accusationem. PLIN. paneg. 46, 2 *al.* GELL. 12, 5, 11 cum ... natura -it *virum*, ratio quoque a natura data -itur. MIN. FEL. 28, 3 mendacium. 28, 11 facinus. TERT. pudic. 1 p. 219, 9 omne animi bonum aut nascitur aut eruditur aut -itur (*ibid.* si censura compresserit). p. 219, 12. 17. 220, 1. patient. 5 p. 9, 8 *adulterium* pretio in feminis -itur. adv. Marc. 4, 29 p. 524, 18 cui (*Christo*) per timorem -it obsequium. paen. 2 p. 646 viderit ... ingratia hominum, si etiam bonis factis paenitentiam -it. carn. 7 p. 439 quaestio quae dubitationem inferens -at temptationem. CARM. de Iona 56 *de magistro navis*: undisecae qui -it munia prorae. ANTH. 410, 1 dolor omnia -it. PANEG. 12, 13 honesta. LACT. inst. 5, 19, 11 *religionem*. AVSON. 10, 4 celerem ... mortem. HIER. epist. 22, 20, 2. 38, 3, 2 decorem. PAVL. NOL. epist. 24, 21 libertas voluntatis ... non -itur, sed suadetur. AVG. lib. arb. 2, 19, 53 aversio atque conversio ... non -itur, sed est voluntaria. SVLP. SEV. Mart. 26, 3 quantum naturae necessitas -bat. dial. 2, 2, 7. THEOD. PRISC. log. 23 clystere acriore officium ventris -imus. ENNOD. epist. 7, 13, 2 p. 181, 18 per diligentiam imples omne quod -itur. *c. adv.* sic, ita: CIC. Att. 16, 2, 2 si ita res -et. OV. epist. 16, 155 ita re -ente. met. 5, 178 quoniam sic -itis. trist. 5, 5, 23. NEP. Eum. 8, 1 ut militum -bat voluntas (*opp.* ut voluit). PLIN. epist. 9, 1, 1 ita ... materia -bat. *aliter* LIV. 33, 2, 7 tantum Thebis moratus, quantum (*sc. morari*) ... casus -egit. *nota*: LVCAN. 9, 241 dominum, quem clades -it (*sc. habere*) habebo. *singulariter dictum*: TERT. pall. 5 p. 953 de piscibus placuit *Vedio Pollioni* feras -ere (*i. cogendo facere, sc. dum muraenas cogit homines dilaniare*).

C ***addita re, ad (in) quam quis (quid) impellitur, urgetur***: **1** *per neutrum pronominis vel adiectivi*: TER. Ad. 490 quod vos vis -it, id voluntate impetret. RHET. Her. 2, 10, 15 qui negabit se fecisse, quod -retur. CIC. Verr. 4, 56 plagis adductus est, ut frumenti daret non quantam deberet, sed quantam -retur. 4, 139 Scandilium -is — quid? sponsionem acceptam facere? 4, 142 non id prius decernere, quod ... voluissent, quam quod ... -rentur. Rab. Post. 17 tu istud petisti, ego hoc -or. rep. 1, 3 civis, qui id -it omnis ..., quod. Cato 34 non modo, quod non possumus, sed ne quantum possumus quidem -imur *senes*. NEP. Att. 13, 2 nihil commutavit, nisi si quid ... -ctus est. *cf.* 22, 2. VERG. Aen. 3, 56 quid non mortalia pectora -is, auri sacra fames (*cf.* 4, 412 PRVD. ham. 149). LIV. 3, 7, 8 id quod sua quemque mala -bant. 4, 26, 10 -i aliquid ... ab tribuno consules. 23, 10, 6 qui cum ... negaret ... id -i posse. 35, 45, 4 multa homines ... voluntate remittere, quae bello ... -i non possint. SEN. dial. 1, 5, 6 nihil -or, nihil patior invitus. 7, 14, 1 *voluptas* aliquid nos exorabit, nihil -et. 7, 16, 2. 9, 2, 7 *cupiditates* inhonesta se ac difficilia docent -untque. epist. 82, 11 laudatur ..., quem nihil -egit dolor. LVCAN. 6, 498 *deus* mundum -ere, quidquid -itur ipse, potest. QVINT. inst. 11, 1, 22 qui hoc se -egisset. PLIN. epist. 2, 20, 11 istud ... morituram -egit. 8, 6, 3 ut illa -atur *aliquis*. 10, 96, 5 quorum nihil posse -i dicuntur ... christiani. paneg. 6, 1 GELL. 12, 5, 11. IVST. 11, 4, 11 haec. CYPR. GALL. iud. 240 aliud.

2 *per* ad, in, sub, *similia adverbialia*: **ad** *aliquem statum, aliquam condicionem* (ad hoc, ut *sim. v. sub 4*): PLAVT. Bacch. 981 ad lacrumas -egi hominem castigando. SALL. Iug. 85, 3 ad militiam eos. NEP. Them. 4, 4 ad depugnandum omnes. VERG. Aen. 12, 581 se ad proelia -i. OV. am. 3, 15, 9 *gentem Paelignam* sua libertas ad honesta -egerat arma. ars 2, 419 *Venus* non patitur sic ad sua gaudia -i. LIV. 4, 22, 4 *urbem* ad deditionem. 10, 11, 11 *Lucanos* bello ... ad bellum. 23, 1, 4 ad defectionem (34, 18, 2). 45, 41, 4 (*oratio Paulli*) ad pugnam rege ⟨coacto⟩ acie vici (*mallem cum Madvigio*: ad Pydnam regem acie vici). SEN. contr. exc. 10, 4 lanista, qui iuvenes -it ad gladium (*verba desunt in* SEN. *integro*). SEN. Oed. 852 fatere, ne te -at ad verum dolor. dial. 5, 15, 2 iram abscondi et ad verba contraria sibi -i. 9, 17, 7 ad hilaritatem homines publice. benef. 6, 24, 1 liberorum infantiam parentes ad salubrium rerum patientiam. clem. 1, 1, 8 ad confessionem. epist. 24, 23 ad mortem. 41, 6 ad patientiam. 52, 4. 88, 29 *al.* LVCAN. 3, 132 pacis ad exhaustae spolium non -it egestas. SIL. 4, 473 Tyrios ... ad foedera. 9, 289. TAC. hist. 3, 6 ad mutandam fidem. ann. 2, 21 ad proelium. 6, 27. 33. 41. 13, 39 ad sua defendenda. PLIN. epist. 3, 9, 15 metu. SVET. Tib. 50 ad restituendam libertatem. 54 *al.* IVLIAN. dig. 40, 4, 17, 1 *et al.* ICTI (*v. Kalb, Roms Iur. p. 59*). PS. APVL. Ascl. 39 εἱμαρμένη rerum omnium initia parit, necessitas vero -it ad effectum, quae ex illius primordiis pendent (40). MIN. FEL. 27, 2 ad cultum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. spect. 9 *usus equestris* cum ad ludos -ctus est. orat. 22 p. 195, 27. *nota* adv. Marc. 4, 1 p. 423, 4 opus ... ad separationem legis et euangelii -ctum (*cf.* 4, 6 p. 432, 15 totum ... in hoc -it, ut ... diversitatem constituat). SOL. 2, 33 ut *boa* ... regiones, quas obsederit -at ad vastitatem. CAPITOL. Aur. 23, 5 ad philosophiam. SPART. Did. 6, 7 *et al.* SCRIPT. hist. Aug. LACT. inst. 4, 25, 5 IVST. 34, 1, 5 HIL. c. Const. 25 in Matth. 12, 15. 14, 15 *al.* syn. 78 ad exilium. OPTAT. 6, 4 p. 151, 14 LVCIF. Athan. 2, 2 PRISCILL. tract. 4, 76 p. 58, 2 AVSON. 322, 60 VEG. mil. 1, 4 *al.* *nota* 3, 4 p. 71, 23 ad natandum -endi sunt ..., praeterea silvam caedere, iter ... facere *eqs.* HEGES. 5, 51, 2 AMBROSIAST. in Rom. 4, 4 VVLG. Esth. 1, 8. RVFIN. hist. 1, 5, 6 ad discessionem populus -bat (ἐνῆγε). AVG. civ. 1, 23 p. 38 *al.* epist. 93, 26 *al.* SVLP. SEV. Mart. 23, 4 *al.* ENNOD. epist. 4, 20, 2 p. 113, 3.

in *aliquem statum, aliquam condicionem* (PLAVT. Persa 786 *v. p. 1521, 25*): HIRT. Gall. 8, 38, 5 -itur in eius supplicium Caesar contra suam naturam concursu ... militum. OV. Ib. 206 -i in lacrimas. LIV. 3, 51, 13 querentes se in ordinem (*cf. p. 1532, 49 et sub* ordo) -i. 36, 39, 9 nisi illi -antur in ius iudiciumque populi Romani. 43, 1, 2 Ceremiam ... in deditionem. SEN. contr. 2, 1, 10 quae causa hominem adversus hominem in facinus -egit? suas. 4, 1 tantum ... regem ... in metu⟨m⟩ -it. 6, 7 Ciceronem in mortem -i posse, in preces non posse. SEN. Ag. 510 in vota miseros ... -it timor. nat. 5, 18, 8 in arma ... populos. dial. 5, 17, 4 *manus* in usum pedum angustiae loci -bant. PLIN. nat. 8, 48 serpentes extrahi cantu -ique in poenam. 8, 168 in cursum verberibus *asinam.* VAL. FL. 7, 239 infelix thalamos (*i. nuptias*) ego -ar in illos. STAT. Theb. 8, 725 *v. p. 1532, 51.* 12, 165 bello -endus et armis in mores hominemque Creon. QVINT. inst. 3, 8, 23 in quam *necessitatem* homines ... metu -untur. decl. 333 p. 314, 20 in quod. 338 p. 334, 5 SVET. Iul. 20. NEMES. ecl. 1, 10 hos annos (*i. senem*) ... in carmina. PANEG. 12, 46 Catones in mortem. *nota* SPART. Sept. Sev. 18, 1 regem ... subegit; Arabas in dicionem accepit; Adiabenos in tributarios -egit. ARNOB. nat. 5, 44 fabulas non videmus posse versuras in huiusmodi (*allegoricas*) -i. EMPOR. rhet. p. 566, 28 illum ... fervor aetatis ... in facinus. HIL. in Matth. 4, 22 in adulterium. 10, 18 in fugam (DICT. 4, 12 AMM. 15, 4, 11 *al.*). *nota* trin. 12, 23 *infantia* in pueritiam excrescens post etiam adolescentiam -egit in patrem. PRISCILL. tract. 10, 132 p. 97, 13 in peccati mala -ere (*syn.* perurguere). TYCON. 3 p. 17, 19 lex -bat in fidem (in fide *V*). AVG. civ. 19, 5 p. 363 in gemitum. immort. 13, 20 c. Pelag. 1, 18, 36. *nota* c. Petil. 2, 37, 87 p. 72, 32 ut retrorsus in illa (*quae Iohannes praedicaverat*) -retur. gen. ad litt. 8, 4 p. 235, 14 illud ... diligentius considerandum est, ne -at in allegoriam. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34^{B} MART. CAP. 5, 455 OROS. hist. 3, 15, 8 CAEL. AVR. chron. 1, 5, 162 acut. 2, 8, 35 chron. 4, 3, 77. 78 SIDON. carm. 7, 477 PASS. Acaun. 3. 4.

de rebus: COLVM. 3, 10, 4 ultimum flagellum ... loci ubertate in fructum -itur. THEOD. PRISC. eup. faen. 24 in maturitatem -ere parotidas.

incorporea: PS. QVINT. decl. 1, 2 rerum intellectu in diversum -cto. ARNOB. nat. 5, 33 ut alia subiceretur res alii et in speciem decoris turpitudinis interpretatio -retur. MACR. sat. 1, 14, 2 Caesar ... hanc inconstantiam temporum ... in ordinem statae definitionis -egit. CLAVD. MAM. anim. 2, 5 p. 118, 7 pondus, hoc est amor animae, in id, quod diligit, et memoriam et consilium secum -it. CASSIOD. gramm. VII 148, 13 (*ex Cornuto*) litteram in duarum litterarum potestatem -egimus. sub: SALL. Iug. 18, 12 finitimos armis aut metu sub imperium suum -egere. LIV. 41, 22, 4 sub ius iudiciumque suum ... gentem. IVST. 8, 1, 3 victos ... victoresque sub regiam servitutem. TYCON. 3 p. 12, 18 cum gentes a fratribus sub iugo legis -rentur. *adverbia*: TERT. pudic. 22 p. 273, 12 nulla ad libidinem vis est nisi ipsa; nescit quolibet -i. AVG. epist. 262, 10 ad indecentem ... te compulisset ornatum; quo etsi aliqua dura condicione -reris *eqs.* *ablat.*: EXC. barb. p. 322, 15 Fr. Antiochus ... Iudaeos expugnans Graeca loquutione -bat.

3 *per infinitivum* (*cum accusativo vel omisso eo*): PLAVT. Capt. 13 histrionem -is mendicarier. Epid. 586 non ... istanc -ere ... meam esse matrem, si nevolt (*cf.* CIC. Verr. 6, 30 *filium* patris similem esse. Att. 5, 4, 1 OV. epist. 12, 132. 15, 212. 16, 188. 19, 54 *al.* LIV. 34, 23, 11 MANIL. 2, 861 VITR. 9 pr. 16 *al.* PLIN. nat. 16, 159 HIER. epist. 49, 7, 3 *al.* AVG. civ. 7, 11 immort. 13, 20 in psalm. 7, 19). PLAVT. Pseud. 150 ita ... estis praediti ... ingenio improbo, officium vostrum, ut vos malo -atis (cupiatis *Ritschl*) commonerier. TER. Hec. 244 ut te -am, quae ego imperem, facere. Ad. 652 huic leges -unt nubere hanc. LVCIL. 208 *al.* 1009 tibi me haec ostendere -unt. ACC. trag. 152 TVBERO hist. 9 RHET. Her. 3, 3, 5 *al.* VARRO rust. 1, 12, 1 *al.* 2, 2, 7 uligo ... *oves* scabras fieri -it. 2, 5, 15 algor ... eas ... macescere -it. CIC. inv. 1, 4 Quinct. 8 *al.* Verr. 4, 76 populus publice -ctus est ... conferre. 4, 122 debet vos certiores facere .... debet, verum tamen non -itur. 4, 139 *v. p. 1528, 44.* Catil. 2, 25 in eiusmodi certamine ... nonne di ipsi ... -ant ab his ... virtutibus tot ... vitia superari? Rab. perd. 12 hic ... indicta causa civem R. capitis condemnari -egit. de orat. 3, 159 necessitas -it, quod non habeas, aliunde sumere. Tusc. 2, 45 *al.* rep. 2, 57 id ... fieri natura rerum ipsa -bat. off. 3, 55 num te emere -egit, qui ne hortatus quidem est (NON. p. 264 urgere). ac. 2, 126 -imur dissensione sapientium dominum nostrum ignorare. rep. 1, 3 ut ... sua sponte facerent, quod -rentur facere legibus. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 1 -ctus esse pecuniam dare (*opp.* libenter dedisse). CATVLL. 64, 76 *al.* PVBLIL. E 1 *al.* M 6 miserum est tacere -i (Q 19 -i opprimere). LVCR. 1, 323. 899 *arborum cacumina teruntur,* facere id -entibus austris. 1, 1010 natura ..., quae corpus ... finiri corpore -it. 4, 762 hoc fieri -it natura (*cf.* 6, 996) *al.* LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 1, 18 iudicia dato iudicareve iubeto -ito. CAES. Gall. 1, 4, 1 *al.* SALL. Iug. 14, 4 *al.* NEP. Milt. 7, 1 *al.* LEX VRSON. (Corp. II 5439) 95, 15 VERG. ecl. 2, 7 *al.* HOR. sat. 1, 1, 72 carm. 1, 34, 5 *al.* ALF. dig. 39, 3, 24, 2 arbitrum ... -ere oportere fossas eum explere. LABEO dig. 19, 2, 60 pr. ut ... -i ... posset ... habitare. TIB. 2, 3, 60 *al.* PROP. 1, 1, 8 adversos -or habere deos (*v. Rothstein in loc.*). 1, 4, 2 mutatum ... -is (*i. cogere vis, v. Rothstein. cf.* 2, 4, 9) abire. 2, 1, 5 sive illam Cois fulgentem incedere -is (*i. moves, oras; cf. Vahlen, Berl. Sitzungsber. 1882 p. 278*). 3, 11, 42 *Cleopatra* ausa .. Tiberim Nili -ere ferre minas. OV. am. 1, 13, 22 *al.* 2, 2, 48 unde vir incestum scire -ctus erat (met. 2, 615 HIER. epist. 52, 8, 2). epist. 3, 140 quam sine te -is vivere, -e mori (*cf.* CARM. epigr. 949, 3; *Pompeis*). met. 9, 546 superata fateri -or. 13, 349 Pergama tunc vici, cum vinci posse -egi (fast. 3, 224). LIV. 1, 48, 3 *al.* 21, 8, 12 ferrum ... arma omitti -bat. 21, 31, 8 quam (*vestem*) infames frigoribus Alpes praeparari -bant. 25, 35, 9 Numidae ... in latera incursantes consistere -erunt (coeperunt *Madvig*). 31, 11, 10 quod *Philippus* Carthaginienses ... iuvisset iniuriasque inferendo sociis ... -egisset classes ... in Graeciam mitti. 35, 5, 10 caedentes terga trepidantium et redire in ordines -entes (*sc. eos; talia saepius*). 45, 41, 4 neque -i pugnare poterat rex. MANIL. 1, 702 *circulus lacteus* visus incurrit in ipsos sponte sua seque ipse docet -itque notari. 2, 84 quae ... -it ... sentiri. GERM. 15 haec ego dum Latiis -or praedicere Musis (conor *interpol.*). VITR. 2, 7, 5 *al.* 5, 3, 3 si necessitas -egerit ... ea constitui. 10, 3, 3 brevior pars prior vectis ... faciundo motus circinationis -it pressionibus examinari (-re *codd.*) pondus (*sim.* 10, 7, 2 -at elevari [-re *codd.*]). FEST. p. 270 rursus -ctus est habere id quod. VELL. 1, 9, 4 *al.* 2, 42, 2 ut -ret ante obsides a piratis civitatibus dari. CELS. 3, 12 p. 94 vomere eum -ere. 6, 9 p. 247 si dolor eximi eum (*dentem*) -it. PHAEDR. 5, 5, 35 populus ... -it rusticum trudi foras. SEN. benef. 2, 19, 2 beneficium accipere -i. COLVM. 4, 29, 13 *palmes* cum increvit, coniungi -itur. SCRIB. LARG. 84 -unt *sanguinem* magis erumpi per vulnus. 217 emplastrum ... ulcera ... -it cicatricem ducere. LVCAN. 9, 211 scire mori sors prima viris, sed proxima -i. 10, 163 indomitum Meroe -ens spumare Falernum. PLIN. nat. 2, 58 altitudo -it minores videri *stellas errantes quam lunam.* 2, 125 piratae ... -egere (*sc. homines*) mortis periculo in mortem ruere. 14, 130 tot veneficiis placere -itur *vinum.* 15, 40 *pomum* -it ... se venum dari. 16, 168 de ... harundinetis accuratius dici -it admiratio antiqua. 17, 203 altitudo non ... muniri se -it. 18, 186. 19, 59. 22, 109 *al.* SIL. 13, 106 *Fulvius* nunc ... educi turris ... -bat, nunc ... astringere nodis instabat ... trabes. MART. 3, 58, 38 -ctos non amare capones. QVINT. inst. 1, 6, 14 cur ... 'Ceres' -at dici 'Cereris'. 6, 1, 23 miseratio, quae iudicem ... flecti ... -it. decl. 271 p. 111, 10 iubemur pugnare, -imur etiam, si ego noluero. PLIN. epist. 3, 5, 12 quendam ex amicis, cum lector quaedam perperam pronuntiasset, revocasse et repeti -isse. paneg. 37, 1 onera imperii pleraque vectigalia institui ... -erunt (cogerentur *codd.*). 43, 3 si ... homines mori velint quam si -antur. AFRIC. dig. 40, 4, 20 praetoris hae partes sunt, ut -at libertatem praestari. VLP. dig. 4, 8, 17, 6 -ere arbitros ... eligere. 36, 1, 15, 5 non omnis ... suspectam hereditatem repudiatione amissam -ere potest adiri et sibi restitui (*ibid.* compelli adire hereditatem). PAVL. sent. 2, 25, 5 filius familias emancipari invitus non -itur. dig. 5, 1, 12 -itur excipere actiones et ad eundem iudicem mitti. 40, 7, 20, 6. EDICT. imp. Comm. Mod. dig. 25, 3, 6, 1 eos *patronos* in potestate patronorum redigi et ministerium dominis praebere -i. APVL. flor. 16 p. 64 imber ... differri auditorii coetum ... -egit. TERT. anim. 25 p. 342, 2 patescere secreta -untur tortili temperamento. CYPR. epist. 27, 3 pacem ... sibi repraesentari -erunt. SER. SAMM. 461 tres ... cocleas fervescere -es. LAMPR. Comm. 20, 4 duas *statuas* ... decerni -egit. Hel. 18, 2. SPART. Sept. Sev. 7, 5 fieri ... senatus consultum -egit. TREB. Claud. 11, 5 vera dici fides -it. AVSON. 399, 30 haec ... -unt relinqui moenia. AMM. 20, 11, 7 condicione posita dupla -bat (*i. invitabat*; urgebat *C. F. W. Müller*) moenium defensores redire ad suos, ... aut in dicionem venire Romanam. VVLG. exod. 12, 39 neque ... poterant *Israelitae* fermentari -entibus exire Aegyptiis et nullam facere sinentibus moram. I Macc. 1, 53 *principes* haec fieri -rent (*om. gr.*). Marc. 6, 45 -egit discipulos suos ascendere navim (ἠνάγκασεν). CLAVD. 1, 182 fila ... concreto -it squalere metallo. AVG. civ. 15, 27 p. 117 numerositas animalium -bat arcae tantam fieri magnitudinem. *ibid.* septena intromitti animalia quid -bat? gen. ad litt. 2, 1 p. 34, 21 si ad litteram -it quisquam intellegi. COMM. apol. 203 quod ... dominus -it (*i. iubet*) evitare dilectos. SVLP. SEV. dial. 2, 14, 1 ut *Nero* idola gentium coli -at. MACR. sat. 7, 1, 4 Isocrates ... verba prius libera sub numeros ire ... -egit. *nota* THEOD. PRISC. log. 27 p. 125, 1 -o ... et suadeo ... ad balneas ire debere. MART. CAP. 4, 368 -it ... aliquid pati et tangentem calor et dulcedo gustantem. SEDVL. carm. pasch. 1, 229 quadrupedem fari plano sermone -egit (op. pasch. 1, 20 p. 188, 12 humana effari verba permisit). ARATOR act. 2, 309 *Paulus* fidei -it flavescere messem. CORP. XII 5413 ⟨...⟩ -erunt reponi statuam equ⟨e-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

strem⟩: INSCR. christ. Rossi II p. 170, 27, 3 ad superos Lazarum ... redi[e]re -egit. TAB. devot. Audollent 230ª, 5 *v. p. 1526, 36.* 7. 11. 265ᵇ, 7 te (*daemon*) ora ut illa(m) -as amoris ... causa veni⟨re at me⟩. 267, 15 κωγιτε Βονωσα(μ) ... αμαρε. *nota infin. perfecti:* FILASTR. 142, 1 qui cum quaedam praetermisisse ... -rentur. MACR. sat. 1, 12, 29 occasio ... -egit nos ... quaecumque comperimus protulisse. DRAC. Romul. 8, 262 proceres ... ad aulam ... venisse ... quae causa -egit? *infinitivo supplendo: habes multa sub A; nota haec:* CIC. Tusc. 3, 71 graviores aegritudines suscipi quam natura -at. Att. 2, 9, 3 si per istum ... licebit, σοφιστεύειν cogitamus; si ille -it [at tan]tum dumtaxat nos defendere (*v. Boot ad l.*). SEN. contr. exc. 3, 3 utamur medicina, qua -imur. PLIN. nat. 19, 65 crescunt qua -untur forma (70). 21, 19 *rosa* nec dehiscens nisi manu -cta.

4 *per* u t (*admodum rarum apud antiquiores, dedi omnia fere exempla*): a *post verbum finitum* (*nota inversionem enuntiatorum, ut l. 19 al.*): ENN. ann. 171 -bant hostes lacrimantes, ut miserent. PLAVT. Bacch. 508 adeo ego illam -am usque ut mendicet. Men. 877. Pseud. 205ª illinc audeant id facere quibus ut serviant suos amor -it? TER. Hec. 571 si puerum ut tollam -it. 674 ut praesente hoc loquar. 787 Ad. 851. CIC. Verr. 3, 145 ut in foro statuerent *statuas* abstulisti, ut in curia -isti, ut pecuniam conferrent ..., imperasti. 4, 42 senatus cum temporibus rei p. -itur, ut decernat, ut ... exigantur. *nota* 4, 100 Imacharenses ... tributum facere miseros ... -isti, ut Apronio darent ~~HS~~ xx milia. 4, 192. 5, 87. leg. agr. 2, 47 -it atque imperat, ut ... vendant. Rab. perd. 2. fin. 2, 119 elicerem ex te -remque, ut responderes, nisi. 3, 42 eorum ... ratio ... -it, ut ... conservetur beata vita sapienti. Tusc. 1, 15 quoniam -isti, ut concederem. 1, 16 haec ..., prius ut confitear, me -unt, quam ut assentiar. Tim. 14 necessitas -it, ut eadem sint ea quae (πάνθ' οὕτως ἐξ ἀνάγκης τὰ αὐτὰ εἶναι συμβήσεται). ac. 2, 8 nec, ut omnia ... defendamus, necessitate ulla -imur. LVCR. 1, 976 utrumque tibi effugium praecludit et ... -it, ut ... concedas. 5, 484 radii solis -bant undique terram ... ut condensa coiret. 6, 127 procella ... nubem -it, uti fiat ... cava. SALL. Iug. 91, 5 ad hoc ... -egere, uti ... facerent. PS. VERG. Aen. 1, 2. ALF. dig. 8, 5, 17, 2 posset vicinum -ere, ut ... tolleret. 38, 3, 24 pr. an ... possit -i, ut ... araret. 38, 3, 24, 1 hosce ut operiret ... posse -ere. HOR. epist. 1, 9, 2 cum rogat et prece -it, scilicet ut ... coner. LIV. 6, 15, 13 non ego vobis, ut indicem praedas vestras, sed vos id cogendi estis ut in medium proferatis. VITR. 2, 3, 4 quocumque pondere fueri⟨n⟩t, -itur ab rerum natura quemadmodum pumex uti ab aqua sustinea⟨n⟩tur. 7, 5, 4 ita novi mores -erunt, uti inertiae mali iudices convincerent artium virtutes. SEN. contr. 1, 6, 7 qui -untur a patribus, ut uxores ducant. contr. exc. 5, 4 -it pater, ut vinctum solvat. SEN. Med. 524 nec ut te caede ... inquines Medea -it. 546 istud ut possim pati non ipse memet -at ... rex. epist. 50, 9 -enda est, ut incipiat. CVRT. 6, 9, 2 conspectus ... co⟨e⟩git, ut vehementius parricidis irascerer. PLIN. nat. 8, 169 ut bibant -endae exorandaeque sunt *asinae.* PLIN. epist. 8, 24, 1 amor in te meus -it, non ut praecipiam ..., admoneam tamen. AVR. Fronto p. 57, 18 N. -o me ut dormiam. GAIVS inst. 4, 117 si metu me -egeris aut dolo induxeris, ut ... darem. PAPIN. dig. 13, 7, 42 ut superfluum ... restituat, iure -itur. MARCIAN. dig. 40, 9, 9 pr. ille servus liber non erit, qui vi -egerit, ut eum dominus manumittat. TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372, 3 hoc ut deus faceret, tu...-isti. 4, 6 *v. p. 1529, 3.* PORPH. Hor. sat. 2, 7, 72 ut fur non sim, metu ...-or. HIL. ad Const. 1, 6 -unt..., non ut christiani omnes sint, sed ut Arriani. c. Aux. 7 ut ipsum scriberet, est -ctus. OPTAT. 3, 4 p. 83, 2 *al.* SERM. Arrian. frg. I 9 p. 613ᶜ FILASTR. 85, 1 AVIEN. carm. ad Flav. 20 ALTERC. Heracl. p. 147, 1 HYG. fab. 38 p. 68, 14 HIER. epist. 52, 16, 1. VVLG. II reg. 12, 17 venerunt ... seniores ... -entes eum, ut surgeret de terra; qui noluit. AVG. civ. 20, 8 p. 426 ad hoc -ere videtur ista sententia, ut credamus. 22, 29 p. 628 quod ait apostolus '...', non -it, ut deum ... nos visuros esse credamus. quaest. hept. 1, 25 p. 13, 25 illud ... -it, ut non ... locutus sit deus. PS. AVG. serm. 294, 1 SVLP. SEV. dial. 1, 27, 1 SALV. gub. 3, 11 *v. p. 1532, 54.* GREG. M. moral. 13, 50.

b *post infinitivos:* PLAVT. Most. 893 non potes tu -ere me, ut tibi male dicam. TER. Andr. 654 nec te quivit ... -ere illam, ut duceres. Hec. 268 vi coepi -ere, ut rediret. AFRAN. com. 85 ⟨me⟩ officiis -i, ut ... seorsus sentiam. RHET. Her. 2, 7, 10. 3, 3, 5. CIC. Quinct. 91 res -ere videtur, ut. Verr. 3, 41 (*ibid.* -at ... iudicare). 3, 189. Font. 3 aut induci odio, ut dicat, aut -i re⟨lig⟩ione. Mil. 7. de orat. 3, 9 esse -ctum, ut vita se ... privaret. Att. 3, 19, 3 me -ctum, ut ipse me ... perderem. epist. 12, 30, 7 eos ... -endos, ut decedant. LVCR. 3, 197. 5, 1050 -ere ... pluris unus victosque domare non poterat, ... ut ... vellent. CAES. Gall. 1, 6, 3 *Allobrogas* sese ... -uros, ut ... paterentur. BELL. Afr. 79, 1. NEP. Alc. 4, 5 sacerdotes a populo -ctos, ut se devoverent. HOR. epist. 2, 2, 11 ut salvus regnet ..., -i posse negat. LIV. 26, 35, 6 SEN. contr. 7, 4, 5 suas. 6, 5 VAL. MAX. 6, 1, 7 QVINT. decl. 258 p. 53, 25. 317 p. 248, 17 (*sed* p. 248, 16 ut ... posset -i ... dimicare). IVLIAN. dig. 19, 2, 32 GAIVS dig. 39, 2, 6 inst. 1, 137ª PAPIN. dig. 10, 3, 28. VLP. dig. 2, 12, 1, 2 ad hoc tantum -i aequum est, ut lis contestetur. 19, 1, 13, 30 PAVL. dig. 6, 1, 58. 33, 5, 13, 1. 39, 3, 2, 5 (*bis, cf. p. 1532, 4*). 6. sent. 1, 13ª, 1. HIL. ad Const. 1, 2 non oportet -i et compelli invitos et repugnantes, ut se his subiciant et addicant vi oppressi. SYMM. epist. 9, 124 (114) AVG. immort. 13, 20 SVLP. SEV. dial. 2, 7, 2 captum ... precibus ambiri, reginae fide -i, temporis necessitate constringi, ut ... liberaret. 3, 15, 7. n e: PAVL. dig. 39, 3, 2, 5 hac actione neminem -i posse, ut ... prosit, sed ne noceat. AMM. 24, 2, 5 ne possint emittere *sagittas, hostes* -erunt. q u o d: TER. MAVR. 2194 scandendo binos quod pedes coniungimus, quae causa -at, non morabor edere.

5 *per nudum coniunctivum:* SEN. epist. 53, 3 *gubernatorem,* vellet nollet -egi, peteret (*sic V L*; petere *sed in fine una littera erasa P*) litus. LVCIF. Athan. 2, 7 cur enim -bamur, etiamsi non damnaremus Athanasium, tamen communioni misceremur Arrianorum, nisi quia.

III *de* ***argumentatione,*** *i. q. colligere, efficere, probare:* CIC. inv. 1, 59 *complexio* id infert ..., quod ex omnibus partibus -itur. 1, 87 aliud, quam -batur, illatum est. fin. 2, 65 hunc vos beatum; r a t i o quidem vestra sic -it (3, 42 *v. p. 1531, 26. cf.* rep. 3, 43 ac. 2, 96 *al.* fat. 38 ratio ... -et ... quaedam esse vera. MANIL. 3, 337 ipsa moveri tempora iam ratio -it. SEN. nat. 1, 4, 1. PLIN. nat. 2, 186 id quod -it ratio credi. *aliter* QVINT. inst. 4, 2, 103 *al.*). CIC. nat. deor. 3, 34 innumerabilia sunt, ex quibus effici -ique possit, nihil esse, quod sensum habeat, quin id intereat. fat. 9 ex eo -i ..., ne ut sedeamus quidem ... voluntatis esse. 38 leg. 2, 33. ad Brut. 2, 7, 4 hoc -ere volebat, falsas litteras esse et ... probabat. LVCR. 2, 498 ne quaedam -as immani maximitate esse. PLIN. nat. 2, 160 cuius (*terrae*) amplexus ... figuram absoluti orbis efficiat, id quod ipsa rerum natura -it. TERT. nat. 2, 2 p. 96, 23 hunc (*mundum*; hinc? *Wiss.*) ... physicum theologiae genus -unt. pudic. 7 p. 233, 30 *argumenta* in christianum de diversa parte -untur. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 18 sed Marcion aliorsum -it: scilicet ... determinat. monog. 9 hae argumentationes potius existimentur de coniecturis -ctae. MAR. VICTORIN. rhet. p. 301, 1 aliud -it in tractatu ... ille qui aequitatem cupit iudicibus persuadere, aliud ille, qui. AVG. mus. 3, 4, 7 ista ratione -i, ut quidam pedes sint, qui.

IV ***singularia*** *quaedam:* *idem quod* a g e r e (*cf. p. 1524, 80 sqq.*): VLP. dig. 47, 7, 3, 3 antequam *virgae* radices -egerint (egerint *Hal.*). AVIEN. Arat. 916 *planetae* in subrecti (subreti, -iecti *codd.*) -unt iter aetheris orbem. *intransitive:* COMM. instr. 2, 2, 13 in fulmine (-na *Rigalt.*) -unt (coeunt *Rigalt.*) venti. *forsan corrupte:* CORP. X 478, 6 cum cibes ... coloniae ... -egissent, berba fecerunt. *an* c o g i t *impersonale i. q. necesse est* (*cf. Löfstedt, Spätlat. Stud. p. 63*)?: EPIST. ed. Caspari 6 p. 122 quam (*caritatem*) exhibere bonis praecipue -it (-imur *Caspari*). *cf.* AVG. gen. ad litt. 1, 10 p. 16, 18 ex quo -it ... credere.

se cogere: *ad I:* PS. QVINT. decl. 12, 5 *v. p. 1521, 32.* MELA 1, 95 *flamma* -it se ac rotundat et fit ingens globus. AVIEN. orb. terr. 527 huc se praecipiti -it ferus Hadria ponto. CLAVD. 5, 125 barbarus ... se -it in unam planitiem. *ad II:* CIC. epist. 4, 6, 2 cum frangerem iam ipse me -remque illa ferre toleranter. OV. met. 7, 851 iam moribunda -egit haec se ... loqui. LIV. 3, 35, 6 in ordinem se ipsum -ere. SEN. dial. 9, 2, 7 *v. p. 1528, 55.* 6, 21, 3 ipse se -it. STAT. Theb. 8, 725 totis animae se -it in ictum reliquiis. AVR. Fronto p. 57, 18 N. *v. p. 1531, 50.* VLP. dig. 36, 1, 13, 4 praetor ... ipse se -ere non poterit. SVLP. SEV. Mart. 10, 8 ad hanc se humilitatem ... -egerant. SALV. gub. 3, 11 si quis se -it, ut faciat. *ibid.* orare se -it. *cf.* VAL. MAX. 7, 4, 5 nisi m e n t e m suam dolos scrutari -egisset.

part. perf. pass. **coāctus,** -a, -um *pro adiectivo:* c o a c t i s s i m u s: MART. CAP. 2, 135; *sed* maxime -us: *infra l. 83,* magis -us *l. 62.* 1 *ad I: i. q. densus, solidus:* VERG. Aen. 12, 457 densi cuneis se quisque -is (-i *corr. M; edd.*) agglomerant (SERV. densentur, ut cuneatim dimicent, scilicet in cuneorum modum compositi). CELS. 2, 3 p. 33 *alvus* si matutinis temporibus -a magis est. 2, 8 p. 45 alvus in hac valetudine ea tuta est, quae cotidie -a. *aliter, ut videtur,* 2, 8 p. 50 alvus nisi -a non reddit. 3, 2 p. 76 -a deiectione. 4, 25 p. 150 descendunt ... pituitae mucisque similia ...: sed his interponuntur nonnumquam ex cibo quoque recte -a. 5, 22 p. 179 quaedam mixturae medicamentorum sunt, quibus aridis neque -is utimur sic ut inspergamus. 6, 18, 2 sanies tenuis ..., non -a, at aquae similis. SEN. nat. 1, 3, 3 aliqua stillicidia, quae solem transmittant, quaedam magis -a, quam ut transluceant. 1, 5, 8 illa (*specula*) densa et -a, hae (*nubes*) rarae. 1, 12, 2 sic -us aer et limpidus ..., ut. 2, 16 fulguratio est late ignis explicitus, fulmen est -us ignis. 5, 6 *sol* aera ... ex denso -oque explicans. 6, 8, 5 habeant ... pluribus locis sparsum umorem et in imo (uno *codd.*) -um. 7, 5, 5 trabes ... flammam aequalem habent nec ullo loco intermissam aut languidam, in ultimis vero partibus -am. LVCAN. 6, 548 tabi saniem virusque -um (COMMENT. *ad l.* durum, *addito Verg. georg. 4, 36*). 9, 703 in nulla plus est serpente -um *venenum* (*cf.* 9, 702 crassi gutta veneni). *nota hypallagen* CALP. ecl. 2, 77 sume ... calathos nutanti lacte -os (nutantes lacte -o *coni. Burmann*). PLIN. nat. 12, 13 chamaeplatani vocantur -ae brevitatis. 25, 30 sucus est -us, ferulae qualem diximus. 27, 16 optima *aloe* ... friabilis et iocineris modo -a. 28, 134 quod est maxime -um, in summo fluitat. SOL. 56, 17 aëre nebuloso et -o. ARNOB. nat. 2, 371 ex -is et pendentibus nubilis ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terram decident imbres. AVIEN. ora 233 -us aer atque crassior dies. AMM. 30, 5, 14 progressus -o gradu (*i. denso agmine?*). PAVL. NOL. carm. 28, 42 *pavitum* per quinque nitentum agmina concharum series denseta -o marmore mirum oculis aperit, spatiantibus artat. CAEL. AVR. chron. 4, 6, 87 coagulata magis atque -a stercora. *de tempore, i. q. brevis*: TER. MAVR. 991 e . . . dipthongo -am *syllabam* promet. AVSON. 302, 13 graece -um est: ὅρα *eqs.* quod longius fit, si latine dixeris. ENNOD. epist. 2, 28, 1 p. 70, 1 meritum -ae vocis inusitata loquacitate possideo (4, 24, 1 p. 115, 23. 5, 1, 3. opusc. 2, 3 p. 288, 11 -am vocem . . . commendo). 3, 24, 1 p. 88, 24 -us sermo pretium . . . subripuit (7, 29, 1 p. 195, 4). *sim.* SEN. dial. 3, 1, 4 spiritus -us ac stridens *irascentis* (*cf.* nat. 2, 40, 2 vim spiritus -i ac procellosi). CAEL. AVR. acut. 2, 32, 165 *pulsus* celeritate -us.

2 *ad II B 2 b, i. q. involuntarius, invitus, necessarius, non spontaneus, non naturalis*: CIC. Scaur. 20 cum expresso et -o sollicitatoque periurio. *nota* div. 1, 27 nostri . . . magistratus auspiciis utuntur -is; necesse est enim . . . cadere frustum *eqs. ibid.* hoc quoque, quod dixi -um, tripudium solistimum dicitis. 2, 73 auspicium . . ., quod tam sit -um et expressum. VERG. Aen. 2, 196 capti . . . dolis lacrimisque -is (SERV. auct. *ad l.* id est expressis. *cf.* OV. met. 6, 628 invitique oculi lacrimis maduere -is. PAVL. PETR. Mart. 1, 21 compositis verbis lacrimisque -is). OV. Ib. 124 optatam fugiat vita -a necem. trist. 4, 9, 8 induet infelix arma -a dolor. SEN. contr. exc. 4, 7 subitum tyrannicidium, . . . fortuitum, . . . -um. VAL. MAX. 6, 9 ext. 2 propter fili turpitudinem -am. SEN. Tro. 871 ad auctorem redit sceleris -i culpa. Oed. 528 -a verba (*cf.* 529 vocis expressae). dial. 9, 7, 2 male . . . respondent -a ingenia. epist. 66, 16 nihil honestum est, quod ab invito, quod [a] -um (a coacto *al.*) fit. 90, 43 -o itinere. LVCAN. 1, 176 leges et plebis scita -ae. 3, 323 ut gladiis egeant civilia bella -is (ADNOT. *ad l.* -is: collectis, sive ut cogi debeant, qui sponte non dimicant *eqs.*). 4, 798 fortis virtute -a. 7, 395 rus vacuum, quod non habitet nisi nocte -a invitus . . . senator. BVC. Eins. 1, 25 virgo . . . canit ore -o. PLIN. nat. 7, 92 tantam, etiam -am, humani generis iniuriam. 14, 115 -us usus eorum videri potest. 33, 62 haec inventio eius (*auri*) naturalis est; alia . . . -a. SIL. 3, 638 robora ferre -is . . . umeris. 12, 361 *in hypallage*: sedes posuere -as . . . Teucri. 15, 633 trepidi . . . -as constituunt acies. STAT. Theb. 1, 578 -is . . . thalamis (5, 463). QVINT. inst. 6 pr. 10 studii . . . non -i. 9, 4, 147 ut numeri . . . non arcessiti et -i esse videantur (*v. app. crit. in loc.*). decl. 306 p. 203, 12 -a matrimonia. 314 p. 234, 8 -ae veritatis. PS. QVINT. decl. 7, 4 genus servitutis est -a libertas. 15, 1. IVV. 13, 133 vexare oculos umore -o. TAC. ann. 16, 19 ut quamquam -a mors fortuitae similis esset. SCAEV. dig. 35, 2, 23 potest -a ratione dici . . . capi. GELL. 1, 4, 7 absurdum et nimis -um foret, si (*sim.* 16, 14, 4). TERT. orat. 15 huiusmodi . . . affectata et -a. pudic. 9 p. 236, 5 -arum expositionum subtilitate. patient. 16 p. 23, 25 -i obsequi laborem. adv. Val. 1 p. 177, 18 patrocinio -ae figurae. 6 p. 182, 20 ex nominibus tam peregrinis et -is et compactis. adv. Marc. 4, 34 p. 535, 6 quodsi ex violentia -um matrimonium stabit, quanto magis ex convenientia voluntarium. paenit. 11 ficti nitoris, . . . -i ruboris. virg. vel. 14 p. 906 haec admittit flagitia -a et invita virginitas. ANTH. 317, 2 -a . . . libido. PANEG. 12, 2 -a laudatio et expressae metu voces. 12, 42 *interitus* (*opp.* voluntarius). HIL. ad Const. 1, 6 deus . . . non requirit -am confessionem. *ibid.* -am confitendi se . . . voluntatem. AVSON. 419, 36 innocentiam non -am. AMM. 30, 4, 2 -o vultu. HIER. in Is. 1, 3 p. 13 interpretatio (*opp.* vera). 7, 14 p. 111 quod (*syn.* violentum). PELAG. in Gal. 5 p. 820ᵃ servitium (*opp.* spontaneum). PRVD. ham. 693 probitate -a (*ibid.* non sponte bonus). THEOD. PRISC. log. 58 -a ebriositas. MART. CAP. 2, 135 ni haec . . . quibus plenum pectus geris -issima egestione evomueris (*cf.* 5, 136 vomitio laborata). PROSP. resp. ad Gall. 2, 14 *infidelitas* (*opp.* voluntaria). EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899ᴮ *sermones saeculares* -am verbis suasionem soliti sunt afferre; nos nudam fallendi proferimus veritatem. PAVL. PETR. Mart. 2, 456. DRAC. laud. dei 2, 416 eligit . . . quos peccare videbat supplicio censura dei super astra -a. FACVND. defens. 2, 3 p. 568ᴱ -ae defensionis.

coācta, -ōrum *n. plur. i. q. coactilia?* CAES. civ. 3, 44, 7 omnes . . . milites aut ex -is aut ex centonibus aut ex coriis tunicas aut tegimenta fecerant.

adv. **coāctē**. *compar.* coactius: *v. l. 72. 75. 76. 78. 83. 84. p. 1534, 4.* 1 *ad cogo I, i. q. presse, dense, breviter, significanter sim.*: *incorporaliter*: GELL. 10, 11, 8 cum significandum . . . est -ius quid factum et festinantius, tum rectius 'praemature' factum id dicitur quam 'mature' (MACR. sat. 6, 8, 13). 19, 2, 2 ἀκολάστους . . . si interpretari -ius velis, nimis id verbum insolens erit. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 3, 4 ut -ius disseramus. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 75 de aliis . . . leviter atque -e . . . discretionem ponemus. *corporaliter*: AMM. 20, 3, 5 *sol et luna* si . . . articulis ipsis inhaeserint, qui -ius ascensus vinciunt et descensus. 2 *ad cogo II i. q. per vim, violenter (non naturaliter), sim.*: *de interpretatione vel sententia nimis arguta*: TERT. bapt. 12 p. 211, 26 alii plane satis -e iniciunt tunc apostolos baptismi vicem implesse, cum in navicula fluctibus aspersi operti sunt. anim. 42 multo -ius Seneca: post mortem, ait, omnia finiuntur, etiam ipsa. HIER. in Matth. 5, 25 p. 38ᴮ quidam -ius disserunt in baptismate singulos pactum inire cum diabolo. 10, 29 quidam -e duos passeres animam et corpus interpretantur. epist. 69, 5 -e interpretantur uxores pro ecclesiis (adv. Pelag. 2, 12 alii vero interpretantur -ius). *de vi illata*: AMBROSIAST. in Eph. 5, 2 qui eum volebant non -e, sed sponte occidere. VVLG. I Petr. 5, 2 pascite qui in vobis est gregem dei providentes non -e, sed spontanee (μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως. *at Fuld.*[1] *et* HIER. epist. 52, 7, 4 coacto). HIPPOCR. progn. 19 ventres non faciunt . . . nisi addure et -e (πρὸς ἀνάγκην). OP. imperf. in Matth. 29 p. 785 qui secuti fuerint te sua voluntate et qui -e. MART. BRAC. ira 5 alios *iniuriam facere* adversus nos, sed -e, alios et ignoranter.

adv. **coāctō**: ITALA I Petr. 5, 2 (Hier. epist. 52, 7, 4 *et* VVLG. *cod. Fuld. v. l. 7*). *cf.* GLOSS. II 102, 23 coactor κωμάκτωρ αναγκως (coacto ἀναγκαίως *in marg. ed. Steph. bibl. nat. Paris. X 942*).

adv. **coāctim**: SIDON. epist. 9, 16, 2 raptim -mque . . . exscripsi.

notabilia: *de structuris cf.* ARVS. gramm. VII 459, 13 -o domum te; Sal. hist. I (*1, 33*) o te domi; Verg. buc. (*6, 85*). *nota pleonasmos*: cogere vi: PLAVT. Bacch. 271 Men. 877 *al.* TER. Hec. 268. Phorm. 214 vi -ctum te esse invitum. SCIP. min. or. frg. *infra l. 32.* CIC. inv. 2, 98 vi et necessario sumus in portum -cti. Verr. 3, 42. 4, 118 *al.* 4, 153 vi ac metu. 5, 140 Lig. 7 Flacc. 49 *al.* CAES. Gall. 1, 6, 3 RVT. LVP. 2, 7 LIV. 32, 18, 9 *al.* VITR. 8, 3, 2 SEN. dial. 7, 15, 6 QVINT. inst. 9, 2, 28 *al.* necessitate: PLAVT. Epid. 731. CIC. Quinct. 51 vi ac necessitate. Cluent. 57 inopia et necessitate. 19 *al.* HIRT. Gall. 8, 43, 5. 8, 53, 2 BELL. Afr. 21, 1 *al.* NEP. Them. 8, 6 *etc. cf.* necessitudine: SALL. Iug. 48, 1. necessaria re: CAES. civ. 1, 40, 5 necessario (*Landgraf, Act. Erlang. II 61*): TER. Andr. 632 -cti necessario se aperiunt. RHET. Her. 4, 32, 43 CIC. inv. 1, 4. 2, 98 *l. 20.* CAES. civ. 3, 49, 5. 3, 78, 4 BELL. Hisp. 24, 2 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 18 Hild. HYG. astr. 2, 20 p. 60, 14 SVLP. SEV. dial. 2, 19, 6. ingratiis: TER. Haut. 446. SCIP. min. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 vi atque ingratis. CIC. Tull. 5. contra voluntatem: CAES. Gall. 7, 35, 6 GELL. 12, 5, 11. invitum: TER. Phorm. 214 *v. l. 19.* VERS. Rhet. Her. 2, 24, 38 CIC. Q. Rosc. 37 Verr. 2, 94. 3, 148 Mur. 42 Font. 26 invitissimi *al.* de orat. 2, 18 CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2 LVCR. 6, 595 CAES. Gall. 4, 5, 2 *al.* PROP. 1, 3, 30 OV. rem. 218 *al.* LIV. 4, 4, 8. 10, 41, 1 *al.* SEN. contr. 10, 4, 11 PHAEDR. 4, 3, 9 SEN. Phoen. 264 *al.* PLIN. nat. 10, 180 *al.* HOMER. 63 QVINT. inst. 7, 3, 14 decl. 376 p. 417, 9 VLP. dig. 27, 2, 1, 2 *et al.* ICTI PANEG. 12, 12 *al. etc.*

synonyma: *ad I*: coacervare (CIC. leg. agr. 2, 71), coadunare, colligere, comprimere, conducere, conectere, congelare, congregare, conscribere, contrahere, contrudere, convocare, corripere, densare, evocare, excire, exprimere (CIC. Verr. 3, 165), fugare, fundere, impellere, includere. *ad* -i: coire. *ad II*: adducere (*adde* CIC. de orat. 2, 129), astringere (VLP. dig. 10, 2, 49), coartare (COD. Iust. 6, 20, 20, 3), compellere (CAES. civ. 1, 2, 6 VAL. MAX. 5, 4, 3 SEN. epist. 52, 4 SVET. Aug. 14 VLP. dig. 11, 3, 1, 3), constringere (SVLP. SEV. dial. 2, 7, 2), domare, exorare, exprimere (*adde* LIV. 9, 9, 5), extorquere (AMBROSIAST. in Rom. 4, 4), impellere (CIC. Verr. 3, 118 SEN. epist. 106, 9 OPTAT. 6, 4 p. 150, 8 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 8, 11 EVGRAPH. Ter. Andr. 692), imperare, instigare (EVGRAPH. Ter. Andr. 692), invitare, iubere (SEN. contr. exc. 4, 3 VAL. MAX. 1, 1, 4. 5, 7 ext. 2 SEN. Thy. 121 HIL. ad Const. 1, 6), postulare (CIC. Caecin. 55 Pis. 57), rogare (CIC. dom. 118 Phil. 5, 26 *al.* LIV. 32, 21, 32 PLIN. epist. 9, 21, 4 *al.*), subigere (PAVL. FEST. p. 308). *ad* coactus: invitus. *nota* invitus et -us: CAES. civ. 1, 2, 6 LIV. 34, 11, 8 *al.*

opposita: *ad I*: diducere, diffundere, disicere, explicare, spargere. *ad II*: admonere (VEG. mil. 3, 3 p. 70, 1), appetere (AVG. immort. 13, 20), cupere (AVG. civ. 6, 6 p. 255), exorare (*adde* SEN. epist. 94, 37), hortari (*adde* PLANC. Cic. epist. 10, 17, 2), impedire (OPTAT. 5, 8 p. 138, 12), impetrare (PANEG. 12, 11), inhibere, invitare (*adde* AMBROSIAST. in Rom. 4, 4 AVG. civ. 21, 6 p. 499 epist. 173, 10), monere (LIV. 3, 68, 9), nolle (*adde* TER. Ad. 193. 851 OV. ars 1, 141 SEN. contr. 7, 2, 13 PLIN. paneg. 6, 2 HIL. syn. 38), pati (BELL. Alex. 49, 2 FEST. p. 217 SEN. epist. 105, 7 COLVM. 6, 6, 3 PLIN. paneg. 45, 4 MIN. FEL. 28, 11), permittere (*adde* SEN. contr. 7, 6, 13), persuadere (*adde* CAES. Gall. 1, 6, 3 OV. epist. 20, 131 SEN. nat. 1, 4, 1 VLP. dig. 11, 3, 1, 3), petere, prohibere (CIC. Caecin. 46 epist. 1, 9, 7 PAVL. FEST. p. 16 SEN. Tro. 420 IVV. 11, 7), provocare (HIER. epist. 22, 35, 5), relinquere in potestate (AVG. lib. arb. 1, 5, 12), sinere (CIC. epist. 6, 1, 1 SEN. contr. exc. 4, 1 SEN. Tro. 531), suadere (SEN. contr. 1 praef. 23 VAL. MAX. 3, 8, 6 PANEG. 12, 13 *al.*), velle (CIC. Verr. 3, 157 Mur. 6 de orat. 2, 228 Att. 4, 13, 1 SALL. Iug. 102, 6 LIV. 31, 48, 10 SEN. contr. 9, 3, 9 SEN. epist. 54, 7 TAC. hist. 2, 18 *al.* APVL. apol. 79 AVG. immort. 13, 20. *cf.* TER. Ad. 490 LIV. 8, 23, 1. 39, 25, 5 SEN. benef. 6, 23, 1 epist. 121, 7 AVG. gen. c. Manich. 2, 29, 43), vetare (*adde* CIC. Verr. 2, 88 HOR. epist. 2, 1, 228 SEN. contr. 1, 8, 4. 10. PANEG. 12, 25). *ad* coactus: libens (TAC. ann. 14, 61), sponte (*adde* OV. am. 1, 10, 24 SEN. Tro. 573 epist. 90, 43 TAC. ann. 11, 36 AMM. 20, 8, 15 AVG. lib. arb. 3, 12, 35), volens (LIV. 24, 37, 7. 34, 31, 9).

derivata: coactarius, coacticius, coactilis, coactivus. coactio, coactor (-rix), coactura, 1. coactus. coactare. coagmentum, coagulum. *compos.*: con- recogere. *Hey.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cōgulo (-āre), **cōgulum** *v.* coag-.

cohabitātio, -ōnis *f. a* cohabitare. *i. q. actio, condicio cohabitandi, una habitandi: legitur inde ab* ITALA: HIL. in Matth. 10, 6 neve *sancti* per incuriam aut ignorantiam -e probrosae familiae polluantur. in psalm. 64, 5 si non omnes ad -em dei eligentur. in psalm. 118 lamed 4. trin. 8, 27 non est -o, sed habitatio est; sub sacramento tamen -is habitatio, dum neque duo habitant neque ab alio diversus habitator est. AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 23 cum Petro mansit diebus XV, ut ex eius aliquid -e proficeret. PELAG. in I Cor. 5 p. 730^{D} quo -e vestra proficerent infideles. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 260 qui nulli neque conversationis neque -is suae participium exhibebant. PS. AVG. serm. 291, 2 qui supra prohibet -em f e m i n a r u m (*cf.* ALC. AVIT. epist. 18 p. 50, 5 mulierem -is indignae ab accessu aspectuque suo protinus coercendam. CONC. Turon. a. 567 p. 125, 25 extraneas mulieres de frequentia -is eiecere). CASSIAN. conl. 13, 15, 1 *Zacchaeum Christus* benedictione -is illustrat. 16, 3, 5 apud deum namque morum -o, non locorum, unita fratres habitatione coniungit. AVELL. p. 624, 22 una fidei -e coniungimur. ALC. AVIT. epist. 19 ad locum vestrae -is. hom. 5 p. 107, 29 cordibus mundos mundana -e non polluit. FACVND. defens. 11, 1 p. 797^{C} GREG. TVR. Franc. 2, 12. GREG. M. epist. 9, 110 si etiam a talium se -e contineant. CONC. Clippiac. a. 626 p. 198, 24 se ab eorum communione aut -e sequestrent. *m e t o n y m i c e i. q. cohabitantes*: ITALA gen. 50, 22 (Aug. civ. 16, 40) ipse et fratres eius et omnis -o patris eius (πανοικία, VVLG. cum omni domo). AVG. epist. 78, 8 -o apostoli Pauli, qui tamen, si inter omnes bonos habitaret . . . . -o ipsius domini Christi, in qua undecim boni perfidum et furem Iudam toleraverunt (*syn.* domus).
synon.: conversatio, communio, unita habitatio (*cf. l. 17*).

cohabitātor, -ōris *m. a* cohabitare. GLOSS. II 447, 8 σύνοικος, ὁ ἅμα οἰκῶν. 574, 14 cohibilis: bonus -r. *de hominibus*: HIER. chron. a. Abr. 2130 Iudaei in Libya a d v e r s u s -es suos alienigenas dimicant (PROSP. chron. I p. 421, 577 magnas seditiones movent). nom. hebr. p. 79, 10 Eubulus -r. AVG. serm. 356, 2 cum episcopo Augustino sic vivunt omnes -es eius. 356, 15. quaest. hept. 2, 39 eis aliquos Aegyptios in illa terra -es fuisse. PS. AVG. comm. praef. p. 979, 16 religiosis catholicis vicinis vel -bus suis. CASSIAN. conl. 24, 6, 3 non glorificandus *David* beati -is hospitio. inst. 4, 16, 2 si cum illo qui cellae suae -r non est, confabulari quantulumcumque praesumperit. AVELL. p. 709, 7 -r noster. p. 713, 7 -r praedicti archiepiscopi. ENNOD. epist. 1, 1, 5 quid claritati tuae -r infunderet. ANNIAN. Chrysost. hom. 3, 4. *de bestiis*: AMBR. hex. 5, 24, 88 *gallus* quasi bonus -r et dormitantem excitat et sollicitum admonet. CASSIOD. var. 3, 48, 4 mergi . . . -es piscium. GREG. TVR. vit. patr. 12, 1 -es bestias avesque illi erant.
nota: PS. CYPR. aleat. 3 -i nostro (*i. spiritui sancto*) nullam maestitiam proponamus.
fem. **cohabitātrīx,** -īcis. ITALA exod. 3, 22 (Aug. quaest. hept. 2, 39) mulier a vicina sua et concellaria vel concellanea — si ita dicendum est — vel -e sua (VVLG. hospita; συσκήνου αὐτῆς. *cf.* AVG. loc. hept. 2, 12 p. 543, 6 graecus habet: a -e sua, hoc est συσκήνου, quod aliqui latini interpretati sunt: a concellaria sua). HIER. nom. hebr. 42, 11 Iezabel -x.

cohabito, -āvī, -ātum, -āre *a* co- *et* habitare. GLOSS. II 447, 9 συνοικῶ. *g e n e r a t i m*: PS. VARRO sent. 33 alit concordiam, mores ad -antium animos formare (*cf.* HEGES. 1, 39 l. 27 quae contagio quodam in mores -antium cito transeat. MONTAN. epist. 2, 1 ut feroces -antium tibi animos ad salubrem regulam . . . perduceres). TERT. apol. 42 non sine . . . nundinis vestris ceterisque commerciis -amus in hoc saeculo. HIL. trin. 9, 50 nisi forte -are Christo non sit aeternitas. in psalm. 14, 1 -uri cum deo. SERM. Migne 13 p. 636^{A} a -ante peccato (HIER. tract. in psalm. I p. 37, 15 in quibus non -at peccatum). PRISCILL. tract. 6, 109 vicinum proximum id est -antem vobiscum. AMBR. epist. 15, 8. Cain et Ab. 2, 4, 16 *Christus* non -at erroribus. fug. saec. 9, 55. VVLG. act. 22, 12 testimonium habens ab omnibus -antibus (κατοικούντων) Iudaeis. RVFIN. Orig. in Ios. 17, 3 -are iubentur levita et sacerdos qui non habent terram. AVG. civ. 19, 13 pax domus ordinata imperandi atque oboediendi concordia -antium (19, 14. 16). gen. ad litt. 9, 5 p. 273, 16 ne contrariae voluntates pacem -antium perturbarent. epist. 67, 3 si non -ante saltem vicino te. 83, 6. 130, 4. HESYCH. in lev. 21, 1—4 p. 1053^{D}. CASSIAN. inst. 5, 32, 2 ipsisque -are animo ac mente. c. Nest. 5, 12, 4 sicut caro illa habitatorem habuit in se deum, ita animam quoque in se -antem deo. conl. 11, 4, 3. CANON. Migne 56, 425^{A} ut cum omnibus omnino clericis extraneae feminae non -ent, sed solae matres. ORIG. in Matth. 18, 39 tunc odio habendi maxime ab omnibus gentibus -antibus sibi. PALLAD. hist. mon. I 56 p. 339^{A} virgo cum aliis virginibus duabus -ans (μένουσα). II 8 -antibus saecularibus. 20, 3.
de c o n i u g i o: ITALA deut. 25, 5 (Aug. quaest. hept. 5, 46) accipiet eam sibi uxorem et -bit ei (συνοικήσει, VVLG. suscitabit semen fratris sui). VVLG. I Petr. 3, 7 viri similiter -antes (συνοικοῦντες, *cf.* ITALA cod. q: coaptantes se) secundum scientiam. HIER. adv. Iovin. 1, 7. RVFIN. Orig. in gen. 3, 3 donec esset in domo patris et carni -ret et sanguini. AVG. adult. coniug. 1, 15, 16 *mulierem* manere autem cum illo, si -are consentit. CASSIOD. hist. 1, 11 mulieres eis -are. 7, 11 quidam vero cum mulieribus non lege -antes. NOVELL. Iust. 6, 5 uxoribus non -antes. 18, 5 si uni concubinae -verit. ORIG. in Matth. 14, 16 oportet virum -are (συνοικεῖν) mulieri.
deriv.: cohabitatio, cohabitator (-trix). *Spelthahn.*

cohaerēns, cohaerenter *v. s.* cohaereo.

cohaerentia, -ae *f. a* cohaereo, cohaerens. *inde a* CIC. *i. q. status cohaerendi, continentia, coniunctio: c o r p o r a l i t e r*: CHALC. comm. 353 ne ex diversorum corporum -a confusio et inordinatio . . . perseveraret. MACR. sat. 5, 15, 3 (*in imag.*) nec ullo saltu -am regionum *descriptarum* . . . hiare permittit *Homerus* (*syn.* continentiam). *t r a n s l a t e*: CIC. nat. 2, 155 quamquam *circumitus siderum* etiam ad mundi -am pertinent. VITR. 8 praef. 1 *principiorum* inter se -a⟨m⟩ naturali figuratione e generum discriminibus efficere qualitates. GELL. 7, 13, 11 per diversorum inter se finium mortis et vitae -am. 15, 3, 6 cum quibus verbis praepositio ista ('*ab*') neque -a vocis neque significatione sententiae convenit. TERT. virg. vel. 11 ne -am *disputationis* dispergeremus. IVNIL. 2, 11 *accidunt* ordo, consecutio, -a.

***cohaereo,** -sī, -sum, -ēre *a* co- *et* haerere. *scribitur* c o h ē r- *hic illic in codicibus* (*ex. gr. etiam* FRONTO p. 12, 14 N.), *in inscr.*: CORP. II 4332 coherentes. VI 11913, 8 coheren⟨tes⟩. VIII 12328 coheret. XI 6338 coherent(ium). CARM. epigr. 853, 3 ⟨coh⟩erente. *nota*: CORP. VI 31986 coesit. *inde corruptelae*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 17 coherit *vel* co(i)erit *codd. pro* cohaeret. *de* -hăer- *correpta in versibus cf.* CARM. adv. Marc. 4, 201 CYPR. GALL. gen. 1388 Ios. 307 CARM. epigr. 853, 3. ō *producta*: CYPR. GALL. deut. 198. cohaesus *active*: GELL. 15, 16, 4. cohaerentur *active*: CHIRON 236. GLOSS. συγκεκόλλημαι. -et συγκεκόλληται; coniungitur. NOT. Tir. 51, 13 -et. 51, 16 -sit. *legitur inde a* TER.; *frequentant* CIC. (31^{ies}, *deest in epistulis*) SEN. phil. (31^{ies}, *non in tragoediis*); 23^{mis} *locis* PLIN. nat. QVINT., 42^{ies} DIG., *deest* CAES. SALL. NEP. (LIV. 5^{ies} CVRT. 9^{ies}) *al.* cohaesurae: SEN. nat. 1, 5, 8. *perf. legitur inde ab* OV.; *cuius formas posui sub h. v., non s.* cohaeresco, *praeter* LACT. *p. 1541, 44 et* MART. CAP. *p. 1541, 53; de incohativo sensu dubites in his*: PLIN. epist. 7, 7, 1 (*p. 1539, 2*). HIER. epist. 5, 1 (*p. 1537, 31*). 117, 2 (*p. 1539, 3*). adv. Iovin. 1, 49 (*p. 1540, 50*). [*dub.*: VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 experet *codd.*, -et *Heraeus*].

I ***corporaliter*****:** **A** *de d i v e r s i s, quae c o n i u n c t a s u n t*: **1** *de a n i m a n t i b u s*: **a** *a b s o l u t e*: LIV. 5, 38, 2 nec . . . aequari frontes poterant, cum extenuando infirmam et vix -entem mediam aciem haberent. CVRT. 3, 11, 4 conferti et quasi -entes *Macedones*. 3, 11, 5 acies ita -bant, ut armis arma pulsarent. PETRON. 67 dum . . . sic -ent *mulieres* (*i. oscula sermonemque iungunt*). PLIN. nat. 8, 140 uvae modo inter se -ent *cochleae cavaticae*. 10, 24 -entes . . . saepe prenduntur *aquila et accipiter bellantes*. FRONTO p. 12, 14 N. *in pyrrhicha* alii aliique -entes concursant. AMM. 26, 8, 9 densetis -entes (-enter *Vogel*) supra capita scutis. *de complexu venerio*: PLIN. nat. 9, 41 in coitu canum modo -et *vitulus marinus* (10, 173). APVL. met. 10, 34 in amplexu venerio . . . nobis -entibus. CYPR. epist. 4, 2 *cf.* CENS. 4, 9 *et l. 56.* *nota in imagine*: CIC. Tusc. 3, 61 omnibus . . . modis fulciendi sunt, qui ruunt nec -ere (*i. stare*) possunt propter magnitudinem aegritudinis. TERT. pudic. 5 quis *moechiam* . . . a -entium corpore divellet, de vicinorum criminum nexu, de propinquorum scelerum complexu (*sc. idololatriae et homicidii*). PS. RVFIN. in Os. 4, 17 stratas humique -entes animas (*cf. p. 1541, 12*). **b** *s t r u c t u r a e*: c u m *aliquo* (?): SEN. dial. 5, 8, 6 cum quo -bat (*sic Gertz*, haerebat *cod.*) *cliens in lecto.* *a l i c u i*: PLIN. nat. 36, 21 quendam . . . simulacro *Veneris Cnidiae* -sisse (*sc. de venerio coitu*). VEN. FORT. carm. 8, 2, 5 (*in imag.*) dulcis uterque mihi voto amplectente -sit (*i. inhaesit*). *alicui rei*: OV. met. 4, 553 scopulo . . . affixa -sit *Sidonia*. 11, 76 solo defixa -serat *Edonis*. TERT. adv. Hermog. 44 non -sit *deus materiae*, quod magnes ferro. PACIAN. epist. 3, 13 p. 71. AVSON. 456, 3 *Vlixes* fragmento carinae -ens. *a l i q u a r e*: OV. am. 1, 4, 43 nec femori committe femur nec crure (*sc. puellae amatae*) -e nec tenerum duro cum pede iunge pedem. **2** *de c o r p o r i s p a r t i b u s* (*membris singulis*): **a** *g e n e r a t i m*: **α** *a b s o l u t e*: CIC. de orat. 2, 325 (*in imag.*) conexum . . . ita sit principium consequenti orationi, ut . . . -ens cum omni corpore membrum esse videatur. PETRON. 26 considerantium -serant (*sic Bücheler*, haeserant *codd.*) vultus. PLIN. nat. 7, 178 incisa cervice *Gabieni* et vix -ente. 11, 1 membra *insectorum* tenui modo fistula -entia. QVINT. decl. 338 p. 336, 12 laceras . . . verberibus iam non -entem cutem. TERT. resurr. 40 sub quo vocabulo (*hominis*) non possunt esse nisi -entes *anima et corpus*. AVG. civ. 13, 2 -entium diremptio naturarum. MACR. sat. praef. 1, 3 (*in imag.*) instar membrorum -entia. PHYSIOGN. 53 nec ceteri *verticuli* leniter sibimet conveniunt, sed per intervalla -ent. **β** *a l i c u i*: OV. am. 1, 4, 9 nec equo mea membra -ent *ut Centauro.* met. 5, 125 *Pelatae* dextera fixa est cuspide . . . lignoque -sit. APVL. met. 8, 22 ossa *servi* . . . -rerent arbori. TERT. anim. 53 reliquiae *animae decedentis* universitati -entes. LACT. opif. 14, 3 s p i n a e altrinsecus -ent *rienes* (EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962^{B} caput *elephanti*). AMM. 16, 12, 53 quorundam capita discissa . . . et pendentia iugulis -bant. VVLG. Iob 41, 14 membra carnium eius -entia sibi. HIER. in Ezech. 3, 26 p. 36 lingua prophetae palato vel gutturi -et et mutus effectus *est* (*ubi* ITALA Hier. *ad l. et* VVLG. adhaerere). epist. 108, 23. AVG. un. eccl. 2, 2 (*in imag.*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

membra (*i. fideles*) ... capiti suo -ent quod est Christus (epist. 149, 26). SORAN. p. 118, 9 pedes ventri. **b** *speciatim: de partibus, quae coaluerunt, concreverunt. absolute*: CELS. 7, 32 si digiti ... -serunt (PHYSIOGN. 60). MELA 3, 91 alii sine linguis, alii labris etiam -entibus. PLIN. nat. 9, 109 -entes videmus in conchis *margaritas*. 11, 172 ranis prima *lingua* -et, intima absoluta a gutture. AVSON. 398, 6 quae *ostrea* testis concreta suis ceu saxa -ent. PHYSIOGN. 6 iuguli *feminae* -entes atque constricti. SORAN. p. 114, 9 pinnaculis *mulierum*... a foris -entibus. p. 115, 11. *c. dativo*: VINDIC. gyn. p. 431^{c} *feminae galea* -et membrano. p. 434^{g} *oculis* p⟨a⟩lata. *al.* inter: CELS. 7, 7, 6 palpebrae... inter se -entes. 8, 4 si qua *ossa* inter se non -bunt (8, 7). **3** *de rebus*: **a** *absolute*: *α generatim*: CIC. Tim. 13 omnia ... duo (*velut terra ignisque*) ad -endum tertium aliquid ... quasi nodum vinculumque desiderant. LIV. 37, 30, 10 quae icta -serat (*sc. c. altera*) navis (CVRT. 4, 4, 8). VITR. 10, 7, 1 fistulas furcillae [sunt] figura similiter -entes. PAVL. FEST. p. 108 impages dicuntur, quae a fabris in tabulis figuntur, quo firmius -eant. SEN. nat. 7, 12, 4 illae (*stellae*) ... diu -ere non possunt. 7, 19, 1 coniunctionem -entium *siderum*. epist. 88, 22 dehiscentibus, quae -bant, *machinis*. CVRT. 4, 3, 14 ut prorae *navium* -erent (*opp.* distarent). PLIN. nat. 9, 162 ova eius (*sepiae*) ... ad speciem uvae -entia (21, 113). 12, 49 ut -eat *amomum*. 16, 226 nec fere -ent nisi similia natura (*de conglutinando*). 18, 115 ut -sit *gypsum alicae*. QVINT. inst. 12, 9, 17 (*in imag.*) non -et *actio* ... commissuris ..., ut in opere male iuncto, hiantibus. GELL. 15, 16, 4 quercus ... in duas diducta partes ..., stricta denuo et -sa. AVIEN. carm. ad Flav. 13 spisso quibus (*malis*) arta -et granorum fetura situ. AVSON. 337 (*in imag.*) -ent *monosyllaba* ita, ut circuli catenarum separati. CHIRON 236 vermes botronatim -sisse in singulis locis. VVLG. exod. 26, 3 quinque cortinae sibi iungentur mutuo et aliae quinque nexu simili -bunt. HIER. epist. 5, 1 (*in imag.*) nascentes amicitias, quae Christi glutino -serunt. 22, 19, 5 (*in imag.*) nullo extrinsecus germine -ente. *β speciatim: de vicinitate locorum* (*cf. p. 1538, 4 et 1540, 72*): PLIN. epist. 2, 17, 11 -et calida piscina. 5, 6, 25 hypocauston. *in grammatica (cf. p. 1539, 78), i. q. iuxta poni*: TER. MAVR. 717 -ens i (*pronominis quod est* cui), secundo quando conexa est loco (*cf.* CASSIOD. gramm. VII 161, 5 [*ex Papiriano*]. MART. CAP. 3, 237 vocalibus). SERV. gramm. IV 442, 9 aliae *praepositiones* et -ere et secerni possunt (*cf.* POMP. gramm. V 271, 34. 280, 6. SERV. Aen. 1, 644 separatim. gramm. IV 442, 22 coniunctim). PRISC. gramm. II 180, 15 dicunt *Graeci* oportere compaginem, qua -ent in compositione dictiones, immobilem manere (*sc. non dicendum ut Latini* ʻrespublica reipublicaeʼ). *in iure* (*cf. l. 58. 74 et p. 1539, 82*): POMPON. dig. 41, 1, 27, 2 cum partes ... ferrumine -eant. 50, 16, 245 pr. tabulae relligatae catenis aut erga parietem affixae aut si similiter -ent lychni (*sc. parieti*). PAVL. dig. 6, 1, 23, 5 quamdiu -ent *corpora* (*syn.* iuncta, adiecta, *opp.* distantia). *ibid.* in -entibus corporibus. **b** *structurae: alicui*: LIV. 33, 17, 6 Leucadia ... artis faucibus -ens Acarnaniae. 37, 31, 9 ubi *lingua terrae* -et faucibus angustis. SEN. dial. 6, 17, 2 *Siciliam* continenti quondam -sisse constat (PLIN. nat. 3, 86). 8, 5, 6 huic -eant mundo *ultra mundum iacentia*. nat. 6, 25, 2 Ossam Olympo -sisse. CVRT. 4, 4, 11 turris ... muris hostium -bat. 5, 4, 24 arborum rami alius alio implicati et -entes. COLVM. 5, 11, 15 cacumina ... olivae, sicuti matri -ent. LVCAN. 3, 564 ratis ... percussae capta -sit. PLIN. nat. 17, 86 quam plurimum terrae ... radicibus *arborum effossarum* -ere. 19, 33 neque ipsa *tubera* terrae -ent. 21, 43 saliunca ... radici numerosae -et. 36, 177 donec rutro non -eat *marmoratum*. SIL. 16, 587 hasta *Laeli* ... terrae infixa -sit. VENVL. dig. 42, 8, 25, 4 *fructus* terrae -ent. 42, 8, 25, 6 fructus ... fundo -sisse (PAVL. dig. 10, 3, 19 pr. arbor). 43, 24, 10 acervus solo non -et, sed terra sustinetur, aedificia autem solo -ent (AFRIC. dig. 47, 2, 62, 8 fructus. *al.* AMM. 22, 11, 6). VLP. dig. 19, 1, 17 pr. etiamsi *vinaria* aedificio -ent. PAVL. dig. 41, 1, 65, 2 insula, quae non ipsi alveo fluminis -et. APVL. met. 11, 6 sistro -entem ... coronam. COD. Iust. 3, 44, 9 (*a. 245*) agrum purum monumento -entem. PANEG. 7, 19 Massilia ... terrae -et. AMM. 16, 8, 8. 25, 1, 13 ut ... spicula sinistris manibus -erent. 25, 2, 6 cum lumen aliquod -serit nubi. PROB. Verg. georg. 1, 163 *plaustrorum* rotae non sunt radiatae, sed tympana -entia axi et iuncta cantho ferreo. VVLG. exod. 28, 14 catenulas ... sibi invicem -entes (28, 22. 39, 15). III reg. 7, 32 rotae, quae per ... angulos basis erant, -bant sibi subter basim. RVFIN. Adamant. 2, 1 neque -ent sibi neque sibi invicem conexae sunt *istae substantiae* (συμπεπλεγμέναι). *ibid.* -ere sibi invicem duas ... substantias (δι᾽ ἀλλήλων χωρεῖν). COD. Theod. 5, 14, 30 (= COD. Iust. 11, 59, 7 *a. 386*) *possessiones* pro interiecto spatio sibimet -entes. 15, 1, 41 (*a. 401*) omnia aedificia ... intra muros posita vel etiam muris -entia. AVG. civ. 21, 4 alter anulus priori anulo -bat. in psalm. 44, 17 non adiungitur, non -et, non coaptatur *lignum curvum* pavimento. MART. CAP. 8, 849 signa ... caelo -entia. SERV. gramm. IV 442, 19 *praepositio* alteri praepositioni. 442, 21 adverbio ... separatim. MARTYR. gramm. VII 178, 12 vocales ... b litterae -entes. 187, 11 *mutas* va syllabae -entes. *praepositiones*: VITR. 2, 8, 2 caementa non possunt cum his *materiis* -ere. QVINT. 2, 4, 30 (*in imag.*) vix ullus est tam communis locus, qui possit -ere cum causa nisi aliquo propriae quaestionis vinculo copulatus. CVRT. 7, 3, 21 inter se iuga velut serie -entia. COLVM. arb. 9, 2 cum inter se virgae -serint (*syn.* coisse). APVL. flor. 18 p. 89 (*in imag.*) videntur haec sophistarum argumenta ... vice spinarum ... inter se -ere. ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 basilica Constantini -ente circa monumentum. CHIRON 148 contingit cutem *iumenti* in corpore strictiorem fieri et pilu⟨s⟩ horridior ad costas -ens. *dub. interpr.*: CORP. VIII 12328 in base quae -et haec columna (*v. adn. ed.*).

B *de eadem re, quae ex partibus composita est, constat*: **1** *de corpore humano, i. q. unum esse, individuum esse* (*cf.* SEN. dial. 1, 5, 9 quaedam separari a quibusdam non possunt, -ent, individua sunt. nat. 2, 2, 4 naturam corporis nulla ope externa, sed unitate sua -entis): CIC. leg. 1, 24 quom ... alia, quibus -erent homines, e mortali genere sumpserint *dei*. nat. deor. 3, 34 haec (*sc. natura animantis*) ad quoddam tempus -ere possunt, semper autem nullo modo possunt. Tim. 15 (*in imag.*) ita apte -et *mundi corpus*, ut dissolvi nullo modo queat. QVINT. inst. 11, 2, 37 (*in imag.*) -et ... omnis rerum copulatio. *nota*: HIL. trin. 8, 41 patrem in filio et filium in patre per inseparabilis naturae unitatem confiteri ... neque permixtam, sed indifferentem neque -entem, sed existentem. *additur*: SEN. nat. 2, 6, 6 corpora nostra inter se -ent (QVINT. inst. 7, 10, 16 [*in imag.*] inter se vincti atque ita -entes *sint sensus*, ne commissura perluceat: corpus sit, non membra). *abl.*: SEN. epist. 24, 18 Cerberum timeat ... et tenebras et larvalem habitum nudis ossibus -entium. *dat.*: AVG. civ. 10, 29 corpus ... animae. **2** *de aliis rebus*: **a** *generatim*: CIC. ac. 1, 24 neque ... materiam ipsam -ere potuisse, si nulla vi contineretur. nat. deor. 2, 82 natura constare ... mundum, non ... ut glebam aut fragmentum lapidis ... nulla -endi natura, sed ut arborem *eqs.* SEN. clem. 1, 4, 1 (*in imag.*) ille (*imperator*) est ... vinculum, per quod res publica -et. PANEG. 5, 20 (*in imag.*) illa, quae saepe veluti nimia mole defluxerat, magnitudo *Romana* tandem solido -sit imperio. *huc fere pertinet*: CHAR. gramm. I 73, 3 quintum tricensimum annum dici sine coniunctione vult Varro ... nec interponendam coniunctionem ipsa re -ente[m] (*i. una, simplici, cf. p. 1540, 76*). *seq. abl.*: CIC. leg. frg. 2 una eademque natura mundus ... -et ac nititur. LVCR. 1, 610 sunt ... solida primordia simplicitate, quae minimis stipata -ent partibus arte (*cf. l. 40*). CIC. ac. 1, 28 in omni natura -ente et continuata cum omnibus suis partibus. LVCR. 6, 1009 nec res ulla magis primoribus ⟨ex⟩ elementis indupedita suis arte conexa -et quam *ferrum*. inter: LVCR. 2, 67 non inter se stipata -et materies. POMPON. dig. 41, 3, 30 pr. *genus corporum* quod ex contingentibus, hoc est pluribus inter se -entibus constat ... ut aedificium navis armarium (*cf.* 41, 3, 30, 2). *nota* cohaerens *i. q. conglutinatus* (*cf. p. 1537, 22sq.*): SEN. epist. 72, 1 quod evenit libris situ -entibus, hoc evenisse mihi sentio: explicandus est animus. *fere i. q. stare, manere, durare* (*cf. p. 1536, 49*): CIC. Manil. 19 (*in imag.*) haec fides atque haec ratio pecuniarum, quae Romae ... versatur, implicata est cum illis pecuniis Asiaticis et -et; ruere illa non possunt, ut haec non eodem labefacta motu concidant. har. resp. 60 (*in imag.*) vix haec (*sc. reipublicae status*), si undique fulciamus iam labefacta, vix ... nixa in omnium nostrum umeris -bunt. nat. deor. 2, 87. 115 ita stabilis est mundus atque ita -et ad permanendum, ut nihil ne excogitari quidem possit aptius (3, 28 -et et permanet *natura*). de orat. 3, 179. SEN. nat. 1, 5, 8 *nubes* diversis temere compositae et ob hoc discordes nec diu -urae. 6, 1, 15 omnis soli vitium est, male -ere et ex causis pluribus solvi et summa manere, partibus ruere. PLIN. nat. 2, 164 oceanus ... quanam alia figura -eret atque non decideret nullo ultra margine includente.

II *translate*: **A** *de hominibus*: **1** *i. q. conexum esse, pertinere ad*: **a** *generatim*: SEN. epist. 102, 6 illi ..., per quos ista corpora (*exercitus, populus, senatus*) efficiuntur, iure aut officio -ent, natura diducti et singuli sunt. *alicui*: SEN. benef. 7, 19, 8 quidquid erat, quo mihi -eret *tyrannus*, intercisa iuris humani societas abscidit. VVLG. Zach. 13, 7 super virum -entem mihi (ἄνδρα πολίτην μου. *cf.* HIER. in Zach. 3, 13 p. 910 -entem mihi, id est προσκεκολλημένον μοι, Aquila interpretatus est ʻsuper virum contribulem meumʼ, id est σύμφυλόν μου). AVG. serm. 15, 2 similis simili -et. *cf.* 228, 2 ad similem (*syn.* se iunget). *conexum esse rei*: SEN. dial. 7, 26, 1 assuescitis illis (*divitiis*) et -etis. cum: CVRT. 6, 3, 8 non sacris, ⟨non⟩ moribus, non commercio linguae nobiscum -entes *Persas*. LACT. opif. 4, 18 iura omnia humanitatis, quibus inter nos -emus. **b** *speciatim*: *de cognatis*: VAL. MAX. 2, 7, 5 communioni nominis ac familiae veteris propinquitatis serie -enti virgarum contumeliosa verbera adhibere (*i. fratri*). QVINT. inst. 8, 3, 75 etiam si nobis sanguine -eant *perniciosi*. APVL. met. 11, 18 qui ... mihi proximo nexu sanguinis -bant. *de trinitate*: AVG. fid. et symb. 9, 19 *Christus* patri -endo (PHOEBAD. c. Arrian. 18). *de una habitantibus: c. dat.*: PLIN. nat. 5, 87 qui *populi* -ent Mesopotamiae, Rhoali vocantur. PANEG. 5, 20 terminis *Britanniae*. AMM. 22, 15, 2 *al.* ISID. orig. 9, 2, 15. *dub. interpr.*: AVSON. 217 quae ... Latino sermone converti, non ut inservirem ordinis persequendi ⟨studio⟩, sed ut -erem (*sc. cum Graeco? cohercerem Peiper*) libere nec aberrarem. **2** *i. q. vinctum esse, consentire, oboedire*: *absolute*: STAT. silv. 2, 2, 153 non ulla

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deo meliore -ent pectora *quam Polli et Pollae*. PLIN. epist. 7, 7, 1 viri optimi . . . adeo -istis, ut invicem vos obligari putetis. PS. QVINT. decl. 16, 2. HIER. epist. 117, 2 peccatorum vos (*mater et filia*) . . . glutino -sisse (*cf. p. 1537, 31*). *alicui*: SEN. benef. 2, 18, 5 illi (*bene facienti*) . . . nihilo minus etiam relata gratia -emus. ITALA I Cor. 6, 17 (Filastr. 150, 5) qui -et Christo domino (κολλώμενος, VVLG. adhaeret. *cf.* CYPR. GALL. gen. 1388 deo. deut. 198. *al.* AVG. civ. 10, 17 ad eum colendum eique -endum. *al.* NICET. symb. 8 p. 46, 15 caelestibus). HIL. syn. 2 vos . . . fide mihi ac spiritu -ere. HIER. epist. 61, 4, 8 qui (*Adam*) diabolo ante per vitia -serat. CASSIAN. conl. 21, 9, 5 *uxori*. LEO M. epist. 159, 4 *maritis*. CORP. VI 31986 cuius (*coniugis*) adfectio . . . mihi -sit. CARM. epigr. 853, 3. INSCR. christ. Rossi II p. 442, 53, 23 marturibus Christi. *seq.* in: LACT. mort. pers. 8, 1 nec . . . possent in amicitia⟨m⟩ tam fidele⟨m⟩ -ere (quoherere *codd.*), nisi esset in utroque mens una. 3 *i. q. (partes) sequi, comitari*: *c. dat.*: SYMM. epist. 5, 98 ut fratrem nostrum . . . peregrinationi meae -ere patiaris. 6, 36 *itineri* non -bit Hispanus. AMM. 23, 5, 21 quisque *miles* agmini -ens incedat . . . signa propria secuturus. RVFIN. hist. 2, 18, 9 ibique (*in Asia*) -ent apostolo (*Paulo*) *Iudaei expulsi* (συνδιατρίβουσιν). AVG. in psalm. 63, 6 discipulum ei (*Christo*) -entem (*Iudam*). PROSP. chron. I p. 466, 1238 Attalus . . . privatus regno Gothis -sit.

4 *i. q. una vivere*: NOVELL. Iust. 6, 6 cum parentibus solis et filiis . . . -ere diaconissas (συνεῖναι). 53, 6 praef. videmus . . . quosdam -entes mulieribus indotatis (συνοικοῦντας). *al.*

B *de rebus* (*plerumque incorporeis*): 1 *i. q. coniunctum esse, pertinere ad*: a *de diversis quae coniunguntur*: α *generatim*: *absolute* (*cf. p. 1540, 79*): CIC. de orat. 3, 60 sapienter . . . sentiendi et ornate dicendi scientiam, re -entes, disputationibus suis separavit *Socrates*. off. 3, 11 qui primum haec natura -entia (*sc. utile et honestum*) opinione distraxissent. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 ut corporis atque animi infirmo vinculo -ens societas dirimatur. SEN. epist. 95, 27 plura veniant simul *in cena*, multorum ferculorum ornamenta coeant et -eant. *alicui* (*cf. l. 82*): SERV. georg. 2, 4 'pater' licet generale sit omnium deorum, tamen proprie Libero semper -et (*i. ascribitur*). EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942A habens -entem tibi desidiam. *alicui rei*: LIV. 39, 48, 6 statui non ultra attingere externa, nisi qua Romanis -erent rebus. SEN. nat. 2, 4, 2 aer . . . et caelo et terris -et: utrique innatus est. epist. 102, 28 voluptati . . . nisi quae necessariis . . . -bit, alienus. QVINT. inst. 4, 1, 71 quod causae non -et, separatum *dicitur*. 4, 2, 89 si continget etiam verae alicui rei -eat *ficta*. 8 prooem. 21 plerumque optima *verba* rebus -ent (8 prooem. 26). 11, 1, 85 ita legibus Sullae -ere statum civitatis, . . . ut iis solutis stare ipsa non possit. 11, 3, 154 tria . . . praestare debet pronuntiatio: ⟨ut⟩ conciliet, persuadeat, moveat, quibus natura -et, ut etiam delectet. PLIN. epist. 10, 96, 2 flagitia -entia nomini *christianorum*. TERT. anim. 34 hanc quoque speciem *haereticam* intulimus et exclusimus, ut superioribus -entem (HIL. in Matth. 10, 8). ARNOB. nat. 7, 24 reliqua . . . magorum -entia disciplinis. LACT. inst. 2, 9, 8 *meridies* -et orienti (*syn.* societate iungitur). BACHIAR. repar. laps. 10 huic praecepto -et etiam ille . . . sermo. CYPR. GALL. exod. 1289 corruptis (*i. pecudibus*) nequaquam sancta -ent. deut. 166 cuius (*dei*) eloquiis verum -et. MART. CAP. 9, 935 tropi (*i. modi cantandi*) sunt quindecim, sed principales quinque, quibus bini -ent (*syn.* adhaerent). EVSTATH. Bas. hex. 4, 5 p. 908A ignis . . . aeri . . . caloris interventu -et (*syn.* communicat). ARATOR 1, 908 mortalibus ista (*animalia*) -ent ex meritis vitiisque suis. *nota*: PLIN. nat. 23, 8 omphacio -et oenanthe (*i. cognata est*). cum: LACT. inst. 4, 3, 6 ubi . . . sapientia cum religione inseparabili nexu -et. inter: SEN. epist. 89, 8 -ent inter se philosophia virtusque. 90, 3 virtutum consertarum et inter se -entium (*cf.* HIER. epist. 66, 3 nexas). CVRT. 5, 1, 2 sicut inter se -ent *res Asiae*.
in: PS. VIGIL. THAPS. trin. 6 p. 279A maledictus qui . . . *trinitatem* tria capita in se -entia, ut philosophi dicere consueverunt . . . profitetur. β *de conexu temporali* (*cf. p. 1541, 3*): TERT. adv. Marc. 4, 39 tam . . . mala -ent adventui filii hominis antecedendo quam et bona subsequendo. γ *de vicinitate locorum in scriptis* (*cf. p. 1541, 5*): *alicui rei*: QVINT. inst. 9, 4, 63 *initiorum* facilior (*quam clausularum*) ratio est, non enim -ent aliis. TERT. pudic. 9 quibus . . . -ent (*sc. duo filii parabola*), eandem habent causam. HIL. trin. 4, 42 haec . . . sibi -ent: (*i. sequuntur in textu*). in psalm. 2, 1 utrum psalmum hunc -entem primo et veluti extimum putent esse, an vero subiacentem et secundum potius connumerent. *cf.* TERT. pudic. 5 etiam damnatione -bit illi (*moechiae idololatria*), sicut et dispositione (*sc. in decem tabulis*). inter: CIC. orat. 149 collocabuntur . . . verba, . . . ut inter se quam aptissime -eant extrema cum primis. QVINT. inst. 9, 4, 66 mediis *orationis partibus* non ea modo cura sit, ut inter se -eant, sed ne pigra, ne longa sint.
δ *in grammatica* (*cf. p. 1537, 35*): ROMAN. Char. gramm. I 236, 25 ceterae *praepositiones* et verbis -ent et casibus (SERV. Aen. 2, 538). DIOM. gramm. I 399, 15 ea *verba* sunt, quae dativo casui -ent (SERV. georg. 3, 53 Aen. 1, 662. 2, 61). SERV. Aen. 2, 145 'et miserescimus': aut per se plenum est aut -et sequentibus. ε *in iure*: *alicui*: POMPON. dig. 34, 3, 8, 3 quotiens . . . -et personae id quod legatur, veluti personalis servitus, ad heredem eius non transit (PAPIN. dig. 34, 4, 24 pr. condicio. HERMOG. dig. 35, 1, 95. VLP. dig. 4, 4, 3, 7 aliquid. 7, 4, 3, 3 quid aliud. 36, 2, 9 *habitatio*. 40, 7, 6, 7. 46, 2, 4 obligatione. PAVL. dig. 44, 1, 7 pr. exceptiones). PAVL. dig. 45, 1, 76 pr. electio *stipulationis* personalis est et ideo servo vel filio talis electio -et. 45, 3, 33 pr. iussum domino -eat. *alicui rei*: VENVL. dig. 43, 24, 22, 1 non . . . ex qualitate operis huic interdicto locus est, sed ex opere facto, quod -et solo. GAIVS inst. 3, 183 conceptum et oblatum *furtum* species potius actionis esse furto -entes quam genera furtorum. PAPIN. dig. 35, 1, 72, 6 ratio legandi legato non -et. 49, 17, 16 pr. dos . . . matrimonio. VLP. dig. 44, 4, 4, 27 rei . . . -entem exceptionem (PAVL. dig. 44, 1, 7, 1. HERMOG. dig. 50, 5, 11 munera). 50, 5, 2, 1 muneribus his *honoribus* -entibus. PAVL. dig. 1, 21, 1, 1 imperium, quod iurisdictioni -et. 9, 2, 22, 1 causae corpori. 26, 7, 37, 1 posterior actus priori. MOD. dig. 4, 4, 29, 1 si species *quaedam litis* . . . ceteris speciebus non -et. COD. Iust. 4, 29, 15 (*a. 294*) obligationi tuae -sit securitas. ζ *de conexu sententiarum*: *absol.*: QVINT. inst. 4, 2, 53 aliqua *in narratione* naturaliter sequuntur et -ent (4, 3, 4 *egressio*. 6, 3, 76). SCHOL. Hor. Vind. ars 9 ut nec principium nec finis -eant. *alicui rei*: TERT. adv. Marc. 4, 34 et ipsum -et (*sc. argumentum divitis apud inferos*) mentioni Iohannis male tractati. 5, 13 hic sensus *scripturae* pristino -ens. PROSP. resp. ad Gen. 1/3 p. 243 licet divisa sint a disputationis corpore *capitula*, quod et praecedentibus et mediis et subsequentibus non -ent. cum: RHET. Her. 1, 7, 11 ut proprie -eat cum narratione *exordium*. CIC. inv. 1, 19 *illa* congruere et -ere cum causa. 1, 86 simplex . . . conclusio reprehenditur, si hoc, quod sequitur, non videatur necessario cum eo, quod antecessit, -ere (*ibid. bis.* top. 53). inter: CIC. fin. 5, 79 ea quae dicat *Zeno*, praeclare inter se -ere. SEN. dial. 11, 8, 3 ⟨im⟩mutabilis causarum inter se -entium series. b *de eadem re*: CIC. Caecin. 52 sermo hercule familiaris et cotidianus non -bit, si verba inter nos aucupabimur. Tusc. 5, 80 nec . . . virtutes sine beata vita -ere possunt nec illa sine virtutibus. SEN. benef. 1, 3, 4 ordo beneficii . . . pulcherrimus *est*, si -et et vices servat. dial. 12, 15, 1 cuius (*sororis Sexti Pompei*) morte optime -entis Romanae pacis vincula resoluta sunt. QVINT. inst. 2, 11, 7 fit, ut dissoluta et ex diversis congesta oratio -ere non possit. 9, 4, 20 *sermo atque epistula* non fluunt nec -ent nec verba verbis trahunt *eqs.* 10, 6, 6 vel extemporalem temeritatem malo quam male -entem cogitationem. HIL. in Matth. 7, 9 ut . . . ordo typicae significantiae -eret. sibi: QVINT. inst. 7 prooem. 3 oratio carens hac virtute (*dispositione*) tumultuetur necesse est et sine rectore fluitet nec -eat sibi. HIL. trin. 5, 9 veritas semper sibi -ens. 2 *i. q. convenire, consentire*: *absolute*: TER. Andr. 361 paululum opsoni; ipsus tristis; de improviso nuptiae: non -ent (*cf.* GLOSS. V 537, 36 non -et: non convenit). VELL. 2, 47, 2 medium iam ex invidia potentiae male (*sic Lipsius*, cum illa aegre *Ellis*, ponti et camiliae *A P*) -entis inter Cn. Pompeium et C. Caesarem concordiae pignus Iulia. SEN. dial. 4, 29, 2 *malignus* amicitias -entes diducere velit (MART. BRAC. ira 5). rem. fort. 16, 4 matrimoniorum . . . male -entium (HIER. adv. Iovin. 1, 49 quorundam matrimonia adulteriis -serunt [*i. se corroboraverunt, firmae factae sunt*]). *alicui rei*: CYPR. GALL. Ios. 307 mentes credit -ere loquellae *Iosue*. ZACCH. 1, 30 nec sideribus -ere credenda est *mathesis* (*syn.* convenire). MART. CAP. 5, 492 a repugnantibus argumentum *ducitur*, cum ostenditur duo sibi -ere non posse. CARM. adv. Marc. 4, 201 haec -ere novo cum foedere cuncta videmus.

III *vi latiore i. q. inhaerere, firmiter haerere* (*sc. attenuata vi praepositionis* co-): *proprie*: IAVOL. dig. 41, 3, 23, 2 -entibus his (*rebus*) in aedificio. CHIRON 236 vix evelluntur *vermes* et ipsa hora tibi in manu similiter -entur (-ent ut VEG. mulom. 1, 52). *in imag.*: COMM. instr. 2, 25, 5 conspicitis stipulam -entem in oculis nostris. *transl.*: CIC. Cael. 15 in quo non modo crimen non haerebat, sed vix diserti adulescentis -bat oratio. PAVL. NOL. carm. 6, 98 motus oblita sui . . . pigro torpore -sit *lingua Zachariae*. EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944C eorum *dictorum* memoriam -ere vobis.

part. praes. adi. **cohaerēns**, -entis. *compar.*: GELL. 1, 18, 6. GLOSS. συνηνωμένος; coniunctus. *ad IA1*: PETRON. 114 ne sic -es malignior fluctus distraheret. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 142 est . . . motus -ium partium disiunctio. 3, 8, 135. *ad IA2*: COLVM. 11, 3, 20 habet *ulpicum* velut allium plures -es spicas. PLIN. nat. 15, 51 -ia et gemella *mala*. MIN. FEL. 17, 2 cum ita -ia, conexa, concatenata sint *divina et humana*. 17, 3. FIRM. err. 17, 1 velut infixa et -ia *sidera*. *de vicinitate locorum* (*cf. p. 1537, 33*): TAC. Germ. 16 non in nostrum morem conexis et -bus aedificiis *Germanorum*. CORP. II 4332 hortos -es. VI 11913, 8 porticus -en⟨tes in ga⟩mma. X 2338 aedificium cum superioribus et -i cubiculo memoriali (XIV 715). *ad IB2*: TERT. adv. Prax. 8 sol et radius duae formae sunt, sed -es. *ad IIA1*: TERT. adv. Prax. 12 unam substantiam in tribus -bus *personis* (*de trinitate*). 25. *ad IIB1*: CIC. nat. deor. 3, 4 etiamsi minus vera *dicta*, tamen apta inter se et -ia (GELL. 1, 18, 6 aptius et -ius). de orat. 3, 172 iunctam orationem, . . . -em, . . . levem. SEN. epist. 106, 3 ex illa serie rerum -ium (QVINT. inst. 4, 3, 16 secum). TERT. resurr. 46 ex aliorum vel -ium sensuum suggestu (*i. suggestione*). adv. Marc. 4, 38 argumentationes -es. COD. Iust. 6, 2, 10 (*a. 293*) propter -s vitium. HIL. syn. 22

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serie atque tractu -i. *nota*: SEN. benef. 5,1,2 perseveremus ... scrutari etiam ea, quae, si vis verum, conexa sunt *beneficiis*, non -ia. *de temporali conexu, i. q. continuus*: COD. Theod. 13, 3, 17 (*a. 414*) ut -s sanctio protestatur. COD. Iust. 10, 22, 3 (*a. 456*) trium -ium sibi annorum. *de vicinitate locorum in scriptis*: HIER. in Ioel 2,1 *sqq.* p. 187 iunctam et -em sibi pericopen.

neutr. plur. subst. **cohaerentia,** -ium. CIC. Phil. 2, 18 ut ... non modo non -ia inter se diceres, sed maxime disiuncta atque contraria. PLIN. epist. 9, 4, 2 quasi incipientia legere et quasi -ia. TERT. adv. Marc. 3, 12 -ia ... utriusque capituli. 5, 16 -ia eis. 5, 17 inspice et -ia (*i. sequentia in textu*). LACT. inst. 1, 4, 3 -ia loqui. *in imag.*: HIER. in Ioel 1, 2/3 p. 170 *Iudaei* loquuntur terrena et humi -ia. sit. et nom. p. 82, 23 ut ... mihi excelsa non vindico, ita terrae -ia (inhaerentia *var. lect.*) supergredi posse me credo. *de loco*: CORP. XI 6338, 8 praef(ecto) aliment(orum) Clodiae et -(ium). *de bonis* (*cf. Hirschfeld, Verwaltungsbeamte*[2] *p. 117 adn. 1*): CORP. VIII 1439, 6 codicillari stationis hereditatium et -ium (XIV 154).

adv. **cohaerenter.** FLOR. epit. 2, 17, 5 dimicatum est *in Hispania* ... non continuo nec -r, sed prout causae lacessierant. AMM. 16, 10, 8 ut ... vestitus congrueret iunctura *laminarum* -r aptata (24, 2, 10. 29, 5, 48). 20, 7, 4 pepercerunt *caduceatoribus*, quod -r sibi iunctos duxerant. 28, 4, 30 si ... funalibus equis parum -r (*sic Valesius*, coherce *cum lacuna V*) circumflexerit metam. 30, 7, 2 mala saepe -r laeva manu *Milonis* retinenti vel dextra.

structurae: *alicui (rei): v. p. 1536, 56 sqq. 75 sqq. 1537, 9. 48 sqq. 1538, 24. 69. 79. 1539, 4. 16 sqq. 24. 33 sqq. 67 sq. 79 sq. 82 sqq. 1540, 39. 51 sqq. 1541, 10. 13.* *aliqua re: v. p. 1536, 62. 1538, 22. 34 sqq.* humi: *l. 12.* *praepositiones*: ad (*p. 1538, 6. 68*), circa (*p. 1538, 4*), cum (*p. 1536, 55. 1537, 82 sq. 1538, 37. 48. 70. 1539, 22. 57. 1540, 23 sqq. 55*), ex (*p. 1538, 38*), in *c. abl.* (*p. 1539, 62*), in *c. acc.* (*p. 1539, 13*), inter se (*p. 1537, 11. 84 sqq. 1538, 20. 39. 72. 1539, 59. 74. 1540, 27*).

syn.: *ad I*: coalescere, coire, coniunctum esse, convenire, glutinari. *ad II*: adhaerere, communicare, coniungi, sociari, societate iungi. *opp.:* *ad I*: absolutum esse, dehiscere, diduci, distare, divelli; sustineri. *ad II*: interrumpi, separari, subiacere.

deriv.: cohaerentia, cohaerescere. *compos.*: incohaerens.

cohaerēsco, (-sī), -ere, *cf. c.* cohaerere *et c.* haerescere. *de perf. v. p. 1536, 32.* *inde a* CIC. CIC. fin. 1, 17 atomos *Epicuri* ... ita ferri, ut concursionibus inter se -ant (Tim. 49 cum ea *lumina* inter se non -unt). VITR. 2, 3, 1 paleae ... in is (*lateribus*) non -unt propter asperitatem. 2, 5, 3 -unt siccescendoque cum caementis coeunt *saxa*. 2, 6, 1 res ... recepto liquore una -unt et ... solidantur. LACT. ira 10, 3 *seminum* concursu fortuito -isse mundum loquuntur. 10, 8 sin aspera et angulata sunt et hamata *atoma*, ut possint -ere. HIER. vita Hilar. 19 *litus* -ens sibi glarea. *i. glutinari*: CELS. 7, 7, 6 ut palpebra cum albo oculi -at. PLIN. nat. 20, 172 digitis tactu eius (*cunilae*) -entibus. 24, 130 *efficax trixago* pituitae in gula -enti. 25, 67 ut -ere etiam carnes tradant, si coquatur simul *centaurion* (PLIN. med. 3, 3). *transl.*: PS. RVFIN. in Os. 14, 9 domino tota fide ... -ite. AVG. virg. 3, 3 si eorum (*iustorum*) doctrinae ac moribus oboediendo atque imitando -unt. *de numeris orationis*: MART. CAP. 9, 979 compositi *numeri* e duobus generibus vel pluribus -serunt.

cohaereticus, -ī *a* co- *et* haereticus, *cf.* συναιρετικός. *quoh(a)ereticus scribitur*: LVCIF. *l. 60 et 61* AVELL. *l. 62.* LVCIF. Athan. 1, 9 p. 80, 5 -um tuum Georgium (1, 44 p. 145, 10). 1, 26 p. 111, 13. non parc. 25 p. 262, 31 cuncti variarum sectarum vestri -i (quoheretici *cod.*). moriend. 1 p. 285, 22 suggestionibus ... -orum (quo- *cod.*) tuorum. reg. apost. 7 p. 54, 1 -os tuos Arrianos. HIER. epist. 92, 5 AVELL. p. 207, 16 (quo- *cod.*). p. 340, 4 episcopum -um et sequacem horum *virorum*. *Hofmann.*

coherceo, cohercitio *sim. v.* coerc-.

cohērēditās, -ātis *f. a* coheres. *fere i. q. hereditas quae (cum altero) communis est*: HIL. in psalm. 9, 4 iam -e sua dignos. in Matth. 31, 8 *ne* -is suae (*dei*) gloriam sine passionis difficultate mereantur.

cohērēdito, -āre *a* co- *et* hereditare, *cf.* coheres. *trans. i. q. in hereditatem dare, distribuere*: ITALA deut. 3, 28 (Lugd.) *Iosua* -bit illis terram, quam vidisti (κατακληρονομήσει, VVLG. dividet).

cohēreo *v.* cohaer-.

×**cohērēs,** -ēdis *c. a* co- *et* heres. *is qui simul (cum altero) heres est.* GLOSS. συγκληρονόμος (*idem respondet ubique in* TEST. nov.). V 446, 44 simul hereditate(m) habens. NOT. Tir. 51, 95 *inter* heres *et* exheres. *formae: scribitur* coeres: CORP. XIII 2296 coeredes. cohaer(es): CORP. XIII 5113. comheres: CORP. III 8011 comeredibus. *cf.* CIC. Att. 13, 12, 4 tomheredi *M* (coh- *ZB*). 13, 14, 1 comheres *M.* conheres: CORP. III 8118 (*cf. Jahreshefte d. österr. arch. Inst. 6 [1903], Beibl. p. 16*) conheredes. cunheres: CORP. VI 3282, 6 cunere (*sc. nomin.*). *dicitur de feminis*: APVL. apol. 100 SCAEV. dig. 35, 1, 109. 45, 1, 122, 3 -s mulier [32, 41, 2 -i uxori suae *Mommsen*, -des *F*] PAPIN. dig. 31, 77, 24. 34, 9, 16, 1. 35, 1, 93 VLP. dig. 5, 4, 6 pr. MOD. dig. 10, 2, 30 HEGES. 1, 40, 9 l. 128 CORP. VI 3282, 6. XIII 2296. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC., *frequentant* ICTI ECCL. INSCR., *v. de vocab.* HIER. in Eph. 3, 6 p. 481[A] *p. 1543, 6 sqq.*

1 *proprie de hereditate iuris civilis* (*de re v. Leonhard, PW. IV 230*): RHET. Her. 2, 21, 33 potuisse *hominem* occisum esse vel a familia vel a -bus nostris. CIC. Q. Rosc. 55 heres sibi soli, non -bus petit. Verr. 2, 127 omnibus, quibus hereditas venerit, -em praetorem esse oportere. leg. 2, 51 solum sine -bus. Att. 7, 8, 3 Dolabellam video Liviae testamento cum duobus -bus esse in triente. epist. 13, 46 L. Nostius Zoilus est -s meus, heres autem patroni sui. HOR. sat. 2, 5, 54 *in testamento legendo* limis (*oculis*) rapias, quid prima secundo cera velit versu, solus multisne -s sis, veloci percurre oculo. 2, 5, 107. PETRON. 76 -em me Caesari fecit et accepi patrimonium laticlavium (*i. senatorium*). PLIN. paneg. 38 pater filio solus heres; quid si -em non a filio accipiat? SVET. Nero 6 *filius* ex parte tertia heres *patris* ne hanc quidem integram cepit correptis per -em Gaium universis bonis. GAIVS inst. 4, 42 si inter -des familiae herciscundae agatur aut inter socios communi dividendo *eqs.* (dig. 17, 2, 34. PAVL. dig. 10, 2, 36 iudicium ... acceptum. VLP. reg. 19, 16 *formula familiae herciscundae* locum habet inter -des. *cf.* dig. 10, 2, 18, 5 familiae herciscundae iudicium cum -bus *habere.* [10, 2, 18, 6 competere adversus -des.] PAVL. sent. 1, 18, 4 iudex familiae herciscundae ... inter omnes -des dandus est). VLP. dig. 30, 34, 12 si duo sint heredes, unus ex uncia, alter ex undecim unciis ... unciarium heredem ... -em. ITALA Gal. 4, 30 (Tycon. 3 p. 30, 10) non enim -s erit (κληρονομήσει, VVLG. heres) filius ancillae cum filio liberae. LACT. inst. 1, 13, 1 nisi forte aliquis existimet deum (*Saturnum*) fuisse qui timuit -em (*sc. cum patrem Vranum trucidaret*). AMBR. Abr. 1, 7, 65 ne suscipias ex illa filium et uxor tua non patiatur -em illum filio suo fieri. SIDON. epist. 4, 24, 8. COD. Iust. 5, 27, 9, 5 *bona* vel ipse sola vel cum -bus suis capiet. 6, 51, 1, 10[a] si quidem -des sunt omnes coniunctim vel omnes disiunctim et vel instituti vel substituti. CAES. AREL. testam. 21 monasterium Arelatense ... heredem ... meum esse volo ac iubeo, ceteri ceteraeve exheredes sint ... ceterum autem Arelatensem episcopum -em meo monasterio relinquo. CORP. II 583. III 8118 *al.* VI 3282 Turnius Peregrinus erres (*i. heres*) et Iulia Casia (Casta?) cuiux cunere. 9835 *al.* VII 429 coherr. (*i. coheredes*). XIV 1544 Iulia Ianuaria cohered. (*'debuit esse* coheres' *Dessau*). *saepius in* INSCR. *in imagine*: PS. CIC. epist. ad Oct. 7 hostem arcessitum tamquam -em mortua re publica. *additur is, cum quo -s una heres sit*: -s noster: RHET. Her. 2, 21, 33. meus: CIC. Att. 13, 12, 4 epist. 13, 46 PLIN. epist. 5, 1, 7. 10. 7, 11, 2 SCAEV. dig. 47, 6, 6 pr. VLP. dig. 5, 4, 1, 3 PAVL. dig. 10, 2, 36 pr. 35, 2, 1, 15 *bis.* tuus: SEN. contr. 2, 4, 3 IVLIAN. dig. 38, 15, 4 pr. (*bis*). suus: PLIN. epist. 7, 6, 8 IVLIAN. dig. 11, 1, 18. 28, 6, 27. 35, 2, 87, 8 SCAEV. dig. 35, 1, 109. 45, 1, 122, 3 PAVL. dig. 35, 2, 22 pr. MACER dig. 42, 1, 63 OROS. hist. 5, 15, 3 COD. Iust. 4, 34, 12. 5, 27, 9, 5 *al.* CORP. VI 9073. IX 5805. *adi. nom. proprii*: CIC. Att. 11, 13, 3 de -bus Fufidianis. 13, 6, 2 Herennianis. *alicuius*: QVINT. decl. 296 p. 170, 16 fratris. CELS. dig. 2, 14, 33 IVLIAN. dig. 24, 3, 31, 3. 35, 2, 85 *al.* AFRIC. dig. 12, 1, 41 GAIVS dig. 32, 96. SCAEV. dig. 36, 3, 18, 2 pupilli. *al.* MARCELL. dig. 9, 2, 36, 1 PAVL. dig. 45, 1, 2, 5 PAVL. NOL. carm. 24, 485 COD. Iust. 4, 34, 12. *adde* -des Christi, dei, unigeniti, divitum *sim. infra sub 2 b.* *alicui*: *v. sub iuncturis verborum, sub a*: est, fit; *sub b*: adicere, adiungere, dare, facere, instituere (substituere), recipere, relinquere, scribere (ascribere). *cum aliquo*: ITALA Gal. 4, 30 *supra l. 25.* *additur res, quae hereditate simul acquiritur*: in: VLP. dig. 5, 4, 6 pr. in bonis matris. *adde p. 1543, 2 sqq.* *genetivo*: OROS. hist. 3, 12, 19 regni. *adde infra sub 2 a et b*: (re)promissionis, gratiae, spei, aeternorum (bonorum), gloriae, gaudiorum, testamenti, dei *sim.*

2 *sensu latiore de eo, qui bona incorporalia accipit*: **a** *generatim*: ITALA (Hesych. in lev. 23, 39—44 p. 1100[A]) *et* VVLG. Hebr. 11, 9 *Abraham habitavit* cum Isaac et Iacob -bus repromissionis eiusdem (promissionis Hesych.). HEGES. 1, 40, 9 l. 128 ad consortium matrimonii *iunxi*, ut -em gratiae (*adde l. 80*) *filiam Salomen* praestarem, non criminis adiutricem. VVLG. Sirach 22, 29 ut et in hereditate illius -s sis (ἵνα ... συγκληρονομήσῃς). **b** *speciatim ap.* ECCL. *de hereditate aeternitatis, cuius christiani cum Christo participes fiunt*: ITALA (Tert. scorp. 13) *et* VVLG. Rom. 8, 17 quod si filii et heredes, heredes quidem dei, -des vero (VVLG. autem) Christi (PASS. Mar. Iac. 5 p. 52, 14 PS. HIL. libell. 20 AMBR. epist. 63, 87 MAXIMIN. c. Ambr. 56. HIER. epist. 14, 6, 1 hereditatem expectas saeculi, -s Christi. 53, 8, 10 Didym. spir. 42 adv. Iovin. 1, 48 RVFIN. Orig. in Ios. 2, 3 AVG. civ. 17, 3 p. 200 D. pecc. mer. 1, 18, 23. c. Faust. 12, 42 p. 368, 18 fratres eius [*Christi*] apostoli et omnes -des eius. ZACCH. 2, 16 p. 1129[B] FAVST. REI. serm. 12 p. 271, 17. CARM. epigr. 1855, 12 [*saec. VI ineuntis*] pares meritis -desque Christi. MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 3. *adde p. 1543, 2. 11*). ITALA I Petr. 3, 7 (Hier. epist. 49, 4, 6) sicut -des multiplicis gratiae (VVLG. tamquam et -bus gratiae vitae). MIN. FEL. 31, 8 sic nos ... fratres vocamus ..., ut consortes fidei, ut spei -des. TERT. resurr. 7 p. 36, 20 ita caro, dum ministra et famula animae deputatur, consors et -s invenitur, si temporalium, cur non et aeternorum? (AVG. civ. 15, 23 p. 110 D.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum suis posteris -des aeternorum bonorum). MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 2 filios et -des esse in ipso Christo (*cf.* EPIPHAN. Hier. epist. 51,5,1 *ut* -des fiant diaboli in regno caelorum). HIL. in psalm. 68, 14 cum -des et concorporales et comparticipes Christo gentes fierent (*ex* ITALA Eph. 3, 6, *cf.* VVLG. *ibid.* HIL. in Matth. 19,10 MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 2. *v. ad l.* HIER. *ad l.* p. 481^A scio appositionem coniunctionis eius, per quam dicitur -des et concorporales et comparticipes indecoram facere in Latino sermone sententiam, sed quia ita habetur in Graeco [*sc.* συγκληρονόμα] ... magis volumus in compositione structuraque verborum, quam intellegentia periclitari. gentes igitur . . . Christo -des sunt, ut hereditas nostra deus sit et -des Christi. *et fusius*). OPTAT. 2, 1 p. 34, 13 Christus vos cum ceteris in societatem regni caelestis invitat et -des sitis hortatur et vos eum in hereditate sibi a patre concessa fraudare laboratis. AMBR. epist. 20, 21 facti sunt -des dei. TYCON. 4 p. 38, 10 esset -s in aeternum. PRVD. perist. 5, 574 -s gloriae cunctis in aevum saeculis (LEO M. serm. 29, 3). PAVL. NOL. carm. 24, 485 ut aeternam tibi conferret altitudinem et ut -s divitum caeli fores, istic amator pauperum. AVG. in psalm. 66, 9 adoptatis in regnum suum -bus unigeniti sui (GREG. TVR. vit. patr. 5 prol. de infimis unigeniti sui faciat -des). in psalm. 88 serm. 1, 98 ipse hereditas testamenti, ipse -s testamenti. serm. 86, 11, 13 cum *Christus* sit patri unicus, voluit habere -des. POMER. 1, 13, 2 gaudiorum caelestium -des.

iuncturae notabiliores: **a** *subiectum*: -s (-des): adit (hereditatem): ALF. dig. 28, 5, 45 (44) IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 2 POMPON. dig. 29, 2, 36 AFRIC. dig. 12, 1, 41 SCAEV. dig. 36, 2, 27 pr. VLP. dig. 29, 2, 20, 4. 40, 7, 2, 3 *al.* PAVL. dig. 36, 1, 68 (66) pr. *bis al.* agit cum *aliquo*: POMPON. dig. 33, 1, 7 GAIVS dig. 15, 1, 29 pr. MARCELL. dig. 9, 2, 36, 1. VLP. dig. 34, 3, 7, 3 ex testamento. 45, 1, 3, 1 ex stipulatu. MACER dig. 42, 1, 63. aufert: SCAEV. dig. 47, 6, 6 pr. duplum. coire possunt (*sc. in pactione*): POMPON. dig. 11, 2, 1. colludit cum *altero herede*: VLP. dig. 29, 4, 6, 8. componere et transigere cupiebant: PLIN. epist. 5, 1, 7. consequitur: VLP. dig. 10, 2, 20, 8 legatum. discedunt: GAIVS dig. 10, 2, 1 pr. a communione *hereditatis.* dividunt: SCAEV. dig. 45, 1, 122, 3 praedia hereditaria. habent: IVLIAN. dig. 28, 6, 32 hereditarias partes (PAVL. dig. 40, 7, 22, 2). VLP. dig. 5, 4, 1, 3 non plus . . . sua parte. 10, 2, 18, 4 familiae herciscundae iudicium cum -bus. obtinet: PAPIN. dig. 28, 6, 41, 6 quadrantem integrum. petit: IVLIAN. dig. 38, 15, 4 pr. bonorum possessionem (*bis*). SCAEV. dig. 10, 2, 39 pr. partem suam *ab herede.* PAPIN. dig. 31, 69 pr. partem hereditatis. possidet: VLP. dig. 5, 4, 1, 3 hereditatem cum extraneo. PAVL. dig. 10, 2, 25, 7. praestat: AFRIC. dig. 35, 2, 87, 8 SCAEV. dig. 10, 2, 39 pr. PAVL. sent. 3, 6, 1 *et* ICTI *saepius.* sunt (*i. q. existunt*): VLP. dig. 5, 4, 1, 4. suscipit: IVLIAN. dig. 38, 2, 20, 6 totius hereditatis onus. VLP. dig. 10, 2, 20, 8 onus aeris alieni. MACER dig. 29, 2, 61 *suae* partis (*ex hereditate*) onus. transigunt: *v. l. 32.* *nomin. praedicative*: est *aliquis* -s: CIC. epist. 13, 46 QVINT. decl. 296 p. 170, 16 GAIVS dig. 10, 2, 1, 1 *bis* SCAEV. dig. 36, 3, 18, 2 PAVL. dig. 10, 2, 36 *ter* ITALA Gal. 4, 30 *p. 1542, 25* OPTAT. 2, 1 p. 34, 13 TYCON. 38, 10 VVLG. Sirach 22, 29. *alicui*: CIC. Verr. 2, 127 *p. 1542, 6* HOR. sat. 2, 5, 54 *p. 1542, 10* SCAEV. dig. 10, 2, 37. 26, 9, 8 pupillo. GAIVS dig. 10, 2, 1, 1 *bis* VLP. dig. 2, 14, 52 pr. 5, 4, 6 pr. HIER. in Eph. 3, 6 p. 481^A. fit -s: AMBR. epist. 20, 21 (*cf.* fores: PAVL. NOL. carm. 24, 485 *supra l. 17*). *alicui*: HIL. in psalm. 68, 14 AMBR. Abr. 1, 7, 65. **b** *obiectum*: accipere: PLIN. paneg. 38 *p. 1542, 13.* acquirere: *aliquem* -em: HIL. trin. 3, 7 -em sibi plebem acquisiverit *deus.* adicere: GAIVS inst. 2, 243 ei. VENVL. dig. 10, 2, 7 sub condicione. *aliquem alicui* -em: IVLIAN. dig. 28, 6, 32. adiungere: CIC. Cluent. 135 filio -des homines alienissimos. admittere: PAPIN. dig. 28, 6, 41, 4. ascribere *v.* scribere. cogere: GAIVS inst. 2, 220 officio iudicis. convenire (*i. q. accusare*): CIC. Att. 13, 6, 2 PAPIN. dig. 7, 5, 8. dare: POMPON. dig. 33, 1, 7 tibi. AFRIC. dig. 35, 2, 87, 8 pupillo. PAPIN. dig. 28, 6, 41, 5. 6 impuberi filio. 28, 6, 41, 8 *al.* TRYPH. dig. 28, 2, 28, 4 VLP. dig. 39, 4, 6, 8 PAVL. dig. 29, 2, 8, 2. *aliquem* -em: PLIN. nat. 35, 21 Augusto. PLIN. epist. 5, 1, 1. SVET. Cal. 14 testamento...-em ei. AFRIC. dig. 12, 1, 41 *alicui.* PAPIN. dig. 27, 1, 28, 1 impuberi fratri. 31, 70, 2 *filio.* 34, 9, 16, 1 nepti. 35, 1, 93 filio . . . sine ulla condicione. TRYPH. dig. 37, 8, 7 patruo . . . nepotem. VLP. dig. 35, 1, 92 filium . . . filiis suis. facere: *aliquem* -em: PETRON. 76 me Caesari. PAPIN. dig. 31, 70, 2 pro virili portione filiis suis. GREG. TVR. vit. patr. 5 prol. (fit *aliquis* -s: *v. supra l. 53 sq.*). habere: SEN. contr. 2, 4, 5 QVINT. inst. 5, 14, 16 IVLIAN. dig. 28, 5, 38, 5. 36, 1, 28, 2 VENVL. dig. 10, 2, 7 AFRIC. dig. 12, 1, 41 VLP. dig. 28, 5, 4 pr. *al.* MACER dig. 48, 2, 11, 1 MOD. dig. 10, 3, 17 AVG. serm. 86, 11, 13. *aliquem* -em: IVLIAN. dig. 35, 2, 85 extraneum. VLP. dig. 28, 6, 10, 7 PAVL. dig. 10, 2, 36. 28, 6, 45 pr. instituere: *aliquem* -em: SVET. Claud. 1 filiis. SCAEV. dig. 44, 4, 17, 2 ex dodrante. TRYPH. dig. 28, 2, 28 pr. QVEROL. p. 4, 4 parasitum . . . filio. *cf.* substituere: IVLIAN. dig. 28, 6, 32 PAPIN. dig. 31, 75, 1. 35, 2, 11, 7 pupillo. *adde p. 1542, 32.* obligare: IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 1 PAPIN. dig. 46, 1, 49, 1. VLP. dig. 17, 1, 14, 1 aut ex stipulatu aut ex empto. praestare *aliquem* -em: *v. p. 1542, 66.* recipere: SCAEV. dig. 32, 38, 8 *alicui* (32, 93, 5). relinquere: *aliquem* -em: APVL. apol. 100 *alicui.* CAES. AREL. testam. 21 *p. 1542, 32.*

scribere: GAIVS dig. 34, 5, 7 (8), 2 ex disparibus partibus. *aliquem* -em: SEN. clem. 1, 16, 1 dignum quem -em innocentibus liberis scribere⟨nt⟩. TAC. Agr. 43 testamento . . . -em optimae uxori et piissimae filiae Domitianum. *cf.* ascribere: *aliquem* -em: SVET. Vit. 14 *alicui.* PAPIN. dig. 37, 7, 8 fratribus. substituere *v. p. 1543, 79.* tollere: SEN. contr. exc. 6, 3 ut illi -em pater ex ancilla tolleret. *c. duobus accusativis: v. s. verbis* acquirere, adicere, adiungere, dare, facere, habere, instituere (substituere), praestare, relinquere, scribere (ascribere). **c** *genetivus ex nominibus pendens*: -is: adiectio: GAIVS inst. 2, 243 INST. Iust. 2, 20, 36. compendium: VLP. dig. 10, 2, 20, 8 legata . . . in compendio -is esse. divisio: HIL. in psalm. 118 heth 5. institutio: VLP. dig. 28, 4, 2 (substitutio: PAPIN. dig. 28, 6, 41, 5 PAVL. dig. 35, 2, 1, 13). obligatio: PAPIN. dig. 46, 1, 49, 1. pars (partes): IVLIAN. dig. 41, 5, 2, 2 AFRIC. dig. 12, 1, 41. 17, 1, 34, 1 PAPIN. dig. 31, 75, 1 *al.* PAVL. dig. 36, 3, 17. portio: POMPON. dig. 10, 2, 42 *al.* PAVL. dig. 35, 2, 1, 14. MOD. dig. 28, 6, 4, 2 in portionem -is *substitui.* repudiatio: VLP. dig. 29, 2, 21, 3. successor: SCAEV. dig. 45, 1, 122, 3. **d** *dativus*: -i (-bus): accrescit: POMPON. dig. 28, 5, 67 (66) pars . . . pro hereditariis portionibus. auferre: PAPIN. dig. 31, 76 pr. *partes hereditatis.* est communis: MOD. dig. 10, 2, 30 fundus mihi communis est ⟨et⟩ pupillae -i. existunt: PAVL. dig. 3, 3, 42, 6 uni -i plures heredes. 35, 2, 1, 15 -i meo heres. legare *aliquid*: PAVL. dig. 35, 2, 22 pr. (praelegare: PAPIN. dig. 31, 77, 8 partes). relinquere: PAPIN. dig. 31, 77, 24 fideicommissariam hereditatem. restituere: IVLIAN. dig. 28, 5, 38, 5. 36, 1, 24 (23) hereditatem. GAIVS dig. 34, 5, 7 (8), 1 eam partem hereditatis quae ad eum pervenisset. SCAEV. dig. 35, 1, 109. PAPIN. dig. 34, 1, 8. 35, 2, 14 pr. portionem hereditatis acceptam. 36, 1, 57 (55), 5 pro parte hereditatem. solvere: PAPIN. dig. 35, 2, 14, 1 solida legata. VLP. dig. 13, 7, 11, 4 MOD. dig. 31, 34, 1 (persolvere: CIC. Att. 16, 6, 3. SCAEV. dig. 31, 89, 4 debitum). substituere (*sc. in heredis loco*): IVLIAN. dig. 28, 6, 27. 35, 2, 87, 5. 8 *al.* PAPIN. dig. 28, 6, 41 pr. VLP. dig. 29, 2, 21, 3. MARCIAN. dig. 38, 16, 9 alia causa est instituti heredis et -i substituti. **e** *iuncturae praepositionum*: **ab** -e: AFRIC. dig. 12, 6, 38 pr. *aliquid* iudicio eum familiae herciscundae reciperaturum. *cf.* GAIVS dig. 32, 96 partem . . . ex fideicommisso recipit (PAVL. dig. 10, 2, 25, 13 familiae herciscundae iudicio). 35, 2, 74 legatorum nomine . . . accepit (PAPIN. dig. 7, 5, 8. 34, 9, 15 codicillis. 36, 1, 60 [58], 3 VLP. dig. 36, 1, 19 [18], 3. 40, 7, 2, 3 libertatem [PAVL. dig. 29, 2, 58] MARCIAN. dig. 35, 2, 91 *bis.* 40, 5, 51, 11). PAVL. dig. 35, 2, 22 legatorum nomine percipitur. SCAEV. dig. 31, 89, 6 partem *hereditatis* . . . petere (*bis.* 36, 2, 27 pr. pro hereditaria parte fidei commissum. VLP. dig. 5, 4, 1, 3 [*bis*] hereditatem. 5, 4, 1, 4. 36, 1, 11 pr. legatum. PAVL. dig. 5, 4, 9 partem dimidiam hereditatis). *cf.* 10, 2, 39, 2 repetere (PAVL. dig. 10, 2, 44, 5). PAVL. dig. 10, 2, 25, 19 habere petitionem a -e in familiae herciscundae iudicio (45, 1, 2, 2 repetitionem habebit). SCAEV. dig. 44, 4, 17, 2 emit portionem *hereditatis heres alter* (VLP. dig. 17, 1, 14, 1 hereditatem). **ad** -em: SCAEV. dig. 31, 88, 3 pars hereditatis . . . pertinuit (36, 1, 79 [77], 1 fideicommissum. PAPIN. dig. 5, 4, 10 portio. 31, 75, 1. 34, 4, 23 diviso patrimonio res indivisas ad omnes -des pertinere. VLP. dig. 5, 3, 25, 15. 31, 61, 1 portionem . . . sine onere). SCAEV. dig. 42, 1, 44 bona defuncti . . . pervenerunt (PAVL. dig. 35, 2, 1, 13). cum -e: CIC. epist. 7, 2, 1 confecissem. MARCELL. dig. 46, 1, 24 agere (*bis.* SCAEV. dig. 45, 1, 135, 3 ex stipulatu. MACER dig. 42, 1, 63. *cf.* PAPIN. dig. 31, 77, 8 actio erit). SCAEV. dig. 44, 4, 17, 3 si cum -bus tuis parem rationem feceris. VLP. dig. 10, 2, 18, 5 iudicium *habere v. p. 1542, 20.* inter -des (*v. p. 1542, 16*): PAPIN. dig. 10, 2, 34 *aestimari.* 21, 2, 66 divisione . . . facta (PAVL. dig. 37, 14, 24 NOVELL. Iust. 112, 1). *cf.* PAVL. dig. 10, 2, 41 de dividenda hereditate inter se et -em (37, 14, 24 sent. 1, 18, 3). PAVL. dig. 10, 2, 44 pr. inter -des etiam communi dividendo agi potest. VAL. CEM. hom. 20, 5 nutriuntur . . . odia.

iuxta ponuntur: ii, qui una -des fiunt: PLIN. epist. 7, 6, 8 libertos eius, eosdemque -des suos (CORP. VI 12952 cum coll⟨ibertis et⟩ coheredi⟨bus⟩. XIII 2296 coeredes eius et liber⟨tae⟩). POMPON. dig. 29, 2, 36 filius vel servus -des (PAPIN. dig. 50, 4, 15. CORP. III 14216^11 uxor et . . . fil(ius) cohered(es). IX 3438. 5805). SCAEV. dig. 26, 9, 8 tutor, qui et -s pupillo erat (PAPIN. dig. 27, 1, 28, 1). 31, 89, 4 fratribus et -bus (45, 1, 135, 3 PAPIN. dig. 26, 7, 39, 17. 39, 6, 42, 1 *al.* frg. Vat. 296 VLP. dig. 40, 5, 30, 6 MOD. dig. 31, 34, 1 COD. Iust. 6, 20, 7 [*a. 246*] CORP. III 7502. VII 429). SCAEV. dig. 32, 41, 2 -i (-des *F*) uxori (*cf. l. 68. adde* CORP. XII 2240 *coniunx* et -s). PAPIN. dig. 31, 77, 24 sorori -i. MOD. dig. 10, 2, 30 pupillae -i. 26, 7, 32, 6 -s et curator sororis suae. INSCR. Revue archéol. 4 sér. X (1907) p. 467 amici et -des. *ex epithetis nota*: impubes: PAPIN. dig. 26, 7, 39, 17 MARCIAN. dig. 40, 5, 51, 11. semissarius: FLOR. dig. 30, 116, 1.

synonyma: consors (MIN. FEL. 31, 8 TERT. resurr. 7 p. 36, 20), comparticeps (HIL. in psalm. 68, 14). *opposita*: heres *saepius,* extraneus (PAVL. dig. 35, 2, 22 pr. FLOR. dig. 30, 116, 1), legatarius (GAIVS dig. 35, 2, 76 pr.).

deriv.: cohereditas. *cf.* cohereditare. *Mbr.*

cohibentia, -ae *f. a* cohibere. *i. q. damnatio, poena*: DON. Ter.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hec. 552 duobus modis feruntur peccata, vel ignoscendo vel -a. *speciatim in sacramento confessionis christianorum*: FACVND. defens. 7, 3 p. 687^A Timotheum . . . ab ipso papa Damaso sine -a haeresis simpliciter esse susceptum. invenient etiam Pelagium haeresiarcham . . . per eandem ignorantiam absolutum *eqs.* 8, 7 p. 738^C quibus ita constitutis atque firmatis, quod nuper a quibusdam condemnatus est *Theodorus*, -ae quam praebent Eutychianis et abominandae praesumptioni debet ascribi. [*confunditur cum* coniventia (*cf. vol. IV p. 319, 82 sqq.*): GLOSS. perhibitio. ῥαθυμία, συνοχή. conclusio. consensio (*perperam, ad* coniventia *referenda*). PS. AVG. serm. 55, 1 quae tandem vivendi ratio erit, quaeve iustitia erit, ut solutior lenitas -am praebeat peccatori (*dubium esse non potest, quin legendum sit* coniventia, *i. q. clementia*) aut immoderata severitas a lapsu non revocet delinquentem.]

cohibeo, -uī, -itum, -ēre [*a* co- *et* habere. *Th.*]. *in libris saepe legitur* coibeo; conhib- *v. l. 26.* PAVL. FEST. p. 39 'cohum' lorum, quo temo buris cum iugo colligatur, a -endo dictum. p. 65 'compescere lucum' est lucum suis finibus -ere (*cf. p. 1548, 47*). p. 109 inhibere iniungere, sed melius -ere. p. 334 latebras autem eas, quibus arcuerit senem, id est -uerit. NON. p. 310 (*ad Cic. off. 3, 73*) fatigare -ere comprimere (*cf. p. 1548, 48*). SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 14 -ent constringunt, unde -ere dicitur gallina i. e. confovere. GLOSS. ἐπέχω. συνέχω. -et: continet vel retinet. compescit. continet. -etur: cohortatur (coartatur *coni. Hildebrand*). NOT. Tir. 7, 57. *invenitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem.* [*loc. dub.*: APVL. met. 5, 6 cogentia *vel* coientia *F*, conhibentia *id. in marg.*, cohibentia *L*. SVLP. VICT. rhet. 39 utrum addiderit nomen an -uerit (*sic Halm*, prohibuerit *B*).]

I *i. q.* ***continere, circumcludere***: A *res*: PACVV. trag. 250 nec ulla subscus -et compagem alvei. LVCR. 1, 515 si non quod -et, solidum constare relinquas. 1, 517 quod inane queat rerum -ere. 1, 536 quo quaeque magis -et res intus inane (APVL. apol. 50 enimvero si perniciosa illa dulcedo intus -ita . . . venis omnibus pervasit). 2, 678 multarum semina rerum corpore celare et varias -ere figuras. 2, 1031 quaeque in se -ent palantia sidera passim (3, 574 si -ere in se animam atque in eos poterit concludere motus. CIC. fat. 19 interest inter causas fortuito antegressas et inter causas -entes in se efficientiam naturalem). LVCR. 3, 441 cum -ere nequit conquassatum ex aliqua re. 3, 443 aere qui credas posse hanc -erier ullo? 6, 107. CIC. nat. deor. 2, 35 quod omnis naturas ipsa -et et continet. Cato 51 semen terra . . . -et (AMBR. parad. 10, 48). HOR. sat. 2, 4, 14 marem -ent callosa *ova* vitellum. SEN. Thy. 569 ferreis portas -ere claustris. SIL. 12, 357 *insula* terras enormis -et. 14, 66 *Aetna* iugo -et . . . vicinam flammis glaciem (3, 480). 16, 207 quos -bat ebur vaginae sectilis enses. TAC. ann. 12, 31 cuncta castris Avonam inter et Sabrinam fluvios -ere parat. APVL. met. 4, 6. 11, 2 terrae claustra. SOL. 35, 8 fuliginem *pomi* intrinsecus favillaciam ambitio tantum extimae cutis -et. 37, 14 aëtites . . . alterum lapidem intrinsecus -ens. AVSON. 34, 10 scripsit plurima quae -et . . . qui sua non edit carmina. 93, 9 haec -et finis vivacia fata animantum. CYPR. GALL. lev. 129 duas uno germanas -ere sinu res absona iuri est. Ios. 301 quae (*farra*) veteres lasso -bant tegmine sacci. PAVL. MED. bened. 1, 4 aqua, quae vase non -etur. SIDON. epist. 4, 3, 3 haec principalis facundia computabatur, cui paucis multa -enti curae fuit causam potius implere quam paginam. *nota i. q. constringere, coartare, firmare*: PLIN. nat. 27, 76 folia in vino trita virginum mammas -ent. APVL. met. 11, 13 cervix procera -etur (*i. brevis redditur*). CYPR. GALL. exod. 1106 lintea . . . in laxos -ere sinus.

B *homines*: LVCR. 6, 815 quos opere in tali -et vis magna necessis? LIV. 5, 8, 8 nec Veientem satis -ere intra munitiones . . . poterant (CVRT. 10, 3, 6 Macedonibus intra castra -itis. FRONTIN. aq. 94 alterum ad -endos intra modum impetrati beneficii privatos. TAC. ann. 3, 33 coniuge -ita intra Italiam. GELL. 13, 29, 4 multorum hominum appellatio intra modicum quoque numerum -eri atque includi potest. LACT. inst. 6, 23, 13 quisquis affectus illos frenare non potest, -eat eos intra praescriptum legitimi tori. HIL. trin. 1, 33 quia desperatissimos homines ne ipsa quidem resurrectionis gloria intra religionis intellegentiam edoctos -uit. 3, 26 cum naturae dominum non intra naturales leges -eamus. in psalm. 54, 6 difficillimum . . . hominis infirmitati est, intra se ipsum perturbationes mentis commotionesque -ere. SVLP. SEV. Mart. 1, 1 libellum . . . intra domesticos parietes -ere decreveram). LIV. 22, 2, 4 Magonem . . . cogere agmen, maxime Gallos . . . -entem. LVCAN. 1, 398 castraque, quae . . . pugnaces pictis -bant Lingones armis. AVIEN. orb. terr. 9, 5 Dercebios aliud -et latus. AMM. 16, 12, 38 concito equo eos velut repagulum quoddam -uit. 31, 7, 5 vulgus multitudine digesta plaustrorum tamquam intramuranis -itum spatiis. HIER. epist. 77, 8 Massagetarum immanes populos, ubi Caucasi rupibus feras gentes Alexandri claustra -ent.

C *corporis partes*: CIC. Cael. 11 annus erat unus ad -endum bracchium toga constitutus. HOR. carm. 3, 14, 22 murreum nodo -ere crinem (SEN. Herc. O. 1546 comas nullo -ente nodo. NEMES. cyn. 93 implicitos -e diademate crines). OV. epist. 9, 59 fortes auro -ere lacertos. SEN. Phaedr. 321 crura distincto religavit auro, luteo plantas -ente socco. 756 mitra -ens cornigerum caput (Oed. 413 te caput Tyria -ere mitra). STAT. Ach. 1, 330 picturato -ens vestigia limbo. LVCAN. 9, 926 designat membra saliva, quae -et virus retinetque in volnere pestem. PLIN. nat. 27, 76 virginum mammas, *v. p. 1545, 55.* APVL. met. 11, 13 *cervicem, v. p. 1545, 56.* HIER. epist. 1, 3, 3 manus post tergum vincula -rent.

II *i. q.* ***retinere, impedire, prohibere***: A *aliquem, aliquid*: 1 *res*: a *actiones animantium*: AFRAN. com. 278 remeligo a Laribus missa sum hunc quae cursum -eam (*cf.* SIL. 15, 742 -ete fugam. STAT. Theb. 10, 393 -ete gradum. APVL. flor. 21 p. 100 honoris eius gratia -ent cursum, relevant gradum, retardant equum. *inde per prosopopoeian*: APVL. met. 11, 25 stellarum noxios meatus -es. AVSON. 333, 16 legitimum Phoebi -ens per signa meatum. AMM. 22, 15, 7 velocitate *Nili* -ita). LIV. 6, 31, 4 ut civilia certamina terror externus -ret (31, 48, 7 Gallicos tumultus. SIL. 1, 116 Martem). VAL. MAX. 5, 1, 4 fletum (SEN. Ag. 659 lacrimas. PLIN. nat. 36, 29 ploratum infantis. PLIN. epist. 3, 16, 5 cum diu -itae lacrimae vincerent. CYPR. GALL. gen. 1393 nec gemitus -ere valet nec sistere fletus [*cf. infra l. 53 et 66*]. CORP. VIII 9048 lacrimas). VAL. FL. 4, 359 suspiria. SIL. 4, 377 vagitum. TAC. ann. 13, 28 -ita artius aedilium potestas. 13, 43 eam orationem Caesar -uit (*cf.* APVL. flor. 17 p. 78 vox -ita. ARNOB. nat. 2, 25 -ere et continere latratum [*de cane. cf. etiam p. 1548, 50*]. SYMM. epist. 1, 99 -o operam plus loquendi. VVLG. Iob 29, 10 vocem suam -bant duces. prov. 25, 28 qui non potest in loquendo -ere spiritum suum. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 4 bona verba mea -o et reprimo. apol. adv. Hier. 2, 21 -e hanc vocem. ZACCH. 1, 5 sententiam tuam pari liceat sermone -eri. MACR. somn. 2, 17, 15 -ita disputatione). PLIN. paneg. 4 actiones. SVET. gramm. 30 -ente lictore nimias laudantium voces. APVL. met. 3, 10 paulisper -itus risus. VLP. frg. Vat. 158 -etur facultas potioris nominandi intra certos fines (*cf. p. 1545, 59 et 1547, 27*). TRYPH. dig. 23, 2, 67, 3 ratio tutelae reddendae. IVST. 21, 4, 5 contenti itaque -uisse decreto modum nuptiarum sumptibus statuunt. AVG. civ. 5, 26 -eant suas nugas. *his adde metonymice*: HOR. carm. 1, 1, 33 si neque tibias Euterpe -et nec Polyhymnia Lesboum refugit tendere barbiton. CVRT. 7, 4, 35 tela. TAC. ann. 3, 44 viros, qui cruentas epistulas armis -rent. 5, 3 litterae, quas pridem allatas et -itas ab Augusta credidit vulgus. b *res corporeas et naturae*: AETNA 221 quae res incendia pascit; cur subito -entur. OV. met. 14, 224 Aeolon . . . -entem carcere ventos (15, 346 sive leves imis venti -entur in antris). MANIL. 1, 683 fascia . . ., quae -et vario labentia sidera cursu. SEN. nat. 6, 18, 3 vis tanta *terrae motus*. CVRT. 8, 9, 12 *aquilo* -itus iugis montium. PLIN. nat. 2, 113 spiritum nube -itum. 32, 60 opacitas -et incrementum. AVIEN. orb. terr. 1172 invectumque sibi -ens . . . amnem stat disclusa palus. AMM. 15, 10, 4 pleraque vehicula vastis funibus illigata pone -ente virorum vel boum nisu valido. c *morbos, sim.*: CELS. 6, 6, 1 pituitae impetum. 7, 27 medicamenta, quae ad -endos purgandosque cancros proposuimus. 8, 4 sanguis . . . spongia . . . -endus est (PLIN. nat. 22, 147 vulnerum sanguinem. 23, 69 sanguinis profluvium. 27, 28. 93 abundantiam sanguinis). CELS. 8, 4 inspergenda squama aeris est, ut id (*sc. carnem excrescentem*) reprimat et -eat. PLIN. nat. 20, 161 urinae incontinentiam (28, 215. *cf.* 28, 62 urinae profluvia. 30, 138 urina infantium). 20, 189 vomitiones. 20, 196 singultus (23, 54. 32, 31). 20, 248 stomachi dissolutiones. 21, 147 vulnera. 21, 163 oculorum epiphoras. 22, 36 ulcera, quae serpant. 22, 155 papulas pruritusque. 23, 35 stomachi et intestinorum rheumatismos. 23, 41 alvum (29, 49). 23, 80 sudores (23, 161). 23, 111 carnes excrescentes. 23, 157 uvam. 25, 153 epiphoras aestivas oculorumque dolores sedandos. 26, 48 capillum fluentem (27, 138. *cf.* 24, 6 capillum). 26, 81 enterocelas (26, 134). 26, 144 quas vocant nomas. 27, 114 rheumatismos. 28, 215 testium tumor. 28, 243 ulcera, quae . . . serpant. 29, 39 oculis epiphoras. 32, 70 in palpebris pilos inutiles evolsos. 35, 196 papulas. 35, 195 parotidas. STAT. Ach. 2, 162 lues. SER. SAMM. 156 hoc *malum* matutina poteris -ere saliva. 683 ramicis immensum fertur -ere tumorem far. 779 aut si corruptus persederit altius umor, trita cupressus ibi Baccho iungetur acerbo, panibus et teneris, -bitque addita questus (*cf. infra l. 72*). PLAC. med. 1, 5 ventris solutionem. 4, 12 aurium dolores (sedat *cod. Montecas.*). CAEL. AVR. acut. 1, 1, 25 imminentem passionem. chron. 4, 3, 43. 5, 11, 132. d *corporis partes*: SEN. Med. 63 Martis sanguineas quae -et manus (STAT. Theb. 6, 815 -entque manus. GELL. 1, 25, 9 quod eo tempore non pugnetur et manus -eantur. 17, 8, 8 -eamus manus). Tro. 517 -e parumper ora questusque opprime. IVV. 5, 71 dextram -ere memento. HIER. epist. 130, 19 pedem domi (OROS. hist. 5, 5, 15 -ere pedem atque offirmare animum).

2 *animantes*: a *generatim homines*: PLAVT. Merc. 64 adeo arte -itum se esse a patre. BELL. Afr. 98, 2 tempestatibus in portibus -batur. VERG. Aen. 3, 424 Scyllam caecis -et spelunca latebris. 9, 735 nec muris -et patriis media Ardea Turnum. HOR. carm. 1, 28, 2 te . . . -ent . . . pulveris . . . parva . . . munera. 2, 20, 8 nec Stygia -bor unda. 3, 4, 80 trecentae Pirithoum -ent catenae (*cf.* CVRT. 6, 2, 11 qui a Dareo capitali supplicio destinatus -batur in vinculis). epist. 2, 1, 255 claustraque custodem pacis -entia Ianum. LIV. 24, 36, 2 ea pugna deficientes ab Romanis cum -uisset Siculos. OV. trist. 4, 4, 55 frigida me -ent Euxini litora Ponti. SIL. 9, 138 furentem Varronem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TAC. ann. 11, 25 ipse -uit consulem. IVV. 6, 365[31] pone seram, -e *mulierem* (= 6, 347, *ubi* prohibe). APVL. met. 6, 21 per altissimam cubiculi, quo -batur, elapsus fenestram. 9, 1 clausum -eri. 9, 17 uxorem ... mira custodela munitam domi suae quam cautissime -bat. 9, 19 erilis cum comminatio domi -ret. flor. 18 p. 86 ipsis illecebris deterreor et stimulis refrenor et incitamentis -or. Socr. 11 p. 145 -endo Achilli. AVSON. 206, 12 dum Constantini fratres opulenta Tolosa exilii specie sepositos -et. 429, 2 interea vigilum excubiis -entur Achivi. AMM. 25, 4, 10 nostros cedentes obiecto pectore suo aliquotiens -uit solus. AVG. civ. 20, 7 ab eis autem gentibus seducendis huius interdicti vinculo et claustro diabolus prohibetur atque -etur (*cf. p. 1545, 41*). SVLP. SEV. dial. 2, 1, 2 Martinum . . . sua solitudo -bat. *subauditur obiectum*: PANEG. 8, 5 in commemorandis eiusdem malis et meus dolor et tuarum aurium consuetudo -bit.

b se cohibere: *α i. q. cupiditates suas vel sim. -ere*: TER. Haut. 919 non tu te es? CIC. Tusc. 4, 41 animus perturbatus et incitatus nec -ere se potest. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 visne tu te, Servi, -ere. PLIN. nat. 34, 166 Calvus orator -uisse se traditur. SIL. 7, 151 inventum, dum se -et terimurque sedendo, vincendi genus. PLIN. epist. 9, 26, 8 Demosthenes ipse, ille norma oratoris et regula, num se -et et comprimit? GELL. 4, 9, 3 religiosus pro casto atque observanti -entique sese certis legibus finibusque dici coeptus. PANEG. 9, 1 -ere me silentio nequeo. VVLG. gen. 45, 1 non se poterat ultra -ere Ioseph. *inde de rebus*: SIL. 2, 279 neque . . . -ere minantum irae se valuere. COD. Theod. 11, 30, 49 (*a. 389*) si . . . summa se -et. SIDON. epist. 9, 9, 3 si diutius laetitia sese mea -uerit. *β* se *alicubi* -ere: PLAVT. Mil. 596 -ete intra limen etiam vos parumper. LVCIL. 848 -et domi maestus se Albinus. SIL. 16, 219 tu te Ausonia -ere memento. APVL. met. 4, 19 obdito cellae pessulo pavens et trepidus sese -ret. apol. 88 -bo me in tam prolixo loco. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 2 in quo *agello* se ante complures annos pudica *virgo* -uerat.

c *animos, cupiditates sim.*: CIC. Marcell. 8 iracundiam (VERG. Aen. 12, 314 iras. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885[A] iracundiam). Phil. 3, 5 furentes impetus crudelissimosque conatus (14, 26 impetum. rep. 1, 9 insanos atque indomitos impetus volgi. SEN. nat. 6, 7, 1 Sarmaticos impetus. PLIN. nat. 32, 52 canum impetus. AMM. 19, 11, 17 impetus regis Persarum. 24, 2, 10 telorum impetus). CIC. Phil. 5, 37 furorem (SIL. 11, 98. DRAC. Romul. 8, 199 furorem. 10, 573 diros -ete furores. *cf.* APVL. met. 9, 9 equorum rabies). off. 2, 18 motus animi turbatos, quos Graeci πάθη nominant. ac. 1, 45 temeritatem (TERT. scorp. 7). CARM. de bell. Aeg. 15 animos (SEN. clem. 1, 12, 4. AVG. civ. 5, 12 animos inquietos). PROP. 2, 25, 30 in tacito -e gaudia clausa sinu. LIV. 30, 30, 23 efferentem se fortunam. MANIL. 4, 201 magna naturae munera (*de vitiis*). COLVM. 7, 6, 7 lascivia. 8, 2, 15 feri mores. PLIN. nat. 8, 188 ferocia (PLIN. paneg. 14 ferociam superbiamque). 14, 58 intemperantia. 20, 195 sitim. 25, 72 asperitatem *iumentorum discordantium*. 28, 262 virorum venus (32, 34 venerem). MART. 8, 70, 2 -et vires ingeniumque pudor. TAC. ann. 3, 11 sensus suos. 3, 56 pravas aliorum spes. 6, 16 faenebre malum (AVG. civ. 11, 23 mala). 15, 21 laus falsa et precibus expressa perinde -eatur quam malitia, quam crudelitas. PLIN. paneg. 79 affectus nostros. GELL. 4, 9, 14 ipsae virtutum amplitudines nullis finibus -entur. APVL. met. 3, 10 paulisper -itus risus. 9, 39 insolentiam. TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 359, 15 violentiam. MIN. FEL. 38, 7 -eatur superstitio (LACT. inst. 5, 2, 7 p. 405, 4 -ita impia et anili superstitione). AVR. VICT. Caes. 19, 3 cupidinem. 33, 12 libidinem (AVG. civ. 14, 2. 16. 19 carnis libidines. contin. 3, 6. gen. ad litt. 12, 15 p. 401, 1 naturalem carnis motum). AMM. 25, 4, 8 vitia (AVG. civ. 2, 18. 5, 13. 14, 19). HEGES. 1, 41, 9 effera vis animi. ANTH. 405, 12 mens tecum est, nulla quae -etur humo. AVG. civ. 1, 31 luxuria (*cf.* MACR. sat. 3, 17, 14 sumptum). 2, 6 avaritia. 2, 9 poetica licentia. 3, 28 furibunda . . . licentia iugulandi. 22, 22 parvulorum vanitates. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 3 infelicis amentiam per mitia verba. COD. Theod. 15, 2, 6 (*a. 395*) avidae cupiditatis frena. DRAC. laud. dei 1, 547 ultio vitalis -etur limite mortis. **d** *bestias*: HOR. carm. 4, 6, 34 Deliae tutela deae, fugaces lyncas et cervos -entis arcu. PLIN. nat. 28, 24 si quis dicat 'duo', *scorpionem* -eri nec vibrare ictus.

B *additur*: **1 ab** *aliqua re aliquem vel aliquid*: PLAVT. Trin. 1019 qui ab alieno facile -rent manus. CIC. Verr. 5, 101 eisne rebus manus afferre non dubitasti, a quibus etiam oculos -ere te religionum iura cogebant? Manil. 66 a pecuniis sociorum, . . . ab eorum coniugibus ac liberis . . . ab ornamentis fanorum atque oppidorum, . . . ab auro gazaque regia manus, oculos, animum -ere. Mil. 76 a liberis . . . et a coniugibus vestris numquam ille effrenatas suas libidines -uisset. nat. deor. 1, 1 a rebus incertis assensionem. ac. 2, 68. 94 etiam a certis et illustrioribus -es assensum. BELL. Afr. 3, 1 -et omnes a praeda. LIV. 22, 3, 9 ab effusa praedandi licentia hostem -endum. 38, 14, 5 -ret a populatione agri militem. VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 et animum et vocem ab ira -uit. APVL. met. 9, 25 vix eum ab impetu furioso -uissem. 9, 33 ob id ab itinere directo -itus. ITALA psalm. 33, 14 (Cypr. testim. 3, 13) -e linguam tuam a malo (-e *A*, contine *WLMBv.* παῦσον, VVLG. prohibe). ARNOB. nat. 1, 6 *feritatis rabies* hostiles manus -ere a sanguine cognati animantis occepit. LACT. inst. 1, 4, 4 p. 12, 8 cum ceteros ab omni fraude -rent. VVLG. num. 17, 5 et -bo a me querimonias filiorum Israel. II reg. 24, 25 et -ita est plaga ab Israel. RVFIN. Adamant. 1, 15 alius metu -etur a caede. AVG. civ. 1, 30 vos ab hac impudentia. 15, 7 eam ab illicitis operibus. 15, 20 a generando se. 19, 16 -ere a peccato (*deest obiectum*) vel punire peccatum. ZACCH. 3, 2 linguam . . . ab obtrectatione . . . -ere. EVSTATH. Bas. hex. 6, 7 p. 929[B] -ere manus proprias a facinore. NICET. spir. 18 p. 35, 4 quis me poterit ab eius religione -ere? **2** *seq.* ne, ut, quominus: LIV. 38, 29, 8 hae fundae Samaeos -uerunt, ne tam crebro neve tam audacter erumperent. VAL. MAX. 8, 3 pr. *feminas* condicio naturae et verecundia stolae, ut in foro et iudiciis tacerent, -ere non valuit. TAC. ann. 2, 10 quominus pugnam consererent, ne flumine quidem interiecto -bantur. 2, 24 *Germanicum* vix -uere amici quominus eodem mari oppeteret. TREB. trig. tyr. 30, 21 *Zenobia* Latini sermonis non usque quaque gnara, sed ut loqueretur pudore -ito. SYMM. epist. 4, 23, 1 observatio me . . . -bat, ne litteras primus emitterem. CASSIOD. in psalm. 31, 13 ergo haec duo animalia supradicta -ent ista retinacula, ut ad arbitrium iubentis incedant, ne suis voluntatibus efferantur. DRAC. Orest. 859 imago ciborum, quos nec ut attingat, furia -ente vetatur. **3** *seq. infinitivus*: CALP. ecl. 4, 20 iam puerum calamos et odorae vincula cerae iungere non -es. PLIN. nat. 20, 147 eadem vi resistere et generationi creditur -endo genitalia densari. DICT. 3, 4 ni . . . Hector nostrosque ulterius progredi ac suos fugere -uisset. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 218 ulcerationes . . . in cicatricem venire -eant.

III *significationes singulares*: **A** *i. q. castigare, punire*: LIV. 23, 15, 10 aut poena -endus ... aut beneficio conciliandus. PHAEDR. app. 6, 13 delicta vindicate, -ete impios. PLIN. nat. 17, 173 ni -eatur castigatione tali. TAC. hist. 3, 69 militem. ann. 1, 56 Marsos congredi ausos prospero proelio -uit. APVL. met. 5, 30 quibus modis stelionem istum -eam? ARNOB. nat. 6, 26 ad peccata -enda. PRISCILL. tract. 10, 135 id quod erat carnis disciplinae lege -ret. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 6 non saltem voce -es et correptionis clamore deterres? AVG. civ. 19, 20 -et temperanter. SVLP. SEV dial. 1, 22, 4 *in ludo verborum*: ut, quem non -uerat fides, catena -ret. COD. Iust. 1, 54, 6, 1 proconsularem vero potestatem, si multandi necessitas imminebit, senarum unciarum auri summa -bit. ACT. Petr. 15 continuo autem ommutescens et -itus exivit a Roma usque sabbato et in stabulum manebat.

B *de bestiis i. q. domare* (*cf. p. 1547, 65*): STAT. Theb. 6, 443 dum non -ente magistro spargitur in gyros dexterque exerrat Arion. APVL. met. 4, 3 canibus iam aegre -itis.

C *t. t. mathematicorum*: FRONTIN. grom. p. 47, 11 -itis angulis.

iuxta posita et synonyma: astringere: COD. Theod. 3, 8, 23 (*a. 382*). celare: LVCR. 2, 678. coercere: GELL. 12, 5, 3. comparare: LIV. 9, 29, 5. compescere: COLVM. 7, 7 PAVL. FEST. p. 65 AVG. civ. 14, 19. comprimere: PLIN. epist. 9, 26, 8 paneg. 4 APVL. met. 11, 2. concludere: LVCR. 3, 574. constringere: AVG. gen. ad litt. 8 p. 479, 23. continere: CIC. nat. deor. 2, 35 ac. 1, 45 ARNOB. nat. 2, 25 AVG. civ. 14, 2. deterrere: APVL. flor. 18 p. 86 RVFIN. Orig. in Ios. 7, 6. frenare: MANIL. 4, 201 AVG. civ. 20, 7 contin. 3, 6 LACT. inst. 6, 23, 13 p. 566, 18 EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885[A]. includere: GELL. 13, 29, 4. moderari: PANEG. 11, 28. multare: COD. Iust. 1, 54, 6, 1. opprimere: SEN. Tro. 517. premere: TAC. ann. 3, 11 SVLP. SEV. Mart. 1, 1 AVG. civ. 1, 31. prohibere: PLIN. nat. 21, 147 AVG. civ. 20, 7 SVLP. VICT. rhet. 39, *cf. p. 1547, 2. 82*. refrenare: APVL. flor. 18 p. 86 AVG. civ. 14, 19 gen. ad litt. 12, 15 p. 401, 1. religare: SEN. Phaedr. 321 Oed. 413. reprimere: CELS. 8, 4 RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 4. repugnare: AVG. civ. 14, 19. retardare: APVL. flor. 21 p. 100. retinere: LVCAN. 9, 926. sedare: PLAC. med. 4, 12. sistere: CYPR. GALL. gen. 1393. spissare: PLIN. nat. 27, 93. temperare: EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885[A]. vincere: CIC. Marcell. 8.

part. perf. pass. adi. **cohibitus**, -a, -um. *compar. l. 66.* GELL. 7, 14, 17 genus dicendi magnificum in Vlyxe et uber est; subtile in Menelao et -um. AVSON. 419, 64 cuius umquam egressus auspicatior fuit aut incessus modestior aut habitudo -ior?

deriv.: cohibentia, cohibilis, cohibitio.

gubernator quasi (**cohibernātor**) ISID. orig. 19, 1, 4.

cohibilis, -e *a* cohibere. GLOSS. facilis. εὐχερής. bonus cohabitator. conducibilis. GELL. 16, 19, 1 celeri admodum et -i oratione . . . fabulam scripsit Herodotus super . . . Arione.

adv. **cohibiliter**: APVL. apol. 36 praesertim cum ordinatius et -ius eadem graece et latine adnitar conscribere (*cf.* GLOSS. V 180, 22 -ius: constabilius). Socr. 111 eandem istam fabulam in pauca cogamus, quantum fieri potest -r.

cohibitio, -ōnis *f. a* cohibere. **1** *i. q. moderatio libidinum*: LACT. ira 18, 3 irae suae -o. 18, 12 sui -o. AVG. gen. ad litt. 11, 7, 9 ratio . . . docet . . . bonam esse *naturam*, quae habet in potestate illicitam delectationem . . . ita cohibere, ut . . . de ipsius pravae delectationis -e laetetur. conf. 12, 17, 25 ante -em quasi fluentis immoderationis. LEO M. serm. 93, 3 p. 457 praestabitur nobis a . . . deo . . . -o cupiditatum. **2** *i. q. poena*: TERT. pudic. 5 quale delictum iam intellege, cuius (*sc. moechiae*) -em post idololatriam ordinavit. **3** *i. q. actus vetandi*: TERT. monog. 5 re-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pudii -o. 4 *i. q. actus reprimendi*: TERT. fug. 2 aut ex causa -is. *Lambertz.*

cohibolus *v.* conivolus *vol. IV p. 338, 15.*

cohibum *v.* conivum *vol. IV p. 341, 39.*

cohomicida, -ae *m. a* co- *et* homicida. *i. q. socius in homicidio*: LVCIF. Athan. 2, 24 p. 193, 2 ethnicus aequitatis viam inter beatum Paulum et -as tuos Iudaeos (*sc. Christi interfectores*) tenuit.

cohonesto, -āvī, -ātum, -āre *a* co- *et* honestare. *forma contracta* cōnestare ACC. *l. 38; scribitur* quohonestare *fort. infra l. 29.* **1** *proprie idem q. honestare, decorare, ornare, efferre*: **a** *aliquem, aliquid*: *rem*: CIC. Quinct. 50 ad exequias -andas. LIV. 38, 47, 3 consilium dispensandae -andaeque (honestandaeque *var. lect.*) victoriae. APVL. Plat. 2, 23 etsi ante actae vitae ornamenta -ant *mortem*. DECRET. decur. Puteol. Marcian. (Corp. X 1784, 2; *a. 187*) 13 ad memoriam puellae ipsius -andam. SYMM. epist. 8, 72 (71) quaeso, ut praesentia tua festa nostra -et. POMP. gramm. V 308, 15 *periphrasis* fit aut -andae alicuius rei aut vitandae turpissimae (*syn.* 308, 17 honestam facere. 308, 28 honestat). *adde passive*: HEGES. 5, 15 l. 72 dignitate dominantium -antur obsequia servorum. *hominem*: CIC. epist. 13, 11, 3. SEN. benef. 3, 28, 1 quare potius persona rem minuat, quam personam res ipsa -et? SYMM. epist. 7, 123 illum longa militia et inculpata -at. **b** *aliqua re*: *rem*: CIC. Verr. 3, 168 quorum tu auctoritate statuas -are tuas conatus es, eorum ego dignitate accusationem meam comprobare non potero? dom. 81 ut acta tui praeclari tribunatus hominis dignitate -es. LIV. 25, 16, 17 id -ent virtute. TAC. ann. 3, 76 laudatione pro nostris ceterisque sollemnibus funus. *hominem*: Ps. CIC. exil. 30 quem ... vestra laude -astis. PANEG. 12, 20 ille -atus affatu. CAPITOL. Opil. 6, 6 (*ex orat. Macrini*) ut -retur (quohonest- *cod.*; ut, quo honestaretur ... sic *eqs. Vollmer*) prius nomine (*sc. Antonini*), sic etiam regni honore. GALLICAN. Avid. 9, 2 filias ... auro, argento et gemmis. ARNOB. nat. 5, 23 *Iovem* bubulis ... -atum cornibus. 5, 39 *Ceres* Nebridarum familiam pellicula -vit hinnulae. 7, 17 *deos* nidoribus -atis et sucis. OROS. apol. 16, 9 spiritu timoris dei -atum *hominem*. NOVELL. Theod. 22, 1, 7 (*a. 442*) *si quis liberos* velit ... et curiae splendore -are et hereditatis opibus adiuvare. **c** *nota pro abl.*: cum *aliqua re*: ACC. trag. 445 pro se quisque cum corona clarum conestat (constat *vel* conectat *codd.*) caput. ex *aliqua re*: VOPISC. Aurelian. 31, 9 (*epist. imp. Aurel.*) ex his omnibus fac -ari templum. per *aliquam rem*: POMP. gramm. V 308, 18 *res* -atur [per periphrasin] per tropum istum. **2** *latiore sensu i. q. aliquid melius reddere*: *i. q. mederi, coercere*: PLIN. nat. 22, 34 defluvia capitis semine illito -ari (coercitari *Gronovius*). *i. q. fucare, dissimulare*: ARNOB. nat. 5, 43 -are res turpes.

cohonōro, -āre *a* co- *et* honorare. *i. q. una honorare*: MAR. MERC. Cypr. apol. p. 248 -ari autem dicere et connuncupari deum plane est confiteri duos esse -andos.

cohorrēsco, -ruī, -ere *a* co- *et* horrescere. *forma* comhorr- *latet fort. in corruptela l. 57.* *idem fere q. horrere, horrescere*: *ad horrorem corporeum potius spectat*: CIC. de orat. 3, 6 ex quo cum -uisset, cum febri domum rediit. EPIST. imp. Aug. Suet. Tib. 21 *quaedam* cum audio et lego ... -it corpus meum (VAL. MAX. 5, 7 ext. 2 exciderunt lacrimae iuveni, -uit corpus, dilapsum diadema est *eqs.*). *ad horrorem animi (i. timorem, terrorem, dolorem) potius spectat*: *affertur causa terroris enuntiato vel ablativo*: CIC. rep. 6, 10 quem ubi agnovi, equidem -ui. Att. 5, 21, 12 -ui primo, erat etenim interitus civitatis. 7, 1, 1 -uisse (cum horruisset *M*) autem me, quod *eqs.* SVET. Otho 10 memorante quodam *eqs.* ... -uerit. DON. Ter. Phorm. 123 incipiens Phormionem describere, -uit consideratione eius. AMM. 16, 10, 9 angustus appellatus ⟨minime⟩ vocum lituorumque intonante fragore -uit. *absol.*: AMM. 20, 8, 9 -ui, fateor. *seq. infinitivus, i. q. timere (aliquid facere)*: COMMENT. Lucan. 7, 466 quamquam cognovissent, non tamen -uerunt contra suos armatos insistere. *Mbr.*

×**cohors** (chōrs, cōrs), -tis *f.* [*cf. c.* co- *et c.* hortus, hara, *osc.* heriiad *'capiat', ind.* hárati *'capit, fert'. Th.*]. VARRO ling. 5, 88 -s ... quod circa eum locum pecus cooreretur. VEL. gramm. VII 69, 1 -es ... a cooriendo ex eodem loco dictae sunt et eam differentiam esse maluerunt, ut -es militum cum aspiratione a mutua hortatione dicantur. 74, 16. ISID. orig. 15, 9, 1 -s vocata vel quod coartet cuncta, quae interius sunt ... vel quod coerceat obiectu suo extraneos et adire prohibeat. *de pronuntiatione*: DIOM. gramm. I 431, 22 omnis vox disyllaba priorem syllabam ... acuit ... cum alterutra positione longa *est* ... ut -s (MART. CAP. 3, 269). *de casibus*: *acc. plur.* -es *saepissime*, -īs *saepius in codd.* *abl. sing.* -ī: CORP. II 2584. *gen. plur. semper* -ium *inde a* SISENNA hist. 22 *et* 25. *hic illic codd. deteriores* -um. *in versu dactylico gen. plur. non legi; utuntur poetae plerumque nominativo* cohors *medio versu aut formis trisyllabis fine versus.* *leguntur formae secundum notiones hae (cf.* VEL. gramm. VII 69, 1 *l. 67.* DIFF. ed. Beck p. 47, 36 inter cors et chors: cortes sunt rusticorum, chortes militum castra). *sub I*: cohors *saepius in codd., metro evincitur* OV. fast. 4, 704; chors: VARRO frg. Non. p. 83, 15 VITR. 6, 6, 1 MART. 6^ies^ (*sic metro certum, at idem* 10, 48, 2 *notione II A* cohors) ITALA Ioh. 10, 1 (Ps. Cypr. ad Novat. 2) VOPISC. Aurelian. 5, 1 NON. p. 83 AVG. in psalm. 49, 15. 17 CORP. VIII 16368 GLOSS. V 638, 72. cors *in codd.*: VARRO Men. 383 COLVM. 1, 6, 24 (?). 2, 14, 6. 8 (cohort- *SA*) ITALA Ioh. 10, 1 (cod. c) GROM. p. 334, 5. 336, 22 PALLAD. 1, 22 tit. 1, 23 Ps. RVFIN. in psalm. 49, 10 SYMM. epist. 9, 28 (26) (*sed cf. l. 7*). DIOSC. 1, 17 GLOSS. V 354, 7. *cf.* GLAVCIA Cic. de orat. 2, 263 *l. 45 codd. nonn. integr.* curs *vel* curtis: GROM. p. 314, 30. 328, 21 SYMM. epist. 9, 28 (26) *F.* DIOSC. 3, 101 IORD. Get. 34, 179 GREG. TVR. hist. 10, 16 LEX Burg. lib. const. 23, 1. 92 (*quater*). LEX Sal. 6 add. 2. 7 add. 7. 34, 4. 34 add. 2 GLOSS. V 152, 13. *cf.* [*val.* curte, *it.* corte, *francog.* cour, *hisp.* corte. *M.-L.*] *sub II A*: cohors *semper (item ubique ap. poetas) praeter* chors: VARRO Men. 55 (chohort- *vel* coh- *codd.*, chortis *metro postulatur*). cors: CYPR. laps. 2 (coors W^1, cohors W^2R). *sub II B*: cohors *saepissime apud scriptores (item ap. poetas inde ab* ENNIO ann. 276 LVCIL. 1348 *al.*) *et in* INSCR., *ut* CONST. veteran. (Corp. III p. 852 *sqq.*). CORP. V 4055. 4056. 7820 *al. saepe etiam abbreviatum ut* coh. (CORP. II 2552. 4212. III 607. 1484. 3315. 4859 *al.*); coho. (CORP. IX 5843); cohor. (CORP. II 1314. 4140. 4251. 6065. V 929 *al.*); cohort. (CORP. II 1970. 4189. 4211. III 2049 *al.*). chors (*praeter* SEN. clem. 1, 10, 1 *N.* GLOSS. IV 220, 11. 276, 31) *saepissime in* INSCR. *ut* CORP. III 3758. V suppl. ital. 446. V 2506. 5072. 7162. VI 339. 2450 *al. saepissime etiam abbreviatum, ut* cho. (CORP. III 7449. V 904. 905. 924. VII 67 *al.*); chor. (II 403. 432. 4138. 4240. III 7449 *al.*), chort. (II 4232. V 2505 *al.*). cors: CIC. epist. 3, 6, 5 *M.* GLOSS. II 574, 19. V 448, 61. *saepissime in* INSCR. *ut* CORP. II 5238. III 2002. 3350. 11373. V 896. VI 2603. 2662 *al. saepissime etiam in abbreviatione, ut* cor. (CORP. III 2883. 10888. V 7594. VI 2601. IX 1424. 6168 *al.*). *inveniuntur in* INSCR. *etiam aliae ligaturae, quas non semper certo suppleas, ut* ch. (CORP. VI 2584); co. (VIII 9047). *nota soloecismos*: cohr. (II 4114); choort (II 4246). coors GLOSS. II 285, 52. IV 36, 58. 496, 8. V 278, 50 VEL gramm. VII 74, 16 *cf. derivationem a* cooriri *p. 1549, 66 sqq.* *gen. plur. abbreviatur* cohh.: CORP. VI 130. *graecolatina*: κοόρτη: POLYB. 11, 23, 1. κοόρτη: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 10 χειλ(ιάρχῳ) κοόρτ(ης) θ' Βαταόνων. LYD. mag. 1, 46. χώρτη (*etiam in ligatura* χωρ.): INSCR. graec. Rom. Cagnat I 142 χώρτη σεπτίμα βιγλῶν. 465 Οὐάλεντι πρ(αιφέκτῳ) χώρ(της) ά Νουμιδῶν. 623. 700. III 130. 1168 INSCR. Bonn. Jahrb. 117 p. 186 Arch. epigr. Mitt. Österr. VIII 22, 61. Jahresh. Österr. arch. Inst. IV (1901) 207 PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24, 151. χῶρς, χόρς: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 58 στρατ(ιώτης) χῶρτις. 266 στρατιώτης χόρ⟨...⟩ς. κώρτη: CORP. III 7414 πρετωριανὸς κώρτης τρίτης. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1335 κώρτης α' Θηβαίων. *de notionibus*: VARRO ling. 5, 88 -s quod ut in villa ex pluribus tectis coniungitur ac quiddam fit unum, sic ... ex manipulis pluribus copulatur. VEL. gramm. VII 75, 3 tam militum quam rusticorum -es sunt. DIFF. ed. Beck p. 47, 36 *cf. p. 1549, 80 et* GLAVCIA Cic. de orat. 2, 263 (*lusu verborum*) villam in Tiburti habes, -em (*significat sub stabulo gregem defensorum*) in Palatio. *struitur ut dicunt* κατὰ σύνεσιν: STAT. Theb. 6, 262 conferti ... bellatrix sedere -s (*in appositione*). 10, 9 -s ... secernunt acies. Ach. 1, 841 solvuntur laudata -s. CLAVD. rapt. Pros. 2, 124 varios ... cetera saltus invasere -s *comitum Veneris*. *pro masculino*: GRAMM. suppl. 123, 16 hic -s huius -is, *an teste nitatur dubium est.* *legitur inde ab* ENNIO *et* CATONE. *ad I, II A, II B 2 omnes locos attuli, ad II B 1 multa omisi.*

I *saeptum, stabulum, area* (*in re rustica*): VARRO ling. 5, 88 -em in villa Hypsicrates dicit esse graece χόρτον apud poetas dictum. NON. p. 83 -es sunt villarum intra maceriam spatia. GLOSS. (*non accurate*) multitudo rusticorum. V 152, 13 stabulis -bus ovium. 354, 7 tuun[i] (*anglosax. i. q. saepes, 'Zaun'*). *fort.* 638, 72 -es ariolae (*i.* harulae). CATO agr. 39 bubile, ovile, -em, villam bene purgato. orig. 78 *mapalia* quasi -es rotundae sunt. VARRO frg. Non. p. 83 rure in -e *cenitabant aestivo tempore*. Men. 383 promis caris mei in -bus pavit (*sic codd.; temptarunt viri docti varie*). rust. 1, 13, 2 faciundum ... plaustris ac cetero instrumento omni in -e, ut satis magna sint tecta. 1, 13, 3 -es in fundo magno duae aptiores *eqs.* 2, 2, 9 portant secum crates aut retia, quibus -es in solitudine faciant *gregibus*. 3, 3, 6 in plano *erat* -s, in qua pascebantur gallinae. OV. fast. 4, 704 abstulerat multas illa (*volpes*) -is aves (MART. 7, 31, 1. 7, 54, 7. 11, 52, 14. 13, 45, 2). VITR. 6, 6, 1 -es magnitudinesque earum ad pecorum numerum atque quot iuga boum opus fuerit ibi versari, ita finiantur. in -e culina quam calidissimo loco designetur *eqs.* (CET. FAV. 13). COLVM. 1, 6, 24 omnis stercorata colluvies -is (2, 14, 8). 2, 14, 6 *silicem* permiscere cum purgamentis -is. 7, 3, 8 -s clausa sublimi macerie praeponi vestibulo debet. 8, 3, 3 *fenestellae* matutinum exitum praebeant avibus (*gallinis*) ad -em. 8, 3, 6. 8 -s ipsa, per quam vagantur *gallinae*, non tam stercore, quam uligine careat (8, 4, 3). 8, 4, 4 ubicunque -em porticus vel tectum protegit. 8, 5, 23 per aestatem consistens in -bus fuit aqua. 8, 13, 3. 8, 14, 1 -s *anserum* ab omni cetero pecore secreta clauditur alta novem pedum maceria porticibusque circumdata. MART. 3, 58, 12 turba sordidae -is, ... anser gemmeique pavones *eqs.* 9, 54, 11 mittimus ... tibi parvae munuscula -is. ITALA Ioh. 10, 1 (codd. b c e ff²; Ps. Cypr. ad Novat. 2. Orig. in Matth. 18, 59) qui non introiit (intrat) per ostium (ianuam) in -em ovium (αὐλὴν τῶν προβάτων, VVLG. ovile ovium). VOPISC. Aurelian. 5, 1 in ... mulieris -e nato Aureliano. PALLAD. 1, 22 -s ad meri-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diem pateat et obiecta sit soli *eqs.* 1,23. SYMM. epist. 9,28 (26) satis fuerat Appennini spolia misisse; adiecta autem de -e plura fastidio esse potuerunt. AVG. in psalm. 49,17 *bestias* non includo in -e mea (PS. RVFIN. in psalm. 49,10). GROM. p. 314 casa *per M nomen habens* aquam in -e habet (p. 328. 334. 336). DIOSC. 1,17 nascitur *balsamum* in Iudea solummodo -bus (*sic vertit stulte* κατά τινα αὐλῶνα) vel locis humidis. 3,101 *alissum* collo suspensa stabulo et in -e morbum pecoribus arcet. IORD. Get. 34,179 area -is ingenti ambitu cingebatur. GREG. TVR. Franc. 10,16 accensis in -e cupis. LEX Burg. lib. const. 23,1 *si* is, cuius animal est, de -e per vim tulerit. 92 tit. de mulieribus, quarum crines in -e sua capulatae fuerint (29,1). 92,2 si ad batalia mulier foras -e sua exierit. 92,3. LEX Sal. 6 add. 2 canem custodem domus sive -is. 7 add. 7 si quis pomarium domesticum de intus -e aut de latus -e capulaverit aut involaverit. 34,4. 34 add. 2. CORP. VIII 16368 portic⟨um⟩ et caldar⟨ium⟩ et -e(m) ... a solo ... fecit.

II *multitudo animantium* (*raro rerum*). GLOSS. II 412,55 πολυπληθία. A **generatim**: 1 *hominum* (*interdum dubitare possis, sitne sensu latiore dictum e significatione II B ampliato, velut* SIL. 10,97 *l. 31* APVL. met. 4,18 *et* 7,4 *l. 47 et 48* CYPR. laps. 2 *l. 51* AVSON. 196,23 *l. 59* HYMN. Ambros. II 81,10 *l. 62* CYPR. GALL. exod. 12 *l. 74 al.*): VARRO Men. 55 -is cocorum atque hamiotarum aucupumque. CATVLL. 63,25 ubi suevit illa divae *Matris* volitare vaga -s (IVV. 6,515). VERG. Aen. 10,327 Cydon, Dardania stratus dextra ... iaceres, ni fratrum stipata -s foret obvia. OV. met. 11,89 *Bacchum* assueta -s Satyri Bacchaeque frequentant (SEN. Oed. 432 Bacchum Bassaridum comitata -s). SEN. Oed. 586 saeva prosiluit -s *inferorum.* Thy. 250 dira Furiarum -s ... veniat. epist. 22,11 tota ... -s Stoicorum. 110,17 -s culta servorum (IVV. 14,305). PLIN. nat. 7,143 raptus *Labeo*, ut praecipitaretur, convolante ... illa -e, quae patrem eum appellabat. SIL. 2,690 late fusa iacent pecudes custosque Molossus pastorumque -s (STAT. Theb. 9,191). 10,97 natorum armigeram pugnas tractare -em. 13,579 quanta -s ... *apud inferos* excubat et manis ... terret! HOMER. 1067 Pieridum comitata *Calliopen* -s, summitte rudentes. STAT. Theb. 6,23 -s *nautarum.* 6,595 nuda -s *curru certantium.* 9,372 Nereidum ... -s *Crenaeum* ad pectora matris impulit. 10,785 Tantalidum. 11,292 quid ... famulam ... -em respectas? silv. 1,2,249 eat enthea vittis atque hederis redimita -s. 3,1,87 -s gratissima Pollae. 4,7,5 regnator lyricae -is ... Pindare. 5,3,91 doctique -s Heliconia Phoebi. Ach. 1,841 solvuntur laudata -s *virginum.* MART. 10,48,2 pilata redit iamque subitque -s. IVV. 5,28 libertorum. GELL. 1,9,2 simulatque ... in -em illam disciplinarum *Pythagoricarum* recepti erat *discipuli.* 2,18,1 Phaedon Elidensis ex -e ... Socratica fuit. 9,15,9 ceteris omnibus ex -e eius (*Iuliani rhetoris*), qui audire eum soliti erant, clamore magno exultantibus. 13,5,2 omnis eius (*Aristotelis*) sectatorum -s. 19,8,15 quaerite, an quadrigam et harenas dixerit e -e illa dumtaxat antiquiore vel oratorum aliquis vel poetarum. APVL. met. 4,18 -em nostram gladiis armatam ante ... fores Democharis ... sistimus. 7,4 suadet *latro* ... tirocinio novae iuventutis ad pristinae manus numerum Martiae -is facies integraretur. 11,14 e -e religionis unus. 11,23 stipatum me religiosa -e. CYPR. laps. 2 p. 237,17 adest militum Christi -s candida. NEMES. ecl. 46 Satyri, lasciva -s (CARM. c. pag. 66?). SYMPH. 6 verbosa -s *convivarum* ... nugas est meditata. LACT. epit. 46 (51),6 omnis daemonum -s hoc signo expellitur. FIRM. err. 4,3 cum -s vestra ad tribunal ... dei ... accesserit. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2,9 erupit venenata -s haereticorum (COD. Theod. 16,5,20 CASSIOD. hist. 4,24 p. 973[B]). OPTAT. 3,4 p. 83 ex quali numero sibi episcopus alter Donatus -es effecerat. SERM. Migne 13,641[D] in stadio iuvenum -s currere solebat. AVSON. 173,2 Euromi, e iuvenum lecte -e gener. 196,23 *Alethie*, Burdigalae ... patriae ... -is (*sc. rhetorum*) vexilla regens. QVEROL. p. 21,18 ubinam illa est *furum* -s fuliginosa, volcanosa, atra. HYMN. Ambros. II 81,10 vertit terga ... -s christicolarum. RVFIN. patr. 7,2 -s quaedam et conspiratio piratarum. CLAVD. 10,204 pennata -s *Amorum.* 19,16 procumbit pariter cum duce *Eutropio* tota -s. 24,296 ducitque -em quaeque *comitum Dianae* suam. rapt. Pros. 2,124 AVG. c. Faust. 15,5 angelorum -es (serm. ed. Mai 168,2 *cf.* DRAC. laud. dei 2,785 angelicas ... -es). MACR. sat. 1,24,8 quilibet ex plebeia grammaticorum -e (5,18,3). COD. Theod. 16,5,20 (*a. 391*) ne in quoquam loco sacrilega -s talium hominum (*sc. haereticorum*) colligatur. FAVST. REI. serm. 13 p. 273,26 martyrum regem (*i. Christum*) -es suas instruentem. SEDVL. carm. pasch. 3,229 miratur stupefacta -s *apostolorum* sub calle pedestri *Christi* navigeras patuisse vias. 5,141 nil inimica -s *Iudaeorum* insontis *Christi* sanguine dignum repperiens. CYPR. GALL. exod. 12 pubes captiva *Iudaeorum* ... longa -es iam legione ciet. 284 hoc ... Chaldaea -s molita fatetur esse manum domini. DRAC. laud. dei 2,506 qui (*Christus*) ... frangeret ... per vexilla crucis hostis populando -es. ENNOD. opusc. 2,59. 3,175. 4,37. CASSIOD. in psalm. 36,1 multos ... sollicitat -s nefanda peccantium. 87,8 traditus est *Christus* a Iuda -bus insanorum. 118,53. 112 var. 11,1,19 hist. 4,7 p. 959[D] CARM. epigr. 1842 INSCR. christ. Rossi II p. 139,30,3.

2 *latiore sensu de aliis:* *animalium*: PLIN. nat. 8,143 propter bella Colophonii itemque Castabalenses -es canum habuere. hae primae dimicabant in acie. VAL. FL. 6,112 pectora ferro terribilesque innexa iubas ruit agmine nigro latratuque -s *canum.* STAT. Theb. 3,531 *Amphiaraus loquitur*: fortior ecce adventat per inane -s; septem ordine fulvo armigeras ... Iovis ... intuor. APVL. met. 2,26 noctis indutias cantus perstrepebat cristatae -is. 9,33 una de cetera -e gallina. AVSON. Mos. 131 flumineas inter memorande -es gobio. PHOC. carm. de Verg. 53 lata -s apium ... *Vergili* labra favis texit. CLAVD. carm. min. 27,77 stipatque volantem *phoenicem* alituum suspensa -s. CASSIOD. var. 8,31,2 palumbi proprias diligunt -es. *rerum corporearum*: VAL. FL. 1,593 *Aeolum* iussa vereri saeva -s (cohoruis *V*) *ventorum.* AVSON. 369,26 signiferae ... -is *zodiaci* septimus ... limes. CYPR. GALL. deut. 197 *summam* sidereae tenent -es. *rerum incorporearum*: HOR. carm. 1,3,31 nova febrium terris incubuit -s. STAT. Theb. 10,114 *Somnia* noctis opaca -s. 12,56 queritur miserabile Graium nuda -s (*sc. in pugna occisorum*) vetitumque gemens circumvolat ignem *rogi.* LAMPR. Alex. 68,3 *viros* malorum -s depulerat, quae circumvenerat Alexandrum primis diebus. PAVL. NOL. epist. 18,10 *Victricium* meritorum ... -e comitatum. ANTH. 680[a],18 dat duodena -s *dierum Aegyptiacorum* septem inde decemque Decembres.

B **speciatim in re militari** *publicaque*: 1 *Romanorum* (*item Italorum eorumque qui Romano ordine disponuntur*): *i. q. pars exercitus pedestris vel legionum continens centurias et manipulos*: GLOSS. σπεῖρα. τάξις (στρατιωτική). ἄθροισμα. numerus militum. numerus peditum. militum castra (*cf. p. 1549,81*). *cf.* POLYB. 11,24,1. CINC. Gell. 16,4,16 in legione sunt centuriae sexaginta, manipuli triginta, -es decem. VARRO ling. 5,88 -s ex manipulis pluribus copulatur. SERV. Aen. 11,463 legio habebat decem -es, sexaginta centurias, licet in his rebus accessu temporis ducum varietas semper mutaverit militiae disciplinam. HYG. mun. castr. 28 -s peditata miliaria habet centurias X ... peditata quingenaria habet centurias VI. VEG. mil. 2,6 sciendum est in una legione decem -es esse debere (2,12). 2,13 antiqui ... -es in centurias diviserunt. *adde*: CAES. civ. 3,66,1 -es quasdam, quod instar legionis videretur. VELL. 2,20,4 trecentas amplius -es conscripserat ac triginta legionum instar impleverat. FRONTIN. strat. 1,6,1. *coniunguntur vel opponuntur* manipuli *et* centuriae, *ut*: CATO or. frg. 1,13 unamquamque turmam, manipulum, -em temptabam. LIV. 22,5,7 ut in sua ... miles ... -e aut manipulo esset. 27,13,7 signa alicui manipulo aut -i ademisset? IVV. 16,20 tota -s ... omnesque manipli. TAC. hist. 4,78 AMM. 17,13,25. 21,13,9. 23,5,15. 26,2,3. *cf.* PANEG. 12,35 dispositae manipulatim -es. TAC. ann. 1,21 ciere ... centuriam quisque, ... -em, legionem. CORP. VI 2442 (-is) I (centuria) Rufelli. 2627 ex coh(orte) VII pr(aetoria) (centuria) Appi. VIII 1024 coh(ors) I urba(na) (centuria) Clodi Rufi. *sic passim in* INSCR. *de notione vocis posteriore aetate v. quae adnotavi p. 1555,46 et 1559,5.*

genera -ium (*quae discernuntur plerumque epitheto vel genetivo addito*): **a** *originis vel generis militum:* α *legionum et auxiliorum*: CIC. prov. 15 -e auxiliaria (CASS. Cic. epist. 12,13,4. CAES. civ. 1,63,1 auxiliaribus -bus. BELL. Alex. 62,1 SALL. Iug. 87,1. 92,2 TAC. hist. 2,24 *al.*). *cf.* LIV. 21,60,4 auxiliorum -es (TAC. hist. 2,24. 3,21). TAC. ann. 14,38 auxiliarium -bus. CAES. Gall. 3,11,3 -bus legionariis (civ. 1,73,3 BELL. Alex. 63,1 SALL. Iug. 51,3 LIV. 10,43,14. 34,28,7 VELL. 2,5,2 TAC. ann. 12,38 HYG. mun. castr. 4. 5). CAES. civ. 1,73,3 -ium alariarum (1,83,1. 2,18,1 LIV. 10,40,8. 10,41,5. 10,43,3 CAPITOL. Alb. 10,6). 2,19,3 *-es* colonicae. TAC. hist. 5,1 sociae -es (5,18 ann. 1,49. 13,38. 15,9). *cf.* SALL. Iug. 58,5 -bus sociorum (LIV. 10,33,1. 25,14,8. 29,19,9 TAC. ann. 2,16. 14,26). β -s praetoria (praetoriana, praetoris *al.*): αα *proprie -s militaris imperatoris personae addita*: PAVL. FEST. p. 223 praetoria -s est dicta, quod a praetore non discedebat. Scipio enim Africanus primus fortissimum quemque delegit, qui ab eo in bello non discederent et cetero munere militiae vacarent et sesquiplex stipendium acciperent. *cf.* SCHOL. Cic. Gron. p. 407 (GLOSS. V 657,36) -s praetoria dicitur quae circa praetorem facit. CIC. Verr. 2,36 dedi ... -i praetoriae (*falso* PS. ASCON. *ad l.* comitibus consularibus) HS mille sescenta triginta quinque milia quadringentos decem et septem nummos. Catil. 2,24 (*ironice*) cum hanc sit habiturus Catilina scortorum -em praetoriam. Phil. 8,25 si -i praetoriae praedia agrumque dederitis. GALBA Cic. epist. 10,30,1 Antonius ... eduxit ... -es praetorias duas, unam suam, alteram Silani. CAES. Gall. 1,40,15 sibique eam (*decimam legionem*) praetoriam -em futuram (1,42,6). civ. 1,75,2 *Petreius* cum ... praetoria -e cetratorum ... ad vallum advolat. SALL. Catil. 60,5 Petreius, ubi videt Catilinam ... magna vi tendere, -em praetoriam in medios hostes inducit (61,3). LIV. 2,20,5 dictator Postumius ... -i suae, quam delectam manum praesidii causa circa se habebat, dat signum, ut, quem suorum fugientem viderint pro hoste habeant. 2,20,6 -s dictatoris ... primum proelium iniit. *al. passim.* PLIN. nat. 5,20 colonia eiusdem *Augusti* deductā -e praetoria Gunugu. 9,15 *Caesar* cum praetorianis -bus populo Romano spectaculum praebuit. TAC. hist. 2,11 quinque praetoriae -es *praeveniebant. ibid. Othonem* comitabantur speculatorum lecta corpora cum ceteris praetoriis -bus. 2,18 tris praetorias -es ... veterano exercitui obicere. 2,21 praetoriarum -ium decus attollentium. 2,24 aggerem viae tres praetoriae -es altis ordinibus obtinuere. ann. 1,7 *Tiberius* defuncto Augusto signum praetoriis -bus ut imperator dederat. 1,8 praetoriarum -ium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

militibus singula nummum-milia, ⟨urbanis quingenos⟩, legionariis aut -bus civium Romanorum trecenos viritim dedit (SVET. Aug. 101 Nero 10). 1, 17 an praetorias -es, quae binos denarios acceperint, quae post sedecim annos penatibus suis reddantur, plus periculorum suscipere? 4, 2 *Tiberius* vim praefecturae ... intendit ... dispersas per urbem -es una in castra conducendo. SVET. Tib. 37 *Tiberius* Romae castra constituit, quibus praetorianae -es, vagae ante id tempus et per hospitia dispersae continerentur. Cal. 4 e Germania ... reverenti *Germanico* praetorianas -es universas prodisse obviam. AMM. 17, 13, 10 -s praetoria ... Augustum ... stipans. *al.* *in* INSCR. *passim; cf.* CONST. veteran. 48 p. 890 (*a. 208*) nomina militum, qui militaverunt in -bus praetoris decem I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. VIIII. X piis vindicibus. 84 p. 1997 (*a. 221*) in -bus praetoris Antoninianis decem I ... X piis vindicibus. 52 p. 895 (*a. 243*) in -bus praetoris Gordianis decem I ... X piis vindicibus. 57 p. 900 (*a. 298*) in ⟨-bus praetoriis Diocletianis et M⟩aximian(is) d⟨ece⟩m I ... ⟨X piis v⟩indicib(us). *raro de* XI *et* XII *et pluribus* (*cf.* CORP. VI 2762 *sqq. et* TAC. hist. 2, 93 *infra l. 72*). ββ *sensu latiore -s praetoria civilis praetori in provincia addita, a praetore vel imperatore ex viris illustribus collecta et ducta; postea gradus vilior officiorum apud imperatorem* (*cf.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 12 quos ... ex domesticis convictionibus aut ex necessariis apparitionibus tecum esse voluisti, qui quasi ex -e praetoris appellari solent): LVCIL. 1348 ut praetoris -s, ut Nostius dixit haruspex. VARRO Men. 66 (*si huc pertinet*) non te pudet, Mani, cum domi tuae vides commilitonum tuorum -es servis tuis ministrare caementa? CIC. Verr. *saepe, ut* 3, 27 -s tota illa, quae plus mali Siciliae dedit quam si centum -es fugitivorum fuissent, tua manus ... fuit. 3, 34 *Q. Scaevola praetor iudicem* de -e sua dare non solebat (3, 66. 4, 68 recuperatores. 4, 136. 6, 141). 4, 28 'ista -s quorum hominum est?' Volusi haruspicis (*cf. supra l. 23*) et Corneli medici et horum canum quos tribunal meum video lambere. 4, 55 *Xeno* recuperatores de -e latronum sibi parari videbat. 4, 70 ex quo iudicum numero? ex -e praetoria praeclara hominum honestissimorum. 4, 152 tota Metelli -s hominum non ingratorum aderat Apronio. 5, 115 conferte ... huius (*Verris*) -em impuram cum illius (*Marcelli*) exercitu invicto. 6, 64 non nullos *piratas* ... -i ... distribuit. Att. 7, 1, 6. 7, 2, 3 *Curii testamentum* Ciceronum signis obsignatum -isque praetoriae. CATVLL. 10, 10 nihil neque ipsis nec praetoribus esse nec -i, cur quisquam caput unctius referret, praesertim quibus esset irrumator praetor nec faceret pili -em. 28, 1 Pisonis comites -s inanis aptis sarcinulis et expeditis. HOR. sat. 1, 7, 23 *Persius* laudat Brutum laudatque -em (PORPH. *ad l.* -em comites dicit Bruti, qui in consilio eius erant). epist. 1, 3, 6 quid studiosa -s *Tiberi* operum struit? 1, 8, 14 ut placeat iuveni *Tiberio* percontare *Celsum* utque -i. TIB. 1, 3, 2 ibitis Aegeas sine me, Messalla, per undas, o utinam memores ipse -sque mihi. SEN. contr. 9, 4 (27), 20 *Cretenses* offendit ... tota comitum *proconsulis* -s. VAL. MAX. 9, 15 ext. 1 *neque mulieri* -is Augustae favor deesset. TAC. ann. 1, 29 Apronius, eques Romanus e -e Drusi. 6, 9 *Vistilium praetorium* in -em suam transtulerat *Tiberius*. IVV. 8, 127 si tibi sancta -s comitum (*sc. est*). SVET. Cal. 19 comitante *Caligulam* ... in essedis -e amicorum (Nero 5 Galba 7 vita Lucan. p. 51. SCHOL. Hor. epist. 1, 3, 1 Iulius Florus ... in -e fuit amicorum, id est inter comites Tiberii Neronis Claudii). FRONTO p. 59, 19 N. si *invidiam* procul a -e tua prohibueris, uteris amicis concordibus et benignis. CORP. V 7165. MARCIAN. dig. 48, 11, 1 pr. cum *quis* ex -e cuius est. PANEG. 11, 19 praeclara ... nomina sordidissimum quemque ex -e imperatoria et probrosissimum adulabant. 11, 25 habuerunt nonnulli ... principes devotam et amantem sui -em. AVSON. 419, 75 Germanicorum in -e *Antonini* amicorum ... familiaris humanitas. AMM. 14, 5, 5 *Constantii* propositum accendente adulatorum -e (19, 11, 7). 18, 5, 4 Palatina -s (19, 12, 16) palinodiam in exitium concinens nostrum. COD. Theod. 8, 4, 12 (*a. 372*) *ut officia rectorum provinciae* susceptos in officio proprio vel probatos -ium nomine legionumve privilegiis aestiment inserendos. 12, 1, 79 (*a. 375*) sin *primipilaris* duos tantum *filios* procreaverit -i satisfacere cogatur et curiae. 12, 1, 83 (*a. 380*). 8, 4, 30 (*a. 436* = COD. Iust. 12, 57[58], 12 pr.) si cohortalis apparitor aut obnoxius -i ad ullam posthac aspiraverit dignitatem. COD. Iust. 2, 7, 8 (*a. 440*) eos, qui ... ad fisci patronatum pervenerint, a -is vel alterius vilioris condicionis nexibus cum liberis ... liberos custodiri. CORIPP. Iust. 4, 238 incedunt densae mixto lictore -es *officiorum divinorum*. γ cohortes urbanae: STAT. silv. 1, 4, 9 alacres, quae signa colunt urbana, -es ... certant laetitia. TAC. hist. 1, 74. 87 addidit *Otho* classi urbanas -es. 2, 93 sedecim praetoriae, quattuor urbanae -es scribebantur *a Vitellio*. 3, 57 data in auxilium urbana -s. 3, 64 esse illi *Sabino* proprium militem -ium urbanarum. ann. 4, 5 quamquam insideret urbem proprius miles, tres urbanae, novem praetoriae -es. SVET. Aug. 49 ceterum numerum *militarium copiarum* partim in urbis, partim in sui custodiam allegit ... neque tamen umquam plures quam tres -es in urbe esse passus est easque sine castris. 101 -bus urbanis quingenos *nummos* legavit (*cf.* TAC. ann. 1, 8). Claud. 10 consules cum senatu et -bus urbanis forum Capitoliumque occupaverant. *de numeris earum cf.* CONST. veteran. 10 p. 853 (*a. 76*) nomina ... militum qui in -bus novem praetoriis et quattuor urbanis *militaverunt*. CORP. VI 1009 (*a. 140*) -ium praetoriarum decem et urbanarum trium. *ibid.* -es praetoriae decem et urbanae X. XII. XIIII. CONST. veteran. 47 p. 889 (*a. 161/9*) ⟨nomina militum qu⟩i militaverunt ⟨in -bus prae⟩toris decem ... et urbanis ⟨... X. XI. XI⟩I. XIV. 49 p. 891 (*a. 216*) in -bus urb(anis) Antoninianis quattuor X. XI. XII. XIIII. CORP. IX 5839 coh. XIIII et XIII urbanarum (5840). *cohortem I urbanam videtur creavisse Vespasianus*: CORP. VI 2861 (-is) I urbanae Antoninianae 2862 (-is) I urbane. IX 1617. XII 2602. INSCR. Dessau 2119 (-is) I Flaviae urbanae. CORP. VIII p. 12592 (-is) urban(ae). *al.* δ -es VII vigilum (*cf.* PAVL. dig. 1, 15, 3 pr. *Caesar Augustus* septem -es opportunis locis constituit, ut binas regiones urbis unaquaeque -s tueatur): TAC. hist. 3, 64 nec defuturas *Sabino* vigilum -es. CORP. VI 2959—2997 INSCR. Dessau 2154—2179. *cf.* SCHOL. Iuv. 14, 305 *sparteolorum* -es in tutelam urbis cum armis et cum aqua vigilias curare consuerunt. ε *corporis custodiae additae, satellites*: OCTAVIA 626 licet ... limen armatae ducis servent -es. SVET. Galba 12 Germanorum -em a Caesaribus olim ad custodiam corporis institutam ... dissolvit.

b *nomine nationis*: ENN. ann. 276 Paeligna (SALL. Iug. 105, 2 LIV. 25, 14, 4. 44, 40, 5 VAL. MAX. 3, 2, 20). CIC. Verr. 3, 27 fugitivorum. Att. 7, 26, 1 Picentium (POMP. Cic. Att. 8, 12^c, 2 Picentinis). CAES. civ. 1, 60, 4 Illurgavonensis. 3, 88, 2 Hispanis (1, 39, 1. BELL. Alex. 62, 1 auxiliarias Hispanorum. LIV. 22, 18, 2 Hispanorum. 26, 5, 11. 26, 6, 1. 6 SIL. 1, 220. 13, 681). BELL. Afr. 43 stipendiariis Numidis Gaetulisque (SIL. 2, 264 Nomadum furibunda -s). SALL. Iug. 38, 6 Ligurum (77, 4. 100, 2). HOR. carm. 2, 20, 18 Marsae (LIV. 33, 36, 10 Marsorum. SIL. 10, 315). LIV. 2, 14, 7 Cumanae. 2, 19, 10 exulum Romanorum (2, 20, 7. 25, 39, 1 Romana. 27, 32, 4. 27, 49, 4. 31, 37, 6. 32, 24, 3. 34, 20, 3). 2, 64, 10 Hernicorum. 3, 5, 15 Latinae Hernicaeque (8, 9, 12 Latinorum. STAT. silv. 5, 3, 198 Latiae). 9, 36, 12 Etruscorum. 10, 19, 20 Sabellarum. 10, 32, 9 Lucanam Suessanamque. 10, 40, 6 Samnitium. 23, 17, 11 Perusina. 24, 1, 5 Bruttiorum (27, 15, 17). 31, 39, 12 Cretensium (32, 40, 5. 42, 57, 8). 41, 1, 6 Placentina (41, 2, 3). 43, 18, 11 Illyriorum. 44, 40, 5 Marrucina et Paeligna. 44, 40, 6 Firmana Vestina Cremonensis. SEN. benef. 5, 16, 1 Allobrogum. LVCAN. 7, 225 Cappadocum montana -s. SIL. 5, 551 Sidicina. 8, 414 Amiterna -s et Bactris nomina ducens Casperia *eqs.* 8, 489 Nepesina. 8, 573 Sallentinae. 9, 521 Ausonias (STAT. silv. 4, 4, 61). STAT. silv. 3, 2, 105 Palaestinas. FLOR. epit. 4, 2, 48 Germanorum. FRONTIN. strat. 2, 4, 7 Gallorum. *inde ab Augusti temporibus usque ad Constantinum permultae -es ex provincialibus sumptae constituebantur, quae legionibus additae cum alis in provinciis praesidia tenebant; cf. Ruggiero, Diz. epigr. II 324sqq. et Cichorius, PW. III 231sqq. commemorantur praeter* TAC. *raro apud scriptores, frequentissime in titulis. appellantur simili modo atque alae (cf. vol. I p. 1470) a gentibus ex quibus conscribebantur* (*cf.* TAC. hist. 2, 89 -es, ut nomina gentium ... forent, discretae) *numero addito vel genetivo, ut* Vsiporum (TAC. Agr. 28), Batavorum (TAC. Agr. 36 hist. 1, 59. 2, 27. 66. 69. 4, 15. 19. 24. 77; *in* INSCR.: I. II. III. VIII Batavorum), Tungrorum (TAC. Agr. 36 hist. 2, 14. 4, 16 INSCR.), Thra(e)cum (TAC. hist. 1, 68 INSCR.), Gallorum Lusitanorumque et Britannorum (TAC. hist. 1, 70 INSCR.), Ligurum (TAC. hist. 2, 14 INSCR.) *al., vel adiectivo, ut* Raeticae (TAC. hist. 1, 68), Tungrarum (TAC. hist. 2, 15 Tungricarum *Ritter*), Alpina, Hispana, Italica (VVLG. act. 10, 1 INSCR.) *al.; porro cognominantur a terris, in quibus tendebant, ut* Gallorum Dacica, Gallorum Macedonica, Thracum Syriaca. *praeterea nomen habent a ducibus, ut* Apuleia, Flaviana, Lepidiana *al., aut ab imperatoribus, ut* Augusta (VVLG. act. 27, 1) Claudia Flavia Vlpia Aelia *al. plerumque nomine gentili addito, ut* Flavia Afrorum Bessorum Brittonum Hispanorum, Aelia Brittonum Dacorum Hispanorum. *al. alio modo cognominantur ab imperatoribus regnantibus, ut* Antoniniana, Severiana. *al., etiam a genere, ut* peditata equitata, *a numero, ut* quingenaria miliaria *sim. qua de re cf. l. 64 sqq. et p. 1555, 17 sqq. adduntur nomina honorifica, ut* civium Romanorum, Latinorum, pia fidelis, fida, pia constans, victrix, velox, torquata, bis torquata *sim.*

c *copiarum generibus: constant ex peditibus*: SERV. auct. Aen. 11, 500 equitum turmae, peditum -es appellantur. *cf.* LIV. 28, 14, 17 cum ternis peditum -bus. 30, 11, 4 pedites in -es ... distribuit. 45, 40, 4 -es peditum suis quaeque ordinibus; *persaepe* miles (milites) -ium, *ut* CAES. civ. 2, 44, 2 -ium milites Iuba conspicatus. BELL. Alex. 20, 5 milites nostri -ium trium, *al. passim in* INSCR. *coniunguntur vel opponuntur* equites, *ut* CATO or. frg. 1, 13 unamquamque turmam ... -em temptabam. CIC. Sest. 72 neque equitatum ... et -es ... perdidissemus. CAES. Gall. 7, 88, 3 post tergum equitatus cernitur; -es aliae appropinquant, *sic passim. aetate imperatoria adduntur -bus etiam equites*: VEG. mil. 2, 6 *prima -s* habet pedites mille centum quinque, equites loricatos CXXXII, secunda -s habet pedites DLV, equites LXVI *eqs. cf.* TAC. ann. 12, 56 in ratibus praetoriarum -ium manipuli turmaeque astiterant. PLIN. epist. 10, 106 (107) centurione -is sextae equestris (*i. equitatae; item* TRAIAN. epist. 10, 107 [108]. *inde -es peditatae eae quae ex peditibus constant*, -es equitatae (*ut* -s I Vlpia Afrorum equitata, -s I [II] Alpinorum equitata. *et passim sim.*) *eae, quae ex peditibus et equitibus mixtae erant. contra de infima aetate v. p. 1559, 5 sqq.*

d *genere armaturae*: CIC. Att. 6, 1, 14 -is ... nostra armatura. CAES. civ. 1, 39, 1 scutatae ... et caetratae ... -es (1, 55, 2 LIV. 31,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

36, 3. *cf.* CAES. civ. 1, 75, 2 -e caetratorum). HIRT. Gall. 8, 35, 4 armatis (BELL. Afr. 58, 4 LIV. 6, 24, 2. 28, 45, 20 EPICED. Drusi 217 OCTAVIA 626 *al.*). *cf.* TAC. hist. 2, 89 -es, ut ... species armorum forent, discretae. RVFIN. hist. 3, 8, 5 armatorum -es. SALL. Iug. 105, 2 -s Paeligna ... cum velitaribus armis. LIV. 4, 38, 3 parmata -s. 10, 41, 10 linteatae -es. CAES. civ. 1, 79, 1 expeditae -es (BELL. Afr. 11, 3 SALL. Iug. 46, 7. 50, 1. 90, 2. 103, 1 *al.*). TAC. ann. 1, 51 leves -es (2, 52. 3, 39. 4, 73). 12, 31 citas -es. *adde*: CAES. civ. 3, 4, 3 funditorum -es. BELL. Afr. 76, 1 -e ... gladiatorum. PLIN. nat. 6, 101 sagittariorum.

e *qualitate, pretio*: CIC. Sest. 72 -es optimas (prov. 9). CAES. Gall. 7, 60, 2 minime firmas (civ. 3, 88, 3 BELL. Afr. 45, 5). HOR. carm. 3, 4, 38 fessas (SIL. 4, 699 TAC. ann. 4, 73 vulneribus). SALL. hist. frg. 3, 106 delectae (LIV. 2, 11, 8. 4, 27, 10. 9, 37, 8. 34, 14, 7. 34, 20, 5). LIV. 6, 24, 2 validas (21, 60, 4 LVCAN. 1, 305 TAC. Agr. 37 hist. 2, 28. 3, 78). 25, 14, 8 fortissima. *al.*

f *numero militum*: GLOSS. V 446, 45 -s numerus quingentorum (IV 36, 58?). ISID. orig. 9, 3, 51 -s quingentos milites habet. HYG. mun. castr. 5 *-s legionaria* ad sescentenos homines computatur. CIC. Att. 6, 1, 14 -es quadringenarias (LIV. 7, 7, 4). CAES. civ. 3, 4, 3 -es sexcenarias (LIV. 28, 45, 20 -em ... sescentorum hominum). VEG. mil. 2, 6 prima *-s legionis aevi posterioris* reliquas ... numero militum praecedit ... habet pedites mille centum quinque, equites loricatos CXXXII et appellatur -s miliaria, secunda habet *eqs. cf. ex. gr.* -s I Alpinorum miliaria, -s I (II. III. IX) Batavorum miliaria *al. contra* quingenariae: -s I Flavia Hispanorum, -s ... Maurorum. *al. nota de infima aetate*: LYD. mag. 1, 46 σπεῖρας ... ἀπὸ τριακοσίων ἀσπιδιωτῶν, ἃς καλοῦσι κοόρτης. *adde*: CIC. epist. 3, 6, 5 *-es* plenissimae (LVCAN. 4, 471). SIL. 11, 192 numerosa -s.

g *stipendiorum gradibus*: GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 -bus ... veteranis (BELL. Alex. 2, 3 BELL. Afr. 6, 5 SALL. Catil. 59, 5. TAC. hist. 3, 84 veterum -ium. 4, 17. 21. 22. 23. CLAVD. 21, 306). *cf.* LIV. 3, 69, 6 -bus veterum militum. 4, 39, 1 novae -i (9, 24, 1. 9, 43, 17 CLAVD. 21, 306).

h *usu in pugna*: CAES. civ. 1, 83, 2 *-es* subsidiariae (LIV. 9, 27, 9. 34, 15, 1 TAC. ann. 1, 63 COMMENT. Lucan. 7, 522). LIV. 7, 7, 9 extraordinariae -es (34, 47, 3. 4. 40, 27, 3).

nota: inde ab Constantini temporibus nonnisi pars veterum -ium etiam extabat, nam pro his sunt hac aetate numeri et auxilia, cf. CASSIOD. hist. 1, 9 *Romanorum -es* nunc numeri nuncupantur. *neque tamen nomen -s nunc prorsus evanuit, sed saepissime etiam liberius dicitur, ut apud* AVSON. AMM. CLAVD. ENNOD. CORIPP. *al. -es quae remanserunt invenies* NOT. dign. ind. p. 313—315. [*liberiore usu pro legione tota dictum esse videtur*: CLAVD. 15, 418 Herculeam ... Ioviamque -em rex ducit superum (*significare videtur legiones* V *Ioviam* VI *Herculeam; aliter Seeck, Forsch. z. deutsch. Geschichte, 24, 1884, p. 185 sqq.*). *Mbr.*]

exempla *notabiliora secundum iuncturas casuum disposita*:

a *pro subiecto*: CATO or. frg. 1, 13 quid unaquaeque -s facere *posset.* SISENNA hist. 69 duae -es de subsidio procedunt atque equites protelant. 87 -s una passu concitata, qua murus erat interruptus, evadit. VARRO rust. 3, 2, 4 ubi (*in villa*) -es ad dilectum consuli adductae considant (CIC. epist. 15, 4, 2 LIV. 7, 39, 7. 9, 24, 5. 27, 41, 6 TAC. hist. 3, 6), ubi arma ostendant. CIC. Mil. 3 -es non periculum nobis, sed praesidium denuntiant *eqs.* Att. 7, 12, 2 *Larini* -es et Luceriae et Teani reliquaque in Apulia. 9, 6, 1 -esque sex, quae Albae fuissent, ad Curium ... transisse (CAES. civ. 1, 24, 3. 1, 60, 4 SALL. Iug. 38, 6). epist. 3, 6, 5 in tanta paucitate abesse tris -is, ... nec me scire ubi sint. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 cum singulae quaedam -es seditionem fecerint. CAES. Gall. 4, 32, 2 -es, quae in statione erant (civ. 1, 43, 4. 1, 75, 3), secum ... proficisci (BELL. Hisp. 3, 3 LIV. 3, 43, 6. 10, 40, 6), ex reliquis duas in stationem -es succedere, reliquas ... sese subsequi (civ. 1, 83, 2 VAL. MAX. 3, 2, 20). 5, 34, 2 quotiens quaeque -s procurrerat (civ. 1, 55, 3 extra aciem. 2, 41, 6 ex acie. 3, 93, 5). 5, 35, 1 cum quaepiam -s ex orbe excesserat atque impetum fecerat (civ. 3, 93, 5 HIRT. Gall. 8, 36, 6 FLOR. epit. 4, 2, 48 *cf.* LIV. 21, 14, 2). 7, 51, 2 *legionem decimam* tertiae decimae legionis -es exceperunt 7, 88, 3 -es ... appropinquant. civ. 1, 16, 2 -es V praemissae ... pontem fluminis interrumpebant. 1, 24, 4 nonnullae -es in agmen Caesaris, aliae in equites incidunt. 1, 45, 4 *locus* tantum in latitudinem patebat, ut tres instructae -es eum locum explerent. 1, 50, 1 neque ad ripam dispositae -es adversariorum *pontem* perfici patiebantur. 1, 83, 2 primam aciem quaternae -es ... tenebant. 2, 20, 2 -ium, quae essent ibi in praesidio (BELL. Alex. 57, 5. LIV. 40, 27, 7 in praesidio manere). 3, 50, 1 -es nostras ad munitiones excubare (3, 63, 6 ad mare. SALL. Iug. 100, 4 SVET. Otho 6). 3, 64, 1 -es fugientes ... neque ... suo adventu confirmare potuerunt neque ipsae hostium impetum tulerunt. 3, 67, 2 -es duas, quae speciem munitionis praeberent. 3, 96, 6 -es sinistrum cornu ... circumierunt (BELL. Alex. 31, 1) eosque a tergo sunt adortae (LIV. 2, 14, 7). 3, 99, 3 -es, quae praesidio in castellis fuerant, sese Sullae dediderunt. HIRT. Gall. 8, 43, 1 -es montem ascendere et ... clamorem undique ... tollere. BELL. Alex. 31, 1 -es III ... summum locum aggredi. 76, 3 defendentibus ... -bus castra. SALL. Catil. 60, 1 -es paulatim incedere. Iug. 55, 4 ubi frumento aut pabulo opus erat, -es cum omni equitatu praesidium agitabant. hist. frg. 3, 8 -s una grandi phaselo vecta a ceteris deerravit. 4, 76 eos ... iam inclinatos ... plures -es atque omnes, ut in secunda re, pariter acres invadunt (LIV. 27, 42, 6. 32, 24, 3 SIL. 5, 209 TAC. hist. 4, 33). LIV. 2, 14, 7 Cumanae -es ... declinavere paululum. 3, 69, 8 paucis -bus ... voluntate sequentibus (10, 43, 14). 4, 38, 3 parmata -s sistit impetum hostium. 4, 40, 8 ut tu -sque in castra vestra virtute perruperitis. 5, 55, 1 -esque ex praesidiis revertentes (37, 3, 9 redire. VAL. MAX. 1, 5, 1). 10, 33, 1 -es duas ..., quae proximae forte erant, tueri praetorium. 23, 18, 3 -es duae ... erumpunt stragemque hostium faciunt. 25, 14, 8 in quanto discrimine ac periculo fortissima -s ... esset. 27, 14, 3 -es, quae amiserant signa (10, 4, 4. 27, 13, 9. 11) in prima acie pugnabant. 27, 15, 17 -em praesidium agitare (TAC. ann. 3, 41). 27, 18, 10 -esque duas alteram tenere fauces vallis ... alteram viam insidere. VITR. 1, 5, 7 uti -es possint ... ad defendendum supra latitudinem aggeris consistere. SEN. nat. 1, 15, 5 sub Tib. Caesare -es in auxilium Ostiensis coloniae cucurrerunt. SIL. 1, 220 altera complebant Hispanae castra *Hannibalis* -es. 8, 414 *Neronem* Amiterna -s et ... Casperia, hunc Foruli ... et a Tetrica comitantur rupe -es (TAC. hist. 5, 1). 13, 680 subito venale -es Hispanae vulgus ... abrupto liquerunt agmine signa *Scipionis.* IVV. 10, 18 temporibus ... iussuque Neronis Longinum et ... Senecae ... hortos clausit et ... Lateranorum obsidet aedes tota -s. TAC. Agr. 28 eadem aestate -s Vsiporum ... magnum ac memorabile facinus ausa est. hist. 1, 29 -s in Palatio stationem agebat. 1, 31 dilapsis speculatoribus cetera -s non aspernata contionantem ... rapit signa. 1, 35 nec una -s togata defendit nunc Galbam, sed detinet. 1, 59 erant in civitate Lingonum octo Batavorum -es ... prout inclinassent, grande momentum sociae aut adversae. 1, 60 aggregantibus se Caelio -bus. 2, 16 direptos vastatosque *esse* classe, quos -es ... protegerent. 2, 27 -es Batavorum ... superbe agebant. 3, 61 -es nutabant. 3, 78 quando ... -es a Vitellio descivissent. 4, 79 *-s* e Chaucis Frisiisque composita Tolbiaci in finibus Agrippinensium agebat. ann. 2, 17 rupturus *Arminius,* ni Raetorum Vindelicorumque et Gallicae -es signa obiecissent. 12, 16 media -es ... tutabantur. 13, 8 *-es* in Cappadocia hiemabant. RVFIN. hist. mon. 1 p. 402^{D} cogitationes eum tamquam -s barbarica undique circumvallant. OROS. hist. 7, 36, 10 reliquae -es ... sese ad Mascezelem tradidere. *cf.* MACR. sat. 1, 11, 32 bello sociali -ium duodecim ex libertinis conscriptarum opera memorabilis virtutis apparuit. *adde passive*: CAES. civ. 1, 75, 3 *reliqui* ab ... -bus ... defenduntur (3, 95, 2). 3, 94, 4 ab his *-bus* ... equitatus est pulsus, ab isdem factae caedes *eqs.* BELL. Afr. 82, 4 ab universis -bus signa in hostem coepere inferri. LIV. 25, 39, 6. 37, 3, 8 TAC. hist. 4, 18.

b *pro obiecto*: CATO or. frg. 1, 13 unamquamque ... -em temptabam (TAC. hist. 2, 63 ann. 13, 21. *cf.* hist. 1, 29 pertemptari animum -is). SISENNA hist. 24 post villarum macerias ac parietinas quinque -es in insidiis reliquit (CAES. Gall. 5, 9, 1 ad mare. civ. 1, 42, 5 in castris. *al.* BELL. Afr. 9, 1. LIV. 34, 30, 6 in statione. TAC. hist. 1, 64 Lugduni, solitis sibi hibernis. *cf.* CAES. Gall. 3, 26, 2 *-es* praesidio castris relictae. 7, 60, 2 civ. 1, 41, 2 *al.* 3, 39, 1 oppidi tuendi causa. 3, 67, 2 in opere -es duas, quae speciem munitionis praeberent. HIRT. Gall. 8, 2, 2 ad impedimenta tuenda. *cf.* CAES. Gall. 6, 7, 4 praesidio quinque -ium impedimentis relicto). SISENNA hist. 25 advenientiam (-ium *codd.*) -ium praestolari. CIC. Sest. 72 neque ... -es ... perdidissemus (Att. 5, 20, 4). prov. 5 -es in hiberna misit (POMP. Cic. Att. 8, 12^{a}, 1 ad nos. CIC. ad Brut. 1, 2 [9, 8], 1 in Chersonesum. *sic passim, ut* BELL. Hisp. 26, 6 LIV. 28, 45, 20. 34, 14, 1 TAC. hist. 4, 15. *cf.* POMP. Cic. Att. 8, 12^{b}, 2 ut -is ... ad me missum facias. CAES. Gall. 5, 15, 4 duabusque missis subsidio -bus. 6, 36, 2 frumentatum. civ. 1, 43, 4 ad ... occupandum locum. 2, 18, 2 praesidii causa ex provincia). *cf.* BRVT. Cic. epist. 11, 13, 4 quinque -es Pollentiam praemisi (CAES. civ. 1, 16, 2). CAES. Gall. 5, 15, 5 pluribus submissis -bus (5, 58, 5. civ. 1, 45, 7. 8. 3, 64, 1). 6, 42, 1 -es ex statione et praesidio emissae (SALL. Iug. 77, 4). LIV. 3, 5, 15 -es ... domum remissae. 4, 59, 5 circummissae quattuor -es. CIC. prov. 9 concisae sunt ... -es (*cf. p. 1557, 37 sqq.*). Balb. 46 -es duas universas ... civitate donavit (50 VAL. MAX. 5, 2, 8. CAES. civ. 3, 53, 6 duplici stipendio, frumento, veste, cibariis militaribusque donis). Phil. 11, 26 habet *C. Antonius* aliquot -es (Att. 6, 1, 14. 6, 2, 8. 8, 7, 1 POMP. Cic. Att. 8, 12^{c}, 1 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 CAES. civ. 1, 12, 1; *passim. cf.* POMP. Cic. Att. 8, 12^{a}, 3 *-es* dubio animo habeo. CAES. civ. 1, 15, 5 *Lucilius Hirrus* ibi *sex -es* in praesidio habuerat. 3, 88, 3 has *-es* firmissimas se habere Pompeius existimabat. BELL. Afr. 21, 1 in statione). CIC. Att. 7, 20, 1 adire -es. 7, 23, 1 -es ex Piceno Lentulo et Thermo ducentibus (epist. 15, 4, 2 CAES. civ. 3, 62, 2. 3, 66, 1 LIV. 34, 20, 3 *al. cf.* POMP. Cic. Att. 8, 11^{a}, 7 -es Vibullius adduxit. LIV. 9, 24, 1 -bus in supplementum adductis. 10, 34, 10 -es ... in urbem induxit. *al.* CAES. Gall. 3, 26, 2 eductis ... -bus ... et longiore itinere circumductis. 7, 49, 1 ut -es ex castris ... educeret. 7, 51, 2. civ. 3, 67, 3 ad legionem Pompei castraque priora duplici acie. Gall. 7, 86, 2 deductis -bus. 7, 87, 4 ex proximo castello. 7, 87, 5 *al.* civ. 1, 12, 2 -es ex urbe reducit. 1, 12, 3 -bus introductis. 1, 15, 3 abducere. 1, 21, 1 ad se in castra traducere. 1, 42, 5. 3, 88, 2). CIC. Att.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7,20,1 -es cum Domitii exercitu coniunctas esse (CAES. civ. 1,18,4. BELL. Alex. 62,1 adiungit... legioni... -es. LIV. 40,27,3 TAC. hist. 2,14. 2,27). epist. 3,6,5 *D. Antonio* -es tradas. POMP. Cic. Att. 8, 12ª,1 meas XVIIII et suas XII -es tribus in oppidis distributas (CIC. epist. 15,4,8 TAC. ann. 12,31). POMP. Cic. Att. 8,12ª,2 non amplius XIIII -es contrahere potui (CAES. civ. 1,15,5 VELL. 2,113,1). 8, 12ᶜ,2 non amplius XIIII -es Luceriam coëgi (CAES. Gall. 7,87,5 civ. 1,15,5. 7). POLLIO Cic. epist. 10,33,5 *-es XVII* conscripserat Antonius (SALL. Catil. 59,5 tumulti causa. *cf.* LIV. 7,7,4 octo -es... scribuntur. 9,43,17 *-es* in supplementum scriptae. 21,60,4. 24,20,1 VELL. 2,20,4 SEN. clem. 1,10,1 TAC. Agr. 28 hist. 2,93 ann. 13,27. *cf.* hist. 2,97 in Africa... -es... delectae a Clodio Macro. 4,33 Vasconum lectae a Galba -es). CAES. Gall. 3,1,4 -es duas in Nantuatibus collocare (VAL. MAX. 2,7,10 collocatas... in quadam statione quinque -es. TAC. ann. 14,38 -es... novis hibernaculis locatae. SVET. Claud. 25 Puteolis et Ostiae singulas -es ad arcendos incendiorum casus collocavit. *cf.* SISENNA hist. 22 partem -ium propter mare collocat in litore. CAES. civ. 3,88,2 Ciliciensis legio coniuncta cum -bus Hispanis... in dextro cornu erant collocatae. 3,94,3 *-es* ... in quarta acie collocatae. BELL. Alex. 39,2 in subsidiis. BELL. Afr. 6,5 in extremo agmine. 60,2 in suo... dextro cornu... partem -ium. 81,1 *al.* SALL. Catil. 59,5 in fronte... locat. TAC. hist. 2,14 ann. 2,52). CAES. Gall. 3,2,3 neque eam *legionem* plenissimam detractis -bus duabus (civ. 3,89,3). 5,33,1 disponere (civ. 1,50,1 ad ripam. 3,88,4 in castris propinquisque castellis praesidio. 3,111,1 per vias. TAC. ann. 13,36 per idoneos locos. SVET. Nero 13 circa fori templa. PANEG. 12,35). CAES. Gall. 6,1,4 duplicato... earum -ium numero, quas cum Q. Titurio amiserat (civ. 1,31,2. 3,10,5 TAC. hist. 1,70). 7,49,1 *ut -es* sub infimo colle ab dextro latere hostium constitueret (civ. 3,89,2 BELL. Afr. 43,5. SALL. Catil. 59,2 in fronte. TAC. ann. 13,38 pro cornibus. *cf.* LIV. 28,33,12 quattuor -es in fronte statuit. TAC. ann. 3,45). CAES. civ. 1,45,4 tres instructae -es (HIRT. Gall. 8,15,2 LIV. 6,24,2. 23,18,3. 30,33,1 VITR. 1,5,7). 1,46,2 submotis sub murum -bus ac nonnulla parte... in oppidum compulsis (LIV. 26,5,11 TAC. ann. 3,20). 1,55,3 unamque -em... seclusam ab reliquis circumveniunt (2,41,6 circumibant. SALL. hist. frg. 3,8 Iug. 56,4 LIV. 6,20,4 TAC. ann. 3,20 circumsedit. 15,5) atque interficiunt (TAC. hist. 2,68. 4,70. *cf.* VELL. 2,117,1 trucidatarum... -ium. TAC. hist. 1,79 caesis duabus -bus. 3,47. 4,28. 4,18 deletas. 4,79). CAES. civ. 1,70,2 servare (PLIN. nat. 22,13. *cf.* LIV. 9,27,9 reservabantur). 1,73,3 intericere (3,88,3). 2,18,1 legionibus completis duabus -es circiter XXX alarias addidit (LIV. 23,17,11. 31,2,6 SIL. 8,573 SVET. Vesp. 4 TAC. ann. 13,8. hist. 2,61 adiectis -bus). 2,19,4 -es duas... tuendi oppidi causa apud se retinuit (BELL. Alex. 55,1). 2,19,5 eiecit. 3,68,3 equitatus eas -es est secutus. 3,87,4 -es... Brundisii... factas (LIV. 10,21,4). 3,88,3 numeroque -es CX explevérat *Pompeius.* HIRT. Gall. 8,33,1 tripertito -bus divisis. BELL. Alex. 17,3 -es X... in navigia minora scaphasque imponit (PLIN. nat. 6,101). HOR. carm. 3,4,38 *Caesar* militia... fessas -es abdidit oppidis. LIV. 2,19,10 Latinus dux... arcessit -em exulum. 4,28,6 Postumius...-es obiecerat (7,7,9 ni...-es se obiecissent. 34,16,2. *cf.* 33,36,10 -em... cum opposuisset. 41,1,6 TAC. hist. 2,43 ann. 12,39). 23,14,3 -esque ex agro Piceno et Gallico collectas. 25,39,1 in... silvae medio ferme spatio -s... arte abditur. LVCAN. 1,394 sparsas per rura -es evocat *Caesar* (SIL. 3,517. 4,699). IVV. 1,58 curam sperare -is. TAC. hist. 1,54 tamquam circumdatis -bus... impetus in legiones pararetur. 1,80 -em... in urbem acciri (2,26. 3,40. 4,33. 5,14 AMM. 29,6,11). 3,55 -es ad tuendam urbem... fratri datae (4,35 ann. 15,10). 4,25 -es... cito agmine rapiuntur (12,31 PANEG. 12,35). 5,20 ut praesidia -ium... Civilis quadripertito invaserit. 13,20 *Caecinae* mandata... praetoriarum -ium cura. SVET. Aug. 24 -es, si quae cessissent loco, decimatas hordeo pavit.

c *dativus:* CAES. Gall. 3,1,6 alteram partem vici... -bus ad hiemandum attribuit. civ. 1,70,2 *-bus* auxilium ferri nulla ratione poterat. 3,39,1 *-bus* custodiam navium longarum tradidit. 3,51,1 Sulla... auxilio -i venit. 3,65,1 terrore illato... -bus. LIV. 3,69,8 bini senatores singulis -bus praepositi (SVET. Claud. 28. *cf.* VEG. mil. 2,12 -i primae tribunus praeerat). 4,39,1 *ut* -i... locus detur. 10,41,5 Nautius... dux... -bus erat. 27,13,7 signa alicui... -i *hostis* ademisset? 27,13,9 -bus, quae signa amiserant, hordeum dari iussit. 40,27,3 quattuor extraordinariis -bus duas adiunxit. VAL. MAX. 1,8 ext. 19 omnibus *serpentem*... -bus et legionibus ipsa Karthagine visam terribiliorem. STAT. silv. 5,1,96. TAC. hist. 1,24 ut... -i... viritim centenos nummos divideret. 2,23 Gallus... diffisus paucitati -ium. 3,62 caput eius (*Fabii Valentis*) Vitellianis -bus ostentatum. 4,17 -bus abire an manere mallent, data potestate. ann. 1,7 *Tiberius* signum praetoriis -bus ut imperator dederat (1,68). 4,1 Seianum -bus praetoriis praefectum. 14,51 Caesar duos praetoriis -bus imposuerat. SVET. Otho 4 aureos excubanti -i viritim dividebat. GRAN. LIC. p. 38 -bus turma equitum adiungitur.

d *ablativus:* *instrumenti:* CIC. prov. 15 res in Sardinia cum... latrunculis a propraetore una -e auxiliaria gesta. Phil. 14,27 viginti -bus... cum tribus Antonii legionibus equitatuque conflixit. 14,28 *C. Caesar* castra multarum legionum paucis -bus tutatus est secundumque proelium fecit. ad Brut. 1,2 (9,8),1 quinque... -bus quidnam se facturum arbitratus est *Dolabella?* CAEL. Cic. epist. 8, 15,2(?). CAES. civ. 1,11,4 Pisaurum Fanum Anconam singulis -bus occupat (TAC. ann. 3,43). 1,12,1 Iguvium...-bus V tenere (1,5,3. 1,18,1 VII -ium praesidio). 1,64,2 universarum -ium impetu nostros propelli. 3,52,2 Tullus impetum legionis sustinuit -bus tribus. HIRT. Gall. 8,19,5 praesidio -ium confisi nostri. BELL. Afr. 43 *Considius* Acyllam... VIII -bus stipendiariis Numidis Gaetulisque obsidebat. BELL. Hisp. 30,1 nostra praesidia *erant constituta* LXXX -bus. 38,3 -busque circumcluditur *Pompeius.* LIV. 27,40,10 Hannibalem...-bus adortus C. Hostilius. PAVL. FEST. p. 26 'axe agglomerati universi stantes' id est -bus aut legionibus. TAC. hist. 4,50 interventu -ium... fusi Garamantes. 4,77 *Tutor* incursu -ium... proditus fususque. 5,16 Cerialis... -bus frontem explet. ann. 4,47 propius incedentes... turbati sunt receptique subsidio Sugambrae -is. LEO M. serm. 62,5 sacerdotes in... Iesum... famulatu imperitae -is egerunt. *abl. loci:* CORP. II 2584 -i tertia militavit. IX 4121 militavit (-e) VI pr(aetoria). V 2506 M. Gellio... -e II.

e *iuncturae praepositionum:* in, ad: VARRO frg. Non. p. 67,28 referentibus centurionibus et decurionibus adoptati in -es ... subibant optiones. POMP. Cic. Att. 8,12ª,3 ut ad has XIII -es... hostis accedere... possit. CAES. civ. 1,46,1 impetum... in -es faciunt (1,70,5). LIV. 26,6,1 signum inferre in -em. 26,32,4 in -em ... incurrit. 27,49,4 se in -em... immisit. 30,11,4 pedites in -es... distribuit *Syphax.* 30,41,5 is... conscriberet... in quindecim -es socios Latini nominis (SEN. dial. 5,22,5). 31,37,6 in... -es... incidere. 34,20,8 ad -es avehitur *consul.* TAC. hist. 3,84 ad -es perfugeret. ann. 12,69 Nero egreditur ad -em. LVCAN. 4,471 inter tot milia... et... -em pugna fuit. TAC. hist. 2,22 ingerunt Othoniani pila... adversus... -es Germanorum. 4,78 consistunt per -es. SVET. Claud. 25 ut post -em alam... daret. in *c. abl.:* VARRO frg. Non. p. 67 a quo optiones... in -bus centurionum appellati. CIC. Att. 10,16,4 quid... erat in tribus -bus? CAES. civ. 1,15,5 in his (*-bus contractis ex dilectibus Pompeianis*)... Lucilium Hirrum excipit. 3,67,3 in quibus (*reliquis -bus*) erat legio nona. 3,89,3 eius diei victoriam in earum -ium virtute constare. LIV. 22,5,7 ut in sua... miles... -e... esset. cum: *passim, ut* CIC. Phil. 10,13 cum VII -bus esse Apolloniae... Antonium. Att. 8,3,7 Brundisium Scipionem cum -bus duabus praemiserat. *ibid.* Fadium... transisse cum -bus. POMP. Cic. Att. 8,11ª,1 L. Domitium cum suis -bus XI et cum -bus XIII... ad me iter habere. CAES. Gall. 2,5,6 Titurium... cum sex -bus relinquit. 3,1,4 cum reliquis eius legionis -bus... hiemare. 3,11,3 cum -bus... duodecim... proficisci. civ. 1,24,3 Manlius... Alba cum -bus sex profugit, Rutilius Lupus... Tarracina cum tribus. 1,25,2 remanere Brundisii cum -bus viginti. 3,55,1 eique Sabinum et Cassium cum -bus adiungit. 3,88,2 Ciliciensis legio coniuncta cum -bus Hispanis. HIRT. Gall. 8,35,4 cum -bus... in frumentarios ... impetum facit. BELL. Alex. 57,2 cum V -bus... egreditur. BELL. Afr. 29,2 *oppido* praeerat Saserna cum -bus VI. SALL. hist. frg. 2,94 cum -bus quindecim in Celtiberia hiemem agere. CIC. Att. 7, 26,1 *litterae* afferuntur... de Picentium -bus (10,15,1 *litterae* nobis magnam spem attulerunt meliorum rerum de octo -bus). POMP. Cic. Att. 8,12ᶜ,2 ne duae legiones sine Picentinis -bus in conspectum Caesaris committerentur. CAES. Gall. 4,32,2 ex reliquis *-bus* duas in stationem -es succedere (civ. 3,53,3 quattuorque ex una -e centuriones oculos amiserunt. 3,89,3 ex his *-bus* quartam *aciem* instituit. SALL. Iug. 93,2 Ligus ex -bus auxiliariis miles gregarius. hist. frg. inc. 1 ex parte -ium praepropere instructa stationes locatae pro castris. LIV. 23,44,8 clamor... proximos ex -bus... ad proelium... revocavit. 34,12,6 PLIN. epist. 10,21 TAC. hist. 3,6 ann. 15,10). CAES. civ. 3,94,3 neque... Caesarem fefellit, quin ab iis -bus... initium victoriae oriretur.

f *genetivus:* *hominum:* *ducum:* CIC. Att. 5,20,4 ille -em primam totam perdidit, centurionem primipili... et reliquos -is eiusdem (10,16,4 centuriones trium -ium. *al. praecipue in* INSCR. *v. p. 840, 76sqq. 841,7sqq.*). CAES. civ. 2,20,2 consensisse cum tribunis -ium. *al.* SALL. Iug. 46,7 praefectis -ium. *al. passim.* CORP. III 3350 decurioni (-is) I (11213). *officio vel gradu quodam fungentium:* CAES. Gall. 2,25,1 signifer (CORP. V 4371. IX 1609). SALL. Iug. 99,1 tubicines (CORP. VI 2711). TAC. hist. 1,41 vexillarius. CORP. V 2832 speculator (VI 2607. IX 4783 INSCR. numm. Babelon I 103). *al. passim.* *adde:* CIC. Att. 7,3,8 *per iocum:* de serpirastris -is meae nihil est quod doleas. CAES. civ. 2,44,2 -ium milites Iuba conspicatus (BELL. Alex. 20,5 *al.*). *cf. p. 1554,67sqq.* *rerum corporearum:* TAC. hist. 1,80 vehicula. 3,46 hibernis (4,15. 61). 5,20 castra. HYG. mun. castr. 1 papilionum. 2*sqq.* pedaturam. *rerum incorporearum:* SISENNA hist. 25 advenientiam *v. p. 1556,55.* CAES. Gall. 5,47,4 caede -ium cognita (LIV. 3,5,11. 26,6,6 stragem). 6,44,1 duarum -ium damno. civ. 3,93,4 *quartam aciem* instituerat sex -ium (BELL. Afr. 12,3 *militum* numerus fuit XXX -ium. SVET. Galba 10 auxilia conscripsit... duarum... -ium). HOR. carm. 2,20,18 qui dissimulat metum Marsae -is, Dacus. LIV. 10,19,20 interventu... -ium... recruduit pugna. 10,43,2 viginti -ium adventu. IVV. 1,58 curam sperare -is. TAC. hist. 1,64 brevis laetitia fuit -ium intemperie. 3,67 audita defec-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tione . . . -ium. 3, 70 inter Vespasianum ac Vitellium . . . deditionibus -ium iudicatur. ann. 2, 55 decursibus -ium interesse. 3, 33 praesedisse . . . exercitio -ium. 11, 35 clamor. PLIN. epist. 7, 31, 2 rationes . . . -ium excutere.

2 *latiore sensu apud posteriores i. q. pars exercitus equestris, fere i. q. turma, vexillatio; cf.* GLOSS. II 285, 52 εἴλη. 574, 19 cuneus, turma: AMM. 14, 2, 12 equestrium adventu -ium. 29, 5, 20 equites quartae sagittariorum -is (*iidem enumerantur* NOT. dign. occ. 6, 72 equites quarto sagittarii *inter* 'vexillationes comitatenses').

3 *translate etiam gentium externarum*: a *aetatis historicae*: LIV. 21, 14, 2 Poenorum (SIL. 6, 492. 11, 15). CVRT. 4, 5, 17 cumque porta effracta -s Macedonum intrasset. 5, 2, 3 chiliarchas vocabant tunc primum in hunc numerum copiis distributis: namque antea quingenariae -es fuerant. 7, 2, 35 Alexander, quos libere mortem Parmenionis conquestos esse compererat . . . in unam -em secrevit (IVST. 12, 5, 8). 7, 2, 37. 8, 6, 18 iam alii ex -e in stationem successerant. 8, 8, 20 tradique damnatos hominibus, qui ex eadem -e erant, iussit. SIL. 2, 433 laevum clipei *Hannibalis* latus aspera signis implebat Spartana -s. 13, 103 Hannibalem ac Libycas -es. VVLG. II Macc. 5, 2 videri . . . per aera equites discurrentes . . . hastis quasi -es (σπειρηδόν) armatos. 12, 20 ordinatis circum se (*Machabaeum*) sex milibus et constitutis per -es (ἐπὶ τῶν σπειρῶν). 12, 22 (σπεῖρας). CYPR. GALL. exod. 501 Iudaea -s fluitantia corpora *Aegyptiorum* cernens. 523 *deus* hostes Amalechas necat ⟨et⟩ tota cum pube -es. Ios. 23 *Iesus* moturus validas vicina ad bella -es. 327. iud. 52 Iosepa -s cum vindice Iuda Bethelam properant pugnaci excidere ferro. 219 delectasque movet *Debbora* per barbara culta -es. DRAC. laud. dei 3, 281 fuit una -s *Leonidae* tantum munita tenebris. *corporis custodiae addita* (*cf.* CVRT. 8, 6, 1 *sqq.*): LIV. 28, 5, 15 *Philippus* cum -e regia Demetriadem sese recipit. 37, 40, 7. 40, 6, 3 deinde rex *Perseus* ipse cum liberis sequitur, proxima est regia -s custodesque corporis. 43, 19, 11 -s regia, quos nicatoras appellant, transcendit *murum*. 45, 6, 7. CVRT. 3, 12, 3 -s . . ., quae excubabat ad tabernaculum regis (8, 13, 20) . . . armare se coeperat. 8, 6, 6 -s *regia* velut seminarium ducum praefectorumque apud Macedonas fuit. 8, 6, 7 Hermolaus, puer nobilis ex regia -e. *ibid.* ex eadem -e erat Sostratus. 8, 11, 9 iuvenesque promptissimos ex sua -e XXX delegit *Alexander*. 9, 10, 26 primi ibant amici et -s regia. 10, 7, 16 puerorumque regia -s *se adiunxerat Perdiccae*. 10, 8, 3 Perdiccas . . . sedecim . . . pueris regiae -is comitatus. IVST. 5, 11, 9 Cyrus a -e regia *Artaxerxis* . . . interficitur. 17, 2, 2 *Seleucum* solum . . . de -e Alexandri remansisse. AMM. 19, 1, 5 portis obequitabat *Sapor Parthorum rex* comitante -e regali. *-s amicorum*: CVRT. 6, 2, 11 fratremque Darei recepit *Alexander* in -em amicorum. 6, 7, 17 opperiens *Cebalinus* aliquem ex prima -e amicorum, ⟨a⟩ quo introduceretur ad regem.

b *aetatis heroicae vel mythicae*: VERG. Aen. 3, 563 laevam cuncta -s *Aeneae* remis ventisque petivit. 7, 710 una *cum Clausi agmine* ingens Amiterna -s. 11, 500 *Camillam* tota -s imitata relictis ad terram defluxit equis. HOR. carm. 2, 19, 22 Gigantum (*cf.* SIL. 1, 435 Titanum. CLAVD. carm. min. 53, 53. SIDON. carm. 9, 76 terrigenam . . . -em admixto mage vividam veneno, cui . . . angues . . . in vestigia . . . desinebant). HOR. epod. 16, 60 laboriosa . . . -s Vlixei. SEN. Med. 214 armata peltis . . . -s inclusa ripis vidua Thermodontiis (STAT. Theb. 12, 182 alumna nivosi Phasidis innuptis vallata -bus. CLAVD. 11, 34). LVCAN. 4, 550 semine Cadmi emicuit Dircaea -s ceciditque suorum volneribus. VAL. FL. 1, 703 fremit obice ponti clausa -s *Peliae*. 7, 637 accensas subito Medea -es implicat. STAT. Theb. 2, 524 tacitis huc gressibus acti deveniunt, peritura -s (2, 539). 4, 76 *Polynici* commodat iras cuncta -s. 5, 21 cui (*Hypsipylae*) . . . venimus innumerae fatum debere -es (5, 672 servatricemque *Hypsipylen* -is Inachiae). 6, 262. 7, 100. 145. 389. 501. 527. 8, 260. 364 Eleae Lacedaemoniaeque -es. 9, 527 Phoenissa -s. 9, 650 Labdacias . . . -es. 9, 674 Hippomedontis adempti orba -s. 10, 8 inhonora -s laceris insignibus aegras secernunt acies. 10, 269 expositas turpi marcore -es. 10, 475 Argiva -s. 11, 136 Argolicas. 11, 331. 498. 12, 643. 685. 807 Ach. 1, 482. IVV. 13, 173 tota -s *Pygmaeorum* (RVT. NAM. 1, 291) pede non est altior uno. SIDON. carm. 22, 52 succedit captiva -s *Indorum Bacchum*, quae fercula gazis fert onerata suis. DRAC. Orest. 813 *Orestes loquitur*: ibo ego per gladios flammas et mille -es. *de satellitibus, ut videtur*: SEN. Med. 980 huc huc fortis, armiferi, -s conferte tela.

derivata: cohorticula, cohortalis (cohortilianus?). *nom. propr.* Cohorta. *cf. graec.* κοορτάλιος *p. 1560, 27.*

cohortālinus, -a, -um *a* cohortalis. *fere i. q. cohortalis sub 3: de forma* cort- *et de graeca v. p. 1560, 2 et 11.* 1 *adiect.*: COD. Theod. 1, 10, 5 (*a. 400*) qui . . . -a officia deseruerunt (8, 5, 66, 1 *a. 407* = COD. Iust. 12, 50 [51], 20, 1). 16, 5, 48 (*a. 410*) si quos . . . ex his (*Montanistis et Priscillianistis*) . . . origo . . . . -ae militiae illigat obsequiis et functionibus (16, 5, 65, 3 *a. 428* nulla his [*haereticis quibusdam*] . . . praeter -am in provinciis et castrensem indulgenda militia). *cf.* cohortilianus. *fort. addendum* curtalinus, *v. vol. IV p. 1539, 55.* 2 *subst.*: NOT. dign. or. 43, 13 (*cf.* 44, 14 occ. 43, 13. 44, 14. 45, 14) consularis Palaestinae (praeses Thebaidos, consularis Campaniae *al.*) officium . . . habet ita (hoc modo) . . . exceptores et reliquos -os, quibus non licet ad aliam transire militiam sine annotatione clementiae principalis (*traditur* cortinalios, cortalinos, cohortallinos). COD. Theod. 8, 4, 26 (*a. 415?* = COD. Iust. 12, 57 [58], 11) si quis e grege -orum . . . stipendiis fuerit exemptus *eqs.* 6, 35, 14 (*a. 423*). 8, 4, 28 (*a. 423* = COD. Iust. 12, 57 [58], 12, 2) ut neque curialis neque -us neque curialis aut -i filius . . . ad aliam audeat aspirare fortunam. 12, 1, 184 (*a. 423*) liberos curialium vel -orum . . . originalem sequi condicionem oportet. 16, 5, 61 (*a. 423*) *lex* super Eunomianis . . . promulgata . . . nihil ad eos, qui -i sunt, pertinet. COD. Iust. 1, 5, 12, 6 οὐδένα τῶν αἱρετικῶν . . . εἰς τάξιν τελεῖν οὐδεμίαν πλὴν τῆς τῶν καλουμένων κοορταλίνων.

cohortālis, -e *a* cohors (*cf.* NOT. Tir. 46, 10. 11). chort-: COLVM. 8, 2, 1. 2. 3. 6. 8, 4, 4 *S.* CORP. III 1782. 8299. 13848. cort-: CORP. VI 33025. III 13856. *traditur abl.* -e: CORP. VI 33025; -i: COD. Theod. 8, 4, 1 *bis.* 1 *ad cohortem* 'saeptum' (*cf.* cohors *I*) *pertinens, in cohorte nutritus*: a *de animalibus*: CELS. 2, 18 p. 65 pullus. COLVM. 1 praef. 27 in *pecorum* parte avium -ium . . . cura posita est (6, 27, 4. 8, 1, 3. 8, 2, 2. 8, 4, 4 VEG. mulom. 4 praef. 4 mil. 4, 7). 8, 2, 1 *gallinarum* genera sunt vel -ium vel rusticarum vel Africanarum (8, 2, 3. 8, 11, 13. 8, 15, 7). 9, 1, 5 subus. b *de rebus incorporeis*: COLVM. 8, 2, 6 his . . . curis et ministeriis exercetur ratio -is, quam Graeci vocant ὀρνιθοτροφίαν. 8, 3, 8 -is officinae dispositio.

2 *ad cohortem militarem pertinens* (*cf.* cohors *II B*): a *adiect.*: ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 2532) A a 5 difficile est -es equites . . . per se placere. CORP. VI 33025 Sabino . . . ex optione -e. *cf.* LYD. mag. 3, 3 δέκα . . . λεγιώνων . . . ἔξωθεν ἱππικῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ αὐξιλιαρίας καὶ κοορταλίας καὶ τουρμαλίας καὶ τῶν λοιπῶν δυνάμεων. b *subst.*: COD. Theod. 7, 20, 4, 3 (*a. 325*) alares . . . et -es dum militant, propria capita excusent. 3 *ad cohortem civilem, officium magistratus apud imperatorem inferioris gradus temporibus Diocletianum secutis, pertinens*: a *adiect.*: COD. Theod. 8, 4, 1 (*a. 315*) quoniam iniquissime tyrannus constituit, ut qui ex -i militia honestam missionem . . . meruerint, civilibus officiis et curiae necessitatibus inserviant, placet hac lege cessante eos, qui -i militia . . . discesserint ad nulla deinceps civilia munia vel curiae devocari (16, 5, 48 COD. Iust. 12, 59 [60], 5). COD. Iust. 6, 62, 3 (*a. 349*) condicioni (12, 21 [22], 7 pr.). COD. Theod. 8, 4, 30 (*a. 436* = COD. Iust. 12, 57 [58], 12 pr.) si -is apparitor . . . ad ullam posthac aspiraverit dignitatem. COD. Iust. 2, 7, 11, 1 (*a. 460*) statui ac fortunae. 10, 23, 3 pr. (*a. 468*) officiis uniuscuiusque provinciae (12, 57 [58], 13 pr.). 1, 40, 14 (13) = 12, 57 (58), 14 pr. (*a. 471*) obsequiis. b *subst.*: COD. Theod. 8, 4 tit. (= COD. Iust. 12, 57 [58] tit. *a. 315*) de -bus principibus cornicularriis et primipilaribus 8, 7, 4 (*a. 354*) -bus atque magistrorum equitum et peditum officialibus. 8, 4, 11 (= COD. Iust. 12, 57 [58], 3 *a. 365?*) solita -bus Syriae privilegia, quae a divo Diocletiano porrecta sunt . . . nos quoque porreximus ac iubemus eos . . . non invitos curialibus coetibus ascribendos verum . . . pastus primipili . . . functione transacta praerogativam his recusationis offerimus. COD. Iust. 1, 55, 2 (*a. 368—373*) defensores civitatum non ex decurionum seu -ium corpore . . . huic officio deputentur. 10, 20, 1 pr. (*a. 400*) quidquid ultra debitum elicitum fuerit a curialibus vel -bus vel aliis exactoribus. COD. Theod. 8, 4, 20 (*a. 407*) quicumque ad chartas vel tabulas vel quodcumque aliud ministerium -is optaverit. 8, 5, 66, 2 (*a. 407*). 8, 4, 30, 1 (*a. 436*) si qui . . . -is . . . ullam ante hanc legem gessit militiam. 11, 5, 3 (*a. 436*). COD. Iust. 2, 7, 11, 1 (*a. 460*). COD. Theod. 8, 5, 66 (*a. 477*). COD. Iust. 1, 27, 1, 43 (*a. 534*) civilibus iudicibus Africae eorumque officiis, id est tam scriniariis amplissimae eius praefecturae quam -bus. *dubium utrum huc an ad 2 trahendum*: I(ovi) o(ptimo) m(aximo) -i: CORP. III 1782. 8299. 13848. 13856. *cf.* 14608/9 Io(vi) c(ohortali). *deriv.*: cohortalinus. *Bannier.*

cohortātio, -ōnis *f. a* cohortari. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC. (*26ies*) *praeter historicos perraro; plural. inde a* CIC.; *exemplis ap. Neue-Wagener IV³ p. 73 adde*: CIC. Phil. 14, 20 epist. 16, 12, 5 ad Brut. 1, 10, 1 fin. 4, 6 de orat. 3, 118 part. 56. 58 top. 86 TAC. ann. 14, 30 RVFIN. hist. 3, 36, 4. *actio cohortandi*: 1 *absolute*: CIC. Phil. 2, 90 tua (*Antoni*) illa pulchra laudatio, tua miseratio, tua -o (*cf. l. 73*). 12, 15 ubi sunt, C. Pansa, illae -es pulcherrimae tuae, quibus a te excitatus senatus *eqs.* (14, 20. de orat. 1, 204 concitatus. 1, 262 incitandos. ad Brut. 1, 10, 1 non sententiis solum nostris, sed etiam -bus excitatus *senatus*. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2. *cf. p. 1561, 10*). de orat. 2, 50 quae in lite dicuntur, obiurgatio, -o, consolatio (2, 64 -es, praecepta, consolationes, admonita. 3, 118 -es, obiurgationes, consolationes, miserationes. fin. 4, 6 off. 1, 58). de orat. 2, 86. 89 ab hoc sermone -is meae. 2, 337 animorum motus . . . aut -e aut commemoratione aliqua . . . concitandos (*cf. p. 1561, 16*). Att. 2, 22, 5 precibus nostris et -e non indiges (CAES. civ. 2, 42, 1). 5, 21, 8 nulla vi . . ., auctoritate et -e perfeci, ut. 16, 11, 6 mirifica ἀπάντησις et -o *Octaviani*. 16, 13ᶜ, 2. epist. 1, 7, 9 quae . . . mea -o ne . . . sine causa suscepta videatur, illa me ratio movit, ut te . . . admonendum putarem (*cf.* VAL. MAX. 2, 6, 2 quam *Lacedaemonii* tibiae concentu et anapaesti pedis modulo -is calorem animo traxissent, vegeto . . . ictus sono strenue hostem invadere admoniti). AVR. Fronto p. 230, 20 N. multum . . . -e mea *profeci*. COD. Theod. 11, 15, 2 (*a. 384*) quibus . . . -o imponitur, non necessitas imperatur, ut. RVFIN. hist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 36, 4 populos euangelicis -bus edocebat (ταῖς διὰ λόγων ὁμιλίαις τε καὶ προτροπαῖς). *t. t. rhetorices i. q. genus amplificandi* (*i. indignatio* Cic. inv. 1, 100): Rhet. Her. 3, 13, 24 amplificatio dividitur in -em et conquestionem. *ibid. iterum.* 3, 14, 25 in amplificationibus cum -e. 3, 15, 27 amplificatione per -em. *cf.* Cic. part. 58. 2 *seq. genet.:* *subi.:* Cic. Balb. 51 Hannibalis . . . magis -em quam communem imperatoriam. Phil. 9, 9 Pansae consulis. Liv. 28, 19, 9 ducis (Tac. ann. 14, 30). Val. Max. 3, 3 ext. 2 senis. Tac. hist. 2, 9 *Asprenatis.* Epit. Alex. 11 remigum. Hil. op. hist. frg. 2, 1 episcopi -e excitati ... imperatorum. *obi.:* Cic. Cluent. 138 *l. 15.* Nep. Hann. 11, 1 tali -e militum facta. *rei:* Schol. Cic. Bob. p. 92, 19 Hild. excedit in -em virtutis. 3 *seq. praepos., enunt.:* ad: Cic. epist. 16, 12, 5 meae litterae -esque ad pacem. Avg. civ. 2, 29 tit. de abiciendo cultu deorum -o ad Romanos. ad *c. ger.:* Cic. Cluent. 138 -em quandam iudicum ad honeste iudicandum et commemorationem. part. 56 ex iis (*usu magnis*) -es sumuntur ad ea retinenda. top. 86 -es ad defendendam rem publicam. circum: Diom. gramm. I 374, 20 Gracchus ... -e circum conciliabula. ut: Cass. Cic. epist. 12, 11, 1 te -e non puto indigere, ut nos ... defendas. *cf. p. 1560, 84.* *opp.:* necessitas.

deriv.: cohortatiuncula.

cohortātiuncula, -ae *f. a* cohortatio *deminutive.* Ps. Leo M. humil. 1 tam matura et erudito animo -as meas adhibere praesumerem.

cohortātor, -ōris *m. a* cohortari. Leo M. serm. 38, 3 (= Ps. Avg. serm. 133, 3) apostolus copiosissimus fidelium -r.

cohortātōrius, -a, -um *a* cohortari, cohortator. Leo M. epist. 59, 1 -a ad dilectionem vestram scripta direximus.

cohortātus, -ūs *m. a* cohortari. Pass. Montan. 13 -bus suis ... plebem corroboraverunt. *Hofmann.*

cohorticula, -ae *f. a* cohors *deminutive.* *cohors militaris parva:* Cael. Cic. epist. 8, 6, 4 Bibulus in Amano nescio quid -arum amisit. *area parva:* Papyr. Marini 94, 5 (*a. 625*) duo hospitia intra se cum curticla (*cf. form.* curt- *sub* cohors *I*).

?**cohortiliānus,** -a, -um *a* cohors. Canon. Migne 56, 553 nullum . . . Apollinaristam vel Eutychianistam ad aliquam iubemus aspirare militiam, nisi -am vel limitaneam (*sed fort.* cohortalinam *scr., cf. p. 1559, 78*). *Bannier.*

※**cohortor,** -ātus sum, -ārī (cohorto, -āre) *a* co- *et* hortari. *part.* cohortatus *passive:* Cato orig. 101 Rvfin. hist. 7, 9, 5 Apring. in apoc. 2, 7 Greg. Tvr. Franc. 2, 30. cohortatus sum *passive:* Mirac. Steph. 1, 5 Avell. p. 373, 7. *cf.* Gloss. V 278, 21 cohibetur: -atur (coartatur *coni. Hildebrand*). cohorto, -are: Qvadrig. hist. 54. Schol. Cic. Bob. p. 165, 5 Hild. hoc verbum 'adoravi' significat -atus sum; adorare autem orare et petere significat. Gloss. *v. l. 42.* Not. Tir. 53, 53 -atur. *legitur inde a* Catone, *depon. inde a* Rhet. Her., *frequentant* Cic. (*47ies*; hortari *159ies*, adhortari *14ies*) *et* Caes. (*36ies*, hortari *41ies*, adhortari *7ies*); *deest in versibus et ex. gr. apud* Nep. (hortari *9ies*) Sen. rhet. (adhortari *bis*, hortari *5ies*) Vell. (adhortari *semel*, hortari *quater*) Cvrt. (adhortari *quater*, hortari *16ies*) Plin. nat. (hortari *bis*). [*locus dubius:* Gallican. Avid. 10, 1 sic hortata est *codd.*, cohortata est *Peter.*]

idem fere q. hortari, *i. acriter incitare, compellere (ad aliquid; de bestiis p. 1562, 35. 52), animum addere, alacrem reddere:* I *de hominibus:* A *absolute:* Cic. nat. deor. 2, 148 hac (*eloquendi vi*) -amur, hac persuademus. off. 3, 6 multa ... ad te -andi gratia scripsimus (Caes. Gall. 2, 21, 4 causa). Att. 12, 21, 1 quod patefecerim, -atus sim. orat. 144 monendo . . . -ando. part. 91 in -ando atque suadendo. Caes. Gall. 5, 54, 1 alias territando ... alias -ando. Bell. Afr. 36, 3 -atus ... iubet proficisci. Liv. 9, 41, 16 -atus praedicatione vera. 26, 43, 2. Qvint. inst. 11, 3, 124 -antes, obiurgantes, miserantes. Paneg. 4, 15 imperandi potestatem -andi humanitate conciliant *imperatores.* B *aliquem:* Cato orig. 101 exercitum suum pransum, paratum, -atum eduxit foras atque instruxit. Cic. p. red. ad Quir. 16 ad -andos vos et ad rogandos (*cf. p. 1562, 56*). Sest. 12 adiutor ... ad excitandum Antonium, -andum, accusandum, impellendum. Mil. 39 qui populum Romanum est -atus. Phil. 14, 5 nobis -andis. Att. 12, 36, 2 velim -ere et exacuas Cluatium. epist. 7, 32, 3 praeterea Dolabellam . . . -are et confirma et redde plane meum. 14, 2, 2 *Pisonem* per litteras -atus sum gratiasque egi. 15, 21, 4 in excitando ... et in acuendo plurimum valet, si laudes eum, quem -ere (cohortera *M*, -tare *FH*, -taro *D*). ad Q. fr. 2, 5, 3. de orat. 1, 30 non sibi -andum Sulpicium et Cottam, sed magis utrumque collaudandum videri. 1, 258 *illud* maiorem vim ad deterrendum habuerit quam ad -andum. 2, 87 talis *studiosus dicendi*, ut -andus adiuvandusque sit. Caes. Gall. 1, 25, 1 -atus suos proelium commisit (3, 24, 5. civ. 3, 46, 4 per Antonium. *al.* Bell. Afr. 16, 1. 32, 1 Alex. 21, 1 Liv. 22, 15, 9 Sall. Iug. 101, 4). Gall. 2, 5, 1 Remos -atus liberaliterque oratione prosecutus. 2, 5, 2 Divitiacum -us docet. 2, 20, 1 *Caesari erant* milites -andi (2, 21, 1 *al.* Sall. Iug. 94, 3 Liv. 21, 45, 4 Capitol. Gord. 14, 1. *cf.* Caes. Gall. 5, 33, 2 appellandis -andisque [Sall. Catil. 20, 1]. Spart. Carac. 5, 4 et -atus est et donavit. *cf. p. 1562, 57*). Bell. Afr. 58, 3 legiones. 90, 1 incolas. Sall. Catil. 45, 4 ceteros. Sen. epist. 77, 6 optimo illum. Tac. hist. 1, 56 non compescere ruentes, non retinere dubios, non -ari bonos *milites* ausus. Vvlg. Ios. 8, 16 se mutuo -antes (*cf. infra l. 63.* Bened. reg. 22 invicem se. *cf. l. 43. 65*). Rvfin. hist. 7, 9, 5 a nobis -atus et compulsus (παρακαλούμενος). Greg. Tvr. Franc. 2, 30 -ato populo. *nota:* Sen. epist. 13, 15 nimium diu te -or, cum tibi admonitione magis quam exhortatione opus sit. *de docendo:* Iren. 3, 12, 2 ex prophetis -bantur eos *apostoli* (συνεβίβαζον). C *aliquid* (*cf.* Tac. *infra l. 18* Fronto *l. 75* Bened. reg. *l. 77*): Rhet. Her. 3, 3, 4 si qua in re -bimur aliquid. Edict. imp. Diocl. 2, 23 -amur . . . omnium devotionem, ut. D *adduntur structurae:* 1 *seq. praepos.:* ad (*cf. infra l. 75*): Cic. Rab. perd. 35 ad suffragia. Sest. 136 vos ... ad eam rationem ... -bor. Phil. 5, 46 ad libertatem. 13, 31 servitutem. Att. 13, 28, 2 decus. 15, 1a, 3 pacem. ad Q. fr. 3, 1, 12 ambitionem. ac. 1, 16 hominibus ad virtutis studium -andis (div. 2, 1 philosophiae. epist. 2, 4, 2 laudis. de orat. 1, 134 *eloquentiae.* Hier. epist. 22, 35, 5). off. 2, 6 ad philosophiam. de orat. 2, 35 quis *oratore* -ari ad virtutem ardentius . . . potest (*opp.* revocare. Tac. hist. 1, 83 animum). 3, 121 hanc ad consuetudinem exercitationis. Caes. civ. 3, 90, 1 exercitum cum militari more ad pugnam -retur (Liv. 42, 52, 6 bellum. Val. Max. 3, 2 ext. 3 proelium. Qvint. inst. 12, 1, 28 Hier. epist. 65, 11, 2. *cf. l. 42*). Val. Max. 2, 6, 8 ad concordiam (Svet. Claud. 46). Sen. benef. 3, 36, 3 ad similia. Plin. epist. 8, 1 ad munificentiam. Tert. idol. 8 ad haec artificiorum genera. 13 ad unanimitatem. Porph. Hor. carm. 1, 4 -atur ad laetiorem ... vitam admonens mortem ... omnibus imminere. Veg. mil. 2, 12 ad imitationem. Hier. epist. 40, 1, 3 ad paenitentiam (97, 3 Apring. in apoc. 2, 7). *al.* Pavla et Evstoch. Hier. epist. 46, 2, 1 ad ea te provocantes, ad quae tu nos saepissime -ata es. Rvfin. hist. 5, 20, 8 commonens et confirmans eos et -ans ad fidem (προτρεπόμενος). Svlp. Sev. chron. 1, 50, 1 ad dei cultum. ad *c. gerund.:* Cic. Rab. perd. 35 ad rem publicam ⟨defe⟩ndendam. p. red. ad Quir. 16 ad me conservandum. Planc. 52 ad istum cursum tenendum. Phil. 4, 11 ad libertatem recuperandam. 9, 3 ad honorandum Ser. Sulpicium. Att. 1, 14, 5 ad rogationem accipiendam. Svet. Nero 19 ad incohandum opus. Apvl. met. 4, 19 canes . . . ad comprimendam bestiam. Capitol. Maximin. 17, 7 ad communes iniurias vindicandas. Lampr. Alex. 61, 5 ad principem interimendum. contra: Sen. nat. 6, 32, 9 quantum potes ... ipse te -are, Lucili, contra metum mortis. de: Cic. p. red. ad Quir. 11 numquam de Q. Metello ... M. Antonius ... populum est -atus. Caes. Gall. 7, 10, 3 -atus Haeduos de supportando commeatu. in: Sen. benef. 4, 17, 2 nemo in amorem sui -andus est. Avson. 433, 2 in proelium. inter se (*cf. infra l. 65*): Caes. Gall. 6, 40, 4 inter se -ati . . . per medios hostes perrumpunt. 2 *seq. enuntiatum:* a *infin.:* Rhet. Her. 3, 3, 4 cum alterum sequi, vitare alterum -emur. Tac. ann. 12, 49 *Paelignus* regium insigne sumere *Radamistum* -atur. Cod. Greg. *infra l. 76* Hil. op. hist. frg. 2, 2 Mirac. Steph. 1, 5 Cassian. conl. 5, 11, 8. 17, 20, 1 Avell. p. 373, 7 Hist. Apoll. rec. A 2. *acc. c. inf.:* Cod. Theod. 15, 7, 3 (*a. 376*) non invidemus, sed potius -amur amplectenda felicis populi studia *spectaculorum.* b *coniunct. solus:* Caes. civ. 2, 32, 2 discedentem . . . -antur, magno sit animo. Apvl. met. 4, 3 conclamant canes atque ad me laniandum . . . ferrent impetum passim -antur. c ut (*cf. infra l. 74*) *sim.:* Qvadrig. hist. 54 dicerent castra facta esse atque eos -rent, uti maturarent. Cic. Sest. 135 Phil. 7, 24. Att. 7, 14, 3 velim ... *mulieres* -ere, ut exeant. 16, 11, 4 quem velim -ere et roges, ut quam primum. epist. 15, 2, 5 *al.* Caes. Gall. 2, 21, 2 milites non longiore oratione -atus, quam uti ... virtutis memoriam retinerent (7, 62, 2 *al.* Varro rust. 2, 4, 2 Liv. 23, 27, 3 *al.* Tac. ann. 3, 20. Agr. 36 cohortes). Gall. 3, 26, 1 praefectos -atus, ut . . . suos excitarent. *al.* Bell. Afr. 88, 6 -atur omnes, ut portae aperirentur. *al.* Sall. Catil. 21, 5 Liv. 23, 48, 10. 23, 49, 7 Ascon. Mil. p. 52 Scaur. p. 21 Cl. Svet. Otho 10. Apvl. met. 9, 2 mutuo ut exitium commune protelarent -ati. Spart. Did. 2, 4 Edict. imp. Diocl. 2, 23 Avson. 419, 62 *al.* ne: Caes. Gall. 4, 25, 5 nostri -ati inter se, ne tantum dedecus admitteretur (6, 8, 1). 7, 29, 1 consolatus -atusque est, ne se admodum animo demitterent (civ. 2, 43, 1 deficiant). 7, 86, 3 Liv. 6, 8, 10. Svet. Galba 10 -antibus invicem *servis*, ne occasionem omitterent. quo: Trebon. Cic. epist. 12, 16, 2 *filium* paratum . . . et ingressum pleno gradu -ari non intermittemus, quo in dies longius discendo . . . procedat. 14, 7, 2 quo animo fortiores essetis. 3 *dativ. fin.:* Tert. scorp. 11 praesides cum -antur *christianos* negationi.

II *de rebus personatis:* Cic. nat. deor. 3, 5 quae *oratio* me in perorando -batur, ut meminissem. Colvm. 3, 3, 15 spes vindemiarum . . . ad positionem vinearum. Fronto p. 123, 1 N. *eloquentia* virtutem -atur. Cod. Greg. 5, 1, 2, 1 (*a. 295*) insurgere nos disciplina ... -atur. Bened. reg. 7 quod ... maiorum -antur exempla.

synon. et coni.: adiuvare, gratias agere, appellare, commonere, compellere, confirmare, consolari, exacuere, excitare, impellere, instigare (Mirac. Steph. 1, 5), miserari, monere, persuadere, provocare, rogare, suadere. *opp.:* deterrere, territare, revocare. collaudare. imperare.

deriv.: cohortatio, cohortator, cohortatorius, cohortatus. *Hofmann.*

cohospes, -itis *m. a* co- *et* hospes. *is qui cum altero hospitio*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coniunctus est, hospes: PAVL. NOL. carm. 24, 385 huius -s . . . Paulinus. 27, 438 culmina *ecclesiae* Felicis dignatur et ipse -s.

cohospito, -āre *a* co- *et* hospitare, *cf.* cohospes. *i. q. una hospitem esse*: PAVL. NOL. epist. 32, 6 sanctae et -anti tecum semper in domino animae.

1. cohum, -ī *n.* (cohus, -ī *m.*) [*incertae ut significationis ita originis; fortasse cum Varrone ab adiectivo* cavus *ducendum, quod olim* *covos *fuisse videtur, aut si verius descripsit Paulus, cf. c. osc.* kahad *'capiat' et c.* inchoare. *Th.*]. VARRO ling. 5, 135 sub iugo medio cavum, quod bura extrema addita oppilatur, vocatur co⟨h⟩us (*F*, coum *AP*) a covo (*sc. cavo*). PAVL. FEST. p. 39 -um lorum, quo temo buris cum iugo colligatur, a cohibendo dictum.

2. cohum, -ī *n.* (-us *m. infra l. 20*) [*diversumne sit ab* 1. cohum, *non liquet. Th.*]. DIOM. gramm. I 365, 18 (*ex Suetonio? cf. frg. p. 354, 2 Reiff.*) inchoo . . . compositum a chao initio rerum. sed Verrius [et] Flaccus in postrema syllaba aspirandum probaverunt (*sic*); -um (choum *codd.*) enim apud veteres mundum significat. PAVL. FEST. p. 39 -um poetae caelum dixerunt a chao, ex quo putabant caelum esse formatum. ISID. nat. 12, 3 partes *caeli* . . . hae sunt: cohus (chous, cous *var. lect.*) . . . . cohus est, quo caelum continetur, unde Ennius (*v. l. 23*). GLOSS. Plac. V 14, 38 (59, 15) -um (choum *vel* coum *codd.*) naturam universam ⟨a⟩ chao (cavo *G*), id est inani vel vacuo (chao *R*). ENN. ann. 545 vix solum (solidum *Vahlen antea*) complere -um terroribus caeli. [*e coniectura*: APVL. Socr. 2 p. 121 quibus *deis* caeli -um (*Müller*, chorum *codd.*) comptum et coronatum . . . visimus].

co(h)ūmido, -are *a* co- *et* (h)umidare. *idem q. umidare*: APVL. met. 8, 9 *puella* toro faciem impressa etiamnunc dormiens lacrimis emanantibus genas -at.

1. 2. cohus *v.* 1. 2. cohum *supra l. 10 et 20.*

coibeo *v.* cohibeo.

cōicio *v.* conicio.

coīdōlolātrēs, -is *m. a* co- *et* idololatra (*vel* -es). *socius in venerandis idolis, fere q. paganus*: LVCIF. reg. apost. 7 p. 53, 23 tamquam idcirco et circa Achab ac ceteros -es (*cod.*, -as *vulgo*) tuos fuerit deus patiens.

cōiero *v.* coniuro *vol. IV p. 339, 68.*

coillūcēsco, -ere *a* co- *et* illucescere. CORP. XII 1045 (*a. 587*) obiit . . . medium noct(is) d(ie) d(omi)ni coinluciscente VI id(us) Decemb(res).

coimāgino, -ātum, -āre *a* co- *et* imaginare. *ad similitudinem alicuius imaginare, plane simillimam imaginem facere.* *alicui (rei)*: ITALA Rom. 8, 29 (Ps. Aug. quaest. test. I 106, 19 p. 245 S.) -ati filio dei (συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, VVLG. conformes . . . imaginis filii sui). HIL. syn. 15 cum patri filius et -atus ad speciem sit nec sit dissimilis in genere. AMBROSIAST. in Rom. 6, 8 aeternae . . . vitae ac salutari -ari. PS. AVG. quaest. test. I 106, 19 p. 245 S. quia dono dei -ari habet *homo* filio dei. *ad rem*: HIL. trin. 8, 48 utrum infinitus deus per formae circumscriptae imaginem -ari possit ad speciem? syn. 13 cum quando imago omnis eius, ad quem -etur, species indifferens sit. *absolute*: HIL. trin. 8, 45 id quod signatum in dei forma est, hoc necesse est totum in se -atum habere, quod dei est.

co⟨i⟩mbibo (ARNOB. nat. 5, 10) *v. s.* combibo.

coimitātor, -ōris *m. a* co- *et* imitator, imitari. *idem q. imitator*: ITALA Phil. 3, 17 (Lucif. Athan. 2, 28 p. 199, 17) -es mei estote, fratres (συμμιμηταί, VVLG. imitatores). *cf.* LVCIF. Athan. 2, 29 p. 199, 24 dicas cupio . . . in quibus debemus effici -es apostoli.

coimmundus, -a, -um *a* co- *et* immundus. *qui una (cum altero) immundus est*: LVCIF. non parc. 7 p. 221, 31 illa quae circa -os tuos gesserit Iosias servus domini, rex Iudaeae.

coimo *v.* coemo *p. 1411, 67.*

coimplicitus, -a, -um *a* co- *et* implicitus, implicare. *i. q. una implicitus*: TERT. anim. 17 certe Plato in Timaeo *damnat fidem sensuum* irrationalem pronuntians sensualitatem et opinioni -am.

coinchoat NOT. Tir. 75, 43ᵃ. *a* co- *et* incohare. *fort. ad hoc v. (vel ad* coincipere *vel* coinchuere*?) pertinet* CORP. IV 1673 (*in columna*) coinc⟨. . .⟩.

coinchuo *i. q.* coinquo, *v. p. 1565, 79.*

coincipio, -cēpī, -ere *a* co- *et* incipere. *i. q. una incipere*: IREN. 1, 30, 13 descendente . . . Christo in Iesum, tunc -isse (coepisse *var. lect.*) virtutes perficere. *cf. l. 67.*

coīnfantior, -ātus sum, -ārī; *cf. c.* co- *et* infans. *una (cum altero) infantem fieri*: IREN. 4, 38, 2 propter hoc -atum est (συνενηπίαζεν) homini verbum dei.

coīnfero, -erre *a* co- *et* inferre. BOETH. top. Arist. 6, 3 p. 977ᶜ (*in disputatione de generis ac speciei notione*) si . . . non accidet et speciem eandem in duobus generibus esse non continentibus se invicem — infert enim unaquaeque differentiarum proprium genus — ut 'gressibile' et 'bipes' 'animal' -unt.

coingenitus, -a, -um *a* co- *et* ingenitus, ingignere. *i. q. simul genitus*: CASSIOD. hist. 1, 15 p. 914ᶜ alii quidem dicunt filium (*Iesum*) eructuationem, alii vero propositionem, alii -um.

coinhabito, -āre *a* co- *et* inhabitare. *i. q. una inhabitare*: SERM. Arrian. frg. VIII Migne 13, 634ᴰ hominem contradicentem et non concordantem -anti peccato.

coinlūcisco *v. p. 1563, 39.*

coinnāscibilis, -e *a* co- *et* innascibilis. *qui una (cum altero) non nasci potest*: HIL. trin. 9, 57 tametsi non consecuta sit *nativitas e deo*, ut -is effecta sit, accepit tamen ex innascibili deo esse, quod deus est.

coīnquilīnus NOT. Tir. 13, 55ᵃ. *a* co- *et* inquilinus. *Mbr.*

coīnquinābilis, -e *a* coinquinare. *is qui inquinari potest vel debet*: AVG. c. Fort. 1 cogimini eum *deum* corruptibilem, penetrabilem et -em confiteri. c. Fel. 1, 17 terra erat invisibilis et -is et incomposita. c. Iul. op. imperf. 5, 25 ne inter multa absurda atque vesana etiam dei naturam -em corruptibilemque dicamus. c. Faust. 20, 9 PS. AVG. comm. 2.
compos.: incoinquinabilis (AVG. c. Fort. 1).

co(i)nquināmentum, -ī *n. a* coinquinare. GLOSS. V 447, 57 contagium: morbus qui contingit, coinquinamentum. ACT. Petr. 2 abstinueritis vos ab omni dolo et iracundia et saevitia et moechia et conquinamento (*Lipsius*, -a *trad.*).

coīnquinātio, -ōnis *f. a* coinquinare. GLOSS. contagium. *scribitur* quoinquinatio: GLOSS. IV 384, 19. ITALA deut. 7, 26 (Aug. epist. 47, 3) -e (βδέλυγμα, VVLG. inquinamentum) inquinaberis abominatione illa, quia anathema est. 24, 4 (Lugd.) post -em eius (μιανθῆναι, VVLG. polluta). lev. 7, 18 (Rufin. Orig. in lev. 5, 9) si . . . manducaverit ex carnibus die tertia, non erit acceptum ei, qui offert illud, non reputabitur ei, -o est (μίασμα, VVLG. quaecumque . . . se . . . contaminaverit). 19, 31 (Wirc.) incantatoribus non adhaerebitis ad -em ipsorum (ἐκμιανθῆναι, VVLG. ut polluamini). Ier. 23, 15 (Wirc.) quia a prophetis Hierusalem exiit -o (μολυσμός, VVLG. pollutio) omni terrae. PS. IGNAT. epist. ad Philadelph. 6 corruptionem vero et -em vocat legitimam mixtionem et filiorum procreationem. LVCIF. non conv. 13 p. 27, 10. CHIRON 168 -o morbi (313). 187 propter capitis -em. 191 ex catastamate aeris et -e pestifera. 192 maiorem aeris -em facit et pascuae et aquae fontium. VVLG. I Esdr. 6, 21 qui se separaverant a -e gentium terrae. 9, 11 qui repleverunt eam *terram* ab ore usque ad os in -e sua. Iudith 9, 2 qui violatores extiterunt in -e sua. II Macc. 5, 27 (τοῦ μολυσμοῦ). II Petr. 2, 13 -es et maculae deliciis affluentes (σπίλοι καὶ μῶμοι). 2, 20 (μιάσματα). III Esdr. 8, 84 terra polluta est -bus (μολυσμῷ) alienigenarum terrae. AVG. epist. 236, 2 non possit . . . a tanta -e et immunditia et miseria vel in fine saeculi purgari. c. Fel. 2, 16 quia pars, quae se non mundavit ab -e gentis tenebrarum. fid. et op. 25, 46 ut ab huius mundi -bus recedentes casta conversatione vivamus. serm. 45, 8 mundas te a -e carnis; a mala voluntate abstine te et mundas te a -e spiritus. SVLP. SEV. epist. app. 2, 9 non erit sancta corpore . . . quae vel unius *membri* fuerit -e polluta. AVELL. p. 536, 4 -bus rursus, quas quis fugerit, implicari. OP. imperf. in Matth. 21 p. 750 castigans te ipsum ab omni -e operis mali.

***coīnquino,** -āvī, -ātum, -āre *a* co- *et* inquinare. *idem q. inquinare, i. maculare, polluere.* *scribitur* quoinquin-: ACC. trag. 207 *Leid. A* VAL. MAX. 6, 1, 6 *cod. A¹* COMM. instr. 1, 3, 5 *cod. C* LVCIF. non conv. 8 p. 16, 13 Athan. 2, 1 p. 146, 15 PASS. Theclae A 12 (32, 4) *pars codd.* conquin-: DIDASC. apost. 11, 32 GLOSS. II 442, 22. 25. *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 22, 7 conquinat, non coinquinat. *legitur inde ab* ACCIO. coinquinari *alicui*: DIDASC. apost. 62, 30 quicumque alienam uxorem sollicitans inquinaverit . . . aut iterum -atus meretrici exsurrexeris ab ea. GLOSS. συμμιαίνω. συμμολύνω. 1 *proprie corporaliter*: COLVM. 7, 5, 6 ne totam progeniem -et. 8, 5, 19 plumulaeque sub cauda clunibus detrahendae, ne stercore -atae durescant (8, 7, 2). ITALA lev. 18, 20 (Lugd.) ad mulierem proximi tui non dabis cubilem seminis tui, -ari ad eam (Wirc.: concubitum . . . ad -andum eam; ἐκμιανθῆναι, VVLG. maculaberis). Iudas 8 (Lucif. non conv. p. 33, 23) isti somniantes carnem quidem -ant (μιαίνουσι, VVLG. maculant. *cf.* HERM. vulg. mand. 4, 1). ARNOB. nat. 5, 23 arietino sanguine -atum et in mendacia vulneris laneis fasciis linteolisque contectum. OBSEQ. 55 aedem matronarum sordidis obscaenisque corporis -atam ministeriis (menstruis *Heinsius*). EPIST. pontif. (Siric.) Migne 13, 1177ᶜ ut illud genitale dominici corporis, illam aulam regis aeterni, concubitus humani semine -ret *Maria*. CHIRON 165 maleus morbus nequam et incurabilis, qui et plures -at, unde et contagium ab eo dictum est. *ibid.* illius gregis omnia iumenta -at. 172 haec scabies contagium est, quae et ipsa plures -at (175. 192. 314). *latiore sensu*: ACC. trag. 207 matres -ari regias, contaminari stirpem ac misceri genus. ITALA gen. 49, 4 (Lugd. Ottob.) -asti (ἐμίανας, VVLG. maculasti) torum, quem ascendisti. Is. 59, 3 (Aug. c. Parm. 2, 3, 6) manus vestrae sanguine -atae sunt (μεμολυσμέναι, VVLG. pollutae). apoc. 14, 4 (Hier. epist. 22, 41, 4) qui se cum mulieribus non -verunt (ἐμολύνθησαν, VVLG. qui cum mul. n. sunt -ati). AVG. c. Parm. 3, 4, 23 nec tangebamus immundum, ubi potest -are contactus. GREG. M. moral. 23, 28 semen ergo usui propaginis dicatum incompetenter fluens cetera membra -at. 2 *translate*: SEN. contr. 1, 2, 14 pura tamen non sit homicidio -ata. VAL. MAX. 6, 1, 6 quod stupri se crimine -verat. 9, 7 mil. Rom. 3 maximo scelere -ari. TERT. adv. Marc. 1, 28 p. 330, 11 lavat *baptisma* homi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem numquam apud se -atum. Itala deut. 21, 23 *et* 24, 4 (Lugd.) non -bitis (*μιανεῖτε*, Vvlg. contaminabis... peccare facias) terram (Ier. 2,7 [Lucif. non conv. 8 p. 16, 13; *ἐμιάνατε*, Vvlg. contaminastis]. Ezech. 36, 17 [Ps. Cypr. ad Novat. 10] -verunt [*ἐμίαναν*, Vvlg. polluerunt] eam *terram* cum facinoribus suis). deut. 36, 20 (Ps. Cypr. ad Novat. 10) -verunt (*ἐβεβήλωσαν*, Vvlg. polluerunt) sanctum nomen meum (36, 22 [*ibid.*]. Hesych. in lev. 18, 19—23 p. 1015[B] polluentes nomen dei, id est iniuriantes et quodammodo -antes). IV reg. 23, 8 (Lucif. non parc. 7 p. 223, 25) -vit (*ἐμίανε*, Vvlg. contaminavit) sancta (Vvlg. I Macc. 1, 49, *ἀλλάξαι*). Ier. 2, 33 (Lucif. Athan. 2, 1 p. 146, 15) tu malignatus es, ut -res vias tuas (*μιᾶναι*, Vvlg. malitias tuas docuisti vias tuas). Iudith 9, 11 (Lucif. non parc. 10 p. 231, 9) -are (*μιᾶναι*, Vvlg. polluere) tabernaculum requietionis tuae. Marc. 7, 18 (cod. n) quia omne quod a foris introit in homine, non potest eum -are (*κοινῶσαι*, Vvlg. communicare. *cf.* Itala [cod. Gatianus] *et* Vvlg. Matth. 15, 11 non quod intrat in os, -at [*κοινοῖ*] hominem, sed quod procedit ex ore, hoc -at hominem. 15, 20 haec sunt quae -ant [*κοινοῦντα*] hominem, non lotis autem manibus manducare, non -at hominem). III Esdr. 1, 49 (Colb.) -verunt (*ἐμίαναν*, Vvlg. polluerunt) templum. Herm. vulg. mand. 3 -ant (*ἐμίαναν*) mandatum domini *homines*. Iren. 2, 14, 5 quod putent a nemine in totum posse -ari propter generositatem. Arnob. nat. 1, 58 illa . . . nullis -ata mendaciis. 4, 34 quo fama alterius -etur et vita. 5, 41 prolatio cupidinis atque irae linguam et os fuerat obscaeno -ura contactu. 5, 44 vocabulis deos rerum -istis infamium. Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 32 p. 1065[A] habet -atum *τὸν νοῦν* (*cf.* Orig. in Matth. 17, 13 sensus... *non* -atur). Hil. in psalm. 66, 2 eo (*Adam*) peccatis -ato (Ambr. in psalm. 118 prolog. 2 totus mundus -atus erat peccatis nostris. Vvlg. Sirach 22, 15 et non -beris [*μολυνθῇς*] peccato illius). Hyg. astr. 2, 5 p. 40, 1 ne immortale donum mortuorum tactu -retur. Ambr. bon. mort. 3, 12 non diluit et -at animam inquinamento intemperantiae (Vvlg. Sirach 21, 31 susurro -bit [*μολύνει*] animam suam. I Macc. 1, 51. Avg. serm. ed. Mai 76, 3 anima tua non -atur ab stercore tuo. mor. Manich. 2, 15, 37). Ambr. fug. saec. 4, 19 sic fugit et Moyses a facie regis Pharao, ne eum aula regia -ret. Vvlg. Iudith 13, 20 non permisit me dominus ancillam suam -ari, sed sine pollutione peccati revocavit me. Bar. 3, 11. I Macc. 1, 45 -verunt sabbatum (*ἐβεβήλωσαν*). Hier. epist. 69, 7 si sordes emundantur, quanto magis munditiae non -antur? Didasc. apost. 11, 32 hic -vit (*ἐβεβήλωσε*) ecclesiam suam ad deum et ad homines. Prvd. c. Symm. 1, 505 nec decolor usus in vitium versae monumenta -et artis. cath. 6, 53 qui -atum vitiis cor impiavit (Greg. M. moral. 34, 29 quasi lutum sibi vitiis -ando substernat). Avg. c. Faust. 6, 6 ipsam dei substantiam vel naturam non solum -ari potuisse, sed etiam ex parte -atam esse. epist. 108, 13 nulla communione peccatorum alienorum maculati, nullo contactu immunditiae -ati. serm. ed. Mai 41, 2 non est hoc . . . festivitatem colere dei, sed -are. 76, 3 coram oculis nostris sol iste visibilis mittit radium suum in cloacis; cloaca siccatur, radius autem solis non -atur. c. Parm. 3, 6, 29 p. 140, 7 P. sacrilegium schismatis, quem -verit, potest mundari. c. Petil. 2, 39, 94 cum vos omnes -arit Optatus. Polycarp. ad Philipp. 11, 2 si quis non abstinuerit se ab avaritia, ab idololatria -bitur. Salon. in prov. p. 976[A] si se ex caeno libidinis -are diligit. p. 977[B] quia intus fetore luxuriae suae membra -at. in eccles. p. 995[A] quantum malitia hominum simul et daemonum -ari potuit. Op. imperf. in Matth. 12 p. 697 vir christianus non solum se -are non debet, sed nec aliis -andi se occasionem praebere. Ennod. epist. 8, 35, 3 p. 222, 22 ne Italia -etur optamus. Apon. 8 p. 146 facit diabolus eum . . . de mundo -atum. Cod. Iust. 1, 3, 30 (31), 6 ut eos, quos facinus par -at et aequat, utrosque similis poena comitetur. Greg. Tvr. Franc. 2, 21 cathedram a domino consecratam foetida sessionis tuae accessione -as. Ps. Primas. in Hebr. p. 780[D] uno peccatore multi -antur. Orig. in Matth. 18, 27 altare ... per neglegentiam orationum sordidatum -atur. Isid. epist. 5, 2 lugeat animae suae statum, quem tanto putredinis caeno -vit. Diff. ed. Beck p. 59, 41 funestum *est*, quod funere -atum est. Pass. Lucian. 1 magicis artibus et maleficiis omnes -bant adulteriis.

part. perf. pass. adi. **coīnquinātus,** -a, -um: Vvlg. Sirach 51, 7 a lingua -a (*ἀκαθάρτου*) et a verbo mendacii. Tit. 1, 15 -is (*μεμιαμμένοις*) ... et infidelibus nihil est mundum. apoc. 21, 27 non intrabit in eam aliquid -um (*πᾶν κοινόν*). Arnob. nat. 7, 16 quid esse his potest -ius fetidius spurcius?

synonyma: contaminare, maculare, polluere, sordidare.

derivata: coinquinabilis, coinquinamentum, coinquinatio.

compositum: incoinquinatus. *Spelthahn.*

coīnqu(i)o, -ere [*orig. inc. Th.*]. *scribitur* coninquere: Pavl. Fest. p. 64 (coinq-: p. 65 *et* Act. Arv. *ubique*). *formae*: coinquiendi (-o): Act. Arv. a. 119, 5. 120, 37. 213, 1. coinchuendi: Act. Arv. a. 183 II 22 (*addasne p. 1563, 67 sq.?*). **1** *proprie*: Pavl. Fest. p. 64 -ere deputare (*cf. de re Henzen, Act. Arv. p. 22*): Act. Arv. a. 87 II 20 ante lucum in aram porcas piaculares duas luco -endi et operis faciendi immolavit (a. 89, 56. 90, 49. 105 II 8. 117, 18). *cf.* a. 118 I 61 luci -endi et operis faciundi (119, 5. 155, 33. 183 II 22. 213, 1. 218, 17. a. 120, 37 luco -iendo). a. 224, 16 arborum adolefactarum (*sc. fulgore tactarum*) et -endarum ... causa. [*conicitur*: Trebat. frg. Serv. auct. Aen. 11, 316 coinqui *Salmasius*, conquiri *F.*] *inde nomen deae fictum* Coinquenda, *v. nom. propr.*

2 *latiore sensu*: Pavl. Fest. p. 65 -ere coercere (*desunt exempla*).

cointellego, -ere *a* co- *et* intellegere. *una intellegere, i. sub notione aliqua comprehendere, subsumere*: Facvnd. defens. 9, 5 p. 760[C] homo vero assumptus *a deo* ex unitate personae eius accepit, ut unigenitus filius semper esset ac diceretur et in unius filii appellatione -retur.

cointemporālis, -e *a* co- *et* intemporalis. *qui una (cum altero) sine tempore, i. aeternus est*: Hil. syn. 64 patrem non intra tempora confiteri, sed -em patri filium non negare. 69 non est innascibilis, sed -is.

? **coinus** arboris genus Gloss. IV 37, 44. cornus *Bücheler; c.* cinus (*v. p. 1077, 53*) *confert Götz.* *Mbr.*

coipī *v.* coepi *p. 1422, 18.* **coira** *v. nom. propr.*

coiro, -āre *v.* curo *vol. IV p. 1495, 82.*

coitālis, -e *a* coire. *ad coitum pertinens*: Hesych. in lev. 3, 1—5 p. 814[A] renes . . . -ium seminum sunt ministeria. p. 815[A] in renibus . . . seminis causa est, unde et communionem cum femoribus habere, quia ipsi -bus actionibus vim praebere putantur. p. 815[D] esse . . . in renibus diximus -is operationis semina. 3, 6—17 p. 817[C] commixtionum. *Bannier.*

coitinerārius, -ī *m. a* co- *et* itinerarius. *i. q. comes itineris*: Pass. XXXVII mart. Aegypt. 2 (Ruinart ed. 1731 p. 489 [ed. 1859 p. 576]) sequebaturque hunc tertius Dionysius . . . *aliorum virorum* -us. *Mbr.*

coitio, -ōnis *f. a* coire. *legitur inde a* Lege XII tab. *i. q. actus coeundi.* **1** *de animantibus*: **a** *congressus hostilis*: Ter. Phorm. 346 senex adest: vide quid agas: prima -ost acerrima (Schol. Ter. *ad l.* p. 132 conventus . . . allocutio). **b** *coetus, conventus, pactio* (*cf.* Gloss. II 103, 10 coetus [coeris *var. lect.*] coetio [coitio *cod. a*], *συνέλευσις*). *saepe c. genet. subiectivo vel attributis qualitatem -is significantibus, nota structuram* -o in *infra l. 61, genet. rei l. 60*: Lex XII tab. (Decl. in Catil. 65) qui -es ullas clandestinas in urbe conflavisset (*cf.* Cic. Cluent. 148 si *is qui legem scripsit* idem de -e voluisset, adiunxisset: 'quive coierit'). Cic. Cael. 26 *germanorum Lupercorum* -o . . . silvestris ante est instituta quam humanitas atque leges. har. resp. 55 -e hominum iustitium illud concoctum . . . est. Planc. 53 -o facta. *ibid.* quamquam ne id quidem suspicionem -is habuerit. Att. 4, 15, 7 -o consulum et Pompeius obsunt *Messallae.* 4, 17, 3 dirempta -e. ad Q. fr. 2, 14, 4 (*?*). 3, 1, 16 in candidatorum consularium -e me interfuisse (*cf.* parad. 46). *ibid.* pactiones in . . . -e factae sunt *eqs.* Liv. 2, 35, 4 si dispositis clientibus absterrendo singulos *plebeios* a -bus conciliisque disicere *patres* rem possent. 3, 65, 8 cum . . . per -es potentiorum iniuria fieret (*cf.* 3, 35, 9. 7, 32, 12). 9, 26, 14 qui . . . procul ab his -bus vitam egisset. 9, 26, 22 -bus factionibusque adversus quas comparata erat *quaestio*, oppressa est. Ascon. tog. cand. p. 83 Cl. *Cicero* in -em Catilinae et Antoni invectus est. Apvl. apol. 60 *Maximum* -em adversus me et coniurationem eorum . . . suspicatum. Min. Fel. 9, 1 sacraria . . . taeterrima impiae -is *incredulorum* adolescunt. 31, 1 fabulam grandem adversum nos daemonum -o mentita est. Pavl. dig. 17, 2, 70 nulla societatis in aeternum -o est. Tert. ieiun. 13 senatus consulta et . . . principum mandata -bus opposita. Amm. 29, 1, 15 salutem Valentis saepius per occultas -es in extrema demersam. Serv. Aen. 1, 291 quasi ut *Ianus* ostendat duorum regum -em. Cod. Theod. 16, 5, 7, 1 (*a. 381*) ab illicitis et profanis -bus refrenari. 16, 5, 12 (*a. 383*) neque publicis neque privatis -bus . . . colligendarum congregationum . . . copiam praesumat. *ibid. in urbibus* -o vetitae congregationis reperta. Avg. ord. 2, 18, 48 (Isid. orig. 9, 3, 61) -o in unum cuneus nominatus est quasi 'couneus'. Svlp. Sev. chron. 1, 18, 8 -es in testimonium falsum aut in quamcumque malitiam non esse faciendas. Corp. V suppl. ital. 1287 ⟨ut⟩ -e sua m(emoriam) m(atris) eius . . . colant. **c** *coitus sexualis*: Gloss. *συνουσία ἤτοι μῖξις. συνουσία. μῖξις ἀνδρὸς καὶ γυναικός.* genitura. Sol. 49, 12 inventum . . . est, ut desiderium eis (*camelis*) -is quadam castratione execaretur. Lact. inst. 1, 8, 6 diversitas sexus et -o et generatio nullam habet aliam rationem, nisi ut omnia genera viventium . . . mutua possint successione servari. Schol. Iuv. 5, 141 Mygale nomen mulieris ex ipsa -e. Macr. sat. 7, 16, 6 animantium, quae ex -e nascuntur. Cod. Theod. 15, 8, 2 (*a. 428*) -is sordes ferre. Evstath. Bas. hex. 7, 6 p. 943[B] -o viperae cum muraena.

2 *de rebus*: *i. q. congressio, concretio*: Apvl. Plat. 1, 7 substantia . . . -e conficitur. Lact. ira 10 si atomorum -o et conglobatio efficeret omnia, in aere universa concrescerent. Clavd. Mam. anim. 3, 11 p. 174, 24 quae ossuum -o quaeve compactio *sit.* *nota*: Avg. serm. ed. Mai 188, 1 ego et mulier haec in unius habitaculi -em (*sic*) fuimus.

syn. et iuxta posita: *ad 1b*: concilium (Liv. 2, 35, 5), factio (Liv. 9, 26, 22), coniuratio (Apvl. apol. 60). *ad 1c*: generatio (Lact. inst. 1, 8, 6). *ad 2*: conglobatio (Lact. ira 10), compactio (Clavd. Mam. anim. 3, 11 p. 174, 24).

×**coitus,** -ūs *m.* [*a* coire, *cf.* coetus. *Th.*]. Gloss. IV 40, 1 congregatio vel concubitus. Diff. ed. Beck p. 47, 43 -us *est* duorum cor-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

porum inter se iunctio. VIRG. gramm. epit. 14 p. 86 (BEDA gramm. VII 265, 31) -us generaliter omnis coeuntia sive itineris sive concordiae sive conubiorum. ISID. orig. 6, 16, 11 synodum ex graeco interpretari comitatum vel -um. *legitur inde a* LVCR. (*v. p. 1439, 46*), *etiam apud posteriores interdum dubites utrum* coitus *an* coetus *scribendum sit, v. ex. gr. infra l. 44 sqq. et cf. Birt, Archiv 15 (1908) 156. notione non omnino separatur a* coetus, *sed significat magis commixtionem generis masculini et feminini.*

1 ***coitio, congregatio*:** **a** *rerum (saepius cum genetivo subiectivo): varia:* LVCR. 1, 185 nec ... augendis rebus spatio foret usus seminis ad -um, si e nilo crescere possent. CELS. 3, 27, 4 ne -us inutilis materiae fiat. 5, 18, 31 -um umoris emolliendum. 6, 7, 7 apparebit ... sordium -us. 7, 9 p. 285 ne inter duas oras liberae cutis utrimque -us puris fieri possit. TERT. anim. 5 atomi corpulentias de -u suo cogunt. pall. 2 plaga *Italiae* discidii contentiosos aequorum -us angustis retorquens. CHALC. transl. 46 ex -u visus et splendoris e speculo corpulentior conglobata imago recidet. DIFF. gramm. VII 526, 8 *glacies* ex -u aquae constagnat. *de rebus caelestibus:* SEN. benef. 5, 6, 4 non est ... solis defectio, sed duorum siderum -us, cum luna humiliore currens via infra ipsum solem orbem suum posuit (nat. 7, 12, 2 *non stellarum mobilium* -u fieri cometen, sed proprium esse et sui iuris). nat. 2, 12, 5 siccus ... terrarum vapor ... -u nubium vehementer a latere eliditur. 3, 28, 6 solet aestus aequinoctialis sub ipsum lunae solisque -um omnibus aliis maior undare. PLIN. nat. 2, 44 *luna* morata in -u solis biduo. 2, 45. 56. 61 inferiores ... duae *stellae* occultantur in -u *solis* vespertino. 2, 73. 215. 14, 136 cum sit caelum sine luna, hoc est in sideris eius -u. 15, 136. 16, 191. 18, 323 in -u ... quod interlunium vocant, cum apparere desierit *luna*. 32, 74 CHALC. comm. 70. *aliter:* MART. CAP. 8, 866 duodecim eius (*lunae*) -us (*fere i. quod cursus menstrui*) hoc numero (*sc. CCCLIIII dierum*) peraguntur. *de corporis partibus:* CELS. 2, 10 p. 55 postero die ... vena ferienda, ut recens -us eius resolvatur iterumque sanguinem fundat. PLIN. nat. 11, 220 venarum in umbilico nodus ac -us *est*. MART. BRAC. ira 1 inquietae manus *iratorum*, saepiusque compulsi -us digitorum. *de incorporeis:* QVINT. inst. 9, 4, 59 -us (*i. contractionem*) ... syllabarum non negabo. GELL. 1, 25, 16 ex his, quibus dixi vocibus (*inde, uti, iam*) quasi per quendam -um et copulam nomen indutiarum conexum est. PAVL. NOL. carm. 27, 259 verbi -u vir spiritus implet *animas steriles*. **b** *hominum:* MELA 2, 9 Essedones funera parentium laeti et victimis ac festo -u familiarium celebrant. ITALA deut. 18, 16 (Lugd.) in Choreb in die -us (τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας, VVLG. quando contio congregata est). *dubitandum de* SEN. epist. 94, 69 ex isto -u *v. p. 1442, 77*. STAT. silv. 3, 1, 86 -usque ministrum stipantur *v. p. 1441, 25*. Theb. 12, 76 -usque (*P*, coetus *rell.*) ... colas. TERT. spect. 27 conventus et -us (*A*, coetus *B C*).

2 ***commixtio sexualis, concubitus*:** GLOSS. μῖξις ἀνδρὸς καὶ γυναικός. συνουσία. -us maris et feminae (ex femina *cod.*). concubitus, commixtio maris et feminae [II 447, 18 coitus *Götz*, coetus *codd., v. p. 1444, 41*]. *adde* GLOSS. *p. 1566, 83 et supra l. 3. cf.* HIER. epist. 84, 5 vulvam et -um et cetera quae in ventre sunt et sub ventre. *coniungitur c. gen. subi. et obi. atque cum attributis, hic illic legitur* -us *huius et huius:* **a** *de hominibus:* OV. met. 7, 709 sacra tori -usque novos thalamosque recentes ... referebam. CELS. 2, 1 p. 31 si qua ... genera morborum in infantem inciderunt ac neque pubertate neque primis -bus neque in femina primis menstruis finita sunt, fere longa sunt. 4, 31 *articulorum vitia* raro ... pueros ante feminae -um ... temptant (PORPH. Hor. carm. 3, 6, 19—20 FIRM. math. 8, 3, 7 HIER. epist. 78 mans. 12 c. Vigil. 2 feminarum). SEN. Phaedr. 160 ut secundus numinum abscondat favor -us nefandos (COMM. apol. 175 FIRM. math. 4, 6, 3 FILASTR. 57, 1 NOVELL. Iust. 143, 1). MELA 1, 45 *Garamantes* confuso parentium -u passim incertique nascuntur. 3, 93 *feminas* sine -u marum (SORAN. p. 9 virorum) sua sponte fecundas (*cf.* HIER. epist. 75, 1 *virginalis uterus* absque -u et semine viri deum nobis fudit infantem). PETRON. 86 si ... dormienti abstulero -um plenum et optabilem. 109 *non imperabis puero* -um venere constrictum. PLIN. nat. 7, 42 sternuisse a -u abortivum *est*. 7, 49 *ancilla* eiusdem diei -u alterum domino similem, alterum procuratori eius *peperit*. 10, 171 homini tantum primi -us paenitentia, augurium scilicet vitae a paenitenda origine. 20, 164 tradunt facilius concipere eas *feminas*, quae odorentur id (*ami*) per -um. 21, 162 efficacissimamque esse *abrotonum* herbam contra omnia veneficia, quibus -us inhibeatur. 22, 81 marcescentesque iam senio -us excitat *enthryscum*. 22, 82 *iasinae* eadem *est* commendatio ad stimulandos -us (27, 65. 28, 107. 261). 23, 86 virosque *florente scolymno* in -um pigerrimos *esse*. 25, 75 eos, qui biberint eam (*nymphaeam*) XII diebus -u genituraque privari; *similia saepius*. STAT. Theb. 10, 796 (*mater Menoecei loquitur*) non ego monstrifero -u revoluta novavi pignora. QVINT. decl. 247 p. 11 sicut -us atque congressus citra ius non efficeret uxorem, ita uxor etiam citra haec manet (*cf.* VLP. dig. 24, 1, 32, 13 non -us matrimonium facit, sed maritalis affectio). SVET. Cal. 25 brevique *Caligula Lolliam Paulinam* missam fecit interdicto cuiusquam in perpetuum -u. vita Hor. p. 47 ut quocumque respexisset sibi imago -us referretur (*cf.* SCHOL. Hor. epist. 1, 19, 1). GAIVS inst. 1, 64 si quis nefarias atque incestas nuptias contraxerit neque uxorem habere videtur neque liberos; itaque hi qui ex eo -u nascuntur, matrem ... habere videntur, patrem vero non utique (*cf.* 1, 78 ut si peregrinam ... uxorem duxerit civis Romanus, peregrinus ex hoc -u nascatur. 1, 88 *natus ex cive Romano et femina manumissa* neque ex iusto -u conceptus est neque ex ullo senatus consulto talis -us quasi iustus constituitur. MAR. VICTORIN. phys. 17 GENNAD. dogm. 2 SVLP. SEV. chron. 1, 2, 8. *cf.* DRAC. laud. dei 1, 389 Adam non ex -u genitor. ACT. Achat. 4 non ... deus filium ex muliebri -u genuit). PAPIN. coll. Mos. 6, 6, 1 qui sororis filiam uxorem duxerat, -um dirimit *eqs.* GELL. 19, 2, 8 Hippocrates ... de -u venerio (FIRM. math. 4, 19, 10. 17 CARM. epigr. 856, 14) ita existimabat partem esse quandam morbi taeterrimi, quem nostri comitialem dixerunt. APVL. met. 8, 10 clandestinos -us obeamus. ITALA gen. 19, 5 (Lugd.) ut -um faciamus (συγγενώμεθα, VVLG. ut cognoscamus eos) cum eis (ANON. med. ed. Piechotta 78 VINDIC. gyn. p. 448 COD. Iust. 5, 1, 5, 3 TAB. devot. Audollent 230^{a}, 5). num. 31, 18 (Lugd.) omnem mulierem, quae scivit -um masculi, occidite (κοίτην ἄρσενος, VVLG. viros in -u). deut. 23, 10 (Lugd.) *homo* immundus ex -u suo noctu (ἐκ ῥύσεως ... νυκτός, VVLG. *aliter*). ARNOB. nat. 5, 34 Iovis et Cereris -um imbrem dicitis. FIRM. math. 3, 5, 23 quae se numquam virili -u coniungant. 3, 6, 9 qui puerorum ... -u gaudeant (EPIST. Alex. p. 211, 21). err. 12, 4 Liberum amatori suo ... promissae libidinis praemia imitatione flagitiosi -us repensantem (*cf.* BACHIAR. repar. laps. 19 turpi -u). SERV. *et* SERV. auct. georg. 3, 217 'blando labori': periphrasis -us. et aliter mire blandum laborem -um dixit, quod sit cum voluptate (*cf.* SCHOL. Hor. epod. 12, 16 'mollis *ad* opus': opus -um posuit. epist. 1, 18, 75 dicendo parvum munus ... significat -um). Aen. 5, 802 dicunt physici sudorem salsum esse, quem semper elicit -us. 6, 601 *Ixion* post nubis -um fictae in formam Iunonis ... ab irato Iove ad inferos trusus est. 11, 736. SCHOL. Hor. carm. 3, 6, 18 bonum paris sanguinis alieni -us admixtione pollutum (AMBR. serm. 45, 1 sine -us permixtione). HIER. epist. 49 (48), 2, 5 omnem -um spurcum putamus. 49 (48), 8, 2 si semper aestuemus ad -um (49 [48], 21, 3 subantibus nobis semper ad -um. 69, 4). 49 (48), 15, 4 si per -um, quod minus est impeditur, multo magis, quod maius est. *al.* 54, 9, 2 sola libido ... quadam lege naturae in -um gestit erumpere. 78 mans. 12 ab uxorum -u separatis die tertio descendit dominus in montem (*cf.* in Ioel 2 p. 193 recedendum parumper a -u). in Agg. 1, 1 p. 737 Darius amator erat -us. VVLG. gen. 38, 18 ad unum ... -um mulier concepit. lev. 15, 16 vir de quo egreditur semen -us (ITALA Lugd.: cubile seminis), lavabit aqua omne corpus suum (*cf.* lev. 22, 4). 15, 32 qui patitur fluxum seminis et qui polluitur -u. 18, 22 cum masculo non commiscearis -u femineo (ITALA Lugd.: cubile muliebre, *cf.* VVLG. lev. 20, 13). 19, 20 homo si dormierit cum muliere -u seminis. RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 membrum *virile* officiis naturalibus -us et generationi deservire. apol. adv. Hier. 1, 8 credamus in resurrectione desinere etiam licitos -us (AVG. bon. coniug. 16 ZACCH. 1, 32). MARCELL. med. 33, 70 semen lactucae ... vigorem -us enervat. SORAN. p. 13 si ... masculos frequens -us male accipit, sic etiam et mulieres vexantur. p. 14 subiacente desiderio -us. *ibid.* in fine -us horror quidam mulieri occurrit. PHYSIOGN. 87 homo ad -um facilis. MART. CAP. 5, 540 bonitas vocis constat claritate firmitate suavitate. quae omnia nutriuntur cibi potus -us observantia. **b** *de animalibus:* COLVM. 6, 23, 3 nec revocantur *tauri* nisi ad -us feminarum. 6, 24, 3 post unum -um forda non admittit taurum. 6, 27, 7 frequenter equas sine -u ventrem pertulisse (*cf.* MELA 1, 58 *Apis* raro nascitur nec -u pecudis. 3, 83 *Phoenix* non ... -u concipitur. PLIN. nat. 8, 174. 9, 178. 10, 11. 11, 46 APVL. apol. 38 SOL. 9, 18 EVSTATH. Bas. hex. 8, 6 p. 852^{B}. *cf.* PLIN. nat. 9, 157 nec satis est generationi *piscium* per se -us. 10, 185 generatio eorum [*murium*] lambendo constare, non -u dicitur. 11, 46 quae ... ratio, ut idem -us imperfectos generet alios?). COLVM. 8, 11, 7 *pavones* a cibo et a -u prohibent minus validos. 10, 197 nunc amor ad -us properat. PLIN. nat. 7, 48 praeter mulierem pauca animalia -um novere gravida. 8, 27 *elephanti* circa -us maxime efferantur ... quapropter arcent eos -u (SOL. 49, 12). 8, 42 magna his (*leaenis*) libido -us (10, 182 aviditas -us). 8, 43 odore parti -um sentit in adultera leo. 8, 68 fortiores ... fiunt cameli -u negato. 8, 107 *hyaenae* -u leaena Aethiopica parit corocottam. 8, 126 *ursorum* -us hiemis initio nec vulgari quadripedum more, sed ambobus subantibus complexisque. 8, 148 e tigribus eos (*canes*) Indi volunt concipi et ob id in silvis -us tempore (9, 59. 157) alligant feminas. 8, 163 -us verno aequinoctio bimo *equo* utrimque vulgaris. 8, 172 conceptum ex equo secutus asini -us abortu perimit. 8, 199 utrumque genus *caprorum* intra quartum -um impletur (*cf.* 8, 200 primus in die -us non implet. 8, 205 *sues* implentur uno -u. 9, 76 *murenas* -u serpentium impleri. 10, 177). 9, 37 feminas *testudinum* -um fugere. 9, 41 *vitulus* marinus in -u canum modo cohaeret (10, 173). 9, 85 *polypi* cauda ... in -u *utuntur*. 9, 158 plani piscium ... et testudines in -u superveniunt *eqs.* 10, 143 -us avibus duobus modis, femina considente humi, ut in gallinis, aut stante, ut in gruibus. 10, 147 a -u decem diebus ova *turdorum* maturescunt in utero. 10, 159 *columbae* excludunt XX die, pariunt a -u V. 10, 172 ceteris *animalibus* satias in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-u, homini prope nulla. 10, 173 -us aversis elephantis camelis tigribus *eqs.* 10, 177 ceterae canes et semenstres -um patiuntur (10, 180). 11, 46 apium ... -us visus est numquam (11, 70). 17, 134 neque enim animalium tantum est ad -us aviditas, sed multo maior est terrae ac satorum omnium libido. 28, 262 tauri a -u urinam bibi. HIL. trin. 6, 9 *origo nascentium* habet in se et -um et conceptum ... et partum. HIER. in Dan. 7, 4 *leaenas* semper gestire ad -um. VVLG. gen. 30, 39 ut in ipso calore -us oves intuerentur virgas. MACR. sat. 1, 8, 8 animalium ... aeternam propagationem ad Venerem generandi facultas ex umore translata est, ut per -um maris feminaeque cuncta deinceps gignerentur. EVSTATH. Bas. hex 8, 3 p. 948C *avium praedatricum* nulla cum aliis praeter -um sociatur. **c** *de arboribus et margaritis*: COLVM. 3, 10, 16 planta direpta trunco vel terrae vel etiam stirpi recisae inseritur, quasi puerilis aetas ne ad -um quidem, nedum ad conceptum habilis vim generandi vel in totum perdidit vel certe minuit. PLIN. nat. 13, 35 adeoque est veneris intellectus, ut -us etiam *palmarum* excogitatus sit ab homine, e maribus flore ac lanugine, interim vero tantum pulvere insperso feminis. 17, 11 *circa Vergilias* -us est earum (*vitium et olearum*). 17, 103 multa in hoc (*inserendo*) servanda: primum omnium, quae patiatur -um talem arbor et cuius arboris. AMM. 23, 6, 85 *margaritae* cupientes ... velut -um quendam humores ex lunari aspergine capiunt. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917C quasi -u desiderato *palma* repleta.

synon. et iuxta posita: *ad 1*: conventus (CHALC. comm. 70). *ad 2*: sacra tori thalamosque recentes (OV. met. 7, 709), genitura (PLIN. nat. 25, 75), congressus (QVINT. decl. 247 p. 11), conubium (ARNOB. nat. 3, 8), conceptus, partus (HIL. trin. 6, 9), libido (*l. 5*), semen (HIER. epist. 75, 1), coniugales tabulae et iura dotalia (HIER. epist. 69, 5). cibus, potus (COLVM. 8, 11, 7 MART. CAP. 5, 540); *cf.* QVINT. inst. 8, 6, 24 Venerem quam -um dixisse magis decet.

deriv.: coitalis. *Bannier.*

cōiugā(lis) *v. vol. IV p. 322, 73.*

cōiugium, cōiu(u)x *v.* coniugium, coniux *vol. IV p. 323, 82 et 341, 65 sqq.*

(coix), -cis *m.*, *κόϊξ*. PLIN. nat. 13, 47 genus palmarum Aegyptiarum coecas vocant.

cōla, -ae *f. v.* colon. **cōlābor, cōlābsus** *v.* collabor.

colabra *v.* colubra.

colacia (-ae), *f.*, *κολακεία*. CIC. Att. 13, 27, 1 quod enim aliud argumentum epistolae nostrae nisi -a (*M*, *κολακεία vulgo*) fuit? *Mbr.*

cōlactāneus *v.* collactaneus *p. 1575, 64.*

cōlactius *v.* collacteus *p. 1575, 81.* **colafus** *v.* colaphus.

colaphizātor, -ōris *m. a* colaphizare. AVG. c. Iul. 4, 3, 28 illi (*apostolo*) est angelus satanae -r ... appositus.

colaphizo, -āvī, -ātum, -āre, *κολαφίζειν*. *in codd. scribitur* colapizat: GLOSS. IV 220, 19. colophitzaverunt: ITALA *l. 51.* colopidiari: PS. SORAN. epit. 69. GLOSS. -at: pugno (pugnis) caedit. -or *κολαφίζομαι*. *inde ab* ITALA *et* TERT. *apud* ECCL. (*et med.*).
1 *proprie: i. q. colaphis, pugnis caedere, percutere*: ITALA Matth. 26, 67 (cod. *δ*) et etiam colophitzaverunt eum (*ἐκολάφισαν*, VVLG. colaphis eum ceciderunt). I Cor. 4, 11 (codd. d g, Ambrosiast. *in h. l.*) et esurimus et sitimus et nudi sumus et -amur (*κολαφιζόμεθα*, VVLG. colaphis caedimur. *cf. ibid. apostoli* -bantur id est iniuriis agebantur). VVLG. I Petr. 2, 20 quae ... est gloria, si peccantes et -ati (*κολαφιζόμενοι*) suffertis *tristitias*? AVG. serm. 14, 9 flagellatur, illuditur, conspuitur, -atur *Christus* (in psalm. 29 serm. 2, 3. 4. ORIG. in Matth. 18, 113 expuatur). in psalm. 55, 13 (= PS. RVFIN. in psalm. 55, 8) iratus *pater filium* -at, caedit (MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 3). serm. ed. Mai 95, 7 PS. RVFIN. in psalm. 54, 3. PS. SORAN. epit. 69 *post partum* colopidiari ... debet per locum muliebrem.
2 *in imag. et transl.*: ITALA (Tert. fug. 2 *cf.* pudic. 13 AVG. c. Fel. 2, 2 *saep.*) *et* VVLG. II Cor. 12, 7 datus est mihi stimulus carnis meae (Tert.: sudem), angelus satanae qui me -et (Aug. c. Fel. 2, 2 -at, codd. d g: ut me -et). *cf.* TERT. adv. Marc. 5, 12 IREN. 5, 3, 1 AVG. in psalm. 130, 14 nat. bon. 32 quaest. hept. 7, 5 serm. 47, 17 serm. ed. Mai 121, 10 HESYCH. in lev. praef. p. 789A CASSIAN. conl. 9, 34, 10 EVCHER. instr. 1 p. 128, 25 (*cf. quae fusius interpretatur*) FVLG. RVSP. epist. 5, 7. *de aliis*: HIER. epist. 108, 18a suscitaverat ei (*Paulae sicut Salomoni*) dominus Adad Idumaeum, qui eam -ret, ne se extolleret. AVG. serm. 76, 7. 154, 6 ORIG. in I reg. 14. AVG. epist. 140, 74 elegit a iusto *psalmista* misericorditer reprehendi et quodam modo -ari quam ... laudari. *cf.* serm. 93, 12. IBAS Facund. defens. 2, 3 qui (*Theodorus*) in sua vita -vit haereticos per veritatem suae fidei *eqs.* (3, 1. 7, 7).

deriv.: colaphizator.

colaphus, -ī *m.*, *κόλαφος*. colafus *scribitur*: POMPON. Atell. 178 (*codd. Nonii p. 178*) SCHOL. Iuv. 9, 5. collafus: SPART. Hadr. 21, 3. colophus: QVINT. inst. 6, 3, 83 GLOSS. III 351, 23. culapus (*i.* colaphos): LEX Sal. 40, 4 (*cf.* percolopare *et supra l. 47*). colpus: LEX Sal. 17, 1. 2. 6. 40, 3 (*v. formas romanicas p. 1570, 3*). SCHOL. Ter. p. 151, 26 *κολάπτειν* dicunt Graeci cudere vel percutere. inde -us dicitur incussio colli. GLOSS. *κόλαφος*, *κόνδυλος*, pugnus, alapa vel pugnus; -is pugnis alapis. IV 290, 18 talatrum -us in talo. NOT. Tir. 128, 57 -is. *legitur inde a* PLAVTO, *singulis locis*: POMPON. VAL. MAX. PETRON. PLIN. nat. QVINT. IVV., *bis*: TER., *quinis*: PLAVT. SEN. phil. *v. etiam nom. propr.* [*it.* colpo, *francog.* coup. *M.-L.*]

PLAVT. Capt. 88 qui -os perpeti potes⟨t⟩ parasitus frangique aulas in caput. Persa 294 te ... defigam in terram -is. 846 -o me icit. Poen. 494 -is ... tuom iam dilidam caput (TER. Ad. 245). Rud. 1007 in cerebro -os abstrudam tuo. TER. Ad. 199 plus quingentos -os infregit mihi (*cf.* DON. *ad l.* contumeliosa caedes '-os' *eqs.* PLIN. nat. 8, 130 -o infracto *ursis*). POMPON. Atell. 178 istam calvam -is comminuissem testatim tibi. VAL. MAX. 3, 1, 3 minitantem -o percussit (SEN. dial. 2, 14, 3. 5, 11, 2 AVG. doctr. christ. 2, 20, 31. *cf. l. 18*). SEN. dial. 2, 5, 1 invenies servum, qui flagellis quam -is caedi malit (epist. 13, 5 HIL. in psalm. 54, 5. 61, 5). apocol. 15 viderant ab illo flagris, ferulis, -is vapulantem. PETRON. 34 -is obiurgari puerum ... iussit *Trimalchio*. QVINT. inst. 6, 3, 83 -um ... tibi ducam et formulam scribes, quod caput durum habeas. IVV. 9, 5 nos -um incutimus lambenti crustula servo (SCHOL. *ad l.* servus -o percutitur). TERT. spect. 18 *non probabis* pugnos et calces et -os et omnem petulantiam manus *in stadio*. 30 harundine et -is diverberatus *Christus* (GREG. TVR. Franc. 9, 27 verberatam. PALLAD. hist. mon. I 21 p. 300D). pudic. 13 ITALA Am. 2, 7 (Gild. Brit. 53 chron. III p. 57, 5) -is caedebant capita pauperum (*ἐκονδύλιζον εἰς κεφαλάς*, VVLG. conterunt) super pulverem terrae (*cf.* VVLG. Matth. 26, 67 [*ἐκολάφισαν*] Marc. 14, 65 I Cor. 4, 11). SPART. Hadr. 21, 3 misit, qui ei (*servo*) -um daret (PALLAD. hist. mon. I 6 p. 273D). SCHOL. Hor. ars 357 *pactus ut* -o feriretur *Choerilus*, si malum *versum faceret*, saepius male dicendo -is necatus est (NEPOTIAN. 20, 2). AVG. civ. 18, 23 -os accipiens tacebit *Christus* (in psalm. 130, 14). epist. 118, 3 nec Persium tuum respicis insultantem tibi contorto versiculo, sed plane puerile caput ... -o contundentem. HESYCH. in lev. 2, 5/6 p. 808C alapis -is sputis (CASSIAN. inst. 4, 27, 2 LEO M. serm. 59, 2). LEX Sal. 17, 1 si ... colpus fal(l)ierit (17, 2 praeterfallierit). 17, 6 usque tres colpus (*i. colpos*). 40, 3 servus ... CXX colpos accipiat. 40, 4 si ... infra CXX -us fuerit confessus *servus*. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 12 sputa -os ... pertulit *deus*. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 324A. *nota quasi personate*: IVVENC. 4, 567 palmae mālis -ique in vertice *Christi* crebri insultant. *de bestiis quae feriunt*: CASSIOD. var. 1, 37, 2 videmus ... equos adiunctas sibi feminas -is ac morsibus vindicare (*i. defendere*). *translate*: RVFIN. Orig. in lev. 14, 4 abiecti et humiles, contempti et sub -is potentium vivunt *innocentes* (Basil. hom. 2, 6).

deriv.: percolopare. *graec.*: colaphizare. *Hofmann.*

?**cōlāre**, -is *n.*, *fere i. q. colus?* CHIRON 212 (*loco obscuro*) donec hic humor coagulatus, -e dissolvitur stercoris redundatione[m], intestina maiora lax⟨av⟩erit.

colasis, *acc.* -in, *abl.* -ī, *κόλασις*. *vocabulum rhetoricae graecae, cf. Volkmann, Rhetorik d. Gr. u. Röm. p. 556.* SACERD. gramm. VI 465, 29 *sqq.*: *hyperbolen* poetae ... sine -i dicunt ut (*Verg. Aen. 1, 162*) ...; oratores vero cum -i, id est cum cautela verisimilitudinis, ut Cicero (*Marcell. 10*) 'parietes ..., ut mihi videntur, ... tibi gratias agere gestiunt': hyperbole, sed addidit -in 'ut mihi videntur'. 466, 1 de -i. -is est dictio reprehendens et puniens orationem ultra quam credi potest elatam, ac si dicas 'velocior Euro paene' *eqs.*

colat(h)us *v.* calathus *p. 125, 18.*

cōlātōrium, -ī *n.* [*a* colare. *Th.*]. *colum, cribrum*: GLOSS. -a liquatoria. Plac. V 12, 3 colum: -um (56, 4) vel *eqs.* *translate de parte laryngis*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 p. 359C *superius concavum* vocem erga -i loca (*τοῖς περὶ τὸν ἠθμὸν χόνδροις*) disrumpit, maioresque sonitus efficit. 12 p. 362C *membranula cerebri* de proximo quosdam nervorum ramusculos ... per nodos colli usque ad ea loca quae -i instar existunt (*ἐπὶ τὸν ἠθμοειδῆ πόρον*) et musculos circumiacentes interserit. *cf.* 31 p. 404C *ignis* in conflatorio ... universa ... permiscens veluti excolatorio (*an* ex -o? *καθάπερ ἐκ χοάνης τινός*) quodam ad subsequentes refundit aditus. [EPIPHAN. de mensur. 25 *Paucker pro* veculatoria *scribi vult* -a, *cf. gr. διυλιστῆρας.*]

cōlātum, cōlātus *v. s.* 1. colo.

cōlātūra, -ae *f. a* colare. *i. q. colatum*: CAEL. AVR. chron. 5, 3, 55 *urina* ita subalbida, ut -ae liquidae colorem fingat.

⁎**colax**, -cis *m.*, *κόλαξ*. *acc.* -em: TER. Eun. 25. GLOSS. *abl.* -e: VARRO ling. 7, 105 *al.* EVGRAPH. Ter. Eun. 30 -x, id est adulator (232). *ibid.* et gloriosus et -x mores sunt. GLOSS. parasitus, adulator, assentator, blandus (blandis *trad.*). -em: fallacem vel furacem aut circumventorem. *cf.* IV 304, 40 adulator: -x parasitus.

1 Colax *titulus comoediarum: Menandri* (TER. Eun. 30), *Naevi* (TER. Eun. 25 NON. p. 64, 9 *al.*), *Plauti* (TER. Eun. 25 AVR. Fronto p. 33, 16 N. NON. p. 545, 16 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 670), *Laberi* (NON. p. 481, 5). *de iunctura cf.* NON. p. 376, 12 Naevius in -e. p. 64, 9 Naevius -e. **2** *persona comoediae* (*cf. Ribbeck, Kolax 1883*): TER. Eun. 30 in east (*sc. comoedia Menandri*) parasitus -x (*an* Colax *nom. propr.?*) et miles gloriosus. *v. etiam nom. propr.*

cōleātus, -a, -um [*a* coleus *Th.*]. POMPON. Atell. 69 conspicio -am cuspidem (*i. penem*). [40 insilui in -um eculeum *eqs.*, *v.* cochlea-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tus *p. 1400, 16*]. GLOSS. II 103, 28 col⟨e⟩atus ὁ ἔνορχος (-χας *cod.*) καὶ βιβάζων. *Hey.*

cōlēfium (-us) *v.* colyphium.

cōlēga *v.* collega *p. 1585, 78 sq.* **cōlēgium** *v.* collegium.

?**çolemestrum** (-ī), *nomen herbae.* DIOSC. 4, 77 W. ἀκόνιτον ἕτερον ... 'Ρωμαῖοι χολεμεστρουμ (χολομεστρούμ *var. lect.*; ἀκονίτουμ νόστρουμ *Wellmann*). *Mbr.*

colena *v.* cunila. **colēns, coleo** (-ēre) *v.* 2. colo.

cōlēp(h)ium *v.* colyphium.

colera, coleriacus, colericus *v.* chol-.

cōlēs *v.* caulis. **cōlēsco** *v.* coalesco.

cōleus, -ī *m.* [*origo non facile definienda, quia ignoramus sensum non obscaenum quem habebat verbum* colii Lanuvini (*Cic. epist. 9, 22, 4 infra l. 22*). *sunt qui conferant c.* κολεός κουλεός, culleus, *v. Havet, Archiv 9 (1896) 308; alii c.* caulis colis *sensu obscaeno, v. Walde, Lat. etymol. Wörterb. s. v. Th.*]. *de orthographicis v. quae infra litt. dispestis dedi.* GLOSS. II 387, 41 ὄρχις testis testiculus -us. III 501, 44 ὄρχεις cullei vel testiculi. IV 326, 30 culei viriles testiculi, verecunda (verenda *pleriq.*). III 351, 49 culei ὄρχεις (II 103, 29 colei). III 13, 14 (*al.*) ὄρχις -i. LABER. mim. 66 furiolus (foriolus *Luchs*) esse videre[s]: in -os (coles *Büch.*) cacas (*cf. p. 8, 51*). CIC. epist. 9, 22, 4 honesti 'colii Lanu(v)ini', 'Cliternini' non honesti. PRIAP. 14, 8 stamus sub Iove -is apertis. 25, 7 intra viscera furis ibit *sceptrum* usque ad pubem capulumque -orum. 29, 4 cum ... ostendas mihi -os patentes. PETRON. 44, 14 si nos -os haberemus (*i. viri essemus*). CARM. epigr. 49 (*cf.* CORP. IV 4488; *in pariete*) seni supino -í culum tegunt. MART. 9, 27, 1 cum depilatos ... -os portes. *metonymice, ut videtur, de personis*: PETRON. 39, 7 in geminis ... nascuntur bigae et boves et -i *eqs.* MART. 12, 83, 2 omnes quem modo -i timebant dicentem tumidas in hydrocelas. [*val.* coiu, *it.* coglia, *francog.* couille. *M.-L.*] *deriv.*: coleatus. 2. culio. *Hey.*

colex *v.* culex *vol. IV p. 1286, 56.*

colfus *v.* 1. colpus.

colia (collia *var. lect.*) sive Parianus sive Sexitanus a patria Baetica PLIN. nat. 32, 146 (*inter piscium nomina*). κολίας. *Mbr.*

cōliambus *i. q.* choliambus.

coliandrum *v.* coriandrum *vol. IV p. 950, 71.*

cōlīberta, -us *v.* coll-.

cōlicē, -ēs (-ae) *f.*, κωλική. *medicamentum coli*: CELS. 5, 25, 12 -e ... Cassii ex his constat *eqs.* SCRIB. LARG. 120 Cassii medici -e bona (*sim.* MARCELL. med. 29, 5). SCRIB. LARG. 121 -e mirifica Iulii Bassi cito levat, deinde tollit inflationes coli *eqs.* (MARCELL. med. 29, 6). MARCELL. med. 29, 12 -e Bassi mirifica quae prodest sine sopitione *eqs.* MARCELL. med. 29, 37 compositio -ae primaria. 29, 38 compositio -es ex libro Philonidis. 29, 49 suppositoria -e invicta. *Hey.*

parietaria *herba* i(d est) **coliconus**(?) GLOSS. III 594, 21 (616, 10. 628, 10). polygonus *coni. Goetz; fort. conferendum*: GLOSS. III 588, 63 caliconus vetraginis (*i.* vitrago; *cf.* 596, 24 *et* 610, 24 *item.* 630, 31 coligonus). *corrigendum videtur* cotyledon (*vel potius vulgariter* *co⟨ty⟩lidonus), *cf.* coliton *p. 1572, 15 sqq.*

cōlicula, 1. cōlic(u)lus *v.* cauliculus.

2. cōliculus (-a, -um) *a* colicus *deminutive.* CHIRON 449 de colliculo. si quod iumentum collicum fuerit *eqs.* *Mbr.*

cōlicum *v. l. 82.*

***cōlicus,** -a, -um, κωλικός (GLOSS. II 352, 17). ISID. orig. 4, 7, 38 *v. l. 66.* collicus: CHIRON 449 *l. 53.* *graece scriptum*: CELS. 4, 20. colicon: CASS. FEL. 51 p. 133, 4. *adi.*: **1** *de animantibus*: CHIRON 211 ex hac causa ... col⟨i⟩ci fiunt. 233 scies eum (*sc. iumentum*) -um esse. 449 *v. l. 53.* **2** *de rebus*: MARCELL. med. 29, 19 Publii pastillus -us. CAEL. AVR. chron. 4, 7, 99 Zenonis diasticon appellatum, -um (codicum *trad.*) medicamen. CASS. FEL. 51 p. 133, 4 enema -on anodynon. CAEL. AVR. chron. 4, 7 tit. de -is passionibus (CASS. FEL. 51 p. 130, 19 est ... -a passio tumor cum ingenti dolore totius ipsius intestini quod Graeci consuete -on appellant, quod aliquanti inferiorem ventriculum dicunt. ISID. orig. 4, 7, 38 -a passio nomen accepit ab intestino, quod Graeci κῶλον appellant). GLOSS. III 598, 42 -us dolor intestini maioris.

subst. masc. **cōlicus,** -ī. *de hominibus*: MARCELL. med. 29, 21 herbae ... scripulos VI -o ieiuno bibendos ... dabis (*ibid.* coli dolore confecto. *cf.* 29, 19 coli dolore laboranti). 29, 22 ad umbilicum -i. 29, 29 ieiuno -o. 29, 32 *al.* PLAC. med. 16, 38 caprinum stercus pro fumento (*sic*) impositum -is prodest. DIOSC. 2, 32. 33. EPIPHAN. Avell. p. 755, 12 chrysoprasus lapis ... stomachicis et -is nec non et coeliacis tritus ... saluberrimus. CAEL. AVR. chron. 5, 3, 58 -os ... maior interior vel ventri vicinarum partium dolor sequatur. 5, 10, 100 quae sunt solita -os afficere. acut. exc. prooem. p. 480 -i et epatici. *nota*: THEOD. PRISC. log. 28 tit. de ileo, -is, strofo. 28 ileorum, -orum et strofu similis est omnibus doloris molestia. *ibid.* -orum ... intestini unius querella gravissima. *de iumentis*: PELAGON. 287 -orum signa. *ibid.* in -is. 288 compositio ad -os (VEG. mulom. 3, 28, 27). VEG. mulom. 1, 27, 1 -is et quibus venter frequenter dolet.

neutr. subst.: GLOSS. V 354, 47 **cōlicum** aebordrotae (*anglosax. nomen herbae 'Eberwurz', i. 'Carlina acaulis' Linné*).

deriv.: 2. coliculus. *Hey.*

colifārius *i. q.* collifarius *v.* collifana.

cōligātus, cōligo *v.* 2. colligo. **colimbus** *v.* colymbus.

colīna *v.* culina *vol. IV p. 1287, 72.*

cōlīphium *v.* colyphium. **cōlis** *v.* 1. caulis *p. 652, 20.*

[**colisarcus**] i(d est) deorsum fellis GLOSS. III 559, 31. χολὴ ἄρκειος (*vel* ἀρκτεῖος) i. de urso fel (*vel* fel ursinum) *bene Goetz* (*cf.* fel ursinum SER. SAMM. 118 MARCELL. med. 17, 19 *saep.* THEOD. PRISC. eup. faen. 38).

colisatum, -ī *n.* [*vox Gallica esse videtur, v. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v. Th.*]. *genus vehiculorum apud Gallos.* PLIN. nat. 34, 163 coepere deinde *Galli* et esseda sua -aque ac petorita exornare simili modo *eqs.*

[**coliton**] i(d est) vitragine (-is) GLOSS. III 558, 37 (589, 16. 622, 37. *cf.* 610, 35 colitron). 581, 50 cotindon id est vetragine seu pari⟨e⟩taria. cotyledon *corr. Bannier, collato* ORIBAS. syn. 9, 33 cotylidonos herba et elxenis (ἑλξίνη) id est vitragine. *cf.* SCRIB. LARG. 55ᵇ *nascitur cotyledon* fere in parietibus humidis. *adde etiam* coliconus.

colitor *v.* cultor.

Laurentius **coll**(...) CORP. VI 31893 d, 9 (*inter nomina opificum, velut* fullo, olitor, lupinarius *al.*). *fort.* collectarius, 1. collector, collybista?

colla θυσία ἱερέων GLOSS. II 103, 14. *cf. c.* collifana, collifarius, *q. v.* *Mbr.*

collabāsco, -ero *a* con *et* labascere. *i. q. una labefieri*: PLAVT. Stich. 522 si res firma, ⟨item⟩ firmi amici sunt; sin res laxe labat, itidem amici -unt.

collabefacto, -āre [*cf. c.* labefactare *et c.* collabefieri. *Th.*]. *idem q. labefactare*: OV. fast. 1, 566 vastum motu -at onus *Caci Hercules.*

collabefīo, -factus sum, -fieri *a* con *et* labefieri (-facere). *idem q. labefactari, percuti*: LVCR. 3, 601 haec (*mens et anima*) ipso cum corpore -unt *animo relictis.* 4, 697 fracta ... omnia (*vasa*), ... contrita, ... igni -facta. CAES. civ. 2, 6, 5 altera *triremis* praefracto rostro tota -fieret. *transl.*: NEP. Arist. 1, 2 a Themistocle -factus testula illa *Aristides.*

collabellō, -āre [*a* con *et* labellum. *Th.*]. *labella coniungere, ut osculum fiat*: LABER. mim. 2 -a osculum (*cf.* GLOSS. V 639, 47 -o adiungere labra).

***collābor,** -psus sum, -ī *a* con *et* labi. collapsus *part. subst.*: SEN. contr. 1, 1, 14 PLIN. nat. 28, 43 SIDON. carm. 7, 559. coll- *scribitur*: CORP. II 3270. VI 31554a (*a. 161*). VIII 2671. XI 6224. 6668 (*a. 123, suppl.*). XII 5430. XIII 8001. 9061 (*a. 213*). 9068. 9072. XIV 126. colapsos: CORP. II 4858 (*a. 238*). XIII 7800 (*a. 218*) colabsum. comlapsam: CORP. III 14184[42]. conlabsus *legitur in codd. saepius, in inscr.*: CORP. III 1164. 4626. 4644 (*a. 238*). 4646. 4652. 4726. 4796 (*a. 311*). 5735 (*a. 214*). 5797. 5911. 6933. 11088. 11327. 11333. 11334 (*a. 247*). 11343. 11676. V 7228. VI 3864 (= 31883/4, *a. 377*). VII 142. 287. 732. 887. 966. 1008. VIII 2671. 4224. 8935. 10308 (*a. 220*). 10309 (*a. 222*). 22379. IX 2447. 5980 (= X 6908; *a. 201*). 5994 (= X 6922; *a. 214*). X 5349 (*a. 408*). 6891 (*a. 141*). XI 6668 (*a. 123*). XII 5430. 5432. 5534 (*a. 235/8*). XIII 3650. 5373. 7281 (*a. 236*). 7800 (*a. 218*). 8001. 8201. 8824. 9058 (*a. 235*). 9061 (*a. 213*). XIV 126. GLOSS. -psus κατολισθήσας; -psum συμπεπτωκός; -psa τὰ καταρρέοντα παλαιά καταλυθέντα, deiecta, debilia, cadentia; -untur corruunt. NOT. Tir. 47, 48 -itur. 47, 49 -psus. *legitur inde a* PLAVTO, *singulis locis*: PLAVT. PETRON. PLIN. HOMER. MART. IVV., *binis*: CELS. LVCAN., *ternis*: VAL. FL. TAC., *quaternis*: CVRT. STAT., *saepius*: VERG. (8*ies*) OV. (7*ies*) VAL. MAX. (11*ies*) SIL. (7*ies*), *saepissime in* INSCR. [*loc. dub.*: LVCAN. 2, 57 -psus *plerique codd., v. l.* conlatus *edd.* APVL. met. 5, 10 -psam *codd.*, allapsam *Hertz*, inlapsam *Blümner*, conlatam *Lipsius.*]

I *i. q. concidere, delabi, prolabi*: **A** *animantia* (*de bestiis: l. 68. 77. p. 1573, 4*): **1** *proprie* (*saepe de morientibus [aliter p. 1573, 38 sqq.]; de morbo: l. 74 et p. 1573, 7*): **a** *anim. ipsa*: VERG. Aen. 4, 664 ferro -psam *Didonem* aspiciunt comites (GLOSS. V 628, 61 ferro -psa: interfecta). 8, 584 -psum *Euandrum.* OV. met. 2, 617 *Coronida.* 5, 96 sanguine defectos cecidit -psus in artus *Idas* (7, 826). 6, 295. 7, 598 -psa sine ictibus ullis *victima.* 11, 460 -psaque corpore toto est *Alcyone.* SEN. contr. 1, 1, 14 iniquum est -psis manum non porrigere. 9, 4, 9 patrem sopitum et subita corporis gravitate -psum. contr. exc. 6, 4. VAL. MAX. 9, 11, 5 -psus ... est infelix *pater.* SEN. dial. 10, 6, 2 *Livius Drusus.* 10, 20, 2 qui vivendo lassus citius quam laborando inter ipsa officia -psus est (*aliter l. 82*). CVRT. 6, 7, 30 subinde -psus extinguitur. 7, 6, 22. PLIN. nat. 28, 43 ora comitiali morbo -psorum. SIL. 4, 341 Vfentem -psum poplite caeso. 10, 253 -o ... super *Hannibali* (STAT. Theb. 11, 643). 15, 797. 17, 555 subito occultae pestis -psa tremore cornipedis moles ruit (*cf. p. 1573, 8. 22*). STAT. Theb. 5, 234 -psa *Lycasta.* TAC. ann. 2, 31 *Libonis.* APVL. met. 6, 21 *Psychen.* EPIT. Alex. 112. PASS. Theclae C 36 p. 101, 23 Trifina ... -psa decidit in terram (*antea* prolapsa). *adduntur adverbialia*: VAL. MAX. 9, 12, 3 ante foculum -psus mortuus humi iacuit *Thalna consul* (PETRON. 94 ante pedes). CVRT. 4, 10, 19 inter socrus ... manus (8, 2, 39 VVLG. I reg. 21, 13). LVCAN. 5, 202 tot in Hesperio (*i. Romano*) -psas sanguine gentes. VAL. FL. 1, 348 suo (*Iasonis*) -psam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pectore matrem (STAT. Ach. 1,195 saxo *Chiron condormiens*). 7,152 in miserae -itur ora sororis *Medea* (7,251 in Veneris sinus. VVLG. Dan. 8,18 pronus in terram. AVG. civ. 22,20 in pulverem cineremve *corpus*. *adde* 22,8 -psa similiter velut in somnum). ISID. sent. 3,23,18 aquila ex alto ad escas -itur (*syn.* demergitur). *nota*: VAL. MAX. 5,1 ext. 6 pro patria -psae *umbrae*. **b** *de corpore eiusque partibus*: VERG. georg. 3,485 ossa minutatim morbo (*sc. tabe*) -psa (*cf. p. 1572,74*). Aen. 4,391 -psa membra *Didonis* (9,705 -psa ruunt immania membra *Bitiae*. SIL. 5,549 subita cecidere ruina. *adde*: APVL. met. 8,7 iam lurore et illuvie paene -psa membra *puellae* [*i. languida, consumpta*]). VERG. Aen. 9,432 inque umeros *morientis* cervix -psa recumbit. 9,750 -psos (-us *MP*) artus ... sternit humi moriens *Pandarus* (OV. met. 10,186). VAL. MAX. 4,5,6 togam manu demisit *Caesar*, ut inferior pars corporis tecta -retur. *nota*: CELS. 2,6 *signa morientium* nares acutae, -psa tempora, oculi concavi. 7,26,1 quia senectute iter eius (*urinae*) -psum est (*i. coartatum est*).

2 *translate*: **a** *i. q. incidere in, decrrare* (*cf.* APVL. apol. 52 neque... gravius est corpore quam corde -i, pede potius quam mente corruere): PLAVT. Truc. 671 clanculum -psus est hīc in corruptelam suam. AVELL. p. 33,23 Theodorum in impiam praevaricationem fuisse -psum. *locus ubi*: HIER. in Ezech. 8,26 p. 300 *aliquem* in ... mortali peccato esse -psum; nonne ad sonitum ruinae eius *eqs.* (*cf. l. 9. 29. 45*). PS. RVFIN. in Os. 14,10 in quibus *viis* sectatores criminum -untur (*syn.* corruent). *locus unde, i. q. deficere*: AVG. civ. 17,11 omnis... humana natura per peccatum primi hominis in vanitatem de veritate -psa est. POMER. 2,19,1 a creatore suo in creaturam. *absol.*: BACHIAR. repar. laps. 6 per peccatum -psi. AVELL. p. 96,2 qui eius (*Pelagii*) sermonibus fuerunt . . . -psi. DRAC. laud. dei 3,236 ficta dei proles (*Simon magus*) nimia est -psa ruina. **b** *i. q. animo cadere, se demittere, perturbari*: SEN. contr. 2,6,9 subito furore -psam patri *luxurianti esse* mentem. VAL. MAX. 5,5,3 vigore spiritus et corporis viribus -psus *Drusus*. SEN. dial. 11,2,3 *delicati* ad levissimarum iniuriarum motus -antur. 12,5,4 ne militum animi, si fractam ducis sui mentem viderint, et ipsi -antur (SVET. Nero 42 -psus animoque male fracto). epist. 99,17 videt aliquem -entem *in luctu* et corpori affusum. AVG. civ. 10,25. SIDON. carm. 7,559 erige -psos. *nota*: GREG. M. moral. praef. 8 quasi -psum inter verba et vulnera ad spem animum reformat *Iob*. **c** *i. q. mori*: COD. Iust. 5,14,9,1 (*a. 468*) *si* prior mulier in fata -psa fuerit (LEX Burg. lib. const. 51,2. 74,2 CONC. Paris. a. 556/73 p. 143, 10). *similiter i. q. consumi*: AMBR. Ioseph 4,20 tota Aegyptus -psa esset fame (*cf.* RVFIN. hist. mon. 16 reficiens animam eius [*mulieris*] fame -psam).

B *res*: **1** *proprie*: **a** *absolute*: *aedificia sim.*: LIV. 22,18,7 -psa ruinis pars moenium erat (29,18,17. *cf. l. 48. 53. 58.* SVET. Cal. 21 -psa vetustate moenia [CORP. II 3270. IX 5980 = X 6908 *a. 201. cf. l. 49. 51. 67 sqq. et sescenties*]. MARCELL. chron. II p. 82,447,3). LIV. 35,9,3 -psa quaedam ruinis sunt. 44,5,6 succisis asseribus -psus pons (CORP. X 3344 [*a. 159*] vetustate -psus adque destitutus fuerat *pons ligneus*. XIV 126 [*Ostiae*]. X 6891 [*a. 141*] opus pontis. *cf. l. 70 sqq.*). CORP. XI 6224 (*saec. I in.*) bassim vetustate -psam. VAL. MAX. 1,8 ext. 7 triclinium. SEN. nat. 6,22,2 aedificia vicina tremore -psa sunt (CORP. VIII 587. XIV 2919 publica aedificia in ruinam -psa [*cf. l. 58. 82. p. 1574,4*]). CORP. X 1406 (*a. 76*) templum matris deum terrae motu -psum (SVET. Claud. 25 CORP. III 1069. 1164. 4796 [*a. 311*]. 4800 [*a. 239*] *al.* VII 887. 966. VIII 2671. XIII 5373. 8019 [*a. 295*]. 8201 [*a. 211*]). CORP. X 1481 (*a. 81*) ⟨terrae mo⟩tibus -psa. SIL. 7,727 -psa ... ruina (ITIN. [Silv.] 8,1). MART. 1,12,7 subito -psa ruit *porticus Reguli* (CORP. VIII 23968/9). QVINT. decl. 369 p. 405, 24 *sepulcra*. PS. QVINT. decl. 2,24 -entium culminum *in incendio* fragor. TAC. ann. 2,47 urbes -psae nocturno motu terrae (MARCELL. chron. II p. 82,447,1 civitatibus. *al.* SOL. 10,10 Abderam ... senio -psam. AMM. 22,13,5 Nicomedia). TAC. ann. 15,34 theatrum (CORP. X 6565 [*a. 364/75*] amphiteatrum). PLIN. epist. 10,70,2 cum peristylio domus tota (TRAIAN. Plin. epist. 10,71 area... cum domo -psa. CORP. XIII 8001). SVET. Iul. 81 fastigium domus. Aug. 30 aedes sacras vetustate -psas (CORP. V suppl. ital. 1095. X 846 [*Pompeis*]. *al.*). CORP. XI 6668 (*a. 123*) viam Cassiam vetustate -psam (III 11333. 14184[42]. VIII 10308 [*a. 220*] imbribus et vetustate. 10309 [*a. 222*]. 22371/3. 22379. II 4853 [*a. 238*] vias et pontes. 4858. 4886. III 4626. 4644 [*a. 238*] *al. multa.* XII 5430 [*a. 213/7*]. 5432. 5534 [*a. 235/8*]. XIII 8874. 8940 [*a. 237*]. 9058 *al.* III 11327 vias cum pont(ibus). 12519 pontes derutos et vias -psas. *adde*: III 11341 ⟨pontes⟩ et stratas. 11342. V 7228 compitum). CORP. IX 5681 (*Hadr.*) aquae ductum (VII 142 arcus aquaeductium). X 1640 (*a. 139*) opus pilarum vi maris -psum. VI 31554a (*a. 161*) terminos (31554[b] delapsos). III 5715 (*a. 201*) miliaria (5717. 5735. 5746). VLP. dig. 24,3,7,16 villam. CORP. IX 5994 (= X 6922; *a. 214*) munitione⟨s alvei⟩ (*cf.* VI 31556 ripam. 31564 formam aqu⟨ae⟩ virginis). XIII 7800 (*a. 218*) horologium. 7281 (*a. 236*) montem Vaticanum. III 12736 (*a. 274*) balneum (COD. Iust. 8,10,5 [*a. 290*]. CORP. V 8807. VIII 2706. *adde*: IX 2447 thermas Silvani. X 5349 [*a. 408*] termas extivas [*i.* aestivas] in sordentibus ac ruina [*pro* 'in sordentes ruinas'] -psas). FIRM. err. 24,2 ferreae fores Christo iubente -psae sunt. CORP. II 3570 macellum. III 2809 praetorium. VI 3864 (= 31883/4; *a. 377*) statuam (VIII 8935 MARCELL. chron. II p. 82,447,1. *cf.* AVG. civ. 10,17 simulacrum). 34697 munimentum. VII 287 basilicam. 446 armamentaria (XIII 8824). 732 horreum. VIII 2722 forum (24095. IX 1596 -psi in ruin(as)). XIII 3650 culinam. 8262. COD. Theod. 15,1,20 (*a. 380*). MARCELL. chron. II p. 92, 480,1 ecclesiae. *ibid.* fornicibus *statuae*. p. 97,507,2 gradus circi. p. 100,518,1 castella. *alia*: VERG. Aen. 6,226 postquam -psi cineres (*sc. sunt; in funere Miseni*). SIL. 10,169 -ens *aesculus*. HOMER. 1061 -psae ceciderunt robora flammae (STAT. Theb. 8,471). AVSON. 361,34 -psis... foliis *rosae*. VEG. mil. 4,46 -psis velis *liburnae* (*sc. falce resectis*). **b** *additur quo* (in ruinam *v. p. 1573,53 al.*): LIV. 7,6,1 forum ... specu vasto -psum in immensam altitudinem dicitur. VAL. MAX. 5,3,2[b] cineres ei (*patriae*) suos negavit *Scipio*, quam in cinerem -i passus non fuerat (ARNOB. nat. 3,23 ad cinerem [ac cinerum *cod.*]).

2 *in imagine*: SEN. suas. 2,3 ingentium imperiorum magna fastigia oblivione fragilitatis humanae -psa sunt. SEN. Herc. O. 1229 nec ossa *Herculis* durant ipsa, sed compagibus discussa ruptis mole -psa fluunt. IVV. 8,77 miserum est aliorum incumbere famae, ne -psa ruant subductis tecta columnis. ANTH. 408,6 fugere *amici* fragorem necdum -psam deseruere domum.

3 *translate*: VAL. MAX. 2,2,8 eorum dignitatem domi -i. 4,4 praef. dominium rerum -i solet. 9,11 ext. 4 *ne* merita sua (*Tiberii*) totius orbis ruina -rentur. APVL. met. 11,2 fortunam -psam affirma. PANEG. 12,11 excipere -psam *rempublicam* (AVG. civ. 3,21 quasi morbida vetustate -psam). FIRM. err. 29,3 Persica vota -psa sunt. VEG. mulom. 2 praef. 1 mulomedicinae ars ... nullo studiosius discente -psa est (*i. iacet*). RVFIN. hist. 11,19 idolorum cultus ... *Theodosio* imperante -psus est. ZACCH. 2,19 inter ... aestus saeculi -entis (MAX. epist. p. 2 praecipites ruinas). FAVST. REI. epist. 9 p. 211,26 -entium rerum fuga. MARCELL. chron. II p. 91,479,1 curiam fragilem -psumque iustum rei publicae censum. *add. praep.*: VAL. MAX. 6,2,10 *Carbonis ira* in se ipsa -psa est (RVFIN. Adamant. 3,13 in deterius -psi status *hominum* [*i. mutati*]). CLAVD. MAM. anim. p. 103, 11 cum -itur (labitur *codd. plerique*) *iudicans* ad illud de quo iudicat.

II *i. q. una (cum aliis) corruere* (*cf. l. 22 sq.*): *alicui*: SEN. Herc. O. 174 templa suis -psa deis sparsosve focos. *inde i. q. in unum locum concurrere*: DECL. in Catil. 15 dato signo -rentur omnes ... ad diripiendam ... urbem.

syn.: corruere, delabi, demergi, prolabi.

iuncturae: *abl.*, *dat.*, ab, ad, ante, de, in *c. abl.*, in *c. acc.*, inter, pro. *deriv.*: collapsio, collapsus.

collabōro, -āre *a* con *et* laborare. GRAMM. suppl. 174,37 quando 'con' loquellaris praepositio per compositionem praeponitur l vel r sequentibus, si verbum ipsum talem habet sensum, ut indifferenter nunc unius hominis, nunc plurium significet actum, dubio procul in supradictas litteras n ipsum convertitur, ut 'collocat', 'colligit' . . . nam et unus homo de re ait *eqs.* . . . at e regione, quando verbum ipsum talem habet sensum, ut non ad unum solum, sed ad duos vel ad plures actio vel passio transferatur ... *praepositio* integra regulariter manere dinoscitur ... ut 'conlaetatur', 'conlacrimat', 'conlaborat', 'conlaudat', 'conlucet', 'conlata', 'conlatio' . . . ut illud 'conlabora euangelio' (*v. l. 58*). non enim solus unus quilibet '-at', sed solus 'laborat' vel cum alio et cum aliis euangelio vel cuilibet alii negotio vel exercitio -at. sic et cetera exemplis non perpaucis facile dinoscuntur 'conlibertus' 'conlevita' . . . 'conloquium' teste Isidoro. *inde ab* ITALA *et* TERT. **1** *i. q. una labores subire, condolere*: ITALA II Tim. 1,8 (codd. d g) -a in euangelio (*cf.* RVFIN. *infra l. 71 et* PRISCILL. *infra l. 79*; VVLG. evangelio, *at Fuld.* evangelium) secundum virtutem dei (συγκακοπάθησον). RVFIN. Orig. in Rom. 7,6 quia omnis creatura his, qui in agone huius vitae sunt positi, congemisceret et condoleret, hoc est -ret. AVG. epist. 139,4 ibi (*in Numidia*) -antibus et compericlitantibus coepiscopis. PASS. Perp. 10 hic sum tecum et -o tecum (συγκάμνων). **2** *i. q. laborare invicem, cooperari*: *absol.*: HIER. c. Ioh. 38 Isidoro praesente et multum -ante. AVG. in euang. Ioh. 19,17 si laboramus propter vos, -are non debetis propter eosdem vos? GREG. M. moral. 5,7 sublevatio laboris est visio -antis. ad: TERT. paenit. 10 non potest corpus de unius membri vexatione laetum agere; condoleat universum et ad remedium -et necesse est (PACIAN. paraen. 8 p. 115. PELAG. in I Cor. 12 p. 756[C] ad sanitatem). in (*cf. l. 58. 78. 79. 80*): RVFIN. hist. 3,4,4 -antes in euangelio et comites (συνεργοί). *c. dat.*: ITALA (Aug. epist. 122,1) *et* VVLG. Phil. 1,27 unanimes (Aug. uno animo) -antes (ITALA codd. d g *et* Mar. Victorin. *ad l.*: concertantes) fidei (VVLG. *Fuld.* fide) euangelii (συναθλοῦντες). PAVL. NOL. epist. 2,3 ut sociali invicem membro nobis -emus. 24,22 laborantibus -a spiritu et cooperare orationibus. AVG. serm. 52,3 -ate nobis. HESYCH. in lev. 12,1/5 p. 922[B] et corpus *hominis* bonum est..., quod nobis in virtutibus -at. cum: PRISCILL. can. 54 p. 132,13 qui secum -ant in euangelio. ORIG. in Matth. 18,91 ut mecum (*Christo*) -etis in vigiliis et orationibus. **3** *i. q. valde laborare, conari*: VEREC. in cant. 1,10 dum *intellegibilis Pharao* ecclesiis excitat tentamenta sanctosque subvertere -at. *Hofmann.*

col(l)ābsus *i. q.* collapsus, *v. s.* collabor.

collabus, -ī *m.*, κόλλαβος (*pars organi musici*): OPT. PORF.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

schol. carm. 20 incidunt versus, qui loco -orum positi sunt (*sc. in carmine ad formam organi figurato*). *adde nom. propr.*

collacero, -ātum, -āre *a* con *et* lacerare. *i. q. valde lacerare*: TAC. hist. 3, 74 confossum -atumque et absciso capite truncum corpus Sabini.

collacrimātio, -ōnis *f. a* collacrimare. *actus lacrimandi, fletus*: CIC. de orat. 2, 190 neque ad misericordiam adducetur *iudex*, nisi tu (*orator*) ei signa doloris tui verbis sententiis voce vultu; -e denique ostenderis.

collacrimo, -āvī, -āre *a* con *et* lacrimare. GRAMM. suppl. 174, 37 conlacrimat, *v. p. 1574, 50.* *propria vi praepositionis i. q. cum altero una lacrimare, cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 110 -bat: cum aliorum lacrimis suas quoque miscebat. GLOSS. II 444, 37 συνδακρύω. IV 40, 11 (41, 33) -ant: flent cum flente (*pro* cum flente: 'conflent *probabilius*' *Goetz, fort. pertinet ad* VVLG. Rom. 12, 15 flere cum flentibus); *deinde evanida vi praepos. idem q. flere, valde lacrimare, plorare, cf.* GLOSS. IV 38, 36 -ant: flent, plorant, conflent. 498, 37 flent. *prior significatio etiam dinosci potest ap.* TER. *l. 19* CARM. in Plaut. *l. 21* HIER. epist. *l. 23.* *absolute*: TER. Andr. 109 tristis interim nonnumquam -bat (*v.* EVGRAPH. *l. 12*). CARM. in Plaut. Gell. 1, 24, 3 vers. 3 *Plauto mortuo* Risus, Ludus, Iocusque et Numeri innumeri simul omnes -arunt. CIC. Sest. 130. rep. 6, 9 complexus me senex -vit. EPIT. Alex. 105. HIER. epist. 77, 4 episcopo, presbyteris et omni populo -antibus. EVG. TOLET. carm. 25, 6 promite funereum... fletum et facite luctum -ando pium. *aliquid*: CIC. Sest. 123 histrio casum meum totiens -vit (LIV. 26, 14, 4 dextris inter se datis ultimoque complexu -antes suum patriaeque casum *eqs.*).

deriv.: collacrimatio. *Mbr.*

collactāneus, -ī *m.* [*cf. c.* collacteus. *Th.*]. *de assimilatione v. infra l. 47 sqq.* *gen. sing.* conlactaní *v. l. 50.* CHAR. gramm. I 82, 12 *v. infra l. 70.* GLOSS. qui simul bibit lacte. σύντροφος, ὁμογάλακτος, συγγάλακτος. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ διλιινι (γεμινι?) κολακτενεος. ὁμογάλακτος. *differentiam significationis inter* collactaneus *et* collacteus *fingere videtur* CAPER gramm. VII 97, 19 *v. infra l. 72.*

in litteris: GAIVS inst. 1, 39 iustae... causae manumissionis ...si quis patrem aut matrem aut paedagogum aut -um manumittat. SCAEV. dig. 34, 4, 30, 1 Seiam libertam eandemque -am. VLP. dig. 40, 2, 13 *app.* educator, paedagogus, nutrix. ITALA (codd. d e g) *et* VVLG. act. 13, 1 Manahen ... Herodis tetrarchae -us (d e: conl-; σύντροφος). SERV. auct. georg. 1, 205 Amaltheam... haedorum matrem, quos quidam Iovis -os dicunt. HIER. epist. 54, 13, 2 nec formosus -us nec candidulus... assecula adhaereant lateri tuo. ITALA (Ambros.) *et* VVLG. II Macc. 9, 29 -us eius (σύντροφος). AVG. conf. 1, 7, 11 -um suum (*ibid.* matres atque nutrices). SCHOL. Stat. Theb. 5, 222 -us meus fuerat (*cf.* STAT. Theb. 5, 221 quibus ubera mecum). GREG. TVR. Andr. 24. *in inscriptionibus sepulcralibus*: *forma* collactaneus: CORP. VI 2125 (= XIV 2413) L. Manlio ... -o dulcissimo et indulgentissimo erga se. *forma* conlactaneus: CORP. VI 9901 a (*aetate imp. Tiberii*) conlactaní Celeris Galli fili (*ibid.* frater). 10760 d. m. P. Aeli Pastoris Volusia ... Salviane -o. XI 6345 Caedi Rufini -i. III 4218 (*christ.*) -i fideles et innocentes. *adde*: CORP. VI 18553 (*periit*) Moschini conlact (coniact, conlib *al.*). III 14880 ⟨...⟩nlac⟨ ...⟩. CORP. VI 36193 conlact. *pro* CONIACI *legitur ex coniectura Mommseni.*

fem. **collactānea,** -ae. *in litteris*: PS. AMBR. epist. 1, 15 -a eius (*Agnetis*), virgo sanctissima, Emerentiana. VEN. FORT. carm. 6, 5, 117 nulla puella choro neque -a ludat (6, 5, 115 nutrix aliena). *pro adi.*: EVANG. de nativ. Mar. 8, 2 Maria ... cum aliis septem virginibus coaevis et -is. *translate*: TERT. resurr. 63 p. 124, 9 *caro animam* ut -a comitabitur. *in inscriptionibus sepulcralibus*: *forma* collactanea: CORP. VI 19112 Maecilia Cn. l. Eleutheris -a Euni. V 3487 Aquilinae -ae. XII 337 (*periit*) suae -ae (*traditur* collect-). III 8976 Ceionia Ferocilla Ceionie Hilare liberte et colac⟨t⟩anaeae (*sic*). *forma* conlactanea: CORP. VI 25087 ⟨c⟩onlactanea Cau⟨...⟩ (*ibid.* alum⟨nae⟩).

collacteus (-ius), -ī *m.* [*a* con *et* lac, *cf.* collactis, collactaneus, collacticius. *Th.*]. *de assimilatione v. infra l. 78 sqq. et p. 1576, 5 sqq.* *formas per* -ius, -ia *in exemplis notavi. formam abbreviatam* conlact. *v. s.* collactaneus *supra l. 53.* CHAR. gramm. I 82, 12 conlactaneus dici debet. nam -us nemo dicit. CAPER gramm. VII 97, 19 collactaneus est eisdem mammis educatus, -us (*ed. princ.*; collactaneus *codd.*) qui ex uno eodemque lacte creatus est. [*hisp.* collazo. *M.-L.*]

HYG. fab. 224 p. 132, 7 Crotos, Panis et Euphemes filius, -ius Musarum. *in lapidibus*: conlacteus: CORP. VI 5939 Arruntius ... Dicaeus -us *nutrici.* 6324 Atticus f. Stactes -us nutricis Sisennae f. 27119 -o suo bene merenti. collacteus (-ius): CORP. VI 7393 L. Volusi patrui -io (*ibid.* nutrici). 9745 Scyri -i sui. 15323 (*periit*) -io suo benemerenti. 16057 (*periit*) -us Drusí Blandi. 29690 -io suo. XI 1067 (*periit*) Helaeno colactio.

fem. **collactea** (-ia), -ae: IVV. 6, 307 notae -a Maurae Maura. MART. CAP. 1, 6 sororis eius -a et indiscreto amica foedere. 1, 111 pedisequa eius Periergia utrum a matre virginis missa an sua utpote eius

-ia (*sic B*) ... conspicatur. *in lapidibus*: conlactia: CORP. VI 18115 -iae bene merenti. CARM. epigr. 1278, 9 (*Lugd.*) q⟩ui sibi mox-q(ue) su⟨ae⟩ nutrici Marciane, item Verinae -iae haec monumenta dedit. CORP. II 104 (*descr.*) -ia (coniatia *trad.*) M. A(ntonii) Max(imi). collactia: CORP. VI 12115 Apolausti[illegible] -ia[illegible]. 17682 -iae eius. 25845 Salvia Tertulla Laenadi libertae et -iae bene mer⟨enti⟩. 35492 Ianuariae -iae. X 1778 bonae femine -iae Arri Germani.

collacticius, -ī *m.* [*cf. c.* collacteus. *Th.*]. *i. q. collactaneus*: CORP. VIII 3523 collactitio dulcissimo.

col(l)actineus *v. p. 1575, 33.*

collactis (-is) *f. a* con *et* lac, *cf.* collacteus, collactaneus. *i. q. collactanea*: CORP. XIV 3812 Moschis mater conlactis. *Hey.*

collactius, -a *v.* collacteus. **collaedo** *v.* collido.

collaesio *v.* collisio.

collaeto, -āre *a* con *et* laetare. *idem q. laetare, laetitia, gaudio afficere*: ITALA Tob. 8, 23 (Sangerm. 15) hic eris manducans et bibens penes me et conlaetabis animam meam et filiae (εὐφρανεῖς τὴν ψυχὴν τῆς θυγατρός μου *Sinait.*, ITALA Reg. *et* Sangerm. 4: laetificabis animam filiae meae. *i. q. collaetari? v. infra l. 44.*

depon. **collaetor,** -ātus sum, -ārī. *de scriptura*: GRAMM. suppl. 174, 37 conlaetatur *v. p. 1574, 50.* *i. q. una* (*cum altero*) *laetari, gaudere. plerumque de hominibus; de rebus*: ITALA I Cor. 13, 6 *infra l. 50* BARNAB. 2, 3 *infra l. 40* VEREC. in cant. 2, 40 *infra l. 46 et 52.* **1** *absolute*: ITALA I Cor. 12, 26 (Cypr. epist. 17, 1. 55, 5. 62, 1) si laetetur membrum unum, -antur cetera membra (συγχαίρει, VVLG. congaudent omnia membra). TERT. idol. 14 licet convivere cum ethnicis, commori non licet; convivamus cum omnibus, -emur ex communione naturae, non superstitionis. AVG. conf. 8, 2, 5. 9, 3, 6. in psalm. 39, 7 turbae strepunt, turbae festinant, turbae -antur, turbae concurrunt. serm. ed. Mai 94, 1 *si homines* fratribus suis germana caritate congaudent ... quanto amplius atque sincerius -ari nos oportet, cum *eqs.* POSSID. vita Aug. 7 ineffabiliter admirantibus christianis et -antibus (collaudantibus *codd.*). PS. PETR. CHRYS. serm. 129 p. 555ᴮ. **2** *alicui*: ITALA. Luc. 15, 6 (Ps. Cypr. ad Novat. 15) -amini mihi (συγχάρητέ μοι, VVLG. congratulamini mihi), quoniam inventa est ovis mea, quae perierat. Rom. 12, 15 (Vict. Vit. 3, 64) gaudentibus -ari (χαίρειν μετὰ χαιρόντων, VVLG. gaudere cum gaudentibus) et cum lugentibus lamentare. AVG. conf. 7, 19, 25 catholicae fidei -atus et contemperatus est. 8, 3, 6 -antibus vicinis mulieri. virg. 29, 29 vobis. BARNAB. 2, 3 -antur (συνευφραίνονται) illis sapientia et intellectus. AVELL. p. 496, 13 beatae sedi Petri. HERM. Pal. sim. 9, 24, 2 nullasque habentes inter se dissensiones, sed -antes semper dei servis. PASS. Petr. 16 *ne videaris* quasi vivus viventi et gaudenti melius -ari (coll(a)etare *var. lect.*). **3** *cum praeposit.*: cum *aliquo*: TERT. idol. 14 *v. supra l. 26.* AVG. epist. 124, 2 *civitas* nobiscum de vestra praesentia. VEREC. in cant. 2, 40 caeli cum domino -antes. GREG. TVR. in psalm. p. 877, 31 quibus *praemiis* sancti cum ipso *Christo* perpetualiter -antur. ISID. Goth. 65 chron. II p. 293, 13 *Riccimerus* pari cum patre solio -atur. in *aliqua re*: ITALA I Cor. 13, 6 (Cypr. testim. 3, 3) -atur autem *caritas* in veritate (συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, VVLG. congaudet ... veritati). VEREC. in cant. 2, 40 et caeli sunt -ati in apparitione pastorum. de *re v. l. 46.*

collamontium, -ī *n.* (*vel* collamontius, -a, -um *adi.?*) *cf. c.* collis *et c.* mons. TAB. devot. Trag. (Corp. III p. 961) 9 (*ad spiritum immundum*) te ordinavit *angelus Gabriel*, u⟨t⟩ silvestria loca -a (collam-*potius quam* collom- *in tabula*) opteneris (*i. obtineres*).

collangueo, -ēre *a* con *et* languere. *idem fere q. languere*: EPIST. pontif. 612 Thiel (Gelas.) 3, 12 salvare ... aegrotantem an -entem consumi? *Mbr.*

collāpsio, -ōnis *f. a* collabi; *scribitur* quol- *infra l. 63.* *i. q. actio collabendi, cf.* GLOSS. IV 113, 23 marcus (*i. marcor*) -o (V 221, 7 quolapsio): FIRM. err. 20, 1 lapidem tuum (*quem veneraris*) ruina sequitur et cadentium culminum funesta -o. PS. RVFIN. in Am. 6, 10/12 utramque *domum* ruituram -e et scissione signavit. *nota*: MIRAC. Steph. 2, 2, 1 quomodo posset *mulier* vivere cum mortuorum viscerum -e (*i. cum emortuo alvi onere non exuto*).

collāpsus, *abl.* -ū *m. a* collabi. GLOSS. IV 114, 34 marcur conlapsur (marcor conlapsor *a*; *cf. l. 62*). APON. 4 p. 84 *anima* tanti piaculi -u foedaverat faciem suam. *Hofmann.*

collāre *v.* collaris.

collargior, -īrī *a* con *et* largiri. *idem f. q. largiri*: VEREC. in cant. 2, 5 tribuere est primum beneficia -iri. 2, 10 non tantum non appetit aliena, verum etiam propria -itur. 2, 28 hanc nobis gratiam. 2, 31 victoriam. 4, 24 merita. *Mbr.*

collāris, -e *a* collum. *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* collare, *francog.* collier, *hisp.* collar. *M.-L.*] *ad collum pertinens*: **1** *adiect.*: PETRON. 56 offla -is allata est. *cf.* GLOSS. III 287, 52 (*inter cibos*) -em: τραχηλίδα. **2** *subst.*: **a** collāre, -is *n.* (*dubia, utrum ad* -e *an* -is *pertineant hic attuli*). *vinculi genus, cf.* VARRO rust. 2, 9, 15 ne vulnerentur *canes* a bestiis, imponuntur his -ia (*at vide p. 1577, 14*), quae vocantur melium i. e. cingulum circum collum *eqs.* (PAVL. FEST. p. 151 millus -e canum venaticorum *eqs.*). NON. p. 36 -e est vinculi genus, quo collum astringitur. GLOSS. V 650, 6 collore a collo dictum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II 405, 22 *περιτραχήλιον*. PLAVT. Capt. 357 quod collus -i caret. LVCIL. 854 cum manicis catulo -ique, ut fugitivum deportem. GRATT. 401 -bus ergo sunt qui lucifugae cristas inducere maelis iussere. *addas*: CARM. c. pag. 44 in risum quaerens quos dederet morti, -bus (*sic Haupt*, Gallaribus *P*) subito membra circumdare suetus (*Haupt*, subitus *P*, iussit *Bähr*.). **b** collāris, -is *m*. *i. q. collare*: DIDASC. apost. 28, 15 sustulit a vobis -em constructionis et evacuavit a vobis iugum grave. *potius ornamenti genus*: CORP. X 6303, 6 Sortis signum Menphiticum cum -i argenteo. XIV 2215, 8 -em ex beryllis. *ibid.* 9 -em alterum cum gemmis n(umero) VII. *i. q. pars carnis*: *v.* GLOSS. *p. 1576, 79.*

collārium (-ī) *n. a* collum, *cf.* collaris. PRISC. gramm. II 75, 8 alia *nomina* ab aliis rebus, in quibus sunt vel de quibus vel quas habent: in quibus sunt, ut -um, quod in collo est *eqs.* (*fortasse spectat ad* VARRO rust. 2, 9, 15 *p. 1576, 81*). GLOSS. *κολλάριον, περιτραχήλιον*. *Probst.*

collateo, -uī, -ēre *a* con *et* latere, *cf.* collitescere. *idem f. q. latere*: SERV. auct. Aen. 5, 72 *Venus* ne nuda conspiceretur, -uit (*Daniel*, conlatint *F*) in myrto (sub arbore myrti latuisse *T*).

collaterānea, -ae *f. a* con *et* latus, *cf.* collaterare. *quae ad latus est, i. socia, coniunx*: VITA Vedasti (Krusch, Mon. Germ. hist. script. Merov. III) 2 p. 407, 9 Chlod(o)childis conlateranea (conl[-coll-]actanea *var. lect.*) mea (*sc. Chlodowigi*).

collatero, -ātus, -āre [*a* con *et* latus. *Th.*]. *i. q. a lateribus complecti*: MART. CAP. 3, 249 c vocales utrimque -at. *part. perf. pass.* collaterātus, -a, -um: *qui ad latus est, collateraneus*: VEREC. in cant. 4, 15 quod alii sequantur, alii praecedant dominum, alii -ati iungantur.

?**collathus** est apud Syros medium sati in liquidis, quod est sextariorum XXIIII EPIPHAN. de mensur. 42. *corrigasne* calathus? *Mbr.*

collātīcius, -a, -um [*a* collatus. *Th.*]. conl- *subinde in codd. et in titulo l. 35.* *i. quod confertur, in commune datur*: SEN. dial. 6, 10, 1 nihil horum dono datur: -is et ad dominum redituris instrumentis scaena adornatur. CORP. X 411 (*Volceis*) ex pecunia publica et conlaticia, quam municipes et incolae sua voluntate contulerunt (SERV. auct. Aen. 3, 552). PS. QVINT. decl. 6, 11 inde ignotis quoque corporibus transeuntium viatorum -a sepultura. APVL. met. 8, 26 iuvenis ... -a stipe de mensa paratus (AMM. 14, 1, 4 stipe -a victitabant. 14, 6, 11 -a stipe humatur Valerius ille Publicola). TERT. adv. Val. 12 p. 191, 18 ex aere -o (collacio, collocatio *trad.*), quod aiunt, in honorem et gloriam patris pulcherrimum Pleromatis sidus ... compingunt. AMM. 29, 2, 7 ad largiendum paelicibus merebat aes -um grave. AMBR. hex. 5, 16, 55 -o cibo pascit *ciconia parentes*. *genus myrrhae*: PLIN. nat. 12, 69.

*****collātio,** -ōnis *f.* [*cf. c.* collatus, conferre. *Th.*]. *scribitur* conl- *saepe in codd.; in titulis*: coll-: CORP. VI 30901 (*saec. II*). X 1576. 6090. 8099 EDICT. imp. Diocl. 2, 3. conl-: CORP. IX 5438. X 7495. XI 3258. 5634. VIII 7119. 8328. 8329. 23863. II 1971. *de* GRAMM. suppl. 175, 1 (conlatio) *v. p. 1574, 51.* *de significatione*: AMBR. symb. rec. A p. 50 symbolum graece dicitur, latine autem -o (*cf.* GLOSS. *σύμβολον*), et maxime symbolum negotiatores dicere consuerunt, quando conferunt pecuniam suam et quasi ex singulorum -e in unum constipata ... conservatur, ut nemo fraudem -i facere conetur (*cf. p. 1578, 10. 1590, 37*). RVFIN. symb. 2 p. 337^{B} symbolum graece et indicium dici potest et -o, hoc est quod plures in unum conferunt (*cf.* CASSIAN. c. Nest. 6, 3, 3 ISID. eccl. off. 2, 33, 3). EVCHER. instr. 2 p. 160, 18 symbolus -o aut pactum (FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 36). *legitur apud scriptores sermonis pedestris et* PLAVT. Mil. 942 MAR. VICTOR aleth. 2, 25 PAVL. PELL. 230 ARATOR ad Parth. 89.

I *i. q. congregatio, collectio, unitio*: **A** *proprie*: **1** *generatim* (GLOSS. -o et congeries *συνεισφορά, σωρός*. adunatio, conferentia, collectio. -e collectione, quando aliqui in commune confer⟨unt⟩): PLAVT. Mil. 942 ubi facta erit -o nostrarum malitiarum. CIC. or. frg. A IX 5 te concessione competitorum et -e centuriarum (*sc. suffragiis in te collatis*) ... e postremo in tertium locum esse subiectum. SEN. dial. 10, 15, 5 longam illi (*sapienti*) vitam facit omnium temporum in unum -o (locatio *A*). PLIN. nat. 37, 126 optimae sunt *chrysolithi* quae in -e aurum albicare ... cogunt. VLP. dig. 47, 10, 15, 4 convicium autem dicitur vel a concitatione vel a conventu, hoc est a -e vocum; cum enim in unum complures voces conferuntur, *eqs.* RVFIN. hist. 4, 29, 6 -em quandam (*συνάφειάν τινα καὶ συναγωγήν*) faciens euangeliorum nescio quo modo composuit euangelium unum ex quattuor. CLAVD. MAM. anim. p. 191, 13. **2** *speciatim i. q. communis datio, contributio (potissimum pecuniae), tributum, stips, collecta* (GLOSS. *συνεισφορά συνεισένεξις συντέλεια*. -em facio *συνεισφέρω*): *de convivio communi v. p. 1578, 30. cf.* SCHOL. Ter. p. 81, 1 symbolam id est -em ciborum dedit. p. 104, 16 ut de symbolis essent i. de -e ciborum. EVGRAPH. Ter. Eun. 540 Phorm. 339. GLOSS. *σύγκρισις δεῖπνον. ἔρανος* (*cf. p. 1578, 8*). LIV. 4, 60, 6 aes grave plaustris quidam ad aerarium convehentes speciosam etiam -em faciebant. 5, 23, 11. 5, 25, 5 stipis. 6, 14, 12 tributo -em factam. 23, 32, 9 gravi tributo et -e iniqua frumenti pressos. 26, 36, 8 voluntaria -o. 30, 44, 4 pecuniae (PLIN. nat. 37, 10 pecuniarum. FIRM. math. 1, 7, 26 *Sulla* cruentarum pecuniarum parricidali -e ditatur). PAVL. FEST. p. 37. FEST. p. 364 tributorum. TAC. Germ. 29 *Batavi* exempti oneribus et -bus et tantum in usum procliorum sepositi (*syn.* tributa). PLIN. epist. 4, 13, 7 necessitate -is. paneg. 41 eundem te -es remisisse, donativum reddidisse. TRAIAN. Plin. epist. 10, 93. SVET. Cal. 42 -es in alimonium ac dotem puellae recepit. Nero 38. 44 Tit. 7 TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363, 21 patient. 5 p. 9, 20. IREN. 1, 2, 6 (*in imag.*) unumquemque ... quod habebat in se optimum ... conferentes -em fecisse (*ἐρανισαμένους*). 1, 3, 1 secundi Christi ... ex -e (*ἐράνου*) composita fabricatio. PAPIN. dig. 50, 4, 18, 25 quod genus -is munus possessionis est. VLP. dig. 17, 2, 58, 1 (*in societate coeunda. cf. p. 1577, 54*). PAVL. sent. 2, 7, 5 -o intributionis ob iactum salva nave fieri debet (CHAR. dig. 14, 2, 4, 2). CHAR. dig. 50, 4, 14, 2 viarum munitiones, praediorum -es non personae, sed locorum munera sunt (*cf.* HERMOG. dig. 50, 5, 11 ut sit praediorum -o viae sternendae. *al.* VLP. dig. 7, 1, 27, 3 si quod ad -em viae *pertinebit*. 19, 1, 13, 6 siqua ... ad viae -em praestare oportet. COD. Iust. 8, 13, 6 ad -em viarum muniendarum). CHAR. dig. 50, 5, 8, 3 qui muneris publici vacationem habet, per magistratus ex improviso -es indictas recte recusat. DIG. 37, 6 rubr. de -e bonorum. 37, 7 de dotis -e (*cf. Leonhard, PW. III 704*). *ibid. saepius.* EDICT. imp. Diocl. 2, 3 omnem totius orbis ad sustinendos exercitus -em detestandis quaestibus diripientium cedere. LACT. inst. 5, 8, 7 habentium pia et religiosa -o. IVST. 16, 3, 9 (*syn.* tributum). HIL. in psalm. 52, 13 -bus se plebis et muneribus ditando. SYMM. rel. 20 quod sine lacuna imperialis aerarii deprompsit aliena -o (*ibid.* impendium). SERV. Aen. 1, 632 paupertas maiorum ex -e sacrificabat. georg. 3, 18 vicesimus quintus *missus* dicebatur aerarius eo, quod de -e populi exhibebatur. AMBR. c. Aux. 33 potest pauperibus -o populi redundare. *cf.* in psalm. 40, 5 est et in -e tenui paupertas abundans, si abundet fides. PS. AMBR. mor. Brachm. p. 1184^{A}. AMBROSIAST. in Rom. 13, 13 comessationes sunt luxuriosa convivia, quae aut -e omnium celebrantur aut *eqs.* (PELAG. in Rom. 13 p. 706^{C} *cf.* GLOSS. V 550, 46). in I Cor. 16, 17. HIER. in Is. 23, 18 p. 328 saturari omnium -e virtutum (*cf.* ITALA Is. 23, 18 [Hier. *ad l.*] impleri in -em [*συμβολήν*, VVLG. *aliter*]). VVLG. II Macc. 12, 43 (*ποιησάμενός τε κατ' ἀνδραλογίαν κατασκευάσματα*). Rom. 15, 26 -em aliquam (*κοινωνίαν τινά*) facere in pauperes sanctorum. RVFIN. hist. mon. 23 p. 447^{B} ex -e caritatis (*ibid.* oblatio). SVLP. SEV. chron. 2, 41, 3 cum oblatam a ceteris -em respuissent. MART. CAP. 1, 7 *Ψυχὴν* ... ditem muneribus atque multa caelestium -e decoratam. COD. Theod. 11, 1, 2 (*a. 315*) possessores cum satisfecerint publicae -i. 7, 6, 3 (*a. 377*) annua vestis *militaris* -o dependatur. 1, 15, 17 (*a. 401*) vicarium Africae, quem totius -is ac transmissionis cura constringit (*de frumento*). 1, 5, 14 (*a. 405*) de lustrali auri argentive -e (13, 1, 20 *a. 410. cf. Seeck, PW. IV 370*). 13, 3, 16 (*a. 414*). 6, 23, 2 (*a. 423*) a ... equorum praestatione habeantur immunes, nudam -em, quae plerumque poscitur, solvant. OROS. hist. 4, 16, 19 quo *tempore* aerarium populi R. egenam stipem privata -e poscebat. 5, 1, 2 libera -o defensionis (*opp.* debita pensio servitutis. *syn.* tributum). 5, 8, 2 moritur apud Romanos utilis de provisione -o et oritur infamis de ambitione -o. CASSIAN. inst. 7, 17, 3. COD. Iust. 1, 29, 3 in tributariis -bus. 8, 11 (12), 7 omnes certatim facta operarum -e instare debent. 11, 65 tit. de -e fundorum patrimonialium et emphyteuticorum. EVGIPP. Sev. 12, 7 -e fidelium ditatus. 17, 4. 29, 1 vestes, quas Noricorum religiosa -o profligaverat. *in titulis* (*cf. p. 1577, 46*): CORP. VI 30901 (*saec. II*) ex -e horriariorum chortis II maioris. IX 5438 ex -e manipretii possessorum circa forum et negotiantium. X 1576 remissa -e (XI 5634. VIII 7119). 6090 ex -e legativi epuli. 7495 ⟨ex ae⟩ris -e. 8099 fec(it) ex col(latione) collegi[um] (*v. p. 1585, 84sq.*). XI 3258 honore contentus ex suo *statuam* posuit et -em reddidit (II 1971). VIII 8328 -e spo⟨rtu⟩larum facta. 8329. 23863 ex voluntaria civium con⟨latione⟩.

B *translate*: **1** *i. q. comparatio*, GLOSS. *σύγκρισις*. -e comparatione. V 282, 5 coll[oc]atio comparatio (*additur genet. obi. saepe; praep.* ad *v. l. 84*, cum *v. l. 80*, inter se *v. l. 70*): **a** *generatim*: CIC. nat. deor. 3, 70 quae est in -e ista similitudo? div. 2, 38 quamquam tu non hostiarum causam confirmas sortium similitudine, sed infirmas sortes -e hostiarum. fin. 4, 75 Tusc. 4, 27. 5, 85 reliqua ex -e *virtutis* facile est conterere et contemnere. HIRT. Gall. 8, 8, 2 *legio XI* in -e reliquarum nondum eandem vetustatis ac virtutis ceperat opinionem. SEN. nat. 4, 11, 2. 3 *montium* altitudo totius mundi -e consumitur. 4, 11, 5. epist. 85, 4. 120, 4 rerum saepe factarum inter se -o. QVINT. inst. 7, 7, 2 meritorum, temporis, praemii -o. PLIN. epist. 2, 19, 8 leges ... aliarum -e convincere. 4, 5, 2 quamvis intentionem eorum nulla hinc et inde -o, nullum quasi certamen accenderet. 5, 8, 12 onerosa -o. 6, 16, 16 periculorum -o. 9, 19, 7 paneg. 61 GELL. 10, 3 tit. PANEG. 12, 33. IVST. 2, 2, 14 cultos ... mores incultae barbariae -e superari. PROC. dig. 33, 6, 16, 2. HIL. trin. 5, 17 quia nondum nobis -is euangelicae ac prophetiae locus est. 6, 4 responsionis ad singula subiecta -o. AVSON. 419, 36 HIER. epist. 49, 14, 5. 124, 1, 2. 124, 4, 11 (*ibid.* comparatio). AVG. gen. ad litt. 2, 13 p. 52, 12 quae illis cum caelo potest esse -o? MART. CAP. 8, 859. 9, 926 CASSIAN. conl. 23, 3, 2 (*syn.* comparatio). MAR. VICTOR aleth. 2, 25 te magis extollit -o deteriorum. SIDON. epist. 1, 8, 3. ARATOR ad Parth. 89 susceptos celebret -o libros. COD. Iust. 9, 22, 22 pr. fiat indago argumentis, testibus, scripturarum -e. IVNIL. 1, 12 -em eius (*dei*) ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

creaturas (1, 13. 14. 20). *librorum translatorum recognitio*: HIL. syn. 9 ex graeco in latinum ad verbum expressa translatio affert plerumque obscuritatem, dum custodita verborum -o eandem absolutionem non potest ad intellegentiae simplicitatem conservare. HIER. praef. Vulg. Is. Graeci post LXX translatores Aquilam et Symmachum et Theodotionem legunt ... ut LXX magis ex -e eorum intellegant. praef. Vulg. euang. codicum Graecorum emendata -e. *codicum*: COD. Theod. 1, 4, 3 (*a. 426*) si tamen eorum (*ICTorum*) libri ... codicum -e firmentur. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1109B quos ego cunctos novem codices ... sub -e priscorum codicum, amicis ante me legentibus, sedula lectione transivi. *fere i. q. similitudo*: MAR. VICTORIN. verb. script. 1 nec unquam agnosceretur in quocumque hominum tenebrosa -o. PS. FVLG. RVSP. serm. 55 hodierna narratio opportunam -em sensibus nostris attribuit. **b** *speciatim et technice: in rhetorica i. q.* παραβολή (QVINT. inst. 5, 11, 23 MAR. VICTORIN. rhet. p. 228, 11). σύγκρισις (RHET. min. p. 74, 18 CASSIOD. in psalm. 70, 14). CASSIOD. in psalm. 11, 7 quod schema graece syndesmos dicitur, latine -o, quando sibi aut personae aut causae sive ex contrario sive ex simili comparantur. 62, 12 (syndyasmus. 76, 13). RHET. Her. 2, 2, 3 huius constitutionis ratio in sex partes est distributa: probabile, -em *eqs.* 2, 4, 6 -o est, cum accusator id quod adversarium fecisse criminatur, alii nemini nisi reo bono fuisse demonstrat *eqs.* 2, 9, 13 -e, quid scriptum sit, quid adversarii se fecisse dicant *eqs.* 4, 45, 59 quattuor modis dicitur *similitudo*: per contrarium, per negationem, per -em, per brevitatem. 4, 47, 60 dictum autem est per -em, propterea quod proposita similitudine paria sunt omnia relata. *ibid.* imago est formae cum quadam similitudine -o. *cf.* CIC. inv. 1, 49. 2, 19. 150. de orat. 2, 265 est etiam *ridiculum* ex similitudine quae aut -em habet aut tamquam imaginem. top. 42. 43 SEN. epist. 81, 16 QVINT. inst. 5, 11, 2. 23. 8, 3, 77 -e invicem respondente. DON. Ter. Phorm. 68 ὑπερβολή facta per ... aequam -em. IVL. VICT. rhet. 4, 3 qui locus ... gaudet -bus sive exemplis. *al.* MART. CAP. 5, 469. *cf.* ENNOD. opusc. 2 p. 302, 25 quid his longius -bus immoremur? p. 312, 15. *in philosophia i. q. analogia* (GLOSS. ἀναλογία): CIC. fin. 3, 33 si aut non aliquid cognitum sit aut coniunctione aut similitudine aut -e rationis. Tusc. 4, 84 cum philosophia ex rationum -e constet. *in grammatica i. q. comparatio*: VARRO ling. 8, 78 cur analogias in -e verborum sequi non debeamus. FEST. p. 181 'ocius' secundae -is et deinde tertiae 'ocissime' frequentata sunt. p. 286 'repulsior' secunda -e dixit Cato. CHAR. gramm. I 2, 19 de gradibus comparationis seu -is. 112, 12 *sqq.* 135, 4 nec -em recipiunt. 156, 21 *sqq.* 192, 16 -o quamque comparationem Vmbrius Priscus nominat *eqs.* DIOM. gramm. I 324, 18. 453, 33 EXC. Bob. gramm. I 533, 29. 556, 7 PROB. inst. gramm. IV 56, 32 *al.* *in mathematica et musica i. q. proportio*: CENS. 11, 3 horum *XII dierum* ad eosdem sex -o tertiam dia pason reddit symphonian duplici rationi subiectam. GELL. 3, 10, 13 venas ... numero moveri septenario, quod ipsi appellant τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν, quae fit in -e quaternarii numeri. MART. CAP. 2, 107 quis -bus symphoniae peraguntur. 6, 717 huius autem -is *angulorum* quattuor sunt species: prima dicitur ἰσότης *eqs.* 7, 737. 741. BOETH. mus. 1, 16 p. 202, 12 tres vero ad binarium sesqualtera -e iunguntur. arithm. 1, 1 p. 11, 18 epitrita -e. *in conclusione*: BOETH. cons. 4, 4, 101 -em (collocationem *pars codd.*) propositionum non esse efficacem necessariae conclusionis.

2 *de commercio, usu, appropinquatione: de pugna*: CIC. de orat. 1, 210 de signorum -bus, de oppidorum oppugnationibus. ARNOB. nat. 4, 4 armorum -e. *de communicatione, colloquio, disputatione, conventu*; GLOSS. -es conlocutiones, conferentes. *tituli librorum*: CASSIANI -es, AVG. breviculus -is cum Donatistis, -o cum Maximino, PS. AVG. -o cum Pascentio. CYPR. epist. 30, 5 -e consiliorum cum episcopis facta (*cf.* 55, 4. 5. 56, 3. 57, 7). OPTAT. 1, 4 p. 6, 7 erit inter nos absentes ... -o. p. 6, 12. PRISCILL. tract. 2 p. 39, 5 ex aliqua contentionis -e. AMBROSIAST. in II Tim. 2, 15 -o ergo inter dei servos esse debet, non altercatio. HIER. epist. 102, 2 -e mutua vel doceremus aliqua vel disceremus. RVFIN. hist. mon. 1 p. 404B ut frequenti -e mentem vestram puram exhibeatis deo. AVG. civ. 8, 1 cum philosophis est habenda -o. epist. 128, 1. 129, 1 -em quae pacifica et pacata esse debet. c. Iul. 3, 1, 5 ad -em nobiscum venire. retract. 2, 28. 29. conf. 7, 6, 8 qui pari studio et -e flagrabant in eas nugas. bapt. 2, 4, 5 disputationibus et -bus episcoporum. c. Cresc. 4, 66, 83 vos non ad contentionem, sed ad -em vocare. ad Caesar. 7 *al.* POSSID. vita Aug. 16 publice disputavit populo astante; et post secundam vel tertiam -em *eqs.* 17 *al.* ZACCH. 2 praef. *al.* CASSIAN. inst. praef. 5 LEO M. epist. 6, 5 si inter sacerdotes domini -o frequentior habeatur. 6, 9. 129, 3 AVELL. p. 64, 2 *al.* VICT. VIT. 2, 53. 3, 63. SEDVL. epist. 1 p. 11, 6 -bus assiduae disputationis. *cf.* PAVL. PELL. 230 consulti patris assidua -o verbi. VEN. FORT. epist. (carm. 10, 4) 3 equidem optaveram ... loqui de gaudio magis quam tristis -o nasceretur ex fletu. GREG. M. epist. 9, 218 p. 209, 15. BENED. reg. 42, 6 legat unus -es vel vitas patrum. *al.* MART. BRAC. ira praef. dum ... mutuo -is alloquio frueremur. *de conventu monachorum*: ISID. reg. monach. 7 *al.*

II *i. q.* ***delatio, traditio, donum***: TERT. apol. 11 -em divinitatis. ARNOB. nat. 7, 14 honoris. COD. Theod. 16, 5, 7 (*a. 381*) si ... quisquam ex his (*Manichaeis*) aditae per quamlibet successionis formam -e ditatus est. FVLG. aet. mund. p. 155, 22 ne sola esset mundana -o. HEGES. 1, 37, 3 sacerdotii. FVLG. RVSP. praedest. 1, 1, 1 ut nihil ... inveniatur supernae -is gratuitum bonum. c. Fab. frg. 29 missio spiritus sancti -o est invisibilis muneris. COD. Iust. 4, 3, 1, 1 -o rei mobilis (*ibid.* traditio). *i. q. conversio*: DIOM. gramm. I 299, 9 est enim lucubrationis industria studiique -o tripertita.
i. q. accessio: CENS. 16, 5 quidquid enim non habet finem, -em mensurae non recipit. *singulariter de munere publico*: GLOSS. V 350, 29 -o ambechtae (*anglosax.* '*Amt*').

collātīvus, -a, -um [*cf. c.* collatus. *Th.*]. *quod collatione efficitur*: PLAVT. Curc. 231 quis hic est homo cum -o ventre? (PAVL. FEST. p. 58 -um ventrem magnum et turgidum dixit Plautus, quia in eum omnia edulia congeruntur. GLOSS. Plac. V 16, 1 *et* 57, 27 -us magnus, e conlatio⟨ne⟩ factus). PAVL. FEST. p. 37 -um sacrificium dicitur, quod ex conlatione offertur. collātīvum, -ī *n.*, *i. q. pecunia collata*: COD. Theod. 6, 26, 3 (*a. 382*) equorum oblationibus aut ... de -o omnium postulatis parēre cogantur. *i. q. coniunctus*: PANEG. 10, 18 dum -am vim comparant *gentes*. AMBR. paenit. 1, 15, 81 ut ... ea ... virilis misericordiae aut compassionis velut -a quadam admixtione purgentur. spir. 3, 15, 108. *de proportione*: MACR. somn. 1, 6, 41 nec solum explicandis collationibus hi duo numeri (*III et IV*) -um praestant favorem. *sim. de comparatione*: IVNIL. 1, 20 quae sunt -a, quae de deo sic dicuntur, ut de creatura dici non possint?
de adverbiis i. quod comparationem recipit; CHAR. gramm. I 189, 25 conlati⟨v⟩a (*Nettleship*, conlata *Keil*) sunt adverbia *velut* propius proxime. [*dub.* POMP. gramm. V 180, 30.]

collātor, -ōris *m.* *a* conferre. *scribitur* conl-: CORP. II 657. coll-: CORP. III 15179. *is qui confert: de contributione*: PLAVT. Curc. 474 symbolarum -es (*sc. ad convivium*) *sunt* apud forum piscarium. AMBR. symb. rec. A p. 55 mercium istarum negotiatores et -es pecuniae. COD. Iust. 1, 24, 3 ne quid in eo suum -r (*ad statuam imperatoris erigendam*) agnoscat. *cf.* CORP. II 657. III 15179. *i. q. tributarius*: COD. Theod. 11, 1, 2 (*a. 315*). 7, 4, 31 (*a. 409*). COD. Iust. 1, 27, 1, 15 licet enim per omnes provincias nostras ... festinemus, ut illaesos habeant -es, maxime tamen tributariis, dioeceseos Africanae consulimus *eqs.* 10, 22, 3. 12, 35, 18, 5. CORP. III 13640, 1 (*in Pisidia*) co⟨ll⟩at⟨ores (*gr.* συντελεστάς. *cf.* GLOSS. II 107, 43 condatoribus συντελεσταῖς). HESYCH. in lev. 26, 27 *sq.* p. 1152B cum pridem -es eorum (*Romanorum*) fuissent *Iudaei*. *de colloquio, disputatione*: AVG. epist. 33, 3 -em ... et disputatorem, non assentatorem et adulatorem. PROSP. *scripsit* de gratia dei et libero arbitrio contra -em (*i. Cassianum qui 'collationes' scripsit*). *de collectione*: CASSIOD. inst. div. 17 Orosius christianorum temporum paganorumque -r (*i. qui historias in unum ordinem digessit*). *de delatione*: FVLG. myth. 1, 1 salutis certissimo -i. aet. mund. p. 172, 8 -r lucis *Christus*. PS. RVFIN. in Os. 7, 13 abundantiae. AVELL. p. 411, 1 dignitatis. SACR. Leon. p. 368. 423. ENNOD. dict. 5, 10 p. 440 -r honorum deus. APRING. in apoc. 19, 11—13. CONC. Aurel. a. 549 p. 102, 14 -r ordinis (*i. qui clericum ordinavit*). VEN. FORT. virt. Hil. 4, 11.
fem. **collātrīx,** -īcis: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 53 una, tam remediorum -e quam munerum, virtute.

collātōrius *v.* chalatorius *p. 983, 28.*

collātro, -āre *a* con *et* latrare. *latrando aliquid impugnare*: SEN. dial. 7, 17, 1 (*in imag.*) ex istis, qui philosophiam -ant.

collātus, *abl.* -ū *m.* *a* conferre. *i. q. collatio: de pugna*: BELL. Hisp. 31, 2 congressus enim et clamor ... in -u pari era⟨n⟩t condicione. *de colloquio*: CENS. 1, 8 cum tuo -u scirem me plura didicisse. *de pecunia*: IVL. VAL. 1, 21 Philippi thesauris -uque studentium rebus suis. *L.*

collaudābilis, -e *a* collaudare. *i. q. laude dignus*: PRVD. ham. 692 nec bonus est nec -is ille, qui non sponte bonus.

collaudātio, -ōnis *f.* *a* collaudare. **1** *generatim*: **a** *i. q. laudatio*: GLOSS. αἶνος, ἔπαινος, ἐγκώμιον. *c. gen. obi.*: RHET. Her. 2, 9, 13 scriptoris -e ... scripti recitatione *utemur* (CIC. inv. 2, 125). 2, 10, 15 nostrae legis expositione, recitatione, -e utemur. CIC. Pis. 72 -o hominis turpissimi (*cf. p. 1581, 76*). PELAG. in II Cor. 8 p. 792C Corinthiorum. *absolute*: HIL. in Matth. 27, 8 -e eadem iubetur *servus* in gaudium domini introire (*Matth. 25, 23*). PSALT. Rom., HIER. psalt. sec. Hebr., VVLG. psalm. 32, 1 exultate iusti in domino: rectos decet -o (τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις. VVLG. *Amiat.* laudatio). **b** *laus, gloria*: RVFIN. Basil. hom. 1, 3 opus ipsorum -em beatitudinis promeretur.

2 *plurium communis laudatio*: CASSIOD. in psalm. 32, 1 -o ... multorum ore una laudatio est. 116, 1 -o est cunctorum fidelium in unum redacta laudatio.

collaudātor, -ōris *m.* *a* collaudare. AVG. conf. 4, 14, 23 *pulchrum* nullo -e (*alio mecum laudante?*) mirabar.

×**collaudo,** -āvī, -ātum, -āre *a* con *et* laudare. *inde a* NAEVIO. *apud poetas praeter veteres scaenicos his locis*: HOR. sat. 1, 6, 70 OV. met. 10, 365 LVCAN. 4, 546. 5, 56 HOMER. 135 STAT. Theb. 6, 490. 689 COMM. instr. 1, 41, 15 PRVD. cath. 9, 27 SIDON. epist. 2, 10, 4 vers. 2 DRAC. laud. dei 1, 245. *nota, quod deest ap.* SEN. rhet. *et* phil. trag. (laudare *passim ap. utrumque*). *de forma* conlaudo: GRAMM. suppl. 175, 1 (*v. p. 1574, 51*). *forma non assimilata traditur ex in-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scriptione deperdita v. p. 1582, 16. *loco mutilo legitur*: FILASTR. 148, 6; *ex coniectura*: CAES. civ. 3, 53, 5. *in dubia lectione*: POSSID. vita Aug. 7 *v. p. 1576, 33.*

I *generatim: i. q. laudare, laudibus efferre* (GLOSS. -at ἐγκωμιάζει, ἐπαινεῖ): A *aliquem*: NAEV. com. 129 praefica est: nam mortuum -at (*cf.* PLAVT. Truc. 496 *praefica* alios -at, eapse se⟨se⟩ vero non potest). PLAVT. Asin. 576 collegam. Capt. 421 quantis laudibus (*B²*; laudavit *rell.*) erum servos. Mil. 1045 illaec me. TER. Eun. 1046 illumne ... an me ... an fortunam -em, quae gubernatrix fuit. Ad. 367 filium. QVADRIG. hist. 57. CIC. Pis. 14 te ille, homo dignissimus tuis laudibus, -vit. Phil. 7, 24 *virum* senatus consulto (13, 50). de orat. 1, 30 non sibi cohortandum Sulpicium ..., sed ... -andum ..., quod. Att. 5, 21, 11 homines. 15, 1ᵃ, 4 *mulierem* apud amicos. epist. 1, 7, 5 *absentem.* 7, 17, 1. CAES. Gall. 5, 2, 3 *Caesar milites* (*sic de imperatore milites laudibus honorante, sim.*: 5, 52, 4 Ciceronem ... legionemque. civ. 1, 13, 5. BELL. Afr. 86, 3 contione advocata in conspectu oppidanorum milites -at totumque exercitum ... donavit. LIV. 1, 52, 1 Tarquinius *Latinos in concilio.* 5, 28, 8. 24, 13, 4 Hannibal -atos eos [*Tarentinos*] oneratosque ingentibus promissis ... iubet. 26, 20, 1 *al.* 30, 17, 9 pro contione. DARES 19 exercitum ad contionem convocat -at imperat *eqs.* 42. *cf. infra l. 68 sqq.*). CAES. Gall. 6, 23, 7. 7, 2, 3 civ. 1, 2, 8. 1, 21, 2 BELL. Afr. 35, 5. 92. 2. NEP. Paus. 2, 5 in *epistula* (SVET. Aug. 86, 3 epistula). Ages. 1, 1. LIV. 3, 64, 7 -atis consulibus *a Duillio*, quod. 4, 48, 10. 6, 6, 7 -atis ab senatu tribunis. 7, 11, 9 dictator consulibus in senatu et apud populum magnifice -atis ... se abdicavit. 27, 10, 5 *consules* sua voce. 28, 2, 14 benigne. 28, 4, 2 (*ibid.* verborum honore). 37, 54, 2 egregie. *saepius.* CVRT. 6, 7, 19. 7, 5, 38 multum. *al.* LVCAN. 4, 546. 5, 56 PLIN. nat. 35, 79 STAT. Theb. 6, 490 FRONTIN. strat. 2, 7, 9 SVET. Iul. 16, 2 *al.* vita Crispi p. 88 oratione plenissime. FRONTO p. 63, 22 N. magno opere. MARCIAN. dig. 48, 3, 6, 1 FILASTR. 89, 8. 147, 6. COD. Theod. 1, 16, 6 (*a. 331*) vigilantissimos iudices publicis acclamationibus -andi ... potestatem. DARES 3 *al.* NOVAT. p. 70ᴰ publicanus ... sententia domini -atus. VVLG. Sirach 38, 3 in conspectu magnatorum -bitur *medicus* (θαυμασθήσεται). THEOD. MOPS. in I Thess. 4, 9—12 (*syn.* laudat). PALLAD. hist. mon. II 9 p. 357ᶜ multis praeconiis -a et glorifica eos (*mortuos; syn.* laudare, *opp.* maledictis detestari). *se laudare*: PLAVT. Poen. 1184 uti tu te (*sic CD*) ...-es. TER. Eun. 1046 *v. supra l. 9.* HOR. sat. 1, 6, 70 ut me -em. *cf.* PLAVT. Asin. 558 *l. 65.* *laudare deum, sim.*: ITALA psalm. 147, 12 (Aug. c. Faust. 15, 11; *cf.* civ. 19, 11) -a, Hierusalem, dominum; lauda deum tuum, Sion (ἐπαίνει ... αἴνει LXX *ex hebr.*; VVLG. *utroque loco* lauda). COMM. instr. 1, 41, 15 -ant illum (*Antichristum*) primitivi decepti. HIL. in Matth. 21, 3 crucifigendum ... turba -at (*ibid.* laudationis verba). TRACT. in Luc. 1, 2 ab angelis infans (*Christus*) ut imperator est -atus. FILASTR. 139, 1 animalia diversa forma praedita deum (*ibid.* deo laudem ... referre. DRAC. laud. dei 1, 245). 155, 1 clamabant voce sublimi deum -antes. VVLG. Sirach 51, 1 deum (αἰνέσω). I Macc. 4, 33 (αἰνεσάτωσαν). act. 2, 47 (αἰνοῦντες). III Esdr. 5, 59 sacerdotes ... et levitae ... -antes dominum et benedicentes (ὑμνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες). PSALT. Rom. 116, 1 laudate dominum, omnes gentes: et -ate eum, omnes populi (αἰνεῖτε ... ἐπαινέσατε, VVLG. laudate). RVFIN. hist. mon. 10 p. 429ᴮ (*ibid.* vocem hymnorum; *supra*: laudare ... et benedicere dominum). 16 p. 439ᴮ angelis ... hymnum canentibus et -antibus deum. PRVD. cath. 9, 27 cuncta -ent eum. AVG. civ. 19, 23 *Hecate et Apollo Christum* (*opp.* condemnent). SACR. Leon. p. 366 (*syn.* magnificent). VEREC. in cant. 4, 2. *nomen dei*: VVLG. Sirach 17, 8 ut nomen sanctificationis -ent (αἰνέσουσιν). 39, 41 in omni corde et ore -ate et benedicite nomen domini (ὑμνήσατε καὶ εὐλογήσατε). 51, 15 laudabo nomen tuum ... et -bo illud in confessione (αἰνέσω ... ὑμνήσω). VEREC. in cant. 9, 3 *dei* nomen ... canticis. ACT. Firm. et Rust. 6 VITA Radegund. 10. ITIN. [Silv.] *v. p. 1582, 21.* FILASTR. 150, 8 David animam ad regimonium vocatam modis omnibus -at edocens (*seq. psalm. 44, 10*).

B *aliquid*: PLAVT. Asin. 558 virtutes qui tuas ... possis -are (CIC. off. 3, 116 virtutem ... ob eam rem esse -andam [claudandam, claudendam, laudandam *codd.*], quod. CAES. civ. 1, 6, 1 Pompeius ... senatus virtutem. LIV. 26, 48, 4 *Scipio* militum ... virtutem. 28, 8, 12 -ata fide ac virtute. 38, 12, 3 qua [*contione*] -ata virtute eorum [*militum*], quod). PLAVT. Mil. 1027 -ato formam et faciem et virtutis commemorato (*sim.* 1173). Trin. 295 mores maiorum laudant, eosdem lutitant (lat- *codd.*) quos -ant (TER. Eun. 1090 mores ostendi tuos et -vi). 1148 -o consilium et probo. CIC. Verr. 5, 161 agit hominibus gratias et eorum benevolentiam erga se diligentiamque -at. Sest. 87 Milonis causam accusatoris voce -atam. Pis. 72 cum res gestas ... -asset, quae ... collaudatio ... erat ... turpis. Phil. 5, 28 factum ... -astis quodque ... bellum ... susceperat, ... comprobastis. fin. 1, 2 quo *libro* a nobis philosophia defensa et -ata est, ... accusata et vituperata ab Hortensio. Att. 9, 16, 1 clementiam ... per litteras. ad Q. fr. 2, 1, 3 orationem ... satis multis verbis non ... indiserte (LIV. 42, 35, 1 SVET. Iul. 16, 2 *al.*). Ps. CIC. exil. 2 *memoriam* (*syn.* comprobare). NEP. Att. 4, 2 officium. OV. met. 10, 365 non intellectam vocem (SVET. Cal. 33 vocem ... quasi ... praedulcem). CVRT. 10, 9, 10. HOMER. 135 *procerum* fortia dictis pectora -at gratesque agit. TAC. hist. 2, 69 SVET. Aug. 86, 3. Nero 33, 1 boletos ... quasi deorum cibum proverbio Graeco (*v. p. 1581, 83*). APVL. apol. 96 cuius animi disputationem (*sic codd.; coni. alii alia*) tam plene suis litteris -at, eum ... insectabere? Ps. APVL. Ascl. 13 miretur, adoret atque -et artem mentemque divinam. FIRM. err. 12, 1 facinora eorum tacita cogitatione -at. HIL. in Matth. 15, 2 *al.* DARES 16 HIER. epist. 68, 2. VVLG. Sirach 39, 12 sapientiam (αἰνέσουσιν). RVFIN. Adamant. 2, 20. OROS. hist. 3, 2, 12 *tempora* (*opp.* increpet). NOVELL. Theod. 20, 5 (*a. 440*) hac dispositione non admissa tantum, sed etiam -ata. EPIST. pontif. 611 Thiel (Gelas.) 1, 12 nemo quod patitur necessitate -at. SIDON. epist. 2, 10, 4 vers. 2 -as Patientis ... laborem (*aedem*). PARTHEN. epist. p. 4, 9. EVGRAPH. Ter. Eun. 468 dona per comparativam qualitatem. APRING. in apoc. 2, 2. 9 CASSIOD. in psalm. 118, 137. inst. div. 21 p. 1135ᶜ (*syn.* praedicare; *opp.* accusare). COD. Iust. 3, 1, 14, 1 ACT. Achat. 1. DECRET. decur. Puteol. Modest. (Corp. X 1782) 22 (*periit*) affectus rei p(ublicae) ... conlaudantis quod in vita praestiterit. *nomen dei: v. p. 1581, 57 sqq.* *nota i. q. collaudando dicere*: VVLG. Sirach 39, 19 -ate, *flores*, canticum et benedicite dominum (αἰνέσατε ᾆσμα, εὐλογήσατε κύριον).

C *suppl. obi.*: LIV. 40, 46, 15 -antibus cunctis. STAT. Theb. 6, 689 -ant Danai. ITIN. [Silv.] 47, 2 voces ... -antium (*in ecclesia*). MART. CAP. 9, 889 cuius verbis ... assensere divi praesertimque ... Mulciber ... promptiore attestatione -at (*infra* laudavit).

II *speciatim non fracta vi praepositionis: i. q. cum altero una laudare*: GRAMM. suppl. 175, 1 *v. p. 1574, 51.* GLOSS. II 444, 57 συνεγκωμιάζω. 445, 23 συνεπαινῶ.

iuncturae de causa laudandi: pro merito: CAES. Gall. 5, 52, 4. fide, vita: FILASTR. 89, 8. super his: RVFIN. Clement. 3, 23. cum *caus.*: QVADRIG. hist. 57. quod: CIC. de orat. 1, 30 *al. saepe.* quoniam: THEOD. MOPS. in I Thess. 4, 9—12. *inf.*: DRAC. laud. dei 1, 245 meruisse creari. quasi: *v. supra l. 1 sq.* ut: *v. p. 1581, 45.*

synonyma et adiuncta: *ad I*: admirari (HIER. epist. 68, 2), adorare, approbare (LIV. 4, 48, 10 DARES 16), benedicere, canere hymnum, commemorare, comprobare, defendere, donare *et sim.* (*cf. p. 1581, 17 sqq., adde* BELL. Afr. 35, 5 LIV. 30, 15, 13. 30, 17, 9 EPIT. Alex. 6), glorificare (*adde* FILASTR. 147, 6), gratias (grates) agere (*adde* LIV. 27, 10, 5 SVET. Iul. 16, 2), honorare (FILASTR. 147, 6), laudare, laudem referre, magnificare, mirari, onerare promissis *et sim.* (*v. p. 1581, 19. adde* LIV. 25, 8, 6. 35, 11, 6 CVRT. 7, 2, 17), ostendere, praedicare, probare. *opposita*: accusare, abhortari (LIV. 38, 12, 3), cohortari, condemnare, hortari (LIV. 28, 8, 12), increpare, insectari, maledicere (FILASTR. 147, 6), maledictis detestari, vituperare.

derivata: collaudabilis, collaudatio, collaudator. *Hey.*

collaxo, -āre *a* con *et* laxare. 1 *idem q. laxare*: LVCR. 6, 233 *fulmen* (*si vas tangit*) facile omnia circum -at rareque facit lateramina vasis adveniens color eius. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 20 vaporatio -at tumentia. diaet. pass. 40 diaphoreticos -antes. 2 *i. q. una (cum altero) laxare*: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 20 sic denique stomacho laxato plurima certe -antur. *Mbr.*

collēcta, -ae *v. sub* 1. colligo; *adde sub nom. propr.*

collectāciolum, -ī *n. estne cf. c.* collectaculum? GLOSS. V 618, 1 -um (conlectatiolum *trad.*) est cribrum. *scribasne* colatorium?

collēctāculum, -ī *n.* [*a* collectare, *cf. c.* colligere. *Th.*]. *i. q. locus ubi colligitur aliquid, receptaculum*: GROM. p. 321 -a aquae. p. 361 -um de carbonibus. p. 365 qui rivum -um vallium subter eum limitem suscepit. VITAE patr. 3, 38 hominem stantem super lacum et haurientem aquam de lacu et mittentem eam in -um. CASSIOD. var. 10, 30, 5 vesicae -o patefacto tantam dicitur alluvionem egerere.

collēctāneus, -a, -um [*a* collectus. *Th.*]. *i. q. collectus*: PLIN. nat. 34, 97 aeris -i, hoc est ex usu coempti. TERT. resurr. 63 *anima* habet instrumentum, habet cultum, habet mancipium suum carnem, ut -a comitabitur. SOL. 4, 5 hoc -um (*sc. de imbrido caelo*) depascitur, ut sufficiat usui ubi defecerint scaturigines. *in titulis librorum*: CAESARIS: *cf.* SVET. Iul. 56 feruntur et a puero et ab adulescentulo *Caesare* quaedam scripta ut ... 'dicta -a'. *inde subst.*: collectanea: SOLINI: -a rerum memorabilium, *cf.* PRISC. gramm. II 539, 16 Solinus in -is vel polyhistore.

collēctārius, -ī *m. a* collectus. -ē- *primitus longam, vulgariter correptam esse vix sequitur e graecis, v. l. 70 sqq. et p. 1583, 1.* *trapezita, nummularius*: GLOSS. τραπεζίτης. METROL. I p. 307, 14 H. κολλεκτάριος ὁ ἀργυραμοιβὸς ἤτοι ὁ κέρμα ἀντὶ ἀργύρου ἀλλασσόμενος τραπεζίτης, ὁ ἀργυροπράτης. ANECD. ed. Becker 1, 442 ἀργυραμοιβόν· κολλεκτάριον· καλοῦσι δὲ οὕτω καὶ τὸν τραπεζίτην (*v. v. Premerstein, PW. IV 376*). SYMM. epist. 29, 1 vendendis solidis ... -orum corpus obnoxium est. SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 86 coactores dicuntur argentarii in auctionibus qui pecunias cogant; ipsi sunt -i. RVFIN. hist. 5, 28, 9 deceptus ... ab Asclepiodoto quodam et Theodoto -is (τραπεζίτου). AVG. civ. 22, 8 Irenaei cuiusdam -i filius. COD. Iust. 4, 2, 16 (*a. 408*) si quis -us honoris pretium dederit ambienti. NOVELL. Valent. 16 (14), 1, 1 (*a. 445*) ne umquam intra septem milia nummorum solidus distrahatur emptus a -o septem milibus ducentis. CORP. III 405 -i titulum conscriptum ex bonis eius posuerunt. INSCR. christ. Rossi I p. 1067 ⟨co⟩llectarius. p. 1250 ⟨coll⟩ectar⟨ius⟩. PAPYR. Marini 114, 110. 121, 67 Petrus collictar(ius) ante custodia charcer(is). *cf.* 121, 55 Πέτρος

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

κολλεκτάριος. PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 133. *fort. addendum*: CORP. VI 31893d, 2 *p. 1572, 20.*

collēctē *v. s.* 1. colligo.

? **collēctibilis**, -e. BOETH. syll. hyp. 2 p. 875^B in disiunctiva propositione totidem syllogismos esse necesse est, totidem vero in -es complexiones (*leg. esse videtur* incollectibiles).

collēctīcius, -a, -um [*a* collectus. *Th.*]. *i. q. collectus* (GLOSS. σύλλεκτος. II 103, 51 σύλλεκτος, χαμαιριφής): *de rebus*: SEN. nat. 3, 7, 3 illic non caelestem esse nec -um (collectivum *vel* collectuum *var. lect.*) umorem sed ... vivam aquam. 7, 23, 2 si ignis esset -us et ex aliqua causa repentinus. *de hominibus*: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 7, 681 *Caeculus* -is pastoribus ⟨urbem Praene⟩ste fundavit.

collēcticus, -a, -um *saepius legitur pro* colleticus, *fortasse genuinum, v. s. h. v.*

collēctim *v. s.* 1. colligo.

***collēctio**, -ōnis *f. a* colligere. GLOSS. συλλογή, V 401, 4 (416, 58) xenodochiorum: -um. 495, 3 collatio: adunatio, conferentia, -o. *adde p. 1577, 62.* *legitur inde a* RHET. Her.

I *i. q. actus colligendi*: A *de animantibus et de rebus corporeis*: CIC. Manil. 22 *membrorum* -o dispersa ... retardat. VLP. dig. 9, 2, 27, 25 quae impensae in -em huiusmodi fructuum impenduntur (*cf.* ITALA exod. 23, 16 [Ottob.] -em operum agri tui [ἑορτὴν θερισμοῦ πρωτογεννημάτων, VVLG. sollemnitatem messis primitivorum operis tui]. VVLG. Is. 32, 10 consummata est ... vindemia, -o ultra non veniet. LEO M. serm. 92, 3 quaedam fructuum eius [*hominis*] laborumque -o. CASSIOD. in psalm. 128, 6 quae *fena* ante tempus -is arefacta dispereunt. var. 12, 4 quam singularis eius [*uvae*] videatur esse -o). HIL. in Matth. 26, 1 ad -em sanctorum destinatione angelorum. ZACCH. 1, 23 pristinum membrorum vigorem dubii pulveris (*i. cineris*) -e solidari. SALON. in eccles. p. 999^D de gentium dispersione et -e. ISID. orig. 9, 2, 1 gens est multitudo ... ab alia natione secundum propriam -em distincta. *adde*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 palpebrarum ... -o. B *de rebus incorporeis*: 1 *generatim i. q. contractio, compositio*: TERT. adv. Marc. 5, 7 ⟨a⟩ quo est -o temporis, ab eo erit et quod -i temporis congruit (*cf. ibid.* tempus in collecto est). MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 18 *trimetrus* -e brevium pro ionico molossum accipit. *cf. p. 1584, 26.* BOETH. arithm. 1, 20 p. 43, 20. 2, 18 p. 102, 7 *triangulorum* -e quadrati figura componitur. 2, 40 p. 137, 9 est ... proportionalitas duarum ... vel quotlibet proportionum assumptio ad unum atque -o. 2, 40 p. 137, 25 -o proportionum in unumque redactio. mus. 2, 12 p. 241, 19. 2 *speciatim*: a *i. q. recapitulatio*, ἀνακεφαλαίωσις: CIC. Brut. 302 *Hortensius* attulerat ... partitiones ... et -es, memor et quae essent dicta contra quaeque ipse dixisset. QVINT. inst. 4, 4, 2 subiungatur expositioni quae solet in argumentis esse summa -o. SERV. Aen. 1, 463. PS. PRIMAS. in I Cor. p. 524^D conclusiva -o. *cf.* NOT. urb. Const. 16, 1 -o civitatis. b *i. q. illatio, ratiocinatio*, συλλογισμός: QVINT. inst. 9, 2, 103 -em qui apud illum (*i. Graecum*) est συλλογισμός. IVL. VICT. rhet. 3, 11 p. 383, 3 -o quam Graeci συλλογισμόν vocant. AVG. rhet. 11 p. 143, 22 -o quam illi συλλογισμόν. ISID. orig. 2, 5, 10 -o vel ratiocinatio est quando ex eo quod scriptum est aliud quoque, quod non scriptum est, invenitur. RHET. Her. 1, 6, 10. 2, 21, 33 hoc modo illorum -em disturbaverimus. SEN. epist. 45, 8 illi subtilissima -e persuaseris. 48, 6 nisi forte illa acutior est -o. 82, 9. 85, 3. SCAEV. dig. 29, 7, 14 Sabini et Cassii -o, quam et ipsi reddunt, illa est quod *eqs.* GELL. 1, 1 tit. quali proportione quibusque -bus Plutarchus ratiocinatum esse Pythagoram ... dixerit. PS. APVL. herm. p. 272 ratiocinatio ista, quae acceptionibus et illatione constat et -o vel conclusio nominatur. *ibid.* ex una acceptione non fit -o. ARNOB. nat. 1, 58. MAR. VICTORIN. defin. p. 20, 18 per -em non quid sit ostendit, sed *eqs.* p. 20, 21. 25 FORTVN. rhet. 1, 22 p. 97, 27. 2, 6 p. 105, 20 *definitio dividitur* -e, quantitate *eqs.* IVL. VICT. rhet. 3, 15 p. 384*sq.* de -e. 4, 11 p. 394, 34. HIL. trin. 3, 8 quibusdam sententiarum -bus inhaerentes. PS. ASCON. Verr. p. 210, 9. AMBR. hex. 4, 4, 14 non potest esse vera -o. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 196^D propositiones -esque. AVG. soliloq. 2, 2, 2 ista -e nihil est verius. ZACCH. 1, 1 haec ... -o tua coepit ... velle cognoscere. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 173, 2 ex affirmativa particulari et negativa universali particularis negativa possit esse -o. NICET. spir. 3 haec non est aperta probatio sed potius scrupulosa -o. SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 8. SCHOL. Pers. 5, 85 falsam esse -em. c *i. q. definitio arithmetica*: PLIN. nat. 2, 85 ratio geometricae -is numquam fallacis. *adde*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 157, 11 demonstratio, id est alicuius quaesitae rei certa rationis -o.

II *i. quod collectum est vel quod colligendo efficitur*: A *generatim*: 1 *de hominibus i. q. congregatio, coetus* (*cf.* EVCHER. instr. 2 p. 160, 8 ecclesia: evocatio vel -o): IREN. 4, 34, 4 iusti generis humanam -em. VVLG. Sirach 26, 6 -em populi (ἐκκλησίαν ὄχλου). Hebr. 10, 25 non deserentes -em (ἐπισυναγωγήν) nostram. COD. Theod. 16, 5, 36, 1 (*a. 399*) *Eunomianis* interdictas esse -es. 16, 5, 36, 2 si in -e aliqua fuerint comprehensi (*cf.* 16, 5, 36 pr. conciliis ... coetus). AVG. epist. 141, 3 in tanta -e. AVELL. p. 50, 19 si cessare non vult, migret insana -o. ENNOD. opusc. 2, 13 p. 291, 19 -e pontificum. 2, 35 p. 298, 15 nostra -o. 2, 56 p. 305, 6 cuius arbitrium est -o synodalis. 2, 69 p. 309, 5 unum ... residere in sacra -e subsidium. 3, 41 p. 341, 8 finitimarum civitatum ... attrahitur tanta -o. 3, 58 p. 344, 10 fit -o Ligurum nobilitatis. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 177, 11 omnem illam -em esse Romanorum genus. 2, 4 p. 180, 10 -em populi. CASSIOD. in psalm. 70, 10 truculentior ... est inimicorum adunata -o. CONC. Rom. a. 501 p. 427, 11 venerabili -e (*i. synodo*). IORD. Get. 39, 206 Hunnorum adunata -o. GREG. M. moral. 4, 18 cum cuncta -e reproborum. 2 *de rebus corporeis*: PAVL. FEST. p. 96 grumus terrae -o (GLOSS. Verg. ed. Hagen A 261 p. 460 aggeres ...: -es terrae. *cf.* LIB. col. II p. 260, 21 -e petrarum. p. 262, 2). PAVL. FEST. p. 117 lacuna, id est aquae -o (ITALA gen. 1, 9 [Aug. gen. ad litt. 4, 22 p. 122, 17] congregetur aqua ... in -em unam [εἰς συναγωγὴν μίαν, VVLG. in locum unum]. AMBR. hex. 3, 3, 12 diffusas ... aquas ... una potuerit recipere -o. 3, 3, 13 multae -es quae maria ... nuncupantur. VVLG. Iudith 7, 11 defecerunt cisternae et -es aquarum. EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905^C puteus aquae -o est manu facta. *cf.* GLOSS. V 281, 62 colliquiae: imbrium -o. *adde*: PLIN. nat. 22, 100 radix ... -bus sanguinis illinitur. CASSIAN. conl. 12, 9 urinae -o. 12, 11, 5 umoris cottidiani illa -o). SEN. nat. 5, 8, 2 (*de vento*) incipit ... fieri illa -o, quae circa lucem iam plena est. PETRON. 98 Giton -e spiritus plenus ... sternutavit. IREN. 1, 4, 2 eam -em (σύστασιν) et substantiam fuisse materiae dicunt, ex qua hic mundus constat. CASSIOD. inst. div. 2 ut membratim possit adunata -e cognosci *textus*. var. 9, 15, 6 tria milia solidorum cum -e chartarum (*i. sportula pro chartis numerata*) censemus accipere. 3 *de rebus incorporeis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 75, 11 spondeum qui est anapaesti -o (*cf. p. 1583, 37*). SERV. Aen. 4, 237 'haec summa est' id est mei praecepti -o (SCHOL. Cic. Gron. p. 428, 49 summa dicitur criminis -o). BOETH. arithm. 1, 3 p. 13, 11 numerus est unitatum -o vel quantitatis acervus. Porph. isag. p. 26, 4 genus ... dicitur et aliquorum quodammodo se habentium ad unum aliquid et ad se invicem -o (ἄθροισις). p. 33, 6 quarum *proprietatum* -o (ἄθροισμα) numquam in alio *individuo* eadem erit. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 15 species ... ab hac generis adunatione ac quodam modo -e non discrepant. CASSIOD. in psalm. 150, 4 chorus est plurimarum vocum ... -o. *nota i. q. universitas*: ITALA exod. 30, 12 (Lugd.) -em filiorum Istrahel (συλλογισμόν, VVLG. summam). CONSENT. gramm. V 380, 29 coniugatio est -o quaedam, quam Graeci σύστημα appellant, verborum simili declinatione currentium.

B *speciatim fere i. q. tumor, vomica; cf.* CASS. FEL. 18 p. 25 -es quas Graeci apostemata vocant. ISID. orig. 4, 7, 19 -es Graeci apostemas vocant. *adde*: CAEL. AVR. chron. 5, 10, 91 de vomicis sive internis -bus, quas Graeci ἐμπυήματα vocant. CASS. FEL. 21 empyemata dicuntur -es sive apostemata occulta. 40 interna -e quam empyema dicunt. ISID. orig. 4, 8, 2 parotidae sunt duritiae vel -es ... in aurium vicinitates. GLOSS. ἀπόστημα: SEN. epist. 68, 8 in pectore ipso -o et vomica est. SCRIB. LARG. 206 si quis emissarium -is ... ubi -o est fecerit. PLIN. nat. 20, 74. 216 omnes tumores -esque (22, 42. 24, 172 tumores fervoresque et -es). 22, 27 inflammationes -esque (24, 20. 25, 141 *saepius*). 22, 90 illinitur et sedis -bus. 22, 122 -es impetusque discutit (23, 134. 24, 35. 115 discutit panos, -es, vomicas). 22, 138 mollit -es (23, 127 strumas et omnem -em emolliunt. 30, 130). 22, 140 -es ... sedat maximeque exulceratas et rimosas (27, 128 -es inflammationesque sedat). 22, 145 -bus illinitur et maxime podagris (27, 63 podagras -esque omnes leniunt). 23, 38 -es ... mitigat. 23, 90. 92 -es omnes duritiasque lenit (*v. l. 54. 58*). 23, 162 articulariis morbis et -bus. 24, 13 siccat -es suppurationesque (24, 44. 26, 141. 27, 134 -es et suppurationes non veteres, item duritias. *saepius*). 24, 31 tormina et serpentium ictus et in totum -es incipientes. 24, 51 cerebri -es ... lenit (*cf.* 25, 165 apostemata et -es gingivarum. 28, 72 mammarum -bus. 35, 176 discutit -es corporum. PLAC. med. 26, 1 duritias et -es corporis. MARCELL. med. 15, 73 -em parotidum laudabiliter curat. DIOSC. 5, 143 nervorum. ORIBAS. syn. 1, 26 facit ad duritias nervorum et nodorum -es duras factas). PLIN. nat. 24, 57 ad omnes -es intus extrahendas. 24, 70 -es omnes inhibet (27, 56 -es inflammationesque omnes inhibendi). 24, 102 -es minuit. 24, 117 vulnera sine -um periculo iungunt. 26, 128 nomae et -es. PS. APVL. herb. 14, 2 facit -em et aperit ulcus. GARG. MART. med. 59 -es suppurare non patiuntur. PLIN. med. 3, 30. PELAGON. 198 ad aquatilia ex -e sine ferro aperienda. CHIRON 61 iumentum ... -em fecerit. 62 donec maturescat -o. 87 donec resine -em faciat. 179 in toto corpore -es nascuntur. 180. 184 aliis tumores in capite, in temporibus -es faciunt. 914 facit ad -em et ad duritiam recentem. *saep.* VEG. mulom. 1, 7, 1 in toto corpore -es inflantur. HIPPOCR. progn. 18 -es ... solubiles (ἀποστάσιες ... λυσιτελέες). *ibid.* quibuscumque -es fiunt ex peripleumonicis de locis. ANON. med. ed. Piechotta 167. MARCELL. med. 6, 23 si lichenem asini, id est -em duram ..., comburas. 7, 21 pustulae vel -es et vulnera. 36, 48. 74 -es et glandulas. THEOD. PRISC. eup. faen. 26 -es maturatae aut coactae eruperint. 79 hydrocelas et similes -es. SORAN. p. 2, 17 in vicinitate *matricis* haemorrhoides et -es sint. p. 2, 8. 21 tit. de -bus quae ... emergunt. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 196 facientia -em intrinsecus. 3, 7, 91 -i quam specialiter vomicam diximus. 4, 3, 24 tumores ... atque -es efficiuntur. 5, 4, 60 in vesica speciales plurimae passiones eveniunt, tumor, -o, ulcus. 5, 10, 91 quae in occultis nata -es nuncupantur. 5, 10, 93 vomica vel -o ... generatur (5, 10, 94. 95). 5, 10, 97 si -o forinsecus fuerit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saepius. CASS. FEL. 21 in altitudine occultas solvere -es. *ibid.* occultam -em rumpere. VEN. FORT. vita Albin. 17, 48 de -e ipsa in flebotomiae similitudinem . . . sanguis erupit.

collēctīvus, -a, -um [*cf. c.* collectus. *Th.*]. **1** *i. q. in unum redigens, complexivus, comprehensivus* (*cf. p. 1615, 63 sqq.*): PRISC. gramm. II 59, 23 species in nominibus inveniuntur appellativis . . . -um (61, 21 -um est quod singulari numero multitudinem significat, ut 'populus, plebs'. 182, 19 'uter' . . . dividuam vim habet, 'uterque, ἑκάτερος' -am). BOETH. Porph. isag. p. 32, 3 -um . . . multorum in unam naturam species est, et magis id quod genus est (in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 5 est . . . genus -um specierum suarum et quodammodo adunativum). p. 32, 8 divisum . . . est semper quod singulare est, -um autem et adunativum quod commune est (in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 229, 12 individua disgregata sunt et divisiva, species vero et genera -a atque adunativa. 3, 9 p. 230, 7). in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 37, 16 genus . . . plurimarum in se specierum -um est. 1, 26 p. 78, 18 species quae est 'homo' -a est hoc modo. **2** *i. q. rationalis, ratiocinativus*: **a** *t. t. rhetorum*: QVINT. inst. 3, 6, 46 συλλογισμόν quem accepimus ratiocinativum vel -um *statum* (FORTVN. rhet. 1, 25 p. 100, 9 -us status . . . est, cum ex scripto colligimus ad id quod scriptum non est. 2, 11 p. 108, 11 -us status quot locis dividitur. IVL. VICT. rhet. 3, 15 p. 384, 26. 4, 11 p. 394, 34. CASSIOD. in psalm. 26, 18 qui status apud oratores dicitur -us). QVINT. inst. 3, 6, 66 *statum* legalem in quinque species partiebar: . . -um. 7, 1, 60 ratiocinativa seu -a quaestio orietur. CASSIOD. rhet. 13 p. 499, 27 *enthymema* -um est cum in unum quae argumentata sunt colliguntur (ISID. orig. 2, 9, 13). **b** *apud grammaticos*: PRISC. gramm. III 93, 15 species *coniunctionum* sunt . . . -a vel rationalis (100, 15 -ae vel rationales coniunctiones sunt ergo, igitur *eqs.*). [*loc. dub.*: SEN. nat. 3, 7, 3 *v. p. 1583, 9.*]

collēcto, -āre *a* colligere, collectus. GLOSS. II 441, 29 συλλέγω. LEX Sal. 43, 1 toti morte⟨m⟩ illa⟨m⟩ -ent (*var.* coniactent *al.*).

1. collēctor, -ōris *m. a* colligere. *is qui colligit*: *c. gen. obi.*: PS. RVFIN. in Am. 8, 1—3 -es pomorum. CORP. III 8676 M. Vlp(ius) Attalus -r cognationis (*i. collegii*). GLOSS. II 573, 13 circulator: plebis -r. *absol.*: ISID. orig. 10, 154 lector a colligendo animo quae legit, quasi -r.

2. collēctor, -ōris *m.* [*a* con *et* lector. *Th.*]. *qui una legit, i. q. condiscipulus*: AVG. conf. 1, 17, 27 multis coaetaneis et -bus meis. in psalm. 55, 10 ne sis auceps verborum, sed -r praeceptorum. EVOD. Aug. epist. 158, 10 condiscipulus et -r ipsius, cum quo mihi excipiebat. GREG. M. epist. 13, 41 -em se apud sophistam habuisse. ILDEF. vir. ill. 13 Eugenius discipulus Helladii, -r et consors Iusti.

collēctōrius, -a, -um *a* colligere, collector. *fem. subst.*: GLOSS. V 195, 32 exceptoria: lacus, -a (*sc. cisterna?*).

1. collēctus, -a, -um *v. s.* 1. colligo.

2. collēctus, -ūs *m. a* colligere. *i. q. collectio* (*cf.* GLOSS. συγκομιδὴ ἢ συνάθροισις): *c. gen.*: AETNA 295 pellit opus -us *aquae* (*at v. p. 1609, 63. adde*: FRONTIN. grom. p. 23, 8 [PS. AGENN. grom. p. 23, 30] si -us pluvialis aquae transversum secans finem in alterius finem influit. *conicitur*: LVCR. 4, 414 -us [*Lambinus*, coniectus *codd.*] aquae digitum non altior unum). *ex coniectura*: LVCR. 3, 198 lapidum -um (*Muretus*, coniectum *codd.*) *eqs. absol. et technice i. q. tumor*: PELAGON. 279 ignea lamina -um resecare (*nisi est neutr. part. pass.*). *Wulff.*

***collēga,** -ae *m.* (*f. v. p. 1586, 27 sqq.*) [*cf. esse videtur c.* con *et* legare *vel* lex, *cf.* collegium. *Th.*]. GLOSS. socius. commanipularis (-ius) vel conscius (*sim. saep.*). ὁμότιμος. συνάρχων. σύνσκηνος. ἑταῖρος. κοινωνός. ISID. orig. 10, 49 -a a colligatione societatis et amicitiae complexu dictus. *adde*: PORPH. Hor. epist. 1, 20, 28 tam diu quis -am dicit, quam diu ipse -a est, propter quod hoc 'nomen ad aliquod' dicitur. CHAR. gramm. I 53, 20 communia duorum generum . . . veluti verna, -a, nauta. PRISC. gramm. II 121, 5 inveniuntur tamen pauca verbalia . . . masculina sive communia consonantes verborum servantia, ut . . . 'lego, hic -a'. *de scriptura*: collega *saepissime legitur, ex. gr.*: FAST. cos. feriar. lat. a. 731 (Corp. I² 1 p. 58) MON. Ancyr. 4, 37 LEX Salpens. (Corp. II 1963) *ter.* LEX arae Iovis Salon. (Corp. III 1933) 9 ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32327) II 5. 6 DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 4. 20 *al.* CORP. IV 98. 187. 597. *et passim alibi in* INSCR. conlega: LEX Tappula (Corp. V suppl. ital. 898) 3 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) II 13 MON. Ancyr. 2, 2. 9. 23. 6, 23 CORP. I² 1 p. 196, 21, 8. III 10869. IV 1852. VI 2938, 11. 33194. 33470. *notatur*: conl: FAST. cos. Amer. a. u. c. 709 (Corp. I² 1 p. 63) Biond. a. u. c. 709 (Corp. I² 1 p. 64). colleg: CORP. II 6071. X 3441. 8112. XII 3335. coll: CORP. II 3076. III 5976. col: CORP. II 816. III 611. 2109. 3456? IV 978. XIII 6765, 13. *nota praeterea*: colléga: ACT. Arv. a. 120, 26 CORP. XII 3335. cognlega: PAPYR. Oxyrh. IV (1904) 735 (*a. 205*) 14. colleca: CORP. III 12481 collece. VI 1948 collecarum. cōlega: CORP. XIII 7438 (*a. 202*) -⟨i⟩s su⟨i⟩s. III 14358²². *adde*: CORP. III 7827 Plabaotius et colegi (*i. e. -ae*). *graece*: PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 133 *dat.* κολλήγαις. Lips. 40 III 18 *gen.* κολλήγα. EVSEB. hist. p. 888, 2. 10 Schw. κολλήγων. p. 888, 14 κολλήγας. *de declinatione*: collegibus: CORP. III 371, 8. collegiabus: CORP. VI 26213 Sentia Caelia collegiab(us). *adde l. 80.* [*fort. add.*: CORP. X 8099 ex col(lagione) collegium (*i. -arum? nisi pro* collegii *corruptum est*).] *cf. etiam nom. propr.* Collega (-us).

de notione loci selecti: *legitur passim de magistratibus qui eiusdem potestatis sunt*: VLP. dig. 50, 16, 173 -arum appellatione hi continentur, qui sunt eiusdem potestatis. *latiore sensu habent*: PLAVT. Asin. 556. 576 *de servis.* ENN. ann. 304 *de oratore.* PETRON. 29 *de comitibus* (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 79 p. 424ᴬ Christum meruerunt itineris habere -am). STAT. silv. 1 praef. 26 fortasse tu pro -a mentieris (*i. poeta socio*). IVV. 8, 197 ut sit zelotypus Thymeles, stupidi -a Corinthi (*mimi*). PAVL. dig. 26, 5, 28. 26, 7, 46, 6 *al. de contutore.* 46, 3, 101 pr. *de coherede.* TERT. pudic. 5 idololatrae successorem, homicidae antecessorem, utriusque -am (*i. socium.* ieiun. 6 *al.*). CYPR. epist. 22 tit. Lucianus Celerino domino si dignus fuero vocari -a in Christo (*cf.* 55, 6 scripsimus ad Cornelium -am nostrum [*pontificem Romanum*]. AVG. epist. 105, 8 *al. de episcopis.* VINCENT. LER. 6, 9 papa Stephanus . . . cum ceteris . . . -is suis). AVSON. 193, 2. 419, 31 *de magistris.* HIER. epist. 15, 2, 2 -as tuos Aegyptios confessores. 18ᴮ, 5, 3 Silam -am Pauli (PETR. CHRYS. serm. 6 p. 203ᴬ -a pastoris Petri Paulus). OPTAT. 1, 4 p. 6, 2. VVLG. Iob 16, 22 quomodo iudicatur filius hominis cum -a suo (υἱῷ ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ). RVFIN. hist. mon. 16 p. 436ᴬ ceteri -ae mei latrones. THEOD. PRISC. eup. faen. praef. 1. log. 75 *de medicis.* MART. CAP. 1, 42 -ae Iovis . . . bis seni. SIDON. epist. 1, 2, 8 sibi non cessisse -am (*sc. ludi*). carm. 23, 362 fit -a tuus prior duobus (*in curriculo equorum*). *nota de femina*: BACHIAR. repar. laps. 21 p. 1060ᴮ quam habuisti in corruptelae vitio -am. CORP. II 816 Peculiar⟨i⟩ Cessae lib⟨ertae⟩ . . . cul(tores) lar(um) pub(licorum) -(ae) f(aciendum) c(uraverunt). VI 26213 *cf. p. 1585, 83.* INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 132 (*Romae*) Popillia Psacas cum Thaine ⟨coll⟩ega sua b(onae) d(eae) d. d. X 8112 Iuliae Feliculae colleg⟨ae⟩. *de bestiis*: APVL. met. 3, 27 insolentia -arum. *de rebus*: PRVD. psych. 201 spem sibi -am coniunxerat. CASSIOD. var. 11, 40, 4 pellor ille -a catenarum (*in Tartaro*). *paulo artiore sensu de magistratibus sim., qui tamen potestate impares sunt*: CIC. Att. 9, 9, 3 praetores . . . ita rogentur, ut -ae consulibus sint, quorum est maius imperium (LIV. 7, 1, 6 praetorem quidem etiam iura reddentem et -am consulibus atque iisdem auspiciis creatum. MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 15, 4 -ae non sunt censores consulum aut praetorum. praetores consulum sunt. *ibid.* praetor, etsi -a consulis est, neque praetorem neque consulem iure rogare potest . . . quia imperium minus praetor, maius habet consul, et a minore imperio maius aut maior ⟨a minor⟩e -a rogari iure non potest. PLIN. paneg. 77 *princeps consul* pleraque ad praetores remittebat atque ita ut -as vocaret). LIV. 2, 27, 2 ubi cui militi inciderat, -am appellabat. TAC. dial. 36 quanto quisque plus dicendo poterat, tanto facilius honores assequebatur, tanto magis in ipsis honoribus -as suos anteibat. PLIN. paneg. 78 habes enim (*sc. princeps*) rationem verecundiae -arum tuorum, -arum inquam: ita enim et ipse loqueris et nos loqui vis. 91 nos rursus -as esse voluisti. PAVL. dig. 26, 7, 45 idemque dicemus in duobus magistratibus -is, quorum alterum res publica convenit. AVSON. 406, 22 nam consul aeternum cluet -a Augusti consulis. *in collegio sim.*: ORAT. imp. Severi frg. Vat. 158 -ae patris . . . vel pupilli in decuria ve' corpore. VLP. frg. Vat. 175 -as eo⟨s accipimus . . . qui eandem artem⟩ exerceant quam pater ⟨factitarit . . .⟩ (*locus mutilus*). 210 nec sufficit -am dicere, nisi in quo collegio addiderit. DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 5 col(legii) fab(rum) -ae universi convenerunt.

componuntur: CIC. Verr. 3, 108 ipsius Verris -am et socium esse dicebat (Phil. 13, 5 -am et scelerum socium omnium hostem iudicavistis. LIV. 41, 10, 6 quod se dedecoris socium -ae fecisset). de orat. 1, 180 Q. Scaevola, aequalis et -a meus. Brut. 267 Appius Claudius socer tuus, -a et familiaris meus (top. 7, 32 Phil. 7, 12. Sull. 18 se meum discipulum in pueritia, familiarem in adulescentia, -am in quaestura commemorabat fuisse. off. 3, 60 Lael. 39 nat. deor. 1, 79 *al.*). CIC. Sull. 7 Autronio nonne sodales, non -ae sui, non veteres amici, . . . non hi omnes, qui sunt in re publica principes, defuerunt? (CORP. VI 2938, 11 -ae et amico). Pis. 78 neque se neque generum neque -am suum. leg. agr. 2, 21 -as eius, cognatos, affines excipit. LIV. 8, 6, 15 milites militibus, centurionibus centuriones, tribuni tribunis compares -aeque isdem praesidiis, saepe isdem manipulis permixti fuerant. SEN. dial. 10, 4, 5 cum civibus primum, deinde cum -is, novissime cum affinibus coactus armis decernere. TAC. ann. 1, 3 *Nero* filius, -a imperii, consors tribuniciae potestatis assumitur (BACHIAR. repar. laps. 21 p. 1060ᴮ imitare Davidem, ut quam habuisti incorruptelae vitio -am, habeas in poenitentiae labore consortem). ann. 4, 7 *Seianus* crebro querens incolumi filio adiutorem imperii alium vocari, et quantum superesse ut -a dicatur? FLOR. epit. 4, 3, 2 -a quondam, mox aemulus Caesarianae potentiae. SPART. Did. 2, 3 -a et successor (*cf.* CAPITOL. Pert. 14, 4. 5 nam ante Iulianus ei et in consulatu -a fuerat et in proconsulatu successerat). Sept. Sev. 2, 2. TREB. trig. tyr. 24, 5 ac Tetricum . . . in summa dignitate manere passus est, cum illum saepe -am, nonnunquam commilitonem, aliquando etiam imperatorem appellaret. OPTAT. 1, 4 p. 6, 2 et quia collegium episcopale nolunt nobiscum habere commune, non sint -ae, si nolunt; tamen . fratres sunt (AMBR. Iac. 2, 11, 52 aspice

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad fratres, qui -am requirunt. RVFIN. Orig. princ. praef. 1 frater et -a noster. apol. adv. Hier. 2, 29). *opponuntur*: CIC. har. resp. 2 non dubito quin ea tela, quae coniecerit inimicus, quam ea, quae -a patris emisit, leviora atque hebetiora esse videantur (*cf.* Phil. 1, 31 quanta sollicitudine civitas tum a te liberata est, cum -am tuum depositis inimicitiis ... illo primum die -am tibi esse voluisti. LIV. 22, 35, 4 par magis in adversandum quam -a datur consuli). *servus, dominus sim.*: CIC. dom. 110 cum -as tuos, summa potestate praeditos, negares (*sic G M V O*, vetares *Halm*; negare *P*) liberos esse. Phil. 2, 85 eum, quem -am habebas, dominum habere velles. 13, 17 servum se illius quam -am esse malebat. LIV. 6, 11, 4 tantum iam eminere, ut iisdem auspiciis creatos non pro -is, sed pro ministris habeat. SEN. suas. 7, 6 Lepidus, ne quis illum putet male Antonio -am placuisse ... utriusque -ae mancipium. PRISCILL. can. 76 p. 141, 8 quia -am habuerit Timotheum et Epaphroditum coapostolum atque commilitonem aliosque adiutores sive ministros. TAC. hist. 1, 10 apud subiectos, apud proximos, apud -as variis illecebris potens.

epitheta rariora: CIC. dom. 60 non existimo Campanum illum consulem cum saltatore -a ... tam cupidos liminum meorum ... fuisse. Att. 1, 13, 2 eius autem -a et in me perhonorificus et partium studiosus ac defensor bonarum. SALL. hist. frg. 4, 48 -am minorem et sui cultorem expectans. LIV. 3, 20, 1 -am priorem. 3, 70, 11 victor Agrippa cum mutua gratulatione ad victorem -am castraque hostium venit (10, 41, 7 victorem -am adesse). 4, 10, 8 aequavit ... Quinctius consul togatus armati gloriam -ae. 4, 48, 8 *tribuni plebis* uti videant, -as principes agendae rei gratiam omnem ad plebem praeoccupasse. 6, 23, 9 nunc scire se -am habere iure imperioque parem. 22, 40, 2 adversus -am seditiosum ac temerarium. PLIN. epist. 5, 14, 5 -a quasi voto petitus. SVET. Dom. 1 iuris dictionem ad -am proximum transtulit. AMM. 27, 6, 16 nec quisquam antehac ascivit sibi pari potestate -am praeter principem Marcum (31, 10, 6). 28, 1, 13 adventus -ae similis (31, 10, 19). CORP. III 6381 fido -ae.

additur magistratus: in: CIC. Sull. 18 *se meum* -am in quaestura commemorabat fuisse. de orat. 2, 227 in censura (off. 2, 76). off. 1, 144 -am in praetura Sophoclem poetam (VAL. MAX. 4, 3 ext. 1). LIV. 39, 41, 1 in consulatu. *al.* MON. Ancyr. 6, 23 in magistratu. LVCIF. Athan. 2, 3 p. 151, 3 Herodes ille, cuius et in carnificinae rabie et in sacrilegio et in regali dignitate esse inveniris -a. *abl.*: LIV. 10, 24, 1 tribus consulatibus censuraque -ae. PLIN. nat. 2, 99 divo Claudio principe, consulatu eius Cornelio Orfito -a. *genet.*: VELL. 2, 56, 4 consulatus -a. 2, 77, 3 quia talem virum -am officii Mena et Menecrates fastidierant. SEN. clem. 1, 9, 1 iam fuerat -a proscriptionis. TAC. ann. 1, 3 *Nero* filius, -a imperii. 4, 7. 5, 6. 16, 10 consulatus. PLIN. paneg. 61. TERT. ieiun. 6 ieiuniorum. AVG. civ. 3, 16 primae ac novae illius potestatis.

de collocatione: *praecedit nomen proprium apud* CIC. *fere 40ies, septies in epistularum titulis; velut*: Verr. 1, 29 iudex est M. Cassonius, -a nostri accusatoris. Cluent. 94 apud C. Orchivium -am meum. dom. 41 Antonium -am meum. 70. p. red. ad Quir. 11 cum A. Albino -a. prov. 21 cum M. Fulvio -a. *al. passim. sim. apud Livium 25ies.* *praecedit magistratus*: CIC. leg. agr. 2, 43 P. Rullus cum ceteris decemviris -is suis iudicabit. Mur. 81 designati tribuni -ae tui. Phil. 5, 13 ad quendam septemvirum, capitalem hominem, -am suum. *cf.* dom. 60 cum saltatore -a. Phil. 12, 20 latro Italiae, -a Lentonis et Nuculae. epist. 12, 22, 1 cum homine gladiatore ..., -a nostro, Antonio bellum gerimus. *succedit nomen proprium*: CIC. *habet fere 15ies; exempli causa*: Pis. 35 de -ae Q. Metelli sententia. Phil. 7, 12 vir fortissimus, meus -a et familiaris, A. Hirtius consul. 11, 13 duos -as Antoniorum et Dolabellae, Nuculam et Lentonem. 11, 17 ad -am eius C. Laelium. or. frg. A VII 30 M. vir fortis, huius -a, A. Gabinius; *sim. apud Livium 12ies.* *succedit magistratus*: CIC. de orat. 3, 10 -ae sui pontificis maxumi. *loc. corruptus*: Tusc. 5, 55 Cinna -ae sui [consulis] Cn. Octavii praecidi caput iussit. *nota*: PLIN. nat. 2, 99 divo Claudio principe, consulatu eius Cornelio Orfito -ā. 2, 170 Quinto Metello Celeri Afrani in consulatu -ae. 8, 213. 19, 156 a Cornelio Cethego, in consulatu -a Quinti Flaminini. 35, 13 M. Aemilius -a in consulatu Quinti Lutatii. 36, 49 M. Lepidus Q. Catuli in consulatu -a primus.

iuncturae: 1 -a *est pro subiecto*: abdicat se: LIV. 9, 29, 8 magistratu. abest: CIC. Phil. 1, 5 nisi -a afuisset. LIV. 4, 29, 7 absente -a. *al.* VLP. dig. 50, 16, 173 qui (*sc.* -a) extra continentia urbis est, 'abest' (*cf.* CIC. Sull. 7 Autronio *-ae defuerunt.* Pis. 78 -am suum tribuno pl. nunquam defuturum). abit: LIV. 9, 34, 22 magistratu. abnuit: LIV. 6, 24, 9 abnuente ac prohibente -a. administrat: PAPIN. dig. 50, 1, 13 si alter ex magistratibus toto anno afuerit ... et omnia -a solus administraverit. adversatur, adiuvat: CIC. p. red. in sen. 15 hoc (*sc. Lentulo consule*) duce, -a autem eius ... primo non adversante, post etiam adiuvante. LIV. 8, 12, 11 -a haudquaquam adversante. approbat: LIV. 10, 39, 10. capit: QVADRIG. hist. 46 dum -a id caperet quod captabat. cedit: LIV. 4, 57, 3 sua sponte ... auctoritati senatus. TAC. hist. 3, 11. celebrat: LIV. 8, 10, 10. concedit: LIV. 2, 1, 8. 2, 45, 12 *al.* concinit: LIV. 6, 35, 9 vox ista 'veto', qua nunc concinentes -as nostros tam laeti auditis. consentit: SVET. Iul. 19. cooritur: LIV. 2, 43, 4 in eum (*sc. tribunum*). cunctatur: LIV. 21, 52, 9. curat: CORP. III 196, 7 (*a. 243*) heres et -a benemerenti titulum statuendum curavit (269, 9 *al.*) debet: MOD. dig. 27, 8, 8 indemnitatem in solidum -a eius praestare *debet.* PAPIR. dig. 49, 1, 21, 2 si magistratus creatus appellaverit, -am eius interim utriusque officium sustinere debere. deest: *v. p. 1587, 72.* dimittit: LIV. 3, 13, 9 concilium. educit: LIV. 27, 25, 12 exercitum. est: CIC. rep. 6, 2 cum causa pari -ae essent ... invidia pari non erant. -am esse *praedicative*: CIC. Verr. 2, 108 qui se non Timarchidi, sed ipsius Verris -am et socium esse dicebat. *al. saepe.* VARRO ling. 5, 10 cui M. Genutius fuit -a. LIV. 42, 20, 1 cui -a Ser. Fulvius fuit. PLIN. nat. 7, 215 Scipio Nasica, -a Laenati. *al. saepe.* exercet: LIV. 38, 43, 12 in alia causa inimicitias exerceat. facit: LIV. 5, 9, 6 -ae (*sc. tribuni militum*) aut faciunt, quod censet senatus, aut si pertinacius tendent, dictatorem exemplo dicam. fatetur: LIV. 6, 6, 6. fert: CIC. Phil. 3, 9 -a una ferente (refert: CIC. p. red. ad Quir. 15 pariter. Phil. 4, 16 *referente* hoc M. Servilio -isque eius). festinat: LIV. 7, 9, 4 -a comitia bello praeferre festinante. habet: LIV. 3, 64, 5 e lege potius comitia quam ex voluntate patrum. 27, 38, 8 ex duobus ... exercitibus ... electionem. ignorat: LIV. 10, 40, 6. impedit: CIC. ad Q. fr. 2, 4, 4. init: LIV. 3, 36, 1 magistratum. intercedit: RHET. Her. 1, 12, 21 CIC. Sest. 78 leg. 3, 24 *al.* iubet: CIC. Vatin. 21. mavult: LIV. 10, 26, 3. obnuntiat: SVET. Iul. 20. obstat: LIV. 6, 39, 8. opprimit: CIC. Mur. 84 Catilinae nefarium latrocinium. paret: CIC. epist. 15, 21, 2 cum tribuno plebis quaestor non paruisti, cui tuus praesertim -a pareret. placet: DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 21 plurimos -as placuisse. potest: VLP. dig. 1, 10, 1, 1 si qua ex causa -a manumittere non potest, -am posse manumissionem expedire. praeest: LIV. 6, 25, 2 castris exercituique. praefert: *v. l. 16.* praeloquitur: PLIN. epist. 3, 4, 3. praeripit: CIC. Pis. 62 eorum neuter triumphavit, quod alteri illum honorem -a, alteri mors praeripuit. proficiscitur: NEP. Them. 7, 3 LIV. 27, 45, 3. profugit: VELL. 2, 24, 2. prohibet: *v. p. 1587, 74.* pugnat: LIV. 3, 64, 5. refert: *v. supra l. 15.* resistit: SALL. Iug. 37, 2. saltat: CIC. Pis. 22 nudus in convivio. salutat: IVV. 3, 130. sedet: CIC. Phil. 2, 85 sedebat in rostris -a tuus, amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus. sortitur: LIV. 42, 32, 1 nec posse -am salvo iure iurando secum sortiri. statuit: CIC. Att. 4, 2, 4 religione. sufficit: VELL. 2, 12, 3 sacerdotes. suscipit: LIV. 3, 20, 1 consul alter ... suscepisse -am priorem actiones tam graves facile passus. tendit: *v. supra l. 13.* timet: IVV. 11, 92 severos censoris mores. valet: NEP. Milt. 5, 2 ut plus quam -ae Miltiades valeret.

2 *accusativus*: -am (-as): abducere: *v. infra l. 69.* ablegare: CAPITOL. Opil. 4, 7. accire: LIV. 25, 14, 3. addere: ENN. ann. 304 additur orator Cornelius ... Cethegus Marcus Tuditano -a. LIV. 3, 41, 9 *al.* adhibere: AMM. 15, 5, 6. 26, 2, 8. adicere: LIV. 39, 41, 4. adiungere: LIV. 27, 33, 3. 27, 34, 10. admonere: LIV. 5, 2, 11. anteire: TAC. dial. 36. appellare: LIV. 3, 13, 9. 3, 36, 8. arcessere: LIV. 10, 18, 7. asciscere: TAC. ann. 5, 6 *Tiberius Seianum.* ascribere: CIC. leg. agr. 2, 24 illum sibi -am. assumere: TAC. ann. 1, 3 filius -a imperii ... assumitur. SVET. Tib. 65 -am sibi assumpsit. Cal. 15. citare: VAL. MAX. 2, 9, 6. collaudare: PLAVT. Asin. 576. commendare: CIC. de orat. 2, 196. comparare: LIV. 6, 35, 6 adversus tribunicias rogationes. consulere: LIV. 4, 21, 10. 22, 45, 5. cooptare: LIV. 3, 64, 9 ab iis qui creati essent cooptari -as iuberet. 3, 64, 10 sibi. 3, 65, 1 *al.* creare: LIV. 2, 2, 11 Brutus -am sibi comitiis centuriatis creavit P. Valerium. 2, 33, 2. 23, 31, 7 comitia -ae creando. 41, 17, 6. ASCON. Corn. p. 77 Cl. tres praeterea ab illis duobus sibi (qui *S*) -as creatos esse. damnare: LIV. 43, 16, 15. dare: NEP. Alc. 3, 1 duo praeterea -ae dati. 7, 1 sibi. LIV. 2, 43, 11 Fabio -a Gnaeus Manlius datur. 26, 23, 2. *praedicative*: PAVL. dig. 26, 5, 19, 1 magistratus municipalis -am suum quin dare tutorem possit, non est dubium. in praeceps dare: LIV. 27, 27, 11 improvide se -amque et prope totam rem publicam in praeceps dederat. deprecari: LIV. 42, 10, 10 Popilius et -am et senatum pro fratre deprecabatur. destinare: TAC. ann. 2, 42 *Tiberius* se -am consulatui eius destinavit. SVET. Iul. 26 tribunis plebis -am se Pompeio destinantibus. deterrere: LIV. 42, 10, 11. detrahere: CIC. Phil. 2, 107 -am quidem de caelo detraxisti. dicere: LIV. 7, 24, 11 consul -am Ap. Claudium Crassum dixit. 8, 12, 13 Aemilius ... -am dictatorem dixit. 28, 10, 1. 37, 47, 7. ducere: HOR. epist. 1, 20, 28 -am Lepidus quo duxit Lollius anno (abducere: LIV. 2, 56, 15 consularibus negotio dato, ut -am vi, si aliter non possent, de foro abducerent). expectare: LIV. 21, 48, 7. expellere: CIC. Catil. 3, 24 ex urbe. facere: CIC. Phil. 5, 9 quem (*sc.* -*am*) ipse fecit sua nuntiatione vitiosum. certiorem facere: LIV. 41, 10, 5. formare: LIV. 3, 36, 1 novosque -as iam priusquam inirent magistratum in suos mores formare. habere: CIC. Verr. 2, 119. Sest. 87 -as adiutores. Vatin. 16 -as habuisti viros fortes novem. Phil. 2, 85 quem -am habebas. NEP. Epam. 7, 3 Cato 1, 1. LIV. 10, 8, 5 -am in sacerdotio habere, quem in censura, quem in consulatu -am habere potuisti. LEX Salpens. (Corp. II 1963) II 33. 37. liberare: ELOG. Corp. I² 1 p. 196, 21, 8 -am suum pulsum ... opsidione liberavit. metuere: CALP. hist. 19. moderari: CIC. Sest. 8. nominare: PAPIN. dig. 50, 1, 13. numerare: CIC. Verr. 3, 108 prope -a Timarchidi numerabatur. obtestari: LIV. 27, 12, 2. opperiri: LIV. 28, 9, 5. ornare: IVV. 8, 23. poscere: LIV. 10, 22, 2. quaerere: LIV. 27, 34, 1. reficere: LIV. 5, 18, 4 reficitis etiam usu meliores

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

factos. relinquere: LIV. 3, 18, 5 *al.* repudiare: CIC. leg. agr. 2, 22. rettundere: TAC. ann. 5, 11. revocare: LIV. 27, 4, 4 ex provincia. rogare: COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 -am roges (colligam rogis *F*) ut comitia edicat de rostris. LIV. 22, 35, 2 C. Terentius consul unus creatur, ut in manu eius essent comitia rogando -ae. CORP. II 2102 propter quam rogamus parentes pientissimi -as (subrogare: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 578 [Corp. I² 1 p. 25]. CIC. rep. 2, 55 sibi -am Sp. Lucretium subrogavit. ad Brut. 1, 5, 4. LIV. 2, 7, 6 in locum Bruti. 2, 8, 3 comitia -ae subrogando [41, 16, 5]. 3, 19, 1. 9, 34, 17 an -am subrogatis, quem ne in demortui quidem locum subrogari fas est? 9, 34, 20). sufficere: CIC. Mur. 85 *consul* in sufficiendo -a occupatus. LIV. 6, 27, 4 -am suffici censori religio erat. VELL. 2, 24, 5 Carbo nullo suffecto -a solus toto anno consul fuit. sustinere: CIC. Sest. 8. trahere: TAC. ann. 5, 11 noxium coniurationis ad disquisitionem. tueri: LIV. 3, 40, 8. visere: VAL. MAX. 2, 5, 2.

3 *genetivus*: **a** *pendens a personis*: accusator: LIV. 22, 49, 11. lictor: LIV. 3, 45, 7. 3, 46, 4. **b** *gen. subiectivus pendet a rebus incorporeis*: actio: LIV. 9, 34, 26. ambitio: LIV. 2, 27, 10. appellatio: LIV. 3, 36, 6 cum priores decemviri appellatione -ae corrigi reddita ab se iura tulissent. auctoritas: LIV. 6, 23, 4. auxilium: LIV. 10, 19, 1. casus: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4. certamen: LIV. 10, 22, 5. clementia: CIC. epist. 13, 66, 2. consilium: LIV. 3, 62, 2 consilio -ae, virtute militum victoria parta est. 5, 4, 1 *al.* consulatus: PLIN. paneg. 91. cupiditas: LIV. 3, 64, 11. damnatio: LIV. 22, 35, 3. decretum: CIC. Phil. 8, 26 LIV. 37, 52, 9. eloquentia: LIV. 10, 19, 6. eventus: LIV. 8, 10, 1 VELL. 2, 70, 2. fides: LIV. 2, 27, 1. fortuna: LIV. 2, 7, 7. funus: LIV. 2, 7, 4. 2, 47, 11 *al.* gloria: LIV. 22, 39, 18 vana. imperium: LIV. 6, 23, 10 -ae imperium se non posse impedire. infamia: LIV. 6, 25, 6. intercessio: LIV. 4, 48, 6. *al.* interventus: LIV. 2, 51, 8. levitas, libido: CIC. Sest. 20. locus: MON. Ancyr. 2, 23 ⟨pontif⟩ex maximus ne fierem in vivi -ae locum. maiestas: LIV. 38, 48, 8. malefactum: VELL. 2, 13, 3. malignitas: LIV. 10, 46, 15. moderatio: CIC. Sest. 72 de me. mors: LIV. 2, 54, 9. 4, 50, 6 *al.* munus: LIV. 2, 41, 5. nomen: LIV. 29, 37, 10. 12. *aliter*: VLP. dig. 50, 8, 2, 8 quo minus magistratus -ae quoque nomine conveniantur. PAPIR. dig. 50, 8, 12, 5 curatorem etiam nomine -ae teneri. obsequium: LIV. 6, 6, 8. permissus: CORP. VI 1948 permissu -ar(um). potentia: VELL. 2, 44, 5. potestas: CIC. Mur. 82. pravitas: *v. l. 45.* proditio: LIV. 5, 11, 3 scelere ac proditione -arum factum. promissum: CIC. Mur. 49. rogatio: LIV. 34, 8, 2 -arum rogationi intercedebant (rogationi -ae *M*). saevitia: LIV. 2, 60, 1. scelus: *v. l. 39.* sententia: CIC. Pis. 35 legem tulit P. Lentulus consul de -ae Q. Metelli sententia. Att. 4, 2, 4 de omnium -arum sententia respondit. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 2, 33 *al.* temeritas: CIC. Cato 75. LIV. 9, 18, 15 -ae nunc temeritas nunc pravitas impedimento aut damno fuit. 22, 27, 8. triumphus: LIV. 10, 46, 13. virtus: PLAVT. Asin. 556 id virtute huius †-ae meaque comitate factumst. LIV. 39, 32, 4. vis: DECRET. tribun. Gell. 6, 19, 5. 7. voluntas: LIV. 10, 19, 11. **c** *gen. obiectivus*: caedes: LIV. 22, 9, 6. cura: LIV. 9, 13, 11 obsidione delegata in curam -ae vagus (vacuus *MP*, *corr. Duker*). gratia: LIV. 4, 57, 4 potiorem sibi -arum gratia rem publicam fore. imperium: RVT. NAM. 1, 15 ordinis imperio -arumque fruuntur. invidia: VELL. 2, 44, 5 dum augere vult invidiam -ae, auxit potentiam. praesidium: LIV. 19, 29, 5 consulis ad praesidium -ae missi. ratio: ASCON. Pis. p. 15 Cl. rei publicae magis quam -ae habere rationem. **d** *gen. pend. a verbo*: interest: LIV. 26, 29, 7.

4 *dativus*: -ae (-is): abrogare: CIC. Mil. 72 magistratum per seditionem. or. frg. A VII 30. leg. 3, 24 potestatem intercedenti. Brut. 53 imperium. LIV. 5, 11, 13. apparere: LIV. 3, 33, 8 -is novem singuli accensi apparebant. ascribere: PAPIN. dig. 50, 1, 11 pr. periculum. assidere: LIV. 21, 53, 6. cedere: LIV. 28, 9, 11 honore. VAL. MAX. 4, 1, 7 eā provinciā. coniungi: LIV. 21, 51, 7. dare: LIV. 26, 29, 8 cum extra sortem -ae optionem dari provinciae iniquum fuerit. PLIN. nat. 22, 7 *coronas* duces ipsi imperatoresque militibus aut aliquando -is dedere. decernere: LIV. 8, 12, 9 triumphum. 9, 42, 4 novum bellum, Sallentini hostes. 39, 20, 2 idem numerus peditum equitumque. 43, 12, 6 *alteri consuli* maior quam -ae decretus numerus. dicere: CIC. Phil. 11, 18 multam. esse: LIV. 3, 49, 6 auxilio. 6, 22, 6 ut -ae materia ad omnem laudem esset. 26, 3, 8 in mora. ferre: LIV. 21, 51, 5 auxilium. VAL. MAX. 7, 4, 4 opem (*cf.* inferre: VAL. MAX. 6, 3, 2 unus enim tribunus eam poenam novem -is inferre ausus est, quam novem tribuni ab uno -a exigere perhorruissent. referre: CIC. Brut. 217 gratiam). fieri: LIV. 27, 35, 8 potestas. imponere: CIC. Phil. 3, 12 diadema. intercedere: RHET. Her. 1, 12, 21. mandare: LIV. 39, 16, 12 de ea re. obligare: CAEL. Cic. epist. 8, 12, 2 malui -ae eius ... me obligare. obtrectare: SALL. hist. frg. 4, 51. opitulari: CIC. epist. 10, 10, 2. parentare: CIC. Phil. 13, 35. persuadere: NEP. Epam. 7, 4. praeripere: CIC. off. 3, 81 popularem gratiam. relinquere: LIV. 33, 37, 10 triumphi spem. renuntiare: LIV. 37, 1, 8. resistere: LIV. 4, 18, 14. 4, 53, 4. tradere: LIV. 28, 10, 12 -ae iuris dictione tradita. venire: LIV. 9, 43, 10 auxilio.

5 *iuncturae praepositionum*: **a** *c. accusativo*: ad -am: CALP. hist. 27 venisse. *al.* CIC. Phil. 11, 17 deferret. Pis. 77 remisit. LIV. 6, 27, 1 singulari adversus -am patientia et moderatione (10, 37, 9 auxilio ... futuros). contra -am: CIC. de orat. 2, 45 *orationem* ... censor habuit (2, 227 in censura. Brut. 164). in -am: CIC. epist. 5, 2, 3 *orationem* in -as tuos contumeliosam fuisse (LIV. 4, 48, 16 truci oratione in -as invecti). LIV. 4, 41, 11 totam culpam eius temporis in praedamnatum -am transferentem (5, 8, 12 culpam ... *inclinare*). inter -as: CIC. Cluent. 122 *iudicia* discrepare. LIV. 4, 26, 11 convenerat. 4, 45, 8 certamen. 5, 8, 13 certatum ... maledictis. *sim. al.* SEN. dial. 6, 14, 1 inter -as inimicissimos concordem fortunam. TAC. ann. 6, 4 *aemulatio*. LIV. 3, 70, 1 summa imperii ... penes -am erat. per -am: CIC. epist. 5, 2, 3 nihil in ea re ... esse factum. CORP. III 14358²² cura acta per -as eius. praeter: CIC. Pis. 37 LIV. 21, 53, 2. **b** *c. ablativo*: ab -a (-is): CIC. Phil. 2, 82 petebat. 2, 84 requiro. VAL. MAX. 4, 1, 8 secessit. PLIN. paneg. 91 dissentiat. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 3 seorsus a -a. cum -a: CIC. Sest. 8 cum esset cum -a meo. 29 *cetera* ei cum -a ... coniuncta atque communia (SALL. Iug. 43, 2 alia omnia sibi cum -a [*sc. communia*] ratus). epist. 1, 9, 25 *se* sortiturum esse. *ibid.* paraturum. 11, 15, 1 coniunctio tua cum -a (PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 *coniungere*). LIV. 3, 9, 12 agite. 3, 40, 3 foederis nefarie icti. 9, 14, 2 *se communicare*. 10, 19, 2 pravo cum -a certamine. 33, 37, 10 pugna evenerat. *cum aliis verbis saepe, nota*: ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 321, 6 Odoachrem interfecit cum -as omnes (FAST. Vind. I chron. I p. 320, 649 cum commilitibus suis. ANON. Vales. 11, 56 cum omni stirpe sua). ex -a: LIV. 2, 44, 3 victoriam sibi ... velit quaesitam. 6, 25, 5 ut ex -is optaret quem vellet (8, 33, 16 ex -is optione data). in -a: CIC. Pis. 12 *facere*. epist. 5, 4, 1 in te non minus auxilii quam in tuo -a mihi constitutum fuerit. 10, 22, 1 in -a omnis spes est. 11, 25, 1. pro -a: CIC. har. resp. 21 respondebis. FRONTIN. aq. 7 verba *facere*. sine -a: CIC. Mur. 82 sperant sibi Silanum ... sine -a ... offici posse. dom. 39. Phil. 5, 7 augur. rep. 1, 63. FAST. cos. Amer. a. u. c. 709 (Corp. I² 1 p. 63) sine -a a⟨b⟩dic(avit) (Biond. a. u. c. 709 [Corp. I² 1 p. 64]). ASCON. Mil. p. 36 Cl. consulem sine -a creari.

derivata: collegium, collegarius. *cf. nom. propr.* Collegus, Collegius (-a).

collēgārius, -ī *m. a* collega. GLOSS. unus ex collegis. unus ex ipsis. *neutr.*: GLOSS. IV 320, 20 -um: collatio vel coniunctio (*antecedit*: collegium societas, *quocum pars codd. hanc gl. coniungit*: c. societas collegarum *eqs.*). *Schwering.*

collēgātārius, -ī *m. a* con *et* legatarius, *cf.* collegare. *is qui legatum una (cum altero) accipit*: GAIVS inst. 2, 199 si duobus pluribusve per vindicationem eadem res legata sit ... deficientis portionem -o accrescere (2, 206). 2, 205 deficientis portio non ad -um pertinet (VLP. dig. 30, 34, 11 INST. Iust. 2, 20, 8). 2, 207 lege Papia significatur, ut -us coniunctus, si liberos habeat, potior sit heredibus. VLP. dig. 7, 2, 10 si usus fructus duobus fuerit legatus, et alter ... et -us *eqs. ibid.* pars ... -i. 30, 34, 13 alter ex legatariis ... partem -o fecit. *vertitur a* THEOPHIL. inst. Iust. 2, 20, 8 συλληγατάριος. *cf.* 2, 20, 23 τοὺς ἄλλους συλληγαταρίους (*ubi* INST.: ceteros legatarios). *Mbr.*

collēgiālis, -e *a* collegium. *quod ad collegium pertinet*: TEST. Sever. (Corp. XI 6520) 7 collegis dendrophororum, fabrum, centonariorum munic(ipii) Sassi(natium) (sestertium) sena milia n(ummum) dari volo fideiq(ue) vestrae -i committo, uti *eqs.*

collēgiārius, -a, -um *a* collegium. *i. q. collegialis*: TERT. spect. 11 apparatus agonum idololatria conspurcat de coronis profanis, de sacerdotalibus praesidibus, de -is ministris, de ipso postremum boum sanguine? *masc. subst. i. q. collega* (*sc. collegii*): CORP. VIII 6970, 3 colegiaris donaverunt.

?**collēgiātio** *a* collegium. AMBR. fid. 5, 10, 196 *v. p. 1605, 42.*

collēgiātus, -ī *m.* [*a* collegium. *Th.*]. GLOSS. -i idem quod corporati [V 495, 9 colligiatus carpentarius *errore*]. ISID. orig. 9, 4, 29 -i dicuntur, quod ex eorum collegio custodiisque deputantur, qui facinus aliquod commiserunt. est enim sordidissimum genus hominum patre incerto progenitum. NOT. urb. Const. 2, 25 -os, qui e diversis corporibus ordinati incendiorum solent casibus subvenire. LYD. mag. 1, 50 omnes -os (colliciatas *cod.*, -i *Fuss*, -os *W*) οἷον εἰπεῖν· πάντες ἑταῖροι (ἕτεροι *cod.*) συνδράμετε. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A δεκανός· ἀρχὴ δέκα ὀνομάτων κολεγιάτοι συνηγμένοι. *de scriptura*: colleg: CORP. V 4016. XI 6071. colle: CORP. XI 6231 *bis.* colleciato: CORP. V 4015.

COD. Theod. 12, 1, 146 (*a. 395*) quisquis in praescripti iuris formam inciderit, pro curiali quinque auri libras fisco nostro cogatur inferre, pro -o unam. 6, 30, 16 (*a. 399*) curialem suum municipes vindicent, -um proprium corpus astringat. 7, 20, 12, 3 (*a. 400*) si quis decurionum, primipilariorum, -orum, civilium apparitionum vel aliorum necessitatibus irretitus. COD. Iust. 1, 2, 9 pr. (*a. 439*) qui sub praetextu decanorum seu -orum, cum id munus non impleant, aliis se muneribus conantur subtrahere. NOVELL. Valent. 35 (34), 3 (*a. 452*) non aurarius civis -us sevir aut publicus servus *ad clericale munus accedat*. NOT. urb. Const. 3, 21 -os triginta quinque. *sim. passim.* CORP. V 1978 numero -⟨orum⟩. 4015 inter primos -o. 4016 adiecit Pontia Iusta isd(em) -(is) in memor(iam) Fortunae lib(ertae). 4395 -i eius amico karissimo pro meritis eius fecerunt. IX 2998, 3 ⟨nomin⟩a

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tam decurionum quam etiam -⟨orum collegiorum o⟩mnium. XI 6071 -(i) et culto⟨res . . . et d⟩ecurion(es) sportul(os) acciper(ent). 6231 Flavio Euticheti sev(iro) Aug(ustali) -(o) f(abrum) F(anestrium), idem cent(onario) -(o) dendro(foro). 6235 *patronos* dendrofororu⟨m -⟩torum. 4589 sexviris, iuvenibus, -is et populo. INSCR. Röm. Mitt. 1904 p. 148 -i omnes statuam eidem togatam in foro conlocaverunt. *ibid.* omnes -i.

ˣ**collēgium**, -ī *n.* (-us, -ī *m.*) [*cf. c.* collega. *Th.*]. *legitur inde a* PLAVTO *et* INSCR. coc. Falisc. (*fere saec. III a. Chr. exeunte*) *per totam latinitatem, saepissime in* INSCR. *praeter parietarias Pompeianas; habent* PLAVT. VARRO CAES. HOR. MANIL. VITR. QVINT. *singulis locis*, VELL. FLOR. *binis*, Q. CIC. pet. PLIN. epist. *ternis*, PAVL. FEST. SEN. phil. *quaternis*, ASCON. *sexies*, PLIN. nat. APVL. *octonis*, TAC. *novies, saepius* CIC. (*fere 70ies*) LIV. (*fere 40ies*) VAL. MAX. (*fere 14ies*). *deest* TER. CATONI CATVLLO PVBLIL. LVCR. SALL. NEP. VERG. TIB. PROP. OV. GRATT. SEN. rhet. GERM. CELSO PHAEDRO CVRT. COLVM. SCRIB. LARGO MELAE LVCANO PERS. PETRON. CALP. VAL. FL. SIL. STAT. MART. QVINT. FRONTINO IVV. ITALAE VVLG. *singularis cum plurali verbi coniungitur*: INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 1 gonlegium . . . opiparum ad veitam quolundam festosque dies, quei soveis a⟨st⟩utieis opidque Volgani gondecorant sai⟨pis⟩ume comvivia loidosque, ququei (*i. coci*) eqs. CORP. VI 167, 1 (*liberae rei p. aetate*) ⟨F⟩orte For⟨tunai⟩ donum dant -um, lanii Piscinenses. ACT. Arv. a. 91 II 31 -um fr⟨atrum Arvalium convenerunt ibi⟩que cooptarunt fratrem Ar⟨valem⟩. CORP. VI 30884, 2 -(um) fore(n)s(ium) ad genium loci n(ummos) CXX acceperunt. 30884, 8 de suo fecerunt (VIII 1878). IX 1459, 9 -um dendroforum itemque fabrum aere conlato patrono benignissimo posuerunt (3842, 5 -us dendrophorum . . . posuaerunt. X 1696, 9 -us Decatressium patrono dignissimo posuerunt. 5968, 11). DECRET. centon. Ostr. (Corp. XI 5750) 3 *-um cum* frequentes adfuissent. *de formis*: collegium *saepissime.* conlegium (*cf. Mommsen, Ephem. epigr. I 79*): LEX repetund. (Corp. I 198 *a. 123/22 a. Chr.*) 10. 20. 25 LEX pag. Herculan. (Corp. I 571 *a. 94*) 2. 6 LEX VRSON. (Corp. II 5439 *a. 44 a. Chr.*) 65, 35. 67, 13. 17. 20 MON. Ancyr. 4, 36 CORP. I 563 (= X 3773 *a. 112?*). 593. 806. 1107. 1108 INSCR. Notiz. degli scavi 1904 p. 366 (*saec. I a. Chr.*) ACT. Arv. a. 40, 4. 12. 21 Claud. C 4. 14. 18. 28 a. 59 I 38. 46. 56. 58. 61. 65. 68 Corp. VI 32350 (*a. inc.*) 45 CORP. III 7235. 8795. 14243[4]. VI 167. 1299. 33194. VIII 21106 *bis.* IX 4955. XI 6136. XII 4371, 4. XIV 2878. colleg: CORP. III *decies.* V *fere vicies.* VIII 24686. IX *12ies.* X 528. 543 *bis.* 3910. 4907. 5415. 5671, 5. 5968, 2. XI 5749. 6358. 6369. XII 1189. 1931. 3351. XIV 105, 10. 160. 314. 347. 370. 430 *bis.* 445. 2105. 2156. 2981. conleg: CORP. X 6585. colle: CORP. III 13629 (?). X 8107, 3. coll: CORP. III *saepissime.* V *fere 45ies.* VI 467. 30884. 33858. VIII 2557, 34. IX 2481. 3338. 3526. 4071. 5754. 5835, 12. 5839. X 142. 143. 451 *ter.* 541. 6422, 4. XI 4391. 5047. 5748. 5749. 5750. 6362. XII 526. 1590. XIII 6453. XIV 5. 407. 418. 2630 *bis.* conl: CORP. XIV 3015 INSCR. numm. Cohen I 311. col: CORP. II 4316. III *praesto est 15ies.* V 908. 2176. 3137. VI 30872. IX 2480. 2811. 5368. X 6675. 8100. XI 6335. XIII 8344. con: CORP. 14243 (?). c: CORP. V 4488. 5272. 5446. 5447. 5773. 5888. 7452. 7469. 7470. 7595. XI 5749. colegium: INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 121 (*liberae rei publ. aetate*) CORP. III 11255. V 1628. 8143, 4. VII 39. 49. IX 3923, 9. colegi: CORP. XIII 10024, 11. collecium: ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 30. INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 41 -us. *adde l. 61. 65.* colligium: CORP. III 7383 (*cf. l. 64*). collignium: CORP. VI 978 (*aet. Hadriani*). VII 1069. 1070 (*Huebner solvit* col(umna) lign(ea); *i. q.* -um *putat Henzen*). XII 22. 286add. conlig. INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Ztschr. 1905 p. 42 (*in Britannia, a. 152*). gonlegium: INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 1. *masc.* collēgius: DONATIO Monim. (Corp. VI 10231) 15 ACT. Arv. a. 81, 27. 34. 39 CORP. V 2475 (collicius *traditur, em. Henzen*) VI 9316. 10418 hunc -um. 30884 quem. 34026. 34027. VIII 1878. IX 460. 1505. 1688 col.legius. 3383. 3447. 3842, 5. 4129 Agellanus. 6154. X 24. 340. 445. 1696 colligeus. 5928, 6. 8108, 3. 8339d. XI 1549. 1550. 4749. INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 41 collecius. p. 284 (*Romae*). *c. apice scribitur*: collégium (conlégium): MON. Ancyr. 2, 17 ACT. Arv. a. 59 I 46. a. 59. 60 e 21. 24. a. 120, 33 CORP. V 4387. 5283. 5287. IX 5177. XII 1189add. 4393. 5905 INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 475. 1903 p. 217.

I *technice i. q. conventus, societas hominum legibus probata*; GLOSS. conventus, societas. societas. συναρχία. σύστημα. συμμορία. κολλήγιον. συμβούλιον. societas collegarum in uno honore positorum. *cf.* GAIVS dig. 47, 22, 4 *-um*, quam Graeci ἑταιρείαν vocant. *de re v. Kornemann, PW. IV 380; Waltzing, Étude historique sur les corporations professionnelles chez les Romains I—IV, 1895—1900.* **A** *notabilia de notione*: **1** *-a legibus publice constituta*: *de notione*: MARCELL. dig. 50, 16, 85 Neratius Priscus tres facere existimat -um, et hoc magis sequendum est. *cf.* PLIN. epist. 10, 33, 3 tu, domine, dispice an instituendum putes -um fabrorum dumtaxat hominum CL. CORP. II 1167 -o hominum ⟨centum dumtax⟩at ⟨constituto⟩. *componuntur conventiculum, concilium, societas, corpus al.*: CIC. dom. 74 nullum est in hac urbe -um, nulli pagani aut montani, quoniam plebei quoque urbanae maiores nostri conventicula et quasi concilia quaedam esse voluerunt. Q. CIC. pet. 30 habeto rationem urbis totius, -orum omnium, pagorum (PAVL. FEST. p. 126), vicinitatum. 32 propter municipii (VAL. MAX. 9, 15, 1. *cf.* VLP. dig. 29, 2, 25, 1 servus municipum vel -i) aut vicinitatis (civitatis *codd., corr. Turnebus*) aut -i rationem valent. PAVL. FEST. p. 126 magistri non solum doctores artium, sed etiam pagorum, societatum, vicorum, -orum, equitum dicuntur (GAIVS dig. 3, 4, 1 pr. 3, 4, 1, 1 corpus -i societatis sive cuiusque alterius eorum nomine). FLOR. epit. 1, 6, 3 *populus Romanus* decuriis atque -iis distributus. DIG. 47, 22 de -is et corporibus (CALL. dig. 27, 1, 17, 3. 50, 6, 6, 12 VLP. dig. 10, 4, 7, 3. 36, 1, 1, 15 MARCIAN. dig. 47, 22, 3 HERMOG. dig. 27, 1, 41, 3). VLP. dig. 4, 2, 9, 1 populus vel curia vel -um vel corpus (COD. Theod. 12, 19, 2 [*a. 400*] curiae vel -io vel burgis ceterisque corporibus *servire. cf.* VLP. dig. 29, 2, 25, 1 vel -i vel decuriae). *opponuntur singuli homines*: PAVL. dig. 34, 5, 20 hi enim (*quibus coire non licet*) non quasi -um, sed quasi certi homines admittentur ad legatum. *cf.* VLP. dig. 4, 2, 9, 1 sive singularis sit persona, quae metum intulit, vel populus vel curia vel -um vel corpus. *additur adiectivum*: *generatim*: MON. Ancyr. 2, 17 ⟨*ludos*⟩ *fecerunt* quattuor amplissima -a (ἐκ τῆς συναρχίας τῶν τεσσάρων ἱερέων). SVET. Aug. 32 antiqua et legitima. CIC. leg. 3, 24 *quod* est tam desperatum -um, in quo nemo e decem sana mente sit? CIC. har. resp. 13 frequens. CORP. IX 1685, 9 Martensium infraforanum. MARCIAN. dig. 47, 22, 1 pr. illicitum (47, 22, 1, 1. *cf.* 47, 22, 1, 2 licitum). CORP. III 4038 *magnum* larum et imaginum (6077, 9. XIV 2045, 6). LIV. 5, 25, 11 *novum.* INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 1 opiparum ad veitam quolundam festosque dies. CORP. III 10430 optimum. DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 11 *patronus* trium -(orum) principalium. APVL. met. 11, 17 *coetus* pastophorum, quod sacrosancti -i nomen est (CORP. VI 404 sanctissimum). PLIN. nat. 8, 103 sacerdotum -um vel maxime sollemne. SVET. Aug. 100 sacerdotes summorum -orum. APVL. met. 11, 30 *vetustissimum.* *speciatim*: CORP. IX 4129 -us Agellanus. VI 10255 Agrippianum. 1920 Anto⟨nia⟩num. X 3684 *Apollinarium.* II 4540 Assotan(um). AMM. 30, 7, 4 Augustum. CORP. XI 1550 compitalicius. OPTAT. 1, 4 p. 6, 1 episcopale (7, 6 p. 180, 1). CORP. III 6077, 10 Faustinianum commentare(n)sium. II 4468 -ia Kalendarium et iduaria duo. IX 1684 Martense Verzobianum (1686). III 6077, 9 Minervium tabulariorum. CIC. off. 3, 80 praetorium. LAMPR. Comm. 12, 1 omnia -a sacerdotalia. CORP. II 379, 9 salutare (VI 30983, 2. X 1588. XII 4449 ⟨sa⟩lutare familia⟨e⟩ tabellarior(um) Caesaris. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 8 CORP. XIV 2653 INSCR. Jahresh. d. öst. archäol. Inst. VII 1904 Beibl. p. 12). CIC. Sest. 113 fuit -um nuper tribunicium, in quo tres minime, vehementer duo populares existimabantur (SCHOL. Cic. Bob. p. 98, 12 Hild. de -o videtur loqui tribunorum, qui . . .). **2** *societates illicitae hominum qui contra rem publicam conspirabant*: CIC. Pis. 9 -a, non ea solum, quae senatus sustulerat, restituta, sed innumerabilia quaedam nova ex omni faece urbis ac servitio concitata. Sest. 55 ut -a non modo illa vetera contra senatus consultum restituerentur, sed ab uno gladiatore innumerabilia alia nova conscriberentur. ASCON. Corn. p. 75 Cl. *-a* sunt sublata praeter pauca atque certa, quae utilitas civitatis desiderasset, qualia sunt fabrorum lictorumque.

B *additur* **genetivus** *collegarum*: **1** *magistratuum, sacerdotum*: SAB. Gell. 7, 7, 8 ex eo tempore -um mansit fratrum Arvalium numero duodecim (ACT. Arv. a. inc. ante a. 29, 1. a. 38 a 11 *al. passim*). CIC. Brut. 101 augurum (LEX VRSON. [Corp. II 5439] 66, 35. 67, 20 VAL. MAX. 1, 1, 3. CORP. VI 31539 terminos pomerii restituendos curavit). CORP. III 3487 Augustal(ium) (8818). CORP. V 8840, 3 cannoforum (X 24. 8339 d. *cf.* IX 2480 can(n)oforarum). X 8340 b Capito⟨linorum⟩ (XIV 2105, 3). III 6077, 11 decurionum. SVET. Dom. 4 Flavialium. CORP. XIV 2105 Lupercorum. ARNOB. nat. 4, 35 sedent in spectaculis publicis sacerdotum omnium magistratuumque -a. APVL. met. 11, 30 pastophorum (CORP. V 7468, 7 pastophorum Industriensium). CIC. dom. 117 pontificem . . . non -um pontificum affuisse (leg. 2, 58 CAES. civ. 1, 22, 4 LEX VRSON. [Corp. II 5439] 66, 35. 67, 12. 17 LIV. 22, 9, 11 *al.* POMPON. dig. 1, 2, 2, 6 *omnium* harum et interpretandi scientia et actiones apud -um pontificum erant. LAMPR. Comm. 20, 3 CORP. X 1125, 11. 8259, 2). CIC. Arch. 9 praetorum (CAEL. Cic. epist. 8, 8, 8 quodque -um primum praetorum fuisset [*ibid.* proximi cuiusque -i qui praetores fuissent]). SVET. Claud. 24 quaestorum. MON. Ancyr. 4, 36 XVvirorum (τῶν δεκαπέντε ἀνδρῶν. *adde*: PLIN. nat. 28, 12 ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 97. 99 saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32328] 3, 80). ACT. lud. saec. Sept. Sev. 1, 43 ⟨om⟩nia -a sacerd⟨otum⟩ (ARNOB. nat. 4, 53 LAMPR. Comm. 1, 10 CAPITOL. Aur. 6, 3. CORP. IX 2336 capulatorum sacerdotum Dianae. X 5671, 5 venator(um) sacer(dotum) Dean⟨e⟩. *aliter*: SIDON. epist. 4, 25, 1 sacerdotum praevio partim, partim comitante -o). CAPITOL. Aur. 4, 2 Saliorum. CORP. V 4410, 9 (se)vir(um) soccior(um). CIC. dom. 47 tribunorum (LIV. 4, 16, 5 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 10 Hild. tribunorum plebis. p. 97, 4. 98, 12. 106, 2. 122, 11). CORP. IX 3169 venatorum (XII 1590 venator(um) Deensium qui ministerio arenario fungunt. *adde p. 1593, 71*). CORP. XI 6362 vicim(agistrorum) (6378). **2** *hominum privatorum*: INSCR. Rostowzew, tess.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plumb. 1609 acc(eptorum). Corp. VI 10221 -um aeneatorum frumento publico (*cf. Waltzing, l. l. IV p. 4. adde*: X 5173,9 aeneator(um). 5415, 4). Inscr. Notiz. degli scavi 1904 p. 366 (*Romae, ca. med. saec. I a. Chr.*) aerarior(um). 1898 p. 406 (*Otricolis*) amatorum Romuliorum. Hor. sat. 1,2,1 ambubaiarum (*?*). Corp. XII 189$^{add.}$ Antipolitanorum. I 1107, 2. 6 (*Romae*) anulari(orum) (*cf. Waltzing IV p. 6*). VI 9861 apparat(orum) annal(ium) (9862). IX 460 aquariorum. VI 384 aromatar(iorum). X 143 asinar(iorum). III 941 aurariarum. VI 9202 aurificum. X 1747 Baula(norum) (*sc. servorum imperatoris Baulis degentium*). IX 2336 capulatorum sacerdotum Dianae (X 5917 caplatorum). VIII 21106 Caesariensium crescent(ium). III 1207,8 cent(onariorum) (1208. 1209 *al. saepissime v. p. 821,74; Waltzing IV p. 11. 51 sqq. et adde infra l. 72*). VI 7458 cocorum Aug(usti) n(ostri) (*cf.* 8750). III 6077,10 Faustinianum commentar(i)e(n)sium. VII 572 conser(vorum). III 11189 conveteranorum. Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 1611 cor(iariorum). Corp. VI 524 ⟨cornicin⟩um. 33999 cornicinum crescentium. *v. l. 11.* III 10540 cultorum (IX 2654. 2679. X 4849 Inscr. Revue archéol. 4 sér. VIII 1906 p. 470). VI 9316 cursorum (VIII 12905). X 1696,9 Decatressium. III 6077 decurionum. 1217 dendr(ophorum) (8823. V 56. 1012, 6 *al.* VI 1925. 30973, 3. IX 939. 1459. 1463. 3836. 3842, 5 *al.* X 4456 *al.* XIV 2634 *cf. Waltzing IV p. 15. 50. 59 sqq.*). Plin. nat. 34, 1 a rege Numa -o tertio aerarium fabrum instituto (Plin. epist. 10, 33, 3 Traian. Plin. epist. 10, 34, 1 Scaev. dig. 32, 93, 4 Corp. III 975. 984 *et passim.* V 60. 335, 8. 337, 11 *et passim.* VI 14, 8 fabr(um) tignar(iorum) [966. 9034. 30872. 33858. IX 2213. 2339, 7 *al.* X 541, 6 *al.* XIII 8344. XIV 5 *al. cf. Waltzing IV p. 72 sqq.*]. VII 11, 6. VIII 21106 -um fabri argentar. [*sic*]. X 451, 16 *al.* XI 1549 *al.* XII 4393. XIV 359, 7. 445 *cf. Waltzing IV p. 17 sqq. 64 sqq.; Kornemann, PW. VI 1888*). Corp. X 4856 familiae publicae. V 4489, 9 farmac(opolarum) publicor(um). VI 2191 fid(icinum). *cf. Waltzing IV p. 132; Ihm, PW. VI 2286.* Plin. nat. 35,159 Numa rex septimum -um figulorum instituit. Corp. XIII 8183 ⟨f⟩ocariorum. *v. infra l. 40.* VI 267 fontanorum. 30884 fore(n)s(ium). III 1394 ⟨G⟩alatarum. VI 8802 *al.* Germanorum. XI 862 harenariorum Romae. IX 2964 Herculaniorum. V 4211 ⟨i⟩umentarior(um) (4294. 5872, 2. VI 9485. XI 4749. 6136). 4416 iuvenum (X 5928, 6. 6465, 4. XI 6362. XII 22). III 4045 iuventutis (4272. XIII 6453. 6468. 6549. 6688. 7424). III 1365 ⟨la⟩pidarior(um) (8840). 6077, 7 lib(ertorum) (XIV 3015). VI 33999 liticinum. XIII 8183 ⟨l⟩ocariorum ⟨consis⟩tentium (⟨f⟩ocariorum *Brambach*). XIV 2156 Dianae August(ae) -(ii) lotor(um) sacr(um). IX 690, 6 mancip(um? -iorum?). V 5840, 5 Martensium. IX 1618 medicor(um). Liv. 2, 27, 5 mercatorum (Corp. I 1130 mercator(um) pequarioru(m) [XIV 2878]. X 3773). Corp. X 340 Mercurialium (XIV 2105). VIII 24686 mulion(um) (X 143). III 1209, 9 nautarum (V 2315, 5. 4016. 4017. 4990. 5295, 7. 5911 *cf. Waltzing IV p. 100*). Gaivs dig. 3, 4, 1 pr. -a Romae certa sunt ... veluti ... naviculariorum, quae et in provinciis sunt (Corp. III 10836. V 4015. XI 6362. Tert. adv. Marc. 4, 9 p. 440, 18 *Christus* affectavit de naviculariorum -o allegere. *cf. Waltzing IV p. 105*). Corp. III 10430 negotiantium (VI 8826. IX 5438, 10). VIII 12905 Numidarum. XIV 2105, 3 paganorum (*?*). VI 243 pavimentariorum. pecuariorum *v. supra l. 43.* XIII 8808 peregr(inorum). Gaivs dig. 3, 4, 1 pr. pistorum (Pavl. dig. 27, 1, 46 pr. [frg. vat. 233] qui in -o pistorum sunt, a tutelis excusantur, si modo per semet pistrinum exerceant. Corp. VI 1692). Val. Max. 3, 7, 11 *Caesari* in -um poetarum venienti (*cf. Waltzing IV p. 39*). Corp. VI 9004 praegustatorum. Vlp. frg. Vat. 124 qui sunt ex -o sex primorum, habent a tutelis excusationem. Svet. Claud. 24 quaestorum. Corp. VI 9856 restionu(m). III 14642 saccariorum (14643). VI 33194 *al.* scabillariorum (6660. X 1642, 11. 1643, 6). III 3423 scaenicorum. I 1108 secto⟨rum⟩ serrarium. III 6077, 7 lib(ertorum) et servorum domini n(ostri) Aug(usti). XIII 7754 Victoriensium signiferorum. VI 2206 speclariorum. 444 struc⟨torum⟩. VI 1693 suariorum. 940 subruto(rum) cultor(um) Silvani. II 2818 sutorum. III 6077, 11 tabellariorum (VIII 1878 *cf.* XII 4449). VI 5183^{b} tabernacliorum. 6077, 9 Minervium tabulariorum. Marcian. dig. 47, 22, 3, 2 servos quoque licet in -o tenuiorum recipi volentibus dominis ... ne invito aut ignorante domino in -um tenuiorum reciperent. Val. Max. 2, 5, 3 tibicinum quoque -um solet in foro vulgi oculos in se convertere (Corp. VI 240. 2584. 3696. 3877. 32448 *cf. Waltzing IV p. 132*). Corp. VI 467 Velabrensium. IX 3169 venatorum (X 5671. XII 1590). VIII 21848, 6 Mercurii vestiarior(um). III 4496^{a} vet⟨er⟩anoru(m) centonarioru(m) (V 784, 2 veteranor⟨um⟩. 2475 vetera(norum) Aug(ustorum). *cf. l. 15*). Gell. 12, 3, 1 qui ex -o viatorum officium ligandi haberet. Corp. IX 2811 Vict(oriensium) (*cf. p. 1594, 12*). III 944 utriclariorum (1547. XII 187. 3351. *cf. Waltzing IV p. 124*). VI 693 zeunitorum. 3 *gen. deorum*: Lex colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 9 Antinoi. Corp. II 2573 divi Aug(usti). III 10511 Cereris. Lex colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 9 Dianae (XI 2720 -us Dianes. *al. adde l. 83*). Corp. VI 10251 Fortunae Reducis. XI 5223 Fulginiae. III 4168 gen(ii) p(rovinciae) P(annoniae) s(uperioris) (X 543,6 geni fori vinarii [= XIV 430]. Inscr. Notiz. degli scavi 1902 p. 41 [*Locri*] geni(i) munici⟨pii⟩). III 5657 Herculis et Dianae (VI 339 -um Herculis salutaris c(o)hortis primae sagariorum. IX 3383. *adde p. 1594,7*). Honoris

v. l. 13. Imaginum *v. l. 3.* Lex pag. Herculan. (Corp. X 3772 = I 571) 2 Iovis Compagei (Corp. IX 3519, 8 ex -o I(ovis) O(ptimi) M(aximi). *al.*). Corp. III 882 Isidis (IX 3338). 4038 -um magnum Larum et imaginum domini n(ostri) Caesaris (4792. V 4432. 4440. VI 455. 671. 692. IX 2481 Larum Marcellini). VI 8796 Liberi patris (*cf.* 8826 -um Liberi patris et Mercuri negotiantium cellarum vinariarum). VI 2819 Martis et Herculis. VIII 21848, 6 Mercuri vestiarior(um). VI 10251^{a} Numinis dominorum. X 4853 Promes (*si est numen?*). IX 3337 Serapis. III 633 IV 1 Silbani (VI 631 [*a. 177*]. 3713 Donatio Monim. [Corp. VI 10231] 10. 17 Corp. VI 31006. IX 3526 Cavtio Phaonis [Corp. X 444] 4 Corp. XIV 309). III 1981 -*um* fabrum Veneris (2106. 2108. 14727[1]. X 228, 11 Beneris). III 1365 Victoriae Aug(ustae). XII 4371, 4 Honoris et Virt⟨utis⟩. 4 *gen. rei*: Corp. V 5847 aerarii (5892, 5). Lex colleg. aq. (Corp. VI 10298) 3 aquae. Corp. III 10435 armaturarum. Tert. spect. 11 *de loco communi* pro -o artium Musicarum et Minervalium et Apollinarium. Corp. VII 49, 7 e -o fabrice elatus. Amm. 16, 1, 1 fastorum. Cic. epist. 3, 10, 9 amplissimi sacerdotii. Corp. VI 9036 sanctuar(ii). Edict. imp. Claud. Scaev. dig. 32, 38, 6 cuiusdam templi.

C *iuncturae*: 1 *pro subiecto*: adest: Decret. centon. Ostr. (Corp. XI 5750) -(um) centon(ariorum) cum schola sua frequentes scribendo affuissent. Val. Max. 9, 15, 1 *ut se -a* fere omnia patronum adoptarent. Svet. Dom. 4 assidentibus Diali sacerdote et -o Flavialium pari habitu. Corp. IX 5438, 10 negotiantium item -a quae attingunt eidem foro. Cic. dom. 47 -*a tribunorum* coeant de hominum locupletissimorum bonis (Sen. dial. 9, 5, 1 coibat cotidie carnificum triste -um. Vlp. dig. 40, 3, 1 Marcian. dig. 47, 22, 1 pr. 47, 22, 3). Cic. epist. 10, 12, 3 idque a nostro -o comprobatum est. condecorat: *v. p. 1591, 20.* Corp. III 3583 ad quem sepultura -(um) cent(onariorum) (denarios trecentos) contulit. Act. lud. saec. Sept. (Corp. VI 32327) II 7 in aede Apollinis -um convenit. Cic. leg. agr. 2, 18 *ut* is a -o cooptaretur (Liv. 40, 42, 11 pontifex in locum eius a -o cooptatus. Ascon. Scaur. p. 21 Cl. Act. Arv. a. 91 II 31 -*um fr⟨atrum Arvalium⟩* cooptarunt fratrem Ar⟨valem⟩). Corp. VI 31539 (*a. 121*) ex s. c. -um augurum ... terminos pomerii restituendos curavit. Cic. dom. 74 nullum est decretum, nulli pagani aut montani ... qui non ... decreverint (leg. 2, 58 decretum a pontificum -o non esse. Sest. 32 At. Cap. Gell. 4, 6, 10 Corp. V 1020 Decret. pontif. [Corp. X 8259] 2). Lampr. Comm. 20, 3 qua pontifex dico, hoc -um pontificum dicit. Corp. III 7235 *pecuniam* -a in commune conlatam ⟨dederunt⟩ (VI 4749 -us iumentariorum huic cippo locum dedit). Liv. 30, 2, 13 editi a -o pontificum dei, quibus sacrificaretur. Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 40 *loedi* ⟨a⟩ -o edicti sunt. Cic. Verr. 3, 137 ordo aliqui censorum est? -um? (dom. 74 Sest. 32. 113. Ascon. Pis. p. 7 Cl. -a sublata sunt, quae adversus rem publicam videbantur esse. Marcian. dig. 47, 22, 1 pr. *praesides provinciarum* ne patiantur esse -a). Cic. Phil. 2, 4 *quo* tempore me augurem a toto -o expetitum Cn. Pompeius et Q. Hortensius nominaverunt. Corp. III 5657 -*a* fecerunt (VI 34026. 34027). fert: Val. Max. 6, 5, 4 magnam laudem. Call. dig. 27, 1, 17, 3 *non omnia* -a vacationem tutelarum habent (Corp. V 337, 11 huic et -(um) fabr(um) turis mittendi habuit honorem). Act. Arv. a. 81, 27. 39 -us fratrum Arvalium immolavit. Val. Max. 1, 1, 8 a -o pontificum impeditus est. 8, 2, 1 quod imperatum ⟨a⟩ -o augurum erat. Vlp. dig. 4, 2, 9, 1 metum intulit. Cic. har. resp. 13 nego umquam ... ulla de re ... tam frequens -um iudicasse (Ascon. Mil. p. 46 Cl.). Sab. Gell. 7, 7, 8 ex eo tempore -um mansit fratrum Arvalium numero duodecim. Vlp. dig. 2, 4, 10, 4 qui manu mittuntur a corpore aliquo vel -o vel civitate. Val. Max. 1, 1, 8 a -o pontificum impeditus est negante unam cellam duobus diis recte dicari (6, 1, 7 totum -um tribunorum negavit se intercedere). Call. dig. 50, 6, 6, 7 antequam in -um assumeretur, quod immunitatem pariat. Corp. III 3569 -(um) fabr(um) et cento(nariorum) pos(uit). *al.* Cic. dom. 34 quae causa cuique sit adoptionis, ... quaeri a pontificum -o solet. Liv. 3, 10, 5 lex Terentilia ab toto relata -o. Arnob. nat. 4, 35 sedent. Cic. Planc. 95 quocum me ... cum mei fratris -a tum rei publicae causa sociarat. leg. 2, 58 *statuit* -um locum publicum non potuisse privata religione occupari. Donatio Monim. (Corp. VI 10231) 15 quamdiu is -us steterit. Corp. V 2475 v(otum) s(olvit).

2 *accusativus*: Corp. VII 39 restituto -o longa serie annorum abolito. accipere: Inscr. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 1 gonlegium, quod est aciptum aetatei age(n)d⟨ai⟩ (*sc. cocorum*). Cic. dom. 117 -um non adhibuisti (118. 132 si -um pontificum adhibendum non videbatur. off. 3, 80 *cum -um* praetorium tribuni plebi adhibuissent). Plin. epist. 10, 68 ex eiusmodi causa -um pontificum adiri solere. Pavl. dig. 34, 5, 20 non quasi -um, sed quasi certi homines admittentur. Val. Max. 4, 1, 8 *cum* appellasset ... -um tribunorum nullo volente intercedere (6, 3, 4 Svet. Iul. 23 appellato demum -o [*sc. tribunorum*] optinuit. Schol. Cic. Bob. p. 106, 2. 122, 11 Hild.). Marcian. dig. 47, 22, 1, 1 senatus consultum, quo illicita -a arcentur. celebrare *v. l. 84.* Vlp. dig. 1, 12, 1, 4 qui illicitum -um coisse dicuntur (Marcian. dig. 47, 22, 1 pr. ne sub praetextu ... illicitum -um coeant. 47, 22, 3, 1 nisi ex senatus consulti auctoritate ... -um ... coierit, contra senatus consultum ... -um celebrat). Cic. Pis. 9 *concitare.* Liv. 5,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

52, 11 Capitolinos ludos ... addidimus -umque ad id novum auctore senatu condidimus (APVL. met. 11, 30 -i vetustissimi et sub illis Sullae temporibus conditi munia). CIC. Sest. 55 *ut -a* alia nova conscriberentur. CIC. or. frg. A VII 44 Cornelios vero ita multos *esse*, ut iam -um constitutum sit (LIV. 5, 50, 4 -umque ad eam rem M. Furius dictator constituerat ex his, qui. TRAIAN. Plin. epist. 10, 34, 1 SVET. Iul. 42 CORP. VI 10416. XIV 3659). CIC. dom. 130 hoc signum C. Cassius censor cum in curiam transtulisset, -um vestrum consuluit (LIV. 22, 10, 1 consulente -um praetore [*Lips.*, -o praetorum *P*]. 39, 5, 9 senatus pontificum -um consuli iussit). ASCON. Corn. p. 75 Cl. *-a* sunt sublata praeter pauca et certa, quae utilitas civitatis desiderasset. TAC. ann. 14, 17 *-a* dissoluta (SVET. Aug. 32 -a praeter antiqua et legitima dissolvit. SCAEV. dig. 32, 38, 6. 47, 22, 3 pr.). SVET. Iul. 42 cuncta -a praeter antiquitus constituta distraxit. CIC. dom. 33 quid est enim ... tam arrogans quam de religione ... pontificum -um docere conari? CORP. V 61 -um experirem⟨ur⟩ (*inscr. initio mutilata*). COMM. instr. 1, 19, 7 -o facto. Q. CIC. pet. 3 habes enim ea, quae ⟨non multi homines⟩ novi habuerunt, omnes publicanos, totum fere equestrem ordinem ... aliquot -a (*aliter* OPTAT. 1, 4 p. 61 *-um* habere nobiscum commune. *apud* ICTOS: GAIVS dig. 3, 4, 1 pr. neque societas neque -um neque huiusmodi corpus passim omnibus haberi conceditur. MARCIAN. dig. 47, 22, 1 pr. neve milites -a in castris habeant. 47, 22, 1, 2 amplius quam unum -um licitum habere. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 1, 11 quib⟨us coire co⟩nvenire -umq(ue) habere liceat). LIV. 2, 27, 5 mercatorum -um instituere (ASCON. Pis. 8 Cl. tertiam *legem* de -is restituendis novisque instituendis. PLIN. nat. 2, 93. 34, 1. 35, 159. TAC. ann. 14, 17 contra leges. PLIN. epist. 10, 33, 3 paneg. 54. SVET. Dom. 4 Minervae, cui -um instituerat, ex quo sorte ducti magisterio fungerentur). TERT. spect. 7 quot -a, quot sacerdotia, quot officia moveantur, sciunt homines. CALL. dig. 27, 1, 17, 3 quamvis muneribus municipalibus obstricta non sint *-a*. OPTAT. 7, 6 p. 180, 1 pollui potuisse episcopale -um. COMM. instr. 2, 33, 13 incusatus eris qui ob ista *funera* -a (*sc. funeraticia*) quaeris. LIV. 10, 6, 7 quemadmodum ad quattuor augurum numerum ... id redigi -um potuerit, non invenio. CIC. Verr. 3, 137 *reperire*. Pis. 9 *restituere* (Sest. 55. ASCON. Pis. 7 Cl. ante biennium autem quam restituerentur -a. 8 *v. l. 27*. VLP. dig. 36, 1, 1, 15 si autem -um vel corpus sit, quod rogatum est restituere. CORP. VI 31006. VII 39 *p. 1594, 70*). CAEL. Cic. epist. 8, 12, 1 comperii eum -um (conlegam *alii*) temptasse. CIC. Pis. 9 *tollere* (ASCON. Pis. p. 7 Cl. senatus consulto -a sublata sunt. *ibid.* sublatis -is. Corn. p. 75 *supra l. 11*). VLP. dig. 47, 22, 2 quisquis illicitum -um usurpaverit, ... poena tenetur.

3 *genetivus*: **a** *pendet a verbo* esse: TITIN. com. 7 uni -i sumus. GAIVS dig. 47, 22, 4 sodales sunt, qui eiusdem -i sunt.
b *pendet a substantivis*: *α personis*: CORP. VI 31317 allector. V 7905 amp⟨liatori ur⟩bis et -o⟨rum III⟩. XIV 160, 11 totus numerus caligatorum decuriarum XVI -(i) fabrum (374, 18). DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 4 -(i) fab(rum) collegae universi. CORP. III 633. IV 1 cultores ⟨-⟩i Silbani (V 4432. X 4853 INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 332. *cf.* CORP. XI 5223 cultrices -i Fulginiae). CORP. III 3893 (se)v(iro) et dec(uriali) -(i) fab(rum) (5888). 1082, 4 dec(urio) -(i) fabrum (1210. 2107. 7910. 13779. 14347. 14543. V 731, 7. 2850 dec(urio) et quaestor. XIV 2630, 2). COD. Theod. 12, 19, 3 (*a. 400*) ne passim vagari curiae vel -i defugas in publica damna patiantur. CORP. V 908, 6 dolabrar(ius). VI 30872 honoratus. ACT. Arv. a. 57 II 19 magister (VAL. MAX. 1, 1, 9 a patre suo -i Saliorum magistro iussus. ASCON. Pis. p. 7 Cl. solebant autem magistri -orum ludos facere. CORP. III 1016, 5. 4272. 4496[a]. 4618 *al.* V 3411. 3439. 7904 ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32326] I 6. 14 CORP. IX 5450. X 543 mag(ister) q(uin)q(uennalis) [6585. XIV 5. 407, 6 *al.*]. 3773, 5. XII 3351 m(agister) bis -(i). *cf.* V 5310 *magister* officior(um) -(i) fabr(um)). CORP. III 1207, 8 mater (2687). V 4488, 15 officiales. III 975, 4 patronus (984, 5. 1051. 1083. 1217 *al. passim.* V 335 praefecto et patrono. 749, 8 *al.* 4484, 8 patrono -(orum) omnium [7375, 8]. IX 1684 -i et civitatis patrono. *al.* X 3910, 9 *al.*). DONATIO Monim. (Corp. VI 10231) 10 pleps universa -i. CORP. III 2026, 9 praef(ecto) et patron(o) (4557, 7. V 60. 335. 749, 8 *al.*). ACT. lud. saec. Sept. (Corp. VI 32328) III 81 per publicos -i suscepit. CORP. V 2850 dec(urio) et quaestor (5447. IX 5450, 4. 14. X 5917, 5). III 4045, 8 q(uin)q(uennales) (14211[2]. IX 2683. 2686. 3923, 9 fabrum tignuariorum [XIV 296*, 6. 299]. X 543, 6. XI 5748, 20 [*a. 260*]. XIV 309. 403 *al.*). X 5968, 2 *rector*. IX 1596, 10 *reparator*. SVET. Aug. 100 *sacerdotes* (CORP. III 14624[1]. VI 31294 [*a. 71*] -oru⟨m⟩ omnium [IX 4955. III 12218 *a. 80* INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 26, 1907, p. 65 *a. 80*]). VLP. dig. 29, 2, 25, 1 servus municipum vel -i. CORP. III 3893 *sevir* (INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 475). XIV 2045, 6 *tribunicius.* III 8837 *vexillarius.* *adde numina*: CORP. V 7555 Concordiae -(i) fab(rum) Hastens(ium) (7617, 11 -(i) dendr(ophorum)). XIV 2156 Dianae Aug(ustae) -(i) lotor(um) sacr(um). VI 30872 numini Fortunae -(i) fa⟨brum⟩. III 1365 Victoriae Aug(ustae) et Genio -i eius (1424. 8086. 13629 [*an* co(loniae) le(gio)?]. V 4211. 7595. 8818. VII 1035. 1282. XIII 6688 [*a. 220*]. 7424 [*a. 242*]. 8183. 8808 INSCR. Jahresh. d. öst. archäol. Inst. VII 1904 Beibl. p. 12). *β rebus*: CORP. V 5612 *arca* (5738. 5869, 5). CIC. Vatin. 14 tuis actionibus augurum responsa atque eius -i arrogantiam impedimento non futura. CIC. div. 2, 70 *retinetur* et ad opinionem vulgi et ad magnas utilitates rei publicae ... ius augurium, -i auctoritas (LIV. 34, 44, 2 cum P. Licinius pontifex non esse recte factum ... ex auctoritate -i patribus renuntiasset). VARRO rust. 3, 2, 16 -orum cenae, quae nunc innumerabiles excandefaciunt annonam macelli. CORP. V 5869 dec(urio) dec(uriae) (quintae) ex (centuria) (quarta) -(i) fabr(um) et centon(ariorum) (5892, 5 patr(oni centuriarum) XII -(i)). CIC. epist. 3, 4, 2 -ique coniunctio praesertim tam honorifice a te approbata. CIC. Lael. 96 *cooptatio* -orum ad populi beneficium transferebatur. CORP. VIII 21106 hic situs est curā -i. CIC. dom. 38 adoptionem nullo decreto huius -i probatam (Vatin. 8 -orum omnium. Pis. 41 div. 2, 73 leg. 2, 31. CORP. V 5272, 26 l(ocus) d(atus) d(ecreto) -(i). 5287, 12. 5446, 13. 5447, 12. X 6071, 8. 6422, 4). CORP. III 7905 genio dec(uriarum) XIII -(i) fabr(um) (XIV 160, 11). CIC. Brut. 1 dignitatem nostri -i deminutam dolebam. DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 3 domus. CORP. III 4272 ob hon(orem) -(i) (*i. e. magisterii*) *iuventutis*. V 4341, 12 quod eius industria immunitas -i nostri sit confirmata (INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1905 p. 42 [*in Britannia a. 152*] ob immunitat(em) -(i)). VIII 21848, 6 impensa. TERT. idol. 18 *daemonia* unius (summi *Wissowa*) -i insignia, fasces et purpuras, gestant. CIC. har. resp. 13 *cum alii* multa de -i iudicio verba fecissent. HERMOG. dig. 27, 1, 41, 3 *qui* -i iure excusantur. CIC. Att. 3, 23, 4 lege enim -i sui non tenebantur *tribuni*. (LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 1, 19 lexs -i: ⟨plac⟩uit *cqs*. 1, 33 e lege -i). ACT. Arv. a. 40, 4 pro magistro magisterii fraterculi fratrum Arvalium (CORP. III 3580 [*a. 201*] ob honorem magisterii -(i) fabrum). TAC. ann. 1, 73 cultores Augusti, qui per omnes domus in modum -orum habebantur. APVL. met. 11, 30 -i vetustissimi *munia*. CORP. X 7917, 11 munificentia. LEX salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 12 idib(us) Aug(ustis) natali Dianae et -i. CIC. div. 1, 28 multa auguria, multa auspicia ... neglegentia -i amissa plane et deserta sunt. Sest. 34 servorum dilectus habebatur pro tribunali Aurelio nomine -orum (ACT. Arv. a. 36 c 4. GAIVS dig. 3, 4, 1, 1 quibus autem permissum est corpus habere, -i, societatis sive cuiusque alterius eorum nomine. APVL. met. 11, 17 CORP. III 10511). CORP. III 10858 ex num(ero) -(i) dendro(phorum) (V 3387. XI 5748 [*a. 280*]. XII 526). 1212 ob honorem patronat(us) -(i) fabr(um). 11255 ex co⟨l(lata) p(ecunia)⟩ -i fa⟨br(um)⟩. V 5773 l(ocus) d(atus) p(ermissu) -(i). LIV. 39, 5, 2 indignum -i eius potestate et sacratis legibus esse. Q. CIC. pet. 32 *propter* -i rationem valent (30 habeto rationem). LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298) 4 ⟨re⟩mqu⟨e⟩ hoiusce -i. CORP. III 11042 scola -⟨i⟩ (IX 5568 schola Aug(usta) -(i) fabror(um) tignuar(iorum). *al. v. Waltzing IV p. 437*). INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 121 (*Terracinae*) de -i sententia (LIV. 4, 41, 12. 4, 53, 7 ex. 22, 9, 11 ex -i pontificum sententia. TAC. ann. 6, 12 ante sententiam -i *quindecimvirum*. CORP. I 593). DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 4 sequella eiusdem -(i) (*sc. centonariorum*). PANEG. 8, 8 omnium signa -orum protulimus. CIC. p. red. in sen. 33 servos simulatione -orum nominatim esse conscriptos. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 12 neq(ue) sub specie eius -i nisi semel in mense c⟨oeant⟩. SVET. Aug. 32 plurimae factiones titulo -i novi ad nullius non facinoris societatem coibant. TREB. Gall. 8, 6 vexilla centena praeter ea, quae -orum erant, *ibant* (VOPISC. Aurelian. 34, 4 vexilla -orum atque castrorum. CORP. III 7900).

4 *dativus*: CORP. V 5738, 9 allect(us) eidem -(o). CIC. har. resp. 40 committe vel consulibus vel senatui vel -o pontificum tuam *domum*. DONATIO Monim. (Corp. VI 10231) 8 *schola* consecrata Silvano et -o eius sodalic(i). VITR. 2, 8, 10 seniorum -o gerusiam dedicaverunt (*cf. l. 65*). VLP. dig. 40, 3, 1 divus Marcus omnibus -is ... manumittendi potestatem dedit (CORP. XIV 3003, 4 quinq(uennalis) perp(etuus) datus ab imp(eratore) Hadriano Aug(usto) -o fabr(um) tign(uariorum). CORP. III 882 -o Isidis d(ant) d(edicant). 941. *sim. saepe*). CIC. or. frg. A VIII 6 avunculus tuus ... populo Romano dedit et potentissimorum hominum -is eripuit cooptandorum sacerdotum potestatem. est: TAC. ann. 11, 11 -o quindecimvirum antiquitus ea cura. VLP. dig. 40, 3, 1 coeundi ius. LEX pag. Herculan. (Corp. I 571 = X 3772) 5 uteique ei -o ... locus in teatro esset. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 15 ⟨quod fa⟩ust⟨um fe⟩lix salutareq(ue) sit ... -oq(ue) nostro. *adde*: VAL. MAX. 1, 1, 8 *neque* -o pontificum auctoritas amplissimi viri impedimento fuit. CORP. III 1547, 9 ex suo fecerunt -o utriclariorum *templum* (4038 loca. IX 4973 -is ex (centum)viror(um) decr(eto) fec⟨it⟩). CALL. dig. 27, 1, 17, 3 nisi nominatim id privilegium eis indultum sit. SVET. Claud. 24 -o quaestorum ... gladiatorium munus iniunxit. CORP. V 5840, 4. 5 *-o* largitus est. SCAEV. dig. 32, 93, 4 -o fabrorum fundum cum silvis ... legavit (PAVL. dig. 34, 5, 20 cum senatus temporibus divi Marci permiserit -is legare. CORP. V 4105 dedit legavitqu⟨e⟩ s(estertium) n(ummum) II (milia). 6363, 9. XI 5047). TEST. Vrsae (Corp. V 4489, 3) 6 quae -(o) fabror(um) agellu(m) Aeseianum suum mancipavit (9 agellu(m)). CALL. dig. 50, 6, 6, 12 ius coeundi lege permissum est (CORP. V 7881, 13 -(a) tria quibus ex

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

s(enatus) c(onsulto) c(oire) p(ermissum) est). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 31 oleum -o in balinio publico pon<at>. COD. Theod. 12, 19, 2 (COD. Iust. 11, 66, 6 *a. 400*) qui curiae vel -o vel burgis ceterisque corporibus . . . servierit. CALL. dig. 50, 6, 6, 12 quibusdam -iis vel corporibus . . . immunitas tribuitur. LIV. 5, 25, 7 visum -o quod (*cf.* CORP. VI 30998, 14 ex viso [*i. e. somnio*] -o).

5 *ablativus*: FLOR. epit. 1, 6, 3 *populus* -is distributus. AVSON. 419, 7 *pontificalia* sacerdotum tractata -o.

6 *iuncturae praepositionum*: **a** *c. accus.*: ad: CIC. dom. 138 ex rebus palam per magistratus actis ad -umque delatis (Phil. 3, 83). dom. 131 ad -um rettulit (136 *bis.* har. resp. 12 LIV. 29, 19, 8. 29, 20, 10 ad -um [concilium *P*] pontificum relatum est. 31, 9, 8 *al.* ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 29). CIC. nat. deor. 2, 11 e provincia litteras ad -um misit (VAL. MAX. 1, 1, 3). DONATIO Monim. (Corp. VI 10231) 16 quod ad -um pertinet <Si>lvani (CORP. IX 1618 in per(pe)tuum ad -um medicor(um)). LIV. 26, 34, 12 quae eorum sacra ac profana essent, ad pontificum -um reiecerunt (41, 16, 2). CORP. X 5968 patron(o) et rectori . . . ob . . . munificentiam largitionesque, qu(a)e circa -um suum exibuerit. CIC. leg. 2, 30 neque ut ea ipsa . . . quisquam extra -um nosset. **in:** APVL. met. 11, 30 in -um me . . . allegit (IVS colleg. eborar. [Corp. VI 33885] 5 si alius quam negotiator, eborarius aut citriarius <p>er <fr>audem curatorum in hoc -um adlectus esset. *cf.* LEX Vrson. [Corp. II 5439] 67, 13 lectus cooptatusve. 67, 20 sublegito). DECRET. fabr. Sentin. (Corp. XI 5748) 13 ut per ordinem generis sui omnes in numerum n(ostrum) patroni in -um nostrum appellarentur. LAMPR. Comm. 1, 10 in -um sacerdotum ascitus est (AMM. 16, 1, 1. 23, 1, 1. 30, 7, 4 MEROB. pros. frg. 2 A 1). CALL. dig. 50, 6, 6, 7 antequam in -um assumeretur (LAMPR. Comm. 12, 1 assumptus est in omnia -a sacerdotalia sacerdos). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 12 in it -um coeant. CIC. Brut. 1 cooptatum me ab eo in -um recordabar (101. ad Brut. 1, 5, 3 LEX Vrson. [Corp. II 5439] 67, 12. 20 SEN. dial. 5, 31, 2 QVINT. inst. 7, 9, 12 INSCR. numm. Cohen I 311 p. 300 [*Neronis aet.*] sacerd(os) coopt(atus) in omn(ia) -(a) supra num(erum) ex s. c.). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 20 quisquis in hoc -um intrare voluerit. CAPITOL. Aur. 6, 3 *Pius Marcum* in -a sacerdotum iubente senatu recepit (MARCIAN. dig. 47, 22, 3, 2. *cf.* DECRET. colleg. inc. Pol. [Corp. V 61] 5 in -um *suscipere*). 4, 2 *Hadrianus* illum octavo aetatis anno in Saliorum -um rettulit. CIC. dom. 18 qui paucis illis diebus in -um venerat (CAES. civ. 1, 22, 4. PAVL. FEST. p. 161 minorum pontificum maximus dicitur, qui primus in id -um venit. VAL. MAX. 5, 7, 11). per: SVET. Claud. 22 in cooptandis per -a sacerdotibus. CALL. dig. 50, 6, 6, 22 quae tenuioribus per -a distributis concessa sunt. AVSON. 398, 46 haec non per vulgum mihi cognita . . . aut parasitorum -a. **b** *c. ablativo*: ab: LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 33 <a n(ostro) co>llegio dolus malus abesto. MARCIAN. dig. 47, 22, 1, 2 acceptum ex eo -o, a quo recedit, id quod ei competit. SVET. Nero 2 ius sacerdotum subrogandorum a -iis ad populum transtulit. de: DIG. 47, 22 de -is et corporibus. CIC. Att. 3, 15, 4 legem de -is perferri. TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 440, 18 *de* -o allegere. CIC. ad Q. fr. 2, 5, 1 hominem nequam Capitolini et Mercuriales de -o eiecerunt. CIC. dom. 117 de -o quis tandem affuit. **ex:** MARCIAN. dig. 47, 22, 1, 2 *accipere. v. l. 48.* CORP. III 49, 7 e -o fabrice elatus. CIC. rep. 2, 61 *quo* e -o laus est illa eximia C. Iulii. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 1 neque patrono neque patronae neque d<omino> neque dominae neque creditori ex hoc -o ulla petitio esto. VLP. frg. Vat. 124 qui sunt ex -o. *praepositio pendet a substantivis, pronominibus sim.*: CIC. Arch. 9 quae *tabulae* solae ex illa professione -oque praetorum obtinent publicarum tabularum auctoritatem (prov. 18 quod tribunus plebis solus ex toto illo -o L. Scipioni auxilio fuit. LIV. 4, 16, 5 soli ex -o tribunorum). Verr. 5, 108 ex amplissimo -o decemvirali sacerdotes. dom. 135 cum ex -o tanto non regem, non flaminem, non pontificem videret. Vatin. 17 quis ex toto -o. LIV. 2, 56, 4 ut intercederet aliquis ex -o. *al.* 3, 11, 9 A. Verginius ex -o unus (4, 30, 3). 4, 49, 12 neminem ex -o tribunorum militum saepius quam Postumium in disceptationem trahebat (5, 29, 3 nemo ex -o intercessurus erat). 5, 11, 4 ex -o tres (6, 36, 8 octo ex -o tribunorum plebi. *al.*). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 3 q<ui>squis ex hoc -o servus defunctus fuerit. 2, 7 quisquis servus ex hoc -o liber factus fuerit. LEX colleg. cornic. (Corp. VIII 2557) 34 item si qui ex -(o) amplio(re) grad(u) prof(iciscetur) accip(iet) denarios (quingentos). CORP. V 5701 option(em) cent(uriae) (tertiae) <e>x -(o) fabr(um) et cent(onariorum). 5869, 10 centuria XII ex -(o) s(upra) s(cripto) patronis. **in:** LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298) 3 <pa>lam in -o aquae intra paticabulum. CIC. Lael. 8 *quod* Nonis in -o nostro non affuisses (ACT. Arv. a. 58. 59 II 2. 6. 13. 17. 21. 26. 32 *al. passim.*). CALL. dig. 50, 6, 6, 12 *omnibus* qui assumpti sunt in his -is. CYPR. epist. 67, 6 filios in eodem -o . . . apud profana sepulcra depositos. *ibid.* turpia et lutulenta convivia in -o diu frequentata. CIC. dom. 118 cum haberes in -o familiarissimos. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 18 qui novos in hoc -o intrare vole<s> (*cf. supra l. 36*). CORP. V 4449, 12 in omnib(us) -(is) magisterio perfunctus. MARCIAN. dig. 47, 22, 3, 2 in -o tenuiorum recipi (CORP. V 4048, 9 immunes recepti in -(o) fabrum). PAPIN. dig. 50, 2, 6, 5 in suo -o primus sententiam rogatur. esse: LEX repetund. (Corp. I 198) 10 queive <ei>ei sodalis siet queive in eodem -o siet. 20. 25. CIC. Brut. 127 qui in -o sacerdotum esset. Sest. 113. VLP. dig. 36, 1, 1, 15 in -o vel corpore. frg. Vat. 210 nec sufficit collegam dicere nisi in quo -o addiderit. *al.* PAVL. dig. 27, 1, 46 pr. (frg. Vat. 233) in -o pistorum. CIC. leg. 2, 32 et in -o vestro inter Marcellum et Appium . . . magna dissensio. 2, 33 qui hanc scientiam negat umquam in nostro -o fuisse. *c. subst.*: CORP. V 4105 inter primos colle<g>iatos in -o. CORP. II 1976 pius in -o. CIC. Cato 64 multa in -o vestra praeclara. CORP. X 1125, 11 in -o pontificum promagistro. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 17 quisquis quinquennalis in hoc -o factus fuerit. SEN. benef. 4, 30, 2 sacerdotem non in uno -o fecit. CORP. IX 5177 *singuli* in -o. pro: CIC. dom. 136 pontificem maximum pro -o respondisse (*ibid.* respondit. har. resp. 21). LIV. 4, 26, 9 *tribuni pro* -o pronuntiant. PAVL. FEST. p. 57 ponebatur in sacrificio pro -o pontificum. *aliter*: GRAN. LIC. 22, 3 pro -o (*i. e. coram*) quid in libris fatalibus scriptum esset palam recitare. LIV. 38, 36, 4 supplicatio triduum pro -o decemvirorum imperata fuit. GELL. 15, 27, 1 'calata' comitia esse, quae pro -o pontificum habentur. PAVL. FEST. p. 161 pro -o quidem augurum decretum est. TAC. ann. 11, 15 rettulit . . . super -o haruspicum.

D ***latiore sensu*** *i. q. manus, turba, conventiculum*: GLOSS. συναγωγή. HOR. sat. 1, 2, 1 *? v. p. 1593, 5.* APVL. met. 4, 5 *pauci* fortissimi -i (*sc. latronum. item*: 6, 31 nec sectae -i nec mansuetudini singulorum *congruit.* 7, 1. 7 noluit esse Caesar Haemi -um. 7, 8 dotem -o vestro *offero*). apol. 100 scripsit heredem . . . temulentum illud -um, parasitos tuos (AVSON. 398, 46 parasitorum -a Plautinorum). TERT. adv. Val. 1 p. 177, 8 Valentiniani, frequentissimum plane -um inter haereticos. COMM. instr. 1, 19, 7 incopriat cives unus detestabilis omnes applicuitque sibi similis -o facto. AVSON. 416, 35 *praeceptor* primus in Aonidum qui te -a duxi (*in imag.*). SACR. Leon. 464 de quorum (*sc. apostolorum*) -o *beatus Andreas.* FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 133, 26 recognoscit socium sibi templum (*corpus Mariae*) caeleste -um (*trinitas*). EPIST. pontif. 374 (Coelestin.) Migne 50, 77A ab universitate -i (συνεδρίου) et conventu christianorum te (*sc. episcopum*) prorsus esse seiunctum. SIDON. epist. 4, 11, 1 a -o . . . Conplatonicorum solo habitu ac fide dissociabatur. ENNOD. epist. 1, 20, 4 p. 32, 23 *-um* per totam Liguriam consistentium servorum et amicorum dei. 3, 21, 1 p. 87, 12 *Vitalem* sacri consortio gaudere -i. dict. 4, 5 p. 437, 6 *Antoninus et Cassianus faciunt* de terrena habitatione caeleste -um. opusc. 2, 76 p. 311, 13 plus adhuc remanserat in reverentia pulsati quam esset in nostri integritate -i (*de episcoporum synodo*). VAL. CEM. hom. 18, 4 ne quem a -o sanctitatis fragilitas humana segregaret (*de Machabaeis*). VEN. FORT. vita Leob. 7, 21 *cum dominus Avitum* terrenis exemptum impedimentis in -o sanctorum suorum connumeratum haberet. *nota de monasterio*: VEN. FORT. vita Leob. 10, 32 una de puellarum -o (*cf.* 20, 66 quaedam deo devota ex monasterio puellarum). *de diis*: CORP. IX 5730 -o deorum sacrum. *de actione conveniendi*: TERT. nat. 1, 20 numquid ipso vos -o offendimus? *adde de rebus*: PANEG. 12, 31 *secum* omnium scelerum postremorumque vitiorum stare -um. ENNOD. epist. 2, 9, 3 p. 49, 7 nec lunaris globi claritudinem minorum siderum aliquando illustravere -a. *inde idem fere quod societas, amicitia*: QVEROL. p. 12, 14 improborum facilius sustinetur odium quam -um. AMBR. exc. Sat. 1, 68 in fratribus consuetudinis usus atque -i acerbitatem doloris accendunt. CASSIOD. in psalm. 28, 12 ipsius regimine illuminati nesciant -um habere cum pessimis. *cf.* ENNOD. carm. 1, 8 praef. 2 p. 528, 13 huius (*sc. fistulae*) se solari, huius nititur mulcere -o *pastor agrestis.* *pro titulo comoediae Atellanae*: POMPONII Collegium (*cf.* NON. p. 104, 9). *nota singulariter*: GLOSS. II 451, 35 τάξις στρατιωτική.

II ***translate:*** *de societate muneris vel magistratus*: CIC. epist. 2, 13, 2 collegam meum praesertim et in ipsa -i laude et scientia studiosum mei. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 3 quae nostra officia fuerunt pro -o et pro propinquitate, *praestitimus.* LIV. 10, 13, 13 P. Decium, expertum mihi concordi -o virum (10, 22, 3 nihil concordi -o [*sc. consulum*] firmius ad rem publicam tuendam. 10, 24, 6 invidisse Decium concordibus -is tribus). SEN. benef. 6, 3, 2 ruptis totiens affinitatis, amicitiae, -i foederibus. FLOR. epit. 2, 2, 5 *Octavium* Gracchus contra fas -i, ius potestatis iniecta manu depulit rostris. QVEROL. p. 3, 5 ingenti me donas bono: hoc testimonio, hoc -o. HIER. epist. 52, 4, 3 audi fratrem -o, patrem senio. 60, 13, 3 *mitte* mihi, aetate patri, fratri -o. OROS. hist. 6, 17, 9 qui detrectavere -um, discant ferre dominatum. *additur collega*: TAC. hist. 1, 52 Vitellio tres patris consulatus, censuram, -um Caesaris *imponere imperatoris dignationem.* ann. 3, 31 sequitur Tiberii quartus, Drusi secundus consulatus, patris atque filii -o insignis. AVSON. 406, 70 quem curulis proxima -o nati dedit (406, 97). PANEG. 12, 8 tuum illud attingam cum patre divino castrense -um. *additur magistratus*: VELL. 2, 8, 2 *clarum exemplum Fulvi Flacci filiorum* in -o consulatus fuit (VAL. MAX. 1, 6, 9 et consulatus -um et erroris socie-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tas et par genus mortis. 9, 14, 4 generosissimum consulatus -um Lentuli et Metelli fuit. TAC. ann. 3, 16 per -um consulatus *rogo*). VELL. 2, 90, 1 *Agrippam* usque in tertium consulatum et mox -um tribuniciae potestatis amicitia principis evexerat. AVSON. 419, 7 ad praefecturae -um filius cum patre coniunctus. AMM. 23, 1, 1 ascito in -um trabeae (*i. e. consulatus*) Sallustio. MEROB. pros. frg. 2 A 1 *me* in -um togae senatus ascivit. *nota*: TREB. trig. tyr. 12, 18 *Marcianus* Romano dignus -o, nostra dignus amicitia (*verba Valeriani*). *latiore sensu: i. q. quaevis societas, sodalitas*: CIC. Brut. 166 cognatione, sodalitate, -o ... Philippum in consulatus petitione superavit. TERT. nat. 2, 4 docete etiam qualitatis inter illos esse consortium, ut iure consistat -um nominis communione substantiae. resurr. 40 p. 85, 1 secundum -a laborum consortia quoque decurrant necesse est praemiorum. 49 p. 102, 4 *portavimus* imaginem choici per -um transgressionis (PS. ORIG. tract. 17 p. 185, 17 quomodo portavimus imaginem terreni nisi per -um transgressionis, per consortium mortis). AVSON. 419, 16 habent (*sc. viri gloriae militaris*) tecum, ut semper laboris, ita dignitatis plerumque consortium, virtutis quam honoris antiquiore -o. PETR. CHRYS. serm. 146 p. 593^C *nomen Mariae* hospitalitatis virtus, sanctitatis -um. GREG. M. epist. 9, 15 quaesivi autem, qui vobiscum adhaereant in lectionis sacrae -o. *nota*: PLIN. nat. 10, 39 auxiliatur accipiter -o quodam naturae bellumque partitur (ENNOD. opusc. 6, 2 p. 402, 2 favete etiam proximos, quos facit naturale -um). *id quod communio*: VICTRIC. 21 homo ipse in eo quod homo est unum tenet cum omnibus nascendi communione -um. ENNOD. carm. 1, 7 praef. 2 p. 524, 7 est vobis quoddam cum hominum factore -um. ille finxit ex nihilo, vos reparatis in melius. *cum genetivo rei*: TERT. resurr. 15 p. 44, 16 non sola anima transigit vitam, ut nec cogitatus ... auferamus a -o carnis. PRVD. cath. 10, 36 spatium breve restat, ut alti repetat -a sensus (*corpus mortuum*).

derivata: collegialis, collegiarius, collegiatus. (collegiatio?). *Schwering.*

collēgo, -āre *a* con *et* legare, *cf.* collegatarius. NOT. Tir. 29, 77 conlegat (*inter* legat, ablegat . . . *et* delegat *al.*). 35, 60^b collegat (*ante* colligat, *vix pro* colligat *scriptum est*).

collēgus *v. p. 1585, 80.* **colleibertus** *v.* collib-.

collēma, -atis *n.*, κόλλημα. PAPYR. Tebtun. II 686 (*saec. II—III*) -a toto mo⟨. . .⟩. MART. CAP. 3, 225 *in medicamento quodam* cera fago illita et gallarum gummeosque commixtio et Niloticae fruticis -ta notabantur. PLAC. med. 31, 2 est et una collima mixtum cum turis manna. *huc pertinere videtur*: GLOSS. III 588, 70 colima colifonia (610, 28 colofonia, *i.* Colophonia. *κόλλημα restituit Götz*).

colleprōsus, -a, -um *a* con *et* leprosus. *qui una (cum altero) leprosus est.* SIDON. epist. 6, 1, 2 -i mei . . . condicione.

collēsis, *acc.* -in *f.*, κόλλησις. *i. q. glutinatio (v. l. 50)*: *proprie*: CHIRON 8 alii vero sanguine mixtum dixerunt ideo causis imponi propter -in medicamentorum. multis enim generibus -is (collectis *codd.*) medicamentorum aliter fieri potest. CASS. FEL. 19 p. 29, 19 -in futuram significat, id est glutinationem. *pro nomine herbae*: PS. APVL. herb. 4 *Graeci* hieran botanen (*i. verbenacam*) -in (callesin *vulgo*, colletin *A*, *cf.* GLOSS. III 557, 52 *et* 621, 54 -is id est verbena).

collēticus, -a, -um, κολλητικός. *i. q. glutinatorius, aptus ad glutinandum (cf. infra l. 59. 64)*: *scribitur* collecticus (*quasi a* colligere, collectus *ductum*): CHIRON 229. 394. 472 GLOSS. *l. 65 et in varia lectione infra l. 59. 63, quod nescio an ipsis auctoribus tribuendum sit.* CHIRON 229 curabis clisteribus -is (VEG. mulom. 1, 46, 2 clysteriis -is [colecticis *p*, collectivis *A*] id est quae glutinent). 394 lenes et catarroicas et simplices et -as et refrigerantes potiones accipiendo (CASS. FEL. 39 p. 87, 18 adhibitis potionibus -is). 472 curabis rebus -is et stipticis. THEOD. PRISC. eup. faen. 65 et uteris pulvere -o (collectico *r*, collecto *Bb*). CASS. FEL. 39 p. 89, 4 habent enim -am virtutem, id est glutinatoriam (GLOSS. V 495, 8 -a [colectica *cod.*] glutinatoria).

collēvīta, -ae *m. a* con *et* Levita. GRAMM. suppl. 175, 5 'conlibertus', 'conlevita' . . . teste Isidoro. *i. q. consacerdos*: BEDA gramm. VII 260, 3 dulcissime fili et -a Gutberchte.

collēvo, -ātum, -āre *a* con *et* lēvare. *idem q. lēvare, leviorem reddere*: *proprie*: PLIN. nat. 17, 192 *in putandis vitibus convenit* plagam omnem obliquam fieri . . . et ad terram verti quam lēvissima cicatrice acie falcis exacta plagaque -ata (*Pintianus*, convelata *codd.*). *translate i. q. sanare, lenire*: SEN. epist. 64, 8 hoc *medicamento* asperitas oculorum -atur. PLIN. nat. 23, 30 prodest *mustum* renibus, iocineri et interaneis, vesicae; -at enim ea[s]. [COLVM. 6, 17, 8 collevata *Sang. pro* levigata.]

[collianōrum publicanorum vel impiorum GLOSS. Scal. V 595, 51. tol⟨on⟩eariorum *Götz*, telon⟨ar⟩iorum *malim*, *cf.* GLOSS. V 580, 56 telonarius *eqs.*] *Mbr.*

collīberat NOT. Tir. 34, 29. *a* con *et* liberare.

collībertīnus NOT. Tir. 34, 39^a. *a* con *et* libertinus, *cf.* collibertus.

×collībertus, -ī *m. a* con *et* libertus. *in titulis persaepe scribitur* conl-, *ex. gr.*: CARM. epigr. 959, 3 (*aetatis Sullanae*) *al.*, *item*: GRAMM. suppl. 175, 5 *v. p. 1574, 55 et* NOT. Tir. 34, 38. *multo rarius* coll-, *velut*: CORP. XII 3637 (*Nemausi, post a. 73*) collibertís. INSCR. Notiz. degli scavi 1909 p. 114 (*saec. I*). *cf.* CORP. XIII 1097 (*Mediolani Santonum*) cobliberti. colibertus *sim.*: CORP. III 10551 (*Aquinci*). X 2848. 4206 (*litteris antiquioribus*). 7887. XII 1428. XIV 1467 INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 211. *apices*: CORP. XII 1898 (*Viennae*) collíbe⟨rto⟩. 3455 (*Nemausi*) conlíb(ertus). INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 510 (*Romae*) collíb⟨erto⟩. conleibertus: CARM. epigr. 959, 3 (*aetate Sullana*). *notatur saepe* conlibert *vel* conlib *vel* conl. *singulis locis*: CORP. IX 4741 conliber(tis). V 964 con(liberto). GLOSS. συναπελεύθερος, σύνδουλος. libertati redditus. NOT. Tir. 34, 38. *legitur inde a* PLAVTO (*semel*) *apud* CIC. (*semel*) PETRON. (*quater*) ICTOS (*saep.*) CAPITOL. (*semel*) *et in* INSCR. *saepissime inde ab aetate Sullana.* [*francog. vet.* cuivert. *M.-L.*]

i. q. servus ab eodem domino manumissus: PLAVT. Poen. 910 meus -us faxo eris, si di volent (PETRON. 58 istud -o meo dono. CARM. epigr. 1140, 5. VAL. dig. 32, 94 suo. *al.* CAPITOL. Opil. 4, 4 [non liberto *codd.*]. CORP. VI 34126 *al.* PAPIN. dig. 34, 1, 9 pr. nostro). CARM. epigr. 959, 3 (*aetate Sullana*) vir -us fuit, eidem, quo careo (*cf.* CORP. III 14352² coniunx et -u⟨s⟩. INSCR. Notiz. degli scavi 1905 p. 38). CIC. Verr. 6, 154 qui *Puteolani mercatores* . . . partim libertos, partim -os spoliatos . . . esse dicunt (CORP. V 2576, 5. VI 33906, 8. XIV 3720 INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 209). CORP. I 1203 (= X 4010) Philargur(us) -(us) fecit de suo. PETRON. 38 -os eius *Trimalchionis* cave contemnas. 57. 59. CARM. epigr. 396, 2 sibi et gnato -oque (CORP. II 2486. IX 4741. XII 4996). 831, 1 -i et conservi merito posuerunt (*cf.* CORP. XII 289 -i et fam⟨ili⟩a. INSCR. Rev. épigr. 1902 n. 1502). SCAEV. dig. 36, 3, 18 pr. patrem eundemque -um scripsit *mulier* heredem (*cf.* PAPIN. dig. 31, 77, 13 -um patris eundemque filium. VLP. dig. 36, 1, 18, 4. 37, 15, 1, 1 inter -os matrem et filium. CORP. II 4087 fil(io) et -o. *cf.* III 10551 Iulií Crispinus et Lynx -(i) et fratres. X 549). PAVL. dig. 17, 2, 71, 1 -i societatem coierunt. *al.* CORP. II 4184 Hilarus -us tabul(arius) XX her(editatium) prov(inciae) Lusitaniae. 4319 -o et educ(atori) b(ene) m(erenti) (*cf.* VI 33930^a magistro. XII 3356). III 3195^b (= 8807) -(o) VIvir(o) Aug(ustali) (V 964). 8944 optimo. X 4206 (*Capuae, litteris antiquioribus*). XII 1006 benemerito (XIV 929 b. m.). 3637 (*post a. 73*) óblátá sibi a -ís immúnitáte. 3832 (*litteris bonis*). XIV 1658 (*Ostiae*) ⟨conse⟩nsu -orum. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 510 (*Romae*) fructuoso -⟨o⟩. *nota*: EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 965^A -os nostros (*i. angelos*; ὁμοδούλους) auctores humanae formationis efficiunt *Iudaei*.

fem. **×collīberta**, -ae. *de formis*: *scribitur saepissime in titulis* conl- (*fere 40^ies, ex. gr.*: CORP. VI 26947 = I 1089); coll- *scribitur*: CORP. VI 11125 INSCR. Nuovo bull. crist. 1908 p. 258 (*Romae*). INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 470 (*Romae*). TAB. devot. Audollent 216, 9. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 332 (*Metae*) conllibert(ae). coliberta *sim.*: CORP. III 8011 (*Plugovae*). VI 35393. IX 717. XI 3189. conliberte (*dat.*): CORP. III 9134 (*Spalati*). X 641 (*Salerni*). conlibertabus: CORP. VI 34471—34474. *apices*: CORP. XI 6416 (*Pisauri*) conlíberta⟨e⟩. XII 3512 (*Nemausi, litteris pulchris*) conlíbertae. *notatur varie, ex. gr.*: co(n)lib, con (CORP. V 964), co (CORP. III 8011). GLOSS. συναπελευθερική. *praeter* INSCR. *non legitur nisi* VLP. dig. *l. 57.*

CORP. VI 26947 (I 1089) Sulpicia Q. l. vixit ann. VII Aeliae -ae et sibi (IX 4866. XI 6361. 6416. XII 4554 INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 332). VLP. dig. 38, 16, 3, 5 'non nisi -am' *ducat libertus.* CORP. III 8011 proscriptus (*i. e. titulus?*) per Baebatiam Gam⟨i⟩cem co(n)i(ugem) et -am (14355¹⁵. X 641. XIV 381. XII 4894 uxori. *cf.* VI 11125 -ae eidem contubernali. XI 6234 -a⟨e⟩ et concubínae ⟨s⟩uae). V 2576, 6 conlibertis suí⟨s⟩ et -ae gratae suae (VI 34136. 35393. XI 3189 INSCR. Nuovo bull. crist. 1908 p. 258). CORP. V suppl. ital. 1177 (*litteris vetustis*). VI 34471—34474 conlibertis et -abus. VIII 24713 -ae dulcissimae. IX 1710 (*litteris optimis*). 5280 Anchariae C. ⟨l.⟩ Successae . . . -ae ⟨b.⟩ m. (X 2637 [*litteris bonis*]. XIV 959). XII 3512 optumae.

collibēscit [*cf. c.* collibet. *Th.*]. *formas perfecti v. sub* collibet. GLOSS. placet. complacet, delectatur. quia valde delectat. complacat, delectat. NOT. Tir. 22, 2 -it.

collibet, -uit (-itum est) *a* con *et* libet. GLOSS. -uit placuit. complacuit. NOT. Tir. 22, 1 -uit. *perfectum* -itum est *saepius vi praesentis temporis adhibetur*; -uit *hic illic fortasse incohative intelligendum a* collibescit.

generatim idem fere q. libet: *absolute*: PLAVT. Amph. 343 servusne ⟨es⟩ an liber? :: utcumque animo -itum est meo. CATO or. frg. 40, 5 cantat *M. Caelius*, ubi -uit. TER. Eun. 1056 si quid -uit (*Bemb. et pars codd. Call.*, -itumst *rell.*), *efficis.* CIC. nat. deor. 1, 108 simul ac mihi -itum est, praesto est imago *rei cogitatae.* HOR. sat. 1, 3, 6 si -uisset *Tigellio*, ab ovo usque ad mala citaret 'io Bacche' (COLVM. 11, 1, 2). *seq. infin.* (*cf. p. 1601, 11*): PLAVT. Amph. 858 facinus mirum est, qui illi -itum siet . . . sic me insimulare falso facinus. Cist. 128 magis libera uti lingua -itum est mihi (Merc. 258 visere. Most. 295 potare). CIC. epist. 15, 16, 2 simul ac mihi -itum sit de te cogitare. SEPT. SER. carm. frg. 21 pingere -itum est. ARNOB. nat. 2, 56

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-itum dicere est *philosophis* . . . periturum *mundum*. Ps. Cic. in Sall. 6, 17 quod ipsi facere -uisset. Cypr. Gall. lev. 279 si -itum *est* . . . ire. Carm. de fig. 1 -itum est nobis . . . perscribere. Vincent. Ler. 4, 6 quoscumque -uisset . . . percutere. Prisc. gramm. II 175, 21 cui *auctoritati* si -uisset . . . dicere 'sanguines'. *nota*: Mart. Cap. 1, 24 fit -itum manere iussis. 1, 91 *ni* id ferre in medium -itum foret. *nota de libidinibus, de re Venerea; fere i. q. in libidine est*: Plavt. Bacch. 28 sin lenocinium forte -itum est tibi. Sall. Catil. 51, 9 matres familiarum pati, quae victoribus -uissent (-uisset *codd. det., Augustin.*). Ps. Sall. in Tull. 2 nihil flagitiosum corpori tuo putares, quod alicui -uisset. *item c. infin.*: Ps. Cic. in Sall. 5, 13 ad ea patienda, quae alteri facere -uisset.

collībrātio, -ōnis *f. a* collibrare. Rvfin. Orig. in cant. 2 p. 112^A ea *corpora*, quae procul sunt et ab ista -e (*syn.* libramen, libra) longius posita, *sol* conservat in candore suo.

collībro, -āre *a* con *et* librare. *transitive*: Cato agr. 19, 2 inter arbores *vasorum vinariorum* medium quod erit, id ad mediam *suculam* -ato (conlibato *codd.*, conlibrato *apogr.*). *ibid.* lingulam cum facies, de medio prelo -ato. *intrans.*: Rvfin. Orig. in gen. 2, 6 non possunt ligna quadrata nominari *auctores saecularium librorum*, quod in eis nequaquam vita et sermo -et. *Hofmann.*

collicellus, -ī *m.* [*a* 1. colliculus *deminutive. Th.*]. Grom. p. 335, 16 aqua viva super via in -o. p. 337, 20 super pratum . . . in -o . . . orculam invenies. p. 338, 8. 364, 7. *Bannier.*

colliciae, (colliquiae) -ārum *f.* [*cf. c.* con *et c.* liqui, liquere, delicia. *Th.*]. *inter* -ci- *et* -qui- *variant codd.* *i. q. tegulae, quibus aquae pluviales deducuntur* (Pavl. Fest. p. 114 -ciae tegulae, per quas aqua in vas defluere potest. Gloss. colliquiae [contiquiate *cod.*]: imbrium collectio): *in aedificiis*: Vitr. 6, 3, 1 tuscanica sunt, in quibus trabes in atrii latitudine traiectae habeant interpensiva et -cias. Serv. auct. georg. 1, 264 (*ex Aelio Gallo*) *tegulae*, quae supra -cias infimae ponuntur. *in agris*: Colvm. 2, 8, 3 ut patentes liras crebrosque sulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant, faciamus et omnem umorem in -quias atque inde extra segetes derivemus. Plin. nat. 18, 179 -cias . . . quae in fossas aquam educant. *in medicina*: Chiron 958 scobem eburneum ciatos singulos in collivias (*sic codd.*, colli⟨q⟩uias *scribas*) in cannales sparges. *hic fortasse afferendum*: Plin. nat. 31, 113 specus eos, *in quibus nitrum colligitur*, colligas (-cias *coni. Mayhoff.*, *an a* colligere *formatum?*) vocant. *deriv.*: colliciaris.

colliciāris, -e [*a* colliciae, *cf.* deliciaris. *Th.*]. *ad collicias pertinens*: Cato agr. 14 conliciares *tegulae* quae erunt pro binis putabuntur. *cf. Marquardt-Mau, Privatleben p. 237 adn. 3 et p. 638.* *v. etiam* colluviarium. *Mertel.*

colliclārius *v.* cornicularius *vol. IV p. 957, 34.*

collicōsus, -a, -um *a* collis. *fere i. q. collinus*: Prob. Verg. georg. 3, 338 dumi vocantur aspera loca inculta -a. *Bannier.*

collictārius *v.* collectarius *p. 1582, 84.*

?**collictus** (conl- *cod.*) sublictus Gloss. V 627, 17. conlectus sublatus *Götz, estne* -us *part. verbi* colliqu(e)o? *Mbr.*

1. colliculus, -ī *m. a* collis *deminutive.* *collis exiguus, clivus, exaggeratio terrena*: Frontin. grom. p. 43, 14 locorum elationes et clivia et -i finem faciunt. Hyg. grom. p. 114, 16 (*in instrumentis publicis*) ex -o qui appellatur ille ad flumen illud. Apvl. flor. 1 p. 4 -us saepimine consecratus. Itala Ios. 15, 2 (Lugd.) facti sunt fines illorum ab austro et usque ad partem maris salinarum -o (λοφιᾶς, Vvlg. a lingua), qui ducit ad Africum. Itin. [Silv.] 2, 6 ut . . . prorsus toti illi montes, quos excelsos videramus, ita infra nos essent ac si -i permodici essent. 3, 8. 7, 5 Sochoth . . . est clivus modicus . . . iuxta quem -um fixerunt castra filii Israel. 13, 3 per girum . . . -i. 13, 4. 14, 2. Hil. in psalm. 68, 31 Sion . . . -us templo . . . iunctus (*cf. l. 66*). Serv. Aen. 6, 783 breves septem -os a Romulo inclusos (8, 53). Rvfin. hist. 2, 17, 8 regio . . . sita -is (ἐπὶ γεωλόφου). Ps. Rvfin. in Os. 4, 13 Pallad. hist. mon. I 24 p. 306^B. Grom. p. 326, 14 *Π* . . . per -os descendentes dextra laevaque aquam habet. *nota*: Cassiod. in psalm. 68, 37 Sion . . . parvus omnino -us. [Svet. Nero 50 -o hortulorum *cod. Gudianus*, collo *ceteri.*] *Bannier.*

2. colliculus, collicus *v. s.* colic-.

collīdo, -īsī, -īsum, -ere [*a* con *et* laedere. *Th.*]. *scribitur* conl- *saepius in codd.* *nota* conl(a)esus: Vindic. gyn. p. 446^g. Gloss. -dit et contundit: συνθλᾷ. -dit: elidit, confrangit. -sit: confregit, elisit. -sum: συμπιασθέν. Not. Tir. 50, 7 -dit (*post* allidit). 50, 11 -sit (*post* allisit). *legitur inde a* Cic. (*fort. a* Lvcilio? *v. infra l. 77*); *adhibetur saepius a pedestribus scriptoribus quam a poetis, e quibus habent singulis locis*: Lvcr. Hor. Ov. Manil. Lvcan. Nemes. *al.*, *binis*: Stat., *ternis*: Avien., *quaternis*: Cypr. Gall., *quinis*: Sil. [*loci dubii*: Lvcil. 1256 porro homines nequam, malus ut quartarius cippos †colligere (collisere *Scaliger*) omnes. Pavl. Fest. p. 241 agri . . . qui[a] non mancipatione, sed usu tenebantur, et ut quisque occupaverat, †-bat (possidebat *Vrs.*; colebat *A. Aug.*). Vell. 2, 52, 2 conlisa (*sic Gelenius*; consilio *AP*) inter se duo rei publicae capita. Cvrt. 10, 9, 2 primum ergo -sere (*codd.*, commisēre *Ieep*) vires, deinde disperserunt. Ps. Qvint. decl. 5, 15 datur tamen colludere catenis (*sic B*; collidere catenas *V*)].

I *transitive*: **A** *proprie*: **1** *i. q. complodere, concutere, in unum conferre*: Sall. hist. frg. 4, 27 quia -si ibi fluctus latratus videntur exprimere (Cypr. Gall. exod. 498 fretum dubios solitum -ere fluctus. Vindic. gyn. p. 446^g inscapulosus fluctus conl(a)esus). Manil. 1, 857 cum silva sibi -sa crematur. Sen. epist. 11, 2 quibusdam tremunt genua dicturis, quorundam dentes -untur . . ., labra concurrunt. nat. 1, 1, 5 cum levius -sus et . . . frictus est *aër*, minora lumina excutiuntur (1, 1, 15 aëre inter se -so). 1, 1, 6 nubes -sae mediocriter fulgurationes efficiunt (1, 1, 8. 2, 12, 5. 2, 32, 2 *bis.* 2, 55, 1. Apvl. mund. 12 sed cum tormentum illud ire pergit densasque et tumidas nubes prae se agit coactasque -dit, fit sonitus et intonat caelum. Hier. tract. in psalm. 96 p. 143, 13. 146 p. 296, 16 Drac. laud. dei 1, 710. 3, 15 Cassiod. in psalm. 96, 4. *cf.* Mart. Cap. 5, 427 velut fulgoreae nubis fragore -so). Sen. nat. 2, 28, 1 aversas inter se manus -e, non plaudent, sed palma cum palma collata plausum facit (Qvint. inst. 2, 12, 10 iam -ere manus, terrae pedem incutere, femur, pectus, frontem caedere, mire ad pullatum circulum facit. Physiogn. 99 manus saepe -et [συγκροτεῖν] vel inter se complicabit). Sen. nat. 7, 20, 1 fulmina . . . ignes sunt aeris triti et impetu inter se maiore -si. Petron. 132 iam pluribus osculis -sa labra crepitabant. Cvrt. 4, 3, 17 tum inhorrescens mare . . . fluctus ciere et inter se navigia -ere (9, 9, 16 -di inter se naves abstergerique invicem remi coeperunt. Heges. 3, 20, 2 navigiorum sonus, cum inter se -rentur). 8, 9, 8 magnoque motu amnis uterque (*Ganges et Indus*) -itur. Sil. 3, 698 -sis trabibus. Stat. Theb. 6, 591 nunc lubrica forti pectora -unt plausu. Ps. Qvint. decl. 12, 16 nec inter canentes -sarum aquarum spumas vela dinoscimus. Frontin. strat. 1, 12, 10 lapidibus -sis ignem excussit (Hier. tract. in psalm. 96 p. 143, 7. 11). Apvl. met. 9, 1 mensas etiam impetu meo -o atque disturbo. Nemes. ecl. 3, 34 applauditve manu mutilum caput aut breve mentum et simas tenero -dit pollice nares. Ivst. 4, 1, 13 undas, quas sorbentis aestus vorago -dit. Amm. 31, 13, 2 deinde -sae in modum rostratarum navium acies trudentesque se vicissim undarum specie motibus sunt reciprocis iactatae. Chiron 206 quidquid ergo ex his inciderit interius, statim prae dolore volutat et -dat se. 304 de pariete in parietem se -et et fantasietur et caput demissum habeat. Hier. epist. 14, 10, 3 super nudam metuis humum exesa ieiuniis membra -ere? (Cypr. Gall. gen. 165 multo -ens membra tremore). in Ezech. 7, 23 p. 269 et lacerabis ubera, quae fracta fuerant in Aegypto et quae amatoribus tuis subacta atque -sa sunt. Vvlg. gen. 25, 22 -bantur in utero eius parvuli. iud. 5, 11 ubi -si sunt currus. Sirach 13, 3 quando enim se -serint *caccabus et olla*, confringetur (προσκρούσει . . . συντριβήσεται). Dan. 5, 6 genua eius ad se invicem -bantur (Physiogn. 70 genicula cum in se conversa sunt atque -untur. 98 qui genua -dit). Nah. 2, 4 quadrigae -sae sunt in plateis. Soran. 2 (18), 10 p. 82, 12 ut ad superiorem partem lecti eas (*puerperas*) ligarent et inferiores partes sublevarent et dimitterent atque -rent. Vindic. gyn. p. 446 quando impetus ventorum in scopulis -itur. p. 447^d scupolis -sus *impetus tempestatis*. Mart. Cap. 1, 16 licet *amnes* eam (*Virtutem*) magno fragore -serint, tamen opprimere non quiverunt. 2, 165 aer . . . animas quodam fluenti aestu -ens. 2, 166 in eo (*Pyriphlegethonte*) perenni strepitu volutata -itur animarum impietas. Sidon. epist. 2, 2, 19 meta . . . ad quam se iucunda ludentum naufragia -unt. Cassiod. in psalm. 150, 5 *parvissimae phialae* artificiosa modulatione -sae (*aliter infra l. 70*). Ven. Fort. vita Pat. 11, 35 quasi catenarum fragmenta fuissent -sa. Greg. M. moral. 18, 68 quasi adversantes se undae -unt (28, 45). *in imagine*: Dares 24 proelium interea -itur.

2 *i. q. concutiendo, complodendo frangere, obterere, rumpere, laedere, saepe i. q. delere, necare*: **a** *res*: Cic. Phil. 2, 73 vestis Pompei non multa eaque maculosa; eiusdem quaedam argentea vasa -sa. nat. deor. 3, 31 umor ita mollis est, ut facile premi -ique possit (Cael. Avr. chron. 5, 10, 95 sonus auditur velut inclusi atque -si umoris). Lvcr. 1, 532 nam neque -i sine inani posse videtur nec frangi nec findi in bina secando *eqs.* Ov. ars 3, 221 anulus ut fiat, primo -itur aurum (Vlp. dig. 34, 2, 27, 3 aurum vel argentum . . . si fractum aut -sum sit. *cf.* 34, 2, 27, 4 argentum autem fractum et -sum. Gloss. II 448, 8 συντεθλιμμένον ἤτοι συνεπτυγμένον ἄργυρον -sum argentum). Colvm. 12, 16, 1 ne inter se pondere suo pressae -antur *uvae* (12, 45, 1 ne altera alteram -at). 12, 47, 2 ne -i possint *cydonea mala*. Lvcan. 4, 783 frangitur armatum -so pectore pectus. Petron. 51 -sa erat *phiala* tamquam vasum aeneum. Plin. nat. 5, 98 torquetur itaque -sus inter haec claustra *Taurus mons*. Itala (Aug. civ. 17, 10 p. 229 D.) *et* Vvlg. psalm. 88, 45 dissolvisti (destruxisti Vvlg.) eum ab emundatione et sedem eius in terram -isti (κατέρραξας). Pavl. dig. 50, 16, 14 pr. veluti scyphi -si aut tabula rasa pictura. Cypr. epist. 59, 14 oportet utique eos, quibus praesumus, non circumcursare nec episcoporum concordiam cohaerentem sua subdola et fallaci temeritate -ere. Symph. 170 inter saxa fui quae me contrita premebant, vix tamen effugi totis -sa medullis (*de farina*). Paneg. 9, 12 deditosque hostes gladii sui -si obtunsique tutantur, qui nihil eis prodesse integri acutique potuerunt. Arnob. nat. 6, 15 -sos deorum vultus (*ibid.* confracta atque imminuta simulacra). Hil. in psalm. 144, 19 differt . . . vi exteriore -i et ruisse suo casu. Avien. Arat. 838 non haec (*aquae aquarii stellae*) spatiosa per aethram intervalla tenent neque lumen lumine forte -unt. orb. terr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

211 gemit amplo murmure pontus, seu quod -sas Thetis indignata per arces saeviat obiectis *eqs.* AMM. 22, 8, 2 ubi Nauplius Palamedis pater classem -sit Argivam. 23, 4, 6 *scorpio* saxum contorquet quicquid incurrerit -urum. 23, 4, 13 ἑλέπολις -sis parietibus aditus patefecit ingentes. HIER. epist. 60, 18, 2 iam tibi ostenderem totius mundi ruinas, gentes gentibus et regnis regna -sa. VVLG. Ier. 48, 12 lagunculas (lagoenas *Amiat.*) eorum -ent. 51, 20 -dis tu mihi vasa belli et ego -am in te gentes et disperdam in te regna. CLAVD. 17, 82 *philosophi* vaga -unt caecis primordia plagis. AVG. civ. 10, 11 p. 420 caelum se -ere comminatur. 14, 15 p. 37 ut male scribentem stilum -at vel calamum frangat iratus. quaest. hept. 2, 144 iratus ... Moyses videtur tabulas testimonii ... -isse atque fregisse. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 6 ad motum dexterae -sarum inter se fragorem audisse gemmarum. VINDIC. med. 3 *semen* ⟨non⟩ est aliud quam spuma sanguinis spiritu -si (*paulo ante* spiritus sanguinem suspendit). MAX. epist. p. 2 inter tot -si orbis acerba naufragia. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899ᴬ suo ... pondere -sae deorum pelluntur *guttae.* **b** *animantes*: ITALA Marc. 9, 18 (cod. k) ubicumque eum (*filium*) adpraehendiderit *spiritus mutus*, colludit (*sic man. 1*; colliidit *legit Fleck; leg.* collidit. ῥήσσει, VVLG. allidit). AMM. 17, 13, 10 superruentium -si ponderibus (23, 2, 6 porticus lapsa quinquaginta milites tignorum tegularumque pondere magno -sit). 19, 2, 7 diffractis capitibus multos hostium scorpionum iactu moles saxeae -erunt. 21, 12, 6 lapidibus volutis in pronum -si. 25, 1, 15 ne ... -sam sterneret plebem *elephantus.* VVLG. Ier. 51, 21 et -am in te equum et equitem eius et -am in te currum et ascensorem eius. 51, 22 et -am in te virum et mulierem et -am in te senem et puerum et -am in te iuvenem et virginem. 51, 23 et -am in te pastorem et gregem eius et -am in te agricolam et iugales eius et -am in te duces et magistratus. OROS. hist. 4, 8, 14 si ... ictu aliquo -atur *serpens.* 5, 16, 13 parvulis suis ad saxa -sis. PETR. CHRYS. serm. 146 p. 593ᴰ delent patriam, lac miscent sanguini, coaevos eius parricidali furore -unt. SEDVL. op. pasch. 3, 6 tabularum trabibus inhaerentes aut bracchiali remigio pervolutos scopulosis credebant naufragos litoribus -endos. DRAC. Romul. 8, 575 -sus harenis ingemit *Menelaus.* PASS. Thom. p. 104, 20 -sit eam (*mulierem*) spiritus in terram. TAB. devot. Audollent 286ᴮ, 9 (*Hadrumeti, saec. fere III*) demando tibi (*daemon*) ... ut equos ... crucies, o(c)cidas et agitatore⟨s⟩ Clarum et Felice⟨m⟩ o(c)cidas, -a⟨s⟩.

3 *i. q. violare, contundere* (*in arte medica*): CELS. 2, 10 p. 53, 7 quacumque de causa ruptum aliquid intus atque -sum est. 5, 18, 7 si quid in corpore -sum est. 5, 23, 1 -sis corporibus (5, 26, 23. SIL. 4, 160 -saque quadrupedantum pectoribus toto volvuntur corpora campo. CYPR. GALL. exod. 311 hominesque ... -so [et] corpore trudit *grando.* RVFIN. hist. 6, 41, 3 omne corpus *Metrani* membratim fustibus -erunt [παίοντες]. *cf.* HEGES. 5, 38 plerique fractis cruribus -si corpore moriebantur). CELS. 5, 26, 5 peius est, quod etiam -sum quam quod tantum discissum est. 5, 26, 23 si id quod -sum est, quamvis parum diductum est. 5, 26, 35 ubi integra cute interior pars -sa est. 8, 2 omne ... os ... aut vitiatur aut finditur aut frangitur aut foratur aut -itur aut loco movetur (8, 3 p. 332, 32 summum *os* ... -atur exaspereturque. *ibid.* l. 36 *ossa* fracta, fissa, forata, -sa. 8, 8, 2. SIL. 2, 200 -sa per ossa. GAIVS inst. 3, 223 propter os vero fractum aut -sum. HIER. epist. 22, 7, 1 nuda humo ossa vix haerentia -bam). SEN. dial. 5, 22, 4 nunc -sum nasum deriderent (AMBROSIAST. in Rom. 14, 16 si quis ... forte decorus habeat ... nasum -sum). PLIN. nat. 29, 33 sucidam *lanam* imponunt et desquamatis, percussis, lividis, incussis, -sis, contritis, deiectis *articulis humanis.* GAIVS inst. 3, 217 unde non solum usta aut rupta aut fracta, sed etiam scissa et -sa et effusa et quoquo modo vitiata aut perempta atque deteriora facta hoc verbo (*sc. rumpendi*) continentur. ITALA lev. 22, 22 (Ps. Orig. tract. 10 p. 106, 11) non caecum aut -sum ... offeretis deo vestro *pro hostia* (συντετριμμένον, VVLG. si caecum fuerit, si fractum. *cf. allegorice*: Ps. ORIG. tract. 10 p. 110, 18 *sqq. ad l.* revolutus etenim de religione ad saeculum -sus in terra est ... de caelo in terram ruit ac proinde -sus atque vexatus est *eqs.*). SER. SAMM. 956 si ... caput infestus -serit ictus (AMM. 17, 7, 7 -sis quidam capitibus vel umeris praesectis aut cruribus). VVLG. psalm. 36, 24 cum ceciderit, non -etur (καταραχθήσεται. allidetur *Amiat.*), quia dominus supponit manum suam. BACHIAR. repar. laps. 16 licet in ruina tua omnia membra -seris (*cf.* GLOSS. V 447, 31 -sa membra: dibilitatem [*lege* debilitata] ex tristitia). AMBR. Noe 26, 98 eo quod *anima* gratiae caelestis munere defrudetur et velut -sa malitiae scopulis salubritatis suae corpus imminuat.

B *translate*: **1** *i. q. dissociare, discordiam serere, infestum reddere* (*cf. p. 1602, 75 sq.*): **a** *aliquem*: SEN. dial. 4, 29, 2 est †suspicax et qui spectare ludos cupiat et ex longinquo tutoque speculetur, quos -sit. 5, 34, 3 diffusa et late patens via ne populos quidem -dit (AVELL. p. 4, 15 ut ... nulla ulterius populos contentio nefanda -ret). PETRON. 10 alioqui mille causae quotidie nos -ent et per totam urbem rumoribus different. SIL. 7, 566 procursusque viros -serat acer. STAT. Theb. 6, 435 nec umquam ambitiosa pios -dit gloria fratres. ARNOB. nat. 3, 26 deum ergo dicemus in voluptatis suae dulcedinem -ere orbem totum, discordiarum et discriminum causas inter gentes serere *eqs.* ENNOD. epist. 7, 1, 2 p. 172, 11 dum ... alterna se partes intentione -rent. **b** *aliquid*: HOR. epist. 1, 2, 7 Graecia barbariae lento -sa duello. SEN. dial. 1, 3, 14 quem sibi rerum natura delegit cum quo metuenda -ret. SIL. 11, 45 -ens dissona corda seditio. **2** *passivum* collidi *i. q. inter se discrepare, certare, contrarium esse*: **a** *de hominibus*: QVINT. inst. 5, 7, 32 saepe inter se -i solent inde testatio, hinc testes. 7, 2, 10 *v. l. 8.* 7, 7, 2 -untur autem aut pares inter se, ut si optio tyrannicidae et viri fortis comparentur. **b** *res*: QVINT. inst. 5, 7, 32 *v. l. 5.* 7, 2, 10 in quo non personae inter se, sed res ipsae -untur. 7, 7, 2 omnibus autem manifestum est numquam esse legem legi contrariam iure ipso, quia, si diversum ius esset, alterum altero abrogaretur, sed eas casu -i et eventu (7, 7, 10 duplices leges sicut duae -untur. MART. CAP. 5, 464 tertium quaestionis est genus, cum contrariae leges utrimque secum -untur ... facit hic conflictum diversitas legum, quarum interpretatio -itur). QVINT. inst. 7, 10, 17 ita res non diversae distantibus ex locis quasi invicem ignotae -entur, sed aliqua societate cum prioribus ac sequentibus se copula tenebunt. 9, 4, 37 quarum *consonantium* tristior etiam, si binae -antur, stridor est (*antecedit* rixantur). PS. QVINT. decl. 5, 7 -sis prospexere pignoribus, et inter tam venerabiles affectus hoc quoque dignum providentia fuit, ut aliquid et odia praestarent. 14, 7 potes efficere, ut non ament liberos parentes, ut propinquitas, ut fraternitas, ut amicitia se -at. MART. CAP. 5, 514 mytacismus est cum verborum coniunctio m litterae assiduitate -itur. **3** *singulares quaedam translationes*: *i. q. ad nihilum referre, irritum facere*: AVG. serm. ed. Mai 109, 1 in se fraus *Herodis* reversa -itur. *i. q. offendere*: HIER. epist. 125, 9 inter fratres simulat verecundiam, qui platearum turbis -itur. *i. q. humiliare*: AVG. civ. 18, 32 p. 302 quia eos qui se exaltant vindicando -es (*syn.* humiliabis). RVRIC. epist. 2, 21 p. 406, 6 ille ... vadit ad caelum, qui se -dit ad solum.

C *sensu latiore*: **1** *evanida notione frangendi vel feriendi fere i. q. componere, coniungere, in unum conferre sim.*: *i. q. coniungere*: AVIAN. fab. 18, 12 protinus aggreditur *leo* pravis insistere verbis -sum cupiens dissociare pecus (*i. iuvencos amicitia coniunctos*). *i. q. contrahere*: DIOM. gramm. I 352, 40 annotandum est in hac coniugatione quod tertia eius persona finitiva temporis perfecti numeri pluralis persaepe -dit unam syllabam brevitatis causa ... quasi amarunt appellarunt pro eo quod est amaverunt appellaverunt (POMP. gramm. V 120, 9). POMP. gramm. V 119, 14 'hoc erat alma parens': hoc, -e c, ut sit pro duabus consonantibus (*cf.* FRG. Bob. gramm. VII 539, 4 ex his *consonantibus* c, si -atur, etiam sola longam syllabam facit). *i. q. comparare*: VICTRIC. 17 quod divinis corruptibilia, quod magnis parva -dimus. **2** *attenuata vi praepositionis fere i. q. iacere, conferre, pellere sim.*: *i. q. appellere, deferre, adigere*: AVIEN. Arat. 1673 cum litora curva resultant sponte procul neque caeruleus -itur aestus (*sc. litori vel ad litus*). RVRIC. epist. 2, 13 p. 391, 7 ne te aut in altum vehementior flatus excutiat aut in vicina litoribus saxa -at. DRAC. Romul. 8, 431 puppis in Ionium rabidis -sa procellis. *i. q. elidere, sibilando expromere*: MART. CAP. 3, 261 *sonum* n linguā dentibus appulsā -dit. ISID. orig. 9, 1, 8 orientis gentes in gutture linguam et verba -unt (*oppos.*: in palato sermonem feriunt ... verba in dentibus frangunt). 11, 1, 58 ut possit *lingua* verba -ere. *i. q. conicere* (*tela*): LVCIF. moriend. 4 p. 291 non retines, Constanti, dixisse me ... quod, licet totum militem tuum in nos decrevisses iacere regni tui tela, in nos execratores blasphemiae tuae ut in sacrilegi tui decreti contemptores omnia sua -rent arma, nec sic tamen quod possemus a proposito recedere?

II *intransitive* et *reflexive*: **1** *i. q. concurrere, complodi*: MIN. FEL. 5, 9 nimbis -entibus tonitrua mugire. VITA Cypr. 8 qui inter resultantes -entium schismatum fluctus ecclesiae iter medium librato limite gubernaret. LACT. inst. 2, 8, 31 -ant enim necesse est ea, quorum vis ac ratio diversa est. ira 10, 18 quid quod durissimi rigoris materiae si ictu vehementiore -ant, ignis excutitur? (*sic B*, -antur *codd. rec. et edd.*). FORTVN. rhet. 2, 23 p. 115 qui sunt alii circa rem loci? ... ab inter se -entibus per habitionem et amissionem, id est ἕξιν καὶ στέρησιν, *eqs.* POMP. gramm. V 293, 18 -unt ipsae partes et obscaenum aliquid sonant (*de cacemphato*). **2** *i. q. congredi, manus conserere, confligere*: LVCIF. non parc. 20 p. 253 non facimus rem deo odibilem, si tibi isto modo, quo tecum -o, agentes quod te esse intellegimus dicamus. FAVSTIN. trin. praef. p. 38ᴮ incipiamus ergo ... -ere cum adversario. CYPR. GALL. Ios. 483 quae tribubus ubi facta novem monumenta patescunt, ceu domini immemores cupiunt -ere bello. **3** *i. q. peccare*: CYPR. epist. 36, 2 -entes contra euangelium martyres utrubique periclitabuntur.

syn. et iuxta posita: abstergere (CVRT. 9, 9, 16), applaudere, caedere, circumcursare (CYPR. epist. 59, 14), cogere (APVL. mund. 12), complicare (PHYSIOGN. 99), confringere, conterere, contorquere, cruciare (*cf. p. 1603, 37*), delere, desquamare (PLIN. nat. 29, 33), destruere (VVLG. psalm. 88, 45), diducere, discindere, disperdere (VVLG. Ier. 51, 20), dissociare (AVIAN. fab. 18, 12), disturbare (APVL. met. 9, 1), ferire, findere, forare, frangere, fricare, iacere, iactare, imminuere, incutere, obtundere (PANEG. 9, 12), occidere, opprimere (MART. CAP. 1, 16), percutere, perimere (GAIVS inst. 3, 217), praesecare (AMM. 17,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 7), premere, rumpere, sternere, terere, trudere, vitiare, volutare. *ad* -i: cadere (VVLG. psalm. 36, 24), contrarium esse, diversum esse, labi, rixari; periclitari (CYPR. epist. 36, 2).
oppos.: exaltare (AVG. civ. 18, 32 p. 302), tutari. *ad* -i: cohaerere (CYPR. epist. 59, 14), se copula tenere.
deriv.: collisio, collisus.

collifana, -ae *f.* [*pecus quod pascitur in* *collifis *i. in* 'pascuis collinis' *designare censet W. Schulze, Eigennamen p. 556. Th.*]. GLOSS. II 103, 25 -a πρόβατα ἱερά. V 180, 33 colifama: boves opus facientes. *cf.* colla (*v. s. v. p. 1572, 23*) *et adde*: GLOSS. Scal. V 596, 16 (Osb. p. 95) col⟨l⟩ifārius bos operarius (colifa cibus operarius *Reinesius*). *explicat Bücheler, Rhein. Mus. 43, 479 sq. cf. Comm. Woelffl. p. 128. de* calliphana (*ita f*) *dea* (*cf.* VAL. MAX. 1, 1, 1) *minus commode cogitabitur.* *Leissner.*

collifārius *v. supra l. 11.*

colligae *v.* colliciae *p. 1601, 39.*

colligāmentum, -ī *n. a* colligare. *i. q. instrumentum colligandi, vinculum*: MAX. TAVR. serm. 113 omnia diabolici iugi -a dissolvit. BOETH. syll. catheg. 64 p. 796^D coniunctiones et praepositiones et alia huiusmodi non partes orationis sunt, sed quaedam -a.

colligātē, -ius *v. sub* 2. colligo.

colligātio, -ōnis *f. a* colligare. *legitur numerus pluralis*: CIC. Tim. 23 VITR. 10, 1, 2 AMBR. fid. 5, 16, 196 (*v. infra l. 42*) VVLG. Is. 58, 6 CAEL. AVR. acut. 3, 7, 72. 81 chron. 5, 2, 34 PALLAD. hist. mon. II 15. GLOSS. σύνδεσμος. IV 562, 37 reunitio: -o. *legitur inde a* CIC.

I *i. q. status, actio colligandi*: **A** *i. q. nexus, conexio*: **1** *proprie*: VAL. MAX. 8, 14, 6 qua *effigie Phidiae* convulsa tota operis -o solveretur. ARNOB. nat. 2, 16 ex ossibus illis fundata sunt corpora et nervorum -e devincta. HIER. interpr. Iob 41, 7 (*codd.* βμ) -o eius *draconis* sicut zmiritis lapis. ISID. orig. 19, 34, 13 *p. 1606, 8.* **2** *translate*: CIC. div. 1, 27 -em causarum omnium perspiciat animo. fat. 31 omnia naturali -e conserte contexteque fiunt (32). off. 1, 53 artior ... -o est societatis propinquorum (ISID. orig. 10, 49 collega a -e societatis et amicitiae complexu dictus). AMBR. hex. 3, 8, 34 ordines spicae ... nexu quodam inter se naturalis -is astricti. Abr. 2, 4, 13 propter -em animae et corporis (AVG. civ. 13, 16 deos ... corporis animaeque -e mortales). DIDASC. apost. 69, 17 solvere ... omnem -em. MACR. somn. 1, 19, 22 sine his numeris nulla -o, nulla potest esse concordia. BOETH. arithm. 1, 2 p. 12, 20 omnium status numerorum -e fungatur (*cf. ibid.* compositus numerus; coniunctus). *adde*: AMBR. fid. 5, 16, 196 non ... -es (*var. lect.* collegiationes) ... stellarum aut numerum novit (*v. p. 1590, 60*). **B** *i. q. catenatio*: ARNOB. nat. 5, 43 cupiditatis et temeritatis compressio -o dicta sit adulterorum Veneris atque Martis. **C** *i. q. obligatio, confirmatio*: ORIG. in Matth. 18, 18 omne iuramentum -o est et confirmatio verbi de quo iuratur. *ibid.* testimonium scripturarum quod profertur ad confirmationem et -em nostri verbi. **D** *i. q. contractio* (*nervorum sim.*): CHIRON 27 laxatio passionis ustione constringitur vel quorundam -o solvitur. 29 solet -o vel contractio nervorum fieri. 35 *haec vitia* impediunt ... gressum ambulationis per -em commissurarum. 311 rectum ambulare non potest *iumentum* -is beneficio. CAEL. AVR. acut. 3, 6, 67 -o supradictorum musculorum. 3, 8, 89 nervi ob -em tumoris indigent laxamento atque indulgentia. CASS. FEL. 39 ulceratione facta aut -e gutturis violenter ingesta. *metonymice*: CHIRON 37 omnis ... compago -is corrupta solvitur (*ibid.* ossilaginem).

II *i. quod colligat, instrumentum colligandi*: **A** *proprie*: CIC. Tim. 23 ex his -bus (δεσμῶν). VITR. 10, 1, 2 catenationibus et transversariis et plexis -bus ... continetur. HIER. in Ezech. 28, 11 *sqq.* p. 332 omnis lapis pretiosus operimentum tuum sive -o tua et circumdatio. VVLG. Ier. 48, 37 *erit* in cunctis manibus -o (*i. ligamentum*). *de membris corporis sim.*: CAEL. AVR. acut. 3, 7, 72 spasmum ... in -bus membrorum fieri sensit. 3, 7, 80 buccarum -o laxatur. 3, 7, 81 naturales -es buccarum, quas Graeci χαλίνους vocant. chron. 5, 2, 34 *pedes* plurimas -es nodorum naturaliter habent. CASS. FEL. 54 *nervorum* naturali -e singula membra reguntur. **B** *translate*: ITALA Is. 58, 6 (Ambr. Nab. 10 Hel. 10 *al.*) solve omnem -em (σύνδεσμον, VVLG. -es) iniustitiae, dissolve obligationes violentarum commutationum (ITALA Barnab. 3, 3 nodum. *cf. p. 1606, 2 et* HIER. in Is. 58, 10 p. 694 pro catena LXX σύνδεσμον, id est -em sive vinculum transtulerunt). ITALA Eph. 4, 3 (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 21) cupientes custodire unitatem spiritus in -e (συνδέσμῳ, VVLG. vinculo) pacis. HIER. in Ier. 11, 9 p. 919 pro 'coniuratione' (*sic* VVLG.), quam nos ... interpretati sumus, Aquila et LXX et Theodotio σύνδεσμον transtulerunt, quam nos -em possumus dicere (in Os. 5, 13 p. 58 vinculum, pro quo in Hebraeo scriptum est mezur, et Aquila interpretatus est ἐπίδεσιν sive σύνδεσμον, id est -em sive coniurationem). GREG. M. moral. 4, 56 a carnis -e exeunt *pii.* PALLAD. hist. mon. II 15 ipse quidem volebat recedere, sed non valebat -bus (δεσμοῖς) obsequiorum eius detentus. *t. t. grammaticorum i. q. coniunctio*: PAVL. FEST. p. 369 'vel' -o ... est disiunctiva.
syn.: confirmatio, contractio, nodus, vinculum. *opp.*: laxatio.

colligātūra, -ae *f. a* colligare. ITALA Is. 58, 6 (Hier. in Is. 58, 6—7 p. 689) solve omnem -am iniquitatis (*cf. p. 1605, 68 sq.*).

colligentia, -ae *f. a* colligens, colligere. *i. q. syllogismus*: BOETH. syll. hyp. 1 p. 856^A si ratio -ae talis est, ut constituat et confirmet assumptio quod enuntiatio prima pronuntiat. CASSIOD. art. 3 p. 1173^C primo libro de regula, ut ipse dicit, -arum artis dialecticae disputaret *Tullius Marcellus Carthaginiensis.* *Wulff.*
corrigiae ... a colligatione *vocantur*, quasi (**colligiae**) ISID. orig. 19, 34, 13. *Mbr.*

collīg(n)ium *v.* collegium *p. 1591, 55 sqq.*

***1. colligo,** -ēgī, -ēctum, -ere *a* con *et* legere. PAVL. FEST. p. 115 legimus ... addita praepositione dicimus -imus, deligimus.
legitur conl-: CORP. X 1935 conlecta. 6428 conlegit. *et passim in codd. velut* PLAVT. Mil. 250 *A* (con(l)ici *vel* concili *P*) Trin. 791 *P al. cf.* QVINT. inst. 11, 3, 35 vitatur ... duriorum inter se congressus, unde pellexit et collegit. GRAMM. suppl. p. 174, 30 *p. 1574, 47.*
formae: *perf. act.* collexi: ITALA Matth. 25, 35. 43 (codd. b d *al.*). 25, 38 (cod. d) act. 5, 6 (cod. e) HIER. psalt. sec. Hebr. 27, 10. -lexissent: SCHOL. Iuv. 3, 175. -lexeris, -rit, -rint: ITALA Iob 27, 16 (Lucif. reg. apost. 11 p. 63, 9 Gild. Brit. 59 chron. III p. 59, 4) FVLG. aet. mund. p. 132, 18. *praes. ind.* -et, -ent: CHIRON 71 ITIN. [Silv.] 24, 4. 8. 25, 8. 12. 32, 1. *praes. inf.* -ire: LEX Sal. 39 add. 2.
part. perf. pass. medialiter: VERG. Aen. 1, 320 *p. 1616, 1.* LVCAN. 10, 309 omnes unum vires -ctus in amnem. *de notione*: SERV. Aen. 9, 27 coercent: cogunt, -unt. NON. p. 28 coagulum a coagendo, quod est -endo (GLOSS. IV 319, 29. V 649, 44). p. 273 in unum redigere. reficere. celare, subpremere. auferre. erigere. GLOSS. συλλέγω. συνάγω (*cf.* PRISC. gramm. III 375, 11 *p. 1614, 39*). συναθροίζω. συνστρέφω. -ere: congregare. II 67, 6 extricat patendo: -it et parat. 83, 46 inlexerit: -erat, συνήθροισεν. IV 36, 29 coniecta: -cta. 41, 4 coegi: -egi (*cf.* 46, 18 coge in unum: -e. V 653, 52 cogo: -o). 322, 44 -egit: simul legit. 500, 21 coaucta: -cta (V 278, 24 coaucta: -cta vel coadunata). V 278, 60 -erunt: recte intellexerunt. 448, 10 coagminati: conglobati, constipati, -cti. NOT. Tir. 25, 63 -it. 25, 67 -egit. *legitur inde a* PLAVTO. [*val.* couleage, *it.* cogliere, *francog.* cueillir, *hisp.* coger. *M.-L.*] [*loc. dub. et corrupt.*: LVCIL. 1256 LVCR. 3, 198 CAES. Gall. 2, 28, 1. 3, 24, 1 CORP. I 1178, 5 OV. rem. 190 PAVL. FEST. p. 246 VAL. MAX. 4, 4 praef. EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 33. *sens. dub.*: LVCIL. 916.] *cf. nom. propr.* Collecta.

I *i. q.* ***in unum locum conferre,*** *comportare, redigere, in unum cogere*: **A** ***res corporeas***: **1** *res solidas, bestias*: **a** *proprie*: **α** *generatim varias res*: PLAVT. Aul. 313 -egit, omnia abstulit praesegmina *unguium.* TITIN. com. 182 qui fugere pulsi hinc spolia -unt (TERT. scorp. 2 -rentur omnia spolia eius. VVLG. Iudith 15, 13 vix -cta sunt spolia Assyriorum a populo Israel). TER. Ad. 848 stipulam. LVCIL. 901 -is omnia furtim. CIC. Verr. 5, 54 multitudinem -erat emblematum. 6, 87 radices palmarum agrestium -bant (CELS. 4, 24 mali punici tenues radiculas -at). Att. 4, 1, 3 ad -endas et constituendas reliquias nostras (epist. 13, 66, 2 reliquiis veteris negotiationis -endis. LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 reliquias mei laboris -rem. LIV. 22, 56, 2 reliquias tantae cladis velut ex naufragio -entēm. 28, 39, 3 -endas reliquias naufragii. 33, 41, 9. SEN. epist. 47, 5 reliquias temulentorum subditus -it. SVET. Tib. 54 amborum sic reliquias dispersas, ut vix ... -i possent. Cal. 3 caesorum ... dispersas reliquias ... -ere sua manu et comportare. RVFIN. hist. 5, 1, 59 -ctas reliquias ... traderet sepulturae). CIC. Att. 15, 12, 1 navigia -bat (*cf.* LENT. Cic. epist. 12, 15, 5 in quibus *onerariis navibus* -endis. VERG. Aen. 1, 170 huc ... -ctis navibus. LIV. 28, 23, 7 navibus ... in Oceano -ctis. 30, 24, 11 dispersas Romanas naves -ret. 31, 45, 15 -ctis in unum navibus. 35, 43, 4. AMM. 17, 13, 16 navigia iussa sunt -i). VARRO Men. 525 post messem -bant stramenta (COLVM. 5, 6, 7). rust. 2, 3, 2 grex ... non est ex -ctis comparatus. 3, 16, 37 -endum eas (*apes*) in vas aliquod (OV. fast. 3, 743 apes -it errantes. *cf.* LIV. 35, 9, 5 vespas -ctas cum cura. 42, 10, 8 *locustas.* COLVM. 11, 3, 63 erucae ... manu -i debent. PLIN. nat. 30, 100 scarabaeos. LAMPR. Heliog. 26, 2 decem milia pondo araneorum). CATVLL. 14, 19 omnia -am venena. CAES. Gall. 3, 18, 7 sarmentis virgultisque -ctis. BELL. Afr. 24, 4 alga e litore -cta. SALL. Iug. 75, 4 vasa ... -cta ex tuguriis. NEP. Hann. 10, 4 venenatas serpentes vivas -i (LAMPR. Heliog. 23, 2). VERG. Aen. 5, 15 -ere arma iubet validisque incumbere remis (AETNA 616 -it ille arma. LVCAN. 10, 442 minima -erat arma parte domus). AETNA 211 in densum -cta rotant *saxa et harena.* OV. epist. 6, 90 de tepidis -it ossa rogis (LYGD. 2, 19 ossa ... legent et ... spargent -cta Lyaeo. VLP. dig. 48, 24, 1 ossa et cineres -cta sepulturae tradi. VVLG. II reg. 21, 13 -entes ossa eorum qui affixi fuerant. CORP. X 1935. CARM. epigr. 1144, 3 ego de cineris ⟨p⟩a⟨rv⟩o -ctus acervo ossa sub instanti sum positus lapide. 1234, 1 ossa ... -cta Philonis. *fortasse huc pertinet*: CORP. VIII 21617 cuius morte -ere non potui). HOR. sat. 1, 4, 31 pulvis -ctus turbine (carm. 1, 1, 4 curriculo pulverem Olympicum -isse. COLVM. 11, 3, 60. PLIN. nat. 10, 17 multum pulverem volutatu -ctum). TIB. 3, 8, 20 de litore gemmas ... -it Indus (*cf.* PLIN. nat. 36, 141 Gagates lapis. 37, 38 electrum. 37, 65 in commissuris saxorum -ere *smaragdos*). OV. epist. 11, 122 sparsa ... nati -e membra tui (SEN. clem. 1, 7, 1 cuius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non membra haruspices -ent. HYG. astr. 2, 4 pueri membra -cta et composita in unum. 2, 7). OV. met. 8, 646 -erat horto ... holus. Pont. 3, 9, 53 *epistulas* -ctas utcumque sine ordine iunxi (PLIN. epist. 1,1,1 epistulas ... -rem publicaremque. *cf.* QVINT. inst. 5,10,120 *argumenta* scriptores observata et -cta ediderunt. SVET. rhet. 25 *veteres controversiae* -ctae editaeque). NVX 125 repurgat humum -ctaque saxa remittit (COLVM. 2, 17, 2 lapides ... -i debent. PLIN. nat. 36, 174 utilior ... effosso lapide quam ex ripis fluminum -cto. PALLAD. hist. mon. I 1). LIV. 10, 29, 6 -cta humi pila (*cf.* 38, 22, 6 -endis per tumulos telis. PLIN. nat. 8, 159 tela humi -cta. VVLG. I reg. 20, 38 sagittas). LIV. 22, 16, 7 faces undique ex agris -ctae (LVCAN. 1, 607 dispersos fulminis ignes -it. SIL. 9, 602 -ctis flammis). VITR. 4, 1, 9 quibus ea ... delectabatur ... -cta et composita in calatho. 7, 3, 2 harundines ... de paludibus. PAVL. FEST. p. 115 lectus dictus ... a -ctis foliis ad cubitandum. VAL. MAX. 9, 14 ext. 2 strigmenta gymnasii. PHAEDR. 4, 22, 11 res pretiosas. app. 20, 6 esca ... fruitur passim -cta (PERS. 1, 22 auriculis alienis -is escas. AMM. 16, 11, 12 viginti dierum alimenta. VVLG. exod. 16, 22 cibos duplices. *cf. in imag.*: AVG. c. Adim. 24 in rerum tranquillitate ... -at verbum dei, ut in adversitate habeat unde ... vivat). SEN. Herc. O. 115 puppis lacerae fragmina -it (LVCAN. 8, 755 -cta procul lacerae fragmenta carinae. MART. 8, 57, 3 -egitque sinu fragmenta ... laxi oris. *cf.* VLP. dig. 47, 19, 12 pr. naufragium suum impune -ere. CALL. dig. 47, 9, 7 intervenire naufragiis -endis). SEN. Oed. 905 sparsos metu -it fetus avis. epist. 33, 6 (*in imag.*) ingens eorum turba est passim iacentium, sumenda erunt, non -enda. 65, 19. COLVM. 2, 14, 6 e vepribus et e viis ... congesta -ere. 8, 11, 9 iacentia ova -enda (8, 15, 7). 8, 15, 7 *festucas* -ere possint aves. 9, 5, 1 -ctis utensilibus. LVCAN. 9, 175 vestes. 9, 1093 cineres ... in litore fusos (VVLG. num. 19, 9 cineres vaccae. *adde p. 1606,75*). PETRON. 59 frusta. 136 per totum effusam pavimentum -erant fabam. *ibid.* -cto ... cultu meo. PLIN. nat. 10, 105 salsiorem terram -ctam gutture. 15, 21 *olivam* e terra -endam. 16, 15 glandem ... procidentem. 18, 314 aridam *frondem*. 24, 108 araneosa lanugine ... -cta. 26, 66 -untur comae *myrtites*. 28, 237 fimo apruno ... vere -cto. 29, 35 quod supernatet -cto in fictile vas. 30, 148 pulvere e vestigio anguium -cto. 35, 46 e scopulis *Indicum*. HOMER. 647 -ctaque passim ... sociorum corpora (PASS. coron. 9). STAT. silv. 3, 3, 134 -ctae ... pyram struxere pharetrae. EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 25 omnia subsiciva sua -rent. PS. QVINT. decl. 5, 4 cunctas facultates in pretia -i. APVL. met. 8, 30. VLP. dig. 29, 2, 25, 7 hereditatem (36, 4, 5, 22 universas res hereditarias. *ibid.* in quo *horreo* res -ctae custodiantur). PAVL. dig. 12, 1, 40 quantitatem. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 7 semina in terra missa -ant aves. CAPITOL. Max. Balb. 10, 2 omnia ex agris in civitates. EPIT. Alex. 44 impedimentis in medium -ctis (VEG. mil. 3, 6 *ad vexilla* impedimenta -ere). AMM. 15,13,4 oboedientium exuvias. 26,10,17 pisces manibus -rent. VVLG. exod. 5,12 dispersusque est populus ... ad -endas paleas. num. 15,22 ligna. Matth. 13, 29 -entes (συλλέγοντες) zizania eradicetis ... triticum. Luc. 11,23 qui non -it mecum (συνάγων) dispergit. COMM. instr. 2,14,4. RVFIN. hist. mon. 21 in quo *vico* nitrum -itur. AVG. civ. 18,49 utrique tamquam in sagenam euangelicam -untur. SVLP. SEV. dial. 1, 16, 3 *fasciculum herbarum* -ctum. ANON. med. ed. Piechotta 183 pulices ad unum locum -entur. SIDON. epist. 1, 2, 7 tesseras. COD. Iust. 1, 17, 2, 11 libris ... separatim -ctis. CARM. epigr. 1808, 9 -ctamque suam gaudent florere coronam. *β speciatim: ex sermone castrensi*: CIC. Verr. 5, 40 (*ambigue*) ille ex Sicilia iam castra commoverat et vasa -erat (LIV. 21, 47, 2 iussis militibus vasa silentio -ere. 22, 30, 1 -antur vasa. 24, 16, 13 signum ... -endi vasa dedit. 27, 27, 2 vasa -rent ac sequerentur. 27, 47, 8 taciti vasa -rent. SEN. epist. 19, 1 [*in imag.*] incipiamus vasa in senectute -ere. CVRT. 6, 2, 16 vasa -rent totis castris). SALL. Iug. 97, 4 priusquam exercitus aut instrui aut sarcinas -ere ... quivit (IVV. 6, 146 -e sarcinulas. *proverbialiter*: VARRO rust. 1, 1, 1 annus ... octogesimus admonet me, ut sarcinas -am). VEG. mil. 3, 25 de caesis hostibus spolia capiat, quod ipsi dicunt -at campum. *fructus sim.*: COM. pall. inc. 68 messor ... spicum -it (ITALA deut. 23, 24 [Lugd.] -es in manibus tuis [συλλέξῃς, VVLG. manu conteres] spicas. VVLG. lev. 19, 9 nec remanentes spicas -es). CATO agr. 73 de olea -enda (78. PLIN. nat. 15, 12 ante favonium -ctae. 15, 14). 127 malum punicum ubi florebit -ito. VARRO rust. 1, 40, 2 semina (COLVM. 6, 17, 3 PLIN. nat. 22, 36. 58). 2, 1, 4 decarpendo ... poma -rent ad usum (PLIN. nat. 18, 318). HOR. epist. 1, 12, 1 fructibus ... quos -is (ITALA exod. 23, 10 [Aug. quaest. hept. 2, 89] -es fructum *terrae tuae* [συνάξεις, VVLG. congregabis]. RVFIN. hist. mon. 9 tantum fructum -erunt quantum nulla usquam potuit Aegypti terra -ere. VVLG. lev. 25, 3). OV. met. 8, 676 de purpureis -ctae vitibus uvae (VVLG. lev. 25, 5 uvas primitiarum tuarum non -es). fast. 4, 532 -it agresti lene papaver humo. COLVM. 2, 18, 1 faenum. CALP. ecl. 4, 24 glandes rubicundaque -e corna. 4, 32 fraga rubosque. PLIN. nat. 11, 159 pabula (FRONTIN. strat. 2, 5, 31). 12, 103 *myrobalanum*. 14, 132 -cto iam vino. 15, 59 mala (PROB. Verg. ecl. 6, 61). 16, 115 bacae *cypressi*. 17, 76 samara -enda est circa Martias kalendas. 18, 38 aliquas messes. 18, 80 hordeum. 18, 303 parum tostum atque robustum -ctum sit frumentum (AVG. civ. 4, 8 frumentis ... -ctis atque reconditis. 22, 22). 19, 113. 20, 254 feniculum. PLIN. epist. 9, 20, 2 vindemias ... -o si -ere est non numquam decerpere uvam (9, 28, 2 modicas te vindemias -isse). IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 segetes et quod ex messibus -ctum fuerit. TERT. adv. Val. 31 massam seminis ... -ere in horreum. HIL. in Matth. 27, 10 -i quae sparsa non fuerint (27, 11). ITALA lev. 25, 20 (Lugd.) non -amus nascentia[e] nostra[e] (συναγάγωμεν, VVLG. -erimus fruges nostras). CASSIOD. in psalm. 36, 2 olera ... ab olla dicta sunt, ubi -cta decoquuntur. CARM. epigr. 37 sparge miliu(m) et -e. *nota absolute*: TERT. adv. Marc. 1, 29 is -et qui sparsit. ITALA Matth. 6, 26 (Cypr. testim. 3, 11) non seminant neque metunt neque -unt (συνάγουσιν, VVLG. congregant) in horrea. *in imaginibus*: PLIN. epist. 1, 20, 16 in actione plura quasi semina latius spargo, ut quae provenerint -am. HIL. in Matth. 27, 10 iustitiae fructus ... -endos ex gentibus. RVFIN. Orig. in gen. 10, 3 fructum iustitiae. AVG. civ. 6, 6 illa (*i. fabulosa theologia*) mendacia spargit, haec (*i. civilis*) -it (*ibid.* metit). GREG. M. moral. 10, 36 retributionis gaudium ... -itur (*opp.* seminatur). *flores, herbas sim. carpere*: OV. met. 5, 399 -cti flores tunicis cecidere remissis (13, 928 tulit -ctos sedula flores). fast. 4, 697 malvas aut fungos. MORET. 90. VITR. 1, 4, 10 herbam (SEN. epist. 90, 21 sparsa semina et -ctas manu herbas. COLVM. 9, 8, 13. PLIN. nat. 24, 170 herba ... e rivis ... -cta. RVFIN. hist. 3, 6, 10 -endis herbis [λαχάνων συλλογήν]). COLVM. 5, 6, 9 -ctae cum stirpibus plantae. 11, 3, 37 de novalibus silvestre mentastrum -ere. SCRIB. LARG. 128 tamaricum longe a mari -ctum. PLIN. nat. 21, 154 thymum. PREC. herb. 9. 17. ITIN. Anton. Plac. rec. A 41 arborem piperis vidi et ex ipso -egi. GREG. TVR. glor. mart. 73 lilium dudum -ctum. ANTH. 464, 2 hic spinas -at, ille rosas. *saepius*. *pecuniam sim.* (GLOSS. II 478, 30 pecuniam -o: χρηματίζω): LENT. Cic. epist. 12, 15, 1 quam deposui pecuniam -rem (HOR. epist. 1, 10, 47 -cta pecunia. PAVL. FEST. p. 24 aeruscare aera undique, id est pecunias -ere. VVLG. IV reg. 22, 4 confletur pecunia ... quam -erunt ianitores templi a populo). HOR. epist. 2, 2, 26 -cta viatica. VLP. dig. 26, 7, 5 pr. si ea summa corradi, id est -i, possit. PAVL. dig. 35, 2, 3, 2 ad usuras trientes eius summae ... -endas (COD. Iust. 3, 31, 1, 1 usuras ... pecuniarum ... -ctas. 5, 37, 27 *usurae* non summatim neque ex multis annis -ctae debentur). CAPITOL. Max. Balb. 7, 4 multa hereditatibus per se ipse -erat. CHAR. dig. 50, 4, 18, 9 curatores ... ad -endos civitatium publicos reditus. VVLG. Sirach 47, 20 -isti (συνήγαγες) quasi aurichalcum aurum (INSCR. christ. Leblant 645 -egit nimium sed sparsit egentibus aurum). GREG. M. epist. 5, 38. *i. q. pecuniam facere ex aliqua re*: ALF. dig. 19, 2, 30 pr. quadraginta ex omnibus -rentur cenaculis. PLIN. epist. 3, 19, 8 an hoc ipsum (*i. sestertium*) tricies facile -ere possimus. VLP. dig. 23, 4, 4 quae *pecunia* ex usuris redituum -itur. 40, 7, 3, 8 pecunia ex operis -cta. PAVL. dig. 9, 4, 31 pr. ex pretiis noxae (*i. furti*) deditorum duplum -atur. COD. Iust. 5, 37, 28, 5 quae ex venditione eorundem fructuum -untur pecuniae. 6, 61, 6, 2[b] si quid ex usu earum *rerum* ... -erit. 7, 72, 10, 3 sive tantum ex pretio, quantum debetur, sive plus sive minus -itur. NOVELL. Iust. 65, 1, 1 certus reditus est ex relictis rebus -endus. *nota*: PALLAD. hist. mon. I 42 auro de praediorum annumeratione -cto. LEX Sal. 44, 10 in fisco reipus ipse vel causa quae exinde orta fuerit -atur (62, 2 illa portio *compositionis* in fisco -atur). *i. q. accipere*: LIV. 38, 45, 9 stipem ab tyrannis ... -ens (VLP. dig. 26, 7, 5 pr. stipendium ... per stipes ... -atur). LEX Sal. 62, 1 medietate⟨m⟩ compositionis filii -ant.

b *strictiore sensu i. q. tollere*: CELS. 8, 3 si quid scobis membranae insedit, -endum. 8, 4 si qua ... ex facili removeri possunt, forcipe ... -enda sunt. SEN. epist. 86, 20 *vitis* capillamenta ... -enda sunt. PLIN. nat. 28, 263 vestigium equi excussum ungula ... -ctum reponat. QVINT. decl. 273 p. 113, 17 ad -endum filii corpus (PASS. Andr. brev. 7 -ens corpusculum ... sepelivit. *cf.* SEN. Phaedr. 1113 ad supremos ille -itur rogos. ITALA act. 5, 6 [cod. e] -exerunt [συνέστειλαν, VVLG. amoverunt] eum et traducentes sepelierunt. NEPOTIAN. 9, 14 in acie cecidisse et post decem dies -ctum. VVLG. Ier. 8, 2 non -entur et non sepelientur. AVG. epist. 121, 17 cum eum ... sepeliendum -ret). PORPH. Hor. sat. 1, 3, 117 'nocturnus divum sacra legerit': -erit ac per hoc subduxerit ac furatus sit. HIER. epist. 1, 7, 3 ex umero aurum ruit; -e ..., ne pereat. VVLG. Matth. 13, 41 -ent (συλλέξουσιν) de regno eius omnia scandala *eqs.* Ioh. 15, 6 mittetur foras sicut palmes et arescet et -ent eum (συνάγουσιν). *adde in imag.*: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 12 omnia verba -it, ne sine laude sint dicta.

2 *res liquidas, aërias sim.*: CIC. top. 38 aquam pluviam eam modo intellegeremus, quam imbri -ctam videremus (PALLAD. 1, 2 aqua ... imbre -cta. *cf.* VITR. 8, 2, 1 quae ex imbribus aqua -itur. SEN. nat. 3, 3 *aqua* -itur ex imbribus. EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905[C] eas aquas quae -untur ex imbribus). CIC. nat. deor. 2, 59 *di* aut nimis acres aut nimis concretos umores -ant (2, 101 umorem ... -ens *aer* terram auget imbribus. LVCR. 4, 1065 iacere umorem -ctum in corpora quaeque. VERG. georg. 1, 114 -ctum umorem bibula deducit harena. VITR. 8, 2, 2 umores conglobati ex fontibus et fluminibus ... -untur. SEN. nat. 4, 3, 3 quae *specula* umorem halitu -unt. PLIN. nat. 2, 82 -ctus umor abundantiam stimulat. 17, 57 concavo loco et qui umorem -at. PLIN. epist. 10, 41, 4 ad -endum umorem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

circum iacentium agrorum. VLP. dig. 21, 1, 14, 4 vitio vesicae -ctum umorem [*i. urinam*] continere non potest). VERG. ecl. 9, 63 nox pluviam ne -at. HOR. epist. 1, 15, 15 -ctosne bibant imbres puteosne. OV. am. 2, 10, 14 in freta -ctas alta quid addis aquas. rem. 98 *flumina* -ctis multiplicantur aquis. VITR. 7, 8, 2 hae glebae *argenti vivi* cum -ctae sunt. *ibid.* guttae ... non possunt -i. 8, 1, 1 quaerenda sub terra sunt capita *fontium* et -enda (QVINT. inst. 5, 14, 31 ieiuni fontes angustis fistulis -untur. PLIN. epist. 10, 61, 3 *rivi* diligenter -antur. CORP. VIII 2653 -ctis fontibus et ⟨scatu⟩riginibus). VITR. 8, 1, 2 sudores et stillae ... ex hibernis tempestatibus -ctae. PAVL. FEST. p. 13 -cta ex omni tecto pluvia (p. 108 aqua impluit -cta de tecto). p. 76 per quos *sulcos* aqua -cta educitur e liris. CELS. 6, 6, 8 sudor ... in capite -ctus est (*cf.* MART. 12, 82, 12 frontis ... umorem -et). SEN. benef. 5, 12, 6 stomachus ... -ens bilem. nat. 2, 26, 1 *aquam in nubibus* prius -i, tum effundi. 3, 2, 1 aut -untur *aquae* aut varias habent venas. 3, 3 eodem loco aquam -i et nasci. 3, 15, 7 -itur roris modo tenuis et dispersus liquor. 3, 25, 11 aquam e rore -ctam. 5, 8, 1 quicquid ex se paludes ... remittunt ... in unam regionem -itur. 6, 7, 2 -ctos torrentium impetus (PLIN. nat. 5, 119 *Hermus amnis* multos ... -it fluvios. FRONTIN. aq. 9 alterius aquae proprias vires -egit). COLVM. 2, 16, 4 ne -ctam diutius contineat aquam *campus.* PLIN. nat. 19, 85 ad -enda acria viscerum (*cf.* THEOD. PRISC. log. 56 *paralysis oculorum* fomentis et inunctionibus stypticis et constringentibus -atur. ORIBAS. syn. 1, 26 *cataplasma* spargit quae congregata sunt et resolvit quae -cta sunt. HIPPOCR. progn. 11 ventrem ... -ctum [διαχώρημα ... συνεστηκός]. *cf. etiam p. 1624, 36*). PLIN. nat. 31, 70 *vasa* dulcem intra se -unt umorem. QVINT. inst. 10, 1, 109 PLIN. epist. 4, 30, 9. APVL. mund. 9 nives ... -i iactatione densarum nubium. TERT. scorp. 5 fellis excessus ... -it (*ibid.* revocat). VLP. dig. 43, 8, 2, 27 aqua -cta in viam decurrat. 43, 8, 2, 28 aqua -cta in via restagnet. SOL. 32, 11 molem -i quae excessus *Nili* facit. LACT. inst. 2, 5, 27 flumina ... de fontibus -untur. ARNOB. nat. 2, 7 *oleum* in suam naturam impenetrabile semper ... -atur. PROSP. in psalm. 109, 7 torrens pluvialibus aquis -ctus. BOETH. mus. 1, 14 p. 200, 10 *aquis iactum saxum* in parvissimum orbem undam -it (*opp.* spargit). CORP. X 6428 aqua(m) quae fluebat ex lacu -egit et salientem in lacu redegit. 6426, 4 aquam caelestem ... -ctam. *adde:* HOR. epist. 1, 2, 53 auriculas ... -cta sorde dolentes (SEN. benef. 3, 2, 3 sordes ipsa -unt vetustate. epist. 86, 12 sordes opere -erant. FIRM. err. 28, 1 laventur ... sordes istae quas -is). SEN. nat. 1, 17, 7 squalorem opere -ctum. *inde i. q. colligendo comparare, parere:* VERG. georg. 4, 40 gluten. OV. am. 1, 12, 9 de longae -ctam flore cicutae *ceram.* SEN. Herc. O. 793 tus (PLIN. nat. 12, 63). epist. 84, 4 non faciendi mellis scientiam ... sed -endi (PLIN. nat. 12, 33 mel in harundinibus -ctum. COLVM. 9, 14, 11. IVST. 44, 4, 1 mellis -endi usum. PROB. Verg. georg. 4, 1 quidam dicunt mel in aere nasci, quidam apes -ere). PLIN. nat. 12, 71 *murra* de quadam spina -itur. 12, 76 *laudanum* -i ... inciso cortice. 12, 116 *sucus balsami* lanis parva -itur in cornua (19, 162 sucum. 20, 64 e sativis *lactucis* -unt sucum. 20, 184. 22, 27. 23, 24. 25, 78. 26, 64). 12, 131 melligo. 28, 261 *equi* a coitu spuma -cta. 30, 143 vespertilionis sanguinem. 35, 179 *bitumen* harundinum panniculis -unt. IVLIAN. dig. 18, 1, 39, 1 quinque *pondo olei* -ctis. ITIN. Anton. Plac. rec. 9 -ent eum (*i. rorem*) medici. PALLAD. hist. mon. I 15 spongia ex petris -ens (συνάγων) rorem. *nubes:* VERG. georg. 1, 324 -ctae ex alto nubes. Aen. 1, 143 -ctas ... fugat nubes (SERV. *ad l.* -ctas: aut nunc -egit et fugavit aut ante a ventis -ctas fugavit. *ibid.* -ere ... nubes dicitur caelum). SEN. dial. 6, 18, 3 miraberis -cta nubila. *adde:* SEN. nat. 1, 2, 6 *in vicinia solis* numquam coronam -i nisi stabili aere et pigro vento. *auram sim.:* LVCR. 6, 124 validi venti -cta procella. 6, 558 ventus ... per loca subcava terrae -ctus (6, 571 *venti* quasi -cti redeunt ceduntque. SEN. nat. 5, 13, 2 ventus in canalem -ctus). [*dubiae interpretationis:* AETNA 294 pellit opus -ctus aquae victusque movere spiritus; *v. p. 1585, 49.*] SEN. nat. 5, 8, 3 valentioribus minoribusve -cta causis *aura* (LVCAN. 5, 429 suppara velorum perituras -it auras). 6, 14, 1 receptacula animae ... in quibus -itur. PLIN. nat. 19, 78 vis mira -endi spiritum laxandique ructus (QVINT. inst. 11, 3, 53 longiorem dicturis periodum -endus est spiritus. PS. QVINT. decl. 19, 15 brevissime -cti spiritus. *v. etiam p. 1614, 65sqq.*). SIL. 14, 390 velo ... hauriret Borean et cornibus omnes -ret flatus. BASS. Gell. 5, 7, 2 in unum tantum modo exitum -ctam coactamque vocem (*ibid.* diffusa). *ignem (-es):* VERG. georg. 1, 427 luna revertentes cum primum -it ignes. 3, 85 (*in imag.*) *equus* -ctum ... premens volvit sub naribus ignem. AETNA 454. 455. SEN. nat. 2, 12, 4 ante ignem -i non putat, sed eodem momento exilire quo fiat (*cf.* 2, 12, 3 alius ... illum aliunde -it). PETRON. 136 ignem cassis harundinibus -ctum. SIL. 17, 92 -cti rapidam diffundere pestem coeperunt ignes. IVV. 13, 146 primos cum ianua -it ignes. DRAC. Romul. 10, 502 (*de Sole*) contra rapis axe rotas et -is ignes. *adde:* SIL. 4, 305 tacitas vires et flammam -it ignis. *reflexive:* LVCR. 1, 1091 calor ... s⟨e⟩ ibi -at. MELA 2, 62 *Padus* parvis se primum e fontibus -it. CHIRON 71 -et se *suffusio* et spissat (*cf.* VEN. FORT. vita Albin. 17, 47 *daemon* supra eius oculum in similitudinem vesicae sanguineae se -egit). FAVST. REI. epist. 3 p. 179, 8 ubi sese haec ... -ere potuit crassitudo. *deest pronomen reflexivum:* CHIRON 72 videris eam *suffusionem* moveri quasi de latere leviter et -ere.

B *homines:* 1 *sensu proprio* (*passive etiam i. q. convenire, coire*): a *generatim:* SISENNA hist. 64 conglobati et -cti concrepant armis. CIC. Verr. 6, 133 Pachyno e terrestri praesidio milites (*v. infra l. 10. 24. 46. 65*) -ret (Att. 8, 11, 4 mancipiis ex omni genere -ctis. CAES. civ. 3, 110, 3 -cti ex praedonibus latronibusque. LIV. 33, 18, 2 *cum* mille et octingentis fere armatis, ex vario genere auxiliorum -ctis. 35, 3, 4 ex multis generibus hominum -cto milite. TAC. ann. 14, 27 quasi ex alio genere mortalium ... in unum -cti. LAMPR. Comm. 5, 4 *exoletos* aeque ex plebe ac nobilitate -erat. PALLAD. hist. mon. I 34 -ctos ex diversis fratribus ... viros). CIC. Catil. 1, 30 eodem ceteros undique -ctos naufragos aggregarit (HIRT. Gall. 8, 30, 1 -ctis undique perditis hominibus. VERG. Aen. 2, 414. 7, 582 undique -cti coeunt). 2, 8 ex agris ingentem numerum perditorum hominum -erat (har. resp. 22 vis ... ex omnibus vicis -cta. VLP. dig. 2, 14, 1, 3 qui ex diversis locis in unum locum -untur). de orat. 2, 86 stultitiae suae quam plurimos testes ... -entis (VLP. dig. 28, 1, 21, 2 sint rogati vel -cti *testes.* LEX Sal. 39, 2 tres ibidem testis debit -ire. *ibid.* tres testis debit -i). VARRO Men. 335 (*nota lusum verborum*) si belli homunculi -cti sunt, si electus locus, si tempus lectum, si apparatus non neglectus. HIRT. Gall. 8, 30, 1 hominum duobus milibus ex fuga -ctis (NEP. Hann. 6, 4 reliquos e fuga -egit. LIV. 2, 59, 9 -ctis ex dissipato cursu militibus. 5, 18, 8 in editum tumulum ex multa trepidatione militibus -ctis. *cf.* 21, 5, 16 ex varia trepidatione cum in unum -rentur. 25, 37, 4 ex fuga. 33, 11, 1. 42, 8, 1 *adde l. 29*). BELL. Afr. 22, 2 exercitus reliquiis -ctis (BELL. Alex. 40, 5 reliquias exercitus dissipati -egit. 42, 4 reliquiis ex fuga -ctis. LIV. 25, 22, 3. 36, 19, 9 reliquiis pugnaeque et fugae -ctis. SEN. suas. 5, 5 reliquias victoriae nostrae -et). VERG. Aen. 2, 743 -ctis omnibus una defuit. 2, 798 -ctam exilio pubem (*cf.* SERV. *ad l.* ad exilium ⟨alii⟩. Donatus contra metrum sensit, dicens 'ex Ilio' quasi 'de Ilio'). 9, 11 -ctos armat agrestes. 9, 686 -cti Troes glomerantur eodem. LIV. 25, 36, 2. 29, 32, 12 plus quadraginta equitibus -ctis. 32, 12, 8 palatos in unum -rent (VVLG. act. 15, 25 placuit nobis -ctis in unum eligere viros. SVLP. SEV. chron. 2, 41, 1. 5 CASSIOD. in psalm. 132 PALLAD. hist. mon. I 37. EPIST. pontif. 309 [Innoc. I] Migne 20 p. 546^A clericos vel laicos in unum -ret atque congregaret). LIV. 41, 17, 9. 43, 10, 8 suos dissipatos fuga. SEN. contr. 4, 3 VELL. 2, 110, 3 VAL. MAX. 5, 2, 6. 7, 6, 1 a pastoralibus casis -cta mancipia (ITALA Matth. 24, 31 [Cypr. Fort. 11] -ent electos a quattuor ventis [ἐπισυνάξουσιν, VVLG. congregabunt]). SEN. amic. p. 30 sparsa pluribus locis membra familiaritatis nostrae -amus. CVRT. 8, 14, 22. LVCAN. 7, 365 superfusis -ctum cornibus hostem in medium dabimus. 7, 548 -cta iuventus. 8, 259 pars magna senatus ad profugum -cta ducem. SIL. 7, 309 vallet clausos -ctus miles in orbe (TAC. ann. 2, 11 -ctos in orbem ... proturbant). 14, 278. TAC. dial. 29 *praeceptores* -unt discipulos ... ambitione. PLIN. paneg. 39 sparsas atque ... laceras gentilitates -ere atque conectere. TERT. adv. Marc. 4, 31 de viis et saepibus -i (LAMPR. Heliog. 26, 3 omnes de circo ... meretrices -egit in aedes publicas. PASS. Paul. frg. 3). ITALA iud. 11, 20 (Lugd.) -egit ... omnem populum suum (CASSIOD. in psalm. 13, 15 populus per gratiae munera -ctus sive -endus. GREG. M. moral. 2, 48). psalm. 49, 5 (Cypr. patient. 22). Is. 66, 18 (Cypr. testim. 1, 21) omnes gentes et linguas (Matth. 25, 32 [Cypr. testim. 2, 30]). Ioel 2, 16 (Cypr. testim. 2, 19 Firm. err. 19, 3) parvulos lactantes. Ios. 2, 18 (Cypr. unit. eccl. 8) -es ad te ipsam *domum patris tui* in domum tuam (Matth. 22, 34 [cod. e] -cti sunt [VVLG. convenerunt] ad eum. RVFIN. hist. 1, 8, 12 ex omni Iudaea *viros* ad se -i). ITALA Matth. 18, 20 (Cypr. testim. 3, 3) ubicumque ... fuerint duo aut tres -cti. 23, 37 (Cypr. testim. 1, 6) -ere (ἐπισυναγαγεῖν) filios tuos sicut gallina pullos sub alas (*locis l. 51 sq. allatis LXX et Test. nov.* [*praeter l. 61*] συνάγειν, VVLG. [*praeter l. 58*] congregare). COMM. inst. 2, 1, 38 PANEG. 12, 34. AMM. 14, 10, 3 miles omnis apud Cabillona -ctus. 25, 7, 2 diffusum militem per provincias -i. 27, 3, 8 -cta plebs infima. VEG. mil. 3, 3 famem -cti patiuntur hostes (*opp.* dispersi). 3, 24. HYG. fab. 108 p. 98, 1 eo (*i. in equum ligneum*) ... sunt -cti Menelaos, Vlysses *eqs.* COD. Theod. 16, 5, 20 (*a. 391*) ne in quoquam loco sacrilega cohors talium hominum -atur. RVFIN. hist. 3, 7, 2 -ens (συναγαγών) ... omnem numerum peremptorum. CLAVD. 3, 40 -ctis stipatur curia monstris. 15, 432 barbariem. 24, 261 *nymphas* -ctas vidit. 28, 74 -cti ... delubra senatus (PASS. Petr. Paul. brev. 6 iussit -i senatum). AVG. civ. 3, 19 reos facinorum. in psalm. 147, 14 filii sancti ... inclusi sunt -ente caritate. epist. 93, 18 nos a divisione -egit. serm. ed. Mai 116, 3. BACHIAR. fid. 1 -ctorum fratrum. NOVELL. Iust. 62, 1, 3 senatores -i. PALLAD. hist. mon. I 17 intra unius habitaculi claustra -ctae feminae. I 30 fratres ad oratorium -untur (συνήγετο). PASS. coron. 6. *nota:* OPTAT. 4, 6 p. 111, 18 quid mihi -itis non necessarias *ecclesias.*

b *copias sim.* (*saepe i. q. colligendo efficere, congregare*): CIC. Catil. 2, 5 exercitum ... -ctum ex senibus desperatis (prov. 5 exercitus ... superbissimo dilectu et durissima conquisitione -ctus. LIV. 30, 28, 3 exercitibus ex agrestium semermi turba subito -ctis. 37, 57, 5. VEG. mil. 3, 4 ex diversis locis -ctus exercitus. AVG. civ. 4, 5 *saepius*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. Phil. 6, 7 omnes undique copiae -endae *sunt* (LIV. 9, 43, 17 -bantque in unum copias. 33, 15, 9. 35, 50, 7 quae *copia* Lamiae repente -i potuit. AMM. 23, 2, 1 -ctis copiis validis). CIC. epist. 11, 18, 3 sin aliquid virium forte -erit (LIV. 1, 54, 5 satis virium -ctum). BELL. Afr. 2, 1 legionibus -ctis sex. 92, 1 rex manum -ret (NEP. Alc. 7, 4. LIV. 1, 5, 4 -cta iuvenum manu). LIV. 10, 29, 10 -ctis omnibus subsidiis. 23, 14, 3 servorum dilectum cohortesque ex agro Piceno ... -ctas. 35, 28, 9 eo impedimenta ... et calonum turbam -ctam. LVCAN. 1, 466 immensae -cto robore vires ... fidem fecere (AMM. 16, 12, 1 in unum robore virium suarum omni -cto). *adde*: LIV. 37, 24, 4 quo dispersam classem in unum -i mos erat (*saepius*). PAVL. FEST. p. 41 aliquem in locum frequentia hominum ... -itur (*cf.* PLIN. epist. 2, 14, 6 ingens corona -itur. APVL. flor. 18 p. 83 frequentia -cta. VLP. dig. 47, 8, 4, 13 turba fuerit -cta. IVST. 2, 6, 4 passim -cta populi colluvies. TREB. trig. tyr. 22, 3 -cta multitudo ad domum ... venit. AMM. 28, 4, 29 circulos multos -ctos. VEG. mil. 3, 1 exercitus dicitur ... ad gerendum bellum multitudo -cta. VVLG. I Esdr. 10, 1 -ctus est ad eum de Israel coetus grandis nimis. AVG. civ. 19, 17 peregrinam -it societatem. APRING. in apoc. 2, 9 congregatio ... -itur. COD. Iust. 1, 5, 8, 5 conventicula interdicta -erint. PASS. Petr. Paul. brev. 5 turbam magnam -ctam ante palatium. PASS. Paul. 1 -ere multitudinem maximam). VVLG. Ioh. 11, 47 -erunt ... Pharisaei concilium (συνήγαγον). IORD. Get. 53, 273 expeditionem quam contra Sadagis -erant.

c *reflexive*: CAES. Gall. 3, 6, 1 neque sui -endi hostibus facultatem reliquerunt. 3, 19, 1 minimum spatii ad se -endos armandosque. 5, 17, 4. 7, 80, 8 BELL. Afr. 70, 4. 85, 3. LIV. 28, 3, 9 in unum locum se -ret *praesidium*. SIL. 10, 389 sese Canusia in moenia miles -ere ... coeperat. VOPISC. Aurelian. 43, 3 -unt se quattuor vel quinque. ITIN. [Silv.] 24, 4 se omnis multitudo -et (24, 8. 25, 12 turbae se undique -ent in Ierusolima. 29, 5. 43, 3 ubi ... -cta erat multitudo. 49, 1 incipiunt se undique -ere turbae). 25, 8 -ent se omnes in ecclesia. 32, 1. VVLG. act. 23, 12 -erunt se (ποιήσαντες συστροφήν) quidam ex Iudaeis. CONC. Aurel. a. 538 p. 8, 14 qui clericorum ... se in unum coniuratione intercedente -erint. *nota*: ITALA Ioh. 18, 2 (cod. e) saepe -it se Iesus cum discentibus (συνήχθη, VVLG. convenerat). GREG. M. moral. 9, 63 seque super mortuum sternens atque ad eius membra se -ens. *ibid.* ad exaequanda sibi mortui membra se -egit. *deest pronomen reflexivum*: TERT. fug. 14 quomodo -emus. IREN. 4, 26, 2 quocumque loco -unt. OPTAT. 2, 4 p. 39, 5 locum ubi -rent non habebant.

2 *debilitata vi praepositionis*: a *i. q. recipere*: OV. met. 11, 380 Nereida -it orbam. QVINT. decl. 372 p. 411, 26 expositum ... -eram (376 p. 418, 5. LACT. epit. 8, 1 Aesculapium ... expositum atque a venatoribus -ctum. AVG. civ. 18, 21 c. Pelag. 2, 7, 14 COD. Theod. 5, 7, 2 [*a. 412*] COD. Iust. 8, 51, 2, 1. ISID. alleg. 58 filia Pharaonis ... Moysen expositum ... -egit). FRONTIN. aq. 10 virginem ... in agro Lucculiano -ctam. ITALA iud. 19, 15 (Lugd.) non erat vir qui -ret (συνάγων) eos in domum refrigerare eos (VVLG. recipere voluit hospitio). VIR. ill. 1, 3 Faustulus -ctos eos (*i. Remum et Romulum*) coniugi ... dedit. DICT. 5, 9 -ctum eum refectumque animi ad se deducit. AMBR. hex. 1, 2, 6 de flumine -ctum *Moysen* filia Pharao ... dilexit. off. 3, 19, 113 non esset qui -ret eum. HIER. psalt. sec. Hebr. 27, 10 pater ... et mater dereliquerunt me, dominus autem -exit me (προσελάβετο, VVLG. psalm. 26, 10 assumpsit). HEGES. 1, 44, 7 proiectum -eram (καταγαγών). VVLG. num. 20, 26 Aaron -etur et morietur ibi. 31, 2 -eris ad populum tuum (IV reg. 22, 20 -am te ad patres tuos et -eris ad sepulchrum tuum in pace. II par. 34, 28. *cf.* AVG. civ. 5, 17 remissio peccatorum ... cives ad aeternam -it patriam). VVLG. Matth. 25, 35 hospes eram et -istis me (συνηγάγετε. 25, 38. 43). RVFIN. Clement. 1, 71 sublatum eum -erunt. BACHIAR. laps. 9 -e fratrem quem diabolus ... percussit. SEDVL. carm. pasch. 5, 221 quem dominus ceu pastor ovem ... -it errantem. GREG. TVR. Franc. 2, 32 quem ille promptissime -ens secum retinuit. 4, 34 -ctus est ab abbate. 5, 14 ab Austrasiis non est -ctus. LEX Sal. 56 quicumque eum ... hospitalem -erit (capit. 2, 8, 1). EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 288, 13 hospites in domibus vestris -ite. *adde*: SIL. 10, 3 *fera* assilit in ferrum et per vulnera -it hostem. ALC. AVIT. carm. 4, 551 *columbam* exceptam senior (*i. Noe*) manibus tum -it intus. *nota i. q. mori, e vita decedere* (*v. supra l. 56 sqq.*): VVLG. Is. 57, 1 iustus perit ... et viri misericordiae -untur. *ibid.* a facie ... malitiae -ctus est iustus. *i. q. excipere, eligere*: AVG. civ. 5, 18 qua *praedicatione* cives supernae patriae de diversis liberantur et -untur erroribus. 14, 23 sanctorum numerus ... de multitudine -itur peccatorum. 22, 1 qui de mortali progenie ... tantum populum gratia sua -it. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 3. *adde*: GREG. M. moral. 1, 25 ad cognitionem fidei prius stulta mundi -cta sunt.

b *i. q. se dirigere, conferre*: PROP. 3, 9, 29 in tenues humilem te -is umbras. NOVELL. Valent. 30, 5 ad praedium se ... -erit. GREG. M. moral. 8, 39 sequaces *diaboli* in quorum se mentibus -it. *cf.* LVCAN. 9, 9 aeternos animam -egit in orbes. AVSON. 419, 64 quis saltus in tam sublime -egit?

C *res incorporeas*: 1 *generatim*: CIC. Att. 9, 13, 3 συναγωγὴ consiliorum tuorum non est a me -cta ad querelam. SALL. or. Phil. 21 quae socordia vestra -cta sunt (*sc. mala sim.*) dilabentur. VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 tanta ... vis, tanta copia litterarum undique -enda erat. SEN. dial. 5, 43, 1 quin ... vitam brevem -is (*cf.* epist. 1, 1 tempus, quod adhuc ... excidebat, -e). 7, 16, 3 omnia sua in se -egit (*cf.* PLIN. epist. 8, 5, 1 quot ... virtutes ex diversis aetatibus sumptas -egit et miscuit). nat. 3, 27, 10 caelum ... malum ex malo -it. PLIN. nat. 36, 55 maculas diverso modo -unt marmora. HIL. psalm. instr. 15 Romana ... lingua media inter Hebraeos Graecosque -cta. GREG. M. moral. 15, 20 p. 1091[C] *inundatio spiritus sancti* in contemplantis animum exuberanti infusione -itur. *adde* (*in imag.*): CIC. Tusc. 4, 3 vestigia Pythagoreorum ... multa -i possunt (LVCAN. 4, 443 *canis* presso vestigia rostro -it. SIL. 12, 462 *tigris* partus vestigia cursu -at. AMM. 30, 4, 8 vestigia sagacius -endo. AVG. civ. 11, 28 alibi minus impressa vestigia -amus).

2 *speciatim*: a *i. q. animo, verbis, scriptis in unum redigere, enumerare*: PLAVT. Mil. 250 trecentae possunt causae -i (Trin. 791. CIC. Verr. 3, 68 quid ego unam quamque rem -am et causam? off. 2, 16 -ctis ceteris causis eluvionis. HIRT. Gall. 8 praef. 9 excusationis causas -o, ne cum Caesare conferar. SEN. epist. 44, 7 sollicitudinis -unt causas). RHET. Her. 2, 21, 33 (*bis*) cum omnes res ostendemus nos -isse et aliquam ... praeterimus. 4, 40, 53 nolite ... ea quae dixi separatim spectare, sed omnia -ite et conferte animo (CIC. inv. 1, 1 civitatum veteres animo calamitates -o. epist. 5, 2, 4 quae cum omnia -eris, tu ipse velim iudices *eqs.* SVLP. VICT. rhet. 35 p. 333, 36 debebimus ... caedis approbationem atque affectatae tyrannidis -ere, ut dicamus *eqs.*). 4, 56, 69 rationes honestandae studiose -egimus elocutionis (CIC. epist. 5, 13, 3 rationes in ea disputatione a te -ctae). CIC. Verr. 3, 157 argumenta -ere videor (de orat. 2, 309 div. 1, 5. SEN. contr. 10, 3, 7 sanitatis meae ... argumenta -am). Verr. 5, 38 quid ego istius ... iniurias -o ...? 6, 131 multorum naufragia fortunae -as (Sest. 15. Phil. 11, 36 an cetera ex eodem latrocinio naufragia -am). Cluent. 164 quae in totam causam de moribus A. Cluentii ... accusatores -erunt. Sull. 37 auctoritates principum coniurationis. de orat. 1, 191. 243 multa -res et ex legibus et ex senatus consultis. 1, 262 cetera quae -isti ex variis et diversis studiis. 2, 163. 199 omnia seditionum genera, vitia, pericula -egi. 2, 288 -untur a Graecis alia nonnulla *genera ridiculorum* (Tusc. 3, 76 omnia genera consolandi). de orat. 2, 335 maiorum exempla (SEN. dial. 6, 12, 5 mortalitatis exempla. epist. 24, 3 PLIN. nat. 33, 152). 3, 92 opus est et rebus exquisitis, undique -ctis, accersitis, comportatis. 3, 228. Planc. 52 aedilicias repulsas. leg. 3, 23 consulum, quos enumerare nolo, peccata -eris. part. 111. fin. 4, 13 quam multa ab eis conquisita et -cta sunt de ... animantium genere. Tusc. 4, 80 multa in conventu vitia -isset in eum (Att. 12, 40, 1 in quo *libro* -it vitia Catonis. 14, 14, 2 rerum ego vitia -egi). Cato 38 antiquitatis monumenta -o. nat. deor. 3, 60. div. 1, 39 somniis -endis. 1, 123. 2, 22 clarissimorum hominum ... exitus in Consolatione -egimus. 2, 145. top. 90 aequitatis loci. off. 1, 104 facete dicta. Att. 1, 18, 2 ea quae post tuum discessum acta sunt, -am. 3, 7, 3 de re publica ... omnia. 3, 20, 1. 10, 8, 7. 10, 14, 12 quicquid habes ad consolandum -e et illa scribe. 13, 19, 3. 14, 14, 5 ut historias scribam, ut -am tanta eorum scelera. epist. 4, 3, 1 -ctis omnibus bellis civilibus. 13, 35, 1 Q. CIC. pet. 58. OV. Pont. 3, 3, 45 nomina neu referam longum -cta per aevum. GRATT. 318 luxuriae fictas dum -is artes. VITR. 5 praef. 5. 7 praef. 14 ex commentariis quae utilia esse ... animadverti -cta in unum coegi corpus. SEN. contr. 1 praef. 1 ab illis dicta. SEN. nat. 3 praef. 1 tam sparsa -am. 7, 3, 1 veteres ortus cometarum habere -ctos (*cf.* 7, 3, 3 defectiones ... solis. PLIN. epist. 5, 6, 43 ut Aratus minutissima etiam sidera consectetur et -at). SEN. epist. 26, 6 ex praeceptis sapientium verba -cta. 84, 2 quicquid lectione -ctum est stilus redigat in corpus. 88, 26 quasdam observationes ... -it mathematicus. 108, 29 ex eadem materia suis quemque studiis apta -ere. 108, 33 Ennianos -it versus. COLVM. 9, 2, 1 veterum auctorum placita. SCRIB. LARG. praef. p. 6, 8 ad singula quaeque vitia plures compositiones -emus. PLIN. nat. 15, 111 naturas *pomorum* artius -i par est. 19, 94 volumen condidit ... -ens medicas vires. QVINT. inst. 4, 1, 77 res diversissimas in speciem unius corporis -entem *Ovidium*. 5, 14, 32. 12, 10, 52 probationes. PLIN. paneg. 75 quid singula consector et -o? epist. 3, 5, 4 quibus *scriptis* omnia quae ... gessimus bella -egit. SVET. gramm. 10 antiqua eum verba et figuras ... -ere. AVR. Fronto p. 39, 5 N. in hoc tempus -egi sedulo ea quae nos moverant. FRONTO p. 151, 4 N. synonymis -endis, verbis ... requirendis. APVL. Socr. 19 p. 165 consilia ex alienis vocibus. TERT. adv. Hermog. 42 -am singula et conferam (*opp.* dispersisti). adv. Val. 28 -am ... ex disperso ad concludendum quae ... disserant. PANEG. 2, 2 virtutis tuae vestigiis -endis. VOPISC. Prob. 2, 2 ad -enda talis viri gesta. LAMPR. Heliog. 35, 1 cuius vitam me ... ex graecis latinisque -ctam scribere. CAPITOL. Max. Balb. 15, 3 quae de Maximo ex Herodiano ... -egimus. MAR. VICTORIN. rhet. 19 p. 201, 19 in definitione ... omnia quae ad rem definiendam pertinent -i atque includi. VVLG. II Macc. 2, 31 intellectum -ere (ἐμβατεύειν) ... historiae congruit auctori. AVG. civ. 4, 2. 14, 2 multis modis quos perscrutari et -ere longum est. 18, 54. 19, 23 non perquirere ... sed aperta et crebra -ere. 20, 2 quae quis -it, quis enumerat. 20, 30 scripturarum testimonia. 22, 8 plurimi conficiendi sunt libri, nec tamen omnia -i

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

poterunt. spec. 1 p. 11, 6 haec de libro legis ... -enda existimavi. ZACCH. 2 praef. instructio ex multis -cta voluminibus. BOETH. mus. 1, 12 vocum differentias -amus. CASSIOD. inst. div. 25. 31 qui *anonymus* ex diversis auctoribus probatur esse -ctus. COD. Iust. 2, 17, 2, 1 in quinquaginta libros omne ... -ctum est. *item de hominibus i. q. enumerare, afferre*: RHET. Her. 2, 21, 33 si quos, praeter quam quos ille -erit, potuisse suscipere maleficium ostenderimus. CIC. Cluent. 114 damnatos ambitus -itis. Brut. 137 eos qui hoc munere ... functi sint. 269 si ... ei, quos iam diu -is, viverent. 270 isti oratores quos -o. fin. 1, 34 *Torquatos* memoriter -isti. Tusc. 3, 70 reliqui quos in Consolatione -egimus. Att. 10, 8, 3 inimicos. SEN. epist. 24, 11 contemptores mortis. TERT. nat. 2, 12 alii antiquitatum canos -erunt. *i. q. disserere*: SEN. nat. 6, 6, 3 hanc opinionem esse falsam non est diu -endum. COLVM. 3, 18, 3 paulo ante ... -bam fere intra quintam vel sextam gemmam ... fructum edi. PLIN. nat. 30, 99 qua *interpretatione* -at solis operum similitudinem huic animali esse. QVINT. inst. 5, 9, 16 si, ut idem poeta -it, densatus ... aer facit, ut *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 1, 110/1. 1, 2, 2 -it ... hac satura fere homines ... in contraria vitia recidere. 1, 3, 32/3. carm. 1, 1, 16/18 per quod -it neminem posse aliquid agere quam *eqs.* 4, 9, 13/4 hoc ... periodo -it saepe eadem facta. epist. 2, 4, 173 ars 202/3. 319. MART. CAP. 7, 745 in sequentibus *versibus* hae regulae -untur. CONSENT. gramm. V 382, 34 satis -ctum est coniugationem in secunda persona ... requiri debere. BOETH. in Porph. comm. pr. p. 21, 5 pauca ... de his ipsis rationabilius subtiliusque -emus. *i. q. paucis verbis exponere, recapitulare*: RHET. Her. 2, 18, 28 complexio est quae concludit breviter -ens partes argumentationis (QVINT. inst. 5, 7, 17 in oratione sparsa plerumque -imus argumenta ... congregatione). 2, 30, 47 enumeratio est per quam -imus et commonemus quibus de rebus verba fecerimus. PLIN. nat. 8, 44 quae *ab Aristotele exposita sunt* a me -cta in artum. FIRM. err. 18, 1 clausula ... mandatorum in haec verba -itur. 20, 6 veteris et novi testamenti in unum -it vires. HIL. in psalm. 14, 2 praeceptum ... omne brevitate -ctum est. FILASTR. 129, 3 haec cuncta brevi -cta. AVSON. 467, 3 replicatio laborum ... mira concinnatione -itur. AVG. c. Iul. 2, 9, 31 quid egerimus per ... librum in summam ... breviter -amus. OROS. hist. 3, 11, 2 magna parvis ... -am. BOETH. arithm. 1 praef. p. 5, 1 quae ... diffusius disputata sunt moderata brevitate -egi. herm. sec. 4, 10 p. 251, 14 diffuse dicta -ens. in Porph. comm. sec. 2, 7 p. 195, 10 quod ipse breviter -ens dicit. *nota*: CASSIAN. conl. 18, 11, 2 ut orationem -ret hortaretur. inst. 2, 7, 3 is, qui orationem -urus est, e terra surrexerit. 2, 10 tit. cum quanto silentio et brevitate orationes apud Aegyptios -antur. VRAN. epist. 3 p. 861B -cta oratione. 11 p. 866A. *adde*: AVSON. 298, 35 hic labor extremus celebres -erit urbes. MART. CAP. 4, 353 si certum hominem pro toto dicamus et eius partes breviter -ere voluerimus.

b *i. q. redigere, conflare, conciliare*: CIC. Sull. 75 ab adulescentia -ctis perditorum hominum vitiis (OCTAVIA 430 -cta vitia per tot aetates). dom. 63 omnem diu -ctam vim improborum ... excepi (OV. ars 2, 337 amor vires sibi -at usu. 2, 456 ne lenta vires -at ira mora. LIV. 29, 30, 5 vires ... ad agendum aliquid -urum. 31, 15, 11. 32, 36, 5 moram et dilationem ad -endas vires. 39, 24, 1 -endis in pace viribus. PS. QVINT. decl. 1, 6 diu vires in minoribus -it. APVL. Plat. 2, 24 vires ... non corporis nec pecuniae -ctas dominatione. HYMN. Ambros. 1, 1, 13. *cf.* SEN. dial. 1, 2, 6 verum -ant robur. 2, 3, 5 id roboris -egit. AMM. 28, 3, 1 animi vigore -cto. *aliter*: SEN. epist. 116, 8 si vires nostras -amus. HOMER. 825 intorquet -ctis viribus hastam. *cf.* STAT. Theb. 6, 680 -cto sanguine [*i. robore*] discum ... rotat). CIC. de orat. 1, 251 vocem recipiunt et quasi quodammodo -unt (PETRON. 100 diu vocem -egi. *cf.* FIRM. err. 28, 11 contremescit et ... trepidantia verba vix -it). CIC. de orat. 3, 25 auribus multa percipimus ... et oculis -untur paene innumerabiles voluptates (*cf.* PROP. 2, 14, 9 quanta ego praeterita -egi gaudia nocte). LVCR. 1, 723 iras (HOR. ars 160 iram -it ac ponit. LVCAN. 1, 207 totam dum -it iram. 2, 93. COMM. apol. 1024 ira tot annis -cta funditur. CORIPP. Ioh. 2, 143. *cf.* AVIAN. fab. 37, 13 gravem ... -ctus in iram *leo*). LVCR. 4, 1115 se erupit nervis -cta cupido. VERG. georg. 3, 327 quarta sitim caeli -erit hora (OV. met. 5, 446 fessa labore sitim -erat. 6, 341 sitim -egit ab aestu. SEDVL. carm. pasch. 4, 223). VERG. Aen. 9, 62 -cta fatigat edendi ex longo rabies (OV. met. 1, 234 ab ipso -it os rabiem. 9, 212 dolor rabiem -erat omnem. PETRON. 108 rabies libidine perditorum -cta). HOR. epist. 1, 11, 13 qui frigus -it. OV. am. 3, 6, 41 in Euanthe -ctam Inopide flammam. LIV. 28, 24, 6 licentia ex diutino ... otio -cta. PAVL. FEST. p. 6 sit frigus dolor quidam membrorum rigore -ctus. SEN. dial. 4, 26, 3 bilem in homines -ctam in res effundere (MART. BRAC. ira 6). 11, 17, 2 impetum ad saeviendum -it. VAL. FL. 2, 354 blandos paulatim -it ignes. STAT. Theb. 12, 178 amorem (APVL. Plat. 2, 14 amor non ex rerum natura sed aegritudine corporali morboque -itur). silv. 2, 1, 43 castigatae -cta modestia frontis. FIRM. err. 13, 4 ex assiduis sacrificiis immundi spiritus -untur. VEG. mil. 3, 10 sui fiduciam. VVLG. Iob 16, 10 -egit furorem suum in me *deus* (GREG. M. moral. 13, 12). *nota reflexive*: LVCR. 6, 326 se vis -it. MART. epigr. 22, 2 se ... diu magnae -it ira ferae. *i. q. parare, comparare*: CIC. div. in Caec. 72 ea quae singillatim ac diu -cta sunt ... perdamus. de orat. 1, 16 hoc (*i. oratorem esse*) ex artibus studiisque -ctum. Brut. 214 nullam memoriam antiquitatis -erat. OV. am. 1, 8, 75 nullum patiendi -at usum (QVINT. decl. 352 p. 382, 27 militiae usum -isse. APVL. Plat. 2, 8 usus nulla ratione -ctus). LIV. 9, 18, 8 magnitudo ... erit -cta. VAL. MAX. 1 praef. divinitas opinione -itur (PORPH. Hor. ars 465/6 se credit ex opinione hominum -urum divinitatem). SEN. benef. 5, 5, 2 aetas aliquid prudentiae -egit. epist. 104, 19 sapientia ... in itinere -itur. 120, 4 nobis videtur observatio -isse *notitiam*. 121, 19 nocituri scientiam non experimento -ctam. APVL. mund. 26 potentiam quam ex opibus -erant. PANEG. 10, 3 quantum *nitoris* ex rerum luce -erit. CAPITOL. Aur. 16, 5 *philosophiam* et per ... magistros acceperat et undique ipse -erat. AMM. 22, 16, 8 periculum (*i. experimentum*) ... per varias -ctum aetates. VEG. mil. 3 praef. experimenta pugnarum de eventibus -entes. BOETH. mus. 1, 1 *sensuum* cognitio ac firma perceptio animi investigatione -itur (COD. Iust. 3, 11, 4). COD. Iust. 12, 57, 12, 1. *existimationem bonam aut malam, sim.*: RHET. Her. 1, 5, 8 ab auditorum persona benevolentia -itur (CIC. part. 121 Lael. 61. epist. 9, 16, 2 ad istorum benevolentiam conciliandam et -endam. ad Q. fr. 1, 2, 7 CAES. civ. 2, 31, 3). CIC. div. in Caec. 71 ante -ctam famam conservet (LIV. 21, 48, 9 fama clementiae ... -retur. SYMM. rel. 6, 3 aurigarum et equorum fama -itur). 72 habet existimationem multo sudore ... -ctam (SVET. Claud. 7 secundam existimationem ... lenociniis -ente). Verr. 6, 19 ex eo crudelitatis invidiam -am. de orat. 3, 135 ex privatorum negotiis -ctam gratiam (Phil. 2, 3 gratiam non virtutis spe, sed aetatis flore -ctam. epist. 2, 16, 1. ad Q. fr. 2, 15, 1 ex hoc labore magnam gratiam magnamque dignitatem sim -urus. PLIN. epist. 9, 11, 2 SPART. Hadr. 7, 6). CIC. part. 121 conflati criminis -ctarumque suspicionum. leg. 1, 50 ut rumorem bonum -ant. Att. 8, 9, 4 clementiam. ad Q. fr. 1, 1, 41 omnium laude undique -enda. CAES. Gall. 6, 12, 8 novam et repente -ctam auctoritatem. civ. 2, 31, 3 odia (OV. met. 3, 258 a Tyria -ctum paelice ... odium. PS. SEN. mon. 82 nihil aeque odia gratuita -it quam ubique apparere). LIV. 40, 12, 18 omnium deorum hominumque consensum -egit. VELL. 2, 91, 3 -cto in aedilitate favore populi (SVET. Claud. 12 tantum amoris favorisque -egit). QVINT. inst. 6, 3, 37 *risus* factis ab eo dictisque -itur. CLAVD. 28, 605 *concordiam vulgi* non illecebris dispersi -is auri. PRISC. gramm. III 375, 11 Attici: φθόνον μοι συνάγει, et nos: invidiam mihi -it. *adde*: CIC. Verr. 3, 147 crimina -cta in unum reum esse videantur (Deiot. 33 quam acute -cta crimina. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 79/80 unde ... crimen hoc in me -is). EPIST. pontif. 346 (Zosim.) Migne 20, 684A iudicium in episcopum ab hac congregatione -itur. *morbum sim.*: PAVL. FEST. p. 30 crurum ... tumor viae labore -ctus. CELS. 8, 2 nigrities -i ... potest etiam ex dolore. PS. QVINT. decl. 17, 15 -cta de calamitatibus ... infirmitas. IVST. 38, 2, 2 ex aegritudine -cta infirmitate decedit. AMM. 21, 16, 5 raros -ret morbos. RVFIN. apol. Orig. 8 p. 602 quae *vitia* per escam potumque -egimus. CLAVD. 28, 241 taetra -cta cibis ... lues. *adde*: CIC. Brut. 283 metuens ... ne vitiosum sanguinem -ret etiam verum sanguinem deperdebat.

c *i. q. recipere*: LVCR. 2, 961 ad vitam possint -cta mente reverti (OV. am. 1, 14, 55 -e cum vultu mentem. met. 14, 352 valido mentem -egit ab aestu. CVRT. 8, 6, 22 paulatim mente -cta. AMM. 21, 9, 7 oppressam terrore vix -ens mentem. HERM. Pal. sim. 8, 8, 5 dubia mente -cta). LIV. 3, 60, 11 cum animos -issent (3, 62, 1 satis -ctum animorum erat. 10, 41, 13 in primo pavore prius quam -rentur animi. 35, 35, 18 animum confusum. 37, 11, 7. 38, 5, 4. 39, 34, 7. 42, 60, 3 dum perculsi milites animos -rent. 44, 13, 3 -ctis ... ⟨ex⟩ necopinato pavore animis. TAC. ann. 1, 12 perculsus ... reticuit, dein -cto animo respondit. PLIN. epist. 2, 11, 14 animum cogitationemque. SVET. Nero 48 aliquid ... latebrae ad -endum animum desideravit. BOETH. cons. 1, 4, 4 -cto in vires animo. LVCAN. 3, 623 effugientem animam lassos -egit in artus (AVSON. Mos. 271 quosdam leti sub fine trementes -isse animas). PETRON. 29 -cto spiritu (PS. QVINT. decl. 5, 20 spiritu vix in paucissima verba -cto. IVST. 6, 8, 11 relatus ... semianimis vocem spiritumque -egit. *cf. p. 1609, 67 sqq.*). SEN. epist. 53, 5 stomachum, quem scis non ... nauseam effugere, -egi. se: *cf.* CIC. Tusc. 4, 78 quid est ... se ipsum -ere nisi dissipatas animi partes rursum in suum locum cogere? AFRAN. com. 292 quo setius me -am. CIC. Quinct. 53 tu te -isses. div. in Caec. 37. Verr. 3, 48 ubi se -egit. Caecin. 6 Cluent. 51. Pis. 27 -egit ipse se vix, sed -egit tamen. de orat. 1, 24 quasi -endi sui causa se in Tusculanum contulisse. div. 1, 57 Phil. 10, 6. 13, 45. Att. 7, 3, 8 ipsi ... se -erunt admiratione integritatis meae. 9, 9, 1 -amus ... nos. 12, 35 minus urgeor meque ipse propemodum -egi. 15, 21, 1 epist. 3, 10, 1. 5, 18, 1 te -as virumque praebeas. ad Q. fr. 3, 1, 1 aliquanto sese -uros esse dicebant. ad Brut. 1, 9, 1. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 spatium ad -endum se homines haberent. LVCR. 3, 925 cum correptus homo ex somno se -at ipse. CAES. civ. 1, 14, 4 Capuae primum sese confirmant et -unt. 3, 65, 2 se ex maximo timore -rent. LIV. 23, 37, 7 priusquam se hostes ab repentino pavore -rent. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 sumpto tempore ad se -endum. SEN. epist. 11, 1. STAT. Theb. 12, 759 extrema se -it ira. GELL. 14, 5, 4 reticuisset et ... se -isset.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 22, 8 ubi se -egit farique potuit. SIDON. epist. 1, 11, 12 -it ... sese trebacissimus senex. *nota*: CIC. epist. 1, 9, 10 -egi ipsemet. *de rebus*: CIC. Tusc. 1, 58 cum se *animus* -egit atque recreavit. SEN. contr. 9 praef. memoria mea ... se -egit. PS. QVINT. decl. 2, 11 se debilitas -egit in vires. *adde: i. q. se sufferre, erigere*: SVET. Cal. 50 ingredi, stare, -ere semet ac sufferre vix posset. AVG. serm. ed. Mai 127, 1 -e te et redige te ... ad ... Christum. *cf.* SIL. 10, 254 propere -cto corpore (*cf.* 10, 258 attollere corpus).

II *i. q.* ***coniungere, componere ita, ut unum fiat***: **A** ***proprie***: **1** *res corporeas*: LVCR. 3, 847 materiam nostram -erit aetas. CELS. 7, 7, 1 incisa vesica ... *non* potest -i (7, 24 -endae venae vinciendaeque. PLIN. nat. 35, 181 vulnera -it, glutinat nervos. PS. QVINT. decl. 2, 17 ad -endum vulneris pondus. AVG. lib. arb. 3, 19 vulnerata membra non -is. CASS. FEL. 42 cruribus competenter -ctis. THEOD. PRISC. log. 55 -cta ... membra ... chalasticis adiutoriis resolvenda sunt. *ibid.* resoluta ... membra ... stypticis adiutoriis ... -enda sunt. 56 naturalia *lavacra* ... relaxata corpora -erunt. SIDON. epist. 9, 9, 14 crure -cto. *cf. p. 1624, 36*). AVG. serm. ed. Mai 138, 3 *in utero Mariae* de eius ossibus ac medullis ... -ctus, illic ... compositus *Christus.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 956^C *terram* aequalibus undique -ctam partibus. *adde in imagine*: AMM. 16, 1, 1 -ere provinciae fragmenta. CLAVD. 5, 379 *piscator* contrahit anfractus et hiantes -it oras. PELAG. in Col. 3 p. 859^C caritas ... multa membra in unum -it corpus. *medicamina sim.*: HOR. sat. 2, 4, 56 columbino limum bene -it ovo. SCRIB. LARG. 95 melle -itur medicamentum. 129 haec omnia -untur scilla. 137 adicitur mellis quod satis est ad -enda ea. 138. 142 vino austero -untur. 145. 152. 153 haec omnia contuso ligno -untur. 229 PLIN. nat. 20, 92. 139 decoctā farinā in oleo velleribus -cta. 22, 152 in nucis Abellanae magnitudinem melle -ctum. 29, 121. AVSON. 86, 1 dodra (*potio*) ex dodrante est; sic -e *eam*: *eqs.* PLAC. med. 2, 10 haec omnia aceto optimo -untur. APIC. 1, 35 *bis.* CASS. FEL. 18 p. 47. 19 p. 52 *collyrium* aqua imbrili ... -itur.

2 *res incorporeas*: CIC. Tusc. 3, 63 quas sententias -it *Aeschines.* MELA 1, 94 sparsi ignes passim micare et ... ita coire ac se coniungere videntur donec ... -cti ... ardeant. QVINT. inst. 4, 4, 5 singula *crimina* ex pluribus -untur (CASSIOD. in psalm. 30, 27 synatroesmos, latine congregatio, ubi in unum aut multa crimina aut multa beneficia -untur). APVL. mund. 20 *voces* ex diversis -ctae sint litteris (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 75, 15 *syllabae* longae in breves dividuntur vel contra breves in longas -untur. SERG. gramm. IV 480, 29 synzygia est ex variis pedibus velut in unum pedem -cta conclusio. FAV. EVL. p. 15, 2 *verborum sunt* syllabae partes ac litterae syllabarum, per quas in unum -ctae significant aliquid et in eas rursus diductae solvuntur. *cf.* DIOM. gramm. I 387, 29 apud veteres pluraliter huius verbi [*nosco*] instans -itur cum nomus dicunt pro ... novimus). TERT. adv. Prax. 3 unitas irrationaliter -cta. AMM. 26, 1, 10 quae *senae horae* quadriennio viginti -antur atque quattuor (FAV. EVL. p. 20 prima medietas cum extrema summa -cta. MART. CAP. 7, 755 quinque sic -antur, ut in altero latere duo, in altero tres sint. BOETH. arithm. 2, 31 p. 123 qui ... ex his coacervati -ctique in unam congeriem ... numeri nascuntur). MART. CAP. 9, 986 compositi ... sunt *pedes*, qui per copulas -untur (*cf.* VIRG. gramm. epit. 6 p. 43, 16 nomine cum ipso pronominis persona -cta non respuitur). CLAVD. MAM. anim. p. 83, 4 per oculum litterarum signa -at (*ibid.* coniungat). ALC. AVIT. carm. 4, 485 fragor ... sonitu -ctus ab omni (CASSIOD. in psalm. 80, 3 organa musicae rediguntur ad dulcisonum melos et in unam convenientiam ... -untur). BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 80, 30 quaecumque *voces* ... non tamen integrum -ant intellectum. *i. q. conscribere*: CASSIOD. inst. div. 6 expositio in latinum sermonem ... Bellatoris ... labore -cta. COD. Iust. 1, 55, 9, 1 scribas, tabularios et cetera officia ... per quae libellum -i oportebit. 6, 30, 22, 1 ex ... istis *constitutionibus* legem -ere.

B ***translate*** *i. q. comprehendere*: LACT. inst. 7, 8, 2 nec rationem totius mysterii ... consummaverat in unumque -erat *Aristoteles.* RVFIN. Orig. in num. 4, 1 omnium creaturarum dei species intra viginti et duo numerum -i. BOETH. Porph. isag. p. 32, 3 ascendentibus ... ad generalissima necesse est -ere multitudinem (in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 229, 6 cum ... ab speciebus ascendis ad genera, componendo -ere et plura ... adunare). in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 19 in hoc distare genus, quod cognationem -it, ab eo quo species dividuntur. 1, 19 p. 58, 17 *genus* -it ... et in unum redigit proprii specieique differentias. 1, 26 p. 78, 3 -it ... genus species in se, species vero genus ... dispertiunt. 1, 27 p. 82, 19 *species* dividit ... genus ... et individua -it. in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 228, 19 individuorum ... similitudinem species -unt. 5, 3 p. 295, 12 qui (*i. homo et deus*) sunt sub rationali differentia -cti. herm. pr. 1, 7 p. 90, 8 illud quod dicitur 'omnis' illud, ad quod praedicatur, -it atque in unum corpus adducit (CASSIOD. in psalm. 43, 18 dicendo ... 'haec omnia' ad unum -unt quae tractu superiore dixerunt). p. 90, 10 omnis homo ... totam -it humanitatem. COD. Iust. 5, 13, 1, 9 utriusque actionem quae in solam ex stipulatu actionem -i oportet.

III *i. q.* ***reducere, coartare***: **A** ***proprie***: *vestes, capillos fluctuantes*: PLAVT. Capt. 789 -cto ... est pallio (OV. am. 3, 2, 26 iacent tibi pallia terra: -e. ars 1, 154 pallia si terra nimium demissa iacebunt, -e). VERG. Aen. 1, 320 nodo ... sinus -cta fluentes (*cf.* 11, 776 sinus ... crepantes carbaseos fulvo in nodum -erat auro. CVRT. 6, 5, 27 sinus vestis quem nodo -unt. STAT. Ach. 1, 610 errantes ... sinus hedera -egit). OV. am. 1, 11, 1 -ere incertos et in ordine ponere crines (met. 8, 319 *crinis* nodum -ctus in unum. PORPH. Hor. carm. 3, 14, 22 in nodum tantum -ere crines). met. 3, 170 capillos -it in nodum (5, 338 immissos hedera -cta capillos. MART. 10, 83, 1 raros -is hinc et hinc capillos. APVL. met. 3, 16. PORPH. Hor. carm. 2, 11, 23/4 capillum in nodum -ere. *cf.* SEN. Phaedr. 801 caesaries nescia -i. CHIRON 21 in corona *equi* -cta). OV. fast. 1, 407 super suras tunicam -cta (PETRON. 126 -egit altius tunicam. STAT. Theb. 9, 692 tunicas ... -ctus in ilia vinclo). VAL. FL. 1, 433 tibi -ctas solvit iam fibula vestes (AVIAN. fab. apol. 4 viator circa se vestes suas attentius -bat). STAT. silv. 2, 3, 16 flavos -egit amictus. MART. 7, 33, 4 -e ... togam. PRVD. psych. 186 ex umeris summo -cta coibat palla sinu. *corpus vel eius partes*: VERG. georg. 2, 154 in spiram tractu se -it anguis (CYPR. GALL. exod. 193. STAT. Theb. 5, 550 accubat hostis -ctus gyro. HIL. in Matth. 10, 11 *serpens* caput ... -cto in orbem corpore contegat. trin. 6, 7 -cto inflexi corporis orbe. AVIEN. orb. terr. 3, 177 *draco* se ... orbe -it inclinans. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 2 in orbem se -ens *coluber. cf.* VAL. FL. 6, 57 *in scuto* auratos -erat ipse *Colaxes* dracones). VERG. Aen. 10, 411 se ... in sua -it arma (12, 491 substitit ... et se -egit in arma. SIL. 10, 128 -ctus in arma. DICT. 3, 7 -egit sese in arma. HEGES. 4, 1, 5. *cf.* HOMER. 297 corpus -ctum tegitur ... armis. STAT. Theb. 11, 545 in clipeum turbatos -it artus). LIV. 36, 32, 6 ubi -cta in suum tegumen est *testudo.* PLIN. nat. 10, 39 *noctuae* -ctae ... in artum rostro et unguibus totae teguntur. 14, 13 artus suos in se -ens. SIL. 5, 282 pennas -it *columba.* QVINT. inst. 11, 3, 97 *manus* -itur in nos et fusius paulo in diversum resolvitur (11, 3, 100 *manus* per singulos a minimo -cta digitos. VEN. FORT. vita Pat. 13, 39 morbo contrahente se manus -erant nec poterant devolvere. *cf.* CLAVD. carm. min. 17, 17 duplices in nodum -it ulnas). LACT. Phoen. 104 seque ovi teretis -it in speciem. VVLG. gen. 49, 32 Iacob -egit pedes suos super lectulum et obiit. Sirach 4, 36 non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum -cta (συνεσταλμένη). PHYSIOGN. 75 omne corpus implicat et -it (εἶδος καθέλκοι). *adde*: MART. 14, 199 brevis ad numeros rapidum qui (*i. equus*) -it unguem. *res alias*: VERG. Aen. 11, 671 habenas suffuso revolutus equo dum -it (*cf.* OV. met. 2, 398 -it amentes ... Phoebus equos). SEN. benef. 6, 7, 1 vultus tuus ... -it rugas (*cf.* CAEL. AVR. acut. 1, 3, 37 vultus ... -ctus atque conductus). MELA 3, 1 ab illis (*i. litoribus*) -itur in medium et in semet ipsum redit *oceanus* (*cf.* SEN. suas. 1, 4 in suum -atur orbem *oceanus*). STAT. silv. 4, 4, 89 optato -egit carbasa portu (CLAVD. DON. Aen. 5, 15 -ere vela quid sit). PLIN. epist. 2, 1, 5 hunc *librum manu elapsum* dum sequitur -itque. TAC. ann. 2, 21 multitudo ... hastas non protenderet, non -ret. *i. q. conglobare, conglomerare*: COLVM. 10, 391 *cucumis* ventre cubat flexo semper -ctus in orbem. PLIN. nat. 18, 207 in circulos materia -enda. 19, 141 alii *caules* in orbem -cti, alii in latitudinem torosi. 34, 114 haec omnia ... -untur in pilulas. GELL. 10, 12, 5 utrumque macerari unguento -ique in modum pastilli. LACT. opif. 5, 1 noluit *deus* ea *animalia* in rotundam formae speciem conglobare atque -ere. 10, 16 *lingua* cibos -it et conglobatos ... transmittit ad ventrem. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 6 p. 176, 18 mundum in modum sphaerae esse -ctum (ORIG. in Matth. 18, 49). HIER. epist. 130, 15 neta ... in globum -e. *i. q. includere, circumdare*: IVV. 4, 133 quae *testa* tenui muro spatiosum -at orbem. VVLG. Is. 58, 8 gloria domini -et te.

B ***translate***: *i. q. cohibere, inhibere, constringere*: SEN. nat. 7, 18, 1 intra quos *terminos* omne sidus cursus suos -it. VAL. FL. 7, 335 moritura ... -it iras (SIL. 9, 477 ni desistis ... nec -is iram). SIL. 6, 399 -egit gressum (7, 695 tardatos ... Latinos -isse gradum. TERT. anim. 26 [*in imag.*] in nostras iam lineas gradum -am). AVSON. 419, 19 se Laconica brevitate -egit. AVG. in Iob p. 601, 5 omnes affectiones suas a terrenarum delectationum fluxu -ant atque constringant. GREG. M. moral. 3, 16 contra persuasionem coniugis quanta considerationis arte se -at *Iob.* *i. q. confinire*: CIC. epist. 8, 11, 3 in unam causam omnis contentio -cta est. SEN. dial. 7, 4, 1 finitio summi boni alias diffundi potest et exporrigi, alias -i et in se cogi. epist. 101, 9 si vita nostra non prominebit, si in se -itur. HIER. hom. Orig. in Ezech. 11 p. 977 extenderet se mens nostra vel potius in unum -ens dictorum intueatur acumina. AVG. epist. 137, 4 curam gubernandae universitatis ad illud corpusculum quasi contractam -ctamque transtulerit. ord. 1, 1, 3 *homo* magna opus habet consuetudine recedendi a sensibus et animum in se ipsum -endi atque in se ipso retinendi. NICET. vigil. 8 -cto sensu totum hominem divinis conspectibus sistit. GREG. M. moral. 6, 54 mens nostra ex se considerationem in alterum -it. *minuere* (*pass. i. q. decrescere*): VERG. Aen. 12, 862 agmina Turni alitis in parvae subitam -cta figuram. OV. met. 13, 910 apicem -ctus in unum ... vertex (PLIN. nat. 9, 80 simplici concha utroque latere sese -ente. NEMES. cyn. 111 quae *carina* sensim rursus sicca se -at alvo. RVFIN. Clement. 8, 38 locum quendam *domus* in similitudinem theatri -ctum. Orig. in gen. 2 *arcam angulis* paulatim usque ad summum in angustum attractis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in spatium unius cubiti fuisse -ctam. Orig. in num. 21, 2 *textus arcae* in angustum cogitur et paucorum cubitorum conclusione -itur. *cf.* Mela 2, 5 *terra* spatiosa modice paulatim se ipsa fastigat et quasi in mucronem longa -ens latera). Liv. 2, 50, 8 cogebantur breviore spatio et ipsi *milites* orbem -ere. Plin. nat. 36, 72 cuius *pilae* vertice umbra -retur in se ipsam (Avg. serm. ed. Mai 81, 1 *sol* subiectas umbras clipeo breviante -ret). 37, 64 *smaragdi* plerumque concavi *sunt*, ut visum -ant. Stat. Theb. 8, 274 sese ... vagantem -it *Phoebe* et ... fugat astra.

IV *i. q.* ***ratiocinari*:** A *de actione ipsa, i. q. ratiocinatione* ***percipere*:** 1 *generatim: absolute*: Ov. epist. 11, 88 potes ex animo -ere ipse tuo. Sen. nat. 2, 8 nunc sic -endum. Pers. 5, 35 mendose -is. Tac. Germ. 6 sicut ex genere telorum -itur. Plin. epist. 2, 3, 3 -it fortiter. 4, 16, 19 concidit, ut ego -o, crassiore caligine. Gell. 2, 8, 5 ut in disciplinis traditur, ita -ere et ratiocinari. *accedit accusativus*: Cic. Deiot. 33 ex ... sermunculis haec ab istis esse -cta (Varro rust. 3, 2, 10 quid ex istis rebus -ret. Manil. 1, 235 ex quo -itur terrarum forma rotunda. Cels. 2, 14 id ... ex viribus hominis -endum est. 5, 28, 12 ex his ... -itur fistularum sedes. 8, 10, 7. Petron. 126 ex vultibus ... hominum mores -o. Qvint. inst. 5, 10, 71 ex initiis summa -itur. 5, 10, 80 qua *argumentatione* -i solent ex iis quae faciunt ea quae efficiuntur. 8, 4, 12 quo *loco* maiora ex minoribus -untur. 8, 4, 16 ex alio -itur aliud. 12, 8, 14. decl. 269 p. 98, 20 potestis aliquid ... ex ipso fugae comitatu -ere. 335 p. 319, 2. Sent. Delph. et Antic. [Corp. III 567] 10 quae ... ex instrumentis ... -i poterant. Cels. dig. 1, 3, 19 voluntas legis ex hoc -i possit. Svet. Tib. 67 quod ... ex oratione eius ... -i potest. Ps. Qvint. decl. 4, 14 ex assiduis observationibus ... latentium ratione -cta pervenit ad causas. Ps. Apvl. herm. p. 271 quod ex acceptionibus -itur et infertur. p. 278 ex duobus tertium quid -itur. *saepius.* Serv. Aen. 1, 324 quod ... ex Aeneae responsione -itur. Serv. auct. Aen. 4, 453 deorum ira ... duplici modo -itur, aut ex signis aut *eqs.* Avg. serm. ed. Mai 133, 1 Boeth. herm. pr. 2, 14 p. 224, 4. Inst. Iust. 3, 5, 1 quam *deminutionem* facile est ex ipsius constitutionis verbis -ere. Cassiod. art. 3 p. 1171[C] primus modus *formulae syllogismorum est*, qui concludit, id est -it, ex universalibus dedicativis dedicativum universale directum). Ov. trist. 1, 5, 31 haec exemplis ... -cta priorum nunc ... cognita vera. Liv. 7, 37, 8 paucitatem inde hostium -entes. 40, 9, 13 nec dubia argumentis -o (Sen. contr. 7 praef. 1 argumenta ... argumentis -bat. Sen. epist. 95, 61 veritatem argumentis. Plin. nat. 2, 58 quo argumento amplior errantium stellarum quam lunae magnitudo -itur. Qvint. decl. 252 p. 33, 3). Sen. suas. 5, 4 hoc non est diu -endum. Vell. 1, 9, 6. Phaedr. 4, 5, 19 nec testamenti potuit sensus -i. Sen. benef. 3, 31, 3 quo quid -o? 5, 12, 3 id sic -itur (nat. 1, 3, 6 hoc sic -unt. Qvint. decl. 336 p. 323, 21). Sen. epist. 83, 18 si hoc -ere vis virum bonum non debere *eqs.* Colvm. 4, 3, 2 quid iis -itur? Qvint. inst. 1, 2, 25 quantum animi mei coniectura -ere possum (7, 4, 1 quae omnia ... coniectura ... -untur. decl. 267 p. 90, 16 *crimina* ⟨non⟩ coniectura -i oporteat verum manifesta deprehendas. 323 p. 273, 26. Amm. 17, 7, 9 quae de terrae pulsibus coniectura veteres -erunt). Qvint. inst. 2, 20, 5 quod ... conclusionibus -unt. 4, 2, 81 eorum per quae res -enda est (5, 10, 11 qua *ratione* -itur aliquid per aliud. Boeth. herm. pr. 1, 14 p. 224, 11 hoc per syllogismum -it. in Porph. comm. sec. 2, 5 p. 187, 13. Greg. M. moral. 9, 100 quantum per notitiam praesentis vitae -itur). Qvint. inst. 5, 14, 14 vera -unt veris. 6, 4, 4 coniectura artificiali ratione -itur (7, 8, 3 quod ... ratione -itur. Gell. 11, 13, 9 rem dicit sensus alicuius ratione -ctam et consertam. Veg. mil. 4, 38 ventorum ... caelesti ratione natura -itur). Qvint. inst. 12, 2, 10 -ere ac resolvere quae velis. decl. 340 p. 342, 14 id ... scripto ipso -emus (340 p. 343, 6). Ivv. 11, 198 eventum viridis quo *fragore* -o panni. Ps. Qvint. decl. 1, 11 quid ego rem manifestissimam -o? Apvl. Plat. 1, 9 suspicione. Ps. Apvl. herm. p. 280 -ens ... illationem indefinitam. Tert. nat. 2, 1 *divinitas* argumentationibus incertis -atur. Fav. Evl. p. 5 is versus arithmeticus ... subtili disputatione -itur. Paneg. 12, 31 -amus gerenda gestis. Amm. 17, 1, 12. 30, 5, 17 omen -ret (*cf.* Rvfin. Orig. in num. 17, 2 qui ex istis talibus auspicia -unt. Min. Fel. 26, 1 auspicia et auguria ... summo labore -cta). Evstath. Bas. hex. 7, 5 p. 942[C] ortu siderum -ens aeris qualitatem. Evgraph. Ter. Andr. 211 hinc argumenta -untur, quod non potest *eqs.* (Eun. 115 coniecturali statu argumenta -it. Hec. 674). Boeth. herm. pr. 1, 6 p. 8, 4 mendaces -unt syllogismos. in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 20, 18 finis eius definitionis vitiosa conclusione -itur (1, 22 p. 66, 8 definitio speciei integra ratione -cta est. in Porph. comm. sec. 2, 5 p. 187, 13). Cassiod. in psalm. 50, 7 quae ... discerni non possunt, sed aliquibus ambiguitatibus -untur. *accedit accusat. c. infinit.*: Cic. off. 2, 57 bene ... -it haec ... esse grata. Pavl. Fest. p. 171. Sen. contr. 1, 8, 10 periculosam esse militiam eodem modo -egit (Qvint. decl. 276 p. 128, 21 quomodo -atis scisse eum *eqs.*). Vell. 2, 7, 5 Val. Max. 7, 2 ext. 2. Cels. 2, 5 ex quibus *signis* -ere possimus morbum ... longius ... tempus habiturum (4, 12. 8, 8, 2 os laesum esse ex dolore -imus. Sen. nat. 5, 3, 1 hoc falsum esse ... ex eo -as. epist. 79, 2 Colvm. 11, 2, 86. Plin. epist. 2, 12, 6 quam *epistulam* ex spatio temporis iam recepisse te -o. Avr. Fronto p. 92, 8 N. desisse febriculam -o ex litteris. Gaivs inst. 1, 74 Ps. Tert. hacr. 3 Avg. civ. 2, 21. 8, 14 Mart. Cap. 5, 468). Cels. 7, 26, 2 -itur eo ... in cervice calculum esse. Sen. benef. 4, 16, 1 quibus argumentis -imus ... rem expetendam esse, isdem ... hoc -imus (7, 7, 1 omnes sacrilegos esse argumentis -it. Lact. inst. 2, 5, 12 Evgraph. Ter. Haut. 874). Sen. nat. 2, 13, 1 falsam opinionem esse ... per multa -i potest (epist. 85, 17 per se ... -itur unum bonum esse. Vlp. dig. 7, 1, 12, 4 per quod -i posse dici *eqs.* Avg. civ. 5, 9. 19, 21). Sen. epist. 83, 9. 18 *v. p. 1617, 45.* 83, 27. 113, 9 quo -as iustitiam animal esse? 117, 6 deos esse inter alia hoc -imus quod *eqs.* Colvm. 1, 1, 5 mutatum caeli situm sic -it, quod *eqs.* 2, 12, 7. Mela 3, 97 inde -itur Nilum ... se ... ostendere (*cf.* Apvl. Plat. 2, 12 unde -itur ... bona haec dici non oportere. Hier. epist. 18[a], 3 unde nunc -itur non posse seraphim Christum intellegi. Avg. civ. 8, 8. 12, 3. 14, 5. 16, 3. 4 Sidon. epist. 1, 11, 4). Plin. nat. 2, 162 nullam esse eam portionem universae rotunditatis -ens. 11, 178 eandem esse ei (*medullae*) naturam quam cerebro -unt, quoniam *eqs.* 11, 229 hoc exemplo libidinosiores hominum quoque hirtos -ens (31, 40). Qvint. inst. 7, 3, 18 Sulpicium occisum ab Antonio -it. decl. 270 p. 107, 20. 289 p. 158, 2 divinatione -ere potuissem utique periturum. 328 p. 290, 3 hoc -is noluisse me dicere. Tac. dial. 27. Gell. 2, 7, 14 qua *conclusione* -itur ... nihil patri parendum. 16, 2, 7 -i concludique possit eum facere adulterium. Hier. epist. 96, 7 hac ratione -itur ... ad id eum devolvi (Avg. civ. 11, 13 hanc ... habuisse angelos ... consequenti ratione -imus). *nota: nominativus c. infinitivo*: Ov. am. 2, 6, 61 -or ex ipso dominae placuisse sepulcro. *seq.* ut: Cic. fin. 3, 21 ita cognitione et ratione -egit, ut *eqs.* Avson. 419, 65 ita -erat, ut diceret *eqs.* *accedit enuntiatum interrog.* (*vel relat.*): Cic. inv. 1, 42 quid eventurum sit ante animo -i possit. de orat. 2, 23, 1 ex eo -ere poteris quanta occupatione distinear (Ov. ars 3, 471 ex ipsis -e verbis, fingat an ex animo ... roget. Vell. 2, 86, 2. Cels. 2, 10 ex eo -at, possit necne superesse. 5, 26, 28 ex his ... -i potest ... suturam an fibulam postulet. 6, 6, 1 ex quibus, quid eventurum sit, -ere possimus. Qvint. inst. 7, 2, 3 quae futura sint, ex praeteritis -untur. 7, 2, 18 an venenum fuerit, ex argumentis ... -etur. 7, 2, 45 ex his -itur, an speraverit. 7, 8, 6 ex eo, quod manifestum est, -itur quod dubium est. Lact. inst. 2, 8, 47 ex falso maluit -ere quod est falsum. Paneg. 7, 17 Rvfin. Clement. 5, 4). Hor. sat. 2, 1, 51 ut ... imperet hoc natura potens, sic -e mecum (epist. 2, 1, 119 haec insania quantas virtutes habeat, sic -e. Ivv. 13, 191 sic -e, quod vindicta nemo magis gaudet). Ov. met. 7, 732 tu -e, qualis ... decor fuerit. Cels. 5, 28, 19 utrum ... sanabile sit an non sit, experimento facile -itur. Sen. epist. 71, 4 nec multis verbis ..., quod sit summum bonum, -es. 94, 33 argumentis -ctum sit, quae bona malaque sint. Qvint. inst. 8, 4, 20 qua *ratiocinatione* -rent audientes, quantum illud esset. Plin. epist. 3, 16, 13 unde -itur, quod initio dixi (Ps. Qvint. decl. 4, 18 ratione -am quod exitu iam probatum est. Ps. Apvl. herm. p. 272 frustra ... -unt quod sine controversia ultro conceditur. Evgraph. Ter. Andr. 28. *adde l. 35*). Plin. epist. 10, 94, 3 potes ... -ere, quanto opere cupiam. Tert. adv. Marc. 4, 33 cur ... fuerit in occulto. Ambr. off. 3, 4, 24 -itur, quod homo ... nocere non possit alteri. Avg. civ. 8, 21. *nota fere i. q. deliberare, secum volvere*: Val. Fl. 7, 88 quae det responsa tyranno, -it.
notandae structurae: Fortvn. rhet. 1, 25 p. 100, 9 ex scripto -imus ad id, quod scriptum non est. Schol. Cic. Bob. p. 78, 8 Hild. ab iudicato publico et a sequenti contrario -it probaturus ... se depulsum. Petr. Chrys. serm. 9 p. 213[B] de sensu, non de locis operum -it qualitatem.

2 *strictiore sensu*: **a** *i. q. intellegere, cognoscere*: Liv. 39, 47, 7 has notas irritati eius animi -egit senatus. Sen. dial. 9, 3, 6 vestigiis illam (*virtutem*) -et. Qvint. decl. 308 p. 222, 27 hoc propius -amus. Firm. err. 1, 2 quod aut mente aut cogitatione -imus (*opp.* oculis cernimus). Pomp. Trog. Iust. 38, 7, 9 -ant quid ... possit efficere tantus exercitus. Lvcif. Athan. 2, 2 p. 149, 13 in quorum opprobrium -imus ... dictum *eqs.* non conv. 14 p. 30, 4 per doctrinam -entes ... dei patris et unici filii eius unam crederemus deitatem. moriend. 1 p. 284, 13 *de* dominatione temet -egi plaudere. non parc. 17 p. 244, 21 -isti iam cuncta, cur haec protulerimus. reg. apost. 9 p. 57, 29 quas *aedes* -ere sumus soliti dei populum. 12 p. 63, 29 ingemisce ... te graviter deliquisse -ens. Symm. epist. 2, 65 ad -enda ingenia et explorandas voluntates. Veg. mil. 3, 6 veritatem -ere de pluribus speculatoribus. Chiron 21 venae pulso inveniuntur vel -untur pollici ... depresso. Amm. 14, 1, 6 homines ... ad -endos rumores (*cf. p. 1619, 7*). 14, 11, 18 animus -it visa nocturna (19, 12, 14 sepulcrorum ... horrores et errantium ibidem animarum ludibria -ens). Rvfin. Clement. 9, 1 sensum dei coniecturis et aestimatione -ere. hist. mon. praef. opera eorum discentes vitamque perfectam lectionis indicio -entes. Avg. civ. 16, 9 qui *populi* ... -untur esse divisi. 16, 32 qui -itur ... esse defunctus. 21, 3 quod sensu corporis homines et experientia -erunt. epist. 121, 12 omnino -ere non possum, quod ait *eqs.* serm. ed. Mai 82, 2 hoc quis capit, quis -it? Ps. Phoebad. fid. 1 nec hoc ... suspicione aut opinione -ctum affirmo. Victric. 20 corpus ... aeternari divina -imus lectione. Mart. Cap. 9, 968 visu *discernuntur* ... ea quae motu corporis -untur. Epist. pontif. 285 (Innoc. I) Migne 20 p. 469[B] neque est aliquid quod ... tibi minus -ctum esse videatur. Petr. Chrys. serm. 70 p. 400[D] intellectum postulandi capias, mensuram -as

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

impetrandi. SIDON. epist. 5, 16, 3 si affectum tuum bene -o. SEDVL. op. pasch. 1, 2 *deus* qui stellarum numerum . . . cursus ac tempora solus -is, solus cognoscis. BOETH. arithm. 1, 1 p. 9 quod . . . vel scientia potest -i vel mente comprehendi. NICET. fid. 1 nec fabricam caeli . . . sensu -ere et capere valeant. PALLAD. hist. mon. I 7 rationem . . . hanc suis sensibus -bant (λογισάμενοι). *adde*: CIC. Cluent. 77 omnes rumorum et contionum ventos -ere consuesset (*cf. p. 1618, 71*).

b *i. q.* *computare*: MANIL. 3, 270 quarum *vicium* ratio manifesta per artem -itur (PAVL. FEST. p. 56. PORPH. Hor. carm. 1, 11, 2/3 per quam *astrologiam* genesis -itur. epist. 2, 1, 48 per consules annorum -it numerum. AVG. civ. 18, 54). VITR. 1, 6, 11 veram mensuram orbis terrae -ere (PLIN. nat. 6, 205 -enda in artum aequorum mensura videtur. QVINT. inst. 2, 17, 38 intervalla siderum et mensuras solis ac terrae -unt. LIB. col. I p. 217, 7 lege agraria sunt mensurae -ct⟨a⟩e. p. 219, 2 cuius *coloniae* agri mensura in tetragonum variis locis est -cta. VEG. mil. 4, 22. 30 duplici modo). VITR. 3, 1, 5 mensurarum rationes . . . ex corporis membris -erunt (10, 14, 4 numerus . . . calculorum ex imo -ctus . . . numerum indicabit. PLIN. nat. 34, 7 urbis nostrae annos ex . . . comparatione olympiadum -ere. SCAEV. dig. 21, 2, 69, 6 pretium totum -endum est ex omnibus iugeribus). SEN. suas. 1, 4 siderum -erunt metas. SEN. epist. 88, 11 quid prodest -ere subtiliter pedes? PLIN. nat. 2, 83 a terra ad lunam CXXVI stadiorum esse -egit (2, 88). 22, 118 scripulatim . . . -ere et miscere vires non coniecturae humanae opus. QVINT. inst. 1, 10, 42 qui sit circuitus et quantum campi claudat -ere. FRONTIN. aq. 26 modulus -itur aut diametro aut perimetro aut *eqs.* LIB. col. I p. 211, 6 mensurae actae sunt et iugerationis modus -ctus est. II p. 254, 3 sic . . . -es fines inter possessiones. VLP. dig. 4, 6, 28, 3 si omnes . . . absentiae annum -ant. QVEROL. p. 34, 13 -egi omnem genesim tuam (*supra l. 10. cf.* AMM. 29, 2, 27 constellationem principis -isset. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927^A^ nascentis horam -it). LACT. epit. 65, 7 quantum de numero annorum deque signis . . . -i potest. HIL. psalm. instr. 24 in octonum numerum per octonos versus secundum Hebraeos singularum litterarum initia -cta sunt (in Matth. 10, 20 in numerum . . . aliquid -i diligentiae . . . cura est [*ibid.* numerare]). VEG. mil. 3, 8 ab agrimensoribus podismum mensurae -i oportet. AMM. 26, 1, 13 spatiis duodecim mensium et sex horarum magna deliberatione -ctis. AVG. civ. 16, 10 numerum annorum a transacto diluvio . . . -amus. 18, 40 in . . . libris istum numerum -erunt. 18, 47 tempora eius quamvis non inveniamus in Chronicis -amus. serm. ed. Mai 126, 4 -ret altitudinem tecti. PS. AVG. quaest. test. I 44, 16 p. 80, 20 Sout. *tempora* ad liquidum non -imus. MACR. sat. 1, 14, 4 solis annus hoc dierum numero -endus est. ISID. orig. 20, 13, 5 horologium quod ibi horas legimus, id est -imus. *adde*: COD. Iust. 8, 37, 15, 1 licet in mortis tempus -atur stipulatio.

B *i. q.* *ratiocinatione* ***efficere***: **1** *generatim*: **a** *active* (*pro subi. sunt res*): SEN. clem. 1, 5, 1 quod adhuc -it *oratio mea.* COLVM. 3, 10, 13 disputatio nostra -bat . . . esse attributum officium. 11, 2, 47 quae ratio -it, ut *eqs.* QVINT. inst. 5, 14, 22 conexio . . . aliud -it quam id quod ex prioribus efficitur. AVSON. 391, 12 quem *annum* docti -egit cura Metonis. AMM. 20, 3, 8 lunam numquam habere proprium lumen opiniones variae -erunt. RVFIN. Orig. in num. 4, 1. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 173, 6 has propositiones -ere syllogismum. *fort. huc pertinet*: PLIN. nat. 14, 62 secunda nobilitas Falerno agro erat . . .; cura culturaque id -erat (*nisi tamen legendum est* coegerat). *computatione*: FAV. EVL. p. 6 XX quos -it duplicatus hic numerus (*i. decas*). p. 19 medietas . . . prima in se ducta XXXII -it. *ibid. summae* eandem -ent quantitatem. **b** *passive*: VLP. dig. 1, 1, 1, 3 privatum ius . . . -ctum . . . est ex naturalibus praeceptis. AMM. 21, 1, 9 auguria et auspicia non volucrum arbitrio . . . -untur. *computatione*: IVLIAN. dig. 4, 5, 41, 2 quae *pecunia* ex computatione -itur. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 322, 8 has si per quaternarium numerum multiplicavero, -itur . . . numerus affirmationum (arithm. 1, 11 p. 27. 1, 20 p. 43 qui *numerus ternarius* ex coacervatione -ctus est).

2 *speciatim i. q. numerare, facere, mensuram habere*: **a** *active*: PLIN. nat. 2, 86. 186 longissimus dies XII horas . . . -at. 3, 66. 67 viarum mensura -it paulo amplius LXX pass. 3, 132 latitudo Italiae . . . DCCXLV *pass.* -it. 3, 150. 4, 9. 37. 55. 118. 5, 136. 6, 56. 156 circuitus Arabiae . . . -ere proditur . . . ⌈XLVII⌉ LXV pass. 6, 207. 9, 117 quae summa quadringentiens HS -bat. 12, 23. 65. 33, 51 cuius pondus XV talentorum -bat. 36, 77 capitis per frontem ambitus centum duos pedes -it. 36, 80. QVINT. inst. 1, 10, 39 locorum extremae lineae eandem mensuram -unt. VLP. dig. 22, 1, 37 plus . . . quam usurae istae -unt. SOL. 2, 23 decies centena et viginti milia pass. AVG. civ. 16, 37 multitudo quam -it frumentum. CORP. XIV 396 *monimentum* in agró comprénsá maceria -it iúgera *eqs.* 3857 *locus* collig(it) in circuitu p(edes) *etc.* *adde*: CORP. XI 3895 -e iuger(um) (*v. adnot. ad l.*). **b** *passive*: PLIN. nat. 2, 245 latitudo . . . terrae . . . dimidio fere minor -itur. 4, 87 per Maeotim . . . ad os Bospori CCLX longitudo -itur. 4, 115. 6, 59 -untur . . . reges eorum CLIII. 13, 85. 36, 178 capitulis Corinthiarum columnarum eadem est altitudo quae -itur crassitudine. TAC. dial. 17 CXX anni ab interitu Ciceronis in hunc diem -untur. PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 ex omnibus -untur CXXVIII homines. SOL. 1, 29 in solidum -antur anni. LACT. inst. 1, 23, 4 HIER. chron. a. Abr. 2016. 2395 ADDIT. Prosp. chron. I p. 487. GREG. M. in Ezech. 2, 4, 16 quae *arca* a trecentis et sexaginta ac triginta cubitis ad unum cubitum -itur. EPIST. pontif. 301 (Innoc. I) Migne 20, 517^B^ ante diem undecimum kalendarum Aprilium paene luna XVI -atur.

syn.: aeruscare. assumere. auferre. capere. coacervare. coadunare. coaugere. cogere. coire. cognoscere. componere. comportare. comprehendere. conciliare. concludere. conectere. conferre. conflare. congerere. conglobare. congregare. coniungere. constringere. corradere. efficere. erigere. inferre. legere. metere. ratiocinari. recipere. recreare. redigere. reficere. relaxare. removere. resolvere. revocare. sufferre.

opp.: devolvere. diffundere. dilabi. dispergere. dispertire. dissipare. dividere. effundere. exporrigere. fundere. perquirere. ponere (iram). prominere. resolvere. seminare. separatim spectare. spargere. sumere.

structurae: *notatur locus,* ***quo*** *(vel ubi) colligitur*: huc: VERG. Aen. 1, 170. eo: LIV. 35, 28, 9 HYG. fab. 108 p. 98, 1. ibi: LVCR. 1, 1091. ubi: OPTAT. 2, 4 p. 39, 5 FAVST. REI. epist. 3 p. 179, 8 ITIN. [Silv.] 43, 3. ubicumque: ITALA Matth. 18, 20 (Cypr. testim. 3, 3). intus: ALC. AVIT. carm. 4, 551. **in** *locum vel rem*: CIC. Cluent. 164 epist. 8, 11, 3 VARRO rust. 3, 16, 37 LVCR. 4, 1065 (?) VERG. georg. 2, 154 Aen. 10, 411. 11, 776 in nodum (OV. met. 3, 170. 8, 319 PORPH. Hor. carm. 2, 11, 23/24. 3, 14, 22 CLAVD. carm. min. 17, 17). VERG. Aen. 12, 491. 862 PROP. 3, 9, 29 LIV. 5, 18, 8. 25, 26, 2. 36, 32, 6 PAVL. FEST. p. 41. SEN. suas. 1, 4 in . . . orbem (COLVM. 10, 391. LVCAN. 9, 9 in orbes. PLIN. nat. 19, 141 TAC. ann. 2, 11 HIL. in Matth. 10, 11 AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 2 BOETH. mus. 1, 14 p. 200, 10. *cf.* PLIN. nat. 18, 207 in circulos. HIER. epist. 130, 15 in globum). LVCAN. 3, 623. 10, 309 SEN. nat. 5, 8, 1. 5, 13, 2. dial. 7, 4, 11 in se (7, 16, 3 epist. 101, 9 PLIN. nat. 14, 13. 36, 72 AVG. ord. 1, 1, 3 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 3). BASS. frg. Gell. 5, 7, 2 MELA 2, 5 PLIN. nat. 12, 116. 29, 35. 34, 114 SIL. 10, 128. 389 STAT. Theb. 9, 692. 11, 545 QVINT. inst. 4, 1, 77 PS. QVINT. decl. 2, 11. 5, 4. 20 AVR. Fronto p. 39, 5 N. ITALA iud. 19, 15 (Lugd.) Ios. 2, 18 (Cypr. unit. eccl. 8) Matth. 6, 26 (Cypr. testim. 3, 11) TERT. anim. 26 adv. Val. 31 CAPITOL. Max. Balb. 10, 2 LAMPR. Heliog. 26, 3 MAR. VICTORIN. gramm. VI 75, 15 DICT. 3, 7 FIRM. err. 18, 1 AVSON. 419, 64 HEGES. 4, 1, 5 RVFIN. Orig. in num. 21, 2 AVG. civ. 18, 49 BOETH. cons. 1, 1, 4 arithm. 2, 31 p. 123 CASSIOD. in psalm. 80, 3 COD. Iust. 2, 17, 2, 1 GREG. M. moral. 6, 54. 15, 20. *nota* in unum: OV. met. 13, 910 in unum *apicem.* LIV. 9, 43, 17. 21, 5, 16. 28, 3, 9 in unum locum (VLP. dig. 2, 14, 1, 3). 31, 45, 15. 37, 24, 4 VITR. 7 praef. 14 TAC. ann. 14, 27 HYG. astr. 2, 4 FIRM. err. 20, 6 LACT. inst. 7, 8, 2 HIER. hom. Orig. in Ezech. 11 p. 977 AMM. 16, 12, 1 PELAG. in Col. 3 p. 859^C^. SERG. gramm. IV 480, 29 in unum pedem. FAV. EVL. p. 15 EPIST. pontif. 309 (Innoc. I) Migne 20, 546^A^ CONC. Aurel. a. 538 p. 8, 14 CASSIOD. in psalm. 30, 27 COD. Iust. 5, 13, 1, 9. *adde p. 1610, 35 sqq. cf.* ad unum *l. 56.* in medium: MELA 3, 1 EPIT. Alex. 44. in artum: PLIN. nat. 8, 44. 10, 39. in summam: *p. 1613, 36.* in *c. abl.*: LIV. 28, 23, 7 CELS. 6, 6, 8 SEN. nat. 2, 26, 1. 6, 14, 1. SIL. 7, 309 in orbe. PLIN. nat. 12, 33 ITALA deut. 23, 24 (Lugd.) COD. Theod. 16, 5, 20 ITIN. [Silv.] 25, 8 ? EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 288, 13 LEX Sal. 44, 10 *et* 62, 2 *v. p. 1608, 50* GREG. M. moral. 8, 39. **ad** *aliquem (hominem vel locum)*: SEN. Phaedr. 1113 LVCAN. 8, 259 ITALA Ios. 2, 18 (Cypr. unit. eccl. 8) VVLG. I Esdr. 10, 1 VEG. mil. 3, 6 NOVELL. Valent. 30, 5. ANON. med. ed. Piechotta 183 ad unum locum. PALLAD. hist. mon. I 30 GREG. M. moral. 9, 63. *adde p. 1610, 57 sqq. translate v. p. 1611, 56 sqq.* ad unum: CASSIOD. in psalm. 43, 18. ante: PASS. Petr. Paul. brev. 5. apud: AMM. 14, 10, 3. circa: AVIAN. fab. apol. 4. cum *aliquo, aliqua re (i. coniungere)*: ITALA Ioh. 18, 2 (cod. e) FAV. EVL. p. 20 VIRG. gramm. epit. 6 p. 43, 16. inter: HIL. psalm. instr. 15. intra: SEN. nat. 7, 18, 1. PLIN. nat. 31, 70 intra se. RVFIN. Orig. in num. 4, 1 PALLAD. hist. mon. I 17. per: LVCR. 6, 558 AMM. 25, 7, 2. sub *rem*: ITALA Matth. 23, 37 (Cypr. testim. 1, 6). sub *re*: BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 3 p. 295, 12. super: OV. fast. 1, 407 VVLG. gen. 49, 32. supra: VEN. FORT. vita Albin. 17, 47. *abl. loci* (*vel instrum.*): SEN. nat. 3, 3 eodem loco. LVCAN. 7, 365 cornibus (*aciei*). PLIN. nat. 10, 105 gutture. SIL. 14, 390. MART. 8, 57, 3 sinu. STAT. silv. 4, 4, 89 portu. QVINT. inst. 5, 14, 31. IREN. 4, 26, 2 quocumque loco.

locus, ***unde*** *colligitur*: hinc: TITIN. com. 182. *cf.* hinc et hinc: MART. 10, 83, 1. unde: PORPH. Hor. sat. 1, 4, 79/80. *aliter p. 1618, 11. 44. cf. p. 1617, 38. 1618, 10.* undique: CIC. Phil. 6, 7 de orat. 3, 92 ad Q. fr. 1, 1, 41 LIV. 22, 16, 7 PAVL. FEST. p. 24 VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 CAPITOL. Aur. 16, 5 ITIN. [Silv.] 25, 12. 49, 1 EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 956^C^. *adde p. 1610, 13 sqq.* aliunde: SEN. nat. 2, 12, 3. passim: PHAEDR. app. 20, 6 HOMER. 647 IVST. 2, 6, 4. **ex** *loco (re)*: CIC. Verr. 6, 19. 133 Catil. 2, 5 Phil. 11, 36 de orat. 1, 16. 243. 262. 3, 135 ad Q. fr. 2, 15, 1 LVCR. 3, 925 CAES. civ. 3, 65, 2. 3, 110, 3 BELL. Afr. 24, 4 SALL. Iug. 75, 4 VERG. Aen. 1, 324 LIV. 22, 16, 7. 22, 56, 2. 23, 14, 3. 28, 24, 6. 30, 28, 3 (44, 13, 3 *suppl.*) VITR. 7 praef. 14. 8, 1, 2. 8, 2, 1. 2 PAVL. FEST. p. 13 SEN. nat. 3, 3. 3, 25, 11. 3, 27, 10 epist. 26, 6. 108, 29 CELS. 8, 2 COLVM. 2, 14, 6 MELA 2, 62 PLIN. nat. 15, 21. 20, 64. 24, 170. 30, 148. 35, 46. 36, 174 QVINT. inst. 4, 4, 5 TAC. ann. 14, 27 IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 APVL. Socr. 19 p. 165 Plat. 2, 14 mund. 20. 26 TERT. adv. Val. 28 PORPH. Hor. ars 465/66 IVST. 38, 2, 2

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAPITOL. Max. Balb. 10, 2. 15, 3 LAMPR. Heliog. 35, 1 PANEG. 10, 3 FIRM. err. 13, 4 HIL. in Matth. 27, 10 RVFIN. hist. 1, 8, 12 VEG. mil. 3, 4 ZACCH. 2 praef. ITIN. Anton. Plac. rec. A 41 EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905ᶜ CASSIOD. inst. div. 31 PALLAD. hist. mon. I 15 COD. Iust. 5, 37, 27. 6, 30, 22, 1 GREG. M. moral. 6, 54 CORP. X 6428. *adde p. 1608, 40 sqq. 1610, 5 sqq. 15 sqq. 23 sqq.; sensu translato saepius, v. p. 1617, 12 sqq.* **ab** *aliquo*: RHET. Her. 1, 5, 8 *p. 1614, 18.* LIV. 38, 45, 9 *v. p. 1608, 53.* OV. met. 3, 258 VVLG. Iudith 15, 13 IV reg. 22, 4. ab *re* (*vel loco*): OV. met. 1, 234. 6, 341. 14, 352 LIV. 23, 37, 7 PLIN. nat. 28, 261 VAL. MAX. 7, 6, 1 ITALA Matth. 24, 31 (Cypr. Fort. 11). AVG. epist. 93, 18 in Iob p. 601, 5 ALC. AVIT. carm. 4, 485. *adde p. 1618, 53.* **de** *re* (*loco*): TIB. 3, 8, 20 OV. epist. 6, 90 am. 1, 12, 9 met. 8, 676 VITR. 7, 3, 2 PAVL. FEST. p. 108 COLVM. 11, 3, 37 PLIN. nat. 12, 71 PS. QVINT. decl. 17, 5 TERT. adv. Marc. 4, 31 LAMPR. Heliog. 26, 3 PROB. Verg. ecl. 6, 61 LACT. inst. 2, 5, 27 AMBR. hex. 1, 2, 6 VEG. mil. 3 praef. VVLG. I Esdr. 10, 1 Matth. 13, 41 AVG. civ. 5, 18. 14, 23. 22, 1 spec. 1 p. 11, 6 serm. ed. Mai 138, 3 CARM. epigr. 1144, 3 PASS. Paul. frg. 3 PALLAD. hist. mon. I 42. *translate v. p. 1618, 55 sq. 69. 1619, 31.* *c. abl.* (*separ.*): CIC. top. 38 imbri (PALLAD. 1, 2). VERG. Aen. 2, 798 exilio (*falso ad l.* SERV., *cf. p. 1610, 32*). OV. met. 8, 646 PROSP. in psalm. 109, 7. *translate saepius, v. p. 1617, 39. 47 sqq. al.* *adde*: humo: OV. fast. 4, 532. humi: LIV. 10, 29, 6 PLIN. nat. 8, 159.

part. perf. pass. adiect. **collēctus,** -a, -um. *compar. v. l. 31. 35. 40 bis. 43.* **1** *i. q. sublatus, comportatus* (*fort. cf.* GLOSS. V 627, 17 collictus, *v. p. 1601, 49*): *de homine*: OV. am. 3, 6, 91 nomen habes nullum rivis -e caducis. **2** *i. q. in artum coactus, restrictus*: **a** *de rebus corporeis i. q. solidus, compactilis*: TERT. anim. 37 constitue certum pondus auri vel argenti, rudem adhuc massam: -us habitus est illi. ORIBAS. syn. 6, 4 sedimen *urinae* album et lenem et aequalem et -um. *de corpore animalium eiusque partibus*: CALP. decl. 2 illic effusiora corpora nascuntur, illic -iora. VEG. mil. 1, 7 *erat* suris et pedibus non superflua carne distentis sed nervorum duritia -is. CHIRON 134 testes -os habet. PHYSIOGN. 60 *digiti* -i (συνεσταλμένοι) et conglobati (82). VITA Desid. (Mon. Germ. script. Merov. III) 21 p. 637, 8 summitas ... dorsi turgentior atque -ior. **b** *de rebus incorporeis i. q. brevis*: TAC. dial. 31 astrictum et -um et singula statim argumenta concludens dicendi genus (CYPR. domin. orat. 27 clausula ... preces nostras -a brevitate concludens. *cf.* APVL. apol. 21 cupio ad pauciora me coercere, tanto beatior futurus quanto -ior). MAR. VICTORIN. gramm. VI 63, 6 breves finales ..., si -iores sint, eo aptiores ... a sequente versu fieri. *de tempore*: ITALA I Cor. 7, 29 (Cypr. testim. 3, 11) tempus -um (συνεσταλμένος, VVLG. breve) est (TERT. monog. 14 tempore iam -iore). *at* ITALA *ibid.* (Tert. cult. fem. 2, 9 uxor. 1, 5 *saepius*) tempus in -o est (*cf.* TERT. monog. 3 cum magis nunc tempus in -o factum sit).

syn.: distentus. turgens.

fem. subst. **collēcta,** -ae. VARRO ling. 6, 66 *a legendo* -a quae ex pluribus locis in unum lecta. [*it.* colletta, *francog.* cueillette, *hisp.* cosecha. *M.-L.*] *cf. nom. propr.* Collecta.

1 *i. q. collectio pecuniae sim.* (GLOSS. ἔρανος): CIC. de orat. 2, 233 -am a conviva ... exigis. VVLG. I Cor. 16, 1 (λογίας). 2 non cum venero tunc -ae (λογίαι) fiant. LEO M. serm. 6 ventura ... dominica dies -arum futura est. 7 primus -arum dies ... exigit, ut ... conferatis. *ibid.* spontaneas -as vestras ... praeparate. GREG. M. epist. 5, 31 pensiones ... cum omni -ae diligentia apud unum quemcumque vestrum ... reiaceant. **2** *i. q. coetus, congregatio, conventiculum; oratio communis*: HIER. epist. 108, 19 quo signo vocabantur ad -am. in Gal. 6, 10 p. 529 nihil aliud per singulas solebat proferre -as nisi hoc. reg. Pachom. 1 qui rudis ad -am sanctorum ingreditur. 3 vocem tubae ad -am vocantis. 4 in loco -ae. 5 nec otiosus in -a sedebit. 24 ad -am meridianam vel vespertinam. 100 vadens ad -am aut ad reverendum *eqs.* 135. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 5 celebraretur -a in ecclesia villae. 51, 9, 1 ibi -am tecum ex more ecclesiastico facerem. VVLG. lev. 23, 36 est enim *dies* coetus atque -ae. deut. 16, 8. II par. 7, 9 fecitque die octavo -am. II Esdr. 8, 18 (*Amiat.* collectum). AMBROSIAST. in I Cor. 16, 1—2 dominico die -am fieri praecipit ..., ut eo die ... plebs colligatur ad laudem ... dei. DIDASC. apost. 61, 18 eucharistiam offerte tam in -is vestris quam ... in coemeteriis. RVFIN. hist. mon. 29 eamus ad -am. epist. Clement. 17 ad omnem -am et congregationem ... convenire. AVG. coll. c. Don. 3, 17, 32 in passionibus suis -am et dominicum egisse. PS. AVG. serm. 9, 5 qui -am neglegunt et audire declinant verbum dei. CASSIAN. inst. 3, 11. CASSIOD. hist. 1, 10 cum -a celebraretur. NOVELL. Iust. 132 adulteras -as et adultera baptismata latenter faciunt. ISID. reg. monach. 7, 1 fratres ... ad -am conveniant. 18, 4 excessus monachorum in -am abbati ... deferentur. 20, 3 signum dandi in divinis officiis, sive in collatione sive in -a.

syn.: coetus. congregatio.

neutr. subst. **collēctum,** -ī. GLOSS. II 444, 11 -um: σύναξις. PLIN. nat. 11, 159 *avibus* -o *viventibus rostra sunt* recta. *fort. addas* VVLG. II Esdr. 8, 18 (*Amiat.*) *supra l. 66 et p. 1585, 54.* in collecto *v. supra l. 44.*

adv. **collēctē**: NON. p. 164 rotunde positum: eleganter, concinne vel -e.

adv. **collēctim.** CLAVD. MAM. anim. p. 185, 6 quae sparsim edisserata ... sunt -m strictimque et veluti punctatim sub mentis oculum redigi. PRISC. gramm. II 468 de generalibus ... formis -m docuimus, nunc separatim per singulas ... disserere conemur. III 452 generalibus ... declinationibus -m tibi expositis. GLOSS. V 644, 37 manipulatim: -m.

deriv.: colligentia. collectaculum (-ciolum?). collectaneus, collectarius, (collectibilis, collecticus?), collecticius, collectivus, collectorius. collectio, 2. collectus. 1. collector. collectare.

compos.: con-, recolligere.

2. colligo, -āvī, -ātum, -āre *a* con *et* ligare. *scribitur in codd. etiam* conlig- *et* colleg-. *nota*: cōlig-: GELL. 2, 17, 8 coligatus et conexus producte dicitur; *legitur* coligo: TAB. devot. Audollent 303 *sexies, ubi tamen etiam* colligo. GLOSS. συνδεσμῶ. -at: συνδεσμεῖ. -are: obnectere. *legitur inde a* NAEVIO *et* PLAVTO.

[*loci dub. et corrupt.*: COLVM. 2, 10, 13 PETRON. 81. ITALA Eph. 2, 6 (codd. d e w) colligavit *pro* collocavit (*sic* ITALA Hil. in psalm. 124, 4 *v. p. 1445, 10.* AMM. 22, 8, 20. *sensu dub.*: VITR. 7, 11, 1. *vix huc trahendum*: NOT. Tir. 29, 77 *et* 35, 60ᵇ *v. p. 1599, 35.*]

I *proprie de actione corporea, i. q. vincire, vinculo ligare*: **A** *i. q. conectere, alligare*: **1** *sensu strictiore de vinculis ligandis*: CATO agr. 41, 2 (*de putatione*) obliquo inter sese medullam cum medulla libro -ato (*cf.* COLVM. 5, 11, 15 diligenter ramulos -a. arb. 9, 2 *malleolum fissum* in se compositum -ato. 27, 4. PLIN. nat. 17, 115 *vites* iunctis medullis -ari. 17, 161 malleoli vehementi vinculo -antur. 17, 162 in se -antur ipsi caules). CATO agr. 43, 1 sarmentis -atis. 156, 2 facito manipulos aequales tres -atoque. orig. 33 gelum crassum excidunt, eum loro -atum auferunt. CIC. phil. frg. V 95 corpora viva cum mortuis ... -bantur (VARRO ling. 8, 10 quicquid est quod cum altero potest -ari. PAVL. FEST. p. 39 *loro* temo buris cum iugo -atur. COLVM. 4, 26, 2 vitem ... -emus cum ridica [*ibid.* applicetur, conectatur]). VARRO rust. 1, 8, 4 *harundines* aliquot -atas. CAES. Gall. 1, 25, 3 pluribus eorum scutis uno ictu pilorum transfixis et -atis (*cf.* VITR. 1, 5, 3 utraeque muri frontes inter se quemadmodum fibulis his taleis -atae. 10, 6, 3 *tabulae* laminis ferreis -antur. 10, 8, 3 *epitonia* manubriis ferreis -ata. COLVM. 2, 17, 5 prius quam conspissatum et herbis -atum sit solum). VITR. 5, 12, 5 arcae duplices religatis tabulis et catenis -atae. 10, 1, 1 tignis statutis et transversariis -atis ... scandantur *machinae*. 10, 2, 7. PAVL. FEST. p. 59 *clitellis* sarcinae -atae mulis portantur (ITALA Is. 46, 1 [Cypr. testim. 3, 59] auferetis illa -ata [καταδεδεμένα, VVLG. *aliter*] quasi sarcinam). p. 272 rates vocantur tigna -ata. SEN. dial. 5, 43, 2 tauri et ursi pugnam inter se -atorum (COLVM. 12, 16, 1 *uvas* binas vel ternas inter se -atas. PLIN. nat. 15, 81. 30, 142. *v. etiam supra l. 22 et 35*). COLVM. 2, 18, 2 faenum ... in manipulos -atum (PLIN. nat. 19, 16 *linum* in fasciculos manuales -atum). 4, 26, 4. arb. 9, 1 virgas ... aequaliter compositas -ato. PLIN. nat. 17, 163 buxi *surculis* ... quinis senisve -atis. 21, 26. 28, 42 duo medii *digiti* lino leviter -ati. ITALA deut. 11, 18 (Lugd.) -bitis (ἀφάψετε, VVLG. suspendite) *verba* in signo (*i. insigni*) super manus vestras (*cf.* VVLG. Os. 13, 12 -ata est iniquitas Ephraim). Ios. 9, 4 (Lugd.) utres vini veteres disruptos -atos (ἀποδεδεμένους, VVLG. consutos). ARNOB. nat. 2, 36 (*in imag.*) quod recte sit vinctum et nodis perfectissimis -atum. HIL. trin. 10, 13 -antium funium violenta vincula. AMM. 17, 4, 15 quibus *funibus* -atus mons (*i. obeliscus*) ... locatur. 23, 4, 4. 26, 8, 8 quae *catena* erat altrinsecus -ata. 28, 1, 36. VEG. mil. 3, 7 tumultuario opere -atis inanibus cupis. *ibid.* -atos ... secum fasces pertrahunt loris. HIER. epist. 78 mansio 25 vulpes ... -verat *Samson* (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 196ᶜ -asse vulpes per caudas. *at* VVLG. iud. 15, 4 caudasque ... iunxit ad caudas, ITALA Lugd.: alligavit caudam ad caudam). RVFIN. Basil. hom. 2, 4 quod attritum est -a. Orig. in cant. 4 p. 196ᴰ caudam ad caudam -et (PAVL. MED. bened. 3, 6 asinam et pullum ... ad vineam vel vitem fuisse -atos). hist. 3, 36, 7 conexus et -atus decem leopardis (*cf.* VICT. VIT. 2, 24 pondera pedibus -antes. PASS. Theclae epit. IV 3 p. 152, 8 -antes eam bestiae). MAX. epist. p. 3 in petra ... ora nostri navigii -antes. PASS. Firm. 2. *adde*: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 69 musculos qui buccas -ant (2, 10, 72. 3, 6, 67 chron. 2, 1, 8). 3, 14, 114 voluntario motu servientes nervi atque stomachum -antes. ITALA exod. 14, 25 (Hil. in psalm. 118 phe 6) -vit (συνέδησε, *at* VVLG. subvertit; *cf. vol. V p. 198, 26 sqq.*) axes curruum eorum *deus*.

2 *sensu latiore*: **a** *i. q. iungere, compingere*: CIC. nat. deor. 2, 115 corpora inter se iuncta permanent, cum quasi quodam vinculo circumdato -antur. Tim. 14 unum interiectum medium et se ipsum et ea, quibus esset interpositum, -ret (ξυνδεῖν). 15 ita apte cohaeret *mundus*, ut dissolvi nullo modo queat nisi ab eodem, a quo est -atus (τοῦ ξυνδήσαντος). 40 omne -atum (δεθέν) solvi potest (AVG. civ. 13, 18). APVL. mund. 32 *Phidian* in clipeo Minervae ... oris *sui* similitudinem -asse. VLP. dig. 13, 6, 5, 7 *faber* neglegentius machinam -vit (VEG. mil. 4, 15 e lignis levioribus machina -atur). LACT. opif. 5, 4 ossibus invicem -atis quasi carinam compegit *spinam*. VVLG. Sirach 22, 19 loramentum ligneum -atum (ἐνδεδεμένη) in fundamento aedificii non dissolvetur. *nota*: THEOD. PRISC. eup. faen. 63 *murrae pulvis* continuo ... et glutinat et -at vulnus. *ibid.* ossa saepius -vit. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 26 (*de detractione sanguinis*) neque divisa -are erit cui-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam possibile. **b** *i. q. immobilem facere*: APVL. met. 1, 3 mare pigrum -ari (*cf.* EVGIPP. Sev. 3, 3 quae *rates* crassa fluminis glacie fuerant -atae). ARNOB. nat. 2, 45 articulis sederent aliae -atis (*cf.* 1, 63 motus -are membrorum nervorum duritia). ITIN. Anton. Aug. p. 529 has *insulas in mari vagari solitas* Apollo -vit et stabiles fecit.

B *i. q. devincire, constringere, homines vinculis circumdare*: NAEV. com. 12 nimio arte -or; cur re inquaesita -or? TER. Eun. 955 -vit primum eum miseris modis. :: -vit? NEP. Dion 9, 4 in lecto cubantem invadunt, -ant. ITALA iud. 15, 13 (Lugd.) vinculo -amus (δεσμῷ δήσομεν, VVLG. vinctum) te (EVGRAPH. Ter. Andr. 865 quadrupedem constringito: hoc est, ita eum tu nodis et vinculis -ato, ut *eqs.* IORD. Rom. 384 ferreis vinculis -atum ei tyrannum destinavit. CONC. inc. post a. 614 p. 194, 25 nec vinculis aut ferro ... conlegetur). ARNOB. nat. 5, 1 *iuvenes Faunum* invaderent, constringerent, -rent. CHIRON 315 -atus ab armis cruribusque et omnibus pedibus constrictis. VVLG. Dan. 3, 23. Sirach 27, 23 eum non poteris -are (καταδῆσαι). AVG. serm. ed. Mai 23, 3 *Abraham* -at puerum. HIST. Apoll. rec. A 32 virginem -antes. PALLAD. hist. mon. II 9 iuvenis ... duobus funibus -atus. PASS. Thom. p. 114, 7 filium ... suum cum ... apostolo in carcere -ari *iussit.* manus: PLAVT. Epid. 684 em, ostendo manus, ...-a *eas.* 685. 689. 691. 694 arte -a. CIC. Rab. perd. 13 lictor -a manus (LIV. 1, 26, 7. 11). AMM. 14, 11, 23 -atis manibus in modum latronis. PALLAD. hist. mon. II 15 catenis cervicem et manus eius -vit (καταδησάντων). *nota de bestia*: PAVL. sent. 1, 15, 2 feram bestiam in ea parte, qua populi iter est, -ari. CHIRON 488 non sequentur posteriora eius *equi*, sed quasi -ata retinentur.

C *i. q. circumvolvere, involvere*: PLAVT. Amph. 1104 neque eum quisquam -are quivit incunabulis. VAL. MAX. 4, 6, 2 pectus suum gladio percussit; ... inceptum exequi prohibitus -atusque (COLVM. 6, 11 *sinus* linamentis ... oleo imbutis -atur, vel si -ari ea pars non possit *eqs.* 7, 5, 18 *fracta crura* involuta lanis ... et mox circumdatis ferulis -ata. SVET. Tib. 61 -atis vulneribus. CYPR. epist. 8, 1 claudum non -amus. VVLG. Sirach 30, 7 pro animabus filiorum -bit [καταδεσμεύσει] vulnera sua). COLVM. 7, 10, 2 *venam* detracto ... sanguine -ari saligneo libro. 12, 36 ramulos roris marini aridi lino -atos (PLIN. nat. 19, 121 porrum et apium serunt in laciniis -atum). PLIN. nat. 18, 6 spicea corona quae vitta alba -retur. 29, 95 conduntur in calice ... linteo -ato. 33, 12 *arcas* -atas nodi, non anuli nota. ITALA deut. 25, 4 (Tert. adv. Marc. 4, 24) bovi terenti os non -bis (βοῦν ... φιμώσεις, ITALA Lugd. infrenabis, VVLG. ligabis). ARNOB. nat. 5, 16 quibus *velleribus* arboris -atis et circumvolvitis stipitem. 5, 21 *draco* spiris pavefactam -at virginem. AMM. 17, 11, 4 tegendi ulceris causa deformis fasciolā candidā crus -bat. HIER. adv. Iovin. 1, 49 fasciā uxoris pectus -bat. epist. 21, 5, 2 quod talentum non est in sudario -andum. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 13, 2 Lazarum fasceis -atum (*cf. in imag.* HIER. epist. 38, 2, 2 divitiarum fasciis -ata in saeculi iacebat sepulcro). VVLG. prov. 30, 4 quis -vit (συνέστρεψεν) aquas quasi in vestimento? Iudith 16, 10 -vit cincinnos suos mitra. AVG. civ. 22, 24 si vellem -ata involucra solvere atque discutere. MART. CAP. 9, 912 rector superum ... complexuque pio sidera -ans. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 30 vestigia -at ulnis. *adde*: TIB. 1, 8, 14 ansaque compressos -at arta pedes.

D *i. q. colligando efficere i. nectere*: VARRO ling. 5, 138 sirpea ... virgis sirpatur, id est -ando implicatur. FEST. p. 230 plexa -ata significat. VVLG. Is. 25, 7 *deus* praecipitabit ... faciem vinculi -ati super omnes populos. OP. imperf. in Matth. 7 p. 675 do vobis ... rete ... quasi quibusdam nodis indissolubilibus -atum.

II ***translate***: **A** *i. q. conectere, iungere*: **1** *homines*: CIC. rep. 3, 3 homines ... dissociatos iucundissimo inter se sermonis vinculo -vit (Tim. 30 -atis [δεδέντα] ... corporibus vinculis animalibus. 40 quibus *vinculis* estis tum, cum gignebamini, -ati [ξυνεδεῖσθε]. 47 quibus ipsi erant -ati [συνείχοντο]. HIER. in Eph. 4, 1 p. 606 sequuntur eum caritatis vinculis -ati. RVFIN. hist. 8, 9, 4 fidei vinculis -ati martyres. Clement. 2, 69 quasi vinculis quibusdam rationis ipsius -atus. AVG. civ. 8, 21 eos elementorum quasi catenata series -vit. 14, 1 quadam cognationis necessitudine in unitatem concordem pacis vinculo -andum *humanum genus.* 15, 8 civitas ... est ... hominum multitudo aliquo societatis vinculo -ata. 15, 16 eam ... matrimonii vinculo -are. CASSIOD. in psalm. 121, 8 unanimitatis se vinculo -rent *fratres et proximi*). CIC. epist. 9, 17, 2 ita se cum multis -vit (*i. se obligavit*). PAVL. FEST. p. 41 consponsos antiqui dicebant fide mutua -atos. AMPEL. 19, 1 dissidentem populum senatui -vit atque conciliavit (*cf.* MART. CAP. 7, 733 quaedam virgo ... huic numero -atur. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 8 *redemptori* sua membra -antur). DIDASC. apost. 79, 16 qui in nuptias -atus est, non est inquinatus. RVFIN. hist. 6, 15 verbi dei dulcedine -ati sunt. MART. CAP. 1, 36 eos iam pridem amore mutuo -atos. CASSIOD. in psalm. 126 praef. populum circumcisionis et praeputii unitatis gratia -vit. **2** *res*: **a** *generatim*: CIC. orat. 120 annorum septingentorum memoriam uno libro -vit (*cf.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 36, 3 id ... latius expedit, quod superius stricto et sensuoso brevitatis vinculo -verat). orat. 168 verbis -etur sententia (*cf.* VARRO ling. 8, 10 illo 'et' omnes binos consules -are possumus. QVINT. inst. 9, 3, 64 quae *coniunctio* duas res diversas -at). CIC. nat. deor. 1, 9 *est* continuatio seriesque rerum, ut alia ex alia nexa et omnes inter se aptae -ataeque videantur (off. 1, 15 quae quattuor *partes honesti* ... inter se -ata atque implicata sunt. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 2 p. 172, 14 eadem ... societas ... Romanos inter se omnes uno generis nomine devincit et -at). GERM. 448 intervalla trium *orbium* transversus -at unus *orbis* (515). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 21 spiritus est, qui omnia -at. rhet. 1, 10 p. 187, 43 *genus syllogismi* artificio -atum. AVG. bon. coniug. 7, 7 illud sociale vinculum ... causa procreandi -etur (*ibid. opp.* solvatur). civ. 15, 16 necessitudinum vinculis necterentur *homines* ... ad socialem vitam diligentius -andam. *ibid.* copiosius se socialis dilectio -ret. MACR. sat. 1, 9, 14 quae vis caeli maxima duas vis dispares -vit (*ibid.* copulavit). MART. CAP. 9, 979 qui *numeri* compositi esse dicuntur alii per copulas, alii vero per periodum -antur (9, 987. *cf. p. 1615, 52*). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 19, 17 harum rerum vis ... praedicamentorum virtutibus inseparabiliter -etur. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 3 haec ... duo -ata sunt ex invicem. *adde*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 35, 21 per habitudinem quodam modo ad aliquem -atam lineam generis ductumque designet. *i. q. figere, condere*: AMBR. Abr. 1, 2, 4 donec eius (*i. corporis*) -ata vinculo adhaeret *anima.* HIER. epist. 124, 1, 3 irrationabilium iumentorum possit crasso corpore -ari. VVLG. prov. 22, 15 stultitia -ata est in corde pueri. AVG. civ. 8, 24 immundi spiritus eisdem simulacris ... -ati (*ibid.* daemon ... simulacro ... -atus). 13, 16 animae poena est in qualicumque corpore -ari (*ibid. animam* in corpore velut aerumnoso vinculo -atam). FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 132, 17 intra corpus includi et -ari ... potest *anima.* GREG. M. moral. 15, 33 menti eius simul omnia mala -antur. **b** *speciatim*: *i. q. obligare* (*cf. p. 1623, 71*): COM. pall. inc. 32 tetulit coronam ob -andas nuptias. VLP. dig. 46, 4, 8, 3 acceptum fieri non potest nisi quod verbis -atum est. 50, 17, 35 eo genere quidque dissolvere, quo -atum est (*ibid.* obligatio verbis tollitur). *in re medica i. q. astringere, comprimere, contrahere*: PLAVT. Pseud. 1033 cor -atis vasis expectat meum. CHIRON 266 (*de cephalargia*) tempora ... gravitate -ata erunt. 270 tempora eius -antur. THEOD. PRISC. log. 28 vesicae inguium ... scybalorum interclusione nimia -antur. 114 dolor *interiorum* nexu quodam vel collisione umoris ventositatisque -atae efficitur (*an pro* collectae *positum? cf. p. 1609, 22 sqq.*). *adde*: AMM. 14, 6, 23 quemadmodum valeant noti hac aegritudine -ati.

B *i. q. constringere, continere, coercere*: CIC. Phil. 11, 4 alteri se Brutus obiecit impetumque furentis ... -vit. 11, 26 ni Brutum -assemus in Graecia. SEN. epist. 94, 64 ad -andos piratas ac maria pacanda vadebat. APVL. met. 7, 13 quos ... -atos adhuc vino magis quam vinculis. HIL. in psalm. 2, 9 gentes peccatorum suorum vinculis -entur (HIER. epist. 7, 3, 1). VVLG. sap. 17, 17 una ... catena tenebrarum omnes erant -ati (ἐδέθησαν). AVG. agon. 6, 6 quae ... delectatione -ant amatores rerum temporalium. in psalm. 106, 6 vitiorum ... consuetudine -ati gemunt. EVGRAPH. Ter. Haut. 26 *miles* in meretricis affectum artius et strictius -etur. APRING. in apoc. 20, 2 in cruce Christi et in crucis auctoritate -vit inimicum mundi. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 2 ne ... qui iam -ati eramus terrenis rebus amplius illigemur. PASS. Theclae A 19 p. 48, 5 invenerunt eam quasi -atam ad pedes eius. C 9 p. 25, 4 Thecla super fenestram sedeat -ata verbis et novo desiderio teneatur.

structurae: -are cum *aliqua re: p. 1622, 23. 29 sqq. 1623, 70.* *alicui rei (vel homini): p. 1622, 63 sqq. 1623, 72 sqq. et supra l. 22. 26.* in *rem: p. 1622, 45 sqq. 1623, 66. 75 et supra l. 47.* in *re: p. 1622, 65. 77. 1623, 44. 48 et supra l. 22. 24. 49.* ad: *p. 1622, 61 et supra l. 52.* inter: *p. 1622, 43 sqq. 72. 1623, 59 et supra l. 1 sqq.* intra: *supra l. 25.* per: *supra l. 13.* *adde*: invicem: *p. 1622, 80.* ex invicem: *supra l. 16.*

syn.: circumvolvere, conciliare, constringere, copulare, implicare, nectere (co-), plectere, vincire (de-). *oppos.*: solvere (dis-).

adv. part. perf. pass. compar. **collīgātius**: AVG. doctr. christ. 1, 28, 29 prout quisque tibi temporaliter -ius adhaerere potuerit.

deriv.: colligamentum, colligatio, colligatura. *compos.*: decolligare. *Wulff.*

collīma *v.* collema. **collīminium** *v.* collimitium *l. 80.*

collīmitāneus, -a, -um [*cf. c.* collimitare, -ari *et c.* limitaneus. *Th.*]. *i. q. prope limitem situs, confinis, vicinus*: SOL. 40, 9 *Phrygia* aquilonia parte Galatiae -a (conliminanea, conliminata, collimita *a al. var. lect.*) *est.* AVG. serm. 46, 17, 41 quae *pars Libyae* contigua est Africae et omnino -a.

collīmitium, -ī *n.* [*cf. c.* collimitare. *Th.*]. *i. q. regio ad limitem sita, confinium*: *proprie*: IVL. VAL. 3, 47 flumen ... dispescit -a. AMM. 14, 3, 1 rege Persarum repellente a -is suis ferocissimas gentes. 15, 4, 1 Lentiensibus -a saepe Romana irrumpentibus (*cf.* 29, 6, 15 -a nostra invadentes. 31, 10, 2 temptabat). 18, 2, 2. 18, 6, 9. 21, 3, 4 ut -a sibi vicina vexaret. 21, 13, 4. 26, 6, 11 -a Thraciarum. 27, 4, 8 Macedonicis iungitur -is. *translate*: EPIST. imp. Constantin. Migne 13, 565[B] implicitus malorum -o. *scribitur* **collīminium** (*quasi ductum a* con *et* limen): SOL. 49, 6 hoc est -ium (-num *A*) in quo limes Persicus Scythis iungitur.

collīmito, -āvī, -āre (collīmitor, -ārī) [*a* con *et* limes, *cf.* limitare. *Th.*]. *i. q. ad eundem limitem situm esse, finitimum,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vicinum esse (*cf.* GLOSS. V 200,28 finitimi: adfines, vicini, -antes): *active: alicui rei*: IVL. VAL. 1,7 (*in proverbio*) propter rebus bonis deteriora -ant. AMM. 23,6,45 *Arabes* mare Rubrum a latere dextro contingunt, laevā Persico mari -ant. 31,2,14 Gelonis Agathyrsi -ant (*ex* SOL. 15,3, *ubi* -antur). EPIST. pontif. 255 (Siric.) Migne 13,1146^{A} (= CANON. Migne 56,562 n. 29,16) qui vicinis tibi -ant hinc inde provinciis. PAVL. MED. bened. 8,1 simulque *Aser* mari -vit. GREG. M. epist. 1,9 fundi Gerdinnae -antis eidem praefato fundo *Fulloniaco*. *absolute*: GROM. p. 343,19 in fronte -are debent *termini*. *depon.*: *alicui rei*: SOL. 15,3 *v. supra l. 5.* AVG. gen. ad litt. 3,10,14 p. 73,13 superior vero pars aeris . . . caelo, cui -atur, communi pace coniungitur.

1. collīmo, -ātus, -āre *a* con *et* limus. APVL. met. 9,42 -atis oculis (*fere q. limis*).

? **2. collīmo,** -ātus, -āre *a* con *et* limare*? v.* PS. RVFIN. in psalm. 47,3 *infra l. 42.*

collīna, -ae *v.* collinus. **collīneātē** *v. infra l. 48.*

collīneo (-io), -ātum, -āre *a* con *et* lineare. *codd. variant inter* collini- *et* colline-. *i. q. ad lineam accurate dirigere, adaptare; cf.* GLOSS. IV 223,29 conlin⟨e⟩ati: mensurati (V 495,30): **1** *proprie*: **a** *de iaculando, iaciendo, i. q. dirigere, intendere, petere*: CIC. fin. 3,22 ut enim, si cui propositum sit, -are hastam aliquo aut sagittam (*i. dirigere*), sicut nos ultimum in bonis dicimus, sic illi facere omnia, quae possit, ut -et (*i. percutiat, feriat*), huic in eiusmodi similitudine omnia sint facienda, ut -et. GELL. 9,1,6 si in editiora mittas et ad percutiendum superne aliquid manum et oculos -es. *in imagine*: TERT. pudic. 7 interpretatio *similis cuiusdam* . . . utrumne christiano an ethnico peccatori de restitutione -et (*v. ad l. Hoppe, Syntax u. Stil d. Tert. p. 28*). *inde i. q. contingere, ferire, iactu non deerrare*: CIC. div. 2,121 quis est . . . qui totum diem iaculans non aliquando -et? fin. 3,22 *l. 24.* ITIN. Alex. 6 *Alexandrus* -are (continari *cod.*) quem destinasset, peritus. **b** *de aedificando, construendo*: APVL. Socr. 3 p. 106 velut in maceria lapides temerario interiectu poni necesse est neque . . . -ato pro fronte situ neque coniventibus ad regulam lineis. *in imagine*: AVG. serm. 336,1,1 cum vero catechizantur, baptizantur, formantur, tamquam inter manus fabrorum et opificum dolantur, -antur, complanantur. **2** *latiore sensu i. q. adaptare, coaptare, facere, ut congruant res*: *absolute*: AVG. in psalm. 44,17 distortum ad rectum quando coniungis? -ari non potest. *alicui*: AVG. in psalm. 31,2,25 cor tuum quamdiu pravum est et distortum, non potest -ari rectitudini dei. 47,3 credentes in Christum -ati (*inde* PS. RVFIN. in psalm. 47,3 p. 835^{B}, *ubi* collimati) sunt illi civitati (*dei*). 102,19 possunt -ari ipsae res rebus, ad quas adhibentur. c. epist. fund. 29 p. 230,7 latus lateri adiungunt atque -ant.

part. perf. adi. **collīneātus,** -a, -um. *i. q. rectus, directus*: MART. CAP. 7,729 ac tunc illi radius . . . -ae lucis nitore porrecto ipsius Iovis verticem luminavit. *adv. superl.* **collīneātissimē:** *i. q. accuratissime, ad lineam strictissime adaptate*: IVL. VAL. 3,30 *pictor* quam -e efficiat ac depingat *Alexandrum*. 3,36 currus e porphyrite lapide, sed -e . . . ad veri faciem videre erat.

1. collīnio, -īre *a* con *et* lenire. *idem fere q. lenire*: HIER. in Eph. 5,19 p. 652 in tragoedorum modum guttur et fauces dulci medicamine -endas.

2. collīnio, -āre *v.* collineo.

collino, -lēvī, -litum, -ere *a* con *et* linere. *idem fere q. linere*: PLAVT. Most. 291 (= Poen. 306) pulchrum ornatum turpes mores peius caeno -unt (Poen. 826 neque periurior neque peior alter usquam est gentium . . . neque tam luteus neque tam caeno -itus). HOR. carm. 1,15,20 *Paris* adulteros crines pulvere -es (*sc. mortuus*). OV. rem. 351 compositis cum -it (*R*, sua collinet *vulg.*) ora venenis. GELL. 17,9,17 postea tabulas uti solitum est cera -visse. SER. SAMM. 780 parva sabucus . . . hircino -ita (condita *A*) sevo. PRVD. apoth. 359 passio quae nostram defendit sanguine frontem corporeamque domum signato -it ore. cath. 5,16 fila favis scirpea floreis presso melle prius -ita fingimus. *Mbr.*

collīnus, -a, -um *a* collis (*cf.* PRISC. gramm. II 78,24 collis -us). *ad collem pertinens, in collibus repertus, crescens*: VARRO rust. 1,6,2 *genus agrorum* -um (*opp.* campestre, montanum. COLVM. 2,2,1). 1,6,5 meliores existimantur esse . . . *vineae* -ae (COLVM. 12,21,1). CELS. 2,18 p. 65 frumentum quodque valentius est -um quam campestre. COLVM. 1,5,2 tertia *aqua* putealis -a. 3,2,6 omni statu locorum . . . vinum . . . iucundius afferunt -a. 7,2,2 situs . . . gracilis et -us. 12,21,4 vina. RVFIN. Orig. in Ios. 1,5 -os vertices et montium excelsa sectantur *exploratores*. GROM. p. 398,12 sunt . . . loca publica haec quae scribuntur silva et pascua publica Augustinorum . . . quae loca -a appellant. *inde* porta Collina, tribus -a, via -a, turris -a, Salii Collini, *q. v. nom. propr. utrum* PROP. 4,5,11 *lena velit* -as ad fossam moverit herbas, *ad appell. an ad propr. pertineat, dubium est. adde cognomen* Collinus *s. nom. propr.*

fem. subst. **collīna,** -ae. *i. q. collis*: GROM. p. 314,12 *casa habet* super se vero -am extensam. 314,13 per -am autem via excurrit. [*it.* collina, *francog.* colline. *M.-L.*] *Bannier.*

collique(fīo), -factus sum, -(fieri) *a* con *et* liquefieri. *i. q. liquidum fieri*: VARRO rust. 2,4,6 non prius . . . quam pruina evanuit ac -cta est glacies. CIC. Cluent. 173 si *venenum* totum -ctum in potione esset. ARNOB. nat. 2,49 quibus *miculis* nascitur -ctis aurum. PRVD. psych. 426 *guttur* ossa -cta vorans revomit, quas hauserat offas.

colliqueo, -ēre *a* con *et* liquere. *cf.* colliquescere. *formas perfecti invenies sub* colliquesco. *translate i. q. clarius fieri*: BOETH. mus. 1,10 ut id apertius -ret. *part. perf.* collictus*? v. p. 1601,49.*

colliquēsco, -quī, -ere *a* con *et* liquescere, *cf.* colliquere. *proprie i. q. liquidum fieri*: VARRO frg. Non. p. 334,29 *Scipio* fulmine ita est ictus, ut ipse esset integer, aurum -isset. p. 334,31 quod aes aut quid aliud eius generis fervefactum -isset et informe esset factum. COLVM. 12,22,2 dum ea quae addideris, in pice -ant et unitas fiat. APVL. apol. 50 materia morbi comitialis, . . . cum caro in umorem crassum et spumidum inimico igni -it. *translate*: *de statu animi i. q. dissolvi, perire*: FRONTO p. 232 N. Victorini mei lacrimis tabesco, -o. *de rebus illustrandis i. clarius fieri*: BOETH. mus. 4,13 ut harum non plena mutabilitas clarius -at. diff. top. 4 p. 1212^{C} ut rerum ordo clarius -at. in top. Cic. 4 p. 342 CASSIOD. art. 3 p. 1198^{D}. *Mertel.*

colliquiae, -ārum *v.* colliciae.

colliquiārium *v.* colluviarium. **collīrium** *sim. v.* collyr-.

***collis,** -is *m.* [*cf. c. gr.* κολωνός, κολώνη, *anglosax.* hyll *'collis', lituan.* kalnas *'mons' et c.* columen, culmen, *fortasse c.* celsus, excellere; *v. Joh. Schmidt, Kritik der Sonantentheorie 104. Th.*].

VARRO ling. 5,36 a colendo -es appellarunt (CASSIOD. in psalm. 113,4). *cf.* ISID. orig. 14,8,19 *et* diff. 1,376 *infra l. 37.* EXC. Bob. gramm. I 552,3 nomina, quae apud Romanos masculina, apud Graecos feminina . . . -is ἀκρώρεια. GRAMM. suppl. 117,16 *inter masculina.* PRISC. gramm. II 169,10 sciendum . . ., quod vetustissimi in multis . . . confudisse genera . . ., ut . . . hic et haec . . . -is (*exempla certa feminini desunt*). *abl. sing. in* -e *exit,* -i *legitur tantum* LVCR. 2,317. 322 IVL. VAL. 1,29. *acc. plur. exit in* -es *et in* -is; *formas in* -is *collegit Neue, I*^{3} *385 et 387* (*cf. Ind.*). GLOSS. ὄρος, λόφος, βουνός, ὑψηλὸς τόπος, γεώλοφος, ἀκρωτήριον, ἀκρώρεια (*cf. supra l. 28*). -em monticulum; -es bergas (*anglosax.*); *cf.* VARRO rust. 3,1,6 in Graecia Aeolis Boeoti sine afflatu vocant -es tebas. ISID. orig. 14,8,19 -es sunt perenninentiora iuga montium quasi colla (diff. 1,376). *legitur inde a* CATONE PACVVIO ACCIO LVCILIO. [*it.* colle. *M.-L.*]

I ***proprie***: **A** ***sensu strictiore*** *i. q. tumulus, clivus terrenus.* ***de notione:*** *est pars iugi maiorum montium cf.* CAES. Gall. 7,36,2 omnibus eius iugi -bus. BELL. Afr. 37,5 in hoc iugo -es sunt . . . pauci. OV. ars 3,687 -is . . . Hymetti. EPICED. Drusi 257 -bus Oetae. LIV. 33,6,9 -es perpetuo iugo intererant *inter Philippum et Romanos* (MELA 1,27 iunctos . . . perpetuo iugo . . . -es). LVCAN. 1,689 Alpis . . . -es. SIL. 12,712 tollit se -bus altae molis Aventinus. IVST. 13,7,7 in eiusdem montis iuga, cuius -em occupaverant *Cyrenenses.* *altitudo terrena montibus minor, campo altior*: OV. ars 2,71 monte minor -is, campis erat altior aequis. HYG. lim. grom. p. 109,2 (PS. AGENN. grom. p. 11) si plus de XXX pedibus patuerit *rigor*, iam -is est. VVLG. Mich. 4,1 mons . . . sublimis super -es. CLAVD. carm. min. 26,11 alto -e minor . . . clivus. rapt. Pros. 2,102 planities . . . mollibus edita clivis creverat in -em. SIDON. epist. 2,2,3 *mons* inferiores sibi -es . . . effundit. *opponuntur montes iuga -es, sed accurata definitione et distinctione non addita*: CAES. Gall. 7,36,5 -is sub ipsis radicibus montis . . . munitus. 7,46,3 a medio . . . -e . . . ut natura montis ferebat . . . sex pedum murum . . . praeduxerant Galli. BELL. Afr. 50,2 post montem -esque (*delevit Woelfflin*). 65,3 progressus . . . per iugum et -em. DIRAE 87 obstabunt . . . mihi -es, obstabunt montes. LIV. 2,34,9 patet via in Sacrum montem aliosque -es. PAVL. FEST. p. 42 planities . . . comprehensa montibus -busve. MELA 2,113 inter -es . . . fama Idaei montis excellit. SIL. 7,274 iuga et . . . -es exurgunt. MART. 6,73,4 hos Hilarus -es et iuga laeta tenet. VEG. mil. 1,16 ut mons sit aliquis defendendus aut -is. 1,22. VVLG. *passim.* *opponuntur aliae res terrestres*: LVCIL. 1278 campos -esque (*sic* campus *saepissime, ex. gr.* RHET. Her. 4,18,25 CIC. Verr. 4,47 LVCR. 4,389. 5,784. 1373 BELL. Afr. 40,5. 68,2 SALL. Iug. 50,6 *al.*). CIC. Scaur. 25 peragravi . . . valles Agrigentinorum atque -es (BELL. Alex. 72,2 intercisi vallibus -es. COLVM. 2,17,7 QVINT. inst. 1,10,45 VVLG. Ezech. 35,8 HIER. epist. 18 A 3,2 AVG. civ. 18,23 p. 286 NICET. symb. p. 54. *cf.* LIV. 1,38,6 interiectas -bus convalles. SOL. 8,2 Peneus . . . -bus . . . nemorosis convallibus . . . facit Tempe). VERG. georg. 2,179 terrae -esque. 2,273 -bus an plano melius sit ponere vitem (ITIN. [Silv.] 23,2 VEG. mil. 2,1). LVCAN. 4,98 tumuli -esque. SIL. 7,356 -es dumosque (12,447). PHYSIOGN. 17 -es et cava. *al.*

describitur *vel definitur accuratius variis rebus, plerumque epithetis additis*: **1** *altitudine et forma*: CIC. Arat. 421 excelsis . . . in -bus (BELL. Afr. 37,5 LVCAN. 7,790 SIL. 1,275. 2,446. 16,473 STAT. silv. 5,2,168 VVLG. iud. 7,1 Ezech. 6,13. 20,28. 34,6). *cf.* VERG. Aen. 8,604 celso . . . de -e (SEN. Ag. 96 LVCAN. 4,159 SIL. 4,222. 12,567. 15,101 AMM. 25,3,1). VARRO rust. 1,6,4 in -bus humilibus. *ibid.* in altis -bus (VERG. Aen. 7,726 PLIN. nat. 12,53 STAT. silv. 2,2,4 AMM. 23,6,54 VEG. mil. 1,22 AVG. civ. 4,9 p. 157.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. CLAVD. 15, 42 summis). CAES. Gall. 2, 8, 3 -is . . . paululum ex planitie editus (civ. 3, 43, 1 SALL. Iug. 98, 3 hist. frg. 1, 122 LIV. 7, 34, 3 CVRT. 4, 12, 18. 4, 13, 35. 8, 10, 16 MELA 1, 78 *al. nota*: LIV. 2, 50, 9 editum leniter [leviter *codd.*] -em. TAC. hist. 5, 11 -es in immensum editos. AMM. 16, 12, 19 -em . . . molliter editum. 20, 7, 1 -e mediocriter edito). CAES. Gall. 2, 8, 3 *-is* in frontem leniter fastigatus (LIV. 37, 27, 7 in modum metae in acutum acumen . . . fastigatus). 2, 18, 1 -is ab summo aequaliter declivis (*cf.* 2, 18, 2 ab eo flumine pari acclivitate -is nascebatur. 7, 19, 1 -is . . . leniter ab infimo acclivis. LIV. 38, 20, 4 placide acclives . . . -es). Gall. 2, 19, 8 hostes adverso -e ad nostra castra contendunt (SALL. Iug. 52, 3 *cf. p. 1631, 59*). 7, 36, 5 -is ex omni parte circumcisus. civ. 3, 45, 3 cum una ex parte *-is* prope aequum aditum haberet. BELL. Alex. 72, 2 magni . . . -es. 74, 4 arduum (LIV. 23, 26, 10. SEN. clem. 1, 19, 6 in ascensum arduos -es. TAC. ann. 2, 80 PANEG. 11, 10 AVIEN. ora 195). SALL. Iug. 48, 3 -is . . . in immensum pertingens. 98, 3 praeceps. VERG. georg. 2, 276 supinos (3, 555 VVLG. Is. 41, 18). Aen. 5, 287 curvis (SOL. 8, 2. *cf.* STAT. Theb. 6, 255 incurvis. VVLG. Hab. 3, 6 incurvati). CVLEX 47 patulos (STAT. Theb. 7, 444 -e per excelsum patulo. OV. met. 13, 778 cuneatus acumine longo). LIV. 24, 34, 3 inaequalis. 27, 42, 6 cohortes secundis -bus via nuda ac facili decurrentes. 28, 33, 8 obliquo (38, 22, 1). SEN. Phaedr. 1057 est alta ad agros -bus ruptis via. Oed. 281 clementer acto -e. COLVM. 1, 2, 3 -bus vel ad orientem vel ad meridiem molliter devexis. 2, 2, 1 -em clementer et molliter assurgentem (TAC. ann. 13, 38). 2, 16, 4 -is praeruptae *positionis* (3, 13, 8 praeruptio⟨r⟩ -is. 3, 14, 1. TAC. ann. 2, 80 derupto). MELA 3, 95 -is longo tractu longis litoribus obductus. 3, 106 -is modicus (LVCAN. 4, 11 PLIN. nat. 6, 197 PLIN. epist. 8, 8, 2) resupini hominis imagine iacentis. LVCAN. 6, 106 spatiosis. PLIN. nat. 3, 109 roscidis. STAT. Theb. 2, 499 gemini . . . faucibus urgentur -es. MIN. FEL. 17, 10 -ium flexa (AMM. 27, 12, 11 -es flexuosos). SOL. 6, 2 -e eminentissimo. AVSON. 288, 5 extentum. AMM. 21, 10, 3 tumulosis. 29, 4, 5 circumfractis. 31, 10, 12 obsessos inviis cautibus. VVLG. IV reg. 17, 10 sublimi (Ier. 2, 20 PASS. Mar. Iac. 11 p. 60, 16). CLAVD. 8, 343 iniquus. 15, 522 tenuemque per undas obvia *urbs Caralis* dimittit fracturum flamina -em.

2 *rebus quae in -bus sunt, ut arboribus, herbis, frugibus sim.*: CAES. Gall. 2, 18, 2 -is . . . ab superiore parte silvestris (COLVM. 1, 2, 3). SALL Iug. 48, 3 -is . . . vestitus oleastro ac murtetis aliisque generibus arborum (HOR. epod. 12, 20 OV. met. 15, 560. *cf.* COLVM. 1, 2, 4 -es alii vacui arboribus). VERG. georg. 2, 181 -esque maligni . . . Palladia gaudent silva vivacis olivae (COLVM. 1, 2, 4). CVLEX 47 velabant gramina -es (MANIL. 5, 260). OV. met. 14, 9 herbiferos -es (14, 347). Pont. 1, 8, 43 piniferis positos in -bus hortos. LIV. 28, 2, 1 obsiti virgultis. CVRT. 5, 4, 8 frondibus laeti. COLVM. 2, 9, 3 -is . . . quamvis granum robustius aliquanto, minus tamen tritici reddit (PLIN. nat. 18, 166). PLIN. nat. 21, 154 thymum . . . candidum . . . in -bus nascens. 25, 67 *centaurion herba* nascitur in -bus. *al.* MART. 1, 85, 1 excultos -es. PLIN. epist. 8, 8, 2 antiqua cupresso nemorosus et opacus. SOL. 35, 5 ut . . . nobis . . . -es sudent balsama.
speciatim vitibus, vino: VERG. ecl. 7, 58 Liber pampineas invidit -bus umbras. georg. 2, 113 apertos Bacchus amat -es (MANIL. 2, 20). 2, 273 -bus . . . ponere vitem. PROP. 3, 17, 15 ipse seram vites pangamque ex ordine -es. OV. met. 15, 710 Surrentino generosos palmite -es. MANIL. 4, 737 *Bacchum* alias aliis fundentem -bus uvas. PLIN. nat. 3, 60 vitiferi -es (SIL. 10, 33 AVSON. 417, 92). STAT. Theb. 1, 329 pingues Baccheo sanguine -es. AVSON. Mos. 21 virides Baccho -es. *al.* 3 *qualitatem, colorem, al. sŏli significantibus*: CIC. Verr. 4, 47 -es . . . nitidissimos viridissimosque (LVCR. 2, 322). CAES. Gall. 2, 18, 2 *-is* passus circiter ducentos infimus apertus (VERG. georg. 2, 113 LIV. 27, 41, 6 SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 108). VERG. ecl. 9, 49 apricis (TIB. 1, 4, 19 OV. am. 3, 5, 3 LIV. 21, 37, 5 PLIN. nat. 3, 41). CAES. civ. 3, 43, 1 asperi (QVINT. inst. 12, 9, 2). VERG. Aen. 3, 522 procul obscuros -es . . . videmus. 11, 319 duros. HOR. carm. 4, 12, 12 nigri -es Arcadiae (STAT. Theb. 10, 539). TIB. 3, 9, 7 densos indagine -es claudentem. OV. ars 2, 420 umbroso (LVCAN. 2, 396). met. 14, 90 sterili. LIV. 27, 41, 4 nudi (SEN. contr. 1, 6, 4). 38, 20, 4 terrenos (PLIN. nat. 25, 111. 27, 91 PLIN. epist. 5, 6, 8). MANIL. 2, 773 vacuos. SEN. Phaedr. 7 -es semper canos nive (233 nivosi). epist. 104, 33 arentibus. COLVM. 2, 4, 9 -es pinguis sŏli (PLIN. epist. 5, 6, 8 pingues). 10, 150 dumosis (CYPR. GALL. Ios. 368). arb. 17, 1 siccis (LVCAN. 4, 263) et argillosis. PLIN. nat. 6, 197 amoena opacitate vestitos. (AVSON. Mos. 190 opaco). 14, 60 saxoso (27, 134). 27, 122 aquosis. SIL. 5, 192 latebrosis. 15, 472 frondosi. AMM. 27, 10, 9 confragosos. CLAVD. 28, 184 fuscis. carm. min. 27, 42 tepidis. EVSTATH. Bas. hex. 2, 3 p. 882ᶜ uberrimi. 4 *situ: enuntiato significatur*: CAES. Gall. 7, 36, 5 erat e regione oppidi -is. 7, 69, 4 reliquis ex omnibus partibus -es . . . oppidum cingebant. 7, 83, 2 erat ab septentrionibus -is. civ. 3, 43, 1 erant . . . circum castra Pompei permulti . . . -es. VERG. Aen. 1, 419 *-is* plurimus urbi imminet adversasque aspectat desuper arces. LIV. 4, 59, 5 imminentem urbi -em. 10, 26, 8 *-is* inter urbem et castra erat. *al.* *adiectivis*: CAES. Gall. 1, 22, 3 proximus (1, 24, 1. 7, 68, 3 civ. 1, 43, 1. 1, 44, 5. 1, 65, 5. 2, 42, 1 BELL. Afr. 39, 2 *al. coni. Schneider* BELL. Afr. 69, 1, *ubi codd.* primis). Gall. 2, 18, 2 -is . . . adversus huic et contrarius (civ. 3, 45, 2). civ. 3, 45, 2 propinquus *alicui rei* (SALL. Iug. 98, 3 SIL. 4, 90. 6, 391 TAC. hist. 2, 14 AMM. 28, 2, 8). BELL. Afr. 18, 4 ultimus (38, 2). LVCAN. 2, 438 extremus. SIL. 12, 488 propior. 5 *nominibus propriis*: a *terrarum in quibus siti sunt*: *adiectivo*: VERG. Aen. 7, 798 Rutulos. CIRIS 102 Actaeos. HOR. carm. 1, 20, 12 Formiani. PRIAP. 75, 6 Cynthios. OV. am. 2, 6, 49 Elysio. met. 8, 621 Phrygiis. fast. 4, 872 Siculo. 5, 401 Pagasaeis. LIV. 3, 7, 3 Tusculanos (3, 8, 6. MART. 4, 64, 13 Tusculos). PAVL. FEST. p. 327 Samnio. COLVM. 3, 2, 10 Surrentinos (PLIN. nat. 14, 22). PLIN. nat. 14, 25 Tauromenitani. 14, 28 Sabinis. 14, 39 Thurinis. 35, 166 Puteolanis. SIL. 5, 1 Etruscos. 6, 643 Vmbros. STAT. Theb. 6, 880 Hiberi. silv. 5, 3, 6 Ismariis. MART. 12, 57, 22 Falerno. *genetivo*: VITR. 2, 6, 3 Mysiae. PLIN. nat. 2, 231 Taurorum. STAT. Theb. 7, 254 Tanagrae. MART. 4, 44, 3 Nysae. 13, 105, 1 Hyblae. *cf.* STAT. silv. 3, 1, 61 Albae (4, 2, 65 MART. 5, 1, 1). VVLG. Is. 10, 32 Sion, -em Ierusalem. b *virorum heroum deorum, ad quos aliquo modo pertinent*: *adiectivo*: STAT. silv. 4, 1, 8 Euandrius . . . -is (*i. Palatinus*). SOL. 5, 23 -is Vulcanius. *cf.* CAES. civ. 3, 84, 2 -bus . . . Pompeianis (*i. a Pompeio occupatis*) *et p. 1632, 78 sqq.* *genetivo*: HOR. epist. 2, 2, 68 in -e Quirini (*i. Quirinali.* OV. met. 14, 836 fast. 4, 375). MART. 7, 73, 1 -e Dianae (*i. Aventino.* 12, 18, 3). STAT. silv. 2, 7, 2 Isthmiae Diones. c *nomine ipsis -bus proprio*: *adiectivo*: CATVLL. 61, 1 -is . . . Heliconei (VAL. MAX. 1, 6 ext. 3). OV. ars 1, 684 Idaeo (epist. 4, 48. RABIR. carm. frg. 1 Idaeos . . . -es). met. 1, 698 Lycaeo. COLVM. 3, 2, 16 Albano (MART. 4, 64, 13 Albanos . . . -es). SIL. 6, 604 Tarpeium. TAC. ann. 11, 13 Simbruinis. *speciatim -es urbis Romae*: CIC. rep. 2, 20 in eo -e . . . qui nunc Quirinalis vocatur (VARRO ling. 5, 51. 52 NEP. Att. 13, 2 LIV. 1, 44, 3 *al.*). VARRO ling. 5, 51 -is Viminalis (LIV. 1, 44, 3 FEST. p. 376 PLIN. nat. 17, 2). 5, 52 Salutaris. *ibid.* Mucialis. *ibid.* Latiaris. LIV. 1, 12, 1 Palatinum Capitolinumque -em (MART. 12, 21, 6 *al.*). PAVL. FEST. p. 378 Vaticanus. VAL. MAX. 8, 9, 1 -e, qui sacer appellatur. *subst.*: OV. fast. 3, 246 qui nunc Esquilias nomina -is habet. MELA 1, 84 Pandion -is. 2, 80 Mesua -is. LVCAN. 6, 16 -em . . . Petram. PLIN. nat. 2, 231 Liberoso . . . -e. 3, 88 Gemellos. 16, 242 -e, qui Come appellatur. 18, 114 in -e Leucogaeo appellato (35, 174 -bus, qui vocantur Leucogaei). VVLG. I reg. 13, 15 in -e Beniamin. 23, 19 *et* 26, 1 in -e Hachila. I par. 13, 6 ad -em Cariathiarim. *al.* *genetivo*: COLVM. 3, 2, 10 celeberrimos Vesuvii -es. STAT. Theb. 9, 895 Lycaei. ANTH. 393, 1 Pelori. *cf.* OV. met. 14, 334 -e Palati (14, 822). LIV. 1, 48, 6 Esquiliarum. SVET. Nero 50 Hortulorum. VVLG. Ios. 5, 3 Praeputiorum. *nomine circumscripto vel subintellegendo*: LIV. 1, 3, 9 *Aventinus* sepultus in eo -e, qui nunc pars Romanae est urbis, cognomen -i fecit. LVCAN. 4, 656 dedit cognomina -bus istis . . . Scipio. PLIN. nat. 16, 37 -e in quem vimina petebantur. IVV. 3, 71 dictum . . . a vimine -em.
nomine Quirinalis subintellegendo; cf. OV. fast. 2, 511 -is . . . dictus ab illo est (*sc. Quirino*): FAST. ann. Iul. Farnes. *et* Caeret. Febr. 17: Quirino in -e (*sc. Quirinali*). Praen. Apr. 5: Fortunae publicae citeriori in -e. Esquil. Mai 25: Fortunae publicae p. R. in -e. Venus. *ibid.* Fortunae Primigeniae in -e. *al.* *cf.* CIC. Att. 12, 10 *Alexin* aegrum Romam remisi, et, si quid habet -is ἐπιδήμιον, ad me . . . *Alexin* transferamus. LIV. 43, 13, 5 in aede Primigeniae Fortunae, quae in -e est. CAPITOL. Gord. 32, 6 instituerat porticum in campo Martio sub -e pedum mille. OROS. hist. 5, 17, 7 Marius manipulatim plebe *Romana* discripta alterum consulem cum praesidiis in -e disposuit. 6 *appellantur partes*: *subst.*: CAES. Gall. 2, 24, 2 summo iugo -is (BELL. Afr. 75, 6 LIV. 31, 39, 15 PANEG. 11, 23). 7, 46, 3 superiorem partem -is. 7, 51, 4 radicibus -is (7, 69, 2 BELL. Afr. 59, 5 LIV. 28, 15, 10. 37, 20, 3). BELL. Afr. 50, 3 summa -is (TAC. Agr. 37). OV. met. 7, 779 -is apex (STAT. Theb. 3, 174). LIV. 2, 50, 10 verticem -is (SIL. 14, 69 VVLG. exod. 17, 9. 10 AVG. civ. 4, 23 p. 174). 25, 15, 12 terga -is. SIL. 15, 367 fauces. APVL. flor. 21 p. 99 clivos. TAC. ann. 13, 40 ima -ium. AMM. 14, 2, 9 summitates -ium. 18, 8, 7 editiora -is. 29, 5, 44 sublimia -ium. VVLG. iud. 7, 1 septentrionalem plagam -is. Iudith 15, 2 semitas. *adiect.*: CAES. Gall. 1, 24, 2 *Caesar* in -e medio . . . aciem instruxit (7, 46, 3 civ. 1, 41, 2 OV. met. 7, 779 COLVM. 1, 4, 10 [*bis*]). 2, 26, 3 milites legionum duarum . . . in summo -e ab hostibus conspiciebantur (7, 69, 1 SEN. Ag. 467 LVCAN. 4, 741 VAL. FL. 2, 537 STAT. Theb. 2, 40 *al.*). 7, 49, 1 ut cohortes . . . sub infimo -e . . . constitueret (civ. 1, 42, 2. *cf.* LIV. 40, 22, 2 in imis -bus). *adde*: PLIN. nat. 14, 63 summis -bus Caucinum *vinum* gigni, mediis Faustinianum, imis Falernum. CAES. Gall. 7, 79, 1 -e exteriore occupato. COLVM. 5, 8, 5 septentrionali -e.

structurae variae: 1 *subiect.*: PACVV. trag. 223 clamore et sonitu -es resonantes bount (CVRT. 8, 10, 16 *cf.* VERG. georg. 3, 555 sonant . . . -es). CIC. rep. 2, 11 -es afferunt umbram vallibus. Att. 12, 10 si quid habet -is ἐπιδήμιον *v. l. 51.* CAES. Gall. 2, 18, 1 -is ab summo . . . ad flumen Sabim . . . vergebat. 2, 18, 2 ab eo flumine . . . -is nascebatur. 6, 36, 2 *inter segetes* et castra unus omnino -is intererat (LIV. 10, 26, 8. 33, 6, 9). 7, 69, 4 -es . . . oppidum cingebant. LVCR. 4, 389 fugere ad puppim -es . . . videntur. 4, 578 -es -bus ipsi verba repulsantes iterabant. SALL. Iug. 48, 3 ex eo *monte* medio . . . -is oriebatur. 50, 6 opportunior fugae -is quam campi fuerat. 98, 3 *-is* usui opportunus *erat*, quia . . . pauca munimenta quaerebat. VERG. ecl. 9, 7

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

se subducere -es incipiunt mollique iugum demittere clivo. Aen. 1, 419 -*is* plurimus urbi imminet *eqs.* (LIV. 4, 59, 5. 7, 29, 6. 7, 34, 3. 7, 35, 5 *al.*). 5, 150 -es clamore resultant (8, 305 AMM. 19, 2, 11 CLAVD. 1, 175). 8, 599 undique -es inclusere cavi *lucum* et nigra nemus abiete cingunt. AETNA 611 *Aetna erumpente* -es . . . ruebant. DIRAE 11 non pascua -es *parturiant.* 87 hinc ego de tumulo mea rura novissima visam; hinc ibo in silvas: obstabunt iam mihi -es (MELA 3, 22). HOR. carm. 4, 12, 12 *Pani* nigri -es Arcadiae placent (*cf.* carm. saec. 7 dis, quibus septem placuere -es. LIV. 27, 27, 2 si -is, in quem speculatum irent, placuisset). epist. 1, 3, 5 an *vos* . . . Asiae . . . -es . . . morantur? PANEG. in Mess. 186 cui . . . pecus . . . pascebant agmine -es. OV. met. 1, 344 flumina subsidunt, -esque exire videntur. 13, 779 prominet (LIV. 27, 48, 7) in pontum -is. fast. 2, 215 campi claudebant ultima -es. LIV. 22, 4, 2 inde -es insurgunt (SIL. 7, 274 exurgunt. PLIN. epist. 8, 8, 2 assurgit). 27, 48, 7 Gallos ... -is tegebat (28, 2, 1). 27, 48, 8 -is oppositus arcebat, ne *dextra acies* . . . aggrederentur. 38, 22, 1 viam -es . . . dederunt. SEN. Tro. 1078 -is . . . aciem patenti liberam praebet loco. CVRT. 7, 4, 27 -ium procul species ... intereunt. MELA 3, 95 ultra montem viret -is. LVCAN. 2, 438 extremi -es *Apennini* Siculo cessere Peloro. 4, 98 iam . . . -es . . . latent, iam flumina cuncta condidit una palus. 4, 128 stagnis emergere -es incipiunt. PLIN. nat. 3, 93 *Hiera* sacra Volcano est -e in ea nocturnas evomente flammas. SIL. 5, 612 -es . . . intremuere. 12, 488 propior qua moenibus *Tifatorum* instat -is. 15, 343 -is Agenoreum dirimebat ab aggere vallum Ausonio. TAC. Germ. 30 durant . . . -es *apud Chattos,* paulatim rarescunt. SOL. 51, 1 arcent . . . afflatum noxium -es, qui salubri apricitate undique secluso *sinui Attaceno* obiecti prohibent auras pestilentes. AVSON. Mos. 199 sese amni confundit imago -is. CLAVD. 22, 36 nec capit angustus Boreae certamina -is. PRISC. periheg. 140 medio procurrunt aequore -es.

2 *obiect.*: CATO orig. 83 Poenus . . . -es . . . occupat (CAES. Gall. 7, 36, 2. 7, 44, 4. 7, 79, 1 *al.* BELL. Afr. 49, 1. 2 SALL. Iug. 38, 6 hist. frg. 1, 122 *al. saepe. cf.* CAES. civ. 2, 42, 1 *-es* praeoccupat . . . equitatus. *paulo aliter*: OV. met. 1, 293 occupat hic -em cumba sedet alter. COLVM. arb. 1, 4 -es vineis vel arbustis occupaturus). CIC. Verr. 4, 47 *-es* vastatos . . . ac desertos (TAC. Agr. 38 VVLG. Is. 42, 15). LVCR. 1, 999 aer dissaepit -es. CAES. Gall. 3, 14, 9 omnes . . . -es . . . ab exercitu tenebantur (7, 36, 5. 7, 44, 1 civ. 3, 43, 1 LIV. 5, 42, 7. 27, 2, 4. MART. 6, 73, 4 hos Hilarus -es . . . tenet [*i. habitat*]). 7, 19, 1 *-em* ex omnibus fere partibus palus difficilis atque impedita cingebat (LIV. 7, 35, 10 SIL. 1, 327). 7, 44, 1 -em nudatum hominibus (LVCAN. 4, 148. STAT. Theb. 12, 632 in pugnas vacuatur -is. *cf.* PLIN. nat. 17, 29 nec *vitium* -es opere nudantur, si quis perite fodiat). 7, 44, 4 si alterum -em amisissent. 7, 62, 8 in praesidio . . . relicti . . . -em . . . ceperunt (civ. 2, 42, 1 LIV. 4, 9, 8. 4, 17, 11. 4, 59, 5. 7, 35, 5. 24, 16, 6 SIL. 5, 1. *aliter*: SIL. 15, 472 *Hasdrubal* -is latebras . . . capessit). 7, 83, 2 *-em* opere circumplecti (BELL. Afr. 14, 1 complecti; *aliter*: STAT. Theb. 3, 252 Iuno suos -es [*i. Argos*] . . . amplexa). civ. 1, 54, 4 -em communit (SEN. clem. 1, 19, 6 emunire. VVLG. Iudith 7, 8 muniunt). 3, 46, 6 comprehensis -bus (VVLG. Ier. 49, 16 apprehendere . . . altitudinem -is) munitiones perfecerunt. BELL. Alex. 72, 2 circumpositi sunt huic oppido magni multisque intercisi vallibus -es (CORP. III 14195[48] viam . . . exci⟨sis . . .⟩ -bus . . . instituit). BELL. Afr. 50, 3 summa petere -is (50, 4 -em petere. SIL. 4, 484. 6, 643. 7, 731 repetebat. IVV. 3, 71 AMM. 31, 10, 12). VERG. georg. 2, 276 sin *metabere* . . . -es . . . supinos. Aen. 7, 798 exercent vomere -es (11, 319). 8, 216 -es clamore *boum* relinqui (LVCAN. 4, 742 MART. 10, 44, 3). 11, 902 *Turnus* deserit (CVRT. 4, 12, 19 STAT. Theb. 1, 329) obsessos (AMM. 31, 10, 12) -es. TIB. 3, 9, 7 densos indagine -es claudentem (SIL. 12, 502 clausos milite -es. TAC. hist. 5, 11). PROP. 3, 17, 15 pangamque ex ordine -es, quos carpant nullae . . . ferae. LIV. 5, 42, 7 -em libertati relictum virtute *defendere* (VEG. mil. 19, 19). 7, 34, 11 circumdare . . . -em armatis (MANIL. 2, 773 muris). MANIL. 1, 427 *cum Iuppiter* tam vicinos fugientia sidera -es (*sc. alterum alteri a Gigantibus impositum*) *cerneret.* 5, 260 viridem . . . in gramine (germine *Matritensis*) -em conseret. FEST. p. 213 cum . . . ceterae vicinae civitates -es aliquos haberent oppositos. SEN. contr. 2, 1, 10 -es equis virisque complentur (SIL. 6, 391 TAC. ann. 12, 56. *cf.* AMM. 19, 1, 2 equitatus . . . opplevit . . . -es. VVLG. Ezech. 32, 5 implebo -es tuos sanie tua). VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 apes . . . Heliconios -es . . . depastae. SEN. Ag. 96 feriunt celsos fulmina -es. epist. 91, 11 vasta vis (*Haupt,* vastant *codd.*) ignium -es . . . erosit. COLVM. 1, 4, 10 *aer temperatus* fere medios obtinet -es (PLIN. nat. 6, 74 incolae . . . montanos obtinent -es). 2, 4, 9 -es . . . proscindendi (AMM. 18, 8, 11 scissis -bus). arb. 1, 6 -em . . . repastinaveris operis sexaginta. MELA 1, 27 Herculem . . . diremisse -es. LVCAN. 3, 382 aggere diversos vasto (*sic Hosius,* diverso vastos *codd.*) committere -es. 4, 159 tellus hinc ardua celsos continuat -es. 6, 16 -em . . . insedit castris *Pompeius* (TAC. Ag. 37 FLOR. epit. 3, 23, 6. *cf.* PLIN. nat. 5, 69 Iope Phoenicum . . . insidet -em). 7, 790 excelsos cumulis aequantia -es corpora (*sc. interfectorum*). PLIN. nat. 37, 65 -bus excavatis. SIL. 4, 90 explorare . . . -is . . . ingenium. PANEG. 5, 16 -es . . . hostium corpora . . . texerunt. AVIEN. ora 195 Cempsi atque Saefes arduos -es habent. AMM. 18, 3, 9 -bus . . . transcursis. VEG. mil. 2, 1 peditibus -es . . . servantur. VVLG. Sirach 16, 19 -es (τὰ ὄρη) *commovebuntur.* Is. 40, 4 omnis . . . -is humiliabitur. CLAVD. 15, 522 tenuemque *urbs Caralis* per undas . . . dimittit fracturum flamina -em. 28, 530 insignior auctis -bus *Roma.* *post verba eundi*: LVCIL. 1278 -esque gradu perlabitur uno *equus* (*vel sim.*). CIC. Scaur. 25 peragravi . . . Agrigentinorum . . . -es. HIRT. Gall. 8, 15, 1 subire -em (*cf.* LIV. 7, 34, 12 cum subeuntibus in adversum -em . . . se pugnaturum). VERG. Aen. 1, 419 ascendebant -em (SEN. Phaedr. 7 scandite -em. LVCAN. 4, 32 conscendere. SIL. 4, 72. 5, 254. *translate* CIRIS 8. *cf.* BELL. Alex. 74, 4 ascendere adversus arduum -em. VVLG. I par. 13, 6 ascendit David . . . ad -em Cariathiarim). OV. met. 14, 9 adiit -es . . . Glaucus (QVINT. inst. 12, 9, 2. *cf.* STAT. Theb. 2, 40 alae plausus adit -es). 14, 846 ingreditur *v. p. 1632, 80.* SIL. 4, 824 tu, *Mago,* laevos propior -es accede (6, 604).

3 *dativus*: LVCR. 4, 578 colles -bus ipsi verba repulsantes iterabant. CAES. civ. 3, 84, 2 -busque Pompeianis aciem *ut* subiceret (LIV. 2, 7, 11). VERG. ecl. 7, 58 Liber pampineas invidit -bus umbras. HOR. epod. 12, 20 nova -bus arbor inhaeret. LIV. 1, 38, 6 interiectas -bus convalles. 23, 26, 10 nec . . . -i . . . satis fidens *Hasdrubal.* 33, 17, 7 Leucas -i applicata (PLIN. nat. 4, 11). COLVM. 3, 1, 5 genus vitis habile . . . -i. LVCAN. 4, 656. 664 *Curio* -bus abstulit omen. 6, 25 *Petra* exiguo debet, quod non est insula, -i. PLIN. nat. 14, 28 vis ulla ... Sabinis -bus familiaris. SVET. Galba 4 (Nero 50). AVSON. Mos. 190 glaucus opaco respondet -i fluvius. AMM. 23, 6, 71 Drangiani -bus cohaerentes. CLAVD. 15, 42 fluvium *Tiberim* . . . summis minatum -bus. 22, 196 -bus oscula notis figit *potor Savi.* AVG. civ. 3, 12 p. 109 cum eius (*Matris*) filius iam -i Capitolino praesideret. 4, 8 p. 155 -bus deam Collatinam . . . praefecerunt.

4 *ablativus*: a *instrumentalis, causae*: LVCR. 5, 1373 vinetaque laeta -bus (COLVM. 2, 2, 3 plura campo magis quam -e . . . laetari. 5, 8, 5 *oleum* aestuosis locis septentrionali -e, frigidis meridiano gaudet [arb. 17, 1]). CAES. Gall. 7, 70, 1 *planitiem* intermissam -bus. civ. 3, 9, 2 oppidum . . . -e munitum. VERG. Aen. 5, 287 *campum* -bus undique curvis cingebant silvae. LIV. 1, 43, 13 quadrifariam . . . urbe divisa regionibus -busque. 25, 15, 10 Mago . . . tectus -bus. PAVL. FEST. p. 42 planities ex omni parte comprehensa montibus -busve. EPICED. Drusi 220 vox adversis -bus icta redit. SEN. Oed. 281 clementer acto -e Parnasos biceps. LVCAN. 2, 396 umbrosis mediam qua (*Capuae*) -bus Appenninus erigit Italiam. 4, 11 -e tumet modico . . . pingue solum. 5, 72 Parnasos gemino petit aethera -e. PLIN. nat. 6, 55 gens . . . Attacorum apricis ab omni noxio afflatu seclusa -bus. 16, 37 *Roma* silvarum . . . distinguebatur insignibus, Fagutali Iove . . ., porta Querquetulana, -e in quem vimina petebantur. SIL. 12, 712 vicinis *Palatino* tollit se -bus . . . Aventinus. STAT. Theb. 6, 255 -bus incurvis . . . obsessa . . . vallis . . . sedet. MART. 5, 1, 1 -bus uteris Albae. IVV. 14, 179 contenti casulis et -bus . . . pueri. QVINT. inst. 2, 13, 3 *imperator* -bus . . . prohibebitur. FLOR. Verg. p. 186 *Italia* terra fertilis . . . -bus. SOL. 7, 5 Scioessa locus novem -ium opacitate umbrosus. 8, 2 Peneus . . . -bus dextra laevaque molliter curvis nemorosis convallibus Thessalica facit Tempe. AMM. 17, 7, 4 acclivitate -ium aedes *motibus percussae* pleraeque devehebantur. 23, 6, 54 Margiani ... -bus altis undique circumsaepti.

b *comparationis*: STAT. Theb. 3, 676 *torrens* -e minor. SOL. 20, 1 mons Saevo ipse ingens nec Riphaeis minor -bus. CLAVD. carm. min. 26, 11 alto -e minor . . . clivus. c *loci*: CAES. Gall. 7, 19, 2 hoc se -e . . . Galli . . . continebant. 7, 45, 2 muliones . . . -bus circumvehi. SALL. Iug. 98, 5 *reges* utroque -e multitudine circumdato effusi (LVCAN. 6, 30 diffusum -bus hostem) consedere. VERG. georg. 2, 273 -bus an plano melius sit ponere vitem, quaere prius (SERV. *ad l.* in -bus). OV. met. 8, 621 quercus -bus est Phrygiis. 14, 90 sterilique locatas -e Pithecusas. 14, 347 utque novas legeret fecundis -bus herbas *Circe.* 14, 836 -e Quirini qui *lucus* viret. 15, 560 Palatinis haerentem -bus . . . hastam. fast. 4, 375 sacrata est -e Quirini hac Fortuna die. 5, 401 *Chiron* lectas Pagasaeis -bus herbas temperat. LIV. 28, 33, 9 quod reliquum peditum erat, obliquo constituerunt -e. MANIL. 4, 737 *Bacchum* alias aliis fundentem -bus uvas. VITR. 2, 6, 3 genus spongiae . . . nascitur . . . -bus Mysiae. COLVM. 3, 1, 3 tamque felix *vitis* campis quam -bus provenit. 10, 150 positi . . . -bus horti. LVCAN. 4, 17 nec Caesar -e minore castra levat. 4, 263 siccis *eques* inclusit -bus hostem. 6, 8 explicuit turmas *Caesar.* 6, 106 -bus hostis . . . patitur . . . famem. 7, 193 Euganeo . . . augur -e sedens. PLIN. nat. 14, 60 *vinum* gignitur . . . saxoso -e (14, 63 summis -bus). 25, 111 reliqua genera *dauci* ubique nascuntur terrenis -bus. 35, 174 *sulpur* in Italia . . . invenitur in Neapolitano Campanoque agro -bus. VAL. FL. 2, 537 summis ulularunt -bus *di fluviales.* 3, 7 *Bacchum* sua noto -e . . . Lesbos . . . suggerit. SIL. 1, 275 conditus . . . -e Zacynthos. 2, 445. 7, 124 celsus -e iugi domat . . . corda *Hannibalis* . . . Fabius. 15, 101. 16, 473. STAT. Theb. 2, 729 mediis urbis tibi templa dicabo -bus. 10, 539 silv. 2, 7, 2 MART. 5, 71, 6. 7, 73, 1. TAC. ann. 2, 80 *Piso* pro munimentis castelli manipulos explicat -e arduo et derupto. 14, 10. VEG. mil. 3, 2 ne . . . -bus . . . milites commorentur. CLAVD. 1, 50 si quis tellure revulsa sollicitis fodiens miratur -bus aurum. 8, 479 gens uno -e latent. 28, 40 nulloque magis se -e (*sc. quam Romae*) potestas aestimat. d *separationis*: BELL. Afr. 40, 5 Scipione

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eiusque copiis . . . -bus exturbatis. SALL. Iug. 50, 1 Numidas . . . -e degredi (LIV. 23, 27, 3). AETNA 485 liquor . . . primis dimittit -bus undas. OV. met. 1, 698 redeuntem -e Lycaeo Pan videt hanc (*Syringa*). SEN. Ag. 467 murmur grave -bus summis cadit. PLIN. nat. 31, 53 detracta -bus silva. SIL. 3, 639 raptas -bus ornos. 5, 192 latebrosis -bus Astur et Libys et . . . Baliaris erumpunt. TAC. ann. 2, 17 Cherusci -bus detrudebantur. 11, 13 fontes aquarum Simbruinis -bus deductos. *pro abl. ponuntur saepe* ex, de, *cf. p. 1632, 29. 50.*

5 *praepositiones*: a *cum abl. loci*: **in:** CIC. Arat. 421 Orion . . . errans in -bus. rep. 2, 20 a se visum esse in . . . -e Romulum. *ibid.* ut sibi eo in -e delubrum fieret. LVCR. 2, 317 in -i tondentes pabula . . . pecudes. 2, 322 velut in viridi candor consistere -i *videtur*. CAES. Gall. 1, 24, 2 in -e . . . aciem instruxit. 2, 26, 3 in summo -e ab hostibus conspiciebantur. 4, 23, 2 in omnibus -bus expositas hostium copias. 5, 17, 1 hostes in -bus constiterunt (BELL. Afr. 85, 5 OV. met. 14, 822). 7, 69, 1 erat . . . Alesia in -e summo. civ. 1, 41, 2 Afranius copias . . . in medio -e constituit (CVRT 4, 13, 35 AVG. civ. 3, 29 p. 141). 1, 65, 1 Caesar . . . in proximo -e castra ponit. BELL. Afr. 51, 1 Caesar . . . in . . . -e . . . castra munivit. SALL. Iug. 48, 3 in . . . -e . . . Iugurtha . . . consedit (VAL. MAX. 7, 4, 1. 8, 9, 1 CVRT. 4, 12, 18 CLAVD. 28, 239). VERG. ecl. 9, 49 quo *astro* duceret . . . in -bus uva colorem. HOR. carm. 4, 5, 29 condit quisque diem -bus in suis. OV. met. 14, 334 *nymphen* in -e . . . dicitur . . . peperisse Venilia Iano. EPICED. Drusi 257 *flamma* in Herculeae colluxit -bus Oetae. LIV. 1, 3, 9 *Aventinus* sepultus in . . . -e. 24, 1, 6 Poenus apparuit in -bus. 28, 33, 16 *tertia pars* in -e ad spectaculum . . . steterat. 40, 22, 2 modicus . . . labor in imis -bus fuit. VAL. MAX. 3, 2, 7 in . . . -bus morari. SEN. Phaedr. 233 *Hippolytum* in . . . -is haerentem iugis. epist. 104, 33 in -bus arentibus . . . victi exercitus reliquias trahens. COLVM. 2, 5, 1 in -e spissius acervi stercoris . . . disponentur. PLIN. nat. *saepe, ut* nasci in -bus *sim.* SIL. 12, 567 *Hannibal* astans in -bus. FRONTIN. strat. 2, 5, 18 hostem in -bus se continentem. IVL. VAL. 1, 29 ara constructa . . . in . . . -i. AMM. 20, 7, 1 munimentum in -e . . . positum. VVLG. I reg. 26, 1 David absconditus est in -e. IV reg. 16, 4 adolebat incensum . . . in -bus. 17, 10 feceruntque . . . lucos in . . . -e. **sub:** ACC. trag. 530 Volcania templa sub ipsis -bus. CAES. Gall. 7, 49, 1 ut *Sextius* cohortes . . . sub infimo -e . . . constitueret. OV. ars 1, 684 *Venus* -e sub Idaeo (epist. 4, 48) vincere digna tuas. 2, 420 -e sub umbroso quam (*Venerem*) tenet . . . Eryx. am. 2, 6, 49 -e sub Elysio . . . nemus ilice frondet. 3, 5, 3 -e sub aprico . . . lucus stabat. LIV. 40, 30, 4 Celtiberi . . . sub -e posuerunt castra. SIL. 7, 370 indomitos pasci sub -bus ignes. STAT. silv. 3, 1, 61 quamvis sub -bus Albae (4, 2, 65) rus proprium *et* . . . currens unda . . . curas mulcere . . . sufficerent. ANTH. 393, 1 Almo Theon Thyrsis orti sub -e Pelori. *adde p. 1628, 54.* b *cum acc. loci*: **in:** CAES. Gall. 1, 22, 3 Caesar suas copias in . . . -em subducit (1, 24, 1 SALL. Iug. 98, 4 LIV. 23, 26, 10 TAC. ann. 2, 46. *cf.* CAES. Gall. 7, 68, 2 impedimentis in . . . -em eductis. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 9 Iudaei Achior . . . in -em perducunt). CAES. Gall. 5, 15, 1 ut nostri . . . eos in . . . -es . . . compulerint. civ. 1, 44, 5 legio . . . in . . . -em sese recepit. BELL. Afr. 38, 1 in unumquemque -em turrem castellaque facere. 68, 2 castris ex campo in -em . . . collocatis. SALL. Iug. 54, 10 Numidae . . . in proximos -es discedunt. 55, 8 in -es regredi. LIV. 1, 48, 6 ut in -em . . . eveheretur *Tarquinius*. 2, 34, 9 patet via in . . . -es (*cf.* 2, 50, 9 duxit via in . . . -em. 27, 27, 3 in -es . . . ferebat via). 3, 7, 3 in . . . -es transirent (PAVL. FEST. p. 255 in -em . . . itur. VVLG. Ier. 50, 6). 3, 8, 6 in Tusculanos flexere -es. 5, 46, 2 in . . . -em pervenit (VAL. MAX. 1, 1, 11 MART. 7, 13, 3 VVLG. I reg. 10, 5 venies). 7, 34, 12 subeuntibus in adversum -em (27, 48, 12 in adversum -em . . . signa erigere. 28, 15, 10). 10, 26, 8 Scipio . . . in -em . . . aciem erexit (27, 2, 5. 27, 48, 12. 28, 15, 10 SIL. 3, 513 TAC. Agr. 36 hist. 4, 71). 21, 48, 4 Scipio . . . in . . . -es . . . castra movet. 28, 16, 6 dux . . . in . . . -es . . . evasit. PLIN. nat. 17, 170 in -es sulcos agere. SIL. 4, 699 a Trebia revocavit Scipio . . . munitum in -em . . . cohortes. 15, 476 in -es . . . ferantur dispersi. TAC. hist. 2, 14 pars classicorum . . . in -es . . . exurgeret (4, 23). CLAVD. rapt. Pros. 2, 102 planities . . . creverat in -em. **ad:** BELL. Afr. 39, 2 turmae Hispanorum ut ad proximum -em propere accurrerent. 50, 1 antequam ad . . . -em . . . perveniretur. 78, 8 usque ad -em hostibus adactis. PLIN. nat. 3, 88 fragor *Aetnae pervenit* . . . ad Maroneum et Gemellos -es. VEG. mil. 3, 22 levis armatura praemittebatur ad -es. VVLG. I reg. 10, 10 veneruntque ad . . . -em (II reg. 2, 24 venerunt usque ad -em aquaeductus). cant. 4, 6 vadam . . . ad -em turis. **per:** BELL. Afr. 65, 3 Labienus progressus a suis castris . . . per . . . -em, per quem Caesar . . . iter fecerat. 70, 2 equitum Numidarum copiae . . . per -es praecurrere. SALL. Iug. 55, 8 per -es sequi. LIV. 24, 34, 3 muros per inaequales ductos -es. 27, 42, 3 cohortium ac manipulorum decurrentium per -es. 28, 33, 11 ut *Laelius* per -es . . . circumducat equites. 28, 33, 13 transeuntium per -es equitum. SIL. 3, 442 per . . . -es . . . Bebryciae Poenus fines transcenderat aulae. 5, 200 signum . . . per -es Tyria circumfundente corona. 7, 317 *ut iuvenci* per -es . . . incendia iactent. 7, 356. 12, 447 per -es . . . ad litus adacta . . . classis. STAT. silv. 2, 2, 4 -esque per altos uritur . . . uva. TAC. hist. 3, 71 erigunt aciem per . . . -em. 3, 82 fulgentia per -es vexilla. ann. 13, 40 productiore cornu sinistro per ima -ium. AVSON. 288, 5 *Treverorum* per extentum procurrunt moenia -em. AMM. 17, 12, 9 pars . . . per . . . -es evasit. 27, 10, 9 montem per . . . -es undique praeruptum. 27, 12, 11 per . . . -es . . . delitescentes regis . . . ludebant conatus. ITIN. [Silv.] 23, 4 monasteria . . . sunt ibi per ipsum -em. **inter:** ACC. trag. 178 pecua . . . inter -es pascunt Danai in Phrygiae terminis. CAES. civ. 1, 43, 1 erat inter oppidum Ilerdam et proximum -em . . . planitia. CIRIS 102 sunt . . . urbes Actaeos inter -es et . . . Thesei . . . litora. LIV. 1, 12, 1 inter Palatinum Capitolinumque -em. MELA 2, 113 inter -es . . . fama Idaei montis excellit. TAC. hist. 2, 14 inter -es et litus. ann. 2, 16 inter Visurgim et -es. AMM. 21, 10, 3 summitates Haemi et Rhodopes . . . inter artos -es quondam hiantes obscurius. NICET. symb. frg. 3 p. 54, 17 B. (*in imagine*) ut frons *mulierum* tamquam vallis inter duos subsidat -es. LVCR. 4, 390 -*es* agimus praeter navem. 5, 784 genus herbarum . . . terra dedit circum -es. BELL. Afr. 18, 4 donec ultra ultimos -es hostes repulsissent. 18, 5 hostibus . . . campo pulsis post -emque deiectis (50, 2 *Labienus* post montem -esque . . . equites in occulto collocaverat. LIV. 41, 2, 1 Histri . . . post -em . . . consederunt). OV. ars 3, 687 est prope . . . -es . . . Hymetti fons sacer (AMM. 16, 12, 19 exercitus prope -em advenit. PRISC. periheg. 672 Caucasii montis prope -em). LIV. 7, 36, 10 hostes . . . circa -em castellatim dissipatos (7, 36, 13). 36, 18, 8 ni . . . Porcius . . . super . . . -em apparuisset (VVLG. deut. 12, 2 coluerunt gentes . . . deos suos super . . . -es. Is. 2, 2 mons domus domini . . . elevabitur super -es. 2, 14. 30, 17 donec relinquamini . . . quasi signum super -em. 30, 25 erunt . . . super omnem -em . . . rivi. 31, 4. 65, 7 Ier. 13, 27. 31, 39 Os. 4, 13). LVCAN. 1, 689 desuper Alpis . . . -es . . . abripimur. VVLG. Iob 15, 7 numquid . . . es . . . ante -es formatus? (prov. 8, 25 ante -es ego parturiebar). c *cum abl. separationis*: **ab:** CAES. Gall. 7, 46, 3 a medio . . . -e in longitudinem . . . murum . . . praeduxerant Galli. civ. 1, 42, 4 nec *Afranius et Petreius* longius ab infimo -e progressi (BELL. Afr. 38, 2 non ita longe ab ultimo -e . . . fuit. COLVM. 1, 5, 4). STAT. silv. 5, 2, 168 quis ab . . . -bus Albae . . . intrat nuntius? 5, 3, 6 quidquid ab Ismariis monstrarat -bus Euhan. AMM. 15, 11, 2 Garumna a Pyrenaeis oriens -bus. 25, 3, 1 catervas a . . . -bus explorando. VVLG. Soph. 1, 10 erit . . . contritio magna a -bus. *de origine*: OV. fast. 4, 872 *templa* a Siculo nomina -e tenent. PAVL. FEST. p. 327 Samnites . . . appellati . . . a -e Samnio. **ex:** RHET. Her. 4, 17, 25 quos ex -bus deiecimus (BELL. Afr. 69, 3). BELL. Afr. 50, 2 ut . . . ex -e se equitatus ostenderet. 69, 1 Labienus Afraniusque . . . ex -bus primis existunt. 69, 4 *hostes* ex . . . -bus erumpunt. AETNA 465 e tuto speculaberis omnia -is. LIV. 1, 27, 10 ne . . . ex -bus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido. 22, 4, 6 agminaque hostium ex . . . -bus . . . decucurrerant. SEN. contr. 2, 1, 13 maria . . . ex -e vidisse. CVRT. 6, 5, 12 deturbati ex -bus . . . barbari. MELA 1, 78 mare . . . ex . . . -e prospectat Aspendos (STAT. Theb. 5, 295. *cf.* PANEG. 12, 45 spectabas haec e tuis -bus Roma). LVCAN. 4, 741 e summis conspecti -bus hostes. 6, 291 e totis emisit -bus arma . . . Magnus. AVSON. Mos. 175 mediis furata e -bus uvas . . . Panope. AMM. 28, 2, 8 ex abdito -is . . . barbaricus prosiluit ⟨globus⟩. **de:** CORP. VI 9499 ⟨la⟩nius de -e Viminale. CAES. civ. 1, 17, 3 quod de -e non decederent. VERG. Aen. 7, 726 quos de -bus altis Aurunci misere patres. 8, 604 omnis de -e videri iam poterat legio. SIL. 4, 222 trahit . . . Gradivicolam . . . de -e Tudertem. 12, 719 quisque suo de -e deus *arma movet*. STAT. Theb. 7, 254 mille sagittiferos . . . de -e Tanagrae promovet . . . Dryas. 9, 895 frustra de -e . . . prospectas, *Atalante* (APVL. met. 8, 19). silv. 2, 2, 103 *Nereis* dulces rapuit de -bus uvas. MART. 13, 105 cum dederis Siculos mediae de -bus Hyblae . . . favos. APVL. met. 8, 17 de . . . -e rusticani . . . saxa . . . devolvunt. VVLG. num. 23, 9 de -bus considerabo illum. Ier. 16, 16 venabuntur eos . . . de omni -e. Zach. 14, 10 de -e Remmon ad austrum Ierusalem. CLAVD. carm. min. 27, 42 *phoenix* de -bus eligit herbas.

6 *genetivus*: *pendet ex nomin. personarum*: CATVLL. 61, 1 -is o Heliconei cultor . . . Hymenaee Hymen (LIV. 24, 10, 12). STAT. Theb. 6, 880 -is scrutator Hiberi. MART. 12, 21, 6 Capitolini -is alumna. CARM. epigr. 246, 1 -is viator. *rerum*: SALL. Iug. 53, 3 plerique . . . -is . . . auxilio integri abeunt. COLVM. 1, 4, 10 est medii -is optima positio. PLIN. paneg. 30 neque enim . . . amnis intra usurpata . . . -ium substiterat. SOL. 2, 2 aprica -ium. AMM. 16, 12, 59 *rex* ad subsidium vicini -is evasit. 22, 16, 9 *nautae* montium nullas speculas vel -ium signa cernentes. VVLG. gen. 49, 26 donec veniret desiderium -ium aeternorum. Is. 37, 26 factum est in eradicationem -ium compugnantium (*Amiat.* contrapugnantium).

B *latiore sensu*: *i. q. altitudo ex quibuslibet rebus effecta*: PLIN. nat. 16, 6 constat *in Hercynia silva* attolli -es occursantium inter se radicum repercussu. *cf.* NICET. *supra l. 13.* PHYSIOGN. 17 *in fronte* existant sicut -es et cava quaedam.

II ***metonymice***: *pro oppidis in -bus sitis*: CATVLL. 64, 233 simulac nostros invisent lumina -es (*i. Athenas*). OV. met. 14, 846 Romuleos . . . ingreditur *Hersilia* -es (*i. Romam*). STAT. Theb. 3, 252 Iuno suos -es (*i. Argos*) . . . amplexa. silv. 5, 3, 168 quos (*discipulos*) . . . lituo remoque notatus -is (*i. Misenum*) *mittit*. IVV. 6, 296 fluxit ad istos . . . Sybaris -es (*sc. Romam*). 9, 131 stantibus et salvis his -bus (*sc. Roma*). SIL. 1, 585 Herculei -es (*i. Saguntum*). *cf.* MART.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 57, 9 Herculeos -es (*i. Tiburtem.* 7, 13, 3). 10, 44, 3 Numae -es ... relinquis (*i. Sabinos*). *prosopopoeia quadam facta*: STAT. Theb. 9, 680 agnoscunt -es *Latoniam.* silv. 1, 4, 13 *leges urbesque* certant laetitia, nosterque ex ordine -is confremat. VVLG. psalm. 64, 13 exultatione -es (ὄρη) accingentur. 113, 4 exultaverunt ... -es sicut agni ovium (113, 6; LXX *bis* τὰ ὄρη). 148, 9 laudate dominum ... omnes -es (βουνοί). Is. 55, 12 -es cantabunt coram vobis laudem. *al.*

III *translate*: CIRIS 8 placitum paucis ... ascendere -em (*sc. sophiae*) [PERS. 3, 57 et tibi, quae Samios diduxit littera (*i. Y*) ramos, surgentem dextro monstravit limite -em (-em *Bücheler c. codd. det., i. viam difficilem*; callem *vulgo*)]. ANTH. 194, 6 fata ... ludentum *in tabula* -is et ima probant. *allegorice*: ITALA Hab. 3, 6 (Aug. civ. 18, 32 p. 300) defluxerunt -es aeternales (βουνοὶ αἰώνιοι, VVLG. incurvati sunt -es mundi ab itineribus aeternitatis eius. *syn. in* ITALA *l. l.* montes, VVLG. montes saeculi. *cf.* AVG. *ad l.* hoc est: humiliati sunt ad tempus, ut erigerentur in aeternum). HIER. in Eph. 2, 10/11 quotidie in credentibus, quia varie secundum merita diversa montes dicuntur et valles et -es, ... Christus creatus natus et conditus sit. AVG. serm. ed. Mai 48, 2 omnis ... -is humiliabitur, hoc est, omnis altus *homo* elidetur. PAVL. MED. bened. 10, 15 -es ... sancti intelleguntur in ecclesia constituti. EVCHER. form. 3 p. 14 -es: sancti sed minoris meriti. PETR. CHRYS. serm. 89 p. 451^C^ qui montes iustificationum, mandatorum -es indefessus viator ascendit (91 p. 456^C^). 137 p. 568^B^ *Iohannes* complanans asperos superbiae -es. CASSIOD. in psalm. 64, 15 -es ... copiosos martyres debemus accipere, quia ipsi sunt post apostolos celsiores. 71, 3 -es dicit inferiori gradu ceteros beatos, qui recte domini videntur praedicare mandata. 148, 10 montes significant homines praetumida potestate sublimes, -es mediocres aequalitate tractantes.

derivata: collicellus, colliculus. collicosus, collinus (-a). *cf. etiam* fundus Collianus. (*falso de* Collatina AVG. civ. 4, 8 *p. 1630, 27*). *compos.*: collamontium. *Bannier.*

collīsio, -ōnis *f. a* collidere. *scribitur in codd. et edd. saepe* conl-. conlaesio: GREG. TVR. glor. conf. 104 *v. infra l. 52.* GLOSS. συγκοπή. ἔκθλιψις. *legitur inde a* TER. MAVRO *et* TERT. (*at* collisus *inde a* SEN. nat.). [*locus dubius*: THEOD. PRISC. log. 114 nexu quodam vel -e (consilione *V*, consilio nec *g*) umoris ventositatisque colligatae. *v. etiam p. 1624, 36.*]

1 *corporaliter*: **a** *proprie i. q. concussio, rerum (complurium) complosio*: TERT. resurr. 22 praedicat ... -em nationum cum stupore sonitus maris. FIRM. math. 1 prooem. 4 disiuncta ... maria ... contrariā undarum -e coniungunt fluctus *suos.* AMM. 31, 13, 5 diffractis hastarum plerisque -e assidua. SERV. Aen. 1, 42 *physici* dicunt -e nubium fulmen creari (AMBR. hex. 1, 2, 7 HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 797 tract. in psalm. I p. 143, 5 PS. AVG. quaest. test. II nov. 24 p. 437, 5. 9 Sout. VEREC. in cant. 2, 37). MACR. somn. 2, 1, 5 cogente natura, ut in sonum desinat duorum corporum violenta -o. 2, 1, 6 cum increpat tumultuaria et nullis modis gubernata -o. MART. CAP. 1, 15 undarum ... rapiditas singulas *Fortunas* ... pertrahebat, ita ut alius easdem ... alteri transfunderet fluvio et quam ille exercitam longa -e vexarat, alter ... amne mersaret. GREG. TVR. glor. conf. 104 ut inter sonos fletuum atque conlaesiones palmarum nullus posset a lacrimis temperare. *nota active*: VVLG. I Macc. 6, 41 et incessu turbae et -e (συγκρουσμοῦ) armorum. EVGIPP. Sev. 13, 1 in tantum alterutra hac petrae -e tardantes, ut *eqs.* **b** *latiore sensu i. q. percussio, laesio, violatio, damnum*: IVST. 11, 12, 6 nuntiatur uxorem ex -e abiecti partus decessisse. VVLG. II Macc. 9, 7 et gravi corporis -e (πτώματι) membra vexari. VAL. CEM. hom. 5, 2 difficilius ... semper sanatur, quidquid extrinsecus -is includitur. *inde fere q. ulcus, vulnus*: VEG. mulom. 3, 59, 2 hinc -es suppurationes apostemataque nascuntur. MARCELL. med. 7, 22 nervorum quoque incisiones vel -es salubriter curat (35, 12 ad omnes tumores nervorum et membrorum omnium vel -es). 19, 62 livores, qui ex tumore vel -e ... facti sunt. SEDVL. op. pasch. 3, 5 diabolicae feritatis insaniam a membris saepius humanae misericors -is exclusit. *in imagine*: CONC. Rom. a. 499 p. 403, 25 propter frequentes ambitus, quorum ecclesiae nuditatem vel populi -emque molesta incompetenter episcopatum desiderantium generavit aviditas. 2 *translate*: **a** *de hominibus i. q. altercatio, conflictatio*: MART. CAP. 5, 428 reddebat *Rhetorica* ... cunctos in ambiguis dociles, in persuasione cadentes, in -e discordes, in laudibus arrogantes. AVELL. p. 32, 12 Gregorius, qui apud omnes admirabilis est, non solum ex -e illa Osii. *inde fere i. q. disceptatio, ambiguitas*: VICTRIC. 20 hoc loco si res esset sermonum -e pandenda. VAL. CEM. hom. 20, 5 vacillat praedium in -e causarum. **b** *apud grammaticos i. q. contractio*: *explicatur*: DIOM. gramm. I 420, 20 tinnitus est fabricatae materiae illisio tenui sono auditionem acuens; sonus est corporalis -o repentinum auribus inferens fragorem. SERV. gramm. IV 445, 22 -es sunt quotiens ab iisdem syllabis inchoamus sequentes partes orationis, quibus terminantur priores. POMP. gramm. V 287, 26 -o est quotiens altera pars in alteram similitudinem litterarum vel coeperit vel finierit. MACR. exc. gramm. V 650, 20 per -em vel contractionem. ISID. orig. 1, 31, 9 -o est quotiens novissimae syllabae finis in alterius principio est. *cf. etiam Ernesti, Lex. techn. p. 327.*

adde: DIOM. gramm. I 453, 4 DON. gramm. IV 393, 1 SERV. gramm. IV 445, 8 POMP. gramm. V 286, 7 *inter barbarismos orationis.* TER. MAVR. 831 et prior *pars verbi* non hac eadem terminatur littera, sed sonum confundit ipsa partium -o. DIOM. gramm. I 442, 15 synaliphe est -o (DON. gramm. IV 396, 24 POMP. gramm. V 298, 17). 442, 25 ecthlipsis est -o (DON. gramm. IV 396, 28). PRISC. gramm. III 421, 10 omnes *comici nostri* ... crebris synaliphis et episynaliphis et -bus et abiectionibus s litterae sunt usi. SERV. Aen. 1, 3. 332 synizesis ... id est vocalium -o (CASSIOD. gramm. VII 200, 1 amittunt -e vocalium spiritum). 3, 151. 6, 887. gramm. IV 425, 1 debet cum quadam -e proferri. POMP. gramm. V 119, 2 quando lubrica est ipsa -o. 120, 7 per -em (CONSENT. gramm. V 389, 32 MACR. exc. gramm. V 650, 20 *v. p. 1633, 82*). MACR. exc. gramm. V 623, 18 ex -e. *adde*: GREG. M. epist. 5, 53^a^, 5 p. 357, 39 non metacismi (*myotacismi? iotacismi?*) -em fugio, non barbarismi confusionem devito.

collīsus, *abl.* -ū *m. a* collidere. *i. q. concussio*: SEN. nat. 6, 9, 1 ignis ex hoc -u nubium cursuque elisi aeris emicuit. PLIN. nat. 9, 114 ceu sono quoque gaudeant et -u ipso margaritarum. DON. Ter. Andr. 93 conflictatio est tactus invicem corporum et -us. CAEL. AVR. acut. 2, 12, 85 dentium -us vehementior fiet. *translate i. q. conflictatio, rixa*: HIER. epist. 15, 1, 1 quoniam vetusto oriens inter se populorum furore -us indiscissam domini tunicam ... discerpit et Christi vineam exterminant vulpes. *Leissner.*

colliteo *v. infra l. 26 sq.*

collitēsco (-tuī), -ere *a* con *et* latescere, *cf.* collatere. NOT. Tir. 57, 5^b^ conlitescit. *cf.* 57, 5^a^ conlituit (*inter* oblituit, oblitescit *et* diliuit, dilitescit, *quare non ad* colliteге *pertinere videtur*).

collītigo, -āre *a* con *et* litigare. *i. q. una (i. pro iisdem partibus) litigare, advocati munus exequi*: NOVELL. Iust. 80, 2 (*a. 539*) duobus aut tribus relictis, qui secundum -antium schema (κατὰ τὸ τοῦ συνδίκου σχῆμα) litem exerceant.

? **1. collitor,** -ōris *m. a* collinere? GLOSS. II 108, 5 -r (*sic cod. c,* conditor *rell., Goetz; v. vol. IV p. 147, 48*) ἀλείπτης ἵππων.

2. collitor *i. q.* cultor *v. vol. IV p. 1317, 78.* [*Mbr.*

colliviae (-ārum) *v.* colliciae *p. 1601, 36.*

colliviārium *v.* colluviarium.

×collocātio, -ōnis *f. a* collocare. *in codd. legitur et* coll- *et* conl-. *bis extat apud* RHET. Her., CIC. or. *semel,* rhet. *18^ies^,* philos. *ter, praeterea* VITR. QVINT., *deest imprimis poetis.* [*scribitur corrupte pro* collatio, *v. ex. gr. p. 1578, 82. 1579, 53.*]

1 *proprie de statu corporeo*: **a** *generatim*: CIC. orat. 234 si quis Phidiae clupeum dissolverit, -is universam speciem sustulerit. VITR. 1, 2, 2 dispositio ... est rerum apta -o elegansque ⟨e⟩ compositionibus effectus operis. 5, 12, 7 naves ... habeant ... ibi -em. 7, 5, 1 crustarum marmorearum varietates et -es. 8, 5, 1 libratam -em. COD. Theod. 12, 1, 52 (*a. 362*) possessione sine laris -e. 16, 10, 25 (*a. 435*) -e venerandae christianae religionis signi expiare. *i. q. dispositio*: CIC. Tim. 30 quae *siderum* ... sit -o (*Plat. 38^E^* οἷ ... ἱδρύσατο). HYG. astr. 4, 1 id ad nostram -em mundi esse demonstratum. 4, 3 hac -e sphaerae. **b** *speciatim in aedificando*: *i. q. aedificatio operis*: VITR. 1, 3, 1 moenium ... in publicis locis -o ... aedificiorum explicatio (1, 4, 8. 5, 3, 1). *ibid.* fanorum aediumque sacrarum -o (6, 1, 1). 10, 2, 2 sublevat onera ad altitudinem et operum -es. *i. q. constructio partium operis*: VITR. 4, 4, 1 paries valvarum habuerit -em. 7 praef. 15 columnarum circa dipteron -em epistyliorumque ... ad symmetriam distributionem. 9, 8, 6 horologiorum ad hibernum usum -es. *in domicilio eligendo*: AVG. civ. 16, 15 -em ... eius in terra Chanaan, non profectionem de Charra. 2 *latiore sensu de statu civili commutando*: *de matrimonio*: CIC. Cluent. 190 *Oppianicum* -e filiae, spe hereditatis obstrinxit. off. 2, 56 in filiarum -e. 3 *de actione mentis*: *cf.* CIC. de orat. 3, 171 -is est componere et struere verba. RHET. Her. 3, 16, 17 dispositio et -o imaginum (*quae ad memoriam pertinent*) scripturae *similis.* CIC. de orat. 1, 151 ipsa -o conformatioque verborum (2, 54 verborum -e et tractu orationis. 3, 171 -em *verborum* ... modum ... formamque. orat. 83. 219 non numero quaesito, sed verborum -e. 232 -em dissolvas permutatione verborum. QVINT. inst. 1, 10, 22. 9, 4, 89 *verborum* transmutatio et -o. DON. Ter. Ad. 595 obscura sunt verba et eorum -o. DIOM. gramm. I 468, 16. HIL. in psalm. 67, 12 -em ordinemque verborum. in psalm. 118 vau 5 -es verborum virtutesque). CIC. de orat. 2, 181 de ordine argumentorum et de -e. 2, 307 ad ordinem -emque rerum ac locorum (part. 75 *factorum.* QVINT. inst. 3, 3, 8 dispositio ... rerum ... -o). orat. 175 ex tribus partibus -is alterum. 201 -is ... eae *partes* ...: compositio, concinnitas, numerus. part. 9 omnem -em ad finem accomodo quaestionis. off. 1, 142 vis ordinis et -is. QVINT. inst. 1, 20, 25 alia ... et -is et vocis ... modulatione. 7, 1, 1 ordo recta quaedam -o prioribus sequentia adnectens. HIL. psalm. instr. 9 psalmorum ... -es secundum perfectorum numerorum esse efficientias ordinatas. BOETH. Porph. isag. p. 239, 3 de -is ordine. mus. 1, 20 mese, quae propter mediam -em ita vocata est. *fere i. comparatio* (*cf.* GLOSS. comparatio): CENS. 10, 11 *tibiis* inflatis et binarum facta -e (conlatione *cod.*). *aestimatio*: CHALC. comm. 189 fatum ... continet etiam meritorum -em.

synonyma et iuxta posita: conformatio, dispositio, distri-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

butio, explicatio, numerus, ordo, tractus, transmutatio. *opposita*: permutatio, profectio.

×colloco, -āvī, -ātum, -āre *a* con *et* locare. *de formis: in codd. passim* conloco *et* colloco. *cf.* GRAMM. suppl. 174,30 'collocat' *v. p. 1574, 46.* BEDA gramm. VII 266,33 'collocat' per l scribendum, non 'conlocat' per n. GLOSS. Plac. V 10,15 (56,1) collocat melius dicimus per l: mollior et levior (*R*, proclivior *G*) sonus est. interdum enim praepositio praecedens sumit litteram sequentis verbi. *in titulis*: coll-: CORP. III 9508. VI 31904. VIII 23634. *nota* cōloco: CORP. V 2056 colocavit. OPT. PORF. carm. 21, 11 colocat (-ō- *longa versu, una littera* -l- *forma carminis figurati comprobatur*). conl-: LEX agr. (Corp. I 200) 22 EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 46 CORP. X 17102 INSCR. Röm. Mitteil. 1904 p. 148 *et saepius. adde vulgariter*: ITALA Eph. 2, 6 (codd. d e w) colligavit, *v. p. 1643, 47.* LEX Sal. *passim* collecare, collegare, colligare, culcare (*cf. formas roman. l. 29*). *de notione*: GLOSS. -vit: coniunxit. -atum: coniunctum. -o: ἑδράζω, καθιδρύω, ἱδρύω, κατασκευάζω, ἐκμισθῶ, ἐκδίδωμι ὅ ἐστι μισθῶ, ἐκδίδωμι πρὸς γάμον. -at: ἐνεδρεύει, φυτεύει (*adde graeca nov. test et* LXX *et cf.* LYD. mag. 3, 3 *p. 1636, 63.* *legitur inde a* LIV. ANDR. *per totam latinitatem. singulis locis apud* CATONEM LVCIL. ACC. AFRAN. BELL. Hisp. VERG. georg. HOR. epod. PROP. ELEG. in Maecen. MANIL. PHAEDR.; *binis*: MELAM PETRON. FLOR.; *ternis*: CATVLL. ASCON.; *quaternis*: TER. SALL. MART.; *quinis*: SISENNAM VARRONEM NEP. OV. met. FRONTIN. APVL.; 8^ies^ *apud* PLIN. nat. *deest*: TIB. RVT. LVPO GRATT. GERM. VELL. CVRT. SCRIB. LARGO PERS. LVCANO VAL. FL. HOMERO SIL. STAT. IVV. VVLG. nov. test. (*sed habet* ITALA). *cf. de ratione verborum* collocare *et* locare VARRO ling. 5, 14 *p. 1639, 19 et v. s. v.* loco. [*val.* culca, *it.* coricare, *francog.* coucher, *hisp.* colgar. *M.-L.*] [*locus dubius*: LVCIL. 604 si miserantur se ipsi, vide ne illorum causa superior e loco -vit (*codd.*, et loco bono locata sit *Marx*).]

I ***proprie de motu corporeo**, i. q.* ***ponere, constituere*:**
A *obiectum* ***animantia*:** **1** *generatim* (*acc. dupl.*: CIC. Vatin. 24 Phil. 8, 26; se -are *v. l. 73. p. 1636, 64. 1637, 65 sq.*): *absolute*: PLAVT. Curc. 646 ut me -verat *nutrix*. TAC. hist. 1, 36 ARNOB. nat. 4, 5 VINDIC. med. 14. *accedit ablativus vel locat.*: CIC. Cael. 65 quo loco -ati fuerant. epist. 1, 7, 4. VAL. MAX. 1, 8, 7 penetrales deos Aeneam Troia advectos Lavini -asse. VERG. georg. 4, 424 hic.
in *cum acc.*: PLAVT. Men. 986 in tabernam ... servos (*v. p. 1639, 7*). ACC. trag. 437 *v. infra l. 73.* LIV. epit. Oxyrh. 8, 204 trib(uni) pl(ebis) in carc⟨er⟩em ⟨c⟩oll⟨ocarent ...⟩ consules. LVCIF. Athan. 2, 21 p. 187, 2. in *c. abl.*: SISENNA hist. 80 in muro virile ac muliebre secus populi multitudine omni -ata. CIC. S. Rosc. 98 non suis manibus in curru -at Automedontem? (HYG. astr. 2, 14). Vatin. 24 Vettium ... indicem in rostris, in illo, inquam, inaugurato templo ac loco -aris (ad Brut. 1, 3, 2). Mil. 19 in foro -atus atque in vestibulo ipso senatus (SVET. Aug. 100). parad. 25 in sede ac domo atque in re publica. nat. deor. 2, 17 *homines* in terra ... -ati sint. 2, 60 *di* purissima ... in regione caeli -ati. Lael. 87 ut aliquis nos deus ex hac hominum frequentia tolleret et in solitudine uspiam -ret. Att. 14, 17, 1. ad Brut. 1, 3, 2 a qua *multitudine* usque in Capitolium deductus maximo clamore atque plausu in rostris -atus sum. VERG. georg. 4, 424 in latebris. OV. met. 2, 526 cur non ... meoque *eam* -at in thalamo. PLIN. epist. 6, 7, 1. FLOR. epit. 1, 9, 7 *infra l. 64.* SVET. Aug. 100 *corpus* in vestibulo domus. HYG. astr. 2, 14 Triptolemum ... in curru draconum. PS. APVL. Ascl. 27 qui terrae dominantur et -buntur in civitate in summo initio Aegypti. ARNOB. nat. 3, 12 *deos* templorum amplissimis -atis in sedibus. HIL. in Matth. 28, 1 in dextera ac sinistra -ans unumquemque (*cf. Matth. 25, 33, ubi gr.* στήσει, VVLG. statuet). RVFIN. hist. mon. 16. CIC. Verr. 2, 63 apud ceteros hospites. inter: CIC. Verr. 6, 137 inter eius modi mulieres ... tuum filium. Phil. 8, 26 Cafoni ... et Saxae cavet, quos centuriones ... inter mimorum et mimarum greges -vit. FLOR. epit. 1, 9, 7 *populus Romanus medius* inter Latium atque Tuscos quasi in quodam bivio -atus. ad: CIC. Cael. 64 fuerant ad hanc rem -ati, ut venenum ... comprehenderetur. Pis. 28 quem ad Cn. Pompeium interimendum -atum fuisse constabat. Mil. 18. VAL. MAX. 3, 8, 3 manibus tribunorum pro rostris Piso -atus. cum: MART. 4, 87, 2 infantem secum ... Bassa ... -at. VVLG. psalm. 112, 8 -et (καθίσαι) eum cum principibus. ITALA psalm. 131, 11 (Tert. adv. Marc. 3, 20) ex fructu ventris tui -bo (θήσομαι, VVLG. ponam) super thronum tuum. VVLG. gen. 3, 24 -vit ante paradisum ... Cherubim. se -are: ACC. trag. 437 consistit, cognovit, sensit, -at sese in locum celsum. TAC. hist. 1, 36 prensare manibus, complecti armis, -are iuxta. PLIN. epist. 6, 7, 1 in vestigio meo -es. *in imagine*: CIC. dom. 108 ut *Libertas* se ipsa tamquam in captivis sedibus -ret. *nota de re subi.*: ARNOB. nat. 4, 5 prout nos casus atque eventus -verit temporis (*de dextra et sinistra parte*). *cf. p. 1640, 43.*

2 *speciatim*: **a** *in re militari*: *α generaliter*: SISENNA hist. 22 partem cohortium propter mare -at in litore (POMP. Cic. Att. 8, 12^a^, 1 *cohortes* partim Aebae, partim Sulmone -vit. CAES. civ. 3, 94, 3 contra equitatum in quarta acie. BELL. Afr. 6, 5 in extremo agmine. 60, 2 in suo ... dextro cornu ex secunda acie veteranarum legionum. 81, 1 in quarta acie ad ipsa cornua ... contra bestias. BELL. Alex. 39, 2 in subsidiis. SALL. Iug. 51, 3 advorsum pedites hostium. LIV. 9, 37, 8 ad portarum exitus. VAL. MAX. 2, 7, 10 in quadam statione. SVET. Claud. 25 Puteolis et Ostiae ... ad arcendos incendiorum casus. VEG. mil. 2, 15 in media acie). CIC. S. Rosc. 151 ut in eo loco, quo fugam hostium fore arbitrentur, milites -ent (epist. 2, 13, 4. CAES. civ. 2, 33, 4 eodem loco, quo superioribus diebus constiterat, in acie. VOPISC. Prob. 13, 8 illic. SPART. Carac. 2, 9 in medio inter subsellia *senatus* duplici ordine. VEG. mil. 3, 14 in primo). CIC. Verr. 2, 67 lictor ... qui erat ... quasi in praesidio ad auferendam mulierem -atus. Caecin. 41 ubi instructi et certis locis cum ferro homines -ati (Phil. 2, 19 in hac cella Concordiae ... cum gladiis homines). Mil. 2 illa praesidia ... etsi contra vim -ata sunt (BRVT. Cic. epist. 11, 9, 2 in Alpibus. CAES. Gall. 1, 38, 7 ibi. civ. 1, 65, 4 in angustiis. BELL. Alex. 26, 2 ibi. SALL. Catil. 45, 2. NEP. Hann. 11, 4 in proximo litore. VAL. MAX. 2, 10, 2 in tecto. VEG. mil. 3, 7 in utraque ripa). CIC. Deiot. 19 armatos, ut -ati fuerant (Phil. 1, 25 in praesidiis multis locis. BELL. Alex. 30, 2 confertam ... armatorum multitudinem -atam in vallo. VEG. mil. 4, 21 machina, in qua pauci -antur armati). CIC. Brut. 222 (*in imagine*) *Catonem aliosque* abducamus ex acie ... et in praesidiis rei publicae ... -emus. opt. gen. 10 exercitu in foro et in omnibus templis ... -ato (epist. 15, 4, 10 in vicis. CAES. civ. 3, 38, 1 loco idoneo et occulto omnem exercitum equitatumque. VVLG. I Macc. 4, 61 illic [ἐπέταξεν]). CIC. Att. 2, 1, 7 cum equitatus ille, quem ego in clivo Capitolino ... -aram, senatum deseruit (CAES. civ. 3, 38, 1 *l. 23.* BELL. Alex. 38, 4 ab lateribus extra fossam). epist. 12, 23, 2 eas ... *legiones* ad urbem adducere et in cervicibus nostris -are (CAES. Gall. 1, 24, 2 in summo iugo duas legiones ... et omnia auxilia. 7, 36, 7 ibi. civ. 3, 88, 3 in dextro cornu. 3, 89, 1. HIRT. Gall. 8, 15, 3 pro vallo legiones instructas -at, equites ... disponit. BELL. Afr. 59, 2 in fronte suas ... legiones, post eas ... Numidas in subsidiaria acie. 60, 3. BELL. Alex. 39, 2 in dextro cornu. 76, 1 dextro cornu. TAC. ann. 13, 7 propius Armeniam). CAES. Gall. 2, 22, 1 neque certa subsidia -ari ... poterant (BELL. Alex. 37, 4 media ... acie). 3, 20, 4 pedestres copias, quas in convalle in insidiis -verant (7, 36, 2. 7, 68, 1 pro castris. 7, 71, 8. civ. 3, 30, 5 ibi). 5, 15, 3 in eos ... qui erant in statione pro castris -ati (civ. 1, 28, 3 qui erant in muro custodiae causa -ati. VITR. 10, 13, 2 in ea machinatione ad pulsandum murum. VAL. MAX. 7, 4 ext. 2 ⟨in⟩ insidiis [VVLG. iud. 20, 38 (in *deest Amiat.*)]. VOPISC. Prob. 14, 1 in excubiis). CAES. Gall. 5, 32, 1 -atis insidiis bipertito in silvis (civ. 3, 37, 5 quo in loco. *cf.* VEG. mil. 3, 6 in his locis ... subsessas ... -ant. 3, 22. 4, 45 circa ... angustias). HIRT. Gall. 8, 9, 4 alter *ordo*, qui propior hostem in ipso vallo -atus esset. 8, 17, 1 equites ... quos in insidiis eo loco -ret (BELL. Afr. 50, 2 in occulto. LIV. 3, 22, 6 suae cuique parti post principia. FRONTIN. strat. 2, 3, 20 equitem utroque cornu. VVLG. I Macc. 15, 41 illic equites et exercitum [ἔταξεν]. VEG. *l. 59*). BELL. Afr. 59, 3 elephantos dextro ... cornu -verat aequalibus ... intervallis interiectis, post ... elephantos ... Numidas ... substituerat (70, 7 ante castra in acie terroris gratia in conspectu Caesaris. 81, 1). 60, 1 acies hoc modo fuit -ata (81, 1). 60, 5 sagittarios varie passimque locis certis maximeque in cornibus -verat (VEG. mil. 4, 17 in superioribus ... turris ... partibus contati et sagittarii). SALL. Catil. 59, 2 reliquarum *cohortium* signa in subsidio artius -at. Iug. 49, 1 propior montem cum omni equitatu ... suos -at. LIV. 1, 27, 5 Albanos contra legionem Fidenatium -at. SEN. contr. exc. 5, 7 iniquo -vit loco *imperator trecentos*. FRONTIN. strat. 2, 3, 21 pro Tarentinis apud Asculum ... dextro cornu Samnites ... in media acie Tarentinos. VEG. mil. 3, 6 equites ... pedites, impedimenta sagmarii calones vehiculaque in medio. 3, 14 in his duobus ordinibus et aetate maturi et usu confidentes et muniti etiam gravioribus armis -antur. 3, 16 inter binos equites singulos ex his pedites. 3, 17 in subsidiis plurimos. 3, 20 ibi strenuissimos (*syn.* ponas). LYD. mag. 3, 3 -are (τάξειας) eum in legione prima. se -are: PASS. Thom. p. 121, 10 extinctis ... lucernis -verunt se custodes. *β speciatim de hiemando*: POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 penitus in Lusitania legiones in hibernis -aram (CAES. Gall. 3, 1, 3 in his locis legionem hiemandi causa -ret. 5, 24, 3 in Belgis. 5, 24, 8. 6, 44, 3 ad fines Treverorum, ... in Lingonibus, ... in Senonum finibus Agedinci in hibernis. HIRT. Gall. 8, 2, 1 non longe a finibus Haeduorum ... in finibus Biturigum. 8, 4, 3 ibi. 8, 6, 1 in hibernis Cenabi. 8, 46, 4 in Belgio. 8, 54, 4). CAES. Gall. 3, 1, 4 constituit cohortes ... in Nantuatibus -are et ipse ... in vico Veragrorum ... hiemare. 3, 29, 3 exercitum ... in Aulercis ... in hibernis -vit (5, 24, 1. SALL. Iug. 61, 2 in provinciam ... hiemandi gratia). 7, 90, 5 C. Fabium ... cum legionibus ... in Remis -at. 7, 90, 7 Ciceronem ... Cavilloni et Matiscone in Haeduis ad Ararim rei frumentariae causa -at. TREB. trig. tyr. 18, 8 illic pedites -entur, quamquam in Thracia ... equites ... hiemare possint. *γ i. q. imponere in naves*: CIC. Verr. 6, 133 milites ..., quos in navibus -ret. Planc. 97 in navi tuta ac fideli -atus. CAES. Gall. 5, 23, 5 necessario angustius milites -vit. *δ in imagine*: CIC. Sest. 137 senatum rei publicae custodem, praesidem, propugnatorem -verunt. Cael. 67 praegestit animus iam videre ... fortes viros ab imperatrice in insidiis atque in praesidio balnearum -atos. Phil. 7, 19 in hac custodia

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et tamquam specula -ati sumus. VITR. 9, 4, 1 septentrio . . . habet post se -atum custodem. SEN. dial. 5, 6, 1 animus quietus . . . et in statione tranquilla -atus.

structurae ad I A 2 a: *abl. vel loc.*: CIC. Caecin. 41 locis. Phil. 1, 25 POMP. Cic. Att. 8, 12ª, 1 Aebae . . . Sulmone. CAES. Gall. 6, 44, 3 Agedinci. 7, 90, 7 civ. 2, 33, 4. 3, 38, 1. HIRT. Gall. 8, 6, 1 Cenabi. 8, 17, 1 BELL. Afr. 59, 3. 60, 5. 81, 1 BELL. Alex. 37, 4. 76, 1 SEN. contr. exc. 5, 7 FRONTIN. strat. 2, 3, 20. 21. SVET. Claud. 25 Puteolis et Ostiae. propter: SISENNA hist. 22. in *c. abl.*: SISENNA hist. 22. CIC. S. Rosc. 151 in eo loco (CAES. Gall. 3, 1, 3 VEG. mil. 3, 6). Verr. 2, 67. 6, 133 Cael. 67 Planc. 97 Phil. 1, 25. 2, 19. 7, 19 opt. gen. 10 Att. 2, 1, 7 epist. 12, 23, 2. 15, 4, 10 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 BRVT. Cic. epist. 11, 9, 2 CAES. Gall. 1, 24, 2. 3, 1, 4. 3, 20, 4. 3, 29, 3. 5, 15, 3. 5, 24, 1. 3. 5, 32, 1. 6, 44, 3. 7, 90, 5. 7 civ. 1, 28, 3. 1, 65, 4. 2, 33, 4. 3, 37, 5. 3, 88, 3. 3, 89, 1. 3, 94, 3 HIRT. Gall. 8, 2, 1. 8, 6, 1. 8, 9, 4. 8, 17, 1. 8, 46, 4. 8, 54, 4 BELL. Afr. 6, 5. 50, 2. 59, 2. 60, 2. 5. 70, 7. 81, 1 BELL. Alex. 30, 2. 39, 2 SALL. Catil. 59, 2 NEP. Hann. 11, 4 VITR. 10, 13, 2 VAL. MAX. 2, 7, 10. 2, 10, 2. 7, 4 ext. 2 SEN. dial. 5, 6, 1 FRONTIN. strat. 2, 3, 21 VOPISC. Prob. 14, 1 SPART. Carac. 2, 9 VEG. mil. 2, 15. 3, 6. 7. 14. 17. 4, 17. 21. in *c. acc.*: SALL. Iug. 61, 2. contra: CIC. Mil. 2 CAES. civ. 3, 94, 3 BELL. Afr. 81, 1 LIV. 1, 27, 5. ad: CAES. Gall. 6, 44, 3 SVET. Claud. 25. pro: CAES. Gall. 7, 68, 1. 7, 71, 8. ab: BELL. Alex. 38, 4. extra: BELL. Alex. 38, 4. post: BELL. Afr. 59, 2 VITR. 9, 4, 1 LIV. 3, 22, 6. ex: BELL. Afr. 60, 2. ante: BELL. Afr. 70, 7. adversum: SALL. Iug. 51, 3. propius *cum acc.*: TAC. ann. 13, 7. inter: SPART. Carac. 2, 9 VEG. mil. 3, 16. circa: VEG. mil. 4, 45. ibi: CAES. Gall. 1, 38, 7. 7, 36, 7 civ. 3, 30, 5 HIRT. Gall. 8, 4, 3 BELL. Alex. 26, 2 VEG. mil. 3, 20. illic: VOPISC. Prob. 13, 8 TREB. trig. tyr. 18, 8 VVLG. I Macc. 4, 61. 15, 41.

b *de colonia deducenda*: *α alium*: *absolute*: CIC. leg. agr. 2, 84 exturbari et expelli plebem ex agris, non constitui et -ari. *accedit abl.*: CIC. Vatin. 39. SVET. Aug. 13 veteranos . . . reducendos et municipalibus agris -andos. Tib. 9 *dediticios* traiecit in Galliam iuxtaque ripam Rheni sedibus assignatis -vit. in *c. abl.*: LEX agr. (Corp. I 200) 24 (*a. 111*) ⟨. . . quo⟩ in agro loco IIIvir i(uri)⟩d(icundo) oppidum coloniamve ex lege plebeive sc(ito) constituit deduxitve conlocavitve (CIC. Verr. 4, 128 ut illa aratorum multitudo aliquando in suis agris ac sedibus -etur. Phil. 2, 101 mimos dico et mimas . . . in agro Campano -atos. NEP. Milt. 2, 1 SVET. Aug. 21). CIC. leg. agr. 2, 71 in . . . finibus (CAES. Gall. 1, 28, 5). Catil. 4, 12 ut gentem Allobrogum in vestigiis huius urbis atque in cinere deflagrati imperii -rent. leg. agr. 2, 71 nisi . . . mavoltis . . in Sipontina siccitate aut in Salpinorum pestilentiae finibus . . . -ari. 2, 97 isti a Rullo . . . electi coloni Capuae in domicilio superbiae atque in sedibus luxuriosis -ati (AMM. 17, 13, 24). CAES. Gall. 1, 28, 5 in finibus suis. SEN. epist. 28, 4. ITALA gen. 47, 6 (Aug. quaest. hept. 1, 155) in terra optima -a patrem (κατοίκισον, VVLG. fac eos habitare). act. 7, 4 (Aug. quaest. hept. 1, 25) -vit eum in terra hac (κατῴκησεν, VVLG. transtulit. *cf.* AVG. civ. 16, 43 in terra promissionis. ITIN. [Silv.] 7, 9 in meliori terra Egypti -a patrem tuum). PANEG. 7, 6 Franciae nationes . . . in desertis Galliae regionibus -atae. VOPISC. Aurelian. 39, 7 abductos . . . populos in Moesia -vit. TREB. trig. tyr. 26, 7 ut a suis semotos locis in Cilicia -ret. CAPITOL. Aur. 24, 3 in Romano solo. VVLG. I reg. 12, 8 in loco hoc. IV reg. 17, 24 in civitatibus Samariae. 18, 11. Os. 11, 11 in domibus suis. AMM. 17, 13, 24 populos . . . reductos in avitis sedibus -vit. TAC. Germ. 28 Vbii . . . super ipsam Rheni ripam -ati. iuxta: SVET. Tib. 9 *v. supra l. 35.* apud: TERT. adv. Marc. 4, 35 *tribus* avulsas per Achiam . . . -verat apud Samariam Hieroboam. VOPISC. quatt. tyr. 15, 6 ut optimates Gothicas apud Perinthum -res. ibi: CIC. leg. agr. 1, 18 ibi nostri coloni . . . a decemviris -buntur. CAES. Gall. 7, 9, 6. SEN. nat. 4, 2, 5 (*opp.* sedibus translatis). *adde l. 65.* VOPISC. Aurelian. 26, 8 illic . . . agas vitam, ubi te . . . -vero. VVLG. psalm. 106, 36 -vit (κατῴκισεν) illic (ibi *Amiat.*) esurientes. hic: AVG. civ. 16, 15. *β* se -are: CIC. Verr. 3, 86 ii *cives* se Thermis -arant in isdem agri finibus. fin. 5, 4 ita . . . se Athenis -vit, ut sit paene unus ex Atticis. VLP. dig. 50, 1, 6, 2 si utrubique ita se instruxit, ut non ideo minus apud alteros se -asse videatur.

c *singularia quaedam*: *de hospitio*: CIC. Verr. 2, 63 comites . . . eius . . . apud ceteros hospites -antur. Att. 14, 17, 1 cum pridie . . . Piliam in Cumano -vissem. epist. 1, 7, 4 Ptolemaide aut aliquo propinquo loco rege -ato. RVFIN. hist. mon. 16 -at hominem . . . in cellula quadam. *de conceptione* (*t. t. medicorum*): VINDIC. med. 14 tempore infantem concipi atque -ari manifestum est. *i. q. deportare*: SEN. epist. 28, 4 in quolibet barbariae angulo -eris (*syn.* expellaris). *in imagine*: CIC. Vatin. 39 si . . . strumae denique ab ore impuro demigrarunt et aliis iam se locis -arunt. LVCIF. Athan. 2, 21 p. 187, 2 misericordia . . . quae torquet, proscribit, deportat, mittit in carcerem, deducit ad exilia, -at in metalla.

3 *artiore sensu*: **a** *facere, ut aliquis sedeat*: *α alium*: *obi. deest*: PLAVT. Cas. 883 -o fulcio (*sc. nuptam*), mollio blandior. CIC. Tusc. 2, 39 abducet Patricoles . . ., ut -et in cubili. *accedit obi.*: PLIN. epist. 8, 21, 2 positis ante lectos cathedris amicos -vi. TERT. adv. Marc. 4, 31 non quasi vocaturus . . . convivas, sed iam -urus. VVLG. I Macc. 10, 62 -vit (ἐκάθισεν) eum rex sedere secum. MART. CAP. 2, 214 Iuppiter eum . . . medium -vit. *additur abl.*: CELS. 7, 7, 14 in sedili . . . loco lucido. 8, 10, 2 alto sedili. SVET. Aug. 43 obsides . . . super . . . se subsellio secundo -vit. Nero 13 *regem* iuxta se latere dextro -vit. in *c. acc.*: TER. Eun. 593 eam in lectum (*sic codd.*) illae -arunt. in *c. abl.*: CIC. rep. 1, 17 eum . . . ut salutavit, amicissime apprehendit et in lecto suo -vit (SEN. dial. 2, 10, 2 non in medio me lecto, sed in imo -vit. DON. Ter. Eun. 505 virginem in lectulo. PALLAD. hist. mon. I 2 novis nuptiis in lectulo -atis [κοιμήσαντας]). CIC. rep. 3, 12 *et* PANEG. 11, 23 in . . . solio *v. l. 34sq.* (VVLG. II par. 23, 20 in solio regali). VAL. MAX. 9, 2 ext. 6 exceptos in eo *tigno* -bat. CELS. 7, 7, 4 in sedili contra medicum (*cf.* 7, 7, 14 *supra l. 4*). ASCON. Mil. p. 47 Cl. in convivio. EVTR. 4, 7, 3 regem iuxta se in sella. PRISCILL. can. 83 p. 144, 8 sedeat in patris dextera -atus. CELS. 3, 18 qui inter epulantes eos -arunt. contra *v. l. 13.* super: TAC. ann. 14, 4 comiter excepta superque ipsum -ata. SVET. Cal. 54 tres consulares . . . super pulpitum -vit. iuxta: SVET. Nero 13 EVTR. 4, 7, 3. SVET. Tit. 9 gladiatorum spectaculo circa se ex industria -atis. ad: ITALA Eph. 1, 20 (Tert. adv. Marc. 5, 17) suscitando eum a mortuis et -ando (καθίσας, VVLG. constituens) eum ad dexteram suam. SORAN. p. 22, 10 antequam ad sellam parturientem -emus. *β* se -are: APVL. flor. 16 p. 65 sese quisque exadversum quam proxime -at. *accedit* in *cum acc.*: LIV. ANDR. trag. 10 in sedes -at se regias: Clytaemestra iuxtim, tertias natae occupant. PLAVT. Aul. 706 multo . . . prius me -vi in arborem. in *c. abl.*: VAL. MAX. 4, 3 ext. 4 quemadmodum erat *Diogenes* in crepidine -atus (*syn.* in sole sedentem). FLOR. epit. 4, 11, 11 in . . . solio iuxta suum se -vit Antonium *Cleopatra.* VAL. MAX. 5, 7 ext. 2 non sustinuit infra se -atum intueri *filium.* iuxta: *cf. supra l. 5.* *nota omisso se reflexive*: HIL. in Matth. 23, 8 similitudo nominis, qua dominus domino dicebat et qua a dextris -bat (*Matth.* 22, 44 κάθου ἐκ δεξιῶν, VVLG. sede a dextris). *γ in imagine*: CIC. rep. 3, 12 virtutem . . . excitare iacentem et in illo divino solio non longe a sapientia -are. PANEG. 11, 23 philosophiam . . . in regali solio -asti.

b *facere, ut aliquis iaceat* (*cf. notionem francog.* coucher): *α latiore sensu*: *αα alium*: *absolute*: AFRAN. com. 143 iubeo hominem tolli et -ari et confoveri. VITR. 3, 1, 3 si homo -atus fuerit supinus manibus et pedibus pansis. CELS. 3, 7, 2 multa veste operiendus est et -andus, ut dormiat. 7, 7, 4 resupinum -ari (7, 19 supinus). PLIN. nat. 20, 155 -ari aegrum inter remedia *traditur.* CAEL. AVR. acut. 2, 29, 149 ut reclinato leviter thorace -entur *peripneumonici* (*syn.* iacere). *accedit abl.*: OV. met. 10, 267 -at hanc stratis concha Sidonide tinctis. CELS. 5, 27, 3 homo loco calido -andus est. 7, 29 *aegra* conclavi -anda est, modicum calorem . . . habente. APVL. met. 2, 6 in cubiculum te deduxit comiter et blande lectulo -vit. *cf. supra l. 8.* SORAN. p. 21, 18 uno *lecto* . . . ibi parturientem -amus. in *c. abl.*: CIC. Tusc. 3, 46 -emus *eum* in culcita plumea. 5, 61 in aureo lecto (VAL. MAX. 9, 14 ext. 1 dissimulandi sceleris gratia in lectulo . . . quasi ipsum regem aegrum -vit. CELS. 5, 26, 25. SEN. epist. 17, 12 aegrum in ligneo lecto [*syn.* ponatur]). CATVLL. 66, 56 per aetherias me tollens . . . umbras . . . Veneris casto -at in gremio (PLIN. paneg. 8 hanc *lauream* . . . Nerva in gremio Iovis -arat. *adde infra l. 72*). *cf.* ELEG. in Maecen. 2, 34 te Venus in patrio -et ipsa sinu (VVLG. III reg. 3, 20 filium . . . -vit in sinu suo). PLIN. nat. 33, 156 Satyrum in phiala gravatum somno -visse verius quam caelasse. ITALA Luc. 2, 7 (Ps. Mar. Victorin. phys. 21; cod. e) -verunt (ITALA cod. e: collaverunt, cod. a: conlocavit) illum in praesepio (ἀνέκλινεν, VVLG. reclinavit). AMM. 21, 1, 8 *Themidem* in cubili solioque Iovis theologi veteres -arunt. VVLG. psalm. 103, 22 in cubilibus suis -buntur (κοιτασθήσονται) *catuli leonum.* in *c. acc.*: SORAN. p. 22, 1 in illum *lectum* . . . fetam -amus. super: CELS. 7, 26, 1 resupinus super subsellium . . . -andus est *homo.* VVLG. IV reg. 4, 21 -vit eum super lectulum hominis dei. SVET. Cal. 24 singulas *sorores* infra se vicissim -bat, uxore supra cubante. ibi: *v. supra l. 48.* *ββ* se -are: *absolute*: SVLP. SEV. epist. 1, 10 cum se Martinus cubitum -asset. ANTIDOT. Brux. 37 qua se hora -at. *accedit* in *c. acc.*: QVINT. decl. 347 p. 367, 26 an me in aliud cubiculum iuxta adulteros meos -urus. in *c. abl.*: HYG. astr. 2, 8 *Iuppiter* in olorem conversus . . . ad Nemesin confugit et in eius gremio se -vit. ANON. Vales. 13, 74 duo . . . in alio *lecto* . . . se -verunt. EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942ᴮ sub lapide se -at *echinus.* *β artiore sensu i. q. sepelire* (*obi. et homo et corpus sim.*): CARM. epigr. 55, 6 ubei se reliquiae -rent corporis (CAPITOL. Pius 5, 1 reliquias . . . in hortis Domitiae -vit, etiam . . . inter divos eum rettulit). MELA 1, 57 mortuos . . . arte medicatos intra penetralia -ant. TERT. anim. 51 in coemeterio corpus corpori iuxta -ando. resurr. 53 *animam* nemo in sepulcro -arat. PASS. Petr. 16 in eo *sarcophago* corpus . . . -vit. CORP. III 9508 peregrinum filium . . . collocabi eum. V 2056 memoriam Publicio Aspro quem colocavit Quinctia . . . una et sibi cum coniuge caro. XIII 1973 filius . . . eundem Laurentianum cum coniuge -vit et sub ascia dedicavit.

B ***res corporeas*:** **1** *generatim*: *acc. dupl.*: CIC. nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deor. 2, 140 VITR. 1, 6, 4. *de actione eius, qui facit, ut aliquid iaceat: ex. gr.* CAES. Gall. 2, 29, 3. 3, 29, 1. 7, 23, 3 BELL. Hisp. 32, 2 HOR. epod. 17, 68 VITR. 2, 1, 4. 2, 9, 14. 7, 12, 1 CELS. 2, 17. 8, 10, 5 COLVM. 2, 10, 13 arb. 23, 2. PLIN. nat. 15, 64. 17, 178 HYG. fab. 80 p. 81 TERT. anim. 51 idol. 18 resurr. 53 HIL. myst. p. 25, 12 APIC. 4, 138. *corpus sim.* (*i. q. sepelire*) *v. p. 1638, 74.* PLAVT. Men. 986 postquam in tabernam vasa et servos -vi (CIC. de orat. 1, 161 SEN. dial. 7, 17, 2 COLVM. 9, 7, 1. IAVOL. dig. 32, 100, 3 βάσεις ... vasorum -andorum causa paratas deberi). CATO agr. 18, 6 in iis trabeculis trabes, quae insuper arbores stipites stant, -ato (CAES. Gall. 2, 29, 3. 7, 23, 3). TVRPIL. com. 197 epistula excidit mi: ... inter tuniculam ac strofium -aram. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 226 quibus *imaginibus* non modo imitandis sed ne -andis quidem tibi locum ullum reliquisti (CIC. Vatin. 28 SEN. benef. 3, 28, 2). VARRO rust. 3, 16, 15 in villae porticu ... alvarium -arint (*cf.* 3, 16, 16 eas ... alvos ... -ant in mutulis parietis. VITR. 6, 6, 3. 5 extra culinam in aperto contra orientem. COLVM. 9, 5, 1 sedes apium -anda est contra brumalem meridiem procul a tumultu ... nec calido loco). VARRO ling. 5, 14 locus est, ubi locatum quid esse potest, ut nunc dicunt, -atum. CIC. Verr. 3, 3 ut ... apud eos monumenta victoriae plurima -ret (5, 83 dom. 137. CORP. VI 31904 statuae monumentum ... patrono -arunt). 3, 86 cum illa maiorum ornamenta in eorum oppido -bantur. 5, 83 Verres temperantissimi ... viri monumentum, Dianae simulacrum virginis, in ea domo -bit (Catil. 3, 20 iusserunt simulacrum Iovis facere maius et in excelso -are et ... ad orientem vertere. *cf.* dom. 110 eam *Libertatem* [*de simulacro*] ... domi meae -asti, quam ex urbe tota sustulisti? ... Libertatis simulacrum in ea domo. 112 deam...a fure sublatam, a sacrilego -atam. 131 *v. p. 1640, 46.* har. resp. 33 quod *simulacrum* ereptum ex meretricis sepulcro in imperatoris monumento -aras. CAES. civ. 3, 105, 3 VAL. MAX. 1, 8, 3. ITALA deut. 27, 15 [Tert. scorp. 2] opus manuum artificis, et -verit illud in abscondito [θήσει, VVLG. ponet]. LAMPR. Heliog. 24, 7 in summo *columnae* Heliogabalum deum -ret. AMM. 23, 6, 24 simulacrum Comei Apollinis in aede Apollinis Palatini -arunt). CIC. Catil. 3, 20 signum -andum consules ... locaverunt (dom. 130 in publico -arat. de orat. 1, 161 div. 2, 46. 47 VITR. 4, 5, 1). Sest. 83 illorum quisquam, quos a maioribus nostris ... positos in illo loco atque in rostris -atos videtis (*de statuis. cf.* div. 1, 48. VAL. MAX. 2, 10 ext. 1 *statuas* sacris ... pulvinaribus -verunt. 8, 14, 1 Enni ... effigiem in monumentis Corneliae gentis -ari voluit. 8, 15 ext. 2. 9, 8 ext. 1 statua ... -atum indicium est. PHAEDR. 2 epil. 2 Aesopi ingenio statuam posuere Attici servumque -arunt aeterna in basi. QVINT. inst. 7 prooem. 2 neque enim ... statua sit, nisi -etur. decl. 282 p. 147, 7. VOPISC. Tac. 10, 3 Tacitum ... in omnibus bibliothecis -ari iussit. LAMPR. Alex. 26, 4 in foro Traiani. 28, 6. TREB. Claud. 3, 4 illi ... in Capitolio ante Iovis ... templum statuam auream decem pedum -vit. CAPITOL. Aur. 13, 5. 22, 7 in foro Vlpio. SPART. Sept. Sev. 3, 3. CORP. VI 1658a [*a. 377*] statuam conlocari praecepit. 1670 ad augendam thermarum ... gratiam. 2145 virgini Vestali ... statuam faciendam conlocandamque curavit. VIII 989 statuam ad aeternitatem meritorum eius ... cives conlocaverunt. X 1702 *al.*). CIC. har. resp. 27 (*in imagine*) sacra ista ... maiores ascita ex Phrygia Romae -arunt. Phil. 5, 18 lecticae -bantur (SVET. Aug. 33 pro tribunali). de orat. 1, 161 neque proposito argento neque tabulis et signis propalam -atis (Brut. 261). nat. deor. 2, 140 sensus ... interpretes ac nuntii rerum in capite tamquam in arce ... ad usus necessarios et facti et -ati sunt. 2, 141 aures ... recte in altis corporum partibus -atae sunt. div. 1, 48 *Hannibalem* buculam curasse faciendam et eam in summa columna -visse. Tim. 16 earum ... quattuor rerum (*i. elementorum*) in omni mundo partes omnes -atae sunt (ξυνέστησεν). 20 animum ... in eo medio *mundo deus* -vit (θείς). 30 reliquorum siderum quae causa -andi fuerit (ἱδρύσατο), quaequae eorum sit collocatio *eqs.* CAES. Gall. 2, 29, 3 saxa et ... trabes in muro -bant (7, 23, 3 -atis et coagmentatis. HOR. epod. 17, 68 optat supremo -are Sisyphus in monte saxum). 3, 29, 1 omnem ... materiam ... conversam ad hostem -bat et pro vallo ad utrumque latus extruebat. 4, 33, 2 aurigae ... currus -ant. civ. 3, 20, 1 praetor ... tribunal iuxta C. Trebonii ... sellam -vit. 3, 44, 1 omnem apparatum (*cf. p. 1640, 4*) belli, tela, arma, tormenta ibi -verat BELL. Hisp. 32, 2 scuta et pila pro caespite, pro vallo cadavera -bantur. HIRT. Gall. 8, 15, 5 fasces ... virgultorum ... ante aciem -verunt. VITR. 1, 6, 2 aeolipilae -antur ... ad ignem. 2, 1, 4 *arbores* -antur in extremis partibus ... supra. 2, 9, 14 *larix* in navibus aut supra abiegnas rates -atur. 4, 1, 9 calathus ... supra acanthi radicem fuerat -atus. 7, 12, 1 doliis sarmenta -antes aceto suffuso supra sarmenta -ant plumbeas massas. 8, 1, 1 in terra mento -ato et fulto. 10, 16, 8 Diognetus eam helepolim reduxit in urbem et in publico -vit et inscripsit. OV. met. 1, 722 *oculos Argi* volucris ... suae Saturnia pennis -at et gemmis caudam ... implet. PAVL. FEST. p. 34 *bibliotheca* locus ... in quo libri -ati sunt. p. 315 strigae appellantur ordines rerum inter se continuate -atarum. VAL. MAX. 1, 1 ext. 2 dentes eburneos ... reportandos Melitam inque templo Iunonis -andos curavit. CELS. 2, 17 super id membrum ... fovendum ... -atur. 6, 9 mentastrum ... in pelvem coici ... -arique iuxta sedentem hominem. 7, 19 diductam inferiore parte tunicam extra -are (*cf.* 7, 21 *tunicae* extra scrotum -andae). 8, 7 *maxilla* in suam sedem -ata est. 8, 10, 5 ut -atum est *crus.* 8, 10, 7 ea *ossa* -ata habeat. SEN. dial. 7, 17, 2 nec temere et ut libet -atur argentum (*i. vasa*), sed perite struitur. 11, 10, 6 non habebitis, ubi istos apparatus ... -etis. benef. 3, 28, 2 imagines in atrio exponunt et nomina familiae ... in parte prima aedium -ant. COLVM. 2, 10, 13 fasciculorum numerus ... in extrema parte areae -etur. 9, 7, 1 qualiacumque vasa placuerint, -ari debebunt. 12, 47, 5 *arculae* tabulato frigidissimo ... -antur. arb. 23, 2 lapides tres ... ad radicem ipsam -veris. PETRON. 136 -vit illa ignem cassis harundinibus collectum. PLIN. nat. 15, 64 in pediculos -ant *mala.* 17, 178 in iugo -ari *vitis* debebit. MART. 7, 20, 9 illic ... uvae -antur ollares. FRONTIN. aq. 129 ne quis in eo loco ... quid opponito, molito, obsepito, figito, statuito, ponito, -ato, arato, serito, neve ... immittito. SVET. Galba 18 in senatu curulem *sellam* perverse -atam. HYG. astr. 1, 4 utcumque fuerit sphaera -ata. 2, 12 *Gorgonis* caput Minerva in pectore dicitur habere -atum. fab. 80 p. 81 cum ossa eius -ret in pila. APVL. met. 9, 33 calathum fetui gallinaceo destinatum angulo solito -ato. 11, 27 qui thyrsos ... gerens ad ipsos meos lares -ret. ITALA Ios. 4, 8 (Hil. myst. p. 25, 12) lapides ... ex terra in profundo -vit (ἀπέθηκαν, VVLG. posuerunt). prov. 8, 25 (Tert. adv. Hermog. 18 Cypr. testim. 2, 1) priusquam montes -rentur (ἑδρασθῆναι, VVLG. constiterant). Luc. 9, 58 (Tert. idol. 18) non habet ubi caput -et (κλίνῃ, VVLG. reclinet). TERT. resurr. 7 deus ... animae suae umbram ... vilissimo alicui commiserit capulo et indigne -ando ... damnaverit? -vit ... an potius inseruit et immiscuit carni. VLP. dig. 25, 3, 1, 2 ubi larem matrimonio -rent. PORPH. Hor. epist. 1, 19, 8 illic primum tribunal et subsellia -ata sunt. ARNOB. nat. 4, 5 prout nostri corporis habuerit se situs rerum ad circumstantiam -atus. VOPISC. Aurelian. 10, 2 manubias in Palatio -ret. TREB. Claud. 3, 3 illi clipeus aureus ... in Romana curia -atum est. OPT. PORF. carm. 21, 11 medio ... in agmine cōlocat astri effigiem (*de figura carminis*). FIRM. err. 6, 4 cor pueri ... in ea parte plastes -at, qua pectoris fuerant liniamenta. FILASTR. 19, 1 aram -antes ... in valle. HIER. epist. 64, 16 ut in singulis versiculis *panni* terni lapides (*i. gemmae*) -entur. 64, 18, 10 electrum in pectore et in vertice. VVLG. exod. 27, 21 -bunt eam *lucernam*...ut luceat (30, 8 ad vesperum). I par. 6, 31 ex quo -ata (conlata *Amiat.*) est arca (AVG. civ. 10, 17). I Esdr. 3, 3 altare dei super bases suas. prov. 30, 26 qui -at (ἐποιήσαντο) in petra cubile suum. Ezech. 25, 4 -bunt caulas suas in te. OPTAT. 2, 2 p. 36, 18 qui contra singularem cathedram alteram -ret. APIC. 4, 138 coctum in patellam. MART. CAP. 2, 137 librorum nōtas Athanasia ... saxis iussit ascribi atque intra specum per Aegyptiorum adyta -ari.
nota rem incorpoream pro subiecto: VITR. 6, 1, 11 divina mens civitatem populi Romani egregia ... regione -vit. SIDON. epist. 7, 1, 3 foro cubilia -bat ... mansuetudo cervorum. *in imagine*: CIC. dom. 131 tu in civis optime de re publica meriti cruore ac paene ossibus simulacrum non libertatis publicae sed licentiae -asti. 137 in visceribus eius ... monumentum deletae rei publicae -aris. Brut. 261 adiungit ... oratoria ornamenta dicendi, tum videtur tamquam tabulas bene pictas -are in bono lumine. TERT. anim. 27 quando -bitur corporis semen, quando animae? VEG. mil. 4, 7 alimoniam victus intra muros. *i. q. suspendere*: PLAVT. Asin. 657 hic pone, hic istam -a cruminam in collo plane (Epid. 360 in meo collo tuos pater cruminam -vit). Asin. 663 quo iubes me plane -are. CATVLL. 10, 23 *nullus lecticarius* qui veteris pedem grabati in collo sibi -are posset. *i. q. demergere*: VITR. 1, 5, 3 *materies* in terra obruta et in aqua -ata. *i. q. extinguere*: ITALA Is. 42, 3 (Ps. Cypr. mont. 15) linum fumigans non -bit (*cf.* Matth. 12, 20 [cod. k] lignum fumigans non -vit. *utroque loco* σβήσει *falso interpr. pro* σβέσει, VVLG. extinguet). *nota t. t. medic.*: PLIN. epist. 2, 1, 5 coxa parum apte -ata ... male coiit.

structurae ad IB 1: *abl. vel locat.*: CIC. dom. 110. har. resp. 27 Romae. VITR. 7, 12, 1. VAL. MAX. 1, 8, 7 Lavini. 2, 10 ext. 1. COLVM. 9, 5, 1 loco. 12, 47, 5 PETRON. 136 APVL. met. 9, 33.
in *c. abl.*: PLAVT. Asin. 657 Epid. 360 CATO agr. 18, 6 VARRO rust. 3, 16, 15. 16 CIC. Vatin. 28 Verr. 5, 83 Catil. 3, 20 dom. 110. 130. 131. 137 Sest. 83 har. resp. 33 Pis. 20 Brut. 261 nat. deor. 2, 140. 141 div. 1, 48. 2, 46 Tim. 16. 20 CATVLL. 10, 23 CAES. Gall. 2, 29, 3 HOR. epod. 17, 68 VITR. 1, 5, 3. 2, 1, 4. 2, 9, 14. 6, 1, 11. 6, 6, 5. 8, 1, 1. 10, 3, 6. 10, 16, 8 LIV. 45, 2, 10 PAVL. FEST. p. 34 VAL. MAX. 1, 1 ext. 2. 1, 8, 3. 8, 14, 1. 8, 15 ext. 2 PHAEDR. 2 epil. 2 SEN. benef. 3, 28, 2. COLVM. 2, 10, 13 PLIN. nat. 15, 64. 17, 178 FRONTIN. aq. 129 HYG. astr. 2, 12 fab. 21 p. 52. 80 p. 81 SVET. Galba 18 ITALA deut. 27, 15 (Tert. scorp. 2) TERT. anim. 51 resurr. 53 VOPISC. Aurelian. 10, 2 Tac. 10, 3 LAMPR. Heliog. 24, 7 Alex. 26, 4 TREB. Claud. 3, 3. 4 CAPITOL. Pius 5, 1 Aur. 22, 7 OPT. PORF. carm. 21, 11 FIRM. err. 6, 4 HIL. myst. p. 25, 12 FILASTR. 19, 1 HIER. epist. 64, 16. 64, 18, 10 VVLG. prov. 30, 26 Ezech. 25, 4 AMM. 23, 6, 24 AVG. civ. 10, 17 SIDON. epist. 7, 1, 3. in *c. acc.*: PLAVT. Men. 986 CELS. 8, 7 APIC. 4, 138.
inter: TVRPIL. com. 197 VITR. 1, 6, 5 PAVL. FEST. p. 315. ad: CIC. nat. deor. 2, 140 VITR. 1, 6, 2 COLVM. arb. 23, 2 APVL. met. 11, 27 ARNOB. nat. 4, 5 VVLG. exod. 30, 8 CORP. VI 1670. VIII 989. ex: CAES. civ. 1, 25, 6. iuxta: CAES. civ. 3, 20, 1 CELS. 6, 9. ante: CAES. civ. 3, 105, 3 HIRT. Gall. 8, 15, 5 TREB. Claud. 3, 4. ab:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VITR. 1, 6, 5. COLVM. 9, 51 procul a. supra: VITR. 2, 9, 14. 4, 1, 9. 7, 12, 1. extra: VITR. 6, 6, 5 CELS. 7, 21. contra: VITR. 6, 6, 5 COLVM. 9, 5, 1 OPTAT. 2, 2 p. 36, 18. super *c. acc.*: CELS. 2, 17 VVLG. I Esdr. 3, 3. pro: SVET. Aug. 33. intra: VEG. mil. 4, 7 MART. CAP. 2, 137. hic: PLAVT. Asin. 657. quo: PLAVT. Asin. 663. ibi: CAES. civ. 3, 44, 1. ubi: SEN. dial. 11, 10, 6 TERT. idol. 18. illic: MART. 7, 20, 9 PORPH. Hor. epist. 1, 19, 8.

2 *speciatim*: **a** *in re navali*: PLAVT. Mil. 916 ubi probus est architectus, bene lineatam si semel carinam -vit, facile esse navem facere. CAES. civ. 1, 25, 6 rates duplices ... e regione molis -bat (1, 25, 8 perfectis -atisque. *cf.* LIV. 45, 2, 10 naves subduci et in navalibus -ari. HYG. fab. 21 p. 52 navem in occulto -ari. SVET. Cal. 19 contractis ... navibus et ordine duplici ad anchoras -atis). VITR. 10, 3, 6 *vela* in capite mali summo -antur. LIV. 33, 48, 8 referendis in naves -andisque et aptandis armamentis. *in imagine:* CIC. Pis. 20 qui ... rei publicae navem gubernassem salvamque in portu -assem.

b *in re militari*: SISENNA hist. 61 impedimentum -ant omne, construunt carros et sarraca crebra disponunt (CAES. Gall. 2, 19, 3 post *legiones*. 6, 8, 3 in tumulo. BELL. Afr. 67, 1 in sinistra parte. LIV. 44, 37, 1 metata castra impedimentaque -ata. AMM. 31, 12, 10 prope Hadrianopoleos muros). SISENNA hist. 82 pluteos propius -atis harpagis deiciunt. CIC. leg. agr. 2, 74 (*in imagine*) quin coloniam in Ianiculum possint deducere et suum praesidium in capite atque cervicibus nostris possint -are? Catil. 1, 5 castra sunt in Italia contra populum Romanum in Etruriae faucibus -ata (BELL. Afr. 68, 2 ex campo in collem ac tutiora loca [*var. lect.* conlatis]. LIV. 1, 27, 4 ad confluentes. ITALA num. 9, 17 [Aug. quaest. hept. 4, 16] ibi castra -bant filii Israhel [παρενέβαλον, ITALA Lugd.: constituent tabernaculum, VVLG. castrametabantur]. 21, 11 [Aug. loc. hept. 4, 74 p. 574, 1; παρενέβαλον, ITALA Lugd.: constituerunt, VVLG. fixere tentoria]. VVLG. I Macc. 3, 57 ad Austrum Emmaum [παρενέβαλε]. *in imagine*: CIC. Verr. 6, 96 ubi iste ... castra luxuriae -arat). CAES. Gall. 2, 8, 4 castella constituit ibique tormenta -vit (civ. 3, 44, 1. HIRT. Gall. 8, 40, 5 quibusdam locis contra facillimos descensus. *cf.* BELL. Afr. 56, 1 ballistis scorpionibusque ... ante frontem castrorum contra oppidum -atis. VVLG. II par. 26, 15 machinas, quas in turribus -vit. AMM. 19, 7, 6 *scorpiones* e regione caute ... -antur). BELL. Alex. 11, 1 naves ... in dextro ... cornu longe ab reliquis -ata (14, 1. 3 in fronte -ant XXII, reliquas subsidiarias in secundo ordine constituunt). SVET. Aug. 49 classem Miseni ... ad tutelam Superi ... maris -vit (PANEG. 5, 15 apud Vectam insulam in speculis atque insidiis). *nota structuras: accedit abl. vel loc.*: HIRT. Gall. 8, 40, 5 quibusdam locis. SVET. Aug. 49 Miseni. contra: CIC. Catil. 1, 5 HIRT. Gall. 8, 40, 5 BELL. Afr. 56, 1. in *c. abl.*: CIC. leg. agr. 2, 74 Catil. 1, 5 CAES. Gall. 6, 8, 3 BELL. Alex. 11, 1. 14, 1. 3 BELL. Afr. 67, 1 PANEG. 5, 15 VVLG. II par. 26, 15. in *cum acc.*: BELL. Afr. 68, 2. post: CAES. Gall. 2, 19, 3. ante: BELL. Afr. 56, 1. ex: BELL. Afr. 68, 2 AMM. 19, 7, 6. ad: LIV. 1, 27, 4 SVET. Aug. 49 VVLG. I Macc. 3, 57. apud: PANEG. 5, 15. prope: AMM. 31, 12, 10. ubi: CIC. Verr. 6, 96. ibi: CAES. Gall. 2, 8, 4 ITALA num. 9, 17 (Aug. quaest. hept. 4, 16).

c *in architectura, i. q. extruere, condere* (*naves sim. v. l. 8 sqq.*): α *aedificia sim.*: CIC. Verr. 6, 30 in ipso aditu atque ore portus ... tabernacula carbaseis intenta velis -bat (Pis. 61 VVLG. exod. 40, 15. VEG. mil. 3, 8 tribunis tabernacula [*syn.* ponuntur praeparatur]). CIC. Font. 45 Massiliensium ... civitas ... ea condicione atque eo fato se in iis terris -atam esse arbitratur, ne *eqs.* (*cf.* VITR. 1, 5, 3). leg. agr. 2, 73 *maiores* colonias ... idoneis in locis contra suspicionem periculi -arunt (2, 98 Phil. 5, 27). CAES. Gall. 2, 30, 4 turrim in muro sese -are (HIRT. Gall. 8, 41, 5 extruitur agger ... -atur in eo turris. BELL. Afr. 37, 5 in quibus *collibus* singulae turres speculaeque ... erant -atae. VITR. 1, 6, 4 exemplum -vit Athenis turrem). BELL. Alex. 61, 5 castellis idoneis locis -atis. VITR. 1, 2, 9 *domus* potentibus ... ad usum -buntur (2, 8, 13 ad suam rationem. AMM. 29, 1, 30 -batur in medio domus). 1, 5, 1 moenium -andorum. 1, 5, 3 -anda ... oppida. 1, 7, 1 extra murum Veneris ... fana ... -ari (PANEG. 4, 9 illic). 2, 8, 7 erecta *caementa* -antes. 2, 8, 17 parietes ... eadem crassitudine -antur (6, 8, 1 ad perpendiculum inferiorum medio). 4, 9, 1 *arae* Iovi ... quam excelsissimae constituantur, Vestae ... humiles -entur. 5, 1, 6 *basilicam* Coloniae Iuliae Fanestri -vi curavique faciendam. 6, 8, 7 ab his signis diagonios structura -etur. MELA 1, 99 quam Colophonii -vere Myrlea. SEN. dial. 11, 7, 6 Euandrum in ripa Tiberis regna Arcadum -antem. nat. 6, 7, 6 villas in prospectu -atas. PLIN. epist. 10, 39, 6 (*de theatro*) ne ... munus tuum male -etur. 10, 70, 3 in area vacua balineam -are. 10, 81, 7 id *sepulcrum* ... in area -atum. HYG. astr. 2, 14 Cereris ab antiquis -atum ... templum. SVET. Iul. 84 rogus extructus est ... et pro rostris aurata aedes ad simulacrum templi Veneris Genitricis -ata. CORP. VIII 21014 (*a. 342*) in praeteritu(m) ita locus sorori fuerat -atus, ut *eqs.* (II 3711 ob aeternitatem honorum suorum memoriae -vit. VIII 4279 Luciliae matri ... tumulum colocaverunt [*cf.* 5616 posuit]). VEG. mil. 4, 26 in ipsis muris ... teguriola -anda. AVELL. p. 40, 11 deo pia altaria -are aut certe ubi -ata fuerint, destruantur. SVLP. SEV. Mart. 7, 1 haud longe sibi ab oppido monasterium -vit. COD. Iust. 1, 2, 16 pr. *ecclesiae* per diversas provincias -atae sunt. *in imagine*: CIC. de orat. 3, 77 qui in una philosophia quasi tabernaculum vitae suae -arunt. SEN. epist. 51, 11 ruina eius (*Scipionis*) non est tam molliter -anda. LACT. mort. pers. 2, 5 deo ... templum fidele ac stabile -vit *Petrus*. PASS. Thom. 134, 22 -o fundamenta, quae numquam veterescunt, et extruo parietes quae numquam corruunt.

β *aedificiorum partes*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 2 columnas neque rectas neque e regione Diphilus -arat (VITR. 3, 3, 2. PLIN. nat. 36, 6 in atrio Scauri. LAMPR. Heliog. 24, 7). CAES. Gall. 7, 23, 1 trabes derectae ... in solo -antur (civ. 2, 10, 2. 5 in capreolis). civ. 2, 10, 3 ubi tigna ... -entur (VITR. 4, 2, 2 cum ab interioribus parietibus ad extremas partes tigna prominentia habuissent -ata. PAVL. FEST. p. 73 delicia est tignum, quod a culmine ad tegulas angulares infimas versus ... -atur). VITR. 1, 1, 5 statuas ... muliebres ..., quae caryatides dicuntur, pro columnis in opere statuerit et insuper mutulos et coronas -verit. *ibid.* oneri ferendo -atas *imagines earum*. 1, 1, 9 vasa ... quae in cellis sub gradibus mathematica ratione -antur (5, 5, 1 inter sedes theatri ... ibi -entur). 2, 8, 6 reliqua *caementa* ... cum materia -ata alterius alligant coagmentis. 2, 8, 19 testa ... in tecto ... -ata. 2, 9, 16 tabulae in subgrundiis circum insulas si essent ex ea *materie* -atae. 3, 3, 2 duarum columnarum crassitudo in intercolumnio poterit -ari. 3, 4, 2 ad libramentum stylobatae sunt -andi. 4, 1, 2 membra ... aut e doricis symmetriis aut ionicis moribus in corinthiis columnis. 4, 2, 1 in aedificiis ... insuper -atur materiatio variis vocabulis nominata. 4, 2, 5. 4, 3, 4 triglyphi ... ita divisi, ut in angularibus columnis et in mediis contra tetrantes medios sint -ati. 5, 1, 9 quibus insuper transtra cum capreolis columnarum contra corpora et antas et parietes pronai -ata. 7, 3, 10. 8, 6, 1 -entur ... in castello tres fistulae ... intra receptacula. 10, 2, 1 funibus in capitibus -atis et circa dispositis. QVINT. inst. 7 prooem. 1 aedificanti utilia ... disponendis eis -andisque. TERT. resurr. 42 odei fundamenta. OPTAT. 3, 10 p. 95, 8 in quo *pariete* si ianua fuerit -ata.

γ *machinas sim.*: VITR. 9, 8, 2 ita -vit machinationem. 9, 8, 3 ibi ... trocleas. 9, 8, 11 post frontem horologii intra -etur castellum. 10, 3, 8 in medio lora non sunt -ata. 10, 5, 2 *tympanum* ad perpendiculum. 10, 6, 3 dextra ... ac sinistra cocleam tigna. 10, 7, 1 in quo catino fiunt asses in superioribus naribus ... -ati. 10, 8, 1 de materia compacta basi, arca in ea ... -atur. *ibid.* quibus foraminibus proxime in verticulis -ati aerei delphini. 10, 12, 1 in eos *modiolos* cuneoli ... -antur. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 46 neve eae fistulae ..., nisi sub terra ... ponantur, -entur (FRONTIN. aq. 112 non aliter quam signatas *fistulas* -ari debere. VLP. dig. 43, 21, 3, 2 canalem vel fistulas in rivo). OV. met. 4, 181 *retia Vulcanus* lecto circumdata -at arte. SEN. nat. 1, 5, 5 haec *specula* cum sint coniuncta et simul -ata. FRONTIN. aq. 36 *calix* in rectum et ad libram -atus modum *aquae* servat. δ *de metiendo*: CORP. I 1126 (XIV 2488) in agro P. Paacili terminus totus est conlocat(us). VITR. 1, 6, 6 -etur ad libellam marmoreum amussium ... supraque eius loci centrum medium -etur ... gnomon. 1, 6, 7 centrum ... -andum in meridiana linea. 3, 1, 3 circini ... -atum centrum in umbilico hominis (5, 7, 1 circino -ato in dextro ab intervallo sinistro. 9, 7, 6 eo loci). 8, 5, 1 cum regula est -ata. 10, 6, 1 eae ... lineae ita -entur ut *eqs.*

structurae ad I B 2 c: ubi: CAES. civ. 2, 10, 3. ibi: VITR. 5, 5, 1. 9, 8, 3. illic: PANEG. 4, 9. *abl. loci*: BELL. Alex. 61, 5 locis. VITR. 1, 6, 4 Athenis. 6, 8, 1. 9, 7, 6. 10, 6, 3. in *cum abl.*: CIC. Verr. 6, 30 Font. 45. leg. agr. 2, 73 in locis. Pis. 61 de orat. 3, 77 CAES. Gall. 2, 30, 4. 7, 23, 1 civ. 2, 10, 2. 5 HIRT. Gall. 8, 41, 5 BELL. Afr. 37, 5 VITR. 1, 1, 9. 1, 6, 7. 2, 8, 19. 2, 9, 16. 3, 1, 3. 3, 3, 2. 3, 4, 2. 4, 3, 4. 5, 7, 1. 8, 6, 1. 10, 2, 1. 10, 3, 8. 10, 7, 1. 10, 8, 1 CORP. I 1126 (XIV 2488) SEN. dial. 11, 7, 6 nat. 6, 7, 6 PLIN. nat. 36, 6 PLIN. epist. 10, 70, 3. 10, 81, 7 VLP. dig. 43, 21, 3, 2 VEG. mil. 4, 26 OPTAT. 3, 10 p. 95, 8 AMM. 29, 1, 30. in *c. acc.*: VITR. 10, 12, 1 FRONTIN. aq. 36. contra: CIC. leg. agr. 2, 73 VITR. 4, 3, 4. 5, 1, 9. ex: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 2. sub: VITR. 1, 1, 9. ad: VITR. 1, 2, 9. 1, 6, 6. 2, 8, 13. 3, 4, 2. 4, 2, 2. 6, 8, 1. 10, 5, 2 PAVL. FEST. p. 73 SVET. Iul. 84 FRONTIN. aq. 36. intra: VITR. 1, 6, 6. 8, 6, 1. extra: VITR. 1, 7, 1 cum: VITR. 2, 8, 6. 5, 1, 9 circum: VITR. 2, 9, 16. ab: VITR. 4, 2, 2. 5, 7, 1. 6, 8, 7 PAVL. FEST. p. 73. supra: VITR. 4, 2, 5. insuper: VITR. 5, 1, 9. post: VITR. 9, 8, 11. secundum: VITR. 10, 5, 2. inter: VITR. 5, 5, 1. pro: SVET. Iul. 84. per: COD. Iust. 1, 2, 16 pr. ob: CORP. II 3711.

d collocatum esse *i. q. situm esse: c. abl.*: SISENNA hist. 53 quod oppidum tumulo in excelso loco propter mare parvis moenibus inter duas fluvias infra Vessuvium -atum. HYG. astr. 1, 8 terra mundi media regione -ata. BELL. Afr. 68, 1 oppidum ... ad eius (*Scipionis*) regionem et partem castrorum -atum, a Caesare autem diversum ac remotum. *adde p. 1643, 6.* in *c. abl.* (*adde l. 75 et p. 1643, 7*): VITR. 1, 4, 12 in Apulia oppidum Salpia vetus ... in eiusmodi locis fuerat -atum. VLP. dig. 50, 15, 1, 5 Palmyrena civitas in provincia Phoenice prope barbaras gentes et nationes -ata (EVGRAPH. Ter. Eun. 107 locum prope Athenas iuxta mare -atum. proxime *p. 1643, 6 et 7.* *adde*: HYG. astr. 2, 6 *lyra*, quae proxima ei

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

signo est -ata). VITR. 1, 6, 5 sunt -ati inter solanum et austrum ab oriente hiberno eurus *eqs.* HYG. astr. 1, 8 regio, quae inter arcticum et aestivum finem -ata est (*adde p. 1642, 76*). HYG. astr. 2, 5 coronam . . . hac re propter eum -atam. *adde p. 1642, 75.* supra: HYG. astr. 2, 6 Herculem . . . supra Draconem -atum. 2, 24 *Leonis* supra simulacrum proxime Virginem sunt aliae VII stellae ad caudam Leonis in triangulo -atae. 3, 10 Andromedae proxime Cassiepiam supra caput Persei brevi intervallo dissidente -ata perspicitur. 3, 19 Aries . . . caput infra triangulum . . . tenens -atum (*adde p. 1642, 76*). 3, 21 gemini ab Aurigae dextra supra Oriona -ati videntur, ita tamen, ut Orion inter Taurum et Geminos sit constitutus.

II ***latiore sensu de condicione commutanda*: A** *pro subi. est* ***homo*: 1** *generatim*:

a *aliquem*: *α alium*: *absolute*: FEST. p. 249 in iudice -ando. ITALA I Cor. 6, 4 (Aug. c. Faust. 5, 9) eos qui contemptibiles sunt in ecclesia hos -ate (καθίζετε, VVLG. constituite ad iudicandum). AMBR. off. 3, 22, 131 ut -es tibi fidelem virum, qui in prosperis gratuletur tibi (*de amico*). AVG. civ. 6, 1 *deos* ab illo uno *deo* factos et sublimiter -atos. *accedit abl.*: SCHOL. Germ. Bas. p. 95 Canem . . . fuisse cum Orione sideribus -atum. GLOSS. Verg. ed. Hagen D 281 p. 508 donati: muneribus -ati. in *c. acc.*: PLAVT. Trin. 159 ut eam in se dignam condicionem -em. CHRON. Gall. chron. I p. 629, 22 Theodosius . . . Valentinianum -vit in regnum (MARCELL. chron. II p. 91, 475, 2. ISID. alleg. 72 nos in regnum . . . gloriae -vit). SERM. Corp. Vind. 21 p. 332, 27 vos deus in locum quietis . . . -are dignatus est. *cf.* CASSIOD. var. 8, 6, 2 in sellam regni sui nos dominos -vit (8, 8, 2 *infra l. 62*). *cf. p. 1638, 4.* in *cum abl.*: RHET. Her. 4, 47, 60 quis in excelso loco et in magnis ac locupletibus copiis -atus (CIC. p. red. ad Quir. 17 in eo me loco . . . isdem centuriis, quibus -aratis, reposuistis. *cf.* VVLG. psalm. 22, 2 *l. 57*). CIC. Flacc. 72 in possessione praediorum eius familiam suam -vit. dom. 100 si vos me in meis aedibus -atis. har. resp. 53 in tuto -ant Clodium *dii.* Pis. 52 me . . . in ea ipsa domo . . . pontifices . . . -verunt. Phil. 2, 6 in quo *gradu* me senatus populusque Romanus -vit (rep. 1, 6, 9 ac. 2, 6 ad Brut. 2, 1, 2 VAL. MAX. 5, 3, 1. HIER. epist. 65, 21 in sacerdotali gradu [*syn.* constituisti]). CIC. Phil. 2, 94 in eius tetrarchia unum ex Graecis comitibus suis -arat. 13, 12 videatur a vobis . . . filius in patrimonio suo -atus. rep. 2, 17 ut . . . deorum in numero -atus putaretur. SEN. dial. 6, 4, 4 in summo fastigio -atos multorum rerum veniam dare (TAC. hist. 1, 15 privignum in proximo sibi fastigio -vit. PLIN. epist. 1, 7, 1 IVST. 25, 4, 1). epist. 94, 72 in medio urbium fremitu -ati sumus. PLIN. paneg. 61 illos . . . adeo in edito -asti, ut tantum super ceteros quantum infra te cernerentur. HYG. astr. 2, 2 *nymphas* in mundo -atas. *cf. p. 1644, 11.* ITALA Os. 2, 18 (Hil. myst. p. 22, 25) -bo (κατοικιῶ, VVLG. dormire . . . faciam) te in spe ipsi in aeternum. Eph. 2, 6 (Mar. Victorin. *ad l.*, Hil. in psalm. 124, 4) -vit (ITALA codd. d e w: colligavit) in caelis (caelestibus) nos (συνεκάθισεν, VVLG. consedere fecit. *cf.* AVG. civ. 7, 15). IVST. 16, 4, 11 per quos in arce -atus fuerat. LACT. inst. 5, 22, 16 in quorum (*hostium*) manibus eos -vit. 7, 23, 1 in bonis caelestibus -ati. VOPISC. Car. 6, 2 si . . . plures haberem in actibus -atos. LAMPR. Alex. 19, 1 invitos, non ambientes in re publica -andos. HIL. in Matth. 10, 14 Israel ad implendum numerum sanctorum, futuro claritatis suae adventu in ecclesia -andum. 27, 1 super omnia bona constituetur, id est, in dei gloria -bitur (*cf. Matth. 24, 47* καταστήσει, VVLG. constituet). LVCIF. moriend. 11 p. 307, 9 ut hostis (*diabolus*) in te -atus gladio elidatur spiritali. VVLG. psalm. 22, 2 in loco pascuae ibi me -vit (κατεσκήνωσεν). 142, 3 -vit (ἐκάθισε) me in obscuris sicut mortuos saeculi. I Macc. 13, 48 -vit (κατῴκισεν) in ea viros, qui legem facerent. AVG. civ. 7, 15 caelestia signa . . . in summo caelo . . . -ata. 17, 5 nolo in patrum . . . -ari honore. EVGRAPH. Ter. Phorm. 219 in commendatione . . . illam *puellam* -vit. CASSIOD. var. 8, 8, 2 in sede regni sui. 9, 24, 9 in praefecturae . . . te suggestu atque insignibus -amus. inter: HYG. astr. 2, 1 ereptam Callisto cum filio inter sidera -vit (*saepe. cf.* 2, 17 pro quo facto inter sidera delphini effigiem -vit. *cf. p. 1644, 21*). PS. HIL. libell. 13 inter senes deo iudice -entur *iuvenes.* cum: SCHOL. Germ. Bas. p. 95 *supra l. 19.* PALLAD. hist. mon. I 3 paucis secum fratribus -atis (προσλαβόμενος). intra: HIL. in Matth. 14, 19 ex Israel quinque milibus virorum intra ecclesiam -atis. super: VVLG. III reg. 2, 24 -vit me super solium David. ad: QVEROL. p. 5, 1 ille dominus, ille parasitus . . . -antur . . . ad sua. ubi: FILASTR. 154, 1 ubi (*in paradiso*) cum sanctis -retur. ibi: VVLG. psalm. 22, 2 *l. 57.* *in imagine*: CIC. de orat. 3, 126 oratorem . . . in maiorum suorum regno -are. *β obi.* se: *accedit* in *c. acc.*: PLAVT. Merc. 553 quom sis iam senex, tum in otium te -es, dum potes ames. Vid. 75 in opus . . . sese -vit quam ⟨cit⟩o, . . . haut cessavit. in *c. abl.*: CIC. Cael. 49 si quae non nupta mulier . . . palam . . . sese in meretricia vita -arit. Tusc. 5, 2 ut . . . totos se in optimo vitae statu exquirendo -rent. off. 1, 158 totum se in cognitione et scientia -ret. *i. q. locare*: QVEROL. p. 35, 20 cauponibus tete . . . -a. COD. Iust. 11, 48, 8, 1 si profugi . . . quasi liberi apud aliquem se -verunt. *nota omisso* se: COD. Iust. 11, 71, 1 pr. periculo -antium.

b *aliquid*: *α sensu latiore*: *absolute*: PLAVT. Most. 915 bene res nostra -ata est istoc mercimonio. CIC. Verr. 3, 6 ut arare, ut pascere, ut negotiari libeat, ut denique sedes ac domicilium -are (*cf.* Arch. 9 *l. 7* rep. 2, 34). CIC. Verr. 6, 37 aedilitas, non . . . alicui candidato data, sed . . . recte . . . -ata et . . . in loco . . . posita (*cf.* p. red. in sen. 35 *l. 9* Sest. 5). HYG. astr. 4, 11 ita sphaera -ata, ut *eqs.* VVLG. sap. 4, 3 spuria vitulamina . . . nec stabile firmamentum -bunt (ἑδράσει). *accedit locativus*: CIC. Arch. 9 qui . . . sedem omnium rerum . . . suarum Romae -vit. in *c. abl.*: CIC. p. red. in sen. 35 qui . . . totam suam quaesturam in me sustentando et conservando -vit. VITR. 6, 1, 1. 10 cum . . . haec ita sint ab natura rerum in mundo -ata. CAPITOL. Max. Balb. 17, 9 in quo *statu* eam (*rem publicam*) vos adhuc nutantem -veritis. PS. HIL. libell. 10 in totius generis humani corpore veluti membra paupertas et divitiae -antur. PELAG. in Eph. 4 p. 832^A ad caput nostrum in caelestibus -andum. MART. CAP. 1, 28 *Calliope* in luna -vit hospitium. in *c. acc.*: HIL. in psalm. 2, 3 hi (*LXX*) psalmos . . . in numerum redegerunt et in ordinem -verunt. CIC. off. 3, 11 ut omnia ex altera parte -ata vix minimi momenti instar habeat. VITR. 6, 1, 1 uti constitutio mundi ad terrae spatium in inclinatione signiferi circuli et solis cursu disparibus qualitatibus naturaliter est -ata. HYG. astr. 3, 20. inter: HYG. astr. 2, 5 coronam dicitur inter astra -asse. 3, 18 PORPH. Hor. carm. 2, 19, 13. AVG. civ. 10, 26 pestilentiam . . . levare in caelum et inter deos . . . -are. AVIEN. ora 198 pernix Ligus . . . sub nivoso maxime septentrione -verunt larem. VLP. dig. 33, 7, 12, 27 omnia, quae eo -ata sunt. COD. Iust. 6, 2, 22, 3a ubi . . . periculum, ibi et lucrum -etur. *in imagine*: CIC. Pis. 76 qui . . . suorum improbissimorum sermonum domicilium in auribus eius . . . -arant. Tusc. 5, 10 Socrates . . . philosophiam . . . in urbibus -vit et in domus etiam introduxit. VAL. MAX. 4, 7, 7 amicitiam in eo, quo dignior est, felicitatis domicilio -emus. HIL. in Matth. 18, 9 ipse . . . pax atque caritas, sedem atque habitationem in bonis et pacificis voluntatibus -bit. *β strictiore sensu i. q. in ordinem certum redigere* (*cf.* -are in ordinem *l. 17*): PLAVT. Men. 967 spectamen bono servo id est, qui rem erilem procurat, videt, -at cogitatque. CAES. Gall. 3, 4, 1 iis rebus, quas constituissent, -andis atque administrandis. BELL. Alex. 33, 5 rebus omnibus confectis et -atis. PROP. 4, 4, 38 equus . . . cui Tatius dextras -at ipse iubas. OV. met. 2, 734 permulcet . . . comas. chlamydem . . . ut pendeat apte -at. SEN. dial. 10, 1, 3 *vita* large data est, si tota bene -retur. epist. 93, 5 laudemus . . . et in numero felicium reponamus eum, cui quantulumcumque temporis contigit, bene -atum est. 109, 15 virtus . . . suadet praesentia bene -are in futurum consulere, deliberare et intendere animum. *de cadaveribus*: MART. 5, 65, 10 quot tua Maenalios -at hasta sues. *cf.* SVET. Aug. 100. *i. q. uti*: MART. 1, 113, 3 male -are si bonas voles horas *lector.*

2 *speciatim*: **a** *i. q. in matrimonium dare*: DON. Ter. Eun. 593 ipsum verbum '-arunt' proprium est (*sc. legitimis nuptiis*) et ascribitur pronubis. SCHOL. Ter. p. 137, 16 -atam: nuptam, coniugatam (*G*, coniunctam *E*).

α obi. deest: SEN. contr. 7, 6, 6 quomodo, qui sic fugis, sic -as? (*cf.* 7, 6, 13 filiam). 7, 6, 19 facerem, cui -rem. *β aliquam*: PLAVT. Trin. 735 ut eam sine dote frater nuptum -et (*cf. l. 70 et p. 1645, 12.* CAES. Gall. 1, 18, 7 sororem . . . in alias civitates. COLVM. 4, 3, 6 minorem . . . filiam nuptum -asse in dimidia parte . . . agri. SCAEV. dig. 32, 41, 7. VLP. dig. 3, 2, 11, 1 intra legitimum tempus). TER. Phorm. 759 offendi . . . -atam gnatam. CIC. de orat. 3, 133 de filia -anda. rep. 2, 12 *virgines* in familiarum amplissimarum matrimoniis -vit (*cf. infra l. 62.* Phil. 2, 44 *Curio* te a meretricio quaestu abduxit et . . . in matrimonio stabili et certo -vit. SCAEV. dig. 36, 1, 79, 1 in matrimonio. VLP. dig. 48, 5, 24, 1 EVGRAPH. Ter. Phorm. 733 COD. Iust. 5, 4, 26 pr.). CIC. div. 1, 104 *Caecilia* vellet sororis suae filiam in matrimonium -are (FRG. Vat. 320. PAVL. dig. 23, 2, 38, 2 in ea provincia filias . . . in matrimonium -are et dotem constituere. MARCIAN. dig. 23, 2, 19 *liberos* in matrimonium -are [*syn.* ducere uxores vel nubere]. *cf. p. 1645, 8*). CATVLL. 61, 188 feminae -ate puellulam. NEP. Arist. 3, 2 filiae *Aristidis* publice alerentur et de . . . aerario dotibus datis -rentur. Epam. 3, 5. SEN. contr. exc. 5, 2 qui me vivo filiam -are non poterat. QVINT. decl. 247 p. 11, 14 nuptiis -ata efficit uxorem. *cf. p. 1645, 4.* TAC. ann. 4, 39 in -anda filia. HYG. fab. 257 p. 142 ut sororem suam nuptui -ret (*cf.* COD. Iust. 6, 40, 1 *l. 77*). APVL. apol. 97 quo lucro filiam -ret. MARCIAN. dig. 23, 2, 57 ab avia tua -ata es. IVST. 9, 6, 2 dies erat pro magnitudine . . . regum, et -antis filiam et uxorem ducentis, apparatibus insignis. MART. CAP. 9, 892 advexit . . . mater puellas, quas opulentis -ura muneribus *eqs.* COD. Iust. 5, 27, 11 pr. mulierem in suo contubernio -verit. se: VLP. dig. 3, 2, 11, 2 statim posse nuptiis (nuptum *Mommsen*) se -are. 3, 2, 11, 4 si quis . . . nuptum se -verit. COD. Iust. 6, 40, 1 si uxor nuptui se . . . non -verit. *γ aliquam alicui*: CIC. inv. 1, 91 quodsi non P. Scipio Corneliam filiam Ti. Graccho -asset. Pis. frg. 4 homini levi et subito filiam -vit (8). Brut. 98 cuius . . . filio filiam suam -verat. off. 2, 71. CAES. Gall. 1, 18, 6 huius potentiae causa matrem in Biturigibus homini illic nobilissimo . . . -asse. NEP. Att. 19, 4 cui virginem filiam -arat. LIV. 38, 57, 1 maior *ex filiis* . . . Nasicae . . . a patre -ata erat. SEN. contr. exc. 6, 6 cui eam *filiam* -urus esset. VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 Per-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sarum modicae fortunae viro -ando. SEN. benef. 4, 27, 5 qui illam *filiam* contumelioso ... -arit. frg. 39 Bellonam Marti -amus. ASCON. Pis. p. 5 Cl. filiam ... Lentulo -vit. QVINT. decl. 247 p. 10, 14 uxor est, quae femina viro nuptiis -ata in societatem vitae venit (*cf.* VLP. dig. 3, 2, 11, 2). TAC. Agr. 9 filiam iuveni mihi despondit ac post consulatum -vit. SVET. Iul. 21 Iuliam Gnaeo Pompeio -vit. Cal. 24. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 11 -at vitiatam ephebo. GAIVS inst. 2, 235 si heres meus filiam suam Titio in matrimonium -verit (CALL. dig. 23, 2, 64 pr. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 5 filio suo. VLP. reg. 24, 17. 18. PAVL. dig. 16, 3, 27 cui etiam dotem dedit. VVLG. III Esdr. 9, 7 inique fecistis -antes [συνῳκίσατε] vobis in matrimonium uxores alienigenas). SCAEV. dig. 46, 3, 88 eam ... marito nuptum -vit (PAPIN. dig. 23, 2, 62 pr. PAVL. dig. 23, 2, 59 pupillam vel filio suo vel sibi. *cf. p. 1644, 52*). PANEG. 6, 1 imperatori filiam -verit.

b *t. t. iurisconsultorum, de causa agenda vel re deponenda*: CIC. Q. Rosc. 23 illa *pecunia* propria, haec in causa et in iudicio -ata (Verr. 1, 9). [TRYPH. dig. 23, 2, 67 pr. bona patris per fraudem in eum -ata (collata *codd.*).] COD. Iust. 7, 65, 5, 1 (*a. 378*) possessori res ... detrahatur et idoneo -etur. 7, 65, 5, 2 fructus ... in deposito. 7, 17, 1, 1 (*a. 528*) res, quae vindicantur, in tuto pro dispositione iudicis -ari. LEX Sal. 37 nec solem secundum legem -verit. 40, 7 domino. 50, 2 per singulas admonitiones vel solem -atum. capit. 2, 8, 1 solem illi collecit ... in XL noctes. *ibid.* ad noctes XIV solem -asset.

c *in re pecuniaria, i. q. deponere, mutuum dare*: CIC. Caecin. 11 quo mulieri res esset cautior, curavit, ut in eo fundo dos -retur. 15 nusquam posse eam *pecuniam* melius -ari (16 in praediis -ari. Manil. 18 in ea provincia pecunias magnas -atas habent. off. 2, 42 ut pecuniae non quaerendae solum ratio est, verum etiam -andae ... sic gloria et quaerenda et -anda ratione est. PETRON. 53 in arcam relatum est, quod -ari non potuit. PLIN. epist. 10, 39, 6 ne illic publica pecunia ... male -etur. TRAIAN. Plin. epist. 10, 55. SVET. Aug. 39 quod pecunias levioribus usuris mutuati graviore fenore -assent. AFRIC. dig. 32, 64 si exactae pecuniae et rursus -atae essent. GAIVS dig. 17, 1, 2, 6 pecunias tuas potius in emptiones praediorum quam feneres. 26, 7, 13, 1 bene. PAPIN. dig. 36, 2, 26, 1 penes quem. VLP. dig. 17, 1, 43 in diem. 22, 1, 33 pr. bene ... pecuniae publicae. 37, 6, 1, 10 apud quem refecta pecunia. PAVL. dig. 26, 7, 15 intra sex primos menses pupillares pecunias non -verit [sent. 2, 14, 6]. sent. 1, 4, 3 periculum eorum nominum, quibus -vit, agnoscere). PROC. dig. 32, 86 *nummi* ut aliis nominibus -rentur. TAC. ann. 6, 17 duas quisque fenoris partes in agris per Italiam -ret. 6, 45 miliens sestertium in munificentia ea -atum (*i. erogatum*). SVET. Tib. 48 ut feneratores duas patrimonii partes in solo -rent. SCAEV. dig. 26, 7, 58, 3 quo *die* duo milia potuerunt a substantia hereditatis et in nomina -are. PAPIN. dig. 33, 2, 24 pr. fenus ... sortium, quas defunctus -vit. VLP. dig. 26, 7, 7, 11 interiecto tempore ad exigendum et ad -andum duum mensum. COD. Iust. 3, 38, 5 (*a. 293*) rector aditus provinciae, apud quem haec -ari debeant, aestimabit (*syn.* deponere). 11, 48, 20, 4 (*a. 529*) reliqua quantitate *pecuniae* ... in tuto -anda. *adde in imagine*: CIC. Verr. 6, 56 bene se apud istum tam multa pretia ac munera -asse. *nota de opere locando* (*cf. p. 1643, 80 sq. de hominibus*): IAVOL. dig. 19, 2, 51, 1 utrum uno pretio opus an in singulas operas -atur. VLP. dig. 11, 7, 14, 4 in marmor vel vestem -andum *sepeliendi causa.* 18, 2, 11 pr. ut ... fundus -etur. 47, 2, 43, 3 in mercem se -urum, quod accepit.

B *subi. res*: *corporea*: PLAVT. Amph. 304 iam pridem videtur factum, heri quod homines quattuor in soporem -astis (*sc. pugni*) nudos. *incorporea*: *absolute*: VITR. 9, 1, 2 in his locis naturalis potestas ita architectata est -vitque cardines tamquam centra *eqs.* SEN. epist. 66, 1 natura ... talem animum male -vit. PLIN. nat. 15, 35 mira naturae cura molliter semina -andi. TERT. spect. 2 illa vis ... aemulatoris ... suam dominationem -ret. *accedit* in *c. abl.*: RHET. Her. 4, 16, 23 quos eadem fortuna ... in amplissimo statu -arat. CIC. dom. 82 in eo loco, in quo me honores populi Romani -arunt. p. red. in sen. 2 *populi Romani* honoribus in amplissimo consilio et in altissimo gradu dignitatis atque in hac omnium terrarum arce -ati sumus. orat. 173 omnium longitudinum et brevitatum ... iudicium ipsa natura in auribus nostris -vit. part. 26 confectio memoriae tamquam cera locis utitur et in his imagines ut litteras -at. leg. 2, 19 quos endo caelo merita -verint (*leg. etiam* locaverint), Herculem *eqs.* (*cf.* off. 3, 25 *Herculem* hominum fama beneficiorum memor in concilio caelestium -vit). Tusc. 4, 69 *poetica* amorem ... in concilio deorum -andum putet. SEN. dial. 2, 15, 2 illum in aliis mundi finibus sua virtus -vit. PLIN. nat. 11, 2 ubi tot sensus -vit in culice *natura* (*syn.* praetendit, applicavit, inseruit, ingeneravit). in *c. acc.*: AMBR. in psalm. 1, 25 cave ..., ne in te gressus suos -et avaritia. SEN. epist. 87, 16 virtus extollit hominem et super cara mortalibus -at. *adde in imagine*: CIC. Sest. 5 in gravissimis temporibus civitatis atque in ruinis ... rei publicae P. Sestii tribunatus est a Fortuna ipsa -atus. LACT. inst. 7, 10, 4 *virtus* sibi domicilium stabile -vit.

III ***translate de actione mentis*** (*in memoria, scriptis, verbis, narratione sim.*): **A** *obi.* ***animantia*** (*dupl. acc.*: SEN. benef. 2, 29, 6): *additur* in *c. abl.*: CIC. leg. 2, 28 ut ... deos ipsos in animis suis -atos putent. SEN. dial. 12, 18, 2 in hac *memoria* eum -a. HIL. trin. 1, 4 in simulacris hominum, pecudum ... deos suos -bant et dominum ... intra angustias metallorum ... coartabant. AVG. civ. 3, 15 deorum in numero -atus. 9, 7 Minervam ... inter deos ... in alta aetheria -at. hic: VARRO ling. 5, 69 hic ... debuit maxime -ari Iuno Lucina. SEN. benef. 2, 29, 6 ab ipsis *di proximos nos* -verunt. inter: LACT. inst. 1, 20, 13 Mentem ... inter deos senatus -vit. VOPISC. Car. 3, 8 Carum ... inter bonos magis quam inter malos principes -andum. LVCIF. Athan. 1, 32 p. 123, 18 cum inter contyrannos tuos fueris -atus in illa loca tormentorum. AVG. civ. 2, 14 utrosque inter numina -at. 9, 7 *supra l. 6.* *nota de re subi.*: AMM. 23, 6, 82 *consuetudo* interdum facundos ... post indoctorum -at terga.

B *obi. res*: **1** *generatim*: PLAVT. Epid. 531 neque ubi meas spes -em habeo usquam munitum locum (CIC. Quinct. 83 ut ... spem maleficii praesentis in incerto reliqui temporis eventu -res. Verr. 1, 9 si non modo in causa, verum in aliquo honesto praesidio aut in alicuius eloquentia aut gratia spem aliquam -asset. de orat. 1, 25. BELL. Alex. 29, 5 in fuga spem salutis. PELAG. in I Thess. 2 p. 865^{C} boni magistri omnem spem ... solent -are in profectu discipulorum. *cf.* ZACCH. 2, 10. CORP. XIII 2036 in quo spem aetatis suae conlocaverat). PLAVT. Persa 8 qui ... servire volt bene servus, ne illum ... multa in pectore suo -are oportet. TER. Haut. 689 nam amici quoque res est videnda in tuto (tutum *A*) ut -etur. RHET. Her. 1, 2, 3 distributio ... demonstrat, quid quibus locis sit -andum. 3, 5, 8 virtutibus uti neminem posse, qui suas rationes in tuto non -arit (4, 17, 24 *cf.* 4, 19, 27). 3, 10, 18 firmissimas argumentationes in primis ... causae partibus -are. 3, 16, 29 imagines ... locis certis -are nos oportebit (*de memoria*). 3, 17, 30 possunt, quod audierunt, in locis -are. 3, 18, 30 in locis ex ordine -atis. 3, 19, 31 quid in quoque loco -arit. 4, 11, 16 exornationes ... si rarae disponentur ... si crebrae -buntur. 4, 17, 24 rationes in virtute sunt -andae. 4, 19, 27 qui sibi firmius in virtute, quam in casu praesidium -vit (*at aliter p. 1636, 13*). CIC. Verr. 3, 137 non ambitionis neque beneficiorum -andorum, sed pecuniae consiliandae causa (off. 1, 49. 2, 71 SEN. dial. 7, 24, 2 benef. 1, 1, 1. 5, 19, 4 ubi. epist. 19, 12 PLIN. epist. 4, 4, 3). CIC. Catil. 3, 26 in animis ... vestris omnes triumphos meos, omnia ornamenta honoris, monumenta gloriae, laudis insignia condi et -ari volo. dom. 112 aedilitatem duobus in locis, partim in arca, partim in hortis suis -vit. Cael. 22 neque huius indicii veritatem ... in voluntate testium -ari sinam. 39 ut in amore atque in voluptatibus adulescentiam suam -ret. Mil. 27 ut ante suum fundum ... Miloni insidias -ret. Phil. 3, 3 *patrimonium* in rei publicae salute -vit. de orat. 1, 162 ut illam copiam ornamentorum ... in lucem proferat et suo quicque in loco -et. 1, 192 omnia sunt ... posita ante oculos, -ata in usu cotidiano. 2, 116 altera *materies ad probandum* ... tota in disputatione et in argumentatione oratoris -ata est. 2, 354 ea, quae memoria tenere vellent, effingenda animo atque in iis locis -anda. fin. 3, 21 ut statueret in eo -atum summum illud hominis per se laudandum et expetendum bonum. ac. 1, 39 alia ... in parte animi cupiditatem, in alia rationem -rent. 1, 42 inter scientiam et inscientiam comprehensionem illam ... -bat. Tusc. 2, 64 omnia ... bene facta in luce se -ari volunt. 5, 70 neque *cogitatio* se in brevitate vitae -atam putat. off. 1, 142 ut modestia sit scientia rerum earum ... loco suo -andarum. epist. 13, 28, 3 te ea, quae fecisti Mescinii causa ..., ... bene -urum. ad Q. fr. 1, 1, 29 omne ... studium in doctrina et sapientia -assent. 1, 1, 31 tuas virtutes consecratas et in deorum numero -atas vides. ad Brut. 1, 15, 12 ad -andum aliquem civitatis statum. SEN. Thy. 427 aerumnas fugis bene -atas. dial. 5, 3, 6 inter haec instrumenta *mortis* -etur ira. 7, 4, 5 quies mentis in tuto -atae. 11, 2, 2 animum in ... aerumnarum ... conspectu -are. benef. 2, 27, 3 avaritia in magnarum opum congestu -ata. QVINT. inst. 7, 1, 4 haec *themata* in conspectu quodam modo -veram. 12, 11, 7 famam in tuto -vit. PLIN. epist. 9, 6, 4 otium meum in litteris -o. VLP. dig. 32, 11, 8 meritum quasi apud virum bonum -are fideicommissarius (48, 5, 28, 14). PAVL. dig. 35, 1, 60 pr. dandi faciendique condiciones in personas -antur (*syn.* ponetur). TERT. apol. 1 hanc ... primam causam apud vos -amus iniquitatis. nat. 2, 1 ubinam veritas -anda? in coniecturis? anim. 54 *animas philosophi* in supernis mansionibus -ant. 56 tanto magis ... curam sepulturae -vit, quanto *eqs.* adv. Hermog. 34 cuius virtutis ... hanc ... arrabonem voluit in nobis -asse. idol. 10 nomen hoc *deorum* in vano -ari. patient. 3 dei ... spiritum suum in filio cum tota patientia -antis. resurr. 16 ut velint carnem ... in officio animae -are. 37 magis -vit *Christus* utriusque propositionem. scorp. 10 nominis odium illic -are, ubi ... praesidet Christus? adv. Val. 7 *initium* vice seminis in Sigae suae veluti in genitalibus vulvae locis -at. 23 singularium ... potestatum arces his finibus -ant. adv. Marc. 4, 9 falsum ... testimonium -vit apud illos in curatione leprosi. 4, 25 *non* prophetarum hoc in loco mentionem -asset. 5, 8 qui meritum charismatum noluerit esse in corpore spiritus, quae nec in corpore humano -vit. 5, 19 *Marcion* -ans ... cum deo creatore materiam de porticu Stoicorum. 5, 20 qua in effigie eum (*Christum*) dei -at. pudic. 5 est et mali dignitas, quod in summo aut in medio pessimorum -atur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8 duos . . . populos in duobus filiis -ant (*fere i. comparare, cf. p. 1648, 16*). TER. MAVR. 1695 exemplum . . . eius (*trochaei*) vix et ipsi -ant. PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. ut sciendi desiderio -ato et quaerentibus fructus laboris et deo magisterii doctrina servetur. PORPH. Hor. carm. 3,24,27 si vult gratiam apud cives suos -are, per quam mereatur, ut publicae statuae ponantur. PANEG. 11,32 honores . . . non . . . delati sed . . . recte positi et ratione -ati. ARNOB. nat. 1,29 humani in generis audientia -ari *orationem*. 2,72 ubinam conveniret spem salutis affigere et salutaria subsidia -are. 4,32 *fabulae* in notionibus hominum superessent atque in auribus -atae. LACT. inst. 1,20,18 *virtutes* intra pectus -andae sunt et interius comprehendendae, ne sint falsae, si extra hominem fuerint -atae. 2,13,3 *deus* in centum et viginti annis metam -vit *aetatis*. CAPITOL. Max. Balb. 7,2 ingentem sibi amorem -verat (CASSIOD. hist. 6,1 apud milites. INSCR. Notiz. degli scavi 1905 p. 217 amore, quem non solum circa patriam sed per omnem provinciam conlocavit). CHALC. transl. 21[A] penes te gratia -etur (ἀποδοῦναι χάριν). HIL. in Matth. 5,12 expectationem . . . in fide repromissionum et virtutis . . . potestate exigit -ari. 7,10 in quos -ata dei cognitione requiescat. ATHAN. Lucif. epist. 6 tantus est amor affectionis tuae in animis omnium -atus. FILASTR. 3,2 in quem -vit magnae virtutis spiritum. PRISCILL. tract. 11,144 disciplinati operis terminos -asti. SYMM. epist. 7,85 meritum, quod apud nos honestis officiis -vit (7,87. AMBROSIAST. in Rom. 12,15. I Cor. 7,21 sibi. 7,28 sibi. 7,38 illi. *cf. p. 1648, 24*. AVG. c. Fort. 20 meritum sibi reconciliationis apud deum -are auctore deo. PS. AVG. quaest. test. I 105,82 p. 348,22 meritum ei apud deum. II mixt. 6 p. 467,25. II nov. 63 p. 477,6 meritum sibi per laborem). HIER. epist. 21,20 iugum . . . leve . . . ex gratia magis quam ex merito super iuniorem filium -vit. VVLG. deut. 11,18 verba mea . . . inter oculos vestros -ate. PELAG. in Phil. 3 p. 850[A] qui . . . in lege caerimonias -bant. RVFIN. hist. 3,24,3 non in suasoriis humanae sapientiae verbis summam praedicationis . . . -bant. 3,37,3 prima . . . apud eos fundamenta euangelii -antes (καταβαλλόμενοι). 3,39,5 alium . . . extra apostolorum numerum -at (κατατάσσει). AVG. serm. ed. Mai 4,4 dabo quod postulas; in eius . . . -vit arbitrio (PETR. CHRYS. serm. 37 p. 304[D] mors in intereuntis arbitrio -atur). civ. 14,19 quam partem animi . . . velut in arce quadam ad istas *partes* regendas perhibent -atam. PETR. CHRYS. serm. 117 p. 520[B] hic est Adam, qui suam tunc in illo cum fingeret imaginem -vit. 163 p. 630[A] qui sufficiebat in sola fide promissionis suae terminum -are. MART. CAP. 9,944 post hoc tetrachordum excellentium -atur. 9,963 acquisitum in omnibus . . . aliis -ari. NICET. vigil. 8 beatitudinem . . . in hoc versiculo -vit. NOVELL. Theod. 4,2 (*a. 438*) ne conditionem militum . . . in quandam arcem videamur quodammodo -asse. FAVST. REI. epist. 5 p. 190,1 in eam (*animam*) dominus imaginem suam . . . -vit. ZACCH. 2,10 totius spei fiduciam . . . in talibus -assent. EVGRAPH. Ter. Andr. 186 defensionem, quam supra -arat. 289 impetrabilius enim fit, si, quod volumus, in allocutione cum precibus -emus. Eun. 19 a narratione incipit, quia supra exordium -atum est. BOETH. in Porph. comm. pr. 1,3 p. 9,9 intellegibilium substantia merito medio -ata est. 1,24 p. 71,19 id est, ut super individua -atur. comm. sec. 2,4 p. 181,2 tamquam species sub alio *genere* -ata. 3,4 p. 210,20 species, quae supra sola individua -antur. arithm. 1,17 p. 33 cunctis imparibus *numeris* in medio -atis. p. 36 secundum ordinem -atorum. EVGIPP. epist. 5 *opus* quod per manus linguae tuae nunc offero -andum. *apud* ICTOS: GAIVS dig. 41,1,9,7 voluntas domini in incertam personam -ata (collata *codd.*). *in imagine*: MANIL. 2,923 asserit hanc Cytherea sibi per sidera sedem et velut in facie (faciem *codd.*) mundi sua -at ora.

2 *speciatim de verbis, locis sim. afferendis*: RHET. Her. 4,3,5 non . . . testimonium -amus, sed exemplum. 4,20,28 ea -ent in isdem partibus orationis. 4,27,38 adiunctio . . . cum verbum . . . non interponimus, sed aut primum aut postremum -amus (CIC. inv. 2,121. de orat. 3,93 verborum eligendorum et -andorum et concludendorum . . . ratio [Brut. 140 QVINT. inst. 10,1,4 FRONTO p. 62,9 N.]. 3,149 orat. 81. part. 3 et res et verba invenienda sunt et -anda. FRONTO p. 139,7 N. ne in oratione praepostere, ut in temulento . . . convivio, -entur). RHET. Her. 4,31,42 cognomen, quod pro certo nomine -emus. VARRO Men. 354 qui fabularum -ant exordia. CIC. inv. 1,8 in ea videtur ex antiquis artibus ingeniose et diligenter electas res -asse et nonnihil . . . novi protulisse. 1,30 non loco dicitur, cum non in ea parte orationis -atur, in qua res postulat. de orat. 2,80 conclusionem orationis. 2,313 qui, quae minime firma sunt, ea prima -ant. Brut. 139 ea . . . suo quaeque loco . . . ab illo in maxime opportunis orationis partibus -bantur. orat. 50 ea, quae invenerit, qua diligentia -bit. 52 in inveniendo et -ando (part. 12 QVINT. inst. 8 pr. 28. 9,4,1 id -andi genus). orat. 140 haec nisi -ata et quasi structa et nexa verbis ad eam laudem . . . aspirare non possunt. part. 14 accusator . . . singula argumenta quasi hastas in manu -at (SEN. nat. 2,1,4 *argumenta* in imo -buntur). VAL. MAX. 5,2,10 reges . . . secundum hunc . . . gregem referri se patientur, qui aut non attingendus aut in ultima parte domesticorum exemplorum -andus fuit. QVINT. inst. 4,5,1 partitio est . . . propositionum . . . ordine -ata enumeratio. *et saepe. cf.* 8 pr. 31. 8,1,1. 8,3,59 quod male -atum, id κακοσύνθετον vocant. 9,3,86 nominibus ex diverso -atis. 9,4,6 vinctum et bene -atum. TAC. ann. 6,27 de cuius moderatione . . . in prioribus libris satis -vi. FRONTO p. 121,11 N. *sententias* versa modulatione -asti. 150,12 nulla narratio breviter et dilucide et callide -ata. TERT. nat. 1,18 reliquum obstinationis in illo capitulo -atis. MAR. VICTORIN. defin. p. 35,20 numerum -antes (*syn.* sociantes). p. 36,2 nomen numeri -vimus hoc loco. p. 43,3 non adhibita oratione definitionis, res simpliciter -vit. gramm. VI 79 *clausulae* solent in canticis . . . -ari (*syn.* poni) et praecipue apud Plautum. HIL. psalm. instr. 10 ut remissio peccatorum in numero quinquagesimo -retur. in psalm. 134,1 virtutem verborum -atorum expendere. AMM. 29,2,8 quid in primis orationis partibus -ret. EVGRAPH. Ter. Andr. 607 conquestio in principio -ata. Haut. 16 propositio -ata est. Ad. 176 virtutes hic vitia (pro vitiis α) -vit. CASSIOD. inst. div. 23 quaestiones . . . collegit et in . . . capitulis -vit. *in argumentatione philosophica*: CIC. fin. 4,17 ita re simpliciter primo -ata reliqua subtilius persequentes *eqs*. *i. q. comparare*: VAL. MAX. 4,8 ext. 2 -a e contraria parte arcas . . . obseratas. *nota rem pro subi.*: CIC. inv. 2,163 fidentia est, per quam magnis et honestis in rebus multum ipse animus in se fiduciae certa cum spe -vit. TERT. anim. 20 apparet, quanta sint, quae unam animae naturam varie -verint. resurr. 25 scripturae . . . totam christianae spei frugem in exordio saeculi -ent. HIL. in Matth. 12,23 *gratiarum munera* in eo multiformis illa dei sapientia septiformi gloria -vit. AMBROSIAST. in I Cor. 12,31 viam . . . quae meritum -at apud deum.

structurae ad III B 1 et 2: *ablat. loci*: RHET. Her. 1,2,3 locis (3,16,29 CIC. inv. 2,121 Brut. 139 MAR. VICTORIN. defin. p. 36,2). CIC. off. 1,142 TERT. adv. Val. 23 BOETH. in Porph. comm. pr. 1,3 p. 9,9. in *c. abl.*: PLAVT. Persa 8. TER. Haut. 689 in tuto (695 RHET. Her. 3,5,8 SEN. dial. 7,4,5 QVINT. inst. 12,11,7). RHET. Her. 3,10,18. 3,17,30 in locis (3,18,30. 3,19,31 CIC. dom. 112 de orat. 1,162. 2,354. 3,149 TERT. adv. Marc. 4,25). RHET. Her. 4,17,24. 4,19,27. 4,20,28 CIC. inv. 1,8. 30. 2,163 Quinct. 83 Verr. 1,9 Catil. 3,26 Cael. 22. 39 Phil. 3,3 de orat. 1,25. 192. 2,116 Brut. 139 part. 14 rep. 3,12 leg. 2,28 fin. 3,21 ac. 1,39 Tusc. 2,64. 5,70 ad Q. fr. 1,1,29. 31 BELL. Alex. 29,5 MANIL. 2,923 VAL. MAX. 5,2,10 SEN. dial. 11,2,2. 12,8,2 benef. 2,27,3 nat. 2,1,4 QVINT. inst. 7,1,4 TAC. ann. 6,27 PLIN. epist. 9,6,4 FRONTO p. 139,7 N. TERT. nat. 1,18. 2,1 anim. 54 adv. Hermog. 34 idol. 10 patient. 3 resurr. 16. 25 adv. Val. 7 adv. Marc. 4,9. 5,8. 20 pudic. 5. 8 ARNOB. nat. 1,29. 4,32 LACT. inst. 2,13,3 MAR. VICTORIN. gramm. VI 79 HIL. in Matth. 5,12. 12,23 psalm. instr. 10 ATHAN. Lucif. epist. 6 PELAG. in I Thess. 2 p. 865[C] in Phil. 3 p. 850[A] AMM. 29,2,8 RVFIN. hist. 3,24,3 AVG. serm. ed. Mai 4,4 civ. 14,19 PETR. CHRYS. serm. 37 p. 304[D]. 117 p. 520[B]. 163 p. 630[A] MART. CAP. 9,963 NICET. vigil. 8 ZACCH. 2,10 EVGRAPH. Ter. Andr. 289. 607 BOETH. arithm. 1,17 p. 33 CASSIOD. inst. div. 23 CORP. XIII 2036. in *c. acc.*: GAIVS dig. 41,1,9,7 PAVL. dig. 35,1,60 pr. FILASTR. 3,2 NOVELL. Theod. 4,2 FAVST. REI. epist. 5 p. 190,1. ex: RHET. Her. 3,18,30 ex ordine. CIC. inv. 1,8 VAL. MAX. 4,8 ext. 2 QVINT. inst. 9,3,86. pro: RHET. Her. 4,31,42 EVGRAPH. Ter. Ad. 176. ante: CIC. Mil. 27. inter: CIC. ac. 1,42 SEN. dial. 5,3,6. apud: CIC. off. 2,71 VLP. dig. 32,11,8 TERT. apol. 1 adv. Marc. 4,9 PORPH. Hor. carm. 3,24,27 MAR. VICTORIN. gramm. VI 79 SYMM. epist. 7,85. 87 AMBROSIAST. in Rom. 12,15 in I Cor. 7,21. 28. 38. 12,31 RVFIN. hist. 3,37,3 AVG. c. Fort. 20 PS. AVG. quaest. test. I 105,82 p. 348,22 CASSIOD. hist. 6,1. ab: SEN. benef. 2,29,6. cum: TERT. adv. Marc. 5,19 EVGRAPH. Ter. Andr. 289. intra: LACT. inst. 1,20,18. extra: LACT. inst. 1,20,18 RVFIN. hist. 3,39,5. penes: CHALC. transl. 21[A]. super: HIER. epist. 21,20 BOETH. in Porph. comm. pr. 1,24 p. 71,19. ad: AVG. civ. 14,19. post: MART. CAP. 9,944. supra *adv.*: EVGRAPH. Ter. Andr. 186 BOETH. in Porph. comm. sec. 3,4 p. 210,20. sub: BOETH. in Porph. comm. sec. 2,4 p. 181,2. secundum: BOETH. arithm. 1,17 p. 36. circa *et* per: INSCR. Notiz. degli scavi 1905 p. 217. ubi: PLAVT. Epid. 551 SEN. benef. 5,19,4 TERT. nat. 2,1 ARNOB. nat 2,72. hic: VARRO ling. 5,69 EVGRAPH. Ter. Ad. 176. illic: TERT. scorp. 10.

nota praeterea hasce structuras verbi: *accedit dat., qui dicitur commodi*: RHET. Her. 4,19,27 CIC. Mil. 27 CATVLL. 10,23 PROP. 4,4,38 VITR. 4,9,1. 5,1,6 LIV. 3,22,6 OV. met. 1,722 QVINT. decl. 282 p. 147,7 TERT. anim. 56 VLP. dig. 25,3,1,2 LACT. mort. pers. 2,5 LAMPR. Alex. 28,6 TREB. Claud. 3,3. 4 CAPITOL. Aur. 13,5. 22,7 Max. Balb. 7,2 AMBR. off. 3,22,131 I Cor. 7,21. 28. 38 AVG. c. Fort. 20 PS. AVG. quaest. test. I 105,82 p. 348,22. 477,6 AVELL. p. 40,11 SVLP. SEV. Mart. 7,1 LEX Sal. 40,7 capit. 2,8,1 CORP. V 2056. VI 2145. VIII 4279. 21014. collocatum habere: CIC. Manil. 18 VITR. 4,2,2 CELS. 8,10,7 HYG. astr. 2,12.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: committere, condere, consistere, constituere, construere, deducere, deportare, destruere, disponere, distribuere, exstruere, facere, figere, fulcire, immiscere, immittere, inferre, inserere, instruere, intericere, iacere, locare, mittere, obsepire, opponere, ponere, praeparare, proferre, proponere, serere, statuere, struere, substituere, supponere, suscipere, tollere, torquere, traducere, vocare. *ad II*: alere, constituere, deponere, despondere, exigere, finire, levare. *ad III*: coartare, colligere, comprehendere, deferre, eligere, ponere, redigere, sociare.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opposita: ad I: abducere, divertere, excidere, expellere, reducere, removere.
derivatum: collocatio. *compos.*: recollocare. *Mertel.*

collocuplēto, -āvī, -ātus, -āre [*a* con *et* locuples, locupletare. *Th.*]. *idem q. locupletare, ditare, cf.* GLOSS. -atus ditatus: *proprie*: TER. Haut. 258 dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci -asti te (EVGRAPH. *ad l.* divitem fecisti. SCHOL. Ter. p. 116, 26 divitem fecisti aliorum bonis). *in arte oratoria*: RHET. Her. 2, 18, 28 *exornatione* utimur rei honestandae et -andae causa. 2, 29, 46 quae *res* pertinent ad exaugendam et -andam argumentationem. *Mbr.*

collocūtio, -ōnis *f. a* colloqui. *i. q. colloquium*: GLOSS. II 110, 24 conloquium et -o ὁμιλία. 441, 38 σύλλογος -o, hoc colloquium. V 412, 50 conlationes: -es, conferentes (conferentiae *Götz*). RHET. Her. 1, 15, 25 Popilius, cum ... obsideretur ..., venit cum hostium ducibus in -em (collocationem, conluctationem *codd.*). CIC. Phil. 11, 5 secutae -es familiarissimae cum Trebonio (ARNOB. nat. 1, 46 p. 31, 3 se ... familiari -e monstravit *Christus post resurrectionem.* GREG. M. moral. 4 praef. 1 p. 633ᴰ ex -is familiaritate [*supra*: familiari ... locutione *et*: usu colloquii]). CIC. epist. 1, 9, 4 *id* in nostris sermonibus -busque ... vidisti. 7, 11, 2 una ... -o nostra pluris erit quam omnes Samarobrivae. Att. 12, 1, 2 λέσχη ... habet, etiam si nihil subest, -e ipsa suavitatem. *nota*: Tusc. 1, 30 omnes ... esse vim et naturam divinam arbitrantur, nec vero id -o hominum aut consensus effecit (*cf. infra*: consensio omnium gentium). RVFIN. hist. mon. 7 p. 420ᴬ *monachi*, qui ... in -bus suis aedificare nos possent. AVG. civ. 21, 18 p. 522 sunt ..., quales in -bus nostris ipse sum expertus. in psalm. 85, 7 p. 1086 cum quo si coeperit amicus eius colloqui et voluerit ille respondere -i eius. 140, 2 p. 1816 nolle discedere ab invicem, suis -bus conciliari, desiderare se absentes. retract. 2, 33, 1 *contra Pelagii haeresim* non scriptis, sed sermonibus et -bus agebamus. SIDON. epist. 4, 24, 4 secretae -is peto copiam. 5, 7, 4 hi sunt ... in convivio scurrae ... in -bus statuae *eqs.* FAVST. REI. serm. 18 p. 293, 11 in -e privata ita loqui consuevimus. RVRIC. epist. 2, 33 p. 417, 11 sicut -o habuit nostra. POMER. 3, 19, 2 temperantiae est ... quod non attollimus immoderatum in -bus sonum. ALC. AVIT. c. Arr. 14 p. 6, 23 habita -e. epist. 23 p. 55, 11 de -e regali (*i. cum rege*) ad notitiam vestram ... detulisse. p. 55, 32 tempore -is (*supra*: seriem ... altercationis). BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 37, 6 tria sunt, ex quibus omnis -o disputatioque perficitur: res, intellectus, voces (sec. 1, 1 p. 20, 21 oratio -oque). c. Eut. praef. 51 res a -e transfertur ad stilum. CASSIOD. inst. div. 10 p. 1123ᴬ -o peritissimorum seniorum .. appetatur, quorum confabulatione ..., quod non opinabamur, advertimus. var. 12, 17, 2 conscientia recta ... obviorum -e gratulatur. CONC. Matisc. a. 583, 2 p. 156, 14 ut nullus episcopus, presbyter ... in monasteriis puellarum ... secretas -es habere praesumant. GREG. M. moral. 3, 60 p. 629ᴮ *Iob* usque ad honorem divinae -is ascendit (*supra*: dum cum deo loqueretur). ACT. Petr. 22 p. 70, 1 certari habent duo Iudaei de -e dei (*i. super deo*). MART. BRAC. trin. mers. 1 incohandae -is ... initium. *de bestiis*: PLIN. nat. 11, 110 *formicarum* concursatio, ... cum obviis quaedam -o atque percontatio. *de epistulari commercio*: AVG. epist. 40, 1 aggredere ... istam nobiscum litterariam -em (*supra*: epistula). PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 7 p. 178ᴮ dixi ..., cum has litteras inciperem, 'quia fraternas invicem debemus -es' (*sic* 1, 1). RVRIC. epist. 2, 64 p. 441, 9 partem ... pectoris mei ... paginae (*i. epistulae*) -e transmitto (*supra*: per litteras). ENNOD. epist. 6, 12, 1 p. 156, 5 sufficit parca -o (*i. brevis epistula*). CASSIOD. var. 6, 9, 1 te ... usu serenissimae -is erudimus (*ibid.* confabulationes ... nostrae). 6, 17, 4 eruditionem ... mirabilem -o tibi nostra concedit. 10, 20, 1 in tam benigna -e. 10, 33, 1 cum nostrae deportarent -is affectum (*ibid.* epistularem gratiam; *supra*: salutiferos apices). 10, 35 ut vobiscum -is gratia perfruamur. *de admissione ad regem*: CASSIOD. var. 6, 6, 2 *magister*, aspectus regii haud irritus promissor, -is nostrae gloriosus donator (*cf. supra*: per eum senator veniens nostris praesentatur obtutibus). *nota*: AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 36 (*ad cant. 8, 8* 'quid faciemus sorori nostrae in die qua loquetur in ea') sponsalium celebritate solet fieri -o et confirmatio nuptiarum.

collocūtor, -ōris *m. a* colloqui. *is qui colloquitur*: TERT. adv. Prax. 5 p. 234, 8 quodcumque cogitaveris, sermo est; ... loquaris illud necesse est in animo, et dum loqueris, -em pateris sermonem. AVG. conf. 9, 6, 14 p. 207, 20 ex persona -is mei (*sc. in dialogo 'de magistro'*). PS. AVG. serm. 195, 2 Mariam ... verecundia virginitatis vultum avertentem a -e (*angelo*). BOETH. diff. top. 2 p. 1193ᴰ si quaeratur, utrum ..., atque hanc divisionem faciat -r *eqs.* *Hey.*

glutinosum flegma, quod Graeci **collōdes** vocant (coliode(m) *codd.*) CASS. FEL. 34 p. 73, 1. κολλώδης.

collomontium *v.* collamontium.

? **collongus,** **-a,** -um *a* con *et* longus*?* *idem q. longus*: VITA Vedasti (script. rer. Merov. III p. 411, 17) 8 per colonga (*Schubert,* longa *sine var. lect. ed. Krusch*) noctis spatia. *Mbr.*

*****colloquium,** -ī [*a* colloqui. *Th.*]. *inde a* TVRPILIO. *de forma non assimilata* conloquium *v.* GRAMM. suppl. 175, 6 *p. 1574, 56.* *inter appellativa generis neutrius* GRAMM. suppl. 41, 27. *apud poetas*: TVRPIL. com. 212 LVCR. 4, 598 VERG. Aen. 7, 91 PROP. 4, 10, 32 OV. ars 1, 607 rem. 587 epist. 16, 262. 20, 18 met. 13, 552 Pont. 1, 4, 54. 2, 4, 1 fast. 3, 344 SEN. Med. 530 (*plur.*) VAL. FL. 3, 290 (*plur.*) SIL. 12, 476. 13, 735 HOMER. 564 STAT. (*semper plur.*) Theb. 3, 571. 5, 84. 10, 39 silv. 1, 2, 50. 2, 1, 56. 3, 2, 135 DAMAS. epigr. 2, 15 CLAVD. 5, 88 rapt. Pros. 3, 213 PAVL. PELL. 77 DRAC. Romul. 8, 365 VEN. FORT. carm. 3, 3, 13. 6, 3, 14. 7, 7, 36 CARM. epigr. 712, 9. 1368, 6.

VARRO ling. 6, 57 a 'loqui' -um, quom veniunt in unum locum loquendi causa. GLOSS. ὁμιλία (*cf.* BEDA gramm. VII 282, 14), σύλλογος, συλλαλιά, συντυχία. *cf. s. v.* collocutio *p. 1649, 13.* *de significatione notandum, quod nil interest, utrum alter, quocum quis loquitur, interloquatur necne; ita fit, ut interdum prorsus idem sit quod alloquium.* [CIC. or. frg. Hier. epist. 52, 8, 3 *lege*: convivia (colloquia ς).]

loci notabiliores: *de colloquiis per litteras, maxime de epistulis*: CIC. rep. 3, 3 quibus *notis* (*i. litteris*) et -a cum absentibus ... et monumenta rerum praeteritarum tenerentur. Phil. 2, 7 tollere amicorum -a absentium (*sc. epistolarum commercium*). OV. Pont. 2, 4, 1 accipe -um gelido Nasonis ab Histro. HIL. syn. 2 ut ... fidelis sermonis -a transmitterem. SYMM. epist. 1, 84 quotiens tua sumo -a (*ibid.* deferendi sermonis). 1, 92 rependenda -a (*supra*: alternis epistulis *et* vicissitudine litterarum). SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 10 *Vergilius Varo* -a ⟨. . .⟩ . . . inpendit. PAVL. NOL. epist. 20, 1 p. 143, 8 accipientibus -a tua (*ibid.* litteras; *infra*: tamquam in praesentis alloquio). *cf.* p. 143, 15. AVG. bapt. 3, 2, 2 epistulari -o commoti sunt. EPIST. pontif. 306 (Innoc. I) Migne 20, 543ᴮ amantissimo litterarum -o. ZACCH. 3, 1 -a tua avidi petimus expertisque tractatibus ... inhaeremus. LEO M. epist. 128 p. 1074ᴮ -a ... mea ab illo suspendi. 135, 1 p. 1097ᴬ te a -i mei consortio separasti. SIDON. epist. 2, 11, 2 raritatem -i de prolixa terrarum interiectione venientem. SEDAT. Ruric. epist. 4 p. 447, 12 per -a litterarum. ENNOD. epist. 1, 10, 5 p. 20, 21 labora . . . circa studia, lucem in -is dilige. 1, 11, 1 p. 21, 7 amantem ... gratia ... relevare -i. 1, 11, 3 p. 21, 22 nec uber sermo potest deesse -is. 1, 12, 4 p. 22, 23 *al.* 2, 3, 2 p. 42, 8 *syn.* epistolari alloquio. 2, 13, 1 p. 53, 5 *syn.* epistularis communio. *cf.* 2, 28, 3 p. 70, 11 epistulas gravidi dotatas messe -i. 3, 19 p. 86, 4 *deus*, ne aliquando ab scriptione temperem, negotiosa facit esse -a. *et saepius, cf. Vogel in indice.* CASSIOD. var. 10, 20, 1 litteras pietatis vestrae ... accepi et -a oris vestri ... gratulatione promerui. 10, 24, 1 ut vidisse nos aestimemus, cuius -a benigna suscepimus. 10, 25, 1 tam suave principis meruisse -um (*supra*: pagina vestrae serenitatis). VEN. FORT. epist. (carm. 3, 1) 1 deferente praesentium portitore oris vestri salutare -um a me ... perceptum. FERRAND. epist. 12 PASS. Paul. 1. *similiter de carminibus*: STAT. silv. 1, 2, 50 apta movere -a (*sc. cum Musis. cf. infra l. 82*). *inter negotia bellica, praesertim in actione pacis* (*cf.* DON. Ter. Eun. 466 'conventio' '-um' militiae verba sunt): CAES. Gall. 1, 42, 1 *sqq. de Caesaris et Ariovisti colloquio* (*sic etiam* 1, 34, 1. 1, 35, 2). 5, 26, 4 conclamaverunt *Galli*, uti aliqui ex nostris ad -um prodiret. civ. 1, 9, 6. 1, 11, 3 *al.* LIV. 1, 23, 5 prius quam dimicent, opus esse -o. 30, 29, 8 *de Hannibalis et Scipionis colloquio. nota* 30, 32, 8 *Scipio in oratione ad milites*: -um Hannibalis, in secreto habitum ac liberum fingenti, qua vult, flectit. AMM. 20, 6, 3 *al. cf. sub iuncturis, imprimis p. 1651, 42 sqq. 61 sqq.* *de admissione ad regem*: CASSIOD. var. praef. 8 regum ... gloriosa -a pro magna diei parte ... te occupare. 3, 22 cui licet habere nostra (*regis*) -a, munera credit esse divina. 4, 4, 3 ad -a dignus, . . . ad exceptiones aptissimus. 6, 17, 1 (*ibid.* sermones nostros). inst. div. 23 p. 1137ᶜ. *de amantium conversatione*: OV. ars 1, 607 -ii iam tempus adest. epist. 16, 262 quod petis, ut furtim praesentes ista loquamur, scimus, quid captes -umque voces. 20, 18 ne quis nisi conscia nutrix -i nobis sentiat esse vices. *cf.* VLP. dig. 48, 5, 10 (9), 2 APVL. met. 8, 3. VVLG. Sirach 9, 11 -um (φιλία) ... illius (*mulieris alienae*) quasi ignis exardescit. VAL. CEM. hom. 1, 7 p. 696ᴬ odi -um meretricis (*supra*: te ... meretricum fabulis mixtum). 6, 5 p. 711ᴰ iocis mixta -a (*supra*: inter viros ac mulieres nimium familiaris ac secretus sermo). IVLIAN. epit. novell. 108, 14 sin ... eum deprehenderit cum uxore sua -um habentem (*ex* NOVELL. Iust. 117, 15 pr. cum sua uxore loquentem). *cf.* HIL. c. Const. 13 p. 591ᴮ si filius *patri*, necesse est, ut et femina sit et -um et sermocinatio et coniunctio coniugalis verbi. *cf.* colloquor *sub II.*

de bestiarum vocibus: PLIN. nat. 10, 137 intellecturus ... alitum -a (*supra*: avium sermonis. GELL. 10, 12, 7). *in magia*: PLIN. nat. 30, 14 divina promittit ... umbrarum inferorumque -a. SIL. 13, 735.

de sermone cum deo et de precatione: TERT. adv. Prax. 14 p. 252, 4 Moysi servat conspectum suum et -um facie ad faciem in futurum. OPTAT. 7, 1 p. 161, 9 SVLP. SEV. chron. 1, 19, 8. BACHIAR. repar. laps. 3 habito cum divina maiestate -o, hoc est orationis suae (*Abraham*) merito. DAMAS. epigr. 2, 15 -is domini fruitur *martyr in caelum receptus.* ARNOB. nat. 1, 38 p. 26, 9 cum ... deo supplicationum fecit verba atque orationum -a miscere. 6, 4 p. 217, 7 *deos* affari de proximo et cum praesentibus quodammodo venerationum -a miscere. RVFIN. hist. mon. 1 p. 391ᴮ non ... a -is dei et oratione cessabat.

de elogiis: CARM. epigr. 1368, 6 fecit famae vivere -is *propinquos.* *in formula excommunicationis*: CONC. Aspas. a. 551 p. 114, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

remotus ... ab omni -o catholicorum. Autiss. post a. 573 p. 183, 3. *non explico* ALC. AVIT. epist. 74 p. 91, 3 de domno filio vestro vel absolutione -i nil agnosco.

iuncturae: 1 *verbales:* a *nom.*: -um: nascitur: CIC. Cato 40. fit: *v. sub* facere (*infra l. 10*). convenit: NEP. Hann. 6, 2. est: LIV. 23, 34, 9 *alicui* (GRAN. LIC. p. 26, 5 VAL. CEM. hom. 12, 7 p. 731^{B}). 38, 25, 9 *alicubi.* FLOR. epit. 2, 6, 58 inter aliquos. manet: PLIN. nat. 6, 2. *agit aliquid:* CIC. Phil. 12, 27 LIV. 23, 44, 2 QVINT. inst. 4, 2, 107 VVLG. I Cor. 15, 33 (ὁμιλίαι). *ellipsis verbi:* TAC. hist. 1, 53. b *acc.:* *de faciendo, instituendo colloquio:* -um: facere: PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 BELL. Afr. 51, 3 LIV. 23, 16, 6. 24, 47, 4 VVLG. II Macc. 14, 22 (ἐποιήσαντο κοινολογίαν). videre (*sc. fieri*): LVCR. 4, 598. habere: CAES. civ. 3, 19, 1 LIV. 5, 48, 4 *al.* AMM. 18, 5, 3 BACHIAR. repar. laps. 3 OROS. hist. 4, 20, 18 CASSIOD. var. 3, 21 CONC. Autiss. post a. 573 p. 183, 3 IVLIAN. epit. novell. 108, 14 *bis* VEN. FORT. vita Germ. 30, 86. serere: LIV. 24, 31, 3. 24, 32, 4 per propinquos. 34, 61, 7. constituere: LIV. 33, 12, 1. iungere: SIL. 13, 735. miscere: STAT. Theb. 5, 84 FERRAND. epist. 12. *al. v. p. 1650, 80 sq. cf.* PRAEDEST. 1, 4 p. 589^{B}. movere: STAT. silv. 1, 2, 50. interiungere: MART. CAP. 9, 893. tenere (*i. habere*): DRAC. Romul. 8, 365. pandere: CARM. epigr. 712, 9. *de finiendo colloquio sim.:* dirimere: CAES. Gall. 1, 46, 4 LIV. 34, 33, 3 *al.* interrumpere: CAES. civ. 1, 75, 2. amputare: SEN. Med. 530. auferre (*de ventis*): PLIN. nat. 6, 2. finire: TAC. ann. 15, 29. adimere: SVET. Tib. 61, 4. suspendere: *v. p. 1650, 29.* subducere: ENNOD. epist. 2, 2, 1 p. 41, 10. differre: LIV. 26, 17, 12 *al.* *de petendo, negando, vitando colloquio:* -um: expetere: CAES. civ. 1, 32, 6. petere: CAES. civ. 1, 84, 1 NEP. Dat. 10, 3 OV. met. 13, 552 LIV. 32, 33, 1 *al.* SIL. 12, 476 HOMER. 564 TAC. hist. 5, 26 *al.* SVET. Aug. 27, 4 AMM. 24, 2, 11 ZACCH. 3, 1. quaerere: LIV. 7, 40, 2? 25, 18, 5. temptare: LIV. 43, 22, 8. postulare: TAC. hist. 2, 41. exposcere: TAC. ann. 13, 21. permittere: SALL. hist. frg. 1, 91. dare: PROP. 4, 10, 32 LIV. 32, 37, 6. 34, 30, 5. pati: MELA 1, 47 *al.* denegare: CAES. civ. 1, 32, 6. SOL. 53, 18 -i potestas ... regi denegatur (*ex* PLIN. nat. 6, 91 *ubi:* commercia ... sermonis negantibus. *cf.* MART. CAP. 6, 698 interdicto ... -o). OPTAT. 1, 4 p. 6, 11 MART. CAP. 9, 896. vitare: CAES. civ. 3, 16, 3. *al.* fugere: OV. rem. 587 LIV. 9, 6, 9. abnuere: LIV. 30, 29, 8. arcere: TAC. hist. 4, 64 CYPR. unit. eccl. 17 p. 225, 18. horrescere: APVL. met. 5, 30. declinare: HIER. epist. 58, 6, 3. prohibere: AVG. civ. 19, 8. interdicere: *cf. supra l. 34.* violare: LIV. 38, 25, 16. *de enarratione colloquii:* flectere: LIV. 30, 32, 8 (*v. p. 1650, 52*). perferre: STAT. Theb. 3, 571. reddere: STAT. silv. 3, 2, 135. c *dat.:* *de praeparando colloquio* (*maxime in actione pacis*): -o: diem, locum, tempus, *sim.*: constituere: CAES. Gall. 1, 47, 1. dicere: CAES. Gall. 1, 42, 3. deligere: CAES. Gall. 1, 34, 1 SALL. Iug. 108, 2. dare: CAES. Gall. 1, 11, 3 LIV. 33, 13, 1. decernere: SALL. Iug. 113, 2. petere: LIV. 26, 17, 6. 32, 32, 5. statuere: LIV. 28, 35, 4. destinare: LIV. 32, 36, 3 TAC. ann. 13, 38. poscere: TAC. ann. 15, 28. *de praesentia in colloquio:* -o: se immiscere: LIV. 21, 32, 10. adesse: LIV. 29, 12, 12 VAL. FL. 3, 293. se credere: VELL. 2, 102, 2. adhaerere: RVFIN. hist. 2, 17, 1 (εἰς ὁμιλίαν ἐλθεῖν). ascire: SVLP. SEV. dial. 2, 5, 10. d ad, in: ad -um: pervenire: CIC. Phil. 9, 2. venire: CIC. Phil. 12, 27 CAES. Gall. 1, 43, 2 *al.* HIRT. Gall. 8, 23, 5 LIV. 26, 17, 9 *al.* SVET. Cal. 14, 3. prodire: CAES. Gall. 5, 26, 4. evocare: CAES. civ. 3, 16, 3 LIV. 1, 1, 7. 4, 10, 1 *al.* OROS. hist. 4, 7, 9. admittere: CAES. civ. 3, 57, 5 SOL. 53, 9. elicere: LIV. 5, 15, 6 *al.* procedere: LIV. 7, 40, 4. mittere: LIV. 25, 23, 10 *al.* ire: LIV. 26, 31, 7 (*cf.* GRAN. LIC. p. 28, 1). contrahere: LIV. 28, 18, 2 (in -um Σ). congredi: LIV. 32, 32, 15 *al.* descendere: VAL. MAX. 2, 2, 4 TERT. adv. Prax. 16 p. 256, 24. tendere: VAL. MAX. 6, 6, 2. pellicere: SVET. Vit. 2, 4. vocare: IVST. 43, 1, 10. accire: AMM. 17, 10, 9. petere *aliquem:* AMM. 24, 1, 8. occurrere: VVLG. I Macc. 11, 22 (ἀπαντῆσαι ... συμμίσγειν). in -um: se conferre: TVRPIL. com. 212. venire: CIC. Phil. 12, 26 CAES. Gall. 1, 35, 2 SALL. Iug. 112, 3 de pace (113, 2). NEP. Dat. 11, 1 de ea re. LIV. 9, 11, 4 *al.* PETRON. 108, 13. proficisci: LIV. 9, 5, 1. adducere: LIV. 32, 10, 2. ire: LIV. 34, 19, 3. evocare: LIV. 37, 48, 2. convocare: CVRT. 9, 1, 23. sollicitare: FLOR. epit. 3, 11, 9. vocare: IVST. 6, 1, 3. pervenire: IVNIL. praef. e *abl., praepos.:* *abl. instr.* -o: frui: VERG. Aen. 7, 91 OV. Pont. 1, 4, 54 DAMAS. epigr. 2, 15 AVG. civ. 9, 16 *al.* PASS. Paul. 1. uti: AVG. in psalm. 6, 9. carere: CIC. Att. 12, 15. egere: CIC. off. 3, 1. *al.* *aliquid agere:* LIV. 5, 48, 8 inter P. Sulpicium ... et Brennum. 25, 7, 13 *al.* STAT. silv. 2, 1, 56 TAC. ann. 1, 16 *al.* FLOR. epit. 2, 2, 11 SPART. Hadr. 12, 8 AMM. 14, 11, 1 *al.* CLAVD. 5, 88 DRAC. Romul. 8, 552. per -um *aliquid agere:* CAES. civ. 1, 9, 6. 1, 85, 3. 3, 18, 5 LIV. 25, 15, 5 *al.* VELL. 2, 63, 1 CVRT. 5, 6, 16 TAC. hist. 2, 20 TERT. patient. 5 p. 7, 13 AMM. 21, 11, 2 *al.* ORIGO Const. 3, 7 CAES. AREL. suggest. p. 304. *abl. separ.:* -o: abigere: OV. fast. 3, 344. excludere: LIV. 32, 35, 6. viduare: APVL. met. 5, 5. vetare: CLAVD. rapt. Pros. 3, 213. ab -o: digredi: CAES. civ. 1, 26, 5 LIV. 23, 9, 3 *al.* se recipere: LIV. 24, 38, 1 *al.* *aliquem* mittere: LIV. 39, 51, 3 (*sim.* 42, 43, 4). se subducere: PETRON. 9, 10. se sequestrare: RVFIN. hist. mon. 1 p. 391^{B}. separare: PALLAD. hist. mon. I 15. *adde p. 1650, 29.* se temperare: PASS. Paul. 1. de -o: discedere: LIV. 32, 40, 4. ex -o: se recipere: LIV. 30, 31, 10. se proripere: LIV. 32, 10, 8. digredi: LIV. 35, 38, 11. discedere: AMM. 21, 12, 4. in -o: *aliquid dicere vel facere:* CIC. Tusc. 1, 101 CAES. Gall. 1, 46, 1. 7, 59, 1 civ. 3, 48, 2 *al.* BELL. Alex. 24, 5 SALL. Iug. 38, 9 NEP. Dat. 11, 3 LIV. 32, 33, 11. 36, 6, 4 *al.* TERT. nat. 1, 5. *al.* usui esse: LIV. 43, 19, 7. est *aliquis:* NEP. Dat. 11, 3 LIV. 23, 17, 1. 30, 4, 2. *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 4. diversatur: SVLP. SEV. chron. 1, 19, 8. est *aliquid:* CIC. Phil. 12, 27 aequitas. LIV. 42, 39, 6 fraus. MEROB. pros. frg. 1 B 11 mansuetudo. inter -um *fit aliquid:* LIV. 9, 36, 5. 24, 19, 10 *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 17, 4. sine -o: MART. CAP. 6, 693.

2 *nominales:* a *additur gen. (subi. obi.):* *personae* (*cf. sub I*): *sing.:* CIC. Att. 2, 14, 1 βοώπιδος (*i. Clodiae*). off. 3, 1 alterius. Phil. 9, 2 *al.* CAES. Gall. 1, 34, 1 utriusque. civ. 1, 26, 5 Caninii. NEP. Dat. 10, 3 LIV. 30, 32, 8. 34, 62, 1 *al.* PETRON. 9, 10 TAC. hist. 2, 41 *al.* TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 541, 9 domini. SPART. Hadr. 12, 8 Hadriani. AMM. 24, 2, 11. *al.* *plur.:* TVRPIL. com. 212 horum. CIC. part. 32 personarum. ac. 2, 6 virorum. Phil. 2, 7 *v. p. 1650, 18.* Att. 12, 15 CAES. civ. 1, 75, 2 militum. VERG. Aen. 7, 91 deorum (OV. fast. 3, 344). LIV. 9, 6, 9 hominum (AMM. 26, 6, 4). 21, 32, 10 montanorum. 23, 17, 1 hostium. 36, 25, 5 *al.* VAL. MAX. 2, 2, 4 *al.* CVRT. 5, 6, 16 TAC. ann. 13, 38. SPART. Hadr. 20, 1 in -is ... humillimorum civilissimus. HIER. epist. 58, 6, 3 matronarum. AVG. civ. 9, 16 deorum vel daemonum. SIDON. epist. 1, 7, 3. PAVL. PELL. 77 -o Graiorum assuefactus famulorum. CASSIOD. var. praef. 8 regum. PALLAD. hist. mon. I 15 sanctorum virorum (συντυχία). *saepius.* *adde:* SIL. 12, 476 gentis. QVINT. inst. 4, 2, 107 Staieni Bulbique (*in Cic. Cluent. 70 sqq.*). GELL. 13, 2 tit. Pacuvii et Accii. *pro gen. personae pron. poss.:* TAC. hist. 4, 64 -a congressusque nostros. SVET. Vit. 2, 4 -um suum. PANEG. 3, 12. AVG. civ. 16, 29 in -o cum illis suo. *al.* *rerum, de quibus colloquia fiunt:* CIC. ac. 2, 6 rerum -a leviorum. PAVL. FEST. p. 7 in -o pacis (OROS. hist. 4, 7, 9). CARM. epigr. 1368, 6 *v. p. 1650, 83.* *nota abundantiam:* APVL. met. 5, 5 humanae conversationis -o. PANEG. 11, 29 p. 268, 4 primae salutationis fausta -a. ARNOB. nat. 1, 38 *et* 6, 4 *v. p. 1650, 79 sqq.* HIST. Apoll. rec. A *et* B 2 sermonis -o (HIL. syn. *v. p. 1650, 20*). b *locutiones praepositionales:* de *aliqua re* (*cf. p. 1651, 62 sqq.*): LIV. 25, 23, 10 FLOR. epit. 2, 6, 58 VEN. FORT. vita Germ. 30, 86? cum *aliquo:* CIC. rep. 3, 3 cum absentibus (*v. p. 1650, 16*). Cato 40 cum hostibus. Phil. 12, 27 Att. 14, 6, 1. SALL. Iug. 38, 9 cum Aulo in -o verba fecit. LIV. 5, 48, 4. 24, 31, 3 *al.* TAC. hist. 3, 60. *al.* GLOSS. V 661, 6 -um cum eo habuit. inter: LIV. 23, 16, 6 plebem ac Poenos. 23, 34, 9 se. PLIN. nat. 6, 2 duos orbes. TAC. ann. 6, 50 praesentes. FLOR. epit. 2, 6, 58. adversus: TERT. nat. 1, 5 in -o, si quando adversus nos, ... inquitis. c colloquii: iura: CAES. civ. 1, 85, 3. simulatio: HIRT. Gall. 8, 23, 4. *al.* dies: NEP. Dat. 11, 2 (colloquendi *dett.*). AMM. 30, 3, 4. vices: OV. epist. 20, 18. species: LIV. 35, 39, 6. fraus: LIV. 38, 25, 7. usus: SVET. Tib. 61, 4 GREG. M. moral. 4 praef. 1 p. 633^{D}. consortium: *v. p. 1650, 29.* sermo: HIL. in psalm. 118, 2 PRAEDEST. 1, 4 p. 589^{B}. imago: PAVL. NOL. epist. 20, 1 p. 143, 15. dicta: VEN. FORT. carm. 3, 3, 13. verba: VEN. FORT. carm. 6, 3, 14. flumen: VEN. FORT. carm. 7, 7, 36. interpres: LIV. 7, 40, 14. inexplebilis: SEN. dial. 11, 15, 1. d *epitheta:* abstrusum: AMM. 29, 2, 6. amatum: STAT. silv. 2, 1, 56. amicale: PASS. Paul. 1. amicum: LIV. 25, 18, 5 AVG. civ. 19, 8. aptum: LIV. 32, 32, 8 STAT. silv. 1, 2, 50. blandum: VAL. CEM. hom. 12, 7 p. 731^{B} HIST. Apoll. rec. A *et* B 2. clandestinum: CIC. Cato 40. *al.* commune: HIL. in psalm. 118, 2 DRAC. Romul. 8, 365. congruum: VVLG. II Macc. 14, 22. cotidianum: PANEG. 3, 12. crebrum: CAES. civ. 3, 19, 1 LIV. 25, 7, 13 *al.* TAC. ann. 15, 60 *al.* divinum: *v. p. 1650, 73.* dulce: AVG. epist. 67, 2, 3. epistulare: *v. p. 1650, 25.* fallax: LIV. 42, 52, 8. familiare: LIV. 25, 18, 5. *al.* faustum: PANEG. 11, 29 p. 268, 4. fidum: STAT. Theb. 3, 571. gloriosum: CASSIOD. var. praef. 8. gratum: ENNOD. epist. 2, 3, 2 p. 42, 8. humanum: TERT. adv. Prax. 16 p. 256, 24 RVFIN. hist. mon. 1 p. 391^{B}. incommodum: CIC. Att. 14, 6, 1. iuge: MART. CAP. 9, 937. litteratum: SEN. epist. 26, 6 (*syn.* disputationes). longum: SEN. Med. 530. malum: VVLG. I Cor. 15, 33 (ITALA Cypr. unit. eccl. 17 p. 225, 22 [*al.*] confabulationes pessimae, ὁμιλίαι κακαί); *cf. l. 68.* nescium iurandi: CARM. epigr. 712, 9. nocturnum: LIV. 23, 16, 6. *al.* obstrictum religionum consecratione: AMM. 15, 5, 30. obvium: STAT. Theb. 10, 39. occultum: LIV. 2, 27, 13. *al.* pacatum: AMM. 20, 6, 3. perniciosum: CYPR. unit. eccl. 17 p. 225, 18. pravum: ITALA I Cor. 15, 33 (Aug. serm. ed. Mai 94, 7); *cf. l. 62.* purum: VAL. CEM. hom. 12, 7 p. 731^{B}. salutare: LIV. 7, 40, 14? VEN. FORT. epist. (carm. 3, 1) 1. sanctum: CAES. AREL. suggest. p. 304. secretum: LIV. 26, 24, 1 *al.* TAC. ann. 3, 40. *al.* seditiosum: TAC. hist. 1, 53. solans: STAT. Theb. 5, 84. suspectum: SEN. Med. 530.

synonyma et iuxta posita: alloquium (?): PLIN. nat. 6, 84 *coll.* SOL. 53, 9. commercium linguae: LIV. 9, 36, 6. PLIN. nat. 3, 39 sermonis (6, 91 *coll.* SOL. 53, 18). 6, 2 vocis. communicatio: LIV. 23, 34, 9. concilium: LIV. 33, 12, 6. confabulatio: *v. supra l. 63.* fabulae: *v. p. 1650, 65.* lingua: GELL. 10, 12, 7. oratio: *v. p. 1650, 82.* sermo: CIC. Att. 2, 14, 1 ac. 2, 6 CAES. civ. 3, 18, 5 LIV. 35, 39, 7 (*opp.* altercatio). SEN. epist. 26, 6 PLIN. nat. 10, 137 SVET. Tib. 61, 4. *al.* PALLAD. hist. mon. I 15. sermo mutuus: TAC. ann. 15, 60. sermocinatio: *v. p. 1650, 70.* coetus: LIV. 9, 6, 9 STAT. Theb. 3, 571. congressus: *v. vol. IV p. 296, 2* (*cf.* CIC. ac. 2, 6 LIV. 7, 40, 2. *adde* TAC. ann. 4, 69). consessus: OPTAT. 1, 4 p. 6, 11. conspectus: *v. p. 1650, 75. adde* AVG. civ. 9, 16 PAVL. NOL. epist. 20, 1 p. 143, 15. convivium: SVLP. SEV. dial.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,5,10. usus: MART. CAP. 6,698. *opposita*: litterae: CIC. Phil. 12,28. nuntius: TAC. ann. 6,50.

*__colloquor,__ -locūtus sum, -quī *a* con *et* loqui. conlocutus: CORP. VIII 21826 (*saec. II*). *cf. infra l. 59.* quolloquor: NEP. Paus. 4,4 (*pars codd.*, cumloq- *rell.*). *legitur inde a* PLAVTO; *apud poetas praeter scaenicos his tantum locis*: CARM. inc. Cic. Tusc. 4,48 *v. l. 14.* COMM. apol. 185. 625. *notatur per* C: *v. l. 61 sqq.* GLOSS. συνλαλῶ, συνδιαλέγομαι, κοινολογοῦμαι, συνομιλῶ.

I ***loqui cum*** *aliquo* (*nec refert, utrum alter interloquatur necne, v. sub B, al.; sic etiam de litterarum commercio, cf. l. 17. 29. 35. 81. p. 1654, 29. 30. 60. v. etiam sub III. IV*): A *structurae*: 1 *absolute*: PLAVT. Amph. 223 imperatores in medium exeunt..., -untur simul. TER. Eun. 467 dare huic quae volumus, convenire et -i. CARM. inc. Cic. Tusc. 4,48 *gladiatores pugnaturi* -untur, congrediuntur, quaerunt aliquid, postulant. CIC. Caecin. 20 -untur. dies ... sumitur. Att. 6,9,3. 7,8,4 ab hora octava ad vesperum secreto -uti sumus. 13,18 -i videbamur; ... tanta erat crebritas litterarum. epist. 4,1,2 CAES. Gall. 1,43,3 *al.* BELL. Afr. 57,2 vetat te (*Aquinium*) rex -i (*supra*: cum adversariis -i). SALL. Iug. 61,4 NEP. Con. 3,3 (*opp.* per litteras agere). *al.* LIV. 2,3,7. 2,45,7 velut deliberabundi capita conferunt, diu -untur. 3,36,2 *decemviri* rari aditus, -entibus difficiles. 8,18,9 ad -endum. 9,14,2 (*supra*: cum collega se communicaturum). *al.* CVRT. 10,8,9. PETRON. 59,3 cum Homeristae Graecis versibus -rentur (*v. Friedländer ad h. l.*). PLIN. nat. 28,104 magorum infestari artes, non elici deos nec -i. GELL. 20,1,2 ad eum ... accessit -utusque est nobis ... praesentibus. APVL. met. 9,30 manu pistori ... iniecta quasi quippiam secreto -ura ... deducit eum. ITALA Is. 1,18 (Ps. Cypr. adv. Iud. 8) venite -amur (διελεγχθῶμεν, VVLG. arguite me). PANEG. 3,11. PACIAN. epist. 1,2 p. 5 ad ea (*supra*: discutere). AVG. gen. ad litt. 9,5 p. 273,13 congruentius ad convivendum et -endum duo amici ... quam vir et mulier habitarent. civ. 8,11 p. 337 (*opp.* scribere). 9,4 p. 372 securitas praebuit -endi vel etiam garriendi locum. SVLP. SEV. dial. 2,13,2 -entium murmur. CONSVLT. 9,5. SIDON. epist. 7,13,4 sermonem maximo temperamento cum -ente dispensat. CLAVD. MAM. anim. p. 90,4 de una tantum figura ... breviter -amur (*sequitur commentatio*). 2 cum *aliquo*: PLAVT. Persa 728 ubi cum lenone me videbis -i (= 468; *Vssing al. delent*). TER. Hec. 131 ut -i mecum una posset. TITIN. com. 58 cum ea ... blanditer ... -i (conloq. *L*[1], conloquia *rell.*). CIC. S. Rosc. 74 cum homine (*supra*: quicum locutus est?). Cluent. 47 *al.* har. resp. 62 ut deus ... coetus hominum adeat, versetur in terris, cum hominibus -atur. Phil. 12,27 consul ... cum ... duce Marsorum inter bina castra. rep. 1,28 quicum (*opp.* qui ... secum ipsi loquantur). Tusc. 1,98 -i cum Orpheo, Musaeo *eqs.* (PLATO apol. 41[A] συγγενέσθαι). div. 1,64 di cum dormientibus. Att. 6,1,24. 11,14,2 (*ibid.* tecum ... locuti). 14,16,4 *al.* CAES. Gall. 1,19,3 per ... Troucillum (*sc. interpretem*) ... cum eo -itur. 5,36,2. 3 cum Ambiorige una -antur. civ. 1,24,5 interesse reipublicae ... se cum Pompeio -i (*infra*: si coram ... disceptetur). BELL. Afr. 29,1 Germani ... cum Caesaris equitibus fide data inter se. NEP. Them. 9,4 *al.* Att. 8,4 se[d] neque cum quoquam de ea re -urum neque coiturum. IMP. Aug. Suet. Claud. 4,1 LIV. 21,24,3 *al.* VELL. 2,51,3 VAL. MAX. 6,4,3. SEN. epist. 27,1 (*ibid.* remedia communico). 67,2 CVRT. 6,8,16 TAC. ann. 2,9 *al.* PORPH. Hor. carm. 1,28,9 se (*Minoem*) cum Iove -i. COMM. apol. 185 complacuit illi (*deo*) -i cum uno de nobis. IVST. 16,4,7 *al.* HIL. c. Const. 2 AMM. 15,5,10. 16. 21,14,5 non deos caelestes cum viris fortibus -utos. VVLG. II Macc. 11,20 -i vobiscum (διαλεχθῆναι ὑμῖν). AVG. civ. 22,8 p. 569 SVLP. SEV. dial. 2,13,3 *al.* *nota formulam* cum consilio collocutus (*technice de imperatore, magistratibus*): CORP. VIII 21826 (*saec. II*) conlocutus cum ⟨consili⟩o princ(ipum) gentium. COD. Iust. 7,26,6 imp. Philippus A. cum consilio -utus dixit *eqs.* *notatur per* C·C·C: NOT. laterc. gramm. IV 289. CORP. VI 266 (*saec. III*), 24 R⟨est⟩it⟨utia⟩nus c(um) c(onsilio) c(ollocutus) d(ixit). X 3334,8. II 4125,11 leg(atus) c·c·c decretum ... recitavit. *reflexive*: secum: *de singulis*: ARNOB. nat. 2,24 secum (*sic*) potius an cum altero -aris, cum altero sermocineris an secum. EVGRAPH. Ter. Eun. 225 secum -itur (cumloquitur, conl-, coll- *codd.*; loquitur *F*, *Wessner*). *sim.* cum animo (*i. secum*): TERT. idol. 23 p. 57,5 (*de Zacharia muto*). *de pluribus* (*i. q. inter se*): APVL. met. 4,5 *bis.* 8,30. CAPITOL. Opil. 12,5 *Macrinus insui bovibus milites iussit* capitibus, ut secum (*inter se? cum imperatore?*) -i possent, exertis. inter nos, se *al.*: CIC. de orat. 1,26. 32. 122 omnes ... significare inter sese et -i. *al.* CAES. Gall. 4,30,1 *al.* BELL. Afr. 29,1. 56,2 LIV. 26,36,9 CVRT. 7,1,25 *al.* HIER. epist. 67,5. mutuo: VVLG. gen. 50,15. ad invicem: VVLG. Luc. 4,36 (συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους). 6,11 (διελάλουν πρ. ἀ.). Ioh. 11,56 (ἔλεγον μετ' ἀλλήλων). 3 *aliquem* (*i. fere q. alloqui*): PLAVT. Amph. 339 certum est confidenter hominem contra -i. Asin. 150 quem adeat, quem -atur quoique irato supplicet? 523 Argyrippum ... compellare aut contrectare, -ive aut contui. Capt. 833 perlubet hunc hominem -i. Men. 431 hunc (Most. 783). Mil. 1008 hanc. Pseud. 245 te (252). Trin. 1135 hos. 1150 homines. DAR. Aug. epist. 230,2 nos -i (alloqui *edd.*), ... scribere, ... salutare dignaris. *addo locos, ubi accusativum facile suppleas*: PLAVT. Aul. 474 hunc non ausim praeterire, quin consistam et -ar. Merc. 49 summo haec clamore *pater ad me*; interdum mussa⟨ns⟩ -i: abnuere, negitare ... me natum suom. Pseud. 620 ubi tu me novisti ... aut vidisti aut -utu's? Stich. 197 *parasitum* arcessitum missa sum. quae loquitur auscultabo prius quam -ar. TER. Andr. 974 salvos sum, si haec vera sunt. -ar. Eun. 367 conservam ... videbit, -etur. Phorm. 739 east ipsa. -ar. Ad. 446 opperiar hominem hic, ut salutem et -ar. CIC. Verr. 3,135 omnium inimicos diligenter cognoscere, -i, attemptare. Vatin. 26 ut ... eum ... revocares, -rere ..., interrogares. leg. 1,41 quid faciet ... nactus ... imbecillum ...? ... -etur, iuvabit, in viam deducet. ad Q. fr. 2,8,1 ut me et appelles et interpelles et obloquare et -are velim. D. BRVT. Cic. epist. 11,13,1 Caesari non credebam, priusquam convenissem et -utus essem. NEP. Eum. 11,2 qui ... -i consolarique (*Eumenem*) cuperent. 4 *alicui*: GELL. 17,17,2 omnium gentium viris haut umquam per interpretem -utus (locutus *OΠ*) est. TERT. adv. Marc. 4,22 p. 496,10 *v. infra l. 42.* ITALA Matth. 12,46 (cod. k) quaerentes -i illi (αὐτῷ λαλῆσαι, VVLG. loqui ei). COMM. apol. 625 Balaam sedenti asinam suam -i fecit. HIER. epist. 18[A],13,2 Moysi *deus.* CASSIAN. inst. 3,3,7. 4,16,2. 5,35. 8,11 conl. 7,6,1. 9,18,1 BOETH. trin. praef. p. 149,7. IVLIAN. epit. novell. 108,14 mulieri (*suspectus adulterii*). CONC. Matisc. a. 583 p. 156,16. *cf. infra l. 71 sqq.* 5 *adduntur de materia colloquendi*: de: CIC. Cluent. 53 de insidiis ... secum (*cum Varo*) Cleophantum -utum esse. de orat. 1,26 leg. 1,8 NEP. Dion 2,4 *al.* LIV. 2,3,7 *al.* SEN. epist. 27,1 *al.* AVG. civ. 18,23 p. 285 *al.* CONSVLT. 9,5. *al.* super *c. abl.*: AMM. 15,5,10. *aliquid*: CIC. de orat. 1,26 multum (APVL. met. 3,21. *cf. l. 26 sq.*). rep. 1,18 perpauca. NEP. Them. 9,4 rebus quas tecum -i volo. LIV. 26,36,9 multa (TAC. ann. 15,55 multa ... ac secreta. APVL. met. 8,30). FRONTO p. 99,4 N. haec ... vel scribemus ... vel coram -emur. APVL. met. 9,30 quippiam. FAVST. REI. epist. 6 p. 197,5 ardua sunt, quae pro interrogantis fervore -imur. 7 p. 201,10 pro studio tuae salutis haec -or. CONC. Matisc. a. 583 p. 156,16 aliquid secretius. *per acc. c. inf.*: CAES. civ. 1,22,1 Spinther ... cum vigiliis ... -itur: velle ... Caesarem convenire. CVRT. 6,11,34 illi -uti satis quaesitum videri. AVG. gen. ad litt. 6,21 *v. p. 1655, 1.* quod: APVL. met. 4,5 secum ... -entes, quod in proximo nobis esset habenda mansio.

B *notanda de usu*: *loqui cum bestia*: CIC. Tusc. 5,115 Polyphemum Homerus ... cum ariete ... -entem facit. AMM. 22,16,21 *Pythagoras* cum aquila -ens subinde visebatur. *cum re personata*: CIC. epist. 1,9,10 cum ipsa quasi republica. APVL. met. 3,21 Pamphile *maga* multum ... cum lucerna secreto -uta. *cum deo* (*saepius i. q. orare*): TERT. adv. Prax. 14 p. 252,5 cum illo (*deo*) Moysen -entem. adv. Marc. 4,22 p. 496,10 eum (*Moysen*) -entem domino (*Christo, Luc. 9, 32*). RVFIN. hist. 5,1,56 Blandina *in martyrio* ... spe ipsa et animi praesumptione cum Christo iam -ens (διὰ τὴν ... ὁμιλίαν πρὸς Χριστόν). CASSIAN. inst. 5,35 hora hac deo -untur eumque in semet ipsis amplectuntur. conl. 7,6,1 domino. 9,18,1. FAVST. REI. epist. 3 p. 172,26 cum eodem (*deo*) ... humano ore et more. cum consilio: *v. p. 1653, 58 sqq.* *loquuntur bestiae, res*: SVET. Cal. 50,3 qui ... pelagi ... speciem -entem secum videre visus sit *in somniis.* GELL. 15,22,5 *cervam* instinctam Dianae numine -i secum (*cum Sertorio*) monereque et docere. COMM. apol. 625 *v. supra l. 16. cf. III.* *adduntur adverbia*: simul: PLAVT. Amph. 224. blanditer: TITIN. com. 57. leniter et quiete: CIC. Tusc. 4,49. liberius: CAES. civ. 3,103,4. familiariter: CVRT. 6,8,16 (familiarissime: CASSIAN. conl. 9,18,1). Graecis versibus: PETRON. 59,3. pluribus: FRONTO p. 99,4 N. concorditer: PANEG. 3,11. cupidius: IVST. 31,4,8. summatim: PACIAN. epist. 1,2 p. 5. erectius: AMM. 15,5,16 (*VPba*, secretius *ed. Gel.*). affabilitate ... solita: CASSIAN. inst. 8,11. breviter: CLAVD. MAM. anim. p. 90,4. clam, secreto, palam *saepius. cf.* IVST. 16,4,7 tacitus (*i. clam*) cum Mithridate ... -itur. per litteras: CIC. Att. 6,1,24 epist. 1,7,1. per *interpretem sim.*: CAES. Gall. 1,19,3 civ. 1,20,1 NEP. Alc. 5,3 GELL. 17,17,2. a stiva ipsa: CIC. Scaur. 25. ex equis: CAES. Gall. 1,43,3. de muro: CAES. civ. 1,22,1. ex propinquo: LIV. 36,14,13. coram: FRONTO p. 99,4 N. HIER. epist. 67,5. facie ad faciem: HIER. epist. 18[A],13,2 SVLP. SEV. dial. 3,11,1.

II *latiore sensu i. q.* ***conversari*** *cum aliquo*: VVLG. Sirach 11,21 sta in testamento tuo et in illo -ere (ὁμίλει ἐν αὐτῇ). RVFIN. hist. 5,1,56 *v. l. 43.* *huc possis trahere* CASSIOD. inst. div. 17 p. 1134[C] in illo choro *auctorum christianorum* eum eligere poteris (*lector*), cum quo suavissime -aris. *speciatim i. q. concumbere*: ITALA (Aug. quaest. hept. 2,78 p. 145,9) *et* VVLG. Dan. 13,54 sub qua arbore vidisti (VVLG. videris) eos -entes sibi? (THEODOTIO, *ex quo Vulg.*, ὁμιλοῦντας ἀλλήλοις. LXX: ὄντας σὺν ἑαυτοῖς). ITALA Dan. 13,58 (Aug. *l. l.* p. 145,18) comprehendisti eos -entes invicem (LXX *et* THEODOTIO ὁμιλοῦντας ἀλλήλοις. VVLG. conprehenderis eos loquentes sibi). *cf.* AVG. quaest. hept. 2,78 p. 145,2 *sqq.*, *imprimis* 145,18 significatur concubitus. *cf. supra l. 19.*

III *obscurata vi praepositionis (sim. sub I) i. q.* ***loqui***: BOETH. in Porph. comm. sec. 1,7 p. 154,8 ut ad intellegentiam simplicem huius libri editio prima sufficiat, ad interiorem vero speculationem confirmatis paene iam scientia nec in singulis vocabulis rerum haerentibus haec posterior -atur. *cf.* trin. praef. 150,11 ut haec ... mihi tantum vobisque ... -antur.

IV *in commune (congruenter) loqui, in aliquid* ***consentire***:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. gen. ad litt. 6, 21 p. 195, 9 mors hominis, quam eum peccato commeruisse multa divina testimonia -untur.
deriv.: collocutio, collocutor, colloquium. *Hey.*

[**collotadum**] πλαστόν GLOSS. II 103, 45 (coloratum *dg*, collatum *c*). *de* coloratum *cogitasse videtur Götz, cf.* GLOSS. colorator ἰνδικοπλάστης.

?**col⟨l⟩otaurium** luta de collo tauri GLOSS. III 558, 59 (*inter nomina herbarum vel medicamentorum*).

(**colluāca**, -ae *f.*) *a* colluere *finxit* MAR. VICTORIN. gramm. VI 25, 9 non est cloaca ... sed cluaca, quasi -a.

collubrium (conl- *codd.*) NOT. Tir. 42, 17. *orig. et notionis incertae.*

collubum, -us *v.* collyb-.

?**collūcātio** (-ōnis *f. a* collucare) *latet fort. in* GLOSS. II 110, 22 conlucatis (conlocatio *fh*) εἶδος (ἔδος *f*) νεκροῦ (δένδρον *Heraeus*). *Mbr.*

collūceo, -xī, -ēre *a* con *et* lucere. GRAMM. suppl. 175, 1 conlucet *v. p. 1574, 51.* conlucis: PRVD. perist. 5, 10. GLOSS. -et περιλάμπει. NOT. Tir. 72, 53 conluxit. 72, 54 conlucet. *legitur inde a* CIC. (*11^ies*); *perfectum inde ab* EPICED. Drusi; *singulis locis*: CATVLL. LVCR. CVLEX VAL. FL. MART.; *binis*: COLVM. SIL. STAT.; *ternis*: OV. LIV. CVRT. PLIN. nat.; *saepius*: VERG. (*5^ies*) SEN. (*quater*) TAC. (*quater*).

I *intransitive*: **A** *proprie*: **1** *collucent res*: **a** *absolute i. q. una vel undique vel plena luce lucere, lucem diffundere, fulgere, splendere*: *res lucidae*: CIC. Arat. 208 clare -ens Scorpius. 263 claro lumine. 286. 322 rutilo ... corpore. 327. nat. deor. 2, 40 sol ⟨in⟩ immenso mundo tam longe lateque -eat. VERG. Aen. 4, 567 faces (CVRT. 3, 8, 22). 9, 164 ignes *excubiarum* (CVRT. 3, 8, 18). OV. epist. 14, 25 lampades. SIL. 9, 608 Vulcanius ardor. PLIN. nat. 2, 10 tot stellarum illos -entium oculos (PS. QVINT. decl. 4, 13 *sidera* [FIRM. err. 17, 4]). SIL. 5, 511 contermina caedis -et rapidoque involvitur aesculus igni. *alia*: CATVLL. 64, 45 -ent pocula mensae. PLIN. nat. 10, 132 quarum *alitum* plumae ignium modo -eant noctibus. 37, 119 in his *sappiris* aurum punctis -et. GELL. 1, 2, 2 lavacris nitidis et abundis et -entibus. IVVENC. 4, 405 pulchra Caiphaeae -ent atria sedis. **b** *additur*: *ablat.*: CIC. Verr. 1, 58 vidi -ere omnia furtis tuis (*i. signis raptis*). 5, 71 cuius *candelabri* fulgore -ere atque illustrari Iovis Optimi Maximi templum oportebat. nat. deor. 2, 99 quorum *hominum* operibus agri, insulae litoraque -ent distincta tectis et urbibus (*cf.* APVL. mund. 4 *terra* villulis urbibusque -ens). Tim. 31 ut quam maxime caelum *sole* omnibus -ret. VERG. Aen. 5, 4 quae *moenia* iam infelicis Elissae -ent flammis (VAL. FL. 3, 351 aequora). 11, 209 -ent ignibus agri (OV. met. 4, 403 aedes. STAT. silv. 1, 6, 89 polus ignibus *lucernae*. TAC. hist. 5, 13 templum. SVET. Tib. 14 arae. *cf.* CVRT. 3, 3, 3 castra ... magno ignis fulgore. AMM. 20, 3, 6 nubes aeternorum ignium propinquitate. 25, 10, 3). CVLEX 217 taedis limina. LIV. 24, 21, 9 luminibus (TAC. hist. 3, 38 per noctem. ISID. orig. 14, 8, 30 lucus potest et a -endo crebris luminibus dici, quae ibi propter gentilium religionem fiebant). SEN. Thy. 908 tecta -ent face. OV. fast. 5, 363 purpureis -ent floribus agri (*cf.* COLVM. 10, 293 fetibus horti). MART. 2, 46, 3 suppositis -ent prela lacernis. PANEG. 10, 29 auro arma *Caesaris* -ent. SEDVL. carm. pasch. 1, 14 (*in imag.*) -entque (conlutent *T*, collucant *A*) suis aurea vasa favis *in cena doctorum velut divitum*. CASSIOD. var. 8, 33, 3 -ere pulcherrimis stationibus latissimos campos. *nota*: COLVM. 3, 21, 3 versicoloribus pomis gravidus -et (conlocet *A*, conlòc& *S*) autumnus. *praepositiones*: ab: CIC. ac. 2, 105 qua *mare* a sole -et, albescit et vibrat. LVCR. 6, 882 taeda ... per undas -et (TAC. ann. 3, 4 -entes per campum Martis faces). EPICED. Drusi 257 qualis in Herculeae -xit *flamma* collibus Oetae (SEN. nat. 7, 5, 2 *trabes* in eadem caeli parte -ent). STAT. Theb. 2, 553 totum sub armis -ere iter. **2** *homines*: SEN. Ag. 543 caeco mari -et Aiax. VERG. Aen. 10, 538 totus -ens veste atque insignibus armis *sacerdos* (DECL. in Catil. 39 calamistratos ac vestibus -entes. PRVD. perist. 5, 10 -is insigni stola). LIV. 4, 33, 2 facibus ardentibus tota -ens *multitudo*. 38, 6, 2 tota -ente flammis acie. TAC. hist. 3, 23 Vitelliani adverso lumine *lunae* -entes. *adde*: PAVL. NOL. carm. 23, 264 sanus *oculus* cernitur aeterni -ens munere (*i. gratia*) Christi.
B *translate*: *de rebus i. q. apparere, evideri*: SEN. benef. 4, 21, 6 placebit illi ignis, per quem bona fides -bit. PS. RVFIN. in Am. 8, 11 *Iudaeorum* ipsa calamitas in ipsa rerum attestatione -et. CASSIOD. inst. div. 15 in ecclesia domini quasi quibusdam lampadibus competenter accensis (*sc. scriptis patrum*) ... totum splendidum ... -eat. *nota impers., seq. infinit.*: PS. RVFIN. in Os. 6, 5 rerum exitu pendente -eat me (*deum*) bonas affectiones ... expetisse. *de hominibus i. q. praeclarum esse, splendere*: CASSIOD. in psalm. 118, 25 quamvis sancti *in vita* . . . multa virtutum varietate -eant.
II *transitive fere i. q. collucare*: MARTYR. gramm. VII 165, 4 artem ... grammaticam nostris auctoribus ... visum fuit insistere et illustrissimis suis nos -ere sudoribus *eqs.*
deriv.: collucescere.

collucernātio *v.* collurcinatio.

collūcēsco, -lūxī, -ere *cf. c.* collucere *et c.* lucescere, illucescere *sim.* NOT. Tir. 72, 55 conlucescit. *proprie*: OROS. hist. 3, 23, 3 (*in imag.*) horrendi subito bellorum globi -xerunt *ut foci*. 5, 3, 1 *duarum urbium* miserabile -xit incendium. *translate*: AMM. 16, 1, 4 incrementis velocibus ita domi forisque -xit *Iulianus*, ut. PS. RVFIN. in Os. 2, 21—24 tunc primum (*aetate apostolorum*) exaequatio *bonorum* ... -xit. *impers.* collucescit *i. q. apparet*: BOETH. in top. Cic. 1 p. 271, 8 quod praeceptis ostenditur, exemplis multipliciter -at.

collūco, -āre [*a* con *et* lux *ductum esse videtur, cf.* interlucare. *Th.*]. cōlūco *fort. infra l. 12.* PAVL. FEST. p. 37 -are dicebant, cum profanae silvae rami deciderentur officientes lumini. FEST. p. 348 -are *est* succisis arboribus locum implere luce. GLOSS. -o διακαθαίρω δένδρον. *cf.* Plac. V 14, 30 (55, 40) conlocare deputare. *cf.* ANTH. 19, 15 pedam ... -are (colucari *cod.*). *v. Loewe, Glossae nominum p. 210.* CATO agr. capit. 148 quem ad modum lucum -are debeas. agr. 139 lucum -are Romano more sic oportet. COLVM. 2, 21, 3 *feriis non permittitur* arborem -are. *intrans.* (*i. q. collucere*)?: *v.* SEDVL. carm. pasch. 1, 14 *p. 1655, 53.*
deriv.: *fort.* collucatio?

***colluctātio**, -ōnis *f. a* colluctari. *legitur inde a* SEN. phil. *duobus locis* (RHET. Her. 1, 15, 25 *pars codd., emendatur* collocutio); *increbuit apud* ECCL.

1 *i. q. collisio, nisus, pugna, lis, rixa*: **a** *proprie de luctatoribus*: VLP. dig. 9, 2, 7, 4 si quis in -e vel in pancratio vel pugiles dum inter se exercentur, alius alium occiderit. LACT. inst. 1, 17, 13 in illa -e *Vulcani cum Minerva*. AMM. 15, 3, 4 ut in -bus callere nimis quidam solent palaestritae (*in explicando calumniatoris cuiusdam nomine* Catena). NOVATIAN. trin. 19 figura ipsa -is *Iacob cum homine* (*cf. Vulg. gen. 32, 24*). *al. cf.* PS. PHOEBAD. fid. 8 PAVL. NOL. epist. 5, 7 SVLP. SEV. chron. 1, 9, 7. *de amplexu venereo*: APVL. met. 2, 17 his ... -bus ... pervigiles egimus. 9, 5 dum Veneris -bus securius operantur. *de bestiis*: COLVM. 6, 2, 4 distent *buculi* inter se aliquanto spatio, ne in -e alter alteri noceat. *nota*: TERT. virg. 11 non sustinuit *Rebecca* dexterae -em (*i. coniunctionem firmam*) nec osculi congressionem nec salutationis communicationem. **b** *i. q. pugna sim.*: PS. QVINT. decl. 11, 2 in furorem se magnae -is exercuit. *ibid.* in cuius feritatis -e duravi. 19, 11 ex maximi facinoris (*i. parricidii*) -e (coniunctione *vel* coniunctatione *codd.*) veniens. AMM. 28, 5, 3 *Severus* barbaros ante -em adeo terruit, ut. CASSIOD. in psalm. 70, 5 (*in imag.*) *iuventus* ad certamen dirigitur et ad -es arduas ... praeparatur. *de luctatione in morte*: SEN. nat. 3, 18, 1 (*de bestia*) ipsa -e *mulli* ... rubor primum, deinde pallor suffunditur. PS. QVINT. decl. 2, 20 *strepitum* factum -e morientis. TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 648, 16 non exaggera⟨re⟩t *apostolus* atrocitatem extollendo virtutem -is (collectionis *codd.*) *Christi*. *cf.* PS. QVINT. decl. 5, 15 *vulnera* repugnantis roboris -e vincuntur. *i. q. lis, rixa*: SEN. dial. 2, 19, 1 non est in rixam -emque veniendum. PS. QVINT. decl. 17, 8 victi *patris* et redeuntis in damnatam -em *ad iudices*. DON. Ter. Phorm. praef. 3, 3 tum lenonis et Phaedriae -o *sequitur*. *nota*: QVINT. inst. 11, 3, 56 est aliis concursus oris et cum verbis suis -o.

2 *i. q. conflictatio, vexatio*: ITALA (Priscill. tract. 1, 13) *et* VVLG. Eph. 6, 12 non est vobis (VVLG. nobis) -o contra (VVLG. adversus) carnem et sanguinem (πάλη; *cf.* NOVAT. p. 67^A RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 2 PAVL. NOL. epist. 40, 10 AVG. c. Secundin. 10 [*bis*] c. Fort. 23 agon. 5, 5 in Iob p. 622, 20 in psalm. 29, 2, 1. 55, 4. 143, 18 FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 5. *cf.* AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 72 est ... inter carnem et spiritum -o. LEO M. serm. 42, 2). FIRM. err. 14, 2 cum ... Christus cum diabolo divina maiestatis suae -e certaret. ZENO 2, 18, 3 in -e martyrii (*cf.* HIER. in Gal. 1, 6 p. 381 absque -e et tormentis. PASS. Rogat. 2 persecutionis). PASS. Mar. Iac. 3 quaererent in terrena -e ... victoriam (*cf.* PASS. Max. 2 in hac -e. CASSIOD. in psalm. 62 concl. mundi istius. 113, 25 multiplici [*syn.* agone]. 114, 8 istius vitae). OP. imperf. in Matth. 12 p. 698 quod cum maiore -e facimus, pro illo dignius coronamur. CASSIOD. in psalm. praef. unde se possint *haeretici* aliqua -e defendere. 118, 69 qui subiturus erat -is incertum (*syn.* certamen).

colluctātor, -ōris *m. a* colluctari. LACT. opif. 1, 7 ille -r et adversarius noster (*sc. diabolus*) scis quam sit astutus. PS. RVFIN. in Os. 12, 3—6 quod eo protectore sublimandus esset *Iacob*, quo -e (*i. deo*) bene extitisset superior. *ibid.* a -is sui simulatione.

colluctor, -ātus sum, -ārī *a* con *et* luctari. *inde a* SEN. contr. GLOSS. συμπαλαίω. NOT. Tir. 95, 55 conluctatur. **1** *collidi, confligere, rixari, pugnare* (*de bestiis: l. 76. 78. 81*): **a** *absolute*: SEN. contr. 1, 2 them. militem ... -antem et vim inferentem *meretrici* (*ante coitum, cf. l. 76 et p. 1657, 5. 10sq.*). SEN. nat. 5, 2 nascitur ventus, cum illa *corpora*, quae -bantur (*i. collidebantur*), incubuere. COLVM. 6, 37, 10 ne femina (*i. equa*) -ari ... possit. SVET. Dom. 17 *Domitianum* -atum *esse* diu *cum Stephano*. APVL. met. 2, 32 ut quemque *latronum* -antem offenderam. TERT. apol. 9 aper ille, quem cruentavit, -ando detersit. AMM. 20, 7, 6 ambobus (*Persis et Romanis*) obstinatissime -atis. 30, 6, 6 animam diu -atam efflavit *Valentinianus* (*cf. p. 1657, 24*). PELAGON. 213 ne se -ando (*i. torquendo*) vexet *equus*. VVLG. Sirach 51, 25 (*in imag.*) -ata est (διαμεμάχηται) anima mea in illa *sapientia*. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 133 *convenit* alienis laboribus exercitio, hoc est -antium vel co⟨ex⟩ercentium, quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Graeci haterocopian vel *τραχελισμόν* vocant. PS. AVG. serm. 51,1 (*in imag.*) fortiter -atus est diabolus. *nota*: HIER. epist. 96,3 -antibus (*i. furentibus*) ventis et ex omni parte fluctibus excitatis. SVLP. SEV. epist. 1,13 crepitante et -ante incendii sono. **b** *seq.* cum (*adde l. 41. 48 sq.*): SEN. contr. 1, 2, 6 negas -atam te *meretricem* tamen cum viro. NOVATIAN. trin. 19 qui -batur (*cf.* VVLG. gen. 32, 24 luctabatur. LXX *ἐπάλαιεν*) tunc cum Iacob (*cf.* HIL. syn. 38. 49 in psalm. 68, 19 MAXIMIN. c. Ambr. 134 SVLP. SEV. chron. 1, 9, 6 AVG. serm. ed. Mai 80, 2 *cf.* HIER. epist. 22,11. *seq. dativ.*: ZENO 1, 2, 3 deo. HEGES. 5, 16, 28 domino. PAVL. NOL. epist. 24, 8 [*syn.* congrediendum]). ARNOB. nat. 5, 9 -atus ... cum invita *matre* est *Iuppiter* (*antea*: certamen). IVST. 13, 8, 8 Neoptolemus cum Eumene. AMM. 31, 7, 16 Romanos cum ... multitudine. AMBR. parad. 12, 55 quae *potestates* veluti -antur nobiscum (*cf. Vulg. Eph. 6,12*). HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 801 non est opus sapientiam dei descendere et cum ea *sapientia mundi* -ari. *nota cum re* (*translate*): SEN. dial. 1, 2, 7 magnos viros -antes cum aliqua calamitate (*praecedit* rixa). 5, 43, 3 cum minoribus malis. nat. 1 praef. 5 cum affectibus (epist. 85, 6). epist. 28, 7 cum difficultatibus rerum (*postea* pugna). 52, 1 cum animo nostro. 66, 1 cum corpusculo suo. COLVM. 1, 3, 9 cum sit -andum cum eo *agro*, si fundus praevaleat, allidi dominum. PLIN. nat. 27, 5 cum eo solo *veneno* -atur *aconitum haustum* veluti praesentius invento. GELL. 12, 5, 9 philosophum ... cum petulantia morbi. TERT. scorp. 9 (*in loco corr.*). IVL. VAL. 3, 56 rex ... cum illa pernicie (*i. veneno*). AMM. 21, 15, 3 cum anima ... iam discessura. 31, 6, 4 cum tot cladibus. INSCR. christ. Rossi II p. 244, 2 cum ⟨m⟩u⟨n⟩do -ans (cum lutans *cod.*) nudus hanc nudam sequere crucem. **c** *seq.* contra: NOVATIAN. trin. 19. PS. AVG. quaest. test. I 126, 6 contra hostes christiani nominis. adversus: AVG. c. Secundin. 10. **d** *seq. dativ.* (*cf. supra l. 9*): TERT. carn. 3 homini angelus. pudic. 22 tormentis. HEGES. 4, 2 casibus. PRVD. ham. 521 bis -amur praedonibus (*syn.* congredimur, *coniunguntur* luctamen, bellum). PAVL. MED. adv. Cael. 3 sibi. CASSIAN. inst. 5, 11, 1 robustioribus aemulis (*seq.* conflictu). conl. 2, 13, 9 quibus *hominibus* ille *diabolus* cotidie confligere et -ari ... instigatur. **2** *latiore sensu i. q. repugnare, discrepare*: PRISCILL. tract. 10, 134 -antia inter se mundi et dei in nobis opera. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 8 gemini inter se -antur errores. CASSIOD. in psalm. 32, 20 quae *patientia* omnia vincit adversa non -ando, sed sustinendo, non murmurando, sed gratias agendo. *i. q. contendere, disputare*: IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 386 potius ... est, si litis condicio patitur, adversarium ab actione depellere quam cum intentionibus eius -ari. AMM. 30, 4, 19 quasi cum Antaeo vetere -ati perseveranter flagitant ... mercedes *advocati*.
3 *attenuata fere vi praepositionis i. q. coniti, versari*: SIDON. carm. 7, 193 ludus erat -anti ... lacerto vasta per adversas venabula cogere praedas. MART. CAP. 5, 441 in superiore (*sc. quaestione finita*) crebro assidueque -or (*postea* versor). *seq. infin.*: MART. CAP. 4, 336 his praeceptis parere -ans *dialectice*. **4** *i. q. una (cum altero) niti, collaborare*: MAR. VICTORIN. in Phil. 1, 27 -amini (*cf. gr. συναθλοῦντες*; ITALA Mar. Victorin. *in l.* concertantes, VVLG. collaborantes) una anima cum fide euangelii.

synonyma: collaborare, confligere, congredi, versari.

?**collūdio**, -ōnis (*f.?*). GLOSS. IV 41, 6 conlutiones (colludiones *Götz*) studiis intentas, studentes fabulas (famulas *Cassin.*, feminas *Heraeus*). *cf. l. 58.*

collūdium, -ī *n.* [*a* colludere. *Th.*]. *masc.* conludius: LEX Sal. capit. 4, 10. *at* GRAMM. suppl. 41, 25 sic declinandum est per omnes hos casus: ... -um vinculum. GLOSS. -um *συνδοιασμός*; turpis ludus; est dolus. *cf.* II 442, 31 *συμπαιγνία* conlusio conludio (*i.* conludium?).

1 *i. q. lusus, iocus*: *de amore*: SOL. 12, 10 post assueta -a recedentem *puerum* impatientius sequitur *delphinus*. SYMM. epist. 3, 5, 2 quia pares sumus, dulce -um est, ut cum altero neuter expostulet. **2** *i. q. consilium dolosum, conspiratio clandestina, dolus, fraus* (*frequenter in iudicio; saepius vi praepositionis evanida de fraude unius*): SOL. 9, 17 cum nuptias ageret *Philippus luscus*, acciti tibicines carmen cyclopium quasi de -o concinuisse traduntur. SYMM. epist. 4, 20, 1 -o quodam moratus *frater* indicium. 4, 50 agnosco religiosa -a. 5, 54, 4 cuius scrinii -o publica damna latuerunt. AMM. 18, 5, 1 debitum per -a in nomen fisci translatum. 30, 4, 19 ex praemeditato -o. COD. Theod. 9, 42, 7 (*a. 369*; COD. Iust. 9, 49, 7) per gratiam atque -um. 9, 42, 20 (*a. 408*) si iussa nostra aut dissimulatione neglexerint aut -o praetermiserint. 16, 2, 39 (*a. 408*) ut -o ... locus non sit. *ibid.* illicitam coniventiam et -a foeda (COD. Iust. 11, 32, 3, 1 [*a. 469*] sine ulla fraude seu nundinatione vel -o seu coniventia ... venditiones procedant). 11, 30, 64 (*a. 412*) ne ... -um differat litigantem. *ibid.* eorum culpa atque -o. CYPR. GALL. Ios. 290 callida versuto celerant -a (conlodia *B*) facto. CASSIAN. conl. 15, 1, 5 -o daemonum ac factione. LEO M. epist. 19, 1 novo ambitu foedoque -o (*cf. supra l. 73*). SIDON. epist. 1, 2, 7 sine motu evaditur, sine -o evadit *in ludendo tesseris*. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 134, 12 velut assentante -o. MAX. TAVR. serm. 43. ENNOD. dict. 1, 13 p. 426, 29 adhibito ... -o. NOVELL. Iust. 54, 2 pr. si ... quoddam -um (*συμπαιγνία*) fiat (LEX Sal. capit. 4, 10). GREG. TVR. Franc. 6, 31. 10, 11. GILD. Brit. 35 chron. III p. 46, 24 *feminae* -o ac suggestione. p. 50, 17 *regis* -o et uxoris dolo. LEX Burg. lib. const. 6, 3 suorum -o aut conscientia. 6, 6. extr. 21, 9 fraudem aut -um. LEX Sal. capit. 4, 9, 1 intercedente -o. 4, 12, 1. LEX Visig. 2, 3, 3 si ... aliquod -um fecerit. 5, 4, 17. 7, 1, 5. *cum genet. rei*: SYMM. epist. 1, 92 ne videatur inertiae quoddam esse -um semper aequa lance censeri *in litteris dandis*. 10, 23, 4 nescio quis ... de officii mei -o vel iniquitate conquestus est. COD. Theod. 15, 1, 41 (*a. 401*) absque ullius gratiae -o. *nota*: AMBR. in psalm. 1, 13 noli putare, quod -um tibi praestet silentii *diabolus* (*i. factum tuum celet*), qui vult tecum supplicii habere consortium.

synonyma et iuxta pos.: ambitus, coniventia, conscientia, culpa, dissimulatio, dolus, fraus, gratia, nundinatio, suggestio.

collūdo, -sī, -sum, -ere *a* con *et* ludere. *in codd.* (*cf.* GLOSS. III 159, 16. 17) *hic illic scribitur* conclud-. GLOSS. *συμπαίζω*. -it *συνδοιάζει, συμπαίζεται. συμπαίζει*. NOT. Tir. 50, 15 -it. 50, 20 -sit. *legitur inde a* CIC. (*et* VARRONE? *v. infra l. 17*); *singulis locis*: CIC. VERG. HOR. PETRON. PLIN. nat. QVINT. decl.; *quater*: SEN. contr.; *saepius apud* ICTOS *et posteriores*. [*dub. et corr.*: VARRO ling. 7, 21. LAMPR. Comm. 2, 9 coniusit *codd.*, conlusit *Petschenig*. ITALA (cod. k) Marc. 9, 18 *v. sub* collido *p. 1603, 18.*]

I *de animantibus*: **A** *proprie i. q. ludere cum aliquo*: *absolute*: VLP. dig. 47, 10, 15, 23 si quis -endi, si quis officii honeste faciendi gratia *assectatur* (*συμπαῖξαι BS*). *adde de bestiis*: PLIN. nat. 8, 5 vulgare erat *elephantis in harena* ... gladiatorios congressus edere aut lasciviente pyrriche -ere. CASSIOD. var. 8, 33, 6 -unt illic gregatim laetissimi pisces. *de sortiendo digitis*: CORP. VI 1770, 8 ratio docuit ... consuetudine micandi summota sub exagio potius pecora vendere quam digitis -entibus (concludentibus *Cyriacus*) tradere. *c. dativo*: HOR. ars 159 gestit paribus -ere *puer*. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 165 habet ... quidquam *calculorum ludus*, quod animum exerceat et magis si peritior aegrotanti -at. **B** *translate i. q. lusorie agere, praevaricari, fraudi una interesse, ex composito fallere, tam in iudicio quam extra id*: *absolute*: SEN. contr. exc. 5, 3 omnes aiebant fratres -uros (*i. non serio dimicaturos esse*). contr. 9, 4, 5 fili, fortius ... feri, ne nos -ere tyrannus intellegat. PS. QVINT. decl. 6, 20 nemo non vos (*matrem et filium*) putasset -ere. VLP. dig. 4, 3, 5 tutore auctore -ente. 19, 1, 13, 27 procuratore (47, 10, 17, 15). 4, 3, 7, 9 transferre iudicium sub exceptione hac 'si -sum est.' 43, 29, 3, 10 quam *personam* verisimile est -ere vel calumniari. PRVD. perist. 10, 970 nundinatum hunc *medicum* arguit mercede certa pactus ut -ret. *cum aliquo*: CIC. Verr. 3, 58 nisi tecum tum -isset *Volcatius* (*cf.* ARVS. gramm. VII 462, 12). SEN. contr. 1, 5, 8 *puella* cum raptore (2, 3, 17). 7, 4, 2 cum matre (PS. QVINT. decl. 16, 1). PETRON. 44 *aediles* cum pistoribus. QVINT. decl. 388 p. 439, 5 cum avia. IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 6 emptor cum procuratore. VLP. dig. 19, 2, 19 pr. cum tutore (44, 4, 4, 23). 29, 4, 6, 8 coheres ... cum patrono. 48, 5, 3 maritum ... cum uxore (*opp.* ex animo accusare). MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 6 praevaricatorem eum esse ostendimus, qui -it cum reo. OP. imperf. in Matth. 54 p. 945 cum *hoste*. *c. dativo*: AVELL. p. 42, 12 sibi invicem sub impia dissimulatione -unt *haeretici* (OP. imperf. in Matth. 19 p. 742). SIDON. epist. 2, 1, 3 illudens praefectis -ensque numerariis.

II *de rebus*: *per ludum agitari*: VERG. georg. 1, 369 *videbis* summa nantes in aqua -ere plumas *ante tempestatem*. *vario colorum lusu splendere*: ALC. AVIT. carm. 6, 588 sanctis *pueris in fornacem missis* dum mollior ignis serviit et tepido -sit (conclusit *pars codd.*) pruna rubore. CASSIOD. var. 1, 6, 2 venis -entibus *marmorum*. 5, 1, 1 tanta varietatis umbra -it, ut intextum magis credas variis coloribus lucidum metallum. or. frg. p. 481 prasini tremula viriditate -unt. *seq. dat.*: AVSON. 361, 9 caulibus *vidi* ... patulis teretes -ere guttas.

syn.: calumniari, praevaricari. *oppos.*: ex animo accusare.

deriv.: colludium (colludio?), collusio, collusus, collusor, collusorie.

collūgeo, -ēre *a* con *et* lugere. *absolute*: CAEL. AVR. chron. 2, 5, 88 lacessiti *cataleptici* -ent, ingemunt attestante vultus rubore. *seq. dativ.*: PS. AMBR. laps. virg. 1, 2 audite me nunc, qui ... ecclesiae eius (*domini*) gaudio congaudetis et tristitiae -etis. *acc.*: VISIO Pauli 10 nos quidem angeli eorum (*hominum*) -emus eos. [*Hofmann.*

colluitio *v.* collutio *p. 1665, 50.*

×collum, -ī *n.* (**collus**, -ī *m.*) [*i. q. got.* hals 'collum'. *Th.*]. ISID. orig. 11, 1, 60 -um dictum, quod sit rigidum et rotundum, ut columna, baiulans caput et sustentans, quasi capitolium. cuius anterior pars gula vocatur, posterior cervix. GLOSS. *τράχηλος. αὐχήν*. *de genere*: NON. p. 200 -um neutri est generis. masculino Accius (*trag. 302*). DVB. NOM. gramm. V 573, 24 (*citatur* PRVD. cath. 9, 180). *masc. vetustiores omnes, legitur*: NAEV. com. 115 PLAVT. Amph. 445 (*Nonius*, -um *codd.*) Capt. 357. 902 Persa 691 Rud. 888 (*Priscianus*, -um *codd.*) CAECIL. com. 56. 215 CATO or. frg. 77 ACC. trag. 302 LVCIL. 268. 703 VARRO Men. 500 CALV. or. frg. Quint. inst. 1, 6, 42 FRONTO p. 38, 5 N. TAB. devot. Audollent 135 A 5 INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 207 GLOSS. III 175, 37. 310, 59. 403, 18. *neutr. sing.* -um *inde a* CIC. Brut. 313, *plur.* -a *inde a* CATVLLO CIC. nat. deor. VARRONE rust. *de formis*: *frequentant poetae pluralem prae singulari, imprimis nom. acc. pl.* colla; *singulares formae notantur*: -is: OV. Pont. 2, 1, 43 (*ad l. cf. Maas, Archiv 12 [1902] 532*) AMM. 14, 6, 9. -orum: CIC. S. Rosc. 80 CAEL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVR. chron. 5, 10, 94. *vox inde a* NAEVIO PLAVTO CATONE *a poetis frequentata* (*praeter* TER., *cui deest, et* LVCR. *ter*) *raro legitur apud scriptores usque ad saec. II* (*ex. gr. non habent*: CAES. SALL. NEP. TAC., *singulis locis*: VELL. VAL. MAX., *binis*: LIV. CVRT., *saepius*: CIC. SEN. COLVM. PLIN. nat.), *inde saepius, imprimis in* VVLG.
[*it.* collo, *francog.* cou, *hisp.* cuello. *M.-L.*]

I *proprie corporis pars*: **A** *hominum*: **1** *generatim*: PLAVT. Amph. 445 sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasum vel labra, malae, mentum, barba, -us (*Non.*, -um *codd.*): totus. Persa 312 quid hoc hic in -o tibi tumet. :: vomicast. LVCIL. 948 -o caput ⟨su⟩stentatur, truncus sustinetur [a] coxendicibus (NIGID. frg. Isid. orig. 11, 1, 72. SEN. Phaedr. 368 vix labante sustinet -o caput. *v. etiam l. 26 sq. cf.* LVCR. 5, 541 nec caput est oneri -o. SEN. dial. 8, 5, 4 caput ... -o flexili imposuit *natura*. ARNOB. nat. 3, 13 caput ... tereti rotunditate -i erectum. HIER. epist. 39, 1, 3 pallentem trementemque faciem vix -um tenue sustinebat). CIC. Tusc. 5, 58 ne tonsori -um committeret, tondere filias suas docuit *Dionysius*. LVCR. 6, 1187 sudorisque madens per -um splendidus umor (*cf.* PETRON. 67 sudario manus tergens, quod in -o habebat. SVET. Nero 51 ligato circum -um sudario). VERG. Aen. 7, 394 ventis dant *matres* -a comasque. PROP. 4, 8, 77 -a cave inflectas (*cf.* OV. ars 3, 784 effusis -a reflecte comis). OV. epist. 18, 198 -aque pulvino nostra ferenda dedi. met. 1, 497 spectat inornatos -o pendere capillos. 2, 275 *Tellus* sustulit oppressos -o tenus arida vultus. 3, 182 altior illis (*nymphis*) ipsa dea (*Diana*) est -oque tenus supereminet omnes. CELS. 8, 1 utrimque recti valentesque nervi -um *continere* (*cf.* SEN. dial. 1, 6, 8 articulus ille qui caput -umque committit). SEN. Oed. 1054 relevate -a. MART. 1, 109, 8 *Issa* -o nixa cubat. IVV. 2, 41 hirsuto spirant opobalsama -o quae tibi? (*cf.* 3, 68). 3, 88 longum invalidi -um cervicibus aequat Herculis. AMM. 17, 7, 5 -o tenus aggeribus obruti (*cf.* CAEL. AVR. acut. 3, 3, 20). HIER. epist. 54, 7, 1 candorem oris et -i. *nota*: SCHOL. Ter. p. 155, 26 colaphus dicitur incussio -i. **2** *speciatim*: **a** *portandi sim. facultas in -o posita*: PLAVT. Asin. 657 hic pone, hic istam colloca cruminam in -o plane (Epid. 360. *cf.* Truc. 652 homo cruminam sibi de -o detrahit. 956 pecua ad hanc -o in crumina ego obligata defero). Bacch. 571 tollam ego ted in -um atque intro hinc auferam. Capt. 779 coniciam in -um pallium (Epid. 194 palliolum). Mil. 1399 quasi puero in -o pendeant crepundia. CATO or. frg. 77 accipite, si vultis, hoc onus in vestros -os. VARRO ling. 7, 97 quod pueri[li]s turpicula res in -o quaedam suspenditur, ne quid obsit, bonae scaevae causa Scaevola appellata (*cf.* 7, 107 in Stigmatia 'praebia' a praebendo, ut sit tutus, quod sint remedia in -o pueris). CATVLL. 10, 23 fractum qui veteris pedem grabati in -o sibi collocare posset. PROP. 2, 1, 68 ne tenera assidua -a graventur aqua (*cf.* OV. Ib. 356 Belides assidua -a premuntur aqua). EPICED. Drusi 208 certat onus lecti generosa subire iuventus et studet officio sedula -a dare. VITR. 10, 3, 7 ut ... aequas partes -is singuli ferant operarii. 10, 3, 9. MANIL. 5, 116 *pastori* fistula -o haereat. SEN. Herc. f. 72 meliusque -o sedit Herculeo polus. apocol. 15 irrita Sisyphio volvuntur pondera -o. COLVM. 2, 21, 3 arbores ... -o vel mulo clitellario afferre. LVCAN. 1, 603 Salius laeto portans ancilia -o. 8, 732 ut Romana suum gestent pia -a parentem (*cf.* HYG. astr. 2, 34 *Cedaliona* -o ferens *Orion excaecatus*. STAT. Theb. 10, 786 subit *heros* agmine longo -a inter iuvenum. HIL. op. hist. frg. 3, 9 consecratum domini corpus ad sacerdotum -a suspensum). PETRON. 38 -o suo ligna portare (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 6 farinam -o portari imperavit. COMM. instr. 2, 39, 16 victualia). 46 -o suo circumferebat onera venalia. 70 in -o (*sic Heins. pro* loco) adhuc amphoras habebant. PLIN. nat. 30, 125 *vermiculi* adalligati -o continent partum. 32, 74 *al.* (*cf.* 20, 215 radicem eius [*porcillacae*] filo suspensam e -o gerere. *sic aut sim. passim*). SVET. Vesp. 8 ruderibus purgandis manus primus admovit ac suo -o quaedam extulit. APVL. met. 9, 7 calamitosus faber -o suo gerens dolium (*cf.* IVST. 2, 6, 19 sarmenta -o gerens). TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 396, 16 de nutricis aut gerulae suae -o sive dorso hostem destinaturus *infans* (*cf.* CAPITOL. Max. Balb. 9, 4 neque sedasset tumultum, nisi infantem Gordianum ... longissimi hominis -o superpositum produxisset. 15, 6. HIER. epist. 14, 2 licet parvulus ex -o pendeat nepos. 60, 9). TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 538, 26 molino saxo ad -um deligato (*cf.* VVLG. Luc. 17, 2 si lapis molaris imponatur circa -um eius [περὶ τὸν τράχηλον] *et cf.* ITALA Matth. 18, 6 [Hil. in Matth. 18, 2] mola asinaria -o suspensa [VVLG. suspendatur in -o eius]). COMM. apol. 650 grabatum in -o ferentem *paralyticum admirari*. FILASTR. 21, 2 p. 9, 30 formulas diversas ... baiulabant in -o. AMM. 14, 6, 9 sub ponderibus lacernarum, quas in -is insertas cingulis ipsis adnectunt.
b *ornatus locus*: PLAVT. Capt. 357 quod -us collari caret. CAECIL. com. 215 immo -us, non res: nam ille argentum habet. NINN. carm. frg. 1 -um marmoreum torques gemmata coronat. QVADRIG. hist. 18 torquem ... sanguiuulentam sibi in -um imponit (LIV. 7, 10, 11). CIC. Verr. 4, 76 haec civitas mulieri in redimiculum praebeat, haec in -um (*sic pars codd. cf.* OV. epist. 9, 71 detrahat Antaeus duro redimicula -o. fast. 4, 135 *sqq.*). VERG. Aen. 1, 654 -oque monile bacatum *pro munere fertur* (CIRIS 170 OV. epist. 9, 57 met. 5, 52 *passim. cf. expl.* PAVL. FEST. p. 138). Aen. 5, 559 it pectore summo flexilis obtorti per -um circulus auri. 8, 660 lactea -a auro innectuntur. 10, 135 gemma aut -o decus aut capiti. 11, 11 ensem -o suspendit eburnum. HOR. sat. 2, 3, 256 ex -o furtim carpsisse coronas. TIB. 1, 7, 52 et capite et -o mollia serta gerat (MIN. FEL. 38, 2 sertis mollibus -a complectimur). PROP. 3, 17, 29 candida laxatis onerato -a corymbis. 4, 1, 121 ubi bulla rudi dimissa est aurea -o. 4, 5, 51 quorum titulus per barbara -a pependit. 4, 6, 72 blanditiaeque fluant per mea -a rosae (*cf.* OV. fast. 2, 739 fusis per -a coronis). OV. medic. 21 induitis -o lapides Oriente petitos. LVCAN. 10, 139 plena maris Rubri spoliis -oque comisque divitias Cleopatra gerit. PLIN. nat. 33, 40 habeant feminae in ... -o, auribus, spiris *aurum eqs.* 37, 88 utitur perforatis *sardonychibus* vulgus in -o. SIL. 15, 256 torque aurato circumdat bellica -a (4, 154. STAT. Theb. 10, 517 -oque decorus torques). STAT. Theb. 2, 292 Semele vix dona nocentia -o induit. MART. 6, 13, 6 nodo quem rapuit -o, parve Cupido, tuo (*cf.* 14, 206). 7, 87, 7 si gelidum -o nectit Glaucilla draconem (*sc. pro ornatu*). 14, 54 si quis plorator -o tibi vernula pendet. IVV. 6, 458 virides gemmas -o circumdedit. FRONTO p. 38, 5 N. iis margaritis -os filiarum tuarum despoliabis. APVL. Socr. 23 p. 173 si plena artis ornamenta capiti et -o circumiacent. COMM. instr. 2, 19, 14 obruitis -um margaritis (*monilibus al.*). HIL. epist. ad fil. 6 si tibi margarita offeratur aut suspendenda -o aut digito coaptando. HIER. epist. 24, 3 aurum -i sui, quod quidem murenulam vulgus vocat. 64, 14, 1 in superiori parte *tunicae talaris*, qua -o induitur. 107, 5 *ne* -um auro et margaritis premas. **c** *de amplexu sim.*: PLAVT. Asin. 696 meum -um circumplecte. Rud. 1203 uxor complexa -o retinet filiam (VERG. Aen. 1, 715 complexu Aeneae -oque pependit. OV. met. 1, 734 coniugis ... complexus -a lacertis. HIER. epist. 3, 1 tua artis stringerem -a complexibus. CARM. epigr. 950, 1 -o complexa tenere braciola). *cf.* SIL. 15, 361 -a amplectens (STAT. Theb. 7, 498 quid -a amplexibus ambis. MART. 12, 65, 7 amplexa -um. APVL. met. 3, 15 -oque meo manibus ambabus implexa). AFRAN. com. 246 mulier involat in -um. 323 viden tu lavere lacrimis me tuum -um, pater? CATVLL. 9, 8 applicansque -um iucundum os oculosque suaviabor. 35, 9 manusque -o ambas iniciens. 64, 332 levia substernens robusto bracchia -o. 68, 81 coniugis ante coacta novi dimittere -um. CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 124 proximae cuiusque -um amplexu petebat (OV. met. 4, 597 dabat amplexus assuetaque -a petebat. SIL. 13, 648 -a amplexu materna petebat). VERG. Aen. 2, 792 -o dare bracchia circum (6, 700. *cf.* OV. epist. 15, 165 circumdare bracchia -o). TIB. 1, 4, 56 -o se implicuisse (OV. am. 2, 18, 9 implicuitque suos circum mea -a lacertos). 1, 8, 38 in -o figere dente notas. (*cf.* PROP. 3, 8, 21 immorso aequales videant mea vulnera -o. 4, 3, 26. 4, 5, 39 *al.* OV. am. 1, 7, 42. 1, 8, 98 *al.*). PROP. 1, 13, 15 vidi ego te toto vinctum languescere -o et flere iniectis ... manibus. 3, 11, 38 si socero -a daturus eras. 3, 12, 22 pendebit -o Galla pudica tuo (LYGD. 6, 45 pendentia bracchia -o. SEN. Thy. 524). 4, 8, 13 redeunt in -a parentum. OV. am. 1, 4, 35 nec premat impositis sinito tua -a lacertis. 3, 7, 7 illa quidem nostro subiecit eburnea -o bracchia. epist. 2, 93 -oque infusus amantis oscula per longas iungere pressa moras. 3, 131 -um solitis tetigisse lacertis. 8, 93 non ego captavi brevibus tua -a lacertis. 17, 164 dominae vobis -a tenenda dabo. 18, 103 in tua si veniunt alieni -a lacerti. 19, 58. ars 2, 457 candida ... cingantur -a lacertis. met. 3, 389 ut iniceret ... bracchia -o. 4, 335 manus ad eburnea -a *ferre*. 14, 306 haeremus ... ducis -o. 14, 385 -oque parentis circumfusa sui *Venus*. EPICED. Drusi 34 -aque et os oculosque ... ore premam. CVRT. 3, 26 Darei filium -o suo admovit. VAL. FL. 2, 426 labens in -a mariti. STAT. Theb. 4, 26 innectere -o bracchia. SVET. Cal. 33 quotiens uxoris vel amiculae -um exoscularetur. FRONTO p. 50, 25 N. ille fructus in tuo -o atque osculo situs est. APVL. met. 11, 25 -oque ... multis osculis inhaerens. **d** *de vinciendo, obstringendo -o, sim.*: PLAVT. Amph. 953 cum ego Amphitruonem -o hinc obstricto traham (Aul. 78 Curc. 693. 707. *cf.* APVL. met. 7, 25 -o constrictum. 9, 9). Amph. frg. 15 optorto -o teneo furem (Poen. 790 Rud. 853. 868 CIC. Cluent. 59 SEN. apocol. 11 PS. APVL. Ascl. 12 HIER. epist. 117, 5. *cf.* PLAVT. Rud. 626 [*in imag.*] praetorquete iniuriae ... -um. LIV. 4, 53, 8 consul armatus cum paucis appellantibus tribunum -um torsisset). PLAVT. Rud. 688 in columbari -us ... erit. Trin. 595 actumst de -o meo. CIC. Verr. 5, 37 quod homini iam perdito et -um in laqueum inserenti subvenisti (*cf.* OV. epist. 2, 141 -a quoque ... laqueis implicuisse iuvat. SEN. Phoen. 148 artis -a laqueis inseri prohibebis?). VERG. Aen. 12, 356 pede -o impresso dextrae mucronem extorquet *eqs.* HOR. carm. 2, 12, 12 ductaque per vias regum -a minacium (*cf.* OV. ars 1, 215 ibunt ante duces onerati -a catenis. EPICED. Drusi 273 regum liventia -a catenis. SEN. apocol. 12 Brigantas dare Romuleis -a catenis iussit. SIL. 9, 634 quem vinctum -a catenis ... ante tuos currus promisimus urbi?). HOR. epist. 1, 16, 37 laqueo -um pressisse paternum. PANEG. in Mess. 117 libera Romanae subiecit -a catenae. PROP. 3, 15, 10 nec femina ... ulla dedit -o dulcia vincla meo (OV. met. 1, 631 indigno circumdat vincula -o). OV. am. 2, 2, 41 aspicis indicibus nexas per -a catenas. met. 10, 381 aptabat pallenti vincula -o. 10, 386 ereptaque -o vincula dilaniat. Pont. 1, 6, 39 multos laqueo sua -a ligantes. SEN. suas. 6, 12 -um tritum habet (*cf.* IVV. 8, 66). VELL. 2, 19, 2 iniecto in -um loro. CVRT. 7, 5, 36 Spitamenes eum (*Bessum*) tenebat -o inserta catena. SIL. 4,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

359 iniectus Spartanis -a catenis Regulus. 11, 382 resolutaque vincula -o. CALP. decl. 10 contentus laqueus adulescentis -a tenebat. ARNOB. nat. 2, 41 *animae in hominum corpore translatae* innecterent catenis -a. CORIPP. Ioh. 1, 22 saeva superpositis plectuntur -a catenis. CASSIOD. in psalm. 3 praef. Abessalom ... ramis eius -a nectentibus in aeris sublimitate suspensus est. e *de percussis, iugulatis sim.*: PLAVT. Merc. 308 decide -um stanti (*cf.* CAECIL. com. 55 hunc -um Ludo praecidi iube. SEN. apocol. 6. LVCAN. 8, 607 Pellaeusque puer gladio tibi -a recidit. SIL. 15, 470 absciso ... -o). CIC. Tusc. 2, 41 quis (*gladiator*) ... ferrum recipere iussus -um contraxit? Q. CIC. pet. 10 qui ... vivo stanti -um gladio sua dextera -um secuerit (VERG. Aen. 9, 329. *cf.* 8, 438 desecto vertentem lumina -o. SEN. Ag. 974 more pecudum -a resecari placet. MART. 3, 24, 8 resecat cultro -a. STAT. Theb. 1, 544 praesecto Gorgona -o). HOR. carm. 3, 27, 60 potes ... zona bene te secuta laedere -um. PROP. 2, 7, 7 citius paterer caput hoc discedere -o. OV. am. 1, 12, 17 praebuit illa arbor misero suspendia -o. rem. 17 cur aliquis laqueo -um nodatus amator a trabe sublimi triste pependit onus? met. 1, 718 falcato nutantem vulnerat ense qua -o est confine caput. 5, 170 cupiens saltu (*var. lect.*) dare vulnera -o. 12, 488 fractaque dissiluit percusso lammina -o (15, 126 percussit -a securi. SEN. Thy. 727. PASS. Mar. Iac. 12 p. 61, 7). trist. 4, 2, 45 -aque Romanae praebens animosa securi. LVCAN. 2, 82 fas haec contingere non est -a tibi. 5, 361 feriendaque tendite -a (10, 347 ferire). 9, 600 frangere -a Iugurthae. SIL. 2, 622 raptam librans dilectae in -a securim coniugis. 5, 285 -a ... demetit (*cf.* 9, 224 metens). 15, 726 aversi turgentia -a disicit (*corr. Heins.*, destitit *codd.*) ense Mosae. STAT. Theb. 6, 876 fictumque (ictumque *M*) in -a minatus. FLOR. epit. 2, 5, 4 strictae in principum -a secures. *adde in imagine*: CASSIOD. in psalm. 66, 4 *iudex* novit humilium corda sanare et superborum -a concidere.

B *bestiarum*: 1 *generatim*: PLAVT. Capt. 902 (*iocose*) iam ut ego -os praetruncabo tergoribus. LVCIL. 268 olorum atque anseris -us. VARRO Men. 500 pavonis. rust. 1, 20, 2 si *iuvencorum* -a in furcas destitutas incluserit (*cf.* CATVLL. 64, 38 mollescunt -a iuvencis). 2, 9, 15 melium i. e. cingulum circum -um *canis eqs.* 3, 9, 5 *fuse de gallis.* 3, 10, 5 *anseres* in pascendo ... abrumpunt -um. VERG. georg. 3, 421 sibila -a tumentem *viperam* deice (*cf.* Aen. 2, 381. 5, 277 MACER carm. frg. 7. SEN. dial. 3, 1, 6 inflantur irritatis -a serpentibus. PLIN. nat. 8, 85 -a aspidum intumescere. SIL. 2, 547 sibilat insurgens capiti *Tisiphones* et turgentia circa multus -a micat squalenti tergore serpens. STAT. Theb. 11, 314 tumefactaque frustra -a sedent. APVL. met. 5, 17 colubrum multinodis voluminibus serpentem veneno noxio -a sanguinantem. *de aliis*: OV. met. 6, 377 inflataque -a *ranarum* tumescunt. VAL. FL. 2, 547 cum -a tumens, tum celsior armis taurus. STAT. Theb. 2, 29 iam nigra tumebat -a minax *Cerberus*. 6, 418 -a toris crinita tument *equi*). VERG. Aen. 6, 419 horrere videns iam -a colubris *Cerberi* (*cf.* PROP. 3, 18, 23 exoranda canis tria sunt latrantia -a. OV. met. 10, 66 tria ... -a canis vidit. SEN. Ag. 14 Herc. f. 62. 1106 qui -a gerit vincta catenis ... Cerberus. LVCAN. 6, 664 villosaque -a colubris Cerberus excutiens. *al.*). VERG. Aen. 7, 701 longa canoros dant per -a modos *cygni*. 11, 622 *equorum* mollia -a reflectunt (CVLEX 221 AVG. serm. ed. Mai 1, 1. *cf.* OV. epist. 4, 79 ferocis equi luctantia -a recurvas. 18, 12 flectitis aut freno -a sequacis equi. met. 1, 730 *Io* procubuit genibus resupinoque ardua -o ... tollens ad sidera vultus. PLIN. nat. 10, 105 -a non resupinare. 10, 113 aliae flectunt -a. 11, 256 *iynx* -um circumagit in aversam se. STAT. Theb. 5, 562 mollia -a refusus in tergum serpens. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 *de diabolo serpente*: rotatis cursibus sua -a inflectens). PROP. 4, 8, 24 *taceo* armillatos -a Molossa canes. OV. met. 4, 599 lubrica permulcet cristati -a draconis (*cf.* 4, 220 SEN. Herc. f. 807). 4, 785 eripuisse caput -o. 7, 429 feriuntque secures -a torosa boum (*cf. sim. de sacrificio*: 12, 249 qui candida tauri rumpere sacrifica molitur -a securi. fast. 1, 83 -a rudes operum praebent ferienda iuvenci [securi *R M*]. trist. 4, 2, 5 candidaque adducta -um percussa securi victima. Pont. 4, 4, 31 *al.* NVX 174 stringi cultros in sua -a videt *vacca*. SEN. Ag. 898 ad aras -a taurorum popa [prius *codd.*] designat. Herc. f. 300 tibi ... indomiti ferent centena tauri -a. Oed. 135 -a tacturus steterat sacerdos. Phaedr. 500 nivei -a summittunt boves. Tro. 296 opima Phrygii -a caedantur gregis [*libri*, greges *Büch.*]. VAL. FL. 1, 90 dabit auratis et cornibus igni -a pater. SIL. 5, 64 pressamque ad -a bipennem incerta cervice ferens taurus. IVV. 10, 269 *bos* domini cultris tenue et miserabile -um praebet). OV. met. 11, 358 nant alii *boves* celsoque instant super aequora -o. 15, 515 -a feroces ad freta convertunt ... quadrupedes. fast. 3, 450 Gorgonei -a videbis equi. GRATT. 272 *fusius*. PHAEDR. 2, 7, 5 clarumque -o iactans tintinnabulum. 3, 6, 3 vide, ne dolone -um compungam tibi. 3, 7, 16 a catena -um detritum canis (cani *V. cf.* SEN. Phaedr. 35 fortia trito vincula -o. MART. 9, 57, 4 nec ruptae recutita -a mulae). PHAEDR. 3, 18, 7 *de pavone*. SEN. Ag. 738 victor ferarum -a sublimis iacet ... leo. Phaedr. 348 Poeni quatiunt -a leones. NERO carm. frg. 2 -a Cytheriacae splendent agitata columbae. PETRON. 62 servus ... lancea -um eius (*lupi*) traiecit. COLVM. 6, 17, 6 *creta* cum siccata est, -o boum suspenditur. 7, 6, 2 caper, cui sub maxillis binae verruculae -o dependent. PERS. 5, 160 *cani*, cum fugit, a -o trahitur pars longa catenae. CALP. ecl. 6, 38 sub ipsis cornibus *cervi* e (et *cod. Neap.*) tereti pendent redimicula -o. PLIN. nat. 3, 41 tam nobilia pecudi vellera, tam opima tauris -a. 10, 59 *gruum* dux erecto providet -o. 10, 89 candidis admixta pinnis -o. STAT. Theb. 12, 669 hispida torquentem luctantis -a iuvenci. MART. 9, 27, 2 vulturino mentulam parem -o *portare*. 11, 84, 8 -aque pulverea nudet equina iuba (*aliter Friedländer, Sittengesch. III p. 633*). APVL. met. 2, 9 *capillus* caeruleus columbarum -is flosculos aemulatur. SOL. 33, 11 phoenix circa -a fulgore aureo. *de bestiis inter sidera, ex. gr.*: SEN. Herc. f. 952 verni petet frangetque Tauri -a. HYG. astr. 3, 7 p. 84, 8 *Olor* habet ... in -o (ἐπὶ τοῦ τραχήλου) alteram *stellam*. SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 15 Leo habet stellas in capite III, in -o II, in pectore I. *al.* *una memorantur aliae corporis partes*: VARRO rust. 2, 2, 3 circum cervicem et -um (*v. p. 947, 20*). 3, 9, 14 e capite, e -o eorum (*pullorum*) crebro eligendi pedes (*v. p. 386, 57*). VERG. Aen. 11, 497 luduntque iubae per -a, per armos (SIL. 16, 442. *cf.* PLIN. nat. 8, 42 cum -a armosque vestiunt iubae). 12, 86 circumstant ... aurigae manibusque lacessunt pectora plausa cavis et -a comantia pectunt (*cf.* OV. ars 1, 630 depexaeque iubae plausaque -a iuvant). OV. met. 2, 672 crescit et oris et -i spatium *eqs.* 2, 854 -a toris extant, armis palearia pendent *eqs.* (*cf.* STAT. Theb. 3, 331 taurus ... redit, averso cui -a suoque sanguine proscissisque natant palearibus armi). 5, 403 per -a iubasque (SIL. 16, 237 fulva manu mulcebat -a iubasque. *cf.* OV. met. 10, 699 levia fulvae -a iubae velant. 13, 848. SEN. Herc. O. 70 iactans fervidam -o [caelo *codd.*] iubam. STAT. Theb. 9, 687 *de equo Parthenopaei*: -a sedent nodis et castigata iubarum libertas). OV. met. 14, 499 comaeque in plumas abeunt, plumis nova -a teguntur. CELS. 2, 18 p. 65 ex avibus -a alaeve recte infirmissimis *cibis* adnumerantur. COLVM. 2, 2, 23 plus ... queunt pecudes -o et pectore conari quam cornibus. 6, 14, 4 intumescit -um *bovis* nervique tenduntur. 7, 1, 3 *asellus* pleraque utensilia et vehere in urbem et reportare -o vel dorso commode potest (*cf.* GAIVS inst. 2, 16 animalia etiam -o dorsove domari solent. PELAGON. 243 si -a vel dorsum mulae ruperint). PLIN. nat. 11, 180 nec -a nec guttur. STAT. Theb. 12, 603 quamquam ora et -a *tauri* cruento imbre madent. Ach. 1, 280 *equus* non -a iugo, non aspera praebet ora lupis.

2 *speciatim de bestiis iugum trahentibus sim.*: VERG. ecl. 6, 50 quamvis -o timuisset aratrum. georg. 2, 542 equum fumantia solvere -a (*cf.* ELEG. in Maecen. 1, 100 arator liberat et merito fervida -a bovi). 3, 204 Belgica vel molli melius feret esseda -o (SIL. 3, 337). 3, 167 ubi libera -a servitio assuerint. HOR. carm. 3, 3, 15 indocili iugum -o trahentes *tigres* (*cf.* epod. 2, 64 vomerem inversum boves -o trahentes. *cf.* OV. epist. 12, 40 ut dura ferorum insolito premeres vomere -a boum [*v. etiam l. 52*]. STAT. Theb. 9, 84 taurus iners -oque iugum deforme remisso parte trahit). PANEG. in Mess. 170 -a iugo didicit summittere taurus (MANIL. 4, 143 SEN. Med. 1023 *al. et v. l. 84. cf.* OV. am. 3, 10, 13 *Ceres* prima iugis tauros supponere -a coegit. fast. 4, 403 *Ceres* iugo tauros -um praebere coegit. rem. 171). OV. ars 3, 810 duxerunt -o qui (*cygni*) iuga nostra suo (AMBR. exc. Sat. 1, 8 *de bove*). met. 2, 315 consternantur equi et saltu in contraria facto -a iugo eripiunt. 4, 25 biiugum pictis insignia frenis -a premis lyncum (7, 211 unco impatiens oneris -um pressistis aratro. 12, 77 -a iugo canentia pressos exhortatus equos. fast. 3, 376 trist. 4, 6, 2. *cf.* SEN. Oed. 300 appellite ... bovem ... numquam -a depressum [*codd.*, depressam *Leo*] iugo). met. 8, 798 serpentum -a levavit (*cf.* SEN. Ag. 460 lassa Titan -a relevabat iugo. IVV. 14, 146 boves macri lassoque famelica -o iumenta). Pont. 1, 5, 24 subducunt oneri -a perusta boves. 3, 7, 16 *taurus* subtrahit et duro -a novella iugo. MANIL. 2, 250 taurus depositis -o sopitus aratris. PHAEDR. app. 10, 7 refugiens impari -o iugum. SEN. Ag. 366 *tauri coniunx* nescia aratri, nullo -um signata iugo. COLVM. 2, 2, 22 quo ... minus -a eorum (*boum*) labefactentur *eqs.* 6, 2, 8 *contundere* (6, 14, 3). SIL. 10, 464 inclinatus -a et summissus in armos *equus Cloelii*. STAT. Theb. 6, 330 nivei dant -a iugales. MART. 1, 104, 1 picto quod iuga delicata -o pardus sustinet. APVL. met. 6, 6 picta -a torquentes iugum gemmeum subeunt *columbae*.

II ***in imagine:*** *sumitur imago de tauris iugum ferentibus*: HOR. sat. 2, 7, 92 eripe turpi -a iugo. TIB. 1, 4, 16 paulatim sub iuga -a dabit. PROP. 2, 5, 14 iniusto subtrahe -a iugo (OV. rem. 90). SEN. Tro. 747 famulare -o nobili subeat iugum. epist. 104, 34 subducere iugo -um. STAT. Theb. 1, 175 totiens mutare timendos *dominos* alternoque iugo dubitantia subdere -a? (AMM. 17, 10, 10 Romanae potentiae iugo subdidere -a). MART. 10, 12, 5 desiderium tanti est, ut messe vel una urbano releves -a perusta iugo. ITALA gen. 27, 40 (Hil. myst. p. 15, 12) erit autem, cum deposueris iugum ipsius a -o tuo (ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου, ITALA Lugd. de -o tuo, VVLG. de cervicibus). *de vinctis, summissis, onera ferentibus*: TIB. 1, 2, 90 vidi ego ... Veneris vinclis subdere -a senem (*cf.* PRVD. ham. 468 vinclis dum subdita -a solvit). PROP. 2, 10, 15 India quin (quis *codd.*), Auguste, tuo dat -a triumpho (*cf.* ANTH. 420, 4 libera victori quam cito -a dedit *gens victa*). 2, 30, 8 gravis ipse (*Amor*) super libera -a sedet. OV. rem. 530 vinctusque teneris et tua saevus Amor sub pede -a premit. SEN. Tro. 151 non Argolici praeda triumphi subiecta feret -a tropaeis. SIL. 6, 414 numquam summissus -a dolori. 10, 215 Fortunae subdere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a. 11, 19 Afrisque ad barbara iussa Thespiadum docuit submittere -a nepotes. CAES. AREL. epist. de hum. 7 si ... superbiae infelicia -a submittimus. FAVST. REI. serm. 12 p. 272, 6 qui ... avaritiae vel luxuriae infelicia -a subdiderit. *latiore sensu i. q. superbia* (*cf.* cervices *p. 950, 33 sqq.*): ITALA deut. 31, 27 (Lugd.) contumaciam tuam et -um (τράχηλον, VVLG. cervicem) durum tuum. Ier. 7, 26 (Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 527, 26) et non audiit populus meus et non intendit auribus suis et obduravit -um suum (τράχηλον, VVLG. cervicem). AMM. 15, 8, 7 -a superbarum gentium detumescent. VICTRIC. 27 intemperantiae, lasciviae ... irae ... superbiae -a fregerunt.

III *translate de variis rebus corporeis: vasorum sim.*: CATO agr. 88 amphoram defracto -o puram impleto (*cf.* PROP. 4, 5, 75 sit tumulus lenae curto vetus amphora -o). VARRO Men. 372 -um procerum fictum levi marmore (*cf.* PLIN. nat. 17, 161 per -a fictilia). PHAEDR. 1, 26, 10 lagonae (PLIN. nat. 28, 174). PERS. 3, 50 angustae -o non fallier orcae. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 163 qua de subiecto consurgunt -a (*sc. vasorum*) rotundo. *cf.* PLIN. nat. 15, 55 *infra l. 22.* *arborum, herbarum*: VERG. Aen. 9, 434 lassove papavera -o demisere caput. HOR. carm. 4, 6, 11 velut ... impulsa cupressus Euro procidit late posuitque -um in pulvere Teucro. COLVM. 10, 234 fragilique cucurbita -o (11, 50). 10, 238 deflexaque -o nunc adaperta manet *cinara*. PLIN. nat. 15, 55 a -o ampullacea *appellatur pirus.* 16, 185 quodam -o carnis in se convoluto. 19, 72 semina quae proxima -o fuerunt, proceras *cucurbitas* pariunt. 21, 23 *de -o lilii.* AVIEN. Arat. 1181 frondentia late bracchia lucorum ... silvae -a comasque. CASSIOD. in psalm. 102, 15 fenum est quod in pluviis velociter in auras caput erigit, sed in ardoribus -a deponit. *corporis partium*: SORAN. 11 p. 8, 1 *matricis* -um. *al.* 17 p. 10, 8 *vesicae* (PS. SORAN. quaest. med. 236 CAEL. AVR. chron. 5, 4, 65 *al.*). *montium*: STAT. Theb. 9, 644 Parnasi frondea praeter -a tenebat iter (*sic potius intelligendum, quam de arboribus ipsis*). *cf.* ISID. orig. 14, 8, 19 colles sunt iuga montium quasi -a.

deriv.: collaris (-e), collarium. *comp.*: collotaurium. decollare. *Probst.*

collūmino, -āre *a* con *et* luminare. *i. q. pleno lumine perfundere*: APVL. Socr. 7 p. 135 regni futuri signa ..., ut ... Servius Tullius flamma -etur a capite. [PRVD. c. Symm. 2, 831 haud aliter solis radius, cum luminat (*v. l.* conluminat) omnes diffuso splendore locos, ferit aurea tecta]. *Hofmann.*

colluo, -uī, -ūtum, -ere [*a* con *et* lavere. *Th.*]. *formae*: *passim legitur* conluo. *cf.* NOT. Tir. 82, 18 con(luit). cōluo: CASS. FEL. 36 *et saepius.* *de significatione*: FRONTO p. 64, 14 N. os -ere dicam; pavimentum autem in balneis pelluere, non -ere: lacrimis vero genas lavere (labere *m. pr.*, labare *m. sec.*) dicam, non pelluere neque -ere. GLOSS. -batur: -ui (convolui *G, quod addendum videtur Büch.*) est, ⟨ut⟩ si dicamus ʻin sinum maris -iʼ. lues enim lapsus dicitur circumfluentis elementi. -endas: obdulcas (obluendas? obdulcandas *Büch.*). *legitur apud* CATONEM OV. met. PERS. *singulis locis,* SCRIB. LARG. *ter,* PLIN. *saepe.*

1 *propria vi praepositionis i. q. aquarum vi congerere*: POMPON. dig. 41, 1, 30, 2 *amnis* paulatim -endo locum eminentem supra alveum fecit et eum alluendo auxit. **2** *attenuata vi praepositionis fere idem q. lavere*: **a** *artiore sensu, fere i. q. lavando purgare, sanare*: GLOSS. -endum: quod in ore tenet et reiectat. CATO agr. 100 oleum si in metretam novam induturus eris, amurca ... prius -ito agitatoque diu, ut bene combibat. PAVL. FEST. p. 55 cloacae a -endo dictae. SCRIB. LARG. 53 prodest -ere os frequenter radice herbae quinquefoliae incoctae in vino (54 aqua calida. 62 aqua oleastri. *cf.* PERS. 1, 18 liquido cum plasmate guttur mobile -eris. PLIN. nat. 23, 57 neque aliter os -unt venena exugentes. 28, 56 mero ante somnos -ere ora. 37, 155 melle. FRONTO p. 64, 14 N. GARG. MART. med. 46 CAEL. AVR. acut. 2, 29, 149). PLIN. nat. 20, 41 ad *dentes* -endos instillavere (20, 53 decocti aqua. 20, 137. 23, 140 eo. 28, 178 sive infricentur sive -antur. 31, 117 ex vino si cum pipere -antur. PLIN. med. 1, 13 caprino lacte). nat. 20, 58 *caulis et folia* trita ex aceto -uta ... dentium dolorem prohibent. 20, 186 anesum ... faetorem ... tollit manducatum ... vino -utum. 20, 232 radix aceto decocta, si -atur sucus, dentibus auxiliatur, si vero bibatur, morbo regio (25, 144). 23, 105 faciunt oris suavitatem decocto ... -uti. 24, 12 unguium scabritias expolit, si ... illinantur nitroque -antur. 24, 41 taedae ... decoctae ... in aceto dentium dolores efficaciter -unt. 24, 42 lentisci ... semen ... illinitur in umidis ... gingivas -uit. 24, 120 ut -antur eo oris ulcera. 26, 119 radix excussa tantum nec -uta. 28, 174 aures ... perluendas ... -utas ... calida aqua. 28, 252 lacte equino ... vulvae -utae. 30, 94 luteis pedibus, prius aqua purificatis, dein -utis vino. 30, 140 rostrum ... vino -utum. 32, 58 omnia testacea modice -unt. 34, 120 *sori* prodest ... dentium dolori, si contineatur atque -at (-atur *codd.*). SER. SAMM. 245 gelida gingivas -e lympha. CASS. FEL. 32 iugiter dabis, ut -ant. *ibid.* oleum myrtinum dabis -endum. **b** *sensu latiore i. q. infundere*: CHIRON 494 conteres *tus et murras* in se, -e aceti sextaria II. PLAC. med. 16, 30 caprinum sevum in sorbitionem -utum. *i. q. perfundere*: APIC. 8, 367 -es haedum, macerabis in furno. 8, 368 fervens *haedus* -itur in disco, ex aceto sumitur. *i. q. conspergere*: OV. met. 5, 447 sitim collegerat, oraque nulli -erant fontes. HIER. epist. 108, 14 subsistam parumper et arentia ora -am.

deriv.: collutio. colluvies (-io, -ium).

collurcinātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* con *et c.* lurchinabundus, lurcari. *Th.*]. *i. comissatio*: APVL. apol. 75 qua ... omnia in paucis annis ita hic degulator studiose in ventrem condidit et omnimodis -bus dilapidavit. *cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 4 stipem suam variis -bus (*Schottus,* co^un^ lucernationibus *codd.*) dilapidavit. *Mertel.*

collūrium, collūrus *v.* collyr-. **collus** *v.* collum.

*****collūsio,** -ōnis *f. a* colludere. *scribitur* conlisio: GLOSS. III 475, 72. GLOSS. συμπαιγμός. συμπαιγνία. συνδοιασμός. -o et compactum συνδοιασμός. II 442, 31 *v. p. 1657, 58.* *legitur inde a* CIC. (*semel, item* APVL.), *bis* SEN. rhet., *saepissime apud* ICTOS.

i. q. conspiratio, machinatio, fraus, praevaricatio (*cf. Leist, PW. IV 482*): **1** *absolute*: SEN. contr. 10, 2, 15 nolui ... videri per -em *meam* patri titulum fortissimi viri contigisse (GAIVS dig. 40, 16, 1 PAPIN. frg. Vat. 13 [= HERMOG. dig. 19, 1, 49 pr.]. VLP. dig. 17, 1, 8, 1 *al.* PAVL. dig. 12, 2, 30. MARCIAN. dig. 8, 5, 19. 49, 1, 5, 1. *adde l. 20. 31. 33. 34*). DIG. 40, 16 (= COD. Iust. 7, 20 tit.) de -e *detegenda* (*cf.* GAIVS dig. 40, 16, 1 si qu s probasset per -em quicquam factum, ... fieret eius servus, qui detexisset -em. PAPIN. dig. 40, 10, 1, 1 VLP. dig. 2, 4, 8, 1 *al.* HERMOG. dig. 40, 16, 5, 1). VLP. dig. 4, 4, 49 etiam si -o non intercessit *re pupillari distracta,* distractio ... revocatur. 29, 4, 6, 4 suspicio -is (*cf. l. 38*). 47, 20, 3, 1 si quis imposturam *fecerit* vel -em in necem alterius (MOD. dig. 50, 1, 36 pr.). COD. Iust. 7, 20, 1 (*a. 290*) excogitandae ingenuitatis -e (*syn.* velamento). HERMOG. dig. 40, 16, 5 pr. sententiam pro ingenuitate dictam -is praetextu semel retractare permittitur. COD. Iust. 2, 58, 2, 4 (*a. 531*) quidam -e aliqua utentes. **2** *seq. genet.* (*cf.* CIC. *l. 36*): GAIVS dig. 40, 12, 9 pr. non debet alterius *adversus servum agentium* -e aut inertia alteri⟨us⟩ ius corrumpi. VLP. dig. 17, 1, 8, 1 si per -em (collusium *F prima m.*) procuratoris absolutus sit adversarius. 40, 16, 2, 2 aetas eius, cuius retractatur -o. 43, 30, 3, 4 per -em vel imperitiam alterutrius contendentium. COD. Iust. 2, 36, 3 (*a. 294*) per -em sive fraudem tunc temporis procuratoris nostri. **3** *seq. praepos.*: cum: CIC. Verr. 4, 33 cum vero verbo iudicium sit in edicto, re quidem vera tuorum comitum ... -o cum decumanis. *inter*: SEN. contr. 2, 3, 22 suspicionem ... inter raptae patrem et raptorem -is. APVL. apol. 75 illa inter virum et uxorem non tam -o ⟨quam conluvio⟩ (*add. O. Rossbach, aliter alii*). VLP. dig. 5, 2, 29 pr. -o ... inter scriptos heredes et eum, qui de inofficioso testamento agit.

syn. et coniuncta: dissimulatio, fraus, impostura, velamentum. imperitia, inertia.

collūsor, -ōris *m. a* colludere. *est pro adi.*: *l. 59. 61. 64. 71. 72.* *inde a* LVCILIO. **1** *i. q. socius ludi cuiusvis, cf.* NON. p. 118 congerro meus, ut -r meus, qui easdem exerceat nugas: CIC. Phil. 2, 56 Licinium Lenticulam de alea condemnatum, -em suum, restituit *Antonius.* 2, 101 compransoribus tuis et -bus. 5, 13 M. Curio consessore eodemque -e *Lysiadis.* VAL. MAX. 9, 9, 3 cum *Lars Tolumnius* in tesserarum prospero iactu per iocum -i dixisset. SEN. benef. 2, 17, 3 necesse est ... lusor bonus aliter illam *pilam* -i longo, aliter brevi mittat. 2, 17, 5 -em traducere. SVET. Cal. 41 proximo -i *aleae* demandata vice sua. VLP. dig. 11, 5, 1, 1 si rapinas fecerint inter se -es. *ibid.* susceptorem ... prohibuit *praetor* vindicari, non et -es. TERT. nat. 2, 10 *calculorum.* AVG. conf. 1, 9, 15 in certamine pilae. PS. AVR. VICT. orig. 3, 5 aleatores posito numero opertoque optionem -bus ponunt. ISID. orig. 18, 69, 2 ʻsuramʼ dicitur ʻdareʼ, qui pilam crure prolato feriendam -bus praebet. *de pueris ludentibus*: SPART. Carac. 1, 6 septennis puer cum -em suum puerum ob Iudaicam religionem gravius verberatum audisset. Sept. Sev. 4, 6 cum ... filius ... -bus puerulis manu largiore *poma* divideret. *nota de collegio*: CORP. II 3853 (*Sagunti, litteris optimis*) M. Baebio M. f. Gal(eria) Crispo aed(ili) pontif(ici) Salio -es. *adde de bestiis*: IVV. 9, 61 rusticus infans cum matre et casulis et -e catello. *seq. genet.*: PLIN. epist. 9, 33, 8 delphinum gestatorem -emque puerorum. **2** *socius conspirationis, fraudis; praevaricator*: COD. Iust. 7, 20, 2 (*a. 294*) libertinae condicionis ... mutare statum non licere ... contra -em poenā statutā ... declaratur. AVG. catech. rud. 16, 25 *concordes pugnatores* persequuntur *spectantes* et tamquam -es ut fustibus verberentur, exclamant. PS. HIER. epist. 6, 20 p. 103^D^ per sapientiam mundi, qua sibi mundus -r interpolatores invenerat. PALLAD. hist. mon. I 24 quod per monachum aliquem -em suum (συμπαίκτην ἀσκητήν) ... semet ipsum distraxerit.

collūsōriē *adv. a* colludere, *cf.* collusor. *intercedente collusione, fraudulenter*: VLP. dig. 30, 50, 2 si subiecit delatorem sibi ..., non se exonerat *heres* exemplo eius, qui -e de hereditate litigavit (*antea* lusorie). *Hofmann.*

collūstrium, -ī *n.* [*a* collustrare. *Th.*]. *i. q. lustratio*: CORP. V 5005 (*a. 201*) in tutela eius ~~HS~~ N CC -o fundi Vettiani dedit (*cf. Ruggiero, Diz. epigr. p. 603*).

collūstro, -āvī, -ātum, -āre a con *et* lustrare. *legitur singulis locis*: VERG. GRATT. FRONTIN. TAC. ann., *bis* STAT., *6^ies^* APVL., *8^ies^* CIC. *in codd. extat etiam* conlustrare. [*locus dubius*: GRATT. 541 onlustrat prata.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *proprie i. q. illuminare:* CIC. carm. frg. 3, 2 aetherio flammatus Iuppiter igni ... totum -at lumine mundum (div. 1, 17). nat. deor. 2, 92 sol omnia clarissima luce -ans (APVL. met. 7, 1 candidum solis curriculum cuncta -bat. mund. 29. CASSIOD. in psalm. 36, 6 sol orbem terrarum nimia claritate perfundit et ... perspicuo fulgore -at). CIC. div. 2, 91 *solis* lumine -ari putatur luna. FRONTIN. strat. 1, 5, 28 pecus *facibus ad cornua alligatis* ... montes ... -vit. APVL. apol. 16 qui forte constitit in loco -ato atque cum alter e tenebris prospectat. met. 1, 18 iubaris exortu cuncta -antur. 11, 2 ista luce feminea -ans cuncta moenia *Proserpina.* Socr. 1, 117 *luna* quanto longius facessat a sole, tanto longius -ata (MART. CAP. 8, 862 luna ... -etur. *cf. l. 6*). HIER. in Ioel 2, 1 p. 185 cunctos montes aurora -at. MART. CAP. 2, 196 ipse totius mundi membra -ans. DRAC. laud. dei 1, 214 *luna* candida somnigeris -ans cornibus axem. Romul. 6, 74 flammeus axis volvitur australis -ans cardinis oras. ANTH. 483, 35 *Phoebus* terram -et curribus altis. *latiore sensu:* HIL. in Matth. 33, 7 illuminans ... mortis tenebras et infernorum obscura -ans. AVG. epist. 120, 10 luminis fulgor ... mentem ... quasi visibili candore -at. Ps. AVG. serm. 186, 2 -vit eos inundans divinitas deitatis.

2 *translate de actione mentis: i. perquirere:* CIC. rep. 3, 7 si magnam illam Graeciam -are animo voluerimus. ARNOB. nat. 5, 28 Liber Stygem ... curiosa inquisitione -at. AMM. 16, 10, 14 urbis membra -ans. Ps. RVFIN. in psalm. 41, 4 omnia quae -vi per corpus ea me -asse cognosco (AVG. in psalm. 41, 7). AVG. in psalm. 134, 4 consideratis ... omnibus et -atis, quae forinsecus vides. MART. CAP. 6, 586 decenti -ans divos conspectansque censura. CYPR. GALL. exod. 83 omnia -at. BOETH. diff. top. 2 p. 1183^{A} si cuncta perlegant contextionemque operis mente ac ratione -ent. VEREC. in cant. 2, 10 cordis occulta -ans *dominus.* *i. q. videre, perspicere:* GLOSS. συμπερινοστῶ. συμπεριέρχομαι. -at: συμπεριέρχεται. circuit. circum⟨m⟩eat. -are: ubique considerare. circumquaque conspicere. CIC. rep. 3, 14 si quis ... multas et varias gentes et urbes despicere et oculis -are possit. Tusc. 5, 65 cum omnia -rem oculis. VERG. Aen. 3, 651 omnia -ans hanc primum ... classem conspexi. STAT. Theb. 2, 510 *Sphinx* -at campos, si quis concurrere ... audeat. 4, 738 ceu flavam Libyen ... -ent. TAC. ann. 2, 45 Arminius equo -ans cuncta (*fere i. q. visitans*). PANEG. 2, 3 oculis ac mente -es. LACT. opif. 16, 9 *animus* uno temporis puncto caelum omne -et. AMM. 20, 11, 5 favillis oppleta *moenia* -ans. 24, 5, 3 civitatem desertam -ans. 27, 10, 11 centurias et manipulos capite intecto -ans. *inde fere i. q. pererrare:* IVVENC. 2, 715 ille *daemon* venenatis -at passibus oras.

part. perf. pass. adi. **collūstrātus,** -a, -um. *i. splendidus:* CIC. orat. 36 in picturis alios horrida ... alios nitida, laeta, -a delectat.

deriv.: collustrium. *Mertel.*

? **collūsus,** -ūs *m. a* colludere. *i. q. ludus communis?* CAPITOL. Gord. 18, 1 bonitatis insignis adeo, ut semper in -u, si quis (*Petschenig,* in conlissici *B,* in scolis si quis P^3 *in rasura*) puerorum verberaretur, ille lacrimas non teneret. *Mbr.*

collūtio (colluitio), -ōnis *f. a* colluere. colluitio *scribitur* CAEL. AVR. acut. exc. 7 p. 692. *t. t. med. i. q. lavatio. cf.* CASS. FEL. 32 -o, quam Graeci diaclysma vocant, faciens ad dentium dolores. SCRIB. LARG. 53 dolor *dentium* varie sedandus est, partim -e quorundam, partim commanducatione, nonnumquam suffitione aut impositione aliquorum. CAEL. AVR. acut. 2, 6, 27 oris -o adhibenda (2, 6, 28 sola fomentatione utemur atque oris -e. chron. 1, 4, 86 erit adhibendus fotus atque oris -o. 1, 5, 85. 3, 2, 28 oris -o ex aqua frigida sive pusca. 4, 3, 36 iugis adhibenda oris -o. CASS. FEL. 32 lac asininum aut caprinum in -e oris datum. 61 lini seminis sucus -i oris adhibitus ... sitim mitigat). CAEL. AVR. acut. exc. p. 692 colluitione ori ... adhibita.

collutulento, -āre [*a* con *et* lutulentus *vel* lutulentare. *Th.*]. *idem quod lutulentare, dehonestare:* PLAVT. Trin. 693 haec famigeratio te honestet, me -et si (*sic codd. h. l., item fere post v. 704, ubi versus iteratur:* me autem conlutulent et si. *at* NON. p. 84 et me conlutelet et si; *idem legisse videtur* GLOSS. *l. 70*) sine dote duxeris. *cf.* NON. p. 84 *et* GLOSS. *infra l. 69 sqq.*

(**collutulo,** -āre) *a* con *et* lutum *vel* lutare *finxisse videntur grammatici, cf.* collutulento. *i. q. dehonestare:* NON. p. 84 -et significat dedecoret. GLOSS. Non. V 639, 1 -et (conludet *cod.;* 'hoc est conluclet' *Götz*): dedecoret. *ad* PLAVT. Trin. 693 *l. 63 sq. spectat uterque.*

colluviāris porcus dicitur, qui cibo permixto et colluvie nutritur PAVL. FEST. p. 57. *a* colluvies, colluvium, *cf.* colluviarium.

? **colluviārium,** -ī *n. si recte vox conicitur, a* colluvies *vel* colluvium, *cf.* colluviaris. *i. q. canalis:* VITR. 8, 6, 6 in ventre -a (colliviaria *codd.*) sunt facienda, per quae vis spiritus relaxetur. [*leg.* colliquiaria? *cf.* colliciaris, colliquiae. *Th.*]. *idem coniecit Degering, Rhein. Mus. 57 (1902) 23.*

colluviēs, -ēī *f.* [*cf. c.* colluere *et c.* colluvio. *Th.*]. *legitur etiam* conluvies. *cf.* NOT. Tir. 82, 24 conlubies. *extat singulis locis apud* CIC. Att. POMP. TROG. SEN. nat. LVCAN. PLIN. nat. VAL. FL. APVL. met., *ter* COLVM., 5^{ies} TAC. **1** *proprie de confluendo: cloacarum aqua:* PAVL. FEST. p. 59 cloacale flumen dixit Cato pro cloacarum omnium -e (*cf.* VLP. dig. 43, 23, 1, 4 cloaca ... est locus cavus, per quem -es quaedam fluat). *i. q. potus confusus:* PAVL. FEST. p. 57 *p. 1665, 72* (PLIN. nat. 24, 176 addita in -em poturis *subus*). *materies immunda:* GLOSS. -em sordem. SEN. nat. 4, 10 editior aer, quo longius a terrarum -e recessit, hoc sincerior puriorque est. COLVM. 1, 5, 6 *pestes serpentium* hiberna destituta uligine, caeno et fermentata -e ... natas emittit *palus.* 1, 6, 24 stercorata -es. 2, 14, 8. LVCAN. 4, 311 nigro ... turbida limo -es immota iacet. VAL. FL. 4, 497 sola -e atque illisis stramina mensis foeda rigant *Harpyiae.*

2 *latiore sensu i. q. confusio:* CIC. Att. 9, 10, 7 in certamine vinci cum illo ... facilius patiaris, quam cum hoc in ea ... -e regnare. TAC. hist. 2, 16 in multa -e rerum maioribus flagitiis permixtos. *i. q. commixtio:* POMP. TROG. Iust. 38, 7, 1 *se* clariorem illa -e convenarum esse. TAC. ann. 2, 55 -em ... nationum. 14, 15 nec ulla ... plus libidinum circumdedit quam illa -es. 14, 44 -em istam *nationum* non nisi metu coercueris. IVST. 2, 6, 4 non advena neque passim collecta populi -es originem urbi dedit. OROS. hist. 2, 16, 14 ex hac -e *peregrinorum* muros ... tueantur. *i. q. congregatio:* TAC. hist. 5, 12 magna -es et ceterarum urbium clade aucti *incolae.* HIER. epist. 130, 6 -em perfugarum atque servorum ... concidisse.

3 *translate i. q. immunditia:* APVL. met. 5, 23 exiluit deus *Amor* visaque detectae fidei -e ... avolavit [*coni.* 5, 28]. AVG. gen. ad litt. 10, 16 p. 316, 18 ne obesset ei ex corpore peccati participata -es. civ. 2, 18 -e morum pessimorum ... civitas prolapsa. PETR. CHRYS. serm. 95 p. 468^{B} gravissimum trahebat reatum ex tanta praecedentium -e peccatorum.

colluvio, -ōnis *f.* [*cf. c.* colluere *et c.* colluvies. *Th.*]. *extat etiam* conluvio. *legitur apud* CIC. *quater,* LIV. 9^{ies}, *singulis locis apud* CVRT. PLIN. epist. SVET. GELL. APVL. **1** *proprie i. q. materies immunda:* GLOSS. liquor sordidus. congregatio sordium, quae fit ex (sordium vel *R*) affluxione multa (*cf.* ISID. *p. 1667, 1*). collectione sordium. SALV. gub. 7, 63 sicut in sentinam profundae navis -es omnium sordium, sic in mores eorum ... vitia fluxerunt. *in imagine:* ARNOB. nat. 5, 22 *Iuppiter* locus quidam expositus in quem spurcitiae se omnes sentinarum e -bus derivarent. *i. q. congregatio:* LIV. 3, 6, 3 ea -o mixtorum omnis generis animantium. *in imagine:* CIC. Sest. 15 ille nefarius, ex omnium scelerum -e natus (CAPITOL. Aur. 19, 6 nullus ... ex omnium dedecorum ac scelerum -e concretus). GELL. 1, 15, 17 lingua tam prodiga infrenisque ..., ut fluat semper et aestuet -e verborum taeterrima. *de nimis edendo:* AMM. 25, 10, 13 fertur perisse ex -e ciborum avida (27, 4, 14).

2 *translate i. q. confusio:* CIC. Vatin. 23 leges ... quae in Gracchorum ferocitate et in audacia Saturnini et in -e Drusi et in contentione Sulpici et in cruore Cinnano, etiam inter Sullana arma vixerunt. har. resp. 55 nisi forte existimatis hanc tantam -em illi tantamque eversionem civitatis in mentem ... venire potuisse. Cato 84 o praeclarum diem, cum ... ex hac turba et -e discedam. LIV. 3, 9, 8 iacente aegra civitate, in -e omnium rerum (3, 11, 5). 4, 2, 5 -em gentium, perturbationem auspiciorum ... afferre (22, 43, 2. 28, 12, 3. 30, 35, 7). 26, 40, 17 quattuor milia hominum ... mixti ex omni -e. 34, 51, 4 *civitates* ex omni -e et confusione in aliquam tolerabilem formam redigendae. CVRT. 10, 2, 6 -em ordinum hominumque aegre ferebant. PLIN. epist. 5, 8, 11 ne tanta quasi -e turbatus ibi faciam, quod hic debeo. APVL. apol. 31 quasi quadam -e naturae de summis montibus in mare. IVST. 5, 6, 6 ex -e hominum ... exercitu conscripto. COD. Theod. 13, 3, 7 (*a. 369*; COD. Iust. 10, 53 [52], 8) exceptis his, qui a probatissimis approbati ab hac debent -e secerni. AMM. 15, 2, 5 caesus in -e illa Neroniani saeculi. 30, 4, 15. *i. q. commixtio* (GLOSS. commixtio): SVET. Aug. 40 sincerum atque ab omni -e peregrini ac servilis sanguinis incorruptum servare populum. APVL. apol. 75 inter virum et uxorem non tam collusio ⟨quam -o⟩. *contagio, immunditia* (NON. p. 82 labes ex immunditia. GLOSS. contagio. immunditia): LACT. inst. 6, 23, 16 mens ... contagione impudici corporis inquinata non potest nisi ... longo tempore ... ab ... -e purgari. AMBR. virg. 1, 1, 4 immaculatam sibi familiam ... in hoc pleno -um fragilitatis humanae corpore consecravit. exc. Sat. 1, 30 virginum ... -em. off. 1, 2, 6 mundum cor a peccatorum ... -e. bon. mort. 9, 40 meretricis ... taetram -em (Iob 4, 9. 35 ut qui taetra prius -e sordebat ... fulgore resplendeat). 11, 49 maculis et -bus. 12, 55 cupiditatibus atque omnibus corporeis -bus et passionibus. HEGES. 2, 5, 1 imperatoris -o lex flagitiosorum est. HIER. epist. 14, 5, 3 membra Christi ... nefaria -e violavit. 69, 3 omnia scorta et publicae -is sordes. AMM. 21, 14, 5 *animas* a -e peccandi immaculata corporis societate discretas (AVG. c. Pelag. 4, 11, 31 detersa peccatorum -e [*syn.* labes]. *cf.* c. Iul. 2, 4, 9 iustificatio per gratiam ... -o per culpam. SALV. gub. 7, 14 -e vitiorum. LEO M. serm. 66, 4 a -e ... peccati). AMM. 31, 9, 5 -e ... incesti. PRVD. perist. 14, 126 intende nostris -bus. SALV. gub. 7, 16 se in barathro sordidissimae -is immersit. CASSIAN. conl. 2, 23, 1 ista -e *escarum* respersos. 12, 4, 4 sciens impurissimae -is aspergine se protinus maculandum. 12, 6, 7. 12, 7, 7. 14, 16, 5 maioris caeni -e sordescat. 22, 6, 7. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 12, 7 quantas et quam letales haereses in sua contineat -e *Eutychianum dogma.*

colluvium, -ī *n.* [*cf.* colluvies. *Th.*]. GLOSS. colluvium (conl-), commixtio, commixtum, σύγχυσις. ISID. diff. 1, 40 alluvium con-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sumptio est riparum ex aquis, -um autem congregatio sordium, quae fit a fluxione (affluxione? *cf.* GLOSS. *p. 1666, 29*) multa. *Mertel.*

collybista, -ae *m.*, κολλυβιστής. GLOSS. κολλυβιστής. trapezita, nummularius. *cf.* V 617,42 colobist(a)e sunt, qui colobia vendunt, id est vilia munuscula, quae et bellaria vocantur. *bene huc traxerunt Heraeus et Götz*: GRAMM. suppl. 95,10 hic ... colosista (*codd.*). *addasne* CORP. VI 31893^{d} coll⟨. . .⟩? *v. p. 1572, 20.* HIER. in Matth. 21,12/13 p. 164 excogitaverunt et aliam technam, ut pro nummulariis -as facerent, cuius verbi proprietatem latina lingua non exprimit ... quia usuras accipere non poterant -ae, ... pro usuris accipiebant varias species *eqs.*

collybium *v. l. 17 sq.*

collybus, -ī *m.* (collybum, -ī *n.*), κόλλυβος, κόλλυβον. *de genere: masc.*: CIC. Verr. 4,181. *neutr.*: HIER. *l. 30 et* GLOSS. *ubique, reliqua incerta.* *scribitur*: collyb-: *passim*, collub-: CIC. Att. 12, 6, 1 colubo *M.* GLOSS. III 442,50. 484,46 (*in* GLOSS. *corrupte* collibum, conlivum, conclivum, conlivim, conlibrum, conlivo). collybium: GLOSS. V 180, 31 -a. *cf.* IV 322,45 *et* 46 conlibium. 222, 55 colivium. colobia (*plur.*): GLOSS. V 617, 42 *l. 4.* PRISC. gramm. III 497,1 *infra l. 35.* **1** *i. q. nummulus, latiore sensu i. q. quaestus trapezitarum*: GLOSS. κόλλυβος (-ον). τέλεσμα μικρὸν κατὰ τῶν ἀγοραίων. κερμάτιον. cermatium (crematum *trad.*). genus pecuniae. genus est certae pecuniae. tantum numerum sui, genus est certae pecuniae. CIC. Verr. 4,181 ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant, primum pro spectatione et -o . . . haec omnia, iudices, non rerum certarum, sed furtorum improbissimorum sunt vocabula. nam -us esse qui potest, cum utuntur omnes uno genere nummorum. Att. 12, 6, 1 certe in -o est detrimenti satis. SVET. Aug. 4 *v. infra l. 38.* **2** *i. q. placentae genus, cuppedium*: HIER. in Matth. 21, 12/13 p. 164 -a dicuntur apud eos (*Hebraeos*) quae nos appellamus tragemata vel vilia munuscula, verbi gratia frixi ciceris uvarumque passarum et poma diversi generis (GLOSS. V 180, 31 collybia *etc.* *adde*: PRISC. gramm. III 497, 1 *cod. L* τραγήματα vilia munuscula, ut sunt nuces et pa⟨ssae uvae? (panes *Lindemann*)⟩, quae latine dicuntur colobi[d]a). CASS. PARM. frg. Suet. Aug. 4 materna tibi (*Augusto*) farina est ex crudissimo Ariciae pistrino, hanc finxit manibus -o decoloratis Nerulonensis mensarius (*falso interpretatur* SVET. *ad l.* non tantum, ut pistoris, sed etiam ut nummulari nepotem sic taxat Augustum, *de notione 1 cogitans*).
deriv. gr.: collybista. Collybiscus. *Mbr.*

collȳra, -ae *f.*, κολλύρα. *genus quoddam panis*: PLAVT. Persa 92 -ae (collir(a)e *codd.*) facite, ut madeant et colyphia, ne mihi incocta detis. ITALA III reg. 14, 3 (Vindob.) -as *v. infra l. 78.* VVLG. (*Amiat.*) lev. 7, 12 *et* 8, 26 *v. infra l. 64.* [ITALA III reg. 19, 6 (Hier. epist. 22, 9, 1) et ecce ad caput eius panis olyrae (*Hilberg*, olere *K*, collirae, collirida *al. codd.*, *sed cf.* LXX ἐγκρυφίας ὀλυρίτης, VVLG. subcinericius panis)]. *in imagine de coma composita*: TERT. cult. fem. 2, 7 vos ... adicitis ad pondus -as (collurias, colliridas, collirydas *sim. codd.*, colluras *Oehler*) quasdam vel scuti umbilicos cervicibus astruendos. *pro nomine v. nom. propr.* *v. Daremberg-Saglio II 1297.*

collȳriacus, -a, -um *a* collyrium, *cf.* collyricus. *ad collyrium pertinens*: DIOSC. 2, 145 *piper* iste ad colliriacas virtutes intrat (εὔθετον ... εἰς τὰ ὀφθαλμικά) *eqs.*

collȳricus, -a, -um, κολλυρικός. *ad collyram pertinens*: PLAVT. Persa 95 nisi cremore crassost ius -um, nihilist, macrum illud epicrocum pellucidum: quasi iuream esse ius decet -um.

collȳrida, -ae *f.* [collyris collyrida *ex gr.* κολλυρίς. *Th.*]. *panis quoddam genus*: GLOSS. panis modicus, subcinericius panis (*v. l. 48*). -ae: bracidelli, cibus, quem nos nebulam dicimus. HIER. in Ezech. 20, 1 p. 222 deferens munuscula panes et -as (*cf.* ITALAM *et* VVLG. III reg. 14, 3 *l. 75 sqq.*), uvas et lagunculam mellis. *cf.* VVLG. lev. 7,12 offerent panes . . . et -as (*Amiat.* colliras) olei. 8, 26 -am (*Amiat.* collyram) conspersam oleo. II reg. 6, 19 partitus est ... singulis -am panis. AVG. serm. 51,14, 24 accepit calicem aquae et -am panis (*spectat ad* ITALAM II reg. 19, 6, *v. supra l. 45 sq.*). LIB. iubil. 22, 4 fecit Rebecca -am novam de frumento novo. [ITALA III reg. 19, 6 *et* TERT. cult. fem. 2, 7 *v. supra l. 47 et 49 sq.*]. *in imagine*: HESYCH. in lev. 8, 22 p. 883^{D} quomodo autem eum proposuit panem? absque fermento, et -am conspersam oleo, id est apostolicam doctrinam. *cf.* collyris.

collȳrion *v.* collyrium *p. 1668, 2. 18. 68.*

collȳris, -idis (*acc.* -in *l. 82*) *f.*, *cf.* collyrida. *i. q. panis* (GLOSS. panis -is): ITALA III reg. 14, 3 *et* 6 (Lucif. reg. apost. 5 p. 46, 3. 11; *cf.* HIER. in Ezech. 20, 1 p. 222 *supra l. 62*) accipe in manu tua homini dei panes et -des (ἄρτους καὶ κολλυρίδα, ITALA Legion. 14, 3: -em, 14, 6: -a, Vindob.: collyras; VVLG. panes et crustulam) ... et uvas et vas mellis. AVG. gen. ad litt. 8, 5 p. 239, 2 usitatus panis aliquid . . . amplius habuit, cuius una -de hominem deus ab indigentia famis ... vindicavit. *nomen herbae malvae*: PS. APVL. herb. 41 malachen agrian Graeci vocant ... alii collyrin (collurin *cod. Vrat.*) . . . Itali malvam rusticam. *cf.* GLOSS. III 557, 29 colorus i. malva (621, 47 cholorus). *nomen urbis v. nom. propr.*

ˣ**collȳrium** (-on), -ī *n.*, κολλύριον. *in codd. extat* collurium, collirium, cullirium, colleria, collorium, collyrion, colirion *sim.* *masc.* collyrius: DIOSC. 4, 71 ORIBAS. syn. 8, 41. *in signaculis medicorum oculariorum*: CORP. XII 5691, 7. XIII 10021, 55 *sqq.* c⟨o⟩l. col. coll. colly. colyr. collyr. colliri. colyriu⟨m⟩. collyrium. GLOSS. κολλύριον. κολλύριον ἰατροῦ. iniectio, solvitorium. dicitur multa medicamenta in unum collecta. -a: medicamenta, empla[u]stra. V 573, 42 -um (colybum *codd.*, *corr. Loewe*): genus pigmenti. *legitur semel apud* HOR. sat. *et* IVV., *quater apud* COLVM.

1 *proprie*: **a** *genera medicamentorum: medicamentum, quo utuntur medici ad unguendum; saepe in balani formam redactum*: HOR. sat. 1, 5, 30 hic oculis ego nigra meis -a lippus illinere. CELS. 5, 28 ex ... eo -um fieri debet altera parte tenuius, altera paulo plenius. *ibid.* quae in omnibus fistularum -is perpetua sunt. *ibid.* aliquid ex penicillo in modum -i astrictum . . . illinere. *saepe.* COLVM. 6, 30, 4 -um tenue inditur foramini, quo manat urina. SCRIB. LARG. 19 ad conturbationes . . . oculorum scio multa -a . . . effectus habere. *saepe.* PLIN. nat. 1, 27, 59 glaucion III, collyrion, medicinae II. 20, 201 damnaverim -is addi *semina papaveris.* 22, 117 non fecit ceratum, malagmata, emplastra, -a antidota *natura. saepe.* IVV. 6, 579 si prurit frictus ocelli angulus, inspecta genesi -a poscit. GAIVS dig. 41, 1, 7, 7 si ex medicamentis tuis emplastrum aut -a fecero. *ibid.* vinum vel emplastrum aut -a ad medicamenta reverti *non possunt* (PAVL. dig. 33, 7, 18, 10). ITALA (Apring., Primas., cod. g) *et* VVLG. apoc. 3, 18 -o inunge oculos tuos, ut videas (κολλύριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς). AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 22 si turbatus est oculus, facile dolor omnis sedatur -o. HIER. in Eph. prol. p. 540 ad instar imperiti medici uno -o omnium oculos . . . curare. c. Ioh. 5 imperiti medici ad omnes oculorum dolores uno utuntur -o (*cf. Otto, Sprichwörter p. 88*). PELAGON. 193 postero die -um inducitur. *passim.* CHIRON 93 tale -um tam validum et longum similiter, ut tardus subiat nec exire possit, fasciabis locum. *passim.* VEG. mulom. 2, 11, 3 -o acri inungis assidue, ut caligo ex oculis possit auferri. *saepe.* AVG. in psalm. 43, 14 caecus quando inungitur, -um in manu medici non videt. in euang. Ioh. 2, 16 omnia . . . -a et medicamenta nihil sunt nisi de terra. PS. APVL. herb. 18, 2 orbicularis in -um facta (*cf. infra l. 71*). PLAC. med. 1, 1 in -is oculorum eo (*cornu cervi*) utuntur. THEOD. PRISC. eup. faen. 32 si . . . -i experimento uti placet. gyn. 25 ex quo *suco* ...-a vel balanos confecerunt. DIOSC. 1, 2 fistulas ... -a ... purgant. 4, 71 ano iniectus *mandragoras* sicut -us somnium prestat. *saepe.* CAEL. AVR. acut. 2, 8, 35 cum acriora -a tumentes oculos in dolores atque lacrimas . . . cogere videamur. 2, 12, 83 supponenda podici acria -a . . . quae appellavit balanos (*cf.* chron. 1, 4, 136. 2, 1, 39 -a, quae Graeci balanos vocant). *saepius.* CASS. FEL. 29 -um ... ad reumata repellenda. *passim.* ALC. AVIT. epist. 11 p. 45, 20 Tobiam ... latens in angelo medicina reduxerit per -um fellis ad dulcedinem sanitatis. ORIBAS. syn. 5, 26 post aliquos dies senape et ficus teris et facta colleria in auribus mittis. 8, 41 quale est dia rodon Nili -us. *saepius.* VEN. FORT. Mart. 2, 43 cuncta salutifero superans -a tactu *Martinus.* GREG. M. moral. 5, 82 infirmanti oculo -um immittitur. ISID. orig. 4, 9, 10 -a latinum sonat, quod vitia oculorum detergant (GLOSS. V 181, 1). PASS. Thom. p. 149, 5 oculi infirmi, qui non recipiunt -um a medicis non curantur. CORP. XIII 10021, 55. 64 *et persaepe in signaculis medicorum oculariorum.* *in imagine*: HIER. c. Ioh. 38 libenter nostra rusticitate languemus, ne -o vestro impio videre discamus. EVCHER. instr. 1 p. 117, 3 quasi infusus -o videre non poterat veritatem. *medicamentum quasi unguentum, quod liquidum adhibetur*: CELS. 6, 6 utendum ... vel iisdem -is est ex lacte aut ovo. *ibid.* usus -i vel ex ovo vel ex lacte est. COLVM. 6, 6, 5 -a immittuntur alvo. SCRIB. LARG. 22 opium et in hoc et in omni -o ... adicere oportet. 142 fiunt -a magnitudinis nucleorum pineorum. PLIN. nat. 27, 83 huic temperatur -um . . . sumitur ex aqua. 29, 39. *medicamentum mixtum unguenti modo, quod inter edenda adhibetur*: COLVM. 6, 30, 4 vel de bitumine -um inseritur naturalibus. 6, 30, 8. *cf. Daremberg-Saglio II 1297; Ruggiero II 409 sqq.* **b** *genus quoddam terrae ad medicinam pertinentis*: PLIN. nat. 35, 191 Samiae *terrae* II *genera* sunt, quae -um et quae aster appellantur. DIOSC. 5, 178 ge samias . . . quem multi colirion vocant. *cf.* GLOSS. III 535, 19 asterosamia (*fort. leg.*: aster ⟨terr⟩a Samia) id est colliria, sunt smegmata (signata *cod.*) [id est cimolia]. *cf. Blümner, Technologie IV 468, 5.* **c** *genus herbae, ut videtur*: GLOSS. orbicularis -ii herba. collorii id est herba orbicularis. *cf. supra l. 36.*

2 *translate: de statu mentis* (*cf. p. 1667, 70*): CYPR. eleem. 14 ungue oculos tuos non stibio diaboli, sed -o Christi. AVG. conf. 7, 8, 12 acies conturbata et contenebrata mentis acri -o salubrium dolorum sanabatur. serm. 136, 4 *Iesus* de sanguine suo -um fecit caecis. in euang. Ioh. 2, 16 ipsa nativitate *verbum* -um fecit, unde tergerentur oculi cordis nostri. in psalm. 39, 21 adhibeatur mordax praeceptum quasi -um. PAVL. NOL. carm. 19, 34 mentes ... -o ... medentis inunguere Christi. epist. 45, 1 quasi -o declarationis infuso oculis mentis meae purius video. RVRIC. epist. 2, 17 -o bonorum operum oculos cordis acuamus. APRING. in apoc. 3, 18 -um autem, quo ungueri oculos mandat, cordis est compunctio et lacrimae paenitentis et revertentum sanabilis dolor. APON. 7 p. 127 paenitentia -um cordis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse probatur et interioris hominis oculus. Ps. FVLG. RVSP. serm. 7 ut illuminetur visio caecitatis -o claritatis. GREG. TVR. Franc. 6, 40 p. 280, 11 adhibe -a lippis oculis et lucem praedicationis apostolicae percipe.

collyrus, -ī (collurus) *m.* [*cf.* collyra, collyris? *Th.*]. **1** *genus piscium*: PLIN. nat. 9, 61 asellorum *piscium* duo genera, -i (calliri, colliri *codd.*) minores et bacchi, qui non nisi in alto capiuntur. *cf.* 32, 146 peculiares . . . maris . . . callarias (callyris, cullyris, collyris *codd.*). **2** *genus lapidum*: DAMIG. lapid. 38 collurus lapis: hic similis est sapphiro, subalbidum habet colorem marinum. *Mertel.*

? **colmiam:** calamum cum spica sua GLOSS. lib. gloss. *cf.* culmus. *fort.* culmiam *scribendum?*

colminia (culminia) *vel* **colminiāna,** -ae *f.*, *nomina generis oleae* [*cf. nomina* Culminius, Colominaeus; *v. W. Schulze, Eigennamen p. 155. Th.*]. CATO agr. 6, 1 in agro crasso et caldo oleam . . . colminianam . . . serito (VARRO rust. 1, 24, 1 colminiam). *cf.* COLVM. 5, 8, 3 olearum . . . genera . . . in meam notitiam decem omnino pervenerunt . . . culminia (*AS*). 12, 54, 1 culminiam bacam. MACR. sat. 3, 20, 6 olearum genera . . . culminea. *Mbr.*

1. cōlo, -āvī, -ātum, -āre [*a* 1. colum. *Th.*]. *legitur inde a* MANIL. GLOSS. II 103, 12 -at ὑλίζει, διηθεῖ. [*loci dubii*: APIC. 7, 275 elixam . . . collare si voles. 7, 287 hoc collare pergito (*Schuch utroque loco* colorare).]

I ***proprie:*** *secernere crassiorem materiam a tenui vel liquida*: **A** *de eis quae cribro vel colo secernuntur* (*colari dicuntur tam solida, quae in colo remanent, ut aurum, quam liquida*): COLVM. 2, 2, 20 glebae . . . more faeculenti vini diligenter -atae. 7, 8, 7 thymum contritum cribroque -atum. 9, 16, 1 cera per stramenta vel iuncos defusa -atur. 12, 11, 1 expressa . . . aqua -etur (*ibid.* spurcitia . . . eximatur). 12, 17, 1 *acetum* (12, 57, 1). SCRIB. LARG. 134 omnia contusa, non cribrata, macerantur . . . vino . . ., -atur liquor. 269 *haec* -antur (coniciuntur *trad.*, *corr. ex* MARCELL. med. 35, 7) macerata. 271 per linteum vel ex iunco factum de industria colum. PLIN. nat. 13, 82 diligentior cura mollia panis . . . -at[a] aqua fervente. 16, 54 *resinam.* 21, 83 *favos* sportā (PALLAD. 3, 27 *vinum*). 22, 157 aqua in potum -ata (*cod. Dalecamp.*, collecta *rell.*). 25, 164 *sucum* linteo (*opp.* densare). 26, 31 *salviam.* PORPH. Hor. sat. 2, 4, 54 'lino vitiata saporem': per saccum -ata *vina.* GARG. MART. med. 43 aqua caelestis . . . transfusa -atur. Ps. GARG. MART. p. 211 *compositio* per saccum -ari debet usque ad claritatem. SER. SAMM. 20 hedera ex oleo -ata vetusto. CHIRON 201 sucum -atum . . . potionare oportet. 346 per lentiolum -ato sucum eius *compositionis.* PELAGON. 148 ebuli radicem . . . per linteolum. 461 *cantabrum* per sabanum. VEG. mulom. 2, 126, 2 aluminis -ati scrup. I. HIER. epist. 52, 11, 3 coctis . . . frugibus aqua pinguior -atur. MARCELL. med. 8, 79 *omnia medicamenti* -bis tenui linteo (*ibid.* exprimes per linteum delicatum. 8, 84 per linteolum delicatum -bis). 8, 95 lauri folia . . . diluito et linteo -ato. 8, 127. PLAC. med. 5, 13 sulphur -atum. 14, 12 stercus equi siccum et . . . liquefactum et -atum. THEOD. PRISC. eup. faen. 26 adipes . . . -ati (41. 45 *cf. adnot. Rosii ad 45*). APIC. 1, 4 vinum -as. 3, 65 aquam . . . in mortario. 4, 125 asparagos . . . aqua suffundes . . . per colum -bis (4, 129). CAEL. AVR. chron. 4, 3, 68 mala . . . contusa atque -ata. *scoriis purgare*: APVL. flor. 6 p. 21 arvum colere vel aurum -are (HIER. psalt. sec. Hebr. 12, 7 argentum igne probatum, . . . -atum septuplum [VVLG. *Amiat.* -atum, *rell.* purgatum]. OP. imperf. in Matth. 5 p. 661 aurum vel argentum combustis in fornace sordibus -atur. *adde l. 73*). ISID. orig. 19, 17, 1 colores autem dicti sunt . . . quod in initio -bantur. *singulariter dictum*: MANIL. 5, 193 -are vagos inductis retibus amnes (*i. piscari*). **B** *de eis quae naturaliter secernuntur*: SEN. nat. 3, 5 occulto . . . itinere subit terras . . . -aturque in transitu mare (*i. q. ibid.* amaritudinem ponit). PLIN. nat. 31, 38 quibus (*puteis*) et exercitationis ratio . . . continget et illa tenuitas -ante terra. 31, 48 *tofus aquas* dulces . . . levissimasque facit et -ando continet sordes. TERT. adv. Val. 23 p. 200, 17 si non et istum (*aërem*) Sophiae maestitia -asset.

II *in* ***imagine*** *et* ***translate:*** *de rebus*: TERT. anim. 53 p. 386, 23 *anima* vi mortis exprimitur de concretione carnis et ipsa expressione -atur (*cf. supra*: *corpus* animam . . . concretione carnis infaecat). resurr. 61 p. 122, 19 forata sunt inferna in viro et in femina, nimirum qua libidines fluitent: cur non magis, qua (ut *M*, *om. rell.*) defluxura -entur? AGNELL. epist. p. 318^D conturbatio (*fidei*) cum -ata fuerit, omnis faeculentia proiicitur; et hoc quod liquatum fuerit, custoditur. *de animantibus*: VVLG. Mal. 3, 3 purgabit filios Levi et -bit (χεεῖ) eos quasi aurum (HIER. in Mal. 3, 2 p. 973 sacerdotes. *ibid.* emundati et -ati). *nota*: HIL. in Matth. 24, 7 irridet eorum (*pharisaeorum*) in -andis culicibus diligentiam (*cf.* ITALA Matth. 23, 24 [Schol. Hor. Vind. ars 139] -antes [volantes *cod.*] culices et absorbentes camelum, VVLG. excolantes culicem, διυλίζοντες. ITALA [*v. vol. IV p. 1287, 13 sqq.*] liquantes).

part. perf. pass. pro adi. **cōlātus,** -a, -um. *compar.*: *v. p. 1670, 6.* GLOSS. διηθ[μ]ημένον, liquidum, mundum, purum. III 568, 26 lupiatu (liquatum? *Götz*) i. colatu. *proprie* (*cf. sub I A*): PLIN. nat. 31, 95 vitium huius (*muriae*) est allex atque imperfecta nec -a faex. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 18 liquefactam calcem, quam vulgo -am vocant. ORIBAS. syn. 4, 42 quae surgunt aquae *in apertis locis* -ae sunt et limpidae. *huc pertinere videtur* lucerna colata (*i. munda, nitida? ex argilla purgata facta? v. adn. ad Corp. VIII 22642, 4*): *passim in inscr. lucernarum, ut* CORP. VIII 22642, 2^b lucernas -as de oficina Donati. 22642, 4^b emite lucernas -as ab asse (XIII 10001, 19^b). *cf. l. 12.* *translate*: TERT. anim. 9 p. 311, 15 nec berullis ideo aquosa materia est quod fluctuent -o nitore. 48 p. 379, 1 certiora et colatiora somniari. nat. 1, 5 p. 65, 17 serenitas tam -a *caeli.* RVFIN. Orig. in lev. 9, 8 -a . . . et defaecata vult esse vel verba nostra vel opera.

neutr. pro subst. **cōlātum,** -ī. *de potione*: PELAGON. 9 facies inde -um per linteolum. *obscurius*: GREG. M. epist. 7, 37 p. 486, 22 quia -um (collatum *codd.*) ac viritheum non libenter bibo, . . . cognidium requiro. *de vase* (*cf. supra l. 1 sqq.*): ISID. orig. 20, 3, 7 -um vas proprium nuncupant, in quo deportatur *vinum.* [*cf.* PLIN. nat. 34, 157 *Ricc. et Voss.*: in -is (cutalis *B*), quibus aurum colligitur.]

derivata: colatorium, colatura. *composita*: de-, excolare (*cf.* RVFIN. Orig. in num. 27, 12), in-, per-, re-, transcolare. *Hey.*

×2. colo, -uī, cultum, -ere [*ex* *quelō *factum, idem q. gr.* πέλομαι, *ind.* carati '*versatur, ambulat, peragrat, tractat*'; *cf. c. gr.* ἀνα-τέλλειν, τελέθειν *et c.* inquilinus, Esquiliae, colus, *fortasse c.* coluber, columna; *v. Curtius, Grundzüge d. griech. Etymologie*[5] *p. 470; Corssen, Beitr. zur ital. Sprachkunde p. 73. Th.*]. VARRO ling. 5, 36 ager -ltus ab eo quod ibi cum terra semina coalescebant. *forma vetustior* quolo *legitur* INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 2 ad veitam quolundam. *de coniugatione*: VARRO ling. 9, 108 cur non sit analogia, afferunt, quod ab similibus similia non declinentur, ut ab 'dolo' et '-o'; ab altero enim dicitur 'dolavi', ab altero '-ui'. *ibid.* '-is'. PRISC. gramm. II 526, 8 '-o -ui'. 571, 18 in 'lui' . . . desinentia 'ui' in 'tus' convertunt in participio, ut '-o, -ui, -ltus'. MART. CAP. 3, 319 '-o -ui -ueram'. GRAMM. suppl. 180, 2 frequenter . . . o in u vertitur, quando consonantes duae sequuntur, ut . . . '-o -ltus'. *imperat. praes. act.* -ito: VERG. georg. 2, 413 (*cf.* GLOSS.) COLVM. arb. 5, 3 PLIN. nat. 18, 232. cole: CIC. epist. 2, 11, 2 CVLEX 381 OV. rem. 29 Ps. SEN. mon. 138. *de supino cf. vol. IV p. 1324, 58 sqq.* *gerund. in* -und-: INSCR. coc. Falisc. *supra l. 23.* *nota* coleo: GLOSS. II 248, 6. *cf.* LYD. mag. 1, 20 colientes *p. 1680, 4.* *de constructione*: PRISC. gramm. III 274, 16 adorativa quoque *verba accusativo sociantur*: '-o te, honoro, adoro' *eqs.* *de significatione*: NON. p. 250 -ere est venerari . . . exercere, ut rustici . . . inhabitare . . . diligere . . . ornare . . . pati (*seq. Ter. Haut. 136*). PRISC. gramm. II 404, 1 sunt alia, quae una voce et una coniugatione diversas tamen habent significationes, ut . . . '-o' quoque pro 'diligo' et 'habito' et 'aro' accipitur. AVG. civ. 10, 1 dicimur . . . -ere etiam homines, quos honorifica vel recordatione vel praesentia frequentamus. nec solum ea, quibus nos religiosa humilitate subicimus, sed quaedam etiam, quae subiecta sunt nobis, perhibentur -i. nam ex hoc verbo et agricolae et coloni et incolae vocantur et ipsos deos non ob aliud appellant caelicolas, nisi quod caelum -ant, non utique venerando, sed inhabitando, tamquam caeli quosdam colonos *eqs.* DIFF. ed. Beck p. 47, 42 inter '-ere' et 'incolere' et 'venerari' et 'diligere' et 'suspicere': -imus deum vel agrum, incolimus solummodo agrum, veneramur *eqs.* GLOSS. *v. infra singulis locis, nota*: II 103, 49 -it: σέβεται, γεωργεῖ. *diversae significationes coniunctae sunt his locis* (*cf. p. 1672, 3*): NAEV. com. 93 domos (domi *Ribb.*) patres patriam ut -atis potius quam peregri probra (*cf.* AVSON. 193, 13 ut placidos mores, tranquillos sic -e manes). VERG. Aen. 4, 343 (*Aeneas*) urbem Troianam . . . dulcesque meorum relliquias -rem (*cf.* CVLEX 86 illi [*pastori*] falce deus -itur, non arte politus, ille -it lucos. *sim.*: OV. met. 11, 146 *Midas* perosus opes, silvas et rura -bat Panaque montanis habitantem semper in antris. SEN. Phaedr. 406/407 regina nemorum, sola quae montes -is et una solis montibus -eris dea. LVCAN. 8, 338 Chaldaeos -ure focos et barbara sacra *Pompeius.* *cf.* CLAVD. 5, 267 quid nobis patriam, quid cara revisere tandem pignora dilectosque iuvat -isse penates?). HOR. epist. 2, 1, 7 Romulus et Liber pater et cum Castore Pollux, . . . dum terras hominumque -unt genus *eqs.* LYGD. 6, 20 nec torvus Liber in illis qui se quique una vina iocosa -unt. OV. medic. 12 forsitan antiquae Tatio sub rege Sabinae maluerint quam se rura paterna -i. met. 13, 633 Ancus, quo rege homines, antistite Phoebus rite -batur. SEN. epist. 21, 3 (*Epicurus Idomeneo scribit*) si gloria . . . tangeris, notiorem te epistulae meae facient quam omnia ista, quae -is et propter quae -eris. 67, 12 *virtus* nobis non ture nec sertis, sed sudore et sanguine -enda est (*cf.* 115, 5 -itur . . . non taurorum opimis corporibus contrucidatis nec auro argentoque suspenso nec in thensauros stipe infusa, sed pia et recta voluntate). MACR. 2, 4, 10 Vettius cum monumentum patris exarasset, ait Augustus: hoc est vere monumentum patris -ere. *legitur inde a* NAEVIO *et* INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) (*saec. fere III a. Chr. exeunte*). [*loc. inc.*: PLAVT. Cas. 523 LIV. 44, 14, 10 QVINT. inst. 5, 7, 7 SVET. Vit. 12 FRONTO p. 122, 11. 126, 18. 191, 7. 236, 6 N. MIN. FEL. 5, 11 VOPISC. Aurelian. 24, 1 CARM. epigr. 665 CORP. X 5506.] *adde nom. propr.* Colendus, -a.

I *i. q.* ***incolere, habitare:*** NON. p. 250 -ere inhabitare (GLOSS. IV 434, 35 -i dedit: inhabitare permisit). PRISC. gramm. II 404 habito. AVG. civ. 10, 1 *v. supra l. 42.* *nonnumquam dubites hucine an ad II A 1 loci referendi sint.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *cum accusativo*. 1 *de hominibus*: NAEV. com. 93 domos... patriam *v. p. 1670, 53.* PLAVT. Bacch. 198 regiones -ere mavellem Acheruntiças (*cf.* VERG. Aen. 5, 735 amoena priorum concilia Elysiumque -o. OV. Ib. 174 in loca ab Elysiis diversa vocabere campis, quasque tenet sedes noxia turba, -es. SIL. 5, 241 deus ima -entum. STAT. Theb. **12**, 76 tu superum convexa licet coetusque perenni... virtute -as. MART. 9, 51, 5 Elysios. NEMES. ecl. 1, 40 si sublimes animae caelestia templa sidereasque -unt sedes mundoque fruuntur. *cf.* CARM. epigr. 755, 3. INSCR. christ. Rossi II p. 104, 38, 6 adsertor Christi sidera iure -es). PLAVT. Stich. 670 peregrina omnia relinque, Athenas nunc -amus. VARRO ling. 5, 163 *Ennium* -isse Tutilinae loca. VARRO AT. carm. frg. 14 terrae extremas inter *zonas* mediamque -untur (CIC. rep. 6, 21. 22 ex his ipsis -ltis notisque terris. Tusc. 1, 68 globum terrae ... duabus oris distantibus habitabilem et -ltum, quarum altera quam nos incolimus *eqs.* [*ibid. opp.* ceteras partes incultas]. nat. deor. 2, 164 *homines* qui has nobiscum terras ab oriente ad occidentem -unt [*ibid.* incolimus]. VERG. Aen. 1, 532 [*cf.* 3, 165]. 3, 13 terra procul vastis -itur Mavortia campis — Thraces arant —. SEN. dial. **11**, 7, 10 MELA 2, 52 TAC. ann. 2, 60 hist. 5, 2 *infra l. 27.* FLOR. epit. **4**, 12, 66 tum dum -it terras *Augustus.* APVL. mund. 7 AVIEN. orb. terr. 1061). CIC. Verr. 5, 119 -iturque ea pars *urbis* et habitatur frequentissime (OV. epist. 10, 97 sive -unt habitantque viri *insulam,* diffidimus illis). CIC. epist. 2, 11, 2 urbem, urbem, mi Rufe, -e et in ista luce vive (VERG. Aen. 4, 343 *v. p. 1670, 55.* CVRT. 4, 8, 6 magnam illam urbem advenarum frequentiam -uram. SIL. 15, 192 urbs -itur, Teucro quondam fundata vetusto, nomine Carthago. TAC. hist. 5, 2 Assyrios... proprias urbes Hebraeasque terras et propiora Suriae -isse. AVSON. 319, 3 vicinas urbes). CATVLL. 63, 70 algida Idae nive amicta loca. LVCR. 5, 955 nemora atque cavos montes silvasque -bant *homines* (OV. met. 11, 146 silvas et rura *p. 1670, 57.* CVLEX 381 fontes et virides nemorum silvas et pascua). VERG. Aen. 3, 73 sacra mari -itur medio... tellus, ... quam pius arquitenens ... immotam... -i dedit et contemnere ventos (*cf.* GLOSS.). 7, 684 quique altum Praeneste viri quique arva Gabinae Iunonis gelidumque Anienem et roscida rivis Hernica saxa -unt. 7, 714 qui Nomentum urbem, qui Rosea rura Velini, qui Tetricae horrentis rupes montemque Severum Casperiamque -unt Forulosque et flumen Himellae. PROP. 2, 19, 2 devia rura (OV. medic. 12 rura paterna. met. **11**, 146. 765 secretos montes et inambitiosa -bat rura. AVSON. 417, 80 Aquitanica rura). OV. epist. 4, 107. met. 6, 149 Maeoniam virgo Niobe Sipylumque -bat. CVLEX 86 lucos *v. p. 1670, 56.* LIV. 5, 33, 2 agros ... ab Etruscis antea -ltos possedisse *Gallos.* 10, 2, 7 tribus maritimis Patavinorum vicis -entibus eam oram. 38, 15, 9 agrum Sagalassanum. 38, 17, 2 omnium, quae Asiam -unt gentium. 38, 38, 3 insulas (TAC. Germ. 29 insulam Rheni amnis. OV. epist. 10, 97 *supra l. 22.* TAC. hist. 4, 15 partem insulae. ann. 12, 61 OROS. hist. **1**, **2**, 78). MANIL. 1, 225 medio subiecta polo quaecumque -untur. SEN. Herc. f. 1165 quisquis Ismeni loca, Actaea quisquis arva, qui gemino mari pulsata Pelopis regna Dardanii -is. Phoen. 128 quisquis... Spartamque fratre nobilem gemino -is. Phaedr. 932 orbemque nostris pedibus obversum -as. Herc. O. 140 Dircaea... moenia (MART. 10, 103, 9 moenia... dominae pulcherrima Romae). CVRT. 7, 7, 4 saltum (alium *codd.*) ultra Istrum iacentem. 8, 2, 3 ulteriorem ripam (TAC. Germ. 28 ipsam Rheni ripam. hist. 4, 64 ann. 1, 59). MELA 2, 59. 122. 3, 10 LVCAN. 3, 205. 9, 650. CALP. ecl. 1, 74 quaecumque notum gens ima iacentem erectumve -it boream. PLIN. nat. 6, 208 Africae... latitudo, qua -itur *eqs.* VAL. FL. 1, 44 STAT. Theb. 7, 308. MART. 4, 57, 3. QVINT. decl. 259 p. 56, 28 unam sibi domum, quam -ret, elegit. IVV. 3, 193. 15, 76. TAC. Agr. 11 Britanniam. PLIN. epist. 3, 19, 2 unam villam -ere et ornare, alteram tantum tueri. 6, 10, 1 hunc enim -ere secessum atque etiam senectutis suae nidulum vocare consueverat. AMPEL. 6, 2 orbis terrarum, quem nos -imus (*at* incolo: 1, 4. 2, 10. 6, 1). GELL. 1, 10 Italiam. APVL. met. **1**, 19 Aetoliam. 3, 17 tectum scandulare... quod... secreto -it *Pamphile.* MIN. FEL. 25, 5 quicquid Romani tenent -unt possident audaciae praeda est (PANEG. 2, 13 quicquid homines -unt). TERT. nat. 2, 12 mons quem -erat (*adde l. 39*). PALLAD. 1, 16 provincia quam -imus. AVIEN. orb. terr. 113 Massiliam. *al.* AVSON. 175, 14 iuncta -is thalamo nunc monumenta tuo (*uxor mortua. cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 64, 10, 12 fac sub pace -i templa dicata tibi). 418, 69 deserta. AMM. 23, 6, 43. CLAVD. carm. min. 28, 21 vasta -it sub rupibus antra (*cf.* LVCR. 5, 955 *l. 29*). PAVL. NOL. carm. 21, 389 nos... super addita tecta -entes. OROS. hist. 1, 2, 81. *latiore sensu fere i. q. aquas accolere*: VERG. Aen. 7, 684 *l. 33.* 7, 714 *l. 35* CVLEX 381 *l. 31.* CVRT. 8, 9, 2 quae gentes -rent *flumen.* VAL. FL. 1, 44 SIL. 3, 322 qui stagna -unt Tritonidos alta paludis. 14, 231 qui fontes, vage Chrysa, tuos et pauperis alvei Hipparim ac facilem superari gurgite parco Pantagian rapidique -unt vada flava Symaethi. MART. 10, 58, 5 flumineos... lacus. TAC. Germ. 32 certum iam alveo Rhenum... Tencteri -unt. AVSON 296, 4 *Garumnam* innumeris -ltam populis. *nota in imagine*: PROP. 3, 5, 19 me iuvat in prima -isse Helicona iuventa Musarumque choris implicuisse manus (OV. Pont. 4, 2, 11 inter... Helicona -entes [*i. poetas*] uberius nulli provenit ista seges; *cf. p. 1672, 20*). AVSON. 470, 41 pectoris ut nostri sedem -is, alme Syagri, communemque habitas alter ego Ausonium. *i. q. tenere, possidere*: INSCR. christ. Rossi II p. 127, 7, 15 culmen apostolicum -uit tres ferme per annos.

2 *de diis* (*significat nonnumquam i. q. custodire, servare*): PLAVT. Persa 581 di omnes qui caelum -unt (AVG. civ. 10, 1 *p. 1670, 42*). Poen. 950 deos deasque veneror, qui hanc urbem -unt (OV. met. 15, 642 LIV. 24, 38, 8 *infra l. 27.* 31, 30, 9). TRAG. inc. 217 Liber, qui augusta haec loca Cithaeronis -is. CATVLL. 36, 14 o caeruleo creata ponto, quae sanctum Idalium Vriosque apertos quaeque Ancona Gnidumque arundinosam -is quaeque Amathunta quaeque Golgos quaeque Durrachium Hadriae tabernam (61, 17 Idalium. VERG. catal. 14, 2 Paphon, ... sedes... Idalias). VERG. ecl. 2, 62 Pallas quas condidit arces, ipsa -at (*syn.* habitarunt). HOR. epist. 2, 1, 7 *v. p. 1670, 63.* OV. am. 2, 13, 7 Isi, Paraetonium genialiaque arva Canopi quae -is et Memphin palmiferamque Pharon *eqs.* (met. 9, 773). met. 1, 576 nymphis...-entibus undas. 2, 679 nec... tunc aderas (*Delphice*): Elin Messeniaque arva -bas. 4, 302 nympha -it *stagnum* (14, 332 fontana... numina, naiades, ... quae... -unt Scythicae stagnum nemorale Dianae finitimosque lacus. CLAVD. carm. min. 53, 43 qui fluvios, qui stagna -unt). 5, 495 Sicaniam peregrina -o (*Arethusa*). 5, 663 deas Helicona -entes. 14, 681 haec loca sola -it *Vertumnus.* 15, 545 hoc nemus inde -o (*Hippolytus*). Pont. 1, 2, 80 -ltaque Oresteae Taurica terra deae. fast. **1**, 241 ipse (*Ianus*) solum -ui, cuius placidissima laevum radit harenosi Thybridis unda latus. 1, 398 quae ... -unt amnes solaque rura deae. 2, 598 Tiberinides omnes quaeque -unt thalamos, Ilia diva, tuos. LIV. 5, 21, 3 'te simul, Iuno regina, quae nunc Veios -is, precor, ut nos victores in nostram tuamque mox futuram urbem sequare *eqs.*' 24, 38, 8 'superi infernique di, qui hanc urbem, hos sacratos lacus lucosque -itis'. 29, 27, 1 'divi divaeque... qui maria terrasque -itis'. SEN. Herc. f. 5 tellus -enda est *mihi* (*sc. Iunoni*); paelices caelum tenent. Phaedr. 406. COLVM. 10, 265 nymphasque Napaeas, quae -itis nemus Amphrysi, quae Thessala Tempe, quae iuga Cyllenes et opaci rura Lycaei antraque *eqs.* LVCAN. 9, 990 Phrygias... ruinas. SIL. 3, 393 Nebrissa Dionyseis conscia thyrsis, quam Satyri -uere leves *eqs.* STAT. silv. 1, 1, 106 certus ames terras et quae tibi templa dicamus, ipse -as (*sc. Domitianus*). 3, 3, 5 *Pietas,* qualis adhuc praesens nullaque expulsa nocentum fraude rudes populos atque aurea regna -bas. NEMES. ecl. 2, 20. PS. SOL. Pont. 22. CORP. VIII 2581 moenia qui Risinni Aeacia, qui -is arcem Delmatiae, nostri publice Lar populi (*i. Aesculapius*) *eqs.* *nota*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 289 deserta -bat *Proserpina errans.*

3 *de bestiis*: *fabulosis*: PLAVT. Aul. 701 pices... aureos montes -unt. LVCR. 5, 30 Stymphala -entes. VERG. Aen. 3, 212 Strophades... insulae Ionio in magno, quas dira Celaeno harpyiaeque -unt aliae *eqs.* (*cf.* NON. p. 250). CLAVD. carm. min. 27, 8 haec fortunatus nimium Titanius ales (*phoenix*) regna -it. *de naturalibus*: VERG. georg. 3, 430 *anguis* qui... stagna -it ripisque habitans *eqs.* TIB. 3, 9, 2 seu quis bona pascua campi seu -is umbrosi devia montis aper. OV. ars 2, 150 quasque -at turres, Chaonis ales habet. met. 2, 380 quae -at elegit *cycnus* contraria flumina flammis (SEN. Ag. 679 Histrum cycnus Tanainque -ens). LVCAN. 9, 710 ambiguae -ret qui Syrtidos arva chersydros.

B ***absolute***: PLAVT. Poen. 13 exerce vocem (*praeco*), quam per vivisque et -is (vales *Geppert*). Pseud. 202 huncine hic hominem pati -ere iuventutem Atticam? CAEL. hist. 55 Maurusii qui iuxta Oceanum -unt. LIV. 21, 26, 6 -unt autem circa utramque ripam Rhodani *Volcae* (MANIL. 1, 237 hanc *terram* circum variae gentes hominum atque ferarum aeriaeque -unt volucres). 24, 49, 5 prope Oceanum adversus Gades (45, 29, 7 prope Axium flumen ad regionem orientis). 38, 18, 12 litora qua Cilices maritimi -unt. CVRT. 4, 7, 19 qua vergit ad occidentem... Aethiopes -unt. *al.* TAC. Germ. 16 -unt discreti ac diversi. ann. **1**, 56 catervas Germanorum cis Rhenum -entium (*cf.* GELL. 9, 4, 6 Sauromatas, qui ultra Borysthenen fluvium longe -unt). 2, 41. VLP. dig. 43, 13, 1, 4 si modo hoc factum eius incommodum circa -entibus afferat. GELL. 14, 1, 8 in patentibus campis. **16**, 11 tit. in Syrtibus Africanis. 16, 11, 5. APVL. met. 1, 21 extra pomerium et urbem totam. ANTH. 407, 7 illustri... graves nobilitate domos devita et longe †vivus -e. IVL. VAL. 1, 25 AVIEN. orb. terr. 5. 250 *al.* SERV. Aen. 3, 399 PAVL. NOL. carm. **17**, 250. 21, 405.

II *i. q.* ***curare, tractare, diligere*** *sim.*: GLOSS. τημελῶ. ἀσκῶ. *de notione cf. synonyma*: TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 11 -atur... id aedificium et ea pomaria et lacus... impensaque praestetur ⟨ad⟩ reficiendum restituend(um) *eqs. ibid.* **13**. TERT. anim. 17 ipsius dei providentiam excaecas qui cunctis operibus suis intellegendis [in]colendis dispensandis fruendisque fallaces et mendaces dominos praefecerit sensus. PS. APVL. Ascl. 5 inanimalia institui et -i sine hominibus non possunt. PRISCILL. tract. 6, 94 non tam -i vult mundi instituta quam distrui.

A ***res corporeas***: **1** *de agricultura; cf.* NON. p. 250 -ere exercere ut rustici. GLOSS. γεωργῶ. II 103, 49 -it... γεωργεῖ. PRISC. gramm. II 404, 1 aro. DIFF. ed. Beck 47, 42 *v. p. 1670, 48.*

a *proprie*: *α cum accusativo*: ***αα proprie agrum, terram sim.***: agrum: TER. Phorm. 365. CATO agr. capp. LXX quo modo ager -atur. 61 quid est agrum bene -ere? bene arare. quid

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

secundum? arare. quid tertium? stercorare. or. frg. 11, 1 adolescentiam meam abstinui agro -endo, saxis Sabinis, silicibus repastinandis atque conserendis. SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 29 quei intra eos fineis agrum posedet ... eos ita posidere -ereque liceat (VARRO ling. 5, 36. CIC. leg. agr. 2, 84 a plebe). VARRO ling. 5, 96. rust. 1 capp. p. 3, 24 agri quibus rebus -antur (rust. 1, 2, 14) *et saep.* Men. 415 agros -unt harenosos. CIC. S. Rosc. 39 qui ... in agro -endo vixerit. 48. 50 suos ... agros studiose -bant, non alienos cupide appetebant (OV. fast. 3, 779). 51. Verr. 4, 43 ut ... aratoribus ... arare atque agros -ere expediret (CATO agr. 61 *p. 1672, 84 sq.* CIC. leg. agr. 2, 67 qui arari aut -i possit). leg. agr. 2, 88. de orat. 3, 133 de fundo emendo, de agro -endo. rep. 2, 26. 3, 16 Lycurgus ... agros locupletium plebi, ut servitio -endos dedit. 5, 3 Tusc. 2, 13. Cato 54 -entem agrum et eum stercorantem (*cf.* CATO agr. 61 *supra l. 1*). nat. deor. 2, 151 ferrum ..., rem ad -endos agros necessariam. *al.* HIRT. Gall. 8, 7, 2. SALL. Catil. 4, 1 agrum -endo aut venando, servilibus officiis, intentum. ALF. dig. 50, 16, 203 LIV. 3, 26, 8 *al.* FEST. p. 241 (collidebat *cod.*). VAL. MAX. 4, 4, 6 agrum ... -endum locari. SEN. dial. 3, 21, 2 benef. 4, 14, 3 epist. 94, 14 CVRT. 5, 3, 15. 5, 5, 24 -i serique. 8, 1, 36. COLVM. 1 praef. 14 non minus industrie -erit, quam fortiter armis quaesierat. 1, 7, 1 sedulo. 1, 7, 3 *urbanus colonus* qui per familiam mavult agrum quam per se -ere. 2, 2, 8 est antiquius facere agrum quam -ere. 4, 3, 3 bonis ac malis rationibus. MELA 2, 11 -unt Georgi exercentque agros (VLP. dig. 33, 7, 8 pr. SVLP. SEV. chron. 1, 53, 4). LVCAN. 1, 571 PLIN. nat. 1, 18, 8. 6, 91 diligenter. 18, 11 agrum male -ere censorium probrum iudicabatur. 18, 36 optime (CATO agr. 61 bene *p. 1672, 84.* PLIN. nat. 18, 38 bene -ere necessarium est, optime damnosum). 18, 37 agros ... coemendo -endoque. *al.* QVINT. decl. 249 p. 24, 14. 298 p. 179, 27 agellum (PLIN. epist. 3, 1. APVL. apol. 18 publica pecunia). SVET. gramm. 23 FLOR. epit. 1, 22, 3 POMPON. dig. 24, 3, 9 VLP. dig. 7, 8, 10, 4. 33, 7, 12, 8 *al.* PAVL. dig. 6, 3, 1 ita -endi dantur, ut privatim agros nostros -endos dare solemus. APVL. apol. 17 PORPH. Hor. carm. 1, 1, 12. 3, 5, 23 CAPITOL. Alb. 11, 7. AVSON. 320, 21 agri bis centum -o iugera. AVG. civ. 7, 74 CASSIOD. in psalm. 118, 148 COD. Iust. 11, 48, 22, 3. *adde s. v.* ager *vol. I p. 1290, 13 sqq.*

fundum: CATO agr. 2, 1 quo modo fundus -ltus siet (COLVM. 1, 4, 6). VARRO rust. 1, 1, 2 bene -endo fructuosum ... facere (COLVM. 4, 3, 6 melius). ALF. dig. 15, 3, 16 -endum servo suo locavit (IVLIAN. dig. 19, 2, 32. 23, 4, 22 certa pensione). IAVOL. dig. 19, 2, 51 ea lege fundum locavi, ut, si non ex lege -retur *eqs.* MARCELL. dig. 36, 1, 46, 1 -endo ... fundo vel in cogendis fructibus insumpsit operam. SCAEV. dig. 33, 7, 20, 1 si non fide dominica, sed mercede, ut extranei coloni solent, fundum -isset. VLP. dig. 8, 3, 3 boves per quos fundus -itur. CORP. IX 3674 colono f(undi) Tironiani, quem -uit ann(os) n(umero) L. *reliqua v. s. v.* fundus. loca: VARRO ling. 5, 36. rust. 1, 17, 2 gravia loca. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 27 neq(ue) quisquam post me dominium potestatemve eorum locorum habeto, nisi in hoc, ⟨ut⟩ melius -antur et conserantur perficianturq(ue). terram (*aliter p. 1671, 12 sqq.*): VARRO rust. 1, 2, 3 nullam arbitror esse *terram* quae tam tota sit -lta *quam Italia.* VERG. georg. 2, 222 illam *terram* experiere -endo et facilem pecori et patientem vomeris unci. OV. fast. 1, 668. SEN. benef. 7, 10, 5 vasta spatia terrarum -enda per vinctos. nat. 3, 11, 5 PLIN. nat. 17, 41. 31, 53 et -i moverique terram callumque summae cutis solvi aquarum interest. QVINT. inst. 5, 11, 24 *terra* neglecta sentes ac dumos, -lta fructus creat (*syn.* excolendum). FLOR. epit. 2, 3, 5 ferrum quo terra -retur. PS. APVL. Ascl. 6 HIL. myst. p. 6, 30 RVFIN. hist. mon. p. 426[B] VVLG. Ier. 27, 11 *al.* AVG. civ. 7, 24 nullum genus esse terrae tam remotum ac vehementer ferum quod non subigi -ique conveniat. COD. Iust. 1, 27, 2, 8. 11, 48, 23, 1 GREG. M. epist. 4, 21.

hortos: VARRO rust. 1, 16, 3 sub urbe -ere hortos late expedit, sic violaria et rosaria, item multa quae urbs recipit, cum eadem in longinquo praedio ... non expediat -ere. VERG. georg. 4, 118 pingues hortos. OV. met. 14, 624 *Pomona* -uit sollertius. Pont. 1, 8, 45. MANIL. 5, 256 *Corona* -et nitidis gemmantem floribus hortum, pallentes violas et purpureos hyacinthos liliaque et Tyrias imitata papavera luces vernantisque rosae rubicundo sanguine florem caeruleum foliis. CVRT. 4, 1, 19 suburbanum hortum. IVLIAN. dig. 5, 3, 54, 2 *p. 1674, 50.* CASSIOD. inst. div. 28 (*syn.* agros exercere). PALLAD. hist. mon. I 2 p. 259[a] *hortulum.* 19 p. 298[b]. praedia: VARRO rust. 1, 18, 7. CIC. S. Rosc. 43 (*bis*) tot praedia, tam pulchra, tam fructuosa ... -enda ac tuenda. 44. 49 studiose. ALF. dig. 32, 60, 3 COLVM. 1 praef. 12 PLIN. nat. 7, 151 SCAEV. dig. 20, 1, 32 *al.* VLP. dig. 19, 2, 15, 3. 50, 8, 2, 1 praedia publica. PAVL. dig. 26, 7, 46. 49, 14, 50 domino. silvam (*aliter p. 1671, 29 sqq.*): VARRO rust. 1, 23, 6 seras ac -as silvam caeduam. rus, rura (*aliter p. 1671, 38 sqq.*): VARRO rust. 2 praef. 1 *opp.* qui in oppido sederent (*cf.* 3, 1, 1 tempus, cum rura -rent homines neque urbem haberent. COLVM. 1 praef. 17 eos, qui sub umbra civitatis intra moenia desides cunctarentur, quam qui rura -rent ..., segniores visos). CATVLL. 64, 38 HIRT. Gall. 8, 3, 1. VERG. georg. 2, 413 laudato ingentia rura, exiguum -ito. TIB. 1, 5, 21. OV. epist. 18, 9 modo venando, modo rus geniale -endo. trist. 5, 10, 23. MANIL. 5, 272 arvorum ... studium rurisque -endi. SEN. benef. 3, 19, 1 labore summo. COLVM. 1, 9, 5. 8, 1, 1 ruris exercendi -endique scientiam. 12 praef. 10 non solum -erant, sed habitaverant rura. LVCAN. 3, 191. PLIN. nat. 18, 36 -i rura ab ergastulis. VAL. FL. 6, 405 HOMER. 885 MART. 13, 15, 1. QVINT. decl. 298 p. 176, 21 rus paternum. AMM. 23, 6, 50. 31, 4, 9 GREG. M. epist. 4, 21. *nota:* OV. met. 15, 367 de putri viscere *taurorum mactatorum* passim florilegae nascuntur apes quae more parentum rura -unt. tellurem: LVCR. 5, 1441 PLIN. nat. 18, 21. AVIEN. orb. terr. 14 qua -itur populis, qua tellus paret aratro.

arva: HOR. carm. 3, 5, 24. TIB. 1, 10, 45 pax arva -at. PANEG. in Mess. 163 non illic -it arva deus Bacchusve Ceresve. OV. am. 1, 1, 10 met. 3, 584 quae duri -rent ... arva iuvenci. *al.* (*v. etiam p. 1690, 22*). PLIN. nat. 6, 107. 18, 24. QVINT. inst. 1, 12, 7 suademus agricolis, ne arva simul et vineta et oleas et arbustum -ant. APVL. flor. 6 p. 21 arvum -ere vel aurum colare. CLAVD. rapt. Pros. 2, 181 CASSIOD. in psalm. 130 praef.

solum: OV. ars 3, 102 -lto stat seges alta solo. fast. 1, 692 nec sterilis -lto surgat avena solo. humum: OV. fast. 4, 560 primus arabit et seret et -lta praemia tollet humo. glebam: OV. Pont. 1, 8, 50. fines: LIV. 5, 36, 3 Gallis ... quam -ant Clusini, partem finium concedant. COLVM. 1 praef. 14. regionem: COLVM. 2, 10, 17. 4, 23, 1. 6 praef. 3 ut hominum ita armentorum adiutorio.

heredia: PLIN. nat. 18, 39. *cf.* APVL. flor. 10 p. 42 qui herediolum sterilem et agrum scrupulosum, meras rupinas et senticeta miseri -unt. *varia:* VARRO rust. 1, 6, 5 campestria. 1, 18, 3 si minus CCXL iugera oliveti -as (*ex Catone. cf.* 1, 22, 3). 1, 18, 7 quot ... melius aut deterius habeas -ltum. LIV. 21, 30, 7 Alpes quidem habitari, -i, gignere atque alere animantes. LIV. 28, 11, 8 minime convenire Siciliae quam Italiae -endae maiorem curam esse. CVRT. 5, 1, 27 cetera (*eas partes urbis, quae non tectis occupantur*) serunt -untque (VARRO rust. 1, 23, 6 *p. 1673, 74*). MELA 3, 27 ne illa quidem (*quae possident*) enixe -unt *Germani.* PLIN. nat. 14, 49 ipsum Africani -bat exilium (*i. locum exilii*). MART. 12, 18, 10. CARM. epigr. 1238, 5 ruri mea vixi -endo. COD. Iust. 7, 32, 4 (*a. 290*) desertam praediorum possessionem. LAMPR. Alex. 58, 5 quod acceperant. IVST. 2, 1, 20 Aegyptum. 12, 7, 7 si *mons* manu -ltus -entiumque industria exornatus esset. AMM. 31, 4, 5 Thraciae partes. AVG. civ. 5, 18 cum *Quinctius Cincinnatus* quattuor iugera possideret et ea suis manibus -ret. CASSIOD. inst. div. 32 lucos. ββ *strictiore sensu fructus qui proferuntur, excoluntur, foventur, curantur, sc. fere i. q. colendo producere, fovere:* fructus: VARRO ling. 5, 134 instrumenta rustica quae serendi aut -endi fructus causa facta. CIC. nat. deor. 2, 156 neque enim serendi neque -endi nec tempestive demetendi percipiendique fructus neque condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est. LVCR. 5, 1369 blande. VERG. georg. 2, 36 fructusque feros mollite -endo, *agricolae* (*cf.* NON. p. 250). vitem: CIC. fin. 4, 38 phil. frg. I 18 neque serit vitem neque quae sata est diligenter -it. CATVLL. 62, 49. 55. COLVM. 3, 1, 4 quo habitu ... pro regionis statu. arb. 5, 3 per brumam (*cf.* PLIN. nat. 18, 232). PLIN. nat. 14, 25. *cf.* vineam: TIB. 1, 10, 35 *l. 64.* COLVM. 2, 21, 3 vineam conductam. 3, 3, 10. 3, 13, 3 prout cuique mos est ... vel aratro vel bidente (*cf.* 5, 5, 3). 4, 4, 1 maiore studio -amus. 4, 18, 2 magis aut minus. 4, 28, 2. 5, 1, 1 de constituendis -endisque vineis. 11, 2, 55 de fodiendis -endisve novellis vineis. PLIN. nat. 6, 107. IVLIAN. dig. 5, 3, 54, 2 quia vineae pomaria horti extra consuetudinem patris familias defuncti -lta sunt. MENOL. Colot. *et* Vall. Febr. (Corp. I[2] 1 p. 281) vinearum superficium -itur. TEST. Leon. I (Corp. X 114) 35 AVSON. 320, 22. vinetum: COLVM. 3, 3, 4 neglegenter. 3, 9, 3. QVINT. inst. 1, 12, 7 *v. supra l. 10.* arbores: HOR. carm. 2, 14, 22. SEN. Thy. 653 ferro -i. clem. 2, 7, 4 rectas procerasque arbores. PLIN. nat. 14, 1. 17, 139 veteres arbores. 18, 265 urbanarum *arborum* quaeque topiario *opere* tantum -untur. TERT. anim. 21 non dabit ... arbor mala bonos fructus, si non inseratur, et bona malos dabit, si non -atur. AMM. 14, 4, 3. *cf.* FRONTO p. 7, 17 N. arbusculae manu -ltae rigataeque. arbusta: SEN. benef. 4, 14, 2 quae -imus, ne siccitate aut immoti et neglecti soli duritia laborent. QVINT. inst. 1, 12, 7. *singulas arbores:* PLIN. nat. 15, 77 ficus arbor. 17, 150 *castanea* ipsa se -it. segetem: TIB. 1, 3, 61 fert casiam non -lta seges. 1, 10, 35 non seges est infra (*in inferis*), non vinea -lta. LVCAN. 7, 403. uvam: OV. ars 3, 101 -ltis bene Liber ab uvis provenit. oleam: QVINT. inst. 1, 12, 7 *supra l. 10.* olivetum: PORPH. Hor. carm. 2, 15, 8. *varia:* VARRO rust. 1, 2, 5 em ibi tu quicquam nasci putes posse aut -i natum? 1, 16, 3 si -endo in tuo ea (*quae opus sunt in fundum ut pedamenta aut perticae aut harundo*) parare possis. OV. met. 14, 687 quae tibi poma -untur. 15, 134 fruges. COLVM. 2, 10, 28 *Medicam herbam.* 2, 11, 1 quoniam, quando quidque serendum sit persecuti sumus, nunc quemadmodum quotque operis singula eorum quae rettulimus -enda sint demonstrabimus (11, 3, 14). 2, 11, 7 *fabam.* 2, 12, 6 sesami sextarii sex tribus iugis a proscissione -untur (tolluntur *A S*). 4, 30, 6 *salicta.* 4, 31, 2 *salicem.* 5, 9, 4 bidentibus aut sarculis seminarium -ere. 11, 2, 19 arundineta nunc ponere, vel etiam pristina -ere. 11, 2, 29 rosarium serotinum. arb. 30, 1 *violam* modo eo, quo et cetera holera, ut runcetur, ut sarriatur, ut interdum etiam rigetur. 30, 2 *rosam.* PLIN. nat. 1, 21, 14—37 quemadmodum quaeque nascantur, serantur, -antur. 17, 247 amygdalae ... fossione. 18, 134 *lupinum.* 19, 42 laserpicium ... si -retur, in deserta fugientem. 21, 145 polium tractari ... -i. IVLIAN. dig. 5, 3, 54, 2 pomaria *v. supra l. 51* (*cf.* TEST. Galli [Corp. XIII 5708] 1, 11 *p. 1672, 71*). PORPH. Hor. carm. 3, 24, 14 nec plus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-unt quam unde unius anni fructum percipiant. RVFIN. hist. mon. 9 p. 427^C. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 259^b balsamum multo labore ad imaginem vinearum et plantatur et -itur et putatur.

β absolute: CATO ad fil. frg. 6 vir bonus est ... -endi peritus. SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 31 ne *quis* alium intro (*in agros*) mitat nisi Genuatem aut Veiturium -endi causa (VARRO rust. 1, 5, 3. CIC. Caecin. 59 -endi aut pascendi causa esse in agro. CAES. Gall. 4, 1, 7 privati ac separati agri apud eos nihil est, neque longius anno remanere uno in loco -endi [β, incolendi α] causa licet. NERAT. dig. 25, 1, 16 VLP. dig. 33, 7, 12. 50, 1, 27, 1). VARRO rust. 1, 1, 4 quemadmodum quidque te in -endo oporteat facere (1, 3, 3). 1, 1, 11 quae ipse in meis fundis -endo animadverti. 1, 2, 4 magis eam (*Italiam*) fuisse opportunam ad -endum quam Asiam (1, 6, 6. 1, 9, 7 idonea terra ad -endum). 1, 2, 8. 1, 5, 4. 1, 6, 3 qui -unt deorsum, magis aestate laborant, qui susum, magis hieme. 1, 17, 1. 2. 1, 23, 1. CIC. rep. 5, 4 bono patri familias -endi aedificandi ratiocinandi quidam usus opus est. VERG. georg. 1, 121 pater ipse -endi. OV. rem. 169 rura . . . studiumque -endi. LIV. 2, 34, 11 MANIL. 5, 244. COLVM. 1, 1, 1 qui et -ere sciet et poterit et volet. 1, 3, 13 neque enim satis est ... possidere velle, si -ere non possis. 1, 7, 4 per domesticos. 2, 2, 4 neque enim aliud est ere, quam resolvere et fermentare terram. PLIN. nat. 17, 9 veram -endi rationem absolutamque. 19, 50 QVINT. inst. 2, 19, 2 IVLIAN. dig. 19, 2, 32. SCAEV. dig. 33, 7, 18, 4 non pensionis certa quantitate, sed fide dominica. VLP. dig. 7, 1, 7, 3 nec arare prohiberi potest aut -ere. 7, 1, 9 recte. PAVL. dig. 19, 2, 54, 1 si *colonus* pensionibus paruerit et ut oportet -ret. 47, 2, 26, 1 *colonus* nummis -at. COD. Iust. 7, 32, 5. INSCR. Notiz. degli scavi 1887 p. 115 (*cf. Ruggiero, Diz. epigr. II 339*) cum sim colonus hortorum olitoriorum ... -ens in asse annuis (sestertiis viginti sex millibus) et quod excurrit.

b *in imagine*: CIC. Brut. 16 seremus igitur aliquid tamquam in inculto et derelicto solo; quod ita diligenter -emus, ut *eqs.* Cato 9 aptissima omnino sunt ... arma senectutis artes exercitationesque virtutum, quae in omni aetate -ltae, cum diu multumque vixeris, mirificos efferunt fructus. Tusc. 2, 13 ut agri non omnes frugiferi sunt, qui -untur ... sic animi non omnes -lti fructum ferunt. VITR. 9 praef. 2 Pythagorae ... praecepta Democriti Platonis Aristotelis ceterorumque sapientium cotidiana perpetuis industriis -lta non solum suis civibus sed etiam omnibus gentibus recentes et floridos edunt fructus. OPTAT. 1, 12 p. 14, 19 bene clausisti hortum haereticis ... bene abstulisti -endi potestatem, ne arbusculas -rent ii, quos ab hortulo et a paradiso dei constat alienos. PETR. CHRYS. serm. 89 p. 452^B *sterilitas Elisabethae* -batur tempore, virtute serebatur, maturabatur aetate, senectute crescebat, ut in filio singulari tota fecunditas pensaretur. ARATOR act. 2, 450 facundus in orbe viator (*Paulus*) ambulat atque -it ... ut crescat divinus ager.

2 *varias res*: **a** *i. q. custodire, servare*: *domum, ianuam sim*: PLAVT. Aul. 4 (*Lar familiaris loquitur*) hanc domum iam multos annos est cum possideo et -o patri avoque iam huius qui nunc hic habet (NON. p. 250 *pro* inhabitare *interpretatur*). SEN. Herc. f. 166 ille superbos aditus regum durasque fores expers somni -it. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 11 aedificium ... lacus *v. p. 1672, 71.* *ignem*: VARRO frg. Non. p. 55 (*cf.* SERV. auct. Aen. 3, 134) culina dicta ab eo quod ibi -bant ignem (PORPH. Hor. carm. 3, 5, 10 'aeternam ... Vestam' propter aeternos, qui in ara eius -untur, ignes dixit). PAVL. FEST. p. 107 inquilinus qui eundem -it focum (MART. 12, 18, 20 focus ... superba vicini strue -ltus iliceti. FLOR. epit. 1, 2, 3 focum Vestae virginibus -endum dedit). *cibum*: STAT. silv. 4, 9, 13 *libellum* rosum tineis situque putrem, quales aut Libycis madent olivis aut tus Niliacum piperve servant aut Byzantiacos -unt lacertos (*v. etiam p. 1679, 24*). **b** *i. q. regere, ministrare*: MANIL. 4, 569 ultimus in caudae Capricornus acumine summo militiam ponto dictat puppisque -endae dura ministeria. SIL. 11, 284 tantos damnat honores esse epulis facilesque -i tanto agmine mensas.

B ***animantia***: **1** *bestias*: CALP. ecl. 5, 38 nam tibi praecipuo fetura -etur amore. PLIN. nat. 11, 19 Philiscum ... Thasium in desertis apes -entem. 11, 106 *Lemnii* graculos quoque ob id -unt adverso volatu occurrentes earum (*locustarum*) exitio. *in imagine*: EVCHER. instr. 1 p. 120, 8 lupi persecutores sunt, oves autem christiani sunt, qui tempore persecutionis a lupis -untur.

2 *homines; cf.* SERV. Aen. 1, 16 veteres -ere dicebant, etiam cum maior minorem diligeret. DON. Ter. Ad. 927 adnotandum -i a superiore. ISID. orig. 10, 36 clemens, misericors eo quod -at, id est protegat et tueatur, sicut solet patronus clientem. **a** *alios*: *α generatim: i. q. sustinere, adiuvare sim.* (*-untur homines et latiore sensu urbes*): PLAVT. Cist. 22 merito vostro amo vos, quia me -itis et magni facitis. Poen. 1187 Iuppiter, qui genus -is alisque hominum, per quem vivimus vitalem aevom, quem penes spes vitae sunt hominum omnium (*cf.* VERG. ecl. 3, 61 Iovis omnia plena; ille -it terras [NON. p. 250 *ad l.* -ere diligere. SERV. *ad l.* amat; ceterum superior -itur, non -it inferiorem. Aen. 1, 16]). TER. Ad. 352 (*Sostrata loquitur*) *Hegio* nostro Simulo fuit summus et nos -uit maxime. 927 iubeo ... quam maxime unam facere nos hanc familiam, -ere adiuvare adiungere (DON. *ad l.* '-ere' ad Syrum pertinet, 'adiuvare' ad Hegionem, 'adiungere' ad Sostratam). RHET. Her. 2, 13, 19 quo iure parentes a liberis et a parentibus liberi -untur. CIC. nat. deor. 1, 115 quid est enim, cur deos ab hominibus -endos dicas, cum dei non modo homines non -ant, sed omnino nihil curent, nihil agant? SALL. Iug. 85, 34 neque illos (*milites*) arte -am, me opulenter (TAC. hist. 3, 49 ut captam Italiam persultare, ut suas legiones -ere). VERG. Aen. 1, 16 *Karthaginem* Iuno fertur terris magis omnibus unam posthabita -isse Samo. (SERV. ecl. 3, 61 '-isse' . . . id est amasse. DON. Ter. Ad. 927. GLOSS. -isse: amasse. amasse, diligere). VERG. Aen. 4, 343 meorum relliquias, *v. p. 1670, 55.* HOR. epist. 2, 1, 7 Romulus et Liber pater et cum Castore Pollux ... terras hominumque -unt genus, *v. p. 1670, 63.* OV. met. 13, 633 *rex homines; v. p. 1670, 67.* STAT. silv. 4, 3, 85 (*Volturnus loquitur*) nunc limite me -is beato. TAC. ann. 12, 44 Radamistus ... pergit ad patruum multaque ab eo comitate in speciem liberum -ltus *eqs.* PANEG. 2, 1 ut urbem illam (*Romam*) sic -as conditam, quasi ipse condideris. *β speciatim: i. q. amare* (*cf. praeter* NON. *p. 1675, 81* SERV. *p. 1675, 81 et l. 9* GLOSS. *l. 10 etiam* PRISC. gramm. II 404, 1 *p. 1670, 39*): TER. Haut. 389 (*Bacchis meretrix loquitur*) forma impulsi nostra nos amatores -unt (NON. p. 250 *ad l.* -ere, diligere). OV. met. 14, 334 spretis ... omnibus unam ille -it nymphen. DON. Ter. Ad. 149 'quam hic non amavit meretricem' et hoc cum venia et defensione, nam -ere meretricem flagitium ⟨non⟩ est. CORP. XII 5687, 39 (*vas ornatum, Arausione: vir et mulier in lectulo cubantes*) -isti anum. CARM. epigr. 969, 3 quam -uit dulci gavisus amore puella(m). *i. q. aegrotos curare*: VARRO ling. 9, 69 Aquae Caldae ... cum ut -rentur venissent in usum nostris. LIV. 2, 22, 7 liberaliter habiti -ltique in calamitate sua. *i. q. educare*: MELA 1, 45 apud Garamantas . . . nulli certa uxor est. ex his qui tam confuso parentium coitu passim incertique nascuntur, quos pro suis -ant formae similitudine agnoscunt. *i. q. docere*: MART. 7, 32, 5 iuvenes alios fracta -it aure magister. *nota*: MANIL. 4, 707 Libra -it clunes et Scorpius inguine regnat (*ibid.* amavit, defendit, vindicat). 4, 769 Italiam (*ibid.* regit).

b *se ipsum curare*: CIC. fin. 5, 37 dubitari non potest quin, cum ipsi homines sibi sint per se et sua sponte cari, partes quoque et corporis et animi et earum rerum, quae sunt in utriusque motu et statu, sua caritate -antur et per se ipsae appetantur (APVL. Socr. 21, 168 nihil aeque miror quam cum omnes ... sciant non alia re quam animo vivi nec fieri posse quin, ut optime vivas, animus -endus sit, tamen animum suum non -ant. AVG. civ. 1, 32 si aliqua luce mentis animum corpori praeponitis, eligite quem -atis). *cf.* SEN. dial. 9, 1, 11 sibi ipse animus haereat, se -at, nihil alieni agat, nihil quod ad iudicem spectet. OV. medic. 12 se *v. p. 1670, 66.* LYGD. 6, 20 *v. p. 1670, 65.* GELL. 3, 1, 12 in sese -endo non aeque esse parcum. APVL. flor. 7 p. 26 viliter semet ipsum -ere sui contemptus est. APVL. apol. 7 impensius cetero corpore os -endum.

C ***res incorporeas***: **1** *generatim virtutes, officia, artes, litteras sim.*: aequum: PLAVT. Men. 580 *p. 1677, 34.* SEN. benef. 3. 15, 1 aequum -ens animus. affinitatem: RHET. Her. 3, 3, 4 *p. 1678, 7.* amicitiam: PLAVT. Cist. 26; *syn.* iunctam bene habent inter se. CIC. fin. 2, 82. 83 fructibus et emolumentis et utilitatibus. off. 1, 5 neque amicitiam -ere ... nec iustitiam nec liberalitatem. part. 62 quibus officiis (epist. 15, 14, 2). epist. 10, 1, 3 sanctissime (SEN. epist. 94, 26 sancte). SALL. Iug. 14, 12 diligenter. LIV. 34, 9, 10 pari -bant fide. SEN. epist. 48, 3 ad ... interiorem societatem amicitiae -endam. MART. 5, 19, 8. TAC. hist. 1, 10 [*metonymice*] insignes amicitias iuvenis ambitiose -erat. APVL. met. 4, 16 *p. 1677, 27.* 6, 3 *p. 1677, 8.* ANTH. 407, 4. IVST. 9, 8, 9 utilitate, non fide. 15, 2, 9 honestius. PANEG. 7, 10. AVSON. 206, 9. 319, 22 sincero ... foedere. *alia v. vol. I p. 1896, 11 sqq.* amorem: CIC. epist. 6, 12, 1 diligentissime. VERG. Aen. 11, 584 TIB. 2, 4, 52. FRONTO p. 8, 1 N. officiorum ratione. AVSON. 185, 4. artem: PLAVT. Mil. 186 *mulierum* artem et disciplinam. Trin. 296. CIC. de orat. 2, 160 illi ... qui hoc solum (*dicendi artem*) -endum ducebant. Cato 9 *p. 1675, 32.* SALL. Iug. 85, 43 *p. 1677, 38.* OV. rem. 29 maternas ... artes. SVET. Tib. 70 studiosissime. APVL. flor. 17 p. 77 sedulo. AVSON. 36, 4 VEG. mil. 3, 10. *reliqua v. vol. II p. 669, 8 sqq.* beneficium: LIV. 7, 30, 3. bonum: PLAVT. Men. 580 *p. 1677, 34.* SEN. epist. 9, 15 PLIN. nat. 14, 6. breviloquentiam: CIC. rep. 5, 11 in dicendo. clementiam (*aliter p. 1679, 66*): SEN. clem. 1, 2, 1. clientelam: RHET. Her. 3, 3, 4 *p. 1678, 10.* cognationem: RHET. Her. 3, 3, 4 *p. 1678, 11.* CIC. off. 1, 149 communem totius generis hominum conciliationem et consociationem -ere, tueri, servare debemus. concordiam: PANEG. 2, 11 sancte iustitiam et concordiam. COD. Iust. 3, 28, 20 *uxor* cum marito. curam bonae famae: VAL. CEM. hom. 1, 7. diligentiam: CIC. de orat. 2, 148 praecipue (*syn.* adhibenda). disciplinam: PLAVT. Mil. 186 *l. 65.* CIC. Brut. 117 PS. SEN. mon. 138. dolum: PLAVT. Capt. 222 doli non doli sunt, nisi astu -as, sed malum maxumum, si id palam provenit. eloquentiam: TAC. dial. 4. errorem: OPTAT. 2, 5 p. 40, 16. exercitationes: CIC. Cato 9 *p. 1675, 33.* famam: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 35. fas: LIV. 27, 17, 13 *p. 1677, 26.* fidem (*aliter p. 1679, 68. 1687, 44. 1688, 55*): CIC. inv. 1, 3 fidem -ere et

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iustitiam retinere. Flacc. 9 *p. 1678, 1.* Ov. met. 1, 90 fidem rectumque. LIV. 9, 9, 4 *p. 1687, 42.* 21, 7, 3 fidem socialem. 22, 37, 10. 24, 4, 5 *syn.* inviolatam servarent. CVRT. 7, 8, 29. 10, 3, 9 non fortitudinem magis quam fidem -itis. VAL. FL. 1, 839 STAT. silv. 4, 3, 108 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 21. AVSON. 181, 6 verumque fidemque. 183, 2 qui laetum ingenium, mores qui diligit aequos, quique fidem sancta cum pietate -it. foedus: VAL. FL. 4, 103 *infra l. 26.* APVL. met. 6, 3 foedus antiquum amicitiae. LACT. Phoen. 164 Veneris foedera. fortitudinem: CVRT. 10, 3, 9 *supra l. 3.* frugalitatem: SEN. dial. 9, 9, 2. genus: CIC. part. 80 *p. 1678, 23.* haruspicinam: CIC. div. 2, 28. honestum: CIC. off. 3, 17 id, quod communiter appellamus honestum. SEN. benef. 4, 1, 2 honesta in mercedem. 4, 16, 2. 5, 14, 5 dum honestum discitis, quidquid est, in quo nomen honesti iactatur, id -ite. epist. 75, 16. hospitium: RHET. Her. 3, 3, 4 *p. 1678, 10.* LIV. 7, 20, 4. 42, 1, 10 privata hospitia ... benigne comiterque. humanitatem: SEN. dial. 5, 43, 5. ignaviam: SALL. Iug. 85, 43 *infra l. 39.* immortalitatem: PANEG. 11, 32 immortalitatem munerum tuorum -am officiis sempiternis. inanimalia: PS. APVL. Ascl. 5 *p. 1672, 76.* innocentiam: QVINT. decl. 314 p. 235, 23. MIN. FEL. 32, 3 qui innocentiam -it, deo supplicat, qui iustitiam, deo libat. instituta mundi: PRISCILL. tract. 6, 94 *v. p. 1672, 77.* inventa: CIC. rep. 3, 7 *infra l. 77.* ius: RHET. Her. 3, 3, 4 *p. 1678, 9.* CIC. rep. 3, 5. leg. 1, 33. 48 per se ... ius est expetendum et -endum; quodsi ius, etiam iustitia; sin ea, reliquae quoque virtutes per se -endae sunt. CATVLL. 66, 83 casto -itis (queritis, petitis *al. codd.*) quae (*puellae*) iura cubili. LIV. 27, 17, 13 ius ac fas. VAL. FL. 4, 103 non foedera legum ulla -unt placidas aut iura tenentia mentes. APVL. met. 4, 16 ius amicitiae summum. iussa: INSCR. christ. Rossi II p. 137, 19, 8 divinae legis iussa verenda. iustitiam: CIC. rep. 6, 16 iustitiam -e et pietatem. leg. 1, 48 *supra l. 23.* fin. 3, 73 (*ibid.* ad tuendas amicitias et reliquas caritates). Tusc. 2, 31. off. 1, 5 *p. 1676, 54.* 1, 35. 2, 42 omni ... ratione -enda et retinenda iustitia est. VLP. dig. 1, 1, 1, 1 *p. 1687, 50.* MIN. FEL. 32, 3 *supra l. 19.* SOL. 30, 10 *syn.* amant aequitatem. PANEG. 2, 11. IVST. 2, 2, 5 ingeniis ... non legibus. leges: PLAVT. Men. 580 neque leges neque aequom bonum. CIC. parad. 34 sequitur et -it, quia *eqs.* VAL. FL. 4, 103 *supra l. 26.* ARNOB. nat. 7, 7 *syn.* inviolabili obsecutione servari. liberalitatem: CIC. off. 1, 5 *p. 1676, 54.* litteras: AVSON. 192, 9. 10 (*cf.* 195, 20 opus Camenarum -ens). luxuriam: SALL. Iug. 85, 43 luxuria et ignavia, pessimae artes, illis, qui -uere eas, nihil officiunt. mansuetudinem: ZACCH. 3, 2. medicinam: CIC. Tusc. 3, 1 cur ... corporis curandi tuendique causa quaesita sit ars ..., animi autem medicina nec tam desiderata sit, ante quam inventa, nec tam -lta, posteaquam cognita est. memoriam: CIC. p. red. ad Quir. 24 benevolentia sempiterna. fin. 2, 101. FRONTIN. aq. 4 fontium memoria cum sanctitate adhuc extat et -itur. SVET. Nero 57 IVST. 36, 2, 5 FILASTR. 111, 4 AMM. 27, 7, 5. CORP. V 2046 dedit coll(egio) fab(rum) ad mem(oriam) col(endam) rusarum et vindemia(rum denarium) foll(es) quingentos. 5907 in cuius mem(oriam) colend(am). 7357. V suppl. ital. 1287. militiam: OV. fast. 2, 508 (*ibid.* patrias artes). m o r e m (*aliter p. 1679, 69*): PLAVT. Cas. 963. CIC. rep. 5, 2 non modo non -antur, sed iam i g n o r e n t u r (AVG. civ. 2, 21). SALL. Catil. 9, 1 domi militiaeque b o n i mores -bantur (VLP. dig. 48, 5, 14, 5). VERG. Aen. 7, 602. 603 OV. fast. 1, 226. PLIN. paneg. 1, 1 usurpandus -endusque est. munus: CIC. leg. 1, 16 muneris -endi efficiendique causa. *cf.* PANEG. 4, 19 nulli umquam antehac principes pari cura belli munia et huiusmodi pacis ornamenta -erunt. necessitudinem: CIC. epist. 13, 19, 1 sancte. nobilitatem: VAL. MAX. 4, 7, 2. observationem: COD. Iust. 6, 28, 4, 2. officium: PLAVT. Stich. 36 illi suom officium non -unt, quom tu tuom f a c i s (40 suom officium ... -ere et facere). CIC. off. 1, 4 *opp.* neglegendo. ad. Q. fr. 1, 1, 23 (*ibid.* retinere). OV. rem. 628 AVSON. 192, 29. opus: PLIN. epist. 2, 14, 4 tanta veneratione. TERT. anim. 17 opera *dei v. p. 1672, 73.* AVSON. 195, 20 *l. 38.* orationem: CIC. off. 1, 3 aequabile et temperatum orationis genus. pacem: VARRO frg. Non. p. 149 qua f i d e et iustitia eas (*paces*) -erint (LIV. 8, 17, 10. 45, 8, 4 cum summa fide). OV. ars 2, 175 -lta pax sit amica. met. 11, 297 -lta mihi pax est, pacis mihi cura tenendae ... fuit. TAC. hist. 4, 74 pacem et urbem ... amate -ite. PANEG. 3, 18. VAL. CEM. hom. 19, 5 ut ... castitatem diligas, pacem -as. philosophiam: CIC. Brut. 315 *p. 1678, 15.* fin. 3, 76 quid philosophia magis -endum ...? Tusc. 3, 6 universa philosophia, quanto opere et expetenda esset et -enda. SEN. nat. 6, 13, 2 partem philosophiae maxime. epist. 53, 11 *philosophiae* asside, hanc -e. pietatem: PLAVT. Asin. 509 (*cf.* 506 ubi piem pietatem [*ad quem locum* NON. p. 151 piem: -am, custodiam]). TER. Hec. 447 RHET. Her. 2, 24, 37 CIC. carm. frg. 36 (εὐσεβεῖν) rep. 6, 16 *supra l. 29.* PHAEDR. app. 6, 8. SEN. Thy. 511 sanguis ac pietas ... -antur. AVSON. 162, 1 (183, 2 *supra l. 5*). *paulo aliter p. 1688, 65.* placita: TAC. ann. 14, 22. praecepta: CIC. rep. 3, 7 sapientium praecepta et inventa. probra: NAEV. com. 93 *v. p. 1670, 53.* propinquitatem: CIC. Quinct. 26 si veritate amicitia, fide societas, pietate propinquitas -itur. pudicitiam: CIC. Verr. 4, 6 pudorem ac pudicitiam. COD. Iust. 6, 57, 5, 1. quaestum: PLAVT. Persa 54 veterem atque antiquom quaestum maio⟨rum meum⟩ servo atque obtineo et magna cum cura -o. Poen. 1097. rationem: CIC. inv. 1, 2 divinae religionis. rectum: OV. met. 1, 90 *l. 1.* PORPH. Hor. carm. 4, 4, 34. religionem: CIC. Flacc. 9 testimoniorum religionem ac fidem numquam ista natio (*Graeci*) -uit (*aliter v. p. 1688, 51 sqq.*). res: RHET. Her. 3, 3, 5 quas iustitia -ere cogit. rem militarem: LIV. 1, 16, 7 -ant sciantque *Romani.* rem rusticam: COLVM. 11, 2, 95 religiosius. sanguinem (*i. consanguinitatem*): SEN. Thy. 511 *p. 1677, 75.* sapientiam: FRONTO p. 144, 9 N. AVG. civ. 10, 11. scisma: OPTAT. 1, 21 p. 24, 22 scisma aut facitis aut -itis. societatem: RHET. Her. 3, 3, 4 iustitiae partibus utemur, ... si societates atque amicitias studiose dicemus -i convenire; si, quod ius in parentes, deos, patriam natura comparavit, id religiose -endum demonstrabimus: si hospitia, clientelas, cognationes, affinitates caste -enda esse dicemus. CIC. Quinct. 26 *p. 1677, 79.* SEN. epist. 48, 3. sodalicium: *cf.* VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 tertium sodalicii gradum mutua ... benivolentia. studium: LVCIL. 627 (NON. p. 250, 19 *ad l.* -ere diligere). CIC. Arch. 5 vehementius. Brut. 315 studium ... philosophiae numquam intermissum a primaque adulescentia -ltum et semper auctum. rep. 6, 18 divina studia. fin. 5, 50 (*ibid.* expetere). Tusc. 4, 2 studia doctrinae ... neque solum expetita (*cf. l. 17*), sed etiam conservata et -lta videantur. OV. rem. 199 venandi studium. PLIN. epist. 8, 12, 1. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 21 studia musica. theologiam: AVG. civ. 6, 7 -enda et observanda censetur. veritatem: COD. Iust. 7, 5, 1. verum: AVSON. 181, 6 *p. 1677, 5.* virginitatem: AVSON. 165, 9. virtutem: CIC. Arch. 16 ad percipiendam -endamque virtutem. leg. 1, 48 *p. 1677, 24.* part. 80 in aliquo genere virtutis praecipue -endo. off. 3, 12. CASS. Cic. epist. 15, 19, 3 virtutes et -unt et retinent (*ibid.* ἡδονήν sequitur, virtutem retinet). SEN. dial. 7, 9, 1 epist. 36, 3. 67, 12 (*cf.* 115, 5). 92, 26 PS. SEN. mon. 138 AMM. 16, 7, 6. 25, 4, 1 intento studio. vitia: SEN. dial. 4, 13, 2 magno *pretio.* PLIN. nat. 14, 6. voces: GELL. 13, 25, 4 subsicivo aut tumultuario studio (*aliter* CLAVD. 17, 52 *infra l. 59*). *adde varia*: LYGD. 6, 20 vina iocosa *v. p. 1670, 65.* SEN. nat. 6, 4, 2 huius materiae (*terrae motus*) tractatio ... *non* mercede, sed miraculo -itur. epist. 90, 12 ista (*sc. ferri metalla et aeris*) tales inveniunt, quales -unt (*non sapientes*). CVRT. 7, 3, 5 nationem ... nullo commercio -entem (volentem *codd.*) mutuos usus. APVL. flor. 20 p. 98 canit enim Empedocles carmina, Plato dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon historias, Crates satiras: Apuleius vester haec omnia novemque Musas pari studio -it, maiore scilicet voluntate quam facultate.

2 *n o t i o n e s t e m p o r a l e s ; fere i. q. a g e r e, d e g e r e, s u s t e n t a r e*: v i t a m *sim.* (*aliter p. 1679, 37 sqq.*): INSCR. coc. Falisc. (Carm. epigr. 2) 2 gonlegium, quod est aciptum aetatei age(n)d(ai), opiparum ad veitam quolundam festosque dies. PLAVT. Aul. 187 sat habes qui bene vitam -as. Cas. 156. Most. 731 vino et v i c t u probo, piscatu electili (LVCR. 4, 1260 refert quo victu vita -atur. *cf.* CIC. Att. 2, 28, 2 nunc plane nec ego victum nec vitam illam -ere possum). PLAVT. Pseud. 822 brevem vitam. Rud. 283 vix vitam -o. Trin. 700 nec quicquam hic tibi sit qui vitam -as. TER. Haut. 136 dum ille vitam illam -et inopem carens patria (NON. p. 250 *ad l.* -ere: pati). RHET. Her. 4, 14, 20 cum virtute. CIC. epist. 3, 13, 2 his artibus studiisque. VERG. georg. 2, 532. GELL. 20, 10, 6 in medio rerum et hominum vitam qui -unt. APVL. Plat. 2, 23. PORPH. Hor. carm. 1, 1, 16 rusticam vitam. SERV. georg. 1, 14. *a l i a*: servitutem: PLAVT. Poen. 829 vel in lautumiis vel in pistrino mavelim agere aetatem ... quam apud lenonem hunc servitutem -ere. aevum: LVCR. 5, 1145 genus humanum defessum vi c⟨ol⟩ere (vigere *B*) aevom. 5, 1150. victum: CIC. phil. frg. V 43 lautum victum et elegantem magnifice. Att. 2, 28, 2 *supra l. 44.* AVSON. 200, 43 tenuem victum habitumque. iuventam: SEN. Phaedr. 462 tristem iuventam Venere deserta -es? *nota i. q. s e q u i, a u d i r e* voces, vota: CLAVD. 17, 52 diversoque tuas -erunt gurgite voces lentus Arar Rhodanusque ferox et dives Hiberus (*ibid.* paruit). INSCR. christ. Leblant 644 felices animae quae pia vota -unt.

III *i. q.* ***ornare*** (NON. p. 250 -ere ornare. GLOSS. ἀσκῶ):

A ***proprie*** *i. q. o r n a r e c o r p o r a l i t e r ; spectat ad speciem exteriorem*: 1 *r e s c o r p o r e a s* (*aedificia, instrumenta, artificia sim.*): VARRO Men. 525 in segetibus post messem colligebant stramenta, qui domicilia -rent (*sed cf. Gustafsson, Bull. de la Société linguist. 50 [1902] p. 68*). OV. medic. 7 -lta placent: auro sublimia tecta linuntur *eqs.* met. 2, 737 pars secreta domus ebore et testudine -ltos tres habuit t h a l a m o s (HOMER. 316 thalamos ... testudine -ltos [custos, comptos, tutos, tectos *var. lect.*]). LVCAN. 9, 945 congesto non -lta (*sic pars codd.*, tunc [nunc] visa *al.*) mapalia culmo. PETRON. 71 falsum est vivo quidem domos -ltas esse, non curari eas, ubi diutius nobis habitandum est. MART. 10, 6, 4 omnis lucebit Latia -lta fenestra nuru. PS. RVFIN. in Am. 5, 12 habitationes vestras grandibus ... expensis. LYGD. 1, 17 -ltum ... l i b e l l u m (MART. 1, 25, 2 -ltum docto pectore profer opus. 1, 11, 16 rasum pumice purpuraque -ltum ... Martialem. 8, 72, 1 nondum murice -ltus asperoque morsu pumicis aridi politus *libellus.* 10, 93, 4 carmina purpurea sed modo -lta toga. 11, 1, 2 liber ... -ltus Sidone non cotidiana). PLIN. nat. 36, 77 rubrica facies monstri (*sphingis simulacrum*) -itur. STAT. silv. 4, 6, 58 sustinet at -ltum Nemeaeo tegmine saxum Hercules. MART. 8, 51, 10 (*de phiala*) stat caper Aeolio Thebani vellere Phrixi -ltus. 10, 32, 1 haec mihi quae -itur violis pictura rosisque.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *animantia*: a *homines*: *homines ipsos*: SALL. hist. frg. 3, 20 equis et armis decoribus -ltus *exercitus*. TIB. 1, 9, 74 -lta puella. OV. epist. 4, 76 fine -i modico forma virilis amat. ars 3, 225 medic. 30. met. 10, 534 indulgere sibi formamque augere -endo. EPIST. Sapph. 77. LIV. 4, 44, 12 *Postumiam virginem Vestalem* -i ... sancte potius quam scite iussit *pontifex maximus*. VAL. MAX. 2, 4, 6 translatum antea poenicis indutum tunicis M. Scaurus exquisito genere vestis -ltum induxit. SEN. epist. 94, 60 ille sub illis fascibus purpura -ltus (SVET. Nero 22). dial. 1, 6, 4 ad similitudinem parietum suorum extrinsecus -lti. 9, 1, 8 diligentius quam in tralatu vestita et auro -lta mancipia. epist. 110, 17 cohors -lta servorum. VLP. dig. 13, 6, 5, 10 *sponsa vel uxor* quo honestius -lta ad se deduceretur. COMM. instr. 2, 19, 6 fas in deo non est Christianam -i fidelem. *fere i. q. vestire*: CVRT. 3, 3, 14 haec ... turba, muliebriter propemodum -lta, luxu magis quam decoris armis conspicua erat. COLVM. 1, 8, 9 -ltam vestitamque familiam magis utiliter quam delicate habeat munitamque diligenter a vento, frigore pluviaque *eqs.* (11, 1, 21). PLIN. nat. 16, 25 sacerdos candida veste -ltus. IVV. 3, 95 Dorida nullo -ltam palliolo. corpus: LVCR. 4, 1281 munde corpore -lto. LIV. 28, 35, 6 habitus ... corporis non -ltus munditiis sed virilis vere ac militaris. SEN. epist. 92, 1 corpus in honorem animi -i. *partes corporis*: TIB. 1, 4, 4 non tibi -lta coma est. 1, 6, 39 quisquis -it arte capillos (1, 8, 9). CVRT. 8, 9, 21 bracchia quoque et lacertos auro -unt (PETRON. 32 lacertum armilla aurea -ltum). STAT. Theb. 2, 295 vultus hac laude (*monili*) -bas. MART. 5, 11, 4 multas in digitis, plures in carmine gemmas invenies: inde est haec, puto, -lta manus. b *bestias*: PETRON. 47 tres albi sues in triclinium adducti sunt capistris et tintinnabulis -lti. STAT. Theb. 6, 497 innumera ... formidine -ltum ... nefas (*i. monstrum*).

3 *latiore sensu res incorporeas*: OV. ars 2, 121 ingenuas pectus (*i. ingenium*) -isse per artes ... et linguas edidicisse duas. fast. 6, 710 (*Minerva loquitur*) sum tamen inventrix auctorque ego carminis huius. hoc est, cur nostros ars -at ista dies. SEN. nat. 7, 27, 6 *natura* voluit et his (*cometis*) magnitudinem operis sui -ere (solvere *Δ*). epist. 14, 14 *Stoici*, qui a re publica exclusi secesserunt ad -endam vitam et humano generi iura condenda sine ulla potentioris offensa (SIL. 13, 537 qui laetas artes vitaeque -endae invenere viam. *aliter p. 1678, 40 sqq.*). 114, 14 alter se plus iusto -it, alter plus iusto neglegit (*agit de cultu orationis*). SIDON. epist. 5, 5, 1 auctoris -lta versibus verba.

B ***translate:*** *i.q. honorare, laude et gloria afficere*: CIC. Arch. 27 in qua urbe imperatores prope armati poetarum nomen et Musarum delubra -erunt, in ea non debent togati iudices a Musarum honore et a poetarum salute abhorrere. SEN. Herc. f. 39 *ubique* indomita virtus *Herculis* -itur et toto deus narratur orbe. benef. 4, 30, 3 hoc debemus virtutibus, ut non praesentes solum illas, sed etiam ablatas -amus. epist. 79, 17 posterorum sermo ... etiam non sentientes -et ac frequentabit. PETRON. 131 silvestris Aedon atque urbana Procne, quae ... cantu sua furta (sura *aut* rura *codd.*) -bant. PLIN. nat. 14, 4 reges ... innumeri honore artium -bantur. STAT. silv. 1, 4, 36 nec tu ... sperne -i tenuiore lyra. 2, 7, 23 Romani -itur chori sacerdos. MART. 9, 24, 6 non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam; effigiem domini, quam -is, illa dedit. PLIN. paneg. 54 seria ... te carmina honorque aeternus annalium, non haec brevis et pudenda praedicatio -it. PANEG. 4, 20 quemadmodum cetera vitae nostrae commoda apud auxiliatores eorum deos -imus, ita singularem eorundem erga litteras dignationem in antiqua litterarum sede celebremus. CLAVD. 28, 658 hunc *annum consulatus* et quinque tui (*anni priores consulatus*) vel quos habiturus in urbe post alios Auguste -ant.

IV *i. q.* ***magni aestimare*:** OV. ars 3, 542 contempto -itur lectus et umbra foro. SEN. dial. 9, 113 magna quidem res tuas (*fortunae*) mercede -ui, sed quia ita imperas, do cedo gratus libensque. benef. 1, 2, 1 sicut medicinae apud aegros usus, etiam apud sanos honor est, ita clementiam, quamvis poena digni invocent, etiam innocentes -unt. 5, 10, 4 laudatur et inter maxima humani generis bona fides -itur. PLIN. nat. 35, 4 alienas ... effigies -unt. AVSON. 171, 1 qui ioca laetitiamque -is, qui tristia damnas. 197, 1 qui -is laetos hilaresque mores, qui dies festos, ioca, vota, ludum. SIDON. epist. 3, 13, 2 tempora praesentia -ens, praeterita carpens, futura fastidiens.

V *i. q.* ***venerari*:** FEST. p. 190 observasse dicitur, qui observat quid cuiusque causa facere debet. ita quod is (itaque bis *cod.*) observat, -isse aliquem dicitur. NON. p. 250 -ere est venerari. GLOSS. σέβω. θρησκεύω. -isse: amasse, diligere. -it: σέβεται. -or: σέβομαι. -itur: σέβεται τιμᾶται. -endus, -enda: σεβάσμιος. PRISC. gramm. III 274, 16 *v. p. 1670, 36.* *nota generalia quaedam de usu vocis*: OV. Pont. 1, 9, 35 tua non alio -uit penetralia ritu terrarum dominos quam -is ipse deos. LIV. 40, 10, 5 nihil praeter deos, pater, et te -ui. GELL. 2, 15, 1 maioresque natu a minoribus -bantur ad deum prope et parentum vicem. AVSON. 318, 1 post deum semper patrem -ui secundamque reverentiam genitori meo debui. SERV. ecl. 3, 61 superior -itur, non -it inferiorem (*at* Aen. 1, 16 *p. 1675, 72*). AVG. civ. 10, 1 *v. p. 1670, 42.* *alia de diis venerandis v. p. 1682, 75 sqq.*

A ***humana*:** 1 *homines vivos* (*vel res ad eos pertinentes*): a *generatim: maiores, patronos, amicos, patriam sim. revereri, observare, amare sim. cf.* ISID. orig. 10, 53 clientes prius -entes dicebantur, a -endis patronis (LYD. mag. 1, 20 κλιέντης ἀντὶ τοῦ κολιέντης κατ' ἀντίστοιχον). *adde p. 1690, 36*: α *homines ipsos*: NAEV. com. 93 patres *v. p. 1670, 53.* CIC. inv. 2, 66 observantiam, per quam aetate aut sapientia aut aliqua dignitate antecedentes reveremur et -imus (TAC. dial. 36 hos [*oratores*] ituri in provincias magistratus reverebantur, hos reversi -bant). S. Rosc. 106 patronos hospitesque ... -ere atque observare (*cf. infra l. 75 sqq.* Mur. 70 a quibus [*necessariis*] si domus nostra celebratur, si interdum ad forum deducimur, si uno basilicae spatio honestamur, diligenter observari videmur et -i. Phil. 2, 49 rep. 1, 18 *p. 1685, 37* Lael. 26. off. 1, 149 eos ... quorum vita perspecta in rebus honestis atque magnis est, bene de republica sentientes ac bene meritos aut merentes sic ut aliquo honore aut imperio affectos. Att. 2, 19, 5 diligenter [*cf.* epist. 6, 10, 2]. epist. 4, 4, 1. 9, 16, 5 assidue. 13, 22, 1 semper me -uit diligentissimeque observavit. *al.* SALL. Iug. 10, 8. FRONTO p. 152, 18 N. contemni denique et nullo honore esse rhetora videas; observari autem et omnibus officiis -i dialecticos. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 6). CIC. Verr. 4, 59 cives Romanos -uit, iis indulsit, eorum voluntati et gratiae deditus fuit. Arch. 6. Flacc. 52 civitatem ... quam meus frater in primis -it atque diligit (*cf. infra l. 76 sqq.* Phil. 1, 33 *et* rep. 3, 27 *l. 39 sqq.* leg. 3, 5 nec vero solum ut obtemperent oboediantque magistratibus, sed etiam ut eos -ant diligantque, praescribimus. Cato 10. 83. Lael. 53 quis enim aut eum diligat, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet? -untur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. 85 Att. 16, 16, 14 *et* ad Q. fr. 2, 15, 1 *infra l. 58 sqq.* epist. 6, 20 *l. 71.* 9, 15, 1. 11, 27, 2 ut ille me diligeret, -ret, haberet in suis. 11, 29, 2 *infra l. 72.* 13, 29, 6. CVRT. 5, 3, 12 parentis ... loco. MART. 10, 20, 4 tu mihi simplicibus Mani dilectus ab annis et praetextata -ltus amicitia. PLIN. epist. 2, 9, 6 diligeris, -eris, frequentaris. 7, 19, 10. SVET. Otho 2 libertinam aulicam gratiosam, quo efficacius -ret, etiam diligere simulavit. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 13 minus -untur vivi, ... post obitum diliguntur). CIC. p. red. ad Quir. 23 Balb. 58. Planc. 45 plebem (SALL. hist. frg. 4, 47 *multitudinem* plurimum. LIV. 3, 18, 6 populi -endi velut hereditaria cura. 7, 32, 16 plebem Romanam. SIL. 2, 9 Publicola ... -ltam referens insigni nomine plebem. TAC. ann. 3, 55 etiam tum plebem socios regna -ere et -i licitum). CIC. Phil. 1, 33 carum esse civem, bene de republica mereri, laudari, -i, diligi gloriosum est (rep. 3, 27 laudetur, -atur, ab omnibus diligatur. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 4 a quibus -atur ac laudetur). CIC. Phil. 2, 99 patris loco (Brut. 1 in parentis ... loco. LIV. 26, 49, 13 pro parente. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 32 ⟨c⟩um aeque matrem meam ac tuos parentes -ueris. SEN. epist. 73, 2 ut parentem. CVRT. 4, 2, 10. 5, 3, 12 *supra l. 30.* 8, 8, 2 GELL. 2, 15, 1 *p. 1679, 80.* AVSON. 183, 13 socrum pro matre. HIER. epist. 60, 10, 3 quasi parentem. VVLG. Esth. 13, 6 patris loco). CIC. part. 19, 67 quem ad modum sint -endi parentes. leg. 1, 40. Cato 7 quod spernerentur ab iis, a quibus essent -i soliti (*cf.* SEN. benef. 3, 28, 6 eodem tempore servos despicis et -is. AVSON. 290, 6 *Capua* senatum sperneret an -ret dubitans). Cato 26 Lael. 22. 69 tamquam superiorem. off. 1, 46 neminem omnino esse neglegendum, in quo aliqua significatio virtutis appareat, -endum autem esse ita quemque maxime, ut quisque maxime virtutibus his lenioribus erit ornatus *eqs.* (PS. SEN. mon. 102). Att. 1, 19, 8. 9, 11ᵃ, 2 quos praecipue -rem et quibus essem ... amicissimus. 10, 8, 9 suavissime diligentissimeque -isti (epist. 13, 25. 62 *infra l. 77*). 13, 30, 2. 16, 16, 14 patrem tuum plurimi feci, meque ille mirifice et -uit et amavit, nec mehercule umquam mihi dubium fuit quin a te diligerer (ad Q. fr. 2, 15, 1 *ut* diligamur, ... vehementer et -amur et amemur. 9, 16, 2 sic enim -or, sic observor ab omnibus eis, qui a Caesare diliguntur, ut ab eis me amari putem. SEN. clem. 1, 13, 4 amatur, defenditur, -itur. epist. 47, 18 qui -itur et amatur. MART. 2, 55 vis te, Sexte -i: volebam amare. parendum est tibi: quod iubes, -ere: sed si te -o, Sexte, non amabo. TAC. hist. 4, 74 *p. 1677, 67* FRONTO p. 56, 26 N. AMM. 16, 7, 7. HIER. epist. 134, 1 te amare, suspicere, -ere, mirari, tuaque dicta quasi mea defendere. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 4 *illum* et amicum -ui et tunc etiam amavi, cum putabatur inimicus). CIC. ad Q. fr. 2, 13, 2 epist. 4, 1, 1. 4, 4, 5 summa ... observantia (12, 27). 5, 8, 2 aut -endi aut ornandi voluntas (CVRT. 4, 14, 6). 5, 19, 1. 6, 20 summa ... pietate te desiderant et diligunt et -unt. 11, 29, 2 te dilexi et semper me a te diligi sensi ... et me absentem et meos praesentes a te -ltos et defensos esse memini (LIV. 44, 1, 5 *p. 1681, 8* SEN. clem. 1, 13, 4 *supra l. 63*). 13, 16, 2 eos a se observandos et -endos putabat, quos ille dilexisset et quibus carus fuisset (13, 29, 1 me a te ... observari -i diligi. 13, 78, 1 MAT. Cic. epist. 11, 28, 8). epist. 13, 62 te enim semper sic -am et tuebor ut quem diligentissime. 15, 21, 5 absentem memoria -am (11, 29, 2 *supra l. 72.* NEP. Att. 20, 4 litteris). PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2. Q. CIC. pet. 16 quisquis est enim, qui ostendat aliquid in te voluntatis, qui -at, qui domum ventitet, is amicorum numero est habendus. SALL. Iug. 14, 18 NEP. Att. 11, 4 VERG. Aen. 4, 422 (NON. p. 250 *ad l.* -ere, diligere). OV. am. 3, 4, 45. 3, 6, 62 te ... -ent amnes. trist. 1, 6, 25 omnes ... per annos. 3, 6, 8. 4, 4,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

27 (*cf.* Pont. 2, 2, 99). 4, 10, 41 -ui fovique poetas. 4, 10, 55 utque ego maiores, sic me -uere minores. Pont. 1, 2, 131. 2, 3, 3. 2, 3, 74 vestra domus (3, 1, 76 hoc domui debes, de qua censeris, ut illam non magis officiis quam probitate -as). 2, 3, 79. 4, 5, 26 a magnis hunc (*Caesarem Germanicum*) -it ille deis. *al.* fast. 1, 21 -lti facundia . . . oris. LIV. 2, 35, 6 venientem Volsci benigni excepere benigniusque in dies -bant (37, 34, 7 *infra l. 10*). 25, 40, 4 ut socii fideles accepti -ltique. 26, 24, 3 socios (44, 1, 5 cum fide -ltis et ab omni genere iniuriae defensis. TAC. ann. 3, 55 *p. 1680, 39*). 31, 43, 7 donis (40, 57, 4. CVRT. 3, 7, 11 donis . . . et omni honore. 10, 1, 25). 37, 34, 7 neque liberalius neque benignius haberi -ique adulescentem quam -ltus est potuisse. 40, 12, 14. 45, 20, 3 omnibus honoribus muneribusque (CVRT. 3, 7, 11 *supra l. 10.* 7, 5, 19 praecipuo honore). *al.* SEN. contr. 2, 1, 27 suas. 6, 19. VAL. MAX. 4, 7, 4 familiariter (SEN. dial. 6, 4, 1 PLIN. nat. praef. 4 SVET. gramm. 10). SEN. Phaedr. 631 pietate . . . debita. 984 tradere turpi fasces populus gaudet, eosdem -it atque odit. dial. 2, 13, 3. 5, 41, 3 veneratur illos (*placidos*) populus idem -itque (PANEG. 8, 4 magno natu parentes magis magisque in dies veneramur et -imus. HIER. epist. 45, 3 *matronam* pro suae merito sanctitatis venerari, -ere, suspicere coepi). SEN. dial. 7, 26, 7 antistites *p. 1687, 46.* 10, 7, 2. 12, 9, 8 *Caesarem* suspiciant et -ant gentes. benef. 1, 9, 2 -unt . . . detestanturque felicem. 2, 26, 2. 5, 11, 5. epist. 47, 17 -ant potius te *servi* quam timeant (18 *cf.* CIC. Lael. 53 *p. 1680, 26*). 47, 18 -ant *servi dominos* tamquam clientes, tamquam salutatores? CVRT. 6, 10, 22 impensius. 7, 1, 27. 10, 1, 26. 10, 2, 29 -endo praeferendoque vobis. LVCAN. 8, 487 -e felices, miseros fuge. PLIN. nat. 34, 17 *statuis in atrio positis* -ere patronos. SIL. 1, 658 per vos -lta diu Rutulae primordia gentis (*i. Ardea*). MART. 6, 50, 1 quos -ere debet, laesit impio versu. 11, 5, 7. QVINT. decl. 301 p. 185, 21 amicum . . . optavi . . . et -ui. PS. QVINT. decl. 13, 3 IVV. 7, 37. TAC. dial. 9 se ipsum -ere, suum genium propitiare, suam experiri liberalitatem (*opp.* indulgentiam principis ingenio mereri). hist. 4, 11 ille unus ambiri -i. 4, 74 *p. 1677, 67.* ann. 2, 42 nullo officio. 2, 55 quod *Germanicus* contra decus Romani nominis non Athenienses tot cladibus extinctos, sed colluviem illam nationum comitate nimia -isset. 6, 8. 11, 16 celebrari -i. 15, 21 -imus externos et adulamur. PLIN. epist. 6, 6, 5 paravit amicos, quos paraverat -uit (7, 31, 5 reverenter . . . fideliter). TRAIAN. Plin. epist. 10, 44 minus . . . sumptuose. FRONTO p. 134, 5 N. me curavit . . . familiariter, non modo iis officiis, quibus senator aetate et loco minor maiorem gradu atque natu senatorem probe -it *eqs.* APVL. flor. 15 p. 59 magistrum -uit. 22 p. 101 *Crates* ut lar familiaris apud homines aetatis suae Athenis -ltus est. COMM. apol. 1015 pro magno. PANEG. 3, 6 quanta vosmet invicem pietate -itis (*imperatores Maximianus cet.*). 7, 15 quem vestra tantorum principum -unt obsequia privatum. CAPITOL. Pius 1, 9 religiose. LAMPR. Heliog. 31, 1 *meretricem* intactam velut virginem -isse. IVST. 34, 3, 2 AVSON. 195, 17. 470, 4 memori . . . animo. AMM. 14, 6, 22. 14, 10, 8 ut dextris suis gestantes rem publicam -bantur. 15, 5, 27 ut spectabilis . . . et intimus. 19, 9, 3 ut matrona nobilis. HIER. epist. 60, 10, 3 *syn.* admirabatur. 84, 3 Apollinarium Laodicenum audivi Antiochiae frequenter et -ui. VVLG. sap. 14, 17 illum, qui aberat tamquam praesentem -rent (κολακεύωσι) sua sollicitudine. CLAVD. 20, 212 meritos. SVLP. SEV. Mart. 17, 4 Martinum salutis suae auctorem miro -uit affectu. SIDON. epist. 1, 9, 4. CORP. VIII 7858 -ui poten⟨t⟩es neo dispexsi pau⟨peres⟩. X 4863 aequitate magnifico, benevolentia -endo, abstinentia continentiaq(ue) mirando. CARM. epigr. 1036, 8. 1551 E 2 meruit ⟨femi⟩na casta -i. INSCR. christ. Hisp. 413ᵃ te Ioannem Tarraco -uit mirificum vatem. *nota: de stellis inter se*: MANIL. 2, 512 nudus Geminis intendit Aquarius aurem sublimemque -it Cancrum. *de diis inter se*: APVL. met. 11, 25 te (*Isidem*) superi -unt, observant inferi. *reges, imperatores sim.*: SEN. Herc. O. 616 pauci reges, non regna -unt (632. 637. MART. 10, 96, 13). SIL. 11, 581 populis sis omnibus una tum, Carthago, caput terrasque -ere per omnes. STAT. silv. 3, 3, 65 semper Caesareum -isse latus. TERT. Scap. 2 -imus ergo et imperatorem sic quomodo et nobis licet et ipsi expedit, ut hominem a deo secundum et quicquid est a deo consecutum et solo deo minorem. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 14 ut dignitatem huic sectae -endorum principum daret. 1, 17, 33 hominem. PANEG. 7, 4 idem enim est, quem rursus in te -imus, aspectus (*ac patris*). 9, 23 imperator noster . . . a nobilissimis regibus timetur et -itur. VEG. mil. 2, 5 iurant . . . per maiestatem imperatoris, quae secundum deum generi humano diligenda est et -enda. CLAVD. 24, 11 os sacrum quod in aere -is miraris in auro, cerne libens.

β res hominum: carmina, verba: PROP. 2, 26, 26 carmina tam sancte nulla puella -it. 3, 2, 8 turba puellarum si mea verba -it. PANEG. 4, 13 verba illa divina caelestesque litteras, quibus mihi tanti principes instituendam iuventutem commendare dignati sunt, . . . non ultra omnes laureas -am? *dies festos, natales sim., i. q. celebrare*: CIC. fin. 2, 102 dies natalis (MART. 8, 38, 12 natalicium diem. 10, 87, 4 natalem. PANEG. 2, 18 quanto magis *Roma* hunc natalem suum diem -ret si *eqs.*). OV. Pont. 2, 2, 91 hanc -et ante diem, nova qua decreta merenti venit honoratis laurea digna comis. fast. 1, 88 laeta dies . . . a populo rerum digna potente -i. 3, 234. SEN. Ag. 402ᵃ sacris -amus prosperum tandem diem. Herc. O. 672 sequitur dira lampade Erinys quarum populi -uere diem (*i. uxorum regum*). MART. 7, 74, 7 hunc semper Norbana diem cum coniuge Carpo laeta -at, primis quo coiere toris. 12, 60, 3. 4. IVV. 3, 173 ipsa dierum festorum herboso -itur si quando theatro maiestas. VVLG. Iudith 16, 31 dies . . . victoriae huius festivitatis ab Hebraeis in numero sanctorum dierum accipitur et -itur a Iudaeis ex illo tempore usque in praesentem diem. *γ urbes*: AVSON. 298, 39 diligo Burdigalam, Romam -o (AMM. 22, 9, 2 diligebat eam [*Constantinopolim*] ut genitalem patriam et -bat). *adde*: COD. Iust. 1, 3, 51, 2 in omni terra, ubicumque christianorum nomen -itur.

b *speciatim: i. q. visitare*: CIC. Cael. 18 quo facilius et nostras domos obire et ipse a suis -i posset, conduxit in Palatio non magno domum. de orat. 1, 255 vereris ne tua domus, talis et viri et civis, si a litigiosis hominibus non -atur, a ceteris deseratur? (QVINT. inst. 6, 3, 94 dicenti candidato 'semper domum tuam -ui'). Att. 13, 11, 1 poterimus commodius -ere inter nos in Tusculano. OV. Pont. 1, 7, 55 -lta quidem, fateor, citra quam debuit, illa (*ianua*) est. SEN. Phaedr. 482 urbem frequenta, civium coetum -e. Thy. 648 post ista vulgo nota, quae populi -unt, in multa dives spatia discedit domus. MART. 1, 55, 5 quisquam picta -it Spartani frigora saxi. 3, 38, 11 atria magna (12, 68, 2 atria . . . ambitiosa). TAC. ann. 3, 48 *Sulpicius Quirinus* datus . . . rector Gaio Caesari Armeniam optinenti Tiberium quoque Rhodi agentem -erat. PLIN. epist. 3, 7, 4 salutabatur, -batur. *i. q. comitari*: HOR. carm. 1, 35, 21 *Fortunam* spes et albo rara Fides -it velata panno nec comitem abnegat. TAC. ann. 3, 33 duorum (*proconsulis eiusque uxoris*) egressus -i, duo esse praetoria. *i. q. imitari*: OV. met. 1, 694 Ortygiam studiis ipsaque -bat virginitate deam. MANIL. 5, 176 *Iugulis* aspirantibus orti te, Meleagre, -unt.

2 *homines mortuos*: **a** *ipsos*: *propinquos*: SEN. Tro. 300 patri (*Achilli mortuo*) quem -i poena iubes. STAT. silv. 2, 7, 126 haec (*Polla uxor*) te (*Lucanum*) non thiasis procax dolosis falsi numinis induit figura, ipsum sed -it et frequentat ipsum imis altius insitum medullis. MART. 7, 23, 4 tu, Polla, maritum saepe -as et se sentiat ille -i. TAC. Agr. 46 admiratione te potius et immortalibus laudibus et, si natura suppeditet, similitudine -amus. TERT. adv. Marc. 5, 9 p. 601, 13 vulgus ipsum ea praesumptione defunctos -it, qua animas eorum manere confidit. CLAVD. 22, 52 hac *gratia* tu Theodosium, tenuit dum sceptra, -bas, hac etiam post fata -is. CORP. VI 13101 quamdius vivo -o te post morte. *adde*: CORP. XIV 2934, 20 per singulos annos sine dubio -ant spiritum meum. *viros claros* (*cf. infra l. 70*): SEN. benef. 3, 37, 1 *Aeneas patrem Anchisem* -endum . . . inter conditores Romani imperii posuit. MART. 11, 49, 2 iam prope desertos cineres et sancta Maronis nomina qui -ret, pauper et unus erat. Silius et vatem, non minor ipse, -it. PLIN. epist. 1, 17, 3 est omnino Capitoni in usu claros viros -ere. SPART. Sept. Sev. 19, 3 *M. Antoninum* ex omnibus imperatoribus tantum -uit, ut et Commodum in divos referret et Antonini nomen omnibus deinceps quasi Augusti ascribendum putaret. *martyres*: AVG. c. Faust. 20, 21 -imus ergo martyres eo cultu dilectionis et societatis, quo et in hac vita -untur sancti homines dei. SVLP. SEV. chron. 2, 51, 7 sectatores eius (*Priscilliani*), qui eum prius ut sanctum honoraverant, postea ut martyrem -ere coeperunt. CORP. XII 2115 (*Viennae*) Cerbasium Procerem Protasiumque -it. **b** *funebria*: busta: STAT. Theb. 7, 126 *infra l. 66.* cineres: PROP. 4, 11, 37 maiorum. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 cineribus nostris foede ac miserabiliter dispersis Oedipodis [ossa] . . . honore arae decoratos sacro sanctiores -is. MART. 11, 49, 1 *supra l. 44.* CARM. epigr. 1036, 5. dolores: STAT. silv. 5, 3, 245 Pharios aliae *viduae* ficta pietate dolores Mygdoniosque -unt et non sua funera plorant. effigies: STAT. silv. 3, 3, 200 assiduas libabo dapes et pocula sacris manibus effigiesque -am. *cf.* TAC. ann. 16, 7 obiectavit . . . Cassio, quod inter imagines maiorum etiam C. Cassi effigiem -isset, ita inscriptam 'duci partium'. exequias: STAT. silv. 5, 1, 41 diligis umbram et -is exequias. funebria: AVSON. 387, 4 Archemori Nemeaea -unt funebria Thebae (*aliter* 389, 2). inferias: STAT. Theb. 7, 126 inferias et busta -amus. inferna: CORP. X 1993 M. Acili Proculi fili optimi -untur. ossa: MART. 1, 114, 6. sepulcra: INSCR. christ. Leblant 645 nati pietas ipsa sepulcra -it. sepulturam: CORP. V 2090 -endae sepulturae rosis et escis paganis. *dies natales hominum clarorum*: MART. 12, 67, 4 Idus saepe -as et has et illas (*sc. Maias, Augustas, Octobres*), qui magni celebras Maronis Idus (AVSON. 323, 22. 26 *ibid.* celebrare). [STAT. silv. 2 praef. cum hunc diem *natalem Lucani* forte consuleremus *codd.*, -remus *Skutsch.*]

B *divina*: *definitur*: RVFIN. Orig. in exod. 8, 4 aliud est -ere (λατρεύειν), aliud adorare (προσκυνεῖν). potest quis interdum et invitus adorare, sicut nonnulli . . . adorare se simulant idola, cum in corde ipsorum certum sit, quia nihil est idolum. -ere vero est toto his affectu et studio mancipari (ὁ . . . ἐξ ὅλης ψυχῆς δουλεύων τούτοις, οὐ μόνον προσκυνεῖ, ἀλλὰ καὶ λατρεύει). *ibid. idola* neque affectu -as, neque specie adores. AVG. civ. 6 praef. multos deos et falsos . . . eo ritu ac servitute, quae graece λατρεία dicitur et uni vero deo debetur, venerandos et -endos putant. 10, 1 utrumlibet . . . horum (εὐσέβειαν — θεοσέβειαν) nos uno verbo enuntiare non possumus quae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

itaque λατρεία graece nuncupatur, et latine interpretatur servitus, sed ea qua -imus deum *eqs.* conf. 13, 1, 1 non ut tibi sic serviam, quasi ne fatigeris in agendo, aut ne minor sit potestas tua carens obsequio meo, neque ut sic te -am quasi terram, ut sis incultus, si non te -am, sed ut serviam tibi et -am te, ut *eqs.* DIFF. ed. Beck p. 47, 42 *v. p. 1670, 48.* *adde generalia quaedam de rebus personisve cultis*: CIC. har. resp. 28 omnia illa, quae vetustas, quae Persae, quae Syri, quae reges omnes, qui Europam Asiamque tenuerunt, semper summa religione -erunt. div. 1, 9 ego enim sic existimo, si sint ea genera divinandi vera, de quibus accepimus quaeque -imus, esse deos. SEN. epist. 90, 3 *philosophia* docuit -ere divina, humana diligere. TAC. ann. 13, 41 oportere dividi sacros et negotiosos dies, quis divina -rent et humana non impedirent. MIN. FEL. 10, 2. 22, 2 *al.* TERT. nat. 2, 9 et Athenis ara est inscripta: ignotis deis. -it ergo quis quod ignorat? Scap. 2 humani iuris et naturalis potestatis est unicuique quod putaverit -ere. COMM. instr. 1, 7, 21 -ui ... quo⟨d⟩ modo culpo (AVG. civ. 6, 10 -bat quod reprehendebat, agebat quod arguebat, quod culpabat adorabat). apol. 693 -it in vano quodlibet (AVG. civ. 5, 26 vana -ere). ARNOB. nat. 2, 72 quidnam sequi oporteret ac -ere. FIRM. err. 10 quicquid homines perdidit, -itur. HIER. epist. 22, 10 'quorum deus venter est'. id enim -it unusquisque, quod diligit. VVLG. act. 17, 23 quod ... ignorantes -itis (εὐσεβεῖτε), hoc ego annuntio vobis. II Thess. 2, 4 omne quod dicitur deus aut quod -itur (σέβασμα). AVG. civ. 6, 5 fieri ... potest ut ... ea -antur et ea credantur, quorum in mundo vel extra mundum natura sit nusquam. 7, 27 cum pro deo vero ... nefas sit -ere aut corpus aut animam. 8, 5 animae rationali ea, quae infra illam naturae ordine constituta sunt, pro deo suo -enda non *sunt.*

1 *deos (deum) colere i. pro deo aliquem vel aliquid habere ac venerari*: **a** *deos personatos*: *α deos ipsos*: VARRO Men. 265 oportet bonum civem legibus parere, deos -ere, in patellam dare μικρὸν κρέας. frg. Serv. auct. Aen. 8, 275 privatos *deos esse* quos unaquaeque gens -it, ut nos Faunum, Thebani Amphiaraum, Lacedaemonii Tyndareum; communes quos universi, ut Castorem Pollucem Liberum Herculem. frg. Non. p. 510 (*cf.* CIC. leg. 2, 19 privatim -unto *deos,* quos rite a patribus ⟨-ltos acceperint⟩. LIV. 10, 7, 12 *expetimus* ut quos *deos* privatim -imus, publice -amus). CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 70 rite igitur veteres ..., rite etiam vestri, quorum pietasque fidesque praestitit ac longe vicit sapientia cunctos, praecipue -uere vigenti numine divos (CATVLL. frg. 1, 3 FEST. p. 512 CVRT. 4, 2, 2 PLIN. nat. 4, 91 PORPH. Hor. carm. 1, 28, 29 *al.*). CIC. Verr. 5, 132 omnes ... deos patrios, quos a maioribus acceperunt, -endos sibi diligenter et retinendos esse arbitrantur (leg. 2, 26. nat. deor. 3, 47 si di sunt illi, quos -imus et accepimus. LIV. 29, 18, 2). leg. 2, 19 divos et eos, qui caelestes semper habiti, -unto et ollos quos -endo caelo merita locaverint *eqs.* 2, 25 omnibus patere ad se (*deum*) placandum et -endum viam (SIL. 13, 52 Phrygium placare -endo numen. TAC. Germ. 9. AVG. civ. 2, 29 indigne ab honestis -untur, qui per turpes placantur *daemones.* 19, 9). leg. 2, 27. 29. 37. nat. deor. 1, 45 praestans deorum natura hominum pietate -retur, cum et aeterna esset et beatissima — habet enim venerationem iustam quicquid excellit — (1, 56 naturam excellentem atque praestantem. 1, 116 eximia quaedam praestansque natura. *cf.* ARNOB. nat. 7, 31 deorum sublimitas praepotens, quam venerari, quam -ere officiis omnibus caerimonialibus debeas). nat. deor. 1, 115 *p. 1676, 4.* 1, 119 *deos* -ere, precari, venerari (2, 71. LIV. 39, 15, 2 -ere venerari precari. VAL. MAX. 2, 1, 6. 2, 5, 6 SEN. clem. 1, 19, 8 frg. 123 APVL. apol. 26 ARNOB. nat. 2, 8 *al.* DON. de com. 5, 8. AVG. civ. 2, 25 noxii daemones, quos illi deos putantes -endos et venerandos arbitrabantur. 10, 4 *ibid.* adorare. DRAC. laud. dei 3, 91 deum si verba -unt et mens veneretur). CATVLL. 61, 48 quem -ent homines magis caelitum *quam Hymenaeum*? CAES. Gall. 6, 17, 1 deum maxime Mercurium -unt ... post hunc Apollinem et Martem et Iovem et Minervam (*cf.* SEN. contr. exc. 8, 1 TAC. Germ. 9 STAT. Theb. 9, 611). VERG. Aen. 5, 63 penates et patrios ... et quos -it hospes Acestes. 11, 843 Dianam. PRIAP. 86, 5 huius nam domini -unt me deumque salutant pauperis tuguri *eqs.* HOR. carm. saec. 2—3 Phoebe silvarumque potens Diana, ... o -endi semper et -lti. TIB. 2, 4, 16 non ego vos (*Musas*), ut sint bella canenda, -o. CVLEX 86 falce ... non arte politus *deus* (*v. p. 1670, 57*). OV. met. 1, 747 nunc dea linigera -itur celeberrima turba (*sc. Io*). 6, 171 -itur Latona per aras. *al.* trist. 1, 10, 45. Pont. 1, 2, 150 iure venit -ltos ad sibi quisque deos (*in imagine*). 2, 2, 125 superos *al.* fast. 1, 648. 5, 44 Maiestas ... ex illo tempore -lta manet. *saep.* EPICED. Drusi 24. ELEG. in Maecen. 35. PRIAP. 70, 12 (*Priapus loquitur*) dum me -itis meumque numen. LIV. 4, 30, 11 *aediles* animadverterent, ne qui nisi Romani dii neu quo alio more quam patrio -rentur. 5, 52, 1 -lti neglectique numinis. 7, 20, 7. 42, 3, 9 tamquam non idem ubique di immortales sint, sed spoliis aliorum alii -endi exornandique. MANIL. 4, 756 te, Phoebe. FEST. p. 149 *al.* PAVL. FEST. p. 20. 243 Portunus qui et Palaemon a Romanis inter deos -batur. VAL. MAX. 8, 15 ext. 1. SEN. Herc. f. 917 Tonantem nostra adorabit manus, tu conditores urbis et ... laremque regis advenae Tyrium -es (frg. 26 ARNOB. nat. 7, 10 FIRM. err. 13, 3 TRACT. c. Arrian. p. 11, 31 neque enim aut homines aut angeli adorandi sunt vel -endi, quamvis dei plerumque nuncupantur. *al.* SCHOL. Cic. Bob p. 6, 3 Hild. HIER. epist. 109, 1 nos ... non dico martyrum reliquias, sed ne solem quidem et lunam, non angelos, non archangelos, non Cherubim, non Seraphim ... -imus et adoramus. VVLG. exod. 23, 24 II par. 7, 22 *al.* AVG. civ. 6, 10 serm. ed. Mai 119, 8). SEN. Oed. 486 Ag. 350 *al.* Herc. O. 792 dial. 6, 13, 2. benef. 4, 19, 3 atqui hunc (*deum*) vis (*Epicure*) -ere non aliter quam parentem grato ... animo (*cf.* AVG. civ. 12, 27 deos istos, quos a nobis volunt quasi parentes et conditores nostros -i *Plato et Porphyrius*). clem. 2, 5, 1 religio deos -it, superstitio violat (epist. 123, 16 superstitio error insanandus est: amandos timet; quos -it, violat). nat. 2, 45, 1 epist. 95, 47. 50 satis illos (*deos*) -uit, quisquis imitatus est (AVG. civ. 4, 32 non solum -ere, sed imitari etiam daemones). 117, 6 consensus hominum aut timentium inferos aut -entium (VVLG. IV reg. 17, 35 nolite timere deos alienos et non adoretis eos neque -atis eos. AVG. civ. 2, 23. 5, 24 deum timent diligunt -unt). SEN. frg. 34. COLVM. 1, 1, 18 ne malit urbanum, quam rusticum larem -ere (RVT. NAM. 1, 496 et -ere [excolere *codd.*] externos ... lares). 10, 279. LVCAN. 5, 6. 233 PLIN. nat. 2, 15. 22 Fortuna ... cum conviciis -itur. 7, 188 manes -endo (CORP. V 5933. VI 3608, 9. 13142. XI 6520, 16 ex reditu HS binum milium n(ummum) manes meos -atis). PLIN. nat. 35, 157 hae enim tum effigies deorum (*sc. fictiles*) erant lautissimae, nec paenitet nos illorum, qui tales eos -uere. *al.* SIL. 8, 47. 201 ex illo primis anni celebrata diebus per totam Ausoniam venerando numine -lta est (*sc. Anna*). *al.* HOMER. 32 numina. STAT. silv. 5, 1, 155 quid numina prosunt -lta deum? *al.* Theb. 8, 207 erit ille dies, quo te (*Amphiaraum*) quoque conscia fatis templa -ant. *al.* MART. 4, 1, 5. 8, 8, 4 te (*Ianum*) ... -at omnis honos. 8, 80, 6 tam -lto sub Iove. 9, 11, 17 Musas -imus severiores *quam Graeci.* 9, 42, 5 Palatia te (*Apollinem*) -ant amentque. *al.* QVINT. inst. 1, 7, 12 *Sol* qui -itur iuxta aedem Quirini. decl. 321 p. 263, 7. IVV. 1, 115. 4, 61. 15, 38 TAC. Germ. 40 hist. 4, 81. 5, 4. 5 PLIN. epist. 9, 10, 1 FLOR. Verg. p. 186, 9. APVL. met. 11, 2 tu caelestis Venus, quae ... nunc circumfluo Paphi sacrario -eris (*ibid.* veneraris, propitiaris). Socr. 16 p. 156 hic quem dico, privus custos (*proprius daemon*) ... si rite animadvertatur, sedulo cognoscatur, religiose -atur, ita ut a Socrate iustitia et innocentia -ltus est *eqs.* (FILASTR. 69, 7 *Christus* et homo nostrae causa salutis et deus verus creditur, cognoscitur, -itur et in ecclesia catholica praedicatur. AVG. civ. 4, 13 omnes *deos* esse -endos, qui cognosci et -i possunt. *al.*). VLP. reg. 22, 6. MIN. FEL. 6, 1. 24, 2 prius ... debere deum nosse quam -ere (AVG. civ. 4, 23). 25, 8. 27, 6 *al.* TERT. idol. 4 omnia ... -it humanus error praeter ipsum omnium conditorem (resurr. 26 p. 63, 9 ipsam conditionem -entes adversus conditorem [VVLG. Rom. 1, 25 et -erunt (ἐσεβάσθησαν) et servierunt creaturae potius quam creatori]. *cf.* adv. Marc. 5, 19 p. 644, 19 -entes conditionem adversus creatorem). TERT. idol. 18. nat. 1, 10 oneramini (*pagani*) credentes esse *deos* et contemnentes, -entes et despuentes, honorantes et lacessentes (*ibid.* alii alios deos -itis, eos, quos non -itis, utique contemnitis. AVG. civ. 4, 31 *deos* magis -ere quam despicere). TERT. nat. 1, 10 divinitatem. 2, 4 ille unus deus quem -imus (Scap. 2 TRACT. c. Arrian. 12, 9 *al.*). test. anim. 6 cur *anima* alium -ens deum nominat? (adv. Prax. 13 p. 249, 14 lumen mundi unum et deum et dominum -entes et nominantes). scorp. 8 adv. Marc. 1, 5 p. 297, 12. 14 *al.* ITALA Ios. 4, 25 (Lugd.) ut vos -atis dominum deum vestrum (σέβησθε, VVLG. timeatis; *cf.* ITALA Is. 29, 13 [Cypr. epist. 63, 14]). Ioh. 9, 31 (Aug. c. Faust. 12, 9) qui eum (*deum*) -erit (ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, VVLG. si quis dei cultor est). PORPH. Hor. carm. 1, 35, 21 *saepius.* EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 10 (rec. A: dei culturam). COMM. instr. 1, 3, 15 quos hodie -itis et deos oratis (TRACT. c. Arrian. 11, 30). apol. 854 SOL. 11, 9 *al.* PANEG. 7, 9 GALLICAN. Avid. 8, 2 LAMPR. Alex. 49, 6 VOPISC. Aurelian. 5, 5 *al.* LACT. epit. 17 (22), 1 Faunus ... Picum patrem tamquam deum -i noluit (FIRM. err. 13, 6 qui apud vos quasi dii -untur. AVG. civ. 18, 9 iam ... Minerva tamquam dea -batur regnante Atheniensibus Cecrope. 22, 6 *al.*). FIRM. err. 2, 3. 28, 11 ne hunc (*daemonem*) -as, ne hunc supplices, ne prostratus huic flectas genua (AVG. civ. 4, 23. 5, 25). *et saep.* SORT. Sangall. 11, 5 dae⟨mon⟩es ... quos -i⟨t⟩. TRACT. c. Arrian. 12, 15 *constat* unumquemque tot deos habere quot -it. *al.* PRISCILL. tract. 1, 18 FILASTR. 61, 3 *al.* 147, 5 sanctam adorandam trinitatem -entes (153, 2). AVSON. 153, 19 *al.* SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 98. HIER. epist. 3, 5, 2 *Christum.* 22, 24, 3 chron. a. Abr. 161. VVLG. deut. 8, 19 sin ... secutus fueris deos alienos, -uerisque illos et adoraveris (28, 14 III reg. 9, 9 Ier. 35, 15. AVG. civ. 10, 32 unum verum deum sequendo -uit. PASS. coron. 3). deut. 12, 2 subvertite omnia loca, in quibus -erunt gentes deos suos (ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ITALA Lugd. deservierunt ... d[a]eis suis) super montes excelsos et colles *eqs.* 12, 30 deos (*sim. saepius*). CLAVD. 18, 325 *al.* AVG. civ. *saepissime.* 2, 13 si dii tales -endi sunt, profecto etiam tales homines honorandi. 2, 24 daemones ... pro diis habeantur et -antur. 4, 2 *daemones* velut deos -bant (*cf.* 18, 53). 4, 15 dii habentur dii vocantur, dii -untur, ipsi pro suis partibus invocantur? (4, 21). 4, 23. 31 antiquos Romanos ... deos sine simulacro -isse. 5, 1 ut nullus omnino -atur aut rogetur deus. 10, 3 angelos sive bonos sive malos. 10, 25 omnes immortales beati ... plus *nos* adiuvant, quando unum deum cum illis -imus, patrem et filium et spi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ritum sanctum quam si eos ipsos per sacrificia -remus. 18, 53 Christi nomen. in psalm. 77, 20 hoc ... -itur quod diligitur. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 5 *al.* GREG. M. moral. 2, 15. NICET. symb. 9 creaturam. CARM. c. pag. 1 *al.* CORP. II 6004. V 3034. INSCR. christ. Kraus I 199 Leblant 594 trino -it unam nomine mentem.

β simulacra, signa, effigies sim.: signum: CIC. Verr. 5, 74 -batur a civibus; ab omnis advenis visebatur *signum Dianae* (5, 127 *signum Paeanis* omnes propter pulchritudinem visere, propter religionem -ere solebant. 5, 130 *signum Iovis imperatoris* quod cives atque incolae Syracusani -ere, advenae non solum visere, verum etiam venerari solebant). OV. met. 14, 316. simulacrum: FEST. p. 317. VAL. MAX. 1, 8, 3 praecipua religione. SIL. 17, 282 nequicquam. SVET. Galba 4 menstruis ... supplicationibus et pervigilio anniversario. ITALA Ier. 16, 19 (Aug. civ. 18, 33) mendacia -erunt patres nostri simulacra (ψευδῆ ἐκτήσαντο ... εἴδωλα, VVLG. mendacium possederunt). AVG. civ. 7, 5. imaginem: MIN. FEL. 23, 9 hominum imagines consecratas vulgus orare et publice -ere. VOPISC. Tac. 17, 5. idola: TERT. spect. 3. idol. 4. 11 nisi si aliud omnino interpretemur idololatrian, quam famulatum idolorum -endorum. COMM. instr. 1, 2, 13 idola ... vana (apol. 436. 819). OPTAT. 4, 9 p. 116, 1 FILASTR. 109, 6 *al.* HIER. epist. 21, 10, 1 pro deo idola. VVLG. Dan. 14, 4 idola manufacta. AVG. civ. 8, 24. 18, 45 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 3 dial. 2, 14, 1. deos pictos: COMM. instr. 1, 9, 8. statuam: HIER. epist. 58, 3, 5 VVLG. Dan. 3, 12, 14. *varia*: VVLG. exod. 20, 5 non facies tibi sculptile ... non adorabis ea neque -es (deut. 5, 9). deut. 29, 17 vidistis abominationes et sordes, id est, idola eorum, lignum et lapidem, argentum et aurum, quae -bant (Ezech. 20, 32 ligna et lapides. Bar. 6, 38 ea, *sc. deos ligneos, lapideos, aureos, argenteos*). IV reg. 17, 12 -erunt immunditias. sap. 12, 23 per haec quae -erunt (διὰ τῶν ἰδίων ... βδελυγμάτων). 14, 16 figmenta. Bar. 6, 25. Dan. 14, 3 rex quoque -bat eum (*sc. idolum nomine Bel*) et ibat per singulos dies adorare eum. AVG. civ. 8, 23 deos -endo, quos fecit. *nota*: STAT. Theb. 7, 268 qui breve litus Hyles Atalantaeamque superbi Schoenon habent notique -unt vestigia campi.

b *homines* (*vel heroas*): *α vivos*: *αα additur* ut deum, pro deo *sim.*: CIC. p. red. in sen. 30 vos universos, patres conscripti, deorum ⟨in⟩ numero -ere debeo. rep. 1, 18 ut ... Africanum ut deum -ret Laelius, ... Laelium, quod aetate antecedebat, observaret in parentis loco Scipio. LIV. 45, 27, 10 *Oropi Atticae* pro deo vates antiquus -itur. CVRT. 8, 5, 11 Persas ... non pie solum, sed etiam prudenter reges suos inter deos -ere. SEN. apocol. 11 hunc deum quis -et? PLIN. nat. 1, 7, 48 quem viventem ut deum -i *di* iusserint. MART. 5, 3, 6 *regem* deum. GELL. 2, 15, 1 *p. 1679, 80.* IVST. 11, 11, 1 Alexandrum pro deo, non pro rege -rent. *imagines*: TAC. ann. 4, 2 -i ... per theatra et fora effigies eius (*Seiani*) interque principia legionum. SVET. Aug. 7 *pucerilis imaguncula Augusti* inter cubiculi Lares -itur. Tib. 48 Seiani imaginem inter signa. Vit. 2 Narcissi quoque et Pallantis imagines aureas inter Lares -uit. *adde rem publicam personatam*: IVST. 18, 6, 8 quam diu Karthago invicta fuit, pro dea -lta est. *ββ absolute*: *reges*: VERG. georg. 1, 30 an deus immensi venias maris (*sc. Octavianus Caesar*) ac tua nautae numina sola -ant. OV. Pont. 1, 1, 50 *principem* (*Augustum*). 3, 1, 135 domus Augusti, Capitoli more -enda. LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 12 qui se numini eius (*Augusti*) in perpetuum -endo obligaverunt (2, 33). VELL. 2, 107, 2 nostra quidem, inquit *barbarus quidam*, furit iuventus, quae cum vestrum numen (*Tiberium*) absentium -at, praesentium potius arma metuit quam sequitur fidem. SEN. apocol. 8 parum est, quod templum in Britannia habet, quod hunc barbari -unt et ut deum orant μωροῦ εὐιλάτου τυχεῖν? CVRT. 4, 7, 28 divinis honoribus ... regem (5, 12, 16 *rex* deorum a suis honoribus -ltus [deorum auspiciis ac suis *codd.*]). 8, 5, 19. STAT. silv. 4, 4, 58 Latiique ducis (*i. imperatoris*) sic numina pergant, quem tibi posthabito studium est -isse Tonante. MART. 9, 64, 6. 9, 101, 12. TAC. ann. 1, 10 nihil deorum honoribus relictum, cum se templis et effigie numinum per flamines et sacerdotes -i vellet *Augustus*. MIN. FEL. 20, 5 reges suos -unt religiose. 29, 4 Aegyptii ... hominem sibi quem -ant eligunt; illum unum propitiant, illum de omnibus consulunt, illi victimas caedunt. TERT. nat. 2, 8 *p. 1686, 38.* PANEG. 12, 22 ipse ille rex eius (*Persidos*) ... in his te -it templis in quibus -itur. LAMPR. Heliog. 3, 4 ne quis Romae deus nisi Heliogabalus -retur. 6, 7. *effigies*: OV. Pont. 2, 8, 60 quos dedit ars, vultus effigiemque *Caesaris* -o. sic homines novere deos quos arduus aether occulit et -itur pro Iove forma Iovis. PLIN. paneg. 52 saevissimi domini atrocissima effigies. SVET. Tib. 65 *Seiani* imagines aureas. *sacerdotes*: COMM. instr. 1, 19, 14 non deos vos -itis, quos isti false prophetant: ipsos sacerdotes -itis in vano timentes. *β mortuos*: *αα additur* ut deos *sim.*: CIC. leg. agr. 2, 95 maiores nostros ... non ... in deorum immortalium numero venerandos a nobis et -endos putatis? (AMM. 23, 6, 6 numinis ... vice). Cato 81 apud Xenophontem ... moriens Cyrus maior haec dicit: ... 'sic me -itote ... ut deum'. OV. met. 15, 818 ut deus accedat caelo *Caesar* templisque -atur (*sic vulgo ex aliquot codd.*, locetur *multi codd.*), tu (*Venus*) facies natusque suus. SEN. epist. 64, 9 suspiciendi ... sunt et ritu deorum -endi (*qui ante nos fuerunt*). OCTAVIA 478 sic ille patriae primus Augustus parens complexus astra est -itur et templis deus. SVET. Vit. 1 Vitellia, quae multis locis pro numine -retur. IVST. 12, 12, 12 *Hephaestionem* post mortem -i ut deum iussit. 20, 4, 18 *Pythagoram* pro deo. AMM. 27, 7, 6 hos ... ut martyras, id est divinitati acceptos, -et religio christiana. VVLG. sap. 14, 15 acerbo ... luctu dolens pater, cito sibi rapti filii fecit imaginem et illum, qui tunc quasi homo mortuus fuerat, nunc tamquam deum -ere coepit (ἐτίμησε) et constituit inter servos suos sacra et sacrificia. RVFIN. hist. 4, 8, 3 *Antinoum* quasi deum -ere (ὡς θεὸν ... σέβειν) coeperunt. AVG. civ. 3, 15 *Romulum mandasse* ut inter numina -retur. 8, 26 mortuum -i pro deo. 18, 2 *Telxionem* defunctum velut deum. 18, 3 ad eius (*Phegoi*) sepulcrum templum est constitutum, in quo -retur ut deus et ei boves immolarentur. 18, 24. 37 Isis, quam mortuam tamquam magnam deam -endam putaverunt. *ββ absolute*: SEN. dial. 11, 17, 5 *Gaius Caesar* numquam satis certus utrum lugeri vellet an -i sororem (*ibid.* templa illi constituebat ac pulvinaria). PLIN. paneg. 11 licet illum (*Nervam*) aris pulvinaribus flamine -as. TAC. ann. 2, 83 statuarum locorumve, in quis -retur (-rentur *M*) *Germanicus*, haud facile quis numerum inierit. AMM. 15, 10, 7 manes ... eius ... religiose -untur. AVG. civ. 8, 26 a paganis -ltos fuisse deos in templis, a nobis autem -i mortuos (*martyres*) in sepulcris.

c *bestias*: *α additur* ut deum *sim.*: CIC. leg. 1, 32 canem et felem ut deos -unt. PLIN. nat. 8, 184 bos in Aegypto etiam numinis vice -itur (30, 99 Aegypti magna pars scarabaeos inter numina -it. SOL. 32, 17 *Apim* ad instar -unt numinis). *imagines*: PLIN. nat. 6, 178 Rhadamata in quo felis aurea pro deo -batur. AVG. civ. 10, 8 serpentem *aeneum* ... tamquam idolum -ere. *β absolute*: MELA 1, 58 Aegyptii -unt effigies multorum animalium atque ipsa magis animalia, sed alia alii. PLIN. nat. 2, 20 monstra quoque -unt (MIN. FEL. 28, 2 quasi christiani monstra -rent). 9, 80 conchas ... apud Cnidiorum Venerem -i. IVV. 15, 2 quis nescit ..., qualia demens Aegyptus portenta -at? crocodilon adorat pars haec, illa pavet saturam serpentibus ibin. PS. APVL. Ascl. 37. MIN. FEL. 28, 7 caput asini (*ibid.* boum capita et capita vervecum et immolatis et -itis. OPTAT. 3, 7 p. 89, 3 temporibus Moysi populus Israhel caput vituli -uit). TERT. nat. 1, 11 vos totos asinos -itis. 2, 8 *Aegyptii* etiam bestias privatas -unt, ⟨feles, c⟩orcodillos (orcodrillos *A*) et Anubem suum. *ibid.* et feras et homines. adv. Marc. 2, 14 p. 355, 1 Aegyptius ... ibim et corcodrillum citius -ens quam deum vivum. SCHOL. Germ. Bas. p. 99, 4 pisces religiose. VVLG. exod. 8, 26. sap. 11, 16 mutos serpentes et bestias supervacuas. 15, 18 animalia miserrima. Dan. 14, 22 erat draco magnus in loco illo et -bant eum Babylonii (14, 26). Os. 10, 5 vaccas Bethaven -erunt habitatores Samariae. AVG. civ. 2, 22 Aegyptiorum bestias avesque -entium. *imagines bestiarum*: MELA 1, 58 *l. 28.* TERT. nat. 1, 11 consimilis bestiae (*onagri*) superficiem a Iudaeis -i.

d *res corporeas*: *signa, stellas*: MANIL. 2, 613 simplicior tamen est Aries, meliusque Leone prosequitur genitos et te, Centaure, creatos quam -itur. 4, 749 *Arietem* etiam venerata -it vicina Propontis et Syriae gentes et laxo Persis amictu. 4, 762. PLIN. nat. 2, 93 cometes in uno totius orbis loco -itur in templo Romae. COMM. instr. 1, 7, 15 si stellas -itis, -ite et bis sena sigilla (AVG. civ. 4, 11 stellas omnes). VVLG. deut. 4, 19 ne forte ... videas solem et lunam et omnia astra caeli et errore deceptus adores ea et -as (AVG. mor. eccl. 1, 20, 37 christiani non sint, qui solem et lunam non modo diligendos, sed etiam -endos putant). IV reg. 21, 3 adoravit omnem militiam caeli et -uit eam. II par. 33, 3. CORP. VII 759, 7 in caelo visum Syria sidus edidit Libyae -endum. SEN. dial. 12, 13, 4 scias licet ea demum fulmina esse iustissima, quae etiam percussi -unt. *aquas*: SEN. epist. 41, 3 magnorum fluminum capita veneramur. subita ex abdito vasti amnis eruptio aras habet; -untur aquarum calentium fontes, et stagna quaedam vel opacitas vel immensa altitudo sacravit (MART. 9, 58, 3 montana tuos [*Nymphae*] semper -at Vmbria fontes. FRONTIN. aq. 4 *p. 1677, 44*). LVCAN. 3, 230 Ganges. PLIN. nat. 31, 54 in Coryco monte amnis erupit posteaque coeptus est -i. FIRM. err. 2, 1 Aegyptii ... aquam -unt, aquis supplicant, aquas superstitiosa votorum continuatione venerantur. 2, 5. *lapides arte factos, arma, instrumenta*: CVRT. 4, 7, 23 id ⟨quod⟩ pro deo -itur, non eandem effigiem habet, quam vulgo diis artifices accommodaverunt: umbilico maxime similis est habitus smaragdo et gemmis coagmentatus. MELA 1, 26 parma elephantino tergori exsecta ingens ..., quam locorum accolae ab illo (*Hercule*) gestatam pro vero habent traduntque et inde eximie -unt. PLIN. nat. 34, 12 numinum vice ... candelabrum -uit. IVV. 16, 38 sacrum ... saxum *terminale*, quod mea cum patulo -uit puls annua libo. TAC. ann. 15, 55 ferrum (*i. pugionem*) ... olim religione patria -ltum. SOL. 15, 3 populis istis deus Mars est: pro simulacris enses -untur (-unt *HP²*). IVST. 43, 3, 3 pro diis immortalibus veteres hastas -uere. AMM. 17, 12, 21 *mucrones* pro numinibus -unt. 31, 2, 23 *gladium* ut Martem, regionum, quas circumcircant, praesulem verecundius -unt. *arbores*: CVRT. 8, 9, 34 deos putant, quidquid -ere coeperunt, arbores maxime, quas violare capital est. LVCAN. 1, 143 frugifero quercus sublimis in agro (STAT. Theb. 9, 581 quercus erat, Triviae quam desacraverat ipsa [*Atalanta*] ... numenque -endo fecerat). SIL. 3, 691

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prisco ... pavore arbor numen habet -iturque tepentibus aris. *lapides naturales*: PLIN. nat. 2,150 in Abydi gymnasio ... -itur hodieque modicus quidem *lapis*, sed quem in media terrarum casurum idem Anaxagoras praedixisse narretur. -itur et Cassandriae *eqs.* 37,186 Adadu nephros ... deus et hic -itur a Syris. *fascinum, mentulam*: PLIN. nat. 28,39 fascinus, imperatorum quoque, non solum infantium custos, qui deus inter sacra Romana a Vestalibus -itur. MART. 11,51,2 tanta est quae Titio columna pendet, quantam Lampsaciae -unt puellae. MIN. FEL. 9,4 ipsius antistitis ac sacerdotis -ere genitalia et quasi parentis sui adorare naturam. AVG. civ. 7,21 pudenda virilia. *cf.* 7,27 *p. 1689,57.* *aquilas, sigilla sim.*: STAT. silv. 1,4,9 alacres, quae signa -unt urbana, cohortes (*cf.* SVET. Tib. 48 *p. 1685,47*). SVET. Nero 56 ⟨im⟩agunculam puellarem, cum quasi remedium insidiarum a plebeio quodam et ignoto muneri accepisset, detecta confestim coniuratione, pro summo numine trinisque in die sacrificiis -ere *perseveravit*. APVL. apol. 27 'habet quiddam Apuleius domi quod sancte -it': quasi id, non id potius crimen sit, quod -as non habere. 61 *sigillum quoddam* cum sit sceleti forma turpe et horribile, tamen impendio -ere et Graeco vocabulo βασιλέα nuncupare. 64 non respondeo tibi ..., quem -am βασιλέα. MIN. FEL. 29,6 cruces etiam nec -imus nec optamus (TERT. nat. 1,12 crucis qualitas signum est de ligno: et eandem materiam -itis penes vos cum effigie. *ibid.* in genere deorum crucem originem -itis. *ibid.* in Victoriis et cruce⟨s⟩ -it castrensis religio. *ibid.* incultas et nudas cruces -ere). COMM. instr. 1,19,2 -ere tale⟨a⟩m aut Dianam dicere lignum. *materiam, mundum sim.*: TERT. nat. 1,12 *supra l. 21.* adv. Marc. 1,13 p. 307,14 *substantias mundi* -unt et Persarum magi et Aegyptiorum hierophantae et Indorum gymnosophistae. FIRM. err. 3,1 ut cum persuaderetur hominibus quod -ant terram, miseri funeris (*Attidis*) venerentur exitium. 3,5. RVFIN. Orig. in exod. 7,4 -bamus lignum et lapidem et ignorantes deum his, qui natura non erant dii, serviebamus. AVG. civ. 7,27 p. 309,26 templo sacerdote sacrificio, quod vero deo debetur, -atur aliquod elementum mundi vel creatus aliquis spiritus, etiamsi non immundus et malus. *ibid.* p. 310,3 qui ... non deum verum, id est animae corporisque factorem, sed creaturam quamvis non vitiosam -it, sive illa sit anima sive corpus, sive anima simul et corpus. 7,28 pro deo vero mundum nemo pius -it. 7,29 nos deum -imus, non caelum et terram, quibus duabus partibus mundus hic constat; nec animam vel animas ... sed deum *eqs.* *huc adde*: PROP. 3,13,48 at nunc desertis cessant sacraria lucis: aurum omnes victa iam pietate -unt.

c *res incorporeas*: LIV. 9,9,4 tam sponsiones quam foedera sancta esse apud eos homines, apud quos iuxta divinas religiones fides humana -itur. SEN. Phaedr. 1116 o nimium potens, quanto parentes sanguinis vinclo tenes, natura, quam te -imus inviti quoque. dial. 7,26,7 suspicite virtutem ... et ipsam ut deos ac professores eius ut antistites -ite (AVG. civ. 4,20 in nomine generali ipsius virtutis omnes *singulae virtutes* -untur?). SIL. 2,504 vis -itur iurisque locum sibi vindicat ensis. STAT. Theb. 1,506 semper honoratam dimensis orbibus anni te (*Noctem*) domus ista -et. VLP. dig. 1,1,1,1 cuius merito quis nos sacerdotes appellet: iustitiam namque -imus et boni et aequi notitiam profitemur. TERT. nat. 2,12 aut Saturnus fuit aut tempus ... quid autem prohibuit tempus -i in sua qualitate? (AVG. civ. 4,10 tempus ... -unt qui Saturnum -unt). anim. 37 qui numeros ratiocinantur et decurialem numerum ut exinde reliquorum parentem -unt, denique perfectorem nativitatis humanae. FIRM. err. 11 in sacris Corybantum parricidium -itur. 16,3 ut parricidia vel incesta vel mortes ex sacrorum ritu misera mens hominum et -ere discat et facere. OPTAT. 7,1 p. 165,8 lex ... data est ... non ut ipsa lex quasi pro deo -retur. QVEROL. p. 33,1 fatum ipsum qualiter tandem -i vel propitiari potest? AMM. 19,11,6 quietem -entes tamquam salutarem deam. 21,13,4 *apud Persas* silentii ... -itur numen. AVG. civ. 4,20 de virtute et fide, quas pagani templis et sacris honoraverunt praetermittentes alia bona, quae similiter -enda fuerunt. 4,23 qui tamquam deam felicitatem -it. 4,24 qua ratione defendant pagani, quod inter deos -ant ipsa dona divina. GREG. M. moral. 1,12 mysterium resurrectionis. *adde*: CVRT. 10,3,3 quod *nomen* gentes, quae ⟨sunt⟩ sub regibus, inter deos -unt (10,7,15 nomen ipsum -ere venerarique).

2 *res sacras*: a *loca sacra*: *generatim*: MELA 1,87 Panionium sacra regio ... ob id eo nomine appellata, quod eam communiter Iones -unt. LVCAN. 10,323 Abaton quam nostra -it (*G*, vocat *cet. codd.*) veneranda vetustas. SOL. 1,7 ambiguitatum quaestiones excitavit, quod quaedam ibi (*Romae*) multo ante Romulum -lta sint. CARM. c. pag. 1. *speciatim*: aedem: PAVL. FEST. p. 147. aras: OV. met. 3,733 sacra frequentant turaque dant sanctasque -unt Ismenides aras. 6,208. LIV. 1,7,10. 10,23,8. 9 SEN. Herc. f. 899 benef. 5,25,4. PANEG. 6,11 ille cuius tot aras, tot templa, tot nomina -o, Hercules. casam: SEN. contr. 2,1,5 *Romuli.* compita: AVSON. 385,18. delubra: SIL. 4,820 di patrii, quorum delubra piantur caedibus atque -i gaudent formidine matrum. fana deorum: CARM. epigr. 525,1. focos: OV. fast. 4,296. oraculum: AMM. 19,12,3 priscis circumiacentium regionum caerimoniis. penetralia: OV. fast. 3,417. pignus: SEN. contr. 1,3,1 veniet ad -endum Romani imperii pignus ... incesta? sacellum: NEP. Timol. 4,4 sanctissime. PAVL. FEST. p. 154 sancte. SOL. 1,6. sacrarium: NEP. Them. 8,4. sacrum: SIL. 1,82 (*aliter infra l. 24*). sepulcrum: IVST. 36,2,2 pro templo. templum: CIC. inv. 2,1 BELL. Alex. 66,3 VERG. Aen. 4,458 OV. epist. 19,180 met. 11,578 MANIL. 1,46. 4,546. 5,344 SEN. Phaedr. 105 Tro. 782 QVINT. decl. 304 p. 194,2. 323 p. 274,16 PANEG. 6,11 *p. 1687, 78.* b *caerimonias, festa sim.*: auspicia: CIC. Mil. 83 *maiores* qui sacra, qui caerimonias, qui auspicia ... -erunt. caerimonias: CIC. Mil. 83 *supra l. 8.* Tusc. 1,27 *caerimonias sepulcrorum*, quas ... nec tanta cura -issent nec violatas tam inexpiabili religione sanxissent, nisi *eqs.* SVET. Aug. 93 reverentissime (*oppos.* contemptui habuit). casta: SIL. 17,21 semivirique chori, gemino qui Dindyma monte casta -unt. convivia: MIN. FEL. 31,5. ferias: PAVL. FEST. p. 70. festa: OV. ars 1,416 -lta Palaestino septima festa Syro (*v. infra l. 26*). fast. 3,170. 6,179 caesa sue. PAVL. FEST. p. 97 Graeca sacra festa Cereris. 119 Lucaria festa. honores: VERG. Aen. 12,778. ludos: AVSON. 385,30 Dionysiacos. occulta: TRAG. inc. 71 *Lemni* nocturno aditu occulta -untur silvestribus saepibus densa. orgia: IVV. 2,91. AVIEN. orb. terr. 752 Bacchi. pascha: RVFIN. hist. 5,24,2 intemeratum paschae -imus (ἄγομεν) diem. quinquennia: AVSON. 389,2 (*aliter* 387,4). religionem: SCHOL. Verg. Veron. georg. 3,1. ritus: CIC. leg. 2,22 ex patriis ritibus optima -unto (*cf.* 2,40). SEN. Phaedr. 484 ritus ... priscos. STAT. silv. 5,3,290 *infra l. 31* TAC. ann. 11,15. sacra: CIC. Verr. 5,114. dom. 105 sacra privata -erunt et publicis sacerdotiis praefuerunt. Mil. 83. TIB. 1,3,25 pie (OV. am. 3,9,37 pius -e sacra). OV. ars 1,76 -lta ... Iudaeo septima sacra Syro (*cf. supra l. 14*). met. 4,32. 15,679 trist. 4,4,68. Pont. 4,2,49 Musarum (SIL. 9,340). fast. 1,530. 2,281. 3,234 rite. 3,280 pure. FEST. p. 237 peregrina sacra. VAL. MAX. 1,1,10 sancte. SEN. Thy. 981 iucunda mensae sacra iuvenilis -unt. LVCAN. 8,338 *p. 1670,61.* STAT. silv. 5,3,290 sacra ... ritusque -endos. Theb. 7,18 MART. 4,1,7 *infra l. 39.* 12,62,14 IVV. 14,103. VERS. metr. Bass. gramm. VI 264,1 (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 86,19) frugiferae sacra deae ... mystica. CARM. de mens. 2,42 LAMPR. Comm. 9,4 AVSON. 385,7 *al.* QVEROL. p. 28,10 optima sacrorum genera vel -tu facilia. AVG. civ. 6,5 sacra et sacrificia. CORP. X 797 sacrorum principiorum p(opuli) R(omani) Quirit(ium) nominisque Latini, quai apud Laurentis -untur, flam(en) Dialis. *in imagine*: QVINT. inst. 10,92 nos ... sacra litterarum -entes. saecula: MART. 4,1,7 hic (*Caesar*) -at ingenti redeuntia saecula lustro et quae Romuleus sacra Tarentos habet. sollemne: IVV. 11,194 Megalesiacae spectacula mappae Idaeum sollemne -unt. sollemnitatem: PS. HIL. dedic. eccl. p. 879[D]. tempora: OV. fast. 3,243 tempora iure -unt Latiae fecunda (*Martis*) parentes, quarum militiam votaque partus habet.

3 *absolute i. q. venerari, ritum facere*: APVL. met. 11,21 sedulum -endi frequentabam ministerium. VVLG. exod. 18,20 ostendas ... populo caerimonias et ritum -endi. CORP. X 1877 (*Puteolis*) Q. Insteio Diadumeno Augustali -uit annis XXXXV vixit annis .... *fortasse huc pertinet* CORP. X 1918 (*Puteolis*).

4 *sensu latiore religionem, fidem sim., i. q. servare*: religionem: CIC. inv. 1,2 *p. 1677,83.* Font. 31 (*opp.* scelere violarint [Sest. 56]). har. resp. 18 rep. 2,27 leg. 2,15. LIV. 1,32,2 aut neglectis religionibus aut prave -ltis. 3,57,7. 5,1,6. MIN. FEL. 6,1 religiones traditas. NOVELL. Iust. 37,5 orthodoxam religionem. fidem: FILASTR. 129,4 ut ... paganitate, Iudaismo et omni haeresi contemptis atque damnatis sola fides vera, id est patris et filii et sancti spiritus ab omnibus credita -retur. VINCENT. LER. 33 -endae et excolendae semel sibi traditae fidei. arcana: FILASTR. 129,9 pagana mendacia potius quam salutaris christianae legis antiqua et vera arcana desiderant -ere ac sequi firmamenta. interpretationem (*sc. bibliorum*): FILASTR. 145 sunt haeretici ... qui Theodotionis et Symmachi ... interpretationem ... sequuntur, non illam ..., quam ecclesia catholica -it et praedicat. 146 ecclesia catholica LXX duorum interpretationem legit -it et praedicat, alia ... contemnit et abicit. pietatem: FILASTR. 147,3 (*alia v. p. 1677,72*). superstitionem: RVFIN. hist. mon. 7 p. 414[A] apud quos (*gentilium vicos*) daemoniaca superstitio summo studio -batur. COD. Iust. 1,5,21 Iudaicam superstitionem. errorem: RVRIC. epist. 2,25 p. 410,9. culturam: MART. BRAC. corr. 17 culturas daemonum. sectam: NOVELL. Iust. 37,5. veritatem: PALLAD. hist. mon. 1,43. *adde*: AMM. 22,10,2 quid quisque ... -ret. 30,9,5 neque ut hoc -retur imperavit aut illud: nec ... subiectorum cervicem ad id quod ipse -uit, inclinabat.

iuncturae ad V B: a *cum ablativo instrumenti vel modi*: CIC. Verr. 5,84 sacris anniversariis (MANIL. 1,46. AVG. civ. 19,9 sacris vel potius sacrilegiis) ac summa religione (5,96 religione maxima. har. resp. 28 *p. 1683,7* BELL. Alex. 66,3. CVRT. 4,3,21 eximia religione. TAC. ann. 15,55 religione patria. AVG. civ. 8,17 religione. 10,4 religionis obsequium, quo -itur deus. 10,16 religionis ritibus. 10,17 religione sacrorum). CIC. Verr. 5,128 sacrificiis anniversariis (VAL. MAX. 2,1,6 praecipuis et exquisitis sacrificiis. SVET. Nero 56 trinis ... in die sacrificiis. AVG. civ. 10,16. 16,43 sacrificiis futura praenuntiantibus. 18,19 sacrificiorum honore *al.*). CIC. leg. 2,15 qua mente, qua pietate (nat. deor. 1,45 hominum pietate.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ov. Pont. 2, 1, 9 hilari. 4, 15, 24 perpetua. AVG. civ. 16, 13 *vera*). CIC. nat. deor. 2, 71 quo ... eos (*deos*) nomine consuetudo nuncupaverit, hoc eos et venerari et -ere debemus (PLIN. paneg. 88, 8 parens hominum deorumque optimi prius, deinde maximi nomine -itur. SVET. Aug. 70 quo cognomine [*Tortore*] is deus [*Apollo*] quadam in parte urbis -batur. AVG. civ. 4, 25 *ille deus* quem nomine ipsius felicitatis -endum esse censebant). NEP. Them. 8, 4 summa ... caerimonia (LIV. 29, 18, 2 cum quanta caerimonia. PLIN. nat. 36, 25 sanctissimis caerimoniis). VERG. Aen. 4, 458 miro ... honore (CVRT. 4, 7, 28 divinis honoribus. CLAVD. carm. min. 17, 2 fratres divino meritos semper honore -i. AVG. civ. 4, 23 *al.*). Ov. am. 3, 10, 16 *Cererem* quisquam lacrimis laetari credit amantum et bene tormentis secubituque -i? met. 15, 818 templis (VAL. MAX. 2, 5, 6 OCTAVIA 478 TAC. ann. 1, 10. MIN. FEL. 10, 4 templis aris victimis caerimoniisque. 33, 2 aris atque templis maxima superstitione. CLAVD. rapt. Pros. 3, 283 o templis Scythiae atque hominem sitientibus aris utraque digna -i. AVG. civ. 2, 22 tot templis, tot sacerdotibus et sacrificiorum generibus, tam multiplicibus variisque sacris, tot festis sollemnitatibus, tot tantorumque sacrorum celebritatibus). Ov. fast. 4, 296 virginitate. 6, 179 caesa sue. PROP. 2, 22, 22 haud umquam est -lta labore Venus. LIV. 1, 7, 10 *Herculis* ritu (10, 23, 9. AVG. civ. 5, 22 vetere ritu). 4, 30, 11 more ... patrio (FEST. p. 237. AVG. civ. 19, 23 quibus sit -endus moribus dixit. COMM. instr. 1, 15, 7 de vetusto more. 1, 18, 3). LIV. 42, 3, 9 spoliis. SEN. Herc. f. 515 sacro ... votivo (Phaedr. 105 donis ... votivis). 899 caesis ... victimis (*cf.* MIN. FEL. 10, 4 *l. 14*). Tro. 782 prisco ... saltatu. Ag. 374 *Pallada* permixto matrona minor maiorque choro -it. 807 pecore votivo ... Arabumque donis supplice et fibra (MART. 3, 24, 12). Thy. 463 ture. benef. 4, 19, 3 grato animo. frg. 123 *deum* non immolationibus nec sanguine multo -endum ... sed mente pura, bono honestoque proposito. PLIN. nat. praef. 11 nec ulli fuit vitio deos -ere quoquo modo posset (VVLG. IV reg. 17, 28 docebat eos quomodo -rent dominum. AVG. civ. 1, 32 eius modi). PLIN. nat. 2, 22 cum conviciis. 18, 7 deos fruge -ere et mola salsa supplicare. VAL. FL. 5, 642 sola ... umbra (*i. silva*). SIL. 1, 82 sacrum genetricis Elissae manibus et patria Tyriis formidine -ltum (4, 820 formidine matrum). 3, 691 tepentibus aris. STAT. silv. 3, 1, 3 maiore tholo. 5 praef. qui bona fide deos -it, amat et sacerdotes (*in imagine*). MART. 9, 64, 5 votis et sanguine largo. IVV. 10, 116 quisquis adhuc uno parcam -it asse Minervam. TAC. hist. 4, 58 Iuppiter optime maxime, quem ... tot triumphis -uimus. PLIN. paneg. 11 aris pulvinaribus flamine (*v. p. 1686, 16*). 52 victimarum cruore. MIN. FEL. 22, 4 Galli eam (*Cybelam*) et semiviri sui corporis supplicio -unt. 30, 4 homicidio. PORPH. Hor. carm. 3, 23, 1 deos puris manibus et bona conscientia -endos esse. PANEG. 7, 1 ipsos immortales deos, quamquam universos animo -amus, interdum tamen in suo quemque templo ac sede veneramur. ARNOB. nat. 7, 31 officiis omnibus caerimonialibus. PS. APVL. Ascl. 14 simplici ... mente et anima divinitatem -ere eiusque facta venerari. VVLG. Is. 19, 21 cognoscent Aegyptii dominum ... et -ent eum in hostiis et in muneribus. act. 17, 25 deus ... non in manufactis templis habitat nec manibus humanis -itur indigens aliquo. AVG. civ. 4, 28 fide sincera ac moribus. 5, 12 rebus nugatoriis. 6, 6 societas daemonum, qui -untur criminibus suis (8, 27 humanis criminibus). 6, 12 tanta turpitudine. 7, 9 tantis contumeliis tamque scelestis criminationibus. 7, 23 aris suis, delubris suis, sacris simulacris, sacerdotibus suis. 7, 27 *physiologi* nec veram divinitatem -unt nec eo cultu, quo -enda est vera divinitas. *ibid.* stoliditate vel monstrositate simulacrorum, sacrificiis homicidiorum, coronatione virilium pudendorum, mercede stuprorum, sectione membrorum, abscissione genitalium, consecratione mollium, festis impurorum obscaenorumque ludorum unum verum deum, id est omnis animae corporisque creatorem -ere. 7, 35 *superstitione.* 10, 16 latria. 10, 18 non ... se aliter -endos esse persuaserunt *dei* nisi mirabilium operum effectibus. 18, 2 sacrificando et ludos celebrando. 18, 53 *Christi* nomen ... quam suum -i *maluit Petrus* ... magicis artibus suis, magnis laboribus et periculis suis, postremo etiam effusione sanguinis sui. enchir. 3 fide spe caritate. in psalm. 77, 20 modo timore servili, non liberali dilectione deus -itur. **b** *c. adverbiis*: ample: VVLG. IV reg. 10, 18 *infra l. 83.* bene: Ov. am. 3, 10, 16. epist. 7, 130 non bene. castissime: CIC. div. 2, 85 epist. 14, 4, 1. caste: MIN. FEL. 33, 3 caste, innoxie religioseque. citius quam: TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 355, 2. devote: AVG. civ. 18, 13. digne: AVG. civ. 4, 28 *infra l. 77.* diligenter: CIC. Verr. 5, 132 *p. 1683, 42.* SEN. contr. exc. 8, 1 diligentius dii -untur irati. AVG. civ. 1, 15 diligentissime. eximie: MELA 1, 26. fideliter: AVG. civ. 22, 27. honeste: AVG. civ. 4, 3 per turpium ludorum obsequia et per turpium hominum ministeria ... honeste. honorabiliter: AVG. civ. 4, 28 *Graeci deos* in huiusce modi rebus divinis, hoc est ludis scaenicis, honorabilius digniusque -erunt. illustrius: AVG. civ. 4, 23. impendio: APVL. apol. 61. impense: SEN. Ag. 398 PANEG. 3, 6. innoxie: MIN. FEL. 33, 3. libere: AVG. civ. 3, 1. magis: CATVLL. 61, 48 *p. 1683, 61* SEN. contr. exc. 8, 1 STAT. Theb. 9, 611 AVG. civ. 4, 7. maxime: CIC. Verr. 5, 108 nat. deor. 3, 44. neglegentius: SCHOL. Germ. Bas. p. 84, 8. parum: VVLG. IV reg. 10, 18 Achab -uit Baal parum, ego autem -am eum amplius. pie: CIC. nat. deor. 1, 45. 1, 56 pie sancteque. TIB. 1, 3, 25. LIV. 3, 57, 7 pie magis quam magnifice. PS. APVL. Ascl. 11 AVG. civ. 16, 2. 22, 27 pie fideliterque. prave: LIV. 1, 32, 2. privatim: CIC. leg. 2, 19 *et* LIV. 10, 7, 12 *p. 1683, 35 sqq.* publice: LIV. 10, 7, 12 *p. 1683, 37* MIN. FEL. 23, 9. recte: AVG. civ. 8, 10. 10, 5. 14, 28. religiose: CIC. inv. 2, 1 nat. deor. 3, 48. LIV. 10, 7, 5 castius eum sacra privata facere et religiosius deos -ere quam se? SEN. benef. 5, 25, 4 AMM. 15, 10, 7 APVL. Socr. 16 p. 156 *p. 1684, 35* MIN. FEL. 20, 5. 33, 3 IVST. 39, 3, 9 AMM. 23, 3, 2 SCHOL. Germ. Bas. p. 99, 4. reverentissime: SVET. Aug. 93. rite: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 70 *p. 1683, 38* leg. 2, 19 *p. 1683, 35* Ov. fast. 4, 133. 5, 90. sancte: CIC. nat. deor. 1, 56 PAVL. FEST. p. 154 VAL. MAX. 1, 1, 10 APVL. apol. 27. sanctius: CIC. Mil. 83 nat. deor. 3, 50 LIV. 10, 23, 8 FIRM. err. 13, 2. sanctissime: CIC. Verr. 5, 72 nat. deor. 3, 45 NEP. Timol. 4, 4. secretius: AMM. 22, 16, 21. superstitiose: SVET. Dom. 15. vere: VVLG. Iudith 8, 21.

particip. praes. act. **colēns**, -ntis *m. pro substantivo: nota gen. plur. et* -ium *et* -um *passim.*: **1** *i. q. incola*: LIV. 42, 67, 9 voluntate[m] -ium. MELA 1, 102 *Pontus* olim ex -ium saevo admodum ingenio Axenus ... dictus. SIL. 5, 241 *p. 1671, 5.* 8, 69 non caeli, non illa soli, non gnara -um Sidonis in Latia trepidabat naufraga terra. APVL. flor. 6 p. 20 sunt apud illos (*Indos*) et varia -ium genera. **2** *i. q. agricola: nota*: Ov. am. 1, 13, 15 arva -es (ars 1, 399. fast. 4, 487 pastorem ... an arva -em). HIL. myst. p. 6, 30 Cayn ... erat terram -s (*cf.* LXX *gen. 4, 2* ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν, VVLG. agricola). VARRO rust. 1, 4, 3 ubi ratio cum orco habetur, ibi non modo fructus est incertus, sed etiam -ium vita. Ov. am. 3, 10, 34 irrita decepti vota -is erant (*cf.* fast. 4, 642). epist. 6, 117 Lemnos ... terra ingeniosa -i. fast. 2, 296 nulla sub imperio terra -is erat. PLIN. nat. 17, 227 fiunt et culpa -ium (*i. vinitorum*) vitia (vitium colentia *codd.*). STAT. silv. 2, 2, 52 his favit natura locis, his victa -i cessit. Theb. 8, 544 ulmus vitisque, duplex iactura -i. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 28 -ium pedibus et vehiculis et staticulis. IVST. 12, 7, 7 sacri montis ... naturalibus bonis, vite hederaque, non aliter vestiti quam si manu cultus -iumque industria exornatus esset. **3** *is qui veneratur*: **a** *hominem, sc. vivum, i. q. cliens* (*cf. p. 1680, 3 sqq.*): LAVS Pis. 113 diligis ex aequo nec te fortuna -um natalesve monent: probitas spectatur in illis. **b** *i. q. cultor deorum*: CIC. Planc. 80 qui *sunt* sancti, qui religionum -es, nisi qui meritam dis immortalibus gratiam iustis honoribus et memori mente persolvunt? EPICED. Drusi 189 *deos* pudet ora -um aspicere invidiae, quam meruere, metu. LIV. 5, 22, 3 amoliri tum deum dona ipsosque deos, sed -ium magis quam rapientium modo, coepere. VAL. MAX. 1, 1, 19 *Aesculapius* suam ... venerationem, quam apud -es maximam semper habuerat ... multiplicavit. SEN. Herc. O. 877 repetentur arae cernere assuetae hostiam similem -i. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 13 diebus festis ... omnem quidem -ium imitationem expresserunt. ITALA Is. 66, 14 (Aug. civ. 20, 21) cognoscetur manus domini -bus eum (φοβουμένοις, VVLG. servis eius). VVLG. act. 13, 43 multi Iudaeorum et -ium advenarum (τῶν σεβομένων προσηλύτων *cf.* 17, 4 de -bus gentilibusque multitudo magna. 17, 17).

part. perf. pass. **cultus**, -a, -um *pro adiect. cf.* PS. ASPER gramm. suppl. 56, 21 -us ... ab eo, quod dicitur: 'bene -us est ager ille', praeteriti ... temporis participium est. *compar. inde a* VARRONE rust. (*at* magis cultus *p. 1691, 7*). *superl. inde a* CIC. Q. Rosc. (maxime cultus *p. 1691, 9*).

I *i. q. curatus, tractatus*: **A** *de agricultura*: **1** *proprie* (*opp.* incultus): **a** *de agro, terra sim. cf.* GLOSS. III 260, 71 terra -a γῆ εἰργασμένη: PLAVT. Rud. 214 nec prope usquam hic quidem -um agrum conspicor. CATO agr. 3, 5 si oletum bonum beneque frequens -umque erit (SCIP. min. or. frg. Gell. 2, 20, 6 agros optime -os atque villas expolitissimas. CIC. Quinct. 12 erat ei pecuaria res ampla et rustica sane bene -a et fructuosa. Cato 57 agro bene -o nihil potest esse nec usu uberius nec specie ornatius. VARRO rust. 1, 18, 7 quot additis operis aut demptis melius aut deterius habeas -um. PLIN. nat. 18, 28 ut bene aedificatus et -us *sit ager*. PS. ASPER gramm. suppl. 56, 21). VARRO rust. 1, 7, 7 *arbores* in locis feris plura ferunt, in iis quae sunt -a, meliora. 2, 3, 7 *caprae* in locis -is virgulta carpunt. 3, 16, 19 *apes* feras dico, quae in silvestribus locis pascitant, cicures, quae in -is (COLVM. 1 praef. 25 ager. 2, 2, 8 uberioris soli ... demonstranda est duplex tractatio, -i et silvestris). CIC. part. 36 *loci* -i an inculti (LVCR. 1, 209 incultis praestare videmus -a loca. QVINT. inst. 7, 9, 5. PANEG. 12, 4 -a incultaque omnia vel fructibus plena vel gregibus). CIC. Q. Rosc. 33 ager neque villam habuit neque ex ulla parte fuit -us. leg. 2, 67 vetat ex agro -o eove qui coli possit, ullam partem sumi sepulchro. GALL. Fest. p. 253 non peremit nomen ... fundi, qui est in agro -o ... si qua particula in eo habet silvam (*cf.* LIV. 28, 11, 15 loca -a [*opp.* saltus angustus]. CORP. XIV 3342 iug(era) XI ... terrae -ae, praeterea et silvae ... iug(era) V. 3343). HOR. carm. 4, 14, 27. TIB. 1, 1, 2 -i iugera multa soli (*cf.* MART. 1, 116, 2 -i iugera pulchra soli. 11, 29, 6 Setini iugera -a [certa *Thuaneus*] soli). PRIAP. 14, 6 pusilla -i ruris numina. Ov. Pont. 4, 14, 13 gramina -us ager ... minus odit ... proxima Marticolis quam loca Naso Getis. LIV. 40, 25, 4. VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 se nec urbes ullas nec agros -os, pro quibus dimicarent, habere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. nat. 3, 14, 3 *Aegyptii* feminae nomen assignant huic (*terrae*) tractabili et -ae (*opp.* terram fortiorem ... saxa cautesque). CVRT. 4, 7, 12 nulla arbor, nullum -i soli occurebat vestigium. 7, 3, 18 loca -iora. COLVM. 1, 3, 9 nec dubium quin minus reddat laxus ager non recte -us quam angustus eximie. 2, 2, 14 expediendi rudis agri rationem sequitur -orum novalium cura. 7, 9, 8. 9, 4, 5 -is atque pascuis regionibus. MELA 1, 30 Numidia ... et -a magis (*quam Mauretania*) et ditior (2, 74 Narbonensis est magis -a et magis consita ideoque etiam laetior. PLIN. nat. 22, 58 in pingui solo -oque maxime). MELA 3, 95 cum in his *campis* nihil -i sit. PLIN. nat. 25, 39 in campestribus -is (CASSIOD. var. 11, 14, 2). FRONTIN. aq. 15 terras -as ... soli pinguis. IVV. 14, 159 si tantum -i solus possederis agri, quantum sub Tatio populus Romanus arabat. TAC. ann. 14, 24 ventum ... in locos -os. TERT. anim. 30 ipse orbis in promptu est -ior de die et instructior pristino. PANEG. 5, 8 ut *barbari*, quae fortasse ipsi quondam depraedando vastaverant, -a redderent serviendo. 8, 7 omnia fere -a aprica florentia. VVLG. Am. 9, 13 et omnes colles -i erunt. CASSIOD. var. 2, 32, 2 -is ... locis inimicum ... diluvium. **b** *de arboribus sim.*: CIC. nat. deor. 2, 151 arborum ... consectione omnique materia et -a et silvestri partim ad calficiendum corpus ... utimur, partim *eqs.* OV. ars 3, 692 nec tenues cytisi -aque pinus abest. PLIN. nat. 1, 23, 1 medicinae ex arboribus -is. **2** *sensu strictiore i. q. bene cultus, ornatus sim.*: VARRO rust. 1, 2, 3 ecquam -iorem *terram* Italia vidistis? 1, 2, 20 *ager* quo -ior sit. CIC. Q. Rosc. 33 tum erat ager incultus sine tecto, nunc est -issimus cum optima villa. Verr. 4, 47 Aetnensis ... ager, qui solebat esse -issimus et ... campus Leontinus ... sic erat deformis atque horridus ut *eqs.* VERG. ecl. 1, 70 impius haec tam -a novalia miles habebit. OV. met. 2, 710 -i ... arbusta Lycei. 5, 535 -is ... in hortis (14, 656. fast. 2, 703 hortus odoratis suberat -issimus herbis. 5, 225 IVV. 3, 228). OV. fast. 4, 422 -o fertilis Henna solo. SEN. dial. 7, 17, 2 quare -ius rus tibi est quam naturalis usus desiderat? (COLVM. 1, 1, 1 -issimum). COLVM. 4, 3, 3 magna potius quam -a vineta possidere. 8, 8, 6 quando est -ior *locus ubi habitat columba*, tanto laetior avis conspicitur. QVINT. inst. 8, 3, 8 an ego fundum -iorem putem, in quo mihi quis ostenderit lilia et violas et anemonas, fontes surgentes, quam ubi plena messis aut graves fructu vites erunt? VLP. dig. 33, 7, 8, 1 si villa -ior est. LACT. mort. pers. 7, 12 -iorem agrum ... aut ornatius aedificium. ITIN. [Silv.] 9, 4 inter pomaria et agros -issimos et hortos pulcherrimos. AMM. 14, 8, 11 Palaestina ... -is abundans terris et nitidis. 19, 2, 2 agros pingues -osque. 23, 6, 48 Carmania maior ... fructuariis arboreisque fetibus -a. CLAVD. 3, 188 praedia -a (*opp.* fecundus ager). **B** *de rebus incorporeis*: AVSON. 470, 18 nec fora non celebrata mihi: sed cura docendi -ior.

II *de vita victu cultu i. q. humanioris status* (*opp.* barbarus). *de terris sim.*: LYGD. 4, 91 *non te genuit* barbara ... Scythiae tellus horrendave Syrtis, sed -a et duris non habitanda domus. GELL. 19, 12, 7 homo Thracus ... ex ultima barbaria, ruris colendi insolens, cum in terras -iores humanioris vitae cupidine commigrasset *eqs.* *de habitu, victu, vita*: LIV. 10, 4, 10 sonum linguae et corporum habitum et nitorem -iora quam pastoralia esse. CVRT. 7, 8, 11 *Scythae* abhorrent forsitan moribus ⟨hominibus⟩que nostris et tempora et ingenia -iora sortitis. IVST. 2, 2, 14 -os ... mores *Graecorum* incultae barbariae (*Scytharum*) collatione superari. 17, 3, 13 vita -ior populo a Tharyba statuta (43, 4, 1 Galli ... usum vitae -ioris deposita ac mansuefacta barbaria ... didicerunt. *cf.* 44, 5, 8. MACR. sat. 1, 10, 19). CVRT. 18, 6, 2 regem aliquem poscere, qui -iores victus eum Afrosque perdoceat.

III *i. q. ornatus. cf.* SCHOL. Verg. Medic. ecl. 10, 7 '*tonsas*' significat -as. TERT. resurr. 12 p. 41, 14 uberiora et -iora restituit quam exterminavit. **A** *proprie*: **1** *de rebus corporeis*: OV. trist. 3, 1, 14 (*liber loquitur*) quod neque sum cedro flavus nec pumice levis, erubui domino -ior esse meo (*cf. p. 1678, 76 sqq.*). CELS. 3, 24 conclavi -iore *utendum est*. QVINT. decl. 323 p. 271, 17 templum speciosius quam fuerat et -ius extruxit. AVSON. 289, 2 innumerae -aeque domus. AMM. 31, 9, 1 -iore victu somnoque parumper assumpto (*cf.* SIDON. epist. 2, 13, 7 dapes -ae ferculis -ioribus. CORP. X 7295, 10 -um ⟨epulum instructumque a⟩mplissimo apparatu. ISID. reg. monach. 9, 3 abbas ... nec aliud quam ceteri nec -ius quam quae in communi consistunt, praeparari sibi quippiam expetat). VVLG. Ruth 3, 3 induere -ioribus vestimentis. CORP. XIV 115 -ioribus ornamentis restituerunt. *nota in imagine*: PETRON. sat. 88 ubi est dialectica? ubi astronomia? ubi sapientiae -issima (*Paris.*, consultissima *ceteri codd.*) via? **2** *de animantibus*: **a** *de hominibus singulis: generatim; nonnumquam i. q. pulcher, formosus*: TIB. 3, 8, 1 Sulpicia est tibi -a tuis, Mars magne, kalendis. PROP. 1, 2, 26 uni si qua placet, -a puella sat est (OV. ars 3, 51 -as ne laede puellas. IVV. 11, 202 iuvenes ... quos -ae decet assedisse puellae). PROP. 4, 8, 75 tu neque Pompeia spatiabere -us in umbra *eqs.* OV. am. 1, 14, 46 nunc tibi captivos mittet Germania crines: -a triumphatae munere gentis eris. 2, 4, 37 (*ibid.* ornata est). 3, 7, 1 at non formosa est, at non bene -a puella (ars 1, 511 Hippolytum Phaedra, nec erat bene -us, amavit). 3, 15, 15 -e puer (*Amor*) puerique parens Amathusia -i. epist. 9, 128 ingreditur late lato spectabilis auro, qualiter in Phrygia tu (*Hercules*) quoque -us eras. ars 1, 97 -issima femina. 3, 447 -issimus ille. 3, 681. met. 9, 462 -a venit nimiumque cupit formosa videri (*cf.* am. 3, 7, 1 *p. 1691, 81*). TERT. ieiun. 9 Danielem et fratres eius ... *portionali ieiunio* formosiores, ... ceterum spiritu insuper -os. CARM. epigr. 1137, 2 condidit hoc tum⟨u⟩lo fatis tricensimu⟨s⟩ annus formosu⟨m⟩ corpus, -a Modesta, tuum). OV. fast. 2, 771. 3, 538 -a ... amica. trist. 2, 499 -us ... adulter. SEN. epist. 87, 9 *aliquis* ex his trossulis in via ... cursores et Numidas et multum ante se pulveris *agens* ... sine dubio -ior comitatiorque quam M. Cato videretur. 114, 12 corrupta excipi non tantum ⟨a⟩ corona sordidiore, sed ab hac quoque turba -iore. MART. 9, 22, 10 -o ... cliente. 10, 98, 3. 14, 26, 2 IVV. 3, 158. 189. SVET. Iul. 67 milites ... habebat ... tam -os, ut argento et auro politis armis ornaret. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 519, 28 Salomon gloriosissimus nec ullo tamen flosculo -ior. ITALA apoc. 18, 16 (Primas.) civitas magna (*Babylon, sc. metonymice de incolis*) ... -a auro (κεχρυσωμένη χρυσίῳ, ITALA cod. g inaurata, VVLG. deaurata) et lapide pretioso et margarita. CAPITOL. Gord. 19, 7 vestitu -issimus (Max. Balb. 7, 6). *nota absolute*: VEN. FORT. vita Radeg. 17, 40 ante pannosos faciebat venire -os ad prandium. *de partibus corporis*: OV. am. 2, 5, 45 sicut erant — et erant — -i laniare capillos *impetus fuit* (SEN. dial. 4, 33, 3 munditiis ... et -ioribus capillis). VAL. FL. 5, 588 cunctis sic est coma -a maniplis (*ibid.* comptis diffide capillis. *de re personata*: MART. 5, 30, 4 -is ... Elegia comis). CARM. epigr. 1005, 14 ⟨tal⟩ia crudelis tribuit mihi ⟨mu⟩n⟨era Parca quo⟩i -os artus terra cinisq(ue) ⟨rapit⟩. **b** *de civitatibus, nationibus*: MART. 3, 59, 1 -a Bononia. AMM. 15, 11, 13 prima provincia est Aquitanica, amplitudine civitatum admodum -a. 23, 6, 60 Sacae natio fera, squalentia incolens loca soli pecori fructuosa, ideo nec civitatibus -a. **c** *de bestiis*: STAT. silv. 3, 3, 93 Lacedaemonii pecuaria -a Galaesi. TERT. anim. 33 pulcherrimus pavus et quo velit colore -issimus. **3** *de rebus incorporeis*: CET. FAV. p. 304, 1 (*agit de architectura*) si quam -iorem gratiam emutare volueris (*ibid.* nitor). **B** *translate i. q. nobilis, clarus*: AMM. 28, 4, 28 in qua (*plebe*) nitent ut nominibus -is et quidam calceorum expertes. SIDON. epist. 1, 9, 2 opibus -i genere sublimes. **C** *latiore sensu de operibus poesis et rhetoricae*: **1** *de poetis et oratoribus ipsis*: OV. am. 1, 15, 28 donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma, discentur numeri, -e Tibulle, tui (3, 9, 66 *cf.* MART. 5, 30, 4 *supra l. 23*). SEN. contr. 7 praef. 5 modo exilis esse volt nudisque rebus haerere, modo horridus et valens potius quam -us *orator*. SEN. epist. 114, 13 Gracchus illis et Crassus et Curio nimis -i et recentes sunt. FRONTIN. aq. 3 quantum publicis operibus, quantum muneribus — ita enim -iores appellant — ... detur. GELL. 19, 8, 1 quin rediremus fere -iores doctioresque *a Frontone*. AVR. VICT. Caes. 8, 7 litteris -i atque eloquentia. PS. AVR. VICT. epit. 45, 5 sermone -issimus, quamquam esset ad loquendum parcus. CARM. epigr. 1391, 10 -us in eloquiis. **2** *de carminibus, oratione*: OV. ars 3, 341 nostri lege -a magistri carmina. SEN. contr. 7 praef. 3 orationis -ae fluebat *Albucius* (DIOM. gramm. I 456, 9 -a et sana oratio, quam illi nominant cyriologian, in qua tropi). QVINT. inst. 8, 3, 61 tertius *gradus ornatūs est*, qui haec nitidiora faciat, quod proprie dixeris -um. FRONTO p. 28, 14 N. nihil ego umquam -ius, nihil antiquius, nihil conditius, nihil latinius legi. DIOM. gramm. I 494, 10 versus est partium legitima dispositio et pedum -a copulatio. SVLP. VICT. rhet. 6 p. 316 diligentius aliquid et -ius et lectius. DON. Ter. Hec. 324 -um proloquium. AVSON. 319, 10 Attica lingua suffecit -i vocibus eloquii (AVG. epist. 137, 16 -issima eloquia). SIDON. epist. 4, 10, 2 post terminatum libellum, qui parum -ior est, reliquas denuo litteras usuali, licet accuratus mihi melior non sit, sermone contexo. POMER. 3, 34, 2 sermo ex industria -us (*ibid.* incompta oratio).

neutr. plur. subst. **culta, -ōrum.** **1** *i. q. agri culti, cf.* GLOSS. -um ἐνεργόν, γεωργητόν. -a nova τὰ νεάματα, id est nova plantatio. LVCR. 1, 164 armenta atque aliae pecudes, genus omne ferarum, incerto partu -a et deserta tenerent. *cf.* 5, 1371 inque dies magis in montem succedere silvas cogebant infraque locum concedere -is (LIV. 38, 49, 7 -a ex silvestribus facere). VERG. georg. 1, 153 nitentia -a. 2, 196. 4, 126 flaventia -a. 4, 372 pinguia -a (Aen. 8, 63. 10, 141 AVSON. Mos. 460 CLAVD. carm. min. 30, 70 *cf.* AMM. 24, 5, 3). HOR. epist. 1, 12, 13 Democriti ... agellos -aque. OV. fast. 1, 683 graves -is ... aves. 4, 922 LIV. 5, 5, 2. 27, 8, 18 ut viseret agros -aque ab incultis notaret. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4. CVRT. 6, 4, 20 ad -iora (ulteriora C) perventum est. COLVM. 1, 2, 5 nec absint greges armentorum ceterorumque quadrupedum -a et dumeta pascentium. LVCAN. 2, 426. 3, 210. PLIN. nat. 16, 16 prima *anemona* silvestris, altera -is nascens, utraque sabulosis. 24, 83 alterum genus *milacis* -a amare et in his gigni. 27, 137 nascitur in -is et maxime inter vites. STAT. Theb. 4, 51 MART. 8, 28, 4. FRONTIN. aq. 93 Anio ... per saxosos montes decurrit paucis circa ipsum oppidum obiacentibus -is. PANEG. 2, 4. IVVENC. 2, 561 messis per -a gravatae praeterit. AVIEN. orb. terr. 576 iuxta Argivus ager, iuxta sunt -a Laconum. 1022. Arat. 300 indice nullo -a secabantur. AVSON. Mos. 325 per -a, per aspera. AMM. 14, 6, 10 -orum ... feracium ... annuos fructus. COD. Theod. 13, 11, 4 (*a. 393*) ut squalida atque ieiuna in- a atque opima compensent. PS. ASCON. Verr. p. 191. CLAVD. 1, 53 per Lydia -a. 15, 110 Etrusca -a. CYPR. GALL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iud. 219 barbara -a. SIDON. epist. 9, 14, 5 carm. 7, 394 CASSIOD. var. 4, 36, 2 (*a. 509*) istorum -a vastavit. 12, 5, 3. in psalm. 143, 16 maceries ... aut vineas claudit aut hortorum -a communit. CORP. III 1700, III 21 pecuniam quam pro -is ante solebatis inferre. 2 *i. q. seges*: PRVD. apoth. praef. 2, 45 (*in imagine*) *hostis* qui laeta Christi -a fur interpolat addens avenas aemulas.

adv. **cultē:** *legitur gradus posit. inde ab* OV.; *frequentius est comparat., qui usurpatur inde a* VAL. MAX. *et* SEN. contr. 1 *de rebus corporeis*: VAL. MAX. 2, 6, 8 lectulo ... cotidiana consuetudine -ius strato (VEN. FORT. vita Radeg. 4, 12 lectis -e compositis). ZENO 1, 14, 2 -ius synagogas aedificent, -ius erigant capitolia. 2 *de hominibus*: CYPR. hab. virg. 20 dum ornari -ius ... virgines volunt, esse virgines desinunt. IVST. 3, 3, 5 nec quemquam *iuvenum* -ius quam alterum progredi *permisit*. 7, 3, 5 mulieres ... -ius exornaturus gratioresque reducturus. AVR. VICT. Caes. 41, 24 pueros venustiores ... -ius habuerat. 3 *de sermone, poesi, rhetorica arte*: OV. fast. 5, 668 *Mercurius* quo didicit -e lingua docente loqui. SEN. contr. 4 praef. 10 nihil vult nisi -e, nisi splendide dicere (suas. 4, 5 quare nemo videretur dixisse -ius *Fusco*. QVINT. inst. 8, 3, 7 nemo ex corruptis dicat me inimicum esse -e dicentibus. TAC. dial. 21 sublimius et -ius dicere. PLIN. epist. 5, 20, 6 dixit pro Vareno Homullus callide acriter -e, contra Nigrinus presse graviter ornate. AVSON. 419, 68 quis oratorum laeta iucundius, facunda -ius, pugnantia densius, densata glomeratius ... dixit?). SIDON. epist. 9, 11, 7 parum -ius scribere queo.

synonyma et opposita: *ad I*: *syn.*: arare, incolere, (in)habitare, possidere, tenere. *ad II A 1*: arare, conserere, excolere, exercere, fodere, inserere, perficere, plantare, putare, repastinare, resolvere et fermentare terram, rigare, runcare, sarrire, serere, stercorare, subigere, tueri. *ad II A 2*: possidere, servare. *ad II B*: adiungere, adiuvare, alere, amare, appetere, defendere, diligere, magni facere, protegere, regere, tueri, vindicare. *ad II C*: *syn.*: adhibere, amare, conservare, diligere, efficere, expetere, facere, observare, obtinere, percipere, piare, retinere, sequi, servare, tueri, usurpare. *opp.*: neglegere. *ad III A*. *syn.*: curare, polire, vestire. *opp.*: neglegere. *ad III B*: *syn.*: celebrare, frequentare. *ad IV*: *syn.*: laudare. *opp.*: contemnere, damnare. *ad V A*: *syn.*: admirari, adulari, amare, ambire, celebrare, curare, defendere, desiderare, diligere, fovere, frequentare, habere, honestare, indulgere, laudare, mirari, observare, optare, ornare, propitiare, revereri, salutare, suspicere, tueri, venerari. *opp.*: contemnere, deserere, despicere, detestari, dispicere, fugere, laedere, metuere, neglegere, odisse, spernere, timere. *ad V B*: *syn.*: adorare, amare, celebrare, cognoscere, credere, diligere, excolere, exornare, honorare, imitari, invocare, nosse, orare, pavere, placare, praedicare, precari, propitiare, retinere, rogare, sequi, servire, supplicare, timere, venerari. *opp.*: contemnere, damnare, despicere, despuere, neglegere, violare.

derivata: colonus (*cf.* AVG. civ. 10, 1 ISID. orig. 10, 52 GLOSS. *v. p. 1705, 20 sqq.*). Colo (*propr.*). cultio, cultor (-trix, *cf.* Cultor), cultura, 2. cultus, cultulus. cultare. *adde propr.*: Cultianus, Cultasius, Cultorius. [*falso* VARRO ling. 5, 36 a -endo colles.]

composita: ac- circum- con- ex- in- per- prae- recolere. agricola, caelicola, incola (*de his cf.* AVG. civ. 10, 1 *p. 1670, 45*), accola, amni- arbusti- circumcola, corrupti- cruci- daemoni- deidumi- flucti- fonti- latebri- ligni- limi- monti- multi- nocti- paludi- paradisi- patri- plebi- regni- rusti- sacri- saxi- servuli- silvi- terriventri- veri- vini- viti- undicola. Publicola (*cf.* SIL. 2, 9 *p. 1680, 38*). cultifera. incultus. *Sigwart.*

coloba NOT. Tir. 104, 38ª. *videtur idem esse ac colob(i)um.*

colobārium (-ī) *n. cf.* coloba, colob(i)um. GLOSS. V 614, 40 ⟨l⟩evitonarium -um lineum sine manicis. *tunica sine manicis esse videtur.*

cōlobathrārius, -ī *m.* [*a* colobathron, *cf.* κωλοβαθριστής *ap. Hesych. s. v.* χαδαλίων. *Th.*]. NON. p. 115 gralatores (*vel* glaratores, gladatores *codd.*) sunt -ii (colobathatrari *codd.*): gralae enim sunt fustes, quis innituntur (qui mittuntur *codd.*). *v. etiam* calobatarius *p. 179, 47.*

cōlobathron (-ī) *n.* [κωλόβαθρον, καλόβαθρον. *Th.*]. NOT. Tir. 107, 67 colobrata. *fustis, gralla esse videtur.*

colober *v. s.* colubra.

[**colobicus** (-ī) *legebatur* FIRM. math. 3, 12, 13; corroici *codd.*, gonorroici *Kroll-Skutsch.*]

colobida *v.* collybus *p. 1667, 35.*

colobista *v.* collybista *p. 1667, 4.*

1. colobium, -ī *n.*, κολόβιον. *scribitur* colobum *p. 1694, 7.* GLOSS. κολόβιον. κολόβαξ. vestis, quo (*sic*) utebantur antiqui pro dalmatica. V 349, 28 hom (*var. lect.* ham; *lege* haam, *anglosax. i. q.* 'camisia'). *dubium num huc trahendum*: GLOSS. V 279, 2 colophium simplex cappa. *i. q. tunica manicis truncata, saepe vestis ecclesiastica, cf.* ISID. orig. 19, 22, 24 -um dictum, quia longum est et sine manicis. *v. Mau, PW. IV 483; Daremberg-Saglio II 1297; Marquardt-Mau, Privatleben p. 581.* *posteriore aetate i. q.* '*latus clavus*' *fuisse censet Göll, Philol. 14 p. 598, 9.* SERV. Aen. 1, 282 servi nec -a nec calceos habebant. 9, 613 nam -is utebantur antiqui (HIER. quaest hebr. in gen. [37, 3] p. 57, 24. PASS. Thom. p. 142, 17 unde sufficere mihi hoc pallium atque hoc -um meum, quo utor noveris et his sandaliis). AMBR. epist. 2 (53), 2 iuvenes ephebos vestibus candidissimis, id est -o et pallio indutos (RVFIN. hist. mon. 3 p. 407ᶜ indui -is quasi saccis lineis. COD. Theod. 14, 10, 1 pr. [*a. 382*] chlamydis terrore deposito quieta coloborum ac penularum induat vestimenta. CASSIAN. inst. 1, 4 -is quoque lineis induti, quae vix ad cubitorum ima pertingant, nudas de reliquo circumferunt manus. GREG. TVR. Franc. 9, 6 hic enim -o indutus erat. *cf.* RVFIN. hist. mon. 7 p. 411ᴮ indumentum eius stupeum -um. PASS. Barth. 131, 8 vestitur -o albo clavato purpura). CASSIAN. inst. 1, 4 tit. de -is Aegyptiorum. 1, 10 neque gallicis nos neque -is seu una tunica esse contentos hiemis permittit asperitas. 4, 13 quos ita novimus omni ex parte nudos existere ut praeter -um ... nihil amplius habeant. LIB. pontif. p. 38, 8 ut ... sine dalmaticam aut -um purpuratum nulla ratione sepeliret. VITAE patr. 6, 3, 11 deinde aspiciens vidi -um pendens; cum vero et hoc tenuissem, dissolutum est et in nihilum redactum est. GREG. TVR. vit. patr. 8, 2 ita se -o concludebat. *adde Ducange, Gloss. s. v.*

2. colobium *i. q.* collybium, *v.* collybus *p. 1667, 19.*

colobos, -**on** *v. s. v.* colobus.

colobrata *v. p. 1693, 70.* **colobum** *v. supra l. 7.*

colobus (-a), -um, κολοβός, *mutilatus, curtus.* *saepe* colobos, -on. *adhibetur non nisi in re metrica, de versu et metro*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 135, 32 idem Archilochus ex trimetro supra dicto syllabam auferendo modo e capite modo ex infima parte duo genera composuit, quorum alterum Graeci ἀκέφαλον, alterum κολοβόν, quasi curtum, sive σκάζοντα, id est claudum ... dixerunt (SACERD. gramm. VI 524, 9 sic et colurum, quod sit κολοβόν, id est curtum, ἐν τῇ οὐρᾷ, id est in coda, in fine). DIOM. gramm. I 481, 22 -os ex quattuor longis et brevi temporum novem. 507, 18 iambicus -us Archilochius (511, 29. 33. MALL. THEOD. gramm. VI 597, 20 duplice iambico -o). 508, 1 de trochaico -o. PRISC. gramm. III 460, 10 senarium iambicum -on (MALL. THEOD gramm. VI 593, 11). MAR. VICTORIN. gramm. VI 61, 12 hoc metrum quidam -on vocant. 209, 5 est versus -os. MALL. THEOD. gramm. VI 593, 18 iambicum pentametrum -on. 593, 24 metrum iambicum tetrametrum -on (594, 4 BEDA gramm. VII 257, 20). 596, 19 anapaesticum hexametrum -on. 596, 23 versus pentameter anapaesticus -os. 596, 25 tetrameter anapaesticus -os. 596, 27 trimeter anapaesticus -os. 598, 9 iambici metri, quod -on dicitur. GRAMM. VI 637, 13 colurus est sive -us, cum versus quasi prosa oratione decurrit. AVDAX gramm. VII 336, 23 erunt tempora viginti tria, qui est versus -os.

colocāsium, -ī *n.* (colocāsia, -ae *f.*), κολοκασία (κολοκάσιον). *forma* -ium *legitur sing.*: APIC. 7, 325 NOT. Tir. 109, 44. *plur.*: VERG. ecl. 4, 20 MART. 8, 33, 13 PORPH. Hor. carm. 2, 7, 22 SIDON. carm. 2, 414 ENNOD. carm. 1, 9, 149 APIC. 3, 68 *bis.* *fem. saepius inde a* PLIN. nat. *et* MART. GLOSS. κολοκασία. ISID. orig. 17, 9, 81 -a *sine interpretamento.* *herba quaedam aquaria Aegyptiaca vel Indica Romam importata* (*cf. Daremberg-Saglio II 1171*): VERG. ecl. 4, 20 mixtaque ridenti -a fundet acantho *tellus* (SERV. auct. *ad l.* hanc herbam videri vult in honorem Augusti crevisse). COLVM. 8, 15, 4 media rursus terrena pars esse debet, ut -is conseratur aliisque familiaribus aquae viridibus. PLIN. nat. 1, 21, 51 -a. 21, 87 in Aegypto nobilissima est -a, quam cyamon aliqui vocant. *ibid.* implexis -ae foliis. 21, 174 -a Glaucias acria corporis leniri putavit et stomachum iuvari. MART. 8, 33, 13 lenta minus gracili crescunt -a filo. 13, 57 tit. -a. PORPH. Hor. carm. 2, 7, 22 ciboria proprie sunt folia -orum. ANTH. 372, 2 extendens -a ... ramos ... frondet. SCHOL. Hor. carm. 2, 7, 22 'ciboria' aut Alexandrina poma, quae habent similia -is folia. SIDON. carm. 2, 414 casiam, -a, caltas ... parturiunt campi. ENNOD. carm. 1, 9, 149 tunc pingit, violas, cytisos, -a, calthas. DIOSC. 2, 89 radix plus grossior est cannae ... quae et colocasea appellatur. APIC. 3, 68 aliter cucurbitas iure -orum: cucurbitas coques ex aqua in modum -orum. 6, 218.

cōloco *v.* colloco.

colocyntha, -ae (colocynthē, -ēs) *f.*, κολοκύνθη. 1 *proprie i. q. cucurbita, cf.* GLOSS. *s. v.* cucurbita: PORPH. Hor. ars 52/3 magis ... auctoritatem mereri possunt nova verba, si a Graeco fuerint in Latinum derivata ut ... a co⟨lo⟩cy⟨n⟩the cucurbitam. ORIBAS. eup. 2 C 17 -cynthes. -cinthas i. e. cocurbitas humectant et infrigdant nimium. 2 *metonymice i. q. scortum vile*: IVV. 6, 365⁶ vasa iubent frangenda lavari, cum -cyntha bibit vel cum barbata chelidon (*cf. F. Bücheler, Rhein. Mus. 54 [1899] 486 et M. Maas, Archiv 11 [1900] 419*).

***colocynthis,** -idis (**colocynthida,** -ae) *f.* [κολοκυνθίς. *Th.*]. *de formis*: *confunduntur in codd. et edit. passim formae* -cynthis *et* -quint(h)is, -cynthida *et* -quintida. *scribitur graece l. 83 et p. 1695, 15. servat saepe decl. graecam*; -cynthida (-quintida) (-ae) *passim ap. posteriores*; *leguntur formae*: -quentida *p. 1695, 3. 26. 34. 37*; -cinthios *p. 1695, 8.* *de re*: SCRIB. LARG. 106 cucurbitulae silvestris, quam κολοκυνθίδα appellant. MARCELL. med. 1, 106 -cynthidos, id est cucurbitae. 20, 13 cucurbitae silvestris, quam -cynthidam appellant.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

30, 9 cucurbita silvatica trita, quam Graeci -cynthida vocant. GLOSS. -quinthida πέπων ἄγρ⟨ι⟩ος. -quintidas: πέπων ἄγρι⟨ος⟩. pumellus cum interionis. *cf.* interionis id est introcoloquentidas. gelela: interioris -quintida. -quintidas id est galaia. -quintidas (-quintida) (id est) cucurbita agrestis. -quintide: cucurbita silvatica. -quintida agria i. cucurbita silvestris. DIOSC. 4, 171 de -quintida. -quintis agrestis, quam multi sician amara(m) dixerunt aut -quintidas. PS. DIOSC. herb. fem. 46 -cinthios (*sic codd.*, -cynthis *Kästner*) agria id est cucurbita agrestris quam Afri gelelam vocant (*cf. supra l. 3 sq.*). ISID. orig. 17, 9, 32 -cynthis, cucurbita agrestis et vehementer amara ... dicta autem -cynthis, quod sit fructu rotundo atque foliis, ut cucumis usualis.

i. q. cucurbita amara, in arte medica usurpata: SCRIB. LARG. 99 dicitur enim *antidotos* a quibusdam πικρά, quia amara est, a quibusdam διὰ κολοκυνθίδος. PLIN. nat. 1, 20, 8 -cynthide. 20, 14 -cynthis vocatur alia, ipsa plena, sed minor quam sativa. PALLAD. 1, 35, 9 et agrestis cucumeris et -cynthidis suffusio sic nocebit. VVLG. IV reg. 4, 39 et collegit ex ea -cynthidas agri. MARCELL. med. 1, 106 *-is* habet interius molle inter semina. 12, 9. 25, 47. 29, 56. THEOD. PRISC. eup. faen. 14 -cynthida (-quintidam *B b*, -quintida *r*) temperamus. 17 -cynthidis (quintidos *Gel. B*, -quintidis *b r*) enteriones (*cf. supra l. 3 et* CASS. FEL. 1 p. 4, 2 -quintidis [-quintidae *g*] interioris carnis). log. 29 -cynthida (-quintida *Gel.*, -quentida *V*, -cynthidas *r B g*, ex -quintida *b*) decoquens suco betarum. 79 in cortice -cynthidis (-quintides *V g*, -cynthide *r b*). 105 aut -cynthides (coloquintida *rb*, quoloquentida *V*, -cynthidae *B*, -cyntida *Gel.*) aut betarum radices coquendae sunt. DIOSC. 2, 118 de -quintida (-quentidas *P*) cucurvita cruda trita *eqs.* CAEL. AVR. chron. 3, 5, 75 et -quintida vel ex aloe et -cynthide. CASS. FEL. 1 p. 3, 9 ex decoctione -quintidis (-quintidae *g*) et tenui centauria (49 clystere deducendus erit ex decoctione cantabri et betae et -quintidis [-quintidae *cp*]. 71. *cf. infra l. 36*). 73 -quintidis interioris carnis (*cf. supra l. 3*). *al.* ORIBAS. eup. 2 C 18 -quintida cucurbita. syn. 1, 17 de -quintidas. -quintidas purgat flegma et cholera *eqs.* syn. 2 add. p. 841 clystere -quentidae. -quintida ... non est centauriae similis virtute; -quintida enim quae circa caput sunt passiones iuvat. p. 845 (*materiae ad clysteriandum*) decoctio centauriae, gentianae, absentiu, -quentidae *eqs.* *Leissner.*

coloephium *v.* colyphium.
colofōnia *sim. i. q.* colophōn-, *v. nom. propr.*
colomella, -āris, -us *sim. v.* colum-.
colomestrum *v. p. 1571, 6.* **colomna** *v.* columna.

***cōlon** (cōlum), -ī *n.*, κῶλον (GLOSS. Plac. V 56, 2 -on neutrum est ut 'vel quodlibet -on' [*v. p. 1696, 26*]. *cf.* GRAMM. suppl. 231, 5).
nom. acc. colon *usitatior est; habetur*: IMP. AVG. Suet. vita Verg. p. 61 PLIN. nat. 1, 11, 79. 11, 202 QVINT. inst. 9, 4, 78 GRAMM. RHET. *al. passim* CASS. FEL. 51 p. 130. colum *traditur*: PLIN. nat. 1, 26, 6. 20, 162. 26, 9. 28, 128. 30, 63. 31, 102 MAR. VICTORIN. gramm. VI 83, 3 *al.* (*apud eundem et* -on) VEG. mulom. 1, 40, 2 *bis* (*altero loco*: -on *P*). 2, 124 (-us *A*, -on *P*) MARCELL. med. 29, 16. 34. 55. ISID. orig. 11, 1, 101. *nom.* colus: SER. SAMM. 574 *codd.* (*v. p. 1696, 13*) CHIRON 212. 234 (culus *cod.*). 233 *ex coni. Oderi* (locus *cod.*). *cf. l. 49.* GLOSS. V 278, 14. cola, -ae: FRONTO p. 151, 5 N. *cod.* (*v. p. 1697, 50*). VEN. FORT. carm. praef. 1 *et* 5, 1, 6 (*v. p. 1697, 66. 67*). *cf.* GLOSS. Plac. *p. 1696, 76. 1697, 48. 49.* *graece scriptum*: CIC. Brut. 162 *et* orat. 211 (*v. p. 1696, 27 sqq.*). 223 CELS. 2, 12, 2 (*v. l. 60*) QVINT. inst. 9, 4, 22 *al.* *scribitur etiam* cholon *in codd., velut* ORIBAS. eup. 2, 1 S 12 syn. 1, 19 p. 824. *legitur inde ab* IMP. AVG. (*v. p. 1696, 24. de* CIC. *v. l. 54*). *cf.* PLIN. nat. 26, 9 *ubi* colum, *morbi genus, in edicto Tiberii fuisse dicitur*, 'incognitum nomen'.

I *apud medicos*: *membrum corporis* (*cf.* CELS. 2, 12, 2 morbus maioris intestini ... quod Graeci κόλον [*sic*] nominant. PLIN. nat. 11, 202 media haec *alvus* umbilico adnexa omnibus, in homine suillae infima parte similis, a Graecis appellatur -on, ubi dolorum magna causa [1, 11, 79]. GLOSS. V 278, 14 -us interior pars ventris. *adde*: ISID. orig. 11, 1, 101 clunes vocatae, quod sint iuxta -um, quod est longao). SCRIB. LARG. 106 prodest compositio haec et -o inflato et ceteris intestinis. 119 -i inflationem (121. *ibid.* intestinorum alioqui dolorem. 173 *al.* PLIN. nat. 20, 108 *al.*). 122 p. 52, 28 -i dolorem (*ibid.* p. 54, 16. PELAGON. 459 ad -i [*trad.* colli] dolorem. CHIRON 206 *inter morbos ventris*: -i dolor. 212. VEG. mulom. 1, 41 -i dolore vexantur. MARCELL. med. 29, 24 *et saepius.* PLAC. med. 31, 22. GLOSS. V 352, 20 -i dolores ventris). SCRIB. LARG. 122 p. 54, 18. PLIN. nat. 22, 79 ad ... inflationes discutiendas -ique tormenta. 26, 75 -o infunditur hemina suci. 30, 62 -i vitium. CHIRON 209 in parte intestinorum, ... quae ducunt ab aqualiculo usque ad -um, quod appellatur typhlon enteron (VEG. mulom. 1, 40, 2. *ibid.* -um quod latine ieiunum dicitur). 211 ut haec coagulatio umoris ... in -um se conferat. 212 foramen ... -i. *ibid.* tenditur ... -us. 233 scies eum colicum esse. hic enim locus intestini -us (locus *cod.*) est (*cf.* 234). 420 intestinum ... monenteron, quod quidam -um appellant. 423. VEG. mulom. 2, 116, 1 -i passio. VINDIC. med. 31 in ore -i. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 143 est ... -i vexatio unius intestini passio. chron. 2, 1, 11 -o paralysi vitiato. 3, 8, 96 aut -i aut ventris passione, quam Graeci κοιλιακὴν διάθεσιν vocant. 5, 10, 100. 101 CASS. FEL. 51 p. 130, 20 *v. p. 1571, 64* (*ubi pro* '-on' *legas* 'colon'). ORIBAS. eup. 2, 1 S 12 mordicationes ... in ano aut intestino cholo. syn. 1, 19 p. 824 in intestinis aut choli intestino vel alibi. 1, 25 p. 831, 30 -o ... patientibus aut aliis intestinis. GREG. M. epist. 2, 45 tanta maestitia affectus sum, ut in -i (cholicam *edd.*) molestiam caderem. *interdum prorsus idem significat quod coli dolor vel morbus, ut in his*: SCRIB. LARG. 122 qui -o infestabatur. PLIN. nat. 20, 162 *cuminum* propter -um ... bibitur. 23, 145 *amygdalae* prosunt ... tussi et -o. 26, 9 alios *morbos* durare sicuti -um. 1, 26, 6 carbunculus ... elephantiasis ... -um. 28, 128 *lac* infunditur ad -um (*ibid.* ad intestinorum rosiones). 28, 211 ossa ... -o medentur. 30, 63 -o liberatus est. *ibid.* prodesse contra -um. 31, 102 *sal levat* -um torminaque et coxarum dolores. SER. SAMM. 573 tit. -o sedando. 574 cum -um (colus *codd., contra metrum nisi* cŏlus *metiaris* [*cf.* κόλος *p. 1695, 61*]. *corr. Bährens*), invisum morbi genus, intima carpit. VEG. mulom. 2, 124 intestini ... versatio (vexatio *al.*), quod -um vocatur. HEGES. 1, 45, 9 -o medius vexabatur *Herodes* (*ibid.* interiorum dolores viscerum. IOSEPH. bell. Iud. 1, 33, 5 κῶλον ... ἀλγηδόνες. RVFIN. hist. 1, 8, 6 doloribus ... -i ... cruciabatur. 1, 8, 9. *cf.* GLOSS. V 418, 11 *al.* -i: dolores ventris). MARCELL. med. 29, 16 ad ileon vel -um. 29, 17 -o remediando proderit. 29, 18 -o (*abl.*) laboranti. 29, 34 adversus -um ... remedium (*cf.* 29, 55 ad -um sanandum)

II *apud grammaticos al.*: *membrum* **orationis**: **A** *generatim*: SVET. vita Verg. p. 61 ut ... Augustus ... minacibus per iocum litteris efflagitaret, ut *Vergilius* sibi de Aeneide, ut ipsius verba sunt, 'vel prima carminis hypographa vel quodlibet -on' mitteret. **B** *sensu technico* (*latine* membrum: CIC. Brut. 162 membra quaedam, quae κῶλα Graeci vocant. *nota*: CIC. orat. 211 transferenda ... dictio est ad illa, quae nescio cur, cum Graeci κόμματα et κῶλα nominent, nos non recte incisa et membra dicamus. 223 QVINT. inst. 9, 4, 22 AQVILA rhet. 18 p. 27, 32 MAR. VICTORIN. gramm. VI 53, 26 DIOM. gramm. I 465, 5. 24. 466, 17. 494, 22 SERV. gramm. IV 428, 5. *cf.* DON. gramm. IV 372, 22 EXPLAN. in Don. gramm. IV 534, 10 GRAMM. suppl. 231, 5 AVG. doctr. christ. 4, 7, 11 MART. CAP. 5, 527. incisum *dicitur* POMP. gramm. V 133, 29. *cf.* articulus): **1** *in re metrica*: *definitiones*: FORTVN. gramm. VI 282, 14 συζυγία, a qua comma vel -on, et comma vel -on, a quo versus nascitur. 282, 27 -on est pars sive partes versus integris pedibus impletae, ... comma pars versus sive partes imperfectae. 283, 1 -on dictum quasi a corpore abscisum integrum membrum, comma vero quasi trunca pars membri a corpore amputata. MAR. VICTORIN. gramm. VI 54, 2 -on est membrum quod finitis constat pedibus, comma autem in quo vel pars pedis est. erunt itaque -a particulae solutorum metrorum, ut 'arma virumque cano'. omnis autem versus κατὰ τὸ πλεῖστον in duo -a dividitur, abusive autem etiam comma dicitur -on (*cf.* 184, 11). 54, 8 -on ... et comma intra dimetrum *sunt.* erit itaque -on, cum integrae fuerint syzygiae; comma vero, cum imperfectae (*cf.* 184, 11). 54, 10 *quid Graeci cola dicant.* 54, 17 versus, cum [ex] ea qua coniunctus erat parte dissolvitur, -a efficit; cum vero ea qua coniunctus erat parte absciditur, particula, quae divulsa ex eo est, comma dicetur. 55, 9 περίοδος ... subsistit .. ex commate (-tis *Wilmanns*) -is et versibus. 79, 2 clausulas id est minuscula -a. 83, 3 traditum est ... -um intra decem et octo tempora esse debere, metrum autem ex duobus -is subsistere (*cf.* 103, 25). 104, 2 -um portio versus. 184, 9 constat ... melos ex -o et commate. -on est quaedam ⟨pars⟩ orationis integra pedum compositione coniuncta, cuius pars comma dicitur. *sequitur definitio qualis habetur* 54, 2, *v. l. 42.* SERG. gramm. IV 485, 1 -a ... et commata eiusdem orationis singulae partes esse noscuntur. verum meminerimus in prosa -a et commata idem esse ..., in versu vero aliud et diversum. nam ubi duo liberi pedes sunt, -on dicitur, ut apud Horatium 'terruit urbes'; comma vero, quando post duos pedes vel post tres pedes sequitur syllaba, quae partem terminat orationis, ut ... 'arma virumque cano', item 'arma ... Troiae' (*sim.* POMP. gramm. V 133, 22 *sqq. cf.* 281, 33 *p. 1697, 38.* ISID. orig. 1, 19, 6). VLT. SYLL. gramm. IV 222, 20 nascitur ... ex pede comma, ex commate versus, ex versu (versus, ex versu *del. du Mesnil: Komma, Kolon, Periode. Frankfurt a. O. 1894 p. 111; possis transferre post* -o) -on, ex -o periodos. comma est, cum particula versus vim sensus ostendit ...; -on, cum in fine versus ex maxima parte sensus concluditur. CLEDON. gramm. V 34, 8 comma est caesura finita cum sensu, ut 'Caesar in arma furens' (*Lucan. 2, 439*); -on est caesura curta, ut 'Italiam fato profugus'. RHET. min. p. 590, 15 -on pars integris pedibus impleta, ut 'defecisse ... sua' (*Verg. Aen. 12, 2*), comma pars versus imperfecta, ut 'arma ... cano' (*ibid. 1, 1*). GRAMM. suppl. 231, 15 *v. p. 1697, 46 sqq.* GLOSS. Plac. V 92, 4 -a totus versus est, commata autem ipsae incisiones pedum. BASS. gramm. VI 266, 25 *metrum sapphicum* tri⟨a⟩ -a habet paria, quartum brevem clausulam. 267, 2 composita ... -a *sunt* huius carminis (*sapphici*) singula ex duobus commatibus. 267, 29 *al.* 270, 11 secundum -on, quod est longius, tres habet choriambos et unum antibacchium. QVINT. inst. 9, 4, 78 Anacreontion ... -on efficias. TER. MAVR. 1785 verbo numquam uno -a ligari. 1865 dactylicum *metrum* -is esse vides geminis. 2512 -on ... iunctum tribus trochaeis. 2535 -on ... in usu carminis est Horati. FORTVN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gramm. VI 294, 26 strophe duobus ... -is explicata. 294, 27 quod ... -a mutentur. 300, 21 *al.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 52, 16 pro metro frequenter -is utimur, cum aliquam oden ... metimur per „-a. 53, 26 de -is metrorum. 58, 6 *lyrica carmina* versibus -isve et commatibus componuntur. 58, 22. 64, 33 versus in duo -a formandus est. 74, 8 heroici versus hexametri -a seu commata alia sunt ... ἀρχτικά, alia *eqs.* 94, 28 -um ... pentasemum. 103, 26 -i mensuram. 142, 17 *metra* conectens per -a et commata. 154, 11 -on ... trochaeos ... recipit. 160, 34 unius generis ... -a. 178, 15 *hexametro* subiacet -um quod vocatur tetrametrum epicum catalecticum. 181, 14 *al.* DIOM. gramm. I 494, 21 *pedes hexametri* quattuor et viginti temporibus metri totius sive tomas vel commata sive -a ... concludunt. PRISC. gramm. III 459, 6 *primus versus Aeneidos* dividitur in caesuras per -a ... in novem, per commata ... in duas. 460, 12 per -a divisio separat integras partes orationis, per pedes vero secundum metri rationem, et per commata similiter. 2 *in oratione pedestri: definitiones*: DON. gramm. IV 372, 22 in lectione tota sententia periodus dicitur, cuius partes sunt -a et commata (DIOM. gramm. I 439, 9. 465, 5 SERV. gramm. IV 428, 5 IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 20 POMP. gramm. V 281, 21. 282, 7 MART. CAP. 5, 527 CASSIOD. gramm. VII 146, 19 ISID. orig. 1, 19, 2. *cf.* AQVILA rhet. 18 p. 27, 32 FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127). DIOM. gramm. I 466, 3 fit ... ex coniunctione verborum comma, ex commatibus -on, ex -is periodos. ISID. orig. 2, 18, 1 componitur ... instruiturque omnis oratio ⟨verbis⟩ commate -o et periodo. comma particula est sententiae (*cf.* GLOSS. V 502, 49), -on membrum, ... fit autem ex coniunctione verborum comma, ex commate -on, ex -o (-is *trad.*) periodos. 466, 17 *ex duobus commatibus* (*Cic. Mil. 1* 'etsi ... iudices' *et* 'ne ... timere') iam factum est -on, id est membrum, quod intellectum sensui praestat (ISID. orig. 2, 18, 2). IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 22 comma concisa in singulas partes brevis oratio, ut ... (*Cic. Catil. 2, 1*) 'abiit ... erupit'. -on vero per membra definitae breviter dictiones, ut ... (*Cic. Catil. 1, 1*) 'quousque ... audacia?' SERG. gramm. IV 485, 1 *sqq. v. p. 1696, 58.* POMP. gramm. V 133, 11 -a et commata non sunt partes orationis, sed partes periodi, id est non sunt membra quaedam continua, sed partes sunt continuorum membrorum. *sequuntur exempla petita ex Cicerone. nota* 133, 21 ubiubi suspendendus est sensus ita, ut nec iam videatur expletus nec desit aliquid, -on dicitur. 133, 24. 281, 33 -on dicitur, quotienscumque integri pedes determinant sensum; comma dicitur, quotienscumque post integros pedes superest syllaba, quae determinat sensum. *seq. exempla partim ex poetis petita.* GRAMM. suppl. 231, 8 *sqq.* -a et commata in communi sermone, i. in prosa unum idemque significant. sunt enim eiusdem dictionis partes, sed in minoribus partibus -on dicimus. in carmine vero, i. in metro aliud et diversum est. nam ubi duo pedes liberi sunt, i. nulla remanente syllaba (231, 15), -on est; comma vero, ubi post duos pedes superest syllaba, quae partem terminat orationis. GLOSS. IV 45, 18 -a dictio longa. V 278, 69 -a frust[r]a dictionum. 627, 14 -a sententia prolongata. FRONTO p. 151, 5 N. ut veterum commata, ut -a[s] synonymorum ratione converteres. DIOM. gramm. I 467, 21 in -is ... componendis struendisque. POMP. gramm. V 281, 32 componere ... in -is et in commatibus. 282, 8 quattuor esse necessaria -a *in periodo.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 13, 25 in praesenti -o (φ, loco βγ). praef. Vulg. Is. ut per -a scribantur et commata *Demosthenes et Tullius.* praef. Vulg. Ezech. adv. Rufin. 2, 27 ut ... silvam nominum ... sensuumque barbariem per versuum -a digererem. *sic de Hieronymi translationibus*: CASSIOD. inst. div. praef. p. 1109^{C} -is et commatibus translationem suam ... distinxisse (*ibid.* ad vicem distinctionum -is et commatibus ordinavit. 12 p. 1124^{C}. 15 p. 1129^{D}). MART. CAP. 5, 520 de monosyllabo ... praeceptum in -o melius collocamus aut commate, non in fine sententiae. 5, 529 *periodum unius membri* μονόκωλον περίοδον appellant, cum sit -on potius. optima ... oratio fiet si ... -o consocietur. 5, 532 ὁμοιόπτωτον ... quod -a omnia in eosdem casus cadunt. 5, 536 διεζευγμένον ..., cum diversis redditionibus verborum -a disiungimus. ISID. orig. 1, 19, 1. *nota*: VEN. FORT. carm. praef. 1 *veteres* colae fonte profluì, commate succiso venusti. 5, 1, 6 -ae pampinosae diffundis propagines, quod vero libuerit acuti commatis falce succidis. 3 *diserte de signo distinctionis* (*cf. etiam supra l. 54*): ISID. orig. 1, 19, 2 prima positura subdistinctio dicitur, eadem et comma est. media distinctio ... est -on. 1, 19, 4 ubi ... aliquid superest de sententiae plenitudine, fit -on, mediamque litteram puncto notamus. GRAMM. suppl. 231, 6 per -on media intelligitur distinctio, per comma subdistinctio.

composita graeca: monocolos, tricolos (-on, -um), tetracolos. orthocolus. *Hey.*

1. colōna *v. sub* colonus.

2. colona (GLOSS. III 575, 61. 589, 52) *i. q.* cunila, *q. v.*

colōnārius, -a, -um *a* colonus. *ad colonos pertinens*: GLOSS. III 51, 8 -iis κολωναρίους. COD. Iust. 11, 8 (7), 7, 1 (*a. 380*) si qua ... originaria *mulier* seu -a possessionis alienae ignaro domino ... associabitur. NOVELL. Valent. 31, (30), 1 (*a. 451*) eum ... iure -o serviturum (NOVELL. Iust. 7 praef. 1 hoc quod vocatur -um ius. GREG. M. epist. 4, 21). SIDON. epist. 5, 19, 2 plebeiam potius ... habere personam quam -am. CONC. Aurel. a. 538 p. 81, 19 ut nullus servilibus -iisque condicionibus (COD. Iust. 1, 4, 24. 8, 51, 3 pr. 1. 11, 48, 23, 1 LEX Burg. Rom. 46) obligatus iuxta statuta sedis apostolicae ad honores ecclesiasticos admittatur. COD. Iust. 11, 48 (47), 22, 3 (1) operis. [*traditur* VLP. reg. 19, 4 *cod. Vat. sed cf. p. 1704, 65.*]

colōnātus, -ūs *m.* [*a* colonus. *Th.*]. 1 *proprie colonorum condicio misera*; GLOSS. V 312, 11 res quae pertinet ad colonos, ius colonorum. COD. Theod. 14, 18, 1 (*a. 382*) ut ... eorum, quos natalium sola libertas prosequatur, -u perpetuo fulciatur quisquis ... lenitudinem prodiderit. 12, 19, 2 (*a. 400*) si -us quis aut inquilinatus quaestionem movere tentaverit. NOVELL. Valent. 27, 1, 1 (*a. 449*) emeritos aulicis honoribus viros trahi ad laqueos vilissimi -us. VICT. VIT. 3, 20 relegati -us iure ad excolendum agros accipiatis. NOVELL. Iust. app. 6 neminem de colonis, qui temporibus Vandalorum de possessione egressi sunt et inter liberos commorati sunt, iterum attrahi et ad -us condicionem iterum reduci. 9 clericos in officiis ecclesiasticis constitutos ex iure -us sollicitare. 2 *translate: usus, exercitatio*: SEDVL. op. pasch. 3, 1 p. 232 *Christus* vitis virtutis -u fructifera.

***colōnia**, -ae *f.* [*a* colonus. *Th.*]. SIC. FLACC. grom. p. 135 -ae ... inde dictae sunt, quod [populi] Romani in ea municipia miserint colonos. *cf. infra l. 55.* SERV. auct. Aen. 1, 12 *-a* dicta ... est a colendo. AVG. civ. 10, 1 p. 402. GRAMM. suppl. 98, 13 colonus coloni -a. NOT. Tir. 38, 41 colonus, -a. ISID. orig. 15, 2, 9 -a a cultu agri est dicta (*cf.* HYG. lim. grom. *infra l. 57*). *graecolatine* κολωνία *vel* κολωνεία; κολονεία: PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902), 134 INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 303 (?). *scribitur* q(uolonia) *in nummis cf. Hübner, Hermes 8 (1874) 238 sq.* *de formis: gen. sing.* -ai: CORP. I 1246 (= X 852). IX 5074. *dat. et abl. pl.* coloneis LEX Iul. munic. (Corp. I^2 592) 83. 142. 158. colonis CORP. III 7334. colonís MON. Ancyr. 4, 27. 30. *in titulis tam perscribitur quam notatur, plerumque sine ulla, ut videtur, certa causa, sed notatur neque in* LEGE agr. (Corp. I^2 585) *neque* LEGE Iul. munic. (Corp. I^2 592). *notatur* c: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) *plerumque in formula* c(olonia) G(enetiva) I(ulia), LEX Rubr. (Corp. I^2 592) *saepius in enumeratione* o(ppidum) m(unicipium) c(olonia) p(raefectura) f(orum) v(eicus), TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138 *sqq. in formula* c(oloni) c(oloniae) V(eneriae) C(orneliae), LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 11 c(oloniae) I(uliae) P(aternae) *al.* col: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 91 (*bis*). 103. 106. 125 (*bis*), LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 2, 30. *in al.* INSCR. *passim.* colon: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) *ab 61 usque ad 100 passim, in aliis titulis rarius.* coloniar(um): CORP. VI 1419. *v. etiam nom. propr.* *legitur inde a* PLAVTO *et* CATONE. *agitur in titulis saepissime de rebus -arum, ut in* LEG. Iul. munic. VRSON. *al. nec non in scriptis, ut* LIB. col. *de re v. Kornemann, PW. IV 511 sqq.*

I *deductio animantium in alium locum colendi causa facta*: GLOSS. ἀποικία. II 573, 36 peregrinatio. **A** *proprie de hominibus*: *de variis gentibus* (*cf. p. 1703, 37 sqq.*), *imprimis de Romanis.* *generatim i. q. genus civitatis*: SIC. FLACC. grom. p. 135 civitates ... -ae dicuntur, municipia, quaedam praefecturae. p. 163 civitates id est ... municipia et -as et praefecturas. ISID. orig. 15, 2, 7 civitates sunt aut -ae aut municipia aut vici aut castella aut pagi appellantur. *definitur*: ASCON. Pis. p. 3 Cl. duo ... genera earum -arum, quae a populo Romano deductae sunt, fuerunt, ut Quiritium aliae (*sic Baiter*; fuerunt itaque *codd.*), aliae Latinorum essent. HYG. grom. p. 113 -ae sunt quae ex eo nomine accipiuntur, quod Romani in eisdem civitatibus colonos miserunt (PS. AGENN. grom. p. 18). SIC. FLACC. grom. p. 135. HYG. lim. grom. p. 176 augendae rei publicae causa illustres Romanorum viri urbes constituerunt, quas aut victoribus populi Romani civibus aut emeritis militibus assignaverunt et ab agrorum nova dedicatione culturae -as appellaverunt. GELL. 16, 13, 8 *-ae* non ... veniunt extrinsecus in civitatem nec suis radicibus nituntur, sed ex civitate quasi propagatae sunt *eqs.* 16, 13, 9 -ae quasi effigies parvae simulacraque *populi Romani* esse quaedam videntur. SERV. auct. Aen. 1, 12 veteres -as ita definiunt: -a est coetus eorum hominum, qui universi deducti sunt in locum certum aedificiis munitum, quem certo iure obtinerent. alii: -a est quae graece ἀποικία vocatur; dicta autem est a colendo; est autem pars civium aut sociorum missa, ubi rem publicam habeant ex consensu suae civitatis aut publico eius populi unde profecta est consilio. hae autem -ae sunt quae ex consensu publico, non ex secessione sunt conditae. ISID. orig. 15, 2, 9 *-a* defectu indigenarum novis cultoribus adimpletur. *coniungitur cum aliis civitatium generibus*: LEX agr. (Corp. I^2 585) 22 oppidum (LEX Rubr. [Corp. I^2 592] 2, 2. 26. 53. 58 LEX Vrson. [Corp. I^2 594] 73, 2 PLIN. nat. 3—6 *et* LIB. col. I *et* II *passim. cf.* CIC. leg. agr. 2, 73 ut *-ae* esse non oppida Italiae, sed propugnacula imperii viderentur. PLIN. nat. 3, 7 oppida omnia numero CLXXV, in iis -ae VIIII). LEX agr. (Corp. I^2 585) 31 moinicipieis (*bis.* LEX Mamil. [grom. p. 263] 3 CIC. *saepius, ut* leg. agr. 1, 17. 2, 75. 86. 98 *al. item al. passim, praecipue in* INSCR.). CIC. leg. agr. 2, 75 praesidiis. Pis. 51 praefectura (Phil. 2, 58. 4, 7 Q. CIC. pet. 30 LEX Rubr. [Corp. I^2 592] 1, 42. 2, 2. 26. 53 *al. in* INSCR.). Q. CIC. pet. 30 locum (LEX Rubr. [Corp. I^2 592] 1, 42). f(oro) v(eico) c(onciliabulo) c(astello) t(erritorio): LEX Rubr. [Corp. I^2 592] 2, 2. 26. 53. 56. 58; LEX Mamil. [grom. p. 265] 5

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sine vico castello territorio. LEX Iul. munic. [Corp. I^{2} 593] 83. 84 85 *al. item sine* vico castello territorio). BELL. Alex. 56, 4 conventibus. VARRO ling. 5, 143 urbes (PLIN. nat. 3, 88). *cf.* CIC. Catil. 2, 24 urbes -arum ... respondebunt Catilinae tumulis silvestribus. CORP. VIII *saepissime* res publica -ae, *ut* 2380 *sqq.* 4876 *sqq. al. similiter saepius* CORP. VIII ordo -ae. *significatur res, ut praecipue* PLIN. nat. 3—5 *in geographicis, sed plerumque metonymice subintellegendi sunt etiam -ae homines, incolae al.*

1 *exempla secundum structuras ordinata*: **a** *pro subiecto*: CIC. Verr. 6, 58 quae -a est in Italia tam bono iure ... quam Mamertina civitas? Font. 46 propugnat ... pro salute M. Fontei Narbonensis -a. Sest. 32 nulla *erat* -a ... nullum collegium ... quod tum non honorificentissime de mea salute decrevisset. Phil. 3, 38 id ... -as provinciae Galliae recte ... fecisse et facere. 4, 7 -as ... num aliter iudicare censetis? 6, 18 eodem incumbunt ... -ae, cuncta Italia. Q. CIC. pet. 30 ne ... -am ... esse patiare, in quo non habeas firmamenti quod satis esse possit. HIRT. Gall. 8, 51, 1 exceptus est Caesaris adventus ab omnibus ... -is incredibili honore atque amore. SALL. Catil. 58, 9 si vincimus ... nobis ... -ae patebunt. Iug. 19, 3 secundo mari prima Cyrene est, -a Theraeon. LIV. 2, 16, 8 eodem anno duae -ae Latinae ... ad Auruncos deficiunt (3, 22, 2. 4, 17, 1). 3, 4, 3 suspecta -a Antium fuit. 3, 10, 11 -am *Antium* fidam propinquam infamem fieri. 7, 30, 19 nulla -a vestra erit, quae nos obsequio erga vos fideque superet. 8, 5, 3 -as ... vestras Latinum Romano praetulisse imperium. 27, 9, 7 triginta tum -ae populi Romani erant. 27, 9, 14 consensisse omnes -as ad prodendam Hannibali urbem Romanam. 27, 10, 1 -as in fide atque officio pristino fore: eas quoque ipsas, quae officio decesserint ... verecundiam imperi habituras esse. 37, 54, 18 non, quae in sŏlo illo antiquo sunt, Graecae magis urbes sunt quam -ae earum, illinc quondam profectae in Asiam. 43, 1, 5 -am suam (*Aquileiensium*) ... inter infestas nationes Histrorum et Illyriorum esse. SEN. contr. 7, 5 (20), 12 a -a Narbonensi rogatus. VAL. MAX. 9, 15, 1 Herophilus ... C. Marium ... avum sibi vindicando ita se extulit (extudit *Gertz*), ut -ae se veteranorum complures ... patronum adoptarent. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 9 -a ... Viennensium, quam longo iam tempore senatores huic curiae confert! 2, 16 -a ... solidum civitatis Romanae beneficium consecuta est. SEN. nat. 6, 1, 2 Nucerinorum -a ut sine clade, ita non sine querela est. MELA 1, 85 Halicarnasos Argivorum -a est. 2, 32 ima eius (*Athonis montis*) tenent parvae Pelasgorum -ae. 2, 75 antestat omnis Atacinorum Decimanorumque -a. 2, 84 inde est ora Sordonum, ... -a Ruscino. 2, 122 Corsica ... praeterquam ubi Aleria et Mariana -ae sunt a barbaris colitur. PETRON. 44 haec -a retroversus crescit tamquam coda vituli. PLIN. nat. 3, 7 in iis (*oppidis Baeticae*) -ae VIIII. 3, 10 circa flumen ipsum *Baetin est* ... dextrā Corduba -a. 3, 11 a laeva Hispal -a. 3, 12 huius conventus sunt reliquae -ae immunes Tucci ... Ituci .... 3, 19 reliqua in ora ... -a immunis Ilici. 3, 20 Valentia -a III pass. a mari remota; *sic* PLIN. nat. 3—5 *passim nomina oppidorum enumerans; plerumque* in iis (*oppidis*), in ora, in mediterraneo, primum, in principio, dein, deinceps, intus, ultra -a (-ae) *sim.* TAC. Agr. 32 nec quicquam ultra formidinis: vacua castella, senum -ae. hist. 2, 20 ornatum ipsius *Caecinae* ... -ae in superbiam trahebant. 2, 62 *pleraeque* -ae aemulabantur corruptissimum quemque adulescentium pretio illicere. ann. 15, 23 locus puerperio Poppaeae -a Antium fuit, ubi ipse *Nero* generatus erat. PLIN. epist. 2, 17, 26 ceteras copias (*praeter ligna*) Ostiensis -a ministrat *al. praecipue in* INSCR. *in formula usitatissima* -a *illi vel illi* s(acrum), *sim.*

b *pro obiecto*: *de origine -ae*: -am deducere, condere, mittere *al.* CORP. I^{2} 621 (*a. 183/181 a. Chr.*) L. Manlius ... triu(m)vir Aquileiae -ae deducundae. LEX agr. (Corp. I^{2} 585) 22 ⟨quo in agro loco IIIvir i⟩d oppidum -amve ex lege plebeive sc(ito) constituit deduxitve conlocavitve. 23. 24. 43 M. Baebius tr(ibunus) pl(ebis) IIIvir -ae deducend⟨ae⟩. LEX par. fac. Put. (Corp. I^{2} 698) 1, 1 ab -a deducta anno XC. LEX Mamil. (grom. p. 263 *et* 264) 3. 5. CIC. inv. 1, 17 an eo [*Carthaginem*] -a deducatur. *sic passim, ex. gr.*: CIC. leg. agr. 1, 16 deducentur ... -ae. quot? [quo *codd.*]. quorum hominum? 2, 31 -arum deducendarum causa xviros habere pullarios. 2, 34 deducere novas, renovare veteres. 2, 73 in hos agros ... -as ab his xviris deduci iubet. 2, 76 Capuam. Balb. 48 cum lege Apuleia -ae non essent deductae. Phil. 2, 102 negavi in eam -am, quae esset auspicato deducta, dum esset incolumis, -am novam iure deduci. MON. Ancyr. 5, 35—37 -as in Africa Sicilia Macedonia utraque Hispania ... militum deduxi. Italia autem XXVIII -as ... me⟨is auspiciis⟩ deductas habet. LIV. 2, 21, 7 eodem anno Signia -a, quam rex Tarquinius deduxerat, suppleto numero colonorum iterum deducta est. 5, 24, 4 -am in Volscos, quo tria milia civium Romanorum scriberentur, deducendam. 10, 13, 1 Carseolos ... in agrum Aequiculorum. 35, 9, 7 -am Latinam in castrum Frentinum. 35, 40, 5 ex senatus consulto plebique scito. VITR. 4, 1, 4 *Athenienses* XIII -as uno tempore in Asiam deduxerunt. PLIN. nat. 3, 56 LIB. col. I *et* II *passim, al.* CIC. leg. agr. 1, 16 ne in Ianiculo -am constituatis (Catil. 2, 20 p. red. ad sen. 29 HYG. lim. grom. p. 180. 191 SOL. 24, 3 IVST. 43, 3, 13. *cf. supra l. 61*). 1, 20 non praeponitur huic urbi ista -a, sed opponitur. 2, 73 -as sic ... collocarunt, ut esse non oppida Italiae, sed propugnacula imperii viderentur (2, 98. Phil. 5, 27. *cf. p. 1699, 62*). Catil. 1, 8 -am ... praesidiis custodiis vigiliis esse munitam. div. 1, 3 quam ... Graecia -am misit in Aeoliam Ioniam Asiam Siciliam Italiam sine Pythio aut Dodonaeo aut Hammonis oraculo? (CAES. Gall. 6, 24, 1 propter hominum multitudinem agrique inopiam trans Rhenum. *sic saepe, ut* LIV. 2, 34, 6 Norbam in montes novam -am. 8, 14, 8 Antium nova -a missa. 10, 10, 5 adversus Vmbros. SEN. dial. 11, 7, 7 quot -as in omnem provinciam misit *populus Romanus*!). div. 1, 102 in lustranda -a ... bonis nominibus, qui hostias ducerent, eligebantur. VARRO ling. 5, 143 -ae item conditae ut Roma et ideo -ae ... conduntur (VELL. 1, 15, 1. 4. 2, 7, 8 PLIN. nat. 4, 11 TAC. ann. 13, 57 IVST. 13, 4, 21. 16, 3, 4), quod intra pomerium ponuntur (VELL. 2, 7, 7 FLOR. epit. 1, 4, 2). LIV. 8, 23, 6 *quod Romanus populus* -am ... in Samnitium agro imposuerint (10, 1, 7). PLIN. nat. 5, 2 Tingi ... a Claudio Caesare, cum -am faceret, appellatum Traducta Iulia (*ibid. iterum.* SOL. 23, 8 CAPITOL. Aur. 26, 9 POL. SILV. fast. Ian. 27). *de aliis rebus*: CIC. leg. agr. 1, 24 nihil esse metuendum, nullum exercitum, nullam manum, nullas -as. 2, 86 ut ... quas velint veteres -as colonis suis occupent (2, 98). Mil. 20 squalent municipia, afflictantur -ae. Phil. 2, 58 horum flagitiorum iste (*Antonius*) vestigiis ... -as ... impressit. 2, 100 peragratis veteranorum -is. 5, 24 circumsedet *Antonius* Mutinam, ... populi Romani -am (5, 27). 5, 27 ne -am populi Romani oppugnet *Antonius* (*ibid. iterum.* 7, 15 LIV. 5, 16, 2. 9, 12, 5. 10, 36, 16). 5, 37 oppressis ... -is. 6, 2 qui -am vestram ... obsideret (TAC. hist. 1, 65). 8, 17 conservari -am populi Romani cupio, tu expugnari studes (LIV. 5, 29, 3. 6, 22, 4. 37, 21, 4). 13, 31 'veteranorum -as ... sustulistis'. nos sustulimus an contra legem comitiis centuriatis latam sanximus? Att. 16, 8, 1 -as obire. HIRT. Gall. 8, 50, 1 *Caesar* in Italiam ... est profectus, ut ... -as appellaret (*aliter infra l. 53*), quibus M. Antonii ... commendaverat sacerdotii petitionem. 8, 50, 3 iustam sibi causam ... -as adeundi existimavit (SVET. Iul. 8). LEX Rubr. (Corp. I^{2} 592) 1, 42 utei ea nomina et municipium -a locus in eo iudicio ... includantur concipiantur. VARRO ling. 5, 143 -ae nostrae omnes in litteris antiquis scribuntur urbis, quod item conditae ut Roma. NEP. Con. 1, 1 *Conon* Pheras cepit, -am Lacedaemoniorum (LIV. 8, 24, 4. 41, 14, 2 TAC. hist. 3, 19). LIV. 1, 27, 3 Fidenates, -a Romana ... ad bellum atque arma incitantur. 3, 4, 11 Latini Hernicique et -a Antium dare Quinctio subitarios milites iussi. 6, 21, 7 ni ... auctores ... defectionis ... avertissent -as a consiliis pacis. 6, 22, 4 -am populi Romani pertinaciter a colonis defensam. 7, 42, 8 Privernates ... Norbam atque Setiam, finitimas -as Romanas, ... depopulati sunt. 9, 4, 4 si agro Samnitum decederetur, -ae abducerentur. 9, 23, 2 cum ... Romanus exercitus ad ... recuperandam ... -am ... praevenisset. 21, 56, 8 ne duorum exercituum hibernis una -a premeretur. 28, 11, 11 Mamilio praetori mandatum, ut -as ab hoste tueretur (31, 48, 4 TAC. hist. 3, 43 CORP. VIII 9663). 31, 48, 11 -am liberatam obsidione (CORP. XI 4639 metu periculorum). 37, 46, 10 quosdam taedio accolarum Gallorum reliquisse -as (CVRT. 9, 7, 11. *cf.* LIV. 39, 23, 3 desertas -as Sipontum ... Buxentum). 38, 17, 11 Macedones ... sparsas per orbem terrarum -as habent (PLIN. nat. 3, 80. 5, 29. 6, 8). 41, 14, 3 -am ex hostibus eripere. VELL. 1, 3, 3 *Homerus* hanc urbem (*Corinthum*) et quasdam Ionum -as iis nominibus appellat, quibus vocabantur aetate eius. SEN. epist. 91, 1 *incendio* Lugdunensis -a exusta est (TAC. Agr. 31. *cf.* 5 incensae -ae. LAMPR. Comm. 15, 7 ASSVMPT. Moys. 3, 2). CVRT. 4, 1, 10 *Dareus* -as ... Graecorum Ionias omni clade vastavit (TAC. hist. 2, 88). 4, 4, 19 -ae *Tyri* ... paene orbe toto diffusae sunt. MELA 1, 93 sequens tractus tangit Gargara et Asson Aeolorum -as. PLIN. nat. 3, 18 provincia ... continet ... -as XII. 3, 99 secunda regio amplexa Hirpinos ... sinu, qui Tarentinus appellatur ... contributa eo maritima -a, quae ibi fuerat. 4, 11 applicata collo habitatur -a Corinthus. TAC. Agr. 14 redacta ... in formam provinciae proxima pars Britanniae; addita insuper veteranorum -a. 16 -am invasere *Britanni.* hist. 3, 8 -am copiis validam inferre. 3, 32 tempus ... mercatus ... -am maiore opum specie complebat (*cf.* ASSVMPT. Moys. 5, 6 implebitur -a ... sceleribus et iniquitatibus a deo). 3, 57 -ae impulsae. 4, 63 -am ... diripiendam. ann. 13, 31 -ae Capua atque Nuceria additis veteranis firmatae sunt. 14, 31 excindere -am nullis munimentis saeptam. PLIN. epist. 6, 18, 1 -am advocationis officio ... obstringere. PANEG. 4, 5 -am tot tantisque opibus totius imperii erigere atque animare.

c *dativus*: CIC. p. red. ad Quir. 15 senatus ... salutem *meam* ... -is omnibus commendavit. Phil. 5, 53 qui ager eis -is essent, quo milites veterani deducti essent. 8, 4 quam ... -is ad excludendum Antonium auctoritatem damus? LEX VRSON. (Corp. I^{2} 594) 77, 35 fines, qui (-ae) dati erunt. VELL. 2, 81, 2 adiectum supplementum Campanae -ae. SEN. epist. 91, 14 huic -ae (*Luguduno*) ab origine sua centesimus annus est. CORP. IV 4262 -ae Puteolanae feliciter. TAC. ann. 12, 58 Bononiensi -ae igni haustae subventum centiens sestertii largitione. FRONTIN. grom. p. 18 maxima pars finium -ae est attributa. p. 52 munificentiam -ae deberi. p. 53 quidam subseciva -is concesserunt (AGENN. grom. p. 81). HYG. lim. grom. p. 169 quibusdam -is cardo maximus et decimanus non longe a civitate oriuntur (180). p. 202 siqua beneficio concessa aut assignata -ae fuerint. AVG.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civ. 22, 8 p. 574 *castellum Sinitense* Hipponiensi -ae vicinum est. CORP. IX 2231 Lollia ... scholam domum ... -ae ... dedit. X 103 Hadrianus ... -ae ... aquam dat.

d *ablativus*: CIC. leg. agr. 1, 16 *Italiam* -is occuparetis. 1, 17 Italiam ... -is complere (2, 34. *cf.* VELL. 2, 6, 3 *Gracchus* novis -is replebat provincias). 2, 75 libertatem ... -is interclusam. Flacc. 64 Asiae ... oram ... non ... munitam -is ... sed ... obsessam. VELL. 2, 74, 2 qui ... nominatis ... -is agros amiserant. PLIN. nat. 3, 49 ab altero ... latere ... omnia nobilibus oppidis nitent, Libarna, Dertona -a *eqs.* 3, 146 *deserta Boiorum* -a divi Claudii Sabaria habitantur. TAC. Agr. 4 Agricola ... Foroiuliensium -a ortus. FLOR. epit. 1, 8, 3 ut urbem -a extenderet *Ancus*.

e *praepositiones*: in -a; *praecipue de magistratibus*: LEX Mamil. (grom. p. 263 *et* 265) 3 *et* 5 qui *magistratus* in ea -a iure dicundo praeerit. CIC. leg. agr. 2, 93 cum ceteris in -is IIviri appellentur, hi se praetores appellari volebant. Brut. 160. Att. 8, 11b, 2 Libonem summa ... in illa -a auctoritate. LEX Rubr. (Corp. I² 592) 2, 2 a quoquomq(ue) pecunia ... in eorum quo o(ppido) m(unicipio) (-a) ... petetur. 2, 26. 53. 56. 58. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 83 *et* 85 queiquomque in ... -eis ... c(ivium) R(omanorum) IIvir(ei) IIIIvir(ei) erunt ... neiquis eorum quem in ... -a ... ⟨in⟩ senatum decuriones conscriptosve legito neve sublegito .... 89 in ... -a ... IIvir(atum) IIIIvir(atum) neve quem alium mag(istratum) petito *eqs.* 95. 98. 109. 119. 124 *al.* LEX VRSON. (Corp. I² 594) 62, 16 quique in ea -a aedil(es) erunt. 64, 16. 65, 22 *al.* LEX Rubr. (?) Atest. (Corp. I² 600) 5. 10. MON. Ancyr. 3, 17—19 in -is militum meorum ... viritim millia nummum singula dedi; acceperunt id triumphale congiarium in -is hominum circiter centum et viginti millia. DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 5 cum in -a nostra ... ⟨m⟩agistratuus non essent. 24. 55. LIV. 4, 11, 7 remanendo in -a. 4, 49, 10 quod in ... -a ... minus praedicatione tribuni praedae fuerit. 29, 15, 14 dilectus in ... duodecim -is ... haud difficulter est perfectus. 34, 7, 2 magistratibus in -is ... togae praetextae habendae ius permittemus. VITR. 4, 1, 4 duces ... in singulis -is. PAVL. FEST. p. 243. SEN. contr. 10 praef. *Silonem* causas agentem in Tarraconensi -a. SVET. Aug. 46 genere suffragiorum, quae de magistratibus urbicis decuriones colonici in sua quisque -a ferrent. CORP. II 1572 sacerdoti perpetuae in (-a). 1676 aedilis duumvir in -a (1680. VIII 7124). IV 3678 tales cives in -a in perpetuo. V suppl. ital. 475 in -a quaestor aedilis II duumvir II pontifex. V 4466 decurio in -a. IX 4881 flaminicae in -a. in -am: CATO or. frg. 40, 3 in -am ... scribere nolim ... spatiatorem atque fescenninum. LEX agr. (Corp. I² 585) 61 quantum numer⟨um⟩ ... hominum in -am -asve deduci oportuit licuitve (CIC. leg. agr. 1, 17. 2, 75 Phil. 2, 102. 5, 3 MON. Ancyr. 1, 17 LIV. 10, 6, 3 CVRT. 9, 7, 1 TAC. ann. 14, 31 *al.*). CIC. dom. 78 cives Romani in -as Latinas proficiscebantur. Balb. 48 in singulas -as ternos cives Romanos facere. off. 1, 54 *consobrini, sobrini* in alias domos tamquam in -as exeunt. NEP. Cim. 2, 2 decem milia Atheniensium in -am misit (LIV. 4, 49, 14. 8, 21, 11. 9, 24, 15. 27, 9, 11. 32, 29, 4 *al.*). LIV. 27, 9, 10 redirent ... in -as (32, 26, 3; *cf.* 28, 11, 11 in -as reverterentur). 34, 42, 5 Latini, qui in -am Romanam nomina dedissent (PAVL. FEST. p. 14 GAIVS inst. 1, 131). CORP. V 4307 divus Augustus Ti. Caesar ... aquas in -am perduxerunt (TRAIAN. Plin. epist. 10, 91 CORP. VIII 11). PETRON. 57 puer capillatus in hanc -am veni (76). SVET. Iul. 42 octoginta ... civium milibus in transmarinas -as distributis. CORP. II 4249 Valerio ... adlecto in -am. pro: LEX agr. (Corp. I² 585) 31 -eis seive ⟨moi⟩nicipieis seive quae pro moinicipieis ⟨-ieisve sunt⟩. *ibid.* ⟨queiv⟩e pro -a ... fruentur. LIV. 27, 10, 3 pro duodeviginti -is M. Sextilius Fregellanus respondit. de (ab), ex: CIC. Balb. 48 T. Matrinius ... dixit causam ex -a Latina. de orat. 2, 223 quom ... Brutus ... alteri *lectorum* de -a Narbonensi Crassi orationem legendam dedisset. CAES. civ. 3, 87, 5 plerique *copiarum* sunt ex -is Transpadanis. LEX VRSON. (Corp. I² 594) 66, 32 quos pontifices quosque augures G. Caesar ... fecerit ex (-a) Genet(iva). BELL. Alex. 56, 4 *equites* ex omnibus ... -is ... conscriptos. BELL. Hisp. 7, 4 *legio* facta ex -is. SALL. Catil. 17, 4 eo convenere ... multi ex -is. 28, 4 *Manlius sollicitare* nonnullos ex ... -is. LIV. 5, 33, 7 alterum Atriaticum mare ab Atria, Tuscorum -a, vocavere Italicae gentes. 8, 3, 9 praetores tum duos Latium habebat ... ambo ex -is Romanis. 31, 48, 7. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 10 ex ... -a *Viennensium* ... L. Vestinum familiarissime diligo. SEN. dial. 11, 6, 2 ex ... -is suis ... confluxerunt *incolae Romae.* PLIN. nat. 3, 25 (*bis*). 4, 23 attingit Isthmum parte sui, quae appellatur Megaris ab -a Megara. 4, 48 *Cherronesus* habet a -a Apro XXII passuum Resisthon. EVSEB. hist. 5, 19, 3 Αἴλιος Πούπλιος Ἰούλιος ἀπὸ Δεβελτοῦ κολωνίας τῆς Θρᾴκης ἐπίσκοπος (RVFIN. *ibid.* a Debelto -a Thraciae). CIC. Cluent. 140 *rogatio* contra -am Narbonensem ferebatur. Phil. 2, 76 per ... -as ... Galliae ... cucurristi (LIV. 38, 41, 10 TAC. hist. 2, 56 ann. 6, 12 PLIN. epist. 9, 33, 5 SVET. Tib. 38 HYG. lim. grom. p. 179). LEX VRSON. (Corp. I² 594) 64, 9 IIviri quicumque post (-am) deductam erunt (69, 26. 93, 19). LIV. 4, 11, 5 triumviri ad -am Ardeam deducendam creati (31, 11, 3 proficisci ad -am liberandam obsidione. HIRT. Gall. 8, 24, 3. FEST. p. 197). 6, 21, 2 hostes novi praeter Volscos ... Cerceiosque et Velitras -as ... Lanuvii ... subito exorti (8, 3, 9. *cf.* PLIN. nat. 5, 5 amnis ... praeter Banasam -am defluens). LIV. 27, 10, 1 si legati circa eas -as mittantur. SEN. contr. 1 praef. 11 bellorum civilium furor ... intra -am meam me continuit. PLIN. nat. 36, 190 Belus amnis ... in mare perfluens iuxta Ptolemaidem -am. TERT. ieiun. 16 apud quasdam ... -as ... idolis suis inediam supplicem obiciunt.

f *genetivus*: α *pendet ex nomine hominum*: *magistratuum, sim.*: CORP. I 1246 (= X 852) C. Quinctius ... M. Porcius duo vir(i) quinq(ennales) -ai (LEX VRSON. [Corp. I² 594] 81, 14. 126, 29. 127, 12. 128, 12. 129, 32. 130, 39. 131, 52. 134, 39. CORP. II 4274. VIII 6944; *passim*). CIC. Sull. 61 patronum, defensorem, custodem ... -ae (LEX VRSON. 130, 43 DECRET. decur. Pis. de L. Caesare [Corp. XI 1420] 8 LIV. 9, 20, 10 CORP. XI 5215. 6337. 6362 *et in aliis* INSCR. *sescenties. adde* CORP. IV 768 Sabinum ... defensorem -ae). LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 154 legatei (LIV. 29, 15, 8 TAC. hist. 2, 14 *cf.* ann. 1, 79 -arum legationes). LEX VRSON. 61, 8 colonis ... -ae (62, 20. 73, 6. 74, 15. 75, 22; *sic passim in* INSCR.). 66, 33 pontifices (67, 11. 19. 91, 2 CORP. II 1475. VIII 4600 *al.*). *ibid.* augures (67, 11. 91, 1). 81, 14 aed(iles) (126, 29. 128, 12. 129, 32. 130, 39. 131, 52. 134, 39 CORP. II 4272. VIII 6944; *passim*). 91, 1 decurio (92, 10. 96, 3. 98, 24. 123, 4. 125, 14. 18 CORP. V 785. 1842; *passim*). 126, 29 praef(ectus) (128, 12. 129, 32. 130, 39. 131, 52. 134, 39 EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [Corp. X 4842] 39. CORP. VIII 6944 -arum. 7103 i(ure) d(icundo) -arum. 7123; *passim*). 131, 4 hospes. DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 49 princeps (LIV. 3, 4, 5 VAL. MAX. 9, 3, 8 CORP. IV 1177. *cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 264 Καλπούρνιος ... πρίνκεψ ... τῆς ... κολωνίας). LIV. 29, 15, 8 -ae magistratus (29, 15, 11). 29, 15, 10 censoribus -arum (29, 37, 7). TAC. hist. 2, 86 dux -ae. SIC. FLACC. grom. p. 165 civibus -arum. HYG. lim. grom. p. 169 conditores -arum. CORP. II 1180 curatori -ae (III 6818. V 5869. VI 1419 *al.*). 1630 Aug(ustalis) (-ae) (4536 *sqq.* VIvir Aug(ustalis)). 3278 sacerdoti -ae (4276). VIII 8318 f(lamen) .... IV -arum. *aliorum*: CIC. Phil. 14, 9 Antonius huius -ae et ceterarum ... hostis *eqs.* LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 84 quei quoiusque ... -ae ... erunt. LEX arae Iovis Salon. (Corp. III 1933) 10 incolis (LEX arae Aug. Narb. [Corp. XII 4333] 11 *et* 30). LIV. 6, 22, 8 expugnatores -ae. 22, 9, 2 -ae ... viribus (31, 49, 6). 27, 28, 5 -arum iuniores. 27, 39, 12 nobilitas -ae. 29, 15, 11 primoribus (SVET. Claud. 1). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 3 omnem florem -arum. *similiter saepissime in* INSCR. genius -ae; *cf.* TERT. idol. 22. β *rerum*: *corporalium*: LEX Mamil. (grom. p. 264) 5 fines -ae (LEX VRSON. [Corp. I² 594] 73, 2. 77, 31. 98, 34. 103, 4. 104, 10. FRONTIN. grom. p. 56 *al.* *cf.* HYG. lim. grom. p. 170 limitibus). CIC. Phil. 2, 102 florentis -ae territorium. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 152 *legati* libros ... -ae ... edant. LEX VRSON. (Corp. I² 594) 76, 27 isque locus publicus (-ae) ... esto (FRONTIN. grom. p. 20. 55. *cf.* DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [Corp. XI 1421] 34 celeberrimo -ae loco). LIV. 22, 14, 7 moenia Romanae -ae (27, 38, 5. 34, 56, 10 TAC. ann. 13, 57. *cf.* hist. 4, 64 muros). LEX VRSON. (Corp. I² 594) 81, 20 pecuniam publicam ... (-ae) (FRONTIN. grom. p. 54). CORP. I 1252 (= X 787) M. Holconius d(uo) v(ir) i(ure) d(icundo) t(ertium) C. Egnatius Postumus ... parietem ... privatum (-ae) Ven(eriae) Cor(neliae) ... faciundum coeraverunt. FRONTIN. grom. p. 2 ager -arum (HYG. grom. p. 116 SIC. FLACC. grom. p. 165). p. 54 fundus -ae (AGENN. grom. p. 85). CORP. VIII 309 porticus theatri. *incorporalium*: CIC. Flacc. 101 prosint ... -arum ... laudationes. Sest. 131 dies ... natalis ... -ae Brundisinae (Att. 4, 1, 4 CORP. IX 1540). dom. 75 -arum ... decreta (p. red. ad sen. 38 PLIN. paneg. 70). p. red. ad Quir. 10 nullus motus ... -arum factus est (Pis. 41). Phil. 3, 13 consensus ... -arum. 5, 36 cum ... exercitum ... summo studio ... -arum ... provinciae Galliae ... compararit. 13, 20 -ae ... dignitas (TAC. hist. 1, 66). LEX VRSON. (Corp. I² 594) 64, 19 pecunia poenae nomine ob vectigalia, quae (-ae) ... erunt, in publicum redacta. 66, 7 sacra publica. 93, 20 lege (133, 35 DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [Corp. XI 1421] 38 HYG. grom. p. 118 FRONTO p. 193, 5 N.). 127, 1 ludi scaenici. DECRET. decur. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 13 -ae ... nostrae unicum praesidium (SVET. Aug. 25 CORP. V 7002). 44 necessitate. LIV. 6, 22, 3 perniciem. 27, 10, 9 subsidio. SEN. nat. 1, 15, 5 auxilium. PLIN. nat. 5, 20 iure (TAC. ann. 14, 27. HYG. grom. p. 118 iurisdictio coercitioque ... -ae *al.*). TAC. dial. 3 clientelae. hist. 1, 66 vetustas. ann. 1, 79 preces. 14, 33 Londinium ... cognomento ... -ae non insigne. PLIN. epist. 10, 47, 1 rationes. 10, 90, 2 salubritati et amoenitati. GAIVS inst. 2, 195 vindicationem. CORP. XI 4639 salute. 8664 testamento (-ae). VIII 10569 splendore -ae.

2 *res variae ad -ae nomen statum originem sim. pertinentes*: a *additur nomen -ae (non paucae abierunt in nom. propr.)*: α *substantivo*: *anteponitur nomen*: CORP. I² 621 Aquileiae -ae deducundae. LIV. 1, 3, 4 Lavinium et Albam Longam -am deductam. 2, 21, 7 Signia -a. 6, 21, 2 Cerceiosque et Velitras -as. 9, 12, 5 Fregellae; *passim.* *postponitur*: LIV. 3, 4, 3 -a Antium (3, 4, 11). 10, 3, 2 -a Carseoli. 40, 29, 1 Graviscae (ELOG. Corp. I² 1 p. 200 n. 32). VELL. 2, 7, 8 Carthago. *ibid.* Narbo Martius. MELA 2, 84 Ruscino; *passim.* β *adiectivo*: *anteponitur adi.*: CIC. Font. 46 Narbonensis -a. Att. 4, 1, 4 Brundisinae. SEN. contr. 10 praef. 14

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tarraconensi. MELA 2, 64 Fanestris. SEN. nat. 1, 15, 5 Ostiensis (PLIN. epist. 2, 17, 26). epist. 91, 1 Lugdunensis (TAC. hist. 1, 51). TAC. hist. 2, 66 Taurinae. 3, 43 Foroiuliensem. ann. 12, 58 Bononiensi. PLIN. epist. 9, 33, 2 Hipponensis (AVG. civ. 22, 8 p. 574). SVET. Vit. 10 Agrippinensem. VLP. dig. 50, 15, 1, 1 Berytensis. 50, 15, 1, 3 Laodicena. 50, 15, 1, 9 Napocensis. *ibid.* Apulensis. SPART. Did. 1, 2 Adrumetina. AVG. civ. 3, 11 p. 108 Cumana. *al.* *postponitur*: CIC. Cluent. 140 -am Narbonensem (de orat. 2, 223 Brut. 160 SEN. contr. 7, 5 [20], 12 QVINT. inst. 6, 3, 44). Sest. 131 Brundisinae. VITR. 2, 9, 16 Fanestri. PLIN. nat. 3, 25 Accitana. *ibid.* Salariense. 4, 106 Agrippinensis (TAC. hist. 1, 57 *al.*). TAC. hist. 1, 80 Ostiensis (OROS. hist. 5, 19, 17). 1, 88 Aquinatem (2, 63). 2, 14 Foroiuliensi. 4, 45 Seniensis. ann. 1, 78 Tarraconensis. TRAIAN. Plin. epist. 10, 91 Sinopensem. CELS. dig. 50, 15, 6 Philippensis. LIB. col. I grom. p. 213 Florentina. p. 214 Volaterrana. p. 216 Ferentinensis. p. 217 Iunonia. *al.* AVG. civ. 22, 8 p. 577 Calamensi. CORP. II 1475 Astigitanae. 3278 Tuccitanae (4276). VII 248 Eboracensis. VIII 210 Cillitanae. IX 449 Venusinae. *adde* TAC. ann. 6, 12 Italicae -ae (*i. in Italia sitae*). *pron. possessivo*: DECRET. decur. Pis. de L. *et* C. Caesare (Corp. XI 1420 *et* 1421) *saepius* -a nostra (PETRON. 76 *mathematicus* venerat forte in -am nostram). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 16 *Valerius Asiaticus* ante in domum consulatum intulit, quam -a sua . . . civitatis Romanae beneficium consecuta est. *γ genetivo gentis*: *anteponitur genetivus*: SEN. nat. 6, 1, 2 Nucerinorum -a, ut sine clade ita non sine querela est. MELA 1, 30 Cirta . . ., nunc Sittianorum -a, quondam regum domus. VLP. dig. 50, 15, 1 pr. Tyriorum. 50, 15, 1, 3 Ptolemaeensium. 50, 15, 1, 8 Zernensium. *postponitur*: TAC. hist. 4, 20 -a Agrippinensium. 4, 62 Treverorum (4, 72). FRONTO p. 193, 5 N. Concordiensium. CELS. dig. 36, 1, 33 (32) Philippensium (*bis*). IVLIAN. dig. 28, 6, 30 Leptitanorum. PAPIN. dig. 36, 1, 59 (57) pr. Beneventanorum. PAVL. dig. 50, 15, 8, 11 Antiochensium. CORP. II 1180 Arcensium. V 331 Aquil(eiensium) et Parentinorum. 785 Iriensium. VI 1419 Lugdunensium. VIII 309 Ammaedarensium. 4600 Petovionensium. 7044 Ardeatinorum, *passim. cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 264 *Εἰκονιέων κολωνίας.* 302 *Ἀντιοχέων. ibid. Λυστρέων.* 309 *Τιβεριοπολειτῶν* 399 *Κομαμενῶν. al.*

b *notatur origo*: *α nomine populi conditoris*: *genetivo subst.*: *anteponitur genetivus*: CIC. Phil. 5, 24 Mutinam ... *populi Romani* -am (MELA 1, 34). LIV. 5, 33, 7 Tuscorum. 8, 24, 4 Tarentinorum. 38, 41, 10 Graecorum. VELL. 1, 3, 3 Ionum. MELA 1, 77 Samiorum. 1, 84 Rhodiorum. 1, 93 Aeolorum. 1, 98 Pelasgorum (2, 32). 1, 104 Milesiorum. 2, 60 Romanorum. PLIN. nat. 3, 105 Hirpinorum. 3, 145 Corinthiorum (APVL. met. 10, 35 Corinthiensium). *postponitur*: CIC. Phil. 5, 27 -am populi Romani (8, 17 LIV. 6, 22, 4. 27, 9, 7). SALL. Iug. 19, 3 Cyrene . . . -a Theraeon. NEP. Con. 1, 1 Lacedaemoniorum. LIV. 24, 3, 11 Bruttiorum. 37, 21, 4 Mytilenaeorum. 37, 54, 18 *urbium Graecarum.* CVRT. 4, 1, 10 Graecorum. PLIN. nat. 6, 159 Milesiorum. *adiectivo*: CIC. leg. agr. 2, 86 vexillum Campanae -ae . . . Capuae a xviris inferetur (VELL. 2, 81, 2). HYG. frg. Gell. 10, 16, 8 -a Chalcidicensi. AMM. 22, 8, 32 Graecarum (AVG. civ. 3, 11 p. 108). *persaepe* -a Romana, *ut* LIV. 1, 27, 3 Fidenates, -a Romana (4, 17, 1). 5, 29, 3 Vitelliam, -am Romanam. 7, 42, 8 Norbam atque Setiam . . ., -as Romanas. PLIN. nat. 5, 124 Alexandria, -a Romana. *pron. possessivo*: VARRO ling. 5, 29 -a... nostra Volturnum. LIV. 7, 30, 19 nulla -a vestra erit, quae nos obsequio erga vos fideque superet (8, 5, 3). *β nomine viri conditoris*: *genetivo*: PLIN. nat. 3, 146 -a divi Claudi Sabaria (5, 75 -a Claudi Caesaris Ptolemais. 6, 8). 4, 5 -a Augusti Actium (5, 2 -a Augusti Iulia Constantia Zulil. 5, 5. 20 [*ter*]). 5, 128 -a Caesaris dictatoris Pharos (PLIN. nat. 14, 62). *adiectivo*: SALL. Catil. 28, 4 Sullanis -is. PLIN. nat. 3, 80 *-am* Marianam (INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 472). CORP. I 1252 (-ae) Ven(eriae) Cor(neliae) (*i. Pompeiorum a Sulla deductorum*). *cf.* TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138 *sqq.* *praecipue inde ab imperatoribus, a quorum gente vel cognomine nomina -arum plerumque adiectis cognominibus quibusdam derivantur, ut*: LEX Vrson. (Corp. I² 594) *passim* (-a) G(enetiva) I(ulia), (-a) I(ulia). CORP. II 656 (-ae) C(laritatis) Iul(iae) Vcubitanor(um). II 4071 (-ae) I(uliae) v(ictricis) t(riumphalis) Tarrac(onis). III 6891 (-a) Iulia Olbasena. LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 11 *et* 30 (-ae) I(uliae) P(aternae) N(arbonis) M(artii). VITR. 5, 1, 6 -ae Iuliae Fanestri. PLIN. nat. 4, 117 Augusta Emerita (5, 21). 5, 21. CORP. II 1630 (-ae) Aug(ustae) Fir(mae). 1676 -a A(ugusta) G(emella). 4536 (-ae) I(uliae) . . . Tarrac(onensis) et (-ae) F(aventiae) I(uliae) A(ugustae) p(iae) Barc(inonensis). III 335 (-a) Iul(ia) Conc(ordia) Apamea. V suppl. ital. 1273 -ae Civicae Aug(ustae) Brixiae. II 4249 -am Caesaraugustanam. IV 2152 -ae Clau(diae) Neronesi Putiolane. VI 31692 -a Flavia Pacis Deultensium. VIII 308 (-a) Fl(avia) Aug(usta) Emerita Ammaed⟨ara⟩. *cf.* PLIN. nat. 5, 69 -a prima Flavia a Vespasiano imperatore deducta. CORP. VIII 1779 -a Aelia Aug(usta) Lares. *al. passim.* *pron. possessivo*: CIC. leg. agr. 1, 17 totam Italiam vestris -is complere voluistis. 2, 34 suis -is. 2, 75.

c *epitheta*: CIC. leg. agr. 2, 34 -as deducere novas (Phil. 2, 102 LIV. 4, 49, 10. 43, 1, 5 VELL. 2, 6, 3 TAC. ann. 1, 59), renovare veteres (2, 86 TAC. Agr. 4). Balb. 48 firma (Phil. 5, 24. 7, 15) et illustri (TAC. Agr. 4). Phil. 2, 102 incolumis. *ibid.* florentis (13, 20). 5, 24 splendidissimam (TAC. Germ. 41 VLP. dig. 50, 15, 1 pr. APVL. apol. 24 CORP. VIII 1183. IX 1151. XI 5283 *al. cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 264 *τῆς λαμπρᾶς Εἰκονιέων κολωνίας.* 302. 1040). Phil. 6, 2 fidissimam (LIV. 3, 10, 11. *cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 399 *ἡ . . . πιστὴ . . . κολωνία*) fortissimamque. CAES. civ. 3, 87, 5 Transpadanis (ASCON. Pis. p. 3 Cl.). MON. Ancyr. 5, 37 ⟨celeberrimae⟩ et frequentissimae. LIV. 3, 10, 11 propinquam (31, 48, 7. *cf.* TAC. hist. 2, 21 vicinae. ann. 15, 33 proximis). 43, 1, 5 infirmam. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 9 ornatissima . . . valentissimaque. PLIN. nat. 3, 12 immunes (3, 24 CORP. II 1663. VIII 8931. 8933). 3, 99 maritima (*cf.* SIC. FLACC. grom. p. 135 -as . . . omnes maritimas appellaverunt; vel quod mare in his deduceretur . . . vel quod Italia ab Alpibus in mare porrigatur *eqs.*). TAC. hist. 1, 51 infensa. 2, 19 virium et opum valida (3, 8 copiis validam). 3, 19 plano sitam. 3, 32 ditem. 4, 3 minoribus. 4, 72 rebellis. VLP. dig. 50, 15, 1 pr. Tyriorum -a . . . nobilis regionibus, serie saeculorum antiquissima, armipotens, foederis, quod cum Romanis percussit tenacissima. 50, 15, 1, 1 Berytensis -a . . . beneficiis gratiosa. APVL. met. 10, 35 nobilissimae. *dub. an huc pertineat*: INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 120 (*Romae*) -a patricia Corduba.

d *significatur condicio colonorum*: CIC. Font. 13 Narbo Martius, -a nostrorum civium (Catil. 2, 20 *-as* civium esse optimorum et fortissimorum virorum. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 83. 108. 142 HIRT. Gall. 8, 24, 3 LIV. 34, 45, 1. 2. 3 [*bis*]. 39, 55, 6. 9 SEN. dial. 11, 7, 9. *cf.* civica *p. 1703, 75*). CIC. dom. 78 cives Romani in -as Latinas proficiscebantur (Balb. 48 Matrinius . . . dixit causam ex -a Latina. LIV. 2, 16, 8 duae -ae Latinae, Pometia et Cora. *cf.* FEST. p. 241 priscae Latinae -ae appellatae sunt, ut distinguerent a novis, quae postea a populo dabantur. ASCON. Pis. p. 3 Cl. ut possent *incolae* habere ius quod ceterae Latinae -ae, id est ut gerendo magistratus civitatem Romanam adipiscerentur). *cf.* VLP. dig. 50, 15, 1, 2 Italicae -ae. CIC. Phil. 2, 100 veteranorum (13, 31 VAL. MAX. 9, 15, 1 TAC. Agr. 14. *cf.* SALL. or. Phil. 21 veterum militum. *cf.* Emerita *p. 1703, 71. 77*). MON. Ancyr. 3, 17 militum meorum (3, 26. 5, 36). LIV. 43, 3, 4 libertinorum. MELA 2, 75 decimanorum (*i. legionis decimae.* PLIN. nat. 3, 32). 2, 77 Forum Iuli octavanorum -a (PLIN. nat. 3, 35). 3, 36 -ae Arelate sextanorum, Beterrae septimanorum, Arausio secundanorum (*cf.* MELA 2, 75).

B *in imagine et translate de rebus et animantibus*: PLAVT. Aul. 576 quod habeo (*sc. aurum*), ut commutet -am (*fere i. quod locum*). Epid. 343 ut importem in -am (*i. locum suum*) hunc . . . commeatum. Pseud. 1100 (*iocose*) ut det *Pseudolus* nomen ad 'Molas' -am. *cf. p. 1701, 51 sq.* VARRO rust. 3, 16, 9 *apes* -as mittunt. 3, 16, 29 progeniem ut in -am mittere volunt *apes.* 3, 16, 31 quae *apes* in novam -am . . . introierunt. COMM. apol. 989 sancti intrant in -a sancta. VVLG. exod. 12, 48 quodsi quis . . . in vestram voluerit transire -am et facere Phase domini.

II *i. q.* **praedium** *colono commissum, fere i. q. conductio*: COLVM. 11, 1, 23 neque -ae suae terminos egredi debet *vilicus.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 1, 42 T. Naevius . . . debet . . . obligare -as // in Veleiate pag(o). 2, 44 fund(um) Statianum cum -a Gentiana. 2, 70 fund(um) Dellianum cum -a *eqs.* SCAEV. dig. 33, 7, 20, 3 *coloni* finita conductione interposita cautione de -a discesserant. VLP. dig. 43, 8, 2, 23 *viae* in alias -as ducentes. PAVL. dig. 19, 2, 24, 4 qui expulsus a conductione in aliam se -am contulit.

derivatum: coloniarius. *derivatur falso* colonus: ISID. orig. 10, 52. *compos.*: *μητ⟨ροκολω⟩νεία* (INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 1045).

colōniārius, -ī *m. a* colonia; *cf.* colonarius. GAIVS inst. 1, 22 *servi manumissi* Latini *appellantur* ideo, quia assimulati Latinis -iis. 1, 29 si *servi manumissi* uxores duxerint vel cives Romanas vel Latinas -as. 3, 56 qui ex urbe Roma in Latinas colonias deducti Latini -ii esse coeperunt. VLP. reg. 19, 4 mancipatio locum habet inter cives Romanos et Latinos -os (*Huschke,* colonarios *Vat.*) Latinosque Iunianos.

colōnicus, -a, -um [*a* colonus. *Th.*]: *ad colonos, coloniam pertinens, in colonia extans*: **1** *de rebus*: LEX Mamil. (grom. p. 264) 5 agrum -um territoriumve (FRONTIN. grom. p. 35 ubi [*in Italia*] nullus ager est tributarius sed aut -us aut municipalis aut alicuius castelli aut conciliabuli aut saltus privati. at si ad provincias respiciamus, habent agros -os eiusdem iuris, habent et -os qui sunt immunes, habent et -os stipendiarios (AGENN. grom. p. 62). VARRO rust. 1, 2, 17 leges -as tollis, in quibus scribimus, colonus in agro surculario ne capra natum pascat (FRONTIN. grom. p. 24 omnes . . . limites secundum legem -am itineri publico servire debent. 41. AGENN. grom. p. 72. PS. AGENN. grom. p. 6 *iter publicum* transcendi non potest secundum legem -am). HYG. lim. grom. p. 205 multi . . . agrum more -o decimanis et cardinibus diviserunt. LIB. col. I grom. p. 248 limites -i. LEX de villae Magnae colonis (Bruns fontes⁷ I p. 296) 15 si *coloni* conductores vilicisve eius f(undi) in assem pa⟨rtes co⟩l(on)icas daturas (*expectes* se daturos) renuntiaverint . . . conductores vilicisve eius f(undi) ⟨colo⟩ni -as partes praestare debeant. *fort.* CORP. XII 1244 *intellegendum*: (fundus) ex trib(utario) red(actus) in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c(olonicum). 2 *de animantibus: hominibus*: CAES. civ. 2, 19, 4 Cordubae conventus ... cohortes duas, quae -ae appellabantur, ... apud se retinuit. SVET. Aug. 46 excogitato genere suffragiorum, quae de magistratibus urbicis decuriones -i in sua quisque colonia ferrent. CORP. VIII 23427h Lucustio -us. XIV 481 Vale⟨ri⟩us Veturius civis Afer -us. *pro cognomine v. nom. propr.* *bestiis*: PLIN. nat. 8, 189 ovium summa genera duo, tectum et -um, illud mollius, hoc in pascuo delicatius. 26, 96 *satyrii* radix in lacte ovis -ae data nervos intendit.

fem. subst. **colōnica**, -ae. *i. q. mansio, domicilium coloni.* AVSON. 393, 7 tinguit *Theonem* piceo lacrimosa -a fumo. GREG. TVR. Iul. 15 ad hoc levitas eius (*pastoris cuiusdam*) convaluit, ut -as basilicae concupiscens ... pervadere non timeret. LEX Burg. lib. const. 38, 8 si quis in agro regio vel -a voluerit applicare et non permissus fuerit, colonus fustigetur. 67. NOT. Tir. 38, 40—44 colonus, colonia, -a, in -a, de -a. *adde* Colonica *nom. propr.* *Bannier.*

[**colonomon**] *legebatur antea* AVSON. 400, 4, tolle nomen *vel* tolleno iñ *codd.*, tollenonem *bene Peiper et Hartel*, κενολλημένον *Schenkl, alii aliter.* *Mbr.*

×**colōnus**, -ī *m.* [*a* colere. *Th.*]. AVG. civ. 10, 1 p. 402 ex hoc verbo (*colere*) ... -i ... vocantur. ISID. orig. 9, 4, 36 -i ... dicti a cultura agri. 10, 52 -us a colonia vel ab agro colendo (GLOSS. V 423, 15) dictus. *de formis: gen. sing. et nom. plur.* -ei: LEX agr. (Corp. I^2 585) 45. 66. 67 CORP. II 3414. *dativ.* -eis: CORP. I 1246. IX 5074. X 852. 6314. *de scriptura: adhibentur saepe compendia in titulis*: c: TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138, 4. $141^{1.5}$. 142^{5}. $143^{5.6}$. $148^{4.6}$ c(olonorum) c(oloniae) V(eneriae) C(orneliae). CORP. I 1341 c(olonis) c(astri) N(ovi). LEX Vrson. (Corp. I^2 594) *semper in locutione* c(olonis) *vel* c(olonus) c(oloniae) G(enetivae) I(uliae), *semel in alia*: 97, 16 c(olonis) a(grorum) d(andorum) a(dsignandorum). CORP. II 1178. 1188. 1194 c(olonorum) c(oloniae) R(omulensis). col: CORP. I 601 col(oni) col(oniae) Valent. CORP. IV *saepius* o(ro) v(os) col(oni), *ut* 7. 39. 45. 72. LEX Vrson. (Corp. I^2 594) *semel, sc.* 133, 34 col(oni) Gen(etivi) Iul(ienses). CORP. VIII 8270. IX 699. 888. X 4334. XI 6316 INSCR. Notiz. degli scavi 1905 p. 84 *al.* colon: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) *aliis ac supra l. 28 et 33 laudatis locis, ut* 79, 40. 92, 16. 95, 5. 20. 97, 15. 20. 21. 98, 35. 36. 100, 9. 103, 2. CORP. V 6887. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 30. CORP. II 4511 *al.* colonor(um): TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 141^{5}. 145^{5} *al.* LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 125, 14. *graecolatine: in titulis* κολωνός, *ut* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 314. 797. 1012. 1055. κολονός: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A. *de notionibus*: GLOSS. γεωργός. cultor, γεωργός. πάροικος. ἄποικος. agricola. vicinus (*add. m. 2*: gibuur; *i. anglosax.* gebur *i. q.* ʻagricola'; -i incolae aut peregrini; incolae, habitatores; incolae vel habitantes (*cf.* ISID. orig. 9, 4, 36 *sqq.*). AVG. civ. 10, 1 p. 402 non sicut appellantur -i, qui condicionem debent genitali solo propter agriculturam sub dominio possessorum, sed sicut *eqs. cf.* ISID. orig. 9, 4, 36 (*-orum generibus confusis*) -i sunt cultores advenae, dicti a cultura agri; sunt enim aliunde venientes atque alienum agrum locatum colentes ac debentes condicionem genitali solo propter agri culturam sub dominio possessoris pro eo quod iis locatus est fundus. -i autem quattuor modis dicuntur. nam -i aut Romani sunt aut -i Latini aut -i auxiliares aut -i ruris privati. *legitur inde a* PLAVTO *et* CATONE. *adde nom. propr.* Colonus, Colona.

I *proprie*: A *latiore sensu: is qui agrum colit, rusticus, agricola; dein liberius qui incolit, habitat alicubi: paucis locis exceptis hoc sensu nonnisi apud poetas, qui in hexametro semper in fine versus ponunt.* *nota imaginem*: CLAVD. 21, 321 Dircaeis ... in arvis messis (*sc. viri ex draconis dentibus orti*) cum proprio mox bellatura -o (*sc. Cadmo*). *cf.* SIDON. carm. 9, 69 cum suus -us post anguis domiti satos molares ... florere in segetem stuperet hostem.

exempla secundum structuras allata: 1 *pro subiecto*: VERG. ecl. 9, 4 advena nostri ..., ut possessor agelli diceret ... veteres migrate -i. georg. 1, 125 ante Iovem nulli subigebant arva -i. 2, 385 Ausonii ... -i versibus incomptis ludunt. 3, 288 hic labor, hinc laudem fortes sperate -i. AETNA 260 noctes atque dies festinant arva -i. HOR. carm. 2, 14, 12 sive reges sive inopes erimus -i. TIB. 2, 5, 83 laurus ubi bona signa dedit, gaudete -i. PRIAP. 61, 1 quid frustra quereris, -e, mecum ...? OV. am. 3, 10, 7 torrebant farra -i (fast. 6, 313). met. 6, 318 Lyciae ... deam *Latonam* ... sprevere -i. 7, 435 suĭs securus arat Cromyona -us. 11, 33 fodiebant arva -i. 15, 289 Leucada continuam veteres habuere -i. med. fac. 53 *hordea* Libyci ratibus misere -i. fast. 1, 669 pagum lustrate -i. 1, 695. 2, 525 laeti Fornace -i orant, ut fruges temperet illa suas. 4, 407. 805 per flammas ... saluisse -os. 4, 916 *ad Robiginem*: quae tu frumenta notasti, maestus in amissis illa -us habet. 4, 931 semperque -us absenti possit solvere vota tibi (*Robigini*). MANIL. 1, 877 deplorant arva -i. 4, 400 annua ... consummant vota -i. SEN. Herc. O. 635 ut ... mille secent arva -i. Phoen. 130 qui ... -us agros uberis tondes soli. LVCAN. 2, 444 patiente -o arva premi. 7, 862. PLIN. nat. 18, 194 male substravisse pecori -um. VAL. FL. 2, 461 coit ... agrestum manus et ... -i. 6, 334 mitte Argolicis mandata -is ne trepident. 7, 549 Haemonio messis memoranda -o. SIL. 1, 214 plaga *Africae* nec Cerere Hennaea Phario nec victa -o. *sed cf. p. 1712, 19.* STAT. Theb. 2, 50. 3, 461 nomine *montem* Lernaei memorant Apesanta -i. 9, 192 gaudet ager, magno subeunt clamore -i. 11, 117 plangunt sua damna -i. APVL. met. 5, 17. AVSON. Mos. 163 festinantesque -i vertice ... summo *iugi* properant. HIER. c. Ioh. 29 paradisi iam -i habent membra, cum quibus rapti sunt. CLAVD. 29, 206 in ... suos ... fines redeunte -o. SEDVL. carm. pasch. 5, 226 interque ... hortos *paradisi* ... antiquum ... habitare -um (op. pasch. 5, 18). CARM. de resurr. 171 omnis adest pavidus finis cuiusque -us. *dub. subi. an obi.*: SALL. hist. frg. 1, 24 -os per miserias et incerta humani generis orare (*Marium?*).

2 *pro obiecto*: VERG. georg. 1, 507 squalent abductis arva -is. OV. met. 5, 478 *Ceres* irata -os ... leto dedit. fast. 1, 677 *ad Tellurem et Cererem*: frugibus immensis avidos satiate -os. 2, 515 non habuit doctos tellus antiqua -os. MANIL. 1, 884 Erectheos pestis populata -os. 4, 691 Thrace Martem sortita -um. SEN. Phaedr. 289 si qua *ora* Parrhasiae glacialis ursae semper errantes patitur -os. LVCAN. 7, 258 haec eadem *dies* est ... quae ... emerito faciat vos Marte -os (*om. versus codd., add. m. s.*). AVSON. 297, 3 *Provincia Narbo* optinuit multos dominandi iure -os. CLAVD. 15, 198 veteres detrudit rure -os. 3 *dativus*: VERG. georg. 1, 299 hiems ignava -o. Aen. 7, 63 Laurentisque *Latinum* ab ea (*lauro*) nomen posuisse -is. PS. VERG. Aen. 1, 3 ut parerent arva -o. OV. met. 1, 272 deplorata (*cf. p. 1705, 79*) -is vota iacent (*coniunge et* deplorata *et* iacent *cum* -is). 15, 373 res observata -is. NVX 57 magna mei est operoso cura -o. 91 dare dona -o. 105 grando ... invisa -is. MANIL. 4, 140 Taurus ... dotabit rura -is. GERM. 117 fructusque dabat placata -o sponte sua tellus. LVCAN. 6, 277 rura -is accedunt donante Pado. PLIN. nat. 15, 104 *cerasum* -o gratiam annuam refert. 17, 20 in Africa meridiem vineas spectare ... -o insalubre est. 18, 196 religiosum ... inde ... -is augurium. VAL. FL. 4, 597 linque gravem fluvium et ... sua fata -is. SIL. 7, 160 nunquam tellus *Falerni* mentita -o. STAT. Theb. 3, 182 formidata -is arva suis. silv. 2, 2, 135 *Polli* Dicarcheis multum venerande -is. 5, 3, 126 Latiis ascita -is Graia ... Hyele. AVSON. Mos. 23 amnis laudate agris, laudate -is. CLAVD. 15, 474 parvis moturae bella -is (*sc. Pygmaeis*) ... grues. rapt. Pros. 2, 185 tellusque -is *redditur*. SIDON. carm. 5, 113 Scythicis illata -is classica. CARM. de resurr. 397 iam iam pura piis maturescant corda -is. MAXIM. eleg. 2, 59 permanet invalidis reverentia prisca -is. *dub. dat. an abl.*: PROP. 2, 33, 29 Icare ... Cecropiis iugulate -is. CLAVD. 8, 418 sulcata diu trabeato rura -o (*i. consule vel consuli*). 4 *ablativus*: SEN. Oed. 111 viduas -is ... terras. LVCAN. 10, 303 Meroe fecunda -is. STAT. Theb. 4, 284 rarescunt alta -is Maenala. AVSON. 292, 3 Alpinis opulenta Vienna -is. 417, 92 laetumque -is uber agri. SIDON. carm. 5, 580 bove fruge -o civibus exhausta est *Lugdunum*. 5 *genetivus*: TIB. 2, 1, 23 turba ... vernarum ... saturi bona signa -i. OV. met. 8, 291 *aper* matura metit fleturi vota -i. Pont. 2, 9, 29 vana laborantis si fallat *Ceres* vota -i. AVIEN. orb. terr. 3, 649 insula ... spectans ... Iapygis arva -i.

6 *cum praepos.*: CATO agr. 1, 4 de domino bono -o bonoque aedificatore melius emetur. OV. met. 7, 552 pervenit ad ... -os pestis (MANIL. 4, 670 donec *Libya* ad Aegypti ponat sua iura -os). MANIL. 1, 74 terraque sub rudibus cessabat vasta -is. LVCAN. 1, 216 Gallica certus limes ab Ausoniis disterminat arva -is (CLAVD. rapt. Pros. 2, 83 quidquid ab extremis ales longaeva [*sc. Phoenix*] -is colligit). 7 *cum gen. obiectivo*: VARRO Men. 101 Mercurium Arcadon -um. HOR. carm. 1, 35, 6 *Fortunam* ambit ... ruris -us. LVCAN. 4, 605 arvorum Libyae. CALP. ecl. 1, 36 nemorum. APVL. met. 8, 17 villae. TERT. patient. 5 p. 8 paradisi (HIER. c. Ioh. 29 epist. 3, 4, 2. 10, 1, 1. 52, 5, 4 RVRIC. epist. 2, 15 p. 395). TREB. Claud. 9, 4 limitis barbari. AVG. civ. 10, 1 p. 402 caeli. serm. ed. Mai 10, 1 terrae. EVCHER. laud. her. 18 secretorum. SEDVL. carm. pasch. 3, 236 Genesar ... sŏli. 8 *epitheta*: CATO agr. praef. 2 virum bonum quom laudabant, ita laudabant, bonum agricolam bonumque -um (1, 4. *cf.* CIC. de orat. 2, 287 quom optimus -us, [quom] parcissimus modestissimus frugalissimus esset). VERG. ecl. 9, 4 veteres (OV. met. 6, 318. 15, 289 CLAVD. 15, 198). georg. 3, 288 fortes. PS. VERG. Aen. 1, 3 avido (OV. fast. 1, 677). HOR. carm. 1, 35, 6 pauper. 2, 14, 12 inopes. TIB. 2, 1, 23 saturi. OV. am. 3, 10, 7 hirsuti. met. 7, 435 securus. 7, 552 miseros (VAL. FL. 4, 597). 11, 33 lacertosi. fast. 2, 515 doctos. 4, 916 maestus. Pont. 2, 9, 29 laborantis. NVX 57 operoso. 105 duris. MANIL. 1, 74 rudibus. 1, 877 elusi. 4, 140 simplicibus. 4, 400 solliciti. SEN. Phaedr. 289 semper errantes. LVCAN. 10, 303 nigris. CARM. de resurr. 171 pavidus. 397 piis. MAXIM. eleg. 2, 59 invalidis. ORIG. in I reg. 1 diligens et industrius.

B *artiore sensu: qui fundum a domino locatum colit, dein aetate imperatorum i. q. addictus, inquilinus*: GAIVS dig. 19, 2, 25, 6 *is -us* qui ad pecuniam numeratam conduxit: alioquin partiarius -us quasi societatis iure et damnum et lucrum cum domino fundi partitur. COD. Iust. 5, 62, 8 -i, id est conductores. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A κολονός· ὁ μισθωτός. κολονόν· δουλοπάροικον. *cf. Seeck, PW. IV 483 sqq. et Rostowzew, Stud. z. Gesch. d. Röm. Kolonates (Archiv f. Papyrusforsch. Beiheft I [1910]).*

exempla secundum structuras allata: 1 *pro subiecto*: CIC. Verr. 4, 55 *Xenonis Menaeni* -us, quod decumanorum iniurias

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ferre non poterat, ex agro profugerat. *ibid.* iugera eius fundi plura esse quam -us esset professus. 4, 57 pependit in arbore . . . -us . . . vester. 4, 228 ut . . . -i populi Romani . . . in agros atque in sedes suas revertantur. Caecin. 57 utrum me tuus procurator deiecerit . . . an tuus -us . . . tuo nomine fecerit. 94 -us habuit conductum de Caesennia fundum *eqs.* Cluent. 182. epist. 13, 11, 1 *pecuniae* a -is debentur. VARRO rust. 1, 2, 17 *in legibus colonicis* scribimus, -us in agro surculario ne capra natum pascat (2, 3, 7). 1, 4, 3 -um ad fructus pervenire. 1, 16, 4 -i . . . anniversarios habent vicinos, quibus imperent. ALF. dig. 19, 2, 30, 4 -us villam hac lege acceperat, ut incorruptam redderet praeter vim et vetustatem. LABEO dig. 19, 2, 60, 5 messem inspiciente -o . . . sustulisti. *ibid.* -um ex conducto cum domino acturum (IAVOL. dig. 33, 2, 30, 1. IVLIAN. dig. 19, 2, 32 cum herede actionem -um habere. VLP. dig. 30, 120, 2. 47, 2, 14, 2 PAVL. dig. 34, 3, 18 *al.*). SEN. dial. 9, 8, 5 quod illis (*deis*) nec praedia nec horti sint nec alieno -o rura pretiosa. 11, 12, 5. benef. 7, 5, 2 nec fructus tanges -o tuo prohibente. epist. 88, 12 non dominus isto (*sc. in agrum*) sed -us intrasti. cuius -us es? si bene tecum agitur, heredis. 123, 2 habet *panem* -us. COLVM. 1, 1, 6 multa . . . ab his (*Poenis ex Africa scriptoribus*) falso prodita coarguunt nostri -i. 1, 7, 1 ubi sedulo colitur ager, plerumque compendium, numquam . . . detrimentum affert eoque remissionem -us petere non audet. 1, 7, 6 *frumentarium fundum* minime . . . -us evertere potest. 2, 15, 2 nec ignorare -os oportet, sicuti refrigescere agrum, qui non stercoraretur, ita peruri. 11, 1, 14 -os a primo mane opus aggredi nec lentos per otium pigre procedere. PLIN. nat. 18, 38 optime *agrum colere* damnosum, praeterquam subole sua -o . . . colente. MART. 1, 17, 3 res magna est . . . , quam facit -us. 2, 11, 9 nihil -us . . . decoxit. 6, 73, 1 non rudis indocta fecit me (*Priapum*) falce -us. 7, 31, 9 quidquid . . . -us . . . tibi *mittit* . . . id tota mihi nascitur Subura. 10, 14, 6 cum tua Niliacus rura -us aret. 10, 87, 17 -us haedum . . . ferat. 11, 18, 17 *mus* -o tamquam sus Calydonius timetur. 12, 59, 5. 13, 121, 1 Marsica Paeligni mittunt turbata -i. LEX met. Vipasc. frg. 2, 3 ante -um venam coxisse quam pretium enumerasse. PLIN. epist. 10, 8, 5 agrorum . . . quos . . . possideo locatio . . . adeo non potest differri, ut proximam putationem novus -us facere debeat. CELS. dig. 47, 2, 68 (67), 5 si -us post lustrum conductionis anno amplius fructus invito domino perceperit. POMPON. dig. 19, 2, 3 cum . . . aestimatum instrumentum -us accipiat, Proculus ait id agi, ut instrumentum emptum habeat -us. IVLIAN. dig. 2, 14, 56 -us a domino petere potest. 41, 3, 33, 1 *-us* nec vivo nec mortuo domino ullam possessionem habet. et certe si -us mortuo domino emerit fundum ab eo, qui existimabat se heredem eius vel bonorum possessorem esse, incipiet pro emptore possidere. 41, 5, 2, 1 -um . . . lucri faciendi causa pro herede usucapere *rem depositam non* posse. 43, 33, 1 pr. si -us ancillam in fundo pignoris nomine duxerit et eam vendiderit *eqs.* AFRIC. dig. 41, 2, 40, 1. 47, 2, 62 (61), 8 -um . . . suos fructus facere. GAIVS dig. 19, 2, 25, 3 -us curare debet, ut opera rustica suo quoque tempore faciat *eqs.* 20, 4, 11, 2. MARCELL. dig. 43, 16, 12 nihil interesse, -us dominum ingredi volentem prohibuisset an emptorem . . . non admisit. SCAEV. dig. 19, 2, 61 pr. -us, cum lege locationis non esset comprehensum, ut vineas poneret, nihilo minus in fundo vineas instituit. APVL. met. 8, 31 quidam -us partem venationis . . . domino . . . suo muneri miserat. VLP. dig. 19, 2, 14 qui ad certum tempus conducit, finito quoque tempore -us est. 19, 2, 19, 2 fiscos . . . -um sibi parare. 43, 24, 13, 7 si -us arborem . . . succiderat (PAVL. dig. 12, 2, 28, 6) vel quid aliud opus fecerit, si quidem iussu domini id factum sit, ambo tenebuntur *eqs.* PAVL. dig. 19, 2, 24, 1 si -us locaverit fundum, res posterioris conductoris domino non obligantur. LAMPR. Alex. 13, 6 quas hostias in illius (*Severi imperatoris*) honorem -i parassent. VVLG. lev. 25, 40 si pauperitate compulsus vendiderit se tibi frater tuus . . . quasi mercennarius et -us erit (*nota* ITALA Lugd.: mercennarius aut inquilinus, μισθωτὸς ἢ πάροικος). Marc. 12, 7 Luc. 20, 14 (*utroque l.* γεωργοί). CLAVD. 20, 205 concessoque cupit vixisse -us quam dominus rapto. AVG. ad cathol. 20, 53 -um de possessore *conqueri.* epist. 224, 3 non . . . possumus necessitates hominum eiusmodi deserere, qui nostri non -i, sed . . . fratres sunt. 247, 1 cum -i actori suo *bis* dederint, *quod debent*, subdito. COD. Iust. 4, 21, 19 pr. -i ad dominum certantes et sibi iniquam . . . libertatem vindicantes. LEX Burg. lib. const. 39, 3 si . . . ignotus veniens ab . . . -o cuiuscumque receptus fuerit. GREG. M. moral. 14, 49 non possessor agri, sed -us est. CORP. VI 692 ⟨T⟩rypho templum ⟨Silvano⟩ ex viso a solo impendiis ⟨suis⟩ restituit, -us Alces nutricis fecit conserv(us). 9273 -us. 9274 domnaedius possessor, -us sequens et tu viator precor parce tumulum Narcissi. 9276. IX 5659 -us pauper fuit aequo animo. X 7957.

2 *pro obiecto*: HOR. sat. 2, 2, 115 videas metato in agello cum pecore et gnatis fortem mercede -um *Ofellum* . . . narrantem. LABEO dig. 43, 16, 20 si -us tuus vi deiectus est (MARCELL. dig. 43, 16, 12 VLP. dig. 43, 16, 1, 10. *cf.* SCAEV. dig. 19, 2, 61 pr. -um . . . eiectum). SEN. benef. 6, 4, 4 -um suum non tenet . . . qui segetem eius proculcavit, qui succidit arbusta. COLVM. 1, 7, 2 cum *dominus* -um obligaverit. 1, 7, 3 felicissimum fundum esse, qui -os indigenas haberet *eqs.* 1, 7, 4 operam dandam esse, ut . . . eosdem . . . -os retineamus. 2, 9, 17 multis regionibus cibariis eorum (*panici ac milii*) -i sustinentur. MART. 11, 14, 1 heredes, nolite brevem sepelire -um. IVLIAN. dig. 19, 2, 32 cogi -um, ut . . . fundum coleret. AFRIC. dig. 19, 2, 33 si -us tuus fundo frui a te . . . prohibetur (19, 2, 35 pr.). SCAEV. dig. 19, 2, 61 pr. si dominus . . . -um . . . pensionum debitarum nomine conveniat. PAPIN. dig. 43, 16, 18 pr. emptor vi -um expulit (PAVL. dig. 19, 2, 54, 1). *ibid.* -um interdicto venditori teneri (VLP. dig. 9, 2, 27, 11 -um vel ex locato vel lege Aquilia teneri. *al.*). GELL. 11, 18, 13 condemnatum . . . furti -um, qui fundo, quem conduxerat, vendito possessione eius dominum intervertisset. CALL. dig. 50, 6, 6 (5), 11 -i . . . Caesaris a muneribus liberantur. VLP. dig. 24, 3, 7, 3 si messes . . . -um ex forma locationis sequantur. 50, 15, 4, 8 si quis . . . -um non fuerit professus. PAVL. dig. 26, 7, 46 pr. pupillus *Titii* -um Sempronium fecit procuratorem. VOPISC. Tac. 6, 8 ut . . . -os tuos relinquas. VVLG. Marc. 12, 9 *dominus vineae* perdet -os (γεωργούς. Luc. 20, 16). AVG. epist. 58, 1. COD. Theod. 5, 17, 1, 1 (*a. 332*) -os, qui fugam meditantur, in servilem condicionem ferro ligari, ut officia . . . merito servilis condemnationis compellantur implere. 5, 17, 2 (*a. 386*) quisquis -um iuris alieni aut sollicitatione susceperit aut occultatione celaverit. 5, 17, 3 si dominus . . . -um alienum . . . iudicibus non praesentat. 5, 18, 1 (*a. 419*) *-um* repetere, possidere, transducere, restituere. SIDON. epist. 7, 15, 1 ut te fratremque communem -um civitatis habitatio plus haberet. COD. Iust. 1, 2, 14 pr. in . . . praediis -os vel mancipia constituta . . . ad quamcumque transferre personam. LEX Burg. lib. const. 38, 8 -us fustigetur.

3 *dativus*: CIC. Verr. 4, 55 fundus erat -o locatus (PAPIN. dig. 19, 2, 53 manceps *praedia publica* . . . -o locavit. PAVL. dig. 45, 1, 89 PALLAD. 1, 6, 6 VVLG. Luc. 20, 9). COLVM. 2, 1, 3 cum est *humus* repetita cultu magno faenore cessationis -o respondet. 2, 2, 7 ager . . . -o est paenitendus ac tamquam pestilens refugiendus. 5, 5, 17 *vinea* difficilem laborem -is exhibet. 7, 5, 3 *grex* in lacinias -is distribuatur. 8, 1, 2 villaticae, sicut pecuariae, non minimam -o stipem conferunt. MART. 4, 64, 34 pendulamque uni dedite Setiam -o. 9, 26, 3 ligustra -o *donare.* TAC. Germ. 25 frumenti modum dominus . . . *servo* ut -o iniungit. PLIN. epist. 9, 36, 6 datur . . . -is . . . non satis temporis (VLP. dig. 19, 2, 15, 4 si uno anno remissionem quis -o dederit). IAVOL. dig. 33, 2, 30, 1 -o suo dominus usum fructum fundi . . . legaverat (IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 1). 32, 2, 42 -o . . . fructum tollere expedit. GAIVS dig. 19, 2, 25, 1 -o frui *fundo* liceat *eqs.* PAPIN. dig. 43, 16, 18 pr. emptorem interdicto -o teneri (PAVL. dig. 49, 14, 50). VLP. dig. 19, 2, 15, 2 omnem vim dominum -o praestare debere (19, 2, 19, 2 dolia et prelum et trapetum). CYPR. epist. 55, 13 *ille qui* -is pepercit. COD. Theod. 5, 19, 1 (*a. 365*) -is arva, quae subigunt . . . alienandi ius non esse. GREG. M. epist. 1, 42 p. 65 quotiens conductor aliquid -o suo iniuste abstulerit. 13, 37 p. 401 vaccas oves porcosque . . . singulis -is pauperioribus . . . distribuere.

4 *genetivus*: *pendens a rebus*: CIC. Cluent. 175 improbitatem -i. VARRO rust. 1, 40, 2 experientia. 2 praef. 5 ratio ac scientia. COLVM. 1 praef. 17 opera. 1, 3, 2 vitam. 1, 4, 4 auctoritate. 1, 6, 21 numerus. 1, 7, 5 cura. 1, 9, 9 generibus. 2, 1, 5 labori (2, 2, 5). 2, 2, 5 impensam. 2, 10, 2 neglegentiam. 3, 2, 3 reditus. 3, 7, 3 imprudentia. 3, 8, 5 studio. PLIN. nat. 14, 61 incuria. MART. 13, 12, 1 messe. PLIN. epist. 3, 19, 7 penuria. HIL. in Matth. 22, 1 consilium. LEX Burg. lib. const. 7, 1 pretium. *pendens ab hominibus*: ALF. dig. 19, 2, 30, 4 servus. SEN. contr. 7, 6 (21), 17 filiam. MART. 3, 58, 40 virgines. 4, 66, 11 nupta.

5 *ablativus*: CIC. Cluent. 175 cum *Sassia* . . . Sex. Albio quodam -o . . . familiarius uteretur. CAES. civ. 1, 34, 2 *naves* -is suis compleverat (1, 56, 3).

6 *praepositiones*: *cum ablativo*: ab: CIC. Caecin. 94 Caecina . . . rationes a -o accepit (LABEO dig. 20, 6, 14 fideiussorem a -o accepisti. VLP. dig. 5, 3, 29 mercedes). IVLIAN. dig. 2, 14, 56 ne dominus a -o quid peteret. PAPIN. dig. 32, 19 pecuniam a -is exactam. PAVL. dig. 32, 27, 2. CIC. off. 3, 88 cum publicanis . . . sic agere, ut cum -is nostris (SALL. Catil. 59, 3 *Catilina* cum . . . -is propter aquilam assistit. LABEO dig. 20, 6, 14 cum -o tibi convenit, ut. SCAEV. dig. 7, 1, 58 pr. rempublicam . . . cum -o nullam actionem habere). VARRO rust. 1, 40, 2 *semina* sine -o nata (SCAEV. dig. 20, 1, 32 praediorum pars sine -is erat. 33, 1, 21 pr. 40, 7, 40 pr.). COLVM. 1, 7, 6 cum omne genus agri tolerabilius sit sub liberis -is (LVCAN. 1, 170 longa sub ignotis extendere rura -is. PAVL. dig. 49, 14, 50 sub -o erant praedia). HIL. in Matth. 22, 1 in -is *euangelii* . . . principum sacerdotum et pharisaeorum est species. GREG. M. epist. app. 1 p. 437. *cum acc.*: COLVM. 6 praef. 4 ne apud nostros quidem -os alia res uberior. SCAEV. dig. 7, 1, 58 pr. fructibus . . . per -os sublatis (POMPON. dig. 41, 2, 25, 1 per . . . -os . . . possidemus [PAVL. dig. 41, 2, 30, 5]). POMPON. dig. 41, 2, 25, 1 nec inter -um et servum nostrum, per quem possessionem retinemus, quicquam interest. PELAG. in I Tim. 2 p. 878A misit *dominus* filium suum ad -os. COD. Iust. 4, 65, 35 pr. *milites* armorum atrocitatem . . . contra vicinos et forsitan adversus ipsos miseros -os . . . convertere.

7 *c. genet. obiect.*: MART. 10, 78, 5 auriferae . . . terrae. EDICT. imp. Antonin. et Veri Papir. dig. 50, 1, 38, 1 praediorum fisci (SCAEV. dig. 33, 8, 23, 3 PAPIN. dig. 19, 2, 53 publicorum praediorum. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 11 VLP. dig. 19, 2, 9, 3. 50, 5, 1, 2 COD. Iust.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 62, 8). SCAEV. dig. 19, 2, 61 pr. fundi (COD. Iust. 11, 63 [62] rubr. CORP. IX 888. 3674). VLP. dig. 41, 1, 44 villae. HIL. in psalm. 68, 23 vineae. GREG. M. epist. 1, 42 p. 64 super iusta ... pondera ... nihil aliud volumus a -is ecclesiae (*i. rerum vel possessionum ecclesiae, ut videtur*. 9, 37. 43. 13, 37. 14, 5. *cf. notionem translatam p. 1712, 27*). CORP. VI 9275 agri. LEX met. Vipasc. frg. 2, 30 putei.

synon. vel iuxta posita et opposita: dominus *et* possessor *passim, ut* SEN. epist. 88, 12. ICTI. PALLAD. 1, 6, 6 GREG. M. moral. 14, 49 LEX Burg. lib. const. 7, 1 Rom. 6, 2 CARM. epigr. 1181, 5. arator (CIC. Verr. 4, 57. 228). procurator (CIC. Caecin. 57 VLP. dig. 20, 1, 21 pr. 43, 16, 1, 22. 43, 24, 13, 6). servi (CAES. civ. 1, 34, 2 COLVM. 1, 7, 1. 1, 9, 9 VLP. dig. 43, 16, 1, 22. 43, 19, 3, 4 PAVL. dig. 41, 2, 3, 8. 12 AVG. in psalm. 30 serm. 3, 4. 34 serm. 1, 12 *al.*). liberti (CAES. civ. 1, 34, 2 SALL. Catil. 59, 3 SEN. contr. 7, 6 (21), 17). pastores (CAES. civ. 1, 56, 3). vilicus (SEN. epist. 123, 2 MART. 2, 11, 9. 7, 31, 9). atriensis (SEN. epist. 123, 2). inquilinus (GAIVS inst. 4, 153 VLP. dig. 11, 7, 14, 1. 43, 26, 6, 2 PAVL. dig. 19, 2, 24, 2. 41, 3, 31, 3 CYPR. epist. 55, 13 COD. Theod. 5, 17 *et* 5, 18 LEX Burg. Rom. 6, 2. *cf. p. 1707, 62*). fructuarius (SCAEV. dig. 8, 6, 20 VLP. dig. 43, 26, 6, 2). mercennarius (VVLG. lev. 25, 40). cliens (AVG. in psalm. 30 serm. 3, 4). actor (AVG. epist. 247, 1 LEX Burg. lib. const. 39, 3). mancipia (COD. Iust. 1, 2, 14 pr. GREG. M. epist. app. 1 p. 437). ascripticii (COD. Iust. 8, 51, 3 pr. NOVELL. Iust. app. 1 CORP. III 13640 *a. 527*). originarii (GREG. M. epist. 4, 21). fugitivi (LEX Burg. Rom. 6, 2). curatores aut conductores (CORP. III 13640).

epitheta: *mores et statum significantia*: fidelissimi (CIC. Verr. 4, 228), fortem (HOR. sat. 2, 2, 115), assiduos (COLVM. 1, 7, 4), prudentis (COLVM. 3, 5, 2), ignotis (LVCAN. 1, 170), proborum (MART. 3, 58, 40), pilosus (MART. 12, 59, 5), impii (HIER. epist. 42, 1, 2), malos (AVG. civ. 17, 20 p. 248), fugitivo (NOVELL. Valent. 31 pr.), miseros (COD. Iust. 4, 65, 35 pr.), pauperes (GREG. M. epist. 13, 37 p. 401 CORP. IX 5659). *genera significantia*: priorum vel praesentium (COLVM. 1, 4, 4), indigenas (COLVM. 1, 7, 3), urbanum (COLVM. 1, 7, 3), liberis (COLVM. 1, 7, 6), novus (PLIN. epist. 10, 8, 5), partiarius (GAIVS dig. 19, 2, 25, 6), originarium (RVFIN. apol. Orig. 1, 43 p. 582A. COD. Theod. 5, 18, 1), *cf.* originalis (COD. Theod. 5, 18 pr. 11, 1, 14 NOVELL. Valent. 31 pr. COD. Iust. 11, 48 [47], 4 pr.), privatus (COD. Theod. 5, 17, 2), patrimonialis (COD. Theod. 5, 17, 2 COD. Iust. 3, 26, 7. 11, 64 [63]), vagis (NOVELL. Valent. 31 tit.), dominicis (COD. Iust. 3, 26, 7), emphyteuticis et saltuensibus (COD. Iust. 11, 64 [63]), ascripticium (COD. Iust. 11, 48, 22, 2), ecclesiastici (GREG. M. epist. 1, 70 p. 90). *cf.* HOR. sat. 2, 2, 115 mercede -um.

C *homines publice ex oppido aliquo vel terra in alium locum colendi vel tuendi causa deducti; cf.* SERV. Aen. 1, 12 -i ... dicuntur cultores advenae. COMMENT. Lucan. 4, 397 mos ... erat ut cum aliquis victor agros cepisset hostiles in eas terras novos -os induceret. DIFF. ed. Beck p. 48, 51 -us est qui deducitur ab imperatore (*opp.* incola, accola). *liberius fere i. q. peregrinus, hospes. plerumque pluraliter.*

1 *exempla secundum structuras allata*: **a** *pro subiecto*: CIC. Font. 14 quid -i Narbonenses? quid volunt? quid existimant? hunc per vos volunt. leg. agr. 1, 20 omnes urbes ... a -is per eosdem xviros occupabuntur. 2, 97 nedum isti ... -i ... non statim conquisituri sint aliquid sceleris et flagitii. Catil. 2, 20 *-i* se ... sumptuosius insolentiusque iactarunt. 2, 26 -i ... urbes suas finesque defendent. Sull. 60 Sest. 9. Planc. 26 *Minturnenses -i* Marium e civili ferro ... eripuerunt, ... tecto receperunt, ... fessum recrearunt *eqs.* nat. deor. 3, 48 Circen ... -i nostri Circeienses religiose colunt. Att. 7, 14, 2 me Pompeius Capuam venire voluit et adiuvare dilectum, in quo parum prolixe respondent Campani -i. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 98, 35 qui ... eius coloniae (-us) erit, is eidem munitioni uti (-us) pareto. 100, 9 si quis (-us) aquam in privatum caducam ducere volet isque at IIvir(um) adierit postulabitque uti ad decurion(es) referat. VERG. georg. 2, 385. Aen. 1, 12 urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere -i. HOR. sat. 2, 1, 35 Venusinus arat finem sub utrumque -us. carm. 2, 6, 5 Tibur Argeo positum -o. PANEG. in Mess. 139 Theraeo tellus obsessa -o. PROP. 4, 1, 31 hinc Tities Ramnesque viri Luceresque -i (*cod. Neap.* Soloni). OV. trist. 3, 9, 3 huc quoque Mileto missi venere -i. DECRET. decur. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 18. LIV. 2, 17, 6 principes securi percussi, sub corona venierunt -i alii. 3, 10, 8 Ecetrae Antiates -os palam concilia facere. 4, 37, 2 incolas veteres novi -i nocturna caede adorti. 4, 47, 6 -i ... bina iugera acceperunt. 6, 12, 6 *ad Volscorum exercitum* accesserant -i ... a Velitris Romani (6, 13, 8). 6, 22, 4 Satricum, coloniam ... a -is defensam. 6, 36, 1 Veliterni -i gestientes otio ... agrum Romanum aliquotiens incursavere et Tusculum oppugnare adorti sunt. 10, 1, 7 *Aequi* ab ipsis -is pelluntur (45, 13, 10). 32, 2, 6 Narniensium legatis querentibus ad. numerum sibi -os non esse. PAVL. FEST. p. 14. MON. Ancyr. 4, 27 auri coronari pondo triginta et quinque milia ... -is Italiae conferentibus ad triumphos meos ... remisi. LVCAN. 1, 346 an melius fient piratae, Magne, -i? 2, 610 urbs ... Dictaeis olim possessa -is. 6, 384 Aeolidae Dolopesque solum fregere -i. PETRON. 5 Lacedaemonio tellus habitata -o. SIL. 1, 288 profugi ducente Noto advertere -i. 9, 75 celebrata -is ... Italis ... Sulmo. 9, 203 Laurens ... Sigeo sulcata -o ... tellus. 12, 358 *insula* Ichnusa prius Grais memorata -is. SVET. Iul. 81 cum in colonia Capua deducti lege Iulia -i ad extruendas villas vetustissima sepulchra dissicerent. ANNIAN. carm. frg. 2, 1 unde, unde -us? Eoae a flumine venit Oronti. AVIEN. orb. terr. 613 Tartessumque dehinc *Cotinussam* Tyrii dixere -i. ora 312 habuere *Erythiam* ... Carthaginis priscae -i. AMM. 22, 8, 12 pauca *oppida* Atheniensium -i condidere Milesii. VVLG. gen. 21, 34 fuit *Abraham* -us terrae Palaestinorum diebus multis. lev. 18, 26 custodite legitima mea atque iudicia ... tam indigena quam -us, qui peregrinantur apud vos (*cf.* ITALA Lugd.: quod advena et quod prosylitus in vobis). 25, 23 vos advenae et -i (Lugd.: prosyliti et peregrini) mei estis. I par. 16, 19 tibi dabo terram Chanaan, funiculum hereditatis vestrae. cum essent pauci numero, parvi et -i eius. Is. 52, 4 in Aegyptum descendit populus meus in principio, ut -us esset ibi. Ier. 14, 8 *domine*, quare quasi -us futurus es in terra ...? RVFIN. hist. 2, 17, 8 velut ad ... patriae glebam festinus accurrit -us. CORP. II 3414 Silio leg(ato) pro pr(aetore) patrono -ei. **b** *pro obiecto*: *deducere, mittere sim.*: CIC. Verr. 3, 123 *-os* T. Manlius praetor ex senatus consulto de oppidis Siculorum deduxit Agrigentum (3, 125 leg. agr. 1, 17. 18. 20. 2, 75 Catil. 3, 14 Scaur. 42 Phil. 5, 10 CAES. civ. 1, 14, 4 LIV. 10, 21, 9. 37, 46, 10 *al.*). leg. agr. 1, 18 ibi nostri -i ... a xviris collocabantur. Phil. 2, 102 -os ascribi (ELOG. Corp. I² 1 p. 200 LIV. 6, 30, 9. 8, 14, 8. 31, 49, 7. 32, 7, 3. 33, 38, 13. 34, 42, 6. 35, 9, 8). NEP. Milt. 1, 1 mittere (OV. trist. 3, 9, 3 LIV. 1, 56, 3 [*bis*]. 2, 31, 4. 4, 49, 6. 11. 8, 14, 7. 9, 26, 5 *al.*). NEP. Tim. 3, 1 Corintho arcessivit -os *Timoleo*. LIV. 1, 27, 9 qui -i additi Romanis essent (3, 1, 7. *cf.* 34, 9, 3 tertium genus Romani -i ab divo Caesare ... adiecti). 4, 11, 3 ut ... -i eo praesidii causa ... scriberentur (10, 1, 1. 29, 33, 4. 37, 47, 2. *cf.* CIC. leg. agr. 2, 76 quinque milia -orum Capuam scribi. IVST. 16, 3, 7 conscripta -orum manu). LVCAN. 4, 397 non deductos (*sc. ut post bellum fieri solet*) recipit sua terra -os. PLIN. nat. 3, 56 -is saepe mutatis tenuere *Latium* alii aliis temporibus. PAVL. dig. 50, 15, 8, 5 Antoninus Antiochenses -os fecit (50, 15, 8, 7). IVST. 13, 7, 3 *ex Thera insula* -i ad urbem condendam in Africam ... proficisci iubebantur. *de aliis rebus*: CIC. Phil. 13, 21 circumsedet -os nostros. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 103, 2 (-os) ... colon(iae) fin(ium) defendendorum causa armatos educere. 126, 30 IIvir, aedilis ... sive quis alius ... ludos scaenicos faciet, -os ... ita sessum ducito, ut. VERG. Aen. 4, 626 exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor, qui face Dardanios ferroque sequare -os. LIV. 2, 39, 2 Cerceios profectus ... -os inde Romanos expulit. 3, 4, 4 multitudo ... -os Romanis abalienavit. 5, 4, 13 -os nostros ... interfecerunt (9, 23, 2). 10, 36, 17 -os ... captos *agere*. 27, 38, 3. SEN. dial. 11, 7, 7 (?). Oed. 714 lavitque Dirce Tyrios -os. LVCAN. 2, 635 sparsos per rura -os redde mari Cilicas. FLOR. epit. 4, 5, 2 depulsos agris -os incitando. PAPIN. dig. 50, 1, 17, 10 qui se municipem aut -um existimans munera civilia suscepturum promisit. AVSON. 296, 9 quos genuit cunctos gremio complexa -os *Tolosa*. **c** *dativus*: LEX agr. (Corp. I² 585) 66 unius hominis nomine, quoi -o ... ager locus ... ⟨datus assignatus est⟩ (59. 67. 68. 69 CIC. leg. agr. 2, 75 LEX Vrson. [Corp. I² 594] 82, 30. 97, 16. *cf.* LIV. 37, 57, 8 -is quinquagena *iugera* sunt data. SOL. 27, 11 -is Italicis data *Carthago*). *cf.* CIC. leg. agr. 1, 17 *-is* agros assignent (LEX Vrson. [Corp. I² 594] 97, 16). 1, 20 -is agrum Campanum ac Stellatem campum dividi (LEX Vrson. [Corp. I² 594] 79, 40 SERV. auct. georg. 1, 126). LEX Mamil. (grom. p. 264) 4 si quis adversus ea quid fecerit ... HS IIII -is ... dare damnas esto (LEX Vrson. [Corp. I² 594] 61, 7. 74, 14. 75, 22 *al.*). LEX Vrson. (Corp. I² 594) 82, 30 qui agri quaeque silvae quaeq(ue) aedificia (-is) ... data attributa erunt. 95, 20 si IIvir praef(ectus)ve qui ea re (-is) petet, non aderit. VARRO ling. 5, 21 -is locus communis qui prope oppidum relinquitur territorium (*sc. vocatur*). CORP. I 1199 L. Papius ... duovir ... mulsum et crustum -is Senuisanis et Caedicianeis omnibus, munus gladiatorium, cenam -is Senuisanis (*cf.* IX 2226. 2252). 1246 C. Quinctius ... M. Porcius ... duo vir(i) ... -eis locum in perpetuom deder(unt). *cf.* IX 5074. I 1341. XIV 2978 *et* 2979 C. Aurunceiu⟨s ...⟩ -is ... lavationem ... in perpetuom dedit (V suppl. ital. 376). LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 18 *sqq.* equites ... -is ... ad supplicandum numini eius (*Augusti*) tus et vinum ... ... praestent (*quinquies*). LEX arae Iovis Salon. (Corp. III 1933) 10 *ad Iovem*: uti sis volens propitius ... -is. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 36. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 40. VERG. Aen. 7, 422 Dardaniis transcribi *Turni* sceptra -is. LIV. 4, 49, 4 -is bellum illatum *est*. 6, 17, 7. 6, 21, 6 cunctatio -is spatium dederat deprecandi senatum. 9, 16, 3 plus ... voce quam armis illatis terroris -is iniectum. 31, 10, 4 vicinae urbis ... clades spatium -is dedit ad claudendas portas. 36, 3, 5 vacationem rei navalis ... -is non esse. 41, 16, 8 *Claudius Mutinam* receptam ex hostibus -is restituit. SIL. 11, 546. 14, 341 *Archimedes* fuit Isthmiacis (*i. Corinthiis Syracusas missis*) decus immortale -is. STAT. Theb. 2, 73. SVET. Iul. 28 ut -is ... civitas adimeretur. VVLG. exod. 12, 49 eadem lex erit indigenae et -o. CORP. IX 5823 Oppius ... -is cenam dedit. 5828 *Aurelius* -is X II divisit. XII 4189 Plaetorius Magnus -is ... ex ea pecunia, quae ei in statuas conlata est. XIV 375 Lucilius ... epulum -is dedit, idem prandium sua pecunia -is Ostiensibus bis dedit. **d** *genetivus*: LEX agr. (Corp. I² 585) 45 -ei eive, quei

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in -ei numero ⟨scriptei sunt⟩ (66. 68. CIC. Verr. 3, 123 ne plures essent in senatu ex -orum numero quam ex veterum Agrigentinorum. LIV. 43, 3, 4 qui Carteiensium domi manere vellent, potestatem fieri, uti numero -orum essent. *aliter*: CIC. Font. 12 unum ex tanto. ... -orum ... numero testem producant. leg. agr. 2, 74 quo colonias ... quo numero -orum deduci velis. 2, 96. LIV. 2, 21, 7 suppleto numero -orum [31, 49, 6]. 2, 34, 6 Velitris auxere numerum -orum Romani [32, 2, 7. 33, 24, 8. 43, 17, 1]. 4, 30, 6 -orum additus numerus. TAC. hist. 3, 34). CIC. Font. 34 -orum populi Romani Narbonensium ... testimoniis tabulisque. Mur. 49 -orum Arretinorum et Faesulanorum exercitu. Sull. 60 dissensio. 61 frequentia. 62 commoda. Phil. 13, 18. CAES. civ. 1, 14, 4 dilectum. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 145 censum. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 65, 22 nomine (65, 27). 81, 15 rationes. 125, 14 suffragio. LIV. 4, 11, 4 maiore parte (5, 29, 4. 28, 11, 10). 4, 31, 7 caede (4, 32, 5. 9, 24, 14). 4, 32, 12 sanguine (4, 33, 5). 6, 22, 2 multitudinem. 22, 14, 3 tecta. 33, 23, 6 turba. 37, 46, 10 inopiam. 41, 27, 13 gratia. LVCAN. 2, 393 moenia Dardanii ... Campana -i (*i. Capuam*). CORP. IV 1094 defensoribus. TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138, 4 *sqq.* servus. MART. 4, 57, 3 Argei regnum ... -i (*i. Tibur*). NOT. dign. or. 38, 21 ala prima Augusta -orum (CORP. VIII 8934. *cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 797 εἴλης α' κολωνῶν). CORP. II 1178 ordo. 1188 IIvir -(orum). V 7 Euangelus -orum Polensium. 1127 Bellico (-orum) Aquileiensium. 6887. IX 699. XI 6316. **e** *ablativus*: CIC. leg. agr. 2, 86 ut ... colonias -is suis occupent (2, 98 VELL. 1, 4, 1. 1, 14, 8). rep. 2, 33 -is firmavit *urbem Ancus Marcius*. VERG. Aen. 7, 410 dicitur urbem Acrisioneis Danae fundasse -is. CVRT. 10, 2, 8 quia *Alexander* conditas urbes -is replesset. ASCON. Pis. p. 3 Cl. Pompeius ... non ... novis -is eas (*colonias*) constituit. LVCAN. 4, 462 Opiterginis moles onerata -is. STAT. silv. 3, 5, 78 rara -is Parthenope. **f** *pendet a praepositionibus*: *c. ablativo*: CIC. Sull. 60 diiunxit *Sulla* eos a -is. 61 *Pompeiani* cum -is dissenserunt (LIV. 36, 3, 4 contentio orta cum -is. SIL. 12, 706 non tibi cum Phrygio res Laurentive -o). CIC. Brut. 170 oratio ... pro ... -is ... Latinis habita (LIV. 32, 2, 6 pro -is se gerere. LEX arae Aug. Narb. [Corp. XII 4333] 29 aram pro ... -is ... doque dedicoque). LIV. 9, 26, 3 cum de -is mittendis ... consuleretur senatus (VITR. 2, 8, 12 de -is unus). LIB. col. II grom. p. 259 milites eam *coloniam* ... sine -is deduxerunt. CORP. III 7334 Octavius adlectus decurio in -is. *c. accusativo*: SALL. hist. frg. 3, 97 incidere in -os Abellanos (SIL. 4, 721 agitur *Romanus* ... ⟨in⟩ populos ... iunctosque a sanguine avorum Maeonios ... -os). LIV. 39, 23, 4 triumviri ad -os ... scribendos ... creati. TAC. ann. 14, 17 caedes orta inter -os.

2 *notabilia*: *adduntur res ad nomen vel originem -orum spectantes*: *genetivo coloniae vel oppidi*: CORP. I 601 -i col(oniae) Valent. LEX Vrson. (Corp. I² 594) *saepe* -i coloniae (Genetivae Iuliae), *ut* 61, 7. 62, 19. 74, 14. 75, 22. 79, 40. 82, 30 *al.* LIV. 22, 14, 3 Sinuessae. CORP. I 1341 C(astri) N(ovi). II 1178 c(oloniae) R(omulensis). 1188. 1194. LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 11 c(oloniae) I(uliae) P(aternae) N(arbonis) M(artii). 2, 29. *cf.* LEX arae Iovis Salon. (Corp. III 1933) 10 coloniae Martiae Iuliae Salonae. TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138, 4 *sqq.* coloniae Ven⟨e⟩riae Corneliae. LEX Brix. (Corp. V suppl. ital. 1273) 4 coloniae Civicae Aug(ustae) Brixiae. IX 699 col(oniae) Sip(onti). VVLG. gen. 21, 34 terrae Palaestinorum. *praepositione* a: LIV. 6, 13, 8 -i a Velitris (6, 17, 7). *adiectivo gentili*: CIC. Font. 14 -i Narbonenses (34). Mur. 49 Arretinorum et Faesulanorum. Planc. 26 Minturnenses. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 126, 30 Genetivos. 133, 34. SALL. hist. frg. 3, 97 Abellanos. HOR. sat. 2, 1, 35 Venusinus. CORP. I 1199 Senuisanis et Caedicianeis. LIV. 3, 10, 8 Antiates. 4, 32, 5 Fidenatium. 6, 17, 7 Circeiensibus. 6, 36, 1 Veliterni. 33, 23, 6 Cremonensium Placentinorumque. TAC. ann. 14, 17 Nucerinos Pompeianosque. CORP. II 4511 Barcinonensibus. V 7 Polensium. 83. 1127 Aquileiensium (suppl. ital. 198. 211). IX 2203 Telesini. *al. passim.* *adiectivo conditoris*: LEX Vrson. (Corp. I² 594) 133, 34 (-i) Gen(etivi) Iul(ienses). DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 36 Iuliensibus. *adiectivo gentis originariae*: CIC. Brut. 170 Latinis. Att. 7, 14, 2 Campani. VERG. Aen. 1, 12 Tyrii (SEN. Oed. 714 STAT. Theb. 2, 73 AVIEN. orb. terr. 3, 613). 4, 626 Dardanios (7, 422 LVCAN. 2, 393 SIL. 11, 546). 7, 410 Acrisioneis (*i. Argeis*). HOR. carm. 2, 6, 5 Argeo (MART. 4, 57, 3). PANEG. in Mess. 139 Theraeo. LIV. 2, 39, 2 Romanos (4, 11, 4. 6, 12, 6. 10, 21, 8. 34, 9, 3. 45, 13, 10). 4, 11, 4 Rutulorum. LVCAN. 2, 610 Dictaeis. 4, 462 Opiterginis. 6, 384 Aeolidae Dolopesque. PETRON. 5 Lacedaemonio. SIL. 3, 257 Trinacrios. 4, 721 Maeonios. 9, 75 Italis (SOL. 27, 11 Italicis). 9, 203 Sigeo. 12, 358 Grais. 12, 706 Phrygio. 14, 341 Isthmiacis (*i. Corinthiis*). AMM. 22, 8, 12 Milesii. *pronomine*: CIC. leg. agr. 1, 18 nostri (Phil. 13, 21 nat. deor. 3, 48 LIV. 5, 4, 13). Font. 15 vestris. *al.* *genetivo gentili*: CIC. Font. 34 populi Romani. LIV. 9, 23, 2 Romanorum. IVST. 20, 1, 13 Chalcidensium. AVIEN. ora 115 Carthaginis (312).

synonyma et iuxta posita: CIC. Catil. 2, 26 municipes (LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 145. LEX Mamil. [grom. p. 264] 4. PAPIN. dig. 50, 1, 17, 10. CORP. IX 5074. *nota*: CIC. Phil. 13, 18 oppidum nunc municipum honestissimorum, quondam -orum). CIC. Sest. 9 decuriones (DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [Corp. XI 1421] 18. 40 LEX arae Iovis Salon. [Corp. III 1933] 10 CORP. VIII 8270. IX 5823. 5828. X 3929). LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 145 quei ... eius praefecturae erunt. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 95, 6 incolae 103, 2 CORP. I 1400 LEX arae Aug. Narb. [Corp. XII 4333] 1, 10. 18. 21. 24. 33. 2, 29 LEX arae Iovis Salon. [Corp. III 1933] 10 *al.*). CORP. IX 5074 hospitibus adventoribus (XIV 2479. 2978). 5823 augustalibus. *epitheta*: CIC. leg. agr. 2, 98 novis (Phil. 2, 102 LIV. 4, 31, 7. 4, 37, 2. 4, 49, 4. 6, 30, 9. 33, 38, 13. 35, 9, 8 ASCON. Pis. p. 3 Cl. [*bis*] COMMENT. Lucan. 4, 397 ADNOT. Lucan. 4, 397). LIV. 3, 4, 4 infidos. 27, 38, 3 maritimos. SIL. 1, 288 profugi.

II *translate et in imagine*: **A** *propria notione sublucente: agricolae vice, operibus quodam modo fungens: de animalibus et rebus*: OV. met. 15, 142 cum ... boum dabitis caesorum membra palato mandere vos vestros scite et sentite -os. PLIN. nat. 8, 180 *agricola* occiderat bovem actusque in exilium *est* tanquam -o suo interempto. 18, 167 Nilus ... -i vice fungens evagari incipit ... a solstitio ac nova luna (*cf.* CYPR. GALL. num. 533 Nilumque feracem frugum et securo semper cultore -um. *fortasse sic interpretandum etiam* SIL. 1, 214 plaga *Africae* nec Cerere Hennaea Phario nec victa -o). CLAVD. 10, 61 rura ... Zephyro contenta -o. ARATOR act. 2, 64 nimbique -i dant epulas (*sc. manna*). *liberius*: ARATOR act. 1, 607 *Stephanus lapidibus caesus* fine (*i. morte*) -o seminat exemplum, quo surgat vinea Christi.

B *propriae notionis imagine magis evanida: qui tenetur aliqua re, colit, veneratur aliquid, operam navat alicui rei: de hominibus* (*cf.* colo *p. 1672, 70 sqq.*): PLAVT. Asin. 298 catenarum -e. HIER. in Is. 54, 15 p. 641 habitatores quondam idololatriae fiant -i ecclesiae (AVG. epist. 139, 2 p. 151. *cf. notionem propriam p. 1709, 4*). RVFIN. Orig. in exod. 1, 1 si *sermo* peritum inveniat et diligentem -um. Clement. 6, 2 *sermo veritatis* est verus et diligens cordis -us. PAVL. NOL. carm. 26, 333 fit homo *per Felicem* bene versa domus, felicior aula, possessore deo taetrum infitiata -um. SIDON. carm. 23, 156 *Petronium* Massiliensium per hortos sacri stipitis ... -um Hellespontiaco parem Priapo. CARM. de pascha 5 *de Christo crucifixo*: non ... *fructus* illis qui se (*i. lignum crucis*) posuere -i (*Iudaei*) praebuit. CARM. de Sod. 31 Loth aequi sapiens iustique -us. CARM. de resurr. mort. 254 quicumque pius aequique bonique -us. ARATOR act. 1, 516 templi priores ... animae -os (*i. apostolos*) ... in sede relegant carceris.

fem. **colōna,** -ae (NOT. Tir. 38, 40. 41). **1** *proprie*: **a** *latiore sensu: rustica, agricolae femina, incola*: OV. fast. 2, 646 huc ignem ... fert rustica ... ipsa -a. 3, 445 vegrandia farra -ae ... vescaque parva vocant. 4, 692 hoc ... in campo ... habebat rus breve cum duro parca -a viro. NVX 72 condit lectas parca -a nuces. INSCR. Comptes rendues de l'Académie des inscriptions 1909 p. 467 Naides e nemore meo -⟨ae⟩. **b** *strictiore sensu: quae fundum locatum colit, femina coloni; liberius mercennaria*: VLP. dig. 6, 1, 77 quasi *colonus* per ipsam (*mulierem*) acquisierit possessionem velut per -am. PAVL. dig. 19, 2, 54, 2 servus aestimatus -ae ascriptus ad periculum -ae pertinebit et ideo aestimationem huius defuncti ab herede -ae praestari oportere. ANTH. 386, 2 (*obscure*) Mandris ... fur ... quattuor in medio dicit peccasse -as. 'sive ego sive lupus', dixit, 'tollatur et anser'. COD. Theod. 5, 18, 1 (*a. 419*) interpr. -a ... si viginti annis in alieno dominio et iure permanserit, a priore domino non quaeratur. *ibid.* quod hic minus est de -ae agnatione, in novellis legibus invenitur. NOVELL. Valent. 31, 2 (*a. 451*) -a ..., quae petitori post XX annorum curricula denegatur, si quem partum ante designatum tempus edidit, priori domino eum convenit non perire. 31, 4 -as commutari posse priora statuta iusserunt. *al.* NOVELL. Maior. 7 pr. (*a. 458*) *ut curiales* -arum se ancillarumque coniunctione polluerent. 7, 2 *de progenie*: si ex -abus nati sunt. COD. Iust. 11, 68 (67), 4 ex ingenuo et -is ancillisque nostris natos. LEX Burg. Rom. 37, 6 quisquis ingenuus -ae ... se iunxerit. 46 si ... ex ... -a ... filii nati inveniuntur aut fuerint procreati, ei acquirantur, cuius ... -am ... esse constiterit. CORP. VI 9275 Vergilius ... colonus agri Caeli Aenei Anuleiae Certae -ae agri s. s. IX 3675 Atiliae Restutae Alfenus Atticus coniugi b(ene) me(renti) et familia Tironianensis -ae b(ene) m(erenti) p(osuit).

2 *translate et in imagine*: *fere i. q. agrestis, opifex, auctrix*: PS. AMBR. serm. 46, 5 ut aquila -a quasi ita mater nidi semper unius est nec ad procreandam subolem aliud aliquando cubile perquirit. SEDVL. carm. pasch. 3, 9 *Iesus* ferax ... vitis erat virtute -a omnia fructificans. ARATOR act. 2, 757 lingua -a dei cum semina feta saluti spargeret. *subesse potest etiam adiectivum ut certe* CORP. X 6328 ut ex reditu eius pecuniae darentur ... ⟨... si⟩ng(ulis) pueris -is (denarii) V, puellis -is s⟨i⟩ng(ulis) ... (denarii) IV.

derivata: colonarius, colonia (GRAMM. suppl. 98, 13), colonatus (GLOSS. V 312, 11), colonicus (NOT. Tir. 38, 40 *sqq.*). *adde*: Colonius (-a), Colonianus. *compos.*: concolona. *Bannier.*

colopendria (-os, -on) *v.* scolop-.

1. 2. colophium *v.* colobium *et* colyphium.

colophōnia, -um, -us *v. s. nom. propr.* Colophon.

colophus *v.* colaphus. **colopidio** *v.* colaphizo.

coloquintida, coloquintis *v.* colocynth-.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***color**, -ōris *m.* [*cf. c. ind.* śárah̤ '*cuticula seu membrana quae tegit lac coctum*', *got.* hulistr '*κάλυμμα*' *et c̣.* oc-culere, celare. *Th.*]. ISID. orig. 19, 17, 1 -es ... dicti sunt, quod calore ignis vel sole perficiuntur, sive quod in initio colabantur. PROB. cath. gramm. IV 15, 13 'lor' tertiae sunt declinationis, o ⟨in⟩ nominativo correpta, in genetivo producta 'ris' syllaba terminato, hic ... -r -oris; quamvis Sallustius (*Catil. 15, 5*) 'igitur colos exanguis' sicut labos et labor. *cf.* 23, 33 PROB. inst. gramm. IV 118, 36 SERV. georg. 2, 256. colōs *legitur*: PLAVT. Men. 828 *BC* (color *D*). Mil. 1179 (*Non. et codd.; at* color *semel* Merc. 368). TITIN. com. 114 (*Non. p. 548*). LVCR. 6, 208 (*codd., metro adiuvante*). 1074 (color *9ies*) VARRO Men. 425 (*Non. p. 101*) SALL. Catil. 15, 5 (*Probus*, color *codd.*) LIV. 28, 26, 14 (color *semel*). PLIN. nat. 9, 92. 100. 149. 11, 145. 12, 44. 95. 125. 127. 13, 7. 62. 98. 106. 14, 130. 136. 15, 52. 103. 16, 21. 205. 18, 96. 19, 20. 44. 21, 16. 47. 55. 22, 97. 23, 37. 25, 89. 28, 111. 30, 16. 84. 32, 21. 33, 116. 34, 98. 35, 31. 150. 194. 36, 61. 37, 50. 67. 83. 191 (color *35ies*). SOL. 52, 54 (*pars codd.*). SYMM. epist. 1, 15, 2. *cf.* GLOSS. color et colos: χρῶμα· -s χρώς· colos: -r. colos: -r conciliatus (*i.* conchyliatus). *adde* V 278, 45 colus: -r, ut honus honor. 446, 49 -us -r non verus. [*in codd. confunditur nonnumquam cum* calor, *cf.* GLOSS. III 603, 36 ⟨aut⟩ofye idata cum naturali calore (colore *cod., v. Probst, Philol. 68 [1909] 551sq.*).] *plur. poet. legitur inde a* VERG. *et* HOR. GLOSS. χρῶμα. χρώς. χρόα. χροιά. -es: χρώματα. χροιαί. II 227, 26 ἀνθινὸν χρῶμα floralis -r. [GLOSS. V 353, 14 -r aac (*anglosax. i. q.* '*quercus*'). 'robur *et* rubor *confusae*' *recte Götz.*] *legitur per totam latinitatem inde a* PLAVTO; *singulis locis*: PACVV. CATVLL. SALL. GRATT. GERM. VELL. HOMER.; *binis*: RHET. Her. PHAEDR. MELA FRONTO; *saepius*: CIC. (*53ies*), LVCR. (*66ies*), VERG. (*23ies*), HOR. (*17ies*), PROP. (*11ies*), OV. (*101ies*), VITR. (*46ies*), SEN. contr. (*193ies, plerumque translate*), CELS. (*54ies*), SEN. (*121ies*), COLVM. (*47ies*), PLIN. nat. (*585ies*), QVINT. (*52ies*). *deest*: LVCIL. PVBLIL. NEP. PERS. [*it.* colore, *francog.* couleur, *hisp.* color. *M.-L.*] [*dub. et corr.*: SEN. nat. 1, 3, 9 epist. 20, 2. 122, 8 PLIN. nat. 20, 144 APVL. flor. 42 DON. Ter. Ad. 761 APIC. 2, 51 DRAC. laud. dei 3, 316.]

I ***proprie*** *i. q. qualitas rei exterior lucis repercussu producta; fucus, species*:

A ***rerum***: **1** *generatim*: **a** *definiuntur genera*: CIC. Brut. 70 qui *pictores* non sunt usi plus quam quattuor -bus (*cf.* orat. 169 PLIN. nat. 35, 50. 92). GELL. 2, 26, 2 multiplex -um facies, appellationes autem incertae. 2, 26, 3 plura ... sunt ... in sensibus oculorum quam in verbis vocibusque -um discrimina. CHALC. comm. 333. ISID. orig. 19, 17, 2 *p. 1714, 74*. *singula per -es discripta*: VARRO ling. 5, 77 alia *vocabula piscium* a -bus ut haec: asellus, umbra, turdus. SEN. nat. 3, 2, 2 *discrimina* -is *aquarum*: purae sunt, turbidae, caeruleae, lucidae. PLIN. nat. 14, 80 -es vinis quattuor: albus, fulvus, sanguineus, niger. *al.* *generalia quaedam*: CIC. ac. 2, 34 neque -r neque corpus ... relinquitur. 2, 76. 103 a quibus *academicis* numquam dictum sit aut -em aut saporem aut sonum nullum esse (Tusc. 1, 46 LVCR. 2, 679. 3, 267 SEN. epist. 92, 7 [caloribus *codd. mel.*]). Tusc. 5, 114 sine varietate -um licebat vivere beate *Democrito caeco*. nat. deor. 2, 145 -um ... et figurarum ... ordinem ... oculi iudicant. LVCR. 2, 757 nulla -is principiis est reddita natura. 2, 795 nequeunt sine luce -es esse (*cf.* VERG. Aen. 6, 272 rebus nox abstulit atra -em. TERT. anim. 43 PRVD. ham. 883). LVCR. 2, 815 scire licet nil principiis opus esse -e. 2, 842. 4, 167 speculum quocumque obvertimus oris, res ibi respondent simili forma atque -e (4, 243). 4, 707 species rerum atque -es non ita conveniunt ad sensus omnibus omnes, ut non sint aliis quaedam magis acria visu. SEN. epist. 94, 19 -um proprietates. TERT. anim. 6 sonum auditui, -em conspectui *subici*. 9. adv. Val. 23 *aerem* -um omnium indicem (iudicem *codd.*). FAV. EVL. p. 10, 26 -r ... a plerisque non naturis corporum, sed lucis iactibus impressionibusque tribuitur. CLAVD. 17, 106 sitne -r proprius rerum. AVG. civ. 11, 10 neque vas liquor est nec corpus -r. 11, 26 quae foris sunt, ... sensu corporis tangimus velut -es videndo. gen. ad litt. 4, 5 p. 101, 14/5 omnia corpora in -bus disposuisti. MART. CAP. 6, 709 superficies est, quae longitudinem et latitudinem tantum habet, ... ut est -r in corpore. 7, 736. **b** *rerum naturae*: AETNA 428 certissima *sunt* signa -is *lapidis molaris*. 526 externam *naturam lapidis* multis -r ipse refellit, non odor aut levitas (VITR. 8, 2, 9 *aquae*. 8, 3, 2 PLIN. nat. 2, 155 *al.* AVG. civ. 22, 24. *cf. p. 1714, 5. 16. 35. 1720, 76*). MANIL. 1, 407 -r *caniculae*. 1, 752 *lactis*. VITR. 2, 7, 3 lapidicinae ... -e quemadmodum Albanae. SEN. nat. 4, 13, 9 *aquae* -em saporemque paleis ... inquinant (COLVM. arb. 9, 14 PLIN. nat. 14, 15 *al. cf. l. 48*). COLVM. 1 praef. 24 nonnullae *terrae* -e, nonnullae qualitate fallunt. 3, 20, 5 propter similitudinem -is aut trunci (PLIN. nat. 12, 29. 13, 98. *cf.* 19, 104 differentia. 31, 86). SCRIB. LARG. 23 quod *collyrium* a -e φαιὸν dicitur (27 PLIN. nat. 15, 47 *al.* SOL. 33, 1). PLIN. nat. 2, 150 -um *arcus* varietatem mixtura nubium, ignium, aëris fieri (2, 152 *al. cf.* CIC. fin. 2, 10 varietas ... proprie quidem in disparibus -bus dicitur, sed transfertur in multa disparia. *al.* 34, 142 -e ipso terrae manifesto. 36, 54 marmorum genera et -es. 37, 22 -um *vasorum* repercussus. PLIN. epist. 8, 8, 4 rigor aquae certaverit nivibus nec -r cedit. APVL. met. 1, 19 fluvius ... vitro aemulus in -em. SOL. 2, 39 *lyncurio* ad sucinum -r est. 13, 3 longis -um *gemmarum* ductibus. 15, 24 -is *smaragdi* lenitate (52, 61). *nota*: AVG. civ. 22, 24 cum sese *mare* diversis -bus velut vestibus induit.

adde de floribus ac herbis (*metonymice fere i. q. flores ipsi*: *l. 9. 13. 16*): CATVLL. 64, 90 aurave distinctos educit verna -es. LVCR. 5, 740 Flora ... praespargens ante viai cuncta -bus egregiis et odoribus opplet. VERG. georg. 4, 306 novis rubeant ... prata -bus. DIRAE 21 purpureo campos quae *Venus* pingit verna -e. CVLEX 71 distincta -bus arva. TIB. 1, 4, 29 quam cito purpureos deperdit terra -es. PROP. 1, 2, 9 quo[s] *melius sponte* summittat humus formosa -es. OV. met. 14, 267 variasque -bus herbas. 15, 204 florumque -bus almus ridet ager. fast. 4, 429 tot fuerant illic, quot habet natura, -es. 5, 213 saepe ego digestos volui numerare -es. trist. 3, 12, 7 prataque pubescunt variorum flore -um. COLVM. 10, 176 amaranti et quos mille parit dives natura -es. PLIN. nat. 16, 95 variis -um picturis in certamen usque luxuriant *arbores*. 21, 4 quae *mixtura florum* invicem odores -esque accenderet. *al.* VAL. FL. 6, 492 lilia per vernos lucent velut alba -es. IVV. 12, 90 omnes violae iactabo -es (*i. violas variorum -um*). APVL. mund. 4 *terra* infinitis -bus floret. TIBERIAN. carm. 1, 9 -um Lucifer *rosa*. CLAVD. carm. min. 47, 11 zona ... variata -um floribus. CASSIOD. in psalm. 131, 18 amoenitates camporum floridis -bus induuntur. **c** *vestis vel operimenti cuiusvis*: CAES. Gall. 7, 88, 1 *Caesaris* adventu ex -e vestitus cognito (PANEG. 11, 29). VERG. ecl. 8, 73 triplici diversa -e licia circumdo (CIRIS 371 triplici diversa -e fila. *cf.* VERG. ecl. 8, 77 necte tribus nodis ternos, Amarylli, -es. PETRON. 131 varii -is filis). OV. met. 9, 340 Tyrios imitata -es *lotos*. 11, 589 induitur velamina mille -um Iris. PAVL. FEST. p. 112 infectores, qui alienum -em in lanam coiciunt *eqs. al.* VAL. MAX. 9, 1, 3 nec veste varii -is uti *matronis permittebat lex Oppia*. SEN. Thy. 345 regem non faciunt opes, non vestis Tyriae -r. epist. 51, 2 *nullum* -em ille *sapiens* odit, sed aliquem parum putat aptum esse frugalitatem professo. PLIN. nat. 9, 140 *luxuria*, ut -r alius operiretur alio. 13, 113. 28, 80 *bitumen* florem -bus *purpurarum* adimit. 32, 66 ita -em *alga lanae* alligans, ut elui postea non possit. 35, 198 *saxum* inimicum -bus (*opp.* candidis vestibus). MART. 9, 62, 4 delectatur *Philaenis* odore, non -e *purpurae*. FRONTO p. 22, 5 N. vestem quoque lanarum mollitia delicatam esse ⟨malo⟩ quam -e muliebri, filo tenui aut serico. TERT pudic. 8 temperamenta -um (seculorum *cod.*). SOL. 45, 12 quidam *equi* -um varietate ... ad cursus provocantur. OPTAT. 5, 7 p. 134 tincta vellera per -em. AMM. 23, 6, 84 indumentis ... lumine -um fulgentibus vario. VVLG. iud. 5, 30 vestes diversorum -um. *nota de -bus factionum in circo* (*cf. l. 61*): PLIN. epist. 9, 6, 2 si in ipso cursu ... hic -r illuc, ille huc transferatur. CASSIOD. var. 1, 32, 4. 3, 51, 5 CORIPP. Iust. 1, 319. *metonymice de vestimentis coloreis ipsis*: HOR. epist. 1, 6, 18 cum gemmis Tyrios mirare -es. TIB. 2, 3, 57 illi *Nemesi* selectos certent praebere -es Africa puniceum purpureumque Tyros (PROP. 3, 13, 7). OV. ars 3, 171 cum tot prodierint pretio leviore -es. met. 1, 270 varios induta -es *Iris* (SEN. nat. 7, 31, 2 -es meretricios matronis quidem non induendos viri sumimus. MART. 5, 23, 1 herbarum fueras indutus, Basse, -es. APVL. met. 8, 27 variis -bus indusiati *sacerdotes*. *cf. l. 2*). OV. trist. 2, 487 composita est aliis fucandi cura -is. SEN. epist. 110, 14 exquisitos -es et vestes. COLVM. 3, 15, 1 purpura vel quolibet alio conspicuo -e insuitur *linea*. PLIN. nat. 22, 3 Tyria atque conchylia ... et omnes alios -es. SVET. Nero 32 cum interdixisset usum amethystini ac Tyrii -is. TERT. spect. 9 aurigas -bus idololatriae vestierunt. HIL. epist. ad fil. 5 non serico. habitu, sed nativis -bus et insumptuoso textu vestiri. 6 myst. p. 26, 11. VVLG. exod. 39, 3 cum priorum -um subtegmine (*cf.* HIER. epist. 64, 15, 3 *al.* AVG. quaest. hept. 2, 177, 19 BACHIAR. repar. laps. 23). Iob 28, 16 non conferetur tinctis Indiae -bus. CLAVD. 5, 356 tremulos umeris gaudent *equites* vibrare -es. **d** *pigmentum, medicamentum*: VITR. 7, 7, 1 -es ... alii sunt, qui per se certis locis procreantur et inde fodiuntur. 7, 10, 1. 7, 14, 2 -is Indici (*cf.* PLIN. nat. 37, 81 Armenio -i). PLIN. nat. 14, 130 addi scimus tinguendi *vini* gratia -es. 31, 91 aqua ... diluente facticium -em. 33, 116 *non* est alius -s *cinnabari*, qui in pictura proprie sanguinem reddat. 35, 16. 36 e candidis -bus pinguissimum *paraetonium. al.* 35, 44 quos -*es* a dominis dari diximus propter magnitudinem pretii. 35, 85 qui *pueri* -es tererent (35, 145 tritor). 35, 150 illinentes *Aegyptii vela* non -bus, sed -em sorbentibus medicamentis. FLOR. epit. 4, 12, 60 chrysocollae miniique et aliorum -um. MARCIAN. dig. 33, 7, 17 pr. cerae, -es similiaque. PAVL. sent. 3, 6, 63. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 7 -um fuci mercatorum sollertia perquisiti. ISID. orig. 19, 17 tit. de -bus (*fusius*). 19, 17, 2 -es autem aut nascuntur aut fiunt. nascuntur, ut Sinopis, rubrica, paraetonium, melinum, Eretria, auripigmentum, ceteri finguntur aut arte aut permixtione. *adde de fucis mulierum*: HOR. epod. 12, 10 creta -rque stercore fucatus crocodili. OV. medic. 98 haerebit toto nullus in ore -r. rem. 353 pyxidas ... et rerum mille -es. SEN. dial. 11, 16, 4 non faciem -bus ac lenociniis polluisti. PLIN. nat. 22, 153 *siliquae ervi* capillos nigro -e inficiunt. *in arte: color in pariete ligno lapide vel quavis materia inductus; de pictura*: CIC. de orat. 3, 98 quanto -um pulchritudine et varietate floridiora sunt in picturis novis pleraque quam in veteribus (orat. 65). HOR. carm. 4, 8, 7 hic *Scopas* saxo, li-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quidis ille *Parrhasius* -bus sollers nunc hominem ponere, nunc deum (*cf.* RVT. LVP. 2, 7 SEN. epist. 58, 20 PLIN. epist. 4, 7, 1 APVL. flor. 7 p. 24 *bis.* Socr. 21 p. 169 TERT. idol. 3 VVLG. Ezech. 23, 14 BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 121, 16. *adde*: PANEG. 12, 44 haec *gesta* marmore, haec in -bus vivant). PROP. 1, 2, 22 qualis Apelleis est -r in tabulis (STAT. silv. 2, 2, 64. 5, 1, 5). OV. fast. 3, 831 qui moves caelum tabulamque -bus uris. 4, 275 picta -bus ustis ... puppis (*cf.* SEN. epist. 51, 12. 76, 13 VEG. mil. 4, 37). VITR. 7, 5, 7 -bus *tectoriorum.* VAL. MAX. 2, 4, 6 Claudius Pulcher scaenam varietate -um adumbravit. SEN. benef. 4, 6, 2 tectum nitidius auro aut -bus sparsum. PLIN. nat. 35, 15 secundam *picturam* singulis -bus *fuisse* et monochromaton dictam (QVINT. inst. 11, 3, 46). 35, 16 sine ullo etiamnum hi *inventores linearis picturae* -e. 35, 29 commissuras ... -um et transitus *appellarunt* harmogẹn. 35, 81 lineam ex -e. 35, 98 durior paulo in -bus *Aristides* (35, 137. *cf.* 37, 130 severus. 37, 134 austerior). 35, 129 volumina quoque composuit *Euphranor* de symmetria et -bus. VAL. FL. 2, 467 cum lapis aut liquidi referunt miranda -es. TAC. Germ. 16 ut *terra illita* picturam ac liniamenta -um imitetur. APVL. mund. 20 pictura ex discordibus pigmentorum -bus . . . imagines . . . facit. *de textura*: OV. met. 6, 86 certamina quattuor addit *Pallas* clara -e suo. PLIN. nat. 8, 196 -es diversos picturae *vestis* intexere Babylon maxime celebravit et nomen imposuit. *de libro*: OV. trist. 1, 1, 6 non est conveniens luctibus ille -r *purpureus capsae.* 1, 1, 61 ut titulo careas, ipso noscere -e. 3, 1, 55 aspicis exsangui chartam pallere -e. HIER. epist. 22, 32 inficitur membrana -e purpureo. MANIL. 5, 508 qui *artifices auri* mille figuris vertere opus possint ... et lapidum vivos miscere -es (NEMES. cyn. 310 *plagis*). *de operibus albariis*: VITR. 7, 3, 7 -bus cum politionibus inductis. *al. cf.* CET. FAV. 22 p. 305. PRVD. perist. 10, 350 aedem ... discriminatis illitam -bus. PLIN. nat. 18, 128 *rapa* -bus picta. 21, 85 *cera.*

2 *iuncturae selectae*: **a** *seq. genet. qualitatis*: acinorum: COLVM. 3, 2, 23 PLIN. nat. 16, 147. aëris: AVSON. 330, 6. amethysti: PLIN. nat. 9, 135. aquae: CELS. 7, 7, 14. aquilae: PLIN. nat. 37, 187. arcus: LVCR. 6, 526 VELL. 2, 59, 6 PLIN. nat. 37, 136. argenti: OV. epist. 20, 219 PLIN. nat. 33, 123. auri: PAVL. FEST. p. 182 PLIN. nat. 33, 79. Bacchi: SEN. Thy. 915. betae: PLIN. nat. 20, 231. boum: PAVL. FEST. p. 99. caeli: NIGID. frg. Gell. 2, 26, 19 PLIN. nat. 19, 24. cancri: PLIN. nat. 37, 187. carbunculi: PLIN. nat. 37, 173. carenae (*i. caroeni*): ANON. med. ed. Piechotta 137. cineris: PLIN. nat. 36, 56. 37, 184. cocci: PLIN. nat. 16, 29 *al.* HIL. in Matth. 33, 3. conchylii: PLIN. nat. 16, 73. cordis: PLIN. nat. 37, 183. cornus: PLIN. nat. 13, 140. croci: LVCR. 6, 1188 PLIN. nat. 13, 105 *al.* cruoris: PLIN. nat. 9, 149. electri: PLIN. nat. 24, 161 *al.* farris: PLIN. nat. 13, 114. fellis: PLIN. nat. 37, 70. flammae: LVCR. 6, 213. floris thymi: CELS. 5, 28, 14. (turbati) fluminis: OV. met. 13, 889. (aridi) folii: PLIN. nat. 12, 129. fumi: APVL. apol. 58. gemmarum: MEMM. or. frg. Serv. Aen. 4, 261 SOL. 31, 3. (unius) generis: VITR. 7, 13, 1. Hammoniaci: PLIN. nat. 32, 27. hirundinum: PLIN. nat. 37, 155. hysgini: PLIN. nat. 21, 62. idololatriae: *v. p. 1714, 56.* iocineris: PLIN. nat. 34, 173. lactis: GERM. 457 PLIN. nat. 37, 162. lapidis: OV. met. 11, 405 HIER. epist. 37, 2. lucis: SEN. Ag. 862 LVCAN. 6, 828. māli: PLIN. nat. 37, 102. 191. malvae: PLIN. nat. 37, 114. maris: CVRT. 8, 9, 4. mellis: VITR. 2, 9, 17 PLIN. nat. 24, 34. minii: PLIN. nat. 36, 144. 37, 142. mulsi: PLIN. nat. 31, 95. murrae: PLIN. nat. 37, 145. 174 SOL. 37, 10. noctis: PETRON. frg. 19 APVL. flor. 6 p. 20. olei: PLIN. nat. 37, 77. pomi: OV. met. 4, 132. purpurae: VARRO ling. 5, 113 (colerent *F*) PLIN. nat. 12, 97 *al.* quercus: PLIN. nat. 24, 130. rerum (*cf. p. 1714, 79*): SEN. nat. 1, 1, 7. roris marini: PLIN. nat. 24, 64. rosae: PLIN. nat. 9, 126. sanguinis: CVRT. 4, 10, 2 PLIN. nat. 9, 135. scorpionis: PLIN. nat. 37, 187. segetis: PLIN. nat. 33, 89. senii: CLAVD. 15, 209. siderum: PLIN. nat. 33, 58. silis: VITR. 7, 14, 1. smaragdi: PLIN. nat. 37, 112. solis: SEN. nat. 1, 3, 8. 1, 5, 2. suci: PLIN. nat. 15, 109. terrae: PLIN. nat. 31, 111. (ceramitis) testae: PLIN. nat. 37, 153. topazi: PLIN. nat. 37, 114. victoriae: PLIN. nat. 10, 71. vini: PLIN. nat. 27, 128 *al.* HIL. syn. 89. violae: PLIN. nat. 13, 141. undarum: CVRT. 10, 1, 13. **b** *epitheta*: adustus: PLIN. nat. 2, 149. aequalis: MANIL. 1, 459. 15, 127. aereus: PLIN. nat. 37, 58. aërius: VVLG. Esth. 1, 6. albicans: PLIN. nat. 25, 89. albidus: PLIN. epist. 8, 20, 4. albus: LVCR. 2, 811 CIC. leg. 2, 45 PAVL. FEST. p. 4 PLIN. nat. 14, 27. 80. alienus: PLIN. nat. 37, 130. alius: LVCR. 2, 734 *al.* amethystinus: SVET. Nero 32. amoenus: AVG. conf. 10, 34. aquilus: PAVL. FEST. p. 22. 26. ardens: PLIN. nat. 21, 16. argenteus: PLIN. nat. 36, 137. 37, 146 TRACT. in Luc. 5 praef. Armenius: *v. p. 1714, 64.* ater: OV. met. 4, 165 SOL. 24, 14. aureus: LVCR. 6, 205 *al.* austerus: PLIN. nat. 9, 127. 35, 30. blandus: MIN. FEL. 38, 2. bonus: CATO agr. 109 LVCR. 2, 418 SCRIB. LARG. 203. melior: VARRO rust. 2, 11, 9 PLIN. nat. 12, 44. optimus: MART. 8, 10, 2 VVLG. thren. 4, 1 Ezech. 27, 18. buxeus: PLIN. nat. 12, 30 *al.* caerul(e)us: PAVL. FEST. p. 288 VITR. 9, 2, 1 PLIN. nat. 34, 123. 37, 119 CLAVD. carm. min. 27, 22. candicans: PLIN. nat. 35, 127. candidus: VITR. 10, 2, 15 PLIN. nat. 12, 120. 35, 36 *al.* cereus: PLIN. nat. 37, 33. cineraceus: PLIN. nat. 25, 156. 27, 44. cinereus: CELS. 6, 6, 7 COLVM. 2, 2, 14. 16 SCRIB. LARG. 23 PLIN. nat. 18, 34. circumspectus: AMM. 28, 4, 12. clarus: LVCR. 2, 1030. 5, 1258 PLIN. nat. 35, 183. consimilis: LVCR. 2, 736. consumptus: PLIN. nat. 37, 83. corneus: PLIN. nat. 36, 61. croceus: PLIN. nat. 27, 82. 31, 90 SOL. 52, 18. crocinus: SCRIB. LARG. 173. cumatilis: TITIN. com. 114. cyaneus: PLIN. nat. 37, 120. deterior: PLIN. nat. 34, 102. diductus: CELS. 2, 8. dilutus: PLIN. nat. 37, 66. discors: *v. p. 1715, 19.* discriminatus: *v. p. 1715, 30.* dispar: *v. p. 1713, 79.* dissimilis: LVCR. 2, 783. diversus: SEN. nat. 1, 14, 6 *al.* egregius: LVCR. 5, 740. elegans: PLIN. nat. 15, 34. excellens: VAL. MAX. 8, 11 ext. 5 PLIN. nat. 34, 178. eximius: PLIN. nat. 24, 160. exsanguis: *v. p. 1715, 25.* facticius: *v. p. 1714, 65.* falsus: SEN. nat. 1, 5, 11. ferreus: PLIN. nat. 36, 58 *al.* SOL. 11, 14. ferrugineus: HIER. in Am. 7, 7 p. 329. flammeus: LVCR. 6, 208 PAVL. FEST. p. 89. flavus: COLVM. 4, 30, 4. floralis: GLOSS. II 227, 26. floreus: EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879^C. floridus: PLIN. nat. 35, 30. 97 CASSIOD. in psalm. 131, 18. foedus: SEN. nat. 3, 26, 7. fulvus: PLIN. nat. 13, 62. 14, 80. 15, 31. furvus: SOL. 45, 17. fuscus: MART. 1, 96, 9. glaucus: PLIN. nat. 13, 66 *al.* hebes: OV. fast. 5, 365 PLIN. nat. 37, 76. helvus: COLVM. 3, 2, 23. herbaceus: PLIN. nat. 20, 134 *al.* herbidus: PLIN. nat. 12, 56 *al.* hilaris: APVL. met. 2, 8. igneus: SEN. nat. 1, 4, 4. 1, 5, 8 PLIN. nat. 8, 137 *al.* impermixtus: BOETH. mus. 5, 6. improbus: SEN. epist. 114, 21. incertus: SCRIB. LARG. 214 PLIN. nat. 37, 72. inclinans: PLIN. nat. 27, 128. inclinatus: PLIN. nat. 15, 37. 24, 136. Indicus: *v. p. 1714, 64.* inenarrabilis: PLIN. nat. 37, 91. innumerus: CLAVD. rapt. Pros. 2, 98. intentus: SEN. nat. 1, 3, 12. interior: COLVM. 2, 9, 13. iucundus: PLIN. nat. 34, 95. lacteus: PLIN. nat. 35, 194. languidus: PLIN. nat. 12, 43. lectissimus: TAC. Germ. 6. leporinus: SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 93. liquidus: *v. p. 1715, 17.* lividus: SEN. nat. 7, 27, 1 PLIN. nat. 22, 92 *al.* luridus: PLIN. nat. 18, 98. luteus: PLIN. nat. 26, 57. 34, 171 APVL. met. 10, 34. malus: SEN. Herc. f. 862. marmoreus: LVCR. 2, 775. maturus: APVL. met. 2, 4. medius: BOETH. Porph. isag. p. 155, 5. melleus: PLIN. nat. 14, 123 *al.* metallicus: CASSIOD. or. frg. p. 483. mineus: APVL. met. 4, 2. mirus: APVL. flor. 9 p. 33. multiplex: SEN. nat. 1, 10 PLIN. nat. 37, 195. multus: PLIN. nat. 37, 156 (plurimi: SEN. nat. 1, 14, 2 COLVM. 2, 2, 17). nativus: PLIN. nat. 20, 29. 32, 74 VLP. dig. 32, 70, 12. naturalis: VLP. dig. 32, 70, 12. niger: OV. met. 15, 46 CELS. 5, 19, 2 PLIN. nat. 12, 127 *al.* (subniger: PAVL. FEST. p. 22). nigricans: PLIN. nat. 16, 186 *al.* niveus: SEN. Med. 99. novus: LVCR. 2, 503. nubilus: SOL. 27, 36. numerosus: PLIN. nat. 25, 8. obligatus: CET. FAV. 22 p. 305. obsoletus: SVET. Nero 48 AMM. 31, 2, 5. orobinus: PLIN. nat. 37, 163. par: MANIL. 5, 712. permanens: VITR. 7, 3, 7. pestiferus: SEN. nat. 3, 20, 2. piceus: AVIEN. Arat. 2, 1578. pinguis: PLIN. nat. 36, 193. plenus: CAPITOL. Alb. 5, 3. porraceus: PLIN. nat. 37, 160. 165. prasinus: PLIN. nat. 37, 181. pressus: SERV. georg. 4, 335. pretiosus: PLIN. nat. 22, 48. 35, 198. pristinus: VITR. 7, 9, 5 PAVL. dig. 41, 1, 26, 2 PORPH. Hor. carm. 3, 5, 27/8 ITIN. Anton. Plac. rec. A 38. propior: PLIN. nat. 13, 98. proximus: AMM. 20, 11, 29. puniceus: LVCR. 2, 830. 5, 941 TIB. 2, 3, 57 PLIN. nat. 24, 114. punicus: AMM. 19, 5, 5. purpureus: LVCR. 6, 1074 HOR. carm. 2, 5, 12 TIB. 1, 4, 29. 2, 3, 57 DIRAE 21 OV. met. 4, 127. 10, 213 VITR. 7, 11, 2 *al.* purus: PLIN. nat. 10, 151. rarus: CLAVD. 28, 516. remissus: SEN. nat. 1, 3, 12. roseus: PLIN. nat. 18, 122. rubens: PLIN. nat. 9, 133 *al.* ruber: PAVL. FEST. p. 264 *al.* rubicundus: SEN. dial. 5, 30, 1 COLVM. 2, 20, 2 *al.* rufus: PAVL. FEST. p. 36 CELS. 5, 19, 5 SCRIB. LARG. 213 PLIN. nat. 12, 48 *al.* (subrufus: VITR. 7, 8, 1 PLIN. nat. 37, 170). russeus: LAMPR. Diad. 2, 8. rutilans: PLIN. nat. 16, 53. rutilus: PLIN. nat. 21, 75. sanguineus: PLIN. nat. 14, 37. 80 *al.* satur: VERG. georg. 4, 335 (*cf.* SERV. *ad h. l.*) PLIN. nat. 37, 170. solus: PLIN. nat. 33, 119. spumeus: PLIN. nat. 37, 28. sulpureus: PLIN. nat. 35, 41. summus: LVCR. 4, 95. 266 MANIL. 4, 122. surdus: PLIN. nat. 37, 67. suus: LVCR. 4, 80 VITR. 7, 9, 2. 3 SEN. nat. 7, 12, 7 PLIN. nat. 2, 79 *al.* SIL. 10, 541 (*cf.* GLOSS. sui -is: ἰδιόχροος. ἰδιόχροον. ἰδιόχρωμον). tantus: HIL. epist. ad fil. 3. tener: PLIN. nat. 35, 47. tertius: PLIN. nat. 13, 7 *al.* thalassicus: PLAVT. Mil. 1179. Thessalicus (*i. purpureus*): LVCR. 2, 501. Tyrius: HOR. epist. 1, 6, 18 OV. met. 9, 340 SVET. Nero 32. torridus: PLIN. nat. 12, 98. tralucidus: PLIN. nat. 37, 56. triplex: VERG. ecl. 8, 73 CIRIS 371 PLIN. nat. 12, 95 varius: RHET. Her. 4, 47, 60 LVCR. 2, 786. 4, 492 VERG. ecl. 4, 42 georg. 1, 452 CIRIS 502 OV. met 1, 270 VAL. MAX. 9, 1, 3 SEN. dial. 11, 11, 2 PETRON. 131 *al. cf.* varietas -um *p. 1713, 78. 1714, 38. 83. 1715, 9.* verus: PLIN. nat. 35, 198 PLIN. epist. 3, 6, 3 AVG. civ. 18, 5. vicinus: PLIN. nat. 37, 125. violaceus: VITR. 7, 13, 2 PLIN. nat. 35, 192. viridans: LVCR. 5, 785. viridis: OV. met. 10, 137 VITR. 7, 14, 2 COLVM. 11, 3, 23. 26 SCRIB. LARG. 204 PLIN. nat. 13, 135 *al.* (perviridis: PLIN. nat. 6, 87 SOL. 53, 21. praeviridis: FRONTIN. aq. 7). vitreus: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 3/4 CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116^B (subvitreus: DAMIG. lapid. 28). vivus: *v. p. 1715, 27.* unus: MORET. 102 OV. fast. 4, 489. 5, 222 SEN. nat. 1, 7, 3 PLIN. nat. 10, 170 *al.* AVSON. 361, 17 CLAVD. rapt. Pros. 1, 254. **c** *iuncturae verbales*: *α est pro obiecto*: afferre: COLVM. 11, 2, 69 PLIN. nat. 18, 113. alligare: *v. p. 1714, 33.* amittere: HOR. carm. 3, 5, 28. assumere: SEN. apocol. 4. auferre: PLIN. nat. 35, 103. bibere: PLIN. nat. 8, 193 *al.* (perbibere: SEN. epist. 71, 31). communicare: PLIN. nat. 35, 47. commutare: ZACCH. 1, 10. confundere: PLIN. nat. 35. 150. conservare: COLVM. 11, 3, 23. dare: SEN. nat. 1, 6, 3. deperdere: PLIN. nat. 37, 112. diluere: OV. Pont. 4, 16,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

62. disperdere: LVCR. 2, 831. ducere (*i. accipere*): VERG. ecl. 9, 49 OV. met. 3, 485 SEN. nat. 1, 5, 6 SEN. epist. 71, 31 LVCAN. 6, 828. edere: SEN. nat. 1, 3, 2. efficere: VITR. 7, 10, 4 PLIN. nat. 35, 47. efflare: LVCR. 2, 832 eluere: QVINT. inst. 1, 1, 5 (*in imag.*) CET. FAV. 22 p. 305. eripere: VITR. 7, 9, 4. expellere: PLIN. nat. 37, 66. facere (*i. assumere*): ANON. med. ed. Piechotta 137. gignere: LVCR. 2, 759. habere: SEN. nat. 1, 5, 12 *al.* iacere: VERG. Aen. 5, 89. illinere: PLIN. nat. 10, 71. immittere: VLP. dig. 7, 1, 13, 7. implicare: SEN. Oed. 315. indere: SEN. nat. 1, 7, 2. inducere: VITR. 7, 3, 7. 7, 9, 3 PLIN. nat. 35, 102. mentiri: VERG. ecl. 4, 42. miscere: *v. p. 1715, 27.* mutare: VARRO rust. 1, 68 LVCR. 1, 767. 2, 1005 (*plur.*) OV. met. 15, 46 VITR. 7, 9, 5. 7, 12, 2 PLIN. nat. 2, 62 *al.* VLP. dig. 39, 3, 1, 16 VOPISC. Prob. 24, 2 (*plur.*) CLAVD. rapt. Pros. 2, 98 (*plur.*) VVLG. thren. 4, 1 AVG. civ. 21, 8. percipere: PLIN. nat. 21, 26. ponere: SEN. epist. 121, 5. rapere: PLIN. nat. 33, 88. reddere: SEN. nat. 1, 3, 8. 1, 7, 1 PLIN. nat. 6, 107 *al.* remittere: VITR. 7, 3, 7. 8. retinere: VITR. 7, 9, 3 PLIN. nat. 33, 121. 34, 112. sentire (*i. accipere*): PLIN. nat. 34, 124. spargere: SOL. 33, 19 stinguere: LVCR. 2, 828. suffundere: CVRT. 4, 10, 2 SEN. nat. 1, 3, 1 AVIEN. Arat. 1361. sumere: SCRIB. LARG. 213. temperare: SEN. contr. 10, 5, 10. trahere: VERG. Aen. 4, 701 COLVM. 2, 20, 2 PLIN. nat. 18, 298. 19, 134. 32, 95. 34, 95. 119. 171. 173 HIER. epist. 37, 2. variare: LVCR. 2, 759. *cf.* LVCAN. 4, 80 variatus ... -em. velare: LVCR. 2, 797 vertere: MANIL. 1, 733 SOL. 2, 41. vitiare: SEN. nat. 2, 40, 6. *β est pro subiecto*: advenit: VITR. 7, 9, 1. deest: SEN. Oed. 318. defluit: LYGD. 1, 18. deserit: SEN. Oed. 41. desinit: SEN. nat 1, 6, 3. ditescit: CLAVD. carm. min. 27, 22. errat (*i. inconstanter miscetur*): VERG. georg. 1, 452. est: LVCR. 2, 796. 798 OV. met. 3, 183 *al.* (inest: OV. fast. 5, 358). evanescit: LVCR. 2, 828. exit (*i. similis est*): PLIN. nat. 37, 83. fit: SEN. nat. 1, 7, 2. flavescit: PLIN. nat. 19, 16. incursat (*i. admiscetur*): PLIN. nat. 28, 111. inhaeret: PLIN. nat. 9, 149. languescit: PLIN. nat. 27, 133. nitet: OV. met. 6, 65. perlucet: PLIN. nat. 10, 151. permanet: VITR. 6, 4, 2. redit: SIL. 10, 541. splendescit: PLIN. nat. 19, 20 VVLG. prov. 23, 31. tralucet: PLIN. nat. 37, 83. *γ ablat.*: abhorrere: CVRT. 8, 9, 14. commendare: PLIN. nat. 21, 45 *al.* deprehendere: QVINT. decl. 321 p. 264, 6. differre: PLIN. nat. 13, 49 *al.* discernere: COLVM. 2, 10, 35. distinguere: PLIN. nat. 7, 131. mentiri: PS. PHOEBAD. fid. 1. mutare: PLIN. nat. 12, 26 *al.* placere: PLIN. nat. 21, 59. velare: LVCR. 2, 797. *c. adi.*: OV. met. 7, 678 si fraxinus esset *materies iaculi*, fulva -e foret. 10, 95 acerque -bus impar. VITR. 8, 3, 6 -e similis vitri (CELS. 6, 19 PLIN. nat. 13, 117 *al.*). SEN. nat. 7, 17, 3 dissimiles (PLIN. nat. 6, 128. 37, 55). PLIN. nat 12, 115 rufum. 14, 26 nigra. *al.* 14, 29 insignes. 16, 60 *praestantiorem.* 16, 229 ingrata. 23, 86 viridius. 24, 162 igneam. 33, 91 blanda. 34, 125 deterius. AVG. civ. 21, 4 pulcherrimus.

3 *sensu latiore de forma, facie, habitu* (*cf. infra l. 54 et p. 1718, 81*): IVV. 5, 75 vis tu consuetis ... canistris impleri panisque tui novisse -em. 9. 29 lacernas, munimenta togae, duri crassique -is (*i. fili*). 14, 294 nil -r hic caeli, nil fascia nigra minatur. VAL. CEM. hom. 17, 1 ut pristino -e terra sordescat.

B animantium: 1 *bestiarum*: PLAVT. Rud. 997 hoc -e capiuntur pauxilluli *pisces* (*cf.* GLOSS. V 14, 44 -e corpore vel cute). VARRO ling. 5, 144 *urbs* propter -em suis ... Alba Longa dicta. rust. 2, 5, 10 propter dignitatem amplitudinis et -is praeponendi *boves.* VERG. Aen. 7, 191 fecit avem *picum* Circe sparsitque -bus alas. SEN. dial. 10, 12, 2 aetatium et -um paria. nat. 3, 18, 1 in certas facies inter vitam ac mortem -is *mulli* est vagatio. COLVM. 7, 3, 2 unitas -um *ovium.* PLIN. nat. 8, 122 -is *chamaeleontis* natura mirabilior. 8, 123 habitum, non -em, mutant *thoes.* 9, 92 -s *polypi.* 10, 85 formam simul -emque mutant *ficedulae.* HIER. epist. 53, 8, 16 pardum spoliatum suis -bus (*cf.* VVLG. Ier. 13, 23 varietates). CASSIOD. inst. div. 4 -um *pavonis* multiplici et decora varietate. *nota*: APVL. Socr. 14 p. 150 hostiarum cruores et -es. TERT. scorp. 1 tot dolores *scorpionum*, quot et -es. *in fabula*: HOR. epist. 1, 3, 20 moveat cornicula risum furtivis nudata -bus. *cf.* HIER. Didym. spir. praef. informis cornicula alienis me -bus ornare. epist. 108, 15. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 25 corniculam ... alienis se pennis vel -bus depingentem. *adde de partibus corporis*: CIC. div. 1, 131 ex habitu atque ex -e *extorum* (2, 30 LVCAN. 1, 618). SEN. Phaedr. 1038 orbium (PLIN. nat. 8, 106 *oculorum. al.* VEG. mulom. 2, 17, 1 quo -e sit membrana *oculi*). COLVM. 6, 1, 1 pili. 8, 8, 8 plumae. PLIN. nat. 8, 189 *venarum.* 10, 99 pinnarum. 10, 126 *dentium.* 11, 98 laterum et clunium. 11, 171 linguae.

iuncturae: a *additur genet. qualitatis*: OV. met. 2, 852 nivis. PLIN. nat. 8, 85 terrae. 9, 65 mulleorum calciamentorum. 10, 56 *vulturum.* 11, 111 felium. 29, 66 picis. SOL. 30, 25 ursi. b *epitheta*: albus: VARRO rust. 2, 9, 4. 3, 7, 2 OV. met. 2, 541 COLVM. 8, 14, 3. alius: VERG. georg. 4, 254. ambiguus: CALP. ecl. 2, 39. ater: PLIN. nat. 11, 171 *al.* avitus: COLVM. 6, 37, 7. 7, 2, 5. aureus: PLIN. nat. 2, 231. 9, 76. bonus: VARRO rust. 3, 7, 10 (meliusculus: COLVM. 9, 3, 2. optimus: COLVM. 7, 2, 4). buxeus: PLIN. nat. 8, 71 SOL. 30, 21. candidus: PLIN. nat. 8, 117. 16, 250 SOL. 2, 45 *al.* (*cf. l. 34*). concolor: PLIN. nat. 10, 80. coracinus: VITR. 8, 3, 14. deterrimus: VERG. georg. 3, 82. exuberantissimus: GELL. 3, 9, 8. ferrugineus: PLIN. nat. 10, 136. fulvus: SOL. 52, 36 (*cf. l. 33*). furvus: SOL. 33, 1 ARNOB. nat. 7, 19. fuscus: COLVM. 9, 3, 1. incertus: COLVM. 7, 3, 7. lacteus: LACT. Phoen. 102. laetus: ARNOB. nat. 7, 19. leporinus: PORPH. Hor. sat. 2, 2, 22. maculosus: COLVM. 6, 37, 6. marmoreus: PLIN. nat. 9, 115. melleus: PLIN. nat. 11, 48. Memnonius (*i. niger*): OV. Pont. 3, 3, 96. mille: PLIN. nat. 11, 151. mirus: COLVM. 7, 2, 4. multiplicus: *v. p. 1717, 64.* niger: VARRO rust. 2, 5, 8 OV. met. 7, 641 COLVM. 6, 37, 6 PLIN. nat. 8, 165 *al.* (*adde l. 33*). nitidus: COLVM. 9, 10, 1. niveus: PASS. Mar. Iac. 12. novus: SEN. nat. 1, 5, 6. nubilus: PLIN. nat. 9, 107. pallidus: PLIN. nat. 10, 99. par: PHAEDR. 3, 13, 6. paternus: COLVM. 7, 2, 5. plures: CIC. ac. 2, 79. proximus: COLVM. 8, 2, 7. puniceus: GELL. 3, 9, 3. purpureus: OV. met. 14, 393. rarus: OV. am. 2, 6, 17 SIL. 13, 115. robius: COLVM. 6, 1, 3. 8, 2, 8. rutilus: PLIN. nat. 8, 69. 28, 170 (subrutilus: PLIN. nat. 10, 8). sanguineus: PLIN. nat. 8, 75 SOL. 52, 37. sordidus: COLVM. 8, 8, 11. sulpureus: PLIN. nat. 9, 49. suus: PLIN. nat. 8, 62 *al.* tantus: STAT. Theb. 6, 337. varius: SEN. Phaedr. 1038 PLIN. nat. 10, 80 APVL. met. 11, 24 (*cf. p. 1717, 63. 64 et infra l. 32*). viridis: APVL. flor. 11 p. 43. vitreus: PLIN. nat. 9, 100. vivus: MART. 12, 63, 5. unus: SEN. nat. 3, 18, 5 epist. 87, 8 COLVM. 7, 12, 3 PLIN. nat. 29, 94. c *iuncturae verbales*: *obi.*: assimulare: OV. met. 15, 412. expandere: PLIN. nat. 10, 43. expirare: PLIN. nat. 9, 115. fingere: SOL. 40, 23. fundere: PLIN. nat. 10, 44. mutare: LVCR. 2, 807 (*plur.*) OV. hal. 33 SEN. nat. 1, 5, 7. 3, 25, 4 PLIN. nat. 8, 123 (*plur.*) *al.* ponere (*i. deponere*): OV. met. 7, 642. reddere: PLIN. nat. 8, 124. 170. revocare: SIL. 13, 123. sumere: OV. hal. 33 (assumere: EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939^C). trahere: OV. met. 14, 393 PLIN. nat. 9, 107. vertere: SEN. nat. 3, 17, 2. *subi.*: vernat: NEMES. cyn. 320. *abl. qualit.*: VARRO Men. 358 equi -e dispares. OV. met. 9, 691 varius (AVG. civ. 12, 26). PLIN. nat. 8, 73 fulva *al.* 10, 6 nigricans. 10, 89 cyanea. APVL. met. 11, 20 candidum. TERT. anim. 33 cultissimus.

2 *hominum* (*plerumque de -e oris cf.* OV. fast. 6, 149 -r oris. CVRT. 4, 6, 18. 4, 15, 11. STAT. Theb. 5, 165 per ora): PLAVT. Curc. 232 de forma novi *hominem*, de -e non queo novisse (AVG. civ. 16, 8). TER. Andr. 878 vide, num eius -r pudoris signum usquam indicat. Eun. 242 qui -r, nitor, vestitus, quae habitudost corporis *parasiti*! LAEV. carm. frg. 17 gracilentis -em. CIC. Cluent. 54 suspensus incertusque vultus *Oppianici*, crebra -is mutatio (Catil. 3, 13 har. resp. 2 CVRT. 4, 15, 11 GELL. 1, 26, 8 SYMM. epist. 1, 15, 2). Pis. 1 quarum *fumosarum imaginum* simile habes nihil praeter -em. Scaur. 19 sin unus -r, una vox, una natio est omnium testium (Tusc. 4, 52 VERG. Aen. 4, 558. 9, 647 AMM. 29, 3, 2). or. frg. B 12. off. 1, 130 bonitate. phil. frg. V 81 deformatio. part. 39 permutatio (CELS. 4, 3 mutatio). opt. gen. 8 *palaestritae* vires, lacertos, sanguinem quaerunt, quandam etiam suavitatem -is (Tusc. 4, 31 AVG. civ. 22, 19 *bis*). epist. 1, 9, 15 *vellem*, ut aliptae, etiam virium et -is rationem habere voluissent. LVCR. 6, 812 quas hominum reddunt *metalla* facies qualesque -es (6, 1112 OV. met. 4, 593). TAB. devot. Minturn. (Corp. X 8249) 5 dii iferi, vobis comedo (*i. commendo*) ilius memra, -e(m), ficura(m), caput. MORET. 33 torta comam labroque tumens et fusca -e *Scybale* (EPIST. Sapph. 36). PROP. 3, 24, 7 -r *Cynthiae* est totiens roseo collatus Eoo. OV. met. 4, 266 *Clyties.* 13, 913 *Glauci.* SEN. epist. 58, 12 -um *hominum species*: albos, nigros, flavos. 95, 24 agmina exoletorum per nationes -esque discripta. 106, 7 -em habitumque corporum (frg. 33 *pallor* corporis ne morbus quidem, sed -r. SCRIB. LARG. 125). amic. p. 30 *vix* intellegas, quid intersit inter animum amici et -em. PLIN. nat. 2, 190 corporum habitus *media in terra viventium* magna et in -e temperie. 6, 70 quantum ad Indum accedunt, tantum -e praeferunt *populi.* 7, 51 18, 27 salubritas loci non semper incolarum -e detegitur. 22, 2 Aethiopum -em imitantes *Britannorum coniuges.* 23, 37 vino aluntur vires, sanguis -sque hominum (SIL. 10, 23). SIL. 6, 409 gelidos mortis -r occupat artus. MART. 93, 3 crus -rque formicae *Vetustillae.* QVINT. inst. 7, 10, 10 *docebit medicus* -is modos, spiritus meatum, caloris distantiam. decl. 388 p. 438, 15 -is proprietas. SVET. Aug. 65 qua statura, quo -e esset. 79. TERT. pat. 15 *Patientiae.* IVST. 11, 13, 8 -is *hostium* novitate. SCHOL. Cic. Bob. p. 97, 6 Hild. *Numerius Rufus* -e rubidus. AVG. civ. 12, 26 aliquid liniamentorum aut -um. GREG. M. moral. 5, 85 -r *invidi* pallore afficitur. PALLAD. hist. mon. I pr. p. 249/50 hominum religiosorum -r (ἡ χρόα τῶν προσώπων). *nota presse i. q. color bonus, pulchritudo* (*cf. p. 1719, 16*): VERG. ecl. 2, 17 o formonse puer, nimium ne crede -i! HOR. carm. 4, 13, 17 quo fugit venus, heu, quove -r? OV. ars 2, 504 cui *iuveni* -r est, umero saepe patente cubet. met. 4, 193 *quid* forma -rque tibi *Soli* radiataque lumina prosunt? trist. 4, 6, 41 neque sunt vires nec qui -r esse solebat. LIV. 28, 26, 14. *i. q. color malus*: OV. met. 9, 536 laesi ... pectoris index et -r et macies et vultus et umida saepe lumina.
sensu latiore de forma vel specie (*cf. p. 1717, 48*): RVFIN. apol. Orig. 2 *mens* non indiget loco corporeo ... vel corporali habitu aut -e. *huc fort. pertinet*: PLAVT. Pseud. 1196 quem ego hominem nullius -is novi (*an proverbialiter?*). *adde de partibus corporis*: OV. am.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 14, 10 mixtus uterque -r *crinium* (APVL. met. 2, 9 gratus. PORPH. Hor. carm. 3, 14, 22 -em murreum). met. 11, 395 barbae -r aureus. CELS. 1 pr. p. 5, 2 *partium* positum, -em, figuram, magnitudinem. *ibid.* p. 7, 21 -em, levorem, mollitiem, duritiem. 2, 8 *cutis* (5, 28, 4. 15 PLIN. nat. 23, 83). 2, 10 *sanguinis.* 3, 24 *oculorum* (PLIN. nat. 11, 141 diverso. 11, 145 medius. 11, 193. PORPH. Hor. epod. 16, 7 *caeruleum.* PHYSIOGN. 24 felliti. CASS. FEL. 49 crocei vel aurei. *adde*: CELS. 7, 7, 13 pupillae. PLIN. nat. 11, 148 orbibus). CELS. 7, 12, 3 *uvae.* 7, 16 *intestinorum.* 8, 4 *membranae cerebri.* PLIN. nat. 23, 79 dentium. SOL. 15, 5 capitis. *de pure, ulcere sim.*: CELS. 2, 6 *vomitus.* 5, 26, 20 *pus* -e sero simile. *al.* 5, 26, 27 *vulneris. ibid. ulceris. al.* *de lepra*: VVLG. lev. 13, 2 homo, in cuius cute et carne ortus fuerit diversus -r. *al.* *nota de cute ipsa*: ITALA lev. 13, 14 (Tert. pudic. 20) qua ... die visus fuerit in eiusmodi (*leproso*) -r vivus (χρὼς ζῶν, ITALA Lugd. in -e vivens, VVLG. caro vivens), inquinatus est. *adde presse i. q. color pristinus, bonus*: SCRIB. LARG. 125 -em corporis restituit *compositio.* PLIN. nat. 20, 4 *radix cucumeris* cicatricibus -em *reddit* (22, 61 liventibus. 22, 156. 28, 187. 20, 115 suggillata reddit -i *apium. cf.* CELS. 5, 28, 19 non ex toto sanus -r redditur). 20, 27 *reducunt raphani* et cicatrices ad -em (20, 55 *al.*).

iuncturae selectae: **a** *epitheta*: acer: PHYSIOGN. 90. adustus: LIV. 27, 47, 2 SEN. nat. 4, 2, 18. aërius: TERT. anim. 9. alienus: QVINT. decl. 298 p. 178, 25. ambroseus: APVL. met. 10, 31. aptus: OV. am. 3, 5, 37 ars 1, 729. aquilus: SVET. vita Verg. p. 56. ater: PAVL. FEST. p. 28 PLIN. nat. 2, 17 *al.* aureus: *v. supra l. 2. 7.* Belgicus (*i. flavus*): PROP. 2, 18, 26. bonus: OV. am. 2, 7, 9 PAVL. FEST. p. 264 CELS. 1, 9 (melior: OV. ars 3, 164 PLIN. nat. 7, 41 *al.* SOL. 1, 63). caerul(e)us: OV. met. 14, 555 PORPH. Hor. epod. 16, 7. calidus: PHYSIOGN. 88. candidus: OV. ars 1, 723 VITR. 6, 1, 3 PLIN. nat. 22, 156 SVET. Iul. 45 Tib. 68. compositus: PETRON. 102. croceus: *v. supra l. 7.* diversus: *v. supra l. 5. 12.* egregius: CIC. fin. 2, 64. excoctus: TERT. anim. 25. exsanguis: SALL. Catil. 15, 5 RVT. LVP. 2, 7 OV. trist. 3, 1, 55 (*res pers.*) APVL. met. 5, 18. fellitus: *v. supra l. 7.* flavus: VAL. MAX. 1, 7 ext. 6. fortis: FRONTO p. 77 N. frigidus: PHYSIOGN. 88. fuscus (*adde p. 1718, 54*): OV. am. 2, 4, 40 VITR. 6, 1, 4 SVET. vita Ter. 6 TREB. trig. tyr. 30, 15 PHYSIOGN. 79. gratus: PLIN. nat. 24, 106. 26, 83 APVL. met. 2, 9. hilaris: PLIN. nat. 23, 144. humanus: APVL. met. 10, 10. ignitus: PHYSIOGN. 79. informis: TIB. 3, 10, 6. ingenuus: PROP. 1, 4, 13. insignitus: SEN. dial. 5, 26, 3. laetus: PLIN. nat. 23, 24. lividus: AMM. 23, 6, 75 (sublividus: PHILAGR. med. 1 p. 74). malus: OV. am. 2, 7, 10 CELS. 2, 7 SCRIB LARG. 144. 186 PLIN. nat. 31, 36 MART. 7, 4, 1 (peior: HOR. carm. 4, 10, 4). medius: *v. supra l. 6.* melancholicus: PHILAGR. med. 3 p. 88. mixtus *v. supra l. 1.* multus: PROP. 1, 15, 39 (*plur.*). murreus: *v. supra l. 2.* mustelinus: TER. Eun. 689. niger: VAL. MAX. 1, 7, 7 CELS. 2, 6. nitidus: VITR. 8, 4, 1. niveus: HOR. carm. 2, 4, 3 OV. fast. 2, 763 NEMES. ecl. 4, 44. novus: TERT. pudic. 20 (*in imag.*). nullus: OV. am. 2, 11, 28. occupatus: VITR. 8, 6, 11 (*plur.*). pallidus: CELS. 5, 26, 8 PHILAGR. med. 3 p. 88 (expallidus: SVET. Cal. 50. perpallidus: CELS. 2, 6. subpallidus: PHYSIOGN. 105). percoctus: LVCR. 6, 722. 1109. plumbeus: SCRIB. LARG. 183. 186 PLIN. nat. 11, 274. 26, 107 PHILAGR. med. 1 p. 74. pressus: PHYSIOGN 90. proprius: MANIL. 4, 712 SEN. epist. 113, 15. pulcher: LVCR. 4, 1033. 1094. purpureus: VERG. Aen. 11, 819 LYGD. 4, 30. ravus: PAVL. FEST. p. 272. rubeus: PHYSIOGN. 5. 79. rubicundus: PACVV. trag. 147 VVLG. sap. 13, 14 (χρόα). saluber: FRONTO p. 101 N. sanguinulentus: OV. am. 1, 12, 12 PHYSIOGN. 106. sanus: *v. supra l. 19 et p. 1720, 28.* servilis: CIC. Pis. 1. similis: OV. am. 2, 5, 41 SEN. Phaedr. 586. sordidus: PHYSIOGN. 86. Stygius (*i. mortis*): SIL. 12, 244. suavis: CIC. Tusc. 5, 46. sulphureus: MART. 12, 48, 10. suspectus: SEN. epist. 122, 4. suus: OV. ars 2, 643 MANIL. 4, 730 QVINT. inst. 2, 5, 12. talis: SEN. dial. 4, 19, 5. turpis: OV. ars 1, 723. validus: PLIN. nat. 20, 42. varius: PHYSIOGN. 85. verecundus: HOR. epod. 17, 21 (*cf.* PORPH. *ad l.* eleganter pro rubore dixit). verus: TER. Eun. 318 OV. ars 3, 730 APVL. Plat. 2, 9. viridis: PLAVT. Men. 828. vitalis: APVL. met. 1, 19. vivus: *v. supra l. 14 et p. 1720, 34.* ullus: VAL. FL. 8, 163. unus: VERG. Aen. 6, 47. uterque (*sc. candidus et fuscus*): PROP. 2, 25, 42.

b *iuncturae verbales*: *α est pro obiecto*: affundere: SEN. dial. 4, 1, 2. amittere: OV. met. 9, 321 CELS. 2, 2. auferre: PLIN. nat. 11, 193. capere (*i. accipere*): PLAVT. Truc. 293. commendare: PLIN. nat. 23, 83. commutare: PLAVT. Merc. 368 Most. 201. contrahere: PLIN. nat. 20, 160. corrumpere: SCRIB. LARG. 125. custodire: PLIN. nat. 23, 79. dare: VERG. Aen. 12, 69 (*plur.*) SEN. Thy. 904 (*plur.*). deformare: PHYSIOGN. 12. 79 delere: FRONTO p. 234 N. emendare: PLIN. nat. 26, 107. exhilarare: PLIN. nat. 22, 154. facere: PLIN. nat. 23, 144. 31, 36. immutare: CIC. Verr. 2, 141. mentiri: QVINT. inst. 2, 15, 25 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 123. movere (*i. ruborem elicere, cf. p. 1720, 8*): VITR. 6 praef. 5. mutare: HOR. carm. 4, 10, 4 epist. 1, 16, 38 (*plur.*) PROP. 1, 6, 6. 1, 18, 17 SEN. contr. 1 praef. 17 (*de pallore studiis contracto*) CELS. 2, 7. 3, 6 CVRT. 4, 6, 18 SEN. Oed. 849 epist. 57, 3. 74, 31 PETRON. 102 (*plur.*) PLIN. nat. 20, 164 QVINT. inst. 12, 5, 4 GELL. 15, 9, 10 (*plur.*) HIER. epist. 22, 1, 5 *al.* oblitterare: APVL. apol. 4. pallere: PROP. 1, 15, 39 quis te cogebat multos pallere -es? perdere: OV. met. 3, 99 NEMES. ecl. 4, 44. permiscere: PHYSIOGN. 79. rapere (*i. cito assumere cf. p. 1717, 15*): OV. met. 7, 289. *i. q. auferre*: MART. 10, 12, 11. reducere: *v. p. 1719, 20.* refundere: TERT. resurr. 55. restituere: *v. p. 1719, 16.* servare: SEN. Med. 861. sortiri: PHYSIOGN. 88. suggerere: HIL. in Matth. 4, 24. sumere (*i. sortiri*): PHYSIOGN. 88. trahere: OV. met. 2, 236. *i. q. erubescere* (*cf. p. 1719, 80*): QVINT. inst. 12, 10, 44. tueri: CIC. off. 1, 130. vertere: SEN. dial. 3, 1, 3. *β est pro subiecto*: consistit: OV. ars 1, 120. constat: LIV. 39, 34, 7 SEN. epist. 22, 16. deserit: SIL 10, 23. est: OV. am. 1, 13, 34 *al.* evenit: OV. fast. 3, 494. evirescit: VARRO Men. 425 (eluresc at *Havet*). excidit: OV. met. 2, 602. fit: CELS. 2, 5. fugit: OV. epist. 11, 27 ars 2, 450 met. 10, 459 HOMER. 326. it (*i. abit*): OV. Pont. 1, 10, 26 (abit: OV. epist. 3, 141 ars 1, 551). manet: HOR. carm. 1, 13, 5 CELS. 7, 16. notat: TIB. 1, 3, 6. pallet: OV. met. 13, 581 (*res pers.*) CELS. 7, 7, 7. perit: OV. ars 3, 74. redit: OV. ars 3, 730 fast. 6, 168. relinquit: VERG. Aen. 11, 819.

II ***in imagine***: CIC. Verr. 1, 17 nulla nota, nullus -r, nullae sordes videbantur his sententiis allini posse. rep. 5, 2 *nostra aetas* eam *rempublicam sicut picturam* -bus eisdem, quibus fuerat, renovare neglexit. Brut. 320 primus et secundus annus et tertius tantum *Hortensio de studio dicendi* quasi de picturae veteris -e detraxerat, quantum *eqs.* ad Q. fr. 2, 13, 2 mihi date Britanniam (*i. Caesaris Britannica gesta*), quam pingam -bus tuis (*fratris*), penicillo meo. SEN. benef. 7, 19, 6 altius infectus est *sapientia imbutus*, quam ut ex toto elui et transire in -em malum possit. PETRON. 2 ne carmen quidem sani -is enituit. 118 curandum est *in carminibus faciendis*, ne sententiae emineant extra corpus orationis expressae, sed intexto vestibus -e niteant. QVINT. inst. 6, 2, 28 *nulla res* dat alteri -em, quem non ipsa habet. TERT. adv. Val. 4 regularum *haereticorum* facies habet etiam -es ignorantiarum. RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 *cum* te libido fuscaverit, induxisti unum -em terrenum *super imaginem dei in te.* CLAVD. 26, 437 *Stilichonis adventu* vivus ... redit -r urbibus aegris. AVG. civ. 2, 21 *videndum*, utrum in ea *republica* viguerit vera iustitia an forte nec tunc fuerit viva moribus, sed picta -bus. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 14 ut nostra infirmitas ..., ut ita dicam, habitudinis -em mutaret. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 5 velut quibusdam virtutum -bus. *nota fort. proverbialiter* (*v. Otto, Sprichw. p. 15*): HIER. adv. Rufin. 3, 41 meis ... me -bus esse pingendum (*i. veritatem morum esse delineandam. cf.* 3, 42 tuis te -bus pingere et insanire contra insanientem).

III ***translate***: **A** *i. q.* **ornatus, nitor**: *de oratione* (*saepius in imagine tantum; aliter l. 79*): CIC. de orat. 3, 96 ornatur ... oratio genere primum et quasi -e quodam et suco suo. 3, 100 quamvis claris sit -bus picta vel poesis vel oratio. 3, 199 si habitum etiam orationis et quasi -em aliquem requiritis. *ibid.* venustatis non *fuco illitus*, sed sanguine *diffusus* ... -r (Brut. 162 sine ullo fuco veritatis -r. QVINT. inst. 8, 3, 6 fuco ementitum -em. *cf.* 12, 10, 76 exua⟨n⟩t mentitum -em *corrupta orationis genera*). CIC. de orat. 3, 217 hi sunt actori, ut pictori, expositi ad variandum -es. Brut. 171 qui est ... iste tandem urbanitatis -r? 298 intelleges nihil illius (*Catonis*) liniamentis nisi eorum pigmentorum, quae inventa nondum erant, florem et -em defuisse. Att. 2, 21, 4 *Pompeium* omnibus a me pictum et politum artis -bus (*ut imaginem Apellis*). QVINT. inst. 8, 5, 28 -r ipse dicendi quamlibet claris, multis tamen ac variis velut maculis conspergitur. 10, 1, 116 *Cassius Severus* si ceteris virtutibus -em et gravitatem orationis adiecisset, ponendus inter praecipuos foret. TAC. dial. 20 aut cursu argumentorum aut -e sententiarum aut nitore et cultu descriptionum invitatus et corruptus est *iudex.* FRONTO p. 151 N. *ut* figuram iniceres, prisco verbo adornares, -em *vetusculum appingeres* (*cf.* p. 152 N. -em sincerum vetustatis. GELL. 10, 3, 15 umbra et -r quasi opacae vetustatis. 12, 4, 3). GELL. 12, 2, 12 *Seneca* honorem -emque veteris orationis Soterici lectis compararit. 14, 4 tit. Chrysippus ... imaginem Iustitiae modulis -busque *verborum* depinxit (14, 4, 1). DON. Ter. Ad. 90 omnia magno -e et accusatorie dicta sunt. MACR. sat. 6, 2, 4 eundem -em ac paene similem sonum loci utriusque reperias. *de aliis rebus*: CIC. Att. 4, 18, 2 amisimus ... omnem non modo sucum ac sanguinem, sed etiam -em et speciem pristinam civitatis. SEN. Herc. f. 348 ducet e genere inclito novitas -em nostra (*i. decorem, auctoritatem, aliter p. 1721, l. 28. 1722, 18*).

B *i. q.* **genus, ingenium,** *proprietas*: *de scriptoribus et scriptis* (*de pictore p. 1721, 8*): HOR. ars 86 descriptas servare vices *numerorum* operumque -es. 236 nec sic enitar *tragico* differre *satyrorum scriptor* -i (*i. stilo; cf.* SIDON. epist. 4, 22, 5 -r odorque *satiricus.* 5, 8, 3 facetis satirarum -bus). OV. Pont. 4, 13, 3 -r ... et structura mei carminis. 4, 13, 13 mea Musa ... proprio deprensa -e. SEN. contr. 10 praef. 5 -r *Labieno erat* orationis antiquae. PHAEDR. 4 prol. 8 sua cuique cum sit *animi* cogitatio -rque proprius (SEN. epist. 114, 3 non potest alius esse ingenio, alius animo -r. QVINT. decl. 316 p. 243, 27 -em talis animi). SEN. epist. 100, 12 haeret mihi -r eorum (*scriptorum Fabiani*) non ex recenti conversatione familiariter, sed summatim. 108, 5 qui multis apud philosophum annis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

persederint et ne -em quidem duxerint (*cf.* dial. 9, 1, 3. QVINT. inst. 10, 1, 59 multa magis quam multorum lectione formanda *est* mens et ducendus -r). QVINT. inst. 2, 12, 10 suum cuique eorum, quae dicet, -i accommodare actum. 6, 3, 107 non tam ... in singulis dictis quam in toto -e dicendi (*cf.* 6, 3, 110. 11, 1, 58). 6, 5, 5 omnes -es *loquendi*, aspere an leniter an etiam submisse. 8, 3, 52 est tota (ὁμοείδεια) -is unius (12, 10, 71). 9, 4, 17 gratiam ... simplicis atque inaffectati -is *Lysiae* (12, 10, 3 *Polygnoti atque Aglaophontis*). 10, 7, 7 sic formetur oratio, ut scriptorum -em etiam quae subito effusa sint reddant. 12, 9, 17 ipsa *actio* -is *dicendi* inaequalitate detegitur. PROB. Verg. ecl. 10, 50 *Euphorionis* in scribendo secutus -em videtur Cornelius Gallus. EVGIPP. epist. 2 cui *laico* et modus et -r operis (*vitae Severini*) non sine praesumptione quadam possit iniungi. *in grammatica*: CHAR gramm. I 52, 26 haec (*toreumatum, non toreumatorum*) magis ad Romanum -em videntur accedere. CLEDON. gramm. V 73, 16 intellegitur ..., quid intersit inter rationalem et causalem *coniunctionem* per hunc -em. *de vita ac moribus hominum*: HOR. sat. 2, 1, 60 quisquis erit vitae scribam -r (*cf.* epist. 1, 17, 23 STAT. silv. 2 praef. 2 AVSON. 9, 3 DON. Ter. Andr. 470 Hec. 727 Phorm. 153). SEN. dial. 1, 2, 1 manet in statu *vir fortis* et quidquid evenit, in suum -em trahit. epist. 52, 4 hic tertius -r *hominum* est (75, 15 *syn.* locus, gradus, ordo). PETRON. 63 baro ille longus post hoc factum numquam -is sui fuit. frg. 47 vers. 7 nobilitas argumentumque -is ingenui. DON. Ter. Hec. 243 mitissimi patris -em ostendens. 357 -em induxit secretum aegre obiurgantis.

C *i. q.* ***species non vera, habitus falsus, facies rei***: CVRT. 10, 3, 14 omnia eundem ducunt -em. LVCAN. 9, 207 nec -r (*i. umbra*) imperii nec frons erit ulla senatus. QVINT. inst. 11, 1, 49 necessarium periclitanti sollicitudinis -em. APVL. apol. 19 etiam ditibus ad argumentum modestiae quaeritur imago quaepiam et -r paupertatis. SERV. ecl. 1, 7 iteratio ipsa exclusit adulationis -em. RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 3 est facies quaedam ... peccatorum et ut ita dixerim, -r quidam et species *eqs.* CYPR. GALL. Ios. 298 utque *incolae Gabaon* fidis certae valeant servare -em. HESYCH. in lev. 4, 1—12 p. 819[D] imaginis huius -i. p. 820[C] ut per omnia imaginis consummetur -r. CASSIAN. conl. 17, 24, 2 sub talis figurae -e mentiri (*syn.* figmenta). PROSP. in psalm. 134, 10/11 -em veritatis. PETR. CHRYS. serm. 145 p. 589[A] *syn.* species. EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 957[A] honestatis. ENNOD. dict. 22, 7 p. 495, 12 pietatis. CASSIOD. in psalm. 134, 11 per -em atque speciem bonitatis. *nota*: LACT. inst. 1, 11, 19 rapuisse dicitur *Iuppiter* in aquila Catamitum: poeticus -r est (*i. allegoria. cf.* 1, 11, 23 rebus gestis addiderunt *poetae* quendam -em. 1, 20, 8 eum -em secutus in fastis poeta [*syn.* dignitas, velamenta]). *adde de hominis habitu mutato*: AMM. 26, 9, 6 ad castra imperatoris captivi -e transivit *Gomoarius*.

D *i. q.* ***causa, modus, ratio, argumentum***: **1** *generatim*: QVINT. inst. 10, 6, 5 si forte aliqui inter dicendum offulserit extemporalis -r. DON. Ter. Ad. 685 isti sunt -es orationum difficillimi. Eun. 360 additur -r. Hec. 146 bonus -r purgationis (SERV. Aen. 4, 613 bono -e futura praedicit *Dido*). 834 -r necessarius a verisimili. SERV. georg. 2, 490 repetitio est superioris -is. Aen. 1, 226 unde honestus -r est, ut Venus adeat Iovem. 3, 533 sic de ponte Sallustius, unde hic tulit -em. 5, 687 figuratis agit -bus *Aeneas*. 6, 136 istum inde sumpsit -em. 9, 124 hoc -e (*epitheto* '*audaci*') futuram orationem ostendit. 9, 495 hinc traxit illum -em Iuvenalis (MACR. sat. 6, 2, 7). SCHOL. Stat. Theb. 4, 380 de fonte Vergiliano hunc -em derivavit. 5, 265 in hoc -e Vergilium poeta secutus est. PS. RVFIN. in Am. 9, 2/4 hunc -em in laudem dei ... scriptor excoluit. in Os. 2, 14/17 non uno hoc -e ... clementiam commendans. 11, 8/9 talem ... explanationis -em quis sine irrisione consideret. 13, 13 iisdem -bus. **2** *apud rhetoricos potissimum i. q. causa probabilis, excusatio* (*v. Norden, Kunstprosa*[2] *p. 871*[2]): *de re*: RHET. Her. 4, 11, 16 *exornationes* si rarae disponentur, distinctam sicuti -bus, si crebrae collocabuntur, obliquam reddunt orationem. QVINT. inst. 4, 2, 88 id *genus falsae expositionis* interim ad solam verecundiam pertinet, unde etiam mihi videtur dici -r. TERT. adv. Hermog. 33 illam *materiam* Hermogenes inter -es suos invenit. ARNOB. nat. 5, 33 sophisticarum disputationum -es, non quibus verum, sed imago et species veri semper atque umbra conquiritur. PELAG. in I Cor. 2 p. 722[C] rhetorica habet -es persuasorios in unaquaque materia. in II Cor. 3 p. 779[B]. *adde titulum libri* SENECAE (patris): oratorum et rhetorum sententiae divisiones -es. *definitiones*: PS. IVL. RVF. schem. dian. 3 p. 60 προκατασκευή est procatalepsi proxima, cum rei, de qua acturi sumus, -em praeparamus atque praetendimus. FORTVN. rhet. 1, 3 p. 83 *achromos materia*, cum -r facti non invenitur (*opp.* monomeres). GRILL. rhet. p. 599 IVL. VICT. rhet. 4, 2 p. 387 RHET. min. p. 586 AVG. rhet. 16 p. 146. DON. Ter. Phorm. 282 haec apud iudices μετάθεσις αἰτίας dicitur, hoc est translatio causae facti, quem vulgo -em nominant. SERV. Aen. 2, 150. OV. trist. 1, 9, 63 ut defendi nullo mea posse -e, sic excusari crimina posse puto (QVINT. decl. 357 p. 390, 1. 363 p. 395, 5. FRONTIN. aq. 105 ignorantiae. TRACT. c. Arrian. p. 12, 11 stultitiae. SERV. georg. 1, 123. *cf.* SEN. contr. 7, 6, 17 a parte patris magis defensione opus esse dicebat Latro quam -e. QVINT. inst. 4, 2, 100). SEN. contr. 1, 2, 21 alterius partis -r. 1, 3, 11 libros -um edidit *Iunius Otho pater* (2, 1, 33 quattuor). 1, 4, 8 hoc -e egit *Albucius* ab initio usque ad finem (1, 4, 9 *saepe. cf.* 1, 7, 15 declamasse. *al.* 2, 1, 37 dixit. *al.* 10, 2, 13 narravit. *al.*). contr. exc. 4, 3 Asinius Pollio dicebat -em in narratione ostendendum, in argumentis exequendum (*ibid.* qui in narratione omnia instrumenta -is consumerent. QVINT. inst. 3, 6, 92 in -e dicitur narrationis eum esse optimum quem actor optime tueatur). 4, 6 -em ... viri. contr. 7, 1, 21 cum -e dixit. 7, 5, 8 *difficilia* non -em, sed argumentationem desiderant. 9, 2, 19 -em actionis (10, 1, 12). 10, 1, 12 hoc pro -e posuit. 10, 5, 25 Otho pater ... in hoc -e derisus est. QVINT. inst. 4, 2, 94 somniorum et superstitionum -es ipsa iam facilitate auctoritatem perdiderunt. 7, 1, 40 sententias, verba, figuras, -es (9, 1, 18 *constat* -es et sententias sensus esse). 7, 1, 53 -is loco. 11, 1, 85 mollienda est ... -e (locore *G S*) asperitas orationis. 12, 1, 33 de -bus et difficilium causarum defensione. 12, 8, 6 consilium et -es adiciunt *advocati* et aliqua peiora veris. decl. 280 p. 140, 21 modus et -r declamationis sic ducendus est. PS. QVINT. decl. 12, 21 -r iste patrocinii est et diu in saturo otio cogitata defensio. 16, 1 ego videor excogitasse istum -em. IVV. 7, 155 quis -r et quod sit causae genus. SERV. Aen. 9, 128 -r est: nam rem, quam pro se Troiani putabant, in contrarium vertit. **3** *hinc in iure alibique i. q. praetextus, causa ficta, titulus*: MARCELL. dig. 5, 2, 5 res illo -e defenditur apud iudicem. 24, 1, 49 si -r vel titulus, ut sic dixerim, donationi quaesitus est *a muliere* (AVELL. p. 312, 19). VLP. dig. 14, 6, 7 pr. si -r quaesitus sit (47, 14, 1, 4 abigeatus). 36, 1, 4 opinio ... vel metus vel -r eius, qui noluit adire hereditatem, inspicitur. MARCIAN. dig. 5, 2, 2 hoc -e inofficioso testamento agitur (CASSIAN. inst. 7, 16. *adde*: 5, 39, 1 quodam. 10, 6 quove). TERT. nat. 2, 9 idem illis -r suppetit consecrationis mortuorum (SVLP. SEV. chron. 2, 37, 3). SYMM. epist. 5, 54, 4 his ausibus -r fiscalis allinitur. HEGES. 1, 41, 9 donec -r ullus acerbissimae necis filiis inveniretur. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 21 -em aliquem excusationis (EPIST. pontif. 303 Migne 20, 534[B]). SVLP. SEV. dial. 1, 22, 3 falsae iustitiae -e (*cf.* COD. Theod. 9, 37, 3 [*a. 382.* COD. Iust. 9, 46, 9] iuris. 10, 10, 18 [*a. 383*] petitionis. CASSIAN. inst. 5, 39, 2 debiti. OR. imperf. in Matth. 2 p. 641 humilitatis. ALC. AVIT. epist. 37 pacis. COD. Iust. 1, 51, 14, 4 [*a. 529*] magistratus. 11, 43, 9 sacri oraculi. *adde*: COD. Iust. 10, 32, 37 [*a. 383*] ex -e sacrae iussionis. NICET. psalm. 2 p. 69, 20 per -em honesti silentii. *cf. l. 44*). CASSIAN. inst. 5, 39, 3 cuius *-is* praetextu (10, 5 sub praetextu -is pii). 7, 7, 1 iustos quosdam et velut rationabiles ... -es. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 17 illa *professio* ... sub religioso -e (*syn.* titulo) metuenda est (ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 16, 12 nefario. POMER. 3, 1, 2 studii spiritualis. PALLAD. hist. mon. I 2 affectus [προσχήματι]. DIONYS. EXIG. Procl. fid. praef. p. 407[C] sub -e). FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 72, 15 ORIG. in Matth. 18, 107.

iuncturae: **a** *epitheta*: arcessitus: SEN. contr. 1, 6, 9. asper: SEN. contr. 7, 2, 13. 10 praef. 15. diversus: SEN. contr. 1, 1, 17 *al.* dulcis: SEN. contr. 1, 4, 7. durus: SEN. contr. 1, 8, 8 *al.* ineptus: SEN. contr. 1, 4, 7 *al.* intolerabilis: SEN. contr. 10, 5, 18. malus: SEN. contr. 7, 1, 20. manifestus: SEN. contr. exc. 3, 2. novus: SEN. contr. 1, 1, 19. optimus: SEN. contr. 2, 4, 10. rectus (*i. simplex*): SEN. contr. 7, 1, 20. simplex: SEN. contr. 1, 1, 16. 7, 2, 10. 10, 3, 12. strictus: SEN. contr. 1, 1, 24. stultus: SEN. contr. 1, 3, 11. 9, 4, 22. vehemens: SEN. contr. 7, 2, 13. **b** *verbales*: *pro obiecto*: adhibere: SCHOL. Cic. Bob. p. 149, 5 Hild. approbare: SEN. contr. exc. 1, 7. arguere: SEN. contr. 2, 3, 22. contractare: SEN. contr. 7, 1, 21. dare: SEN. contr. 7, 3, 8 QVINT. inst. 3, 8, 44. dicere: SEN. contr. 2, 1, 27 IVV. 6, 280 (*cf.* SCHOL. *ad l.*). facere: SEN. contr. 7, 6, 14 *al.* habere: SEN. contr. 2, 6, 9 *al. aliter*: QVINT. inst. 11, 1, 81. inducere: SEN. contr. 1, 1, 24 *al.* ARNOB. nat. 7, 45. introducere: SEN. contr. 1, 1, 16 *saepe.* QVINT. decl. 364 p. 396, 2. miscere: SEN. contr. 1, 7, 17 contr. exc. 4, 6. permiscere: SEN. contr. 1, 3, 9. probare: SEN. contr. 1, 1, 24 *al.* quaerere: QVINT. inst. 4, 2, 90 decl. 333 p. 312, 14 SCHOL. Cic. Bob. p. 46, 24 Hild. sequi: SEN. contr. 1, 1, 21 *saepe.* servare: SEN. contr. 9, 5, 13. sumere: TERT. adv. Marc. 4, 12. temperare: SEN. contr. 1, 1, 24. temptare: SEN. contr. 1, 3, 12. tractare: SEN. contr. 7, 2, 13. transcurrere: SEN. contr. 7, 1, 21. tueri: SEN. contr. 2, 1, 24. urgere: SEN. contr. 2, 1, 35. uti: SEN. contr. 1, 6, 9. *saepe* QVINT. inst. 4, 2, 94. 97. *pro subiecto*: deficit: SEN. contr. 7, 7, 15. placet: SEN. contr. 1, 8, 13 *al.*

syn.: fucus, species. decor, honor, modus, modulus. figmentum, imago, titulus, velamentum. *iuxta pos.*: ductus, effigies, figura, forma, rugae, sanguis. *opp.*: habitus, odor. argumentatio, defensio.

deriv.: colorarius, colorinus, colorius (Coloricum?). colorizare, colorare. *compos.*: concolor, decolor, discolor. bicolor, tricolor, quadricolor, multicolor. albicolor, atricolor, auricolor, diversicolor, floricolor, flucticolor, ignicolor, iricolor, lacticolor, nigricolor, nocticolor, omnicolor, ostricolor, pudoricolor, versicolor, unicolor. colorificus.

colōrābilis, -e *a* colorare. MART. CAP. 9, 912 χρωματικὸς tro-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pus, quam (*harmoniam*) nos vix forsan recte -em memoramus, et ideo hoc nomen accepit, quia inter principales colores album taetrumque quicquid interiacens invenitur -e Graia significatione perhibetur.

colōrārius (-a, -um) *a* color. GLOSS. -us εὔχρωμος· εὐχρώμων. bonum colorem habens. *masc. subst.*: SCHOL. Pers. 4, 17 chromatiarii dicuntur, id est -ii, qui toto die in arena sunt vel in sole.

colōrātē *v. p. 1725, 14.*

?**colōrātilis**, -e *a* colorare, coloratus. *fort. i. q. colorarius, coloratus* (*i. sole fuscatus*)? PLAVT. Ploc. frg. 1 nam -em (*sic* NON. p. 205, coloratum p. 149) frontem habet, petilis, habris.

colōrātio, -ōnis *f. a* colorare. CHALC. comm. 158 *accidens itineris est*, quae sequitur infectio vultus atque -o.

colōrātor, -ōris *m. a* colorare. colorāt(or): CORP. VI 6250. GLOSS. -r ἰνδικοπλάστης (ἰνδικοπλεύστης *cod.*). στιλβωτής. LABER. com. tit. (Gell. 6, 9, 4). CORP. VI 3953 Anteros Liviae -r. 6217 curatores Musaeus ostiar(ius) dec(urialis) Amaranthus -r (6250). 6251 ossa sita Licini -is. X 5352 C. Caninius C. l. Philogenes -r.

colōrātūra, -ae *f. a* colorare. GLOSS. χροϊσμός.

1. colōrātus, -ūs *m. a* colorare. GLOSS. II 478, 52 χρόϊσις.

2. colōrātus, -a, -um *v. s.* coloro.

colōrificus, -a, -um *a* color *et* facere. *i. q. colorans*: ANTH. 544, 2 (*de arcu caeli*) cumque *sol* -o nimbos fulgore replevit.

colōrīnus (-a, -um) *a* color. GLOSS. III 491, 42 χρωματικός.

colōrius, -a, -um *a* color. *i. q. coloratus*: IMP. Aug. testam. Char. gramm. I 104, 12 gausapes, lodices purpureas et -as meas. PAVL. FEST. p. 115 lemnisci, id est fasciolae -ae. PAVL. dig. 34, 2, 32, 7 anulos et vestem tam ⟨aliam quam⟩ -am (VOPISC. Aurelian. 46, 4 cum antea -as vestes *matronae* habuissent). APIC. 3, 115 ciminatum -um (coliorum *codd.*) facies.

colōrizo, -āre *a* color. *i. q. colorare*: DIOSC. 2, 63 -ant (χροΐζοντες) illum *ficum* de hancusa.

colōro, -āvī, -ātum, -āre *a* color. GLOSS. χρωματίζω. -atus ἐπίχροος, κεχρωσμένος, στιλβαῖος. -atum tinctum, fucatum. -ata κεχρωματισμένα. *legitur inde a* CATONE; *deest* SALL. LIV. *al. usurpaturne intransitive? v. infra l. 46.* [*francog.* coudrer. *M.-L.*] [*loci dubii ex coniectura*: GLOSS. II 103, 45 -atum πλαστόν (*sic* Götz), *v. p. 1655, 4.* APIC. 7, 275 *et* 287 *v. p. 1669, 21.*]

1 *proprie*: **a** *colorantur res*: CATO agr. 80 unguito -atoque caldum ne nimium (*cf. similia*: COLVM. 7, 8, 7 *caseus* culmi fumo -atus. 9, 4, 4 *bulbus* -et inodoretque mella. PLIN. nat. 15, 54 -antur magis sole grandescuntque *Tiberiana pira*. IVL. VAL. 3, 33 mala. PORPH. Hor. carm. 2, 5, 11 acinos. AMBR. hex. 3, 14, 60 *pampinus*. APIC. 3, 67 mittes defrictum modicum *in cibum*, ut -etur. 3, 110. 4, 140. *nota fort. intrans.*: APIC. 7, 295 cum -verit *petaso melle*. 8, 401). CIC. nat. deor. 1, 110 *corpora se ipsa* formare, figurare, -are, animare non possunt (CHALC. comm. 236. 248 CLAVD. MAM. anim. p. 43, 18). 3, 51 *arcus* e nubibus efficitur quodammodo -atis (SEN. nat. 1, 5, 10. 11 APVL. mund. 16. *cf. ibid.* -ata nubecula dicitur *rhabdos*). CATVLL. 11, 7 qua septemgeminus -at aequora Nilus (*cf.* VITR. 7, 14, 1 aquam ex violis -atam. HYMN. Ambros. I 5, 17 *in vini modum* [HIER. epist. 52, 11, 3 *pars codd.*, colatur *al.*]. MART. CAP. 1, 14 *amnis*). OV. am. 2, 5, 35 (*res pers.*) -atum Tithoni coniuge (*i. Aurora*) caelum subrubet. 3, 10, 12 *prima Ceres* falce -atas subsecuitque comas (*cf.* TERT. resurr. 12 flores). VITR. 9, 4, 1 -ata (collocata *Mar.*) item alia [contra] est stella. SEN. benef. 7, 9, 2 in quibus *animalium testis* illa ipsa, quae placet, varietas subditis medicamentis in similitudinem veri -atur. nat. 2, 21, 2 quaedam *fulgurata* veluti fuligine -antur (2, 40, 6 *genus fulminis* aut decolorat aut -at *eqs.*). epist. 71, 31 (*in imagine*) haec *disciplina*, nisi alte descendit et diu sedit et animum (*ut lanam*) non -vit, sed infecit, nihil ex his, quae promiserat, praestat (*cf.* OP. imperf. in Matth. 35 p. 828 lana intingitur . . ., ut -etur purpurea. *cf.* HIL. epist. ad fil. 5 veste. AMM. 14, 4, 3 sagulis. AVG. gen. ad litt. 5, 10 p. 154, 6 dicitur omnis vestis facies -ata, etiamsi non continuatim, sed maculatim fiat. GREG. M. in euang. 17, 11 [*in imag.*]). SEN. epist. 90, 33 qua hodieque coctura inventi lapides ⟨in⟩ hoc utiles -antur. SCRIB. LARG. 228 quod *atramenti* possit -are ea *medicamenta* (230). 259 ammoniacum. PLIN. nat. 35, 31 usus *Sinopidis terrae* ad penicillum aut si lignum -are libeat. CHALC. comm. 336 *silva* calefacta vel -ata. AMBR. epist. 23, 22 postes nostros . . . -antes. AVG. serm. ed. Mai 97, 6 quam *formam* -verit *pictor*. MART. CAP. 2, 137 quidam *libri* sacra nigredine -ati. 6, 575 hyalini pulveris respersione -atam velut mensulam. *nota*: GREG. TVR. Franc. 4, 42 -atum (*i. adulteratum*) ingenio nescio quo fuit *aes Saxonum*.

b *animantia*: *homines*: *i. q. sole fuscare* (*cf. p. 1724, 73*): CIC. de orat. 2, 60 etiam si ego aliam ob causam ambulem *in sole*, fieri *sentio* natura tamen, ut -er (*cf.* SEN. epist. 108, 4 QVINT. inst. 5, 10, 81). PROP. 3, 13, 16 quos *Indos* Aurora suis rubra -at equis. SEN. epist. 86, 8 lavantur simul et -antur. APVL. Plat. 2, 16 -atos sole aut exercitatione solidatos . . . artus (CARM. de mens. 2, 25). *i. q. fuco oblinere*: SEN. contr. exc. 5, 6 -vit genas *adulescens*. TAC. Agr. 11 Silurum -ati vultus. PS. AVG. c. Iud. pag. Arr. 22 (*in imag.*) *ecclesia* turpiter -ata. *i. q. sanguine perfundere*: PS. RVFIN. in psalm. 67, 24 praedicator Christi . . . -atur martyrio. APRING. in apoc. 1, 12. *alia*: CELS. 6, 5 ad -andas cicatrices potest ea compositio. CLAVD. rapt. Pros. 3, 90 membra *Proserpinae* -antur picei caligine regni. *bestias*: SEN. nat. 1, 5, 7 prout rectam vel obliquam receperunt *lucem aves*, ita -antur. TERT. pall. 3 natura -ante *oves*. ARNOB. nat. 7, 20 *animantia* taetre . . . -ata.

2 *translate*: **a** *res*: α *i. q. exornare, variare*: CIC. de orat. 2, 60 sentio illorum *Graecorum librorum* tactu orationem meam quasi -ari. Brut. 170 urbanitate quadam quasi -ata oratio. orat. 42 educata huius nutrimentis (*sc. epidictico genere*) eloquentia [est] ipsa se postea -at et roborat. LACT. epit. 12, 3 multa sic poetae -ant (*i. allegorice intellegi volunt, cf.* color *p. 1721, 41 sqq.*). FIRM. math. 1 praef. 5 quinque zonae, quae diverso naturarum genere -antur (*i. temperantur*). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 682 ex Servii Tullii historia descriptio loci istius -atur (*i. sumitur*). AVG. c. Faust. 16, 15 quibus *antithetis* luteum sermonem quasi -are ac pingere voluisti. VINCENT. LER. 25 *pagina haereticorum* novi aut veteris testamenti sententiis fucata et -ata. PROSP. epist. 2, 2 damnatum a catholicis sensum et multis postea haereticae fraudis varietatibus -atum (*i. varie edissertum*). *nota*: MART. CAP. 5, 541 prius quam sit dicendum, vocem lectione -emus. β *apud rhetoricos aliosque i. q. adumbrare, excusare, obtendere; saepius i. q. fingere, occulere, velare* (*cf.* TERT. adv. Hermog. 2 hanc primam umbram . . . pessimis pictor ille [*i. Hermogenes*] argumentationibus -vit): SEN. contr. 2, 6, 7 Cestius aiebat adulescentis partem diligentius -andam (7, 7, 15 Latro sic -vit [SCHOL. Cic. Bob. p. 155, 9 Hild. similiter]. QVINT. decl. 285 p. 150, 24 -ate [*cf.* 384 p. 429, 20]. *cf.* GLOSS. V 661, 20 *et* 661, 46 -vit rem dilatat orationem suam). VAL. MAX. 8, 2, 2 libidinosam liberalitatem debiti nomine -ando *Otacilia*. SEN. epist. 16, 2 non sunt, *quae scribis*, ficta nec -ata (PS. QVINT. decl. 1, 14). TERT. nat. 2, 12 foedas materias mentitis argumentationibus -are (*cf. l. 24. adde*: PROSP. in psalm. 134, 15. TERT. castit. 12 causationibus. ZENO 2, 21, 3 ratiociniis. COD. Theod. 10, 12, 2, 3 [*a. 365*] velamine. LEO M. epist. 15, 14 titulis. FACVND. defens. 3, 6 verisimilitudine. *adde*: GILD. Brit. 23 chron. III p. 39, 8 occasiones . . . -antes. PETR. CHRYS. serm. 16 p. 239^{B} causas. ENNOD. epist. 3, 24, 4 p. 89, 19 excusationem). LACT. inst. 1, 17, 14 quod *incestum* nullo modo possit -ari. AMM. 15, 3, 5 id *in somno visum* venenatis artibus -atum (*i. auctum*) in peius. SCHOL. Cic. Bob. p. 54, 3 Hild. ut prodigos mores huiusmodi mend[ic]acio -aret *Falcidius*. p. 128, 11 affectus *iudicum* -vit *Cicero* ad misericordiam . . . permovendam. p. 162, 26. RVFIN. Clement. 4, 18 insaniam nigri fellis vehementia -ant. PRVD. cath. 2, 36 inepta nunc omnes sua vultu -ant (*i. occulunt*) serio (SIDON. epist. 3, 13, 5). AVG. civ. 7, 5 turpitudinem miserrimi erroris velut altioris doctrinae specie -are conantur *physici*. CASSIAN. conl. 17, 24, 1 *seniores nostri* proprios actus . . . sub aliorum solebant -are personis. LEO M. serm. 69, 1 quas *opiniones* arte dicendi necesse habeat -are *infidelitas*. VICT. VIT. 3, 18 qui *scripturae tenor* huiusmodi sermonibus fuerat -atus. 3, 51. POMER. 3, 11, 1 -ari vel redimi posse, quod facimus. ALC. AVIT. epist. 94 p. 101, 27. ENNOD. epist. 1, 3, 7 p. 6, 19 rem . . . nullis -atam fucis (*syn.* depictam. 2, 3, 3 p. 42, 14 *syn.* occultare). 1, 10, 2 p. 20, 6 totam paginam fucatis -are blanditiis. 1, 16, 1 p. 27, 8 -atis frontem pingit illecebris. 4, 9, 2 p. 105, 5. opusc. 2, 97 p. 317, 12 mentitae religionis honore. ORIG. in Matth. 18, 107 quod dicere possent adversus eum (*Iesum*) vel -are. FACVND. c. Moc. p. 858^{B} doctrinam . . . Augustini nomine -atam. **b** *homines* (*cf. l. 72*): *i. q. formare, erudire*: AMBR. Cain et Ab. 2, 3, 12 quo *exemplo* ad omnem morum gratiam -entur. 2, 6, 20 sermo . . . plurimus scripturarum animam confirmat et quodam spiritalis gratiae -at vapore. Iac. 1, 5 *lex* quasi umbra praeteriit, quia non -vit *homines*. fug. saec. 4, 20 ne corporeis -etur (*i. colorem ducat*) *Iacob* voluptatibus et saeculi capiatur illecebris. COD. Iust. 1, 17, 2, 11 (*a. 533*) sub ea *mediocri eruditione legum* -ati et quasi primitiis omnium imbuti *iuris studiosi*.

part. pass. pro adi. **colōrātus**, -a, -um. *compar. inde a* CELSO. 1 *proprie*: *res*: CELS. 5, 26, 20 *sanies* glutinosa et -a. COLVM. 11, 2, 67 -as et perlucidas uvas. LVCAN. 3, 239 *Indi* -is astringunt carbasa gemmis. PLIN. nat. 15, 56 Veneriis *piris* quae -a dicunt. CHALC. comm. 257 -is . . . vultus lineamentis. 345 res -as dilucidasque. AVG. gen. ad litt. 4, 5 p. 101, 21 disposita *corpora*, ut -a essent. 12, 25 p. 418, 2 quod similiter -um est vel . . . sonat. CLAVD. MAM. anim. p. 174, 7 corpulentum aliquid aut -um. PHILAGR. med. 3 p. 88 urinae . . . -iores. *homines* (PLAVT. *v.* coloratilis *p. 1723, 12*): *i. q. sole fuscatus*: VERG. georg. 4, 293 -is . . . ab *Indis* (ELEG. in Maecen. 1, 57 CLAVD. 20, 331. *cf.* OV. am. 1, 14, 6 Seres. MANIL. 4, 720 gentes. MART. 10, 68, 3 Etruscis. NEMES. cyn. 261 Mazax. CLAVD. 21, 265 Memnon). QVINT. inst. 8 pr. 19 -a et astricta et lacertis expressa sunt *corpora* (FRONTIN. strat. 1, 2, 9 -iora. CALP. decl. 2). CLAVD. MAM. anim. p. 69, 21 (oculatus *codd.*). BOETH. Porph. isag. p. 251, 13. 253, 6. *adde*: CELS. 2, 2 si plenior aliquis et speciosior et -ior factus est. *adde in imag.*: SEN. dial. 7, 7, 3 virtutem. *i. q. varia veste indutus*: SEN. dial. 2, 13, 2 scit sapiens omnes hos, qui togati purpuratique incedunt, ⟨ut⟩ valentes, -os male sanos esse. TERT. spect. 23 *auriga* -us ut leno. *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 3 -o . . . volatu *Iridis*. *de bestiis*: PELAGON. 208 *si equus* oculum dextrum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um habuerit. CLAVD. carm. min. app. 10,1 -is aquilae ... in alis. **2** *translate: i. q. fucatus, falsus, fictus, dissimulatus*: COD. Theod. 2, 24, 1 (*a. 321*) iuris imaginem (MAR. MERC. Nest. serm. 128 iustitiam). AMM. 19,12,1 -a laesae crimina maiestatis. RVFIN. Basil. hom. 4, 7 labiorum superficiem -am. COD. Theod. 10, 1, 15 (*a. 396*; COD. Iust. 11, 67, 2, 1) precatio. LEO M. epist. 79, 1 mendacia (179, 1). AVELL. p. 392, 18 (= CANON. Migne 56, 650) iudicio. ENNOD. opusc. 3, 75 p. 350, 4 sub -a specie. 10, 7 p. 421, 4 legis umbra. COD. Iust. 1, 2, 14, 1 (*a. 470*) beneficii. 4, 35, 23 pr. (*a. 531/2*) donationem (*syn.* dissimulatam, figuratam, *opp.* puram). 6, 40, 2 pr. sacramento. ORIG. in Matth. 18, 33 sermonibus. *nota de homine*: FORTVN. rhet. 3, 12 p. 128 iuvenis, miles et quaecumque -a persona est (*opp.* gravis).

adv. **colōrātē**. SERV. Aen. 3, 256 -e (*i. poetico colore vel tecte*) tangit historiam.

deriv.: colorabilis, colorâtilis, coloratio, colorator, coloratura, 1. coloratus. *comp.*: concolorans, decolorare. *Hofmann.*

colōs *v.* color *p. 1713, 7 sqq.*

?**colosista** (-ae) *m.* GRAMM. suppl. 95, 10 hic propheta ... homicida fratricida -a. *estne nomen* Colossita (*alias non traditum*)? *an* colobista (*i. q.* collybista, *v. p. 1667, 6*)?

colosserōs *v. nom. propr.*

colossēus, -a, -um *a* colossus, *cf.* κολοσσ(ι)αῖος. *scribitur* -aeus *bis infra l. 25 et 28.* *i. q. colossi instar, similis, ingens*: PLIN. nat. 34, 39 moles ... excogitatas videmus statuarum, quas -eas (*sic B*, -eas *rell. codd.*) vocant, turribus pares. 34, 78 fecit et quadrigas bigasque et cliticon eximia forma et Virtutem et Graeciam, utrasque -aeas (*sic B*, colostreas *rell. codd.*). 35, 51 Nero princeps iusserat -eum se pingi CXX pedum linteo. 36, 26 Mars etiamnum est sedens -iaeus (*sic B*, -eus *rell. codd.*; *cf. Lobeck, Phryn. p. 542*). 37, 75 esse etiamnunc in labyrintho Aegypti -eum Serapim e smaragdo novem cubitorum. SVET. Vesp. 23 decretam ei publice non mediocris summae statuam -eam. *cogn.* Colosseus *v. nom. propr.* *neutr. subst.* colossēum: *de amphitheatro Flavio* (*cf. Gall PW. VI 2516*): REG. urb. *passim.* *de colosso Rhodio*: EXPOS. mundi 64 est autem in ipsa[m] civitate[m] statua, quam omnes Colosseum nominant novum.

colossiaeus *v. supra l. 30.*

colossicus, -a, -um, κολοσσικός. *legitur forma graeca* -on *infra l. 41.* *i. q. ingens*: VITR. 2, 8, 11 statuam -am (colossi quam *G H*). 10, 2, 13 -i Apollinis. PLIN. nat. 34, 54 alterum -on nudum *signum* (Ps. AMPEL. 8, 19 Rhodi signum -um Solis). *forma comparativi graeca*: **colossicōter(os,** -a) -um: VITR. 3, 5, 9 ut cum fuerint aut altioribus locis opera aut etiam ipsa -a (colossicetera *G H*), habeant magnitudinum rationem. 10, 2, 5 sin autem -a amplitudinibus et ponderibus onera in operibus fuerint.

colossīnus (PLIN. 21, 51) *v. nom. propr. s.* Colossae.

colossus, -ī *m.*, κολοσσός. *scribitur* colosus *infra l. 50. 76. p. 1726, 10.* *forma graeca* -os *infra l. 67 et p. 1726, 4. acc.* -on *l. 57. 65.* GLOSS. colosus homo procerae staturae.

1 *generatim i. q. statua ingens*: SEN. epist. 76, 31 -us magnitudinem suam servabit, etiamsi steterit in puteo. PLIN. nat. 1, 34, 18 de -is in urbe celeberrimis. 34, 43 factitavit -os et Italia. 35, 128 fecit et -os et marmorea et typos scalpsit. STAT. silv. 1, 1, 1 quae superimposito moles geminata -o stat Latium complexa forum? 1, 3, 51 enormes manus est experta -os. 4, 6, 46 ingentes animo versare -os. MART. 2, 77, 3 hae tu credideris longum ratione -on et puerum Bruti dixeris esse brevem. 8, 60, 1 Palatini ... -i (*i. Apollinis*). IVV. 8, 230 de marmoreo citharam suspende -o. GRAN. LIC. p. 9 duos -os duodenum cubitorum ex aere, unum Olympio, alterum Capitolino Iovi. HEGES. 1, 35, 6 tribus -is ingentibus. NOT. urb. Const. 16, 50 -um unum. **2** *speciatim*: **a** *de statua Neronis* (*cf. Hülsen, PW. IV 589; Jordan-Hülsen, Röm. Topogr. I 3 p. 320*): PLIN. nat. 34, 45 destinatum illius principis simulacro -um *Zenodorus* fecit. MART. 1, 70, 7. 8, 44, 7 aedemque Martis et -on Augusti. epigr. 2, 1 sidereus ... -us. SVET. Nero 31 *in vestibulo* -us CXX pedum staret ipsius effigie. CARM. epigr. 1552 A 82 (*aevo fere Antoniniano*) non sic Romuleas exire -os in arces dicitur. TREB. Gall. 18, 2 statuam sibi maiorem -o fieri praecepit Solis habitu ... tam magna denique coeperat fieri, ut duplex ad -um videretur. SPART. Hadr. 19, 12 transtulit et -um stantem atque suspensum per Decrianum architectum de eo loco. LAMPR. Comm. 17, 9/10 ornamenta sane quaedam -o addidit ... -i autem caput dempsit. HIER. chron. a. Abr. 2091 -us erectus habens altitudinem pedes CVII. 2205 Commodus imperator -i capite sublato suae imaginis caput ei iussit imponi. CHRON. Gall. chron. I p. 641, 377 CASSIOD. chron. II p. 139, 706. BEDA chron. III p. 285, 298 colosus (p. 288, 336). REG. urb. p. 7, 3 -um altum (CVRIOS. urb. reg. 4 p. 6, 3). PHILOCAL. fast. Iun. 6 (Corp. I² 1 p. 266) -us coronatur. **b** *de colosso Solis Rhodio in septem operibus mirabilibus numerato*: PAVL. FEST. p. 58 -us a Caleto artifice, a quo formatus est, dictus. fuit enim apud Rhodum insulam statua solis alta pedes centum et quinque. PLIN. nat. 34, 41 ante omnes autem in admiratione fuit Solis -us Rhodi, quem fecerat Chares Lindius. 34, 42 sunt alii centum numero in eadem urbe -i minores hoc. SVET. Vesp. 18 -i refectorem insigni congiario magnaque mercede donavit. AVSON. 336, 70 regnata -o ... Rhodos. HYG. fab. 223 p. 131, 4 OROS. hist. 4, 13, 13. HIER. chron. a. Abr. 1910 Rhodo terrae motu concussa -us ruit. CONSVL. Constant. chron. I p. 224, 130 *graece.* VIB. SEQ. geogr. p. 159, 5 *inter* 'septem mira'. CHRON. Gall. chron. I p. 637, 234 (cholossus *C*). CASSIOD. var. 7, 15, 4. **3** colossus, -a, -um *adi. i. q. ingens*: SPART. Hel. 7, 1 statuas sane Helio Vero per totum orbem -as poni iussit (LAMPR. Alex. 25, 8 statuas -as in urbe multas locavit ⟨28, 6⟩). *adde nom. propr.*

‖ [*dub. quo spectet*: CORP. IV 4799 coloso (*an nom. propr.?*).

deriv.: colosseus (colossiaeus), colossicus (-coteros).

?**colostis** πύρεθρον (πυρε ορον *cod.*) GLOSS. II 103, 31. *estne nomen herbae, i. q. pyretrum, herba dentaria? cf. etiam s.* columbinora. *an i. q.* colostra (πύρεφθον)?

colostra (colustra), -ae *f.* (colostrum, -ī *n.*) [*orig. inc., nisi primo florem vel pinguedinem lactis significavit et idem est quod got.* hulistr 'κάλυμμα', *cf. c. ind.* śárah '*cuticula, qua lac coctum tegitur*' *et c.* color, oc-culere, celare. *Th.*]. *legitur* colustra *fem.*: PLAVT. *l. 51* (*A P*) NON. p. 84, 6 (*ibid.* LVCIL. 311 *et* LABER. mim. 95). GLOSS. II 103, 33. 426, 36. colustrum: MART. 13, 38, 2 *var. lect.* GLOSS. IV 498, 26. V 278, 61. 617, 22. 627, 19 SERV. ecl. 2, 23 ISID. *l. 30.* *cf.* CAPER gramm. VII 109, 3 -ustrum recte. DVB. NOM. gramm. V 576, 1 -ustrum generis neutri. colostrum: MART. 13, 38 tit. *et* 2 *var. lect.* SERV. Aen. 5, 78 PALLAD. 12, 13, 1 *var. lect. et latet in corruptela* GLOSS. *l. 32.* *plerique bonae aetatis auctores* colostra *habere videntur.* NON. p. 84, 6 colustra: lac concretum in mammis (GLOSS. *saep.*). SERV. Aen. 5, 78 'lacte novo' aut statim mulcto aut post fetum, quod -ostrum dicitur neutro genere (ecl. 2, 23 lac novum, id est -ustrum, quod neutri generis est; nam feminini esse penitus non potest. ISID. orig. 20, 2, 33 -ustrum lac novum, quod neutri generis est. GLOSS. lac novum). GLOSS. -a πύρεφθον. πυρίεφθον. V 353, 46 colo[bo]strum beost (*anglosax. i. q.* '*lac post fetum in mammis extans*', "*Biest(milch)*"). *adde* GLOSS. III 288, 23 (658, 18) afferte ... -am cum melle (πρωτόγαλα μετὰ μέλιτος). *legitur inde a* PLAVTO. [*val.* corastă, *it.* colostro, *hisp.* calostro. *M.-L.*]

i. q. lac novum, ex quo caseus quidam cuppediarum loco habitus paratus est: LVCIL. 311 (*in loco corr.*) Hiberam insulam fomento omnicolore -ustra. COLVM. 7, 3, 17 sed prius quam hoc fiat, exiguum lactis emulgendum est, quod pastores -ostram (colastram *S A*) vocant. PLIN. nat. 1, 11, 96 de -ostris, de caseis. 11, 236 bos ante partum *lac* non habet, et primo semper a partu -ostrae fiunt. 28, 123 est autem -ostra prima a partu spongea densitas lactis. MART. 13, 38 tit. -ostrum. 13, 38, 2 de primo matrum lacte -ostra (-ustra *pars codd.*) damus. PALLAD. 12, 13, 1 exiguum lactis, in quo spissior est natura, mulgendum, quod pastores -ostram (-ostrum *S E*) vocant. SORAN. epit. 89 aliquanto tempore commune debet infans matris -ostra sugere. PS. THEOD. PRISC. add. p. 348, 10 nam si matris -ostram simul biberit infans cum lacte nutricis, in omnibus validior et formosior erit. *metonymice i. q. deliciae*: PLAVT. Poen. 367 meum mel, meum cor, mea -ustra, meus molliculus caseus (390 huius -ustra, huius dulciculus caseus, mastigia. *om. A*). LABER. mim. 95 siquidem mea -ustra fretus (fructus *Ribb.*) fecisset.

deriv.: colostratio, colostratus, colostreus.

colostrātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* colostratus. *Th.*]. *i. q. morbus e primo matris lacte nascens*: PLIN. nat. 11, 236 asinae praegnantes continuo lactescunt. pullos earum, ubi pingue pabulum, biduo a partu maternum lacte gustasse letale est. genus mali vocatur -o.

colostrātus, -a, -um [*a* colostra. *Th.*]. *i. q. aeger ex primo matris lacte*: PLIN. nat. 28, 123 primumque communia animalium remedia atque eximia dicemus, sicuti e lactis usu. utilissimum cuique maternum. concipere nutrices exitiosum est; hi sunt enim infantes, qui -i appellantur, densato lacte in casei speciem.

colostrēus, -a, -um *a* colostra. *i. q. cuppedinarius, lautus*: CASSIOD. var. 12, 14, 5 exormiston (*piscis*) ... -a delicatitudine praeditum. [PLIN. nat. 34, 78 *pars codicum*, *v.* colosseus *p. 1725, 28.*] *Leissner.*

colostrum *v.* colostra. **colotaurium** *v.* collot-.

cōlōtēs, -ae (*acc. sing.* -ēn) *m.*, κωλώτης. *lacertarum, stellionum genus*: PLIN. nat. 9, 87 renasci *polypis*, sicut -is et lacertis, caudas haud falsum. 29, 90 *stellionem* Graeci -en vocant et ascaloboten et galeoten, in Italia non nascitur *eqs.*

colpa *v.* culpa *vol. IV p. 1296, 78.*

colpācio *i. q.* culpatio, *v. vol. IV p. 1312, 71.*

1. colpus, -ī *m.*, κόλπος. *sinus maris*: HIER. in Os. 8, 1 *sqq.* p. 81 quidam enim aestimant sinum dupliciter accipi, et inferiorem partem vestimenti ... et -um maris, id est sinum, verbi gratia Hadriatici *eqs.* *pars matricis*: VINDIC. gyn. 17 p. 444[g] vulva ... quod Greci cin⟨e⟩cion culpon vocant (γυναικεῖον κόλπον, p. 445[d] geniocione ulpon). CASS. FEL. 78 p. 191, 4 *medicamentum* in sinum mulieris infundes, quem Graeci -on (*edd.*, colfon *p*, *om. c*) appellant. *genus ulceris*: CASS. FEL. 19 p. 28, 9 pendigines sive sinus Graeci colpūs (colfus *g*, calsus *c*, colfos *p*, *fort. recte*) vocaverunt. *cogn.* Colpus *v. nom. propr.* *forma vulgaris* **col-**

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fus, -ī *m.* [*it.* golfo, *francog.* goufre. *M.-L.*] *sinus maris*: GLOSS. culfus sinus maris. RAVENN. p. 38, 1 colfum Ponticum (p. 392, 18). *ulcus*: GLOSS. III 598, 23 colfus sinus (*inter morborum nomina*). CASS. FEL. 19 p. 29, 14 vicinas partes colfi (*g p c*) ipsius cooperiat. *adde codd.* CASS. FEL. 19 p. 28, 9 *p. 1726, 83.* 78 p. 191, 4 *p. 1726, 81.*

2. colpus *i. q.* colaphus, *q. v.*

(cōls) *finxit* VARRO ling. 9, 76 *formam vocis* colis (caulis) *v. p. 652, 21.* *Mbr.*

coltax *v.* catax *p. 599, 2. 4.* **coltellus, colter** *v.* cult-.

colubra, -ae *f.* **(coluber,** -ī *et* -is *m.*) [*fortasse ex eadem radice crevit cum verbo* colere, *quod olim 'versare, torquere' significasse videtur; cf.* 1. colus, columna. *Th.*]. ISID. orig. 12, 4, 2 -r ab eo dictus quod colat umbram vel quod in lubricos tractus flexibus sinuosis labatur (SCHOL. Prud. cath. 3, 129 -r colens umbram. GLOSS. IV 41, 12. 500, 26). *formae*: colob-: PROB. app. gramm. IV 199, 2 coluber, non colober. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 31 GLOSS. IV 500, 26 NOT. Tir. 113, 27 colobra. *cf. Gröber, Archiv 1 (1884) 550.* colabra: CHIRON 517. SERV. Aen. 2, 471 -am nonnulli promiscuum nomen tradunt, quod ut sonantius fieret finxit masculinum, ut diceretur -r. NON. p. 201 -r generis masculini . . . -a feminini. PRISC. gramm. II 233, 13 -r etiam -a facit. FRG. Bob. gramm. VII 542, 15 et hos -os et has -as legimus. *legitur* colubra *inde a* PLAVTO *usque ad* APVL. *et* TERT. *saepius, apud recentiores raro* (*cf.* ARNOB. *l. 78*); coluber, -i *inde a* VERG., *raro ante* APVL. *et* TERT., *apud recentiores passim.* coluber, -is: FILASTR. 1, 1 AMBR. Noe 24, 88 (*qui etiam* -a *et* -r, -i). *apud eundem auctorem legitur et* colubra *et* coluber: -i: OV. (-a *sexies,* -r *semel*) LVCAN. (*singulis locis*) ARNOB. GLOSS. *dubium est, utrum a* colubra *an a* coluber *ducta sit forma dativi et ablativi plur. apud* LVCR. PROP. (OV. *cf. l. 27*) LVCAN. (*cf. l. 27*) VAL. FL., *quas posui sub* colubra, *item apud* VEG. AMBR. (*cf. l. 25 sq.*) CLAVD. *quas posui sub* coluber. *adde nom. propr.* Coluber. *de re metrica: in versu dactylico: cum positione* colúbr- *passim in fine versus, at in interiore versu* cŏlŭbr-: VARRO Men. 127 OV. met. 4, 784 VAL. FL. 6, 175. *praeterea* cōlūbr- *apud* PHAEDR. 4, 19, 2 *et in versu scaenico praeter* SEN. Herc. f. 786, *cf.* PETRON. *infra l. 70.* GLOSS. -r ὄφις. χέρσυδρος. κεγχρίνης ὄφις. IV 41, 18 serpens, ὄφις graece. V 278, 43 (354, 70) qui habet in cauda caput. III 565, 3 -as: ifidas (*i.* ὀφίδας?). *cf.* PRAEDEST. 1, 17 p. 592[c] *p. 1728, 60.* *legitur apud poetas et scriptores rerum naturalium, praeterea* VARRO frg. Prisc. gramm. II 524, 5 (*v. infra l. 53*); *inde ab* APVL. *et* TERT. *passim et in sermone pedestri et in versu* (*cf. s. v.* anguis *vol. II p. 51, 76 sqq.* at serpens *inde ab* ACC. *et* CIC. *a poetis aeque ac scriptoribus usurpatur*). [*francog.* couleuvre, *hisp.* culebra. *M.-L.*] [*loc. corrupt.* OV. met. 15, 715. *v. etiam p. 1729, 45 sq.*].

i. q. anguis, serpens venenatus: colubra, -ae *f.*: PLAVT. Stich. 321 quid istic inest. :: quas tu edes -as. TVRPIL. com. 108 arripuit -am mordicus. LVCIL. 575 ut Marsus -as disrumpit cantu (*cf.* POMPON. Atell. 118 mirum ni haec Marsa est, in -as callet cantiunculam. HOR. carm. 1, 17, 8 nec virides metuunt -as *capellae* utcumque . . . fistula valles et Vsticae . . . personuere saxa. PORPH. *ad l. cf. p. 1728, 16*). LABER. mim. 154 hominem fieri ex mulo, -am ex muliere. VARRO Men. 127 utrum nunc sitis cercopitheci an -ae an volvae. frg. Prisc. gramm. II 524, 5 ὀφιογενεῖς . . . admovent, ut pungat, -am. LVCR. 5, 27 Lernaea . . . hydra venenatis . . . vallata -is (OV. met. 9, 73 *Lernaeam serpentem* ramosam natis e caede -is). HOR. sat. 1, 8, 42 lupi barbam variae cum dente -ae abdiderint furtim terris. PROP. 3, 11, 53 bracchia . . . sacris admorsa -is. OV. epist. 2, 119 Allecto brevibus torquata -is (*sim.*: met. 4, 475 Tisiphone . . . reiecit ab ore -as. 4, 492. 784 somnus -asque ipsamque tenebat. 6, 119 crinita -is mater equi volucris. 10, 21 villosa -is . . . Medusaei . . . guttura monstri. LVCAN. 9, 634 surgunt adversa subrectae fronte -ae. 9, 683. IVV. 6, 29 qua Tisiphone, quibus exagitare -is? *cf.* SEN. Herc. f. 786 *canis Stygii* caput lambunt -ae. LVCAN. 6, 664 villosa . . . colla -is Cerberus excutiens. *v. etiam p. 1728, 5*). OV. met. 4, 620 frequens illa est infestaque terra (*i. Libyca*) -is. 6, 559 ut . . . salire solet mutilatae cauda -ae. Ib. 159 verbera saeva dabunt sonitum nexaeque -ae. 227 pectora . . . unxerunt Erebeae felle -ae. CELS. 5, 27, 3 -a ipsa tuto estur, ictus eius occidit. PHAEDR. 4, 19, 2 gelu rigentem quidam -am sustulit sinuque fovit (*eqs., narratur fabula*). PETRON. 45 -a restem non parit (*proverb., v. Otto, Sprichwörter p. 88*). PLIN. nat. 1, 32, 33 *medicinae ex* -a (32, 82. 104. CHIRON 324 vestitura beluae vel -ae pellem). 32, 53 est -a in aqua vivens (32, 82 enhydris vocatur Graecis -a in aqua vivens. *cf.* 32, 104 iecur aquaticae -ae, item hydri). IVV. 5, 103 vos anguilla manet longae cognata -ae. ITALA num. 21, 8 (Barnab. 12, 7) cum aliquis ex vobis morsus fuerit, veniat ad -am (ὄφιν, VVLG. serpentem. *cf.* ITALA Lugd. *p. 1728, 18*). ARNOB. nat. 2, 32 venenatos -arum morsus. 7, 46 -am validissimi corporis . . . aut, si hoc nomen sordidum est, anguem dicimus, serpentem nominitamus. CHIRON 424. AMBR. hex. 4, 8, 33 serpens exaltatus devorat -as. 5, 17, 19 tamquam a -ae ictu extenditur. BARNAB. 12, 5, 2 morsu -ae (ὄφεως) morerentur, quia praeteritio Euae per -am fuerat. VVLG. sap. 16, 5 *Amiat. v. p. 1728, 53.* *attribuitur dis* (*cf. p. 1728, 80 sqq.*): ARNOB. nat. 4, 22 Mercurius . . . gestator affabilium -arum.

coluber, -ī *m.*: VERG. georg. 2, 320 candida . . . avis (*i. ciconia*) longis invisa -is. 3, 418 tecto assuetus -r succedere . . . pecorique aspergere virus (COLVM. 8, 3, 6 ne ad aves feles habeant aut -r accessum. 8, 14, 9 ne -r . . . possit aspirare). VERG. Aen. 2, 471. 6, 419 *Cerbero* horrere videns iam colla -is (*cf. p. 1727, 63 sq.*). 7, 329 *Allecto* tot pullulat atra -is (*cf.* VAL. FL. 6, 175 *aegida* horrentem -is vultuque tremendam Gorgoneo. CLAVD. 3, 134 *de Megaera*: in canitiem mutatis sponte -is. *cf.* VERG. Aen. 7, 352 *et v. p. 1727, 58 sqq.* OV. met. 11, 775 latens herba -r fugientis *nymphae* adunco dente pedem strinxit virusque in corpore liquit. COLVM. 10, 390 *cucumis* ut -r nodoso gramine tectus ventre cubat flexo. LVCAN. 6, 489 gelidos . . . explicat orbes inque pruinoso -r distenditur arvo. APVL. met. 5, 17 immanem -um multimodis voluminibus serpentem, veneno noxio colla sanguinantem . . . tecum . . . acquiescere. TERT. anim. 32 igni . . . *contraria* ea *animalia* quae rigent, -os. adv. Marc. 4, 24 potestatem calcandi super -os et scorpios. mart. 1 -r excantatus aut effumigatus (*cf. p. 1727, 47 sqq.*). ITALA gen. 49, 17 (Lugd.) fiat Dan sicut -r in viam (ὄφις, ITALA Ottob. *et* VVLG. -r in via). num. 21, 8 (Lugd.) fac tibi -um aereum (ὄφιν) . . . quemcumque hominem momorderit -r (*v. p. 1727, 76*). Is. 27, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 24) in draconem illum, -um magnum et tortuosum (ὄφιν, VVLG. serpentem. HIER. epist. 97, 1 -r tortuosus. c. Ioh. 3 tandem se -r tortuosus aperuit. VVLG. Iob 26, 13 obstetricante manu eius eductus est -r tortuosus). ARNOB. nat. 5, 21 in quibus ritibus (*i. Sebadiis*) aureus -r in sinum demittitur *eqs.* 7, 46 repsit ut -r non pedibus se ferens . . . ventre nisus ac pectore (*describitur*. AVG. trin. 12, 11, 16 -r non apertis passibus . . . repit). TIBERIAN. carm. 2, 13 immites nidos -r custodiet. VEG. mulom. 2, 141, 1 a noxiis animalibus, id est -is . . . animalia feriuntur. AMM. 18, 4, 4 ut -r magna copia virus exuberans. HYG. fab. 102 p. 94, 18 -r eius (*i. Philoctetae*) pedem percussit. AMBR. hex. 3, 9, 40 -r cervum fugit, leonem interficit (*cf.* HIER. epist. 130, 8 cervis, quorum -i cibus sunt, quos educit puer de foramine. *v. etiam p. 953, 76 sqq.*). 5, 14, 46 -r lubricus, omnesque serpentes . . . draco quoque . . . sine pedibus sint (AVG. civ. 14, 11 -um . . . animal scilicet lubricum et tortuosis anfractibus mobile operi suo congruum . . . elegit *diabolus*). in psalm. 118 resch 2 fertur -r, cum urgetur periculo, caput semper abscondere et in orbem se colligens obiecta reliqui parte corporis hoc solum tueri. virginit. 9, 49 *Christus* serpentinis . . . invisus -is et fugitans canum atque humi reptantibus infestus serpentibus (*cf. infra l. 71*). HIER. epist. 10, 1, 1 paradisi colonum viperinis nexibus praeditum -r deduxisset ad terras. 21, 25 calciamenta in pedibus eius, necubi -r insidians plantam gradientis invaderet (in Eph. 6, 15 p. 679 nec ad scorpiones et -os declinandos calcaneum tegat). 22, 29, 1 sapientior erat -r omnibus bestiis (*cf.* VVLG. gen. 3, 1 serpens). 64, 12, 1 cingulum in similitudinem pellis -i, qua exuit senectutem, sic in rotundo textum est, ut *eqs.* 98, 22 instar venenatissimi -i. 108, 22 instar -i huc atque illuc transferenti caput. tract. p. 410, 7 *ne* scorpius et -r obrepat (*ibid.* serpens). VVLG. exod. 4, 3 *Moyses* proiecit *virgam* et versa est in -um (7, 9. 10. SEDVL. op. pasch. 1, 20 *deus* virgultum solvit in -um). prov. 23, 32 ingreditur blande, sed in novissimo mordebit ut -r et sicut regulus venena diffundet. 30, 19 viam -i super petram. eccles. 10, 8 qui dissipat saepem mordebit eum -r. sap. 16, 5 morsibus perversorum -orum (*Amiat.*: perversarum -arum; ὄφεων) exterminabantur. Sirach 21, 2 quasi a facie -i (ὄφεως) fuge peccata. 25, 22 non est caput nequius super caput -i. Is. 14, 29 de radice enim -i egredietur regulus. Am. 5, 19 innitatur manu sua super parietem et mordeat eum -r. CLAVD. rapt. Pros. 3, 145 *fetus alitis* ne furtum pateant homini, ne praeda -is. PAVL. MED. bened. 6, 1 *Samson* more -i serpentisque terribilis fuit. PHYSIOGN. 128 *describitur*. PRAEDEST. 1, 17 p. 592[c] *Ophitae* a -o nominati sunt: -r enim graece ophis dicitur. habent -um . . . quem -um suum Christum appellant (ISID. orig. 8, 5, 9. *v. etiam p. 1729, 4 sq.*). EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958[A] -r . . . dolores oculorum feniculum depastus extinguit. *in imaginibus*: TERT. adv. Marc. 3, 18 laeso cuique a spiritalibus -is (*cf.* 4, 24 figurate scorpios et -os portendi spiritalia malitiae). HIER. epist. 89 ecclesia Christi . . . egredientes de cavernis suis Origenis -os . . . truncavit. 98, 25 fornicationis blandum et lubricum -um. *apud scriptores christianos plane i. q. diabolus*: TERT. adv. Marc. 2, 7 circumscriptorem -um a congressu feminae arcet. adv. Prax. 1 excidit sibi -r. VICTORIN. leg. dom. 20 vario suscepit nomine serpens, vipereus -r, diros portare triumphos (*cf. supra l. 38*). EPIST. Paul. et Cor. II rec. A 20 maledictam . . . -i (rec. B serpentis) fidem habent. PACIAN. bapt. 3 elisus novissime -r . . . mundi regna promittit. HIER. epist. 7, 3, 1 calcat super -i caput. adv. Iovin. 1, 1 quasi debilitatus -r in ipso conatu frangitur. PRVD. perist. 6, 23 vocat cruentus ad poenam -r dei ministros. ORIENT. comm. 2, 2 caerula securus colla premis -i. ARATOR 1, 735 perfidiae -r synagogae sibilet antro. *cf.* TERT. spect. 9 Ericthonius . . . portentum est daemonicum, immo diabolus ipse, non -r. *attribuitur Aesculapio*: ARNOB. nat. 7, 44 ex Epidauro . . . quid est aliud allatum nisi magni agminis -r? OROS. hist. 3, 22, 5 horridum . . . illum Epidaurium -um cum ipso Aesculapi lapide advexerint. *metonymice*: SERV. Aen. 8, 95 Tiberim libri augurum -um loquuntur tamquam flexuosum. PROSP. carm. de ingrat. 13 dogma quod . . . pesti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fero vomuit -r sermone Britannus (*i. Pelagius Brito*). *nota translate*: COLVM. 10, 231 spargantur caecis nasturcia dira -is (*i. lumbricis*).

coluber, -bris *m.*: *proprie*: FILASTR. 1, 1 Ofitae qui dicuntur ⟨et⟩ Serpentini ... serpentem, id est -em venerantur (*cf. p. 1728, 60*). AMBR. Noe 24, 88 non omnia *reptilia* ventre et pectore repunt sicut -es. *fort. nomen herbae? v. infra l. 30.*

synonyma et iuxta posita: anguis, cerastes, draco, regulus, serpens.

deriv.: colubrarius (-a), colubrinus (*?* colubrosus). *compos.*: colubrifer, colubrimodus.

colubrārius, -a, -um *a* colubra. colubrarius *nomen montis et* colubraria *nom. insulae v. nom. propr.*

colubrifer, -a, -um *a* coluber, -bra *et* ferre. *de Medusa*: OV. met. 5, 241 *nec* torva -i superavit lumina monstri. LVCAN. 9, 677 lata -i rumpens confinia colli.

colubrimodus, -a, -um *a* coluber, -bra *et* modus. CORIPP. Iust. praef. 4 -is Avarum gens dura capillis.

colubrīnus, -a, -um *a* coluber, -bra. **1** *adiect.*: PLAVT. Truc. 780 vos -o ingenio ambae estis. TERT. spect. 18 caestus (*trad.* gestus) -a vis est, tenax ad occupandum, tortuosa ad obligandum *eqs.* PS. AVG. serm. 217, 5 super martyrem Stephanum dentibus -is stridebant. GAVDENT. serm. 8 feminarum -i gestus concupiscentiam movent. SIDON. epist. 4, 22, 6 -is oblatratorum molaribus fixi ... praesumptuosi vocamur. **2** *fem. subst.* colubrina, -ae *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 15 Romani draconteam dicunt et -am. GLOSS. III 557, 63 dragontea: -a (622, 18). *de* GLOSS. III 538, 55 *v. p. 1734, 28 sqq.* (*v. Stadler, Archiv 13 [1904] 572*). *adde*: DIOSC. 2, 166 W. δρακοντίς μεγάλη ... Ῥωμαῖοι κολουβρῖνουμ (*λουρουμεν Vind., corr. Stadler, κόλουβρουμ Wellmann; an κόλουβρευ restituendum?*).

? **colubrōsus**, -a, -um *a* coluber, -bra. TERT. adv. Val. 4 veteris opinionis semen (*trad.* semini) nactus -o (*trad., at leg. esse videtur* colubro suo) viam delineavit. *Wulff.*

coluc(u)la (conuc(u)la) *et* **colucella** (conucella), -ae *f.* [*a* 1. colus *deminutive. Th.*]. **1** *nomen herbae*: DIOSC. 3, 93 W. ἀτρακτυλίς ... Ῥωμαῖοι πρεσήπιουμ, οἱ δὲ φούσους ἀγρέστις, οἱ δὲ κουνούκλα ῥούστικα (*κλώνουκα, κλούνουκα, κόνουκλα al., cf. Wellmann in adnot.; v. etiam Stadler, Archiv 10 [1898] 94*). *cf.* PLIN. nat. 21, 90. **2** *instrumentum*: GLOSS. III 366, 14 colucula ἠλακάτη (209, 49 colucla). V 565, 57 colum conoclea (*cf. Meyer-Lübke, Wien. Stud. 25, 103*). 494, 68 co[cu]lum conuculas mulierum. III 322, 9 ἠλακάτη conucella (322, 12). [*it.* conocchia, *francog.* quenouille. *M.-L.*] *Hey.*

cōlūco, -āre *v.* colluco.

? **coluda** POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 13 *inter nomina natantium* (*an leg.* colubra? *cf. etiam* coluthia. *v. Schuchardt, Zeitschr. f. roman. Philol. 30, 720*). *Wulff.*

1. cōlum, -ī *n.* [*orig. inc.; non facile conectitur c.* qualum qualus. *Th.*]. colus: GLOSS. III 324, 54. 55. GLOSS. ἠθμός, ὑλιστήρ, colatorium. II 450, 16 σχοινίον funis restis rude⟨n⟩s colum. Virg. lib. georgicon (*2, 242*): colaque *eqs.* (*v. l. 57*). 103, 13 cola ῥωγολγου (*ῥαγολόγιον Vulc., ῥωγολ.? Götz*), ἐργαλεῖον πιεστῆρος ληνοῦ ἐν β γεωργικῶν.

I *ad vinum vel conficiendum vel purgandum* (*cf. Mau, PW. IV 590*): CATO agr. 11, 2 *inter instrumenta vineae*: infidibula II, -a vitilia III, -a qui florem demat III. LVCR. 2, 391 subito per -um vina videmus perfluere. VERG. georg. 2, 242 tu spisso vimine qualos -aque prelorum fumosis deripe tectis (SERV. *ad l.* instrumentum quo vinum premitur. *ibid.* agricolam ... prela congregare, ut -is vinum dulce exprimeret. EVTYCH. gramm. V 477, 13 instrumentum rusticum. *cf. supra l. 51. 53*). COLVM. 11, 2, 71 opercula -aque et cetera, sine quibus probe confici mustum non potest. 12, 19, 4 qui praeerit huic (*musto*) decoquendo, -a iuncea vel spartea ... habeat. *ibid.* -is ... spurcitiam ... expurget (*cf. ibid.* eliquatum omni faece mustum). MART. 14, 103 tit. -um nivarium. *cf. l. 68* (14, 103, 2 *opp.*: *viliora* lina. 14, 104, 2 frigidior -o non salit unda tuo (*sc. quam sacco meo*). POMPON. dig. 34, 2, 21 in argento potorio utrum id ... sit ..., quod ad praeparationem bibendi comparatum est, veluti -um nivarium.

II *ad alios liquores transmittendos*: COLVM. 12, 38, 7 *bacas myrti* per lineum fiscum ... exprimunt et per -um iunceum liquatum sucum ... condunt. 12, 42, 2 *de pomis percolatis*: quae in -o subsederunt. SCRIB. LARG. 156 per linteum vel -um transmisso oleo (*ibid.* piperis ... per cribrum ... transmissi). 271 haec omnia ... colantur per linteum vel ex iunco factum de industria -um (APIC. 4, 125 asparagos. 4, 129 sucum). PLIN. nat. 36, 173 in priore *cisterna* vitia considant atque per -um ir proxima⟨m⟩ transeat pura aqua (*cf.* CORP. II 3421 for⟩nices -a ante aedem ex pequunia ⟨...⟩). APVL. met. 3, 3 vasculo quodam in vicem -i graciliter fistulato ac per hoc guttatim defluo infusa aqua. **III** *in supellectili piscatoria*: AVSON. 393, 57 iacula et fundas et, nomina vilica, lina -aque et ... hamos. *sim. de colo naturali*: SIDON. epist. 2, 2, 17 *fluvius* coactus per -a subterranea deliquari, non ut fluctibus, sed ut piscibus pauperaretur.

deriv.: colare.

2. cōlum *v.* colon. **3. colum** *v.* **1.** colus.

? **4. colum** *apud* APIC. 9, 427 *quid sit incertumst* *Hey.*

5. cōlum *pro* caulis, *v. p. 1744, 17.*

columa *v.* columna *p. 1737, 58 sq.*

***columba**, -ae *f.* (columbus, -ī *m.*) [*errare mihi videntur qui segregant a gr.* κόλυμβος, κολυμβάς, *velut Prellwitz, Bezzenbergers Beitr. 22, 101, graeca nomina alias licet aves designent. slavon.* goląbĭ '*columba*' *utrum ab Italis tractum an vetustiore quodam vinculo cum vocabulo latino iunctum sit, ambigitur. Th.*]. VARRO ling. 5, 75 ab suis vocibus *nomina ceperunt* ... -a. rust. 3, 7, 1 *genus -arum* habetur in turribus ac columinibus villae, a quo appellatae -ae. CASSIOD. in psalm. 54, 6 -a ... dicta est quasi cellae alumna. ISID. orig. 12, 7, 61 -ae dictae quod earum colla ad singulas conversiones colores mutent. *producitur* o *littera*: CYPR. GALL. gen. 529. VARRO ling. 9, 56 tum omnes mares et feminae dicebantur -ae quod non erant in eo usu domestico quo nunc, ⟨et nunc⟩ ... appellatur mas columbus, femina -a. PS. TERT. haer. 5 -am ... quae graeco nomine ... περιστερά pronuntietur. HIER. in Ioel praef. p. 165/6 περιστερά, hoc est -a. APRING. in apoc. 1, 8 perysteram, id est -am. GLOSS. περιστερά. SERV. Aen. 5, 213 de his domesticis -as Vergilius dicit ... nam agrestes palumbes vocantur. AGROEC. gramm. VII 118, 17 -ae quae mansuefieri possunt et domibus assuescere, palumbes ferae saxis silvisque inhabitantes. DIFF. ed. Beck p. 46, 33 (*cf. p. 1731, 30 sqq.*). POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 27 *inter nomina volucrum*. NOT. Tir. 111, 38. *legitur fem. et masc. inde a* PLAVTO. [*it.* colomba, *val.* corombă, *francog. vet.* coulombe. *M.-L.*] *adde nom. propr.*

nomen avis domesticae, de cuius generibus et educatione fusius: VARRO 3, 7, 1—7 COLVM. 8, 8—9 PLIN. nat. 10, 104—110 PALLAD. 1, 24. **I** *generatim*: PLAVT. Mil. 162 gallinam aut -am se sectari aut simiam dicat. VARRO rust. 3, 2, 13 in quo *genere pastionum* sunt gallinae ac -ae. 3, 2, 14 vidi greges magnos ... -arum. 3, 3, 6 -ae in turribus aut summa villa (3, 7, 1 *v. supra l. 10*. OV. Pont. 1, 6, 51 prius incipient turres vitare -ae. *cf.* trist. 1, 9, 7 veniant ad candida tecta -ae. MART. 3, 58, 18. IVV. 3, 202 *tegula* molles ubi reddunt ova -ae. TERT. adv. Val. 3). VARRO rust. 3, 5, 7 *volucres* vernaculae ut ... -ae. 3, 8, 1. VERG. Aen. 5, 488 volucrem traiecto in fune -am ... suspendit. 6, 190. HOR. carm. 1, 2, 10 quae *ulmus* sedes fuerat -is. PROP. 2, 26, 40 Argus dux erat ignoto missa -a mari (3, 22, 13 OV Ib. 265 -a est data Palladiae praevia duxque rati. *cf.* VELL. 1, 4, 1 classis cursum esse directum ... -ae antecedentis volatu. STAT. silv. 3, 5, 80). OV. met. 7, 370 placidam de corpore natae ... nasci potuisse -am. 11, 300 Thisbaeas. 13, 833 munera contingent *tibi* ... par ... -arum (*sic* STAT silv. 1, 2, 102 hic nostrae deflevit fata -ae. MART. 1, 7, 1 Stellae delicium mei -a ... vicit ... passerem Catulli. 7, 14, 6 *Stellae* in Elysio nigra -a volat. HIER. epist. 31, 1 caritate magna sunt munera accepisse a virgine ... -as). OV. Pont. 3, 3, 19 aeriae. SEN. contr. 10, 5, 28. PETRON. 86 quanto facilius sit -as ... emere quam asturconem. PLIN. nat. 8, 101 -ae ... herba quae vocatur helxine *annuum fastidium purgant*. 10, 73 perennes *sunt* ... -ae. 10, 79 invecticias esse in Asia -as. 10, 107 -ae et turtures octonis annis vivunt. 10, 133. 135 ovorum alia sunt candida, ut -is. 10, 147. 159 -ae marem semper et feminam pariunt. 10, 166 irrita ova ... concipiunt ... *non* -ae tantum. 10, 207 amici pavones et -ae *sunt*. 11, 156 nictantur ab angulis membrana obeunte -ae. 11, 170. 200 geminos sinus habent. 18, 142 farrago ... -is grata. 25, 126 peristereos ... -is admodum grata, unde et nomen. 26, 69 *tithymalli* semine albo -is gratissimo. 36, 184 *in pavimento Pergameno* -a bibens (*sim.* MART. 8, 6, 10 *in poculo* pollice de Pylio trita -a nitet. GELL. 10, 12, 9 simulacrum -ae e ligno ... disciplina ... mechanica factum volasse. GREG. TVR. glor. mart. 71 -am auream ... elidere. LIB. pontif. p. 58, 1 patenam auream cum turrem ex auro purissimo cum -am. p. 89, 2. 108, 26). MART. 1, 7, 5 quanto passere maior est -a. 8, 32, 2 blanda -a. FRONTIN. strat. 3, 13, 8 *Hirtius* -is ... epistulas saeta ad collum religabat easque ... emittebat. SVET. Aug. 94 id avium genus duram et asperam frondem ... vitet. FRONTO p. 182 N. GAIVS inst. 2, 68 in ... animalibus quae ex consuetudine abire et redire solent, veluti -is (dig. 41, 1, 5, 5 -arum fera natura est nec ad rem pertinet quod ... avolare et revolare solent. VLP. dig. 10, 2, 8, 1 coll. Mos. 12, 7, 10. PAVL. dig. 41, 2, 3, 16 -as ... a nobis possideri. *cf.* TERT. scorp. 15 [*in imag.*] -ae libenter errantes). TERT. carn. 3 spiritum *sanctum* -ae corpore lapsum dedisse super dominum (bapt. 8 -a sancti spiritus advolat. CYPR. unit. eccl. 9 in -a venit spiritus sanctus. LACT. inst. 4, 15, 3. OPTAT. 4, 7 p. 113 spiritale oleum ... in imagine -ae descendit. HIER. epist. 31, 2, 1. VVLG. Matth. 3, 16 spiritum dei descendentem sicut -am. PAVL. NOL. epist. 32, 10 *et passim. v. etiam p. 1731, 18 sqq.*). *cf.* TERT. adv. Val. 2 Christum -a demonstrare solita est (27 devolasse ... Iesum per effigiem -ae. FILASTR. 42, 4 Christus descendit ad Iesum in figura et similitudine -ae et Christum ipsum -am esse docebat. ORIENT. carm. app. 2, 6 -a *inter cognomina Christi* [columna *codd., sed cf.* 3, 132 saepe -a *vocatur*, dolum quia nescit ac sine felle est]. PRVD. cath. 3, 166). PORPH. Hor. carm. 3, 4, 18—19. AMBR. epist. 55, 1 inter mundi huius procellas spiritalem nutrivit -am. OPTAT. 2, 18 p. 53, 12 quantum vult consumat edacitas vulturum,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tamen maior est numerus -arum. SERV. Aen. 3, 80 *Liber filias Anii* in -as vertit. HIER. epist. 53, 8, 10 Ionas -a pulcherrima. 143, 1 assumptis alis -ae (*cf.* VVLG. psalm. 54, 7 quis dabit mihi pennas sicut -ae). tract. in Marc. p. 362, 21 -ae non includuntur ... in cathedris sed in caveis (VVLG. Matth. 21, 12 cathedras vendentium -as evertit). VVLG. gen. 8, 8 *Noe* emisit quoque -am post *corvum*. 15, 9 sume ... mihi (*deo*) ... turturem quoque et -am (lev. 1, 14 holocausti oblatio ... de turturibus aut pullis -ae. AVG. civ. 16, 24. 43. SIDON. epist. 8, 14, 4 *et saepius*). VVLG. cant. 1, 14 pulchra es, oculi tui -arum (4, 1. 5, 2). Is. 38, 14 meditabor ut -a (59, 11 quasi -ae meditantes gememus). Ier. 48, 28 -a nidificans in summo ore foraminis. PAVL. NOL. epist. 32, 14 quae ... super signum resident caeleste -ae. AVG. agon. 22, 24. civ. 16, 24 sive inter illas (*i. conversationes hominum*) degant, sicut -a (ISID. orig. 12, 7, 61 aves in hominum multitudine conversantes). EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 932[B] -arum parvissimarum tibi phantasiam quandam perhibent *insulae*. 8, 3 p. 948[C] aliae *aves* sunt communiter viventes sicut ... -ae. CASSIOD. inst. div. 28 in -is ... alendis ... probabiles. *nota*: HIL. in Matth. 21, 4 in -a ... sanctum spiritum intellegimus. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 145[D] -a indicium est spiritus sancti. AVG. in psalm. 130, 5 -a ... spiritum sanctum significat. EVCHER. form. 4 p. 23, 12 -a: spiritus sanctus. *cf. p. 1730, 72 sqq.* *adhibetur in re medica*: CELS. 4, 15 -ae iecur recens et crudum. 5, 5 *sanguis* -ae (6, 6, 39 PLIN. nat. 29, 126. 30, 78). 5, 8 *stercus* (5, 12. PLIN. nat. 22, 123. 29, 105 -arum silvestrium fimum. 29, 125. 30, 38. 76). PLIN. nat. 1, 29, 38 *remedia ex* -a. 29, 81 auxiliatur contra serpentes et -arum caro recens. 30, 141 *adeps*. *pro esca est hominibus*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 27 *escam aegrotanti dantes* -arum pullos (4, 3, 69. CASSIOD. inst. div. 28 languentes ... reficere aut -arum fetibus enutrire). -a *agrestis, silvestris*: GLOSS. V 318, 44 palumba: -a silvestris grandis. VARRO rust. 3, 7, 8 in turribus ac summis villis qui habent agrestes -as (*v. etiam p. 1733, 29*). PLIN. nat. 29, 105 *supra l. 24. v. etiam p. 1733, 25.*

II *speciatim*: **A** *de proprietatibus columbarum, quae in proverbium venerunt*: *color*: CIC. fin. 3, 18 plumae *versicolores* -is *donatae* (ac. 2, 19. 79 in -a plures videri colores nec esse plus uno). ac. 2, 79 te negas ... -ae *collo* commoveri (LVCR. 2, 801 pluma -arum quo pacto in sole videtur ... cervices circum collumque. PROP. 4, 5, 65 torquatae -ae ... guttura. SEN. nat. 1, 7, 2 speciem falsi coloris ... -arum cervix et sumit et ponit. NERO carm. frg. 2 colla Cytheriacae splendent agitata -ae. PLIN. nat. 37, 72. APVL. met. 2, 9 -arum collis flosculos aemulatur *capillorum color*. 6, 6 candidae -ae ... picta colla torquentes. AVSON. 392, 16 *anates* collum -is aemulas. ISID. orig. 12, 7, 61 *v. p. 1730, 13*). OV. met. 2, 537 *niveis argentea pennis* ales ut aequaret totas sine labe -as (13, 674 niveas. 15, 715 niveis ... frequens Sinuessa -is. *cf.* EPIST. Sapph. 37 variis albae iunguntur saepe -ae. LACT. inst. 4, 15, 3 candidae). APVL flor. 11 p. 42 decolorum -arum. *plausus in volatu*: VERG. Aen. 5, 213 -a ... plausum ... exterrita pennis dat tecto ingentem. 5, 516 alis plaudentem. MART. 3, 58, 18 sonantque turres plausibus -arum. FRONTO p. 230, 2 N. non ut -ae alis plaudere. TRACT. in Luc. 5, 28 HIER. epist. 49, 20, 2. *vox*: TREB. Gall. 11, 8 non murmura vestra -ae ... vincant. VVLG. Nah. 2, 7 ancillae ... gementes ut -ae. AVG. serm. ed. Mai 57, 4 gementem. *timiditas*: VARRO rust. 3, 7, 4 nihil ... timidius -a. VERG. Aen. 2, 516 praecipites atra ceu tempestate -ae ... sedebant. VAL. FL. 8, 32 pavidae ... de more -ae. VVLG. Ezech. 7, 16 erunt in montibus quasi -ae convallium omnes trepidi.

opponitur avibus ferocibus et rapacibus: *accipitri*: LVCR. 3, 752 *potius* tremeret ... accipiter fugiens veniente -a. VERG. Aen. 11, 722 accipiter ... consequitur ... sublimem in nube -am. HOR. carm. 1, 37, 18. OV. ars 2, 363 accipitri timidas credis ... -as. met. 5, 605 ut fugere accipitrem penna trepidante -ae, ut solet accipiter trepidas urgere -as. fast. 2, 90 accipitri *iuncta* -a fuit (LACT. epit. 67, 5 -a cum accipitre congregabitur). trist. 1, 1, 75 terretur minimo pennae stridore -a unguibus *accipitri* ... saucia facta. SEN. dial. 4, 16, 1 adiuvat ... accipitrem impetus, -am fuga. PLIN. nat. 10, 22 -ae ... viso *accipitre* considunt vel subvolant. 10, 108 tinnunculus ... defendit -*as* ... terretque accipitrem (10, 109). SIL. 5, 282 territa pennas colligit accipitrem cernens ... -a. AVG. bapt. 3, 2, 22 raptores non -ae, sed accipitres dici possunt. *aquilae*: VERG. ecl. 9, 13 quantum Chaonias dicunt *valere* aquila veniente -as. DIRAE 5 fugient ... aquilae ante -as. HOR. carm. 4, 4, 32 neque imbellem feroces progenerant aquilae -am. OV. ars 1, 117 fugiunt aquilas timidissima turba -ae. met. 1, 506 aquilam penna fugiunt trepidante -ae. 6, 529. MART. 10, 65, 12 tam dispar aquilae -a non est. FRONTO p. 58, 15 N. AVG. civ. 19, 12. *miluo*: HOR. epod. 16, 32 adulteretur et -a miluo (PORPH. *ad l.* diversum animal sit miluus ac -a). PHAEDR. 1, 31, 3 -ae saepe cum fugissent miluum *eqs.* (*narratur fabula. cf. p. 1733, 20*). TERT. adv. Marc. 3. *corvo*: IVV. 2, 63 dat veniam corvis, vexat censura -as. AVG. bapt. 5, 16, 21 -a inter multorum corvorum improbitatem gemens. serm. ed. Mai 61, 4 SEDVL. hymn. 1, 104. *vulturi*: DRAC. satisf. 78 blanda -a avis est, aspera vultur avis.

caret felle: TERT. bapt. 8 quod *animal* etiam corporaliter ipso felle careat -a. AVG. serm. ed. Mai 59, 1 -a est sine dolo, sine felle, quod est amaritudo peccati. ORIENT. carm. app. 3, 132 *p. 1730, 81.* SEDVL. carm. pasch. 2, 171 volucrem quae felle caret (op. pasch. 2, 13). CASSIOD. in psalm. 54, 6 in nullum animal fellita voluntate consurgit. GREG. M. in euang. 5, 4 -a ... simplex est animal atque a malitia fellis alienum. ISID. orig. 12, 7, 61. CARM. epigr. 787, 3 sine felle -am. *at cf.* PLIN. nat. 11, 194 iungitur *fel* ... intestino tantum ... in -is. *osculatio*: OV. am. 2, 6, 56 oscula dat cupido blanda -a mari. ars 2, 465 quae modo pugnarunt iungunt sua rostra -ae. PLIN. nat. 10, 32 exosculationem ... qualem in -is. 10, 158 -ae proprio ritu osculantur ante coitum. MART. 1, 109, 2 Issa est purior osculo -ae. 11, 106, 9 basia me capiunt blandas imitata -as. 12, 65, 8 basio ... tam longo blandita, quam sunt nuptiae -arum. PACIAN. epist. 2, 7 nos tecum quasi -a ore potius quam dente confligimus. OP. imperf. in Matth. 24 p. 757 quasi -ae -is caritatis oscula porrigatis. ISID. orig. 12, 7, 61 osculo amorem concipiant. *fecunditas*: VARRO rust. 3, 7, 9 nihil -is fecundius. PLIN. nat. 10, 147 -ae deciens anno pariunt, quaedam et undeciens. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418[D] virgo puerpera ... -a fecunditate numerosior. SERV. Aen. 6, 193 *v. infra l. 44.* *libido*: TERT. anim. 32 non ... fient ... -ae ex pudicis. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949[A] libidinosa est -a. *pudicitia*: PLIN. nat. 10, 104 ab iis (*perdicibus*) -arum ... spectantur ... mores inter se; pudicitia illis plurima et neutri nota adulteria. TERT. monog. 8 avis non tantum innocuae, verum et pudicae, quam unam unus masculus novit. PORPH. Hor. epod. 16, 32 dicitur -a nulli alii succumbere, quam cui se semel iunxit. *amor*: PROP. 1, 9, 5 non me Chaoniae vincant in amore -ae. 2, 15, 27 exemplo iunctae tibi sint in amore -ae. PORPH. Hor. epist. 1, 10, 5 plurimus amor -arum. AVG. in psalm. 54, 8 -a ... pro signo dilectionis ponitur; ... nihil tam amicum gentibus quam -a. OP. imperf. in Matth. 4 p. 660 prae omnibus animalibus haec cultrix est caritatis. ORIG. in Matth. 17, 22 si de caritate locutus fuerit, protulit -am. *simplicitas, innocentia* (*cf. etiam p. 1731, 57 sqq.*): TERT. bapt. 8 animal *simplicitatis* et *innocentiae* (AVG. serm. ed. Mai 20, 3 -arum innocentiam teneamus. CASSIOD. in psalm. 54, 6 avis innocens, mansueta). VVLG. Matth. 10, 16 estote ... prudentes sicut serpentes et simplices sicut -ae (*cf.* TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 23 simpliciter ut -ae. monog. 8 ad simplicitatem -ae provocat. AMBR. c. Aux. 21 quid sunt -ae nisi simplices mentes. in Luc. 2, 92 virginit. 12, 70 AVG. serm. ed. Mai 20, 2. EPIST. pontif. 375 [Coelestin.] Migne 50, 487[C] ei nec -ae simplicitatem nec prudentiam defuisse serpentis. SIDON. epist. 7, 13, 4 simplicitatem -ae in ecclesia servat, in foro serpentis astutiam. EVG. TOLET. carm. 7, 5). SEDVL. epist. 1 p. 8, 1 -ae simplicis animum. OP. imperf. in Matth. 1 p. 617 GREG. M. moral. 1, 2.

B *attribuitur dis*: *Veneri*: *cf.* SERV. Aen. 6, 193 Veneri consecratas propter fetum frequentem et coitum. ISID. orig. 12, 7, 61 -*as* antiqui Venerias nuncupabant ab eo, quod nidos frequentent et osculo amorem concipiant. *v. etiam infra l. 74.* VERG. Aen. 6, 190. PROP. 3, 3, 31 Veneris dominae volucres, mea turba, -ae. 4, 5, 65 cape torquatae, Venus ..., -ae ... ante tuos guttura secta focos (*cf.* OV. fast. 1, 452 uritur Idaliis alba -a focis). OV. am. 1, 2, 23 maternas *iunge* -as (met. 14, 597 iunctis *invecta* -is [CLAVD. 22, 354 Venus hic invecta -is. 31, 9. DRAC. Romul. 6, 72 Cypris subvecta -is vehitur]. CLAVD. carm. min. 25, 104 purpureas adnectunt frena -as. DRAC. Romul. 6, 75 florea purpureas retinebant frena -as). OV. met. 15, 386 Cythereiadas (NERO carm. frg. 2 *v. p. 1731, 39*). SIL. 4, 112. MART. 8, 28, 13 Paphiae -ae. 13, 66 ne violes ... -as, tradita si Cnidiae sunt tibi sacra deae. APVL. met. 6, 6. *adde*: PETRON. 71 ponas statuam Fortunatae meae -am tenentem. 85. *fortasse huc pertinet*: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 488. *Iovi Dodonaeo et Ammoni sacra oracula dat*: *cf.* SERV. Verg. ecl. 9, 13 in Epiro dicitur nemus fuisse, in quo responsa dabant -ae; quod ideo fingitur, quia lingua Thessala peleiades et -ae vaticinatrices vocantur (MYTHOGR. 1, 96). georg. 1, 8 ex hac *quercu*, cum fuisset excisa, -ae, quae vaticinabantur, volasse dicuntur. Aen. 3, 466 Iuppiter ... Hebae filiae tribuit duas -as ... quarum una provolavit in Dodonae glandiferam silvam ... altera autem -a pervenit in Libyam ... ut Iovis Ammonis oraculum constitueretur. PROB. Verg. georg. 1, 7 *sq.* -as existimatur ab ea regione (*i. Chaonia*) Chaonias dictas et in hoc oraculo fuisse vocales et responsa dedisse consulentibus. MYTHOGR. 2, 227 Iuppiter hic (*in silva Dodonae*) dabat responsa per -as aereas.

PROP. 1, 9, 5 Chaoniae. SIL. 3, 678 in gremio Thebes geminas sedisse -as. *adde*: SERV. Aen. 1, 393 -ae non nisi regibus dant auguria, quia numquam singulae volant, sicut rex numquam solus incedit. 6, 190 bene a -is Aeneae datur augurium et Veneris filio et regi; nam ad reges pertinet -arum augurium, quia numquam solae sunt

a Syris pro dea colitur: HYG. fab. 197 p. 126, 4 super quod *ovum* -ae consederunt et excalfactum exclusisse Venerem, quae postea dea Syria est appellata ... ob id Syri ... -as ex deorum numero habent. SCHOL. Germ. Bas. p. 81, 22. 82, 10. TIB. 1, 7, 18 alba Palaestino sancta -a Syro. IVV. 6, 549. *nota metonym.*: VVLG. Ier. 25, 38 facta est terra eorum in desolationem a facie irae -ae (*i. Babylonis*). 50, 16 a facie gladii -ae.

C *vox in blanditiis usurpata*: PLAVT. Asin. 209 quasi -ae pulli in ore ambae meo usque eratis. 693 dic igitur me⟨d⟩ aniticulam,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-am vel catellum. Cas. 138 meus pullus passer, mea -a, mi lepus. VVLG. cant. 2, 10 amica mea, -a mea, formosa mea (2, 14. 6, 8 una est -a mea, perfecta mea. *cf.* OPTAT. 1, 10 p. 12, 4. 2, 1 p. 32, 7 ecclesiam -am suam et sponsam suam Christus appellat. 2, 18 p. 53, 15. PACIAN. epist. 1, 3 -am dei atque reginam ... scindere niterentur *haereses*. HIER. epist. 18^B, 4, 4. 65, 15, 13. PS. PROSP. prom. 1, 7, 2 ex quo *sanguine* -a ecclesia ... processit). *v. etiam infra l. 17.*

masc. **columbus**, -ī. DIOSC. 4, 55 *herba* peristerio ... ideo nomen accepit, quia utuntur eum -i libenter, quia -i peristere vocantur graeco vocabulo (GLOSS. II 332 κολουνβος περιστερός. 563, 35 colonbu peristeri). GLOSS. III 17, 51 φάσσα. 604, 38 palumbis: colu⟨m⟩bus maior. *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* colombo, *francog. vet.* coulon. *M.-L.*] *adde nom. propr.*

1 *generatim*: PLAVT. Rud. 887 illic in -um, credo, leno vortitur. COLVM. 8, 10, 2 locum aeque munitum et apricum, quam -i, desiderant *turdi*. PERS. 3, 16 teneroque -o et similis regum pueris (SCHOL. *ad l.* pueros ... blandientes -os et passeres et pullos vocant. *cf. p. 1732, 83 sqq.*). PLIN. nat. 10, 25. AVG. agon. 22, 24 verum corpus columbae sine aliorum -orum ministerio figurare. civ. 12, 22 in gregibus malint vivere ... -i. c. Petil. 2, 83, 184 miluus, cum pullos rapere territus non potuerit, -um se nominet (*cf. p. 1731, 77*). serm. 90, 7 proxima sunt sibi cuiusque generis animalia ... -us -o. CHRON. Alex. chron. I p. 122, 272 populus in Samaria stercora -orum comederunt. *adhibetur in re medica*: THEOD. PRISC. eup. faen. 60 -orum stercore combusto. 62 log. 108. ORIBAS. syn. 1, 35 stercus silvestrium -orum. *pro esca est hominibus*: COLVM. 8, 8, 1 palumbos -osque cellares pinguissimos facere (*ibid.* in -is farciendis). THEOD. PRISC. log. 38 dabo *aegrotanti* ... -os matri subductos (61). APIC. 6, 213. 226. ANTHIM. 29 -i agrestes non sunt congrui, de domesticis vero -is pipiones ... boni et sanis et infirmis. ORIBAS. syn. 4, 1 -i de turribus meliora sunt domesticis. 4, 3. 10. 16 -orum pulli ... digestibilia sunt.

2 *speciatim de proprietatibus eorum*: *vox*: AVG. doctr. christ. 2, 2, 3 -us gemitu columbam vocat: serm 82, 11, 14 geme ut -us. *libido*: CATVLL. 29, 8 perambulabit omnium cubilia ut albulus -us haut idoneus. *amor et osculatio*: CATVLL. 68, 125 nec tantum niveo gavisa est ulla -o compar quae ... dicitur ... oscula ... decerpere rostro. *inde iocose de amicitia*: HOR. epist. 1, 10, 5 cetera paene gemelli fraternis animis ... annuimus pariter, vetuli notique -i.

deriv.: columbar(e), columbarius, columbinus, columbulus. columbari. *cf.* Columbanus, Columbalia.

columbār(e), -is *n.* [*a* columbus, columba, *cf.* columbarium. *Th.*]. collumb- *fort. per iocum l. 49.* 1 *i. q. cavea columbarum*: GLOSS. III 357, 22 -e περιστερεών. 2 *i. q. locus quo ollae cinerum reponuntur, columbarium*: CORP. XIV 1650 Sulpicia ... -e et locum donavit. *adde*: VI 8131 Abucciae Helpidi columpar⟨e⟩ quinto ollas VI quas ile dedit Abuccia aucta. *v. etiam p. 1734, 18 sqq.* 3 PRISC. gramm. II 150, 10 -r quod significat genus vinculi. GLOSS. V 495, 4 genus vinculi (566, 1), catena ferri. PLAVT. Rud. 888 illic in columbum, credo, leno vortitur, nam in -i collum (collus *Prisc.*) haud multo post erit (*aut* collumbari *locutus est Plautus aut* nam *non eliditur*). [*huc pertinere volunt Scaliger al.* PLAVT. frg. inc. 17; *at in cod. Fest. p. 169 legitur* columbari. *v. infra l. 67.*] *adi.* **columbāris**, -e *vix latet* CORP. XV 4803 (*in amphora*) olivas colonbares. 4855 olibarum columbarum, *ubi potius nomen loci subintellegendum esse videtur; cf. adn. Dresselii et v. nom. propr. an est forma vulgaris vocis* colymbas? *v. sim. p. 1745, 51 sq.*

columbārius, -a, -um [*a* columbus, columba. *Th.*]. *scribitur cum apice* columbárium: CORP. VI 8022, 4 (*at ibid. 7 sine apice*). *abl. plur.* columbaris *v. p. 1734, 10 sqq.* *de abbreviata scriptura v. p. 1734, 17 sq.* *nom. insulae* Columbaria *et nom. locorum* Columbarium *v. nom. propr.*

masc. subst. **columbārius**, -ī: 1 *i. q. custos, dominus columbarum*: VARRO rust. 3, 7, 7 *accipitres* -i interficere solent duabus virgis. 2 *sensu dubio*: GLOSS. III 309, 20 -us: περιστεροποιός. 3 *fortasse is qui ad columbarium stat, remex* (*cf. l. 81 sq.*)?: PLAVT. frg. inc. 17 non ego te novi, navalis scriba, -i impudens (*vix interpretandum*: 'scriba navalis columbarii' *sensu infra l. 81 allato. cf. ad l.* FEST. p. 169 sive quod columbaria in nave appellantur ea, quibus †rem geminent [remi eminent *Turneb.*], sive quod -orum quaestus temerarius incertusque. *v. etiam supra l. 51 sqq.*).

neutr. subst. **columbārium**, -ī: 1 *i. q. aviarium columbarum*; GLOSS. II 405, 6 περιστερεών: VARRO rust. 3, 7, 3. 11 emi fictilia -a (COLVM. 8, 8, 3). *ibid.* -a qui in tegulis habent non videntur habere peristeronas? 3, 8 COLVM. 2, 14, 1 quod *stercus* ex -is egeritur (PLIN. nat. 17, 51. 52). 8, 8, 6 partes eae -i carent stercore. 8, 8, 7 vasa in angulis -i suspenduntur. 8, 11, 3 qualia *saepta* -i tectis superponuntur. VLP. dig. 10, 2, 8, 1 quae *columbae* emitti solent de -o. PALLAD. 1, 24. 25 -i cellae. *nota*: *i. q. singulae cellae aviarii*: VARRO rust. 3, 7, 4 singulis paribus *columbarum* -a fiunt. *ibid.* -a singula. 2 *i. q. foramen in latere navis*: FEST. p. 169 *v. supra l. 69.* ISID. orig. 19, 2, 3 -a in summis lateribus navium loca concava per quae eminent remi, dicta ... quod sint similia latibulis columbarum. GLOSS. V 617, 18 -a sunt loca in navibus per quae eminent remi.

3 *t. t. architecturae*: a *i. q. cubiculum tignorum*: VITR. 4, 2, 4 ὄπας ... Graeci tignorum cubicula et asserum appellant, ubi nostri ea cava -a. b *apertura tympani, quo aqua hauritur*: VITR. 10, 4, 2 secundum axem *tympani* -a fiunt excavata in singulis spatiis. 4 *i. q. caverna in pariete aedis, in quo ollae cinerum reponuntur, ollarium*: CORP. II 2002 -a pos⟨s⟩ideo numero VI dextra et sinistra. VI 1959 dedit Ti. Claudio ... -um totum. 5533 -a II ollae IIII. 7803^a, 6/7 emit ... -a n. X ollarum n. XXXX. 7803^b, 7. 8022 (*v. p. 1733, 59*). 8122 -a IX ollae XIIX. 8128 -a continua VII ab imo oll. XIV. 8133 ol. IIII -o I et II (8134). 12905. 15836 haec aedicula cum colu⟨m⟩baris quattuor adiunctis (*abl. plur. -ris*: 18049 cum aedificio ollis ossuar. columbaris. 26105 aediculam cum columbaris. XIV 1731, 10 adiectis columbaris n. XII. 1868 aedicula cu⟨m⟩ ollis et conditivo et columbaris n. II). CORP. VI 15869. 18065. 22216. 22607 patrono suo hoc -um emit et sibi. 23400 in hoc pariete quae sunt -a totius parietis sive ollaria ... comparavi. 26562. 28759 emit -um cum ollas duas. 28778. 29984. X 8299. XIV 1083. 1106, 5. *notatur*: columbar (*cf. p. 1733, 45 sq.*): CORP. VI 21161 columbar. I itum ambit(um) debetur. XIV 1530 ollas cum columbar. columb: CORP. VI 8129. 8135. 22216 -a quinque et ante columb. terram vacuam. 25677. 28126. XIV 1302. colu: CORP. XIV 1020. col: CORP. VI 8125. 8126. 8132. 29698. XIV 777. *de re v. Samter, PW. IV 593 et Daremberg-Saglio II 1333.*

columbella *v.* columella *p. 1735, 11.*

columbīna *herba v.* columbinus.

columbīnāceus, -a, -um [*a* columbinus. *Th.*]. CAEL. AVR. acut. 2, 18, 111 molli gallinaceo pullo vel -o.

?**columbinora**. GLOSS. III 538, 55 herba dentaria id est stercus columpinora. columbinum *Götz* (*possis etiam* columborum *vel* columbinorum (*v. etiam p. 1731, 24. 1733, 24 infra l. 36. 71*). *ad* GLOSS. III 538, 23 dracontea *pertinere putat Stadler coniciens*: id est colubrina. *v. p. 1729, 25 sq.*

columbīnus, -a, -um *a* columbus, columba [*loc. dub.*: CELS. 5, 18, 15]. *adde nom. propr.* [*ferrar.* clumbin '*colore turbido*'. *M.-L.*]

1 *adiect.*: a *generatim i. q. ad columbam pertinens*: CATO agr. 36 stercus -um spargere (VARRO rust. 1, 38, 1. 2 secundum -um *stercus* ... esse hominis. COLVM. 2, 9, 9. 2, 14, 2 maxime ... -um probamus. 4, 8, 3. 11, 2, 87 arb. 5, 4. *adhibetur in medicina*: PLIN. nat. 29, 143 parotidas comprimit -um stercus. PELAGON. 131. 252. 342. 429 CHIRON 396. 441. 888. 932 DIOSC. 2, 83. *in officinis purpurariis*: PLIN. nat. 35, 46 qui adulterant, vero Indico *colore* tingunt stercora -a). CIC. epist. 9, 18, 3 plures iam pavones confeci quam tu pullos -os (VARRO rust. 3, 7, 9 saginare pullos -os. ITALA lev. 1, 14 [Lugd.] *et* 5, 7 [Lugd. Aug. quaest. hept. 3, 4 *et saepius*] duos turtures aut duos pullos -os. 5, 11. 12, 6. 8. 14, 22. 30. 15, 14 [Lugd.; 1, 14 LXX ἀπὸ τῶν περιστερῶν, VVLG. pullis columbae, *rell. locis* LXX νοσσοὺς περιστερῶν (12, 6 περιστεράς), VVLG. pullos columbae *vel* columbarum]. RVFIN. Orig. in Rom. 5, 9 OP. imperf. in Matth. 10 p. 687). HOR. sat. 2, 4, 56 -o limum bene colligit ovo (CELS. 6, 18, 7 -a ... ova coquenda sunt. CASS. FEL. 29 ovi -i album). PLIN. nat. 17, 259 *fimo* -o ac suillo plagis quoque arborum medentur (*adhibetur in medicina*: PLIN. nat. 22, 125. 30, 28. 30. 32. 35. 58. 60. 71. 78. 80. 81. 107. 109. 117. 120. 141 ORIBAS. syn. 2 add. p. 846). PLIN. nat. 30, 112 *sanguis* (CASS. FEL. 29 p 58 *super ovum* stillabis -um sufficientem sanguinem). TERT. adv. Val. 27 sotericiana *substantia*, id est -a. AVG. in psalm. 102, 16 quaerit deus ... confessionem in gemitu -o (*opp.* voce corvina. *cf.* serm. 82, 11, 14 non habuit gemitum -um. serm. ed. Mai 61, 4 pereat ... strepitus corvinus et assit gemitus -us). MART. CAP. 2, 213 intuens collum -um. OP. imperf. in Matth. 1 p. 617 et -us et serpentinus interpretatur Naason. b *i. qui colorem columbae habet* (*cf. l. 34*): PLIN. nat. 14, 40 sunt ... *vites* insignes uva ... -ae. 17, 43 est *marga* ... alba, rufa, -a *eqs.* (17, 46 margam -am Galliae ... eglecopalam appellant. 17, 48. *cf.* CET. FAV. 9 p. 295, 17 calx ... de albo saxo vel ... -o fluviatili coquatur. PALLAD. 1, 10, 3. ISID. orig. 19, 10, 9 -us *lapis* a colore avis nuncupatus natura vicinus gypso). PLIN. nat. 18, 124 est et *cicer* -um, quod alii Venerium appellant, candidum (22, 150).

2 *subst.*: a **columbīnus**, -ī *m. i. q. columbus, cf.* GLOSS. Althochd. Gl. III 203, 59 -us dubere (*theodisc. i. q.* '*columbus masculus*' "*Tauber*"): PLIN. nat. 30, 144 mustelae cinis si detur in offa gallinaceis et -is. EDICT. imp. Diocl. 4, 29 -orum par. CHIRON 748 -orum (*trad., at edd.* -um) stercus (808 -i [*edd.* -um] stercus combustum. *adde supra l. 29*). CAEL. acut. 1, 11, 94 pullos gallinarum et -orum. b **columbīna**, -ae *f. nomen herbae*: PS. APVL. herb. 4 Graeci ... peristereona hyption ... Latini ... -am supinam ... iidem cristam gallinaceam (DIOSC. 4, 60 W. περιστερεὼν ὕπτιος ... Ῥωμαῖοι ... κολουμβῖνα). 65 Graeci peristereon orthos ... Itali cristam gallinaceam, alii -am. DIOSC. 3, 141 W. λιθοσπέρμον ... Ῥωμαῖοι κολουμβ⟨ίν⟩αμ. GLOSS. III 557, 40 peristereon: -a. 544, 40 personacia: -a militaris.

deriv.: columbinaceus.

columbium, columbo (-āre) *v.* colymb-.

columbor, -ārī *a* columbus, columba. *i. q. osculari*: MAECEN. Sen. epist. 114, 5 feminae cincinnos crispat et labris -atur.

columbulātim *adv.* [*cf. c.* columbulus, columbari. *Th.*]. *i. q. more columbarum*: MAT. carm. frg. 12 -m labra conserens labris.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

columbulus, -ī *m.* *a* columbus *deminutive.* PLIN. epist. 9, 25, 3 tu passerculis et -is nostris inter aquilas vestras dabis pennas. *fem.* Columbula *v. nom. propr.*
deriv.: columbulatim. *Wulff.*

1. 2. columbus *v. p. 1733, 8 et v. s.* colymbus *p. 1745, 58.*

ˣ**columella**, -ae *f.* [*a* columna *deminutive. Th.*]. POMP. gramm. V 164, 17 diminutivum, id est -a. PRISC. gramm. II 112, 10 quae in primitivis ante n aliam habent in eadem syllaba consonantem. haec ... addunt ... syllabam diminutivis ..., ut columna, -a. 110, 14 feminina ... in na desinentia ... geminant in diminutivis e ante a, ut ... columna -a. *extant in codd. formae*: columbella: VARRO ling. 5, 125. columnella: CAES. civ. 2, 10, 3 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 36 POMP. gramm. V 164, 17 PRISC. gramm. III 110, 14. 112, 10 GRAMM. suppl. 70, 28 ITIN. Anton. Plac. rec. A 22. colomella: GRAMM. suppl. 96, 3. *legitur inde a* CATONE *et* LVCILIO; *singulis locis apud* CAES. civ. PLIN. epist.; *bis* CIC. phil.; *ter* VARRONEM. [*cf. ven.* colmelo. *M.-L.*] *de nom. propr. v. infra l. 57.*

1 *proprie i. q. postis, columna, pes sim.* (GLOSS. *κιονὶς ἤτοι ἐπιστύλιον. ἐπιστύλιον*): **a** *postis*: VARRO rust. 3, 5, 14 ut in culcitas et -as convivae *aves* pedibus circumire possint. **b** *in architectura, i. q. columna*: CIC. Tusc. 5, 65 animum adverti -am non multum e dumis eminentem, in qua inerat sphaerae figura et cylindri. leg. 2, 66 super terrae tumulum noluit quicquam statui nisi -am tribus cubitis ne altiorem aut mensam aut labellum. PAVL. FEST. p. 33 *ante Bellonae* templum erat -a, quae bellica vocabatur, super quam hastam iaciebant, cum bellum indicebatur (*v. p. 1740, 34*). ACT. Arv. a. 27 f 8 ⟨statua⟩m cum titulo et -a ... ponendam curavit. PLIN. epist. 5, 6, 36 vitem quattuor -ae Carystiae subeunt. CORP. VI 414b (*a. 191*) crateram cum -a et altarium cum -a marmorea et aliam, item orbiculum cum -a. ITALA num. 3, 36 (Lugd. Monac.) *tabernaculi* -as (*τοὺς στύλους*, VVLG. columnae) et bases (ipsius) et omnia vasa eorum. *al.* AMM. 25, 2, 2 *imperatori* sub -is tabernaculi parvis cenaturo. ITIN. Anton. Plac. rec. A 22 ibi est ... -a, in qua crux posita est ... Petri. CORP. VI 32463 sacerdos Isidis ... sigill(um) memphiticu(m) cum -a d(onum) d(edit). XIV 2215, 18 labellum marmoreum cum -a.
c *in machinis i. q. axis, pes, postis sim.*: CATO agr. 20 trapetum quo modo concinnare oporteat. -am ferream ... rectam stare oportet. *al.* VARRO rust. 3, 5, 15 in insula est -a, in qua intus axis, qui pro mensa *avium* sustinet rotam radiatam. CAES. civ. 2, 10, 3 trabes in solo ... collocantur inque eis -ae pedum in altitudinem V defiguntur. VITR. 9, 8, 7 in -a horae ex analemmatis transverse describantur menstruaeque lineae -a signentur. 10, 10, 4 *in scorpionibus et catapultis* -ae basis in solo foraminum VIII, latitudo in plinthide, in qua statuitur -a, foraminis S ∸. *al.* **d** *in supellectili i. q. pes*: VARRO ling. 5, 125 vasaria mensa erat lapidea quadrata oblonga una -a. **e** *in codicibus et libris i. q. pars paginae, columna*: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 36 Origenes ... in propriis paginis vel -is editiones eorum (*Iudaeorum*) singulas quasque descripsit. hist. 6, 16, 4 in quibus *codicibus* per singulas -as separatim opus interpretis uniuscuiusque descripsit *Origenes* (*διελὼν τε πρὸς κῶλον καὶ ἀντιπαραθεὶς ἀλλήλαις*). **f** *t. t. medicorum*: GLOSS. *κιονὶς ἡ τοῦ ἀνθρώπου. σταφυλὴ ἀνθρώπου* (*sc. i. q. uva*).
2 *translate i. q. columen, subsidium*: LVCIL. 580 servus neque infidus domino neque inutilis cuiquam, Luceilei -a, hic situs, Metrophanes (MART. 11, 90, 4). DON. Ter. Phorm. 287 columen ... familiae: 'columen', culmen. an 'columen' columna, unde -ae apud veteres dicti servi maiores domus? *inde natum videtur cognomen* Columella, *v. nom. propr.*
deriv.: columellaris.

columellāris, -is *m.* *a* columella. *i. q. dens angularis vel caninus (qui est in superiore maxilla, i. q. 'Augenzahn'); v. Wölfflin, Archiv 13 (1904) 180*: VARRO rust. 2, 7, 2 *quarto anno equorum* incipiunt nasci *dentes*, quos vocant -es. PLIN. nat. 11, 168 cum subeunt dicti -es. VEG. mulom. 2, 33, 1 si animal iuxta -es (*trad.* collum vel molares, *cf.* colomellos CHIRON 544) vel alio oris loco os fregerit. CHIRON 775 nascuntur ei (*equo*) -es. *bis.*

columellus, -ī *m.* *a* columna. *i. q. dens angularis vel caninus, columellaris*: CHIRON 544 si iumentum mentum iuxta -os ... fregerit. DIOSC. 2, 24 de cane rabido -u(s) eius collo suspensus impetum canis rabidi non admittit. ISID. orig. 11, 1, 52 *dentes caninos* vulgus pro longitudine et latitudine et rotunditate -os vocant. [*hisp.* colmillo '*dens columellaris*'. *M.-L.*] *Mertel.*

columen, -inis *n.* [*idem vocabulum esse videtur quod* culmen, *cf. c.* collis, *lituan.* kalva '*locus editus*', kelti '*levare*', *fortasse c.* celsus, ex-cellere. *Th.*]. *legitur inde a* PLAVTO TER. CATONE *per totam latinitatem; habent singulis locis*: TER. CATO VARRO HOR. OCTAVIA CVRT. COLVM. VAL. FL. SIL. HOMER. LVCAN.; *binis*: CATVLL. VITR. APVL.; *ternis*: LIV. PLIN. nat. TAC.; *saepius*: PLAVT. (5^{ies}) CIC. (6^{ies}) VAL. MAX. (8^{ies}) SEN. (*quater*); *deest*: LVCR. CAES. SALL. NEP. VERG. TIB. PROP. OV. GRATT. MANIL. SEN. rhet. GERM. VELL. CELS. PHAEDR. PERS. PETRON. STAT. MART. IVV. SVET. CHAR. gramm. I 38, 10 *neutrale* in en ... -n *στερέωμα*. DON. Ter. Phorm. 287 -n culmen. an '-n' columna, unde columellae apud veteres dicti servi maiores domus? (*cf.* GLOSS. -n culmen unde et columnae dicuntur. culmen, columna. columna fulcrum. V 187, 10 culmen aut a -e dictum est *eqs.*). GLOSS. Plac. V 11, 10 (56, 6) vel sanitas vel sustentaculum, quia (*cod. Pal.*, qui *ceteri*) a columna fit (*cf.* DON. Ter. Phorm. 287 *p. 1735, 82.* ISID. diff. 1, 111 -n sanitas est vel sustentaculum. *cf.* TAC. hist. 2, 28. *v. Meiser, Jahrb. Phil. 129 p. 775; W. Heraeus, Hermes 21, 429*). GLOSS. *ἐπιστύλιον. ἐπιστύλιον, κορυφῶνα.* -a: *ἐπιστηρίγματα.* -n est salus vel firmitas. salus. GLOSS. Pap. colum⟨en⟩ fastigium templi. [*loc. dub.*: ACC. trag. 660 *v. p. 1737, 38*]. *cf. etiam* culmen. *nomen loci* Columen *v. nom. propr.*

i. q. altitudo, pars summa alicuius rei: **1** *proprie*: **a** *de domo i. q. fastigium*: PLAVT. Most. 765 umbram aestate tibi esse audivit perbonam sub divo -e (sub s⟨ud⟩o *A*, sub diu *P*) perpetuom diem (*i. sub aperto caelo et sub tecto.* ACT. Arv. a. 91 I 28 magister fratrum Arvalium manibus lautis velato capite sub divo -e contra orientem. a. 183 I 10 [*sed eadem saepius* sub divo culmine]. *cf. Leo, Archiv 10 [1896] p. 273 sq.*). PLAVT. Trin. 85 *surrupuisse* Iovi coronam de capite ex Capitolio, qui (quod *AP*) in -e (culmine *P*) astat summo (OBSEQ. 41 flamma a fastigio ad summum -n penetravit). VARRO rust. 3, 7, 1 *columbarum genus* saxatile, quod habetur in turribus ac -bus villae, a quo appellatae columbae. CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 21 *Phoebi fax* magnum ad -n flammato ardore volabat. 55 excelsum ad -n formata decore sancta Iovis species. [LIV. 42, 3, 7 detractum culmen (-n *V*) templo]. VAL. MAX. 2, 8 pr. *disciplina militaris* e parvula Romuli casa totius terrarum orbis fecit -n (*in imag.*). SEN. Thy. 54 ornetur altum -n et lauro fores laetae virescant. GAVDENT. serm. 8 p. 888B probavit sanctam virginem suum esse domicilium deus, ubi -n pudoris perpetuum servet ingressus (*in imag.*). *nota i. q. fastigium muri*: CATO agr. 15 macerias ex calce calceamentis silice. uti dominus omnia ad opus praebeat, altam p. V et -n p. I. *de contignatione tecti*: VITR. 4, 2, 1 sub tectis, ... si commoda *spatia*, -n et cantherii prominentes. 4, 7, 5 supraque id fastigium -n, cantherii, templa ita sunt collocanda, ut stillicidium tecti absoluti tertiario respondeat. **b** *de summo monte*: CATVLL. 63, 71 ego vitam agam sub altis Phrygiae -bus? VAL. MAX. 6, 1 pr. tu (*Pudicitia*) Palatii -n ... celebras. **c** *de capite*: PLIN. nat. 11, 135 hoc -n (culmen *rv*) altissimum, hic mentis est regimen. **d** *de summo caelo*: NIGID. frg. Serv. auct. georg. 1, 218 oritur enim Canicula cum Cancro, in -n venit cum Geminis, occidit cum Tauro. SEN. nat. 1 praef. 12 observat ubi -n eius summum cursus sit, quousque descendat. **2** *translate i. q. auctoritas, summitas sim.*: LIV. 6, 37, 10 consulatum superesse plebeis, eam esse arcem libertatis, id -n. LVCAN. 7, 594 *Caesar* nondum attigit ... humanum -n (culmen *G*), quo cuncta premuntur. PLIN. nat. 9, 106 principium ergo -nque omnium rerum pretii margaritae tenent. FRONTO p. 60, 27 N. ne meus animus amorem tuum usque ad summum -n eius persequi posset. APVL. flor. 16 p. 74 quid igitur superest ad honoris mei tribunal et -n, ad laudis meae cumulum? ARNOB. nat. 3, 35 in philosophiae studio memorabiles atque ad istius nominis -n vobis laudatoribus elevati. 7, 50 rursus urbs exiluit ad imperii -n et regium principatum (PS. LACT. inst. interpol. 1, 1, 13 *dies* quo te deus summus ad beatum imperii -n [culmen *g*] evexit). 7, 51 *eos* ad -n dominationis evexit. LACT. inst. 6, 13, 5 ad summum -n iustitia procedit. AMM. 20, 5, 3 Caesarem ad potestatum omnium -n sustulistis. 27, 6, 2 ad id escenderat -n (*VA*, culmen *G*). 30, 4, 2 quod infra imperiale -n (culmen *G*) causarum essent minutiae privatarum. SERV. Aen. 8, 664 columnae mortuis nobilibus superponuntur ad ostendendum eorum -n. alii dicunt non propter eminentiam dignitatis hoc factum, sed *eqs.* ENNOD. opusc. 3, 81 p. 351, 20 quorum possit deliberatione ... in antiquum -n soliditas desperata restitui. *fortasse huc pertinet*: TVBERO hist. 12 hinc in millesimum annum eorum -e civitas continebitur. *nota i. q. gravissima pars*: COLVM. 3, 4, 3 id enim quasi caput et -n est impensarum. *i. q. finis*: PLIN. nat. 15, 57 pars haec vitae iam pridem pervenit ad -n. **3** *metonymice i. q. caput*: **a** *de ipsis personis*: PLAVT. Amph. 367 audaciai -n. Cas. 536 senati -n, praesidium popli (Epid. 188 senati qui -n cluent. AVSON. 418, 56 patriaeque decus -nque senati). TER. Phorm. 287 -n vero familiae (DON. *ad l.* sustentatio vel decus, unde columnae dictae. EVGRAPH. *ad l.* dignitas vel certe sustentatio, unde *eqs.* *cf.* CIC. Verr. 4, 176 Timarchides autem, -n familiae vestrae. HIER. epist. 50, 1 hunc Dialecticum, ... Plautinae familiae -n. *adde*: COM. pall. inc. 53 te tutamen fore sperarat familiae, domuique -n). CIC. Flacc. 41 istud -n actionis tuae, Mithridates, postea quam biduum retentus a nobis effudit quae voluit omnia, ... discessit. Sest. 19 imaginem antiquitatis, -n rei publicae diceres intueri. Phil. 13, 26 in quibus *castris est* ... -n ... amicorum Antonii, Cotyla Varius. CATVLL. 64, 26 vos (*heroas*) carmine compellabo teque adeo eximie taedis felicibus aucte Thessaliae -n Peleu. HOR. carm. 2, 17, 4 Maecenas, grande mearum decus -nque rerum (ARNOB. nat. 1, 29 caput rerum et -n *deus*. CARM. epigr. 1107, 5). LIV. 38, 51, 4 unum hominem caput -nque imperii Romani esse (PRISC. Anast. 262 bello quicumque lacessunt imperii -n vestri pacemque). VAL. MAX. 4, 4, 1 fastorum illud -n *decessit.* 6, 4 ext. 2 *Socrates* Graecae doctrinae clarissimum -n. 8, 9, 3 *divus* Iulius, quam caelestis numinis tam etiam humani ingenii perfectissimum -n. 9, 12, 1 -n urbis (*Tullus Hostilius rex*) in ipsa

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

urbe raptum ne supremo quidem funeris honore a civibus decorari posset. SEN. Tro. 124 -n patriae (HOMER. 529 pugnat patriae -n [*sic FMNV*, culmen *vel* lumen *al. codd.*], Mavortius Hector. CARM. epigr. 587,6). VAL. FL. 1,117 socium nostrae -nve carinae. SIL. 15,385 Ausonii -n regni *Marcellus*. OCTAVIA 168 puer, modo sidus orbis, -n augustae domus (*cf.* CVRT. 9,6,8 Macedoniae -n ac sidus. -n domus *v. p. 1736, 71*). GELL. 19,14,1 aetas Ciceronis et Caesaris ... doctrinarum ... multiformium variarumque artium ... -a habuit M. Varronem et P. Nigidium. APVL. Socr. 17 p. 158 duo -a totius exercitus dissident, Agamemnon *et Achilles*. PANEG. 10,25 *Ruricius* tyrannicorum ducum -n. ARNOB. nat. 1,8 Plato ille sublimis apex philosophorum et -n. 2,46 deus omnium virtutum caput, benignitatis et -n. ZENO 1,5,6 p. 299,34 *Susanna* -n matronatus. AVSON. 191,1 primus Burdigalae -n dicere, Minervi. 406,23 -n curulis Romulae primum. AMM. 29,2,9 patriciatus -a ipsa pulsavit. 30,8,13 Lycurgos ... ⟨et⟩ Cassios, -a iustitiae prisca. HIER. epist. 57,12 o -n litterarum et nostrorum temporum Aristarche. 98,17 ille, -n veritatis, terminabilem dei asserit fortitudinem. 147,8 tu bonae spei -n. in Is. 5 pr. papa Amabilis, -n caritatis et nomen. adv. Rufin. 1,13 sapientiae -n *Rufinus*. CLAVD. carm. min. app. 2,1 Pieridum -n *Phoebe*. MART. CAP. 5,436 inter utrumque vero -n sectatorum praeniteat Tullius meus. SIDON. epist. 8,5,1 amicitiae -n, Fortunalis. carm. 2,30 sceptrorum -n, regina Orientis (CARM. epigr. 1365,1 [*a. 506*] sceptrorum -n, terrae decus et iubar orbis). CARM. epigr. 511,1 -n morum ac pietatis laudibus ac titulis ornatus vixit honeste.

b *de rebus i. q. summa pars, decus*: VAL. MAX. 5,1,10 *caput Pompei* paulo ante Romani imperii -n habitum. 5,3 ext. 3 discordes foci tui pagisque dividua tuguria Graeciae facta sunt -n (*de Athenis*). 8,14,1 *quamdiu totius* terrarum orbis summum -n arx Capitolina possideret. SEN. Tro. 6 -n eversum occidit pollentis Asiae, caelitum egregius labor. TAC. hist. 2,28 sin victoriae [sanitas, sustentaculum (*inclusit Nipp.*)] -n in Italia verteretur, non abrumpendos ut corpori validissimos artus. 4,84 *Memphim* inclutam olim et veteris Aegypti -n. ann. 6,37 -n partium Abdagaeses gazam et paratus regios adicit. [*Schwering.*

derivata: *fort.* columinalis? *de* columna *v. infra l. 51 sqq.*

?**columinālis**, -e *si vera vox, a* columen *ductum videtur. fort. latet*: ACC. trag. 660 (Non. p. 235,1) hinc -e geminis aptum cornibus (colomen ala *B E Gen.*, colomen ale *G L al.* -e *sc. i. q. columen?* colomen alte *Ribbeck*).

columis, -e [*si vera vox est, quomodo c. adi.* incolumis *iuncta sit, non liquet; varia temptant Vetter, Glotta 2 (1910) 247 sqq.; Niedermann, Indogerm. Forsch. 26 (1909) 52 sqq. Th.*]. ISID. orig. 10,55 -is a columna vocatus eo quod erectus et firmissimus sit. GLOSS. salvus. salvus, sospes. -es salvos. -e sanum. GLOSS. Salom. (*cf. Löwe, Gloss. nom. p. 183*) -is corpore, incolumis animo dicitur. *ibid.* -em et incolomem hoc interest: incolomem animo accipimus, -em corpore. PLAVT. Trin. 743 neque ita ut sit data *dos a patre* -em te (columen te *P*, incolumem [*om.* te] *A*) sistere illi (*filiae*) et detraxe autument. [823 *coni. Schöll.*] *Mbr.*

ˣ**columna**, -ae *f.* [*plerique a* columen *ducunt. sed dubito, an potius fuerit participium praesens passivum verbi* colere, *quod olim* '*versare, torquere*' *significasse s. v.* coluber *dixi, ita ut* columna *a rotunditate appellata sit. cf.* alumnus, -a *ab* alere. *Th.*]. *cf.* DON. SERV. EVGRAPH. GLOSS. *p. 1735, 82 sqq. 1736, 56. 67.* *de formis: in* INSCR. *legitur* columna, *ex. gr.*: LEX vic. Furf. (Corp. IX 3513,5). colomna: CORP. I 1307 (= IX 4875). *cf.* NOT. Tir. 100,84. PROB. app. gramm. IV 197,25 columna non colomna. columpna: FEST. p. 290 PASS. Petr. Paul. long. 6 *al.* columa: QVINT. inst. 1,7,29 -am et consules exempta n littera legimus. POMP. gramm. V 283,11 quando dico columa pro eo, quod est -a, ... dicitur barbarismus. *de significatione*: PAVL. FEST. p. 55 -ae dictae, quod culmina sustineant. GLOSS. κίων. κιονίς. στῦλος. στῦλος κίων, στήριγμα. *legitur inde a* PLAVTO ENNIO CATONE *per totam latinitatem (in versu heroico ponitur in ultimo pede); singulis locis apud* CATONEM TIB. MANIL. MELAM ASCON. PETRON. VAL. FL. FLOR.; *binis*: ENN. VAL. MAX. LVCAN. TAC. PLIN. epist.; *ternis*: PLAVT. CVRT.; *quaternis*: LVCR. HOR. QVINT.; *quinis*: SIL.; *senis*: VERG. IVV. SVET.; *septenis*: PROP. MART.; *novenis*: OV. STAT.; *11ies*: LIV. *deest*: TER. RHET. Her. CATVLLO CAES. HIRT. SALL. NEP. VELL. PHAEDRO SEN. rhet. COLVM. PERS. [*it.* colonna, *francog.* colonne. *M.-L.*] *cf. etiam nom. propr.*

I *proprie i. q. fulcimentum, postis, pilus erectus*: **A** *in architectura, domibus, templis sim.*: PLAVT. Asin. 425 iussin -is deici operas araneorum? Bacch. 823 abducite hunc intro atque astringite ad -am fortiter. ASELL. hist. 2b bubo in -a aedis Iovis sedens conspectus est. VARRO rust. 3,5,11 primoribus -is lapideis, pro mediis arbusculis humilibus (VITR. 5,9,1 PLIN. nat. 35,172). 3,5,12 ut ... in aede Catuli, si pro parietibus feceris -as. frg. Prob. Verg. ecl. 6,31 tres arae sunt in circo medio ad -as. CIC. Verr. 2,51 quae *signa* apud te nuper ad omnes -as, in omnibus etiam intercolumniis, in silva denique disposita ... vidimus. 2,133 hic quod moliare, non habes, nisi forte vis ad perpendiculum -as exigere. 2,154 quattuor -as dealbandas ... locaverit. dom. 60 qui parietibus ... tectis ... -is ac postibus meis ... bellum intulistis. *ibid.* cupidos liminum meorum et -arum et valvarum. 62 -ae marmoreae ex aedibus meis ... ad socrum consulis portabantur (ASCON. Scaur. p. 27 Cl. *in* domus atrio. PLIN. epist. 9,39,3 VEG. mil. 4,23 VVLG. Esth. 1,6. *cf.* PLIN. nat. 36,121 -as e marmore. *adde infra l. 46*). Scaur. 45 Albanas habeo -as, clitellis eas apportavi (QVINT. inst. 5,13,40 SVET. Aug. 72). de orat. 3,180 -ae templa et porticus sustinent. leg. 2,64 si quis bustum ... aut monimentum ... aut -am violarit, laeserit, fregerit. Att. 4,16,8 Paulus in medio foro basilicam iam paene texerit isdem antiquis -is. ad Q. fr. 3,1,2 -as neque rectas neque e regione Diphilus collocarat. LVCR. 4,400 atria versari et circumcursare -ae ... pueris videantur, ubi ipsi desierunt verti. VERG. Aen. 1,428 alii immanes ... -as rupibus excidunt, scaenis decora alta futuris. 6,552 solido ... adamante -ae. 7,170 tectum ... centum sublime -is. 12,92 quae mediis ingenti adnixa -ae aedibus astabat *hasta*. HOR. carm. 2,18,4 non trabes Hymettiae premunt -as ultima recisas Africa (*cf. infra l. 23. 45. 66. 81*). epist. 1,10,22 inter varias nutritur silva -as. ars 373 mediocribus esse poetis non homines, non di, non concessere -ae (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 1,4,71 bibliopolae stationes vel armaria circa pilas vel -as habebant. *ibid.* in pilis vel in -is epigrammata scribebant poetae. ars 373 -as dicit, ubi ponebant poetae pittacia, indicantes se, quo die recitaturi essent). PROP. 2,14,25 magna ego dona tua figam, Cytherea, -a. 2,31,3 in speciem Poenis digesta -is *porticus* (*cf. l. 15*). 2,32,11 umbrosis sordet Pompeia -is porticus. 3,2,9 non Taenareis domus est mihi fulta -is. 3,23,23 i puer et citus haec aliqua propone -a. 4,7,83 carmen media ... scribe -a. VITR. *persaepe, ex. gr.* 1,1,5 caryatides ... pro -is in opere statuerit. 3,2,3 -as ... angulares duas. 3,2,6 -as medianas. 4,1,1 -ae Corinthiae. 4,1,6 Dorica -a. 5,9,4 Ionicae -ae. LIV. 1,56,4 anguis ex -a lignea elapsus (PLIN. nat. 33,68 VEG. mil. 4,24 CORP. VI 975ª, III 31 [*a. 136*] -ae ligneae. VII 1069 col(umnam) lign(eam) deo Mercurio). LIV. 40,51,3 aedem Iovis in Capitolio -asque circa poliendas albo locavit. OV. ars 1,495 nec tibi de mediis aliquot transire -as sit pudor. met. 2,1 regia Solis erat sublimibus alta -is. 5,160 ad magnae saxa -ae. fast. 3,529 pars ... pro rigidis calamos statuere -is. Pont. 3,2,49 templa ... vastis innixa -is. LYGD. 3,13 quid ... domus prodest Phrygiis innixa -is (IVV. 14,307 *infra l. 68*). VAL. MAX. 9,1,4 obiecit, quod -as Hymettias in porticu domus haberet (PLIN. nat. 17,6 -as VI Hymetti marmoris). CVRT. 8,9,26 regia auratas -as habet (APVL. met. 5,1. *cf.* VVLG. exod. 26,32 *p. 1739, 10. cf.* aurea *infra l. 73*). SEN. Phaedr. 497 mille non quaerit tegi dives -is. dial. 3,19,4 quid se in -a impingere? benef. 7,1,5 -arum novissime intervalla iungantur. nat. 1,3,9. 6,20,6 fortasse aliqua pars terrae velut -is quibusdam ac pilis sustinetur. epist. 115,8 nos ingentium maculae -arum, sive ex Aegyptiis harenis sive ex Africae solitudinibus *eqs.* PETRON. 79 omnes pilas -asque notaverat creta. PLIN. nat. 1,36,3 quis primus peregrino marmore -as habuerit Romae. 1,36,56 de -is, genera -arum. 14,9 Metaponti templum Iunonis vitigineis -is stetit (*cf.* RVFIN. Clement. 7,12 *p. 1739, 12*). 18,302 suspendunt granaria lignea -is et perflari ... malunt. 33,52 aureae camarae, argenteae trabes et -ae atque parastaticae (VVLG. cant. 3,10). 34,40 modico intervallo, unde maxime flatum opus erat frangi, opposita -a. 36,49 Numidici marmoris vestigium ... non in -is tamen crustisve ... sed in massa. 36,56 neque ex ophite -ae nisi parvae. 36,86 introitu lapidis e Paro -isque. 36,88 -ae porphyrite lapide. 36,102 -is e Phrygibus. 36,179 sunt quae vocantur Atticae -ae. MART. 2,14,9 petit centum pendentia tecta -is. 3,19,1. 4,18,1 qua vicina pluit Vipsanis porta -is. 5,13,5. 12,50,3. STAT. Theb. 2,67 ut ... celsis suamet iuga nixa -is vidit. 7,44 ferratis incumbunt tecta -is (*cf.* VVLG. Ier. 1,18 *p. 1739, 35*). silv. 1,2,152 pendent innumeris fastigia nixa -is. 3,1,99 distinctis stat porticus alta -is. 3,5,90 innumeris spatia interstincta -is. 4,2,29 Luna (*marmor*) ... portandis tantum suffecta -is. 4,2,38 Indis ... innixa -is robora. SIL. 14,644 fora et celsis suggesta theatra -is. PLIN. epist. 8,8,7 leges multa multorum omnibus -is, omnibus parietibus inscripta. IVV. 1,13 assiduo ruptae lectore -ae. 7,182 longis Numidarum (*cf. l. 81*) fulta -is ... cenatio. 14,60 verre pavimentum, nitidas ostende -as. 14,307 attonitus pro electro, signisque suis Phrygiaque -a. AMPEL. 8,16 Herculis aedes ... ibi e -a pendet cavea ferrea rotunda, in qua conclusa Sibylla. GAIVS inst. 4,17 ex nave ... et -a aliqua pars defringebatur. *et sim. apud ceteros iurisconsultos.* APVL. met. 2,4 atria longe pulcherrima -is quadrifariam per singulos angulos stantibus *eqs.* 5,1 laquearia ... subeunt aureae -ae (*cf. supra l. 39*). ITALA (Lugd.) *et* VVLG. iud. 16,25 statuerunt eum (*Samson*) stare (feceruntque eum stare VVLG.) inter duas -as (ἀνὰ μέσον τῶν κιόνων), supra quas domus posita erat. TERT. spect. 2 quod saxa, quod caementa, quod marmora, quod -ae dei res sunt. ANTH. 443,1 quod tua mille domus solidas habet alta -as. SOL. 52,42 *physeteres* enormes supra molem ingentium -arum ... se ... extollunt. PANEG. 10,35 circo ... maximo sublimes porticus et rutilantes auro -ae tantum inusitati ornatus dederunt. VOPISC. Tac. 10,5 -as centum Numidicas (CAPITOL. Gord. 32,2. *adde l. 52*). CAPITOL. Pius 11,8 mirans ... -as porphyreticas. Gord. 32,2 villa ... ducentas -as in tetrastylo habens, quarum quinquaginta Carysteae, quinquaginta Claudianae, quinquaginta Synnades, quinquaginta Nu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

midicae. TREB. Gall. 18, 5 ut primus ordo pilas haberet et ante se -as cum statuis, secundus et tertius et deinceps διὰ τεσσάρων -as. LAMPR. Alex. 26, 7 ut tota *basilica* -is penderet. AVIEN. orb. terr. 376 templa . . . nixa -is. AVSON. Mos. 336 innumeris . . . super nitentia tecta -is. DAMAS. epigr. 57, 6 addere . . . dextra laevaque -as. AMM. 15, 8, 18 locum duabus -is insignem. 20, 11, 10 dolia desuper cadebant, molae et -arum fragmenta. HIER. epist. 64, 9 tabernaculum, mensam, candelabrum, altare, -as *eqs.* VVLG. *saepissime, ex. gr.* exod. 26, 32 *velum* appendes ante quattuor -as de lignis setim, quae . . . deauratae erunt et habebunt capita aurea, sed bases argenteas. III reg. 7, 2 deambulacra inter -as cedrinas. 7, 15 duas -as aereas. RVFIN. Clement. 7, 12 -as viteas (*cf.* GLOSS. id est in simili vitis scalpantur). hist. 5, 1, 6 viros stabiliores -is (στύλους). CLAVD. rapt. Pros. 1, 245 celsas . . . -as. 3, 162 niveae . . . coepere -ae ditari subitoque trabes lucere. 5, 135 purpureis . . . -is (*cf.* SIDON. epist. 2, 2, 8 *l. 23*). 10, 89 trabibus . . . supposuit caesas hyacinthi rupe -as. 10, 214 picturatis . . . -is. 22, 341 rutilis . . . -is. AVG. quaest. hept. 2, 104 vel canalibus sicut sunt -ae tortiles, aut implicatis duabus virgulis in modum restis. 2, 110 bases non eas tantum videtur dicere scriptura, quibus -ae ab imo fulciuntur, sed etiam . . . capitella. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 5 templum . . . duabus subnixum -is. SIDON. epist. 1, 11, 7 fugere post statuas, occuli post -as. 2, 2, 8 nec pilae . . . sed -ae, quas purpuras nuncupavere. 2, 2, 10 porticus . . . magis rotundatis fulta coluriis quam -is invidiosa monolithis (monobilibus *codd.*). ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 25 -arum ancipitum series. CASSIOD. var. 3, 9, 2 -as et lapides vetustatis invidia demolitos. 4, 34, 2 -ae vel marmora. BREV. de Hier. p. 153, 7 novem -ae, quae sustinent illud altare et ipsa(m) absida. CORIPP. Iust. 3, 9 mille -arum species. 4, 64 buxea populeis aptans capitella -is CORP. VIII 23121 -am sp⟨iram⟩.

in imagine: IVV. 8, 77 miserum est aliorum incumbere famae, ne collapsa ruant subductis tecta -is. SVET. vita Verg. p. 60 *Vergilius in Aeneide componenda* quaedam imperfecta transmisit, alia levissimis verbis velut fulsit, quae . . . interponi aiebat ad sustinendum opus, donec solidae -ae advenirent. VVLG. Ier. 1, 18 dedi te . . . in civitatem munitam et in -am ferream et in murum aereum. PAVL. NOL. carm. 28, 307 -as eriget in nobis Christus veteresque resolvet pilas. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 *in paradiso* inter spatia virentium -arum pendens . . . amoenitas (*cf. p. 1740, 75*). SVLP. SEV. dial. 3, 9, 2 visam . . . parilem quodammodo -am ruere de caelo. EVSTATH. Bas. 9, 5 p. 962^{c} *pedes elephanti* tamquam -ae quaedam. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 huic ossium naturae . . . veluti quibusdam -is . . . totius corporis onus imponit. ISID. eccl. off. 2, 8, 3 *diaconi* quasi -ae altaris (*cf. l. 13 et p. 1741, 67*).

B *singulae -ae vel in memoriam alicuius rei positae vel ad inscribendum, plerumque ad superponendam statuam sim.*:
1 *generatim*: ENN. frg. var. 2 quantam statuam faciet populus Romanus, quantam -am, quae res tuas gestas loquatur. VARRO Men. 320 quod Delphice cantat -a litteris suis ἄγαν μηδέν (AVSON. 303, 9 nosce te, quod in -a iam tenetur Delphica). CIC. Balb. 53 quod . . . nuper in -a aenea . . . incisum et perscriptum fuisse (*cf. l. 59*. LIV. 2, 33, 9 nisi foedus cum Latinis ⟨in⟩ -a aenea insculptum . . . esset. LAMPR. Alex. 28, 6 -is aereis, quae gestorum ordinem continerent). CIC. div. 1, 48 Hannibalem . . . -am auream, quae esset in fano Iunonis Laciniae, auferre *Coelius scribit* (LIV. 24, 3, 6 facta et sacrata est. TREB. trig. tyr. 22, 13). 2, 47 redemptor, qui -am illam de Cotta et de Torquato conduxerat faciendam. LABER. mim. 38 cum provincias despoliavit, -as monolithas. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 60 . . . ⟨commentarium ludorum⟩ saecularium in -⟨n⟩am aheneam et marmoream inscribi, statuique . . . utramque. HOR. carm. 1, 35, 14 iniurioso ne pede proruas stantem -am, *Fortuna*. TIB. 2, 3, 44 portatur validis mille -a iugis. LIV. 40, 2, 2 signa . . . in circo maximo cum -is, quibus superstabant. OV. trist. 3, 1, 61 signa peregrinis . . . sunt alterna -is, Belides *eqs.* FEST. p. 290 *super ossa* -a cum ipsius effigie posita est. CVRT. 10, 1, 14 in medio . . . nemore -am eminere, Erythri regis monumentum, litteris gentis eius scriptam. SEN. nat. 2, 42, 1 *Iuppiter fulmine* -as, arbores, . . . statuas suas petere. epist. 86, 7 quantum -arum est, nihil sustinentium, sed in ornamentum positarum, impensae causa! PLIN. nat. 1, 34, 11 quibus primum in -a *statuae positae sint*. 7, 214 primum statutum in publico secundum Rostra in -a *horologium*. 34, 27 -arum ratio erat attolli super ceteros mortales. VAL. FL. 6, 91 quis . . . signa rotae ferrataque dorso forma suum truncaeque Iovis simulacra -ae. QVINT. inst. 5, 11, 42 signum Iovis -ae impositum. IVV. 6, 590 consulit ante falas delphinorumque -as. SVET. Iul. 85 *plebs* solidam -am prope viginti pedum lapidis Numidici in foro statuit scripsitque 'Parenti Patriae'. AMPEL. 8, 17 Magnesiae . . . -ae sunt quattuor: inter has -as est Victori a ferrea pendens. 8, 19 colossicum signum Solis . . . super -a marmorea cum quadriga (ACT. lud. saec. Claud. *supra l. 59*. BREV. de Hier. p. 153, 8 *l. 84*). TERT. spect. 8 -ae Sessias a sementationibus . . . sustinent. TREB. Claud. 3, 5 in rostris posita est -a palmata statua superfixa. LAMPR. Heliog. 24, 7 constituerat et -am unam collocare ingentem, ad quam ascenderetur intrinsecus, ita ut in summo Heliogabalum deum collocaret. VOPISC. Aurelian. 37, 2 in -is divo Aureliano statuae constitutae sunt. BREV. de Hier. p. 153, 8 duodecim -ae marmoreae, super ipsas -as hydriae argenteae duodecim. p. 155, 2 ibi illa est virga inclusa in -a argentea. FILASTR. 21, 2 *obeliscus*, qui erat in templo . . . pro -a, et in eo incisiones et impressiones. SERV. Aen. 8, 664 -ae mortuis nobilibus superponuntur ad ostendendum eorum columen. 11, 849 super cadavera aut pyramides fierent aut ingentes collocarentur -ae. HYG. fab. 28 p. 57 ad -am aversi alter ab altero serpentibus sunt deligati. SVLP. SEV. dial. 3, 9, 1 -am immensae molis, cui idolum superstabat. CORP. I 1555 (= II 3408) genio opidi -am pompam ludosque. VIII 23399, 25 in -a corpo⟨ris⟩ (*vel* corpo⟨ratorum⟩) *in qua nomina corporatorum incisa sunt*. 23867, 2 ⟨colum⟩nas tres medianas. XIII 38 qui primi hinc -as vicenarias c(a)elaverunt et exportaverunt. *in imagine et comparatione*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 63 una fixi ac signati temporis hora Iuppiter excelsa clavabat sceptra -a. PLIN. nat. 9, 8 in Gallico oceano physeter, ingentis -ae modo se attollens.

2 *speciatim*: *columnae singulae notiores*: columna Maenia: LVCIL. 1203 Maenius -am cum peteret. CIC. div. in Caec. 50 ut . . . aliquos ad -am Maeniam . . . reos reperiatis. *cf.* Cluent. 39 ad eam -am, ad quam multorum saepe conviciis perductus erat, tum suffragiis populi pervenerat. Sest. 18 ne in Scyllaeo illo aeris alieni tamquam fretu ad -am adhaeresceret. 124. PLIN. nat. 7, 212 a -a Maenia ad carcerem inclinato sidere supremam pronuntiavit *horam*. 34, 20 antiquior -arum *celebratio*, sicuti C. Maenio. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 21 *Maenius* unam -am . . . sibi excepisse, unde gladiatores spectaret, quae ex eo Maeni -a nominabatur (PS. ASCON. div. in Caec. p. 120). SCHOL. Cic. Bob. p. 87 Hild. -a . . . Maenia, apud quam debitores a creditoribus proscribebantur. columna rostrata: VERG. georg. 3, 29 navali surgentes aere -as (*cf.* SERV. georg. 3, 29 -as dicit, quae in honore Augusti et Agrippae rostratae constitutae sunt . . . rostratas Duilius posuit). LIV. 42, 20, 1 -a rostrata in Capitolio . . . tota ad imum fulmine discussa est. SIL. 6, 664 navale tropaeum, rostra gerens nivea surgebat mole -a. QVINT. inst. 1, 7, 12 -a rostrata, quae est Duilio in foro posita. SVET. Galba 23. CLAVD. 28, 48 densum . . . aera vestitis numerosa puppe -is. -a bellica (*cf. p. 1735, 25 et vol. II p. 1811, 67*): OV. fast. 6, 206 est ibi non parvae parva -a notae, hinc solet hasta . . . mitti. PAVL. FEST. p. 118 Lactaria -a, in foro holitorio dicta, quod ibi infantes lacte alendos deferebant. PROSP. chron. I p. 421, 580 *ossa Traiani* sub -a posita. *cf.* CASSIOD. chron. II p. 141, 766 cuius -ae altitudo in CXL pedes erigitur. NOT. urb. Const. 7, 7 *continet regio VI*: -am purpuream Constantini. 8, 13 *regio VII*: -am Theodosii, intrinsecus usque ad summitatem gradibus perviam. POL. SILV. not. urb. chron. I p. 545 -ae cochlides *eqs.* (REG. urb. p. 11, 9. 15, 2. CVRIOS. urb. p. 10, 7. 12, 2 MARCELL. chron. II p. 480, 92, 8. *v. p. 1400, 35 sqq.*). -a centenaria Marci *imp. v. p. 813, 28*. *de columna salis, in quam uxor Loth transmutata est*: ITALA gen. 19, 26 (Lugd.) facta est -a salis (στήλη ἁλός, VVLG. statua; ITALA Hil. myst. p. 27, 5 in -am salis demutatur). ITIN. [Silv.] 12, 7 -a ipsa iam non paret. *de Christi baptismate et passione*: ITIN. Theod. 20 ubi dominus baptizatus est, ibi est una -a marmorea et in ipsa -a facta est crux ferrea. ITIN. Burdig. p. 592 -a . . . in qua Christum flagellis ceciderunt. ITIN. [Silv.] 37, 1 orare ad -am illam, ad quam flagellatus est dominus. ITIN. Theod. 7 ANTON. Plac. rec. A 22. 25 BREV. de Hier. p. 154, 20. *in proverbio, ut videtur*: CIC. Att. 14, 15, 1 de saxo, in crucem, -am tollere.

II *latiore sensu de rebus columnis similibus*: **A** *in machinis sim.*: CATO agr. 18 si trabes minores facere voles, canales extra -am expolito *in torculario*. *in horologio*: VITR. 9, 8, 6 in -a aut parastatica horae describuntur. 9, 8, 7 ea . . . -a versatilis perficiatur. *in catapulta et ballista*: VITR. 10, 10, 5 posterior minor -a, quae graece dicitur ἀντίβασις. 10, 11, 9 compingitur . . . dimidia altitudinis k. -a. *in lecto*: VVLG. Iudith 13, 8 cum haec dixisset *Iudith*, accessit ad -am. *in tentorio*: CORIPP. Ioh. 2, 277 ardua . . . excelsis sustentant vela -is.

B *in hominum corpore*: 1 *in imaginibus*: *de bracchio*: PLAVT. Mil. 209 ecce autem aedificat: -am mento suffigit suo. *de pene*: PRIAP. 10, 8 nimirum tibi salsa res videtur astans inguinibus -a nostris. MART. 9, 49, 3 nec quae stat rigida supina vena, de ligno mihi quolibet -a est. 11, 51, 1 tanta est quae Titio -a pendet, quantam Lampsaciae colunt puellae. 2 *t. t. medicorum*: *pars matricis*: VINDIC. gyn. p. 445^{c} ut est masculo veretrum, ita est matricis -a. *de naso*: PS. SORAN. quaest. med. p. 366, 26 *nasi* recta . . . pars vocatur -a. ISID. orig. 11, 1, 48 narium recta pars, propter quod aequaliter sit in longitudine et rotunditate porrecta, -a vocatur.

C *de rebus naturae aliis*: 1 *de arboris trunco*: GREG. TVR. vit. patr. 10, 3 amputata arboris -a. 14, 2 glor. conf. 23.
2 *de lapidibus et metallis*: PLIN. nat. 31, 30 *destillantes guttae* in quibusdam speluncis . . . -as . . . faciunt. *de auri massa*: TAC. ann. 16, 1 lateres . . . *auri* praegraves iacere, astantibus parte alia -is
3 *de rebus physicis*: *de aqua, in -ae formam se erigente* (*i. q.* "Wasserhose"): LVCR. 6, 426 nam fit ut interdum tamquam demissa -a in mare de caelo descendat *prester*. 6, 433 *vis venti deprimit nubem*, ut sit in mare de caelo tamquam demissa -a. SEN. nat. 7, 10, 3 turbinis . . . rotunda facies est. in eodem enim vestigio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

versatur et -ae modo circumagentis se volvitur. PLIN. nat. 2, 134 vocatur et -a, cum spissatus umor rigensque ipse se sustinet. *de igne et luce*: MANIL. 1, 841 *cometes* quadratam ... trabem fingit teretemve -am. SEN. nat. 6, 26, 4 fuere ... notabilia -a ignis immensi et Delos agitata. 7, 20, 2 -ae clipeique flagrantes aliaeque insigni novitate flammae. epist. 94, 56 -as ... ac trabes et varia simulacra flammarum. LVCAN. 7, 155 adversas ... faces immensoque igne -as detulit *aether*. VVLG. exod. 13, 21 dominus ... praecedebat eos ... per diem in -a nubis et per noctem in -a ignis (*cf.* Ps. ORIG. tract. 16 p. 174, 19 in -a nubis per diem et in -a ignis per noctem praeivi eos. COMM. apol. 619 hic praeibat eos in -a nubis et ignis. HIL. in psalm. 51, 6 *populus Israel* secundum diei noctisque tempora -a nunc nubila nunc ignea usus est. SVLP. SEV. chron. 1, 15, 3 *Hebraeis* -a nubis interdiu, noctu -a ignis praeferebatur. DRAC. laud. dei 2, 796 candida dux fuerat nubes flammaeque -a. PASS. Petr. Paul. long. 6 -a nubis vobis per diem in caelo apparuit et ignis per noctem. *sic saepius*). VVLG. apoc. 10, 1 pedes *angeli* tamquam -ae ignis (στῦλοι). PRVD. cath. 12, 168 lucis -am praeferens *Moyses*. SVLP. SEV. chron. 1, 19, 7. CHRON. Gall. chron. 1 p. 649, 528 rec. B signum in caelo -a pendens. *de umbra*: PLIN. nat. 2, 51 umbram -ae effigie iaci. *de nube v. supra l. 8 sqq.* *de fumo*: VVLG. iud. 20, 40 viderent quasi -am fumi. 4 *in nominibus locorum: columnae Herculis* (*sing. v. hac linea et infra l. 38*): VARRO Men. 76 tit. -a Herculis (NON. p. 82. -is *Mommsen*). PROP. 3, 11, 19 qui pacato statuisset in orbe -as *Hercules*. LIV. 21, 43, 13 ab Herculis -is, ab Oceano terminisque ultimis terrarum. 23, 5, 11 ab ultimis terrarum oris, freto Oceani Herculisque -is. CVRT. 10, 1, 17 *Gadibus* -as Herculis esse fama vulgaverat. MELA 1, 27 hunc *montem* Abilam, illum Calpen vocant, -as Herculis utrumque (SOL. 23, 13). 2, 95. LVCAN. 9, 654 *Medusa* sub Hesperiis stantem Titana -is in cautes Atlanta dedit. PLIN. nat. 2, 167 a Gadibus -isque Herculis Hispaniae et Galliarum circuitu. 2, 242. 3, 4 laborum Herculis metae. 5, 2. 6, 212. 13, 138. 19, 4. 27, 2. 29, 18. SIL. 1, 142 dum fert Herculeis Garamantica signa -is. 14, 147. 15, 643. FLOR. epit. 2, 6, 38 a Pyrenaeis montibus in Herculis -as. AMPEL. 7, 2 ob impositas Herculis -as. APVL. mund. 6 a -is Herculis. *ibid.* ⟨a⟩ -is navigantibus. *ibid.* Gaditanas -as circumvectus Oceanus orbis nostri metas includit. 7 Europa ab Herculis -a usque Ponticum et Hyrcanum mare ac flumen Tanain fines habet. CHALC. transl. p. 24^{E} quod os a vobis Herculis censetur -ae (Ἡρακλέους στήλας). p. 25^{A}. 25^{B} gentes, quae intra Herculis -as consistunt (ἐντὸς ὅρων Ἡρακλείων). AVIEN. orb. terr. 99 ora ... terrae ultima proceras subducit in astra -as. 277 proceras zephyri regione -as. 414 tellus Europa -is proxima magnanimos alit ... Hiberos. 611 ora 86. 116. 163. 341 Herculanae ... -ae. 355. 370. 375. 381. 417. 562. SERV. Aen. 11, 262 -as Herculis legimus et in Ponto et in Hispania. HYG. astr. 1, 8. *adde minus accurate*: IVL. HON. cosmogr. rec. A 15 mare quod -as Herculis appellant. *huc pertinere videtur*: AVIEN. orb. terr. 1383 geminas telluris fine -as. *nota de -is Herculis in Germania sitis*: TAC. Germ. 34 superesse adhuc Herculis -as fama vulgavit. *in Ponto: v. supra l. 46.* *aliae*: VERG. Aen. 11, 262 Protei Menelaus adusque -as exulat. MELA 2, 68 in Bruttis sunt -a Rhegia (PLIN. nat. 3, 71 a quo *promunturio Palinuro* ... traiectus ad -am Regiam. 3, 73. 86 SERV. Aen. 3, 411. ITIN. Anton. Aug. p. 98, 4 ad -am, id est traiectum Siciliae. p. 106, 4. 111, 5 RAVENN. p. 263, 12. 331, 15. Guid. p. 471, 9 -a regia qui nunc Stilos [*i.* στῦλος]. p. 508, 9. *eadem vocatur* CORP. X 6950 ad statuam, *apud Graec.* Ῥηγίνων στυλίς. *v. Hülsen, PW. IV 603*). PLIN. nat. 6, 199 navigantes ... non posse ... ultra quasdam -as — ita appellantur parvae insulae (*sc. in Rubro mari*) — provehi. EPIT. Alex. 12 Macedones ... usque ad Liberi Patris -am pervenisse dicuntur (*fort. eaedem*: AVIEN. orb. terr. 824 Bacchi ... -as, ultimus Oceani qua terras alluit aestus). AVIEN. ora 646 rupis ... latus ... gentici cognomina⟨n⟩t Solis -am. *nomen vici v. nom. propr.* *adde*: AMBR. Iob 1, 5, 13 non immerito ... -ae orbis terrarum motae sunt, *cum moreretur Christus*. *nota*: VVLG. Iob 26, 11 -ae caeli contremiscunt.

III *translate*: A *de hominibus, qui alicuius rei adiutores, defensores sunt*: *cf.* SCHOL. Hor. Vind. ars 373 -ae id est illi qui sunt sustentaculum rei publicae. EVCHER. form. 9 p. 56, 5 -a: firmamentum vel stabilitas spiritalis. ENN. ann. 348 regni versatum summam venere -am. TERT. adv. Marc. 1, 20 Petrum ceterosque, -as apostolatus. 4, 3 Petrus et Iohannes et Iacobus, qui existimabantur -ae (AMBR. Iob 1, 5, 13 *l. 84* VVLG. Gal. 2, 9 [στῦλοι]). pudic. 16 Paulum -am immobilem disciplinarum. scorp. 12 -am fieri in dei templo. CLEM. ad Cor. 5 fortissimae -ae (*sc. martyres*) usque ad mortem certatae sunt. HIL. trin. 6, 24 ad visionis ac vocis fidem tribus -is ecclesiarum testibus assumptis (HIER. in Ier. 1, 18 p. 843 epist. 52, 10. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 23 ecclesiarum -a quaedam et turris inexpugnabilis. hist. 5, 1, 17 *Attalus* -a [στῦλον] et firmamentum ecclesiae. BACHIAR. fid. 7 doctores, qui sunt capita populi et -ae ecclesiarum. OROS. apol. 1, 4 *Augustinus et Hieronymus* qui sunt -ae et firmamenta ecclesiae catholicae). SEV. MINOR. p. 740^{C} Theodorus -a synagogae nostrae. AMBR. fid. 2 prol. 4 his duodecim tamquam lapidibus pretiosis fidei -a consurgit. Iob 1, 5, 13 ego confirmavi -as eius. audi, quas -as confirmaverit: Petrus et Iacobus et Iohannes, qui videbantur -ae esse. MAXIMIN. c. Ambr. 124 Petrus, qui pro primatu suo apostolorum -a erat. HIER. epist. 168, 14 reliqua -arum Christi nomina. VVLG. apoc. 3, 12 faciam illum -am (στῦλον) in templo dei mei. AVG. in psalm. 140, 25 qui futuri erant duces ecclesiae et -ae terrae. OROS. apol. 27, 3 *apostoli* -ae et firmamenta veritatis (FACVND. defens. 8, 5 *syn.* propugnatores pietatis). hist. 7, 26, 3 Maximianus ... nostrae ... religionis antiquitatem -a inexpugnabilis fulsit. EPIST. pontif. Thiel Anast. 2 (*a. 497*) esto illi (*ecclesiae*) in -am ferream. SIDON. epist. 6, 1, 4 te ... norma morum, te, -a virtutum *eqs.* POMER. 2, 2, 1 -ae firmissimae *sacerdotes*. PALLAD. hist. mon. I 10 velut -a caelestis stetit Paulus immobilis. *nota de homine quasi -a execrata*: CIC. Phil. 1, 5 talis ... eversio *fuit* illius execratae -ae. *de ecclesia*: ITALA (Maximin. c. Ambr. 53 Rufin. Orig. in cant. 3 p. 180^{B}) *et* VVLG. I Tim. 3, 15 ecclesia dei ..., -a (στῦλος) et firmamentum veritatis. PS. PETR. CHRYS. serm. 138 p. 572^{B} pax alumna fidei, -a iustitiae.

B *de rebus variis*: *i. q. dies intercalaris*: COMPVT. Carth. 1, 5 in -a ... bissextili, quae cancellis lunaribus glutinata certo limite sociatur. *cf.* 1, 7 de -is ..., quibus in circulorum capite cum suis sunt lineis picturatae. *i. q. terminus*: PRISC. anth. 680, 4 *annus* ternis gaudet divisus stare *dies* -is, scilicet Idibus et Nonis simulatque Kalendis.

synonyma et iuxta posita ad I: atrium, basis, bustum, caementum, camara, crusta, epistylium, firmamentum, intercolumnium, lapis, limen, marmor, mola, monimentum, parastatica, paries, pila, pluteus, porticus, postis, saxum, stabilitas, statua, tectum, trabs, turris, valvae.

derivata: columnaris, columnarius, columnatio, columnatus, columniacus. columella (-us). *compos.*: columnifer.

columnāris, -e *a* columna. *ad columnam pertinens, columnae forma similis*: PRVD. ham. 476 *de columna lucis Israelitas per eremum ducente* (*v. p. 1741, 8*): medias ... tenebras luce -i scindens exercitus. *in imagine*: VEN. FORT. vita Germ. 37, 107 genua -is imbecillitas roboratur *paralytici*. *neutr. subst.* **columnar**, -āris: *i. q. officina, ubi columnae exciduntur*: DECRET. decur. Castrimoen. (Corp. XIV 2466) 18 *locus*, in quo antea -r publicum fuit. 30 in quo -r fuit.

columnārius, -a, -um *a* columna. *ad columnam pertinens. adi.*: AMM. 22, 16, 12 Serapeum ... atriis ... -is amplissimis et spirantibus signorum figmentis et reliqua operum multitudine ... exornatum. *masc. subst.* **columnārius**, -ī: *homo inter columnas vagans*. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 5 nolo te putare Favonium a -is praeteritum. *huc fortasse pertinet* CORP. V 2856 locum columnariorum⟨m⟩. VIII 23121 co⟨lumnarii⟩; *nisi potius sunt operarii, qui columnas fabricant.* *neutr. subst.*: **columnārium**, -ī. *i. q. vectigal a columnis sumptum*: CIC. Att. 13, 6, 1 -um vide ne nullum debeamus: quamquam mihi videor audisse ... commutatam esse legem. CAES. civ. 3, 32, 2 -a, ostiaria, frumentum, milites, arma, remiges, tormenta, vecturae imperabantur. *cf. v. Premerstein, PW. IV 603.*

columnātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* columnatus. *Th.*]. *aedificium columnis fultum*; GLOSS. περίστυλον. II 405, 14 περίστυλον: ⟨atrium, colu⟩mnatio. APVL. flor. 18 p. 83 in auditorio hoc genus spectari debet non pavimenti marmoratio nec proscaenii contabulatio nec scaenae -o. ITALA Ezech. 42, 5 (Wirc.) quoniam eminebat -o (τὸ περίστυλον, VVLG. porticus) eius ex inferiori et intervallum, sic -o et intervallum et sic portae.

columnātus, -a, -um [*a* columna. *Th.*]. *i. q. columnis fultus*: *proprie*: VARRO rust. 3, 5, 12 accessus ... in tholum, qui est ultra rotundus -us, ut est in aede Catuli, si pro parietibus feceris columnas. VITR. 4, 8, 1 aedes rotundae, e quibus aliae monopteroe sine cella -ae constituuntur, aliae peripteroe dicuntur. AMPEL. 8, 3 pons magnus -us duplex. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579 a) 2 quotiens vel hoc ibidem ⟨...⟩ orum -is (incolumitatis *coni. Mommsen*) trans⟨...⟩. CORP. VIII 23280 porticum -am cum gradibus VII. IX 2448 tribunal -um. GLOSS. III 312, 64 περίστυλον atrium -um. *translate*: PLAVT. Mil. 211 os -um poetae esse indaudivi barbaro. AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 19 ne forte incomptam domus magnitudinem putes et diversoria te -a delectent. ENNOD. opusc. 3, 102 p. 357, 11 alterius ecclesiae -us repente paries impulsu callidi serpentis ... eiectus est. *cf. de voce Funck, Archiv 6 (1889) 256.*

fem. subst. **columnāta** *nomen loci, v. nom. propr.* *neutr. subst.* **columnātum**, -ī. *i. q. porticus*; GLOSS. περίστυλον. ITALA Ezech. 40, 17 (Wirc.) et ecce pastoforia in -a (περίστυλα, VVLG. *aliter*) atrii, XXX pastoforia in -is (ἐν τοῖς περιστύλοις), et porticus in dorsu portarum secundum mensuram -um (περίστυλον). *inde fort. it.* colonnato.

columnella *forma vulgaris voc.* columella, *q. v.*

columniacus, -a, -um [*a* columna. *Th.*]. *i. q. columnae similis*: LIB. col. I p. 242, 8 ratio militiae assignationis prima triumvirales lapides Gracchani, rotundi -i.

columnifer, -a, -um *a* columna *et* ferre. *i. q. columnae similis*: PRVD. perist. 3, 53 sic habuit generosa patrum turba -um ra-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dium, scindere qui tenebrosa potens nocte viam face perspicua praestitit.

columpār⟨e⟩ *v.* columbare. **cōluo** *v.* colluo.

colūrium, -ī *n. cf.* HESYCH. κολουρία: ἀποτομία (*v. Benndorf ap. Blümner, Technol. III 80 adn. 1*). *genus quoddam columnae formae minus expolitae*: SIDON. epist. 2, 2, 10 ab ortu lacum porticus intuetur, magis rotundatis fulta -is quam columnis invidiosa monobilibus (monolithis?). PASS. coron. 4 coeperunt artifices quadratarii incidere lapidem ad -um columnae.

colurnus, -a, -um [*mutatum pro* *corulnus, *a* corylus. *Th.*]. SERV. georg. 1, 305 sunt aliquae derivationes ex usu magis quam ex ratione venientes, ut ... -um a corylo. CHAR. gramm. I 266, 10 'colurnis' cum sit corulus arbor. PRISC. gramm. II 70, 20 fere omnia ad materiam pertinentia e brevem ante us habent ... inveniuntur enim pauca sine e ut quernus, -us *eqs.* 81, 12 *facit* corylus -us. SCHOL. Hor. sat. 1, 8, 1 quomodo ... a corylo -us, ita a fico ficulnus. GLOSS. λεπτοκαρύϊνον ἢ κρανέϊνον. κρανέα τὸ δένδρον. -a: λεπτοκάρυον. Plac. V 14, 37 (56, 7) -is ex cornu factis. nam et -i qui ex corulo fiunt. 180, 36 colirnus ex arborico libri (arbore coryli *Götz*) factis (*spectat utrumque ad l. 21 sq.*).

adi. i. q. ad corylum pertinens: VERG. georg. 2, 396 pinguiaque in veribus torrebimus exta -is (*v.* SERV. *ad l. et* GLOSS. *supra l. 17 sq.*). *neutr. subst.* **colurna,** -ōrum: PAVL. FEST. p. 37 -a: hastilia ex corno arbore facta. *cf.* corylus *vol. IV p. 1080, 59.*

***colūrus,** -a, -um, κόλουρος. *i. q. mutilatus*: **1** *adi. t. t. metricorum*: FORTVN. gramm. VI 283, 12 versus ... dicimus ... a passionibus, ut -os et scazontas. SACERD. gramm. VI 521, 1 de Alcmanico trimetro brachycatalecto -o. *saepius, ex. gr.* 524, 8 -um *tetrametrum*, quod sit κολοβόν, id est curtum, ἐν τῇ οὐρᾷ, id est in coda, in fine. 530, 19 in -o metro (*ut videtur*) ... semper duae syllabae desunt, ut sit metrum acatalectum integrum. 533, 18 inter miurum et -um et catalecticum hoc interest ... -um, cum novissimi pedis duae syllabae novissimae tolluntur. GRAMM. VI 637, 13 -us est sive colobus, cum versus quasi prosa oratione decurrit. **2** *subst.* **colūrus,** -ī *m. ubique pluraliter* -i (*praeter l. 43*). *i. q. circuli sphaeram dividentes*: ANTH. 761, 21 *sphaeram*, quam gemini findunt aequa sub sorte -i. 761, 24 linea, quae scindit medios utrosque -os. MACR. somn. 1, 15, 14 praeter hos *circulos* alii duo sunt -i, quibus nomen dedit imperfecta conversio. MART. CAP. 8, 823 consequens reor -os demonstrare, quorum pars desuper, quaedam alia in uno versatur occulta. 8, 832 melius -os demonstremus, licet ipsi quoque aliquid curvationis abdentes non se totos visibus repraesentent. 8, 833 alter autem -us, qui etiam tropicus dicitur, ab octava parte Cancri consurgit. *Mertel.*

1. colus, -ī *et* -ūs *m. et f.* [*idem esse videtur ac gr.* πόλος, *cf. c. boruss.* kelan *island.* kvel *'rota' et c.* colere, coluber, columna. *collationem verborum gr.* κλώθειν, *ind.* kr̥ṇatti *'net' (Osthoff, Verhandl. d. 41. Philol.-Versamml. 1891 p. 302) dissuadet forma vocabuli latini. Th.*]. ISID. orig. 19, 29, 2 -us, quod sit in longitudine et rotunditate quasi 'columna' (GLOSS. V 180, 40). *grammaticorum de declinatione et de genere vocabuli doctrina*: CAPER gramm. VII 108, 17 -us haec lanificii. PROB. cath. gramm. IV 24, 6 haec -us secundae est declinationis 'li' faciens genetivo, huius -i: nam Vergilius (*Aen. 8, 409*) ..., et quartae declinationis 'us' terminans genetivum, sicut Statius Thebaidos libro III (*241*). NON. p. 198 -us generis feminini. Cicero de Oratore lib. II (*277, v. p. 1744, 24*). SERV. Aen. 8, 409 '-o': hunc sequimur: nam 'huius -i' dicimus, non ut Statius 'huius -us' (*de additamento in D cf. adnot. crit.*). CHAR. gramm. I 21, 19 longe solent errare qui secundae declinationis feminina negant esse, cum plura inveniantur, velut haec -us, -i. PHOC. gramm. V 420, 8 *inter feminina secundae declinationis in -us*: haec -us, -i. PRISC. gramm. II 163, 6 domus, -us ... tam secundae quam quartae declinationis inveniuntur. 169, 11 (*ex Probo de dub. gen.*) vetustissimi ... inveniuntur confudisse genera, nulla significationis differentia coacti, sed sola auctoritate, ut 'hic' et 'haec ... -us'. 269, 16 '-us -i' et '-us'. Virgilius in VIII (*409*) ... Statius in (*Theb.*) VI (*379*). III 445, 23 haec -us huius -i vel -us (GRAMM. suppl. 129, 9). DVB. NOM. gramm. V 573, 29 -us in lanificio ⟨*generis feminini?*⟩ sicut Cicero (*de orat. 2, 277*) docet. GLOSS. II 323, 58 hic -us. *formae declinationis heteroclitae (adnotavi genus quoad fieri potuit)*: *sing. nom.* colum: GLOSS. II 323, 58 *al.* *gen.* coli: AMM. 23, 4, 14 *masc.* colūs: SEN. Oed. 985 *fem.* Herc. O. 1097 (*corrupt. in A*) *m.* VAL. FL. 2, 148. *dat.* colo: VERG. Aen. 7, 805 (*nisi abl.*) SYMM. epist. 6, 67 (68), 2. *abl.* colo: VERG. Aen. 8, 409 TIB. 1, 3, 86 (*AP*; -u *M*) *f.* PROP. 4, 1, 72 *m.* 4, 9, 48 *m.* OV. am. 2, 6, 46 *m.* ars 1, 702 *m.* APVL. mund. 38 IVST. 1, 3, 2 AVG. serm. 37, 9, 13 *quinquies.* OROS. hist. 1, 19, 1 CARM. epigr. 471, 8 (*ex Verg. Aen. 7, 805*). 1205, 6. colu: CIC. de orat. 2, 277 *f.* (*codd. integri et Non. p. 198*; -o *masc. cod. Harl. et recc. mutili*). SEN. Herc. O. 563 (ψ, -is *E*, -us *A*) *f.* PLIN. nat. 8, 194 (*FR*, -o *E*). 21, 90 STAT. Theb. 6, 380 (*P, Serv. Verg. Aen. 8, 409, Prisc. gramm. II 269, 16*; -o *rell.*) *f.* AVSON. 171, 5 (*sic* V^1) POMP. gramm. V 178, 18 *f.* 178, 19 SIDON. carm. 5, 313 *f.* CARM. epigr. 1144, 2. 1189, 3. *plur. nom.* colūs: TIB. 2, 1, 63 (*nisi sing.*; *v. p. 1744, 30*) STAT. Theb. 3, 242 *f.* 9, 839 *f.* *acc.* colos: OV. epist. 3, 76 *m.* (*sic* P^1E, plenas ... colos *cett.*). 3, 818 *f.* SEN. Herc. f. 559 Herc. O. 372. 668 (*in* -us *corr.* E^1) *f.* STAT. Theb. 5, 150 Ach. 1, 582 (*sic P*) silv. 1, 4, 64 MART. 9, 17, 2 CLAVD. 20, 389 carm. min. 26, 87 *f.* RVT. NAM. 1, 34. 2, 56 *f.* *acc.* colūs: AFRAN. com. 227 *f.* SEN. Herc. O. 218 (*E*, -os *rell.*). 768 (-os *A*) *f.* 1084 (-os *A*) *m.* (*f. sec.* ψ). 1180 (turpe scelus *E*, turpes colos *A*) VAL. FL. 6, 445 *f.* 6, 645 *f.* SIL. 8, 436 STAT. Theb. 10, 649 Ach. 1, 635 silv. 3, 1, 172 MART. 7, 47, 8 *f.* IVV. 14, 249 *f.* FRONTO p. 233, 8 N. SIDON. carm. 22, 197 *f.* CARM. epigr. 1550ᴮ, 10 *f.* *de genere: ad locos p. 1743, 70 sqq. allegatos adde hos: masc.*: -um: CATVLL. 64, 311. *fem.*: -us: PLIN. nat. 8, 194 STAT. Theb. 8, 12 CLAVD. 8, 594. *legitur inde a* PLAVTO. GLOSS. ἠλακάτη. ἠλεκάτη. lorg (*anglosax. i. instrumentum textrinae, 'lignum in quo licium involvitur'*). uuilmod (*anglosax.?*). III 270, 13 στυππεῖον stuppa -us. V 180, 40 -um est instrumentum lanificii. IV 220, 24 -us virga quae per coclea (-am *al.*) volvitur. Plac. V 12, 3 (56, 5) -um ... unde mulieres nent. [*non huc pertinere videtur* GLOSS. II 573, 43 colum lorg (*qua de voce v. l. 12*) covel (*i. q. anglosax.* cawel *'holus, crambe, caulis'*).]

I *generatim de instrumento lanificii (de ipsis filis, ut videtur,* SEN. Herc. O. 668, *v. infra l. 46; cf. etiam infra l. 51)*: *descriptio*: AVG. serm. 37, 9, 13 in lanificio duo instrumenta *esse* ..., -um et fusum. in -o lana involuta est, quae filo ducenda et nenda transeat in fusum. PLAVT. Cas. 169 iussin -um ferri mihi? AFRAN. com. 227 satis fortiter .. vestras scicidistis -us. CIC. de orat. 2, 277 (*verba Opimii consularis*) venis cum tua -u (*v. p. 1743, 78*) et lana? CATVLL. 64, 311 laeva -um molli lana retinebat amictum. VERG. Aen. 7, 805 non illa (*Camilla*) -o calathisve Minervae femineas assueta manus (CARM. epigr. 471, 8 ⟨pia, d⟩octa -o calathisque Minervae). CIRIS 177 *Ciris* nulla -um novit, carum non respicit aurum. TIB. 1, 3, 86 anus ... deducat plena stamina longa -u. 2, 1, 63 hinc (*ab ovibus*) et femineus labor est, hinc pensa -usque, fusus et apposito pollice versat opus. PROP. 4, 9, 48 *Hercules*: Sidonia feci servilia palla officia et Lydo pensa diurna -o (*item de Hercule*: SEN. Herc. O. 372 ad leves sedit -us udum [unum *A*, colum *E*] feroci stamen intorquens manu. STAT. Theb. 10, 649 Lydia coniunx Amphitryoniaden ... ridebat ... turbare -us. DON. Ter. Eun. 1027 cum ipsa [*Omphale*] calathum et -um ... sagittis clava ... mutavisset). OV. ars 1, 702 *Achilles* fortia ... posito sumpserat arma -o (*sic opp.* tela: epist. 9, 116. 14, 66 [*ibid.* ferrum]. bella: met. 12, 474). epist. 3, 76 nos (*Briseis*) ... data pensa trahemus et minuent plenos stamina nostra -os. 9, 116 femina ... ferre gravem lana vix satis apta -um. 14, 66 lana -usque. met. 4, 229 et -us et fusus. 12, 474 -um ... cape cum calathis et stamina pollice torque. fast. 3, 818 lanam mollire ... et plenas exonerare -os. SEN. Herc. O. 218 dominae captiva (*Iole*) -us fusosque legam. 563 prolata vis (*virus*) est quaeque Palladia -u lassavit omnem texta famularum manum (*sc. Deianirae donum*). 668 herbae tinxere -us, quas indoctae nevere manus. PLIN. nat. 8, 194 lanam in -u et fuso *dedicatam. ibid.* ut nubentes virgines comitaretur -us compta et fusus cum stamine. 21, 90 *cneco* -u antiquae utebantur. VAL. FL. 2, 149 Threissa ... non forma, non arte -us ... par tibi. SIL. 8, 436 fucare -us nec Sidone vilior Ancon murice nec Lybico. STAT. Ach. 1, 582 *Deidamia* reficit ... -os et perdita dura pensa manu *Achillis.* 1, 635 tenuare -us. IVST. 1, 3, 2 purpuram -o nentem *Sardanapallum* (OROS. hist. 1, 19, 1 purpuram -o tractans). SYMM. epist. 6, 67 (68), 2 *feminas* -o et telis animum ... intendere. AMM. 23, 4, 14 *sagitta* in muliebris -i formam, quo nentur lintea stamina, concavatur. CLAVD. 8, 594 quae ... potuit digitis mollire rigorem ambitiosa -us? 20, 389 inter anus interque -os. SIDON. carm. 22, 197 Syrias vacuasse -us. *metonymice de ipso opere nendi*: VERG. Aen. 8, 409 tolerare -o vitam tenuique Minerva. AVSON. 171, 5 vitamque -u famamque tueri. *translate*: PROP. 4, 1, 72 quo ruis ... dicere fata, Properti? non sunt a! dextra condita fila -o.

II *speciatim de colu Parcarum, proprie et in imaginibus; hinc etiam translate de ipso fato (fatis), ut l. 69. 74. 76. 78. 79. 82. p. 1745, 4. 12 al. (de plurali q. d. poetico cf. l. 69. 70. 72. 74. 77. 78. 82. 84 al.*; SCHOL. Stat. Theb. 3, 242 *l. 78*): OV. am. 2, 6, 46 septima lux venit non exhibitura sequentem, et stabat vacuo iam tibi Parca -o. SEN. Herc. f. 559 evincas ... iura ... Stygis Parcarumque -os non revocabiles. Oed. 985 servat ... suae decreta -us Lachesis nulla (dura *codd.*) revoluta manu. Herc. O. 768 ipsas ... -us Clotho manu proiecit et fata Herculis timet peragere. 1083 consumptos iterum deae supplent Eurydices -us. 1097 nulli non avidi -us (avidas polo *A*) Parcas stamina nectere. 1180 si me cadere feminea manu voluere fata perque tam turpes -us mea mors cucurrit. LVCAN. frg. 6 plenas posuere -os et stamina Parcae. VAL. FL. 6, 445 *Medea* recolit fessos aetate parentes datque alias sine lege -us. 6, 645 diva supremas rumpit iniqua -us. STAT. Theb. 3, 242 sic fata mihi nigraeque sororum iuravere -us (SCHOL. pensa. notandum: plurali numero declinatur). 5, 150 solare domos iuvenumque praecipitare -os (SCHOL. indiscrete omnes occidere. *cf. p. 1745, 16*). 6, 380 huius extrema iam fila -u. 8, 12 ipsa Fatorum deprensa -us (*cf.* 8, 13 rumpebant stamina Parcae). 9, 839 hinc plenae tibi, parve (*Parthenopaee*), -us (SCHOL. finita est ... vita). silv. 1, 4, 64 *Aesculapius ad Epidauriam prolem*: teneamus adorti — tendatis iam fila! — -os (*Gallici*). 3, 1, 172

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hercules: Parcarum fila tenebo extendamque -us: duram scio vincere mortem. MART. 7, 47, 8 regnator Averni ... raptas Fatis reddidit ipse -us. 9, 17, 2 Latonae .. nepos, ... mitibus herbis Parcarum exoras pensa brevesque -os. IVV. 14, 249 grave tardas expectare -us; morieris stamine nondum abrupto. FRONTO p. 233, 8 N. poetae ... -us et fila fatis assignant. POMP. gramm. V 178, 18 '-u feminea (?) Parcarum dirupta' (*ibid.* 'pereunte -u'). APVL. mund. 38 quod nondum ex -o tractum est subactumque cura digitorum, id futuri ... saeculi posteriora ... ostendere (*cf. infra*: futuri temporis Lachesis a fine cognominata. AVG. serm. 37, 9, 13 quod in -o est involutum, est futurum *eqs.*). CLAVD. carm. min. 26, 87 (*de aquis salubribus*) Parcarum ... -os exoratura severas flumina. rapt. Pros. 1, 64 firmatas pacis dissolvere leges, quas dedimus nevitque -us (*loquitur Lachesis*). RVT. NAM. 1, 134 fatales non vereare -os (*ibid.* victuras ... leges). 2, 56 Stilicho aeterni fatalia pignora regni et plenas voluit praecipitare -os (*cf. p. 1744, 79*). SIDON. carm. 5, 313 imperium ... aurea volvebant bona fata -u. CARM. epigr. 524, 3 functus fati co⟨...⟩ (-lu *vel* -lis *suppl. Büch.*) vita felix de luce recessi. 1144, 2 tempus victuro mihi longum stamine Parca aetatis nostrae ⟨p⟩r⟨aerip⟩uit⟨q(ue) c⟩olu. 1189, 3 huic non dura -u Cloto decrevit in annis. 1205, 6 ⟨hi⟩c iaceo ... cinis et ... ⟨f⟩avilla, hic sunt discordi ⟨sta⟩mina ducta -o. 1550B, 10 erubuit nostras Atropos ipsa -us. ANTH. 792, 2 (*fort. medii aevi*) Clotho -um baiulat, Lachesis trahit, Atropos occat.

deriv.: coluc(u)la, colucella. *Hey.*

2. 3. 4. cōlus *v.* 1. caulis *p. 652, 28*; colon *p. 1695, 46*; 1. colum *p. 1729, 49.*

5. colus *i. q.* color, *v. p. 1713, 19.*

colustra, -um *v.* colostra.

?**colūtea** (*gr.* κολυτέα, κολοιτία, κολοιτέα, κολουτέα, *nomen herbae*) *conicitur* PLAVT. Persa 87 (*ad cocum*) commisce mulsum, struthea -a (coluthequam *codd.*) appara (*quod, cum* colūtea *expectandum sit, versus non recipit*).

coluthia, (-ōrum *n.*) [*vocabulum gr. non traditum. Th.*]. *genus concharum*: PLIN. nat. 32, 84 muricum generis sunt quae vocant Graeci -a, alii coryphia. 32, 147 -a sive coryphia, concharum genera. 1, 32, 27.

colȳfia *v.* colyphium.

cōlȳma (-atis) *n.*, κώλυμα. POMP. gramm. V 177, 13 -a, -ata (*inter nomina Graeca*). *Mbr.*

colymbas, -adis *f.*, κολυμβάς. *acc. plur.* -das: COLVM. 12, 49, 8 CAEL. AVR. acut. 3, 21, 204 chron. 1, 1, 25 (-dēs *acc. non legitur*). *nomen olivae conditiciae*: COLVM. 12, 49, 8 eo ... iure olivas poseas -as faciunt. 12, 50, 5 maturam olivam in statura factam -em de muria tollito. PLIN. nat. 15, 16 aliquae *olivae* oleo suo ... innatant, -es. 23, 73 -es sordida ulcera purgant. APIC. 6, 248 in olivis -bus. CAEL. AVR. acut. 3, 21, 204 de cellario *dabimus* -as olivas fractas. chron. 1, 1, 25 olivas ex viridi novitate messas, quas -as vocant. ISID. orig. 17, 7, 67 (*interpr. excidit in lacuna*). GLOSS. II 352, 38 κολυμβὰς ἡ ἐλαία -as granea. *fort. addendum*: THEOD. PRISC. log. 76 olivas -es (*trad.* columbares). DIOSC. 1, 114 olivas -es (*trad.* columbares). *sed cf. p. 1733, 53 sqq.*

colymbium, -ī *n*, *κολύμβιον, *cf. c.* colymbus. GLOSS. II 529, 21 collumbium: limen (*leg.* λίμνη). *adde fort. infra l. 70.*

colymbo, -āre [κολυμβᾶν. *Th.*]. GLOSS. V 279, 1 columbare: graece natare.

colymbus, -ī *m.*, κόλυμβος. *legitur* colimbum: CORP. X 5348. columbus: GLOSS. II 319, 21 *et fortasse* CORP. VIII 2658 columb⟨os⟩. GLOSS. V 566, 2 aquae ductus (GLOSS. Hülsen, Röm. Mitt. 17 [1902] p. 261 *codd. CMR*). 584, 9 locus ubi mundantur vestimenta vel aquarum lacus fluentes (GLOSS. Hülsen, Röm. Mitt. 17 [1902] p. 261 *cod. B*). 593, 26 locus ubi mundantur vestimenta. II 319, 21 εὔριπος. GLOSS. Hülsen, Röm. Mitt. 17 (1902) p. 261 puteus sive cisterna vel locus, ubi congregant aquam ducentes de domo in domum. locus ubi aquae veniunt in medio coquinae, ubi aquae influunt.

i. q. locus balnearius: LAMPR. Heliog. 23, 7 marinae aquae -os exhibuit in mediterraneis locis. PRVD. perist. 12, 36 donec virenti fluctuet -o *liquor*. PASS. Thom. p. 140, 11 in undecimo -um (*var. lect.* colibbum, colymbium, colimbum, columbas, columpnas, columnas) et aquarum lacus influentes. CORP. VI 1179 -um nemus vetustate lapsum ... ador⟨navit⟩. X 5348 porticos ... circumcingentes colimbum a solo constituit (*v. Saglio, Daremberg-Saglio II 1355*).

deriv.: colymbium. *Wulff.*

cōlȳphium (cōloephium, colēp(h)ium), -iī *n.* [*tractum a gr.* κωλύφιον *vel* κωλοίφιον. *Th.*]. *in codd. leguntur formae*: colyph-: PLAVT. Persa 92 *B* IVV. 2, 53 (*idem latere videtur* GLOSS. III 14, 44 colusium). coliph-: PLAVT. Persa 92 *CD* GLOSS. Plac. V 12, 5 (*R*). colip-: GLOSS. Plac. V 55, 39 (*lib. gl.*). colif-: GLOSS. V 180, 32. coloeph-: MART. 7, 67, 12. coloef-: CHIRON 495 GLOSS. III 287, 53. 314, 45. 658, 17. colof-: CHIRON 970 GLOSS. III 87, 34. coloph-: GLOSS. V 608, 54. colaep- (*cf.* κωλήπιον?): PETRON. 70. coleph-: CHIRON 576. colef-: CHIRON 813 APIC. 4, 179 *bis.* 5, 208 GLOSS. V 495, 8. calef-: CHIRON 588. *cf.* VEG. mulom. 2, 82, 5 calefaciunt *codd.* *masc.*: GLOSS. V 495, 6. *graeca declinatione* coloefion: GLOSS. III 314, 45. *de re*: GLOSS. iunctura coxae (*cf.* VEG. mulom. 2, 82, 5 *l. 15 sq.*). κωλήν. κωλεός. quod Graeci ἀκρωνύχιον (*Götz,* αρχρανυχων *cod.*) dicunt. Plac. V 12, 5 (55, 39) genus carnium, quod athletae vescuntur ad corporis sanitatem, ut fortes sint. Scal. V 608, 54 pulpidinem (*lege*: pulpedinem) -a. SCHOL. Iuv. 2, 53 pulmentum sive membrum virile ... athletarum cibum dicit. *cf. de voc. Heraeus, Sprache d. Petron. p. 19.*

PLAVT. Persa 92 collyrae facite ut madeant et -a, ne mihi incocta detis. PETRON. 70 cocus meus de porco faciet ... de perna turturem, de -o gallinam. MART. 7, 67, 12 cum -a sedecim comedit (IVV. 2, 53 luctantur paucae, comedunt -a paucae [*cf.* SCHOL. *ad l. supra l. 6*]). CHIRON 495 coques in aqua[m] -um porcinum (813 -um porcinum decoctum. 970). 576 de -is. 588 si quod iumentum -um fregerit. VEG. mulom. 2, 82, 5 vino et oleo calefacto -um ipsum, hoc est iuncturam coxae, diutissime confricant. GLOSS. III 287, 53 (658, 17) date sinape et collarem et -um (τὸν κολεόν *vel* κωλεόν). *nota!* APIC. 4, 179 collocas in caccabo super acronem -um (5, 208). *ibid.* -um acronem (*sc. diremptum pro* acrocolyphium; *v. s. v.* acron *vol. I p. 434, 12*).

compos. gr.: acrocolefium (-yphium?). *Mbr.*

colȳrium *v.* collyrium.

com *i. q.* cum, *v. vol. IV p. 1340, 35 sqq. 79 sqq.*

***coma**, -ae *f.*, κόμη (*cf.* ISID. orig. 11, 1, 30 *infra l. 49*). DVB.

NOM. gramm. V 575, 9 -ae et -a. nam quidam vetabant dici; sed nunc admittitur (*cf.* 574, 2). NOT. Tir. 78, 64 -a. *legitur inde ab* ENNIO (*at deest* PLAVTO TER. CATONI) *per totam latinitatem, sed ita ut poetae saepius quam scriptores hoc vocabulo utantur; habent*: VARRO CIC. LIV. PAVL. FEST. SEN. rhet. SEN. phil. CVRT. PETRON. PLIN. nat. QVINT. FRONTIN. TAC. PLIN. epist. SVET. *al.*; *auctoribus p. 314, 16 sqq. enumeratis* (*ubi corrigas*: VARRO *quater* CIRIS *semel* CALP. ecl. *5ies* PLIN. nat. *31ies* STAT. *91ies*) *adde*: FRONTIN. CAPITOL. LAMPR. *singulis locis* FLOR. *bis* APVL. *10ies* SOL. *5ies* AVIEN. *16ies* AVSON. *8ies* AMM. *bis* VVLG. *13ies* CLAVD. *34ies*. PAVL. FEST. p. 63 -ae dicuntur capilli cum aliqua cura compositi. GLOSS. -a κόμη, capilli. -am crinem, caesariem. -as (comax *codd.*) cacumen herbarum. summitas herbarum. *cf. Daremberg-Saglio II 1355—1371. in usu est maxime pluralis, singularis collective usurpatus inde a* PACVVIO *et* ACCIO. *de singulis pilis locum certum non legi, nisi forte* CATVLL. 66, 93 *huc refers, ubi* -a *i. q. cincinnus,* πλόκαμος, βόστρυχος *significare videtur.* [*loc. corrupt.*: APVL. met. 2, 2 aurum in gemmis (-is *Hild.*) et in tunicis. SER. SAMM. 1088 facilis (frondis *leg.?*) lapathi -a latior (*sic vulgo*; cumulatior *codd.*).] *graecam scripturam* comē *v. p. 1754, 67 sqq.* [*val.* coamă, *it.* chioma, *prov. hisp* coma. *M.-L.*] *v. etiam nom. propr.*

I ***proprie*** (SERV. Aen. 5, 556 proprie -ae sunt non caesi capilli [ISID. orig. 11, 1, 30]. *cf.* 12, 89 'cornua cristae', id est -as quas Graeci κέρατα nominabant, unde et κείρειν dicunt tondere [tonderi *codd. pler. cf.* ISID. orig. 11, 1, 30 -a est Graecus sermo. nam -as Graeci κόμας a secando nominant, unde et κείρειν tondere]): **A** *generatim i. q. capilli capitis* (*rarius barbae; v. p. 1747, 47*): **1** *de hominibus* (*alios locos v. sub iuncturis*): ENN. ann. 349 aegro corde, -is passis. PACVV. trag. 350 agite, ite, evolvite rapite, -a tractate per aspera saxa et humum *eqs.* LVCIL. 288 iactari caput atque -as, fluitare capronas altas frontibus immissas. AFRAN. com. 244 et propter patruelem tuam constituit hilare anhelans, deiecta (delecta *codd.*) -a. VARRO frg. Non. p. 318, 26 hoc nomine antiquos secundis rebus -am (-as *codd.*) habitasse. LVCR. 4, 1224 *Venus* refert voltus vocesque -asque *maiorum.* VERG. Aen. 1, 319 dederatque -am diffundere ventis *Venus.* 2, 552 implicuitque -am laeva (-a laevam *P*). 2, 684 lambere flamma -as et circum tempora pasci. 7, 394 ventis dant colla -asque matres. HOR. carm. 3, 28, 10 cantabimus ... Neptunum et virides Nereidum -as. 4, 10, 3 et quae nunc umeris involitant deciderint -ae. TIB. 1, 8, 10 quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos saepeque mutatas disposuisse -as? 2, 2, 20 dum tarda senectus inducat rugas inficiatque -as. 2, 3, 26 Phoebi quaereret ille -am. PROP. 2, 1, 8 gaudet laudatis ire superba -is. 3, 14, 28 est neque odoratae cura molesta -ae (*sic Canterius,* domi *codd.*). 4, 8, 52 Cynthia ... non operosa -is, sed furibunda decens. LYGD. 6, 64 debueram sertis implicuisse -as. OV. am. 1, 14, 2 tingere quam possis, iam tibi nulla -ast. 1, 15, 37 sustineamque -a metuentem frigora myrtum. 3, 1, 12 fronte -ae torvae. epist. 11, 92 contigit inque meas unguibus ire -as. 20, 166 spissaque de nitidis tergit amoma -is. ars 1, 734 nec turpe putaris palliolum nitidis imposuisse -is. met. 2, 124 imposuitque -ae radios. 4, 7 serta -a, manibus frondentes sumere thyrsos. 4, 657 nam barba -aeque in silvas abeunt (14, 498 -aeque in plumas abeunt). 6, 552 arreptamque -a. 13, 410 tractata -is antistita Phoebi. fast. 4, 616 imposuitque suae spicea serta -ae. 6, 636 inque -is flammeus arsit apex. trist. 1, 7, 2 deme meis hederas ... -is. SEN. contr. 2, 6 (14), 2 quod unguento -a madet, tuum est. 7, 2 (17), 7 apprensum -ā caput. SEN. Herc. O. 1546 et -as nullo cohibente nodo. Phaedr. 731 crinis tractus et lacerae -ae, ut sunt, remaneant. 833 staretque recta squalor incultus -a. Tro. 272 ego esse quicquam sceptra nisi vano putem fulgore tectum nomen et falso -am vinclo decentem. dial. 10, 12, 3 dum aut

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

disiecta -a restituitur aut deficiens hinc atque illinc in frontem compellitur. epist. 115,2 iuvenes barba et -a nitidos. CVRT. 10,5,17 Persae -is suo (*sic Palmer*, commisso *codd.*) more detonsis in lugubri veste ... lugebant. LVCAN. 2,39 nunc laniate -as (genas *var. lect.*). 5,143 tum torta priores stringit vitta -as. 10,139 colloque -isque divitias Cleopatra gerit. CALP. ecl. 2,32 et mihi Flora -as pallenti gramine pingit. PLIN. nat. 37,190 polythrix in viridi capillaturam ostendit, sed defluvia -arum facere dicitur. VAL. FL. 2,26 prensum ... -is *Typhoeum*. 3,50 patet ad medias per devia noctes saetigerum latus et torvae -a sibila frontis (*sc. Panis*). SIL. 7,601 tum Garadum largumque -ae prosternit Adherben. 9,414 flavusque -arum Curio. STAT. Ach. 1,368 quantum cervice -isque emineat. 1,505 aut cur serta -is et multus honos? 1,523 exiliunt crines rigidisque laborat vitta -is. 1,617 serta -is mitramque levat. silv. 1,3,11 tunc Venus Idaliis unxit fastigia sucis permulsitque -is. 3,4,87 umerosque -a (*sic Schrader*, manu *M*) nudare nitentes. Theb. 3,431 terga -amque deae Scythica pater increpat hasta. 4,698 viridisque -is exhorruit umor. 5,606 ut laceros artus gremio miseranda recepit intexitque -is. 6,196 obnubit tenuia ora -is. 8,486 puer malasque -amque integer. 10,169 sertaque mixta -is. 10,422 puerique trahuntur ora supina -is. 11,227 raptumque -is diadema cremavit. 11,643 lacrimisque -isque siccabat *sanguinem vulneris*. 11,674 steteruntque trementes ceu visu squalore -ae (*P*, genae ω). 12,320 pressumque -is ac veste cruorem. 12,363 sub veste -isque squalentem. MART. 2,29,5 cuius olet toto pinguis -a Marcelliano. 12,23,1 dentibus atque -is ... uteris emptis. 12,64,1 vincentem roseos facieque -aque ministros Cinna cocum fecit. QVINT. inst. 1,6,44 -am in gradus frangere (*cf.* SVET. Nero 51 -am semper in gradus formatam). FRONTIN. strat. 1,11,10 hominem coturnis et veste purpurea ⟨ac⟩ -a venerabilem. TAC. hist. 2,9 caput insigne oculis -aque et torvitate vultus. SVET. Vit. 17 reducto -a capite. APVL. flor. 3 p. 13 quod erat et -ā relicinus et barba squalidus et pectore hirsutus *eqs.* met. 10,30 inter -as eius aureae pinnuleae ... prominebant. AMPEL. 30,3 aures tectas -is. TERT. anim. 51 -ae quoque alimenta de cerebro. virg. vel. 7 -a pro operimento est *mulieri*. ITALA num. 6,5 (Lugd.) sanctus erit nutriens -am capilli sui (τρέφων κόμην τρίχα, VVLG. crescente caesarie capitis eius). PORPH. Hor. epist. 1,18,7 bene non '-ā tonsa', sed 'cute', ut de capillis id videatur remanere, quod cutis est. NEMES. ecl. 1,9 hos annos canamque -am, vicine Timeta, tu iuvenis carusque deis in carmina cogis? SOL. 17,1 iuxta viros ac feminas taedet crinium: uterque sexus -as tondet. ITIN. Alex. 6 relicinam -am iacere sibi in contrarium fecerat. CAPITOL. Ver. 10,7 dicitur ... tantam habuisse curam flaventium capillorum, ut capiti auri ramenta respergeret, quo magis -a illuminata flavesceret. AVIEN. orb. terr. 1311 effluа semper his -a liventes imita[n]tur crine hyacinthos. ANTH. 374,2 Diogenem meretrix derisum Laida monstrat barbatamque -am (*i. barbam*) frangit amica Venus. AVSON. 106,4 (= CARM. poet. min. V 50,9,4) ut complexa manu madidos salis aequore crines humidulis spumas stringit utraque -is (*sc. Cypris Apellis opus*). EVTR. 7,18 erecto -ā capite. SERV. Aen. 6,300 veteres enim non solum -am ornabant, sed etiam barbam, ut nonnullas videmus statuas. AMBR. epist. 69,6 ergo et pariant, ergo parturiant, qui crispant -am sicut feminae. HIER. epist. 17,2,3 catena, sordes et -ae non sunt diadematis signa, sed fletus. 64,13 *pileolum* non habet acumen in summo nec totum usque ad -as caput tegit. in Soph. 1 p. 687 qui in femineo languore mollitus -am nutrit, vellit pilos, cutem polit ad speculum comitur. VVLG. Iudith 13,9 apprehendit -am capitis eius. cant. 5,11 -ae eius sicut elatae palmarum. 7,5 et -ae capitis tui sicut purpura regis vincta canalibus. CLAVD. 13,1 solitas galea fulgere -as ... molli necte corona. 24,247 sine lege -ae. PAVL. NOL. epist. 23,19 levis est sanctorum -a, impiorum gravis. *ibid.* -a tristi leonem ... referens. 23,20 *bis*. 23,24 feminis tantum -am apostolica reliquit auctoritas. NICET. symb. frg. 3,10 p. 168 capilli acu crispati, -ae retro quidem cervicem cooperientes, ante autem frontem penitus abscondentes. PHYSIOGN. 131 interdum -a capitis gloriabuntur. MART. CAP. 1,75 ipsius vero divi auro tinctam caesariem -asque crederes bracteatas. VEN. FORT. vita Leob. 2,6 -a capitis detonsus efficitur monachus. CORP. VIII 1523,1 detrahe serta -is. IX 3146 Acca L. f. prima ministra Matris Magnae Matrem refecit Magnam et inauravit et Attini -am inauravit et Bellonam refecit. *nota -a personata*: CATVLL. 66,51 *v. p. 1748,23*. STAT. silv. 3,4,1 ite, -ae, facilemque, precor, transcurrite pontum *eqs.* **2** *de bestiis i. q. vellus, saeta, pilus*: ACC. trag. 211 agnum inter pecudes aurea clarum -a. VERG. Aen. 10,725 gaudet ... -asque arrexit *leo*. OV. fast. 3,452 creditur hic (*i. equus Gorgoneus*) caesae gravida cervice Medusae sanguine respersis prosiluisse -is (*sic R*, iubis *V*). SEN. Herc. f. 789 attollit hirtas angue vibrato -as. Herc. O. 735 sic languet omne vellus et perdit -as. Thy. 227 -a *arietis*. PLIN. nat. 31,14 nam qui (*boves*) e Sybari bibant, nigriores esse durioresque et crispo capillo, qui e Crathi, candidos mollioresque ac porrecta -a. VAL. FL. 3,436 glaucasque -is praetexere frondes imperat. APVL. met. 6,11 de -a pretiosi velleris floccum ... quaesitum afferas censeo. SOL. 27,13 *leones* longiores et -a (ca- *M*) simplici acres magis. 27,59 sphinges villosae -is (*sic pars codd. cum* ISID., *alii aliter*). AVG. ord. 1,8,25

in eisdem ipsis gallis erat videre intenta proiectius capita, inflatas -as (*i. cristam gallinam*). SIDON. epist. 4,20,1 flammeus cocco rutilus auro lacteus serico, tum cultui tanto -a rubore cute concolor *equus*. LEX Visig. 8,4,3 tit. si caballi aut cuiuscumque animalis -a vel cauda turpetur. **3** *de rebus personatis*: SEN. Oed. 592 Luctus avellens -am. MART. 5,30,4 cultis ... Elegia -is. 10,50,4 *de Gloria*. ANTH. 409,1 Corduba, solve -as et tristes indue vultus (409,13). AVSON. 220,3 Virtus ... incomptas lacerata -as. PRVD. psych. 312 Luxuria ... delibuta -as. RVT. NAM. 1,116 erige crinales lauros seniumque sacrati verticis in virides, Roma, refinge (recinge *B*) -as.

B *sensu artiore*: **1** *crines flexi vel pexi*: TIB. 1,9,68 tune putas illam pro te disponere crines aut tenues denso p e c t e r e dente -as? (2,5,8 longas nunc bene pecte -as. OV. epist. 13,39 ipsa -as pectar, galea caput ille premetur. IVV. 6,496 pectitque -as). PETRON. 126 flexae pectine -ae (MART. 10,65,6 tu flexa nitidus -a vagaris). MART. 7,58,2 -a ... pexaque barba. **2** *crines compti*: VERG. Aen. 6,48 non comptae mansere -ae. TIB. 3,8,10 seu solvit crines, fusis decet esse capillis, seu compsit, comptis est veneranda -is. OV. am. 1,1,20 aut longas compta puella -as. epist. 20,88 comuntur nostrae matre iubente -ae. fast. 2,560 nec tibi ... comat virgineas hasta recurva -as. Pont. 3,3,16 nec bene dispositas comptus, ut ante, -as. QVINT. inst. 2,5,12 inustas -as acu comentibus.

3 *crines abscissi sim.*: CATVLL. 66,51 abiunctae paulo ante -ae mea fata sorores lugebant. VERG. Aen. 4,590. OV. epist. 11,116 in tua non tonsas ferre sepulcra -as. fast. 3,562 mixta bibunt molles lacrimis unguenta favillae vertice libatas accipiuntque -as. STAT. Theb. 6,516 tibi Lerna -as Larisaque supplex poneret. MART. 5,68,1 Arctoa de gente -am tibi, Lesbia, misi. *cf. etiam p. 1750,50 sqq.*

iuncturae: **1** *nominales*: **a** *genetivus pendet a substantivo*: comae (comarum): crementum: TERT. anim. 51 Democritus crementa unguium et -arum . . denotat. decus: CLAVD. 20,282 aurea sanctarum decus immortale -arum defluxit capiti turris. defluvium: PLIN. nat. 37,190. discordia: PAVL. NOL. epist. 23,19 qua hominum -arumque discordia decemur. fucus: MART. CAP. 6,696 omnes Indi -arum fuco decorantur alii caeruleis alii crocinis fulgoribus tincti. honor: STAT. silv. 3,4,10 forsan et ipse -ae numquam labentis honorem praemetet. horror: LVCAN. 5,154 nulloque horrore -arum excussae laurus. VAL. FL. 1,229 STAT. Theb. 8,389. insigne: STAT. Theb. 11,559. intervalla: CLAVD. 18,115 deserta patebant intervalla -ae. libamen: STAT. Theb. 12,489 maestarumque super libamina secta -arum. libertas: CLAVD. rapt. Pros. 2,149 aspernata choros libertatemque -arum. margo: STAT. silv. 2,1,45 castigatae collecta modestia frontis ingenuique super crines mollisque decorae margo -ae. moles: STAT. Theb. 10,908. nubes: STAT. Theb. 6,587 intonsae sub nube -ae. odor: CLAVD. 10,239 fundique -arum gratus odor. orbis: MART. 2,66,1 unus de toto peccaverat orbe -arum anulus. orbita: STAT. Theb. 10,551 resupinarum patet orbita lata -arum. ornatus: TIB. 1,10,62. pars: LVCAN. 9,672. praesidium: PETRON. 105 notae quoque literarum non adumbratae -arum praesidio. serta: CLAVD. rapt. Pros. 3,126 quotiens flaventia serta -arum sponte cadunt. silva: IVV. 9,13 horrida siccae silva -ae. squalor: SIL. 3,541 CLAVD. 15,408. strues: PAVL. NOL. carm. 25,85 aut implexarum strue tormentoque -arum turritum sedeas aedificata caput. suggestus: STAT. silv. 1,2,114 celsae procul aspice frontis honores suggestumque -ae. tormentum: *v. supra l. 53.* **b** *adiectiva*: *α de colore*: alba: OV. am. 1,8,111. albentes: OV. ars 2,666 met. 13,534 Pont. 4,12,30. aurea: ACC. trag. 211 (*proprie*). OV. met. 12,396 (*i. flava, rutila*). caerula: OV. met. 11,158 quercu -a caerula tantum cingitur. cana: TIB. 1,2,92 et manibus canas fingere velle -as. 1,6,86 PROP. 2,18,18 LYGD. 1,10 SEN. Phoen. 440. Tro. 184 cana nitentem perculit iuvenem -a. MART. 4,53,3 NEMES. ecl. 1,9. *cf.* semicanae: APVL. met. 9,30. croceae: OV. ars 1,530. flammea: SEN. Herc. f. 87 ignem flammeae spargant -ae *Eumenidum*. flava: HOR. carm. 1,5,4 TIB. 1,5,44. OV. fast. 3,60 et suberat flavae iam nova barba -ae. VAL. FL. 8,237 sua flavis reddita cura -is. SIL. 5,220 (*cf.* OV. met. 6,118 flava -as ... mater. 9,307. AVSON. 328,10 flava -as). flavens: VERG. Aen. 4,590 OV. epist. 5,122 STAT. Theb. 4,262. fulva: PROP. 2,2,5 OV. Pont. 3,2,74. myrtea: LYGD. 4,28. nigra: PROP. 3,5,24 (integras *codd.*). OV. am. 2,4,42 trist. 4,8,2 MART. 4,36,1. 8,64,7 sit moro -a nigrior caduco. nigrantes: SEN. Herc. f. 689 horrent opaca fronde nigrantes -ae. purpurea: TIB. 1,4,63 carmine purpurea est Nisi -a. PROP. 3,19,22 tondes purpurea regna paterna -a (*sc. Scylla*). rutilae: LVCAN. 10,131 crines, ut nullis Caesar Rheni se dicat in arvis tam rutilas (nitidas *pars codd.*) vidisse -as. PLIN. nat. 6,88 STAT. Theb. 3,408. TAC. Agr. 11 rutilae Caledoniam habitantium -ae. Germ. 4 MART. CAP. 6,697. semicana *v. supra l. 62.* viridis: HOR. carm. 3,28,10 TIB. 1,7,34 COLVM. 10,70. *β de natura et cultu*: ambrosiae: VERG. Aen. 1,403 SIL. 12,245. 15,24. aniles: SEN. Herc. O. 925. antiquae: OV. trist. 4,10,94. bratteata: MART. CAP. 1,75. brevis: SEN. Phaedr. 803 MART. 9,17,8. IVV. 2,15 supercilio brevior -a. caelestis: OV. fast. 5,220. captivae: MART. 14,26,2 captivis poteris cultior esse -is. conglomerata: PACVV. trag. 20[a] -a prolixa impexa conglomerata atque horrida. crispa: SIL. 16,120 DARES 13 capillis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nigris -a crispa. culta: *v. p. 1750, 59.* decens: SEN. Tro. 272. decora: STAT. silv. 2, 1, 44. deiecta: AFRAN. com. 244. densae: Ov. am. 1, 14, 42. dives: MART. 11, 8, 10. dividua: Ov. am. 1, 5, 10. efflua: AVIEN. orb. terr. 1310. faciles: SIL. 8, 559 Martia frons facilesque -ae nec pone retroque caesaries brevior. flexilis: VAL. FL. 5, 585. florens: CIRIS 387 -a Sidonio florens ... ostro. formosae: Ov. am. 1, 14, 31. gracilis: MORET. 88 Ov. am. 1, 14, 23. gratae: SEN. Phaedr. 769 et gratae capiti deficiunt -ae. STAT. Ach. 1, 162. gravidae: VAL. FL. 6, 709 sanguine vultus et gravidae maduere -ae. gravis: PROP. 2, 26, 4 SEN. Thy. 505 PAVL. NOL. epist. 23, 19. 20. hirsuta: Ov. ars 1, 108 fast. 3, 332 (*cf.* trist. 1, 1, 12 hirsutus sparsis ut videare -is). CVRT. 9, 10, 9. hirta: SEN. Herc. f. 789 Herc. O. 376 CVRT. 5, 6, 18 LVCAN. 8, 680. SIL. 1, 613 (-ae *Sang.*; togae *Col.*). 13, 861. horrida: PACVV. trag. 20ª. TIB. 1, 9, 14 ventis horrida facta -a *est*. LVCAN. 6, 656. impexa: PACVV. trag. 20ª. Ov. fast. 3, 398 impexas debet habere -as. LVCAN. 6, 518 facies ... impexis onerata -is. implexae: PAVL. NOL. carm. 25, 85. incomptae: AVSON. 220, 3. *cf.* SEN. Ag. 586 incomptae -as Iliades. incultae: Ov. fast. 3, 470 CLAVD. rapt. Pros. 1, 55. indignae: EPICED. Drusi 40. indocilis: CLAVD. rapt. Pros. 2, 31 indociles errare -ae. ingentes: IVV. 2, 96. inornatae: Ov. am. 3, 9, 52 epist. 8, 10. insignis: TIB. 1, 3, 66. instabiles: CLAVD. 11, 12. intonsa: ACC. trag. 672 VARRO Men. 123 TIB. 2, 3, 12. 3, 10, 2 (*cf.* Ov. met. 5, 87 intonsumque -as Helicen). SEN. Phaedr. 754 CVRT. 4, 13, 5. 9, 10, 9 SIL. 4, 204. 15, 671 Rhodanique -as intonsa iuventus. STAT. Theb. 6, 587. invisae: Ov ars 3, 242. inustae: QVINT. inst. 2, 5, 12. lacerae: SEN. Phaedr. 731 LVCAN. 2, 31. VAL. FL. 3, 314 laceras ... fusa -as. FLOR. epit. 1, 1, 14. lēvis: Ov. met. 12, 409 ut sit -a pectine levis. lĕvis: PAVL. NOL. epist. 23, 19. longa: HOR. epod. 11, 28 TIB. 2, 5, 8 Ov. am. 1, 1, 20 fast. 4, 238. 6, 91 trist. 5, 7, 50. 5, 10, 32 MART. 1, 31, 4. 4, 45, 8. 6, 16, 4. 9, 17, 8. madida: Ov. am. 1, 6, 38 epist. 14, 30. 17, 104 ars 3, 224. Pont. 4, 1, 30 (*cf.* SEN. Thy. 780 madidus unguento -am). MART. 3, 65, 8 quod madidas nardo passa corona -as *olet.* 4, 3, 6 et madidis Helicen dissimulare -is. 14, 50, 2. maestae: Ov. fast. 4, 854 STAT. Theb. 12, 489. merita: STAT. Theb. 6, 625 MART. 4, 54, 2. mollis: Ov. met. 14, 554 SEN. Ag. 712 STAT. Theb. 9, 375 MART. 4, 42, 7. nitida: PROP. 3, 10, 14 Ov. epist. 20, 166 ars 1, 734 fast. 3, 2 trist. 2, 172 STAT. silv. 3, 5, 28. nitidissima: Ov. ars 3, 443. nodosae: Ov. Pont. 3, 1, 124. odorata: PROP. 3, 14, 28 (adoratae *N*). Ov. ars 2, 734. pinguis: MART. 2, 29, 5. SVET. Nero 20 insignes pinguissima -a. plurima: Ov. met. 13, 844. priores: LVCAN. 5, 142 (*i. prope frontem sitae*). prolixa: PACVV. trag. 20ª APVL. flor. 15 p. 51. putris: MART. 4, 53, 3 cana putrisque. rara: Ov. am. 1, 8, 111. recta: SEN. Phaedr. 833 epist. 95, 24. regalis: VERG. Aen. 7, 75. rigidae: SEN. Phaedr. 757 SIL. 3, 541 STAT. Ach. 1, 523 CLAVD. 20, 234. saevae: MART. 2, 66, 4. sancta: TIB. 1, 10, 22. 2, 2, 6 STAT. Theb. 3, 466. 10, 908 CLAVD. 20, 282. saucia: STAT. silv. 3, 4, 84. severae: STAT. Ach. 1, 289. sibila: VAL. FL. 3, 50. sicca: IVV. 9, 12. simplex: SOL. 27, 13. sordida: MART. 8, 3, 10 unguento. spissa: HOR. carm. 3, 19, 25 spissa te nitidum -a. splendidae: SEN. Phaedr. 246. squalens: Ov. fast. 3, 640 SIL. 2, 668. 6, 428 STAT. Theb. 2, 135. squalida: SEN. Oed. 625 Tro. 450. summa: Ov. fast. 3, 14. tenuis: TIB. 1, 9, 68. teres: VARRO Men. 132. torvae: Ov. am. 3, 1, 12 STAT. Theb. 10, 644. tristis: STAT. Theb. 10, 606 PAVL. NOL. epist. 23, 19. turbida: Ov. epist. 10, 16 utque erat e somno turbida, rapta -ast.

γ *adiectivum pro genitivo possess. subst.*: CATVLL. 66, 93 -a regia fiam. VERG. Aen. 6, 288ᵇ vipereae circum ora -ae cui sibila torquent. Ov. epist. 9, 64 aptior Herculeae populus alba -ae. fast. 2, 560 virgineas ... -as (SEN. Ag. 312. STAT. Theb. 2, 255 virgineas libare -as). Ov. trist. 4, 4, 78 cinxerat et Graias barbara vitta -as. 4, 7, 12 ora Medusae Gorgonis anguineis cincta fuisse -is. LVCAN. 9, 632 femineae ... more -ae. MART. 8, 33, 20 Latias ... -as. 9, 16, 6 nec Ganymedeas mallet habere -as. 12, 82, 10 dicet Achilleas disposuisse -as.

2 *verbales*: **a** *pro subiectivo*: absentes fiant: MART. 9, 37, 2. ardent: VERG. Aen. 11, 77. STAT. silv. 2, 1, 162 liquores arsuram lavere -am. cadunt: SIL. 12, 245 (decidunt: HOR. carm. 4, 10, 3). cedit: STAT. silv. 3, 4, 84. cingunt: Ov. trist. 4, 7, 12 ora Medusae Gorgonis anguineis cincta fuisse -is. consurgit: CLAVD. carm. min. 30, 3 gemmis. cooperiunt: NICET. symb. frg. 3, 10 p. 168 cervicem. dat: MART. 9, 36, 11 an tibi si dederit vultus -a tonsa viriles. decet: Ov. ars 3, 153 (*adde* decens *supra l. 1*). dedecent: Ov. am. 1, 7, 12. deficit: SEN. Phaedr. 769 dial. 10, 12, 3. dependet: Ov. met. 12, 396. errant: CLAVD. rapt. Pros. 2, 31. fallit: Ov. ars 3, 443 nec -a vos fallat liquido nitidissima nardo. ferunt: Ov. am. 1, 14, 24 cum graciles essent tamen et lanuginis instar ... male vexatae quanta tulere -ae. flagellant: MART. 4, 42, 7 mollesque flagellent colla -ae. flagrat: SEN. Med. 839 vincatque suas flagrante -a nova nupta faces. flavescit: CAPITOL. Ver. 10, 7. fluctuant: GELL. 5, 14, 9 toris -isque cervicum fluctuantibus. fluunt: PROP. 2, 3, 13 nec de more -ae per levia colla fluentes. AMM. 16, 12, 36. CLAVD. 8, 200 nec adhuc per colla fluebant moturae convexa -ae (defluunt: Ov. met. 6, 141 PRVD. perist. 10, 273 dum defluentem leniter flectens -am limat capillos et corymbos Liberi). fulgent: CLAVD. 13, 1. fulgurat: STAT. Theb. 5, 440 simili a fulgurat astro. horrent: Ov. fast. 2, 502 SEN. Herc. f. 468. 689 Herc. O. 789 Oed. 230 Tro. 884 STAT. Theb. 2, 544 AMM. 16, 12, 38 RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 2. horrescit: PHAEDR. app. 6, 3 SEN. Ag. 712. iacent: PROP. 2, 8, 34 *sparsae* caede. Ov. fast. 2, 772 neglectae. SEN. Phaedr. 804 ITIN. Alex. 6. insunt *v. s.* perire. involitant: HOR. carm. 4, 10, 3. iuvat: MART. 7, 58, 2 dum -a te nimium pexaque barba iuvat. labuntur: Ov. ars 3, 238 STAT. silv. 3, 4, 10. ludunt: CLAVD. 11, 12 ludentque ventis instabiles -ae. CORIPP. Ioh. 3, 98 ludunt cervixque -aeque. madet: CIC. p. red. in sen. 13 vini somni stupri plenus, madenti -a, composito capillo. SEN. contr. 2, 6 (14), 2 unguento. SEN. Herc. f. 469 LVCAN. 10, 165 VAL. FL. 6, 709. manent: VERG. Aen. 6, 48 STAT. Theb. 2, 97. mutat: MART. 8, 33, 20 et mutat Latias spuma Batava -as. CLAVD. 15, 210 seniique colorem mutavere -ae. nitet: STAT. Ach. 1, 162 fulvoque nitet -a gratior auro. STAT. Theb. 9, 702. obruit: SEN. Thy. 506 multo gravis squalore vultus obruat maestos -a. obumbrat: APVL. flor. 15 p. 51 cervicem. olet: MART. 2, 29, 5. onerant: LVCAN. 6, 518 facies ... onerata -is. perdit: MART. 14, 146, 2 perdidit unguentum cum -a. pereunt: Ov. am. 1, 14, 31. perfundunt: SEN. Phaedr. 394. prominet: Ov. met. 13, 845. CVRT. 5, 6, 18 -ae prominent hirtae. prosunt: TIB. 2, 3, 12. radiat: CLAVD. carm. min. 30, 4 solitam ... Rubro radiare mari ... -am. rapiunt: Ov. met. 7, 288 barba -aeque ... rapuere colorem. remanent: SEN. Phaedr. 732. rigent: Ov. met. 3, 100 gelidoque -ae terrore rigebant. LVCAN. 1, 193. STAT. Theb. 5, 238 (derigescunt [dir-]: Ov. fast. 3, 332 hirsutae deriguere -ae. epist. 5, 122). rorant: Ov. met. 5, 488 rorantesque -as a fronte removit ad aures. STAT. Theb. 2, 136. sedent: CLAVD. 20, 234 rigidae. senescit: SVET. Dom. 18. sordet: STAT. Theb. 4, 262 pulvere belli. APVL. met. 9, 30. spargunt: SEN. Herc. f. 87. spectant: PETRON. 126 quo spectant? spirant: VERG. Aen. 1, 403 divinum ... odorem. VAL. FL. 5, 585 multa ... aura. stant: VERG. Aen. 2, 774 steteruntque -ae et vox faucibus haesit (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.; item* 3, 48). *cf.* 4, 280. 12, 868 arrectaeque horrore -ae et vox faucibus haesit. Ov. met. 7, 631 SEN. Herc. f. 893 STAT. Theb. 10, 606. 11, 674 (*v. p. 1747, 23*). MART. 4, 53, 4. stillat: LYGD. 4, 28 Syrio ... rore. succrescunt: ARNOB. nat. 5, 14. surgit: VAL. FL. 1, 208 per auras. STAT. Ach. 1, 856 fronte relicta. tegit: Ov. am. 1, 5, 10 colla. trist. 5, 7, 50. 5, 10, 32 pellibus et longa corpora tecta -a. MART. 6, 57, 2. AMPEL. 30, 3 aures (*cf.* obtegit: SEN. Tro. 450 squalida obtectus -a). torquent: VERG. Aen. 6, 288ᵇ. volant: VARRO Men. 132. **b** *pro obiecto* (*legitur* -am *vel* -as *saepissime in accusativo qui vocatur graecus, exempla v. infra passim*): abiungere: CATVLL. 66, 51. accipere: PROP. 4, 11, 34 vinxit et acceptas altera vitta -as. SEN. Phaedr. 1182. adurere: LAMPR. Comm. 17, 3 -am et barbam timore tonsoris. amare: MART. 4, 42, 8 tortas non amo ... -as. ambire: Ov. Pont. 3, 2, 74 ambiat ut fulvas infula longa -as. arrigere: VERG. Aen. 4, 280. 10, 725. 12, 868 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). VAL. FL. 2, 213 (*adde*: erigere: Ov. epist. 15, 67 gelidusque -as erexerat horror. LVCAN. 5, 171. CLAVD. carm. min. 17, 11. subrigere: SIL. 13, 861 cui subrigitur -a fronte). aspicere: STAT. silv. 3, 4, 32. auferre: SEN. Phaedr. 1094 auferunt dumi -as. caedere: TIB. 1, 7, 34 dura ... falce. EPICED. Drusi 98 (abscidere: SEN. Phaedr. 1182 laceraeque frontis accipe abscisam -am. decidere: CIRIS 387. recidere: MART. 1, 31, 4). calamistrare: CIC. Sest. 18. cingere: VERG. Aen. 8, 274 fronde. HOR. carm. 3, 30, 16 lauro. PROP. 3, 17, 30 Ov. am. 1, 7, 36 met. 11, 158 trist. 4, 4, 78 SEN. Med. 574 Oed. 412. Herc. O. 578 cinctus -am. COLVM. 10, 165 tu cinge -as, tu dissere crines. VAL. FL. 4, 418 cincta -as. SIL. 13, 331 MART. 4, 54, 2. 7, 89, 2 CLAVD. 28, 66. cogere: SEN. Phaedr. 402. cohibere: SEN. Herc. O. 1546. colere: TIB. 1, 4, 4 non tibi barba nitet, non tibi culta -a est. VAL. FL. 5, 587 MART. 5, 30, 4. comere: *v. p. 1748, 16 sqq.* compellere: SEN. dial. 10, 12, 3. componere: Ov. epist. 12, 156 sertaque compositis demere rapta -is. rem. 679 SIL. 15, 29 QVINT. inst. 11, 3, 148 (recomponere: Ov. am. 1, 7, 68 pone recompositas in statione -as). concutere: Ov. fast. 2, 846 CLAVD. 26, 487. condere: MART. 14, 50, 2. contorquere: PROP. 4, 7, 80 molli contortis alligat ossa -is. coronare: MART. 10, 50, 4. crispare: AMBR. epist. 69, 6. HIER. epist. 52, 5, 6 calamistro. damnare: STAT. silv. 5, 1, 136 maestaque -am damnare cupresso. decorare: TIB. 2, 2, 6 cui decorent sanctas mollia serta -as. deformare: VAL. FL. 3, 716 multaque ... harena. delibuere: PRVD. psych. 312 delibuta -as. deradere: APVL. met. 5, 30. discerpere: APVL. met. 9, 30. disicere: Ov epist. 12, 63 disiectamque -as. SEN. dial. 10, 12, 3. dispergere: CLAVD. rapt. Pros. 1, 55 dispersa -as. disponere: TIB. 1, 8, 10 Ov. Pont. 3, 3, 16 MART. 12, 82, 10 ANTH. 458, 2. dissipare: SEN. Tro. 468. emere: MART. 12, 23, 1. erigere: *v. supra l. 46*. excutere: STAT. Theb. 2, 136 excussa -as. QVINT. inst. 11, 3, 71 VVLG. Ier. 51, 38 IV Esdr. 1, 8. expedire: STAT. silv. 3, 4, 89. exuere: STAT. Theb. 11, 460 vittis exuta -am. ferre: Ov. epist. 11, 116 SVET. Dom. 18. figere: MART. 14, 24, 2. fingere: TIB. 1, 2, 92. PROP. 3, 10, 14 presso pollice. Ov. medic. 29 ars 1, 306 MANIL. 5, 149 SEN. Phaedr. 372 STAT. Theb. 5, 228. flectere: PRVD. perist. 10, 273 defluentem leniter flectens -am. *adde p. 1748, 15.* foedare: PROP. 2, 9, 13. COMM. instr. 2, 8, 11 barbam ⟨atque⟩ -am. formare: SVET. Nero 51 (deformare: *supra l. 46*). frangere: QVINT. inst. 1, 6, 44 (*v. p. 1747, 27*) ANTH. 374, 2. fundere: TIB. 2, 5, 66 iactavit fusas et caput ante

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-as. PROP. 3, 13, 18 OV. rem. 594 fast. 4, 458 SEN. Ag. 314 Oed. 440 Tro. 468 OCTAVIA 745 LVCAN. 2, 32. VAL. FL. 3, 315 fusa -as. SIL. 7, 196. 14, 570 fusa -as. STAT. Theb. 8, 243 (diffundere: VERG. Aen. 1, 319 OV. epist. 5, 114 fast. 3, 538 SIL. 15, 24. AVIEN. Arat. 593 diffusamque -as. AVSON. 353, 8. effundere: TIB. 1, 3, 8. PROP. 2, 13, 56 effusa ... isse -a. OV. am. 1, 9, 38 epist. 7, 70 ars 3, 784. met. 13, 688 effusaeque -as ... matres. fast. 1, 405. 6, 514 SEN. Oed. 403 LVCAN. 2, 335. 9, 172 solutas ... effusa -as. AVIEN. orb. terr. 1129. perfundere: SIL. 9, 514 multa . . . harena. refundere: STAT. Theb. 5, 220 per colla. PAVL. NOL. carm. 25, 128 fronte micans gemmis, pone refusa -am). gerere: STAT. Theb. 1, 406. habitare (*i. habere*): VARRO frg. Non. p. 318, 26. honorare: OV. Pont. 2, 2, 92. iacere: SEN. Phaedr. 394 temere (deicere: AFRAN. com. 244. disicere: *p. 1750, 71.* proicere: CLAVD. rapt. Pros. 2, 30. *adde*: iactare: LVCIL. 288 VARRO Men. 132 TIB. 2, 5, 66 OV. fast. 4, 244 FLOR. epit. 2, 7, 4). illuminare: CAPITOL. Ver. 10, 7. impedire: OV. am. 3, 6, 56 epist. 14, 30. implicare: VERG. Aen. 2, 552 LYGD. 6, 64. OV. epist. 9, 94 implicitis angue minante -is. fast. 5, 220. increpare: STAT. Theb. 3, 431. induere: VAL. FL. 2, 265. inficere: TIB. 2, 2, 20. OV. trist. 4, 8, 2 inficit et nigras alba senecta -as. inflare: AVG. ord. 1, 8, 25. involvere: SIL. 16, 120 crispamque involvere visa est mitis flamma -am. lacerare: OV. met. 11, 726 ora, -as, vestem lacerat. 13, 534 lacerata -as. SEN. Tro. 409 OCTAVIA 329 COLVM. 10, 70. AVSON. 220, 3 lacerata -as (dilacerare: HOMER. 29). lambere: VERG. Aen. 2, 684. laniare: OV. met. 4, 139 laniata -as (EPICED. Drusi 317 SEN. Phoen. 440 LVCAN. 2, 335). LVCAN. 2, 39 (dilaniare: OV. am. 3, 9, 52 inornatas dilaniata -as). lavare: PROP. 4, 6, 74 perque lavet nostras spica Cilissa -as. STAT. silv. 2, 1, 162. Theb. 2, 723 lota -as. 3, 408. laudare: PROP. 2, 1, 8. legere: OV. ars 2, 666. libare: OV. fast. 3, 562 STAT. Theb. 2, 255. ligare: LVCAN. 3, 280 auro. STAT. Ach. 1, 289 fronde. AVIEN. orb. terr. 1129 (deligare: PRIAP. 83, 10 saepe floribus novis tuas sine arte deligavimus -as. religare: HOR. carm. 1, 5, 4. 2, 11, 24 in comptum ... nodum. irreligare: OV. ars 1, 530). mentiri: PROP. 2, 18, 28 *puella* mentita suas vertit inepta -as. minuere: OV. am. 1, 14, 42. mirari: OV. am. 1, 14, 47 STAT. silv. 3, 4, 81. miscere: OV. trist. 4, 10, 94 canities ... venerat antiquas miscueratque -as. STAT. Theb. 12, 386 lacrimasque -asque. mittere: MART. 5, 68, 1. 10, 50, 4 (*cf.* demittere: PROP. 2, 24, 52 demissis plangas pectora nuda -is. SEN. Tro. 100 [dimissa *libri*]. HIER. in Ier. 7, 29 p. 896 apud veteres haec erat omnium consuetudo lugentium tondere caesariem. at nunc e contrario -am demittere luctus indicium est. emittere: SEN. Phaedr. 402. promittere: VARRO Men. 311 quod tum erant in Graecia -a promissa, rasa barba, pallia trahentes. OV. trist. 4, 2, 3 promissis [prolixis *et* demissis *alii codd.*] ...-is. EPICED. Drusi 86 LIV. 38, 17, 3 STAT. Ach. 1, 629. summittere: SVET. Cal. 47 Nero 51). movere: OV. am. 1, 7, 12 nec dominam motae dedecuere -ae. epist. 19, 20. STAT. Theb. 10, 75 (removere: OV. met. 5, 488). mutare: TIB. 1, 8, 10. 43 OV. Pont. 1, 4, 50 MART. 10, 103, 10. nectere: OV. am. 1, 2, 23 myrto. epist. 18, 134. fast. 6, 92 nexa -as. Pont. 3, 1, 124 nexaque nodosas angue Medusa -as. STAT. Ach. 1, 10 Theb. 7, 170 CLAVD. 13, 1. 22, 229 nexa -am (innectere: VERG. Aen. 7, 353. CLAVD. 28, 378 -as innexus. subnectere: STAT. silv. 5, 3, 115 specieque -am subnexus utraque). neglegere: OV. ars 3, 153 fast. 2, 272. STAT. Theb. 4, 743 neglecta -am. nodare: CLAVD. 3, 119 adamante (renodare: HOR. epod. 11, 28). nutrire: ITALA num. 6, 5 (Lugd.) HIER. in Soph. 1 p. 687 quaest. hebr. in gen. p. 69, 18 VVLG. Ezech. 44, 20. I Cor. 11, 14 *et* 15 (*κομᾷ. cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 11, 14/5 EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 11 PELAG. in I Cor. 11 p. 749[D] RVFIN. hist. mon. 7 p. 419[B]). AVG. op. monach. 31, 39 ISID. reg. monach. 12, 4. LIB. pontif. p. 15, 5 *opp.* tondere. obnubere: VERG. Aen. 11, 77 amictu. STAT. Theb. 1, 305. ornare: OV. ars 3, 138. STAT. Theb. 3, 467 cānentis olivae fronde. SERV. Aen. 6, 300 CLAVD. 22, 473 carm. min. 30, 4 (exornare: SEN. Herc. f. 912 populea nostras arbor exornet -as). ostendere: SEN. Phoen. 440 SIL. 2, 669. pandere: ENN. ann. 349 -is passis. OV. met. 2, 238. pectere: *v. p. 1748, 11* (repectere *infra l. 83*). perdere: SEN. Herc. O. 735. permulcere: OV. met. 2, 733. perurere: PROP. 4, 9, 46 Libyco sole perusta -a. pingere: CALP. ecl. 2, 32 MART. 6, 57, 2. polluere: MART. 10, 66, 4 uncto . . . igne. ponere: OV. am. 1, 7, 68. ars 1, 306 quid totiens positas fingis inepta -as? 3, 434 rem. 606 fast. 1, 406 SEN. Herc. f. 853 STAT. Theb. 6, 516 CLAVD. rapt. Pros. 3, 380 (componere: *v. p. 1750, 60.* deponere: OV. ars 3, 38 MART. 5, 48, 6. disponere *v. p. 1750, 72*). porrigere: PLIN. nat. 31, 14. prehendere: OV. met. 12, 223 STAT. Theb. 9, 881. premere: VERG. Aen. 5, 556 OV. am. 1, 10, 6 epist. 3, 120 Pont. 4, 1, 30 SEN. Phaedr. 651 (*cf.* deprimere: SEN. Tro. 884 horrentes -as. exprimere: OV. ars 3, 224 nuda Venus madidas exprimit imbre -as. *adde*: pressare: STAT. Theb. 3, 129). quaerere: TIB. 2, 3, 26 STAT. Ach. 1, 629 [Theb. 10, 931[b] *in vers. spur.*]. rapere: OV. epist. 10, 16 MART. CAP. 1, 88 (*cf.* diripere: PROP. 4, 8, 61 direptisque -is tunicisque solutis). redimire: SEN. Oed. 403 effusam redimite -am. apocol. 4 Lachesis redimita -as, ornata capillos. MART. 8, 65, 5 lauru. CLAVD. 20, 528 radiis. referre: LVCR. 4, 1224 IVV. 11, 188. repectere: STAT. Theb. 2, 722 tu Libyco Tritone repexas lota -as. restituere: OV. fast. 3, 16 SEN. dial. 10, 12, 3. revocare: MANIL. 5, 148 aut vinclis revocare -as et vertice denso fingere. rotare: VAL. FL. 1, 209 vittamque -amque ... laurusque rotat. rutilare: LIV. 38, 17, 3 SVET. Cal. 47 AMM. 27, 2, 2. sacrare: PHAEDR. app. 6, 3. scindere: ACC. trag. 672. VERG. Aen. 9, 476 scissa -am. EPIST. Sapph. 114. STAT. Theb. 11, 317 scissa -am. MACR. sat. 5, 9, 12 ululans et -am scissa (abscindere: VERG. Aen. 4, 590 flaventesque abscissa -as. LVCAN. 6, 563). secare: STAT. Theb. 6, 625 (resecare: OV. ars 1, 518 scita . . . manu. trist. 5, 7, 18). servare: STAT. Theb. 6, 178. siccare: OV. epist. 17, 104 et madidam siccas aequoris imbre -am. solvere: OV. fast. 3, 2 nitidas casside solve -as. 4, 854 soluta -as. EPICED. Drusi 40 SEN. Med. 752 Herc. O. 729 Phaedr. 371 LVCAN. 6, 469. 9, 171 STAT. Theb. 9, 352 ANTH. 409, 1. 14 (resolvere: TIB. 1, 3, 31 resoluta -as. OV. ars 3, 238 OCTAVIA 719. ANTH. 429, 4 resoluta -as. CLAVD. 28, 153 resoluta -am). spargere: PROP. 2, 8, 34 caede. 3, 5, 24 sparserit et nigras alba senecta -as. OV. ars 3, 76 met. 3, 190 trist. 1, 1, 12 SEN. Oed. 230. SIL. 5, 221 sanguine . . . sparsa -am. CLAVD. 24, 303 sparsa -am (respergere: OV. fast. 3, 452 sanguine. dispergere *p. 1750, 72*). stringere: LVCAN. 5, 143 (*cf.* astringere: OV. ars 3, 146. ANTH. 429, 4 astricta -as. perstringere: APVL. met. 5, 30. substringere: LVCAN. 3, 281 substringens, Arimaspe, -as. 6, 656 CLAVD. 28, 527). struere: TERT. pall. 4 adhuc sustinet stolam fundere, -am struere, cutem fingere, speculum consulere, collum demulcere *eqs.* sumere: SEN. Tro. 806. sustinere: MART. 14, 24, 2. tangere: OV. met. 6, 140 tristi medicamine tactae defluxere -ae. tegere: OV. ars 1, 108 qualibet . . . fronde. tingere: PROP. 4, 4, 24 et sibi tingendas (tinguendas *N*) dixit in amne -as. OV. am. 1, 14, 2 MART. 4, 36, 2 PAVL. NOL. carm. 21, 70. tollere: PROP. 2, 26, 4 nec iam umore graves tollere posse -as. STAT. Theb. 3, 135 sublata -am (*cf.* attollere: SEN. Herc. f. 789). tondere: LYGD. 1, 10 pumex et canas tondeat ante -as. OV. epist. 11, 116 SIL. 3, 28 MART. 9, 36, 11 SOL. 17, 1 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 7 FIRM. math. 3, 6, 17 AVSON. 355, 9 (*cf.* attondere: VVLG. lev. 19, 27 neque in rotundum attondebitis -am. *cf.* Ier. 9, 26. 25, 23. 49, 32 qui attonsi sunt in -am. detondere: CVRT. 10, 5, 17). torquere: MORET. 33 torta -am. OV. ars 2, 304 SEN. Herc. O. 1003 Tro. 47 MART. 4, 42, 8. 14, 24, 2. trahere: VERG. Aen. 1, 477 per terram. OV. fast. 4, 238 EPICED. Drusi 98 APVL. met. 5, 11 (detrahere: VAL. CEM. hom. 6, 4 per iocos. distrahere: OV. am. 1, 8, 111). turbare: OV. fast. 3, 16 turbatas restituitque -as. SEN. dial. 10, 12, 3 STAT. Theb. 5, 304 QVINT. inst. 10, 3, 148. CLAVD. carm. min. 25, 28 turbata -as. turpare: LEX Visig. 8, 4, 3 tit. velare: VERG. Aen. 3, 174. 405. 8, 277 CLAVD. 8, 166 AVG. op. monach. 31, 39. vellere: MORET. 88 MART. 2, 11, 5. 5, 37, 19 (avellere: SEN. Oed. 592). vertere: PROP. 2, 18[b], 28 (pervertere: OV. ars 3, 246). vexare: PROP. 4, 5, 31 si tibi forte -as vexaverit utilis ira *eqs.* OV. am. 1, 14, 24 IVV. 11, 189. vincire: HOR. epist. 2, 1, 110 fronde. TIB. 2, 1, 16. PROP. 4, 9, 52 Puniceo . . . stamine. 4, 11, 34 SEN. Thy. 946 (evincire: OV. am. 3, 6, 56 vitta nec evinctas impedit alba -as. revincire: SEN. Herc. O. 789 revinctus populo horrentem -am). vittare: STAT. silv. 3, 3, 3. unguere: OV. am. 3, 6, 48 fast. 5, 340. volvere: IVV. 6, 496 in orbem.

II ***translate et in imagine*:** **A** *de stellis, luce, flammis fere i. q.* r a d i i: CATVLL. 61, 78 viden, ut faces splendidas quatiunt -as? (*cf.* 61, 99 vide ut faces aureas quatiunt -as). EPICED. Drusi 256 aethera subiectis lambit et astra -is (*i. radii igniti*). MANIL. 1, 836 flamma -as imitata volat. GERM. frg. 4, 77 -am en alto Phrixeae rutilo pecudis radiaverit astro. SEN. Oed. 311 clarus ignis ... summam in auras fusus explicuit -am. nat. 7, 6, 1 alii *cometarum* in unam partem ignem vagum in modum -ae porrigunt et stellas praetermeant. 7, 20, 3 -ae (cometae *Gronov.*) autem radios solis effugiunt. OCTAVIA 3 surgit Titan radiante -a mundoque diem reddit clarum. PLIN. nat. 2, 89 cometas Graeci vocant, nostri crinitas, horrentes crine sanguineo et -arum modo in verticem hispidas. STAT. Theb. 3, 322 caelumque trisulca territat omne -a (*i. fulmine*). FIRM. math. 1, 10, 11 quid iam de -arum crinibus dicam, ad quas varius color latenter irrepit? AVIEN. Arat. 81 rutilo cunctis *astris* flagrat -a flammea crine. 871 si boreae stringat rutili -a fulgoris auras. 1566 purusque -as. 1591 -arum *solis* vis confusa micans. 1687 stellarumque -as rumpi procul *cernes.* PRVD. apoth. 57 vulnificasque -as innoxius ignis agebat. CLAVD. 1, 3 sparge diem meliore -a, *Sol.* 22, 473. CYPR. GALL. exod. 550 quos lumine trino fervidiore -a torrebat lampada solis. VICTORIN. Christ. 125 sideribus gemmata domus, cui limina claris pandit stella -is. DRAC. Romul. 10, 569 et totum meliore -a perfunderet orbem *Phoebus.* CASSIOD. in psalm. 105, 18 flamma vero dicta est a flagello -arum suarum. 150 praef. ignis iste mortalis ad superiora festinans -as rutilas erigit in cacumen.

B *de herbis, arboribus i. q. folium, frons, arista, caulis, fibra* (*cf. p. 1754, 58*): **1** *additur adiectivum, quo significatur arbor herbave, cuius -a est*: PROP. 3, 16, 28 me tegat a r b o r e a devia terra -ā (OV. am. 2, 16, 36 frigidaque arboreas mulceat aura -as. SEDVL. carm. pasch. 4, 48. ENNOD. dict. 1, 7 p. 425, 2 cum in blandam lucem novelli praesegminis -ae explicantur arboreae). OV. am. 1, 7, 54 ut cum p o p u l e a s ventilat aura -as (epist. 14, 40 frigida populeas ut quatit aura -as). fast. 4, 438 illa papavereas subsecat ungue -as. CORN. SEV. carm. frg. 10 p i n e a frondosi -a murmurat Appennini (AVSON. 418, 14 cumque suis loquitur tremulum -a pinea ventis)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. nat. 26, 133 -is iunceis multis, nigris. AVSON. 325, 6 errantes ... inter arundineasque -as. *additur genetivus v. l. 6. 11. 18. 39. 41. 44. 45. 52. 53. 57. 62. 63. 69. p. 1754, 8. 11 al.* 2 *absolute*: TRAG. inc. 221 infulatas hostias, non lana, sed velatas frondenti -a (*cf.* VARRO ling. 7, 24). VERG. georg. 2, 368 tum stringe -as. 4, 137 ille -am mollis iam tondebat hyacinthi. Aen. 2, 629 illa (*ornus*) usque minatur et tremefacta -am concusso vertice nutat (*cf.* SERV. *ad l.* '-am' autem pro ramis). 7, 60 *laurus* sacra -am. 12, 209 sceptrum ... in silvis ... recisum matre caret posuitque -as et bracchia ferro. CVLEX 75 illum ... Tmolia pampineo subter -a velat amictu. HOR. carm. 1, 21, 5 laetam fluviis et nemorum -a (-am *magna pars codd. cf.* 4, 3, 11 spissae nemorum -ae fingent Aeolio carmine nobilem. LVCAN. 9, 627 arva ... non nemorum protecta -a. PLIN. nat. 16, 242 velut arte tonsili -a fagei nemoris. AVIEN. orb. terr. 1037 nemorum. 1330 vernat nemorum semper -a). 4, 7, 2 redeunt iam gramina campis arboribusque -ae. TIB. 1, 4, 30 quam cito *deperdit* formosas populus alba -as. 2, 1, 48 calidi cum sideris aestu deponit flavas annua terra -as. PRIAP. 83, 6 sub arboris -a (GELL. 19, 12, 9 -asque arborum laetissimas uberrimosque vitium palmites decidit. HIER. epist. 60, 12, 4 basilicas ... diversis floribus et arborum -is vitiumque pampinis adumbraret. in Os. 3, 14 p. 160 densissimis arborum -is protegitur. SIDON. epist. 2, 2, 16 arborum -is). PROP. 2, 19, 12 spectabis ... vitem docta ponere falce -as. 4, 2, 14 et -a lactenti spicea fruge tumet. OV. am. 3, 10, 12 falce coloratas subsecuitque -as *Ceres*. 3, 10, 36 deciderant longae spicea serta -ae. ars 1, 224 cui -a dependet caerula, Tigris erit. rem. 196 peregrinis arbor operta -is. met. 10, 103 et succincta -as hirsutaque vertice pinus. 10, 648 arbor ... fulva -am (*sic aliquot codd.*, -a *MN*, -as *multi, recte, ut videtur*) fulvo ramis crepitantibus auro. 11, 47 arbor tonsa -am (*var. lect.*) luxit. fast. 3, 34 contigeratque sua (*i. palma*) sidera summa -a. 3, 854 sustulerat nullas, ut solet herba -as. 5, 216 et variae radiis intepuere -ae. EPIST. Sapph. 144 *silva* saepe cubilia nobis praebuit et multa texit opaca -a. NVX 20 coepimus in patulas luxuriare -as. 34 quae sterilis sola conspicienda -a est. SEN. Med. 722 illa Pangaei iugis teneram cruenta falce deposuit -am. Oed. 154 silva sua decorata -a. 555 mortifera canam taxus astringit -am. Herc. O. 383 Boreas ... saeva totas bruma discussit -as. 1577/8 et -am silvis hiemes recident vel -am silvis revocabit aestas. [Oed. 228 imminens Phoebea laurus tremuit et movit domum (-am *Leo*).] COLVM. 10, 98 narcissique -as (10, 297 FIRM. err. 7, 2). 10, 188 Cypros item Paphio quam pingui nutrit in arvo punicea depexa -a, sed lactea crure est. 10, 277 tellurisque -as sacris aptate canistris. 10, 335 *eruca* exurit semina morsu, quae capitis viduata -a *eqs.* LVCAN. 3, 443 *arbores* posuere -as. 4, 128 tollere silva -as *incipit*. 6, 644 *humum* pallida pronis urguet silva -is. 9, 428 citri contenta -is vivebat et umbris. 9, 917 tamarix non laeta -is. 10, 304 laeta -is hebeni. PETRON. 109 vernantesque -as tristis abegit hiems. CALP. ecl. 1, 10 graciles ubi pinea denset silva -as. 4, 111 cui silva vocato densat odore -as, stupefacta regerminat arbos. 5, 100 nunc hiemi servare -as. PLIN. nat. 12, 113 folium proximum tuburi, perpetuā -ā. 12, 114 tenue et capillaceā -ā. 13, 30 -a omnis in cacumine et pomum est. 13, 34 pronas blandioribus -is. 13, 37 religant -as, ut in altitudinem exeant. 13, 128 -ā papyri. 16, 78 aliae sempiterna -a virent. 16, 84 quae semper retinent -as. 16, 158 crassiore paniculae -a. 16, 167 palustris *harundo* ... sub ipsa -a nascens (20, 241). 18, 53 milio -ae granum complexae fimbriato capillo curvantur. 18, 55 praegrandibus -is. 19, 102 schistam hieme cum -a sua relinquunt, vere folia detrahunt. 26, 62 -ā iunci. 26, 63 legitur semen autumno cum -a. 26, 66 colliguntur -ae. 26, 134 brevioribus et mollioribus -is candidioribusque. 26, 140 minoris -a decocta vel trita vetera quoque ulcera purgat et persanat. 27, 26 -ae tritae sanguineo suco manant. 27, 37 -ā (*sic Mayhoff*, omnia *codd.*) rubentes. *ibid.* -ae tritae velut cruentant. 27, 93 -ā (concava *codd.*) spinosa. 27, 131 odorata herba, -ā hysopi, amara gustu. 34, 133 e buxi -a. VAL. FL. 1, 777 taxi frons hirta -is. 3, 560 nil umbra -aeque turbavitque sonus surgentis ad oscula Nymphae. 6, 664 ante -as ac summa cacumina silvae. SIL. 4, 682 iamque ambusta -as abies. 5, 488 umbrabatque -a summi fastigia montis. 10, 531 altae populus alba -ae. 13, 595 dextra vasta -as nemorosaque bracchia fundit taxus, Cocyti rigua frondosior unda. STAT. silv. 3, 3, 98 hibernos citius numeraveris imbres silvarumque -as (Theb. 3, 257 silvarumque -as ... mulcet iners aestas. AVIEN. Arat. 1181 silvae colla -asque. 1585 silvarumque -as et celsa cacumina). STAT. silv. 5, 1, 151 alta -am ... pinus. 5, 2, 70 ceu nescia falcis silva -as tollit fructumque expirat in umbras. 5, 5, 30 en taxea marcet silva -is. Theb. 4, 714[e] non lucis mansere -ae. 5, 45 quippe obtenta -is et ineluctabilis umbra. 6, 91 sternitur extemplo veteres incaedua ferro silva -as. 6, 352 quercus olim omnes exuta -as. 9, 534 quercus caelo mixta -as. 9, 596 multo proscissam *quercum* vulnere cernit deposuisse -am. MART. 1, 76, 8 Palladis arbor inclinat varias pondere nigra -as. 7, 63, 4 Aoniae Bacchica serta -ae. 9, 61, 6 platanus densis Caesariana -is. 13, 19, 2 mittet praecipuos nemoralis Aricia porros: in niveo virides stipite cerne -as. PLIN. epist. 5, 6, 19 adiacentis hippodromi nemus -asque prospectat. APVL. met. 5, 25 proxime ripam vago pastu lasciviunt -am fluvii tondentes capellae. 10, 32 dominae voluptatum veris -ā blandientes. mund. 23 videas et viridantibus -is caesariatam esse terram. TERT. nat. 1, 12 arbor exurgit in ramos, in -am, in speciem sui generis. ANTH. 465, 3 iam platanus iactare -as ... coeperat. NEMES. ecl. 4, 23 nec longum tenet uva -as nec populus umbras. PERVIG. Ven. 4 et nemus -am resolvit de maritis imbribus. SOL. 5, 22 hoc pingue haeret harundinum -is de assiduo volutabro. 24, 8 quarum (*arborum*) odor gravis, -ae cupressi similes vestiuntur lanugine sericis velleribus nihilo viliore. PS. MAR. VICTORIN. phys. 13 herbarum -ae numeratae sunt (AVIEN. Arat. 492 herbarum carpsisse -as. PRVD. cath. 8, 46 reflexa vernat herbarum -a). AVIEN. Arat. 613 nec minus arenti cum crine attollitur aestas et cum cana -as redit anno bruma rigenti. orb. terr. 500 -a largi palmitis illic tenditur. 1114 calami -a pullulat almi. AVSON. 361, 33 haec modo, quae toto rutilaverat igne -arum, pallida collapsis deseritur foliis. 361, 37 defluxit rutili -a punica floris *rosis*. VIGIL. TRID. ad Ioh. 6 p. 555[B] inter albentes liliorum per baptismum -as. AMBR. in psalm. 118, 4, 21 *cupressus* numquam amittit viriditatem suam, hieme ... atque aestate -am pascit nec diverso colore mutatur. HIER. psalt. sec. Hebr. 80, 12 expandit -as suas (VVLG. psalm. 79, 12 extendit palmites suos, κλήματα) usque ad mare. VVLG. Iob 14, 9 et faciet -am eius quasi cum primum plantatum est. RVFIN. Adamant. 5, 24 *frumentum* vernantes decoras gerit -as (εὐερνὴς γενόμενος). PRVD. cath. 3, 63 nos oleris -a, nos siliqua ... paverit innocuis epulis. CLAVD. 2, 8 orni securas ventis explicuere -as. 10, 246 laurus et ingentes ramos olimque futuras promittit iam parva -as. carm. min. 31, 40 glauca pinguis oliva -a. PAVL. NOL. carm. 7, 12 et fronde numquam defluente pervirens stabit perenni vividum lignum -a. MART. CAP. 9, 907 quo vidit rigidas glandibus ire -as (*i. silvas*) Ismaros et silvas currere monte suas. RVT. NAM. 1, 460 lauros ... fruticante -a. DRAC. laud. dei 1, 196. 2, 257 silva -is vestita. MEROB. carm. 3, 5 intertonsa -as ... buxus. CASSIOD. var. 5, 4, 5 -as per aperta distendit. PLIN. VAL. 5, 6 tysanae sucus habens -as porri aut apii radices. ORIBAS. syn. 1, 17 thymi -as (1, 26). syn. 2 add. p. 846 centauriae -am. eup. 2, 1 A 40 cuius si tundas -am et flores eius. CORIPP. Anast. 14 expandit satiata -as. Iust. 1, 323 pinguis oliva -is. 2, 323 flexis nutare -is. CARM. epigr. 439, 2 (*Sarsinae*) ver tibi (*mortuae*) contribuat sua munera florea grata et tibi grata -is nutet aestiva voluptas, reddat et autumnus *eqs.*

C *de serico i. q. filum*: CASSIOD. var. 1, 2, 4 cum albentes -as serici doctus moderator intinxerit. *adde de pila*: SYMPH. 190 non sum compta -is et non sum calva capillis; intus enim crines mihi sunt, quos non videt ullus.

III ***metonymice***: A *de hominibus*: PROP. 2, 18, 18 cum sene non puduit talem dormire puellam et canae totiens oscula ferre -ae. STAT. Theb. 11, 66 caeruleus dux ille -ae (*i. Tisiphones*). MART. 9, 23, 4 venit ad has ultro nostra corona -as (*i. imperator, Caesar*). B *de bestiis*: *i. q. anguis, colubra*: PROP. 2, 2, 8 Pallas ... Gorgonis anguiferae pectus operta -is. LVCAN. 1, 574 Erinys excutiens pronam ... pinum stridentesque -as (VAL. FL. 3, 54 talesque metus non Martia cassis Eumenidumque -ae ... sparserit. STAT. Theb. 11, 96 cui [*Megaerae*] totus adhuc furor exultantque recentes Cocyti de fonte -ae. silv. 5, 1, 28 nil cantus *Orphei*, nil fila deis pallentis Averni Eumenidumque audita -is mulcere valerent. 5, 3, 278 taedas auferte -asque Eumenidum). LVCAN. 9, 672 vigilat pars magna -arum (*i. angues, hydri Medusae*). MART. 7, 1, 2 ipsa Medusaeae quem timet ira -ae. *de ovibus sim.*: CALP. ecl. 5, 70 ante tamen secerne pecus gregibusque notatis consimiles include -as (*i. lanigera pecora*), ne longa minutis, mollia ne duris coeant, ne candida fuscis. C *de arboribus herbisque*: OV. trist. 3, 1, 40 cingit et angustas arbor opaca (*i. laurus*) -as (*i. folia quernae coronae*). STAT. silv. 5, 1, 214 Coryciaeque -ae (*i. crocus*) Cinyreaque germina. D *de aliis rebus*: STAT. silv. 5, 3, 183 cur Phrygii lateat -a (*i. apex*) flaminis. CORIPP. Ioh. 1, 93 vaginaeque leves, hastae clipeique -aeque (*i. q. cristae*) *per agros iacuere*. E *allegorice*: PAVL. NOL. epist. 23, 24 sint mulieribus nostris -ae, spiritalium acta virtutum, ieiunia misericordiae orationes. *cf.* ORIG. in Matth. 18, 115 quoniam Nazaraeus ... habebat -am plenam virtutis.

IV *graeca decl.* **comē**, *acc.* -ēn *f.*: *nomen* ***herbae***: PLIN. nat. 21, 89 ⟨come⟩ quae ab aliis tragopogon vocatur, foliis croco simillimis. 27, 142 tragopo⟨go⟩n, quem alii -en vocant, caule parvo foliis croci, radice longa dulci, super caulem calice lato nigro, nascitur in asperis manditurque sine usu. 1, 27, 117. DIOSC. 2, 129 de tragopo⟨go⟩ne. tracopone, quem multi comin appellant *eqs.*

derivata: comans, comatus (PRISC. *p. 1755, 72*), comula. *graec.*: cometa. *compos.*: bicomis, horricomis. *graeca*: acersocomes, erythrocomis, leucocomis. *Leissner.*

comāctor *v.* coactor *p. 1369, 57.*

cōmacum (-ī) *n.*, κώμακον, *nomen herbae.* PLIN. nat. 12, 135 in Syria gignitur et cinnamum, quod -um (commacum *vel* camacum *codd.*) appellant, id est sucus nuci expressus *eqs.* 13, 18 regale unguentum ... constat myrobalano ... cinnamo -o. 1, 12, 63 cinnamum -um. *Mbr.*

comagister *v.* commagister. **comago** *v.* cogo *p. 1519, 13.*

comangusto *v.* coangusto *p. 1384, 27.*

comāns, -antis [κομῶν, *cf.* comare. *Th.*]. SERV. auct. Aen.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3,468 -es ... et est participium notum, non enim est verbum como. *abl. sing.* -i: VAL. FL. 3, 136. 402 [STAT. silv. 1, 2, 2? Theb. 5, 502? (*utroque loco fort. dativus*)]. GELL. 3, 9, 3 AVIEN. Arat. 1009. *abl.* -e: HIER. in Is. 41, 21 p. 503 SIDON. epist. 9, 9, 14. [*loci dubii*: VERG. Aen. 9, 268 cristasque rubentis (*sic M*, -is *R*). Ov. met. 11, 319 progenitore -i (*coni. Merkel*). STAT. Theb. 7, 369 -es (conantes *P*).] *i. q. coma praeditus, cf.* GLOSS. V 446, 58 -es: comas habentes. *legitur inde a* VERG. *et* DIRIS (comatus *inde a* CIC. *et* CATVLLO).

1 *proprie*: a *de hominibus*: VAL. FL. 3, 136 ruit ille -i ore facem supra. 5, 366 iam Talaum iamque Ampyciden astroque -es Tyndaridas ipse egregio supereminet ore. 5, 591 vide lata -em pectora et ingenti turbantem pocula barba. STAT. silv. 1, 2, 2 umeroque -i. SIDON. epist. 9, 9, 14 Diogenes barba -e. b *de bestiis*: VERG. georg. 3, 312 hirci saetasque -es. Aen. 12, 6 *leo* -es excutiens cervice toros. 12, 86 colla -ia pectunt *equorum* (STAT. Theb. 4, 827 CLAVD. carm. min. 52, 2). PLIN. nat. 10, 180 -es enim gloria superbire *equae*. GELL. 3, 9, 3 flora et -i iuba. AVIEN. Arat. 1009 -i cervice erigitur *Equus*. AMBR. hex. 6, 6, 37 -es cervice toros excutit *leo*. c *de aliis rebus*: VERG. Aen. 2, 391 -em Androgei galeam (3, 468 galeae cristasque -is [*cf.* SERV. *ad l.*]. SEN. Phaedr. 549 SIL. 16, 167 HOMER. 569 STAT. Theb. 2, 530. 9, 107. 698 CLAVD. carm. min. 46, 4). VAL. FL. 8, 122 villisque -em sidereis ... pellem. SIL. 4, 515 -is cassidis ... cristas. 16, 59 cudone -is disiecit crinis. STAT. Theb. 5, 502 -i mergit humo.

2 *translate*: a *de stellis*: Ov. met. 15, 749 stellamque -em. CORIPP. Iust. 2, 17 rutilis ... -em ... solem radiis. AVIEN. Arat. 1009 *v. supra l. 18.* b *de herbis, arboribus*: VERG. georg. 4, 122 -em narcissum. Aen. 12, 413 caulem foliis et flore -em purpureo. DIRAE 28 nec laeta -es iactabis mollis ramos inflantibus auris (SIL. 6, 183 -es ... ramos). SEN. epist. 114, 5 quid turpius 'amne silvisque ripa -bus?' PLIN. nat. 13, 59 -bus foliis. 21, 50 -bus fulgore auri corymbis (24, 83 -bus acinorum corymbis). VAL. FL. 1, 429 silvasque -es struxerat. 3, 402 stant tacitae frondes immotaque silva -i horret verna iugo (EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 920^A iuga montium arboribus -ia). SIL. 10, 549 manu celsam pinum flammaque -em attollens (14, 419 AMBR. hex. 3, 13, 54). HIER. in Is. 41, 21 p. 503 -e varietate arborum. SIDON. epist. 8, 8, 1 prati -is exuvias. GREG. TVR. glor. conf. 104 florentes vineas segitesque -es. *inde neutr. plur. subst. i. q. silva*: DRAC. laud. dei 1, 575 amoena -ia frondent. *Leissner.*

cōmarchus, -ī *m.*, κώμαρχος, κωμάρχης. PLAVT. Curc. 286 nec ⟨homo⟩ quisquamst tam opulentus, qui mi obsistat in via, nec strategus nec tyrannus quisquam nec agoranomus nec demarchus nec -us. *cf.* GLOSS. V 417, 16 -us (cuimarsus *cod.*) princeps villae.

comarguo *v.* coarguo *p. 1388, 62.*

comaros (comarus), *acc.* -on (*f.?*), κόμαρος, *nomen herbae* ('*arbutus unedo*' *Linné*). *scribitur* -us *ap.* DIOSC. *et* GLOSS. PLIN. nat. 15, 99 duobus tamen *unedonem* his nominibus appellant Graeci -on et memaecylon. PS. APVL. herb. 38 -on Graeci, Romani fragum nuncupant. DIOSC. 1, 33 de -us. -us arbor est similis quidonie *eqs.* GLOSS. -os (camaros *var. lect.*) unedo (ududone, uraimone, urairone *trad.*). V 440, 59 (561, 50) arbutus (argutus *Cassin.*) -us (comanus *vel* commanus *codd.*) cui vulgo nomen est unedo (uncto *codd.*). *cf.* GLOSS. arbutus: κόμαρος *saep.* unedo: κόμαρος. [*francog. portug.* corme. *M.-L.*] *Mbr.*

comātōrius, -a, -um *a* comatus. *i. q. ad comendas comas aptus*: PETRON. 21 hinc Psyche acu -a cupienti mihi invocare Quiritum fidem malas pungebat.

comātulus, -a, -um *a* coma, comatus *deminutive*. *cf.* GRAMM. suppl. 187, 1 *sqq.* nobiles Romanorum pueri et etiam adulescentuli tunc temporis erant et sunt etiam hodie '-i', retro videlicet ab auribus promissam plus minus dimidii mensura pedis habentes comam; hinc adulatorie vel potius irrisorie ὑποκοριστικῶς '-i', quasi comptuli. HIER. epist. 54, 13, 1 iuvenum fuge consortia. -os, comptos atque lascivos domus tuae tecta non videant. 66, 8 ubi videris ... ferventes mannos, -os pueros, pretiosas vestes, picta tapetia. adv. Rufin. 1, 3 saepe mihi videor in somniis -us et sumpta toga ante rhetorem controversiolam declamare. POMER. 3, 17, 1 utuntur deliciis ac vestibus accuratis ad luxuriam, -is pueris (cum matulis *alter cod.*) ac potentibus equis ad pompam *eqs.* *v. etiam nom. propr.*

comātus, -a, -um [*a* coma, *cf.* comans, comare. *Th.*]. PRISC. gramm. II 441, 23 a coma -us. PAVL. FEST. p. 45 caesariati -i. ISID. diff. app. 97 inter comosum et -um hoc interest, quod comosus a comae usu dicitur, -us natura, ut -a Gallia. DIFF. ed. Beck p. 48, 46 inter -um et comosum: -us cura fit, comosus natura (*item* GLOSS. V 566, 4). PRISC. gramm. II 562, 16 *habet in numero eorum, quae cum formam habeant participiorum, tamen carentia tempore nomina esse ostenduntur* (*cf. etiam* MAR. VICTORIN. gramm. VI 201, 12). NOT. Tir. 78, 65 -us. GLOSS. κομήτης, κατάκομος. GLOSS. Svet. Iul. 22 *v. p. 1756, 32.* *legitur inde a* CATVLLO *et* CIC. Phil. *cf. etiam* comosus *et nom. propr.* Comatus. *v. Marquardt-Mau, Privatleben p. 147, 7.*

i. q. caesariatus, capillatus, crinitus, pilosus: 1 *proprie*: a *de hominibus*: VERG. catal. 10 (8), 10 ubi iste post Sabinus, ante Quinctio, bidente dicit attondisse forcipe -a colla. SEN. dial. 9, 8, 3 Bion eleganter ait non minus molestum esse calvis quam -is pilos velli. epist. 66, 25 ut ex duobus aeque iustis ac prudentibus -um et crispulum ⟨quam calvum⟩ malis. VAL. FL. 7, 636 qualis ubi attonitos maestae Phrygas annua Matris ira vel exsectos lacerat Bellona -os. MART. 1, 72, 8 calvus cum fueris, eris -atus. 10, 83, 3 campum temporibus tegis -is. 10, 83, 11 calvo turpius est nihil -o. 12, 70, 9 o quantum diatreta valent et quinque -i. 12, 97, 4 rumpis, Basse, latus, sed in -is (*sc. pueris*). SVET. Cal. 35 pulchros et -os ... occipitio raso deturpabat. VLP. dig. 32, 49 pr. puellae quas sibi -as (comites *Bynkershoek*) mulieres exornant. FIRM. math. 4, 12, 2 alios ... publicarum custodiarum sordibus oppressos -os ac deformes faciet interire. 4, 19, 17 crispis crinium facit bostrychis -os. PS. HIL. libell. 11 'intecto capite orare', non -um. HIER. epist. 117, 6 -os liniatosque iuvenes. b *de bestiis*: SOL. 30, 27 *Aethiopici lupi* bruma -i (iubati *SA*) sunt. c *de re personata*: α Gallia Comata (*cf.* DIO CASS. 46, 55, 5 αὕτη [*sc. Gallia transalpina*] ... κομᾶτα [κόματα *codd.*] ὅτι οἱ Γαλάται οἱ ταύτῃ ἐς κόμην τὸ πλεῖστον τὰς τρίχας ἀνιέντες ἐπίσημοι κατὰ τοῦτο παρὰ τοὺς ἄλλους ἦσαν. *v. etiam Ihm, PW. IV 604 sq.*): CATVLL. 29, 3 quis potest pati ... Mamurram habere quod -a Gallia habebat ante et ultima Britannia? CIC. Phil. 8, 27 'Galliam' inquit 'togatam remitto, -am postulo'. CELS. 7, 7, 15. MELA 3, 19, 20 regio, quam incolunt, omnis -a Gallia. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 31 destricte iam -ae Galliae causa agenda est. LVCAN. 1, 443 et nunc tonse Ligur, quondam per colla decore crinibus effusis toti praelate -ae (*cf.* COMMENT. *ad l.* tres sunt Galliae: bracata -a togata). PLIN. nat. 4, 105 Gallia omnis, -a uno nomine appellata, in tria populorum genera dividitur. 11, 130 atque etiam nomina ex eo Capillatis Alpium incolis, Galliae -ae. 18, 85. 33, 54. 36, 48. SVET. Iul. 22 et initio quidem Galliam Cisalpinam, Illyrico adiecto, lege Vatinia accepit; mox per senatum -am quoque *eqs.* (*cf.* GLOSS. Suet. *ad l.* '-am' i. nomen loci vel pro silvis -is aut pro hominibus comas habentibus). Tib. 9 DIMENS. provinc. 20. DIVISIO orb. 7 Gallia -a finitur ab oriente flumine Rheno, ab occidente saltu Pyrenaeo, ab septentrione oceano, a meridie flumine Rhodano et montibus Cebennicis. VIB. SEQ. geogr. p. 154, 24 Alpes Galliam togatam a -a dividunt. COSMOGR. 1, 18 COMMENT. Lucan. 1, 4 HIER. chron. a. Abr. 1992 OROS. hist. 6, 7, 1 ISID. diff. app. 97 *p. 1755, 74.* INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 9 (*Bracciano*) pro cos. provinciae Narb(onensis) August⟨i i⟩n Gallia -a. GLOSS. V 279, 22 -a Gallia quae -as (*scribasne* comatos *sc.* incolas? *an* comas?) habet. β *de aliis rebus*: AVG. op. monach. 31, 39 timent, ne vilior habeatur tonsa sanctitas quam -a (*cf.* ISID. eccl. off. 2, 16, 7 alii criniti incedunt, ne vilior habeatur tonsa sanctitas quam -a). [*corrupte, ut videtur*: ISID. diff. 1, 90 commentarium liber, commentum vel commentatum volumen, id est, ex diversis libris -um. concinnatum *Pantinius, fort.* commodatum?] 2 *translate*: *de herbis, arboribus sim. i. q. frondatus*: CATVLL. 4, 11 ubi iste post phasellus antea fuit -a silva (*cf. parodiam* VERG. catal. 10 [8], 10 *p. 1755, 84*).

deriv.: comatulus. *cf.* Comatilla, Comatul(l)us, Comatius.

a comatus *vel a* comans *apud posteros natum videtur verbum finitum* **como**, -āre (**comor**, -ārī); *v.* SERV. *et* PRISC. *p. 1755, l. 76.* GLOSS. -o κομῶ. -at frondet. ornat, frondiat (*sic*). *i. q. comas habere*: 1 *proprie*: a *de hominibus*: AVG. op. monach. 31, 39 tam aperte contra apostoli praecepta -ari (*opp.* depilari). [MART. CAP. 9, 909 Harmonia sublimis ingreditur. cuius sonorum caput auri coruscantis bratteis comebatur (comatur *β*).] b *de bestiis*: TERT. pall. 3 nam et de mari vellera, qua muscosae lanositatis lautiores conchae -ant. 2 *translate i. q. frondere*: PAVL. NOL. carm. 21, 299 pinus ... semper amans celsis alta -are iugis. *Leissner.*

comaudio, -ītus *v. s.* coauditum.

combāiulo, -āre *a* com *et* baiulare. *idem q. baiulare, ferre, portare*: VEN. FORT. vita Radeg. 29, 69 a capite usque ad plantam infirma membra -at.

combardus (-a, -um) *a* com *et* bardus. *i. q. valde stultus*: PLAVT. Epid. 421 quasi stolidum -um (cum bardum *codd.*, *restituit Leo*) me faciebam.

combatt(u)o, -ūtum, -ere *a* com *et* battuere. *idem q. battuere, caedere, percutere*: GALEN. alfab. 148 folia et radices in unum conbattuntur (tunduntur *var. lect.*). NOT. Tir. 71, 81 conbatuit. [*it.* combattere, *francog.* combattre, *hisp.* conbatir. *M.-L.*] *part. perf. pass. subst.*: GLOSS. III 599, 9 contusio **conbatūta**.

combenno, -ōnis *m.* *a* com *et* benna. FEST. p. 32 benna lingua Gallica genus vehiculi appellatur, unde vocantur -es in eadem benna sedentes (*de forma* combenniones *v. Traube, Archiv 6 [1889] 266*).

combibiōnēs (conb- *cod.*) a bibendo dicti GLOSS. IV 223, 31 (*ex* NON. p. 38 *ubi* combibones, *sed v. p. 1757, 74*). *cf.* V 650, 7 -es (convivionis *cod.*) a convivendo (*lege* combibendo). *a* combibere, *cf.* 2. combibo.

compotorem **combibitōrem** GLOSS. V 279, 34. *a* combibere.

1. combibo, -ī (-itum), -ere *a* com *et* bibere. *supin. non*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legitur, sed cf. combibitor. *leg. inde a* CATONE. NOT. Tir. 104, 75 -it. 1 *proprie idem q. bibere, potare, sc. liquores sim.*: a *bibunt homines* (*subi.* guttur *v. l. 8*): HOR. carm. 1, 37, 28 ut atrum corpore -ret *Cleopatra* venenum. OV. ars 2, 326 sicco lacrimas -at ore tuas (epist. 11, 54 cogor lacrimas -ere ipsa meas. SEN. epist. 49, 1. *cf. etiam infra l. 37*). met. 7, 287 cruorem ... *Medea* replet sucis; quos postquam -it Aeson aut ore acceptos aut vulnere *eqs.* (13, 944 vix bene -erant ignotos guttura sucos. *cf. l. 27*). *aliae corporis partes*: OV. met. 5, 455 *puerum* perfudit diva (*Ceres*) polenta: -it os maculas. SCRIB. LARG. 20 oportet vero minime quater quinquiesve ... inunguere, deinde cum -erint (coniverint *L*) oculi ad singulas inunctiones (*sc. collyrium*). 227 astruente imprimenteque *medicamentum medico*, donec -ant *haemorrhoides*. b *terra, res solidae, liquidae*: CATO agr. 91 amurcā conspargito bene *aream* sinitoque -at (129 quam plurimum). 100 *oleum amurcā* prius colluito agitatoque diu, ut bene -at (convibat *cod. cf.* COLVM. 12, 52, 17 quae semel oleum testa -it, alteram gummitionem non recipit. APIC. 5, 203 *puls* -at oleum [cumbibat *codd.*]). agr. 109 sinito -ant *laterculi (i. panes) sapam vinumque* noctem et diem. 112 manu comprimito acina, ut -ant aquam marinam. CIC. phil. frg. V 23 qui -i purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam. OV. met. 13, 410 senis Priami Iovis ara cruorem -erat. 15, 275 sic modo -itur (cumbibitur *codd. Sen. nat. 3, 26, 4*), tecto (tacito *Sen.*) modo gurgite lapsus redditur Argolicis ingens Erasinus *fluvius* in arvis. VITR. 2, 3, 4 terra (*ex qua lateres quidam facti sunt*) ... pumicosa ... non recipit in se nec -it liquorem. SEN. Oed. 494 -it dulces humus alta sucos. nat. 3, 6, 2 *imbres* statim -unt *harenae*. COLVM. 12, 43 caseus -it *mustum* (*v. l. 39*). PLIN. nat. 17, 80 *scrobes* pluvias, *v. infra l. 43*. FRONTIN. aq. 123 ut et ⟨umorem⟩ commode structura -at. ARNOB. nat. 5, 6 cum discidio partium sanguis fluit immensus, rapiuntur et -untur haec terra (HIER. in Ezech. 24, 1 p. 275 si sanguis fundatur in terram, -at humus umorem sanguinis). PAVL. NOL. carm. 24, 111 bibit unda navem, navis undam -it, sorbentur et sorbent aquae. APIC. 5, 205 (cum bibat *cod. Vat.*). 6, 239 ius scissuris *pulli* infundis, ut -at et cum -erit assabis. 6, 256 infundis ipsos turtures, ut -ant sibi *liquamen*. 7, 320. c *herbae*: EPIST. Sapph. 150 grata prius lacrimas -it herba meas. COLVM. 12, 10, 2 cum *cepa* ius -erit. 12, 39, 1 ubi -erint uvae *mustum* seque impleverint. MARCELL. med. 20, 116 scillam ... coicies in *acetum* ... et cum diu macerata fuerit et -erit. 2 *latiore sensu alias res, i. q. recipere, intus excipere, re aliqua perfundi*: a *proprie de actione corporea*: COLVM. 12, 49, 10 dum aliquatenus baca *olivae* salem -at. PLIN. nat. 17, 80 ut solem pluviasque -ant *scrobes arborum* (MART. 10, 12, 7 i precor et totos avida cute -e soles. CLAVD. 8, 553 vestis radiato murice solem -it). STAT. Theb. 10, 675 fulminis haud citius radiis afflata cupressus -it infestas et stirpe et vertice flammas. PAVL. NOL. carm. 24, 111 *v. l. 33*. *nota quadam imagine de flamma i. q. quasi comedere i. comburere, conflagrare*: AVG. in psalm. 57, 20 ignis ... eos adhuc viventes in ira dei -it. b *in imagine i. q. recipere res incorporeas*: CIC. fin. 3, 9 quas *artes*, si dum est tener *puer*, -erit, ad maiora veniet paratior. SIL. 11, 400 -at illapsos ductor (*Hannibal in Italia*) per viscera luxus. TERT. spect. 15 simul inquinamentum -erunt. bapt. 4 sanctificatae *aquae* vim sanctificandi -unt. NOVATIAN. trin. 28 p. 942B qui hoc animo ac mente -erit. ARNOB. nat. 5, 10 necesse est credere ... et iaculatam -isse sementem. HIER. in Am. 5, 8 p. 289 vocabula, quae usu didicimus et errore -imus. PRVD. cath. 4, 18 *pectora* postquam -erint deum medullis. perist. 10, 630 crucem vetusta -erunt saecula. AVG. trin. 11, 3, 6 speciem, quam per corporis sensum -it anima. SIDON. epist. 7, 9, 5 donec scientiam natura -erit. MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 1 quia susceperunt et -erunt verbum. *loc. dub.*: ARNOB. nat. 5, 30 quam si aperte hoc facere confessis maledictionibus -issetis (coimbibissetis *coni. Salmasius*). 3 *i. q. una (cum aliis) bibere, simul potare*; GLOSS. II 442, 52 συμπίνω convivo (-o *Götz*): SEN. epist. 123, 15 aeque -endi et convivendi sapiens est peritissimus. GLOSS. V 650, 7 combibiones a -endo (convivendo *cod.*). ITALA act. 10, 41 (cod. e) cumbibimus eo (συνεπίομεν).

synon.: *ad 1*: accipere, bibere, se implere, rapere, recipere, sorbere. *ad 2*: discere, suscipere.

deriv.: combibio, 2. combibo, combibulus (-a), combibitor.

2. combibo, -ōnis *m. cf. c.* 1. combibere *et c.* 2. bibo. *i. q. compotor, is qui simul bibit*: LVCIL. 665 quandoquidem res periit (repperit *codd., em. Lachmann*) magnis -um ex copiis (NON. p. 38 *ad l.* -es [conviviones *codd., praeter* convivones *L ex corr.*] compotores a bibendo dicti). CIC. epist. 9, 25, 2 *controversias* habeo cum tuis -bus Epicureis.

combibulus (-ī *m.*) [*cf. c.* combibere *et c.* bibulus. *Th.*]. *i. q. 2. combibo*: GLOSS. V 281, 14 compocris (*lege* compotrix, *sed voluit fortasse* compotor) convivolus. *fem.*: GLOSS. V 281, 13 conpotrix **combibula** (convivola *cod.*) vel co[el]ebriosa.

combīna, -ae *f. cf. c.* combinare, combinatio (*sc. iugi?*). *t. t. cursus publici, i. q. diploma, secretum datum aurigae in cursu publico certanti*: CONSTANTIN. PORPH. de caerim. aul. Byz. 1, 69 p. 333, 23 Bonn. οἱ δὲ ἡνίοχοι στιχήσαντες πάντα, τάς τε κομβήνας καὶ κάγκελλα μένουσιν. p. 336, 12 παραδιδοῦσιν ἀλλήλοις τὰ ἅρματα μὴ ἀναλύοντες τὴν κομβίναν τῆς πρωινῆς ... μηδὲ τὰ κάγκελλα. p. 339, 16 ἐὰν ... τὸ δὲ βηλάριον (*sc. velarium*) κρέμαται ἡ κομβίνα τῶν ἱππαρίων καὶ τὰ κάγκελλα αἴρωνται. ... εἰ δὲ ἐπαρθῇ, τὸ βηλάριον ... ἡ κομβίνα καὶ τὰ κάγκελλα ἀναλύονται (*cf. adn. ed. Bonn.*: '*combina hic loci est combinationum secretum vel cancellaria, in qua diplomata combinationum circensium expediuntur*'). *v. etiam Ducange, Gloss. lat. s. v. et Humbert, Daremberg-Saglio dict II 1371.*

deriv. gr.: κομβηνογράφος (CONSTANTIN. PORPH. de caerim. aul. Byz. 1, 69 p. 313, 1 *al.*). *Mbr.*

combīnātio, -ōnis *f. a* combinare. *coniunctio, comprehensio*: *cf.* GLOSS. IV 322, 38 coniunctio: -o, compago, conexio. *generatim*: HIL. in psalm. 140, 7 unitas fidei est, at vero -o consortium factionis. 140, 17 *ad* 'singulariter sum ego': scit impiam esse ... -em. *de versuum pedibus*: GLOSS. II 322, 5 ζεῦξις κατὰ δύο: DIOM. gramm. I 504, 5 feritur ... senarius iambicus combinatis pedibus ter et singulis -bus praeponitur quilibet pes de supra memoratis quinque pedibus. 504, 11 tertiae -is secundo pede. 504, 14 *versus quadratus* per -em quater feritur. 504, 26. 28.

combīno, -āvī, -ātum, -āre [*a* com *et* bini. *Th.*]. 1 *transitive: coniungere, comprehendere*: GLOSS. ζευγνύω, ζευγίζω, κατὰ δύο ζευγίζω. -at ζευγνύει. ζευγνύει, συνάπτει. NOT. Tir. 94, 78 conbinat. [*it. sept.* gominare. *M.-L.*] a *generatim*: HYG. mun. castr. 3 dextra *parte portam praetoriam intrantibus* cohortes duae contrariae tendant, ut possit exercitus -atus educi. ZENO 2, 13 haec ... omnia -ata unius fructus rediguntur in summam. PSALT. Rom. 140, 4 non -bor cum electis eorum (*iniquorum. v. infra l. 39 sqq. adde*: HIL. in psalm. 140, 7 -ari cum electis iniquorum non vult propheta. AVG. in psalm. 140, 8). AVG. conf. 8, 6, 15 *contubernales* -ati spatiabantur. PS. AVG. serm. 303, 7 *terra, quae colitur*, proscinditur, -atur, tertiatur. PETR. CHRYS. serm. 28 p. 278C Petrus et Andreas, Iacobus et Ioannes, germanitas -ata. SIDON. epist. 9, 8, 1 rependo alterum salve, obsequia -ans. CASSIOD. in psalm. 140, 5 -ati ... dicuntur rei, quando duo simul in uno vinculo colligantur. 140, 12 se ... petebat eripi, ne debuisset -ari cum talibus. *cf. supra l. 27.* b *de pedibus versuum*: DIOM. gramm. I 475, 8 sunt pedes poetici ... duplices, qui et compositi vel -ati, sedecim (480, 16). 504, 5. 25. *cf. supra l. 15 sqq.* 2 *intransitive: coniungi, comprehendi*: ITALA psalm. 140, 4 (Psalt. Veron. Sangerm. 1 Hil. in psalm. 140, 7. 8 [*bis*] Aug. in psalm. 140, 8 Ps. Aug. spec. 51 p. 523 Prosp. in psalm. 140, 4) non -bo cum electis eorum (οὐ μὴ συνδοιάσω. VVLG. communicabo. PSALT. Rom. *v. supra l. 26. cf.* PROSP. *ad l.* hoc est non sociabor cum electis eorum; *spectant huc*: AVG. conf. 5, 10, 18 adhuc -bam cum electis eorum. in psalm. 140, 9 *cum electis impiorum* non est -andum). PAVL. NOL. epist. 11, 6 p. 64 duo fuimus ... quando cum ... fratribus -bamus. *Bannier.*

combīto *v.* convitat *vol. IV p. 879, 46.*

***comblasphēmus**, -ī *m. a* com *et* blasphemus. LVCIF. Athan. 2, 1 p. 146, 14 illum populum carnalem -um tuum. *saep.* non conv. 8 p. 16, 29 de -is tuis Iudaeis. 9 p. 18, 23.

combrētum, -ī *n.* [*cf. esse c. lituan.* szvendrai '*typha latifolia*' *putant Bezzenberger-Fick, Bezzenb. Beitr. 6, 237. cf. Lehmann, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 41, 390. Th.*]. *nomen herbae*: PLIN. nat. 21, 30 simillimum ei (*baccari*) -um appellatur, foliorum exilitate usque in fila attenuata et procerius quam baccar. 21, 133 -um, quod simile ei (*baccari*) diximus, tritum cum arungia vulnera mire sanat. 1, 21, 16.

combullio, -īre *a* com *et* bullire. *fere idem q. (vehementer?) bullire*: MARCELL. med. 5, 17 furfuriculae ... in saccello -iant. 20, 145 aliquamdiu. APIC. 8, 397 diu -iat, donec spisset. *Mbr.*

***combūro**, -ussī, -ustum, -ūrere [*a* com *et* urere, *cf.* amburere, bustum *et quae sub hac voce dicta sunt. Th.*]. *de forma et de littera* b '*euphoniae*' *causa interposita*: PRISC. gramm. II 17, 18. *scribitur* comuro: CORP. VI 27593. commuro: *in codd.*: VARRO rust. 2, 7, 11 (*cf. Keil in app. crit.*) PELAGON. 136 SCHOL. Iuv. 7, 24 (*PS*) CHIRON 374. 428 *et saepius* (comburo: 534 *al.*). GLOSS. III 183, 57 commustum *ex* commestum (*sic Monac. 22201*; combustum *Monac. 13002*). *in inscriptionibus: v. p. 1761, 28 sqq. et 1761, 6. cf.* Commusta *nom. propr.* χομβουρατουρ *v. p. 1761, 67.* GLOSS. Plac. V 10, 11 (56, 10) -sserit geminato s scribimus *eqs.* *ap. poetas*: PLAVT. *saepius* (*deest* TER.) ENN. ann. 359 COM. pall. inc. 47 LVCR. 6, 153 PROP. 2, 30, 29 COMM. instr. 2, 39, 10 SIDON. carm. 16, 24 EVG. TOLET. hex. 536 CARM. epigr. *saepius*. GLOSS. II 106, 38 κατακαίω (κατάγω *cod.*). 106, 37 (*cf.* HIER. epist. 106, 46). 341, 3 κατακαίω concremo oburo conflagro -o exuro inflammo. III 76, 7 keo -o. [*corrupte legitur* VAL. MAX. 5, 2, 2]. *delectum dedi locorum ex* CELSO SCRIB. LARGO PLIN. nat. CHIRONE VVLG., *reliqua quae habui omnia.*

I *proprie de vi ignis et flammarum: i. q. in cinerem, carbonem massamve resolvere (interdum fere i. q. amburere, cf. sub I B 2)*:

A *res*: 1 *generatim* (*ut obiectum vel omittatur; cf. p. 1761, 56*): PLAVT. Curc. 54 fumo -i nil potest, flamma potest. CIC. nat. deor. 2, 40 is eius (*solis*) tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam saepe -at. SEN. nat. 2, 40, 4 *fulmen* aut **afflat** ... aut -it aut accendit. *ibid.* quodcumque -stum est, utique et ustum est, at quod

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ustum est, non utique -stum est (*sim.* 2, 40, 5). LACT. opif. 17, 4 ignis et sensu indiget ... et tactu -it, anima ... sensu aucta est ... et non adurit. VVLG. psalm. 104, 32 posuit ... ignem -entem in terra (καταφλέγον). SIDON. epist. 3, 3, 9 *flammae* satis sibi admota -unt. VITR. 2, 9, 14 *larix* nec ... tunc (*cum aliis lignis uritur*) flammam recipit nec carbonem remittit, sed longo spatio tarde -itur.

2 *aedificia, urbes, sim.*: ENN. ann. 559 *Pergama* potuere ... nec, cum capta, capi nec, cum -sta, cremari. PLAVT. Aul. 361 nos nostras aedis postulas -ere? COM. pall. inc. 47. *fort. huc pertinet* VARRO Men. 219 omnis cum lucerna -sta est in lucubrando olivitasque consumpta est. PAVL. FEST. p. 178 *Octaviae porticum* -stam reficiendam curavit. ALF. dig. 18, 6, 12 si vendita insula -sta esset (LABEO dig. 20, 1, 35 POMPON. dig. 30, 22). GAIVS dig. 47, 9, 9 qui aedes acervumve frumenti iuxta domum positum -erit. PAVL. dig. 18, 1, 57 domum. ITALA Is. 1, 7 (Cypr. testim. 1, 6) civitates vestrae igni -stae (πυρίκαυστοι. VVLG. succensae igni). AMM. 30, 5, 14 tectis -stis. VEG. mil. 4, 24 -stis ... columnis ligneis *cuniculi* ... irruptioni aditus reseratur. VVLG. IV reg. 25, 9 domum ... igni. II par. 36, 19 *al. cf.* II Esdr. 4, 2 lapides de acervis pulveris, qui -sti sunt? *nota* Am. 5, 6 ne ... -atur ut ignis domus Ioseph. CHRON. Alex. chron. I p. 129, 311 *Xerxes Athenas.* MARCELL. chron. II p. 94, 491, 2 *partem urbis.* p. 102, 526 *terrae motus* Eufrasium ... adempto eius capite -sto simul obruit sepulchro. auct. chron. II p. 108, 547, 5 domos ... igni. SIDON. carm. 16, 24 *tres pueros* (*Daniel 3, 12 sqq.*) roscida -sto madefecit flamma camino. *montes, terram*: ITALA deut. 29, 23 (Lugd.) viderunt plagas terrae ... sulphor et salem et -stam (*sc. terram?* θεῖον καὶ ἅλα κατακεκαυμένον. VVLG. sulphure et salis ardore -ens). VVLG. deut. 32, 22 ignis *furoris domini* ... montium fundamenta -et. psalm. 82, 15 ignis qui -it (διαφλέξει) silvam et ... flamma -ens (κατακαύσαι) montes. apoc. 8, 7 tertia pars terrae -sta est et tertia pars arborum concremata est et omne faenum viride -stum est (*in gr. ter* κατεκάη).

3 *libros sim.* (*delendi causa*): PLAVT. Asin. 766 *v. infra l. 61.* VARRO frg. Aug. civ. 7, 34 *Numae* libros ... patres ..., praetor ut -eret, censuerunt (PLIN. nat. 13, 86. *cf.* 13, 87 senatus consultum ... quo -i eos placuerit. LACT. inst. 1, 22, 7). CIC. nat. deor. 1, 63 Protagoras ... urbe ... est exterminatus librique eius in contione -sti. div. 1, 33 negemus omnia, -amus annales. LIV. 33, 11, 1 commentarios regios ..., ne in hostium venirent potestatem. 39, 16, 8 *magistratus* vaticinos (etacinios *trad.*) libros conquirerent -erentque. SEN. contr. 10 praef. 3 *orationes Scauri* senatus consulto -stae sunt. 10 praef. 5 effectum est ... per inimicos, ut ... eius (*Labieni*) libri -erentur: res nova et invisitata supplicium de studiis sumi. 10 praef. 7 *scripta.* 10, 5, 22 ut *Timagenes*, cum illi ... Caesar interdixisset domo, -eret historias rerum ab illo gestarum, quasi et ipse illi ingenio suo interdiceret (*cf.* SEN. dial. 5, 23, 6). suas. 6, 14 deliberat Cicero, an salutem promittente Antonio orationes suas -at (7, 1. 4. 11 *bis*). SEN. dial. 4, 23, 4 scrinia ... epistularum. PLIN. nat. 13, 86. SVET. vita Verg. p. 64 Aeneida. GAIVS inst. 2, 151 si deleverit ... aut -erit tabulas testamenti. APVL. met. 8, 22 uxor ... mariti rationes et quidquid horreo reconditum continebatur admoto -ssit igne. ITALA Ier. 36, 27 (Optat. 7, 1 p. 162, 15) capitulum libri et sermones (κατακαῦσαι, VVLG. volumen). 36, 28 (Optat. 7, 1 p. 162, 19) *librum* (VVLG. *volumen*). LACT. inst. 1, 6, 10 (*ex Varrone*) *Sibyllam* in conspectu regis tris *libros* -isse. HIL. op. hist. frg. 3, 27 (*decret. synodi*) *Osii* maleficiorum libros. OPTAT. 7, 1 p. 162, 26. SCHOL. Iuv. 7, 24 (*ad* 'quae componis, dona Veneris ... marito') fac focum et -e. VVLG. Ier. 36, 25 *al.* (27 *et* 28 *v. supra l. 51 sqq.*). I Macc. 1, 59 libros legis dei -erunt igni (ἐνεπύρισαν πυρί). act. 19, 19 (κατέκαιον). COD. Theod. 16, 5, 66, 1 (*a. 435*) *libros haereticos* publice.

4 *varias res, quae delentur*: PLAVT. Asin. 766 tuos arbitratus sit, -as *picturam* ..., ne illi sit cera, ubi facere possit litteras. CIC. S. Rosc. 91 ne quod iudiciorum esset vestigium, ... subsellia quoque esse -sta. div. 2, 80 lituum Romuli, ... in maximo incendio negas potuisse -i. LVCR. 6, 153 lauricomos ut si per montes flamma vagetur turbine ventorum -ens impete magno (*cf. infra*: laurus ... flamma crepitante crematur). CAES. Gall. 1, 5, 3 frumentum. civ. 3, 101, 4 flamma ab utroque cornu comprensa (-sae *Pluyg.*) naves sunt -stae. VITR. 7, 8, 4 panni in fictilibus vasis impositi supra ignem -untur. PAVL. FEST. p. 289 *facem nuptialem* in sepulcro. SVET. Tib. 36 religiosas vestes cum instrumento omni. ITALA exod. 3, 2 (Lugd.) vidit quia rubus ardit igni, rubus autem non -batur (κατεκαίετο, VVLG. quod rubus arderet et non -eretur). 32, 20 (Lugd.) vitulum *conflatilem*, quem fecerant, -ssit eum igni et conteruit eum minutatim (VVLG. -ssit et contrivit). lev. 13, 52 (Lugd.) *vestimentum* in igne -etur (VVLG. flammis). 13, 55 (Lugd.) in igne (VVLG. igne). 13, 57. deut. 7, 5 (Lugd., VVLG.) sculptilia deorum illorum -etis (VVLG. -ite) igne. Ios. 11, 6 (Lugd., VVLG.) currus illorum (*hostium*) -es igni. prov. 6, 27 (Ps. Cypr. singul. cler. 2) quis alligabit in sinu suo ignem, vestimenta autem sua non -et (κατακαύσει. VVLG. ut vestimenta ... non ardeant, *ubi seq.*: aut ambulare super prunas, ut non -antur plantae eius)? Bar. 6, 54 (Firm. err. 28, 5 *et* VVLG.) cum inciderit ... ignis ..., ipsi (*dei lignei*) ... sicut trabes in medio -entur (κατακαυθήσονται). LACT. inst. 7, 26, 4 arma gentium -entur *pro ligno* (*cf* VVLG. Ezech. 39, 9). VVLG. deut. 12, 3 lucos igne -ite et idola comminuite. IV reg. 23, 4 *al.* Mich. 1, 7 mercedes. AVIAN. fab. apol. 39 miles ... arma ... tradidit ignibus -enda. *ibid.* *lituum.* MARCELL. chron. II p. 97, 510, 1 simulacrum aeneum ... incendio proflammatum est -stumque amisit bracchium. PASS. Theclae a 35 p. 100, 2 *v. p. 1762, 69.* *sic de inutilibus lignis, sim.* (*proprie et in imagine*): VVLG. II reg. 23, 7 *spinae* igne ... succensae -entur usque ad nihilum. Is. 44, 16 *lignum.* Ier. 11, 16 fruteta. Ezech. 15, 5 cum illud (*lignum vitis*) ignis devoraverit et -erit. Matth. 3, 12 paleas ... -et (κατακαύσει) igni inextinguibili. 13, 30. 40 Luc. 3, 17. *in sacrificiis, sim.*: PAVL. FEST. p. 65 *epulas* in funere. FIRM. err. 27, 2 in Proserpinae sacris caesa arbor ... quadragesima ... nocte -itur (*infra*: ligna ... flamma consumit). VVLG. II par. 32, 12 in ipso (*altari*) -etis incensum. Ezech. 5, 2 tertiam partem *pilorum* igni -es. 5, 4. PLAVT. Men. 152 *v. p. 1761, 37.*

5 *res, quarum residua in usum aliquem vertuntur*: a *in agricultura, artibus, sim.*: CATO agr. 37, 2 nucleos -stos ... addito *ad stercus.* 37, 4 virgas et sarmenta ... in segete -ito. ubi eas -sseris, ibi papaver serito. VARRO rust. 1, 7, 8 ex quibusdam lignis -stis carbonibus salsis pro eo (*sale*) *uti.* VITR. 7, 10, 3 sarmenta ... -antur *ad atramentum faciendum.* COLVM. 3, 11, 4 radices *vitis.* 7, 5, 12 -sta galla. PLIN. nat. 35, 43 Apelles commentus est ex ebore -sto facere *atramentum.* 36, 52 -sta ea (*harena*) polientes marmora fricare iubentur. PAVL. dig. 9, 2, 30 si quis in stipulam suam vel spinam -endae eius causa ignem immiserit. VLP. dig. 32, 55 pr. lignum *est*, quidquid -endi causa paratum est. *ibid.* -endi gratia succisae *arbores.* 32, 55, 1 virgae carbones nuclei olivarum, quibus ... ad -endum possit uti. 32, 55, 3. 5 in Aegypto ... et harundines et papyrum -itur. b *in medicina*: CELS. 4, 7 p. 130, 21 *pullum hirundininum* servatum ... ex sale ... -i. 5, 1 p. 161 sanguinem supprimunt atramentum ..., plumbum -stum *eqs.* (5, 18, 11 *al.*). 5, 6 p. 162 rodunt alumen ..., aes -stum *eqs.* (5, 15 *al.*). 5, 8 p. 163 adurunt auripigmentum, ..., charta -sta (5, 22, 2 *al.*) ..., faex -sta (5, 18, 23 *al.*). 5, 18, 21 omnia abscedentia digerit murex -stus. *sic saepius de variis compositionum partibus, cf.* 5, 22, 2. 6. 7. 5, 28, 12 *al.* 5, 21, 6 cochleae cum testis suis -endae conterendaeque *sunt.* SCRIB. LARG. 71 haec (*sc. partes compositionis*). PLIN. nat. 20, 55 *alium* liventia ad colorem reducit -stum. 22, 119 siliginis grana -sta. *ibid.* tritici *grana* ... ferro -sta. 23, 46 picem ... non aliud esse quam -stae resinae fluxum. 23, 91. 148. 163 *folia myrti* -untur et in antidota. 24, 80 acinos ... -unt. 24, 170. 177. 25, 133. 28, 41. 179. 180. 187 si *cornu cervinum* canicula exoriente -atur. 28, 214. 222. 240. 29, 46. 98 *bis.* 107. 108. 29, 101. 128. 130 *lacertum.* 30, 23. 34. 36 *mustelam.* 30, 40. 50 pulmo vulturinus vitigineis lignis -stus. 30, 56 *et saepe.* 35, 188. CHIRON 428 nuces ... -stas. 455 *al.* 770 sparteam soleam ... -es loco mundo. PELAGON. 136 talos suillos ... tres -ito. 219 VEG. mulom. 2, 42, 2 (*ex* CHIRONE 569). 2, 148, 1 (*ex* CHIR. 515).

B *animantia*: 1 *homines supplicii, ultionis, sacrificii causa*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 6 te curaturum, fumo (furno *Vrs.; sed cf. Hoffa in comment.*) ut -eretur (*cf. p. 1758, 81*). *ibid.* ut iudicio -antur. FLOR. epit. 2, 5, 3 praefectos navium igne -unt. ITALA gen. 12, 31 (Lugd.) *gentiles* filios suos et filias suas -unt igne deis suis (VVLG. -entes igni. *cf.* VVLG. IV reg. 17, 31. Ier. 19, 5 in holocaustum Baalim). Is. 43, 2 (Cypr. Fort. 10) si transieris per ignem, non -eris, flamma te non -et (οὐ μὴ κατακαυθῇς, φλὸξ οὐ κατακαύσει σέ. VVLG. non -eris et flamma non ardebit in te). Ios. 7, 25 (Lugd.) -et te igni (*aliter* LXX *et* VVLG.). Mal. 4, 1 (Aug. civ. 20, 27 p. 476) dies venit ardens ... et -et eos (φλέξει, VVLG. inflammabit). apoc. 11, 5 (Primas.) ignis exeat de ore eorum -ens inimicos (καὶ κατεσθίει, VVLG. et devorabit). 17, 16 (cod. g) ipsam (*meretricem*) igne -ent (κατακαύσουσι, Primas. cremabunt, VVLG. concremabunt). 18, 8 (cod. g *et* VVLG.) igne -etur (κατακαυθήσεται, ITALA Primas. cremabitur). COMM. instr. 2, 39, 10 *v. p. 1761, 60.* LACT. inst. 7, 17, 2 procedet ignis de ore eius atque -et (amburet *duo codd.*) illum (*cf. l. 58*). 7, 21, 6 *v. vol. I p. 1877, 69.* HIER. epist. 100, 9 *fratres Macchabaei* ardentiores quibus -bantur ignibus. VVLG. gen. 38, 24 producite eam (*Thamar*), ut -atur. num. 26, 10 -ssit ignis ... viros *congregationis Core.* Ios. 7, 15 quicumque ... fuerit deprehensus, -etur (ITALA Lugd.: cremabitur) igni cum omni substantia sua. iud. 15, 6 *al.* *nota* Is. 42, 25 effudit super eum (*Iacob*) indignationem furoris sui ... et -ssit eum in circuitu ... et succendit eum (HIER. *ad l.* cumque ex omni parte -stus sit et nihil in se habeat sanitatis). Ezech. 20, 47. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 quando cum omnibus totius saeculi -imur homicidis (*sc. igni gehennae*). LIB. iubil. 30, 7 *mulierem igni.* PASS. Theclae a 20 p. 52, 5. 21 p. 54, 2. 22 p. 56, 4. *in imagine*: ITALA Ier. 9, 7 (Lucif. Athan. 2, 1) ecce ego -o et probabo eos (πυρώσω, VVLG. conflabo). vivum *comburere* (*cf. sub 4*): PLAVT. Rud. 768 hasce (*feles virginales*) ambas hic in ara ut vivas -am. CIC. Verr. 2, 78 legatum. 2, 83 te. ad Q. fr. 1, 2, 6 patrem et filios vivos. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 BELL. Hisp. 20, 3 LIV. 24, 45, 14 PETRON. 78, 2 LACT. mort. pers. 14, 2 AMM. 29, 5, 49. *in voluntaria morte*: CIC. Tusc. 2, 52 Calanus Indus ... sua voluntate vivus -stus est. 2 *corporis partes* (*saepius i. fere q. amburere*): PLIN. nat. 32, 119 ranarum cinere sanantur ea, quae ferventi aqua -sta sint (*supra*: adusta). OPTAT. 6, 2 p. 146, 6 passi estis etiam -i manus vestras (*cf.* 6, 1 p. 143, 21

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dum impie persequimini manus nostras . . ., feristis et vestras). VVLG. prov. 6, 28 *v. p. 1759, 81.* *nota* THEOD. PRISC. eup. faen. 62 linimus loca, quae -i (*i. aduri*) mitius placet. CASSIAN. conl. 15, 10, 1 dum . . . pulmentum . . . praepararet, manus eius . . . in clibano flamma supervolitante -sta est. *nota* CARM. epigr. 95, 4 picem candentem (*sc. opto illi, cf. Büch. in adnot.*), pectus malum c o m m u r a t suum. *hinc subst.* c o m b u s t u m, -i, *v. p. 1762, 3 sqq.* *cf. etiam sub 4.* 3 *m o r t u o s* (*opp.* sepelire: DIFF. ed. Beck p. 48, 49 *cf.* ISID. diff. 1, 58): VARRO Men. 81 Heraclides Ponticos plus sapit, qui praecepit ut -erent, quam Democritus, qui ut in melle servarent. ling. 5, 23 *Romanum.* CIC. Cluent. 27 *puerum.* Tusc. 1, 106 *mortuus* metuit, ne laceratis membris minus bene utatur, ne -stis, non extimescit. Att. 14, 10, 1 *Caesar* in foro -stus laudatusque. epist. 15, 17, 2 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 3. PAVL. FEST. p. 32 bustum . . . locus, in quo mortuus est -stus *eqs.* (*v. vol. II p. 2256, 23*). p. 149 *corpus.* VAL. MAX. 1, 8, 9 Pompei . . . corpus concisae scaphae lignis -batur. SEN. benef. 7, 21, 1 sutor . . . elatus, -stus est. rem. fort. 5, 3 -stus *iacebis* (*opp.* insepultus). GRAN. LIC. p. 32, 16 condi corpus iusserat, non -i. PORPH. Hor. epod. 5, 100 pauperum corpora vel -i vel proici. VVLG. I reg. 31, 12 cadavera *Saul et filiorum* . . . -erunt . . . et . . . ossa . . . sepelierunt. IV reg. 23, 16 tulit ossa de sepulcris et -ssit ea super altare (23, 20). Ier. 34, 5 *v. p. 1762, 50.* Am. 6, 10 tollet eum (*mortuum*) propinquus . . . et -et eum (HIER. *ad loc.* p. 316 cadavera mortuorum). *in lapidibus*: LEX Vrson. (Corp. II 5439) 74, 13 ustrinam novam, ubi homo mortuus -stus non erit. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 21 si quis . . . -stus sepultusve confossusve conditusve consitusve propiusve iis pomaris ⟨erit⟩. 2, 1 ⟨si quis⟩ -stus suffossusve . . . fuerit. CORP. VI 26215 (= 19267) in hoc monument⟨o . . .⟩ c o m m u r a t u r nisi h⟨. . .⟩. 27593 ne quis ubi ego conquiesco c o m u r a t aut cineres suas ponat. XIV 850, 4 ne quis velit . . . c o m m u r e r e neq(ue) obruere cadaver. *dub.* VIII 11825 qui me c o m m u s s e r i t (*'pro* commoverit *potius quam pro* commixerit' *editor*, *'i. q.* combusserit' *Diehl*) habebit deos iratos et vivus ardebit. CARM. epigr. 970, 1 (*periit*) ⟨hic me⟩ florentem mei -ssere parentes (971, 2 cum me florentem mei -ssere parentes). 1205, 5 ⟨hi⟩c iaceo infelix cinis et -sta ⟨fa⟩-villa. *fortasse huc pertinet* CORP. VI 36707ᵃ in tempore quod non -itur. *translate per iocum*: PLAVT. Men. 152 clam uxorem ubi sepulchrum (uxoremst ubi pulchre *Leo*) habeamus atque hunc -amus diem. :: . . . quam mox incendo rogum? dies . . . iam . . . est dimidiatus mortuos. 4 *b e s t i a s*: *hostias vel earum partes*: LIV. 36, 37, 2 *boves* vivos -i . . . haruspices iusserunt. ITALA exod. 29, 14 (Lugd., VVLG.) carnes vituli et corium et stercus -es igni extra castra. num. 19, 5 (Aug. quaest. hept. 4, 33 p. 344, 5 Lugd.) carnes (Lugd.: caro eius) et sanguis eius (*vaccae*) cum stercore eius -etur (κατακαυθήσεται. VVLG. -etque eam . . . carnibus . . . flammae traditis; *cf.* AVG. *l. l.* concremabitur. BARNAB. 8, 1). HYG. astr. 2, 15 in sollemnibus . . . sacrificiis . . . hostiarum . . . reliquias . . . igni -unt. VVLG. exod. 12, 10 si quid *agni* residuum fuerit, igne -etis. *animalia in medicinam*: PLIN. nat. 29, 119 viperam vivam in fictili novo -ere. 30, 76 mustelae . . . vivae -stae cinis. 30, 80 quae (*cocleae*) vivae -stae sint. *cf. etiam sub A 5 b.* *aliter*: VVLG. sap. 16, 18 ne -erentur (φλὸξ . . . καταφλέξῃ) . . . animalia. DAN. 7, 11 quoniam *corpus bestiae* . . . traditum esset ad -endum igni. *de Phoenice alite*: EVG. TOLET. hex. 536 -stus (exustus DRAC.) . . . senes (*sic*) tumulo procedit adultus.

s y n t a c t i c a ad I: *absolute i. q. incendium facere*: LVCR. 6, 153 *v. p. 1759, 64.* VVLG. II par. 16, 14 posuerunt . . . eum super lectum suum plenum aromatibus . . . et -erunt super eum ambitione nimia. CORP. VI 27593 *v. supra l. 29.* *intransitive i. q. comburi*: COMM. instr. 2, 39, 10 -unt (comburrunt *BC*, -unt *A*, -untur *edd.*) . . . impii tunc igne divino. CHIRON 374 pulmo . . . se contrahendo -it.

II ***non proprie*** *de rebus r o d e n t i b u s*: VARRO rust. 1, 9, 2 quae (*terra*) sole perferve ita fit, ut radices satorum -at. 2, 7, 11 ne ungulas *pullorum* . . . -at stercus.

III ***translate*** *de ardore c u p i d i t a t u m sim.*: *de a m o r e*: PROP. 2, 30, 29 ut Semela est -stus, ut est deperditus Io *Iuppiter.* TAB. devot. Audollent 270, 19 χορ (*i.* cor) χομβουρατουρ (217, 18 αμορε ⟨. . .⟩ ουρατουρ). *de i r a*: PS. AVG. serm. 28, 4 si nos nec luxuria sordidaverit nec iracundia -erit. MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 3 iracundia ignis est, . . .: corripit, consumit, -it. *de m a l e d i c e n t i a*: VVLG. Sirach 28, 26 *lingua nequam* in flamma sua non -et iustos (ἐν τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ καήσονται). *de p a v o r e*: VVLG. Is. 13, 8 facies -stae vultus eorum (HIER. *ad l.* luridam faciem pallore circumferens *quisque*). *de c o n f u s i o n e*: PS. AMBR. laps. virg. 3, 10 splendore et claritate immaculatorum quasi fulminibus percussa -eris, *virgo lapsa.*

s y n o n y m a: adurere, concremare, consumere, cremare (*adde* PLIN. nat. 13, 88. 23, 163 *al.*), devorare, exurere (PLAVT. Rud. 768 *al.*), in favillam redigere (VVLG. Ezech. 15, 4), flammis addere (AVIAN. fab. apol. 39 vers. 1), igni dare (*v. l. 82; adde* DIFF. ed. Beck p. 48, 49), succendere (*adde* VVLG. IV reg. 25, 9). *o p p o s i t a*: amburere: ISID. diff. 1, 58 -ere est igni dare, amburere ex utraque adurere. ardere: DIFF. ed. Beck p. 38, 93 ardet flammis, -itur caloribus. sepelire: *v. supra l. 8.*

d e r i v.: combustio, combustura, combustus. Combustica. *c o m p o s.*: vivicomburium (TERT. anim. 33).

part. perf. pass. neutr. **combustum,** -ī (GLOSS. III 183, 57 catacecaumenon -um): *adusta corporis pars* (*cf. supra I B 2*): SCRIB. LARG. 219 emplastrum album ad -a et perniones. 220 facit . . . ad -a et vetera ⟨ulcera⟩ omnia. 221 emplastrum ad -um. PLIN. nat. 20, 17 *cucurbitae* cinis . . . -a sanat. 22, 141 *faba* livoribus, -is medetur. 23, 6 corticis . . . cinis -is pilos reddit. ITALA exod. 21, 25 (Lugd., Lucif. Athan. 2, 5) dabit . . . oculum pro oculo . . . -um pro -o (κατάκαυμα. ITALA Aug. quaest. hept. 2, 80 combustionem, Rufin. Orig. in exod. 10, 1 combusturam. VVLG. adustionem). PS. APVL. herb. 3, 8 tit. ad -um (ad ambusta *vg.*). PLIN. VAL. 3, 36 -um polenta . . . sanat. *ibid.* foventur -a. PS. THEOD. PRISC. add. p. 279, 10 -a de calida vel de igni facta. C o m m u s t a, -orum *nom. opp. v. nom. propr.*

combustio, -ōnis *f. a* comburere. GLOSS. κατάφλεξις. HIER. in Am. 4, 9 p. 273 πύρωσις. *vocabulum inferioris latinitatis legitur inde ab* ITALA. *dicitur tam de a c t u ipso comburendi quam de r e combusta, ut infra l. 39 et 59 sqq. vel de igni, ut l. 43.*

I ***proprie***: **A** *de variis r e b u s, quae comburuntur*: ITALA IV reg. 21, 14 (Lucif. reg. apost. 8 p. 57, 2) erunt in direptionem et -em (εἰς διαρπαγὴν καὶ εἰς προνομήν, VVLG. in vastitatem et in rapinam). VVLG. Is. 9, 5 vestimentum mistum sanguine erit in -em et cibus ignis (*cf.* CASSIAN. inst. 9, 3 vestimentum . . . esu tinearum attactum totidemque lignum vermibus exaratum ad -em ignis merebitur deputari). 10, 16 subtus gloriam eius (*domini*) succensa ardebit (*tenuitas?*) quasi -o ignis. Ier. 51, 25 evolvam te, *mons pestifer*, de petris et dabo te in montem -is. Hebr. 6, 8 terra . . . proferens . . . spinas . . . maledicto proxima, cuius consummatio in -em (κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. *cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 2). AVG. c. Faust. 22, 20 p. 610, 2 sarmentis praecisis ad -em. quaest. hept. 4, 33 p. 344, 10 glorium, quam -is flamma significat. PS. AVG. quaest. test. I 42 (p. 2239, 19 Migne; *non recepit Souter*) *rubus* facilis est ad -em. DIOSC. 5, 95 nascitur . . . cadmian ex -e esusti (*i.* aeris usti; 5, 84 Spr. ἐκ τοῦ χαλκοῦ καμινευομένου). 5, 140 signum est -is eius (*faecis*; 5, 132 Spr. καύσεως). GREG. M. dial. 4, 51 flammae -o (*i. vestigium incendii*) . . . ante altare in marmoribus apparuit (τῆς φλογὸς . . . ἔκκαυσις). GLOSS. III 568, 28 molipdus .i. plumbi -o (568, 29 moptumas .i. -o plumbi). *sic de rebus medicinae causa combustis*: CHIRON 809 unum . . . de his -bus (*sc. stercore columbino al. combustis*) . . . inungeto. PLAC. med. 19, 2 glires et soricis -es (*ibid.* cineres). **B** *de a n i m a l i b u s vel partibus eorum*: *de s a c r i f i c i o hostiarum*: ITALA num. 19, 6 (Aug. quaest. hept. 4, 33 p. 344, 12 Lugd.) lignum . . . immittet (inicient Lugd.) in medium -is iuvencae (Lugd. vitulae; εἰς μέσον τοῦ κατακαύματος. VVLG. in flammam, quae vaccam vorat. *cf.* AVG. *ad h. l.*). VVLG. num. 19, 17 tollent . . . de cineribus -is atque peccati. *similiter de sacrificio hominis*: CASSIAN. conl. 3, 7, 11 (*ad I Cor. 13, 3*) nihil mihi proderit exterioris hominis abrenuntiatio atque -o (*supra*: exustione meae carnis). *de e x e q u i i s*: VVLG. II par. 21, 19 non fecit ei populus secundum morem -is exequias. Ier. 34, 5 secundum -es patrum . . . comburent te. *de igni g e h e n n a e*: DIDASC. apost. 59, 20 vitae reiectio et -o aeterna. ITALA Matth. 25, 46 (Aug. fid. et op. 15, 25 p. 68, 10) ibunt illi in -em aeternam, iusti autem in vitam aeternam (κόλασιν, VVLG. supplicium). AVG. *l. l.* erit . . . aeterna -o sicut ignis. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 dolores et tormenta -is (ὠδῖναι . . . καὶ ἐμπρησμοί). FVLG. RVSP. c. Fastid. 22 *Fastidiosi* in illo igne non finietur aeterna -o. GREG. M. in euang. 11, 4 cruciatur aeterna -e. *de v u l n e r i b u s* (*cf.* combustum, combustura): ITALA exod. 21, 25 (Aug. quaest. hept. 2, 80 p. 147, 19) -em pro -e. *v. supra l. 9.* FIRM. math. 4, 19, 13 vitia . . . ex igni . . . et ferro, id est praecisiones aut -es. PELAG. in Rom. 1 p. 651ᶜ (*ad Rom. 1, 24* ut contumeliis afficiant corpora *eqs.*) sibi . . . cauteria et -es infligunt. VVLG. lev. 13, 28 plaga -is (*infra*: cicatrix . . . combusturae. *cf.* ITALA Lugd.: cicatrix ustilaginis). PLAC. med. 17, 16 ad -em et scorpionis ictus. THEOD. PRISC. eup. faen. 8 ut capilli etiam post -em exeant. DIOSC. 2, 102 -bus et igni acro opitulatur (DIOSC. graec. 2, 118, 2 πυρίκαυτα καὶ ἑρυσιπέλατα ὠφελεῖ). 2, 121 -bus . . . prodest (2, 136, 2 πρὸς ἐπικαύσεις). 2, 165 (2, 179, 1 πρὸς πυρίκαυτα). *ibid.* -bus medicatur (2, 179, 3 κατακαύματα . . . θεραπεύει). PASS. Theclae a 35 p. 100, 2 *de martyrio Theclae alligatae super taurum, cui candens ferrum admovetur*: cum taurus a -e exilisset, flamma accensa combussit funes.

II ***translate*** *de ardore animi*: ITALA Is. 4, 4 (Aug. civ. 20, 25 p. 472) dominus . . . sanguinem emundabit de medio eorum spiritu iudicii et spiritu -is (καύσεως, VVLG. ardoris; HIER. hom. Orig. in Ier. 13 p. 868 *ad Is. 4, 4*: mundari . . . spiritu -is et poenae. *ibid.* -e purgatur *peccator* [*syn.* ignis indiget baptismo]. *cf.* in Is. 28, 5 p. 374).

combustum, -ī *v. supra l. 3.*

combustūra, -ae *f. a* comburere. IDIOM. gen. gramm. IV 581, 26 -a κατάκαυμα (GLOSS. II 545, 17). *de v u l n e r e* (*cf.* combustum, combustio): ITALA exod. 21, 25 (Rufin. Orig. in exod. 10, 1) -am pro -a (*v. supra l. 9 et 59*) vulnus pro vulnere. VVLG. lev. 13, 28 mundabitur, quia cicatrix est -ae (*supra*: plaga combustionis. ITALA Lugd.: nota . . . ustilaginis. *cf.* HIER. in Mich. 7, 8 *sqq.* p. 525). GARG. MART. med. 60 ossa combusta . . . -is medentur. SER. SAMM. 1039 tit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-is igne vel frigore. PELAGON. 319 malagma ad -am. CHIRON 996 compositio ad -am et scabiem. Ps. AVG. serm. 313, 3 si aliquis carbonem . . . statim proiciat, nec -am habere poterit nec dolorem. Ps. APVL. herb. 99, 2 *compositio* -as perfectissime sanat. PLAC. med. 9, 12 tit. ad -am sive ab aqua sive ab igne factam. PLIN. VAL. 3, 36 tit. ad -am (*cf.* 3, 37 ad exusturam frigoris). DIOSC. 1, 76 vulneribus corporis et -is (gr. 1, 69 πρὸς τὰ . . . κατακεκαυμένα). Ps. DIOSC. herb. fem. 32 oculorum fervores et -as . . . sedat. *de vi rodendi:* DIOSC. 5, 126 virtute et -a simile mysui habet (gr. 5, 118 Spr. δύναμιν . . . ἔχει καυστικήν κτλ.). *sim.* 5, 127 (gr. 5, 119 Spr. δύναμιν . . . καὶ καῦσιν). *de corruptione ciborum per ignem:* APIC. 4, 179 transferes in alterum caccabum tisanam sic, ne fungum tangat propter -am. *itidem* 5, 208; *sed pro* fungum *rectius, ut videtur,* fundum *legitur.*

combustus, -ūs *m. a* comburere. GLOSS. II 341, 8 κατάκαυσις -us obustus. EPIT. Alex. 113 *in regem mortuum* multos odores ac mille -us addiderunt. *Hey.*

comdi *coniunctio, vulgariter pro* quomodo, quomodi. CORP. XIII 7554, 2 Valentinus Sinto inim(i)cus sic, comdi plumbum (*i. tabella devotionis in vasculum aquae plenum demersa*) subsidet *eqs.*

1. cōmē, *acc.* -ēn *f.*, κώμη. *legitur graece:* PAVL. FEST. p. 41, 3. ITIN. [Silv.] 7, 7 Heroum autem civitas . . . nunc est -e (comes *cod.*), sed grandis, quod nos dicimus vicus. *in nominibus propriis locorum:* *c. adiectivo:* LIV. 32, 13, 10 circa Sperchias et Macran quam vocant -en. 38, 12, 9 transgressi Maeandrum ad Hieran -en pervenerunt. 38, 15, 7 ex Pamphylia rediens . . . ad Xylinen quam vocant -en posuit castra. *c. genetivo:* LIV. 38, 15, 12 ad vicum, quem Acoridos -en vocant, posuit castra. PLIN. nat. 10, 62 Pythonos -en vocant in Asia patentibus campis, ubi congregatae *ciconiae* inter se commurmurant *eqs.* (SOL. 40, 25 Pythonos -e est [-es est, -e is est *al. var. lect.*] in Asia locus). *v. etiam* comus.
deriv. gr.: comiaca. *compos. gr.:* comarchus.

2. comē, κόμη, *v. s.* coma *p. 1754, 67 sqq.*

[somanites **comea** (?) GLOSS. V 579, 50]. summitas coma *coni. Lommatzsch, cf. p. 1746, 36.* *Mbr.*

*1. **comedo,** -ēdī, -ēsum (-essum, -estum), -esse (-edere) *a* com *et* esse (edere). commedere *hic illic in codd.* comidit *perf.*: NOT. Tir. 102, 98 CORP. III 14524 (*Moes. sup.*). comisurus: GLOSS. IV 498, 33. VEL. gramm. VII 79, 20 Nisus auctor est ut comese . . . per unum s scribamus. SERV. Aen. 4, 66 -edere . . . hodie non dicimus; nam ab eo, quod est 'es', 'esse' et 'comesse' facit. gramm. IV 415, 5 anomalum . . . -edo -es. CLEDON. gramm. V 37, 20 -edo -edis -edit. POMP. gramm. V 231, 27 -edo -edis -edit debuimus dicere et dicimus -edo -es -est. *leguntur formae:* comes: PLAVT. Most. 12 MART. 10, 31, 6 NOT. Tir. 102, 99. comedis: HIER. epist. 54, 11, 1 VVLG. I reg. 1, 8 *al.* comest (NON. p. 81 -est pro -edit. GLOSS. V 638, 58 -est -edit): PLAVT. Most. 559 Trin. 249 Truc. 593 LVCIL. 180 (comis *codd.*). 1091 TITIN. com. 16. 38 AFRAN. com. 4 POMPON. Atell. 122 NOVIVS Atell. 1. 30 VARRO Men. 289 CIC. phil. frg. V 30 PETRON. 66, 6 PLIN. nat. 2, 205 ANTH. 636, 22 NOT. Tir. 102, 100. comedit: LVCIL. 171 (*nisi est coni.*) HIER. epist. 22, 37, 3 *al.* VVLG. prov. 13, 25 *al.* AVG. in psalm. 66, 3 p. 805 PRAEDEST. 1, 72 p. 612[B] GREG. TVR. Iul. 17 ORIBAS. syn. 9, 89 NOT. Tir. 102, 97. comestur: LACT. mort. pers. 33, 8 (-estus *cod.*). comeditur: HIL. epist. ad fil. 4 p. 550[B] HIER. epist. 120, 2 p. 824 Vall. VVLG. deut. 12, 22 *al.* PAVL. NOL. epist. 32, 24 *al.* comestis: PLAVT. Truc. 156. comeditis: ITALA Is. 29, 1 (Hier. in Is. 29, 1 *sqq.* p. 387) I Cor. 10, 31 (Hier. epist. 127, 4) VVLG. Ezech. 33, 25 *al.* comede: ITALA apoc. 10, 9 (Primas.) HIER. epist. 54, 11, 2 VVLG. gen. 2 16 *al.*. comedite: ITALA Is. 29, 1 (Hier. in Is. 29, 1 *sqq.* p. 387) VVLG. exod. 16, 25 *al.* AVG. serm. 28, 2 PASS. Matth. 13. comesto: CATO agr. 156, 1. comessem *eqs.*: PLAVT. Men. 611 CIC. Sest. 110 CATVLL. 29, 14 PETRON. 65, 2 MART. 5, 39, 10 LAMPR. Heliog. 29, 7 Ps. AVR. VICT. orig. 12, 3 (-edisset?) AVG. c. Iul. 3, 21, 47 (*ex verbis Iuliani;* -edisset *pars codd.*). *cf.* GLOSS. IV 45, 10 -esset comedisset (498, 34 *al.*). comederem *eqs.*: VLP. dig. 10, 4, 9, 1 ITALA apoc. 12, 4 (Primas.) VOPISC. Aurelian. 50, 4 VVLG. gen. 3, 1 *et passim* CASSIOD. inst. div. 23 p. 1138[B] PASS. Theclae C 33 p. 91, 10 *al.* comesse: PLAVT. Bacch. 580 Cas. 779 Men. 628 Most. 14 POMPON. Atell. 72 CIC. Flacc. 91 nat. deor. 2, 64 CATVLL. 23, 4 FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 PHAEDR. 1, 13, 4. 1, 20, 4 SCRIB. LARG. 12 PETRON. 66, 6. 141, 7 PLIN. nat. 8, 206. 18, 196 MART. 5, 70, 5 AVR. Fronto p. 67, 20 N. APVL. apol. 41 SERV. georg. 2, 537 MACR. sat. 2, 2, 4 (*ex Catone, cf. p. 1767, 35*). comedere: VOPISC. Prob. 20, 2 CHIRON 301 HIER. epist. 38, 4, 4 *al.* VVLG. gen. 40, 17 *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 52 *al. saepius.* CAPER gramm. VII 92, 13 comestor -esta -estum uti dicas (*sic B,* comesor -esa uti dicas *M; v. quae seq.*). DIOM. gramm. I 362, 23 hic esus, unde et -esus dicimus et -edendus, non -estus neque -esturus, ut vulgus existimat. 387, 5 de cuius (*comedere*) perfecto ambigitur apud veteres, -estus an -esus et -esurus; *sequuntur exempla:* Ps. CIC. in Sall. 7, 20 (*v. p. 1764, 6*) *et* VALG. frg. (*v. l. 84*). PRISC. gramm. II 520, 1 a -edo, quod est anomalum, -esum et -estum invenitur. Cicero pro Cluentio (*173 v. p. 1764, 6*) *eqs.*, Virgilius autem . . . adesus (*Aen. 9, 537*). *legitur:* comesus: CATO agr. 58 SALL. hist. frg. 2, 10 VALG. frg. Diom. gramm. I 387, 6 PRIAP. 70, 7 VERAN. Macr. sat. 3, 6, 14 IVV. 1, 34 TERT. apol. 50 (*opt. codd.*) LAMPR. Alex. 38, 4 HYG. astr. 2, 40 p. 76, 9 HIER. epist. 45, 5, 1 adv. Iovin. 2, 10. DRAC. laud. dei 1, 492 -esis (-essit *B*, -estis *Peiper*). GLOSS. IV 38, 30 *al. cf. l. 29.* comessus: PLAVT. Trin. 406 *AP* VARRO rust. 1, 2, 11. comestus: CATO agr. 50, 2 VARRO Men. 523 CIC. Cluent. 173. Ps. CIC. in Sall. 7, 20 -esto (*sic Diom. gramm. I 387, 6*; -eso *vel* -isso *codd.*). VAL. MAX. 9, 12 ext. 6 TERT. mart. 4 pudic. 7 resurr. 32 p. 70, 22 Ps. AVR. VICT. orig. 12, 4 SERV. auct. georg. 2, 380 VVLG. exod. 22, 13 *al.* Ps. AVG. serm. 46, 2 *al.* MARCELL. med. 15, 34 PLAC. med. 11, 1 *al.* THEOD. PRISC. log. 75 *al.* DIOSC. 2, 104 *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 139 *al.* VICTORIN. Christ. 33 Ps. AMBR. mor. Brachm. p. 1181[C] ANTHIM. 53 *al.* PASS. Andr. long. 6 PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269[C] GLOSS. II 105, 12. comesurus: VVLG. I reg. 9, 13 GLOSS. IV 498, 33 *v. p. 1763, 38.* comessurus: PLAVT. Pseud. 1126 (*A et CD*, -esurus *B*) HIER. c. Ioh. 34 *al.* Ps. AMBR. trin. 28 PASS. Theclae A 34 p. 94, 5 VITA Caes. Arel. 2, 9. comesturus: VVLG. gen. 43, 16. 25 FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 11 ORIG. in Matth. 18, 114 IVST. VRGELL. ad Ioh. 4, 32. comedim (-is, -it, -int): NON. p. 83 -edim pro -edam (GLOSS. V 638, 74). PLAVT. Bacch. 743 Curc. 560 Trin. 102. 360 Truc. 534 LVCIL. 171 ? (*cf. p. 1767, 78*) POMPON. Atell. 151 CIC. epist. 9, 20, 3 (-am *HD*). comedam *eqs.*: SEN. epist. 48, 6 COLVM. arb. 15 ITALA iud. 9, 15 (Aug. quaest. hept. 7, 44 Lugd.) *etc.* *cf.* RHET. Her. 4, 49, 62 -atur (*E*, -itur *M*). *verbum primae coniugationis fingit* GRAMM. suppl. 76, 10 -edo -edas. GLOSS. κατεσθίω. κατατρώγω. καταβρώσκω. -ere φαγεῖν (ISID. orig. 17, 7, 28) ἐσθίειν. -estis βρωθέντων. -esum: manducatum. *cf.* PAVL. FEST. p. 45 catulinam carnem esitavisse, hoc est -isse. *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem.* [*hisp.* comer. *M.-L.*] [*ex coni.* CARM. epigr. 1448, 2. *corrupte* VARRO Men. 317.] *cf. nom. propr.* Comesus.

I ***strictiore sensu:*** *consumere ore, dentibus, faucibus:*

A *cibos sollemnes, sim.:* **1** *de hominibus:* **a** *c. acc.:* PLAVT. Aul. 367 si . . . deorsum (*i. in puteo*) -edent *coqui*, si quid coxerint, superi incenati sunt. Men. 521 prandium (611 clam me. 628 properato). Mil. 756 quod . . . obsonatumst culpant et -edunt tamen. Trin. 249 quod ecbibit, quod -est, quod facit sumpti *meretrix*. Truc. 534 cibum. CATO agr. 50, 2 ubi daps profanata -estaque erit. 58 *oleas.* 156, 1 ubi cenaveris, -esto aliqua V folia *brassicae* (*ibid.* esto) TER. Haut. 255 quid -edent (*sc. turba*)! quid ebibent! LVCIL. 1128 *ficos et uvas.* TITIN. com. 38 intritae plus. POMPON. Atell. 72 cibaria vicem duorum. 122 quod molendum conduxit, -est *pistor*. 151 ego quaero quod -edim (*parasitus?*), hae (has *codd.*) quaerunt quod (quos *codd.*) cacent. VARRO Men. 513 *v. p. 1767, 80.* 523 acinis electis et -estis. rust. 1, 2, 11 num cena -essa . . . venimus (*i. sero, cf. p. 777, 1*). CIC. Cluent. 173 *in pane datum venenum* celerius potuit -estum quam epotum in venas . . . permanare? epist. 9, 18, 4 *v. p. 1767, 47.* FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 ficedulam totam (*ibid.* edere). SALL. hist. frg. 2, 10 *herbam.* VALG. frg. Diom. gramm. I 387, 6 -esa patina. VERAN. Macr. sat. 3, 6, 14 *prandium.* IMP. Aug. epist. Suet. Aug. 76, 2 panis unciam (*cf.* 76, 1 panem . . . gustavimus. 76, 2 buccas manducavi). PAVL. FEST. p. 45 *v. supra l. 26.* SCRIB. LARG. 12 *herbam nervalem* viridem. PETRON. 65, 2 *ova anserina.* 66, 6 plus libram *ursinae* (*cf. p. 1766, 66*). PLIN. nat. 26, 119 panem siccum. 30, 65 carnem. MART. 5, 39, 10 conchem. 7, 67, 12 coloephia sedecim (IVV. 2, 53). IVV. 3, 294 elixi vervecis labra. SVET. Aug. 70, 2 frumentum deos -edisse. AVR. Fronto p. 67, 20 N. malim eas (*uvas*) pedibus calcare quam dentibus -esse (*supra:* manducare). APVL. apol. 41 maius crimen est philosopho -esse pisces quam inspicere. ITALA exod. 16, 3 (Tert. ieiun. 5) panes in plenitudinem (ἠσθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονήν, VVLG. panem in saturitate). deut. 28, 51 (Lugd.) *gens improba* -edet adnata pecorum tuorum (κατέδεται, VVLG. devoret). VOPISC. Prob. 20, 2 annonam *milites.* quatt. tyr. 4, 2. 11, 4 quid biberit, quid -ederit (*cf. infra l. 75*). Tac. 11, 3. SPART. Pesc. 10, 5 *gallinaceum.* CAPITOL. Alb. 11, 3 *al.* LAMPR. Heliog. 20, 5 *syn.* edere. *al.* 29, 7 *ius.* Ps. AVR. VICT. orig. 12, 3 *Aeneas* prandium . . . cum mensis. SERV. georg. 2, 537 *Aratus dicit quod* maiores bovem -esse nefas putabant (*cf.* ARAT. 132 βοῶν ἐπάσαντο). SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 50 plus. 1, 6, 115 *al.* HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 334 locustam. *ibid.* vaccam. epist. 21, 1, 1 *filius prodigus* (*Luc. 15, 11 sqq.*) siliquas -edit (*cf.* VVLG. cupiebat implere ventrem). 34, 2, 4 in sudore faciei -edimus panem (VVLG. gen. 3, 19 vesceris pane). 45, 5, 1 *syn.* ventrem impleo (*cf. l. 69*). *ibid.* quidquid . . . ⟨h⟩auseris, -ederis, devoraris. 54, 11, 2. 64, 21 pectusculum . . . sacerdotes (*cf. lev. 7, 30*). VVLG. gen. 3, 18 herbam terrae. 9, 4 carnem cum sanguine. exod. 34, 28 panem non -edit (ITALA Lugd.: manducavit) et aquam non bibit (deut. 9, 9 [Lugd.: edi]. *cf.* Ezech. 39, 17 ut -edatis carnem et bibatis sanguinem. *cf. l. 62*). lev. 11, 47 quid -edere (ITALA Lugd.: quae manducantur) et quid respuere debeatis. *nota* 17, 10 si -ederit sanguinem (deut. 12, 23 animam, *i. sanguinem*). deut. 18, 1 sacrificia domini et oblationes eius (Lugd. *ter* manducare). II reg. 13, 5 *pulmentum* de manu eius. Is. 1, 19 bona terrae. Ezech. 34, 3 lac. Matth. 12, 4 panes propositionis -edit, quos non licebat ei edere (ἔφαγεν . . . φαγεῖν; *cf.* Marc. 2, 26 manducavit. HIER. epist. 49, 15, 5). 26, 17 pascha. MARCELL. med. 8, 47. 15, 34 PLAC. med. 11, 1. 34, 4 THEOD. PRISC. log. 75. 83. APIC. 3, 103 intuba ex liquamine, oleo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modico ⟨co⟩medere. DIOSC. 4, 184 frutex elixa et -esta (*gr.* 4, 189, 2 ἐσθιόμεναι *sc.* λινοζώστεις). 4, 79 *al.* CANON. Migne 56, 439^A *bis.* 751^C CHRON. Alex. chron. I p. 114, 223 *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 17, 139. chron. 2, 1, 9 difficilia transvorantibus . . ., veluti acriora immaturo tempore -esta. 4, 8, 122 VICTORIN. Christ. 33 PRAEDEST. 1, 72 p. 612^B (*ibid.* sumere) SIDON. epist. 3, 13, 3 DRAC. laud. dei 1, 481. 492. ITIN. Theod. 10 cibaria. GREG. TVR. Iul. 17 arietes. ANTHIM. praef. p. 7, 4 qualiter omnes cibi -edantur. 23 *pullos* melius. 53. 92. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^C omnia vel -esta (βρωθέντα) vel potata. ISID. orig. 20, 2, 37 favum -editur magis quam bibitur. CORP. III 14524 quot comidi mecum ave⟨o⟩. CARM. epigr. 187 quod -edi et ebibi, tantum meu(m) est. *terram sim.* (*i. fructus terrae*): ITALA Is. 1, 7 (Cypr. testim. 1, 6) regionem vestram . . . alieni -edent eam (τὴν χώραν . . . κατεσθίουσιν αὐτήν, VVLG. devorant). VVLG. gen. 45, 18 dabo vobis omnia bona Aegypti, ut -edatis (ITALA Lugd.: et manducabitis) medullam terrae. Is. 5, 17 deserta in ubertatem versa advenae -edent. *in hyperbolis et adynatis*: PLAVT. Bacch. 580 -esse panem tris pedes latum potes. Cas. 779 corbitam cibi -esse possunt. Trin. 753 *cf. p. 1767, 32.* NOVIVS Atell. 30 vortit se in omnes bestias, -est quidquid tetigit tantum. CATVLL. 23, 4 quorum dentes vel silicem -esse possunt. *in allegoriis*: ITALA apoc. 10, 9 (Primas.) sume et -ede *librum* (κατάφαγε; ITALA cod. g *et* VVLG. devora; PRIMAS. p. 865^A id est, in secretis reconde visceribus). VVLG. Ezech. 3, 1 quodcumque inveneris, ede: -ede volumen istud (3, 2 cibavit me volumine illo). 3, 3 venter tuus -edet et viscera tua complebuntur volumine isto. IVST. VRGELL. in cant. 64 (*ad Ioh. 4, 32* 'cibum habeo manducare quem vos nescitis') discipulis hoc se (*Christum*) -esturum quod illi nescirent . . . praedixit. ACT. Archel. 7, 4 tenebrarum principes . . . -ederunt de armatura eius, quod est anima (ἔφαγον ἐκ). **b** *obi. suppl.*: GELL. 19, 2, 6 voluptatibus istis duabus coeundi atque -edendi (MACR. sat. 2, 8, 15). ITALA Is. 29, 1 (Hier. in Is. 29, 1 *sqq.* p. 387) congregate genimina annum super annum. -edite, -edetis enim cum Moab (φάγεσθε, φάγεσθε γὰρ κτλ.; VVLG. *plane aliter*; ITALA Wirc. *et* HIER. *l. l.* p. 390 manducate). LAMPR. Heliog. 25, 9 cum tantum biberent . . . et manus, quasi -edissent, lavarent. HIER. epist. 22, 35, 4 nullus in cibo strepitus, nemo -edens loquitur. 22, 37, 3 tu ieiunas et irasceris, ille -edit et . . . blanditur (adv. Pelag. 1, 3 -edere, ieiunare). 31, 3, 3. 49, 21, 4 opipare. *al.* adv. Iovin. 2, 10 -edendum est et deambulandum et dormiendum. c. Ioh. 34 post resurrectionem -essuri sumus (Ps. AMBR. trin. 28). *ibid.* cum apostolis. *ibid.* cum discipulis. VVLG. gen. 2, 16 ex omni ligno paradisi -ede: de ligno autem scientiae . . . ne -edas *eqs. saepius.* exod. 12, 11 -edetis festinanter. deut. 4, 28 *idola* non vident nec audiunt nec -edunt (Lugd. manducant) nec odorantur. III reg. 2, 7 eruntque -edentes in mensa tua. IV reg. 7, 2 inde non -edes. Iob 3, 24 antequam -edam, suspiro (GREG. M. moral. 5, 14 *in h. l.* -edere . . . est animae: supernae lucis contemplationibus pasci). 12, 11 fauces -edentis (Nah. 3, 12 os. AVG. serm. 70, 2 palatum). *nota* Ezech. 18, 6 *iustus* in montibus non -ederit et oculos suos non levaverit ad idola. 33, 25 in sanguine -editis. Ioel 2, 26 -edetis vescentes. Matth. 15, 37 (ἔφαγον). 26, 26 accipite et -edite (φάγετε): hoc est corpus meum. *sic saepius in* VVLG. (*app.* saturari *sim.*: lev. 26, 26 deut. 6, 12. 8, 12 *al.*; *app.* bibere: *v. l. 61*). AVG. serm. 127, 5, 6 cibus vegetat -edendo. CANON. Migne 56, 751^A. 756^B. SIDON. epist. 3, 13, 4 si tarde -edat (*opp.* si cito saturetur). CASSIOD. inst. div. 23 p. 1138^B si . . . aliquando -ederet, parvo . . . cibo . . . utebatur (*supra*: ieiunare). MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 2 tineas et alia huiusmodi rodere et -edere solentia (βιβρώσκειν εἰωθότα). NOVELL. Iust. 5, 3 pr. communiter . . . eos (*monachos*) -edere (ἑστιᾶσθαι). GREG. M. in euang. 20, 5 Christum . . . cum publicanis -edentem. VITA Caes. Arel. 2, 9 unde essent alio die -essuri *convivantes.* *app.* bibere (*cf. p. 1764, 74 sqq. al.*): ITALA Luc. 22, 30 (Hier. epist. 96, 8) ut bibatis et -edatis semper super mensam meam (ἔσθητε, VVLG. edatis). I Cor. 10, 31 (Hier. epist. 127, 4) sive -editis sive bibitis sive quid agitis (ἐσθίετε, VVLG. manducatis). HIER. epist. 21, 34, 8 nonne in nomine tuo -edimus et bibimus (*cf.* VVLG. Luc. 13, 26 manducavimus coram te et bibimus). 50, 3, 2 ut -edant et bibant. adv. Iovin. 2, 11 c. Ioh. 25. 26 p. 434 VVLG. gen. 25, 34 exod. 24, 11 iud. 19, 4 *al.* I reg. 30, 16 -edentes et bibentes et quasi festum celebrantes diem. II reg. 11, 11 ut -edam et bibam et dormiam. 12, 3 de pane illius -edens et de calice eius bibens et in sinu illius dormiens. III reg. 4, 20 -edentes et bibentes atque laetantes. eccles. 8, 15 -ederet . . . biberet . . . gauderet. *saepius. cf.* Matth. 24, 38 (τρώγοντες) Luc. 12, 19. GREG. TVR. Franc. 2, 35 -edentes pariter ac bibentes. BENED. reg. 38.

2 *de bestiis*: **a** *cum accus.*: HIER. epist. 7, 5 illud . . ., de quo . . . Crassum ait risisse Lucilius (*1299*) 'similem habent labra lactucam asino carduos -edente'. VARRO Men. 289 piscis . . . minutos magnus -est. HOR. epist. 1, 7, 19 haec porcis . . . -edenda relinques. PRIAP. 70, 7 *canis* libamine mentulae -eso . . . mihi litat. PAVL. FEST. p. 244 si pulli . . . -edissent *pultem* (*ibid.* edissent). VAL. MAX. 9, 12 ext. 6 -estis omnibus *ficis* (*supra*: ficus . . . asello consumente). PHAEDR. 1, 13, 4 corvus . . . caseum. 1, 20, 4 *canes* corium. COLVM. arb. 15, 1 *in marg.* sorices uvas (*in textu*: vites . . . infestantur). PETRON. 40, 7 porcus . . . glandem (VLP. dig. 10, 4, 9, 1; *ibid.* glans . . . consumpta). 46, 4 mustella *cardeles.* PLIN. nat. 8, 206 *sues* fetus. 19, 39 ove, cum -ederit (*sc. silphion*), dormiente . . ., capra sternuente. MART. 11, 18, 6 quod formica die -edit uno. TERT. pudic. 7 p. 233, 14 quod perire oves fecerint et a bestiis agri -edi (*v. quae seq.*; *cf.* VVLG. Ezech. 34, 2 *sqq.*). TERT. (*ex* ITALA? *cf.* apoc. 20, 13) resurr. 32 p. 70, 22 mandabo piscibus maris et eructabunt ossa, quae sunt -esta. p. 70, 25 alites carnivorae ut vomant quos -ederunt (*cf.* p. 71, 1 devoratorum corporum). ITALA deut. 28, 38 (Lugd.) -edet illud (*semen*) lucusta (κατέδεται, VVLG. locustae devorabunt). 28, 39 (Lugd.) *vinea* -edetur a verutis (*i.* ab erucis; καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ, VVLG. vastabitur vermibus). HIL. epist. ad fil. 4 vestis haec (*castitatis*) numquam tineis -editur (*cf.* 6 non absumi. VVLG. Iob 13, 28. Iac. 5, 2 vestimenta . . . a tineis -esta [σητόβρωτα]). SERV. auct. georg. 2, 380 vites . . . ab eo (*capro*) -estae. HYG. astr. 2, 33 *lepores* omnia (*semina*). 2, 40 p. 76, 9 a corvo compluribus earum (*ficorum*) -esis (SCHOL. Germ. Bas. p. 100). VVLG. gen. 3, 14 terram -edes (*serpens*) cunctis diebus (*cf.* HIER. in Is. 14, 2 p. 176 haereo litterae et in more serpentis terram -edo). exod. 22, 13 -estum (*iumentum*) a bestia. III reg. 13, 28 Sirach 6, 3 *al.* *nota* Ioel 2, 25 annos (*i. annorum proventus*), quos -edit locusta. Matth. 13, 4 *al.* HIER. epist. 58, 6, 4 ne filiorum panem canes -edant (*cf. Matth. 15, 26*). AVG. in psalm. 66, 3 formica . . . labores aestatis. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 56 PASS. Petr. Paul. brev. 7. *proverbialiter*: PLAVT. Most. 559 tam facile vinces quam pirum volpes -est (*cf. Otto, Sprichw. p. 379*). *in ioco res pro bestia*: SEN. epist. 48, 6 verendum . . ., ne . . . caseum liber -edat (*sc. tamquam mus*). **b** *obi. supplendum*: HYG. astr. 2, 33 *leporibus* cum ad -edendum (*R*; ab hominibus *vel* a dominis *rell.*; SCHOL. Germ. Strozz. p. 171 ad manducandum) nihil daretur. ITALA gen. 49, 27 (Tert. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 27) Beniamin . . . lupus rapax; ad matutinum -edet adhuc (ἔδεται. VVLG. mane -edet praedam. ITALA Lugd., Ottob.: mane manducavit [et] adhuc. *cf.* TERT. *ad h. l.*). VVLG. gen. 40, 17 aves . . . -edere ex eo (*canistro*). Dan. 7, 7 bestia . . . -edens atque comminuens. Marc. 7, 28 catelli -edunt . . . de micis (Matth. 15, 27 edunt). SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8.

B ***homines***: **1** *de anthropophagia*: PLAVT. Most. 14 *v. p. 1767, 74.* CIC. nat. deor. 2, 64 ex se . . . natos -esse fingitur *Saturnus.* SCHOL. Cic. Gron. p. 439, 25 mortuorum corpora milites -edebant. HEGES. 5, 40 l. 33 *mater* in frusta filium secans . . . partem -edit, partem operuit (*infra*: edere. *cf.* RVFIN. hist. 3, 6, 26). HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 335 *Massagetae* parentes . . . iugulatos devorant rectius esse ducentes, ut a se potius quam a vermibus -edantur. VVLG. lev. 26, 29 deut. 28, 53 *sqq.* IV reg. 6, 28 *sqq.* (*cf.* Ps. AVG. serm. 46, 2 *sqq.*) Ier. 19, 9 *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 52 *martyr ad carnifices*: hoc est homines -edere, quod vos facitis (ἐσθίειν) ITIN. Theod. 13 omnes . . . homines pares suos -edebant. PASS. Matth. 8 p. 218, 16 *Medi* homines -edebant (*sic Q antiquissimus,* manducabant *rell.*). 13 p. 231, 31 vivos dissipate et sic eos -edite (καταφάγετε; *supra*: qui homines manducabant). CARM. epigr. 797, 6 . . .)ix suo -edens natos (*genetrix suos prop. Leo, terram intellegens*). *nota*: SEN. dial. 5, 20, 4 *Cambyses* cum partem exercitus amisisset, partem -edisset (*supra*: decimum quemque . . . alimentum habuerunt). *proverbialiter*: LACT. inst. 1, 13, 3 ait vulgus -edisse filios suos eum, qui extulerit sepulturaeque mandaverit (*syn. ibid.* humanam . . . carnem esitare, ex cibo vesci, filios devorare). *in sacramento eucharistiae*: HIER. epist. 120, 2 p. 824 Vall. *Iesus* ipse conviva et convivium, ipse -edens et qui -editur. PASS. Andr. long. 6 occisus . . . agnus, qui cum sacrificatus fuerit et -estus, integer tamen et immaculatus . . . permaneat (βρωθῆναι; *infra*: devoratus). *de martyribus, qui tamquam hostiae consummantur*: TERT. scorp. 7 p. 160, 11 quis . . . non beatum . . . reputasset quem deus -edisset (*cf. supra*: si . . . deus propriae hostiae nomine martyria sibi depostulasset)? *translate v. sub II A 2.*

2 *de bestiarum laniatu, sim.*: LVCIL. 180 assequitur (*sc. fera? cf. Marx ad h. l.*) neque opinantem, . . . commanducatur totum complexa -estque. CIC. Brut. 217 (*verba Sicinii*) *Curio* nisi se . . . iactavisset, hodie te (*Octavi*) ictic muscae -edissent (QVINT. inst. 11, 3, 129). PETRON. 66, 6 si . . . ursus homuncionem -est, quanto magis homuncio debet ursum -esse? (*cf.* CARM. epigr. 45, 3 [*Pompeis*] ursi me -edant et ego verpa(m) qui lego. CORP. IV 4951 ursi me comib- [*cum errore comib scribere coepisset, destitit*]). ITALA apoc. 12, 4 (Primas.) ut natum eius -ederet *draco* (καταφάγῃ, cod. g *et* VVLG. filium . . . devoraret). LACT. inst. 6, 10, 17 bestiae *homines* (*cf. ibid.* ferarum laniatus). mort. pers. 21, 6 his (*ursis*) homines non plane -edendi, sed obsorbendi obiectabantur. 33, 8 -estur (-us *cod.*) a vermibus *imperator.* CHIRON 301 si quis circa eum iumentum (*rabiosum*) steterit, totum eum -edet. VVLG. gen. 37, 33. III reg. 14, 11 qui mortui fuerint . . . -edent eos canes (*infra*: vorabunt . . . aves). 16, 4. 21, 23 *al.* Is. 50, 9 omnes quasi vestimentum conterentur, tinea -edet eos. 51, 8 eos vermis (*ibid.* devorabit). Ezech. 19, 3. RVFIN. Adamant. 1, 16 *Elisaeus* ursis praecepit . . . -edere pueros (καταφαγεῖν; VVLG. IV reg. 2, 24 laceraverunt). PALLAD. hist. mon. II 2 p. 346^D ut . . . ferae -ederent me (φάγῃ; II 8 [βρωθῶ]). PASS. Theclae B 33 p. 90, 15 leo doctus homines -edere. C 33 p. 91, 10 ursus . . . veniebat ut eam -ederet. A 34 p. 94, 5 talem speciem (*Theclam*) vituli marini (B a: ne tantum decus a bestiis -ederetur). *aliter* VVLG. psalm. 77, 45 misit in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eos coenomyiam et -edit (κατέφαγεν) eos: et ranam et disperdidit eos (*cf.* 77, 46 et dedit *deus* ... labores eorum locustae).

C *corporis partes* (*inter cibos sollemnes v. s. A*): CIC. de orat. 2, 240 -edisse eum (*Memmium*) lacertum Largii, quom esset cum eo de amicula rixatus (*cf.* 2, 241 lacerat lacertum Largi mordax Memmius). PETRON. 134, 1 quae striges -ederunt nervos tuos? 141, 2 si *heredes* corpus meum in partes conciderint et ... -ederint (*infra*: ut a propinquis suis consumantur defuncti). 141, 7 *v. infra l. 54.* IVV. 13, 84 *in iureiurando*: -edam ... flebile nati sinciput. HIER. adv. Rufin. 3, 39 p. 566 *v. p. 1768, 62.* CHIRON 301 *iumenta rabiosa* solent ilia sibi ... -edere. *de 'convivio culi'* (*Mart. 2, 51*): CARM. epigr. 45, 3 *v. p. 1766, 67* (*cf. Büch. in h. l.*). *cf.* VVLG. IV reg. 18, 27 ut -edant stercora sua et bibant urinam suam (Is. 36, 12). *nota iuncturam* linguam comedere *i. q. dentibus sibi abscidere*: ITALA apoc. 16, 10 (Primas.) -ederunt linguas suas a dolore (ἐμασῶντο τὰς γλώσσας ... ἐκ τοῦ πόνου; cod. *g et* VVLG. commanducaverunt ... prae dolore). TERT. apol. 50 *Leaena torta* linguam suam -esam in faciem tyranni ... exspuit (mart. 4. *cf.* nat. 1, 18 p. 90, 9 linguam ... pastam exspuit). VICT. VIT. 1, 39 Proculus ... frustatim sibi -edens linguam. *proverbialiter*: PETRON. 43, 3 de re ... ego verum dicam, qui linguam caninam -edi. VVLG. prov. 30, 17 oculum, qui ..., effodiant eum corvi ... et -edant eum filii aquilae. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 151 *Artemidorum* credidisse sibi ... manum a serpente -estam.

II *latiore sensu et translate*: **A** *de hominibus*: **1** *de luxuria* (*consumere vel disperdere edendo, bibendo, aliis sumptibus*): **a** *res*: PLAVT. Bacch. 743 aurum ... quod dem scortis quodque in lustris -edim [et] congraecem. Curc. 560 argentum ... ego potius quam ille. Pseud. 1107 lux[uri]antur, lustrantur, -edunt quod habent. Trin. 360 quin -edit quod fuit, quod non fuit? 406 quid factumst eo (*sc. minis* XL)? :: -essum, expotum *eqs.* (409 divorse distrahitur). 417 rem (*cf.* 419 argentum οἴχεται). 753 locum quoque ... omnem, ubi situs est *thensaurus*, -ederit (*sc. non modo ipsum*). Truc. 156 vos ... si quid quaeritis, ecbibitis et -estis (*cf.* 155 perit quidquid datur). MACR. sat. 2, 2, 4 Catonis iocus ...: quod -esse non potuerit *Albidius*, id combussisse. TITIN. com. 16 rem disperdit et meam dotem -est. 144 illud ante partum -edet. NOVIVS Atell. 1 paternam ... pecuniam. AFRAN. com. 4 bona (dona *codd.*) ... cotidie (CIC. Flacc. 91. *cf.* 90 patrimonium ... conficere *et ibid.* conviviis ... dissipare. *infra*: pecuniam ... consumpsisse. *adde*: Sest. 110 epist. 9, 20, 3 HOR. epist. 1, 15, 40 SEN. contr. exc. 3, 1 SEN. epist. 122, 14 PORPH. Hor. sat. 1, 8, 11 MACR. sat. 2, 2, 4). CIC. Sest. 111 utrum ego tibi patrimonium eripui ... an tu -edisti? (*cf. supra*: bona perdiderit. *infra*: gurges ac vorago patrimonii, helluabare. *adde*: Ps. CIC. in Sall. 7, 20 patrimonio non -esto, sed devorato. QVINT. inst. 6, 3, 74. IVV. 1, 138 unā ... mensā). Phil. 11, 37 *comites Antoni* beneficia Caesaris -ederunt. Att. 6, 1, 25 nummos. *iocose* epist. 9, 18, 4 potes mulo ..., quoniam cantherium -edisti, Romam pervehi (*supra*: bona perdidisse). *nota*: 11, 21, 2 res novas quaerit, non quo veterem -ederit — nullam enim habuit —, sed hanc ipsam recentem novam devoravit. CATVLL. 29, 14 ut ista vostra diffututa mentula ducenties -esset aut trecenties (*cf.* 29, 16 parum expatravit an parum helluatus est? 29, 17 lancinata ... bona)? PETRON. 44, 15 iam pannos meos -edi, et si perseverat annona, casulas meas vendam. 141, 7 finge te non humana viscera sed centies sestertium -esse. MART. 5, 70, 5 quanta est gula, centies -esse (*cf.* 5, 70, 4 centies ... peregit). QVINT. inst. 6, 3, 93 dispensatori, ... cum reliqua non responderent, dicebat subinde 'non -edi'. IVV. 1, 34 nobilitate -esa quod superest. PAVL. dig. 25, 2, 3, 3 eas res, quas divortii tempore mulier -ederit ... consumpserit. ITALA gen. 31, 15 (Lugd.) vendidit enim nos, -edendo -edit praetium nostrum (καταβρώσει κατέφαγε, VVLG. vendidit -editque pretium nostrum). Marc. 12, 40 (codd. a e k) *scribae* -edunt domus viduarum (κατεσθίοντες, VVLG. devorant; *sed* Matth. 23, 14 -editis domos). PORPH. Hor. epist. 1, 15, 39 '*praedam* verterat in fumum et cinerem': -e⟨de⟩rat et absumpserat. HIER. epist. 21, 34, 5 *filius prodigus* (*Luc. 15, 30*) -edit omnem substantiam suam (καταφαγών, VVLG. devoravit substantiam. *cf.* Luc. 15, 13 dissipavit substantiam. 15, 14 omnia consummasset). VVLG. deut. 28, 33 fructus terrae tuae et omnes labores tuos ... populus (ITALA Lugd.: manducabit). eccles. 5, 10 ubi multae sunt opes, multi et qui -edunt eas. Ier. 3, 24 confusio -edit laborem patrum nostrorum ... greges eorum et ... filios *eqs.* Os. 4, 8 peccata (*i. quae peccatis parta sunt*) populi mei -edent sacerdotes. **b** *homines*: PLAVT. Most. 12 sine modo venire salvom, quem absentem -es. :: (14) ... nec verum ... -esse quemquam ut quisquam absentem possiet. Pseud. 1126 *leno* habet argentum. iam admordere hunc mihi libet. :: iamne illum -essurus es? :: dum recens est ..., devorari decet. Trin. 102 hostesne an cives -edis, parvi pendere. TER. Eun. 1084 hunc -edendum vobis propino et deridendum. LVCIL. 171 qui edit se, -edit me (*sc. decoctor comeso patrimonio parasitus factus, cf. Marx ad h. l.*). VARRO Men. 513 plures dominos servi -ederunt quam canes. quod si Actaeon ... prius canes -edisset, non nugas ... fieret. RHET. Her. 4, 49, 62 (*in exemplo contemptionis*) 'iste, qui tamquam coclea ... cum domo totus ut -edatur aufertur'. MART. 10, 31, 6 *de Calliodoro servum pro cena cum mullo addicente*: non est hic (*mullus*) ... piscis: homo est; hominem ... -es. VVLG. psalm. 78, 7 *gentes* -ederunt (κατέφαγον) Iacob (CASSIOD. *in h. l.* significat '-edi fecerunt' *eqs.* VVLG. Ier. 10, 25). prov. 30, 14 generatio, quae pro dentibus gladios habet et commandit molaribus suis, ut -edat inopes de terra et pauperes ex hominibus. Ier. 30, 16 omnes, qui -edunt te, devorabuntur (*ibid.* qui te vastant, vastabuntur). *sim.* 50, 7 *al.* Os. 7, 9 -ederunt alieni robur eius. OP. imperf. in Matth. 35 p. 830 (*ad Matth. 20, 25*) principes mundi ideo fiunt, ut ... servificent eos (*minores*) et spolient eos et -edant.

2 *de variis cupiditatibus*: MART. 9, 59, 3 inspexit molles pueros oculisque -edit (*cf.* 9, 59, 7 inde satur). VVLG. Gal. 5, 15 quod si invicem mordetis et -editis (δάκνετε καὶ κατεσθίετε): videte, ne ab invicem consumamini (ἀναλωθῆτε). Ier. 15, 16 inventi sunt sermones tui (*dei*) et -edi eos. *cf. p. 1765, 22 sqq.*

3 *in allegoriis*: VVLG. prov. 1, 31 -edent igitur fructus viae suae suisque consiliis saturabuntur (*cf.* 18, 21). 4, 17 -edunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt. 9, 5 -edite panem meum (*sapientiae*) et bibite vinum *eqs.* Is. 3, 10 fructum adinventionum suarum. 61, 6 fortitudinem gentium. Os. 10, 13 -edistis frugem mendacii. AVG. serm. 28, 2 quia ... ad istas epulas (*sensuum*) convenistis, bene -edite. 127, 5, 6 (*ad verba: 'deus cibus mentis beatae'*) quando ... coeperimus -edere iustitiam, -edere sapientiam, -edere illum immortalem cibum.

B *de rebus*: *de terra*: PLIN. nat. 2, 205 *v. infra l. 58.* 18, 196 esurire creditur et -esse (cum esse *codd.*) semen *terra* (*supra*: cum avidius accipiat). ITALA num. 13, 33 (Aug. loc. hept. 4, 39 p. 587, 6) terra -edens qui habitant super eam est (κατέσθουσα ... ἐστί; Lugd.: terra est quae -edet habitantes illam; VVLG. devorat). *de gladio*: ITALA Is. 1, 20 (Tert. adv. Marc. 3, 23 p. 417, 25 Clem. ad Cor. 8 Cypr. testim. 1, 24 Lucif. Athan. 1, 39 p. 135, 27 Filastr. 112, 8 Praedest. 3, 1 p. 630^{C}. 3, 10 p. 649^{A}) gladius (machaera Tert.) vos -edet (κατέδεται, VVLG. devorabit vos). VVLG. Os. 11, 6 gladius ... consumet electos eius et -edet capita eorum. Nah. 2, 13 FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 11. *de igne*: ITALA deut. 32, 22 (Lugd.) *ignis* -edet terram ... et concremavit (*sic*) fundamenta montium (καταφάγεται ... φλέξει, VVLG. devorabit ... comburet). iud. 9, 15 (Lugd. Aug. quaest. hept. 7, 44) -edat cedros Libani *ignis* (καταφάγοι, VVLG. devoret; Aug. *l. l.* manducabit). 9, 20 (Lugd.) -edat (mecaedat *cod.*) viros Sicimorum ... et -edat domum Abimelec (καταφάγοι *bis*, VVLG. consumat ... devoret). apoc. 20, 9 (Primas. Aug. civ. 20, 8 *al.*) ignis de caelo ... -edit eos (κατέφαγεν. cod. g, Apring., VVLG.: devoravit). III reg. 18, 38 (Lucif. Athan. 1, 17 p. 97, 4) holocausta (κατέφαγε, VVLG. voravit). VVLG. psalm. 77, 63 iuvenes ... ignis (κατέφαγε). Ezech. 19, 12 *al.* *de ira tamquam igne*: ITALA exod. 15, 7 (Verec. in cant. 1, 8) -edit eos sicut stipulam *ira* (κατέφαγεν, VVLG. devoravit). ORIG. in Matth. 18, 114 zelus ignis qui -esturus est inimicos. *de aliis affectibus*: ANTH. 636, 22 est (*sc. livor*) ales Tityi usque vultur intus, qui semper lacerat -estque mentem. VVLG. Iob 30, 17 nocte os meum perforatur doloribus: et qui me -edunt, non dormiunt. psalm. 68, 10 zelus domus tuae -edit me (κατέφαγέ με). PAVL. NOL. epist. 32, 24 p. 299, 12 in cuius (*saeculi*) aut ... cura aut ... amore anima -editur.

se comedere: *de homine*: PS. QVINT. decl. 12, 8 memet ipsum, si nil fuisset aliud, -edissem (*cf.* 12, 9 tota corpora morsibus consumpsimus). *de bestia*: CAPITOL. Pius 9, 4 anguis ... se a cauda medium -edit. AVG. c. Iul. 3, 21, 47 bestiam, quae se ipsam -esset (-edisset *pars codd. cf. infra*: non ... dixi nuptias et magnum bonum et magnum malum, tamquam eo modo ipsa se -edat ista sententia). *de rebus*: PLIN. nat. 2, 205 ipsa se -est terra. devoravit Cibotum *montem eqs.* ORIBAS. syn. 9, 54 ad cancros in mamillas vel in aliis locis qui se -edit ... composuit hoc modo. *translate*: PLAVT. Truc. 593 quisnam illic homost, qui ipsus se -est, tristis, oculis malis? *cf.* HIER. adv. Rufin. 3, 39 p. 566 *inter aenigmata, quae Aristoteles in suis libris prosequitur*: cor non -edendum, id est, maerorem de animo proiciendum. *loco corrupto*: CIC. phil. frg V 30 quae se ipsa -est.

comedere **cum** *aliquo*: VVLG. gen. 43, 16. 32 exod. 18, 12 *al.* *adde p. 1765, 33. 41.* **simul**: VVLG. iud. 19, 8.

part. praes. **comedēns,** -entis *pro subst.*: VVLG. iud. 14, 14 (*in aenigmate Samsonis de leone*:) de -ente (ITALA Lugd.: de manducante) exivit cibus. *neutr. plur. gerund.* **comedenda,** -ōrum *pro subst.*: CAEL. AVR. chron. 4, 8, 122 sinapi quo -edenda tingantur. *neutr. plur. part. perf. pass.* **comesta,** -ōrum *pro subst.*: PS. AMBR. mor. Brachm. p. 1181^{C} -a digeri.

synonyma: absumere, accipere cibos (HIER. adv. Iovin. 2, 10), assumere in cibis (HIER. adv. Iovin. 2, 7), capere cibum (VVLG. iud. 19, 8), commandere, commanducare, conficere (*adde* LVCIL. 1091), congraecare, consumere (*adde* HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 334), consummare, devorare, disperdere, dissipare, edere (*adde* SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 89 RVFIN. hist. 3, 6, 26 PLAC. med. 11, 1 CANON. Migne 56, 751^{A} *al.* VICTORIN. Christ. 33 PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^{C} BENED. reg. 38), esitare (PAVL. FEST. p. 45), expatrare, glutire (HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 334), gustare (VVLG. I reg. 14, 29), implere ventrem (HIER. epist. 45, 5, 1), lacerare, lancinare, lingere (ITALA III reg. 18, 38 [Lucif. Athan. 1, 17. 97, 5]), manducare (*adde* HIER. adv. Iovin. 2. 7

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 335 VVLG. I reg. 14, 24 AVG. in psalm. 66, 3 BENED. reg. 51. 57), pasci, peragere, percipere pabulum (GREG. M. moral. 5, 14), satiari (GREG. M. moral. 5, 14), sumere escas (HIER. adv. Iovin. 2, 10), transvorare (PS. AVG. serm. 46, 2), vastare (TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 570, 1), vesci (*adde* HIER. adv. Iovin. 2, 7 p. 334), vorare, uti cibo. *opposita*: bibere, e(c)bibere, expotare, potare. ieiunare.

derivata: 2. comedo, comedus, comes(t)or, comestibilis, comestio, comestura, comesus.

2. comedo, -ōnis *m. a* comedere (CLEDON. gramm. V 37, 20 EXPLAN. in Don. gramm. IV 539, 18 PRISC. gramm. II 121, 17 GRAMM. suppl. 32, 23. 76, 7 *sqq.*). NON. p. 93 -es: ab edendo. *nota formam*: GRAMM. suppl. 76, 12 comedo comedinis. PAVL. FEST. p. 58 -o -is, qui, ut supra (*sc.* comedus, *v. l. 18*), bona sua consumit. GLOSS. vorax, edax. epulator vel tinea. manduco. LVCIL. 75 vivite lurcones, -es, vivite ventres (*Don.*, -tris *Non.*). VARRO Men. 317 hoc quod nunc (huic *codd.*) -bus convenit usu, quibus nota voluptate cum edunt (comedunt *codd.*), dum taxat gula gaudet.

comedus, -ī *m. a* comedere. PAVL. FEST. p. 58 -um bona sua consumentem antiqui dixerunt (*sequitur* 2. comedo: *v. l. 13*). *cf.* GLOSS. IV 498, 32 comicus (comedus *corr. Löwe*) qui comedet (*antecedunt glossae* comisatur, comesationes, *sequuntur* comesurus, comesset). *Hey.*

comeo *v.* coeo *p. 1415, 29. 47.*

comerceo *v.* coerceo *p. 1433, 23.*

***1. comes**, -itis *m. et f.* [*a* com *et* ire, *cf.* coire, comitium. *Th.*]. PRISC. gramm. II 156, 20 -s a comitando (GRAMM. suppl. 117, 4 GLOSS. II 574, 32. IV 43, 33. *cf. infra l. 79*). *de formis*: MART. CAP. 3, 301 in nominativo ... e ... *contrahit* ... -s. -ĕs *correptum ubique versu comprobatur* (*primum* LVCIL. 203), *sed graece saepe* κόμης, *ut* PAPYR. Amherst 140 PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 [1902] 134 NOVELL. Iust. 8, 1. 3. 4. 13, 3 pr. 30, 7, 1 MALALAS *passim* PALLAD. hist. mon. gr. 41. 56. 66 LYD. mag. 2, 7. 11. 27. 3, 4. 23. 41 PHOTIOS bibl. ed. Bekker p. 18. *casus obliqui*: κομετ-: PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 134. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 340 Salonius ... ex -ete. *κομιτ- saepius. nota dat. pl.* κόμισιν: LYD. mag. 2, 11 (3, 41)? *v. p. 1779, 70.* *nom. sing.* comis: IORD. Rom. 320 CONC. Matisc. a. 585 p. 166, 19 GREG. M. epist. 9, 179 CARM. epigr. 1432, 11 CORP. X 4500 GLOSS. *saep.* NOT. Tir. 45, 82. *dat. sing.* comti: INSCR. numm. Cohen V^2 978 p. 435.
de genere: *est masculini et feminini generis*: PRISC. gramm. II 156, 20 -*s* tam ad mares quam ad feminas pertinet. GRAMM. suppl. 117, 4 hic et haec et hoc -s dicitur. *cf.* CIC. Mur. 13 multarum deliciarum -s est extrema saltatio. VERG. Aen. 6, 292 docta -s. 10, 220 suarum ...-um. *alia exempla feminini generis v. Neue-Wagener I^3 903.*
de usu: *saepissime praedicative substantivo vel pronomini apponitur*: PLAVT. Merc. 404 neque illa matrem satis honeste tuam sequi poterit -s. CIC. Catil. 3, 4 -em ... eis adiunctum esse T. Volturcium (nat. deor. 2, 166). Pis. 49 praebuit se ...-em regi Alexandrino. Planc. 102 me ... -em ... profitebor. Phil. 7, 22 ut populum Romanum -em haberemus. VERG. Aen. 2, 729 -em asportare Creusam. 4, 677 -emne sororem sprevisti moriens? 6, 528 -s additus ... Aeolides (9, 762). 11, 479 ad ... arces subvehitur ... regina ... iuxtaque -s Lavinia virgo. 11, 542 infantem ... sustulit ... -em. HOR. carm. 1, 35, 22 nec *te* (*Fortunam*) -em abnegat *Fides*. epod. 1, 17 -s minore sum futurus in metu. TIB. 1, 4, 41 neu -s ire neges. PROP. 4, 5, 46 si cantica iactat *vir*, i -s. OV. am. 1, 4, 15 vultu -s ipsa modesto ibis. *al. passim.* *inde saepe pro adiectivo sumi potest vel sumendum est*:
de hominibus: VERG. Aen. 6, 538 -s admonuit breviterque affata Sibylla est. 8, 308 *Euander* -em Aenean iuxta ... tenebat ... viam. CVLEX 261 Persephone -tes heroidas urget. OV. fast. 3, 615 perque deos -tes *iuro*. LVCAN. 3, 290 tot ... -tes missura ruinae excivit populos ... fortuna. PETRON. 12 rusticus ... oculis meis cum mulieroula -e accessit. STAT. Theb. 3, 86 -tes feror exspectatus ad umbras (10, 447). 12, 195 *Argia* ad -tes conversa Pelasgas. silv. 2, 1, 135 non turba -s (DRAC. Romul. 8, 487), non munera cessant. IVVENC. 1, 287 puer ...-is vestigia matris deseruit. SIDON. epist. 1, 2, 4 circumsistit sellam -s armiger. *de bestiis*: OV. rem. 182 nec desunt -tes ... canes. VAL. FL. 6, 161 -umque celer mutator equorum Moesus. *de rebus*: HOR. carm. 4, 5, 24 culpam poena premit -s. STAT. Theb. 12, 241 errantem -is solacia flammae destituunt. TERT. bapt. 9 *aqua* de -e petra populo defluebat. *legitur inde a* PLAVTO. [*corr.*: NAEV. praetext. 6 Amulium -em senem sapientem, *v. p. 1787, 28.*] [*it.* conte, *francog.* comte, *hisp.* conde. *M.-L.*] *adde nom. propr.*

I ***proprie***: *qui cum aliquo* ***graditur, proficiscitur, est***; *praevalet nota motionis et fortuitae iunctionis*: GLOSS. συνοδοίπορος. σύνοδος. σύνοδος ὁ συνοδεύων. ἑταῖρος, φίλος, συνστρατιώτης. συνέκδημος (LYD. mag. 2, 7). socius. socius in via (vel onus) vel honor. qui cum alio graditur viam vel certus honor. -tes socii. IV 320, 37 comis particeps [vel conveniens]. *cf.* VLP. dig. 47, 10, 15, 16 -em accipere debemus eum, qui comitetur et sequatur et, ut ait Labeo, sive liberum sive servum sive masculum sive feminam: et ita -em Labeo definit 'qui frequentandi cuiusque causā, ut sequeretur destinatus in publico privatove abductus fuerit'. CLAVD. DON. Aen. 2, 455 *sq.* p. 212, 11 nullis ...-bus, hoc est deductoribus. DIFF. gramm. VII 521, 5 -s et assecula et sodalis et cliens: -s iter facit ...-s tutus. DIFF. ed. Beck p. 31, 31 inter asseculam et -em et clientem ... -s ... itineris. SCHOL. Ter. p. 141 -um sociorum.

A ***de hominibus et deis***: **1** ***structurae*** *variae*:
a *pro subiecto* (*de usu praedicativo v. p. 1769, 44 sqq.*): PLAVT. Merc. 404 neque illa matrem ... sequi poterit -s (TER. Eun. 346 CIC. Catil. 2, 10 Phil. 2, 58 OV. met. 3, 22. 4, 543. 9, 786 *al.* *adde*: CIC. Tusc. 5, 97 -bus non consecutis). LVCIL. 243 cui neque iumentum est nec servus nec -s ullus (CIC. Rab. Post. 19 nec tribunus nec praefectus nec ex Italia -s nec familiaris Gabinii fuit. ac. 2, 5 Att. 8, 14, 2. 11, 12, 2 VARRO ling. 7, 87 BELL. Afr. 35, 1 *passim*). CIC. Verr. 3, 27 -tes illi tui delecti manus erant tuae. 3, 57 -em iuris ... corrumpendi causa ... pecuniam accepisse. Phil. 11, 37 -tes ... Antonii, qui postquam beneficia Caesaris comederunt, consulem designatum obsident, huic urbi ferro ignique minitantur, Saxae se et Cafoni tradiderunt *eqs.* CAES. Gall. 6, 30, 3 -tes ... eius (*Ambiorigis*) ... equitum nostrorum vim sustinuerunt. VERG. Aen. 4, 123 diffugient -tes *Aeneae*. 4, 140 incedunt. 4, 162 tecta ... petiere. 4, 664 *Didonem* ferro collapsam aspiciunt -tes. 6, 538 -s admonuit *Sibylla* (6, 292 STAT. Theb. 12, 405). 11, 479 ad templum ... subvehitur ... regina ... iuxtaque -s Lavinia virgo (VAL. FL. 1, 705 STAT. Theb. 7, 245 *cf.* VAL. FL. 5, 187). 11, 805 concurrunt trepidae -tes dominamque ruentem suscipiunt. 12, 385 Aeneam Mnestheus et ... Achates Ascaniusque -s castris statuere. HOR. epod. 1, 17 -s minore sum futurus in metu. epist. 1, 7, 76 iubetur *Volteius* rura ... -s ire (TIB. 1, 4, 41 OV. ars 3, 636 am. 1, 4, 15. 2, 16, 17 met. 10, 173 *al.* *nota*: SIL. 15, 153 it -s Ausonia. STAT. Theb. 4, 59 it -s ... Ephyre). epist. 2, 2, 187 Genius natale -s qui temperat astrum. TIB. 1, 10, 24 aliquis ... liba ipse ferebat postque -s ... filia ... favum. OV. am. 1, 3, 11 Phoebus -tesque novem (*sc. Musae*) ... hinc faciunt. epist. 4, 103 ipsa -s veniam (met. 11, 705. 13, 44 trist. 4, 4, 71 SEN. Oed. 437). 5, 19 retia saepe -s ... tetendi. met. 3, 242 -tes ... hortatibus agmen ... instigant oculisque Actaeona quaerunt. 13, 353 tibi turba -s, mihi contigit unus. 14, 371 caecisque vagantur limitibus -tes *Pici*. 14, 397 -tes *Pici* ... inveniunt Circen. 14, 483 ultima iam passi -tes *Diomedis* belloque fretoque deficiunt finemque rogant erroris. fast. 4, 212 aera deae *Matris* -tes raucaque terga movent. trist. 1, 5, 64 me profugum -tes deseruere mei. LIV. 22, 49, 7 *Lentulus ad Aemilium*: -s ego te tollere possum ac protegere. VAL. MAX. 9, 12 ext. 10 ceteris -bus fuga periculum egressis solus restitit. SEN. Herc. f. 584 *ad Eurydicen*: tu post terga tui perge viri -s (Med. 974). Oed. 290 Tiresia ... accelerat ... -sque Manto luce viduatum trahens. Phaedr. 600 si quis est, abeat -s. LVCAN. 6, 317 temptavere suo -tes devertere Magnum hortatu. 9, 546 -tesque Catonem orant (VAL. MAX. 1, 7 ext. 10), exploret ... numina. PLIN. nat. 33, 145 -tes eius *habuerunt lances* octo ad CCL libras. STAT. Theb. 11, 404 sua quemque (*Eteoclem et Polynicem*) -s (*i. Furia*) stimulatque monetque. Ach. 1, 345 -s haeret eunti mater (MART. 3, 91, 3. 7, 45, 9. 11. 11, 7, 8. 12, 38, 5. PLIN. epist. 7, 27, 2 HIER. epist. 3, 4, 2. 39, 2, 8 AVG. civ. 10, 16 p. 427).

b *pro obiecto* (*de usu praedicativo v. p. 1769, 44 sqq.*): PLAVT. Epid. 631 age ... argentum numera, ne -tes morer. 699 alium tibi te -em melius⟨t⟩ quaerere (Merc. 868 VARRO rust. 2, 4, 22 LVCR. 4, 575). CIC. inv. 2, 14 -em ... inclamavit semel et saepius (OV. met. 5, 397. 6, 106 fast. 2, 351). CIC. Verr. 2, 63 -tes ... eius ... apud ceteros hospites collocantur. 4, 152 cum omnes eius -tes iste sibi suo illo panchresto medicamento amicos reddidisset. Catil. 3, 4 -em ... eis adiunctum esse T. Volturcium (*cf.* SEN. contr. exc. 6, 1 me ... -em tibi iungam). 4, 11 dederitis mihi -em ad contionem (de orat. 3, 57 ad Q. fr. 1, 1, 11 VERG. Aen. 11, 33 OV. epist. 3, 10. 10, 63 met. 2, 588. 5, 250 *al.* *cf.* LVCR. 2, 612 Phrygiasque catervas dant -tes *matri Idaeae*). CIC. Pis. 49 praebuit *Gabinius* se -em regi Alexandrino (epist. 1, 9, 2 PANEG. 11, 29). Phil. 7, 17 cum ornasset Thraecidicis -em *L. Antonius*. Att. 9, 7, 7 in Epirum ... me non invitas -em. 11, 14, 1 -tes me ... habere (epist. 1, 9, 22. 16, 1, 1 Phil. 7, 22 OV. met. 3, 129. 8, 48 fast. 6, 294 Pont. 1, 4, 33 LIV. 35, 28, 2 SEN. contr. 2, 7 [15], 3 LVCAN. 8, 209 PLIN. epist. 4, 26, 3. *cf.* VAL. MAX. 3, 7, 1^e cunctam plebem ... -em habuit). VERG. Aen. 2, 86 *Palamedi* me -em ... pater ... huc misit (9, 175. VEG. mil. 3, 1 si magnae hostium copiae dicerentur consularis potestas ... tamquam -s maior *praetoris* mittebatur. VVLG. gen. 24, 59). Aen. 2, 744 *Creusa* -tes ... fefellit (LVCAN. 5, 679). 2, 778 te -em asportare Creusam. 5, 191 Hectorei socii, Troiae quos sorte suprema delegi -tes (STAT. Ach. 1, 566 TAC. ann. 1, 5. 47). 5, 546 Aeneas ... ad sese -em ... Iuli ... vocat (PROP. 3, 13, 45 OV. met. 3, 604). 6, 528 -s additus una *Vlixes* (6, 777. 9, 646. 762 LIV. 1, 56, 7 PETRON. 124, 267 VAL. FL. 3, 387. 5, 113 SIL. 5, 467. 7, 205 *cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 231 *Venus Pallas Diana* addunt se -tes). VERG. Aen. 8, 308 rex ... -em Aeneam iuxta ... tenebat ... viam. HOR. sat. 1, 5, 9 cenantes ... expectans -tes. 1, 6, 102 ducendus et unus et -s alter (epist. 1, 17, 52 LIV. 1, 56, 9 STAT. Ach. 1, 949 MART. 8, 79, 3 PORPH. Hor. epist. 1, 17, 52. *cf.* VARRO rust. 1, 4, 5 reduxit. PETRON. 101 induxisse. IVV. 6, 353 conducit). OV. ars 1, 127 si qua repugnarat nimium -emque negabat (LYGD. 6, 10). 3, 711 ut prope perventum -tes in valle relinquit (SEN. epist. 107, 2 VAL. FL. 4, 6 SIL. 5, 472 STAT. Theb. 7, 144 APVL. met. 7, 27. *cf. sim.*: OV. met. 8, 175 -emque ... in illo litore destituit. PLIN. epist. 7, 27, 10 repente dilapsa

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deserit -em). Ov. met. 6,495 Pandion -em *Philomelam* lacrimis commendat obortis *Tereo.* 6,649 -tes ... removet *Procne* (SVET. Tib. 30). 13,250 inque suis ipsum *Rhesum* castris -tesque peremi (*sim.*: LIV. 42,16,1 occiderent. SEN. Med. 131 -s divisus ense. VAL. FL. 3,734 TAC. hist. 2,16). fast. 5,537 -em sibi Delia sumpsit *Vriona* (LIV. 26,40,11 assumpto -e Epicyde ... ad mare pervenit). trist. 1,3,9 -tes ... cura legendi. Pont. 1,7,33 is me nec -em nec dedignatus amicum est. LIV. 23,34,7 -bus ... seductis ac metu territis ... litterae ... inventae. 23,38,7 -busque eorum (*captivorum*) sub hasta venditis. GRATT. 125 ipsa arcu Lyciaque suas Diana pharetra armavit -tes. VELL. 2,53,1 *Lentulum al.* -tes ei (*Pompeio*) fortuna aggregaverat. SEN. Herc. O. 949 recipe me -em tibi. Med. 273 redde *fugienti* -em. Phoen. 52 nemo me -em tibi eripiet. PHAEDR. app. 14,19 vis grandinis effusa ... -tes dissipat. CVRT. 8,3,1 *Spitamenes uxorem* in omne discrimen -em trahebat (MART. 8,79,3). LVCAN. 8,147 maestamque *Corneliam* carinae imposuit *Pompeius* -em (SIL. 8,87). LAVS Pis. 122 lateri ... -em circumdare. PERS. 1,54 scis -em horridulum trita donare lacerna. STAT. Theb. 3,394 turbati extemplo -tes. silv. 3,5,18 quas ... -em te rapto per undas? FLOR. epit. 4,2,71 filium -tesque ab amplexu dimisit. APVL. met. 6,26 -bus ascitis. 7,10 decem mihi ... legate -tes. TERT. adv. Marc. 4,23 p. 498 dominus cur recusat eum, qui se tam individuum illi -em offert?

c *dativus*: TER. Haut. 455 ei cenam atque eius -bus dedi. CIC. Verr. 2,63 negotium dat ... suis -bus ... uti. Phil. 5,22 quorum ipsorum bona ... suis -bus ... discripsit. CATVLL. 63,11 canere haec suis adorta est ... -bus (63,27). VERG. Aen. 2,729 *Aeneam* -ique onerique timentem (Ov. met. 8,213). 11,710 *Camilla* tradit equum -i. Ov. met. 14,236 fuga quaesita salus -ique mihique. LIV. 30,17,14 -bus eorum (*legatorum*) *quinum* milium aeris *mittere* et vestimenta bina legatis, singula -bus Numidisque (43,5,8. 45,14,7). 45,44,17 sumptumque ipsi (*Prusiae*) et -bus praeberet *Scipio* (VAL. MAX. 5,1,1[e]). SEN. Phaedr. 54 ades en -i (*Hippolyto*), diva virago. VAL. FL. 1,119 -i (*Herculi*) ... tantum debere superbo. 3,688 sat lacrimis -ique datum. 5,6 *Iason* -i *Idmoni* pia iusta tulit. STAT. Theb. 4,258 *Dianam* ignovisse ... -i *Atalantae.* 9,659 haec sola rependo dona pio -i. silv. 1,2,225 -ique canoro hic chelyn, hic ... nebrida, hic thyrsos, hic plectra ferunt. Ach. 1,766 -ique *Diomedi* obliquo lumine monstrat *Vlixes Achillem.* MART. 6,83,8. SVET. Aug. 98 quadragenos aureos -bus divisit *Augustus.* Claud. 35 TERT. adv. Val. 30 p. 206.

d *ablativus*: *instrumentalis et causae*: CIC. Sull. 66 Sulla hoc importunissimo cum honoris tum etiam calamitatis socio atque -e et secundas fortunas amittere coactus est *eqs.* Rab. Post. 47 tu -bus, tu praesidio ... discessum illum sustentasti. APVL. apol. 26 qui magum ... in discrimen capitis deducit, quibus -bus ... perniciem prohibeat? *pendet a verbis*: LIV. 5,27,1 mos erat Faliscis eodem magistro liberorum et -e uti (35,42,13 VAL. MAX. 1,7 ext. 4). VAL. MAX. 5,5,3 *Tiberius* Namantabagio duce solo -e contentus (APVL. met. 7,10 SVLP. SEV. Mart. 2,5). PLIN. epist. 9,13,5 *in facto* -e non egeo. APVL. met. 8,10 *Thrasyllus* -e viduatus. *abl. absol.*: CIC. Arch. 27 *Fulvius* cum Aetolis Ennio -e bellavit. Mil. 28 obviam fit ei (*Miloni*) Clodius ... nullis Graecis -bus. Phil. 2,62 Italiae ... percursatio eadem -e mima. LIV. 45,7,4 Perseus ingressus est castra nullo suorum alio -e. IVV. 6,20 ad superos Astraea recessit hac (*Pudicitia*) -e. 6,119 *Messalina* linquebat *Palatinum cubile* -e ancilla non amplius una. TAC. ann. 2,13. 3,34 Augustum in ... orientem meavisse -e Livia. SVET. Aug. 8,1. Vit. 11,1. 16 Dom. 1,2 APVL. apol. 17 IVST. 22,5,1. 42,2,12 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1,243 PAVL. MED. vita Ambr. 4 SVLP. SEV. chron. 1,33,6. 2,16,1 Mart. 6,5.

e *genetivus*: *α subiectivus, possessivus, obiectivus*: *c. nom. rerum incorporearum*: TER. Hec. 35 -um conventus, strepitus (VERG. Aen. 6,865) ... fecere ut ante tempus exirem foras. CIC. Verr. 2,80 de tui -is iniuria questum ad te potius ... venirent. 4,33 -um ... collusio cum decumanis. 6,114 de -um ... sententia condemnat omnes. Planc. 100 abiecta quaestoria persona -isque sumpta. epist. 6,6,12 commemorarem ... -um ... casus (SIL. 2,121. 11,347). Ov. epist. 14,29 clamore. met. 6,461 curam. 15,514 corda. trist. 4,10,101 nefas. Pont. 2,7,61 fides. LIV. 1,48,4 fuga (33,28,3). OCTAVIA 603 necem. LVCAN. 8,6 fragorem. VAL. FL. 3,579 error. 3,734 fata (8,390). 4,37 imago. *al.* *rerum corporearum personarumque*: CIC. Phil. 1,8 villa ... Valerii -is ... mei. VERG. Aen. 5,822 variae -um facies. PROP. 4,4,91 armis. Ov. fast. 3,740 manus. 4,185 cervice. EPICED. Drusi 295 ora. ASCON. Mil. p. 34 Cl. familiam. SVET. Aug. 16 servus.

β epexegeticus: CIC. Catil. 1,12 -um magna et perniciosa sentina rei publicae. Flacc. 13 certus est inquisitioni -um numerus constitutus (VERG. Aen. 2,796 Ov. met. 5,555). CATVLL. 46,9 -um valete coetus. LVCR. 2,628 floribus umbrantes ... -um ... catervas (CIRIS 143 VAL. FL. 8,27). MAECEN. carm. frg. 5 chorus (VERG. Aen. 10,220). VERG. Aen. 11,94 longe -um processerat ordo (IVV. 3,284). Ov. met. 3,186 *Diana* -um turba ... stipata suarum (6,165 SEN. Herc. O. 584 dial. 11,12,2 HOMER. 1060[?]). 3,379 puer -um seductus ab agmine (trist. 1,5,30 STAT. Theb. 10,217). SEN. contr. 9,4 (27), 20 cohors (IVV. 8,127). VAL. FL. 4,591 robore. 5,40 pubes. SIL. 6,334 manus (STAT. Theb. 1,554 silv. 5,3,262 FLOR. epit. 3,15,4). IVV. 1,46 gregibus. APVL. apol. 17 multitudinem (MART. CAP. 2,145). NEMES. cyn. 298 iuventus. CLAVD. 24,242 pharetratarum -um (*sc. Dianae*) ... concilium. *γ partitiv. et qualit.*: CIC. Att. 5,10,2 adhuc sumptus nec in me ... nec in quemquam -um. VERG. Aen. 11,586 -umque foret nunc una mearum *Camilla.* Ov. epist. 15,257 -um primas ... adire. met. 2,426 -um, virgo, pars una mearum (LIV. 37,57,2 SIL. 2,82). 2,725 *Herse* decus ... -um ... suarum. 14,221 -um gratissime. fast. 2,160 -um princeps tu mihi ... eris. LVCAN. 5,688 nullus ... -um. 8,571 PERS. 3,7 VAL. FL. 5,346 *al.* *δ pendens a verbis et adiectivis*: CIC. Att. 8,1,3 nec me ... Lepidi ... Volcacii ... Sulpicii -um paeniteret. STAT. Theb. 4,604 inops -um ... Laius.

f *praepositiones*: *c. abl.*: TER. Hec. 823 confugere ... domum sine -e (CIC. Flacc. 43 PAVL. FEST. p. 107 SEN. contr. 2,1,1. 10,1,15 epist. 97,10 ASCON. Mil. p. 47 Cl. APVL. met. 10,24 TERT. patient. 15 p. 23). CIC. Mil. 56 de eius extremis -bus cogitavit (Att. 6,1,2. 8,1,2 NEP. Ages. 6,3 Ov. trist. 1,9,27 *al.*). Phil. 2,94 unum ex Graecis -bus (PAVL. FEST. p. 100 PLIN. nat. 9,89 SOL. 36,2). EDICT. praet. Vlp. dig. 25,4,1,10 ante ostium ... conclavis *praegnatis* liberi tres et tres liberae cum binis -bus custodiant (LIV. 1,58,1. 27,31,5. 33,47,10. 40,24,3 VAL. MAX. 4,7 ext. 2 PETRON. 12 *al.*). FEST. p. 266 ab homine quodam -e Aeneae (p. 44. 55 CVRT. 7,2,4 SVET. Nero 49 SOL. 2,5). *al.* *c. acc.*: Ov. Pont. 1,2,140 hanc ... est inter -tes Marcia censa suas (LIV. 25,30,2 TAC. hist. 4,80 SVET. Vesp. 4). fast. 3,615 per ... deos -tes (SVET. Galba 15). VITR. 6 praef. 1 exclamavisse ad -tes (PETRON. 62 STAT. Theb. 3,86. 12,195 silv. 2,3,24 SVET. Aug. 98 Vesp. 12). TAC. ann. 3,13 in -tes ... saevisse *Pisonem.*

g *vocativus saepe, ut* PLAVT. Cas. 163 Rud. 160 CATVLL. 11,1. 28,1 HOR. sat. 2,6,93 carm. 1,2,26 *al.*

2 *adduntur voci* -s: **a** *nomen personae*: *α genetivo*: CIC. Verr. 2,64 erat -s eius Rubrius quidam. Pis. 84 tibi ... accessio fuit ad necem Platoris Pleuratus eius -s. Rab. Post. 19 qui ... nec ex Italia -s nec familiaris Gabinii fuit. 23 Callisthenem ... -em Magni Alexandri (de orat. 2,58). Phil. 11,37 -tes ... Antonii ... consulem designatum obsident. ac. 2,5 P. ... Africani ... Panaetium unum ... -em fuisse. VARRO ling. 7,87 Liber, cuius -tes Bacchae (*sc. sunt*). SALL. Iug. 37,7. VERG. Aen. 6,166 Hectoris hic magni fuerat -s. VELL. 2,85,3 Antonius fugientis reginae quam pugnantis militis sui -s esse maluit. SEN. contr. 2,1,36 ASCON. Mil. p. 35 Cl. PLIN. nat. 5,46 Pharusii, quondam Persae, -tes fuisse dicuntur Herculis (*cf. infra l. 54*). MART. 2,24,4 per freta, per scopulos exulis ibo -s (7,44,5. 6). HYG. fab. 126 p. 110,8. DRAC. Orest. 426 post Pergama capta verbero (*sc. factus est*) plectibilis -s armipotentis Achillis (*Agamemnon*). *β dativo*: *αα coniungitur etiam verbum (dativus a voce -s et a verbo pendere videtur)*: CIC. Att. 8,7,1 cui tu ... me -em putas debere esse. VERG. Aen. 6,159 cui fidus Achates it -s. 6,448 his Laodamia it -s. 8,466. 9,221 ipse -s Niso graditur. CIRIS 338 meque deosque tibi -tes ... futuros. PROP. 3,16,20 suis fit -s ipsa Venus. Ov. ars 1,301 *Pasiphae* it -s armentis. am. 3,1,44 huic (*matri Amoris*) ego proveni lena -sque deae. fast. 5,50 illa (*Maiestas*) -s pueris virginibusque venit. trist. 1,9,31 quod ... ad manes Theseus -s iret amico. SEN. benef. 3,20,1 quominus *mens* ... in infinitum -s caelestibus exeat. VERS. metr. Ter. Maur. 1246 Oppius advenit, -s est quoque Tethius illi. TAC. hist. 3,6 Antonio vexillarios e cohortibus ... rapienti -s fuit Arrius Varus. SOL. 31,6 Pharusi cum Herculi ad Hesperidas pergenti forent -tes. AVSON. 377,8 est Marti ... Aphrodita -s. *praecipue apud pronomina personalia, pro quibus saepe possessiva ponuntur, ut* PLAVT. Amph. 929 iuben mi ire -tes? Merc. 852 egomet mihi -s ... sum. VERG. Aen. 2,704 tibi -s ire recuso. 2,711 mihi parvus Iulus sit -s. *al.* *ββ legitur solum* comes: CATVLL. 63,15 sectam meam executae duce me mihi -tes. Ov. epist. 14,106 Inachi ... tu tibi dux -i, tu -s ipsa duci. SIL. 8,598 quondam Teucris -s in Laurentia bella, Ocni prisca domus. TAC. hist. 1,22 Ptolemaeus Othoni ... -s. ann. 6,20 Gaius Caesar discedenti Capreas avo -s. CLAVD. carm. min. 22,52 -em me pelle sodali. CORP. IX 1880 Calpurnius domino quoquo iret semper -s.

b *nom. rei* (*plerumque incorporeae*) *motum vel actionem significantis*: *α genetivo*: CIC. nat. deor. 2,166 ut principibus heroum ... certos deos discriminum et periculorum -tes adiungeret. Att. 11,12,2 *Quintum fratrem* fuisse mei ... itineris -em (LIV. 25,7,13. 40,24,1 APVL. met. 8,20 RVFIN. hist. mon. 1 p. 394[B] epist. Clement. 19). *cf.* Ov. Ib. 630 -tes Rhesi ... viae (SEN. Oed. 908[?] APVL. met. 8,21 PANEG. 11,6). CAES. civ. 3,80,3 cum *Androsthenes* se victoriae Pompei -em esse mallet quam (VELL. 2,80,2). VERG. Aen. 2,294 hos cape fatorum -tes, his moenia quaere (SIL. 6,511). Ov. epist. 7,158 fugae *Aeneae* -tes, Dardana sacra, deos (fast. 1,634. 3,565 LIV. 1,3,2. 25,41,7. 26,2,13. 40,4,8. 44,13,6 VELL. 2,53,2. 2,76,2 *al.*). Ov. met. 3,129 hos operis -tes habuit Sidonius hospes. 3,574 hunc ... -em ... sacrorum cepimus (11,94). 8,566 Theseus -tesque laborum (SEN. Herc. O. 99). fast. 6,294 *Vesta* -tes virginitatis habet. Pont. 1,9,16 fortunae (*sc. dubiae*) nec fuit iste -s (2,3,56. CVRT. 5,11,5 ex L milibus Graecorum supersumus pauci, omnis fortunae tuae -tes). LIV. 2,23,8 nullo loco deest seditionis voluntarius -s. 6,3,4 *pueri* exilii -tes trahebantur (43,16,15 VELL. 2,100,5 QVINT. decl. 269 p. 98 TAC. ann. 4,13). LIV. 7,20,6 Tarquinienses ... traxisse

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quosdam agrestium populationis . . . -tes. 22, 60, 12 nec viros . . . nec Romanos vos ducerem, si nemo tantae virtutis extitisset -s. 26, 2, 13 non omnes -tes Cn. Fulvii fuisse pavoris. SEN. contr. 7, 1 (16), 2 nemo repertus est naufragi -s. VELL. 2, 59, 3 *Caesar C. Caesarem* Hispaniensis militiae assecutum se postea -em habuit (2, 118, 2 VAL. MAX. 9, 11, 4). VAL. MAX. 4, 3, 2 Munatius Rufus Cypriacae expeditionis . . . -s (SVET. Tib. 46 gramm. 15 SCAEV. dig. 34, 2, 40 pr.). ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1168) 2, 41 Servius Tullius . . . Caeli quondam Vivennae sodalis . . . omnisque eius casus -s (SEN. Tro. 83 VAL. FL. 1, 763). SEN. Herc. f. 1122 *pueri Herculis* patriae laudis -tes. LVCAN. 8, 262 -es belli (STAT. Theb. 6, 817 silv. 5, 2, 35 CORIPP. Ioh. 2, 59). PETRON. 117 rapinae. SIL. 6, 500 *uxor Reguli loquitur*: tollite me Libyes -em poenaeque necisque. STAT. Theb. 11, 257 nec desunt regni -tes. 12, 612 *iuvenes* Caucasei -tes rediere triumphi. TAC. ann. 4, 15 Lucilius Longus . . . Rhodii secessus *Tiberiani* -s. AVSON. 459, 3 -e navigationis assumpto Theoclymeno. VVLG. II Cor. 8, 19 *frater Titi* ordinatus est ab ecclesiis -s peregrinationis nostrae (συνέκδημος ἡμῶν). *rei corporeae*: SIL. 12, 114 -emque dedisse Dulichiae puppis stagno sua nomina. IVV. 16, 55 Coranum signorum -em. β *dativo: simul adduntur verba*: CIC. Att. 9, 10, 2 nihil . . . dignum faciebat, qua re eius fugae -em me adiungerem (VAL. MAX. 4, 7, 3). VERG. Aen. 11, 542 *pater* infantem fugiens . . . sustulit exilio -em (MART. 12, 25, 6). PROP. 4, 4, 82 *Tarpeia* pacta ligat pactis ipsa futura -s. SEN. Herc. O. 601 *nos* -tes accipe fatis. VAL. FL. 3, 678 *Hercules* nostris ferri -s abnuit actis (3, 694. SIL. 3, 110 *Himilco ad Hannibalem*: mene . . . abnuis inceptis -em?). STAT. Theb. 8, 184 venisti, *Amphiarae*, . . . -s additus armis (*i. bello*). QVINT. decl. 330 p. 300 haerebo miserae -s cotidiano labori. ENNOD. dict. 7, 10 deus . . . votis se -em iungat. epist. 1, 3, 5. 3, 3, 1. *rei corporeae*: OV. met. 8, 144 Gnosiacaeque haeret *Ciris* -s invidiosa carinae. SEN. Ag. 940 *Strophius ad Pyladem*: tuque o paternis assidens frenis -s. STAT. Theb. 10, 632 Iovis solio iuxta -s . . . Virtus. silv. 4, 6, 81 *Hercules* castris maerens -s ire nefandis.

c *praepositiones*: CIC. Rab. Post. 19 Postumo . . ., qui . . . nec ex Italia -s nec familiaris Gabinii fuit. ac. 2, 5 P. . . . Africani . . . in legatione . . . nobili . . . Panaetium . . . -em fuisse (TIB. 1, 5, 63 pauper in angusto . . . -s agmine turbae. QVINT. decl. 260 p. 68 aequalis . . . in studiis -s et in lusibus. TAC. ann. 4, 68 *Sabinus Germanici* -s in publico. PLIN. epist. 4, 17, 6 ille . . . in incohandis honoribus . . . -s. IVST. 1, 7, 1). VERG. Aen. 9, 275 *puerum* -em casus complector in omnes (SEN. contr. exc. 6, 1 in omnem me fortunam, frater, -em tibi iungam. LVCAN. 8, 589 an tantum in fluctus placeo -s? VAL. FL. 4, 163 nec vestros -s aspernandus in actus. SIL. 8, 66 quod se non dederit -em in suprema sorori. 8, 598 quondam Teucris -s in Laurentia bella, Ocni prisca domus. STAT. silv. 3, 3, 71 in Arctoas . . . -s usque pruinas. TAC. hist. 1, 22). OV. fast. 4, 79 huius erat Solymus Phrygia -s unus ab Ida. SEN. Herc. O. 584 flemus casus Oenei tuos -um primos turba per annos (LVCAN. 8, 649 STAT. silv. 5, 1, 127). Oed. 114 *miles Bacchi* -s usque ad Indos.

d *epitheta*: PLAVT. Rud. 160 Palaemon, sancte Neptuni -s. CIC. Pis. 49 mercennarium -em (PETRON. 108). Mil. 56 extremis. Att. 9, 7, 7 non molestis. 12, 8 idoneus. PVBLIL. C 17 facundus. VERG. Aen. 2, 796 novorum (VAL. FL. 5, 128 STAT. Theb. 10, 163). 6, 292 docta (SIL. 13, 786). 11, 655 lectae. 11, 805 trepidae (PHAEDR. app. 14, 19). TIB. 1, 5, 63 fidus (GERM. 34 VAL. MAX. 4, 3, 2 SEN. Herc. O. 601 Phoen. 105 Tro. 83 LVCAN. 5, 804 STAT. Theb. 9, 205. 12, 405 silv. 2, 3, 24 APVL. met. 8, 12). OV. Pont. 2, 5, 43 antiquus. LIV. 2, 23, 8 voluntarius (VELL. 2, 100, 5 VAL. MAX. 6, 8, 7). LIV. 34, 35, 7 invita. VELL. 2, 118, 2 assiduus (SEN. Phaedr. 1077 dial. 6, 4, 3 MART. 11, 39, 2). VAL. MAX. 4, 7, 2 strenui. PHAEDR. 5, 2, 4 timidus. SEN. Tro. 38 nocturnus. dial. 9, 2, 14 gravissimus. 9, 7, 6 perturbatus et omnia gemens. epist. 7, 7 malignus. COLVM. 7, 12, 1 *fidelis* (QVINT. decl. 269 p. 99). LVCAN. 6, 657 pavidos. 8, 656 Magno dignus. 8, 717 infaustus. PERS. 1, 54 horridulum. 5, 32 blandi (CORP. IV 3071). STAT. Theb. 9, 659 pio. 9, 852 raros. 11, 397 innumeri. silv. 3, 2, 91 impiger. 5, 2, 155 indefessus. Ach. 1, 757 pudicas. MART. 8, 75, 11 invalidus. IVV. 3, 35 perpetui. 4, 84 *utilis*. PLIN. epist. 4, 26, 3 quam commodissimos. AVG. in psalm. 90 serm. 2, 1 celerior et tardior (serm. 169, 7). *cf.* CATVLL. 46, 9 dulces -um . . . coetus. OV. met. 3, 379 -um . . . agmine fido. VAL. FL. 4, 591 lecto -um . . . robore. 5, 40 magna . . . -um numerosaque pubes. STAT. silv. 5, 3, 262 -um manus anxia. IVV. 8, 127 sancta cohors -um. CIC. Mil. 28 Graecis -bus (55 Graeculi. TAC. ann. 2, 2). VERG. Aen. 4, 140 Phrygii -tes. 4, 162 Tyrii. OV. met. 4, 543 Sidoniae.

B *de bestiis*: VARRO rust. 2, 9, 1 canis . . . custos pecoris . . ., quod eo -e indiget ad se defendendum (OV. rem. 182 nec desunt -tes, sedula turba, canes. GRATT. 247 in partem praedae veniat *canis* -s. COLVM. 7, 12, 1 quis famulus amantior domini? quis fidelior -s [*sc. cane*]?). CIRIS 308 *Britomartim* volitantem vertice montis Hyrcanos inter -tes agmenque ferarum. OV. am. 2, 13, 14 -s in pompa corniger Apis eat! hal. 100 -s ratium . . . pompile. PHAEDR. 1, 11, 3 venari asello -e cum vellet leo (IVV. 6, 469 secum -tes educit asellas). 2, 7, 6 *de mulo*: -s quieto sequitur et placido gradu. SEN. Ag. 452 *piscis delphinus* -s lateri adnatat (PLIN. epist. 9, 33, 7 ibat una . . . delphinus alius, tantum spectator et -s). Tro. 537 magni parvus armenti -s primisque nondum cornibus findens cutem. PLIN. nat. 9, 142 nec unquam *pina concha* sine -e est, quem pinoteren vocant, alii pinophylacem. 10, 51 *anser* -s perpetuo adhaesisse Lacydi philosopho dicitur. VAL. FL. 6, 161 -umque celer mutator equorum Moesus (STAT. Theb. 6, 503 -tesque utrimque laboris secum alte suspendit equos *Arion*. NEMES. cyn. 271). HOMER. 489 non ductor (auctor *codd.*) gregis ipse -s . . . terret *lupum*. STAT. Theb. 3, 506 *corvus* -s . . . tripodum. CLAVD. 7, 81 *leo* Gaetulo -s ire patri . . . aestuat. *fort. huc pertinet*: TAB. devot. Audollent 272 A 4 Delicatianus . . . Nervicus -s cadat (272 A 11. 273 A 10. 274 A 11) (*'sive hominum sive equorum' edit.*).

C *de rebus mobilibus*: PLAVT. Poen. 628 viam qui nescit qua deveniat ad mare, eum oportet amnem quaerere -em sibi. CIC. Arat. 329 *Piscibus* -s est Aries. rep. 6, 17 *solem* ut -tes consequuntur Veneris alter, alter Mercurii cursus. CVLEX 344 -s huic (*exercitui Argivorum*) erat aura secunda. AETNA 58 magno tonat ore pater *Iuppiter* geminantque faventes undique discordes -um simul agmine venti. HOR. carm. 1, 18, 21 -s Orionis . . . Notus (PORPH. *ad l.* Notum -em Orionis dicit, quod cum Orione ortus sit). OV. ars 2, 55 -sque Bootae . . . Orion. epist. 17, 60 luna . . . praebebat lumen eunti, ut -s. trist. 1, 9, 11 -s radios per solis euntibus umbra est. MANIL. 2, 160 nunc binis *astris* insiste . . . multum -s addit et aufert. 2, 665 neque Taurus habet -em. APVL. mund. 29 *lunae* -s . . . Lucifer et . . . Cyllenius. AVIEN. Arat. 1063 *signorum* -s est Titanius uni. 1097 Phoebo -s ibit in undas *Arcturus*. *cf. etiam exempla sub II B allata.*

II *latiore sensu: is vel id quod cum aliquo* **coniunctum,** *rei alicuius* **particeps** *est; praevalet notio actionis vel status*:

A *de hominibus*: **1** *absolute et c. genet. ac dativo personae: generatim*: CIC. Sull. 9 neque enim ego tunc princeps ad salutem esse potuissem si esse alii -tes noluissent. Flacc. 5 utrum . . . omnes boni duces nostri an -tes fuerint ad communem conservandam salutem. OV. ars 1, 385 fac domina potiare prius, -s illa (*ancilla*) sequatur. trist. 2, 435 Cinna quoque his (*poetis amatoriis*) -s est Cinnaque procacior Anser. 3, 7, 18 *de Perilla poetria*: utque pater natae, duxque -sque fui. Pont. 2, 3, 31 *eorum qui opem mihi tulerunt* tu princeps, neque enim -s esse, sed auctor . . . dignus eras. SEN. Herc. O. 952 adde me -em tuis, Threicia coniunx, sceleribus. PLIN. nat. praef. 22 *Cicero* de re publica Platonis se -em profitetur. MIN. FEL. 1, 4 cum . . . in lucem sapientiae et veritatis emergerem, non respuit *Octavius* -em, sed . . . praecucurrit. HIER. epist. 53, 10, 2 non sum tam petulans et hebes, ut haec me nosse pollicear . . ., sed velle fateor, sed eniti prae me fero: magistrum renuens, -em spondeo. PAVL. NOL. epist. 25, 8 qui adiutor et tutor es civium fias -s Christi (*nisi est in imagine; cf. III*). VIGIL. TRID. ad Ioh. 2, 1 Iacobus comitivam reclinaturus in Christi -bus dignitatem. CORP. V 6186 a domino coronati sunt beati confessores, -tes martyrorum. VIII 10515 hic habentur memoriae sacrorum Pantaleonti Iunani e⟨t⟩ -u(m). XII 533, 9. 10 medicus . . . vixi . . . et -s ursaris, -s his qui victima(m) sacris caedere saepe solent. *de Musarum cultoribus et Musis ipsis*: LVCR. 3, 1037 adde *eis qui moriuntur* Heliconiadum -tes. VERG. Aen. 9, 772 occupat . . . amicum Crethea Musis, Crethea Musarum -em (*cf.* STAT. Theb. 8, 549 Corymbus, ante -s Musis). *fort.* VARRO Men. 467 Pieridum -s. PROP. 3, 2, 13 Musae -tes (*sc. sunt mei*). OV. trist. 4, 1, 20 Musa sola -s nostrae perstitit illa fugae (4, 1, 50. 4, 10, 119). *de morientibus, interfectis*: VERG. Aen. 4, 677 -emne sororem sprevisti moriens? 12, 362 huic -em Asbyten coniecta cuspide mittit. 12, 881 fratri -s ire per umbras. HOR. carm. 2, 17, 12 supremum carpere iter -tes parati. OV. am. 3, 9, 65 his (*Catullo Calvo Gallo*) -s umbra tuast. met. 4, 152 letique miserrima dicar causa -sque tui. trist. 1, 6, 20 -s extincto Laodamia viro. Pont. 3, 1, 109 si -s extincti manes sequerere mariti. Ib. 630 -tes Rhesi . . . necis. DOM. MARS. carm. frg. 7, 1 te quoque Vergilio -em . . . Tibulle mors . . . campos misit ad Elysios. VAL. MAX. 5, 5, 4 -s fraternae neci non defuit. 9, 9, 2 SEN. Ag. 926 Herc. f. 897 Oed. 780. dial. 2, 2, 2 *Cato* -em se diu sustentatae ruinae (*sc. reipublicae*) dedit. VAL. FL. 6, 213 SIL. 5, 467 STAT. Theb. 10, 447 TAC. ann. 3, 15 PANEG. 9, 16 AVSON. 181, 6. AVG. serm. 61, 12. 352, 11 in epist. Ioh. 10, 2. *de uxore*: CORP. V 3726 Rhodius Festus Cassiae Maximae -i optimae. VI 35868 Modiae . . . coiugi . . . -i optimae. VIII 10828 Gabiniae matronae -i defunctae. CARM. epigr. 96, 4.

2 *cum genetivo rei incorporeae*: CIC. prov. 25 me non solum -em esse sententiae vestrae, sed etiam laudatorem (epist. 1, 9, 22). Marcell. 11 huius . . . rei tu idem es et dux et -s (epist. 1, 9, 22). Planc. 102 me . . . fortunarum tuarum . . . -em . . . profitebor (OV. Pont. 1, 9, 16. 2, 3, 56). Phil. 3, 6 *legio Martia* -s esse eius amentiae noluit. Lael. 37 se -em illius (*Gracchi*) furoris . . . praebuit (VAL. MAX. 4, 7, 2 QVINT. decl. 364 p. 396). epist. 1, 9, 22 me . . . tuarum actionum . . . voluntatum . . . -em . . . habebis. OV. met. 3, 59 aut ultor vestrae . . . mortis aut -s . . . ero (LIV. 40, 4, 15 PLIN. epist. 6, 24, 4). SEN. Phaedr. 1111 *Hippolytus* paterni clarus imperii -s. dial. 9, 1, 8 -sque patrimoniorum pereuntium populus. 11, 19, 3 *apud sororem* invenies vel finem doloris tui vel -em (STAT. silv. 2, 1, 28). LVCAN. 9,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1105 nec talia fatus *Caesar* invenit fletus -em. SIL. 15, 345 curarum (*cf. infra l. 4*) -s et summi Crispinus honoris Marcello socius. MART. 10, 92, 1 Mari, quietae cultor et -s vitae. QVINT. decl. 257 p. 50 ego *uxorem* -em laborum, sollicitudinum, curarum ipse perpendam. 296 p. 169 quid . . . est parasitus nisi -s vitiorum? TAC. hist. 2, 18 fit temeritatis alienae -s Spurinna. PLIN. epist. 1, 5, 10 illum . . . esse huius consilii ducem, me -em decet. APVL. met. 1, 21 cum *Milo* uxorem . . . calamitatis suae -em habeat. VOPISC. Aurelian. 2, 2 securus, quod velis, dices, habiturus mendaciorum -tes. DAMAS. epigr. 23, 3 *sancti* crucis invictae -tes. AMBR. exc. Sat. 1, 35 quid . . . tolerabile sine tanto vitae -e (*i. fratre*)? HIER. epist. 22, 29 si quae ancillulae sunt -tes propositi tui. 133, 4 Apelles *haereticus* Philumenem suarum -em habuit doctrinarum (PS. SEN. epist. Paul. 1 disciplinarum). RVFIN. hist. 2, 13, 4 Selenen quondam erroris eius ac deceptionis -em (συμπερινοστήσασαν αὐτῷ). CORP. VIII 152 Vrbanilla mihi coniunx -s negotiorum. *rei corporeae*: CORP. VIII 9831 Dianae . . . nemorum -i. CARM. epigr. 1432, 11 *Helpis* thalami tumulique -is.

3 *c. dativo rei*: PLAVT. Pseud. 17 tu me antidhac supremum habuisti -em consiliis tuis. CARM. epigr. 270, 5 Gentiani . . . -is . . . tuis Traiane triumphis.

B *de re* ***corporea****, saepe fere de eo quod simul fertur, portatur: absolute*: PLAVT. Aul. 491 quo *iure* lubeant, nubant *divites dotatae*, dum dos ne fiat -s. LVCR. 3, 400 sine mente animoque nequit residere per artus temporis exiguam partem pars ulla animai, sed -s insequitur facile e⟨t⟩ discedit in auras. 5, 741 sequitur *ver* calor . . . et -s una pulveru⟨le⟩nta Ceres. VERG. Aen. 2, 181 *Argivi* arma deosque parant -tes. HOR. sat. 2, 3, 12 *de libris*: quorsum pertinuit stipare Platona Menandro, Eupolin, Archilochum, -tes educere tantos? carm. 3, 11, 13 -tesque silvas ducere. OV. trist. 1, 10, 5 nec -tes volucri contenta est vincere cursu *navis*. MANIL. 2, 884 *regio* quae . . . sequitur fastigia caeli . . . summae -s addita finis. LVCAN. 4, 431 missa ratis . . . defertur . . . profundo et geminae -tes. PLIN. nat. 14, 15 est . . . illa naturae lascivia, ut praegrandibus *uvis* adhaereant parvi -tes. 15, 124 retinet *oleum* . . . faecem . . . datque se -em praecipua commendatione liquato *vino*. STAT. Theb. 12, 241 errantem *Argiam* -is solacia flammae destituunt. MART. 7, 53, 4 *misisti mihi* bis senos triplices et dentiscalpia septem; his -s accessit spongea mappa calix *eqs.* IVV. 7, 107 magno -tes in fasce libelli (AVR. Fronto p. 56, 7 N. ne sine -e solus ad te liber tuus referretur, libellum *Gracchi* . . . addidi). TERT. bapt. 9 *aqua* de -e petra populo defluebat (adv. Marc. 3, 5 p. 383). AVIEN. Arat. 1398 *affore sali horrorem* pelago -em sibi dixerat astrum. AVSON. 12, 9 *ad simulacrum Occasionis*: quae tibi iuncta -s? CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 22 -em quercum pinus *Orphei cantu mota* . . . trahit. *cum genetivo*: CIC. Verr. 4, 187 anulum . . . abs te donatum -em pecuniae iudicamus. HOR. carm. 4, 12, 1 veris -tes, . . . animae. OV. trist. 1, 10, 10 *navis* manet . . . -s . . . fugae. PLIN. nat. 15, 86 *nuces iuglandes* nuptialium Fescenninorum -tes. 37, 55 *adamas* appellabatur auri nodus in metallis repertus perquam raro -s auri (comes auri *seclusit Mayhoff, iniuria, ut videtur*). STAT. silv. 4, 6, 61 *Alexander Herculis imaginem* -em occasus secum portabat et ortus. MART. 1, 2, 2 libellos . . . -tes . . . habere viae. HADR. carm. frg. 3, 2 animula . . . -s corporis. GELL. 14, 1, 3 oceanus quasi lunae -s. *cum dativo*: SIL. 4, 134 dictis -em . . . hastam. MART. 10, 104, 1 i nostro -s, i, libelle, Flavo. AVIEN. Arat. 1063. 1803 *gruibus* est -s imber. orb. terr. 1240 sica *apud Parthos* -s lateri est. AVSON. 413, 40 spondeus illi lentipes ibat -s.

C *de re* ***incorporea***: **1** *absolute*: PLAVT. Amph. 635 ita divis est placitum, voluptatem ut maeror -s consequatur. Merc. 869 non amittunt hi me -tes, qui tenent. :: qui sunt ei? :: cura, miseria, aegritudo, lacrumae, lamentatio. CAECIL. com. 168 consequitur -s insomnia. CIC. phil. frg. V 65 cum videat me et meos -tes *fortitudinem* (PANEG. 11, 21 AVG. civ. 1, 18 p. 29), magnitudinem animi, patientiam *eqs.* epist. 10, 3, 2 omnia summa consecutus es . . . -e *fortuna* (HOR. carm. 1, 35, 22 LVCAN. 5, 510). Att. 10, 4, 5 hac . . . *conscientia* -e proficiscar (AMM. 16, 7, 7). HOR. sat. 2, 7, 115 -s atra (*sc. cura*) premit sequiturque fugacem. carm. 4, 5, 24 culpam poena premit -s. OV. am. 1, 2, 35 blanditiae -tes tibi (*Amori*) erunt errorque furorque. VAL. MAX. 5, 1 pr. liberalitati quas aptiores -tes quam humanitatem et clementiam dederim? SEN. Herc. O. 613 cumque in populos prodire paras, -s invidia est. dial. 5, 3, 4 hunc aliquis affectum (*sc. iram*) virtuti . . . -em . . . dat. epist. 104, 20 si vis peregrinationes habere iucundas, -em tuum (*sc. nequitiam*) sana. LVCAN. 5, 27 rerum nos summa sequetur imperiumque -s. SIL. 13, 271 cui cordi -s aeterna est Acherontis ad undam libertas, petat ille meas mensas. 13, 581 *Macies* malis -s addita morbis. 15, 96 Ebrietas tibi (*Voluptati*) foeda -s. STAT. Theb. 10, 102 hic (*in spelunca Somni*) *haeret* -s in requiem vergens Labor. MART. 10, 78, 3 cum -em trahit pudorem semper pauperior redit potestas. APVL. met. 8, 12 ultrices *Furias* habebis pronubas et orbitatem -em. Socr. 24 p. 178 sapientia -e. PANEG. 11, 21 gratuitas et paratu facillimas -tes, iustitiam fortitudinem temperantiam atque prudentiam. LACT. inst. 7, 27, 16 *iustitia* nos inseparabilis -s ad deum sola perducet. VVLG. gen. 18, 10 veniam ad te . . . vita -e (18, 14 IV reg. 4, 16 HIER. epist. 54, 8, 3. 119, 12. 125, 17 in Is. 63, 3—6 p. 748 GREG. M. epist. 9, 179 CONC. Matisc. *a. 585* p. 166, 19 ISID. orig. praef. epist. B ed. Lindsay VIRG. gramm. epit. 7 p. 56). HIER. epist. 54, 8 RVFIN. Clement. 1, 2 PAVL. PETRIC. Mart. 1, 198 SIDON. epist. 9, 16, 3 vers. 17 DRAC. satisf. 202 GREG. TVR. vit. patr. 20, 2 LEX Visig. 3, 1, 1. *fere i. q. res secunda, res minor*: BOETH. mus. 5, 3 Aristoxenus rationem -em ac secundariam esse dicebat, cuncta vero sensus iudicio terminari. arithm. 1, 24 voco maiores numeros duces, minores -tes *eqs.* 2, 40 *eqs.*

2 *c. genetivo*: **a** *rei incorporeae*: RHET. Her. 4, 26, 36 *virtutis* -s invidia, quae bonos sequeris (CIC. Manil. 36 fin. 2, 113 PANEG. 10, 3 LACT. inst. 6, 21, 10 CLAVD. 22, 162 ANNIAN. Chrysost. hom. 8, 2). CIC. Verr. 6, 139 furor . . . sceleris et audaciae -s. Font. 49 *mortis* -s gloria fuisset (LVCR. 2, 580 COLVM. 2, 2, 7). Mur. 13 tempestivi convivii, amoeni loci, multarum deliciarum -s est extrema saltatio. Balb. 9 casus eventusque rerum . . . -tes consiliorum. part. 3 vox motus voltus atque omnis actio eloquendi -s est. 78 sunt . . . aliae *virtutes* . . . -tes . . . sapientiae. Brut. 45 cupiditas dicendi . . . pacis est -s. fin. 2, 65 ioco, -e levitatis. 4, 17 quae (*sapientia*) esset naturae -s et adiutrix. Tusc. 2, 32 fortitudini -busque eius, magnitudini animi, gravitati, patientiae *eqs.* 3, 3 *gloria* recte factorum plerumque -s est. 4, 19 exanimationem . . . quasi -em pavoris *definiunt*. Lael. 83 *amicitia* non vitiorum -s *a natura data est*. Tim. 35. 44. LVCR. 3, 290 est . . . frigida multa -s formidinis aura. NEP. Chabr. 3, 3 ut invidia gloriae -s sit. OV. Pont. 4, 10, 74 tranquilli -em temporis esse fidem. GRATT. 454 -s . . . audacia *culpae* (PORPH. Hor. carm. 4, 5, 25). VELL. 1, 9, 6 eminentis *fortunae* -s invidia (2, 102, 3 SEN. Phaedr. 206). 2, 66, 5 *rerum naturae corpus* -em aevi sui laudem Ciceronis trahet. SEN. Herc. f. 1072 noctisque -s *Somnus*. Thy. 922 -s exilii . . . egestas. dial. 4, 6, 2 iracundiae tristitia -s est. 4, 12, 6 effugere . . . iram et cum illa rabiem saevitiam crudelitatem furorem alios -tes eius affectus. 5, 39, 3 *remedium irae* tamquam adiutor et doloris -s. 7, 8, 1 ut rectae ac bonae voluntatis . . . -s sit voluptas. 11, 19, 7 ambitio . . . avaritia -tes omnis potentiae. benef. 4, 10, 2 ratio omnis honesti -s est. LVCAN. 4, 93 -s semper magnorum prima malorum . . . fames. PLIN. nat. 7, 119 -emque aeris alieni atque litis esse miseriam. QVINT. inst. 1, 4, 5 *eloquentia* dulcis secretorum -s. TAC. dial. 40 eloquentia . . . -s seditionum. PLIN. epist. 1, 8, 8 subitae largitionis -em paenitentiam. DECL. in Catil. 20 consuetudine scelerum . . . -e . . . cupiditatum. TERT. adv. Marc. 1, 26 p. 327 quando offensa -s sit frustratae voluntatis. 2, 18 p. 360 -bus gulae, libidini atque luxuriae. VEG. mulom. praef. 16 -s . . . semper est affectionis industria. FAV. EVL. p. 8, 18 *animi motus circularis* mundi -s totius *est*. CLAVD. 28, 600 Victoria . . . castrorum . . . -s. **b** *personae*: CIC. de orat. 1, 75 omnes *artes* -tes . . . oratoris esse. PS. AVG. serm. 226, 2 iustorum -s semper debet esse confessio.

3 *c. dativo*: **a** *rei incorporeae*: VARRO Men. 5 canitudini -s virtus. PVBLIL. J 40 ingrata sunt beneficia, quis -s est metus. LVCR. 6, 1159 intolerabilibusque malis erat anxius angor assidue -s et gemitu commixta querella. OV. trist. 2, 15 -s est insania morbo. STAT. Theb. 1, 130 sociisque -s discordia regnis. 10, 385 fors ingentibus ausis rara -s. APVL. Plat. 2, 6 *tertiae parti mentis* abstinentia -s est. CHROMAT. beat. 8 bono facto -s est . . . invidia. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 3 febres sunt acutis magis -tes passionibus. 2, 38, 222 est . . . solutioni . . . -s corporis frigidus torpor. SIDON. epist. 3, 14, 2 scurrilitati neglegentia -s. ENNOD. dict. 8, 15 ut *deus* studiis vestris gratiam suam -em iungat (epist. 5, 1). **b** *personae*: VAL. MAX. 5, 4, 6 nec discerni potuit . . . cui victoria an cui pietas -s aderat. PETRON. 124, 252 *Paci* -s it . . . Fides. STAT. Theb. 9, 833 *Marti* ira -s. APVL. Socr. 24 p. 178 *Vlixi* -em . . . esse prudentiam. AVG. in psalm. 13, 4 -s est voracibus adulatio. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 1 *invidia* nobis . . . -s est.

epitheta: *ad I C*: rapidus (HOR. carm. 1, 28, 21). *ad II B*: taeter (COLVM. 2, 2, 7). *ad II C*: foedus (SIL. 15, 96), dulcis (QVINT. inst. 1, 4, 5), sempiternus (DECL. in Catil. 20), inseparabilis (LACT. inst. 7, 27, 16 ANNIAN. Chrysost. hom. 8, 2), optimus (RVFIN. Clement. 1, 2).

III ***sensu stricto*** *et* ***technice***: GLOSS. IV 221, 26 honor. V 446, 53 certus honor. **A** ***Romanorum*** *nomen* ***muneris*** *et* ***ordinis publici****. v. de re Seeck, PW. IV 623 sqq. et cf. voc. neoroman. p. 1769, 71 sq. allatas*: **1** *ante Constantinum: temporibus rei publicae et imperii magistratibus atque imperatoribus et domi et in provincias proficiscentibus aderant complures sine officio certo -tes ab ipsis magistratibus et imperatoribus delecti et plerumque sustentati (cf. cohors II B 1 γ), quos hic non curamus; erant imperatorum temporibus etiam tales qui magistratibus et eorum legatis certa, ut videtur, iuris negotia exhibebant*: PAPIN. dig. 1, 22, 4 diem functo legato Caesaris salarium -bus residui temporis, quod a legatis praestitutum est, debetur, modo si non postea -tes cum aliis eodem tempore fuerunt (VLP. dig. 50, 13, 1, 8). VLP. dig. 48, 19, 6, 1 si quos -um vel legati sui reos proconsul invenerit. PAVL. dig. 50, 5, 12, 1 -tes praesidum et proconsulum procuratorumve Caesaris a muneribus vel honoribus et tutelis vacant. MACER dig. 1, 18, 16 provincias regentes, -tes aut libertini eorum. MOD. dig. 4, 6, 32 proconsules legatosque eorum et . . . eos, qui provinciis praesunt, procuratoresve principum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . et tribunos militum et praefectos et -tes legatorum. HERMOG. dig. 2,71,41,2 eorum, qui rei publicae causa absunt, -tes, qui sunt intra statutum numerum. CORP. X 1468 (*fort. paulo post a. 26*) L. Ausidius L. f. Mon⟨t⟩an(us), -s C. Calv⟨i⟩s⟨i⟩ Sab⟨i⟩n⟨i⟩. II 2129 Quintius . . . -s et adsessor legati . . . -s et adsessor procos. provinciae Galliae. 2415 (*saec. II/III*) pro salute Triarii leg(ati) iur(idici) c. v. et Proculae eius Aemilius Cr⟨es⟩cens -s. III 253 L. Tuccio . . . Secundo -i M. Valeri Itali leg(ati) Augusti. 430 L. Cavio . . . -i Vetinae Prisci legati. 6079 C. Coelio . . . -i M. Ca⟨. . .⟩ pro⟨cos⟩. *inde a Claudii temporibus reperiuntur etiam -tes imperatorum iuris negotia exhibentes*: CORP. V 5050, 16 (*a. 46*) in rem praesentem misi Plantam Iulium amicum meum et -em meum. XIV 3608 Plautio . . . -i Claud(ii) Caesaris in Britannia. VI 1548 ⟨-i imp.⟩ Caesaris Nervae Traiani. VIII 7036 Caesernio . . . -i *Hadriani*. X 1258 Rutilio . . . (-i) imperato(ris) . . . (*forsitan addas* CARM. epigr. 270,5 *p. 1775, 20*). *inde a saec. II accedunt -tes in re militari imperatorum adiutores*: HYG. mun. castr. 10 -bus imperatoris nostri a pedibus L ad LXX potest observari, in qua pedatura praefecto praetorio . . . assignari debet. 33 occupantur . . . -bus pedes LX. 39 ut . . . -um pedaturam, . . . minuamus vel ampliemus. CAPITOL. Ver. 7, 6 ad Eufraten *Verus* . . . impulsum -um suorum sequendo profectus est. 7, 8 confecto . . . bello . . . provincias . . . -bus suis regendas dedit. CORP. III 550 Aelio . . . Hadriano . . . quaestori imperatoris Traiani, -i expeditionis Dacicae. VI 1540 ⟨T. Vitrasio . . .⟩ . . . ⟨-i Antonini et L. Ver⟩i Augg. expeditio⟨nis Germa⟩nicae; item -i ⟨M. Antonini et Com⟩modi Augg. expedit⟨ionis Germanicae Sar⟩maticae. 1549 ⟨-i imp. Anton⟩ini Aug. et divi Veri bello Germanico; item -i imp. Antonini Aug. Germanici Sarmatici. 1497 Pontio . . . -i divi Veri Augusti. XII 2718 M. Fannio . . . -i Augustorum. III 1457 (*a. 170*) M. Cl(audio) . . . -i divi Veri Aug. (VI 1377). X 408 Fulvio . . . -i impp. Ant⟨onini . . .⟩ expeditionis Sarmaticae. VI 1408 Fabio . . . -i imp. L. Septimi Severi (1409). 1074 ⟨Fulvii Plautiani⟩ . . . -is per omnes expeditiones eorum (*Severi et Antonini*). XII 1856 Iulio Pacatiano . . . adlecto inter -t⟨es A⟩ug(ustorum) trium nostrorum. II 4121 Q. Hedio . . . -i Severi et Antonini Augg. XIV 3900 Caesonio . . . -i imp(eratoris) Severi Alexandri Aug. V 5811 C. Sentio . . . amico et -(i) Aug. X 5398 (*a. 214*) Octavio . . . -i Aug. n̄. VI 3839. 16809. XI 3365. VIII 597 Iunio Faustino . . . adlecto inter -tes Augg. n̄n̄. *gr.* CORP. VI 31747 Βάσσῳ . . . κόμ(ιτι) βα⟨σ⟩ιλ(έως). *inde cognomen deorum et dearum*: INSCR. numm. Cohen III^{2} 186 p. 252 Herculi -i. V^{2} 975 p. 435 Serapidi -i Aug. 978 Soli -i Aug. (CORP. X 5331 INSCR. Röm. Lim. in Österr. II [1901] 82 Soli invicto -i). VI^{2} 16 p. 70 *de Victoria*: -s Aug. (CORP. VI 31403. 31404). 34 p. 497 *de Minerva*: -s Aug. *cf.* APVL. met. 7,10 supplicatum Marti -i pergimus. 7,11 hircum . . . Marti secutori -ique victimant.

2 *inde a Constantino*: *temporibus post primam victoriam Constantini hi tituli ascribendi sunt*: CORP. VI 1704 C. Caelio Saturnino v. c. . . . -i d. n. Constantini victoris Aug. 1707 C. Caeionio Rufio Volusiano v. c. . . . -i domini nostri Constantini invicti et perpetui semper Augusti. X 3732 C. Caelio Censorino v. c. . . . -i d. n. Constantini maximi Aug. et exactori auri et argenti provinciarum III. XI 6168 Florentio actuario -um imp(eratoris). *imperii Constantini et Licinii*: CORP. X 5061 Vettio . . . -i Augg. n. n. *Licinio devicto*: CORP. X 4752 Lolliano . . . -i d. d. n. n. Aug. et Caesarum. 1695 Lolliano . . . -i Flavioli. *paulo post -um officiis accuratius circumscriptis distinguuntur -tes provinciarum, qui in provincias missi cuiusdam rei causa imperatores post reditum de re certiores faciebant, ei qui in palatio vel provinciis officio certo quodam fungebantur, ei qui sine ullo officio honoris causa -tes appellabantur; post munus appellantur* ex -e, ex -bus *sim. cf.* COD. Theod. 1,16,6 (*a. 331*) praefectis praetorio et -bus, qui per provincias constituti sunt, provincialium nostrorum voces ad nostram scientiam referentibus. 1,16,7 (*a. 331*) conquerendi vocem omnibus aperimus apud -tes provinciarum. 11,30,16 (*a. 331*) a proconsulibus et -bus et his qui vice praefectorum cognoscunt sive ex appellatione sive ex delegato sive ex ordine iudicaverint, provocari permittimus. *dividuntur in* -tes *primi secundi tertii ordinis*: *cf.* CORP. VIII 5348. 7037. 10937; *nota* VI 1690 Aradio . . . -i . . . ordinis secundi, -i ordinis primi . . . -i iterum ordinis primi. 1741 Memmio . . . -i ordinis primi, item -i intra consistorium ordinis primi . . . -i ordinis secundi *al. nota* COD. Theod. 7,11,2 (*a. 417*) tribunis et -bus inferioribus. *sed gradus honor semper fluctuat. cf. de re Seeck, PW. IV 629 sqq.; Grossi-Gondi, Ruggiero, Diz. epigr. II 473 sqq.*

a *genus muneris significatur*: α *genetivo*: αα *personae*: AMM. 14, 10, 8 Latinum domesticorum -em (14, 11, 14. 20, 4, 21. 26, 8, 7. 27, 8, 2 *al.* ANON. Vales. 11, 53 RVFIN. hist. 10, 11 p. 976, 20 COD. Theod. 11, 18, 1 [*a. 409/12*] AVELL. p. 356, 19. 504, 2 *al. gr.* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 [1902] 134 Εὐστοχίῳ . . . κόμιτι τῶν καθοσιωμένων δομεστικῶν. *cf.* NOT. dign. or. 15 *et* occ. 13 sub dispositione virorum illustrium -um domesticorum equitum sive peditum domestici equites domestici pedites et deputati eorum. COD. Iust. 2,7,25,3 [*a. 519*] vivis magnificis -bus dicatissimorum domesticorum, id est equitum . . . peditum. 12,17,3 Sporacio -i domesticorum peditum. CORP. V 8120 [= XIII 10032] *al.*). ANON. Vales. 13,76 excubitorum (IORD. Rom. 360 GREG. M. epist. 1, 31. 3, 61. p. 221, 15). COD. Iust. 1,29,1 (*a. 386/387*) viri illustres -es et magistri peditum et equitum (COD. Theod. 2,23 pr. [*a. 423*]. CORP. III 10596 = V 8120 CARM. epigr. 898). COD. Theod. 6,19,1 (*a. 400*) Italicianorum et Gallicianorum. 11,18,1 (*a. 409*) archiatrorum (CASSIOD. var. 6,19 tit. SVBSCR. Ps. Cels. cod. Laud. [Marcell. med. p. 20 H.]). COD. Iust. 12,40 (41),10,5 (*Valentiniano imp.*) protectorum (SVBSCR. Verg. cod. Med. CORP. V 8120,7). NOVELL. Theod. 7,4,10 (*a. 441*) Aspari v. i. -i et magistro militum (*cf.* COD. Iust. 1,38,1 [*a. 377*] -bus militum). MARCELL. chron. II p. 97,508,4 scholariorum. CASSIOD. var. 2,12 tit. siliquatariorum. ββ *rei incorporeae et corporeae*: AMM. 15,3,5 (*per iocum*) Mercurius somniorum appellatus -s. 16,8,5 largitionum (18, 5, 2. 22, 3, 7. 22, 9, 11 *al.* AVG. conf. 6,10,16 largitionum Italicianarum. NOT. dign. occ. 11, 7. COD. Theod. 1,10,2 [*a. 385*] sacrarum largitionum. 1,10,3. 11,7,5 CORP. V 6268. VI 1674. 1749 *al.* COD. Theod. 10,9,3 [*a. 418*] privatarum largitionum. CORP. IX 5897. SVBSCR. Verg. cod. Med. ex (-e) priv(atarum) largit(ionum). *cf.* NOT. dign. or. 13 *et* occ. 11 *ubi insignia, depositio, officium eius accurate describuntur.* LYD. mag. 2, 27 κόμητα . . . λαργιτιώνων Ἰταλοὶ λέγουσιν ἀντὶ τοῦ προεστῶτα τῶν τῆς βασιλείας θησαυρῶν . . . καὶ κόμητα πριβάτων ἀντὶ τοῦ τῶν ἰδίᾳ πως τοῖς βασιλεῦσι προσηκόντων. *nota*: ANON. Vales. 14,85 -s sacrarum. COD. Theod. 12,1,120 [*a. 389*] sacrarum et privatarum. ENNOD. epist. 3, 23 CASSIOD. var. 5, 40 tit. 7, 22. 8, 16 tit.). AMM. 22,3,7 rei privatae (15,5,4 COD. Theod. 1,11,1. 4,22,3 *passim.* NOVELL. Theod. 5,1. 6,1. COD. Iust. 1,33,2 rerum privatarum. 2,8,4. 7,37,3. 10,10,3 pr. 1,34,1 τῆς ἰδικῆς περιουσίας. CORP. V 6253,9 *cf.* NOT. dign. or. 14 *et* occ. 12 LYD. mag. 2,27 *supra l. 19 sqq.*). *nota*: AMM. 15, 5, 3 ex -e privatarum (COD. Theod. 12, 1, 120 [*a. 389*] CASSIOD. var. 3, 53 tit. 4, 3. 7. 11. 13 COD. Iust. 10, 32 [31], 64 pr. 12, 42 [43], 2 GREG. M. epist. 13, 26). NOT. dign. or. 13, 6 *al. et* occ. 11, 86 commerciorum (COD. Iust. 1, 52, 1. 4, 40, 2). or. 1, 35 rei militaris (28, 13. 29, 6 occ. 1, 30 COD. Theod. 6, 14 COD. Iust. 1,47 rubr.). or. 13, 11 metallorum per Illyricum (COD. Theod. 10, 19, 3 COD. Iust. 11, 7 [6], 1). or. 13, 12 summarum Aegypti. occ. 4, 5 formarum (CORP. VI 1765). 4, 6 riparum (CORP. XII 673) et alvei Tiberis et cloacarum. 4, 7 portus (CASSIOD. var. 7, 9 CORP. X 6441). 11, 5 vestiarii. 11, 6 auri. 11, 8 titulorum largitionalium per Africam (COD. Theod. 1, 5, 12. 1, 10, 8). 12, 5 Gildoniaci patrimonii (ENNOD. epist. 4, 7 tit. 6, 10 CASSIOD. var. 1, 16. 4, 15, 1. 5, 7, 3. 5, 18 *al.* COD. Iust. 1, 34). COD. Theod. 1, 5, 10 (*a. 393*) (-i) et magistro utriusque militiae (1, 7, 2 NOVELL. Valent. 6, 1 pr. 17 pr. HYD. chron. II p. 33, 218 COD. Iust. 1, 26, 4. 1, 46, 1). 1, 5, 13 (*a. 400*) sacri aerarii (11, 18, 1 sacri ac privati aerarii. 12, 6, 32 COD. Iust. 11, 71 [70], 5 pr.). 1, 7, 3 (*a. 398*) limitum (COD. Iust. 1, 49, 1 pr. *gr.* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 [1902] 134 κόμιτα . . . τοῦ Θηβαικοῦ λιμίτου). 1,8,3 (*a. 424*) -i et magistro officiorum (COD. Iust. 1, 24, 4. 12, 50 [51], 3, 1). 6, 12, 1 (*a. 399?*) consistorii (AVELL. p. 504, 5 sacri consistorii. 588, 6. 589, 11 COD. Iust. de cod. comp. 1 INSCR. christ. Rossi 968, 2 SVBSCR. Melae *et* Paridis cod. Vat. SVBSCR. Mart. Cap. cod. Bamb. CORP. VI 1729. 32003. *cf.* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 [1904] 134 Σερήνῳ . . . κόμετι τοῦδε τοῦ κονσιστωρίου. INSCR. Lefebvre, Recueil des inscr. grecques [Le Caire 1907] 592). 6,13 tit. scholarum (AVELL. p. 688, 21 COD. Iust. 1, 31, 3. 12, 11, 1 NOVELL. Theod. 21). 6, 16 tit. sacri *palatii* (COD. Iust. 12, 13 tit. GREG. TVR. Franc. 5, 18 p. 215. 9, 30 *al.* NOT. Tir. 122, 176. 176^{1}). 6, 26, 12 dispositionum (11, 18, 1 COD. Iust. 12, 19, 8 pr.). 6, 30, 2 (*a. 379*) domorum (9, 27, 7. 9, 42, 16. COD. Iust. 1, 49, 1 pr. divinarum -s domorum. *al.*). 7, 12, 2 (*a. 379*) sacrarum et privatarum remunerationum (11, 30, 41 COD. Iust. 12, 42 [43], 2 CORP. VI 1749). 11, 1, 29 stabuli (11, 17, 3. 11, 18, 1 GREG. TVR. Franc. 3, 32. 5, 39 *al.* CORP. VI 1731. XIII 5245 INSCR. christ. Kraus 9. *nota*: COD. Iust. 12, 11, 1 pr. praepositos ac tribunos scholarum . . . inter quos -tes etiam sacri stabuli . . . numerantur). 11, 18, 1 (*a. 409*) sacrae vestis. COD. Iust. 12, 8, 2, 2 (*a. 440/441*) thesaurorum. 11, 16 (15), 1 pr. (*a. 457—465*) horreorum. CORP. IX 1590 fabricarum. γγ *terrarum*: COD. Theod. 8, 12, 5 (*a. 319*) Hispaniarum (8, 18, 3. 9, 1, 1. 11, 39, 2. 12, 1, 4 HYD. chron. II p. 20, 74. 27, 155 COD. Iust. 3, 24, 1. 6, 1, 6). 2, 26, 1 (*a. 330*) dioeceseos Asianae (COD. Iust. 11, 50 [49], 2 Asiae). CORP. X 1700 (*a. 343*) Orientis Aegypti et Mesopotamiae. XII 673 Mauret(aniae) Ting(itanae). SYMM. epist. 4, 48 Africae (AVG. civ. 21, 4 p. 494 COD. Theod. 9, 42, 18. 11, 17, 3. 16, 2, 31 NOT. dign. occ. 7, 140. 179. 25, 1. 19 MARCELL. chron. II p. 71, 413 IORD. Rom. 320 CORP. VI 1674. VIII 10937 = 20566). AMM. 14, 1, 3 Orientis (14, 2, 20. 21, 4, 2 *al.* AMBR. epist. 40, 6 PAVL. MED. vita Ambr. 22 COD. Theod. 1, 13, 1. 2, 1, 7. 3, 1, 3. 3, 9, 1. 3, 15, 1. 8, 7, 21 *al.* NOT. dign. or. 22, 1. 33. 43 COD. Iust. 1, 9, 7 CORP. X 1700 *gr.* LYD. mag. 3, 23 κόμητα τῆς ἀνατολῆς. NOVELL. Iust. 8, 1). HIER. chron. a. Abr. 2388 Illyrici (NOT. dign. occ. 7, 40). NOT. dign. occ. 1, 33 -s Tingitaniae. COD. Iust. 1, 29, 5 Armeniae. 12, 11, 1 pr. (*a. 413*) Aegypti vel Ponticae dioeceseos. 12, 59 (60), 10, 5 (2) Aegypti, Pamphyliae, Isauriae, Lycaoniae et Pisidiae. *civitatis, urbis, al.*: SIDON. epist. 7, 2, 5 -i civitatis . . . agnosci. CASSIOD. var. 4, 45 -bus defensoribus et curialibus Ticinensis -is. GREG. M. dial. 4, 27 Theophanio, Centumcellensis urbis -e. epist. 9, 121 Comitaticio -i . . . civitatis *Misenatis. fort.* CORP. X 6226 comi⟨. . .⟩vi civitatis. *cf.* AVSPIC. *tit. libr.*: epistola . . . ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Arbogastum -em Treverorum. CASSIOD. var. 7, 16 formula de -e insulae. GREG. M. epist. 9, 71 Anio -s castri Aprutiensis Firmensis. *β variis structuris*: AMM. 14, 11, 19 *Barbatio* -s domesticis praefuit (COD. Iust. 10, 48 [47], 11 pr. qui cum honore -um nomine magistrorum memoriae praefuerint vel epistulis vel libellis. GREG. M. dial. 3, 13 -s, qui eidem exercitui praeerat). RVT. NAM. 1, 507 Victorinus ... illustris nuper sacrae -s additus aulae. CORP. VI 1690 Aradio ... -i ... intra palatium (1723. 1757). 1741 Memmio ... -i intra consistorium (1739. 1740. 1764. 32051. XIV 2165). AMM. 19, 12, 6 Modesto ... per Orientem -i (CORP. VI 32051 INSCR. Comptes rendus de l'Acad. des inscr. 1905 p. 159). 27, 1, 2 per utramque Germaniam. 26, 7, 5 Iulius -s per Thracias copiis militaribus praesidens (29, 1, 26. 31, 4, 9). 30, 7, 3 *Gratianus* -s praefuit rei castrensi per Africam (COD. Theod. 12, 5, 1 -s per Africam). AVG. in psalm. 61, 8 quam multi ... in civitatibus suis ... -tes sunt? (GREG. M. epist. 9, 53 *Vecta* -s fuit in Misenati castello). *γ adiectivo*: SYMM. epist. 4, 48 Africani -is vigor. AMBR. c. Aux. 29 militari (COD. Iust. 1, 47, 1 *a. 409*). COD. Theod. 1, 1, 6, 2 (*a. 435*) Sperantius, Martyrius, Alypius ... -tes consistoriani (6, 22, 8, 1. 6, 30, 4. 7, 8, 3. 10, 5, 1. 11, 16, 15. 11, 18, 1 NOVELL. Valent. 6, 3, 1 COD. Iust. 10, 48 [47], 12 pr. NOVELL. Iust. 13, 3 pr. *cf.* AMBR. epist. 20, 2). CORP. VI 1721 Eugenio ... -i domestico (1748).

b *officii nomine non addito*: PANEG. 9, 2 omnibus ... tuis -bus et ducibus ... mussantibus (9, 10. 11, 24). HIL. c. Const. 12 cogente ... Leona -e in unum omnes congregati sunt. c. Aux. 11 quid regem, quid -tes, quid dei ecclesiam ... satanae arte circumvenis? COD. Theod. 11, 30, 28 (*a. 359*) a ... -e vel alio, qui curam fiscalis commodi gerit. OPTAT. 3, 4 p. 82 Taurino ... -i scripsisse dicuntur huiusmodi homines. p. 83 ut a Silvestro -e armatum militem postularent. AVSON. 419, 11 tot gradus nomine -is ... congesti. 470^A, 35 *Augusti* ego -s et quaestor. SYMM. epist. 2, 10 sperare ... Carissimum ex -bus de negotii qualitate, quod optatum exitum possit adipisci. 5, 76, 1 Cyriades v. c. -s et mechanicus. 6, 12, 5 de legatione mittenda ... usque ad reditum viri excellentissimi -is tractatus publicus differetur. 7, 48. AMM. *fere 50^ies^, ut* 14, 5, 1 Gerontium Magnentianae -em partis (*cf.* OROS. hist. 7, 35, 16 COD. Iust. 10, 32 [31], 64 pr.]). 18, 9, 3 Aeliano iam -e ... adhuc protectore. 19, 13, 2 Lauricius adiecta -is dignitate missus est. 23, 3, 5 iuncto ... Sebastiano -e ex duce Aegypti. 25, 10, 9 Vitalianus domesticorum consortio iungitur ... multo postea auctus -is dignitate. 26, 5, 3 Equitius Illyriciano praeponitur exercitui, nondum magister sed -s. VEG. mil. 3, 2 p. 68 principiorum tribunorumque et ipsius -is, qui maiorem sustinet potestatem. 3, 10 p. 90 sciat *dux* ... quis -s, quis tribunus, quis domesticus, quis contubernalis quantum possit in bello. 3, 17 p. 101 ut lectissimos de peditibus et equitibus cum vicariis -bus tribunisque vacantibus habeat dux post aciem praeparatos. AMBROSIAST. in Rom. 1, 22 ad regem per tribunos aut -tes itur. in I Cor. 12, 22 *imperator* ante se habens tribunos, -tes et magistros. HEGES. 4, 24 Valenti et Caecinae Vitellii -bus victoriam cessisse (*termino posteriore de rebus prioris temporis usurpato*). PRVD. c. Symm. 2, 710 dux agminis imperiique Christipotens nobis iuvenis fuit et -s eius atque parens Stilico. AVG. civ. 18, 54 p. 344 in civitate ... Carthagine ... Gaudentius et Iovius -s imperatoris Honorii ... falsorum deorum templa everterunt (*cf.* CONSVL. Constant. chron. I p. 246, 399). epist. 115 Florentino ... -is officiali. c. Iul. op. imperf. praef. scripsi librum ad -em Valerium, cuius libri titulus est de nuptiis et concupiscentia (retract. 2, 53 PROSP. c. coll. 21, 3). SVLP. SEV. Mart. 20, 4 -tes duo summa potestate praediti, frater regis et patruus. dial. 1, 25, 4 cum *Martinus* ... nec solum -bus aut praefectis, sed ipsis etiam regibus imperaret. OROS. hist. 2, 3, 3 Roma ... a Gothis et Alaricho rege eorum, -e autem suo, irrupta et opibus spoliata. 7, 33, 6 -s Theodosius, Theodosii, qui post imperio praefuit, pater. AVELL. p. 139, 18 Petrum virum spectabilem -em Placidiae. p. 643, 27 magistri militum vicario Candido -e. MARCELL. chron. II p. 60 praef. ego vir clarissimus Marcellinus -s. ANTHIM. praef. p. 7, 2 Anthimi viri illustris -is et legatarii. VEN. FORT. carm. praef. 5 favor ex -e. carm. 10, 19 Mart. 4, 101. CORIPP. Ioh. 6, 266 conveniunt ... -tesque ducesque Latini (8, 112. 122). PASS. Barth. 5 p. 139, 3 sicut qui victor extiterit tyranni mittit -tes suos, ut in omnibus locis ubi tyrannus possedit titulos regis sui victoris ac triumphatoris imponant. *adde*: LYD. mag. 2, 11 (3, 41) τοὺς ... στρατιωτικοὺς καταλόγους ἔταξεν ἡ βασιλεία ὑπὸ τοῖς τότε καλουμένοις κόμισιν καὶ στρατηγοῖς.

B *nomen* ***generis militum*** *exercitus* ***Romani*** *aevo posteriore* (*fort. i. q. comitatensis; an sumptum nomen ex more Germanorum? v. infra l. 82 sqq.*): NOT. dign. or. 5, 29 sub dispositione ... magistri militum ... -tes clibanarii. 5, 30 -tes sagittarii iuniores (*cf.* AMM. 18, 9, 4 -um quoque sagittariorum pars maior, equestris videlicet turmae ita cognominatae, ubi merent omnes ingenui barbari armorum virumque firmitudine inter alios eminentes. CORP. V 8758). 5, 31 -tes Taifali. 6, 28 -tes seniores (occ. 6, 43. 7, 159). 7, 25 catafractarii. 8, 25 Arcadiaci. 8, 26 Honoriaci. occ. 6, 50 Alani (7, 163). 6, 75 iuniores.

C ***aliarum gentium*****:** **1** *Germanorum* (*locos* IORD. *et* LEGVM *germanicarum huc attuli, quamvis dubitare possis genuinumne sit apud eos munus an ex Romanorum exemplo constitutum*): TAC. Germ. 12 centeni singulis *pagis vicisque* ex plebe -tes consilium simul et auctoritas assunt. 13. 14. PANEG. 10, 16 ferocissimis regibus Ascarico et -e suo captis. VICT. VIT. 2, 14 *Huniricus* -tes quam plurimos et nobiles gentis suae ... insectans. 2, 28. 3, 30. IORD. Get. 285 *Thiudimer Gothorum rex* filio ... suo Theodorico sociatis Astat et Invilia -bus ... transmisit Vlpiana. 302 non minore tropeo de Francis per Ibbam, suum -em, in Galliis acquisivit *Theodoricus*. 304. LEX Burg. lib. const. praef. 2 habito consilio -um et procerum nostrorum. praef. 14 constitutiones ... nostras placuit ... adiecta -um subscriptione firmari (*sequuntur nominum signa addito -is titulo*). 49, 1 ut locorum -tes atque praepositi competenter evidentius iudicanda cognoscant. 76, 1. 79, 4 extr. 19, 1. 21, 1. 11. 14. LEX Visig. Eur. 322 ad -em civitatis aut iudicem referre (Recc. 3, 4, 17. 3, 6, 1. 4, 2, 14. 6, 1, 1 *al.*). Recc. 8, 1, 9 cuius rei (*flagellationis*) exactionem provinciarum -tes vel iudices ... non morentur impendere. 9, 2, 6 -i exercitus sui querellam deponant, quod annonas eorum eis dispensatores tradere noluerint. 11, 1, 2 nullus medicorum, ubi -tes tribuni aut vilici in custodia retruduntur, introire praesumat. LEX Sal. capit. 1, 7 iudici hoc est -e aut grafione. 1, 9 VITA Caes. Arel. 1, 48 VITA Radeg. 2, 16.

2 *aliorum*: VVLG. II Macc. 4, 31 rex venit sedare illos (*Tarsenses et Mallotas*) relicto suffecto uno ex -bus suis Andronico (τὸν διαδεχόμενον Ἀνδρόνικον). AVG. serm. ed. Mai 97, 9 *rex Ninivitarum* praedicatores statuit, pro tribunis et pro -bus fecit ambulare doctores. HIST. Apoll. rec. A 51 fecit *Apollonius* eum (*piscatorem*) -em. rec. B 51 fecit divitem, ordinat -em.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: scriba (CIC. Rab. Post. 13 HOR. epist. 1, 8, 2), familiaris (CIC. Rab. Post. 19 Phil. 7, 17 CAES. Gall. 6, 30, 3 FRONTO p. 204, 3 N.), sectator (CIC. Rab. Post. 21 TAC. ann. 4, 68), socius (CIC. Marcell. 2 Att. 11, 14, 1 HOR. carm. 1, 7, 26 SIL. 6, 334 OPTAT. 2, 18. 25), compotor (CIC. Phil. 5, 22), dux (CIC. epist. 6, 6, 12), praefectus, legatus (CIC. Att. 6, 1, 2), familia (VARRO rust. 1, 4, 5), custos (VERG. Aen. 5, 546 CVRT. 3, 6, 1 MART. 11, 39, 2 APVL. apol. 26 HIER. epist. 108, 2 CLAVD. rapt. Pros. 3, 176), aequalis (VERG. Aen. 10, 702), famulus (OV. met. 3, 574. 6, 649 STAT. Theb. 1, 554 silv. 3, 3, 178), amicus (OV. Pont. 1, 7, 33 VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 EDICT. imp. Claud. de Anaun. [Corp. V 5050] 17 ITIN. Alex. 41), apparitor (LIV. 1, 48, 4), auctor (LIV. 3, 20, 1), magister (LIV. 5, 27, 1), consiliarius (LIV. 35, 42, 13), servus (SVET. Iul. 4), deductor (PLIN. epist. 4, 17, 6), commilito, assectator (PLIN. epist. 8, 23, 5), particeps (SVET. Cal. 45), libertus (SVET. Galba 15), conservus, magister, pastor (APVL. met. 7, 27). *nota*: CIC. har. resp. 58 everso senatus, ut ego semper dixi, -e, duce, ut ille dicebat. Lael. 96 ut facile *Scipionem* ducem populi Romani, non -em diceres. LIV. 1, 56, 9 *Brutus* ludibrium verius quam -s. CVRT. 5, 11, 2 Bessus ... custos verius quam -s. *ad II A*: princeps (CIC. Sull. 9 OV. Pont. 2, 3, 31), socius (CIC. Sull. 66 Planc. 102 epist. 1, 9, 22 STAT. silv. 2, 1, 28), dux (CIC. Flacc. 5 Marcell. 11 Lael. 37 OV. trist. 3, 7, 18. 4, 10, 119 PLIN. epist. 1, 5, 10), laudator (CIC. prov. 25), assectator (SEN. dial. 9, 1, 8), cultor (MART. 10, 92, 1), minister (DAMAS. epigr. 23, 3). *ad II B*: dux (OV. trist. 1, 10, 10), hospes (HADR. carm. frg. 3, 2). *ad II C*: administer, minister, ministratrix (CIC. Manil. 36 de orat. 1, 75 part. 78 fin. 2, 113), dux (CIC. epist. 10, 3, 2 SEN. dial. 7, 8, 1), adiutor (SEN. dial. 5, 3, 4), genetrix (DECL. in Catil. 20), socius (LACT. inst. 6, 21, 10), appendiculum (HIER. epist. 54, 8, 3), accidens (CAEL. AVR. acut. 2, 38, 222). *ad III A*: dux (PANEG. 9, 2 AVG. in psalm. 61, 8 COD. Theod. 1, 7, 3 COD. Iust. 1, 47, 1 CORIPP. Ioh. 6, 266. 8, 112. 121 CORP. III 14382 INSCR. Revue archéol. 4 sér., XII [1908] p. 463. *cf.* VEG. mil. 3, 8 p. 84 duci ... eiusque -bus), tribunus (PANEG. 9, 10. 11, 24 AMM. 25, 2, 1 VEG. mil. 3, 2 p. 68. 3, 10 p. 90. 3, 16 p. 101 AMBROSIAST. in Rom. 1, 22 in I Cor. 12, 22 *al.*), rex (HIL. c. Aux. 11 AVG. in psalm. 61, 8 SVLP. SEV. dial. 1, 25, 4), optimates (VEG. mil. 3, 9 p. 87), contubernalis (VEG. mil. 3, 10 p. 90), vicarius (VEG. mil. 3, 16 p. 101), praefectus (SVLP. SEV. Mart. 20, 4 dial. 1, 25, 4), iudex (AVG. in psalm. 61, 8 SVLP. SEV. dial. 1, 203 COD. Theod. 9, 1, 4), rationalis (NOT. dign. or. 13, 12), magister (NOT. dign. occ. 6, 41 COD. Theod. 1, 5, 10. 2, 23, 1 NOVELL. Theod. 7, 4 NOVELL. Valent. 6, 1 *al.*), defensor, curialis (CASSIOD. var. 4, 45), legatarius (ANTHIM. praef. p. 7, 2). *ad III B*: nobiles (VICT. VIT. 2, 14), primates (IORD. Get. 304), proceres (LEX Burg. praef. 2), propositi (LEX Burg. 49, 1), iudex (LEX Visig. Eur. 322 Recc. 3, 6, 1. 4, 2, 14. 6, 1, 1. 8, 1, 9 LEX Sal. capit. 1, 7), vicarius (LEX Visig. Recc. 3, 6, 1), vilicus (LEX Visig. Recc. 8, 1, 9. 11, 1, 2), tribunus (LEX Visig. Recc. 11, 1, 2).

derivata: comitalis, comitiacus, comitianus, comitiva (-us). comitari (-e). *cf. propr.* Comitilla, Comitius (Comitiolus), Comitorius. *compos.*: incomes, κομιτοτριβοῦνος. *Bannier.*

2. cōmes *v.* comis *p. 1785, 70 sq.*

comēsātio *v.* comissatio *p. 1788, 43.*

1. comēsor (comestor, comessor), -ōris *m. a* comedere. ISID. orig. 10, 58 -r a comedendo satis. CAPER gramm. VII 92, 13 -r comesa uti dicas *eqs.* (*M,* commestor commesta commestum uti dicas *B;* *sim. C corr. ex* comessor comesa comessum). *forma* comestor: ITALA deut. 21, 20 (Lugd.) VVLG. sap. 12, 5 SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 2 SCHOL. Iuv. 11, 39 ASSVMPT. Moys. 7, 6 PS. AMBR. serm. Sess. 3, 8 (*v. p. 1781, 14*). CORP. IX 3693. 3815 GLOSS. II 104, 21 *al.* comessor: HIER. in Nah. 3, 13 *sqq.* p. 576 GILD. Brit. 67 *et* 87 (*v. p. 1781, 21. 22*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

GLOSS. II 574, 30. GLOSS. *καταφαγᾶς* (*cf. p. 1789, 67*). gulae ac ventri superflue deditus. glutio (clutto *al.*; glutto *Loewe*). V 533, 55 edacem: -em.

GAIVS dig. 21, 1, 18 pr. si ... is (*emptor*) ... piger tardus -r inveniatur. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 24 quis tam -r mus Ponticus quam qui euangelia corrosit? ITALA deut. 21, 20 (Lugd.) filius noster ...-r est (*συμβολοκοπῶν*, VVLG. comessationibus vacat et luxuriae atque conviviis). VVLG. sap. 12, 5 filiorum suorum necatores ... et -es viscerum hominum (*σπλαγχνοφάγων ἀνθρωπίνων σαρκῶν*) et devoratores sanguinis. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 2 balatrones ... quasi ciborum sectatores, quasi -es, qui rem suam in voram mittunt. SCHOL. Iuv. 11, 39 ʻaere paterno ac rebus mersis in ventremʼ: qui eventus sequitur -em. ASSVMPT. Moys. 7, 6 bonorum com⟨e⟩stores. PS. AMBR. serm. Sess. 3, 8 ʻinvidiae, ebrietates, comissationesʼ (*Vulg. Gal. 5, 21*) id est -es (comeaetores *cod. Sess.*, *an* comissatores *scribendum?*). *de collegio* (*Waltzing, Corporations I 323*): CORP. IX 3693 colleg⟨ium⟩ comesto⟨rum⟩. 3815 P. Gavio Maximo sodali -es. *de bestia*: HIER. in Nah. 3, 13 *sqq.* p. 576 attelabus quem significantius -em interpretatus est Aquila, parva locusta est. *significatu obscuro* (*an de* com *et* metere? *cf.* cooperator): GILD. Brit. 67 chron. III p. 63, 27 in parochiam resistentibus sibi...-bus huiuscemodi. 87 chron. p. 74, 12 de vestris comessoribus.

2. cōmesor *v.* comissor.

cōmessātio, cōmessātor *v.* comiss-.

comesso, -āre *a* comedere? GLOSS. IV 220, 50 -at manducat.

1. comessor *v.* 1. comesor. **2. cōmessor** *v.* comissor.

comestibilis, -e [*a* comestus, comesse. *Th.*]. *quod comedi potest*: ISID. orig. 17, 7, 9 arbor ... fructum ferens -em.

comestio, -ōnis *f. a* comedere. *plur.*: CASSIOD. in psalm. 78, 8 *v. l. 60.* ORIBAS. syn. 1, 16 GLOSS. IV 334, 20 *al.* GLOSS. IV 334, 20 edacitas multae -es (V 540, 39 *al.*). *cf.* comissatio. *actus comedendi, interdum metonymice cibus ipse, ut l. 41. 64.* **1** *de hominibus vel generatim*: ITALA deut. 28, 22 (Lugd.) percutiat te dominus amentia...et austrinatione et -e (*aliter* LXX *et* VVLG.). 31, 17 (Lugd.) irascar ... eis ... et erit -o (*ἔσται κατάβρωμα*, VVLG. erit in devorationem *populus*). HIL. myst. p. 20, 30 -o ad vesperum in carne, expletio autem mane significatur in manna (*supra*: ad vesperam editis carnem). FVLG. serm. ant. 40 edulium ... quasi praegustativa -o. VEREC. in cant. 2, 29 *mel* erit in -e dulcissimum. CASSIOD. in psalm. praef. 3 finitum cibum, qui sedula -e consumptus est. 68, 11 esuriem ... aliqua -e satiamus. 105, 14 ut in deserto -em ... peterent *Iudaei*. 127, 2 *v. infra l. 63.* GREG. M. in euang. 29, 1 ʻconvescens elevatus est *Iesus*ʼ. comedit et ascendit, ut videlicet per effectum -is veritas patesceret carnis. past. 3, 35 p. 121^B scandalum sua hac -e (*sc. immundorum ciborum*) moventibus. ISID. orig. 20, 2, 21 coctum ... usui ... -is aptum. *c. gen.*: SCHOL. Hor. gloss. *Γ* epist. 1, 7, 7 variorum -e pomorum. FVLG. aet. mund. p. 133, 15 in -em pomi ... impellitur *Adam*. FVLG. RVSP. c. Fastid. 19 in cuius (*cibi carnalis*) -e communis operatio est carnis et animae (*infra*: in illa -e). CASS. FEL. 1 p. 6 *capite laborantibus* observandum etiam a -e lactis. 61 p. 149, 11 ex multa ciborum -e. BENED. reg. 39, 18 carnium ... quadrupedum ... abstineatur -o. **2** *de bestiis*: GAVDENT. serm. 5 p. 873^A cordis sui calcaneum patens praebeat -i serpentum. FVLG. myth. 1, 6 p. 20, 15 *odium* accidens est quod...oboritur...-is propter ut iumentis. aet. mund. p. 137, 12 *columba* morticinarum carnium -e ... non redit. PS. IGNAT. ad Tars. 7 -is tantummodo appetitores (*τοῦ φαγεῖν ... ὀρεκτικοί*) sunt et post -em (*μετὰ τὸ φαγεῖν*) inscii sunt *canes vel asini*. APRING. in apoc. 20, 9—10 *impios* volucres, id est daemones, ad cenam magnam dei provocati, profana -e pascuntur. CASSIOD. in psalm. 78, 8 cadavera mortuorum ferarum -bus exponebant. 130 praef. iumentis ... pabula ... subministrat, ut ... copiosa -e reficiat. GREG. M. moral. 32, 18 in -e faeni vel paleae. **3** *translate*: CASSIOD. in psalm. 127, 2 (*ad*: ʻlabores fructuum tuorum manducabisʼ) felix -o quae non ventre digeritur, sed ... perennitate servatur. nam et animas habere pabulum suum psalmus ... ostendit (*cf. ibid.* nemo ... de carnali -e beatus efficitur). *an corrupte*: ORIBAS. syn. 1, 16 sana habentibus corpora molesta aut superflua est ventris purgatio; etenim -es vel tortiones excitat (*ἰλιγγιῶσι καὶ στροφοῦνται*). GLOSS. V 196, 20 *ad lemma* ʻexigitusʼ: -em dixit eqs. (*verba aliunde irrepsisse putat Götz.*).

comestor *v.* comesor.

comestūra, -ae *f. a* comedere. *i. q. comestio*: ITALA Ezech. 34, 5 (Cypr. epist. 57, 4 *et* 68, 4) et factae (facta *al.*) sunt *oves* in -am (-a *al.*) omnibus bestiis agri (*ἐγενήθη εἰς κατάβρωμα*, VVLG. in devorationem). Matth. 6, 19—20 (cod. k; *sim.* Cypr. eleem. 7 testim. 3, 1 p. 111, 4 Aug. serm. 36, 5 de serm. dom. 2, 13, 44) nolite vobis condere thensauros super terram, ubi tinia et -a exterminant ..., thensaurizate autem vobis thensauros in caelo, ubi neque tinia neque -a exterminat (*σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει*, VVLG. ubi aerugo et tinea demolitur).

comēsus, *abl.* -ū *m. a* comedere. ISID. orig. 20, 1, 1 a -u mensa. *Hey.*

***comētēs,** -ae *m.* (GLOSS. V 182, 1), *κομήτης* (GLOSS. III 242, 13. 293, 48. 542, 42). *cf.* CIC. nat. deor. 2, 14 stellis iis, quas Graeci cometas, nostri cincinnatas vocant (SCHOL. Iuv. 6, 407 -em ... latine autem haec stella cincinnata dicitur). PLIN. nat. 2, 89 cometas Graeci vocant, nostri crinitas (*cf.* SVET. Claud. 46 *infra l. 55.* SERV. Aen. 10, 272 -ae...latine crinitae appellantur. ISID. orig. 3, 70, 17). APVL. mund. 3 flammae ... quas Graeci -as ... appellant. *derivatur etiam a* coma: SERV. auct. Aen. 10, 272 *alter -es* vere -es appellatur, nam comis hinc inde cingitur. GLOSS. V 182, 2 -es...quasi comam habet (IV 39, 21). *cf.* GLOSS. *infra l. 17.* SEN. nat. 7, 6, 1 *infra l. 65* PLIN. nat. 2, 89 *infra l. 42* ISID. nat. 26, 13 (*ex Suet.*) *infra l. 44.* *nom. sing.* -es, *acc.* -en *passim.*; -a: PRVD. cath. 12, 21 GLOSS. V 182, 1. -am: OCTAVIA 232. -em: SERV. auct. Aen. 10, 272 *cod. F.* SCHOL. Iuv. 6, 407 (*afferens* LVCAN. 1, 529 [*item* GLOSS. V 182, 3], *ubi codd.* -en) CLAVD. 17, 112. 26, 243. *gen. sing.* -ae: CYPR. GALL. exod. 417. *abl.* -e: PLIN. nat. 2, 149. *nom. plur.* -ae, *dat. et abl. plur.* -is, *acc.* -as *passim.* comitis, comitem, comiten: GREG. TVR. Franc. 4, 31. 5, 41. 6, 14 curs. 34 GLOSS. IV 488, 13. *mire* comis (*de Boote*): GLOSS. IV 595, 22 Butis stella comis, quae quasi comas habet (*at* V 502, 22 stella -es *etc.* IV 488, 13 Betes stella comites *etc.*). IV 586, 26 Butis stilla comis, qui quasi cornua habet. 212, 34 Boetes septentrionalis stella comis. 603, 4 Bootis stella comis (*in his stulte Bootes comes Plaustri cum -e confundi videtur*). [*corrupt.*: ACC. trag. 92 (Non. p. 165) cedo ecquid hic redhostit? viam -em obiet facilius (Fest. p. 270 *aliter*).] *quo loco excepto legitur inde a* CIC.; *in hexametro nonnisi in fine versus.* SEN. nat. 7, *qui liber* de -is *est, saepius quam 80^ies.* *cognomen viri v. nom. propr.*

I *nomen generis stellarum crinibus cincti propter figuram et raritatem inter prodigia numerati* (*cf.* DIFF. Suet. p. 284 Reiff. *al. passim*): **A** *generalia*: **1** *de natura -ae; dubitant, qualis stella sit, utrum stella sit necne, al.*: SEN. nat. 1, 15, 4 quibus *fulgoribus* longior mora est et ignis fortior motumque caeli sequens aut etiam proprios cursus agunt, -as nostri putant. 7, 3, 2 Democritus...suspicari se ait -*as* plures stellas esse. 7, 4, 1 *Apollonius Myndius* ait -as in numero stellarum errantium poni a Chaldaeis. 7, 5, 5 numquid ... Aristoteles non illam tantum sed omnes trabes -as esse credebat hunc habentes differentiam, quod his continuus ignis est, ceteris sparsus? 7, 11, 2. 7, 17, 1 ʻnon estʼ, *Apollonius Myndius* inquit, ʻspecies falsa nec duarum stellarum confinio ignis extentus, sed proprium sidus -es (-ae *Schultess*) est sicut solis ac lunaeʼ. 7, 18, 1 si erraret -es essetque sidus (*sc. erraticum*), intra signiferi terminos moveretur *eqs.* 7, 19, 1 quidam nullos esse as existimant, sed speciem illorum ... reddi *eqs.* 7, 22, 1 non ... existimo -en subitaneum ignem ... ⟨esse⟩ *eqs.* 7, 24, 4. 7, 28, 1. 7, 30, 2. PLIN. nat. 2, 89 -as Graeci vocant ... horrentes *stellas* crine sanguineo et comarum modo in verticem hispidas. ISID. nat. 26, 13 (*cf. Suet. frg. p. 221, 6*) -es stella est, quae velut comas luminis ex se fundit (orig. 3, 70, 16. 17). APVL. mund. 3 ex ea parte, quae curriculis finitimi inuritur solis se iaculari atque emicare et scintillare flammae quaedam ostensae oculis nostris videntur, quas Graeci -as ... appellant. 16 prolixa lux stellaeque fluor et ignitus liquor, qui cum latius quatitur, -es vocatur. SERV. Aen. 10, 272 Plinius ... Secundus dicit, -as stellas esse naturales. ADNOT. Lucan. 1, 528 ipse (*i. idem*) est crinis timendi sideris qui et -ae. GREG. TVR. curs. 34. GLOSS. V 182, 1 -a nomen stellae. 182, 2 -*a* quasi comam habet. 182, 3 stella flammam in modum faculae dans. IV 39, 21. *inde locutiones*: PLIN. nat. 2, 92 -es ... terrificum ... sidus. TAC. ann. 14, 22 -es sidus (15, 47). SVET. Claud. 46 exortus crinitae stellae, quam -en vocant. DIFF. Suet. p. 284 -ae stella. IVST. 37, 2, 2 CHALC. comm. 98 AMM. 25, 10, 2. 30, 5, 16 sidera -arum. ANON. Vales. 14, 84 HYD. chron. min. II 126. 151 ENNOD. epist. 1, 2 GREG. TVR. Franc. 4, 31. 5, 41. 6, 14.

2 *de origine, generibus, numeris*: MANIL. 1, 866 sive ... ratio praebentis semina terrae in volucres ignes potuit generare -as sive illas natura faces ... creavit. SEN. nat. 1, 15, 4 -*arum* genera sunt pogoniae et cyparissiae et lampades et alia omnia, quorum ignis in exitu sparsus est (*cf.* PLIN. nat. 2, 89 ADNOT. Lucan. 1, 529 SERV. auct. Aen. 10, 272). 7, 4, 1 Epigenes ... ait ... videri illos (-*as*) accendi turbine quodam aëris concitati et intorti. 7, 6, 1 ʻduoʼ, inquit Epigenes, ʻ-arum genera sunt: alii ardorem undique effundunt nec locum mutant, alii in unam partem ignem vagum in modum comae porrigunt *eqs.*ʼ 7, 12, 2 manifestum fit non illarum (*stellarum mobilium*) coitu fieri -en, sed proprium esse et sui iuris *eqs.* 7, 17, 1 Apollonius Myndius ... ait ... -en non unum ex multis erraticis effici, sed multos -as erraticos esse. 7, 21, 1 placet ... nostris -as ... denso aere creari. ISID. nat. 26, 13 (*cf. Suet. frg. p. 221*) omnes stellas erraticas quibusdam temporibus -as fieri dicunt. SERV. Aen. 10, 272 Stoici dicunt has stellas (-*as*) esse ultra XXXII (ISID. orig. 3, 70, 17). *ibid.* *Plinius Secundus* commemorat -as fieri de planetis quinque (SCHOL. Germ. Strozz. p. 186). ADNOT. Lucan. 1, 529 Campestris scribit -as quinque esse. CLAVD. 17, 112 quae flamma ... figat crinita -em. carm. min. 29, 4 unde *sint* rubescentes ferali crine -ae. *fabulose*: HYG. fab. 192 p. 123 *Merope* de choro sororum (*Pleiadum*) expulsa maerens crinem solutum gerit, quae -es appellatur. astr. 2, 21 p. 64 *Electram* quodam longo tempore lamentantem capillo passo videri; itaque e facto -en esse appellatam.

B *structurae variae*: **1** *pro subiecto*: VERG. georg. 1, 488 nec ... totiens arsere -ae (AVIEN. Arat. 1813 RVFIN. hist. 3, 8, 2. *cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVIEN. Arat. 594 vultum *-arum* ardere diu. AMM. 30, 5, 16 arsere crinita sidera -arum). VERG. Aen. 10, 272 siquando nocte -ae ... lugubre rubent (SIL. 8, 637 rubuit letale -es. AVIEN. Arat. 594 *-as* rutilo ... rubere cruore. CLAVD. rapt. Pros. 1, 233. *cf.* carm. min. 29, 4 rubescentes ferali crine -ae). TIB. 2, 71 *Sibyllae* fore dixerunt ... -en. MANIL. 1, 815 tractosque perire -as rara ... viderunt saecula. 1, 826 pariterque cadunt fulgentque -ae. 1, 892 talia significant lucentes saepe -ae *eqs.* (*cf.* SEN. nat. 7, 28, 1 Aristoteles ait -as significare tempestatem et ventorum intemperantiam atque imbrium. SERV. Aen. 10, 272). 1, 893 terrisque *-ae* minantur ardentes sine fine rogos (SEN. nat. 7, 28, 2 non statim -es ortus ventos et pluvias minatur). SEN. nat. 7, 7, 1 numquam -es sine vento appareret *eqs.* (7, 10, 1. 7, 12, 2. 7, 15, 2. 7, 17, 2 [*bis*]. 7, 18, 1. 7, 20, 3 *al.* LACT. epit. 66 [71] HYD. chron. min. II p. 25, 126. p. 26, 151 GREG. TVR. Franc. 4, 31. 5, 41). 7, 7, 1 si *-es* vento fieret, cum vento caderet: et si vento inciperet, cresceret (7, 18, 1) vento. 7, 7, 2 *-ae* procedunt (7, 21, 2) et signa praetereunt. 7, 7, 3 *-ac* varie cucurrerunt (7, 25, 7). 7, 8, 3 *-ae* non confuse nec tumultuose eunt. 7, 12, 4 -ae senis mensibus manent. 7, 15, 1 paulo ante Achaicum bellum -es effulsit (TAC. ann. 14, 22. *cf.* PLIN. nat. 2, 90 Διὸς -es argenteo crine ... refulgens). 7, 17, 2 *-es* altiora mundi secat. 7, 21, 2 *-es* ignium modo alimentum suum sequitur; quamvis enim illi ad superiora nisus sit, tamen deficiente materia retro iens ipse descendit *eqs.* OCTAVIA 232 -am pandere infestam facem. PLIN. nat. 2, 149 -e illis noctibus flagrante. SIL. 1, 461 terret fera regna -es. 9, 444 geminum vibrare -en. STAT. Theb. 1, 708 quae mutent sceptra -ae. IVST. 37, 2, 2 -es ... septuagenis diebus ita luxit (SERV. auct. Aen. 10, 272), ut caelum omne conflagrare videretur. nam et magnitudine sui quartam partem caeli occupaverat et fulgore sui solis nitorem vicerat; et cum oreretur occideretque IV horarum spatium consumebat. AVIEN. Arat. 594 -as ... tristi ... surgere forma ... perfundere crinibus aethram. SERV. auct. Aen. 10, 272 alter -es ... denuntiat ... bella *eqs. ibid.* si *-es* occidentem attenderit ... orientem attenderit *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 10, 275 *-es et Sirius* morbos ferunt hominibus et interitum plurimorum. haec dicuntur et imperii commutationem portendere. CLAVD. 26, 247 *-es* crine vago ... foedavit sidera Plaustri, donec in exiguum moriens vanesceret ignem. rapt. Pros. 1, 233 augurium ... laturus iniquum ... sanguineo dilabitur igne -es. *ibid.* *-es* crine minaci nuntiat aut ratibus ventos aut urbibus hostem. ENNOD. epist. 1, 2, 3 *quem* quasi -es sidus religiosorum fugit universitas. 2 *pro obiecto*: AETNA 241 tristem nosse -en. MANIL. 1, 870 trahit ad semet rapido Titanius aestu involvitque suo ... igne -as ac modo dimittit. SEN. nat. 7, 2, 2 neque illos (*-as*) conversio mundi solvit (7, 16, 3) et velocitas. 7, 3, 1 an ... illos (*-as*) ad suum diem certus ordo producat. 7, 7, 1 -ae ... visuntur supra quam ventis ire licet. 7, 7, 3 si aquilonis illos (*-as*) impetus a terris in altum levaret. 7, 8, 3 *-as* causis turbulentis et instantibus pelli (*cf.* 7, 23, 3 -es ... non cito expellitur. CLAVD. 6, 246). 7, 8, 4 -as ... immixtos stellis videmus per superiora labentes (7, 20, 4. APVL. mund. 16 vere videntur -ae. AMM. 25, 10, 2 interdiu. CLAVD. rapt. Pros. 1, 234 non illum [*-en*] navita tuto, non impune vident populi). 7, 11, 1 -as non in una parte caeli aspici *eqs.* 7, 12, 8 -ae ubique cernuntur. 7, 16, 3 -es solutus et in duas partes redactus *eqs.* 7, 20, 4 multos -as non videmus, quia obscurantur radiis solis. 7, 21, 2 qua illum (*-am*) vena pabuli sui duxit, illa repit, nec ut stella procedit, sed ut ignis pascitur. 7, 22, 2 numquam -es in imum usque demittitur. 7, 23, 3 nec extinguitur *-es*. 7, 29, 3 Claudianus *-es* ... non desiit in rectum assidue celsior ferri. PLIN. nat. 2, 93 -es ... colitur in templo Romae. VAL. FL. 6, 609 iratoque vocati ab Iove ... ad regna iniusta -ae. AVIEN. Arat. 594 *-as* sanguine suppingi. CLAVD. 26, 243 addit cura novis *signis* ... numquam caelo spectatum impune -em. 26, 244 *-es* Phoebi prolatus ab ortu. 3 *dativus*: SEN. nat. 7, 5, 4 redditam suam -ae (-is *codd.*) facem (faciem *codd.*). 7, 17, 2 nec hunc *-en* qui sub Nerone Caesare apparuit et -is detraxit infamiam, illi similem fuisse, qui. 4 *genetivus*: SEN. nat. 7, 3, 1 ortus -arum. 7, 8, 2 *cursus* (*bis*). *ibid. motus.* 7, 26, 2 corpus. LACT. inst. 7, 16, 8 crines (CYPR. GALL. exod. 417).

C *epitheta*: CIC. carm. frg. (de consul.) 3, 15 claro tremulos ardore. VERG. georg. 1, 488 diri (AVIEN. Arat. 594). Aen. 10, 273 sanguinei. AETNA 241 tristem (PRVD. cath. 12, 21 CLAVD. 17, 112). MANIL. 1, 870 flammantis igne. 1, 892 lucentes. SEN. nat. 7, 9, 1 humiliores. *ibid.* diuturnioribus, celsioribus. 7, 11, 3 lucidiorem ... aut rubicundiorem. 7, 14, 4 rari ... et ob hoc mirabiles. 7, 15, 1 non minor sole. 7, 15, 2 modicus. 7, 17, 1 erraticos. 7, 26, 2 porrecti. *ibid.* aeternos. LVCAN. 1, 529 mutantem regna. CALP. ecl. 1, 78 placida radiantem luce. PLIN. nat. 2, 90 candidus ... argenteo crine ... refulgens. VAL. FL. 6, 609 fatales. IVV. 6, 407 instantem regi Armenio Parthoque. CLAVD. carm. min. 29, 4 rubescentes ferali crine. rapt. Pros. 1, 234 praepes.

II *nomen herbae*: DIOSC. 4, 159 unus masculus titimallus caracias dicitur, a multis -es ... appellatur. PS. DIOSC. herb. fem. 42 PS. APVL. herb. 108. *Bannier.*

comhērēs *v.* coheres *p. 1541, 76.*

comhorrēsco *v.* cohorresco.

cōmiaca, -ae *f.*, *κωμιακή. GLOSS. V 566, 34 camiaca hoc est ancilla de castello (*sc.* κώμη). *v. vol. IV p. 1378, 62.* *masc.* -us *non huc pertinere videtur, v. nom. propr.* *Mbr.*

comiātus *v.* commeatus.

***cōmicus**, -a, -um, κωμικός. *i. q. ad comoediam pertinens.* GLOSS. suptilis. subtilis vel qui[a] comoedia⟨m⟩ scripsit. -um: subtilem, compositum. suptile vel compositum (*nisi utroque loco* comptum *vel* comem (come) *subest, v. p. 1785, 74 sq.*). *legitur inde a* PLAVTO, *deest et aliis et* CATONI TER. RHET. Her. CATVLLO LVCR. SALL. PVBLIL. NEP. VERG. TIB. LIV. PHAEDRO ASCON. PERS. LVCANO PETRON. VAL. FL. MART. STAT. SIL. TAC. IVV. *adde nom. propr.* [*locus corruptus*: VELL. 1, 16, 3 novam -am Menandrus ... invenere (*incl. Ald.*, comoediam *Gruner*). *v. etiam* comixius.]

PLAVT. Capt. 61 iniquomst, -o choragio conari desubito agere nos tragoediam. 778 ut -i servi solent (POMPON. Atell. 138). Poen. 597 aurum ... -um. CAECIL. com. 244 ut me hodie ante omnes -os stultos senes versaris (DON. Ter. Ad. 938 PHYSIOGN. 72). VOLCAC. carm. frg. 1, 2 palmam poetae -o cui deferant (*cf.* 1, 5 mimico [-o *codd.*]. CIC. orat. 67 leg. 2, 36 VITR. 5 pr. 4 SEN. dial. 7, 27, 2 epist. 9, 21 PLIN. nat. 13, 13 PRISC. gramm. III 420, 2 DON. Ter. Ad. 39 SCHOL. Germ. Bas. p. 58, 9). VARRO frg. Rufin. gramm. VI 556, 14 at in extremum senarium totidem semipedibus adiectis fiet -us quadratus (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 139 senarius. DIOM. gramm. I 507, 5 de iambico -o. SACERD. gramm. VI 518, 21 *et sim.* PS. CENS. frg. 14, 5). CIC. S. Rosc. 47 utrum hunc ego -um adulescentem an aliquem ex agro Veiente nominem. Q. Rosc. 28 illum ... ex artificio -o aestimabat. nat. deor. 3, 72 levitates -ae parumne semper in ratione versantur? CAES. carm. in Ter. v. 4 -a, ut aequato virtus polleret honore cum Graecis. HOR. sat. 2, 5, 91 Davus sit -us. ars 89 res -a non vult. PROP. 4, 5, 44 cum ferit astutos -a moecha Getas. MANIL. 5, 471 -a componet laetis spectacula ludis. VITR. 5, 6, 8 genera ... scaenarum tria ...: tragicum ... -um ... satiricum. 5, 7, 2 tragici et -i actores (QVINT. inst. 2, 10, 13). 7, 5, 2 tragico more aut -o seu satirico (QVINT. inst. 1, 8, 3). PAVL. FEST. p. 81 exomides sunt -i vestitus exertis humeris. p. 134 Maeson persona -a (PLIN. nat. 25, 137 QVINT. inst. 11, 3, 79). p. 185 tragico vel -o ornatu. VAL. MAX. 5, 7 ext. 2 -ae lenitatis hi patres, tragicae asperitatis illi. SEN. dial. 9, 11, 8 tragicis -isque vehementior ingeniis *Publilius.* PLIN. nat. 7, 111 in -o socco (SCHOL. Hor. Vind. ars 80 socci id est -i. MART. CAP. 2, 121 soccum ... ferre -um). 14, 95 ex ... -o versu (HIER. epist. 130, 11). 35, 114 Calates -is tabellis. QVINT. inst. 11, 3, 125 -us magis quam oratorius gestus. MIN. FEL. 21, 2 ut -us sermo est. TERT. anim. 50 quod hoc Menandri balneum? -um credo. PS. CATO Mus. 3 -a lascivo gaudet sermone Thalia (*cf.* AVSON. 367, 3). DON. Ter. Ad. 221 -um errorem. 299 artem. 396 nimis -a et moralis asseveratio. 638 verbum ... tragico cothurno magis quam loquelae -ae accommodatum. 970 -am manumissionem. Hec. 281 cothurnati et tragici dolores ... non -i. 415 ratio ... actuum -orum. 427 -um est et Terentianum. 611 κωμικῷ χαρακτῆρι et usu cotidiano. Phorm. praef. 1, 3 -us stilus (SERV. Aen. 4, 1 SCHOL. Ter. p. 69, 32). 1, 5 -a serenitate. 35 miri lepores et sales -i (HIER. epist. 50, 3 SIDON. epist. 7, 2, 2). SERV. Aen. 4, 534 -um principium. DIOM. gramm. I 482, 19 (*ex Suetonio, cf. frg. p. 5*) tragicae et -ae fabulae (LACT. inst. 6, 20, 27). 482, 28 poematos dramatici ... genera ... quattuor: apud Graecos tragica, -a, satirica, mimica (*syn.* praetextata, tabernaria, Atellana, planipes. 502, 13 qualitates carminum sex: heroica, -a, tragica, melica, satirica, dithyrambica. MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 10). SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 52 a patre -o. SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 12 Hild. -i operis actorem. RVFIN. apol. Orig. 2, 10a p. 592A -osque ac lyricos et historicos auctores. POMP. gramm. V 153, 16 ioco -o. SIDON. epist. 1, 9, 8 cum milite -o. 4, 12, 1 rhythmos. EVGRAPH. Ter. Eun. 663 -a dictione. SCHOL. Ter. p. 80, 16 -um verbum. PRISC. gramm. II 283, 19 in -is nominibus. VLT. SYLL. gramm. IV 255, 32 in -o carmine. HIST. Apoll. rec. A 16 in -o habitu ... post haec induit tragicum. rec. B 16 statum -um. CARM. epigr. 236, 3 ⟨ipse⟩ caestata can⟨ebat⟩ -a Atella⟨nica⟩. 544A, 13 -a ... ⟨virtus nituit serm⟩one faceto.

adv. **cōmicē**: CIC. de orat. 3, 30 quis ... res ... tragicas paene -e, tristes remisse, severas hilare, forenses scaenica prope venustate tractavit? SEN. epist. 100, 10 sit aliquid oratorie acre, tragice grande, -e exile. GELL. 13, 23, 12 minus -e Plautum. 13, 23, 13 id perite magis quam -e dictum (DON. Ter. Ad. 945 ridicule dixit et -e. EVGRAPH. Ter. Eun. 432 SACERD. gramm. VI 433, 33 CLEDON. gramm. V 18, 21). DON. Ter. Ad. 94 satis -e hoc infertur. Phorm. 2 -e et venuste inseruit. 194 -e et moraliter addidit (SCHOL. Ter. p. 71, 13 -e additum).

fortasse graece **cōmicōs** (κωμικῶς): SCHOL. Hor. epod. 13 tit. ad amicos -os.

subst.* **cōmicus, -ī *m.* 1 *qui comoedias scribit* (*interdum diiudicari non potest, utrum agatur de eo, qui comoedias scribit, an de eo, qui agit*): GLOSS. qui comoediam scripsit. [GLOSS. IV 498, 32 qui comedit (*h. e.* qui comoed⟨iam scrib⟩it? *aliter p. 1769, 20*).] PLAVT. Poen. 581 condoctior sum, quam tragoedi aut -i. VARRO ling. 5, 62 hinc -us 'hinc victrix Venus'. 7, 65 Iuventius -us. CIC. de orat. 3, 138 veteres -i (QVINT. inst. 1, 7, 22 veterum -orum ... libris. 9, 3, 14 *v. p. 1785, 5.* 12, 2, 22 cum historici tum ... -i veteres. IREN. 2, 14, 1 HIER. epist. 57, 5. *adde*;

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ISID. orig. 8, 7, 7 *infra l. 35*). CIC. orat. 184 -orum senarii. opt. gen. 1, 1 **tragici**, -i, epici, melici... dithyrambici (*cf.* 1, 2 Pacuvium tragicum et Caecilium fortasse -um. SEN. contr. 7, 3, 8 apud quemquam -um tragicumque aut Romanum aut Graecum. QVINT. inst. 9, 3, 14 apud veteres tragicos -osque. 11, 1, 38 TERT. nat. 1, 10. SPART. Hadr. 16, 8 in reprehendendis musicis, tragicis, -is, grammaticis, rhetoribus, oratoribus. CASSIOD. in psalm. 144, 21 hinc satirici, hinc historici, hinc -i tragicique ditati sunt). OV. Ib. 591 -us ut liquidis periit, dum nabat, in undis. PAVL. FEST. p. 109 Imbrex nomen cuiusdam -i. SEN. benef. 2, 5, 2 quod ille -us dixit. QVINT. inst. 2, 16, 3 Socrati obiciunt -i *eqs.* 10, 1, 72 alii ... -i, si cum venia leguntur. 12, 10, 25. PLIN. epist. 1, 20, 17 Periclen sic a -o Eupolide laudari. 1, 20, 19. SVET. vita Ter. 7 hunc Afranius ... omnibus -is praefert. GELL. 2, 32, 1 Menandro ... aliis -is (IREN. 2, 18, 5 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 60 DON. Ter. Hec. praef. 1, 1 AMM. 21, 14, 4 CAEL. AVR. acut. 3, 15, 121). APVL. flor. 16 p. 62 de Philemone -o. 18 p. 84 ille -us. CORP. XIV 2408, 4 (*a. 169*) L. Acilio ... commun(i) mimor(um) adlecto, diurno parasito Apoll(inis) tragico, -o, et omnibus corporib(us) ad scaenam honor(ato). TERT. anim. 18 Epicharmi -i. 20 -i Phrygas timidos illudunt. PORPH. Hor. carm. 1, 17, 18 fidicinas -i dicunt citharistrias. CENS. 1, 3 ut -us ait Terentius (LACT. inst. 7, 23 AVSON. 307, 6. 308, 7 HIER. in Mich. 1, 1 p. 447 SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 19 Hild. OROS. hist. 4, 19, 6 SVLP. SEV. dial. 1, 9, 3). VOPISC. Car. 13, 4 vel -orum ... dicta vel talium poetarum. DON. Ter. Ad. 26 absurdum est -um ... nomen personae incongruum dare. AVSON. 360 AMM. 14, 6, 16. 15, 13, 3. SERV. georg. 1, 9 Aristophanes -us. SCHOL. Germ. Bas. p. 55, 6 Crates -us (HIER. chron. a. Abr. 1566). HIER. in Soph. 1, 7 p. 681 utuntur et -i. in Zach. 2, 8 p. 851 iuxta -um *Plautum*. epist. 8, 1 Turpilius -us. 54, 9 -us, cuius finis est humanos mores nosse atque describere. AVG. civ. 19, 5 audiant apud -os suos. PROSP. chron. I p. 396, 198 Cratinus -us. SIDON. epist. 4, 1, 2 si quid ... -us lepidum *condidit* (*iuxtapos.*: heroicus, lyricus, orator, historicus, satiricus, grammaticus, panegyrista, sophista, epigrammatista, commentator, iurisconsultus). PRISC. gramm. II 448, 29 apud -os induci. SCHOL. Ter. p. 54, 12. ISID. orig. 8, 7, 7 duo sunt genera -orum ... veteres, qui et ioco ridiculares extiterunt, ut Plautus ... novi, qui et satirici, a quibus generaliter vitia carpuntur, ut Flaccus. CORP. VI 6025 -o ... conservo. **2** *qui comoedias agit, histrio*: GLOSS. cantator vel artifex saecularium canticorum. PLAVT. Persa 465 tragici et -i numquam aeque sunt meditati. Rud. 1249 spectavi ... -os sapienter dicta dicere atque iis plaudier. VARRO Men. 353 ut -i, cinaedici, scenatici. SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 82 Aesopus et Roscius antiquissimi -i fuerunt. CORP. XIV 2408 nobilis archimimus ... tragicus, -us *eqs.* **3** *de personis comoediae*: SCHOL. Cic. Gron. p. 430, 4 quos magis debemus ad exempla proferre quam -os? qui ideo a poetis inducuntur, ut illorum actibus vitae nostrae videamus imaginem.

synonyma et iuxtaposita: cinaedicus, commentator, dithyrambicus, epicus, epigrammatista, grammaticus, heroicus, historicus, iurisconsultus, lyricus, melicus, musicus, orator, panegyrista, rhetor, satiricus, scenaticus, sophista, tragicus. *de syn.* comis *v. l. 83 sqq.* *opposita*: cothurnatus, oratorius, tragicus, tragoedus. *Mertel.*

comīlito *v.* commil-.

comīnum (comīnus) *i. q.* cuminum *v. vol. IV p. 1378, 75.*

cominus *v.* comminus.

1. cōmis, -e [comis, *prisce* cosmis *orig. inc. cf. esse c. slavon.* kochati *'amare', lituan.* keksze *'meretrix' putat Ehrlich, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 41 (1907) 287. Th.*]. VARRO ling. 7, 89 -iter ... cuius origo graeca κῶμος, inde comisatio latine dicta et in Graecia ... como⟨e⟩dia[m]. *aliter*: PAVL. FEST. p. 63 κοσμεῖν dicitur comere et κόσμιος, qui apud nos -is (GLOSS. II 105, 30 -is κόσμιος). DON. Ter. Phorm. 537 '⟨-iter⟩' veteres dixerunt παρὰ τὸ κόσμος. *legitur forma* cosmis: INSCR. Dueni (Corp. I² 3) (*saec. fere IV a. Chr. medio*); *forma* cōmis *adi. inde a* PLAVTO, *adv.* comiter *iam inde ab* NAEVIO (*et* MARCIO carm.); *frequentant*: CIC. *11ies* (comiter *8ies*) HOR. *septies* (*deest adv.*) OV. *sexies* (*bis adv.*) LIV. *quater* (*26ies adv.*) TAC. *adi. et adv. nonis locis* FRONTO *quinquies* (*semel adv.*) APVL. *ter* (*11ies adv.*) AVSON. *10ies* (*ter adv.*). *abl. sing. ubique* comi. *compar.*: CIC. Mur. 66 ITIN. Alex. 53. *at* magis -is: AVSON. 192, 15. *superl.*: SVET. Vesp. 22 APVL. met. 10, 18. 11, 22 (*de sup. adv. v. p. 1787, 25*). *vulgariter scribitur in codd.* comes, *velut* ITALA num. 22, 32 (Lugd.) DRAC. Romul. 2, 65 NOT. Tir. 78, 20 *v. l. 80.* GLOSS. II 248, 31. 409, 7 (cumes). *cf.* IV 320, 37 *v. l. 77.* *de significatione*: CIC. Balb. 36 -es: benigni faciles suaves *v. p. 1787, 49.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 53 *v. p. 1786, 23.* GLOSS. urbanus. hilaris, bonus, compositus (subtilis). ornatus, hilaris, bonus, compositus. facilis, suavis, dulcis. ornatus, subtilis. -i: communi, bono. II 248, 31 ἀστεῖος: festivus, lepidus, luculentus, scitus, bellus, comes. IV 320, 37 -is: [particeps (*ad* comes *spectare vidit Götz*)] vel conveniens. SCHOL. Prud. psych. 277 *v. p. 1787, 5* SCHOL. Ter. p. 148, 13 *v. p. 1786, 13.* NOT. Tir. 78, 20 comes (*inter* comicum *et* comes(s)atio, *potius huc quam ad* comes *referendum*). *ubique fere de animi qualitate dictum esse videtur, de corporis ornatu vel pulchritudine usurpatam esse vocem certis exemplis non probatur. inter vocabulorum* comis *et* comicus *notionem ludere videntur* HOR. sat. 1, 10, 41 *et* 53 *v. p. 1787, 15 et infra l. 21, item* FRONTO p. 106, 5 *p. 1787, 2.* [*loci dubii*: PLAVT. Bacch. 401 sisne necne ...., malus bonus quoius modi, iustus iniustus, malignus largus, -is incommodus (-is *Bugge*, com in comodus *B*, commodus incommodus *CD*). TER. Haut. 912 (*infra l. 66*) *et* SEN. epist. 88, 30 (*p. 1787, 9*) *traditur* communis. *cf.* COMM. instr. 2, 22, 11 *infra l. 51.* PROP. 4, 5, 44 *coni. Guyet.* PHAEDR. 5, 7, 13 *coni. Nauck.* FRONTO p. 143, 1 N. *de* CORP. IV 3436 *v. p. 1788, 5.*] *adde nom. propr.*

I *de hominibus*: **A** *de hom. ipsis* (*de dis infra l. 24 et 42 sq.*): **1** *absolute*: INSCR. Dueni (Corp. I² 3) deivos ..., nei ted endo (*in te; i. in sepulcro?*) cosmis virco sied, asted *eqs.* PLAVT. Bacch. 401? *v. supra l. 2.* CAECIL. com. 108 fit obsequens, hilarus, -is, communis concordis. TER. Hec. 837 ego ... usa sum benigno et lepido et -i (SCHOL. Ter. p. 148, 13 *ad l.* apto et eleganti sive remisso). CIC. inv. 1, 35 considerantur ... -is officiosus an infacetus *sit.* Mur. 66 quis vero C. Laelio -ior? Planc. 64 negotiatoribus -is ... eram visus (*appos.* iustus, liberalis, abstinens. *cf.* HOR. sat. 1, 4, 90 hic tibi -is et urbanus liberque videtur. *adde*: STAT. silv. 2, 1, 168 tune ille hilaris -isque videri?). CIC. fin. 2, 80 et bonum virum et -em et humanum (QVINT. inst. 6, 2, 18 ἦθος omne bonum et -em virum poscit). rep. 1, 50 ut hoc populorum intersit, utrum -i domino an aspero serviant. HOR. sat. 1, 10, 53 Lucilius (*opp.* tragici ... Accii. *cf.* 1, 10, 65 fuerit Lucilius ... -is et urbanus. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 53 -is autem Lucilius propter urbanitatem dicitur). 2, 8, 76 vir bonus es convivaque -is. carm. 1, 30, 7 parum -is sine te (*Venere*) Iuventas Mercuriusque. OV. fast. 3, 684 -is anus (*Anna Perenna*). LIV. 4, 10, 9 *ut Quinctium* patres severum consulem et plebs satis -em crediderint. 8, 34, 3 patres -es et senes faciles. SEN. dial. 4, 33, 6 (*ironice*) benignus interim et -is adulescens (*Caligula*). PLIN. nat. 35, 28 Tiberius Caesar, minime -is imperator. TAC. ann. 5, 1 *Iulia Augusta* -is ultra quam antiquis feminis probatum. PLIN. epist. 7, 19, 7 quam iucunda, quam -is, quam denique ... non minus amabilis quam veneranda. CALP. decl. 32 muliere tam -i. APVL. met. 9, 33 hospes. 11, 22 senex -issimus. GRAN. LIC. p. 28, 7 -is et mansuetior i⟨lle⟩ quam ⟨pater⟩. IVST. 13, 2, 8 -em et cunctis ... acceptissimum. PANEG. 11, 21 aliud quoddam hominum genus ... inde ... parum -e, subrusticum. SPART. Hadr. 14, 11 *Hadrianus* severus laetus, -is gravis, lascivus cunctator, tenax liberalis ... severus clemens. Geta 5, 8 -is etiam habebatur in adulescentia. AVSON. 165, 4 Hilari cognomen adepta, quod laeta et pueri -is ad effigiem. 166, 9 -is blandusque et mensa commodus uncta. 167, 5. 180, 7 tu gravis et -is, cum iustitiaque remissus. 192, 15 *appos.* liberalis. 205, 11 facete -is ... cui felle nullo, melle multo mens madens. MART. CAP. 6, 705 Venus cum deliciis famulitioque tam -i. 9, 888 -is blandisque assueta Voluptas. 9, 999 SIDON. epist. 3, 2, 1. **2** *additur*: *alicui*: PLAVT. Trin. 254 fit ipse dum illis (*meretricibus*) -is est, inops amator. LVCIL. 664 munifici -esque amicis nostris videamur viri. OV. ars 2, 177 si nec blanda satis *amica* nec erit tibi -is amanti. TAC. Agr. 22 ut erat -is bonis, ita adversus malos iniucundus. hist. 3, 38 *se* -em ac magnificum militibus ostentet. SVET. Vit. 7 *per* stabula ac deversoria mulionibus ac viatoribus praeter modum -is. AVSON. 193, 11 convivis. COMM. instr. 2, 22, 11 in tuis divitiis -em (cōē *AB*, cōmunem *C, quod minus apte ad versum quadrare videtur*) te redde pusillis. *alicui rei*: OV. am. 2, 19, 16 erat votis -is et apta meis. *aliqua re* (*cf. p. 1787, 9*): DRAC. Romul. 2, 65 Alcidis comes est *Hylas* -is (comes *N*) puerilibus annis. *in re aliqua*: CIC. fin. 2, 80 -is in amicis tuendis. Cato 59 ceteris in rebus *Cyrum* -em erga Lysandrum atque humanum fuisse. LAMPR. Alex. 44, 1 in iocis dulcissimus fuit, in fabulis amabilis, in conviviis -is. *super rem*: SVET. Vesp. 22 et super cenam ... et semper alias -issimus. *in aliquem*: HOR. epist. 2, 2, 133 bonus sane vicinus, amabilis hospes, -is in uxorem, posset qui ignoscere servis (LIV. 33, 21, 4 -is in uxorem ac liberos). *erga aliquem*: CIC. Cato 59 *supra l. 56.* *additur infin.*: *v. supra l. 18.* **3** *praedicative*: ARNOB. nat. 5, 25 -is rogat illa et hortatur contra.

B *de hominum ingenio, actionibus, corporis partibus sim.*: [*conicitur*: TER. Haut. 912 quemquamne animo tam -i (communi *codd.*) [esse] aut leni putas, qui *eqs.*] CIC. carm. frg. 16, 4 *Terentius* quiddam -e loquens atque omnia dulcia dicens. orat. 128 *genus orationis* ἠθικόν -e iucundum ad benevolentiam conciliandam paratum *est.* Att. 1, 13, 4 nihil -e, nihil simplex, nihil ἐν τοῖς πολιτικοῖς illustre, nihil honestum, nihil forte, nihil liberum (*in homine quodam*). NEP. Dion 1, 2 ingenium docile -e aptum ad artes optimas (OV. trist. 5, 1, 28 ingenium -e, Tibullus. TAC. ann. 6, 41). OV. ars 3, 510 -bus est oculis alliciendus amor. trist. 2, 512 maiestas adeo -is ubique tua (*Augusti*) est. LIV. [1, 22, 5 -i fronte, *v. p. 1787, 62*] 9, 36, 8 -i hospitio acceptum (*cf.* MART. 4, 64, 28 tam -i patet *domus* hospitalite). SEN. benef. 6, 29, 2 sermo -is et sine adulatione iucundus (TAC. ann. 13, 45. APVL. met. 10, 18 -issimis. AVSON. 398, 44. *adde p. 1787, 11*). *cf.* TAC. hist. 1, 19 Pisonis -is oratio (FRONTO p. 53, 7 N. -i [comiti *m. pr.*] atque affabili oratione). TAC. ann. 4, 7 quae cuncta (*instituta moresque*) non quidem -i via, sed horridus ac plerumque formidatus retinebat tamen (ITALA num. 22, 32 [Lugd.] non est comes via tua ante me [οὐκ ἀστεία. VVLG. perversa]). Germ. 21 victus *Germanorum* inter hospites -is. SVET. gramm. 7 -i facilique

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

natura. Ps. Qvint. decl. 14, 11 ipsa *facies* -is optanda tristitia. Fronto p. 106, 5 N. vel -es *sententias* ex com(o)edis vel urbanas ex togatis vel ex Atellanis lepidas et facetas *arripere*. 192, 2 tam -i amicitia accipias velim. 238, 3 vultu -i, verbis lenibus (Prvd. psych. 277. *cf.* Schol. Prud. *ad l.* ornata). Gell. 13, 4 tit. *Olympiadis* -is ac prudens ... rescriptio. Itin. Alex. 53 conviviis et voluptatibus -ioribus. Avson. 161, 6 gravitas -is laetaque serietas. 418, 38 brevitas *loquendi*. Carm. epigr. 1409, 3 *iuvenis* cui pietas fidei gratia -is erat. *additur alicui*: Sen. epist. 88, 30 humanitas ... verbis rebus affectibus -em (communem *VP*, -em ς) se facilemque omnibus praestat. Tac. ann. 15, 43 *C. Piso* ignotis quoque -i sermone et congressu. *aliqua re: v. l. 9.*

II *de aliis rebus*: Manil. 5, 635 veloces ... partus -e (omne *var. lect., i. lene, facile*) per officium vigilantia membra ferentes (Phaedr. 2, 5, 16). *additur abl.*: Hor. sat. 1, 10, 41 arguta meretrice potes Davoque ... eludente senem -es garrire libellos (*fere i. q. comicos?*).

adv. **cōmiter** (Schol. Ter. p. 134, 16 ab eo quod est hic et haec comis. *de orig. v.* Don. Ter. Phorm. 537 *p. 1785, 61*): *legitur inde a* Naevio (*et* Marcio vate, *v. l. 30?*). *nam* Foed. Gaditan. *infra l. 45 sq. non est anni 212 a. Chr., sed a. 78 a. Chr.*), *reliqua de frequentia v. p. 1785, 63 sqq.* *de notione*: Cic. Balb. 36 *v. infra l. 33 et 47 sqq.* Varro ling. 7, 89 -r hilare ac lubenter Gloss. ἐπικωμαστικῶς. φιλοτίμως, ἐπιδεξίως. benigne. benigne, humane. ornate, benigne. Schol. Ter. *v. infra l. 45.* [*traditur superlat. corr.*: Plavt. Mil. 941 lepidissime et -issume confido confuturum (-issime *Gruter*, cōmissum *B*, comisumet *CD*, *at* comsissime *gloss. Plaut.; Ritschl. al.*].

Naev. praetext. 6 Veiens regem salutat (saltant *cod.*) Vibe Albanum ⟨A⟩mulium -r (*Scaliger*, comitem *cod.*) senem sapientem. Marcivs carm. frg. (Macr. sat. 1, 17, 28 *et* Liv. 25, 12, 9, *estne carm. novatum?*) censeo vovendos (vovendos censeo *Liv.*) ludos qui quotannis -r Apollini fiant. Enn. scaen. 397 si voles advortere animum, -r monstrabitur (398 qui erranti -r monstrat viam [*cf.* Cic. Balb. 36 *ad l.* benigne, non gravate]). ann. 236 quocum ... mensam sermonesque suos rerumque suarum -r impertit. Plavt. Mil. 676 te ... hospitio accipiam apud me -r (commitas *B*, est comitas *CD*. Liv. 29, 22, 1 Avson. 448, 2. *cf.* Liv. 23, 33, 8 pro hospitibus). *adde*: Ov. fast. 2, 788 -r excipitur (Liv. 33, 49, 6 Cvrt. 6, 5, 3 Tac. hist. 3, 42 ann. 3, 8. 12, 51 -rque excepta regio cultu habita est. 13, 18. 14, 4. Apvl. met. 6, 19 -r ... ac benigne. *aliter infra l. 60*). Liv. 28, 39, 21 acciperent (29, 11, 7. 34, 9, 10 -r ac benigne. 35, 49, 6. 37, 7, 13). Apvl. met. 9, 33 receptusque -r. Amm. 18, 6, 21 susceptus. Plavt. Poen. 805 factum a vobis -r (Rud. 286 fiet. Gell. 9, 3, 3 quin lepide -rque pleraque et faceret et diceret). Ter. Phorm. 537 qui me ... adiuerit -r (Schol. Ter. p. 134, 16 *ad l.* pulchre. Don. *v. p. 1785, 61*). Foedvs Gaditan. (Cic. Balb. 35; *a. 78 a. Chr.*) maiestatem populi Romani -r conservanto (*cf.* Cic. *ad l.* in quo erat accusatoris interpretatio indigna responsione, qui ita dicebat, -r esse 'communiter', quasi vero priscum aliquod aut insolitum verbum interpretaretur. comes benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur *eqs.* ... *seq. Enn. scaen. 397 v. l. 32, addit*: 'communiter' quidem certe non convenit. *infra*: potestne ... maiestas ... benigne conservari? *adde*: Proc. dig. 49, 15, 7, 1 ut is populus alterius populi maiestatem -r conservaret. *ibid.* maiestatem nostram). Cic. Cael. 13 cum senibus graviter, cum iuventute -r vivere (Sen. epist. 47, 13 cum servo clementer, -r quoque). Cic. Deiot. 19 cum in convivio -r ac iucunde fuisses. Phil. 13, 4 salutabunt benigne, -r appellabunt *nos* (rep. 1, 14. Q. Cic. pet. 50 [*addit*: benignum ac liberalem esse]. Liv. 2, 44, 5 -r ac benigne. Tac. hist. 2, 48 Apvl. met. 3, 12). Cic. de orat. 1, 35 -r, ut solebat, ... inquit (nat. deor. 1, 57) Att. 3, 15, 7 consolari. Ov. ars 1, 710 excipiat blandas -r illa preces (*paulo aliter*: Tac. ann. 13, 54 quod -r a visentibus exceptum [*sc. interpretatum est*]). Liv. 1, 22, 5 -r ... convivium celebrant (comi fronte -r *PFC*, concomi fraterniter *M*). 1, 57, 10 invitat (Gell. 13, 2, 2. 19, 7, 1 bolusculis pomisque satis -r copioseque). 3, 70, 1 respondebat (7, 19, 4. 43, 6, 10 Fronto p. 170, 18 N.). 4, 7, 6 dimissi (33, 20, 9 auditi dimissique). 5, 13, 7 cum inimicis quoque benigne ac -r sermones habitos. 6, 25, 7 commeatus exercitui -r ... devehitur. 6, 34, 9 -r sciscitando. 9, 43, 26 legatis ... -r munera missa. 25, 18, 4 liberaliter -rque curatus fuerat. 34, 12, 7 *aliquem* -r habendo. 42, 1, 10 privata hospitia ... benigne -rque colebant. 42, 24, 10 munera ... data utrisque aliaque hospitalia -r conservata. 45, 20, 8 alia -r atque hospitaliter praestare. Cvrt. 9, 10, 22 -r allocutus. Colvm. 1, 7, 1 *dominus* -r agat cum colonis facilemque se praebeat. Plin. nat. 17, 4 domo ... -r *habitare*. 35, 85 silentium -r suadebat (*antea*: fuit enim et comitas illi). Qvint. inst. 12, 10, 71 dicet idem graviter, severe, acriter, vehementer, concitate, copiose, amare — -r, remisse, subtiliter, blande, leniter, dulciter, breviter, urbane (Gell. 9, 3, 3 *supra l. 43*). Tac. hist. 1, 13 -r administrata provincia. ann. 1, 76 quia Augustus -r interfuisset *spectaculis*. Plin. epist. 3, 7, 3 sapienter se et -r gesserat. Apvl. met. 1, 17 causas ... -r inquirere. 1, 24 amplexusque ac -r deosculatus. 1, 26 excusavi -r, quod *eqs.* 2, 6 deduxit (*syn.* blande). 2, 18 -r amatoriae militiae brevem commeatum indulsit. 9, 26 mensam ... postulabat. 10, 17 me satis humane satisque -r nutriebat. 11, 21 clementer ac -r ... meam differens instantiam. Gell. 2, 2, 11 graviter simul et -r disseruit (*cf* Arnob. nat. 5, 28 edisserit). 13, 4, 3 sensim et -r admonuisse. Avson. 454, 2 omnibus -r praebitis. 459, 2 *venia* -r impetrata. Avr. Vict. Caes. 9, 3 coarguens. Macr. sat. 1, 2, 8 iucunde et -r prolata. 1, 11, 11 in sermonem admitte. Sidon. epist. 1, 9, 1 excolebamur. *nota absolute*: Corp. IV 3436 Vitalioni com(iter). *an suppleas* comi? *c. adiectivo*: Liv. 7, 33, 2 in ludo ... militari ... -r facilis (comis ac facilis *H. J. Müller*).

synonyma et iuxta posita (*cf. congeriem synonymorum p. 1786, 36 et 1787, 75*): acceptus, affabilis, amabilis, aptus, benignus (*item adverbia* -r *et* benigne), blandus (*item adv.*; *cf.* blandis assueta *p. 1786, 43*), bonus, clemens (*et adv.*), commodus, communis (*de* -r *ac* communiter *cf. quae disputavit* Cic. *p. 1787, 47 sq. adde varietatem lectionum p. 1786, 4 sq.*), concordis, dulcis (*item adv.*), facetus, facilis, hilaris (-us; *adde p. 1786, 38*), honestus, humanus (*item adv.*), iucundus (*et adv.*), iustus, laetus, largus, lascivus, lenis (*et adv.*), lepidus (*etiam adv.*), liber, liberalis (*item adv.*), magnificus, mansuetus, munificus, obsequens, officiosus, prudens, remissus (*etiam adv.*), simplex, suavis, urbanus (*et adv.*). *praeterea ad* comiter: copiose, hospitaliter, sapienter, sensim, subtiliter. *opposita*: asper, formidatus, gravis (*cf. ad* -r: gravate, graviter), horridus, incommodus, infacetus, iniucundus, iniustus, malignus, malus, rudis, severus (*item adv.*), subrusticus, tenax. *adde*: tragicus *p. 1786, 21.* *praeterea ad* comiter: acriter, amare, vehementer.

derivatum: comitas. [*derivatur*: comis(s)ator *a* Vel. gramm. VII 72, 19 *v. p. 1789, 62.*] *compos.*: concomis, incomis, percomis. *Mbr.*

2. comis *v.* 1. comes. **3. comis** *i. q.* cometes *v. p. 1782, 16 sqq.*

cōmis(s)ābundus, -a, -um *a* comissari. *per simplicem s traditum*: Liv. 9, 17, 17 Porph. Hor. sat. 2, 3, 254. *fere idem q. comissans, luxurians*: Liv. 9, 17, 17 *Alexander per Indiam* temulento agmine -us incessit. Cvrt. 5, 7, 10 *Persepolin* a -o rege deletam. 9, 10, 26 -us exercitus *Alexandri* (*cf.* 9, 10, 27 bacchabundum agmen). Plin. nat. 21, 9 Athenis ... -i iuvenes ante meridiem conventus sapientium ... doctrinae frequentabant. Porph. Hor. sat. 2, 3, 254 Polemon ... Atheniensis iuvenis luxuriosus ... cum -us incederet per urbem.

? **cōmissālis**, -e *a* comissari (*sed cf. l. 39*). Canon. Migne 56, 720^B non oportet ministros altaris ... ex symbolis, quae vulgus comissalia appellat, convivia celebrare. (*an tractum a* committere?).

adv. **cōmissāliter**: Sidon. epist. 1, 5, 3 cantatas saepe -r nobis Phaethontiadas. *cf.* Gloss. II 309, 15 ἐπικωμαστικῶς comiter (comisaliter *Büch.*).

cōmissātio (comes(s)atio), -ōnis *f. a* comissari. Varro ling. 7, 89 κῶμος, inde -o latine dicta. Pavl. Fest. p. 41, 3 -o a vicis, quos Graeci κώμας dicunt. Gloss. IV 41, 28 comesationes a comedendo satis. V 181, 11 a comedendo superflue appellatae. *cf. Mau, PW. IV 610 sqq.* Gloss. Plac. V 13, 2 (56, 16 *al.*) comesationes ... scribimus uno m et uno s. Gramm. suppl. 292, 15 'commessatio' per e. *cf. sub* comissari. Ambrosiast. in Rom. 13, 13 -es sunt luxuriosa convivia, quae aut collatione omnium celebrantur, aut vicibus solent a contubernalibus exhiberi. Pelag. in Rom. 13 p. 706^C -o est mensae collatio (*cf. l. 57*). Diom. gramm. I 488, 12 *comoedia* ἀπὸ τοῦ κώμου, id est -e (Beda gramm. VII 268, 10). Gloss. ἐπικωμασία. κῶμος. κῶμος τὸ συμπόσιον. introductio (*'male versum' Götz*). convivium meretricum. luxuria vel concubia meretricorum (*sic*). convivia cum meretricibus mixta. com[m]estio. comestio superflua. collatio mensae, quando multi in unum multa conferunt, ut simul epulentur et inebrientur. -es: convivia. convivia quae ad peccatum provocant. luxuriosa convivia cum meretricibus. *cf.* Svet. Vit. 13, 1 *v. infra l. 78.* [*dub.*: Gloss. comisatio: bonitas, innocentia vel urbana eloquia, astutiosus (*'cogitatur de* comitas' *Götz*)].

Cic. Verr. 4, 31 de -e loquerentur inter se ac de mulierculis. Catil. 2, 10 quod si in vino et alea -es solum et scorta quaererent (*infra*: accubantes in conviviis, complexi mulieres impudicas *eqs.*). Mur. 13 turpe convivium, ... amor, ... -o (*supra opp.*: in convivio moderato atque honesto). Cael. 35 libidines, amores, ... convivia, -es, cantus. Phil. 5, 15 saltatores, citharistas, totum denique -is Antonianae chorum. de orat. 3, 164 nolo esse maius *in transferendis verbis*, quam res postulet: 'tempestas -is', aut minus: '-o tempestatis'. Liv. 1, 57, 5 otium conviviis -busque ... terebant. 40, 13, 3 tempora ... lusus, convivii, -is. 40, 13, 4 gladios in -em praeparatos. 40, 13, 8. 9. 40, 15, 11 e convivio et -bus. Sen. dial. 3, 20, 8. 11, 10, 9. benef. 6, 32, 1 pererratam nocturnis -bus civitatem. nat. 4, 13, 6 distentos copia ferculorum ... -o altius mersit. epist. 51, 4 -es navigantium. Mart. 12, 48, 11 Albana ... -o ... pontificumque dapes. Tac. hist. 1, 30 stupra ... et -es et feminarum coetus. Svet. Cal. 55, 2 agitatori Eutycho -e quadam in apophoretis vicies sestertium contulit. Vit. 13, 1 epulas ... quadrifariam dispertiebat, in ientacula et prandia et cenas -esque. Tit. 7, 1 suspecta ... luxuria ..., quod ad mediam noctem -es cum profusissimo quoque familiarium extenderet. Gell. 1, 9, 9 Alcibiadae -em *in symposio Platonis*. Itin. Alex. 53 cum ... apud Medium convivarent, -e sese illis convivam facit. Ivst. 12, 13, 7 instaurata -e. Qverol. p. 13, 1 compares (-ra *codd.*), -es, vinum, turbas respue (*infra*: dibacchationes). Serm. Migne 13, 645^B pagani ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deorum . . . festivitatem colentes post immensam cibi et potus voracitatem turpesque -es. Ps. Avg. serm. 92,1 *Iesus* interfuit nuptiis . . . et -es non renuit nuptiarum. Boeth. categ. 3 p. 248C assiduis -bus. Ennod. opusc. 6, 7 p. 404,1 exigit -o . . . bonorum damna meritorum. Iord. Get. 49, 258 stravam . . . ingenti -e concelebrant. Gloss. V 181,7 comoedia . . . a -e *eqs.* Not. Tir. 78,21. *latiore sensu* (*ni corruptum*): Novell. Iust. 133, 1 *monachi* ipsos dicantes deo et abrenuntiantes publicae -i (conversationi *vulg.*; *ἀπειπόντες πρὸς πᾶσαν δημώδη δίαιταν*). Isid. orig. 8, 7, 6 comoedi appellati . . . a -e, solebant enim post cibum homines ad eos audiendos venire. *loci sacrarum scripturarum et ecclesiasticorum, qui hinc dependent*: Vvlg. deut. 21, 20 filius noster . . . -bus vacat et luxuriae atque conviviis (*cf.* Itala Lugd.: comestor est). prov. 23,20 noli esse in conviviis potatorum nec in -bus eorum, qui carnes ad vescendum conferunt, quia vacantes potibus et dantes symbola consumentur. Itala (Lucif. non parc. 35 p. 282, 16) *et* Vvlg. II Macc. 6, 4 templum luxuria et -bus gentium erat plenum (*ἀσωτίας καὶ κώμων*; luxuria et *om.* Lucif.). Itala (Cypr. zel. 10 Aug. doctr. christ. 4,20,40; *loco non plene citato* Tert. ieiun. 17 Aug. conf. 8,12,29; *cf.* Ambr. hex. 1, 10, 38 *et l. 50*) *et* Vvlg Rom. 13,13 honeste (decenter Cypr.) ambulemus. non in -bus et ebrietatibus (*κώμοις καὶ μέθαις*), non in cubilibus (concupiscentiis Cypr.) et impudicitiis (libidinibus Tert.). Itala (Cypr. testim. 3, 64 Priscill. tract. 1, 24 Aug. civ. 14,2 p. 5. 21, 25 p. 536 Ps. Ambr. serm. Sess. 3,8; *cf.* Avg. civ. 14, 2 p. 6 *et* Rvfin. Orig. in gen. 12,3) *et* Vvlg. Gal. 5, 21 manifesta sunt . . . opera carnis, quae sunt . . . invidiae, homicidia, ebrietates, -es et his similia (*φθόνοι* [*φόνοι pars codd.*] *μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις*). Itala I Petr. 4, 3 (Aug. epist. 164, 10) ambulantes in libidinibus et concupiscentiis et ebrietate -bus potationibus *eqs.* (*ἐν . . . οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις*, Vvlg. qui ambulaverunt in luxuriis, desideriis, vinolentiis, -bus, potationibus *eqs.*). Tert. ieiun. 9 p. 286,2 *apostolus* ebrietates et -es recusaverat. pudic. 17 p. 258, 17 ebrietates et -es compescit apostolus. Novatian. trin. 29 ebrietates reicit . . . luxuriosas -es fugat *apostolus* (Ps. Orig. tract. 20 p. 211,7 luxuriae -es refugit). Hil. in psalm. 125,11 cum caro . . . -es ebrietatem sereret. Ambr. virg. 3,5,25 *laetitia* non inconditis -bus . . . excitata. Hier. in Am. 6,7 *sqq.* p. 315 -es exercuere ac symbola. Rvfin. Greg. Naz. orat. 2,5 p. 90,16 Eng. -bus et ebrietatibus. Pelag. in I Tim. 4 p. 881B -bus vacent. Zacch. 1, 35 ut . . . in -em exuberatio vertatur et captiva temulentia vitiis irrigetur. Cassian. conl. 5, 16,5 de gastrimargia . . . nascuntur -es et ebrietates (Ps. Rvfin. in psalm. 43,4). Leo M. serm. app. 4,1 nolite esse in -bus prodigi vel in ebrietatibus arrogantes. Nicet. symb. frg. 3 p. 54,6 abrenuntiet . . . superbiae et iactantiae, -bus et ebriositatibus *eqs.* Salv. gub. 4,40 non sufficiunt . . . multis . . . -es. 4, 52 pro his (*sc. beneficiis*) reddimus *deo* mores flagitiosos, ebrias -es *eqs.* Apon. 4 p. 75 variis immissionibus circumdatur anima, . . . ebrietatibus, -bus, impudicitia. Cassiod. in psalm. 125,6 avaritiam diligunt, deliciosas -es exquirunt *eqs.* Mvtian. Chrysost. hom. 30,3 ad convivia -is et ebrietatis plena (*εἰς πότον . . . καὶ εἰς συμπόσια μέθης πεπληρωμένα*). Orig. in Matth. 18,60 partem aliquam noctis transigere in -bus et ebrietatibus et cubilibus et impudicitiis (*cf. Rom. 13, 13 l. 20*). Mart. Brac. iact. 1 qui gulae ingluvie superatur, -bus, crapulae, ebrietati deservit.

c o m e s s a t i o *plane i. q.* ***c o m e s t i o*** (*nonnulla, quae supra allegantur, hic adiungere possis*): Herm. Pal. mand. 8, 3 abstine ab adulterio, ab ebrietate . . . -bus multis (*ἀπὸ ἐδεσμάτων πολλῶν*). Hesych. in lev. 17,13—14 p. 1006D consumuntur illa . . . incongrua malignaque -e, de qua Paulus prohibebat dicens: 'si ad invicem comeditis *eqs.*' (*Gal. 5, 15*). Fvlg. Rvsp. c. Fab. frg. 12 p. 765B *apostolus* cum vellet Corinthios a -e immolaticiae carnis arcere (*I Cor. 10, 14 sqq.*).

cōmis(s)ātor, -ōris *m. a* comissari. Vel. gramm. VII 72, 13 *comisator* per unum s scribatur. 72,18 in comisatore utramque consonantem simplicem ponamus, nam aut a comitate vox dicta est aut a graeco *παρὰ τὸν κῶμον.* Evgraph. Ter. Ad. 783 -es dicuntur qui post cenam veniunt ad laetitiam et voluptatem. Boeth. categ. 3 p. 248C -r *dicitur*, cui voluptas comessandi est. Gloss. *ἐπικωμαστής.* rixator. gulae aut ventri immoderate deditus. qui multum comedit. superventor, helluo. II 344, 48 *καταφαγᾶς* nepa -r vorax comesor. V 568, 30 epytimio (epithoinio *Heraeus, ἐπιθυμοδείπνους confert Büch. e Plut. quaest. conv. 8,6,1*) epulo, caena⟨tor⟩ vel -r. *adde nom. propr.* Comisator.

Ter. Ad. 783 -em haud sane commodum (Evgraph. novum -em . . ., qui irasci habeat). Cic. Cael. 67 alia fori vis est, alia triclinii . . . non idem iudicum -umque conspectus. Att. 1,16,11 nostri isti -es coniurationis, barbatuli iuvenes (*v. Boot ad l.*). Liv. 40, 7, 8 *Demetrius* -es . . . aditu ianuae arcet. 40, 9, 1 armati -es. 40,9,12 convivam me tibi committere ausus non sum; -em te cum armatis venientem recipiam? 40, 14, 11. Sen. contr. 2, 6, 7 -em senem (*sc. luxuriantem*; contr. exc. 2, 6). Petron. 65, 3 *lictor* cum ingenti frequentia -r intravit. Mart. 4,5,3 nec leno potes nec -r haberi. Qvint. inst. 3,6,26 in pestilentia -r. Gran. Lic. p. 4, 5 epulis -r (comisabar *cod.*, comisans *Bonn.*) ⟨inter⟩venire. Gell. 4, 14, 5 *meretrix* dixit -em Mancinum ad aedes suas venisse. Apvl. mund. 35 ad convivii repotia [et] vespertinus -r adventat. apol. 10 crimen . . . quasi improbi -is de sertis et canticis compositum. 75 triclinium -bus inquietum. Hier. epist. 69, 9 vinolentia scurrarum est et -um. Vvlg. prov. 28, 7 qui . . . -es (comesatores *Amiat.*) pascit, confundit patrem suum. Hesych. in lev. 15, 1—3 p. 969D si -r et ebriosus *sit*, ieiuniorum legem *respuit.* Ennod. dict. 19, 2 p. 479, 8 *de aleatore quodam*: -em improbissimum. *fort.* Ps. Ambr. serm. Sess. 3, 8 *v. p. 1781, 14.* *translate de libro*: Mart. 5,16,9 nunc conviva est -rque libellus *meus.* *de vino*: Mart. 9, 61, 15 oluere lares -e Lyaeo.

fem. **cōmissātrīx,** -īcis. Op. imperf. in Matth. 1 p. 632 -x aut vinolenta numquam fuit: quoniam omnis mulier quae vinolenta est et -x etiam meretrix est. *dubio significatu*: Didasc. apost. 31, 1 . . .⟩tatrices, litium c o m m i s s a t r i c e s (*an a* committere, *commissare*?*), impudoratae, inpudicae.

cōmissātum *v. infra l. 58.*

cōmissor (c ō m i s o r, c ō m e s (s) o r *al.*), -ātus sum, -ārī [*tractum a gr. κωμάζειν. forma* comesari *mutata quasi verbum ductum sit a* comesus comesse; *inde* s *simplex pro duplici hic illic in genuinam irrepsisse videtur. Th.*]. *de varia scriptura vocabuli familiaeque eius nota haec: vulgatissimum in codicibus vetustiorum scriptorum* c o m i s s -, *in codicibus inferiorum* c o m e s s - (*de origine a* comesse *ducta v. p. 1788, 45. 46. 56. 1789, 66. 67. cf. etiam p. 1789, 53 sqq.*); *rarius occurrunt* c o m i s - (*a* comitas *tractum p. 1789, 62*) *et* c o m e s -; *interdum duplex* m *accedit: nota formam* c o m m i s s - *quasi a* committere *derivatam? v. p. 1788, 38,* c o m m e s (s) - *quasi a* com *et* me(n)sa *v. p. 1788, 52. reliqua de orthographicis testimonia v. p. 1788, 47 sq. 1789, 61.* *de* Gloss. IV 220, 50 *v. p. 1781, 25.* Gloss. *ἐγκωμ[ι]άζω* -or laudo (*an confusum ex*: *ἐγκωμιάζω* laudo, *ἐπικωμάζω* -or*?*). -atur *κωμάζει*, turpiter convivatur. comisandum comedendum. Evanth. de com. 1, 3 *v. l. 34.*

s u p i n u m comissatum (Plvt. quaest. conviv. 8, 6, 5 *τίς οὐκ ἂν εἴποι ἐπὶ κῶμον Ἑλληνικῶς 'κωμισσᾶτον' λέγεσθαι*; *cf.* Gloss. II 104, 12 comisatum *ἐπικόμιον* [*ἐπὶ κῶμον Steph.*]. 105, 19 comisatum *ἐπικομῶν* [*Steph. ut supra*]): ire: Plavt. Most. 317 nunc -atum ibo ad Philolachetem. 335 domum. Stich. 775 Liv. 40,7,5 Don. Ter. Eun. 1094 Evanth. de com. 1, 3 *ἀπὸ τοῦ κωμάζειν καὶ ᾄδειν*, quod est -atum ire cantantes. abire: Plavt. Most. 989 alio. venire: Plavt. Persa 568. Rud. 1422 ad me ad annos sedecim. Liv. 40, 9, 11. 40, 14, 5 Fest. p. 340, 27 Apvl. met. 2, 24. vocare: Plavt. Stich. 686. intromittere: Ter. Eun. 442. digredi: Afran. com. 107 domum. recipere: Liv. 40, 10, 4 intra ianuam . . . fratrem. sequi: Liv. 40, 13, 2 me. ingredi: Don. Ter. Ad. 783. *f o r m a e f i n i t a e e t i n f i n i t i v u s*: Hor. carm. 4,1,11 in domum Paulli purpureis ales (*Venus*) oloribus -bere Maximi. Plin. nat. 35,110 pinxit . . . lasciviam, in qua tres Sileni -antur. Svet. Dom. 21 convivabatur . . . non ultra solis occasum, nec ut postea -retur. Capitol. Ver. 4, 6 ut vagaretur nocte per tabernas ac lupanaria . . . et -retur cum triconibus. Hil. in Matth. 6, 3 scortari, -ari, ambire, insolescere *eqs.*

part. praes. **cōmissāns:** Liv. 3, 29, 5 epulantes . . . cum carmine triumphali et sollemnibus iocis -ium . . . currum secuti sunt. 40, 9, 8 -ium in vicem iam diu ⟨ritu *add. Dobree*⟩ vivimus. Cvrt. 8, 10, 18 temulentos -esque inter ora hostium (*supra*: epulantes . . . et sopitos mero; *ibid.* bacchantium ululantiumque fremitu). 9,10,27 (*cf.* 9,10,26 comissabundus exercitus. 9, 10, 27 bacchabundum agmen). Petron. 23, 1 adiuvit hilaritatem -is cymbalistria (-iae *Büch.*). Qvint. inst. 11, 3, 57 ebriorum aut -ium licentiae similis *modulatio.* Svet. Cal. 32,1 in conspectu prandentis vel -is. Gran. Lic. p. 4,5 *v. p. 1789, 80.* Ambr. Cain et Ab. 1, 4, 14 p. 350, 17 -ium tumultus, concertantium clamor.

part. perf. **cōmissātum,** -ī*?* Gloss. II 357, 41 *κῶμος* comisatum comisatio. 443, 8 *συμπόσιον* convivium commissatum (*an adi.? cf.* comissalis). V 181, 13 comessatum convivia sunt quibus mulieres intersunt. *cf. supra l. 29 sqq.*

derivata: comissabundus, comissalis, comissatio, comissator. *Hey.*

comitābilis, -e *a* comitare (-i). Pavl. Nol. carm. 10, 291 *homo* obit atque illi (*sc. morienti*) suus est -is error.

comitālis (-e). Not. Tir. 45, 85 *post* comes comitatus comitium. *a* 1. comes. *fort. scr.* comitialis? *Bannier.*

comitāns *v.* comito(r) *p. 1811, 49 sqq. et 1814, 12.*

***cōmitās,** -ātis *f. a* 1. comis. *abl.* -i *fort.* Liv. 8, 36, 5 (*nisi est dativus, v. p. 1791, 10*). *legitur apud* Plavt. *et dein inde a* Cic., *frequentant*: Plavt. Svet. (*septenis locis*) Cic. (*27ies*) Liv. (*17ies*) Tac. (*18ies*) Plin. paneg. epist. (*decies*), *praeterea quaternis locis*: Sen. phil. Cvrt. Gloss. -e benignitate (vel) humanitate. II 574, 29 -s pulchritudo. 560, 49 -s *sine interpretatione. cf.* Mart. Cap. 2, 132 *p. 1792, 3.* [*loc. dub.*: Nep. Milt. 8,4 *codd. deter.*, communitas *mel.*, *cf. p. 1786, 66 et 1787, 47 sqq.*]

i. q. benignitas, liberalitas, humanitas, hilaritas sim.: **1** *h o m i n u m v e l i n g e n i i actionumque eorum*: **a** *a b s o l u t e*: *definitur vel coniungitur cum oppositis, synonymis, iuxta positis*: Plavt. Asin. 556 v i r t u t e huius collegae (*sic codd.*) meaque -e factumst (Capt. 410 tua opera et -e et virtute et sapientia. Qverol. p. 24, 14). Mil. 79 *syn.* b e n i g n i t a s (Cic. rep. 2, 35 leg. 1, 32 *p. 1791, 30* fin. 5, 65 *p. 1791, 25.* Liv. 5, 7, 10. 9, 42, 5 benignitatem per se gratam -e adiuvabat. 23, 42, 4. 35, 35, 10). Cic. inv. 2, 164 clementia *est*, per quam animi temere in odium alicuius iniectionis concitati -e retinentur. Mur. 66 si illius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em et facilitatem tuae gravitati severitatique asperseris (Lael. 66. LAVD. [Turiae; Corp. VI 1527] 1, 30 domestica bona pudici⟨t⟩iae, opsequi, -is, facilitatis. *cf. infra l. 10*). de orat. 2,343 *sunt* aliae virtutes, quae videntur in moribus hominum et quadam -e ac beneficentia (*v. infra l. 43*) positae, aliae quae in ingenii aliqua facultate aut animi magnitudine ac robore. orat. 34 quid enim tam distans quam a severitate -s? (Brut. 148 Crassus in summa -e habebat etiam severitatis satis, Scaevolae multa in severitate non deerat tamen -s. NEP. Att. 15, 1 eius -s non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate. LIV. 8,36,5 severitatem miscendam -i [*MP*, -e *corr. Gronovius*]. PLIN. epist. 8, 21, 1 severitatem -emque miscere. TAC. ann. 13, 2 Burrus militaribus curis et severitate morum, Seneca praeceptis eloquentiae et -e honesta. AVSON. 419, 72 alta bonitas, praesens -s, temperata severitas fuit. *adde supra l. 1*). CIC. part. 22 -e ... magis quam vanitate. Lael. 89 in obsequio ... -s assit, assentatio, vitiorum adiutrix, procul amoveatur (Att. 6, 6, 1 obsequio et -e adulescentis. LIV. 5, 3, 9 LAVD. [Turiae; Corp. VI 1527] 1, 30 *v. supra l. 2*). CIC. off. 3, 24 multo magis est secundum naturam excelsitas animi et magnitudo itemque -s, iustitia (*cf.* PLIN. epist. 6, 31, 2 *infra l. 36*), liberalitas, quam voluptas *eqs.* (*cf.* 3,118 neque enim bonitas nec liberalitas nec -s esse potest ..., si haec non per se expetantur [*antea*: omnes ... eae virtutes, quae in communitate cernuntur et in societate generis humani]. fin. 5,65 *infra l. 25*. SVET. Nero 10 neque liberalitatis neque clementiae, ne -is quidem exhibendae ullam occasionem omisit). CIC. fin. 5, 65 *iustitiae* sunt adiunctae pietas (MART. 5, 28, 4), bonitas, liberalitas, benignitas, -s quaeque sunt generis eiusdem (off. 3, 118 *supra l. 21*. TAC. hist. 1, 52 -em bonitatemque faventes vocabant, quod sine modo, sine iudicio donaret sua, largiretur aliena. AVSON. 419, 72 *v. supra l. 13*). CIC. leg. 1, 32 quae autem natio non -em, non benignitatem, non gratum animum et beneficii memorem diligit? Cato 10 erat enim in illo viro -e condīta gravitas (*cf.* Mur. 66 *supra l. 1*. ad Q. fr. 1, 1, 23 summa gravitas ... cum singulari -e coniungitur. PLIN. epist. 4, 3, 2 severitatem istam pari iucunditate condire summaeque gravitati tantum -is adiungere. 6, 26, 1 puer simplicitate, -e iuvenis, senex gravitate. 6, 31, 2 principis iustitiam, gravitatem, -em. 9, 9, 2 quam pari libra gravitas -sque! AMM. 16, 5, 7 *v. p. 1792, 22*). CIC. Cato 65 quanta in altero *fratre comoediae Terentianae* diritas, in altero -s. Att. 1, 17, 2 quanta ... -s, quanta iucunditas, quam mollis animus ad accipiendam et ad deponendam offensionem. ad Q. fr. 1, 1, 22 quodsi haec lenitas grata Romae est, ... quam iucunda tandem praetoris -s in Asia potest esse? Q. CIC. pet. 42 -s ... ea quae bono ac suavi homine digna est. LIV. 1, 34, 11 *syn.* benigno alloquio ... beneficiis (2, 60, 1. *adde* beneficentia *supra l. 4*). 3, 35, 6 *opp.* tanta superbia. 5, 3, 8 -e ac munificentia. 9, 6, 8 sociorum -s vultusque benigni et alloquia (1, 34, 11 *supra l. 43* TAC. hist. 5, 1. *adde infra l. 59*). 28, 18, 6 -s ... atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas. 37, 7, 15 -e, quae sine luxuria esset (*cf.* TAC. hist. 1, 10 *infra l. 67*). 42, 6, 9 -em iuventutis (*i. iuvenilem*). VAL. MAX. 2, 1, 5 non tristis earum (*feminarum Romanarum*) et horrida pudicitia (*cf. supra l. 2*), sed et honesto -is genere temperata. 6, 7, 1 tantae ... -is ac patientiae (TAC. ann. 2, 13 nobilitatem ducis, decorem [*cf. l. 62*] ..., patientiam, -em, per seria, per iocos eundem animum). SEN. dial. 7, 4, 5 quies mentis (*cf.* MART. 5, 28, 4) ... gaudium grande et immotum -sque et diffusio animi. nat. 4 praef. 11 -em et incompositam suavitatem. CVRT. 5, 1, 38 *in conviviis* ima corporum velamenta proiciunt, nec meretricum hoc dedecus est, sed matronarum virginumque, apud quas -s habetur vulgati corporis vilitas. COLVM. 1, 8, 15 ut rusticos *servos* ... saepius quam urbanos familiariusque alloquerer ... hac -e domini *eqs.* STAT. silv. 2, 7, 85 forma, simplicitate (*cf.* PLIN. epist. 6, 26, 1 *supra l. 35*. 7, 15, 3), -e ... gratia (*cf.* GELL. 2, 22, 7 *p. 1792, 24* IVST. 5, 2, 5 *p. 1792, 11* MART. CAP. 2, 132 *p. 1792, 3*) decore (*v. l. 52*). QVINT. inst. 2, 2, 5 non austeritas eius (*magistri*) tristis, non dissoluta sit -s, ne inde odium, hinc contemptus oriatur. PLIN. paneg. 71 cum orationi oculos vocem manum commodares ... omnes -is numeros obibas (*antea*: non tam humanitas tua, quam intentio eius; *opp.* periculo ... humilitatis). epist. 1, 10, 7 vitae sanctitas summa, -s par. TAC. hist. 1, 10 luxuria industria, -e arrogantia, malis bonisque artibus mixtus. ann. 1, 33 civile ingenium, mira -s. 2, 2 prompti aditus, obvia -s, *quae* ignotae Parthis virtutes. 2, 72 *syn.* mansuetudo (*p. 1792, 18*). 11, 16 modo -em et temperantiam ... saepius vinulentiam ac libidines ... usurpans. 15, 30 -em epulasque. SVET. Aug. 74 *cenam* praebebat ut non nimis sumptu ita summa -e. 98 remississimo ad otium et ad omnem -em animo. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 9 verendo *maritum* ut filia, -e, nulla non fa⟨mulando (*vel* faciendo?) sola eius salute ga⟩visa est. FRONTO p. 53, 15 N. *opp.* inclementiae. AVR. Fronto p. 86, 26 N. consilium, -em quaeque amicis ... propria impertire fides ac religio proconsulis permittit ... impertias. p. 106, 2 affectionis et -is tuae. GELL. 12, 4, 1 quo ingenio, qua -e, qua modestia, qua fide ... qualibus denique ad muniendas vitae molestias fomentis, levamentis, solaciis amicum esse conveniat. IVST. 11, 11, 12 aucta insolentia mirusque animo increvit tumor exempta -e (*cf.* CAPITOL. Aur. 4, 10 seriumque et gravem *studium philosophiae eum* reddidit, non tamen prorsus abolita in eo -e). AVSON. 419, 75 *syn.* familiaris humanitas (*cf.* PLIN. paneg. 71 *p. 1791, 66*). PANEG. 12, 20 *Theodosium* castitate pontificum, consulum moderatione, petitorum -e viventem. MART. CAP. 2, 132 secunda *virgo* gratiam linguae inspirabat, animo tertia -em; quippe illae Charites dicebantur. SIDON. epist. 3, 7, 3 summa censura, par -s. *nota metonymice de oppido*: TAC. Agr. 4 Massiliam ... locum Graeca -e et provinciali parsimonia mixtum ac bene compositum. **b** *additur res, qua constat comitas*: *α genetivo*: *gerundii*: LIV. 1, 34, 11 invitandi. TAC. Agr. 16 -e quadam curandi. MACR. sat. 1, 2, 4 colloquendi interrogandique et respondendi. *substantivi*: CIC. Brut. 132 summa non vitae solum atque naturae, sed orationis etiam -s. IVST. 5, 2, 5 officii -e et obsequendi gratia. QVEROL. p. 24, 14 ingenii. AVG. civ. 3, 22 p. 134 humanitatis. *β praepositionibus*: PLAVT. Mil. 79 mihi ad enarrandum hoc argumentum est -s. PLAVT. Mil. 636 erga te amantem (LIV. 23, 42, 4 erga cives nostros. GELL. 12, 4 tit. ingenium -sque hominis minoris erga amicum superiorem. 13, 4, 3 erga ferocem filium). LIV. 24, 13, 1 -e, qua usus adversus omnes Romanorum socios Poenus fuerat. TAC. ann. 2, 72 -s in socios, mansuetudo in hostes.

2 *sermonis, verborum, eloquentiae sim.*: CIC. de orat. 2, 182 haec adiuvant in oratore: lenitas vocis vultus, pudoris significatio, verborum -s. Brut. 132 orationis, *v. supra l. 10* (PLIN. epist. 1, 8, 12. AMM. 16, 5, 7 orationis epistularumque eius cum gravitate -s incorrupta). CIC. off. 1, 109 nullam -em habuisse sermonis (2, 48 -s affabilitasque. GELL. 2, 22, 27 summa cum elegantia verborum totiusque sermonis -e atque gratia. APVL. met. 2, 20 lepidi sermonis tui).

iuncturae: **1** *est subiectum*: adiuvat: CIC. de orat. 2, 182 *v. supra l. 20*. admonet: GELL. 13, 4, 3. conciliat: CIC. off. 2, 48 animos. LIV. 23, 42, 4 nos. deest: CIC. Brut. 148 Q. CIC. pet. 42. est *alicui* (*etiam om. verbo*): PLAVT. Mil. 79 PLIN. nat. 35, 85 QVEROL. p. 24, 14 TAC. ann. 1, 33. 2, 72. est in *aliquo*: CIC. Att. 1, 17, 2 rep. 2, 35 Cato 65. *cf.* adest: CIC. Lael. 89 *p. 1791, 15*. inest *alicui*: LIV. 28, 18, 6. invitat, ut: APVL. apol. 95. oritur: SEN. dial. 7, 4, 5. provehit: CVRT. 8, 6, 14 epulantium -s provexit omnes ad largius vinum. **2** *obiectum*: abolere: CAPITOL. Aur. 4, 10. addere: TAC. ann. 15, 30. adiungere: CIC. fin. 5, 65 *v. p. 1791, 25* PLIN. epist. 4, 3, 2 *v. p. 1791, 32*. aspergere: CIC. Mur. 66 *v. p. 1790, 84 sq.* definire, depingere: GELL. 12, 4 tit. diligere: CIC. leg. 1, 32 *p. 1791, 30*. discere: IVST. 11, 11, 12 Graecorum litteris et Macedonum institutis. exhibere: SVET. Nero 10 *p. 1791, 24*. CAPITOL. Aur. 4, 10 praecipue suis, mox amicis atque etiam minus notis. eximere: IVST. 11, 11, 12 *p. 1791, 81*. expetere: CIC. off. 3, 118 *p. 1791, 20*. ferre (laudibus): TAC. ann. 2, 13. habere: CIC. off. 1, 109. *i. q. putare*: CVRT. 5, 1, 38 *v. p. 1791, 55*. impertire: AVR. Fronto p. 86, 26 N. *p. 1791, 77*. inspicere: PLIN. epist. 6, 31, 2. inspirare: MART. CAP. 3, 223 animo. mirari: SEN. nat. 4 praef. 11. miscere: PLIN. epist. 8, 21, 1 *p. 1791, 11*. noscere: PLAVT. Mil. 636 (comitantem *codd.*). PLIN. epist. 7, 15, 3. obire: PLIN. paneg. 71 *v. p. 1791, 64*. praedicare: AVSON. 419, 76 in *Traiano*. subnectere: AVR. Fronto p. 106, 12 N. cetera ... -is tuae. vincere: LIV. 5, 7, 10 (*i. superare*). vocare: TAC. hist. 1, 52 *v. p. 1791, 28*. usurpare: TAC. ann. 11, 16 *v. p. 1791, 70*. **3** *genetivus qualitatis*: VAL. MAX. 6, 7, 1 tantae fuit -is et patientiae, ut. SVET. Otho 3 cenam ... exquisitissimae -is. **4** *ablat.*: *qualitatis*: LIV. 10, 14, 12 PLIN. epist. 6, 26, 1 *v. p. 1791, 35* TAC. ann. 13, 2 GELL. 12, 4, 1. *adde*: MART. CAP. 3, 223 *feminam* aetate quidem longaevam, sed -e blandissimam. *pendet ex verbis*: condire: CIC. Cato 10 *p. 1791, 31*. delectari: CIC. Att. 6, 6, 1. perfrui: APVL. met. 2, 20. uti: CIC. rep. 2, 38. *abl. instrumenti vel modi* (-e *aliquid fit, v. etiam* cum -e *p. 1793, 2 sqq.*): PLAVT. Asin. 556 factumst (Capt. 410 CIC. part. 22). Rud. 38 rem bene paratam -e perdidit (*cf.* Trin. 333 per -em). CIC. inv. 2, 164 animi ... retinentur (*p. 1790, 83*). Att. 1, 19, 8 odia ... mitigata sunt. ad Q. fr. 1, 2, 4 nugas ... complexus sum (epist. 7, 5, 3 *amicum*). LIV. 1, 34, 11 fortunam ... adiuvabat (9, 42, 5 benignitatem *v. p. 1790, 82*). 2, 60, 1 inter consulem ac milites ... certatum est. 5, 3, 8 provocemus plebem (TAC. hist. 5, 1 officia *militum*. SVET. Cal. 27 ad hilaritatem et iocos). 8, 36, 5 *misceri v. p. 1791, 10?* (TAC. hist. 1, 10 *p. 1791, 67* Agr. 4 *supra l. 5*). 25, 16, 1 animus adeo est mollitus, ut. 35, 35, 10 laborem ... non iniucundum fieri (*cf.* COLVM. 1, 8, 15 levari perpetuum laborem). SEN. benef. 1, 14, 3 *dare*. CVRT. 8, 4, 23 convivium *celebrare* (*cf.* PLIN. epist. 3, 1, 9 convivium trahitur. SVET. Aug. 74 cenam ... praebebat, *v. p. 1791, 72*. MACR. sat. 1, 1, 1 convivia ... praebentes. 1, 2, 2 convivio ... renovato). CVRT. 8, 6, 19 ipsum ... exceperat (TAC. hist. 1, 63. SVET. Aug. 53 desideria). *ibid. mutari*. PLIN. nat. 35, 23 consulatum adeptus est. MART. 5, 28, 4 vincas (*i. superes aliquem*). PLIN. epist. 1, 8, 12 utilissimum munus, sed non perinde populare, ... inducere. TAC. Agr. 16 provinciam tenuit. hist. 1, 29 permulcendum militem censerent. 1, 71 cladis memoriam ... leniret. ann. 2, 55 *Athenienses* coluisset (12, 44). 6, 50 manifestam defectionem *virium suarum* tegebat. SVET. Tit. 8 populum ... tractavit. IVST. 5, 2, 5 se celeriter *alicui* ... insinuavit. PANEG. 12, 20 viventem, *v. supra l. 1*. MART. CAP. 2, 127 matronae ... simplici quadam -e praenitentes. **5** *dativus*: PLAVT. Trin. 356 aliis ... -i simus benevolentibus. LIV. 5, 3, 9 indulgere. FRONTO p. 53, 15 N. obsequimur. **6** *c. praepos.*: PLAVT. Trin. 333 ubi rem perdidit? :: per -em. CIC. Lael. 66 ad omnem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em ... proclivior (SVET. Aug. 98 remississimo ... ad omnem -em animo). CIC. ad Q. fr. 1, 1, 23 cum singulari -e coniungitur, *v. p. 1791, 32* (LIV. 24, 13, 1 dimissique domos cum eadem -e. SEN. dial. 7, 8, 3 virum ... cum -e magnificum. GELL. 2, 22, 27 cum ... -e ... denarravit). LIV. 37, 7, 15 virum ... a -e ... non aversum. QVINT. decl. 301 p. 189, 17 pro tua illa -e.

epitheta: blanda: AVG. civ. 3, 22. *cf.* MART. CAP. 3, 223 *p. 1792, 54.* continua: MACR. sat. 1, 2, 2. dissoluta: QVINT. inst. 2, 2, 5. exquisitissima: SVET. Otho 3. gratuita: LIV. 3, 35, 6. honesta: TAC. ann. 13, 2. *cf.* VAL. MAX. 2, 1, 5 honesto -is genere. incorrupta: AMM. 16, 5, 7. iucunda: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 22. mira: TAC. ann. 1, 33 [*de* NEP. Milt. 8, 4 *cf. p. 1790, 74.*] multa: CIC. rep. 2, 38 TAC. ann. 12, 44. mutua: MACR. sat. 1, 1, 1. nimia: TAC. ann. 2, 55. obvia: TAC. ann. 2, 2. par: LIV. 10, 14, 12 PLIN. epist. 1, 10, 7 SIDON. epist. 3, 7, 3. quaesita (*i. simulata*): TAC. ann. 6, 50. simplex: MART. CAP. 2, 127. singularis: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 23. summa: CIC. rep. 2, 35 Brut. 132. 148. SVET. Aug. 74 GELL. 2, 22, 27. tanta: LIV. 28, 18, 6 VAL. MAX. 6, 7, 1 PLIN. epist. 3, 1, 9 TAC. ann. 2, 72 SVET. Aug. 53 Tit. 8. *cf.* quanta: CIC. Cato 65 Att. 1, 17, 2. unica: LIV. 23, 42, 4. *Mbr.*

comitātēnsis, -e *a* comitatus. *scribitur* -enssis: CORP. IX 5649. *κομιτατησίων*: LYD. mag. 3, 70. 1 *genus militum a Diocletiano vel Constantino institutum, qui bella externa gererent* (*oppon. et* ripensis [*vel* limitaneus] *et* palatinus), *cf. Seeck, PW. IV 619 sqq.*: COD. Theod. 7, 20, 4 (*a. 325*) -es et ripenses milites (8, 4, 17 [*a. 389*] *opp.* limitaneis. AMM. 29, 5, 4 cum -is auxilio militis. COD. Iust. 1, 27, 2, 8). COD. Theod. 5, 6, 1 (= 5, 4, 1; *a. 347*) tam legionibus quam vexillationibus -bus seu cuneis (7, 4, 22 [*a. 396*] neque scholae neque vexillationes -es aut palatinae neque legiones ullae neque auxilia. NOT. dign. or. 5, 33 [6, 34] sub dispositione ... magistri militum praesentalis ... vexillationes -es sex; *opp.* vexillationes palatinae ... legiones palatinae ... auxilia palatina. or. 8, 28. 9, 18. occ. 6, 53. 7, 24). NOT. dign. occ. 5, 223 sub dispositione ... magistri peditum praesentalis ... legiones -es (7, 24 sub dispositione ... magistri militum per orientem ... legiones -es. or. 8, 33. 9, 30 COD. Theod. 5, 6, 1 *v. l. 26*). COD. Theod. 8, 1, 10 (*a. 365*) palatinorum et -um numerorum (7, 13, 7, 3 [*a. 375*] *opp.* qui in ripa per cuneos auxiliaque fuerint constituti. 7, 1, 18 [*a. 400*] de -bus ac palatinis numeris ad alios numeros militem transferri). 7, 22, 8 (*a. 372*) militia (CORP. IX 5649. *cf.* COD. Theod. 12, 1, 38 [*a. 346*] militiae munus -e). AMM. 18, 4, 2 -is fabrica eandem incudem ... tundendo ... imperatori ... intendebat Vrsicinum. ENNOD. epist. 4, 33, 1 exercitii. 8, 16, 3 excubias (CASSIOD. var. 12, 22, 5). CASSIOD. var. 6, 10, 1 observatione. CORP. III 405 eq(uitum) Dal(matarum) (-ium). *cf.* 5565. 2 *de officio comitis largitionum*: COD. Iust. 12, 28 (29), 2 (*a. 319*) qui in utroque officio palatinorum -ium singularumve urbium et officio admissionum et castrensis sacri palatii militant. COD. Theod. 8, 7, 6 (*a. 354*) de largitionalibus -bus ... custodiri praecipimus, ut post viginti et quinque annos ad curiam minime revocentur. 6, 35, 7. 6, 30, 7 pr. (*a. 384*) scriniis omnibus largitionum -ium infra scriptas decernimus dignitates. 6, 30, 7, 18 argentarii -es: ducenarius n(umero) I centenarii n(umero) II ... (= COD. Iust. 12, 23 [24], 7 pr. *et* 18).

compos.: pseudocomitatensis.

?**comitātor**, -ōris *m. a* comitari. *is qui comitatur*: HOMER. 191 quas (*naves Aiacis*) iuxta Graium durus -r (*sic cod. Parisinus, alii* comitatur) Achilles (*i. is qui lites cum Grais habebat*).

×**1. comitātus**, -ūs *m. a* comitari. NOT. Tir. 45, 83 comis (*i.* comes) -us. *κομετάτον*: MALALAS p. 319, 6 D. *neutr.* comitatum, -ī: EXPOS. mundi 44 (*p. 1797, 55*). *fort.* COD. Iust. 7, 63, 5 pr. *v. p. 1797, 12.* GLOSS. συνοδία, παραπομπή. συνοδία. συνεκδημία (EXC. Bob. gramm. I 552, 4). συνοδοιπορία. συνεκδημία, σύνοδοι, παραπομπαί. -um societatem. *cf.* EVCHER. instr. 2 p. 161, 6 synodus: -us vel coetus (ISID. orig. 6, 16, 11). [*confunditur cum* commeatus: GLOSS. II 537, 50. 550, 5. IV 221, 4.]

I ***numerus, multitudo*** *eorum qui comitantur aliquem*: **A** *proprie* (*cum nota motionis*): 1 *de hominibus*: **a** *pro subiecto*: CIC. Verr. 4, 39 si ... qui -us fuerit, meministis. Flacc. 13 qui -us in inquirendo! -um dico? immo vero quantus exercitus! (*sim. in exclam.*: CIC. Att. 9, 18, 2 TAC. dial. 6). Mil. 10 quid -us nostri, quid gladii volunt? RVT. LVP. 2, 1 magnus ancillarum, quae sequebantur, -us. LIV. 3, 47, 4 -us muliebris *Verginii* plus tacito fletu quam ulla vox movebat. 33, 28, 5 *Brachyllem* ab suo -u ... interfectum. 35, 34, 10 ut *equitatus* -us magis praefecti videretur quam praesidium. 42, 39, 2 magnus -us fuit regius. SEN. Oed. 653 Letum Luesque Mors Labor Tabes Dolor -us illo dignus excedent simul. epist. 114, 4 non tam insignita illius (*Maecenatis*) verba sunt ... quam -us? 114, 6 hunc (*Maecenatem*) esse, cui ... -us hic fuerit in publico, spadones duo. PETRON. 19 ne quid tristius expectarem, -us faciebat. STAT. Theb. 4, 661 nec -us iners *Bacchi*, sunt illic Ira Furorque et Metus et Virtus et ... Ardor. 5, 98 infelix -us eunti *Polyxoni* haerebant nati. 12, 105 flebilis ... vacuis -us ab Argis ... orbae viduaeque ruebant Inachides. MART. 2, 74, 5. SVET. Otho 6 *Otho* a praesente -u imperator consalutatus. PS. QVINT. decl. 8, 3. APVL. met. 9, 30 frequenti prosequente -u tradunt *dominum* sepulturae. 11, 6 tibi constricti -us decedent populi. 11, 9 *mulieres* per viam, qua sacer incedebat -us, solum sternebant flosculis. ITALA gen. 50, 9 (Lugd. Ottob.) et factus est -us (*παρεμβολή*) magnus valde (VVLG. *v. p. 1795, 17*). PANEG. 8, 2 totus tibi amicorum tuorum -us ... assistat (HIL. in Matth. 12, 8). HEGES. 4, 12 insidias et latrocinia pertimescebant inopes, quibus -us deerat. HIER. epist. 39, 7, 2. VVLG. Ier. 52, 8 omnis -us eius diffugit ab eo. MART. CAP. 1, 26 scandente Phoebo Musarum pedisecus adhaerensque -us candenti canoraque alite vehebatur. 2, 146 ad culmina arcis aeriae -us ille *Periergiae* cum virgine propinquabat. **b** *pro obiecto*: CIC. Verr. 4, 205 utrum crimini defensio an -us exilio quaeritur? 5, 121 ut ... adventum *Verris* et -um cum exercitu *Marcelli* et victoria conferatis. 6, 54 utrum vobis consilium ... praetoris recitari videbatur ... an praedonis improbissimi societas atque -us? Phil. 13, 3. Att. 8, 3, 2 -um optimorum et clarissimorum civium desero. epist. 6, 19, 1 tecti satis est ad -um nostrum recipiendum. SALL. Catil. 45, 1 ut *praetores* in ponte Mulvio per insidias Allobrogum -us deprehendant. VERG. Aen. 12, 336 circumque ... Formidinis ora Iraeque Insidiaeque, dei -us, aguntur. LIV. 28, 22, 4 magnum ... -um *exercitus Romani* ... interfecerant *incolae Astapae urbis*. SEN. contr. 9, 5 (28), 6 volo mihi describi -um istius tumultus. SEN. dial. 5, 21, 2 amnem illum (*Gynden*) regis -us (commeatus *codd. dett.*) auferentem. 6, 10, 4 disicietur ... -us. epist. 99, 7 QVINT. inst. 7, 2, 45. decl. 292 p. 163 qui cum coniugibus veniunt, qui secum habent -um. 301 p. 190 uxorem ... exacturam -us. 340 p. 344. PS. QVINT. decl. 5, 3 *iunxi* filio fratrem artavique -um. TAC. dial. 11 nec -us istos ... concupisco. SVET. Tib. 6 *flamma* omnem -um circumplexa *Tiberii*. ITIN. Alex. 54 electo sibi ... -u. MACR. sat. 2, 5, 3 moderaretur *Iulia* ... perspicuos ... -us. **c** *dativus*: VAL. MAX. 5, 1, 1d impensaeque *quaestoris cura* ... cum ipsi (*Masinissae filio*) tum toti -ui praestarentur. TERT. adv. Marc. 4, 41 p. 561 *Iudam* ipse *Christus* -ui suo asciverat. LACT. mort. pers. 50, 3 -ui eius se immiscuerat. HIER. epist. 92, 3 *quidam* sub nomine monachorum ... inopes et servos ... suo iunxere -ui. **d** *ablativus*: CIC. Verr. 5, 67 qui (*Antiochus rex*) Romae ... -u regio ... fuisset. Catil. 3, 6 cum ... pontem Mulvium magno -u legati Allobrogum ingredi inciperent (Phil. 13, 9 LIV. 45, 44, 4. *cf.* SEN. contr. 10, 1, 3 incedere magno -u. TAC. ann. 3, 9 incessere. SVET. Iul. 31 PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 48, 3). Cael. 49 si *mulier* ... ita sese gerat ... -u (Marcell. 11 ceterae *res* ... gestae ... multo magnoque -u). Mil. 28 cum hic insidiator ... veheretur in raeda ... magno et impedito et muliebri ac delicato ancillarum puerorumque -u. Cato 29 Cn. et P. Scipiones ... L. Aemilius et P. Africanus -u nobilium iuvenum fortunati. epist. 16, 17, 2 Demetrius venit ad me, quo quidem -u ἀφωμίλησα. Att. 1, 20, 3 me hanc viam optimatem post Catuli mortem nec praesidio ullo nec -u tenere. CAES. civ. 3, 61, 1 magnoque -u et multis iumentis venerant (3, 96, 4 -u equitum XXX. *cf.* TAC. ann. 11, 12 *Silana* multo -u ventitare domum). LIV. 44, 43, 1 Perseus ... regio -u fugit. SEN. contr. 7, 7 (22), 17 an -u publico preces meas adiuvarem. SEN. epist. 17, 3 si *pauperi* navigandum est, non strepitat portus nec unius -u inquieta sunt litora. CVRT. 4, 12, 2 omnique graviore -u intra ... munimenta cum modico praesidio relicto. PS. QVINT. decl. 5, 13 unde in illa solitudine carceris duret animus -bus ... laetatus? PLIN. paneg. 83 *uxor* quam parca -u! MIN. FEL. 37, 9 *rex* multo -u stipatus. TERT. anim. 52. IVL. VAL. 2, 2 *militum* -u Europa nobis accesserat. LACT. inst. 5, 6, 4 altioresque se *homines* ceteris hominibus satellitum -u ... faciebant. AMM. 19, 1, 2 *Sapor* gentium diversarum -u sublimis. HEGES. 5, 16 l. 26 cum hominum -u ... egeret *Iacob*. HIER. epist. 66, 2 filiarum mater fulta -u. SIDON. epist. 1, 2, 4 sacerdotum ... coetus minimo -u expetit *Theodoricus rex*. 3, 2, 1 *populi Arverni* tuguria ... hospes implesti non ambitiosus -u. 4, 18, 2 tuque fraterque ... clientum puerorumque -u ambiebamini.
e *genetivus*: CIC. ad Q. fr. 2, 8, 2 ille ignarus sui -us repente aperuit lecticam. OV. am. 1, 7, 37 quaeque tuos (*Amoris*) currus -us turba sequetur clamet io. TAC. ann. 1, 41 nihil imperatoriae uxoris aut -us soliti. HIL. in Matth. 21, 2 dominus ... toto -us sui agmine praedicabitur (AMBR. Abr. 1, 8, 68 abundans *Abraham* servitiorum non quaesivit -us sui agmina). MACR. sat. 2, 5, 6 averterant in se populum ... Livia et Iulia -us dissimilitudine. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 9, 397 tumultus obvallantis -us terrorem *incutiebat*. **f** *cum praepos.*: α *c. accus.*: CIC. Rab. Post. 6 ad illam magnificentiam apparatus -umque regium suppeditata pecunia a Postumo est (MAXIMIN. c. Ambr. 123 *Petrus* in Samariam adiuncto sibi ad -um mittitur Iohanne). SEN. epist. 87, 4 in aliquem -um lautiorem incidimus (HYG. fab. 191 *Sileno Midas* ducem dedit, qui eum in -um Liberi deduceret). LIV. 38, 51, 12 nec cum iis (*tribunis*) praeter servilem -um et praeconem ... quisquam esset. β *c. ablat.*: CIC. Verr. 4, 30 cum ex Verris turpissimo flagitiosissimoque -u tres recuperatorum nomine assedissent. Sull. 9 quod ex tanto -u virorum amplissimorum me unum abstrahas. Sest. 85 gladiatores ex praetoris -u comprehensi. har. resp. 2 cepi equidem fructum maximum ... ex -u publicanorum. PLIN. nat. 3, 134 Lepontios relictos ex -u Herculis. QVINT. decl. 269 p. 98 potestis aliquid ... ex ipso fugae -u colligere. SVET. Aug. 98 vicinam Capreis insulam Apragopolim appellabat a desidia secedentium illuc e -u suo. PROB. Verg. georg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 6 MART. CAP. 2, 152. *nota*: VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 2 p. 135[C] *Iohannem* de suo -u abiecisset. CIC. Cluent. 192 mulierem ... Romam proficisci cum magno -u (LIV. 45, 27, 6 SVLP. SEV. epist. 3, 7). Flacc. 18 adulescens bonus ... cum maximo ornatissimoque -u venit in oppidum Graecorum (LIV. 32, 39, 7 VVLG. IV reg. 5, 15 IORD. Get. 26, 136). Balb. 62 cum ducibus ipsis, non cum -u assectatoribusque confligant. VERG. Aen. 4, 215 ille Paris cum semiviro -u (FIRM. err. 6, 7). LIV. 42, 39, 6 cum omni -u *amnem* transire. VELL. 2, 40, 3. 2, 72, 3 SEN. nat. 6, 1, 9 PLIN. nat. 2, 100 QVINT. inst. 5, 10, 50. TERT. adv. Val. 16 p. 195 Christus ... vicarium praefecti ... emittit cum officio atque -u coaetaneorum angelorum. VVLG. III reg. 10, 2. CIC. Catil. 3, 6 litterae, quaecumque erant in eo -u (*sc. Allobrogum*) ... praetoribus traduntur. Mil. 55 nugarum in -u *Milonis* nihil. SEN. epist. 123, 7 turpe est neminem esse in -u ⟨tu⟩o puerorum. PLIN. nat. 34, 82 Amazonem ... eucnemon ... in -u Neronis principis circumlatam. 35, 89 non fuerat ei (*Apelli*) gratia in -u Alexandri cum Ptolemaeo. VVLG. gen. 50, 9 habuit *Ioseph* in -u currus et equites (*de* ITALA Lugd. *v. p. 1794, 2. adde*: iud. 4, 10 *Barac* habens Debboram in -u suo. 19, 3). 50, 14 reversus ... est Ioseph in Aegyptum cum ... omni -u. II par. 10, 8 Luc. 2, 44. HIER. hom. Orig. in Luc. 20 quaerebant Maria et Ioseph ... Iesum et non inveniebant in -u. epist. 117, 6. SOL. 25, 17 viginti ... a -u eius (*Herculis*) desciverant.

2 *de animalibus*: VAL. FL. 6, 113 quanto *latratu* sonat ... superas Hecates -us (*sc. canes*) in auras. PLIN. nat. 10, 66 *coturnices* hinc remeantes -um sollicitant, abeuntque una ... glottis et otus et cychramus. TAC. ann. 6, 28 avem phoenicem advolavisse multo ceterarum volucrum -u. RVFIN. hist. mon. 6 -u uteretur ... bestiarum *Theo*.

3 *de rebus mobilibus*: STAT. Theb. 3, 434 tristis -us eunti *Neptuno* circum lora fremunt nimbique hiemesque ... nubilaque et ... tempestas. APVL. Plat. 1, 10 cum vagantium stellarum -us ad eundem pervenerit finem.

B *translate de rebus, plerumque incorporeis, fere i. q. copia, multitudo: subi.*: SEN. epist. 67, 10 illic est individuus ille -us virtutum (90, 3 religio, pietas, iustitia et omnis alius -us virtutum). PLIN. nat. 18, 283 modus in terris huius iniuriae *est*, quem fecit in quacumque convexitate -us utriusque causae. *obi.*: CIC. Lael. 83 si quos inter est societas, eorum est habendus ... optimus beatissimusque -us *virtus*. TERT. pudic. 5 -um *aspicio* homicidii insequentis. PANEG. 10, 31 sequebatur ... hunc -um suum (*luxuriem, superbiam, arrogantiam al.*) tyranni ipsius ... caput. *abl.*: CIC. fin. 2, 111 quid ... tanto virtutum -u *opus est*? parad. 16 *animus Reguli* tot virtutum praesidio tantoque -u ... capi ... non potuit. SEN. dial. 7, 13, 5 si hoc placet ad beatam vitam ire -u, virtus antecedat. epist. 7, 6 nemo nostrum ... ferre impetum vitiorum tam magno -u venientium potest. PLIN. nat. 17, 211 traduces Gallicae culturae ... virgultorum -u obiter rigorati. *praep.*: CIC. Tusc. 5, 80 quid deformius sola (*vita beata*) relicta ⟨a⟩ -u pulcherrimo (*sc. virtutis*) segregata. SEN. dial. 11, 9, 3 nullum exilium grave est, in quo⟨d⟩ licet cum hoc ire -u (*sc. virtutum*).

notabiliora ad A et B: *ad A: saepe cum genet. subiect. eius, cuius sunt comites, ut* CIC. Verr. 6, 54 praedonis. Catil. 3, 6 Allobrogum (SALL. Catil. 45, 1). VERG. Aen. 12, 336 dei. *al. rei*: SEN. contr. 9, 5 (28), 6 tumultus. QVINT. decl. 269 p. 98 fugae. *cum genetivo epexegetico eorum qui comitantur*: CIC. Sull. 9 virorum amplissimorum. har. resp. 2 publicanorum. Mil. 28 ancillarum (RVT. LVP. 2, 1). *ibid.* puerorum (SIDON. epist. 4, 18, 2). Cato 29 nobilium iuvenum. Att. 8, 3, 2 optimorum et clarissimorum civium. CAES. civ. 3, 96, 4 equitum. SEN. epist. 99, 7 generis humani. QVINT. inst. 5, 10, 50 mulierum. TAC. dial. 6 togatorum. ann. 3, 9 feminarum. TERT. adv. Val. 16 p. 195 coaetaneorum angelorum. PANEG. 8, 2 amicorum. IVL. VAL. 2, 2 *militum*. LACT. inst. 5, 6, 4 satellitum. TAC. ann. 6, 28 volucrum. PLIN. nat. 6, 72 solis. APVL. Plat. 1, 10 stellarum. *al. epitheta*: CIC. Verr. 4, 30 turpissimo (SVLP. SEV. chron. 2, 48, 3) flagitiosissimoque. 5, 67 regio (Rab. Post. 6 LIV. 1, 48, 4. 32, 39, 7. 44, 43, 1). Cluent. 192 magno (Catil. 3, 6 Flacc. 18 Mil. 28 Marcell. 11 CAES. civ. 3, 61, 1 RVT. LVP. 2, 1 LIV. 28, 22, 4 *al.*). Flacc. 18 ornatissimo. Mil. 28 impedito et muliebri (LIV. 3, 47, 4) ac delicato. Marcell. 11 multo (TAC. ann. 6, 28. 11, 12 MIN. FEL. 37, 9 RVFIN. hist. mon. 6 VVLG. III reg. 10, 2). VERG. Aen. 4, 215 semiviro (FIRM. err. 6, 7). LIV. 38, 51, 12 servilem. SEN. contr. 7, 7 (22), 17 publico. VELL. 2, 40, 3 privato. SEN. epist. 87, 4 lautiorem. CVRT. 4, 12, 2 graviore. STAT. Theb. 4, 661 iners. PS. QVINT. decl. 8, 3 indiscretus. SVET. Iul. 31 modico. APVL. met. 11, 9 sacer (SVLP. SEV. epist. 3, 7 sanctissimo). HIER. epist. 39, 7, 2 melior. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 3 pudibundo. epist. 3, 7 frequentissimo. SIDON. epist. 1, 2, 4 minimo.

iuxta, hic illic opposita: CIC. Verr. 6, 54 consilium ... praetoris societas. *v. p. 1794, 12.* Flacc. 13 quantus exercitus? (*v. p. 1793, 67*). Balb. 62 cum ducibus ... non cum -u assectatoribusque (Phil. 13, 3 -um relinquo, duces nomino). Phil. 13, 19 ingressus urbem est quo -u vel potius agmine! LIV. 35, 34, 10 praesidium (*v. p. 1793, 72*). CIC. Verr. 5, 67 ornatu (Cael. 49). Cael. 49 incessu. Att. 1, 20, 3 praesidio. SEN. epist. 114, 4 non tam insignita illius (*Maecenatis*) verba sunt quam -us, quam domus, quam uxor?

ad B: c. genetivo epexegetico: CIC. fin. 2, 111 virtutum (SEN. epist. 67, 10. 90, 3). SEN. epist. 7, 6 vitiorum. Tro. 914 mali. PLIN. nat. 15, 41 frugis. 17, 211 virgultorum. 10, 283 utriusque causae. TERT. pudic. 5 homicidii. AMBR. Iac. 2, 12, 56 mortis. *epitheta*: CIC. Lael. 83 optimus beatissimusque. Tusc. 5, 80 pulcherrimo. *nota structuram*: VAL. FL. 6, 113 -us in auras (*? nisi in c. sonat coniungere malis, v. p. 1795, 23*). *pluralem* QVINT. decl. 301 p. 190.

II ***actio, status*** *comitandi*: **A** *de hominibus*: PETRON. 102 quod ad meum -um attinet, nullum recuso periculum. PLIN. nat. 6, 40 sunt ... aliae Caspiis gentibus iunctae *portae*, quod dinosci non potest, nisi -u rerum Alexandri Magni. 30, 11 Ostanes -u eius (*Alexandri Magni*) exornatus. QVINT. inst. 1, 2, 5 *amici gravis viri aut fidelis liberti* assiduus -us etiam illos meliores faciat, qui timebantur (*ne puerum corrumperent*). TAC. ann. 3, 33 inesse mulierum -ui quae pacem luxu, bellum formidine morentur. PS. QVINT. decl. 4, 19 timeo ... peregrinationis adire -um. 12, 27 *nobis* mutuo gaudere -u ... datum est. 15, 7 assides, sequeris, haeres, praestas -um, favorem (18, 17 ITIN. [Silv.] 13, 2). APVL. met. 5, 24 *Psyche* crure dextero *Cupidinis* ... arrepto sublimis evectionis appendix ... et per nubilas plagas penduli -us extrema consequia ... delabitur solo. PANEG. 2, 5 non ... -u, sed oculis sequi. 4, 14 *adulescentes* meum [Constantii Caesaris ex Italia revertentis] suscepere -um. 11, 16 Muci, paulisper abscedas meque -u tuo molestari putes. IVVENC. 3, 305 crucem propriam -bus addere nostris. HIL. in Matth. 15, 9 huius spei atque -us dominus misertus, ait triduo secum esse. 27, 5 neque introeuntium -ui adhaeserant *virgines fatuae*. DICT. 1, 13 *Vlixis et Diomedis* ego secutus -um ea ... rettuli (3, 26). 5, 2 *Glaucus* adiunctus Alexandro ad raptum Helenae -um sui praebuit. HEGES. 3, 5, 3 nec diutius moranti *Vespasiano Agrippa* -u adhaesit. PS. RVFIN. in Am. 3, 3–8 quia -us nostri defensione nudata sis.

B *de animalibus*: PLIN. nat. 8, 175 quod *mulus* ... scandentia iumenta -u nisuque exhortaretur. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 950[C] ut *cornices* ciconias ... suo non destituerent -u.

C *de rebus: mobilibus*: PLIN. nat. 6, 72 *Indus* quodam solis -u in occasum versus oceano infunditur. CHALC. comm. 81 sol ... mundi totius -um sequatur. 87 mera prehensio difficilis est in ipsis *planetis* propter inseparabilem prope ... -um. 124 *parabolae* -us sunt siderum. AMM. 20, 3, 4 *sol* et lunaris globus parili -u obtinentes circulos proprios. *de rebus immobilibus et de incorporeis*: SEN. Tro. 914 vos levat tanti mali (*excidii Troiae*) -us: in me (*Helena*) victor et victus furit. PLIN. nat. 15, 41 *pruna* hordearia appellata a -u frugis eius (*sc. hordei*). 19, 170 alio -u aequinoctio autumni seruntur coriandrum anetum atriplex *eqs.* TAC. dial. 32 *eloquentia* pulcherrimo -u (*sc. reliquarum artium*) pectora implebat. PANEG. 9, 8 dux ... maiorem ... adducturus exercitum, ut maiore -u cladis occideret. CHALC. comm. 189 quae dei -um animae neglexerint ... secundum fatum vitam exigunt. 251 inseparabilem -um *nostrae rationis et divinae*. AMBR. Iac. 2, 12, 56 non prosequendas exequias nisi suae quoque -u mortis arbitrata est *mater septem puerorum*.

III *technice de* ***honore, officio, munere***: **A** *apud Romanos inde ab imperatorum temporibus*: **1** *ante Constantinum i. q. cohors amicorum imperatoris vel eorum, qui imperatorem circumdant*: LYD. mag. 2, 7 κομιτᾶτον ἁπλῶς τὴν βασιλέως συνοδίαν. CORP. V 7506, 1 ex -u imp(eratoris) Domitiani Aug(usti) Germanici ... Statiellis. TAC. hist. 1, 23 memoria Neroniani -us contubernales appellando *milites*. 2, 65 Cluvius -ui principis adiectus. 2, 87 tot legatorum amicorumque -us *Vitellii* inhabilis ad parendum. ann. 4, 58 profectio *Tiberii* arto -u fuit. PLIN. paneg. 20 -us *Traiani* accinctus et parens. PAPIN. dig. 29, 1, 43 filius familias ... in -u principum retentus. VLP. dig. 49, 16, 13, 3 is, qui ignominia missus est, neque Romae neque in sacro -u agere potest. LAMPR. Alex. 15, 2 purgavit *Alexander* ... Palatium suum -umque omnem. CAPITOL. Pius 7, 11 gravem esse provincialibus -um principis. *al.*

2 *inde a Constantino i. q. comites, palatium, sedes imperatoris. absolute et cum genet. imperatoris.* **ad** -um: EDICT. imp. Constant. de debit. (Corp. III 12134 *a. 305/6*) 23 omnes ad -um nostrum ilico dir⟨igantur⟩ (AVELL. p. 444, 1 ut ad -um vicibus clerici dirigantur. CASSIOD. var. 3, 36, 3. 4, 9. 7, 31, 2 PAPYR. Wessely p. 9, 21). COD. Theod. 1, 16, 2 (*a. 317*) decreta provincialium non prius ad -um perferri (20, 4, 11 textu ad -um perlato. CANON. Migne 56, 405 causas. 56, 406 preces). 12, 1, 20 (*a. 331*) ad -um destinetur (CASSIOD. var. 2, 18, 3. 4, 39, 5. 4, 40, 2. 4, 44, 2. 5, 12, 3). 12, 12, 6 (*a. 369*) qui ad -um nostrum ... advenerint (AMBR. obit. Valent. 17 *Valentinianus* iussit *scaenicam* ad -um venire. MAXIMIN. c. Ambr. 140 p. 57 EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 11 CANON. Migne 56, 834. AVELL. p. 588, 5 pervenire. CASSIOD. var. 1, 8 *al.*). AMM. 14, 5, 8 *ut vicarium* ad -um imperatoris vinctum perduceret (16, 12, 66 ductus. 28, 1, 26. AVELL. p. 64, 28 deduci). 15, 3, 9 *Rufinus* ad -um principis advolavit. 15, 7, 6 Liberius ... a Constantio ad -um mitti praeceptus est (17, 2, 3. 25, 10, 9 *ut* auctores ... seditionis ad -um vincti transmitterentur. 26, 5, 7. 28, 5, 12. 28, 6, 27 AVG. epist. 151, 5 *al.*). AMM. 16, 8, 7 Vrsulum redire ad -um (16, 11, 5 revertit. 18, 5, 5. 28, 2, 9. 28, 6, 20). 18, 6, 1 ut *Vrsicinus* ad -um ... properaret (28, 6, 16 EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 13). 28, 1, 41 ad principis -um *Maximinus* accitus (28, 3, 9). 28,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 29 Romanus ad -um profectus (CANON. Migne 56, 834 GREG. M. epist. 9, 24). 30, 1, 3 *Terentius* scribendo ad -um assidue Cylacis necem replicabat. MAXIMIN. c. Ambr. 41 perrexisse . . . episcopos cum Vlfila episcopo ad -um Theodosii imperatoris (CANON. Migne 56, 405). AVG. conf. 6, 14, 24 *Romanianum* graves aestus negotiorum suorum ad -um attraxerant. CANON. Migne 56, 405 tit. 35 quando episcopi et in quibus causis ad -um vadant. 56, 405 ad -um ire (56, 406 [*bis*]. 407 SVLP. SEV. dial. 3, 11, 3). *ibid.* accedant (NOVELL. Iust. app. 7, 27). CASSIOD. var. 1, 7, 3 ad nostrum -um . . . occurre (5, 27, 1. 5, 32, 3). 3, 28, 1 ad -um nostrum . . . te . . . evocamus (7, 34, 1). 8, 32, 1. COD. Iust. 7, 63, 5 pr. anterioribus legibus ex omni provincia ad hunc (hoc *VCR*ᵃ) nostrum sacratissimum -um similis cursus ad appellationes exercendas impertitus est. in -um: AMM. 15, 8, 18 *nuntius* in -um Augusti perlatus. 28, 6, 9 venerunt in -um legati. apud -um: MARCELL. chron. II p. 382, 61 Valentiniani . . . cadavere Theodosius . . . reportato apud -um regio in sepulchro condidit. p. 428, 77 Iohannis . . . apud -um coepit memoria celebrari. p. 484, 92 Illus . . . amputata apud -um auricula orientem . . . invasit. p. 516, 99 Laurentius Anastasium imperatorem in palatio pro fide catholica saepe convincens apud -um ac si in exilio relegatus retentusque est. in -u: AVSON. 407, 4 in -u degimus ambo aevo dispari. *ibid.* in -u tibi verus fui. *ibid.* in -u . . . me tibi et parentem et amicum et . . . cariorem fuisse. AMM. 16, 6, 1 in -u Augusti circumlatrabat Arbetionem invidia. 17, 11, 1. 18, 3, 1 in -u Augusti turbo novarum exoritur rerum. 19, 3, 2. AMBR. epist. 51, 2 soli mihi in tuo -u ius naturae ereptum videbam audiendi. COD. Theod. 6, 15, 1 (*a. 413*) *assessores* in sacro -u iuverunt consilia. SIDON. epist. 7, 2, 3 militia illis in clericali potius quam in Palatino decursa -u. CASSIOD. var. 9, 15, 7 in -u nostro de eorum (*patriarcharum*) ordinatione tractatur. CORP. III 6194 lectus in sacro (-u) lanciarius. VIII 21814ᵃ principalis ⟨in⟩ -u agens. PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 134 ἐν τῷ ἱερῷ κομιτάτῳ. *cf.* CORP. III 11026 Iust⟨us⟩ militabit sacro -u Augustalis. *variae structurae*: SYMM. epist. 2, 83 (82) -um sacrum visere atque adire (SVLP. SEV. dial. 2, 5, 5). AMM. 15, 8, 18 *Iulianus* -u parvo suscepto . . . egressus est. 19, 8, 12 ducem -umque iam profecturum Antiochiam revisimus. 21, 12, 2 *milites* -um sequebantur aut signa. 22, 11, 7 *Georgius* reversus ex -u principis. 31, 10, 14 arma imperatorii -us auro colorumque micantia claritudine. COD. Theod. 11, 30, 34 (*a. 364*) si quisquam ausus consultationem sequi circa limina palatii nostri -umve fuerit deprehensus. 6, 25, 1 (*a. 416*) senatorio nomine et imm⟨unita⟩te digni sunt, quos nostri lateris -us ill⟨ustrat⟩. POSSID. vita Aug. 1 *apud Mediolanum* imperatoris Valentiniani minoris -us fuerat constitutus. ALC. AVIT. epist. 94 unum de consiliariis meis . . . venerandi -us vestri auribus offerebam. CASSIOD. var. 2, 20, 1 trahit . . . -us noster observantium catervas. 3, 22 congruit -um nostrum viris nos decorare nobilibus. 4, 46 nostro -ui occurrendi licentiam partibus non negamus. 5, 15, 1 licet cunctis laborantibus -us noster concedat . . . iustitiam. GREG. M. dial. 4, 27 p. 364ᶜ *Theophanius* exercendis . . . -us curis occupatus. MALALAS p. 319, 6 δικαιώματα . . . δευτέρου κομετάτου. *nota in imagine de caelo*: PS. AMBR. act. Seb. 4 *vita* vos instigat, o parentes . . . ut filios vestros proficiscentes ad -um caeli, ad honorem incorruptibilem . . . stultissimis lamentationibus revocetis.

3 *i. q. munus, provincia comitis*: EXPOS. mundi 44 aspice in duo -a, orientis quoque et occidentis.

B *apud Germanos, Gallos, al. fere i. q. nobiles, proceres. cf. s.* comes *p. 1779, 82*: TAC. Germ. 13 nec rubor inter comites aspici. gradus quin etiam ipse -us habet. *ibid.* id nomen, ea gloria est, si *quis* numero ac virtute -us emineat. 14 turpe -ui virtutem principis non adaequare. *ibid.* magnum -um non nisi vi belloque tuentur. *apud* GREG. TVR. *saepe de Francorum comitibus urbium vel provinciae, ut*: Franc. 4, 13 Firminum a -u[m] urbis . . . abegit. 4, 35 *Firminus* in hac civitate -um potitus (5, 48). 4, 39 anno sequenti remotus a -u Palladius (8, 18). 4, 42 Paeonius . . . huius municipii -um regebat (Mart. 2, 58. *cf.* 6, 45 *maior domus Waddo* olim Sanctonicum rexerat -um). *ibid.* *rex filio* -um patris ambivit (vit. patr. 7, 1). 5, 36 Maracharius . . . diu in ipsa urbe usus est -um. *ibid.* Nanthinus . . . -um in ipsa urbe expetiit (8, 18 Gundovaldus -um Meldensium super Wirpinum expetiit). *al.*

derivatum: comitatensis. *cf. propr.* Comitaticus, Comitaticius. [*derivatur* comitia: AMPEL. 48, 1.] *Bannier.*

2. comitātus, -a, -um *v.* comitor.

cōmiter *v. s.* comis *p. 1787, 18.*

? **comites** sunt modioli vel humeruli GLOSS. V 617, 24. "*scr.* camites = *canthi coll. Althochd. Gloss. III 297, 34*" (*ubi*: camites vel canti felga circa rotas) "*et Vulg. III reg. 7, 33*" *Götz.* [*cf. francog.* jante. *M.-L.*] *Mbr.*

comitia, -ōrum *v. p. 1803, 1 sqq.*

comitiacus, -a, -um [*κομιτιακός *a* comes. *Th.*]. *cf.* comitianus. *abbreviatur* comit̃: PAPYR. Marini 79, 106; comtic̃: 120, 72. *de* INSCR. *v. passim. scribitur decl. graeca p. 1798, 1. legitur inde a saec. V p. Chr. officialis quidam, cf. Seeck, PW. IV 715; Ruggiero II 533; Mommsen, Neues Archiv 14 (1889) p. 469 sqq.* CORP. V 7530 (*a. 432*) Disiderius -os (*vix pro nom. propr. habendum*). VI 32966 (*a. 487, periit; cf.* INSCR. christ. Rossi I 887) v(ir) d(evotus) comit(iacus) (III 9556 *cf.* p. 2328¹²⁶ [*litteris saec. V, Salonae*] v(iri) d(evotissimi) -i. CASSIOD. var. 2, 10 [*a. 507/511*] specioso viro devoto -o. PAPYR. Marini 79, 105 [*a. 557*] per Constantinum v(irum) d(evotum) -um. 120, 72 [*a. 572*]). CASSIOD. var. 5, 6 (*a. 523/526*) stabulario -o. 6, 13 formula magistri scrinii quae danda est -o, quando permilitat. 7, 31, 2 si quos etiam -orum ad comitatum iudicaveris esse dirigendos *eqs.* PAPYR. Marini 120, 93 Moderatus -us. *nota*: ANTH. 128 tit. ad lenonem -um. *huc addendum videtur* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 134 (U B 836 *s. VI*) Μηνᾷ τῷ λαμπρ(οτάτῳ) κομε(τιακῷ) βαρῶντι τῆς Ἀρκάδων ἐπαρχίας (κομετικῷ *Wessely*). *inde adi.*: CASSIOD. var. 7, 31, 1 necesse sit partem ibi (*Romae*) esse -i officii.

comitiae, -ārum *v. p. 1810, 48.*

comitiālis, -e *a* comitium (-a); *cf.* PAVL. FEST. p. 38 *l. 31. i. quod ad comitia pertinet. legitur inde a* PLAVTO (*semel*) *apud* CIC. CAES. (*semel*) LIV. *et inde passim, significatione translata praecipue apud medicos et* PLIN. nat.; *apud poetas non legitur excepto* PLAVT. *in* FAST. ann. Iul. *semper compendium* C *adhibetur. adde nom. propr.*

I ***proprie***: **A** *homines*: PLAVT. Poen. 584 assunt testes? :: tot quidem non potuisti adducere homines magis ad hanc rem idoneos. nam istorum nullus nefastust, -es sunt meri; ibi habitant, ibi eos conspicias quam praetorem saepius. **B** *res*: dies -is: VARRO ling. 6, 29 *dies* -es dicti, quod tum ut †esset populus constitutum est ad suffragium ferundum, nisi si quae feriae conceptae essent, propter quas non liceret, ⟨ut⟩ Compitalia et Latinae. FAST. ann. Iul. Praen. Ian. 3 (Corp. I² p. 231) c⟨omitiales dies appellantur cum popul⟩us coire convocare (*sic*) cógi potest ac lege a⟨gi item licet⟩ *eqs.* PAVL. FEST. p. 38 -es dies appellabant, cum in comitio conveniebant. MACR. sat. 1, 16, 3 festis *diebus* insunt sacrificia epulae ludi feriae, profestis fasti -es comperendini stati proeliares. 1, 16, 14 *dies* -es sunt, quibus cum populo agi licet, et fastis quidem lege agi potest, cum populo non potest, -bus utrumque potest. GLOSS. V 661, 4 *sine interpr cf.* CORP. I² p. 289—296. *Wissowa, PW. IV 716.* CIC. Att. 4, 3, 3 proscripsit se per omnes dies -es de caelo servaturum (ad Q. fr. 2, 2, 3 consecuti sunt dies -es, per quos senatus haberi non poterat. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 5 LIV. 3, 11, 3). CIC. ad Q. fr. 2, 4, 4 dies -es exemit omnes *consul.* 2, 11, 3 -bus diebus, qui Quirinalia sequuntur, Appius interpretatur, non impediri se lege Pupia, quo minus habeat senatum. *ibid.* his -bus tribuni pl. de Gabinio se acturos esse dicunt. LIV. 7, 18, 9 *cum* multi . . . per seditiones acti -es dies *essent.* 22, 35, 4 proximo -i die. 24, 7, 11 in eum quem primum diem -em habuit comitia edixit (25, 2, 4 primo -i die. 45, 44, 1). FAST. ann. Iul. (Corp. I² p. 210 *sqq.*) c(omitialis) *saepissime. omisso subst.* dies: CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 Curio . . . quoi omnibus rationibus -es eripiebantur. *adde*: CAES. civ. 1, 5, 4 v primis diebus, quibus haberi senatus potuit . . . biduo excepto -i. mensis: CIC. Verr. 3, 130 Herodotus cum Roma revertitur (*sc. Cephaloedium, oppidum Siciliae*) diebus, ut ipse putabat, XV ante comitia (*sc. sacerdotis maximi creandi*), offendit eum mensem qui consequitur mensem -em, comitiis iam abhinc XXX diebus factis. *c. aliis subst.*: VAL. MAX. 4, 5, 3 fortuna tanti viri sanguinem clientelamque (*sc. Africani filium Cn. Scipionem et scribam C. Cicereium candidatos praetorios*) -i certamine confuderat. PANEG. 12, 7 nec quisquam tantum valuerit nobilitate vel gratia vel pecunia qui annos -i lege (*i. lege Villia annali*) praescriptos festinatis honoribus occuparit. VOPISC. Tac. 7, 2 inde itum ad campum Martium, ubi -e tribunal ascendit.

II ***translate***: **A** *de morbo*: **1** *ponitur attributive*: **a** morbus -is: FEST. p. 234 prohibere comitia dicitur vitiare diem morbo, qui vulgo quidem maior[e], ceterum ob id ipsum -is appellatur. CELS. 3, 23 inter notissimos morbos est etiam is, qui -is vel maior nominatur. SCRIB. LARG. 12 ad -em morbum, quem Graeci ἐπιληψίαν vocant *eqs.* 99 morbo -i correptos, quos ἐπιληπτικοὺς Graeci vocant. GELL. 19, 2, 8 Hippocrates . . . de coitu venerio ita existimabat partem esse quandam morbi taeterrimi, quem nostri -em dixerunt (τὴν συνουσίαν εἶναι μικρὰν ἐπιληψίαν. *cf.* MACR. sat. 2, 8, 16). APVL. apol. 50 eum nostri non modo maiorem et -em, verum etiam divinum morbum, Graeci ἱερὰν νόσον vere nuncuparunt: videlicet quod animi partem rationalem, quae longe sanctissima est, eam violet. SCHOL. Hor. ars 453 morbus regius, quem quidam demoniacum, alii -em, alii arquatum vocant, quem Graeci ἴκτερον dicunt, quibus oculi virides sunt. ISID. orig. 4, 7, 6 *epilepsia* est et morbus -is, id est maior et divinus, quo caduci tenentur. 4, 7, 7 -is autem dictus, quod apud gentiles cum comitiorum die cuiquam accidisset, comitia dimittebantur. GLOSS. -is morbus quod vulgo caduca dicitur, ideo -is dictus, quod in comitio primum nescio quis hoc morbo arreptus sit; ἐπιληψία ἡ νόσος accessiuncula morbus -is; ἱερὰ νόσος hic sacer morbus, morbus sonticus, morbus -is. *adde*: CELS. 2, 13 longi valentesque morbi . . . ut -is, ut insania. 2, 15 quidam morbi, qualis -is, qualis insania est. 6, 7, 8 magnis morbis venientibus maximeque -i. GELL. 17, 15, 6 cum mor-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bum, qui -is dicitur, pateretur. *α singulari: adiectivum postponitur:* CELS. 2, 1. 8. 6, 6, 36 SCRIB. LARG. 13. PLIN. nat. 11, 146 in morbo -i animo caligante aperti *oculi* nihil cernunt. 28, 63. VLP. dig. 26, 8, 1, 1 somno aut morbo -i occupatus. APVL. apol. 43. 50. SOL. 19, 13 solum hoc animal (*coturnix*) praeter hominem morbum patitur -em (*v. infra l. 9*). VIR. ill. 66, 11 CHIRON 967 COD. Iust. 6, 23, 28, 1. *adiectivum praeponitur:* CELS. 2, 13 -i ... morbo oppressis. 4, 27. SCRIB. LARG. 6 -i morbo correptos (107. SVET. Iul. 45 bis inter res agendas. Nero 33). PLIN. nat. 10, 69 *coturnices* damnavere mensae ... -em propter morbum despui suetum, quem solae animalium sentiunt praeter hominem. 16, 244 in -i morbo (21, 175). 20, 56. 238. 25, 52. 28, 34. 43 -i morbo collapsorum. 28, 224 TAC. ann. 13, 16 SVET. Cal. 50 IAVOL. dig. 21, 1, 53 APVL. apol. 50 MIN. FEL. 30, 5. TERT. apol. 9 -i morbo medentes. SER. SAMM. 1006 tit. -i morbo depellendo. PLIN. med. 3, 21 tit. AVG. beat. vit. 2, 16 homines ... caducarii ... quo nomine vulgo apud nos vocantur, quos -is morbus subvertit. *β plur.: adiectivum postponitur:* CELS. 2, 1 (*bis*) adulescentia morbis acutis, item -bus tabique maxime obiecta est. PLIN. nat. 20, 174 piperitis ... contra morbos -es bibitur (32, 35 adversus morbos -es). 25, 60 medetur ... morbis -bus. 35, 175. 36, 152. 37, 157 ARNOB. nat. 4, 25. *adiectivum anteponitur:* PLIN. nat. 8, 111 coagulum ad -es morbos *utile*. 8, 115 accensi ... utrius libeat *cornus* odore -es morbi deprehenduntur (35, 182). 20, 87. 207. 27, 92 in -bus morbis (30, 89). 28, 7. 35. 88. 90. 91. 109 contra -es morbos. 28, 258. 30, 87. 32, 33. *aliter:* PLIN. nat. 28, 44 multa genera morborum ... maximeque -es. 28, 259 contra -es ceterosque infantium morbos. **b** *vitium:* SEN. dial. 5, 10, 3 qui -i vitio solent corripi (PLIN. nat. 20, 192 vitio -i). PLIN. nat. 20, 191 infantibus -e vitium aut contractiones sentientibus.

2 *ponitur absolute:* **a** *plur.* comitiales *i. q. morbi -es:* PLIN. nat. 20, 213 *porcillaca* -bus cibo vel potu prodest. 22, 133 insaniae melancholicae, -bus, podagris. 22, 148 *silvestris ciceris farina* -es *sanat*. 24, 6 prosunt dysintericis, menstruis, vertigini, -bus. 24, 12. 21. 25. 47. 26, 113. 28, 83. 99 in -ium ... remediis. 28, 225 accedente morbo -ium. 30, 34. 32, 29. **b** comitialis *i. q. aeger: α adiective:* PLIN. nat. 20, 114 in puerperiis ... ab eo cibo (*apio*) -es fieri qui ubera hauriant. *β substantive: sing.:* CHIRON 903 ad morbida iumenta et ad -em. *plur.:* PLIN. nat. 1, 36 p. 121, 25 Mayh. summa: medicinae ex his LXXXVIIII ad serpentes ... phreneticos, lethargicos, -es, melancholicos. 20, 25 hydropicis ... et lethargicis et -bus et melancholicis. 20, 31. 138. 154. 227. 237. 261. 21, 130. 156. 22, 21. 22, 105 *laser* -bus cum vino *datur*. 23, 23 -bus ... item mente commotis aut vertigine laborantibus. 23, 59. 122 -bus et hydropicis omnibusque, quae maturanda aut discutienda sunt, imponuntur *siccae fici*. 23, 144. 25, 169. 27, 29. 28, 4 sanguinem quoque gladiatorum bibunt, ut viventibus poculis, -es [morbi]. 28, 127. 226. 32, 36. 37 fel testudinum ... naribus illitum -es erigit attolitque. 32, 112.

B *nomen herbae:* PS. APVL. herb. 17 dicunt ... Itali gentianam, alii -em (ciminalem *pars codd. v. p. 1059, 2*). DIOSC. 3, 3 W. γεντιανή: ... Ῥωμαῖοι γεντιάνα, ... οἱ δὲ κομιτιάλις (κυμιναλις, κουμιναλις, κιμιναλις *codd.*). GLOSS. -es (*var. lect.* comitiales, comiciale, comiziales) i. gentiana. III 633, 15/16 Romani gentiana, Itali comicialem.

adv. **comitiāliter:** *de morbo comitiali.* PLIN. nat. 22, 59 *folia heliotropii* illita medentur ... contractionibus, etiam si id -r accidat.

comitiānus, -a, -um [*a* comes. *Th.*]. *cf.* comitiacus. *adde nom. propr.* Comitianus, -a, -ē. 1 *subst. nomen officialis cuiusdam:* COD. Theod. 8, 4, 18 (*a. 394*) ex his, qui de numero -orum vel ex apparitione culminis vestri (*sc. praefecti praetorii*) consulari officio deputati sunt, nullus ambiendi et transfugiendi in alterius militiae ordinem habeat facultatem. CASSIOD. var. 8, 27 tit. Floriano viro devoto -o. LYD. mag. 2, 7 οἱ μὲν γὰρ λεγόμενοι στρατηλάται τὴν τῶν κομίτων ἔχουσιν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος καὶ μόνην τιμήν· ταύτῃ καὶ κομιτιανοὺς τοὺς δευτεροστρατηλατιανοὺς ἡ παλαιότης οἶδε. 2 *adiect. i. quod ad comitem vel munus eius pertinet:* officium: COD. Iust. 1, 46, 2 (*a. 416*) interminationem ... quinquaginta librarum auri adversus -um officium proponi decernimus. NOVELL. Iust. 8, 2 *oportere comitem Phrygiae Pacatianae* non ... duobus officiis uti, sed permixtum et iudicis et vicarii unum *officium* esse, -um existens et nominandum (8, 3. 5). 27, 1 *administrationem* uno utentem officio -o appellando. 30, 1, 1 omnes quanticumque pridem -i officii sunt — et summarii dicimus et si quid tale aliud est. *ibid.* ministrante utroque ei (*proconsuli Cappadociae*) officio et -o, quod etiam propria aget et nihil communicabit civili officio, et clarissimi provinciae iudicis (*ibid.* officio ... quae propria sunt, divise agente et quod pridem -o et quod pridem civili, ut civile quidem diligentiam adhibere fiscalium et civilium ..., pridem vero -um officium praeesse imperialium rerum gubernationi). 30, 2. *graece in* NOVELL. Iust.: τάξις κομιτιανή. apparitio: IVLIAN. epit. novell. 15, 3 utriusque ... Ponticae magistratus apparitores misceri oportet et -am appellari *apparitionem* (15, 5). 22, 1 summarii ... -ae apparitionis. *ibid.* utraque apparitio tam -a quam civilis proconsularis appellabitur. *ibid.* nominentur ... tredecim magistri periculo -ae apparitionis.

1. comitiātus, -ūs *m.* [*a* comitiare. *Th.*]. *idem q. comitia.* VARRO ling. 5, 91 classicos a classe, qui item cornu[u]o canu⟨n⟩t (canit *F*), ut tum cum classes comitiis ad comit⟨i⟩atum vocant (6, 93 ad -um [comitia tum *F*] vocatur populus. MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 16, 1 qui eorum [*magistratuum*] primus vocat ad -um). CIC. leg. 2, 31 quid ... maius est ... quam posse a summis imperiis et summis potestatibus -us et concilia vel instituta dimittere vel habita rescindere? 3, 9 'olli ... (*patres*) ec se produnto, qui -u creare consules rite possint' (possiet *al.*). 3, 11 'de capite civis nisi per maximum -um ... ne ferunto' (3, 44 altera *lex* de capite civis rogari nisi maximo -u vetat). 3, 27 *omnibus magistratibus auspicia dantur*, ut multos inutiles -us probabiles impedirent morae. MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 16, 1 consul ab omnibus magistratibus et -um et contionem avocare potest. praetor et -um et contionem usquequaque avocare potest nisi a consule. minores magistratus nusquam nec -um nec contionem avocare possunt.

2. comitiātus, -a, -um *v.* comitio.

comiticus *v.* comitiacus *p. 1798, 13.*

comitio, -āvī, -ātum, -āre (-or, -ātus sum, -ārī) [*a* comitium, comitia. *Th.*]. *deponens v.* DOSITH. *l. 40.* GLOSS. *l. 42.* 1 *i. q. in comitio agere:* [COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 *v. s.* commeo]. VARRO ling. 6, 31 dies qui vocatur sic 'quando rex -vit fas'; [s]is dictus ab eo quod eo die rex sacrific[i]ulus †dicat ad comitium, ad quod tempus est nefas, ab eo fas *eqs.* FAST. ann. Iul. Caeret. Mai 24 (Corp. I² p. 213) Q(uando) R(ex) C(omitiavit) F(as). *cf.* Praen. Mart. 24 (Corp. I² p. 234) ⟨Q. R.⟩ C. F. hunc diem plerique perperam interpretantes putant appellar⟨i⟩, quod eo die ex comitio fugerit ⟨rex. n⟩am neque Tarquinius abiit ex comitio ⟨urbis⟩ et alio quoque mense eadem sunt *eqs.* (*cf. Corp. I² p. 289*). PAVL. FEST. p. 259 'quandoc rex -vit (⟨co⟩mitia *sic frg. Festi*, comitiassit *Urs. Müller*) fas' in fastis notari solet et hoc videtur significare, quando rex sacrificulus divinis rebus perfectis in comitium venit. GLOSS. -are loqui; comit⟨i⟩are loqui in conventu eundo, redeundo, ambulando. 2 *i. q. comitiis designare:* PS. ASCON. Verr. p. 142 tribunorum militarium duo genera: primum eorum qui rufuli dicuntur; hi in exercitu creari solent; alii sunt -ati, qui Romae comitiis designantur. *passivum male interpretati sunt:* DOSITH. gramm. VII 430, 20 verba quae passive tantum efferuntur, ex quibus quaedam etiam activa sunt, quae fere sunt primae coniugationis: -or ἀρχαιρεσιάζω (ἀρχιερεσιάζω *cod.*). GLOSS. comit⟨i⟩or ἀρχιερεύω. 3 *i. q. incomitiare, vituperare:* TERT. pall. 5 haec pro pallio interim, quantum nomine -asti (comitiasti, comitasti, concitasti *codd.*). *Sigwart.*

comitīva, -ae *f.* [*a* 1. comes. *Th.*]. *munus, officium comitis (cf. comes p. 1776, 68 sqq.), inde etiam i. q. dignitas, ordo comitis. legitur substantive a. 372 et postea.*

1 *muneris genere addito: cum genetivo hominum, rerum incorporearum:* COD. Theod. 6, 14, 1 (*a. 372*) *qui* d(ucto) intro transmarinas provincias strenuissime m(ilite) primi ordinis -am fuerint consecuti (VEG. mil. 2, 9 praefectus legionis habens -ae primi ordinis dignitatem. COD. Theod. 6, 14, 2 [*a. 397*]. *ibid.* cum secundi ordinis -am praemiis impetravit. 6, 13, 1 [*a. 413*] si primi ordinis -am ... meruerint. 6, 14, 3 [*a. 413*]. 6, 15, 1 [*a. 413*]. 6, 11, 1. 6, 18, 1. 6, 20 tit. 6, 26, 17, 1 [*a. 416*] secundi ... ordinis -ae codicillos accipiant. 6, 26, 18. 12, 1, 127. 14, 4, 10 [*a. 417*] -ae tertii ordinis honore cumuletur. CASSIOD. var. 2, 28, 3. 6, 12 tit. formula -ae primi ordinis. 6, 12, 4 *al.*). COD. Theod. 6, 9, 2 pr. (*a. 380*) qui ... -a utriusque aerarii nostri ... viguerunt (COD. Iust. 12, 6, 1). 6, 26, 14 pr. (*a. 407*) -am primi dispositionum ... quaesivit (= COD. Iust. 12, 19, 4 pr.). CORP. VI 1727, 7 (*fere init. saec. V*) illustrem sacrii (*sic*) patrimonii -am (CASSIOD. var. 4, 3, 2 illustris -ae nostri patrimonii dignitatem. 4, 4, 2. 6, 9 tit. formula -ae patrimonii. 6, 9, 5). COD. Iust. 12, 19, 8 pr. (*a. 443/44*) -ae sacri nostri consistorii cingulo ... potiri. PAVL. PELL. 295 privatae ... largitionis. CASSIOD. var. 2, 15, 2 -ae domesticorum vacantis honore (2, 16, 2 -ae domesticorum vacantis dignitate. 6, 11, 2 -ae domesticorum illustratum vacantem. 8, 12, 8 [*traditur etiam* comitiis]). 6, 7 tit. formula -ae sacrarum largitionum (6, 7, 1. 8, 16, 6 sacrarum largitionum -am ... tibi concedimus. 9, 7, 2 -ae largitionum praesidens). 6, 19, 7 -ae archiatrorum honore decorare. 7, 6 tit. formula -ae formarum (7, 6, 5). 7, 9 tit. formula -ae portus urbis Romae (7, 9, 4). *substantivo omisso:* COD. Iust. 1, 33, 3 (*a. 414*) cognitionem -ae privatarum (CASSIOD. var. 1, 4, 4 primus ... administrationis introitus -ae privatarum mole fundatus est. 3, 12, 3. 6, 8 tit. formula -ae privatarum. 6, 8, 1. 7). CASSIOD. var. 6, 7, 9 -ae sacrarum ... tibi conferimus dignitates. *cum genetivo terrae, civitatis:* COD. Theod. 6, 10, 3 (*a. 381*) Orientis (13, 11, 12 *a. 409*) sive Aegypti -ae ... infulas consecuti. CASSIOD. var. 6, 22, 2 -am tibi Syracusanae civitatis ... concedimus (6, 24, 2. 7, 27). 7, 1 tit. formula -ae provinciae. 7, 3 tit. formula -ae Gothorum per singulas civitates. *cum adiectivo:* COD. Iust. 2, 12, 25 (*a. 392*) consistorianae -ae insignia (2, 7, 8 *a. 440* post ... annum ... completum ... abscedere cum -a consistoriana. 10, 30, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a. 442). COD. Theod. 12, 1, 150 (*a. 395*) *curiales* honorariam adepti sunt -am (= COD. Iust. 10, 32 [31], 47 pr.). 6, 26, 17, 1 (*a. 416*) tertiae -ae gradu fruebantur. CASSIOD. var. 6, 22 tit. formula -ae Syracusanae. 6, 23 tit. formula -ae Neapolitanae (6, 25). 7, 13 tit. formula -ae Romanae (7, 13, 3). 7, 14 tit. formula -ae Ravennatis (7, 14, 3).

2 *omissa generis notione*: PAVL. NOL. epist. 25, 8 (*in imagine*) deum si coeperis sequi, de -a incipis militare et finis militiae tuae erit regnum ... caeli. AVG. in psalm. 34 serm. 1, 12 si tibi imperator diceret, pete quod vis, quos tribunatus -asque ructares! COD. Theod. 6, 13, 1 (*a. 413*) sin *tribuni scholarum* absque honore -ae cuiuslibet scholae regimen fuerint nacti (= COD. Iust. 12, 11, 1, 1). CASSIOD. var. 1, 2, 5 tu ... -a subvectus tantis iubes, tanta te istius nominis praesumptione defendis. PS. VEN. FORT. vita Med. 2, 6 dicit *Medardus* ad Eleutherium quendam puerulum comparem, quod publica in actione -am assumeret. GREG. M. epist. 1, 13 -am illam, quam vir eius agendam susceperat, nunc ... ipsi est mulieri ... attributum.

inde natum, ut videtur (non ante saec. V), adiect. **comitīvus,** -a, -um: COD. Theod. 8, 8, 9 (*a. 416*) sive ex praetoriano officio sive ill(ustris) -ae sedis largitionum nec non et rei privatae ... ad quamcumque necessitatem profligandam quis fuerit destinatus (= COD. Iust. 12, 60 [61], 3 pr. COD. Theod. 11, 21, 3 *a. 424* sancimus ... decreto, ne cui deinceps ex praecepto -ae sedis ... propria liceat tributa persolvere). AVG. epist. 220, 7 quandocumque tu -am sumeres potestatem. VIGIL. TRID. ad Ioh. 2, 1 Iacobus -am reclinaturus in Christi comitibus dignitatem sanctorum recentium reliquias postulavit (COD. Iust. 12, 49 [50], 12 pr. [*imp. Anastasio*] hoc super honore ... -ae dignitatis eis impertiri). *Bannier.*

comitium, -ī *n.* [*a* com *et* ire; *cf.* comes, coire. *Th.*]. *de plurali v. p. 1803, 1 et 1810, 48.* *singularis i. q.* ***locus contionis*:** VARRO ling. 5, 155 -um ab eo quod coibant eo -is curiatis et litium causa[e]. PAVL. FEST. p. 38 in -o conveniebant; qui locus a coeundo, id est insimul veniendo est dictus. p. 107 in -um, hoc est in conventum, venire. PLVT. Rom. 19 *ὅπου δὲ ταῦτα συνέθεντο μέχρι νῦν κομίτιον καλεῖται· κομῖρε γὰρ Ῥωμαῖοι τὸ συνελθεῖν καλοῦσι.* CASS. DIO frg. 5,7 (Boissevain, frg. 3, 8 Melber) *ὥστε ἐκείνους (Romanos et Sabinos) ... τῆς τε μάχης ἐπισχεῖν καὶ ἐς λόγους αὐτοῦ ὥσπερ εἶχον ἐν τῷ κομιτίῳ δι' αὐτὸ τοῦτο κληθέντι συνελθεῖν.* PS. ASCON. Verr. p. 174 locus propter senatum, quo coire equitibus Romanis et populo Romano licet. *cf.* PLAVT. Curc. 403 *p. 1802, 63.* GLOSS. *ὀχλαγώγιον* (convicium *pars codd.*). locus, ubi dantur honores. locus honorum, ubi d[om]antur (*an* donantur?) honores; locus, ubi consules designantur. *de graeca transcriptione v. p. 1802, 37 sqq.* *notatur* comit: FAST. ann. Iul. Arv. Aug. 23 (Corp. I^2 p. 215). *legitur inde a* LEGE XII tab. *et* PLAVTO *apud* VARRONEM CIC. CAES. (*semel*) NEP. (*semel*) LIV. FEST. VITR. (*semel*) VAL. MAX. (*semel*) SEN. nat. (*semel*) epist. (*semel*) PLIN. nat. TAC. (*bis*) PLIN. epist. (*bis*) SVET. FRONTONEM SOL. (*semel*) *al. et nonnumquam in titulis.* *cf. Hülsen, PW. IV 717—718; Ruggiero II 533—535.*

I *proprie i. q. locus, ubi publice coitur*: **A** *Romae*: LEX XII tab. (Rhet. Her. 2, 13, 20) rem ubi pagunt, orato; ni pagunt, in -o aut in foro ante meridiem causam conicito (PLAVT. Curc. 403 *p. 1802, 63.* CIC. Verr. 2, 58 vidi ... forum -umque adornatum ad speciem magnifico ornatu, ad sensum ... lugubri. 4, 9 huius signis et tabulis forum -umque ornari? 6, 170 *non* in foro, non in -o, non in rostris. Sest. 75 cum forum -um curiam multa de nocte armatis hominibus ac servis plerisque occupavissent. LIV. 34, 45, 6 in foro et -o et Capitolio sanguinis guttae visae sunt. SEN. nat. 2, 49, 2 *p. 1802, 56.* PLIN. nat. 15, 77 colitur ficus arbor in foro ipso ac -o Romae nata. TAC. Agr. 2 delegato triumviris ministerio, ut monumenta clarissimorum ingeniorum in -o ac foro urerentur. SVET. Iul. 10 aedilis praeter -um ac forum basilicasque etiam Capitolium ornavit. FRONTO p. 98, 21 N. te ... locuturum ... nobiscum de loco superiore nec tantulo superiore, quanto rostra foro et -o excelsiora sunt, sed *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 101, 26 Hild. *columna Maenia* in vicinia fori et iuxta -um posita. PS. ASCON. Verr. p. 174 ad ornandum forum et -um. *cf.* PLVT. C. Gracch. 5 *et* quaest. Rom. 63 p. 279^D *p. 1802, 50 sqq.*). PLAVT. Curc. 470 qui periurum convenire volt hominem, ito in -um. Poen. 807 cras mane, quaeso, in -o estote obviam. TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 14 iubent puerum vocari, ut -um eat percontatum, quid in foro gestum sit. *ibid.* ad -um vadunt. *ibid.* veniunt in -um (CIC. Brut. 289 Att. 4, 3, 4 PAVL. FEST. p. 259). VARRO ling. 5, 155 sub dextra huius (*curiae Hostiliae*) a -o locus substructus (*i. Graecostasis. cf.* LIV. 1, 36, 5 statua Atti ... in -o in gradibus ipsis ad laevam curiae fuit. 45, 24, 12 [*Rhodii loquuntur*] omni auro et argento ... in -o, in vestibulo curiae vestrae cumulato. *cf. p. 1802, 5 sqq.*). VARRO ling. 6, 5 quo *tempore* praetor in -o supremam pronuntiavit populo. 6, 31 *v. p. 1800, 24.* rust. 1, 2, 9 C. Licinius ... primus populum ad leges accipiendas in septem iugera forensia e -o eduxit. CIC. Verr. 2, 49 Tenem ... quem quondam in -o vidistis. Rab. perd. 21 Catil. 1, 15. Sest. 76 pulsus e rostris in -o iacuit (Verr. 6, 170 *supra l. 55.* LIV. 38, 56, 12 statuas ... in -o, in rostris, in curia, in Capitolio, in cella Iovis poni. VAL. MAX. 4, 1, 6 in -o, in rostris, in curia, in ipsa denique Iovis optimi maximi cella. ASCON. Mil. p. 42 Cl. erant ... tunc rostra ... ad -um, prope iuncta curiae. FRONTO p. 145, 9 N. -um et rostra et tribunalia Catonis et Gracchi et Ciceronis orationibus celebrata. SIDON. epist. 1, 9, 7 me in -o vel inter rostra contionante). CIC. rep. 2, 31 saepsit de manubiis -um et curiam (Sest. 75 *p. 1801, 56.* LIV. 22, 7, 7. 22, 60, 1 ab ea turba, quae in -o erat, clamor flebilis est sublatus manusque ad curiam tendebant *eqs.* 38, 56, 12 *p. 1801, 82.* ASCON. Mil. p. 42 Cl. *supra l. 1* PLIN. nat. 35, 27 S. C. de nund. salt. Beg. [Corp. VIII 11451] 5. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 1, 4 in -o in curia Iulia. *v. etiam p. 1801, 73 sqq. et vol. IV p. 1482, 72 sqq. cf.* POTAM. tract. 2 p. 1416^B *l. 70*). CIC. div. 1, 32. 33 Att. 4, 3, 4. LIV. 2, 10, 12 statua in -o posita (6, 15, 2 sella in -o posita. 38, 56, 12 *p. 1801, 82.* GELL. 4, 5, 1 statua Romae in -o posita Horatii Coclitis). CAES. civ. 1, 3, 3 completur urbs et ipsum -um tribunis centurionibus evocatis. LIV. 5, 7, 9 ad multitudinem in -o stantem. 5, 55, 1. 9, 9, 2 istos ... hic in -o virgis caesos (22, 57, 3. 24, 20, 6 PLIN. epist. 4, 11, 10 SVET. Dom. 8. *cf.* LIV. 25, 7, 14 deducti in -um [-o *P*] virgisque ... caesi *et* PLIN. epist. 4, 11, 11 *infra l. 76*). LIV. 27, 36, 8 eo anno ... -um tectum esse ... et ludos Romanos ... instauratos. 29, 16, 6 decem legati Locrensium ... in -o sedentibus consulibus ... ante tribunal ... humi procubuerunt (FRONTO p. 145, 9 N. *supra l. 2*). 40, 29, 13 libros ... in -o cremandos esse (40, 29, 14). 45, 20, 6 VITR. 2, 8, 9. FEST. p. 169 ficus ... in -o (*cf.* p. 177 niger lapis in -o. TAC. ann. 13, 58 *Ruminalis arbor* in -o). p. 290 in Volcanali, quod est supra -um (PLIN. nat. 33, 19 in Graecostasi, quae tunc supra -um erat). FAST. ann. Iul. Praen. Mart. 19 (Corp. I^2 p. 234) *Salii* faciunt in -o saltu ⟨adstantibus po⟩ntificibus et trib(unis) celer(um). 24 quod eo die ex -o fugerit ⟨rex, n⟩am neque Tarquinius abiit ex -o *eqs.* ARV. Aug. 23 (Corp. I^2 p. 215) Volk(ano) ⟨in⟩ comit(io). VAL. MAX. 1, 5, 1. 7, 8, 4 SEN. epist. 104, 33 *infra l. 77* PLIN. nat. 7, 181. 10, 5. 15, 77. 34, 21. 26 et Pythagorae et Alcibiadi *statuas* in cornibus -i positas. 35, 173 ad -um exornandum. SVET. Aug. 43 anguem quinquaginta cubitorum pro -o *publicabat.* GELL. 11, 1, 7 cum in castris et in exercitu multa fieret, non in -o nec ad populum diceretur. SOL. 33, 14 *phoenix* in -o publicatus est. PANEG. 12, 11 p. 280, 27 non ... te princeps solus et domi et tamquam temptaret ambibat, sed publice et in -o et ut aliud iam facere non posset. *graeca*: INSCR. Graec. Dittenberger syll.^{2} 928, 38 (*saec. II a. Chr. in., Magnesiae ad Maeandrum*) *ἐγκομετίωι.* S. C. de Thisbeis (*a. 170 a. Chr.*, Ditt. syll.^{2} 300) *τῇ συγκλήτῳ συνεβουλεύσατο ἐν κομετίω.* S. C. de Narthacio (*ca. a. 150 a. Chr.*, Ditt. syll.^{2} 307) *ἐγ κομετίῳ.* S. C. de Priene (*ca. a. 136 a. Chr.*, Ditt. syll.^{2} 315) *ἐγκομετίῳ.* S. C. pro Iudaeis (Ios. arch. 13, 9, 2 *a. 133 a. Chr.*) *ἐν κομετίῳ.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat IV 262 (*Adramyttii, paulo post 123 a. Chr.*) *⟨ἐν⟩ κομετίω.* INSCR. Graec. Ditt. syll.^{2} 930, 4 (*a. 112 a. Chr., Delphis*) *ἐγκ⟨ομετίωι⟩.* S. C. de Asclep. (Corp. I^2 588 gr. 4, Inscr. Graec. Rom. Cagnat I 118, 15 [*Romae, a. 78 a. Chr.*] *ἐν κομετίῳ.* S. C. de Oropiis 61 (*a. 78 a. Chr.*, Ditt. syll.^{2} 334) *ἐν κομετίῳ.* PLVT. Rom. 11 *βόθρος γὰρ ὠρύγη περὶ τὸ νῦν κομίτιον κυκλοτερής.* Rom. 19 *p. 1801, 34.* Num. 22 *κομισθείσας εἰς τὸ κομίτιον τὰς βίβλους κατακαῆναι.* C. Gracch. 5 *λέγεται ... τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων δημαγωγῶν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀφορώντων καὶ τὸ καλούμενον κομίτιον πρῶτος τότε στραφεὶς ἔξω πρὸς τὴν ἀγορὰν δημηγορῆσαι* (quaest. Rom. 63 p. 279^D *ἐν ἀγορᾷ ... πρὸς τῷ λεγομένῳ κομιτίῳ* [*κομητίῳ codd.*]). CASS. DIO frg. 5, 7 Boissevain *p. 1801, 36.* 47, 19, 1 *τὸ βουλευτήριον τὸ Ἰούλιον ἐπ' αὐτοῦ κληθὲν παρὰ τῷ κομιτίῳ ὠνομασμένῳ.*

B *aliarum civitatum*: *generatim*: SEN. nat. 2, 49, 2 regalia *fulgura sunt*, cum forum (*Haase*, cum eorum *Φ*, quorum vi *Δ*) tangitur vel -um aut principalia urbis liberae loca. *Perusiae*: CORP. XI 1946 ⟨i⟩n -o ponendum censuer(e) ... in -o statua (*'ad Perusiam referendum esse non prorsus certum est' Bormann*). *Spartae*: NEP. Ages. 4, 2 *Agesilaus* dicto audiens fuit iussis absentium magistratuum, ut si privatus in -o esset Spartae.

II *in imagine de partibus corporis*: PLAVT. Curc. 403 (*alludit ad coitionem*) quaeso ne me incomities. :: licetne inforare, si incomitiare non licet? :: non inforabis me quidem nec mihi placet tuom profecto nec forum nec -um. APVL. apol. 7 impensius cetero corpore os colendum, quod esset animi vestibulum et orationis ianua et cogitationum -um. PANEG. 11, 15 p. 256, 9 versari coepit in sacri pectoris (*sc. imperatoris Iuliani*) -o consulatus. POTAM. tract. 2 p. 1416^B Belias ... intra loricam sacri pectoris (*sc. Isaiae prophetae*) fidei -um, [praedicationis politicae] litterarum curiam requirebat.

III *translate de rebus quae in -o fieri solent.* *i. q. iudicium, supplicium*: SEN. contr. 7, 1, 22 ad expiandum scelus triumviris opus est, -o, carnifice. tanti sceleris non magis privatum potest esse supplicium quam iudicium. PLIN. epist. 4, 11, 11 si -um et virgas pati nollet. *i. q. suffragia*: SEN. epist. 104, 33 *Cato* eodem die quo repulsus est in -o, pila lusit. PANEG. 12, 3 p. 273, 22 in quodam orbis terrarum -o quaeri putemus, quisnam sit ille qui debeat tantam molem subire ... nonne is omnium suffragiis hominum tributim centuriatimque legeretur cui *eqs.* GLOSS. imperii adeptio. est mutatio dignitatis, hinc incomitio est vitio. *i. q. contio, multitudo*: GLOSS. -um (convicium *cod.*) facio circulor *ὀχλαγωγῶ.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plur. ***comitia,** -orum *n. i. q.* ***conventio populi*** *(ex lege facta et a magistratu vocata), inde i. q.* ***suffragia:*** *de formis*: CAES. anal. frg. Gell. 19, 8, 4 plurativo semper numero . . . arma et moenia et -a *dicenda*. GELL. 19, 8, 5 de armis et moenibus et -is *non infitias eo* quin figura multitudinis perpetua censeantur. CHAR. gramm. I 33, 29 neutra semper pluralia . . . -a ἀρχαιρέσια (EXC. Bob. gramm. I 550, 3 PROB. app. gramm. IV 196, 12). PROB. nom. gramm. IV 208, 24 omnia nomina pluralia 'ia' litteris nominativo finita genetivum in 'ium' syllabam mittunt, ut moenia . . . -a . . . inter haec ergo nomina sola distant -a quae genetivo plurali missa in 'um' non vim nominis magis quam loci nomen assignant, ut horum comitium et dativo vel ablativo his comitibus, . . . vim quandam nominibus secretionis videmur inferre in genetivo plurali, ut -orum, non comitium dicamus et -is, non comitibus. *fem.* comitiae, -arum *v. p. 1810, 48.* *forma ablativi*: comitieis: LEX Tarent. (Corp. I² 590) 16 LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 132. comitis: CIC. rep. 2, 25 *cod.* LEX de imp. Vesp. (Corp. VI 930) 13 LEX Vrson. (Corp. II 5439) 101, 18. 105, 28 LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 51. 61 CORP. XIV 375, 9. *notatur* comit: FAST. cos. Capitol. *passim* (*v. Corp. I² ind. VI p. 360 s. v.* dictator). *de significatione*: AMPEL. 48 de -is: -a dicuntur a comitatu et frequentia, quod patres et classes ad suffragia vocantur creandorum magistratuum vel sacerdotum causa. -orum autem triplex ratio est: haec curiata, haec tributa, haec centuriata dicuntur, quia aut per curias aut per tribus aut per centurias explicantur. si translaticium sit et solitum, de quo populus ⟨. . .⟩, curiatis transigitur; si amplius, tributis; si in summo discrimine est, tum miles ad suffragia vocatur et -a centuriata dicuntur. GLOSS. ἀρχ(ι)αιρέσια. tempora honorum quando dantur sed (id est?) ubi sunt milites. honores. dicuntur quae fiunt Romae ad creandos magistratus Kalendis Ianuarii in campo Martio, ad quae omnis populus Romanus et universae conveniunt dignitates et de Italia. ergo ad summam -a sunt conventus necessarii nimis. *graece transfertur his vocabulis* (*v. Magie, De Romanorum iuris publici sacrique vocabulis [1905] p. 56. 57*): τὰ ἀρχαιρέσια, αἱ ἀρχαιρεσίαι, ἐκκλησία, χειροτονία, ψηφοφορία. *praeterea*: -a curiata: ἐκκλησία, ἡ κουριᾶτις ἐκκλησία, ἡ φρατρικὴ ἐκκλησία, ἡ κουριάτη ψηφοφορία, ἡ φρατριακὴ ψηφοφορία. -a calata: ἀρχ[ι]αιρέσια δὶς τοῦ ἔτους γιγνόμενα. -a centuriata: τὰ ἀρχαιρέσια, αἱ ἀρχαιρεσίαι, ἀρχαιρεσίαι, λοχῖτιδες, ἀρχαιρέσια ὑπάτων, αἱ τῶν ὑπάτων ἀρχαιρεσίαι, τὰ ὑπατικὰ ἀρχαιρέσια, αἱ ὑπατικαὶ ἀρχαιρεσίαι, ἐκκλησία, ἡ λοχῖτις ἐκκλησία, ἡ κατὰ τοὺς λόχους ἀθροιζομένη ἐκκλησία, ἡ ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἐκκλησία, ἡ ὑπατικὴ ψηφοφορία, χειροτονία ὑπάτων, κατάστασις τῶν ὑπάτων, κατάστασις τῶν ἀρχόντων. -a tributa: αἱ ἀρχαιρεσίαι, αἱ φυλετικαὶ ἀρχαιρεσίαι, τὰ ἀγορανομικὰ ἀρχαιρέσια, ἐκκλησία, ἡ φυλετικὴ ἐκκλησία, ἡ φυλέτις ἐκκλησία, ἡ φυλετικὴ ψηφοφορία, κατάστασις (τῶν ἀγορανόμων). -a XVII tribuum: ἀρχαιρέσια, αἱ αἱρέσεις τῶν ἱερῶν. *legitur inde a* LEGE XII tab. (*v. p. 1805, 66*) *et* PLAVTO *apud* CATONEM (*semel*) VARRONEM CIC. (*passim*) CAES. SALL. NEP. (?) LIV. (*passim*) PAVL. FEST. SEN. contr. VELL. VAL. MAX. SEN. phil. ASCON. PLIN. nat. QVINT. TAC. PLIN. epist. paneg. SVET. FLOR. AVSON. AMM. *alios.* NOT. Tir. 45, 84. *non legitur apud poetas nisi apud* PLAVT., *praeterea deest apud christianos et alios* (*ex. gr. apud* RHET. Her. CVRT.). [*loc. dub.*: VARRO ling. 5, 85 Salii ab salitando quod facere in -is (comitio *vulg.*) in sacris quotannis et solent et debent. 6, 93 *v. p. 1800, 6.* CASSIOD. var. 8, 12, 8 *v. p. 1800, 69.*] *de re v. Liebenam, PW. IV 679—715; Ruggiero II 531—533; Mommsen, Röm. Forsch. I 170; Röm. Staatsrecht passim (v. indicem); Wissowa, Rel. und Kultus der Römer p. 417. 437. 440 sq.*

I *proprie*: **A *Romae*:** **1** *generatim*: CATO or. frg. 18, 1. COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 collegam roges, ut -a edicat de rostris. COMMENT. augur. Cic. div. 2, 42 Iove tonante, fulgurante -a populi habere nefas. VARRO Men. 497 ubi tum -a habebant, ibi nunc fit mercatus. ling. 7, 42 -is cum recitatur a praecone dicitur 'olla' centuria, non illa. 7, 97 quae sinistra sunt bona auspicia existimantur; a quo dicitur -a aliudve quid (*cf.* CIC. div. 2, 43 -orum solum vitium est fulmen, quod idem omnibus rebus optimum auspicium habemus, si sinistrum fuit. 2, 42 *supra l. 62.* 2, 74. SERV. Aen. 4, 102. 7, 257). CIC. Verr. 1, 22 X fiscos ad senatorem illum relictos esse -orum meorum nomine. 1, 24 urgebant -a . . . instabat iudicium . . . agere, quae ad iudicium pertinebant, libere -orum metu deterrebar. 1, 54 haec frequentia totius Italiae . . . quae convenit uno tempore undique -orum, ludorum censendique causa. Manil. 2 cum propter dilationem -orum ter praetor primus centuriis cunctis renuntiatus sum (Att. 2, 15, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3). Mur. 1 illa sollemnis -orum precatio consularibus auspiciis consecrata (*cf.* PLIN. paneg. 63 perpessus es longum illud carmen -orum. 92). Mur. 35 quod . . . fretum, quem Euripum tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes commutationesque fluctuum (*cf.* 36 *infra l. 83* Planc. 15 *p. 1807, 70*), quantas perturbationes et quantos aestus habet ratio -orum? (36 nihil fallacius ratione tota -orum. Pis. 4 ego adulescentes . . . meis inimicitiis, nulla senatus mala gratia -orum ratione privavi). Mur. 36 ut tempestates saepe certo aliquo caeli signo commoventur . . . sic in hac -orum tempestate populari saepe intellegas, quo signo commota sit. 38 tanta illis -is religio est, ut adhuc semper omen valuerit praerogativum (p. red. in sen. 17 me, affinem tuum, quem -is tuis praerogativae primum custodem praefeceras [*cf.* Pis. 11]. Planc. 49 aedilem tu Plancium factum esse miraris, . . . cuius in honore non unius tribus pars, sed -a tota -is fuerint praerogativa? div. 1, 103 praerogativam etiam maiores omen iustorum -orum esse voluerunt. 2, 83 LIV. 3, 51, 8 *infra l. 58*). Mur. 38 sunt . . . populi ac multitudinis -a. Planc. 7 his levioribus -is (*praetoriis*) diligentia et gratia petitorum honos paritur. 8. 9 non enim -is iudicat semper populus, sed movetur plerumque gratia, cedit precibus *eqs.* 15 (*per ironiam*) nulla erit posthac varietas -orum. Mil. 7 *M. Horatius* populi Romani -is liberatus est (rep. 2, 56 populi -a ne essent rata, nisi ea patrum approbavisset auctoritas. *cf.* LIV. 4, 35, 6 quod *multitudo* . . . ne in tribunis quidem militum creandis, quae communia essent -a patrum ac plebis, aut sui aut suorum meminisset). Phil. 2, 80 hic bonus augur eo se sacerdotio praeditum esse dixit, ut -a auspiciis vel impedire vel vitiare posset. Brut. 55 *possumus* M'. Curium *suspicari disertum*, quod is tribunus plebis interrege Appio Claudio diserto homine -a contra leges habente, cum de plebe consulem non accipiebat, patres ante auctores fieri coegerit (*cf.* de lege: LIV. 3, 24, 7. ex lege: LIV. 3, 64, 5 *ut M. Duilius tribunus plebis* concederet sortem -orum collegis habituris e lege potius -a quam ex voluntate patrum. 39, 39, 6. 7. legibus: LIV. 39, 39, 13). CIC. Tusc. 4, 1 caerimoniae, -a, provocationes, patrum consilium. nat. deor. 2, 10 haruspices introducti *in senatum* responderunt non fuisse iustum -orum rogatorem (div. 1, 33). tum Gracchus: . . . 'an vos Tusci ac barbari auspiciorum populi Romani ius tenetis et interpretes esse -orum potestis?' (div. 2, 74 *p. 1806, 31*). Att. 1, 16, 12 nunc est expectatio -orum in quae omnibus invitis trudit noster Magnus Auli filium. 3, 14, 1 *-is* absolutis. 4, 3, 3 ut totam nostram causam areae, incendiorum, periculi mei iudicio complecteretur eaque omnia -is anteferret (*cf.* ad Q. fr. 2, 1, 2 cum -a iudiciis anteferrent). 4, 13, 1 -orum nonnulla opinio est. 4, 14, 2 si quid forte de -is, de re publica . . . scribas ad me (4, 15, 4 τρισαρειοπαγίτας ambitum, -a, interregnum, maiestatem, totam denique rem publicam flocci non facere. CAES. civ. 1, 9, 5 libera -a atque omnis res publica senatui populoque Romano permittatur). CAEL. Cic. epist. 8, 14, 1 magna illa -a fuerunt et plane studia ex partium sensu apparuerunt. ad Q. fr. 2, 1, 2 ut . . . iudicum sortitione facta -a haberentur. 2, 13, 5 erat non nulla spes -orum, sed incerta. 3, 8, 4 res prolatae; ad interregnum -a adducta. *et saep.* Q. CIC. pet. 56 video nulla esse -a tam inquinata largitione, quibus non gratis aliquae centuriae renuntient suos magnopere necessarios. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 2 illi rumores de -is Transpadanorum Cumarum tenus caluerunt. *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 -a biennii biduo habuit *Caesar*, hoc est renuntiavit, quos ei visum est. CAES. civ. 3, 2, 1 his rebus et feriis Latinis -isque omnibus perficiendis XI dies tribuit. SALL. Iug. 44, 3 aestivorum tempus -orum mora imminuerat. CINCII *tit. libri* de -is (Fest. p. 241). VERANII *liber* qui est auspiciorum de -is (Fest. p. 289). LIV. *passim, ex. gr.* 1, 32, 1 *interrege* -a habente Ancum Marcium regem populus creavit; patres fuere auctores. 2, 64, 1. 3, 17, 4 -a interim in foro sunt, senatus in curia est . . . senator sententiam dicit, alii Quirites suffragium ineunt. 3, 24, 7 de reo. 3, 24, 9 *tribuni plebis* quartum affectantes tribunatum in -orum disceptationem ab lege certamen averterant. 3, 37, 5 cum interim mentio -orum nulla fieri (4, 25, 4. 4, 57, 9). 3, 39, 8 qui -a, qui annuos magistratus, qui vicissitudinem imperitandi . . . sustulerint. 3, 51, 8 ne -orum militarium praerogativam urbana -a iisdem tribunis plebis creandis sequerentur (25, 37, 5 cum ducem exercitus -is militaribus creari placuisset. ARNOB. nat. 2, 67 militaria urbana communia quae sint -a scitis?). 4, 6, 11 eventus eorum -orum (4, 56, 1). 4, 7, 8 interrex ac senatus consulum -a, tribuni plebis et plebs tribunorum militum ut habeantur tendunt. 4, 44, 5 A. Sempronium -is plus artis adhibuisse quam fidei. 5, 12, 13 hac victoria -orum exultantes tribuni plebis. 5, 29, 1 plus suis -is plebs valuit. 6, 6, 15 te . . . custodem religionum, -orum, legum, rerum omnium urbanarum collegae facimus. 6, 36, 3 haudquaquam tam oboedientem in dilectu quam in -is plebem habuere. 6, 42, 14 patres auctores omnibus eius anni -is fierent (30, 26, 12. 35, 20, 2). 9, 46, 14 ne humillimorum in manu -a essent (*cf.* VAL. MAX. 2, 2, 9 -a in humillimi cuiusque potestatem redacta). 25, 7, 5 -a deinde a praetore urbano de senatus sententia plebique scitu sunt habita. 28, 38, 6 -a inde creandis consulibus habuit L. Veturius Philo centuriaeque omnes ingenti favore P. Scipionem consulem dixerunt (CIC. Manil. 2 *p. 1803, 74.* LIV. 31, 6, 3 rogatio de bello Macedonico primis -is ab omnibus ferme centuriis antiquata est. SCHOL. Cic. Bob. p. 27, 6 Hild.). 34, 53, 2 ea bina -a Cn. Domitius praetor urbanus in Capitolio habuit. 35, 6, 1 -a suae (*consulis*) sortis esse (39, 32, 5 Sempronius, cui sors -a habendi obtigerat). 41, 16, 7 consules primum religiones, deinde alterum alterius mors et -a et Latinarum instauratio[ne] impediunt. 41, 18, 15 periti religionum iurisque publici . . . suffectum consulem negabant recte -a habere posse. FEST. p. 266 ⟨rogatio⟩ non potest non esse lex, si modo iustis -is rogata est. SEN. contr. 7, 7, 13. 14. VELL. 2, 12, 6 Servilii Glauciae Saturninique Apulei . . .

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gladiis . . . et caede -a discutientium. 2, 92, 2 VAL. MAX. 4, 5, 4. 7, 5, 3 cupiditatem summi honoris ardentiorem ad -a detulit. SEN. dial. 9, 4, 4 praeclusum tibi tribunal est et rostris prohiberis aut -is. benef. 7, 28, 2 circa consularia occupato -a aut sacerdotiorum candidato. ASCON. Mil. p. 43 Cl. non fuit . . . moris ab eo, qui primus interrex proditus erat, -a haberi. *al.* LEX de imp. Vesp. (Corp. VI 930) 13 quibus . . . suffragationem suam dederit promiserit, eorum -is quibusque extra ordinem ratio habeatur. PLIN. nat. 18, 13 -a nundinis habere non licebat, ne plebes rustica avocaretur. QVINT. decl. 252 p. 32, 24 *al.* TAC. dial. 37 dicendum . . . de ambitu -orum (ann. 1, 81. 14, 28 -a praetorum arbitrio senatus haberi solita, quoniam acriore ambitu exarserant, princeps composuit). hist. 3, 55 ipse . . . festinare -a, quibus consules in multos annos destinabat. ann. 2, 36 in quinquennium magistratuum -a habenda. PLIN. epist. 3, 20, 9. paneg. 63 abstineas -is. 64 peracta erant sollemnia -orum. SVET. Iul. 41 -a cum populo partitus est, ut . . . pro parte dimidia quos populus vellet pronuntiarentur, pro parte altera quos ipse edidisset. Aug. 40 -orum quoque pristinum ius reduxit. 46 excogitato genere suffragiorum, quae de magistratibus urbicis decuriones colonici in sua quisque colonia ferrent et sub die -orum obsignata Romam mitterent. Vit. 11 -a in decem annos ordinavit seque perpetuum consulem. CAPITOL. Aur. 10, 8 -is praeterea etiam usque ad noctem frequenter interfuit neque umquam recessit de curia, nisi consul dixisset: 'nihil vos moramur, p. c.'. AVSON. 419, 44 propriis -orum verbis loqui. AMM. 26, 2, 2 progressus Valentinianus in campum permissusque tribunal ascendere celsius structum -orum specie. SERV. auct. Aen. 8, 1 russeum bellorum, album -orum signum fuisse. SCHOL. Cic. Bob. p. 27, 6 Hild. *al.*

2 *notabilia*: a *discernitur genus -orum*: *generatim*: AMPEL. 48, 1 *p. 1803, 20.* GELL. 15, 27 tit. quid sint -a calata, quid curiata, quid centuriata, quid tributa, quid concilium. LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 2 *calatorum -orum* alia esse curiata, alia centuriata, curiata per lictorem curiatum calari id est convocari, centuriata per cornicinem. 15, 27, 5 cum ex generibus hominum suffragium feratur, curiata -a esse; cum ex censu et aetate, centuriata; cum ex regionibus et locis, tributa. *adde*: CIC. leg. agr. 2, 27 nunc, Quirites, prima illa -a tenetis, centuriata et tributa, curiata tantum auspiciorum causa remanserunt. hic autem tribunus plebis . . . curiatis eam *legem* -is quae vos non initis (sinitis *codd.*) confirmavit, tributa, quae vestra erant, sustulit. ita, cum maiores binis -is voluerint vos de singulis magistratibus iudicare, hic homo popularis ne unam quidem populo -orum potestatem reliquit. 2, 31 *p. 1807, 40.* dom. 38 ita populus Romanus brevi tempore neque regem sacrorum . . . neque auctores centuriatorum et curiatorum -orum auspiciaque populi Romani *habebit.* MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 15, 4 illi minores, hi maiores magistratus appellantur. minoribus creatis magistratibus tributis -is [magistratus sed iustus curiata datur lege] maiores centuriatis -is fiunt. LIV. 5, 52, 16 -a curiata, quae rem militarem continent, -a centuriata, quibus consules tribunosque militares creatis, ubi auspicato, nisi ubi assolent, fieri possunt? 6, 41, 10 non leges auspicato ferantur, non magistratus creentur, nec centuriatis nec curiatis -is patres auctores fiant. AVSON. 419, 42 tu Auguste venerabilis . . . -a consulatus mei armatus exerces. tributa ista, quod in urbe Sirmio geruntur, an, quod in procinctu, centuriata dicuntur? an — ut quondam — pontificalia vocabuntur, sine arbitrio multitudinis sacerdotum tractata collegio? sic potius, sic vocentur, quae tu pontifex maximus deo participatus habuisti. -a centuriata: PAVL. FEST. p. 54 centuriata -a [item curiata -a] dicebantur, quia populus Romanus per centenas turmas divisus erat. LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 5 centuriata . . . -a intra pomerium fieri nefas esse, quia exercitum extra urbem imperari oporteat, intra urbem imperari ius non sit. propterea centuriata in campo Martio haberi exercitumque imperari praesidii causa solitum, quoniam populus esset in suffragiis ferendis occupatus. GLOSS. V 566, 7 -a (cometiae *cod.*) consularia ipsa sunt centuriata, quando fiunt consules. PLAVT. Pseud. 1232 capitis *p. 1808, 42* (CIC. Sest. 65 cum et sacratis legibus et XII tabulis sanctum esset, ut ne cui privilegium irrogari liceret neve de capite nisi -is centuriatis rogari. 73 rep. 2, 61). COMMENT. cons. Varro ling. 6, 88 consul eloquitur ad exercitum: impero qua convenit ad -a centuriata (*cf.* VARRO ling. 6, 93 *dictator et consul* exercitui imperare potest quo eat, id quod propter centuriata -a imperare solent). COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 92 qui de censoribus classicum ad -a centuriata redemptum habent, uti curent eo die quo die -a erunt, in arce classicus canat. CIC. Rab. perd. 11 tu . . . qui in campo Martio -is centuriatis auspicato in loco crucem ad civium supplicium defigi et constitui iubes. Mur. 1 illo die quo auspicato -is centuriatis L. Murenam consulem renuntiavi. dom. 79 (*bis*). 86 damnati . . . -is centuriatis. 87 reducti . . . rogationibus tribuniciis, non auctoritate senatus, non -is centuriatis, non decretis Italiae. p. red. in sen. 27 quo die nos -is centuriatis, quae maxime maiores -a iusta dici haberique voluerunt (*cf.* leg. agr. 2, 31 *p. 1807, 40*), arcessivit in patriam. Sest. 109 cum . . . de me eodem ex senatus consulto -is centuriatis ferebatur (Pis. 35 de me . . . legem -is centuriatis tulit P. Lentulus consul de collegae Q. Metelli sententia. Phil. 1, 19 quod ad populum centuriatis -is tulit, id in actis Caesaris non habebitur. 10, 17 de quibus confirmandis et sanciendis legem -is centuriatis ex auctoritate nostra laturus est. 13, 31. rep. 2, 53 *lex ea* quae centuriatis -is prima lata est. 2, 60. 61 leg. 3, 44 LIV. 3, 55, 3. 8, 12, 15. 42, 30, 10 patres . . . centuriatis -is primo die ferre ad populum consules iusserunt, ut . . . bellum cum eo [*Perseo*] iniretur. VAL. MAX. 4, 1, 1). CIC. har. resp. 11 domum populus Romanus . . . -is centuriatis omnium aetatum ordinumque suffragiis eodem iure esse iussit, quo fuisset. Att. 4, 1, 4 mirifico studio omnium aetatum atque ordinum (*cf.* har. resp. 11 *l. 7*) incredibili concursu Italiae legem -is centuriatis esse perlatam (LIV. 3, 34, 6 centuriatis -is decem tabularum leges perlatae sunt. 3, 37, 4). CIC. epist. 1, 9, 16 cum . . . me universa res publica duce senatu comitante Italia promulgantibus omnibus referente consule -is centuriatis cunctis ordinibus hominibus incumbentibus, omnibus denique suis viribus reciperavisset. 7, 30, 1 ille . . . qui -is tributis esset auspicatus, centuriata habuit. LIV. 1, 60, 4 duo consules inde -is centuriatis a praefecto urbis ex commentariis Servi Tulli creati sunt (2, 2, 11 PANEG. 11, 19). GELL. 13, 15, 1 in edicto consulum quo edicunt quis dies -is centuriatis futurus sit, scribitur *eqs.* curiata: *v. vol. IV p. 1488, 79, ubi addas*: CIC. rep. 2, 25. GELL. 5, 19, 6 -a arbitris pontificibus praebentur, quae curiata appellantur. tributa: CIC. leg. 3, 45 praeter . . . quam quod -a illa essent armis gesta servilibus, praeterea neque tributa capitis -a rata esse posse neque ulla privilegii. Att. 4, 16, 8 in campo Martio saepta tributis -is marmorea sumus et tecta facturi. epist. 7, 30, 1 *supra l. 16.* LIV. 2, 56, 2 rogationem tulit ad populum, ut plebei magistratus tributis -is fierent. 2, 58, 1 tum primum tributis -is creati tribuni sunt. 2, 60, 4 annum . . . insignem maxime -a tributa efficiunt. *praeterea v. p. 1805, 30 sqq.* calata: *v. p. 177, 69.* populi: *v. p. 1804, 12 sqq.*

b *indicatur res, cuius causa -a habentur*: CIC. div. 2, 74 institutum . . . est, ut -orum vel in iudiciis populi vel in iure legum vel in creandis magistratibus principes civitatis essent interpretes. capitis, capiti, de capite: *v. p. 418, 57 sqq., ubi addas*: CIC. rep. 2, 61. legis, legum: CIC. Sest. 109 venio ad -a sive magistratuum placet sive legum. LIV. 45, 35, 7 exercitus . . . affuturus -is ferendae legis. CIC. leg. 3, 45 privilegii (*v. l. 23 sqq. cf.* Sest. 65). LIV. 6, 37, 12 omnium . . . earum rogationum -a. perduellionis: LIV. 43, 16, 11 in ante diem octavum et septimum kal. Octobres -is perduellionis dicta dies. SCHOL. Cic. Bob. p. 27, 6 Hild. *magistratuum, sacerdotum creandorum causa* (*cf.* AMPEL. 48, 1 *p. 1803, 20*): *generatim*: PS. ASCON. Verr. p. 133 -is consularibus: sunt etiam aedilicia et praetoria et tribunicia -a. consularia: *v. vol. IV p. 570, 63. adde p. 1805, 64.* consulum: *v. vol. IV p. 567, 9.* consulibus rogandis: CIC. div. 1, 33 LIV. 38, 42, 2. 40, 18, 1. 43, 11, 3. consulis subrogandi: LIV. 3, 19, 2. 10, 11, 3. 41, 17, 5. consuli subrogando: LIV. 23, 31, 12. creandis consulibus: LIV. 28, 38, 6. 35, 24, 3. creandi consulis: LIV. 40, 37, 8. consulum creandorum: ASCON. Mil. p. 43 Cl. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 155, 21 Hild. -a . . . habebantur de consulibus creandis. consulatus: *v. vol. IV p. 575, 10.* praetoria: CIC. Verr. 1, 23 Planc. 69 ad Brut. 1, 5, 4 CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3 CAES. civ. 3, 82, 4 LIV. 10, 22, 8. 26, 23, 1. 28, 38, 11 *al.* VAL. MAX. 4, 1, 14. 4, 5, 3. 7, 5, 1 SEN. epist. 118, 4. praetorum: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 2 LIV. 22, 35, 5. 27, 35, 1 *saepe* TAC. ann. 14, 28. praetoribus creandis: LIV. 24, 23, 1. praetoris subrogandi: LIV. 39, 7, 7. 39, 39, 13. censorum: *v. p. 797, 68.* censoria: *v. p. 802, 59.* censoribus creandis: LIV. 7, 22, 7. 24, 10, 2 *al.* pontificis maximi: CIC. leg. agr. 2, 18. pontificiis -is: CIC. Cael. 19. pontifici maximo creando: LIV. 25, 5, 2. pontif(icatus) max. Othonis Aug.: ACT. ARV. a. 69 I 73/74. xviris creandis: CIC. leg. agr. 2, 20. *cf.* LIV. 3, 40, 12. magistratuum: CIC. Sest. 109. 113 div. 2, 74 *supra l. 31* TAC. ann. 2, 36 SVET. Aug. 56 VOPISC. Tac. 1, 6. ad creandos magistratus: GLOSS. Plac. V 11, 15. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 9 Hild. *-a habere* ad designandos magistratus. aedilicia: *v. vol. I p. 927, 64.* aedilium: *v. vol. I p. 929, 26.* tribunicia: CIC. Att. 1, 1, 1 LIV. 3, 30, 6. 4, 44, 1. 4, 54, 2. 6, 39, 11 SVET. Aug. 40. tribunorum plebis: LIV. 5, 10, 10. 6, 35, 10. tribunorum plebi creandorum: LIV. 6, 39, 5. trib(uniciae) pot(estatis) imp(eratoris): ACT. ARV. a. 69 I 60. tribunorum et aedilium plebis: SVET. Iul. 76. sacerdotum: CIC. ad Brut. 1, 5, 3. 4. 1, 14, 1. sacerdotior(um) imp(eratoris) O⟨t⟩honis Caesaris: ACT. ARV. a. 69 I 70. sacerdotiorum: SEN. benef. 7, 28, 2. regi creando: LIV. 1, 35, 1. tribunorum militum *consulari potestate*: LIV. 4, 7, 8. 4, 57, 9 *al.* consulum an tribunorum: LIV. 4, 12, 4. tribunis consulari potestate tribus creandis: LIV. 4, 6, 9. tribunorum militum consulari potestate: LIV. 6, 4, 7 *al.* tribunis militum creandis: LIV. 6, 35, 9. quaestorum: LIV. 4, 44, 2. quaestoria: LIV. 4, 54, 3. 5. 8 VAL. MAX. 8, 15, 4. 9, 11, 6. quaesturae: VAL. MAX. 6, 9, 6 Sulla usque ad quaesturae suae -a vitam libidine . . . inquinatam perduxit. maximi curionis: LIV. 27, 8, 1. auguris sufficiendi: LIV. 39, 45, 8. imperii: TAC. hist. 1, 14 *p. 1808, 57.* purpurae: SYMM. or. 3, 3 *p. 1808, 58.* *nota*: collegae subrogando: LIV. 2, 8, 3. 41, 16, 5. rogando collegae: LIV. 22, 35, 2. collegae creando: LIV. 23, 31, 7. *-a personarum certarum* (*pronom. possessivo aut genet. nominis proprii*): mea: CIC. Verr. 1, 22. 2, 19 leg. agr. 2, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 1, 1, 2. 1, 10, 6. ad Brut. 1, 14, 1 sacerdotum -a mea. CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3. nostra: CIC. Verr. 1, 25 CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 QVINT. decl. 252 p. 35, 21 PLIN. paneg. 92. tua: CIC. p. red. in sen. 17 Pis. 11 PLIN. paneg. 63. sua: CIC. Att. 4, 3, 3 PLIN. paneg. 63. L. Murenae: CIC. Mur. 37. *similiter c. gen.*: CIC. Phil. 2, 81. 82. 8, 27 Att. 1, 4, 1 LIV. 3, 29, 6. 9, 42, 3. 9, 46, 12.

c *iuxta posita notabiliora*: contio: PLAVT. Men. 459 qui essum neque vocantur neque vocant: eos oportet contioni dare operam atque -is. CIC. Sest. 106 tribus locis significari maxime populi Romani iudicium ac voluntas potest, contione, -is, ludorum gladiatorumque consessu. 115 -orum et contionum significationes sunt non numquam vitiatae atque corruptae. 125 nullum tempus esse frequentioris populi quam illud gladiatorium neque contionis ullius neque vero ullorum -orum. Att. 4, 3, 4 contiones turbulentae Metelli, temerariae Appii, furiosissimae Publii: haec tamen summa, nisi Milo in campum obnuntiavisset, -a futura *erant*. LIV. 24, 26, 16 *p. 1808, 32*. 31, 7, 1 consul in campo Martio -is, priusquam centurias in suffragium mitteret, contione advocata . . . inquit *eqs.* 34, 2, 11 *feminas* et foro quoque et contionibus et -is immisceri. VAL. MAX. 7, 3 ext. 6 -is . . . clamore infesto et crebris totius contionis sibilis vexatus. MACR. sat. 1, 16, 29 Iulius Caesar XVI auspiciorum libro negat nundinis contionem advocari posse . . . ideoque nundinis Romanorum haberi -a non posse. concilium: *cf.* LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 4 is qui non universum populum, sed partem aliquam adesse iubet, non -a, sed concilium edicere debet. LEX Bant. (Corp. I² 582) 5 mag(istratus) queiquomque -a conciliumve habebit, eum (*immemorem iurisiurandi dati*) sufragium ferre nei sinito. CIC. p. red. in sen. 11 ne obnuntiare concilio aut -is, ne legi intercedere liceret. LIV. 2, 60, 5 -a tributa . . . res maior victoria suscepti certaminis quam usu; plus enim dignitatis -is ipsis detractum est patribus ex concilio submovendis quam virium aut plebi additum est aut demptum patribus. 3, 13, 9 iudicii die cum *reus* excusaretur solum vertisse exilii causa, nihilo minus Verginio -a habente collegae (*tribuni plebis*) appellati dimisere concilium. 3, 64, 8 quinque tribunis plebi creatis . . . concilium dimisit nec deinde -orum causa habuit. 34, 51, 5 *p. 1808, 35*. PAVL. FEST. p. 50 cum populo agere, hoc est populum ad concilium aut -a vocare (*v. etiam p. 1808, 7*). suffragium, suffragia: LEX Bant. (Corp. I² 582) 5 *supra l. 26* VARRO rust. 3, 2, 1 *p. 1810, 7*. CIC. leg. agr. 2, 22 idem maiore parte populi suffragiis spoliata -a habebit. 2, 31 sint igitur Xviri neque veris -is, hoc est populi suffragiis neque illis ad speciem atque usurpationem vetustatis per XXX lictores auspiciorum causa adumbratis constituti. har. resp. 11 *p. 1806, 7*. Planc. 10 illud primum debes putare, -is, praesertim aediliciis, studium esse populi, non iudicium; eblandita illa, non enucleata esse suffragia; eos qui suffragium ferant, quid cuique ipsi debeant, considerare saepius, quam quid cuique a republica debeatur. 50 ut *multi nobiles*, cum minus valuissent suffragiis, quam putassent, postea prolatis -is prosternerent se et populo Romano . . . supplicarent. Phil. 11, 19 videbor suffragio meo, tamquam -is, honorem homini amicissimo denegavisse. LIV. 1, 17, 9 priusquam populus suffragium ineat, in incertum -orum eventum patres auctores fiunt. 1, 47, 10 non -is habitis, non per suffragium populi, non auctoribus patribus. 3, 17, 4 *p. 1804, 52*. 6, 40, 7 *tribuni negant* potestatem liberam suffragii non in -is, non in legibus iubendis se permissuros esse. 9, 34, 25 cum ita comparatum a maioribus sit, ut -is censoriis, nisi duo confecerint legitima suffragia, non renuntiato altero -a differantur. 10, 24, 18. FEST. p. 334 ASCON. Mil. p. 38 Cl. PLIN. nat. 33, 31 ad custodiendas suffragiorum cistas in -is. PLIN. epist. 4, 25, 1. SVET. Iul. 80 *Caesarem* in campo per comitia tribus ad suffragia vocantem (AMPEL. 48, 1 *p. 1803, 20*). Aug. 46. Cal. 16 temptavit et -orum more revocato suffragia populo reddere. PANEG. 11, 19 an vero, si centuriatis -is consul creatus essem, gloriosius mihi universi populi suffragia declaratus viderer? campus (Martius): VARRO rust. 3, 5, 18 clamor fit in campo. nos athletae -orum [ima] cum id fieri non miraremur propter studia suffragatorum *eqs.* CIC. Rab. perd. 11 *p. 1805, 74*. Catil. 1, 11 cum proximis -is consularibus me consulem in campo et competitores tuos interficere voluisti. Sull. 51. dom. 75 constat . . . nullis umquam -is campum Martium tanta celebritate, tanto splendore omnis generis hominum aetatum ordinum floruisse. Planc. 15 si campus atque illae undae -orum, ut mare profundum et immensum . . . effervescunt. Mil. 41 -is in campo . . . cum ille (*Clodius*) in saepta ruisset *eqs.* (Att. 4, 16, 8 *p. 1806, 25*). Att. 1, 1, 1 in campo, -is tribuniciis. 4, 3, 4 ad Q. fr. 2, 2, 1. LIV. 26, 18, 6 *civitas* -orum die tamen in campum descendit (VAL. MAX. 7, 5, 1. 8, 15, 4). 31, 7, 1 *supra l. 17*. LAEL. FEL. *p. 1805, 60* VAL. MAX. 4, 5, 3. 4, 6, 4. 7, 5 pr. 9, 11, 6 *p. 1810, 1*. TAC. ann. 1, 15 tum primum e campo -a ad patres translata sunt. PLIN. paneg. 63 cum . . . ex proximis hortis campum et -a prospectes. 77 iter illi . . . frequenter . . . in campum. nam -a consulum obibat ipse. 92 SVET. Iul. 80 *supra l. 59* PANEG. 11, 19 *supra l. 62*. AVSON. 300, 9 nostris negotiis sua loca sortito data: campus -is, ut conscriptis curia, forum atque rostra separatis civium. GLOSS. Plac. V 11, 15 (56, 19). *nota*: CIC. de orat. 3, 167 ex quo genere (*metonymia*) haec sunt . . . 'campum' *appellare* pro '-is'.

B *in municipiis, coloniis sim.*: LEX Tarent. (Corp. I² 590) 14 quique quomqu⟨e⟩ -a duovireis a⟨ed⟩ilibusve rogandis habebit, is antequam maior pars curiarum quemque eorum quei magistratum eis comitieis petent, renuntiabit *eqs.* LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 99 queiquomque inmunicipio colonia praefectura . . . -a IIvir(eis) II ⟨II⟩vir(eis) aleive quoi mag(istratui) rogando subrogandove habebit. 132 neve quis eius (*cui senatorem sim. esse non licebit*) rationem comitieis conciliove ⟨habeto⟩. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 67, 23 IIviri praef(ectus)ve -a pontific(um) augurumq(ue) . . . ita habeto, prodicito, uti . . . h(ac) l(ege) o(portebit). 101, 17 quicumque -a magistrat⟨ib⟩us creandis subrogandis habebit, is ne quiem eis -is pro tribu accipito neve renuntiato neve renuntiari iubeto. 105, 28 neve quis IIvir comitis suffragio eius (*indigni*) rationem habeto. LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 6 si . . . pauciores erunt quorum h(ac) l(ege) -is rationem habere oporteat, quam tot ⟨quot⟩ creari oportebit: tum is qui -a habere debebit *eqs.* 1, 29 de -is habendis. 1, 33 alter ex his -a IIvir(is), item aedilibus, item quaestoribus rogandis subrogandis h(ac) l(ege) habeto (1, 45). 3, 40 *ii* de quibus IIvirorum quaestorumve -is suffragium ferri oportebit. *saepe.* CORP. XIV 375, 9 (*Ostiae*) P. Lucilio . . . quinquennal(i) in comitis facto (376, 15 curator pecuniae publicae exigendae et attribuendae in -is factus). 2410, 10 (*Bovillis, saec. II*) primus -a magistratuum ⟨creandorum⟩ causa instituit.

C *apud* ***exteros:*** *apud dediticios: Cephaloedi in Sicilia*: CIC. Verr. 3, 128. 129. 130 (*agitur de -is sacerdotis maximi creandi*). *in civitatibus aliis Siciliae*: CIC. Verr. 3, 133 omnibus -is (*censoriis*) tot civitatum unam in domum (*sc. Verris*) revocatis. 3, 136 -a . . . censorum. *in civitatibus liberis: apud Haeduos*: CAES. Gall. 7, 67, 7 *Cotus* controversiam cum Convictolitavi proximis -is habuerat. *Veiis*: LIV. 5, 1, 1 -a utriusque populi (*Romanorum Veientumque*) longe diversa ratione facta sunt. *Syracusis*: LIV. 24, 26, 16 *sq.* fremere multitudo et in locum Adranodori ac Themisti — non ambo praetores fuerant — -a poscere, quae nequaquam ex sententia praetorum futura essent. statutus est -is dies *eqs.* (*ibid.* contio). *apud Thessalos*: LIV. 34, 51, 5 turbati erant . . . inquieto . . . ingenio gentis, nec -a nec conventum nec concilium ullum non per seditionem ac tumultum . . . traducentes. *in Boeotia*: LIV. 42, 43, 7 -is praetoriis Boeotorum. *generatim*: CIC. rep. 1, 50 optimates . . . quis ferat, qui non populi concessu, sed suis -is hoc sibi nomen arrogaverunt?

II ***in imagine:*** PLAVT. Aul. 700 ibo intro ubi de capite meo sunt -a (*cf.* Truc. 819). Pseud. 1232 Pseudolus mihi centuriata habuit capitis -a. SEN. epist. 118, 3 hoc est . . . egregium, hoc securum ac liberum, nihil petere et tota fortunae -a transire. 118, 4 hic . . . qui non praetoria aut consularia -a securus intuetur, sed magna illa, in quibus alii honores anniversarios petunt, alii perpetuas potestates, alii bellorum eventus prosperos triumphosque, alii divitias, alia matrimonia ac liberos, alii salutem suam suorumque! MACR. sat. 1, 5, 10 heus tu hisne tam doctis viris (*veteribus poetis scriptoribusque*) adimere vis verborum -is ius suffragandi et tamquam sexagenarios maiores de ponte deicies?

III ***metonymice*** *et* ***translate:*** *metonymice i. q. electio, creatio ipsa*: LIV. 9, 46, 12 tantum Flavii -a indignitatis habuerunt, ut plerique nobilium anulos aureos et phaleras deponerent. 10, 9, 13 id credo cognomen (*Maximum*) errorem in aedilibus fecisse secutamque fabulam mixtam ex aediliciis et consularibus -is convenientem errori. *de imperii initio*: TAC. hist. 1, 14 *Galba* -a imperii transigit. SYMM. or. 3, 3 (*ad Gratianum Augustum*) his ad imperium lectus auspiciis praerogativam consulis ad -a purpurae detulisti (3, 40 militum sincera suffragia).

iuncturae notabiliores: **1** *cum verbis*: **a** *pro subiecto*: sunt -a: PLAVT. Aul. 700 Truc. 819 COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 92 CIC. Verr. 3, 136 Att. 1, 11, 2. 4, 3, 5. 4, 15, 8 ad Q. fr. 2, 2, 2. 3, 1, 16 ad Brut. 1, 5, 4 LIV. 3, 17, 4. 34, 54, 1. 38, 42, 2. 40, 18, 1. 43, 11, 5 ASCON. Scaur. p. 19 Cl. QVINT. decl. 252 p. 33, 17. fiunt (*cf.* facere): CIC. Verr. 1, 17. 3, 130 Att. 4, 3, 3. 4, 15, 8 LIV. 1, 35, 1. 5, 1, 1. 5, 14, 4. 5, 32, 16. 6, 35, 5. 39, 39, 13 SCHOL. Cic. Bob. p. 27, 6 Hild. GLOSS. Plac. V 11, 15 (56, 19). **b** *accus. et dativus*: *α de magistratibus (auguribus, tribunis plebis), qui -is praesunt: generatim*: -a habere: PLAVT. Pseud. 1232 COMMENT. augur. Cic. div. 2, 42 LEX Bant. (Corp. I² 582) 5 LEX Tarent. (Corp. I² 590) 14 CALP. hist. 27, 3 VARRO Men. 497 CIC. Verr. 1, 25. 3, 128. 129 leg. agr. 2, 20. 22 Brut. 55 div. 1, 33. 2, 43 Att. 3, 14, 1 ad Q. fr. 2, 1, 2 *et saepe* BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 2 POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 CAES. civ. 3, 1, 1 SALL. Catil. 24, 1 LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 99 LEX Vrson. (Corp. II 5439) 67, 23. 101, 17 FAST. cos. Capitol. *passim.* LIV. 1, 32, 1 *et passim.* PAVL. FEST. p. 157 VELL. 2, 92, 2 ASCON. Mil. p. 33 Cl. *al.* PLIN. nat. 18, 13 LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 6 *saepe* TAC. ann. 2, 36. 14, 28 SVET. Iul. 76 LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 1 GRAN. LIC. p. 11 VOPISC. Tac. 1, 6 SCHOL. Cic. Bob. p. 68, 14 Hild. *al.* facere (*cf.* fieri): CIC. Verr. 1, 17. 3, 130 LIV. 10, 5, 14. 27, 33, 6 -orum ludorumque faciendorum causa. VAL. MAX. 1, 1, 3 (conficere *v. vol. IV p. 196, 30 sqq.* perficere: CAES. civ. 3, 2, 1 LIV. 7, 18, 10. 10, 16, 1 *et saepe* PAVL. FEST. p. 289 ASCON. Mil p. 30 Cl. efficere: ASCON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tog. cand. p. 91 Cl.). gerere: CIC. leg. 3,45 AVSON. 419,42. instituere: CIC. epist. 7, 30, 1. celebrare: LIV. 28, 38, 7 TAC. hist. 2, 91 (*cf. p. 744, 68 sq.*). exercere: AVSON. 419,42. agere: SERV. Aen. 6,198 (*cf. vol. I p. 1387, 51 sqq. adde*: peragere: CIC. nat. deor. 2,10 PLIN. nat. 19, 156 PLIN. paneg. 64. transigere: TAC. hist. 1, 14). *speciatim: dat.* -is: praeesse: CIC. leg. agr. 2, 22 LIV. 3, 64, 4. 4, 7, 3. 35, 20, 2. praesidere: PLIN. paneg. 92. *accus.* -a: dimittere: CIC. Att. 1, 14, 5 LIV. 39, 39, 10 ISID. orig. 4, 7, 7. edicere: COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 92 CIC. ad Q. fr. 2, 2, 2 LIV. 3, 37, 5 *et saepe* SVET. Iul. 18 LAEL. FEL. *p. 1807, 24.* indicere: LIV. 3, 35, 1. 4, 6, 9. 6, 35, 9. 6, 39, 5. 7, 22, 7. 30, 39, 5. auspicari: LIV. 26, 2, 2 sollemne auspicandorum (*Madv.*, auspiciatorum *P*) -orum in castra et provincias ... transferri. MACR. sat. 1, 12, 7. β *de aliis personis (tribunis plebis interpellantibus, populo, candidatis) et rebus: accus.* -a: prohibere: CATO or. frg. 18, 1 CIC. Phil. 2, 81 LIV. 4, 25, 1. 25, 4, 6 FEST. p. 234. tollere: CIC. leg. agr. 2, 27 LIV. 3, 39, 8. 6, 35, 10. 25, 4, 6. 39, 40, 1. obnuntiare: CIC. p. red. in sen. 11 *p. 1807, 28.* proferre: CIC. Planc. 50. trahere: CIC. Mil. 24 ASCON. Mil. p. 30 Cl. impedire: CIC. Phil. 2, 80 SALL. Iug. 37, 2 SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 12 Hild. vitiare: CIC. Phil. 2, 80 FEST. p. 234. differre: CIC. Att. 1, 16, 13. 2, 20, 6. 2, 21, 5. 4, 17, 3 LIV. 6, 36, 9. 6, 37, 12. 7, 17, 13. 8, 23, 17. 9, 34, 25. ducere: CIC. Att. 4, 15, 7. detrudere: CIC. Att. 4, 16, 6 ad Q. fr. 2, 11, 3. protrudere: CIC. epist. 10, 26, 3. reicere: CIC. ad Q. fr. 2, 15, 3 ad Brut. 1, 14, 1. interpellare: LIV. 5, 17, 5. 9, 42, 3. turbare: LIV. 5, 17, 5. 39, 32, 12. 40, 42, 10 vitium de caelo, quod -a turbaret, intervenit. QVINT. decl. 252 p. 31 TAC. ann. 1, 81 FLOR. epit. 3, 16, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 151, 4. 21 Hild. dirimere: LIV. 7, 21, 1. 40, 59, 5 TAC. hist. 1, 18. prolatare: LIV. 7, 21, 2. inire: CIC. leg. agr. 2, 27 *p. 1805, 36* SVET. Vesp. 5. obire: CIC. Att. 1, 4, 1 PLIN. paneg. 77. *dativus* -is: intercedere: LIV. 4, 50, 8. 27, 6, 5. moram facere: LIV. 27, 6, 5. praesto esse: CIC. Mur. 37 L. Luculli exercitus ... -is L. Murenae praesto fuit. adesse: CIC. Planc. 21 Att. 1, 10, 6 LIV. 45, 35, 7. interesse: LIV. 2, 64, 1 PLIN. paneg. 63 SVET. Aug. 56 CAPITOL. Aur. 10, 8.

2 *cum substantivis*: -orum *vel* -is: dies: VAL. ANT. hist. 60 -is diem a M. Marcio praetore peposcit. CIC. Mil. 42 cum honoris amplissimi contentio et dies -orum subesset. Phil. 2, 82. ad Q. fr. 3, 3, 2 -orum cotidie singuli dies tolluntur obnuntiationibus. SALL. Catil. 26, 5 dies -orum venit. Iug. 36, 4 -orum dies adventabat. LIV. 3, 34, 7. 8, 23, 11. 24, 27, 1 statutus est -is dies. 26, 3, 9 diem ... -is ab C. Calpurnio praetore urbano petit. 26, 3, 12. 26, 18, 4 diemque -is consules edixerunt (31, 49, 12). 26, 18, 16 -orum die (27, 21, 6 -orum ipsorum diebus. 32, 25, 2 -orum die primo. VAL. MAX. 9, 3, 2 postero -orum die. PLIN. epist. 3, 20, 2 SVET. Aug. 40 Dom. 10 FLOR. epit. 3, 14, 6 OROS. hist. 5, 9, 1 ISID. orig. 4, 7, 7). LIV. 35, 8, 1. ASCON. tog. cand. p. 83 Cl. ante dies -orum paucos. QVINT. decl. 370 p. 407, 7 sub diem -orum (SVET. Aug. 46 sub die -orum). ISID. orig. 4, 7, 7 erat ... apud Romanos -orum dies sollemnis in kalendis Ianuarii. tempus: LIV. 5, 9, 1 primores patrum ... censuere non expectandum iustum tempus -orum. 21, 53, 6 tempus propinquum -orum. 25, 2, 3 -orum consularium iam appetebat tempus (28, 10, 1. 29, 10, 1. 29, 38, 2. 37, 47, 1. 39, 6, 1. 39, 32, 5). 27, 4, 1 -orumque consularium instabat tempus. 37, 50, 7 se (*consulem*) ad -orum tempus occurrere non posse. *aliter* CIC. Sest. 125 *p. 1807, 12.* ordo: LIV. 26, 23, 2 nisi interpellatus ordo -orum esset. PLIN. epist. 3, 20, 5 supersunt senes, ex quibus audire soleo hunc ordinem -orum: citato nomine candidati *eqs.* ordinatio: VELL. 2, 124, 3 primum principalium eius operum fuit ordinatio -orum, quam manu sua scriptam divus Augustus reliquerat. PLIN. paneg. 72.

3 *cum praepositionibus*: ante: CIC. Verr. 3, 130 diebus ... quindecim ante -a. Att. 4, 17, 3. 4, 19, 1 epist. 1, 4, 1 SALL. Iug. 36, 1 SEN. contr. 7, 7, 11. post: CIC. epist. 2, 10, 1 SEN. contr. 7, 7, 11. 14. secundum: CIC. Att. 3, 12, 1. 3, 13, 1. 3, 18, 1 LIV. 39, 41, 5. causa: CIC. Verr. 1, 54 quae *frequentia* convenit uno tempore undique -orum, ludorum censendique causa. Scaur. 30 non esse hoc iudicium iudicii, sed -orum consularium causa comparatum. FAST. cos. Capitol. *passim* dict(ator) comit(iorum) habend(orum). caussa (*v. indicem VI Corp. I² p. 360 s. v.* dictator. *adde*: LIV. 7, 26, 11 dictatorem -orum causa T. Manlium Torquatum ex auctoritate senatus dixit. 8, 16, 12 -orum habendorum causa. 27, 33, 6 dictatore -orum ludorumque faciendorum causa dicto. *saepe*). LIV. 3, 64, 8 *p. 1807, 34.* 5, 52, 17 an -orum causa populus tanto incommodo in desertam hanc ab dis hominibusque urbem conveniet? 7, 20, 1 alter consul -orum causa Romam revocatus (9, 18, 14. 10, 21, 13. 30, 39, 4. 32, 7, 8. 40, 35, 1). 10, 15, 7 -orum causa Romam profectus (10, 36, 18. 38, 35, 1). 23, 23, 9 ne -orum causa in urbe retineretur. 24, 7, 11 Romam -orum causa veniens (27, 20, 13. 27, 29, 3. 31, 49, 9. 41, 7, 4). 26, 22, 2 Fulvius Romam -orum causa arcessitus. 32, 27, 5 Sex. Aelius consul ex Gallia -orum causa Romam cum redisset (34, 42, 3. 34, 48, 1. 39, 56, 3. 42, 9, 7). 39, 15, 11 cum ... vexillo in arce posito -orum causa exercitus eductus esset. ad -a: redire: LIV. 35, 6, 3. ire: LIV. 40, 17, 8. reverti: LIV. 41, 14, 9. venire: CIC. Verr. 3, 128 Sest. 82 (*aliter* 109) Att. 1, 1, 2 epist. 10, 25, 2 LIV. 27, 29, 5. 29, 10, 2. 37, 50, 6. 38, 42, 1 (ventitare: NEP. Att. 4, 4). currere: CIC. epist. 10, 26, 2. descendere: VAL. MAX. 9, 11, 6 in campum ad quaestoria -a. ASCON. Mil. p. 43 Cl. (*de interrege*) SVET. Iul. 13. accedere: QVINT. decl. 252 p. 32, 24.

4 *ablativo*: a *ablativo temporis vel loci*: LEX Tarent. (Corp. I² 590) 16 *ii* quei magistratum eius comitieis petent (LIV. 5, 18, 3). VARRO ling. 5, 91 tum cum classes -is ad comit⟨i⟩atum vocant. 5, 155. 7, 42 *p. 1803, 64.* rust. 3, 2, 1 -is aediliciis cum sole caldo ego et Q. Axius senator tribules suffragium tulissemus. CIC. Verr. 1, 23 proximis consularibus praetoriisque -is (Catil. 1, 11 CAES. civ. 1, 9, 2. 3, 82, 5 LIV. 5, 13, 2. 9, 40, 21. 33, 27, 8 PLIN. nat. 36, 23 PLIN. epist. 4, 25, 1. 6, 19, 1 SVET. Iul. 80 FLOR. epit. 4, 2, 15). leg. agr. 2, 18 eodem modo ... ut -is pontificis maximi. Sull. 51 dom. 75 *p. 1807, 68* har. resp. 11. Planc. 10 -is, praesertim aediliciis studium esse populi, non iudicium. 49 -is superioribus (53). 54 prioribus. Mil. 41 *saepe* (*v. Merguet in lexico orat. p. 574 sq.*). Att. 2, 23, 4 -is ... esse Romae (12, 8). 7, 9, 2 cum -is ... ut e lege ratio habeatur impetratum non sit (ad Brut. 1, 5, 3 absentium rationem sacerdotum -is posse haberi. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 132 LIV. 6, 37, 5. 10, 15, 11 VAL. MAX. 4, 1, 14 LEX de imp. Vesp. [Corp. VI 930] 13 LEX Malac. [Corp. II 1964] 1, 6. 51. 61 SVET. Iul. 28). CAES. Gall. 7, 67, 7. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 18 ne quem eis comitis pro tribu accipito neve renuntiato. LIV. 4, 54, 8 quaestoriis -is ... similia fore. 5, 10, 10. 6, 22, 7 -is ... iurare ... in verba excusandae valetudini solita. 7, 21, 4 observare legem Liciniam -is consularibus (7, 22, 10). *et saepe.* PAVL. FEST. p. 280 cum reus populum -is oraverat per deos, ut eo periculo liberaretur. p. 334 LAEL. FEL. frg. Gell. 15, 27, 3 SEN. contr. 7, 7, 2 VAL. MAX. 1, 1, 3 *al.* SVET. Aug. 40 GAIVS inst. 2, 101. 102 VLP. reg. 20, 2 INST. Iust. 2, 10, 1. b *ablativo instrumenti (nonnulla ad a adduci possunt)*: CIC. leg. agr. 2, 26 *magistratus* nullis -is ante ... datus. 2, 29 ut ... quisquam nullis -is imperium aut potestatem assequi possit. 2, 31 decemviri ... veris -is ... constituti. Mur. 38 imperatores ... -is consularibus ... deliguntur. Planc. 49 quasi non -is iam superioribus sit Plancius designatus aedilis. *ibid.* renuntiatus ... aut iis ipsis -is consul (Mur. 1 *p. 1805, 76*). 53 facti prope superioribus -is declaratique (LIV. 2, 56, 2 *p. 1806, 27* MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 15, 4 *p. 1805, 45*). Mil. 7 *p. 1804, 12.* rep. 2, 25 populus curiatis eum -is regem esse iusserat. 2, 31 Tullum Hostilium populus regem ... -is curiatis creavit (*v. p. 1805, 46. 49. 51. 1806, 18. 28* LIV. 2, 56, 1. 9, 15, 11. 25, 37, 5. 27, 6, 8. 31, 50, 6 VAL. MAX. 4, 1, 5). Att. 14, 12, 1 legem a dictatore -is latam (*v. p. 1805, 83 sqq.*). LIV. 3, 20, 6 ut quidquid Romae vi tribunicia rogatum esset, id -is ibi abrogaretur. 4, 41, 2 cum *populus Romanus* eum -is consulem legeret. 5, 46, 10 -is curiatis revocatus de exilio. 6, 37, 7 lege obtinendum esse, quod -is per gratiam nequeat. 8, 13, 10 priusquam -is in insequentem annum consules rogarent (FEST. p. 266 *p. 1804, 83*). TAC. hist. 3, 55 *p. 1805, 12.* AMPEL. 48, 2 *p. 1803, 26* -is transigitur.

plur. fem. **comitiae**, -ārum. *idem q. comitia*: CORP. VI 10213 inprobae -ae ⟨ill⟩ae fuerunt in Aventino ubi ⟨Sei⟩anus cos. factus est. GLOSS. -ae (cometiae *pars codd.*) dicuntur tempora honorum (bonorum *codd.*), quando dant honores, sed (i(d est) *var.*) ubi milites sunt (*cf. sim. p. 1803, 28*). III 362, 61 ἀρχιαιρέσια. [GLOSS. V 566, 7 *v. p. 1805, 64*.]

derivata: comitialis, comitiatus, comitiare (-ari). *Sigwart.*

comitīvus, -a, -um *v. p. 1801, 18.*

***comito**, -āvī, -ātum, -āre (**comitor**, -ātus sum, -ārī) [*a* comes. *Th.*]. *legitur activum ap.* ACCIVM, *deinde ap.* PROP. OV. *alios, passivum inde a* CIC. Catil. LVCR. CATVLLO, *deponens inde a* CIC. inv. LVCR. NEP. VARRONE. *partic. praes. exempla sub II posui.*

I activum: A *prisce i. q. comitem dare*: ACC. trag. 53 Aegisthus si me [esse] eodem lecto -asset patri (NON. p. 85, 14 *ad l.* -asset pro cobuisset [cubuisset, concubuisset *var. lect.*]; *emend. docti varie*). **B** *comitem esse, prosequi, sequi*: **1** *aliquem*: OV. met. 13, 55 *Philoctetes* non -vit Vlixen. Pont. 2, 2, 83 *Tiberium* proles -vit euntem. 2, 3, 43 Pirithoum Theseus Stygias -vit ad undas. 3, 2, 33 occidit et Theseus et qui -vit Oresten (*sc. Pylades*). CARM. c. pag. 66 quem (*taurobolum*) lasciva cohors ... -ret ovantem. **2** *rem corpoream, actionem localem*: PROP. 2, 7, 15 si vera meae -rent castra puellae. OV. met. 8, 692 nostros -ate gradus. 14, 259 nostraque adulantes -ant vestigia *ferae mutatae*. Pont. 1, 9, 47 funera non potui -are. SYMM. 6, 62 (63) nos ... recursum vestrum in Campaniam ... -bimus. **3** *alicui, cum aliquo*: ITALA exod. 33, 15 (Wirc.) si non tu (tu ipse Lugd.) simul -veris mecum (-atus fueris nobiscum Lugd., συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, VVLG. praecedas, ne deduxeris (eduxeris Lugd.) me hinc. Tob. 5, 14 (Reg.) poteris -are ei? (*deest in* LXX. VVLG. perducere). [*corrupte*: SEN. contr. 10, 2, 2 ecce -o ego tibi possum, cedere seni non possum.]

II deponens *sensu activo*: **A** *proprie: comitem esse, prosequi, sequi; de animantibus et rebus se ipsis moventibus.* GLOSS. συνοδεύω. συνεκδημῶ. -atur συνεκδημεῖ. συνδιατρίβει. -er coambulem; -atus consecutus, secutus. *de structura*: DIOM. gramm. I 315, 9 -or amicum (316, 8). BEDA gramm. VII 267, 8 -or amicum et amicis. SERV. Aen. 7, 756 medicor illam rem et illi rei sicut modulor ⟨et moderor et -or⟩ (*add. D*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *absolute:* **a** *de hominibus et deis.* CIC. epist. 1, 9, 16 cum ... me universa res publica duce senatu -ante Italia ... reciperavisset. VARRO rust. 2, 9, 16 debent esse plures *canes*, quod accidit his *pastoribus*, qui per calles silvestres longinquos solent -ari (*sc. gregem*). NEP. Eum. 13, 4 *propinqui* -ante toto exercitu humaverunt *Eumenem*. Att. 22, 4 elatus est *Atticus* ... -antibus omnibus bonis. VERG. Aen. 2, 40 primus ... ante omnes magna -ante caterva Laocoon ... decurrit ab arce (2, 370. 5, 76 VAL. FL. 5, 342 DRAC. laud. dei 2, 554 Romul. 8, 449. 620). Aen. 3, 346 sese a moenibus ... multis Helenus -antibus affert. 11, 498 obvia cui (*Turno*) Volscorum acie -ante Camilla occurrit. CARM. de bell. Aeg. 59 cum parte senatus et patriae -ante suae cum milite Caesar gen⟨ti⟩s Alexa⟨nd⟩ri ... ⟨a⟩d ⟨mo⟩en⟨ia⟩ venit. OV. epist. 6, 143 obviaque exissem fetu -ante gemello. met. 6, 594 concita per silvas turba -ante suarum ... Procne ... Bacche tuas simulat (SEN. Herc. f. 837 OCTAVIA 729 SIL. 11, 462. 13, 276 STAT. Ach. 1, 27). met. 11, 275 Aeacides ... intravit paucis -antibus urbem (CVRT. 5, 13, 18 TAC. hist. 3, 41 AMM. 21, 8, 2). 13, 402 *Vlixes Tirynthia tela, sagittas*, ad Graios domino (*Philocteta*) -ante revexit. 13, 631 *Aeneas* intrat Apollineam sociis -antibus urbem. 14, 235 (*Macareus loquitur*) missus ad hunc (*Antiphaten*) ego sum numero -ante duorum. Pont. 4, 4, 41 domum repetes toto -ante senatu (SIL. 11, 222 LAMPR. Alex. 57, 4). LIV. 2, 48, 10 consul e curia egressus -ante Fabiorum agmine ... domum redit (SVET. Cal. 19). 3, 47, 1 Verginius ... filiam ... -antibus aliquot matronis ... in forum deducit (COLVM. 1, 4, 8). VELL. 2, 75, 3 Livia ... uno -ante ... pervenit ad mare. CVRT. 6, 5, 11 rex ... manu -ante procedit. LVCAN. 2, 730 vadis, *Magne*, ... populis -antibus exul (QVINT. decl. 306 p. 202). VAL. FL. 6, 524. PLIN. nat. 8, 147 *canis* -antem ad feram inquisitorem loro trahens. 8, 185 *de Api*: gregesque puerorum -antur. SIL. 4, 31 dextra laevaque trahuntur ... non aequo -antes ordine nati. 4, 93 aderant *Scipio et Hannibal* ... equitum -antibus alis. 4, 699 revocavit Scipio ... in collem Gracchio -ante cohortes. 5, 668 in medias fratre invectus -ante catervas ... Poenus. 13, 176 hostem ... nullo -ante irrumpere tectis (MART. 11, 51, 3). 13, 492 -ante tuorum ... globo. STAT. Theb. 7, 265 dites pecorum -antur Erythrae. TAC. Germ. 46 idem ... venatus viros pariter ac feminas alit; passim enim -antur. hist. 3, 50 sex milia Delmatarum ... -bantur. 4, 70 Tutor Treveris -antibus ... Bingium concessit. 5, 1 -bantur viginti sociae cohortes, octo equitum alae (AMM. 19, 1, 5 VEG. mil. 2, 15). PLIN. paneg. 24 liberum est ingrediente per publicum principe ... -ari. SVET. Nero 48 equum inscendit *Nero* quattuor solis -antibus. FRONTO p. 6, 18 N. neque domum vestram *Fronto* diluculo ventitat neque cotidie salutat neque ubique -atur. APVL. met. 6, 7 -ante ... Mercurio Venus caelo demeat. PANEG. 7, 21 vidisti Apollinem tuum -ante Victoria. HEGES. 5, 22 l. 77 praeite fili et secuturo patri viam parate. si potuero consequi -bor simul. RVFIN. hist. mon. 1 p. 394^{A} septem fuimus simul -antes. VEN. FORT. vita Radeg. 13, 29 solebat pompa -ante regina procedere (CARM. epigr. 419, 4). *partic. praes. subst.*: CVRT. 3, 12, 15 inhibita ... -antium turba (PLIN. epist. 6, 20, 13). TAC. ann. 14, 33 quin ... -antes in partem agminis acciperet. 14, 56 *Seneca* vitat -antes. ITIN. Alex. 30 unaque -antibus ... *Darius* morabatur. *fort.* MANIL. 3, 121 *quintus gradus* socios tenet et -antes (*sic g, alii alia*). **b** *de bestiis*: VERG. Aen. 3, 660 lanigerae -antur oves. LVCAN. 2, 606 *victor taurus* quoslibet in saltus -antibus agmina tauris ... trahit. CLAVD. carm. min. 27, 76 innumerae -antur aves. **c** *de rebus mobilibus*: OV. fast. 3, 865 inque draconigenam nimbis -antibus urbem desilit *Nephele*. SEN. Med. 629 *Orpheo* volucris ... affuit tota -ante silva. ARNOB. nat. 7, 28 dii spirant odoremque ad se attrahunt auris -antibus involutum. DRAC. laud. dei 2, 177 Africus ... adest nulla -ante procella (Romul. 8, 385).

2 *cum obiecto: saepe cum participio praes. verbi, plerumque eundi*: **a** *-antur homines* (*dei*): *α alios homines* (*deos*): CIC. inv. 2, 14 in itinere quidam proficiscentem ad mercatum quendam ... est -atus (consecutus *rec.*). LVCR. 2, 640 magnam armati matrem -antur. CAES. Gall. 6, 8, 8 cum his (*Germanis*) propinqui Indutiomari ... -ati eos ex civitate excesserunt. VERG. Aen. 6, 863 quis ... ille virum qui sic -atur euntem? 7, 681 *Caeculum* legio -atur agrestis. 10, 126. 164 quae manus ... -etur ... Aeneam. OV. met. 4, 484 Luctus -atur euntem *Tisiphonen* et Pavor et Terror. trist. 5, 4, 25 Orestem *Pylades*. SEN. contr. 2, 1, 5 egredientem ... domum redeuntemque -bor. GERM. 554 divorum ... aetas bellantem -ata Iovem. VELL. 2, 100, 5 *Iuliam* Scribonia. SEN. Ag. 317 nostros, Thebais hospes, -are choros. Herc. f. 203 venit ... Megara parvum -ata gregem (*sc. liberos*). Oed. 432 *Bacchum* Bassaridum -ata cohors. Phaedr. 425 nullo latus -ante *Hippolyti*. Phoen. 506 *Iocasta ad Polynicen*: non te duxit in thalamos parens -ata. benef. 6, 25, 2 *amica* desertam fugientemque *amicam*. CVRT. 3, 3, 21 dextra laevaque regem ducenti ferme nobilissimi propinquorum -bantur. 3, 3, 22 feminarum reginas -antium. 3, 8, 12 virgines ... patrem (CVRT. 6, 5, 4). 4, 10, 18 *captivi* Darei uxorem. 5, 1, 42 *principum liberi* venantes *reges* (5, 13, 17. 8, 2, 36. 8, 6, 4 PLIN. nat. 30, 8). LVCAN. 1, 269 *tribunos* signa petentes *Caesaris* ... -atur Curio. PLIN. nat. 35, 152 Damaratum ... -atos fictores Euchira Diopum Eugrammum. SIL. 5, 318 generum -are, socer. 11, 313 variis oneratum epulis atque atria tardo linquentem gressu. STAT. silv. 2, 1, 90 Peleus natum. TAC. hist. 1, 3 liberos matres. 1, 41 -atae Galbam cohortis. 2, 11 Othonem ... speculatorum lecta corpora. 2, 88 *pater* filium. ann. 3, 10 Veranius ceterique Germanicum -ati. CHAR. dig. 50, 4, 18, 17 *mastigophori* agonothetas. FIRM. err. 16, 1 *Minervam* ex agrestibus locis ad urbanae conversationis ordinem rustica turba -ata est. ANTH. 442 totus -atur euntem *Xerxem* orbis. HIL. in Matth. 15, 5 quibusque salus redditur atque ad ... -andum ... deum (*i. Christum*) omnia ... ministeria reformantur. OPTAT. 6, 3 p. 147 *Christum* apostoli. AMM. 28, 4, 9 -antibus singulos *nobiles* quinquaginta ministris. CLAVD. 1, 79 *Impetus et Metus* cum fremitu Romam -antur anhelo. 28, 321 -atur euntem *Alaricum* Pallor et ... Fames. rapt. Pros. 2, 55 -antur euntem *Proserpinam* Naides. SVLP. SEV. epist. 2, 8 agnum ducem (*i. Christum*) ... -atur *Martinus martyr*. MART. CAP. 9, 904 circumstantium multitudo Tritoniden Dionenque -ata. *additur ablativus instrumenti*: VERG. Aen. 4, 543 sola fuga nautas -bor ovantes? 10, 194 filius *Cinyri* aequalis -atus classe catervas. 11, 52 iuvenem exanimum ... vano ... -amur honore. STAT. Theb. 3, 117 *propinquos* densa gradu -antur euntes milia. CLAVD. 3, 36 *Luxum* adhaerens ... humili gressu -atur Egestas. *β res corporeas, animalia*: VERG. georg. 1, 346 *hostiam* omnis ... chorus et socii -entur. VAL. MAX. 5, 2, 6 Flaminini ... triumphantis currum ... duo milia civium Romanorum pilleata -ata sunt (LVCAN. 5, 332 STAT. Theb. 4, 223 SVET. Tib. 6 FIRM. err. 24, 4). SEN. Phoen. 621 frater arma -atus tua. PLIN. nat. 2, 181 ad occasum navigantes ... vincunt spatia nocturnae navigationis, ut solem ipsum -antes. TAC. Germ. 10 *equos* pressos sacro curru sacerdos ac rex vel princeps civitatis -antur. FLOR. epit. 1, 13, 12 virgines ... ex sacerdotio Vestae ... fugientia sacra -antur. SYMM. epist. 1, 14, 3 principum ... signa (VEG. mil. 3, 5). AMM. 24, 6, 7 velocitatem navium. VEG. mil. 2, 23 vexillum. SEDVL. carm. pasch. 5, 62 *ad Iudam*: praevius ... -aris signifer enses. *γ actionem localem*: VERG. Aen. 6, 112 *Anchises* meum -atus iter (IVVENC. 2, 23). 11, 61 supremum ... honorem. PLIN. nat. 6, 83 meatumque earum (*volucrum*) terram petentium -antur *Taprobanitae in navigando*. VAL. FL. 6, 558 propinquas Rhipea ... -antem ... pugnas (*cf.* LVCAN. 3, 325 nec haec alius committat proelia miles, *ubi codd. VU*[1] -etur). HOMER. 1036 pater -bor funera nati. STAT. Theb. 5, 650 Thoantis exequias (APVL. met. 4, 34). 8, 590 bellum -ata relictis Deiphyle thalamis (COMMENT. Lucan. 2, 252. *cf.* TAC. ann. 11, 22 ut *quaestores* rem militarem -rentur). IVV. 6, 82 -ata est Eppia ludum. SVET. Dom. 2 triumphum ... Iudaicum equo albo. APVL. met. 4, 34 nuptias. 11, 15 pompam deae. SERV. georg. 2, 389 *patris Icari* vestigia. MART. CAP. 9, 922 *Harmonia* sidereae revolutionis atque ipsa totius molis volumina -ata. DRAC. Orest. 631 Diomedeos gressus -atus Vlixes. **b** *-antur bestiae*: *α hominem vel bestiam*: PLIN. nat. 8, 148 e lupis *concipi volunt canes* Galli, quorum greges suum quisque ductorem e canibus et ducem habent. illum in venatu -antur. 8, 156 sororem libentius etiam quam matrem equa -atur. 9, 21 adultos *fetus* diu -antur *delphini*. 9, 33 parvos *delphinos* semper aliquis grandior -atur. 9, 47 *partus thynnorum* fetas redeuntes in mare autumno -atur. 9, 65 *lutarium* semper -atur sargus. 10, 124 eo perducta consuetudine *corvorum*, ut exeuntem *e silvis Craterum venatorem* sic -rentur et feri. 11, 46 apesque reliquas tamquam marem feminas -ari, non tamquam ducem. 11, 50 regemque iuvenem aequalis turba *apium* -atur. 28, 183 asinarum gregibus eam (*Poppaeam*) -antibus. STAT. Theb. 2, 289 *de serpentibus*: Cadmum -ata iacentem Harmonia. TAC. ann. 15, 12 APVL. met. 9, 33 VLP. dig. 13, 6, 5, 9 SOL. 15, 10. *β rem*: VERG. Aen. 8, 462 gressumque canes -antur erilem. PLIN. nat. 9, 51 *thynni* navigia ... -antes (32, 153). 11, 63 *apes* -antur exequias. 17, 37 alites vomerem -antes. **c** *comites sunt res mobiles*: MANIL. 3, 364 mundum -antia *signa*. STAT. Theb. 11, 3 ad terras longe -ata cadentem *Capaneum* ... semita flammae. AVIEN. Arat. 1362 diversa diem -antur sidera. EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 924^{B} stantem ... sub aurora solis mox umbra -atur.

3 *alicui*: *homini*: PORPH. Hor. sat. 1, 3, 137 neque quisquam tibi -bitur. IVVENC. 4, 219 sponso tantum -atur factio prudens *virginum*. VVLG. Tob. 5, 27 credo ... quod angelus ... -etur ei. AVG. c. Petil. 2, 23, 53 militibus tibi -antibus. EPIST. apost. Wien. Stud. 30 (1909) 328 ⟨ang⟩elus Michael ... et Ra⟨f⟩ael palam -ati sunt mihi. *rei*: GILD. Brit. 14 chron. III p. 33, 11 *iuventus* -ata vestigiis ... tyranni *Maximi*.

4 cum *aliquo*: **a** *de hominibus et deis*: ITALA exod. 33, 15 (Lugd.) si non tu ipse simul -atus fueris nobiscum (*v. p. 1810, 73*). 34, 9 (Lugd. Wirc.) -etur dominus nobiscum (συμπορευθήτω κύριος μεθ' ἡμῶν, VVLG. gradiaris nobiscum). deut. 29, 15 (Lugd. Serm. Arrian. frg. I 19) his qui -antur vobiscum hodie in conspectu ... dei (ὧδε οὖσι, VVLG. praesentibus et absentibus). 31, 8 (Lugd.) dominus, qui -atur tecum (συμπορευόμενος μετὰ σοῦ, VVLG. ductor vester. *adde p. 1813, 5 et 42*). Ios. 8, 35 (Lugd.; τοῖς προσπορευομένοις). IV reg. 5, 19 (Legion. in marg.; ἀπῆλθεν, VVLG. abiit). Tob. 5, 21 (Serm. Migne 13, 644^{B} *et* VVLG.; συμπορεύσεται). act. 10, 23 (cod. g. συνῆλθον). 15, 38 (cod. g) simul cum illis -atus est (συνελθόντα. VVLG. isset). 20, 4 (cod. g. συνείπετο). IVL. VAL. 1, 8 EPIST. Alex. p. 214

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

HEGES. 1, 13, 3. VVLG. Sirach 12, 13 qui -atur cum viro iniquo (*προσπορευόμενον*). act. 9, 7 (*συνοδεύοντες*). III Esdr. 8, 11 VICT. VIT. 1, 49. 2, 30 dum iter ageremus cum dei exercitu -antes. DRAC. Romul. 10, 45. *nota*: ITALA deut. 31, 8 (Aug. loc. hept. 6, 67 p. 612) dominus qui -atur tibi (*cf. p. 1812, 66 sqq. et 79*) tecum. **b** *de bestiis*: RVFIN. hist. mon. 8 p. 421^A duos dracones ... secum -ari. PS. MATTH. euang. 19, 1 leones et pardi ... -bantur cum eis in deserto.

B ***latiore sensu et translate,*** *notione motionis plus minus evanida*: **1** *de hominibus et deis*: **a** *aliquem*: **α'** *-antur dei homines, fere i. q. adesse, favere, interdum etiam i. q. premere*: PROP. 4, 3, 16 nupsi non -ante deo. VAL. MAX. 5, 5, 3 sanctissimum Pietatis numen et di fautores eximiarum virtutum et fidissimus Romani imperi custos Iuppiter -atus est *Tiberium*. SEN. Ag. 84 *Erinys* nimias semper -ata domos. CVRT. 8, 5, 16 hominem consequitur aliquando, nunquam -atur divinitas. HOMER. 1067 Pieridum -ata cohors summitte rudentes. APVL. met. 3, 11 deus *Risus* auctorem suum propitius ubique -bitur. HIER. epist. 3, 4, 3 solus ibi (*in eremo*), immo iam Christo -ante non solus, videt gloriam dei *Bonosus* (PAVL. et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 13, 3). 39, 3, 2 nos, quorum exitum angelorum turba -atur. CLAVD. 24, 215 *ad Victoriam: Stilichonem* bellis -are favens. SACR. Leon. p. 317 supplicem tibi, domine, plebem ... clementia largiore -are. p. 399 sanctorum tuorum nos, domine, continua sollemnitate -are. ITIN. [Silv.] 3, 2 adiuta orationibus sanctorum, qui -bantur. CASSIOD. inst. div. 28 p. 1141^D ut ad veram fidem operaque sanctissima ... domino -ante veniamus. INSCR. christ. Rossi II p. 64, 12. **β** *-antur homines deos: fere i. q. consectari, oboedire*: SEN. benef. 6, 23, 6 quemadmodum animi soli aut noverint deos aut quaerant et mente ... divina -entur. epist. 107, 9 optimum est ... deum ... sine murmuratione -ari (107, 11). SIL. 15, 46 *Voluptas ad Scipionem*: si me -ere, puer, non limite duro ... tibi decurrat ... aetas. PALLAD. hist. mon. I 3 p. 264^D perpetua salvatorem oratione -atur. CARM. epigr. 1357, 5 moribus haec Chri⟨stum⟩ semper -ata superstes. **γ** *de moriente qui cum altero una moritur (v. l. 38. 41. 43)*: ENNOD. opusc. 1, 55 *Fridericus* hostes ... interitu -atus est. **b** *rem corpoream vel incorpoream*: VAL. MAX. 4, 7 praef. qui prosperum vitae cursum *amicorum* -ati sunt. SEN. Tro. 941 fata *Polyxenae* -antem *Hecubam*. SER. SAMM. 2 inventumque tuum, *Phoebe*, ... -are favore. FIRM. err. 26, 3 morituri draconis (*i. diaboli*) hoc solacium est, ut exitium suum frequens perditorum turba -etur. PAVL. NOL. app. exc. Bob. p. 443, 22 multorum comitum -amur viam. SVLP. SEV. chron. 2, 20, 4 poenas mortesque eorum (*filiorum*) -ata mater est (*sc. sua morte*). **c** *cum aliquo*: CARM. epigr. 1265, 5 at Styga ... rate funerea utinam tecu(m) -ata fuisse⟨m⟩.

2 *de rebus corporeis, fere i. q. addi, coniungi, una esse, adhaerere, eodem pertinere*: **a** *absolute*: PLIN. nat. 22, 99 *deliciae* pascuntur sucinis novaculis aut argenteo apparatu -ante. 27, 84 glycyside ... caulem habet II palmorum, -antibus II aut III. IVV. 1, 89 neque enim loculis -antibus itur ad casum tabulae. GARG. MART. med. 59 ossa combusta ... butyro et melle -antibus ... xerocollyrium praestant. DRAC. laud. dei 2, 310 ferro *furis* -ante per umbras. ENNOD. epist. 1, 8 *perlatricem* epistula -ante perduxi. **b** *c. accus.*: VERG. Aen. 4, 48 Teucrum -antibus armis Punica se quantis attollet gloria rebus! CVLEX 134 *Phyllidis arborem* -bantur quercus. MANIL. 1, 562 fila ... -antia caelum (1, 600). LVCAN. 2, 19 nullos -ata est purpura fasces. 3, 514 Bruti -ata carinam ... classis. 4, 670 signa suum -ata Iubam. PLIN. nat. 8, 194 ut nubentes virgines -retur colus compta et fusus cum stamine. 15, 71 -atur eam (*ficum porphyritium*) ... popularis *ficus*. 18, 6 *spicea corona* exules etiam captosque -atur. 31, 35 *Choaspis et Eulaei aquae Parthorum reges* quamvis in longinqua -antur. 33, 126 auri argentique mentionem -atur lapis, quem coticulam appellant. 35, 6 quae (*imagines*) -rentur gentilicia funera (TAC. ann. 2, 32). 37, 110 -atur eam *gemmam* (*toparum*) similitudine propior quam auctoritate callaina. MART. 4, 10, 5 -etur Punica librum spongea. 9, 72, 4 dapes -ata lagona. APVL. met. 1, 19 *spongiam devolutam de vulnere* parvus admodum -atur cruor. TERT. resurr. 63 p. 124 carnem ut collactanea -bitur *anima*. SYMPH. 440, 179 *de acu*: mollia duco levi -antia vincula ferro. IVVENC. 4, 646 sceptri dextram *Christi* -atur arundo. **c** *cum*: VVLG. II Macc. 2, 4 arcam iussit propheta ... -ari secum (*συνακολουθεῖν*).

3 *de rebus incorporeis*: **a** *absolute*: SEN. dial. 7, 13, 5 virtus antecedat, -etur voluptas. LVCAN. 9, 252 insiluit puppi iuvenum -ante tumultu. PLIN. nat. 2, 193 praecedit ... -aturque ... sonus. 8, 43 culpa *coitus pardi cum leaena* flumine abluitur aut longius -atur. 9, 121 -atur fama unionis eius parem ... dissectum. 12, 86 -ata ... fabula est ... halitum e tota paeninsula existere. 19, 50 -ata est ... religio quaedam. 25, 134 capitis dolori medetur panacis ... adalligata hora vel diutius ... -ante balinei usu. SIL. 12, 279 graditur *Marcellus* -ante triumpho. 14, 400 deduxit *Himilco* vultu -ante per auras in vulnus telum. TAC. Agr. 9 *Agricola* ad spem consulatus revocatus est -ante opinione Britanniam ei provinciam dari. TERT. idol. 23 quod alius dictavit anima ... -ante ... lingua ad manum transmittat. anim. 35 si in diabolum transfertur adversarii mentio, ex observatione -ante cum illo quoque moneris ... inire concordiam. PORPH. Hor. ars 310 -buntur verba. CYPR. Demetr. 17 ut non statim divinitus vindicta -etur. PANEG. 7, 8 maiestas ... facile -ata est. COD. Theod. 16, 9, 4 (*a. 417*) capitali poena proscriptione -ante plectantur. FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 18, 23 opera ... quae post gratiam -ante gratia gerenda sunt. DRAC. laud. dei 1, 213 tepidum proferre diem *lunam iubet deus* -ante quiete. 3, 17 fulmina caelo missa cadunt hiemesque cient -ante fragore. 3, 547 *ad deum*: rex pie, bellantum (*i. angelorum elementorumque*) -ata potentia supplex fit quodcumque iubes. ARATOR act. 2, 154 *claudus* supplicio -ante satus. PASS. Petr. 11 o crux, quae ... redemptionem captivitatis humanae vera -ante fide ... repraesentas incolumem. GREG. TVR. vit. patr. 7, 1 regionem ... iustitia -ante correxit. *part. praes. neutr. subst. i. q. symptoma*: CAEL. AVR. acut. 1, 12, 103 passionem ... atque eius -antia consideremus. 3, 16, 134 haec tumorem passionis intendendo geminant -antia. chron. 4, 2, 18 *cachexiae* -antia depellentur. EVG. TOLET. hex. 473 flatibus alternis redeunt -antia vitae (commercia DRAC.). [FIRM. err. 5, 4 erroris istius ... -antia *vulg.*, commenta *P, Ziegler.*] **b** *aliquem*: VELL. 2, 29, 2 *dignitas constantiaque* eum ad ultimum vitae -ata est diem. 2, 55, 3 sua Caesarem in Hispaniam -ata fortuna est (2, 69, 6). SEN. benef. 7, 28, 1 cogita ..., an omnium te beneficiorum memoria -etur. PLIN. paneg. 83 quam te nullus terror, nulla -etur ambitio. APVL. met. 1, 24 nihil ... rerum istarum, quae itineris ubique nos -antur. mund. 38 deum ultrix necessitas semper et ubique -atur. ITALA apoc. 14, 13 (Primas.) opera eorum -antur eos (*ἀκολουθεῖ*, VVLG. *et* cod. g sequuntur). PAVL. dig. 29, 2, 80, 2 *portionem hereditatis* ipsum (*servum*) -ari. ITIN. Alex. 4 te gloriae immortalitas -bitur. PANEG. 7, 5 ut non -ata illum sit, sed praestolata victoria. 10, 16 quin ... te gloria quasi umbra -ata sit. SPART. Sept. Sev. 23, 5 *fortuna regia* -ari principes ... solebat. COD. Iust. 10, 32, 38 (*a. 384*) cum unumquemque criminosum non dignitas debeat, sed poena -ari. 1, 40, 8 (*a. 386*) peccantem circa consulta caelestia (*i. imperatoris*) ... non solum detrimentum famae, sed etiam patrimoniorum damna -entur. AMM. 16, 1, 4 lex quaedam vitae melioris ... iuvenem ... -ata. VEG. mil. 3, 11 maius periculum -atur ignavos. RVFIN. hist. 3, 37, 3 quos ... ut in exordio apostolos, divinorum signorum -batur effectus (*σὺν τῇ ἐκ θεοῦ χάριτι καὶ συνεργίᾳ*) et sancti spiritus gratia. SACR. Leon. p. 325 Iohannis ... nos ... -etur oratio. BOETH. trin. 1 p. 151 eos ... differentia -atur, qui vel augent vel minuunt. cons. 4, 3 p. 97 vide ... quae improbos poena -etur. GREG. M. moral. 2, 15 quem merces sui uniuscuiusque operis tanta rerum multiplicitate -atur. PASS. Thom. p. 149, 1 si vera non esset praedicatio eorum, non eos -rentur ista signa virtutum. **c** *aliquid*: MANIL. 2, 92 *seditio* anni spatio Phoebum (*i. solem*) -ata. VAL. MAX. 3, 8, 3 furialis fax tribunicia, quae temeritatem eius (*Palicani*) ... ruentem -retur. SEN. dial. 4, 21, 7 non vides, ut maiorem quamque fortunam maior ira -etur? 9, 11, 9 quae dignitas, cuius non praetextam et augurale et lora patricia sordes -entur? epist. 66, 44 *bona* virtutem rationemque -antur. 79, 13 *gloria* etiam invitam *virtutem* -bitur. PLIN. nat. 14, 148 et haec necessitas vitium (*sc. temulentiae*) -atur, ut. 19, 167 sunt quaedam -antia aliorum satus. 21, 65 hyacinthum -atur fabula duplex. 22, 18 si ... tales iniurias (*sc. venena*) -etur ... febris. 37, 6 praeterquam Ismenian choraulen multis fulgentibusque *margaritis* uti solitum -ante fabula vanitatem eius. QVINT. inst. 9, 4, 7 quando ... -etur semper artem decor. FLOR. epit. 4, 2, 49 stragem fugientis equitatus levis armaturae ruina -ata est. APVL. Plat. 2, 6 imperfectas virtutes semet -ari. TERT. patient. 12 p. 20 *dilectionem* patientia. 15 p. 23 patientia *spiritum dei*. TER. MAVR. 1087 pedem primum *versus* ... pes ... alter. PAVL. dig. 45, 1, 126, 1 *ususfructus* proprietatem. CENS. nat. 6, 2 potentia spiritus semen -antis. FIRM. err. 8, 2 facinus poena. FAV. EVL. p. 13, 1 quinque in ordine sequens senarius -atur. HIER. epist. 31, 2, 2 laudem amaritudo. ZACCH. 1, 38 ignorantiae ... culpam poena. VINDIC. med. 1 *pallor tenuitas debilitas* peracta venere corpora -antur. EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 888^B nox diem. 5, 2 p. 910^D *pabuli successionem* seminis perfectio. SIDON. epist. 2, 9, 6 *narratiunculas* laetitia peritiaque. 3, 11, 1 desiderium ... sinisteritas. SEDVL. carm. pasch. 2, 37 dictum ... fides. DRAC. laud. dei 2, 540 lux ... descensum dei. Romul. 6, 66 quidquid iustos ... -atur amores. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 6 p. 152, 4 cognitionem speciei ... agnitio. 5, 16 p. 332, 7 proprium ac species alternis sese vicibus aequa praedicatione -antur. *ibid.* p. 332, 13 species differentiam nulla ratione -atur. mus. 1, 10 p. 197, 11 sonorum proprietas ... malleos. 5, 2 p. 352, 24 mentem integritas ... ac veritas. subst. bon. 149 voluntatem boni *bonum*. herm. pr. 2, 11 p. 164, 3. CASSIOD. art. 3 p. 1185^A paenitentia malum factum. NOVELL. Iust. 62, 2 pr. (*a. 537*) honorem dignitates -antem. GREG. M. moral. 3, 6 permissionem verberis ... custodia protectionis. in Ezech. 1, 5, 14 sententias sanctorum doctorum facta miraculorum. INSCR. christ. Rossi II p. 129, 12, 10 *indolem* honor. **d** *alicui*: CIC. rep. 2, 44 illi iniusto domino ... prospera fortuna -ata est. INSCR. christ. Leblant 21 meritis palmam lux. *alicui rei*: CIC. Tusc. 5, 68 tardis ... mentibus virtus. 5, 100 cetera ..., quae -antur huic vitae. IVVENC. 2, 693 vocibus indubitata fides. AVG. conf. 10, 33, 49 rationi sensus.

C ***technice:*** *munus, officium comitis habere*: CORIPP. Ioh. 2, 47 equitum turmae -ante Sidifan arma ferunt. 4, 631 Laguantan ... levis ... it Ierna -ante fero Brutenque superbo.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III ***passive:*** **A** ***proprie:*** *comite uti, duci:* **1** *absolute vel c. adverbiis:* CIC. Catil. 2,4 quod ex urbe parum -atus exierit *Catilina.* Att. 9,2 Gnaeus bene -atus (ad Q. fr. 3,1,12 QVINT. inst. 12, 8, 3). LIV. 38, 14, 9 tyrannus ... vestitus -atusque vix ad privati modice locupletis habitum. VAL. MAX. 4, 3, 6 *Fabricius* sine usu familiae abunde -atus. VAL. FL. 5,292 *Pallas ad Iunonem:* tua ... mihi -anda potestas. APVL. apol. 26 sicarium qui in iudicium vocat, -atus venit. IVST. 30, 2, 4 *mater et filia* in publico visuntur ... salutantur ... -antur. *part. perf. subst.:* CIC. Phil. 12,25 quis ... audeat ... bene -atum, quis illustrem aggredi? **2** *aliquo:* **a** ***de hominibus et deis*** (*cf.* DIOM. gramm. I 315, 9 -or ... amico ... passiva significatione fit. 316, 8): CIC. Cael. 34 *Clodia* alienis viris -ata (SIL. 14, 266). VERG. Aen. 1, 312 uno ... -atus Achate *Aeneas* (OV. fast. 3, 603). 2, 580 *Helena* Iliadum turba et Phrygiis -ata ministris (OV. met. 10,9 fast. 5, 645 HOMER. 1014 CARM. epigr. 418, 1). 9, 47 Turnus ... viginti lectis equitum -atus. 10, 186 paucis -ate Cupavo (IVL. VAL. 1,23 SYMM. rel. 23, 11 CLAVD. 28,461 EVGIPP. Sev. 22, 4). OV. ars 2, 279 ipse licet venias Musis -atus Homere. epist. 12, 135 *Medea* natis -ata duobus (met. 3, 215). 15,115 *Venus* -ata Cupidine parvo (fast. 2, 463). am. 1, 6, 33 non ego militibus venio -atus et armis. met. 2, 441 suo -ata choro Dictynna (HIER. epist. 22, 41). 2, 845 *Europa* virginibus Tyriis -ata (PETRON. 17). fast. 3, 737 *Liber* satyris -atus. 4, 425 filia *Cereris* ... -ata puellis. LIV. 2,16,4 *Clausus* magna clientium -atus manu. VAL. MAX. 4, 3, 11 vir ... servis -atus (HEGES. 1, 30, 15). CVRT. 10, 8, 3 Perdicca ... pueris regiae cohortis -atus (CALP. ecl. 3, 27). *al.* **b** *de animalibus:* SEN. Phaedr. 18 -atae gregibus parvis nocturna petunt pabula fetae. PLIN. nat. 9, 110 *conchae* -antur marinis canibus. **c** *de rebus mobilibus:* PETRON. 100 luna ... -ata sideribus. 122, 139 fax (*i. cometa*) stellis -ata. PS. APVL. Ascl. 14 mundo -batur spiritus vel inerat mundo spiritus. **3** per *aliquem:* OV. epist. 3,29 per quos (*Aiacem Phoenicem Vlixem*) -ata redirem. **4** ab *aliquo:* PASS. Montan. 22 a tot sacerdotibus -atus.

B ***latiore sensu et translate:*** **1** *de hominibus:* **a** *aliquo: fere i. q. circumdari, tutela frui:* LVCR. 1, 97 *Iphianassa* ut posset -ari Hymenaeo. CALP. ecl. 4, 87 -atus Apolline Caesar. **b** *re corporea: vestiri, circumdari, onerari:* CATVLL. 63, 32 -ata tympano Attis. MORET. 81 domum ... redibat ... -atus merce macelli. OV. met. 9, 687 *Inachis* pompa -ata sacrorum. SIL. 15, 772 Naiadum plenis -ata pharetris turba. STAT. silv. 5,1,24 silvis -atus et amnibus Orpheus. **c** *re incorporea: circumdari, affici:* CIC. dom. 76 me populus Romanus ... sua celebritate laetitiaque -atum honestavit. LYGD. 2, 13 veniat *Neaera* matris -ata dolore. OV. trist. 3, 7, 47 ingenio ... meo -or. STAT. Ach. 2, 23 *Deidamia* lacrimis -ata sororum. PANEG. 12, 42 *Gratianus* furiis -atus ultricibus. HIL. in Matth. 14, 15 virtute -atus *Petrus.* 18, 11 *Christus* passionis suae si non forte attamen voluntate -andus. HIER. epist. 22, 17 *Eustochium Christi* -ata vestigiis. quaest. hebr. in gen. p. 9, 5 peccatum ante vestibulum tuum sedebit, et tali ianitore -beris. ENNOD. epist. 6,1 p. 149,5 *Partenius* caelesti favore -atus. COD. Iust. 10, 65 (63), 6 (*a. 416*) ut *curialas* relatione *praefecti* -ati ... suas petitiones intiment. *fort. huc trahendum:* INSCR. Revue de phil. 26 (1902) 222 ales homo (*i. Victoria*) ... sic stetit ut Romam victus cognosceret orbis, omine quo residens metum dolos iurgia vincas et (*sc. omine quo*) -us agas provectus gaudia palmas; *minus probabiliter* comitatus *substantive pro munere comitis sumitur.* **2** *de rebus: circumdari aliqua re:* CIC. de orat. 3, 23 *oratio* eodem ... instructu (*sc. inventione*) ornatuque (*sc. elocutione*) -ata. fin. 2, 60 est aliquid per se ipsum flagitiosum, etiamsi nulla -etur infamia. SEN. benef. 4, 22, 4 pulcherrima quaeque multis et adventiciis -ata sunt dotibus. PLIN. nat. 16, 75 *sorbus et betulla* -antur ... spina. 21, 65 gladiolus -atus hyacintho. AVR. Fronto p. 47, 26 N. uti mihi omne iter tua praesentia -atum sit. TERT. apol. 21 verbum (*i. Christus*) ... virtute et ratione -atum. LACT. inst. 4, 8, 11 dei vocem ... sensu ac virtute -ari. HIER. epist. 100, 2 virtus lege -ata. AVG. virg. 38, 39 vocibus -atur timor. VITA Vedasti I 5 (script. Merov. III p. 409, 16) si fides vestra meo commitaretur affectu (p. 409, 17 meis ... dictis). *absolute:* AVG. civ. 14, 18 p. 42 hoc ... sic geritur, quod deceat ex natura, ut etiam quod pudeat -etur ex poena (?).

part. perf. **comitātus,** -a, -um *saepius locis sub III allatis adiectivi loco sumendum est; nota comparativum fere i. q. numerosior, locupletior, maiore multitudine circumdatus:* *de hominibus:* CIC. Tusc. 5, 113 puero ut uno esset -ior. SEN. epist. 87, 9 hic ... cultior -iorque quam M. Cato videretur. APVL. apol. 22 neque *Diogenes* uno baculo -ior erat. IVST. 27, 2, 5 victus proelio *Seleucus* non multo quam post naufragium -ior Antiochiam fugit. AVSON. 468 *patres procorum* iam -ior Vlixes fundit fugatque. *de animalibus:* PLIN. nat. 9, 181 aliquos invenit *anthias piscis* paulatimque -ior postremo greges adducit. 10, 109 furtoque -iores reverti *columbas.* *de rebus:* PLIN. nat. 29, 9 nullius histrionum equorumque trigarii -ior egressus in publico erat. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 3 *ea* -iorem faciunt vitiorum defensionem. *subest etiam, ut videtur, positivus:* PLIN. nat. 10, 61 -aeque sic *ciconiae,* ut nulla generis sui relinquatur, nisi captiva et serva, ceu lege praedicta die recedunt. ITALA deut. 1, 40 (Lugd.) reconvertistis vos et -i estis in via solitudinis (ἐστρατοπεδεύσατε, VVLG. abite in solitudinem).

iuncturae notabiliores: *cum praeposit. loci:* per, a (ab), ex — in, ad *aliquam terram, locum aliquem:* VARRO rust. 2, 9, 16 per calles ... in aestiva et hiberna. CIC. dom. 76 a porta in Capitolium atque inde domum. VERG. Aen. 10, 126 Lycia ... ab alta. 10, 164 Tuscis ... ab oris. VELL. 2, 55, 3 in Hispaniam. PLIN. nat. 16, 75 in eosdem situs. 31, 35 in longinqua. VAL. FL. 5, 325 ad urbem. SIL. 8, 417 a Tetrica ... rupe. 14, 400 per auras. 17, 306 per hostes. STAT. silv. 2, 1, 90 in arma Troica. IVV. 6, 82 ad Pharon et Nilum famosaque moenia Lagi. TAC. ann. 1, 7 in forum ... in curiam. SVET. Iul. 72 per silvestre iter. Nero 28 circa Sigillaria. gramm. 3 in exilium. 23 in scholam. SOL. 15, 10 in carcerem. FIRM. err. 16 ex agrestibus locis ad urbanae conversationis locum. IVL. VAL. 1, 8 ad ... locum. AMBR. paenit. 7 in campum. VVLG. III Esdr. 8, 11 in Ierusalem. DRAC. laud. dei 2, 310 per umbras. Romul. 9, 151 per agros. in *terra, loco aliquo:* CIC. inv. 2, 14 in itinere. PLIN. nat. 9, 110 in alto. ITALA IV reg. 5, 19 (Legion. marg.) in chabratha terra. ITIN. Alex. 12 in acie. HIL. in Matth. 20, 10 in monte. PS. MATTH. euang. 19, 1 in deserto. *cum praepositionibus temporis causae rei:* VELL. 2, 29, 2 ad ultimum vitae ... diem. HIL. c. Const. 4 ad confessionis religionem. AMM. 16, 1, 4 ad usque spiritum ... supremum. CIC. rep. 2, 44 in rebus gerendis. CVRT. 8, 6, 4 in proeliis. PLIN. nat. 8, 148 in venatu. ITALA deut. 29, 15 (Lugd.) in conspectu ... dei. FAV. EVL. p. 13, 1 in ordine. VEG. mil. 2, 23 in prolusione. COD. Iust. 1, 3, 53 (54), 5 in ... invasione et rapina. *cum ablativo:* SVET. Cal. 10 Syriaca expeditione. CLAVD. 24, 215 bellis. *indicata qualitate adverbiis et adverbialibus:* CIC. Phil. 12, 25 bene (Att. 9, 2 ad Q. fr. 3, 1, 12 QVINT. inst. 12, 8, 3). LIV. 38, 14, 9 vix ad privati modice locupletis habitum. VELL. 2, 14, 1 semper (SEN. Ag. 84 PLIN. nat. 9, 65. 32, 153 QVINT. inst. 9, 4, 7 CARM. epigr. 1357, 5). VAL. MAX. 4, 3, 6 abunde. SEN. epist. 107, 9 sine murmuratione. PLIN. nat. 22, 18 plerumque. APVL. met. 1, 24 ubique (mund. 38). 3, 11 amanter. 8, 21 impigre. EPIST. apost. Wien. Stud. 30 (1909) 328 palam. *nota abundantiam:* HEGES. 5, 22 l. 77 -bor simul (RVFIN. hist. mon. 1 p. 394[A]; *fort.* FLOR. epit. 1, 13, 12).

syn. et iuxta posita: OV. trist. 3, 7, 47 frui. SEN. epist. 77, 13 sequi (GELL. 4, 18, 5 prosequi). MART. 11, 51, 3 molestum esse. TAC. ann. 14, 56 salutare (FRONTO p. 6, 18 N. IVST. 30, 2, 4). PLIN. paneg. 24 subsistere, occurrere ... praeterire. TERT. idol. 23 residere.

derivata: comitabilis, comitator, 1. comitatus. [*derivatur* comes: *v. p. 1769, 26.*] *compos.:* concomitari.

comitotribūnus (-ī) *m. a* comes *et* tribunus. PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 134 τῷ πάντ(ων) ἐνδοξ(οτάτῳ) π(αν)ευφ⟨ήμῳ⟩ κρείττ(ονι) κομιτοτριβ(ούνῳ). *Bannier.*

cōmiux *v.* coniux *vol. IV p. 341, 76.*

? **comixius** *v.* verbosus, loquax GLOSS. Scal. V 593, 28. 'commixtus?' commisculus?' *Götz. an* comicus? comiti⟨os⟩us (*cf.* comitiari)? *Mbr.*

comlābor, comlāpsus *v.* collabor *p. 1572, 45 sq.*

×**comma,** -atis *n.,* κόμμα. *graece scriptum:* CIC. orat. 211. 223 QVINT. inst. 9, 4, 22 AQVILA rhet. 18 p. 27, 32 DON. Ter. Ad. 324 FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127 AVG. doctr. christ. 4, 7, 11. EXPLAN. in Don. gramm. IV 534, 9 *ex cod. interpolato:* pluraliter dicitur comma et haec commata. *legitur inde a* VARRONE, *cf. infra l. 72* (*de* CIC. *v. l. 52*). *ex coni. Wilmannsi legitur* CARM. epigr. 1612, 8 notas graecas quis in comm⟨atib⟩us m⟨. . ., *dubitante Büchelero.* *quid lateat in* GLOSS. Scal. V 596, 40 -bus disciplinis, *non explico.* *in sequentibus lectorem saepius ad tractatum vocabuli* colon (*p. 1695, 42 sqq.*) *relegamus, ubi in commune agitur de utroque vocabulo.*

I *apud grammaticos al.:* ***particula orationis.*** *latine i. q.* incisum: CIC. orat. 211 *v. p. 1696, 29.* 223 QVINT. inst. 9, 4, 22 DIOM. gramm. I 465, 3. 4. 24. 494, 21. 506, 34 EXPLAN. in Don. gramm. IV 534, 10. incisio: GRAMM. suppl. 231, 6 GLOSS. Plac. V 92, 4. caesum: AQVILA rhet. 18 p. 27, 32 FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127 MAR. VICTORIN. gramm. VI 53, 28 SERV. gramm. IV 428, 6 MART. CAP. 5, 527 AVG. doctr. christ. 4, 7, 11. caesura: CLEDON. gramm. V 34, 8. praecisio: ISID. orig. 1, 19, 6. *cf. infra l. 82.* particula: CARM. de fig. 5. *cf.* articulus. **A** *in re metrica:* *definitiones:* MAR. VICTORIN. gramm. VI 55, 11 versus est, ut Varroni placet, verborum iunctura, quae per articulos et -ta ... modulatur in pedes. FORTVN. gramm. VI 282, 14 *v. p. 1696, 37.* 282, 28 *v. p. 1696, 38.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 53, 28 -a quod caesum a nobis proprie dicitur, id est extrema et exigua pars in metris. 54, 3 *sqq. v. p. 1696, 42.* 54, 8 *v. p. 1696, 46.* 54, 18 *v. p. 1696, 48 sq.* 55, 9 *v. p. 1696, 51.* 184, 9 *sqq. v. p. 1696, 55.* RHET. min. p. 590, 16 *v. p. 1696, 73.* SERG. gramm. IV 485, 1 *sqq. v. p. 1696, 58* (*sim.* POMP. gramm. V 133, 24 ISID. orig. 1, 19, 6). VLT. SYLL. gramm. IV 222, 19 *sqq. v. p. 1696, 65.* CLEDON. gramm. V 34, 7 *v. p. 1696, 71.* GLOSS. Plac. V 9, 17 -ta sunt particulae sensuum graece dictae, quae conexa faciunt cola. nam praecisus sensus -a dicitur, ut apud Vergilium 'arma ... cano' -a est; 'Troiae ... ⟨ab oris⟩' -a est *eqs.* (V 56, 8. *cf.* GRAMM. suppl. praef. p. XLV). V 92, 4 *v. p. 1696, 76.* BASS.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gramm. VI 260, 15 cum in duo -ta hic versus (*priapeus*) dividatur, superius -a octo syllabarum erit, sequens septem deminuta superioris -is parte, ut *eqs.* 260, 30 inter duo -ta exiguam . . . interponas moram. 260, 32 *al.* 267, 3 *v. p. 1696, 78* (*cf.* 268, 10). 268, 20 constat . . . hoc -a ex choriambo . . . et iambo. 270, 10 ex choriambo . . . compositum est. QVINT. inst. 1, 8, 6 hendecasyllabi . . . sunt -ta sotadeorum. TER. MAVR. 309 finis ut quarti pedis nominis verbive fine -a primum terminet. 1735 stabit -a prius, non poterit repeti. 1739. 1753 scandunt pentametrum, duo sint quasi -ta quidam. MAR. VICTORIN. gramm. VI 58, 6 *v. p. 1697, 4.* 74, 8 *v. p. 1697, 6.* 85, 13 particulas quasdam breves veluti -ta metro stare, . . . ut papae, eheu. 142, 17 *v. p. 1697, 8.* 148, 28 feritur *hendecasyllabus* his -bus, quibus et hexameter per tomas. 151, 6. CHAR. gramm. I 290, 8 si melos extenderis . . . et duo -ta vel hemistichia iunxeris. DIOM. gramm. I 494, 21 *v. p. 1697, 11.* 498, 10 remanebit pars versus quae dicitur -a. hoc -a si priorem habuerit dactylum, dicitur dactylicum, ut est 'orsus ab alto' (*Verg. Aen. 2, 2*); si spondeum, spondiazon appellabitur, ut est 'cornua . . . antemnarum' (*Verg. Aen. 3, 549*). 503, 20 geminum -a, id est elegus. 509, 34 *Alcaicum metrum* ex duobus -bus constat. 511, 29 Archilochus . . . de iambico colobo fecit -a tale. 518, 9 mirum -a. VLT. SYLL. gramm. IV 219, 9 *v. l. 58.* MART. CAP. 3, 278 est . . . longa *syllaba communis* in -e *versus* ut est 'nam tibi Tymbre caput Euandrius' (*Verg. Aen. 10, 394*). 5, 522 heroicum -a. PRISC. gramm. III 459, 6 *v p. 1697, 13.* 460, 13 *v. p. 1697, 14.* CASSIOD. gramm. VII 146, 4 *subdistinctio* apponitur, ubi in -e sermo suspensus adhuc reddendus esse cognoscitur, ut 'arma virumque cano'. 146, 9 mediam *distinctionem* . . . affigendam constat in -e, cum nullus sermo deest, sed gradatim tendit ad plenam *distinctionem*, ut 'dividimus muros et . . . urbis' (*Verg. Aen. 2, 234*). FRG. Cens. 9, 2 p. 63, 14 Archilochus etiam -ta versibus applicando variavit epodis per plurimas species. HIER. in Is. 2, 8 p. 36 illud -a versiculi: 'semper avarus eget'. epist. 30, 3, 2 heroici -a. CARM. de fig. 5 versu tria -ta in illo: *seq. versus.* SIDON. epist. 1, 9, 1 versibus -ta . . . facit. 9, 16, 3 vers. 36 elegos . . . senis pedibus rotavi -e bino. ALC. AVIT. carm. 6, 410 agnoscis leges et -ta (*corrupt. in parte codd.*) servas. *nota* EPITAPH. Lucan. anth. 668, 4 continuo numquam derexi carmina ductu, quae tractim serpant: plus mihi -a placet. **B** *in oratione pedestri: definitiones*: DON. gramm. IV 372, 23 *v. p. 1697, 17* (*sim.* DIOM. gramm. I 439, 9. 465, 5 SERV. gramm. IV 428, 6 IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 20 POMP. gramm. V 281, 22. 282, 7 MART. CAP. 5, 527 CASSIOD. gramm. VII 146, 19. *cf.* AQVILA rhet. 18 p. 27, 32 FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127). DIOM. gramm. I 465, 4 ex -bus . . . membrum fit. 466, 3 *v. p. 1697, 22* (*sim.* ISID. orig. 2, 18, 1 *v. p. 1697, 24. cf.* GLOSS. V 502, 49). 466, 4 -a est, ut mea fert opinio, sensus non expleto numero conclusus, plerumque pars membri. *seq. exempla ex Cicerone.* IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 20 *v. p. 1697, 30.* POMP. gramm. V 133, 11 *v. p. 1697, 34.* 281, 34 *v. p. 1697, 40.* ISID. orig. 1, 19, 3 ubi . . . in initio pronuntiationis necdum plena pars sensus est et tamen respirare oportet, fit -a, id est particula sensus, punctusque ad unam (imam?) litteram ponitur et vocatur subdistinctio (*cf. p. 1697, 69*). 2, 18, 2 -a est iuncturae finitio. GRAMM. suppl. 231, 8 *sqq. v. p. 1697, 42, ubi post* 'in minoribus partibus colon dicimus' *haec inseras*: . . . -a vero est in maioribus, ut '. . .' et cetera usque ad peractam sententiam. GLOSS. IV 496, 54 -a brevis dictio vel duae (*cod.* septem, *i.* ṽ II; *recte* V 279, 3) particulae dictionum (*cf.* IV 221, 14. V 614, 17). Plac. V 9, 17 *v. p. 1816, 61.* FRONTO p. 151, 5 N. *v. p. 1697, 49.* DIOM. gramm. I 467, 21 in -bus . . . componendis struendisque. VLT. SYLL. gramm. IV 219, 9 incipio . . . tempora vel numeros verborum et -ta verbis . . . monstrare meis. POMP. gramm. V 282, 28 'nihil urbis vigiliae' videtur quasi finisse -a. MART. CAP. 5, 520 *v. p. 1697, 60.* CASSIOD gramm. VII 146, 4 *et* 9 *v. l. 25. 27* in psalm. 3, 2 in climace . . . necesse est ut postremum verbum, quod est in primo -e positum, in sequenti membro modis omnibus iteretur. 101, 11 *al.* 113, 2 tria ista -ta versus huius. inst. div. praef. p. 1109^C *v. p. 1697, 57* (*sim.* 12 p. 1124^C. 15 p. 1129^D). FRG. Bob. gramm. VI 628, 26 clausulae . . . debent fieri . . . et in -bus. HIER. praef. Vulg. Is. *et* Ezech. *v. p. 1697, 54. 55.* VEN. FORT. carm. praef. 1 *et* 5, 1, 6 *v. p. 1697, 66. 67.* **C** *de signo distinctionis* (*cf. p. 1697, 54*): ISID. orig. 1, 19, 3 *v. l. 48.* GRAMM. suppl. 231, 7 *v. p. 1697, 73.* **D** *singulariter de parte libri*: HIER. praef. Vulg. Iob I a supradicto autem versu (*Iob 42, 6*) usque ad finem libri (*42, 16*) parvum -a quod remanet, prosa oratione contexitur.

II *in musica:* **διάστημα minusculum**: BOETH. mus. 3, 8 p. 278, 13 -a . . . est spatium, quo maior est sesquioctava proportio duabus diesibus, id est duobus semitoniis minoribus. 2, 31 p. 267, 2 id quod (quo? *Woelfflin*) sex toni diapason consonantiam supervadunt, voco -a, quod constat in minimis numeris D̅X̅X̅I̅I̅I̅I̅. CCLXXXVIII. et D̅X̅X̅X̅I̅. CCCCXLI (3, 4 p. 275, 14). 3, 6 p. 227, 21 apparet tonum duobus semitoniis minoribus et -e constare. 3, 5 p. 277, 5 *apotomes et dieseos* differentiam -a *appellaverunt.* p. 277, 15. 3, 8 p. 278, 16 schisma est dimidium -is. 3, 10 p. 284, 20 *sqq. de ratione commatis. cf.* 3, 12 p. 286, 23 *al.*

deriv. fort. commatiarius, commatulus? *der. gr.*: commaticus. *Hey.*

commācerātio, -ōnis *f. a* commacerare. *i. q. infirmitas, macies*: AMBR. in psalm. 37, 59 quod luctus, dolor, -o corporis gravissimae passiones sunt.

commācero, -ātum, -āre *a* com *et* macerare. **1** *valde macerare: proprie*: AMBR. in psalm. 47, 12 -ant corpus suum castigando severius. HEGES. 5, 27 l. 82 ut languore -atos oblivio abscondat. 5, 40 l. 11 cum se et parvulam -ari *fame* videret. 5, 45 quos inopia aquae -bat siti. *translate*: AMBR. Isaac 3, 8 ecclesiam . . . -ari, quod sero veniat et affligi. **2** *fere i. q. una attenuare, minuere, diluere*: *in medicamento*: MARCELL. med. 17, 52 pulverem colliges et simul -atum in doleolo vitrio repones. 36, 73 haec omnia . . . illic triduo -anda esse patieris. ANON. med. ed. Piechotta 127 splenem cui dolet, frumenti furfure cum aceto -et. VEN. FORT. vita Germ. 27, 80 sparsum farinae collectum -at.

?**commacēsco,** -ere (*a* com *et* macescere) *conicitur* VARRO Men. 453 noster Atticus . . . cum macescebat (commacescebat *Iunius*).

?**commāchinor,** -ārī (*a* com *et* machinari) *traditur* DON. Ter. Phorm. 212 animadverte [et] quid doceat et quid -etur (*sic V et deter.*, et vide satin *ACO, Wessner*) artifex poeta, qui (*V, om. rell.*) debitum reddat rebus atque personis.

commaculātio, -ōnis *f. a* commaculare. *actio commaculandi* (*translate*): HERM. vulg. vis. 2, 2 adiecerunt peccatis suis libidines et -es nequitiae (συμφυρμοὺς πονηρίας; compositiones nequitiae Pal.). AVG. un. bapt. 15, 25 sicut Cyprianus . . . cum eis, quos iniustos vel noverat vel putabat sine ulla sui -e persisteret. *metonymice, ut videtur, ei qui commaculati sunt*: ITALA num. 16, 40 (Lugd.) Core et -o eius (ἐπισύστασις, VVLG. congregatio).

commaculātor, -ōris *m. a* commaculare. *is qui commaculat* (*translate*): Ps. RVFIN. in Os. 7, 3 *sqq.* rex -r . . . dignitatis et sacrilegi fabricator erroris.

commaculo, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* maculare. *i. q. maculis, vitiis afficere*; GLOSS. II 110, 28 -at συνσπιλοῖ. **1** *translate*: **a** *aliquem* (*aliqua re*): CIC. Cael. 16 si *Caelius* se isto infinito ambitu -asset. SALL. Iug. 102, 5 neu te optimum cum pessimo omnium Iugurtha miscendo -res. or. Lep. 21 satellites -atos. FRONTO p. 42, 5 N. omnis cum polluto complexus . . . -at. TERT. nat. 2, 13 incesto -atos Opem et Saturnum. adv. Marc. 4, 9 p. 441 hominis delictis -ati. CYPR. epist. 67, 1 Basilidem et Martialem libellis idololatriae -atos. ARNOB. nat. 1, 40 *aliquem* turpitudinis . . . nota. AVR. VICT. Caes. 15, 1 *Antoninum* fere nulla vitiorum labes -vit. HEGES. 5, 32 se impio parricidio -arunt *Iudaei.* HIER. epist. 55, 2, 7 *uxorem* fornicatione (AVG. in Iob p. 577 '-are viri uxorem': mihi eam vindicando). VVLG. num. 19, 7 -atusque erit *sacerdos* usque ad vesperum. RVFIN. Clement. 7 sponsa (*i. ecclesia*) . . . -ata peccatis (VINCENT. LER. 3, 4 si . . . contagio . . . totam . . . ecclesiam -are conetur. OP. imperf. in Matth. 1 p. 618 *ecclesia* culturis idolorum -ata). PAVL. NOL. carm. 6, 164 Iudaea . . . sanguine regis -ata. COD. Theod. 3, 12, 3 (*a. 396*) feminis, quae praedictorum sese consortiis -arint. AVG. quaest. hept. 5, 55 filii -ati. c. Gaudent. 2, 4 quod ignorati mali -are bonorum neminem possent. CHRON. Gall. chron. I p. 648, 22 *Arriani* totum paene Orientem -verant. CASSIOD. in psalm. 30, 21 se . . . impietate. MART. BRAC. iact. 4 nos culpa -at. ISID. in gen. 16, 1 *Saram* concubitu. EVG. TOLET. carm. app. 49, 14 incestu turpi . . . subolem. **b** *aliquid* (*aliqua re*): Ps. SALL. rep. 1, 4, 3 flagitiis -retur laus. VAL. MAX. 9, 11, 1 vicum cognomine sceleris. STAT. Theb. 8, 74 manibus aethera nudis (*i. cadaveribus*). 11, 751 occursu . . . templa domosque. TERT. pudic. 20 moechia . . . unitatem novi coloris . . . -ans. ITALA exod. 31, 14 (Lugd.) *sabbatum* (βεβηλῶν, VVLG. polluerit). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 235 *scriptores* -ant, quidquid attigerint. Ps. ORIG. tract. 5 p. 45 crimen crimine. FIRM. err. 20, 1 superstitiones. CHALC. comm. 196 quae *animae* libidine se -verint. HIER. epist. 98, 2 immundissima carie deceptorum corda. VVLG. Esth. 16, 10 pietatem . . . crudelitate. Ier. 34, 16 nomen meum. RVFIN. hist. 2, 1, 12 sancta . . . morbi contagione (*gr.* λυμαίνονται). 10, 18 castitatem meam. Orig. princ. 1, 2, 5 in eam (*sapientiam dei*) nihil -atum incidere potest. Ps. RVFIN. in Am. 2, 6 iustam inopum causam fraude. in Os. 2, 13 iudicis famam. PRVD. psych. 90 corpora. PAVL. NOL. carm. 11, 11 tenui . . . tua gratia naevo . . . -ata mihi est. AVG. civ. 7, 22 p. 300 -atur anima. COD. Theod. 3, 16, 2 pr. (*a. 421*) viduitatem stupri procacitate. SACR. Leon. p. 334 ut praedicationis apostolicae claritatem nulla iuris inferni subdola doctrina -et. ORIENT. comm. 2, 328 niveam baptismate vestem . . . femineis . . . toris. CASSIOD. in psalm. 62, 5 *operam sanctissimam* actionum foeditas nulla -et. GREG. M. moral. 23, 28. ISID. alleg. 52 legem veteris testamenti . . . praevaricando. **2** *subintellegenda est etiam propria significatio*: VERG. ecl. 8, 48 saevus amor docuit natorum sanguine matrem -are manus (HOS. GETA Med. 442). TAC. ann. 1, 39 legatus populi Romani . . . sanguine suo altaria deum -visset (HEGES. 5, 2 vers. 50).

part. perf. **commaculātus,** -ī *m. subst.*: TAC. ann. 16, 32 flagitiis -os *praecavere.* SALV. eccl. 3, 36 praeponuntur puris -i. *neutr. v. l. 65.*

syn.: CARM. adv. Marc. 5, 20 illicita polluta nefanda -ata simul *miscuit serpens.* *dubiae significationis*: GLOSS. V 508, 7 obrepo: -o[r] oborior.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

commacum *v.* comacum.

commadeo, -ēre *a* com *et* madere. CATO agr. 156, 5 ubi macerata erit *brassica* coicito in aquam calidam, coquito, usque donec -bit bene, aquam defundito.

commaereo, -ēre *a* com *et* maerere. ITALA psalm. 68, 21 (Hil. in psalm. 68, 18) sustinui -entem (συλλυπούμενον, VVLG. qui simul contristaretur) et non fuit. *cf.* HIL. *ibid.* -entis et consolantis non solacium, sed fidem quaerit *eqs.*

commāgēnē (-um) *v. nom. propr.*

commagister, -strī *m. a* com *et* magister. *i. q. qui eiusdem collegii vel corporationis una magister est*: CORP. III p. 925 Iulium Iuli . . . -um (*sc. collegii Iovis*) suum ex die magisterii sui non accessisse ad Alburnum. *fort.* III 10844 Marti Ma<r>mogio Aug(usto) si<g>num . . . Iun(ius) Philocra<tes> cum Iul(io) C<r>is<pino> coma<g(istro)>. *fem.* **commagistra,** -ae: CORP. XI 4767 <lu>cus Bone dee dedicatus, ut liceat per masculos remundari permit(tente) Pom<p . . .> (-a).

commagnifico, -āre *a* com *et* magnificare. *una (cum altero) magnificare, honorare*: ITALA Rom. 8, 17 (Cypr. testim. 3, 16 Fort. 8) siquidem compatimur ut et -emur (συνδοξασθῶμεν, VVLG. conglorificemur).

commalaxo, -ātum, -āre *a* com *et* malaxare. NON. p. 82 -are est exercere ac maturefacere (GLOSS. V 638, 63). *translate*: VARRO Men. 177 quod philosophia -rem ea πάθη. *proprie*: PELAGON. 199 *cyclamina* -ata . . . prosunt. 205 radicibus cucumeris silvatici melle -atis. SORAN. p. 49 callositas -etur. p. 76 callus et duritia -anda est. p. 107 (*bis*). 108.

commalleo, -āvī, -āre [*a* com *et* malleus *ductum esse videtur, cf.* commalliolare. *Th.*]. *terminus agrimensorum*: FRONTIN. grom. p. 53 per longum . . . tempus attigui possessores vacantia loca . . . invaserunt et per longum tempus impune -verunt (AGENN. grom. p. 81).

commalliolo, -āre [*a* com *et* malleolus *ductum esse videtur, cf.* commalleare. *Th.*]. HYG. lim. grom. p. 204 quicumque modus limitem excedit -ari debet. *Bannier.*

1. commando, -āre *v.* commendo.

2. commando, -mānsum, -ere *a* com *et* mandere. *idem fere q. manducare, comedere*: SER. SAMM. 677 myrti frondes -ere. VVLG. prov. 30, 14 quae *generatio* pro dentibus gladios habet et -it molaribus suis ut comedat inopes de terra. MARCELL. med 8, 165 radix rutae . . . -sa et assidue posita. 12, 15 pastilli facti ob salubritatem dentium -untur. *fort. add. p. 1840, 33 sqq.*

commandūcātio, -ōnis *f. a* commanducare. *i. q. comestio, manducatio*: SCRIB. LARG. 53 *dolor* sedandus est partim collutione quorundam, partim -e. 104 -e olivarum contusarum *reficere* (MARCELL. med. 20, 9).

***commandūco,** -āvī, -ātum, -āre (commandūcor, -ātus sum, -ārī) *a* com *et* manducare. *scribitur* cummanduc-: ITALA act. 10, 41. 11, 3 (cod. e) *v. infra l. 59 sqq.* *legitur deponens*: LVCIL. 180 in caput insilit, ipsum -atur totum complexa comestque. *quare itidem interpretandum videtur* 513 vilicum Aristocraten, mediastrinum atque bubulcum -ans corrupit, ad incita adegit (NON. p. 478). *dein active inde a* VAL. MAX. *et* SCRIB. LARGO, *apud* PLIN. nat. 56^ies^ (*apud quem* manducare *undecies*). GLOSS. II 342, 14 καταμασῶμαι. [*loc. corrupt.* PLIN. nat. 20, 37.]

I *i. q. simul manducare*: **a** *transitive aliquid una cum aliqua re*: PLIN. nat. 26, 32 *vettonica* vitia . . . sanat pota vel foliis -ata. CHIRON 452 si . . . aliqua bestiola mortua stat in feno et manducanti offeratur, ut eam -et. **b** *absolute i. q. cenare cum aliquo: additur dativus (abl.?)*: ITALA act. 10, 41 (cod. e) -vimus (συνεφάγομεν, VVLG. manducavimus . . . cum illo) et cumbibimus eo. 11, 3 (cod. e) -asti (συνέφαγες) eis. ORIG. in Matth. 18, 82 quem suscepit ad mensam communem et -vit ei. **2** *idem fere q. manducare*: **a** *proprie*: VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 dentibus abscissam et -atam linguam . . . expuit. SCRIB. LARG. 9 pyretbri radiculam -are. *ibid.* uvam passam cum piperis albi granis . . . dabimus -andam (PLIN. nat. 20, 39 *cepae silvestres* -atae cum pane. 23, 16 *uvae passae* cum pipere -antur. 24, 121 *saepius*). 53 portulaca -ata ab ea parte, qua non dolebunt *dentes*. 55 *bis.* 165 per se -andus erit pastillus et devorandus (PLIN. nat. 20, 99 per se -ata *scilla*). PLIN. nat. 20, 13 *cucurbitae silvestris* -atae sucus. 20, 24. 38 inula . . . a ieiunis -ata dentes confirmat. 20, 119 *ocimum* tritum . . . scorpionem gignere, -atum et in sole positum vermes (GARG. MART. med. 22). 20, 133 folia *rutae* trita vel -ata (20, 183 tritum aut -atum). 22, 140 *faba* -ata ieiuno ore. 23, 152 *lauri folia* -ata atque devorata. 24, 11 -antes acinos expuunt cortices. 25, 173 radix in dolore -ata . . . rumpit dentes. 25, 174 folia radicesque *plantaginis* -atae. 27, 42 *radix ali herbae* -ata sitim sedat. *passim.* SCHOL. Pers. 3, 15 -atos cibos diducto earum (*i. parvularum avium*) rostro inserunt. VVLG. apoc. 16, 10 -verunt linguas suas prae dolore (ἐμασῶντο, ITALA Primas.: comederunt). SORAN. p. 42, 18 qui possint totum solidum cibum dividere, sed et diligenter eum -are. PS. APVL. herb. 2, 21 radix eius (*i. plantaginis*) in ore -etur. PASS. Perp. 4 -ans . . . dulcis nescio quid. **b** *translate*: LVCIL. 180 *et* 513 *v. supra l. 49. 50.* *deriv.*: commanducatio.

commaneo, -mānsī, -ēre *a* com *et* manere. *legitur inde ab* ITALA PORPH. IVL. VAL. NOT. Tir. 30, 41 -et. 30, 47 -sit.

1 *idem fere q. manere*: **a** *i. q. permanere*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 5 in suis positum et -ens vinci recipiat. ZENO 2, 6, 3 in cuius (*potestatis*) perpetuitate -ens in aeternum. LVCIF. Athan. 2, 18 p. 181, 9 in sancta ecclesia fueritis -entes nobiscum. SCHOL. Hor. carm. 4, 14, 42 *Aquilo* numquam in eodem loco -eat. epist. 1, 11, 1 ibi semper -ens ad alia *loca* non transierat. **b** *i. q. commorari*: RVFIN. hist. 10, 39 in quibus *porticibus* Iudaeorum multitudo . . . -bat. COD. Theod. 7, 8, 1 (*a. 361*) invitis senatoribus in eorum domibus nullus hospitali iure -eat. 3, 7, 10, 2 (*a. 413*) ne diuturnitas -entium *hospitum* . . . praedium vexet. COD. Iust. 3, 28, 36, 2a (*a. 531*) si . . . praesto est *heres* in eadem -ens provincia. 8, 37, 14, 2 (*a. 532*) in eadem civitate . . . eo die -ent (*opp.* civitate afuisse). MVTIAN. Chrysost. hom. 27, 4 apud te eum -ere. **c** *i. q. habitare, incolere*: PORPH. Hor. sat. 2, 3, 228 *ibi* (*i. in vico Tusco*) . . . -ent *lenones.* ZENO 1, 14, 4 in ea *turri* . . . -bit. 2, 5, 1 in sinu patris -ens (*cf.* ORIG. in cant. 2 p. 142^B^ in medio uberum meorum demoratur et -et). CLAVD. DON. Aen. 2, 453 qui interius -bant. 2, 455 alteram *domum* . . . in qua Hector -bat (MACR. sat. 6, 8, 21 qui in domo -ent. CANON. Migne 56, 845^A^ in una domo -ere studuerunt. *cf.* GREG. M. dial. 4, 15 in uno habitaculo -entes *mulieres.* in euang. 40, 11). CLAVD. DON. Aen. 3, 136 quae res ostendebat plenam fiduciam -endi. HIER. epist. 16, 2, 2 monachorum circa -entium. RVFIN. hist. 2, 26, 2 qui per urbes . . . admixti gentibus -bant (πρὸς τῶν κατὰ πόλιν ἐνοίκων. *adde*: hist. mon. praef. -ent . . . per eremum dispersi et separati cellulis. ITIN. [Silv.] 19, 4 monachos -entes . . . per martyria). hist. 3, 6, 21 quae ultra Iordanis alveum -bant (κατοικούντων). Clement. 1, 73 perduxit ad hoc in quo ipse -bat hospitium. hist. mon. praef. qui *fratres* in monte sancto Oliveti -ent. 1 (*bis*). 31 in interiore eremo . . . -ere eum fecit. AVG. epist. 228, 6 quae *plebs* in Alexandria -bat. loc. hept. 2, 62 p. 552, 15 dicat patrias . . . civitates in quibus -bant. in psalm. 131, 10 in patria -entium (*opp.* peregrinantium). quaest. hept. 1, 136 ubi Pharaones . . . maxime -bant. MART. CAP. 1, 44 in aliis . . . habitaculis -bant *di.* CASSIAN. conl. 2, 2, 2 in qua *anachoresi* -ens. inst. 4, 7 haud longe a vestibulo monasterii -ens. 4, 23 in . . . extremis Thebaidae partibus -ret. 5, 37 in qua *cella* -ret. 5, 40 decem et octo milibus longe ab ecclesia -bat. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949^A^ iisdem quibus illi (*i. homines*) domiciliis -entes *aves.* AVELL. p. 753, 23 qui mittuntur a regibus iuxta -entibus. p. 770, 17 quomodo potuit Israhel ibidem -ere (*syn.* immorari, residere). p. 773, 3 *Samaritani* in civitate ipsa -ent. VICT. VIT. 1, 29 apud ecclesiam . . . -et peregrinus. 1, 35. VITAE patr. 3, 17 *bis.* CASSIOD. hist. 1, 7 qui circa Aquiliam -bant. ITIN. [Silv.] 3, 5 in ipsa summitate montis . . . nullus -et. 10, 9 monachi . . . plurimi -ent ibi. 11, 3. 13, 3 in ipso vico turbae aliquantae -ent. 21, 3. IORD. Get. 5, 39 in prima sede Scythiae iuxta Meotidem -entes (EVGIPP. Sev. 42, 1 iuxta quod *oppidum* Severinus -bat). 7, 51. 14, 82. 17, 96. Rom. 244 Dalmatiae . . . silvis -entes. GREG. TVR. Iul. 39 parentes haud procul ab ipsa basilica -bant. COSMOGR. 2, 4. ORIBAS. syn. 7, 51 foras civitatem -ere oportet. NOVELL. Iust. 49 praef. 2 in insula -entes (νησῶται) aliter nisi per mare venire non poterant. LEX Sal. 4, 6 possessor, id est qui res in pago ubi -et proprias possidet. GREG. M. epist. 1, 45 plurimi . . . Iudaicae religionis viri in hac provincia -entes. 2, 38 multi Iudaeorum in ecclesiae massis -ent. PALLAD. hist. mon. I 2 patres . . . in eremo -entes (οἱ τῆς ἐρήμου πατέρες). I 10 intra unum . . . annum illic -ens (οἰκήσας) Paulus. I 48 *mulier* in vicino -bat (γειτνιῶσά μοι). *adde*: VICT. VIT. 1, 15 in qua *ecclesia* semper episcopi -bant (*i. sedem habebant*). *nota c. accusativo*: IORD. Get. 5, 31 Seres . . . litus Caspii maris -entes.

2 *i. q. una habitare c. aliquo* (GLOSS. II 447, 9 συνοικῶ): *alicui*: MAR. MERC. Nest. exc. 7 aliud est . . . dicere: ille qui natus est -et, et aliud, illum qui nato -et. PETR. CHRYS. serm. 28 p. 281^C^ non peccatoribus voluit -ere. *absolute*: PS. CYPR. singul. cler. 28 omnis commoratio seu convivendo seu -endo . . . inquinatur. *nota*: RVFIN. hist. 4, 2, 2 simul -entibus vicinisque gentibus (τοὺς συνοίκους Ἕλληνας. *cf.* VICT. VIT. 3, 41 simul in monasterio -entes). cum *aliquo*: ITALA exod. 16, 16 (Aug. loc. hept. 2, 85 p. 556, 22) cum -entibus vobiscum (συσκηνίοις, VVLG. quae *animae* habitant in tabernaculo). PS. CYPR. singul. cler. 44 cum clerico femina nulla -eat. CASSIAN. conl. 2, 11, 1 cum eo pariter in monasterio -bat. *ibid.* cum . . . essem puerulus et cum abbate Theone -rem.

part. praes. subst. **commanēns,** -ntis *subst.* *gen. plur.* -tum *v. l. 81,* -tium *l. 76. 77. 79. 83.* *i. q. incola*: IVL. VAL. 1, 24 *locum* frequentem -ium conventiculis. EPIST. imp. Constant. (Corp. III 7000, *a. 323/26*) 1, 27 <p>opulum comm<a>nentium adeo celebre<m>. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418^A^ tabefactis -bus Ierosolymae. AVG. civ. 22, 8 p. 567, 2 D. a tota ipsa civitate vel quocumque -ium loco. CLAVD. DON. Aen. 2, 453 essent notae *fores* -bus. 3, 137 aliud pertinens ad tuitionem -um. 3, 398 enumerans . . . loca, dicens et -es. 5, 106 non tantum -es *illarum regionum* verum etiam finitimos. 7, 149. 337. AVG. in psalm. 122, 8 stabulum est transeuntium, non habitatio -ium. CASSIOD. var. 8, 31, 7. EVGIPP. Sev. 30, 2 ad ceteros -es.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn.: commoror, demoror, immoror, maneo, resideo.
commaniculārius *v.* communipularius.
commanifesto, -āre *a* com *et* manifestare. Boeth. top. Arist. 6, 2 p. 971ᴮ quae bene assignantur, contrarias -ant *orationes. Wulff.*
commanip(u)lāris, -is *m. a* com *et* manipularis; *cf.* commanipulus, -arius. *formae*: commanup-: Corp. II 4063. VI 2492. 2543. 2653 commanuplari. conmanuplaris: Corp. VI 2502. commaniplaris: Corp. III 11112. *omissa assimilatione* conm-: Corp. V 959 *et* VI 2502 *l. 7. 18.* *scribitur* coman-: Corp. VI 32777ᵃ. *notatur* com., commanip., commanipular.
1 *proprie i. q. miles eiusdem manipuli, dein ampliore sensu i. q. 2. commilito, miles eiusdem exercitus*: *de militibus Romanis*: Tac. hist. 4, 46 *milites supplices* prensare -ium pectora, cervicibus innecti. Inscr. D. röm. Limes in Österreich VI p. 161 (*a. 245*) in h(onorem) com(manipularium). Corp. II 4063 heres et commanup(u)laris (III 7441. 6708 hered(ibus) rel⟨ictis co⟩mmanip. s⟨uis⟩. VI 2543 -em suum). III 11112 genio (centuriae) pro salut(e) commani⟨p⟩lar(ium). V 959 conmani⟨pular⟩is. VI 2502 -is eius. 2614 commanipular(is) et municeps. 2653 -i frat(ri). 32726 ⟨commanipu⟩lari. 32731. 32777ᵃ ⟨c⟩omanip(ulari). VIII 9615 com⟨manipulares⟩. X 6096 miles Taurus -is. XIII 7002. *fort. add.* Corp. VI 2446 *et* XIV 4216 *l. 53 et 56.* *de aliis*: Oros. hist. 2, 9, 4 quorum cognati et -es in campis Marathoniis occubuerant. 2 *latiore sensu i. q. socius, collega*: *cf.* Gloss. -is: conscius, collega. -es: collegas: Mar. Merc. subnot. praef. 6 Iuliano et ceteris eius -bus placuere. 6, 7 -is et condiscipuli tui. Gild. Brit. 40 chron. III p. 50, 17 illi ... scelerato regi Israhel istorum -i. 3 *evanida vi praepositionis i. q. manipularis, miles gregarius*: Gild. Brit. 27 p. 41, 23 *reges Britanniae* innoxios humilesque despicientes, sanguinarios superbos parricidas -es et adulteros dei inimicos ... efferentes. Corp. VI 2492 mil(itavit) ann(os) v -is.
commanipulārius, -ī *m. a* com *et* manipularius. *idem q. commanipularis*: *proprie*: Corp. VI 2625 Balerio Crispo conmaniculario. *latiore sensu*: Gloss. -us: conscius, collega (IV 37, 57 conmanicularius *c*). *cf.* V 410, 30 collega: -us vel conscius.
commanipulātio, -ōnis *f.* [*a* commanipulus. *Th.*]. *i. q. manipulus, societas commanipularium*: Spart. Pesc. 10, 6 ut tota in expeditione in -e (*sc. ab imperatore punita, v. l. 41*) nemo focum faceret *eqs.*
commanipulo, -ōnis *m. cf. c.* commanipulus. *i. q. commanipularis* (*sub 1*): Spart. Pesc. 10, 5 ob unius gallinacei direptionem decem -es, qui raptum ab uno comederant, securi percuti iussit.
commanip(u)lus, -ī *m.* [*a* com *et* manipulus. *Th.*]. *formae*: commaniplus: Corp. VI 2436. 2503. commanupulus: Corp. VI 2552. commanuculus: Corp. VI 1056 a, 16 (*a. 205*). 2787 a. 3079. X 1775 comanuculi. cummanuplius: Corp. VI 33010. *scribitur* conma-: Corp. VI 2503. 32976. 33054 a. coma-: Corp. VI 2602. 3060 comanpulo. X 1775 *l. 46.* *adde errore lapidicidae (ut videtur)* ceom-: *infra l. 54.* *i. q. commanipularis, miles eiusdem manipuli; latiore sensu i. q. 2. commilito.* *legitur nonnisi in* Inscr. Corp. III 6577 genio sancto legionis et -orum bonorum. V 893 cives et -i (*veterani cuiusdam*). VI 2424 -us et heres (2552. 2553. 2567. X 1766). 2436 -plus eius. 2446 frater et commanip(ulus) (*an* -p(ularis)?). 2503. 2602. 2787 a. 3010 ceomanipulis suis (1055 *et* 1056 a *infra l. 59 sqq.* 3079. X 1775. *cf.* VI 3060 -o meo). VI 32668. 32976 -i ipsius. 33054 a. XIV 4216 comman⟨ipulo⟩. *nota: locutio, qua praepositus milites gregarios sibi subiectos comprehendit* (*cf.* 2. commilito *sub I B*): Corp. VI 1055 (*a. 205*) *praefectus cohortis et centuriones* cum -is suis. 1056 a, 16 (*a. 205*) *centuriones* cum commanuculis suis. *cf.* 323 (*a. 221 vel 222*) *beneficiarius, signifer, optio* cum -is. *Mbr.*
commāno, -āre *a* com *et* manare. *idem q. manare*: Isid. orig. 8, 6, 19 quidam animum in omnibus -antem *deum esse intellexerunt.*
commanuculus, commanuplius *v.* commanipulus.
commanup(u)lāris, commanup(u)lus *v.* commanip-.
commarceo (-uī), -ēre *a* com *et* marcere. *idem fere q. marcere*: Amm. 17, 10, 1 Severus ... bellicosus ante haec et industrius repente -uit (*an a* commarcesco *derivatum?*). 31, 12, 13 miles fervore calefactus aestivo siccis faucibus -ret.
commarcēsco *v. l. 67.*
commargino, -āre *a* com *et* marginare. *idem q. marginare, cingere*: Amm. 31, 2, 2 *Hunos* bipedes existimes bestias vel quales in -andis pontibus effigiati stipites dolantur incompte.
commarītus, -a, -um *a* com *et* maritus. *iocose de eo, qui simul nuptias agit*: Plavt. Cas. 797 progreditur ... meus socius, compar, -us vilicus.
commartyr, -is *c. a* com *et* martyr. *qui una martyr est*: Tert. anim. 55 Perpetua fortissima martyr ... -es suos vidit. Pass. Perp. 15 -es *Perpetuae* ... contristabantur, ne ... sociam ... relinquerent. Pass. Montan. 7 presbytero -i nostro.
commasculo, -āre [*a* com *et* masculus *ductum. Th.*]. *i. q. masculinum facere i. confirmare, corroborare*: Apvl. met. 2, 23 animum meum -o. Macr. sat. 7, 11, 2 -a frontem et sequestrata verecundia ... confer nobiscum libere quod occurrerit (Schol. Ter. p. 130, 7 -at frontem. p. 160, 30 -a frontem, id est virgineam faciem reice a te et recipe virilem).
commasso, -ātum, -āre *a* com *et* massare. *in unum (acervum) massare, congerere*: Verec. in cant. 4, 11 panis ex multis granis -atur ... plurimorum corda in uno spiritu -antur *in corpore monachorum*. 4, 14 me quoque in similagine caritatis -are digneris (*cf. ibid.* fermentare, excoquere). Schol. Hor. carm. 1, 35, 39 sicut fingere formare dicitur, sic et diffingere -atum reformare (*syn.* contusum).
commastico, -ātum, -āre *a* com *et* masticare. *i. q. commandere, manducare*; Gloss. V 281, 57 -at: mandit. Marcell. med. 12, 22 herbae millefoliae radices teneras -bis. Cael. Avr. diaet. pass. 62 ex nimio appetitu cibi plurimi atque non -ati properanti transvoratione. Ps. Theod. Prisc. add. p. 277, 21 lapathi radix -ata dentium dolorem tollit. Plin. Val. 1, 36 millefolii radix -etur de parte qua dolet. Diosc. 2, 127 *ocimum* -atu(m) et in sole positus vermes ... nutrire. Gloss. V 584, 14 folia gulae suae ipsamque linguam -ando corrodat cessetque e detractione.
commāter, -tris *f. a* com *et* mater. *i. q. mulier quae per baptismum quasi altera mater facta est*: Greg. M. epist. 4, 40 monachos tuos mulieres sibi -es facere. *ibid.* neque monachos tuos sibi -es facere *permittas*. Conc. Antissiodor. a. 573—603, 25 p. 182, 2 non licet abbate filios de baptismo habere nec monachus -es habere. [*it.* comare, *francog.* comère, *hisp.* comadre. *M.-L.*]
commatiārius, -ī *m. cf. c. gr.* κομμάτιον. *fort. i. q. tibicen*: Gloss. V 181, 3 qui mimariis obsequitur. *cf.* commatulus *l. 50.* *Wulff.*
commaticus, -a, -um, κομματικός. Gloss. V 181, 4 -us versificator brevis. 187, 15 -us versificator (595, 17. 614, 18). 351, 31 -um articulatum. *qui commata habet*: Hier. epist. 112, 4 *Origenes* decimum stromateon suorum librum -o super explanatione eius sermone complevit (in Gal. prol. p. 369—370). praef. Vulg. XII proph. Osee -us est et quasi per sententias loquens. in eccles. 3 p. 416 recurramus ad singula et -o genere dicendi iuxta ordinem suum breviter disseramus (dissolvamus *al.*). vir. ill. 131 Theotimus ... in morem dialogorum (dialecticorum *Vat.*) ... breves -osque tractatus edidit. Sidon. epist. 4, 3, 8 *hymnus* -us est copiosus, dulcis elatus (*infra*: artati carminis brevitas). carm. 23, 451 metrumque rhythmis flectat -is. Schol. Stat. Theb. 7, 123 -a pronuntiatio. *qui commata sequitur, per commata fit*: Hier. in Matth. prol. p. 7—8 -um ... interpretationis genus. 13, 44 crebris parabolarum obscuritatibus retardati -am interpretationem excedimus.
adv. **commaticē**. Gloss. V 279, 28 comm[od]atice breviter. Hier. in Hab. 3, 11 *sqq.* p. 649 ut ... lxx -e per capitula disseramus. in Matth. 25, 13 quae -e pro fingentium dicuntur arbitrio. adv. Rufin. 2, 18 quae ab ipso -e doloseque translata sunt. Arnob. in psalm. 104 p. 481ᴬ -e transeamus de gente ad gentem. *Hey.*
commatrōna, -ae *f. a* com *et* matrona, *cf. c.* commaritus, commater. Tert. uxor. 2, 8 et -ae (commatrona *BCD*, et matronae *A*) nomine inflata. *deriv.: nom. gent.* Commatronius.
? **commatulus** iocator Gloss. V 495, 18. 'σκωμματικός?' *Götz*; *conferasne* commatiarius?
commātūrēsco, -tūruī, -ere *a* com *et* maturescere. *idem fere q. maturescere*: Colvm. 12, 49, 7 cum muria dura pausea alba ubi -uerit. *adde*: Chiron 834 ubi frumentum pubescit et -it (*ita Heraeus, Archiv 14 [1906] 121.* quam maturescit *trad.*). *Wulff.*
commeābilis, -e *a* commeare. 1 *passive is per quem commeari potest*: Arnob. nat. 2, 59 quid venas fistulatas et -es fecerit? 3, 13 imbricem narium spiritali -em tractui. Chalc. transl. 24 fretum illud erat ... -e. 2 *active qui commeat*: Arnob. nat. 7, 28 quicquid ... spirat et reciprocos halitus auris -bus ducit.
commeāns, -ntis *v. s.* commeo *p. 1869, 49.*
commeātālis, -e *a* commeatus. *adiect.: commeatu, i. e. missione praeditus*: Cod. Iust. 12, 37 (38), 16, 2 (*imp. Anastasio*) *militum* intra triginta -es viros constitutorum. Cassiod. var. 7, 36 tit. formula -is. *subst.: qui commeatu (missione) fruitur*: Cod. Iust. 1, 27, 2, 9 (*a. 534*) nullum audeant duces aut tribuni -em de ipsis *militibus limitaneis* dimittere. 1, 27, 2, 9ᵃ -em de militibus relinquere.
commeātio, -ōnis *f. a* commeare. *actio commeandi, ambulatio*: Ennod. epist. 6, 30 *perlatorum epistularum* -em vos ignorasse non credidi. opusc. 3 p. 370, 8 causam -is inquirit. Cassiod. in psalm. 88, 15 tempus ... vitae nostrae quadam -e peragitur.
commeātor, -ōris *m. a* commeare. *qui nuntii vel praeconis vices gerens commeat*: Apvl. met. 11, 11 horrendus ... superum -r et inferum ... Anubis (apol. 64). *fort.* Corp. VIII 22672 *suppl.* commeato⟨ri⟩.
commeātum (-us), -ī *v.* commeatus *infra l. 82.*
ˣ**commeātus**, -ūs *m. a* commeare. *affertur* Gramm. suppl. 44, 13 *et* 125, 28 *inter nomina quartae declinationis.* *dat. sing.* -ui: Bell. Afr. 34, 2 Vlp. dig. 50, 1, 2, 6. -u: Bell. Alex. 25, 2 (?) Bell. Afr. 54, 1 (?) *cf. p. 1825, 61* Tac. ann. 12, 62. *gen. plur.* -um: Sall. Iug. 47, 2 (?) Liv. 23, 12, 14 *cod. P.* 36, 7, 17 *cod. B.* *aliis locis* -uum. *secundae declinationis* Conc. Aurel. a. 549, 18 Cod. Iust. 1, 27, 2, 9ᵇ. *scribitur*: comeatus: Conc. Aurel. a. 549, 18 Gloss. II 510, 22. 574, 26. III 205, 41. IV 498, 35 Corp. VI 3001. comiatus:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOT. Tir. 51, 53 *gr.* κομέατος, κομίατος *cf. Klostermann, Hermes 36 (1901) 156 sq.* GLOSS. II 550, 5 συνεκδημία καὶ ἀνάλωμα στρατιωτικόν. IV 221, 4 (*non sanum, ut videtur*) -um: viaticum aut comitem itineris, id est oratione (oratio *Warren*) et gratia. GLOSS. V 350, 30 sondae (*anglosax.* sand *i. q.* 'missio, mandatio'). *legitur inde a* PLAVTO *persaepe pluraliter notione singularis. poetae praeter* PLAVT. *non utuntur, rerum scriptores passim.* [COMMENT. quaestor Varro ling. 6, 91 -um praetores vocet ad te *v. s. v.* commeo *p. 1868, 80.*] [*it.* commiato, *francog.* congé. *M.-L.*]

I *actio sive potestas* **commeandi**: **A** *iter, itineris usus, commercium*: *struitur cum praepos.* in, ad *cf. infra l. 30 al.* PLAVT. Mil. 143 perfodi parietem, qua -us clam esset hinc huc mulieri (ARGVM. Plaut. Mil. 10). 339. 468. Stich. 452 per hortum utroque -us continet. Pseud. 424 in -um volui argentarium proficisci. POLLIO Cic. epist. 10, 31, 4 quibus -bus invito illo (*Lepido*) per illius provinciam legiones ducerem? *fort.* SALL. Iug. 47, 2 *consul ratus* frequentiam negotiatorum et -um iuvaturum (-u iuvaturam *Vrsinum secuti editores, sed cf. l. 23*) exercitum et iam paratis rebus munimento fore. hist. frg. 5, 9 ceteri negotia sequebantur familiaria legatorum aut tribunorum et pars sua -bus, mercatis. LIV. 21, 25, 14 -busque fluminis *se* ... adversus ... multitudinem hostium tutabantur *Romani.* COLVM. 9, 8, 12 quo *spatio* exploret *indagator* -us apium. TAC. ann. 14, 33 Londinium . . . copia negotiatorum et -uum maxime celebre. SVET. Nero 20 *Alexandrini* de novo -u Neapolim confluxerant (APVL. met. 11, 16 votum . . . de novi -us prospera navigatione). APVL. met. 8, 15 non laciniatim disperso, sed cuneatim stipato -u difficultates illas transabiremus. 8, 17 *canes* per omnem nostrum -um morsibus ambulare. 11, 5 navigabili iam pelago . . . primitias -us libant mei sacerdotes. VLP. dig. 43, 8, 2, 25 viae publicae exemptus -us. IVL. VAL. 1, 4 promptior erat in id quod cupiverant -us. ARNOB. nat. 4, 9 flagitiosos ad lupanaria -us. HIER. epist. 1, 14 ne ... creber ad ecclesiam medici -us suspicionis panderet viam. COD. Theod. 12, 1, 161 (*a. 399*) ut evitatis provinciae suae finibus tamquam istorum tantum interdictus fuisset accessus, peregrinos expeterent -us *qui suam curiam deserunt.* CASSIAN. inst. 7, 9, 3 quodsi . . . temporis asperitas itineris seu navigationis eius intercluserit -um. PROSP. in psalm. 103, 25 (*in imagine*) *primates saeculi* licet christianae religioni adversentur, tamen inter ipsos tutus est nostrarum navium -us, hoc est inter procellas et fluctus maris . . . ecclesiarum tutus est cursus. *vi praepositionis etiam lucidiore fere i. q. coetus, conventus cf.* GLOSS. III 205, 41 δμόπλους. II 537, 50 συνεκδημία (550, 5. *sed v.* comitatus). IV 320, 42 conventus navium. IORD. Get. 28, 143 situm urbis -umque navium . . . prospectans *rex.* *fere i. q. comitatus*: PASS. Desid. (Mon. Germ. Merov. III) 11 cum maximo -u . . . ecclesia . . . gubernatorem suscepit.

B *de arteriis et viis corporis*: ARNOB. nat. 2, 16 spiritum . . . ducimus et respiramus -bus crebris. PALLAD. 1, 3 fauces -um ... vocis exercent. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 340, 19 *aer* nobis vivendi spirituum -um largitur. AMBR. hex. 6, 9, 69 *per guttur* corpori . . . spiritus huius -us infunditur. in psalm. 118 serm. 18, 6 Ionas inclusus utero bestiali anhelandi spiritus vix habens -um. *ibid.* 19, 1. SORAN. p. 40 ut . . . -us infantis qui lac accipere habet spatiosior efficiatur.

II *victus, alimentum, praecipue, quae apportantur; plerumque in re militari.* GLOSS. σιτηρέσιον. παρασίτησις. ἐπισιτισμός. ἐπισίτησις, ἐφόδια, victus, alimentum. -um viaticum. *persaepe cum aliis rebus, quibus bello utuntur, ut*: PLAVT. Mil. 224 cibatus. SISENNA hist. 113 armis (QVADRIG. hist. 24 SALL. Iug. 43, 3. 86, 1 LIV. 22, 39, 11. 23, 5, 6. 30, 3, 2 QVINT. decl. 323 p. 272 FLOR. epit. 2, 2, 34 *al.*). *ibid.* equis (SALL. Iug. 43, 3 LIV. 22, 39, 11. 23, 5, 6 TAC. ann. 2, 6). QVADRIG. hist. 24 praeda (LIV. 23, 12, 14). CIC. Verr. 6, 52 foro. Balb. 40 pecunia (LIV. 22, 39, 15. 23, 5, 6 TAC. hist. 5, 23). Marcell. 6 auxilia sociorum, classes. de orat. 1, 210 de exercitu, de castris, de agminibus ... de reliquis rebus, quae essent propriae belli administrandi. CAES. Gall. 1, 34, 3 molimento. 7, 14, 2 pabulatione. civ. 1, 36, 3 merces. HIRT. Gall. 8, 30, 1 impedimenta. SALL. Iug. 36, 1 stipendium aliaque, quae militibus usui forent (86, 1. 90, 2 LIV. 24, 8, 14). *al. passim.* *secernitur* frumentum *ut* CIC. Verr. 4, 127 res frumentaria, -us (CAES. Gall. 1, 39, 1). CAES. Gall. 1, 48, 2 frumento -uque. 3, 6, 4 frumenti -usque. 3, 23, 7 *al.* LIV. 24, 36, 10. 28, 45, 15. 29, 36, 1 VEG. mil. 3, 3 *al. saepe; subintelligitur* CAES. Gall. 3, 3, 1 frumento reliquoque -u. 7, 32, 1 frumenti et reliqui -us. civ. 3, 49, 6 -us omni genere praeter frumentum. HIRT. Gall. 8, 8 frumentatione et reliquo -u. SALL. hist. frg. 2, 87 frumentum et alios -us. *al. cf.* LIV. 28, 4, 7 magni -us frumenti Romam subvecti. COD. Theod. 13, 5, 32 onus frumentarii -us.

A *proprie*: *exempla secundum structuras allata*: **1** *pro subiecto*: PLAVT. Capt. 826 *sum* regum rex regalior, tantus ventri -us meo adest in portu cibus (TAC. hist. 5, 23 GALLICAN. Avid. 5, 8). Mil. 224 (*in imagine*) qua *via* . . . -us . . . ad te et legiones tuas . . . possit venire (CAES. civ. 1, 48, 4 LIV. 23, 49, 5. 35, 44, 7 frg. 22. QVINT. inst. 8, 6, 26 dicimus . . . 'venisse' -us, qui afferantur. TAC. hist. 4, 38 -us subvenere. *cf.* CAPITOL. Maximin. 23, 2 ne aliquid -uum in Maximini potestatem veniret). CIC. Verr. 4, 127 cum . . . -us istius avaritia interierit (SALL. hist. frg. 2, 96. *cf.* LIV. 23, 5, 6 -us . . . perierunt). Marcell. 6 in armis . . . -us multum iuvant. SALL. Catil. 58, 9 -us abunde *nobis erunt.* LIV. 9, 36, 8 -um exercitui dierum triginta praesto fore. 22, 37, 6 ne -us deessent (28, 12, 5 CVRT. 4, 14, 12). 25, 23, 3 inexpugnabilem . . . urbem . . . , ut quam prope liberi a Carthagine -us alerent. 30, 38, 5 -us ex Sicilia Sardiniaque . . . vilitatem annonae effecerunt. 42, 52, 12 -um illis (*Romanis*) cum procul, tum omnibus sub casibus maritimis fore. CVRT. 3, 3, 27 exercitui -us suppetebant (AMM. 18, 5, 1 -uum copiae . . . abunde suppetant). TAC. hist. 3, 2 unde . . . -um *fore?* 3, 13 in arto -um *esse.* 4, 26 arti -us *animos efferabant.* 4, 58. ann. 15, 5 inerant *in urbe* . . . -us. PANEG. 11, 14 cum . . . exercitus -us esset in navibus. VEG. mil. 3, 8 per loca idonea, qua nostrorum ambulat -us. **2** *pro obiecto*: PLAVT. Epid. 343 (*in imagine*) ut importem in coloniam . . . -um (CAES. civ. 3, 40, 5). *cf.* CAES. Gall. 2, 5, 5 -us ab Remis reliquisque civitatibus ut . . . ad eum portari possent (BELL. Hisp. 11, 1 SALL. Iug. 36, 1. 46, 5 LIV. 22, 11, 6. 32, 18, 3. 34, 19, 8 *al.* TAC. ann. 12, 43 AMM. 31, 12, 2. *cf.* LIV. 30, 3, 2 arma . . . et omne genus -us eo portabantur). CAES. Gall. 3, 3, 2 *cum* -us supportari . . . non possent (1, 48, 2. 3, 23, 7. 7, 10, 3 civ. 3, 15, 3. 3, 43, 2. 3, 47, 4 BELL. Alex. 12, 4. 25, 1. 43, 1 BELL. Afr. 21, 4. 24, 3 DARES 19). CAES. civ. 3, 42, 2 -um ab Asia atque omnibus regionibus . . . comportari (HIRT. Gall. 8, 47, 3 LIV. 25, 27, 1. 26, 10, 2 COD. Theod. 13, 5, 32). PLAVT. Mil. 223 (*in imagine*) interclude inimicis -um (CIC. Att. 9, 9, 2 CAES. Gall. 3, 24, 2 LIV. 26, 7, 2. 40, 41, 2 SVET. Aug. 16 OROS. hist. 7, 43, 1. *cf.* LIV. 21, 57, 5 omnes . . . undique clausi -us erant). CATO orig. 65 in naves . . . -um ponere (LIV. 26, 9, 5 circa viam expositis . . . -bus. 41, 3, 1. 29, 25, 6 -us *navibus* imponendi . . . cura. *cf.* CVRT. 4, 9, 9 *in Arbela vico* -uum . . . maiore parte deposita). CATO or. frg. 1, 6 tantum -um . . . hominem comparare potuisse *eqs.* (DARES 26). *cf.* SALL. Iug. 28, 7 paratis -bus. 43, 3 (LIV. 26, 8, 11. 27, 43, 10. 37, 7, 13. 37, 27, 4. CVRT. 8, 2, 13 in hiemem. VOPISC. Prob. 10, 7 AMM. 18, 4, 1. 18, 6, 4). LIV. 4, 10, 1 non -u praeparato (7, 12, 11. 21, 48, 8. 43, 22, 9. 44, 18, 4 DARES 16). POLLIO Cic. epist. 10, 33, 2 -us . . . habere (LIV. 22, 39, 15). CAES. Gall. 3, 2, 3 *complures* -us petendi causa missi (3, 7, 3 [?] LIV. 37, 27, 1 CVRT. 9, 9, 8 QVINT. inst. 7, 10, 13). *cf.* 7, 32, 1 summam . . . copiam . . . -us nactus *Caesar.* 7, 38, 9 magnum numerum . . . -us diripit *Litaviccus* (LIV. 22, 40, 8 raptis in diem -bus. 41, 3, 1). civ. 1, 36, 3 -us . . . reservant *Massilienses.* 1, 43, 2 -*um* in oppidum contulerant *Pompeiani* (3, 41, 3 LIV. 28, 45, 15). *sim.*: LIV. 27, 43, 10 ut omnes . . . -us paratos militi ad vescendum in viam deferrent. TAC. ann. 2, 6 *naves* aptae ferendis equis aut -ui. AMM. 18, 2, 4 -uum perferens copiam. 23, 3, 9 -us abunde ferentes. COD. Theod. 13, 5, 32 (*a. 409*) -*us* consuerat ad urbem transferri. HIRT. Gall. 8, 30, 1 *Drappes* -us Romanorum interceperat (8, 47, 3 BELL. Alex. 25, 1 LIV. 30, 3, 4 SEN. contr. 1, 8, 6 TAC. hist. 5, 23 ann. 13, 39 VEG. mil. 4, 37 OROS. hist. 6, 4, 1). BELL. Alex. 35, 3 Cappadocia . . . magnam -us copiam erat subministratura (FRONTIN. strat. 3, 4, 3). BELL. Afr. 8, 1 auxilia -us frumenta . . . mittenda (LIV. 9, 6, 6. 23, 41, 10. 29, 5, 8. 32, 27, 2. 44, 13, 11). CVRT. 8, 10, 13 praemissis -bus (TAC. ann. 2, 8). SVET. Tib. 18 -um . . . transmisit. BELL. Hisp. 26, 4 singulas civitates circumsederunt, ut inde sibi -us capiant (TAC. ann. 15, 8). LIV. 5, 54, 4 *flumine* -us accipiantur (21, 33, 3. 37, 28, 9). SALL. hist. frg. 2, 87 -us oppidani dabant (LIV. 3, 46, 9 CORP. IV 2430 [?] AMM. 29, 5, 10). Iug. 90, 2 ad oppidum Laris . . . -um locaverat. LIV. 2, 14, 3 convecto ex . . . Etruriae arvis -u (23, 27, 2. 24, 36, 10. 24, 39, 11. 25, 37, 7 DARES 22). LIV. 3, 23, 3 -um ab Roma consul Cornelius subvehit (5, 7, 13. 9, 15, 3. 9, 23, 10 *passim*). 4, 52, 6 -us . . . Tiberis devexit (6, 25, 7). 9, 13, 10 -us ex montibus Samnitium invecti (25, 11, 13 SVET. Claud. 18). 9, 32, 2 Sutrini -us . . . advexere (22, 22, 1. 29, 36, 1 CVRT. 4, 2, 2. 6, 2, 15 AMM. 25, 8, 15). 32, 15, 7 transvectis a mari -bus. 36, 20, 7 -us . . . fretum . . . praetervectos. 44, 6, 6 -bus pervehendis. TAC. ann. 2, 5 -us vehi (12, 62 AMM. 29, 5, 38). LIV. 9, 17, 15 erat periculum, ne sollertius quam quilibet *adversariorum Alexandri* unus ex his, quos nominavi . . . -us expediret (22, 3, 2. 34, 34, 4. 37, 37, 5. 44, 26, 5). 9, 45, 4 praebito -u (28, 37, 4. 28, 41, 12. 34, 60, 3 *al.*). 25, 25, 2 -us excipiendos (30, 9, 6. 36, 20, 7). 28, 7, 16 -bus sumptis (36, 43, 11). 34, 26, 10 -us . . . urbibus imperati. 37, 7, 9 *Philippus* -us nobis suppeditabit (37, 53, 15 PANEG. 8, 3). 37, 10, 11 -us arcessendos. 40, 57, 4 -us . . . ut Philippus praestaret (VITR. 2, 9, 15 VAL. MAX. 5, 1 ext. 5. 7, 3 ext. 9 AMM. 29, 5, 44); *sim. saepius.* *nota fere i. q. copia rerum*: SVET. Tib. 38 -bus per municipia et colonias dispositis. *translate fere i. q. lucrum, praemium*: ALC. AVIT. epist. 62 tribuat Christus . . . pietatis dignationis vestrae uberem -um.

3 *ablativus*: **a** *instrumenti, copiae*: SISENNA hist. 113 -bus nos . . . iuverunt ex leges (CIC. Verr. 6, 52 Balb. 40 CAES. civ. 2, 32, 12 SALL. hist. frg. 2, 93 *al. cf. p. 1823, 17*). *cf.* LIV. 7, 11, 1 *Gallorum exercitus* -u . . . ab Tiburtibus adiutus (21, 31, 8. 37, 53, 9 *al.*). QVADRIG. hist. 24 Romani . . . magno -u . . . copiantur. SALL. Iug. 86, 1 Marius . . . -u naves onerat. LIV. 21, 34, 4 Hannibal . . . -u . . . usus (32, 21, 31). 22, 14, 13 classem gravem -bus (FLOR. epit. 2, 2, 34). 28, 46, 14 -uque *naves* onustas (36, 45, 3. *cf.* 36, 43, 6 naves . . . oneratas -u). 37, 33, 2 referta . . . urbs . . . -bus (IVST. 24, 7, 4). CVRT. 5, 2, 1 terra . . . -u abundans (FRONTIN. strat. 3, 4, 5. 3, 15, 1). 7, 3, 18 -u . . . recreatus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exercitus. FRONTIN. strat. 3, 14, 2 -u (*i. nucibus*) sociorum necessitatem sustentaverunt. TAC. ann. 11, 8 urbis . . . -bus firmatae. IVST. 16, 3, 11 instructos *Athenienses* -bus. AMM. 21, 7, 7 Edessam uberem -bus. *cf.* CVRT. 4, 10, 15 *Alexander* copia -uum instructus. **b** *separationis, inopiae*: CIC. Manil. 53 ex omnibus provinciis -u . . . prohibebamur (LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 CAES. Gall. 1, 49, 1. 2, 9, 5. 4, 30, 2. 7, 14, 2 civ. 3, 111, 4 HIRT. Gall. 8, 7, 8 FLOR. epit. 4, 2, 26). CIC. Att. 7, 9, 2 *Caesar* -u . . . intercludendus (CAES. Gall. 1, 48, 2. 3, 23, 6 civ. 1, 43, 2 [?] *cf. infra l. 32* QVINT. decl. 317 p. 247 FLOR. epit. 3, 19, 11. BELL. Hisp. 5, 3 ut *Caesar* eum . . . -u . . . excluderet [?]. *cf. infra l. 31.* LIV. 25, 11, 11). BELL. Hisp. 26, 6 -u privati (NEP. Milt. 7, 2 Phoc. 2, 4). LIV. 24, 34, 16 arcere . . . -bus hostem. MELA 3, 90 -u defecisse (CAPITOL. Maximin. 23, 2). TAC. ann. 12, 46 castellum -u egenum (15, 12). AMM. 25, 2, 1 -bus nos destitutos. VEG. mil. 3, 4 *milites* nullis -bus vacent. 4 *genetivus: pendens a substantivis*: CAES. Gall. 3, 6, 4 -us . . . inopia (LIV. 26, 3, 4. 36, 7, 17 FRONTIN. strat. 3, 5, 1 FLOR. epit. 4, 2, 42 TAC. hist. 1, 23 AMM. 26, 8, 3). *cf.* VAL. MAX. 7, 6, 6 -us penuria (CVRT. 6, 6, 19 AMM. 14, 7, 6). CAES. Gall. 7, 14, 9 copiam -us (7, 32, 1 BELL. Alex. 35, 3 CVRT. 4, 10, 15 AMM. 18, 2, 4. 18, 5, 1). Gall. 7, 38, 9 magnum numerum . . . -us. civ. 3, 49, 6 -us omni genere (LIV. 30, 3, 2. 37, 53, 9. *cf. infra l. 34*). BELL. Afr. 61, 2 praesidii . . . -us. SALL. Iug. 75, 8 -us spe (LIV. 26, 39, 10). FRONTIN. strat. 3, 4, 6 fiducia . . . -us. TAC. Agr. 33 -uum . . . abundantia. AMM. 17, 3, 4 -uum necessarios apparatus. *pendens a* causā: CAES. Gall. 1, 39, 1. *pendens ab adiectivo* plenus: LIV. 23, 12, 14. 5 *praepositiones: c. abl.*: CAES. Gall. 1, 34, 3 exercitum sine . . . -u . . . in unum locum contrahere. 3, 3, 1 *cum* de . . . -u . . . *non* satis esset provisum (civ. 3, 42, 3 de Italicis -bus desperans *Caesar*. COD. Iust. 1, 27, 2, 9^b de -u militum . . . lucrum sibi acquirere). LIV. 2, 34, 5 incommodo bello in tam artis -bus vexati forent. 9, 13, 8 *Romanos* exclusos a -bus (*fort.* CAES. civ. 1, 43, 2 ab oppido et ponte et -u . . . se interclusurum adversarios [BELL. Hisp. 5, 3]). 22, 37, 1 classis . . . cum magno -u accessit (24, 8, 14. 25, 27, 9. 26, 39, 19 *al.* 30, 36, 2 cum omni genere -us. 35, 43, 3. 38, 41, 8). *c. accus.*: SALL. Iug. 100, 1 propter -um in oppidis maritimis agere. CORP. XI 5764 in -um legionibus. CVRT. 6, 4, 21 praeter alios -us . . . pomorum quoque ingens modus nascitur (9, 10, 5).

epitheta: CATO or. frg. 1, 6 tantum (LIV. 44, 18, 4 quanti). CAES. Gall. 1, 34, 3 magno (civ. 1, 48, 4 LIV. 4, 52, 6. 22, 22, 1. 22, 37, 1. 41, 1, 4. *cf.* BELL. Alex. 35, 3 magnam -us copiam). LIV. 2, 34, 5 artis (TAC. hist. 4, 26). 25, 27, 9 ingenti (CAPITOL. Maximin. 24, 3). CVRT. 7, 3, 18 largo. TAC. hist. 1, 64 gratuitos. VOPISC. Aurelian. 11, 5 necessarius (AMM. 31, 12, 2. *fort.* BELL. Hisp. 26, 6. *cf.* AMM. 17, 3, 4 -uum necessarios apparatus). AMM. 25, 8, 15 paucis. 28, 6, 5 abundanti. *cf.* LIV. 9, 36, 8 -um . . . dierum triginta. *c. genetivo rei vel originis*: LIV. 28, 4, 7 -us frumenti. CORP. VI 3001 (-us) stipendiorum (3011). CIC. Att. 9, 9, 2 -us Italiae (Italici *v. infra l. 50. 63*). *epitheta originem significantia*: CIC. Manil. 53 -u . . . privato et publico. LIV. 36, 20, 7 regios -us. CAES. civ. 3, 42, 3 Italicis. *c. praepos.*: LIV. 30, 38, 5 -us ex Sicilia Sardiniaque.

B *subest etiam actio ad -um adducendum pertinens; metonymice homines, qui -um adducunt. aliquotiens cum genet. obiectivo*: CIC. Balb. 23 qui nostros duces auxilio laboris, -us periculo suo iuverit (LAMPR. Alex. 21, 9 *adiuvare*). CAES. civ. 1, 48, 4 neque . . . -us, qui ex Italia Galliaque veniebant, in castra pervenire poterant (LIV. 23, 49, 5). 1, 51, 1 -us, qui iter habebant ad Caesarem, ad flumen constitisse. 1, 54, 5 -us ad se tuto recipit (FLOR. epit. 1, 4, 2). BELL. Alex. 25, 2 insidiabantur nostris -uque. BELL. Afr. 20, 1 quo tutius . . . -us auxiliaque . . . sibi succurrere possent. 34, 2 Decimius . . . praeerat -ui (LIV. 26, 39, 3). 54, 1 quod C. Avienus . . . navem -u (*fort. dativ. commodi,* ex *vel* pro -u *alii*) . . . occupavisset. SALL. hist. frg. 3, 6 *insulam* -bus Italicis (LIV. 37, 13, 12) opportu⟨nam⟩. or. Cottae 7 *classis* -us tueatur (LIV. 27, 25, 15). LIV. 5, 54, 4 quo *loco* maritimi -us (25, 11, 11 COD. Theod. 13, 5, 7) accipiantur (37, 28, 9). 7, 37, 10 multitudo . . . -bus gravis. 9, 13, 11 *consul* vagus per agros cuncta infesta -bus hostium fecerat. 9, 19, 16 avia -bus loca. 10, 14, 4 profecti consules, quo expeditiores -us essent. 25, 13, 5 quae *praesidia* -us . . . prosequerentur. 26, 20, 7 classis . . . Tarentum accita ad arcendos -us praesidi Romani. 44, 6, 12 intercluso per Tempe . . . aditu -bus. TAC. hist. 3, 52 Padum et mare -bus compleri. ann. 13, 39 -bus vim facere. PLIN. paneg. 32, 2 princeps alternis (eternis *codd.*) -bus orientem occidentemque conectit. VEG. mil. 3, 7 pons . . . ad . . . -us necessarius. COD. Theod. 11, 1, 18 (*a. 381*) *indictio* novum denuo annonae -bus poscit obsequium. 7, 16, 1 (*a. 408*) ne rarior sit diversarum mercium -us.
addito numero: CAES. Gall. 5, 23, 2 duobus -bus exercitum reportare. 5, 23, 4 prioris -us . . . militibus. BELL. Afr. 8, 1 Rabirium . . . in Siciliam ad secundum -um arcessendum mittit. 31, 10. 34, 4. 37, 1. 44, 1. 77, 3.

III *tempus liberum*: **A** *missio temporalis*: DON. Ter. Her. 175 -us est ex aliqua commoratione temporalis abscessus. GLOSS. II 510, 22 epotresmia (*i.* ἡ προθεσμία). *cf.* HIST. Laus. 38 ed. Butler. HESYCH. *et* SVIDAS κομίατον· ἐξαίτησιν λαμβάνειν τοῦ ἀφεθῆναι. *de magistratibus, officiis, militibus al.* RHET. Her. 1, 14, 24 ille, qui ad diem -us non venit quod ⟨flumi⟩na s⟨e⟩ interclusissent (QVINT. inst. 7, 4, 14 ad -us diem non affuit. MOD. dig. 49, 16, 3, 7. *cf.* PS. QVINT. decl. 16, 9 ut tam abrupti -us diem contra tot incerta promitterem. COD. Theod. 7, 12, 2 [*a. 379*] quicumque . . . sex mensum spatium supra diem -us . . . afuerit. 7, 12, 3). CIC. Verr. 6, 62 quos *nummos* qui dederat -um totius aestatis abstulerat. 6, 111 hunc Heracleum . . . , qui . . . in -u Syracusis remanserit (LIV. 33, 29, 4 in -bus erant *milites.* VLP. dig. 49, 16, 1 *miles* in -u agit). *fort.* Att. 13, 41, 2 cras igitur, nisi quid a te, -us (*sic M, sc. est,* commeat vesperi *O. E. Schmidt*). LIV. 1, 57, 4 in his stativis, ut fit longo magis quam acri bello, satis liberi -us erant. 3, 24, 5 secum eum (*Caesonem*) . . . ad signa sine ullo -u fuisse (8, 34, 9 sine -u vagi milites in pacato, in hostico errent. 23, 18, 16. 28, 24, 8 SVET. Claud. 16 CONC. Aurel. a. 541, 18. *cf.* COD. Iust. 2, 7, 29 pr. sive cum -u sive sine -u afuerint. 2, 7, 29, 1). 3, 46, 9 collegisque in castra scribit *Appius,* ne Verginio -um dent (21, 21, 5. 43, 11, 10. PLIN. epist. 10, 8, 6 triginta dierum. PATERN. Macer dig. 49, 16, 12, 1 MARCIAN. dig. 48, 18, 4 VEG. mil. 2, 19. COD. Theod. 7, 12, 1 (*a. 406*) a castris . . . discedendi. *nota*: FEST. p. 277 unde -us dari dicitur, id est tempus, quo ire, redire quis possit). LIV. 3, 46, 10 -u sumpto profectus Verginius. 7, 39, 2 quidam in -us mittebantur. 43, 14, 7 multos ex Macedonicis legionibus incertis -bus . . . ab exercitu abesse (SVET. Tib. 72 PROCVL. Paul. dig. 4, 6, 35, 9). SEN. suas. 1, 14 -um peto (VELL. 2, 11, 2. 2, 99, 2 VAL. MAX. 9, 3, 7 TRAIAN. Plin. epist. 10, 9 SVET. Tib. 10 Claud. 23 Nero 35 Galba 6 SPART. Hadr. 11, 6 IVST. 18, 7, 9 SORT. Sangall. 48, 1. HYG. fab. 257 tridui). SEN. dial. 3, 18, 3 qui ex -u sine commilitone redierat. TAC. Agr. 5 neque ad . . . -us titulum tribunatus . . . rettulit *Agricola.* hist. 1, 46 pars manipuli sparsa per -us. ann. 15, 9 *legiones* promiscis militum -bus infirmaverat. PLIN. epist. 3, 4, 2 cum . . . in Tuscos excucurrissem accepto, ut praefectus aerari, -u (IAVOL. dig. 4, 6, 34 pr. SORT. Sangall. 48, 1. VEG. mil. 2, 19 quando . . . vel quot dierum. HIST. Apoll. rec. B 5). 5, 14, 9 includor angustiis -us. 10, 8, 4 indulgeas -um (APVL. met. 2, 18 amatoriae militiae. HYG. fab. 257 ad sororem collocandam). SVET. Tib. 12 centuriones a -u castra repetentis. Cal. 29 praetorium virum . . . propagari sibi -um saepius desiderantem. VLP. dig. 50, 1, 2, 6 qui ultra -um abest vel ultra formam -ui datam. PAVL. dig. 49, 16, 14 pr. qui -us spatium excessit. *ibid.* occurrere intra -um. MIN. FEL. 11, 8 quis unus ullus ab inferis . . . remeavit horarum saltem permisso -u? CONC. Aurel. a. 541, 3 ab episcopo postulit (*i.* postulet) -um. *nota*: SCHOL. Cic. Bob. p. 53 Hild. legationes liberas *senatorum* nunc -us dicimus (PAVL. dig. 50, 1, 22, 6 senatores, qui liberum -um, id est ubi velint morandi arbitrium, impetraverunt). *adde*: AMM. 27, 8, 10 per diversa libero -u dispersos (CORP. V 6478 praef(ecto) coh(ortis) I Breuc(orum) libero -u).

B *latiore sensu prorogatio, spatium temporis, mora, libertas*: SEN. nat. 3 praef. 16 *servitus* est . . . per diem ac noctem aequaliter premens, sine intervallo, sine -u. epist. 54, 1 longum mihi -um dederat mala valetudo; repente me invasit. ORIG. hom. in Ier. 17, 6 αἴτησαί μοι κομίατον (*v. Klostermann, Hermes 36 [1901] 156.* HIER. hom. Orig. *ibid.* roga mihi aliquod vitae spatium). TERT. nat. 2, 2 Thales Milesius Croeso sciscitanti, quid de deis arbitraretur, post aliquot deliberandi -us "nihil" renuntiavit (apol. 46). adv. Prax. 1 p. 228 eradicabitur *avenae Praxeanae semen* . . . in isto -u. adv. Marc. 2, 10 p. 350 -um operationibus eius admetiendo. 3, 9 p. 392 *angeli* brevem carnis -um non debuerunt nascendo sumpsisse. apol. 32 clausulam saeculi . . . Romani imperii -u scimus retardari. paenit. 6 -um sibi faciunt delinquendi. CYPR. mort. 14 cum de appropinquante morte . . . -um sibi precaretur. *ibid.* -um petebat. epist. 10, 5 accepto . . . -u in ecclesiae laude florere. 39, 1 *beneficiis divinis* ecclesiam suam dominus illustrare temporibus nostris et honestare dignatus est -um dando confessoribus suis . . . , ut (55, 13). HIER. tract. in psalm. p. 228, 20 si centenarii sumus et aegrotamus, tamen -um . . . postulamus (p. 228, 10). PAVL. NOL. epist. 10, 3 qui sterilis ficulneae -um a domino vineae deprecatus est (*cf.* VVLG. Luc. 13, 8). 13, 8 spirantis adhuc *filii* -um poterat *David* precibus et lacrimis impetrare. 20, 2 si dominus -um donaverit (CASSIAN. inst. 4, 10 si dominus nobis orationibus vestris dederit -um). 23, 2 annuis -bus emereri litteras (39, 1). ALC. AVIT. epist. 66 *epulas* mihi deus, si in futuro tribuit -um, sicut nunc per vos transmittere, ita tunc vobiscum exhibere dignetur. PASS. Perp. 4 tanta es, ut postules visionem et ostendatur tibi an passio sit an -us (*gr.* ἀναβολή).
speciatim -us vitae, dierum *sim.*: TERT. scorp. 10 per hunc -um vitae . . . confessionem . . . constitutam. anim. 30 quia nec pariasset -us hic vitae miliario tempori. 35 in primo . . . vitae huius -u. fug. saec. 9 per sapientiam conversationis (*fere i. q. vitae in saeculo*) lucrari nos vult -um. HEGES. 5, 9, 4 qui (*sol*) significaret tot numero annorum (*sc.* XIV) -um ei (*regi Ezechiae*) vitae refusum. HIER. epist. 39, 8, 1 dum vitae huius fruimur -u. PAVL. NOL. epist. 50, 14 praestante mihi ac tibi -um dierum Christo. MAR. MERC. subnot. 7, 4 si . . . deus vitae -um dederit. PAVL. MED. vita Ambr. 45 ut sibi vivendi peteret a domino -um. CASSIAN. conl. 14, 7, 3 pro cotidianae vitae -u. FVLG. RVSP. epist. 1, 1 PALLAD. hist. mon. I 25 p. 311^B (*gr.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38 p. 120 *κομίατος ζωῆς*). *nota*: AMBR. exc. Sat. 1, 17 tuis ... votis apud ... martyrem Laurentium impetratum esse nunc cognoscimus -um. atque utinam non solum -um, sed etiam prolixum vitae tempus rogasses!

deriv.: commeatalis. *Bannier.*

commeditor, -ātus sum, -ārī *a* com *et* meditari. **1** *i. q. meditari, animo perpendere*: RHET. Her. 3, 18, 31 locos ... egregie -ari oportebit, ut perpetuo nobis haerere possint. AVSON. 364, 23 talia -antes murmure concluso rabiosa silentia rodunt. **2** *i. q. imitari, reddere*: LVCR. 6, 112 *carbasus* fragiles ⟨sonitus⟩ chartarum -atur.

commedo *v.* 1. comedo *p. 1363, 37.*

commēio, -mī(n)xī, -mictum, -ere *a* com *et* meiere (mingere). *formae: non legi praes.* commingo. *perf.* -minxi: CATVLL. 78, 2 HOR. sat. 1, 3, 90 MARCELL. med. 26, 130. -mixi: DOSITH. gramm. VII 425, 14 -o lectum et permeio, commixi et permixi. [*coniectura legitur*: CORP. VIII 11825 *v. p. 1761, 31.*]

1 *sensu strictiore i. q. mictu inquinare*; GLOSS. *κατουρῶ*: HOR. sat. 1, 3, 90 -inxit lectum potus (CHAR. gramm. I 294, 14 -o lectum et meio). MARCELL. med. 26, 130 res quas -inxerit in potione exprimuntur. SCHOL. Hor. epist. 1, 19, 1 quas *pelles* -ere consuerat. **2** *sensu latiore i. q. conspurcare*: CATVLL. 78ᵇ, 2 purae pura puellae savia -inxit spurca saliva tua. 99, 10 -ctae spurca saliva lupae.

commeleto, -āre [*συμμελετᾶν*. *Th.*]. *i. q. se exercere*: HYG. fab. 165 p. 19, 7 *Marsyas tibiis* assidue -ando sonum suaviorem in dies faciebat.

commembrātus, -a, -um *a* com *et* membrum. *i. q. in unum corpus redactus, coniunctus*: PAVL. NOL. epist. 44, 4 -a in domini corpore fidei compago.

commembris, -is *m. a* com *et* membrum *finxit* AVG. *cf. c.* commembrum. *i. qui unius et eiusdem corporis membrum est*: AVG. c. mend. 2, 2 qui nobis in societate veritatis proximi sunt neque, ut ita dicam, -es nostri sunt.

commembrum, -ī *n. a* com *et* membrum. *i. q. commembris*: AVG. epist. 126, 9 non ... solum vobis carissimis -is nostris, verum etiam ipsis inimicissimis. *Wulff.*

commeminī, -isse [*a* com *et* meminisse, *cf.* comminisci. *Th.*]. *legitur inde a* PLAVTO *sparsim per totam latinitatem; adamant* PLAVT. (*13ᶦᵉˢ*) *et* GELL.; *praeterea habent* TER. *bis*, CIC. *quater*, OV. AVR. imp. (*ap. Fronton.*) *singulis locis, al.* [*dub.*: SOL. praef. 3 *p. 1828, 5.*]

1 *i. q. bene meminisse, memoria tenere, probe scire* (*cf.* GLOSS. -i⟨sse⟩ reminisci vel recordari): **a** *absolute*: PLAVT. Amph. 738 recte dicit, ut -it *mulier*: somnium narrat tibi. Persa 176 potin ne moneas? memini et scio et calleo et -i (Truc. 778. *cf. l. 51 et 55*). Truc. 114 -i. TER. Phorm. 523 si satis -i, tibi quidemst ... dies ... praestituta (EVGRAPH. *in l.* in memoria teneo. *cf.* OV. fast. 3, 792. GELL. 16, 10, 5 recte. PRVD. perist. 11, 231 bene. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 12, 17). TER. Eun. 564 sic -eram. *nota perf. praesent. i. q. nosse* (*cf. l. 67*): PLAVT. Poen. 985 ecquid -isti Punice? :: nihil edepol. nam qui scire potui *eqs.* **b** *seq. accus.*: *rei*: PLAVT. Amph. 254 hoc adeo hoc -i magis, quia illo die impransus fui. Curc. 493 meminero ... et nunc idem dico. :: et -isse ego haec volam te. :: memini. Mil. 914 quid istis nunc memoratis opust, quae -ere? Poen. 726 istaec volo ... vos -isse omnia .... :: meminimus (Pseud. 696 scis amorem, scis laborem, scis egestatem meam. :: -i omnia). CIC. Att. 9, 2 utrum hoc tu parum -isti an ego non satis intellexi an mutasti sententiam. de orat. 3, 85 id quod tu recte -isti. *hominis*: CIC. orat. 1, 227 quem hominem (*Galbam*) probe -isse se aiebat *Rutilius.* **c** *genet.*: PLAVT. Trin. 1027 non fugitivust hic homo, -it domi. **d** *c. infin. et c. acc. c. inf.*: *praes.*: *de praeteritis, quae quis ipse vidit*: PLAVT. Curc. 710 non -i dicere Men. 1074 non -isti simul te hodie mecum exire ex navi? AVR. Fronto p. 35 N. anno abhinc tertio me -i ... in agrum Pompei Falconis devertere. *adde*: CIC. Tusc. 1, 13 ego ... non -i, ante quam sum natus, me miserum (*fuisse*); tu si meliore memoria es *eqs.* *de praesentibus*: PLAVT. Mil. 645 incommoditate abstinere me apud convivas commodo (quomodo *codd.*) -i. *perf.*: *de praeteritis, quae quis vidit vel egit*: SCHOL. Cic. Bob. p. 102, 1 Hild. cuius *columnae Maeniae* ... causam nominis in tractatu orationum praecedentium me ⟨notam⟩ fecisse -i. AVG. civ. 7, 26 *de Gallis* nihil Varro dicere voluit nec uspiam me legisse -i. AVR. epist. p. 1011ᴬ super ... Pelagii damnatione ... participem se sancta dilectio vestra in plenario concilio fuisse -it. *de aliis praeteritis*: GELL. 18, 2, 16 nemo ... tum -erat dictum esse a Q. Ennio id verbum. **e** *interrog. indirecta*: GELL. 2, 24, 15 esse ... edictum — divine Augusti an Tiberii Caesaris non satis -i.

2 *i. q. commemorare, mentionem facere*: **a** *absol.*: EPIST. pontif. 303 Migne 20, 536ᴬ ut etiam ipsi -istis. **b** *c. accus.*: *rei*: GELL. 2, 26, 13 *Pacuvi* versus, quoniam sunt iucundissimi, libens -i. 10, 15, 2 unde haec ferme sunt, quae -imus. 11, 2, 5 haec etiam sparsim et intercise -imus. *hominum*: ROMAN. Char. gramm. I 142, 33 'ruri ...' Micionem Terentius in Adelphis loquentem de fratre -it, non 'rure'. AVSON. 215, 10 decora egregiae -it patriae *mea pia cura* (*antea* memorasse). **c** *c. genet.*: GELL. 14, 2, 26 *Catonis* -it Favorinus. 14, 3, 2 quamquam ... Plato complurium Socratis sectatorum in sermonibus, quos scripsit, -erit (*antea* mentio facta sit). PS. RVFIN. in Am. 1, 3—5 *regum* propheta -it. [*rei*: SOL. praef. 3 locorum commemoratio plurimum tenet ... quorum -isse (*sic classis secunda*, meminisse *cl. prima, Mommsen²*) ita visum est, ut.]

syn.: *ad 1*: callere, meminisse, scire. *ad 2*: memorare, mentionem facere.

adduntur adverbia: bene, magis, parum, probe, recte, satis. intercise, sparsim.

commemorābilis, -e *a* commemorare. GLOSS. *ἀξιομνημόνευτος, εὐμνημόνευτος*. NOT. Tir. 30, 19 conmemorabilis. *quod commemoratione dignum est*: PLAVT. Pseud. 525 prius quam istam pugnam pugnabo (*i. argento te circumducam*), ego etiam prius dabo aliam pugnam claram et -em. CIC. Marcell. 10 C. Marcelli, viri optimi et -i pietate praediti. FRONTO p. 160 N. ⟨faci⟩nus -e (comrabile *cod., loco hiulco*). *neutr. plur. subst.*: CIC. nat. deor. 2, 131 multaque alia in aliis locis -a proferre possum.

commemorālis *v. p. 1830, 36.*

commemorāmentum, -ī *n. a* commemorare. *i. q. commemoratio*: CAECIL. com. 166 pudebat, credo, -um stupri. FRONTO p. 237 N. ibi (*in navi*) Arion studio impenso cantare orditur scilicet mari et caelo artis suae supremum -um.

***commemorātio,** -ōnis *f. a* commemorare. *legitur inde a* TER.; *singulis locis*: TER. PLIN. nat. PLIN. epist. FRONTO, *binis*: RHET. Her. TAC., *ternis*: SEN. phil. QVINT., *quinquies*: VAL. MAX., *septies*: LIV., *frequentant* CIC. (*36ᶦᵉˢ*) *et* ECCL.

i. q. actio commemorandi: **I** *commemoratio alterius i. actio alterum memorem faciendi, i. q. mentio vel verbis vel scriptis aliterve facta, commonitio*: **A** *absolute*: TER. Andr. 43 istaec -o quasi exprobratiost immemori[s] benefici. RHET. Her. 3, 4, 7 laudabile est, quod conficit honestam et praesentem et consequentem -em. CIC. div. in Caec. 65 utra ... est splendidior, utra illustrior -o? Cluent. 168 -is necessariae. Planc. 95 quod ... mea -e celebratum sit. de orat. 2, 337 animorum motus ... aut cohortatione aut -e aliqua ... concitandos. Brut. 181 aliquot ex veteribus *oratoribus* -e aut laude dignos. leg. 1, 2 multa ... diutius -e manent quam natura stare potuerunt. 2, 41 haec -o ... supra hominis fortunam esse videatur. epist. 13, 29, 2 non sine ... causa hanc a me -em (*necessitudinis*) esse factam. 16, 21, 2 non solum animus a factis, sed aures quoque a -e abhorreant. SEN. epist. 79, 15 cum *Epicurus in epistula* amicitiam ... grata -e cecinisset. PAVL. dig. 24, 3, 56 hac generali -e (*postea* conceptione). TERT. adv. Marc. 5, 8. FAV. EVL. p. 2, 4 has ... rationes ... in recordationem qua possumus -e reducimus. SCHOL. Cic. Bob. p. 76, 13 Hild. *κλέμμα* ... id est furtum quoddam invidiosae -is. HIER. epist. 66, 1. AVG. civ. 2, 8 quod in primo libro brevi -e perstrinxi (OROS. hist. 5, 15, 2). ANON. Vales. 12, 61 aliqua ... in -e posuisse. BOETH. mus. 4, 7 nec immorandum est isdem -bus in ceteris (*postea* descriptione, *cf. p. 1829, 3*). *nota i. q. repraesentatio, sub oculos subiectio*: CIC. Verr. 5, 123 quae *imagines* non solum pictorum artificio delectabant, sed etiam -e hominum et cognitione formarum.

B *seq. genet.*: **1** *obi.*: **a** *rei*: RHET. Her. 3, 4, 7 honestatis -em. CIC. inv. 2, 19 exemplorum (top. 44). de orat. 2, 206 praeteriti beneficii (Planc. 24). orat. 120 -o ... antiquitatis exemplorumque prolatio. Verr. 3, 192 fortitudinis. 5, 110 ipse in -e eorum *scelerum* ... animo commovear (*opp.* recordatione. Phil. 2, 51 *opp.* memoria). 5, 139 aspectu statuae et -e. 6, 138 mei nominis. 6, 162 civitatis. Cluent. 138 iudicii. Tusc. 3, 60 alienorum malorum. Att. 1, 17, 7 harum rerum (epist. 5, 13, 5 *opp.* cogitatione. LIV. 27, 21, 4 QVINT. inst. 5, 11, 6. *cf.* 11, 1, 18 illorum, quae egerat. HIL. myst. p. 26, 29 rerum gestarum. psalm. instr. 21 *al.*). CIC. epist. 1, 2, 1 tuae voluntatis. 3, 5, 1 officiorum. 10, 5, 1 necessitudinis (LIV. 42, 38, 8 COD. Iust. 9, 9, 33 pr. [*a. 393*]; *i. excusationem*). ad Q. fr. 1, 1, 36 tuae virtutis (QVINT. inst. 4, 3, 13). LIV. 27, 16, 5 cum -e (memoratione *pars codd.*) paterni hospitii ... venientem *Carthalonem*. 31, 15, 3 beneficiorum. *al.* 42, 38, 7 meritorum (SEN. benef. 2, 11, 1). VAL. MAX. 4, 3 ext. 1 laudis. *al.* SAB. Macr. sat. 3, 6, 11 novae historiae (HIL. in psalm. 68, 1). PLIN. nat. 36, 121 aedilitatis. TAC. ann. 13, 3 liberalium ... artium (*in laudatione Neronis*). PLIN. epist. 6, 31, 6 disciplinae militaris. VAL. dig. 35, 1, 89 nisi ⟨cum⟩ -e superioris legati posterius scriptum fuerit. FRONTO p. 193 N. legationis ... estne in commentariis publicis scripta -o. GAIVS inst. 4, 53c loci (*cf.* IVST. inst. 4, 6, 33c). PAPIN. dig. 7, 4, 2, 1 temporum (SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 1 Hild. temporis. CASSIOD. inst. div. 17). VLP. dig. 48, 5, 18, 2 si fecit adulterii criminis -em in denuntiatione (PAVL. dig. 19, 1, 43 fideicommissae libertatis. SERV. georg. 2, 2 arborum. *cf.* COD. Theod. 9, 3, 2 [*a. 326*] fiet. AVG. civ. 2, 21 mortis. *al. cf. supra l. 41 et p. 1829, 11. 24*). TERT. orat. 9 spei. adv. Marc. 4, 28 dicti. PANEG. 10, 27 urbis. OPTAT. 1, 5 p. 7, 15 ecclesiae. SERV. ecl. 3, 53 vicinitatis. SERV. auct. Aen. 4, 206 epitheta, quae -em potentiae habent. SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 11 Hild. gloriae. RVFIN. hist. 3, 25, 6 nusquam ... aliqua mentio eorum (*euangeliorum apocryphorum*) aut -o habetur (*εἰς μνήμην ἀγα-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γεῖν). AVG. civ. 20, 14 persecutionis. *al.* *nota*: CIC. Verr. 1, 101 qui ... absens non in oblivione iacuisset, sed in assidua -e omnibus omnium flagitiorum fuisset. *fere i. q. commentatio, descriptio*: SOL. praef. 3 locorum -o plurimum tenet (2, 1). 56, 6 insularum. *i. q. expositio*: TERT. orat. 1 *oratio dominica* omnem paene sermonem domini, omnem -em disciplinae *complexa est*. *presse i. q. praedicatio, laus*: VAL. CEM. hom. 14, 1 non possumus nec bona sine malorum increpatione disponere nec mala sine bonorum -e damnare (*antea* praeconia). *seq. genet. gerund.*: SCAEV. dig. 33, 1, 21, 4 cum testamento nulla exigendae satisdationis -o (commemoratis *F*) fiat. MOD. dig. 20, 1, 26, 1 sub -e domus ... pignori dandae. **b** *hominum*: CIC. Font. 48 parentis et sororis -e. Sull. 37 Autronii -o memoriam Sullae *Cassio* rettulisset. Brut. 181 me in eorum -e versari, qui. VAL. MAX. 3, 2, 24 Dentati. 8, 15, 12 virorum (APVL. apol. 96). TAC. dial. 30 veterum oratorum. PAPIN. dig. 28, 6, 41, 5 omnium (ITIN. [Silv.] 24, 9. *cf.* 24, 5 singulorum). TERT. nat. 1, 10 per -em et enumerationem amicarum *Iovis*. PORPH. Hor. epod. 5, 101/2 parentum. SERV. georg. 1, 456 personae (POMP. gramm. V 203, 3). Aen. 4, 30 mariti. SCHOL. Cic. Bob. p. 55, 2 Hild. Aquilii. *al.* RVFIN. hist. 4, 23, 1 veniendum nobis est ad ... Dionysii -em (*φατέον*). AVG. civ. 10, 32 *Chaldaeorum*. *al.* epist. 166, 8 mei. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 1 *senum*. 1, 12, 4. 3, 16, 4. EVGRAPH. Ter. Andr. 264 Glycerii. BENED. reg. 67 ad orationem ultimam ... -o omnium absentium fiat. *nota de laudatione funebri*: AVSON. 190 tit. -o professorum Burdigalensium. 217. **2** *genet. subi.* (*cf. l. 29. 60*): PALLAD. hist. mon. II 10 p. 362ᴰ non cessabat *Macarius* ... in corde suo eloquia domini divinamque scripturae -em (*i. quod scriptura commemorat*) meditari.

C de: CIC. Verr. 4, 142 intellegi potest ... Aproni de isto (*Verre*) non modo confessio, verum etiam -o.

II *commemoratio ipsius* (*cf.* commemorari *medialiter p. 1835, 17*), *i. q. memoria, recordatio* (*cf.* ISID. orig. 2, 21, 37 anamnesis est -o eius rei, quam oblitos fuisse nos fingimus): **A** *generatim*: **1** *absolute*: HIER. psalt. sec. Hebr. 38, 1 canticum David, in -e (*cf.* VVLG. psalm. 37, 1 in rememorationem). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 17 quod potest accessionem in -em reducere (*i. recidivam facere; antea* e memoria eiciendae. *cf.* acut. 3, 21, 205. chron. 1, 4, 114 ducunt. 2, 13, 150 perducere). SCHOL. Hor. carm. 3, 11, 51/2 per epitaphion in -em scribe, quod gestum est. CORP. V 6220, 2 (*Mediolani*) in -e Eustasia mater filio. V suppl. ital. 1104 (*Polae, litteris saec. V*) Donatianus pro -e †Zebide† fec(it). ALC. AVIT. epist. 29 p. 59, 24 sacris nos apostolorum liminibus -e assidua praesentantes specialem ... praedicatorem vestri. ENNOD. epist. 9, 15, 2 p. 239, 27 quem -is pascitis ubertate (*antea* meministis). dict. 20, 6 p. 482, 9 ubi dea pudicitiae (*i. Minerva*) potuisset -e violari (*syn.* recordatio, memoria). **2** *seq. genet.*: *rei*: CIC. Arch. 29 non cum vitae tempore esse dimittendam -em nominis nostri (*postea* memoriam). Att. 2, 23, 3 in multa -e earum rerum, quas gessimus, desiderioque versamur. SEN. epist. 81, 23 sapientia exornat omne beneficium ... et se assidua eius -e delectat. ITALA II Tim. 1, 5 (cod. d) -em (*ὑπόμνησιν*, VVLG. recordationem) accipiens eius, quae in te est fide⟨i⟩. VVLG. sap. 16, 6 ad -em mandati legis tuae (*ἀνάμνησιν*). 19, 4 horum, quae acciderant, -em amittebant (*ἀμνηστίαν ἐνέβαλε*). Hebr. 10, 3 in ipsis *hostiis* -o (*ἀνάμνησις*) peccatorum per singulos annos fit (*cf. l. 66 sqq.*). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 123 epilepticos ... lucis importunitas ... in -em facit accessionis venire. ENNOD. dict. 6, 4 p. 441, 17 Chalcedonensis ... vivit -o ... concilii. *hominum*: IREN. 1, 30, 9 in -em venerunt suam ipsorum *Adam et Eva* et cognoverunt semetipsos nudos. APVL. Socr. 21 p. 167 Socratis exemplo et -e. *gen. subiect.*: CIC. epist. 15, 12, 1 me ... -o posteritatis ad spem quandam immortalitatis rapit. **3** *pro gen. obi. est pronom. possess.*: ITALA (codd. f δ) *et* VVLG. Luc. 22, 19 hoc facite in meam -em (*ἀνάμνησιν*. *cf.* VVLG. I Cor. 11, 24. 25). **4** *seq. acc. c. inf.*: TERT. orat. 13 comperi -em esse Pilatum manus abluisse in domini deditione.

B *speciatim*: *apud christianos i. q. memoria sanctorum aliorumque fidelium defunctorum vel passionis Christi quotannis celebranda*: CYPR. epist. 12, 2 dies eorum *in carcere mortuorum* ... adnotate, ut -es eorum inter memorias martyrum celebrare possimus (39, 3 martyrum passiones et dies anniversaria -e celebramus. COD. Theod. 15, 5, 5 [*a. 425*]. *cf.* COD. Iust. 3, 12, 6, 3 [*a. 389*] apostolicae passionis). epist. 12, 2 celebrentur ... oblationes et sacrificia ob -es eorum. LIB. gener. chron. I p. 131, 314 *pascha* in -em domini nostri (*εἰς τὰ μνημόσυνα*) ... servatur (PRISCILL. tract. 4, 76 passionis). SACR. Leon. p. 295 sanctorum. *al.* ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 32 *peccatores* sacrificio -is excludimus. p. 30, 34 a -e suspendi (communione *S*). APOLLIN. Alc. Avit. epist. 13 p. 46, 23. CONC. Vas. a. 529 p. 57, 4 quae *missae* pro defunctorum -bus fiunt. VITA Caes. Arel. 2, 46 cum imminere -em (*diem obitus*) eius (*Augustini*) didicisset. *adde*: FIRM. err. 6, 5 vivum laniant dentibus taurum crudeles epulas annuis -bus excitantes *sacerdotes Liberi*. *cf.* 1 p. 2, 3 *ubi* comm⟨emorationibus⟩ *Skutsch*, comm⟨onitionibus⟩ *al.* SERM. 1, 4 Migne 13, 644ᴰ Israeliticus populus ... in -e eiusdem (*Babylonicae*) liberationis ieiunium deo consecraverit. 4, 1 Migne 13, 649ᴰ gaudii.

C *fere i. q. commemoratorium, commentarius*: PRISC. rhet. 2, 8 p. 552 usus breviter profertur, -es vero, quas *ἀπομνημονεύματα* Graeci vocant, longiores sunt. *cf.* RVFIN. hist. 5, 11, 3 commentarii huius operis non ad ostentationem scribuntur, sed ad -em senectae (*ὑπομνήματα εἰς γῆρας*) et ad oblivionis remedium.

D *metonymice i. q. donatio in memoriam facta, collatio*: ITALA Rom. 15, 26 (Ps. Aug. spec. 24 p. 409, 25) placuit ... in Macedonia ... -em aliquam (*κοινωνίαν*, VVLG. collationem) facere in pauperes.

syn.: *ad I*: mentio. *ad II*: memoria(e), recordatio. *opp.*: *ad I*: cogitatio, memoria, recitatio, recordatio. *ad II*: oblivio.

commemorātor, -ōris *m. a* commemorare. *i. qui commemorat*: TERT. adv. Marc. 4, 26 Christus ... -r, non obliterator vetustatum, scilicet suarum. AVG. serm. 53, 8 cetera ... disputatore non egent, -e opus habent (*i. commemoranda tantum sunt*). [TERT. anim. 15 *principale esse*, quod et Aegyptii renuntiaverunt et qui divinarum ⟨litterarum⟩ -es (*sic A, B in marg.*, commentatores *B*) videbantur (*i. hierophantae*).]

fem. **commemorātrīx**, -īcis: HIER. hom. Orig. in Is. 5, 2 dominica die, quae passionis Christi -x est (*i. memoriam celebrat*).

commemorātōrium, -ī *n. a* commemorare. *i. breviarium, repertorium*: OPTAT. 1, 17 p. 19, 12 *ecclesiae ornamenta* senioribus commendavit *episcopus* -o facto, quod cuidam aniculae dedisse dicitur. *i. commentarius, liber memorialis, brevis descriptio*: EVGIPP. epist. 2 -um (*sc. vitam Severini*) nonnullis refertum indiciis ex ... maiorum relatione composui. 3 -um vel indicia vitae. 11 coniuncto praelatis capitulis -o. Sev. 46, 6 habes -um, de quo opus efficias. PASCHAS. epist. 2 (*syn.* compendio). PALLAD. hist. mon. I prooem. p. 245/6 *placuit* enarrare ... vitas ... hoc libello, ut honestum ... -um (*ὑπομνηστικόν*) gerens ... oblivionis ... respuas somnum. [AMBR. off. 1, 25, 116 commentarium *codd.*, commemoratorium *coni. Barth., v. p. 1859, 25*.]

commemorātus, *abl.* -ū *a* commemorare. [AVSON. rhop. 29 an terra humano locupletat -u (*sic ed. Lugdun.*, conmemorari *V*) *deum?* (*syn.* praeconia).] *c. gen. obi.*: Ps. RVFIN. in Ioel 1, 9 cur hanc similitudinem protulisset, -u regionis absolvit.

commemor(i)ālis, -e *a* commemorare, *cf.* memor(i)alis. CORP. XII 5356 (*Narbone, litteris saec. V vel VI*) obiit x, cu⟨ius⟩ commemor(i)al(is, *'sc. dies?' Hirschfeld*) venit v kal. Septembres.

×**commemoro**, -āvī, -ātum, -āre [*a* com *et* memor *vel* memorare. *Th.*]. *legitur supin.*: PLAVT. Pseud. 1283 APVL. flor. 16 p. 71. *part.* commemoraturus: AVG. civ. 16, 3. ISID. diff. 1, 351 memorantur pauca, -antur multa. GLOSS. -a *φράσον, ὑπόμνησον*. NOT. Tir. 30, 15 conmemorat. *legitur inde a* PLAVTO, *deest praeter alios* CELSO, *posteriores haud raro adhibent loco verbi* dicere (*cf. p. 1831, 14. 48. 1832, 72*). *de ratione quae est inter* memorare *et* -are *nota haec: praeferunt* memorare *vetustiores* (PLAVT. ENN.) *eorumque asseclae* (*velut* LVCR. SALL. TAC. APVL.) *nec non scriptores pedestres argenteae latinitatis* (*ut* LIV. CVRT. COLVM. SEN. trag. phil. MELA PLIN. nat. FLOR.); *item poetae Ennium secuti plerique respuunt vocem compositam. contra compositam adamant urbanitatis sectatores* (TER. RHET. Her. CIC. CAES. NEP. SVET.) *atque etiam* VELL. VAL. MAX. AVG.; *singula vide in tabula hac*:

	commemoro	memoro		commemoro	memoro
PLAVT.	15	76	VAL. MAX.	11	2
ENN.	—	10	SEN.	3 (dial. epist.)	13 (*ex his* 11 trag.)
TER.	3	1			
CATO	—	1	CVRT.	3	6
RHET. Her.	3	—	COLVM.	3	12
CIC.	215	4	MELA	4	16
LVCR.	3	9	LVCAN.	—	5
CAES.	16	—	PLIN. nat.	12	48
BELL. Alex.	3	—	VAL. FL.	1	8
BELL. Afr.	7	—	SIL.	2	25
SALL.	1	18	STAT.	3 (Theb.)	15
NEP.	6	—	MART.	—	5
VERG.	—	33	QVINT. inst.	2	1
HOR.	—	4	TAC.	4	104
TIB.	1	1	SVET.	6	—
PROP.	—	5	APVL.	16	26
OV.	3 (met.)	41	FLOR.	—	8
LIV.	29	45	AVG. civ.	245	31 (*plerumque part.*)
VELL.	2	—			

I ***transitive***: **A** *i. q. aliis aliquid in memoriam revocare i.* ***verbis*** *aliquid reducere*, ***mentionem facere*** (*cf.* CIC. Verr. 6, 125 -ata verbis ... cognatio. off. 2, 16 quae pluribus verbis ... -antur. *cf. p. 1833, 30. 1834, 10*):

1 *generatim*: **a** *absolute vel obiecto supplendo*: PLAVT. Capt. 414 feci ego ista ut -as (Trin. 809 APVL. flor. 16 p. 67 HIL. in Matth. 14, 6 HIER. epist. 29, 5, 3 AVG. civ. 2, 18 *cf.* 3, 17 sicut *al.* NICET. psalm. 8 p. 75, 20). PLAVT. Cist. 65 -a obsecro. CIC. Quinct. 70

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nolo eam rem -ando renovare (*opp.* memoriam tolli). div. in Caec. 36 maius id -ando facere non possum. 65 quod ad -andum est honestius, id ad probandum ... videri debet aequius. Verr. 1, 14 calamitatem -ando augere (Att. 11, 8, 2). leg. 2, 15 -ant ... ipsius (*Zaleuci*) cives ... Locri (*sc. eum*). div. 1, 123 ad -andum non necessaria *sunt.* orat. 144 si monendo, si cohortando, si percontando, si -ando *docetur.* PS. SALL. in Tull. 6 -ando exprobras. LIV. 37, 52, 5 merita malle eos ex imperatoribus ... quam se -ante cognoscere. APVL. flor. 16 p. 71 quibusnam verbis tibi ... gratias habitum et -atum eam. POMPON. dig. 18, 1, 66, 1 cum servitus ... deberetur nec -verit venditor, sed ... reticuerit. TERT. idol. 10 dum -at *fidelis idola*, testimonium dicit. ARNOB. nat. 5, 42 quemadmodum -atis (connumeratis *cod.*) et dicitis. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 7, 5 cum post passionem ... domini Mattheus euangelista -et: (*sequitur oratio directa, cf.* FAVST. REI. grat. 1, 13 p. 45, 23). AVG. civ. 3, 18 si enarrare vel -are conemur. BOETH. mus. 2, 14 ut -emus tantum, ista percurrimus.

seq. de (*cf. p. 1832, 35. 1833, 47. 59. aliter p. 1832, 17*): de *rebus*: CIC. S. Rosc. 94 si de illis caedibus velim -are. Verr. 3, 102 de cuius (*Pompei Chlori*) virtute antea -vi. de orat. 3, 75 de cuius *Metrodori* memoria -vit Antonius. ad Q. fr. 1, 1, 37 omnes ... ita de tua virtute ... -ant, ut. BELL. Afr. 26, 2 nobiles homines ... de adversariorum eius (*Caesaris*) crudelitate ... -are coeperunt. LIV. 27, 5, 2 senatum extemplo habuit *Valerius*, ubi de suis rebus gestis -vit (*seq. oratio obliqua*). VELL. 1, 3, 2 Iliaca componentes tempora de ea regione (*Myrmidonum*) ut Thessalia -ant. CALL. dig. 50, 6, 6, 1 an ... etiam de numero annorum in ea *lege* -etur. TERT. adv. Marc. 5, 11 -at et de velamine Moysei. HIL. in Matth. 28, 1 de iudicii ... tempore. APRING. in apoc. 1, 19 manifestavit ... et de praeteritis *se* -are[t] (*syn.* loqui). de *personis*: CIC. Font. 40 illi, de quibus antea -vi. Rab. perd. 24 C. Decianus, de quo tu saepe -as. ac. 2, 72 de antiquis philosophis. NEP. Dion 6, 2 de quo *filio* -vi supra. HIER. epist. 52, 3, 9 de viris sanctis scriptura. VEN. FORT. carm. 2, 8, 2 mihi de iustis -are vacet.

b *c. accus. obi.*: α *rem* (*sunt res pro subi.: infra l. 84 et p. 1832, 19 sqq.*): PLAVT. Bacch. 1179 omnia, quae cupio, -as. Cas. 218 nec potis quicquam -ari, quod. Mil. 1027 collaudato formam et faciem et virtutes -ato (CIC. Manil. 36 Sest. 118 fin. 2, 48 off. 2, 32 PLIN. nat. 7, 91). Mil. 1038 meum cognomentum -vit. Pseud. 1283 foedus. Truc. 882 nomen (VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 AVG. civ. 4, 8). TER. Eun. 1044 quid -em primum aut laudem maxume? (SVET. Claud. 43. AVG. civ. 3, 14 laudans). AFRAN. com. 164 -bo, ostendam illius facta et spurcitiam improbi (CIC. Verr. 1, 15 SALL. Catil. 59, 6 PLIN. paneg. 15, 5 SVLP. SEV. dial. 1, 26, 8). MACER hist. frg. 6 auspicia. RHET. Her. 3, 7, 13 quas *rationes* ante -vimus (VERVS Fronto p. 131 N.). CIC. inv. 1, 43 quas *res* -vimus (Tull. 3. 24 *al.* div. 1, 16 CAES. Gall. 1, 14, 1 LIV. 38, 44, 10). 1, 44 *locos* (HIL. myst. p. 24, 22) *al.* part. 44 exempla (Tusc. 3, 58 VAL. MAX. 8, 5, 1 APVL. Socr. 15 p. 150). Quinct. 8 quid hoc iniquius aut indignius ... dici aut -ari potest? (*cf.* 13 S. Rosc. 91 Verr. 1, 18. 41. 2, 126 Caecin. 77 Cluent. 39 Mur. 33). Quinct. 68 quod officium ... -ari procuratoris potest (Lael. 71 BELL. Alex. 68, 1. 70, 4 TAC. ann. 6, 5 SCHOL. Cic. Bob. p. 10, 18 Hild.). S. Rosc. 20 bonitas praediorum. div. in Caec. 46 necessitudinem (Q. CIC. pet. 40 LIV. 37, 17, 7). Verr. 1, 14 libidines. 2, 49 quid ego adventus istius prandia ... -em? (dom. 75 decreta. Sest. 129 senatus consulta. Phil. 2, 107 minas. Cato 52 ortus. div. 2, 52 responsa. PLIN. nat. 30, 13 haec. QVINT. inst. 10, 1, 82 Xenophontis ... iucunditatem. *cf.* CIC. Verr. 5, 109 hospiti iura ... -o. Manil. 32 longinqua. Sest. 118 animum. Mil. 18 illa *al. cf. p. 1832, 36*). CIC. Verr. 2, 122 crudelitatem. 3, 64 amicitiam (CAES. civ. 1, 22, 3 LIV. 27, 4, 10). 3, 82 accipite nunc aliud eius facinus nobile et multis locis saepe -atum. 5, 85 religio. 5, 105 dum id eius facinus -o et profero (*cf.* 5, 115. 6, 9 Cluent. 50 Mur. 56. *cf. p. 1832, 66*). 5, 139 quae paulo ante -vi (Manil. 36 leg. agr. 2, 4 AVG. civ. 4, 29 *al.*). 6, 2 pericula (Ov. met. 12, 162). 6, 146 *causa* (Mur. 56 epist. 4, 4, 2 CAES. Gall. 4, 17, 1 civ. 3, 66, 6 BELL. Afr. 73, 1 FRONTO p. 98 N. HIL. syn. 81). CIC. Caecin. 22 vocem. 26 beneficium (p. red. in sen. 30 *al.* CAES. Gall. 1, 43, 4 SVET. Iul. 49 IVST. 12, 12, 2 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 58, 20 Hild. SVLP. SEV. chron. 1, 35, 8). CIC. Cluent. 98 iudicia (112 VAL. MAX. 8, 2, 2). Rab. perd. 13 *carmina.* Mur. 33 bellum. *ibid.* proelia (BELL. Afr. 81, 1 Ov. met. 9, 5). Sull. 73 constantiam (Lig. 26). p. red. in sen. 24 gratiam. Sest. 57 iniuria (CAES. civ. 1. 7, 1. 1, 32, 2 LIV. 42, 52, 6). Cael. 26 sodalitatem. Pis. 38 rapinas. Planc. 33 maledicta (or. frg. A VI 3 spurce dictum. SEN. epist. 21, 9 egregia dicta). Planc. 77 merita (epist. 1, 9, 9 LIV. 3, 56, 9 *al.* SVET. Tib. 2 PANEG. 2, 2 [-bor *A*]). Marcell. 3 offensionibus. Phil. 8, 11 pacis commoda. rep. 1, 6 clades (LIV. 28, 43, 12 AVG. civ. 3, 12. 19). par. 42 pecunia. *al.* div. 1, 56 somnia. Lael. 15 *famam.* Att. 6, 1, 1 *litteras.* 15, 15, 2 superbiam. epist. 4, 6, 2 *ornamentis* (VAL. MAX. 8, 15, 4). 5, 13, 3. 6, 6, 12 casus (PLIN. nat. 11, 67). 13, 7, 2 calamitates (CAES. Gall. 2, 28, 2). CAES. civ. 1, 32, 6 condiciones, ... colloquia (*antea* proponit, docet, praedicat). *al.* HIRT. Gall. 8, 47, 2 *vulnerationem.* BELL. Afr. 80, 3 *praesidium.* 86, 2 clementiam (CVRT. 9, 1, 23 LIV. 36, 14, 8). Ov. met. 5, 2 ea. LIV. 6, 20, 7 decora (IVST. 30, 4, 13) *al.* VELL. 1, 10, 4 ordinem. VAL. MAX. 2, 9, 4 *litterae* acta (CVRT. 8, 1, 30). 4, 3 praef. mores (AVG. civ. 1, 5) *al.* COLVM. 3, 12, 1 formulam. 12, 52, 2 pauca (AVG. civ. 7, 10 *al.*). MELA 1, 28 quae -are non piget (AVG. civ. 2, 17). CARM. epigr. 984, 1 (*saec. I*) quid tua -em ... iniqua? PLIN. nat. 6, 79 quaeque. *al.* VAL. FL. 5, 181 signa. SIL. 5, 644 ea. 11, 351 talia. STAT. Theb. 8, 172 laudes. 9, 194 damna. TAC. ann. 11, 3 -ata vetustate amicitiae. SVET. Cal. 12 pietate. Iul. 35 felicitatem. FRONTO p. 103 N. obsequia. p. 157 unum exempli causa poetae prooemium -bo (AVG. civ. 7, 17 exempli gratia. 14, 8). *al.* SCAEV. dig. 8, 2, 41 pr. APVL. apol. 10 *versus* (MART. CAP. 1, 19 AVG. civ. 2, 21. 17, 18). *al.* TERT. spect. 4 origines. adv. Marc. 4, 18 prophetiam. 4, 33 dei vim -bat (*i. alludebat, cf. l. 72. p. 1833, 43*). 5, 7 sententiam (AVG. civ. 10, 25 *al.*). VLP. dig. 36, 1, 3, 4 portionem. PORPH. Hor. carm. 3, 5, 5 *al.* PANEG. 7, 6 *al.* ARNOB. nat. 4, 13 HIL. syn. 82 *al.* OPTAT. 1, 27 p. 30, 14 epistulis. 3, 2 p. 71, 11 portas -at spiritus ..., dum dicit. *al.* VVLG. sap. 18, 22 iuramenta parentum et testamentum -ans (ὑπομνήσας). AVG. civ. 3, 1 similia ... in primo libro. 5, 26 quae -are longum est (8, 23 *al.*). 10, 5 breve illud de psalmo (20, 24. 13, 16 de scripturis). 11, 30 hoc ... -andum putavi (13, 5 *al.* 17, 20 existimo. 21, 5 duxi). 15, 12 anni (*al.* APRING. in apoc. 20, 9—10). *persaepe.* *nota*: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 7 quae *differentiae* ad esse non prosunt, sed tantum artem aliquam scientiamque -ant (*i. indicant*). *ablat. per attractionem*: BELL. Afr. 41, 3 qui in eo loco, quo paulo ante -vi, ... constitit. *adduntur praeter accus.*: *dativ. personae* (*cf. l. 44. p. 1833, 76. 1835, 3. 7. aliter l. 64*): LVCR. 1, 400 multa ... tibi possum -ando argumenta fidem dictis corradere nostris. CAES. civ. 1, 8, 4 eadem ... Roscius agit cum Caesare sibique Pompeium -asse demonstrat. STAT. Theb. 9, 823 dum ... anxia *Venus* Thebas -at Cadmumque viro (*Marti*). AVG. serm. 125, 1 nec piget ... eadem vobis -are *in expositione scripturae.* *accus. praedicativi nominis* (*cf. l. 76*): APVL. Plat. 1, 5 materiam ... improcreabilem incorruptamque -at. SER. SAMM. 398 est et vis morbi, quod telum -atur. 423 thymbrae speciem, quam -ant cephaloten. AVIEN. Arat. 797 Pharium pars altera Nilum -at *flumen caeleste.* AVG. civ. 19, 11 finem civitatis huius ... aeternam vitam maluimus -are quam pacem. MART. CAP. 3, 233 quas *vocales* Graeci septem, Romulus sex, usus posterior quinque -at. de (*aliter supra l. 17*): de *rebus*: CIC. div. in Caec. 17 de quo quid ego plura -em? (NEP. Att. 17, 1 de pietate ... Attici. PS. SALL. in Tull. 7 de tua insolentia. PLIN. nat. 21, 181 de iis *trychnis.* TERT. bapt. 3 de ... *aquae* auctoritate). CIC. Verr. 5, 124 quid ego de valvis illius templi -em? Balb. 18 quiddam de communi condicione omnium nostrum ... breviter -andum videtur. OPTAT. 7, 3 p. 172, 2 de qua *formā* dum pauca -o. AVG. civ. 3, 21 hoc de Asiana luxuria. 17, 5. 22, 15. quaest. hept. 1, 75 qui *locus scripturae* de lenticula *Esau* -atus est. *add. praeterea dativus personae* (*cf. l. 23*): NEP. Hann. 2, 3 ei *Antiocho* ... cum multa de fide sua et odio in Romanos -asset. de *animantibus* (*cf. p. 1831, 29*): CIC. Verr. 3, 110 nihil ... minus libenter de Sthenio -o ... nisi quod. PLIN. nat. 10, 137 quae ... de una ave galerita privatim -at *Democritus.* SCHOL. Cic. Bob. p. 145, 19 Hild. de L. etiam Racilio quaedam Laterensis -verat. HIER. epist. 33, 1, 2 de eo *Varrone* ... aliqua. AVG. civ. 3, 21 quod de Scipione -vi. 18, 17 alia ... de ... Circe. super: PAPIN. dig. 19, 1, 41 in venditione super annua pensitatione pro aquae ductu ... nihil -atum est. pro: HIL. myst. p. 13, 25 quae *stola* pro immortalitatis veste -ari solet etiam in euangelio. inter (*cf. p. 1833, 1*): AVG. civ. 4, 26 inter eorum *deorum* -atur virtutes ..., quod dicam. 18, 12 inter quae *Herculis facta* Antaei Afri necem non -ant. contra: AVG. civ. 13, 16 hoc tantum contra istos -andum putavi. *nota praegnanter i. q. laudabiliter commemorare, praedicare* (*cf.* PLAVT. Mil. 1027 *p. 1831, 36 et al.*): CIC. Deiot. 40 quae *momenta clementiae* si in privatis gloriosa sunt, multo magis -buntur in regibus.

β *hominem* (*cf. p. 1834, 22*): PACVV. trag. 423 in tumulis Teucrum -ans suum *Hesione.* CIC. S. Rosc. 90 non necesse est omnes -are Curtios, Marios. Verr. 4, 209 Africanos mihi et Catones et Laelios -bis (*postea* dices). Catil. 4, 15 equites. Phil. 2, 12 singulos. 13, 30 viros (fin. 1, 36). ac. 2, 13 reliquos. Tusc. 3, 57 pauperes (*syn.* proferuntur). Brut. 138 oratores. 269 omnes (*opp.* praeterisse). 270 *hos et saepe.* BELL. Afr. 48, 2 *copias* (LIV. 35, 32, 3). VAL. MAX. 5, 10 pr. *patres.* PHAEDR. 4, 24, 13 reges. SEN. dial. 10, 6, 3 plures. PLIN. nat. 3, 42 gentes. TAC. ann. 14, 57 exercitus. APVL. apol. 20 quos. OPTAT. 1, 10 p. 11, 10 haereticos. *al.* SCHOL. Hor. carm. 3, 14, 7 Octaviam, sororem Augusti -at (*i. alludit ad*; dicit *pars codd. et* PORPH.). HIER. epist. 52, 2, 2 *concubinas.* AVG. civ. 4, 21 quos neque omnes -vi nec. 6, 1 *deorum* in quarto libro quosdam -vi. 8, 3 quos -are longum est. 15, 8 generationes (15, 15 *al.*). 15, 13 post natum, qui -andus fuerat (*sc. nasci*), filium. *saepe.* *adduntur*: *accus. praed. nom.* (*cf. l. 29*): PLAVT. Trin. 825 te *Neptunum* omnes saevomque severumque atque avidis moribus -ant. CIC. off. 3, 16 duo Decii aut duo Scipiones fortes viri -antur. SERV. auct. Aen. 5, 59 *Anchisen* deum per templa -at. AVG. civ. 2, 1 quas *mulierculas* -at apostolus semper discentes. 15, 21 cum ... filius Seth unus -atus fuisset Enos. 16, 11 qui -antur patres gentium. PRAEDEST. 1, 3 p. 589A deum horum caelorum Abrasax -ant *Basilidiani.* APRING. in apoc. 1, 9 participem se *apostolus* in tribulatione -at. [AMM. 30, 8, 4 -vit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

codd., coni. cognominavit.] inter (*cf. p. 1832,55*): AVG. civ. 2,14 hunc Platonem Labeo inter semideos -andum putavit.

c *accus. c. infin.* (*cf. p. 1831,23 sq. 1835,7 sqq.*): PLAVT. Trin. 951 illum, quem tibi istas dedisse -as epistulas. BIBAC. carm. frg. 14 dictorum tempus adesse -at. CIC. inv. 1,82 non esse reprehensum iudicium (*syn.* demonstrando). de orat. 2,160 quem ... venisse -as. Quinct. 51 mavolt *vir bonus* -ari (-are *codd.*) se, cum posset perdere, pepercisse *civi* quam. S. Rosc. 138 concessum ei *Chrysogono* non esse -ant. Verr. 3,163 (*postea* dicerem). Caecin. 67 quem *Scaevolam* ego antea -vi ... probasse nemini, quod defendebat. rep. 1,48 ex eorum *divitum* fastidio et superbia nata esse -ant. ac. 2,12 quae heri Catulus -vit ... dicta *esse*. Tusc. 1,73 div. 1,89 *al.* LVCR. 1,125 Homeri -at *Ennius* speciem lacrimas effundere salsas coepisse. CAES. Gall. 4,16,2 quam *partem equitatus* supra -vi ... Mosam transisse. civ. 3,90,1. HIRT. Gall. 8,22,1 (*seq. oratio indir.*). BELL. Alex. 69,3 maximeque -bant *legati* nulla Pharnacen auxilia ... dare voluisse. NEP. Alc. 2,2 se pernoctasse cum Socrate. TIB. 1,6,82 iuvenum ... catervae -ant merito tot mala ferre senem *puellam*. LIV. 28,43,2 -vit ... posse obtrectationem suspectam esse. 28,43,17. 33,23,2 gratias agentes -antesque obsidione sese ab eo liberatos. 35,31,8 illa tantum -ata *sunt* cum totam Graeciam ... obnoxiam Romanis esse, tum. 37,6,6. 43,6,5 (*antea* exposuerunt, memorantes). 43,6,7. 43,7,1. FEST. p. 263 cuius coloris rebus uti mulieres solitas -at Cato. VAL. MAX. 8,13 ext. 4 MELA 1,92. 3,45. 62. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1,28 quid nunc -em dictaturae ... imperium valentius repertum ... aut in auxilium plebis creatos tribunos plebei *eqs.* PLIN. nat. 18,84. APVL. flor. 6 p. 22 alius *adulescens* se -at ... amicos ex infensis reddidisse. TERT. nat. 1,10 *al.* PANEG. 3,5 SPART. Hadr. 1,1. 25,4 FIRM. err. 16,1 IVST. 14,2,8 OPTAT. 2,7 p. 44,2. 2,18 p. 52,15 (*syn.* dixisti). 3,8 p. 91,11 sine bello aliquos mortuos esse -at deus, cum dicit. *al.* AVIEN. Arat. 595 hos fama cometas -at ... surgere. AMM. 21,5,11 iurisiurandi nexu ... nequaquam se constringi posse -ans. 28,6,20. SERV. ecl. 4,55 genere stili se Orpheo vel Lino meliorem fore -at. SCHOL. Cic. Bob. p. 141,13 Hild. -verat se ... ludos edidisse. SCHOL. Hor. carm. 3,14,19 epod. 5,29 HIER. epist. 18^{B},17,4 *al.* AVG. civ. 1,10 sicut apostolum dixisse supra -vi. c. Parm. 3,6,29 se vel audisse umquam vel legisse. *al. multa.* PRAEDEST. 1,14 p. 591^{C} (*syn.* ostendens). PASS. Rogat. 3 APRING. in apoc. 4,8. *nota infin. solum*: COD. Herm. 7,1 cum de bonis tuis partem quidem tertiam penes te retinuisse ... -es. AMM. 27,5,1 imperium sibi debitum sumpsisse -antis *Procopii.* MART. CAP. 1,23 propinquam (*sc. se*) esse -at *Virtus.* APRING. in apoc. 1,10 quia dominica dies inducitur, ... omnis communis actionis occupatione purgatum *se* fuisse -at (*i. significare vult*) *apostolus.* *adduntur*: *dativ.* (*cf. p. 1832,23*): QVADRIG. frg. 73 ubi decreverunt, -ant Graccho foedus prior Pompeianum non esse servatum. in: NEP. praef. 1 in eius *Epaminondae* virtutibus -ari saltasse eum commode. de (*cf. p. 1831,17. 1832,36*): SERV. georg. 3,27 Suetonius Tranquillus hoc de Augusto -at ... tres partes populi ... obtulisse ei tria nomina.

d *nomin. c. inf.*: HIL. c. Const. 13 haec ... ita dicta esse ab eo -bantur. AVG. civ. 15,10 antequam gignatur, qui gigni -atur. 15,18 qui ... primus -atur exortus. 16,3 gens -atur exisse. *ibid.* ex duobus eorum tantum filii nati -antur. un. eccl. 15,37 (*ex Donatistis*) quae *gentes* in sanctis libris -antur fidem recepisse christianam.

e *seq. enuntiatio secundaria*: quod: TRAG. inc. 172 non -o, quod draconis saevi sopivi impetum. COLVM. 2,16,2 M. ... Porcius et illa -vit, quod nec tempestatibus affligeretur *pratum.* AVR. Fronto p. 60 N. idne primum -em, quod ... ire conisus es[t]? BOETH. herm. pr. 2,14 p. 222,15 illud ... recte -at, quod. *additur* de: PANEG. 10,34 illa vix audeo de tanto principe -are, quod ... piguit. ut: CIC. Phil. 2,3 APVL. apol. 51 AVG. civ. 5,12. ne (*cf. p. 1834,70*): APVL. apol. 60 AVG. civ. 20,8. *enunt. relat.*: RHET. Her. 3,6,11 ut omnes -are debeant velle, quod rectum sit. CIC. Verr. 5,135 longum est et non necessarium -are, quae apud quosque visenda sunt tota Asia et Graecia. LIV. 30,14,8 quae ... fortiter fecisti, libenter et -vi et memini. VAL. MAX. 4,8,5 quae ipse ... tribuit. PLIN. nat. 14,58 quod Androcydes ... scripsit. APVL. flor. 9 p. 34 non pigebit me -are, quod illum *Hippiam* non puditum est ostentare. AVG. civ. 1,36 quae et quanta occurrere potuerint ... mala (4,2). 8,1 qui eum *Platonem* ... praecesserunt. 17,19. si: CIC. inv. 2,106 oportebit ... eum ... -are, si qua sua poterit beneficia. QVINT. inst. 3,7,8 si qua ab his *deis* acta vetustas tradidit, -anda *sunt in laudibus deorum.* VEG. mil. 3,12 inimicorum ... error ostendendus est vel, si ante a nobis superati sunt, -andum. *interrogatio indirecta*: *c. indic.*: PLAVT. Pseud. 1184 chlamydem hanc -a quanti conductast. *add. dativ. personae*: SVLP. RVF. Cic. epist. 4,5,4 quae res mihi non mediocrem consolationem attulit, volo tibi -are. *c. coni.*: PLAVT. Amph. 43 vidi Neptunum Virtutem *al. deos* ... -are, quae bona vobis fecissent. MEN. 1083 patriam et patrem -ant pariter qui fuerint sibi (*postea* memorat). TER. Phorm. 715 cui dem et quam ob rem dem, -bo. 1031 quid ego nunc [ea] -em ... singulatim, qualis ego in hunc fuerim? RHET. Her. 2,30,48 cum -amus, quantae curae ea res fuerit diis (CIC. inv. 1,101). CIC. S. Rosc. 135 quae ... efficiat *Chrysogonus* et quae conetur, si velim -are. div. in Caec. 22. Verr. 1,28 quam liberaliter eos tractasset. 6,140. Caecin. 97 ut omnes ... omni iure civili ... utantur. leg. agr. 2,2 (*bis*). nat. deor. 3,81 si -em, quibus improbis optime *evenerit.* Att. 3,15,2 nolo -are, quibus rebus sim spoliatus. 5,21,13 -at, quid olim mali C. Iulius fecerit. ad Q. fr. 1,1,35 quanta sit in publicanis dignitas. CATVLL. 64,117 quid ego ... plura -em, ut *Ariadne* ... omnibus ... praeoptarit amorem. LVCR. 6,937 repetam, quam raro corpore sint res, -are. CAES. civ. 2,32,1 quo sit eorum usus studio ... Caesar. NEP. Att. 21,5 quantam ... curam ... adhibuerim, ... nihil necesse est pluribus verbis -are. LIV. 28,9,20. 28,43,8. 30,42,18. 45,13,13. CVRT. 8,8,4 quam mitis sim. TAC. hist. 4,80 *Vespasianus* nimius -andis, quae meruisset. ann. 11,3. FRONTO p. 65 N. cur Parthi manuleis laxioribus uterentur. AVR. Fronto p. 88 N. quo in loco fueris. APVL. apol. 25 quibusnam disciplinis puerum ... Persae imbuant. TERT. spect. 8 quibus eiusmodi loca dicentur. PAVL. dig. 46,3,101,1 in quam causam solveret *pecuniam debitor.* HYG. astr. 4,11. CHAR. dig. 1,11,1 pr. unde constituendi praefectorum praetorio offici[o] origo manaverit. AVG. civ. 15,20 video considerandum et -andum, ista utraque progenies ... quo modo ... commixta fuerit. 16,14 serm. ed. Mai 94,2. PRAEDEST. 1,37 p. 598^{D} quae illa *haeretica* sint. BOETH. mus. 1,15. 2,31.

2 *speciatim*: *de laudatione funebri i. q. celebrare* (*cf. p. 1832,58*): AVSON. 163,2 -emus avum. 163,33 te ... honorifico munere -o (211,2 munere threni). 165,2. 185,7. 190,4 vos etiam (*professores Burdigalenses*) ... -bo, viros morte obita celebres. 198,8. 200,51 hunc noster -vit honos (*i. carmen*). 200,53. 210,1. 211,7 priscos ... heroes olim carmine Homeri -atos. 213,16 -at maestis te pia cura elegis (214,2). *in ecclesia de recitandis nominibus sanctorum aliorumque tam vivorum quam mortuorum* (*v. Cabrol, Les églises de Jérusalem [1895] p. 41 sq. et cf. s.* commemoratio *p. 1829,24. 66 sqq.*): ITIN. [Silv.] 24,2 *episcopus* primum dicet orationem pro omnibus; -at etiam ipse nomina, quorum vult, sic benedicet cathecuminos. INSCR. christ. Leblant I 41 (*periit*) hic -a⟨tus?⟩ *defunctus* santa in eclesia Lugdunensi. *i. q. memoriae mandare, commendare*: HIER. epist. 28,4,2 Hebraei *in fine librorum* aut, quae scripta sunt, roborant, ut dicant 'amen' aut in sempiternum et scripta et scribenda -ant, ut ponant 'sela'.

B *i. q.* **admonere, commonere,** *commonefacere, in memoriam reducere* (*cf.* NON. p. 91 -are: commonefacere, in memoriam reducere. *cf.* GLOSS. V 639,54): *aliquem vel aliquid*: ITALA num. 5,15 (Lugd.) est ... sacrificium zelationis, sacrificium memoriae, -ans (ἀναμιμνήσκουσα, VVLG. *aliter*) peccatum. Ioh. 16,13 (Aug. c. Faust. 32,6) ipse *spiritus* vobis annuntiabit omnia et -bit vos (*gr. et* VVLG. *aliter*). Rom. 15,15 (Aug. un. eccl. 12,31) audacius ... scripsi vobis ex parte, tamquam -ans vos (ἀναμιμνήσκων, VVLG. in memoriam vos reducens). IREN. 2,33,1 si ... hoc, quod ... in phantasmate conceptum est, ab ea *anima* sola per somnium ... -atur (*antea* reminisceretur). TYCON. 3 p. 25,20 -ati et edocti amant bonum, oderunt malum. AVG. mus. 6,12,35 quid si eum *oblitum musica* quisquam interrogando -et? un. eccl. 6,14 non desunt corda fidelium, quae -et dominus ex euangelio *ibid.* quos inde ipse -et. epist. 246,3 si ... saepe -are me litteris tuam non piguerit caritatem. serm. 125,1 expositio ... repetenda est, ... ut, qui obliti sunt, -entur. serm. ed. Mai 21,3 quae *disputatio* -et obliviosos. FVLG. RVSP. ad Monim. 1,2 non te pigeat, ut te rescribente -er. *nota*: SERV. auct. Aen. 3,270 'nemorosa' ... ὑλήεσσα Ζάκυνθος -at. *aliquem aliquid*: TERT. Scap. 3 imbres anni praeteriti quid -verint genus humanum, apparuit. AVG. conf. 1,7 quis me -at peccatum infantiae meae? LIB. iubil. 32,25 ego -bo te universa. *aliquem alicuius rei*: AVG. c. epist. fund. 9 ubi -vit *Christus* discipulos pollicitationis paternae. BOETH. cons. 3,12 me horum iam secundo -as. NOVELL. Iust. 29,3 iurisiurandi ... eum *praetorem* -bis semper. *aliquem* de *re*: AVG. serm. ed. Mai 23,2 esto, domine, quia -as de filio patrem. *seq. infin.*: AVG. adv. Don. 20,32 unde nos -arent *episcopi vestri* evidentius probare, quod dicimus. *seq. enunt.*: DON. Ter. Andr. 105 -at nos (nobis *V*), quae esset Chrysis. AVG. adv. Don. 21,33 ut nos -ent, quibus hoc apostolus scripserit. c. Petil. 2,61,138 non te arbitror succensere debere, si, quemadmodum scriptum sit, te -o. c. Cresc. 1,28,33 ipse posuisti, unde te possim -are, quod volo. civ. 20,15 non deum liber iste *vitae* -at, ne oblivione fallatur. BARNAB. 12,2 ut *Moyses* illos *Iudaeos* -aret (ὑπομνήσῃ), dum oppugnantur, quia propter peccata sua traduntur in mortem. *nota usum medicorum*: SORAN. p. 13,15 quam diu puellae virgines esse debent? tam diu donec purgatione superveniente natura -are possit (*sc. coitum?*). p. 32,17 *nutrix* si fieri potest, ad virum suum in totum non accedat, ne usu venerio purgationem -et (*i. commoveat, reducat*). *cf.* p. 36,20 *debet obstetrix* supra pectinem *infantis* premere, ut urina officium -et (*i. repraesentet, compleat*; memoret *pars codd.*).

II **intransitive** (*pro usu mediali vel reflexivo*) *i. q. sibi ipsi in memoriam reducere, recogitare* (*add. dativ. p. 1835,3.7*): *absolute*: IORD. Get. praef. 3 si quid parum dictum est et tu, ut vicinus genti, -as, adde. *seq. accus.*: AVSON. 159,16 lector, qui fata meorum dignaris maestis -are (*i. tibi repraesentare, percurrere*) elegis. CORP. V 2108 coniux, qu⟨e⟩ venit de Gallia per mansiones L, ut -aret

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

memoriam (*i. tumulum*) . . . mariti. CORIPP. Ioh. 7, 9 casus . . . priores -ans *miles* gelidis infundit corpora lymphis. *nota*: SEN. dial. 12, 18, 8 omnia dicta eius *fratris* ac facta et aliis expone et tibimet ipse -a (*cf. antea* et sermonibus celebres et assidua recordatione repraesentes tibi). *seq. gen.* (?): CARM. epigr. 1588, 6 (*Salonis, saec. II*) -a tecum nil stomacandi (*fort. supplendum* est *vel* esse). *seq. acc. c. inf.*: PLAVT. Epid. 171 qua ex tibi -es hanc quae domist filiam prognatam. CIC. epist. 6, 21, 1 cotidie -bam te unum in tanto exercitu mihi fuisse assensorem. SVET. Aug 45 vitandi rumoris causa, quo patrem Caesarem vulgo reprehensum -bat. *seq. enunt.*: CIC. Cato 38 Pythagoreorum . . . more exercendae memoriae gratia, quid quoque die dixerim, audierim, egerim, -o vesperi. VVLG. sap. 8, 17 haec cogitans apud me et -ans (φροντίσας) in corde meo, quoniam immortalitas est in cognatione sapientiae. AVG. c. Petil. 2, 17, 39 ut noveris, in quos potius *haec dicta* conveniant, quae superius dixi, -a.

III *medialiter*: **A** ***i. q. meminisse, recordari, memoria habere*** (*cf.* GLOSS. -bor recordabor; in mente habebo. *cf.* V 279, 52 commentabar -bar): *absolute*: ITALA psalm. 21, 28 (Aug. civ 17, 17 epist. 105, 14. 185, 3 c. Faust. 12, 43) -buntur (μνησθήσονται, VVLG. reminiscentur) et convertentur ad dominum universi fines terrae. IREN. 1, 9, 1 non utique post tantum intervallum quasi oblitus, deinde -atus (dein recommemoratus *cod. Claromont.*, de re com- *rell.*; ἀναμνησθείς) in novissimo primae memoratus fuisset quaternationis *Ioannes*. *aliquem vel aliquid* (*cf. l. 60*): ITALA Is. 43, 25 (Ps. Cypr. ad Novat. 18) non -bor te (μνησθήσομαι, VVLG. recordabor). TERT. ieiun. 10 quem *exitum domini* . . . semper -ari oportet sine differentia horarum. HERM. vulg. vis. 2, 1 ambulans -atus sum (Pal. *ibid.* memoratus sum) anni prioris visionem. VVLG. sap. 11, 14 -ati sunt (ἤσθοντο) dominum. Bar. 3, 23 neque -ati sunt (ἐμνήσθησαν, ITALA Legion. recordati sunt) semitas eius *sapientiae*. *alicuius vel alicuius rei* (*cf. infra l. 62*): ITALA gen. 19, 29 (Tycon. 7 p. 85, 8) -atus est (ἐμνήσθη, VVLG. recordatus) deus Abrahae. 42, 9 (Aug. quaest. hept. 1, 138) -atus est (ἐμνήσθη, VVLG. recordatus est) Ioseph somniorum suorum. Esth. 10, 5 (Corb.) -atus est . . . Mardochaeus somnii sui (somno suo *cod. Pechii*). Ion. 2, 8 (cod. S. Mich.) dum deficeret anima mea, tui, domine, -atus sum (ἐμνήσθην, cod. Weing.: memoratus sum, VVLG. recordatus sum). Luc. 1, 54 (cod. e) -atus est (μνησθῆναι, VVLG. recordatus) misericordiae suae. IREN. 3, 20, 4 *et* 5, 31, 1 (*citat ex Iesaia vel Ierem., ubi non legitur*) -atus est (4, 22, 1 *et* 4, 33, 1 recommemoratus est. 4, 33, 12 rememoratus est) dominus sanctus Israel mortuorum suorum. VVLG. Sirach 48, 23 non est -atus *deus* peccatorum illorum (*deest* LXX). 49, 11 inimicorum (ἐμνήσθη). PASS. Perp. 7 -ata (εἰς μνήμην ἐλθοῦσα) casus eius (*i. mortis*). PASS. Montan. 7 -atus est nostri. *enunt.*: ITALA Tob. 4, 13 (Sangerm. 15) -are, fili (μνήσθητι, cod. Vat. memor esto, cod. Reg. *et* Sangerm. 4 rememorare), quoniam hi omnes duxerunt uxores ex semine fratrum suorum. Luc. 16, 25 (Cypr. testim. 3, 61) -are (μνήσθητι, Wirc. rememorare, VVLG. recordare, quia), quoniam percepisti bona in vita tua. Matth. 5, 23 (cod. k) si . . . obtuleris munus tuum ad altare et illic -atus fueris (μνησθῇς, VVLG. recordatus fueris), quia frater tuus habet aliquid adversus te. IREN. 1, 25, 1 quod anima eius *Iesus* . . . -ata fuerit, quae visa essent sibi in . . . circumlatione. MAXIMIN. c. Ambr. 69 non sunt irati, . . . -ati sane, quod et dominus ait *eqs.*

B ***verbis memoriam habere, mentionem facere*** (*cf.* commeminisse *sub 2 p. 1827, 78 sqq.*): *absolute*: IREN. 3, 21, 5 circumscripsit (*i. evitavit*) . . . genitalia viri in promissione *regis* scriptura, immo vero nec -atur. BARNAB. 13, 7 si . . . et per Abraham -atus est *deus* (ἐμνήσθη). *aliquid* (*cf.* PANEG. 2, 2 *p. 1831, 74*): ITALA exod. 23, 13 (Tert. idol. 20) nomen aliorum deorum ne -emini (ἀναμνησθήσεσθε, VVLG. *aliter*) neque audiatur de tuo ore. *alicuius* (*rei*): TERT. fug. 9 ut et illius (*spiritus Montani*) -emur. adv. Marc. 4, 22 si -emur promissionis Moysi, hic invenientur expuncta. IREN. 1, 9, 4 nihil . . . prohibet exempli gratia -ari (ἐπιμνησθῆναι) et horum. 1, 18, 1 decadis -antem (μνημονεύοντα) lumen dicere et diem. EPIPHAN. Avell. p. 752, 28 ammiror, cur scriptura . . . nonnullorum *lapidum* . . . -ans . . . in horum dinumeratione lapidum non meminerit hyacinthi.

nota ***passivum***: *impersonaliter*: VVLG. Sirach 3, 17 in die tribulationis -bitur (ἀναμνησθήσεται) tui. *person.*: VVLG. act. 10, 31 exaudita est oratio tua et eleemosynae tuae -atae sunt (ἐμνήσθησαν) in conspectu dei.

gerund. **commemorandus,** -a, -um *pro adi. i. q. memorandus, commemorabilis*: CIC. Verr. 1, 42 o -a iudicia (4, 28 o praeclarum et -um iudicium). epist. 1, 9, 18 -a quaedam et divina Caesaris in me fratremque meum liberalitas.

synonyma: nominatim complecti (CALL. dig. 50, 6, 6, 1), demonstrare (*adde* CIC. S. Rosc. 20 AVG. civ. 2, 6), dicere, enarrare, enumerare (*adde* CIC. Phil. 13, 30 AVG. civ. 6, 9), exponere (CAES. civ. 1, 22, 3), verbis exequi (CIC. epist. 11, 27, 6), inserere (AVG. civ. 8, 4), loqui, memorare, mentionem facere (CIC. Verr. 6, 33 leg. agr. 2, 92 fin. 5, 8), narrare, nominare (*adde* CIC. Tusc. 1, 100 off. 3, 16 APVL. apol. 51), ostendere (CIC. inv. 2, 106 VEG. mil. 3, 12), percurrere (TAC. ann. 11, 3), praedicare (CIC. Pis. 38 Manil. 47), proferre (*adde* CIC. inv. 2, 106 Mur. 56), recensere (APVL. Socr. 15 p. 150), recolere (AVG. civ. 21, 8), referre (Ov. met. 9, 5. 12, 160), retexere (OPTAT. 2, 15 p. 49, 15). cogitare, in memoriam redigere. *praeterea coniuncta*: appellare (CIC. Verr. 6, 94 BELL. Afr. 81, 17. 86, 2 PLIN. paneg. 15, 5), coarguere (AVG. civ. 6, 10), cohortari (LIV. 42, 52, 6), comprobare (CIC. Verr. 6, 125), considerare (AVG. civ. 15, 20), contestificari (TERT. test. anim. 1), deplorare (CIC. de orat. 1, 26), exaggerare (AVG. civ. 4, 2), gratias agere (CIC. Sest. 2 LIV. 33, 23, 2), gratias habere (APVL. flor. 16 p. 71), iactare (CIC. Cluent. 4 PHAEDR. 4, 24, 13), miserari (LIV. 37, 17, 7), renovare (LIV. 27, 4, 10), reprehendere (AVG. civ. 14, 23).

oppos.: agere (CIC. Verr. 1, 37), gratiam referre (CIC. p. red. in sen. 24), meminisse (CIC. Manil. 47 Lael. 71 Att. 9, 9, 1 LIV. 30, 14, 8), memoria tenere (CAES. Gall. 1, 14, 1), mittere (CIC. Pis. 11 *al.*), omittere (APVL. Socr. 15 p. 150), praeterire (*adde* CIC. dom. 97 p. red. in sen. 23 Brut. 269), praetermittere (CIC. Verr. 5, 105), proferre (*i. prae se ferre*: LIV. 6, 20, 7), recordari (CIC. Verr. 2, 121), respuere (HIL. syn. 82), scire (CIC. Verr. 3, 116).

adduntur adverb. sim.: ante(a), assidue (AVG. civ. 12, 27), breviter (CIC. Balb. 18 AVG. civ. 3, 14 *al.*), consequenter (AVG. civ. 5, 13), convenientissime (AVG. civ. 11, 32), expeditius (SIDON. epist. 2, 9, 10), cum gratiarum actione (AVG. civ. 5, 23), gravate (SVLP. SEV. dial. 1, 26, 8), inflatius (CAES. civ. 2, 39, 4), intempestive (COLVM. 3, 12, 1), laudabiliter (AVG. civ. 1, 13. 3, 16), libenter, -ius, -issime (CIC. Verr. 3, 110 p. red. in sen. 23 Rab. perd. 13 epist. 11, 27, 8 LIV. 30, 14, 8), maxime (BELL. Alex. 69, 3), modo (CIC. Lael. 15 *al.* AVG. civ. 18, 1), in neutram partem (AVG. civ. 7, 11), oratorie (SCHOL. Cic. Bob. p. 36, 10 Hild.), partim (AVG. civ 6, 1), planius (CIC. Verr. 2, 126), privatim (PLIN. nat. 10, 137), prius, saepe, singulatim (TER. Phorm. 1032), superius, supra, transeunter (AVG. civ. 15, 23).

deriv.: commemoramentum, commemoratio, commemorator, commemoratorium, commemoratus. commemor(i)alis. *compos.*: recommemorari. *Hofmann.*

commendābilis, -e *a* commendare. *legitur inde a* LIV., *comp. inde a* TERT., *superl. non legi.* magis -is *infra l. 65.* praecipue -is *infra l. 44.* *i. q. gratus, acceptus, aptus ad commendandum, commendatus, commendandus*: LIV. 37, 7, 15 dexteritas et humanitas . . . quae -ia apud Africanum erant. 42, 5, 5 infamem nec ullo -em merito. VELL. 2, 9, 6 verbis rudem et novitate inventi a se operis -em. VAL. MAX. 5, 4, 3 -is est pietas. 9, 1, 2 -es aviculas immanibus emptas pretiis. COLVM. 5, 6, 37 ut densum arbustum -e fructu et decore est. 7, 2, 4 sunt etiam suapte natura pretio -es pullus atque fuscus. PLIN. nat. 13, 62 -i suco. 14, 31 inveterato praecipue -em vino *uvam*. 16, 70 lentore quodam et duritie ac pallore -is. APVL. apol. 15 qui vero minus se -em forma putaret. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352 -e per semetipsum *bonum*. orat. 18 nisi cum operantis oratio -ior ascendit. GARG. MART. med. 17 mastice carduorum odorem oris -em reddit. PS. ORIG. tract. 9 p. 96, 15 facti fides de praeterita significatione -ior. PANEG. 10, 12 -iorem iniuria tua faciet amentiam eius. CAPITOL. Max. Balb. 7, 6 nec quicquam defuit, quod illum populo non -em redderet. TREB. trig. tyr. 16, 3 qua re -iorem patri eum fecerat. IVL. VAL. 3, 28 regina . . . -is ex aetate. HIL. in psalm. 14, 2 ut brevitatis ipsius -ior esse possit opulentia. FAVSTIN. trin. 2, 7 p. 56[A] est -ior dilectio dei. AVSON. 419, 58 intelligitur -ius ei videri uni quam pluribus esse praepositum. 419, 68 nec maioris Gracchi -ior modestia fuit. SYMM. epist. 9, 38 (35) quae res tibi -em facere⟨. . .⟩. AMM. 19, 1, 10 iuvenis nobilitate -is. 25, 5, 4 meritis mediocriter -is (29, 2, 16. 30, 7, 4. 31, 13, 18). SCHOL. Cic. Bob. p. 59, 26 Hild. sensus incommodorum -ia facit illa, quae prospera sunt. p. 72, 22 poterat . . . -em facere memoriam. FVLG. Theb. p. 181, 6 poemata possunt -ia probari. AMBR. exc. Sat. 1, 18 -iorem deo futurum esse me credam. HIER. epist. 79, 1 nec pauperem egestas -iorem facit. adv. Pelag. 3, 10 ut Esther -ior fieret. MACR. somn. 2, 5, 20 apud nos -is est blando rigore septentrio. ISID. sent. 3, 4, 4 sed magis per hoc deo -em se esse existimet.

commendātē *v. p. 1853, 76.*

commendātīcius, -a, -um *a* commendare. *cf.* GRAMM. suppl. 17, 6 in itius ut -us. PRISC. gramm. II 135, 23 commendatus commendati commendaticius (*inter nomina derivata ex participiis secundae declinationis*). *legitur inde a* CIC. [*loc. dub.*: DON. de com. 7, 2 -us *V*, commendatius *ATFC*, commendativus *Wessner, v. p. 1839, 63.*]

i. q. commendans: CIC. Verr. 5, 148 multum apud illum . . . tabellas non -as, sed tributarias valuisse. epist. 5, 5, 1 litteras (13, 26, 3 LABEO dig. 41, 1, 65 pr. APVL. met. 7, 1 AMM. 15, 5, 3. CANON. Migne 56, 859[B] sine -iis litteris episcopi. Migne 67, 88. BENED. reg. 61, 28 abbas non suscipiat monachum sine litteras -as [litteris -iis *var. lect.*]. GREG. M. epist. 5, 31 p. 311, 19 CONC. Latun. a. 673/5 p. 219, 15. *cf.* GLOSS. II 105, 10 -ae litterae συνστατικά. V 413, 62). ARNOB. nat. 2, 62 commenda⟨ti⟩cias habere se preces. VVLG. II Cor. 3, 1 numquid egemus . . . -iis (συστατικῶν) epistulis ad vos aut ex vobis (CANON. Migne 56, 406[A]. 859[A] cum epistulis . . . pacificis . . . non -iis. 56, 871[A]).

fem. plur. subst.: **commendātīciae,** -ārum (*sc.* litterae), *cf.* NOT. Tir. 30, 69 commendaticiae: IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 27 -as (commendatias *C*) fideliter dato aut ne dato. MACR. sat. 2, 4, 15 accipe -as,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quia illic neminem nosti. RVRIC. epist. 2,7 p. 381,25. 2,8 p. 382,26. 2, 12 p. 390,1. 2, 48 p. 430,18 ENNOD. epist. 3, 3, 1 p. 73, 21. 3, 4, 4 p. 75, 9. 8, 23 p. 215, 12. *neutr. plur.* **commendātīcia,** -ōrum: ENNOD. dict. 23,1 p. 497,8 nescimus, quae in defensione sua -a sceleratus inveniat.

×**commendātio,** -ōnis *f. a* commendare. *legitur inde a* CIC., *qui dimidiam fere partem omnium locorum habet; e poetis habent soli* PVBLIL. *et* PHAEDR. *singulis locis. pluralis inde a* CIC. fin. 3, 65. 4,26. -bus: CIC. epist. 13,16,3. 13,49. 13,56,1 PLIN. epist. 5,7,6. -um: FIRM. math. 3, 7, 17. GLOSS. σύνστασις (synstatio *var. lect.*). παρακαταθήκη. [*loc. dub.*: PLIN. nat. 28,11 *cf. p. 1840, 2.* TERT. patient. 4, *ubi Rigaltius* et -o et exhortatio *delevit.* AVG. civ. 21, 9.]

I *proprie:* **A** *strictiore sensu: i. q. traditio, commissio:* **1** *generatim:* THEOD. MOPS. in II Tim. 1,12 arram spiritus quasi quandam -em mihi dedit. *metonymice i. q. res commendata:* ITALA lev. 6,2 (Aug. quaest. hept. 3,20 p. 251,24) et mentitus fuerit, quae sunt ad proximum de -e (ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον ἐν παραθήκῃ; ITALA Lugd.: ad proximum in deposit[i]o, VVLG. negaverit proximo suo depositum, quod fidei eius creditum fuerat). FRG. Bob. gramm. VII 543, 25 depositum: -em Lucanus (*2, 72, ubi* depositum, Fortuna, tuum). **2** *speciatim:* **a** *de morientibus:* CIC. fin. 3, 65 ex hac animorum affectione testamenta -esque morientium natae sunt. EPIT. Alex. 112 dexteram eius tenens in dexteram Perdiccae tradidit nutuque -em fecit. LIV. 45, 44, 12 filii (felici *V*) Nicomedis -em accipere. PLIN. nat. 7,53 ut ... mimum per eum -is regnique successionis peregerit. **b** *de execratione(?)*: CORP. XII 4725 hunc ⟨loc⟩um tuearis tutu⟨mqu⟩e velis . . . ⟨comm⟩endationis ⟨cau⟩sa.

B *latiore sensu:* **1** *actus insinuandi, conciliandi:* **a** *generatim:* α *absolute:* CIC. Sest. 10 vicinitatis aut clientelae aut hospitii publici aut ambitionis aut -is gratia. Phil. 3,17 sentit amens -em esse compellationem suam. epist. 7,18,1 renovabo -em. 9, 24, 1 tuus amicus apud me -e non eget (*cf.* 12, 26, 1. 13, 10, 1. 13, 16, 3. 13, 28ª, 1). 13, 6, 2 -is causam. 13, 6, 3 mirificum genus -is. *al.* QVINT. inst. 9, 2, 3 vel illi mitiores *affectus*, nisi adiuvantur -e, conciliatione, ad hilaritatem impulsione. APVL. flor. 17 p. 77 ut indigeat novae -is ingenium meum. VLP. dig. 4,1,1 utilitas huius tituli non eget -e. SYMM. epist. 2,14 unde factum est, ut ei -em, quam prius de te meruit, non negarem. DON. de com. 5,7 quo libentius iucundo vocis flexu ad dulcedinem -is uterentur. CONC. Lugd. a. 583 p. 154, 14 epistula -is pro necessitate cuiuspiam promulgata.

β *accedit genetivus subst.*: CIC. inv. 1, 109 undecimus *locus*, per quem [aut] liberorum aut parentum aut sui corporis sepeliendi aut alicuius eiusmodi rei -o fit. Q. Rosc. 31 quae res extulit eum? una -o huius. Catil. 1, 28 nulla -e maiorum (Planc. 67 Brut. 96). Flacc. 24 nullo splendore vitae, nulla -e famae. Cael. 6 vitae ratio dimanavit ... latius -e ac iudicio meorum (Balb. 35 -e et iudicio vetustatis). Pis. 1 -e fumosarum imaginum. Planc. 31 communi sensu omnium et dulcissima -e naturae (fin. 5,33. 40 ductum a prima -e naturae *bonum*. 5,46 ut ea duceretur omnis a prima -e naturae). Deiot. 2 -emque ineuntis aetatis ab impietate et scelere duxerit (BELL. Alex. 41, 2 *cf. p. 1838, 49*). fin. 2, 99 ista -o puerorum, memoria et caritas amicitiae, summorum officiorum in extremo spiritu conservatio *eqs.* de orat. 1, 122 probitatis (2, 211). 2, 315 prima est ... quasi cognitio et -o orationis *eqs.* (NEP. Alc. 1, 2 quod tanta erat -o oris atque orationis). 2, 358 si etiam -e oculorum animis traderentur. Brut. 238 ingenii (APVL. flor. 17 p. 77 ut impatientia linguae -em ingenii quaerant). orat. 124 vel ad offensionem adversarii vel ad -em sui. *al.* BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1 ad petitionem aut -em honoris. PHAEDR. 2 prol. 13 *gratiae.* SEN. benef. 6, 4, 2 impietas sequentium temporum -em omnis prioris officii sustulit. QVINT. inst. 9, 3, 14 alia -o vetustatis. 11, 3, 154 conciliatio fere aut -e morum ... aut orationis suavitate constat. APVL. apol. 92 ipsa virginitatis -o ... maritis acceptissima est. VLP. dig. 1, 16, 4, 3 sui *v. p. 1838, 19.* FRG. Vat. 248 tamquam -e pietatis. BOETH. diff. top. 2 p. 1183ᴰ auriga non sortis eventu, sed artis -e assumitur. CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 22 sine discussione vel -e episcoporum. VEN. FORT. carm. 5,10 tit. ad eundem *Gregorium* pro -e mulieris. 5,14 tit. de -e puellae. 5,15 tit. de -e peregrini (10,13 tit. in -e peregrini).

γ *accedit adiectivum vel pronomen:* CIC. Mur. 90 si quid habet aut momenti -o aut auctoritatis confirmatio mea. Arch. 31 divina in tantis ingeniis -o debet esse. Planc. 31 *v. supra l. 48.* fin. 3, 63 ut etiam communis hominum inter homines naturalis sit -o. 5, 40 *v. supra l. 49.* 5, 41 prima illa -o, quae a natura nostri facta est nobis, incerta et obscura est. off. 2, 46 prima ... -o proficiscitur a modestia cum pietate in parentes, in suos benivolentia. Brut. 272 aut a forensi dictione aut a -e domestica aut a scribendo aut a cogitando. orat. 112 si minus nostra -e, tuo tamen nomine. Att. 2, 22, 7 hominem ... dignum tua -e. 4, 16, 1 quid tua -o ponderis haberet (*cf.* epist. 12, 26, 2. 13, 25. 33). 10, 8, 9 quae -is meae pro tuo in nos amore non indigent. 16, 3, 3 accedet magnus cumulus -is tuae (*cf.* epist. 6, 9, 2. 13, 15, 3. 13, 55, 1). epist. 1, 3, 2 ut intellegat meam -em non vulgarem fuisse (13, 15, 3. 13, 35, 1. *cf.* 7, 7, 2 -em ... singularem). 2, 19, 2 sicuti debet hominum amicissimorum diligens -o. 7, 6, 1 legitima quaedam est accessio -is tuae. 7, 11, 3 mea -e tuam dignitatem obtinebis (13, 29, 5). 7, 17, 2 mea -e sese valde esse commotum (*sim.* 13, 54 adductus mea -e). 9, 24, 1 *tua -o* valet (13, 40. 52. 13, 75, 1). 12, 29, 3 hanc -em maximo sibi usui fuisse (13, 20. 49. 71. *sim.* adiumento: 13, 24, 1. 13, 30, 2. 13, 34. 38. 39. 46. 71. 13, 77, 2. ornamento: 13, 34. 13, 36, 2. 13, 49; *cf.* 13, 10, 4 hanc meam -em tantum illi utilitatis attulisse). CIC. epist. 13, 12, 2 si hac mea -e tuum erga se studium erit consecutus (13, 26, 4. *cf.* 13, 69, 2 assecutus erit). 13, 17, 3 cur maioris -is indigeat. 13, 24, 2 desideret -em meam. 13, 27, 1 quod meas -es ... observes. 13, 32, 1 exaequare videar ... -es meas. 13, 51 tibi commendo ea -e quae potest esse diligentissima. 13, 74 quin -em meam memoria teneas. 15, 2, 6 vestram -em implorare coepit. *al.* PVBLIL. F 4 formosa facies muta -o est. CATIL. Sall. Catil. 35, 1 fiduciam -i meae tribuit. VITR. 2 praef. 1 regiae cupidus -is. PHAEDR. 2 prol. 13 cuius verbosa ne sit -o. QVINT. inst. 4, 1, 8 quaedam in his quoque -o tacita, si *eqs.* FRONTIN. strat. 1 praef. potius aliorum quam meae -is causa. PLIN. epist. 2, 17, 29 ut tot ... dotibus villulae nostrae maxima -o ex tuo contubernio accedat. 4, 17, 11 vel in excusationem vel etiam in -em meam. FRONTO p. 86 N. et mea -e et tua consuetudine ductus. VLP. dig. 1, 16, 4, 3 edictum ... continens -em aliquam sui. CLAVD. DON. Aen. 1, 382 -is suae causa. 9, 289 hoc genere quanta factis -o est *eqs.*! RVFIN. hist. 5 ind. cap. 4 ut martyres Irenaeum sua -e prosecuntur. SIDON. epist. 8, 13, 4 qui meras causas iustae -is aperuit. FERRAND. epist. 8 privatae -is arcana comprecatio.

δ *accedunt praepositiones:* **ab:** SCHOL. Ter. p. 74, 18 -o ab actis ante. **ad:** CIC. Phil. 2, 1 ultro me maledictis lacessisti tuamque a me alienationem -em tibi ad impios cives fore putavisti. off. 2, 45 prima ... est adulescenti -o ad gloriam, si *eqs.* Att. 8, 4, 1 cui qui noster honos, quod obsequium, quae etiam ad ceteros contempti cuiusdam hominis -o defuit? CAES. civ. 1, 74, 5 per quem quisque eorum aditum -is haberet ad Caesarem. HIRT. Gall. 8, 52, 2 quo maiore -e conciliaretur ad consulatus petitionem. LIV. 36, 8, 4 quaerenti sibi -em ad Macedonum gentem et invidiam regi. **in** *c. acc.*: CIC. Tusc. 5, 103 vide, ne plus -o in vulgus et haec ... gloria molestiae habeat quam voluptatis. **per:** SCHOL. Ter. p. 74, 3 -o levis personae per aliam gravem.

iuncturae: praepositionales: **ad -em:** QVINT. inst. 9, 2, 59 ad -em cum varietate ... plurimum prosunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 6 Hild. ad -em proficiens narratiuncula. **cum -e:** CIC. epist. 9, 1. APVL. met. 8, 15 equorum magister, qui me curandum magna ille quidem ⟨cum⟩ -e susceperat. MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 1 p. 1271ᴬ simul cum precibus ... et -e. **ex -e:** CIC. epist. 13, 6ª. 13, 19, 2. TAC. Agr. 19 non ex -e aut precibus. SVET. Iul. 75 ex -e Pompei. Aug. 46 ex -e publica. VITR. 1 praef. 2 **per** sororis -em. **sine -e:** CIC. epist. 12, 29, 2. 13, 21, 1. 13, 37. 13, 66, 1. SEN. epist. 100, 12 sine -e partium singularum in universum magnificus. TAC. dial. 8 sine -e natalium. *verbales:* **-i est:** SEN. contr. 3 praef. 3 quibus maiori -i est audiri quam legi. **-o est:** SEN. contr. 7, 6(21), 11 una genero tuo -o est, quod *eqs.* **-em habere:** CIC. de orat. 2, 114. 201. BELL. Alex. 41, 2 qui aliquam formae atque aetatis -em habebant. *cf.* CIC. Brut. 312 tantum -is habuit. epist. 15, 14, 1 plus -is ... habuit. **-em facere:** DAMIG. lapid. 46 *lapis camptine* -es facit.

b *technice:* α *in arte rhetorica:* PS. QVINT. decl. 3, 19 perorata . . . causa scio -is partes esse reliquas. QVINT. inst. 4, 3, 17 potest ... paulo longius exire qui praeparat aliquid ante quaestionem et qui finitae probationi velut -em adicit. 6, 2, 11 quidam -em atque excusationem propria huius officii putaverunt. 9, 1, 21 plurimum tamen ad -em facit *oratio*, sive in conciliandis agentis moribus sive ad promerendum actioni favorem sive ad levandum varietate fastidium sive ad quaedam vel decentius indicanda vel tutius. 9, 1, 31 digestio, interpellatio, contentio, reticentia, -o. 9, 4, 128 periodos apta prooemiis maiorum causarum, ubi sollicitudine, -e, miseratione res eget. decl. 326 p. 283, 13 fere -o per haec petenda erit, quae illi difficillima est. β *in suffragatione* (*cf. Brassloff, PW. IV 722 sqq. et Wissowa, Religion und Kultus der Römer p. 419*): CORP. IX 2342 (*cf.* 2343) per commendation⟨em⟩ Ti. Caesaris Augusti.

2 *passive id quo quisque commendatur, fere i. q. decus, fama, gratia, laus, pretium, virtus* (*cf.* SCHOL. Hor. gloss. Γ epist. 1, 6, 49 gratia: -o): **a** *absolute vel hominum:* CIC. fin. 2, 35 Epicurus ... cum in prima -e voluptatem dixisset (*cf.* EVGRAPH. Ter. Phorm. 218 in -e . . . illum collocavit). *ibid.* ut voluptatem illam in prima -e poneret. 4, 26 quo modo hae tantae -es a natura profectae subito a sapientia relictae sunt. off. 2, 71 fundamentum ... est perpetuae -is et famae iustitia. epist. 13, 64, 2 -em atque gloriam. LIV. 37, 54, 17 vel fama rerum gestarum vel omni -e humanitatis doctrinarumque tuendam ab servitio regio libertatem. VITR. 2 praef. 4 quoniam ab his praesidiis (*sc. formosa facie, valetudine firma*) sum desertus, per auxilia scientiae scriptaque, ut spero, perveniam ad -em. SEN. contr. 1, 6, 9 voluit illi et amoris -em detrahere. 1, 6, 10. 1, 7, 17. 1, 8, 7 non plus iuris illi affert, sed plus -is. 2, 5, 20 non desiderabat hanc -em, ut ex tempore agere videretur (*item* contr. exc. 2, 5). 9, 1, 13 aiebat non -is id se aut furti, sed exercitationis causa facere. VAL. MAX. 3, 3, 2 *exempla* ut clarissimarum familiarum -em, ita nullum publicum maerorem continent. 4, 1 ext. 8 Platoni litterarum -e par. 4, 8, 1 eo quidem maiore cum -e, quod *eqs.* 5, 1 praef.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8,7 ext. 15 ut labore parta -e regiis auribus familiarem et assuetum sonum vocis adhiberet. SEN. dial. 4,34,2 quantum nobis -is allatura sit clementiae fama. 11,16,3 quibus omnis -o ex forma petitur. epist. 114,9 -o ex novitate et soliti ordinis commutatione captatur. nat. 7,16,1 quidam incredibilium relatu -em parant. PLIN. nat. 14,145 eaque -e (*sc. intemperantia bibendi*) credidere L. Pisonem urbis curae ab eo delectum. 34,11 in iis ergo iuncta -o officinarum est 35,145 in lenocinio -is dolor est manus ... extinctae. QVINT. inst. 5,10,41 ad -em quoque et invidiam valet. TAC. ann. 3,75 illi ... -o ex iniuria, huic ... odium ex invidia oriebatur. PLIN. epist. 1,8,10 oculorum ... et aurium voluptates adeo non egent -e, ut non tam incitari debeant oratione quam reprimi. 2,5,4 intellego nobis -em et ex ipsa mediocritate libri petendam. 5,7,6 epistula omnibus -bus destituta malignitati interpretantium exponitur. 5,20,3 multum -is et detrahit et affert memoria *eqs.* 10,4,5 quibus singulis multum -is accessurum etiam ex meis precibus indulgentiae tuae credo. paneg. 91 qui beneficiis suis -em ex difficultate *accipiendi* captabant. APVL. flor. 18 p. 85 quanto videor plura apud vos habere ad -em suffragia. PANEG. 10,12 nec -e cerae ac pigmentorum fucis renitet *vultus*. FIRM. math. 3,7,17 alios . . . faciet *Mercurius* sollicitudinum, -um aut actuum aut instrumentorum fidos stabilesque ⟨custodes⟩. DON. Ter. Eun. praef. 1,10 iam adulta -e poetae. EVGRAPH. Ter. Ad. 461 p. 179,32 personae -em (*cf.* SCHOL. Ter. p. 74,3). SCHOL. Cic. Bob. p. 84,29 Hild. accedente etiam -e puerili. **b** *rerum*: PLIN. nat. 1,33,3 quae prima -o *auri*. 8,31 invenit luxuria -em et aliam expetiti in callo manus *elephanti* saporis. 11,240 brevis ac musteo tantum -o. 12,11 arboris. 12,29 nec pomi nec bacae. 13,3 *arcessita* -e illuvie natum virus extinguunt (*cf.* 15,16 sine arcessita -e). 13,20 *unguentorum*. 15,48 *malis* nulla alia -e insignibus. 15,116 iam vero diversa gratia et -o *arborum*. 15,124 praecipua -e liquato *vino*. 19,128 in tantum recepta -e *lactucae*. 22,1 cibi aut odoris decorisve -o. 22,82 *conchylii* eadem -o ad stimulandos coitus. 25,82 magna et ea -o *Scythices herbae*, quod *eqs.* 33,89 summa -is *orobitis est*, ut colorem ... reddat. 34,155 praecipua ... -o *squamae ferri* in hygremplastro ad purganda vulnera. 36,163 ut sit in -e candor. 37,22 aliqua et in odore -o est. 37,78 est summa -o *berullorum* in longitudine. 37,100 -o summa *sandastri gemmae*, quod *eqs.* PS. QVINT. decl. 13,13 cum parvis mediocritate munusculis illa semper adiceretur -o: hoc tibi mittunt apes meae. PORPH. Hor. epist. 1,18,96 et doctrinam esse necessariam ⟨ait⟩ ad -em amicitiarum. PANEG. 12,24 gloriaeque intersit ad praesentium -em bonorum mala decursa reputari.

II ***translate:*** *i. q. commemoratio, expositio, probatio*: VAL. MAX. 4,8,5 ut enim illic meritae, ita hic redditae laudis -o est. QVINT. inst. 4,2,113 animi quoque -e. TERT. adv. Marc. 4,15 p. 464,22 infirma -o est, quae de alterius destructione fulcitur. patient. 1 demonstrationem et -em alicuius rei adortos. apol. 2 ad innocentiae suae -em. SERV. Aen. 7,85 'hinc Italae gentes' -o oraculi ipsius. PROB. Verg. ecl. 6,31 p. 333,13 -o ... operis apium. AVG. civ. 10,32 corporalia mala pro fide pietatis et -e veritatis esse toleranda. *ibid.* hoc ... ad eius confirmationem robustioremque -em potius pertinere. loc. hept. 1,81 p. 519,20 ista repetitio -em virginitatis insinuat. quaest. hept. 2,154 post hanc suae misericordiae -em. 5,17 an hyperbolica -o est, sicut multa dicuntur? gen. ad litt. 5,11 p. 155,15 illorum explicatorum -o sic facta est. in psalm. 68 serm. 1,5 quia inusitatum verbum est, indiget -is et expositionis aliquantulae. bapt. 3,16,21 *spiritus sanctus* dabatur ad -em rudis fidei et ecclesiae primordia dilatanda. c. Petil. 2,32,76 desuper *spiritum* certe sacramenti -e mittendo. IVNIL. 1,5 ad explanationem vel -em proverbiorum.
i. q. magnificatio: EVANG. Thom. 15,3 (*tit. cod. Par.*) -o Iesu et Mariae matris eius.

commendātīvus, -a, -um *a* commendare. **1** *i. q. commendans*: [*ex coni. Wessneri*: DON. de com. 7,2 συστατικός -us (*v. p. 1836, 71*) *prologus comoediae*, quo poeta vel fabula commendatur] *cf.* GLOSS. II 447,45 -a συνστατική. **2** *t. t. artis grammaticae i. q. dativus*: PRISC. gramm. II 185,23 post hunc est dativus, quem etiam -um nuncupaverunt, ut 'do homini illam rem' et 'commendo homini illam rem'. GRAMM. suppl. 243,16 dativus a dando...; dicitur et -us, quia per illum commendamus *eqs.*

commendātor, -ōris *m. a* commendare. *is qui commendat*: PLIN. epist. 6,23,4 nisi illi materia, occasio, fautor etiam -rque contingat. PORPH. Hor. epist. 1,18,78 decepit enim ipsum -em. PANEG. 10,4 amor factorum -r est. VOPISC. Prob. 2,4 Scipiones . . . nonne tenebrae possiderent ac tegerent, nisi -es eorum historici nobiles atque ignobiles extitissent? AMBR. hex. 1,9,34 ut externo -e non egeant. AVG. epist. 186,15 utquid ergo praeclarissimo gratiae -i de infantum libero arbitrio ... tam impudenter resistitur? MART. BRAC. form. vit. 6,3 -rque culparum. *fort.* LEX Visig. Eur. 280 commen⟨datori res proprias ... reformare praecurat⟩.
fem. **commendātrīx,** -īcis: CIC. leg. 1,58 quoniam vitiorum emendatricem legem esse oportet -emque virtutum. PLIN. epist. 8,20,2 aliave quaelibet miraculorum ferax -xque terra. COMMENT. Lucan. 4,655 'miratrix' rerum antiquarum -x. HIER. in Philem. 1 *sqq.* p. 606ᴬ quo privatas et sui -es ad dominum litteras sumpserat.

commendātōrius, -a, -um *a* commendare. *i. q. commendans*: [PLIN. nat. 28,11 *cod. J.*] SIDON. epist. 9,10,2 quem litteris istis non -iis minus quam refusoriis iam placatus insinuo. IVLIAN. epit. novell. 6,26 quas *litteras* divini canones -as appellant.

commendātus, -a, -um *v. p. 1853, 41.*

***commendo,** -āvī, -ātum, -āre [*a* com *et* mandare. *Th.*].
GRAMM. suppl. 49,12 *inter verba primae coniugationis.* VEL. gramm. VII 73,10 quamvis commendo dicamus, tamen commando in consuetudine est. *scribitur* conmendo *saepius* (*cf.* NOT. Tir. 30,65 conmendat): CORP. XII 483. XIV 3898 *l. 29 sq.* INSCR. christ. Leblant II 546. comedo: CORP. III 12489 TAB. devot. Minturn. (Corp. X 8249) *bis.* cummendo: CORP. V 8755,6. *confunditur in codd. saepe cum* commodo, *ex. gr.*: SEN. epist. 24,21 PLIN. nat. 22,83 TAC. Agr. 32 dial. 12 VLP. coll. Mos. 10,2,1 AVG. epist. 44,11(?) VEN. FORT. carm. 10,2,11. GLOSS. *παρατίθημι. παρακατατίθημι. συνιστῶ ὅ ἐστι παρατίθημι. συνιστῶ.* insinuo, dico. -at: *παρατίθεται. συνιστᾷ.* -a: *συνίστησον* (*sic*). -are: *συνιστῆσαι.* -vit: *παρακατέθετο.* *cf.* GLOSS. amendat: extra -at (vel seponit); *v. Rönsch, Semas. Beitr. III 17.* NOT. Tir. 67,95ᵃ -at. *legitur inde a* PLAVTO *et* TER. *per totam latinitatem; habent singulis locis*: RHET. Her. CATVLL. PVBLIL. SALL. NEP. PROP. VITR. PAVL. FEST. CELS. CVRT. SCRIB. LARG. VAL. FL. *al.*; *binis*: LVCR. LVCAN. *al.*; *ternis*: PHAEDR. SIL. IVV. *al.*; *quaternis*: VERG. PETRON. *al.*; *quinis*: HOR. VELL. *al.*; *frequentant*: CIC. PLIN. nat. PLIN. epist. QVINT. TAC. TERT. AVG. INSCR. *deest*: CATONI LVCIL. VARRONI TIB. GRATT. MANIL. GERM. MELAE PERS. FRONTINO FLORO *al.* [*loc. dub.*: Q. CIC. pet. 4 haec cura ut teneas commonendo (*Bücheler*, -ando *codd.*). NEP. Eum. 2,2. PLIN. nat. 20,37 -atum *Mayhoff*; commanducatum *codd.* 29,6. *dub. interpret.*: FRONTO p. 5,14 N. CORP. XIV 3898 locum quem sibi conparabirum (*i.* comparaverunt) in oraturiu sancti Alexsandri, qui se animas suas hic conmendaberun (*i.* commendaverunt) sub imperium domni Eracli. GLOSS. Verg. ed. Hagen E 102 p. 513 (GLOSS. IV 65,34. 531,38) haesitabant -bant aut dubitabant (esitabant commandebant *Götz, Thes. gl. 511*).] *adde cognomen* Commendatus, -a, *v. nom. propr.*

I ***proprie:*** ***A strictiore sensu i. q. tradere, credere, committere, deferre, mandare, in manus dare, deponere.***
cf. PAPIN. dig. 16,3,24 quid est enim aliud -are quam deponere? (VLP. dig. 50,16,186). PAVL. coll. Mos. 10,7,4 deponere videtur et is, qui suspectam habens vel minus idoneam custodiam domus, vel vim latronum timens, apud aliquem rem custodiendam -at. AMBR. Tob. 20,67 tripliciter autem et pignus et -atum et depositum dicitur. pignus dicunt, quod pro mutuo aere susceptum est; -atum autem et depositum, quod nos custodiae causa alicui commisimus. AVG. quaest. hept. 5,36 non quod dominus eius *puerum* apposuerit, id est -verit — potius enim depositum diceret — *eqs.*

1 *generatim*: **a** *-ant homines*: **α** *animantes*:
alicui: PLAVT. Cist. 245 quae mihi esset -ata et meae fidei concredita. Trin. 113 mihi -vit virginem gnatam suam et rem suam omnem et illum corruptum filium (*syn.* crederet). 877 cui ego liberosque bonaque -vi. TER. Eun. 577 -at virginem. :: cui? tibine? :: mihi. 1039 Thaïs patri se -vit, in clientelam et fidem nobis dedit se. Phorm. 288 cui -vi filium hinc abiens meum. CIC. Mur. 2 idem consulem vestrae fidei -at, qui antea dis immortalibus -vit. dom. 145 vobis me ac meos -vi meque atque meum caput ... devovi. Cael. 39 tibi hunc puerum parens -vit et tradidit. Phil. 2,45 te mihi -bat, orabat, ut se contra suum patrem ... defenderem. Att. 3,6 meos tibi -o. 11,9,3 cui illam -em. CATIL. Sall. Catil. 35,6 nunc Orestillam tibi (*om. codd. Sall., habet V*) -o tuaeque fidei trado. CATVLL. 15,1 -o tibi me ac meos amores (*i. puerum*). CAES. Gall. 4,27,7 principesque undique convenire et se civitatesque suas Caesari -are coeperunt (-arunt *β*). civ. 1,74,4 compluresque tribuni militum et centuriones ad Caesarem veniunt seque ei -ant. VERG. Aen. 2,748 Ascanium Anchisenque patrem Teucrosque penates -o sociis et curva valle recondo. 5,771 quos bonus Aeneas . . . consanguineo lacrimans -at Acestae. SEN. contr. 7,1(16),4 fratrem tibi, si innocens est, Fortuna, -o. 10,5,21 et cum -retur a Caesare Passieno nec curaret *Craton.* COLVM. 11,1,6 nos ... memores ignorantiae nostrae vigentis sensus adulescentulos corporisque robusti peritissimis agricolis -emus. STAT. Theb. 5,289 dein curvo robore clausum dis pelagi ventisque et Cycladas Aegaeoni amplexo -o patrem. 7,788 deceptum tibi, Phoebe, larem poenasque nefandae coniugis et pulchrum nati -o furorem. LACT. inst. 1,17,14 cur igitur virgo eum puerum cum dracone conclusum et obsignatum tribus virginibus Cecropidis -vit? AMM. 16,5,13 quos audiendos provinciarum rectoribus -bat. SERV. Aen. 2,601 *Helenam* legimus prius a Theseo raptam et in Aegypto -atam Proteo. VVLG. Ier. 40,7 quod -asset ei viros et mulieres et parvulos. 41,10. II Macc. 9,25 quem saepe recurrens in superiora regna multis vestrum -bam (*παρακατετιθέμην καὶ συνίστων*). CLAVD. rapt. Pros. 1,196 tibi gaudia nostri sanguinis et caros uteri -o labores (*cf. p. 1841, 21*). COD. Iust. 7,6,1,3 neque ipse eum (*servum domo eiectum*) procurans neque alii eum -ans (*item* 7,6,1,3ᵃ). EVGIPP. Sev. 26,1 *leprosum* monachis suis indicto ieiunio -vit. *nota*: VERG. Aen. 2,293 sacra suosque tibi -at Troia penates. OCTAVIA 491 suosque cives Roma -at tibi. AVG. civ. 1,3 itane istis penatibus victis Romam, ne vin-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ceretur, prudentes -are debuerunt? *technice ap. Germanos i. q. in clientelam, patrocinium alicuius dare, tradere (cf.* TER. Eun. 1039 *p. 1840, 51* CAES. Gall. 4, 27, 7 *p. 1840, 59)*: LEX Visig. 5, 3, 1 si vero *deditus* alium sibi patronum elegerit, habeat licentiam, cui se voluerit -are. 5, 3, 4 *patronus*, cui se -verit, det ei terram. *bestiam*: PLAVT. Merc. 246 ast non habere, cui -rem capram. VLP. dig. 9, 2, 27, 34 si quis . . . -verit ei (*servo conducto*) mulum. VVLG. exod. 22, 10 si quis -verit proximo suo asinum . . . ad custodiam. I reg. 17, 20 -vit gregem custodi. *alicui rei*: PLAVT. Persa 765 quin lectis nos actutum -amus? TER. Eun. 886 ego me tuae -o et committo fidei (*cf.* DON. *ad l.* -amus nos cognitis, committimus ignotis. *adde*: CIC. Mur. 2. epist. 15, 2, 8 quemque meae fidei -assetis). CIC. Att. 3, 20, 2 tibi nihil mando nominatim, totum me tuo amori fideique -o. BELL. Afr. 34, 2 se fugae -at. VERG. catal. 8 (10), 5 me tibi (*i. villulae et agello*) et hos una mecum . . . -o, ⟨in⟩ primisque patrem. OV. fast. 3, 776 patres sua pignora, natos -ant curae numinibusque tuis (*i. Bacchi*). SEN. dial. 8, 3, 4 potest . . . ille . . . in tuto subsistere et protinus -are se bonis artibus. PETRON. 140 venit et -are liberos suos eius prudentiae bonitatique credere se et vota sua. CLAVD. rapt. Pros. 1, 139 *Ceres* -at Siculis furtim sua gaudia (*i. Proserpinam*) terris (*cf. p. 1840, 79*). DRAC. Romul. 10, 554 his . . . rogis ubi . . . arsit Iason vos, miseri, -o meis. SIDON. epist. 1, 10, 2 vigilantiae suae me id est famae meae statum causamque -a. *c. duob. accus.*: AVIAN. fab. apol. 1 cum mulier ex clamosis parvuli vagitibus taediata puerum in sui commotione animi lacerandum leporum dentibus -ret. *additur qua re*: VAL. MAX. 5, 1 ext. 2 si nihil aliud dignum honore memoriae gessisset, his tamen factis abunde se posteritati -asset. *sine dativo*: CATIL. Sall. Catil. 35, 6? *v. p. 1840, 57.* OV. met. 6, 495 generi dextram complexus euntis Pandion comitem lacrimis -at obortis (*ibid.* mandabat). *c. duob. accus.*: SVET. Cal. 25 infantem *filiam* . . . Minervae gremio imposuit alendamque et instituendam -vit.

β res corporeas: *alicui*: PLAVT. Capt. 445 tibi -o spes opesque meas (*syn.* mandavisti. *cf.* CIC. Quinct. 98 tibi suas omnes opes fortunasque -at, tibi committit existimationem et spem reliquae vitae). Merc. 702 em quoi te et tua, quae tu habes, -es viro. Trin. 113 rem suam omnem (1083 cui tuam rem -veras. CIC. Quinct. 62. APVL. apol. 55 vin dicam, cuius modo illas res in sudario obvolutas laribus Pontiani -arim? PAVL. sent. 2, 31, 21 si rem, quam tibi -vi, postea surripui). Trin. 877 bona (*v. p. 1840, 49.* 1095 qualine amico mea -vi bona?). CIC. Catil. 4, 18 vobis supplex manus tendit patria communis, vobis se, vobis vitam omnium civium, vobis arcem et Capitolium, vobis aras Penatium, vobis illum ignem Vestae sempiternum, vobis omnium deorum templa atque delubra, vobis muros atque urbis tecta -at. OV. fast. 6, 53 -o moenia . . . haec tibi. VELL. 2, 123, 2 -ans illi sua atque ipsius opera. PHAEDR. app. 4, 5 *Prometheus* -at officinam fallaci Dolo, in disciplinam nuper quem receperat. VAL. FL. 5, 62 cineremque Lyco -at Iason. MART. 1, 52, 1 -o tibi . . . nostros . . . libellos (4, 82, 1 hos quoque -a Venuleio, Rufe, libellos. 12, 11, 8 tradat, ut ipse duci carmina nostra . . . quattuor et tantum timidumque brevemque libellum -et verbis). 10, 92, 4 has tibi gemellas . . . -o pinus ilicesque *eqs.* PAPIN. dig. 16, 3, 24 centum nummos, quos hac die -asti mihi. PAVL. dig. 16, 3, 26 pr. arcam clusam cum veste et instrumentis -vit Gaiae Seiae. ITALA lev. 6, 5 (Rufin. Orig. in lev. 4, 2) depositum *reddet*, quod -atum est ei (τὴν παραθήκην ἥτις παρετέθη αὐτῷ, ITALA Lugd. demandatum, VVLG. quae per fraudem voluit obtinere). SPART. Hadr. 4, 8 -o tibi provincias, si quid mihi fatale contigerit. OPTAT. 1, 17 p. 19, 12 quae (*ornamenta*) quasi fidelibus senioribus -vit commemoratorio facto. VVLG. exod. 22, 7 si quis -verit (δῷ) amico pecuniam aut vas in custodiam. Luc. 12, 48 et cui -erunt (ἐδόθη) multum, plus petent ab eo. RVFIN. hist. 3, 23, 12 depositum repraesenta, quod tibi ego plane et Christus -vimus (παρακατεθέμεθα) ecclesia teste. CLAVD. 1, 213 nymphis urnam -at erilem. 8, 422 aequoreas alni nato -at habenas (*i. remos? navigia?*). carm. min. 27, 94 iam flammae -at onus. CARM. epigr. 703, 7 -ans sanctis animam corpusque fovendum (777, 2 martyribus domini animam corpusque tuendi gratia -ans tumulo requiescit in isto Silvius. CORP. X 4529 [*Capuae*] corpus sanctis⟨simum⟩ -vi Irene tibi cum sanctis). *alicui rei*: CIC. Arat. 435 Orion fugiens -at corpora terris (*cf.* EVGIPP. Sev. 46, 1 usque ad illud tempus terrae nullatenus -atum [*i. sepultum*] *corpusculum sancti*). SIL. 15, 539 Libys Ausoniis -et semina sulcis (VAL. CEM. hom. 8, 3 quanto plus homo seminum terrae -at. ENNOD. opusc. 1, 17 p. 266, 6 dum grandia sulcis semina -ret). STAT. Theb. 7, 184 potuit Latonia frater saxa . . . defigere Delon et imis -are fretis. 9, 235 tantum viridi defixa parumper caespite populeo -at spicula trunco. 10, 255 longaevique ducis gremio -at honorem frontis. APVL. apol. 53 alienae custodiae -bam, alieno arbitrio permittebam *involucrum linteum*. PAVL. sent. 1, 21, 4 qui corpus perpetuae sepulturae traditum vel ad tempus alicui loco -atum nudaverit et solis radiis ostenderit, piaculum committit. PROB. Verg. ecl. 6, 42 in silicem ferulam allisit eique ignem -vit. HYG. astr. 2, 13 p. 49, 11 *Iuppiter caprae ossa* anima donavit et stellis figurata memoriae -vit. CARM. epigr. 782, 1 sanctorum gremiis -at Maria corpus. *sine dativo*: MART. 4, 64, 26 hoc rus, seu potius domus vocanda est, -at dominus: tuam putabis. SPART. Pesc. 10, 7 ne zona milites ad bellum ituri aureos vel argenteos nummos portarent, sed publice -rent. *inde fere i. q. mutuum dare*: GREG. TVR. Franc. 7, 22 quod vero -atum habuit, publicatum est.

γ res incorporeas: *alicui*: PLAVT. Capt. 445 spes *v. p. 1841, 33.* CIC. Quinct. 62 cui tu et rem et famam tuam -are proficiscens et concredere solebas (S. Rosc. 113 cui fama mortui, fortunae vivi -atae sunt atque concreditae). Manil. 13 quorum salutem tali viro -etis (epist. 15, 2, 4 quoniam salus ipsius, incolumitas regni mihi -ata esset a vobis. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1 -as nostram salutem illi). Rab. perd. 2 consulatus . . . ipse mihi una a vobis cum salute rei publicae -atus. dom. 142 vobis . . . omne suum erga meam dignitatem studium et iudicium non modo commissum, verum etiam -atum esse arbitrabuntur. har. resp. 15 quibus in maximis periculis universa res publica -ari solet. epist. 2, 6, 5 nunc tibi omnem rem atque causam meque totum -o atque trado. MART. 7, 68, 1 -are meas . . . Camenas parce precor socero. QVINT. decl. 374 p. 414, 26 -bimus iudicibus testamenta. TERT. anim. 33 qui . . . -verint iudici vitam. SORT. Sangall. 7, 9 fac testamentum ita, ut pauperibus dimittas et anima(m) tua(m) deo -es (CARM. epigr. 703, 7. 772, 2. VVLG. I Petr. 4, 19 fideli creatori -ent [παρατιθέσθωσαν] animas suas in benefactis. *cf.* INSCR. christ. Hisp. 2 [*a. 632*] dignum deo in pace -vit ispiritum. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 260^D spiritum suum deo -arat. *adde l. 61 sqq. et p. 1843, 42*). AMM. 16, 13, 3 glorias suas posteritati celebri memoria -rent. HIER. chron. a. Abr. 2058 Vespasianus bellum Tito filio -ans . . . proficiscitur. VVLG. II Macc. 2, 26 ut facilius possint memoriae -are *libros* (εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν). MART. BRAC. corr. 2 ut vel aliquantulum in memoria teneatis, pauca vobis de pluribus -amus. *c. dupl. accus.*: PAVL. dig. 36, 1, 83 (81) *secundas tabulas* matri eius -vit aperiendas. *alicui rei*: CIC. Flacc. 102 cum tuae fidei optimae et spectatissimae salutem urbis et civium -bam (har. resp. 14 quorum auctoritati, fidei, prudentiae maiores nostri sacra religionesque et privatas et publicas -arunt. epist. 13, 4, 3 domicilia sedes, rem fortunas . . . tuae fidei iustitiae bonitatique -o. LIV. 8, 36, 12 unius eius fidei virtutique causam suam -antes. TERT. anim. 23 quae omnia ut fidei -et *Plato*. BOETH. mus. 1, 34 lectoris fidei quae proponimus -amus). Att. 4, 1, 8 quae litteris non -o. epist. 10, 12, 5 nomenque tuum -a immortalitati. LIV. 5, 40, 1 -antes virtuti eorum iuventaeque urbis per trecentos sexaginta annos omnibus bellis victricis, quaecumque reliqua esset fortuna. VELL. 2, 4, 3 nec quisquam ullius gentis hominum ante eum . . . nomen suum perpetuae -vit memoriae (2, 8, 1 mandetur. *adde*: DARES prol. epist. quod Dares Phrygius memoriae -vit. AVG. civ. 15, 15 euangelista Matthaeus generationem dominicae carnis per seriem parentum volens -are memoriae. PALLAD. hist. mon. II 4 p. 349^C scripturas sanctas memoriae -vi. *pro obi. est enuntiatum plenum*: AVG. civ. 4, 19 ut simulacrum eius [*Fortunae muliebris*] . . . etiam locutum esse memoriae -verint). TERT. orat. 22 interest nostra, quod dei gratia exerceat⟨ur⟩, solius dei conscientiae -are. HIL. in Matth. 21, 6 spem futurorum et animae salutem curis praesentium aegritudinum -ans. AMM. 20, 8, 17 maiorum exemplo nostrorum moderatores . . . ultimo tempori posteritatique iucundam sui memoriam -are. 25, 2, 4 ventura decretis caelestibus -bat. SIDON. epist. 1, 10, 2 *v. p. 1841, 23.* GREG. M. moral. 8, 12 labores nunc veritati -antes exhibent *sancti viri*. FIRM. err. 29, 1 audite et -ate sanctis sensibus vestris, quid de isto facinore iubeat. *sine dativo*: CIC. Cluent. 34 *spem* in alvo -atam a viro continebat. Phil. 3, 5 ut rem publicam non modo a se susceptam, sed etiam a nobis -atam possit defendere. PETRON. 96 advocationemque -bam (*sc. Eumolpo*). MART. 7, 80, 6 sed si parva tui munuscula quaeris amici -are, ferat carmina nostra puer. TAC. dial. 6 potentes venire ad iuvenem et pauperem *oratorem*, ut aut sua aut amicorum discrimina -ent. LACT. Phoen. 93 tunc inter varios animam -at odores, depositi tanti nec timet illa fidem *avis Phoenix* (*fere i. q. efflare, tradere deo; cf.* CORP. XII 483 [= INSCR. christ. Leblant II 546] -o sp⟨i⟩r⟨i⟩t⟨u⟩m meum. CORP. X 6608 [*Velitris*] d. m. spirit(u). b. Flabiai Albinai A. P. filiai -ato cineres arca condo [*scriptum est litteris maiusculis Graecis*]. *cf. supra l. 19 sqq.*).

b *-ant res*: *α aliquem*: *alicui*: STAT. Theb. 8, 558 sponsam quin castus amanti squalor et indigni -at gratia luctus. OPTAT. 1, 1 p. 3, 2 cunctos nos christianos . . . omnipotenti deo fides una -at. *rei*: AMM. 24, 4, 5 hac gloria posteritati sunt -ati. *β aliquid*: *rei*: CIC. de orat. 2, 36 historia . . . qua voce alia nisi oratoris immortalitati -atur? AVG. epist. 147, 38 imagines, id est incorporeas similitudines corporum, incorporaliter -at memoriae *scientia*. ALC. AVIT. carm. 3, 405 -et stabulo Samaritis dextera curam. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 629^B ne quid funeris inventum quieti misericors sepultura -et.

c *passive* (*subiecto incerto vel supplendo*): *α absolute*: VLP. dig. 11, 7, 14, 4 si quid ad corpus custodiendum vel etiam -andum factum sit. PAVL. dig. 16, 3, 26 pr. defuncta ea (*uxore*) intestata desidero, res -atae cui restitui debeant, filio an marito. ARNOB. nat. 1, 2 -ata semina tellus recusat accipere aut frondescere arbores nolunt? CORP. III 11009 ob -atam et restitutam fidem. *β alicui*: CIC. Phil. 5, 34 consulibus totam rem publicam -andam censeo. 7, 27 *libertas* est -ata vobis. 11, 21 cumque harum omnium decertatio con-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sulibus optimis et fortissimis commissa et -ata sit. Att. 10, 8, 9 tibi sunt omnia -ata. BELL. Alex. 16, 3 quod omnium salutem sibi -atam viderent. MART. 3, 5, 1 vis -ari sine me cursurus in urbem, parve liber, multis an satis unus erit? TAC. hist. 1, 90 -ata patribus re publica. OPTAT. 6, 4 p. 149, 18 *Paulo apostolo* confossus peccatorum vulneribus populus -atus erat. DARES 35 placet omnibus, ut ea, quae Achillis essent, Aiaci propinquo eius -rentur. VVLG. num. 8, 26 ut custodiant, quae sibi fuerint -ata. CLAVD. 10, 308 dignus cui leges, dignus cui pignora tanti principis et rerum -rentur habenae (*cf. p. 1841, 64*). *γ alicui rei*: CIC. prov. 35 sit in eius tutela Gallia, cuius fidei, virtuti, felicitati -ata est. leg. 2, 22 sacrum sacrove -atum qui clepsit rapsitve, parricida esto (2, 40. *cf. Bötticher, Philol. 19, 1 sqq.*). Tusc. 2, 8 nobis ... videtur, quicquid litteris mandetur, id -ari omnium eruditorum lectioni decere (D. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 2 quae litteris -ari possint. AVG. serm. ed. Mai 7, 1 divinis litteris -ata recitantur). epist. 5, 12, 1 ut cuperem quam celerrime res nostras monimentis -ari tuis. ad Q. fr. 3, 1, 1 diebus Philotimo tribulibus -atis. LIV. 42, 44, 4 fideique legatorum -ari civitatem iussit. CVRT. 9, 3, 5 sanguine nostro -are posteritati tuum nomen. TERT. anim. 19 *hominis* anima ... genitalibus feminae foveis -ata. nat. 1, 7 auditum et inspectum est atque exinde famae -atum. OPTAT. 1, 18 p. 20, 7 seniores, qui faucibus avaritiae -atam ebiberant praedam. Ps. RVFIN. in psalm. 41, 10 memoriae -andum est, quod dicitur (AVG. civ. 16, 14 absurdum est existimare ... huius solius numerum annorum vitae non -atum esse memoriae. serm. ed. Mai 93, 5 praecepta dominica ... studiose memoriae -anda. SALON. in prov. p. 968B quae *proverbia* ... memoriae -ari ac retineri debeant). VAL. CEM. hom. 19, 2 -ata sulcis semina. CASSIOD. in psalm. 103, 4 -andum est animo, quia *eqs.* GREG. M. moral. 14, 70 cernimus ... semina terrae umoribus -ari.

nota ad 1 a b c: accedunt praepositiones: ad: HYG. fab. 3 p. 39, 23 cuius (*Chalciopes*) beneficio ad sororem Medeam est -atus *Iason*. 96 p. 89, 12 Thetis ... -vit *filium* in insulam Scyro⟨n⟩ ad Lycomedem regem. apud: IVST. 35, 2, 1 initio belli Demetrius duos filios apud Gnidium hospitem suum cum magno pondere auri -verat. VVLG. Is. 10, 28 apud Machmas -bit vasa sua. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 245 filium vero ... apud suum -vit amicum. COD. Iust. 2, 7, 23 (4), 4 *legitimas allegationes* apud ... fisci patronos ... gestis intervenientibus -ari. in *c. abl.*: VVLG. Ier. 36, 20 porro volumen -verunt in gazophylacio Elisamae scribae. I Petr. 4, 19 *v. p. 1842, 20. c. acc.*: HYG. fab. 96 p. 89, 12 *v. supra l. 33.* VVLG. psalm. 30, 6 in manus tuas -o (παραθήσομαι) spiritum meum (Luc. 23, 46). penes: COD. Iust. 4, 34, 6 (*a. 293*) is, penes quem utrasque partes transactiones vel alia instrumenta -asse dicis, legem, qua haec suscepit, servare necesse habet. per: CIC. epist. 5, 12, 6 ut me sempiternae gloriae per eum -ari velim, qui non ipse quoque in me -ando propriam ingenii gloriam consequatur. AMM. 14, 6, 8 aeternitati se -ari posse per statuas. 21, 5, 4 et haec laborum ... Galliae spectatrices post funera multa iacturasque recreatae diuturnas et graves posteritati per aetatum examina -bunt. AVG. civ. 15, 15 *v. p. 1842, 42.* sub: TIBERIAN. carm. 2, 11 sub quo custode pericli -as natum, cui regia pignora credis? *adde*: PORPH. Hor. carm. 1, 24, 11 Quintilium non sub hac spe illis -atum.

2 *speciatim*: a *de morientibus, fere i. q. relinquere*: *α aliquis aliquem -at*: CIC. fin. 2, 98 cur deinde Metrodori liberos -as? off. 3, 45 cum ... is, qui morti addictus esset, paucos dies -andorum suorum causa postulavisset. VAL. MAX. 8, 1 absol. 2 reus pro se iam nihil recusans parvulos liberos suos et Galli sanguine sibi coniunctum filium flens (populo *add. Par.*) -are coepit. SCAEV. dig. 36, 1, 80 (78), 8 quos invicem -o. MOD. dig. 34, 1, 5 Prothymum Polychronium Hypatium -o. *ibid.* quos -vit et cum heredibus esse iussit. SPART. Hadr. 26, 6 natali suo ultimo, cum Antonium -ret. *alicui*: TER. Ad. 457 ille tibi moriens nos -vit senex. AFRAN. com. 208 gnatam parvulam sororibus -at. ASELL. hist. 7 eum, quem virile secus tum in eo tempore habebat, produci iussit populoque -vit prope flens. CIC. Verr. 2, 151 quem pater moriens cum tutoribus et propinquis, tum legibus ... -atum putavit. Catil. 4, 23 -o vobis parvum meum filium. de orat. 1, 245 complexus esset filium flensque eum centumviris -asset. Brut. 90 filium flens -bat *populo Romano*. fin. 3, 9 quorum uterque tibi testamento liberos suos -vit. CAES. civ. 2, 41, 8 parentes suos -bant *eis*, si quos ex eo periculo fortuna servare potuisset. BELL. Afr. 88, 3 liberis suis L. Caesari ... -atis ... se traiecit. PROP. 4, 11, 73 nunc tibi -o communia pignora natos. SEN. contr. (*et contr. exc.*) 2, 4, 1 thema: -vit ei filium suum et decessit. contr. 2, 4, 1 non habeo miser, cui te moriturus -em. VAL. MAX. 9, 14 ext. 1 crediderunt que homines ab Antiocho moriente Laodicen et natos eius sibi -ari. PETRON. 71 nam Fortunam meam heredem facio et -o illam omnibus amicis meis. TAC. hist. 3, 68 simul filium protendens, modo singulis modo universis -ans. SVET. Claud. 6 *Tiberius moriens* eum ... -vit ... exercitibus ac senatui populoque Romano. GRAN. LIC. p. 11, 8 filiamque sibi -asse. IAVOL. dig. 28, 5, 66 (65) nec quicquam ei prodest, quod ab eo aliquid legatum est aut libertus ei defuncti testamento -atus est. APVL. apol. 73 matrem suam suumque fratrem, puerum istum, mihi -at. VLP. dig. 32, 11, 2 illum tibi -o. MOD. dig. 40, 5, 12 pr. quos tibi -o, ne cui alii serviant. PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. huic matrem suam iens ad crucem -vit deus. SPART. Carac. 8, 3 huic *Papiniano* praecipue utrumque filium a Severo -atum. CAPITOL. Pius 12, 5 Marco Antonino rem publicam et filiam praesentibus praefectis -vit. Aur. 26, 12 Alexandria ... et Druncianus ... -ati amitae marito (*cf.* GALLICAN. Avid. 9, 4). 28, 6 cui filium -ret. VRAN. epist. 2 p. 860B ut ... animam suam domino -ret *Paulinus moribundus*. *alicui rei*: CIC. de orat. 1, 228 duos filios suos parvos tutelae populi -asset (*syn.* populum Romanum tutorem instituere). *β aliquis aliquid -at*: *alicui*: SEN. epist. 92, 35 nulli reliquias meas -o. *absolute*: PAVL. sent. 4, 1, 6 'relinquo' et '-o' nullam fideicommissi pariunt actionem. **b** *de execratione*: CORP. I 818, 15 Dite pater, Rhodine(n) tibei -o, uti semper odio sit M. Licinio Fausto. III 12489 quem com(m)e(n)do ///tus cum libertis meis. VI 3221 (*cf.* 32784) frater Flave, commen⟨do⟩ tibi delicium nostr⟨um⟩ Militem, si sunt aliq⟨ui⟩ infer⟨i⟩. 14098 domine Sol tibi -o, tu indices ei mortem. 14099 Sol, tibi -o, qui manus intulit ei. TAB. devot. Minturn. (Corp. X 8249) 1 dii iferi, vobis comedo si quicua sactitates habetes et tardo Ticene. *ibid.* 5 vobis comedo ilius memra, colore *eqs.* TAB. devot. Audollent 228 A 2 -o tibi Iulia(m) Faustilla(m) ... ut eam ... abducas. 228 B 2. 295, 9 tibi -o, quoniam maledixit partourientem. **c** *i. q. servare, in tutum reddere*: ITIN. Alex. 14 pleraque *opum* festinans Damasci -verat. OPTAT. 6, 4 p. 150, 4 qui saucium -verat. SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6 -atum pecus a bestia interceptum non restituetur. VITA Caes. Arel. 1, 16 tantum voluminum sacrorum seriem -vit.

B *latiore sensu i. q.* ***favorem, gratiam addere,*** *conciliare, gratum facere, insinuare,* ***acceptum reddere.*** *cf.* DON. Ter. Andr. 206 persona aut ab altero -atur aut se ipsam populo -at aut ab altero -atur et a se ipsa (*similia dicit* Ad. 288 *de* 'insinuare'). **1** *generatim*: a *de hominibus*: *α absolute*: QVINT. inst. 12, 7, 5 aliquid et -antium personis dabit et ipsorum qui *eqs.* FRONTO p. 173, 8 N. istae -antium litterae. VLP. dig. 4, 3, 37 quod venditor, ut -et, dicit. *β aliquis aliquem -at*: *αα absolute*: CIC. epist. 7, 7, 1 ego te -are non desisto. 13, 54 antea studiose -bam Marcilium. CAES. civ. 3, 57, 1 quem (*A. Clodium*) ab illo (*Scipione*) traditum initio et -atum in suorum necessariorum numero habere instituerat. HOR. epist. 1, 18, 76 qualem -es, etiam atque etiam aspice. SEN. contr. exc. 6, 6 dum laudo generum, -vi adulterum. QVINT. decl. 330 p. 299, 24 illam -o miseram. IVV. 6, 397 illa tragoedum -are volet. FRONTO p. 173, 11 N. ne me existimasses parum considerasse gravitatem auctoritatemque tuam -ando Corneliano Sulpicio familiarissimo meo. ITALA num. 27, 23 (Lugd., Aug. loc. hept. 4, 84 p. 595, 9) et -vit eum secundum quae (sicut Lugd.) praecepit dominus Moysi (in manu Moysi Lugd.) (συνέστησεν αὐτόν, VVLG. cuncta replicavit, quae mandaverat dominus). LAMPR. Comm. 3, 8 misit homines ad provincias regendas vel criminum socios vel a criminosis -atos. PRISCILL. can. 54 p. 132, 13 quia -et eos, qui secum collaborant in euangelio et omnes qui praesunt. AMBR. off. 2, 24, 123 ut nihil facias -andi tui causa, quo minor alius fiat. VVLG. II Cor. 3, 1 incipimus iterum nosmetipsos -are (συνιστάνειν)? 10, 12. 18 *bis.* 12, 11. AVG. civ. 6, 7 non cum irrideret deos, sed cum -ret, hoc dixit *Varro*. Ps. AVG. quaest. test. I 127, 11 -at enim se, ut promptius fallat. SIDON. epist. 8, 13, 4 quia is efficacissime quemque -at. *bestiam*: STAT. silv. 1, 1, 15 hunc (*equum*) mitis -at eques. *additur qua re*: CIC. Q. Rosc. 18 ignotum hominem scilicet pluribus verbis -o. Verr. 6, 180 cum se virtute, non genere populo Romano -ari putaret. epist. 14, 7, 2 *epistulis* te et Tulliolam nostram diligentissime -bo. OV. Pont. 4, 3, 3 ne -ēre querela quaeraturque tibi carmine fama meo. PLIN. nat. 14, 143 medicorum ... novitate semper aliqua sese -antium. QVINT. inst. 8, 3, 2 cultu ... atque ornatu se quoque -at ipse. PLIN. epist. 9, 28, 2 eadem *epistula* -as Popilium Artemisium. SERV. Aen. 2, 6 et hŏc se -at, ut paulo post *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 8, 380 ostendit se marito obsequentem ac se hoc genere -at, quod *eqs.* POMER. 3, 19, 2 ut se -ent eorum comparatione, quos carpunt. *ββ acced. duo accus.*: *gerundiv.*: AVG. civ. 10, 14 ut etiam illo tempore .. unus tamen colendus -retur deus. *additur* ut, quasi, tamquam *sim.*: VELL. 2, 109, 2 legati ... interdum ut supplicem -bant, interdum ut pro pari loquebantur. ITALA II Cor. 6, 4 (Ps. Cypr. singul. cler. 21) in omnibus -antes (συνιστάνοντες, VVLG. exhibeamus) nosmet ipsos quasi dei ministros in sustentatione multa, in pressuris. AVG. civ. 2, 25 quibus *signis* se tamquam praescios futurorum adiutoresque proeliorum iactare et -are gestiebant *dei*. virg. 1, 1 quos tamquam olivam -at apostolus. *γγ alicui*: CIC. Verr. 4, 30 asseculae ... non a patre ei traditi, sed a meretricula -ati. 4, 154 -at Apronio Verrem. leg. agr. 2, 100 nulli me vobis auctores generis mei -arunt. Sest. 128 quem ... senatus civem nisi me nationibus exteris -vit (146). fin. 3, 23 quem ad modum saepe fit, ut is, qui -atus sit alicui, pluris eum faciat, cui -atus, quam illum, a quo sit, sic minime mirum est primo nos sapientiae -ari ..., post autem ipsam sapientiam nobis cariorem fieri. 4, 25 nosmet ipsos -atos esse nobis. Phil. 2, 3 ut te infimo ordini -res. 5, 3 dum se civibus impiis -at. off. 2, 67 multis beneficia petentem, -antem iudicibus, magistratibus, vigilantem pro re alterius. Att. 5, 13, 2 Thermoque ... Seium tradidi, Apollonidensem Xenonem -vi (commendi *M*). 5, 20, 10 tua tuosque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Thermo ... diligentissime -aram (epist. 2, 17, 6. 6, 8, 3. 13, 6, 3. 13, 9, 1 quamquam tibi praesens -vi ut potui diligentissime socios Bithyniae. 13, 12, 1. 13, 24, 1. 13, 53, 2. 14, 7, 2. 15, 4, 6. 16, 12, 6 ad Brut. 1, 8, 2 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1). CIC. Att. 5, 21, 10 maiorem in modum (epist. 13, 21, 2. 13, 37. 39. 40. 70 ad Q. fr. 2, 12, 3). Att. 6, 1, 5. 8, 5, 2. 11, 9, 2. 14, 13ᵇ, 1 res publica te mihi ita -vit, ut cariorem habeam neminem. epist. 1, 3, 2. 7. 3, 1, 3 valde. 5, 5, 3 tibi Pomponium ita -o, ut ... petam (13, 23, 2 hunc tibi ita -o, ut ... maiore studio -are non possem. 13, 36, 2 ad Brut. 1, 8, 2). 5, 11, 2 quod mihi feminam primariam, Pompeiam, uxorem tuam, -as. 7, 17, 2 sic ei te -vi et tradidi, ut gravissime diligentissimeque potui (9, 13, 2. 13, 17, 3. 13, 38. 46 eum tibi ... sic -o ut unum ex nostra domo. 13, 63, 2. 13, 71 sic tibi eum -o ut unum de meis domesticis et maxime necessariis. 13, 79). CIC. epist. 9, 13, 2 ambos tibi sic -o, ut maiore cura, studio, sollicitudine animi -are non possim (12, 24, 3. 13, 17, 3 ut neque maiore studio quemquam neque iustioribus de causis -are possim. 13, 23, 2. 13, 36, 2 tibi eum ita -o, ut maiore studio neminem -arim. 13, 38 sic -o, ut maiore studio -are non possim. 13, 45. 79 -o tibi sic, ut maiore studio nullos -are possim). CIC. epist. 12, 25ᵃ, 6. 13, 1, 2 et iam a Phaedro ... traditus mihi -atusque est. 13, 15, 1 unice (13, 43, 1). 13, 16, 4. 13, 19, 3 in eo diligendo ceterisque postea -ando. 13, 20. 25 magnopere (13, 77, 2 FRONTO p. 180, 14 N. *cf.* p. 179, 12 tibi eum -are tantopere postularent). epist. 13, 28ᵃ, 1 ut tibi civitatem -rem. 13, 32, 1 praecipue. 13, 47. 48 *bis.* 13, 53, 1 eum tibi penitus -o atque trado. 13, 54 studiose (FRONTO p. 176, 13 N. Iulium Aquilinum...-o tibi quam possum studiosissime). 15, 20, 1. ad Q. fr. 1, 2, 3. 4 intime. 1, 3, 10 ad Brut. 1, 8, 1. 2 *al. saepius.* CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 8. CAES. Cic. epist. 7, 5, 2. CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 1 de meliore nota. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 4. CASS. Cic. epist. 12, 13, 1 neque enim omnium iudicio malim me a te -ari, quam ipse tuo iudicio digne ac mereor -atus esse. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 6. OV. trist. 3, 14, 15 hanc (*Palladem*) tibi -o, quae quo magis orba parente est, hoc tibi tutori sarcina maior erit. LIV. 40, 56, 7 principibusque Antigonum -are. 45, 44, 9 filium postremo Nicomedem senatui -vit. LABEO dig. 41, 1, 65 pr. veluti si petieris a me, uti te alicui -rem. SEN. dial. 10, 6, 1 ausus est ... iudicibus reos -are et gratiam suam foro imponere. nat. 6, 8, 3 cum a rege Aethiopiae instructi auxilio -atique proximis regibus penetrassent ad ulteriora. PLIN. nat. 7, 177 -atam sibi filiam ab eo. STAT. Theb. 4, 344 nequit illa pio dimittere natum complexu multumque duci -at Adrasto. MART. 3, 5, 12 peccat, qui -andum se putat esse suis. TAC. hist. 1, 36 modo imperatorem militibus, modo milites imperatori -are. ann. 3, 29 Neronem ... -vit patribus. 4, 17 PLIN. epist. 4, 12, 1. 6, 12, 1. SVET. Aug. 56 numquam filios suos populo -vit. Claud. 27 Britannicum ... plebi ... -bat. vita Hor. p. 48 epistula prosa oratione quasi -antis se Maecenati. FRONTO p. 86, 8. 87, 8. 173, 4. 179, 19 N. GRAN. LIC. p. 23, 16 supplicemque se omnibus quasi oppressus ab inimicis -ret. PAPYR. Oxyrh. I p. 61 n. 32, 4 (*in epist. saec. II*) iam tibi ... -veram Theonem amicum meum. PORPH. Hor. epist. 1, 9. 1, 18, 76. 77. PANEG. 7, 23 tibique ... -o liberos meos. SPART. Sept. Sev. 14, 2 cum se vellet -are hominibus. CAPITOL. Alb. 14, 4 qua *contione* se multum senatui -at. Gord. 27, 8 vestrum est ... supplicationes decernere, nos diis -are, Misitheo gratias agere. CLAVD. DON. Aen. 2, 90 cui et comes fui et -atus a patre. 11, 113. 12, 145 ut se melius -ret Iuturnae. VVLG. I Macc. 12, 43 et -vit (συνέστησεν) eum omnibus amicis suis. act. 14, 23 -erunt (παρέθεντο) eos domino, in quem crediderunt (*cf.* 20, 32 nunc -o vos deo). Rom. 16, 1 -o (συνίστημι) ... vobis Phoeben. II Cor. 5, 12. RVFIN. hist. 5, 4, 1 quique Irenaeum ... supra dicto urbis Romae episcopo -bant (συνίστων). AVG. civ. 21, 27 cum se cuique sanctorum humilis quisque -at et dicit. SIDON. epist. 1, 10, 2 -urus se mihi, me populo, utrumque tibi. CASSIOD. var. 7, 25 tit. formula epistulae, quae ad -andos principes comiti destinatur. CARM. epigr. 712, 30 sed Chr⟨ist⟩o -a saepe poetam. 712, 35 scalptorem marmoris huius adnixis precibus d⟨omi⟩no per saecula cuncta more tuo placidus -a. EPIST. praef. praet. ad procur. (Corp. XIII 3162) III 31 proficiscens petit, ut eum tibi ⟨com⟩mendarem. PAPYR. Wessely p. 5 n. 1 -a filium meum dom⟨ini⟩s.

nota ad mortuorum manes: MART. 5, 34, 2 hanc tibi, Fronto pater, genetrix Flaccilla, puellam (*sc. mortuam*) oscula -o deliciasque meas. *c. duobus accus.*: CIC. Mur. 90 quem ego vobis, si quid habet aut momenti commendatio aut auctoritatis confirmatio mea, consul consulem ... ita -o, ut *eqs.* de orat. 2, 196 cum ... ego illum crebro appellans collegam ei suum -rem. SCAEV. dig. 40, 5, 41, 6 medicos tibi -o illum et illum. ITALA num. 32, 28 (Aug. loc. hept. 4, 117 p. 599, 20) et -vit eis Moyses Eleazar sacerdotem (*cf.* AVG. *ad l.* non ait: -vit eos Moyses Eleazar sacerdoti, quod utique ordo locutionis usitatae exigebat...isti qui introducebant illis quos introducebant -ati videntur. LXX συνέστησεν αὐτοῖς, ITALA Lugd. constituit, VVLG. praecepit). CIC. epist. 13, 13 quare ut et meum amicum et tua dignum amicitia tibi -o. CAPITOL. Aur. 7, 3 vocatis amicis et praefectis ut successorem eum imperii omnibus -vit atque firmavit. AMM. 15, 13, 2 Constantinus ... hunc sibi -atum ut sufficientem elegit. 27, 3, 15 quos tenuitas edendi ... perpetuo numini ... ut puros -ant et verecundos. PAVL. dig. 47, 2, 67 (66), 4 si tu Titium mihi -veris quasi idoneum, cui crederem. *alicui rei*: FRONTO p. 94, 9 N. eum -o benignitati eorum. APVL. apol. 94 cuius haud pridem tirocinio orationis suae fuerat a me -atus. EVOD. epist. ad Val. 8 nos vestris -amus orationibus. *passivum sensu reflexivo i. q.* 'se -are': *alicui*: AMM. 21, 7, 3 properabit nanctus hanc oportunitatem -ari Constantio. VVLG. II Macc. 4, 24 at ille -atus regi (συσταθείς). AVG. civ. 8, 18 tit. qualis religio sit, in qua docetur, quod homines, ut -entur diis bonis, daemonibus uti debeant advocatis. *additur qua re*: CIC. Pis. 34 me idem senatus exteris nationibus ... auctoritate sua consularibusque litteris non ... orbatum patria, sed ... civem servatoremque rei publicae -vit. de orat. 2, 9 ut duos summos viros iis qui neutrum illorum viderint, eorum, quibus ... cogniti sint, ... memoria teste -emus. epist. 12, 29, 1 quibus eum tibi verbis -em (-arim *MHD*). 13, 12, 1 alia epistula communiter -vi tibi legatos Arpinatium. *bis.* 13, 21, 2 quem quidem tibi etiam suo nomine -o. 13, 22, 1 *litteris* tibi Manlium -bat. 13, 33 quibus eum verbis tibi -em. 13, 51 -o ea commendatione quae *eqs.* FRONTO p. 135, 23 N. hunc tibi...quantis possum precibus -o. APVL. flor. 16 p. 73 quod me vobis locupletissimus testis suo etiam suffragio -at. PORPH. Hor. carm. 4, 1, 17/8 quamvis ille muneribus -are se ei conatus sit. PANEG. 4, 13 *verbis illis divinis caelestibusque litteris* mihi tanti principes instituendam iuventutem -are dignati sunt. AMM. 27, 6, 5 puerum... oratione contionaria destinatum imperatorem exercitui -bat. PASS. Paul. 14 *Pauli* se coepit orationibus -are.

δδ *passive (vel subiecto supplendo)*: *sine dativo*: CIC. epist. 13, 63, 1 in M. Laenio -ando. HOR. ars 225 verum ita risores, ita -are dicaces conveniet satyros (*cf.* SCHOL. Hor. *ad l.* '-are' insinuare, dicere ... omnia enim quae dicuntur a poetis ita debent dici, ut -ari videantur, id est ut libenter accipiantur). QVINT. inst. 5, 7, 24 multos atque honestos -are aliquanto est facilius. SVET. Aug. 45 -atisque qui suam vicem praesidendo fungerentur. VLP. dig. 17, 1, 12, 13 quia -andi magis hominis quam mandandi causa scripta est *epistula.* 21, 1, 19 pr. -andi servi causa. 32, 11, 2 aliud est enim personam -are, aliud voluntatem suam fideicommittentis heredibus insinuare. *alicui*: CIC. Verr. 3, 62 tum isti bene -ati cum Metello una proficiscuntur. 5, 81 ut non uni familiae, sed universae civitati -atus esse debeat. Att. 4, 16, 6 Memmius Caesaris -etur militibus. epist. 13, 52 quin tibi satis -atus sit. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 2 cum ... -andus puero illi fuerim. CIC. ac. frg. 4 qui enim serius honores adamaverunt, vix admittuntur ad eos nec satis -ati multitudini possunt esse. PLIN. nat. 10, 121 pullus in appositam sutrinam devolavit, etiam religione -atus officinae domino. APVL. met. 10, 1 me -ato cuidam servulo. LAMPR. Comm. 2, 3 profectus est -atus militibus cum patre in Syriam. Diad. 6, 10 ut -retur exercitui senatui populoque Romano. Heliog. 26, 5 petitque ab his, ut a dis peterent, ut alios haberet ipsis -andos. Alex. 48, 5 -atumque militibus ... tutum ad villas suas ire praecepit. HIER. epist. 126, 3 cui vos cupitis ita -ari. AVG. civ. 1, 3 nonne deos ipsos ... sibi potius quam se illis perhibet -atos? *bis.* 4, 21 quid opus erat Opi deae -are nascentes *eqs.*? PASS. Petr. 5 cui te -atum nos custodiendum suscepimus.

γ *aliquis aliquid -at*: αα *absolute*: CIC. Att. 4, 9, 2 scribis te nostram gloriam -urum. VAL. MAX. 8, 7, 7 quapropter non ludicra ars Roscium, sed Roscius ludicram artem -vit. SEN. benef. 2, 15, 2 munus suum -at, non exprobrat. epist. 108, 14 cum vero -are paupertatem coeperat. PLIN. nat. 25, 12 Orpheus et Hesiodus suffitiones -vere. QVINT. decl. 294 p. 166, 10 quamquam tunc quoque leges -rem et morem iudiciorum. 326 p. 283, 22 postea ... causam ipsam defendemus, postea factum -bimus. TAC. hist. 1, 66 verba Fabi salutem incolumitatemque Viennensium -antis aequis auribus accepta. PLIN. epist. 4, 22, 2 actionem. SVET. Otho 10 reliquias suas et memoriam. APVL. apol. 87 hanc *epistulam*, ut suam facilius legit et aptius -vit. TERT. anim. 2 vera quaeque et consonantia prophetis aut aliunde -ant aut aliorsum subornant cum maxima iniuria veritatis. ITALA Iob 28, 23 (Aug. gen. ad litt. 5, 15 p. 158, 20) dominus -vit viam eius (εὖ συνέστησεν, VVLG. deus intelligit viam eius). PANEG. 8, 10 nescis ... tua -are beneficia. SPART. Pesc. 4, 6 quod primipilaribus -antibus consulatum Niger mereretur. AQVILA rhet. 40 p. 34 est ... (κλῖμαξ) figura perquam decora et a Demosthene -ata. HIL. in Matth. 10, 27 recipientium *apostolos* meritum ultra gratiam sperati officii -at. OPTAT. 3, 4 p. 85, 7 qui pacem a deo -atam noluistis libenter accipere (3, 12 p. 100, 18 pax a deo -ata volentibus placuit). SERV. auct. georg. 1, 176 'possum multa tibi *eqs.*' doctrinam suam -at. SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 17 laus relatoris, tamquam haec quae scriberet ita -ret, ut se auditor crederet interesse. AVSON. 419, 77 vidi quosdam fastidientes cibum te -ante sumpsisse. CLAVD. DON. Aen. pr. p. 3 -at in prima propositione carmen suum personamque eius *eqs.* (*cf.* 1, 7. 378. 2, 77. 90. 5, 781. 10, 63). 2, 90 -at etiam Palamedis memoriam. 11, 786 incipit iam -are merita sua. PS. AVG. quaest. test. I 115, 76 annos suos -ant (*sc. fato?*). OROS. hist. 6, 5, 9 -o diligentiam et excuso ignorantiam meam. *additur qua re*: CIC. Cael. 15 numquam coniurationis accusatione adulescentiam suam potissimum -are voluisset. OV. ars 2, 284 carmina lector -et dulci qualiacumque sono. LVCAN. 9, 1013 infanda -at crimina voce. PLIN. nat. 8, 191 quam (*lanam*) Salacia scutulato textu -at in Lusitania. 16, 14 cum reliquas coronas auro -rent. 25, 28 quam *herbam* dodecatheon vocant omnium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deorum maiestate -antes. 33, 115 qui naves ea *rubrica* -at. PLIN. epist. 5, 17, 3 -bat haec voce suavissima, vocem verecundia. FRONTO p. 123, 11 N. Nerva facta sua in senatu verbis rogaticiis -vit. p. 221, 20 ut orationem istam M. Tulli... paucis -em. PORPH. Hor. epist. 1, 6 prol. in qua iam ecloga Hieronymi sectam -at. AVSON. 303, 8 brevitate nota . . . -o nostrum γνῶθι σαυτόν, nosce te *eqs.* DIOM. gramm. I 338, 18 ipsa dictione per se -antes sensum. SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 10 Hild. quo (*epilogo*) devotionem Licinii Archiae -at in rebus p. R. SIDON. epist. 8, 9, 5 *pantomimi* bono cantu male dictata -ant.

c. duobus accus. (*addito* ut, velut): TERT. pudic. 16 p. 255, 16 si⟨c⟩ haec omnia continentiae consilia ut divina -at. AVG. civ. 10, 9 quam (*theurgiam*) velut conciliatricem angelorum deorumque -at.

ββ alicui: CIC. p. red. ad Quir. 15 dignitatem meam... amplissimis verbis ornavit, salutem vobis, municipiis, coloniis omnibus -vit (parad. 29 cum meam salutem senatus exteris nationibus . . . -bat. FRONTO p. 79, 4 N. diis... salutem eius -o). Att. 1, 20, 7 ipsiusque Paeti tibi negotia -o (epist. 1, 3, 2. 12, 24, 3 *negotia* ea tibi ego non debeo -are, sed -o tamen. 12, 27. 13, 33. 44. 45 negotiaque . . . tibi -o non minore studio quam si rem meam -rem. 13, 74). CIC. Att. 6, 1, 13 Hortensio quod causam meam -as, valde gratum (15, 14, 3 causam et civitatem . . . velim receptam in fidem tuam a meque etiam atque etiam tibi -atam, auctoritate et auxilio tuo tectam velis esse. epist. 1, 9, 9 cuius causam dignitatemque mihi ut -ret. 7, 21 ut se et causam suam tibi -rem). epist. 1, 9, 24 quaeque mihi -as. 11, 6, 1 quod mihi tuam dignitatem -as, eodem tempore existimo te mihi meam dignitatem -are (12, 17, 3 existimationem tuam dignitatemque. 12, 21 Att. 5, 6, 1). 13, 19, 2 totam tibi domum -o (13, 21, 2 -o tibi in maiorem modum domum eius. 13, 34. QVINT. decl. 376 p. 417, 22 si mihi a patre -ata est *domus*?). 13, 30, 1. 13, 72, 1 rem, nomina, possessiones Asiaticas -vi tibi. ad Q. fr. 1, 2, 11. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 syngrapham Sittianam tibi -o (8, 8, 10). PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 consilia mea aequis iudicibus . . . -o. LIV. 26, 49, 11 ut curam cultumque feminarum impensius custodibus -ret. SEN. dial. 8, 8, 1 nobis magno consensu vitia -ant (epist. 7, 2 nobis vitium aut -at aut imprimit aut nescientibus allinit). epist. 68, 10 otium... mihi. *bis.* QVINT. inst. 5, 11, 38 si misericordiam -bo iudici. decl. 283 p. 148, 6 non necesse habeo . . . diu -are vobis officia civilia. 298 p. 179, 4 *filio* laborem honestum et bonam cotidie conscientiam et operam etiam civitatibus servientem. 341 p. 348, 12 *sqq.* ille vobis -at sarcinas suas: nos -amus vectigalia vestra, -amus reditus civitatis. TAC. ann. 15, 23 iam senatus uterum Poppaeae -verat dis votaque publice susceperat. PLIN. epist. 6, 3, 2 tu modo memineris -ari tibi a me non arbores et terram . . . sed munusculum meum. 7, 24, 5 cum mihi -ret nepotis sui studia. 10, 102, 1. paneg. 35 qui... ultionem hominum terrarumque diis maris -asset. SVET. Claud. 46 utriusque aetatem suppliciter patribus -vit. gramm. 10 Hylen nostram (*sc. librum*) aliis memento -are. FRONTO p. 199, 13 N. desiderium Baburianae -andum tibi recepi et quam possum studiosissime -o. TERT. anim. 18 quemadmodum illam *partem* Plato... haereticis -verit. orat. 17 magis -bimus deo preces nostras. PORPH. Hor. carm. 1, 35, 1 *Fortunae Antiati* Caesaris profectionem -at. EXPOS. mundi rec. interp. 1 p. 104, 1 post omnes admonitiones, quas tibi -vi de studio vitae tuae. PRISCILL. tract. 2, 51 ecclesias nostras -vimus deo. AVSON. 318, 2 quem *titulum* -o lectori meo. 324, 2 -o tibi errorem meum. VVLG. I Tim. 1, 18 hoc praeceptum -o (παρατίθεμαι) tibi, fili Timothee. II Tim. 2, 2 haec -a (παράθου) fidelibus hominibus. AVG. civ. 4, 8 cui (*Segetiae*) semel segetes -rent. *re aliqua*: PVBLIL. Q 56 quod quisque amat, laudando -at sibi. MART. 7, 46, 1 -are tuum dum vis mihi carmine munus. PLIN. epist. 9, 5, 1 iustitiam tuam provincialibus multa humanitate -as. APVL. apol. 9 ut nobis insolentiam linguae suae dulcedine carminum -et. PORPH. Hor. carm. 4, 6, 1 qua (ὠ⟨ι⟩δῇ) -at ei carmina sua. VIR. ill. 64, 6 manum ad caput referens, quo salutem suam populo -bat. *rei*: APVL. met. 3, 7 casumque praesentem meum -ans deum providentiae.

b *de rebus*: *α aliquid -at aliquem*: *absolute*: CIC. p. red. in sen. 13 cum eum praeter simulatam versutamque tristitiam nulla res -ret. de orat. 2, 183 *oratio* maxime -at reos. Brut. 216 nulla re una magis oratorem -ari quam verborum splendore et copia. Phil. 2, 79 his... rebus praeclare -atus iussus es renuntiari consul. epist. 12, 6, 2 itaque eum tibi ne -o quidem; adventus ipsius ad te satis eum -bit. OV. am. 1, 3, 7 si me non veterum -ant magna parentum nomina. LIV. 35, 10, 4 rei militaris gloria recens utrumque -bat. VITR. 2 pr. 4 Dinocrates a facie dignitateque corporis -atus ad eam nobilitatem pervenit. VAL. MAX. 8, 7, 7 ludicra ars Roscium, *v. p. 1846, 51.* COLVM. 3, 10, 17 fetus earum pecudum, quae trigemino partu -antur. MART. 3, 5, 11 alios -et epistula. 4, 29, 5 sic spoliatricem -at fastus amicam. 13, 33, 1 Trebula nos genuit; -at gratia duplex, sive levi flamma sive domamur aqua. PLIN. nat. 29, 5 Acrone Agragantino Empedoclis physici auctoritate -ato. QVINT. inst. 6, 1, 21 periclitantem . . . -at dignitas et studia fortia et . . . cicatrices et nobilitas et merita maiorum. 6, 1, 27. 8, 5, 32 non iudicem movet? non dicentem -at *sententia quaedam bona?* 10, 1, 64. decl. 298 p. 178, 21 alios . . . parasitos ars aliqua -et. TAC. ann. 6, 15 facilitate saepius quam industria -batur. 12, 26 periculis -atus (*sc. favori hominum*). 15, 59 *uxorem* degenerem et sola corporis forma -atam (PANEG. 7, 16 tuum te magis nomen, tua de memoria patris auctoritas, tua aetatis gratia, tua denique ista venerabilis forma -at. 12, 6. IVST. 36, 2, 11 quem praeter paternae scientiae hereditatem etiam formae pulchritudo -bat). SVET. Dom. 18 -ari se verecundia oris adeo sentiebat. TERT. scorp. 10 p. 168, 2 -atus ero huius praecepti desertione. SPART. Hadr. 10, 3 cum tribunos non favor militum, sed iustitia -ret. FIRM. err. 19, 2 nisi integra nos et incorrupta vita -et. PRISCILL. can. 35 p. 125, 5 quia esca et potus neminem -at. AVIEN. orb. terr. 1385 has tantum gentes -at fama per orbem. AVSON. Mos. 394 cum me studiis ignobilis otī mulcentem curas... materiae -et honos. AMM. 18, 2, 16 quibus *scriptis* -atus est artius. 27, 6, 15 *puerum* oculorum flagrantior lux -bat vultusque et reliqui corporis iucundissimus nitor et egregia pectoris indoles. HIER. epist. 22, 29, 2 interroga eum, quem vita -at, excusat aetas, fama non reprobat, qui possit dicere. RVFIN. Basil. reg. 41 omnis sermo, qui ob hoc profertur, ut infamet aliquem vel deroget vel male -et, maledicus est. hist. 3, 7, 2 quos (*iuvenes*) decor et proceritas corporis -bat (διαφέροντας). CLAVD. 8, 117 multosque subactos aspera laturae -vere catenae. BACHIAR. repar. laps. 10 strenuum bellatorem cicatricum suarum plaga -at (*ibid.* excusare). POMER. 3, 15, 4 si eos fama non reprobat et vita -at. DRAC. Romul. 8, 29 Attica vox te, sancte, fovet, te lingua Latina -at. *c. duobus accus.*: AVG. civ. 2, 15 quamvis et ipsum *Romulum* semideum potius quam deum velut secretior eorum doctrina -et. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127^A haec... auctoritas illa procul dubio sancta -at.

alicui: CIC. inv. 1, 25 id optime faciendum est, quod oratorem auditori maxime -at. Arch. 18 quod quasi deorum aliquo dono atque munere -ati nobis videantur. Sest. 50 quique ob eam causam consularibus litteris de senatus sententia exteris nationibus -bar. epist. 5, 12, 3 si me tibi vehementius -bit *gratia*. 13, 10, 1 satis enim -atum tibi eum arbitrabar ab ipso more maiorum. HOR. epist. 1, 15, 21 quod me Lucanae iuvenem -et (-at *pars codd.*) amicae. SEN. epist. 121, 16 non enim puerum mihi aut iuvenem aut senem, sed me natura -at. IVV. 16, 5 quam si nos Veneris -et epistula Marti. TERT. patient. 15 p. 22, 25 *patientia* infirmum non consumit, valentem non extendit, fidelem delectat, gentilem invitat, servum domino, dominum deo -at, feminam exornat, virum approbat. ITALA (Tert. ieiun. 2, 15) *et* VVLG. I Cor. 8, 8 esca nos deo non -at (παραστήσει). PORPH. Hor. carm. 1, 19, 7 quia plerumque ipsa superbia ac fastidium mulieris magis eam amatori -at. PANEG. 10, 4 -et inferioribus suos sola necessitudo naturae. SPART. Hadr. 23, 10 Commodum . . . sibi forma -atum adoptare constituit. CAPITOL. Gord. 9, 1 populo Romano ita -atus suis actibus erat, ut *eqs.* GALLICAN. Avid. 11, 5 non . . . quicquam est, quod imperatorem Romanum melius -et gentibus quam clementia. LAMPR. Heliog. 12, 2 ad honores reliquos promovit -atos sibi pudibilium enormitate membrorum. FIRM. err. 2, 9 quaere, quod te summo deo aut -et aut reddat (18, 2 *de eucharistia*: alius est cibus, qui hominem deo summo et -at et reddit). HIL. in Matth. 5, 2 nos . . . deo ieiunia nostra -ent. AMM. 22, 7, 9 haec eum curantem -bat externis nationibus fama. EVGRAPH. Ter. Andr. 1 *prologus* poetam populo -et. *alicui rei*: CIC. Sest. 21 erat . . . hominum opinioni nobilitate ipsa, blanda conciliatricula, -atus. epist. 13, 28^a, 1 quin ipsi sua maiorumque suorum auctoritate satis -ati sint fidei et iustitiae tuae. *nota supplendo obiecto*: NEP. Dion 1, 2 magnam corporis dignitatem, quae non minimum -at. QVINT. inst. 6, 1, 22 -at et causa periculi, . . ., praecipue bonitas, humanitas, misericordia. *nota absolute*: *alicui -are i. q. commendatorem esse*: ALC. AVIT. p. 97, 30 deus praestet, ut etiam ei, quem post me . . . electio vestra decreverit, peculiariter auctoritas vestra -et.

β aliquid -at aliquid: *αα subi. et obi. sunt res incorporeae*: *absolute*: CIC. de orat. 1, 252 *vox* una maxime eloquentiam vel -at vel sustinet. Att. 13, 19, 1 Ligarianam (*sc. orationem*)... praeclare auctoritas tua -vit. OV. medic. 1 discite, quae faciem (*i. pulchritudinem*) -et cura, puellae. SEN. contr. (*et* contr. exc.) 1, 1, 22 -bat eloquentiam eius aliqua res extra eloquentiam. VELL. 2, 29, 2 non ea *forma*, qua flos -atur aetatis. CELS. 6, 18, 1 apud nos foediora verba, ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium -ata sunt. PHAEDR. 2 prol. 7 iocus . . . re -atur, non auctoris nomine. SEN. benef. 1, 3, 7 non quia beneficia ratio -at vel oratio. epist. 66, 31 quicquid vera ratio -at. 72, 7 *ratio* etiam externa -et. PLIN. nat. 15, 118 eademque origine aprorum sapor -atur, plerumque ad intinctus additis myrtis. 29, 61 quaedam pudenda dictu tanta auctorum asservatione -antur. QVINT. inst. 1, 6, 1 vetera maiestas quaedam et . . . religio -at. 4, 2, 118 nisi -atur hac venustate *expositio.* 6, 2, 13 ἦθος . . . bonitate -bitur. 8 prooem. 6. 9, 4, 13. 10, 5, 8. IVV. 11, 208 voluptates -at rarior usus. TAC. dial. 6 ipsa sollicitudo *oratoris* -at eventum et lenocinatur voluptati. PLIN. epist. 2, 19, 2 ut quas (*actiones*) soleant -are simul et accendere iudicum consessus *eqs.* 3, 13, 4 in pictura lumen non alia res magis quam umbra -at. 5, 11, 3 *liberalitatis* pulchritudinem usus ipse -at. 5, 20, 8. 9, 26, 3. 9, 36, 6. SVET. Dom. 15 toto imperii spatio annum novum -anti. GAIVS dig. 45, 3, 28, 4 quae ratio illo argumento -atur quod *eqs.* TERT. resurr. 3 p. 29, 24 com-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

munes enim sensus simplicitas ipsa -at et compassio sententiarum et familiaritas opinionum, eoque fideliores existimantur. VOPISC. Aurelian. 9, 2 maxime ubi honorem vita -at. DON. Ter. Andr. 310 'hic' gestu scaenico melius -atur. Hec. 1 virtute actoris L. Ambivii ... est -ata *fabula Hecyra*. HIL. trin. 6, 40 pretiosa autem sunt, quae -ant caritatem. AVSON. 158, 1 quosdam *versiculos* solet -are materia. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 68 -andum est hoc pronuntiatione. VVLG. Rom. 3, 5 si autem iniquitas nostra iustitiam dei -at (συνίστησιν), quid dicemus? AVG. civ. 10, 12 ut dei unius ... cultum religionemque -ent *miracula*. 13, 21 veritas fidelissima rerum gestarum narratione -ata. 22, 8 quando alibi aliisque narrantur, non tanta ea -at auctoritas, ut *eqs.* MART. CAP. 5, 543 significanda enim, non spectanda sunt ista, quae actio vultusque -at. 9, 910 cuncta illa quae dissona suavitas -arat, velut mutescentia tacuerunt. *additur qua re*: HOR. epist. 1, 18, 7 asperitas agrestis et inconcinna gravisque, quae se -at tonsa cute, dentibus atris, *eqs.* (*cf.* PORPH. *ad l.*). 2, 1, 261 praecipue cum se numeris -at et arte *sedulitas stultorum*. SEN. epist. 42, 1 mediocria et in turbam nascentia saepe fortuna producit, eximia vero ipsa raritate -at. PRISCILL. tract. 6, 102 quamvis dispensationem mundialium rerum alterutro naturae suae motu speciosa -et operatio. ANON. de mach. bell. 2 vindictam suam malis artibus -vit *paupertas* (*i. pauperes*). *ibid.* qua haec (*sc. paupertatis famosa regna*) honoris laude per omne aevum frugalitas incorrupta -at. *alicui*: CIC. Planc. 78 *senatus consulto* mea salus omnibus est gentibus -ata. SEN. dial. 7, 6, 2 cui omnem habitum rerum suarum ratio -at. epist. 81, 23 sapientia exornat omne beneficium ac sibi ipsa -at et se assidua eius commemoratione delectat. 119, 4 ipsa *fames* mihi -vit, quodcumque comprendero. PLIN. epist. 2, 5, 7 ut universitatem omnibus varietas ipsa -et. APVL. apol. 55 *disputatio* non tam facundia mea quam mentione Aesculapii religiosis Oeensibus -ata. TERT. ieiun. 7 paenitentia scelerum -verat ieiunium ... etiam pecudibus enectis. orat. 9 religio orationis ... animata suo privilegio ascendit in caelum -ans patri, quae filius docuit. HIER. epist. 79, 1 *animae puritatem* nobis fama -at. *rei*: SEN. epist. 55, 8 animus est, qui sibi -et omnia. *additur* per *aliquam rem*: APVL. met. 5, 4 novitas per assiduam consuetudinem delectationem ei -verat. ββ *subi. et obi. sunt res corporeae: absolute*: PLIN. nat. 15, 15 nec cappari maiores, carne tamen -antur *olivae*. 19, 60 in hortis nascentium alia bulbo -antur, alia capite, alia caule, alia folio, alia utroque, alia semine, alia cartilagine, alia carne aut utroque, alia cortice aut cute et cartilagine, alia tunicis carnosis. 20, 185 *anesum* saccis quoque additum cum amaris nucibus vina -at. 20, 260 caules eduntur decocti -anturque muria ac melle, stomacho utiles. 21, 40 iris radice tantum -atur. 23, 57 cibos ... et sapores non alius magis sucus -at aut excitat. 26, 157 cocta -atur sale et oleo et cumino *mandragora*. AVIEN. orb. terr. 807 non has *insulas* ... aut modus orae aut interna cavi -at vena metalli. PHOEBAD. c. Arrian. 3 veneni poculum mella -ant. *additur qua re*: COLVM. 3, 2, 26 quod praecipue sola *vitis helvenacia* macerrimum quoque solum fertilitate sua -at. PLIN. nat. 13, 111 cuius nucleus ... vina suco suo -ans. SIL. 5, 278 clausum sub casside vulnus Martia -at mananti sanguine membra. *alicui* (*re aliqua*): VAL. CEM. hom. 19, 2 cum agricolae arista fructus perfecto flore -at. γγ *res incorporea -at rem corpoream*: SEN. epist. 76, 8 vitem fertilitas -at et sapor vini, velocitas cervum. COLVM. 3, 2, 4 nec solum quae (*vites*) iucunditate saporis, verum etiam, quae specie -ari possint (3, 2, 17 magnis etiam dotibus tres apianae -antur. 3, 2, 19 proventu et ubertate. 3, 2, 23 generositate vini. 3, 2, 25 fecunditate sola. PLIN. nat. 14, 32 fertilitas -at ceteras *vites*). LVCAN. 9, 82 crimen -at harenas. PLIN. nat. 21, 41 quae (*pruna*) sola et odore -antur. 21, 45 qui (*flores*) colore -antur. 36, 49 atrum alioqui *marmor*, cum cetera maculis aut coloribus -entur. QVINT. inst. 11, 3, 148 *comae* ipsa oblivione curae huius -ari videntur. TAC. dial. 21 ipsosque nervos rubor tegit et decor -at. PLIN. epist. 1, 20, 5. 1, 24, 4 *praediolum* -atur his dotibus. APVL. apol. 12 si quando decora corpora -et. AVG. civ. 12, 4 vitia rerum terrenarum ... naturas ipsas ... -ant. *alicui*: CLAVD. 26, 210 utque sub occidua iactatis Pleiade nautis -at placidum maris inclementia portum. δδ *res corporea rem incorpoream*: PLIN. nat. 20, 263 mastiche ⟨e⟩ carduis odorem -at oris. 23, 83 colorem cutis -at. 23, 85 oleum amygdalinum ... nitorem -at. 23, 93 oris et habitus suavitatem -at linguae subditum folium. 23, 159 *semen* odorem oris -at vel pridie commanducatum. PLIN. epist. 3, 5, 4 *Drusi Neronis effigies* -bat memoriam suam.

c *subi. incerto vel supplendo: aliquid*: RHET. Her. 3, 8, 15 nec hoc genus causae ... neglegentius -andum est. VAL. MAX. 1, 1, 1 rebus divinis opera datur, cum aliquid -andum est, precatione. SEN. benef. 2, 3, 1 quanto melius adicere bona verba rebus bonis et praedicatione humana benignaque -are, quae praestes. PLIN. nat. 12, 16 -andi halitus gratia. 14, 55 sed ceteris vinis -andis minima aliqua mixtura medicamenta sunt. 18, 128 in cibis ... nostris pluribus modis -antur *rapa*. QVINT. inst. 4, 1, 13 nam tum dignitas eius allegatur, tum -atur infirmitas. decl. 265 p. 81, 24 si pudor -andus est. 268 p. 96, 24 non ... iactandi mei causa, sed -andae artis ipsius. PLIN. epist. 4, 14, 8 nam longa praefatione vel excusare vel -are ineptias ineptissimum est. TERT. anim. 48 ad ipsam ecstasin -andam. castit. 10 orationum -andarum causa adiecit, ut sciremus. AMM. 22, 16, 18 ad -andam artis auctoritatem. CIC. Balb. 43 huius L. Corneli ... gratiam et facultatem -andi in hac civitate versari. FRONTO p. 172, 30 N. -andi mos initio dicitur benivolentia ortus. FLORENT. dig. 18, 1, 43 pr. ea quae -andi causa in venditionibus dicuntur. AVG. civ. 6, 2 sub specie -andae religionis. *cum dativo*: CIC. Cael. 5 neque enim vobis satis -ata huius aetas esse potest. epist. 15, 10, 2 meam ... existimationem satis tibi esse -atam putes. OV. Pont. 3, 4, 71 sint ... vestro mea -ata favori carmina. PLIN. nat. 21, 49 ei (*petellio*) tantum color est -atus (*sic Mayhoff*, -at *R E*), qui est rosae silvestris. 21, 181 -etur ergo cibis tertium genus licet, praeferatur hortensiis saporibus. 25, 109 cum etiam fraga gignendo -etur *quinquefolium*. PLIN. epist. 3, 18, 2 ut imperatori nostro virtutes suae veris laudibus -rentur. SVET. Claud. 42 in -anda patribus conscriptis Achaia. TERT. scorp. 8 p. 162, 6 secundum illius quoque rationis statum, qua et praesentibus tunc et posteris deinceps -ari veritatem oportebat. PORPH. Hor. epod. 3, 19/20 cui ... iocos suos -atos esse vult. AVG. civ. 12, 22 ut eo modo vehementius ei -retur ipsius societatis unitas vinculumque concordiae.

nota ad 1abc: adduntur: praepositiones: ab: SERV. georg. 3, 34 in templo Caesaris maiorum eius statuas dicit esse positurum, quas -at et a pretioso marmore et ab arte. ad: CIC. fin. 3, 16 ipsum sibi conciliari et -ari ad se conservandum et ad suum statum eaque ... diligenda (*opp.* alienari). Phil. 9, 10 reliqua Ser. Sulpici vita multis erit praeclarisque monumentis ad omnem memoriam -ata. off. 2, 47 P. Rutili adulescentiam ad opinionem et innocentiae et iuris scientiae P. Muci -vit domus. CHALC. transl. 21 quae (*carmina*) novitas -ret ad gratiam. HIL. c. Aux. 1 quam (*pacem*) ad aeterni mandati sui pignus -vit habituris *Christus*. VVLG. II Cor. 4, 2 -antes (συνιστάνοντες) nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram deo. de: TERT. pudic. 21 p. 269, 27 atqui magis eversoris fuisset et semetipsum de clementia -are et ceteros ad delinquentiam temptare. resurr. 16 p. 46, 17 calix bene sibi conscius et de diligentia ministerii -atus. ex: CIC. prov. 38 qui si ex illa iactatione cursuque populari bene gesta re publica referunt aspectum in curiam atque huic amplissimae dignitati esse -ati volunt. LVCR. 5, 861 nobis ex utilitate sua quae -ata manent. RVFIN. hist. 5, 4, 2 plus eum ex vitae merito -amus (παρεθέμεθα). COD. Iust. 1, 17, 2, 9 qui semper nobis ex bona opinione et gloria sese -vit. 1, 29, 5 quae (*magnitudo*) nobis ex ante gestis optime -ata est. in *c. abl.*: ITALA Rom. 5, 8 (Priscill. tract. 6, 101 Salv. gub. 4, 49) -ans caritatem suam in nobis deus (συνίστησιν, VVLG. -at. *cf.* SALV. *ad l.* quomodo -at? scilicet quia non merentibus praestat). CLAVD. DON. Aen. 1, 1 in eo ipso se -at, quod *eqs.* HIER. c. Vigil. 1, 2 *mulierculae* in matre domini salvatoris sanctis apostolis -antur. AVG. civ. 14, 12 oboedientia -ata est in praecepto. inter: PLIN. nat. 20, 241 marrubium plerique inter primas herbas -vere. per: CIC. epist. 13, 17, 2 ut eum tibi iam ipsum per se -atum putem. 13, 70 ut multi per me tibi velint -ari. PLIN. epist. 1, 2, 6 dum per hoc mendacium nobis studia nostra -ent. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 21 non enim sufficiebat bonum per semetipsum -ari, iam sub adversario laborans. 5, 10 p. 606, 17 nonne carnalem et corporalem portendit resurrectionem, quam per carnalia et corporalia exempla -at? CLAVD. DON. Aen. 2, 90 -ans per omnia personam suam. propter: VVLG. sap. 7, 14 propter disciplinae dona -ati (συσταθέντες). sine: CIC. epist. 12, 30, 1 ut nemo sine litteris meis tibi se -atum putaret. 13, 17, 3 qui religiose et sine ambitione -ant. sub: SCRIB. LARG. 99 *propter* alteram *causam*, quo magis sub tanta specie nominis -ret medicamentum. *sequuntur enuntiata*: cum: LVCR. 5, 1021 et pueros -arunt muliebreque saeclum, vocibus et gestu, cum balbe significarent imbecillorum esse aequum misererier omni⟨s⟩. MART. 14, 137, 1 amphitheatrali nos -amus ab usu, cum teget algentes alba lacerna togas. quod: VOPISC. Aurelian. 3, 4 an Platonem magis -at, quod Atheniensis fuerit quam quod unicum sapientiae munus illuxerit? AVG. civ. 1, 13 ipse quoque dominus ... religiosae mulieris bonum opus praedicat praedicandumque -at, quod unguentum pretiosum super membra eius effuderit *eqs.* si: PLIN. nat. 30, 27 oris saporem -ari affirmant *magi*, murino cinere cum melle si fricentur dentes. ut: CIC. fin. 4, 19 omne animal ipsum sibi -atum, ut se salvum in suo genere incolumeque vellet. epist. 1, 3, 2 vehementer rogo te -oque tibi eius omnia negotia liberos procuratores familiam imprimisque, ut *eqs.* AVG. civ. 2, 23 omitto, quod Marius a miserantibus Minturnensibus Maricae deae in luco eius -atus est, ut ei omnia prosperaret. *sequitur infinitivus*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 25 p. 76, 21 haec differentia ... tantum artem quandam scientiamque esse -at. EVG. TOLET. carm. 8, 1 regula quos fidei -at noscere libros. *acc. c. inf.*: CORIPP. Iust. 3, 363 pacemque suam -at amari.

2 *speciatim de suffragando* (*cf. Leonhard, PW. IV 722*): HIRT. Gall. 8, 50, 4 simulque se et honorem suum insequentis anni -ret petitione. VELL. 2, 124, 4 ut neque post nos quemquam divus Augustus neque ante nos Caesar -ret Tiberius (*de candidatis Cae-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saris). LEX de imp. Vesp. (Corp. II 930) 11 cuius re petentes senatui populoque Romano -verit quibusque suffragationem suam dederit. TAC. ann. 1, 15 moderante Tiberio, ne plures quam quattuor candidatos -ret, sine repulsa et ambitu designandos. PLIN. epist. 6, 9, 1 -as (*Tacitus*) mihi Iulium Nasonem candidatum. *bis.* SVET. Iul. 41 -o vobis illum et illum, ut vestro suffragio suam dignitatem teneant. Tib. 54 maximos natu de Germanici filiis ... patribus conscriptis -vit. *adde*: HIRT. Gall. 8, 50, 1 ut municipia et colonias appellaret, quibus M. Antonii, quaestoris sui, -verat (-aret β) sacerdotii petitionem. OV. fast. 5, 51 illa (*Maiestas*) datos fasces -at eburque curule.

3 *inde sensu ampliore i. q. nimis efferre, laudare, ornare, augere*: CIC. Sest. 22 nequam esse hominem et levem et falsa opinione [errore] hominum ab adulescentia -atum sciebam. Brut. 239 huius actio non satis -bat orationem. 273 actionem ... perurbana -bat oratio. VAL. MAX. 8, 12, 1 quo quidem facto moderationem magis suam -bat quam auctoritatem minuebat. PLIN. nat. 9, 48 hi (*thynni*) membratim caesi cervice et abdomine -antur atque clidio, recenti dumtaxat. 34, 57 bucula ... celebratis versibus laudata, quando alieno plerique (*artifices*) ingenio magis quam suo -antur. 35, 200 sed quid hos referat aliquis, litterarum honore -atos? PLIN. paneg. 5 sicut maris caelique temperiem turbines tempestatesque -ant, ita ad augendam pacis tuae gratiam illum tumultum praecessisse crediderim. 24 solum ... te -at augetque temporis spatium. APVL. apol. 24 holitori et cauponi merito concessum holus et vinum ex nobilitate soli -are. TERT. adv. Val. 33 p. 209, 7 haec ... aliter atque aliter -ata ab emendatoribus Ptolemaei. AMM. 15, 11, 14 novem populos Ausci -ant et Vasatae. AVG. civ. 14, 13 quod nunc in civitate dei et civitati dei in hoc peregrinanti saeculo maxime -atur humilitas et in eius rege ... maxime praedicatur. 16, 1 non invenimus usque Abraham cuiusquam pietatem evidenti divino eloquio praedicatam, nisi quod Noe duos filios suos ... prophetica benedictione -at. *adde*: AVSON. Mos. 483 te *Mosellam* stagnis ego caeruleis magnumque sonoris omnibus aequoreae te -bo Garumnae (*i. praedicabo apud Garumnam*).

II *translate*: A *attenuata vi praepositionis fere i. q. memoriae mandare, pronuntiare*:

1 *i. q. commemorare, mentionem facere, afferre*: CIC. Att. 6, 1, 8 flens mihi meam famam -asti (*ibid.* mentionem facias). SEN. epist. 104, 2 *Paulina* mihi valetudinem meam -at. SIL. 12, 118 medioque in gurgite ponti Herculeum -at iter (*syn.* memorat). TERT. pall. 4 latioris purpurae ambitio et Galatici ruboris superiectio Saturnum -at. resurr. 5 p. 32, 21 hoc eo -arim, uti ... scias. PORPH. Hor. carm. 2, 17, 1 negatque se velle superstitem *Maecenati* vivere, mutuae caritatis pignora -ans. AVG. civ. 7, 2 hos certe deos selectos Varro unius libri contextione -at. 7, 5 eas interpretationes sic Varro -at, ut dicat *eqs.* 8, 14 disputationem Apulei, qua daemonum dignitas -atur. 10, 16 *miracula* -at historia. 11, 23 haec ergo tria, quae superius -vi. 11, 32 quod etiam in summo exordio sancti libri geneseos trinitas -atur. 15, 20 uxores autem aliud possunt significare, non hoc, quod nunc -andum videtur. 15, 23 quam rem alius propheta -ans ait *eqs.* 15, 26 tria illa, quae -at apostolus *eqs.* 16, 4 *Babylonis* mirabilem constructionem etiam gentium -at historia. 16, 11 primus est -atus Heber (*bis*). 16, 23 *sententiae illius* apostolus meminit propter dei gratiam -andam. 16, 28 quod mirum -at apostolus. 16, 43 neque enim frustra Matthaeus apostolus sic generationes -vit, ut hoc primum intervallum quattuordecim generationibus -ret. 17, 13 pacem ... illam scriptura in umbra futuri excellenti praedicatione -at. 17, 20 in hac sententia manducandi et bibendi, quam saepe repetit plurimumque -at. in psalm. 118 serm. 12, 5 *caritatem* dominus praecipue -at dicens *eqs.* epist. 140, 26 ubi etiam -ata est resurrectionis fides. serm. ed. Mai 18, 2 venit ergo Iohannes magnus, -ans magnum (*sc. Christum*). gen. ad litt. 5, 11 p. 155, 14 -vit se illa explicasse. 11, 29 p. 362, 6 hoc ideo -andum putavi, ne *eqs.* c. Adim. 11 p. 137, 19 in quibus misericordia dei frequentissime -atur. c. Faust. 13, 16 p. 397, 3 quaest. hept. 1, 45 p. 25, 13. OROS. hist. 4, 1, 12 occisorum non -are numerum. PROSP. in psalm. 104, 41 his omnibus beneficiis dei fidei Abrahae meritum -atur. 105, 1 ut in uno *psalmorum* ... -etur populus dei in electis eius *eqs.* (*syn.* commemorentur). PS. PROSP. vocat. gent. 1, 23 unitatem rectae fidei et consensionem in honorem dei a deo esse -ans. 1, 24 perseverantiam dei donum esse -ans. GREG. M. moral. 9, 18 hoc nobis beatus Iob intimat, cum 'Austri interiora' -at.

2 *i. q. declarare, explanare, significare, explicare, probare, demonstrare, ostendere (seq. acc. c. inf. vel interrogatio indirecta; nom. c. inf. p. 1852, 27)*: PHAEDR. 4 epil. 8 certe brevitatem approba, quae -ari tanto debet iustius, quanto poetae sunt molesti validius. VLP. dig. 42, 5, 31, 1 si quidem tutorem non facultates, sed fraudulenta in rebus pupillaribus et callida conversatio suspectum -et. TERT. anim. 37 societatem carnis atque animae iamdudum -vimus a concretione seminum ipsorum usque ad figmenti perfectionem. 57 ne putes alium fuisse qui phantasma administrabat, alium qui -bat. 58 hoc etiam paracletus frequentissime -vit, si qui sermones eius ... admiserit. adv. Hermog. 18 p. 145, 15 quis non hanc potius omnium fontem et originem -et? 31 p. 159, 18 si summas ipsas rerum a deo factas -asset *scriptura divina.* 32 p. 161, 1 quatenus hic solorum corporum factitationem -are videtur caeli et terrae. 45 p. 175, 3 sic enim et Hieremias -at *eqs.* idol. 10 dum docet, -at, dum tradit, affirmat, dum commemorat, testimonium dicit. nat. 1, 10 -ato libidinis desiderio per commemorationem et enumerationem amicarum. adv. Marc. 1, 9 p. 301, 16 hoc ipsum ratione fieri a nobis prius -are debebo. 2, 6 p. 341, 6 hoc quoque prius defendam ita institui debuisse, quo fortius -em et ita institutum et digne deo institutum (*sc. esse*). 4, 7 p. 435, 17 ab optime cognito et explorato et probato iam pridem in hoc ipsum vel aliunde -ato cum hoc munere *eqs.* 4, 15 p. 464, 12 quo suam supra in benedictionibus sufferentiam -ret. 4, 22 p. 494, 21 quam *vocem* et ipse pater -urus erat. 4, 28 p. 519, 11 puto iam alibi satis -asse nos divitiarum gloriam damnari a deo nostro. orat. 2 nam et deum oramus et fidem -amus. patient. 12 p. 19, 14 quam (*dilectionem*) apostolus totis viribus sancti spiritus -at. pudic. 19 p. 265, 14 et hic enim illam *distinctionem delectorum* Iohannes -vit. resurr. 38 p. 81, 14 exempla illa mortuorum a domino suscitatorum -bant quidem et carnis et animae resurrectionem. carn. 17 ante omnia ... -anda erit ratio, quae praefuit, ut dei filius de virgine nasceretur. COD. Iust. 6, 22, 2 (*a. 290*) eiusque innocentia liquidis probationibus -ari potest a te (12, 33 [34], 6, 1 licentiam dominis damus ... suam innocentiam -are). FAV. EVL. p. 20, 9 quam in sonis quoque c⟨a⟩elestium circulorum divi⟨ni⟩tus esse servatam doctissime Tullius ipse -at, dicens *eqs.* FAVSTIN. trin. 2, 5 p. 54^{B} quomodo dilectio dei -etur ad mundum (2, 5 p. 54^{C} mundo. *ibid. et* 2, 6 *saepius*). VVLG. Rom. 5, 8 -at ... caritatem suam deus in nobis (συνίστησιν). AVG. civ. 1, 13 Tobias sepeliendo mortuos deum promeruisse teste angelo -atur. 2, 21 recolitque suam atque -at brevem rei publicae definitionem, qua dixerat eam esse rem populi. 4, 2 per omnes autem absolutos tres libros ... -vimus, ... quantum solaciorum deus ... contulerit. 5, 12 quantum eorum docet et -at historia. 6, 13 etiam hic, qui exhibeant, ubi exhibeant, quando exhibeant, quid exhibeant, subtilissima distinctione -ans. 8, 11 vehementer hoc Plato tenuit et diligentissime -vit. 8, 15 ut illud *munus*, quo eis praeponimur, etiam isto modo nobis -retur multo maiore cura excolendum esse quam corpus. 9, 8 cum vero deorum excellentiam -ret, ipsam beatitudinem ... in eis affirmavit excellere. 10, 16 ad -anda eloquia veritatis. *ibid.* his vero unus -atur deus, qui ... demonstrat. 10, 17 tit. ad -andam legis ac promissionis auctoritatem. 10, 17 ubi ea religio -atur, quae ... vetat. 10, 20 cum hoc unum per multa figuraretur, tamquam verbis multis res una diceretur, ut sine fastidio multum -retur. 10, 29 gratia dei non potuit gratius -ari. 11, 6 donec ... septimo *die* in magno mysterio dei vacatio -etur. 11, 25 quamvis Plato primus istam distributionem (*trinitatem*) repperisse et -asse dicatur. 11, 30 hoc breviter commemorandum putavi ad -andam senarii numeri perfectionem. 11, 31 tit. de die septimo, in quo plenitudo et requies -atur. 12, 19 apud quos Plato deum magna auctoritate -at numeris mundum fabricantem. 12, 23 ad -andam concordiam. 12, 23 p. 550 ad -andum hominibus, quam ei grata sit etiam in pluribus unitas. 13, 20 propter -andum purae et simplicis oboedientiae bonum. 13, 24 ubi ipsa trinitas excellentissime et evidentissime -ata est. 15, 2 *syn.* ostenditur. 15, 20 ut ... contextu -retur haec civitas. 15, 21 totum atque summum in hac mortalitate negotium quod per unum hominem ... -andum fuit. 18, 41 propheticis ... vocibus. 18, 46 *Christus* ut in se -ret deum. 21, 9 ad hoc ... vehementius -andum. 21, 22 quam rem dominus ipse sic -vit, ut diceret *eqs.* 22, 17 sed ut de viro fieret, unitas -ata *est.* 22, 30 quod -vit dominus in primis operibus mundi, ubi legitur *eqs.* fid. et symb. 4, 6 sicut apostolica disciplina -at. divers. quaest. 57, 2 quadragenarius numerus ... id ipsum -ans. 81, 1 *vita* numero quadragenario -atur. quaest. hept. 3, 20 p. 248, 2 non curaret scriptura tam diligenter -are unum esse utriusque sacrificium. c. Petil. 3, 3, 4. 3, 47, 57. un. eccl. 11, 28 *syn.* exprimentis. 11, 30. 14, 36. 18, 49 adiecit vehementer -ans et ait *eqs.* 19, 50. 51. 20, 56. 22, 63. 23, 65 hoc expressius -ante apostolo. 23, 66. 69 ecclesia tot manifestissimis ... testimoniis -ata et expressa, praedicta et demonstrata. 25, 72 per os proprium -antis ecclesiam. c. Cresc. 1, 33, 39. 2, 13, 16. 2, 14, 17. 2, 36, 45. 3, 43, 47 coll. c. Don. 3, 9, 16. 3, 10, 20. 3, 14, 26. 3, 17, 31 adv. Don. 15, 19. c. Iul. 2, 6, 18 merito idem beatus Iohannes etiam ipse ... circumcisionem carnis in signo praeceptam -at esse baptismatis. PS. AVG. quaest. hept. I 46, 2 dei testimonio -atus. OROS. hist. 3 pr. 3 cum ... vim rerum, non imaginem -are curemus. SIDON. epist. 1, 2, 1 quia Theodorici ... -at populis fama civilitatem (*ibid.* significaretur). APRING. in apoc. 1, 8 quae perystera ... divinitatem sancti spiritus in trinitatis unitate -at. COD. Iust. de cod. confirm. 3 concedimus ... solam iuris interpretatoris sententiam -are. 6, 42, 16, 1 ad -andam hanc patris voluntatem. *inde i. q. denotare*: ITIN. Alex. 19 igitur et accessus aggestu solidatur et bellum iam sacrificio -bat. *acced. duplex accus.*: TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 338, 1 ut tibi totus deus -retur bonus et dicere et facere. MART. CAP. 1, 6 nam et nobilitas generis illam, quippe Pronoeae maiorem filiarum et providum perspicacioris prudentiae -bat ingenium.

3 *i. q. mandare, imperare*: CAES civ. 3, 98, 2 omnes conservavit militibusque suis -vit, ne qui eorum violaretur neu quid

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sui desiderarent. LIV. 38, 12, 8 -ata iis custodia Pergami (*ibid.* iusso fratre). TERT. pudic. 5 post interdictam alienorum deorum superstitionem ipsorumque idolorum fabricationem, post -atam sabbati venerationem, post imperatam in parentes secundam a deo religionem. AVG. civ. 10, 3 quid aliud mandatur nisi, ut ei . . . -et diligendum deum? 10, 9 haec et alia multa . . . fiebant ad -andum unius dei veri cultum et multorum falsorumque prohibendum. c. Cresc. 3, 53, 65 quare ergo non addidit Petilianus quod apostolus addidit et ego maxime -vi, ut etiam hoc nobis exponeret. adv. Don. 20, 30 quomodo sit exhortatus et -atus a domino.

4 *i. q. confirmare, affirmare*: TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 407, 18 quando . . . manibus caedentibus pectus et facie humi volutante orationem -are debuisset. patient. 13 p. 20, 13 haec patientia corporis precationes -at, deprecationes affirmat; haec aures [Christi] dei aperit, severitatem dispergit, clementiam elicit. pudic. 7 p. 232, 13 decedam nunc paulisper de gradu isto, quo magis eum etiam decedendo -em.

B ***pressa vi praepositionis***: 1 *i. q. cum aliis simul concelebrare, nuncupare*: ACT. Arv. a. 81, 40 collegius fratrum Arvalium immolavit ob votorum ⟨com⟩mendandorum causa pro salute et incolumitate Caesaris. SPART. Geta 3, 8 cum infantis Getae natalem Severus -are vellet, hostiam popa nomine Antoninus percussit (LAMPR. Alex. 13, 6 cum eius natalem haruspices -rent. 60, 3 cum natalem diem -ret, hostia cruenta effugit. AVG. serm. ed. Mai 18, 1 *Iohannis praeconis* natalis nobis hodie -atur). *adde*: TERT. ieiun. 7 orationibus -atis (*sc. ieiunio i. q. datis?*). 2 *i. q. comparare*: ITALA II Cor. 10, 12 (Ps. Cypr. singul. cler. 22) sed ipsi in nobis ipsis nosmet ipsos nobis -antes (ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συνκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, VVLG. nosmet ipsos metientes et comparantes nosmet ipsos nobis).

C ***singularia*** *quaedam*: *i. q. collocare*: TERT. adv. Val. 18 p. 197, 18 nomen illi Metropatoris miscuerunt, distinctis appellationibus ceteris secundum status et situs operum, ut animalium quidem substantiarum, quas ad dextram -ant, Patrem nuncupent, materialium vero, quas ad laevam delegant, Demiurgum nominent. *adde*: PAVL. FEST. p. 107 inconciliasti: comparasti, -asti, vel, ut antiqui, per dolum decepisti. *i. q. accommodare*: SEN. epist. 24, 21 ubi veritati -as (commodas *codd. deter.*) verba.

nota formulam: deo -o *i. q. me deo -o, deo confido*: TERT. anim. 41 adv. Marc. 1, 10 p. 303, 11 resurr. 3 p. 29, 4 test. anim. 2.

part. perf. pass. pro adi. **commendātus**, -a, -um. *legitur comp. et superl. inde a* CIC.; *acced. dat. saepe ut l. 44, usurpatur et de hominibus ut l. 48 et de rebus ut l. 44*: *i. q. gratus, acceptus*: CIC. Balb. 43 quis . . . est nostrum, cui non illa civitas sit huius studio, cura, diligentia -ior. Phil. 2, 32 quae . . . res umquam . . . est gesta maior, quae gloriosior, quae -ior hominum memoriae? epist. 2, 8, 3 tibi . . . omnia mea -issima esse cupio. 13, 10, 2 causa communis ordinis mihi -issimi. 13, 49 ut nemini se intellegat -iorem umquam fuisse. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 7, 2 cum ipsi per se tibi -issimi sint. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 quae et ipsum -iorem et inimicum invisiorem factura videbantur. PETRON. 140 ut sederet super -am bonitatem. PLIN. nat. 16, 161 non eadem gratia Belgicis haec et Creticis -ioribus. 25, 130 traduntque eā peruncos -ioris esse famae. QVINT. inst. 11, 3, 5 equidem vel mediocrem orationem -am viribus actionis affirmaverim plus habituram esse momenti quam optimam eadem illa destitutam. GELL. 17, 14, 3 Publilii sententiae feruntur pleraeque lepidae et ad communem sermonum usum -issimae. APVL. met. 10, 16 gratiosum -ioremque me. 10, 17 quo se patrono -iorem faceret. TERT. adv. Val. 7 p. 184, 15 in illa -issima quiete. AMM. 28, 1, 33 eruditiorem iam in sceleribus -umque principi pertimescens. AMBR. in psalm. 61, 3 -iorem eruditionem plebis expressit. AMBROSIAST. in I Cor. 7, 26 virginitatem -iorem *esse* docet. AVG. civ. 9, 8 ut -is duabus partibus ex summo et infimo ultimis tertio loco de mediis daemonibus loqueretur. commendatum habere (*formula epistolographorum, cf. Thielmann, Archiv 2 [1885], 512 sq.*): CIC. Att. 11, 9, 3 epist. 3, 9, 4. 15, 4, 6 PLANC. Cic. epist. 10, 8, 6. 10, 21ᵃ CASS. Cic. epist. 12, 12, 2 TREBON. Cic. epist. 12, 16, 4 EPIST. imp. Dom. Plin. epist. 10, 58, 6 SCAEV. dig. 33, 1, 18, 1. 33, 1, 21, 2. 40, 5, 41, 15 VLP. dig. 17, 1, 12, 12 HIER. epist. 103, 1. RVFIN. hist. 5, 4, 2 (ἔχειν . . . ἐν παραθέσει). GREG. TVR. Franc. 7, 22. CORP. III 14206[21] rogo per superos et inferos, ut patrem et matre⟨m⟩ -os ⟨h⟩abeatis. VI 18817, 10 -⟨um⟩ habeatis meum ca⟨rum⟩. *comp.*: AVG. gen. ad litt. 9, 12 p. 282, 25 ut homo . . . eo -iorem haberet mulierem suam. *superl.*: CIC. epist. 12, 26, 2 ceterisque omnibus rebus habeas eos a me -issimos. 13, 64, 1 habeas tibi -issimos.

adv. comp. **commendātius**: AVG. c. mend. 13, 28 ut . . . quod vellent, -ius intimarent.

subst. neutr. **commendātum**, -ī: ITALA exod. 22, 8 (Wirc.) iurabit s⟨e⟩ nihil malign⟨e⟩ fecisse ex omni -o pro⟨x⟩imi (ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης, VVLG. in rem [*vel* ad rem] proximi sui. *cf.* 22, 11 de omni ⟨re⟩ c⟨o⟩mmendati proximi sui). lev. 6, 5 (Aug. quaest. hept. 3, 20) reddet . . . -atum quod depositum est apud eum (LXX *aliter*; ITALA Lugd.: depositum, quod est ei demandatum, VVLG. reddet omnia, quae per fraudem voluit obtinere). I Tim. 6, 20 (Ps. Cypr. aleat. 4) o Timothee, fili -um (τὴν παραθήκην, VVLG. depositum) serva. II Tim. 1, 12 (Theod. Mops. *ad l.*) quoniam potens est -atum meum (τὴν παραθήκην μου; VVLG. depositum) custodire. *cf. p. 1840, 40.*

synon.: *ad I A*: committere, concredere, condere, credere, dare, deponere, devovere, mandare, tradere. *ad I B 1 2*: excusare, firmare, fovere, iactare, insinuare, tradere. *ad I B 3*: augere, celebrare, laudare, praedicare. *ad II A 1*: commemorare, meminisse, memorare, mentionem facere. *ad II A 2*: adicere, affirmare, demonstrare, dicere, docere, exhibere, explicare, exprimere, ostendere, praedicere, probare, recolere, tradere. *ad II A 3*: exhortari, imperare, mandare.

oppos.: *ad I A*: rapere, surripere, suscipere, reddere, repraesentare. *ad I B*: derogare, exprobrare, infamare, irridere, reprobare. *ad II A 3*: interdicere, prohibere. *ad II B*: minuere.

deriv.: commendabilis, commendaticius, commendatio, commendativus, commendator (-trix), commendatorius. *Leissner.*

commēns NOT. Tir. 34, 89. *a* com *et* mens *fictum esse videtur in similitudinem verborum quae praecedunt*: amens, admens *et quae sequuntur*: demens, vehemens.

commēnsūrābilis, -e *a* commensurare. *i. qui una et eadem mensura metiri potest*: BOETH. arithm. 1, 18 p. 37, 23 utrum aliqua mensura -es sint *numeri*, an certe sola unitas utrosque metietur. 1, 18 p. 39, 14 hos . . . *numeros* -es pronuntiabimus et est eorum . . . ternarius numerus communis. mus. 1, 31 p. 222, 9 percussiones gravium sonorum -es sint percussionibus acutorum sonorum. elench. soph. 1, 8 -em diametrum posuerit.

commēnsūrātio, -ōnis *f. a* commensurare. *i. q. proportio*: BOETH. mus. 1, 31 p. 222, 11 -o *sonorum* sibimet misceatur unamque vocum efficiat consonantiam. top. Arist. 3, 1 p. 935ᴮ pulchritudo . . . membrorum quaedam -o videtur esse.

commēnsūro, -ātum, -āre *a* com *et* mensurare. *i. q. una et eadem mensura metiri*: PS. AVG. serm. 247, 3 secundum quantitatem vulnerum vel tumorum -atur longitudo vel latitudo epithematum. BOETH. mus. 1, 29 p. 220, 14 consonantiae sibi -atae, id est quae notam possunt communem habere mensuram. *deriv.*: commensurabilis, commensuratio.

commēnsus, -ūs *m. a* commetiri. *i. q. competentia membrorum, symmetria*: VITR. 1, 3, 2 membrorum . . . -us iustas habeat symmetriarum ratiocinationes (6 praef. 7 aedificiorum ratiocinationes et -us symmetriarum. 6, 1, 12). 1, 7, 2. 3, 1, 2 membra suas habeant -us proportiones. 3, 1, 3 *membra* habere -us responsum. 3, 1, 4. 3, 1, 9 ad universam corporis speciem ratae partis -us fieri responsum. 5 praef. 2 occultas nominationes -usque e membris operum pronuntians. 6, 2, 1 constituta symmetriarum ratio fuerit et -us ratiocinationibus explicati. *Wulff.*

commentābundus cogitabundus, adinveniens GLOSS. V 183, 40. *a* commentari.

commentāriēnsis, -is *m.* [*a* commentarius (-um). *Th.*]. *formae*: -riesis CORP. III 1997. -resis CORP. III 6077. VI 775. 8437. -rensis CORP. VI 33011. *graecolatine*: κομμενταρίσιος HESYCH. *s. v.* LYD. mag. 3, 4. 8. 9 *al.* κομμενταρήσιος NOVELL. Iust. 13, 1, 2 app. 13, 17. *uno* m: κομενταρή(ν)σιος PASS. Pion. 21 *et* PASS. Tarach. 6 *gr.* INSCR. graec. Rom. Cagnat III 275 ETYMOL. Magn. *s. v. cf.* PAPYR. Florent. 71, 758. 794 *et* INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1264 ἀκομενταρήσιος. *notae*: co: INSCR. Mitteil. der K. K. Zentralkommission 23 (1897) 77. com: CORP. II 4156. 4179. VI 2313 (?). comm: ACT. Arv. a. 219 b 5. 221, 17. 241, 23 CORP. III 2015. V 7882. VI 352. 8402. 8519. VIII 2586. IX 1663. X 1729. XIII 1732. 6803 PAPYR. Lips. 40 III 16. comme: CORP. XIV 3636. commen: CORP. III 15089. comment: CORP. XIII 1771. commentar: CORP. II 4122 (?). III 7794 (?). V 475. VIII 2812. κομενταρ: PAPYR. Florent. 71, 758 (?). 794.

i. q. scriba, apparitor, plerumque libertus, commentarios imperatoris et magistratuum multorum ad res civiles, pecuniarias, criminales al. pertinentes conficiens, inde ab exitu quarti p. Chr. saeculi res criminales tractans. vox inde ab anno fere quinquagesimo saeculi secundi p. Chr. iuxta priorem locutionem a commentariis *in usum venit, inde a Diocletiano et Constantio solum usurpatur, cf. Ruggiero, Diz. s. v. et v. Premerstein, PW. IV 759 sqq.* 1 *cum genetivo personae et rei (nonnisi ante Diocletianum)*: *saepe cum aliis apparitoribus, ut* cornicularii, speculatores, quaestionarii *al.*: CORP. II 4122 Q. Hedio leg. Aug. pr. pr. . . . (-es) . . . legionis VII (4156. III 4452 INSCR. Mitteil. der K. K. Zentralkommission 23 [1897] 77). II 6085 ⟨Aur(elio) Fa⟩ustino Augusto⟨rum liber⟩to -i XXXX (*i. quadragesimae*) Gall(iarum), item urbis alvei Tiberis, item provinciae Baeticae, item Alpium Cotti (V 7882 Alp(ium) ma(ri)t(imarum)). III 1997 aurariarum Delmatarum. 2015 Tib. Cl. Ianuario . . . (-i) cos. prov(inciae) Delm(atiae). *fort.* 4412 Caecil(ius) commentariensis (c. muneianus *lapidis descriptio*) leg(ati) pr. pr. V 475 ⟨A⟩nthimi ⟨Au⟩g. n(ostri) (-is). VI 352 ludi Matutini. 8402 praef(ecti) urbis. 8437 (?). IX 1663 rei p(ublicae) Benevent(anae). XIV 3636 villae Tiburtis. *fort.* VI 2313 Phyramo . . . Iunia Tertia . . . (-i) q(uinque) v(irorum). *nota*: CORP. VI 8519 M.⟩ Aur. Augg. lib. . . . M. Aur. Augg. lib. . . . ex (-bus) rat(ionis) Kastr(ensis). -is consular: *supra l. 77.* INSCR. Mitteil. der

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

K. K. Zentralkommission 23 (1897) 77. 2 *absolute*: a *ante Diocletianum*: *adduntur saepius alii apparitores ut* optiones, speculatores, decuriones, tabellarii, cornicularii. *al.*: VLP. dig. 48, 20, 6 nec pati *debent praesides* optiones sive -es ea pecunia (*sc. damnatorum*) abuti. PAVL. dig. 49, 14, 45, 7 quotiens apud fiscum agitur actorum potestas postulanda est . . . eaque manu -is adnotanda sunt. ACT. Arv. a. 219 b 5 corona⟨s⟩ derectas per (-em). 221, 17 piaculum factum . . . per Primum Cornelianum (-em). 241, 23. CORP. III 6077 (*post Pium*) collegium . . . . Faustinianum -ium. 7794 (*temporibus Septimi Severi*) Septimio Getae . . . (-es). XIII 6803 (*a. 213—217*) -es cos. devotissimi numini eius (*Caracallae*). 1732 (*a. 221*) Deae Fortunae Respectius Hilarianus specul(ator) (-is) aedem dedicavit. VIII 2586 (*Heliogabali vel Alexandri Severi temporibus*) imagines sacras aureas fecerunt . . . -es. PASS. Pion. (*ca. 251*) 21 priusquam -is iuberet, corpus suum ipse nudavit *Pionius*. b *sub Diocletiano*: PASS. Claud. Ast. (*a. 285*) 1. 2. 3. 4. 5 -is Euthalius dicit *vel* Euthalius -is et Archelaus spiculator dixerunt. 3 sub cura Euthalii -is et Archelai. PASS. Tarach. (*a. 304*) 6. c *post Diocletiani et Constantini rei publicae constitutionem*: NOT. dign. *in multis officiis magistratuum post principem cornicularium adiutorem vel numerarios, ante 'ab actis'. praeerat rebus criminalibus, antea etiam civilia egit. cf.* CORP. II 4179 Gargilio Rufo (-i) ab actis civilibus, *cum* ab actis *tantum rebus civilibus fungeretur*; *in aliis officiis post principem numerarios, om.* ab actis. PS. ASCON. Verr. p. 179 accessus nomen est ordinis et promotionis in militia, ut nunc dicitur princeps vel -is aut cornicularius. COD. Theod. 9, 3, 5 (*a. 371*; COD. Iust. 9, 4, 4) ad -em receptarum personarum custodia observatioque pertineat *eqs.* 9, 3, 6 (= COD. Iust. 9, 4, 5). 9, 3, 7 (= COD. Iust. 1, 4, 9) HESYCH. *s. v.* τὰς ἐγγραφὰς τῶν ἐγκλημάτων δεχόμενος. LYD. mag. 3, 4 μετὰ . . . τὸν κορνικουλάριον . . . κομμενταρίσιοι δύο· οὕτω δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπομνηματογράφων ταττομένους ὁ νόμος καλεῖ. 3, 8. 9 ἐξ βοηθοὺς παρεῖναι . . . τῷ . . . ⟨τοῦ⟩ κομμενταρισίου (σκρινίῳ). 3, 16 (οἱ κομμενταρίσιοι) τὰς μὲν ἐγκληματικὰς ἐξετάσεις ἔφερον τῷ δικαστηρίῳ, ὑπασπιζόντων αὐτοῖς . . . ἀπλικιταρίων τε καὶ κλαβικουλαρίων κτλ. GLOSS. V 352, 35 giroefa (*anglosax. nomen magistratus, fere i. q. officialis, praefectus*). *cum aliis magistratibus*: FIRM. math. 3, 5, 26 homicidiis publicis praepositi . . . exceptores aut cornicularii aut -es . . . aut clavicularii aut carceris custodes. COD. Theod. 8, 15, 3 (*a. 364*) princeps cornicularius -is numerarius et ordinarii. 8, 15, 5, 1 qui principatum officiorum gerunt seu corniculum quique -ium nomine . . . claustra custodiunt. AVG. in psalm. 93, 9 iudicibus . . . regibus . . . imperatoribus . . . -bus. CORP. VIII 17896 (*a. 361—363*) cornicularius et -is medietatem huius summae . . . consequentur. PS. AMBR. act. Seb. 29 Nicostratus primiscrinius abiit ad Claudium -em. CASSIOD. var. 11, 28 Heliodorus -ium fruatur officio. COD. Iust. 1, 27, 1, 25 (8) in scrinio -is hominibus duodecim annonae XVII capita XIV s (*sc. danda*) . . . ita: primo -i annonae III *eqs.* COD. Iust. app. 13, 17 στέλλειν . . . κομμενταρήσιον μετὰ δημοσίας ἐπιστολῆς. NOVELL. Iust. 13, 1, 2 cognoscet eam (*sc. dignitatem praetoris*) . . . officium -is habentem. LYD. mag. 3, 17 ἦν ὁ φόβος τῶν κομμενταρισίων παρὰ πᾶσι . . . ⟨τ⟩οῖς ὁπωσοῦν ἡγουμένοις τῆς τάξεως, διαφερόντως δὲ παρὰ τοῖς σκρινιαρίοις καὶ ὅπως ⟨πᾶς ὁ⟩ παραπορευομένον κομμενταρισίον τυχὼν ὁμιλίας ἠξιοῦτο κτλ. 3, 18. *nota*: PAPYR. Lips. 40 III 16 (*saec. IV/V*) Gennadius adiutor e comm(entariensi) dixit. d *dubiae aetatis*: CORP. III 15089 Q. Octa⟨v(ius)⟩ Quin⟨t⟩ilian(us) (-is). VI 775. 33011. VIII 2812. XIII 1771 Aur Secundinius Donatus frumentarius g. et (-is). 6089(?). INSCR. graec. Rom. Cagnat III 275 Κ⟩ουατέρνιος Μουννηνὸς οὐετρανὸς ἀπὸ κομενταρησίων.

adiective **commentāriēnsis**, -e: ITALA IV reg. 18, 18 (Legion. in marg.) *latiore sensu*: filius Asaph, -is scriptor (ὁ ἀναμιμνήσκων, VVLG. a commentariis). PASS. Crispin. 1 -e officium dixit. *ibid.* -e officio dixit.

derivatum: ἀκομενταρήσιος (*v. p. 1857, 48*).

×**commentāriolus**, -ī *m.* (-um, -ī *n.*) *a* commentarius (-um) *deminutive* (NOT. Tir. 76, 29. 29^{a}). *masculinum certum est*: HIER. epist. 119, 1 in Gal. prol. in Eph. prol. adv. Iovin. 1, 1 *al.* *neutrum*: Q. CIC. pet 58.

1 *forma, exercitatio scripti alicuis breviter ad usum enotata, inde i. q. libellus sim.* (*c. gen. rei infra l. 73*): CIC. de orat. 1, 5 quae pueris aut adulescentulis nobis aut ex -is nostris incohata ac rudia exciderunt. fin. 4, 10 a -is suis discedere. Phil. 1, 16 an in -is et chirographis et libellis . . . acta Caesaris firma erunt? Q. CIC. pet. 58 volo . . . hoc -um petitionis haberi omni ratione perfectum. QVINT. inst. 1, 5, 7 quae profitentium *artem quandam* -is vulgata sunt. 2 *interpretatiuncula libelli, verborum libelli, sim.: cum genetivo auctoris, libelli, praepositionibus* in, super, de. *epitheta* angustus, brevis *l. 78 et p. 1856, 2*: HIER. in psalm. prol. quae . . . digna arbitror lectione, in hunc angustum -um referam. epist. 30, 2, 2 desideras -um fieri (*sc. verborum psalmi*). 42, 3 ut non tam epistulam quam -um dictaremus. 49, 16, 1 illud quoque in -is meis eiusdem apostoli carpitur. 55, 4, 1. 112, 4 *Didymus Laodicenus al.* super hac re -os reliquerunt (in Gal. prol. epist. 119, 11 in sacram scripturam in Os. prol.). 121, 2 in -is Matthaei (in Is. 42, 1—4 p. 506). in Eph. prol. Didymum . . . -os edidisse. vir ill. 14 -os de scripturis texere. adv. Rufin. 2, 16 in ipsis *Originis* περὶ ἀρχῶν . . . libris breves dictavit -os Didymus. *al.* NICET. fid. 7.

×**commentārius**, -ī *m.* (-um, -ī *n.*) [*a* commentus, comminisci, *cf.* commentari. *Th.*]. ISID. orig. 6, 8, 5 -aria dicta quasi cum mente. *de genere*: *usurpatur promiscue masculino et neutro genere etiam ab isdem auctoribus, sed saepius masculino, quod his locis certum est*: CIC. rep. 1, 16 fin. 3, 10 off. 3, 121 HIRT. Gall. 8, 48, 10 LIV. 1, 31, 8. 4, 3, 9. 33, 11, 1. 39, 47, 3 FEST. p. 138 SEN. contr. 1 praef. 11 VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 *al. per totam latinitatem; neutrum certum est*: CIC. Brut. 164 VARRO ling. 6, 90 LIV. 42, 6, 3 ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 62 VITR. 7 praef. 17. 9 praef. 14 FEST. p. 161 PLIN. nat. 34, 108 VEL. gramm. VII 49, 11 DECRET. decur. Caeret. (Corp. XI 3614) GELL. 1, 12, 18. 2, 6, 1. 18, 9, 4 ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32326) 1 AMBR. off. 1, 25 HIER. epist. 19 CASSIOD. inst. div. 3 p. 1115^{A} ISID. orig. 6, 8, 5 diff. 1, 90 GRAMM. suppl. 292, 11 TIT. libr. Rufin. gramm. VI 544 Boeth. herm. pr. SVBSCR. Boeth. herm. pr. *cod. F.* GLOSS. NOT. Tir. 76, 29. *distinguitur argutius quam verius significatio masculini et neutrius*: ISID. diff. app. 86 -ii libri, -a volumina dicunt (DIFF. ed. Beck p. 48, 47). *de formis*: *abl. plur. plerumque in* -iis; *legitur* -is: CORP. III 7045. 12298. VI 2312. 8487. 8542. 8951. 31776. VIII 9368. 12610. 12894. X 6092. XI 6343 *al. in codd. ex. gr.*: PAVL. FEST. p. 157. 317 FRONTO p. 174, 7 N. *gen. sing.* -i: FEST. p. 348. *de scriptura*: GRAMM. suppl. 292, 11 -um per duos m, *sed* PAPYR. Oxyrh. IV 724 (*a. 155*) κομενταρίον. *de compendiis*: *abbreviatur* com: CORP. V 6867. VIII 12611. comm: ACT. Arv. a. 214 a 4. a. 218 b 29 CORP. VI 8502. 33770. VIII 12895. 16561. X 1729. 3878. *in codd.*: SVBSCR. Porph. Hor. carm. 4, 15. commen: CORP. VIII 12893. X 7585. comment: CORP. II 4184. VI 1884. 8624. 8625. 8933. 10089. 12612. 12896. commentar: CORP. III 12130. VI 8623. 33054. VIII 8328. 12897. *in codd.*: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 241. *legitur inde a* CRASS. *oratore, poetae praeter* AVIEN. ora 41 *vitaverunt*. *de significatione*: GLOSS. -us ὑπόμνημα. -um ὑπόμνημα. ὑπομνηστικόν. expositum, adinventum, tractatum. expositio vel adinventio (*an confutatum c.* commentum?). -os ὑπομνήματα. *singulari notione*: GLOSS. II 467, 7 -us ὑπομνηματιστής. V 495, 10 sciolus, explanator (*an pertinet ad* commentator? *cf.* commenticius).

I *i. q.* **notae, tabulae,** *collectio,* **summaria** *comminiscendi causa facta*: A *spectat ad administrationem vel publicam vel privatam*: 1 *generatim de variis rebus*: a *absolute vel addito genetivo sive adiectivo originem -ii indicantibus*: CIC. Verr. 6, 54 audite decretum mercennarii praetoris ex ipsius -o. Rab. perd. 15 cum iste omnes . . . acerbitates . . . ex regum -iis conquisierit (LIV. 1, 32, 2. *cf.* 33, 11, 1 regios. 45, 31, 11). Sull. 43 ne quid ex meis -iis quaereretur. 45 ut . . . ego recentem putarem memoriam cuncti senatus -o meo posse superari. dom. 136 *ad pontifices*: habetis in -iis vestris C. Cassium censorem de signo Concordiae dedicando ad pontificum collegium rettulisse. Phil. 1, 2 nihil . . . nisi quod erat notum omnibus in C. Caesaris -iis (2, 43. 95. 5, 11 epist. 12, 2, 2 Att. 14, 13, 6 ANTON. Cic. Att. 14, 13 A 2 VELL. 2, 60, 4) reperiebatur (TAC. ann. 15, 74 in -iis senatus). *cf.* CIC. Brut. 72 in . . . -iis invenimus (FEST. p. 210 TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 1 principum. *cf. infra l. 63*). Phil. 2, 35 falsorum -orum et chirographorum officina (Att. 14, 13, 6. *cf.* Phil. 5, 12 -iis commenticiis . . . innumerabilis pecunia congesta . . . est). 8, 26 postulat ut . . . -orum sua collegaeque sui decreta maneant (*delev. genetivum* -orum *vel aliter vocibus succurrere temptaverunt*). Brut. 55 quod *Coruncanius* ex pontificum -iis (LIV. 4, 3, 9. 6, 1, 2 PLIN. nat. 18, 14 QVINT. inst. 8, 2, 12) longe plurimum ingenio valuisse videatur. 60 his consulibus, ut in veteribus -iis (72 antiquis. VARRO frg. Non. p. 223, 16 FEST. p. 189) scriptum est, Naevius est mortuus (FEST. p. 189 CENS. 17, 10. *cf.* CIC. div. 2, 42 in nostris -iis scriptum habemus. VARRO ling. 6, 88 in -iis consularibus scriptum sic inveni. 6, 95 in M. Iunii -iis. FRONTO p. 193, 21 N. in -iis publicis scripta commemoratio). CIC. epist. 12, 2, 2 affinis *tuus* novis -iis Caesaris delenitus est. Att. 7, 3, 7 referre in -um (TRAIAN. Plin. epist. 10, 95 dedisse me ius trium liberorum Suetonio Tranquillo . . . referri in -os meos iussi. 10, 105. SVET. Aug. 64 in diurnos -os). 14, 13, 6 quae . . . Caesar numquam . . . fecisset . . . ea nunc ex . . . eius -iis proferuntur. ANTON. Cic. Att. 14, 13 A 2 tueri -um Caesaris. PS. CIC. epist. ad Oct. 3 *Antonius* donabat civitates immunitate et nationes ex -o. VARRO ling. 7, 39 in Cornelii -o erat ab Libycis Lucas et in Virgilii ab Lucanis Lucas. LIV. 1, 31, 8 regem . . . volventem -os Numae. 1, 32, 2 *sacra* ex -iis . . . in album relata. 1, 60, 4 duo consules . . . ex -iis Servi Tulli creati sunt. 4, 3, 9 ad -os . . . admittimur. 6, 1, 2 si quae in -iis . . . erant (PLIN. nat. 18, 14). 33, 11, 1 missis . . . ad -os . . . comburendos (*cf.* SVET. Cal. 15 -os ad matris fratrumque suorum causas pertinentes . . . concremavit). 42, 6, 3 Eumenes rex -um ferens secum, quod de apparatu belli . . . fecerat. 45, 31, 11 litteras deprensas in -iis. FEST. p. 317 sanqualis avis ap⟨pellatur quae in com⟩mentaris augura⟨libus ossifra⟩ga dicitur (SERV. auct. Aen. 1, 398 neque auguralibus -iis eorum [*cycnorum*] nomen illatum). VELL. 2, 60, 4 actorum eiusdem (*Caesaris*) . . . corrupti -ii. VAL. MAX. 8, 7 ext. 2 *Pythagoras* praeteriti aevi sacerdotum -os perscrutatus (QVINT inst 8, 2, 12). EDICT. imp. Claud. de

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Anaud. (Corp. V 5050) 20 *cetera* demonstrata -o facto ab ipso *Planta.* Tac. hist. 4, 40 ut *Caesar* -orum principalium potestatem senatui faceret. ann. 6, 47 tormentis servorum Macronem praesedisse -ii ad senatum missi ferebant. 13, 43 compertum sibi referens *Nero* ex -iis patris sui nullam cuiusquam accusationem ab eo (*Claudio*) coactam. Plin. epist. 6, 22, 4 interceperat *Atticinus* -os intercideratque. Lib. col. I grom. p. 211 provincia Tuscia. lex agrorum ex -o Claudi Caesaris. Tert. scorp. 15 si fidem -ii voluerit haereticus, instrumenta imperii loquentur. Cens. 17, 9 ut decimo centesimoque anno *ludi saeculares* repetantur...-ii xvvirorum testari videntur (17, 10. 11 in xvvirorum ...-iis notantur *ludi saeculares* sub anno dcxxviii). Vlp. frg. Vat. 222 qui habet -os praefecti. Mod. dig. 4, 6, 32 qui ... in -um principis delati sunt. Non. p. 37 quod *scripturarii* -iis omnia complecterentur. Serv. auct. Aen. 1, 373 *in tabula dealbata pontifex maximus* digna memoratu notare consueverat. cuius diligentiae annuos -os in octoginta libros veteres rettulerunt. Corp. VI 31776 ⟨alloqu⟩ii divini honore ⟨obtento obla⟩tis -is. VIII 12898 Felix ... a d i u t o r ad instrumentu(m) -orum (*cf.* Inscr. Notiz. degli scavi 1908 p. 134 adiutor -orum at scrinia praeff.). Decret. decur. Caeret. (Corp. XI 3614) 5 descriptum et recognitum factum ... ex -o, quem iussit proferri Cuperius. *ibid.* -um cottidianum municipi Caeritum inde pagina xxvii kapite vi. **b** *c. g e n e t. r e i*: Varro ling. 6, 90 circum moeros mitti solitus (-um *v*), quo modo illiceret populum ... -um indicat vetus anquisitionis M. Sergii ... quaestoris. Fest. p. 161 malluvium lacum [in] -um s a c r o r u m significat manus qui lavet (p. 165. 286 sacrorum pontificalium. p. 360). Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 62 *in columnis* -⟨um l u d o r u m ... inscriptum sit⟩ (Act. lud. saec. Sept. [Corp. VI 32326] 1 -um ⟨ludorum saecu⟩lar⟨iu⟩m ⟨se⟩ptim⟨orum⟩. 47). Corp. X 3878 Rufiano libr(ario) (-orum) st(ationis) her(editatium). *fort. legendum* X 1729 M. Vlp(ii) Nicephori Aug. lib. prox(imi) -(orum) ann(onae). **c** *c u m p r a e p o s.*: Liv. 39, 47, 3 ecquem de his rebus -um a patre accepisset.

2 *s p e c i a t i m*: **a** a(b) c o m m e n t a r i i s, *n o m e n o f f i c i i*: *α R o m a n o r u m t r i b u s p r i m i s s a e c u l i s i m p e r i i, plerumque de libertis*: Gloss. V 548, 3 a -iis id est qui vicem regi⟨s⟩ agit in civitate. V 615, 11 a -iis est cancellarius. *a b s o l u t e, sed addito saepius magistratus nomine, sim.*: Act. Arv. a. 214 a 4 Cornel(ianus) publi-c(us) a (-iis) ⟨fratrum Arvalium⟩ (a. 218 b 29 Corp. VI 2312). Corp. III 7045 Amiantus Aug. lib. a -is. V 6867 Q. Cassius Facundus a (-iis) cons(ularis). VI 1564 ...⟩ilio ... ab -iis Corneli Re⟨...⟩. 2319 a (-iis) ⟨sa⟩cerdoti vii virum epulonu⟨m⟩. 8400 a -iis p r a e f e c t o r u m ⟨p r a e t o r i o⟩ (III 14195[37]. V 7004. VIII 8328. 9368. 11341. 23219. X 7585. *fort.* VI 1057 ii 63 *et* 1058 iii 3 *supplendum* a c(ommentariis) pr(aefecti)). 8623 T. Flavi Aug. lib. ... a (-iis) Aug(usti). 8624 Saturnini Aug. vern(ae) a (-iis). 8625. 8627 *Vlpius* fuit custos a -iis. 33770 P. Aelius Aug. lib. Eutyches adiut(or) a (-iis) (VIII 12610. 12611. 12612. 12893—12897. 16561). *n o t a f o r m a m* ἀκομεν-ταρήσιος: Inscr. graec. Rom. Cagnat III 1264 Φλ. Μάξιμος Σαβεῖνον β(ενε)φ(ικιάριος) καὶ ἀκομενταρήσιος (*nempe comparatis vocabulis* a -iis *et* commentariensis; *cf. ex. gr.* amanuensis). *a d d i t o g e n e t i v o r e i*: Corp. II 4184 Felici Aug. lib. a (-iis) xx (*i. vigesimae*) hereditatium H(ispaniae) c(iterioris) (VI 8933). III 258 Vic⟨t⟩or Au⟨g.⟩ ⟨l⟩ib. a co⟨mm.⟩ p r o v(i n c i a e) ⟨G⟩a⟨lat.⟩ (III 12130 Lyd(iae). 14207[14]. X 6092 Belgicae. *cf.* III 12298 Callistus Aug. lib. ab -is Epiri et Achaiae). VI 1884 b e n e f i c i o r u m (8626. Inscr. Notiz. degli scavi 1893 p. 15). 8487 aquarum. 8502 rat(ionis) patrim(onii) (8503. XI 3860). 8542 vehiculorum. 8572 fisci Asiatici. 8933 rat(ionis) hereditat(ium). 8951 ornamentorum. 10089 rat(ionis) vestium scaenic(arum) et gladiat(oriarum). 33054 c u s t o d⟨i⟩a r(u m) (XI 19. 6343). XI 3860 operum publicorum. *β l a t i o r e s e n s u d e a l i i s g e n t i b u s*: Vvlg. II reg. 8, 16 Iosaphat filius Ahilud erat a -iis. 20, 24 III reg. 4, 3 IV reg. 18, 18. 37 I par. 18, 15 II par. 34, 8 Is. 36, 3. 22. **b** *o f f i c i u m c o m m e n t a r i e n s i s post Diocletianum et Constantinum*: Cod. Theod. 8, 1, 2 (*a. 331?*) exceptores placet ad -os accedere. 11, 30, 21 (*a. 340*) si qui fiscale debitum ... luere iussi appellationem ... crediderint opponendam ... appellatione ... improbata ... ad praefectorum praetorio -os destinentur. *inde fort. i. q. c o m m e n t a r i e n s i s (sc. carceris)?*: Ps. Ambr. act. Seb. 46 praefectus iussit eum (*Tranquillinum*) recipi a -iis (*nisi locus corruptus*). Cypr. epist. 81 -os esse missos, qui me Uticam ducerent.

B *spectat ad u s u m l i t t e r a r u m*: **1** *c o l l e c t i o, c o n g e s t i o rerum locorum verborum ad memoriam sive scientiam firmandam augendam facta*: Cic. de orat. 1, 208 (*Antonius loquitur*) quae in -um meum rettuli, sunt eius modi (Tusc. 3, 54 *Carneadis disputationem* se ait *Clitomachus* in -um rettulisse. Sen. epist. 108, 32 eosdem libros [*sc. Ciceronis de re publica*] cum grammaticus explicuit primum verba expressa ... in -um refert). Vitr. 1, 1, 4 litteras architectum scire oportet, ut -iis memoriam firmiorem efficere possit. Plin. nat. 23, 149 in sanctuariis Mithridatis ... Cn. Pompeius invenit in peculiari -o ipsius manu compositionem antidoti. Qvint. inst. 2, 11, 7 ut dissoluta et ex diversis congesta oratio ... similis ... sit -iis puerorum, in quos ea, quae aliis declamantibus laudata sunt, regerunt. 3, 6, 59 sunt ... velut regestae in hos -os, quos adulescens deduxerat, scholae. Plin. epist. 7, 19, 5 an *Fannia* -os scripturo *Senecioni vitam Helvidi* dedisset. **2** *b r e v i a r i u m, capita, summa, c h i r o g r a p h u m orationis vel rei docendae, tractandae*: Cic. Brut. 164 censoria *oratio Crassi* non est oratio, sed quasi capita rerum et orationis -um paulo plenius. Sen. contr. 1 praef. 11 nulli -ii maximorum declamatorum extant aut ... falsi. 2, 1, 6 aliqua ... ex -iis amici tui describe. 3 praef. 6 *Cassius Severus* sine -o numquam dixit nec hoc -o contentus erat, in quo nudae res ponuntur. 9, 2, 2 paratus erat accusator cum -iis. Ascon. tog. cand. p. 87 Cl. cum sint -ii Ciceronis c a u s a r u m, eius tamen defensionis nullum est -um aut principium (Qvint. inst. 10, 7, 30. Hier. adv. Rufin. 1, 1 Tullius in -iis causarum pro Gabinio). Plin. nat. 3, 17 *Augustus* complexam eum (*orbem terrarum*) porticum ex destinatione et -iis M. Agrippae ... peregit. Qvint. inst. 3, 8, 58 *suasoriarum* breviores ... -os quam legalis materiae facere laborarunt *plerique declamatores*. 3, 8, 67 si quis non orationes modo, sed historias etiam ... legere maluerit quam in -iis r h e t o r u m consenescere (Tac. dial. 23 rhetorum nostrorum -os fastidiunt oderunt [*seclusit Heumann*], Calvi mirantur). 4, 1, 69 Cicero pro Scauro ambitus reo, quae causa est in -iis, ... prosopopoeia loquentis pro reo utitur. 10, 7, 30 plerumque ... multa agentibus accidit, ut maxime necessaria et utique initia scribant ...: quod fecisse M. Tullium -iis ipsius apparet *eqs. ibid.* hi ... -ii ita sunt exacti, ut ab ipso mihi in memoriam posteritatis videantur esse compositi. 10, 7, 32 summas in -um et capita conferre. Tac. dial. 26 laudis et gloriae et ingenii loco plerique iactant cantari saltarique -os suos.

C *t. t. a r c h i t e c t u r a e, i. q. d e s c r i p t i o, p r a e c e p t u m f a c i e n d i operis aedificii*: Vitr. 7 praef. 11 Agatharchus Athenis ... scaenam fecit et de ea -um reliquit. 7 praef. 17 in asty ... ad Olympium (Olympio *sc. aedem censet Rose, fortasse iure*) ... architectandum Cossutius suscepisse memoratur, cuius -um nullum est inventum. Frontin. aq. 31 *moduli aquarum* in -iis ... principis positi et confirmati sunt, sive itaque ratio sive auctoritas sequenda est, utroque -orum moduli praevalent. 33. 34 omnes *moduli* consentiunt ... -iis exceptis his quattuor quos aquarii novaverunt. 64 nunc ponam, quem modum quaeque aqua, ut principum -iis comprehensum est, usque ad nostram curam habere visa sit. *ibid.* fuerunt ergo in -iis *eqs. ibid.* capita ductuum metiri aggressus sum, sed longe ... ampliorem quam in -iis modum inveni. 65 Appiae in -iis ascriptus est modus quinariarum octingentarum ⟨quadraginta⟩ unius. *ibid.* amplius quam -ii habent. *ibid.* minus quam in -iis ascribitur (66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73). 74 non dubito aliquos adnotaturos, quod longe maior copia ... inventa sit quam erat in -iis principum. 99 qui ex -iis Agrippae aquas haberent. 109 cum vacare aliquae coeperunt aquae, ... in -os redigitur.

II ***doctrinae vel artis expositio,*** *fere i. q. o p u s c u l u m, l i b e l l u s. pluralis significat interdum partes, libros -ii* (*cf.* Isid. *p. 1856, 18*): **A** *g e n e r a t i m*: **1** *a b s o l u t e*: **a** *a r t i s c u i u s l i b e t d o c t r i n a*: Cic. rep. 1, 16 *Platonem* Philoleo (*i.* Φιλόλεῳ) -os esse nanctum. fin. 3, 10 -os quosdam ... Aristotelios, quos hic sciebam esse, veni ut auferrem, quos l e g e r e m (Gell. 1 praef. 20). 5, 12 *alterum genus librorum limatius scriptum* in -iis r e l i q u e r u n t *Peripatetici* (Plin. nat. 29, 85 Iavol. dig. 33, 1, 54 pr. Gell. 1, 24, 1 epigrammata ... Naevi Plauti ... Pacuvii ... scribenda in his -iis. 13, 7, 6. 13, 14, 7). div. 1, 6 quod ... Zeno in suis -iis quasi semina quaedam sparsisset. off. 3, 8 locum ... a Posidonio breviter esse tactum in quibusdam -iis. 3, 121 libri inter Cratippi -os ... recipiendi. Vitr. 1, 1, 12 Pytheos ... ait in suis -iis architectum omnibus artibus et doctrinis plus oportere posse facere quam qui. 2, 8, 8 si qui voluerit ex his -iis *Graecorum* animadvertere et eligere genus structurae. 4 praef. 1 plures de architectura praecepta voluminaque -orum ... reliquisse. 7 praef. 1 per -orum relationes cogitata tradere posteris. 7 praef. 14 quorum (*sc. eorum qui de symmetriis et machinationibus scripserunt*) ex -iis, quae utilia esse his rebus animadverti, collecta in unum coegi corpus. 9 praef. 14 *admiror Democriti* -um quod inscribitur χειροκμήτων. 10, 7, 5 reliqua ... ex ipsius Ctesibii -iis poterunt invenire. Sen. epist. 33, 7 turpe est ... seni ... ex -o sapere. 39, 1 -os, quos desideras, diligenter ordinatos et in angustum coactos ego vero componam. Colvm. 1, 1, 3 paterfamiliae ... -os antiquorum sedulo scrutetur. 11, 2, 1 *caeli* varietatem mutationemque si ex hoc -o fuerit praemonitus villicus. 11, 3, 65 plerumque evenit, ut eorum, quae didicerimus, memoria nos deficiat eaque saepius ex -iis renovanda sint. Plin. nat. 2, 117 ut hodie quaedam in suo quisque tractu ex eorum -iis, qui numquam eo accessere, verius noscat quam indigenarum scientia. 17, 243 C. Epidii -ii, in quibus arbores locutae ... reperiuntur (Arnob. nat. 5, 17 *hanc causam* in vestris ... -iis invenimus). 29, 15 profiteturque *Cato* esse -um sibi, quo medeatur filio, servis, familiaribus. 34, 108 impendio miserorum experiri -a medicos. 37, 197 extant -ii auctorum ... quibus modis ex crystallo smaragdum tinguant. Qvint. inst. 1, 8, 19 pleni sunt huiusmodi impedimentis grammaticorum -ii. Frontin. strat. 1 praef. ut sollertia ducum facta ... expeditis amplectar -iis. aq. 2 quae ad universam rem pertinentia contrahere potui ... in hunc -um contuli. *ibid.* huius -ii pertinebit fortassis et ad successorem utilitas. Svet. gramm. 5 fecitque *Sevius Nicanor* praeter -os, quorum tamen pars maxima intercepta dicitur, saturam quo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

que. 10 quod sane ex -iis eius (*Atei Capitonis*) apparet, quamquam paucissimi extent. GAIVS inst. 3, 33 de quibus in his -iis consulto ⟨non agimus, cum⟩ hoc ius totum propriis (3, 54) -iis ⟨executi simus⟩. GELL. 1 praef. 3 facta ... in his ... -iis ... rerum disparilitas (*opp.* annotationibus). 13. 15 esse haec neque in scholis decantata, neque in -iis protrita. 25 capita rerum, quae cuique -o insunt. 1, 23, 2 Catonis verba huic ...-o indidissem, si libri copia fuisset. 1, 26, 3 quae *in Tauri philosophi* -iis exposita sunt. 4, 9, 8 *Masurius Sabinus* -os de indigenis composuit. 13, 9 tit. quid Tullius Tiro in -iis scripserit de suculis et hyadibus. 13, 14, 7 praetermittendum non putavi, quod non pridem ego in Elydis (*corrupt.*), grammatici veteris, -o offendi (18, 5, 12). 14, 2, 1 ex Sabini Masurii et quorundam aliorum iurisperitorum -iis commoniti et adminiculati sumus. 14, 7, 3 VEL. gramm. VII 49, 11. TERT. spect. 5 *auctores multi* super ista re (*sc. originibus spectaculorum*) -os ediderunt. nat. 2, 1 secundum vestros -os, quos ex omni theologiae genere cepistis, gradum conferens. test. anim. 6 de -iis nostris tanto magis crede divinis *litteris*. apol. 46 *philosophi* superstitiones vestras -iis ... accusant. IREN. 1 praef. 2. ARNOB. nat. 1, 56 inditas ...-iis falsitates. 5, 41 nescio quid indicare per -os. MAR. VICTORIN. gramm. VI 8, 16 Nigidius Figulus in -iis suis nec k posuit nec q nec x. CHAR. gramm. I 186, 14 siqua videntur a pronominibus trahi verba, tantum in grammaticorum -iis animadvertimus, in consuetudine non videmus. DIOM. gramm. I 401, 9 ne immensum serpat -us. AVIEN. ora 41 ad *Sallustii* descriptionem ... multa rerum iunximus (viximus *cod.*) ex plurimorum sumpta -iis. MARTYR. gramm. VII 165, 13. AMBR. off. 1, 25 sit nobis vita maiorum disciplinae speculum, non calliditatis (*i. philosophorum vel eorum qui officia philosophorum more callide tractant*) -um (*codd.*, commemoratorium *Barthius, al.*). SORAN. praef. ut ex omnibus collectus -us sufficiens esse possit. AVELL. p. 582, 7 quicquid adversum regulas patrum de quibuslibet -iis profertur. **b** *rerum gestarum memoria litteris mandata*: VARRO frg. Non. p. 223, 16 ⟨in⟩ -o ... Fabii Pictoris legi. HIRT. Gall. 8 praef. 4 constat ... inter omnes nihil tam operose ab aliis esse perfectum, quod non horum (*sc. Caesaris*) elegantia -orum superetur. 8, 48, 11 pauca esse scribenda coniungendaque huic -o statui. VITR. 7 praef. 2 non potuissemus scire quae res in Troia fuissent gestae nec quid Thales Democritus ... sensissent ..., nisi maiores praeceptorum comparationibus omnium memoriae ad posteritatem -iis extulissent. PLIN. nat. 5, 8 fuere ... Hannonis ... -ii ... explorare ambitum Africae iussi. 37, 74 in Aegyptiorum -iis reperiri regi eorum a rege Babylonio muneri missum smaragdum. TAC. ann. 4, 53 id ego a scriptoribus annalium non traditum repperi in -iis Agrippinae. SVET. Iul. 56 de -iis Caesaris Cicero ... sic refert (*Brut. 262*). *ibid. iterum.* Dom. 20 praeter -os et acta Tiberi Caesaris nihil lectitabat *Domitianus*. VERVS Fronto p. 131, 18 N. mandavi Cassio Avidio Martioque Vero -os quosdam mihi facerent, ex quib⟨us tu⟩ mores hominum et censum eorum cognosces *eqs.* FRONTO p. 138, 5. 174, 7 N. lectis concilii -is (*si huc pertinet*). TERT. anim. 46 in Vitellii -iis conditum est. HIER. chron. a. Abr. 2047 in ... ethnicorum -iis haec ad verbum scripta repperimus (CHRON. Gall. chron. I p. 639, 288. VVLG. I Esdr. 4, 15 invenies scriptum in -iis). VVLG. I Esdr. 6, 2 inventum est in Ecbatanis ... volumen unum talisque scriptus erat in eo -us. Esth. 12, 4. II Macc. 2, 13 inferebantur ... in -iis (ὑπομνηματισμοῖς) Nehemiae haec eadem. *fortasse huc pertinet* CIC. Brut. 60 *p. 1856, 59 aliaque quae sub I A 1 congessimus.* **2** *indicato genere -ii*: **a** *epithetis*: CRASS. Cic. de orat. 2, 224 ubi sunt hi fundi, Brute, quos tibi pater publicis -is consignatos reliquit? (*de iisdem* CIC. de orat. 2, 223 patris Bruti de iure civili libellos). GELL. 3, 12, 1 P. Nigidius in -iis grammaticis. (4, 9, 1. 10, 4, 1. 13, 6, 3 NON. p. 21, 22. 40, 22. 127, 11. 144, 18. 379, 1. 437, 23. 507, 13. *cf.* MACR. gramm. V 632, 6 Nigidius in -iis grammaticalibus *et* GELL. 19, 4, 4 Nigidius in -iis, quos grammaticos inscripsit). GELL. 14, 7, 2 M. Varronis -us εἰσαγωγικός (*cf.* 14, 7 tit.). 15, 3, 4 legimus in -o Nigidiano. 20, 5, 6 Aristotelis -ii exoterici ... acroatici. TERT. orat. 22 quid est mulier a primis ... litteris sanctorum -orum? CENS. 2, 6 ex philologis -iis quasdam quaestiunculas delegi. **b** *genetivo rei*: CIC. Brut. 262 legi ...-os, quos idem (*Caesar*) scripsit rerum suarum (epist. 5, 12, 9 conficiam -os rerum omnium *mearum*. CAEL. Cic. epist. 8, 2, 2 -um rerum urbanarum. 8, 11, 4. HIRT. Gall. 8 praef. 2 Caesaris nostri -os rerum gestarum Galliae ... contexui. SVET. Iul. 56 FRONTO p. 202, 10 N. GELL. 20, 5, 6). CIC. Att. 1, 19, 10 -um consulatus mei graece compositum misi ad te (2, 1, 1). FEST. p. 157 refert Cato in -is iuris civilis (p. 348 ut ait Labeo Antistius libro X -i iuris pontifici. p. 351 in -o XV iuris pontifici). GELL. 6, 2, 1 in -iis lectionum antiquarum Casellii Vindicis (20, 2, 2). 14, 3, 5 Xenophon in libris, quos dictorum atque factorum Socratis -os composuit. TERT. anim. 30 humanarum antiquitatum. resurr. 45 p. 92 animae. SERV. auct. georg. 1, 218 Nigidius -o sphaerae Graecanicae. VEG. mil. 3, 9 artis bellicae (PRISC. gramm. II 1, 11 artis grammaticae. 2, 6 artium. CORP. XIV 472). SORAN. p. 2, 2 (24) febrium. INST. Iust. de inst. promulg. 6 ex -is Gaii ... tam institutionum quam rerum cotidianarum.
c *praepositione* de (*a verbo fort. pendet* de *l. 84 et p. 1860, 5*): SVET. gramm. 4 multorum *grammaticorum* de utraque arte (*sc. grammatica et rhetorica*) -ii feruntur. Tib. 61 -*um* de vita sua composuit *Tiberius*. GELL. 10, 6, 4 Ateius Capito in -o de iudiciis publicis. 13, 20, 17 cum ... librum -um de familia Porcia legeremus. 16, 8, 2 L. Aelii -us de proloquiis. 17, 9, 5 est Probi ... -us ... de occulta litterarum significatione ... epistularum C. Caesaris scriptura. 18, 9, 4 *Velius* -*um* fecit de usu antiquae lectionis. ROMAN. Char. gramm. I 208, 15 *Cicero* in -o de virtutibus. **3** *indicatur numerus -ii*: MESSALLA ausp. frg. Gell. 13, 5, 4 praetor ... neque praetorem neque consulem iure rogare potest ..., ut in -o tertio decimo C. Tuditani patet. HIRT. Gall. 8 praef. 2 novissimum ...-*um Caesaris* imperfectum ... confeci. 8, 4, 3 superiore -o demonstratum est (8, 15, 5. 8, 30, 1. 8, 38, 3 GAIVS inst. 2, 23. 3, 38. 201). 8, 48, 10 scio Caesarem singulorum annorum singulos -os confecisse. PLIN. nat. 13, 87 hoc idem tradit Piso censorius primo -orum. PLIN. epist. 3, 5, 17 electorumque -os centum sexaginta mihi reliquit *Plinius*. GAIVS inst. 2, 145 primo -o relatum est (2, 228. 3, 17. 4, 77. 85). 3, 81 in sequenti -o proponemus (3, 181). 4, 153 secundo -o rettulimus. GELL. praef. 22 volumina -orum ... viginti iam facta sunt. 10, 5, 1 P. Nigidius ... in -orum undetricesimo. 13, 26, 1 P. Nigidii verbo ... ex -orum grammaticorum vicesimo quarto. 15, 17, 3 in -o Pamphilae decimo et vigesimo. DIOM. gramm. I 529, 27 hactenus quae didici, quae legi et quae pro mediocri usu comprehendi tribus his -iis rettuli. *adde*: FEST. p. 348 *et* p. 351 *p. 1859, 73 sq.* NON. p. 104, 31 Nigidius -orum lib. XX.

B *interpretatio scriptorum*: **1** *absolute*: HIER. in Gal. lib. 3 prol. plerisque -orum opus explanatio dicitur. adv. Rufin. 1, 16 -ii quid operis habent? alterius dicta edisserunt, quae obscure scripta sunt, plano sermone manifestant *eqs. ibid. opp.* historia, orationes, dialogi, epistolae. *cf.* ISID. orig. 6, 8, 5 -a ... sunt ... interpretationes. CIC. de orat. 1, 240 *Crassum* id quod ipse diceret ... in Sex. Aelii -iis scriptum protulisse (GELL. 1, 12, 18 in -iis Labeonis, quae ad duodecim tabulas composuit [*ibid.* 2, 6, 1. 7, 14, 5 in Gorgian Platonis], ita scriptum est. 6 [7], 20, 1 scriptum in quodam -o repperi. 16, 6, 13 id scriptum invenimus in -iis quibusdam ad ius pontificum pertinentibus). FEST. p. 138 monitores: .. ubi adiciuntur -ii. PLIN. nat. 30, 4 mirum ... durasse ... artem *Zoroastri magicam* ... tam longo aevo, ⟨non⟩ -iis intercedentibus. GAIVS dig. 1, 2, 1 facturus legum vetustarum interpretationem necessario prius ab urbis initiis repetendum existimavi, non quia velim verbosos -os facere, sed quod (GELL. 1, 21, 2 in -iis, quae *Hyginus* in Vergilium fecit). GELL. 1, 21, 4 cum Favorino Hygini -um legissem. CHAR. gramm. I 192, 30 *Helenius Acron -os* Adelphis Terenti non indiligentes attulit. HIER. in Gal. 4, 6 non ... dialogus scribitur sed -us (lib. 3 praef. DAMAS. Hier. epist. 19). epist. 5, 2, 2 ut tibi beati Reticii ...-os ad describendum largiatur, in quibus canticum canticorum ... disseruit. 10, 3, 2 postularis ...-os Fortunatiani (37, 4, 1). 34, 1, 3. 34, 3, 1 in Hilarii -iis legisse. 36, 1, 3. 37, 3, 1 *innumerabilia* in illius mihi -iis sordere visa sunt. 48, 3, 3 revolve omnium ...-os. 50, 1, 3 frustra ... Alexandri verti -os (61, 2). 62, 2. BOETH. herm. sec. praef. p. 3, 1 Alexander in -iis suis hac se impulsum causa pronuntiat sumpsisse longissimum expositionis laborem. p. 10, 6 Aspasius ... et Alexander sicut in aliis libris in hoc quoque -os ediderunt (1, 1 p. 17, 26. 2, 8 p. 183, 22). 1, 1 p. 8, 2 de decem praedicamentis ... libri intentio in eius -o dicta est. *ibid.* p. 17, 26 Porphyrius ait sese docuisse species enuntiationis esse affirmationem et negationem in his -iis. 2, 8 p. 183, 22 huic ... expositioni ... et Aspasius et Porphyrius et Alexander in his ... -iis consenserunt. in Porph. comm. pr. 1, 1. arithm. 2, 52 p. 167, 6 tres alias *medietates* suis -iis addiderunt. CASSIOD. gramm. VII 144, 6 Pelagianae haereseos pravitates amovi, quod etiam in reliquo -o facere sequentes ammonui. COD. Iust. 1, 17, 1, 12 -os illi *consummationi iuris* applicare. 1, 17, 2, 21 nec qui postea fuerint audeat (*sic F*, audeant *CR*) -os isdem legibus adnectere.
2 *indicato genere -ii*: **a** *genetivo*: SVET. gramm. 18 -o Zmyrnae edito. CHAR. gramm. I 127, 19 Aeneidos (PRISC. gramm. II 515, 22). 216, 28 Sallustii historiarum I. PRISC. gramm. II 256, 14 tertii libri Virgiliani. RVFIN. gramm. VI 554, 4 Terentii (555, 1). 560, 28 Poenuli, Plautinae fabulae. TERT. ieiun. 10 Lucae. ARNOB. nat. 4, 18 scriptorum. SCHOL. Cic. Bob. p. 55, 22 Hild. praecedentis *orationis*. p. 72, 3 proximae orationis (p. 83, 25). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 241 XII vers(uum) Salior(um). HIER. epist. 20, 1 Matthaei (120, 8. 121, 1). 33, 4, 1 sanctarum scripturarum (57, 13, 2). 34, 1, 2 centesimi vicesimi sexti psalmi (61, 2, 3). CASSIOD. inst. div. 3 p. 1115^a prophetarum. SVBSCR. Porph. Hor. carm. 2, 20 Horati Flacci. **b** *praepositionibus*: in *c. acc.*: GELL. 2, 24, 5 in Lucilium. CHAR. gramm. I 202, 28 in artem poeticam *Horatii* (210, 21). HIER. epist. 33, 4, 2 in Osee. 37, 1, 1 in canticorum canticum. 61, 2, 5 in ecclesiasten. 62, 2, 2 in scripturas sanctas. adv. Rufin. 1, 16 Aspri in Virgilium et Sallustium, Vulcatii in orationes Ciceronis, Victorini in dialogos eius et in Terentii comoedias, ... Donati ... in Virgilium et aliorum in alios. chron. a. Abr. 1841 in Moysen. *praecipue in titulis librorum, ut* TIT. libr. Rufin. gramm. VI 554 -um Rufini in metra Terentiana. SVBSCR. Porph. Hor. carm. 4, 15 Porphyrionis ... in Horati Flacci librum IV. SVBSCR. Schol. Hor. carm. 4, 15 Acronis grammatici ... in Q. Horatii libros carminum. SVBSCR. Serv. Aen. georg. 1 *cod. P* Servii grammatici in georgicon. TIT. Macr. somn. *cod. P* Macrobii ... in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

somnium Scipionis. *al. cf. infra l. 9 sqq.* in *c. abl.*: HIER. epist. 34,3,2 in hoc psalmo -um Origenis. SVBSCR. Porph. Hor. epist. 2,2 Pomponi Porphyrionis -us in Horatio. TIT. Macr. somn. *cod. B* Macrobii ... in somnio Scipionis. SVBSCR. Serv. gramm. IV 448 *cod. P* -um in arte Donati priorem explicuit magister Servius. *dubio casu*: SVBSCR. Porph. Hor. carm. 4, 15 Porphyrionis (-us) in Horati Flacci lib. IV. **3** *additur numerus -ii, fere i. q. liber, volumen* (*cf.* HIER. epist. 84, 9 Origenes edidit ... -os, quos ipse appellat τόμους): GELL. 7, 14, 5 Taurus in primo -orum, quos in Gorgian Platonis composuit. 20, 8, 7 Plutarchus in quarto in Hesiodum -o. ROMAN. gramm. I 127,19 L. Annaeus Cornutus in Maronis -iis Aeneidos X. MACR. somn. 1, 22, 13 ad secundi -ii volumen disputationem sequentium reservemus. 2, 1, 1 superiore -o. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 479, 6 in primae editionis secundo -o. mus. 3, 16 posterioris -i. *fort.* SERV. auct. Aen. 1, 52 Clodius -orum 'vasta: inania magna' *supplendus numerus aliquis. cf.* SVBSCR. Porph. Hor. carm. 3, 30 Pomponi Porphyrionis -orum liber III. SVBSCR. Boeth. in Porph. comm. sec. *cod. C* finit explicit editionis secundae -orum liber quintus.

synon. et iuxta posita: *ad I A 1*: CIC. Rab. perd. 15 annalium monumentis. Phil. 2, 35 chirographorum (2, 97. 5, 12. 8, 26). NON. p. 37 scripturis. *ad II A 1a*: GELL. 1, 26, 3 libris. ARNOB. nat. 1, 56 scriptis (5, 17. 41). *ad II A 2*: SVET. Dom. 20 acta. *ad II B 1*: QVINT. inst. 10, 7, 32 capita. *oppos.*: *ad II C 1*: HIER. in Gal. 4, 6 dialogus. 3 prol. panegyricum aut controversiam. *cf. p. 1860, 27.*

ponitur quasi attributive: GELL. 13, 20, 17 cum ... librum ... -um ... legeremus. 14, 3, 5 in libris, quos ... -os reliquit. 14, 7, 3 librum -um, quem ... fecerat *Varro.*

epitheta: *ad I A 1*: CIC. Phil. 2, 35 falsorum (Att. 14, 13, 6). 5, 12 commenticiis. Brut. 60 veteribus (VARRO ling. 6, 90 NON. p. 223, 16). Brut. 73 antiquis (FEST. p. 189). epist. 12, 2, 2 novis. SVET. Aug. 64 diurno. SERV. auct. Aen. 1, 393 annuos. *ad II A 1a*: SEN. epist. 39, 1 diligenter ordinatos et in angustum coactos (*cf.* VITR. 4 praef. 1 praecepta voluminaque -orum non ordinata, sed incepta). FRONTIN. strat. 1 praef. expeditis. GAIVS inst. 3, 33 propriis (3, 54). GELL. 18, 5, 12 pervulgatis. *ad II B 1*: CIC. Brut. 164 paulo plenius. QVINT. inst. 3, 8, 58 breviores. 10, 7, 30 exacti. *ad II B 2*: PLIN. nat. 23, 149 peculiari. *ad II C 1*: GAIVS dig. 1, 2, 1 verbosos. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 1 introductoriis.

derivata: commentariensis, commentariolus (-um). *cf.* acommentariensis *p. 1857, 49.*

commentāticius, -a, -um *a* commentari. GRAMM. suppl. 75, 22 ab infinitivo futuro derivantur verbialia nomina ... in icius, ut ... commentatum ire -us. 68, 2 *inter ea adiectiva quae in* icius *desinunt. fere i. q. commenticius, fictus*: GLOSS. V 627, 21 -as adinventas. CASSIOD. compl. in II Petr. 1, 12 non ... -iis fabulis aliquid de Christo domino se dicit esse dicturum [GELL. 3, 19, 4 res dicere commenticias (-as ω, *corr.* ς)].

commentātio, -ōnis *f. a* commentari. **1** *actio commentandi, cogitandi, deliberandi, perquirendi, exercendi, technice apud rhetores* (*cf.* QVINT. inst. 5, 10, 1 *enthymema* nos ... -em interpretemur): **a** *absolute*: CIC. de orat. 1, 150 si subitam et fortuitam orationem -o et cogitatio facile vincit, hanc ipsam profecto assidua ac diligens scriptura superabit. 1, 154 in cotidianis ... -bus (Brut. 249) ... mihi ... proponere solebam ... exercitationem. 1, 157 -o inclusa (*sc. domestica*) in veritatis (*sc. fori, sim.*) lucem proferendast. 1, 257 accuratae ac meditatae -es. 2, 118 locos ... multa -e atque meditatione paratos atque expeditos. Brut. 105 *Carbonem* in exercitationibus -busque multum operae solitum esse ponere. 249 sese ... -bus acerrime exercuit *Marcellus.* fin. 3, 50 quod haec (*virtus*) plurimae -is ... indigeat. Tusc. 2, 42. epist. 12, 2, 1 quae ... in lustris et in vino -o potuit esse? PLIN. nat. 8, 44 Alexandro ... inflammato cupidine animalium naturas noscendi delegataque hac -e Aristoteli. GELL. 10, 17, 1 quia *Democritus* existimaret ... -es ... animi sui in contemplandis naturae nationibus vegetiores et exactiores fore *luminibus oculorum deletis.* 14, 5, 1 defessus diutina -e ... in Agrippae campo deambulabam. PS. APVL. Ascl. 13 in varias disciplinas nec comprehensibiles eam (*philosophiam*) callida -e miscentes. AQVILA rhet. 45 ut ... moralis aliqua -o ... motura iudicem circumponatur. **b** *cum genetivo obiectivo*: CIC. Tusc. 1, 74 tota ... philosophorum vita ... -o mortis est. 3, 34 nihil est ..., quod tam obtundat elevetque aegritudinem quam vitae lex -oque parendi. epist. 9, 20, 1 omnem nostram de re publica curam, cogitationem de dicenda in senatu sententia, -em causarum abiecimus. **2** *cogitationes, deliberationes scriptis explicatae, fere i. q. scriptum, liber*: **a** *absolute*: PLIN. nat. 18, 212 Sosigenes ... trinis -bus ... ⟨et⟩ auctores prodidere ea. 25, 7 *Mithridates* scrinium -um harum *ad antidota pertinentium* ... reliquit [28, 11 alia sunt verba impetritis *precationibus*, alia depulsoriis, alia commendationis (-is *codd.*)]. GELL. 1 praef. longinquis per hiemem noctibus in agro ... terrae Atticae -es hasce ludere ac facere exorsi sumus. 15, 30, 5 cum Probi ... -um libros (*sc. grammaticos*) acquisierim. 19, 14, 3 Nigidianae -es non proinde in volgus exeunt. 20, 5, 1 -um suarum ... Aristoteles ... duas species habuisse dicitur. **b** *genetivo obiectivo, infinitivo, quaestione indirecta additis*: PLIN. nat. 6, 60 apud nos temptata Indiae -e. 28, 7 extant -es Democriti ... hominis ex capite ossa ... prodesse. 28, 26 Servi Sulpicii ... -o est, quamobrem mensa linquenda non sit. **3** *interpretatio librorum, scriptorum*: MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 8 non sinit operis *Christi* magnitudo, ut in ista parte, qua -em simplicem facimus, pars ista ponatur. LVCIF. non conv. 5 p. 12 ut omnis auctoritas scripturarum sacrarum tui imperii auctoritate solvatur ..., ut mendacia detestandae -is vestrae possint videri vera. CANON. Migne 56, 844 lectus est liber Marcelli et inventa est Eusebii -o (commendatio *cod.*). BOETH. herm. pr. 1 pr. p. 31 libri huius (*Aristotelis* περὶ ἑρμηνείας) enodationem duplici -e supplevimus. herm. sec. 2, 3 p. 79 ut ... id omne ... quodam lumine -is illustrem. 3, 9 p. 186 Aristotelis sententias gemino ordine -is aperire. 4, 10 p. 251. 5, 10 p. 343. 5, 12 p. 398 -is virtus est non solum universaliter vim sensus expromere, verum etiam textus ipsius sermonibus ordinique conectere. 6, 13 p. 421 sextus hic liber longae -i terminum ponit. *nota cum numero*: BOETH. herm. sec. 3, 10 p. 251 nisi ... quod in prima editione altitudinis et subtilitatis omiseram secunda -e complerem. *ibid.* huius libri post has geminas -es quoddam breviarium facimus.

syn. et iuxta posita: *ad 1*: CIC. de orat. 1, 150 cogitatio (epist. 9, 20, 1 GELL. 10, 17, 1). 1, 257 exercitationes (Brut. 105 fin. 3, 50 Tusc. 2, 42) ... stilus. 2, 118 meditatione. Tusc. 2, 42 consuetudine. epist. 9, 20, 1 cura. QVINT. inst. 5, 10, 1 commentum.

commentātor, -is *m. a* commentari. GLOSS. ὑπομνηματιστής. expositor (*cf. p. 1865, 46*). praecipuus disputator. praestantissimus, praecipuus disputator. commectarum (*? estne* commenta⟨rio⟩rum*?*) tractatores (*cf. p. 1856, 36*). *leg. inde a* PLINIO (*? l. 45*). **1** *qui libros, doctrinas conscribit, componit*: **a** *absolute*: TERT. anim. 2 quanta sit silva materiae istius (*sc. de natura animae*) apud philosophos pro numero etiam ipsorum -um. adv. Marc. 4, 2 p. 426 ex his -bus, quos habemus, Lucam videtur Marcion elegisse. ENNOD. epist. 1, 7, 3 quis hoc -r (*sc. comoedus*) vel in scaena proponat? **b** *c. genetivo obi.*: TERT. apol. 10 neque Diodorus ... aut Thallus neque Cassius Severus aut Cornelius Nepos neque ullus -r eiusmodi antiquitatum. resurr. 33 parabolam ... a -e euangelii praeluminatam (carn. 22 Mattheus fidelissimus euangelii -r). adv. Val. 34 p. 209 annalium -r Fenestella. FILASTR. 129, 1 quod *David* Christi propheta ... non fuerit ... et -r divinarum omnium scripturarum (129, 3). **c** *additur* in: TERT. anim. 46 quanti ... -es in hanc rem? **2** *qui aliquod malum fingit, componit*: *c. genet. obiectivo*: APVL. apol. 74 omnium falsorum -r. HIL. op. hist. frg. 2, 5 totius malitiae Scyrus -r. HEGES. 1, 44, 8 quem -em arguis parricidii. **3** *qui libros, scripta interpretatur* (*cf.* 1. commentor *sub 3*): **a** *absolute*: CHAR. gramm. I 123, 10 ubi (*ad Vergilii versum quendam*) Plinius 'es' numero plurali finita nomina dativo 'bus' recipiunt idque -es iubent. SERV. ecl. 6, 11 *verba Ciceronis Vergilius* ad Ascanium transtulit, sicut -es loquuntur. Aen. 5, 735 *insularum fortunatarum* descriptionem *apud Homerum* Porphyrius -r dicit esse sublatam (7, 678 -es varia dicentes. 9, 742). SCHOL. Hor. ars 120 apud -em (*sc. Porphyrionem*) sic inveni relatum. HIER. adv. Rufin. 1, 22 -is est officium multorum sententias ponere (in Ion. prol. p. 387 quod -is officium sit, ut quae obscura sunt, breviter aperteque dilucidet *eqs.* epist. 49, 14, 2. 49, 17, 7). epist. 21, 3, 3 ipsa euangelii verba proponam et in modum -is (commentarii *nonnulli codd.*), quid mihi videatur, ad singula quaeque subnectam. PS. RVFIN. in Ioel 1, 1 quidam -es etymologias etiam nominum prosecuti sunt. MACR. sat. 3, 6, 6 *Velium Longum* multi alii -es secuti sunt. CASSIAN. inst. 5, 34 labores suos erga -um libros impendere. SIDON. epist. 4, 1, 2 si quid ... -r lucidum iurisconsultus obscurum ... condiderunt. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 16 de simplicis ... enuntiationis speciebus inter philosophos -esque certatur. *ibid.* p. 25 cur hoc ita interposuerit, plurimi -es causas reddere neglexerunt. 2, 6 p. 121 hanc expositionem ... neque Porphyrius nec ullus alius -um vidit. in Porph. comm. pr. 1, 1 p. 4 *didascalicis* -es ... utuntur. PRISC. gramm. III 316, 2 *Graeci* dicunt ... nostri accusativo et ablativo ... ut Cicero ..., cuius testis sunt -um probatissimi. **b** *c. genetivo obi.*: TERT. anim. 15 qui divinarum ⟨litterarum⟩ (*i. oraculorum, sim.*) -es videbantur (commemoratores *A B in marg.*). COMMENT. Lucan. 7, 633 Sergius ... -r Virgili. PRISC. gramm. III 320, 13 Donato -e *Terentii.* COD. Iust. 1, 17, 2, 20ᵃ legis (INST. Iust. 4, 8, 7) ... -es eos elegimus, qui digni tanto opere fuerant *eqs.* 1, 17, 2, 21 edicti perpetui -bus.

synon. et iuxta posita: *ad 1*: FILASTR. 129, 1 propheta ... doctor. TERT. anim. 46 affirmatores. *ad 3*: SERV. Aen. 7, 678 historicos. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 16 philosophos.

epitheta: *ad 1*: TERT. carn. 22 fidelissimus. *ad 3*: SERV. Aen. 9, 742 idonei.

commentātum, -ī *n. v. p. 1865, 33.*

commentīcius, -a, -um [*a* commentum, comminisci. *Th.*]. *scribitur* comenticius: NOT. Tir. 92, 61. *fictus, confictus, ementitus*: GLOSS. -as adinventas, adinventicias. -us mendacissimus; -us liber: liber comprehensus (*pro* commentarius, *ut videtur, item* -um rememoratio, *nisi fallor*). *legitur inde a* CIC.

1 *pro adiectivo*: **a** *de rebus*: CIC. S. Rosc. 42 crimen. 82 rebus (Mur. 28 ac. 2, 125 fin. 1, 19 div. 1, 68. 2, 113 SVET. Iul. 81. GELL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 19, 4 [commentaticias *ω*, *corr.* ς]. LACT. inst. 1, 5, 15 CHALC. comm. 342). CIC. Cael. 69 pyxidem. Phil. 5, 12 commentariis. de orat. 1, 230 Platonis civitate. Tusc. 5, 90 nominibus. nat. deor. 1, 18 sententias. 3, 63 fabularum (off. 3, 39 LACT. inst. 7, 22, 2 AVG. c. Faust. 2, 4 p. 257. *cf.* CIC. div. 2, 80 fabellis). div. 1, 42 *somnium.* 2, 27 exemplorum. fat. 23 declinatione (48). SVET. Claud. 21 spectacula. GELL. 2, 22, 25 venti. 6, 18, 9 consilio. 12, 1, 8 fraudibus (HIL. op. hist. frg. 2, 2 ENNOD. opusc. 2, 75). 12, 10, 2 usurpatione. 15, 22 tit. simulamentis. APVL. apol. 87 epistula (COD. Theod. 7, 18, 11, 1 [*a. 403*]). PAVL. dig. 48, 19, 20 iure. LACT. inst. 5, 4, 4 *scripturam* (EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 871ᴬ. *cf.* LEO M. epist. 119, 4 scripta). COD. Theod. 2, 16, 1 (*a. 326*) venditiones. DON. Ter. Hec. 556 argumenta. HIL. in psalm. 125, 1 assertiones. HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 945 dogmata. epist. 70, 3 *testimonia.* RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 6 tragoediarum ... -as ... narrationes. Orig. princ. 1, 8, 4 astructiones. AVG. mor. eccl. 1, 33, 72 nomen apostoli. CANON. Migne 56, 548 lumen. EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 p. 900ᴮ *sermo.* SIDON. epist. 1, 5, 3 -as arborei metalli lacrimas. carm. 14 praef. 4 Amorum ... pigmenta. ENNOD. opusc. 2, 85 laudibus. PASS. Desider. 4 (Mon. Germ. hist. Merov. III p. 631, 21) obiecta. *cum pronominibus*: CIC. nat. deor. 1, 28 Parmenides ... -um quiddam coronae simile efficit. 1, 94 ista, quae vos dicitis, sunt tota -a. GELL. 12, 14, 7 hoc ... nimis ... esse videtur -um. LACT. inst. 1, 21, 44 -a esse quae pro sanctis habentur. ira 11 quidquid est ... -um ... facile dissolvitur. COD. Theod. 16, 7, 4, 1 (*a. 391*) quae sunt -a. **b** *de hominibus* (*deis*): CIC. nat. deor. 2, 70 ut a physicis rebus ... tracta ratio sit ad -os ... deos (LACT. inst. 1, 17, 3 epit. 16 [21], 1 FIRM. err. 17, 3 AVG. civ. 6, 9 p. 266 c. Faust. 16, 10). NOVATIAN. trin. 10 *Christo* (AVG. c. Faust. 2, 5 p. 258. 16, 9 p. 447). AVG. c. Faust. 2, 5 p. 258 -um Christum ... filium -ii primi hominis (5, 4 p. 274). SIDON. epist. 8, 16, 2 Terpsichoren. ENNOD. epist. 1, 7, 3 personis.

2 *neutr. plur. subst.*: RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 7 mulierculas veris et non fictis neque -iis remorderi. AVG. c. epist. fund. 34 in terra -a tenebrarum esse. COD. Theod. 11, 30, 11 pr. si -a et ficta suggesserit.

synon.: *ad 1 a*: CIC. Mur. 28 fictis (off. 3, 39 LACT. inst. 5, 4, 4 ira 11 CHALC. comm. 342 HIER. epist. 70, 3). Tusc. 5, 90 novis (GELL. 12, 10, 2). nat. deor. 1, 18 futtiles. SVET. Iul. 81 fabulosam. Claud. 21 ex antiquitate repetita APVL. apol. 87 neque mea manu scripta. COD. Theod. 7, 18, 11 suppositis. LACT. inst. 1, 21, 44 inania, inepta. 5, 4, 4 vanam. CHALC. comm. 342 imaginariis. COD. Theod. 16, 7, 4, 1 concinnata. *ad 1 b*: CIC. nat. deor. 2, 70 fictos (LACT. inst. 1, 17, 3 FIRM. err. 17, 3. *cf.* NOVATIAN. trin. 10 ex fabulis anilibus ficto ... atque fucato). AVG. c. Faust. 16, 9 p. 447 fallacem. *oppos.*: CIC. div. 1, 68 non -am rem, sed factam. EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 p. 900ᴮ verus.

commentior, -tītus sum, -īrī [*cf. c.* commentum *et c.* mentiri. *Th.*]. NOT. Tir. 51, 51ᵃ conmeatur (*pro* -itur) *inter* mentitur *et* ementitur. *fere i. q. mentiri, audacter mentiri.* GLOSS. καταψεύδομαι. *nota coniunctionem*: IREN. 3, 25, 6 commentati et -iti *l. 56.* *c. acc. c. infinitivo*: EPIST. imp. div. fr. Vlp. dig. 48, 18, 1, 27 conscios habere se -itus fuerat *servus.* APVL. apol. 62 lignum a me toto oppido ... quaesitum non piguit vos -iri. *c. obiecto*: APVL. Socr. 16 p. 155 *daemonem*, si qua -iatur *mortuus*, redarguere. IREN. 2, 17, 9 ignorantiam et caecitatem -entes verbo dei. 3, 3, 3 alterum deum super demiurgum et factorem horum omnium. 3, 25, 6 digna enim commentati et -iti sunt in capita sua (*antea*: talium excogitatores et adinventores). *c. duobus accus.*: APVL. met. 7, 1 *Lucius* sese virum -itus bonum. *absolute*: ITALA Marc. 14, 57 (cod. k) alii surgentes -bantur (ἐψευδομαρτύρουν, VVLG. falsum testimonium ferebant). HIER. epist. 23, 3, 2. *nota graecismos*: HERM. vulg. vis. 1, 1 quid mei -iris, mulier, haec tam nefanda? (τί μου καταψεύδῃ ... τὰ πονηρὰ ταῦτα; Pal. quid in me mentiris haec iniqua et immunda?).

1. commentor, -ātus sum, -ārī (commento, -āvī, -āre) [*a* comminisci, commentus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 392, 12 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem ... activam pro passiva ... habent terminationem, ut commento pro -or. [*corrupte legitur* PLAVT. Men. 1019 commentavi *B*² *pro* commetavi]. *exempla infimae latinitatis*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 468, 9 Donatus ... Vergilianum carmen vel Terenti comoedias mirifice -vit. GLOSS. IV 43, 9 (500, 8) -are. *coniecit Stowasser, Wien. Stud. 32 (1910) 104 ad* VESPAM 17 *pro* commendo *cf. p. 1864, 41.* *deponens inde a* PLAVTO *legitur.* *passive vel passivo sensu*: Q. CIC. Cic. epist. 16, 26, 1 (commendata *FHD*). SEN. dial. 12, 8, 4 PLIN. nat. 6, 141 TERT. adv. Marc. 1, 19 p. 315 LACT. inst. 3, 9, 5 RVFIN. hist. 1, 7, 11 IOH. BICL. chron. II p. 211, 567, 14 ISID. orig. 19, 3, 3 (*Arevalo*, commendatum *codd.*). *inf. fut.* -atum ire: ARS Bern. gramm. suppl. 75, 22.

1 *comminisci, in mentem revocare, meditari, disserere (apud audientes), commemorare*: GLOSS. IV 500, 13 -atur commemoratur (*depon., ut videtur*). V 279, 52 -bar com⟨me⟩morabar. *saepius* secum -ari. **a** *absolute*: PLAVT. Cist. 509 satin istuc tibi in corde certumst? :: quin ego -or quidem. Truc. 736 discant *alii litteras*, dum mihi -ari liceat, ni oblitus siem. :: quid erit interea magistrae, dum -bere? volt [interim] illa itidem -ari. VARRO Men. 419 barbato rostro illum -ari. CIC. de orat. 3, 86 magister ... Samnitium ... quotidie -atur. Brut. 87 *Galbam* -atum in quadam testudine cum servis litteratis fuisse. 305 quotidieque ... -ans oratoriis tantum exercitationibus contentus non eram. 310 -bar declamitans ... saepe cum M. Pisone et cum Q. Pompeio aut cum aliquo quotidie. fin. 5, 75 satisne vobis videor pro meo iure in vestris auribus -atus? div. 1, 90 *magi* congregantur in fano -andi causa (Lael. 7 cum in hortos D. Bruti auguris -andi causa ... venissemus). epist. 12, 2, 1 cum in villa Metelli complures dies -atus esset. QVINT. inst. 11, 3, 160 crebro digitorum labrorumque motu -ari. GELL. praef. 19 qui ... in -ando numquam voluptates, numquam labores ceperunt. 24 dum ero ad ... facultatem ... -andi ... idoneus. AVELL. p. 188, 9 fallaciter -ari, ne Christus crucifixus absolute propter nos confitendus sit, sed trisagio crux coaptetur. 192, 3 quocumque modo -etur aliquis, a recta fide praecipitatur. *de aliqua re*: CIC. Phil. 3, 36 consules ... multos menses de rei publicae libertate -ati. *cum quaestione indirecta*: CIC. epist. 4, 6, 3 ut ... -emur inter nos, qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. **b** *c. obiecto*: PLAVT. Poen. 1 Achillem Aristarchi mihi -ari libet (*i. afferre*). CIC. carm. frg. 39 futuras mecum -bar miserias. Pis. 97 id ... quod illa tropaea ... te -atum esse declarant. Phil. 11, 13 mimos (AMM. 30, 4, 14 mimiambos). fin. 5, 42 incipiunt ... *parvi* -ari aliquid. Tusc. 1, 75. Brut. 87 ut egisse *Galbam* causam, non -atum putares. 301 quae secum -atus esset *Hortensius.* Att. 4, 6, 2. 9, 9, 1 cursu θέσεις ... -ari. epist. 7, 1, 5. Q. CIC. Cic. epist. 16, 26, 1 diu et multis lucubrationibus -ata oratione. RVT. LVP. 2, 2 quotidianam ... servitutem. SEN. dial. 12, 8, 4 *haec* remissa fronte -anda sunt. PLIN. nat. 6, 141 quem ad -anda omnia in orientem praemiserit ... Augustus. 9, 174 *Fulvius* saginam earum (*coclearum*) -atus est (commentus *edd.*) sapa et farre aliisque generibus. 25, 51 ut plerique studiorum gratia ad pervidenda acrius quae -bantur, saepius *helleborum* sumptitaverint. GELL. 1, 9, 4 neque -ari, quae audierat *Pythagoricus*, fas erat. APVL. flor. 15 p. 59 fertur *Pythagoras* ... penes Anaximandrum ... naturabilia -atus. TERT. nat. 1, 8 id ... infantes ... facilius -ati ... in ⟨in⟩ventum alicuius interpretationis impegeri⟨n⟩t. apol. 21 licuerit ... Christo -ari divinitatem. resurr. 32 p. 71 quis ... discendi magis affinis quam praesumendi ... aliud quid haec -bitur ... ? adv. Marc. 1, 2 p. 293 alterum *deum*, quem -ari conitebatur *Marcion* de bono praeferendo construxit. 2, 4 p. 337 *bonitas dei* domicilium homini -ata est. LACT. inst. 3, 9, 5 quod ... secum ... -atum ... habere debuit. AMM. 22, 12, 5 magnitudinem expeditionis secum -ans *imperator.* [VESPA 17 (*pistor loquitur*): quorum epulas semper rerum commendo paratu (-o *Stowasser, Wiener Stud. 32 [1910] 104*)].

2 *cogitata, deliberata libro, scripto explicare, scribere, conscribere, tractare*: **a** *cum praepositionibus*: PLIN. nat. praef. 30 Catoni de militari disciplina -anti. 30, 8 primus ... -atus est de ea (*magice*) Ostanes. HIL. in Matth. 5, 1 de orationis ... sacramento necessitate nos -andi Cyprianus ... liberavit. CHAR. gramm. I 175, 14 de qua *figura* ... Velius Longus in II Aeneidos satis -atus est. HIER. epist. 57, 4, 1 de scripturis. chron. a. Abr. 2388 de ... dogmate. TERT. anim. 6 Soranus ... super anima -atus quattuor voluminibus. nat. 2, 1 *Varro* rerum divinarum ex omnibus retro digestis -atus idoneum se nobis scopum exposuit. **b** *cum obiecto*: *res*: PLIN. nat. 17, 111 ex iis, quae *Cato* -atus est, ... apparet. 18, 209 id eo anno, cum -remur haec, notatum est. 22, 15 plerisque ... irrisui sumus ista -antes. TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 422 ut fidem instrueret *Marcion*, dotem quandam -atus est illi *euangelio.* ARNOB. nat. 1, 57 neque *deus* ... suis res vestras -atus est manibus. RVFIN. hist. 1, 7, 11 haec ... non nobis ... absque ullis auctoribus -ata sunt. 5, 20, 4 dogmata (ἀποφήνασθαι). GENNAD. vir. ill. 13 -atus est *Prudentius* ... hexaemeron de mundi fabrica. IOH. BICL. chron. II p. 211, 567, 14 quae contra synodum Calchedonensem fuerant -ata. *animantes* (*adduntur duo accus. l. 64*): AVG. c. Iul. 6, 8, 23 nec ... *diabolum* genitalium -or artificem. EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 956ᶜ pisces ... vel serpentes aut bestias non pro veritatis ratione sed pro suo -antur arbitrio *allegorizantes.* *cf.* NICET. fid. 3 alterius eum (*Christum*) substantiae -atus est *Arrius.* **c** *c. acc. c. inf.*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 10 p. 877 licet quidam -entur terram immobilem permanere.

3 *libros, scripta explicare, interpretari*: GLOSS. II 467, 6 ὑπομνηματίζω. *c. obiecto*: SVET. gramm. 2 carmina ... -ando. GELL. 3, 16, 8 *Sabinus medicus* Hippocratem commodissime -atus est. TERT. pudic. 9 non ex parabolis materias -amur. LACT. inst. 5, 2, 17 quod illam re⟨ligione⟩m (*i. scripturam sacram*) non Aristophanes aliquis aut Aristarchus -atus sit. SCHOL. Cic. Bob. p. 151, 26 Hild. inscriptionis titulum ... -ari. MARCELL. chron. II p. 63, 392, 17 *Hieronymus* omnes sedecim prophetarum -atus est libros. p. 90, 470, 12 Gennadius ... Danihelem prophetam ... ad verbum -atus est. BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 80 Platonis dialogos. AGROEC. gramm. VII 113, 11 *Caper* in -ando ... Cicerone praecipuus. *c. praepos.* in: SCHOL. Hor. vita Hor. -ati in illum (*Horatium*) sunt Porphyrion, Modestus ... et Helenius Acron. RVFIN. hist. 5, 27 *Heraclitus* in apostolum -atus est (ὑπομνήματα ... Ἡρακλείτου εἰς τὸν ἀπόστολον). *absolute*: HIER. in Ion. 4, 6 p. 426 ne invenirent *grammatici* licentiam -andi. BOETH. herm. sec. praef. p. 3 quod non facile quisquam vel transferendi vel

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...-andi continuam sumpserit seriem. 6, 13 p. 421 duorum annorum spatium continuo -andi sudore consumpsimus.

4 *imaginari, invenire, fingere*: GLOSS. σοφίζομαι, τεχνάζομαι. -atur σοφίζεται. -are componere, adinvenire. componere aut invenire. -atus (est) mentitus (est). *cf.* SCHOL. Ter. p. 158 commenta pro -ata, excogitavit. *plerumque cum nota vituperationis*: FRONTO p. 234, 16 N. hanc sibi dolor meus picturam -atur. TERT. apol. 40 alios *deos* insuper sibi -ata *humana gens* (adv. Marc. 1, 18 p. 313 si sic homo deum -bitur, quomodo Romulus Consum. 1, 19 p. 315). anim. 12 *Anaxagoras* initium ... omnium -atus animarum. adv. Val. 19 p. 198 Achamoth in honorem Aeonum imagines -atam. adv. Marc. 3, 15 p. 401 diversas dispositiones duorum -ati deorum. IREN. 3, 25, 6 digna ... -ati ... sunt *eqs.* (*v. p. 1863, 55*). ARNOB. nat. 7, 9 quis ... -atus est tanta, quanta? HIL. trin. 6, 9 Valentinus ... ridicula quaedam et foeda -ans. LVCIF. Athan. 2, 7 quod ... idcirco talia fuissetis -ati circa Athanasium. RVFIN. Adamant. 1, 21 haec ... si de uno aliquo tempore -ari posses. 5, 12 quid fingere aut -ari poterunt? AVELL. p. 8, 23 novas adversus unigenitum filium dei -atus fuerat impietates. ISID. orig. 1, 22, 1 primus Tullius Tiro ... -atus (*BCK*, commentus *T, Lindsay*) est notas. 19, 3, 3 artemon (*velum*) dirigendae potius navis causa -atum (*Arevalo*, commendatum *codd., fort. recte*) quam celeritatis.

syn. et iuxta posita: *ad 1*: CIC. Brut. 305 scribens et legens. div. 1, 90 colloquendi. Phil. 3, 36 meditati (LACT. inst. 3, 9, 5). fin. 5, 78 discere. GELL. praef. 19 lectitando, percontando (1, 9, 4), scribendo (praef. 24). *ad 3*: SVET. gramm. 2 legendo. BOETH. herm. sec. praef. p. 3 transferendi. 2, 4 p. 80 vertendo. *ad 4*: IREN. 3, 25, 6 commentiti. RVFIN. Adamant. 5, 12 fingere. *opp.: ad 1*: CIC. Brut. 87 egisse (*cf.* Phil. 11, 13).

adduntur adverbia: *ad 1*: AVELL. p. 188, 9 fallaciter. *ad 2*: CHAR. gramm. I 175, 14 satis. *ad 3*: GELL. 3, 16, 8 commodissime. EXPLAN. in Don. gramm. IV 486, 9 mirifice.

part. perf. neutr. **commentātum,** -ī *pro subst.* *exercitatio, praeparatio*: CIC. Brut. 301 ut *Hortensius* sua et -a et scripta et ... omnia adversariorum dicta meminisset. *fictum, commentum*: SYMM. epist. 3, 18, 1 quid ... vel ex vero vel ex -o (commenticio *Seeck*, commento *Mommsen, neutrum necessarium*) dici potest? *commentarius scriptorum*: CASSIOD. inst. div. 4 p. 1115^B *codex psalterii* nobis primus est in -orum (commemoratorum *codd.*) labore. ISID. diff. 1, 90 commentum vel -um volumen *eqs.* (*v. p. 1868, 4*).

2. commentor, -ōris *a* comminisci. *qui aliquid invenit, facit, efficit, saepius cum nota vituperationis* (*cf.* GLOSS. καταψεύστης); *cum gen. obiect. et epitheto*: OV. fast. 3, 785 luce sua ludos uvae -r (*i. Liber*) habebat. HOMER. 527 fraudis ... -r Vlixes (579 CASSIAN. conl. 18, 15, 7). SOL. 5, 13 *Archimedes* machinarius -r fuit. 9, 15 *Archelaus* navalium ... -r proeliorum. GLOSS. IV 408, 16 -r expositor (commentator *codd. det., recte opinor, cf. p. 1862, 26*).

commentum, -ī *n. part. perf. verbi* comminisci. *scribitur in codd. etiam* conm-, *sed cf.* comm-: DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 29. *masc.* -us: GLOSS. IV 320, 19. PAVL. FEST. p. 124 mentum dicebant, quod nos -um. NON. p. 88 -um pro commonitum (GLOSS. V 639, 31). GLOSS. IV 221, 19 commune mendacium et librorum expositio. Plac. V 13, 15 (56, 14) -a plura significat. dicimus enim comminisci 'crimen confingere'. dicimus et -a interpretationes commentariorum, ut -a iuris, -a Virgilii (*cf.* ISID. orig. 6, 8, 5). V 354, 3 -is 'searvum' (*dat. pl. voc. anglosax.* searo, *i. q. 'consiliis, experimentis, machinationibus'*) vel 'ordoncum' (*anglosax. dat. pl. 'inventionibus, sententiis' sim.*). *legitur inde a* PLAVTO.

I *id quod* **comminiscimur,** *cogitamus*: A *generatim; saepe cum nota figmenti, mendacii, rarius ad voluntatem consiliumve quam ad intellectus actionem spectat*: SCHOL. Ter. p. 82 -um mendacium excogitamentum figmentum. GLOSS. τέχνασμα, σόφισμα, ποίημα, ἐπίνοια, ἐνθύμημα. cogitatio, versutia. mendacium, cogitatum. mendacium. commune mendacium, quod (con)fi⟨n⟩xit mendacium. commune mendacium, excogitatio vel compositum. concinnatum. figmentum. molitum, machinatum. excogitatum. argumentum, similitudo. -us cogitatio. -o τεχνάσματι. -a astutiae, machinationes. fraudes. fraudes, argumenta. argumenta. excogitata. -orum διανοημάτων. -is fraudibus. 1 *subiectum*: TER. Andr. 225 ipsis *Pamphilo et Andriae* -um placet (LAMPR. Heliog. 29, 6). CIC. rep. 6, 3 haec ... ⟨non⟩ somniantium philosophorum esse -a (SEN. epist. 90, 25 vilissimorum mancipiorum ista -a sunt. PLIN. nat. 7, 189. 22, 117. 28, 47. 35, 166 ipsius terrae sunt alia -a. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 1 firmitas ... et munimenta quibus ... mundus iste nitebatur ... augurum atque haruspicum magorumque -a *erant*. hist. 3, 26, 4 quod est vere diaboli -um [ἦν δ' ἄρα διαβολικῆς ἐνεργείας]. AVG. civ. 10, 10 p. 417 quis non videat haec omnia fallacium daemonum esse -a? 10, 11 p. 421 nec deos illos esse nec benignos daemones, sed ... humanum omne -um. NICET. psalm. 2 p. 69 haec talia haereticorum sunt -a). OV. met. 12, 54 (*metonymice*) mixtaque cum veris passim -a vagantur *in Famae atrio*. LIV. 44, 41, 4 pleraque nova -a mortalium in verbis vim habent. FLOR. epit. 1, 11, 2 Postumius ... dictator signum in hostes iaculatus est, novum et insigne -um. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 29 quandoq⟨ui⟩dem ... -um hoc ... sit providentiae. APVL. met. 9, 1 mihi ... id ipsum -um, quod momentariam salutem repperisse videbatur, periculum ... conflavit aliud. apol. 81. VLP. dig. 29, 5, 1, 34 si finxit se quis auxilium ferre vel dicis gratia tulit, nihil hoc -um ei proderit (COD. Theod. 14, 3, 1). 48, 5, 16, 2 si quis evitandi criminis id egit, ut rei publicae causa abesset, nihil illi -um hoc proficiat. PANEG. 12, 39 germana ... pictorum poetarumque (*v. infra l. 19*) -a Victoriam finxere pinnatam (OROS. hist. 6, 17, 8 CASSIAN. c. Nest. 1, 1, 2). VOPISC. Tac. 2, 4 *apud militares* quaelibet -a plurimum valent (SYMM. or. 2, 18). LACT. opif. 7, 3 illud -um dei mirabile est, quod (IVST. 22, 4, 3). FIRM. err. 5, 2. 7, 7 Liberum ad Solem volunt referre -a Graecorum. AMM. 14, 2, 13 *cum non* procederet ullum obsidionale -um. RVFIN. patr. 1, 4 haec Iudaica magis -a videbuntur. Greg. Naz. orat. 3, 3, 1 Engelbr. numquid tale ... habent paganorum delira -a? LICENT. carm. ad Aug. 18 Protea ... ferunt veterum -a Pelasgum ... captum. BACHIAR. fid. 1 numquid prophetarum oracula pseudoprophetarum -a falsarunt? MART. CAP. 7, 725 seria marcentem stupidant -a maritum. AVELL. p. 166, 2 minime consentientibus tuis -is. ENNOD. epist. 1, 5 p. 10 *priscis* nobilitatem doctorum -a pepererunt. 1, 9 p. 19 cessent ... -a poetarum (dict. 22 p. 493). opusc. 1 p. 278 Traserici patuere -a. INSCR. christ. Rossi II p. 128, 8 semper in te -a magistri emicuere tui tamquam fecunda nimis. *adde*: ENNOD opusc. 1 p. 277 urebant animum principis ... blandimenta -i.

2 *obiectum*: PLAVT. Mil. 241 euge, euge, lepide, laudo -um tuom (DICT. 4, 14). CIC. nat. deor. 2, 5 opinionis ... -a delet dies. VARRO ling. 6, 44 -um pronuntiatur. OV. met. 13, 38 timidi -a retexit Naupliades animi *Vlixis*. MANIL. [1, 84 quodcumque sagax temptando repperit usus in commune bonum -um laeta *pectora* dederunt, *v. p. 1888, 51*]. 2, 244 nec tu nulla putes in eo -a locasse naturam rerum. 5, 477 si tanta operum vires -a negarint. PLIN. nat. 19, 68 Columella suum tradit -um (FIRM. err. 6, 9 AVELL. p. 31, 8). 28, 198 afferunt ... magi sua -a (HIL. trin. 2, 4 AVG. civ. 5, 2 p. 193). STAT. Ach. 1, 624 quonam timidae -a parentis usque feres? PS. QVINT. decl. 8, 20 nemo umquam tam nova pertulit -a saevitiae. 14, 12 cur ego post hoc animi vices, quae -a prospicio? APVL. met. 5, 15 *Psyche* -um instruit. PAPIN. dig. 48, 5, 12 (11), 3 -um admitti. COD. Iust. 8, 35 (36), 3 (*imp. Caracalla*) replicatio doli ... -um fraudis repellit. VLP. dig. 27, 9, 9 -um ... in exemplum coercere. ANTH. 666, 17 *Seneca* mihi -a dedit te vera docente. PANEG. 12, 44 non ... linguam radicitus erui praecepisti cum eorum parte vitalium (*sc. praecordiorum*), quorum fuerat locuta (*sc. lingua*) -um. FIRM. math. 1, 2, 4 nec Afrorum ... -a ... Iovis sidus impedit. 1, 5, 3 ut astuta et calumniosa -a adulterini sermonis viribus vincerentur (AMM. 20, 6, 6). 1, 7, 10 *Pythagorae* animi -a et hominum et deorum probavere iudicia. *al.* err. 5, 4 ut ... -um ratio veritatis impugnet. *ibid.* egregia erroris istius ac praeclara -a (*sic P*, comitantia *edd. ante Zieglerum*)! 17, 4 ut profanarum religionum ... -a humanum genus primum disceret. IVST. 21, 4, 2 ut religione votorum ... -a facilius tegerentur. 22, 3, 7 haec ... -a Poenorum ... mors Hamilcaris praevenit. HIL. ad Const. 1, 5 -a ... inventa a duobus Eusebiis et a Narcisso. op. hist. frg. 2, 2 falsitatis suae -a prodiderunt. c. Aux. 8 diaboli -a pandenda sunt. ZENO 2, 16 quod ipsius *diaboli* -a nudentur (ZACCH. 2, 14 PASS. Saturnin. 2). SYMM. rel. 41, 6 eludendi iudicii causa propositum est inane -um. or. 1, 9 remove hinc ... -a. 2, 8. AMM. 14, 3, 2 novum ... -um aggressus. 19, 12, 16 -a palatina cohors confingens. 21, 12, 8 -um excogitatum est (26, 7, 5). 23, 6, 16 nullum inveniet humana mens ... -um. 28, 2, 12. MAR. VICTORIN. verb. script. 1 non quo deprehendas humana -a, quam magis approbes divina esse dicta. AVIEN. Arat. 257 Arctophylax sive ... Bootes famosa Arcadici testans -a tyranni. FVLG. myth. 1 praef. p. 11 sepulto ... Graeciae ... -o. AMBROSIAST. in Rom. 10, 11 omnia ... -a ... in confusionem deduci. HEGES. 3, 10 -um Iosephus detulit. HIER. hom. Orig. in Ezech. 2 p. 903 qui fabularum eius (*Valentini*) -a suscipiunt. RVFIN. Orig. in num. 14, 2 tolle ... fratrum ... -um (AVG. civ. 5, 5 p. 197). hist. 1, 7, 1 -a quaedam pro suis ... opinationibus ... adhibere (εὑρησιλογεῖν). 4, 7, 15 extiterunt ... viri ea tempestate, qui obscaena haereticorum -a (κατὰ τῶν ἀθέων αἱρέσεων) convincerent (AVELL. p. 357, 21). Greg. Naz. orat. 2, 5 Engelbr. non ... requiramus coquorum ... -a. AVG. serm. ed. Mai 119, 8 omnium haereticorum, paganorum Iudaeorumque destruit ... -a *fides catholica* (PRAEDEST. 1, 82). MART. CAP. 3, 221 Camena ... vult amica fictis -a ferre. 8, 808 astriloquae praefers -a puellae. EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 32 ut *Maximus et Ianuarius* ... -a non sentiant. AVELL. p. 184, 3 noli ... in novitate languere pessima faciendo -a. p. 221, 4 -um Marcionitis Manichaeisque coniunctum totum ... salutis nostrae solveret sacramentum. p. 357, 21 veteris erroris detrita -a ... non recolunt nec refutant *eqs.* ENNOD. epist. 4, 14 in negotio suo circumstrepentium ... superasse -a. GLOSS. V 532, 40 -a finxit (*sc. ad* TER. Ad. 657 commenta ... est). *adde*: FILASTR. 39 novum quid volens -i ... decernere *Ptolemaeus*. 3 *ablativus*: OV. epist. 20, 32 -is poenas doque dedique tuis. PLIN. nat. 12, 85 his -is augentes rerum pretia. APVL. met. 9, 1 -o munitus. PAPIN. dig. 3, 2, 20 -o videris accusationis instigator fuisse. 35, 1, 76 fideicommissum ... adoptionis -o non excluditur. FIRM. err. 5, 4. 27, 2 hunc ignem (*quo signum comburitur*) -is tuis ... renovans. IVST. 21, 3, 1 universam civitatem ... -o circumvenit. 32, 4, 6 Hannibal novo -o auctor victoriae fuit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVR. VICT. Caes. 4, 9 quo -o liberti ..., quos vellent, perditum ibant. 40, 2 Constantinus ... fugae -o ... in Britanniam pervenit. PS. AVR. VICT. epit. 28, 3 ut . . . nullo . . . cuiusquam -o ad ridendum solvi potuerit *Saturninus*. LVCIF. Athan. 1, 27 catervam -o diaboli quaesitam Arrianorum. SYMM. epist. 4, 48 ne ... innocens domus -is . . . mancipii terreatur. 6, 69 -o silentium vestrum purgare voluistis. AMM. 28, 5, 8 quibus -is Alamannorum et Macriani ... frangeret fastus. 29, 2, 8 -is ... loca attemptare. 29, 5, 32 -is ... hostem ... oppressurus. RVFIN. Orig. in num. 14, 2 *fratres Ioseph -o* saevierunt in fratrem. COD. Theod. 9, 40, 15 (*a. 392*) nec exquisita -is ars eiusmodi subornetur, ut. 11, 1, 31 (*a. 412*) ne ullis ...-is exactio mutiletur. MACR. sat. 1, 18, 24 hominum -o ignis adhibitus. 7, 1, 12 hoc -o spem detraxit *Pisistratus* insidiantibus *filiis*. 7, 5, 12 vobis -o tali non qualitas sed modus quaeritur. 7, 5, 31 elaborandum est nobis -o varietatis *ciborum*. somn. 1, 1, 3 quid illi (*Platoni*) -o tali (*sc. de Eris relatione*) ... opus fuerit. MART. CAP. 8, 817 fabulosis ...-is Grai complevere caelum. OROS. hist. 1, 20, 2 *Phalaris* crudelis mente, -is crudelior. EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 23 praedia alienari nullo potuerunt -o. AVELL. p. 162, 16 quae tradita non sunt, . . . -is astruere. 400, 26 *perversitatem* -o non rite conceptam. ENNOD. dict. 21 p. 486, 1 quatenus -o superbae abiectionis nihil ei *urbanitas* relinquat liberum, qui rogatur. *adde*: APVL. met. 3, 11 *lusus* semper -i novitate florescit. HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 1000 haec quae volumus enarrare quasi -i more perstringenda sunt breviter. 4 *praepositiones*: *cum abl.*: LIV. 1, 19, 5 cum *deorum metus* descendere ad animos s i n e aliquo -o miraculi non posset. SVET. Vesp. 18 mechanico ... grandes columnas ... perducturum pollicenti praemium p r o -o non mediocre obtulit (MARCIAN. dig. 49, 14, 22, 2 puniri . . . pro -o). AVELL. p. 691, 1 seditionis initium s u b interrogationis dolosae -o ab Aristide ... exortum. *c. accus.*: MANIL. 4, 161 i n tot fecundi Gemini -a feruntur. TERT. nat. 2, 16 p r o p t e r artium -a deos haberi. AVELL. p. 457, 5 quantum a d ipsius superstitionis -a respectat. ENNOD. opusc. 4 p. 389 p e r dolosi -a consilii fabricata subiectione compositus *monachus*.

B *speciatim*: *praevalet notio cogitationis scriptis vel verbis explicatae, i. q. scriptum, liber, oratio*: COLVM. 7, 5, 17 *Boli Mendesii* -a appellantur graece χειρόκμητα. MART. CAP. 2, 102 *Mercurii* nomen . . . Cylleniique vocabulum . . . per sola Aegyptiorum -a vulgatum (*i.* Θωύθ). 5, 436 (*Rhetorica loquitur*) cum . . . etiam alios habeam qui . . . artis intimae -a perscripserint. 9, 897 *Disciplinarum* auscultare -is. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 177 ferunt Graecorum -a loquacia ... feminam ... sua manu suos extinxisse successus. *fort. hic addendus locus obscurus*: GERM. frg. 5, 4 Atlans ... omnes stellarum motus certa ratione notavit, quae Pharii Syriique viri -a sequentes aequora vere novo *eqs.* *technice apud rhetores*: QVINT. inst. 5, 10, 1 *enthymema* nos -um ... aut commentationem interpretemur (9, 2, 106 GLOSS. II 104, 13. 105, 21). *metonymice i. q. facultas, potestas commentandi*: FVLG. myth. 2, 5 Graecia quantum stupenda mendacio, tantum est admiranda -o. *circumscriptionis loco*: CYPR. GALL. exod. 1082 multaque praeterea rerum -a novarum *mirificis* sunt facta modis.

notabilia ad I: *epitheta*: LIV. 44, 41, 4 nova (PS. QVINT. decl. 8, 20 FLOR. epit. 1, 11, 2 APVL. met. 5, 15 IVST. 32, 4, 6 AMM. 14, 3, 2. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5 Engelbr.). FLOR. epit. 1, 11, 2 insigne. APVL. met. 9, 1 astutulo (FIRM. math. 1, 5, 3 astuta). apol. 81 mirum (LACT. opif. 7, 3 mirabile. IVST. 22, 4, 3 admirabile. AMM. 21, 12, 8 admirandum). PAPIN. dig. 3, 2, 20 callido (VLP. dig. 27, 9, 9 IVST. 21, 3, 1. 22, 3, 7 AVELL. p. 162, 16). MARCIAN. dig. 49, 14, 22, 2 tam turpi tamque invidioso. FIRM. math. 1, 2, 4 malitiosa. 1, 5, 3 calumniosa. 1, 7, 10 divina. err. 5, 4 (*ironice*) egregia ... ac praeclara. 6, 9 scelerata. 17, 4 miseranda. IVST. 21, 4, 2 nefanda. HIL. trin. 2, 4 humana (MAR. VICTORIN. verb. script. 1 AVG. civ. 10, 11). FILASTR. 39 falsi (AMBROSIAST. in Rom. 10, 11 AVG. serm. ed. Mai 119, 8). SYMM. epist. 4, 48 feralibus. 6, 69 eleganti. rel. 41, 6 inane. or. 1, 9 theatralibus praestigiis digna. AMM. 14, 3, 2 parum ... temptatum. 19, 12, 16 taetra. 26, 7, 5 validum. 28, 2, 12 exitiale. 30, 7, 8 malefido ... sed utili. FVLG. myth. 1 praef. p. 11 fabuloso (MART. CAP. 8, 817). RVFIN. Orig. in num. 14, 2 parricidale. hist. 4, 7, 15 obscaena. Greg. Naz. orat. 2, 5 exquisita. 3, 4 delira. MART. CAP. 3, 221 amica fictis. 8, 808 vilia. COD. Theod. 14, 3, 1 detestabilia. AVELL. p. 184, 3 pessima. p. 221, 4 impium pravumque (p. 400, 26). p. 357, 21 detrita. p. 400, 26 funesto. EPIST. pontif. Thiel Gelas. frg. 32 noxia. AVG. civ. 5, 3 p. 194 nobile. ENNOD. opusc. 4 p. 389 dolosi. *additur saepius genetivus rei vel originis*: CIC. nat. deor. 2, 5 opinionis. LIV. 1, 19, 5 miraculi. PLIN. nat. 35, 166 terrae. PS. QVINT. decl. 8, 20 saevitiae. PAPIN. dig. 35, 1, 76 adoptionis. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 29 providentiae. TERT. nat. 2, 16 artium. COD. Iust. 8, 35 (36), 3 fraudis. FIRM. err. 5, 2 barbarae legis. 5, 4 erroris (AVELL. p. 357, 21). 6, 9 sacri. 17, 4 profanarum religionum. IVST. 22, 4, 3 consilii (ENNOD. opusc. 4 p. 389). AVR. VICT. Caes. 40, 2 fugae. HIL. op. hist. frg. 2, 2 falsitatis. AMM. 19, 12, 16 blanditiarum. 20, 6, 6 prohibendi. 23, 6, 16 extinguendi. 29, 2, 8 figurarum. HIER. hom. Orig. in Ezech. 2 p. 903 fabularum. AVG. civ. 5, 5 p. 197 artis vel potius vanitatis. ZACCH. 2, 14 pravitatum. MACR. sat. 7, 5, 31 varietatis. AVELL. p. 457, 7 superstitionis. ENNOD. dict. 21 p. 486 superbae abiectionis. *cum praepos.* de: AVG. civ. 5, 3 p. 194 -um de figuli rota.

II *interpretatio scriptorum, librorum, carminum sim.*: GLOSS. IV 434, 42 librorum expositio. ISID. diff. 1, 90 -um vel commentatum volumen, id est ex diversis libris collatum (comatum *codd.*) scilicet ex veteri et novo testamento (*opp.* commentarium). *absolute*: ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 6 videamus ... pereat necne -um, si sententia compleatur. CASSIOD. gramm. VII 144, 8 *in codice* artes Donati cum -is suis ... collegi. inst. div. 5 p. 1117^C ut sibi textus ipse -a sint. PRISC. gramm. III 281, 15 nec enim aliter stat iambus, qui est quaternarius, quod etiam Donati -um approbat. SVBSCR. comment. Lucan. cod. Bern.: M. Annaei Lucani -orum explicit liber (*et seq. num.*). *cum gen. obiect.*: AVELL. p. 266, 12 in -o epistolae ad Hebraeos. POMP. gramm. V 95, 2 *tit. libri*: -um artis Donati. BOETH. herm. sec. 2, 3 p. 79 *operum Aristotelis* omnium -a Latina oratione perscribam. CASSIOD. gramm. VII 144, 1 post -a psalterii (GREG. M. epist. 2, 6) . . . artes Donati ... collegi. inst. div. 6 p. 1118^C *quidam* -a libri ipsius *Iob* (GREG. M. epist. 2, 6) conscripsit in ordinem. art. 3 p. 1203^A categorias *Aristotelis* . . . transtulit . . . Boetius cuius -a tribus libris ipse quoque formavit *eqs.* PRISC. gramm. II 61, 20 quod etiam Donatus in -o Aeneidos affirmat (SVBSCR. Serv. Aen. 4 *et* 5 cod. C). ISID. orig. 2, 25, 9 -umque eius (*isagogarum Porphyrii*) V libris Boetius edidit. *cum praepositionibus*: in *c. acc.*: *nota titulos librorum*: RHET. min. p. 155 -um Victorini rhetoris in M. Ciceronis rhetoricam *cod. F.* PORPH. Hor. carm. 1 Pomponi Porfyrionis -um in Horatium Flaccum. SVBSCR. Hor. ars 476 Pomponi Porfyrionis -um in Horatium de arte poetica explicit. SVBSCR. Boeth. herm. pr. codd. TM: explicit liber secundus primae editionis -orum Boetii in periermenias 〈Aristotilis〉. herm. sec. cod. J: explicit -um maius in periermenias. BOETH. in Porph. comm. pr. *et* sec. *tit. libr.*: cod. R: liber primus editionis primae -orum Boetii in isagogas Porphyrii. *ibid.* -um Boetii in isagogas. *adde locos, quibus etiam verbum coniungitur*: PS. RVFIN. praef. in proph. p. 962^A Hieronymus ... in prophetarum ... libros -a digessit. PRISC. gramm. II 8, 15 Servius in -o, quod scribit in Donatum. FACVND. defens. 3, 3 p. 593^C in -o, quod in Ioannis euangelium fecit. in *c. abl.*: BOETH. in Porph. comm. pr. cod. S: Boetii . . . in isagogis . . . -orum editionis primae lib(ri) II et editionis secundae lib(ri) V. *dubio casu*: SVBSCR. Hor. carm. 4 Porfyrionis -um in Horati Flacci lib. IIII explicit. super *c. acc.*: SVBSCR. Chalc. comm. cod. C: explicit -um Chalcidii super librum II Platonis. *adde l. 44.* *additur numerus*: BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 421 si prioris -i perlegerent brevitatem. CASSIOD. gramm. VII 214, 27 *Donati* gemina -a reliquimus. SVBSCR. Boeth. in Porph. comm. sec. cod. P: Boetii liber quintus explicit secundi super isagogas -i.

synon. et iuxta posita ad I: CIC. rep. 6, 3 fabulas. FIRM. math. 1, 2, 4 bilingues animos. 1, 7, 10 sapientiam prudentiamque (AMM. 29, 5, 32). err. 5, 2 numinis consecratio. 5, 4 sacris. IVST. 22, 3, 7 sententias inauditas. HIL. trin. 2, 4 doctrinas novas. SYMM. or. 1, 9 miracula. 2, 8 dolos. AMM. 14, 11, 1 vi. AMBROSIAST. in Rom. 10, 11 dogmata. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 1 idolorum cultus ... divinationum fallacia. COD. Theod. 11, 1, 31 praestigiis. 14, 3, 1 astutia. OROS. hist. 1, 20, 2 mente. *oppos.*: OV. met. 12, 54 mixta ... cum veris ... -a (ANTH. 666, 17 *Seneca* mihi -a dedit te vera docente. *cf.* TER. Andr. 225 mihi ... non fit veri simile; atque ipsis -um placet. FIRM. err. 5, 4 ut ...-um oratio veritatis impugnet). *cf.* CIC. rep. 6, 3 haec ... non . . . philosophorum esse -a . . . sed prudentium coniecturas. MAR. VICTORIN. verb. script. 1 humana -a ... divina ... dicta.

^✱^**commeo**, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* meare (*cf.* NOT. Tir. 80, 40 meat, conmeat). *de formis*: *gen. plur. part. praes.* -antium, *sed* -antum: PRVD. apoth. praef. 43 ENNOD. epist. 6, 25, 2. 7, 6, 3. CASSIOD. var. 12, 19, 1 (*BF*; *reliqui* -antium). *scribitur* comeantibus *uno* m: CORP. VIII 10400. 22131. 22468. *fort.* 21928. commiantium: CORP. V 1863. *de notione*: GLOSS. διοδεύω. -at venit. iter agit. -et φοιτάτω, ἐρχέσθω, κατατρεχέτω. -are ambulare, venire, iter agere. -ans διοδεύων -antium transeuntium (SCHOL. Ter. p. 119 -are transire). *vi praepositionis servata*: συνοδεύω. συμφοιτῶ, φοιτῶ. simul se (?) pergit. simul ambulat. -are simul ambulare. *cuius notionis exempla certa non facile afferuntur, nisi huc trahas ex. gr.*: CIC. Manil. 55 *infra l. 79* Cael. 38 *p. 1870, 59* NEP. Eum. 8, 5 *p. 1869, 2* AVSON. 468 *p. 1869, 28 sim.* *passive impersonaliter*: VLP. dig. 9, 3, 1, 1 (9, 3, 1, 2 ?). 43, 19, 3, 66 SERV. auct. Aen. 2, 454. *cf. p. 1871, 34 sq.* *deponens* -ari: CHIRON 394. 732. *supin.* -atum: COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 *l. 80.* *legitur inde a* PLAVTO.

I *sensu motionis strictiore*: *i. q. pergere, proficisci, idem fere q. meare*: A *de hominibus*: PLAVT. Rud. 322 ad carnificem est aequius quam ad Venerem -are. Truc. 682 in urbem crebro -o (TER. Hec. 175 huc . . . in urbem. SVET. Claud. 17). CIC. Manil. 55 quo (*Delum*) omnes undique cum mercibus atque oneribus -ant. COMMENT. quaestor. Varro ling. 6, 91 (?) dum aut ad praetorem aut ad consulem mittas auspicium petitum, -atum praetores (comitiatum praeco populum *coni. Mommsen*) vocet ad te. CAES. Gall. 1, 1, 3 minimeque ad eos (*Belgas*) mercatores saepe -ant. 7, 36, 7 ut tuto ab repentino hostium incursu etiam singuli -are

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

possent. BELL. Afr. 65,3 Caesarem eādem saepe frumentandi gratia -urum. NEP. Eum. 8,5 qua *via* omnes -bant. LIV. 4,9,14 qua ex oppido sui -are possent. 5,47,11 inter Veios Romamque nuntios -are. 25,8,10 nocte ... -are. 25,9,13 qua *parte portulae Philomenus* -are assuerat. 25,30,5 legatos -are ultro citroque (PLIN. nat. 13,106 SVET. Cal. 19). 29,3,7 in castra hostium. 33,29,2 ad varios ... usus. SEN. epist. 84,2 hoc et illo. 121,5 *pictor* inter ceram opusque facili vultu ac manu -at. CVRT. 4,4,20 *Tyrios* libero -antes mari ... terras elegisse. COLVM. 1,3,3 qui (*dominus*) libentius -urus sit, si. PLIN. nat. 6,38 *Scythae* ⟨per⟩ angustias inter se -ant. 6,88 patrem Rachiae -asse eo (*sc. ad Seras. cf.* AMM. 23,6,60). 30,8 Ostanes ... velut semina artis portentosae (*i. magicae*) sparsit obiter infecto, quacumque -verat, mundo. STAT. silv. 4,3,109 prono limite -ate gentes. TAC. hist. 4,55 -vere nuntii inter Civilem Classicumque (ann. 13,38 -antibus in vicem nuntiis). ann. 1,46 in Germaniam. PLIN. epist. 2,7,6 praeter hanc (*effigiem iuvenis*) -are. 10,77,3 SVET. Claud. 17. Nero 22 ad omnes ... circenses e secessu. Vesp. 1 quae (*opera*) ex Vmbria in Salinos ad culturam agrorum quotannis -are soleant. 8 ab Ostia et Puteolis Romam (SYMM. rel. 23,3). CELS. dig. 43,19,7 per fundum. GELL. 7,10,4 e domo sua Megaris Athenas ad Socratem. APVL. met. 4,29 per plateas -antem *puellam* populi ... apprecantur. 6,4 *Iunonem* virginem vectura leonis caelo -antem. 6,17 ultro ad Tartarum manesque. 6,29. 7,11 ad puellam. 8,15 ob iter illud, qua nobis erat -andum, iacere ... hominum corpora. 9,15. mund. 35 ad consessum publicum. VLP. dig. 9,3,1,1 per itinera. 9,3,1,2 in via. 43,8,2,23 per *vias*. MOD. dig. 8,3,12 iter est, qua quis pedes vel eques -are potest. LACT. inst. 3,15,18 ad meretricem. VIR. ill. 78,1 ad regem Bithyniae. AVSON. 468 iuvenum congregem densitatem uno agmine -antem. SYMM. epist. 4,8,21 ad viciniam Rheni. 5,82 rel. 23,10. AMM. 31,4,10 quae in -antes peregrinos ... deliquerunt *Romani*. SCHOL. Cic. Bob. p. 102,25 Hild. qua soleret Appius -are. HEGES. 5,16 l. 77 PELAG. in Rom. 1 p. 648^{C}. VVLG. II Macc. 11,30 his ..., qui -ant (καταπορευομένοις) usque ad diem trigesimum mensis Xanthici, damus dexteras securitatis (*paulo ante* descendere). COD. Theod. 8,5,16 pr. (*a. 363*) -are per provinciam. 8,5,27 (*a. 365*) nec emensis evectionibus dandam -andi cuiquam facultatem. 8,8,7 (*a. 395*) quicumque e palatio nostro cuiuslibet tituli ad provinciam -arit. 13,5,27 (*a. 397*) ut omnes ... ad -andi vocentur officium. MACR. sat. 3,16,14 in forum ad iudicandum. somn. 2,5,17 *torrida zona* hominum generi commercium ad se denegat -andi. MART. CAP. 2,196 ad deorum ... imperium et senatum caelitem. EVGRAPH. Ter. Haut. 443 ad mulierculam -are (*Terentii codd., Eugraph., Schol. Ter. hoc loco* -are *scribunt, sed Schol. Bemb.* commetare, *quod metro postulatur*). SALV. gub. 7,73 latronum ... excubias ... -antium viatorum spolia captantes. SIDON. epist. 7,10(11),2 si -andi libertas pace revocetur. 9,4,1 ENNOD. epist. 2,16,1. opusc. 3,109 ad Italiam cum roboris multitudine. CORP. V 1862 iter, ubi homines et animalia cum periculo -bant. PASS. Thom. p. 122,16.

part. praes. **commeāns,** -antis *subst.* *pergens, proficiscens, viator, interdum fere i. q. nuntius, qui inter loca quaedam ultro citro it, praecipue qui epistulas portat. plerumque pluraliter*: SEN. benef. 6,34,4 -ium in utramque partem catervis itinera compressa. PLIN. nat. 8,83 ad dexteram -ium praeciso itinere si pleno id ore *lupus* fecerit (*sc. terra vescatur*), nullum ominum praestantius. TAC. ann. 4,27 tres biremes appulere ad usus -ium illo mari. TRAIAN. Plin. epist. 10,78,1 confluente undique in eam (*civitatem Byzantiorum*) -ium turba. SVET. Iul. 27 sponte ad se -es uberrimo congiario prosequebatur *Caesar*. APVL. met. 1,19 crebritas ... -ium metum mihi cumulabat. 6,18 *Charon* ad ripam ulteriorem ... deducit -es. TERT. spect. 30 ne lactucae suae frequentia -ium allaederentur (HIER. epist. 71,5 ENNOD. epist. 7,6,3 CASSIOD. var. 12,19,1. *cf.* IORD. Get. 42,223 frequentatione). PAVL. sent. 5,6,2 *opere* -es impediuntur. ARNOB. nat. 3,23 per maria Mater Matuta tutissimas praestat -bus navigationes. SYMM. epist. 1,92 scribam saepius, modo facultas -ium non desit optanti. 2,89(88) notitia -ium postulavit, ut commendationi eorum pagina adiecta proficiat. 4,20,3 facilis ... tibi ... -ium copia est. 4,21,2 num fraternitati tuae etiam -ium fidem debeo? 4,30,1 profectiones -ium notae *non* sunt. 4,36,1 te Mediolanium venisse asseveratio -ium palam fecit. 5,70. 6,13 si quid scitu dignum putabitis, sine nostri sermonis excursu plenius a -e discetis. VEG. mil. 3,8 pedites equitesque ... tutum iter -bus praestant. 4,39 ventorum ... saevitia ... -es a terrestri itinere deturbat. HIER. epist. 3,2,2 crebra -ium multitudo. RVFIN. hist. mon. 12 quae (*semita*) vix inveniri a -bus posset. Greg. Naz. orat. 1,43 Engelbr. viam ... levigatam assiduitate -ium. PRVD. apoth. praef. 43 sparsa ad ipsum -um transitum frumenta. COD. Theod. 8,5,23,3 (*a. 365*) evectiones -ium ... inspicere. 6,29,6 (*a. 381*) machinamenta -ium ... depellant. ENNOD. epist. 2,16,2 ad stili exercitium iunguntur haec, non ad beneficium -is. 2,24,1 nullas -ium manus litterarum dote munerari. 3,13,1 -ium ... damna commentus. 3,14,2 opportunitas -ium expectata (8,35,4). 6,25,1 votivus -ium cursus. CASSIOD. in psalm. 24,3 *vias* -ium ... licentia pervagatur. 126,8 vox a -bus ... auditur. var. 5,39,14 per ... quaestus ... -ium celeritas impeditur. 8,32,5 studium -ium. 11,12,1 utilitas -ium. 12,14,6 -ium ... adventibus. 12,15,6. 12,19,2 -ium greges. 12,22,1 -ium attestatione. CORP. V 1863 -ium ... populo. VIII 2495 ad salutem -ium. 10400 ⟨d⟩ivi Magni Antonini fil(ius) miliaria comeantibus inovavit (22427 *al.*). 21920 iter ... pervium -bus redd⟨id⟩erunt (21928 *al.*). X 6811 ut periculum -bus abesset. 6854. 6892.

B *de animalibus*: SISENNA frg. inc. 2 in eam paludem multi piscium ... -ant. COLVM. 9,8,8 si -ant frequentes *apes*, spem quoque aucupandi examina maiorem faciunt (9,14,14). PLIN. nat. 8,225 in Hellesponto in alienos fines non -ant cervi. 9,49 Hispaniae cetarias hi (*scombri*) replent thynnis non -antibus. 10,63 simili anseres quoque et olores ratione (*sc. atque grues*) -ant. 10,64 -antium *avium* per maria terrasque peregrinatio. APVL. met. 4,19 *bestia* libere discurrens totis aedibus -bat. 8,22 *formicae in arbore* ultro citro -bant multiiuga scaturrigine. IVST. 44,4,4 *per tramitem angustum* armenta -are consueverant. CORP. V 1862 *cf. p. 1869, 48.*

C *de rebus mobilibus*: CIC. nat. deor. 1,27 animum ... per naturam rerum omnem ... -antem (MIN. FEL. 19,6 LACT. inst. 1,5,17). 2,49 *siderum* alterum *genus* spatiis immutabilibus ab ortu ad occasum -ans. 2,84 naturis ... ex quibus omnia constant, sursus deorsus, ultro citro -antibus (PLIN. nat. 2,104). 3,31 cum ex aqua oritur aër, ex aëre aether, cumque eadem vicissim retro -ant. AETNA 100 animanti per tota ... percurrunt corpora venae ad vitam sanguis omnis, qua -at idem (CHIRON 732). SEN. nat. 4^{a},2,30 cum pertusa sint cuncta et invicem -ent. 6,13,5 ultro citroque spiritus (*i. aer*) -at (PLIN. nat. 11,176 *uva* hanc [*gulam*] ... operit, cum spiritus tantum aut vox -at. GELL. 17,11,3 LACT. opif. 11,8 PELAGON. 204. IVL. VAL. 1,50 per eum [*tripodem*] divino spiritu -ante vaticinari antistitem fas erat. *cf.* APVL. Plat. 1,14 *narium* bifori via odor cum spiritu -at). LVCAN. 5,445 Pontus ... non -at aestu. 10,249 sunt qui spiramina terris esse putent magnosque cavae compagis hiatus, -at hac penitus ... unda. PLIN. nat. 11,277 *anima* -bat recens assidue exitura supremo *die* (MIN. FEL. 34,6 *animas* in alia nova corpora saepius -are. LACT. inst. 3,19,19 epit. 31 [36],7). LACT. opif. 16,6 videtur ... mens ... -are ad pectus. CHALC. transl. p. 43 cum corpus aliquod ... incurrisset ignis offensionem ... similiter aquae ... procellas hisque interpellationibus omnibus per corpus ad animam -antibus. CHIRON 394 altero die madefacta ... temperabis ..., ut possit -ari intus. MART. CAP. 8,850 *planetae* isdem solis rationibus -antes. 8,856 per easdem ... mutationes -at circulorum *sol.* (EVSTATH. Bas. hex. 6,8 p. 930^{C} sole ad partes boreales -ante). 8,867 *per latitudinis partes* luna -at. EVSTATH. Bas. hex. 1,5 p. 872^{C} *decursio temporis* semper urgetur et effluit finemque nequaquam percipit -andi. 2,7 p. 887^{B} lux per eum (*aërem*) -ans. 4,6 p. 908^{C} *per defossa loca* -ans aqua marina.

II *sensu latiore*: **A** *de rebus corporeis: fere i. q. portari, apportari, moveri, vehi, adduci*: PLAVT. Curc. 398 illaec catapultae ad me crebro -ant. CIC. Verr. 5,46 quae (*navis*) ... ad ea furta, quae reliquisses, -ret. Att. 8,9,3 crebro ... illius litterae ab aliis ad nos -ant (TAC. ann. 4,41 LACT. mort. pers. 15,6 SYMM. epist. 1,97. *cf.* SIDON. epist. 9,5,1 apices nostri incipient -are crebri). CVRT. 5,1,25 quadrigae inter se occurrentes *in Babyloniae muro* sine periculo -are dicuntur. PLIN. nat. 12,57 virgis ... turis ad nos -antibus. 14,1 *externae arbores*, quae in alienas non -ant terras. SVET. Nero 31 *fossam* latitudinis, qua contrariae quinqueremes -rent. TERT. idol. 14 nobis ... Saturnalia et Ianuariae ... frequentantur, munera -ant et strenae. COD. Theod. 1,16,3 (*a. 319*) breves omnium negotiorum ... -ent ad scrinia praefecturae (10,8,2).

B *de rebus incorporeis: i. q. venire, pervadere*: CIC. Cael. 38 cuius in hortos, domum, Baias ... libidines omnium -rent. TAC. ann. 2,28 Caesar congressus abnuit, posse enim ... Flacco internuntio sermones -are (*cf.* HIER. hom. Orig. in Ier. 6 p. 802 quia ad singulos quosque sanctorum idem sermo -verit). APVL. Socr. 6 p. 133 *per divinas medias potestates* desideria nostra et merita ad deos -ant. CHALC. transl. p. 24 nonne ad homines *divinatio et medela* instinctu conditricis deae -verunt? p. 47 quo bono (*sc. philosophia*) nihil umquam maius ad hominum genus a divina munificentia -vit. comm. 139 ut lex ... etiam ad ceteras potestates ... -ret. 194 eadem passione (*sc. sensu*) usque ad animae sedem -ante. 330 *comparat Plato* illud ... ex quo similitudo -at, patri. PS. RVFIN. in Ioel 2,30/31 in servos ... sacra haec inundatio (*effusio spiritus*) -bit. EXPLAN. in Don. gramm. IV 531,17 limes est, per quem duae supra dictae *prosodiae* ultro citroque -ant. EPIST. pontif. 293 Migne 20,496 (Innoc.) Siricii ... monita evidentia -arunt, ut. 20,502 *forma ecclesiasticae vitae et disciplinae* ab episcopo Siricio ad provincias -vit. ENNOD. epist. 8,3,2 per aurium callem divitiae *cogitationum, scientiae, doctrinae sim.* -arunt. 9,35,2 sarcinam venire, unde aestimes -are rem praemii.

nota de statu rerum corporearum: fere i. q. porrigi, pertinere: APVL. Plat. 1,16 *venas* ad procreandum e regione cervicum per medullas renum -are (ARNOB. nat. 3,13 per omnia viscera -antes ... venas cum arteriis coniugatas). COD. Theod. 15,2,1 (*a. 330*) per quorum praedia ductus (COD. Iust. 11,43 [42],1,2 aquaeductus) -at. *de animo et voluntate animantium: esse, pergere*: CASSIAN. inst. 5,17,3 *Christus* cotidie in sanctis -at animabus. ENNOD. opusc. 5 p. 399,14 *ut* ad culturam tuam (*sc. dei*) ... -rem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

notabilia ad I et II: indicantur saepius haec: *locus vel homo, ad quem vel unde aliquis -at:* *praepositionibus* ad, in, e(x), a(b), de; *adverbiis* huc, quo, ultro, citro, hoc, illoc, eo, sursus, deorsus, undique *al.* (*exempla v. passim supra*). *finis, causa -andi*: LIV. 33, 29, 2 ad varios usus. SVET. Claud. 17 ad *triumphi* ... spectaculum. Vesp. 1 ad culturam agrorum. SYMM. epist. 5, 82 ad equorum coemptionem. HEGES. 5, 16 vers. 77 in auxilium Hebraeis. MACR. sat. 3, 16, 14 ad iudicandum. *iter, via, quibus aliquis -at:* *praepositionibus*: praeter (PLIN. epist. 2, 7, 6 praeter *effigiem* -are), per (PLIN. nat. 6, 38 ⟨per⟩ angustias ... -ant. PLIN. epist. 10, 77, 3 plurimisque per eam [*Bithyniam*] -antibus. SVET. Cal. 19 per ... pontem. APVL. met. 4, 29 per plateas. GELL. 17, 11, 3 per ... fistulam) *al.* *adverbiis*: eādem, hac, qua, quacumque, illac, ubi. *abl. loci*: COLVM. 9, 14, 14 aditibus. STAT. silv. 4, 3, 109 prono limite. *locus, terra, inter, per quae aliquis (aliquid) -at:* *praepositionibus*: inter, per. *abl. loci*: CVRT. 4, 4, 20 libero ... mari. APVL. met. 6, 4 caelo. APVL. met. 4, 19 totis aedibus. *quotiens, qua ratione adverbiis et adverbialibus*: PLAVT. Curc. 398 crebro (Truc. 682 SYMM. epist. 1, 97). TER. Hec. 175 raro (SVET. vita Verg. p. 57). CAES. Gall. 1, 1, 3 saepe (BELL. Afr. 65, 3 LIV. 25, 23, 11 VIR. ill. 78, 1). LIV. 34, 61, 13 frequenter. PLIN. nat. 11, 277 assidue (APVL. met. 7, 11. 9, 15). SVET. Cal. 19 biduo continenti. FRONTO p. 116, 17 N. cotidie. SYMM. rel. 23, 10 semel atque iterum. CIC. nat. 3, 31 vicissim. SEN. nat. 4, 2, 30 invicem (SEN. epist. 84, 2). SVET. Vesp. 8 per vices. COLVM. 1, 3, 3 libentius. SVET. Iul. 27 sponte. LVCAN. 5, 445 Pontus ... non -at aestu. 10, 249 -at ... tacitis discursibus unda. PLIN. nat. 10, 63 simili ... ratione. AVSON. 468 uno agmine. *qua re*: SVET. Vesp. 8 pedibus (APVL. met. 6, 17). APVL. met. 6, 4 vectura leonis. *cf. infra l. 35.* *cum acc. rei*: MOD. dig. 48, 10, 27, 2 qui ... falso duplomate vias -vit (CASSIOD. in psalm. 101, 24 *viam virtutis* in tribulationibus -amus. *cf.* TAC. hist. 5, 4 quod pleraque caelestium viam suam et cursum septenos per numeros -ent [*sic Wölfflin, alii alia; cod.* -rent *deleto* t]. *fort.* VLP. dig. 43, 8, 2, 21 ut ea *via* publice iretur -retur. CORP. III 600 viam ... angustam fragosam ... ita munit, ut vehiculis -etur, *sed utrisque locis impersonaliter sumi potest*). SCHOL. Hor. carm. 1, 17, 1 quod *Faunus* utrumque (*Lycaeum et Lucretilem*) saepius -et (*? conmedet trad.*, commetet *Stowasser*). CASSIOD. in psalm. 43, 19 *voluptuosos calles* -amus, quando a domini iussione traducimur. 141 concl. *deus* universas mundi (*sc. creaturas*) omnemque creaturam suam -at atque replet. *fort.* VLP. dig. 9, 3, 1, 2 (*loco, ut videtur, non sano*).

III *sensu speciali vel technice i. q. commeatu, tempore missionis frui*: *cf.* FEST. p. 277 -are, ultro citro ire. DON. Ter. Hec. 175 -are est abesse, ubi te esse oporteat. TAC. hist. 2, 8 militum quosdam ex oriente -antium ascivit *servus*. SCAEV. dig. 33, 7, 20, 5 qui forte velut -antes transissent.

derivata: commeabilis, commeatio, commeator, commeatus. commetare. *Bannier.*

commercātor, -ōris *m. a* commercari, *cf.* mercator. *idem fere q. mercator*; GLOSS. συνέμποϱος: ITALA Ioh. 2, 16 (cod. e) nolite facere domum patris mei domum -um (ἐμποϱίου, VVLG. negotiationis).

commerciālis, -e *a* commercium. *i. quod ad commercium pertinet*: *ad emptionem spectans* (*commercium sub I*): AVG. in euang. Ioh. 13, 14 recitentur tabulae -es, quid ibi emit audite. *ad viam, transitum (commercium sensu II) pertinens*: FVLG. myth. 1, 5 p. 44, 19 *autumnus* constrictis arborum venis vitalis suci -es transennas iterum stringens *folia detundit.*

commerciārius, -ī *m. a* commercium. *i. q. mercator, cf.* GLOSS. συνωνητής. CORP. VIII 22656, 25 (*in suppellectili*) Serg⟨ius⟩ comm(erciarius) Afr(icae). 22656, 26 -u(s). 22656, 26^{b} odoru(m) ⟨c⟩omme⟨rc⟩iariu(s). *adde graeca*: NOVELL. Iust. 154 (ed. Zachariae [1881] II p. 293; *a. 545*) χϱὴ τὴν μέταξον τοὺς κομμεϱκιαϱίους πϱὸς τοὺς βαϱβάϱους πϱαγματεύεσθαι κτλ. *ibid.* εἰ δέ τις πϱὸς τοὺς βαϱβάϱους μὴ ὢν κομμεϱκιάϱιος πϱαγματεύσεταί τι. *saep.* MALALAS p. 396, 14 Bonn. πϱοηγάγετο κόμητα ... τὸν ἀπὸ κομμεϱκιαϱίων (*cf.* comes commerciorum *p. 1872, 65*) Πϱοκόπιον. CONST. PORPH. admin. imp. 43 p. 190, 20 Bonn. IOH. MOSCH. lim. 186 (Migne gr. 87, 3 p. 3061^{D}) κομεϱκιάϱιος ἦν (*syn.* πϱαγματευτής). *nota*: CONST. PORPH. de caer. aul. Byz. 2, 52 p. 717, 18 Bonn. κουμεϱκιάϱιοι.

commercior, -ārī [*a* commercium. *Th.*]. *i. q. commercari*: CASSIOD. var. 5, 39, 9 -andi licentiam aequabili ratione revocate.

×commercium, -ī *n.* [*a* com *et* merx *vel* mercari; *cf.* commers, commercari. *Th.*]. *cf.* ISID. orig. 5, 25, 35 -um dictum a mercibus, quo nomine res venales appellamus. GRAMM. suppl. 31, 24 a merce mercor, 'aris', ex quo -um. 36, 14. 74, 4 mercor -um. *de orthographia*: GLOSS. Plac. V 56, 15 -um quod est negotium, per duo mm (GRAMM. suppl. 292, 17 -um per duo m). *ita ubique in* INSCR., *at* NOT. Tir. 42, 32 conmercium, *variant codd. auctorum.* *nota scripturam*: VEL. gramm. VII 77, 12 commircium quoque per i antiquis relinquamus, apud quos aeque et Mircurius per i dicebatur. *graece*: commércion: THEOPHIL. inst. Iust. 2, 20, 4 p. 208. 3, 19, 2 p. 335. *ibid.* commercíu. IOH. MOSCH. lim. 186 (Migne gr. 87 p. 3064^{A}) τὰ κομεϱκίου. *de declinatione*: *gen. sing.* commercī: PLAVT. *ter*, -ii *saepius ap. script. pedestres.* *nota*: CORP. III 3617. 4288. 7853 (*infra l. 71 sqq.*) commerci, *quod pro* commerci(orum) *scriptum esse videtur.* *legitur apud* PLAVTVM *quater, deinde a* CIC. *per totam latinitatem; frequentant*: CIC. SVET. *senis locis,* LIV. *16 (vel 17)^{ies}*, OV. MELA STAT. *quinis locis*, MANIL. *11^{ies}* SEN. philos. *16^{ies}* CVRT. *septies* LVCAN. *8^{ies}* PLIN. nat. *22^{ies}* TAC. *13^{ies}*; *praeterea*: ICTI TERT. SOL. (*12^{ies}*) AMM. AVG. PETR. CHRYS. VAL. CEM. ENNOD. CASSIOD. [*loco lacunoso*: LIV. 45, 30, 2 (mercio *V*). *loco corrupto*: PLIN. nat. 5, 63.]

I ***strictiore sensu i. q. mercatura, actio commercandi*:**

A *proprie*: GLOSS. συνωνή. συνωνή, ἐπιμιξία. commutatio mercis. commutatio mercium. mutatio. commutationem. negotium (*v. p. 1871, 77*).

1 *absolute*: LIV. 4, 52, 6 superbe ab Samnitibus ... legati (*qui* 'ad frumentum mercandum' *missi erant*) prohibiti -o sunt. MANIL. 1, 88 navita ... fecit et ignotis iter in -a terris. 4, 170 orbisque orbi bona vendere posse *Cancer attribuit* totque per ignotas -a iungere terras. 5, 700 placidasque regent -a gentes. SEN. benef. 7, 9, 5 *Sericae vestes* ingenti summa ab ignotis etiam ad -um gentibus arcessuntur. MELA 2, 10 Satarchae auri argentique ... ignari vice rerum -a exercent. 3, 60 Seres ... genus *hominum* ... -o, quod rebus in solitudine relictis absens peragit, notissimum. LVCAN. 8, 810 -a tuta gentibus (*sc. facta per Pompeium bello piratico*). PLIN. nat. 2, 169 qui navigasset ex Hispania in Aethiopiam -ii gratia (2, 170 -ii causa). 6, 54 *Seres* coetum reliquorum mortalium fugiunt, -a expectant. 6, 88 *Seras* notos etiam -o. 6, 162 in -is aut latrociniis degit *gens Arabum.* 12, 80 his -is Carra oppidum aperuere *Arabes.* 33, 6 -a victus gratia invecta sunt. QVINT. decl. 341 p. 346, 26 vectigalibus iniquis ... sublatum -um est (*syn.* p. 347, 11 negotiatio). TAC. Agr. 24 aditus portusque *Hiberniae* per -a et negotiatores cogniti (28 per -a venumdatos *milites.* 39 emptis *hominibus.* Germ. 17 *Germanis* nullus per -a cultus *est.* 24 servos ... per -a tradunt. SOL. 20, 10 *p. 1873, 33.* PRVD. c. Symm. 2, 615 distantes regione plagae divisaque ponto litora conveniunt ... nunc per -a et artes ad coetum celebrem. CASSIOD. var. 6, 7, 3). TAC. Germ. 5 proximi *Germanorum* ob usum -orum aurum et argentum in pretio habent. 41 *Hermunduris* solis Germanorum non in ripa -um, sed penitus et in splendidissima Raetiae provinciae colonia. hist. 4, 65 vectigal et onera -orum resolvimus, sint transitus incustoditi. ann. 2, 62 lixae ac negotiatores ... quos ius -ii ... hostilem in agrum transtulerat (POMPON. dig. 49, 15, 6 *mulier* iure -ii vendita ac redempta. FLOR. epit. 3, 6, 1 sublatisque -is *piratae* ... maria bello ... praecluserant. MIN. FEL. 20, 6 antequam -is orbis pateret. VLP. dig. 50, 14, 3 *proxenetae* emptionibus venditionibus -is contractibus licitis utiles ... se exhibent. HERMOG. dig. 1, 1, 5 ex hoc iure gentium ... -um emptiones venditiones locationes conductiones obligationes institutae. SOL. 31, 5 *Gamphasantes* fugiunt -a. 33, 6 *Arabes* -is student. ARNOB. nat. 1, 14 vilitates atque abundantias rerum tantas, ut -a stuperent universa pretiorum auctoritate prostrata. COD. Iust. 8, 50 (51), 11 (*a. 293*) si liberum captum te ab hostibus -o redemit Sabinus. COD. Theod. 7, 20, 7 (*a. 353*) qui *veterani* vero neque rus colunt neque utilem vitam -is exhibent (*syn.* mercimonia agitent). QVEROL. p. 31, 12 mysterium de religione faciunt et -um, quae communia sunt et gratuita vendunt foris. AMM. 27, 5, 7. 31, 4, 11 turpe -um. *al.* COD. Theod. 13, 1, 18 (*a. 400*) *negotiatores* probantur in territoriis sive in civitatibus exercere -a. AVG. serm. 80, 5 mercantes homines veniunt ad -a, ad res mutandas; nam antiqua -a rerum mutatio fuit. SIDON. epist. 6, 12, 5 si -o fuisset species ista (*sc. frumentorum datio*), non muneri. CASSIOD. var. 5, 17, 2 quod (*sc. classium aedificatio*) et armatis aptum et congruum probatur esse -is. 8, 31, 5 *Bruttium* utroque latere copiosa marina possidet frequentatione -a. 9, 14, 9 pretia communi debent deliberatione constitui, quia non est delectatio -ii, quae iubetur invitis. 12, 28, 8 *syn.* nundinationem. ITIN. Theod. 32 *syn.* negotium. CORIPP. Iust. 2, 372 publica. CORP. III 1209, 14 conduct(ori) pascui salinarum et -or(um) (*fort. i. q. commeatuum, annonae?*). *nota*: NOT. dign. or. 13, 6—9 comites -orum (*sc. mercaturae cum barbaris factae. v. p. 1871, 63. 1873, 35. 1874, 7 sq.*) per Orientem et Aegyptum, per Moesiam, Scythiam et Pontum, per Illyricum. occ. 11, 86 comes -orum per Illyricum. COD. Iust. 4, 40, 2 (*inter a. 383/392*). 4, 63, 6 (*inter a. 409/423*) si qui ... transgredientes ipsi vel peregrinos negotiatores sine comite -orum suscipientes fuerint deprehensi. 1, 52, 1 (*a. 439*). CORP. III 3617 genio commerci(orum) (4288 genio -i(orum) et negotiantium Primitius Iuli Procli cond(uctoris) (octo) [*sc. octo vectigalium publicorum*]. 7853 genio p(opuli) R(omani) et commerci(orum)). *nota de eo, qui se pecunia prostituit*: VAL. CEM. hom. 20, 8 cui descendit ex cupiditate -um (*infra*: tanta est apud aliquantos cupiditas, ut venalis pudor pretium foeditatis inveniat). *allegorice de Christo Iesu* (*qui morte sua vitia hominum redemit*): AVG. in psalm. 102, 6 p. 1321 egit hic -um, iam pretium solvit, sanguinem fudit. virg. 54, 55 sanguinem morientis *Christi*, pretium credentis, -um redimentis. c. Parm. 1, 7, 12 qui emit totum orbem pretio sanguinis sui, cuius sancta -a propheta ... cecinit. in euang. Ioh. 13, 14 non tacuit in -o suo, quid emerit. serm. 80, 5 qualia -a! PAVL. NOL. carm. 21, 426 prodita diversis egit -a terris. *sim. de Petri et Pauli apostolorum morte*: AVG. serm. ed.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Mai 50,1 o admiranda -a, quae nulla possunt aestimatione taxari. *de aliis hominibus*: PETIL. Aug. c. Petil. 2,98,225 dementis lucri -um est vestras animas perdere, ne divitias amittatis. PETR. CHRYS. serm. 80 p. 427^B -o crudeli fraudem fidei veritatis latrocinium nundinantur. *cf. etiam p. 1874, 81 sqq.*

2 *adduntur*: a *genetivus*: *explicativus*: HEGES. 1,37,2 l. 16 novae auctionis -o se mulierem (*Mariamnen*) prostituisse (*sc. quod imaginem suam M. Antonio donasse ferebatur*). AMM. 31, 5, 1 nefandis nundinandi -is. CASSIOD. var. 2,30,3 -um negotiationis. *personae, quacum mercatura agitur*: LIV. 34,9,9 -o eorum Hispani imprudentes maris gaudebant mercarique et ipsi ea, quae externa navibus inveherentur, et agrorum exigere (*i. vendere*) fructus volebant. CASSIOD. var. 7, 9, 1 undis Tiberinis quasi per alvum vadunt, quae ad -a civitatis ascendunt. 7, 23 et populos peregrinos prudenter excipias et nostrorum -a moderata aequalitate componas. *rerum, quae emuntur venduntur que*: SEN. epist. 90, 15 posse nos vestitos esse sine -o Sericorum (*Fickert*, servorum *B*). PLIN. nat. 5, 34 gemmae. 12, 54 turis. PORPH. Hor. ars 345 librorum. SOL. 28,2 carbunculi gemmae. IVST. 18, 5, 8 *incolas* adventu peregrinorum mutuarumque rerum -o (*fere i. q. commutatione*) gaudentes. HIL. in Matth. 21, 4 avium istarum (*columbarum*). CYPR. GALL. lev. 257 contribulis quicumque sui -a fratris (*velut servi*) iussus agat (*syn.* redimat). RVST. HELP. hist. testam. 29 -a tanti sanguinis exiguo peragit mens improba lucro. DRAC. laud. dei 2, 515 dei -a fiunt discipulo (*Iuda*) vendente suo. CASSIOD. var. 6, 7, 8 salis. b *praepositiones*: SEN. epist. 87, 21 *bona* in regiones *mundi* discripta sunt, ut necessarium mortalibus esset inter ipsos -um, si invicem alius aliquid ab alio peteret. PLIN. nat. 5, 34 cum *Trogodytis* (SOL. 28, 2). CAPITOL. Maximin. 4, 4 cum Gothis. CASSIOD. var. 5, 10, 2 *Gepidis* cum provincialibus nostris non rapiendi votum sed -i sit facultas. de *re*: AVG. serm. ed. Mai 37, 1 fecit *Iudas* de magistro ferale -um. c *adiectivi* (*personarum terrarumve, quibuscum mercatura agitur*): SOL. 20,10 quae *species* cum per Pannonica -a usu ad Transpadanos homines foret devoluta. AMM. 18, 8, 13 in suburbanis peregrina -a (*sc. cum peregrinis acta*), circumacto anno solita celebrari, multitudo convenarum augebat agrestium (CASSIOD. var. 6, 23, 4 voluntati *comitis Neapolitani* parent peregrina -a).

B *technice in iure i. q. ius mercandi (i. ius dominium proprietatemque rerum iuste acquirendi) inter gentes vel singulos homines lege constitutum.* *cf.* VLP. reg. 19, 5 -um est emendi vendendique invicem ius. THEOPHIL. inst. Iust. 3, 19, 2 p. 335 *ad* 'πρᾶγμα, οὗ commércion οὐκ εἶχον' *inserit*: τουτέστιν, ὃ ἀγοράζειν οὐκ ἠδυνάμην . . . commércion γάρ ἐστιν ἡ τοῦ δύνασθαι πιπράσκειν ἢ ἀγοράζειν ἐξουσία *eqs.* (GLOSS. iurisprud. cod. Paris. gr. 1357^A κομμέρκιον ἡ τοῦ δύνασθαι ἀγοράζειν ἢ πιπράσκειν ἐξουσία). *cf.* ius commercii *p. 1872, 38.* *de re v. Leonhard, PW. IV 768; Daremberg-Saglio II 1406.*

1 *absolute*: CIC. Verr. 3,124 ei se locum illum vendidisse, cui ne -um quidem esse oporteret (4, 93 arabat is agrum conductum in Segestano, nam -um in eo agro nemini est). FORMVLA praet. Paul. sent. 3, 4^a, 7 ob eam rem tibi lare (ea re *vel* aere *codd.*) -oque interdico (VLP. reg. 20, 13 -o illi [*prodigo*] interdictum est et ob id familiam mancipare non potest. PAVL. dig. 4, 4, 24, 1 quodammodo). VLP. reg. 19, 4 mancipatio locum habet inter . . . eos . . . peregrinos, quibus -um datum est. PAVL. dig. 18, 1, 34, 1 *quas res* natura vel gentium ius vel mores civitatis -o exuerunt (exemerunt *Hal.*), earum nulla venditio est.

2 *additur genetivus rei, cuius emendae vendendae iure acquirendae ius potestasque est*: CIC. Verr. 5, 133 nisi arbitramini L. Crasso *al.* . . . -um istarum rerum cum Graecis hominibus non fuisse, eis, qui *eqs.* . . . , fuisse (*spectat locus magis ad potestatem -ii moribus praebitam quam ad ius -ii. adde*: VLP. dig. 30, 40 res aliena cuius -um legatarius non habet. 45, 1, 34 *bis*. PAVL. dig. 41, 1, 62. MARCIAN. dig. 20, 3, 1, 2 rem, quam quis emere non potest, quia -um eius non est. INST. Iust. 2, 20, 4 si talis res *legata* sit, cuius non est -um [THEOPHIL. p. 208 ἐφ' ᾧ commércion οὐκ ἔχω]. 3, 19, 2 cuius -um *stipulator* non habuit). LIV. 43, 5, 9 illa petentibus data, ut denorum equorum iis -um esset educendique ex Italia potestas fieret. 45, 29, 10 neque conubium neque -um agrorum aedificiorumque inter se placere cuiquam extra fines regionis suae esse (LABEO Paul. dig. 31, 49, 2 *agri*). 45, 29, 13 salis -um dedit. PROC. Paul. dig. 31, 49, 3 *fundi* (*bis*). POMPON. dig. 18, 1, 6 pr. te emere non posse . . . sacra et religiosa loca, aut quorum -um non sit, ut publica. VLP. dig. 30, 39, 10 -um eorum (*praediorum Caesaris*) nisi iussu principis non *est.* 45, 1, 34 si quis *quid* promittat, cuius non -um habet.

3 *additur persona, quacum -um est*: CIC. Verr. 5, 133 cum Graecis hominibus (*v. supra l. 58*). LIV. 8, 14, 10 ceteris Latinis populis conubia -aque et concilia inter se ademerunt (45, 29, 10 *supra l. 68*. SVET. vita Ter. 1 nullo -o inter Italicos et Afros nisi post deletam Karthaginem coepto. POMPON. dig. 19, 1, 55 inter ementem et vendentem).

C *metonymice*: 1 *i. q. locus mercaturae, i. forum, emporium; cf.* CHAR. gramm. I 71, 27 forum neutro genere . . . cum -um significamus. SEN. nat. 4, 2, 4 Aethiopiam harenasque, per quas iter ad -a Indici maris est. LVCAN. 10, 314 deserta . . . qua dirimunt nostrum *mare* rubro -a ponto. PLIN. nat. 37, 45 *eques Romanus* et -a ea et litora *Germaniae* peragravit. HEGES. 3, 20, 1 *piratae* Phoenicis atque Aegypti -a populabantur. CLAVD. 18, 58 per Assyriae trahitur -a ripae (*syn.* fora). ALC. AVIT. carm. 6, 488 perlustrant *virgines stultae* (*euangelii*) quocumque loci -a fervent venalesque manus. *additur gen. obi. eius, quocum mercimonia eo loco aguntur*: TAB. Peut. 11, 2 fines exercitus Syriaticae et -um barbarorum. 12, 2 Persepolis, -um Persarum. *in nomine proprio*: CORP. III 3653, 8 (*a. 371; in Pannonia inferiore*) burgum cui nomen Commercium est (*v. Patsch, PW. IV 768*).

2 *i. q. res emptae venditaeque, merces. nota lusum propriae et metonymicae notionis*: HIER. epist. 37, 2, 1 *naves* quae de Tharsis solitae sint afferre vel exercere -a. a *sensu strictiore*: SOL. 32, 40 *ad Thebas* (*Aegypti*) -a Arabes Indique subvehunt (AVSON. 288, 7 Mosella longinqua omnigenae vectans -a terrae. RVT. NAM. 1, 153 *Thybris* opulenta tibi . . . -a . . . devehat hinc ruris, subvehat inde maris. CASSIOD. var. 9, 14, 9 navigiis vecta -a. CORIPP. Iust. 1, 111 carinas omnia vectantes gemini -a mundi). ARNOB. nat. 3, 32 *Mercurius* nundinarum mercium -orumque mutator. LACT. ira 13 utitur mari non solum ad -a et copias ex longinquis regionibus ferendas (AVIEN. orb. terr. 1066 *Phoenices* primi docuere carinis ferre cavis orbis -a. VEN. FORT. Mart. 3, 26 Oceanusque *hieme* negat -a ferre Britannis). AVIEN. Arat. 311 tumido -a fluctu nulla petebantur. AMM. 14, 8, 13 *Arabia* opima varietate -orum castrisque oppleta validis. OROS. hist. 7, 43, 1 interdicto praecipue atque intercluso omni commeatu navium et peregrinorum usu -orum. b *ampliore sensu i. q. opes, subsidia, copiae*: *absolute*: HIL. in Matth. 27, 4 vendentes sunt hi, qui . . . reddunt *pauperibus* ex se petita -a. HIER. epist. 7, 2, 2 chartam defuisse non puto Aegypto ministrante -a. PS. RVFIN. in Os. 6, 8—9 *loca* plus vel de opportunitatibus -orum vel de multitudine incolarum celebritatis habuissent. VAL. CEM. hom. 4, 2 p. 705^B miramur . . . quare non pingues oleae exhibeant pretiosa -a (*i. q. fructus*). c. *genetivo*: AVIEN. orb. terr. 919 ignorant *Massagetae* flavae Cereris -a (*fere q.* '*dona, fructus*'). DARES 16 Achilles cum magno praedae -o ad exercitum . . . revertitur. CYPR. GALL. exod. 365 contentique vehunt umeris -a vitae. VAL. CEM. hom. 9, 4 *reperimus* inter abundantis vini frumentique -a egentes viduas. NOVELL. Iust. app. 7, 18 (*a. 554*) *ut* collatores aurarias functiones ex abundantium specierum -o infundere valeant.

3 *quod in mercimonio numeratur*: *i. q. pretium*: *proprie*: SEDVL. carm. pasch. 5, 118 scelerisque sui -a reddens *Iudas* incassum facti pretium, non facta reliquit. op. pasch. 3, 20 *vestis a Iesu tacta* nullo venundata -o. *in imagine apud christianos*: IVVENC. 3, 310 quae digna queunt animae -a poni? (*syn.* lucra). SERM. Corp. Vind. 21 p. 335, 15 beatus . . . in quo mors vitae -um fuit. Caspari Anecd. p. 326, 10 tale conversationis nostrae expectat *Christus* meritum, quod sanguinis sui possit valere -um (GREG. TVR. glor. mart. 106 quos pretiosi sanguinis -o reparavit). *inde i. q. dignitas, aestimatio rei*: CASSIAN. inst. 9, 3 *vestimentum* esu tinearum attactum nullius pretii vel honesti usus poterit ulterius habere -um.

4 *quod ex mercatura provenit*: *i. q. lucrum, praemium*: a *sensu proprio et bono i. q. lucrum, compendium*: HIL. in Matth. 16, 11 quid afferemus ad vitam? praeparatos credo terrenarum opum futuris -is thesauros? AMM. 15, 13, 4 mutuaque -a vicissim sibi conciliando locupletatis *ducibus quibusdam*. VAL. CEM. hom. 9, 2 p. 720^{C/D} *negotiator* qui reconditum sacculo tenet nummum, de quo inde potest habere -um. ALC. AVIT. carm. 6, 319 argentum . . . promunt et laeto referunt -a vultu. PASS. Rogat. 4 possis cum vitae -o sortiri dignitatis augmentum. *latiore sensu i. q. reditus, fructus, quaestus*: CASSIOD. var. 1, 16, 2 *postulant quidam*, ne cogantur ad integram praestationem *tributorum*, quibus -orum sunt commoda deminuta. 2, 12, 1 si desideriis nostris -a peregrina famulantur. *singulariter de pecunia ipsa*: CASSIOD. var. 4, 34, 1 prudentiae mos est in humanos usus terris abdita talenta revocare -umque viventium non dicere mortuorum (*sc. res per quam commutationes mercimoniaque fiunt*). b *sensu peiore i. q. poena, vindicta culpae alicuius*: AVIEN. Arat. 1190 ista furori praemia debentur, sunt haec -a laesis semper numinibus.

D *sensu ampliore ac translate*: 1 *in bello fere i. q. commeatus sub II (et proprie de actione afferendi et metonymice de copiis frumentisque)*: LIV. 40, 58, 1 neque Thraces -o faciles erant (*cf.* 40, 57, 4 *syn.* commeatus). PLIN. nat. 26, 19 curve Romani duces primam semper in bellis -orum habuere curam? 35, 168 *quibusdam* Alexandri Magni ducibus sabulum hoc portari cum reliquis militaribus -is reperio. FRONTIN. strat. 2, 5, 14 hostem inopem -o laborare. *inde latiore sensu i. q. annona*: *c. genetivo*: LIV. perioch. 127 cum . . . S. Pompeius Siciliam teneret et -um annonae impediret. *absolute*: CASSIOD. var. 7, 11, 2 (*ad praesidem civitatis*) -a civibus secundum temporum qualitatem aequabili moderatione dispone. *fort. addendum*: CORP. III 1209? *v. p. 1872, 63.*

2 *i. q. commutatio, alienatio quaevis rerum incorporearum (sc. non mercatura facta. cf. etiam p. 1872, 77 sqq.)*: *absolute*: HIL. in Matth. 19, 6 confidentiam legis relinquere admonetur *dives iuvenis euangelii* et eam felici -o mutare (CASSIOD. in psalm. 46, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Esau cessit honorem suum eoque facto contigit, ut Iacob felici -o carnalia offerret, quatenus spiritualia conquirere potuisset). *c. genetivo rei, quae commutatione acquiritur*: TRACT. in Luc. 1,46 *publicanus* multitudinem peccatorum brevi lacrimarum mutavit -o. CLAVD. 22,115 Ambitio ... vestibulis foribusque potentum excubat et pretiis -a pascit honorum. *nota c. gen. explicativo*: RVFIN. Orig. in num. 6,2 *ad lucernas* ita principalis illius luminis splendor pervenerit, ut origo ipsa luminis nihil damni ex -o derivationis acceperit. *metonymice i. q. res tradita commutataque: allegorice*: AVG. serm. ed. Mai 31,1 Iudaei *Christum* gentibus tradunt, reddunt gentes Iudaeis; Herodi mittit Pilatus, remittit Herodes Pilato et -um fit impietatis pietas.

II **latiore sensu** *fere i. q.* **aditus, conversatio,** *communitas,* **consuetudo:** A *generatim*: GLOSS. ἐπιμιξία. συναλλαγή, πανήγυρις. συναλλαγή, ἐπιμιξία.

1 *absolute (vel c. gen. subi.)*: a *de animantibus*: CIC. Verr. 5,21 asciverunt sibi illud oppidum (*Phaselin*) piratae primo -o, deinde etiam societate (*antea*: exeuntes e Cilicia praedones saepe ad eam ... devenirent et ... eodem deferrentur). SALL. Iug. 18,6 mare magnum et ignara (*i. ignota*) lingua -a (*B et plerique codd. utriusque recensionis*, commercio *P et man. 2 in* P^1 *Naz.*) prohibebant. MANIL. 4,809 eadem, quae sunt signis, -a servant *terrae hominesque*. 5,380 quin etiam linguas hominum sensusque docebit aerias volucres novaque in -a ducet *Arquitenens*. SEN. benef. 4,5,3 *flumina* praebitura ⟨ad⟩ -a viam. nat. 4,2,11 *inundatione Nili* nullum in mediterraneis nisi per navigia -um est. epist. 108,19 Pythagoras omnium *animantium* inter omnia cognationem esse dicebat et animorum -um in alias atque alias formas transeuntium. CVRT. 7,3,5 nationem ... nullo -o colentem (volentem *codd.*) mutuos usus. 9,10,8 ne cum finitimis quidem ullo -ii iure miscentur. PLIN. nat. 3,41 gremiumque terrarum *est Italia* -o patens. VAL. FL. 1,246 ipse suo voluit -a mundo Iuppiter. IVV. 2,166 (*de Armenio, qui obses Romam venerat, corrupto*) aspice quid faciant -a! PLIN. paneg. 29 diversasque gentes *Pompeius* ita -o miscuit, ut *eqs.* TERT. apol. 39,4 a communicatione orationis et conventus et omnis sancti -ii relegetur. adv. Marc. 4,9 p. 441,1 in exemplo leprosi non contingendi, immo ab omni -o summovendi communicationem prohibebat hominis delictis commaculati. spect. 25 ipsa consensio *mulierum ac virorum*, ipsa in favoribus aut conspiratio aut dissensio inter se de -o scintillas libidinum conflabellant. CLAVD. rapt. Pros. 1,91 *Mercurius* qui fas per limen utrumque solus habes geminoque facis -a mundo. MACR. sat. 1,11,50 Saturnalibus talium -orum (*i. donorum invicem mittendorum*) coepta celebritas. SIDON. epist. 1,5,5 ut praebeant moenibus circumfusa *fluenta Padi* praesidium, infusa -um. DRAC. Romul. 9,115 non sunt -a iuncta mortibus et superis. *speciatim de consuetudine amoris*: CALP. decl. 46 sibi furtiva -a et amorum pericula reliquerunt. *nota*: POTAM. epist. ad Athan. p. 1417^A maledicti pecoris (*i. serpentis, diaboli; sc. i. q. Arianorum*) libidinoso -a veneno damnabiliter sarcinata. b *de rebus quasi personatis*: MANIL. 2,358 *de signis stellarum*: deviaque (divia-, dubia- *var. lect.*, debiliaque *Breiter*) alternis data sunt -a signis mutua. PS. APVL. Ascl. 20 ut esset in homine necessarium vocis auriumque -um. CLAVD. MAM. anim. 1,6 p. 44,8 ex utriusque diversi (*incorporei ac corporis*) -o. PETR. CHRYS. serm. 72 p. 404^D caeli et terrae, carnis et dei. 143 p. 583^A divinitatis et carnis. NOVELL. Iust. app. 7,18 (*a. 554*) -is videlicet navium nullo modo prohibendis (LEX Visig. 8,4,29 flumina maiora, i. e. per quae ... quaecumque -a veniunt navium).

2 *significatur persona (vel res quasi personata), quacum -um habetur*: a *cum aliquo*: PLAVT. Aul. 631 quid tibi mecum est -i, senex? (Bacch. 117 cum dis damnosissimis. Rud. 725 non licet, est lex apud nos. :: mihi cum vestris legibus ⟨nil quicquamst⟩ -i. OV. trist. 3,11,9 *p. 1876,29*. MON. Ancyr. 6,8 *p. 1876,47*. QVINT. decl. 333 p. 314,5 cum hoste. COD. Iust. 1,40,10 [*circa a. 401*] nullum palatinis ... cum provincialibus volumus esse -um. PAVL. NOL. epist. 38,2 p. 326,8 nobis cum horum societate -um sit, cum quorum sorti discretio est). CIC. Tusc. 5,66 quis est omnium, qui modo cum Musis, id est cum humanitate et cum doctrina habeat aliquod -um? (Cato 42 nec habet *voluptas* ullum cum virtute -um. VAL. MAX. 6,1,10 *et* 8,2,2 *v. p. 1876, 51sqq.* SEN. epist. 18,12 incipe cum paupertate habere -um. LVCAN. 9,443 cum toto -a mundo naufragiis [*sc. navibus naufragio ad oram eorum adactis*] Nasamones habent. LEO M. epist. 109,2 cum suis sociis. *adde infra l. 78*). MANIL. 2,382 secum iungunt -a (*? v. p. 1876,13*). CYPR. epist. 59,20 p. 690,15 ut nulla cum talibus -a copulentur, nulla cum malis convivia vel colloquia misceantur. *nota strictiore sensu fere i. q. consuetudo amoris, stupri (v. l. 45. p. 1876,51. 83)*: PLAVT. Truc. 94 Astaphium est ancillula *meretricis*, cum ea quoque etiam mihi fuit -um. ARNOB. nat. 5,22 *Iovem* cum extraneis habuisse -um feminis (FAVST. Aug. c. Faust. 22,5 p. 595,6 cum hoc genere feminarum). EPIST. pontif. 255 (Siric. 1,9) Migne 13,1138^C cum uxoribus possent carnale exercere -um. b *inter aliquos*: OV. trist. 5,3,45 sunt dis inter se -a (MANIL. 2,346. 467 *p. 1877,9sqq.* SEN. nat. 5,18,4 LACT. inst. 6,10,27). VELL. 2,65,1 *p. 1876,48*. SEN. nat. 3,27,11 dire⟨m⟩ptum inter miseros -um ac transitus *magno diluvio facto*. epist. 38,1 inter nos (benef. 7,17,1 inter nos imperitos). SVET. Iul. 75 assiduo inter utrasque partes usu atque -o (SOL. 50,4). PAVL. NOL. carm. 10,6 homines inter et deum. c *genetivo obi.*: OV. ars 3,549 est deus in nobis et sunt -a caeli. LIV. 5,3,8 interdicitis patribus -o plebis (*syn.* vetant ... quicquam rei cum alienis hominibus esse). 38,18,12 multarum ... gentium fines contingit *Gordium*, quarum -um in eum maxime locum mutui usus contraxere (SEN. dial. 6,26,6 -o gentium rupto societatem generis humani coetumque dissolvet *fatum ultimum*. MELA 1,102 -o aliarum gentium mollitis aliquantum moribus. SOL. 50,3 *Seres* reliquorum mortalium coetus refugiunt adeo, ut ceterarum gentium -a abnuant. *nota de re*: CVRT. 6,10,23 iam pridem nativus ille sermo -o aliarum gentium exolevit). MANIL. 2,382 cetera *signa* sexus feminei secum iungunt (sex coniungunt *Breiter*) -a mundi (4,296 velut hospitio mundi -a iungunt. LVCAN. 8,312 vulgati supra -a mundi naufragium Fortuna ferat). SEN. dial. 9,4,4 nos non unius urbis moenibus clusimus, sed in totius orbis -um emisimus patriamque nobis mundum professi sumus (SOL. 2,3 oras *Italiae* ... -o orbis accommodatas. AVSON. 292,6 *de Arelate urbe*: mediam ... navali ponte plateam, per quem Romani -a suscipis orbis). SVET. Tib. 50 domo quoque egredi et -o hominum frui vetuerit *Iuliam* (TERT. nat. 1,8 infantes ... seorsum a -o hominum alendos). *huc trahendum videtur*: TERT. pudic. 9 p. 236,11 mussitationem Pharisaeorum erga -um domini ethnicorum (domini ⟨et⟩ ethnicorum *Oehler*). d *adiectivo* (mutuus *v. infra l. 82*): TERT. adv. Marc. 4,37 p. 547,23 allophylus ... aliqua notitia scripturarum ex -o Iudaico afflatus. VAL. CEM. hom. 16,1 quae *studia* videmus in amore sanctorum peregrinis latius florere -is.

3 *significatur res, qua constat -um*: a *genetivo*: OV. trist. 3,11,9 nulla mihi cum gente fera -a linguae (5,7,61 ne tamen Ausoniae perdam -a linguae ... ipse loquor mecum. 5,10,35 exercent illi sociae -a linguae: per gestum res est significanda mihi. LIV. 1,18,3. 9,36,6. 25,33,3 facili linguae ⟨-o⟩; *syn.* per occulta colloquia. CVRT. 5,5,19. 6,3,8 gentes ... non sacris, ⟨non⟩ moribus, non -o linguae nobiscum cohaerentes. 7,5,33. LVCAN. 6,701 manibus et mihi sunt tacitae -a linguae. 8,348 ignorans Latiae -a linguae. PLIN. nat. 6,88. STAT. Theb. 2,512 dirae ... linguae [*fere i. q. colloquium, sc. de viatore et Sphinge*]. SOL. 50,4 AVSON. Mos. 293 MART. CAP. 6,697 homines ibi ... nullo linguae -o genti alteri sociantur. SEDVL. op. pasch. 4,6 p. 259,12 linguae plena reddidit *muto* libertate -a. 5,17 p. 287,4 pluribus linguarum -is instructam vulgi notitiam). LIV. 5,15,5 -o sermonum facto (PLIN. nat. 3,39 *Italia* tot populorum discordes ferasque linguas sermonis -o contraheret ad colloquia. 5,45. 6,91. PS. QVINT. decl. 13,9 negato *apibus* -o sermonis humani. LACT. inst. 6,10,27 hominibus expolitis et sermonis rerumque omnium -o inter se copulatis. SIDON. epist. 9,5,1 divisi a -o frequentiore sermonis. CLAVD. MAM. anim. 3,10 p. 171,4). MON. Ancyr. 6,8 *gentes* quibus antea cum populo Romano nullum extiterat legationum et amicitiae -um. VELL. 2,65,1 tum inter eum Caesaremque et Antonium -a epistularum et condicionum (SEN. epist. 38,1 ENNOD. epist. 3,32,1 p. 94,16. 8,36,2 p. 223,20). VAL. MAX. 6,1,10 quod cum ingenuo adulescentulo stupri -um habuisset (SVET. Cal. 36 obsides dilexisse fertur -o mutui stupri). 8,2,2 cum qua -um libidinis habuerat. MELA 1,68 regio fertilis crebris et navigabilibus alveis fluminum pervia diversas opes maris atque terrarum facili -o permutat ac miscet (*possis etiam* opes maris *etc. coniungere. adde*: SEN. benef. 4,28,3 communi autem bono *generis humani* erat patere -um maris). 1,97 Abydos magni quondam amoris -o insignis. SEN. benef. 4,18,1 hoc uno instructior vita ... est, beneficiorum -o (*antea* mutuis ... officiis. *adde* 7,17,1). PLIN. nat. 6,2 alitum quippe cantus canumque latratus invicem (*in Hellesponti oris*) audiuntur, vocis etiam humanae -a *sunt*. 14,2 *quis non* profecisse vitam *humanam* putet -o rerum ac societate festae pacis omniaque ... in promiscuo usu facta (LACT. inst. 6,10,27 *v. supra l. 44. adde p. 1877,10. 19*). SVET. Tib. 34 strenarum -um. Claud. 42 gratam sibi provinciam *Achaiam* ait communium studiorum -o. GELL. 20,1,41 hanc autem fidem maiores nostri ... in negotiorum quoque contractibus sanxerunt maximeque in pecuniae mutuaticae usu atque -o (*fere i. q. mutua datione*). TERT. anim. 23 p. 336,23 animam ... (*sc. secundum Platonem*) *antea* cum deo egisse in -o idearum et inde huc transvenire. 35 p. 360,22 ne aliquo -o negotiorum iniuria provocatus abstrahat te ad suum iudicem. idol. 14 p. 46,14 ubi est -um vitae, quod apostolus concedit (*syn.* convivere cum ethnicis. *cf.* adv. Marc. 2,19 p. 360,20 in ipsis -is vitae et conversationis humanae). adv. Marc. 4,8 p. 438,3 Christum Marcionis oportuerat omne -um eierasse etiam locorum familiarium Christi creatoris. CARM. epigr. 893,5 (*fere a. 354*) cives, tecta, forum, portūs -a, portas conditor (*i. Constantius imp.*) extructis aedibus instituit (*huc pertinere videtur, modo portus sit genetivus, sed possis pro accus. interpretari et -a sumere sensu 'vias, itinera'*). AVSON. 415,30 *mercator* adit inquilinos, rura, vicos, oppida sōli et săli -o (*i. terra marique*). AMBR. in psalm. 118 serm. 6,18 ipse ad se sponsam vocaret, ut veniendi ad se invicem fierent gratiora -a amorisque vim mutuis adolerent sermonibus. PS. AMBR. laps. virg. 4,13 de frequenti -o foeditatis (*sc. stupri*. VAL. CEM. hom. 6,1 cum quodam -o foeditatis furtivo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amori mercedem suggerit cupiditas). AVG. c. Faust. 5,9 p. 282,6 -um caritatis (PETR. CHRYS. serm. 9 p. 213^A *talis eleemosyna* est ostentationis nundinatio, non -um caritatis). EVCHER. laud. her. 7 mutuo confabulationis usitatoque -o. LEO M. epist. 109, 2 blasphemiarum. VAL. CEM. hom. 20,8 cupiditatis. ENNOD. epist. 1,8,1 p. 17,11 iucunda sunt -a litterarum (3, 2, 1 p. 72, 8. 4, 34, 2 p. 121, 24). 2, 4, 2 p. 43, 8 gratiae et verborum. ALC. AVIT. carm. 6, 575 ne crimine tanto ambirent miseram carnis -a vitam. *de rebus quasi personatis*: MANIL. 2,346 (*de trigonis quadratisque signorum*) *non* continua inter se servant -a rerum (*syn.* consensum. *adde*: 2,467 quin etiam propriis inter se legibus astra conveniunt, ut certa gerant -a rerum). TERT. pall. 6 ego iam illi (*sc. pallio philosophico*) etiam divinae sectae ac disciplinae -um confero. *nota acutiore sensu*: VERG. Aen. 10, 531 belli -a Turnus sustulit ista prior (*fere i. q. indutias, negotiationes. adde*: TAC. hist. 3,81. ann. 14, 33 neque enim [*in oppido vi capto*] capere aut venumdare aliudve quod belli -um *erat*, sed caedes patibula ignes cruces . . . festinabant). MANIL. 2, 125 *nisi de caelo* veniret, quod vocat in caelum (*sc. astronomiae scientia*) sacra ad -a rerum (*fere i. q. notitiam*). ENNOD. epist. 2, 13, 1 p. 53, 4 melius [si] in his -is (*sc. in epistularum mutua datione*) pura elocutionum fronte congredimur. *sim.* 6, 16, 1 p. 158, 5 nec religionis stipendium ad necessaria nos oporteret evocare -a (*syn.* negotiosa colloquia . . . epistularum munia). **b** *adiectivo*: PLIN. nat. 3, 21 Hiberus amnis navigabili -o (*sc. per naves facto*) dives. HIER. epist. 22, 14 ut domi habeant carnale -um (EPIST. pontif. 255 [Siric. 1, 9] Migne 13, 1138^C *v. p. 1875, 80*). SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 228, 8 nonnullos ad lenocinium adulterini -i coetus foedae redemptionis impellit. FVLG. aet. mund. 4 p. 143, 14 seminale -um (*i. coitus seminandi, sc. liberorum procreandorum causa factus*) omnibus patribus generaliter gratum. 7 p. 151, 14 verbale -um. ENNOD. epist. 2, 6, 1 p. 44, 14 fama epistularibus destituta -is (3, 10, 2 p. 78, 11. 4, 2, 3 p. 98, 16. 8, 20 p. 213, 22. 9, 18, 1 p. 241, 11). 2, 26, 1 p. 68, 8 haec . . . paginalis (*i. epistularum*) -i libamenta dedicavi.

B *sensu strictiore*: **1** *i. q. pactum, indutiae, contractus sim.* (*cf.* belli -a *supra l. 14*): GLOSS. συνάλλαγμα (*cf.* συναλλαγή *p. 1875, 14 sq.*). συνάλλαγμα πρὸς πολεμίους γινόμενον. **a** *generatim* (*bono plerumque sensu*): LIV. 34, 19, 8 commeatus tamen haud secus quam in pace . . . Romani portabant, deni saepe munimenta eorum (*hostium*), velut communi pacto -o, privatis indutiis ingredientes. 41, 23, 18 si pax inviolata inter Macedones Romanosque manebit, nobis quoque amicitia et -um sit. STAT. Theb. 7, 544 haec trahis ad -a natum? (*antea*: adhuc pacem egregiam et bona foedera gesto pectore in hoc, . . . fidei pacisque sequestra *Iocasta*). Ach. 1, 404 (*de raptu Helenae*) hoc foedus Phrygium? haec geminae -a terrae? ITALA Is. 58, 6 (Barnab. 3, 3 Cypr. domin. orat. 33 testim. 3, 1 Priscill. tract. 4, 77 *al.*) resolve suffocationes (Priscill.: respuite obligationes) impotentium -orum (στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων, ITALA Ambr. Nab. 10, 45 *al.* Hier. in Is. 58, 10 p. 693: obligationes violentarum commutationum, VVLG. solve fasciculos deprimentes; *v. Heer ad Barnab. p. 25*). VEG. mil. 3, 3 p. 70, 21 frequentius enim -orum pacisque simulatio credulis, quam arma, nocuerunt. COD. Theod. 8, 1, 15 (*a. 415*) si quis *scriniarius* . . . aliquos cum actuariis contractus habuerit, quoniam hoc collegium -umque penitus convenit inhiberi. *additur*: *cum aliquo*: FLOR. epit. 3, 5, 19 ut Lucullus (*in obsidione Cyzici*) quodam cum fluctibus procellisque -o debellandum tradidisse regem *Mithridatem* ventis videretur. *genetivus explicativus*: LVCAN. 6, 493 cuius -a pacti obstrictos habuere deos? **b** *inde de pacto quod fraude vel pecunia sim. quasi emptum est, i. q. fraus, collusio sim., corruptio pecunia facta*: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 5 si sit -o locus (*antea*: nihil tanti fuit, quo venderemus fidem nostram et libertatem). COD. Theod. 11, 4, 1 (*a. 372*) officiales . . . qui ex huiusmodi -is aliquid fuerint accepisse detecti. COD. Iust. 11, 58 (57), 5 pr. (*a. 393*) *id* quod per deformia et criminosa -a sibi impositum esse deplorant, ut aliis demeretur. CASSIOD. var. 5, 14, 1 *quosdam* scelerato -o aliquid exinde (*ex tributis*) suis applicare compendiis. *nota c. genet. explicativo*: COD. Iust. 9, 2, 10 (*a. 290*) qui ad huiusmodi promissionis -um contra disciplinam publicam aspirat. PAVL. NOL. carm. 19, 484 *Romae* infandae acturus -a fraudis (AVG. serm. ed. Mai 188, 1 [= PS. FVLG. RVSP. serm. 10 p. 870^D]).

2 *i. q. societas, communitas, communicatio, participatio*: **a** *de hominibus*: *c. gen. rei*: CVRT. 8, 9, 19 postquam *gemmae margaritaeque* vitiorum -um vulgavere in exteras gentes. SIL. 2, 506 nemo insons, pacem servant -a culpae. TAC. ann. 6, 19 interciderat sortis humanae -um vi metus. TERT. anim. 4 p. 304, 1 differentiae autem *notionum* '*factum*' *et* '*natum*', sua habendo loca et tempora, habent aliquando et passivitatis -a. nat. 1, 4 p. 64, 24 *utilitates quasdam* de -o istius nominis (*Christianorum*) capere possunt (resurr. 49 p. 101, 12 *si* novissimus homo [*sc. Christus*] Adam dicitur, de consortio substantiae [*sc. carnalis*] -um nominis traxit). OPTAT. 2, 3 p. 37, 12 cum quo nobis totus orbis -o formatarum (*i. epistularum, formularum*) in una communionis societate concordat. AVG. c. Parm. 1, 2, 2 *quosdam* -o scelerum et societate criminum dicit esse consimiles. PETR. CHRYS. serm. 147 p. 594^A quae res fecerit *Christum* terreni corporis inire -um. *nota fere i. q. propinquitas*, *praesentia*: STAT. Theb. 5, 668 sociae veritus -a vittae (*sc. sacerdotis alterius*) Amphiaraus ait. *absolute*: DRAC. laud. dei 2, 152 veniens cum linguas funderet ignis spiritus *sanctus* (*sc. pentecoste*) . . . nostro -a mundo consona dissimili infundens sermone beatis. Orest. 61 oscula pura petens et dans, -a mundo (*i. quae res mundo communis est*). **b** *de rebus*: *i. q. coniunctio, adunatio, compages*: STAT. silv. 1, 3, 3 si quis . . . potuit sociae -a noscere ripae (*Anienis*). HIER. epist. 7, 9, 6 (*in comparatione*) germana *est* . . . eboris ostrique -um. PETR. CHRYS. serm. 132 p. 562^C est membrorum -o salutari pretiosus oculus. 164 p. 632^A deus ignis et aquae -o nos germinat. *i. q. propinquitas*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 34 superiorem . . . a se syllabam, quae fuerat brevis, *longa quaedam syllaba* -o suae proceritatis extendit (*i. longam reddit*).

3 *i. q. iter, via, ambulatio*: **a** *de hominibus* (*et de actione ambulationis et de via*): LVCAN. 9, 860 in loca serpentum nos venimus . . . *deus* -a nostra perosus *eqs.* PLIN. nat. 6, 176 quin et -a ipsa infestant ex insulis Arabes. AMPEL. 7, 1 *mare magnum* -is totius generis humani peragitur. **b** *de rebus i. q. via* (*sc. qua partes quaedam inter se coniunguntur*): *de locis terrae*: SOL. 6, 1 Hephaestiae insulae . . . per occulta -a aut mutuantur Aetnae incendia aut subministrant. 29, 1 (*de fonte*) per eadem venarum -a interdum ignito vapore inaestuet, interdum glaciali algu inhorrescat. CARM. epigr. 893, 5? (*v. p. 1876, 76*). AMM. 22, 8, 4 *Aegaeum mare* velut naturali quodam -o ruens in Pontum. *in corpore humano*: SOL. 23, 21 *sicut* in corporibus nostris -a sunt spiritalia (*i. spiritus*), ita in profundis Oceani nares quasdam mundi constitutas *eqs.* 27, 32 dissolutis venarum -is. POTAM. tract. 2 p. 1416^B patuerunt . . . internorum viscerum castidici iuvenis (*sc. interfecti, dein lacerati resectique*) laqueata -a. AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 1 intercluso spiritus commeatu spirandi et respirandi -a coartantur. PRVD. psych. 34 animamque malignam fracta intercepti -a gutturis artant. *inde fere i. q. commissura*: ALC. AVIT. carm. 1, 99 spina rigens crebris inter -a nodis diffundit duplicem costarum ex ordine cratem.

III *translate*: **A** *i. q. facultas, potestas, usus rei alicuius*: **1** *sensu strictiore*: **a** *c. gen. gerundii, i. q. potestas, venia rei alicuius faciendae*: LIV. 41, 24, 16 nemo novae societatis aut novi foederis . . . conscribendi est auctor, sed -um tantum iuris praebendi derepe⟨te⟩ndique sit. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 dandi et accipiendi beneficii -um . . . tollit, quisquis bene merito *homini* parem referre gratiam neglegit. TAC. Agr. 2 adempto per inquisitiones etiam loquendi audiendique -o. AVIEN. orb. terr. 1303 *Arieni* fulvo tamen invenere corallo pandere vivendi -a (CASSIOD. var. 4, 34, 2 *mortui* vivendi -a reliquerunt). MACR. somn. 2, 5, 17 *torrida zona hominibus* -um ad se denegat commeandi. **b** *c. genetivo rei* (*plerumque corporeae*) *fere i. q. usus, potestas, possessio*: PHAEDR. 4, 11, 11 veto esse tale luminis -um. TERT. anim. 14 p. 319, 16 *in organo hydraulico musico* tot compendia sonorum, tot -a modorum, tot acies tibiarum. bapt. 5 p. 205, 26 cum angelus malus profanum -um eiusdem elementi (*aquae*) in perniciem hominis frequentat. PACIAN. epist. 3, 20 p. 84 quid cessatis . . . circumcisionis et sabbati redintegrare -um. VAL. CEM. hom. 9, 1 ne perdamus infelicium -a lacrimarum. SIDON. carm. 23, 231 te -a duplicis loquelae doctum. *nota fere i. q. symptoma, comitans* (*t. t. medicorum*): DRAC. laud. dei 1, 591 flatibus alternis (*spiritus*) redeunt -a vitae (*ubi* EVG. TOLET. carm. 473 comitantia; *v. p. 1814, 15*). **2** *inde fere i. q. auxilium, subsidium*: TERT. anim. 17 p. 325, 18 *in mundo* tot artes, tot ingenia, tot studia negotia officia -a remedia concilia solacia *eqs.* IVST. 9, 1, 5 exhaustus pecunia -um de piratica mutuatur (*i. piraticam artem exercuit, cf. Tac. ann. 1, 38*). AMBR. in psalm. 1 praef. 9 psalmus nocturni operis -um (*ex Basilio, qui*: ψαλμὸς ὅπλον ἐν φόβοις νυκτερινοῖς). VAL. CEM. hom. 15, 2 tamdiu enim placet lunare -um (*i. auxilium per lunam praestitum*), quamdiu *luna* tenebrosae nocti constitutis legibus praestat officium.

B *i. q. negotium, munus, actio*: **1** *generatim* (*subaudiri potest etiam notio negotii scelesti, ut sit fere i. q. culpa, ut l. 70. 78*): **a** *c. genetivo*: AMM. 19, 12, 1 peritus artium cruentarum, ut lanista ex -is Libitinae vel ludi, ipse quoque ex eculeo *quaestum captabat*. CYPR. GALL. gen. 889 post optata longae -a vitae. NOVELL. Theod. 18, 1 pr. (*a. 439*) ut sub cuiusdam lustralis praestationis obtentu corrumpendi pudoris liceret exercere -um. VAL. CEM. hom. 19, 3 p. 750^C displicet . . . insatiabilis gula atque illa ventris infructuosa -a. CASSIOD. var. 1, 34, 1 copia frumentorum provinciae debet primum prodesse cui nascitur, quia iustius est, ut incolis propria fecunditas serviat, quam peregrinis -is studiosae cupiditatis exhauriat⟨ur⟩. *nota vi plane attenuata ad circumscribendum substantivum*: DRAC. Orest. 518 flatibus alternis *spiritus* perflans -a somni (*fere i. q. somnum?*). **b** *c. adiectivo*: RVFIN. hist. 5, 18, 8 desinant talibus se implicare -is (παύσωνται πλημμελοῦντες. *adde*: AVG. in psalm. 148, 8 p. 1942 haec [*mala, passiones*] abundant in regione nostra [*in mundo*], ad talia -a venit *Christus*). VAL. CEM. hom. 7, 4 p. 715^A lucrativis studere -is. **2** *speciatim*: **a** *i. q. ministerium dei, munus ecclesiasticum*: *c. adiect.*: PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366^A placitum fidei, symbolum caelestis -i. SACR. Leon. p. 303 exercemus, domine, gloriosa -a. p. 314 per haec sacrosancta

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mysteria (*ubi cod. addit*: -a. *cf.* GLOSS. V 547, 19 -a id est mysteria [‘ministeria?’ *Götz*]). *fort. huc pertinet*: INSCR. christ. Rossi II p. 57, 19, 5 vivens -a grata peregit (*sed cf. p. 1878, 68*). *c. genet.*: SACR. Leon. p. 356 per haec caelestis vitae -a (VEN. FORT. vita Radeg. 8, 20 circa salutis instituta et circa adipiscendi vitae caelestis -a retentabatur per dies). **b** *i. q. eventus, effectus*: VAL. CEM. hom. 5, 1 hoc habet ... lingua malitiosa -um, ut lites serat.
c *i. q. ratio, computatio, ratiocinatio*: MAR. VICTOR aleth. 3, 368 rebus -a iusta rependens.

C *i. q. similitudo, congruentia rerum*: DIOM. gramm. I 383, 2 secundum eam consuetudinem, qua au syllaba cum o littera -um habet, ut cum dicimus ‘claustra’ et ‘clostra’.

iuncturae notabiliores: **1** *pro subiecto*: -um est *saepius, v. p. 1873, 48. 59 sqq. 1875, 45. 59 al. adde*: PHAEDR. 4, 11, 11 veto esse ... -um. ENNOD. epist. 3, 2, 1 p. 72, 8 -a litterarum magis sint laetitiae quam maeroris. -um (-a): faciunt: IVV. 2, 166. habent: LVCAN. 6, 494 obstrictos ... deos. patet: SEN. benef. 4, 28, 3. placet: VAL. CEM. hom. 15, 2 (displicet: VAL. CEM. hom. 19, 3 p. 750^{C}). prosunt: CORIPP. Iust. 2, 372. redeunt: DRAC. laud. dei 1, 591. veniunt: LEX Visig. 8, 4, 29 (provenit: PETR. CHRYS. serm. 72 p. 404^{D}).

2 *pro obiecto*: **a** *de -o habendo, faciendo*: agitare: AMM. 31, 4, 11. agere: AVG. in psalm. 102, 6 p. 1321 CYPR. GALL. lev. 257 PAVL. NOL. carm. 19, 484. 21, 426 (peragere: RVST. HELP. hist. testam. 29 INSCR. christ. Rossi II p. 57, 9, 5). augere: AMM. 18, 8, 13. coepisse: SVET. vita Ter. 1. componere: CASSIOD. var. 7, 23. concedere: ENNOD. epist. 8, 20 p. 213, 22. conferre: TERT. pall. 6. contrahere: LIV. 38, 18, 12. copulare: CYPR. epist. 59, 20 p. 690, 15. dare: LIV. 45, 29, 13 MANIL. 2, 358 SEN. nat. 5, 18, 4 VLP. reg. 19, 4. deputare: CASSIOD. var. 6, 7, 8. dirigere: ENNOD. epist. 8, 36, 2 p. 223, 20 ad me. docere: SIDON. carm. 23, 231. exercere: OV. trist. 5, 10, 35 MELA 2, 10 SVET. Tib. 34 CAPITOL. Maximin. 4, 4 EPIST. pontif. 255 (Siric. 1, 9) Migne 13, 1138^{C} HIER. epist. 37, 2, 1 COD. Theod. 13, 1, 18 (*a. 400*) NOVELL. Theod. 18, 1 pr. (*a. 439*) CASSIOD. var. 2, 30, 3 SACR. Leon. p. 303. exhibere: VAL. CEM. hom. 4, 2 p. 705^{B}. expectare: PLIN. nat. 6, 54. facere: LIV. 5, 15, 5 PLIN. nat. 12, 54 PORPH. Hor. ars 345 QVEROL. p. 31, 12 AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 18 CLAVD. rapt. Pros. 1, 91 AVG. serm. ed. Mai 37, 1 DRAC. laud. dei 2, 515. frequentare: SEN. epist. 38, 1 TERT. bapt. 5 p. 205, 26. gerere: MANIL. 2, 467 ITIN. Theod. 32. habere: *v. p. 1875, 67. 78. adde*: LABEO Paul. dig. 31, 49, 2 PROC. Paul. dig. 31, 49, 3 *bis* TERT. anim. 4 *p 1877, 74* VLP. dig. 30, 40. 45, 1, 34 *ter* PAVL. dig. 41, 1, 62 SOL. 28, 2 DIOM. gramm. I 383, 2 HIER. epist. 22, 14 FAVST. Aug. c. Faust. 22, 5 p. 595, 6 CASSIAN. inst. 9, 3 VAL. CEM. hom. 5, 1. 9, 2 p. 720$^{C/D}$ INST. Iust. 3, 19, 2. inire: PETR. CHRYS. serm. 147 p. 594^{A}. instituere: HERMOG. dig. 1, 1, 5 CARM. epigr. 893, 5 (*a. 354*). invehere: PLIN. nat. 33, 6 (subvehere *sim. sensu metonymico v. p. 1874, 14*). iungere: MANIL. 2, 382. 4, 170. 296 STAT. Theb. 2, 512 AVSON. Mos. 293 PAVL. NOL. carm. 10, 56 DRAC. Romul. 9, 115. noscere: STAT. silv. 1, 3, 3. pacisci: LIV. 34, 19, 8. pascere: CLAVD. 22, 115. petere: AVIEN. Arat. 311 (expetere: CVRT. 5, 5, 19). praebere: SIDON. epist. 1, 5, 5. praestare: ENNOD. epist. 4, 34, 2 p. 121, 24. reddere: SEDVL. op. pasch. 4, 6 p. 259, 12. redintegrare: PACIAN. epist. 3, 20 p. 84. relinquere: CALP. decl. 46 CASSIOD. var. 4, 34, 2. rependere: MAR. VICTOR aleth. 3, 368. sarcinare: POTAM. epist. ad Athan. p. 1417^{A}. servare: MANIL. 2, 346. 4, 809. suscipere (*i. q. accipere*): AVSON. 292, 6. tractare: CASSIOD. var. 12, 28, 8. trahere: TERT. resurr. 49 p. 101, 12. velle: VAL. FL. 1, 246. vulgare: CVRT. 8, 9, 19. **b** *de -o prohibendo, abnuendo*: abnuere: SOL. 50, 3. adimere: LIV. 8, 14, 10 TAC. Agr. 2. coartare: AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 1. dirimere: SEN. nat. 3, 27, 11 TAC. hist. 3, 81. dissolvere: SOL. 27, 32. eierare: TERT. adv. Marc. 4, 8 *v. p. 1876, 74*. fugere: SOL. 31, 5. ignorare: LVCAN. 8, 348 AVIEN. orb. terr. 919. impedire: LIV. perioch. 127. inhibere: COD. Theod. 8, 1, 15 (*a. 415*). intercidere: TAC. ann. 6, 19. negare: PLIN. nat. 6, 91 PS. QVINT. decl. 13, 9 ENNOD. epist. 2, 4, 2 p. 43, 8. 3, 10, 2 p. 78, 11. perdere: OV. trist. 5, 7, 61 VAL. CEM. hom. 9, 1. perodisse: LVCAN. 9, 860. prohibere: SALL. Iug. 18, 6 (*v. p. 1875, 19*) NOVELL. Iust. app. 7, 18 (*a. 554*). prosternere: ARNOB. nat. 1, 14. resolvere: ITALA Is. 58, 6 (*v. p. 1877, 45*). rumpere: SEN. dial. 6, 26, 6. tollere: VERG. Aen. 10, 531 VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 QVINT. decl. 341 p. 346, 26 FLOR. epit. 3, 6, 1. vetare: AMM. 27, 5, 7. 29, 5, 51. *adde supra l. 14.*

3 *ablativus*: -o: carere: PLIN. nat. 5, 45. frui: SVET. Tib. 50. gaudere: LIV. 34, 9, 9 IVST. 18, 5, 8. interdicere: LIV. 5, 3, 8. *adde p. 1873, 50.* laborare: FRONTIN. strat. 2, 5, 14. prohibere: [SALL. Iug. 18, 6 *v. p. 1875, 19*]. LIV. 4, 52, 6. -o dives: PLIN. nat. 3, 21.

synonyma et iuxta posita: *ad I A et B*: auctio, conductio, emptio, locatio, mercimonium, negotiatio, negotium, nundinatio, venditio. *praeterea iuxta ponuntur verba*: emere (redimere), mancipare, mercari, tradere, vendere, venumdare. *ad I C 1*: forum. *ad I C 2*: merx. *ad I C 3. 4*: lucrum, praemium, pretium. *ad I D*: commeatus. *ad II A et B*: amicitia, coetus, collegium, colloquium, commeatus, communicatio, communio, consensio, consensus, consortium, conspiratio, contractus, convivium, epistularum munia, foedus, indutiae, officia mutua, pactum, pax, societas, transitus, usus.
derivata: commercialis, commerciarius. commerciari.

commercor, -ātus sum, -ārī *a* com *et* mercari. *part. perf. sensu passivo*: AFRAN. com. 259 *l. 6*. *i. q. coemere, mercando congerere*: GLOSS. -antur merces coemunt. mercibus merces coemunt. *homines*: PLAVT. Capt. 27 coepit captivos -ari hic Aleos (100 homines captivos. ARGVM. Plaut. Capt. 3). Persa 749 -aris cives homines liberos? *res*: AFRAN. com. 259 iucunditatis plus inest in te mihi, quam -atis conquisite edulibus. SALL. Iug. 66, 1 arma tela aliaque ... reficere aut -ari. AMM. 14, 3, 3 convenit multitudo ad -anda quae Indi mittunt. *absolute*: AMM. 23, 3, 7 oppidum -andi opimitate gratissimum. SCHOL. Hor. carm. 1, 28, 31 studio -andi fraudem ... capiat. *translate i. q. acquirere*: PAVL. NOL. carm. 21, 401 me thalamis ... iugari passus es, ut vitam (*sc. aeternam*) -arere duorum (*coniugum*).
deriv.: commercator. *Mbr.*

commereo, -uī, -itum, -ēre (**commereor**, -itus sum, -ērī) *a* com *et* merere (mereri). DON. Ter. Hec. 487 mereri bona dicimus, -eri mala, id est delinquere, peccare. GLOSS. -ui: male merui aut offendi. male egi. offendi. *legitur inde a* PLAVTO; *deponens rarius et praeter* PLAVT. Aul. 738 *et* TER. Hec. 486 *nonnisi apud recentiores.*

1 *activum*: **a** *i. q. merere aliquid mali*: PLAVT. Mil. 531 -ui malum (*cf.* 547 meruisse equidem me maximum fateor malum). TER. Hec. 580 numquam sciens -ui, merito ut caperet odium illam mei. CIC. de orat. 1, 232 interrogabatur reus quam *poenam* -isse se maxime confiteretur (OV. met. 5, 552. trist. 2, 10 an semel est poenam -isse parum). OV. Pont. 3, 6, 34 nemo est, qui se, quod patitur, -isse neget. AMM. 28, 2, 9 abiit ad lares, id -isse saevo iudicatus arbitrio. VVLG. num. 22, 29 cur percutis me? :: quia -isti et illusisti mihi. AVG. gen. ad litt. 6, 21 p. 195, 8 mortem eum peccato -isse. QVEROL. p. 11, 21 totum -ui. AVELL. p. 467, 8 iure -uit ab apostolica communione secludi (*c. inf. cf. infra l. 55 sqq.*).
b *i. q. committere, delinquere*: *culpam sim.*: PLAVT. Aul. 735 quid ego -ui ... mali (Epid. 62 videor videre -isse hic me absenti in te aliquid mali. SALV. epist. 4, 4 quid tantum malum -uimus ... ut nobis nec ... reddatur gratia). PLAVT. Capt. 403 neque te -isse culpam (Merc. 828 quae *uxores* in se culpam -ent. TER. Hec. 631 nullam de his rebus culpam -uit. Phorm. 206 arbitrabitur *te* -isse culpam). PLAVT. Most. 1178 quasi non cras iam -eam aliam noxiam (*nota passive*: Trin. 26 amicum ... concastigabo pro -ita noxia). *obi. est pronomen*: PLAVT. Most. 516 nihil ego -ui. TER. Andr. 139 quid -ui aut peccavi? (*cf.* SERV. Aen. 4, 335). OV. fast. 1, 362 quid placidae -istis oves? ARNOB. nat. 2, 63 quid saecula -uerunt priora? 6, 7 quid de suis -uit civibus, ut ei abnegata sit ... sepultura? (7, 42 quid infelix -uerat populus, ut aliena delicta ... dissolveret poenis? 7, 43. VVLG. iud. 12, 3 quid -ui, ut adversum me consurgatis in proelium?). HIL. in Matth. 25, 6 quid condicio sexus et generationis ordo -uit? QVEROL. p. 51, 13 quid -ui? HIER. epist. 49, 15, 3 quod hic ... peccatum meum est, quid -ui, quid deliqui? VVLG. I par. 21, 17 ego *sum* qui peccavi, ego qui malum feci; iste grex quid -uit? AVG. c. Fort. 17 p. 94, 11 quid ... peccavi, quid -ui? SALV. epist. 4, 10 quid feci, quid -ui? (*ibid.* delictum nescio).

2 *depon.*: **a** *i. q. merere*: *aliquid boni*: TER. Hec. 486 numquam quicquam erga me -ita est *uxor* (DON. *ad l.* animadverte proprietatem expressam -endi et merendi). GELL. 1, 6, 6 confessione fidem sedulitatis veritatisque -itus. ARNOB. nat. 2, 70 *Iuppiter* cultus et sacrificia -eri coepit. 3, 1 *viris* veritatem istam -itis nosse (*c. inf.*: PETR. CHRYS. serm. 9 p. 464^{A} et nos in unguine domini -eamur ... computari. *cf. supra l. 29*). VEREC. in cant. 4, 22 unius rei gratiam. *aliquid mali*: MART. CAP. 1, 18 cum ... pestem diram -itis mortalibus minabatur. **b** *i. q. committere, delinquere*: PLAVT. Aul. 738 fateor peccavisse et me culpam -itum scio. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 27 quid -ita fuerant arva ... ut ... convicium maledictionis exciperent?

fort. adv. part. perf. **commeritō** *i. q. merito*: OP. imperf. in Matth. 25 p. 763 ut ... -o perituro compares tibi vitam mansuram.
syn.: delinquere, peccare.

commergo, -mersī, -ere *a* com *et* mergere. GLOSS. II 260, 40 βυθίζω. NOT. Tir. 72, 76 -it. 72, 83 -sit.

commeritō *v. l. 63.*

commers (-cis) *f.* [*cf. c.* commercium *et c.* merx. *Th.*]. *i. q. commercium sub II*: PLAVT. Stich. 519 pax -sque (*A*, commercique *P*) est vobis mecum. *v. etiam l. 73.* *Wulff.*

? **commerus** puplicae GLOSS. V 279, 31. ‘commune?’ *Götz*, comminus *Heraeus*, communitus publice *Leo. an* ‘commerces ⟨merces⟩ publicae’?

commessātio *v.* comissatio. **1. commessor** *v.* comesor.

? **2. commessor** *fort. a* com *et* metere? GILD. Brit. 67 *v. p. 1781, 20.* *Mbr.*

commētaculum *v.* commoet-.

commētior, -mēnsus sum, -īrī *a* com *et* metiri. *idem q. metiri*: PLAVT. Most. 911 in publico omnes porticus sumus -nsi. COLVM. 5, 1, 2 de -endis agris rationem ... requireret. *i. q. una metiri, metiendo comparare*: CIC. inv. 1, 39 saepe oportet -iri cum tempore negotium et videre, potueritne ... multitudo rerum in eo transigi tempore. TIM. 33 siderum ambitus ... neque nomine appel-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lant neque inter se numero -untur (πρὸς ἄλληλα ξυμμετροῦνται). *adde*: Not. Tir. 72, 61 -itur.
deriv.: commensus.

commēto, -āvī, -āre [*pro* *com-meïto, *a* commeare. *Th.*]. *i. q. commeare* (Non. p. 89 Gloss. V 639, 42): *c. obiecto*: Plavt. Capt. 185 (*in imag.*) meus scruposam victus -at viam. *absolute*: Plavt. Men. 1019 nimis bene hora -vi (commentavi *B²*) atque ex mea sententia (*varia coniecerunt, sed cf.* 1020 tibi suppetias tempore adveni modo). Ter. Haut 444 paterere filium -are ad mulierculam. Afran. com. 344 quo tu -as? Novivs Atell. 7 cum ad lupam nostram tam multi crebro -ant lupi. Varro rust. 3, 5, 16 pisciculi ultro ac citro -ant. *adde*: Schol. Hor. carm. 1, 17, 1 (*trad.* conmedet; conmetet *Stowasser v. p. 1871, 36 sq.*).

commeus, -ī *m. a* com *et* meus. Itala Gal. 1, 2 (cod. g) qui mecum sunt, quasi -i, omnes fratres (οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες, Vvlg. qui mecum sunt omnes).

commi *v.* cummi.

commicat Not. Tir. 67, 12. *a* com *et* micare.

commictilis, -e [*cf. c.* commictus, commingere. *Th.*]. Pompon. Atell. 138 quasi servi comici -is. *nota quasi derivatum a* commiscere: Gloss. V 638, 69 commic⟨t⟩ilis conpositi.

commigrātio, -ōnis *f. a* commigrare. *proprie i. q. migratio*: Sen. dial. 11 (12), 6, 7 perpetua eius (*solis*) agitatio et aliunde alio -o est. Hier. hom. Orig. in Ier. 14 p. 872 dimisi Israel et reliqui eum in -em. Vvlg. IV Esdr. 5, 6 volatilia -em facient. Ps. Avg. serm. 154, 10 expavescenda transitus nostri et -is incerta hora. Salv. gub. 1, 35 vexatur -e, fatigatur exilio. *translate i. q. permutatio*: Mar. Victorin. gramm. VI 32, 14 in alteram litterarum -e translatae *litterae* speciem.

commigro, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* migrare. *legitur passivum impersonaliter*: Elog. 7 (Corp. I 1² p. 191) 2/3 Veios post urbem captam -arí passus non est. Diom. gramm. I 488, 9 ex agris Athenas -atum est. Not. Tir. 89, 70. *legitur inde a* Plavto, *apud antiquiores in sermone cottidiano.*

1 *proprie: de hominibus i. q. in alium locum migrare* (*de navibus infra l. 67*). Gloss. μετοικῶ: *aliquo*: Plavt. Cist. 177 ilico huc -vit (Persa 138 non sex menses Megaribus huc est cum -vit *leno.* Poen. 94 is ex Anactorio, ubi primus habitaverat, huc -vit. Trin. 1084 habitatum huc -vit. Ter. Andr. 70 mulier ... ex Andro -vit huc viciniam. *cf.* Tvrpil. com. 79 Rhodiensis est, sed istuc -vit iam diu). Tvrpil. com. 77 rus ad illas -at (Apvl. apol. 86 prius quam ad eum -asses. 98 relicta matre ad patruum -vit. Hier. epist. 15, 2, 2 ad eam solitudinem -vi. *cf. in imag.*: Hil. op. hist. frg. 8, 2 baptizatus ad quietem dei -vit. Marcell. chron. II p. 65, 398, 2 *Ambrosius* ad Christum dominum -vit. *v. etiam infra l. 67 et 77*). Cic. ad Q. fr. 2, 3, 7 domus tibi ... conducta est, sed ... in tuam -bis (Liv. 22, 11, 4 -arent in loca tuta [*ibid.* demigrarent]. Fest. p. 254 antequam in eum *collem Quirinalem* -arent. Sen. contr. 2, 7, 1 in viciniam mulieris peregrinus mercator -vit. 2, 7, 2. S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 37 nec vellet in deserta ac ruentia *aedificia* -are. Tac. Germ. 27 quaeque nationes e Germania in Gallias -erint. 28 utrum Aravisci in Pannoniam ab Osis, an Osi ab Araviscis in Germaniam -erint. Gell. 19, 12, 7 homo Thracus ... cum in terras cultiores -asset. Arnob. nat. 6, 12 Mercurium ... in Solis faciat -are delubrum. Rvfin. hist. 4, 15, 11 -vit [μεταβῆναι] in alium locum. Salv. eccl. 4, 43 in plenam ac refertam bonis ... domum -arent. *v. etiam infra l. 75 sqq.*). Bell. Afr. 20, 4 incolas *oppidorum* intra sua praesidia coegisse -are. Liv. 1, 34, 1 Anco ... Romam -vit (1, 35, 4 Romam cum coniuge ac fortunis omnibus. 5, 53, 7 Aequi Volscique ... -ent Romam. 39, 3, 4 multitudinem civium suorum Romam -asse et ibi censos esse. 41, 8, 7. Svet. Tib. 1 inde Romam ... -vit *gens Claudia*). Liv. 8, 27, 11 criminum falsorum auctores Tarentum -vere. Vell. 1, 3, 1 Pelasgi Athenas -vere (Plin. nat. 35, 135. *adde l. 32. 72*). Cvrt. 4, 8, 5 ex finitimis urbibus -are Alexandream iussis (Svet. Cal. 49). Macr. sat. 1, 23, 10 Heliopolin. Oros. hist. 5, 17, 13 Zmyrnam. *v. etiam l. 31 sq. et 72 sq.* *nota*: Amm. 24, 6, 1 aquis illuc ab Euphrate transfusis naves ad Tigridem -arent. *absolute*: Ps. Frontin. strat. 4, 1, 10 *filio* iusso ... -are Svlp. Sev. chron. 1, 12, 4 cum patre atque omni progenie ... -arent. Salv. eccl. 4, 43 more hominum -antium. gub. 5, 22 -asse non paenitet (*ibid.* migrant). 2 *translate de rebus i. q. transire, pervenire*: Petron. 2 enormis loquacitas Athenas ex Asia -vit (*cf.* Hier. epist. 57, 2, 3 donec supra dicta interpretatio ... Hierosolymam -vit). Avr. Fronto p. 47, 24 N. siquid ... litterarum sciam, ut id ... ex Frontonis ore in pectus meum -et (Fvlg. Virg. cont. p. 95, 13 haec omnia in favillam oblivionis sopita -ant. Lex Burg. lib. const. 60, 2 in eius, cui res deputata fuerit, iura -et). Avson. 335, 5 ad te quoque prurigo -et (Hier. epist. 124, 3, 9 antequam *creaturae* ... de invisibilibus ad visibilia -arent. Ps. Rvfin. in Os. 13, 13 ad prospera ... sermo -at. Dionys. Exig. Greg. Nyss. creat. 27 singula quae in nobis sunt ad originem ... propriam -are).
syn.: migrare, demigrare.
deriv.: commigratio. *Wulff.*

commīles, -itis *m.* [*a* com *et* miles, *cf.* 2. commilito. *Th.*]. *i. q. 2. commilito, cf.* Gloss. συνστρατιώτης. II 569, 3 auxiliarius: compugnator, -s. Caes. civ. 2, 29, 4 -tesque nonnulli (*in loco lacunoso*). Fast. Vind. I chron. I p. 320, 649 occisus est Odoacar rex ... cum -bus suis (*v. p. 1590, 22*). Papyr. Mélanges Nicole 1905 p. 82 -bus in castri culina (*locus lacunosus*). Gloss. Suet. Tib. 21 *super verba graeca corrupta*: mihi et meis tuisque -bus (ἐμοὶ καὶ ταῖς ἐμοῦ πάσαις στρατηγῶν *Bücheler*, συνστρατηγῶν *Ihm*).

commīlitātor, -ōris *m. a* commilitare. *is qui commilitat, i. 2. commilito*: Epist. Alex. p. 211, 23 cum amicis et cum -bus (*Leid.*, militatoribus *rell. plerique*). p. 213, 14 ego et amici et -es. p. 216, 14 a -bus meis.

commīlitium, -iī *n. cf. c.* commiles, commilitare. *gen. sing.* -ii: Ov. Pont. 2, 5, 72. *legitur inde ab* Ov. Pont. *et* Manil.
1 *proprie i. q. communis militia, societas militandi, actio commilitandi.* **a** *absolute*: Plin. epist. 10, 26, 2 integritatem eius et probitatem et industriam ... etiam ex -o esse notissimam (Rvt. Nam. 1, 562 tribunus ... ex -o carus et ipse mihi). Tac. hist. 3, 5 principes Sarmatarum Iazugum ... in -um asciti (ann. 1, 60 Chauci, cum auxilia pollicerentur *eqs.*). Tryph. dig. 49, 17, 19 pr. (*agitur de testamento militari*) nisi -um caritatem auxisset. *ibid.* si ante -um factum sit testamentum. Ivl. Val. 2, 2 his partibus ... ad auxilium exercitus mei -o copulatis. 2, 23 omnes ... gentes ... ad -um exercitare (3, 46 mittite ... ad -um mihi strenuas quasque *Amazonas* equites, quantas vultis. Ivst. 11, 5, 3 reges stipendiarios ad -um secum trahit). Ivst. 5, 10, 3 admonens ... vetusti per tot bella -ii. Paneg. 12, 32 populis barbarorum ... -ii munus (commilitum unus *codd.*) indulget. **b** *additur, cum quo societas militandi fit: genetivo*: Manil. 1, 782 -o (cum milicio, cum militia *codd.*) volucris (*sc. corvi*) Corvinus adeptus et spolia et nomen. Vell. 2, 29, 5 a toga virili assuetus -o prudentissimi ducis, parentis sui. Qvint. inst. 5, 10, 111 *Alexander* erat usus -o Thessalorum. Flor. epit. 4, 4, 2 *Antonius* plenae ex -o Caesaris dignitatis. Itin. Alex. 15 donatis his, quorum in bello ipse -o fortitudinis testis erat aut socius difficultatis. Amm. 14, 8, 3 *Mopsum* a -o Argonautarum errore abstractum. Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 83 *Palamedes* non potuisset a -o vacare Graecorum. *nota speciatim de comitatu imperatoris*: Amm. 20, 2, 1 Vrsicinum ad -um principis ut peditum magistrum reversum (27, 6, 1 qui aderant in -o principis. 28, 3, 9. 28, 6, 10). *adiectivo*: *nonnisi de imperatorio comitatu*: Plin. epist. 10, 86, 1 instructum -o tuo (*sc. imperatoris; locus ceterum corruptus lacunosusve*). Amm. 27, 6, 8 Gratianum in augustum (*sc. Augusti*) sumere -um paro. **c** *additur, qua in re societas militandi fit*: Val. Max. 9, 3 ext. 3 *ut Hannibal* pertinacissimis precibus instantis belli -um exprimeret (*i. patri Hamilcari extorqueret*). 2 *metonymice: i. q. ii qui commilitant, i. exercitus, socii, comitatus*: Itin. Alex. 47 Alexandro volenti fuit, ut -o accederent. Ivl. Val. 1, 20 *Alexander ad armigeros*: par est ... vos meo -o numerari. 1, 23 fessum -um refecit. Amm. 15, 8, 4 advocato omni quod aderat -o. 25, 5, 2 virum talem (*quem imperatorem eligerent*) ex -o suo quaeritabant (*sc. ex commilitonum numero*). 3 *translate*: **a** *de aliarum rerum communitate, fere i. q. sodalitas, societas, collegium: absolute*: Ov. Pont. 2, 5, 72 (*de communitate artis poeticae*) iure igitur studio confinia carmina vestro et -ii sacra tuenda putas. Sidon. epist. 1, 11, 3 mihi ... -o recenti familiaris. 3, 6, 1 si veteris -ii, si deinceps innovatae per dies gratiae ... fides vestra reminiscitur. 7, 9, 23 multos in itinere, multos in -o, multos in contractu, multos in tractatu ... cognoscimus. *c. genetivo rei*: Apvl. flor. 16 p. 73 inter nos iura amicitiae a -o studiorum eisdem magistris honeste incohata. **b** *i. q. auxilium, subsidium*: Qvint. decl. 271 p. 113, 5 non solus mihi stare videbor, habebo in -o fratrum meorum animas (*antea*: di immortales stent pro mea parte). Salv. gub. 1, 42 gens Hebraeorum ... divino -o honorabilis, ductu caelesti potens (*sc. cum per desertum migraret*). 4 *neglecta praepositionis vi fere i. q. militia*: Hyg. lim. grom. p. 177, 6 *veteranos* veniam -ii rogantes recepit. Ivl. Val. 3, 1 qui ... mihi -um profitemini.

1. commīlito, -āre *a* com *et* militare; *cf.* commiles, 2. commilito. 1 *i. q. una (cum altero) militare, commilitonem esse* (*et proprie de militia bellica et translate de ministerio christianorum*). Gloss. συνστρατεύομαι. -at συνστρατεύεται. *absolute*: Flor. epit. 3, 5, 23 Luna in partibus *Romanorum fuit*, quippe quasi -ans dea cum ... a facie Romanis *se* praebuisset. *cum aliquo*: Avg. epist. 101, 4 filio nostro et condiacono Iuliano, quoniam et ipse iam nobiscum -at. *alicui*: Petr. Chrys. serm. 9 p. 214ᶜ -a hic pauperi, si vis ibi regnare cum Christo. Sedvl. op. pasch. 2, 6 p. 218, 11 quibus amica semper fames auri -at. Cassiod. in psalm. 34, 12 *spiritus immundi* potestati diabolicae nefanda devotione -ant.
2 *neglecta praepositionis vi idem q. militare*: Ivl. Val. 3, 6 genera bestiarum (*sc. elephanti*) quibus Indi -ant (militant *Paris.*; quibus *pro abl. instrumenti sumendum*).

2. commīlito, -ōnis *m.* [*a* com *et* militare *vel* miles. *Th.*]. *scribitur* comm- *saepius in* Inscr., *at* conm-: Not. Tir. 45, 91 Corp. XII 4365 Carm. epigr. 744, 4. comilito: Corp. III 3558. XIII 7699. 7709 Inscr. Revue archéol. 4 sér. XI (1908) p. 323. *legitur inde a*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VARRONE CAES. (*cuius de usu v. p. 1884,4 sqq.*) CIC.; *frequentant historici aliique, velut* LIV. APVL. 12bis *locis* VAL. MAX. 6^{ies} CVRT. 11^{ies} SEN. phil. PLIN. paneg. epist. *denis locis* QVINT. 8^{ies} TAC. 14^{ies} SVET. 5^{ies}; *praeterea*: SCRIPT. hist. Aug. AMM. INSCR. *notatur* comm: CORP. IV 4618 b c. VIII 21820. com: CORP. IV 4618 d. commil: CORP. V 4344 (*saec. II*). commili: CORP. XIII 7727. *legitur loco lacunoso*: EPIST. imp. Comm. (Corp. III 13750) 45. *v. de voc. Fisch, Die lat. Nomina personalia auf o p. 12 sqq.*

I *proprie i. q. miles eiusdem exercitus, contubernalis, socius militiae*: PRISC. gramm. III 219, 27 -o contubernalis *inter 'verba subiecta vel superposita' (i. cognatae notionis)*. GLOSS. συνστρατιώτης. militiae socius. **A** *generatim: usurpatur et a gregariis invicem militibus et ab ducibus inter se loquentibus (velut infra l. 38. 40. 42. 46. 63. 70. 77. 78 al.); nota* QVINT. decl. 312 p. 225, 16 a -e eiusdem ordinis. *adde* PLIN. epist. 8, 23, 5 *l. 39.*

1 *absolute: vocativus in allocutione*: CAES. Gall. 4, 25, 3 desilite ... -es *eqs.* (milites α, -es β). LIV. 2, 55, 7 adeste cives, adeste -es (*cf. l. 23. 72. p. 1884, 50*). 42, 34, 15. PETRON. 82 quid tu, ... -o, ex qua legione es aut cuius centuria? CVRT. 6, 10, 8 CORP. IV 4618 a. 4622 d commil⟨ito⟩nes, vos rogo. QVINT. decl. 315 p. 240, 20. *adde infra l. 65.* *alii casus*: LIV. 3, 50, 5 -es appellans orabat *eqs.* 3, 50, 7 nisi spem ... in auxilio -um habuisset. 22, 59, 10 civis et -is (*cf.* IVST. 13, 3, 9 non illos Persas, sed Macedones, non hostes, sed cives esse ... certe -es, eorundum castrorum ac periculorum socios. *adde l. 72*). 24, 30, 8. 12. 28, 19, 8 nefandam -um necem. 29, 26, 8 legiones ... ad prosequendos -es processerant. PAVL. FEST. p. 109 miles pugnaturus ... praesentibus -bus. SEN. contr. exc. 8, 5. suas. 2, 8 hos mihi Sparta -es dedit. VAL. MAX. 9, 9, 2 quia tenebrarum obscuritas hostesne an -es occurrerent dinoscere non sinebat. SEN. dial. 3, 18, 3 (*bis*) ex commeatu sine -e redierat *miles.* 3, 18, 4. 6 benef. 4, 34, 2 CVRT. 5, 4, 18. 7, 3, 14. 7, 6, 8. 10, 3, 4. 10, 9, 15. CORP. IV 4622 a—c -bus (*nota* 4622 e *scriptum* commilitotus). III 12069 (*aetate fere imp. Domitiani*) omnibus -bus qui hic fuerunt ad custodias felic(iter). QVINT. decl. 312 p. 225, 20. 315 p. 239, 4 cadens secundum latus -o (-um *cod.*). 369 p. 406, 4 *syn.* amici, *opp.* inimici. TAC. hist. 1, 31. 4, 72 ann. 1, 45. 49. 15, 16 maesti manipuli ac vicem -um miserantes. PLIN. epist. 7, 31, 2 hunc, cum simul militaremus, non solum ut -o inspexi; praeerat alae militari, ego iussus ... rationes alarum et cohortium excutere. 8, 23, 5 *quidam* legatum *suum* tribunus ita et intellexit et cepit, ut ... non ut -o (*i. quasi pari dignitate*), sed ut comes assectatorque sequeretur. 10, 87, 1 *quendam* primipilarem -em habui, cum ipse tribunus essem, ille praefectus. SVET. Claud. 10 gregarius miles ... alios -es. FLOR. epit. 1, 24, 3 POMPON. dig. 1, 2, 2, 24. APVL. met. 9, 41 *ter* (*syn.* contubernium). 9, 42. CORP. V 4344 (*saec. II med. vel ex.*) M. Nonio ... Macrino cos. ... L. Vssius Picentin(us) commil(ito) praesidi optimo et rarissim(o). 4345 M. Nonio ... Muciano cos. ... -o et amic(us). VII 924 (*saec. II*) pro salute commiliton⟨um⟩ barbaroru⟨m⟩ (*sc. auxiliarium*). VIII 9371. MEN. dig. 49, 16, 6, 6. TRYPH. dig. 49, 17, 19 pr. ab agnato -e. VLP. dig. 49, 17, 5 miles ... a -e vel ab eo, quem per militiam cognovit (*cf.* MARCIAN. dig. 48, 10, 11 testamento -is filii ... quem -em in militia novit) heres institutus (PAVL. dig. 22, 6, 9, 1 CORP. III 12284 *l. 80*). PAVL. dig. 29, 1, 40, 2. TERT. anim. 28 p. 348, 13 (*de Euphorbo*) neminem Troianorum -um. CORP. XIII 6405 (*a. 225*) commiliton⟨i⟩b(us) German(orum) num(erus) fec(it). CAPITOL. Maximin. 3, 6 amari a tribunis, a -bus suspici. SVLP. SEV. Mart. 2, 7 *bis.* CORP. III 3558 -i obsequentissimo et fratri. VI 32679 -o amico benemerenti. XII 4365. CARM. epigr. 744, 4 (*christ.*) *cornicularius* omnibus -bus amicisque fi⟨deles⟩ (*? fidelibus malim*). **2** *significatur quocum militia communis est*: **a** *pronomine possessivo*: VARRO Men. 66 non te pudet Mani, cum domi tuae vides -um tuorum cohortes servis tuis ministrare caementa? (*an ad B 2 referendum?*). CIC. Deiot. 28 meus in Cilicia miles, in Graecia -o fuit (QVINT. decl. 246 p. 8, 16. INSCR. Revue archéol. 4. sér. XI [1908] p. 323 valian [*i.* valeant] domini mei -es aput Silvano semper. *vocativo*: QVINT. decl. 246 p. 9, 11 felices -es mei). ANTON. or. frg. Cic. Phil. 13, 33 milites ... ad quaestoris sui aut imperatoris aut -um suorum pericula impulistis (LIV. 25, 7, 3 militibus, qui ad Cannas -es suos pugnantes deseruissent. CELS. 1 praef. p. 1, 14. SEN. dial. 5, 30, 5 vidit itaque *Caesar* strictis circa sellam suam gladiis -es suos [*sc. coniuratos*]. TAC. hist. 2, 66 [*cum coh. Batavae miles et legionarius rixarentur*] sui cuique -es aggregati. PAVL. dig. 29, 1, 40, 2. CORP. VI 30685 [*a. 241*] *miles* cum civibus [*v. supra l. 17 sq.*] et -bus suis. PORPH. Hor. carm. 2, 6 praef. Septimium, equitem Romanum, -em suum [*sc. Horatii*]. SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 7 Hild. CORP. XI 5386). LIV. 25, 38, 6 (*ad milites*) invictos per octo annos ... milites suos (*Scipionum*), -es vestros. **b** *genetivo*: POMP. TROG. prol. 17 ultimumque certamen -um Alexandri fuit (IVST. 17, 1, 9). SOL. 19, 3 sicut -o eius (*Pompeii*) Varro tradit. AMM. 15, 5, 19 et Constantini magnus (*V, Clark*, magni *EBG; cf.* 21, 5, 2 *p. 1884, 19*) fuerat -o. CORP. III 12284 -es et heredes eius f(aciendum) c(uraverunt). XIII 4328 -es fecerunt illi⟨u⟩s. INSCR. Revue archéol. 4. sér. X p. 467 -es eiusdem (*militis*). **3** *significatur res gesta, in qua militia communis fit*: *genetivo*: VELL. 2, 29, 4 *C. Caesar* mox belli Getici ac deinde Parthici habiturus *Octavianum* -em. *praepositione*: PORPH. Hor. carm. 2, 7 pr. *Pompeium* -em sibi (*Horatio*) fuisse in castris M. Bruti. *adde p. 1883, 63.*

B *speciatim: locutio imperatoris ducisve, qua milites suos vel alloquitur vel significat. cf.* SVET. Iul. 67 nec 'milites' eos *Caesar* pro contione, sed blandiore nomine '-es' appellabat. *aliter*: Aug. 25 neque post bella civilia aut in contione aut per edictum ullos militum '-es' appellabat *Augustus* sed 'milites', ac ne a filiis quidem aut privignis suis imperio praeditis aliter appellari passus est, ambitiosius id existimans, quam aut ratio militaris aut temporum quies aut sua domusque suae maiestas postularet (*sed aliter de imp. Augusto infra l. 15*). *sim. imperator militum -o appellatur, velut infra l. 23. 26. 56. 59.* **1** *absolute: vocativus in allocutione*: SEN. suas. 1, 4 VAL. MAX. 3, 2 ext. 3. 5 PHAEDR. app. 8, 8 SEN. epist. 82, 21. 22 CVRT. 10, 6, 8. QVINT. inst. 6, 3, 90 (*verba C. Cassii*) heus, -o *eqs.* 6, 3, 95 (*dictum imp. Augusti*). TAC. Agr. 33 hist. 1, 29. 30. 35. 37. 38. 83. 84 SVET. Galba 20 CAPITOL. Alb. 3, 3. 13, 9 Maximin. 18, 1. Gord. 14, 1 sacrati -es, immo etiam mi consecranei. LAMPR. Diad. 1, 4. 2, 1. 2 Alex. 53, 5 TREB. trig. tyr. 8, 8. 23, 3. VOPISC. Tac. 8, 3 sanctissimi -es (8, 4). AMM. 16, 12, 31. 21, 5, 2 magni -es. HEGES. 5, 27 l. 2 fortissimi -es. 5, 27 l. 41 strenui -es, universarum victores gentium. *adde l. 52.* *alii casus*: VAL. MAX. 1, 8, 9 -bus dixit *Lentulus.* 3, 2, 23 C. Caesar ... cum quattuor -bus. SEN. benef. 5, 24, 1 quendam ex -bus (*sc. C. Caesaris militibus*). 5, 24, 2. CVRT. 3, 5, 8 *Alexandrum* eundem regem et -em. PLIN. paneg. 13 non tibi (*Traiano*) moris tua inire tentoria, nisi -um ante lustrasses. 15 quisquis paulo vetustior miles, hic te (*imper. Traiano*) -e censetur. epist. 10, 52 praeivimus et -bus ius iurandum ..., eadem provincialibus ... iurantibus (*item de eadem re* 10, 100 TRAIAN. Plin. epist. 10, 53. 101. 103. *at extra formulam sollemnem*: PLIN. epist. 10, 86, 2 et milites et pagani). EDICT. imp. (Traiani?) Vlp. dig. 29, 1, 1 pr. testamenta a -bus relicta. *ibid.* secutus animi mei integritudinem erga optimos fidelissimosque -es. TREB. trig. tyr. 24, 5 *Aurelianus imp.* Petricum ... saepe collegam, nonnumquam -em, aliquando etiam imperatorem appellaret. *sim. in inscript. centurionum praefectorum al.*: CORP. III 12067 (*fere imp. Domitiano*) Caésió dec(urioni) ... gratias agimus omnes -es, qui sub cura eius sumus (XIII 7710 ⟨(centurio)⟩ class(is) Ger⟨m⟩(anicae) et commili⟨tones⟩ ... ⟨s⟩ub cu⟨ra⟩. *adde infra l. 62*). XIII 7717 (*Domit. aetate*) (centurio) leg(ionis) ... et -es (7698 et gu [*i.* cum] eo -es. 7699. 7709. 7722. 7727 et commili(tones) qui cum eo sun⟨t⟩. *adde infra l. 64*). VIII 21820 praef(ectus) ... ⟨p⟩raetorium per m⟨a⟩nus comm(ilitonum) ... composuit et fecit. *nota c. notione ludibrii*: CAES. civ. 3, 71, 4 *Labienus captivos* (*Caesarianos*) omnes productos ostentationis ... causa ... -es appellans et magna verborum contumelia interrogans, solerentne veterani milites fugere, ... interfecit. *adde*: LAMPR. Heliog. 26, 3 apud eas (*meretrices*) contionem habuit quasi militarem dicens eas -es. **2** *c. pron. possessivo*: CIC. epist. 11, 7, 2 primum milites veteranos, -es tuos (*sc. Bruti*), deinde legionem Martiam, legionem quartam *eqs.* BELL. Afr. 45, 5 (*loquitur centurio*) ex meis -bus ... non amplius x sumam (LIV. 6, 14, 4 *loquitur M. Manlius*: civem -emque meum. LAMPR. Alex. 53, 7 *verba imperatoris*: milites Romani, vestri socii, mei contubernales et -es, amant potant lavant. *vocativo*: AMM. 14, 10, 13 -es mei fidissimi. 16, 12, 9). VAL. MAX. 3, 2, 20 praefectus *cohortis* ... se ipsum suosque -es ... execratus *eqs.* (IVST. 14, 2, 8 *Eumenes* suppliciter singulos alloqui, nunc -es suos, nunc patronos appellans, periculorum orientalium socios). CVRT. 9, 2, 28 (*loq. Alexander M.*) *ne* alumnum -emque vestrum, ne dicam regem, deseratis. AMM. 27, 6, 12 meo -umque nostrorum arbitrio.
3 *c. genetivo*: **a** *personae*: PLIN. paneg. 15 (*v. supra l. 25*) quotus enim quisque, cuius tu (*Traiane*) non ante -o quam imperator?
b *copiarum in quibus milites praepositusque merebant*: CORP. XIII 4624 (*imp. Vespasiano*) (centurio) lig(ionis) ... et -es vexilli leg(ionis) eiusd(em) qui sunt sub cura eius. 7704 (centurio) leg(ionis) ... et -es leg(ionis) eiusdem, qui sub eo sunt (7718). 7728 ⟨centurio (? praef.?)⟩ classi⟨s Ge⟩r(manicae) ... et comm⟨i⟩litones classis eiusdem.

C *inde evanida vi praepositionis fere i. q. miles gregarius*: CVRT. 6, 11, 2 *admonuit*, ut purgamenta servorum Philotae reciperentur eo, unde -es expulissent. 6, 11, 3 ne in viciniam quidem deversorii quemquam -um receptum esse. TRAIAN. Plin. epist. 10, 20 nihil opus est ... ad continendas custodias plures -es converti (*de eadem re idem infra bis* milites. PLIN. epist. 10, 19, 1 *et* 2 *ter* milites). PLIN. paneg. 18 duces ... nec tam hostium quam -um manus ferrumque metuebant. 19 (*ad Traianum*) sic imperatorem -emque miscueras. SVET. Vit. 11 sagulatis comitibus ac detectis -um armis. APVL. met. 9, 39 *agricola quidam* deprecatur civilius atque mansuetius versari -em (*sc. militem sibi obviam factum*). MACER dig. 49, 16, 12, 2 officium tribunorum est ... milites in castris continere ... frumentationibus -um interesse ... querelas -um audire *eqs.*

II *latiore sensu: i. q. adiutor, auxiliarius belli, compugnans*: SEN. suas. 2, 17 -es habebo deos (FLOR. epit. 1, 11, 4 *imperator pro victoria* templa promisit et reddidit, plane quasi stipendium -is diis). FLOR. epit. 2, 20, 2 regis *Pergamenorum* Eumenis ... socii quondam -isque nostri. *allegorice*: VICTRIC. 27 certa victoria est cum talibus -bus (*i. sanctis et martyribus*) et cum Christo im-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

peratore pugnare. *i. q. aliarum rerum socius*: GLOSS. compar. PETRON. 80 *Ascyltos* paulo ante carissimum sibi -em fortunaeque etiam similitudine parem ... destituit. APVL. met. 4, 11 (*de latronibus*) per fidem sacramenti bonum -em cruciatu simul et captivitate liberaremus (*sim.* 4, 18. 20. 22. 7, 4. 5 havete... fortissimo deo Marti clientes mihique iam fidi -es). *iocose de iumento*: 4, 5 hunc ego miseri -is fortunam miserans (*sc. loquitur asinus*). VVLG. Phil. 2, 25 Epaphroditum fratrem et cooperatorem et -em meum (συνστρατιώτην). Philem. 2 Archippo -i nostro (συνστρατιώτῃ. *cf* PRISCILL. can. 76 p. 141 collegam habuerit... coapostolum atque -em aliosque adiutores sive ministros. RVFIN. hist. 3, 4, 4 quos ille [*Paulus*] nunc adiutores, nunc -es [συνστρατιῶται], nunc etiam concaptivos et collaborantes in euangelio et comites nominat. AVG. in psalm. 118 serm. 31, 1 -bus suis et quodammodo provincialibus Christi. op. monach. 7, 8 p. 542, 22 [*antea* coapostolus]). PETR. CHRYS. serm. 12 p. 223B de stipendiis (*i. divitiis*) quidquid exuberat, -o pauper (*i. proximus*) assumat. SIDON. epist. 7, 17, 3 fratres, amicos, -es.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: amicus, civis (*cf. p. 1883, 17 sq.*), collega, contubernalis, contubernium, miles, socius. *ad II*: amicus, compar, frater, socius (*christiana v. supra l. 8 sqq.*). *oppos.*: hostis, inimicus. *aliter*: assectator, comes, imperator, quaestor, tribunus. *al.* (*cf. p. 1884, 34 sq. 61 sq.*). *Mbr*

comminābundus, -a, -um *a* comminari. *i. q. minans, comminans*: TERT. adv. Marc. 4, 15 -us et alibi nobilibus et superbis *deus*.

comminanter *v. p. 1891, 3.*

comminātio, -ōnis *f. a* comminari. *legitur plur.*: LIV. 26, 28, 3. 34, 40, 2 VAL. MAX. 3, 8, 2 SVET. Tib. 37 TERT. adv. Marc. 2, 26 paenit. 8 *et saepius*. TERT. adv. Marc. 4, 15 -o ... dehortationis accessio est. GLOSS. ἀπειλή. *legitur inde a* CIC. [*loc. dub.*: IVL. RVF. rhet. 17 p. 43, 13.]

i. q. actio minandi, mina: **1** *absolute*: CIC. de orat. 3, 206 orationis... est vel ad usum -o et quasi petitio vel *eqs.* LIV. 34, 40, 2 his -bus compulsus. SEN. dial. 4, 4, 1 est primus motus non voluntarius quasi praeparatio affectus et quaedam -o. nat. 2, 12, 1 fulguratio ... ut ita dicam, -o est et conatio sine ictu. PLIN. nat. 8, 181 *tauris* tota -o *est* prioribus in pedibus. 11, 144 qui contra -em aliquam non coniverent. SVET. Tib. 37 reges ... -bus magis ... quam vi repressit. TERT. idol. 4 cultores idoli et fabricatores in -e praedamnat *deus*. adv. Marc. 2, 26 in promissionibus aut -bus. 4, 15 admonitio non sit sine aculeo -is. *ibid.* admonitio ... et -o eius erunt, qui *eqs. ibid.* adiectam in divites -em per 'vae' (*cf. infra l. 44*). 4, 19 -em exhortatio sequebatur. 4, 24 si hoc non et -is gratia mandat, vanissime mandat. *ibid.* -o non potest sine executione. 4, 41 'vae' constat imprecationis et -is exclamationem intellegendam (*cf. l. 41*). paenit. 8 ad paenitentiam commonet sub -bus (SYMM. rel. 34, 4 sententias ... sub -e depromptas. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 950C quis sub -e praecepit *eqs. v. etiam p. 1886, 15*). pudic. 14. ITALA Hab. 3, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 39) in -e (ἀπειλῇ, VVLG. fremitu) tua diminues terram. VLP. dig. 26, 7, 7, 7 si ... -o intercessit, iudex ... decretum praetoris sequetur (COD. Iust. 7, 57 tit. -es ... auctoritatem rei iudicatae non habere. *v. etiam infra l. 81*). DON. Ter. Andr. 196 'hodie' ad -em ... refertur. 199 vult exagitare -e servum. Hec. 766 hoc genus -is minus habet amaritudinis. HIL. in psalm. 2, 19 quid hac -e gravius est? LVCIF. Athan. 1, 36 p. 131, 2 qualis -o fuerit oborta contra Iudaeorum praepositos. 1, 42 p. 141, 21 cernimus per hanc -em quanta esse possit ... dei ira. SYMM. rel. 8, 4 decreta firmetis adiecta -e si ullus ... illa corruperit. 34, 2 -o sub condicione deprompta instar ... debiti duceretur. 34, 7 in -e terrorem *esse*. 34, 8 -o saepe lecta. 34, 10 -o ad heredes porrecta est. PS. ASCON. div. in Caec. p. 114 haec vim -is, non veritatis habent. AMBR. trin. 33 HIER. epist. 98, 8. hom. Orig. in Ezech. 2 p. 903 hae -es sunt adversum falsos magistros. 4 p. 913. 923 observa ... differentias -um. VVLG. Ier. 15, 17 -e replesti me. RVFIN. hist. mon. 9 *virum* -e sibi magna dicentem. Greg. Naz. orat. 2, 13 p. 99, 24 remedia quaerebantur ... beneficiis -bus verberibus. 6, 3 p. 196, 20 gravissimis utatur -bus. 8, 6 p. 243, 22 -o est haec et intentatio. AVG. civ. 13, 12. 18, 32. 19, 21 qui hoc cum tanta -e praecepit. loc. hept. 1, 79 p. 719, 9 his verbis solet -o declarari. epist. 226, 6 exhortationis vel -is utilitatem. serm. ed. Mai 12, 4 nemo *vos* impellat in fraudem per aliquam -em. HESYCH. in lev. 10, 6—7 p. 898D additamento -is aliud ... se sanxisse significavit. 18, 26—29 p. 1017C -em confirmat. EPIST. pontif. 363 (Bonif. I) Migne 20 p. 775C ad Thessalos -is et correptionis plenas litteras misimus. APRING. in apoc. 22, 11 auditis superne -is vocibus. CASSIOD. var. 4, 49 -o plus efficit quam poena. MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 tu dissolvis -em? 20, 1 sermonem infert -is. PASS. Tarach. 6 adversus tuam priorem -em. *nota*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 talem -em comminatur deus. **2** *accedit genetivus subiectivus*: LIV. 26, 8, 3 circumagi ad nutus -esque Hannibalis (VAL. MAX. 3, 8, 2 plurimis -bus Hannibalis irritatus). PLIN. nat. 6, 40 Neronis ... -o ad Caspias portas tendere dicebatur. COD. Iust. 7, 57, 1 (*a. 213*) nec vim stipulationis obtinere potest -o iudicis (*cf. supra l. 49 sqq.*). LVCIF. non parc. 17 p. 244, 27 dei populum ... non fuisse perterritum -bus incredulorum (*syn.* minis). HIER. adv. Pelag. 1, 28 -em dei interdum sonare clementiam (VVLG. Ier. 10, 10 non sustinebunt gentes -em eius. RVFIN. hist. 5, 16, 8 mores dominici praecepti et -is [ἀπειλῆς] eius. AVG. civ. 21, 18 eius -em, qua dixit eversurum se esse Nineven. cur. mort. 13, 16 territus iste dei -bus fleverat. in Iob p. 621, 10 per confessionem ... asseritur et -o dei ... et testificatio verbi. EVCHER. form. 1 p. 9, 3 initia compunctionis futurae vel ipsius -is dei. *cf.* 2 p. 11, 1 -es domini). HIER. tract. in psalm. I p. 51, 6 -bus scripturarum territus agit paenitentiam (*cf.* AVG. epist. 145, 3 per eius [*i. legis*] -em confugit ad gratiam. quaest. hept. 6, 29 post tantas legis -es). AVG. c. Cresc. 4, 25, 32 *civitates* ex Optati -e coegisse episcopos ... redire. serm. 97, 4 -bus hominum. ORIG. in Matth. 17, 7 -o patris familias contra vineam fit. BENED. reg. 27, 15 abbas metuat prophetae -em. *nota*: THEOD. PRISC. log. 5 ex quo (*cataplasmate*) ... ignis (*i. febris*) illius -es temperemus. **3** *accedit genetivus obiectivus*: TERT. adv. Marc. 2, 5 nec ... -o mortis transgressioni ascriberetur. 2, 9 assistente ... demonstratione non delinquendi sub -e moriendi (VLP. dig. 37, 14, 1 castigari eum sub -e aliqua severitatis non defuturae. *cf. p. 1885, 45 sqq. et infra l. 18*). IVST. 12, 2, 9 cum belli -e restitui ... urbem postulaverant (17, 3, 20 *rex* eum sub belli -e deposcebat). HIL. in Matth. 25, 1 post -em (commonitionem *all. codd.*) deserendae Ierusalem. in psalm. 2, 36 per -em terroremque iudicii ... regimur (AVG. civ. 21, 18 iudicii dei -em non esse mendacem). SYMM. epist. 9, 133 -e infamiae terreatur. HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 913 in -e gladii. VVLG. Is. 30, 30 in -e furoris. RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 3 quid sibi velit ignis aeterni -o. AVG. civ. 18, 44 terrere -e imminentis exitii civitatem. in psalm. 105, 26 atrocior est -o gehennae. CASSIOD. in psalm. 1, 6 distinctio sit in -e supplicii. *nota: accedunt duo genetivi*: AVG. c. Faust. 22, 67 secundum dei -em flagelli paterni. **4** *accedit enuntiatum*: PS. HIL. libell. 5 addita -e ... ut, si servaret legem, in aeternitatem veniret, si non servasset, mortem sibi pareret.

iuncturae notabiliores: *accedunt adiectiva*: *qualitatis*: atrox: AVG. in psalm. 105, 26 *v. supra l. 25.* condicionalis: TERT. anim. 52 lex condicionali -e ... addicens mortis eventum. adv. Marc. 3, 23 machaerae condicionalis -o. falsa: AVG. civ. 10, 11 pueri falsis et ridiculis -bus territi. firma: MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 2 firmam permanere -em. frequens: FIRM. err. 28, 11 homines corrigere frequenti -e. gravissima: RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 3 p. 196, 20. horrenda: LVCIF. non parc. 27 p. 268, 14 scribis horrendas -es. levis: SEN. dial. 1, 3 levi -e pelletur. magna: CASSIOD. in psalm. 27, 6 corda lapidea magnae -is incendio salvarentur. praesens: HESYCH. in lev. 26, 27—45 p. 1152A. remissior: MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 2. ridicula: AVG. civ. 10, 11 *v. supra l. 33.* tanta: AVG. serm. ed. Mai 107, 2 quis non tantis -bus percussus arescat? tremenda: FVLG. RVSP. epist. 17, 15, 31 sacramentum non sine tremenda parvuli -e mandatum. vehementior: AVG. quaest. hept. 7, 44. verax: AVG. civ. 21, 18 quam -em propterea veracem putant, quod *eqs.* vetus: SYMM. epist. 34, 4 vim veteris -is. *adi. pro genetivo subiectivo*: apostolica: VINCENT. LER. 28 iuxta apostolicam -em. caelestis: LEO M. serm. 35, 3 caelestium -um terror. divina: AVG. quaest. hept. 7, 13. EVCHER. form. 1 p. 8, 9 arcus intentio -is divinae *est*. erilis: APVL. met. 9, 19 quamvis erilis eum -o domi cohiberet. prophetalis: PS. RVFIN. in Am. 5, 18—20. in Os. 6, 5 prophetalium -um secures. prophetica: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 20 quaedam ... prophetica -o in eos, qui *eqs.* tua: PASS. Tarach. 6 *p. 1885, 75.* *indicatur cui comminetur aliquid praepositione*: in: TERT. adv. Marc. 4, 15 (*v. p. 1885, 41*). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 20 (*supra l. 52*). contra: LVCIF. Athan. 1, 36 p. 131, 2 (*p. 1885, 54*) ORIG. in Matth. 17, 7 (*v. supra l. 10*). adversum: HIER. hom. Orig. in Ezech. 2 p. 903 (*p. 1885, 61*).

syn.: mina, intentatio.

comminātīvus, -a, -um *a* comminari. *i. q. comminans*: TERT. adv. Marc. 2, 25 hic sonus pronuntiationis ... non dubitativum sed -um exprimens sensum. DOSITH. gramm. VII 423, 14 '*aut*' *coniunctio* modo -a est: aut da mihi aut rapio (DIOM. gramm. I 418, 11).

comminātor, -ōris *m. a* comminari. *i. qui comminatur*: *generatim*: TERT. adv. Marc. 2, 9 nec mors -i suo, sed contemptori faciet invidiam (*cf.* scorp. 9 quis iste ignium -r *est?*). 4, 24 habes deum executorem in -e et iudicem in utroque. PS. RVFIN. in Os. 10, 11—12 quae ei cum derisu -r insultet. AVG. in psalm. 57, 3 non timebis -em, si non amas adulatorem. serm. 65, 7 hoc tenens martyr respondeat -i. *speciatim de diabolo*: GLOSS. II 574, 31 -r: diabulus, adcontrarius.

comminax, -ācis, *adi.* [*a* comminari, *cf.* minax. *Th.*]. PS. RVFIN. in Os. 10, 5—6 postquam -x denuntiarat auctoritas ... statim causam indignationis suo more subiecerit. *Wulff.*

commingo *v.* commeio. **comminiceps** *v.* commun-.

comminīscor, -mentus sum, -ī (comminīsco, -ere) [*cf. c.* re-, e-minisci, miniscitur *et c. hibern.* do-moinethar '*putat*', *ind.* mányatē '*putat, cogitat*', *lituan.* miniu '*memini*'. *eiusdem stirpis est ac* meminisse, monere, mens. *Th.*]. VARRO ling. 6, 44 reminisci, cum ea quae tenuit mens ac memoria, cogitando repetuntur. hinc etiam -i dictum, a con et mente (*cf.* ISID. orig. 6, 8, 5), quom finguntur in mente quae non sunt. NOT. Tir. 76, 70 -itur *inter* eminiscitur, reminiscitur, subminiscitur. *de scriptura*: *scribitur plerumque*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

comm-, *raro* conm-. *in titulis*: comm-: CORP. VII 271; conm-: CORP. III 12134, 12. *legitur part. perf. apud* APP. CLAVD., *dein deponens et passive inde a* PLAVTO. *active* comminisco: APVL. met. 4, 11 EPIST. Alex. p. 210, 13. GLOSS. -o, -it (*de passivo v. p. 1888, 39 sqq.*). *sensu obscuro*: APP. CLAVD. carm. frg. 2 amicum cum vides obliscere miserias; inimicus si es -ntus, nec libens aeque (PRISC. gramm. II 384 -ntus σεσοφισμένος).

I ***excogitare*** *aliquid usui aptum, commodum,* ***fingere*** *aliquid* (*saepe cum nota fallaciae, malitiae*): GLOSS. -or ἐννοοῦμαι. -o σοφίζομαι, ὑπομιμνήσκω. -itur σοφίζεται confingit. commemoratur, recordatur aut confingitur. recordatur, commemoratur. -it mentitur, simulat. simulat vel fingit. -untur σοφίζονται. excogitant. -i mentire (*sic*) confingere. simulare. -entur confingent. -ntus cogitavit. excogitavit. *cf.* DON. Ter. Ad. 657 -nta ... hoc est fallaciam confinxit ⟨nam confinge⟩re veri simile ⟨est⟩ -i. EVGRAPH. Ter. Haut. 674 quid -ar: quid argumenti reperiam? *addit rec.* α -or invenio vel recordor. Ad. 657 -nta ... est hoc est mentita est. SCHOL. Ter. p. 123 -ere conficis, excogitas. p. 158 -nta pro commentata, excogitavit. GLOSS. Plac. V 13, 15 (56, 14) dicimus enim -sci crimen confingere *eqs.* PRISC. gramm. II 384, 6 -ntus σεσοφισμένος. *notandum*: -i sibi: SVET. frg. Isid. orig. 8, 7, 1 APVL. met. 9, 8 TER. MAVR. 12. animo -i: STAT. Ach. 1, 97.

A *deponens sensu activo, activum*: **1** *subiectum est homo*: **a** *absolute*: PLAVT. Amph. 979 quovis pacto fac -ntus sis. Cas. 241 ut cito -ntust! Epid. 281 quid ego iam nisi te -ntum nimis astute intellego? Most. 662. 667. *de aliquo*: SCRIB. LARG. praef. 25 cum tam impudenter -antur de eo (*Asclepiade*). EDICT. imp. div. fratr. VLP. dig. 48, 18, 1, 27 ipsum de se temere -ntum. **b** *cum obiecto*: PLAVT. Asin. 102 quidvis -ere. Bacch. 982 *male dicta* quivi -i. Capt. 48 compararunt et confinxerunt dolum ... hi -enti (Pseud. 1206 Truc. 85). 531. Cist. 203 carnificinam. Mil. 226 callidum consilium (APVL. met. 4, 14). 232. 689 *mendacium*. Trin. 516. 1148 TER. Haut. 674. 812. LVCIL. 993 causam ... viai. HEMINA hist. 13 patrimonia (parsimoniā *Harduin*) -ntus ut convivia ... facilius compararentur. CIC. or. frg. A III 3 scelus. fin. 4, 43 occurentia. fat. 5. nat. deor. 2, 59 monogrammos deos (TERT. nat. 2, 9) et nihil agentes. Att. 6, 1, 8. LIV. 8, 18, 8 falsum (SCRIB. LARG. praef. 15. EPIST. Alex. p. 210, 13 nihil falsi. *cf.* APVL. apol. 79 falsum epistolium). LIV. 22, 16, 6 ludibrium oculorum specie terribile. 26, 27, 8 crimen. 29, 37, 4 vectigal (SVET. Vesp. 23 urinae vectigal). 37, 5, 5. 40, 8, 19 quidquid ... -i libet. MANIL. 1, 89 belli pacisque artes. SEN. benef. 5, 16, 3 proscriptionem. epist. 90, 14 serram. 95, 21 perversum ... genus impudicitiae. COLVM. 3, 13, 11 machinam. 4, 29, 16 terebram, quam Gallicam dicimus. MELA 1, 65 litteras et litterarum operas aliasque etiam artes regnum proeliumque. VAL. FL. 1, 599 molem. STAT. Ach. 1, 97 paratus. MART. 1, 90, 9 dignum Thebano aenigmate monstrum. QVINT. decl. 299 p. 181. SVET. Aug. 30 excubias nocturnas vigilesque. 31. Tib. 43 Venerios locos. Cal. 37 novum balnearum usum. Claud. 41 novas ... litteras tres. Nero 34 solutilem navem. frg. Isid. orig. 8, 7, 1 modicum cultum ac sermonem necessarium. FLOR. epit. 2, 6, 27 novam de Hannibale victoriam. AVR. Fronto p. 15, 13 N. 76, 4 PS. QVINT. decl. 14, 2. AMPEL. 50 quartum genus *rerum publicarum*. VLP. dig. 2, 10, 1, 1. 24, 1, 5, 5 venditionem. 42, 6, 1, 5 fraudem (AMM. 15, 5, 4). 43, 24, 1, 2 iniuriam. GELL. 2, 29, 1 festivos delectabilesque apologos. 17, 9, 22 opertum ... litterarum. APVL. met. 2, 22 latebras. 2, 31 aliquid ... laetificum. 4, 11 remedium. 7, 19 facinus (10, 24). 9, 8 novum quaestus genus. 9, 16. flor. 18 p. 90 divinam rationem. MIN. FEL. 16, 5 prudentiam. TERT. nat. 1, 16 adulteram noctem. 2, 14 experientiae ingenia. anim. 28 stropham. adv. Val. 27 p. 203 fartilia ... hominum et deorum. PORPH. Hor. sat. 2, 1, 14 talia tela ... ut fracta mitterentur. PANEG. 11, 5 flagitia. ARNOB. nat. 4, 35 indignas ... fabulas (MART. CAP. 1, 2 fabellam) et flagitiosa ludibria. 5, 20 ingeniosas ... captiones. 7, 26 *religiones* (LACT. inst. 5, 3, 3 ira 10, 48). LACT. inst. 2, 13, 11 portentificas animalium figuras. 3, 16, 17 philosophiam. FIRM. err. 24. HIL. trin. 4, 4 improbandi homousii causam. ZENO 2, 15 AVSON. 419, 43. 81 transcursum ... celeritatis. 424, 3 discidium foederis. SCHOL. Cic. Bob. p. 62, 24 Hild. AMM. 28, 1, 35 honestum. FAV. EVL. p. 1, 9 locum *Platonis* ... de Eris Pamphili reditu in vitam. HIER. chron. a. Abr. 2013 notas (ISID. orig. 1, 22, 1, *sed v. p. 1865, 19*). epist. 14, 9, 1 turpia et nefanda. RVFIN. hist. 5, 1, 14 Thyesteas cenas (κατεψεύσαντο). COD. Theod. 11, 39, 7 (*a. 378*) scripturas nefarias. AVG. civ. 3, 25 p. 137 trium dearum litem. MACR. sat. 1, 13, 9 *dies* intercalares. MART. CAP. 5, 436 artis praecepta. VINCENT. LER. 25, 37 *machinamenta*. EVGRAPH. Ter. Ad. 647. CORP. VII 271 vias et semitas. *notabilia ad a et b*: *additur*: *quo modo, qua re*: *adverbio*: PLAVT. Epid. 281 astute. Pseud. 1205 docte. 689 subito. SCRIB. LARG. 25 impudenter. *abl. modi*: VAL. FL. 1, 599 ferro. APVL. met. 9, 16 studio. AVG. civ. 3, 25 p. 137 aurei mali suppositione. *qua de causa, quem ad finem*: PLAVT. Truc. 85 eo. VLP. dig. 24, 1, 5, 5 idcirco, ut. *praepositionibus*: LIV. 22, 16, 6 ad frustrandum hostem. COLVM. 4, 29, 16 ad ... insitionem. *dativ. gerund.*: APVL. met. 2, 31 honorando deo. ut: SVET. Aug. 31. *abl. causae*: PS. QVINT. decl. 14, 2 mei caritate. adversus, in *aliquem*: LIV. 37, 5, 5 adversus tale machinationis genus (SVET. Aug. 30 PORPH. Hor. sat. 2, 1, 14 RVFIN. hist. 5, 1, 14). QVINT. decl. 299 p. 181 in *parricidae* ... cruciatus (APVL. met. 7, 19. 9, 16). *de aliquo, aliqua re*: SCRIB. LARG. praef. 15 EDICT. imp. div. fratr. VLP. dig. 48, 18, 1, 27 APVL. flor. 18 p. 90 ARNOB. nat. 4, 35. **c** *cum infin.*: PLAVT. Men. 451 *ille* qui primus -ntust ... contionem habere. MELA 1, 65 maria navibus adire, classe confligere, imperitare gentibus. PLIN. nat. 35, 42 ex ebore combusto facere, quod elephantinum vocatur. STAT. silv. 3, 5, 9 retexere telas. *c. acc. c. inf.*: TER. Hec. 333 *servom* aliquid tulisse mali. Ad. 657 esse ex alio viro ... puerum natum. CIC. rep. 3, 25 *Arcades et Athenienses* -nti sunt se de terra ... extitisse. SEN. benef. 4, 6, 5 tot artes, tot vocum varietates, tot sonos alios spiritu nostro, alios externo cantus edituros -ntus est *deus*. APVL. met. 6, 15 -ntus *ales Iovis* ob iussum Veneris petere *aquam* eique se praeministrare. AVSON. 463 Vlixen ... apud se hospitio deversatum esse. SYMM. epist. 1, 20, 1 ibi esse praemia honoris, ubi sunt merita virtutis. **d** *c. oratione indirecta*: PLAVT. Aul. 69 noenum ... quid ego ero dicam meo malae rei evenisse quamve insaniam queo -i. 76 neque iam quo pacto celem erilis filiae probrum ... queo -i. SEN. suas. 7, 1 -ntus *Antonius*, quem ad modum eripiat etiam quod vixeras. *ibid.* -ntus est Antonius, quemadmodum ... ⟨a Cicerone⟩ proscriberetur. SEN. nat. 7, 31, 3 cotidie -imur, per quae virilitati fiat iniuria. *seq.* ut: HEMINA hist. 13 *p. 1887, 33*.

2 *subiectum est res*: SEN. Oed. 944 *Natura* novos -nta partus (clem. 1, 19, 1 Natura ... -nta est regem. PS. QVINT. decl. 4, 8 quod pro incolumitate hominis Natura -nta est). epist. 14, 5 quidquid aliud ... -nta saevitia est. 78, 23 hoc ... luxuria -nta est (86, 8). 90, 24 omnia ista ... non recta ratio -nta est. COLVM. 8, 17, 6 quantum -i valet hominis ingenium. MART. 14, 117 aquam potare recentem de nive -nta est ... sitis. QVINT. decl. 388 p. 435 *animalibus* novas ... indulgentia manus -nta est. PS. QVINT. decl. 5, 16 *carcerem* potestatum iustitia -nta est. ARNOB. nat. 3, 16 quae ... offensionis acerbitas -i *sueta est*. CORP. III 12134, 12 *scripturas* Caesarianorum ⟨nequitia ...⟩ -nta est.

notandum ad A quod saepe additur obiecto novus, *ut* VAL. FL. 1, 599 novam ... molem. SVET. Cal. 37 novum balnearum usum. Claud. 41 novas litteras. FLOR. epit. 2, 6, 26 novam ... victoriam. APVL. met. 9, 8 *cf.* SEN. Oed. 943 epist. 86, 8 QVINT. decl. 388 p. 435.

B *passive*: GLOSS. IV 500, 11 -ntus excogitatus. PLAVT. Truc. 450 edepol -ntum male. OV. ars 1, 319 -ntaque sacra coegit *Pasiphae* (met. 3, 558. 4, 37). met. 6, 565 -ntaque funera narrat *Tereus*. 14, 464 neve haec -nta putetis. APVL. met. 10, 28 prandioque -nto ... filiam veneno ... percutit. apol. 34 locum non minus insulse quam absurde -ntum. 58 quam subtiliter compositum et verisimiliter -ntum! TERT. nat. 2, 4 *mundum* quadratum ... angulatumque -ntum. TER. MAVR. 12 exercitii genus -ntum sibi. PAVL. sent. 5, 4, 8 pro modo -ntae fraudis. CHALC. comm. 73 -nta recens ... lyra. PAVL. PETR. Mart. 5, 122 quidquid ad ornatum -ntum dextra paravit. *traditur, ut videtur, recte*: APVL. flor. 20 p. 97 ego et alias creterras Athenis bibi: poeticae -ntam, geometriae limpidam, musicae dulcem *eqs.* (*coniecerunt alii alia*). *pertinere huc etiam videtur*: MANIL. 1, 84 quodcumque sagax temptando repperit usus in commune bonum -ntum laeta *pectora* dederunt (*sic gl*; -ntum elata *m[marg.]*. [*coniecit* ORIENT. comm. 2, 157 *Havet.*]

part. perf. pass. subst. **commentum,** -ī *n. v. p. 1865, 48 sqq.*

II *fere i. q.* ***meminisse, cogitare***: TERT. spect. 25 inter ... tibicinis modos psalmum secum -etur *christianus*.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: PLAVT. Asin. 102 fabricare. Capt 531 machinor. Mil. 226 repperi. AVR. Fronto p. 15, 13 N. fingo. *Bannier.*

comminister, -strī *m. a* com *et* minister. *i. q. collega in clericatu*: HIL. op. hist. frg. 1, 6 frater et -r meus Paulinus, ecclesiae Trevirorum episcopus (PAPYR. Marini 119, 35 [*a. 551*]. 119, 100 collivertis vel -is ⟨mei⟩s). *cf.* AVELL. p. 713, 5 Iohannes episcopus noster -r (CANON. Migne 56, 832^A -o nostro Alexandro. *ibid.* 841^B fratribus nostris et -is Athanasio episcopo ... et Marcello episcopo. 841^C. *ibid.* adversus praedictos -os nostros. CASSIOD. hist. 7, 10 dominum nostrum et -um Elpidium presbyterum). MAR. MERC. Cypr. epist. Nest. 1, 1 religiosissimo et sanctissimo -o Cyrillo. EPIST. pontif. Thiel 751 (Anast. II 6) 9 vos ... -i vocem sequentes meam. CASSIOD. hist. 1, 13 carissimis ubique catholicae ecclesiae -is ... salutem. AVELL. p. 495, 2 sacro et beatissimo et -o patri Hormisdae. p. 522, 11 -o et principi episcoporum Hormisdae. p. 526, 24. p. 527, 17 qui nobiscum relicti sunt in paroecia -i. 591, 6 sanctissimo fratri et -o Hormisdae (p. 612, 7. *adde supra l. 62 et 66*). CANON. Migne 56, 831^B qui sunt in paroechiis et in ecclesiis sub carissimo et -o Alexandro. PAPYR. Marini 119, 55 (*a. 551*) heredem ... nostrorum vel conlivertorum -oru⟨m⟩.

comministrātor, -ōris *m. a* com *et* ministrator, *cf.* comministrare. *appellatio ab episcopis inter se colloquentibus usurpata, fere i. q.* comminister (*usurpatur nonnisi in epistulis actis sim. Hormisdae papae temporibus [a. 514—523] scriptis*): AVELL. p. 607, 13 beatissimo fratri et -i Hormisdae Iohannes *episcopus* (p. 638, 17. 640, 4. 652, 13. 707, 14. 741, 20. *cf.* p. 637, 6 fratri -i Hormisdae. p. 667, 13

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

patri et -i Hormisdae Dorotheus *episcopus*). p. 707, 25 si dominus . . . reverentissimos -es (*i. episcopos et clericos*) nostros . . . vestris obtutibus praesentaverit. *nota*: AVELL. p. 712, 21 per vos (*i. archiepiscopum et patriarcham Romanum Hormisdam*) et vestrum germanum et -em (*i. archiepiscopum et patriarcham Constantinopolitanum Epiphanium*), nostrum autem dominum et patriarcham.

comministro, -āre *a* com *et* ministrare. *fere idem q. ministrare*; GLOSS. II 278, 16 διοικῶ: CANON. Migne 56, 757^{B} *chorepiscopi* sicut -antes propter curam pauperum offerent. NOT. Tir. 25, 12 -at.

comminius *v.* comminus *p. 1893, 22.*

commino, -āre *a* com *et* minare. *idem q. minare, agere, ducere*: APVL. met. 7, 11 adveniunt illi vinarios utres ferentes et gregatim pecua -antes.

comminor, -ātus sum, -ārī *a* com *et* minari. *passive*: APVL. met. 6, 26 carpebat *me* scrupulus contemplatione -atae mihi mortis. 10, 6 in -ata novercae caede. HIER. in Is. 66, 18—19 p. 819 iudicii praedicatur dies, immo -atur. RVFIN. Orig. in num. 9, 8 quae *poenae* peccatoribus -antur . . . inferendae sunt. POMER. 3, 13, 4 poenas divinitus -atas. *idem quod minari*: GLOSS. Suet. Iul. 14 intentans -ans (GLOSS. IV 320, 50 -ando intentando. V 596, 17). GLOSS. -or: ἐπαπειλῶ. -atur διανεύει. NOT. Tir. 25, 7 -atur. *legitur inde a* PLAVTO, *apud scriptores pedestres passim, in versibus*: PLAVT. Aul. 417 TER. MAVR. 2515 COMM. apol. 747 BOETH. cons. 4 carm. 2, 3; *apud auctores vetustiores*: PLAVT. *semel* (*at* minari *septies*) BELL. Afr. *semel* (*deest* minari) LIV. *quater* (minari 26^{ies}) SVET. *ter* (minari *decies*) APVL. 19^{ies} (minari 9^{ies}) VVLG. *test. nov.* 13^{ies} (*in his* Marc. *novies*), *test. vet.* 7^{ies} (minari *ter* [*vel quater*] *nonnisi test. vet.*).

1 *absolute*: SVET. Cal. 22 vox -antis audita est. AVR. Fronto p. 253, 15 N. quantum libet -are et . . . criminere. APVL. met. 9, 36 frustra eum . . . tyrannica superbia -ari. TERT. ieiun. 4. adv. Marc. 4, 19 *deus* nescit -ari, qui non novit irasci. 4, 29 per Osee -atus est (APRING. in apoc. 20, 9—10 dominus non per aliquem dei spiritualem ministrum -atur). pudic. 14 epistulam indignantem, dedignantem, -antem. VLP. dig. 1, 12, 1, 10 praefectus urbi solet . . . -ari aut fustibus castigare. 1, 16, 9, 3 proconsul -ari . . . et terrere filium . . . poterit. ZENO 2, 28 iram dei generaliter -antis . . . effugere. SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 14 Hild. -atur et se denuntiat . . . adversarium futurum. AMBROSIAST. in Rom. 13, 4 ideo -atur, ut, si fuerit contemptus, vindicet. HIER. in Is. 7, 17 p. 113 de futuro tempore -atur (*cf. infra l. 73*). VVLG. deut. 9, 25 ne deleret vos, ut fuerat -atus. Iudith 8, 15 non . . . quasi homo, sic deus -bitur. psalm. 102, 9 neque in aeternum -bitur (μηνιεῖ). Sirach 19, 17 corripe proximum ante quam -eris (mineris *Amiat.*, ἀπειλῆσαι). act. 4, 21 illi -antes (προσαπειλησάμενοι) dimiserunt eos. I Petr. 2, 23 cum pateretur, non -batur (ἠπείλει). RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 6 p. 244, 1 Engelbr. *ut* percutiens corrigat, sed -ans plus emendet *eqs.* AVG. civ. 16, 6 sicut solet a -antibus dici. *ibid.* si ita dicitur, non exprimit -antem. 18, 32 -ando humiliabis homines. 20, 21 nec tunc -bitur, sed quae nunc dicuntur minaciter, tunc . . . implebuntur. in psalm. 88 serm. 2, 7 de Herode -ante loqueretur. in psalm. 115, 3 -antibus persecutoribus. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 5 vir -ans et fremebundus. ZACCH. 1, 20 ne vel raro vindicet saepius -atur deus. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 150 timore -ante inanium rerum. ANIAN. Chrysost. hom. 1, 1 tonitruo crebrius -ante. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 4 quidquid -ando dixit. *additur abl. instrum.*: APVL. met. 7, 16 hinnitu maligno -atus. PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 severa interlocutione -atus fustium castigationem remittit. PS. RVFIN. in Am. 2, 9—10 silvam celsis verticibus -antem. BOETH. cons. 4 carm. 2, 3 *reges* ore torvo -antes. *v. etiam p. 1890, 27.* *nota*: LIV. 44, 9, 7 duo armati procurrebant -atique inter se . . . persultabant. 2 *accedit accusativus rei*: BELL. Afr. 71, 1 modo recederent -renturque impetum. LIV. 10, 39, 6 -ando . . . magis quam inferendo pugnam. APVL. met. 6, 16 maiora atque peiora flagitia -ans. 7, 19 id . . . iurans . . . -batur. 9, 17 mortem . . . violentam defamem -atus (VLP. dig. 47, 11, 9 ipsa res mortem -atur). TERT. apol. 47 gehennam. adv. Marc. 1, 8 novitas initium testificatur, vetustas finem -atur. 4, 19 ablationem. 4, 21 iudicem -atur (*cf.* 5, 14 in clausula tribunal Christi -atur. PASS. Perp. 17 -antes iudicium dei. PS. HIL. libell. 1 aut spem erigerent aut iudicium -rentur. AVG. epist. 153, 21 iudicium divinum. ZACCH. 1, 29 iudicium). TERT. adv. Marc. 4, 35 quale supplicium -etur ille (MAX. TAVR. epist. 1, 3 odium . . . supplicium -atur). patient. 4 quae aut severitas -atur aut liberalitas pollicetur. pudic. 2 per Esaiam -atur patientiae finem. 13 nihil de postero sit -atus (*cf. supra l. 39*). VLP. dig. 47, 8, 4, 7 edictum . . . quadrupli poenam -atur (AVG. civ. 12, 27 poenas animarum. HESYCH. in lev. 18, 26—29 p. 107^{D} ei, quam -atus est, poenae subiciamur). PAVL. dig. 5, 2, 7 si -atus tantum accusationem fuerit. HIL. in psalm. 2, 36 virgam. OPTAT. 3, 10 p. 96, 17 *deus* -atus est tempestatem. DICT. 1, 22 -atus perniciem, ni paruissent. HIER. epist. 82, 9 illorum verba duritiem -entur. VVLG. Ios. 23, 15 quidquid malorum -atus est *dominus.* AVG. civ. 17, 7 tale aliquid -andum esset (MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 2 talia). ARNOB. in psalm. 1 p. 329^{A} quod . . . sermo propheticus -atur. SALV. eccl. 1, 34 ignem aeternum -atur. GREG. M. in euang. 32, 8 iram. CAES. AREL. suggest. p. 306 cum severitate diem iudicii -ando. ISID. orig. 2, 9, 12 exempli comparatione eventum simile (similem *C T*) -atur. *adde*: LIV. 31, 26, 6 subeundo muros -andaque oppugnatione contineret urbe Athenienses. 42, 7, 5 id ipsum oppugnatione -anda quaesisset. *nota*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 talem comminationem -atur deus. 3 *accedit dativus*: TERT. idol. 6 nulla vox spiritus sancti fabricatoribus idolorum . . . -retur. pudic. 2 iudicantibus quomodo dominus -retur. resurr. 26 cum -atur terrae deus, carni potius -ari eum dicam. ITALA Ezech. 3, 17 (Lucif. non parc. 10 p. 229, 17) -beris (διαπειλήσῃ, VVLG. annuntiabis) eis a me. Nah. 1, 4 (Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 20) -ans (ἀπειλῶν, VVLG. increpans) mari et arefaciens illud. PASS. Perp. 18 populo spectanti. TER. MAVR. 2515 Naevio poetae sic ferunt Metellos . . . esse -atos. LACT. inst. 5, 18, 16 per vates suos impiis ac rebellibus -atur (HIL. c. Const. 15 -atus et populo per praefectum). HIL. c. Const. 26 renitentibus -aris. OPTAT. 7, 1 p. 164, 21 Iudaeis. PACIAN. epist. 3, 10 p. 78 peccata quibus dominus -atur. COMM. apol. 747 -atur deorum cultoribus ipse. TYCON. 5 p. 64, 21 deus eidem Pharaoni . . . -atus est. PS. ASCON. div. in Caec. p. 111 iudicibus -atur. AMBROSIAST. in Rom. 7, 11 lex -ata est peccatoribus. VVLG. Iob 16, 10 *deus* -ans mihi infremuit contra me dentibus suis. Matth. 9, 30 -atus est (ἐνεβριμήθη) illis Iesus dicens *eqs.* Marc. 1, 25 -atus est (ἐπετίμησεν) ei Iesus (*idem verbum graec. respondet*: VVLG. Marc. 4, 39. 8, 33. 9, 24. 10, 13). 1, 43 (ἐμβριμησάμενος). AVG. civ. 17, 7 ipsi David fuerit potius -andum. 20, 21 manus domini . . . -bitur contumacibus. quaest. hept. 3, 56 -atur facienti *peccatum.* AVELL. p. 567, 9 -atus eis qui ista porrigerent. APRING. in apoc. 3, 3 non facienti *paenitentiam* -atur. VEREC. in cant. 2, 23 -ans . . . deus populo praevaricatori. CASSIOD. var. 12, 6, 2 vobis vestri . . . iudices -antur. *additur qua re*: SVET. Iul. 62 aquilifer moranti se cuspide sit -atus. *cf.* PALLAD. hist. mon. II 10 satanas cum gladio evaginato -ans ei. *v. etiam p. 1889, 55 sq.* 4 *accedunt accusativus et dativus*: PLAVT. Aul. 417 quid -atus es mihi? SVET. Iul. 14 immoderatius perseveranti necem -ata est. APVL. met. 3, 16 Soli . . . perpetuas tenebras. 6, 14 ei graviora -ata. 9, 20 dira -atur Myrmeci supplicia (TERT. nat. 1, 7 profanis . . . supplicium aeternum aeterno igni -atur. ZENO 1, 13, 6 circumcisis . . . ignis inextinguibilis supplicium. POMER. 1, 18 a se recedentibus). APVL. met. 10, 5 sibi . . . gladium -ari. 10, 7 recusanti mortem (PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 3 immodice -ans Petronio mortem. 2, 11 mortem apertissimam -antes his, qui *eqs.* AVG. civ. 1, 11 unicuique mortalium . . . innumerabiles mortes. 13, 12 quam mortem deus primis hominibus fuerit -atus). APVL. Socr. 7 p. 135 Hannibali somnia orbitatem oculi -entur. TERT. scorp. 9 confusioni confusionem -atur. spect. 3 Aegypto et Aethiopiae exitium (DICT. 2, 29 exitium sacerdoti -atus, ni recederet). GARG. MART. med. 29 *umor capitis* caecitatem oculis -atur. LACT. inst. 5, 19, 32 quae illi deus -etur. OPTAT. 3, 10 p. 94, 14 cui deus -atus est tempestatem. PELAG. in Rom. 2 p. 655^{A} animae poenam (AVG. civ. 21, 18 quam *poenam* fuerat contumacibus -atus). RVFIN. hist. 2, 2, 6 -atus (ἀπειλήσας) periculum accusatoribus. AVG. civ. 18, 32 -beris iudicium tuum . . . regibus terrae (CASSIOD. in psalm. 13, 11 impiis divinum iudicium -atur). c. Cresc. 3, 47, 51 leges proscriptionem vestris episcopis -antes. SVLP. SEV. Mart. 23, 4 ei iram domini et praesentes plagas . . . -ari. 5 *accedit infinitivus*: APVL. met. 8, 30 poplites meos enervare secure sua -retur. TERT. anim. 13 illam perdere in gehennam -atur. HESYCH. in lev. 20, 6—8 p. 1043^{C} disperdere eos de populo suo -atus est. *accus. c. inf.*: APVL. apol. 99 diversurum me ab ea -atus sum. met. 5, 6 se morituram -atur. 9, 40 -batur, si surrexisset, sese concisurum eum. TERT. adv. Marc. 5, 12 non parsurum se peccatoribus -atur. VLP. dig. 5, 1, 71. 27, 2, 3, 4 graviores ei (*i. tutori*) usuras infligi. HIER. epist. 29, 6, 3 -atur deus se a populo . . . gratias ablaturum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 57 p. 47, 16 Engelbr. 1, 65 p. 52, 25 consummare se parietem. AVG. civ. 10, 11 caelum se collidere. *ibid.* ea se prodere vel evertere -atur. c. Faust. 22, 4 venturum se fore cum gladio. c. Gaud. 1, 7, 8 id te facturum magis, ut terreas quam ut impleas -aris. HESYCH. in lev. 17, 1—7 p. 1002^{D}. POMER. 1, 21, 4 quos se . . . requisiturum terribiliter -atur. APRING. in apoc. 3, 15 evomendos eos a corde suo . . . -atur. PASS. Petr. 3 -batur multa se Petro illaturum tormenta. 6 *accedit enuntiatum*: VLP. dig. 26, 7, 7, 7 solent praetores -ari, ut, si non fiat depositio . . ., usurae praestentur (VVLG. Marc. 10, 48 -bantur [ἐπετίμων] ei multi, ut taceret. APRING. in apoc. 22, 11 -atur *angelus* iniquitatem facientibus, ut se ab opere . . . valeant inhibere. *aliter*: VVLG. Ezech. 20, 21 -atus sum, ut effunderem furorem meum super eos). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 3, 4 -amini, quod mittetis adversum me epistulas. AVG. civ. 17, 4 p. 211, 6 D. -atus est *dominus* . . ., ne pluant *nubes* super eam (*vineam*) imbrem (*aliter*: TERT. adv. Marc. 4, 15 nemo -bitur, ne quid ⟨quis⟩ faciat. AMBROSIAST. in Rom. 5, 20 *lex* -batur, ne peccaretur. VVLG. Marc. 3, 12 vehementer -batur [ἐπετίμα] eis, ne manifestarent illum. 8, 30 -atus est [ἐπετίμησεν] eis, ne cui dicerent de illo. act. 4, 17 -emur [ἀπειλησώμεθα] eis, ne ultra loquantur. PS. AVG. quaest. test. I 117, 6 *deus* homicidium ne fieret, -atus est. ORIG. in Matth. 13, 16 puero -etur, ne mammam petat). QVEROL. p. 47, 14 -are tamquam in aedes irruas.

accedunt adverbia: acre: APVL. met. 10, 32 nunc mite coniventibus, nunc acre -antibus pupulis. crebrius: ANIAN. Chrysost. hom. 1, 1. crudeliter: ORIG. in Matth. 16, 8. generaliter: ZENO 2, 28. im-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modice: Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2,3. terribiliter: POMER. 1,21,4. CAES. AREL. suggest. p. 302. vehementer: VVLG. Marc. 3, 12.
part. praes. act. adv. **comminanter:** Ps. RVFIN. in Am. 7, 14—15 quae supra -r inieci.
syn.: intentare. minaciter dicere. *oppos.*: conivere.
deriv.: comminabundus. comminatio. comminativus. comminator (comminatus?). comminax.

***comminuo,** -uī, -ūtum, -ere *a* com *et* minuere. *legitur ind. praes. act.* cominuetis: INSCR. christ. Hisp. 208 os non -etis ex eo. PAVL. FEST. p. 117 lacerare dividere, -ere est. GLOSS. -it: λεπτοκοπεῖ. confregit. NOT. Tir. 30, 79 -it. *legitur inde ab* ENNIO *et* PLAVTO. *nota*: ITALA Is. 42, 13 (Cypr. testim. 2, 28 patient. 22) *dominus* -et bellum (συντρίψει πόλεμον. VVLG. *ex hebr.* suscitabit zelum). [*loc. dub.*: QVINT. inst. 1, 12, 14. ITALA Dan. 2, 35 (*v. p. 1930, 20*). GLOSS. V 447, 36 conmimi (*i.* comminui?) ad insani ('incitam? inania?' *Götz, an* ad insani⟨am⟩?) duxi.]

I *proprie de actione corporea i. q. frangere, rumpere.*
A *i. q. contundere, confringere: res varias*: PLAVT. Bacch. 1119 fores et postes -i securibus. SISENNA hist. 82 falces. CIC. Verr. 5, 56 anulus aureus . . . fractus et -utus est. Pis. 93 statuam . . . -unt, dissipant (SPART. Sept. Sev. 22, 3 *statua* corruit et omnis -uta est. VVLG. num. 33, 52 confringite titulos et statuas -ite. Ps. RVFIN. in Am. 1, 6—8 ACT. Petr. 11. *cf.* ITALA deut. 12, 3 [Tert. scorp. 2] evertetis et -etis staticula eorum [συντρίψετε, Lugd. *aliter*, VVLG. confringite statuas . . . idola -ite]. RVFIN. hist. mon. 7 PASS. Barth. 143, 16). SALL. Iug. 60, 7 unae atque alterae scalae -utae (ITIN. Alex. 52). Ov. epist. 9, 80 fusos -ēre manus. fast. 5, 508 promit quassas -itque faces. PHAEDR. 2, 6, 13 corticem *testudinis*. SEN. Ag. 572 *rates* -unt vada (*cf.* APVL. flor. 23 p. 103 *navem* scopuli -erint). COLVM. 2, 20, 4 *traha* culmos facillime -it (*cf.* ITALA Is. 42, 3 [Tert. adv. Marc. 3, 17. 4, 23] harundinem contusam [4, 23 quassatam] non -it [-et. συντρίψει, VVLG. conteret]. DON. Ter. Eun. 79 quod -at calamum *grando*). COLVM. 8, 5, 6 *gallinae* et sua et aliena ova -unt. 12, 15, 4 testam. PETRON. 64 vasa omnia crystallina (ITALA lev. 6, 28 [Lugd.] vas fictile . . . -etur [συντριβήσεται, VVLG. confringetur]. *cf.* HIL. op. hist. frg. 3, 6 poculum. QVEROL. p. 4, 17 *urna* explosa et -uta). PLIN. nat. 2, 233 Syrium lapidem . . . grandem innatare . . . -utum mergi (9, 37 tanta oris duritia, ut lapides -ant *testudines*. 36, 130). 11, 180 *testudo* rostri acie -it omnia. STAT. silv. 1, 6, 73 -utis permutant vitreis gregale sulpur. TERT. adv. Marc. 2, 19 non -entur *ossa eorum* (ITALA exod. 12, 46 [Aug. c. Faust. 12, 30] os eius non -etis [συντρίψετε, VVLG. confringetis]. ARNOB. nat. 1, 64. LACT. inst. 5, 11, 6 ossa ipsa -it et in cineres furit. VVLG. Dan. 6, 24 *leones* omnia ossa eorum -erunt [ἐλέπτυναν]. AVG. epist. 93, 19). ITALA exod. 32, 19 (Lugd. Monac. Wirc.) tabulas *legis* (συνέτριψεν, VVLG. confregit. OPTAT. 7, 1 p. 161, 4 post tabulas sparsas legis et -utas). Dan. 2, 34 (Cypr. testim. 2, 17 *v. p. 1896, 8 sq. et* Firm. err. 20, 4) lapis -uit eos (*i. pedes imaginis*) minutatim (ἐλέπτυνεν, VVLG. -uit eos. *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 7 quae *petra* imaginem saecularium regnorum -et et conteret). ITALA Matth. 14, 19 (Hil. in Matth. 14, 4) oblata . . . turbae manducanda -uit (κλάσας, VVLG. fregit). ARNOB. nat. 2, 77 materiam eius (*i. carceris*) -at et urat tectum. LACT. inst. 2, 4, 5. 4, 15, 17 frangebat . . . panem minutatim carnemque -bat. HIL. op. hist. frg. 3, 6 altare (AVG. epist. 29, 12. *cf.* HIER. in Is. 27, 9 p. 365 -entur arae usque ad pulverem). AMM. 17, 4, 6 obeliscos . . . iacentes et -utos. HEGES. 3, 11, 3 caput machinamenti (*i. arietis*). VVLG. Ios. 9, 5 panes . . . duri erant et in frusta -uti (9, 12. βεβρωμένος. deut. 9, 21 vitulum . . . in frusta -ens [συνέκοψα. *cf.* ITALA Lugd. *p. 1892, 40*]. II par. 15, 16 simulacrum . . . contrivit et in frusta -ens [κατέκοψε] combussit. CASS. FEL. 32 *dentes* putrefacti . . . et in parva frusta -uti. *v. etiam p. 1892, 42 sq.*). VVLG. Is. 14, 29 -uta est virga percussoris tui (HIER. in Is. 14, 29 p. 182 virga confracta sit). 41, 15 triturabis montes et -es et colles quasi pulverem pones (Ps. AMBR. serm. Sess. 3, 5). Dan. 8, 7 *hircus* -uit duo cornua *arietis*. RVFIN. symb. 17 resolvat . . . vincula, seras et claustra *carceris* -at (GREG. M. dial. 1, 9 claustra arcae -uit). AVG. in psalm. 58 serm. 1, 6 muscipula -uta est. SVLP. SEV. chron. 2, 3, 7 qui *lapis* aurum . . . -uit. CYPR. GALL. gen. 1081 delubra deum . . . formata metallo -ant. CASSIOD. in psalm. 8 praef. durissimis gigartis *uvae* -utis. GREG. TVR. Franc. 10, 6 *onera catenarum* -uta sunt (Mart. 1, 23 -utae catenae. VEN. FORT. vita Leob. 10, 29 vincula et catenas -rent). glor. mart. 99 lychnos basilicae . . . -ere coeperunt. PASS. Thom. p. 117, 23 metallum et simulacrum -as (p. 158, 20 metallum simulacri -as). *nota in arte medica*: CELS. 7, 5, 2 spicula *sagittae* . . . forcipe ibi (*i. in vulnere*) -i debent. *partes corporis*: ENN. ann. 609 saxo cere -uit brum. PLAVT. Rud. 1118 ego tibi -am caput (HEGES. 3, 12, 2 -uto capite rueret. MART. CAP. 1, 88 *Tyche* caput illis virga -ens. EVGRAPH. Ter. Eun. 1028 -i et percuti videam caput. BACHIAR. fid. 2 caput in centum partes . . . -utum sit. *sim.*: POMPON. trag. 179 iam istam calvam colaphis -issem testatim tibi). PLAVT. Men. 856 huius membra atque ossa atque artua -am illo scipione. SEN. contr. exc. 10, 4 alterius -utas scapulas in deforme tuber extundit. CELS. 8, 10, 3 si bracchium fractum est . . . alterum os . . . -utum sit. ITALA Iob 38, 15 (Capreol. epist. 2, 4. *in imag.*) bracchium superborum -isti (συνέτριψας, VVLG. confringetur. *cf.* VVLG. Ezech. 30, 22 -am bracchium Pharaonis. Iob 22, 9 lacertos pupillorum -isti). ITALA Ezech. 34, 4 (Tert. pudic. 7) quod -utum (συντετριμμένον, VVLG. confractum) est non ligastis. Ioh. 19, 31 (Hil. in Matth. 33, 5) istis crura sunt -uta (κατεαγῶσι, VVLG. frangerentur. RVFIN. hist. 5, 21, 3 ut eius crura -rentur [κατεάγνυνται] sententiam excepit). *adde*: SEN. epist. 71, 18 manet etiam -uto corpore incolumis. AVG. in psalm. 61, 9 (*in imag.*) corpus . . . verbo dei -itur. *in imaginibus*: PLAVT. Boeot. 1, 3 qui mihi -uit misero articulatim diem. LVCR. 6, 28 *nubem* -uit vis eius (*i. procellae*) et impetus acer. ITALA Iob 38, 11 (Ambr. hex. 1, 6, 22) in te -entur (συντριβήσεται, VVLG. confringes) fluctus tui. CLAVD. MAM. anim. p. 64, 6 potest sectione -i et frequentia comminutionis aboleri *anima*. *i. q. caedere*: SEN. dial. 1, 6, 9 in caput lapsos subiacentis soli duritia -uit. ITALA Is. 10, 33 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466, 18) elati -entur (πεσοῦνται, VVLG. succidentur) et ruent gladio. EPIST. Alex. p. 205, 12 *beluam* ferreis -uimus malleis. OROS. hist. 5, 17, 5 *Memmium* per satellitem informi stipite -utum interfecit. *i. q. devastare*: ITALA Is. 2, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 30) surrexerit -ere (θραῦσαι, VVLG. percutere) terram. ARNOB. nat. 1, 3 imbres saxeos totas saepe -isse regiones.

B *i. q. conterere in minutissimas partes*: OP. imperf. in Matth. 40 p. 858 aliud est confringi, aliud . . . -i: quod confringitur, aliud remanet de eo, quod fuerit fractum; quod autem minuitur, minutatim quasi in pulverem convertitur et nihil invenitur ex eo. PLAVT. Stich. 691 -uto crustulo. CATO agr. 5, 8 stercus . . . purgato et -ito. 23, 3 resinam . . . bene -ito. 48, 2 glebas (91, 1. SERV. georg. 2, 355 'iactare . . . bidentes' ad -endas pertinet glebas). 76, 3 *caseum* in mortarium . . . condepsito -itoque quam maxime. 129 terram (151, 2 bene terram -ito. VARRO rust. 1, 31, 1 occare, id est -ere *terram*. *cf.* COLVM. 4, 14, 1 aequaliter et minutim soli terga -at). Ov. medic. 72 *lupinos et fabas* da nigris -enda molis (*sim.*: HIER. epist. 98, 3 pigmenta fortius terens atque -ens). COLVM. 12, 15, 4 massam -utae fici. SCRIB. LARG. 111 ut grana -antur. PLIN. nat. 28, 100 maxilla *hyaenae* -uta. ITALA Dan. 7, 7 (Aug. civ. 20, 23) bestia manducans et -ens (λεπτῦνον, VVLG. comedens atque -ens. *sim.*: RVFIN. patr. 1, 5[A] cibum mandere et -ere. Orig. in gen. 17, 9 solidum cibum verbi dei mandere et -ere ad summam subtilitatem dentibus. Orig. in exod. 10, 4 *dente* cibum verbi dei vel -ere vel molaribus terere solitus. PAVL. MED. bened. 3, 9 cibos spiritales -endo, id est exponendo. *cf.* GREG. M. moral. 1, 29 scripturae . . . sententias petierunt exponendo -i). ITALA deut. 9, 21 (Lugd.) -ui illum *vitulum* minutatim, donec fieret pulvis (VVLG. *v. p. 1891, 57*). *cf.* LACT. mort. pers. 21, 11 lecta ossa et in pulverem -uta (VVLG. IV reg. 23, 15 altare . . . destruxit . . . et -uit [ἐλέπτυνεν] in pulverem. OROS. hist. 4, 23, 6 lapide in pulverem -uto. CAEL. AVR. acut. 3, 21, 204 mali punici in pulverem -uti. *cf.* HIL. trin. 5, 3 triticum . . . in farinam -utum. *v. etiam p. 1891, 56 sq.*). HIER. vita Hilar. 11 de farina et -uto holere sorbitiuncula (PALLAD. hist. mon. I 19 -uta . . . diversi generis olera [λεπτολάχανα]. I 48). in Is. 27, 9 p. 365 lapides ararum contritos quasi cinerem -utum. AVG. civ. 1, 8 sub eadem tribula -untur frumenta. MART. CAP. 2, 158 -enda frugis farrisque fragmenta. *adde in imag.*: VVLG. II reg. 22, 43 quasi lutum platearum -am eos (*i. inimicos*) atque confringam. *nota i. q. diluere*: PLIN. nat. 20, 23 raphani -unt et eiciunt calculos (30, 63). HIER. in Is. 51, 6 p. 589 iuxta Aquilam et Symmachum '*caeli* -entur in nihili' (LXX ὡς καπνὸς ἐστερεώθη. VVLG. sicut fumus liquescent) et in salis modum conterentur et evanescent, quorum prior dixit ἠλίσθησαν, alter ἁλίσουσιν (*cf. p. 1896, 16*). *fortasse huc trahas*: PLIN. nat. 31, 100 *auxiliatur* contra scabritiem linguae fractus -utusque *sal*.

II *translate i. q. corrumpere, consumere, debilitare, deminuere*: **A** *homines sim.*: CIC. off. 2, 40 *Viriathum* praetor fregit et -uit. Ov. epist. 3, 134 lacrimis -ēre meis. SEN. dial. 3, 11, 1 *barbaros* -at . . . ira infestissima sibi. 11, 5, 4 neminem adversa fortuna -uit. FLOR. epit. 1, 1, 3 frequentibus proeliis utrique -rentur. 1, 22, 28 quia frangi virtute non poterat, mora -retur *Hannibal*. 2, 7, 11 -utas . . . copias fame. VVLG. iud. 8, 16 contrivit . . . atque -uit viros Soccoth. Mich. 4, 13 -e populos multos. Ps. RVFIN. in Am. 4, 10 p. 1073[A] iuvenes et equos in castris obsidione corruptos vel in captivitate . . . -utos. OROS. hist. 5, 23, 12 Perpenna . . . -utus est. 6, 3, 5 *Pyrgarionem* navali terrestrique proelio -utum Sicilia decedere compulit. Ps. PHOEBAD. fid. 6 p. 43[B] mortem ac zabulum . . . -uit. PASS. Barth. 8 p. 148, 5 tu es qui deos nostros fecisti -i (p. 148, 15 omnes deos tuos -am). *nota*: CIC. Att. 4, 3, 6 re familiari -uti sumus. *adde*: VVLG. Dan. 2, 44 *deus* -et . . . et consumet universa regna haec. AVG. civ. 18, 45 *Roma* se -erat et attriverat.

B *res*: CIC. Quinct. 26 quod *officium* non avaritia -ere ac violare soleat. Verr. 6, 98 opes illius civitatis -utae depressaeque sunt (SALL. Iug. 62, 1 regni opes -utas esse). HOR. sat. 1, 1, 43 quod (*i. pecuniam collectam*) si -as, vilem redigatur ad assem. Ov. Pont. 3, 3, 34 arcus et ignis ingenii vires -ēre mei (*sim.*: SEN. clem. 1, 16, 5 contundat animos et quicquid est indolis -etur. epist. 48, 9 -i et debilitari generosam indolem. QVINT. inst. 1, 7, 33 eis ingenia concidi et -i credo). VAL. MAX. 1, 5, 6 quae vox spem eius . . . -uit. 2, 10, 6 animum (PLIN. epist. 9, 2, 1 quae *negotia* simul et avocant animum et -unt. *cf.* SEN. dial. 4, 21, 3 crescit licentia spiritus, servitute -itur).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 quicquid ... monstri aut sceleris fuit ... -uit. SEN. dial. 5, 40, 2 possis iram -ere. epist. 39, 3 secunda temperabit, adversa -et. ARNOB. nat. 1, 63 non superbiae fastum -uit (GREG. M. moral. 17, 13 superbia iniquorum -itur). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 207 ⟨ἔμφα⟩σις rerum nec enarranda *est*, ne -atur (*cf.* HIER. in Am. 1, 2 p. 238 sensum ... regium, qui versatur in littera ..., enervant atque -unt et in pulverem redigunt). HEGES. 1, 12, 1 -uit omnem suae vigorem salutis. AVG. de mend. 21, 43 confracta et -uta scripturarum auctoritate.

part. perf. pass. pro adi.: comparat. **comminūtior,** -ōris: PS. RVFIN. in Am. 4, 1—3 intestina vel eas ... portiones, quae -iores in ollis ... decoquuntur.

syn.: concīdere, consarrire, consumere, contundere, corrumpere, debilitare, deprimere, destruere, enervare, frangere (confringere), mandere, occare, percutere, terere (at-, con-), violare. *opp.*: crescere.

deriv.: comminutare, comminutio.

×comminus *adv.* [*a* com *et* manus *ductum esse videtur, cf.* eminus. *v. Brugmann, Indog. Forsch. 27, 243. Th.*]. *in codd. et edd. saepe legitur* cominus, *at in inscr.*: CORP. XIV 3579ª, 7 comminus. *adde* CARM. epigr. 523, 2 ⟨com⟩minus (*tres vel quattuor litterae deesse videntur*). *comparat.* co⟨m⟩minius: TERT. carn. 21 accedam adhuc -ius (*var. lect.* communius) ad congressum. PRISC. gramm. III 78, 12 eminus ... et -s localia *adverbia* sunt. ISID. diff. app. 245 inter eminus et -s hoc interest, quod eminus e longinquo, -s pede (GRAMM. suppl. 288, 28 *ubi* -s sede). DIFF. gramm. VII 521, 29 -s gladiis pugnamus, eminus iaculis, quod illud a manibus non recedit, hoc e manibus emittitur. DOSITH. gramm. VII 410, 10 eminus *ἄπωθεν*, -s *ἐκ τοῦ σύνεγγυς*. GLOSS. *ἄντικρυς. συνστάθην. σύνεγγυς. συνστάθην, πλησίον, ἐγγύς, παραχρῆμα.* prope. proximus. iuxta. simul in se, prope vel proximus. prope, iuxta et simul in se. proximus aut iuxta aut coram vel in praesenti. Plac. V 14, 30 (56, 12) comoram: coram, -us. NOT. Tir. 25, 4 conminus. *legitur inde ab* ENNIO. [*sens. dub.*: SISENNA Mil. frg. 8. *corrupt.*: TAC. dial. 25.]

I *sensu* ***strictiore*** *i. q. manu ad manum* (*pugnare, sim.*). **A** *proprie in acie*: **1** *c. verbis pugnandi, trucidandi, sim.*: VEG. mil. 3, 23 -s, hoc est manu ad manum, pugnatur (*cf.* 4, 44 gladiis manu ad manum; ut dicitur, -s dimicant). ENN. scaen. 178 quae mea -s machaera atque hasta hostibit (hospius *cod. Festi*) ⟨e⟩ manu. CIC. Caecin. 43 *nec* conflictu corporis neque ictu -s ... copias esse pulsas. Balb. 23 cum hoste nostro -s in acie ... pugnavit (Planc. 72 forti viro et pugnanti -s. CAES. Gall. 1, 52, 4 reiectis pilis -s gladio pugnatum est. 1, 58, 4. 7, 51, 1 civ. 2, 6, 3 BELL. Hisp. 23, 8 NEP. Chabr. 4, 3 VERG. Aen. 7, 553 VAL. MAX. 8, 15, 5 CVRT. 8, 11, 14 FRONTIN. strat. 2, 2, 13. *adde*: BELL. Afr. 7, 6 in campo -s depugnant). CIC. Pis. 81 ferro inter se -s decertarint (*cf.* ARNOB. nat. 4, 4 -s armorum collatione inter se decernunt). Cato 19 eminus hastis aut -s gladiis uteretur (LIV. 30, 18, 7 cuspide uti et -s gladio. PLIN. nat. 34, 138 *ferro utimur* non -s solum, sed etiam missili). CIC. Tusc. 4, 50 -s ictu cecidisse contrario (LIV. 27, 1, 10 -s acie ... cecidissent). LVCR. 4, 1051 si -s est hostis (SIL. 16, 52 foret hostis -s). CAES. civ. 1, 47, 2 -s tam diu stetissent (STAT. Theb. 7, 713 -s hunc stantem metit. 11, 330 -s ipsi stabitis? *cf.* BELL. Afr. 42, 1 in campo -s consistere audere). CAES. Gall. 5, 44, 11 gladio -s rem gerit (OV. Pont. 4, 7, 44 res ... potuit -s ense geri. LIV. 10, 43, 6. 31, 35, 5 gladiis. 44, 35, 12). HIRT. Gall. 8, 13, 2 aut -s opprimebantur aut eminus vulnerabantur. BELL. Afr. 51, 6 proeliis minutis -s dimicabant (LIV. 2, 49, 10 -s cum Etruscis dimicant acie *legiones*. CVRT. 8, 2, 37). BELL. Alex. 46, 3 magnum -s in angusto mari proelium factum est (76, 1). SALL. Catil. 60, 3 -s acriter instare. hist. frg. 2, 87 multos prope egressos -s ... deturbare (*cf.* VERG. Aen. 9, 438 hostes hinc -s atque hinc proturbant *eum*). VERG. Aen. 9, 345 totum cui -s ensem condidit. 9, 767 deiectum -s ictu ... caput. 12, 890 saevis certandum est -s armis. AETNA 51 miles (*i. Gigas*) metuentia -s astra provocat. OV. met. 3, 119 unum -s ense ferit (HOMER. 444 -s hunc gladio, iaculo ferit eminus illum. 517). 12, 129 -s hostem ense petens (SEN. Tro. 348. CVRT. 6, 1, 4 nunc -s, nunc eminus petebantur. 7, 8, 18 inimicos sagitta eminus, hasta -s petimus. STAT. Theb. 7, 605). LIV. 2, 10, 5 obversis -s ad ineundum proelium armis. 21, 34, 6 barbari ... -s eminus petunt (TAC. hist. 2, 42 -s eminus ... concurrebant. PANEG. 12, 36 miles urguere eminus -s, gladiis hastis. *sim.*: LIV. 21, 5, 14 -s eminusque rem gereret. 31, 24, 15 plurimos manu sua -s eminusque vulneratos. PLIN. nat. 28, 36 ictus eminus -sque illati). LIV. 23, 47, 5 -s consererentur manus (27, 18, 14. FRONTO p. 226, 17 N. hostium ducem manu -s conserta obtruncavit. *cf.* LIV. 42, 65, 7 -s proelium conserere. CVRT. 3, 11, 4 -s pugnam ... conserere. HOMER. 455 manum ... contulerant ... inter se -s). LIV. 38, 20, 1 non -s pugnam, sed procul ... futuram. 38, 21, 8 -s, ubi in vicem pati et inferre vulnera licet (*opp.* procul). 42, 47, 8 collatis -s viribus ... superatum. VAL. MAX. 5, 1 ext. 6 inter destrictos -s mucrones ... iter reperire. 5, 5, 4 militem ... -s interemisset (VOPISC. Prob. 6, 1 hostem -s interemerit). SEN. epist. 36, 7 hostem -s percutere (SVET. Cal. 3. PS. RVFIN. in psalm. 36, 14 gladio -s quisque percutit, arcu a longe trahit). CVRT. 4, 4, 11. 8, 14, 3 -s proeliandum erat (VVLG. III reg. 20, 39 egressus est ad proeliandum -s [*var. lect.* in -s]). LVCAN. 4, 774 iuventus -s obliquis et rectis eminus hastis obruitur. 7, 465 videre ... fraterna ... -s arma. 8, 382 Martem -s ... ausa pati virtus. 10, 438 passuri -s arma laturique ruunt. VAL. FL. 6, 356 -s haeret pugna. 6, 518 vibrantem -s hastam. SIL. 4, 416 strictum ... minatur ... -s ensem. 9, 626. 10, 25 in restantes mucronem -s urget. 14, 521 -s et gladio terrestria proelia miscent (*cf.* HOMER. 829 -s arma inter se miscent). 15, 374 saevit -s ense. 17, 499 mactantur -s uno exitio. HOMER. 965 evitant -s enses. STAT. Theb. 6, 730 tollere caestus -s. 8, 468. 657 -s ictus sustulerint. 10, 213 non -s hostes sternendi. 10, 885 ardentum -s iras. 11, 99. TAC. hist. 2, 35 scandere foros *navium* aut -s mergere. ann. 6, 35 impetu et -s praeveniendum. SVET. Tib. 3 Druso -s trucidato. FLOR. epit. 3, 22, 7 duces -s in vicem experti. APVL. flor. 6 p. 21 obeundis proeliis ... vel sagittis eminus vel ensibus -s. AMM. 16, 12, 46 -s mucro feriebat contra mucronem. OROS. hist. 2, 8, 9 hosti -s inhaesit. *in imaginibus*: APVL. apol. 2 ut -s ageret percelli ... eminus calumniis velitatur. GELL. 15, 2, 8 tamquam in acie ... cum ... vini licentia -s decernendum. PS. RVFIN. in psalm. 56, 5 *mordentibus locutionibus* tamquam armis et sagittis modo -s, modo de longe ... vulnerare. *adde*: VERG. georg. 1, 104 iacto qui semine -s arva insequitur (*at cf. p. 1895, 66 sqq.*). *de disputationibus*: CIC. div. 2, 26 nunc -s agamus experiamurque ... cornua commovere disputationis tuae. SEN. nat. 4 praef. 13 te petere -s possint. TERT. adv. Marc. 2, 29 antitheses Marcionis -s cecīdissem (4, 1 istas proprio congressu -s ... cecidissem). 3, 5 ad certum et -s dimicaturus. adv. Val. 1 -s certes. RVFIN. hist. 4, 24 -s perurguendo *fratres* et ... disputationum certamine prosternendo. **2** *c. verbis motionis*: BELL. Afr. 18, 4 nec -s ad manus rediretur. BELL. Hisp. 5, 5 ab utrisque -s pugna inita. VERG. Aen. 10, 453 pedes apparat ire -s (STAT. Theb. 8, 529 nec -s ire ... audet. 9, 344. 12, 13. TAC. hist. 3, 1 ire -s et certare pro Italia. *c. dativo*: PROP. 3, 1, 26 Haemonio -s isse viro. SIL. 5, 560. 9, 633 quin imus -s ductori Tyrio. *cf. p. 1895, 55 sqq. et infra l. 66*). VERG. Aen. 11, 706 te -s aequo mecum crede solo (CLAVD. 28, 248 male temptato ... se credere campo -s). OV. met. 5, 89 ausus concurrere -s hosti (*c. dat.*: 12, 595 concurrere -s hosti non datur. *v. etiam infra l. 45*). 12, 482 -s aggreditur (TAC. hist. 2, 22 neglecta *murorum* ... -s aggredi). LIV. 1, 33, 4 exercitus Latinus -s cum Romanis signa contulerat (FLOR. epit. 2, 6, 58 collatis -s signis). 8, 24, 9 ducem ... -s congressus obtruncat (31, 37, 8 SEN. contr. 7, 5, 7 CVRT. 6, 1, 15. *cf.* VVLG. II Macc. 5, 3 congressiones fieri -s [*προσβολὰς γιγνομένας καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων*] et scutorum motus). LIV. 38, 21, 12 -s venerant (FLOR. epit. 2, 6, 29. 3, 8, 6 postquam -s ventum est. AMM. 16, 12, 43. 21, 13, 15). SIL. 1, 488 cernens subeuntem -s hostem. HOMER. 951 concurrunt iactis inter se -s hastis. STAT. Theb. 6, 745. 9, 539 astrictis accedunt -s armis. 11, 449 -s actos avertit ... error equos. FRONTIN. strat. 2, 2, 5 sagittas ... -s applicitus eluderet. SVET. Iul. 63 -s tendens. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 4 adversus hostilem exercitum collato -s pede ... pugnabat. SIDON. carm. 7, 286 pectus vel -s ora tulere. *in imaginibus*: CIC. Att. 2, 2, 2 qui me epistula petivit ad te ... -s accessit (*cf.* STAT. Theb. 12, 180 -s infandi leges accedere regni). LVCAN. 7, 106 metuenda pati si -s instent. APVL. met. 2, 6 -s cum re ipsa naviter congredere (5, 11 *Fortuna* -s congredietur [*opp.* periculum velitatur ... eminus]. LACT. inst. 5, 19, 8 congrediantur -s et singula quaeque discutiant). APVL. met. 2, 17 -s in aspectum ... dirige et grassare. CLAVD. 14, 5 ne cessa ... -s aggredi *nuptam*. **3** *coniungitur c adiectivo praedicativo*: LIV. 44, 35, 19 -s stabilior et tutior ... Romanus erat. CVRT. 8, 14, 24 meliorem concursatione quam -s militem. VAL. FL. 1, 366 certus iaculis et -s ense nobilis Amphion. ITIN. Alex. 6 Alexander eminus certus, -s violentus. CLAVD. 7, 137 pars nobilis arcu, pars longe iaculis, pars -s horrida contis. **4** *attributive c. substantivo*: OV. epist. 15, 361 non me nisi -s esse timendum. TAC. ann. 2, 20 sensit dux imparem -s pugnam. *cf. infra l. 78 et p. 1895, 60.*

B *translate*: **1** *in venatione, sim.*: VERG. georg. 3, 374 cervos -s obtruncant ferro. PROP. 2, 19, 22 agrestes -s ire sues (*c. accusativo*: OV. fast. 5, 176 hirsutas -s ire feras. *cf.* MART. 14, 31, 2 *culter* brevis ingentem -s ibit aprum. *cf. supra l. 30 sqq.*). GERM. 543 meteret cum -s hydram Alcides. PLIN. nat. 34, 70 Apollinem subrepenti lacertae -s sagitta insidiantem. STAT. Theb. 4, 323 premis obnixo venabula -s apro. IVV. 4, 99 -s ursos figebat (CLAVD. 21, 66 -s aut longe virgatas figere tigres). AVSON. 393, 32 stringere fulmineo venabula -s hosti (*i. apro*). **2** *de bestiarum actionibus*: OV. hal. 44 morsu nec -s acri deficit *muraena*. 52 natura monet *animalia* ... -s ire. STAT. Theb. 2, 412 iacto ... saxo -s erigitur serpens. 11, 530 fulmineos ... -s egit ira sues. APVL. met. 8, 4 *canes* -s contulerant vestigium. *adde*: APVL. met. 8, 17 qua potissimum caveremus clade, -s canum an eminus lapidum. *cf. supra l. 62 sq.*

II *sensu* ***latiore*** *i. q. prope*: **A** *de loco*: **1** *generatim cum variis actionibus i. q. ex (in) propinquo*: **a** *artiore sensu i. q. coram, in praesentia*: CVLEX 190 respexit serpentem -s. *cf.* LVCAN. 1, 206 viso leo -s hoste subsedit dubius (TAC. hist. 1, 41 viso -s armatorum agmine. VEG. mil. 3, 6 hostem -s vident. HIER. epist. 60, 7, 1 quod hic ... eminus rimabatur ... ibi videntem -s).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. Theb. 2, 216 species est cernere avorum -s. ARNOB. nat. 6, 4 *deos* possimus coram et -s contueri (PANEG. 3, 12 ad intuendum -s quantum potuit accessit. 6, 6 -s vos intuendo). TERT. adv. Prax. 14 Moyses faciem eius (*domini*) -s sciret. *in imag.*: GELL. 13, 8, 2 versari . . . exercerique in rebus -s noscendis periclitandisque. STAT. Theb. 2, 420 in medios si -s orsa tulisses Bistonas. 10, 726 ipse -s ex adytis in me insaniret Apollo. silv. 3, 5, 38 Lethaeos audirem -s amnes. 4, 3, 144 canentem ipsam -s . . . audi. Ach. 1, 663. POMPON. dig. 13, 7, 3 recepturus a debitore tuo -s pecuniam. VENVL. dig. 45, 1, 137 pr. -s responderi stipulanti oportet (*cf. ibid.* continuus actus stipulantis et respondentis). TERT. adv. Prax. 1 ad ipsum deum accessi, ipsum . . . -s temptavi. PANEG. 2, 10 regnum acceperit . . ., a teque -s acceperit. 3, 10 conspicuus et praesens Iuppiter -s invocari. AVSON. 415, 7 videbis ipsum, qualis astet -s. HIER. in Zach. 1, 5 p. 818 angelus . . . quasi -s loquens praecipit illi *eqs.* (SALV. gub. 1, 43 loquentem -s dominum. CLAVD. MAM. anim. p. 107, 13 mihi de his loqui tecum -s palamque proveniret). COD. Iust. 1, 14, 12 pr. partibus *causae* -s constitutis sententiam dixerit. *adde*: TERT. paenit. 3 qui -s in alienum matrimonium cecidisset (*opp.* qui aspectus concupiscentia contaminasset). ARNOB. nat. 5, 21 patrem cum filia -s uxoria coniugatione misceri. *nota i. q. ad manus, secum*: VERG. Aen. 7, 732 falcati -s enses *sunt*. VAL. FL. 5, 580 mos *est* -s arma semper habere viro. 6, 347 -s hastam Aeacides gressumque tenet. *adde in imag.*: TAC. ann. 15, 4 Partho ad exequendas obsidiones nulla -s audacia *est*. VEG. mil. 1, 2 constantiam ac fiduciam -s non habere pugnandi. **b** *ampliore sensu i. q. prope, in vicinia, haud procul*: LVCR. 4, 407 supra sol montes esse videtur -s ipse suo contingens fervidus igni. 6, 904 multa . . . prius ipso tacta vapore eminus ardescunt, quam -s imbuat ignis (AETNA 391 bitumen adest et quicquid -s acres irritat flammas). OV. Pont. 1, 5, 74 aspicit hirsutos -s Vrsa Getas (*cf.* MART. 6, 58, 2 cernere . . . te iuvat . . . triones -s). SEN. nat. 1, 17, 2 imbecilli oculi ad sustinendum -s solem. COLVM. 7, 12, 7 plus . . . -s et in gradu . . . facere debent *canes villatici*. PLIN. nat. 2, 172 portio media terrarum . . . cremata -s vapore torretur (18, 277 igne eius *solis proximi* -s recepto. *cf.* 5, 55 sole per eos dies -s facto). 11, 240 *Romae* omnium gentium bona -s iudicantur. 35, 17 Atalante et Helena -s pictae sunt. VAL. FL. 1, 232 seu lubrica -s exta seu plenum certis interroget aera pinnis. 3, 635 reboat . . . -s ursa lupis. 4, 324 SIL. 4, 263. 14, 435 fax nidore gravi foedavit -s auras. STAT. Theb. 3, 569 iam bella tubaeque -s. 8, 11. 12, 248 grave -s aestuat aer sordidus. 12, 565 -s ipsae pabula dira ferae . . . odere volucres. FRONTIN. strat. 2, 1, 6 adversus Lacedaemonios . . . castra -s haberet (*cf.* FLOR. epit. 2, 13, 38 positis . . . -s castris). TAC. Germ. 8 monstrata -s captivitate. PS. RVFIN. in Am. 8, 4—6 motae ultionis fragore -s sonante. PAVL. NOL. carm. 15, 285 non igne procul neque -s esca *ferret opem*. AVIAN. fab. 26, 16. SIDON. carm. 22, 211 -s erigitur . . . turris. *adde*: CYPR. GALL. num. 21 (*de recensu populi*) Gaada bis quaterna facit *milia* sexcentis -s auctis. **2** *c. verbis motionis*: SEN. nat. 3, 28, 3 -s procurrit aestus ex imo recessu maris. LVCAN. 1, 570 venientes -s umbrae. 6, 2 admota . . . -s arma. VAL. FL. 1, 263 Herculeo fert -s ora leoni (STAT. Theb. 1, 641 -s ora ferens. *sim.*: SIL. 17, 408 propior . . . acies et -s ora admota). 2, 511 si quis . . . -s ire viator audeat (AVSON. 332, 25 vos -s ite. *cf.* STAT. Theb. 3, 100 -s ausus vadere contemptum reges. *c. dativo*: AVIAN. fab. 36, 12 vitulum . . . aris admotum cultro -s ire. *cf. p. 1894, 32sqq.*). VAL. FL. 7, 803. 8, 501 adverso venere favore -s (11, 29 -s ursi . . . venere. VVLG. II Macc. 8, 14 *Nicanor* eos priusquam -s [in comminus *Amiat. Tolet., v. infra l. 84 sqq.*] veniret [πρὶν συντυχεῖν] vendiderat [*cf.* ITALA (Ambros.) -us invicem viderent venundati essent]). TAC. ann. 12, 12 non -s (*i. prope sitam*) Mesopotamiam . . . petivit. RVFIN. hist. 2, 20, 5 ut quisque . . . eis -s inciderat (τοὺς διαφόρους) perimebant. SIDON. epist. 1, 2, 5 -s . . . feram . . . venanti aut vianti fors obtulerit. *nota*: VAL. FL. 4, 564 *Cyaneae* sua -s actae saxa premunt. 4, 682 scopuli -s feruntur. *cf.* LACT. inst. 2, 9, 10 -s venerint *ignis et aqua*.

B *de tempore i. q. extemplo*: SERV. georg. 1, 104 -s . . .: statim, sine intermissione; non est ergo ex propinquo. qui significatus frequentissimus est in cisalpina Gallia *eqs.* *fortasse huc pertinent*: VAL. FL. 3, 104 manibus . . . dari quem -s optem. STAT. Theb. 10, 828 nunc -s astrigeros Capaneus tollendus in axes. IVL. VAL. 3, 31 haec mihi -s dicito. AMM. 19, 8, 4 accitis . . . praedatoribus . . . strictoque -s ferro *eqs.* ALC. AVIT. carm. 5, 69 *Moyses* excutit hanc *virgam* valido proiectam -s ictu.

iuncturae notabiliores: **1** *vi praepositionis fungitur*: *c. accusativo*: STAT. Theb. 9, 6 nec -s ipsum *Tydea* ora . . . torsisse *Gradivum. cf. etiam p. 1894, 64 sq.* *c. ablativo*: VAL. CEM. hom. 17, 3 pretiosa vulnera documenta toto -s orbe portari. VEN. FORT. Mart. 1, 158 fit . . . monasterium Pictava -s urbe (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 7, 1 haud longe . . . ab oppido). *adde*: FRONTIN. strat. 2, 5, 34 bina castra -s cum hostium castris vallavit. *c. genetivo*: AVIEN. Arat. 1426 moles magna utriusque (*i. umoris et caloris*) occurset sibimet velut obvia -s agri. *adde c. adv. loci*: AVIEN. orb. terr. 991 -s hic . . . urbs Ephesus . . . sustollit fana Dianae (*cf.* GREG. M. dial. 3, 29 ecclesiam illic -s sitam). **2** in comminus: GLOSS. V 420, 35 (429, 17) propius. IV 248, 52 in simul (V 522, 40. 570, 39). V 629, 26 non in re praesente. RVFIN. hist. 5, 18, 10 in -s veniant. VVLG. III reg. 20, 39 *v. p. 1894, 1.* II Macc. 8, 14 *Amiat. Tolet. v. p. 1895, 58.* VEN. FORT. carm. 3, 4, 8 si diuturnius fuissemus in -s. ACT. Petr. 23 ecce stat in -s.

syn.: coram. ad manus. *opp.*: eminus. longe (a — de longe), procul.

? **comminūtātim** *adv. a* comminutare. ITALA Dan. 2, 34 (Cypr. testim. 2, 17) *lapis* comminuit eos (*i. pedes imaginis*) -m (*cod. B, scribitur* minutatim. *cf. p. 1891, 47*).

comminūtio, -ōnis *f. a* comminuere. *i. q. actus comminuendi*: **1** *proprie*: HIER. reg. Pachom. 159 harenarum -o in litoribus. HEGES. 3, 11, 3 in machinamenti (*i. arietis*) -e (*cf. p. 1891, 56*). CLAVD. MAM. anim. p. 64, 4 *anima* potest . . . frequentia -is aboleri (*v. p. 1892, 11*). *i. q. liquefactio*: HIER. in Is. 51, 6 p. 589 quod *verbum* (*i.* ἠλίσθησαν, ἀλίσουσιν) a -e et deliquio salis ἐτυμολογίαν trahere manifestum est (*v. p. 1892, 53 sqq.*). **2** *translate i. q. debilitatio*: AVG. civ. 3, 14 crebrae strages Romani Albanique exercitus fuerunt et utriusque -o civitatis (*cf. p. 1892, 76 sqq.*).

comminūto, -āre *a* comminuere. *idem q. comminuere*: SERM. Arrian. frg. I 5 qui scandalizantur . . . non recte tractantes -buntur.

deriv.: comminutatim?

commircium *v.* commercium *p. 1871, 80.*

***commisceo**, -miscuī, -mixtum, -ēre [*a* com *et* miscere, *cf. hibern.* con-mescatar 'miscentur'. *Th.*]. *formae tertiae coniugationis*: *indic. praes. act.* -is: CHIRON 218. 499. 608. 901. 968 PHILVM. med. 1 p. 24 APIC. 4, 181. -unt: VEREC. in cant. 6, 14. *indic. praes. pass.*: -itur: ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 (*at* rec. B commisceatur). VINDIC. gyn. p. 446ᵇ *bis*. GLOSS. IV 90, 25. -untur: VIRG. gramm. epit. 10 p. 73, 9 (= GRAMM. suppl. 200, 23). *imperat. praes. act.* -ito: CHIRON 43. 328. 352. 485. 637. 803. 887. 937. 949. -mixto: CHIRON 569. 673. *indic. fut. act.* -es *fort.* VEG. mulom. 1, 34, 5 *haec* teres et -es et tepefacto utere. *part. perf. pass.* -mistus, -a, -um *saepe in codd., velut* VVLG. psalm. 105, 35 sap. 14, 25 Is. 30, 24 Ezech. 16, 37 II Macc. 3, 21 DIOSC. 1, 13. *cf. p. 1899, 32.* GLOSS. συμμιγνύω. συγκιρνῶ. -e: μῖξον. -xtus: σύμμικτος. -xtum: συμμεμιγμένον. conglobatum. SCHOL. Hor. ars 151 remiscet: pro -et mutata praepositione. *legitur inde ab* ENNIO PLAVTO CATONE. [*loc. dub. et corrupt.*: PS. SEN. mon. 68 LVCAN. 7, 598 PS. DAMAS. epigr. 81, 1. *de* MISC. Tir. p. 54, 23 *v. p. 1916, 33.*]

I *ferè idem q. miscere*: **A** *res corporeas*: **1** *sensu strictiore: singulae particulae complurium rerum simul miscentur*: *aliquid*: CATO agr. 162, 3 oleo et aceto -xto. LVCR. 2, 885 in quali sint quaeque *primordia rerum* locata et -xta (*cf.* 6, 305 *quae* corpora faciunt ignem -xta). 4, 1208 -endo . . . semine . . . virili *cum semine suo* femina vim vicit (VVLG. I Esdr. 9, 2 -erunt semen sanctum cum populis terrarum. *v. etiam infra l. 69 et 83. cf.* VERG. georg. 2, 327 -xtus corpore fetus. SIL. 6, 635 magni -et seminis ortus). ALF. dig. 32, 60, 2 nihil ex ea *lana* destinasset ad usum uxoris, sed omnis -xta esset (*cf.* VLP. dig. 6, 1, 3, 2 si quid . . . ita confusum est atque -xtum, ut . . . separari non possint. 6, 1, 5 pr. voluntate eorum -xta sunt *frumenta*). MORET. 113 iterum -et opus mixtumque retractat. COLVM. 12, 10, 5 si *poma* -eas (*cf. ibid.* custodiri . . . separata generatim). 12, 52, 12 SCRIB. LARG. 31. 56 cetera seorsum trita -eri in unum (64. 122 haec cum in unum -xta sunt. 159. 160 CYPR. epist. 63, 13 grana multa in unum collecta et commolita et -xta panem unum faciunt. CHIRON 937 -ito omnia in unum). *cf.* CHIRON 803 haec omnia in uno -ito (887. 901 in uno omnia -is ex aceto. 949 oleum et picem liquidam in uno -ito). SCRIB. LARG. 89. 216. 241. 261 SVET. Vit. 13. APVL. met. 6, 10 accepto frumento et hordeo et milio . . . -xtisque acervatim confusis. VEG. mulom. 2, 49, 4 calcem et cineres ex melle et vino -ent (CHIRON 474 ex ceroto -bis adipe suillum et nitrium. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 78 lini seminis polline et faenugraeci semine singularibus vel -xtis ex aqua mulsa. *v. etiam supra l. 57*). VVLG. gen. 18, 6 tria sata similae -e (φύρασον). II reg. 13, 8 farinam -uit. Ezech. 21, 21 -ens sagittas interrogavit idola. SVLP. SEV. chron. 2, 3, 6 -eri testum atque ferrum numquam inter se coeunte materia. *nota reflexive*: PELAGON 386 ut omnia se diligenter -eant. *aliquid aliqua re*: PLAVT. Persa 407 (*in convicio*) -xtum caeno sterculinum publicum (*cf.* Most. 41?). LVCR. 4, 1258 semina possint seminibus -eri. VERG. Aen. 3, 633 frusta cruento . . . -xta mero. AETNA 514 -xtum lento . . . bitumine sulpur. SCRIB. LARG. 1. 2. 32 aqua pluviali. 38. 265. SVET. Vit. 2 cuius *libertinae* . . . salivis melle -xtis . . . fauces . . . fovebat. Dom. 17 reliquias *Domitiani* . . . cineribus . . . Iuliae . . . -uit *nutrix* (*cf.* CORP. XIII 4640 Iuliae . . . eius oss⟨a⟩ -xta). ARNOB. nat. 6, 14 -xtum glutinum gypso. CHIRON 673 DIOSC. 1, 14 THEOD. PRISC. gyn. 22. *cum re*: CATO agr. 76, 3 id una bene -eto cum caseo. 93 amurcam cum aqua -eto. 103 aequabiliter. 109. 114 *hoc vinum* ne -eas cum cetero vino. VITR. 2, 6, 1 quod *genus pulveris* -xtum cum calce et caemento. COLVM. 7, 10, 5 radix . . . trita et -xta cum aqua. 11, 3, 60 ITIN. Anton. Plac. rec. A 42. CHIRON 352 radices . . . concisas . . . valde -ito cum hordeo. 637. HYG. fab. 176 p. 30, 12 carnem humanam cum cetera carne. VINDIC. gyn. p. 446ᵇ semen viri cum semine mulieris. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 35 -xtum acetum cum melle. *inter se*: CATO agr. 96 inter se omnia -eto.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *sensu latiore i. q. coniungere res totas, confundere*: CIC. nat. deor. 1, 16 et in mare et in femina -endorum corporum … libidines (*cf. infra l. 74 sqq.*). PAVL. dig. 35, 2, 1, 14 -endas esse utrasque partes hereditatis (*ibid.* confundendas). VVLG. num. 36, 7 ne -eatur possessio filiorum Israhel de tribu in tribum. *aliqua re*: ENN. scaen. 196 o magna templa caelitum -xta stellis splendidis. VITR. 7, 1, 2 ne -eantur axes aesculini quercu. *cum re*: COLVM. 8, 17, 2 -eri eas (*i. muraenas*) cum alterius notae piscibus. COD. Iust. 6, 20, 19, 3 (*a. 528*) -xtis huiusmodi collationibus cum bonis mortuae personae.

B *res incorporeas*: 1 *generatim*: LVCR. 4, 671 utraque (*i. dulce et acerbum*) … sunt in mellis -xta sapore (*sim.*: TERT. orat. 22 species in genere -uit). FRONTO p. 91, 8 N. tantum boni ex utriusque (*i. Aurelii et Faustinae*) vultu est -xtum (*sc. in filia*). SCAEV. dig. 28, 2, 29, 15 duobus quasi capitibus legis -xtis. VVLG. sap. 14, 25 omnia -sta sunt (ἐπιμὶξ ἔχει), sanguis, homicidium, furtum *eqs.* PRAEDEST. 1, 14 p. 591C ista (*i. dulcedo et amaritudo*) -eri possent (*ibid.* misceri). *aliqua re*: PLAVT. Asin. 310 tantum adest boni …, verum -xtum malo. LVCR. 6, 322 vis frigida venti … veniat -xta calore. 6, 1159 gemitu -xta querella. VERG. Aen. 8, 255 glomerat . . . fumiferam noctem -xtis igne tenebris. *cum re*: CIC. dom. 144 ignem *Vestae* … cum totius urbis incendio -eri. Marcell. 7 numquam … temeritas cum sapientia -etur. PRAEDEST. 1, 11 p. 591A profundum et altum secum -xta. *inter se*: LVCR. 3, 283 ventus et aer et calor inter se vigeant -xta. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 12 p. 319, 18 inter se comparatis -xtisque rebus. 2 *speciatim*: **a** *i. q. communicare*: PLAVT. Mil. 478 ne quid tecum consili -eam (Rud. 487 si quis cum eo [*i. Neptuno*] quid rei -uit). TERT. monog. 9 adulteria -ent. HIL. ad Const. 1, 5 quibus qui communionem suam . . . -ent. **b** *i. q. confundere*: RHET. Her. 4, 35, 47 ius accusatoris cum iure testimonii -bis (CIC. nat. deor. 1, 16 *Peripatetici* honesta -rent cum commodis). TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 381, 28 sua et causarum defensione -xta. VLP. dig. 24, 1, 5, 2 si aliarum extrinsecus rerum personarumve causa -xta sit, si separari non potest. VIRG. gramm. epit. 4 p. 25, 13 neve versum versui et metrum metro -eat. 10 p. 73, 9 in sese -untur *species coniunctionis*. **c** *i. q. polluere*: CYPR. epist. 24 quae *mulier* conscientiam non -uit (*cf. synon.* laps. 27 conscientiam miscuerunt. epist. 20, 2 polluissent. 55, 3 maculaverint). VVLG. lev. 21, 15 ne -eat stirpem generis sui vulgo gentis suae.

C *homines*: 1 *proprie*: VERG. Aen. 12, 835 -xti corpore tantum subsident Teucri (*cf.* VVLG. Dan. 2, 43 -buntur quidem humano semine, sed non adhaerebunt sibi). SVET. Aug. 25 *servos* sub priore vexillo habuit, neque aut -xtos cum ingenuis aut *eqs.* VLP. dig. 29, 5, 1, 15 -xta familia est *viri et uxoris*. AVG. civ. 15, 20 -xta fuerit atque confusa progenies. VAL. CEM. hom. 8, 2 bonos malosque -uit. *nota reflexive*: ITALA iud. 20, 21/2 (Lugd.) vos secus latenter -etis vos (*sc. filiis Beniamin; deest* LXX *et* VVLG.). *add. ablat.*: RVFIN. hist. 1, 7, 13 alii ex Aegypto, qui dicuntur Israelitis esse -xti. LIB. iubil. 20, 13 -xti sunt illi illis. 2 *translate i. q. coniungere*: **a** (*active et*) *passive*: VLP. dig. 30, 34 pr. si coniuncti disiunctive -xti sunt legatarii. 42, 6, 1, 1 admissis … -xtisque creditoribus *Seii et Titii*. *c. dat. vel abl.*: EXC. Barb. p. 238, 1 Fr. quasi deo eas -isset (συμμιγῆναι. *sc. de coitu, cf. infra l. 74 sqq.*).
b *medialiter et reflexive*: *α homo commiscet se cum homine, i. q. sociari*: *αα generatim*: *reflexive*: *c. dativo* (*abl.?*): ITALA deut. 2, 19 (Lugd.) neque -eatis vos illis in pugnam (συνάψητε, VVLG. ne pugnes contra eos). *metonymice*: BACHIAR. fid. 6 p. 1034B omni spiritui deceptionis credula se facilitate -ent. *medialiter*: TERT. nat. 2, 10 legitimo conubio -eantur. VVLG. Os. 7, 8 Ephraim in populis ipse -batur. I Cor. 5, 11 non -eri (συναναμίγνυσθαι) si is . . . est fornicator. *aliquo*: PS. APVL. Ascl. 25 nocentes angeli . . . humanitate (*i. cum hominibus*) -xti ad omnia … mala . . . compellunt. *cum aliquo*: TERT. idol. 14 convivere nos et -eri cum peccatoribus. ITALA Os. 4, 14 (Wirc.) populus . . . -batur (συνεπλέκετο, VVLG. *aliter*) cum fornicariis. VVLG. prov. 24, 21 cum detractoribus non -earis. II Thess. 3, 14 ne -eamini (συναναμίγνυσθαι, *cf. l. 69*) cum illo. *alicui*: ITALA II Thess. 3, 14 (Tert. pudic. 13) nec -eamini (*gr. et* VVLG. *v. l. 67*) illi. HIER. epist. 39, 4, 8 incredulitati … gentilium -eri. VVLG. prov. 20, 19 ei qui revelat mysteria … ne -earis. *adde*: ITALA I Cor. 5, 9 (Tert. pudic. 18) non -eri fornicatoribus (συναναμίγνυσθαι, VVLG. ne -eamini fornicariis). AMBROSIAST. in Gal. 2, 12 non -bantur gentibus. *ββ speciatim de coitu*: *activum intransitive*: VLP. dig. 23, 2, 43, 2 cum uno et altero pecunia accepta -uit *mulier*. *alicui*: GREG. TVR. Andr. 4 mater mea . . . me insectatur, ut -eam ei. *activum reflexive*: *alicui* (*aliquo?*): NOVELL. Iust. app. 1 praef. colonos -entes se liberis mulieribus procreare filios. LIB. iubil. 20, 5 -bant se cum fornicariis et immunditiam exercebant. *adde de bestiis*: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 21 p. 121, 24 si se possunt individua (*i. equus et asinus*) -ere. *passivum*: VVLG. Dan. 13, 38 vidimus eos pariter -eri. *alicui*: ITALA Ier. 3, 20 (Aug. quaest. hept. 2, 78) sprevit mulier eum, cui -etur (τὸν συνόντα αὐτῇ. VVLG. amatorem suum. *cf.* HIER. in Ier. 3, 20 p. 862 mulier contemnit … amatorem si semel -xta fuerit). VVLG. Ezech. 16, 37 amatores tuos, quibus -sta es. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sq.* meretrici prophetam corporaliter non fuisse -xtum. AVG. civ. 6, 7 Herculem sibi esse -xtum. epist. 153, 9 cui se noverat non esse -xtum. SORAN. p. 14, 9 subiacente desiderio coitus viro -eatur mulier. THEOD. PRISC. gyn. 22 continuo mulieri -endum est. PRAEDEST. 1, 56 p. 607A *Mariam* post Christum natum viro fuisse -xtum. *cf.* FVLG. aet. mund. p. 135, 24 angelica … nequitia … humano amplexui -etur. *cum aliquo*: VVLG. lev. 18, 22 cum masculo non -earis (-eris *Amiat.*) coitu femineo. Dan 13, 20 -ere nobiscum. EPIST. pontif. 383 (Coelestin.) Migne 50, 565B non debet episcopus … -eri cum mulieribus. GLOSS. IV 90, 25 incestus: qui -itur cum sorore aut filia vel cognata. *adde de bestiis*: ITALA lev. 19, 19 (Hesych. in lev. 19, 19 p. 2029D) iumenta non tua facies -eri (κατοχεύσεις, VVLG. coire) cum alterius generis animantibus.
β homo commiscet se rei, i. q. se immiscere: *activum intransitive*: SEVERIN. doctr. p. 127 tuis negotiis vaca, alienis … noli -ere (*at cod. Pal.* -eri). *reflexive*: *alicui rei*: PS. APVL. Ascl. 29 toto se sensu intellegentiae divinae -et. AVG. c. Faust. 25, 2 si vos huic quaestioni non -ueritis. VEREC. in cant. 6, 14 se eis *saecularibus cupiditatibus* non -unt sancti. *medialiter*: ITALA Ezech. 20, 18 (Ps. Cypr. singul. cler. 35) in studiis eorum nolite -eri (συναναμίσγεσθε. VVLG. *aliter*). FAV. EVL. p. 14, 10 manat … illa *substantia vitae* per cunctos volentes -eri. *rei*: VVLG. prov. 26, 17 transit impatiens et -etur rixae alterius.

II *i. q.* ***admiscere***: **A** *res corporeas*: CATO agr. 39, 2 *haec* ubi sarseris … calcis tertiam partem -ito. VERG. Aen. 4, 120 nigrantem -xta grandine nimbum (4, 161 -xta grandine nimbus. PASS. Theclae B 22 p. 58, 23 nubes de caelo aqua grandinique -xta descendens). Aen. 9, 75. VITR. 2, 4, 1 neque habeat terram -xtam *harena*. 2, 4, 3. PLIN. nat. 20, 62 folia lactucarum … -xto vino et aceto. STAT. Theb. 2, 567 fracta … -xto sederunt pectora ferro. 5, 257 sanguine -xto redeuntem in pocula Bacchum. SER. SAMM. 1089. *in rem*: *de fumo. v. l. 54.* *alicui vel aliqua re*: LVCR. 5, 503 nec liquidum corpus . . . aeris auris -et *aether*. HOR. sat. 1, 10, 24 Chio nota si -xta Falerni est. COLVM. 7, 5, 22. 11, 3, 11 fimo terra -eatur. 12, 20, 6. SVET. Iul. 81 libellum . . . libellis ceteris … -uit. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 101 ad inferiora venientibus liquidis -xta stercora putria egeruntur. *rei alicui*: LVCR. 6, 276 *ventus* se … simul cum eo *vapore* -uit igni. COLVM. 6, 13, 3 fraces vino et adipi -ent. 6, 17, 3 radices . . . tritae . . . hordeaceae farinae et sali -xtae. 6, 32, 2 bitumen et sulfur . . . pici liquidae . . . -xta. 7, 10, 4 eburnea scobis . . . fabae minute fresae -xta. SER. SAMM. 733 alia … piperi iuste -xta. CHIRON 485 ei adipem suillum bene -ito. APIC. 9, 419 cui *piperi* -es ova cruda. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 125 nasturtium frixum … -xtum pani. *re aliqua*: CHIRON 569 capite canino commusto ci⟨ni⟩s et adipe(m) . . . -xto bene.

B *res incorporeas*: VITR. 8, 2, 9 odor et color eius (*i. aquae*) … instinctus et -xtus est propter naturae raritatem. *alicui rei*: PS. APVL. Ascl. 18 sensus … cum semel fuerit animae -xtus humanae, fit una ex bene coalescente materia. 22 vitia contigit mundi corporibus -xta remanere. OPTAT. 2, 23 p. 59, 23 sacrilegium impietati -xtum. CLAVD. MAM. anim. p. 45, 9 radii per oculorum media profusi ac lumini extero -xti.

C *homines*: VERG. georg. 4, 500 *Proteus* ceu fumus in auras -xtus tenues fugit. VVLG. psalm. 105, 35 -sti sunt (ἐμίγησαν) inter gentes. *alicui*: VVLG. II Macc. 13, 3 -uit (συνέμιξεν) … se illis et Menelaus (*cf.* PASS. Desid. 18 [Mon. Germ. Merov. III p. 636, 25] *anima* sese … victrix in astrigeris comitem -uit auris). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 23 p. 23 Engelbr. deus corpori anima mediante -xtus est. AVG. c. Cresc. 4, 20, 26 p. 525, 27 quos *malos dispensatores* necesse est … areae dominicae -eri. *adde*: MANIL. 2, 623 (*de Centauro*) duplici … cui -xtus homo est. *aliqua re*: GLOSS. V 226, 24 nocte -uit: in aerem concessit.

III *i. q.* ***miscendo conficere***, ***componere***: *res corporeas*: PLAVT. Persa 87 -e mulsum. LVCR. 1, 822 aliis *primordiis* alioque modo -xta moventur *caelum, mare, terra al.* 1, 861 cibos omnes -xto cor⟨por⟩e . . . esse. VITR. 8, 3, 10 -xta vis *suci* egreditur per fontes. APVL. Socr. 9 p. 141 quae … *corpora* utrimque (*i. ex corporibus terrae et aetheris*) -xta sint. EPIT. Alex. 86 ad aquam -xtam (*sc. ex dulci et marina*) pervenirent. ARNOB. nat. 7, 9 *eis* mortiferas subdidit -uitque potiones. VVLG. Is. 30, 24 tauri . . . -stum migma comedent. II Macc. 3, 21 erat . . . misera -stae multitudinis . . . expectatio (πλήθους παμμιγῆ πρόπτωσιν). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 155B vinum … -batur in cratere sapientiae. PLAC. med. 2, 10 hac ratione -etur *medicina*. VAL. CEM. hom. 6, 6 (*in imag.*) qui *sonus* … mortifera aegris venena -uit. *adde* (*in imag.*): HIER. in Is. 1, 25 p. 28 aere et ferro et plumbo … esse -xtam *domum Israel*. *res incorporeas*: PLAVT. Amph. 59 faciam ut -xta sit *res*: ⟨sit⟩ tragicomoedia. VERG. Aen. 12, 618 -xtum clamorem (*cf.* GERM. frg. 4, 79 -xtus fragor). QVINT. inst. 3, 8, 55 solent … fingi materiae … ex utroque genere *causarum* -xtae (VEG. mil. 4, 41 color *lunae* ex utroque [*i. rubicundo et caeruleo*] -xtus. AVG. civ. 17, 3 genus prophetiae ex utroque [*i. terreno et caelesti*] veluti compactum atque -xtum. GRAMM. suppl. 223, 12 sonus *litterae y* -xtus videtur ex i et u). QVINT. inst.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 6, 48 illud -xtum *genus allegoriae* frequentissimum *est* (*ibid.* permixta *allegoria*; ...eam miscuit). *homines*: VERG. Aen. 6, 762 Italo -xtus sanguine surget Silvius. COMM. apol. 631 hic (*i. Christus*) erat venturus -xtus sanguine nostro. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 11, 2 p. 97, 14 Engelbr. angelus e caelo terraque -xtus.

iuncturae: *indicatur res quacum commisceatur aliquid: ablativo: v. p. 1896, 47. 68 sqq. 1897, 5 sqq. 18 sqq. 62 sqq. 1898, 45. aliter: p. 1898, 65.*|*77. 1899, 3. cf. p. 1897, 41 sqq. et 60. 63. dativo: v. p. 1897, 30. 59. 68 sqq. 76. 82 sqq. 1898, 17. 23. 38. 49. 56. incertum utrum ablativus an dativus intellegendus sit: p. 1897, 29. 49 sq. 53 sqq. 56 sq. 72 sq. 77 sqq. 1898, 16. 33 sqq. praepositionibus*: cum: *v. p. 1896, 45. 76 sqq. 1897, 7 sqq. 21 sqq. 28. 31. 44. 64 sqq. 74. 79. 1898, 8 sqq.* in *c. abl.*: *v. p. 1897, 12 sq. 61. 1898, 21.* in sese: *v. p. 1897, 36.* in *c. acc.*: *v. p. 1898, 54.* inter: *v. p. 1898, 55.* inter se: *v. p. 1896, 84. 1897, 24 sq.* pariter: *v. p. 1897, 82.* una: CATO agr. 76, 3 *v. p. 1896, 76.* 84. in unum: *v. p. 1896, 53 sq.* in uno: *v. p. 1896, 57.* *accedunt adverbia*: aequabiliter: CATO agr. 103. bene: CATO agr. 76 CHIRON 485. 569. corporaliter: PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sq.* diligenter: SCRIB. LARG. 85 PELAGON. 386. iuste: SER. SAMM. 733. valde: CHIRON 352.

syn.: compingere, confundere, coniungere, miscere, permiscere. *opp.*: separare.

deriv.: commiscibilis, commisculus, commixtaneus, commixticius, commixtivus. commixtio, commixtrix, commixtura, 1. commixtus. *fort.* commictilis (*v. p. 1881, 20—21*) *et* commixtare? *compos.*: recommiscere. incommixtus.

part. perf. pass. neutr. subst. **commixtum**, -ī: CATO agr. 93 ad arborem maxumam urnam -i sat est *indas*. *masc. vocativus* commixte *fort. leg. in loco corrupto* PLAVT. Most. 41 (*sic Leo; at trad.* commixtam). *addasne* comixius? *q. v.*

adv. **commixtim**. *legitur* -mistim: HIER. praef. Vulg. Is. *i. q. promiscue*: HIER. in Nah. 2 p. 553 -m ... nunc de Israel ... nunc de Assyrio, nunc de Babyloniis ... scriptura contexitur. praef. Vulg. Is. de utroque regno nunc -m, nunc separatim texit oraculum. VVLG. II par. 35, 8 dederunt sacerdotibus ... pecora -m duo milia sexcenta. I Esdr. 3, 13 -m ... populus vociferabatur clamore magno. *v. Funck, Archiv 7 (1892) 497.*

opp.: separatim.

commiscibilis, -e *a* commiscere. TERT. anim. 12 iam ergo et -is est animus ... et passibilis (*opp.* incommiscibilis).

deriv.: incommiscibilis.

commisco, -ere *v. p. 1896, 25 sqq.*

commisculus (-a, -um) *a* commisceo. GLOSS. II 105, 40 *κοινός* (*v. Pokrowskij, Archiv 11 [1900] 357*). *cf. etiam* comixius. *Wulff.*

commiserābilis, -e *a* com *et* miserabilis, *cf.* commiserari. *i. q. miseratione dignus*: SERV. ecl. 6, 47 in illa -i dementia.

commiserātio, -ōnis *f. a* commiserari. *actio miserandi*: SVLP. VICT. rhet. 23 p. 324 -o est qua misericordiam provocamus. RHET. Her. 2, 30, 47 conclusiones ... constant ex enumeratione, amplificatione, -e. 2, 31, 50. 4, 8, 11 quae *sententiae* in amplificatione et -e tractantur (*cf.* 4, 28, 38. 4, 53, 66). CIC. de orat. 2, 125. 3, 219. QVINT. inst. 10, 1, 107 salibus certe et -e ... vincimus. SVLP. VICT. rhet. 23 p. 324 *perorationis* partes tres: renovatio, -o, exaggeratio. DON. Ter. Andr. 708 cum -e puellae 'hanc'. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 2 ne ... importuna -e conturbentur.

commisereor, -itus sum, -ērī *a* com *et* misereri, *cf.* commiserescere. *idem q. misereri*: *c. acc.*: GELL. 6, 5, 6 ut ... Electra comploret -eaturque interitum *fratris*. *c. gen.*: EVGRAPH. Ter. Hec. 129 Bacchis eius -eretur. *impers.*: GELL. 16, 19, 11 navitas precum eius ... -itum esse illactenus, ut *eqs.*

commiserēsco, -ere *a* com *et* miserescere, *cf.* commisereri. *idem fere q. miserescere*: *absolute*: ENN. scaen. 186 per vos et vostrum imperium et fidem, Myrmidonum vigiles -ite. CARM. epigr. 935, 15 sei quid amor nostei, ... -e, mihi da veniam (*cf.* CORP. IV 4971 -e mei, da veniam). *c. genet.*: PACVV. trag. 391 Priamus ... ipse eius -ret. TVRPIL. com. 211 hoc te oro, ut illius -as miserae orbitudinis. CORP. IV 4971 *v. l. 66.* *impers.*: PLAVT. Rud. 1090 unum te obsecro, ut ted huius -at mulieris. TER. Hec. 129 ut ipsam Bacchidem ... eius -ret. TRAG. inc. 245 nihil hominum te fortunae, nihil -it meae?

1. commisero, -āre *v. infra l. 78.*

2. commisero, -ōnis *m.* [*a* com *et* miser *vel* miserere. *Th.*]. *i. fere qui una cum altero miser, commiserabilis est, socius miseriae*: TERT. adv. Marc. 4, 9 *συνταλαίπωρον* id est -em. 4, 36 -es et coodibiles eius.

commiseror, -ātus sum, -ārī *a* com *et* miserari. *forma act.* commisero: ACC. trag. 355 te -bam magis quam miserebar mei (*part. praes.* -ans *v. l. 81 et p. 1900, 2*). **1** *generatim i. q. miserari*: **a** *absolute*: ENN. ann. 103 maerentes flentes lacrimantes -antes (*sic* DON. gramm. IV 398 EXPLAN. in Don. gramm. IV 565 POMP. gramm. V 304; ac miserantes CHAR. gramm. I 282 *et* DIOM. gramm. I 447; *plane aliter versum exhibet* RHET. Her. 4, 12, 18). DON. Ter. Andr. 803 non nunc interrogat, sed -atur. **b** *c. obiecto*: ACC. trag. 355 *v. p. 1899, 78.* RHET. Her. 4, 55, 69 in amplificanda et -anda re. CIC. Arat. 191 -ans hominum metuendos undique casus. [CAES. civ. 2, 29, 4 graviora (*e coni.*).] NEP. Ages. 5, 2 fortunam Graeciae. DON. Ter. Ad. 291 proprium est mulierum ... se -ari. *adde*: GELL. 5, 14, 19 gemitus edens *leo* et murmura dolorem cruciatumque volneris -antia. **2** *de oratore i. q. flebili voce loqui*: *absolute*: CIC. div. in Caec. 46 -ari, conqueri (PS. CIC. exil. 21 conqueri, -ari, dicere, expurgare). QVINT. inst. 11, 3, 58 cum dolendum, irascendum, indignandum, -andum sit.

part. gerund. pro adi. **commiserandus**, -a, -um: SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 17 -o ululatu.

deriv.: commiseratio, commiserabilis. *Simbeck.*

commissālis *v.* comissalis.

commissārius, -ī *m.* [*a* commissum, committere. *Th.*]. GLOSS. -i notarii. SCHOL. Iuv. 7, 6 praecones fieri: -i (*leg. etiam* emissarii, emtiarii).

commissātio *v.* comis(s)atio.

commissātrīx *v.* comis(s)atrix.

commissātum *v. s.* comissor.

commissio, -ōnis *f. a* committere. **1** *i. q. ludorum sim. celebratio*: CIC. Att. 15, 26, 1 ab ipsa -e ..., quem ad modum accipiantur hi ludi. 16, 5, 1 rumoris nescio quid afflaverat -e Graecorum frequentiam non fuisse. PLIN. epist. 7, 24, 6 proximis sacerdotalibus ludis productis in -e pantomimis. SVET. Aug. 43 -e ludorum (Galba 6). 89 nomen ... -bus obsolefieri. MACR. sat. 1, 11, 3 ante spectaculi -em (PASS. Perp. 19 in -e spectaculi [*ἐν ἀρχῇ ... τῆς θεωρίας*]). *inde i. q. ludus*: SEN. epist. 84, 10 in -bus nostris plus cantorum est quam in theatris olim spectatorum fuit. PLIN. paneg. 54 laudes ... ludis etiam et -bus (comessationibus *codd.*) celebrarentur. SVET. Cal. 53 Senecam ... -es meras componere. MACR. sat. 2, 7, 9 sequenti -e mimo interiecit hos versus. **2** *i. q. actio*: **a** *c. genetivo*: TERT. adv. Marc. 2, 18 -o iniuriae. ARNOB. nat. 4, 31 piaculi dicitur contracta esse -o. FAVSTIN. trin. 5, 1 ex -e peccati. *speciatim de pugnis commissis*: LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 22 bellorum -es (*opp.* civitatum conventiones. COMMENT. Lucan. 6, 78 sine -e dimicatur bellorum). SCHOL. Hor. carm. 3, 5, 20 sine caede vel -e pugnae. **b** *absolute*: *i. q. peccatum*: MAR. MERC. Theod. exc. 3, 1 tantae *horae* (*sc. sex*) fuerunt a conditione eius (*Adam*) usque ad -em (*syn.* peccatum). *i. q. pugna, congressio*: ISID. orig. 5, 7, 1 ius militare ... egressio in hostem vel -o. **3** *i. q. coniunctio, cf.* GLOSS. *στερεασμός. σύμβλημα. συμβολή. σύμβλησις*: *rerum*: ITALA exod. 26, 4 (Wirc. Lugd.) facies eis *atriis* ansas hyacinthinas in orificio atrii unius ex una parte in -em (*συμβολήν*) et sic facies in orificio atrii (Lugd. alibi) extrinsecus ad -em secundam (*συμβολῇ*, VVLG. ut possint invicem copulari). AMBR. hex. 2, 5, 21 habili -e conectere. PS. SORAN. quaest. med. 52 genua ... -es femorum sunt (ISID. orig. 11, 1, 108). CASSIOD. hist. 9, 34 lapidum iuncturas et -es. *hominum, i. q. societas*: VVLG. Sirach 18, 32 assidua ... est -o illorum (*gr. aliter*). **4** *i. q. calumnia*: VVLG. Sirach 19, 15 corripe amicum: saepe enim fit -o (*διαβολή*).

commissor, -ōris *m. a* committere. *is, qui aliquid facit*; GLOSS. *συμβαλλομάχος.* -r pugnae *συμβαλλομάχος*: *absol.*: FVLG. aet. mund. p. 168, 17 ante in se nefas quam in -is sanguine vindicavit. AVG. in psalm. 85, 4 peccatorum omnium non -r sed dimissor. ENNOD. epist. 1, 4, 7 p. 9, 1 Tobias propheta huiusmodi -bus occurrit. *c. genet.*: MART. BRAC. corr. 7 alius ... daemon Martem se nominavit, qui fuit litigiorum et discordiae -r. DIFF. Suet. 318 scelestus scelerum cogitator et -r.

commissōrius, -a, -um *a* committere. *quod spectat ad clausulam iuridicam, qua negotium sim. irritum fit. cf. Leonhard, PW. IV 769.* *adi.*: DIG. 18, 3 de lege -a (SCAEV. dig. 18, 3, 6 pr. 2 VLP. dig. 5, 3, 25 pr. *bis.* 18, 3, 1. 3. 4 pr. 4 PAVL. dig. 4, 4, 38 pr. *bis* sent. 2, 13 tit. FRG. Vat. 11 HERMOG. dig. 18, 3, 7 *bis.* 35, 2, 38, 2. COD. Theod. 3, 2, 1 [= COD. Iust. 8, 34, 3 pr. *a. 326*] -ae pignorum legis crescit asperitas). COD. Iust. 4, 54, 4 (*imp. Alex. Sever.*) -ae venditionis legem. *subst. fem.* commissōria, -ae (*sc.* lex): SCAEV. dig. 18, 3, 6, 2 recessum a -a. VLP. dig. 18, 3, 4, 2 utrum -am velit exercere. *ibid.* si -am elegit (*cf.* FRG. Vat. 3. 4). 18, 3, 4, 3 in -am ... solet convenire. 18, 3, 4, 4 -a utrum tunc locum habet. 19, 1, 13, 26 causam -ae (*cf.* FRG. Vat. 11 causa ... -ae legis). 43, 24, 11, 13 si ... -a venierit. COD. Theod. 3, 2 tit. de -a rescindenda.

commissum, -ī *n. v. p. 1913, 32.*

commissūra, -ae *f. a* committere. **1** *proprie locus, ubi aliquid committitur, coniungitur, i. iunctura, iunctum.* GLOSS. iunctura, conpago. -ae: coniunctiones dicuntur sive ligamina. -as: cimbing (*anglosax. nom. sing. i. q.* '*iunctura, rima, coniunctio*'). *συμβολή. συμβολὴ λίθου ἢ ξύλου. ἁρμογή.* -am *συμβολήν, ἁρμός* (*ἁρμόν e, ἁρμούς Büch.*). **a** *generatim*: CATO agr. 135, 4 in -a *funis torcularii* abibunt p. III. LVCIL. 209 ire ... per -as rimarum. CIC. nat. deor. 2, 139 *ossa* mirabiles -as habent. 2, 150 digitorum contractio facilis ... propter molles -as. Tim. 24 *coniunctiones* secum et inter se ex -a, quae e regione esset, iungerentur. CAES. Gall. 7, 72, 4 ad -as pluteorum atque aggeris. VITR. 2, 9, 11 in -is et coag-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mentationibus. 8, 6, 6 fistularum -as (commixturas *codd.*). CELS. 4, 30 cum in umeris aliisve -is dolor . . . exortus est. 8, 1 quae -a osse parvo . . . tegitur. SEN. dial. 1, 6, 8 ferro -a cervicis abrumpitur. benef. 7, 21, 2 per clostrum, qua se -a laxaverat. nat. 1, 3, 4 -a decipit *colorum.* 2, 2, 2 unitas est sine -a continuatio, ⟨-a⟩ est duorum coniunctorum inter se corporum tactus. 3, 27, 5 arbor -a astricta lapidum. COLVM. 3, 17, 4 per ipsam -am, qua nascitur materia nova. 4, 11, 4 iuxta ipsam -am veteris sarmenti. 5, 11, 11 -as et vincula (arb. 26, 9). SCRIB. LARG. 184 -as . . , dentium albicantes (196). PETRON. 97 insertans -is secures claustrorum firmitatem laxavit. PLIN. nat. 2, 79 sol atque -ae apsidum. 8, 122 ad -am caudae. 11, 107 in -a scapularum. 11, 250 genūs utriusque. 17, 64 nuces porrectae seruntur -is iacentibus. 17, 106 medulla calami -ae. 18, 281 -as eorum *circulorum.* 18, 311. 31, 57 -is *tubarum* pyxidatis. 33, 146 per -as mensarum. 36, 98 -is omnibus politi lapidis. 36, 172. QVINT. inst. 9, 4, 37 consonantes . . . in -a verborum rixantur. 9, 4, 90 plerique . . . ex -is eorum *verborum* vel divisione fiunt pedes. ITALA exod. 26, 5 (Lugd. Wirc.) quinquaginta . . . ansas facies de parte(m) atrii secundum -am (κατὰ τὴν συμβολήν, VVLG. *aliter*; *cf.* 26, 4 *p. 1900, 42*). 26, 10 (Wirc. Lugd. Aug. quaest. hept. 2, 177, 3) secundum -am (συμβολήν. *cf.* AVG. *ad l.* id est iuncturam. VVLG. ut coniungi cum altero queat. AVG. quaest. hept. 2, 118 ne ipsa ora extrinsecus assuatur, hoc videtur dicere -am contextam. 2, 177 de trium conexione . . . quae fit in duabus -is). ITALA (codd. a d ff¹ f l δ) *et* VVLG. Matth. 9, 16 nemo . . . committit -am panni rudis in vestimentum vetus (ἐπίβλημα). ITALA (codd. b f) *et* VVLG. Luc. 5, 36 quia nemo -am (ἐπίβλημα) a vestimento novo immittit (*om.* b) in vestimentum vetus (vestimento veteri b). SERV. Aen. 9, 672 commissa i. clausa, unde -ae dicuntur coniunctiones tabularum (*cf.* ISID. orig. 19, 19, 8 GLOSS.). PELAGON. 292 usque ad mediam -am *caudae.* CHIRON 35 vitia, quae supra -as extra naturales formationes . . . excrescunt. *saepius.* VEG. mulom. 2, 14, 2 a radice auriculae vel -a capitis. *saepius.* HYG. astr. 3, 29 coniunctio .. *Piscium* habet in -a III *stellas* (ἐπὶ τοῦ συνδέσμου). VVLG. I par. 22, 3 ferrum ad -as atque iuncturas. II par. 34, 11 ligna ad -as aedificii. VINDIC. gyn. p. 430⁸ quibus articulis, quibus -is, quibus ossibus. **b** *speciatim i. q. rima:* SEN. nat. 2, 6, 5 quorum *seminum* exilitas in -a lapidum locum invenit. 4, 11, 3 non multum illi *pilae lusoriae* -ae et rimae earum nocent. 6, 22, 3 -as lapidis. 6, 31, 3 aquam . . . recipi in -as pavimento recedente. PLIN. nat. 16, 158 interiecta navium -is. 37, 65 in -is saxorum (SOL. 15, 26 ISID. orig. 16, 7, 2). HERM. vulg. vis. 3, 2 coniungebantur *lapides* . . . ut -ae non parerent (τὴν ἁρμογήν. *bis*). Pal. sim. 9, 9, 7 -a . . . vel iunctura nulla apparebat. PRVD. psych. 679 rara . . . chalybem tenui transmittere puncto -a dedit. **c** *in imagine:* QVINT. inst. 7, 10, 16 *sensus* ita cohaerentes, ne -a perluceat. 12, 9, 17 non cohaeret *actio* nec -is modo, ut in opere male iuncto, hiantibus, sed *eqs.* ARNOB. nat. 6, 16 inter . . . omnes sinus -arumque iuncturas plumbum ire suffusum. **2** *translate de actione mentis:* SEN. benef. 5, 12, 2 -as eorum et moras novit *de oblectamento et ioco.* **3** *active de actione coniungendi:* PLIN. nat. 35, 29 -as . . . colorum et transitus *appellaverunt* harmogen.

commissūrālis, -e *a* commissura. *ad commissuram pertinens:* CHIRON 52 genus vulneris, qui sibi nascantur locis -bus. 59 ossosis et -bus locis. 654 VEG. mulom. 2, 13, 4. 2, 51.

1. commissus, *abl.* -ū *m. a* committere. PROB. app. gramm. IV 193, 4 nomina appellativa generis masculini, quae ablativo casu numeri singularis u littera terminantur . . . -u. *Mertel.*

2. commissus, -a, -um *v. p. 1913, 19.*

commistio *sim. v.* commixt-.

commītigo, -ātum, -āre *a* com *et* mitigare. GLOSS. com⟨m⟩itigo καταπεπαίνω. *corporaliter: iocose:* TER. Eun. 1028 utinam tibi -ari videam sandalio caput (DON. *ad l.* -ari est tundendo deprimi atque deponi. SCHOL. Ter. *ad l.* p. 112 *D M:* scalpere, id est percuti. *G:* mulcere). *cf.* AVG. c. Iul. 3, 5, 11 ne non solum facies vestrae sputis oblinantur virorum, verum etiam capita sandaliis muliercularum -entur. *animum, i. q. mitiorem, leniorem reddere:* DON. Ter. Ad. 280 hoc responso leno satis -atus ostenditur. *Mbr.*

commitor *v.* comito(r) *p. 1815, 66.*

*__committo,__ -īsī, -issum, -ere *a* com *et* mittere. *de formis:* PAVL. FEST. p. 67 antiqui . . . dicebant cosmittere pro -ere. *scribitur* comitto: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 31 CORP. V suppl. ital. 732, 29. conmitto: CORP. III 12133, 12. *nota gen. plur. part. praes.* committentum: CORP. IX 2641 (*p. 1910, 72*). *de significatione:* PAVL. FEST. p. 41 -ere proprie est insimul mittere; nunc eo utimur et pro facere aut pro linquere aut pro incipere. *apud Graecos:* GLOSS. συμβάλλω. ἐγχειρίζω. ἐμπιστεύω. καταπιστεύω. -it ἁμαρτάνει. συμβάλλει μάχην, ἐμπιστεύει, συνάπτει, πλημμελεῖ, ἁμαρτάνει. -si in legem: ὑπέπεσον (-εν *cod.*) τοῖς νόμοις. -sit ὑπέπεσεν, ἐναντιώθη. THEOPHIL. inst. Iust. 3, 17, 2 κομμιτεύεται: -itur. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ κομμιτεύεται: βεβαιοῦται. κομμίτω: κελεύω. κομιτοῦρις (*sic*): συμβάλλεται. *legitur inde a* PLAVTO (*de usu intransitivo v. p. 1902, 40 et 1903, 64*) *per totam latinitatem; singulis locis apud* BELL. Afr. MORET. AETNAM TIB. PERS., *binis ap.* CATONEM RHET. Her. CATVLL. LVCR. SALL. CIRIM RVT. LVP. MELAM PETRON. LAVDEM Pis. HOMER., *ternis:* GRATT. CALP. TAC., *quaternis:* LVCIL. VARRONEM VITR. GERM. ASCON. PLIN. nat. SIL., *quinis:* BELL. Hisp. SCRIB. LARG. MANIL., *senis:* HIRT. Gall. VAL. FL. MART.

[*it.* commettere, *francog.* commettre, *hisp.* cometer. *M.-L.*] [*loci dubii vel corrupti:* PLAVT. Trin. 26 pro commerita (*sic codd. et Cic. inv. 1, 95,* -ssa *Rhet. Her. 2, 23, 35*) noxia. TVRPIL. com. 126 ante facta ignosco: mitte (*Grautoffius,* igne -o *codd. Nonii*) tristitatem, Dorcium. CATVLL. 62, 17 quare nunc animos saltem -ite (convertite *cod.*) vestros. LVCAN. 5, 301 fata . . . in praeceps solitus demittere (*codd.* dimittere, -ere). PLIN. nat. 22, 4 nec -emus (*edd. vett.,* omittemus *codd.*). PLIN. paneg. 39 omnibus . . . inter se cognationum iura -sit (concessit *Keil*). TERT. nat. 1, 10 gladiatoria . . . paria composuit (-sit *Gothofredus*).]

I ***proprie.*** *praevalet notio* ***motionis.*** **A** *i. q. ponere, collocare, conferre:* **1** *aliquem:* POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 2 ne duae legiones . . . in conspectum Caesaris -rentur. CIRIS 485 infidos . . . inter teneram *puellam* -ere pisces. AMM. 21, 4, 5 Vadomarium . . . rectori militum . . . custodiendum apud signa -sit. *latiore sensu:* PS. QVINT. decl. 18, 15 quousque nos cum silentii tui interpretatione -is? AVSON. 434, 3 exorato . . . Somno, ut eum -ret in soporem. SIDON. epist. 4, 3, 1 -i . . . in necessitudinis iura pronuntias. se: CIC. inv. 1, 27 certum in periculum se -ere. S. Rosc. 64 in id conclave. ac. 2, 68 ut tam in praecipitem locum non debeat se sapiens -ere. ad Q. fr. 3, 2, 2 in urbem hostium plane invasisset, in senatum se non -bat. LIV. 28, 18, 10 in Africam traiecisse et -isse sese in hostilem terram. TERT. scorp. 15 ne se Hierosolyma -ret. *latiore sensu:* FRONTO p. 62 N. rari . . . scriptorum in eum laborem . . . verba . . . quaerendi sese -sere. **2** *res:* PLAVT. Aul. 450 neque isti (*i. illic*) id (*sc. aurum,* istud *codd.*) in tantis periclis umquam -am, ut siet. PROP. 3, 9, 5 capiti -ere pondus. ITALA Is. 46, 6 (Cypr. testim. 3, 59) -itis aurum de sacculo (συμβαλλόμενοι, ITALA Wirc. *et* VVLG. confertis). VVLG. Matth. 25, 27 oportuit . . . te -ere pecuniam (βαλεῖν) meam nummulariis. *latiore sensu:* AVG. un. eccl. 5, 9 in has ingeniorum contentiones . . . nostram disputationem -ere. *speciatim i. q. infundere:* TERT. adv. Marc. 4, 11 vinum novum . . . non -it in veteres utres (*cf.* VVLG. Luc. 5, 37 mittit). *in imagine:* adv. Marc. 5, 11 *virtus* in vasa fictilia -ssa sit. *in arithmetica:* BOETH. arithm. 2, 50 p. 164, 2 iuxta eum *terminum,* qui inde confectus est, -e illum numerum, qui ex differentiis et termino minore productus est. *nota usum intransitivum, fere i. q. labi:* TERT. adv. Marc. 1, 29 operosius exquisiti *cibi* in gulam -unt.

structurae praepositionales: in *c. abl.* (*et* isti): PLAVT. Aul. 450. in *c. acc.:* CIC. inv. 1, 27 S. Rosc. 64 ac. 2, 68 ad Q. fr. 3, 2, 2 POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 2 LIV. 28, 18, 10 FRONTO p. 62 N. TERT. adv. Marc. 4, 11. 6, 11 AVSON. 434, 3 SIDON. epist. 4, 3, 1 AVG. un. eccl. 5, 9. inter: CIRIS 485. cum: PS. QVINT. decl. 15, 15 TERT. adv. Marc. 1, 19. apud: AMM. 21, 4, 5. iuxta: BOETH. arithm. 2, 50 p. 164, 2. *c. acc. nom. urbis:* TERT. scorp. 15. *c. dativo* (*vel abl. loci?*): PROP. 3, 9, 5 *v. supra l. 30.*

B *i. q. comparare:* *rem:* PROP. 2, 3, 21 sua cum antiquae -it scripta Corinnae. CALP. ecl. 6, 20 vis . . . ipse tuos iudex calamos -ere nostris. QVINT. decl. 324 p. 276, 14 haec comparatio esset, si ipsas leges -remus. GELL. 2, 23, 3 singula considerate atque apte iunctis et alternis lectionibus -as (*syn.* conferre, componere). TERT. castit. 4 sollicitudinem nuptorum et innuptorum -it. adv. Marc. 1, 19 discordiam euangelii cum lege -ere. pudic. 7 -ssa . . . nostra cum illorum interpretatione. *hominem:* IVV. 6, 436 laudat Vergilium . . . -it vates (*i. poetas*) et comparat. *nota:* MACR. sat. 1, 4, 8 alienum non est -i grammaticum cum sua analogia.

C *de actione coniungendi: cf.* PAVL. FEST. p. 41 *p. 1901, 74.* NON. p. 248 -ere: coniungere, sociare. AVG. quaest. hept. 2, 177, 2 *v. p. 1903, 19 sq.* SERV. Aen. 3, 428 *v. l. 67.* SERV. auct. *ad l.* quidam volunt -ssa dici quae diversa iunguntur. Aen. 9, 672 -ssa i. clausa, unde et commissurae dicuntur coniunctiones tabularum. GLOSS. -ssa lumina: iuncta vel clausa. **1** *i. q. in unum redigere, coniungere:* **a** *aliquem:* VERG. Aen. 3, 428 *de Scylla: pistrix* delphinum caudas utero -ssa luporum (SERV. Aen. 3, 428 coniuncta et coagmentata. *cf.* OV. met. 12, 478 qua vir [*Centaurus*] equo -ssus erat. CLAVD. 10, 147 qua pistrix -ssa viro). OV. epist. 11, 21 quae nos -sit in unum . . . hora. met. 4, 369 -ssa . . . corpore toto . . . inhaerebat. **b** *aliquid* (*de obi.* se *cf. l. 79. 82. p. 1903, 2*): CAES. Gall. 7, 22, 4 nostrarum turrium altitudinem . . . -ssis suarum turrium malis adaequabant. OV. met. 4, 579 -ssa . . . in unum . . . tenuantur . . . crura. 12, 315 qua naris fronti -itur. LIV. 38, 4, 8 per nondum -ssa inter se munimenta (*cf.* 38, 7, 10 -ssis operibus). MANIL. 1, 419 tergo pectus -ssus equino *Centaurus.* 2, 170 ex diverso -ssis corpore membris. CELS. 3, 23 qua summa vertebra cum capite -itur. 4, 1 *arteria* cum pulmone -itur. 8, 1 medulla cerebro -ssa descendit. *ibid.* suturae in unguem -untur. 8, 4 potest os . . . et naturaliter -ssum et ictu fissum esse. *ibid.* orae se rursus -erunt. COLVM. 3, 13, 10 totum spatium . . . soli cum emota iam terra -i. 3, 13, 12 qua regulae -untur. MELA 1, 7 qua paludi -itur Cimmerius Bosporus. 1, 63 ubi se Ciliciae -it *Syria.* SEN. Herc. O. 63 -at undas Isthmos et iuncto salo . . . ferantur puppes. 1568 unde -sso resonare ponto audies Calpen. Med. 36 maria -at duo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CVRT. 3, 1, 13). Thy. 723 iugulo manum -sit. nat. 3, 30, 6 ut ignis ... miscet incendium flammis coire properantibus, sic ... se redundantia ... maria -ent. 6, 31, 3 tessellas ... alteram ab altera separari itemque -i. 7, 19, 1 radios inter se -ere. dial. 1, 6, 8 articulus ... qui caput collumque -it. 6, 23, 4 ignis ... cum lenta ac difficili materia -ssus fumoque demersus. CVRT. 3, 1, 13 nisi tenue discrimen obiceret, quae nunc dividit maria, -ret. 4, 2, 6 *moles*, quae continenti urbem -ret. 5, 4, 4 arborum ramos silvas -ere. 7, 3, 20 Taurus -itur Caucaso. 7, 7, 14 quae tam longo intervallo natura videtur diremisse, una victoria subito -ere. 9, 4, 1 Hydaspes amnis Acesini -itur. COLVM. 5, 6, 26 novi *palmites* ... -untur. 5, 7, 3 ut novi traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis -antur et veteres decidantur. SCRIB. LARG. 131 fascia ... alligatur plurimum in unum -ssa, quo tardius solvatur. PLIN. nat. 13, 93 uni *mensae*, -ssae ex orbibus dimidiatis duobus. VAL. FL. 4, 310 vitalia ... vincula, qua primo cervix -itur artu. MART. 1, 90, 7 inter se geminos audes -ere cunnos. FRONTIN. strat. 3, 16, 3 *utres* duabus regulis inter se distantibus -erat. IVV. 14, 310 eadem *domus* (*de dolio cynicorum*) plumbo -ssa manebit. AVG. quaest. hept. 2, 177, 2 ubi -itur aulaeum aulaeo, ... quod secundum iam cum primo -ssum est, id est coniunctum atque conexum. EVSTATH. Bas. hex. 3, 3 p. 893A exemplo cadorum imo super alium -ssorum. *huc pertinere videtur*: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 14 canales tubos ponere, aperturam -ere (*i. q. resarcire, claudere?*). *adde in imag.*: ALC. AVIT. carm. 4, 499 Graiorum sapientia philosophorum inter se tumidos gaudet -ere (*i. coniungere, sc. ut crescant*) fluctus (*sc. eloquentiae vanae*). *latiore sensu*: OV. am. 1, 13, 46 -sit noctes in sua vota duas (fast. 1, 167 SEN. Herc. O. 1697). BASS. gramm. VI 271, 14 pars ... tetrametri prior cum priore ... parte -ssa est. QVINT. inst. 7 prooem. 1 *res* in ordinem digestas atque inter se -ssas *dispositio devinxit* (9, 4, 33 -ssis inter se verbis *de iunctura*. *ibid. syllabae*, quae easdem inter se litteras -unt. AGROEC. gramm. VII 123, 16 *vocales* inter se -ssae).

2 *i. q. admovere, appropinquare, conferre*: **a** *aliquem*: HIRT. Gall. 8, 26, 2 neque infirmas legiones hostibus -ere auderet. OV. fast. 3, 231 -i obiectis mucronibus ausae. LIV. 39, 2, 10 ut Flaminiae -ret *exercitum*. GRATT. 256 thoes -ssos ... leones ... subiere. SEN. benef. 5, 5, 1 si cum invulnerabili me hoste -itis. dial. 5, 33, 1 *pecunia* patres liberosque -it. 10, 13, 6 -ssis more proelii innoxiis hominibus. LVCAN. 1, 97 exiguum dominos (*Romulum et Remum*) -sit. 3, 199 Strymon tepido -ere Nilo ... consuetus aves. 6, 323 patriis aciem -ere templis. 9, 372 audet in ignotas agmen -ere gentes. MART. 8, 43, 3 victores -e, Venus. QVINT. decl. 305 p. 195, 5 sic miseros -sit, ut si unus vicisset, ... redire non posset. PS. QVINT. decl. 16, 2 ut nos statim fama -ret. 18, 16 nos cum perpetua sermonum malignitate -itis. FRONTIN. strat. 1, 10, 4 duos canes ... -sit. TAC. Germ. 10 captivum ... cum electo popularium suorum ... -unt. IVV. 1, 163 securus licet Aenean Rutulumque ... -as. SVET. Iul. 39 quingenis peditibus ... hinc et inde -ssis. Aug. 45 cum Graecis. Cal. 56 inter se omnes -ere. APVL. met. 4, 17 fatigatam *bestiam* coetui ... -ere ferarum. TERT. anim. 2 hoc ... -serit nos et philosophos in ista ... materia. mort. 1 ut vos -at *diabolus*. adv. Prax. 30 te cum ipsius domini pronuntiatione -ere. adv. Val. 25 demiurgus traducem animae suae -it in Adam. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 19 -ssi inter se ... conciderunt. CYPR. epist. 16, 3 servos dei cum dei sacerdote -unt. FVLG. aet. mund. p. 175 Fariseus cum Saduceo -itur. PAVL. NOL. carm. 10, 35 si ... equum -is onagro (*sc. in iugo. syn.* confers ... compone). AVG. in psalm. 70 serm. 1, 14 -i ... dicuntur, qui rixari provocantur. DRAC. Romul. 8, 419 -it ... duces armata fronte iuvencos *bucula*. ACT. Petr. 6 se Theon cum illo -bat propter nomen. *speciatim de coitu Venereo*: COLVM. 6, 37, 9 nec ... tenerae feminae -etur admissarius. ACT. Petr. 33 *concubinae* paratae erant om⟨nia⟩ mala pati, quam se -ere cum eo. *adde: i. q. conserere manus*: VERG. Aen. 12, 60 desiste manum -ere Teucris. *nota usum intransitivum*: VLP. dig. 9, 1, 1, 11 cum arietes vel boves -issent. **b** *aliquid*: AETNA 535 ni penitus venae fuerint -ssa molari. HOR. sat. 2, 4, 25 vacuis -ere venis nil nisi lene decet. PROP. 4, 6, 53 -e rates. OV. am. 1, 4, 43 nec femori -e femur nec crure cohaere. epist. 2, 31 iura, fides ... -ssaque dextera dextrae. met. 11, 74 suum laqueis ... crus ubi -sit volucris. EPIST. Sapph. 129 oscula ... quae ... -ere lingua aptaque consueras accipere, apta dare. GERM. 453 illos *orbes* communia signa -unt. CELS. 2, 6 palpebrae non -untur, sed inter has ex albo oculorum aliquid apparet. 7, 6 -endae orae *vulneris*. 7, 7, 8 inter se. 7, 7, 15 neque inter se cutis antiqui fines -rentur. 7, 19 orae ... scroti suturis inter se -endae. LVCAN. 3, 382 aggere diversos vasto -ere colles. VAL. FL. 3, 190 qua caerulus ambit balteus et gemini -unt ora dracones. 8, 396 Europam atque Asiam prima haec -at Erinys. STAT. Theb. 1, 149 nec cura mero -ere gemmas. 12, 433 pallidus Eumenidum veluti -erit ignes Orcus. MART. epigr. 28, 1 Augusti labor hic fuerat -ere classes et freta navali sollicitare tuba. PLIN. epist. 10, 41, 4 ad -endum flumini lacum (10, 42, 1 mari). TRAIAN. Plin. epist. 10, 61, 1. FLOR. epit. 1, 1, 2 Tiberinum ponte -sit (*cf.* ANTH. 461, 7 *Xerxes* -sit longo duo litora ponte). CYPR. epist. 17, 3 navem ... in altum -at. PRVD. psych. 127 squamosa ... ferri texta per intortos -erat undique nervos. DRAC. laud. dei 1, 404 elementa duorum arbitrio -ssa manent. *latiore sensu*: QVINT. inst. 11, 2, 20 *res memoriae mandandas* statuis ... similibusque per ordinem -unt. TERT. resurr. 44 vita cum lumine -itur in carnem. AVG. in psalm. 70 serm. 1, 14 -ssa est anima tua. *i. q. confundere*: NON. p. 87 confutare est confundere vel -ere (*coni.* conmiscere, commovere). [HIL. c. Const. 9 commisces *codd.*] *hostiliter admovere, inde i. q. dissociare*: STAT. Theb. 6, 313 quisnam ... duos ... -sit deus in discrimina reges? MART. 7, 24, 1 cum Iuvenale meo quae me -ere temptas.

structurae praepositionales: in *c. acc.*: OV. epist. 11, 21 met. 4, 579 CELS. 8, 1 SCRIB. LARG. 131 LVCAN. 9, 372 STAT. Theb. 6, 313 TERT. adv. Val. 25 resurr. 44 CYPR. epist. 17, 3. inter: LIV. 38, 4, 8 SEN. nat. 7, 19, 1 CELS. 7, 7, 8. 15. 7, 19 COLVM. 5, 7, 3 MART. 1, 90, 7 QVINT. inst. 7 prooem. 1. 9, 4, 33 *bis* SVET. Cal. 56 PORPH Hor. sat. 1, 7, 19 AGROEC. gramm. VII 123, 16 ALC. AVIT. carm. 4, 499. cum: CELS. 3, 23. 4, 1 SEN. benef. 5, 5, 1 dial. 6, 23, 4 BASS. gramm. VI 271, 14 COLVM. 3, 13, 10 MART. 7, 24, 1 TAC. Germ. 10 SVET. Aug. 45 TERT. adv. Prax. 30 CYPR. epist. 16, 3 FVLG. aet. mund. p. 175 ACT. Petr. 6. 33. super: EVSTATH. Bas. hex. 3, 3 p. 893A

II ***translate*** *i. q.* ***credere, mandare,*** *plerumque de actione mentis*: NON. p. 248 -ere, donare, relinquere. p. 249 -ere: credere, permittere. DON. Ter. Eun. 886 commendamus nos cognitis, -imus ignotis. PRISC. gramm. II 404, 1 -o pro credo. GLOSS. -it confidit.

A *absolute* (*vel obiecto supplendo*): PLAVT. Curc. 655 sanan es, quae isti -as? TER. Haut. 966 ei -si et credidi. CIC. Verr. 4, 137 negat se de existimatione sua cuiquam nisi suis -urum. leg. agr. 2, 20 universo populo neque ipse -it neque illi ... -i recte putant posse. Cael. 57 cui denique -sit? quo adiutore usus est? Tusc. 5, 55 video, cui -am. Att. 11, 24, 2 ut alicui -at. ad Q. fr. 3, 4, 2 his ego iudicibus -rem? CATVLL. 55, 16 ede audacter, -e, crede lucei. CAES. civ. 3, 25, 1 venti, quibus necessario -endum existimabat. LIV. 24, 37, 8. VITR. 6 praef. 6 pudori, non audaciae ... -endum iudicantes. SCRIB. LARG. 97 ipse ... clusus componebat nec ulli suorum -bat. QVINT. decl. 325 p. 279, 21 quam -endi causam putamus? p. 280, 6 cuius fidei -it (GAIVS inst. 2, 249 peto, rogo, volo, fidei -o. TERT. praescr. 37). TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 522, 27 prout -sit illis (*servis dominus*) ita et exigentem ab eis. VLP. dig. 4, 9, 1, 2 alicui e nautis -i iussit. 9, 2, 7, 4 domino -ente. *nota*: TERT. castit. 7 noli digamus deprehendi et non -is in necessitatem administrandi. committens *fere i. persuasus, confisus*: VEN. FORT. carm. 6, 5, 35 -ens secura eius se fasce levari.

B *accedit obiectum*: **1** *animantia*: TER. Andr. 230 nec satis digna, cui -as primo partu mulierem (*cf.* DON. *ad l.* cui -atur primus partus mulieris). 241 se -urum mihi gnatam suam uxorem. Eun. 667 neque illi -issem virginem (VAL. FL. 6, 491). Haut. 714 non -et filiam (SEN. contr. exc. 8, 6 CAPITOL. Aur. 9, 4 AMM. 16, 7, 10). Hec. 212 suos cui liberos -rent (CIC. Verr. 2, 93 off. 2, 33 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 3. SEN. contr. 9, 5, 8. VLP. dig. 50, 9, 1 se liberosque suos). CIC. Verr. 2, 37 tibi ... exercitum (Manil. 47 ceteris ... imperatoribus ... imperia mandata atque exercitus esse -ssos. CAES. civ. 2, 42, 4 LIV. 3, 4, 7 VELL. 2, 72, 4). Verr. 5, 14 quem (*hominem*) ... non solum potestati tuae, sed etiam fidei populus Romanus -erat (6, 69 hominem huic optimae tutissimaeque custodiae non audet -ere. Font. 40 -ssus ... fidei, permissus potestati. AVG. civ. 13, 18 *deis* faciendum). CIC. de orat. 3, 65 ei contionem aut senatum aut ullum coetum hominum -ere. Planc. 61 quia -ssi sunt eis magistratus (VVLG. I Macc. 8, 16 [πιστεύουσιν]). off. 1, 85 procuratio rei publicae ad eorum utilitatem, qui -ssi sunt, non ad eorum, quibus -ssa est, gerenda. Att. 1, 16, 2 illum ... infirmo iudicio -i. 10, 11, 4 de pueris quid agam? parvone navigio -am? (SCHOL. Iuv. 6, 378). ad Q. fr. 1, 1, 27 quos tuae fidei potestatique senatus populusque Romanus -sit et credidit. CAES. civ. 2, 32, 2 Caesar me ... vestrae fidei -sit. VERG. Aen. 10, 156 externo -ssa duci *gens*. PROP. 1, 4, 19 nec tibi me ... -et Cynthia. 4, 1, 104 sibi -ssos fibra locuta deos. OV. ars 3, 527 dux ... huic centum -sit vite regendos, ... illi signa tuenda dedit. met. 14, 462 nec se aut soceri -ere pugnae velle sui populos (HIL. in Matth. 27, 1). LIV. 10, 20, 4 agmen dimicationi -ant (LVCAN. 4, 260 castris). 28, 33, 15 pedes ... temere -ssus campo. 32, 30, 9 neutrum iis cornu (*aciei*) -ere ausi (VELL. 2, 85, 2). 40, 21, 6 duos ... filios non -urum in aleam eius, qui proponeretur, casus (VOPISC. Aurelian. 8, 2). SEN. contr. 7, 1, 25 damnatus alto -itur. PHAEDR. app. 8, 23 hunc ego -i satius Fortunae arbitror. SEN. Tro. 512 claustra -ssum tegunt. epist. 90, 4 *mortales* -ssi melioris arbitrio. CVRT. 3, 13, 6 cuius fidei -ssa *turba* erat. COLVM. 6, 29, 4 *equum* labori (CHIRON 14 cursui et labori. *cf.* COLVM. 6, 27, 11 *equae non* frigori -antur). LVCAN. 5, 352 *dei* me -ere tantis ... voluerunt ... bellis. 5, 691 quemquam tam saevo ... mari. 5, 753 civilibus armis Pompeium. 7, 286 me fortuna meorum -sit manibus. CALP. ecl. 5, 51 silvis -e greges (BENED. reg. 2 CARM. epigr. 1377, 7). VAL. FL. 1, 413 nec timet Ancaeum genetrix -ere ponto. STAT. silv. 3, 2, 6 iuvenis -itur alto. Theb. 5, 283 lato patrem -e profundo. TAC. dial. 28 cuius probatis ... moribus omnis ... suboles -retur. IVV. 6, 378 eunucho Bromium -ere noli. TERT. adv. Val. 3 *deum* quem iam illi natura -sit. VLP. dig. 3, 2, 2, 1 legiones cum suis auxiliis ab imperatore -ssas ad-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ministrat. PAVL. sent. 2,27,1 ne paterno inimico pupilli -antur. HERMOG. dig. 1, 5, 13 servus . . . iudici (AMM. 26, 3, 4 doctori). HIL. trin. 1, 34 nauta . . . maris -atur procellis. in Matth. 27, 2 -ssam sibi familiam (SVLP. SEV. dial. 1, 9, 6 traditis atque -ssis omnibus meis omnique familia). LVCIF. Athan. 1, 20 p. 102, 11 nos vel nobis divinitus -ssos persequeris. AMM. 20, 5, 4 *adulescens* vestrae tutelae . . . -ssus. 21, 8, 3 alios . . . Nevittae -ssos milites (CORP. III 5670ª *a. 370*). 25, 10, 9 Valentiniano regenda scutariorum secunda -itur schola. 26, 8, 5 cui . . . auxilia ductanda -sit. 27, 6, 13 accrescentem imperatorem fidei vestrae -ssum. CLAVD. 18, 282 pios odiis -ere fratres. 28, 583 infantem genitor . . . moriens -sit alendum. rapt. Pros. 3, 142 fetus -erit orno. DRAC. Orest. 79 matêr, quae me -sit Vlixi. *nota in proverbio*: TER. Eun. 832 ovem lupo -isti (*cf.* PHAEDR. app. 17, 7). *christiane*: INSCR. christ. Rossi II p. 65, 19, 6 sibi -as pascere . . . oves.

obi. se (me, te): CATO or. frg. 40, 1 se ⟨ei⟩ *pharmacopolae* nemo -it, si aeger est. TER. Eun. 886 ego me tuae commendo et -o fidei (Hec. 53 LIV. 31, 27, 3 VELL. 1, 9, 5 VAL. MAX. 6, 5, 1 AMM. 15, 5, 15). LVCIL. 749 non vis te improbis -ere. CIC. Arat. 62 hoc cave te in pontum studeas -ere mense. inv. 1, 90 vobis. S. Rosc. 116 cum per eius fidem laeditur, cui se -erit. Verr. 3, 91 hiemi sese fluctibusque (*cf.* NEP. Att. 6, 1). 5, 26 in populi Romani quidem conspectum quo ore vos -istis? 6, 132 se fortunae (Att. 9, 6, 4 timidius. LIV. 7, 12, 11 VELL. 2, 72, 3 AMM. 21, 5, 13). Cluent. 25 numquam se iudiciis . . . -ere ausus est (LIV. 4, 15, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 47, 2). 193 nocti se potius ac solitudini quam ulli aut urbi aut hospiti (OV. met. 13, 342). Manil. 31 quis navigavit, qui non se aut mortis aut servitutis periculo -ret? (PORPH. Hor. carm. 3, 29, 57). Mur. 76 me tibi. dom. 49 amici . . . se populo (Sest. 116 se theatro populoque Romano. Pis. 65 da te populo, -e ludis. Mil. 61 neque vero se populo solum, sed etiam senatui -sit). Rab. Post. 22 potestati regis (SVLP. SEV. epist. 3, 12). 24 regi se (VELL. 2, 37, 4 VAL. MAX. 6, 5, 1). Phil. 2, 117 quantum cuique crederet *populus*, quibus se -ret, a quibus caveret. 12, 24 hisce ego viis me -am? (epist. 16, 4, 1 navigationi et viae [Q. CIC. Cic. epist. 16, 8, 1]). rep. 1, 51. 2, 38 non -sit se patribus. off. 2, 2 quibus se ipsa *res publica* -erat. Att. 15, 11, 1 te urbi. epist. 7, 3, 3 si te victori nolles aut non auderes -ere. CAES. Gall. 4, 21, 9 qui . . . se barbaris -ere non auderet. civ. 1, 74, 2. 3, 25, 5 se longius a portibus -ere non auderet. HIRT. Gall. 8, 38, 4 ne civibus quidem suis se -bat. BELL. Alex. 64, 2. BELL. Hisp. 25, 1 nulli loco aequo se -ere audebant. NEP. Att. 6, 1 se civilibus fluctibus. VERG. georg. 3, 78 ignoto sese -ere ponto. PROP. 3, 16, 5 me . . . tenebris. OV. ars 1, 769 quae se timuit -ere honesto. met. 8, 551 nec te -e rapacibus undis (LVCAN. 5, 788). 9, 601 me . . . cerae. 13, 342 se nocti. 13, 431 cui te -sit alendum. Pont. 2, 2, 39 se vicino . . . tecto. LIV. 3, 42, 4 se aequo certamini -entes. 4, 59, 2 se proelio. 5, 18, 8 se . . . hosti (PORPH. Hor. carm. 3, 5, 37). 7, 26, 11 Graecorum non -entium se in aciem. 27, 25, 14 si duobus exercitibus consularibus iunctis -isset sese hostis. 28, 25, 13 irae vel . . . clementiae sese (SEN. dial. 3, 15, 3). 31, 22, 7 aperto mari se (PORPH. Hor. carm. 1, 3, 21 VVLG. act. 27, 40 [εἴων εἰς τὴν θάλασσαν]). 36, 13, 8 in Philippi se potestatem. SEN. contr. exc. 4, 8. 8, 6 se . . uxori. VELL. 2, 49, 4 se . . . suffragiis populi Romani. 2, 72, 3 fugae fortunaeque se (APVL. met. 7, 24). VAL. MAX. 1, 1, 2 quod tuto se Postumius Martio certamini -urus non videbatur. 4, 7, 4 se patris regnis. 9, 13 ext. 3 nec prius se eidem lecto -bat. CELS. 1, 2 nubilo caelo, soli aperienti. *ibid.* neque frigori, neque aestui, neque labori se debet -ere (PLIN. nat. 30, 85). PHAEDR. 1, 31, 1 qui se -it homini tutandum improbo. app. 17, 7 si perfidiae se -isset lupi. SEN. clem. 1, 12, 3 quibus *manibus* se -sit. epist. 7, 1 nondum illi *turbae* tuto -eris (FRONTO p. 84 N. turbae et impressioni). 121, 18 sibi quisque -ssus est. dial. 12, 6, 2 consumendum se dolori. CVRT. 4, 1, 14. SCRIB. LARG. praef. p. 2, 6 genus mortalium . . . non facile se ferro ⟨ignique⟩ -bat. LVCAN. 8, 250 se -ere muris. LAVS Pis. 199 se . . . rixae. SVET. Nero 26 publico se. APVL. met. 2, 18 cenae. 11, 28 impaenitendae te pauperiei. VLP. dig. 9, 2, 11 pr. tonsori se. *sim. saep.* PORPH. Hor. epod. 16, 33 se lenonibus. PANEG. 9, 7 cui se . . . bello adhuc restante -rent. 9, 18 tibi se placido Cloelia virgo -sit. 12, 38 Hispaniae *me* (*syn.* credo me *Galliae*). SYMPH. 101 redeo in tenebris nec me -o diebus. AVIEN. Arat. 1770 *grues non* sese audacibus aethrae -unt pinnis. AMM. 16, 10, 3 lenunculo se -isse piscantis. 17, 13, 15 amnis se . . . gurgitibus. 21, 9, 8 cum paucis alienis partibus te -isti. 29, 5, 29 Marti sese . . . impari. 31, 12, 5 ne abruptis discriminibus semet -ret solum. PELAG. in I Cor. 2 p. 723ᴰ ventri libidinique -it se. CLAVD. 15, 265. 20, 548 sese . . . ausis. AVG. civ. 10, 27 ei . . . te potius quam . . . tuae virtuti . . . vel . . . curiositati sanandum tutius -isses. 19, 12 nulli socio se. SVLP. SEV. epist. 3, 12 totum se domini arbitrio potestatique. APRING. in apoc. 1, 17 se domino humiliter. *obi. enuntiatum relativum*: VOPISC. Prob. 11, 8 bene tibi -imus, quos ante servasti.

2 *res corporeas*: PLAVT. Men. 686 quia (quae *coniec.*, *sc. pallam et spinther*) -si (*antea*: dedi). Most. 924 egone abs te ausim non cavere, ne quid (*sc. nummos*) -am tibi? CATO or. frg. 32, 1 *pecuniam* in viri potestatem non -it (CIC. Verr. 2, 37 tibi pecuniam, rem frumentariam, rationes omnes suas exercitumque. 4, 177 SEN. benef. 3, 15, 3 SCAEV. dig. 40, 7, 40). LVCIL. 1028 quoi sua -unt mortali claustra camenae? (CIC. Verr. 6, 84 eis claustra loci -enda non existimavit). CIC. inv. 2, 139 scripta sua stultis hominibus et barbaris iudicibus -ret (FRONTO p. 13 N.). Verr. 1, 32 malim . . . iurato suam quam iniurato aliorum tabellas -ere (3, 79). 2, 27 hereditatem Veneri (3, 36. QVINT. decl. 325 p. 279, 21 fidei tuae). 3, 1 quae *res* meae fidei -ssae sunt (Tull. 23 Flacc. 45 Cael. 70 Att. 1, 13, 2. 4, 17, 1 epist. 13, 4, 4. CAES. civ. 2, 33, 3 proelio rem. BELL. Alex. 15, 4 HOR. sat. 2, 7, 67 LIV. 2, 4, 1. 4, 27, 6 in casum ancipitis eventus. 9, 12, 11 fortunae. SEN. epist. 33, 8 memoriae. FRONTIN. aq. 1 SVET. Otho 5 PAPIN. dig. 22, 1, 3, 3 LVCIF. Athan. 1, 20 p. 102, 11). CIC. Verr. 4, 183 eorum hominum fidei tabulae publicae . . . -untur (BOETH. arithm. 1 praef. p. 4 manibus . . . fabrorum). 6, 36 mihi totam urbem tuendam esse -ssam (FRONTIN. strat. 3, 3, 4 VLP. dig. 1, 12, 1, 4. AVG. civ. 1, 3 servandam. INSCR. christ. Leblant II 425). Verr. 6, 84 -ere . . . eum *locum* non fidelissimis hominibus noluit. Cluent. 159 tantum sibi . . . esse permissum, quantum -ssum sit et creditum. Catil. 3, 22 ignotis et barbaris -ssae litterae (Att. 1, 13, 1 neque Achaicis hominibus . . . liberiores litteras -ere audeo. SIDON. epist. 1, 1, 3 ⟨litterulas⟩ recensendas). *cf.* Att. 1, 13, 4 cui -ere epistulam . . . non audeo (epist. 1, 7, 1). Flacc. 76 non plus aurum tibi quam monedulae -bat (SEN. epist. 94, 57 aurum . . . argentum . . . ferrum, quasi male nobis -rentur. IVV. 5, 39). har. resp. 30 -e vel consulibus vel senatui . . . tuam domum (QVINT. decl. 373 p. 412, 15 in periculum. INSCR. christ. Leblant II 650ᴮ). CIC. Mil. 61 cui senatus totam rem publicam, omnem Italiae pubem, cuncta populi Romani arma -erat (LIV. 23, 35, 8 arma sua signaque. 39, 15, 13 VAL. MAX. 2, 3, 1 LVCAN. 3, 328 PAVL. dig. 49, 16, 14, 1). CIC. Phil. 13, 30 Africam -istis Varo bis capto (CAES. civ. 2, 32, 2. CAPITOL. Maximin. 16, 2 tuenda). rep. 1, 62 alteri navem -ere, aegrum alteri (TAC. hist. 4, 52 saevo . . . mari. PAVL. dig. 6, 1, 16, 1. AMM. 14, 8, 14 mari). Tusc. 5, 58 tonsori collum (*cf.* HOR. ars 301 *si* caput insanabile numquam tonsori Licino -erit). epist. 1, 9, 23 cui recte -am libros (VAL. MAX. 1, 1, 13). LVCR. 5, 1365 stirpes -ere ramis. CAES. civ. 2, 32, 2 Caesar me . . . provinciam Siciliam atque Africam . . . vestrae fidei -sit (SVET. Vit. 4). VERG. georg. 1, 223 debita . . . sulcis -as semina (MORET. 69 occultae terrae. TIB. 1, 7, 31 inexpertae . . . terrae. SEN. benef. 4, 9, 2 semina harenis. COLVM. 2, 8, 4 solo. *et sim. saepe.* AVIEN. orb. terr. 1186 sulco). VERG. georg. 2, 289 tenui vitem -ere sulco (COLVM. 3, 15, 5). Aen. 9, 672 quae *porta* ducis imperio -ssa (*cf.* SERV. *ad l.* id est clausa . . . male intellexit Donatus, dicens, -ssam portam, id est creditam). HOR. carm. 1, 3, 11 qui fragilem truci -sit pelago ratem (OV. fast. 3, 579 vento . . . ratem -it et undis). PANEG. in Mess. 196 parvum Aetnaeae corpus -ere flammae (SEN. epist. 114, 24. APVL. met. 4, 11 mari. CORP. XII 1499, 3 terrae). PRIAP. 15, 1 -sso mihi . . . agello. 71, 1 -ssa meae . . . pomaria curae. OV. met. 2, 169 qua -ssas flectat habenas (SEN. Med. 33). 6, 178 fidibus . . . mei -ssa mariti moenia. GERM. 414 flammis -ssa immania membra Centauri. frg. 4, 3 -ssas Cereri fruges. VAL. MAX. 4, 2, 7 fidei -ssa praedia. 9, 13 ext. 4 manibus *earum* ferrum non ausus -ere (SEN. clem. 1, 9, 9 epist. 94, 57 dial. 3, 19, 8. QVINT. decl. 305 p. 198, 26 inimicis). CELS. 4, 13 non esse eius generis tussi aridas fauces -endas. 6, 18, 2 ulcus . . . neque frigori -endum. PHAEDR. 1, 14, 16 capita vestra non dubitatis credere, cui calceandos nemo -sit pedes? SEN. benef. 4, 26, 3 decoctori pecuniam credet aut depositum -et ei, qui *eqs.* (STAT. Ach. 1, 385 *terrae* cui pignora curae depositumque ingens -simus. TERT. resurr. 51). 6, 31, 5 -ssas sibi angustias armis tuebuntur. epist. 92, 10 huic *virtuti* -itur inutilis caro et fluida. dial. 10, 18, 4 multa milia frumenti bene. COLVM. 4, 33, 2 castanea depressis sulcis. arb. 4, 2 *vineam* sulcis. 7, 1 virga . . . sulco -itur. SCRIB. LARG. praef. p. 4, 12 ne imaginem quidem suam -at pingendam nisi probato . . . artifici. LVCAN. 2, 472 nudatam -ssae deseris arcem . . . Luceriae. 4, 743 patulis aciem -ret arvis. 8, 449 sceptra . . . tibi debita, Magne, tutelae -ssa tuae. PLIN. nat. 36, 170 quae *ex eo lapide* restiterint, tutum est vel caelo -ere. STAT. Ach. 1, 39 quid . . . cunabula parvo Pelion et torvi -simus antra magistri? MART. 11, 74, 1 curandum penem -sit Baccara . . . rivali medico. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 39 ferramenta -ssa conductori sunto. FLOR. epit. 1, 24, 12 classis regia . . . Hannibali . . . -ssa (SVET. Nero 3). IVV. 6, 459 auribus . . . magnos -sit elenchos. 13, 125 tu venam vel discipulo -e Philippi. SVET. Iul. 68 custodiam portae -ssi castelli. APVL. met. 7, 13 divitias publicae custodelae. VLP. dig. 50, 13, 3 cui curandos suos oculos . . . -erat. CAPITOL. Aur. 25, 4 cui Alexandria erat -ssa (GALLICAN. Avid. 7, 4). Pius 2, 11 quibus Italia -batur. FIRM. err. 3, 4 sulcis frumenta. PALLAD. 1, 6, 16 *terrae* virgulta. RVF. FEST. 4 *Sicilia* a praetoribus recta, postea est -ssa praesidibus. HIL. in Matth. 27, 7 cui erant quinque -ssa *talenta*. AMM. 16, 8, 10 ne cui alieno ora -ret leviganda. 25, 5, 7 clavos . . . navis . . . periculi socio -erunt. 27, 12, 5 Cylaci . . . Armeniam. HIER. epist. 52, 9 episcopus, cui -ssa est ecclesia. VVLG. I Macc. 7, 20 regionem Alcimo (κατέστησε). AVG. civ. 1, 3 his tutoribus Romam . . . fuisse -ssam (3, 8 custodienda). SVLP. SEV. chron. 2, 21, 5 ei Syriam et bellum adversus Iudaeos -it. dial. 3, 18, 1 ventis rursum vela (PAVL. Faust. Rei. epist. 4 p. 181, 12 dubiae . . . fortunae). CARM. epigr. 990, 5 suas -sit opes mihi. 1039, 1 terra . . . , tibi Fortunatae -issimus ossa. CORP. XI 6110 templum matris deum fidei suae. *in imagine*: APVL. met. 9, 17 extremas manu prendens

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lacinias mira sagacitate -ssae provinciae fidem tuebatur. HIL. in Matth. 27, 11 -ssum sibi talentum suffoderit. *apud* ICTOS, *i. q. publicare*: QVINT. decl. 341 p. 345, 17 quod quis per publicanos improfessum transtulerit, -ssum sit (*syn.* deprehensa res est). p. 345, 20 illi tamquam -ssam rem vindicant. LEX met. Vipasc. (Journal des savants 1906 p. 442) 1 pars occupatoris -ssa esto. AFRIC. dig. 16, 1, 17, 2 fundus communis in publicum -retur. VLP. dig. 39, 4, 14 quod -ssum est, statim desinit eius esse, qui crimen contraxit. PAVL. dig. 3, 5, 12 ne praedia in publicum -rentur. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 2 mancipiis -ssis res peculiares non esse in eadem causa.

3 *res incorporeas*: *cf.* DIFF. gramm. VII 528, 16 -ere et credere: -imus consilia, credimus pecuniam. PLAVT. Rud. 625 qui Veneri ... in custodelam suom -erunt caput (LIV. 26, 22, 6. LAMPR. Alex. 45, 7 et fortunae hominum et capita). Truc. 869 aetatem qui non cubili ⟨uni⟩ umquam -it suam. TER. Andr. 609 servon fortunas meas me -isse futili! (CIC. Cluent. 155 dom. 1 Cael. 57 Rab. Post. 1. 25 off. 2, 33. RVT. LVP. 1, 10 huic. OV. trist. 2, 93. LIV. 1, 27, 1 fortuna publica. 26, 22, 6. 28, 42, 21 LAMPR. Alex. 45, 7. VEG. mil. 1, 7 bellorum). TER. Hec. 53 qui in tutelam meam studium suom et se in vostram -sit fidem (CIC. dom. 142). TER. Ad. 551 numquam hercle hodie ego istuc -am tibi. LVCIL. 651 clandestino tibi quod -ssum foret, neu muttires quicquam. RHET. Her. 4, 19, 27 non sunt omnia -enda fortunae (CIC. Cael. 57 Att. 10, 2, 2). CIC. Quinct. 38 ut de suis commodis aliquam partem velit -ere, ne *eqs.* (Mil. 68 ad Q. fr. 1, 1, 5. 14 VELL. 2, 72, 4 SEN. nat. 7, 30, 3. CVRT. 8, 1, 21 imperii partem. CALP. ecl. 6, 31 tibi certanti partem ... vocis. IVLIAN. dig. 27, 8, 5). CIC. Quinct. 98 tibi -it existimationem ac spem reliquae vitae (ad Q. fr. 1, 1, 14). S. Rosc. 123 quae posita sunt in suspicionibus ... ea vestris ingeniis coniecturaeque -o. Q. Rosc. 26 quod temere -isti in iudicium, ut denuntiaret. Verr. 2, 37 rationes omnes suas, *v. p. 1905, 82.* 2, 82 incommoda sua nostris -ere legibus et iudiciis quam dolori suo permittere maluerunt. 3, 175 habeo ... quibus hoc -am, homines honestissimos. 4, 6 consiliis -ssis (SEN. contr. 2, 5, 12 muliebri garrulitati. PANEG. 2, 8 fortunae). 4, 142 existimationis suae iudicium extra cohortem suam -endum fuisse nemini (dom. 142. IVST. 1, 10, 3 fortunae). 4, 183 eorum hominum fidei tabulae publicae periculaque magistratuum -untur (Cluent. 172). 6, 35 honorem ... non solum datum, sed etiam creditum et -ssum (VLP. dig. 50, 4, 8). Cluent. 129 hominum delictum fortunae iudicio -ere minime censorium est. 155 *populum* vobis rem publicam et fortunas suas -îsse (leg. agr. 2, 100 Mil. 61. 65. 68 ad Q. fr. 1, 1, 5. LIV. 8, 32, 4 mihi ... res publica in discrimen -enda. VELL. 1, 8, 3 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 44. SVET. Aug. 28 arbitrio. VLP. dig. 50, 4, 8 LAMPR. Diad. 2, 2). CIC. Cluent. 172 ei ... scelus suum et illius periculum. Manil. 50 eidem ... hoc ... bellum ... -amus (dom. 18. LVCAN. 4, 722 sibi. 7, 527 barbaricis ... catervis. AMM. 25, 5, 3 vobis curandum. SVLP. SEV. chron. 2, 21, 5 *v. p. 1906, 80*). CIC. Manil. 62 ut duorum consulum munus unius adulescentis virtuti -retur (AVG. civ. 4, 8 agrorum ... deo). leg. agr. 2, 46 simile ... est multa -i et condonari omnia (SEN. epist. 83, 15). Flacc. 51 hanc fiduciam -ssam tibi dicis. 52 Trallianos Maeandrio causam publicam -isse (Pis. 98 de orat. 1, 174 LIV. 7, 39, 10 VLP. dig. 4, 8, 31 AMM. 30, 4, 20 SCHOL. Cic. Bob. p. 116, 24 Hild.). CIC. dom. 1 ut omnis rei publicae dignitas, omnium civium salus, vita, libertas, arae, foci, di penates, bona, fortunae, domicilia vestrae sapientiae, fidei, potestati -ssa creditaque esse videantur. 142 vobis ... iudicium non modo -ssum, verum etiam commendatum esse. Sest. 60 nec illi -endum illud negotium, sed imponendum putaverunt (VAL. MAX. 7, 2, 1 PAVL. dig. 4, 4, 23). 147 haec di immortales ... atque ipsa res publica ... vestrae potestati, iudices, -erunt. Planc. 7 quibus salutem suam -i putat (off. 2, 33 CAES. Gall. 1, 42, 5 HIRT. Gall. 8, 23, 2 PHAEDR. app. 30, 12. SEN. nat. 5, 18, 9 fluctibus. CVRT. 3, 6, 4. 6, 9, 21 fidei eius tutelaeque. APVL. met. 4, 7 PAVL. dig. 48, 18, 18, 5. IVST. 2, 12, 15 navibus. AVG. civ. 3, 11 BENED. reg. 2). CIC. Rab. Post. 12 ut non ... quantum sibi permissum ... sed etiam quatenus -ssum sit. 25 suas fortunas atque famam libidini regiae (HOR. sat. 2, 7, 67 *infra l. 73*). Phil. 11, 21 harum rerum ... decertatio consulibus ... -ssa et commendata sit. de orat. 2, 367 id ... -ere vides quam homini censorio conveniat. Tusc. 5, 58 quibusdam convenis ... corporis custodiam -bat (CVRT. 6, 11, 6 *pecuniae*. AFRIC. dig. 47, 2, 62, 7. PANEG. 12, 15 provinciarum. FIRM. err. 12, 6 -ssam sibi regni custodiam). Tusc. 5, 60 huic ... vitam tuam -is (CAES. Gall. 6, 43, 4 VERG. Aen. 10, 69. HOR. sat. 2, 7, 67 domino ... -es rem omnem et vitam et cum corpore famam. CLAVD. 15, 391 CARM. epigr. 1414, 19). off. 1, 124 ea fidei suae -ssa. Att. 1, 18, 2 domesticarum ... sollicitudinum aculeos ... *non* ... epistulae atque ignoto tabellario -am. epist. 2, 5, 2 haec ... rectene sint litteris -ssa. 6, 2, 3 plura ... -enda epistulae non erant. 15, 1, 5 neque expectandum ab eis neque -endum eis quicquam. ad Q. fr. 1, 1, 11 tantum cuique -ere. 1, 1, 14 quod non ... iis ... et -i et credi ... putem. POMP. Cic. Att. 8, 12^d, 2 quantum iis -endum sit, qui *eqs.* (PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3 quantum ... in acie tironi sit -endum). CATVLL. 102, 1 si quicquam tanto -ssum est fido ab amico. LVCR. 5, 782 novo fetu quid primum in luminis oras tollere et incertis crerint -ere ventis. CAES. Gall. 4, 5, 1 nihil his -endum. civ. 3, 60, 4 *clientibus* tantum facinus. [NEP. Eum. 2, 2 regnum ei -isse (commendasse *codd. sed cf. l. 81*)]. NEP. Lys. 1, 5 quibus summum imperium potestatemque omnium rerum -ret (VELL. 2, 62, 2 transmarina imperia eorum -ssa arbitrio. CVRT. 8, 1, 21 imperii partem. TREB. trig. tyr. 3, 3 -ssum regebat imperium. FIRM. err. 16, 4 vobis). VERG. Aen. 11, 560 quae ... dubiis -itur auris. HOR. sat. 1, 3, 95 si prodiderit -ssa fide (1, 4, 84 -ssa tacere qui nequit. epist. 1, 18, 38 ars 200). carm. 4, 9, 11 spirat adhuc amor vivuntque -ssi calores Aeoliae fidibus puellae. epist. 2, 1, 231 indigno non -enda poetae. ars 125 si quid inexpertum scaenae -is et audes personam formare novam. PROP. 1, 10, 12 -ssae munera laetitiae. 4, 7, 19 venus trivio -ssa est. OV. am. 1, 12, 21 his ego -si nostros insanus amores molliaque ... verba ... dedi (met. 10, 418. AVSON. 416, 16 malo). Pont. 2, 3, 77 -ere carmina famae (LVCAN. 5, 138 vobis). LIV. 1, 56, 6 responsa sortium ulli alii. 4, 54, 2 tribunicia comitia sibi non -ssa. 22, 12, 10 universo periculo summa rerum -batur (VELL. 2, 11, 2 belli ... summa. SVET. Dom. 6. PAPIN. dig. 50, 1, 14 rei publicae. PANEG. 12, 15 militaris rei. IVST. 1, 7, 8 summam belli. AMM. 17, 3, 4 rerum). LIV. 24, 24, 2 cui et alia arcana -ere assuerat (SEN. epist. 83, 10. PANEG. 12, 15 consiliorum). 28, 42, 21 duabus navibus ... fortunam publicam et maiestatem imperii -isti (PANEG. 7, 8 pinnis ... Victoriae). 30, 14, 4 te ipsum spesque omnes tuas in fidem meam -isse (CVRT. 6, 9, 21 CLAVD. 15, 391 BENED. reg. 4 CARM. epigr. 811, 1). LIV. 34, 49, 6 male -ssam libertatem populo Romano. MANIL. 5, 359 natis Fortuna ipsa suos audet -ere census. VITR. 6 praef. 5 sumptus faciendos -ere gratiae petentis. SEN. contr. 1 praef. 3. 4 praef. 2 ἀκροάσεις suas numquam populo. 7, 1, 10 si non rudentibus -itur illa anima (IVV. 12, 57 ventis. AMM. 16, 12, 55 fluctibus. DRAC. laud. dei 2, 444 ventis et fluctibus). VELL. 2, 85, 2 classis ... regimen Publicolae Sosioque -ssum (EPIST. pontif. Thiel 552 [Hil. 4] 1). VAL. MAX. 2, 2, 1 quod tam multorum auribus fuerat -ssum. 5, 1, 11 cuius tibi viri sepulturam -issem. 7, 2, 1 negotium populo ... melius quam otium -i. 7, 2, 2 error, qui violentiae Martis -itur. 9, 13 ext. 4 quibus latera sua -ret. PHAEDR. 2, 8, 7 hominum ... tecto spiritum -seris? SEN. amic. p. 27 epistulis omnis querela -itur. Herc. O. 149 -sit ... vices Lucifer Hespero. Phaedr. 608 -e curas auribus ... meis (AMM. 31, 8, 3 CARM. epigr. 1410, 4). Phoen. 132 luctifica caecis verba -ens modis. Tro. 281 victoria -ssa nocti (CVRT. 6, 9, 21). benef. 2, 35, 2 his ... et suffragium et iurisdictionem -imus. epist. 3, 4. 83, 9 ebrio secretum sermonem. 94, 19 imbecillam aciem ... improbo lumini. 116, 5 vino infirmum animum. dial. 5, 12, 7 irato ... ultionem. CVRT. 6, 7, 4 quae -isset, silentio esse tecturum. LVCAN. 3, 517 omne suum fatis voluit -ere robur. 8, 136 tantam veniae -ere vobis materiem. 9, 100 ne mihi -ssas auferrem perfida voces (CALP. ecl. 6, 31). 10, 345 occultae caedem -ere fraudi. PETRON. 80 iudici litem (AMM. 31, 14, 6 legibus). 102 reliqua fortunae. LAVS Pis. 249 aeternae nomen -ere famae. HOMER. 330 illius tua fata velis -ere dextrae (FLOR. epit. 2, 13, 43 Philippicis campis urbis ... fata. AVSON. 408, 9). SIL. 8, 617 avido -ere pugnam (*cf. p. 1907, 45, aliter p. 1909, 46 sqq.*). STAT. silv. 5, 2, 174 *tibi* Ausonii -it munia ferri. Theb. 12, 493 nulli -ssa metallo forma dei. Ach. 2, 36 -sit ... illis tam grandia furta latebris. QVINT. inst. 3, 4, 8 *dubia* partim aliorum sententiae. decl. 345 p. 364, 15 -ere tam periculosum alieno secretum (IVV. 9, 86 PORPH. Hor. epod. 17, 56 RVFIN. Orig. in exod. 4, 2). 355 p. 386, 18 tutelam ipsis non -ssam (AMPEL. 29, 1 APVL. met. 4, 7 PAPIN. dig. 26, 5, 13, 1. IVST. 4, 2, 5 servo). FRONTIN. strat. 1, 1, 4. IVV. 7, 10 -ssa quod auctio vendit stantibus. SVET. gramm. 23 nemini minus institutionem puerorum -endam. APVL. met. 3, 15 quaecumque ... pectoris tui penetralibus. 11, 21 quis ... possint magna religionis -i silentia. SCAEV. dig. 17, 1, 60, 4 rerum ... administrationem (AMM. 26, 7, 4). VLP. dig. 10, 4, 3, 13 arbitrium sibi ex hac actione. MACER dig. 49, 1, 4, 3 defensio causae emptori. *et sim. saepe apud* ICTOS. TERT. adv. Marc. 2, 3 *bonum* in suam summam -sit bonitatem. *ibid.* malitia potuit a bonitate -i. 4, 23 *syn.* credere. 4, 33 veritatem infidelibus. patient. 1 *patientiae* studiorum ... pacem. resurr. 7 oris sui operam *animam* vilissimo alicui -erit capulo. 21 in quam *speciem* sacramenti fides tota -itur, ... disciplina ... conititur. TER. MAVR. 1287. PORPH. Hor. carm. 4, 15, 3 ne magnam materiam humili generi carminis -rem. DON. Ter. Andr. 230 -imus magna et quae salutem in dubio habent. HIL. c. Aux. 12 -ere epistolae Arianorum blasphemiarum dedecora pertimesco. in Matth. 9, 4 perfecta haec salutis sacramenta. 10 17 secreto aurium. PRISCILL. tract. 3, 73 imperitis ... auribus. AVSON. Mos. 188 -ssa suis lateat reverentia rivis. AMM. 17, 3, 6 Belgicae dispositio sibi -retur. 21, 8, 1 Nevittae magisterium -sit armorum. 23, 1, 4 Venusto vicariam -sit Hispaniae. 26, 6, 3 Procopio clavos summae rei gerendae. 29, 1, 23 cognitiones. 31, 14, 6 legibus lites quaestionesque. HIER. epist. 52, 15, 2 quibus animarum medicina -ssa est. VVLG. II Macc. 13, 13 domini iudicio -ere exitum rei (κρῖναι ... τῇ τοῦ κυρίου βοηθείᾳ. *cf.* 13, 14 dans ... potestatem ... deo). CLAVD. 10, 27 -si falsae conubia cerae. 15, 391 dira piacula fratris spesque suas vitamque tuo -sit asylo. AVG. civ. 3, 11 diis tuendam Romanam salutem regnumque. 4, 8 singularum rerum tuitionem. 7, 3 famulis ista carnalia velut extrema et ima. 16, 19 coniugis tuendam pudicitiam -ens deo. CHROMAT. beat. 1 mercem, quam mihi -sit dominus. MART. CAP. 5, 578 nec cuiquam ... primores ... vultus. CLAVD. MAM. anim.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 191, 9 intelligentiam iudicio non -rem meo, sed ad potioris peritiam destinarem. BENED. reg. 31 officium sibi.

C *sequitur enuntiatum:* *interrogatio vel enunt. relativum*: CIC. Att. 4,15,7 qua pactione *iunxerint*, epistulae -ere non audeo. OV. met. 10, 393 ut sibi -at, quidquid dolet. PS. QVINT. decl. 4, 3 diu non -isse verbis, quod videbat. MACR. sat. praef. 1, 6 quidquid diversa lectione quaesivimus, -emus stilo. BOETH. mus. 1, 9 frustra ... vario iudicio quisquam -et, quod veraciter affectet inquirere. u t: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 31 ⟨fideiq⟩ue eius eorumque -o, ut *eqs.* Sever. (Corp. XI 6520) 1,6 fideiq(ue) vestrae collegiali -o, uti ... oleum dividatur. 1, 16 hoc ut ita faciatis, fidei vestrae -o. Papir. (Corp. VIII 1641) 2, 3 vestrae fidei -o . . . , ut . . . alantur pueri. n e: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 104 -o t⟨uae fidei ... ne pati⟩aris *eqs.* CORP. VI 10236, 6 fidei vestrae -o, ne quis vendat aut abalienet. *infinit.*: VLP. dig. 1,19,1 non ... alienare ei rem Caesaris, sed diligenter gerere -ssum est.

structurae praepositionales: i n *c. acc.*: PLAVT. Rud. 625 TER. Hec. 53 CATO or. frg. 32,1 CIC. Arat. 62 S. Rosc. 26 Verr. 5, 26 LIV. 4, 27, 6. 7, 26, 11. 8, 32, 4. 30, 14, 4. 36, 13, 8. QVINT. decl. 373 p. 412,15 TERT. castit. 7 adv. Marc. 2,3 resurr. 21 PAVL. dig. 3, 5, 12.

III *sensu latiore:* **A** *i. q. facere, efficere aliquid, interdum i. q. incipere:* PAVL. FEST. p. 41 -ere ... pro facere ... aut pro incipere (*v. p. 1901, 74*). NON. p. 248 -ere facere. p. 249 -ere dicitur initiare. DIFF. ed. Beck p. 31,28 inter admittere et -ere: admittitur crimen, -itur consilium.

1 *generatim*: **a** *aliquid*: PLAVT. Persa 771 age puere, ab summo septenis cyathis -e hos ludos (CIC. fin. 3, 8 ad Q. fr. 3, 4, 6 VERG. Aen. 5, 114 LIV. 2, 37, 2 ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 83. 100 in scaena. *cf.* SVET. Cal. 18 Claud. 21 ACT. Arv. a. 218 b 34). SISENNA hist. 26 proelium magno cum clamore virorum -ssum est (VARRO frg. Macr. sat. 1, 16, 18 CIC. S. Rosc. 151 Mil. 86 Phil. 8, 6 div. 1, 77 *bis.* POMP. Cic. Att. 8, 12ᵈ, 1 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3. CAES. Gall. 1, 15, 2 alieno loco cum equitatu Helvetiorum. 4, 34, 2 civ. 1, 13, 4 HIRT. Gall. 8, 28, 2 BELL. Afr. 72, 1 BELL. Alex. 11, 3 BELL. Hisp. 29, 4 SALL. Catil. 60, 2 NEP. Eum. 3, 6 HOR. carm. 4, 14, 15 PRIAP. 20, 3. OV. met. 5, 307 proelia. LIV. 4, 37, 8. 29, 29, 1 cum ... equitatu. PAVL. FEST. p. 264. GERM. 555 proelia ... -sit ... aetas. VELL. 2, 21, 3 -ssi patratique. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6. CVRT. 4, 1, 35 alia atque alia regione. 7, 4, 33 inter. LVCAN. 3, 325 PLIN. nat. 7, 166 VAL. FL. 6, 31 HOMER. 589 STAT. Theb. 2, 666 MART. 8, 6, 7 SVET. Dom. 4 GRAN. LIC. p. 23 PANEG. 3, 17 CAPITOL. Opil. 10, 3 IVST. 2, 14, 9 AMM. 29, 5, 41 VEG. mil. 2, 7. VVLG. deut. 2, 24 adversus eum [*de* ITALA Lugd. *v. infra l. 52*]. I Macc. 5, 7 cum eis [συνῆψε . . . πολέμους]. AVG. civ. 3, 26. *in imagine*: PLAVT. Persa 112 sed quid cessamus proelium -ere? OV. Ib. 45 coepto -am proelia versu). QVADRIG. hist. 96 pugna acriter -ssa (CIC. Catil. 3, 6. Mur. 33 pugnam navalem ad Tenedum . . . mediocri certamine et parva dimicatione. 34. VERG. Aen. 5, 69 crudo . . . caestu. OV. met. 5, 75 fast. 1, 267 LIV. 7, 37, 4 VAL. MAX. 2, 9, 8. ASCON. Mil. p. 48 Cl. in sacra via. SIL. 13, 230 equestres ... pugnas. STAT. Theb. 6, 143 QVINT. decl. 331 p. 303, 6 SVET. Aug. 96. ITALA num. 21, 23 [Lugd.; παρετάξατο, VVLG. pugnavit]. deut. 2, 24 [Lugd.] ad eum [σύναπτε . . . πόλεμον, VVLG. *v. supra l. 42*]. PANEG. 4, 2 CAPITOL. Gord. 15, 3 VOPISC. Car. 18, 2 AVSON. 431, 3 AMM. 19, 1, 8 VEG. mil. 3, 19. 4, 43 navalis pugna. VVLG. deut. 20, 3 contra inimicos. I Macc. 10, 53 cum eo [συνῆψα . . . μάχην]. AVG. civ. 3, 13 inter generos socerosque. *in imagine*: IVV. 5, 29 pugna Saguntina fervet -ssa lagona). VARRO Men. 102 dominus maturo ovo cenam -it. ling. 7, 58 rorarii ... bellum -bant (*i. initium pugnae faciebant. adde*: LIV. 8, 25, 5. 21, 40, 11 deos . . . -ere ac profligare bellum. 35, 51, 2 aut indicto bello aut ita -sso. MANIL. 1, 915 Actia bella dotali -ssa acie. PAVL. FEST. p. 264. SEN. contr. 7, 7, 1 cum hoste. SEN. Thy. 1080 bella ventorum. dial. 10, 13, 7 inter tam disparia animalia. LVCAN. 7, 472 -sit lancea bellum. FRONTIN. strat. 1, 11, 2. FLOR. epit. 1, 31, 2 primo -ssum est bellum, profligatum secundo, tertio ... confectum. ITALA iud. 20, 21 [Lugd.] cum eis [συνάψαι παράταξιν, VVLG. *aliter*]. IVST. 15, 4, 1 inter. HIL. Macc. 359. PARIS 3, 2, 9 Fabius ... vetitus ... bellum -ere adversus Samnites -sit. VEG. mil. 2, 13 VVLG. III reg. 20, 29. I Macc. 5, 19 adversum gentes [συνάψητε πόλεμον]. Luc. 14, 31 adversus ... regem [συμβαλεῖν εἰς πόλεμον]. AVG. civ. 3, 26. DRAC. Romul. 8, 647). CIC. S. Rosc. 11 iudicium inter sicarios hoc primum -itur. 113 quae *res* publice gesta atque -ssa sit (Caecin. 62 Vatin. 34 LIV. 2, 45, 1). Verr. 4, 30 poenam octupli sine ulla dubitatione -ssam (QVINT. inst. 7, 4, 20 GAIVS inst. 4, 183). Cluent. 103 multam. dom. 145 hanc ... devotionem capitis mei ... tum denique convictam esse et -ssam putabo. Att. 1, 18, 3 anniversaria sacra Iuventatis. PROP. 4, 4, 59 -ssas acies ego possum solvere (QVINT. decl. 246 p. 8, 17 FRONTIN. strat. 1, 1, 6 FLOR. epit. 1, 22, 14 SVET. Vesp. 5). VERG. Aen. 7, 542 primae -sit funera pugnae *dea*. OV. met. 6, 448 fausto -itur omine sermo. LIV. 2, 36, 1 nondum -sso spectaculo. 6, 24, 2 certamen (9, 39, 6 AMM. 21, 3, 3. 29, 5, 12). FEST. p. 334 sacrificio -sso. VELL. 2, 64, 3 tribuni sanguine -ssa proscriptio, Ciceronis . . . finita. CVRT. 4, 2, 21 opus. 9, 4, 26 ne -ret aut certe differret obsidionem. SIL. 13, 155 praevetitum ... -ere Martem sponte viris. QVINT. inst. 4, 1, 25 nuda quaestionum -etur asperitas. 6, 4, 17 discrimen omne. 9, 3, 19 duo inter se comparativa -imus. decl. 321 p. 258, 12 -enda utrimque causa est. FRONTIN. strat. 1, 5, 17 quarta vigilia -ssa (VEG. mil. 3, 8 a tibicine omnes vigiliae -untur et finitis horis a cornicine revocantur). SVET. Claud. 21 naumachiam. Nero 11 camelorum quadrigas. 23 musicum agona. GELL. 5, 19, 5 arrogationes non temere nec inexplorate -untur. TERT. anim. 32 *contrarietas* substantivi status diversitatem -it. adv. Marc. 3, 8 -sit communicationem *veritatis et fallaciae*. 3, 24 mundi destructione et iudicii conflagratione -ssa. resurr. 47 baptisma -i. 52 argumenta -it (argumentari convenit *codd.*). scorp. 2 maledictionum ... ordinem ab ... execratione. 6 studiorum experimentum. OPTAT. 1, 7 p. 9, 13. 3, 10 p. 94, 13 aspera ... cum voluntate dei. AMM. 29, 2, 24 ad aemulationem eorum -ssa, quae facta sunt Romae. SCHOL. Cic. Bob. p. 73, 7 Hild. decertatio ... inter Pompeianos et ipsius factionem -ssa est. HIER. in Matth. 9, 15 p. 57 post dies quadraginta passionis ieiunia debere -i. AVG. civ. 1, 7 quidquid . . . vastationis . . . -ssum est. 3, 25 funereus tumultus ille -ssus est. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 28, 29 quibus convesci -ssa benedictione dignatus. carm. 5, 165 quantosque volatus pendula -unt levibus corpuscula (*i. scinifes*) ventis. CASSIOD. var. 7, 32 tit. formula qua moneta -itur (*i. recte fletur*). *apud iurisconsultos facere aliquid, quo edictum sim. vim habere incipiat* (*cf. Vocab. iurispr.*): CIC. epist. 13, 56, 2 Philocles ... ὑποθήκας Cluvio dedit: eae -ssae sunt. LIV. 9, 11, 10 sponsione -ssa. CELS. dig. 4, 8, 37 poenam -et. IVLIAN. dig. 45, 3, 1, 6 obligatione Maevio -ssa. 46, 8, 22, 7 doli clausulam -i. POMPON. dig. 35, 1, 6 multa testamento non -itur. PAPIN. dig. 46, 8, 3 pr. neque indebiti condictionem neque stipulationem -i. VLP. dig. 18, 3, 4, 2 -ssa lex est. 37, 4, 3, 11 si alius -at edictum. MARCIAN. dig. 30, 114, 4 quam cautionem ita -i. **b** *absolute*: *generatim*: SVET. Claud. 41 historiam ... scribere aggressus est et cum primum frequenti auditorio -isset (*i. coepisset, sc. legere*). *i. q. pugnare*: ITALA deut. 23, 9 (Lugd.) si . . . exieris -ere ad inimicos tuos (παρεμβαλεῖν, VVLG. in pugnam). Ios. 8, 21 (Lugd.) -entes (μεταβαλλόμενοι) mactaverunt viros (VVLG. *al.*). iud. 6, 3 (Lugd.) cum eis (παρενέβαλον). CAPITOL. Alb. 9, 3 cum ultimo proelio -ssum esset. EVTR. 5, 6 contra quem Sylla iterum -sit. 9, 24 cum copiosissimo hoste. DICT. 2, 36 neutra pars -ere audet. VVLG. I Macc. 10, 82 -sit contra legionem (συνῆψε). II Macc. 8, 23 dux -sit (συνέβαλε) cum Nicanore. *i. q. contendere, disceptare*: ITALA Ioh. 6, 53 (Ps. Aug. spec. 125 p. 671, 11) -erunt . . . invicem Iudaei dicentes (ἐμάχοντο, VVLG. litigabant). ACT. Petr. 1 saepius Paulus -isset cum doctoribus Iudaeorum et convicisset eos. **c** *obiectum est enuntiatum*: PORPH. Hor. epist. 1, 6, 39 noli -ere, ut egeas, quod optimum ducis. HIER. epist. 60, 14 cave, ne -as, quod . . . qui reprehendere volunt, digne lacerasse videantur.

2 *speciatim fere i. q. peccare*: DON. Ter. Ad. 159 -et ... perficiet; sed hoc proprie de illicitis et puniendis facinoribus dicimus. PRISC. gramm. II 404, 1 -o ... pro credo et pecco. GLOSS. -ere delinquere. **a** *absolute*: TER. Eun. 902 non credo ... nisi si -ssum non erit. CIC. inv. 1, 90 si in mentem venisset, non -isset. 2, 143 qui contra -erit. S. Rosc. 57 cum verisimile erit aliquem -isse. Verr. 5, 16 haec cum scirem . . . , -si tamen. Caecin. 21 videtur temere -ssum. Cluent. 92 quod contra aliam legem -erat (Brut. 48 quia quasi -ret contra legem. TRYPH. dig. 4, 4, 37, 1 contra eas *leges*). VARRO rust. 2, 1, 16 ne, si inscriptum pecus paverint, lege censoria -ant. PROP. 2, 18, 37 credam ego narranti — noli -ere — famae. SEN. contr. 7, 8, 2 periculosius est negare raptum quam -isse. QVINT. inst. 3, 6, 26 sciens -erit an insciens, necessitate an casu. 3, 6, 76 non -sit. 7, 1, 9 lege de sicariis -sit. decl. 355 p. 387, 16 accusator . . . non -et, si in pupillum dixerit. FRONTIN. aq. 127 si quis adversus ea -erit (POMPON. dig. 34, 3, 8, 2 -ere eum adversus testamentum). GAIVS dig. 4, 3, 28 qui dolo -erit. POMPON. dig. 44, 7, 24 pr. damnum ei dando in legem Aquiliam -itur. GAIVS dig. 2, 2, 4 ipse in poenam ipsius edicti -at. PAVL. dig. 17, 2, 65, 5 -ere eum in pro socio actione. TERT. anim. 58 animam, licet non expectata carne, puniri, quod non sociata carne -sit. apol. 29 -imus in maiestatem imperatoris. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 46 quia non -erint, cur damnarentur. SYMM. epist. 5, 81 (79) -i in amicitiam puto, si domesticis videar abstinere occasionibus scribendi (7, 69, 1). AMM. 15, 5, 28 -isse. in maiestatem arcesseretur. HIER. epist. 61, 4 iterum -isse, unde agas paenitentiam. PAVL. NOL. epist. 11, 14 non in me, peccatorem, sed in dominum ... -is. SCHOL. Ter. p. 110, 10 admittere proprie est recipere, sed hic pro -ere posuit. CORP. V 8305 si quis -erit. IX 2641 omnium sine -entum discrimine peccatorum. **b** *accedit obiectum*: PACVV. trag. 271 barbaricam pestem . . . obtulit, nova figura factam, -ssam infabre (NON. p. 248 -ere: effigiare). CIC. inv. 1, 15 quod ut fieret, illud, quod arguitur, dicitur esse -ssum. 2, 19. Quinct. 52 qui semel hoc -sit, ut tibi praesto non esset. S. Rosc. 62 -ssa maleficia (QVINT. decl. 252 p. 35, 13 adversus me. TRYPH. dig. 11, 4, 5). S. Rosc. 65 tantum facinus -erunt (Verr. 2, 40 Cael. 56 leg. 1, 40 epist. 3, 10, 2 SALL. Catil. 25, 1 OV. trist. 5, 2, 17 LIV. 39, 43, 4 SEN. contr. 10, 1, 3 CALL. dig. 43, 19, 27, 2 ITALA Ezech. 18, 21 [Ps. Cypr. ad Novat. 14. VVLG. operatus est]. IVST. 9, 7, 14. OPTAT. 2, 19 p. 53, 19 immane. FILASTR. 130, 8. DICT. 4, 17 in Apollinem. AMM. 30, 1, 1). S. Rosc. 67 aliquid impie scelerateque. 130 furtim. Tull. 35 quod omnino fa-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

milia nulla potest -ere. div. in Caec. 35 quae tu sine Verre -isti. Verr. 1, 15 haec ita -ssa sunt ab isto. 1, 40 si quid ... intellexero ... esse violatum atque -ssum. 2, 6 multa ... et in deos et in homines impie nefarieque (Catil. 1, 15 neque ... sunt aut obscura aut non multa -ssa. LIV. 28, 12, 5 QVINT. decl. 313 p. 231, 25 COLVM. 3, 3, 6 SCHOL. Cic. Ambros. p. 370 SCHOL. Cic. Bob. p. 35, 17 Hild.). CIC. Verr. 6, 17 nihil se miserum fecisse, nihil -isse (Mil. 61. epist. 12, 18, 1 temere. MAT. Cic. epist. 11, 28, 1. OV. ars 2, 365 nil Helene peccat, nihil hic -it adulter). CIC. Mur. 5 nihil -ssum contra legem (Phil. 8, 26 SEN. dial. 8, 3, 1. SCHOL. Cic. Bob. p. 122, 10 Hild. nihil ab se contra leges esse -ssum). Sull. 6 tanto scelere -sso (har. resp. 7 SEN. contr. 9, 6, 19 VELL. 2, 100, 4 SEN. Phoen. 329 dial. 3, 19, 6 QVINT. inst. 3, 6, 76 decl. 314 p. 235, 15 APVL. met. 3, 8 VLP. dig. 48, 9, 7 COMM. apol. 737 FIRM. err. 28, 11 HIL. myst. p. 7, 31. DICT. 5, 8 in Apollinem. AMM. 17, 13, 2 AVG. civ. 2, 24). CIC. Sull. 72 huius factum aut -ssum ... audacius. p. red. in sen. 23 nonnullorum in me nefarie -ssa. 25 ut dedecus et flagitium se -ere putaret (Brut. 219 quantum flagitii. COLVM. 1, 1, 20 PLIN. epist. 1, 5, 1 APVL. met. 3, 15 VVLG. gen. 44, 7 AVG. civ. 1, 25). CIC. Cael. 23 crimen (IVV. 13, 104 VENVL. dig. 48, 2, 12 pr. PAVL. dig. 13, 7, 16, 1 AMM. 14, 1, 5. AVG. civ. 21, 22 inter ... opera). CIC. har. resp. 21 si quid est praetermissum aut -ssum (Att. 3, 20, 3. epist. 3, 10, 2 si quid a me praetermissum erit, -ssum facinus et admissum dedecus confitebor). Phil. 6, 2 multis nefariis rebus ante -ssis (*cf.* HIL. op. hist. frg. 2, 4 quae adversus ecclesias impia ac nefaria -erant). leg. 2, 20 id ... ne -i possit. 2, 22 sacrum -ssum, quod neque expiari poterit, impie -ssum esto (Att. 1, 18, 3). parad. 20 culpa -ssa est (QVINT. decl. 324 p. 276, 19). Tusc. 5, 62 ea ... -erat, ut salvus esse non posset *eqs.* de orat. 2, 302 nec, si hoc Crassus non -it, ideo non multi et saepe -unt. epist. 7, 26, 2 unde hoc acciderit quomodove -erim. 14, 1, 1 sed omnia sunt mea culpa -ssa (COLVM. 3, 3, 6 omnia vel certe plurima ex his cum -erunt. QVINT. inst. 7, 2, 30). MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 non faciam neque, quod displiceat, -am. RVT. LVP. 2, 11 multo indigniora. CAES. Gall. 7, 4, 10 maiore -sso delicto (QVINT. decl. 250 p. 26, 10 PAVL. dig. 5, 1, 24, 1. VVLG. II Macc. 13, 8 erga aram dei [συνετελέσατο ... ἁμαρτήματα]). NEP. Arist. 1, 3 quare id faceret aut quid Aristides -isset. VERG. Aen. 1, 231 quid meus Aeneas in te -ere tantum *potuit*? 6, 569 distulit in seram -ssa piacula mortem (LIV. 5, 52, 13 quantum piaculi -atur. FEST. p. 317 PAVL. sent. 1, 21, 4 TERT. nat. 2, 9 AMM. 17, 7, 10 PRVD. apoth. 544 SVLP. SEV. chron. 2, 5, 2). CIRIS 71 quid ... -erat illa? HOR. carm. 1, 28, 31 neglegis ... te ... fraudem -ere? (PAVL. FEST. p. 91 frausus erit: fraudem -erit. VLP. dig. 9, 2, 23, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 28, 30). HOR. ars 168 -isse cavet, quod mox mutare laboret. SVLPICIA Tib. 3, 18, 3 quicquam -si stulta iuventa. OV. epist. 14, 59 si manus haec aliquam posset -ere caedem (CVRT. 8, 2, 6 QVINT. inst. 5, 12, 3 decl. 240 p. 15, 9 APVL. met. 3, 83. SCHOL. Cic. Bob. p. 32, 19 Hild. factam ... -ssam. p. 61, 14 in Appia via contra rem publicam). OV. met. 7, 427 discrimine parvo -i potuisse nefas (15, 127. SEN. contr. 7, 1, 22 SEN. Phaedr. 167 CVRT. 4, 10, 29 AVG. civ. 21, 12). Pont. 2, 9, 71 quod lege vetor -ere feci. LIV. 2, 37, 6 quid ... in hac urbe -ssum sit. 5, 25, 2 rixae -endae causa (COLVM. 9, 15, 4 ASCON. Mil. p. 32. 41 Cl. VLP. dig. 47, 8, 4, 3 CAPITOL. Ver. 4, 6). LIV. 28, 12, 5 multa infanda inter duces militesque -ssa fuerant. 42, 38, 3 quae ... adversus populum Romanum -issent. FEST. p. 234 de sacrilegio -sso (SEN. contr. exc. 8, 1. SCRIB. LARG. praef. p. 3, 28 parricidium ac sacrilegium. QVINT. inst. 5, 14, 11 decl. 324 p. 277, 18 PANEG. 9, 1 IVST. 32, 2, 1 VVLG. II Macc. 4, 39). FEST. p. 344 sacrificio (CYPR. epist. 55, 3 nefanda sacrificia). SEN. contr. 1, 3, 2 stuprum (VAL. MAX. 5, 9, 1 in novercam. SEN. epist. 97, 9 TRYPH. dig. 4, 4, 37 ITALA apoc. 2, 20 [Tert. praescr. 33; ITALA Primas. *et* VVLG. fornicari, πορνεῦσαι]). AVSON. 119, 2 *opp.* perpetiuntur. AVG. civ. 1, 16). 2, 3, 14 adulterium (SEN. epist. 97, 2. ASCON. tog. cand. p. 91 Cl. cum ea. QVINT. inst. 5, 10, 19 in luxurioso. decl. 275 p. 124, 28 PLIN. epist. 10, 96, 7 SVET. Aug. 69 IVLIAN. dig. 48, 5, 5 ITALA Luc. 16, 18 [Tert. adv. Marc. 4, 34; VVLG. moechatur, μοιχεύει]. TERT. adv. Marc. 4, 34 PORPH. Hor. ars 179 VOPISC. Aurelian. 7, 4. FIRM. err. 2, 1 incestum cum sorore adulteriumque. AMM. 28, 1, 44 HIER. epist. 1, 6. VVLG. Marc. 10, 11 super eam [μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν]. AVG. civ. 1, 19. CASSIOD. in psalm. 125, 6 adulteria). SEN. contr. 10, 1, 11 iniuriam (QVINT. decl. 248 p. 16, 24 GAIVS inst. 3, 182. 4, 75 furtum fecerint aut iniuriam -erint). SEN. suas. 3, 3 vindicari adulterium, -i parricidium (VAL. MAX. 5, 9, 1 SCRIB. LARG. praef. p. 3, 28 QVINT. inst. 7, 2, 2 decl. 317 p. 249, 9). VAL. MAX. 7, 2, 2 qui ista -unt. PHAEDR. 4, 18, 15 turpe aestimantes aliquid -ssum a suis (SEN. Ag. 278 esse ... turpe -ssum tibi). SEN. Tro. 1105 quis Colchus hoc ... -sit, aut quae ... gens ausa? clem. 1, 23, 1 ea saepe -i, quae saepe vindicantur. epist. 95, 31 quae clam -ssa capite luerent. dial. 3, 17, 7 non paria patiuntur, qui paria -erunt, et saepe qui minus -sit, plus patitur (QVINT. decl. 328 p. 289, 1). 6, 4, 4 ne quid -as, quod minus aliterve factum velis. CVRT. 3, 8, 3 si quid -ssum esset. COLVM. 1, 7, 5 peccata ... vitio domini vel -i vel foveri (OPTAT. 7, 1 p. 161, 19 HIER. epist. 42, 2 VVLG. num. 12, 11 [*cf.* ITALA Lugd. peccavimus]. AVG. civ. 13, 7 SIDON. epist. 4, 16, 1). PERS. 2, 4 non tu prece poscis emaci, quae nisi seductis nequeas -ere divis. QVINT. inst. 4, 2, 88 incestum Romae -erat (5, 10, 19 cum filia. PAPIN. dig. 12, 7, 5, 1 FIRM. err. 2, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 26, 6 Hild.). QVINT. inst. 5, 10, 19 veneficium in noverca. decl. 248 p. 17, 31 qui -sit iterum idem. 258 p. 54, 3 hoc tibi praemio maius videbatur -i cum patre et parricidium facere iure. 279 p. 136, 10 quid ... haec aetas -ere potuit? 325 p. 282, 12 a te lenocinium -i dixit (PAVL. dig. 48, 5, 41, 1). PLIN. epist. 3, 9, 5 damnanda. IVV. 13, 1 exemplo quodcumque malo -itur. GAIVS inst. 2, 50 furtum. 3, 211 damnum. 4, 77 noxam (4, 78 domino). MARCELL. dig. 48, 13, 14 peculatus nequaquam -itur. VLP. dig. 4, 3, 9, 4 a dolus -ssus est. 9, 1, 1 pr. animal quod noxiam -sit. 48, 5, 30, 9 publicam vim. MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 9 si falsum -isset. TERT. ieiun. 4 si plus -isset. adv. Marc. 2, 6 de obsequio sponte praestando vel transgressione sponte -enda. 5, 15 in eundem deum -ssa *impietas* (VVLG. II Macc. 4, 38 in Oniam [ἠσέβησεν]. RVFIN. hist. 3, 7, 8). patient. 5 per impatientiam suam utrubique -ssam. idol. 4 quicquid idololatria -it. 10 an idololatriam -at, qui *eqs.* HIL. op. hist. frg. 2, 5 ea, quae ab illis -ssa sunt. OPTAT. 1, 13 p. 15, 11 utraque mala ... esse -a (AVG. civ. 19, 13 BENED. reg. 7). FILASTR. 108, 7 nefanda coniugia -isse. DICT. 1, 3 quae ab Alexandro adversum domum Menelai -ssa erant (2, 5 circa domum). AMM. 25, 7, 13 ne quid -retur per indutias contrarium pactis. 29, 3, 1 quae consiliorum pravitas -sit. SCHOL. Cic. Ambros. p. 370 alia maiora -erit. SCHOL. Cic. Bob. p. 69, 17 Hild. aliquid per vim inter cives esse -ssum (*opp.* facinus illud admissum). CLAVD. 18, 287 quod non ... labor -erit. AVG. civ. 1, 19 turpitudinis alienae in se -ssae. *ibid.* in se ipsis homicidia erubescendo -rent. 1, 27 talia vel etiam peiora -as. 3, 7 quid miserum -erat Ilium? 3, 26 horrenda -erint ... latrocinia, deinde valida bella piratarum. 14, 11 ut veniale crederet esse -ssum. 20, 26 -ssae praevaricationis causa. 21, 26 -at illicita (LEX Visig. 7, 2, 3). 21, 27 damnabilia tanta. CASSIOD. var. 6, 18, 7 quod in civitatis damno -itur, ... non celatur. *in imagine*: SCRIB. LARG. praef. p. 3, 28 genere quodam parricidium ac sacrilegium eos -ere. *fere i. excitare*: GRATT. 374 -ssam ulciscitur iram. 455. c *c. enuntiato*: CIC. Att. 1, 16, 2 id ... ut accideret, -ssum est Hortensi consilio. CAES. Gall. 1, 14, 2 quod neque -ssum a se intellegeret quare timeret (*syn.* alicuius iniuriae sibi conscius fuisset).

B *i. q. permittere, admittere* (PAVL. FEST. p. 41 -ere ... pro linquere [*v. p. 1901, 74*]): 1 *aliquid*: CIC. Verr. 2, 110 in discrimen venire non posset, nemo enim -ret. Att. 12, 43, 2 quod certe non est -endum. 13, 42, 1 cur pateris? inquam, malo enim ita dicere, quam cur -is? (14, 4, 2). SEN. benef. 2, 18, 1 quod non est -endum. epist. 3, 3 nihil tibi -as, nisi quod -ere etiam inimico tuo possis. COLVM. 7, 5, 21 quod minime -i oportet.

2 *sequitur enuntiatum*: ut: PLAVT. Bacch. 1037 neque ego haud -am, ut, si quid peccatum siet, fecisse dicas de mea sententia. Stich. 637 neque ego hoc -am, ut me esse homines mortuom dicant fame. Trin. 704 id me -urum, ut patiar fieri, ne animum induxeris. TER. Ad. 159 non -et hodie umquam iterum, ut vapulet. LVCIL. 744 neque -it, ut pereat, sibi. RHET. Her. 2, 25, 40 non -issem, ut in hunc locum res veniret. CIC. div. in Caec. 51 non esse hos tales viros -uros, ut *eqs.* Verr. 1, 28 cum ... -is, ut ... verum esse videatur. 2, 70 quam ob rem -erit aut quid evenerit, ut in tantum periculum veniret. Cluent. 167 non -am, ut videar non dicendo voluisse dicere. leg. agr. 1, 16. 2, 64 huiusce modi res -ssa nemini est, ut idem iudicaret et venderet. Catil. 3, 17 Sull. 58 Flacc. 80 p. red. in sen. 39 p. red. ad Quir. 20. Balb. 64 nolite -ere, ut *eqs.* Planc. 81. Mil. 70 senatus ei -erit, ut videret, ne *eqs.* Phil. 6, 6 de orat. 2, 16. rep. 1, 38 non -am, ut non sit illustrior illa ipsa res ... quam oratio mea. leg. 1, 37 vereor -ere, ut. Tusc. 2, 61. div. 2, 41 quam temere -ant, ut. off. 1, 81. 3, 6 tantum fac, ut efficias neve -as, ut *eqs.* Att. 1, 6, 1 epist. 3, 8, 6. ad Q. fr. 1, 1, 2 id ... ut: POMP. Cic. Att. 8, 12[a], 2 non puto esse -endum, ut *eqs.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 noli -ere, ut. BRVT. Cic. epist. 10, 20, 1 Q. CIC. pet. 43 CAES. Gall. 1, 13, 7 civ. 3, 64, 4 BELL. Hisp. 9, 1 LIV. 2, 4, 7. 10, 19, 11. 42, 50, 2 non recusandum videretur nec -endum, ut *eqs.* SEN. contr. 1, 3, 6 VAL. MAX. 4, 1 ext. 2. CELS. 2, 17 neque -endum, ut. SEN. benef. 2, 11, 3 non est -endum, ut *eqs.* epist. 116, 5 non est -endum, ut *eqs.* dial. 4, 6, 2 nec umquam -et virtus, ut *eqs.* CVRT. 6, 10, 4 me ... non deseram nec -am, ut. COLVM. 1, 8, 10. 7, 3, 14 nec -i debet, ut *eqs.* QVINT. inst. 1, 10, 30 non est -endum, ut *eqs.* PS. QVINT. decl. 3, 9 PLIN. epist. 6, 20, 10 FRONTO p. 164 N. APVL. mund. 25 LACT. inst. 3, 20, 7 DICT. 3, 25 VINCENT. LER. 11, 16. *accedit* cur: LIV. 5, 46, 6 Caedicius negare se -urum, cur sibi ... quisquam imperium finiret. 32, 21, 32 -ere vos, cur pereatis, non patiuntur. *sequitur infinitivus*: OV. met. 9, 632 -it saepe repelli. COLVM. 2, 4, 3 non -unt *bubulci* scamna facere.

structurae praepositionales: inter: CIC. S. Rosc. 11 LIV. 28, 12, 5 CVRT. 7, 4, 33 SEN. dial. 10, 13, 7 IVST. 15, 4, 1 QVINT. inst. 9, 3, 19 SCHOL. Cic. Bob. p. 69, 17. 73, 7 Hild. AVG. civ. 3, 13. 21, 22. in *c. acc.*: CIC. Verr. 2, 6 p. red. in sen. 23 VERG. Aen. 1, 231 VAL. MAX. 5, 9, 1 POMPON. dig. 44, 7, 24 pr. GAIVS dig. 2, 2, 4 TERT. apol. 29 adv. Marc. 5, 15 SYMM. epist. 5, 81 (79). 7, 69, 1 AMM. 15, 5, 28 DICT. 4, 17. 5, 8 VVLG. II Macc. 4, 38 PAVL. NOL. epist. 11, 14. in *c. abl.*: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3 ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 100

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

QVINT. inst. 5, 10, 19 PAVL. dig. 17, 2, 65, 5 AVG. civ. 1, 19 *bis* CASSIOD. var. 6, 18, 7. contra: CIC. Cluent. 92 Brut. 48 Mur. 5 Phil. 8, 26 SEN. dial. 8, 3, 1 EVTR. 5, 6 TRYPH. dig. 4, 4, 37, 1 VVLG. deut. 20, 3 I Macc. 10, 82 SCHOL. Cic. Bob. p. 61, 14. 121, 11. 122, 10 Hild. ad: CIC. Mur. 33 ITALA deut. 2, 24 (Lugd.). 23, 9 (Lugd.) cum: CAES. Gall. 1, 15, 2 LIV. 29, 29, 1 SEN. contr. 7, 7, 1 ASCON. tog. cand. p. 91 Cl. QVINT. inst. 5, 10, 19 decl. 258 p. 54, 3 ITALA iud. 6, 3 (Lugd.). 20, 21 (Lugd.) EVTR. 9, 24 FIRM. err. 2, 1 VVLG. I Macc. 5, 7. 10, 53 II Macc. 8, 23 ACT. Petr. 1. adversus (-um): LIV. 42, 38, 3 QVINT. decl. 252 p. 35, 13 FRONTIN. aq. 127 POMPON. dig. 34, 38, 2 PARIS 3, 2, 9 VVLG. deut. 2, 24 I Macc. 5, 19 Luc. 14, 31 HIL. op. hist. frg. 2, 4 DICT. 1, 3. erga: VVLG. II Macc. 13, 8. super: VVLG. Marc. 10, 11. circa: DICT. 2, 5.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: coagmentare, compaginare, componere, conectere, conferre, coniungere, constituere, traicere, tribuere. *ad II*: commendare, credere, dare. *ad III*: admittere, convincere, efficere, facere, gerere, pati, patrare, peccare, permittere, violare, rixare. *opposita*: abrogare, deserere, differre, dirimere, profligare, separare, solvere.

part. perf. pass. adi. **commissus**, -a, -um. *i. q. coniunctus*: SEN. nat. 2, 2, 2 aliquid continuum, aliquid -um ... commissura est duorum coniunctorum inter se corporum tactus. ZENO 2, 55, 3 agnum bifaria natura -um. AVSON. 336, 83 Scylla triplex, -a tribus, cane, virgine, pisce. CLAVD. carm. min. 4, 9 dispariles monstro -us in artus. 5, 5 rerum -us apex. BOETH. mus. 1, 2 stellarum cursus coaptatione coniuncti, ut nihil aeque compaginatum, nihil ita -um possit intellegi. ARATOR act. 2, 496 corporis atque animae -us partibus extat plenus homo. *imponendo coniunctus*: STAT. Theb. 7, 784 accipe -um capiti decus. *i. q. commendatus*: STAT. Ach. 2, 24 -umque (confessumque *cod.*) tenens et habentem nomina Pyrrhum. S. C. Iunc. (dig. 40, 5, 28, 4) fidei -am libertatem ... deberent servo. GREG. in euang. 17, 11 -orum nobis vitam.

neutr. subst. **commissum**, -ī: **1** *i. q. scelus, debitum*: GLOSS. -a delicta. -um ἐντολή. ἐπιτροπή, ὅ ἐστιν ἐντολή. πλημμέλημα. πλημμεληθέν. PLAVT. Men. 771 nisi aut quid -i aut iurgi est causa. CIC. Tusc. 2, 31 an coli iustitia poterit ab homine propter vim doloris enuntiante -a, prodente conscios, multa officia relinquente? NEP. Epam. 3, 2 ferens iniurias, imprimis -a celans. VERG. georg. 4, 454 magna luis -a. Aen. 1, 136 mihi non simili poena -a luetis (SERV. *ad l.* hic pro peccatis). HOR. carm. 3, 27, 39 turpe -um. OV. am. 2, 2, 27 conscius ... -i (EDICT. imp. Constant. de accus. [Corp. III 12133] 12 tanti -i consciis). 3, 14, 12 epist. 14, 64. fast. 4, 590 -i praemia raptor habet. 6, 451 si scelus est, in me -i poena redundet. Ib. 40. LIV. 2, 31, 6 id male -um ignavia hostium in bonum vertit. PAVL. FEST. p. 196 monitio vero est -um. MANIL. 5, 411 qui -a suis rimabitur argumentis. SEN. Ag. 29 maius aliud ausa -o scelus *Fortuna*. SIL. 13, 368 iusta punit -a securi. STAT. silv. 5, 5, 5 post poenam liceat -a fateri. QVINT. decl. 314 p. 233, 15 hominum -a. FRONTIN. grom. p. 44, 2 neque ullum -um faciat. SVET. Cal. 41 cum per ignorantiam scripturae multa -a fierent. PAVL. sent. 5, 20, 4 -um ... servorum. TRACT. in Luc. 1, 2 ut absolvat -a. PS. ASCON. Verr. p. 209 -a dicuntur quae contra testatoris voluntatem facta aut non facta ab herede multa aliqua poenaque plectuntur. AMBR. apol. Dav. I 14, 69 post parricidale -um. 17, 78 -um ... nequaquam sibi imputatum esse peccatum. HEGES. 2, 4 levioribus -orum ... pretiis multandus. 2, 10 l. 3 rapinas et -a graviora. RVFIN. Orig. in gen. 17, 3 illud eorum culpare -um. hist. 3, 7, 8 -i paenitudinem gerere (ἔδρασαν). CLAVD. 5, 506 nec sese -a tegunt. rapt. Pros. 2, 304 improba ... vitae -a. AVG. civ. 1, 17 traditionis auxisse potius quam expiasse -um. PAVL. NOL. carm. 28, 241 nec modo -um peccati sed meditatum fugiamus. CASSIOD. in psalm. 118, 121 ut digna -is flagella patiantur. ORIG. in Matth. 10, 25 pro ... omnibus homicidialibus -is. RVRIC. epist. 2, 9 a ... redemptore ... -orum venia non negetur. COD. Iust. 7, 14, 12 -um plagii. EMPOR. rhet. p. 564 praedicabilia et infanda -a. SCHOL. Hor. epist. 1, 2, 9 -um Paridis. ISID. orig. 10, 107 facinorosus a facti -o nominatus. **2** *i. q. coniunctum*: GLOSS. ἁρμογή. στερέσιμον (στερήσιμον). συμβολή. συντεθειμένον. **3** *i. q. factum*: LIV. 44, 4, 8 audacter -um pertinaci audacia ... corrigere (44, 4, 11. 44, 6, 14 in temere -o). PORPH. Hor. ars 179 in scaena -a perfert extra scaenam. CONFESS. Cypr. epist. 23 quid post -um egerint. AVG. civ. 2, 27 haec -a numinibus placere cernebat. VEREC. in cant. 1, 5 unius peccati -o. GREG. M. epist. 9, 115 ne leve ... videretur huius rei praeiudiciale -um, ... aliquid doloris est additum. *nota*: DIFF. ed. Beck p. 32, 35 inter admissum et -um: admissum aut peccatum significat aut hominem ad salutandum intromissum, -um proelium vel spectaculum sive creditum nobis aliquid significat. **4** *i. q. creditum*: GLOSS. creditum, depositum, commendatum. OV. met. 2, 558 -a duae sine fraude tuentur (SEN. dial. 9, 11, 2 tueri fidei -a. QVINT. inst. 3, 6, 70 decl. 325 p. 279, 4 SVET. Claud. 23 AFRIC. dig. 30, 108, 13 GAIVS inst. 2, 246 VLP. dig. 33, 4, 2 pr. *et saepe apud iurisconsultos* SALV. gub. 3, 9 CORP. VIII 18227). S. C. Trebell. (dig. 36, 1, 1, 2) qui fidei suae -um ... restituissent. STAT. silv. 3, 3, 96 uni parent -a ministro, quae Boreas ... invehit. QVINT. decl. 325 p. 279, 4 probare tacitum fidei -um. IVV. 9, 93 haec soli -a tibi celare memento. 10, 337 haec tu secreta et paucis -a putabas? SVET. Claud. 23 de fidei -is. PORPH. Hor. carm. 1, 24, 11 creditum pro -o. ANTH. 476, 6 -a verens avidus reserare minister. CAPITOL. Gord. 13, 1 qui humiles se putant, si -a non produnt. FIRM. err. 17, 3 *Apollo* quasi omnia -a sibi aut amittat aut perdat. VVLG. prov. 11, 13 fidelis ... celat amici -um. AMM. 29, 1, 37 -a tacuisse. CLAVD. 22, 56 -a negare (*opp.* reddere). DIFF. ed. Beck p. 32, 35 *cf. p. 1913, 74*. BENED. reg. 42 in assignato sibi -o occupatus. CORP. V suppl. ital. 732, 29 (CARM. epigr. 1178, 30) ⟨u⟩t -a tibi nisi nobis salva manerent. GREG. TVR. Franc. 2, 32 iustus in insidiis et in -o fidelis. GLOSS. in -um habuit. **5** *apud iurisconsultos i. q. publicatum, vectigal debitum*: QVINT. decl. 341 p. 347, 21 quamvis in -um veniant ea, quae quis professus non est. 359 p. 391, 22 an *uniones* in -um venire potuerint? DIG. 39, 4 rubr. de publicanis et vectigalibus et -is. PAPIR. dig. 39, 4, 7, 1 poenam -i. SCAEV. dig. 19, 2, 61, 1 onus impositum -o *tolli*. PAPIN. dig. 39, 4, 8 pr. -i ratione. CALL. dig. 49, 14, 1 pr. adversus leges -um factum esse. VLP. dig. 4, 4, 9, 5 in -um incidisse vectigalis. 39, 4, 14 -a vectigalium nomine. 39, 4, 16 pr. servus, qui in -um cecidit. PAVL. dig. 39, 4, 11, 4 res, quae -o vindicata est. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 12 res in -um non cadere. COD. Theod. 12, 6, 2, 1 (*a. 325*) ne quis ... legem -i frustratus incurrat *in civitatem alienam*. *ibid.* -i nexu liberatus.

derivata: commissarius, commissorius (commissalis?). commissio, commissor, commissus, commissura. *compos.*: concommittere, fideicommittere. *Mertel.*

? **commixtāneus**, -a, -um [*a* commixtus. *Th.*]. GLOSS. V 84, 15 miscillani (*i.* miscellanei): commixtan⟨ei⟩ (commixticii *Pal.*).

commixtīcius, -a, -um *a* commiscere, commixtus. GLOSS. miscellaneum: -um (*v. etiam l. 26*). *masc. subst.* commixtīcius, -ī: HIER. in Nah. 3 p. 581 attebalus qui graece dicitur σύμμικτος et latine translatus est in -um, quem nos possumus vulgus ignobile et de diversis gentibus hinc inde populum congregatum intellegere, id est non cives, sed peregrinos. ITALA Ezech. 30, 5 (Tycon. 4 p. 43, 23) cadent Persae et Cretes et Lydii et Lybies et omnes -i (ἐπίμικτοι, VVLG. reliquum vulgus). *neutr. subst.* commixtīcium, -ī: *i. q. merx, commercium* (*in hebr. duo verba*): ITALA Ezech. 27, 16 (Weing.) a multitudine -i (συμμίκτου, VVLG. operum) tui. 27, 17 (Weing.) oleum et resinam dederunt in -um (σύμμικτον, VVLG. nundinis) tuum. *cf. p. 1916, 23 sq.*

commixtim *v. p. 1899, 33.*

*commixtio, -ōnis *f. a* commiscere. *scribitur saep. in codd.* commistio (*cf. p. 1896, 33*), *velut.* AMBR. inst. virg. 14, 88 VVLG. lev. 18, 20 num. 19, 13 Os. 7, 4 (*sed* commixt- *Amiat.*) II Macc. 14, 3 RVFIN. Clement. 3, 5 HESYCH. in lev. 1, 5—9 p. 798[C] GREG. M. moral. 30, 13. GLOSS. II 479, 25 χύμα. *legitur inde ab* APVL. *et* TERT.

I *i. q. actus commiscendi*: **A** *i. q. permixtio*: **1** *sensu strictiore*: **a** *de rebus corporeis*: APVL. apol. 32 *hellebori, cicutae, suci papaveris* -o vel quantitas noxia est. FIRM. math. 3 praef. 2 corpus hominis ... ex quattuor elementorum -e composuit fabricator hominis (AMBR. Cain et Ab. 2, 16 sumus diversorum elementorum quadam -e compositi. PS. AVG. quaest. test. I 20, 1. AMBROSIAST. in I Cor. 10, 3 *manna et aquam* sine elementorum -e ... creata. *cf.* MART. CAP. 6, 599 divulsis a confusione primae -is elementis). MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 10 quae *corpora prima sunt* per se, sine -e vel alicuius unione. ANON. de mach. bell. 3. CHIRON 208 omnem -em cibi et potus. CET. FAV. 9 p. 295, 21 in -e *calcis*. 27 p. 306, 8 *colores* alii ex -bus componuntur. AVG. c. Iul. 3, 7, 15 vini et aquae accusasse -em ... quia et ibi corporum est ... -o (*cf. p. 1915, 72*). CAEL. AVR. acut. 1, 17, 170 discrepantium -o unam facere virtutem putaretur. **b** *de rebus incorporeis*: PS. APVL. Ascl. 32 ne erubesceret *divinus sensus* aliorum -e animantium (*cf.* ARNOB. nat. 2, 28 *animae* prope insensibiles eorum *corporum* -e perfectae. FAV. EVL. p. 4, 22 tertium quid illorum [*i. mentis et materiae*] -e compositum). TERT. anim. 12 segregat *animum* ab animae -e. PS. AMBR. trin. 2 (*de trinitate*) pariter abicienda est stulti Sabelli -o (*syn.* confusio) et ... Arrii separatio (*syn.* discidium). PS. RVFIN. in Os. 4, 1 videretur ultionum et virtutum facta -o. AVG. contin. 8, 21 non est duarum naturarum ... facta -o (*opp.* divisio). epist. 137, 11 duarum rerum incorporalium -o (*syn.* mixtura). CYRILL. Leo M. epist. 165 p. 1186[B] divinam naturam in humanitate non perpessam -em. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 61 earum *specierum epilepsiae* -o tertiam facere speciem potest. BOETH. c. Eut. 6, 65 incorporalia in sese -e aliqua permutentur. RVSTIC. c. aceph. p. 1203[A] haec ... ambo unum *sunt* -e.

c *de hominibus*: CYPR. epist. 69, 5 gregem ... nostrum significat -e adunatae multitudinis copulatum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 23 p. 23, 21 Engelbr. nova illa -o dei et hominis (*sc. in Christi natura, infra*: deus corpori ... commixtus est). SVLP. SEV. chron. 2, 3, 6 -es humani generis futurae a se invicem dissidentis significantur. **2** *sensu latiore i. q. coniunctio*: **a** *commiscentur res*: *generatim*: AVG. soliloq. 2, 20, 35 *lineae* ad centrum *circuli* sine ulla -e perveniant. IVL. HON. cosmogr. A 22 *Bicornis flumen* ante coniunctionem Rhodani vel -em ... nomen aliud accipit. *nota*: CASSIOD. hist. 1, 14 filietas salvatoris nostri nullam habens -em ad ceterorum filietatem (*cf. ibid.* filietas eius ... differt ab eis, qui *eqs.*). **b** *commiscentur homines*: *α cum rebus*: *i. q. consortium*: TERT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mart. 2 non sollemnes nationum dies ipsa -e participas. VVLG. num. 19, 13 qui tetigerit . . . morticinum et aspersus hac -e non fuerit. RVFIN. Basil. hom. 1, 4 insuescere in operibus bonis absque consortio et -e contrarii. PS. RVFIN. in Ioel 2, 12—14 quorum *flagitiorum* -e sorduerant (*opp.* separatio). AVG. doctr. christ. 3, 32, 44 temporalem -em et communionem sacramentorum. gen. ad litt. 12, 30 p. 424, 21 visa sua facili . . . iunctione et -e etiam nostra esse facientes *angeli*. *β cum hominibus: i. q. societas*: ITALA Dan. 11, 23 (Weing.) ex -e (συνναναμίξεων, VVLG. amicitias) facient dolum adversus eum. HIER. in Is. 19, 23 p. 299 -e ac societate eorum. AVG. in psalm. 25 serm. 2, 5 non timeat bonus *esse* in -e malorum. in psalm. 121, 1 -e malorum hominum. *adde*: AVELL. p. 510, 9 nulla . . . ecclesiae castitas importuna diaboli -e maculetur. *i. q. concubitus, coitus*: COD. Iust. 6, 59, 9 (*a. 294*) per hanc -em successionem vindicare non potest. PS. APVL. Ascl. 21 ex -e communi virtutem feminae marum adipiscuntur. PS. MAR. VICTORIN. phys. 17 nec . . . -em nominans, sed superventu spiritus *eqs.* (*syn.* permixtionem). AMBR. Abr. 2, 11, 91 a superfluis abstineat -bus, coniunctioni . . . se legitimae reservet. inst. virg. 14, 88 sine ulla -e corporeae consuetudinis. AMBROSIAST. in I Cor. 1, 20 nihil . . . posse fieri sine -e (2, 14 PS. AVG. quaest. test. I 97, 12). PS. AMBR. laps. virg. 4, 13 quid de secunda -e dicis? HIER. in Is. 19, 1 p. 202 nullo humanae -is semine praegravatum corpus Christi. DIDASC. apost. 60, 9 post seminis cursum et -e⟨m⟩ . . . baptizaris. RVFIN. Clement. 3, 5 corpus . . . obligatum est femineis -bus (*cf.* MAR. MERC. subnot. 3, 1 conceptum sine virili -e. EVANG. de nativ. Mar. 4, 1 sine virili -e virgo filium . . . generabit). AVG. epist. 262, 4 pariter temperabatis a -e carnali (serm. 51, 22 non accederent ad carnalem -em. 51, 30 sine carnali -e pater). AVG. c. Iul. 3, 7, 16 de adulterina -e (*cf.* 3, 7, 15 legitima atque nuptialis *infra l. 47*. 3, 7, 16 -em nuptialem, id est liberorum procreandorum causa. c. Iul. op. imperf. 4, 117 -o coniugalis. c. Pelag. 1, 6, 11 coniugalis -is innocentia. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 203 post legalem -em viri et mulieris). AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 122 -em coniugii (PRAEDEST. 1, 4 p. 589^C nullum . . . -em etiam legitimi coniugii uti permisit. *cf.* PASS. Petr. 1 a -e virilis tori servare munda corda). nupt. et concup. 2, 22, 37 ostende . . . sine -e nuptias corporales. c. Pelag. 1, 6, 11 de hac diabolica -e nascuntur. PS. AVG. quaest. test. I 122, 8 ex -e filii hominum homines sunt. EPIST. pontif. (Siric. 10, 6) Migne 13, 1186^A si -o pollutio est. MART. CAP. 1, 40 neque de ulla -e progenita *Pallas*. CASSIAN. conl. 13, 15, 3 -is turpitudinem . . . compressam. FVLG. RVSP. praedest. 1, 4, 10 illicitae -is effectum. EVANG. de nativ. Mar. 7, 2 numquam viro aliquo -is more cognito. DIONYS. EXIG. Procl. fid. p. 416^A. PASS. Thom. p. 138, 15 ecce quibus casibus -o ipsa deseruit. PASS. Petr. 2 numquam potuit *concubinas* ad inquinamentum -is inflectere. 3. *c. gen. subi.*: PS. APVL. Ascl. 21 utriusque naturae divinitas ex -e sexus cogatur erubescere (AVG. c. Iul. 3, 7, 15 nec ipsam -em sexus utriusque reprehendi, si legitima atque nuptialis est. c. Iul. op. imperf. 2, 39 sexuum cum voluptate -o. nupt. et concup. 2, 22, 37 non esset . . . sine utriusque sexus -e generatio, sed esset sine confusione -o. MART. CAP. 7, 736 [*in imag.*] *senarius* numerus . . . ex utriusque sexus -e conficitur). AMBR. hex. 5, 3, 9 diversi generis -o fetus possit excludere (AVG. civ. 15, 27 -e diversi generis genus aliquod gignunt). AVG. civ. 15, 3 negat . . . natura iam filios tali -i maris et feminae (22, 24 *deus* creavit unum *hominem* sine -e maris et feminae. c. Pelag. 1, 15, 30 de -e masculi et feminae nihil peccati nascentes trahant. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 203 *v. supra l. 32*. *adde de animalibus*: AVG. civ. 16, 7 *ranae* sola -e maris et feminae propagantur). AVG. c. Pelag. 1, 5, 10 motum genitalium et -em coniugum a diabolo fuisse repertam (FVLG. RVSP. epist. 1, 4 fidelium coniugum -em). *c. genet. obi.*: AMBROSIAST. in Rom. 7, 5 sine -e viri virginem peperisse (RVFIN. symb. 12 nulla fuerit ex viri -e contagio. PS. ARNOB. confl. 2, 10 p. 285^A). HIER. epist. 55, 2, 7 facit *uxorem* . . . sui -e peccare. AVG. bon. coniug. 1, 1 -e alterius regentis. epist. 220, 4 concubinarum . . . -e pollutum. *adde de rebus inanimis*: PS. APVL. Ascl. 15 ea, quae vim solam concipiendi habent, ex alterius -e naturae ita discernenda sunt, ut *eqs.* *de bestiis v. l. 57 sq.* *nota*: ACT. Archel. p. 27, 12 est . . . vobis hominibus -o cum uxoribus vestris de huiuscemodi occasione descendens. *adde*: TERT. castit. 9 -o carnis (*c. duob. gen.*: AVG. civ. 21, 26 cuius [*uxoris*] -e carnis ad carnalem utitur voluptatem. serm. 51, 26 GREG. M. moral. 30, 13). VVLG. lev. 18, 20 cum uxore proximi tui non coibis nec seminis -e maculaberis. AVG. civ. 1, 19 in duorum corporum -e (gen. ad litt. 12, 15 p. 400, 21. c. Iul. 5, 16, 62 nihil aliud . . . esse nuptias quam corporum -em. *ibid.* sibimet . . . adulteros . . . corporum -e coniungi. *ibid.* sine corporum -e possunt esse coniuges. PS. BOETH. fid. cath. 42 haec generatio duorum corporum -e procedit). AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 7 *libido* est in pudenda -e membrorum.

B *i. q. admixtio*: **1** *de rebus corporeis*: VVLG. Os. 7, 4 (*in imag.*) quievit paululum civitas a -e fermenti. AVG. gen. c. Manich. 2, 7, 9 ipsa -e limi nomen accepit homo (*ibid. aquae* -e limus eius efficitur). THEOD. PRISC. gyn. 10 ad eorum (*i. nitri, afronitri*) sensum mordacem . . . temperandum lactis temperabo -e. CASSIOD. var. 7, 6, 3 aliae *aquae* . . . terrena -e violentur. ORIG. in Matth. 18, 137 p. 1788^A neque vinum eius bibere vult propter fellis -em. **2** *de rebus incorporeis*: ARNOB. nat. 3, 18 sine alterius luminis -e nihil . . . conspicere *deum* (*cf.* AVG. mor. Manich. 2, 9, 17). AVG. gen. ad litt. 12, 12 p. 395, 23 -e cuiusquam alterius spiritus (p. 396, 25). mor. Manich. 2, 9, 16 tantane malis elementis -e boni accessit immanitas? *adde*: HIER. in Is. 57, 1—2 p. 665/6 omnia referuntur ad Christum absque -e personae apostolorum.

II *metonymice*: **A** *i. quod ex mixtione procedit. cf.* GLOSS. colluvio. colluvium. PS. APVL. Ascl. 18 fit una ex bene coalescente -e materia. CYPR. epist. 63, 13 quae copulatio et coniunctio aquae et vini sic miscetur . . ., ut -o illa non possit . . . separari. ARNOB. nat. 7, 24 *salsamina* sunt una -o quadrinis copulata de frugibus. AVG. gen. c. Manich. 2, 7, 8 limus . . . aquae et terrae -o est. MARCELL. med. 8, 2 cum spissata fuerit -o collyria fingantur. MART. CAP. 3, 225 in quo *medicamine* cera . . . et gallarum gummeosque -o . . . notabantur. CASSIOD. inst. div. 31 naturas herbarum -esque specierum . . . tractate. ORIBAS. syn. 2 add. p. 843 ex his (*i. acacia, oriza*) facta -o.

B *i. quod ad mixturam adhibetur, singula pars compositionis*: IREN. 2, 24, 3 ex quinque -bus subsistat oleum unctionis. VINDIC. med. 40 corpus nostrum ex tredecim -bus constat: nervis, renibus *eqs.* MART. CAP. 2, 196 cuius . . . lucis natura ex calidis umidisque -bus candens . . . rutilabat.

C *i. q. commixticium*: ITALA Ezech. 27, 33 (Tycon. 4 p. 46, 2) a -e (συμμίκτου, VVLG. divitiarum) tua locupletasti omnes reges terrae. 27, 34 (Tycon. 4 p. 46, 3) in profundo aquae -o (συμμικτός, VVLG. opes) tua *est*.

syn.: coitus, communio, concubitus, confusio, consortium, copulatio, iunctio (coniunctio), mixtura, permixtio, societas, unio.
opp.: discidium, divisio, separatio.

commixtīvus, -a, -um *a* commiscere. *fere i. q. commixtus*: VIRG. gramm. epit. 7 p. 63, 23 sunt . . . verba quae -um genus habent . . . audeo, gaudeo, soleo *eqs.* *Wulff.*

? **commixto**, -āre *a* commiscere, commixtus. MISC. Tir. p. 54, 23 rosmarini cinerem -as (commisces *Moore*) cum melle. *Mbr.*

commixtrīx, -īcis *f. a* commiscere. *ea quae commiscet*: AVG. nupt. et concup. 2, 13, 26 vis illa voluptatis, confectrix -xque seminum, non explet operationis vicem.

commixtūra, -ae *f. a* commiscere. *i. q. commixtio*: CATO agr. 157, 1 quae voca⟨n⟩tur septem bona in -a[m], . . . habet brassica. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 5 dei verbi -a nulla est cum homine. [*dub.*: VITR. 8, 6, 6 dissolvet fistularum commissuras, *ubi codd. GH* commixturas.]

1. commixtus, -ūs *m. a* commiscere. *i. q. coitus, commixtio sexuum*: AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 17 diversitatem sexus ad hoc indicat institutum, ut et -ui pararetur et partui. *Wulff.*

2. commixtus, -a, -um *v. p. 1899, 29.*

commōbilis, -e [*cf. c.* commovere *et c.* mobilis. *Th.*]. *i. qui commovet*: CAEL. AVR. acut. 2, 9, 48 omnino lucem inquit recusandam tamquam -em corporis (*i. corpus irritantem*). *Hofmann.*

commodālis, -e *a* commodum. *ad commodum i. usuram pertinens*: CASSIOD. var. 5, 37, 3 nec -ia vos . . . praecipimus sustinere dispendia. GREG. M. epist. 1, 61 civitatis suae pauperes omnino vexari et -bus affligi dispendiis.

commodātē *v. p. 1921, 32.*

commodaticē *v.* commaticus *p. 1822, 42.*

commodātio, -ōnis *f. a* commodare. *actio mutuandi*: PS. APVL. Ascl. 8 navigationes, communicationes, -es alternae, qui est humanitatis inter se firmissimus nexus.

commodātor, -ōris *m. a* commodare. *t. t. iur. de eo, qui aliquid alicui utendum dat*: VLP. dig. 13, 6, 7, 1 habuit -r actionem. *bis.* 47, 2, 14, 14 -r poterit furti agere. PAVL. dig. 47, 2, 54, 1 servus -is. COD. Iust. 6, 2, 22, 1 e sin autem quasi -r veniat adversus eum, qui rem utendam accepit (INST. Iust. 4, 1, 16).

commodātus, -a, -um *v. p. 1921, 18.* **commodē** *v. p. 1924, 56.*

commoderātus, -a, -um *a* com *et* moderare. *active i. q. moderans, in certum ordinem redigens*: COD. Theod. 14, 17, 15 (*a. 408*) ad certorum ordinum commodum -a (commederata *V*, moderante *Mommsen*) dispositione tua.

***commoditās**, -ātis *f. a* commodus. PAVL. FEST. p. 160 a modo fit -s, commodus *eqs.* *plur. legitur*: TER. Andr. 569 Phorm. 841 CIC. leg. 1, 25 fin. 4, 29 nat. deor. 2, 13. 158. 3, 86 Lael. 23 LIV. 5, 54, 4 SCAEV. dig. 40, 5, 41, 1. 27 ARNOB. nat. 1, 8. 9. 4, 24. 6, 2. 7, 3 PANEG. 10, 10 AVR. VICT. Caes. 11, 9 ANON. de mach. bell. praef. *legitur inde a* PLAVTO, *saepe apud* CIC.; *singulis locis apud* NEP. MANIL. SEN. philos. COLVM. PLIN. epist. SVET., *binis*: VITR. APVL., *ternis*: TER. RHET. Her. OV., *quater*: LIV., 6^{ies}: PLAVT.

1 *i. q. comitas, facilitas.* GLOSS. -e benignitate. PLAVT. Men. 140 -is omnes articulos scio. Mil. 1383 vir lepidissime, cumulate -e. CAECIL. com. 209 dolos . . . praestrinxit -s patris. TER. Ad. 710 magnam mihi iniecit sua -e curam. OV. epist. 15, 310 ipsius -e frui. 16, 176. ars 2, 372 usast humani -e viri. *nota blande de homine*: PLAVT. Epid. 614 quid agis, mea -s? Poen. 421 mea -s, mea salus. ALC. AVIT. epist. 80 p. 93, 30 sufficere nobis -em vestram . . . credamus. **2** *i. q. utilitas, iucunditas.* GLOSS. solutio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

difficultatis. ὠφέλεια. χρησιμότης. λυσιτέλεια. εὐχρηστία. PLAVT. Persa 255 hanc -is copiam danunt. Poen. 916 mihi -em creas. TER. Andr. 569 quot -es (EVGRAPH. *ad l.*: his partibus utilitatis et honestatis). Phorm. 841 quantis -bus (SCHOL. Ter. p. 138, 24 utilitatibus). CIC. inv. 2, 173 summa ... necessitudo ... honestatis; ... proxima incolumitatis, tertia ac levissima -is. orat. 193 tantummodo -is habuerunt rationem, nullam dignitatis. part. 63 ad aliquam -em usumque (leg. 1, 25 nat. deor. 2, 80 ARNOB. nat. 2, 66). rep. 2, 9 in his vitiis inest illa magna -s. fin. 4, 29 tantae -es corporis. nat. deor. 2, 13 caeli temperatione, fecunditate terrarum aliarumque -um ... copia. 3, 16 ex -e rerum ... et copia. 3, 86 -em prosperitatemque vitae. Lael. 23 plurimas et maximas -es amicitia contineat. off. 1, 9 ad vitae -em iucunditatemque. 1, 138 -is dignitatisque diligentia. 2, 14 ex bestiis fructus aut quae -s. 3, 52 quid iis (*hominibus*) assit -is et copiae. ad Q. fr. 1, 1, 35 -em conficiendi negotii. NEP. Att. 9, 2 in eo laedendo aliquam consecuturos ... -em. PRIAP. 18, 1 -s haec est in nostro ... pene. LIV. 1, 33, 6 ob -em itineris. 4, 60, 2 cum -s iuvaret. 5, 54, 4 mare vicinum ad -es. MANIL. 2, 618 venalis ... animus ... excedere cogit -e fidem. VITR. 2, 1, 1 -em esse magnam corporibus ad ignis teporem. SEN. benef. 2, 33, 2 aut gratia aut venditio aut aliqua -s. COLVM. 3, 21, 7 separatio summam -em habet. PLIN. epist. 2, 17, 26 magna -s. SCAEV. dig. 40, 5, 41, 1 pro -bus rei suae administrandae aes alienum tardius exolvit (VLP. dig. 8, 4, 13, 1 ut -s rei iure domino *non* adimatur). APVL. mund. 31 -es vitae humanae. Plat. 2, 9. PANEG. 8, 14 lucrandi optata -s. 10, 10 omnes c o n c o r d i a e -es (10, 27). ARNOB. nat. 1, 8 omnia ... quae fiunt n o s t r i s -bus statuentes (1, 9. 4, 24. 6, 2. 7, 3). 2, 37 -em ... spectare privatam. 2, 66 vestis ... usu et -e succinctior. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 2 p. 162 -s, quae solis lucris intenta est abiecta omni honestate. AVR. VICT. Caes. 11, 9 privatae -es. SYMM. epist. 2, 71 -em eius prompto fenore respicias. ANON. de mach. bell. praef. felicis rei publicae vestrae -s. *ibid.* a rerum -bus peregrinus. VEG. mil. 3, 6 ut nostra -s est sapienter ista vitare. FVLG. aet. mund. p. 153 perpetuae vitae -e. AMBR. hex. 1, 8, 31 alia nobis ex natura, alia ex -e accidere. AVG. civ. 11, 22 *opp.* decoris. ZACCH. 3, 2 vitae ... -em. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 82 erit arripienda phlebotomiae -s. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 875[D] nulla penitus -s aedificandae confertur ecclesiae. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 7, 7 varia ... -s utilitasque. CASSIOD. art. 7 p. 1218[C] alia ... non despicienda -s. *nota i. q. monopolium*: CASSIOD. var. 2, 30, 3 salva in aliis negotiatoribus -e publica. *i. q. annona*: CASSIOD. var. 7, 5, 6 qui eum competenti non patitur -e fraudari. *nota personate, quasi dea*: PLAVT. Mil. 1134 pro Iuppiter, satin ut -s usquequaque me adiuvat? **3** *i. q. rectus accommodatusque status alicuius rei*: RHET. Her. 1, 1, 1 non ... parum fructus habet copia dicendi et -s orationis. 1, 7, 11 ut ad eandem -em in dicendi opere venire possimus. CIC. inv. 2, 40 in loco ... opportunitas, in tempore longinquitas, in occasione -s ad faciendum idonea. S. Rosc. 9 -i ingenium *impedimentum est.* top. 30 -em in dicendo non ... neglegendam. VITR. 1, 2, 2 ordinatio est modica membrorum operis -s. SVET. Aug. 79 -e et aequitate membrorum. AVSON. 36, 2 placet inscripti -s tituli. COD. Iust. de cod. comp. 2 ubi hoc rei -s exigebat. *i. q. sanitas*: PAVL. PETRIC. visit. nepot. 60 nec mora -s numerum praegressa dierum. *t. t. gramm.*: PRISC. gramm. II 370, 1 naturae necessitas bipertita est in significatione et in -e, i. e. in consonantia elementorum. *translate i. q. integritas*: SIDON. epist. 2, 8, 3 vers. 9 morum -e. **4** *i. q. habilitas*: RHET. Her. 2, 10, 14 scriptoris -em atque brevitatem. CIC. inv. 1, 3 -s quaedam, prava virtutis imitatrix. 1, 36 corporis aliquam -em non natura datam, sed studio et industria partam.

synonyma et iuxta posita: aequitas, brevitas, copia, decor, fructus, gratia, iucunditas, prosperitas, salus, venditio. *opposita*: dignitas, incolumitas, incommoditas, honestas, natura.

com(m)odium *v.* commodum *p. 1926, 61 sq.*

***1. commodo**, -āvī, -ātum, -āre [*a* commodus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 160 a modo fit commoditas, commodus, -at, accommodat, modice *eqs.* *de formis: imp.* -ā: CATVLL. 10, 26 (*? fortasse nom. sing. fem. adiectivi, v. p. 1924, 15 sqq.*). CARM. epigr. 391, *v. p. 1920, 9.* *praes.* -it: CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 4 pecuniam non -it ad usuras. *confunditur in codd. interdum cum* commendare *et* accommodare. *legitur inde a* PLAVTO (*quater vel 5[ies]*), *frequentant* CIC. SEN. rhet. SEN. phil. QVINT. APVL. ICTI; *habent singulis locis*: TER. (CATVLL.?) SALL. HOR. MANIL. VELL. VAL. MAX. PHAEDR. LVCAN. PETRON. PLIN. nat. STAT. IVV., *binis*: PVBLIL. LIV. COLVM. FRONTO, *ternis*: RHET. Her. OV. PLIN. epist., *quater*: TAC., *6[ies]*: MART.

I *de actione* **dandi:** A *strictiore sensu i. q. dare alicui quae reddantur; fere i. q. mutuari*: **1** *proprie*: *cf.* NON. p. 275 -are est mutuari. AGROEC. gramm. VII 124, 13 inter -atum et mutuo datum non nihil differt: -amus amico pro tempore equum ... hanc ipsam rem ... recepturi; mutuo damus pecuniam ... quae mutata recipi necesse est. DIFF. gramm. VII 522, 23 -at mutuam pecuniam, accommodat aptat. AVG. in psalm. 111, 5 -at ... in graeco habet δανείζει, quod est feneratur. ISID. diff. 1, 363 qui mutuum dat, aliud recepturus est; qui -at, utique idem sibi reddi desiderat. GLOSS. -at: ad tempus praestat. qui commendat, mutuat vero qui recepturus est. δανείζει. -ante: ἐπιχρῶντος. ἐπιχωροῦντος. -o κέχρημαι. κιχρῶ. χρηννύω. -or κιχρῶμαι. **a** *absolute*: PLAVT. Persa 320 credetur, -bo. RHET. Her. 4, 51, 64 pertimuerat ... qui -arat. CIC. Verr. 5, 6 illis benignis usus est ad -andum, ... ipse diligens fuit ad reportandum. fin. 2, 117 nec ... cum tua causa cui -es, beneficium illud habendum est, sed feneratio, nec gratia deberi videtur ei, qui sua causa -verit. SEN. benef. 5, 7, 5 quare donare mihi non possum, si -are possum? (*syn.* mutuare). epist. 26, 8 -bit Epicurus (*syn.* sumpturus sum mutuum). POMPON. dig. 34, 3, 8, 7 apud quem deposuero, vel cui -vero pignorive dedero. GAIVS inst. 4, 153 quibus -verimus. *et saepius.* GRAN. LIC. p. 9 ut et rei publicae -ret et possessionem temperaret. VVLG. exod. 12, 36 ut -rent eis (*cf.* AVG. doctr. christ. 2, 40, 60). psalm. 36, 26 tota die miseretur et -at (δανείζει. PAVL. NOL. epist. 45, 3 AVG. in psalm. 111, 5 *p. 1917, 82*). psalm. 111, 5 (κιχρῶν). Ezech. 18, 8 ad usuram non -verit. VAL. CEM. hom. 7, 3 melius ... esse -are quam abscondere. *in imagine*: HIER. in Eph. 4, 28 p. 631 ut possit -are esurienti. PAVL. NOL. epist. 32, 21 si nostra ... abundantia ad illorum indigentiam -verit. 40, 4 -et nobis Hieremias illum fontem lacrimarum. 44, 1 a quo mihi tribui vel -ari petam. **b** *rem* (*bestiam*): LVCIL. 738 certa sunt, sine detrimento, quae inter sese -ent. RHET. Her. 4, 51, 64 se a e d e s maximas cuidam amico ad nuptias -asse (IVV. 7, 40). CIC. Verr. 5, 91 n o m e n ... isti ad translationem criminis -urum (SPART. Geta 2, 5 ad -andum nomen. *cf. p. 1919, 16. 20*). 5, 126 si quid iste suorum aedilibus -arit. Cael. 32 se a u r u m Caelio -asse (QVINT. inst. 5, 13, 30 aurum se Caelio. AVG. in psalm. 104, 29. COD. Iust. 10, 6, 2, 2 -arit ac dederit). CIC. Marcell. 19 haec a virtute donata, cetera a fortuna -ata. off. 1, 51 quicquid sine detrimento -ari possit. ALF. dig. 34, 2, 28 a r g e n t u m ... -are ad ludos (IAVOL. dig. 34, 2, 39, 1 nec quod depositum a se nec quod -atum reliquisset argentum. AVG. in psalm. 104, 29). LIV. 34, 12, 5 ne suas vires aliis eas -ando minuat. OV. am. 1, 8, 102 quod numquam reddas, -et. SEN. contr. 1, 4, 10 aut oculos erue aut m a n u s -a (contr. exc. 8, 2 manus -vimus, manus reposcimus. VELL. 2, 70, 4 ut manum morituro -ret sibi. SEN. Herc. O. 1305 nato. Oed. 1032 matri. dial. 5, 12, 2 alteri. epist. 8, 6 candidato vocem et manum. 70, 8 poenae ... sibi. QVINT. decl. 297 p. 157, 10. CALP. decl. 43 b misero. *cf. infra l. 83 sqq.*). SEN. contr. exc. 4, 4 uterque quod alteri deerat -vimus: ille viro arma, ego armis virum. PHAEDR. 1, 17, 3 quem -asse (commendasse *var. lect.*) p a n e m se contenderet *canis* (VVLG. Luc. 11, 5 -a mihi tres panes [χρῆσον]). SEN. benef. 3, 7, 3 si beneficium non dat, sed -at. epist. 88, 10 avaritiae -at digitos. 120, 18 nihil horum, quae circa sunt, suum iudicat, sed ut -atis utitur. QVINT. inst. 6, 3, 64 Galba paenulam roganti 'non possum -are'. APVL. met. 1, 24 si quid obsonare cupis, utique -bimus. FRONTO p. 235 N. quod cuique potui, pro copia -vi. POMPON. dig. 10, 4, 4 apud quem deposita vel cui -ata vel locata r e s sit (GAIVS inst. 2, 50 rem defuncto -atam aut locatam vel apud eum depositam. PAVL. dig. 13, 6, 15 alienam rem. *et saepe*). VLP. dig. 13, 6, 1 pr. quod quis -asse dicetur. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 105 p e c u n i a m -are (PS. ASCON. Verr. p. 165 quibus pecuniae -atae sunt. VVLG. I Esdr. 5, 10 -vimus plurimis pecuniam et frumentum. CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 4 pecuniam non -it ad usuras). PANEG. 6, 12 recipe, Iuppiter, quod -asti. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881[B] -atis artificibus et lignis ... iuvit. CYPR. GALL. exod. 915 iuvencos. VVLG. deut. 15, 9 nolens ei, quod postulat mutuum -are. I Macc. 9, 35 apparatum (παραθέσθαι). LEX Burg. lib. const. 21, 1 servo solidos. PASS. Paul. 14 -a mihi pannum, quo caput tegis. *in imagine*: SEN. Med. 907 quam ... vulgaris notae *fuerint*, quae -vi scelera. SECVNDIN. epist. p. 901, 5 quale si Iordanes oceano aquam -et. EVGRAPH. Ter. Phorm. 59 cum tu mihi pecuniam credideris ... verba mihi metues -are. **c** *homines sim.*: CATVLL. 10, 26 mihi ... paulum istos *servos* -a (*at v. p. 1917, 66*). PVBLIL. H 18 homo vitae -atus, non donatus est. SEN. contr. 2, 1, 2 non adoptari, sed -ari recuso. 2, 1, 32 dare filium ... et -are. contr. exc. 4, 4 virum (*v. l. 38*). 8, 2 recepimus Phidian: confiteor, si possumus -are. *ibid.* -vimus qui facere posset deos, recepimus *eqs.* SEN. dial. 12, 10, 4 natura illum ... non mancipio dedit, sed -vit. 12, 12, 5 di illum deaeque terris diu -ent. MART. 8, 52, 5 tonsorem ... Rufo ... -vi. AFRIC. dig. 13, 7, 31 depositus vel -atus servus. *et sim. saepius.* CAPITOL. Aur. 18, 2 quod ab diis -atus ad deos redisset. IVST. 39, 2, 5 Victoriam -atam sibi ab Iove esse. HYG. fab. 69 p. 77 ut sibi exercitum -ret. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881[B] *artifices* (*v. supra l. 53*). VVLG. I reg. 1, 28 -vi eum *puerum* domino cunctis diebus, quibus fuerit -atus domino. CARM. epigr. 1339, 12 Probina ... marito diebus paucis vix -ata suo. *in imagine*: SEN. dial. 9, 11, 1 vivit *sapiens* ... ut -atus sibi et reposcentibus sine tristitia redditurus. PETR. CHRYS. serm. 70 p. 400[C] qui Christum terris, ut diabolum vinceret, -vit. *se*: SEN. contr. 1, 5, 6 quae se in optionem -ret. SEN. epist. 62, 1 rebus ... me non trado, sed -o.

2 *translate*: *aliquid*: CIC. off. 2, 15 ut dando et accipiendo mutuandisque facultatibus et -andis nulla re egeremus. VAL. MAX. 8, 2, 4 cuius (*equi*) usus illi Ariciam -atus fuerat. SEN. Herc. O. 265 -a effigiem mihi parem dolori. benef. 2, 34, 2 non propriis appellationibus ..., sed alienis -atisque. 3, 20, 2 nulli sceleri m a n u s -bunt (nat. 2, 57, 1 alienis opinionibus. dial. 5, 11, 4 manus ei -are.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PETRON. 101 pro consortio studiorum -a manum. PLIN. paneg. 71 orationi oculos, vocem, manum. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 16 operi). SEN. dial. 9, 1, 12 -are alteri vocem, alteri operam (epist. 8, 6 *v. p. 1918, 36.* MART. 7, 72, 14 vocem patronam. PLIN. paneg. 71 *v. l. 2*). dial. 11, 14, 2 quae eloquentiam -ando aliis fatigant. epist. 27, 8 bona mens nec -atur nec emitur. LVCAN. 1, 83 nec gentibus ullis -at in populum ... invidiam Fortuna suam. PETRON. 111 lacrimas -bat lugenti. 112 -ret ... illa perituro locum et fatale conditorium. 126 vendis ... amplexus, non -as. STAT. Theb. 4, 15 cui -at iras cuncta cohors. MART. 4, 14, 10 nostris otia -a Camenis. 9, 101, 24 Tarpeio deus hic -et ora patri. 9, 1, 2 Augustus annis -bit aestates. QVINT. inst. 6, 3, 14 urbanitas rara, nec ex arte propria, sed ad hanc consuetudinem -ata. TAC. Agr. 32 *Britanni* dominationi alienae sanguinem -ent. dial. 32 aliter utimur propriis, aliter -atis (*i. e. quae ab aliis mutuati sumus*). ann. 15, 53 inanem ad spem Antoniam nomen et periculum -visse (*cf. l. 20*). CLAVD. 15, 283 -at imperium. MART. CAP. 5, 512 *inopiae causa translata verba adhibentur*; desunt enim propria et -antur ascita (*sic β; al.* commoditati sunt ascita). CASSIOD. in psalm. 43, 24 catachresis ... quam recte dicimus abusionem, quae rebus nomen -at alienum.

B *sensu latiore i. q. dare, tradere, praebere:* 1 *proprie: cf.* CAPER gramm. VII 99, 6 -a χρῆσον (*cf.* GLOSS.), id est praesta; accommoda, apta ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν. ISID. diff. 1, 101 -are est praestare aliquid, accommodare vero aptare. GLOSS. -at praestat. PLAVT. Persa 253 Iovi ... opes, spes bonas, copias -anti. Rud. 434 aquam ... quam hostis hosti -at. COLVM. 7, 2, 2 quibusdam ... nationibus ... victum -at *pecus*. PLIN. epist. 120, 1 neque cuiquam diplomata -vi neque ... misi. APVL. flor. 13 p. 45 ut natura quibusdam avibus brevem ... cantum -vit.

2 *translate:* **a** *obi.* se: SEN. nat. 6, 3, 4 *inquirendo causas* se non tantum -et *animus*, sed impendat. QVINT. inst. 2, 8, 4 se -urum singulis. APVL. met. 7, 25 nec invitus ego cursui me -bam.
b *res:* PLAVT. Rud. 435 operam ... quam civis civi -at (PLIN. epist. 2, 11, 23 ad turpissimum imperium. PS. RVFIN. praef. in proph. p. 962^{A} expositioni. AVELL. p. 532, 24). PS. VARRO sent. 28 in his aetatem consumimus exponendis, quibus antiqui suae *aetatis* portionem -bant contexendis. HOR. epist. 1, 1, 40 si ... culturae patientem -at aurem (OV. trist. 5, 12, 53 qui mihi -et aurem. SEN. Phaedr. 599 ARNOB. nat. 4, 33. ZENO 1, 15, 1 lectioni. CYPR. GALL. deut. 155 aures -et et sonos receptet. AVELL. p. 6, 27). LIV. 23, 48, 11 rei publicae ... tempus -rent. MANIL. 2, 960 astrorum series ... -at illis (*templis caeli*) ipsa suas leges. CORP. IV 920 Frontoni tuo officium -a. MART. 5, 51, 4 epistulis ... -at gravem vultum. PS. QVINT. decl. 4, 6 fidem ... -ate, conferte (LACT. inst. 7, 1, 15 doctrinae. ZENO 1, 1, 1 quae *fides* ... non ab alio -etur. EPIST. pontif. 212 [Liber.] Lucif. epist. 7 p. 328, 26 fidem et sententiam. SYMM. epist. 3, 14 CASSIAN. inst. 5, 37. AVELL. p. 116, 20 in omnibus). TAC. Agr. 19 parvis peccatis veniam, magnis severitatem. APVL. met. 3, 12 iussis tuis obsequium -are (SYMM. epist. 1, 4, 3 aurium). TERT. nat. 1, 2 neque accusationi neque recusationi spatium -etis. spect. 23 illi oculos deus -vit. CYPR. epist. 43, 4 ne fallacibus verbis consensum facile -etis (EPIST. pontif. 212 [Liber.] Lucif. epist. 7 p. 329, 3 in parte aliqua. 232 [Damas.] Migne 13, 349^{A} statutis. CHROMAT. in Matth. 8, 1 perfidiae. CASSIAN. conl. 7, 19, 1 LEO M. epist. 137, 1. EVGRAPH. Ter. Eun. 142 ad voluptatem). *cf.* ARNOB. nat. 1, 54 numquam rebus huiusmodi credulitatis suae -ret assensum (LVCIF. Athan. 2, 24 p. 192, 10 coetui Iudaeorum -asse assensum. THEOD. PRISC. log. 2 AVELL. p. 393, 10 EVGRAPH. Ter. Phorm. 670 COD. Iust. 6, 3, 11, 1). PANEG. 3, 8 diurna vobis et nocturna curricula utraque mundi lumina -asse. COD. Iust. 10, 51, 3 (*imp. Diocl. et Maxim.*) rebus propriis intercessum. LACT. inst. 1, 1, 22 legendi vel audiendi patientiam (FIRM. err. 25, 1 AVELL. p. 19, 18). 6, 18, 9 quod -at (*syn.* misericorditer faciat). LEX c. Caesar. (Corp. V 2781) 14 eiusmodi ⟨personis⟩ audientia non debeat -ari. FIRM. math. 3, 8, 10 si bonum eis Iuppiter testimonium -arit. MAR. VICTORIN. rhet. 2, 42 p. 293 populo ... licentiam. PS. HIL. libell. 5 ut nascentibus ... animantibus animas -rent materiae. FILASTR. 76, 1 taciturnitati studium (MAR. MERC. Nest. serm. 13, 1 arti maritimae. ZACCH. 3 praef. operi. AVELL. p. 601, 11 LEO M. epist. 37). FILASTR. 76, 3 silentium -bant prophetae. 133, 3 ornamenta caeli sidera praestita atque -ata. PS. DAMAS. epigr. 103, 4 auditum ... -at his precibus. SCHOL. Hor. carm. 3, 29, 43 nec futuris animum -ari (CARM. epigr. 190, 8 animo ... quem -vit deus). PS. ASCON. div. in Caec. p. 104 praesentiam suam -at amico (AVELL. p. 518, 27). HIER. epist. 22, 30 errori locum paenitentiae (*syn.* tribuo). CYPR. GALL. iud. 518 immundis nec -et ora creandus. CLAVD. carm. min. 25, 98 non vilem ... fistula -at usum. PAVL. NOL. epist. 31, 6 crux ... hominum votis lignum suum -at. MACR. somn. 1, 21, 35 ignis aetherii, qui terrenis membris vitam et animam sustinendi -ret vigorem. CASSIAN. inst. 1, 2, 4 *institutis* oboedientiam per omnia -are (CASSIOD. in psalm. 118, 141). AVELL. p. 513, 11 placidam supplicantibus conscientiam -ate. p. 744, 15 benedictionis opulentiam. EPIST. pontif. Thiel Hil. 15, 2, 2 omnes sententias et subscriptiones proprias -ate. EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^{C} terrarum ... schemati familiarem debitamque substantiam -vit *deus* (*syn.* deputare). 6, 4 p. 925^{C} plantis sollicitatam diligentiam -antes. SEDVL. epist. 1 p. 12 fluctuanti paginae auctoritatis tuae ancoram -are. EVGRAPH. Ter. Eun. 142 ut paucos dies sibi -et. 310 ut auxilium sibi et consilium -et (IORD. Rom. 234 cur Tigrani auxilium -asset. GREG. TVR. Franc. 1, 1). Phorm. 749 gemitum. ENNOD. epist. 1, 6, 8 p. 6, 26 ad solacium nostrum lacrimas -are. 6, 6, 3 p. 153, 7 si desideriis meis tabellarum frequentiam -etis (7, 13, 4 p. 182, 1 ut circa litterarum munia frequentiam -etis). CASSIOD. in psalm. 125 praef. quapropter animae ponamus aurem, mentem purissimam -emus. CARM. epigr. 391 -a visus et lacrimas titulo noli ... negare. **c** *additur* ut: PAVL. NOL. epist. 32, 20 -emus ... Christo, ut ex ... gloria participare possimus.

iuncturae praepositionales: ad: RHET. Her. 4, 51, 64 CIC. Verr. 5, 91 ALF. dig. 34, 2, 28 PLIN. epist. 2, 11, 23 VVLG. Ezech. 18, 8 EVGRAPH. Ter. Eun. 142 PAVL. NOL. epist. 32, 21 ENNOD. epist. 1, 68 p. 6, 26 CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 4. inter: LVCIL. 738. in: SEN. contr. 1, 5, 6 AVELL. p. 116, 20 LVCIF. epist. 7 p. 329, 3. pro: PETRON. 101. circa: ENNOD. epist. 7, 13, 4 p. 182, 1.

C *inde i. q. commodum dare, adiuvare, commodum, gratum, benignum sim. esse; cf.* NON. p. 275 -are: commodum dare. DIFF. ed. Beck p. 30, 14 accommodare est rem commodam facere; -are: commodo dare. GLOSS. ὠφελῶ. 1 *absolute:* **a** *subi. homo:* PVBLIL. H 6 habet in adversis auxilia, qui in secundis -at (*sc. aliis*). PANEG. 10, 33 facilior ... laedendi quam -andi ... via est. 12, 12 facultate ... -andi, non securitate peccandi. PROSP. in psalm. 111, 5 qui miseretur et -at. *subi. res:* AVR. VICT. Caes. 20, 28 quo *foro* parum -ante. 2 *accedit alicui vel alicui rei:* *subi. homo:* CIC. de orat. 2, 207 studiis ... eorum (*hominum*) ceteris -andi favetur. Att. 2, 16, 2 voluisse ⟨se⟩ illi ordini -are. epist. 13, 8, 3 ei societati quibuscumque rebus posses -are. 13, 32, 2 ei omnibus in rebus ... -es. 13, 35, 2 omnibus rebus. 13, 75, 2 de loco ... et de tempore. *et saepius.* SEN. epist. 104, 3 suis. APVL. flor. 9 p. 39 beneficio multis -asti et exemplo omnibus profuisti. PANEG. 11, 1 non mihi solum ... verum etiam negotiis tuis -asse aliquatenus videbare. AVSON. 133, 3 caecus claudo pede -at. EPIST. pontif. 238 (Damas. *a. 380*) Migne 13, 370^{A} hinc in omnibus honorificentiae tuae -o. *subi. res:* IVL. VAL. 3, 43 nihil homini -are praescientiam. AVR. VICT. Caes. 40, 9 cum agrum satis rei publicae -antem ... fecisset. SYMM. epist. 2, 42 rem ... iuveni -asse. CHAR. gramm. I 294, 3 -at mihi haec res. MACR. gramm. V 620, 17 optamus evenisse quod nobis -et. somn. 1, 19, 25 *Veneris et Iovis stellae* vitae nostrae magis -ant. 3 *additur acc. obi.:* TER. Hec. 760 quod queam illi ut -em. CIC. epist. 3, 3, 1 quae successori ... -are potest is, ... complectare. 13, 16, 4 quidquid ei -veris. SYMM. epist. 1, 20, 2 magnum illum ... Stagiritae suo nihilum -asse. SERV. Aen. 6, 660 quae *ars* non aliquid rei publicae -ret.

II *de actione* ***aptandi:*** **A** *formando in statum aliquem redigere:* *aliquem:* SALL. Catil. 16, 2 ex illis testes signatoresque falsos -are. OV. am. 1, 8, 86 -at in lusus numina surda Venus. *aliquid:* QVINT. inst. 10, 1, 101 affectus ... dulciores ... nemo historicorum -vit magis. TERT. pall. 4 quas *provincias* natura agro potius eluctando -vit. MART. CAP. 4, 338 sexta *norma rhetoricae artis* quae dicenda rhetoribus -ata est. PS. PROSP. prom. 1, 7, 1 fides -at ac praeparat mentem. EVGRAPH. Ter. Andr. 301 consensus est -atus.

B *formando simile reddere:* 1 *homines:* *alicui* (*rei*): AVG. civ. 11, 18 quibus eos (*malos homines vel angelos*) bonorum usibus -ret. *se:* SEN. benef. 2, 34, 2 si te -veris mihi. PACIAN. epist. 2, 7 p. 38 Novati insaniae -atum *eum*. AMBROSIAST. in I Tim. 3, 7 tempori magis se -ans. AVG. mus. 1, 6, 11 gratum habeo, quamquam tibi te -es magis. se ad *aliquid:* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 44 p. 36, 22 Engelbr. quomodo *is qui bestias erudit* se ad uniuscuiusque *bestiae* naturam atque ingenium -bit? **2** *res:* *res se -ant:* COLVM. 4, 22, 5 plurimarum stirpium natura sic se -at, ut *eqs.* CHIRON 74 si se *medicamentum* -verit. *aliquid alicui* (*rei*): SEN. epist. 33, 9 *vox* quae alienis verbis -atur. QVINT. inst. 11, 3, 93 gestus ... principio et narrationi non -atus. IAVOL. dig. 38, 5, 12 qui fidem suam amico -vit. APVL. met. 10, 17 verbis nutum -are. TER. MAVR. 102 E, quae sonitum -at hisce *consonis.* 2778 longas brevibus brevesque contra alterna vice -ando longis. LACT. inst. 3, 17, 43 *vox* quae potest latronibus aptissime -ari. AVSON. 330, 2 decus fictae non -at arti. MACR. sat. 3, 3, 4 profanatum, quod ex sacro promiscuum humanis actibus -atum est. EPIPHAN. Avell. p. 766, 27 nec istam posse descriptionem compositioni lapidum -ari. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 26 spongiae -andae podici. BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 4 p. 250, 22 nihil subiecti substantiae -antes. *se:* SEN. nat. 2, 9, 2 huic (*spiritui*) se -at *aqua*. NEMES. ecl. 4, 24 donum forma (*i. pulchritudo*) breve est nec se quod -et annis. ARNOB. nat. 1, 60 potuit ... illa vis ... inferre et -are se mundo. CHALC. comm. 28 diversa illa natura difficile se -ante concretioni ... generum (δύσμικτον). CASSIOD. var. 2, 22, 1 ut se -et pietas regalis fati vulnere sauciatis. *aliquid* ad *aliquid:* ARNOB. nat. 6, 18 ad reliquos habitus ... corporis ... similitudinem -are. DON. Ter. Hec. 729 cuius rei difficultas ... etiam ad alia negotia ... verbum hoc ('*impetrare*') -vit ac dedit. OPTAT. 6, 3 p. 147, 1 ad ... facinus -asse consilium. AVSON. 419, 69 ad Cyri virtutes exequendas votum potius quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

historiam -asti. MART. CAP. 9, 958 peripheres, quae ad utramque aut -atur aut servit. *aliquid in aliquid*: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 12 p. 108, 17 in unam ... speciem plurimae differentiae poterunt -ari

C *intransitive i. q. aptum esse*: TER. MAVR. 2039 quae vicibus tempora -ant, resumunt, miscentque trochaeos sine fraude saepe plures. CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 480 quae -ant veternosis *morbis*, acutis vehementer incommodant. ENNOD. epist. 2, 45, 1 p. 50, 18 quaternionem sub maiori quam ingenio meo -bat celeritate reddideram.

synonyma et iuxta posita: conferre, credere, dare, deponere, deputare, donare, emere, facere, locare, mutuari, praeparare, prodesse, tribuere. *opposita*: abscondere, adoptare, dare, donare, incommodare, laedere, peccare, recipere, reddere, repetere, reportare, reposcere, tradere, vendere.

derivata: commodatio, commodator. *composita*: ac- in- praecommodare.

part. perf. pass. adi. ˣ**commodātus**, -a, -um. 1 *de eo, qui ad utendum datus est, i. q. mutuus datus*: SEN. dial. 6, 10, 1 alieni -ique apparatus sunt. SIDON. epist. 4, 24, 7 -a summa solvatur. *t. t. iur.*: POMPON. dig. 13, 6, 8 rei -ae. COD. Iust. 6, 2, 22, 1ᵃ *et saepius*. *nota de homine fere i. q. adoptatus*: SEN. dial. 6, 13, 3 cum inter -os Scipio fuisset filios. 2 *i. q. aptus*: PLIN. nat. 22, 83 *sucus* stomacho perquam -us. QVINT. inst. 10, 1, 17 vox, actio decora, -a. APVL. met. 3, 17 tectum ... nudatum ... pervium artibus suis -um. Plat. 1, 14 gustatus ... sensus ... humidioribus et aquosis potius -os. MAR. VICTORIN. defin. p. 45, 7 consideratione ... plenius -a. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 28 non omnibus -a curatio videatur. 3 *fere i. q. facilis*: MAR. VICTORIN. in Eph. 5, 13 animi ... voluntas est -a et credula (*opp.* nullus labor, nulla difficultas).

adv. **commodātē**: *i. q. apte*: FRONTO p. 162 N. usurpatum concinnius aut congruentius aut -ius. GELL. 2, 5 id -issime facias.

part. perf. pass. subst. ˣ**commodātum**, -ī *n*. THEOPHIL. inst. Iust. 3, 14, 2 κομμοδάτον (*syn.* χρῆσις). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ κομμοδάτον τὸ εἰς χρῆσιν διδόμενον πρᾶγμα. *nota*: VLP. dig. 13, 6, 1, 1 inter -um et utendum datum Labeo quidem ait tantum interesse, quantum inter genus et speciem. *t. t. iur. cf. Leonhard, PW. IV 771.* 1 *id, quod utendum datum est, res commodata*: IVLIAN. dig. 41, 3, 33, 4 -um vel depositum (PAVL. dig. 12, 1, 2 pr.). POMPON. dig. 13, 6, 13 pr. qui -um accepit. MARCELL. dig. 41, 2, 20 VLP. dig. 13, 6, 3, 3 PAVL. dig. 13, 6, 22. SIDON. epist. 5, 2, 2 tempus est -a restitui. 2 *contractus*: IVLIAN. dig. 16, 3, 15 nec depositi nec -i actione (POMPON. dig. 13, 1, 16 GAIVS dig. 15, 1, 27 pr. inst. 4, 33 actiones -i, fiduciae *eqs*. 4, 47 MARCELL. dig. 42, 1, 12 PAPIN. dig. 19, 5, 1, 2 VLP. dig. 2, 14, 7, 1 PAVL. dig. 17, 2, 38 pr. COD. Iust. 3, 31, 12, 1). IAVOL. dig. 47, 2, 72 pr. AFRIC. dig. 47, 2, 62, 6. GAIVS inst. 4, 47 -i formulae. VLP. dig. 19, 5, 17, 3 non fuit gratuitum -um. PAVL. dig. 13, 6, 2 COD. Iust. 6, 2, 22, 1. *et saepe apud iurisconsultos*.

2. commodō *v. p. 1924, 52.*

commodulātio, -ōnis *f*. [*a* com *et* modulus *vel* modulari, *cf.* commodulus. *Th.*]. *fere i. q. proportio*: VITR. 3, 1, 1 proportio est ratae partis membrorum in omni opere totiusque -o.

(**commodulus**, -a), -um *a* commodus, -um *deminutive*. *neutr. subst.* commodulum, -ī *i. q. emolumentum*: ARNOB. nat. 1, 9 eventa haec omnia quae fiunt et accidunt mole sub hac mundi -is non sunt nostris, sed ipsius pendenda sunt rationibus ordinibusque naturae. *acc. sing. neutr.* commodulum *adv.*: *i. q. apte, parvo pretio*: PLAVT. Mil. 750 -um obsona, ne magno sumptu.

adv. **commodulē**. *i. q. apte, bene*: PLAVT. [Cist. 741 -e quaedam *e coni.*, commodo loquelam *codd.*] Rud. 468 -e ludis. Stich. 690 hoc conviviumst pro opibus nostris satis -e nucibus, fabulis *eqs*. ARNOB. nat. 2, 18 fortuita conspiciens quaedam -e provenire.

ˣ**commodus**, -a, -um [*a* com *et* modus; *cf.* σύμμετρος. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 160 a modo fit commoditas, -us, commodat *eqs*. *de formis*: CATVLL. 84, 1 chommoda dicebat, si quando commoda vellet dicere, et insidias Arrius hinsidias. CONC. Paris. a. 614 p. 186, 2 quommodo. *comp. inde a* TER. Phorm. 603, *sup. inde a* RHET. Her. 3, 19, 32. *de significatione nota*: GLOSS. -ior aetate: τῇ χρήσει (commoditate *Heraldus*, commodatione *Bücheler*). *legitur et adi. et subst.* -um *inde a* PLAVTO *et* ENNIO *saepe apud scriptores pedestres*: RHET. Her. CIC. VARRONEM CAES. LIV. VITR. (-um *bis*) SEN. rhet. (-us 6ⁱᵉˢ) COLVM. QVINT. (-us *ter*) PLIN. (-um *ter*) SVET. (-us *quater*) FRONTONEM ICTOS APVL.; *rarius habent*: SALL. (-um 5ⁱᵉˢ) NEP. (-um *semel*) SEN. philos. (-us *semel*, -um *bis*) VELL. (-um *semel*) VAL. MAX. (-um 6ⁱᵉˢ) PHAEDR. (-um *semel*) MELA (-us *bis*) PETRON. (-us *semel*, -um *quater*) PLIN. nat. (-us *et* -um *binis locis*) TAC. (-um 5ⁱᵉˢ). *rarius apud poetas* (*sed saepe apud* PLAVT. [-um *bis*] TER. HOR. OV.): CATVLL. (-um *quater*) LVCR. (-um 5ⁱᵉˢ) VERG. georg. (-us *semel*) PROP. (-us *bis*) STAT. (-us *bis*) MART. (-us *bis*, -um *semel*) IVV. (-um *bis*). *deest* CATONI TIB. CVRT. PERS. LVCANO VAL. FL. SIL. FLORO; *praeterea desunt*: -us: CATVLLO LVCR. SALL. NEP. VELL. VAL. MAX. PHAEDRO IVV. TAC.; -um: PROP. CELSO MELAE STAT. [*legitur* PLAVT. Bacch. 401 *CD contra metrum, v. p. 1786, 2.*] *cogn.* Commodus, -a *v. nom. propr.*

I *de rebus*: A *i. q. aptus, idoneus*: *cf.* NON. p. 266 -um: aptum, conveniens. GLOSS. utilis, aptus, congruus. -um habile, aptum, utile. 1 *proprie*: PLAVT. Asin. 401 truculentis oculis, -a statura, tristi fronte. OV. am. 2, 15, 6 digitum iusto -us orbe teras, *anule*. VITR. 4, 2, 1 si maiora spatia sunt ... si -a. SEN. dial. 4, 35, 1 arma ... expedita ..., gladium -um et habilem 2 *latiore sensu*: PLAVT. Most. 255 ubi tu -a es, capillum -um esse credito. TER. Hec. 585 hoc ... meae -um famae arbitror. 817 quot -as res attuli. RHET. Her. 2, 4, 6 rationes -iores. 3, 11, 19 -ae inventiones et concinnae ... elocutiones. 3, 19, 32 -issimam distinctionem. 4, 12, 17 elocutio -a et perfecta. 4, 19, 26 -issima et absolutissima *exornatio*. 4, 41, 53 occasio. CIC. inv. 1, 5 a multis eligere homines -issimum quodque. 1, 61 -ior illa partitio. Verr. 2, 47 ulla spes salutis -a. 3, 192 at mores -i. quis contumacior? 6, 58 tam -a vacatione. 6, 153 quam -am defensionem! Caecin. 8 faciliore et -iore iudicio. Vatin. 28 -iorem reo reiectionis condicionem (reo -um reiectionis, *al.*) dare noluisse. Att. 9, 3, 1 -ius anni tempus. ad Q. fr. 3, 1, 25 satis -as *litteras* de Britannicis rebus. CAES. Gall. 5, 2, 3 -issimum ... traiectum. civ. 1, 46, 3 -iorem ac tutiorem ... receptum. 3, 85, 2 -iore re frumentaria. 3, 97, 3 -iore ... itinere. 3, 100, 3 tempore anni -iore ... ad navigandum. VARRO rust. 1, 6, 5 aestiva montanis locis -iora. 1, 9, 6. ling. 9, 16 a minus -is verbis. VERG. georg. 4, 129 seges nec -a Baccho. HOR. carm. 3, 19, 12 tribus aut novem miscentur cyathis pocula -is. PROP. 3, 22, 19 armis apta magis tellus quam -a noxae. LIV. 6, 14, 9 addita alia -ioris (commotioris *codd.*) ad omnia turbanda consilii res. 30, 29, 10 tumulum ... tutum -umque. 34, 3, 4 nulla lex satis -a omnibus est. MANIL. 2, 391 sexta ... in nullas numerantur -a vires. VITR. 1, 2, 3 eurythmia est venusta species -usque in compositionibus membrorum aspectus. 1, 2, 8 -a dispensatio. 1, 3, 2 apta et -a distributio. LABEO dig. 19, 2, 60 pr. domum. COLVM. 2, 9, 1 hanc *mensuram* ... -issimam docuit ... usus. PLIN. nat. 9, 137 omnes paene -iores purpurae tinguuntur. STAT. silv. 5, 2, 42 iuga. Theb. 2, 521 umbra ... non -a sacris Faunorum. QVINT. decl. 254 p. 44, 9 totam ... -iorem esse partem diversam. APVL. met. 2, 12 dies ... negotiatori -us ... salubris ... oportunus. SCAEV. dig. 34, 1, 16, 1 alimenta -a. VLP. dig. 19, 2, 9 pr. aliam habitationem non minus -am. MARCIAN. dig. 11, 7, 39 in locum -iorem. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 88 synecdoche. epist. 2, 2, 132 occasione. AMM. 14, 6, 14 -is intervallata temporibus convivia. RVFIN. hist. 2, 17, 8 regio ... ad munimentum ... -a (εὐκαίρως. *cf.* CLAVD. 20, 417 non -a castris ... regio). AVG. civ. 13, 24 in eum *librum* qui sequitur -iore dispositione differtur. MART. CAP. 2, 109 -issimum sibi conubium. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 5 p. 187 -ior divisio. IORD. Get. 175 generis sui amplitudine -a taciturnitate suppressit.

B *utilis, bonus, suavis, gratus*. *cf.* NON. p. 266 -um: sicuti plerumque utile. GLOSS. utilis. λυσιτελής. εὔχρηστος χρηστός. χρήσιμος. ἐπιτήδειος. ἐπωφελής. -ior χρησιμώτερος. -iorem utiliorem. -um συμφέρον. σύμφορον. ὠφέλιμον. λυσιτελές. χρήσιμον. utile. -ius λυσιτελέστερον. utilius. CARM. epigr. 52, 7 (*aetatis Gracchorum*) sermone lepido, tum autem incessu -o. CIC. leg. 1, 55 divitias, valetudinem ... -as res appellet, non bonas. Lael. 54 qui antea -is fuerint moribus. Att. 8, 11ᵇ, 1 gesta ... -iora esse multo, quam ... erat ... nuntiatum. 13, 41, 1 -as ad matrem litteras. epist. 2, 17, 3 minus -os sermones. 4, 9, 4 si ista vita tibi -ior esse videatur (*opp.* tutior). 7, 3, 5 in -iore loco (OV. Pont. 3, 3, 64). 13, 14, 2 quam -a condicione. CAES. Gall. 7, 6, 1 res ... -iorem in statum pervenisse. civ. 3, 62, 4 valetudine minus -a. 3, 85, 2 -issimam belli rationem. PROP. 2, 27, 4 quae sit stella homini -a quaeque mala (OV. Ib. 210 nec ulla -a nascenti stella levisque fuit). OV. Pont. 2, 6, 72 spes exilii -ioris (*cf.* 3, 9, 38 solo). LIV. 38, 55, 6 quo -ior pax Antiocho daretur. CELS. 2, 12 *aqua* decocta -ior est. 3, 20 -issima haec ratio (COLVM. 4, 4, 1). SEN. epist. 95, 58 rerum -arum possessio. COLVM. 9, 14, 17 -iores ... tempestates. 12, 52, 21 -ior gustus olei. MART. 13, 119 -iora *vina* bibes. QVINT. inst. 6, 3, 77 -ioris valetudinis. PLIN. epist. 4, 14, 6 quae sunt -issima desinunt videri, cum paria esse coeperunt. 7, 18, 2 nihil -ius invenio. SVET. Iul. 87 finis vitae -issimus. Claud. 3 spem de se -iorem. FRONTO p. 31 N. caelum Neapolitanum plane -um, sed vehementer varium. p. 44 quod -um valetudini sit facis. p. 184 reconciliata ... -a valetudine. p. 187. GAIVS dig. 35, 1, 88 servo -ior *condicio*. APVL. met. 1, 5 pretio. 4, 6 ovili stabulatione -a. ARGVM. Plaut. Stich. 4 verbis delenitur -is. SER. SAMM. 922 horridus attractu, sed gustu -us apto *cimex*. EVTR. 10, 6 filium -ae indolis. HIL. in psalm. 118 heth 5 sortem -ioris portionis. AVSON. 400, 5 -iore fato. AMM. 23, 6, 67 lenium ventorum -issimus flatus. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 2 p. 211, 10 Engelbr. -issimum ex utroque (*sc. tristitia ac laetitia*) temperamentum. AVG. civ. 4, 7 aliquid -ius pollicente *Cyro*. 12, 4 *ignis* aliter appositus perniciosus, qui convenienter adhibitus -issimus. THEOD. PRISC. log. 10 sanguinis -issimo elemento corpora laborantia. CYPR. GALL. exod. 289 quae tum terra fuit Iudaeae -a genti. FAVST. REI. epist. 9 p. 212, 19 terrenus homo vomere crucis edomitus -a infirmitate marcescat. SEDVL. epist. 1 p. 6, 3 operis causae, non supervacuae ... sed -ae. CASSIOD. in psalm. 1, 1 ni-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mis pulchrum -umque principium. NICET. vigil. 8 quid istis lucris -ius. CORP. III 9673 -issima *vita.* *nota compar. pro subst.*: FRONTO p. 83 N. nuntii de domnula mea -iora ... iudicantes. *strictiore usu i. q. saluber, prosper*; GLOSS. -um oportunum. PLIN. nat. 36, 145 oculorum vitiis -ior *haematites lapis* croco similis. IVST. 24, 8, 13 nec fugientibus fortuna -ior fuit. RVFIN. hist. 1, 8, 10 *aquae* etiam potantibus -ae (πότιμα). CAEL. AVR. acut. 2, 21, 128 fames tantum noxia, quantum refectio -a. GREG. TVR. Franc. 9, 40 in hoc verno, cum aurae -iores fuerint (PALLAD. hist. mon. I 22 -arum ... aurarum). *i. q. fertilis*: OROS. hist. 1, 2, 82 insula ... spatio non parva, solo -a. *huc etiam traham*: PLAVT. Asin. 725 viginti argenti -as minas (*falso ad l.* NON. p. 266 -um: integrum, totum). Rud. 1318 talentum argenti -um magnum. -um est (*i. q. utile, bonum, gratum est*), *plerumque cum infinitivo* (*alia v. infra l. 62 sqq.*): PLAVT. Amph. 558 ut -umst et lubet ... facias. Cist. 486 si tibi -umst. Merc. 918. 919 Most. 807 Stich. 186 TER. Eun. 502 Haut. 161. Phorm. 131 quod erit mihi bonum atque -um. 603 -ius esse opinor duplici spe utier. 814 -ius esse in omnes. 1026 LVCIL. 933 CAEL. hist. 24. RHET. Her. 1, 13, 23 reo. 1, 17, 27 -ius est ... exponere. 4, 17, 26 auditu. CIC. inv. 1, 25. Tull. 17 quod -um fuit, respondit. Verr. 2, 11. 65 ut quos ei -um sit invitet. 3, 55 -issimum putavit esse ... abire. Cluent. 97 leg. agr. 1, 3 Flacc. 20. dom. 37 -ius. p. red. in sen. 12 Planc. 48 de orat. 2, 320 -ius. rep. 3, 8. fin. 4, 56 -ius. Tusc. 1, 23 -ius. div. 1, 111. Lael. 45 -issimum. Att. 1, 20, 1 nihil duco esse -ius. *al.* 2, 1, 3. 5, 6, 1 -issimum. *al.* epist. 9, 2, 3. 10, 22, 2 -issimum. CAES. Gall. 1, 42, 5 -issimum. 1, 47, 4 -issimum visum est. PS. SALL. rep. 2, 3, 4 quos -um est trahunt. LIV. 6, 40, 12 quod -um est populo accipere. LABEO dig. 23, 3, 79 pr. cum -issimum esset. SEN. contr. 10, 5, 18 CELS. 1, 3 *bis.* 3, 22 SEN. nat. 1, 1, 2 epist. 26, 10 COLVM. 6, 37, 5 MELA 1, 24. PETRON. 140 nihil est -ius. PROC. dig. 50, 16, 125 cum -um erit, hoc est cum sine incommodo meo potero. QVINT. inst. 6, 1, 9. PLIN. epist. 3, 9, 19 -issimum putavimus. SVET. Aug. 49 -ius id visum est. IVLIAN. dig. 45, 1, 53 VENVL. dig. 46, 5, 11. APVL. Plat. 1, 15 quod ... fibris est -um. PAVL. dig. 36, 2, 21 pr. quod scribenti comprehendere sit -um. VEG. mil. 3, 7 -ius repertum est, ut *eqs.* BOETH. arithm. 2, 25 p. 114 quantum -um fuerit. *cum acc. c. inf.*: IVLIAN. dig. 34, 5, 12 -issimum est id accipi. 37, 6, 3, 2 -issimum sit emancipatos quartam partem ... ferre. 40, 12, 30 GAIVS dig. 6, 1, 24 inst. 1, 134. 2, 146 SCAEV. dig. 26, 2, 31 PAPIN. dig. 42, 6, 3, 2 VLP. dig. 18, 6, 1, 3. 25, 4, 1 pr. 45, 1, 80 PAVL. dig. 5, 1, 28 pr. 11, 3, 4. IVL. VAL. 3, 31 -um est mihi ... ad consilium ... bellum ... inferri *eqs.* *fere i. q. suave, gratum est*: CIC. nat. deor. 2, 1 Lucilium, si ipsi -um est, audiamus. epist. 9, 1, 2 ut id utrique nostrum -issimum esse diiudicetur. LIV. 32, 8, 13 ultra quam regi -um esset. PLIN. paneg. 48 cum -um est, convenimus. TREB. Claud. 15, 3 si eius animo -um est. IVL. VAL. 3, 46 ut vobis -um est.

C *oportunus, expeditus, facilis* (*qui sine labore acquiritur, efficitur*): HOR. epist. 2, 2, 70 intervalla vides humane -a (*cf.* PORPH. *ad l.*). OV. fast. 2, 288 nec satis ad cursus -a vestis erat. LIV. 22, 2, 2 aliud longius, ceterum -ius ... iter. 30, 19, 5 curationi omnia -iora. VITR. 2, 9, 9 in sculpturis -am praestant tractabilitatem. 6, 5, 2 publicanis -iora et speciosiora et ... tuta *aedificia.* 6, 5, 3 -as et emendatas explicationes. CELS. 1, 2 p. 14, 33 *ambulatio* non utique plana -ior est. COLVM. 1, 1, 19 suburbanum praedium -issimum esse. 1, 3, 3 iter -um. PLIN. epist. 4, 26, 3 ut comites istos (*sc. scripta*) quam -issimos habeas. GAIVS inst. 4, 31 et -ius ius et plenius. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 74 -iori mansioni ... necessaria. SIDON. epist. 1, 5, 3 vada -a. CORP. X 4654 -ius. *sic interpretandum videtur*: LVCIL. 108 bis quina octogena *milia passuum* videbis -a te (*sc.* '*confecisse*' *vel sim.*; *falso de loco* NON. p. 266, *v. supra l. 12*). -um est: CIC. Brut. 20 si tibi est -um, ede illa, quae coeperas. Att. 4, 4ª, 2 sed haec si tibi erit -um. *al.* LIV. 22, 1, 18 *pecuniae* quantum conferre cuique -um esset. 25, 12, 14. COLVM. 4, 8, 3 -ius. MART. 5, 30, 7 -ius nisi forte tibi potiusque videtur *eqs.* PLIN. epist. 3, 18, 4. 10, 49, 2 -issimum est (*syn.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 50 accommodatior). IVST. praef. 3 prout -um cuique fuit. DICT. 2, 5 cum -um ipsis videretur.

D *varia*: *i. q. magnus* (?): PORPH. Hor. epist. 2, 2, 70 antiqui pro magno -um dicebant. *i. q. bonus* (*sc. moribus*); GLOSS. -um iustum vel continuum: COD. Iust. 5, 4, 23, 1 derelicta mala et inhonesta conversatione -iorem vitam amplexae fuerint *mulieres.* *i. q. totus? v. supra l. 12.*

II *de hominibus sim.*: **A** *i. q. suavis, comis* (*cf.* GRAMM. VII 530, 23 -us aliis necessario utique prodest): ENN. ann. 246 scitus, secunda loquens in tempore, -us verbum pauc[or]um. PLAVT. Mil. 642 vel cavillator facetus vel conviva -us (Poen. 616). Most. 255 *v. p. 1922, 9.* Pseud. 443 quam pauci estis homines -i. TER. Andr. 844 ego -iorem hominem ... non vidi. Haut. 521 mulier -a et faceta (GLOSS. II 352, 55 *ad l.* κομψή). Ad. 783 comissatorem haud sane -um. CIC. Verr. 4, 23 qui aliis inhumanus ac barbarus, isti uni -us ac disertus videretur (*de dat. cf.* PRISC. gramm. III 219, 5). ad Q. fr. 1, 1, 39 multo te esse iam -iorem mitioremque. HOR. carm. 4, 8, 1 donarem pateras ... -us ... meis ... sodalibus. epist. 1, 9, 9 mihi -us uni. 2, 1, 227. CALP. ecl. 4, 71 tu tantum -us audi. SVET. Tib. 33 praestitit ... etsi varium diu, -iorem tamen saepius et ad utilitates publicas proniorem. APVL. Plat. 1, 1 Socrati magistro -o. ANTH. 453, 4 neutrum faciam, -a si fueris. PS. AVR. VICT. epit. 41, 14 -issimus ... rebus multis fuit *Constantinus.* AVSON. 166, 9 comis blandusque et mensa -us uncta. 270, 1 quaerendi attentus, moderato -us usu. *in imagine*: HOR. ars 257 *iambus* spondeos ... in iura paterna recepit -us ac patiens. **B** *i. q. aptus, conveniens*: CIC. inv. 2, 6 ad hunc quasi ad quendam multo -iorem [explicatorem] revertantur. Mur. 66 quemquamne existimas Catone ... -iorem, communiorem, moderatiorem fuisse ad omnem rationem humanitatis? GRATT. 47 quam -a nostro armamenta operi. AMM. 18, 6, 3 cuius rei ductorem -issimum fore spondebat. COD. Iust. 1, 12, 6, 2 (*a. 466*) quem his negotiis -iorem ... elegerit. *nota praedicative*: PLAVT. Poen. 1331ª hic venit -us. *fort. addas*: CATVLL. 10, 26 quaeso, inquit, mihi ... paulum istos *servos*, -a nam volo ad Sarapim deferri (commodam nam *var. lect.*, commodum enim *vel* commode enim *coniecerunt; possis*: istos commoda; nam *eqs.*, *v. p. 1918, 60. aliter Friedrich, comm. ad l. p. 124*). **C** *varia*: *i. q. bonus moribus*: VARRO Men. 83 qui tollit vitium *uxoris*, uxorem -iorem praestat, qui fert sese meliorem facit. RHET. Her. 4, 17, 25 eum -um et cognoscentem sui fore in potestate (*fere i. q. modestus; opp.* intolerabili superbia). VOPISC. Aurelian. 19, 6 agite ... qua puri, qua mundi, qua sancti, qua vestitu animisque sacris -i, templum ascendite, *pontifices.* AMM. 29, 3, 9 in vitia principis alia -issimi. *i. q. sanus*: PLIN. epist. 3, 16, 4 vivere filium atque etiam -iorem esse. FRONTO p. 57 N. te -iorem esse audieram. *cf.* p. 60 aegrum -iorem sibi ... facere. RVRIC. epist. 2, 22 iam -iorem esse me nuntio.

synonyma et iuxta posita: absolutus, accommodatus, aptus, blandus, bonus, comis, communis, disertus, emendatus, facetus, habilis, levis moderatus, patiens, perfectus, tutus. *opposita*: barbarus, inhumanus, malus, supervacuus.

derivata: commoditas, commodalis, commodulus. *composita*: accommodus, incommodus, percommodus.

acc. neutr. sing. **commodum** *pro adverbio*: *i. q. eodem tempore, modo*: *cf.* DON. Ter. Eun. 343 '-m' tantum quod vel 'ipso eodemque tempore'. '-m': -m 'una' vel 'ex hoc' significat, ut si dicas: 'eodem tempore quo haec agebantur'. SCHOL. Ter. p. 101, 14 -m: continuo [*D*: velociter], nomen pro adverbio. GLOSS. -m: ipsum quod eodem tempore. PLAVT. Amph. 669 ad aquam praebendam -m adveni domum. Cas. 593 Merc. 219 Mil. 1198 Rud. 519 Stich. 365 Trin. 400. 1136. TER. Eun. 343 illa sese interea -m huc advorterat. CIC. Verr. 4, 61 attrahitur Lollius, -m cum Apronius e palaestra redisset. Att. 4, 19 optio delata -m. 10, 16, 1 dederam litteras. 13, 9, 1. 13, 19, 1. 13, 30, 2. [CATVLL. 10, 26 *v. supra l. 17.*] GELL. 2, 2, 2 Taurus, sectatoribus -m dimissis, sedebat. APVL. flor. 3 p. 10 ars ista repertu novo -m oriebatur. met. 1, 5 -m ... processeram. 1, 14. 9, 20 *et saepe.* ITIN. Alex. 23 IVL. VAL. 3, 30. ZENO 2, 9, 1 filium ... se esse missurum -m tempore maturo. AVSON. 302, 46 -m ... imber ... repressit ignem. SYMM. epist. 1, 11, 1 -m aderant. MACR. sat. 1, 7, 3 ingredientes -m consecutus comitabatur.

adv. **commodo**: *i. q. eodem tempore*: PLAVT. Mil. 644 incommoditate abstinere me apud convivas -o (quomodo *codd.*) commemini. Friv. 1 -o dictitemus. APVL. Socr. 20 p. 166 hoc, quod -o (modo *A e coni.*) dixi. MACR. sat. 1, 2, 1 -o assunt feriae.

×*adv.* **commodē**: *comp. legitur inde a* PLAVTO, *superl. inde a* RHET. Her. CIC. inv. *de formis* -o *et* -e *v.* ROMAN. Char. gramm. I 193, 15. 196, 9 PS. ASPER gramm. suppl. 55, 16. CLEM. ad Cor. 48 quod -e et utile est omnibus. *legitur inde a* PLAVTO; *frequentant*: PLAVT. VARRO RHET. Her. CIC. CAES. CELS. COLVM. QVINT. PLIN. epist. FRONTO; *singulis locis*: BELL. Afr. BELL. Alex. CVRT. FRONTIN. SVET.; *binis*: NEP. HOR. SEN. PLIN. nat. MART; *ter*: APVL.; *quater*: SEN. rhet.; *senis locis*: TER. LIV.; *deest*: CATONI CATVLLO LVCR. SALL. VERG. TIB. PROP. OV. VITR. VELL. VAL. MAX. PHAEDRO MELAE PERS. LVCANO PETRON. VAL. FL. STAT. SIL. TAC. IVV. [*loci dubii*: PLAVT. Cas. 200 partum ei haud -e (-i *codd.*) est. TER. Haut. 685 -e (*codd.* -i) quicquam evenisse. PLIN. epist. 9, 26, 12 iam illa -ius (*D*, custoditius *ed. Ald.*) pressiusque.]

1 *i. q. eodem tempore* (*cf. adv.* -um): PLAVT. Rud. 309 sed quos perconter -e eccos video astare. TITIN. com. 64 rem magnam aiebat velle se mecum loqui, et -e eccum exit. SISENNA Miles. frg. 3 eamus ad ipsum. atque ipse -e de parte superiore descendebat. SEN. contr. 7 praef. 4 quem proxime dicentem -e audierat. **2** *i. q. bene, utiliter*: *cf.* DON. Ter. Hec. 95 -e pro blande et bene. EVGRAPH. Ter. Andr. 475 -e: ... bene. GLOSS. bene, utiliter. συμφερόντως. λυσιτελῶς, χρησίμως. ἐπωφελῶς. ὠφελίμως. PLAVT. Bacch. 130 satis ut -e ... haec concuret cocus. Cas. 260 si facias recte aut -e (Most. 853 fecisti -e, bene ambula. CIC. leg. agr. 3, 1 -ius. Cael. 62 satis -e. Phil. 8, 11 id aeque -e facere non possum. PLIN. epist. 5, 8, 1). PLAVT. Mil. 907 lepide et sapienter, -e et facete res paratast. 945 accurate et -e ... exsequamur. Most. 254 capillus satis compositust -e (*fere i. q. decenter*). Poen. 284 immo vero sane -e. Trin. 377 neque -ius ullo pacto ei poteris auxiliarier. TER. Andr. 475 non sat -e divisa sunt ... haec. Haut. 14 quantum ille potuit cogitare -e. Hec. 95 haud

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opinor -e finem statuisse orationi militem. RHET. Her. 1, 3, 5 quo -ius exordiri possimus (VARRO ling. 10, 56 a multitudine -ius potest ordiri). 2, 4, 6 non aeque -e potuisse. 2, 9, 13 scriptum illud esse dilucide, breviter, -e, perfecte, cum ratione certa (3, 15, 27 satis -e. CIC. inv. 2, 10 satis ... -e perscripsisse. Att. 2, 1, 4 -ius posse discribere. APVL. flor. 16 p. 70 me -e posse conscribere *librum*. HYG. astr. 2, 11 fabulam -issime scribit). RHET. Her. 2, 30, 47 loci communes ... -issime sumentur. *et saepe*. CIC. inv. 1, 16 exempla ... tum -ius expositури videamur. 1, 33 distribuetur tempore eo -issime, cum *eqs. ibid.* partitur... breviter et -e. Quinct. 34 causam -ius demonstrare. S. Rosc. 9 *non* satis ... -e dicere (61 si non -e, at libere. ac. 1, 14 satisne ea -e dici possint latine. Lael. 1 breviter et -e. off. 2, 69 -e autem, quicumque dixit *eqs.* VARRO ling. 7, 4 qui multa dixerit -e. SEN. contr. 2, 3, 23 PANEG. 9, 1 AVG. trin. 13, 7, 10 BOETH. arithm. 1 praef. p. 5. *aliter l. 82 et p. 1926, 11. 42*). CIC. Cluent. 36 perficere rem ... -ius. Verr. 3, 181 satis -e mihi videor ... cognosse. 6, 70 quam liberalissime -issimeque. de orat. 1, 29 immo vero -ius etiam. Brut. 119 -ius fingeretur oratio. orat. 215 -issime ... illigare. part. 119 -ius ... consequi. top. 40 -e... tractatur haec argumentatio. leg. 1, 20 -ius ... et sapientius *capiamus exordium*. 3, 30 quasi -issime respondisset. fin. 1, 63 nec ad melius vivendum nec ad -ius disserendum. 2, 69 *tabulam* sane -e verbis depingere solebat. Tusc. 1, 8 quo -ius disputationes ... explicentur 2, 35 nos -ius laboriosos appellamus. off. 1, 159 hoc -ius se res habet. 2, 77 has res -issime Xenophon ... persecutus est (CAEL. Cic. epist. 8, 1, 2 quod isti operarii minus -e persequi possint). Att. 1, 16, 14 ne quid in ista re minus -e fiat (13, 37, 1 nihil potest fieri nec -ius nec aptius). 4, 16, 1 te -e navigasse. 9, 10, 8 -issime ... τὸ μέλλον ibi καραδοκήσεις. epist. 9, 6, 1 Ostiae videri -ius eum exire posse. 12, 21 ut quam -issime sua negotia conficiat (*cf.* IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 -e negotium gessisti. AFRIC. dig. 3, 5, 45 pr. -ius negotium ... conficere. POMPON. dig. 28, 2, 10 -issime. GAIVS dig. 35, 1, 63 pr. satis -e). CIC. epist. 14, 18, 1 -e ... in nostris esse possitis. BALB. Cic. Att. 8, 15ᵃ, 3 -ius cadere non potuit. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1 res publica a me -e administrari possit (CAES. Gall. 6, 20, 1 -ius ... rem publicam administrare. COLVM. 1, 8, 4 rem satis -e). LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 quo -ius vectigalia tueri ... possim. CAES. Cic. Att. 10, 8ᵇ, 1 tibi minus -e consulueris. Gall. 2, 20, 3 non minus -e ... praescribere. civ. 1, 25, 10 quo -ius ... *rates* defenderet (COLVM. 1, 6, 5 -issime). BELL. Afr. 70, 2 vim hostium ... -ius sustinebat. BELL. Alex. 65, 1 multa Romae male et inutiliter administrari neque ullam partem rei publicae satis -e geri. NEP. praef. 1 saltasse eum -e scienterque tibiis cantasse. Them. 10, 1 multo -ius ... verba fecisse. VARRO ling. 7, 41 qui causam -issime orare poterant. 8, 44 adminiculandi ut docte et -e (*de part. orat.*). rust. 1, 13, 5 unde -issime perflari possit. *et saepe*. LIV. 42, 38, 10 si satis -e valeret (PLIN. epist. 3, 20, 11 ecquid -e vales? FRONTO p. 8 N. multo ... -ius. p. 88 -issime). CELS. 1, 2 -e ... exercent clara lectio *eqs.* 1, 10 -ius assumitur. 3, 5 cibus aegro -issime datur. 6, 6, 28 satis -e. *saepe*. SEN. dial. 1, 1, 1 hoc -ius in contextu operis redderetur. benef. 6, 12, 2 ut -ius veneant *captivi*. COLVM. 1, 6, 18 -ius omnis liquor vapore solvitur. 3, 2, 20 *syn.* melius. *saepe*. SCRIB. LARG. 78 medicamentum ... satis -e proficit. PLIN. nat. 24, 36 palpebras lentiscina -issime replicat. 30, 78 aranei telae -issime curant. MART. 7, 53, 11 quanto -ius ... mihi ferre ... poterat pondera quinque. QVINT. inst. 1, 9, 3 -e tractaverit. 4, 1, 76 cui -issime iungi initium ... poterit. 6, 3, 54 haec ... genera -ius ... respondent. FRONTIN. aq. 123 ut et umorem -e structura combibat. PLIN. epist. 7, 9, 3 quid tu, quid ille -ius. 9, 10, 2 poemata ... -issime perfici. SVET. Aug. 99 mimum vitae -e transegisse. FRONTO p. 4 N. ut -e agas. GELL. 1, 3, 11 transposuit -issime aptissime. 3, 16, 8 *Sabinus* Hippocratem -issime commentatus est. PS. APVL. herm. p. 272 -issime potest ... definiri. LAMPR. Diad. 7, 2 ut illi ne deorum nomen -e videretur adiungi. PORPH. Hor. epist. 1, 13, 8 -e ostendit. IVL. VAL. 3, 7 consuetudinem haud -e gliscere fidei neglegentibus. DON. Ter. Ad. 26 -issime adiecit. AVR. VICT. Caes. 16, 11 denuntiandae litis ... -e ius introductum. SCHOL. Cic. Gron. p. 392 praeclare ... bene, -e. VEG. mil. 3, 7 -ius repertum est. VVLG. III reg. 21, 2 si -ius tibi putas. AVG. civ. 1, 35 haec ..., si qua uberius et -ius potuerit, respondeat. 9, 4 non ... -ius ..., sed certe brevius et ... planius exposui. loc. hept. 2, 33 p. 547, 4 satis -e interpretati. gen. ad litt. imperf. p. 479, 2 -issime ... digesta narratio est. THEOD. PRISC. log. 71 castorei pulvis plus -ius operatur. EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 877ᴮ nobis ad credendum -ius (*syn.* utilius). SIDON. epist. 1, 9, 4 Avieni animus totis et cito, sed infructuosius, Basilii paucis et sero, sed -ius aperiebatur. BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 132, 21 -issime breviterque. 2, 7 p. 140, 6 -issime ... vocavit. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1108ᴬ -issime indicasse.

bene sc. moribus: GLOSS. honeste; δεόντως. CIC. de orat. 1, 227 non modo parum -e, sed etiam turpiter et flagitiose dicta. **3** *i. q. comiter*: *cf.* DON. Ter. Hec. 95 -e pro blande et bene. GLOSS. -ius remissius. PLAVT. Cas. 855 acceptae bene -e eximus. TER. Haut. 152 si quis recte aut -e tractaret. CIC. Att. 10, 3 feceris ... -e mihique gratum. epist. 11, 24, 1 Lepidum -e sentire. BRVT. Cic. epist. 11, 23, 1. SEN. contr. 3 praef. 4 iratus -ius dicebat (QVINT. inst. 6, 3, 105 ridicule -eque dicet). PLIN. epist. 1, 9, 5 parum -e scribo. APVL. met. 7, 13 illam thalamo receptam -e parentes ... fovebant. AVSON. 214, 9 -e, laete, benigne, abstemie. QVEROL. p. 9, 13 in malis tuis -e iocaris. *nota iocose de rebus*: PLIN. epist. 2, 15, 2 me praedia ... parum -e tractant. **4** *i. q. grate, iucunde*: PLAVT. Cist. 315 non modo ipsa lepidast, -e quoque ... fabulatur. Epid. 552. Mil. 615 lepide et -e. Poen. 401 aliquid huic responde, amabo, -e. 1221 ut pudice verba fecit, cogitate et -e, ut modeste orationem praebuit. 1223 lepide ... atque -e. TER. Haut. 559 numquam -ius umquam erum audivi loqui (CIC. Att. 4, 16, 3 -issime. 7, 1, 8. 10, 5, 3 -ius). MET. MAC. or. frg. Gell. 1, 6, 2 nec cum illis (*uxoribus*) satis -e, nec sine illis ullo modo vivi possit. CIC. Verr. 5, 95 quin aliquid facete et -e dicant (de orat. 2, 340 -e et breviter et acute et hilare dicto). ad Q. fr. 2, 12, 1 praeterquam quod sine te, ceterum satis -e oblectabam. HOR. sat. 2, 2, 91 *hospes* vitiatum *aprum* -ius quam integrum edax dominus consumeret. APVL. met. 2, 19 quam -e versaris in nostra patria. AVG. gen. ad litt. 3, 18 p. 84, 10 -e suaviterque *vesci*.

nota fere q. tolerabiliter; GLOSS. ἀνεκτῶς; ITALA Matth. 10, 15 (Mar. Victorin. adv. Arrium 3, 3) Sodomis et Gomorrhis ... -ius erit (ἀνεκτότερον, VVLG. tolerabilius). **5** *i. q. expedite, facile, sine labore*: CIC. inv. 2, 118 nos quod dicamus, facile et -e transigi posse. fin. 1, 3 -ius ... ex rebus concessis concludi. Att. 1, 10, 3 signa nostra ... cum -issime poteris, velim imponas. 1, 17, 3 praesenti tibi -ius exponam. 4, 5, 3 videtur -ius ad te. 16, 6, 1 magis -e quam strenue navigavi. 16, 11, 7 epistulas ... -ius mittere potero. epist. 3, 5, 3 erat id mihi multo brevius multoque -ius. 3, 6, 6 quo loco id -issime fieri possit. 13, 1, 1 id satis -e facere potero. VARRO rust. 1, 1, 1 si otium essem consecutus, ... -ius tibi haec scriberem. 1, 13, 1 ubi -issime possint se quiete recipere. CAES. Gall. 5, 49, 8 quo -issime (α, -issimo β) itinere vallem transire possit. LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 23 quominus -e populus ea via utatur. ALF. dig. 19, 2, 27 pr. paulo minus -e ... parte cenaculi uterentur. HOR. sat. 1, 6, 110 hoc ego -ius quam tu ... vivo. LIV. 28, 37, 5 ubi -e hibernaturum se. 32, 2, 4 ubi parum -e essent. 32, 32, 12 -ius ... ex propinquo dicamus. PAVL. FEST. p. 16 ad sustinenda -ius vasa. CELS. 7, 16 si angustius vulnus est, quam ut intestina -e refundantur. 7, 26, 2. CVRT. 8, 14, 19 haud satis apte et -e imponunt. COLVM. 1, 6, 3 in ea -e familiares ... morari. MART. 5, 8, 7 tandem -ius licet sidere. FRONTO p. 47 N. -issime venias. CELS. dig. 8, 1, 9. GELL. 1, 13, 3 rem -ius agi. VLP. dig. 39, 2, 37. AMM. 16, 4, 1 ut -ius vescerentur *gentiles*. 16, 12, 11 *difficultates* -e posse transiri. AVG. civ. 18, 8 ad istam vitam -ius ducendam. CASSIOD. inst. div. 10 libri -issime perlegantur. **6** *i. q. apte*: GLOSS. αὐτάρκως. CIC. rep. 4, 2 quam -e ordines discripti? Tusc. 3, 31 hoc ... a philosophia sumptum cum tam -e dixerit. div. 1, 9 quia -ius arbitratus es separatim id quaeri. off. 1, 120 facilius -iusque *mutationem* faciemus. epist. 11, 16, 1 satis scite et -e tempus ad te cepit adeundi. CAES. Gall. 1, 25, 3 -e pugnare poterant. 1, 39, 6 *res frumentaria* satis -e supportari posset. LIV. 10, 19, 14 satis -e instructi. COLVM. 2, 14, 3 permixta huic -e. QVINT. inst. 2, 7, 5 cum aliquid -ius elimaverint. 6, 3, 96 adiuvant urbanitatem et versus -e positi. AVG. civ. 10, 21 -ius ... Scipio Africanus est cognominatus. **7** *varia*: *i. q. libenter*: COLVM. 5, 6, 5 *ulmus* vitem -issime patitur. 5, 8, 6 *terra* -e recipit hanc arborem. *sane*: PLIN. epist. 8, 1, 1 iter -e explicui. HERM. Pal. sim. 7, 3 quamdiu ... -e habueris. HIER. epist. 52, 6 an -ius habeant.

synonyma et iuxta posita: abstemie, accurate, acute, aptius, bene, benigne, breviter, cogitate, dilucide, facete, facilius, hilare, laete, lepide, liberalissime, melius, perfecte, recte, ridicule, sapienter, scienter, scite, suaviter, uberius. *opposita*: brevius, flagitiose, inutiliter, libere, male, strenue, turpiter.

neutr. subst. ˣ**commodum, -ī** (*compar.* commodius *substantive v. p. 1923, 2*): *apud Graecos*: SVID. κόμοδα (*v. p. 1928, 79*). PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24, 1902 p. 134 κομοδίων. p. 135 (*a. 340*) Ἀπολλωνίῳ ὀφ(φικιαλίῳ) ὑπὲρ κωμοδίου, Νείλῳ γναφεῖ ὑπὲρ κ.

de significatione: SEN. epist. 87, 36 -um est, quod plus usus habet quam molestiae. *nota*: ISID. orig. 5, 25, 16 -um (commod<at>um *Arevalo, Lindsay*) est, quod nostri iuris est et ad alios temporaliter translatum est cum modo temporis, quamdiu apud eum sit, unde et -um (commod<at>um?) dictum est. *de frequentia: v. p. 1921, 72 sqq.* [*locus dubius*: RVT. LVP. 1, 17 vehemens in re publica, -i satis liberi (*sic A*, tum oris satis liberi *coni. Jacobs.*).]

1 *latiore sensu i. q. utilitas, emolumentum*: SCHOL. Ter. p. 118, 21 -o: prosperitate et utilitate. GLOSS. -i: utilitas (*sic*). -um ὠφελία. -o meo: ἐπὶ τῷ ἐμαυτῷ λυσιτελεῖ. -a: λυσιτελῆ χρήματα. PLAVT. Merc. 438 adnutat, addam sex minas. :: septem mihi .... :: -is poscit, pater. :: nequiquam poscit. Most. 307 ne ... quisquam invideat ... -is. Trin. 1117 -a, quae cupio, eveniunt. TER. Andr. 547 plus malist quam -i. 573 ullum -um in me claudier. 628 ex incommodis alterius sua ut comparent -a (Haut. 397 ut ex illius -o meum compararem -um). Eun. 372 tu illis fruare -is. 578 quid ex ea re ... caperes -i. Haut. 50 servire vostris -is (Hec. 51. 495. CIC. div. in Caec. 64 dolori suo, non rei publicae -is. Sest. 97 qui voluntati, -is, opinionibus ... serviunt. rep. 1, 8. ad Q. fr. 1, 1, 25 eorum ... -is utilitatique. BRVT. Cic. epist. 11, 4, 1 communi -o inservieris. APVL. flor. 9 p. 38 inservire. SOL. 4, 5 quidquid aquarum est, varie -is servit). TER. Hec. 481 nunc me pietas matris potius -um suadet sequi. 840

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multa ex quo fuerint -a, eius incommoda aequomst ferre. Ad. 262 omnia . . . esse prae meo -o. 871 patria . . . -a. Phorm. 614 id cum hoc agebam -um. LVCIL. 694 qui pro -o et regno audeat. 671. 1337 -a . . . patriai . . . parentum . . . nostra. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 1 vestra -a et rem publicam administrare. QVADRIG. hist. 41 quicquam -i expectaret. VARRO rust. 1, 3, 20 quae extra fundum -a fiunt aut incommoda. frg. Non. p. 481 suum quisque diversi . . . -um focilantur. RHET. Her. 2, 2, 3 num quod -um maleficio appetierit. 3, 3, 4 si -a cum incommodis conferemus. 3, 6, 10 corporis . . . -a aut incommoda (CIC. fin. 5, 45. GELL. 12, 5, 7 ut omnibus . . . corporis sui -is gauderet, ab incommodis omnibus abhorreret. AVG. civ. 5, 20 corporalibus -is. 9, 4 *non bona sed* -a corporis et externa). RHET. Her. 4, 25, 35 cum ratione utilitatis et compensatione -orum. CIC. inv. 1, 68 ex rei publicae -o atque utilitate. 2, 21 aliquid -i aut incommodi. 2, 132 suis rebus et -is. S. Rosc. 91 hoc -i est, quod *eqs.* 111 sui quaestus aut -i causa. div. in Caec. 3 non -a sua, sed . . . vitam salutemque . . . provinciae. Verr. 1, 26 in eo esse haec -a. 2, 25 de meo iure aliquid et -o detraho. 2, 26 si bis est dicere -um, certe commune utriusque est. 3, 66 locis -isque publicis (HOR. epist. 2, 1, 3 OV. met. 13, 188. LIV. 2, 44, 6 moratorem publici -i. CLAVD. 5, 203 publica -a suadent). CIC. Verr. 4, 48 fructu illo -oque frumentariae rei. 4, 223 ad -um senatorium. 5, 6 forum . . . -is hospitum, non furtis nocentium ornarent. 6, 172 omnia sua iura, -a . . . in vestris sententiis versari. Cluent. 150 quam multa sunt -a, quibus caremus! 196 de . . . municipii statu, dignitate, -isque omnibus. Manil. 71 me salutem provinciarum . . . meis omnibus -is et rationibus praeferre. leg. agr. 1, 25 neque honorem neque ornamentum aliquod aut -um. 2, 77 si ita -um vestrum fert. Mur. 73 omnia haec sunt officia necessariorum, -a tenuiorum. Sull. 62 -a colonorum a fortunis Pompeianorum rei publicae fortuna diiunxerit. Arch. 12 a nullius . . . tempore aut -o. dom. 145 -is meis omnibus, emolumentis, praemiis praetermissis. Sest. 23 officii rationem in omni vita, non -i esse ducendam. 103 multis in rebus multitudinis studium aut populi -um ab utilitate rei publicae discrepabat. 137 plebis libertatem et -a (LIV. 6, 35, 4 adversus opes patriciorum et pro -is plebis. VELL. 2, 13, 2 VAL. MAX. 2, 2, 7). CIC. Scaur. 35 anteposuit honori suo -a salutemque provinciae. Phil. 2, 40 ut cum illo -o, si quod erat, animi quidam dolor iungeretur. 3, 7 eorum -a, honores, praemia . . . curae. 3, 10 omnia -a, beneficia, iura regni venalia. 8, 11 pacis -a. 14, 5 non solum -is suis, sed etiam necessitati victus. de orat. 2, 17 vel dignitatis vel -i rationem non habet. part. 83 reliquis honestatibus . . . et -is anteponendum. 113 utilitas ex adeptione alicuius -i vitationeque incommodi. top. 70 principum -a maiora quam reliquorum. leg. 1, 49 ut . . . quisque maxime ad suum -um refert, quaecumque agit. rep. 1, 52 sua -a populus neglegi a principibus putet. fin. 2, 55 emolumentis omnibus et -is. 3, 69 incommoda . . . et -a . . . communia esse voluerunt, paria noluerunt. ac. 1, 23 vitae -is (LVCR. 3, 2 qui primus potuisti illustrans -a vitae. OV. Pont. 1, 8, 29 urbanae -a vitae. TERT. adv. Marc. 1, 11 utilitatibus et -is vitae. test. anim. 4. PORPH. Hor. carm. 2, 11, 1 -is vitae nostrae. 3, 29, 45. AVG. civ. 19, 17 ex huius temporalis vitae rebus -isque). CIC. ac. 2, 138 qui ad honestatem prima naturae -a adiungerent. Tusc. 4, 17 cui alterius -a nihil noceant. 5, 36 et nascentibus et cadentibus cum reliquis -is, tum maxime liberis. Cato 84 quid habet . . . vita -i? quid non potius laboris? nat. deor. 1, 16 *stoici* honesta a -is non nomine, sed genere toto diiungerent *eqs.* 1, 52 hominum -a vitasque. div. 2, 28 quod fissum periculum, quod -um aliquod ostenderet. Lael. 34 dirimi . . . contentione vel uxoriae condicionis vel -i alicuius, quod idem adipisci uterque non posset. 59 recte factis -isque amicorum . . . angi. off. 1, 5 qui . . . *bonum* suis -is, non honestate metitur. 1, 155 ab augendis hominum utilitatibus et -is. 3, 21 incommodo suum -um augere. Att. 1, 17, 5 urbanorum -orum. 10, 4, 4 patriae salus . . . posterior sua dominatione et domesticis -is. epist. 1, 7, 3 de tuis ornamentis et -is cogitare. 5, 5, 2 quae ad tuum -um, quae ad honorem, quae ad dignitatem pertinerent. 5, 8, 5 ad voluntatem aut ad -um aut ad amplitudinem tuam pertinere. 7, 8, 1 tribunatus -a. 7, 11, 2 spe tuorum -orum. 13, 1, 2 de suis -is et praemiis. 14, 5, 1 quod -o valetudinis tuae fiat. ad Q. fr. 1, 1, 15 non sui -i causa simulent. 1, 1, 32 non modo saluti, sed etiam -is consulere debemus. 1, 1, 36 quae -is, utilitate et prope natura diversa sunt. *et saepius.* PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 in damno meae laudis rei publicae -o laetabor (BRVT. Cic. epist. 11, 11, 2 ex tua voluntate reique publicae -o. S. C. Cic. Brut. 1, 5, 1 CAES. Gall. 1, 35, 4. civ. 1, 8, 3 semper se rei publicae -a privatis necessitudinibus habuisse potiora. LIV. 10, 25, 17 GRAN. LIC. p. 14). CASS. Cic. epist. 12, 12, 4 -a sua curae tibi esse. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1 tuis . . . minimis -is, non modo tanto bono. Q. CIC. pet. 25 habet hoc . . . petitio -i. CATVLL. 23, 24 haec . . . -a tam beata . . . noli spernere. 61, 63 nil potest sine te Venus fama quod bona comprobet -i capere. 68, 21. 84, 1 LVCR. 3, 937. 4, 1074. 1154. 6, 19. CARM. epigr. 59, 7 -a atque incommoda. CAES. Gall. 7, 29, 5. HIRT. Gall. 8, 21, 4 eo proelio -um esse consecutos. BELL. Hisp. 1, 4 pacis -a. 42, 3 *bis.* SALL. Catil. 10, 5 amicitias . . . non ex re, sed ex -o aestimare. Iug. 4, 4 maius -um ex otio . . . venturum. 16, 3. 82, 1 ex -o pugnam facere. NEP. Phoc. 4, 1 adversus populi -a. HOR. carm. 2, 8, 76 di, quaecumque preceris, -a dent. epist. 1, 14, 37 non istic obliquo oculo mea -a quisquam limat. ars 175 multa ferunt anni . . . -a. OV. am. 1, 2, 38 haec tibi si demas -a, nudus eris. met. 11, 283 mediae . . . -a plebi nostra patent. fast. 3, 394 habent parvae -a magna morae. LIV. 1, 54, 10 dulcedine privati -i. 5, 11, 9 nec de agris nec de aliis -is. 45, 13, 7 si quid per se boni -ique evenisset. *saepe.* RVT. LVP. 1, 15 vestrum commune -um spectans. VITR. 8, 6, 10 habent . . . tubulorum ductiones ea -a. PAVL. FEST. p. 71 omnia -a hominibus dat deus. SEN. contr. 7, 6, 17 quam multa -a haberet . . . maritus. VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 legibus -isque suis. 8, 2, 1 nec -orum spem augere nec incommodorum cognitionem obscurare. PHAEDR. app. 2, 3 cuncta nobis attribuisset -a. SEN. Herc. O. 170 -a cladibus magnis magna patent. benef. 2, 33, 1 ex homine grato -um. 4, 25, 2 sine mercede, sine ullo ad ipsos perveniente -o. dial. 3, 5, 2 aliorum -is. 3, 16, 6 tam -a . . . sine invidia videbit quam scelera sine ira. epist. 9, 10 quae ad -um accedit. 42, 6 aut nihil . . . -i esse aut plus incommodi. 74, 17 -a vocentur et ut nostra lingua loquar, producta. 87, 37 -um dicitur a maiore sui parte aestimatum. COLVM. 1 praef. 11 quorum -um ageretur. 11, 2, 28 si est -um terrenum. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 2 omnia -a nos consecuturos existimabamus. PETRON. 92 iniuriis . . . inimici mei hilaris, -is tristis. 111 lucis -is. PROC. dig. 8, 6, 16 -um eius est. PLIN. nat. 8, 91 non sua modo -a, verum et hostium adversa. 36, 203 in rebus damnatis . . . sunt aliqua -a. MART. 9, 92, 1 quae mala sunt domini, quae servi -a. QVINT. inst. 1, 2, 15 sit incommodum, . . . mox illud comparabimus -is. 3, 8, 34 ut aestimari possit, plus . . . sit -i, an . . . incommodi. decl. 254 p. 40, 28 contra -um suum. FRONTIN. aq. 88 -um . . . diffunditur. IVV. 9, 89 -a . . . iugentur. 16, 7 -a . . . communia (TAC. ann. 1, 22 de communibus -is. PLIN. epist. 1, 8, 13 communibus . . . -is . . . privatae iactantiae). TAC. hist. 1, 8 pari dolore -a aliena ac suas iniurias metiebantur. SVET. Aug. 25 minima -a non minimo sectantis discrimine. 31 sacerdotum et numerum et dignitatem sed et -a auxit. IVLIAN. dig. 37, 4, 5 salvum . . . -um bonorum. VENVL. dig. 45, 1, 137, 4 est . . . facultas *dandi* personae -um incommodumque. FRONTO p. 89 N. pro te tuisque ac liberum tuorum -is. p. 193 usus . . . est . . . omnibus . . . praemiis -isque *eqs.* p. 222 de -is sociorum. DIG. 18, 6 de periculo et -o rei venditae. GAIVS inst. 2, 155 pro hoc . . . incommodo illud ei -um praestatur. 2, 255 -um hereditatis. dig. 26, 8, 11 contra -um pupilli. PAPIN. dig. 22, 1, 3 pr. -a fideicommissarius accipiat. APVL. apol. 48 quod Apulei -um. met. 3, 6 innocentiam -is cunctis antetuleram. Plat. 2, 24 universae -a civitatis. VLP. dig. 37, 10, 1, 2 Carboniani -um. 38, 17, 2 pr. Tertullianum. 39, 1, 5 pr. ad . . . privatum -um res pertineat. PAVL. dig. 17, 1, 22, 1 nonnullum . . . -um meum. TERT. bapt. 9 aqua . . . in suum -um suavitatis Mosei ligno remediatur. ieiun. 2 carnalium -orum suasoriae. nat. 2, 5 ad -a humana. adv. Marc. 4, 17 spiritalibus -is. ARNOB. nat. 1, 27 utilitas haec nostra est et -i nostri rationem spectans. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 69 non ex suo -o, sed ex . . . utilitate. PANEG. 4, 11 non amplius tribuere -is meis. EDICT. imp. Diocl. II 23 ex -o publico. LAMPR. Alex. 40, 2 honoratos . . . multis -is auxit. HIL. in Matth. 27, 1 -a atque utilitates commissi sibi populi. OPTAT. 3, 10 p. 95, 12 quot -a habet, tot incommoda paries. AVSON. 196, 29 cuncta . . . -a fati. AMM. 25, 3, 18 oboedientium -um et salutem. 26, 1, 12 gratificantes publicanorum . . . -is (SCHOL. Cic. Bob. p. 136, 4 Hild.). AMBR. off. 3, 4, 24 neque tantum esse -i . . . quantum incommodi. HIER. epist. 95, 1 circa salutis -a . . . vigilare. VVLG. iud. 17, 8 ubicumque sibi -um reperisset. AVG. civ. 1, 8 de -is atque incommodis. 12, 4 ex -o vel incommodo nostro. OROS. hist. 6, 9, 3 sescentas naves utriusque -i fieri imperavit. SVLP. SEV. Mart. 1, 6 nostri . . . rationem -i ducimus. ZACCH. 2, 20 intulit . . . brevitas -um. CHROMAT. beat. 1 terrestre -um (*syn.* lucrum). MACR. sat. 1, 2, 10 ut aliquid abs te mihi fiat -i. 1, 20, 5 medicus vel -a vel incommoda futura praenoscit. MART. CAP. 2, 156 *semidei* in totius mundi -a procreantur. 9, 924 psaltas . . . ad -um humanae utilitatis inveni. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 218 umoris defluxio . . . nullius -i teneat fidem. CYPR. GALL. gen. 1027 grandia ditato largitus -a servo. PRAEDEST. 1, 82 p. 615[B] non futurae vitae profuturum . . . , sed praesenti -o. PAVL. PELL. 505 -a ut absentis praesentum cura iuvaret. CASSIOD. var. 2, 9, 1 ad clementiae -um. 4, 5, 3 grande -um est cum indigentibus pacisci. 7, 9, 1 -um tuum est venientes evasisse periculum. GREG. M. epist. 5, 26 pro pauperum -is. CORP. III 7584 pro -a (*sic*) fuit *spiritum reddere.* VIII 703 propter -um populi . . . dedicavit.
nota: -o esse: TERT. nat. 2, 10 illa obsequitur, memor -o fore. SIDON. epist. 6, 8, 1 non illi est opificium quaestui, militia -o, cultura compendio. *adde*: OROS. hist. 1, 12, 1 me prospiciendi finis -o . . . praeterire plurima. -i esse: SIDON. epist. 5, 20, 4 inspicere res -i est. *speciatim* -um dare *i. q. usum rei dare, commodare, mutuum dare*: PLAVT. Asin. 445 da -a homini amico (*antea*: scyphos . . . utendos dedi).

2 *strictiore sensu i. q. reditus, fructus, usura*: *cf.* GLOSS. lucrum, compendium. -a emolumenta, lucra. -o: φόρῳ. SVID. κόμοδα δόσις ἐπὶ τοῦ σιτισμοῦ (σεισμοῦ *cod.*) παρεχομένη. CIC. Phil. 5, 53 de -is militum veteranorum augendis. epist. 13, 11, 1 omnia -a, omnes facultates . . . consistunt in . . . vectigalibus. PLANC. Cic. epist. 10, 24, 2 de militum -is. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 3 de -is *veteranorum.* OV. ars 1, 131 militibus . . . dare -a. VITR. 1, 2 praef. cum eis -a accepi,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quae cum primo mihi tribuisti *eqs.* LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 24 -a percipient. SVET. Aug. 24 citra -a emeritorum praemiorum. Nero 32 stipendia . . . militum et -a veteranorum. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 33 deductis -is et exequiario. CELS. dig. 31, 22 pr. pecuniam . . . cum suis -is. SCAEV. dig. 32, 35 pr. CORP. IX 5899 (*ca. a. 200*) ordo et plebs ex -is suis. PAPIN. dig. 34, 4, 23. VLP. dig. 50, 8, 2, 5 -orum -a et usurae usurarum. VEG. mil. 2, 8 merita consequebatur et -a. CASSIOD. var. 3, 19, 1 servientibus iustis -is consulamus. 4, 14, 2 -a donativi. 4, 27, 4 -i (*saionis*) nomine. 5, 5, 4 praepositorum -a non praesumas. 6, 23, 2 tot emolumentorum -a. 7, 13, 3 cum privilegiis et iustis -is. 7, 15, 2 iustis -is studia constat artium nutrienda. 11, 8, 7 sollemnia -a . . . militibus non negentur. 11, 33 -a praemii. COD. Iust. 10, 53, 9 pr. annonaria sibi -a a populi -is ministrari. GREG. M. epist. 1, 42 p. 64, 12 gravia -a (*i. usuras*) pro eodem beneficio (*sc. argento mutuo*) persolvunt. 1, 59 nullus eorum in angariis seu -is . . . praegravetur. CONC. Paris. a. 614 p. 186, 2 absque ullo -o vel datione pecuniae. CORP. VI 30872 -is dup(licatis). PAPYR. Berol. 628ᵛ II 17 praemia beneficia -a habuerunt *veterani.* METROL. p. 61 centesima quae -i aut usurarum nomine ad sortem applicaretur. *i. q.* *compensatio*: QVEROL. p. 60, 4 in . . . ossibus loco motis usque ad deuncem solidi iniuriarum -um placuit extendi. CASSIOD. var. 9, 14, 4 -um . . . debet esse cum modo. GREG. M. dial. 1, 4 laboris sui -um . . . dedit.

3 *commoditas, qua quid ex voluntate et utilitate alicuius fit*: CIC. Brut. 17 nec exigam nisi tuo -o. rep. 1, 14 si tuo -o fieri potest (Att. 1, 4, 1 quod -o tuo facere poteris. 2, 17, 3 si tuo -o fieri possit. epist. 3, 5, 4). 10, 28, 3 cum erit tuum -um. *saepius.* 12, 38, 1 qui tuum -um non expectavit. *al.* ad Q. fr. 3, 9, 4 quicquam, quod ad meum -um attineat, nisi maximo tuo -o et . . . facultate . . . cogitaris. CAES. Cic. Att. 9, 6ᵃ neque loqui neque audire meo -o potuissem. LIV. 42, 67, 8 ut . . . hiberna -a omnes haberent. SEN. contr. 1, 4, 11 exit et -o suo (*cf.* SEN. nat. 5, 18, 8 emetiri . . . annos suos ex -o. epist. 46, 1. COLVM. 6, 2, 14 qui ex -o, quam qui festinanter mandunt. TAC. ann. 13, 9 bellum ex -o pararet. NERAT. dig. 50, 5, 4 IVLIAN. dig. 38, 1, 24 GAIVS dig. 18, 6, 2 pr. SCAEV. dig. 33, 7, 7). PETRON. 119, 56 detrita . . . -a luxu. PLIN. epist. 6, 14, 1 ne quid contra -um tuum facias (SVET. Aug. 78). FRONTO p. 26 N. ad meum -um faciam lente. p. 51 numquam . . . mea -a tuis utilitatibus anteponam. ITIN. Alex. 31 ad reversionis -um. IVST. 2, 10, 24 ad navigationis -um. AVSON. 414 ut . . . mora habitandi ad -um suum utatur. AMM. 30, 5, 14 -a quaerebat hiberna. *inde fere i. q. suavitas*: FRONTO p. 71 N. quantum molestiae absentia, tantum -i affert desiderium irritatum. SOL. 48, 2 caeli ac soli -is. PANEG. 2, 11 omnia -a caelo terraque parta. 5, 18 tantum in bello . . . periculi . . . quantum in pace -i. SIDON. epist. 1, 8, 2 de . . . natalis . . . soli vel iucunditate vel -o. *i. q. suave*: TERT. anim. 52 *mors*, quae animam per -a expellit. PORPH. Hor. carm. 3, 29, 42 praesentia -a.

synonyma et iuxta posita: amplitudo, beneficium, bonum, cura, dignitas, emolumentum, facultas, fructus, honestas, honos, libertas, lucrum, merces, opes, ornamentum, praemium, productum, quaestus, salus, utilitas. *opposita*: damnum, dolor, iactantia, incommodum, iniuria, labor, malum, molestia, officium, periculum, scelus. *Mertel.*

commoenio, commoenis *v.* commun-.

commoetāculum: genus virgulae, qua in sacrificiis utebantur PAVL. FEST. p. 56. *cf.* p. 64 -a virgae, quas flamines portant pergentes ad sacrificium, ut a se homines amoveant. [*orig. inc., nisi a* commutare *ductum est. Th.*] *Mbr.*

com(m)oinis *v.* communis.

commolestat conspiranter molestat GLOSS. IV 38, 41. *cf.* 42, 38 (498, 40. V 183, 44) -ant conspiranter molestant. *a* com *et* molestare.

commōlior, -ītus sum, -īrī *a* com *et* moliri. *i. q. movere, agitare*: *proprie de motu corporeo*: LVCR. 6, 242 ut possint ictu discludere turres, disturbare domos, avellere ⟨t⟩igna trabesque, et monimenta virum -iri (demoliri *coni. Munro*) atque ciere, exanimare homines. 6, 255 cum -iri tempestas fulmina coeptat. VITR. 10, 7, 3 regulis et vectibus commol⟨i⟩untur qui erit aer *eqs.* *translate i. q. excogitare*: CAECIL. com. 207 nec quem dolum ad eum (*patrem*) aut machinam -iar, scio quicquam. GELL. 3, 19, 3 et nimis moleste atque odiose confabricatus -itusque magis est originem vocabuli Gavius iste Bassus.

commollio, -īvī, -īre *a* com *et* mollire. GLOSS. -it molle facit. commol⟨li⟩vimus ἐμαλάξαμεν. NOT. Tir. 73, 20 conmolliat. *i. q. molle facere, mollire*: MARCELL. med. 8, 185 si qua (*duritia palpebrarum*) illic in modum pilularum nascuntur, -it ac discutit *vituli medulla.*

commolo, -uī, -itus, -ere [*a* com *et* molere; *i. q. umbr.* kumaltu, kumultu, comoltu *imperat.* 'commolito', kumates comatir *abl. plur.* 'commolitis', *hibern.* con- meil 'commolit'. *Th.*]. *forma* commolatus *p. 1930, 6.* *nomen deae fratrum Arvalium* Commolenda *vel* Commolanda *v. nom. propr.* GLOSS. συναλήθω. -unt dentibus comminuunt (comprimunt). -ita molata. 1 *proprie*: a *strictiore sensu i. q. fricando conterere*: COLVM. 12, 28, 1 tum -ito minutissime *faenum Graecum.* 12, 52, 18 si protinus illata de agro bacca -ita et expressa erit. 12, 52, 20 dubitare non debemus lectam olivam . . . -ere preloque subicere. CYPR. epist. 63, 13 grana multa in unum collecta et -ita et commixta panem unum faciunt. [LACT. opif. 10, 16 quod contritos et permolitos (-itos *V, recte?*) dentibus cibos colligit et conglobatos vi sua deprimit et transmittit ad ventrem *lingua.*] CHIRON 507 his omnibus *medicamentis* commixtis et commolatis cataplasmas, quousque sanum fiet. HIER. in Am. 2, 4 p. 271 ne possint dura -ere et in alvum toto corpori profutura transmittere *dentes.* in Ezech. lib. 7 praef. alienis dentibus -iti cibi. SCHOL. Ter. p. 131, 24 'exedendum' -endum, corrodendum, consumendum. VEN. FORT. vita Radeg. 16, 37 (*add. L*) tum more sancti Germani iubet sibi molam secretissime deferri, ad quam totam quadragesimam, in quantum quatriduana refectio postulavit, sua manu -uit (commuluit *add. E*). *nota in imagine*: HIER. hom. Orig. in Luc. 28 p. 334 habeamusque panem novum de scripturarum tritico farinamque -itum in Christo Iesu. tract. p. 408, 15 quidquid . . . diligenti examinatione -itum et ruminatum a doctoribus profertur in medium. VICT. VIT. 1, 21 ego mola catholicae matris -itus et cribro examinationis . . . purgatus.

b *latiore sensu i. q. comminuere, deformare*: ITALA Dan. 2, 35 (Tycon. 1 p. 2, 16) in pulverem -uisse (comminuisse *V*) *lapidem statuam* (ἐλεπτύνθησαν εἰσάπαξ, VVLG. tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, aes . . .). *in imag.*: VVLG. Is. 3, 15 quare atteritis populum meum et facies pauperum -itis? 2 *translate: i. q. occaecare*: SERM. Arrian. frg. XIII Migne 13, 638ᴬ et in mola tenebrarum -ere coegerunt *animam*, ut cogitaret carnalia et mundana, sentiret terrena et limosa. *i. q. coinquere* (*v. Henzen, Act. Arv. p. 142*): ACT. Arv. a. 224, 5 arbor(um) . . . ferr(o) ⟨f⟩endendar(um) adolendar(um) -endar(um) . . . causa.

commonefacio, -ēcī, -actum, -ere (*passive* commonefīo, -factus sum, -fierī) [*a* commonere *et* facere *ductum, cf.* condocefacere. *Th.*]. *scribitur in codd. etiam* como- *et* commun-. NOT. Tir. 93, 53 -unefacit. 93, 54 -unefecit. 93, 55 -unefactum. *legitur inde a* PLAVTO. *i. q. admonere* (*cf.* NON. p. 242, 1), *commemorare* (*cf.* NON. p. 91 commemorare, -ere, in memoriam redducere), *adhortari*: 1 *homines -unt*: a *aliquem*: α *obi. sol.*: MET. NEP. Cic. epist. 5, 3, 2 ut is vos doceret et -ret. CIC. epist. 13, 72, 1 te propter magnitudinem provinciae multitudinemque negotiorum etiam atque etiam esse -endum. SEN. benef. 5, 22, 1 hos ego non appellabo, sed -am et ad officium aliud agentes reducam. HIL. in Matth. 22, 4 eorum erat proprium -ere eos, quos invitaverant prophetae. *additur qua re*: PLAVT. Stich. 63 vos monimentis -am bubulis. β *alicuius rei*: RHET. Her. 4, 24, 33 cum ipse te veteris amicitiae -ret, commotus es? SALL. Iug. 49, 4 ad hoc viritim, uti quemque ob militare facinus pecunia aut honore extulerat, -ere benefici sui. PORPH. Hor. carm. 1, 13, 12 quoniam *amator* dolore morsam *puellam* commone[m] facit eius, qui momorderit. SCHOL. Cic. Bob. p. 73, 23 Hild. -ecit eum constantiae suae. γ *aliquem aliquid*: VVLG. I Cor. 4, 17 qui vos -et vias meas (ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου). b *aliquid*: VITR. 7, 5, 8 quae -ere potui, ut ab errore discedatur, . . . satis exposui. c *de re*: SEN. epist. 21, 11 nam de illis extraordinariis . . . hoc unum -am. TERT. bapt. 17 superest . . . de observatione quoque dandi et accipiendi baptismi -ere. d *alicuius rei*: GELL. 6, 3, 52 nunc clementiae, nunc mansuetudinis maiorum, nunc utilitatis publicae -it. 2 *res -it*: a *aliquem*: APVL. met. 9, 40 quo sermone eius -ctus. b *aliquid*: CIC. Verr. 5, 144 irrisionem esse illam, quae -ret istius turpem calamitosamque praeturam. VITR. 2, 1, 5 -ere potest et significare mores vetustatis Romuli casa. OP. imperf. in Matth. 8 p. 678 vides ergo, quia doctrina non novas scientias introducit, sed oblitas -it. 3 *passive* (*subiecto incerto*): *absolute*: ITALA Marc. 11, 21 (cod. k) et -ctus (ἀναμνησθείς, VVLG. recordatus) Petrus dixit. *alicuius rei*: CIC. Verr. 6, 112 quin tui sceleris et crudelitatis ex illa oratione -fiat. APVL. met. 8, 21 qui requisitum comitem tempestivae viae -ctum reduceret. 11, 13 sacerdos . . . nocturni -ctus oraculi. 11, 27 consimili praecepto sacrorum ministrandorum -ctum. ANIAN. Chrysost. hom. 5, 2 propheticorum verborum . . . -ctus. 4 *sequuntur enuntiata*: ut: CIC. Verr. 3, 41 illi eum -unt, ut . . . utatur instituto suo. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 65 -undos (*trad.* COMMONE · FACIVNDOS *puncto interposito*) homin⟨e⟩s existumavimus, ut omnes liberi peterent *eqs.* COD. Iust. 7, 43, 8 (*a. 290*) adversario . . . peremptorio edicto, ut praesentiam sui faceret, -cto. quoniam: ITALA Ioh. 2, 17 (cod. e) -cti sunt discipuli eius quoniam scriptum est (ἐμνήσθησαν . . . ὅτι, VVLG. recordati sunt . . . quia). 2, 22 (*ibid.*) -cti sunt discipuli eius, quoniam hoc dicebat (ἐμνήσθησαν . . . ὅτι, VVLG. recordati sunt . . . quia). *accus. c. inf.*: TAC. ann. 6, 12 -ecit *Tiberius* . . . sanxisse Augustum. TERT. idol. 18 vel hoc te -at omnes huius saeculi potestates et dignitates non solum alienas, verum et inimicas esse. *interrogatio indirecta*: PS. SALL. in Tull. 2 ut nos -as, quam conversa res sit. CAES. Gall. 1, 19, 4 simul -it, quae ipso praesente . . . sint dicta, et ostendit *eqs.*

***commoneo,** -uī, -itum, -ēre *a* com *et* monere. *formae: inf. praes. pass.* -erier: PLAVT. Pseud. 150. -eam *pro futuro*: VVLG. III Ioh. 10 *v. p. 1931, 53.* conmonetus: CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 21 *v. p. 1932, 71.* Paris. a. 573 p. 148, 3 *v. p. 1933, 19.* Clippiac. a. 626/7 p. 199, 31

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. p. 1932, 74. *confunditur in codd. interdum cum* commoveo. AGROEC. gramm. VII 121, 8 -emus praeterita, ammonemus praesentia, monemus futura (ISID. diff. 1, 368 diff. app. 113. *cf.* DIFF. ed. Beck p. 33, 41 admonemus de praesentia, -emus de praeterito, monemus de futuro). NOT. Tir. 53, 57 conmonet. *legitur inde a* PLAVTO *et* TER. [*loc. dub.*: Q. CIC. pet. 4 GERM. 268.]

i. q. admonere, adhortari: I *homines -ent*: A *absolute*: CIC. S. Rosc. 45 non enim exprobrandi causa, sed -endi gratia dicam. Q. CIC. pet. 19 ut... exigas -endo, rogando, confirmando, curando *eqs.* VLP. dig. 13, 6, 12, 1 si -endi causa miserat *servum.* TERT. patient. 1 p. 1, 8 constantiam -endi propriae conversationis auctoritate derigere. ITIN. [Silv.] 1, 2 -erunt deductores sancti illi, qui nobiscum erant, dicentes. PS. HIL. libell. 6 deus non cessabat quotidie -ere. HIER. epist. 98, 19 prophetam lacrimabiliter -entem. 147, 1 decem plagas non quasi ab irato deo, sed quasi a patre -ente sustinuit. VVLG. II par. 36, 15 de nocte consurgens et quotidie -ens. MART. CAP. 1, 61. NICET. frg. p. 6, 10 sive deus inspiravit sive homo -uit et suasit. VINCENT. LER. 33, 43 ut memoria mea ... -endi assiduitate reparetur. B *aliquem*: 1 *obi. solum*: PLAVT. Persa 697 tu me -isti hau male. APVL. met. 9, 17 cum ... pudicitiam carae coniugis conservare ... cuperet, servulum ... -et suaeque dominae custodelam omnem permittit. ITALA (Hier. epist. 46, 7, 3) *et* VVLG. Iudas 5 -ere (ὑπομνῆσαι) autem vos volo, scientes semel omnia. AVSON. 407, 5 aut ego te vegetum atque alacrem -bo? VVLG. Col. 3, 16 docentes et -entes vosmetipsos (νουθετοῦντες). PS. HIL. libell. 19 cum apostolus Paulus ecclesias -ret. PASS. coron. 7 rogo et -o vos, nolite perdere tantum amorem et gratiam principis Diocletiani. *additur qua re*: APVL. met. 5, 11 interea Psychen maritus ... rursum suis illis nocturnis sermonibus sic -et: *eqs.* HIER. epist. 147, 1 Paulus Corinthios ... voce flebili -bat dicens. 2 *acced. genet.*: *hominis*: AVG. virg. 1, 1 Christi virgines -imus (*var. lect.* ad -(am) monuimus) atque mcnuimus. *rei*: PLAVT. Rud. 743 mearum me absens miseriarum -es. QVINT. inst. 1, 5, 7 grammaticos officii sui -emus. 1, 8, 14 ut -eat artificialium et memoriam agitet *grammaticus.* ITIN [Silv.] 16, 5 ut -ret episcopum vel clericos temporis ipsius. 3 *aliquem aliquid*: HYG. astr. 1 praef. p. 19, 11 scripsi ad te, non ut imp rito monstrans, sed ut scientissimum -ens sphaerae figurationem. 4 *acced. praepositiones*: de: RHET. Her. 3, 11, 20 de magnitudine vocis et firmitudinis parte ... nihil nos attinet -ere, nisi ut *eqs.* CIC. Verr. 6, 109 te neque praesens filius de liberum caritate neque absens pater de indulgentia patria -bat. de orat. 3, 47 de iis te, si qui me forte locus admonuerit, -bo. COD. Theod. 11, 30, 34, 1 (*a. 364*) nec -uerit de relationis necessitate. ITIN. [Silv.] 10, 8 *v. infra l. 51.* VVLG. II Petr. 1, 12 incipiam vos semper -ere de his (ὑπομιμνήσκειν περί). RVFIN. Adamant. 5, 6 quomodo ... apostolus ... de his eisdem nos -et. hist. 5, 3, 4 de pace ... ecclesiae (πρεσβεύοντες). hist. mon. 2 p. 406[B] de studiis spiritalibus. OROS. hist. 3, 12, 23 de neglecta custodia. TERT. paenit. 8 p. 658 Oehl. omnes a d poenitentiam -et, sub comminationibus quidem. CONC. Turon. a. 567 p. 125, 11 si episcopus ... fratres suos in solatio suo non -uerit. C *alicui alicuius rei*: ITIN. [Silv.] 10, 8 euntibus nobis -uit presbyter loci ipsius, id est de Libiade. D *aliquid*: QVINT. inst. 6, 1, 50 cum amice aliquid -emus et ad concordiam hortamur. VVLG. III Ioh. 10 (*Amiat. et Fuld.*) si venero, -eam eius opera (ὑπομνήσω, VVLG. *rell.* -bo). II Tim. 2, 14 haec -e (ὑπομίμνησκε). COD. Theod. 11, 30, 41 (*a. 383*) ut ... mansuetudinem nostram facta suggestione -eat. MART. CAP. 1, 90 puer ... compresso digito salutari silentium -bat. 6, 643 non alienum est inter fluenta emergentes terras ... praesertimque nobiles -ere. E *sequuntur enuntiata*: *infin. vel acc. c. inf.*: CIC. Verr. 5, 141 cum quidam ex illius amicis -rent, oportere decerni. COMM. instr. 2, 8, 10 idcirco -o vulneratos cautius ire. SCHOL. Hor. carm. 3, 2, 1 -ens beatiorem vitam facilioremque esse pauperi. sat. 2, 3, 187 a qua non minus quam avaritia et luxuria -et recedendum *esse.* RVFIN. Adamant. 5, 28 suadeo et -o discedere eos a praesumptione animi (δίκαιον ἡγοῦμαι). hist. 6, 2, 8 praeferre haec scholaribus studiis -bat (ἐνῆγεν) *pater Originem.* AVG. civ. 11, 25 quae in homine spectanda -ui. 14, 15. 21, 27. in psalm. 116 quae ... memoriae commendanda -ui. c. Iul. 1, 6, 26 ut nos totum legere -res et invenire. SVLP. SEV. Mart. 13, 2. EVGIPP. Sev. 40, 1 Fevam ... ad se venire -uit. GREG. M. epist. 13, 8 locorum venerabilium curam laudabiliter habere -eat. GREG. TVR. Franc. 6, 39. quod: APVL. met. 10, 16 simul, quod ei praebiberim, -eto. *interrogatio indirecta*: RHET. Her. 2, 30, 47 enumeratio est, per quam colligimus et -emus, quibus de rebus verba fecerimus breviter. RVFIN. Adamant. 1, 17 -ere *Adam* volens *deus,* in qua beatitudine fuerit ante praevaricationem. APRING. in apoc. 2, 5 et post paenitentiam quid faciat, instigat et -et. ut, ne: ITIN. [Silv.] 24, 6 mittit diaconus vocem et -et, ut unusquisque stans fidelium inclinent capita sua. VEG. mil. 4, 30 illud iterum iterumque -ens, ut sollertissime caveatur. AMBROSIAST. in I Cor. 6, 10 -uit, ut restauraret in illis reverentiam legis. AVG. serm. ed. Mai 141 illudque inter cetera -emus, hortamur, impellimus, ut *eqs.* epist. 148, 1, 1 virg. 1, 1. BENED. reg. 18 l. 49 hoc praecipue -entes, ut *eqs.* ACT. Archel. 36, 2 p. 51, 4 -es *discipulos,* ne delinquant. 42, 6 p. 62, 24 in eadem epistula -et nos, ne terrena sapiamus. INSCR. christ. Rossi II p. 140, 30 -et e tumulo ... ipse superstes insidians, ne lupus vastet ovile dei.

II *res -ent* (*active*): A *absolute*: CIC. Verr. 6, 29 frumenti copia -et, tempus anni non impedit. IVNIL. 1, 5 *proverbialis species est* quaedam figurata locutio ... in praesenti -ens tempore. B *aliquem*: 1 *c. obiecto solo*: Ov. met. 12, 472 nec te natalis origo -uit (commovit *N*) mentemque subit *eqs.* APVL. met. 6, 28 quae (*plagae*) me saepicule -bant (*trad. etiam* commovebant). 2 *aliquem aliquid*: CIC. Verr. 4, 40 quod vos lex -et, id ... quaeretis. ITALA Ioh. 14, 26 (Hil. syn. 38) *spiritum sanctum* misit, docere eos et -ere omnia (ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα, VVLG. suggeret vobis omnia). BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 438, 3 apertissime sententiam rei subiectae dispositionis nos ordo -eat. 3 *aliquem alicuius*: *rei*: RHET. Her. 4, 33, 44 non illae te nuptiales tibiae eius matrimonii -bant? *hominis*: PLIN. epist. 6, 1, 1 ipsa loca ... acrius me tui -ent. C *aliquid*: 1 *c. obiect. solo*: SIL. 13, 111 postquam properata satis *sunt,* quae -et usus, dat signum. 2 *aliquid rei alicuius*: APVL. apol. 12 quod -eant divinos animos eius pulchritudinis *corpora.* 3 *aliquid* de *re*: CASSIOD. var. 6, 7, 3 monetamque facis de nostris temporibus futura saecula -ere. D *alicuius rei*: QVINT. inst. 11, 2, 24 horum tamen utcumque -et locus sicut sermonis alicuius habiti. 11, 2, 28 quarum (*notarum*) recordatio -eat et quasi excitet memoriam. APVL. met. 11, 26 Sol ... rursus teletae, rursus sacrorum -et. E *sequuntur enuntiata*: *infin. vel acc. c. inf.*: CIC. Verr. 1, 52 quae *auctoritates* te noctes diesque -eant fortissimum tibi patrem ... fuisse. leg. agr. 2, 31 nec te ea lex ipsa -et IIIviros illos XXXV tribuum suffragio esse creatos. CASSIAN. conl. 7, 34, 2 quoniam hoc nos facere dominici diei sollemnitas -et. CASSIOD. in psalm. praef. p. 10[A] *psalmi* -ent (*trad. etiam* commovent) lacrimis peccata diluere. *interrogatio indirecta*: TER. Andr. 812 nunc me hospitem lites sequi quam hic mihi sit facile atque utile, aliorum exempla -ent. RHET. Her. 4, 26, 35 *exornatio* et quid dixerit -et et ad reliquum comparat auditorem. QVINT. inst. 11, 2, 30 cum translatus anulus vel alligatus -eat nos, cur id fecerimus. ut, ne: TER. Andr. 280 ut neque me consuetudo neque amor neque pudor commoveat neque -eat, ut servem fidem. CIC. epist. 4, 15, 2 hoc tempore breviter -endum putavi, ne quo ⟨in⟩ periculo te proprio existimares esse. COD. Theod. 8, 5, 7 (*a. 354*) praelata iussione nostra provinciarum rectores excellentia tua -eat, ut *eqs.* 7, 20, 11 (*a. 373*) -eat tua sinceritas hac sanctione veteranos, ut *eqs.* quod: CIC. Verr. 5, 57 ut hic modo me -uit Pisonis anulus, quod totum effluxerat (*cf.* QVINT. inst. 9, 2, 61).

III *passive* (*subiecto incerto*): A *aliquis -etur*: 1 *absolute*: PLAVT. Mil. 881 meretricem -eri, quam sane magni referat, nihil clam est. CIC. fin. 3, 3 ut -eri nos satis sit, nihil attineat doceri. ITALA I Cor. 10, 11 (Tert. adv. Marc. 5, 7 p. 596, 19) haec ... scripta sunt ad nos -endos (πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, VVLG. ad correptionem nostram). ITIN. [Silv.] 24, 3 donec -etur episcopus (24, 4. PS. AVG. quaest. test. I 102, 18 p. 213, 6 -entur ... episcopi. p. 213, 10). CONC. Aurel. a. 533 p. 64, 3 qui si -iti a consortio hoc se separare distulerint. a. 541 p. 90, 23 Turon. a. 567 p. 125, 9. 134, 24 si ... -itus aut venire aut transmittere noluerit (*cf.* CONC. Latun. a. 673/5 p. 219, 18 si quis episcopus in sinodo -itus venire neglexerit). *additur re aliqua*: PLAVT. Trin. 1050 re ipsa modo -itus sum. RHET. Her. 3, 18, 30 imaginibus -iti. CIC. epist. 7, 10, 3 eis litteris ... putavi esse hominem -endum. QVINT. inst. 11, 3, 130 ut, si calore dicendi vitare id (*sc. umeros iactare*) excidisset, offensatione illa (*sc. hastae dependentis*) -retur *Demosthenes.* SPART. Geta 1, 5 *v. infra l. 67.* VVLG. num. 16, 40 *v. p. 1933, 17.* COD. Theod. 13, 9, 6 (*a. 412*) libelli aditione vel planaria interpellatione. AVG. civ. 4, 26 cum ille qui somnio -itus erat postero die iussa facere non ausus esset. 7, 34 ut haberet, unde legendo -retur. 21, 18. THEOD. PRISC. gyn. 2, 8 conveniet iam exercitiis aptis sexui -eri (commoveri *pars codd.*) et aeris vel locorum mutatione iuvari. SACR. Leon. p. 457 ecclesia hoc exemplo -ita. CASSIOD. var. 1, 17, 1 publicae utilitatis ratione -iti. CONC. Aurel. a. 549 p. 106, 5 familiari aditione -itus. Paris. a. 573 p. 148, 3 *v. p. 1933, 19.* *accedunt praepositiones*: ab (*aliquo*): SPART. Geta 1, 5 paterna cogitatione vel ... a Iulia uxore -itus. LVCIF. non parc. 5 p. 218, 12 regem Iudae -itum a deo. AVSON. 459, 2 Telemachus a Minerva per somnium -etur, domum ut rediret. CASSIOD. var. 10, 3, 5 a quibus semper quicquid est pro homine -emur. CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 1 a sacerdote conmonetus (commonitur *F*) deo collata reddiderit (CONC. Aurel. a. 541 p. 90, 10. 18). CONC. Aurel. a. 541 p. 91, 17 ab ecclesiastico ordinatore. Turon. a. 567 p. 135, 14 a pontifice suo. Paris. a. 573 p. 148, 3 *v. p. 1933, 19.* Clippiac. a. 626/7 p. 199, 31 commonetus ab episcopo. PASS. Theclae C 27 p. 75, 12 Trifena ... -ita a spiritu sancto (stimulata a sp. s. *Ca*, stimulata a Christo *Cc*). *adde*: CIC. epist. 7, 19, 1 ab ipsa urbe -itus amantissima tui. per: CONC. Aurel. a. 541 p. 90, 3 per epistulas fratrum affectuose -iti. 2 *aliquid*: PLAVT. Pseud. 150 officium vestrum ut vos malo cogatis -erier. AVG. trin. 14, 12, 16 quod ... quisque penitus obliviscitur nec -eri utique potest. 3 *alicuius rei*: APVL. met. 9, 26 taciti vulneris et suae sordidae conscientiae -ita, quo maturius ... liberaret. 4 de *re*: CIC. Verr. 2, 154 quin is uno quoque gradu de avaritia tua -retur. AVG. civ. 4, 31 de animae mutabilitate. CONC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Turon. a. 567 p. 124,6 de ipsius excommunicatione -itus. 5 *sequuntur enuntiata: infinitivus*: PS. APVL. Ascl. 6 quoniam de sensu -or dicere. AVG. civ. 3,8 serius sunt redire -iti. 21,18. nat. et grat. 15,16 praecepto facere -emur. CASSIAN. conl. 1,22,1 quod observare tota virtute praecepto domini -emur. inst. 1,3 simplicitatem parvulorum iugiter custodire etiam imitatione ipsius velaminis -eantur. CASSIOD. in psalm. 32,20 *virtutem* servare toties -emur. 57,10 -etur innoxius cautius se diligentiusque tractare. 62,5 -emur taliter exorare. var. 10,3,5. CONC. Epaon. a. 517 p. 26,1 caticumini procedere -entur. *interrogatio indirecta*: CIC. Mur. 50 qui timor bonis omnibus iniectus sit…, nolite a me -eri velle. de orat. 1,145 *artificum doctrina* habet…quaedam ad -endum oratorem, quo quidque referat *eqs.* ut, ne: QVINT. inst. 4,1,78 qui, ut ordini rerum animum intendat, etiam -endus est. OPTAT. 3,8 p. 91,8 sub Macario -bantur omnes, ut deus . . . rogaretur. AVSON. 459,2 *v. p. 1932, 68.* VEG. mil. 3,6 p. 77,15 ante -endi sunt milites, ut parati sint animo. VVLG. num. 16,40 quibus -rentur, ne quis accedat. COD. Theod. 7,20,13 (*a. 409*) -endi . . . sunt comites aut duces equitum, ut *eqs.* AVG. civ. 4,31. CONC. Paris. a. 573 p. 148,3 quia a fratre vestro . . . ad petitionem . . . Constituti . . . ut ad synodum venire deberet, est praesentanea invitatione commonetus. si: AVG. retract. 2,2,1 quibus *annotationibus* -rer (*trad. etiam* admonerer, commoverer, commemorarer), si quando contra totam scribere vacavisset. B *aliquid -etur*: 1 *res, quam quis admonet*: GELL. 9,3,4 epistula . . . excribenda visa est ad -endos parentum animos. de *re*: CIC. Font. 47 nolite pati, iudices, aras deorum immortalium Vestaeque matris cotidianis virginis lamentationibus de vestro iudicio -eri. part. 96 *animi* de periculo -endi *erunt.* *nota*: TERT. patient. 7 p. 11,13 omni paene in loco contemnendo saeculo scripturis divinis -etur *animus.* 2 *res in memoriam revocata*: CASSIOD. inst. div. 5 in prologo . . . aestimavi aliqua -enda.

deriv.: commonitio, commonitorius (-um). *compos.*: recommonere. *cf.* commonefacere.

commonitio, -ōnis *f. a* commonere. *scribitur*: communitio: CONC. Aurel. a. 538 p. 74,18. communicio: CONC. Turon. a. 567 p. 134, 13. *pluralis*: -es: AMBROSIAST. in II Cor. 1,22 HIER. epist. 98,19 AVG. c. Iul. op. imperf. 4,129. -bus: ARNOB. nat. 1,6 VAL. CEM. epist. p. 757^{B} CASSIOD. in psalm. 100,12 CONC. Aurel. a. 538 p. 74,18 *v. p. 1934, 1.* HIER. in Tit. 3,10/11 p. 737 νουθεσία -em magis et doctrinam absque increpatione significat. GLOSS. commonitorium. *legitur inde a* QVINT. [*loc. dub.*: COD. Theod. 11,1,14 (*a. 366*) -e V^{1}, communione, communione V^{2} *et Cod. Iust.*]

i. q. adhortatio, admonitio: QVINT. inst. 4,4,9 ut sit haec -o iudicis (COD. Iust. 11,74 [73], 2 pr. [*a. 400*]). HERM. Pal. vis. 3,8,9 -o haec (ἡ ὑπόμνησις αὕτη). ARNOB. nat. 1,6 quodsi omnes … *Christi* commo⟨ni⟩tionibus crederent. [FIRM. err. 1 p. 2,3 comm⟨onitionibus⟩? *v. p. 1829, 81.* HIL. in Matth. 25,1 post comminationem (-em *aliquot codd.*) deserendae Ierusalem, *v. p. 1886, 19.*] LVCIF. reg. apost. 4 p. 44,18 -em domini duxisse pro nihilo. SEV. MAIOR. p. 736^{C} pastoris -e posthabita. SYMM. epist. 7,105,2 adieci praeterea -em, cuius suffragator esse dignaberis. PS. ATHAN. ad mon. p. 73^{D} illud non extra -em puto, ut *eqs.* COD. Theod. 6,35,10 (*a. 380*) non modo ulla conventione cogendum, verum etiam levi saltem -e pulsandum. PS. AMBR. laps. virg. 7,28 dilectio spiritalis …, -o sancta non defuit. mor. Brachm. p. 1174^{B} non ex -e naturae desiderium tale procedit. AMBROSIAST. in Rom. 12,1 -o est haec, ut memores sint, quia misericordiam acceperunt. in I Cor. 4,19 post -em. in II Cor. 1,22 volentibus eis emendare se offerunt -es. HIER. epist. 98,19 qui post crebras -es ecclesiasticae fidei contradicunt. in Is. 1,1 p. 7 in -em duarum tribuum haec universa narrari. VVLG. II Macc. 6,17 haec nobis ad -em (ὑπομνήσεως) legentium dicta sint paucis. II Petr. 1,13 suscitare vos in -e (ἐν ὑπομνήσει). 3,1 vestram excito in -e (ἐν ὑπομνήσει) sinceram mentem. RVFIN. Adamant. 2,18 scripta sunt … ad -em nostram (5,5. *cf.* Orig. in exod. 1,5 quae … ad nostram doctrinam et -em scripta sunt). Clement. 3,42 qui de hoc non tam persuasione indigeas quam -e. Basil. hom. 1 proverbiorum … -o alia. Orig. in iud. 4,2 agresti et simplici -e de animis auditorum vitia et peccata propellimus. Orig. princ. 4,28 -is gratia. hist. 1,13,4 ex -e divina. Greg. Naz. orat. 7,20,3 p. 231 Engelbr. tamquam fratres et aequales -bus nosmet ipsos et cohortationibus provocantes. PAVL. NOL. epist. app. 2,13 non ad -em praeceptorum dei …, sed ad ostentationem sui. AVG. civ. 5,18 necessariae -is exempla. serm. 358,6 -em episcoporum vestrorum non contemnitis. in psalm. 59,7 ad -em. c. Fort. 21 p. 102,26 post -em salvatoris nostri et sanam doctrinam eius. c. Iul. op. imperf. 4,129 tamen illi spreverint -es tuas. SVLP. SEV. epist. app. 2,12 p. 85^{D} ne talis virginibus -o potius iniuria quam emendatio videretur. AVELL. p. 182,17 tamquam fratrem in hac -e resuscito. VAL. CEM. epist. p. 757^{B} quamvis geminis -bus eruditur. RVRIC. epist. 2,21 p. 405,27 -o … divina. APRING. in apoc. 22,10 ad -em cunctorum. CASSIOD. in psalm. 100,12 tuis te verbis, tuis -bus exoramus. 102,22 digna -o, per quam se fidelis anima consoletur. 114 praef. excitat nos de somno huius saeculi sollemnis ac vera -o. var. 12,18,3 aut gratias vobis domini gaudens reddo aut -em principis iratus attribuo. CONC. Aurel. a. 538 p. 74,18 in quibus communitionibus . . . destringatur. Turon. a. 567 p. 134,13 post tertiam communicionem. GREG. TVR. Franc. 4,27 per praedicationem sacerdotum atque ipsius regis -em conversa. LEX Visig. 8,4,23 qui -e audire neglexit. PASS. Thom. 96,12 tunc divina -e iussus est Indiam ingredi. EVG. TOLET. carm. 2 tit. -o mortalitatis humanae. *i. q. exactio*: COD. Iust. 1,35,2 (*a. 456?*) executoribus … solidos duos … dent pro -e sua.

?**commonitōriolum**, -ī *n. si recte traditur, a* commonitorium *deminutive.* HIER. epist. 55,4,1 repperi iunctam epistulae et commentariolo (-o ς) tuo brevem chartulam. 120 praef. p. 818 de sanctarum quaestiunculis scripturarum … -um (commentariolum *codd. vet.*) dirigens.

commonitōrius, -a, -um *a* commonere. *i. q. admonens, adhortans*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 34,8 -a *Aeneae* verba paucis proferam vobis. RVFIN. apol. adv. Hier. 2,21 epistulis tuis -iis. *i. q. supplicans, commendans*: COD. Iust. 4,3,1,3 (*a. 394*) solo -o suffragio nititur (*cf.* COD. Theod. 2,29,2,3 *infra l. 80*).

×*neutr. subst.* **commonitōrium**, -ī. GRAMM. suppl. 41,27 *inter nomina appellativa generis neutri.* SVIDAS κομμονιτόριον ἐπιστολὴ προστακτικὴ ἀποστελλομένη εἰς χώρας. *cf. etiam infra l. 63 et p. 1935, 9. 11. 12.* GLOSS. ὑπομνηστικόν. monitionem. commonitionem. V 415,19 communitorium munitionem (*i.* mon-). (commun- *praeterea scribitur ex. gr. infra l. 68.*) *i. q. commonitio, actio monendi vel res ad commonendum apta; saepe schedula, qua quis de officio vel promissione commonetur*:

1 *generatim*: GAVDENT. serm. 10 p. 918^{A} ut neglegenti homini vel naturalem legem vel mandati legem, scriptum legis -um traderetur. SEV. MAIOR. p. 734^{B} subditum huic epistulae -um. PRISCILL. tract. 2 p. 35,20 datum nescio quod ab Hydatio ibi -um est. SYMM. epist. 5,21 (20) secundum -um, quo summatim muneri praeparanda rescripsi. 5,22 (21) non graveris -o strictim signata percurrere. 5,26 multa Oceano … et litteris et -is implenda mandavimus. 6,45 (46) et tamen -um iunxi. AMM. 28,1,20 -um repertum est manu scriptum Hymettii. 28,1,53 -um cum Augusti litteris tradidit, instruens hominem. HIER. epist. 148,14 (= PAVL. NOL. epist. app. 2,14) quasi ad compendiosum quoddam -um illa tibi euangelii eligenda sententia est. PAVL. NOL. epist. 28,5 adnotationem, quam -ii vice miseras litteris meis inditam. AVG. epist. 54,5,6 *inquisitionem* in -o posuisti. 97,4. 125,4 in -o rescripsisti. 126,6 per -um. 139,2. 4 cetera in -is invenies, quae ad presbyterum misi. 148 tit. -um sancto fratri Fortunatiano. 151,11. 164,7,22 in recenti … -o tuo, cui nunc respondi, duo quaesieras. retract. 1,5,1 quod mihi quasi -um esse volueram. 2,41,1 iste liber…quoddam -um a me factum. QVODV. Aug. epist. 221,3 (= Aug. haer. 22) velut quodam ex omnibus concepto -o. 223,1 unum quidem reverentiae -um…suscepi. OROS. comm. 1 -um suggestae rei tunc offerre meditabar. *ibid.* -um iam dederunt de aliquantis haeresibus nec tamen omnes significarunt. GENNAD. vir. ill. 97 iam vero asportandus pro fidelis linguae remuneratione in exilium epistulas, velut -a fidei et unius sacri et conservandi baptismatis ovibus suis, quasi pastor sollicitus, dereliquit. VINCENT. LER. 1,1 sublevandae recordationis … gratia -um … parasse. 27,38 in principio -ii istius. 28,40 sit iam huius -ii modus. 29,41 tit. secundum -um interlapsum est. *ibid.* duobus his -is. 33,43. LEO M. epist. 15 praef. p. 678 epistulae sermo et -ii series et libelli tui textus. 85,3 p. 924 de -o vero a clericis dilectionis tuae nobis oblato. EPIST. pontif. 310 Migne 20,547^{B} quo litteris vel -o vestro . . . respondere possimus. 347 Migne 20,681^{A} verba canonum quae…huic -o inseruimus. SIDON. epist. 8,11,3 vers. 2 dilectae nimis et peculiari Phoebus -um Thaliae. LVP. EVPHRON. epist. p. 66^{A} -um…inspeximus. COD. Iust. 12,49 (50),10,1 (*a. 485*) omnia sane -a vel praeceptiones aut evectiones. NICET. frg. 5 p. 8,15 symbolum est -um fidei et sancta confessio. VITA Fulg. 48 interroganti presbytero … per -um parvissimum testimonia protulit plura. *ibid.* cuius etiam -ii sententias…describi. GREG. M. dial. 3,10 Sabinus, domini Iesu Christi servus, -um (κομμονιτώριον) Pado. STEPHAN. 1 p. 36 -um, sicut ipsi vocant, faciens, … ad Thessaliam direxit provinciam. 2 p. 39 cum litteris, quas … -um nominant. ISID. eccl. off. 2,22,2 istis enim salutare symbolum traditur, quasi -um fidei et sanctae confessionis indicium. *nota in titulis librorum* (*christianorum*): PS. AVG. comm. *codd.*: incipit -um (commun- *C man. 1 L*) sancti Augustini. OROS. comm. tit. *cod. A*: -um Orosii (presbiteri *add. B*) ad sanctum Augustinum (episcopum) de errore Priscillianistarum et Origenistarum (*sic A*, de Priscillianistis et de Origenis errore *B*). *adde*: MAR. MERC. -um super nomine Caelestii, -um epistulae Cyrilli ad clericos subiunctum. *cf. etiam saepe in titulis singulorum librorum capitum ut l. 39.* MAR. MERC. subnot. *in codd. sic inscribitur*: -um lectori adversum haeresim Pelagi et Caelesti vel etiam scripta Iuliani. [*tit. libr.* ORIENT. comm. *et* VINCENT. LER. comm. *in codicibus aliter extare videntur.*] 2 *sensu technico* (*cf. Seeck, PW. IV 775*): a *i. q. petitio ad magistratum facta*: SYMM. epist. 1,68 (62) singula … tibi vel -ii series indicabit vel Rufus expediet. COD. Theod. 2,29,2,3 (*a. 394*) solo -o de suffragio nititur (*cf* COD. Iust. 4,3,1,3). b *litterae quibus ab imperatore magistratibus peculiaria mandantur*: COD. Theod. 7,4,27 (*a. 406*) post completum consulatum in alterius anno consulis -um reparare. 6,29,10 (*a. 412*) curiosi idonei . . . transmittantur, -is competentibus atque

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mandatis instructi. 9, 1, 19, 1 (*a. 423*) -is secretisque mandatis fidem penitus abnegamus. CASSIOD. var. 3, 19 tit. -um Danieli Theodoricus rex. LEX Visig. 7, 5, 3 de his, qui sub nomine regis aut iudicis -a falsa sive fincxerint sive detulerint. qui falsa -a sub nomine regis sive iudicis ... protulerit, non incurrat falsitatis invidiam, sed eum, qui -um dederit, non moretur ostendere. quod si eum noluerit nominare aut quod ab eo -um acceperit, noluerit approbare ... reatum falsitatis incurrat. NOVELL. Iust. 31, 2 quaecumque ei per sacra iniunxerimus -a (*διὰ θείων ... commonitoριων*). *ibid.* sacra ad eum facientes -a (*vox latina etiam in contextu graeco*) de multis ... actibus. 128, 17 sacrum -um (*κομμονιτόριον*) accipiat. NOVELL. Iust. edict. 12, 1 quod profert -um (*κομμονιτόριον*). **c** *mandatum ad vectigalia exigenda*: CASSIOD. var. 7, 22 tit. formula -ii illi et illi scriniariis de binis et ternis. PAPYR. Marini 73, 42 quidquid enim memo⟨ratus conductor⟩ pro nostris commodis egerit ex lectione -ii nostri gratum ⟨nobis et acceptum⟩ esse scribitis. 73, 52 lecto -o nostro. *saepius.*

commōnstro, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* monstrare. *formae:* -ōstro: PLAVT. Merc. 894 Poen. 602. 1043. *fut. II* -asso: PLAVT. Epid. 441 *infra l. 25.* *inf. pass.* -arier: TER. Phorm. 305. *scribitur etiam* conm-. NOT. Tir. 47, 7 conmonstrat *inter* a- ad- de- resub- monstrat. *inde a* PLAVTO *et* TER. *evanida vi praepositionis idem q. monstrare*: PLAVT. Aul. 12 quam eum thesaurum -aret filio. Curc. 301 ecquis est, qui mihi -et Phaedromum genium meum? 404 hunc, quem quaero, -are si potes. Epid. 441 si istunc hominem, quem tu quaeritas, tibi -asso (-avero *B*[1]). Merc. 894 quin ergo commostras, si vides? 897 omnia -bo (-or *codd.*). Poen. 602 liberum ut commostraremus (-mons- *P*) tibi locum et voluptarium. 1043 commostra (-mons- *P*) si novisti. TER. Haut. 1027 parentes meos ut -es mihi. Phorm. 305 hominem -arier mihi istum volo. CIC. Tim. 43 -vit (*ἔδειξεν*) ... leges fatales ac necessarias. de orat. 1, 203 ut -arem tantum viam. 2, 174 si aurum ... -are vellem. 3, 210 si non patefacti, at certe -ati loci. SEN. clem. 1, 18, 3 quemadmodum domini crudeles tota civitate -antur invisique et detestabiles sunt. epist. 109, 3 occasiones actionum honestarum -bit. PETRON. 97 si qui eum reddere aut -are voluerit. PLIN. nat. 28, 106 potestatium iniquitates -ant. APVL. met. 9, 3 argumentum explorandae sanitatis meae tale -at ceteris. 11, 2 glandis ferino remoto pabulo, miti -ato cibo. 11, 9 quae nitentibus speculis pone tergum reversis venienti deae obvium -arent obsequium. [PORPH. Hor. epist. 1, 17 praef. in qua *epistula* dum ars obsequendi amicis maioribus -atur (*Pauly*, arte ... non monstratur *trad.*).] *seq. interrogatio indirecta*: PLAVT. Curc. 467 -bo, quo in quemque hominem facile inveniatis loco. 590 cupio dare mercedem qui illum ubi sit -et mihi. *Leissner.*

?**com[m]ōram** (*R*, commemoram *lib. gloss.*) coram (quoram *lib. gloss.*), co⟨m⟩minus GLOSS. Plac. V 14, 30 (56, 12). comoram *restituit Deuerling*, 'incoram?' *Götz.* *cf. c.* com *et* os *vel* ora, *v.* coram *vol. IV p. 942, 70.* *Mbr.*

×**commorātio**, -ōnis *f.* *a* commorari. *plur.* -bus: VVLG. III Esdr. 9, 37. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC. **1** *i. q. habitatio, mansio*: **a** *proprie*: CIC. epist. 6, 19, 1 villa et amoenitas illa -is est, non deversorii. DON. Ter. Hec. 175 commeatus est ex aliqua -e temporalis abscessus. OPTAT. 2, 4 p. 38, 19 urbica placuerat -o (*cf.* SYMM. epist. 6, 62 [63] urbanam -em proximo rure distinguimus. 6, 67 [77] quid ipsi de reditu aut suburbana -e statueritis). SYMM. epist. 5, 98 (96) ex hac -e quam mihi tribuit. RVFIN. Orig. in num. 27, 2 sunt ... multae mansiones quae ad patrem ducunt, in quibus singulis quid causae, quid utilitatis animae -o quidve eruditionis ... accipiat, scit ille solus futuri saeculi pater. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 23 p. 384[B] ut iuxta -em praedestinatarum in hoc mundo animarum simul et mora temporis tenderetur. MART. BRAC. sent. patr. 108 in tribulatione et -e cellae. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 956[A] peccato vos vacuos -o loci huiuscemodi perficiet. SALV. eccl. 2, 4 hominum circa se conversantium foetidam -em. PASS. Paul. 13 -e (-em *N*) mea in carne plus vos indigetis, si credere vultis, quam ego, qui ad vitam per mortem vado. *inde i. q. tardatio*: CIC. epist. 7, 5, 1 Pompei -o diuturnior erat, quam putaram. ad Q. fr. 3, 1, 23 propter -em tabellariorum. *i. q. mora, intervallum*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 77 quo -em faciat spirandi. **b** *technice: in arte rhetorica i. q. ἐπιμονή*: RHET. Her. 4, 45, 58 -o est, cum in loco firmissimo, quo tota causa continetur, manetur diutius et eodem saepius reditur. CIC. de orat. 3, 202 QVINT. inst. 9, 1, 26. 9, 2, 4. *sensu christiano i. q. vita*: CASSIAN. inst. 2, 9, 2 huius -is ... indutiae. 5, 37 desiderio -is accensi. conl. 1, 14, 1 post huius -is excessum. 3, 8, 1 ad illam perennem -em. 9, 18, 2 -em vitae praesentis qua in hac degimus terra. 13, 13, 2 beatam -em paradisi. 18, 16, 15 primordia solitariae -is. 19, 3, 1 in coenobii -e. *saepius.* PETR. CHRYS. serm. 117 p. 521[A] aula virginis tota est in caelesti -e suspensa. **2** *i. q. locus habitationis, deversorium, sedes* (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 31, 17 Auoth -o vel sedes aut viculus sive incunabula quod graece dicitur ἔπαυλις. AVG. quaest. hept. 3, 24 locutionem scripturae ubi sessionem pro habitatione et -e ponit. *ibid.* ubi habent -em quorum sedes sunt; habitatio quippe hoc nomen accepit. GLOSS. IV 220, 34 -o habitatio): ITALA gen. 27, 39 (Lugd.) a potu terrae erit -o tua (*κατοίκησις*, VVLG. *aliter*). AMBR. Noe 18, 64 ibique -em suam locat. bon. mart. 2, 5 ideo tamquam peregrinus ad illam sanctorum communem festinabat patriam petens pro huius -is inquinamento remitti sibi peccata. Abr. 1, 2, 4 hoc est de corporis nostri quadam -e egredi. VVLG. act. 1, 20 fiat -o eorum deserta (*ἔπαυλις*. *cf.* HIER. psalt. sec. Hebr. 69, 26 fiat -o eorum deserta [VVLG. psalm. 68, 26 habitatio]). III Esdr. 9, 37 erant filii Israel in -bus suis. LIB. geneal. chron. I p. 170, 219 facta est -o eorum a Masse usque quo venias Gophera montem orientis. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35, 22 ut -o eorum ferarum assimilaretur agrestium. ENNOD. opusc. 3, 99 p. 356, 17. LIB. iubil. 16, 20 et aedificavit ... altarium domino ... et gratiae eius in terram -is suae (*παροίκησις, παροικία*).

commorātor, -ōris *m.* *a* commorari. *is qui commoratur*: APON. 3 p. 52 si ecclesiae caput effectus est Christus, quid mirum, si et -r mentis efficiatur.

commordeo, -ēre *a* com *et* mordere. *idem fere q. mordere*: SEN. contr. 9, 6 (29), 2 (contr. exc. 9, 6) quaedam ferae tela ipsa -ent et ad mortis unctorem per vulnera sua ruunt. SEN. dial. 7, 20, 6 gemite et infelicem linguam bonorum exercete convicio, hiate, -ete: citius multo frangetis dentes quam imprimetis. DIOSC. 1, 13 quod masticatu(m) lingua(m) -et (*δάκνον τὴν γεῦσιν*).

commorior, -rtuus sum, -rī *a* com *et* mori. *in titulo fabulae* PLAVTI: Commorientes (*cf.* TER. Ad. 7 Synapothnescontes Diphili comoediast: eam -entes Plautus fecit fabulam. ACC. carm. frg. 20, 3 DON. Ter. Ad. praef. 3, 8). *scribitur* cum-: THEOD. MOPS. in Tim. 2, 11 *v. infra l. 37.* GLOSS. *συναποθνήσκω.* *legitur praeter* PLAVTVM (*l. 23*) *inde a* SALL. [*loc. dub.*: PLIN. nat. 17, 255 QVINT. inst. 8 pr. 31.]

i. q. mori simul cum aliquo (*tam proprie quam in imagine*): **1** *absolute*: SEN. contr. exc. 5, 3 -tui sunt iuvenes. contr. 9, 6 (29), 2 (contr. exc. 9, 6) morientibus gratissimum est -i. QVINT. decl. 305 p. 194, 13 FRONTIN. strat. 2, 6, 5 ITALA (codd. d g; Paul. Nol. epist. 20, 1) *et* VVLG. II Cor. 7, 3 (*etiam Amiat. Fuld.*) estis ad -endum et ad convivendum (*εἰς τὸ συναποθανεῖν*. *cf.* ITALA [Tert. scorp. 13 Victric. 28 Cypr. Fort. 5 Aug. epist. 55, 3] *et* VVLG. II Tim. 2, 11 si -tui sumus [-imur Cypr., -imur Christo Victric., -tui sumus Christo Tert. *cf.* THEOD. MOPS. *ad l., ubi* cummortui *C*] et convivemus [*συναπεθάνομεν*]. *adde*: PELAG. in Rom. 6 p. 672[C] si -tui non sumus, nec convivemus. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 1, 1 p. 167 Engelbr. ad convivendum et ad -endum). VLP. dig. 24, 1, 32, 14 de -entibus oratio non sensit. ARNOB. nat. 3, 26 -entium fratrum. HIL. in Matth. 10, 25 *in cruce* compatimur, -imur, consepelimur, corresurgimus (PELAG. in Col. 3 p. 858[B] consequenter primo -tuos, deinde consurrexisse nos dicit. PS. PRIMAS. in Col. p. 657[A] primo -tuos, deinde surrexisse nos dicit [*sc. cum Christo*]). *cf.* LEO M. serm. 63, 7 p. 357 in quo -tui et consepulti et corresuscitati sumus (epist. 139, 4 p. 1107). HIL. in Matth. 29, 2 -tuis in baptismi professione. trin. 6, 21 quia in his nec emendari possum et -i possum. PRISCILL. tract. 4, 79 p. 60, 9 ut -amur et consepeliamur optamus. VEG. mil. 3, 21. HIER. epist. 22, 13, 2 ipsae -tuae, trium criminum reae *adulterae*. VVLG. Sirach 19, 10 audisti verbum ... -atur in te (*συναποθανέτω*). PAVL. NOL. epist. 23, 42 *Christi* nisi morte -ar. BACCHIAR. repar. laps. 13 si -i necesse erit, optabo. LEO M. serm. 50, 1 p. 306 ut ... in ipsius inveniamur passione -tui. PETR. CHRYS. serm. 153 p. 607[C] coorta regi cohors sua magis praemori quam -i tota gestit. ALC. AVIT. carm. 6, 183 suboli ... dant geminum matris -tua membra sepulcrum (*i. infanti ante partum cum matre mortuo*). *nota in nomine collegii*: CORP. VI 6215 quoius sepult(urae) curam egerunt conleg(ium) commorient(ium) *eqs.* 6216 Philologus cellarius ex conlegio -entes (*sic*). 10414 -entes havete. *de bestiis*: PLIN. nat. 8, 32. 34. 40, 47 nec finis saepe -entibus *gallis.* PASS. Theclae C 33 p. 93, 1 leaena complexa est leonem et -tui sunt pariter (*trad. etiam* mortui). *de rebus*: PLIN. nat. 27, 5 duo venena in homine -untur, ut homo supersit. FVLG. myth. 3, 4 vapore aetatis extincto libido -itur. **2** *acced. dativus: hominis*: SALL. hist. frg. 1, 138 obviam ire et -i hostibus (*cf.* ARVS. gramm. VII 462, 6). SEN. epist. 77, 13 si multa milia tibi -erentur. FLOR. epit. 1, 18, 17 quidam hostibus suis morte sua -tui. ITALA (codd. d k l) *et* VVLG. Marc. 14, 31 (*etiam Amiat.*) et si oportuerit me simul -i tibi (tibi *om. cod. d*, tecum *cod. k*; *συναποθανεῖν*). ITALA Rom. 6, 8 (Tert. resurr. 47 p. 95, 25) -tui [in] Christo (*ἀπεθάνομεν*, VVLG. mortui sumus cum). II Tim. 2, 11 *v. supra l. 36.* CYPR. Fort. 11 liberis suis -itur et mater. HIL. in Matth. 32, 6 in hoc ... agro Christo -tui et consepulti. c. Const. 1 -amur Christo, ut Christo corregnemus. AMBR. apol. Dav. III 3, 7 qui ... Christo -itur et consepelitur cum illo. AMBROSIAST. in Rom. 6, 3 -imur Christo. 6, 8 mori mundo et -i Christo. HIER. epist. 22, 39, 1 qui -tuus est domino suo et consurrexit. in Tit. 3, 15 *maritis* frequentissime -untur *uxores.* PELAG. in Rom. 6 p. 671[D] ut illi -amur in baptismo. in II Tim. 2 p. 891[A] si ... a vitiis ... sumus -tui Christo, vivemus in illo. RVFIN. Orig. in num. 12, 3 qua (*morte*) Christo -imur, ut et convivamus ei. Orig. in Rom. 4, 7 si creditis vos Christo -tuos, credite quia et convivetis ei. PAVL. NOL. epist. 23, 18 morte Samso -i disco hostibus meis. 23, 42 illi -amur, in quo vita est. PROSP. resp. ad Gall. 1, 9 nisi -antur *Christo* et consepeliantur in baptismo. PS. PROSP. vocat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gent. 2, 28, 1 cui -urum se spoponderat. POMER. 2, 20 nos peccatis nostris illi -tui. VEREC. in cant. 3, 13 -tuos ... Christo. FVLG. RVSP. ad Thras. 3, 31 omnes nos sibi -i fecit. *rei*: ARNOB. nat. 1, 49 nonne alios scimus malis suis -tuos. HEGES. 5, 53, 1 -amur patriae. *de rebus*: AVSON. 99, 1 -itur, Narcisse, tibi resonabilis Echo. RVFIN. Clement. 3, 4 si non -itur corpori anima. AVG. op. imperf. 5, 24 -atur necesse est radici suae germinum succisorum venustas. 6, 16 omni exitio Manichaei Traducianorum dogma -itur. PETR. CHRYS. serm. 77 p. 417^A sensus est -tuus, sermo noster suo est consepultus auctori. 82 p. 431^A qui (*sol*) ut suo -eretur auctori. 3 *acced. praep.* cum: LIV. perioch. 3 in acie cum Arrunte -tuus est. VAL. MAX. 6, 8, 2 SEN. Ag. 202. TERT. idol. 14 licet convivere cum ethnicis, -i non licet. ITALA Marc. 14, 31 (cod. k) *v. p. 1936, 69.* Col. 2, 20 (Ps. Cypr. laud. mart. 28) si cum Christo -tui estis (ἀποθάνετε σύν, VVLG. mortui ... cum). GAVDENT. serm. 17 -itur ... quadragesimus iste sanctus cum sanctis. AMBR. Iac. 1, 6, 23 si -are, si consepeliare cum Christo. HEGES. 5, 12 l. 25 solacium putabant cum hoste -i. OROS. hist. 2, 5, 2 cum Arrunte congresso sibi -tuoque procubuit. *de rebus*: AMBR. exc. Sat. 1, 78 ut nostra tecum -atur et quasi consepeliatur oratio. *Leissner.*

commoror, -ātus sum, -ārī (commoro, -āre) *a* com *et* morari. *activum*: PRISC. gramm. II 392, 10 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem vel activam pro passiva ... habent terminationem, ut -o pro -or. *legitur activum*: VEG. mulom. 1, 12, 1 CYPR. GALL. num. 192 PASS. Thom. 101, 16 *cod. P* THEOD. MOPS. in Gal. 4, 26 ISID. lib. num. 78. GLOSS. II 251, 2 -o (-or *a e*). *deponens et gerund. inde a* PLAVTO. GLOSS. διατρίβω. καταμένω. συγχρονίζω. συνδιαιτῶμαι. συνδιατρίβω. αὐλίζομαι ἐπὶ ἀνθρώπου. *v. de vocabuli usu Plautino Langen, Beiträge 174 sqq. 180.*

I *transitive*: A *i. q. retinere, movere aliquem, ut moretur*: *-atur aliquis aliquem*: PLAVT. Merc. 873 properantem ... me (921 *me.* Poen. 924 me [*syn.* non datur cessatio]. Pseud. 1131 me nunc -or, quom *eqs.*). Persa 203 -andust *puer.* CIC. inv. 2, 109 multitudinem. ad Brut. 1, 18 (= 9, 26), 1 tardare ac -ari te. CYPR. GALL. num. 192 Levitae agmina -ant. *aliquid aliquem*: PLAVT. Amph. 690 an te auspicium -atum est? APVL. met. 11, 26 sermone prolixo -atus. *aliquis aliquid*: PLAVT. Men. 177 mille passum -atus ⟨es⟩ cantharum.

B *i. q. incolere*: ITALA Ios. 7, 9 (Lugd., Lucif. non parc. 3 p. 213, 23) qui -antur terram (κατοικοῦντες τὴν γῆν, VVLG. habitatores terrae). 9, 3 (Lugd.) qui -bantur Gabaon (κατοικοῦντες. *v. p. 1938, 15*). 15, 15 (Lugd.) -antes Dabir (κατοικοῦντας, VVLG. habitatores). CASSIOD. hist. 5, 36 Constantinopolim -antes.

II *intransitive*: A *proprie i. q. versari, morari*: 1 *de animantibus*: a *absolute*: CIC. Mil. 28 (*cf.* QVINT. inst. 4, 2, 57) Phil. 1, 7 Cato 84 Att. 10, 4, 12. 11, 1, 2 epist. 3, 5, 4. 6, 8, 2 ad Q. fr. 2, 14, 2 CAES. civ. 1, 42, 4 BELL. Afr. 2, 3. 5, 5. 38, 2. 48, 5. 63, 5. 78, 9 SALL. Catil. 59, 1 SEN. contr. 9, 5 (28), 11 SEN. epist. 108, 4 PLIN. nat. 19, 116. SVET. Tib. 11 quasi ad occasionem maioris spei -aretur. vita Verg. p. 61 APVL. met. 7, 5. 8, 21. 9, 17 VEG. mil. 1, 22. 3, 2. 10 CAEL. AVR. acut. 2, 29, 157. *adde*: PS. VARRO sent. 120 ex assiduitate -andi languet amicitiae desiderium. *c. nota temporis*: VVLG. II reg. 2, 11 numerus dierum, quos -atus est David. b *accedit indicatio loci*: CIC. Quinct. 23 Romae (Att. 5, 12, 3 epist. 11, 5, 1 PLIN. nat. 12, 5). Verr. 2, 63 Lampsaci. Cluent. 40 Larini (192). epist. 3, 5, 5 Ephesi. 6, 19, 2 Asturae. 13, 21, 1 Cibyrae. 16, 1, 1 Patris. CAES. Gall. 7, 32, 1 Avarici. civ. 2, 21, 2 Cordubae. BELL. Alex. 66, 3 Mazacae. SVET. Aug. 17 Brundisii. CIC. Att. 11, 15, 1 libero aliquo *loco* (COLVM. 9, 8, 8). TER. Phorm. 573 quid illi (illic *al.*) tam diu quaeso igitur -abare? (SVLP. SEV. chron. 1, 7, 3 illic). CIC. Cluent. 37 ibidem (PAVLA Hier. epist. 46, 5, 3). de orat. 1, 82 ibi (Att. 9, 15, 6 epist. 14, 20 BELL. Afr. 3, 1. 18, 5. 24, 1. 53, 1. 66, 1 APVL. met. 9, 8. 11, 24. ITALA deut. 26, 5 [Lugd.] -atus est ibi [παρῴκησεν, VVLG. peregrinatus est]. Am. 7, 12 [Lucif. non parc. 8 p. 225, 15] ibi -are [καταβίου, VVLG. comede ibi panem]. Ier. 2, 6 [Lucif. non conv. 8 p. 16, 11] neque -atus est ibi filius hominis [κατῴκησεν, VVLG. habitavit]. CAPITOL. Pert. 1, 2. ITIN. [Silv.] 3, 1 *bis.* 3, 4. 5, 11 VVLG. I par. 4, 23 Iudith 13, 20 act. 12, 19 [διέτριβεν]). CIC. epist. 2, 17, 1 nusquam (HIRT. Gall. 8, 44, 5). 7, 26, 2 hic (VLP. dig. 50, 1, 27, 2). ad Brut. 2, 4 (= 9, 4), 3 istic. ITIN. [Silv.] 10, 4 ubi (VVLG. Iob 38, 26 CAEL. AVR. acut. 2, 22, 129). *c. praepos.*: ad: CIC. Verr. 6, 95 ad Helorum. CAES. civ. 1, 23, 5. ante: BELL. Afr. 3, 1 ante portum. ITALA gen. 16, 12 (Lugd.) ante faciem omnium fratrum suorum -bitur (κατοικήσει, VVLG. figet tabernacula). apud: CIC. epist. 16, 3, 1 apud Alyziam. ITALA Ios. 7, 7 (Lugd.) apud Iordanem (κατῳκίσθημεν, VVLG. *deest*). RVFIN. hist. 3, 1, 1 apud Ephesum (διατρίψας). circa, circum: CIC. Att. 3, 17, 2 circum haec loca (POMP. Cic. Att. 8, 12^c, 1). ITALA gen. 49, 13 (Lugd., Ottob.) Zabulon circa mare -bitur (κατοικήσει, VVLG. habitabit). ITIN. [Silv.] 5, 12 circa montem. in: CIC. prov. 29 in provincia. Lael. 68 in locis (Att. 11, 7, 6 CAES. Gall. 5, 7, 3 BELL. Afr. 32, 1. 78, 3 NERAT. dig. 50, 5, 4 FILASTR. 56, 3. 72, 1. 87, 1 VEG. mil. 3, 8 VVLG. I reg. 30, 31 THEOD. MOPS. in Gal. 4, 26). CIC. Att. 9, 9, 1 in Formiano. epist. 3, 8, 5 in oppidis. 6, 8, 2 in Sicilia. *bis.* 6, 10, 1 in armis civilibus. ad Q. fr. 1, 3, 6 in vita (SEN. epist. 104, 3). BELL. Alex. 65, 4 in omnibus civitatibus. BELL. Afr. 63, 5 in salo in ancoris. QVINT. inst. 8, 3, 46 in vitio. PLIN. epist. 4, 13, 1 in Tusculano. SVET. Nero 48. FRONTO p. 68 N. in lectulo. TERT. adv. Iud. 13 ut ... in templo ... -batur *spiritus.* ITALA Ios. 6, 25 (Lucif. non conv. 2 p. 6, 15 Aug. loc. hept. 6, 6 p. 614, 21 Lugd.) in Israel (κατῴκισεν, VVLG. habitaverunt). PAVL. dig. 33, 7, 18, 3 in regione (VVLG. Ios. 10, 37). LACT. inst. 5, 5, 10 in regno. 7, 24, 6 in terra. ITIN. [Silv.] 2, 1 in valle (5, 9). 20, 8 in civitate. HIL. in Matth. 3, 2 in saeculo. HIER. epist. 3, 4, 4 in insula. 5, 1 in parte eremi. 14, 8, 1 in urbibus (VVLG. deut. 12, 12 iud. 9, 41). 22, 25, 4 in medio uberum meorum (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 142^B). 25, 1 in protectione dei (VVLG. psalm. 90, 1). 65, 13, 3 ut *Christus* ... per omnes *virtutes* in omnibus -etur. 78 mans. 3 in extrema solitudine. 98, 8 in caelis. 122, 1 p. 893 Vall. in terra deserta a vitiis. 134, 2 in Africae partibus. VVLG. num. 22, 4 qui in nostris finibus -antur. 24, 2 in tentoriis. Ios. 9, 3 in Gabaon (*cf. p. 1937, 40. adde* I par. 9, 35). I par. 2, 55 in tabernaculis. 9, 3 in Ierusalem. Iob 39, 28 in praeruptis silicibus *eqs.* psalm. 30, 14 in circuitu (παροικούντων κυκλόθεν). prov. 19, 23 in plenitudine. 21, 16 in coetu gigantum. 23, 30 in vino. cant. 7, 11 in villis. Dan. 4, 18 in ramis. Ioel 3, 21 in Sion. Zach. 5, 4 in medio domus eius. SVLP. SEV. chron. 1, 10, 4 in solo. epist. 3, 9 in vico illo vel in ecclesia. PHYSIOGN. 129 mediis in muris. VEREC. in cant. 2, 1 in cordibus. CASSIOD. in psalm. 140, 12 in mundo. PASS. Thom. p. 108, 18 in cubiculo. PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 6 in carcere. *adde infra l. 54 sqq. et l. 67 sqq.* in medio *v. l. 10 et 49.* *nota* in *c. acc.*: ITALA Ios. 1, 14 (Lugd.) uxores vestrae ... -entur (κατοικείτωσαν, VVLG. manebunt) in terram. PASS. Thom. p. 101, 16 in ulteriorem Indiam -ari (-are *P*). inter: VVLG. Iob 8, 17 inter lapides. cant. 1, 12 inter ubera mea (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 143^D inter medium uberum. *cf. supra l. 10*). SVLP. SEV. chron. 1, 37, 6 intra Hierusalem (HIER. epist. 2, 1 anachoretas intrinsecus -antes). ILDEF. vir. ill. 1 per Italiam. VEG. mil. 1, 3 sub papilionibus. c *accedit persona, quacum quis -atur*: *alicui*: SCHOL. Germ. Bas. p. 78 *Andromeda* neque patri neque matri voluit -ari. VVLG. Sirach 25, 23 -ari (συνοικῆσαι) leoni et draconi placebit. PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354^B huic -bantur duo discipuli (συνῆσαν). *c. praepos.*: apud: CIC. Manil. 13 apud quos ille diutissime -atur. BELL. Alex. 3, 3 apud se. SALL. Catil. 36, 1 apud C. Flaminium in agro Arretino. SVLP. SEV. Mart. 5, 1 apud eum (23, 2). cum: PS. APVL. Ascl. 33 quos (*daemones*) credo -ari nobiscum. ITALA deut. 24, 1 (Lugd.) si ... acceperit quis uxorem et -atus fuerit cum ea (συνοικήσῃ, VVLG. habuerit). LACT. inst. 2, 14, 2 cum hominibus. mort. pers. 2, 2 cum his. DICT. 3, 3 cum rege. HIER. epist. 39, 3, 7 mecum tuam filiam -antem. 141 cum pereuntibus. VVLG. Sirach 42, 9 cum viro (συνῳκηκυῖα. 42, 10 [μετ' ἀνδρὸς οὖσα]). VITA Radeg. 2, 7 cum ea. *nota*: THEOD. MOPS. in Gal. 4, 26 Iudaei in locis Hierusalem -antes cum deo se -are existimabant. ISID. lib. num. 78 apostolus ... in Ierosolymis cum Petro -are testatur. PAVL. MED. bened. 7, 2 sequestratim extra fratres -antur. ITALA Ios. 9, 22 (Lugd.) qui -antur inter nos (κατοικεῖν. VVLG. *aliter*). VVLG. prov. 15, 31 in medio sapientium (Sirach 42, 12 in medio mulierum). SEN. dial. 6, 25, 1 paulumque supra nos -atus. 2 *de rebus*: a *absolute*: SEN. nat. 7, 5, 2 trabes ... -antur. PLIN. nat. 22, 147 -antes menses trahit *elelisphacos.* b *accedit significatio loci*: VITR. 6, 2, 2 ibi -atae (commotae *Deg.*) *imagines.* *c. praepos.*: in: VITR. 9, 1, 7 stellae in signo -antur (PLIN. nat. 2, 60). SEN. nat. 6, 24, 2 *spiritus* in visceribus et patulo interioris partis recessu -atur. HIER. epist. 52, 3, 8 in senibus tonitruum -ari. *in imag.*: QVINT. inst. 9, 1, 41 ut verset saepe multis modis eadem et in una re haereat in eademque -etur sententia. VEG. mulom. 1, 12, 1 morbus, cui humor pestifer inter corium et viscera -at.

B *translate*: 1 *generatim i. q. versari in aliqua re, operam dare*: RHET. Her. 4, 22, 31 Tiberium Gracchum rempublicam administrantem prohibuit indigna nex diutius in eo -ari (BELL. Afr. 63, 3 quae *triremis* in repugnando erat -ata). FRONTO p. 132 N. circa causas et initia belli. AMM. 26, 8, 14 erga alliciendas quasdam civitates Asiae segnius (EVSTATH. Bas. hex. 3, 1 p. 890^C erga verba domini). 2 *speciatim de oratore i. q. fusius disputare de aliqua re*: *absolute*: RHET. Her. 4, 54, 67 CIC. Q. Rosc. 28, 48. *accedit* in: RHET. Her. 2, 18, 27 ut ... in eisdem locis -emur (CIC. inv. 2, 138). CIC. inv. 1, 61 in huiusmodi rebus (de orat. 3, 32). 1, 92 in hoc maxime (2, 126). 2, 100 in voluntate defendenda. Cluent. 53 pluribus verbis in eo (PLIN. nat. 4, 1). de orat. 3, 48 Brut. 306 part. 14. epist. 13, 52 in causa. SEN. epist. 117, 18 in philosophia. QVINT. inst. 11, 3, 156 in componenda toga ... est -andum. decl. 257 p. 51 in hac parte (FRONTO p. 114 N.). TREB. Claud. 1, 3 in hac re publica. AQVILA rhet. 42 p. 35 in elocutione. MARCELL. chron. II p. 97, 507, 2 in processibus. COD. Iust. 1, 40, 8 in huiuscemodi officiis. *adde*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 p. 952^D in his diutius -atus *sermo.* CIC. de orat. 2, 292 ut ... ibi -er. QVINT. inst. 4, 2, 22 hic.

deriv.: commoratio, commorator. *Simbeck.*

commorsico, -āre [*cf.* c. commordere *et* c. morsicare. *Th*]. *idem fere q. mordere, commordere*: *proprie*: APVL. met. 7, 16 dentiumque *equus* candentium renudatis asceis totum me (*asinum*) -at. *translate*: APVL. met. 10, 22 -antibus oculis *amantis.*

commortālis, -e *a* com *et* mortalis, *cf.* commori. *idem q*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mortalis: COLVM. 3, 20, 4 propter infirmitatem -is (-es *AS*) naturae. PAVL. NOL. epist. 49, 12 p. 400, 4 hominibus -bus.

commortifico, -āre *a* com *et* mortificare. *simul mortificare, unā morti dedere*: *alicui rei*: PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 3 deitatem unigeniti et ad originem coniunctae carnis referunt et -ant carni.

commōsis, *acc.* -in *f.*, κόμμωσις. PLIN. nat. 11, 16 prima fundamenta *structurae apium* -in (-osin, -ossin, -osisin, -missin, -issiin *codd.*) vocant periti. *ibid.* -is crusta est prima saporis amari. 1, 11, 6 quid sit in eo (*opere apium*) -is. *Mbr.*

commōstro, -āre *v.* commonstro.

commōtātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* commovere *et c.* motatio. *Th.*]. *i. q. commotio, dolor; cf.* GLOSS. V 446, 54 -o turbatio: THEOD. PRISC. log. 112 arthriticis omnium ex articulorum -bus (*sic r*, cumut- *V*, cōmut- *B*) subito initium passionis emergit.

commōtē, -ius *v. p. 1951, 69.*

?**commōtilis,** -e (*a* commotus, commovere?). VARRO ling. 5, 71 lymphae -es (*sic Götz-Schöll*, comitiis *cod.*, Commotiae *vulgo*) ad lacum Cutiliensem a commotu, quod ibi insula in aqua commovetur.

***commōtio,** -ōnis *f. a* commovere. GLOSS. κίνησις. *legitur inde a* CIC. (8[ies]), *singulis locis*: Q. CIC. QVINT., *increbescit inde ab* ITALA. [*dub.*: COD. Theod. 16, 5, 62 (*a. 425*) -o *pars codd.*, *legitur* commonitio. *adde infra l. 30 et p. 1940, 35. 61.*]

I *proprie de motu locali*: A *animantium*: *absol.*: PS. APVL. Ascl. 40 (*res pers.*) *aeternitas* sempiterna -e versatur. CASSIOD. hist. 4, 11 milites... sine -e steterunt. *adde*: VVLG. psalm. 65, 9 non dedit *deus* in -em (-e *Amiat.*; σάλον) pedes meos (120, 3 [-e *Amiat.*; σάλον]. *cf.* Ier. 34, 17 dabo vos in -em [εἰς διασποράν] cunctis regnis terrae. *cf. sim. p. 1940, 39*). *seq. genet.*: *subiect.*: PS. APVL. Ascl. 30 ipsius *dei* -em (commonitionem *codd. mel.*) in aeternitate esse. HIER. epist. 78 mans. 1 Ramesses ... interpretatur ... amaritudo -oque tineae (RVFIN. Orig. in exod. 1, 5). *explic.*: FIRM. math. 5, 2, 9 qui variis ... profectionum (*sic Ziegler*, profectionibus *codd.*) -bus transferantur. *obiect.* (*partium corporis*): VVLG. psalm. 43, 15 posuisti nos ... -em capitis in populis (κίνησιν, *sc. de ludibrio. cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 8, 1 Engelbr. -o capitis in plebibus. *proprie*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 41 [*i. q. concussio; postea* motu]. 3, 2, 42). VVLG. Is. 19, 16 timebunt a facie -is manus domini (*cf.* HIER. *in l.* p. 295 -em sive elationem). RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 2, 4 pedum (*opp.* stabilitate). CAEL. AVR. acut. 1, 13, 104 ventris. ORIBAS. syn. 1, 2 exercitatio corporis est -o (κίνησις). *nota*: MART. CAP. 9, 940 productio ... est ... vocis -o a loco graviore in acutum locum.

B *rerum*: 1 *generatim*: *absol.*: VVLG. Ezech. 3, 12 audivi ... vocem -is magnae (3, 13). 37, 7 ecce -o et accesserunt ossa ad ossa. SEDVL. op. pasch. 3, 6 cursus *aequoris et ventorum* rapida -e praecipites. *seq. genet. obiect.*: ITALA Is. 29, 6 (Wirc.) visitatio enim erit cum -e tonitrui (μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ, VVLG. *v. l. 63*). PS. APVL. Ascl. 30 mundi. PALLAD. 11, 14, 5 vasorum. AMBR. hex. 3, 10, 45 segetis. VVLG. num. 4, 15 castrorum. GREG. M. moral. 28, 10 aëris. *nota*: VVLG. Ier. 47, 3 ululabunt... a -e quadrigarum eius. *add. praepos.*: PS. APVL. Ascl. 33 ubi nec nebulis locus est nec ex signorum aliquorum agitatione -o. 2 *speciatim*: a *de maris impetu* (*cf.* NON. p. 247 aestus marini impetus vel -es): ITALA Ion. 1, 12 (Rufin. Greg. Naz. orat. praef. p. 5, 2 Engelbr.) desinat a vobis -o (κοπάσει ἡ θάλασσα, VVLG. cessabit mare). AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 41 orta subito -e maritima. *nota in imag.*: AMBR. Abr. 2, 3, 11 -es *fluctuum* ... facilis premere *ecclesia* (PETR. CHRYS. serm. 49 p. 337[A]). b *de terrae motu*: *absol.*: VVLG. III reg. 19, 11 post spiritum -o *fuit*. 19, 12. Is. 24, 19 -e commovebitur terra. Ier. 10, 22 -o magna (*cf.* HIER. *in l.* p. 916 -o sive terrae motus). IV Esdr. 6, 14. HIER. in psalm. 35 σάλος id est fluctuatio sive -o. *seq. genet.*: HIL. in Matth. 33, 5 naturae. HEGES. 1, 32, 6 insensibilium (*syn.* terrarum motus). VVLG. Is. 29, 6 visitabitur in tonitruo et -e terrae (*at v.* ITALA Wirc. *l. 46*. *adde*: PS. RVFIN. in Am. 1, 1). LEO M. serm. 57, 4 mundi. VVLG. Ezech. 38, 19 in die illa erit -o magna super terram Israel. c *de turbine, procella*: ITALA IV reg. 2, 1 (Legion. marg.) dum levaret dominus Heliam in -e (ἐν συσσεισμῷ, VVLG. per turbinem) quasi usque in caelum (ITALA IV reg. 2, 11 [Lucif. Athan. 1, 20 p. 101, 26]). HIER. in Nah. 1, 3 p. 537 pro ... 'turbine' ... -em septuaginta transtulerunt. VVLG. Am. 1, 14 devorabit aedes ... in turbine in die -is. MAX. epist. p. 2 (*in imag.*) inter tot -um turbines ac procellas.

II *translate*: A *animantium*: 1 *generatim de motibus animi*: a *generaliter de affectibus i. q. concitatio, perturbatio*: *absol.*: CIC. de orat. 2, 216 illa ... contrariis -bus auferenda sunt. Tusc. 4, 61 sit vitiosa ipsa -o. 5, 42 *temperantia* sit moderatrix omnium -um. Q. CIC. pet. 54 duabus illis -bus (quo- *codd.*) matutinis. QVINT. inst. 5, 10, 29 -*em* accipi volunt temporarium animi motum. FIRM. math. 5, 4, 19 erunt... in accusationibus et -bus. 8, 6, 7. PS. AMBR. serm. Sess. 3, 4 p. 128[A] *spiritus* qui ab omnibus -bus alienus sit (*syn.* ab omnibus perturbationibus vacet). ORIG. in I reg. 1, 9 -es quasdam introducit *sermo*. *seq. genet.*: CIC. inv. 2, 19 impetum et quandam -em animi affectionemque (Tusc. 3, 8. 4, 11. 47. 61. LACT. inst. 7, 10, 6 -es et perturbationes. ira 5, 2 mentis. HIL. in psalm. 54, 6 EMPOR. rhet. p. 570, 13. *cf. l. 10 sqq.*). LACT. inst. 7, 10, 2 aliorum affectuum. VITAE patr. 3, 2 passionis. b *de offensione, ira*: *absol.*: IVL. VAL. 2, 1 in iram -emque conversus. AMM. 15, 7, 3 multitudinem ... ex -e pristina saevientem. AMBR. Abr. 2, 8, 54 (*cf. antea* θυμικόν). HEGES. 1, 29, 10 iustae -is dolor. 1, 40, 9. 1, 44, 5 AVG. quaest. hept. 1, 119 LEO M. serm. 37, 4 ALC. AVIT. epist. 23 p. 55, 23. 44 p. 74, 8. 75 p. 91, 21. ENNOD. epist. 1, 13, 2 p. 23, 23 (*syn.* offensa). 3, 8, 2 p. 77, 5 (*opp.* affectio). 7, 31, 1 p. 197, 17 (*antea* indignationi). opusc. 5, 8 p. 396, 2. GREG. M. in Ezech. 2, 6, 7 (*antea* motum). BENED. reg. 71. *seq. genet.* (*cf. infra l. 25*): *rei*: LAMPR. Alex. 17, 2 animi (SERV. auct. Aen. 2, 41 AVIAN. fab. apol. 1). AMBR. obit. Theod. 13 iracundiae (PALLAD. hist. mon. II prolog. LEX Burg. lib. const. 54, 3). LEO M. serm. 88, 1 divinae iustitiae. *hominum*: CAPITOL. Gord. 13, 3 Maximini. HEGES. 2, 12, 2 dei (*syn.* indignatio). SIDON. epist. 1, 2, 8 superati. *adde*: HEGES. 2, 16, 1 -e ... Caesaris in Florum excitata (3, 21, 2 hinc maior in Romanos -o). *speciatim de magistratuum animadversione, censura* (*cf.* GREG. M. moral. 3, 4 quia nos ferire nisi commoti nescimus, ipsa divina percussio -o vocatur. GLOSS. II 349, 37 κίνησις δικαστική): *absolute vel c. adi.*: COD. Theod. 1, 15, 6 (*a. 372*) *iudicem* dignam -is subire censuram. 6, 30, 1 (*a. 379*) sine ullo metu iudiciariae -is. COD. Iust. 1, 31, 3 (*a. 441*) quae tali -e digna sunt. LEO M. epist. 95, 3 (*opp.* caritatis). ENNOD. opusc. 2, 91 p. 315, 22 post caelestem -em iuste vos et principalis ... censura percellit. COD. Iust. 1, 51, 14, 3 (*a. 529*) sine imperiali -e. *c. genet. subi.*: *hominis*: COD. Theod. 11, 36, 14 (*a. 361*) iudicis. NOVELL. Mart. 3, 3 (*a. 451*). *rei*: AVG. c. Cresc. 4, 46, 55 saecularium iudiciorum. *nota i. q. vituperatio*: LEO M. epist. 14, 1 plus ... erga corrigendos agat benevolentia quam severitas, plus cohortatio quam -o. c *de sensibus*: CIC. fin. 2, 13 *voluptati* subiciunt laetitiam in animo, -em suavem iucunditatis in corpore. PS. AMBR. prec. 1, 3 carnis stimulos et ... libidinis -es. d *varia*: *i. q. iactantia, superbia*: AVG. doctr. christ. praef. 4 eorum ... sic est lenienda -o. *i. q. dementia*: FIRM. math. 4, 14, 3 facit *Luna* caducos et misera -e dementes. *i. q. impulsio, cohortatio*: AVG. gen. ad litt. 11, 11 p. 343, 20 ex quo ... in eos veniat imponendae -o (commonitio *P*) disciplinae. LEX Sal. 41 add. 7 (*codd. HE*) *si* per eius -em sive mendacium ille ... occisus fuerit. *i. q. causatio*: LEX Burg. lib. const. 13 exartum ... remota hospitis -e possideat. 51, 4 fratrum (communione *pars codd.*). *singularia*: VVLG. II par. 29, 8 tradidit ... eos (*Iudaeos*) in -em et in interitum et in sibilum. sap. 18, 20 -o (θραῦσις; *antea* tentatio mortis) in eremo facta est multitudinis. 2 *speciatim*: a *de seditione, tumultu* (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 3, 14, 14 tumultum: -em bellorum): HEGES. 3, 22, 1 ut aegra partium eius a -is et discordiae furore resipiscerent. OROS. hist. 1, 18, 2 generalis tunc per totam Asiam Graeciamque -o. MART. CAP. 5, 467 de -is eventu. COD. Iust. 1, 27, 2, 8 (*a. 534*) si forsitan -o aliqua fuerit. b *de morbo i. q. irritatio, vexatio* (*de febri i. q.* παροξυσμός: *l. 49 sqq. 53. 58*): THEOD. PRISC. eup. faen. 31 -is tam doloribus quam gravedinibus. 32 (*bis*). log. 3 in initiis omnium -um (5). 5 -is praesentis. 7 declinatione temporalis -is (39. 48). 10. 18. 45. 114. 118 diversas ... -es, ut aliquando frigidas, aliquando calidas patiantur. *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 29 ut ... stomachus ... sine ulla -e revomat. ORIBAS. syn. 6, 9 (παροξυσμοῦ). 6, 16 (cummucionis *cod.*). *adde*: SORAN. p. 30, 17 cum *infans* post omnem -em quietus fuerit effectus. *seq. genet.*: THEOD. PRISC. eup. faen. 35 *oculis laborantes* fumi vel pulveris declinent -es. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 48 cum sit gravior (*quam in luce*) in sinapi ... -o. chron. 1, 1, 11 adiutorii (1, 1, 32. 39). ORIBAS. syn. 2 add. p. 848 *cataplasmata* -es febrium leniunt. syn. 6, 32 declinatione -is in febribus facta (ἐν ἀνέσει τοῦ παροξυσμοῦ).

B *rerum*: AVG. gest. Pelag. 26, 51 sine ullius -e (commemoratione *vel* commonitione *pars codd.*) quaestionis. LEX Burg. lib. const. 15 tit. de -e litium. *i. q. vis, violentia*: EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941[C] *mare* expositum violentiae -ique ventorum.

deriv.: commotiuncula.

commōtiuncula, -ae *f. a* commotio *deminutive.* CIC. Att. 12, 11 -is (*i. febriculae*) Atticae συμπάσχω.

commōto, -āre *v.* commuto.

commōtor, -ōris *m. a* commovere. *is qui commovet*: AVG. civ. 7, 3 Saturnus seminis dator vel sator et Liber vel Libera seminum -es vel emissores. *Hofmann.*

?**commōtria** *titulus comoediae* NAEVII (VARRO ling. 7, 54 cemetria *F*, *corr. Turnebus*). κομμώτρια. *Mbr.*

commōtus, *abl.* -ū *m. a* commovere. VARRO ling. 5, 71 *v. p. 1939, 17 sq.* CAEL. AVR. chron. 5, 10, 95 saepe -u corporis quasi sonus auditur velut inclusi ... umoris.

***commoveo,** -ōvī, -ōtum, -ēre [*a* com *et* movere. *cf. c. umbr.* comohota *abl. sg.*, *si idem est ac lat.* commōtā. *Th.*]. *perf. legitur inde a* PLAVTO, *formae contractae a* TER.; *exemplis a Georges, Wortf. 153 allatis adde*: commorat: TVRPIL. com. 30. commorit: RHET. Her. 4, 47, 60 HOR. sat. 2, 1, 45 (*cf.* PRISC. gramm. III 110, 12). commorant: CYPR. GALL. num. 192. *verbum sermone vulgari* (*cf. it.* muovere) *tertiam coniugationem secutum esse videtur*, *cf.* ITALA Is. 14, 16 (Comm. instr. 1, 41, 1) -it (*praes.*, *sic C*). Luc. 20, 18 (cod. e) -et (*fut.?*). PASS. Theclae B c 9 p. 24, 21 -it (*sic* B c *et* B b *pars codd.*,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-et B a). GREG. TVR. Mart. 2,45 -vi (*inf.*). *fort. add.* VEN. FORT. carm. app. 1,120 commovērere. GLOSS. σαλεύω. συγκινῶ. -et inquietat. II 188,30 stimulant -ent. NOT. Tir. 31,66 conmovet. *legitur inde a* PLAVTO (*usu translato inde a* TER.), *posteriore aetate prorsus in usum simplicis verbi abiit (cf. infra l. 50), cuius structuras assumpsit; singulis locis usurpant*: CATO PACVV. LVCIL. TVRPIL. VITR. PERS. HOMER. IVV.; *binis*: ACC. QVADRIG. SISENNA CIRIS; *ternis*: SALL. HOR. sat.; *quater*: BELL. Alex.; *quinis*: OV. VAL. FL. STAT. (*non in* silv.); *senis*: PLAVT. LVCAN. PETRON.; *septenis*: NEP. VERG.; *octonis*: TER. BELL. Afr. VAL. MAX. COLVM. PLIN. nat. SIL. PLIN. epist. SVET.; *saepius*: RHET. Her. SEN. phil. TAC. *28^{nis} locis*, LVCR. CAES. *denis locis*, VARRO (*9^{ies}*) CIC. (*plus 300^{ies}*) LIV. (*15^{ies}*) CVRT. (*13^{ies}*) QVINT. (*27^{ies}*) APVL. met. (*37^{ies}*) VVLG. (*81^{ies}*); *deest ex. gr.*: CATVLLO MANIL. CELSO PHAEDRO. [*corr. vel dub.*: CATO agr. 134,2 *bis codd. recc.* LVCR. 6,128 -vit A^1C. CIC. Verr. 2,151 concitarem *codd. dett.* APVL. met. 6,28 -bant *codd.*, commonebant *edd.* GREG. TVR. glor. conf. 19 -otus *plerique codd.*]

I *proprie i. q. motum qualemcumque rei vel homini afferre, idem fere q. movere, sc. de motu corporeo vel locali*:

A ***generatim***: **1** *-ent animantia*: **a** *absol. vel obiecto supplendo*: CATO agr. 107,2 -eto (*i. versato*), videto, ne aduras. CIC. Verr. 4,37 nisi pactus eris, non -bis *frumentum* (*i. tolles*). 5,95 *signum* nulla lababat ex parte, cum ... vectibus subiectis conarentur -ere. Tusc. 4,54 -e *caenum* (*i. tange*). CVRT. 5,3,20 *saxa* in eos, qui -verant, recidebant. COLVM. 5,9,9 leviter palā (pilā *codd.*) -ere *oportet arbusculam*. **b** *aliquid*: CIC. Verr. 1,145 *columnae* a tuo redemptore -otae non sint. 4,45 glebam -visset (*i. rusticatus esset*) in agro decumano Siciliae nemo. Font. 4 nummus nullus sine litteris multis -otus est (11 in Gallia. Flacc. 44). Att. 5,14,1 ex ea die ... παράπηγμα ἐνιαύσιον -eto (*i. clavum anni figes, annum provincialem ordieris*). VARRO ling. 10,26 ubicumque -entur litterae (*postea* moventur). Men. 258 funere familiari -oto (-oti F^3). SEN. dial. 5,22,2 *pallam* leviter. Ag. 634 saepe -otae sonuere parmae *in equo Troiano*. Herc. O. 1629 -ota tandem *quercus* (*i. labefacta*). COLVM. 11,2,95 terram ferro (*i. fodere*. 11,3,46 capreolis. PLIN. nat. 17,39 is *odor* esse ⟨e⟩ -ota *terra* debebit). 12,16,4 reliqua *vasa*. LVCAN. 5,520 haec Caesar bis terque manu ... limina -vit (*i. pulsavit*). 7,232 pugnaces -vit Hiberia caetras (*i. vibravit. cf.* PETRON. 89,61 orbes. SIL. 8,403 socia ... arma. 9,464 Aegide. 12,720. *adde*: IVV. 3,317 -ota ... mulio virga). VAL. FL. 2,33 dum ... molem (*i. Aetnam*) -et *Typhoeus* (*sc. excutere conans*). SIL. 4,94 ubi -oto docuerunt pulvere nubes hostem ferre gradum. PLIN. epist. 5,4,3 (*in imag.*) pleraque tacta tantum et omnino -ota latissime serpunt. APVL. met. 7,18 ut incessu meo (*asini*) -otae incitataeque *spinae* ... me convulnerarent. mund. 35 cuncta[s] *deus*. TERT. bapt. 5 piscinam ... angelus. praescr. 37 (*in imag.*) qua potestate, Apelles, limites meos -es (*sc. dicit Christus haereticis. cf.* AVG. civ. 4,29 terminos). PANEG. 2,12 navigia ... levi modo -ota nisu ducentium. VVLG. IV Esdr. 4,37 numero numeravit tempora et non -vit nec excitavit. prov. 12,3 (*in imag.*) radix iustorum non -bitur. CLAVD. 22,364 sollemnibus urnam -et (*cf.* VERG. Aen. 6,432 movet) *dea* auspiciis. APIC. 4,181 ius mortarii reliquum -es, commiscis. GREG. TVR. Mart. 1,33 signo matutinis horis -oto (*de campanis pulsandis*. 2,45). *nota*: CIC. Planc. 90 an si unquam vitae cupiditas in me fuisset, ... omnium parricidarum tela -ossem (*i. in me direxissem*)? **c** *aliquem*: TER. Andr. 864 ego iam te -otum (*i. verberibus excitatum*) reddam (*cf.* GLOSS. V 532,14 plagis vexatus. DON. *ad l.* -otum citum, celerem). PETRON. 140 *ut Eumolpus* dominum lumbis suis -ret. ITALA Is. 14,16 (Cypr. testim. 3,118 *cf.* Comm. instr. 1,41,1) hic homo, qui concitat (VVLG. conturbavit) terram (Comm. orbem), -et (σείων, VVLG. concussit) reges. *nota*: VVLG. I Macc. 6,38 tubis exercitum -ere (*i. incitare*; κατασείοντες). *bestiam*: COD. Iust. 12,50,4 pr. (*a. 362*) parhippum ..., si quis ... alterum tertiumve *veredum* extra ordinem -eat (*i. agitet*). *nota in imag.*: TER. Haut. 730 dormiunt: ego pol istos -bo. CIC. de orat. 2,186 facilius est ... currentem, ut aiunt, incitare quam -ere languentem (*fort. proverbialiter*). HOR. sat. 2,1,45 qui me -orit (*i. lacessierit. postea* tangere). SEN. benef. 5,23,1 quidam, ut expergiscantur, non feriendi, sed -endi sunt. *seq. praep.* (*cf. l. 82 et p. 1951,80 sqq.*): CIC. Att. 2,20,2 ab Amalthea (*i. villa tua*) te non -bo (*i. avocabo*). *reflex.* (*cf. p. 1942,63. 1947,31. 1949,17.40*): PLAVT. Amph. 335 torpeo ... neque miser me -ere possum prae formidine. Truc. 818 lapideus sum, -ere me miser non audeo. CIC. de orat. 2,233 quis ... sese -ere (*i. gestum agere*) potest, cuius ille (*Roscius*) vitia non videat? nat. deor. 1,102 si se -verit *deus*. Att. 11,21,2 *legionem* nullam putant se -uram. epist. 7,16,1. PLIN. paneg. 64 iamque se omnis turba -verat. AMM. 24,6,8 *manipuli peditum* densius se -bant. 29,4,1. AVG. civ. 6,9 dea Prema, ut subacta *virgo*, ne se -eat, comprimatur. *adde*: LVCR. 4,886 animus cum sese ita -et, ut velit ire. PS. APVL. Ascl. 32 omnis ... sensus divinitatis ... ipse in stabilitate se -et sua. *additur locus unde*: CIC. Att. 3,13,1 nec me Thessalonica -vi (3,14,2). epist. 6,20,3 istim. 9,5,2 domo. fin. 5,42 *bestiae* in quo loco natae sunt, ex eo se non -ent. *locus quo*: LVCIL. 744 -et se nusquam *avarus*. RVFIN. Basil. hom. 1,6 quocumque se visi fuerint convertere vel -ere. *utrumque*: TERT. anim. 12 quem (*animum*) secum habens *anima* ex semetipsa se -eat in semet ipsa⟨m⟩. *in imag.*: CIC. Verr. 4,34 ne se -eat *arator*, reliquus metus iudici sit. ac. 2,51 simul ac se ipse -vit (*i. experrectus est*) atque ad se revocavit. 2,61 quos si sequamur, iis vinclis simus astricti, ut nos -ere nequeamus. Att. 14,17,6 quacumque nos -vimus. LIV. 2,54,6 si se -verit *consul*, si respexerit patres. PS. ASCON. Verr. p. 199 *Rabonius* non se -bat metu operis praefiniti. HIER. epist. 50,5,2 moveat manum *maledicus*, figat stilum, -eat se et, quidquid potest, scriptis ostendat. *adde*: CIC. ad Brut. 1,15,7 cum se nondum ... Bruti divina virtus ita -visset, ut. *passivum sensu reflex.* (*cf. l. 39 sq. 70 sq. et v. sub I B 2*): CIC. Att. 7,7,3 prorsus te -eri (*i. proficisci*) incommodo valetudinis tuae nolo. SIL. 6,59 penna ... levi -ota volucris. APVL. met. 10,32 Venus placide -eri ... coepit (*de saltatione*). PSALT. Rom. 108,10 -oti (σαλευόμενοι, VVLG. nutantes) amoveantur filii eius. VVLG. Ier. 4,1 non -beris (*i. errabis*). SVLP. SEV. Mart. 7,3 defunctum paulatim membris omnibus -eri. *adde*: PAVL. NOL. epist. 13,2 cum caro ... infirma per hiemem longius -eri negaret. *c. notione loci*: PLIN. epist. 3,7,6 ne adventu quidem novi principis inde -otus est *Silius*. VVLG. Am. 8,12 -buntur a mari usque ad mare (*syn.* circuibunt). *adde de partibus corporis*: PLAVT. Asin. 786 ne quid sui membri -eat quicquam in tenebris. PETRON. 20 non indecenti risu latera -vit (*i. concussit*). 26 obiter labra. 113 iratum -ens caput (PHYSIOGN. 128. THEOD. PRISC. log. 26 sternutamentis [*i. concutienda*]. 48. *cf. l. 38*). SVET. Cal. 56 *Gaius consuerat* manum offerre formatam -otamque in obscaenum modum. APVL. met. 10,10 tunc *verbero* pedes incertis alternationibus -ere *prae timore* (*cf. infra l. 40*). HIER. epist. 39,1,4 haerentem *aegrae* linguam viscera -ota non laxant (*aliter p. 1946,12*). PHYSIOGN. 76 qui ... umeros -et (ὑποκινούμενος) ..., superbus ... iudicabitur. 85 bracchia. *de membris alterius*: VVLG. IV reg. 23,18 nemo -eat ossa eius (*mortui*). *de bestiis*: VERG. Aen. 5,217 *columba* radit iter ... celeres neque -et (*i. commovere videtur*) alas (VVLG. sap. 5,11 [κινουμένων]). AMM. 22,15,15 *crocodilus* maxillam superiorem -ens solum. BACCHIAR. repar. laps. 1 ossa mea. *nota*: VEG. mulom. 2,7 tit. de cerebro -oto (*i. concusso*). *seq. praepos.* (*cf. p. 1941,69*): FRONTO p. 224 N. *ut* balneas peteres, corpus ad sudorem uberem -res. VVLG. IV reg. 21,8 ultra non faciam -eri pedem Israel de terra. Nah. 3,7 quis -bit super te caput (*sc. misericordia captus*)? *nota passivum intransitive vel reflexive*: ITALA psalm. 72,2 (Aug. civ. 10,25) pedes suos paene fuisse -otos (*i. titubasse*; ἐσαλεύθησαν, VVLG. moti sunt) et effusos in lapsum. PSALT. Rom. 65,9 non dedit -eri (μὴ δόντος εἰς σάλον, VVLG. in commotionem) pedes meos. VVLG. sap. 2,2 sermo scintilla *est* ad -endum cor nostrum (ἐν κινήσει καρδίας). PHYSIOGN. 37 si genae et supercilia et labella -eantur *ridendo*. *ibid.* oculus. *nota*: ITALA psalm. 44,2 (Hier. epist. 65,5,1 interpretatus est Symmachus) -otum est (ἐξηρεύξατο, VVLG. eructavit) cor meum verbo bono *eqs.* OPTAT. 3,12 p. 100,9 uniuscuiusque lingua in haec verba -ota est (*i. erupit*).

2 *-ent res*: **a** *aliquid*: LVCR. 4,906 multa ... pondere magno -et atque ... sustollit machina. SEN. nat. 5,11,1 ut auram, ita illos (*etesias*) sol. COLVM. 12,46,2 *ne māla* vento -eantur (*i. quatiantur*). LVCAN. 3,531 quas *naves* ... quater surgens extructi remigis ordo -et (*i. quadriremes*). PLIN. nat. 31,108 *aquilones* validius -ent limum. VAL. FL. 5,71 iam prora fretum -verat (*i. secuerat*). APVL. mund. 27 aliud alio. ITALA apoc. 6,13 (Tert. adv. Hermog. 34 p. 163,20, cod. g) fici arbor cum valido -ota (σειομένη, ITALA Primas. agitata, VVLG. movetur) vento acerba sua amittit. PAVL. NOL. epist. 16,2. MART. CAP. 8,851 caeli ... cursibus *planetae*. *nota in imag.*: TAC. ann. 4,52 -ota (*i. concussa*) principis domo *morte Drusi*. VVLG. sap. 4,4 infirmiter posita *spuria vitulamina* (*sc. generatio impiorum*) a vento -buntur (σαλευθήσεται) et ... eradicabuntur. *additur abl. separat.*: COLVM. 9,13,12 ne ... ferramentum ... favos sedibus suis -eat. SVLP. SEV. Mart. 23,6 omne monasterium loco. *reflex.* (*cf. p. 1941,70 al.*): PLAVT. Amph. 273 neque se Septentriones quoquam in caelo -ent. Curc. 154 (*res pers.*) dormiunt pessuli ... nec mea gratia -ent se ocius. LVCR. 6,1120 ubi se caelum ... -et atque aer inimicus serpere coepit. LIV. 21,62,4 Lanuvi hastam (*Sabellicus*; hostia *P*) se -visse. PANEG. 3,11 tecta ipsa se ... paene -verunt (*cf.* 9,19 -eri). 8,1 Flavia Aeduorum. SIDON. carm. 5,52 quotiens caelum se -et illic. *passive* (*pro usu reflex.*): VARRO ling. 5,70 ibi insula in aqua -etur. STAT. Theb. 12,435 -oto pondere *rogi*. PORPH. Hor. carm. 1,23,5/6 -ota sunt ac tremuerunt *folia*. PANEG. 9,19 *supra l. 68*. CASSIOD. in psalm. 96,4 -otae nubes atque collisae. **b** *aliquem*: LVCAN. 5,507 tertia iam vigiles -verat (*i. mutaverat*) hora secundos. VVLG. Sirach 28,16 lingua tertia multos -vit (ἐξέβαλεν) et dispersit illos. 29,24 (*in imag.*) repromissio ... multos perdidit ... et -vit (ἐσάλευσεν) illos quasi fluctus maris (*postea* migrare fecit). *nota i. q. conterere*: ITALA Luc. 20,18 (cod. e) super quem ... ceciderit *lapis*, -et (λικμήσει, VVLG. comminuet) illum. *adde partes corp.* (*cf. l. 1. 20. p. 1941,78*): CVRT. 8,4,12 calor *incendii* stupentia *militum* membra -vit (*i. rigore liberavit*). AMM. 16,10,8 quocumque artus necessitas -visset. AVG. civ. 14,17 nondum (*ante peccatum originale*) libido membra illa (*pudenda*) praeter arbitrium -bat (14,23). *de bestiis*: COLVM. 2,2,26 ne ... vomis ... colla

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

boum -eat. *seq. praep.*: VVLG. sap. 4, 19 a fundamentis (σαλεύσει).

B ***speciatim:*** 1 *-ent animantia:* **a** *in militia de castris armis signis -endis, i. q. ire, proficisci, bellum incipere*: APVL. met. 4, 22 latrones expergiti castra -ent (5, 12 *furiae*. AMM. 17, 12, 21 Bregetionem. 30, 5, 13 Acincum. *cf. l. 13*). AMM. 23, 2, 7 Mesopotamiam propere signa -vit (31, 12, 10 *cf. infra l. 13*). 26, 7, 16 prosapiam ... arma iustissima -entem (CASSIOD. var. 3, 4, 3 ISID. Goth. 3 chron. II p. 268 rec. B arma civilia. *adde l. 14*). CYPR. GALL. num. 192 levitae ... agmina -orant. CASSIOD. var. 9, 19, 4 exercitus nostros ... crebris expeditionibus -emus. *cf. l. 15.* *seq. praep.*: AMM. 18, 2, 2 in quos *Alamannorum pagos* erant arma protinus -enda (29, 5, 17. 27, 2, 4 castra. 27, 5, 2 signa. 31, 3, 4). 31, 12, 1 e Melanthiade signa -vit. AVG. civ. 3, 24 *consul* adversus eum intra urbem arma -verat. GREG. TVR. Franc. 2, 32 contra Gundobadum exercitum -et. **b** *de venatu i. q. excitare*: VERG. Aen. 5, 213 spelunca subito -ota columba. 7, 494 *cervum* -vere canes. *adde*: VERG. georg. 4, 471 cantu *Orphei* -otae Erebi de sedibus imis umbrae ibant. QVINT. inst. 9, 4, 44 plus est saxa quam bestias -eri (*syn.* flectuntur). **c** *de sacris*: VERG. Aen. 4, 301 bacchatur *Dido*, qualis -otis (*i. arreptis*) excita sacris thyias (*cf.* SERV. *ad l.* ideo dixit, quia in sacrorum renovatione -bantur simulacra). SEN. Med. 785 tripodas ... favente -otos dea. SERV. Aen. 8, 3 is, qui belli susceperat curam, sacrarium Martis ingressus primo ancilia -bat, post hastam simulacri ipsius dicens: 'Mars vigila'. Aen. 8, 4 ex ipso templo, id est post divina arma -ota. *hinc transl.*: PLAVT. Pseud. 109 scis tu ..., mea si -vi sacra (*i. dolorum machinas molitus sum*), ... quantas soleam turbellas dare. **d** *in proelio i. q. hostem loco, statu movere, labefactare*: SISENNA hist. frg. 68 agmen perturbatum pedites insinuant ac loco -ent. CIC. div. 2, 26 (*in imag.*) comminus agamus experiamurque, si possimus cornua -ere disputationis tuae. LIV. 9, 27, 10 pedestri acie Samnitium (30, 18, 12). 9, 40, 9 hostem (*postea* turbavit. 10, 29, 9). 30, 18, 3 nihil. *hinc transl. de re incorp.*: PELAG. in I Thess. 3 p. 866^A fidem vestram forsitan -ret *diabolus* (*syn.* temptare). *cf.* VARRO ling. 9, 105 quod sit an non, nihil -et analogian. *adde passivum i. q. labare, nutare*: ITALA (Aug. civ. 11, 1) *et* VVLG. psalm. 45, 6 deus in medio eius (*civitatis*), non -bitur (σαλευθήσεται). VVLG. psalm. 15, 8 a dextris est mihi *dominus*, ne -car (σαλευθῶ). 20, 8 (σαλευθῇ). eccles. 12, 3 custodes (*syn.* nutabunt). Sirach 13, 25 dives -otus (σαλευόμενος) confirmatur ab amicis suis (*syn.* ceciderit). *adde*: VVLG. psalm. 37, 17 pedes (σαλευθῆναι). **e** *de deo terras quatiente v. sub 2 b.*

2 *-ent res:* **a** *de furore maris*: VARRO ling. 7, 23 ⟨aequor⟩ mare appellatum, quod a⟨e⟩quatum, cum -otum vento non est (APVL. mund. 12. *cf.* CIC. Tusc. 5, 16 nulla ... aura fluctus -ente. LVCR. 2, 766 cum magni -orunt aequora venti. SEN. nat. 5, 1, 1 leviter). GELL. 2, 30, 4 undas ... non prorsus impulsas, sed imitus -otas. HIL. in Matth. 8, 1 tempestas oritur, mare -etur. VVLG. psalm. 95, 11 (σαλευθήτω). Ier. 5, 22 (ταραχθήσεται; *syn.* intumescent). *nota*: AVIEN. Arat. 1399 quinta dehinc lux -et Amphitriten. *seq. praep.*: SEN. Ag. 67 Euxini ... ab imis -ota vadis unda. **b** *de terrae motu sim.* (*cf.* ITALA psalm. 103, 32 [Filastr. 102, 1] *deus terram* -et terrae motu [ποιῶν ... τρέμειν, VVLG. facit ... tremere]. OBSEQ. 59. VVLG. Is. 24, 19 commotione): SEN. nat. 6, 7, 6 potest ... maior solito exorta tempestas aliquam partem terrarum impulsam vehementius -ere. 6, 22, 2 tectum cavatae vallis. 6, 25, 3 magna terrarum spatia (*syn.* titubarent). SIL. 5, 388 -oto quatiuntur tartara mundo. ITALA iud. 5, 5 (Lugd.) montes -oti sunt (ἐσαλεύθησαν, VVLG. fluxerunt) a facie domini. Is. 10, 13 (Rufin. Orig. in num. 12, 4) -bo (σείσω. VVLG. *aliter*) civitates. ITALA (Aug. civ. 18, 35) *et* VVLG. Agg. 2, 7 -bo caelum et terram *eqs.* (σείσω. *syn.* movebo). ITALA Marc. 13, 25 (cod. k) fortitudines in caelis -buntur (σαλευθήσονται, VVLG. movebuntur). Luc. 21, 26 (Tert. resurr. 22) virtutes (σαλευθήσονται, VVLG. movebuntur. *cf.* VVLG. Matth. 24, 29). HIL. in Matth. 32, 5 sub passione domini -otis infernis. FILASTR. 102, 3 indignatio dei ... -et creaturam. VVLG. II reg. 22, 8 -ota est et contremuit terra (psalm. 17, 8. 76, 19. Is. 54, 10 *syn.* contremiscent). Is. 6, 4 -ota sunt superliminaria a voce clamantis (Ier. 8, 16. 49, 21. 50, 46 I Macc. 9, 13 [ἐσαλεύθη]). psalm. 17, 8 fundamenta montium conturbata sunt et -ota sunt (ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη. *cf.* 59, 4 *syn.* conturbasti. Ier. 51, 29). *al.* Am. 9, 1 superliminaria. CASSIOD. inst. div. 32. *seq. praep.*: VVLG. Iob 9, 6 -et terram de loco suo. I Macc. 1, 29 -ota est terra super (ἐσείσθη ἐπὶ) habitantes in ea.

II ***translate:*** A *commoventur* ***homines:*** 1 *generatim de motibus animi:*

a *de sensibus*: LVCR. 4, 235 si quadratum temptamus et id nos -et (*i. tactu percipimus*) in tenebris. 4, 746 facile uno -et ictu quaelibet unā animum nobis subtilis imago. *cf.* 4, 1039 alias aliud res -et atque lacessit. CIC. nat. deor. 2, 30 aptior *est fervor mundi* ad sensus -endos quam hic noster calor. div. 2, 126 sive ... externus et adventicius pulsus animos dormientium -et (*i. agitat*) *in somniis* sive per se ipsi animi moventur. *i. q. capere, allicere, attrahere*: CIC. Verr. 3, 83 quae paulo magis animum cuiuspiam aut oculos possent -ere. de orat. 3, 98 ea, quae maxime sensus nostros impellunt voluptate et specie prima acerrime -ent. CASSIOD. in psalm. 118, 3 cibum desideranter expetere, bonis odoribus -eri. *nota*: CIC. de orat. 3, 99 *gustatus* dulcitudine praeter ceteros sensus -etur. *adde re incorporea: absol.*: CIC. off. 3, 35 cum ... aliqua species utilitatis obiecta est, -eri necesse est. RHET. Her. 3, 23, 38 similitudine alia alius magis -etur *in memoria verborum*. CIC. ac. 2, 141 cum es -otus, asciscis, assentiris, approbas. off. 2, 32 *honestum* per se nobis placet animosque omnium natura et specie sua -et. CAPITOL. Gord. 4, 5 *populus* semper talibus -etur (*i. conciliatur*).

b *de cogitatione sim.*: CIC. div. 1, 110 necesse est cognitione (cognatione *vulgo*) divinorum animorum animos humanos -eri (*antea* motu atque impulsu). CVRT. 8, 3, 14 variae hinc cogitationes invicem animum diversa agitantem -verant. HIL. trin. 2, 6 intelligentiam -e et totum mente complectere. *adde*: HIL. in Matth. 10, 7 haec *verba* non mediocriter sensum intelligentiae -ent. *nota quasi medialiter* (*cf. infra l. 27*): ITALA Iob 37, 14 (Aug. in Iob p. 596, 26) sta et -ere (commonere *T, Hier.*; νουθετούμενος, VVLG. considera) virtutem domini. *adduntur praepos.*: CIC. fin. 5, 3 me ... ad altiorem memoriam Oedipodis ... species quaedam -vit, inaniter scilicet, sed -vit tamen. IVL. VAL. 1, 16 secus ... de institutione regali reges pariter ac parentes, quam decorum fuerat, -eri (*i. cogitare, censere*). HIL. c. Const. 23 omnem rursum adversum Photinum Sirmium catholicae doctrinae -es curam.

c *de voluntate i. q. adducere, impellere, persuadere sim.* (*i. q. retinere, mutare: l. 39. 50. 83. p. 1945, 66*): α *absol.*: CIC. part. 27 (*opp.* docendi). 41 in primis ... -et explicatio vocabuli ac nominis. de orat. 2, 311 *partes orationis*, etsi nihil docent argumentando, persuadendo tamen et -endo (*antea* permovendo) proficiunt plurimum. TAC. ann. 2, 81 adeo ... -verat (*milites Piso*), ut. β *aliquem* (*vel passive; aliquid: l. 52. 63. p. 1945, 5 sq. 46. 58 sq.*): RHET. Her. 4, 28, 38 vehementer auditorem -et eiusdem redintegratio verbi (CIC. inv. 1, 75. *cf.* RHET. Her. 4, 28, 38 eius, qui audit, animum). 4, 40, 52 si probus es, non meruisti; si improbus, non -ere. CIC. S. Rosc. 119 an is te non -bat? Verr. 2, 73. 126 multa, quae quemvis -ere possent (*cf. infra l. 75*). 2, 144 si te res ipsa, si indignitas iniuriae tuae non -bat (*postea*: apud te ponderis nihil habebat). 6, 156 te L. Flacci ... vociferatio. Caecin. 93 ratio iuris. Cluent. 140 me illa oratio. leg. agr. 2, 76 rei ⟨p.⟩ dignitas (har. resp. 1). har. resp. 25. 34 imagines viriles (*syn.* admonebat). Scaur. 45 purpura regalis (*syn.* mutavit). or. frg. B 19 minus me -vit hominis ... auctoritas in hoc uno genere ..., nam in ceteris egregie -vit (fin. 4, 61. *cf. l. 73 sq. p. 1945, 13 sq.*). ac. 2, 61 Hortensium ... dissentientem. de orat. 2, 189 in -endis iudicibus (*postea* adducere. 2, 215 *opp.* docere. Att. 1, 16, 5. *cf. infra l. 57. 67. 71*). part. 40 fabula ..., etsi sit incredibilis, tamen homines -et. *al.* Att. 16, 13^c, 2 incredibiliter ... me ... tua cohortatio. *al.* CAEL. Cic. Att. 10, 9^a, 5 te ... voces optimatium. OV. Ib. 94 vota ... deos. TAC. hist. 3, 68 quem non ... illa facies. ITALA II Thess. 2, 2 (Tert. resurr. 24) ne cito -eamini animo (σαλευθῆναι, VVLG. moveamini a vestro sensu) neque turbemini. EDICT. imp. Diocl. et Maxim. coll. Mos. 1, 10 qualitas precum Iulii Antonini clementiam nostram facile -vit. HIL. myst. p. 15, 5 praereptione comperta Isahac non -etur (*i. animum demutat*), quin potius in ... confirmatione persistit. NOVELL. Iust. app. 8 Italiae nos ... preces generaliter -verunt. GREG. TVR. Mart. 1, 30 -otus (*i. compulsus, coactus*) ab eo per assiduas iniurias ... pontifex. *nota in imag.*: CIC. de orat. 2, 205 si ... convellere adoriamur ea, quae non possint -eri (*sc. mentes oratione non flectendae*). Brut. 202 impellebat *iudices Cotta*, ut idem facerent a se -oti, quod a Sulpicio concitati. SEN. epist. 35, 4 hic (*proficiens sapiens*) -etur quidem, non tamen transit, sed suo loco nutat; ille (*perfectus sapiens*) ne -etur quidem. *nota*: HIL. in Matth. 31, 4 Petrus de se confidens responderat, etiamsi ceteri perturbarentur, se non -endum (*i. defecturum*). *adde obi.* anima, mens, *sim.* (*cf. p. 1945, 5. 46*): CIC. Cluent. 44 *causa* Oppianici ... mentem maxime -bat (*syn.* incendebat). de orat. 2, 312 re narrata ... datur ad -endos animos degrediendi locus. 3, 204 morum ac vitae imitatio ... ornamentum orationis ... aptum ad animos conciliandos vel maxime, saepe autem etiam ad -endos. Att. 4, 15, 4 mentes iudicum. QVINT. inst. 12, 10, 50 -endos ... esse ducendosque (docendosque *cod.*) animos imperitorum. TAC. ann. 1, 28 -otis per haec mentibus. *nota i. q. compellere, provocare*: COD. Theod. 9, 39, 2 (*a. 385*; COD. Iust. 9, 46, 8) cognoscant non licere in eo principum (iudicum Cod. Iust.) animos -ere. γ *additur aliqua re* (*aliquo: l. 75. 81. p. 1945, 18*): TRAG. inc. 236 nil me increpitando -es. RHET. Her. 4, 2, 4 magis nos auctoritate sua -ent quam veritate disputationis (CIC. Verr. 2, 126. 135 Sest. 105 epist. 5, 6, 3 HIER. epist. 21, 40, 4). 4, 24, 33 *cognatis*. CIC. Quinct. 78 officio et studio ... quemvis. Q. Rosc. 46 deprecatione deorum. Verr. 2, 110 pretio, non iure. 3, 124 *legatorum* oratione ... ne tantulum quidem. 4, 63 iniuriis. 4, 144 sociorum incommodis. 4, 149. 6, 108 nuntio. Font. 34 religione iuris iurandi ... in testimoniis dicendis. Manil. 43 opinione ... et fama. Mur. 40 Antonii ludis. Flacc. 14 viatico. Sull. 12 periculis. Arch. 9 nominis litura. dom. 105 hoc auctore. har. resp. 18 magnitudine ostenti. 61 responsis. de orat. 3, 223 hac (*actione*) ... denique barbari maxime -entur. ac. 2, 79 te negas infracto remo neque columbae collo -eri (*i. de sententia deici*). off. 3, 16 iis (*mediis officiis*) omnes ... -entur (*i. re-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

guntur). epist. 7,17,2 mea commendatione. CAES. Gall. 1,20,3 existimatione vulgi. CIRIS 433 me non deliciis -vit regia (*postea* retinere). SEN. Thy. 302 liberos . . . prece. QVINT. inst. 4, 1, 33 iudex aut sua vice aut rei publicae. TAC. ann. 13,44 magnitudine exempli. HIL. in Matth. 25,1 ambitione (*i. pompa*) templi. *adde pro obi.* animus *sim.*: RHET. Her. 4, 26, 36 -etur hoc genere animus auditoris. CIC. inv. 1,106 conquestione. 1,109 quibus *rebus*. QVINT. decl. 325 p. 279,3 argumentis *animus iudicum*. *nota usum partic. perf. pass. cum ablativo rei* (*personae: infra l. 18*): SISENNA hist. 50 sublatus laetitia nimia atque impotentia -otus animi. RHET. Her. 1,1,1 spe quaestus aut gloria (CIC. Tusc. 5,31 *cf.* PLIN. epist. 2,3,8). 2,17,25 officio et recto studio (CIC. epist. 15,4,5). 4,1,1 modestia. 4,2,3 qua re (CIC. Verr. 4,1 nulla re . . . alia. *al.*). 4,55,68 auctoritate senatus (VAL. MAX. 7,3 ext. 10). CIC. inv. 1, 3 oratione (ad Q. fr. 1, 2, 12. *cf.* AVG. civ. 1,31 verbis). 2, 32 causa (2, 33). 2, 153 misericordia (epist. 2,17, 6). top. 1 inscriptione. Font. 36 minis. Cluent. 137 lacrimis (Planc. 76 BELL. Afr. 26, 3. *cf.* VAL. FL. 4, 76 fletibus). Arch. 24 dulcedine . . . gloriae. Pis. 61 cupiditate. 93 metu (BELL. Afr. 31, 8). Scaur. 13 testibus. Planc. 28 periculo (TAC. ann. 15, 17. VLP. dig. 39,6,2 [*postea* motus]). CIC. fin. 2,56 magno aliquo emolumento. 4, 43 quibus (NEP. Dion 2,4 quo. VERG. Aen. 1,360 his -ota [*cf.* GLOSS. IV 435,23 perturbata]. OV. trist. 1, 9, 47 *al.*). *al.* Att. 13,13,1 litteris (CAES. Gall. 2, 2, 1). *al.* ad Brut. 1, 8, 2 tua excellenti dignitate. POLLIO Cic. epist. 10,32,3 memoria rerum gestarum. BELL. Afr. 43 nuntio (NEP. Paus. 3,5 *al.*). 63,2 celeritate. VAL. MAX. 2, 6, 13 deformitate cultus. 7, 8, 2 iniuriis aut officiis. SIL. 3,512 promissis. STAT. Theb. 9,831 querellis. QVINT. inst. 2, 16, 9 docta voce. TAC. ann. 1, 72 libidine. PLIN. epist. 5, 9, 5 hoc facto. *al.* SVET. Claud. 25 simplicitate. APVL. met. 8, 21 hora. 9, 25 rei nimietate. VLP. dig. 11, 7, 6 pr. iusto odio. FIRM. err. 4, 1 veneratione. 6, 1 novercalis animi furore. 6, 4 luctus atrocitate. SCHOL. Cic. Bob. p. 93,5 Hild. propinquitate. *adde de bestiis*: VLP. dig. 9,1,1,4 cum -ota feritate nocuit quadrupes (*postea*: propter nimiam ferociam). δ ad *rem* (*obi. omisso: infra l. 36*): ASELL. hist. 2 neque alacriores ad rem p. defendundam neque segniores ad rem perperam faciundam annales libri -ere quicquam possunt. RHET. Her. 4, 16, 23 nulla facilius ad id maleficium causa quam turpis amor . . . -ere potuit. 4, 40, 52 ad turpe compendium. CIC. de orat. 1, 13 *plures* praemiis ad perdiscendum amplioribus -eri. ad Q. fr. 3, 5, 4 nec sane satis -or animo ad ea, quae vis, canenda. CAEL. Cic. Att. 10, 9ª, 4 (epist. 8, 16, 4) quibus *litteris* maxime ad remanendum -eri posses. SEN. epist. 52, 14 ad rem -eantur *adulescentes*, non ad verba composita. HIL. syn. 3 fidei vestrae . . . fama quosdam . . . episcopos . . . ad aliquem pudorem . . . -vit. AVG. civ. 18,32 terra -ota est ad credendum. ITIN. [Silv.] 47, 2 ut nullus non possit -eri ad ea, quae audit sic exponi. SIDON. epist. 3,1,3 ad . . . imitationem. *adde* animum: CIC. de orat. 2,115 eorum animos, apud quos dicimus, ad id, quod volumus, -endos. AVG. civ. 15, 7 cum . . . -ota fuerit *pars carnalis* ad aliquid perperam committendum. ε *seq. enuntiatum*: ut (*-etur res: infra l. 58*): TER. Andr. 280 ut neque me consuetudo neque amor neque pudor -eat neque commoneat, ut servem fidem? (*cf.* GLOSS. V 531, 46 -eat ad intellectum). ACC. trag. 516 me ut⟨i⟩ credam ex tuo esse conceptum satu, ut argumenta redigunt animum et -ent. RHET. Her. 1,1,1 tua nos . . . voluntas -vit, ut de ratione dicendi conscriberemus. 4,37,49 *nos* veritate -eri, ut nihilo setius dicamus. CIC. Tull. 41 non damno -entur magistratus, ut in haec verba iudicium dent. Manil. 43 homines in tantis rebus, ut . . . contemnant . . ., opinione . . . et fama . . . -eri. orat. 39 primis . . . ab his (*Herodoto Thucydideque*), ut ait Theophrastus, historia -ota est, ut auderet uberius quam superiores et ornatius dicere. Att. 1, 11, 1 epistulis tuis . . . magno opere sum -otus . . ., ut agerem . . . cum Lucceio. epist. 13, 22, 1 me . . . Varronis studium -vit, ut ad te . . . scriberem. AVG. civ. 3, 15 *deos* dicunt, ut hoc miserae Troiae facerent . . ., adulterio Paridis fuisse -otos. bapt. 3, 2, 2 epistulari colloquio -oti sunt, ut . . . putarent. ne: CIC. leg. agr. 2, 83 populum Romanum, ne agrum Campanum privatis gratis Rullo rogante tradat, *haec causa* non -bit? ζ *pro subi. est enuntiatum*: LACT. inst. 2, 8 nec tamen -eat aliquem (*i. de sententia deiciat*), quod animalia quaedam de terra nasci videntur.

d *de affectibus*: α *generatim et de variis simul perturbationibus* (*cf.* QVINT. inst. 1, 2, 30 quo generosior celsiorque est *animus*, hoc maioribus velut organis -etur): αα *absol.*: TER. Andr. 456 -vi (*cf.* GLOSS. V 531, 55 -vi conturbavi. DON. *ad l.* supra 'sollicitavi' dixit). CIC. opt. gen. 5 sunt . . . docendi *sententiae* acutae, delectandi quasi argutae, -endi graves. QVINT. inst. 9, 4, 4 nec *primi homines* . . . argumentis probare, affectibus -ere scierunt. ββ *aliquem*: TER. Andr. 937 vix sum apud me: ita animus -otust metu spe gaudio (*cf.* GLOSS. V 532, 18 conturbatus). RHET. Her. 4, 43, 55 exsuscitationem, cum et nos -oti dicere videamur et auditoris animum -emus. CIC. inv. 2, 19 tali perturbatione -otus animus. orat. 55 *animi* maxime voce -entur. part. 96 ad -endos . . . animos . . . proficient . . . sententiae (*postea* incitandi; *opp.* reprimendi). div. in Caec. 41 non solum -or animo, sed etiam toto corpore perhorresco (Verr. 5, 110). Verr. 1, 4 expectatio accusationis meae concursusque tantae multitudinis. 5, 85 senatus . . . -otus perturbatusque (*i. incertus consili*). 5, 105. Cluent. 24 odio . . . et . . . misericordia. Deiot. 1 in omnibus causis gravioribus . . . initio dicendi . . . vehementius. Phil. 1, 9. 2, 84 apparet esse -otum Antonium: sudat, pallet. *al.* Cato 1 eisdem rebus quibus me . . . gravius. ac. 2,135 animum sapientis -eri et conturbari. epist. 5,17,5. LVCR. 3, 146 sibi gaudet *animus*, cum neque res animam neque corpus -et una. QVINT. inst. 4, 2,115 eas *res* sine motu mentis accipit *iudex in peroratione*, quibus -otus novis non est. 6, 1, 32 atrocitate *rei* iudex. 6, 1, 52 *in epilogo* est -endum theatrum. TAC. dial. 22 tarde -etur, raro incalescit *Cicero prioribus orationibus*. *nota* ab (*cf. p. 1947, 19. 1948, 50*): QVINT. inst. 6, 2, 7 -otus . . . ab oratore iudex quid sentiat, sedens adhuc atque audiens confitetur (*antea* occupatus affectibus). *adde*: PALLAD. hist. mon. II 8 Nathanael -otis visceribus conturbatus cogitabat intra se. β *de miseratione* (*dat. l. 14; de re pers. l. 29*); *cf.* ACC. trag. 188 mihi miseritudine -vit animum excelsa aspecti dignitas. CIC. Verr. 5, 87 misericordia (Mur. 65 Tusc. 4, 18 QVINT. inst. 11, 3, 170 FILASTR. 135, 2). CVRT. 8, 14, 41 miseratione (AVSON. 433, 2 VVLG. II Macc. 6, 21 [τεταγμένοι]). αα *absol.*: CIC. Att. 10, 9, 2 *filius* est fortior eoque ipso vehementius -et. ββ *aliquem*: TER. Phorm. 101 -orat omnes nos (*syn.* miseritumst). TVRPIL. com. 30 -orat hominem lacrimis (BELL. Alex. 59, 1 precibus et lacrimis. *cf.* CIC. Verr. 6, 163 fletu et gemitu. ASCON. Mil. p. 40 Cl. fletu. *cf. p. 1945, 16*). RHET. Her. 4, 24, 33 cum ipse te veteris amicitiae commonefaceret, -otus es? (*postea* misericordia motus es). 4, 28, 38. 4, 51, 65. CIC. inv. 1, 109 animis. Verr. 5, 143. 6, 121 illorum aetate, nobilitate, miseria (6, 172). BELL. Alex. 24, 4. LIV. 7, 31, 6 -oti patres vice fortunarum humanarum (QVINT. inst. 11, 1, 42 publica vice). RVT. LVP. 1, 12 cuius aerumnae quemvis (APVL. met. 10, 5). 2, 4 -otus humanitus (humanitis *codd.*) precibus deprecanti, quod petebat, dedi (SEN. nat. 2, 35, 2 fata . . . *non* -entur prece. STAT. Theb. 9, 510 APVL. met. 11, 5. *cf. p. 1947, 25*). LVCAN. 7, 322 non vos . . . parentes -eant. PETRON. 17 aetate magis vestra -or. VAL. FL. 4, 486 omnes impulit *Phineus* et durae -vit imagine (*i. narratione*) poenae. TAC. ann. 11, 2 -oto maiorem in modum Claudio. 11, 36 -otum his (*Mnesteris verbis*) et pronum ad misericordiam Caesarem. 13, 21. 56. APVL. met. 3, 7 cum . . . humanitate -otos, misericordia fletuum affectos omnes satis crederem. 6, 27 pietate ulla (TREB. Gall. 9, 7). ITALA Matth. 18, 27 (cod. e) -otus (σπλαγχνισθεὶς, VVLG. misertus) . . . dominus servi illius dimisit illum. γγ *seq. praep.*: ITALA Matth. 9, 36 (cod. k) cum vidisset . . . turbas, -otus est (ἐσπλαγχνίσθη περὶ, VVLG. misertus est) propter eos. Matth. 14, 14 (cod. k) -otus est super eos (ἐσπλαγχνίσθη ἐπί, VVLG. misertus est. *cf. infra l. 45*). Marc. 9, 21 (cod. k) si quid potes (putes *cod.*), adiuva nos et -ere pro nobis (σπλαγχνισθεὶς ἐφ', VVLG. misertus nostri). SVLP. SEV. epist. 2, 16 quid te in lacrimas fletusque -o (*cf.* VITA Vedasti 9 -otus in lacrimis). *adde*: VVLG. gen. 43, 30 -ota fuerant viscera eius (*Joseph*) super fratre suo et erumpebant lacrimae (III reg. 3, 26 super filio). γ *de dolore, maerore, sim.* (*cf. p. 1947, 20. 1950, 11; de re commota: l. 61*): CIC. Verr. 3, 10 hoc -oti dolore postulata consulibus . . . ediderunt (Phil. 2, 86 VAL. MAX. 8, 1 amb. 1 APVL. met. 8, 17. 9, 27. 10, 25. *cf.* CIC. div. in Caec. 64 dolore atque iniuriis. *cf. l. 54. 59. 66*). Verr. 4, 108 ceterae civitates suis solum incommodis -entur (*syn.* senserunt). 5, 93 vehementer -ota civitas est (Att. 1, 16, 3). Arch. 17 ut Roscii morte nuper non -retur. Sest. 54 urbis . . . periculo *consules* -rentur (*opp.* laetabantur). Pis. 42 *sapientem* ne tantulum quidem *dolore*. Brut. 266 Brutus . . . Triari mentione -otus (*postea* doleo). Lael. 8 *te* nec potuisse non -eri *morte Africani* nec fuisse id humanitatis tuae. Att. 1, 12, 4 Sositheus decesserat meque plus quam servi mors debere videbatur -verat. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 2 quid est, quod tanto opere te -eat tuus dolor intestinus? (4, 5, 4). OV. met. 9, 324 admonitu veteris -ota ministrae ingemuit. *seq. praep.*: CIC. Att. 3, 8 ex epistularum mearum inconstantia puto te mentis meae motum videre, qui . . . non tam est ex miseria quam ex culpae nostrae recordatione -otus. SEN. epist. 99, 15 inhumanitas est ista . . . *non* -eri ad primam familiarium divulsionem. HIER. epist. 23, 3, 2 ad cuius interitum urbs universa -ota est. VEN. FORT. carm. app. 1, 120 ad exequias . . . meas. GREG. M. moral. 1, 6 ad maiorem dolorem mentem -ent damna maiora. δ *de ira, indignatione, offensa sim.* (*de translatione cf.* RHET. Her. 4, 37, 49 licentia . . . mitigationibus lenietur . . . ut, quod erat -otum licentia, id constituatur laude. SEN. dial. 3, 7, 3 -ota . . . semel et excussa mens ei servit, quo impellitur. *de re commota: p. 1947, 1. 9*): αα *aliquem*: CIC. div. in Caec. 55 quae *iniuria* ceterorum quoque animos possit alieno incommodo -ere (67 maiorum consuetudo [*postea* timent, laborant, moleste ferunt]. Verr. 2, 88 *al.* Cluent. 58 iudicium . . . defensionis impudentia. ad Brut. 2, 6, 2 animi partium Caesaris (*i. Caesarianorum*) . . . vehementer. *nota*: CIC. Att. 2, 16, 1 quae *res* bonorum animos, quos iam video esse -otos, vehementius possit incendere). CIC. Verr. 1, 20 vehementer me haec res -bat (Cluent. 29 iudices . . . sceleribus. de orat. 3, 2 oratione. SEN. dial. 5, 21, 2 *equus flumine* abreptus *Cyrum. cf. supra l. 76*). Verr. 1, 20 istius . . . laetitia (*antea* molestum erat). 2, 85. 152. 4, 63 parentis iniuriis (4, 169 CLAVD. 26, 390). 5, 39 usque eo -otus est, ut . . . insanire . . . videretur. 6, 115 hic cuncti Siculi . . . graviter -entur (*syn.* indigne ferunt. Att. 3, 24, 1 sum graviter -otus, quod [epist. 3, 10, 1]. APVL. met. 5, 24 PASS. Firm. 4. *cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 51). Verr. 6,171 (*res pers.*) omnia muta ac inanima tanta et tam indigna rerum acerbitate -rentur. Cluent. 140 aliquantum esse -otus dicitur. leg. agr. 2, 24 contumelia legis. 3, 10 orationis impudentia (*cf. p. 1946,74*). Att. 1,12,2 non sum mediocriter -otus. 5,1,4 me ipsum -verat *dictum.* 15,8,1 ne ... iracundus homo (*Antonius*) -retur. epist. 3, 12, 4. 5, 2, 9. 7,17,1 vehementer -bar, quod ... subimpudens videbare. ad Q. fr. 1,1,38 cum te alicuius improbitas perversitasque -verit, sic te animo incitari, ut. SALL. Catil. 31,6 M. Tullius consul ... ira -otus (LIV. 8,6,2. PS. APVL. Ascl. 40 *fata.* CAEL. AVR. acut. 1 praef. 6 *cf. infra l. 39*). NEP. Timol. 1,6 adeo ..., ut. LIV. 6,20,1 primo -ota plebs est. VAL. MAX. 6, 3, 11 culpa (*cf.* TAC. ann. 12,41 criminibus). SEN. dial. 2, 10, 3. 4, 31, 2 indigna putamus, quae inopinata sunt; itaque maxime -ent, quae *eqs.* CVRT. 4, 2, 15 suorum tam indigna morte. 9, 5, 11 dedecoris indignitate (SVET. Galba 16 *syn.* exacerbavit). HOMER. 372 casu ... amici. TAC. hist. 2, 91. ann. 6,13 *efflagitationibus vulgi Tiberius.* SVET. Iul. 29. APVL. met. 3,16 repulsa satis acriter. 9,27 damno pudicitiae magnopere. apol. 3 impendio -eantur et obirascantur. 66. PS. APVL. Ascl. 41. COMM. apol. 726 nec obvium *filium* patitur genitor, -otus (*i. ira incensus*) ab illo. EXVP. 3 iniuriae dolore (DARES 3. 21). 5 tanta indignatione. HIL. in Matth. 12, 8 invidia facti (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 4). 23, 1. OPTAT. 3, 4 p. 84, 11 AVG. civ. 8,16 LEO M. epist. 30, 1 ita ecclesiae praesules ..., ut (κινῆσαι). SIDON. epist. 5, 11, 2 -eris ut qui tardissime (*opp.* placaris). ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 31 exertum -otae divinitatis gladium. DRAC. laud. dei 2, 706. Orest. 102 precibus -ota (*i. excitata*) dea crudescit in iras. *nota*: HIL. in Matth. 14, 2 inter tot tamque magnifica, quae gerebat *Christus*, corporis eius contemplatione -bantur (*antea* scandalizabantur). AMM. 29, 2, 20 caesorum dirae perpetuum numen ratione querelarum iustissima -entes. *adde*: PANEG. 3, 3 -etur *Iuppiter*, cum tonitrua incutit. 10, 12 -ere tandem, conscia virtus! *reflex.*: CIC. Mil. 85 religiones (*i. loca sacra*) ... ipsae ... -osse se videntur *contra Clodium.* PS. AVG. quaest. test. I 115, 54 cum se -verit lex. *adde de magistratuum animadversione* (*cf.* commodo *p. 1940, 17 sqq.*): CIC. Verr. 4,133 -eri te oportuit. LEO M. epist. 19, 2 ne ... necesse sit severius -eri (*i. rationes inire*). *ββ add. praep.*: QVADRIG. hist. 41 (*ex litteris coss. ad Pyrrhum*) nos pro tuis iniuriis ... animo tenus -oti ... tecum bellare studemus. BELL. Afr. 46,4 qua ex re Caesar -otus ... curavit. CVRT. 6, 9, 28 contionem ... aspera in Philotan oratione -vit (HIL. in psalm. 2, 17 naturae *dei* in iram ex placabilitate -otae). SPART. Hadr. 12, 5 in nullo omnino -otus. HIL. trin. 4, 23 adversum Agar Sara (AVSON. 421, 5 Iuno ... iracunde adversum coniugem. ACT. Archel. 66, 3 *rex* plurima adversus eum indignatione). VVLG. num. 25, 11 zelo meo (*dei*) -otus est *Phinees* contra eos. PS. AMBR. epist. 2 (53), 14 vehementer ... dii nostri de eorum contemptu -oti. *adde speciatim de ultione*: APVL. met. 3, 6 qua *ultione* contra latrones ... -otus sum. RVFIN. hist. 1, 11, 4 in eum (*Herodem*) satis iuste ultio divina (τιννυμμένου). *γγ seq. enunt.* (ut *consec. v. p. 1946, 82 et supra l. 8. 10. 22*): *acc. c. inf.*: CIRIS 522 -otus talem ad superos volitare puellam. LACT. inst. 3, 17, 9 maxime ... -bat *Epicurum* homines imprimis religiosos gravioribus malis affici. COD. Theod. 16, 8, 9 (*a. 393*) graviter -emur interdictos ... eorum (*Iudaeorum*) fuisse conventus. quod (*cf. p. 1946, 84 et supra l. 6*): CIC. Verr. 2,152 te ... -bat, quod ille *puer* ... sine bulla venerat. RVT. LVP. 1,7 -vit me, quod ... plerosque laetitiam ostentantes cognovi (*antea* dolui, aegre tuli). *ε de perturbatione, cura, sollicitudine, timore, terrore sim.*: *αα absol.*: CIC. Att. 15, 13, 5 sin est ... negotium perditum, scribes tamen neque ista res -bit. *ββ c. obiect.* (*add. abl. causae passim; de re commota: p. 1948, 13. 16. 20. 22; de bestia: p. 1948, 20*): RHET. Her. 2, 5, 8 defensor si pertimuerit, magnitudine periculi ... se -otum esse dicet. *ibid. iterum.* CIC. Verr. 1, 41 intellexi vehementer populum Romanum -eri. 2, 19 aspectu consessuque vestro. 3,101 pertimuit aliquando et -otus est (Font. 34 *cf. p. 1948, 10. 28*). 4, 162 non ... me inimicitiae -ent. Rab. perd. 18 nihil me clamor iste -et, sed consolatur. Cael. 19 fortasse, ut soleo, -bor (*opp.* laetabor). div. 1, 68 (*syn.* esse perterritos). *al.* Att. 12, 13, 1 -et me Attica (*sc. morbus eius*). 12, 20, 1 (*bis*). 16, 7, 8 valde. ad Q. fr. 1, 1, 9 adventu (CAES. Gall. 1, 13, 2). epist. 7, 3, 1 si proficiscerer ad bellum, periculum te meum -bat (*syn.* sollicitum ... habebat. BELL. Alex. 39, 1 CVRT. 6, 9, 10). 14, 4, 6 me vehementius tua miseria quam mea. 16, 23, 2 πανικοῖς. *al.* Att. 6, 1, 20. 8, 11ᵈ, 2 sane sum -otus, quod ... putabam (epist. 12, 19, 2). POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 2 nolito -eri, si. 8, 12ᵈ, 1 tuis litteris (CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1). ANTON. Cic. Att. 10, 8ᵃ, 1 improborum sermone. LVCR. 3, 152 ubi vementi magis est -ota metu mens (SALL. Iug. 25, 6 SEN. Tro. 426 QVINT. decl. 274 p. 124, 14). CAES. Gall. 1, 37, 4 quibus rebus (1, 40, 12). 1, 40, 8 fuga Gallorum. 3, 23, 2. BELL. Afr. 48, 3 exercitus *Caesaris* ... magis suspensiore animo. LIV. 25, 22, 1 minus his cladibus. CVRT. 4, 10, 26 multiplici doloris expectatione. 8, 11, 17 militum interitu. 9, 2, 22 equitum multitudo. QVINT. inst. 12, 3, 8. decl. 372 p. 410, 7 somniis. PLIN. epist. 7, 17, 8. SVET. Dom. 14 suspicionibus. 15 responso. FLOR. epit. 4, 12, 33 prodita ... coniuratione *Varus.* APVL. met. 7, 25 plagis. 9, 1 strage. 10, 16 nec tantillum. DARES 2. VVLG. I par. 17, 9 habitabit in eo *loco* et ultra non -bitur. psalm. 47, 6 conturbati sunt, -oti sunt (ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν. *syn.* 47, 7 tremor apprehendit eos). 111, 6 in aeternum non -bitur *iustus* (σαλευθήσεται. *cf.* 111, 8 [οὐ φοβηθῇ]. 124, 1 [σαλευθήσεται] prov. 10, 30). sap. 17, 9 transitu animalium et serpentium sibilatione -oti (ἐκσεσοβημένοι) tremebundi peribant. Is. 7, 2 -otum est cor eius (*David*) *eqs.* Ier. 50, 34 I Macc. 4, 32 (σαλευθήτωσαν). 6, 8 *rex* expavit et -otus est valde (ἐθαμβήθη καὶ ἐσαλεύθη). SVLP. SEV. Mart. 17, 5 -ota domus *daemonio*, familia turbata. *nota lusum*: SIDON. epist. 8, 6, 11 apros frustra in venabula vocas, quos canibus misericordissimis ... movere (*i. excitare*) potius quam -ere consuesti. *γγ seq. praep.*: CIC. Flacc. 38 neque in toto Acmonensium testimonio ... -bor (*postea* pertimescam. de orat. 1, 120 etiamsi -etur in dicendo [*antea* pertimescit]). epist. 15, 4, 4 quo audito vehementer sum -otus cum de Syria, tum de mea provincia (VVLG. IV Esdr. 6, 16 de ipsis sermo tremiscit et -etur). BELL. Afr. 57, 1 cum -oti ex tali incommodo essent (72, 1 quibus ex rebus Caesar vehementer -batur, quod [*syn.* sollicitabatur]). ab: ITALA (Weing., Wirc.) *et* VVLG. Ezech. 26, 15 a sonitu ruinae ... insulae (σεισθήσονται. VVLG. Ezech. 31, 16). ITALA Matth. 28, 4 (cod. e) a metu ... eius (*angeli*) -oti sunt (ἐσείσθησαν, VVLG. prae timore ... exterriti sunt), qui custodiebant. VVLG. I par. 16, 30 -eatur a facie eius omnis terra (psalm. 95, 9 [σαλευθήτω]. Is. 19, 1 simulacra Aegypti. Ezech. 38, 20 pisces maris ... et homines). psalm. 32, 8 (σαλευθήτωσαν; *syn.* timeat). Ier. 10, 10 ab indignatione *dei.* Nah. 1, 5 (*res pers.*) montes -oti sunt ab eo et colles desolati sunt. I Macc. 6, 41 a voce multitudinis (ἐσαλεύοντο). VVLG. Am. 8, 8 numquid super isto non -bitur terra ...? *δδ seq. enunt.*: CIC. Cael. 26 neque ... illud me -et, quod ... dixit (*antea* movent. Brut. 313 hoc eos, quibus eram carus, -bat, quod omnia sine remissione dicebam). Quinct. 1 eloquentia Q. Hortensi ne me in dicendo impediat, nonnihil -or (*syn.* pertimesco). Att. 13, 52, 1 sane sum -otus, quid futurum esset postridie. *ζ de admiratione, stupore sim.*: RHET. Her. 3, 22, 35 res ... cotidianas meminisse non solemus propterea quod nulla nova nec admirabili re -etur animus (NEP. Dat. 6, 6. SALL. Iug. 64, 2 insolita. CAES. Gall. 2, 31, 1 nova atque inusitata specie). 3, 22, 36 docet ... se natura vulgari et usitata re non exuscitari, novitate ... -eri (VAL. MAX. 3, 2, 7). CIC. Verr. 3, 69 Sopater, cum hoc illi improvisum atque inopinatum accidisset, -otus est sane. Flacc. 52. leg. 3, 1 *Platonem* quadam admiratione -otus saepius fortasse laudo quam necesse est (VAL. MAX. 3, 7, 8 *Scauri* populus. *cf.* HIL. in Matth. 11, 10). CIC. orat. 177 *causa aptae orationis* sic aperta est, ut mirer veteres non esse -otos (*i. animadvertisse*). Att. 6, 2, 3. BELL. Alex. 75, 1 eius ... temeritate. VERG. Aen. 1, 126 graviter -otus *Neptunus.* LIV. 6, 7, 1 novus hostis ... -vit animos militis Romani (*postea* turbatas ... mentes esse). VAL. MAX. 3, 1, 2 atrocitate rei. APVL. met. 10, 5 repentina pueri pernicie paedagogus. 10, 15 insolita ... tergoris *asini* vastitate. TERT. nat. 2, 12 cuiuslibet no⟨vi viri⟩ aspectu *oculi et mentes.* VVLG. Matth. 21, 10 -ota est (ἐσείσθη) universa civitas dicens (*cf.* HIL. in Matth. 21, 3 rerum enim novitas motum attonitis afferebat). ACT. Archel. 1, 6 illi ... facti stupore permoti exemplo misericordiae -entur. 41, 10. 11. *c. praepos.*: CIC. Verr. 5, 125 vos in hoc nomine. fin. 2, 49 *Epicurus*, a quo non solum Graecia et Italia, sed etiam omnis barbaria -ota est (*i. quem admiratur*). *c. enunt.*: CIC. de orat. 3, 146 unum ... me ex tuo sermone maxime ... -vit, quod ... negasti. *η de amore, libidine*: CIC. nat. deor. 3, 56 cuius (*Mercuri unius*) obscaenius excitata natura traditur, quod aspectu Proserpinae -otus sit. off. 1, 102 ora ipsa ... iratorum aut eorum, qui aut libidine aliqua aut metu -oti sunt aut voluptate nimia gestiunt *eqs.* TERT. idol. 2 adulterium ... in concupiscentia ..., si oculum quis impegerit libidinose et animam -verit impudice. AVG. civ. 14, 16 *libido* totum ... -et hominem. *ibid.* nonnumquam ... -oto ... animo *libido* in -endo corpore se ipsa non sequitur. 18, 12 in ... contentione *Minervae* Vulcanum -otum (*i. vi Veneris concitatum*) effudisse ... semen in terram. *add. praep.*: TER. Andr. 94 qui cum ingeniis conflictatur eius modi neque -etur animus in ea re tamen (Eun. 567 in hac -otus sum [*i. amore tactus sum*]). PS. SOL. add. p. 219, 13 per vicissitudines, in quamcumque -otus sit *rex*, usurariam *uxorem* sumit. AVG. civ. 14, 16 neque ipsi amatores ... sive ad concubitus coniugales sive ad immunditias flagitiorum, cum voluerint, -entur *eqs.* *ϑ de abalienatione mentis, ecstasi, furore sim.*: PACVV. trag. 422 flexanima tamquam lymphata ⟨a⟩ut Bacchi (Baccha *codd.*) sacris -ota *Hesione* (*cf.* CIC. div. 1, 80). CIC. div. 1, 114 multos nemora silvaeque, multos amnes aut maria -ent *eqs.* (*antea* incitantur). SEN. Oed. 231 incipit Letoa vates spargere horrentes comas et pati -ota Phoebum [439 *spur.*]. *de dementia sim.* (*cf.* commotus *p. 1951, 67*): CIC. part. 112 spectant ... ad causam facti motus animorum ..., si amans, si -ota mente, si violentius *fuerit reus.* VARRO ling. 7, 87 in Graecia -ota mente quos λυμφολήμπτους appellant, ab eo lymphatos dixerunt nostri. HOR. sat. 2, 3, 278 -otae crimine mentis absolves hominem. PLIN. nat. 20, 127 *nasturtium* capitis vitia purgat, ... -otas mentes sedat. 23, 23 datur et comitialibus potus (*seminis vitis albae*), item mente -otis aut vertigine laborantibus. 36, 152 *lapis Samius* vertigines sedat mentesque -otas restituit. GRAN. LIC. p. 21 matrona quaedam quasi mente -ota sedit in solio (consilio *cod.*) Iovis. AVG. civ. 6, 9 Varro ipse confitetur a bacchantibus talia fieri non potuisse nisi mente -ota. VINDIC. med. 35 ut turbatus *spiritus* mentem -eat

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(ἱερᾷ νόσῳ). *ε de variis affectibus*: CIC. Verr. 2, 112 qui simili sensu atque indulgentia filiarum -emini. Manil. 23 noster … exercitus … nimia longinquitate locorum ac desiderio suorum. leg. agr. 2, 97 hi ex summa egestate in … rerum abundantiam traducti non solum copia, verum etiam insolentia -buntur (*i. efferentur, inflabuntur*). prov. 44 hominem me esse gratum et non modo tantis beneficiis, sed etiam mediocri hominum benivolentia -eri. Att. 15, 15, 4 Cicero noster, quo modestior est, eo me magis -et. LIV. 2, 10, 9 pudor deinde -vit aciem. 2, 65, 5 clamore renovato -ent aciem. APVL. met. 11, 12 gaudio subitario -otus (*i. elatus*) *asinus*. PS. TERT. haer. 2 p. 217, 1 Aeonem … invidia -otum scintillam … homini immisisse (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 37, 191 livore). HIL. in Matth. 29, 2 discipuli favore salvandi Israelis … -entur. SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 14 (*ex Nigidio*) -oti vino praecordiaque transpulsi Icarium interfecerunt (*antea* capti. *cf.* VVLG. Ier. 51, 7 [*in imag.*] de vino eius [*Babylon*] biberunt gentes et ideo -otae sunt). *c. praep.*: VAL. CEM. hom. 18, 1 multiplicato … anima gaudio in amorem domini … se -et (*antea* accenditur).

2 *speciatim*: a *de seditione, tumultu sim. i. q. instigare, concitare* (*cf. p. 1950, 25*): LIV. 3, 17, 2 tam felix vobis corrumpendis fuit, qui servitia non -vit auctor? TAC. ann. 12, 55 Cilicum nationes … et alias -otae. 13, 37 Vologaesen. HIL. c. Const. 11 corrupti populi, -otae legiones, ne. FILASTR. 32, 5. AMM. 16, 12, 17 regii duo fratres … nec tumultuare nec -eri sunt ausi. VVLG. II reg. 24, 1 -vit *deus* … David. Luc. 23, 5 -et (ἀνασείει) populum docens. act. 6, 12 -verunt (συνεκίνησαν) … plebem et seniores et scribas. 17, 13 -entes (σαλεύοντες) et turbantes multitudinem. 21, 30 -otaque est civitas tota (ἐκινήθη. *postea* confunditur). *nota rem*: Q. CIC. pet. 10 si quid -verit (*i. turbaverit, opp.* quierit) *Catilina*. *adde*: EPIST. syn. Sard. a. 347 (Hil. op. hist. frg. 2, 1) aures vestras tentasse eos (*Arrianos*) -ere (*i. corrumpere*) non dubitavimus (HIER. epist. 82, 8). *c. praep.* (*cf. l. 47*): CIC. rep. 2, 58 cum esset ex aere alieno -ota civitas, plebs montem sacrum … occupavit. TAC. ann. 14, 31 -otis ad rebellationem Trinovantibus (ANTH. 845, 3 *Hiberos* exul *Sertorius* ad arma). PANEG. 11, 6 cunctam barbariam adversus vindicem Romanae libertatis in arma -otam (*postea* excitatas. CLAVD. 15, 409 senatum in Numidas … Adherbal. SVLP. SEV. dial. 3, 16, 1 orbem in suam … ultionem. EPIST. syn. Sard. a. 347 [Hil. op. hist. frg. 2, 3] ut et imperator adversus ipsos -retur [*cf. l. 49*]). *c. enunt.*: TAC. hist. 4, 79 Nerviorum multitudinem sponte -otam, ut pro Romanis bellum capesseret (VVLG. Iob 2, 3 -isti me adversus eum, ut affligerem eum frustra). *reflex.*: CIC. Verr. 6, 14 ne quis *servitiorum* se -ere auderet. Catil. 2, 27 qui … se in urbe -verit. epist. 7, 18, 3 Vlubris … vim maximam ranunculorum (*i. Vlubrenses*) se -osse constabat. NEP. Ages. 6, 3 -ere se (*i. transfugere*) non sunt ausi. TREB. trig. tyr. 30, 7. AMM. 14, 11, 14 ne -ere se posset neve temptaret aliquid. 17, 13, 30 ne *Limigantes* in perniciem nostrorum se -ere possent ulterius. *adde*: VVLG. Iob 13, 11 statim ut se -verit *deus* (*i. exortus erit*), turbavit vos. *c. praepos.*: CIC. Catil. 1, 6 ne -ere te contra rem publicam possis (1, 7). AVG. civ. 3, 23 adversum Romam sociale Latium.

b *de morbo i. q. attemptare, provocare, exacuere* (*cf. p. 1950, 46 et* commotiuncula *p. 1940, 65*): CIC. Att. 14, 5, 1 ἠσίτησας, cum leviter -otus esses (ad Q. fr. 2, 5, 2 perleviter). PLIN. nat. 2, 108 alii -entur (*i. dolent*) statis temporibus alvo, nervis, capite, mente (THEOD. PRISC. log. 28 statutis … temporibus -entur *colici*). CAPITOL. Pius 12, 4 alia die febre -otus est. *adde de rebus*: THEOD. PRISC. eup. faen. 15 quae (*ragadia*) semper … acrioribus medicaminibus -entur. 50 cum -eri aliquid in faucibus senseris. 81 loca. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 127 urinalia … medicamina … vesicae infectione capitis membranas -ent. 3, 4, 61 *quidam* vesicam -ent (*syn.* vexant). 5, 2, 39 articuli. *nota*: CAEL. AVR. chron. 4, 3, 49 quoties fuerint aegri in egestione⟨m⟩ -oti (*i. admoniti, provocati*).

B *-entur* **res**: **1** *i. q. excitando efficere, provocare*: a *generatim*: *α res naturales*: CIC. inv. 2, 96 subito magnis -otis tempestatibus (PLIN. nat. 37, 155. QVINT. inst. 8, 3, 80 [*ibid. iterum in imag.*]. AVSON. 449, 3 VEG. mil. 4, 40 PALLAD. hist. mon. I 22 p. 303^C [*in imag.*]). CIC. nat. deor. 2, 19 aestus maritimi (SOL. 23, 22 meatus). SIL. 12, 667 tonitrua. *β actiones sim. corporis humani* (*dativ.: l. 69. 70. 74. 78*): CIC. de orat. 2, 266 risus (APVL. met. 9, 12 toto coetui. EVGRAPH. Ter. Eun. 497 sibi. *cf.* CIC. Brut. 216 cachinnos irridentium. APVL. met. 8, 24 circumstantibus). CVRT. 5, 5, 7 plures … lacrimas -vere quam profuderant ipsi (SVLP. SEV. dial. 3, 18, 5 per nostra lamenta). PLIN. nat. 31, 63 vomitiones … instabili volutatione *in navigando*. PLIN. epist. 2, 14, 7 hoc *pretio* infiniti clamores *applaudentium*. APVL. met. 9, 24 crebras ei sternutationes -bat *sulfur* (CAEL. AVR. acut. 3, 8, 85 sternutamentum. 3, 8, 86. *adde l. 82*). CAEL. AVR. acut. 2, 18, 108 frigus … tussiculam (chron. 2, 13, 163 *syn.* provocans). chron. 3, 8, 141 cantharides umorem. *ibid.* sudores. *nota de stomacho*: CIC. Att. 2, 7, 2 si … bilem id -et et latoribus et auspicibus legis curiatae (PERS. 4, 6 ubi -ota fervet plebecula bile [*i. irata tumultuatur*]. *cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 1, 8 felle -oto. *adde*: 3, 15, 3 *monachus* insano felle -otus [*i. vesanus*]). *c. praep.*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 116 sternutamento -oto ex aceto. *γ res incorporeas* (*dativ.: p. 1950, 1. 2. 3. 5. 6. 8. 9. 11 sq. 29. 34. 36. 44*): QVADRIG. hist. 10^b proelio -oto (STAT. Ach. 1, 877. *cf. p. 1950, 55*). RHET. Her. 2, 31, 50 misericordia -bitur auditoribus, si … dicemus (4, 29, 39 CIC. inv. 1, 109. de orat. 2, 195 aliis. 2, 214 Brut. 90. 142 Deiot. 40 QVINT. inst. 6, 1, 46 miserationem [*opp.* discutere]. 10, 1, 64. APVL. met. 6, 9 nobis [*de conatu i. q. -ere vult*]. 9, 21. 40. 10, 7 IVST. 4, 4, 1). RHET. Her. 4, 47, 60 cum *citharoedus* magnam populo -orit iis rebus expectationem (CIC. Att. 1, 4, 1 crebras expectationes nobis tui. ad Q. fr. 2, 1, 1). CIC. inv. 1, 103 acriter excitata indignatio summum in eum … odium (CAPITOL. Pert. 6, 11 grande odium sibi multorum. SIDON. epist. 1, 11, 7 iste … mihi). CIC. Verr. 2, 151 invidiam (*cf. l. 50*). 5, 20 ut nemini minus expediret ullum in Sicilia tumultum aut bellum -eri (APVL. met. 6, 27 fletibus). 5, 47 *raptae res* acerbum dolorem -ent, mulierculis praesertim. leg. agr. 3, 4 aliquid … novae dissensionis. Rab. perd. 24 desideria imperitorum misericordia (AVG. c. Iul. 6, 19, 60). de orat. 2, 20 porticus haec ipsa … et palaestra … gymnasiorum … memoriam quodam modo -ent (*i. suscitant*). 3, 102 in quo *versu* tanta -eri (*i. incitari*) actio non posset, si esset consumpta superiore motu et exhausta. Brut. 198 eam admirationem (HIL. in Matth. 14, 2) assensionemque -vit, … ut (fat. 42 assensio non possit fieri nisi -ota viso [*postea* excitata]. *ibid. iterum*). part. 9 fidem faciendi et -endi. fin. 3, 35 perturbationes (*i.* πάθη) … nulla naturae vi -entur. 4, 48 ab iis (*quae secundum naturam sunt*) et appetitio et actio -etur. nat. deor. 1, 8 sentio, quam multorum non modo discendi, sed etiam scribendi studia -verim. 1, 9 animi aegritudo fortunae … -ota iniuria. off. 2, 32 amor multitudinis … ipsa fama … liberalitatis. Att. 2, 1, 8 seditione (EPIST. syn. Sard. a. 347 Hil. op. hist. frg. 2, 1 [*postea* perturbavit, sollicitavit]). 4, 16, 6 nulla est magnopere -ota συμπάθεια. 11, 16, 2 laetitiam bonorum. epist. 9, 13, 1 bellum *in Hispania* -otum a Scapula ita postea confirmatum est a Pompeio, ut (*cf. l. 10*. ARNOB. nat. 3, 26 EVTR. 7, 3, 4. 7, 4. 7. ACT. Archel. 63, 4 deo. *adde*: LVCR. 5, 1435 [*in imag.*] belli … aestus. CVRT. 4, 1, 38 Graeciae … arma). CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 tantas turbas (*de bello civili*). SEN. dial. 3, 18, 2 ira vanis et extra causam obversantibus -etur (STAT. Theb. 3, 382 QVINT. decl. 329 p. 292, 17. *cf.* OV. met. 6, 549 ira … nec minor … metus. *adde*: ARNOB. nat. 4, 30 superis stimulos indignationum. SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 14 Hild. Pompei stomachum. HIL. in Matth. 28, 1 offensam. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 4 insaniam infelicibus). VAL. FL. 7, 195 *questūs*. QVINT. inst. 4 pr. 6 affectus (5, 8, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 17 Hild. p. 112, 19 affectum miserationis). APVL. met. 10, 3 (*in imag. de amore*) tui oculi … meis medullis acerrimum -ent incendium. Plat. 1, 18 nihil. AQVILA rhet. 48 p. 37 exercitatio … dicendi facultatem. PANEG. 11, 22 iam princeps cursum dignitatis alterius -bat (*i. promovebat*). HIL. in Matth. 33, 9 infernorum trepidatio. trin. 5, 1 non minus periculi. AVIEN. Arat. 1077 Cancer -et ortum (1792). HIER. epist. 21, 39, 1 in quo legenti scrupulus -etur. vir. ill. 16 persecutionem (*cf. l. 53*). PS. SORAN. quaest. med. prooem. p. 245, 8 aegritudines. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^B certamen. *nota*: CIC. de orat. 1, 114 praeclare … res se habeat, si haec (*natura et ingenium*) accendi et -eri arte possint *eqs.* *seq. praep.* (*cf. l. 7*): CIC. Cluent. 180 omnis suspicio in eos servos … -batur (*i. dirigebatur*. Phil. 3, 18 a sui similibus invidiam aliquam in me -eri putat. SCHOL. Cic. Bob. p. 61, 6 Hild. in Milonem. CASSIOD. chron. II p. 148, 966 in christianos persecutione). HIER. vir. ill. 54 adversum christianos persecutione -ota (AVG. c. Cresc. 3, 47, 51 leges. VAL. CEM. hom. 14, 2 caelestis iustitiae arma. 19, 5 poenam). MARCELL. chron. II p. 94, 494, 1 contra orthodoxorum … maiestatem … proelia.

b *speciatim*: *α de dolo, machinis* (*cf. p. 1943, 26*): HIL. in Matth. 3, 5 iam tertio tota diabolicae potestatis -etur (*i. intenditur*) ambitio (*i. pompa*). AMM. 16, 1, 2 singula … monstrabo instrumenta omnia mediocris ingenii … -urus. *c. praep.*: HIL. hymn. 55 ad temptandum multas artes priscae fraudis -et *diabolus*. AMM. 28, 1, 33 ita … exarsit, ut machinas omnes in Aginatium deinde -ret (*i. insidias strueret*). AVG. civ. 18, 51 diabolus … adversus … civitatem dei vasa propria -endo. *β de quaestione, disputatione sim.* (*de lite i. q. intendere: l. 66. 80*): CIC. Brut. 297 rem … -isti nova disputatione dignam. ac. 2, 18 Philo … dum nova quaedam -et. APVL. met. 9, 35 finium … inani -ota quaestione (FILASTR. 36, 4 seditionis. HIER. epist. 121, 11 p. 889. RVFIN. apol. ad Anast. 6 de anima. AVG. c. Adim. 10 etiam hinc Manichaei. *adde*: EVTYCH. gramm. V 447, 5 doctoribus [*i. imponere*]). AMM. 21, 13, 1 his ac talibus ⟨eo⟩ inter spem metumque nova negotia -ente (NOVELL. Iust. 111 pr. *a. 541* [κεκίνηνται]. *cf. l. 77*). SCHOL. Cic. Bob. p. 54, 15 Hild. -etur iam peroratio. RVFIN. apol. ad Anast. 1 cum … controversias … -rent (COD. Iust. 4, 65, 32, 1). COD. Iust. 5, 17, 8, 6 (*a. 449*) super plagis … illatis ab alterutro -endis. NOVELL. Iust. 111, 1 (*a. 541*) causas … ab ecclesiis … -otas. *adde*: CIC. Att. 16, 15, 4 quoad audiamus, haec, quae -ota sunt, quorsus evadant. *nota i. q. turbare*: OPTAT. 3, 3 p. 73, 8 *Donati* veneficio videtur unitatis negotium esse -otum. *seq. praep.*: PELAG. in I Cor. 8 p. 741^D calumniam ex hoc loco -ent (*i. struunt*) Arriani. COD. Iust. 1, 49, 1, 1 pr. facultas … super furtis … querimoniam -endi. 12, 25, 3 (*a. 416*) criminalem vel civilem litem contra se -endam. NOVELL. Iust. 112 pr. (*a. 541*) dubietatem …, quae adhuc pro huiusmodi causis in iudiciis -etur (κινουμένην). ACT. Archel. 62, 1 adversus quem (*Manem*) mihi disputatio iam secundo -ota est.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *i. q. mutare, auferre sim.* (*cf. p. 1943, 34*): CIC. fin. 4, 53 ais, si una littera -ota sit, fore, tota ut labet disciplina. *ibid.* totas paginas. VARRO ling. 9, 40 non quod id, quod significant, vocem -eat. rust. 3, 16, 17 et frigore hieme et aestate calore vehementissime haec (*fictiles alvi*) -entur (*i. deteriores fiunt*). COLVM. 6, 17, 6 *malagma* impositum perniciem *muris* -et (*i. tollit*). TAC. ann. 6, 17 hinc inopia rei nummariae, -oto simul omnium aere alieno (*i. pecunia credita repetita*). TERT. orat. 22 non puta institutione⟨m⟩ uniuscuiusque antecessoris -endam. EPIST. imp. Iust. (Cod. Iust. 1, 1, 8, 10 [*a. 534*] = AVELL. p. 322, 17. 345, 9) quae hic (hic AVELL., *om. R* COD. Iust., cui haec *C*) -ota sunt *in statu ecclesiarum* (*postea* movetur). *c. praep.*: HIL. myst. p. 6, 2 dei inspiratione in animam viventem materies inanimis.

part. praes. act. adiect. compar. **commoventius:** SEN. contr. 2, 6, 11 hoc castigandi genus commovent⟨ius⟩ visum (*sic Bursian*). *part. perf. pass. adiect.* **commōtus,** -a, -um. *compar. inde a* CIC., *at* plus -us *l. 22; superl.* FRONTO *l. 45. substantivi vice: l. 50.* GLOSS. iratus. excitatus. -a concitata. NOT. Tir. 82, 89^{a} conmotus. 1 *de re* (*cf. l. 27. 38. 45. 63. 64*): OV. trist. 3, 10, 17 tantaque -i vis est aquilonis, ut. LVCAN. 5, 525 scintillam tenuem -os (*i. ardentes*) pavit in ignes. SIDON. epist. 3, 13, 4 faeculentiae ... par cloacali, quae, quo plus -a, plus foetida est. 2 *de bestiis*: CLAVD. 5, 396 ut fera ... -a (*i. irritata, ferox*) ruit *in arena*. 5, 461 pastoris in ora -ae glomerantur apes. *adde*: NEMES. cyn. 270 cursibus acquirunt -o sanguine vires *Maurusii equi*. 3 *de homin.*: a *de affectibus, ingenio*: α *generatim*: TER. Phorm. 183 quid illic -us venit? CIC. part. 35 animi ... quem ad modum -i *sint*, cupiditate metu, voluptate molestia (*opp.* affecti). Tusc. 4, 82 ceteros, cum sunt in aliqua perturbatione aut metus aut laetitiae aut cupiditatis, -os modo et perturbatos dicere solemus (*opp.* miseros, afflictos). de orat. 2, 12 -us Crassus surrexit. ac. 2, 64 tum ego non minus -us quam soleo in causis maioribus ... sum exorsus. TAC. ann. 1, 33 Agrippina paulo -ior (*postea* indomitum animum). 11, 12 *Messalina* semper infesta et tunc -ior. *additur abl.*: TAC. ann. 2, 28 non vultu alienatus, non verbis -ior *Tiberius*. 4, 3 Drusus impatiens aemuli et animo -ior. 6, 45 -us ingenio *Tiberius* (*cf.* AMM. 22, 10, 3 levitatem ... -ioris ingenii *Iuliani*). QVINT. inst. 6, 1, 38 nihil vultu -os (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. georg. 4, 451 ⟨vultu co⟩mmotiore). *nota de oratore* (*cf.* CIC. div. 1, 80 ipsa actio potest esse vehemens et gravis et copiosa, nisi est animus ipse -ior? *cf.* SEN. epist. 114, 20 iracundi hominis iracunda oratio est, -i nimis incitata, delicati tenera et fluxa): CIC. Brut. 129 C. Fimbria ... genere toto paulo fervidior atque -ior. 317 verborum et actionis genere -ior *Hortensius*. MART. CAP. 5, 436 -ior (*i. cum vi*) ... sic coepit. CLAVD. 20, 287 sic -a profatur *Cybebe*. *nota de re* (*cf. l. 66*): FRONTO p. 108, 1 N. -issima et familiari oratoribus figura ..., quam scriptores artium ἐπαναφοράν vocant. CIC. de orat. 3, 32 forte, vehemens, -um in agendo *genus dicendi Antoni*. β *i. q. iratus, indignatus sim.*: CIC. Att. 16, 16, 4 -us Atticus libellum composuit. SEN. dial. 3, 16, 7 non ... tangetur animus eius *sapientis* eritque solito -ior? SVET. Aug. 51 -o ... similis. Tib. 51. APVL. met. 9, 29 altius -a atque exasperata *mulier*. GELL. 13, 21, 8 Probus iam -ior: ... inquit. APVL. met. 2, 20. 29 aliquanto propheta -ior. ITALA Ioh. 11, 33 (cod. p) *Iesus* -us dixit (ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, VVLG. infremuit spiritu et turbavit se ipsum). IVL. VAL. 1, 53 hic -ior rex. DON. Ter. Ad. 132 religiose -us est. VVLG. thren. 4, 15 iurgati ... sunt et -i. SVLP. SEV. Mart. 27, 1 nemo ... *Martinum* vidit iratum, nemo -um. AVR. VICT. Caes. 20, 1 dolore atque ira -ior. AMM. 14, 7, 12 hinc ille -us. HEGES. 5, 7, 1 Caesar -ior. 5, 46 l. 103 eo -ior Titus. CLAVD. carm. min. 30, 137. *c. praep.*: SEN. dial. 5, 12, 6 ob peccatum quoddam *servi* -ior *Plato*. FRONTO p. 75 N. ex ea re filia tua -a (*postea* iratior). ITALA lev. 10, 16 (Lugd.) -us Moyses ad Eleazar et Ithamar (ἐθυμώθη ἐπί, VVLG. iratus contra). HIL. in Matth. 4, 17 male in alterum -ae mentis affectio. BENED. reg. 71, 11 animos prioris contra se iratos vel -os. γ *alia*: CIC. de orat. 1, 239 -um (*antea* tristem) ... ut vidit hominem. *nota*: SEN. epist. 116, 5 non est committendum, ut incidamus in rem -am, impotentem (*i. amorem*). b *i. q. demens*: HOR. sat. 2, 3, 209 -us habebitur.

compar. adv. **commōtius.** SERV. auct. Aen. 1, 541 sane in principio modestius, hic iam -ius. AVG. bapt. 5, 25, 36 quamvis -ius, sed tamen fraterne indignetur *Stephanus*. persev. 20, 53 contradicens aliquanto -ius *Pelagius* paene ... litigavit.

adduntur adverbia: acriter, aliquantum, egregie, facile (*adde* CIC. inv. 1, 106), generaliter, graviter, imitus, immoderate (PHYSIOGN. 85), impendio, incredibiliter, leviter, perleviter, magnopere, maxime, mediocriter (*adde* SCHOL. Cic. Bob. p. 148, 14 Hild.), ocius, promptius (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 4), propere, praepropere, protinus, sane, sane quam (CAEL. Cic. Att. 8, 10, 1), tantopere, tantillum, tantulum, valde (*adde*: CIC. epist. 7, 17, 2), validius.

iuncturae: ab: *p. 1941, 69. 1942, 19. 1943, 1. 51. 58. 67. 1948, 15 sqq.* (*aliter p. 1946, 10*). ad: *p. 1944, 18. 1945, 33 sqq. 1946, 64 sqq. 1948, 66. 1949, 32 sq. 1951, 62.* adversus (-um): *p. 1943, 14. 1944, 22. 1947, 41 sqq. 1949, 34. 37. 40. 49. 1950, 52 sq. 83.* contra: *p. 1943, 15. 1947, 43. 46. 1949, 48. 1950, 5. 81. 1951, 64.* de: *p. 1942, 37. 1943, 18. 72. 1944, 20. 1947, 44. 1948, 12 sq.* ex: *p. 1941, 82. 1942, 1. 1943, 13. 1946, 61. 1947, 38. 1948, 14 sq. 1949, 31. 82. 1950, 79. 1951, 61.* in *c. acc.*: *p. 1942, 1. 47. 1943, 12. 1946, 44. 1947, 39 sq. 46. 1948, 64. 1949, 17. 34 sqq. 60. 1950, 7. 49 sqq. 1951, 12. 63.* in *c. abl.*: *p. 1947, 40. 1948, 9 sqq. 49. 63. 1951, 47.* ob: *p. 1951, 60.* pro: *p. 1946, 42. 1947, 36. 1950, 82.* propter: *p. 1946, 39.* super *c. acc.*: *p. 1942, 38. 1943, 72. 1946, 40.* *c. abl.*: *p. 1946, 45. 1948, 24. 1950, 80.* tenus: *p. 1947, 37.* *abl. loci (separ.)*: *p. 1941, 81 sq. 1942, 61 sq. 1943, 16.* *acc. c. inf.* (*p. 1947, 48*), quod (*p. 1945, 66. 1947, 52. 1948, 25. 52*), ut (*p. 1945, 49*), ne (*p. 1945, 64. 1948, 27*), *interrog. indir.* (*p. 1948, 29*).

synon. et coni.: accendere, admonere, commonere, contremere, (con)tremiscere, ducere, adducere (HIER. epist. 21, 40, 4), exacerbare, exasperare, expavescere, exsuscitare, impellere, incalescere, incitare, mutare, obirasci, permovere, persuadere, provocare (CAEL. AVR. chron. 2, 13, 163. 3, 8, 141), redigere, sollicitare (*adde* PASS. Theclae B c 9 p. 24, 21), sollicitum habere, tabescere (VVLG. Is. 19, 1), timere, pertimescere, vexare. *oppos.*: conciliare, concitare, consolari, convellere, discutere, docere, ferire, incendere, movere, perterreri (CIC. ad Q. fr. 1, 1, 9), placare.

deriv.: commotilis?, commotio, commotor, commotus, commotatio. *compos.*: praecommovere. *Hofmann.*

commūgeo, -ēre [*cf. esse videtur c.* mugire. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 65 -ento convocanto.

commulceo, -ēre *a* com *et* mulcere. *i. q. delenire, mulcere* (*nonnisi translate*): TIRO frg. Gell. 6, 3, 13 patroni qui pro reis dicunt, conciliare sibi et complacare iudices debent sensusque eorum ... honorificis verecundisque sententiis -ere (ARNOB. nat. 7, 28 tus ... narium -eat sensum). APVL. met. 9, 27 trepidantem puerum serena fronte et propitiata facie -ens. ARNOB. nat. 1, 59 aures. 2, 62 magi cunctas emolliant et -eant potestates. 7, 23 alios *deos* alliciatis ad prospera, alios vero, ne noceant, sacrificiis -eatis et praemiis. AMM. 29, 1, 11 blanditiarum concinnitatibus Valentem ... sibi varie -bat. [*perf.* -sit *coni. Ribbeck* BVC. Eins. 1, 17; corrumpit *cod.*]

commulco, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* mulcare. *scribitur* commulg- *infra l. 38. fort. tertiae coniug.*: GLOSS. V 183, 47 conmulcit? GLOSS. -are complodere. -at conculcat. conculcat, conturbat. conculcat vel turbat. -gavit collisit. concludit (*corrupt.*, contudit *Hildebrand*). -at⟨um⟩ conculcatum, conturbatum. APVL. met. 8, 28 arrepto ... flagro ... indidem sese multinodis -at ictibus. *Mbr.*

commūnāle, -is *n.* [*a* commune. *Th.*]. *terminus agrimensorum*: FRONTIN. grom. p. 48, 23 loca, quae veteranis data non sunt. haec ... in Etruria -ia vocantur (AGENN. grom. p. 79, 21). p. 55, 22 silvae ... sunt iuxta ... alveum *Tiberis* suis circumdatae terminibus, quae -ia nominantur (AGENN. grom. p. 86, 25). *Bannier.*

commundo, -ātum, -āre *a* com *et* mundare. *idem q. mundare, purgare*: GLOSS. σαρῶ. -at καθαίρει. καθαίρει, καθαρμὸν ποιεῖ. -a σάρωσον. NOT. Tir. 101, 15 -at. *res*: COLVM. 12, 18, 3 lacus vinarii et torcularii et fora omniaque vasa ... aqua marina ... *vel* dulci eluenda sunt et -anda et diligenter assiccanda. ITALA Luc. 11, 39 (cod. e) quod est a foris calicis et catini, -atis (καθαρίζετε, VVLG. mundatis). 15, 8 (cod. a) scopis -at domum (σαροῖ, ITALA codd. b ff^2: mundabit, c d: mundat, e: emundat; VVLG. everrit. *fort. add. l. 60. cf.* OBSEQ. 55 aedem -atam pristino splendori restituit). HERM. Pal. sim. 9, 7, 2 diligenter -a hos lapides (9, 7, 6 -bimus; καθαρίσωμεν). *homines* (*fere i. q. lavare*): VLP. dig. 34, 2, 24, 10 mulier potest esse munda, non tamen ornata ... et contra est aliqua ex somno statim ornata, non tamen -ata (*syn.* emundare). [*e coniect. legitur*: PETRON. 47 -atis ad symphoniam mensis (*Heinsius*, cum mundatis *codd.*). ACT. Petr. 19 convenire in domum -atam (*Lipsius*, communem *trad.*; *antea* permundavi).]

communefacio *v.* common-.

(**commūnica,** -ae *f.*) *finxisse videtur Verrius Flaccus collatis* communis *et* communicare: PAVL. FEST. p. 152 municas (*cf. osc. abl.* moinikad) -as dicebant. *sed cf.* NOT. Gall. 14, 5 chron. I p. 606 civitas Convenarum, id est Communica. *Mbr.*

commūnicābilis, -e *a* communicare. *qui communicari potest*: GENNAD. dogm. 4 nihil officio singulare nec alteri -e. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 124^{D} si, quod tribuit, ... praebuit ... -i affectu. Basil. reg. 2 quis ignorat, quoniam humanum animal et -e homo est et non agreste aliquod ac ferum? BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 139, 19 -is ... *est* qualitas universalis, quae et in pluribus et in singulis est (*opp.* incommunicabilis). BRAVLIO Isid. epist. 12, 6 quod in me -e nihil boni sentiam. *adv.* **commūnicābiliter:** BOETH. anal. post. 1, 5 et proportionale, quod -r est. *deriv.*: incommunicabilis.

commūnicārius, -a, -um [*a* communis *derivatum esse videtur, cf.* communicare. *Th.*]. *terminus antiquariorum*: PAVL. FEST. p. 220 pandicularis dicebatur dies idem et -us, in quo omnibus dis communiter sacrificabatur. GLOSS. V 182, 13 (596, 18) -um partiarium (participarium *Hessels, malim* pandicularium).

commūnicātio, -ōnis *f. a* communicare. GRAMM. suppl. 298, 4 -o ... per t litteram, non per c scribi debet. *proprie i. q. actio communicandi, participatio vel metonym. id quod communicatur, deinde minus stricte societas, communio*: GLOSS. II 351, 55 κοινω-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

νία. I *generatim:* A *c. genet.:* 1 *rei:* Cic. Balb. 31 numquam est intermissa a maioribus nostris ... -o civitatis. fin. 5,65 nihil est ... quod latius pateat quam ... quasi quaedam ...-o utilitatum. Att. 1,17,6 sermonis (Vvlg. sap. 8,18 [κοινωνία λόγων]). epist. 5,19,2 consilii (Liv. 23,34,9 Fronto p. 175, 8 N.) Vitr. 1,1,12 omnes disciplinas inter se coniunctionem rerum et -em habere (Fronto p.175,8 N.). *ibid.* disciplinarum. Plin. nat. 24,129 nominum. Apvl. Plat. 2,7 opum publicarum. Tert. apol. 39,4 si quis ita deliquerit, ut a -e orationis et conventus et omnis sancti commercii relegetur. carn. 20 si verbum caro ex se factum est, non ex vulvae -e. adv. Marc. 3,8 p. 389 lucis, id est veritatis, et tenebrarum, id est fallaciae, commisit -em. uxor. 2,3 fideles gentilium matrimonia subeuntes ... arcendos *esse* ab omni -e fraternitatis. Ps. Tert. haer. 6 p. 223 Marcion ... ab ecclesiae -e abiectus. Itala Phil. 3,10 (Lucif. Athan. 2,34 p. 207,23) ad agnoscendum illum et virtutem resurrectionis eius et -em (κοινωνίαν, Vvlg. societatem) passionum eius. Vlp. dig. 27,3,1,14 nec enim ulla ... -o iusta damni ex maleficio est. Mod. dig. 23,2,1 divini et humani iuris. Ps. Hil. libell. 8 necesse fuerat -e vitae *hominem* fieri aeternum. 11 *oratio* omni sacramentorum ministerio et -e celebratur. Vvlg. act. 2,42 *baptizati* erant ... perseverantes in ... -e (τῇ κοινωνίᾳ) fractionis panis. I Cor. 10,16 calix benedictionis ... nonne -o (κοινωνία) sanguinis Christi est? (Cassiod. inst. div. 32 p. 1148). II Cor. 8,4 obsecrantes nos gratiam et -em ministerii. Philem. 6 fidei (κοινωνία). Hier. in Gal. 2,10 apostolis in dexterarum -e convenit, ne spernerent pauperes. Avg. conf. 6,2,2 ut -o dominici corporis illic celebraretur (civ. 20,9 p. 430 Cassiod. inst. div. 32 p. 1148^{C}).
2 *hominum:* Tert. adv. Marc. 4,9 p. 441 *figuratae legis vis* in exemplo leprosi ... -em prohibebat hominis delictis commaculati. Iren. 4,20,12 beneplacitum habebit deus assumere ecclesiam -e filii eius. Soran. p. 73 quod in -e viri ad conceptum matrix acceperat (p. 76. 114 Op. imperf. in Matth. 1 p. 619). Act. Petr. 28 percipite -em Christi.

B *c. aliis structuris:* Cic. Att. 1,17,6 *sermonis* -o mihi suavissima tecum solet esse (Tiro frg. Gell. 6,3,15 quae deinde Cato iuxta dicit ea ... cum pluribus aliis -em *habent.* Itala II Cor. 6,15 [Ambr. Cain et Ab. 2,4,16] nulla ... -o Christi cum Belial [συμφώνησις, Vvlg. conventio]. Vvlg. II Cor. 13,13 -o [κοινωνία] sancti spiritus sit cum omnibus vobis. *cf.* Itala [codd. d e g, Vict. Vit. 2,79. 100]). Itala II Cor. 6,14 (Tert. pudic. 15 Hier. epist. 55,5,2) quae ... -o (κοινωνία, Vvlg. societas) luci et (ac) tenebris? (*cf.* Priscill. tract. 8,19 nulla -o est mensae domini et mensae daemoniorum). *ibid.* (Cypr. testim. 3,62 Hil. op. hist. frg. 2,8 Hier. epist. 22,29,6) quae (nulla) -o est lumini (luci) ad tenebras? (Vvlg. Sirach 13,22 quae -o [εἰρήνη πρός] sancto homini ad canem?). Vvlg. Phil. 1,5 gratias ago deo ... super -e (κοινωνίᾳ) vestra in euangelio Christi.

C *absolute, imprimis de -e christianorum:* Ps. Apvl. Ascl. 8 quae ab hominibus aut in his (*elementis*) aut de his fiunt, ut ipsius terrae cultus ... -es, commodationes alternae. Tert. bapt. 15 *haereticos* extraneos ... testatur ... ademptio -is. pudic. 3 *paenitentia* plus ... negotiata compassionem quam -em. 13 dilectionem audio, non -em. *ibid.* fornicatori dilectionem solummodo concessam, non et -em. 15 recipere in -em reprobos. *ibid. iterum.* 18 quae ... ad -em ecclesiasticam causis eiusmodi negandam ... antiquitus cauta sunt. *ibid.* adimi ... peccatoribus vel maxime carne pollutis -em. *ibid.* admissum ad -em (a -e *Gelenius vix recte cf. l. 62*) *detrudere.* adv. Marc. 3,15 p. 400 nec *Christi nomen* in -em alii deo subiacet. 4,24 p. 501 pulverem ... excuti ... in testificationem eieratae ... terrae eorum, nedum -is reliquae. p. 502 in Christum ... manasse ... -is interdictum. Cypr. laps. 15 temeritate quorundam laxatur incautis -o. 33 *quidam* -em non communicantium ratam ducunt. epist. 16,2 *cum peccatores paenitentiam agentes* per manus impositionem episcopi et cleri ius -is accipiant ... nunc ad -em admittuntur. 17,2 ad -em venire. Novatian. Cypr. epist. 30,3 properata nimis remedia -um. 36,1 praerogativam -is habere. 36,3 properatae -is venena. Cypr. epist. 59,13 ne ... -o non communicantibus offeratur. Epit. Alex. 30 multos reges -e facta amicitias firmasse. Ps. Mar. Victorin. hymn. 3 p. 1143^{D} caritas gratia -o ... caritas deus est, gratia Christus, -o sanctus spiritus ... si caritas est, gratia est, si caritates et gratia, -o est. Vvlg. II Cor. 9,13 glorificantes deum ... simplicitate -is (κοινωνίας). Avg. serm. ed. Mai 6,3 -em *Christi* pro vilitate contemnebat *malitia mundi.* Cod. Iust. 8,33, 3,4^{c} ne ex -e fiat aliqua difficultas, licentia dabitur creditori.

II *technice:* A *apud rhetores:* Cic. de orat. 3,204 -o est quasi cum iis ipsis, apud quos dicas, deliberatio (Qvint. inst. 9,1,30). Qvint. inst. 9,2,20 a quo schemate non procul abest illa, quae dicitur -o, cum aut ipsos adversarios consulimus ... aut cum iudicibus quasi deliberamus *eqs.* (*fere idem* Ivl. Rvf. rhet. 10 p. 41 ἀνακοίνωσις -o est, cum *eqs.*). Schem. dian. 24 p. 74 κοινωνία est -o consilii vel cum auditoribus vel cum ipso adversario. Cassiod. in psalm. 10,1 hoc schema dicitur coenonema, id est -o consilii, quod fit frequenter, quando aut cum adversariis aut cum adiutoribus (*leg.* auditoribus, *an etiam supra l. 78 leg.* adiutoribus?) verba miscemus. Isid. orig. 2, 21,28 coenosis dicitur -o consilii cum iudicibus.

B *apud grammaticos:* Char. gramm. I 181,8 significant *adverbia* ... responsionem, ut heu; prohibitionem, ut ne; -em, ut pariter, simul; separationem, ut seorsum. Diom. gramm. 404,19 Vlt Syll. gramm. IV 248,3.

syn. et iuxta posita: *ad I A B:* Cic. Balb. 31 largitio. fin. 5,65 societas (Fronto p. 175, 8 N.). Vitr. 1,1,12 coniunctionem. *ad I C:* Tert. pudic. 3 compassionem. 13 dilectionem. Ps. Mar. Victorin. hymn. 3 p. 1143^{D} caritas, gratia. *ad II B:* Diom. gramm. I 404,19 congregationem.

commūnicātīvus, -a, -um *a* communicare. *qui duobus (vel duabus rebus) communis est:* *apud grammaticos:* Comment. Lucan. 9,720 ex his nominibus, quae -a (*i. generis communis*) vocamus, ut est passer, aquila. Virg. gramm. epit. 7 p. 53 infinitivus modus a quibusdam -us vocitatur pro eo videlicet, quod vel nomini et verbo vel omnibus personis verborum numerisque communis habeatur (Gramm. suppl. 197,32). *generaliter:* Boeth. anal. pr. 2,28 si ... duo habet propria totum genus, ut leo, forte et -um.

adv. **commūnicātīvē:** Char. gramm. I 181,27 (*inter genera adverbiorum*): -e, pariter simul *cf. p. 1953, 84 sq.*

commūnicātor, -oris *m. a* communicare. 1 *particeps alicuius rei, socius alicuius:* a *absolute:* Tert. pudic. 22 alii ad metalla confugiunt et -es (*sc. ecclesiae*) revertuntur. Epist. pontif. 230 Migne 13,23 (Felix II) 1,20 ut universos -es in provinciis positos convenire valeant. 664 Thiel (Gelas.) 26,8 subrogatis *Acacius* -r accessit. Avell. p. 168,16 ero vester socius atque -r. Liberat. 16 ut ... *Timotheus* a suis -bus accusaretur. b *c. genet.:* *rei:* Vvlg. I Petr. 5,1 seniores ... obsecro, consenior et testis Christi passionum, qui et eius ... gloriae -r (κοινωνός). Epist. pontif. 632 Thiel (Gelas.) 12,7 perversitatis -e suscepto non pariter *potest* perversitas approbari. 664 Thiel (Gelas.) 26,1 Eutychianae pestilentiae. 26,2 erroris (26,4). 665 Thiel (Gelas.) 27,3 damnatae semel pravitatis. Avell. p. 682,19 sedis apostolicae. Cassiod. hist. 1,14 impietatis. 2,12 gestorum. Novell. Iust. 8 iusiur. p. 90,7 ecclesiae (κοινωνικός. *cf.* Liberat. 18 p. 1026). Liberat. 18 p. 1029 synodi. *hominum:* Epist. pontif. 612 Thiel (Gelas.) 3,9 quos damnavit *synodus Calchedonensis* sectantium -es. 632 Thiel (Gelas.) 12,8 cunctos simili tenore constringi, qui eorum -es ... extiterunt. 664 Thiel (Gelas.) 26,5 *Petri episcopi* (Vict. Tonn. chron. II p. 190, 484, 22). Avell. p. 168,8 apostoli. p. 309,3 Cyrilli (p. 310, 27). Facvnd. fid. 868^{C} scelestissimis damnatoribus eorumque -bus (873^{B}). 2 *qui communicat, participem reddit:* Itala I Tim. 6,18 (Ps. Hil. libell. 9) divites esse, sed in bonis factis -es esse (κοινωνικούς, Vvlg. communicare. Itala Ambrosiast. *ad l.* divites esse factis bonis ... et libenter -es). Hebr. 13,16 (Aug. civ. 10,5 p. 409) bene facere ... et -es esse nolite oblivisci (κοινωνίας, Vvlg. communionis). Arnob. nat. 4,36 *in conventiculis christianorum* aliud auditur nihil nisi quod humanos faciat, nisi quod mites verecundos pudicos castos familiares -es rei (*sic, ut videtur, recte codex*; familiaris *Guilielmus*). Ambrosiast. in Rom. 12,13 *ad* ʻmemoriis sanctorum communicantes': ut hoc sit memorem esse et -em.

syn. et iuxta posita: *ad 1 a:* Avell. p. 168,16 socius. *ad 1 b:* Epist. pontif. 632 Thiel (Gelas.) 12,8 complices. 665 Thiel (Gelas.) 27,3 complices, sectatores. Cassiod. hist. 2,12 auctor.

commūnicātōrius, -a, -um *a* communicare. -ae *dicuntur nonnisi litterae vel epistulae lapsis ab episcopis paenitentia facta datae:* Conc. Eliberit. a. 305 Mansi 2,10 omnis qui attulerit litteras confessionis sublato nomine confessoris ... -ae e⟨i⟩ dandae sunt litterae (Conc. Arelat. I 9 Mansi 2,472). Conc. Sardic. a. 347 Hil. op. hist. frg. 2,13 ut per tua scripta ... quae acta sunt et quae definita cognoscant et ne ignorantes eorum accipiant litteras -as, id est epistolia, quos iusta sententia degradavit *eqs.* Priscill. tract. 2,51 *ecclesiarum nostrarum* -as ad te (*Damasum*) epistulas detulimus totius cleri et plebis suscriptione transmissas. Avg. epist. 43,1 ut ... ad nonnullos Donatistarum primarios scriberemus, non -as litteras, quas iam olim ... non accipiunt, sed tales privatas, qualibus nobis uti etiam ad paganos licet. 43,7. 8. 16. 19. 44,3 utrum epistulas -as, quas formatas dicimus, posset, quo vellem, dare.

commūnicātus, *abl.* -ū *m. a* communicare. *actio communicandi:* Apvl. Socr. 4 p. 127 deos ab hominibus plurimum differentes ... nullo inter se propinquo -u.

commūniceps, -ipis *m. a* com *et* municeps. *qui eiusdem est municipii:* Avg. conf. 6,14,24 Romanianus, -s noster. Corp. III 3285 Sisiae et Aur. Sibiaeno vexillario et co⟨m⟩muni⟨ci⟩p⟨i⟩. IX 5823 sanctissimis -bus suis. *nota:* Gloss. V 183,43 conminicipes (*fort. recte*) cives.

[R]**commūnico**, -āvī, -ātum, -āre [*a* communis. *Th.*]. Not. Tir. 22,30/31 communis -at. *formae:* *scribitur uno* m: Pass. Matth. 25 (*bis*). 27; cumm-: Greg. Tvr. Franc. 3,31 Conc. Aurel. a. 538 p. 79,9. [*val.* cuminecare, *it.* communicare, *francog.* communier, *hisp.* comulgar. *M.-L.*] *legitur inde a* Plavto. *in versibus dactylicis praeter* Ov. met. 13,239 *non legitur.* [*legitur loco corrupto:* Lvcil. 910.]

I *transitive: communem reddere, participare:* Gloss. κοινωνῶ. -are κοινωνοποιεῖν, κοινωνῆσαι. -or κοινολογοῦμαι. -at participat. *cf.* Pelag. in I Tim. 6 p. 888^{B} -are est multum dare. Ps. Avg. serm. 270,2 quid est -are? communem rem tuam facere cum illo qui non habet. A *proprie et generatim:*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1 *sine obiecto (plerumque obi. supplendo); additur* de *passim enuntiatum interrog.: l. 27. 37. 50.* ut: *l. 26. 32. 37. 46:* **a** *absolute: de hominibus:* TER. Andr. 239 nonne oportuit praescisse me ante? nonne prius -atum oportuit? (*cf.* GLOSS. IV 42, 20 consultum. V 531, 42 inter nos transactum). CIC. Brut. 3 alter ab altero adiutus et -ando et monendo et favendo. off. 1, 50 *ratio* -ando ... conciliat inter se homines. epist. 1, 7, 2 *Pompeius* de te -are solet. [FRONTIN. strat. 1, 7, 7 (*loco suspecto*) *Alexander* utilior exemplo temperantiae, quam si -are (*sc. aquam*) potuisset.] VLP. dig. 32, 20 res mihi per fideicommissum relicta eadem tibi legata vel per fideicommissum relicta ... non -andi animo. TERT. patient. 7 p. 12 patientia in detrimentis exercitatio est ... -andi. HIL. in Matth. 19, 9 quomodo impertiendum est, quomodo -andum, si impertiendi et -andi materia non relinquatur? VVLG. I Tim. 6, 18 divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, -are (εἶναι κοινωνικούς). BACHIAR. fid. 3 p. 1025^A nec -ans maior nec accipiens minor *est.* HYD. chron. II p. 16, 31 statuuntur ... quaedam observanda de ecclesiae disciplina -ante (*i. commendante, suadente*) in eodem concilio Ortygio episcopo. **b** cum *aliquo, fere i. q. convenire, agere: de hominibus:* CIC. Cluent. 47 Habitus ... cum M. Baebio senatore ... -vit. dom. 132 nemone horum tibi idoneus visus est ..., ut cum eo ⟨de⟩ dedicatione -res? Vatin. 3 Claudium tecum -asse. Phil. 11, 23. de orat. 1, 66 sin de iure civili *dicendum erit,* tecum -bit. 1, 67 cum Sex. Pompeio ... in philosophia. 1, 250 si iam sit causa aliqua ad nos delata obscurior, difficile credo sit cum hoc Scaevola -are. Att. 6, 2, 3 cum Dionysio. 11, 16, 5 cum Camillo -es, ut Terentiam moneatis de testamento. 12, 29, 2 cum his (*Oppio et Balbo*) -es, quanto opere et quare velim hortos. 12, 36, 1 non habeo ... quicum tam audacter -em quam te. 16, 3, 5. epist. 4, 1, 1 mecum ... de officio utriusque nostrum. *ibid.* nemo est omnium, quicum potius mihi quam tecum -andum putem. 4, 4, 5 mecum saepe de tua mansione aut decessione. 6, 18, 3 de tuo negotio ... cum illo. CAES. Gall. 5, 36, 3 cum Cotta ... -at *Titurius,* pugna ut excedant. 6, 20, 1. civ. 3, 18, 3 quibuscum (*Libone al.*) -are de maximis rebus Pompeius consueverat. VARRO rust. 1, 17, 6 de operariis ... cum *praefectis.* LIV. 9, 14, 2 cum collega. SVET. Tib. 18 cum compluribus de ratione belli. GRAN. LIC. p. 23, 12 Crass⟨us p⟩u⟨gnam⟩ urgens cum Metello c⟨o⟩m⟨municat⟩, ut. MACR. sat. 3, 3, 8 superest, ut, quid sit religiosum, cum Vergilio -emus (3, 10, 5 si vis cum Vergilio -are). **c** *alicui: de hominibus:* ITALA (codd. d g) *et* VVLG. Gal. 6, 6 -et (κοινωνείτω) ... is, qui catechizatur verbum (ei), qui catechizat in omnibus bonis. ITALA (codd. d e g *et* Ambrosiast. *ad l.*) *et* VVLG. Rom. 12, 13 necessitatibus (memoriis) sanctorum -antes (κοινωνοῦντες) *cf.* CASSIAN. conl. 12, 2, 6 quisquis ... non -at necessitatibus egenorum. *cf. p. 1959, 19.* IREN. 2, 34, 1 cui ne quidem de mensae suae micis -bat (ACT. Petr. 30 ei de mensa ... Iesu Christi). *reflexive:* RVFIN. hist. 5, 24, 17 -arunt sibi invicem ita, ut cederet Anicetus Polycarpo ... sacerdotali ministerio honoris dumtaxat contemplatione perfungi. *de rebus:* VVLG. Sirach 26, 9 flagellum linguae omnibus -ans (ἐπικοινωνοῦσα). **d** inter *aliquos:* CIC. epist. 15, 14, 2 ut, quibus de rebus vellemus, tu tuis, ego meis, inter nos -remus. SCHOL. Germ. Bas. p. 82, 17 Gorgonum custodes ferunt tres uno oculo inter se -antes servare[nt] vigilias.

2 *cum obiecto:* **a** *absolute: α aliquid: de hominibus:* CIC. Mur. 20 -anda gloria (TAC. Agr. 8). Sull. 9 -andae laudis (LIV. 3, 70, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 7, 2 Hild.). Q. CIC. pet. 44 est *benignitas* in opera, quam ... -a. CIC. rep. 2, 13 sacris -atis. Lael. 24 periculis ... -atis. CAES. Gall. 6, 33, 5 -ato consilio (civ. 2, 4, 5 SVET. Cal. 56 APVL. met. 10, 4 EXVP. 4 AVSON. 468 AVG. civ. 15, 13 p. 82). Gall. 7, 36, 3 seu quid -andum seu quid administrandum videretur. 7, 63, 4 ut ... rationes ... belli gerendi -et. LIV. 4, 54, 7 -atis ... honoribus (7, 6, 8. SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 19 Hild. sepulcri honore). 4, 56, 12 -ata res publica. 6, 37, 4 imperio -ato (PLIN. paneg. 6). SEN. contr. 7, 7 (22), 14 nihil. PLIN. nat. 13, 73 nondum sparto -ato. 14, 2 -ato orbe terrarum maiestate Romani imperii. 21, 3 vocabulum. PS. QVINT. decl. 8, 6 planctus. TAC. Agr. 8 labores (PANEG. 10, 15) ... et discrimina. SVET. Aug. 75 ut ... seu iactura seu lucrum -retur (GAIVS inst. 3, 151 VLP. reg. 25, 15). GELL. 9, 12, 17 -atae ... significationis. VENVL. dig. 10, 2, 7 -andam *iudicati actionem.* VLP. dig. 6, 1, 5 pr. frumenta. 6, 1, 5, 1 mulsum. *ibid.* plumbum. 7, 2, 6, 2 usum fructum (10, 2, 16, 1). 17, 2, 58 pr. ut quadriga ... -retur. 19, 5, 13, 1 ut *area* vel ipsa vel pretium -retur (PAVL. dig. 17, 2, 67 pr. pretium). PAVL. dig. 10, 2, 20, 9 quod uni ex coheredibus statuliber ... dedit de peculio. 14, 2, 2 pr. detrimentum. 17, 2, 65, 3 commodum. *ibid.* si quid post renuntiationem acquisierit, non erit -andum. 17, 2, 74 rem. 22, 1, 38, 9 fructus. ITALA prov. 11, 26 (Cypr. testim. 3, 61) *annonam* (μεταδιδόντος, VVLG. vendentium). PANEG. 3, 12 ioca seriaque. ARNOB. nat. 7, 21 zelotypi pusiones -are gustatum suarum pecudum nolunt. AVSON. 468 *vim.* SCHOL. Cic. Bob. p. 7, 2 Hild. fortunam temporis ... et consulatus (61, 16). VVLG. sap. 7, 13 *sapientiam* didici et sine invidia -o (μεταδίδωμι). AVG. adv. Don. 21, 33 omnes ... eadem sacramenta -bant, qui eadem vitia non -bant. BOETH. herm. sec. 2, 4 p. 87, 16 consentientes ... intellectus. PALLAD. hist. mon. II 15 p. 372^B sacrosancta mysteria in ecclesia. *nota structuram gerundii c. gen. subst.:* FRONTO p. 188, 9 N. neque enim cum alio ullo tanta mihi familiaritas est aut tantus usus studiorum bonarumque artium -andi. *de animalibus:* PLIN. nat. 11, 108 *formicae* -antes laborem, ut apes. *de rebus:* CIC. Lael. 22 -ansque leviores *res amicitia.* TERT. spect. 12 necesse est quidquid dignitatis nomine administratur -et ... maculas eius, a qua habet causas. anim. 38 concupiscentia oculis arbitris utitur et -at placitum. *β aliquem: aliquem aliqua re:* PLAVT. Mil. 51 -bo semper te mensa mea (*cf.* CHAR. gramm. I 296, 12). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 6 Engelbr. etiamsi *me* tecto et hospitio -es. *abs.: aliquem participem communionis christianae reddere:* GREG. TVR. Franc. 5, 36 Nanthinus ... ab aliquibus episcopis intercedentibus praemiis atque adulationibus -atur. CONC. Turon. a. 567 p. 123, 3 nec eum ex alia provincia ullus episcopus interea -are praesumat. p. 124, 6 quicumque episcopus illum, quem alter episcopus excommunicatum habet ... -are praesumpserit. GREG. M. epist. 2, 31 tua dilectio ab eo -ari nolebat.

b cum *aliquo* (*aliqua re*): *α aliquid: de hominibus:* PLAVT. Persa 334 -vi tecum consilia omnia (CIC. off. 3, 49 CAES. Gall. 4, 13, 4. 6, 2, 3 SALL. Catil. 18, 5 LIV. 6, 11, 7. 10, 22, 3. 26, 15, 3. 28, 28, 5 *al.*). Trin. 190 ut ... -es ... hanc mecum meam provinciam. CIC. inv. 2, 114 praemia virtutis et officii ... cum improbis (Verr. 6, 125 CAES. Gall. 7, 37, 2). S. Rosc. 116 cum altero rem (epist. 1, 7, 4 CVRT. 6, 7, 21 MACR. sat. 1, 2, 16). S. Rosc. 140 causam cum Chrysogono (SALL. Catil. 56, 5). 142 rationem cum illo. div. in Caec. 14 crimina cum civitatibus (TERT. nat. 1, 10). 33 furta cum quaestore. Verr. 3, 49 culpam ... cum altero. 5, 24 quibuscum omnia scelera sua ac latrocinia -vit. 6, 5 victoriae gloriam cum M. Crasso aut Cn. Pompeio (Tusc. 5, 56 HIRT. Gall. 8, 19, 5). 6, 125 vobiscum ... hostium spolia. Cluent. 130 iudicia cum equestri ordine. Mur. 2 deorum ... potestas ... -ata vobiscum. Sull. 51 vetera ... cum Hortensio -ata. Balb. 24 cum periculis nostris sua (VLP. dig. 26, 7, 9, 9). Pis. 79 *honores* cum proximis (ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] 1, 36 PLIN. nat. 34, 28). Marcell. 6 bellicas laudes ... cum multis (LIV. 8, 30, 10). Phil. 12, 10 -ata cum eis republica. ac. 2, 3 *testimonium* cum ... laude. nat. deor. 1, 8 ea, quae didicerant, cum civibus suis. epist. 3, 10, 10 quid non mecum -vit? 5, 16, 5 *curam* cum illis. 12, 2, 1 vestri facti gloriam cum mea laude (TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 492). 15, 21, 2 mecum inimicitias. ad Q. fr. 1, 1, 44 *memoria nominis tui* est tibi -anda mecum. 3, 1, 17 *remansionem* cum Caesare. CAES. Gall. 6, 19, 1 *pecunias* ex suis bonis ... cum dotibus. OV. met. 13, 239 sua Tydides mecum -at acta. LIV. 5, 14, 1 cum plebe ... imperium (22, 27, 8). 23, 5, 9 civitatem ... vobiscum. 33, 11, 4 omnia magna parvaque ... cum sociis. 33, 42, 8 gratiam ... cum collega. PAVL. FEST. p. 87 ignem atque aquam cum viro. VAL. MAX. 4, 2, 3 cum Graccho concordiam. SEN. epist. 5, 7 diei lucellum tecum. 6, 2 tecum ... subitam mutationem mei. 7, 10 tecum ... dicta. 27, 1 tecum ... remedia. 109, 9 cum quibus virtutes suas -et. CVRT. 8, 8, 12 cum his -anda est nostra clementia. PLIN. epist. 4, 24, 7 omnes cogitationes ... tecum. 8, 3, 2 *orationem* tecum. FRONTO p. 32, 18 N. particulas ... cum clienta. p. 185, 13 cum amico omnia amara et dulcia. VENVL. dig. 10, 2, 7 victoriae commodum ... cum *coherede.* SCAEV. dig. 32, 41 pr. emptionem ... tecum. VLP. dig. 17, 2, 52 pr. fundum ... mecum. 26, 7, 19 cum eo (*concuratore*) administrationem. TERT. virg. vel. 2 *cum extraneis* ius pacis et nomen fraternitatis. idol. 14 non dominicum diem, non pentecosten ... nobiscum -assent. nat. 1, 19 *horrenda christianorum* vobiscum. resurr. 15 p. 45 cum auctoribus aut poenae aut gratiae ... fructum. 16 p. 45 cum auctoribus merita. pudic. 9 cum Iudaeis ... victum. anim. 37 cum matre ... sortem. ITALA prov. 1, 11 (Lucif. Athan. 1, 25) nobiscum sanguinem (κοινώνησον. VVLG. *aliter*). CAPITOL. Pius 11, 4 convivia cum amicis. Ver. 8, 5 nomina ... cum fratre. LACT. inst. 3, 9, 1 nec -ari possit *sapientia* cum corpore. VIR. ill. 34, 3 ne consulatus cum plebeiis -retur. HIL. myst. p. 8, 23 dei legem ... cum gentium congregatione. SCHOL. Cic. Bob. p. 29, 5 Hild. summa potestas iudicandi ... -ata cum Romanis ⟨equitibus et tribunis⟩ aerariis. HYG. fab. 80 munus ... cum fratre *al.* *nota:* CIC. Att. 1, 18, 1 mihi ... deesse ... hominem, quocum omnia ... una -em (una *del. Ernesti, vix iure*). *de rebus:* PLIN. nat. 35, 47 -ato colore *chrysocollae* cum caeruleo. 37, 105 *sarda* nomen cum sardonyche -vit. TERT. patient. 13 p. 20 rector animus ... -at spiritus invecta cum habitaculo suo. *nota:* VVLG. sap. 8, 9 *sapientia* mecum -bit de bonis (ἔσται σύμβουλος ἀγαθῶν). *β aliquem:* SEN. contr. 9, 1, 8 Callias tecum ⟨nepotes⟩ -are dignatus est. SEN. epist. 10, 1 non habeo, cum quo te -atum velim. CVRT. 6, 5, 30 -andos cum rege liberos. PLIN. nat. 33, 33 *ordo equitum* -atus est cum servitiis. *cf.* ITALA II par. 20, 36 (Lucif. non conv. 4) -vit *Iosaphat* eum (*Ochoziam*) secum (*i. fere coniunxit.* ἐκοινώνησεν, VVLG. particeps fuit). *loco dubio:* LIV. 4, 24, 2 *Veientes iussos non* adversarum rerum quaerere socios, cum quibus spem integram (*an* spe integra?) -ati non sint (*emendaverunt alii aliter*). *reflexive:* APVL. Socr. 5 p. 132 numquam se deum cum homine -are.

c inter *aliquos: de hominibus:* CIC. Quinct. 15 cum et de societate multa inter se -arant et de tota illa ratione atque re Gallicana. Verr. 4, 50 socii putandi sunt, quos inter res -ata est. leg. 1, 33 -andum inter omnes ius. epist. 11, 27, 2 multa ... inter nos. 15, 14, 4 quod de nostris rebus coram -assemus inter nos. ad Q. fr. 2, 4, 3 haec ... brevi inter nos -bimus. LIV. 3, 25, 9 -ato inter se consilio. ASCON. Corn. p. 67 Cl.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iudicia inter tres ordines (p. 78 Cl.). SVET. Dom. 7 quaedam ... inter libertinos equitesque. GAIVS dig. 10, 2, 19 *cautionibus* inter eos -entur commoda et incommoda (VLP. reg. 25, 15 hereditatis). PAPIN. dig. 8, 3, 34 pr. duo praedia ... inter eosdem. VLP. dig. 19, 5, 13, 1 pretium inter nos. PAVL. sent. 2, 16 sicut lucrum ita et damnum inter socios -atur. MOD. dig. 33, 2, 19 usus fructus inter eos -bitur. 48, 7, 6 ut, quidquid ex condemnatione in rem ipsius redactum fuerit, inter eos -retur. AVG. civ. 19, 7 p. 366 quae sentiunt inter se -are non possunt *homines*. 22, 27 p. 620 CONC. Aurel. a. 541 p. 28. *de rebus*: TERT. bapt. 4 utrumque inter se -aut reatum *spiritus et caro*. *fere i. q. exaequare*: VLP. dig. 17, 2, 63, 5 ad -andas partes inter eos, id est exaequandas. 48, 5, 14 (13), 5 *res non potest* rem ob compensationem mutui criminis inter utrosque -are.

d *alicui*: *α aliquid*: *de hominibus*: CAES. Gall. 6, 13, 7 neque his, *quibus est interdictum*, petentibus ius redditur neque honos ullus -atur. 6, 23, 9 *hospitibus* omnium domus patent victusque -atur. ASCON. Pis. p. 17 Cl. *lege Aurelia* -ata sunt iudicia senatui et equitibus Romanis et tribunis aerariis (CASSIOD. chron. II p. 132, 460). SCAEV. dig. 36, 1, 80, 8. TERT. adv. Val. 9 p. 187 Nus ... et voluerat et temptaverat ceteris ... -are quae norat. adv. Marc. 1, 4 p. 296 aut negandum deum esse summum magnum ... aut nulli alii -andum. 4, 13 p. 458 affectavit *Christus* carissimo discipulorum de figuris suis peculiariter nomen -are. resurr. 26 p. 63 *fructus agri et cibarios* etiam irreligiosis et blasphemis ... -at *deus*. PANEG. 2, 10 illos ... exiguam sibi -asse regionem. IVL. VAL. 3, 31 Ptolomaeus ei (*regi*) comperta -at. HIL. in psalm. 64, 5 ex pluribus ... mansionibus apostolis suis eam, quae sibi est propria, -at *Christus*. in Matth. 27, 11 nummulariis ... usum crediti sibi talenti -are. OPTAT. 7, 3 p. 171 claves caelorum -andas ceteris. CASSIAN. conl. 3, 10, 1 *divitias* egentibus. ACT. Petr. 5 cottidie ... -bat *Petrus* ei (*Theoni*) sermones dei. 6 deus ... mihi gratiam suam -vit (PASS. Matth. 27). 28 didici ... te ... -are omnibus desiderantibus lumen hoc. -a ergo et filio lumen. PASS. Matth. 25 -ate mihi ... mysterium caelestem (27). PASS. Thom. p. 105, 6 benedicto pane -bat omnibus. *nota alicui alicuius rei*: AVELL. p. 266, 8 qui ... uncti sunt ... non aliter unctionis -are dicantur nisi ei, qui assumptus est. *de rebus*: TERT. anim. 51 in coemeterio corpus corpori iuxta collocando spatium recessu (accessu *cod.*) -asse. resurr. 18 p. 50 animae ... carni ... mortali resurrectionem -urae. ZACCH. 1, 11 si humanae fragilitati sacra coniunctio nomen tantum -at, non honorem? *β aliquem*: TERT. apol. 39 *Socrates et Cato* uxores suas amicis -verunt. *reflex.*: VVLG. Sirach 13, 2 qui honestiori se -at (κοινώνει). PASS. Paul. frg. 3 *Paulus verbo domini* se -bat Longino praefecto et Egestio.

e in *aliquem* (*aliquid*): TERT. adv. Val. 25 p. 201 cum Demiurgus animam ... de suo afflatu in Adam -ret. adv. Prax. 3 p. 231 monarchia ... -atur in filium. adv. Marc. 3, 15 p. 400 dei ... nomen ... potest in omnes -ari. anim. 19 si quis ... substantiam animalem in universa -at. COMM. apol. 25 -et ... talis bonitatem in omnes.

B *inde speciatim et fere translate i. q. commune, profanum reddere* (AVG. c. Faust. 16, 31 -at, id est, commune, profanum, ἀκάθαρτον facit); *coinquinare* (GLOSS. V 182, 12. 14): TERT. spect. 17 cur quae ore prolata -ant hominem, ea per aures et oculos admissa non videantur hominem -are? ieiun. 2 non his -ari hominem, quae in os inferantur. patient. 8 p. 13 non vasculorum inquinamentis, sed eorum, quae ex ore promuntur, hominem -ari. *cf.* ITALA Matth. 15, 11 (cod. d) non omne quod intrat in os -at hominem, sed quod egreditur de ore, illud -at hominem; *similia* ITALA (codd. e k l n) *et* VVLG. Matth. 15, 18. 20 Marc. 7, 15. 18. 20. 23 (*gr.* κοινοῦν). HIER. in Matth. 15, 11 AVG. c. Faust. 16, 31 (*legitur etiam* coinquinare, *ut* VVLG. Matth. 15, 11. 18. 20 Marc. 7, 15 *et* ITALA Matth. 15, 11 [cod. e], *cf.* HIER. in Matth. 15, 11 verbum -at proprie scripturarum est et publico sermone non teritur).

II ***intransitive*** *i. q. communem esse, participem esse, commercium habere, coniunctum esse*: GLOSS. II 104, 10 -are ἀνακοινώσασθαι. *cf.* AVG. serm. 88, 18 duobus modis non te maculat malus: si non consenties et si redargues, hoc est non -are, non consentire. -atur quippe, quando facto eius consortium voluntatis et approbationis coniungitur. *inde a* TERT.

A *absolute*: **1** *de hominibus*: CYPR. laps. 33 communicationem non -antium ratam ducunt. epist. 59, 13 communicatio non -antibus offeratur? in *aliqua re*: TERT. spect. 3 *iustus* in concilio et in consessu Iudaeorum de necando (denegando *AB*) domino consultantium non -vit. IVLIAN. epit. novell. 102, 1 omnino eos qui non -ant in ecclesia, haereticos vocamus (*at* NOVELL. Iust. 109 pr. qui non sunt membrum ... ecclesiae). de *aliqua re*: SERM. Caspari Anecd. p. 222, 5 non erubescunt *divites* -are de oblatione, quam pauper obtulerit (PS. AVG. serm. 265, 2). *speciatim de christianorum mensa dominica, cf.* ISID. orig. 20, 2, 14 -antes (*sc. dicti*) quod communiter ... conveniant: CYPR. epist. 55, 11 sic ... admissus est Trofimus ut laicus -et (67, 6. 72, 2). AMBR. serm. 24, 10 ad altare domini -uri accedimus. HIER. epist. 49, 15, 6 ipsorum conscientiam convenio, qui eodem die post coitum -ant. AVG. civ. 21, 25 p. 537 *Christi corporis* sacramentum fideles -antes de altari sumere consuerunt. serm. 223, 2 qui ad altare -ant. SVLP. SEV. dial. 3, 13, 1. CONC. Epaon. a. 517 p. 24, 12 si quis accepta professaque paenitentia ... ad saecularia relabatur, prorsus -are non poterit. ITIN. [Silv.] 3, 6 lecto ... loco ... de libro Moysi et facta oblatione ... ac sic -antibus nobis ... dederunt nobis presbyteri loci ipsius eulogias. 3, 7. 16, 7 -antes ... ibi gratias agentes deo semper regressi sumus in Ierusolimam. 27, 9 iam non manducant nisi sabbato mane, mox -verint in Anastaso *eqs.* 35, 2. ITIN. Theod. 18 in cena domni et pascha -atur. *ibid.* -atur Constantinopolim. 28 de ipso altare -atur. ITIN. Anton. Plac. rec. A 13 in pascha -atur. AVELL. p. 621, 10 nullis temporibus tantam populi multitudinem -asse. SACR. Leon. p. 314 -antes et diem sacratissimum celebrantes ascensionis in caelum domini nostri. EVGIPP. Sev. 12, 4 ecclesiam -urus intravit. CANON. Migne 56, 436 biennio maneant in paenitentia, tertio vero anno -ent. 56, 437 sine oblatione -are. GREG. TVR. Franc. 3, 31 *de poculo* mater -ura erat. 6, 40 quae obstetit causa, ut de sacrificiis ... -are deferris. GREG. M. dial. 2, 23 cum ... ex more diaconus clamaret: si quis non -at, det locum. CAES. AREL. suggest. p. 300 qui sine castitate -verit, inde habebit iudicium. reg. mon. 13 nec irato licet -are. VEN. FORT. vita Marcell. 9, 37. PASS. Matth. 25 -antes glorificaverunt deum. 28 cum timore et gaudio -vit imperator.

2 *de rebus*: TERT. anim. 18 turbante *corpore* et non permittente animae possidere veritatem atque prudentiam, quando -at. 32 duritia lapidis et ferri natura substantiae est. duritia -at, substantia discordat. adv. Marc. 1, 9 p. 302 de quorum statu constat communem esse ... ad eorum certorum formam provocanda erunt, cum quibus de communione status principalis consentur, ut proinde de probatione -ent. 2, 16 p. 356 distribue *substantiis* sensus tam diversos quam substantiae exigunt, licet vocabulis -are videantur. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 17, 23 si qua sunt, quae nomine tantum -ent, substantia vero dissimulent. CASSIOD. art. 3 p. 1170[B] partes ab alterutra discretas nec -antes secundum aliquem communem terminum.

B *notatur quocum communio sit*: **1** cum *aliquo*: TERT. spect. 26 qui cum diabolo apud spectacula -ando a domino exciderunt. idol. 13 an cum ipsis ... nationibus -are in huiusmodi servus dei debeat sive habitu sive victu vel quo alio genere laetitiae earum. pudic. 7 *Christum* cum illis (*publicanis et peccatoribus*) de victu -antem. CYPR. epist. 59, 12 -are cum lapsis. HIL. syn. 2 episcopis mecum in Christo -antibus. IVST. 36, 2, 15 ne cum peregrinis -rent (*cod F; recte, ut videtur, al.* conviverent). OPTAT. 7, 6 aliud est -are episcopum cum episcopo et aliud -are laicum cum episcopo. *ibid.* cum populo -are. LVCIF. epist. 8 cum quis vos in Christo fideles viderit cum talibus -are. VVLG. psalm. 140, 4 non -bo (συνδυάσω) cum electis eorum. AVELL. p. 26, 25 -are cum perfidis vel sociis perfidorum. p. 36, 12. 557, 9 cum sede apostolica, hoc est ecclesia catholica. p. 620, 25 ne quis nobiscum -ret episcopus. p. 663, 18 nulli videtur vos nobiscum pleno -are mentis affectu, si eos, qui nobiscum -ant a vestro consortio segregetis. *al.* CANON. Migne 56, 762 cum bigamis. ARNOB. in psalm. 100 cum superbis et invidis non -em. *nota de concubitu*: ACT. Petr. 33 Petrus vos prohibuit n⟨on⟩ -are mecum. *de rebus, fere i. q. congruere, consentire*: TERT. pudic. 15 tenebrae cum luce -ant. adv. Val. 6 p. 183 ambiguitates eorum *nominum*, quae cum alia significatione -ant. castit. 7 *pristina exempla* cum posterioribus -ant de disciplina. IREN. 4, 9, 2 quae eiusdem sunt substantiae et -ant secum.

2 apud *aliquem*: HIER. epist. 16, 2, 3 mihi litteris tuis, apud quem in Syria debeam -are, significes.

3 inter *aliquos*: TERT. anim. 5 corporalium et incorporalium passiones inter se non -are. OPTAT. 7, 6 nec inter laicos eum -are debuisse.

4 *c. dativ.*: **a** *fere i. q. commercium habere alicui, additur interdum* in *aliqua re*: *de hominibus*: TERT. idol. 13 timiditati nostrae subscribimus adversus fidem disciplinamque -antes nationibus in idolicis rebus. pudic. 6 homicidae. ITALA II par. 20, 37 (Lucif. non conv. 4 p. 10, 13) -asti Ochoziae (ἐφιλίασας, VVLG. habuisti foedus cum Ochozia). CYPR. epist. 55, 2 Trofimo et turificatis. 55, 4 lapsis (PACIAN. epist. 3, 6). 55, 12 sacrificatis. HIL. in Matth. 9, 2 publicanis et peccatoribus. c. Aux. 13 episcopis (AVG. epist. 43, 19 episcopo ... a toto orbe non -ari. 93, 13 *episcopo* tamquam criminoso. AVELL. p. 20, 14). HIL. op. hist. frg. 2, 8. OPTAT. 1, 19 innocenti (AVG. un. eccl. 2, 4). 1, 26 clero. 2, 6 angelis. 3, 8 traditoribus. LVCIF. Athan. 1, 44 cohaeretico ... Georgio (FILASTR. 90, 2). 2, 28 pseudoepiscopis Arrianis. PRISCILL. tract. 2 p. 39, 28 sacerdoti. VVLG. Sirach 8, 5 homini indocto (πρόσπαιζε). 13, 1 superbo (κοινωνῶν). Phil. 4, 15 nulla mihi ecclesia -vit in ratione dati et accepti (ἐκοινώνησεν εἰς). HIER. c. Ioh. 4 *monachi* tibi in Palaestina non -ant. epist. 15, 5, 2 cui apud Antiochiam debeam -are, significes. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 3, 4 nos ... paenitentiam agere, quare vobis -verimus. GENNAD. vir. ill. 73 omnes, quibus ille -verat, Nestorianos esse pronuntiavit. PS. AVG. quaest. test. I 102, 17 fornicariis. epist. 43, 8 si aliqui ... talibus -are formidant, pergant ad fratres et collegas nostros. 43, 19 damnatis. 43, 21 malis. 43, 26 Caeciliano. c. Pelag. 1, 2, 4 *Manichaeis*. c. Petil. 1, 23, 25 omnibus gentibus. coll. c. Don. 3, 8, 12 daemoniis. *al.* AVELL. p. 18, 7 praevaricatoribus (18, 21. 37, 6). *al.* EPIST. pontif. 288 (Innoc. I) Migne 20, 493[C] te et fratrem Iohannem habemus nobis -antes. CANON. Migne 56, 827

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bigamis et iis, qui in persecutione lapsi sunt. LIBERAT. 18. PRAEDEST. 1, 50 p. 606 nobis non -ant *haeretici.* CONC. Aurel. a. 538 p. 79, 9 huiusmodi personis. Turon. a. 567 p. 130, 14. *nota de concubitu:* TERT. pudic. 16 p. 253 unum ero corpus, cui -ando agglutinabor. ORIG. in Matth. 14, 13 *uxori* -ans factus est pater multorum natorum. *reflexive fere i. q. cohaerere:* AVELL. p. 42, 3 sibi omnes *haeretici* vel ex directo vel ex obliqua concatenatione -ant. *de bestiis:* VVLG. Sirach 13, 21 (*proverbialiter*) si -bit (κοινωνήσει) lupus agno (PACIAN. epist. 3, 19). **b** *fere i. q. participem esse, alicui rei, alicui:* *de hominibus:* TERT. pudic. 3 ecclesiae mavult erubescere quam -are (OPTAT. 2, 14. 4, 3 FILASTR. 90, 2 HIER. epist. 55, 4, 1. 82, 10. 127, 10 AVG. epist. 49, 2. 52, 3 in psalm. 98, 14 bapt. 2, 6, 7 coll. c. Don. 3, 8, 10 PS. PROSP. prom. 4, 5 FACVND. defens. 1, 6). TERT. anim. 25 *ad matres:* an et valetudinibus *liberorum* invicem -etis. 57 fidei et audaciae magorum et fallaciae somniorum et licentiae poetarum. virg. vel. 3 consuetudini. ITALA Rom. 12, 13 (Ambrosiast. *ad l. cf.* Hil. c. Const. 27 Optat. 2, 14. 3, 8 Gaudent. serm. 20 Ps. Prosp. prom. 4, 5) sanctorum memoriis (*graece aliter* χρείαις κοινωνοῦντες, VVLG. necessitatibus; *v. p. 1955, 43*). I Cor. 10, 21 (Cypr. laps. 15 Hier. epist. 55, 5, 2) mensae domini ... et mensae daemoniorum (μετέχειν, VVLG. participes esse. *cf.* LEO M. serm. 91, 3). Eph. 5, 11 (Tert. pudic. 18. 21 adv. Marc. 5, 18 p. 640 *et* VVLG.) operibus (infructuosis) tenebrarum (συγκοινωνεῖτε. *cf.* TERT. pudic. 19 VVLG. II Ioh. 11 VEREC. in cant. 3, 10). I Tim. 5, 22 (codd. d g Tert. pudic. 18 Aug. epist. 108, 7. 13. 16 *cf.* LVCIF. non conv. 12 *al. et* VVLG.) delictis (peccatis) alienis (κοινώνει). *cf.* apoc. 18, 4 (cod. g) peccatis (συγκοινωνήσητε, ITALA Primas. particeps sis, VVLG. participes sitis). I Petr. 4, 13 (Tert. scorp. 12 Cypr. Fort. 9 epist. 58, 2 Fulg. Rusp. ad Tras. 3, 10 *et* VVLG.) passionibus Christi (κοινωνεῖτε). IREN. 1, 2, 2 Patri perfecto (κεκοινῶσθαι). OPTAT. 6, 3 toto orbi terrarum. AMBROSIAST. in I Cor. 10, 30 gratiae dei (THEOD. MOPS. in Phil. 1, 8). VVLG. Phil. 4, 14 tribulationi (συγκοινωνήσαντες). Hebr. 2, 14 pueri -verunt carni et sanguini (κεκοινώνηκεν). HIER. epist. 49, 15, 7 corpori Christi (PELAG. in Rom. 16 p. 715[d] AVG. epist. 54, 2 corpori et sanguini dominico. SACR. Leon. p. 448 VEN. FORT. carm. 10, 1, 61). HIER. epist. 82, 11 ei, a qua videmur communione separati. Didym. spir. 17 omnis qui -at spiritui sancto, per participationem eius -at. RVFIN. hist. mon. 7 p. 419[a] mysteriis Christi. Greg. Naz. orat. 1, 99 p. 74, 5 Eng. Christo. Ps. RVFIN. in Am. 5, 12 exitiis. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 186 *multi Iudaei* cum eo (*Ptolomaeo*) ... rebus -are voluerunt. Ps. AVG. quaest. test. I 89, 1 *Christi* fidei. epist. 43, 21 non factis eorum (*malorum*), sed altari Christi. 43, 25 hereditati. serm. 137, 15 membris apostolorum ... membris sanctorum martyrum. un. eccl. 2, 3 *orbi christiano.* AVELL. p. 375, 3 *errori.* p. 375, 10 errori vel praevaricationi. p. 382, 3 Eutychianae pesti. p. 652, 22 *regina regi* ad omne studium ... divinum. EPIST. pontif. Thiel Hil. 1, 1 iniustae ... voluntati atque sententiae. CANON. Migne 56, 396 orationibus (56, 436. 440). SALV. gub. 6, 61 cultibus. NOVELL. Iust. 8, 10, 1 civilibus ... causis. THEOD. MOPS. in Gal. 1, 3 *multi* -antes ei (*apostolo*) in hac doctrina. 3, 8 universae gentes illi (*Abrahae*) -bunt in benedictione. II Tim. 2, 12 illis, quae deteriora sunt. *de rebus, fere i. q. participem esse, coniungi, consentire, quadrare:* TERT. resurr. 16 p. 46 estne ... in vascula et in instrumenta sententiam figere, ut dominorum et auctorum meritis et ipsa -ent? IREN. 2, 7, 6 cum sint *haec* illis contraria et in nullo possint -are. 2, 24, 3 *numerus columnarum* non -at argumento eorum *eqs.* 2, 24, 4. CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 7 ut ... humanitati divina -ent. EVSTATH. Bas. hex. 4, 5 p. 908[A] ignis ... per siccitatem ... terrae -at. CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 46 in saporum exploratione odoratui -at gustus. 1, 18 p. 65 motibus animae non -at corpus (*sic M, sed rell. codd.* motibus anima non -at corpori). BOETH. arithm. 2, 40 quotiens unus atque idem terminus, ita duobus circum se terminis -at. NOVELL. Iust. 22, 1 haec valeant ... nihil -antia praesenti legi. *reflexive:* BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 287, 4 in hoc ... sibi cuncta -ant. arithm. 2, 37 tanta in his est coniunctio, ut ... sibi in eisdem proportionibus -ent.

5 *c. ablat.:* AVG. serm. 17, 5 *ut* his verbis tota facie corpore Christi et sanguine -emus (VEN. FORT. carm. 10, 1, 61).

6 ad *aliquid:* VVLG. Sirach 13, 3 (*proverbialiter*) quid -bit (κοινωνήσει) caccabus ad ollam? *adde l. 45.*

adduntur praeterea: de re: *p. 1957, 75. 1958, 36. 53.* in re: *p. 1957, 71. 1958, 37. 63. 74. 1959, 49. 50. 54. 63. 64.* *abl.: p. 1958, 28. 29. 35.*

syn. et iuxta posita: *ad I:* CIC. Verr. 3, 49 derivare. Mur. 2 translata. Brut. 3 monendo et favendo. leg. 1, 33 participandum. Lael. 22 partiens. 24 adeundis. 70 impertiant (HIL. in Matth. 19, 9). off. 1, 50 docendo, discendo ..., disceptando, iudicando. Q. CIC. pet. 44 pervolga. CAES. Gall. 7, 36, 3 administrandum. TERT. patient. 7 p. 12 largiendi. ITALA (Aug. civ. 1, 10 p. 18) *et* VVLG. I Tim. 6, 18 tribuere. *ad II:* CASSIAN. c. Nest. 1, 5, 7 participent. *opp.:* *ad I:* CIC. ac. 2, 3 privabo. LIV. 4, 54, 7 amissis (5, 14, 1). 22, 27, 8 ademptum. *adiectivum* proprius: CIC. Marcell. 6 *cf.* HIL. in psalm. 64, 5 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 40. *ad II:* TERT. anim. 32 discordat. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 17, 23 dissimilent. AVG. c. Pelag. 1, 2, 4 dissentimus. LIBERAT. 18 adversantium.

adverbia addita notabiliora: *ad I:* CIC. div. in Caec. 33 benignissime. epist. 11, 27, 2 familiarissime. 15, 14, 4 coram. Att. 1, 18, 1 una (*v. p. 1956, 65*). 12, 36, 1 audacter. LIV. 10, 22, 3 facilius (TERT. patient. 13 p. 20 ITALA I Tim. 6, 18 [Aug. civ. 1, 10 p. 18]). PLIN. nat. 21, 3 tarde. GELL. 9, 12, 17 ultro et citro. PANEG. 10, 15 sedulo.

part. perf. **commūnicātus,** -a, -um *sumas pro adiectivo: fere i. q. communis:* CHAR. gramm. I 50, 3 ab eo quod est interpretor, hic interpretator, haec interpretatrix, ex diverso genere et ex -o (*sc. genere*) interpres.

derivata: communicabilis, communicatio, communicativus, communicator, communicatorius, communicatus. *compos.:* excommunicare.

commūnifico, -āre *a* communis *et* facere. *communem reddere, coniungere:* RVSTIC. c. aceph. p. 1174[B] euangelicas et apostolicas de domino voces scimus deiloquos viros quasdam quidem -antes (LIBERAT. 8 coniungentes). p. 1224[A] -ari tanquam super una persona et dividi tanquam super duabus naturis.

*¹**1. commūnio,** -ōnis *f.* [*a* communis. *Th.*]. *scribitur* cumm-: CONC. Epaon. a. 517 p. 20, 11. 24, 9 Aurel. a. 538 p. 78, 7. 79, 2. 80, 5. 82, 8. comunio: CONC. Lugd. a. 516—523 p. 32, 30. cumunio: CONC. Lugd. a. 516—523 p. 33, 10. commonio: CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 21 Aurel. a. 549 p. 101, 14. *legitur inde a* CIC. *pro cognomine v. nom. propr.*

I ***proprie id quod commune est, coniunctio complurium, status usus mos communis:*** GLOSS. III 442, 70 κοινωνία. AQVILA rhet. 38 p. 34 συνωνυμία -o nominis (MART. CAP. 5, 535). CARM. de fig. 40 κοινότης. haec duo coniunctim faciunt, -o uti sit.

A ***generatim:*** **1** *exempla notabiliora secundum casuum iuncturas allata:* **a** *pro subiecto:* CIC. S. Rosc. 63 multum valet -o sanguinis. FEST. p. 254 Quirites ... -em et societatem populi factam indicant. (TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 447 suspecta ... fit -o nominis). SEN. contr. 7, 4 (19), 4 quotiens duobus -o esset (POMER. 2, 17, 2 quibus est -o facultatum. IREN. 2, 31, 1 BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 13 p. 109. *adde p. 1963, 20 sqq.*). APVL. Socr. 15 p. 152 quorum (*corporis atque animi*) -o sumus. apol. 91 aliud notitiam esse nominum, aliud artis eiusdem -em. TERT. adv. Marc. 1, 7 p. 298 -o nominum condicionibus praeiudicat. 4, 10 p. 447 nominum -o simplex ... videri potest. *ibid.* in alio est -o nominis. PAPIN. dig. 46, 3, 94, 1 in singulis nummis -em pro indiviso esse. VLP. dig. 27, 9, 6 ut cesset haec pars orationis, quae de divisione loquitur: nulla enim -o est. 50, 17, 23 rerum -o et dolum et culpam recipit. PAVL. dig. 10, 3, 14, 1 manente rei -e. LACT. inst. 3, 22, 1 restat, ut -o ista nihil aliud habeat praeter adulteria et libidines. MAXIMIN. c. Ambr. 126 ne, quos meritissimum iudicium a consortio ... separaverat Leonti, Damasi ... indigna -o macularet. OROS. hist. 5, 2, 8 *maiores* mutandarum sedium -e non libera persistendo in sedibus suis ... necati sunt. SEDVL. op. pasch. 2, 6 p. 201 licet ... deitatis ... una -o patrem cognosci demonstret in filio. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 26 p. 125 (*translatio Porphyrii*) est ... una eorum -o, quod de se ipsa invicem praedicantur. 2, 30 p. 130 est ... inseparabilis accidentis et proprii alia -o. in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 287 haec est ... una -o, quae propositarum quinque rerum numerum pluralitate praedicationis includit. *ibid.* est eorum una atque indiscreta -o de pluribus praedicari. ENNOD. epist. 2, 13 epistularis -o, si quando affectatum decorem fugit, obtinuit. dict. 18 p. 477, 25 *ad tyrannum:* reum te designaret laesa -o (*sc. civium*).

b *pro obiecto:* APVL. flor. 4 p. 18 ferret ... hanc nominum -em, si mimos spectavisset. SCAEV. dig. 36, 1, 80, 8 -em bonorum consequi. PAPIN. dig. 31, 77, 18 permutatio rerum discernens -em (TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 113). TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 354 amplexi ... vocabuli -em ... volunt eum conditorem intellegi malorum. 4, 10 p. 447 *Christus Marcionis* caperet appellationis -em. *ibid.* cui vindicatur ... -o appellationis. *ibid.* alter non habet appellationis -em (VLP. dig. 28, 1, 20, 7 COD. Iust. 4, 18, 2, 1). resurr. 52 p. 108 denegandam substantiae -em (HIL. in Matth. 12, 18). VLP. dig. 27, 9, 8, 2 quod excepit oratio ad hoc tantum pertinet, ut peremätur -o. PAVL. dig. 10, 3, 19, 2 quae ... -o iuris separatim intellegi potest? 17, 2, 67 pr. tam lucri quam damni -o initur (HIL. in Matth. 10, 7). IREN. 1, 8, 5 ut per unum nomen manifestet syzygiae -em. 3, 18, 7 nisi per filium ... recepissemus ab eo -em. 4, 14, 2 deus ... his, qui indigent eius, suam praebens -em. LACT. inst. 3, 8, 15 qui voluptatem cum honestate iunxerunt, -em hanc effugere voluerunt (LVCIF. epist. 5. 8 PS. MAR. MERC. Nest. epist. 3, 1). 6, 10, 12 societatis humanae -em esse retinendam. MAR. VICTORIN. defin. p. 27, 3 usque ad ... proprium disclusa omnino -e veniamus. HIL. in psalm. 132, 2 nec terrenarum domorum -em propheta laudavit. in Matth. 10, 24 quia -o ipsis (*corpori et animae*) invicem concilietur ex verbo. 12, 18 -em paternae substantiae domino detrahentes. ad Const. 1, 5 quibus qui -em suam imprudenter et incaute commiscent, necesse est ... pati supplicia sempiterna. op. hist. frg. 2, 10 tuamque et nostram reprehendisse -em *episcopos.* SYMM. epist. 7, 43 amicam studio meo amplexus -em. FVLG. myth. 3, 10 p. 78 ars -em hominum vitat (GREG. M. moral. 1, 16[a] p. 19). VVLG. Sirach 9, 20 -em mortis scito, quoniam in medio laqueorum ingredieris. MACR. sat. 6, 1, 5 rerum -o poetis scriptoribusque concessa. somn. 1, 6, 24 naturae -em abnuentia. OROS. hist. 4, 6, 29 pactus est cum Agathocle -em belli. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 10 p. 102 expeditis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . omnium -bus generis et differentiae primum -es . . . declarat. comm. sec. 5, 1 p. 285 qui -es ac differentias rerum colligit, non ut sunt per se res illae considerat, sed ut ad alias comparentur. ENNOD. epist. 2, 15 *Euprepia* abiurans Italiae -em. COD. Iust. 5, 13,1 pr. earum (*tam super rei uxoriae actionis quam ex stipulatu*) -es . . . resecantes. 8, 53, 34, 2 ne . . . -e inducta donatori et qui liberalitatem suscepit aliqua oriatur contentio. GREG. M. moral. 26, 45 -em aequalitatis (*sc. aliorum cum Petro*) meruit sanctitas actionis.

c *ablativus*: CIC. Balb. 29 *civitas* mihi maxime -e beneficiorum praemiorum civitatis contineri videtur (-em . . . continere *var. lect.*). de orat. 1,189 genus id est, quod sui similis *partes* -e quadam . . . complectitur. rep. 1, 39 coetus multitudinis . . . utilitatis -e sociatus. ac. 2,44 -e visorum impediri. Tusc. 5, 5 *homines* litterarum et vocum -e iunxisti (VAL. MAX. 1,8 ext. 17 BOETH. arithm. 1,17 GREG. M. moral. 17,12). VELL. 1,14,1 auctumque Romanum nomen -e iuris. TAC. ann. 15,43 *quod aedificia non* -e parietum, sed propriis quaeque muris ambirentur. APVL. apol. 26 qui -e loquendi cum deis . . . ad omnia quae velit . . . polleat. TERT. nat. 2, 4 ut . . . consistat collegium nominis -e substantiae. HIL. in Matth. 12,18 *Christum* dei -e spoliare. HIER. epist. 96, 3 ut *deus hominem* . . . trophaei sui -e donaret. AVG. civ. 18,2 p. 256 societas . . . mortalium . . . unius . . . eiusdemque naturae quadam -e devincta (SIDON. epist. 4, 6, 1). serm. ed. Mai 4, 3 licet *canis* voce explicare *obsequium suum* non possit, tamen corporis -e distinguit. PHOEBAD. c. Arrian. 10 quamquam . . . nobiscum faciant -e verborum. VICTRIC. 21 homo . . . unum tenet cum omnibus nascendi -e collegium. OROS. hist. 5, 1, 15 -e iuris adductus. 5, 2, 6 inter homines . . . homo . . . imploro . . . -e naturam. CASSIAN. inst. 2, 16 cum illo se vel confabulationis vel orationis -e miscendo. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894[C] eorum elementorum, quae nostris sensibus subiciuntur, nihil sociale habetur vel mediarum vel contrariarum -e causarum. SIDON. epist. 4, 25, 1 nequeo differre, quin grandis -e te gaudii festinus impertiam. BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 73, 5 -e vocabuli usus *Aristoteles*. ENNOD. epist. 1, 23, 1 nec ad usum suum diligentiae cursus exuberat, si nudetur -e colloquii. 2, 18, 3 amantem tui releva -e sermonis (2, 21, 2). 2, 28, 4 amantes tui . . . -e dignare. CASSIOD. var. 9, 18, 2 summis principibus iuris -e vivendum est.

d *dativus*: VAL. MAX. 2, 7, 5 -i nominis ac familiae veteris propinquitatis serie cohaerenti virgarum . . . verbera adhibere. PAVL. dig. 17, 2, 3, 1 quod donatum est aut quaqua ratione acquisitum -i acquiretur. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 336 speciem proprii et accidentium -i coniungere.

e *c. praepositionibus*: α *c. acc.*: in: CIC. Mil. 100 bona, fortunas meas . . . in -em tuorum temporum contuli. FEST. p. 158 in . . . -em . . . agrorum invitarunt *Mamertinos*. TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 447 per quam *causam* deveniat in -em *appellatio* (RVFIN. hist. 2, 17, 17). VLP. dig. 17, 2, 31 affectione societatis incidimus in -em. TRYPH. dig. 49, 15, 12, 13 servus . . . in -em redibit. HIER. chron. a. Abr. 2380 *Valentinianus Valentem* in -em assumit imperii (RVFIN. Orig. in num. 17, 6 benedicentes Christo benedicti sunt et in -em paternae benedictionis assumpti). LEO M. serm. 25, 5 nisi in -em creaturae creator ipse descenderet. CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 45 ita ad quosque eorum quaeque ex illis speciatim pertinent, ut in -em propriorum alios non admittant. ISID. nat. 9, 2 (*cf. Suet. frg. p. 193,4*) veteres hominem in -em fabricae mundi constituerunt. ad: CIC. part. 56 earum *virtutum*, quae ad -em hominum . . . valent. VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 ad -em civitatis usque penetrarunt. SVET. Aug. 74 ad -em sermonis tacentis . . . provocabat *Augustus*. vita Verg. p. 57 invitatum *Vergilium* . . . a Vario ad -em sui (ENNOD. epist. 4, 10, 1). DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 2, 10 adm<it>tendo ad honorum -em . . . et optimum et locupletissimum quemque (LACT. inst. 5, 5, 7 PRAEDEST. 1, 53). PAPIN. dig. 31, 77, 22 verbum legati vel fideicommissi . . . ad -em assumitur. EDICT. imp. Sever. Vlp. dig. 17, 2, 52, 5 ad -em . . . pertinere. TERT. nat. 1, 17 ne istae quidem *obstinationes vel praesumptiones nostrae* ad -em comparationis absistunt. VLP. dig. 12, 6, 26, 4 nemo . . . invitus compellitur ad -em. IVL. VAL. 2, 30 si quos queam ad -em duco sententiae. 3, 29 quod ad -em nos sacri . . . voces (SALV. gub. 5, 35 GREG. M. moral. 10, 46) LACT. inst. 6, 19, 3 id animal quod ad -em . . . deus fecit. HIL. c. Aux. 9 ad -em eius (*Auxentii*) rex . . . advenit. in Matth. 33, 6 *Christus* in se atque immortalitatis -em ea quae in nobis erant vitia transfudit. OPTAT. 7, 1 p. 159, 2 *provocationes* ad unam -em . . . quaeri (*i. compelli, adduci*). TERT. resurr. 46 p. 94 carnis . . . resuscitationem . . . agnoscere secundum eiusdem status -em. VLP. dig. 9, 4, 8 *maleficium* ante -em admissum. 17, 2, 63, 9 non . . . propter -em hoc acquisitum est, sed ob suam partem. per: TERT. adv. Hermog. 42 p. 172 pars . . . dei per -em. HIL. trin. 6, 23 ne . . . per -em adoptivae hereditatis cognomentum filii unigenito deo adderetur. SCHOL. Iuv. 6, 345 dicebant . . . per -em Clodius et Claudius, cotes et cautes, auriga et origa. SCHOL. Cic. Bob. p. 54 Hild. quasi per -em rerum ambo rei et ambo absolvendi sint. ENNOD. epist. 2, 12 facetias tuas . . . illis reserva, cum quibus vobis . . . per clandestinae familiaritatis -em clamor est actuum. HIL. in Matth. 17, 11 regis filium extra -em oportere esse reliquorum. BOETH. mus. 5, 2 p. 352 species, quas pervidet *mens*, praeter subiecti -em intuetur. β *c. abl.*: in: CIC. de orat. 3, 72 manere in pristina -e. part. 78 in -e . . . posita pars. HIL. trin. 11, 8 in -e sit creaturae *Christus*. SERV. Aen. 6, 661 dum in -e vitae versarentur. AVG. civ. 14, 11 p. 30 *Adam* ab unico noluit consortio dirimi nec in -e peccati. ENNOD. epist. 2, 26 principem locum in litteraria -e possideo. TAB. aliment. Baeb. (Corp. XI 1147) 1, 87 *obligare* fund(um) Atilianum cum . . . -bus (3, 55. 57. 58). ex: GAIVS dig. 10, 3, 11 cui aliquid ex -e praestari oportet. TERT. idol. 14 collaetemur ex -e naturae. anim. 5 anima<e> corpus *compati* ex corporalium passionum -e. HIL. trin. 6, 22 neque . . . ex -e nuncupationis est, quod de proprietatis fide dicitur. MART. CAP. 5, 462 ex -e nominis res plerumque confunditur. PALLAD. hist. mon. I 3 p. 265[A] *Pambo* reficiens egenos atque peregrinos aliquod ex ipsa -e solacium sentiebat. de: NERAT. dig. 10, 2, 54 neque tua *pars hereditatis* alienatione meae partis exit de -e. TERT. adv. Marc. 1, 9 p. 302 ad eorum certorum formam provocanda erunt, cum quibus de -e status principalis censentur. resurr. 4 p. 30 haeretici . . . incipiunt . . . de -e favorabili sensuum. 16 p. 47 homo *dictus* . . . de -e naturae. 54 p. 112 de vocabulorum occasionibus plurimum quaestiones subornantur, sicut et de verborum -bus. HIL. in Matth. 8, 8 soli *Christo* de -e paternae substantiae haec agere erat familiare. 10, 4 quidquid malorum Adae corpori satanae instinctus intulerat, hoc rursum ipsi *apostoli* de -e dominicae potestatis emundent. BOETH. herm. sec. 1 praef. p. 11 libri titulum . . . de aliqua continenti -e fecisse. ab: IVLIAN. dig. 5, 4, 7 non possumus consequi . . . ut a -e discedamus (10, 2, 51, 1 GAIVS dig. 10, 2, 1 VLP. dig. 10, 2, 16 pr. 10, 3, 6, 1). CYPR. epist. 69, 9 invenimus . . . duces et auctores . . . et participes poenis destinari, nisi se a -e malorum separaverint (CASSIOD. art. 3 p. 1169[C]). VIR. ill. 2, 11 a luci -e *Luceres appellavit Romulus*. HIL. myst. p. 9, 13 plebe credentium a sceleris -e secreta. AMBR. bon. mort. 3, 9 imitatur . . . mortem, qui se a -e carnis huius abducit. VEG. mil. 4 prol. agrestem . . . hominum . . . vitam a -e mutorum animalium vel ferarum urbium constitutio prima discrevit. MACR. sat. 3, 3, 9 lucum a populi -e secretum. THEOD. PRISC. log. 33 *satyriasi affecti* ab . . . -e pulcrarum . . . figurarum *abstinendi*. MART. CAP. 4, 348 proprium est, quod et eidem formae et ita semper accidit, ut unamquamque rem ab omnium -e discriminet. 5, 479 discernit (COD. Iust. 11, 48 [47], 4, 1). CASSIOD. art. 3 p. 1173[D] uniuscuiusque rei naturam a -e divisam. in psalm. 2, 1 conformatio dictionis a -e remota. ITALA lev. 6, 2 (Lugd.) *quicumque* mentitus fuerit ad proximum in deposit[i]o aut pro -e (περὶ κοινωνίας, VVLG. negaverit . . . depositum). sine: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 24 p. 214, 30 una quaeque persona sine alterius -e signatur. AVG. civ. 9, 13 p. 384 tit. quomodo daemones . . . inter utramque partem (*sc. deorum et hominum*) sine utriusque -e sint medii.

f *genet.*: *pendens a substantivis*: APVL. met. 10, 14 ab . . . nexu -is discedere. PAPIN. dig. 10, 2, 31 sufficit -is causa, quae praecessit. 31, 77, 20 *discordias* materia -is solet excitare. VLP. dig. 27, 9, 8, 2 ut augeatur difficultas -is. MART. CAP. 4, 365 secunda *materia* . . . habet quandam -um ambiguitatem. ENNOD. epist. 6, 5 his beneficiis . . . -is nostrae bona iungamus. ISID. nat. 7, 4 (*cf. Suet. frg. p. 174, 2*) sunt tempora *anni* a -is temperamento dicta: cuius -is haec est figura. *pendens ab adiectivo*: LACT. inst. 6, 10, 18 quod natura hominum . . . -is . . . appetens esset.

2 *additur res, per quam -o constat, vel persona, quacum -o est*: a *genetivo*: α *rei*: CIC. S. Rosc. 63 sanguinis. Balb. 29 beneficiorum praemiorum civitatis. Mil. 100 bona fortunas meas . . . in -em tuorum temporum (*i. necessitatum*) contuli. rep. 1, 39 utilitatis (*cf.* AVG. civ. 2, 21 p. 81. 19, 21 p. 389. 391. 19, 23 p. 299). 2, 48 iuris (leg. 1, 23 VELL. 1, 14, 1 PAVL. dig. 10, 3, 19, 2. 45, 3, 32 OROS. hist. 5, 1, 15 CASSIOD. var. 9, 18, 2. VLP. dig. 28, 1, 20, 7 iuris civilis). leg. 1, 23 legis. ac. 2, 44 visorum. Tusc. 5, 5 litterarum et vocum. FEST. p. 158 agrorum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 17 patrimonii . . . possidendi habendaeque scholae. 2, 7, 5 nominis (APVL. flor. 4 p. 18 Socr. 15 p. 152 TERT. adv. Marc. 1, 7 p. 298. 4, 10 p. 447 *bis* AQVILA rhet. 38 p. 34 OPTAT. 7, 6 p. 178 MART. CAP. 5, 462). VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 civitatis. TAC. ann. 12, 19 victoriae. 15, 43 parietum. SVET. Aug. 74 sermonis. SCAEV. dig. 36, 1, 80, 8 bonorum. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 2, 10 honorum. GAIVS inst. 3, 179 sponsus. GELL. 5, 19, 10 comitiorum. APVL. apol. 26 loquendi. 91 artis eiusdem (*magiae*). TERT. nat. 1, 17 comparationis. 2, 4 substantiae (resurr. 52 p 108 HIL. in Matth. 8, 8. 12, 18). anim. 5 corporalium passionum. 11 spirandi et flandi. adv. Marc. 1, 9 p. 302 status principalis (resurr. 46 p. 94). 2, 14 p. 354 vocabuli (BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 73, 5). 4, 4 p. 429 *euangelii*. 4, 10 p. 447 (*ter*) appellationis. idol. 14 naturae (resurr. 16 p. 47. AVG. civ. 18, 2 p. 256 unius eiusdemque naturae. MACR. somn. 1, 6, 24 GREG. M. moral. 17, 12). resurr. 4 p. 30 sensuum. 54 p. 112 verborum (p. 113 RVFIN. hist. 4, 14, 7 PHOEBAD. c. Arrian. 10). VLP. dig. 10, 2, 16 pr. usufructus. 17, 2, 53 delictorum. 50, 17, 23 rerum (PAVL. dig. 10, 3, 14, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 54 Hild. MACR. sat. 6, 1, 5 BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 285). PAVL. dig. 17, 2, 67 pr. tam lucri quam damni. IREN. 1, 8, 5 syzygiae. IVL. VAL. 2, 30 sententiae. 3, 29 sacri. LACT. inst. 5, 5, 7 proprii laboris. 6, 10, 12 societatis humanae. VIR. ill. 2, 11 luci. HIL. in psalm. 132, 2 terrenarum domorum. trin. 6, 22 nuncupationis. 6, 23 adoptivae hereditatis. 11, 8 creaturae. in Matth. 10, 4 dominicae potestatis. 10, 7 habitationis. 33, 6 immortalitatis. myst. p. 9, 13 sceleris. SYMM. epist. 4, 52, 2 gloriosi testimonii. SERV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aen. 6, 661 vitae. AMBR. bon. mort. 3, 9 carnis. HIER. chron. a. Abr. 2380 imperii (CASSIOD. chron. II p. 152, 1106). epist. 96, 4 trophaei. VVLG. Sirach 9, 20 mortis. RVFIN. Orig. in num. 17, 6 paternae benedictionis. hist. 2, 17, 17 cibi. AVG. civ. 9, 13 utriusque *partis*. 14, 11 peccati. serm. ed. Mai 4, 3 corporis. VICTRIC. 21 nascendi. CASSIAN. inst. 2, 16 confabulationis vel orationis. OROS. hist. 4, 6, 29 belli. 5, 2, 8 mutandarum sedium. POMER. 2, 17, 2 facultatum. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894^C causarum. SIDON. epist. 4, 25, 1 grandis . . . gaudii. ENNOD. epist. 1, 23, 1 colloquii. 2, 12, 4 clandestinae familiaritatis. 2, 18, 3 tui . . . sermonis. BOETH. mus. 5, 2 subiecti. PRISC. gramm. II 341, 5 generis. ISID. nat. 9, 2 fabricae mundi. *β animantium*: CIC. part. 56 *virtutes* ad -em hominum ... valent (FVLG. myth. 3, 10 p. 78). FEST. p. 254 populi (MACR. sat. 3, 3, 9). SVET. vita Verg. p. 57 sui (*cf.* ENNOD. epist. 2, 28, 4 tui). IREN. 4, 20, 11 prophetae. CYPR. epist. 69, 9 malorum. HIL. in Matth. 12, 18 dei. 17, 11 reliquorum. c. Aux. 9 *Auxentii*. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 24 p. 214, 30 alterius *personae*. MAXIMIN. c. Ambr. 126. THEOD. PRISC. log. 33 pulcrarum figurarum. ENNOD. epist. 2, 15 Italiae. *γ c. duob. genet.*: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 11 p. 102 generis et differentiae. 2, 30 p. 130 accidentis et proprii. **b** est -o *alteri* et *alteri*: TAC. ann. 12, 19 sibi et Claudio . . . -em victoriae esse. ITALA II Cor. 6, 14 (Hier. epist. 11, 2 Rufin. hist. mon. 7 p. 415^B Aug. bapt. 4, 13, 19) nulla -o luci et tenebris est (κοινωνία, VVLG. societas. *cf.* TERT. idol. 13). BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 20 p. 120 est -o differentiae et speciei. **c** inter: CIC. leg. 1, 23 inter quos . . . est -o legis, inter eos -o iuris est (PAVL. dig. 10, 3, 14, 1). FRONTO p. 153, 20 N. neque ulla verbis istis inter se -o inest. TERT. adv. Marc. 4, 4 p. 429 -o eius (*euangelii Lucae*) inter nos et Marcionem de veritate disceptat. MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 22 huiusmodi . . . inter se συζυγίας . . . -em musici ἀνάκλασιν vocant (94, 19). IREN. 4, 9, 2 quae inter se -em non habent. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 10 p. 102 primo omnium simul inter se -es explicat. comm. sec. 4, 17 p. 283 quas inter se habeant . . . haec quinque . . . -es. **d** cum: CIC. rep. 2, 48 qui *sibi* . . . cum omni hominum genere nullam iuris -em . . . velit. MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 nullam -em cum improbis esse posse. GAIVS inst. 3, 179 cum quo (*peregrino*) sponsus (*Savigny*, sponsionis *cod.*) -o non est. GELL. 5, 19, 10 cum feminis nulla comitiorum -o est. SCAEV. dig. 31, 88, 6 an Seia in -e cum libertis habeat portionem. TERT. idol. 14 nobis nullum ius est -is in huiusmodi cum extraneis. pudic. 19 nos -em habere cum eo. adv. Hermog. 42 p. 172 habere illam *materiam* cum deo -em. ITALA I Ioh. 1, 3 (Tert. adv. Prax. 28 p. 283) ut . . . -o (κοινωνία, VVLG. societas) sit nobis cum patre et filio eius. IREN. 4, 14, 2. LACT. inst. 6, 12, 4 nec tamen quisquam interdictum sibi putet . . . -e cum amicis. DON. Ter. Phorm. 330 habet n littera cum d -em (ISID. orig. 1, 26, 23). HIL. in Matth. 10, 10 nescio . . . quae insistenti in loco cum eo in quo institerit loco videtur esse -o. COD. Iust. 7, 72, 10 pr. **e** adversus: APVL. Socr. 5 p. 129 ut omnis sit illis (*hominibus*) adversus caelestes deos -o denegata. **f** ad: IREN. 3, 18, 7 nisi per filium eam, quae est ad ipsum, recepissemus ab eo -em (4, 18, 3). HIL. trin. 11, 14 quasi servo ad servos -o non . . . possit esse. myst. p. 27, 21 nec -em suam ad alterum solus ostenderet *dominus*. COD. Iust. 5, 16, 24, 2 fisco nostro ad easdem res nullam . . . -em habituro. 5, 27, 8 licet . . . nullam -em ad patris naturalis successionem haberent. 5, 51, 13, 2 ullam sibi -em ad eas vindicare. **g** in: COD. Iust. 1, 5, 21 pr. nemini haeretico . . . esse in testimonia -em. 7, 72, 10, 1 -em habere in possessionem rerum. 8, 47, 10, 1^F. **h** *adiectivo*: epistularis -o *v. p. 1960, 53*. litteraria *v. p. 1962, 4*. *possessivo*: *v. p. 1960, 68. 78*.

B *speciatim -o christianorum, haereticorum* (*saepius etiam metonymice*): **1** *generaliter; iuncturae*: **a** *pro obiecto*: HIL. syn. 2 negata ipsi *Saturnino* . . . toto iam triennio -e (PRAEDEST. 1, 47). 4 intra nos tantum -o dominica continetur. 8 -em mihi dominicam fidei vestrae scriptis miseratis. ad Const. 2, 2 ecclesiae . . . per presbyteros meos -em distribuens. in psalm. 1, 5 ut -em gloriae caelestis polliceretur (trin. 10, 34). 14, 1 mereri eiusdem *dei* domicilii -em (AVG. serm. ed. Mai 131, 2). in Matth. 10, 13 -em immortalitatis spopondit *serpens Evae*. OPTAT. 6, 3 Corinthiis Galatis Thessalonicensibus -em . . . coniunximus. RVFIN. hist. mon. 2 p. 406^B spiritalem Christi -em acciperet. AVG. in psalm. 36 serm. 3, 19 qui . . . -em universae ecclesiae tenet. c. Cresc. 3, 35 *ecclesiarum* -em . . . non deseram. epist. 35, 2 qui non ob aliud illam -em delegit, nisi quia in catholica clericatum amiserat. SVLP. SEV. dial. 3, 12, 3 Ithacii ceterorumque partis eius -em . . . esse damnandam. 3, 13, 2 huius diei -em Martinus iniit. 3, 13, 3 ut -em subscriptione firmaret. PHOEBAD. c. Arrian. 8 p. 18^C repudiata divinitatis -e. PROSP. chron. I p. 464, 1220 cum . . . -em eius (*Iohannis*) maxima pars episcoporum . . . servaverit. EPIST. pontif. 308 (Innoc. I) Migne 20, 545^A -o . . . suspensa restituitur. *ibid.* 545^B -em . . . sibi rogaverint redhiberi. PETR. CHRYS. serm. 43 p. 320^A -o compellanda est sermone communi. GREG. M. epist. 9, 176 apostolicae sedis -em . . . reparasse. NICET. symb. 10 p. 48 credis te -em consecuturum esse sanctorum. *ibid.* ecclesiae -em . . . retinere. p. 49 ut *Christus* -em vitae perpetuae mortali nostrae substantiae impertiret. **b** *ablat.*: *pendet a verbis*: IREN. 4, 20, 11 *ecclesia* sanctificata est -e prophetae. HIL. op. hist. frg. 2, 13 ut sciret eximia gravitas tua, qui essent -e privati (MAR. MERC. Cael. 1, 2 CASSIAN. conl. 22, 8 tit. PROSP. chron. I p. 462, 1193 ALC. AVIT. epist. 41 p. 167, 16. 70 p. 89, 28 *al.*). HIL. c. Const. 15 haereticos episcopos subrogatos -e haeretica munivit *Constantius*. OPTAT. 2, 15 reddiderat una -e *ecclesia* maritis uxores. MAXIMIN. c. Ambr. 113 illos -e tua non teneri. 126 eum . . . -e vestra arceretis. HIER. epist. 15, 2, 2 ego beatitudini tuae . . . -e consocior. chron. a. Abr. 2378 *Lucifer* se nunquam haereticorum -e polluerat. vir. ill. 86 Marcellus defendit se . . . -e Iulii et Athanasii. AVG. civ. 1, 35 p. 51 conexos -e sacramentorum. EPIST. pontif. 329 (Zosim.) Migne 20, 651^B eos . . . omni -e summovimus. VEN. FORT. vita Albin. 18, 52 personam -e suspensam. *pendet ab adiectivis*: HIL. in Matth. 10, 6 *domus* pacis -e sit digna (30, 2 CASSIAN. conl. 22, 7 tit.). CONC. Aurel. a. 538 p. 80, 5 laica -e contentus. **c** *dativus*: HIL. op. hist. frg. 2, 3 qui . . . -i eorum renuntiabant. OPTAT. 1, 18 cum *seniores praedam* reddere cogerentur, subduxerunt -i pedem. *ibid.* *Lucilla* -i misceri noluit (7, 6 p. 178 LVCIF. Athan. 2, 7 SVLP. SEV. dial. 3, 13, 4 ALC. AVIT. epist. 31). COD. Theod. 16, 1, 3 (*a. 381*) *episcopos* -i Nectari . . . nec non Timothei . . . sociatos. AVG. epist. 54, 4 non ut arbitrio suo . . . vel auferat se -i vel reddat. PETR. CHRYS. serm. 2 p. 190^C profunda post scrutabimur, qui -i et moribus plus debemus. ALC. AVIT. epist. 16 -i eum subtraho vel permitto. **d** *praep.*: *α c. acc.*: in: OPTAT. 7, 2 p. 168 vos iamdudum in -em nostram voluimus recipere (LEO M. epist. 1, 2 PRAEDEST. 1, 40. 47). 7, 1 p. 167 quis illos in suam -em non intrepide accepisset? MAXIMIN. c. Ambr. 125 a vobis deiectum ipse in -em . . . suscepit (GREG. M. epist. 1, 14). RVFIN. hist. 5, 28, 12 vix . . . in -em ecclesiastici corporis revocatus est (μόλις κοινωνηθῆναι). ad: PASS. Montan. 11 *mulier* ad nostram -em obrepsit. RVFIN. hist. mon. 14 accedere ad -em (VEN. FORT. vita Marcell. 9, 37 BENED. reg. 63, 9). AVG. epist. 35, 4 ad -em catholicam . . . revocare *filiam*. CANON. Migne 56, 440 ad -em orationum admittantur (PRAEDEST. 1, 53 non admitti ad -em suam [*sc.* *Aerii*] nisi a coniugio abstinentes). ALC. AVIT. epist. 41 nos . . . ad -em gaudierum provocatis. GREG. M. epist. 1, 14 ad -em catholicam . . . converti. 4, 24 ad sacram -em te volumus revocare. 9, 186 ad -em . . . reverti. HIL. syn. 8 quidam . . . intra -em se meam continentes. BENED. reg. 38, 18 propter -em sanctam. *β c. ablat.*: in: HIL. op. hist. frg. 2, 13 perseverent . . . Marcellus et Athanasius et Asclepius in nostra -e. ad Const. 2, 2 episcopus ego sum in omnium Gallicarum ecclesiarum atque episcoporum -e. OPTAT. 6, 3 p. 148, 3 in quorum (*Galatarum et Thessalonicensium*) -e non estis. MAXIMIN. c. Ambr. 126 Leontium . . . in -e . . . susceptum. RVFIN. hist. 10, 24 *Cyrillus* in -e variabat. AVG. civ. 21, 25 p. 538 qui . . . in -e ecclesiae catholicae perseverant. bapt. 1, 10, 14 quidquid suum habet *ecclesia* in -bus diversorum a sua unitate separatis (1, 12, 18). VINCENT. LER. 3, 4 in unius . . . ecclesiae catholicae -e . . . permanentes. PHOEBAD. c. Arrian. 8 p. 18^D illos tantum catholicos esse dicendos, qui in huius professionis -e concordant. GREG. M. epist. 1, 16^a p. 20 quem in -e vitamus. 8, 11 in nostra te . . . -e receptum esse. ab: HIL. c. Const. 2 a Saturnini et Vrsacii et Valentis -e me . . . separavi (HIER. epist. 82, 11. 92, 3 GREG. M. epist. 4, 4. 33). syn. 4 ab eorum se -e, qui episcopos . . . in exilio detinent, abstinendo (CASSIAN. conl. 7, 29 GREG. M. epist. 1, 16^a p. 18. 6, 46). OPTAT. 5, 10 ut a -e fidelium foras . . . mitteretur. 7, 1 p. 161 quis eos (*parentes*) a -e sua repellere potuisset? (p. 163. 166. 167 CONC. Aurel. a. 511 p. 9 Arvern. a. 535 p. 68). 7, 1 p. 162 quis illos (*parentes*) a -e revocare potuisset? 7, 3 p. 171 a -e Petri recedere. HIER. epist. 82, 2 neque a patrum -e dividimur. AVG. epist. 35, 2 a . . . -e removeri ((PS. AVG. serm. ed. Mai 131, 2). 78, 4 suspendi a -e (SVLP. SEV. chron. 2, 37, 1. 2, 39, 7 COD. Theod. 16, 5, 62 ALC. AVIT. hom. 24 p. 168 CONC. Aurel. a. 549 p. 106 *al.*). SVLP. SEV. chron. 2, 35, 2 se ab Arrianorum -e secreverant (2, 36, 7. 2, 45, 8 EPIST. pontif. 372 [Coelestin.] Migne 50, 467^B. *fort.* INSCR. christ. Hisp. 336). COD. Theod. 16, 5, 14 (*a. 388*) Apollinarianos . . . iubemus inhiberi . . . a -e sanctorum. 16, 4, 6 (*a. 404*) qui ab Arsaci Theophili Porfyri . . . -e dissentiunt (16, 5, 62). VINCENT. LER. 3, 4 si se aliqua ecclesiae particula ab universalis fidei -e praeciderit. EPIST. pontif. 345 (Zosim.) Migne 20, 679^A perturbatores omnium ab apostolicae nostrae sedis -e alienos fuisse (GREG. M. epist. 4, 39. 9, 81. 185. 13, 17. 20). PRAEDEST. 1, 24 in errore . . . perseverantes perpetua sanctione a -e privavit (CONC. Arelat. a. 524 p. 37, 17 Arvern. a. 535 p. 68). LVP. EVPHRON. epist. p. 68^A a -e . . . arceatur. ALC. AVIT. hom. 24 p. 168 unum *mensem* diaconus ab omni officio et -e cessabit (PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^B). COD. Theod. 16, 1, 3 (*a. 381*) *hos episcopos* ad optinendas catholicas ecclesias ex -e . . . probabilium sacerdotum oportebit admitti. de: HIL. in Matth. 12, 24 propinquitatum omnium ius atque nomen . . . de ecclesiae -e retinendum. RVFIN. hist. 5, 28, 6 Victorem Theodotum . . . de -e ecclesiae (κοινωνίας) reppulisse. AVG. epist. 43, 3 cum . . . nonnulla vobiscum de -e christianae unitatis ageremus. POSSID. vita Aug. 12 de ipsa diversa -e tertio conflictum secum egerunt *episcopi*. SIDON. epist. 7, 4, 2 ALC. AVIT. c. Eutych. 2. PS. AVG. quaest. test. I 102, 17 p. 212, 25 ut . . . pacem haberet *apostolus* cum -e eorum (*fornicatorum*). SVLP. SEV. dial. 3, 13, 4 cum . . . Ithacianae partis -e misceri. **e** *genetiv.*, *obiect.*, *subiect.*: HIL. op. hist. frg. 2, 8 -is . . . eorum habere participatum (GREG. M. epist. 2, 10.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22. 8, 8 participatione). c. Const. 2 suspensa . . . -is societate. OPTAT. 7, 6 p. 178 -is unum est nomen, sed diversi sunt modi. AMBR. epist. 1, 41, 15 osculamur . . . Christum -is osculo. HIER. epist. 15, 5, 2 auctoritate -is vestrae fulti. 49, 15, 7 dilatae -is unus dies. 127, 5 tutissimum -is suae portum Romam. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 3 -is . . . tuae . . . habere discordiam. RVFIN. hist. 10, 23 p. 989 -is et ordinationis coniventia maculatur *Felix*. AVG. epist. 33, 3 suae -is defensione. COD. Theod. 16, 5, 46 (*a. 404*) catholicae -is cultus. CASSIAN. inst. 3, 2 hora tertia sacrae -is obtentu conveniunt. 3, 11 -is dominicae reverentia. POSSID. vita Aug. 14 catholicae -is cognitor. PAVL. MED. vita Ambr. 19 -is consortio (ZACCH. 2, 17 GREG. M. epist. 6, 46). VINCENT. LER. 26, 37 -is suae conventiculo. CONC. Arvern. a. 535 p. 69 iacturam. GREG. M. epist. 1, 16ᵃ p. 18 causa (p. 19). p. 19 ratione (p. 20). 7, 34 a -is unitate. *gen. partitivus*: OPTAT. 3, 6 nostrae -is homines. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 2, 1 multi episcopi -is nostrae (HIER. epist. 105, 2. 4 AVG. c. Parm. 1, 3, 5 epist. 43, 3). AVG. gest. Pelag. 35, 60 -is ecclesiasticae eum esse (epist. 34, 5 cum sint -is eiusdem. 35, 4 *femina* -is est nostrae. 43, 2. PS. AVG. quaest. test. I 102, 20). *pendet ab adiectivo*: FILASTR. 90, 2 exsortes eos suae -is effecit ecclesia catholica. *pendet a verbo*: VVLG. Hebr. 13, 16 beneficentiae -is nolite oblivisci (κοινωνίας).

2 *sensu strictiore i. q. eucharistia, christianorum mensa dominica*: HIL. myst. p. 5, 8 *ecclesiae speciem* sanctificatam esse carnis suae (*Christi*) -e. AVG. serm. 351, 10 nos . . . a -e prohibere quemquam non possumus (CANON. Migne 56, 436). BACHIAR. repar. laps. 3 deiecti . . . de sacri -e mysterii. ITIN. [Silv.] 23, 6 facta . . . -e reversa sum Tharso. LEO M. epist. 1, 5 a -is vinculo . . . habeatur extraneus. 108, 5 ut . . . illis . . . -is gratia . . . non negetur (GREG. M. epist. 8, 11). VRAN. epist. 2 p. 860ᴮ a -e sacri mysterii extorres. CANON. Migne 56, 437 per satisfactionem recipiant -em (56, 438 GREG. M. epist. 4, 14. 5, 5 inter laicos. 9, 3. 166. *cf.* CONC. Rom. a. 502 p. 431, 19 percipiant. GREG. M. epist. 6, 46). 56, 440 post vicesimum . . . annum *paenitentiae* ad -em cum oblatione suscipiantur (*opp.* orationi). SACR. Leon. p. 369 *ad deum*: nos corporis et sanguinis . . . filii tui . . . -e vegetasti. EPIST. pontif. 609 Thiel (Felix 13) 7 pueris . . . seu clericis seu laicis aut etiam similibus puellis . . . aliquamdiu sub manus impositione detentis reddenda -o est (GREG. M. epist. 9, 25. 178). SIDON. epist. 7, 4, 1 sanctae -is portio patet. CONC. Epaon. a. 517 p. 20, 11 presbytero vel diacono sine antistitis sui epistolis ambulanti -em nullus impendat (CONC. Aurel. a. 538 p. 79, 2). *ibid.* p. 24, 9 in monasterio tantummodo -e sumenda (GREG. M. epist. 3, 26). CONC. Aurel. a. 538 p. 82, 8 -e concessa. GREG. M. epist. 3, 7 -em capere . . . altaribus. *ibid.* -is sacramentum . . . conservantes (3, 26. 11, 56ᵃ p. 338. 14, 2 EVGIPP. Sev. 43, 8). 4, 2 *regina* fraternitatis -em quaesitura. 4, 24 nullatenus ad sanctae mysterium -is accedat (6, 46. 11, 56ᵃ p. 338. 339. 342 dial. 4, 56). 5, 17 subdiacones . . . inter laicos -em accipiant. 5, 18 quibus nihil aliud nisi inter laicos sacra est praebenda -o. 6, 25 -is interminatione liberum . . . esse. CONC. Aurel. a. 549 p. 104 tamdiu habeatur a -e altaris . . . donec. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 364ᴮ traditur sacrosancta -o, ego numquam dedi -em Marco monacho. VEN. FORT. vita Marcell. 6, 21 pontifex iussit . . . in calicem sacrum defundi, unde universus populus missa celebrata ad -em accepit. BENED. reg. 38, 4 ingrediens post missas et -em. *saepissime in* CONC. *quarti saeculi ut* Eliberit. (*a. 305*) 1. 2. 3. 5. 6 *al. cf. Ducange s. v.* communio *4*.

3 *additur persona resve, quibus -o constat*: **a** *genetivo*: *personae*: IREN. 4, 20, 11 prophetae. HIL. op. hist. frg. 2, 3 *Ariomanitarum*. ad Const. 2, 2 episcoporum (op. hist. frg. 2, 8). c. Const. 2 Saturnini et Vrsacii et Valentis. syn. 4 eorum, . . . qui episcopos . . . in exilio detinent. OPTAT. 5, 10 fidelium. 6, 3 *Galatarum et Thessalonicensium*. 7, 3 p. 171 Petri. LVCIF. Athan. 2, 7 Arrianorum. epist. 5 *haereticorum* (HIER. chron. a. Abr. 2378). 8 quorum sensus execramur. HIER. epist. 82, 2 patrum. 92, 3 sanctorum (COD. Theod. 16, 5, 14 NICET. symb. 10 p. 48). vir. ill. 86 Iulii et Athanasii. RVFIN. hist. mon. 2 p. 406ᴮ Christi. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 3, 1 pollutorum vel contaminatorum. SVLP. SEV. chron. 2, 35, 2 Arrianorum. dial. 3, 12, 3 Ithacii ceterorumque partis eius (3, 13, 4). COD. Theod. 16, 1, 3 *sacerdotum* (CONC. Lugd. a. 516—523 p. 32). *ibid.* Nectari . . . nec non Timothei. 16, 4, 6 Arsaci Theophili Porfyri. 16, 5, 62 papae. PROSP. chron. I p. 464, 1220 *Iohannis*. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 defuncti. CONC. Lugd. a. 516—523 p. 33 fratrum (GREG. M. epist. app. 3, 3). GREG. M. epist. 1, 16ᵃ p. 18. 19. 8, 11 Maximi. *rerum*: HIL. in psalm. 1, 5 gloriae caelestis. 14, 1 *dei* domicilii. in Matth. 10, 6 pacis. 10, 13 immortalitatis (33, 6). 30, 2 sacramentorum (AVG. civ. 1, 35 p. 51 LEO M. serm. 42, 5). myst. p. 5, 8 carnis *Christi*. trin. 10, 34 paradisi. 12, 24 ecclesiae (ad Const. 2, 2 RVFIN. hist. 5, 28, 6 AVG. civ. 21, 25 p. 538 in psalm. 36 serm. 3, 19 c. Cresc. 3, 35 NICET. symb. 10 p. 48 VINCENT. LER. 3, 4 PROSP. chron. I p. 462, 1193 CONC. Aurel. a. 511 p. 9 *al.*). RVFIN. hist. 5, 28, 12 ecclesiastici corporis. AVG. epist. 43, 3 christianae unitatis. POSSID. vita Aug. 30 dominici corporis (SACR. Leon. p. 369 GREG. M. epist. 3, 7. 4, 14). BACHIAR. repar. laps. 3 sacri mysterii (VRAN. epist. 2 p. 860ᴮ PALLAD. hist. mon. I 20). PHOEBAD. c. Arrian. 8 p. 18ᶜ divinitatis. p. 18ᴰ professionis (SIDON. epist. 4, 6, 1). COD. Theod. 16, 5, 62 fidei (VINCENT. LER. 3, 4). NICET. symb. 10 p. 49 vitae perpetuae. EPIST. pontif. 345 (Zosim.) Migne 20, 679ᴬ apostolicae sedis (GREG. M. epist. 9, 176). CONC. Aurel. a. 549 p. 104 altaris. CANON. Migne 56, 440 orationum. ALC. AVIT. epist. 31 societatis Arrianae. 41 gaudiorum. GREG. M. epist. 4, 2 fraternitatis. **b** *praepos.*: cum: HIL. op. hist. frg. 2, 8 neque -em quidem *illos* cum fidelibus habere. 2, 11 quod execrarentur Arianam et Eusebianam haeresim et nollent habere cum talibus -em. OPTAT. 7, 5 in una -e esse cum toto orbe terrarum. RVFIN. hist. 4, 14, 7 ut ne verbi quidem -em (τὸ . . . μέχρι λόγον κοινωνεῖν) cum aliquo eorum, qui . . . a veritate deviaverant, habere paterentur. CASSIOD. in psalm. praef. 1 spiritui . . . sancto non potest esse -o cum delictis. ACT. Archel. 6, 3. NOVELL. Iust. 11, 5 nulla ei -e cum Aquis servanda. ENNOD. epist. 7, 28 vixit inter sanctos viros ista -o, ut. NOVELL. Iust. 11, 7 nulla . . . Thessalonicensi episcopo neque ad hoc -e servanda (37, 5 quatenus neque Arrianis neque Donatistis nec Iudaeis nec aliis . . . aliqua detur -o . . . ad ecclesiasticos ritus). NOVELL. Iust. 14, 4 nulla -e adversus ⟨eos⟩ Thessalonicensi episcopo servanda.

syn. et iuxta posita: *ad I A*: FEST. p. 158 corpus. p. 254 societatem (LACT. inst. 6, 10, 18 MACR. sat. 6, 1, 5). FRONTO p. 153, 20 N. propinquitas. APVL. Socr. 15 p. 152 copulatio. IREN. 2, 31, 1 participatio. 4, 20, 4 commixtio. *ad I B*: RVFIN. hist. 10, 23 p. 989 ordinationis. 10, 24 fide (VINCENT. LER. 3, 4 ENNOD. epist. 2, 21, 2 GREG. M. epist. 1, 14. 1, 16ᵃ p. 20). COD. Theod. 16, 1, 3 consortio (GREG. M. epist. 8, 11). CASSIAN. inst. 3, 11 collectae. ALC. AVIT. hom. 24 p. 168 officio (GREG. M. epist. 9, 81). GREG. M. epist. 2, 31 p. 127 gratiam (8, 11. 9, 178). *opp.*: *ad I A*: CIC. de orat. 1, 189 sui similis -e quadam, specie autem differentis . . . partes. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 11 p. 103 differentias (comm. sec. 4, 17 p. 283. 5, 1 p. 285 COD. Iust. 5, 13, 1 pr.).

epitheta: *ad I A*: CIC. de orat. 3, 72 pristina VLP. dig. 17, 2, 53 delictorum turpis atque foeda -o. AVG. civ. 19, 24 p. 400 concordi (*bis*). *adde p. 1963, 57 sq.* *ad I B*: HIL. c. Const. 15 haeretica. syn. 4 dominica (8 CASSIAN. conl. 7, 29. 22, 7 tit. 22, 8 tit. inst. 3, 11). MAXIMIN. c. Ambr. 126 indigna. RVFIN. hist. mon. 2 p. 406ᴮ spiritalem. AVG. c. Parm. 1, 3, 5 catholicae (epist. 34, 1. 35, 2. 4 gest. Pelag. 35, 60 POSSID. vita Aug. 14 LEO M. epist. 1, 2 COD. Theod. 16, 5, 46 GREG. M. epist. 1, 14 *al.*). gest. Pelag. 35, 60 ecclesiasticae (serm. ed. Mai 131, 2 MAR. MERC. Cael. 1, 2). POSSID. vita Aug. 12 diversa. CASSIAN. inst. 3, 2 sacrae (GREG. M. dial. 4, 56 epist. 3, 6. 4, 24. 6, 46 *al.*). *cf.* SIDON. epist. 7, 4, 1 sanctae (GREG. M. epist. 4, 24. 11, 56ᵃ p. 339 BENED. reg. 18). PALLAD. hist. mon. II 10 p. 364ᴮ sacrosancta. CANON. Migne 56, 440 plenam (ENNOD. epist. 2, 21, 2). ALC. AVIT. c. Eutych. 2 impudenda.

nota ad I A et B locutionem una -o: OPTAT. 2, 15 reddiderat una -e maritis uxores. 7, 1 ad unam -em . . . quaeri. 7, 5 in una -e esse. SEDVL. op. pasch. 2, 6 p. 201 deitatis . . . una -o. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 26 p. 125 est una eorum -o. comm. sec. 5, 1 p. 287. *ibid.* est eorum una atque indiscreta -o.

C *technice ap. grammaticos i. q. coniunctio, confusio*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 22 huiusmodi autem inter se συζυγίας passionem sive -em musici ἀνάκλασιν vocant (94, 19 passionem sive -em).

II ***translate***: **A** *i. q. comitas, liberalitas, humanitas*: SIDON. epist. 1, 2, 8 cum ludendum est . . . hortatur *Theudoricus rex* ad ludum libertatem -emque. 1, 11, 12 subrisit Augustus, ut erat auctoritate servata, cum se -i dedisset. 2, 3, 1 invenis . . . qualiter honorum tuorum crescat -e fastigium. 7, 9, 11 blandi apud eos -e vilescunt. ALC. AVIT. hom. 24 p. 145, 19 *rex* civilitate sublimis, -e terribilis. ENNOD. epist. 5, 22 potiorum sublimitas -e geminatur. 7, 31, 2 quanta debuisti pro tot beneficiis -e summitti *parentibus*. 8, 7, 1 custodia -is honor est dignitatum. 9, 23, 6 -is et blandimentorum tuorum mella . . . non minus rebus nobilitata quam verbis. 9, 35, 1 indicium -is . . . est ad apicem pervenisse.

B *cum nota vituperationis fere i. q. contagio*: PACIAN. paraen. 8 excusaberis, cum tibi -em suam imputaverint innocentes?

C *technice apud grammaticos de genere verborum*: CHAR. gramm. I 28, 28 in 'es' correptam masculina et feminina, neutralia nulla, nisi quae per -em veniunt, inveniuntur (67, 7). 88, 21 neutrum *in 'ex'* nullum invenies nisi ex -e, hic et haec et hoc simplex. EXC. Bob. gramm. I 541, 19. 31. 542, 15. 39. PRISC. gramm. II 341, 5 -o generis est duplicis in ablativo terminationis causa.

***2. commūnio,** -īvī (-iī), -ītum, -īre *a* com *et* munire. *de formis*: *legitur* commoenio: FRONTO p. 228, 25 N. *imperf.* -iebam: LIV. 35, 51, 7 FRONTIN. strat. 1, 8, 3. -ibam: BELL. Afr. 47, 2 AMM. 17, 1, 12. *perf.* (*modo codicibus fides sit*): -ivi: CAES. civ. 3, 51, 8 BELL. Alex. 19, 1 LIV. 4, 26, 4. 21, 47, 8. 24, 41, 4. 28, 16, 7. 31, 34, 7. 34, 27, 2. 35, 28, 9 DICT. 2, 41 HYG. fab. 176 HEGES. 5, 10, 1 GENNAD. vir. ill. 12 PS. RVFIN. in Os. 12, 10 GREG. TVR. Franc. 4, 50 CORP. XIV 4002. -ii: CAES. civ. 3, 43, 1 (*pars codd.*) NEP. Milt. 2, 1 Alc. 7, 4 LIV. 21, 48, 7. 22, 18, 7. 24, 7, 10. 24, 39, 13. 29, 7, 6 Σ. 42, 58, 1. 42, 60, 4 (?). FRONTIN. strat. 1, 8, 11. 2, 3, 17 POL. SILV. chron. I p. 547, 34. *plusq.* -iveram: TAC. ann. 15, 17. -ieram: LIV. 3, 42, 3. 39, 56, 1. *de notione*: GLOSS. ἐπιτειχίζω. ἀσφαλίζομαι. ὀχυρῶ.

I ***proprie***: *munimine, tutamine firmare, roborare,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

saepius rem tutamine firmatam aedificare: A *de actione hominum*: 1 *locum sim.*: *absolute vel c. abl. instrumentali rei corporeae*: PLAVT. Rud. 934 oppidum (LIV. 24,20,8. 39,56,1 HYG. fab. 149. 176). CIC. agr. 1 frg. 2 Atellam. CAES. Gall. 5,49,6 castra (6,7,4 civ. 1,42,5 vallo. 1,72,5. 3,42,1 BELL. Afr. 47,2 SALL. hist. frg. 3,96 <permag>nis operibus. LIV. *25ies ut* 2,32,3 vallo fossàque. 2,51,7 *al.* CVRT. 5,5,1. 8. 6,4,3 FRONTIN. strat. 1,8,3. 2,5,17 TAC. ann. 1,15. 4,47. AMM. 17,1,12 tormentis muralibus et apparatu . . . valido. HEGES. 5,10,1 castrum). *cf.* CAES. Gall. 1,8,2 castella (civ. 3,43,1 BELL. Alex. 19,1 NEP. Alc. 7,4 LIV. 25,20,2. 35,51,7 PLIN. nat. 6,30 FRONTIN. strat. 1,3,9. 1,8,11. 2,3,17). CAES. civ. 1,43,2 *tumulum* (LIV. 31,34,7 fossa ac vallo). 1,54,4 collem. 3,51,8 *locum* (SALL. Iug. 66,1 NEP. Milt. 2,1 LIV. 5,34,8. 6,29,4 tumultuario opere. 21,48,7). LIV. 2,49,8 opportunus visus locus -endo praesidio (*an* praesidio *abl. instr.?*). 4,1,4 Verruginem. 8,15,4 Suessam. 22,32,1 hibernaculis . . . -itis (24,39,13). 24,7,10 Puteolos per bellum coeptum frequentari emporium. 24,20,8 stativa. 32,5,11 Asnaum. 34,27,2 urbem fossa valloque (34,62,12). TAC. ann. 15,17 quae Euphratem ultra -verat Corbulo. AMM. 14,2,8 Pamphyliam . . . undique praesidiis -itam. 17,13,28 -itis aditibus Raeticis. 18,2,3 civitates (*i. urbes*). 18,7,6 ripas Eufratis castellis et praeacutis sudibus. 23,6,35 villas . . . nulla murorum firmitudine -itas. 26,9,2 *Pessinunte* praesidiis . . . -ito. 28,2,1 Rhenum magnis molibus. VEG. mil. 4,17 turres... dicuntur machinamenta... diligentissime ex crudis coriis vel centonibus -ita. VVLG. I Macc. 10,45 muros (οἰκοδομηθῆναι). AVG. serm. 86,8 adversus fures licet quocumque munimine thesaurum tuum et vestem tuam -ias. NOVELL. Theod. 1,24,1 *limitibus* maxime -itur universa respublica. CORP. XIV 4002 aedem Fortunae et Victoriae.

2 *homines aliqua re vel hominibus*: DICT. 2,41 reges . . . custodibus idoneis exercitus -vere. AMM. 20,10,1 Iulianus . . . omni . . . apparatu -itus Tricensimae oppido propinquabat. 25,3,1 ut miles nec vallum erigeret nec sudibus se -ret. 29,5,34 Firmus . . . praesidiorum magnitudine -itus. MART. CAP. 5,426 *femina armis* se . . . -ire solita. GREG. TVR. Franc. 4,50 Chilpericus . . . se infra Thornacenses muros . . . -vit. *corporis partem*: VEG. mulom. 2,11,3 caput apposito cerebellari.

B *de animalibus*: ARNOB. nat. 2,17 *nonne cernimus* mansiones alia *animalia* e saxis et rupibus tegere et -ire suspensis?

C *de rebus naturae*: FRONTO p. 228,25 N. stagnis Stygiis Acheruntem aegre -iri. CASSIOD. in psalm. 143,16 maceries est paries . . . qui . . . hortorum culta -it. *fabulose*: PAVL. MED. vita Ambr. 20 quia ignis . . . omne illud aedificium -ret. *de hominum corpore*: GELL. 17,11,5 nihil umoris influere in pulmonem ore ipso arteriae -ito. AVG. civ. 14,24 p. 50 pulmones... antro pectoris -iti. *de herbis*: HIL. in psalm. 1,16 ut *folia* quodam vallo . . . pomorum initia -iant.

II *translate (vel in imagine)*: *tutari, defendere, firmare*: CIC. Q. Rosc. 43 sanctissimis testimoniis . . . causa Roscii -ita est. Caecin. 74 parum est -itum ius civile. epist. 15,4,6 ut . . . rex . . . omni auctoritate aulae -ita regnum cum dignitate optineret. QVINT. inst. 9,4,21 dissimulatque *simplicitas* eos (*numeros*) et tantum -it occultius. PAVL. dig. 47,2,32,1 quia testes et signatores, qui rem -vissent, praesentes non haberem. HIL. trin. 3,9 fidei veritatem adversum omnem inspirationem diabolicae fraudulentiae. 12,1 gravissimae impietatis fluctui -itam puppim damus. in Matth. 10,11 fidem . . . iactura corporis. in psalm. 131,17 iustitia . . . internum hominem. AMM. 22,9,12 *Iulianus* privilegiis et stipendiorum numero . . . -itus. PS. ASCON. Verr. p. 199 bulla . . . sinus -ens pectusque puerile. HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 777 ex rationis veritate -itus aperte promo sententiam. GENNAD. vir. ill. 12 totum operis sui corpus citatis patrum traditionibus. dogm. 52 chrismate -iti. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3,6 per quam (*fidem*) se -it *iustus*. Basil. hom. 2,1 in quo . . . proclivius vergimus ad peccatum, hanc . . . partem maiore cautela diligentiaque. hist. 2,25,7 *tropaeis* Romana -itur ecclesia. 3,23,8 *gratia* fuerat -itus. 4,3,1 librum . . . validissimis . . . assertionibus. PS. RVFIN. in Os. 2,3 quos . . . devotio -ret. 12,10 agni sanguine Israelitarum limina. AVG. epist. 166,19 sententiam. COD. Theod. 2,23,1 pr. (*a. 423*) quisquis armatae militiae stipendiis -itus in solo publico . . . aedificium aliquod construxerit. POL. SILV. chron. I p. 547,34 *Constantinus senior* christianae religionis ministros privilegiis -iit. SALV. eccl. 2,3 rebus ad vitam necessariis -itus *es*. ENNOD. epist. 9,3 Ambrosium . . . hac apud vos . . . prosecutione -iri. 9,31 hac te precum mearum prosecutione -o. CASSIOD. in psalm. 118 concl. merito ad futuram Ierusalem calculus iste deputatur, qui totius integritatis robore -itur. 140,3 hoc duplici . . . tutamine -iri, ut nec cogitatio eius iniqua sapiat nec prava voluntas in fatua verba prosiliat. *fort.* CYPR. GALL. gen. 901 iungitur . . . matris sententia vatis, dum tranquilla docens natum -it et ornat (*sic A*, commonet et *C*, communiter *o. G*). *absolute*: AVG. epist. 104,6 non est hoc irrogare supplicium ab excipiendo supplicio -ire.

part. perf. **commūnītus,** -a, -um *pro adiectivo translate*: AMBR. virg. 1,9,51 quo sanctior quisque eo -ior.

syn. et iuxta posita: *ad II*: GENNAD. vir. ill. 12 confirmavit. CYPR. GALL. gen. 901 ornat (*? v. l. 78*). *addita adverbia modi et adverbialia*: *ad I*: AMM. 14,2,8 undique. VVLG. I Macc. 10,45 in circuitu. DICT. 2,41 utrimque. *ad II*: CIC. Caecin. 74 parum. QVINT. inst. 9,4,21 occultius. *additae praepos.*: *ad I*: AVG. serm. 86,8 adversus fures. *ad II*: HIL. trin. 3,9 adversum inspirationem.

3. communio *v.* communitio.

*****commūnis,** -e [*cf. c. osc.* múíníkú *fem. 'communis', got.* gamains *'communis', lituan.* mainas *'permutatio' et c.* munia, immunis, mutuus, mutare, *fortasse c.* munus, munis. *Th.*]. *cf.* NOT. Tir. 38,10—11a munis, immunis, -is. *de formis*: S. C. de Bacch. (Corp. I² 581) 11 comoine<m>; *item uno* m *saepissime in* INSCR., *ut* CORP. I² 725. 726. III 12465. V 6225. IX 1200. 1492. XIII 7815 INSCR. christ. Hisp. 12. *praeterea in cod. F Varronis ling. longe saepius uno quam duobus* m (*cf.* 5,6. 21. 43. 161. 8,80. 9,67. 74 *al.*). cumm-: CORP. IV 1251 add. p. 206. *fem. plur.*: CHRON. Alex. chron. I p. 102,125 -ae. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A κομμούναις (*sed* THEOPHIL. inst. Iust. 3,18 pr. *et* 4 κομμοῦνες). *abl. sing.* -i *passim*, -e: VEN. FORT. Mart. 1,13 CORP. IX 4071. *de gradatione*: *comp.* -ior: CIC. Mur. 66 SVET. Claud. 21 TREB. Gall. 17,5 RVSTIC. c. aceph. p. 1180B. *superl.* -issimus: SVET. Vesp. 22? (*T et vulg.*, comissimus *rell.*, *Ihm*) NOVELL. Iust. 43,1,1 RVSTIC. c. aceph. p. 1188B. magis -is: CIC. epist. 4,9,2 QVINT. inst. 8,2,24. *legitur inde a* NAEVIO *et* PLAVTO *per totam latinitatem.* [*it.* commune, *francog.* commun, *hisp.* comun. *M.-L.*] *cognomen v. nom. propr.* *significatur is qui ad duos, tres, plures, multos, omnes pertinet.*

I *sensu sollemni*: *qui duorum (trium, plurium, omnium) est*: CIC. ad Q. fr. 1,1,28 praeter -em fidem, quae omnibus debetur. EXPLAN. in Don. gramm. IV 490,15 -e . . . multorum est. SCHOL. Hor. Vind. ars 128 materia . . . ideo vocatur -is quia omnibus patens est. CAEL. AVR. chron. 2,1,10 BOETH. in Porph. comm. sec. 1,10 p. 161 *sqq. al.* GLOSS. κοινός. -e κοινόν. II 351,49 κοινὴ ὄνομα -is. III 373,60 κοινωνικός. *cf.* TER. MAVR. 512 *-esque syllabas* dictitent κοινάς magis. DIOM. gramm. I 428,16 -e . . ., quod Graeci κοινόν . . . appellant. CASSIOD. in psalm. 88,2. 135,4 ἀπὸ κοινοῦ id est a -i. DIFF. ed. Beck p. 48,50 -e articulis distinguit (*opp.* promiscuum). ISID. diff. 1,126 -e generis est (*opp.* epicoenum). [GLOSS. IV 36,20 -is simul, in se, *ad* comminus *spectat.*]

A *adiectivum*: 1 *generalia*: a *de hominibus et hominum partibus*: NAEV. com. 75 quasi in choro [pila] ludens datatim dat se[se] et -em facit. PLAVT. Merc. 451 -is est illa mihi cum alio (455). Pseud. 584 inimicum . . . -em meum atque vostrorum omnium (CIC. Verr. 2,38 Planc. 55 CAES. civ. 1,4,4 LIV. 42,24,4). Trin. 1147 Megaronides -is . . . meus et tuos. VARRO Men. 44 innubae fiunt -is. CIC. Quinct. 21 necessarium (Cluent. 87). 28 servis (Q. Rosc. 32 SEN. contr. 7,4 [19], 4 ICTI *passim, ut* ALF. dig. 10,3,26. 24,1,38 pr. CELS. dig. 31,20 IVLIAN. dig. 9,4,41 GAIVS inst. 3, 167 *al.*). Q. Rosc. 27 Panurgus . . . fuit Fannii; is fit ei cum Roscio -is. Verr. 3,17 hostis (5,21. 6,76 p. red. ad Quir. 10 dom. 101 Mil. 78 off. 2,63. 3,107 SALL. Iug. 81,1 LIV. 3,7,4 *al.*). Cluent. 87 amicum (Q. CIC. pet. 29 CIC. Att. 1,10,6 epist. 5,2,8. 5,15,2 CAES. civ. 3,109,1 LIV. 8,23,8 MANIL. 5,66 QVINT. decl. 355 p. 386 PLIN. epist. 1,12,9. 4,23,1. 5,10,1 SVET. Vesp. 13 FRONTO p. 180,2 N. PROC. dig. 17,2,76 GAIVS dig. 13,6,18 pr. APVL. apol. 72. *cf.* PETRON. 105 amicam). CIC. Planc. 57 obtrectatores (SVET. Iul. 55). rep. 1,56 doctores. 3,33 magister (Tusc. 5,30 TERT. adv. Marc. 3,14 p. 399). *ibid.* imperator. Tusc. 5,78 vir. ad Q. fr. 1,3,3 liberos (CAES. Gall. 7,26,3 SEN. contr. 2,7 [15], 8 CVRT. 8,3,14 TAC. ann. 2,72. 3,34. 4,7. 11,34 SVET. Aug. 17 PAPIN. dig. 26,2,26 pr. 31,67,10. 49,17,16 pr. APVL. Plat. 2,25 IVST. 7,5,5 SERV. georg. 4,153 HIER. epist. 69,3). CIC. epist. 7,33,2 nostris amatoribus. Q. CIC. pet. 35 suffragatores. CAES. Gall. 5,14,4 uxores (SERV. georg. 4,153). 6,23,5 magistratus. NEP. Timol. 1,4 affinem. VERG. georg. 4,153 natos (Aen. 2,789 OV. epist. 12,187). Aen. 2,573 erinys. 4,102 populum. 8,275 deum (12,118 catal. 9,50 CIRIS 359 [*i. Martem cf. p. 1971,33*]. PROP. 1,11,15 VAL. FL. 7,228 TAC. hist. 4,64 AVSON. 419,40 AVG. civ. 1,4 p. 9. 3,7 p. 103 CORP. XI 4770). *cf.* AVSON. 361,21 -is Paphie dea sideris et dea floris (CORP. XI 4770). CIRIS 361 nepotes (SEN. contr. 9,1,10 *cf.* TAC. ann. 5,1 pronepotes). PRIAP. 34,3 puella. PROP. 2,30,21 penates. OV. met. 5, 566 numen (CLAVD. rapt. Pros. 1,89). fast. 6,95 lare. LIV. 8,23,8 socios (31,9,2). 28,21,8 cognatis. 38,57,7 filia (QVINT. inst. 3, 11,6 decl. 381 p. 425 TAC. ann. 12,2. 16,34 PLIN. epist 8,18,2 PROC. dig. 23,3,82 PAPIN. dig. 23,2,62 pr. ICTI *saep.* AMM. 28,4,9). *cf.* SEN. contr. 1,1,25 filium (VAL. MAX. 3,2 ext. 8 QVINT. decl. 300 p. 182. 319 p. 252 SVET. Tib. 7 ICTI *saepius* PORPH. Hor. carm. 4,12,7/8 PROB. Verg. ecl. 6,78 AVG. civ. 15,16 p. 92 ALC. AVIT. epist. 95 CORP. III 10347 *al.*). SEN. contr. 1,1,25 patrem (VAL. MAX. 2,1,9 PAVL. sent. 5,9,4). *cf.* PLIN. paneg. 39 parens (*in imagine.* CIC. Tusc. 5,37 unde . . . ordiri rectius possumus quam a -i parente natura? COLVM. 1 praef. 2). LABEO dig. 33,8,22,1 vicarium. LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298) 18 recuperatorem. VAL. MAX. 9,1 ext. 5 fratri (SEN. dial. 12, 9,7 PAPIN. dig. 23,2,34,2). SEN. benef. 3,28,4 mancipium (POMPON. dig. 24,1,31,3 SCAEV. dig. 41,9,3 PAPIN. dig. 40,4,48 PAVL. dig. 10,3,31). VAL. FL. 4,761 superos. MART. 11,81,1 Aeglen. IVV. 15,148 conditor. TAC. hist. 4,17 dominos. ann. 14,64 Germanicos. IVLIAN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 38, 2, 24 liberto (SCAEV. dig. 34, 1, 16, 3 PAPIN. dig. 40, 4, 48 CELS. Vlp. dig. 38, 1, 15, 1 MACER dig. 48, 5, 25 [24] pr. VLP. dig. 40, 5, 4, 23 MARCIAN. dig. 2, 4, 23 CORP. III 8220). *cf.* GAIVS dig. 23, 2, 46 libertam (PAVL. dig. 38, 1, 28). VENVL. dig. 46, 2, 31, 1 debitorem (SCAEV. dig. 20, 5, 11. 14) MARCELL. dig. 47, 6, 5 familia (PAVL. dig. 9, 4, 9 CAPITOL. Alb. 4, 7). SCAEV. dig. 34, 2, 18, 1 alumno. PAPIN. dig. 23, 3, 69, 9 partus. APVL. met. 7, 22 adulterum. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 557 *Christus.* CYPR. epist. 28, 1 ANTH. 422, 4 Caesar. AVSON. 325, 48 reum *Cupidinem.* 470[B], 2 Ausonium. CLAVD. DON. Aen. 9, 172 illis fuit omnis -bus commissa respublica. VVLG. II Macc. 3, 6 copias. HIER. epist. 7, 6, 1 matrem (32, 2. *cf. in imagine*: LIV. 1, 56, 12 quod ea [*terra*] -is mater omnium mortalium esset. VAL. MAX. 7, 3, 2). CLAVD. 10, 31 avum. PAVL. NOL. epist. 27, 1 unanimorum. MEROB. pros. frg. 1 A 21 te -em alacrit⟨ati ac la⟩bori. AVG. civ. 3, 3 p. 100 coniuges. serm. ed. Mai 31, 2 *rex* -is cultu. SACR. Leon. p. 353 per alterutram pietatem se repperiunt -es. SIDON. epist. 7, 15, 1 ut te fratremque -em colonum civitatis habitatio plus haberet. APRING. in apoc. 20, 8 -es sanctis ... existere. GREG. TVR. Franc. 9, 28 se his verbis esse -em. ACT. Petr. 6 frater et domine, sanctorum mysteriorum -is. CORP. IX 1618 paganis. XIV 1808 parentis. INSCR. Bullettino di archeologia e storia Dalmata 1906 p. 191 Silvano. *nota*: GLOSS. III 6, 36 -is victor (*sc. qui* ʻ*communiter vivit*ʼ) σύγκοινος. *partes corporis*: ELEG. in Maecen. 1, 85 *Geryonis* tribus ... -em fratribus alvum. CELS. 5, 26, 16 -es . . . ieiuni intestini et ventriculi vulnerati notae sunt. 7, 18 p. 295 sinus. QVINT. decl. 321 p. 260 uterus. LACT. inst. 7, 5, 6 *vultus* (opif. 8, 3).

b *de bestiis*: MANIL. 2, 242 -is ... Aries (*i. fecundus sive infecundus*). PLIN. nat. 10, 205 contra *vulpem* auxiliantur *corvi aesalo avi* velut adversus -em hostem. 32, 145 -es ... terrae mari amni hippopotami crocodili et amni tantum ac mari thynni *eqs.* MART. 2, 37, 3 *verris* mammas suminis imbricemque porci -emque duobus attagenam. VLP. dig. 9, 1, 1, 14 animal (*cf.* GREG. M. moral. 1, 22 *cameli* -ia sunt animalia ... cameli namque ruminant, sed nequaquam ungulam findunt [1, 40]. LACT. epit. 29 [34], 2 cum simus animal sociale atque -e). *nota*: CIC. off. 3, 32 in figura hominis feritas et immanitas beluae a -i tamquam humanitatis corpore segreganda est.

c *de rebus corporeis*: *de arboribus, herbis, frugibus, metallis sim. et rebus ad ea pertinentibus*: HOR. epist. 1, 10, 34 herbis. PLIN. nat. 12, 51 *murra Arabiae* cum Trogodytis -is, tura praeter Arabiam nullis ac ne Arabiae quidem universae. 12, 100 myrobalanum Trogodytis et Thebaidi et Arabiae ... -e est. 12, 104 calamus ... -is Indis atque Syriae est. 14, 1 *arboribus* (*opp.* externae). 15, 100 nec cutis ulla singulis *acinis* praeter -em. 17, 138 *ramum.* 18, 81 *frumenta.* 18, 133 *lupinus.* 34, 173 est ... molybdaena ... vena argenti plumbique -is. STAT. Ach. 2, 109 saxum. DAMIG. lapid. 19 lapis *alectorius.* PLIN. nat. 15, 106 saporum genera. 16, 99 *germinationes* omnibus arboribus -es. 17, 218 arborum quidam -es morbi *eqs.* 17, 223 scabies -is omnium *vitium* est. 37, 68. *de instrumentis, rebus humanis, institutionibus*: PLAVT. Bacch. 282 is *lembus* erat -is cum hospite et praedonibus. Rud. 976 vidulum. S. C. de Bacch. (Corp. I² 581) 11 pecuniam (LIV. 39, 18, 9 LEX Malac. [Corp. II 1963] 57, 57. 67, 15. 16. 69, 65 IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 1 GAIVS dig. 10, 2, 28 PAPIN. dig. 22, 1, 1, 1 *al.* CORP. VIII 895). CIC. Quinct. 28 saltu (SCAEV. dig. 8, 5, 20, 1 MOD. dig. 3, 5, 26 [27] pr.). *ibid.* agro (38. 46. 90 QVINT. decl. 336 p. 321. 322. 323 VLP. dig. 39, 3, 6, 23 PAVL. dig. 39, 3, 11, 5). Tull. 16 fundum (epist. 9, 25, 3. 16, 21, 7 SEN. contr. 7, 4 [19], 4 ICTI *saepe, ut* LABEO dig. 33, 2, 31 PROC. dig. 8, 6, 16 IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 *al.*). Verr. 3, 112 oppidum ... locis -bus ... decoravit (5, 2 dom. 111 Vatin. 15 epist. 13, 11, 1 VARRO ling. 5, 21 VITR. 1, 3, 1. 1, 7, 1. 2, 8, 17. 6, 5, 1 MARCELL. dig. 8, 5, 11 VLP. dig. 10, 3, 6, 6. 39, 1, 3, 1 CORP. IX 475). Verr. 3, 175 litteras *legis.* 6, 34 re publica (leg. agr. 1, 26 Catil. 4, 16 rep. 2, 78 epist. 6, 6, 9 LIV. 5, 24, 8 SEN. clem. 1, 9, 1 AVG. civ. 11, 22 p. 490 GREG. M. moral. 12, 43 *al.*). Verr. 6, 52 munus leve atque -e (*sc. frumentum emendum*). leg. agr. 2, 86 Romam, -em patriam omnium nostrum (Catil. 4, 18 Flacc. 5 rep. 1, 19 leg. 2, 5 LIV. 3, 66, 4 *al.*). Cael. 59 paries (top. 22 *bis.* 24 OV. met. 4, 66 VITR. 2, 8, 8 *al.*). rep. 1, 41 delubris (leg. 2, 45). *ibid.* spatiis. fin. 3, 64 urbem (3, 67 SEN. dial. 6, 18, 1). *ibid.* civitatem (leg. 1, 23 SEN. dial. 11, 6, 4 AVG. civ. 22, 29 p. 624). 3, 67 theatrum. nat. deor. 2, 154 domus (div. 1, 131 Lael. 15 PLIN. nat. 10, 104 PLIN. paneg. 48 MARCELL. dig. 17, 1, 38 pr. SCAEV. dig. 35, 2, 94 AVSON. 227, 2). off. 1, 55 sepulcra (HOR. sat. 1, 8, 10 MARCIAN. dig. 1, 8, 6, 4 AVSON. 228, 2 CORP. V 6225; *in imagine*: LVCR. 5, 259 esse videtur omniparens eadem rerum -e sepulcrum. CATVLL. 68, 89 Troia ... -e sepulcrum Asiae Europaeque. AVSON. 241, 3). CIC. epist. 5, 15, 2 forum. VARRO Men. 104 matellam. frg. Gell. 3, 14, 3 scyphus. ling. 5, 43 templum (AVG. civ. 18, 12 p. 271). rust. 1, 8, 5 *vinea.* 3, 2, 4 villa (3, 2, 9). frg. Non. p. 540 vestimentum (HIER. epist. 64, 18, 1 EXPOS. mundi 5. *cf.* HIER. epist. 64, 10, 1 vestes). NEP. Arist. 3, 1 *et* 3 aerarium. SALL. Iug. 79, 4 populi finis. hist. frg. 3, 5 classis (NEP. Them. 3, 1 Arist. 2, 2 Paus. 2, 1). OV. fast. 2, 655 Terminus. LIV. 8, 14, 2 aedes (POMPON. dig. 8, 2, 27 pr. GAIVS dig. 39, 2, 32 PAPIN. dig. 39, 1, 18 pr. *al.*). *cf.* VITR. 5, 6, 8 aedificiorum (VLP. dig. 10, 3, 6, 12. 42, 5, 9, 4). LIV. 38, 48, 2 Delphos, -e oraculum. 44, 2, 7 viae. *cf.* MANIL. 2, 140 iter (PLIN. epist. 6, 25, 1 VLP. dig. 21, 1, 17, 15 SENT. Helvidi Prisci [Corp. IX 2827] 28 CORP. X 2632. 3158). VITR. 1, 3, 1 operum (4, 9, 1. 6 praef. 7). 2, 8, 12 coloniam. PAVL. FEST. p. 70 rivo (p. 107 PROC. dig. 8, 6, 16 VLP. dig. 17, 2, 52, 12 PAVL. sent. 5, 6, 9). VAL. MAX. 6, 6 ext. 1 rogo (SEN. nat. 6, 32, 7 LVCAN. 7, 814; *in imagine*: AMM. 28, 1, 3 -em pereuntis patriae rogum). MELA 1, 31 monumentum (CORP. XIV 416. 1804). LEX Malac. (Corp. II 1963) 63, 13 tabulas (66, 4). MART. 3, 51, 3 balnea. 4, 40, 6 lectus (11, 23, 6. *cf.* 12, 91, 1 lectulus). QVINT. decl. 301 p. 187 mensae (PLIN. paneg. 49). FRONTIN. aq. 106 aquam (PAPIN. dig. 3, 5, 30, 7). IVV. 6, 365[14] calicem. *al. passim.* *de rebus naturae, tempore, terris*: PLAVT. Cas. 19 abierunt hinc in -em locum (*i. ad inferos. cf.* CORP. XII 213 -i quieturus sede viator). Rud. 975 mare ... -e certost omnibus (977. 981 CELS. dig. 43, 8, 3, 1 VLP. dig. 47, 10, 13, 7). CIC. Arat. frg. 32, 6 stella ... ... una tenet duplices (*sc. Equi et Andromedae*) -i lumine formas (MAT. carm. frg. 9 OV. met. 1, 135 MANIL. 1, 379). *cf.* Quinct. 74 luce (S. Rosc. 150 Verr. 6, 23. *cf. l. 32*). Catil. 4, 7 spiritu. dom. 46 temporum (Balb. 58 Planc. 96 Mil. 69 de orat. 1, 2 epist. 3, 11, 4 OV. trist. 5, 10, 11 TERT. resurr. 22 p. 55 MEROB. carm. 3, 3). nat. deor. 1, 39 rerum naturam. epist. 2, 10, 2 mons (STAT. Theb. 4, 402). LVCR. 1, 196 multis -ia corpora rebus multa . . . esse (VITR. 2, 6, 4). 1, 814 primordia (2, 695). 1, 896 semina. 3, 325 radicibus *terrae et caeli* (5, 554). CIRIS 441 tellus (*cf.* AVG. civ. 17, 4 p. 210 terra). OV. met. 1, 135 -em ... ceu lumina solis et auras ... humum (PLIN. paneg. 24). 7, 127 auras (QVINT. inst. 6 pr. 12). 14, 481 hiems (*i. tempestas*). MANIL. 2, 230 signa (*i. stellae.* GERM. 452). LVCAN. 2, 660 Italiam. GERM. 258 ignem *siderum.* SEN. nat. 5, 16, 4 argestes. *cf.* epist. 95, 7 *ventum.* VAL. FL. 7, 227 orbem *terrarum* (PANEG. 6, 14). STAT. Theb. 1, 586 sŏlum (PORPH. Hor. carm. 3, 24, 12/13). CELS. dig. 43, 8, 3, 1 aeris (VVLG. sap. 7, 3 VLP. dig. 47, 10, 13, 7 ZACCH. 1, 15). GAIVS inst. 2, 72 insula (AFRIC. dig. 16, 1, 17, 2 CHRON. Alex. chron. I p. 102). VLP. dig. 47, 10, 13, 7 littora. APVL. apol. 8 aqua. PANEG. 3, 6 Rhenus et Hister et Nilus *eqs. ibid.* diem (*i. lucem.* 12, 21) atque solem. AVIEN. Arat. 476 flamma *siderum.* AVSON. 2, 9 fulminis ictu. Mos. 179 fretum. 433 vias *Rheni et Mosellae.* CLAVD. 8, 654 annum *Arcadii et Honorii consulum.*

d *cum pronominibus, adiectivis sim. quae imprimis ad homines vel res corporeas spectant*: PLAVT. Pseud. 1165 memento ... dimidium istinc mihi de praeda dare: -e istuc esse oportet. TER. Ad. 804 vetus verbum hoc quidemst -ia esse amicorum inter se omnia (*cf.* CIC. Verr. 3, 89 iste Dorotheum sic diligebat, ut diceres omnia inter eos esse -ia. off. 1, 51 NEP. Epam. 3, 4 SEN. benef. 7, 4, 1. 7, 12, 1 *sqq.*). CIC. S. Rosc. 72 quid est tam -e quam spiritus vivis, terra mortuis? Flacc. 9 primum dicam, id quod est -e, Graecos *testes.* off. 1, 53 multa . . . sunt civibus inter se -ia, forum, fana, porticus, viae *eqs.* 1, 54 prima societas in ipso coniugio est, proxima in liberis, deinde una domus, -ia omnia. OV. met. 9, 490 omnia, di facerent, essent -ia nobis praeter avos. DOM. MARS. carm. frg. 1, 1 omnia cum Bavio -ia frater habebat ... rura domum numeros atque omnia denique. PETRON. 100 non -e est, quod natura optimum fecit? sol omnibus lucet *eqs.* PLIN. nat. 16, 77 *de arboribus*: quaecumque -ia sunt montibus planisque, maiora fiunt *eqs.*

e *de rebus incorporeis*: PLAVT. Amph. 10 *quae* in rem vostram -em sient (499 Aul. 200 CATO or. inc. frg. 2 SISENNA hist. 99 RHET. Her. 4, 56, 69 CIC. Verr. 3, 172 Caecin. 50 Cluent. 196 rep. 2, 4 CAES. Gall. 1, 35, 2. 5, 26, 4 VARRO ling. 8, 80 rust. 2, 4, 3 *et passim*); *cf.* res publica *p. 1969, 61 sqq.* PLAVT. Capt. 246 conservitium. Cas. 807 nuptiis. Cist. 587 negotium (SALL. Iug. 105, 2 SEN. dial. 8, 3, 5 LEX Malac. [Corp. II 1963] 67, 23 PAPIN. dig. 31, 77, 21 VLP. dig. 3, 5, 5, 6. 17, 2, 52 pr. 42, 5, 9, 4 PAVL. dig. 10, 3, 27. 17, 2, 67, 2 *al. cf.* SCAEV. dig. 26, 7, 47, 6 negotiationis). TER. Ad. 188 pernicies (CIC. inv. 1, 5 AVG. civ. 14, 20 p. 44). 793 corruptela. 953 vitium (CIC. de orat. 2, 210 fin. 1, 18 Cato 35 CAES. civ. 2, 4, 4 NEP. Chabr. 3, 3 OV. Pont. 2, 3, 22 CELS. 4, 18 p. 143 SEN. dial. 5, 26, 3 PLIN. nat. 18, 154 IVV. 3, 182 TAC. Agr. 1 *al.*). CARM. epigr. 68 (Corp. VI 30105) ⟨commu⟩ni heic animo duo ut essemus siti (CIC. prov. 20 LIV. 5, 17, 6. 22, 3, 8. 22, 22, 3. 27, 35, 9. 28, 9, 9. 34, 22, 7. 39, 30, 1). QVADRIG. hist. 41 exempli. *ibid.* fidei (CIC. off. 3, 107 ad Q. fr. 1, 1, 28 TERT. adv. Val. 1 p. 178 HIL. syn. 2. 3 VVLG. Tit. 1, 4). RHET. Her. 2, 10, 14 iure (CIC. Verr. 1, 13. 6, 141 Caecin. 9 div. 1, 8 off. 3, 108 NEP. Them. 7, 4 LIV. 3, 56, 10 MANIL. 2, 415 SEN. contr. 1, 1, 14 GAIVS inst. 1, 1. 3, 95a *al. sic passim*). RHET. Her. 2, 10, 14 legibus (CIC. inv. 2, 124 rep. 1, 27 parad. 32 Tusc. 4, 62 epist. 6, 6, 12 CAES. Gall. 5, 56, 2 MANIL. 2, 340 SEN. contr. exc. 3, 5 [*bis*] *al.*). RHET. Her. 2, 13, 20 utilitatem (CIC. inv. 1, 68. 2, 160 Verr. 4, 1 Caecin. 49 fin. 3, 64 off. 1, 22 NEP. Alc. 4, 6 LIV. 36, 7, 11 VAL. MAX. 4, 1, 11 QVINT. inst. 2, 17, 36 FRONTIN. aq. 95 TAC. hist. 2, 5 *al. passim*). RHET. Her. 4, 44, 57 saluti (CIC. inv. 1, 73 Verr. 2, 22. 5, 52. 140 Manil. 48 fin. 3, 64 nat. deor. 1, 1 off. 1, 62 CAES. Gall. 2, 5, 2. 5, 33, 2. 5, 48, 1 LVCR. 1, 43 BELL. Afr. 33, 1 *al. passim*). CIC. inv. 1, 3 commodi (S. Rosc. 111 Verr. 2, 26 Sest. 139 rep. 5, 7 fin. 3, 69 BRVT. Cic. epist. 11, 4, 2 RVT. LVP. 1, 15 SEN. nat. 5, 18, 14 IVV. 16, 7 TAC. ann. 1, 22 PLIN. epist. 1, 8, 13 APVL. Plat. 2, 26 *al.*). CIC. inv. 1, 69 fortunis (leg. agr. 2, 103 Rab. perd. 3 de orat. 2, 196 off. 1, 58 Att. 11, 6, 1 CAES. Gall. 7, 1, 5 SALL. or. Cottae 8 *al. passim*). inv. 1, 100 praeceptum (de orat. 1,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

138. 165. 2, 333 part. 9. 123. 126. 132 epist. 1, 9, 23 SEN. epist. 94, 22 COLVM. 6, 1, 2 QVINT. inst. 2, 5, 15. 11, 3, 180 LACT. inst. 6, 2, 18 VVLG. II Macc. 10, 8). CIC. inv. 1, 108 honore (LIV. 28, 32, 7 SVET. Aug. 17 sepulturae). 2, 9 hominum infirmitati (2, 101). 2, 69 consilium (Verr. 4, 94. 5, 15 rep. 1, 43 *bis* POMP. Cic. Att. 8, 12^c, 3 CAES. Gall. 1, 30, 5. 3, 8, 3 LIV. 3, 51, 1. 5, 17, 6 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 47 VITR. 1, 1, 5 *al.*). CIC. inv. 2, 132 praescripto. Quinct. 7 studio (leg. agr. 1, 26 Rab. perd. 4 Sull. 93 Brut. 49 epist. 6, 9, 1. 15, 11, 2 fin. 3, 6 Ov. trist. 3, 7, 11 VAL. MAX. 3, 7, 11 SVET. Claud. 42 APVL. apol. 73). CIC. Quinct. 16 nummorum facultatem (de orat. 1, 44). 51 humanitatis (Flacc. 24 Sull. 64 dom. 98 EDICT. imp. Diocl. praef. 1, 26). Quinct. 66 necessitudine (EDICT. imp. Diocl. praef. 1, 8. *cf.* SEN. clem. 1, 8, 3 necessitas). S. Rosc. 111 praesidium (Verr. 2, 153 CELS. 2, 18 p. 64). Q. Rosc. 35 nomine (de orat. 3, 60. 73 top. 55 fin. 3, 35 Att. 4, 6, 1 Ov. fast. 4, 35 LIV. 30, 12, 13 MANIL. 2, 206 CELS. 7, 18 p. 296 *al. passim*). Verr. 2, 8 supplicio (Pis. 99). 2, 18 laudem (Sull. 82 Arch. 22 Brut. 261 NEP. Pel. 4, 1 PANEG. 3, 18). 2, 19 onus (LIV. 1, 47, 12 VLP. dig. 37, 6, 1, 16). 2, 39 malum (Brut. 250 Att. 7, 1, 2. 11, 14, 1 epist. 6, 4, 2 LVCR. 5, 1343 SALL. Iug. 64, 1 *al.*). 2, 39 metus (Sest. 8 LIV. 1, 28, 8. 5, 17, 10 SEN. dial. 5, 16, 2 QVINT. decl. 351 p. 380). 2, 39 periculum (Verr. 2, 85. 153 de orat. 2, 209. 343 part. 44 off. 1, 83 epist. 4, 15, 2. 6, 1, 3 Att. 11, 1, 1 CAES. Gall. 1, 39, 4 BELL. Afr. 27, 2 VERG. Aen. 2, 709 *al.*). CIC. Verr. 2, 43 calamitate (3, 91 off. 3, 99 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1 CIC. epist. 14, 3, 1 ad Q. fr. 1, 4, 5 RVT. LVP. 1, 7 VITR. 2, 8, 20 CVRT. 6, 4, 12). Verr. 3, 18 famae (6, 157 Flacc. 13). 3, 175 litteras (de orat. 2, 72 BALB. Cic. Att. 9, 7^b, 1 CIC. epist. 11, 15, 1 Ov. met. 13, 397 TERT. test. anim. 1 *al.*). Verr. 4, 2 voluntate (5, 139 prov. 20). 4, 224 genus cogendae pecuniae (Flacc. 23 Sest. 130 rep. 2, 42. *de origine*: Ov. met. 1, 352). 5, 114 religione (div. 2, 28 TERT. nat. 1, 11 orat. 18 adv. Marc. 5, 7 p. 593 PANEG. 4, 17 LACT. inst. 1, 20, 1 PASS. Mar. Iac. 1 p. 47). Verr. 6, 94 dignitas (leg. agr. 1, 27 Catil. 4, 15 epist. 10, 3, 2 ad Q. fr. 2, 13, 1). 6, 132 Martem (*i. fortunam belli. sim.*: Sest. 12 belli. Mil. 56 Phil. 10, 20 de orat. 3, 167 epist. 6, 4, 1 LIV. 5, 12, 1 *al.*). Verr. 6, 143 causam (6, 170 Cluent. 3 de orat. 1, 213 Att. 1, 1, 4. 2, 15, 4 *al.*). Caecin. 70 vitae (Deiot. 30 Phil. 2, 7 de orat. 1, 248 ac. 1, 15 VITR. 1 pr. 2 SEN. contr. 7, 1 [16], 2 SEN. epist. 122, 18 PLIN. nat. 28, 107 APVL. met. 10, 13 LACT. inst. 7, 9, 15 *al.*). CIC. Cluent. 13 dolore (CVRT. 10, 5, 9 HOMER. 354 PLIN. paneg. 90 AMBR. exc. Sat. 1, 5). Cluent. 16 dedecus (188 LIV. 1, 40, 3). 17 sensus (dom. 97 prov. 2 de orat. 2, 68 Tim. 44 LVCR. 1, 422 HOR. sat. 1, 3, 66 PHAEDR. 1, 7, 4 SEN. epist. 5, 4 TAC. dial. 31 APVL. Plat. 1, 14 *al. passim*). CIC. Manil. 44 bellum (epist. 11, 25, 2 LIV. 28, 41, 14. 29, 11, 2 SEN. suas. 5, 4 SIL. 15, 346 FLOR. epit. 4, 2, 4 IVST. 1, 10, 19). Manil. 48 imperii (Balb. 13 LVCAN. 4, 6 PLIN. paneg. 66 APVL. mund. 35 PANEG. 2, 9). leg. agr. 1, 2 odium (Vatin. 25 Mil. 78 Phil. 12, 19 CAES. Gall. 6, 9, 7 NEP. Dat. 10, 3 SEN. Herc. f. 383 benef. 3, 19, 4 QVINT. decl. 348 p. 372 LAMPR. Heliog. 17, 7). leg. agr. 1, 26 amore (CATVLL. 68, 69 CLAVD. 24, 52). Rab. perd. 27 libertas (Sest. 1 Vatin. 24 Phil. 5, 37. 10, 18 epist. 12, 24, 2 BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 2 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 1 CAES. Gall. 5, 27, 6. 7, 4, 4. 7, 37, 4. 7, 71, 3. 7, 89, 1 SEN. contr. exc. 5, 8 VAL. MAX. 6, 3, 2 SVET. Claud. 10 CAPITOL. Maximin. 15, 3 IVST. 5, 10, 1 VEG. mil. 2, 24). CIC. Mur. 55 condicionem (Cael. 57 Balb. 18 Tusc. 3, 59. 77. 4, 62 HOR. epist. 2, 1, 152 QVINT. inst. 9, 4, 84 decl. 270 p. 108 GAIVS dig. 46, 1, 70 pr. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 15 ARNOB. nat. 1, 37 AMBR. exc. Sat. 1, 4 AVG. civ. 3, 14 p. 113). CIC. Sull. 1 invidia (Cael. 30). Arch. 2 vinculum (LVCR. 4, 1202 SEN. benef. 6, 41, 2 epist. 58, 9 PLIN. epist. 1, 8, 9). Flacc. 5 exitii (102 dom. 134 Sest. 145 Mil. 103 SEN. benef. 7, 20, 1 APVL. met. 9, 2 AMM. 15, 7, 1. 31, 5, 4 CLAVD. 5, 20). Flacc. 34 crimine (Cael. 14 Cato 67 orat. 35 VERG. Aen. 12, 16 Ov. met. 13, 304 LIV. 8, 14, 9 QVINT. decl. 335 p. 320 IVV. 6, 365^33 TAC. hist. 1, 30. 33 PLIN. epist. 2, 11, 9 *al.*). dom. 18 miseriarum (Brut. 251 epist. 2, 16, 5. 4, 3, 1. 4, 15, 1. 6, 4, 2. 7, 3, 1. 11, 27, 4 AVG. civ. 22, 22 p. 605. *cf.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 miseriarum acervo). Cael. 1 otio (prov. 24 Phil. 10, 3 rep. 1, 7 epist. 3, 11, 4). prov. 20 officium (fin. 3, 59 off. 1, 8. 144. 3, 14. 15 epist. 1, 9, 4 Ov. fast. 1, 673 VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 COLVM. 1, 9, 6 QVINT. inst. 12, 9, 11. 12, 11, 5 PLIN. epist. 3, 4, 3 FRONTO p. 141, 15 N. PAPIN. dig. 50, 8, 4 [3] VOPISC. Aurelian. 25, 4). Marcell. 22 naturae (fin. 5, 25 SALL. Iug. 85, 15 SEN. dial. 11, 8, 3 TERT. scorp. 10 *al.*). Deiot. 10 errore (Phil. 11, 34 SVET. Aug. 88. *cf.* CIC. Att. 6, 1, 18 erratum). Phil. 8, 12 *rationibus* (ac. 1, 22 leg. 1, 23. 30. 35 PLIN. nat. 2, 39. 17, 136. 19, 35 QVINT. inst. 5, 8, 6. 6, 3, 45. 9, 1, 4). Phil. 14, 13 gaudio (Att. 16, 1, 6 LVCR. 4, 1195 Ov. epist. 15, 317 trist. 4, 2, 17 LIV. 23, 12, 8 PANEG. 12, 47). de orat. 1, 12 usu (fin. 3, 3 Lael. 18 off. 1, 51 VARRO Men. 338 ling. 5, 161. 9, 67. 74 Ov. met. 6, 349 VITR. 1, 7, 1 *al.*). de orat. 1, 94 opinione (ac. 1, 41 nat. deor. 3, 72 off. 2, 35 RVT. LVP. 2, 5. 9 QVINT. inst. 5, 10, 12 TERT. anim. 20 HIL. trin. 1, 1 *al.*). de orat. 1, 141 quaestione (Brut. 322 off. 1, 5 QVINT. inst. 5, 10, 110 decl. 271 p. 109. 316 p. 243. 326 p. 283). de orat. 1, 221 vitae consuetudine (nat. deor. 2, 62 fat. 24 epist. 5, 14, 3 VARRO ling. 5, 6. 8. 6, 82. 9, 9. 114 *bis*. 10, 16. 74. 76. 78 RVT. LVP. 2, 17 *al.*). de orat. 1, 249 intellegentia (leg. 1, 44 ARNOB. nat. 4, 5. 5, 36. 7, 30 HIL. trin. 6, 45 in Matth. 12, 12). orat. 36 more verborum (fin. 4, 22 Tusc. 4, 66 QVINT. inst. 8, 2, 17 APVL. mund. 33 apol. 54 TERT. bapt. 11). orat. 117 iudicium (ac. 2, 59 fin. 2, 45 Ov. met. 8, 706 QVINT. inst. 12, 10, 20 HIL. trin. 7, 16). fin. 3, 11 gloriam (LIV. 45, 38, 10 VELL. 2, 22, 4 LVCAN. 10, 377 HIER. epist. 6, 2, 2). fin. 3, 62 societatem (off. 3, 28 epist. 15, 4, 16 CAPITOL. Aur. 29, 7 SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 8 Hild.). fin. 4, 45 sententiam (off. 3, 80 epist. 4, 1, 2 SVET. Tib. 35 APVL. Plat. 2, 11 TERT. anim. 2 [*bis*] AMM. 31, 7, 5). ac. 2, 34 signo (epist. 9, 16, 2 AETNA 518 CELS. 2, 7 p. 39 PLIN. nat. 18, 250 QVINT. inst. 5, 9, 11). Tusc. 5, 94 voluptates (LVCR. 4, 1207 SEN. epist. 123, 16 QVINT. inst. 1, 10, 4 decl. 297 p. 175 LACT. inst. 3, 8, 5). Cato 68 mortem (SIL. 13, 529 TERT. scorp. 8 pudic. 14 anim. 43 CAPITOL. Aur. 28, 4 PELAG. in Rom. 5 p. 670^a RVFIN. apol. Orig. 1 AVG. civ. 13, 23 p. 589 *bis* serm. ed. Mai 23, 4). CIC. nat. deor. 1, 64 argumentum (QVINT. inst. 4, 2, 99. 5, 13, 34). off. 1, 58 victus (Lael. 103 PS. APVL. Ascl. 22). 1, 107 *personarum quibus induti sumus* una -is est... altera autem, quae proprie singulis est tributa. 3, 45 amicitiis (Lael. 77 PETRON. 79). Att. 1, 12, 2 quaestus. 7, 13^a, 3 bonorum fuga (Ov. trist. 1, 9, 20 SEN. Med. 1002). 11, 17^a, 1 maerore (SVET. Cal. 5 AMBR. exc. Sat. 1, 1). epist. 1, 7, 9 eventis (TERT. anim. 36). 1, 9, 20 concordiae. 5, 17, 3 casum (6, 20, 3 ad Q. fr. 1, 4, 4 CAES. Gall. 5, 30, 3 civ. 3, 72, 4 SEN. dial. 6, 9, 1 AVG. civ. 15, 4 p. 63). epist. 15, 1, 1 administratio... belli (PAPIN. dig. 27, 7, 6). ad Q. fr. 3, 9, 3 rei publicae statu. CAES. Gall. 1, 30, 4 consensu (VARRO ling. 8, 22 frg. Serv. Aen. 7, 601 LIV. 36, 5, 1 VLP. dig. 2, 14, 7, 19. 10, 3, 13 FILASTR. 84, 3 INSCR. numm. Babelon II p. 222, 5). Gall. 2, 4, 4 concilio (7, 15, 3 LIV. 6, 33, 6. 32, 19, 9. 34, 41, 4. 38, 34, 5. 39, 25, 11. 42, 43, 4. 45, 18, 5). Gall. 3, 8, 5 legationem (LIV. 45, 13, 12). VARRO rust. 2, 1, 12 pars (QVINT. inst. 6, 1, 8 PS. APVL. herm. p. 271). LVCR. 1, 824 elementa (2, 689). 2, 692 littera (LACT. inst. 3, 25, 9). 3, 335 motibus (LIV. 25, 16, 10 QVINT. inst. 11, 3, 71). 5, 958 bonum (VERG. Aen. 11, 435 Ov. trist. 4, 4, 16 MANIL. 1, 84 SEN. dial. 8, 1, 4 *al.*). 5, 1155 foedera pacis (Ov. Pont. 4, 13, 43 FLOR. epit. 2, 6, 4). 6, 1226 remedi (PLIN. nat. 26, 107. 28, 123. 135. 146. 148 QVINT. inst. 11, 1, 72. 87). BELL. Alex. 58, 2 coniectura. SALL. hist. frg. 2, 62 habitum (QVINT. inst. 2, 5, 11). VERG. Aen. 9, 181 statione. PROP. 2, 30, 32 culpae (Ov. ars 1, 395 PLIN. epist. 10, 19, 2 PAPIN. dig. 45, 2, 9, 1 OPTAT. 7, 1 p. 163). 4, 11, 73 pignora (Ov. met. 5, 523 AMM. 27, 6, 8). EPIST. Sapph. 181 munera (SEN. benef. 6, 19, 4 AVSON. 166, 14). Ov. fast. 2, 835 damna (QVINT. decl. 320 p. 255. 256. 257 VLP. dig. 17, 2, 52, 3). trist. 5, 5, 33 sacrum (Pont. 2, 10, 17. 3, 4, 67. 4, 8, 81 CVRT. 9, 10, 16 STAT. Theb. 12, 392 AVSON. 336, 62). Pont. 4, 13, 47 votum (PLIN. nat. 17, 14 PAPIN. dig. 48, 6, 7, 1 DECRET. centon. Ostr. [Corp. XI 5750] 9). LIV. 1, 13, 8 regnum. 4, 20, 8 existimatio (23, 47, 8). 5, 25, 8 decreto (36, 20, 3. 37, 6, 2 APVL. Plat. 2, 24 VVLG. II Macc. 12, 4). 5, 33, 7 vocabulo (TERT. orat. 22 adv. Marc. 5, 11 p. 610. 5, 15 p. 629 adv. Hermog. 24 AVG. civ. 13, 6 p. 576). 23, 5, 10 cladem (SEN. benef. 6, 37, 3). 28, 12, 2 lingua (AVG. civ. 16, 11 p. 142. 143). *et sim. passim.* *cum pronom., adiectivis sim. quae imprimis ad res incorporeas spectant*: TER. Phorm. 245 pericla, damna, exilia...-ia esse haec. CIC. Verr. 4, 98 esse quiddam nobis inter nos -e. 4, 130 cum *Verres* ab omnibus..., id quod -e est, propter imperium ... metueretur. 4, 206 sunt... quaedam tibi cum multis -ia. Sull. 9 necesse est, quod mihi consuli praecipuum fuit praeter alios, id iam privato cum ceteris esse -e. de orat. 2, 36 fateamur aut hoc, quod haec ars profiteatur, alienum esse aut cum alia aliqua arte esse -e. part. 3 collocare... etsi est -e, tamen ad inveniendum refertur. 130 quod in beneficio gratia, in iniuria punitio nominatur. atque haec -ia sunt naturae atque legis. top. 29 ea, quae sint ei rei, quam definire velis, cum aliis -ia. 90 pleraque... sunt ei (*causae*) cum proposito -ia. leg 1, 23 inter quos... est communio legis, inter eos communio iuris est; quibus autem haec sunt inter eos -ia, ei civitatis eiusdem habendi sunt. ac. 1, 25 *dialectici* suis utuntur *verbis*. et id quidem -e omnium fere est artium. 2, 70 de ceteris sunt inter illos (*Antiochios et Academicos*) nonnulla -ia; haec Academicorum est una sententia. Tusc. 1, 56 si nihil haberet animus hominis, nisi ut appeteret aut fugeret, id quoque esset ei -e cum bestiis. 3, 17 tris virtutes, fortitudinem iustitiam prudentiam frugalitas complexa est, etsi hoc quidem -e est virtutum. 5, 14 negat ... *prudentia* ei (*beatae vitae*) cum dolore et cruciatu quicquam esse -e. off. 1, 51 omnium...-ia hominum videntur ea, quae sunt generis eius quod ab Ennio positum in una re transferri in permultos potest. epist. 2, 17, 7 ad senatum quas Bibulus litteras misit, in eis, quod mihi cum illo erat -e, sibi soli attribuit. 5, 21, 1 mihi -ia omnia, quae opto, contingant. 7, 12, 2 quom -e nihil possit esse apud eos, qui omnia voluptate sua metiuntur? 11, 27, 2 vetustas habet aliquid -e cum multis, amor non habet. ASIN. Cic. epist. 10, 31, 2 adeost... invisus mihi, ut nihil non acerbum putem, quod -e cum illo sit. VARRO Men. 71 unam virtutem propriam mortalibus fecit, cetera promiscue voluit -ia habere. SALL. Catil. 1, 2 animi imperio, corporis servitio magis utimur, alterum nobis cum dis, alterum cum beluis -e est. NEP. Thras. 1, 4 illa... omnia -ia imperatoribus cum militibus et fortuna, quod in proelii concursu abit res a consilio ad vices ⟨rerum⟩. *al. passim.*

f (hoc) commune est *sequente enuntiato*: ut: CIC. fin. 5, 26 omnium artium recte dici potest -e esse, ut in aliqua scientia versentur. Tusc. 4, 65 hoc...-e malorum et bonorum, ut... curatio sit adhibenda. off. 1, 54 cum sit hoc natura -e animantium, ut habeant libidinem procreandi. VARRO ling. 10, 51 -e omnium est, ut quattuor

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

figurae vocis habeant proportione declinatus. PLIN. nat. 3, 1. 16, 195 -ia his pinoque, ut. *c. (acc. c.) inf.*: CIC. fin. 3, 36 omne ... quod honestum sit, id esse propter se expetendum, -e nobis est cum multorum aliorum philosophorum sententiis. CELS. 1, 3 p. 16 -ia ... omnibus sunt ... vel in sole vel ad ignem ungi atque sudare. 2, 2 p. 31 *notarum* omnium -e est aliter se corpus habere atque consuevit. 2, 17 p. 64 his omnibus -e est digerere id, quod ... praecordia onerat. 7, 14 p. 290 -e omnibus est umbilicum indecore prominere. QVINT. inst. 2, 4, 37 -e est quaerere an ... an. 6, 1, 11 est ... utrisque -e conciliare sibi ... iudicem. 11, 1, 7 totum hoc apte dicere non elocutionis tantum genere constat, sed est cum inventione -e. 12, 3, 7 vim cuiusque vocis intellegere ... -e prudentium est. PLIN. epist. 1, 22, 10 impetu quodam et instinctu procurrere ad mortem -e cum multis *est*. ARNOB. nat. 2, 52 -e est quod interrogatis expromere. LACT. inst. 6, 6, 12 AVG. civ. 15, 20 p. 99. quod: CIC. epist. 9, 15, 1 quod me amas, quod id et iampridem et constanter facis est id quidem magnum atque haud scio an maximum, sed tibi -e cum multis. OV. trist. 5, 6, 29 hoc est cum miseris solum -e beatis, ambobus tribui quod solet obsequium. Pont. 2, 9, 21 hoc tecum -e deo, quod uterque rogati supplicibus vestris ferre soletis opem. CELS. 4, 8 p. 131 his -ia sunt: quod propter angustias ... sibilum edit, dolor in pectore praecordiisque est *eqs.* 6, 4 p. 223 -e utrique *areae* est, quod ... pili primum extenuantur. 8, 10, 5 -e ... ei (*cruri*) femorique est, quod ... in canalem coniciendum est. QVINT. inst. 7, 4, 31 omnibus his -e est, quod rei ... venia ... utuntur. PLIN. paneg. 2 PAVL. coll. Mos. 2, 5, 2 AVG. civ. 8, 16 p. 345. *adde*: TERT. adv. Hermog. 42 p. 172 -e inter illos facis, quod a semetipsis moveantur. *cf.* VENVL. dig. 45, 1, 137, 4 in pecunia et in Sticho illud -e est, quod. GAIVS dig. 1, 7, 2, 1 (inst. 1, 103) VLP. dig. 46, 1, 8, 7.

2 *adduntur personae (vel res), inter quas communio est vel res, per quas ea efficitur*: **a** *genetivo*: CIC. Balb. 27 -e liberorum est populorum. fin. 5, 26. 65 haec ita iustitiae propria sunt, ut sint virtutum reliquarum -ia (Tusc. 3, 17). off. 1, 54 *p. 1972, 83.* QVINT. inst. 12, 3, 7 prudentium, *v. supra l. 11.* ACT. Petr. 6 sanctorum mysteriorum. *pendet tam a -is quam a substantivo*: TER. Ad. 188 pernicies -is adulescentium. 793 -is corruptela nostrum liberum. CIC. inv. 2, 69 -e Graeciae consilium. Verr. 3, 91 -em Siculorum tempestatem calamitatemque. 5, 17 -i arce sociorum. *al. passim.*

b *dativo*: *animantium*: *dat. pendet etiam a verbo vel copula*: PLAVT. Rud. 976 mare quidem -e certost omnibus. :: assentio; qui minus hunc -em ... mi esse oportet vidulum? CIC. S. Rosc. 72 quid est tam -e quam spiritus vivis, terra mortuis? Phil. 1, 5 quae ... eis futura fuisse -ia. part. 132 sunt ... ambigui duobus adversariis praecepta -ia. epist. 16, 21, 7 -em nobis emptum esse ... fundum. HOR. sat. 1, 8, 10 hoc ... plebi stabat -e sepulcrum. OV. met. 9, 490 omnia ... essent -ia nobis. CELS. 7, 18 p. 295 -is ... utrique ... sinus est. SEN. Herc. f. 449 -is ista pluribus causa est deis. *pendet a -is*: MAT. carm. frg. 9 Phoebus ... -e lumen hominibus. VARRO ling. 5, 21 colonis locus -is ... territorium (*sc. vocatur*). CIRIS 441 -is alumna omnibus ... tellus. ELEG. in Maec. 1, 85 frangeret *Hercules* ... tribus adversis -em fratribus alvum *Geryonis.* SEN. nat. 6, 32, 7 illic *non sunt* ... ardentes promiscue -es populis cadentibus regi. LVCAN. 3, 307 populo -ia vestro Massiliam ... fata tulisse. SIL. 13, 278 extruitur rogus, hospitium -e peremptis. STAT. Theb. 1, 586 suadetque ... somnos ... pecori -e solum. 12, 503 *deos* sacrasse loco -e animantibus aegris confugium. Ach. 2, 109 saxum -e magistro. MART. 2, 37, 3 mammas suminis imbricemque porci -emque duobus attagenam. 3, 51, 3 semper vitas -ia balnea nobis. QVINT. inst. 8, 2, 8 res -is pluribus in uno aliquo habet nomen eximium. TER. MAVR. 1172 ξ, quod Graecis -e videmur habere. ARNOB. nat. 2, 36 Plato ... *non* -ia sentiens multitudini. COMM. instr. 2, 31, 2 -ia fratri (*sc. habes vel sim.*; communica *Oehler*) unum praesta tibi. CARM. epigr. 693, 5 (*a. 483*) debitum -em omnibus (INSCR. christ. Hisp. 12). *rei*: LVCR. 1, 824 multa elementa vides multis -ia verbis (2, 689). PANEG. 3, 1 lustris omnibus praedicandis -is oratio est. *nota*: GREG. TVR. Franc. 9, 28 non se his verbis esse -em (*i. assentire*).

c *duabus vocibus per* et (atque, que, *asyndeto sim.*) *coniunctis*: α *pron. possess. sim.*: PLAVT. Aul. 200 te volo de -i re appellare mea et tua. Pseud. 584 inimicum ... hunc -em meum atque vostrorum (vostrum *et P*) omnium. Trin. 1147 Megaronides -is ... meus et tuos. LIV. 40, 17, 5 adversus -es suos atque illius hostes. SVET. Aug. 52 -i suo Romaeque nomine. PAVL. dig. 48, 10, 14 pr. servo -i Titii et suo (*om. F*[1], sui *F*[2]). *adiect.*: VARRO frg. Non. p. 540, 32 olim toga fuit -e vestimentum et diurnum et nocturnum et muliebre et virile. β *genetivis*: *pendent magis a subst. quam a* -is: CIC. Verr. 3, 160 quod ... et illorum (*Syracusanorum*) et -e conventus illius ac prope totius provinciae *est.* 4, 154 volo hoc esse -e accensorum lictorum viatorum. 6, 94 habita est ... ratio ... dignitatis existimationisque -is. 6, 170 -em libertatis et civitatis causam in ... crucem egisti. Sull. 82 haec et hominum ornatissimorum ... et universi senatus -is est laus. part. 130 haec -ia sunt naturae atque legis. Tusc. 4, 65 hoc -e malorum et bonorum. *al. passim.*
γ *dativis*: *animantium*: *pendent tam a copula quam a* -is: CIC. Pis. 99 quod potest esse improbis et probis -e. VARRO rust. 1, 8, 5 *vinea* vulpibus et hominibus fit -is. NEP. Chabr. 3, 3 est ... hoc -e vitium magnis liberisque civitatibus. OV. met. 13, 397 littera -is ... pueroque viroque. MANIL. 4, 103 quid ... nobis -e ferisque? CELS. 7, 28 p. 316 hoc ... -e esse et maribus et feminis potest. 8, 10, 5 -e ... ei (*cruri*) femorique est, quod. SEN. nat. 2, 41, 1 haec ... Etruscis philosophisque -ia sunt. 5, 16, 5 argestes ... tam euntibus -is *est* quam redeuntibus. epist. 9, 3 illud nobis et illis -e est. 92, 27 ratio ... dis hominibusque -is est. PLIN. nat. 12, 100 myrobalanum Trogodytis et Thebaidi et Arabiae ... -e est. 12, 104 calamus ... -is Indis atque Syriae est. 18, 133 cum sit *lupinus* et homini et quadripedum generi ... -is. TERT. idol. 8 cum ... sint ... et hominibus -ia saepe quae et idolis. anim. 16 ut illud ... -e sit nobis et leonibus. ANTH. 422, 4 -is nobis et tibi (*sc. Britanniae*) Caesar erit. *al.* *nota duos dativos*: MOD. dig. 10, 2, 30 fundus mihi -is est (et *ins. Pl*) pupillae coheredi. *fortasse* SEN. dial. 6, 18, 1 *infra l. 17?* *pendent a* -is: SEN. dial. 6, 18, 1 intraturus es urbem dis hominibus -em. PLIN. nat. 21, 46 non numerari inter principales *colores*, hoc est -es maribus ac feminis. SIL. 16, 410 et nobis et equis letum -e laboras. SCAEV. dig. 4, 4, 47, 1 curator adulescentium praedia -ia sibi et his ... vendidit. PORPH. Hor. carm. 4, 12, 7/8 *Procne* filium sibi -em et illi (*Tereo*) ... occidit. *fortasse* CORP. XII 2037 murus -is M. et Sextinae (*nisi subest genetivus*). *rerum*: CELS. 5, 18, 5 -e ... iocineri et lieni Lysias composuit ex his. PLIN. nat. 16, 195 -ia his pinoque, ut. 18, 250 in eodem arvo signum illius (*hordei*) maturitati et horum (*panici miliique*) -e lucentes vespere ... cicindelae. 32, 145 -es ... terrae mari amni hippopotami. MEROB. pros. frg. 1 A 22 te ... -em (*i. aeque idoneum*) alacrit⟨ati ac la⟩bori, labori ac potestati natura formavit. δ inter *v. infra l. 39 al.* *nota* cum: PLAVT. Bacch. 282 *l. 49.*

d inter: TER. Ad. 804 -ia esse amicorum inter se omnia (CIC. Verr. 3, 89). CIC. Verr. 3, 177 obligentur ... -i inter se conscientia. leg. 1, 23 inter eosdem etiam recta ratio -is est. ac. 2, 70 sunt inter illos non nulla -ia. fin. 3, 63 ut -is hominum inter homines naturalis sit commendatio. CAES. Gall. 5, 14, 4 uxores habent *Britanni* deni duodenique inter se -es. LVCR. 3, 335 -bus inter eas conflatur utrimque motibus ... sensus. PLIN. nat. 17, 138 -em inter duas matres coalescere *ramum*. QVINT. inst. 12, 10, 20 est aliquid inter ipsos *Atticos* -e. PROC. dig. 8, 6, 16 inter quos is fundus -is fuisset. POMPON. dig. 8, 2, 27 pr. si inter te et me -es sunt ... aedes. 39, 2, 39 pr. GAIVS dig. 10, 3, 2 pr. inst. 2, 254. 3, 149. 150. PAPIN. dig. 23, 3, 69, 9 ut inter uxorem et se partus -is sit. PAVL. dig. 10, 2, 25, 3. 4 TERT. adv. Hermog. 42 p. 172 RVFIN. Adamant. 3, 4. *additur dativus*: CIC. Verr. 4, 98 esse quiddam nobis inter nos -e. fin. 5, 25 quaedam esse ... inter se animalibus reliquis ... -ia. off. 1, 53 multa ... sunt civibus inter se -ia. OV. Pont. 2, 10, 17 sunt ... inter se -ia sacra poetis. VLP. dig. 1, 1, 1, 4 quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus inter se -e sit. PORPH. Hor. carm. 3, 24, 12/13 -e ... inter se barbaris sōlum eorum esse. RVFIN. Adamant. 1, 3 nihil illis inter se -e est.

e cum: PLAVT. Bacch. 282 *lembus* erat -is cum hospite et praedonibus. DOM. MARS. carm. frg. 1, 1 omnia cum Bavio -ia frater habebat. CIC. Verr. 2, 19 onus meum vobiscum esse -e. Cael. 14 *Catilinae familiaritatis crimen* est ... -e cum multis et cum quibusdam etiam bonis. de orat. 2, 36 hoc ... cum alia aliqua arte esse -e. orat. 44 sunt ... necessaria et tamen cum multis paene -ia. ac. 1, 41 quae *opinio* esset ... cum falso incognitoque -is. Tusc. 3, 47 tertium peccatum -e cum quibusdam. div. 2, 29 cum rerum natura ... quid habere potest -e non dicam gallinaceum fel ... sed ...? off. 1, 58 quibuscum (*propinquis*) -is ... fortuna ... est. 3, 15 haec ... officia ... esse ... cum omni hominum genere -ia. 3, 107 cum hoc (*pirata*) nec fides debet nec iusiurandum esse -e. ASIN. Cic. epist. 10, 31, 2 cum illo. CIC. epist. 11, 27, 2 vetustas habet aliquid -e cum multis. 13, 7, 2. CAES. Gall. 5, 30, 3 qui ... -em cum reliquis belli casum sustineant. VARRO rust. 3, 2, 9 *villam* dominus habes -em cum asino. NEP. Pel. 4, 1 ceterae *laudes Pelopidae* ... -es cum Epaminonda *sunt.* CIRIS 361 cum Iove -es qui n⟨on⟩ habuere nepotes? (*cf.* OV. fast. 4, 35). OV. met. 12, 304 crimen cum tanto -e viro (LIV. 8, 14, 9 rebellionis -e cum aliis Latinis crimen). LIV. 24, 4, 9 *tutela* cum pluribus -is erat. VITR. 1, 1, 15 unum proprium est eorum ... alterum -e cum omnibus doctis. 1, 1, 16 cum astrologis et musicis est disputatio -is de sympathia stellarum. *al. passim.* *accedit dativus*: PLAVT. Cist. 587 -e quacum id esset sibi negotium. Merc. 451 -ist illa mihi cum alio (455). CIC. Q. Rosc. 27 Panurgus fit ei (*Fannio*) cum Roscio -is. Verr. 2, 18 laudem -em sibi ... esse mecum. 4, 206 sunt ... quaedam tibi cum multis -ia. Rab. perd. 4 studium ... conservandi hominis -e mihi vobiscum esse. Sull. 9 id ... privato *mihi* cum ceteris esse -e. Sest. 29 *cetera* sunt ei cum collega ... -ia. 130 quod *genus* sibi cum eo -e esset. Vatin. 15 *locum* tibi cum Caesare -em esse. 30 quod tibi -e cum summis viris esse videatur. Cael. 59 *paries* cum Q. Catulo fuerat ei -is. Planc. 7 Phil. 8, 24. 11, 34 *error* -is ei fuit cum senatu. 12, 19 mihi odium in illum -e vobiscum est. de orat. 1, 55 part. 120. orat. 35 mihi tecum -e esse crimen. top. 29 quae sint ei rei ... cum aliis -ia. 90. rep. 1, 19 mundus hic totus, quod domicilium quamque patriam di nobis -em secum dederunt. 2, 42 hoc triplex rerum publicarum genus videtur mihi -e nobis cum illis populis fuisse. leg. 2, 59 haec laudabilia et locupleti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus fere cum plebe -ia. fin. 3, 6 *studia* mihi -ia tecum sunt. 3, 11 verborum gloriam tibi cum Pyrrhone et cum Aristone . . . esse -em. 3, 36 omne . . . quod honestum sit, id esse propter se expetendum, -e nobis est cum multorum aliorum philosophorum sententiis. 4, 24. 45 vestram sententiam . . . -em fore vobis cum omnibus. 5, 25 quaedam esse . . . cum bestiis homini -ia. *al. sescenties.*

3 *coniungitur numerus quidam*: CIC. Verr. 2, 26 -e utriusque est (epist. 3, 11, 4. 14, 3, 1 VARRO rust. 2, 1, 24 SALL. Iug. 79, 4 GAIVS dig. 46, 1, 70 pr. inst. 1, 103. 106). *cf.* Ov. met. 4, 66 paries domui -is utrique (CELS. 6, 4 p. 223. 7, 18 p. 295 CVRT. 7, 4, 15 SEN. epist. 118, 13 *al.*). CIC. Verr. 4, 206 sunt . . . quaedam tibi cum multis -ia (Cael. 14). *cf.* orat. 54 *memoria* -is est multarum artium. LVCR. 1, 196 multis -ia corpora rebus multa . . . esse (1, 824 APVL. Plat. 2, 2). CIC. Sull. 9 id . . . *mihi* cum ceteris esse -e (nat. deor. 1, 62). *cf.* CELS. 8, 3 p. 332 haec . . . ceteris quoque ossibus -ia sunt (QVINT. inst. 4, 2, 63). CIC. Phil. 13, 27 hoc ei -e cum plurimis (*cf.* PLIN. nat. 18, 81 haec plurimis terris -ia). part. 132 sunt . . . ambigui duobus adversariis praecepta -ia (MART. 2, 37, 3 VLP. dig. 43, 18, 1, 8). *cf.* IVLIAN. dig. 8, 3, 28 duorum (VLP. dig. 43, 33, 2. 46, 3, 29 PAVL. dig. 38, 1, 28). CIC. fin. 5, 25 quaedam esse . . . animalibus reliquis . . . -ia (5, 65. *cf.* CAES. Gall. 5, 30, 3 qui . . . -em cum reliquis belli casum sustineant). ELEG. in Maecen. 1, 85 *tribus* -em fratribus alvum (LVCAN. 1, 85). SEN. Herc. f. 449 -is ista pluribus causa est deis (QVINT. inst. 5, 7, 34. 5, 13, 34. 8, 2, 8). *cf.* GAIVS dig. 2, 1, 11, 2 una actio -is . . . plurium personarum (VLP. dig. 43, 24, 15, 2 *al.*). QVINT. inst. 10, 1, 6 res propriae . . . paucis -es. SVET. Aug. 17 ambobus -em sepulturae honorem tribuit (POMPON. dig. 30, 36 pr. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 557 AVG. civ. 11, 24 p. 494. 22, 6 p. 563). *cf.* TERT. adv. Hermog. 6 p. 133 -is . . . status amborum. PAVL. dig. 10, 3, 19, 1 vestibulo -i binarum aedium. *saepissime cum* omnis, *aliquoties cum* totus, *semel cum* universus. *selegi:* PLAVT. Pseud. 584 inimicum . . . -em . . . vostrorum omnium (TER. Ad. 953 vitium -e omniumst. CIC. inv. 1, 5 -i omnium pernicie. 2, 124 -is lex omnium. S. Rosc. 111 omnium -e praesidium. Verr. 2, 38 omnium . . . -is inimicus. 3, 103 -bus postulatis civitatium omnium). PLAVT. Rud. 975 mare . . . -e . . . est omnibus (PRIAP. 34, 3 puella . . . -is . . . omnibus futura. LIV. 4, 20, 8 existimatio -is omnibus est. SEN. contr. 10, 4, 23 omne . . . -e omnibus gentibus). CIC. fin. 4, 45 sententiam . . . -em fore vobis cum omnibus. CIC. Flacc. 34 -i totius Asiae crimine (VITR. 4, 1, 3 -i consilio totius Hellados. SEN. suas. 5, 4 -e . . . ius totius Graeciae). VARRO rust. 3, 2, 4 *villa* -is universi populi.

notabilia ad I A 1 et 2: *adduntur adverbia et adverbialia*: VARRO Men. 71 promiscue *v. p. 1972, 74* (SEN. nat. 6, 32, 7 ardentes promiscue -es populis cadentibus rogi). SEN. epist. 73, 7 quod ex minima portione -e est. *cf.* IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 1 fiet *servus* sociorum -is pro portione (41, 1, 37, 2 erit . . . fundus -is sociorum pro portione dominii *eqs.* POMPON. dig. 24, 1, 31, 3). QVINT. inst. 6, 3, 45 ratio -is in partem (*cf.* NERAT. dig. 44, 1, 21 *quaestio* tota vel ex aliqua parte -is. SCAEV. dig. 4, 4, 47, 1 pro parte fundus -is). QVINT. decl. 314 p. 233 illud aeque -e. GAIVS dig. 10, 3, 2 pr. nihil . . . interest, cum societate an sine societate res inter aliquos -is sit *eqs.* (*cf.* PAVL. dig. 17, 2, 38, 1 res ex societate -es). VLP. dig. 27, 9, 5, 16 si *praedia* pro indiviso -ia sint (PAVL. dig. 10, 1, 4, 6. 10, 3, 19 pr. 17, 2, 83. 41, 1, 29 MARCIAN. dig. 41, 1, 8, 1).

additur abl. instrum.: SVET. vita Verg. p. 59 argumentum *Aeneidis* quasi amborum Homeri carminum instar, praeterea nominibus ac rebus Graecis Latinisque -e. MARCIAN. dig. 1, 8, 2 pr. quaedam naturali iure -ia sunt omnium (1, 8, 2, 1). PANEG. 3, 6 Rhenus et Hister et Nilus . . . facili sunt aequanimitate -ia. LACT. epit. 65 (70) *de homine*: cum deo et vultu et mente -is est. AVG. serm. ed. Mai 31, 2 *rex* -is cultu. civ. 22, 24 p. 613 quamvis nobis *corpus* sit cum beluis mortalitate -e. SIDON. epist. 1, 9, 2 plerique . . . dignatione -es.

syn. et iuxta posita: CIC. Verr. 4, 98 coniunctum (Sest. 29). leg. agr. 2, 61 eodem (Lael. 103 TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 584). or. frg. A VII 36 quotidiano (GELL. 1, 6, 5). Brut. 250 fatali. de orat. 1, 137 contrita. 1, 165 pervagatis. 1, 213 forensibus (3, 147). leg. 1, 35 parem (fin. 3, 69). fin. 3, 3 vulgaris (TERT. test. anim. 5). div. 1, 131 una (Tim. 44 SALL. Iug. 85, 15 VERG. Aen. 2, 709 LIV. 36, 7, 11 LEX colleg. aq. [Corp. VI 10298] 18 MART. 4, 40, 6). CIC. off. 3, 14 late patent. VARRO rust. 1, 5, 2 utilia. VAL. MAX. 6, 5 ext. 1 publico (TAC. dial. 26 PLIN. epist. 8, 2, 4 TERT. orat. 18 anim. 43 adv. Marc. 5, 7 p. 593 HIL. in Matth. 9, 2 HIER. epist. 52, 12, 2). PLIN. paneg. 2 ex aequo. SVET. Cal. 5 domestico. VLP. dig. 21, 1, 17, 15 promiscuum (32, 45). MOD. dig. 26, 7, 32, 6 individua. APVL. apol. 63 sollemne. TERT. nat. 2, 1 integra. test. anim. 5 naturalia (PELAG. in Rom. 5 p. 670). LACT. epit. 29 (34), 2 sociale. opif. 8, 3 proximus. HIL. myst. p. 8, 20 participata et amicta. MAXIMIN. c. Ambr. 123 aequalem. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 106ᴮ scholari. AVG. serm. ed. Mai 23, 4 omnibus debita. CASSIAN. inst. 4, 18 legitimam. SALV. gub. 5, 28 aequaliter. FAVST. REI. grat. 1, 10 p. 34, 16 generalis et lata.

opponuntur voces, quae singulos vel pauciores significant: RHET. Her. 4, 44, 57 suae plus quam -i saluti consulit (CIC. Rab. perd. 3 Sull. 63 Flacc. 101 Sest. 99 prov. 24 Marcell. 22 part. 77 rep. 5, 7 PVBLIL. S 43 LIV. 5, 40, 6. 9, 45, 12 SEN. dial. 5, 1, 3 COLVM. 1, 9, 6 PS. TERT. haer. 7 p. 224 AVG. civ. 21, 4 p. 494). CIC. Verr. 3, 160 quod non est proprium Syracusanorum, sed et illorum et -e conventus illius (Sest. 29 prov. 2 Q. CIC. pet. 35 CIC. de orat. 2, 209 Brut. 49 orat. 1, 44 ac. 2, 34 Cato 35 LIV. 33, 2, 1 VITR. 1, 1, 15 SEN. contr. 7, 4 [19]. 4. 9, 4 [27], 9 CELS. 1 praef. p. 11. 12. 2, 9 p. 51 *al. passim; cf.* CIC. top. 55 *sententia* proprie nomen -e possedit. HOR. ars 128 proprie -ia dicere). CIC. Verr. 4, 130 non solum id quod -e est . . ., sed etiam id quod . . . praecipuum est (Sull. 9. 12 prov. 2 Brut. 261 epist. 4, 15, 2. 6, 1, 1 Att. 11, 14, 1). 4, 206 sunt quaedam . . . in te singularia . . . quaedam . . . -ia. 6, 77 tua pericula -i periculo defendes (Phil. 8, 12 off. 3, 52 Att. 11, 6, 1). p. red. in sen. 4 meam salutem cum -i salute coniungere (34 SEN. contr. 2, 1, 38). Planc. 56 cum huius . . . tum -is periculi causa. Marcell. 33 non de unius solum, sed de -i omnium salute. de orat. 2, 209 aut ex ipsorum periculis aut ex -bus. fin. 3, 64 ut -em utilitatem nostrae anteponamus (off. 1, 83). SEN. contr. 2, 1, 38 hoc . . . consilium est aut illius aut -e. suas. 6, 19 ceterorum . . . caedes privatos luctus excitaverunt, illa una -em (SEN. dial. 9, 3, 1 PLIN. nat. 17, 218 TERT. idol. 16 AVG. civ. 5, 15 p. 220 AMBR. exc. Sat. 1, 5. *cf.* TAC. ann. 13, 27 privatim expenderent causam libertorum . . ., in -e nihil derogarent). CELS. 8, 11 p. 353 haec -ia sunt; nunc de singulis dicam (SEN. dial. 5, 26, 3 TAC. ann. 3, 27). PLIN. nat. 2, 39 peculiaris horum siderum ratio est neque -is cum supra dictis (12, 78 PS. TERT. haer. 7 p. 224). PLIN. epist. 5, 8, 9 habet . . . oratio et historia multa -ia, sed plura diversa. PAPIN. dig. 27, 7, 6 administratio non dispar, sed -is (*cf.* CIC. orat. 180).

B *neutr. subst.* **commūne**, -is. **1** *generaliter i. q. res quaeque -is*: **a** *pro subiecto*: CIC. off. 1, 11 -e . . . animantium omnium est coniunctionis appetitus procreandi causa et cura quaedam eorum, quae procreata sint. PLIN. nat. 12, 78 haec sunt peculiaria Arabiae et pauca praeterea -ia alibi dicenda. QVINT. inst. 4, 1, 33 faciunt favorem . . . illa paene -ia . . . optare, abominari, rogare, sollicitum agere. HIL. myst. p. 8, 20 deo . . . non placent nisi -ia. CLAVD. rapt. Pros. 3, 197 levius -ia tangunt. **b** *pro obiecto*: CIC. inv. 1, 91 mala definitio est, cum . . . -ia describit. Verr. 6, 131 ⟨ut⟩ illa -ia, quae ad causam nihil pertinent, praetermittat. Cluent. 119 illud primum -e proponam. orat. 127 de re -ia dicentur (HOR. ars 128 PLIN. nat. 12, 78 CASSIOD. inst. div. 7). part. 8 ut . . . -ia praetermittamus. VARRO rust. 1, 5, 2 neque eo dico, quo *libri* ⟨non⟩ habeant . . . -ia quaedam. HOR. epist. 1, 20, 4 *ad librum*: -ia laudas (*i. in publicum dari cupis*). CELS. 1 praef. p. 9 quaedam -ia morborum intueri (p. 11. 12). p. 11 exterae gentes, cum subtilem medicinae rationem non noverint, -ia tantum vident. 5, 18, 5 -e . . . iocineri et lieni Lysias composuit ex his. QVINT. inst. 6, 5, 2 vitemus -ia. MIN. FEL. 12, 4 omitto -ia. ARNOB. nat. 2, 36 Plato . . . multa de deo digna nec -ia sentiens multitudini. BOETH. in Porph. isag. comm. pr. 2, 21 p. 122 differentia et proprium -e habent. **c** *genet.*: CIC. part. 41 non dubium est . . ., quin definitio declaretur . . . -ium frequentia. CELS. 1 praef. p. 11 -ium inspectio contraria est. **d** *dativ.*: CELS. 1 praef. p. 11 ii qui pecoribus ac iumentis medentur -bus tantummodo insistunt. **e** *abl.*: SEN. dial. 2, 10, 1 quibusdam propriis, plerisque vero -bus contumeliam refutabimus. **f** *praepos.*: CELS. 1 praef. p. 11 qui ampla valetudinaria nutriunt . . . ad -ia . . . confugiunt (FRONTIN. strat. 3, 2, 6 rebus ad -e pertinentibus. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 21 p. 122). ab: CELS. 1 praef. p. 12 a -bus . . . ad quaedam propria descendunt (QVINT. inst. 7, 1, 28 ut a -bus ad propria veniamus. 8, 5, 6 *fit sententia* translatione a -i ad proprium. 12, 10, 42 recedendum a propriis atque -bus). SEN. epist. 67, 1 ut a -bus initium faciam. PRISC. gramm. III 162, 16 quidam . . . lyncis cursum a -i accipiunt (181, 20. 341, 9. 21. *cf.* CASSIOD. in psalm. 48, 17 quae figura dicitur ἀπὸ κοινοῦ, id est a -i. 88, 2. 135, 4). CELS. 5, 28. 12A de -bus dicam (BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 25 p. 125 comm. sec. 5, 3 tit. p. 291. 5, 6 tit. p. 302 *al.*). QVINT. decl. 259 p. 55 quantum causae nostrae oneris accedat . . . propter illud -e, quod pater est. LIV. 6, 6, 18 laudem ex -i ad se trahentes *viros* (SEN. clem. 2, 6, 2 homo homini ex -i dabit). **in -e** (*saepissime fere adverbialiter, i. q. communiter, generaliter, simul, una, in unum, in communem usum sim.*): PLAVT. Asin. 286 metuo, in -e ne quam fraudem frausus sit. TER. Andr. 548 in -e ut consulas (LIV. 32, 21, 1. 34, 49, 9 CVRT. 5, 9, 14. 9, 1, 21. 10, 6, 15 TAC. ann. 12, 5 Agr. 12 DICT. 2, 48. 5, 16 AMM. 14, 7, 12. 15, 8, 3. 29, 6, 3 OROS. hist. 2, 16, 1. 3, 8, 6. 4, 16, 8). *cf.* MELA 1, 42 sine lege dispersi nihil in -e consultant (TAC. hist. 4, 67 PLIN. epist. 6, 16, 14 AMM. 27, 5, 8. 31, 2, 7). VARRO frg. Non. p. 481 in -e spectant. AETNA 61 quae cuique potentia divum in -e venit. SEN. benef. 6, 16, 6 quae a praecipientibus in -e dicuntur (nat. 2, 2, 1 PLIN. nat. 17, 9. 23, 36 LACT. inst. 3, 25, 1 HIL. in Matth. 12, 1 in psalm. 118 aleph 4 p. 361 PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 13, 4). SEN. nat. 7, 16, 2 haec in -e de tota natione. epist. 48, 2 in -e vivitur (HIER. epist. 22, 34, 1 ISID. orig. 7, 13, 2). 90, 38 *homines aetatis aureae* in -e rerum natura fruebantur. COLVM. 12 praef. 8 in -e conspirabatur ab utroque (*marito et femina*). QVINT. inst. 5 praef. 5 quae in -e ad omnes quaestiones pertinent. 5, 11, 24 apes . . . formicasque . . . in -e . . . laborare (AVG. op. monach. 16, 19). 6, 1, 7 vera et iusta et in -e profutura. 7, 1, 49 hoc in -e de iure omni disputandum. TAC. dial. 26 neminem sequentium laudare ausus est, nisi . . . in -e. Germ. 27 haec in -e de omnium Germanorum origine ac moribus accepimus. 38 *Suebi* propriis . . . nationibus nominibusque discreti, quamquam in -e Suebi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vocentur. 40 *Reudigni Aviones Anglii* in -e Nerthum ... colunt. hist. 1, 25 in -e omnes metu mutandae militiae terrebantur. 1, 36 quos adhuc singulos *Otho* extimulaverat, accendendos in -e ratus. 1, 85 militibus ... nihil in -e turbantibus. 2, 54 nec ultra in -e congressi sibi quisque consuluere. ann. 1, 28 tarda sunt, quae in -e expostulantur. 2, 38 quod in -e conducat loco sententiae proferre (PANEG. 12, 21 AMM. 21, 5, 7. 26, 2, 7). 3, 27 non modo in -e, sed in singulos homines latae quaestiones. 13, 27 scripsitque Caesar senatui ... in -e nihil derogarent *de libertis*. 15, 52 haec in -e *Piso* (*sc. disseruit*. 15, 63). PLIN. epist. 4, 22, 6 *de Messalini* nequitia ... in -e omnes super cenam loquebantur. paneg. 35 sol et dies ... in -e profertur. SVET. Nero 15 neque in -e quicquam neque propalam deliberabat. GRAN. LIC. p. 1, 6 consilium ⟨in⟩ -e capiendum. APVL. flor. 9 p. 38 quod in -e expediat. VLP. dig. 1, 18, 6, 6 quod ad utilitates eorum (*militum*) in -e non pertinet. 29, 5, 3, 16 quod in -e utile est. TERT. spect. 6 Megalenses ... Apollinares ... Cereales ... Neptunales ... Latiares ... Florales in -e celebrantur. ieiun. 2 iugum ... in -e omnibus obeundorum ieiuniorum. LACT. opif. 18, 9 tributa est a deo ratio somniandi ... in -e universis animantibus. HIL. in Matth. 9, 9 *Pharisaei et discipuli Iohannis* dominum ... in -e tentaverant. 27, 1 quamquam in -e nos ad indefessam vigilantiae curam adhortetur. syn. 88 damnemus in -e vitiosam intelligentiam. 92 in -e tractare ac providere atque agere. AVSON. 362, 18 spernimus in -e omnes praesentia (*neutr. plur.*). DARES 39 quod sibi et illis in -e proficiat. VVLG. deut. 12, 22 et mundus et immundus in -e vescentur. iud. 19, 30 in -e decernite quid facto opus sit. 20, 9 hoc contra Gabaa in -e faciamus. 21, 7 omnes ... in -e iuravimus. II Esdr. 5, 10 in -e istud aes alienum concedamus, quod debetur nobis. *fort.* Dan. 13, 14, *v. l. 46*. HIER. epist. 18a, 6, 3 in -e dominum deprecemur, ut mihi quoque de altari carbo mittatur. 21, 5, 1 hoc deus aequaliter universis et in -e largitus est. 22, 35, 2 post horam nonam in -e concurritur. SERG. gramm. IV 476, 6 hoc in -e *litterae* patiuntur inter se. *al. passim.* *apud adiectiva*: LVCAN. 2, 390 *Cato* in -e bonus (ENNOD. carm. 2, 2, 5). TAC. ann. 15, 12 his atque talibus in -e alacres. TERT. patient. 1 p. 2 *philosophi* patientiae in -e memores. SVLP. SEV. epist. app. 2, 6 res ... omnibus in -e necessaria. EPIST. pontif. Thiel (Hil. 2) 2 cuncti in -e fideles. *fere i. q. in unum permixte*: FLOR. epit. 2, 16, 7 incendio permixtis plurimis statuis atque simulacris aeris auri argentique venae in -e fluxerunt. VEG. mulom. 2, 49, 3 *medicamenta* in -e decocta. *nota*: VVLG. num. 7, 85 ita ut centum triginta siclos argenti haberet unum acetabulum et septuaginta siclos haberet una phiala; id est in -e (*i. in summa*) vasorum omnium ex argento sicli duo milia quadringenti pondere sanctuarii.

in -i: PAVL. FEST. p. 39 condictum est, quod in -i est dictum (-e *Müller*. HIER. in Is. 50, 1 in -i de omnibus dicitur). TAC. hist. 4, 74 cetera in -i sita sunt. ann. 13, 27 non frustra maiores ... libertatem in -i posuisse. VVLG. Dan. 13, 14 in -i (in -e *Amiat.*) statuerunt tempus. EPIST. pontif. 381 (Coelest.) Migne 50, 530ᴬ bene ... de eo omnes in -i senserunt. ENNOD. opusc. 3, 88 nostis in -i. ISID. orig. 1, 4, 2 multi eis (*litteris*) in -i utuntur. reg. monach. 9, 3. CORP. IX 1568 omnibus in -i decori est.

2 *de rebus publicis (civitatis, collegii, aerarii sim.). i. q. totum; interdum fere i. q. res publica* (PS. ASCON. Verr. p. 185): *pro subiecto*: PVBLIL. S 43 sua servat qui salva esse vult -ia. HOR. carm. 2, 15, 14 -e magnum *erat Romulo et Catoni*. OV. met. 12, 7 sequuntur mille rates gentisque simul -e Pelasgae. CORP. X 1430—1432 M. Nonio M. f. Balbo pro cos. -e Cretensium patrono. 7947 genio villaes com(mune) villa(ticorum). INSCR. numm. Cohen I p. 75 n. 86 (-e) Asiae (p. 250 n. 3. II p. 124 n. 240. *sc. i. q.* τὸ κοινὸν τῆς Ἀσίας). *pro obiecto*: CIC. Verr. 2, 95 quomodo ... -e Milyadum vexarit *Verres*. SEN. dial. 9, 3, 1 -ia ... administrans. AMM. 26, 6, 3 ad regenda -ia Iovianum evectum. *genet.*: PLIN. epist. 6, 2, 9 amore -ium (*codd., temptaverunt varie, nescio an iure*) soles emendari cupere, quae iam corrigere difficile est. *dativ.*: CORP. XIV 2408 L. Acilio ... archimimo, (-i) mimor(um) adlecto. *ablat.*: CIC. off. 1, 20 ut -bus pro -bus utatur, privatis ut suis. *praep.*: CORP. I² 725 ⟨ab -⟩i ... ⟨Lucei⟩ Roma(m) Iovei Capitolino et poplo Romano ... v⟨irtutis⟩ ... causa erga Lucios ab -⟨i⟩ (Λυκίων τὸ κοινόν. *cf.* CIC. Manil. 46 ⟨a⟩ -i Cretensium legati ... venerunt. Verr. 3, 114 statuae ... a -i Siciliae ... datae. 3, 154. 168 statuas ... a -i Siciliae positas. 2, 96). IVV. 13, 140 ten ... extra -ia censes ponendum. in -e: CORP. I² 712 (*a. 87 a. Chr.*) *pecuniam* in -e conlatam (CIC. inv. 2, 8. 44 Quinct. 12 Verr. 3, 145 SCAEV. dig. 31, 89, 3. 36, 1, 80 pr. VLP. dig. 37, 6, 1, 16 PAVL. dig. 14, 2, 2, 2). CORP. I² 726 ⟨benevolent⟩iaei beneficique erga Lucios in comu⟨ne⟩. LIV. 6, 40, 18 in -e honores vocare. SEN. dial. 6, 14, 3 cum *Caesaris incrementa* in -e crescerent. benef. 7, 1, 7 animus ... in -e genitus. LEX Malac. (Corp. II 1963) 60, 31 quisque eorum ... praedes in -e municipum dato (64, 21). 64, 33 *praedes* in -e municipum ... obligati. TERT. ieiun. 13 altiora quaeque *in conciliis* in -e tractantur. PANEG. 10, 33 necesse est, quod singillatim omnes adipiscuntur in -e rei publicae redundare.

3 *de possessione communi et societate negotiorum, usus fructus sim. (t. t. iuris civilis)*: CIC. Quinct. 13 haud mediocriter de -i quodcumque poterat ad se ... sevocabat. ALF. dig. 19, 2, 31 pr. Saufeius uni ... frumentum reddiderat de -i (*sed suppleri potest etiam* frumento). PAPIN. dig. 17, 2, 81 ut de -i dos constitueretur. 31, 77 pr. praedium ... de -i filiam habituram. VLP. dig. 17, 2, 52, 18 non debere eum (*socium*) de -i id consequi, si vero praesens iniuriam iudicis passus sit, de -i sarciendum. 43, 8, 2, 22 refectio ... de -i fit. PAVL. dig. 17, 2, 27 omne aes alienum, quod manente societate contractum est, de -i solvendum est. HIER. epist. 6, 2, 2. OV. met. 13, 271 ne -ia solus occupet *Achilles*. PHAEDR. 5, 6, 3 invenit calvus ... pectinem; accessit alter aeque defectus pilis 'heia' inquit '⟨in⟩ -e'. SEN. epist. 119, 2. FRONTIN. grom. p. 15, 5 est et pascuorum proprietas pertinens ad fundos, sed in -e (PS. AGENN. grom. p. 15, 24). HYG. lim. grom. p. 201, 16. IVLIAN. dig. 8, 3, 27 *si fundum* in -e redemerimus. VLP. dig. 17, 2, 33 per nuntium rem emere in -e (17, 2, 52, 13). 17, 2, 52, 2 cum pecus in -e pascendum aut agrum politori damus in -e quaerendis fructibus. 17, 2, 52, 6 quod *fratres* aliunde quaesierint, in -e non redigetur (17, 2, 52, 8. 17, 2, 73. 37, 6, 1, 11 PAVL. dig. 17, 2, 17, 1 DICT. 2, 51). 24, 1, 32, 24 quae *uxor et maritus* ... in -e tenuerunt, fine praestituto revocanda non sunt. PAVL. dig. 21, 1, 44, 1 ut quidquid agunt *venaliciarii* in -e videantur agere. LACT. inst. 3, 21, 2 omnia in -e possideant. *cf.* COD. Iust. 6, 20, 21, 1 castrense peculium in -i conferre. DIG. 8, 4 rubr. -ia praediorum. SCAEV. dig. 33, 4, 14 ut ... quantitas ex -i praecipua minori filiae dotis nomine detur (VLP. dig. 17, 2, 52, 18. PAVL. dig. 17, 2, 27 ex -i solvendum est. sent. 1, 18, 3 quae quis ex -i accepit. CORP. VI 15169 Cl. Onesimus Claudia Maxima ... ex -i fecer(unt)). COMM. instr. 2, 31, 2 (*in imagine*) nisi divitiae assunt, ars certe si fuerit, iam et tu -ia fratri (*sc. habes, sim.; ed. I et Oehler sine necessitate, ut videtur,* communica). *technice passim* -i dividundo iudicium, actio, *sim. inter eos, qui re aliqua communiter fruuntur, cf.* DIG. 10, 3, rubr. -i dividundo. CIC. epist. 7, 12, 2 quod ius statues -i dividundo. IVLIAN. dig. 10, 1, 10 iudicium -i dividundo, familiae erciscundae, finium regendorum tale est, ut in eo singulae personae duplex ius habeant agentis et eius quocum agitur (10, 3, 24 pr. -i dividundo iudicio ... summam percipere. GAIVS dig. 5, 1, 13 in tribus ... iudiciis familiae erciscundae, -i dividundo et finium regundorum). GAIVS dig. 2, 1, 11, 2 si una actio -is sit plurium personarum, veluti familiae herciscundae, -i dividundo, finium regundorum (PAPIN. dig. 10, 3, 28 per -i dividundo actionem. VLP. dig. 10, 3, 23 utrum ex conducto sit actio an vero -i dividundo. PAVL. dig. 10, 3, 8, 4 est cum socio -i dividundo actio). *al. passim.* IVLIAN. dig. 9, 4, 41 cum ... domino *servi* furti agi non potest, sed -i dividundo agi potest (10, 1, 9 quamvis socii -i dividundo egerint. 10, 2, 52 pr. si cum Attio -i dividundo egissemus). AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 -i dividundo praestabitur ... damnum. VLP. dig. 11, 3, 9 pr. -i dividundo ... pro socio ... teneri. *al.* *adde*: ALF. dig. 10, 3, 26 arbitrum -i dividundo. VLP. dig. 10, 3, 3, 1 -i dividundo iudex. *al. cf.* ISID. orig. 5, 25, 10 -i dividendo est inter eos, quibus -is res est, quae actio iubet postulantibus iis arbitrum dari, cuius arbitratu res dividantur.

II ***sensu magis technico*** *quam proprio*: **A** *in grammaticorum doctrinis*:

1 *adiectivum*: VARRO ling. 8, 46 utrum *casu* recto sit, ut Marcus, an obliquo ut Marco, an -i ut Iovis (SCHOL. Ter. p. 63, 23 inveniuntur quaedam, quae obliquos casus -es habent). 9, 89 nomen -e, quam vocant ὁμωνυμίαν (*cf. de adiectivis*: CHAR. gramm. I 150, 32 non minus forma etiam in -bus nominibus invenitur. *de appellativis*: HIER. in Is. 2, 7 p. 35 pro Philistiim ... 'alienigenas' ... nomen -e pro proprio. FAVST. REI. spir. 2, 6 p. 146, 10 doctrina grammatica alia nomina -ia, id est appellativa vocat). PAVL. FEST. p. 6 agnus ex Graeco ἁμνός deducitur, quod nomen apud maiores -is erat generis (p. 29 ROMAN. Char. gramm. I 124, 23. 128, 9 CHAR. gramm. I 302, 25 PRISC. gramm. II 312, 21 *al.* *nota*: CHAR. gramm. I 153, 9 genera nominum sunt tria vel ut quibusdam placet quinque, masculinum femininum neutrum -e promiscuum. 153, 14 *genus* -e ... ex his fit duobus modis. sunt -ia aut ex genere masculino et feminino, ut hic et haec canis aut ex genere masculino, feminino et neutro, ut hic et haec et hoc felix. 164, 23 verborum genera sunt quinque, activum ... passivum ... neutrum ... -e ... deponens. 164, 27 quibusdam placuit verborum genera esse quattuor, agens patiens -e neutrum. DIOM. gramm. I 329, 13 genera pronominibus accidunt quattuor, masculinum, ... femininum, neutrum ... -e, ut ego tu). DIOM. gramm. I 423, 2 l et r subiectae mutis -es syllabas faciunt (429, 29 *s littera* syllabae ratione -is velut sibilus posita vim consonantis amittit. 503, 7 potest ... haec *syllaba* [*sc. tertii pedis pentametri*] esse -is. 504, 12 saepius ... tertiae combinationis secundo pede invenitur -is syllaba. SERV. auct. Aen. 1, 611 in nominibus propriis omnes syllabae vocales possunt esse -es. *al.* *nota*: CHAR. gramm. I 13, 17 -es syllabae fiunt modis quinque. primo *eqs.* 14, 10 -es syllabae sunt ex his quae natura longae fuerint. DIOM. gramm. I 427, 10 aliae *syllabae* ... breves, aliae longae, aliae -es sunt. 428, 29 -is syllaba est longa in brevem vel contra certis observationibus versa. -ium syllabarum modi sunt septem. primus est *eqs.* DON. gramm. IV 369, 3 sunt ... syllabae, quae -es dicuntur, cum aut correptam vocalem duae consonantes secuntur, quarum prior aut muta quaepiam est aut f semivocalis et sequens liquida *eqs.* MART. CAP. 3, 278 -ium ... syllabarum modi sunt octo). CHAR. gramm. I 102, 20 heres parens homo, etsi in -i sexu intelle-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gantur tamen masculino genere semper dicuntur. 157,32 numeri sunt duo, singularis ... pluralis ... -is quoque numerus invenitur, ut qui (DON. gramm. IV 133, 36. CLEDON. gramm. V 10, 19 -is est numerus, qui et dualis dicitur apud Graecos, ut species facies res. 23, 18 -is numerus in participiis numquam deprehenditur. HIER. epist. 25, 4 quaest. hebr. in gen. p. 11, 23). CHAR. gramm. I 165, 4 -e verbum intellegitur quod r littera terminatur ... ut consolor criminor (168, 32 -e est verbum quod specie passivae declinationis et passivam et activam continet significationem, ut populor te, populor a te. ISID. orig. 1, 9, 7 *verba* -ia ... dicuntur, quia et agunt et patiuntur, ut amplector. *al. passim. cf.* CHAR. gramm. I 168, 21 significatio verborum definita est ... activa ... passiva ... neutra ... deponens ... -is, ut populor. DIOM. gramm. I 337, 15 -*is significatio verbi* tam activam quam passivam significationem in se habet). CHAR. gramm. I 272, 22 metaphorae quaedam sunt -es, quae a Graecis acoluthoe appellantur ... quia, quem ad modum in navi auriga dici potest, ita et in curru gubernator ... quaedam non -es, quae a Graecis anacoluthoe appellantur. DIOM. gramm. I 474, 10 aut bioticon metrum est aut poeticon aut -e (474, 19 -e ... metrum velut musicae rationis sive disciplinae. huius enim species bipertita *eqs.*). DON. gramm. IV 365, 8 praepositivae coniunctiones sunt, ut ac ast aut, subiunctivae ut que autem, -es ut et igitur ergo. SERV. Aen. 3, 539 quae ... in 'es' exeunt -ia esse possunt (COMMENT. Lucan. 5, 11). POMP. gramm. V 275, 17 sunt ... aliquae praepositiones, quae -es vocantur, eo quod nunc accusativo serviunt, nunc ablativo (280, 14 FIN. METR. gramm. VI 239, 7 SERV. Aen. 1, 253). MACR. gramm. V 604, 9 *dipthongus 'au'* numquam pro -i habita est. PRISC. gramm. II 159, 11 appellativa ... si sint ad homines pertinentia, quae apud Graecos -ia vel mobilia, apud nos -ia sunt, ut heres, locuples *eqs.* 579, 28 pronomen 'ipse' ... quidam -e existimaverunt, quia tribus adiungitur personis. *sic similia multa apud* GRAMM. *in structuris cum genetivo et dativo significatio magis proprie quam technice sumenda est; cf.* QVINT. inst. 1, 4, 23 quae *nomina* sunt duobus omnibusve *generibus* -ia. CHAR. gramm. I 28, 1 -ia *verba* trium generum, hic et haec et hoc audax. 158, 8 pronomen hoc, id est nos, trium generum est -e. 159, 13 '*talis*' *et* '*qualis*' -ia sunt masculino et feminino generi. PRISC. gramm. II 589, 5 'sui' -e est utriusque generis. *al.*

2 *neutr. subst.* (*vel substantivo non necessario ex praecedentibus supplendo*): PRISC. gramm. II 312, 9 in 'o' correptam ... masculina desinunt vel feminina vel -ia Latina vel notha. 374, 11 activa et passiva et -ia certam et praefinitam habent significationem. MACR. exc. gramm. V 627, 33 sunt apud Graecos -ia, quae ab illis *μέσα* vocantur. *al.* *structura cum abl.*: DIOM. gramm. I 329, 15 sunt quaedam numero -ia, ut qui, quae (PRISC. gramm. II 597, 10).

B *in rhetorum doctrinis*: RHET. Her. 1, 7, 11 vitiosum *exordium* est, quo nihilo minus adversarius potest uti, quod -e appellatur (CIC. inv. 1, 26 vitia . . . sunt exordiorum . . . vulgare, -e, commutabile *eqs. ibid.* -e *exordium est*, quod nihilo minus in hanc, quam in contrariam partem causae, potest convenire. de orat. 2, 315 QVINT. inst. 4, 1, 71 FORTVN. rhet. 2, 15 p. 110 MAR. VICTORIN. rhet. p. 200, 34 SVLP. VICT. rhet. 18 p. 322 MART. CAP. 5, 549). locus -is: RHET. Her. 1, 14, 24 in loco -i per amplificationem iniciemus *eqs.* 2, 3, 5 utetur *defensor* loco -i rumoribus credi non oportere. *sic passim, cf. definitiones*: RHET. Her. 2, 6, 9 *approbatio* habet locos proprios atque -es ... -es sunt qui alia in causa ab reo, alia ab accusatore tractantur. 2, 30, 47 loci -es ex decem praeceptis commodissime sumentur adaugendi criminis causa; *sequuntur praecepta.* CIC. inv. 2, 48 haec ... argumenta, quae transferri in multas causas possunt, locos -es nominamus. nam locus -is aut certae rei quandam continet amplificationem . . . aut dubiae. *ibid.* pars locorum -ium per indignationem aut per conquestionem inducitur . . . pars per aliquam probabilem utraque ex parte rationem *eqs.* de orat. 3, 106 consequentur ... illi loci, qui quamquam proprii causarum et inhaerentes in earum nervis esse debent, tamen quia de universa re tractari solent, -es a veteribus nominati sunt; quorum partim habent vitiorum et peccatorum acrem quandam cum amplificatione incusationem aut querelam ... alii autem habent deprecationem aut miserationem; alii vero ancipites disputationes, in quibus de universo genere in utramque partem disseri copiose licet. Brut. 46 scriptasque fuisse et paratas a Protagora rerum illustrium disputationes, quae nunc -es appellantur loci. orat. 126 *loci* -es ⟨sunt⟩ appellati eo quod videntur multarum idem esse causarum. IVL. VICT. rhet. 6, 1 p. 395 loci ideo -es appellantur, quia in omni genere causarum ex his argumenta duci possunt. PRISC. gramm. III 434, 16 locus -is exaggerationem habet manifestae rei quasi argumentationibus iam peractis ... dicitur autem -is locus, quia convenit contra omnem verbi causa sacrilegum vel etiam ... pro omni viro forti *eqs.* ISID. orig. 2, 4, 8 -is ... locus generaliter in acti crimine praeponitur: unde et -is locus dicitur, quia absente persona non tantum in hominem, quantum in ipsum crimen exponitur. *al. passim.* CIC. inv. 1, 40 *occasio* distribuitur in tria genera: publicum -e singulare ... -e quod accidit omnibus eodem fere tempore, ut messis vindemia calor frigus. 1, 48 iudicatum est res assensione aut auctoritate aut iudicio alicuius aut aliquorum comprobata. id tribus in generibus spectatur, religioso -i approbato . . . -e est quod homines vulgo probarunt et secuti sunt. 1, 89 in ipso *genere argumentationis* vitium erit, si omnino totum falsum erit, si -e, si vulgare, si leve *eqs.* . . . -e est, quod nihilo minus ab adversariis quam a nobis facit. QVINT. inst. 4, 4, 8 praeter haec (*propositiones varias*) utimur propositione aut nostra . . . aut adversarii ... aut -i (7, 1, 37).

C *in litteris*: DIOM. gramm. I 440, 3 genera locutionum sunt quinque: rationale, artificiale, historicum, glossematicum, -e. 482, 16 *poematos genus* aut ... activum est vel imitativum ... aut enarrativum vel enuntiativum ... aut -e vel mixtum *eqs.* SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 4, 3, 12 quinque ... sunt caracteres sermonum: Atticus, Asianus, Aeolius, -is, Rhodius.

D *varia*: VARRO frg. Serv. auct. Aen. 8, 275 deos ... alios esse privatos, alios -es, ... -es quos universi *colunt* (TERT. nat. 2, 9. *paulo aliter*: SERV. Aen. 12, 118 di -es sunt, qui *ἄζωνοι* dicuntur, id est qui caeli certas non habent partes, sed generaliter a cunctis coluntur). VARRO rust. 1, 9, 1 *terra* tribus modis dicitur, -i et proprio et mixto. -i, ut cum dicimus orbem terrae et terram Italiam aut quam aliam *eqs.* PLIN. nat. 1, 16, 31 arborum natura per situs: quae montanae, quae campestres, quae siccaneae, quae aquaticae, quae -es. FRONTIN. grom. p. 15, 7 compascua multis locis in Italia -ia appellantur. SIC. FLACC. grom. p. 147 sunt viae publicae ... vicinales . . . -es viae ex vicinalibus nascuntur; quae aliquando inter binos possessores in extremis finibus, pari utrimque modo sumpto -ique impensa iter praestant. MACR. somn. 1, 3, 10 *somnii* quinque sunt species. aut enim proprium aut alienum aut -e aut publicum aut generale est ... -e est cum se *quis* una cum alio *facientem patientemve aliquid somniat.* *de notionibus temporalibus*: ATTA com. 9 cras est -is dies (*cf.* ISID. nat. 1, 4 dies postridie Kalendas Nonas Idus sunt, qui et -es vocantur. MACR. sat. 1, 16, 21. COD. Theod. 15, 4, 1 [= COD. Iust. 1, 24, 2 *a. 425*] seu diebus ... festis sive -bus). TERT. orat. 25 *horae -es* diei interspatia signant, tertia, sexta, nona, quas sollemniores in scripturis invenire est. PASCASIN. Leo M. epist. 3, 1 duo sunt anni -es, tertius embolismalis *eqs.* (ISID. orig. 6, 17, 21 -is annus dicitur, qui duodecim tantum lunas, id est dies CCCLIIII habet. dictus autem -is, quia saepe ita duo coniuncti incedunt, ut invicem se in paschali festivitate sequantur).

III *qui se non praeter alios extollit, i.* **comis,** *commodus, benignus,* ***humanus*****:** SERV. auct. Aen. 8, 275 -em: humanum beneficum, *φιλάνθρωπον*, unde et -es homines dicimus (GLOSS. IV 497, 40). *adde* CIC. Balb. 36 *p. 1787, 47 sqq.* *de hominibus*: CAECIL. com. 109 modo fit obsequens hilarus comis -is concordis, dum id quod petit potitur. CIC. Mur. 66 quemquamne existimas Catone proavo tuo ... -iorem ... fuisse ad omnem rationem humanitatis? Lael. 65 -em et consentientem id est qui rebus isdem moveatur, eligi par est. epist. 4, 9, 2 qui in bello ... suo et certorum hominum minime prudentium consilio uteretur, eum magis -em censemus in victoria futurum fuisse, quam incertis in rebus fuisset? PANEG. 11, 12 cum ... -bus *imperatoribus* defuerit industria. CARM. epigr. 1424, 13 -is ... dum summa teneris. PS. AVR. VICT. epit. 29, 2. *adde de animo*: TER. Haut. 912 (*versu non sano*) quemquamne animo tam -i esse ... putas ...? (SCHOL. Ter. *ad l.* amicabili, benevolo. *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 48, 9). *de stellis* (?): APVL. mund. 29 *solisque* comites, amoenus Lucifer et -is Cyllenius. *structurae*: *c. abl.*: SVET. Claud. 21 nec ullo spectaculi genere -ior ... erat. ENNOD. opusc. 3, 11 *v. infra l. 59.* *c. dat.*: NEP. Att. 3, 1 *Atticus* sic se gerebat, ut -is infimis, par principibus videretur. COMM. instr. 1, 30, 15 estote -es minimis. 2, 22, 11 in tuis divitiis -em te redde pusillis. VVLG. II Macc. 9, 27 confido ... eum ... -em vobis fore (*συμπεριενεχθήσεσθαι*). CASSIAN. inst. 12, 25 aequalem fratribus fieri -emque. ENNOD. opusc. 3, 11 *Epifanius* erat ... sequentibus mera caritate -is. 3, 19 omnibus sacerdotibus ... -is. [PROB.] anth. 783, 5 *imperator* -is cunctis. CORP. VI 32049 coniux ... -is fidelibus amicis (CARM. epigr. 437, 9). VIII 7156 omnibus -is ego. *c. praepos.*: EVTR. 8, 5 nimium circa omnes -is (FERRAND. epist. 7, 6 dux ... circa inferiores ... -is). RVFIN. hist. mon. prol. monachus -is erga omnes ... existit. *c. gen.*: IORD. Rom. 274 Pertinax nimis aequissimus omniumque -is.

IV *qui non inter alios excellit, i.* ***par, humilis, simplex*** *(cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. *p. 1981, 36), etiam cum nota vilitatis*:
A *adi.*: *de hominibus*: TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 478 Iohannes, -is ... homo. FILASTR. 50, 1 -is homo erat ... ut omnes homines Christus (VINCENT. LER. 12, 17 p. 19). *de bestia*: PETR. CHRYS. serm. 3 p. 193[B] -is vitulus non sufficit, nisi fuerit pinguis, nisi fuerit saginatus. *de herbis et fructibus*: SCRIB. LARG. 40 oleo (210. 250). 163 trifolio. PLIN. nat. 13, 113 nucleos. VEG. mulom. 1, 13, 3 salis (2, 139 APIC. 1, 29). CAEL. AVR. chron. 2, 1 malva. *de cibo*: PANEG. 12, 14 epulae mensis -bus parciores. CLAVD. rapt. Pros. 3, 43 -ia pabula, glandes. *de instrumentis, vestimento*: LVCIL. 325 latere⟨m⟩ qui ducit habet nihil amplius na⟨tu⟩m, quam -e lutum a paleis caenoque aceratum. LAMPR. Alex. 4, 2 paenulis togisque. TREB. Gall. 17, 5 nil esse -ius *vitro*. AMM. 14, 11, 20 paludamento. *de terrenis*: CLAVD. 28, 27 nil ... Castaliae rivis -bus undae dissimiles. *de rebus incorporeis*: RHET. Her. 4, 26, 36 res ... -i verbo elata (*ibid. iter.* QVINT. inst. 8, 2, 24 SVET. vita Verg. p. 65 APVL. met. 1, 8 TERT. adv. Hermog. 27 p. 155 ARNOB. nat. 7, 2 *al.*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. de orat. 1, 243 sermone (Sen. suas. 2, 13 Petron. 113 Qvint. inst. 2, 10, 13. 2, 21, 20 Comment. in Don. gramm. V 327, 2 Consent. gramm. V 386, 9 *al.* *nota* Diom. gramm. I 436, 3 in -i sermone prosae orationis. Gramm. suppl. 231, 8). Cic. de orat. 1, 243 vita (ac. 1, 15 nat. deor. 3, 69 div. 1, 50. 86 *al.* Lact. ira 8, 7). de orat. 2, 299 *lingua (Macr. gramm. V 602, 18 Vel. gramm. VII 81, 6). Gaivs dig. 38, 10, 1, 6 appellatione. Gell. 7, 15, 2 vocum. Ps. Avr. Vict. epit. 39, 7 habitu. Clavd. 20, 371 tela -em quaerere victum. Pomer. 2, 23, 1 delicias.

B *neutr. subst.*: Porph. Hor. epist. 2, 1, 168 comoedia -ia sectatur (Schol. Hor. Vind. ars 243). Amm. 25, 5, 8 *Ioviano* -ia supergresso (*i. imperatore facto*).

V *cum nota vituperationis i. q.* ***immundus, inquinatus:*** Gloss. IV 499, 21 -em immundum (V 182, 11 -e immundus dicitur et -e). 521, 27 -e inquinatum, immundum. *cf.* Rvfin. Orig. in Rom. 9, 42 Iudaei vim verbi ignorantes, unde -is diceretur homo, quem -em appellabant, sermonis usum sine significationis intellegentia tenuerunt ... idcirco talis homo -is appellatur, quasi qui multorum sit vel vitiorum vel daemonum servus. *de hominibus*: Cic. epist. 7, 1, 1 cum illi ... spectarent -es mimos. Itala deut. 12, 22 (Lugd.) -is (ἀκάθαρτος, Vvlg. immundus) in te (ante *cod.*) et mundus similiter edetis. Matth. 15, 20 (Hil. in psalm. 118 samech 6 p. 490) *cogitationes malae, caedes* sunt, quae -em hominem faciunt (κοινοῦντα, Itala codd. d e k: communicant, Vvlg. coinquinant. *cf.* Comm. instr. 1, 23, 2). Itala (codd. d e g) *et* Vvlg. act. 10, 28 neminem -em (κοινόν) ... dicere hominem. *de bestia*: Vvlg. I Macc. 1, 50 immolari carnes suillas et pecora -ia (κοινά). *de corporis partibus et rebus; cf.* Itala (codd. d q) *et* Vvlg. Marc. 7, 2 -bus (κοιναῖς) manibus, id est, non lotis. Rvfin. Orig. in lev. 5, 12 vernacula quadam consuetudine scripturae -e esse dicitur quod immundum est (Avg. quaest. test. I 9, 1). *cf. infra l. 36.* Sen. contr. 1, 2, 5 meretrix vocata es, in -i loco stetisti (*si huc pertinet*). Itala I Macc. 1, 65 (Lucif. de non parc. 12 p. 234, 26) ut non manducarent -ia (κοινά, Vvlg. immunda). act. 10, 14 (Aug. c. Faust. 31, 3) -e ... non contingam (κοινόν, Itala codd. d g *et* Vvlg. numquam manducavi -e et immundum). Hebr. 10, 29 (Mutian. Chrysost. hom. 20 p. 361/62, cod. d) sanguinem testamenti -em (κοινόν, Vvlg. pollutum) existimavit (*cf.* Mvtian. *ad l.* -e quid hoc est? immundum, sive quod nihil amplius a ceteris habet). apoc. 21, 27 (Ambr. virginit. 14, 85 exhort. virg. 5, 28 cod. g Apring.) nec introibit in ea *civitate* aliquid -e (κοινόν, Vvlg. coinquinatum). Itala *et* Vvlg. Marc. 7, 2 *v. supra l. 27* (7, 5). Itala (cod. g) *et* Vvlg. act. 10, 15 quod deus purificavit, tu -e ne dixeris (κοίνου). 11, 8 (cod. g, Vvlg.) -e (κοινόν) ... numquam introivit in os meum. 11, 9 (cod. g, Vvlg.). Rom. 14, 14 (cod. d, Vvlg.) nihil -e per ipsum, nisi ei qui existimat quid -e esse, illi -e est. Hier. epist. 100, 9 ne *Maccabaei* -es tangerent cibos.

syn. et iuxta posita: *ad III*: Ter. Haut. 912 leni. Cic. Mur. 66 commodiorem ... moderatiorem. Lael. 65 simplicem ... et consentientem. Nep. Att. 3, 1 par. Carm. epigr. 1424, 13 carus humilis. Svet. Claud. 21 remissior. Cassian. inst. 12, 25 aequalem. Ennod. opusc. 3, 19 munificus ... affabilis. Carm. epigr. 437, 9 honorificus. Ferrand. epist. 7, 6 mansuetus ... et facilis. Rvfin. hist. mon. prol. mediocris. Iord. Rom. 274 aequissimus. *ad IV*: Tert. adv. Marc. 4, 18 p. 478 unus de turba. Vincent. Ler. 12, 17 p. 19 solitarius. Qvint. inst. 8, 2, 24 planiora. Arnob. nat. 7, 2 simplici. Rvfin. Orig. in gen. 12, 5 plebeia. Gell. 1, 10, 1 cotidianis. Vincent. Ler. 1, 1 facili. Petr. Chrys. serm. 132 p. 561 vilis (Pomer. 2, 23, 1). Cic. de orat. 2, 299 volgari. Porph. Hor. epist. 2, 1, 168 de medio (Schol. Hor. Vind. ars 243 de medio id est de -i).

opp.: *ad III*: Rhet. Her. 4, 26, 36 electius. Serv. Aen. 7, 445 figuratius. Vincent. Ler. 1, 1 ornato et exacto.

derivata: communalis, communicare, 1. communio, communitas. *cf. etiam* communica. *compos.*: communificare.

adv. **ˣcommūniter.** **I** *sensu sollemni: ita ut ad duos tres plures pariter similiter simul pertineat*: Gloss. II 351, 48 κοινῇ ἐπίρρημα. *cf.* Mod. dig. 38, 10, 4, 1 cognati ab eo dici putantur, quod quasi una -rve nati ... sint. Cael. Avr. acut. exc. pr. p. 480 *species* communes ex eo arbitror dictas, quod -r id est similiter specie dumtaxat sua laborantibus prosunt. Isid. orig. 20, 2, 14 communicantes, quod -r id est pariter conveniunt. *nota*: Cic. Balb. 36 erat accusatoris interpretatio indigna responsione, qui ita dicebat, ʻcomiterʼ esse ʻcommuniterʼ *eqs.* (*v. p. 1787, 47 sqq.*).

A *de actione eorum qui simul, una aliquid faciunt* (*adv. spectat ad communem actionem* ***subiectorum***): Cato agr. 136 *dominus et colonus* -r pisunt. orig. 2, 58 lucum Dianium in nemore Aricino Egerius Laevius Tusculanus dedicavit dictator Latinus. hi populi -r. or. inc. frg. 19 iure, lege, libertate, re publica -r uti oportet; gloria atque honore, quomodo sibi quisque struxit (Cic. Cato 2 Cels. dig. 33, 2, 14). Cic. Arat. 16 *duplices catenae Piscium* una ... in stella -r haerent. Mur. 11 rebus -r gestis (Liv. 5, 28, 6 Ivlian. dig. 40, 7, 13, 2 Vlp. dig. 17, 2, 32. 33 Pavl. dig. 17, 2, 65, 13). Balb. 37 (*disputans de* comiter *et* communiter): absurda res est caveri foedere, ut maiestatem populi Romani -r conservent. fin. 3, 9 agemus ista -r (Att. 16, 13^{b}, 2 [*in ellipsi*]. Liv. 37, 10, 4 Gaivs dig. 3, 4, 1, 1 Vlp. dig. 17, 2, 31). 4, 4 ut ... -r ad eas virtutes apti essemus (Sen. epist. 58, 22 quintum genus est eorum quae -r sunt. Hippocr. aer. [Herm. 40, 254] 2 Ps. Apvl. herb. 79 Sedvl. op. pasch. 2, 17 p. 221, 2). Cic. off. 3, 80 conscripserunt *tribuni et praetores* -r edictum. *ibid.* quod -r compositum fuerat, *Marius* solus edixit. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 1 -r constituemus de reditu eius. Varro rust. 2, 10, 2 qui pascunt, eos cogere oportet in pastione diem totum esse, pascere -r (Pavl. Fest. p. 40 compascuus ager relictus ad pascendum -r vicinis [Isid. orig. 15, 13, 9 Gloss. V 184, 8]). Hor. epod. 16, 15 forte quid expediat -r aut melior pars malis carere quaeritis laboribus. Ov. met. 6, 262 di ... o -r omnes parcite. Liv. 1, 10, 2 ipsi inter se tres populi -r bellum parant. 1, 45, 2 *Dianae Ephesiae fanum* -r a civitatibus Asiae factum (Gaivs dig. 3, 4, 1, 1 Vlp. dig. 43, 8, 2, 41. Vvlg. II Macc. 8, 29 -r ab omnibus facta obsecratione [κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι]). 3, 21, 8 -r ... edicunt, ne quis L. Quinctium consulem faceret. 7, 12, 12 patres -r increpare *milites* (*subiect.*). 23, 35, 3 ut ... Cumanus eo (*Hamas*) senatus veniret ad consultandum -r (29, 24, 8 consulerent. Hil. syn. 91). 38, 30, 9 legatosque -r et castella omnia vicique et exules ... ad Achaeos miserunt. 38, 47, 9 quae -r de immanitate gentis Gallorum, de infestissimo odio in nomen Romanum scitis. 40, 51, 7 ex ea *pecunia* -r locarunt *censores* abducendum fornicesque faciendos. 41, 18, 7 -r ambo *consules* exercitus lustraverunt. Labeo dig. 28, 6, 9 ceteros patris heredes -r dimidium *bonorum* habere (Iavol. dig. 33, 3, 4 Cels. dig. 50, 16, 96, 1 Ivlian. dig. 30, 84, 13 Pelag. in Gal. 4 p. 814^{D} Avg. civ. 21, 3 p. 489 lib. arb. 2, 14, 37). Val. Max. 8, 8, 1 *Scipio et Laelius* animi ... remissioni⟨bu⟩s -r acquiescebant. Mela 1, 87 *Panionium* -r Iones colunt. Lvcan. 9, 417 cum -r istae (*Europa et Libye*) effundant zephyrum. Qvint. inst. 3, 6, 102 obicitur -r a duobus. Frontin. aq. 109 dum quis ex iis qui -r impetraverunt *aquam* superesset. Plin. epist. 6, 31, 8 heredes, cum Caesar esset in Dacia, -r epistula scripta petierant, ut susciperet cognitionem. Scaev. dig. 31, 89, 4 cum -r universa sequenti creditori obligaverint. Mod. dig. 38, 10, 4, 1. Tert. nat. 2, 8 quos *deos* totus orbis -r colit. Arnob. nat. 2, 30 animae -r obeunt. Vopisc. Aurelian. 7, 7 mulum centuriatum -r curent *milites*. Vvlg. gen. 13, 6 nequibant habitare -r. II Macc. 14, 25 -r vivebant (ἐκοινώνησε βίου. Evstath. Bas. hex. 8, 3 p. 948^{B}). Avg. in psalm. 131, 5 aerem istum -r ducimus, solem -r omnes videmus. Barnab. 4, 10 inquirite, quod -r dilectis (κοινῇ) conveniat. Nicet. frg. 5 p. 8 *confessio* -r ab omnibus tenetur et discitur. Petr. Chrys. serm. 120 p. 527^{A} sermo apostoli -r lectus. Favst. Rei. serm. 26 p. 329 -r in arcam Christi intrare festinent. Boeth. Porph. isag. p. 27, 5 genera et species et differentiae et propria et accidentia -r sed non proprie alicui (p. 27, 22. 28, 11 *al.* in Porph. comm. pr. 1, 19). top. Cic. 1 p. 281 differentiae continentes ... genera -r. Cassiod. hist. 1, 1 p. 882^{C} *imperatorem* modo seorsum modo -r quae sunt agenda considerare. 1, 9 p. 891^{D} qui ... circa deum delinquerent, -r et seorsum ... omnia eis difficilia provenirent. Cod. Iust. 7, 2, 15, 4 -r hereditatem adire. 9, 41, 4 commissum -r facinus. Ivlian. epit. novell. 108, 12 *in civitate* -r domicilium habebant. Pass. Theclae B a 41 pro Trifena -r oraverunt Iesum (B b 41 -r fuderunt preces pro Triphena ad dominum). Pass. Mar. Iac. 7 p. 55, 5 cum ... viam -r carperemus.

B *adv. spectat ad* ***obiectum*** *vel alia membra enuntiati, saepe fere i. q. similiter, pariter; cf.* Cael. Avr. acut. exc. pr. p. 480 -r i. similiter (*v. p. 1981, 66*): Gracch. or. frg. Char. gramm. I 196, 26 qui et vobis et rei publicae et sibi -r prospiciat. Cic. inv. 1, 25 -r de utroque (*principio et insinuatione*) praecipiendum videtur. 1, 39 -r in tempore perspiciendo longinquitas eius est consideranda. 2, 38 suspiciones ... -r ex personis atque ex negotio proficiscentur. *cf.* 2, 42 *aliae suspiciones* -r et ex negotiorum et ex personarum attributionibus sumuntur. 2, 146 utra *lex* -r in plures scripta sit. 2, 156 in [hoc] quoque genere causae quaedam argumentationes -r ... tractabuntur. Font. 22 aurium iudicium ... -r stultis ac sapientibus ab natura datum. Arch. 32 quae ... de hominis ingenio et -r de ipsius studio locutus sum. leg. 2, 57 -r in omnibus sepultis venit usu, ⟨ut⟩ humati dicantur. nat. deor. 2, 123 dissimillimis bestiolis -r cibus quaeritur. off. 2, 36 admirantur ... *homines* -r ... omnia. part. 114 causae -r videntur insimulare et arguere omnes posse. epist. 13, 12, 1 alia epistula -r commendavi tibi legatos Arpinatium. hac separatim Q. Fufidium ... commendo. Hor. epist. 1, 2, 13 hunc amor, ira quidem -r urit utrumque (*Achillem et Agamemnonem*). Liv. 1, 8, 3 ex duodecim populis -r creato rege. 3, 31, 7 si plebeiae leges displicerent, at illi (*patres*) -r legum latores et ex plebe et ex patribus, ... sinerent creari. 29, 17, 17 -r omnia amplectar. 36, 5, 8 quae ad illos seque -r pertinerent. 42, 5, 11 *Marcellus* -r ab utrisque petiit *eqs.* Vitr. 5, 4, 5 reliqui x sonus -r modulantur. Pavl. Fest. p. 220 omnibus dis -r sacrificabatur. Sen. epist. 109, 14 in ... magnis ac divinis ... -r honesta tractando. Qvint. inst. 11, 3, 22 -r et phonascis et oratoribus necessaria est exercitatio. Iavol. dig. 33, 3, 4 paries ... duobus nobis -r ... legatus. Ivlian. dig. 45, 1, 54, 1 ut is (*patronis*) -r operae edantur. 45, 1, 56 pr. -r sibi et Titio ... stipulari. Papin. dig. 29, 1, 36 pr. legata ... -r debentur. Tryph. dig. 26, 7, 55, 3 non utique eius periculum est, qui quaedam gessit, sed -r omnium. Vlp. dig. 15, 1, 1, 5 potestatis verbum -r accipiendum est tam in filio quam in servo. 17, 2, 31 hereditas vel donatio -r nobis obvenit. Pavl. dig. 20, 4, 13 an -r ex omnibus pignoribus summa pro rata servetur. 50, 16, 163, 1 graece

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

παιδίον -r appellatur *et puer et puella*. IREN. 5, 12, 2 afflatum *dedit* -r omni qui super terram est populo. SER. SAMM. 613 mercurialis ... capitur -r (*i. ab utroque coniuge*) herba. PANEG. 6, 3 adhuc ... de amborum in hanc necessitudinem congruentibus votis -r dixi. ARNOB. nat. 6, 5 aut enim nullis erit in partibus *deus* praesens ... aut aderit unis tantum, quoniam praebere -r suum non potest atque indiscretus auditum. PS. IVL. RVF. schem. lex. 3 ζεῦγμα est, cum unum verbum -r multis sententiis iungitur. EXVP. 4 cum in omnes -r baccharetur. CHIRON 713 tractat⟨u⟩ hae omnes causae -r intelligentur. PS. RVFIN. in Ioel 1, 13—14 *calamitas* in omnes -r saevitura. in psalm. argum. p. 646^{A} *perfectiones de Christo* -r ponit in priori psalmo. AVG. civ. 10, 9 p. 416 *perturbationes* -r daemonibus et hominibus Apuleius attribuit. c. Faust. 26, 2 p. 730 omnia -r facta ab eodem. IGNAT. ad Smyrn. 12, 2 saluto ... singillatim et -r omnes. CASS. FEL. 17 p. 25 post sectionem -r ut cetera apostemata curabis. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 61 totum corpus -r in cachexiam mittunt. 3, 16, 135 erunt -r omnes culpandi. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 220, 7 non separatim singulis, sed -r universis donum ... attributum. BOETH. arithm. 2, 48 harmonica ... neque solum in terminis speculationem proportionis habet neque solum in differentiis, sed in utrisque -r. MVTIAN. Chrysost. hom. 28 p. 409/10 simul et -r coronatur *corpus* et non per partem. BENED. reg. 5, 14 magistri iussio et perfecta discipuli opera ... ambae res -r citius explicantur. GREG. TVR. Franc. 7, 27 caesum -r hastis pugnis et calcibus. COD. Iust. 6, 42, 32 pr. ut aequitatis ratio -r in omnes procedat. 6, 51, 1, 14^{a} quod -r omnibus prodest.

C *fere i. q.* ***generaliter*:** CIC. inv. 2, 12 cum -r quaedam de omnibus praecipi possint, separatim quoque aliae sunt cuiusque generis diversae praeceptiones (CELS. 3, 21 p. 107). 2, 50 hoc sit nobis dictum -r de omni genere locorum communium (SEN. epist. 58, 17 poeta -r dicitur, omnibus enim versus facientibus hoc nomen est. POMPON. dig. 16, 3, 12, 1 eadem dicenda sunt -r et in omnibus bonae fidei iudiciis. SCHEM. dian. praef. cum omnes . . . quae orationem sensu figurant, generaliter figurae -rque dicantur. AVG. epist. Parm. 2, 21, 41 IVNIL. 1, 15. 16. BOETH. Porph. isag. p. 33, 19 differentia ... -r et proprie et magis proprie dicitur *eqs.* herm. sec. 1, 1 p. 32 noluit -r dicere voces, sed dixit tantum ea quae sunt in voce. 2, 7 p. 176, 23 -r de his *contradictionibus* dixit quae sibi sunt oppositae). CIC. off. 3, 17 nec id, quod -r appellamus honestum ... cum emolumentis unquam est comparandum. LIV. 35, 48, 11 provectus ... est intemperantia linguae in maledicta nunc -r Romanorum, nunc proprie ipsius Quinctii. 38, 58, 3 orationem . . . habuit *P. Scipio Nasica* plenam veris decoribus non -r modo Corneliae gentis, sed proprie familiae suae. QVINT. inst. 9, 1, 23 quia figura, quam non -r sed proprie nominamus, non sit simplex rei cuiusque enuntiatio. PAVL. dig. 9, 2, 33 pr. Pedius ait pretia rerum non ex affectione nec utilitate singulorum, sed -r fungi (35, 2, 63 pr.). APVL. apol. 3 Aemiliani multa in me proprie conficta et alia -r in philosophos. PS. APVL. herm. p. 272 propositio est et si assentiri se dicet fit acceptio remota interrogatione. quae et ipsa tamen -r appellatur propositio. TERT. adv. Val. 18 p. 197 ut animalium ... substantiarum, quas ad dextram commendant, Patrem nuncupent, materialium vero quas ad laevam delegant, Demiurgum nominent, regem autem -r in universitatem. LACT. inst. 5, 12, 3 -r cum deorum cultoribus loquimur. AVG. civ. 6, 3 p. 249 unum *librum* singularem, qui -r prius de omnibus loqueretur in capite posuit *Varro*. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 131 Hippocrates de epilepsia scribens -r ait. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 100, 1 *oppositionem* -r et improprie contradictionem vocat. herm. sec. 1, 1 p. 20 antequam ad verba Aristotelis ipsa veniamus, pauca -r de nominibus atque verbis ... disputemus. 5, 11 p. 352 -r ... totius propositi sensus huiusmodi est. nunc autem ad ipsa Aristotelis verba veniamus. 5, 13 p. 420 quid Aristoteles -r de propositionibus universitaliterque tractaverit *eqs.* in top. Cic. 6 p. 377, 11 -r de tota locorum ratione ... esse tractandum. arithm. 2, 40 ut ... -r definiamus. ORIBAS. syn. 4, 1 haec ... super omnia oportet scire -r quae sequuntur.
fere i. q. '*ut breviter dicam*': CAEL. AVR. acut. 2, 9, 37 baccis ... lauri vel -r ... omne quod tenuare atque movere vehementer membranas valeat cerebri. 3, 16, 134 clysteribus utendum, -r omnibus depurgativae vel temperativae virtutis.

coniungitur praepositio cum *ad I*: CIC. S. Rosc. 108 cur quae reliqua sunt iste Roscius omnia cum Chrysogono -r possidet? Phil. 1, 5 haec omnia -r cum collega. Att. 11, 5, 1 *litteras* -r cum aliis scripsisti. NEP. Pel. 2, 2 -r cum iis, qui Thebis idem sentiebant, diem delegerunt ad inimicos opprimendos. SVET. Tib. 21 ut *Tiberius* provincias cum Augusto -r administraret. POMPON. dig. 17, 2, 62 si Titius cum quo mihi societas erat decesserit egoque cum putarem Titii hereditatem ad Seium pertinere, -r cum eo res vendiderim. *ibid.* utrum per se partes meas vendidissem an -r cum eo. TER. MAVR. 467 *au et eu* habemus cum Grais -r. AVG. mus. 4, 16, 34 cum quo (*diiambo*) *antispastus* eam (*dimidiam partem priorem*) -r habet. COD. Iust. 8, 39 (40), 1 cum quo -r pecuniam accepisti.

syn.: *ad I A et B*: CIC. inv. 2, 156 similiter. Font. 22 promiscue. ARNOB. nat. 6, 5 indiscretus. MVTIAN. Chrysost. hom. 28 p. 409/10 simul. *opp.*: *ad I A et B*: CIC. inv. 1, 25 separatim (2, 11. 38. 156 off. 2, 36 epist. 13, 12, 1 *al.*). part. 114 proprie (LIV. 35, 48, 11. 38, 58, 3 IREN. 5, 12, 2). off. 3, 80 solus. VARRO rust. 2, 10, 1 suum quemque. PAVL. dig. 8, 2, 33 (*et* 35, 2, 63 pr.) singulorum. CASSIOD. hist. 1, 1 p. 882^{C} seorsum (1, 9 p. 891^{D}). MVTIAN. Chrysost. hom. 28 p. 409/10 per partem. IGNAT. ad Smyrn. 12, 1 singillatim.

syn.: *ad I C*: SCHEM. dian. pr. p. 59 generaliter (*opp.* CAEL. AVR. acut. 1 praef. 14 omnis ... phrenitidis causam vel substantiam alienationem generaliter, -r autem alienationis substantiam in sensibus constitutam existimavit Asclepiades). BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 100, 1 improprie. herm. sec. 5, 13 p. 420 universaliter. *opp.*: *ad I C*: CIC. inv. 2, 12 separatim. SEN. epist. 58, 17 unius. QVINT. inst. 9, 1, 23 proprie (APVL. apol. 3 IVNIL. 1, 15 BOETH. Porph. isag. p. 33, 19 *al.*). BOETH. herm. sec. 5, 13 p. 420 singillatim. IVNIL. 1, 16 distincte.

II ***technice apud grammaticos*:** CHAR. gramm. I 82, 14 melius -r hic et haec acris dicemus. 154, 2 *sunt* quaedam singularem pluralemque numerum -r significantia, ut dies, nubes (DOSITH. gramm. VII 392, 6). 166, 13 est aliud genus quod commune vocatur, ut vador, ulciscor. -r enim tam agit quam patitur. PRISC. gramm. II 288, 1 est . . . quando in 'es' productam *syllabam* terminantium Graecorum vocativus in e longam exit secundum Graecos vel -r vel poetice.

III *i. q.* ***solito more,*** *ut omnes solent*: TERT. nat. 2, 4 cum ... universos deos vestros, in quibus nullius cursus aut motus officium denotatur, θεούς -r appelletis. apol. 17 quod videri -r potest. ARNOB. nat. 5, 36 partes alias esse -r scriptas (*opp.* allegorias). NON. p. 455 fatum, sicuti -r intellegitur significantiam decreti habet (EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 888^{B} vesperae . . . nuncupatio -r intelligenda est). AMBR. hex. 3, 4, 17 terra potest -r dici vel scatens aquis vel deserta et invia et sine aqua (parad. 9, 43 ut -r dicatur vivere et qui vita vivit et qui morte vivit et -r dicatur mori vel ille qui morte moritur. RVFIN. Orig. in gen. 15, 2. AVG. c. Faust. 21, 1 p. 568 *syn.* usitate). AMBR. off. 3, 2, 12 aliud ... est -r sapere, aliud sapere perfecte. SORAN. p. 32 qua vita agenda est nutrix? -r sicut omnes homines, ut sana esse possit.

IV *fort. i. q.* ***comiter?*:** CLAVD. 18, 367 -r omni fungitur officio *Eutropius*.

adv. **commūnitus:** VARRO Non. p. 510, 2 deos colere debet -s civitas (*opp.* singulae familiae. NON. -s pro communiter). *fort. addendum* GLOSS. *p. 1880, 73.*

commūnĭtās, -tis *f. a* communis. **I** *i. q.* ***natura, status communis, aequalitas, consensio***: PS. SORAN. quaest. med. 363, 23 coenotetas i. e. -es ... vitiorum. CAEL. AVR. acut. exc. pr. p. 480 kinotetas Graeci vocant, nos -es possumus dicere. -es ex eo arbitror dictas quod communiter i. e. similiter specie dumtaxat sua laborantibus prosunt. *cf. infra l. 55.* DIFF. gramm. VII 529, 1 -s est communicandi voluntas (*opp.* communi⟨ti⟩o).

A *iuncturae*: **1** *pro subiecto*: CIC. ac. 2, 54 ut ... nec sit in duobus aut pluribus nulla re differens ulla -s. nat. deor. 3, 38 hominum ... -s ... iustitiam procreavit. off. 1, 56. 157 ut vincat cognitionis studium ... -s. 1, 159 haec -s, quae maxime est apta naturae. PANEG. 8, 3 nomine *fratrum* praeter cetera necessitudinum vocabula et -s amoris apparet. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 170 libera est res -s. LACT. inst. 3, 21, 4 quo ... illum -s ista perduxit? 3, 21, 10 perit ... illi (*filio*) uni -s (*sc. quae uxoribus pluribus cum viro est*). 3, 22, 5. 7 -s ... nihil aliud quam vitiorum licentiam *continet*. 5, 5, 13 hominibus intercidit -s vitae. 6, 10, 25 retentio ... societatis est -s. BOETH. Porph. isag. p. 50, 5 speciei ... et accidentis commune quidem est de pluribus praedicari, rarae vero aliae sunt -es (*gr.* κοινότητες). p. 51, 15. in Porph. comm. pr. 2, 11 p. 105, 5 est ista generis differentiaeque -s, quod ea, quae de genere speciei praedicantur ut genus et de sub eodem genere specie praedicantur. 2, 12 p. 107, 21 *in differentiis* nulla quantum ad genus est speciemque -s. p. 108, 27. 2, 20 p. 120, 8. 2, 28 p. 127, 25 in Porph. comm. sec. 5, 24 p. 346, 11. CASSIOD. art. 3 p. 1201^{D} illae perspicuae -es, quod ... ipsi paene in utrisque facultatibus versantur loci. PASS. Mar. Iac. 1 p. 48, 4 quis ... dubitet, quae nobis in pace vitae -s fuerit, quando nos individua dilectione viventes unum tempus persecutionis invenerit? **2** *pro obiecto*: CIC. off. 1, 45 animus erga nos erit spectandus et -s ac societas vitae. 1, 51 *in societate* omnium rerum . . . est servanda -s. 1, 56 -s conficitur ex beneficiis ultro et citro datis acceptis. 1, 157 remota -e coniunctioneque humana. 1, 159 -s moderationi modestiaeque anteponenda. 3, 22 societas hominum et -s evertatur necesse est. LACT. inst. 7, 8, 5. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 24 p. 213 ut in omne genus formamque causarum quaedam -s argumentationum ... ponatur. AMBR. Iac. 1, 8, 36 perfecti ... est viri -em naturae sustentare virtute animi. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 17 p. 116, 1 in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 285, 9. 5, 3 p. 292, 11. **3** *ablat.*: CIC. off. 1, 156 eloquentia complectitur eos, quibuscum -e iuncti sumus. SCHOL. Cic. Ambros. p. 371, 8 non hostem iudicat, quem donat publici -e consilii. **4** *praepositiones*: *c. accus.*: ad: CIC. fin. 3, 65 nos ... ad naturalem -em esse natos (4, 4). 3, 66 inter nos . . . ad civilem -em coniuncti et consociati sumus. epist. 9, 24, 3 id ... refero ... ad -em vitae atque victus. AMBR. fid. 5, 14, 176 ad -em ... beneficium transivit a specie. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 17 p. 115, 26 peractis ... generum propriorumque differentiis ad generum accidentiumque -es ... transitum fecit. 2, 28 p. 127, 24. EVSTATH. Bas. hex. 4, 5 p. 907^{C} propter insitam singulis -em. *c. ablat.*: ab: CIC. fin. 5, 66 id a -e ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

humana non abhorrebit. off. 1, 153 necesse est, quod a -e ducatur officium, id esse maximum. top. 29 a -e res diiuncta videbitur. in: CIC. off. 1, 160 in ipsa . . . -e sunt gradus officiorum. 3, 118 *virtutes* in -e cernuntur. PS. CYPR. singul. cler. 11 animum nostrum . . . in hac -e perseverare. PANEG. 6, 9 p. 155 ne, quem totius vitae . . . socium semper habuisses in alicuius facti -e desereres. ex: CIC. off. 1, 153 aptiora esse naturae ea officia, quae ex -e . . . ducantur. 3, 32 omne genus pestiferum atque impium ex hominum -e exterminandum est. 5 *genetiv.*: CIC. off. 1, 50 quae naturae principia sint -is. 1, 152 quarum *partium* una sit cognitionis, altera -is. BOETH. Porph. isag. p. 51, 15 sufficiunt . . . haec ad . . . -is . . . traditionem. CIC. fin. 3, 67 *homines* -is et societatis suae *causa natos*.

B *adduntur ad* -s: 1 *praepositiones*: cum: CIC. Phil. 6, 3 quae vobis potest cum hoc gladiatore condicionis, aequitatis, legationis esse -s? ac. 2, 34 *in viso* si erit -s cum falso. 2, 140 *voluptatem* si sequaris, multa ruunt et maxime -s cum hominum genere. nat. deor. 1, 116 cum homini nulla cum deo sit -s. off. 1, 158 propter necessitatem vitae... initam esse cum hominibus -em. VARRO ling. 6, 95 i cum e et c cum g magnam habet -em. LACT. inst. 3, 6, 3 nobis . . . cum deo et cum animalibus est aliqua -s. EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 924^{A} nulla . . . -s tenebris esse possit cum luce. inter: CIC. Lael. 61 ut . . . sit inter eos (*amicos*) omnium rerum, consiliorum . . . -s. off. 1, 20 qua *ratione* societas hominum inter ipsos et vitae quasi -s continetur. 1, 153 *in sapientia* continetur deorum et hominum -s . . . inter ipsos. VARRO ling. 9, 59 inter se (interest *F*) . . . perpauca sunt quae habeant quandam -em. BOETH. diff. top. 1 p. 1174^{C} differentiis inter se et -bus pernotatis. ad: VITR. 5, 5, 4 quod . . . ad chromaticen hyperbolaeon diapente et ad chromaticen meson diatessaron habet consonantiae -em (5, 5, 5). RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 12 p. 157, 3 Engelbr. ut... fiat -s... dei ad homines. 2 *duo genetivi* (*eorum inter quae communio est*): CIC. off. 1, 153 deorum et hominum. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 11 p. 105, 5 generis differentiaeque (2, 12 p. 108, 27) 2, 14 p. 113, 1 generum specierumque. 2, 17 p. 115, 26 generum accidentiumque. 2, 28 p. 127, 24 speciei et accidentis. 3 *genetiv. rei*: CIC. Phil. 6, 3 condicionis, aequitatis, legationis. Lael. 61 omnium rerum (off. 1, 51), consiliorum (SCHOL. Cic. Ambros. p. 371, 8), voluntatum. off. 1, 20 vitae (1, 45. epist. 9, 24, 3 vitae atque victus. LACT. inst. 5, 5, 13 PASS. Mar. Iac. 1 p. 48). VITR. 5, 5, 4 consonantiae. 5, 5, 5 symphoniarum. PANEG. 6, 9 p. 155 facti. 8, 3 amoris. LACT. inst. 3, 22, 5 non rerum fragilium, sed mentium. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 24 p. 213 argumentationum. AMBR. Iac. 1, 8, 36 naturae.

epitheta: CIC. ac. 2, 54 nulla re differens. fin. 3, 65 naturalem. 3, 66 civilem. 5, 66 humana (off. 1, 157). CASSIOD. art. 3 p. 1201^{D} perspicuae.

syn. et iuxta posita: CIC. fin. 3, 67 societatis (4, 4. 5, 66 nat. deor. 3, 88 off. 1, 45. 50. 153. 158. 3, 22. 118). 5, 66 caritate. off. 1, 152 cognitionis (1, 153). *ibid.* magnanimitatis . . . moderationis. 1, 157 consociatio. *ibid.* coniunctione. *opp.*: BOETH. diff. top. 1 p. 1174^{C} differentiis (in Porph. comm. pr. 2, 14 p. 113 in Porph. comm. sec. 5, 1 p. 285). Porph. isag. p. 51 proprietates (in Porph. comm. pr. 2, 12 p. 108. 2, 13 p. 109. 2, 17 p. 115 in Porph. comm. sec. 5, 24 p. 346).

II *humanitas, comitas*: NEP. Milt. 8, 4 in Miltiade erat cum summa humanitas tum mira -s (*var. lect.* comitas, *v. p. 1790, 74*), ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret.

III *cum nota vituperationis immunditia, coinquinatio*: TERT. orat. 25 Petrus, qua die visionem -is omnis in illo vasculo expertus est, sexta hora orandi gratia ascenderat in superiora.

commūniter *v. p. 1981, 62 sqq.*

1. commūnītio, -ōnis *f. a* communire. *i. q. munitio, munimentum*: VITR. 10, 13, 1 *Carthaginienses* gradatim ex ordine totam -em dissipaverunt. *scribendum est, ut videtur*, DIFF. gramm. VII 529, 1 communi⟨ti⟩onem et communitatem . . . communi⟨ti⟩o undique munitio. [CIC. de orat. 2, 320 omne... principium aut rei totius, quae agetur, significationem habere debebit aut aditum ad causam et munitionem (*codd. integri*; ad commutationem *codd. mutili*; -em *edd. plurimae, idem coni. Usener, Rhein. Mus. 56 (1901) 312* CIC. rep. 1, 69, *ubi* commutatione *cod.*, confirmatione *edd.*).] *Bannier.*

2. communitio, communitorium *v.* common-, *cf. p. 1933, 33 sq. et 1934, 21. 68.*

1. commūnītus, -a, -um *v. p. 1967, 81 sqq.*

2. commūnitus *adv. v. p. 1984, 34 sqq.*

commurmurātio, -ōnis *f. a* commurmurare. *i. q. communis murmuratio, fremitus*: GELL. 11, 7, 8 -o fieri coepta est a plerisque, qui aderant.

commurmuror, -ātus sum, -ārī (commurmuro, -āre) *a* com *et* murmurari (-e). GRAMM. suppl. 430, 16 verba quae passive tantum efferuntur . . . primae coniugationis: . . . -or ὑπογογγύζω. *legitur deponens apud* VARRONEM CIC. FEST. *singulis locis, deinde active inde ab* AETNA. 1 *strictiore sensu i. q. murmurare, mussitare, pressa voce secum loqui*: *seq. oratio directa*: VARRO Men. 380 hoc Graecis renuntiato, ut facile intellegeres nos ab his amari, -autur 'αὐτό'. CIC. Pis. 61 ut scriba . . . secum ipse, caput sinistra manu perfricans, -atus sit: *eqs.* *seq. acc. c. inf.*: SIL. 15, 821 *Hannibal comperta morte fratris* compressit lacrimas . . . et inferias in tempore dignas missurum fratri clauso -at ore. 2 *latiore sensu i. q. sonitum murmuris similem edere, fremere*: PAVL. FEST. p. 9 arrumavit: rumorem fecit sive -atus est. *de eruptione Aetnae*: AETNA 300 summota furens torrentibus *auris* aura pugnat in angusto et magnum -at Aetna. *de bestiarum clamore*: PLIN. nat. 10, 62 *in Pythonos come* congregatae *ciconiae* inter se -ant. *de operariarum sonitu*: HIER. virg. Mar. 20 textricum turba -at. *Mbr.*

commūro *v.* comburo *p. 1758, 64.*

commūtābilis, -e [*cf. c.* commutare *et c.* mutabilis. *Th.*]. *scribitur* conm-: NOT. Tir. 31, 80. *idem fere q. mutabilis*: 1 *de personis*: AVG. civ. 10, 29 *filius dei* tam longe erat immortalis a mortalibus, incommutabilis a -bus. FAVST. REI. serm. 11 p. 266, 17 cum essem immortalis, -is (commotabilis *cod., v. l. 40 et p. 1987, 61*) pro te homo factus sum. 2 *de rebus*: CIC. Mil. 69 vide, quam sit varia vitae -isque ratio. parad. 7 *maiores nostri* haec imbecilla et -a pecuniae membra verbo bona putaverunt appellanda. nat. deor. 3, 30 natura argenti et aeris. *ibid.* cera. 3, 92 materiam... rerum... totam esse flexibilem et -em. Lael. 92 animus . . . varius, -is, multiplex. Att. 1, 17, 8 in republica infirma, misera -ique versamur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 28 p. 231 eventus interdum necessarius et naturalis est . . . interdum varius et -is. AVSON. 417, 104 reverentia. PRVD. ham. 756 propositum. 888 tempus. AVG. c. Faust. 20, 9 dei substantia. EXPLAN. in Don. gramm. IV 526 sive stativos sive -es accentus Latinos. PS. ORIG. tract. 1 p. 4, 10 anima -em statum habet. CASSIOD. in psalm. 101, 29. *in grammatica*: VARRO ling. 9, 99 verbi principia . . . ex utraque parte -a (*opp.* incommutabilis). *t. t. artis rhetoricae*: CIC. inv. 1, 26 -e *exordium*. *ibid.* -e, quod ab adversario potest leviter mutatum ex contraria parte dici. QVINT. inst. 4, 1, 71 quod adversarius in suam utilitatem deflectere potest -e. FORTVN. rhet. 2, 15 p. 110 SVLP. VICT. rhet. 18 p. 322. *ibid.* -e est, quod paucis modo commutatis possit esse vulgare sive commune.

adv. **commūtābiliter:** BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 208, 16 in aliis vero una quidem vera, altera falso (*negatio et affirmatio*), sed indefinite et -r. anal. post. 2, 17 similiter se habebit ut propter quid -r analogum.

syn.: mutabilis, flexibilis. *opp.*: incommutabilis.

compos.: incommutabilis.

commūtātē *v. p. 1991, 14.*

commūtātio, -ōnis *f. a* commutare. *scribitur* commotatio: ITALA Matth. 16, 26 (cod. δ) commo⟨ta⟩tionem. EVGRAPH. Ter. Andr. 242 rec. α motus species sunt -o et immutatio et est illud circa quantitatem, istud circa qualitatem. GLOSS. II 228, 42 -o ἀντάλλαγμα. *inde ab* ACC., *qui solus habet poetarum; plur. saepe legitur; non habent* LIV. RVT. LVP. VAL. MAX. CELS. SEN. rhet. CVRT. MELA SCRIB. LARG. ASCON. PETRON. PLIN. epist. SVET. *al.*

1 *proprie et generatim*: *i. q. mutatio, immutatio, varietas, vicissitudo, conversio*: **a** *absolute*: CIC. inv. 1, 59 annuae. rep. 1, 45 orbes . . . -um et vicissitudinum. de orat. 3, 221. 225 quid est vicissitudine et varietate et -e aptius? orat. 110. 219. 231. top. 82 *bis*. ac. 1, 42. epist. 5, 12, 4 civiles. SALL. Iug. 13, 7 NEP. Dion 6, 1 VITR. 6, 2, 5 SEN. dial. 11, 6, 8 QVINT. inst. 6, 6, 49 PS. QVINT. decl. 14, 4. ITALA Iac. 1, 17 (Aug. gen. ad litt. 5, 18 p. 161, 15 Apring. in apoc. 1, 5 p. 4) apud quem non est -o (παραλλαγή, VVLG. transmutatio). PORPH. Hor. epist. 1, 18, 18 pretium -o pro acri liberalitate scilicet. PRISCILL. tract. 11, 145 PS. APVL. Ascl. 13 HIER. epist. 119, 6. VVLG. psalm. 54, 20 non . . . est illis -o (ἀντάλλαγμα). AVG. gen. ad litt. 9, 3 p. 272, 8. PS. AVG. categ. 21 omnis -o, quae μεταβολή graece est, fit tribus modis. MART. CAP. 1, 67. 5, 507 (*cod. β*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 934^{A} CASSIOD. in psalm. 101 concl. PRISC. gramm. II 29, 8 GRAMM. suppl. 298, 4 GREG. M. moral. 12, 18. **b** *c. genet.*: *personarum*: CIC. Att. 12, 36, 1 -es dominorum reformido. APVL. met. 9, 12 sectae. HIER. epist. 66, 5 non . . . substantiae diminutio, sed operarii -o est. *nota i. q. metamorphosis*: AVG. civ. 18, 17 tit. de incredibilibus -bus hominum (*syn.* mutatio). *rerum*: ACC. praetext. 35 rerum (RHET. Her. 2, 17, 26 CIC. inv. 2, 176 Sest. 42 div. 1, 45 top. 82 epist. 13, 10, 2 CAES. Gall. 1, 14, 5. 2, 27, 1. 6, 12, 6. 7, 59, 3 civ. 1, 52, 3. 1, 60, 4. 3, 68, 1. 3, 72, 4 NEP. Alc. 5, 5 HIER. epist. 108, 25). VARRO ling. 1, 6 litterarum *bis* (RHET. Her. 4, 21, 29 *l. 74* FRONTO p. 64, 21 N. DIOM. gramm. I 442, 28). 10, 77 vocis (*cf.* RHET. Her. 4, 21, 29). rust. 2, 2, 14 *aquae*. RHET. Her. 1, 8, 13 fortunae (2, 31, 50 CIC. inv. 1, 27 CAES. Gall. 7, 63, 8 civ. 3, 27, 1 TAC. ann. 12, 47 FRONTO p. 220, 13 N.). 2, 28, 45 nominum (LACT. inst. 6, 15, 15 AVG. civ. 16, 28). 3, 15, 26 gestus. 4, 21, 29 vocum aut litterarum. 4, 22, 30 casuum aut unius aut plurium nominum (4, 22, 31 casuum). 4, 26, 36 verbi (CIC. part. 23). CIC. inv. 1, 36 affectio est animi aut corporis . . . -o. 2, 59 poenae. dom. 4 crebra tamquam tempestatum sic sententiarum -o. rep. 1, 65 rerum publicarum (2, 63). 2, 9 Graeciae. Tusc. 1, 68 vitae (Att. 8, 15, 1). *ibid.* temporum (VVLG. sap. 7, 18 [μεταβολάς]). 1, 117 loci (SEN. dial. 2, 8, 3. 11, 6, 1 *ter*. 11, 6, 5. 11, 7, 7. 11, 8, 1. 11, 13, 1 FRONTIN. strat. 2, 2, 11 FIRM. math. 3, 7, 22. *adde p. 1987, 5*). CIC. div. 2, 89 caeli conversiones -esque. Lael. 77 morum aut studiorum. part. 24 non verborum, sed tantummodo ordinis. Att. 1, 17, 1 voluntatis. 16, 4, 2 animorum. CAES. Gall. 5, 1, 2 aestuum (5, 8, 3).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 54, 4 voluntatum (HIER. adv. Pelag. 2, 30). VELL. 2, 35, 4 status publici. SEN. epist. 114, 9 ordinis (QVINT. inst. 9, 1, 6). COLVM. 11, 2, 94 ventorum. PLIN. nat. 7, 113 morum. DARES 25 imperii (CLAVD. DON. Aen. 10, 275). HIER. epist. 28, 2, 1 metri. AVG. civ. 17, 4 Israelitici regni et sacerdotii. PS. AVG. categ. 21 qualitatis sive loci. CAEL. AVR. acut. 1, 2, 31 capitis. ALC. AVIT. hom. 20 p. 133, 23 aedis. ENNOD. epist. 8, 5 p. 203, 15 in illius melioris saeculi -e. PRISC. gramm. II 445, 14 consonantium. **c** *c. praepos.*: CIC. fat. 17 ita fit, ut -o ex vero in falsum ne in futuro quidem ulla fieri possit. AVG. gen. ad litt. 6, 28 p. 199, 17 in corpus spiritale -em.

2 *speciatim*: **a** *i. q. permutatio invicem facta, vicissim datio*: FLOR. epit. 2, 2, 24 captivorum. VVLG. Iob 28, 15 nec appendetur argentum in -e *sapientiae*. PALLAD. hist. mon. I 7 p. 277B carnibus venditis ac vini -e distractis. GLOSS. commercium -o mercis (*vel* mercium). commercium -em. **b** *i. q. venditio*: VVLG. psalm. 43, 13 non fuit multitudo (*i. lucrum*) in -bus eorum (ἀλαλάγμασιν). COD. Iust. 1, 2, 14, 3 (1) emptionis seu -is. LEX Burg. Rom. 35, 5 quod facta qualiterlibet -o vicem obtinet emptionis. CONC. Epaon. a. 517 p. 22, 4 utili tamen omnibus -e permissa. LIB. pontif. p. 75, 14 donationes vel -es vel traditiones. **c** *t. t. grammaticorum: i. q.* ἀντιμεταβολή: RHET. Her. 3, 10, 17. 3, 12, 21. 3, 14, 25 *bis*. 4, 28, 39 -o est, cum duae sententiae inter se discrepantes ex traiectione ita efferuntur, ut a priore posterior contraria priori proficiscatur. 4, 42, 55. 4, 43, 56 CIC. inv. 1, 10. 16. 2, 57 CHAR. gramm. I 286, 1. *adde in re musica*: MART. CAP. 9, 938 Harmonica habet partes disputationis septem, primam de sonis, ... sextam de -bus.

3 *translate* (*cf.* commercium *sub I C 3, II A et B*): **a** *i. q. pretium*: ITALA deut. 23, 18 (Aug. quaest. hept. 5, 38 Lugd.) -em canis (ἄλλαγμα κυνός, VVLG. pretium canis). Is. 43, 3 (Rufin. in exod. 10, 9 in lev. 9, 3) dedi -em tuam (ἄλλαγμα, VVLG. propitiationem tuam). Matth. 16, 26 *et* Marc. 8, 37 (codd. a b l Ambr. bon. mort. 5, 16, VVLG.; *sim.* codd. d δ) quam dabit homo -em (ἀντάλλαγμα). VVLG. gen. 47, 17 pecorum. Is. 55, 1 absque ulla -e. MARCELL. chron. II p. 95, 498, 11 Anastasius princeps ... placibilem plebi -em distraxit. **b** *i. q. beneficium*: ITALA (Aug. civ. 17, 12) *et* VVLG. psalm. 88, 52 exprobraverunt -em Christi tui (ἀντάλλαγμα. *cf.* HIER. psalt. sec. Hebr. 89, 52 quibus *iniquitatibus* exprobraverunt vestigia Christi tui). HIER. psalt. sec. Hebr. 78, 11 et obliti sunt -um eius (εὐεργεσιῶν, VVLG. 77, 11 benefactorum). AVG. civ. 17, 12 multas gentes ... exprobrasse illis passionem Christi, quam scriptura -em vocat. *ibid. sexies*. **c** *i. q. colloquium, consilium, conversatio*: QVADRIG. hist. 5 putabant eos qui foris atque qui in arce erant, inter se -es et consilia facere (*cf.* GELL. 17, 2, 26 -es id est collationes communicationesque). HIER. psalt. sec. Hebr. 99, 8 propitius fuisti eis et ultor super -bus eorum (VVLG. 98, 8 ulciscens in ... adinventiones eorum). **d** *i. q. pactum, condicio*: ITALA Is. 58, 6 (Ambr. Nab. 10, 45 Hel. 10, 34 bon. mort. 3, 9 Hier. in Is. 58, 10 p. 693) dissolve obligationes violentarum -um (στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων, ITALA [*p. 1877, 45*] impotentium commerciorum, VVLG. fasciculos deprimentes).

commūtātus, -ūs *m. a* commutare. *actio commutandi, commutatio*: LVCR. 1, 795 quapropter quoniam quae paulo diximus ante in -um veniunt.

commūteo, -ēre [*cf. c.* commutescere. *Th.*]. GLOSS. *l. 55*.

commūtēsco, -uī, -ere *a* com *et* mutescere, *cf.* obmutescere *et* commutere. GLOSS. II 472, 9 φιμοῦμαι: obmuteo, commuteo (obmutuo, commutuo *codd., utrumque, ut formam vulgarem, conservat Heraeus, Sprache d. Petron. p. 40*), -o. IV 320, 58 -it reticet, conticiscit. CIC. orat. 129 a nobis homo audacissimus Catilina in senatu accusatus -uit. ITALA Marc. 4, 39 (cod. d) dixit mari 'sile, -e' (πεφίμωσο, cod. e: ommutesce, VVLG. tace, obmutesce).

***commūto**, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* mutare. commotare: VIRG. gramm. epit. 10 p. 73, 3. cummotare: CONC. Aurel. a. 538 p. 79, 16. 17. *cf. etiam* commotabilis *p. 1986, 14*, commotatio *p. 1986, 40*. FEST. p. 214 permutatur id proprie dici videtur, quod ex alio loco in alium transfertur; at -atur, quom aliud pro alio substituitur. EVGRAPH. Ter. Andr. 242 rec. α motus species sunt commutatio et immutatio, et est illud circa quantitatem, istud circa qualitatem, ut si quis ex magno parvus fit -atus, si quis ex nigro albus, immutatus dicitur. GLOSS. II 297, 23 ἐναλλάσσω. *legitur inde a* CARM. Nelei PLAVTO CATONE; *non habent*: CATVLL. VERG. HOR. TIB. PROP. LIV. VELL. CELS. SEN. rhet. MELA SCRIB. LARG. PERS. LVCAN. PETRON. PLIN. nat. VAL. FL. MART. STAT. SIL. FLOR. *al.*

I *idem q. **mutare, convertere**, transformare*: **A** *aliquem*: **1** *generatim de forma*: HYG. fab. 126 p. 110, 5 Minerva eum (*Vlixem*) et habitum eius -verat. ITALA I Cor. 15, 52 (Aug. c. Faust. 11, 3) mortui resurgent incorrupti et nos -bimur (immutabimur *SMG et* VVLG., mutabimur cod. d; ἀλλαγησόμεθα). AVSON. 19, 3. HIER. epist. 60, 19, 1 cotidie -amur. VINCENT. LER. 13, 19 p. 20 *Christus est* -atus et passus. *accedit* in: HYG. fab. 45 p. 71, 19 Procnen in hirundinem. 53 p. 59, 1 in avem ortygem. 58 p. 60, 22 Venus ... in speciem arboris eam -vit. 125 p. 107, 14 *Circe* potione data homines in feras bestias -bat. 138 p. 16, 11 Philyra ... petit ab Iove, ut se in aliquam speciem -ret; quae in arborem philyram hoc est tiliam -ata est. 152 p. 26, 16 sorores Phaethontis ... in arbores populos -atae sunt. 167 p. 20, 14 Iuno in ... nutricem Semeles se -vit. 188 p. 119, 24 Neptunus ... Theophanen in ovem -vit formosissimam, ipse ⟨se⟩ autem in arietem, cives autem ... in pecora. 203 p. 128, 14 *Daphnen* in arborem laurum -vit. *sim.*: 187 p. 119, 18 Alopes ... corpus Neptunus in fontem -vit. ITALA II Cor. 3, 18 (Tycon. 19, 10) in eandem imaginem -amur (μεταμορφούμεθα, VVLG. transformamur). HIER. epist. 60, 14, 4 Niobam in lapidem. 96, 5 *eum* in alium -atum. RVFIN. hist. mon. 28 p. 451A -et eam (*puellam in equam versam*) in hoc, quod fuit. AVG. civ. 5, 6 illa in feminam -ata est. *nota*: HYG. fab. 10 p. 43, 2 Periclymenus beneficio Neptuni avi in aquilae effigiem -atus. 189 p. 120, 9 -at eum in hospitis figuram. *de aliis animantibus*: AVG. civ. 19, 12 in res quaslibet convertantur et -entur animalia. HYG. fab. 202 p. 128, 11 corvum ... ex albo in nigrum -vit.

2 *speciatim de animo*: BELL. Afr. 35, 1 C. Caesarem ... subito -atum. TAC. ann. 13, 26 quos beneficia non -vissent (mutavissent *al.*). VVLG. Mich. 2, 4 pars populi mei -ata est. *accedit ablat. causae*: CIC. Att. 16, 5, 2 sic enim -atus est totus *Quintus* et scriptis meis quibusdam ... et assiduitate orationis et praeceptis. *ablat. limit*: CIC. fin. 4, 7 nihil -antur animo et iidem abeunt, qui venerant. *praepos.* in: AVG. civ. 21, 15 nos in melius -ati (bapt. 4, 13, 19. 6, 3, 5. 6, 24, 44. 7, 44, 87 c. Cresc. 3, 35, 39). c. Petil. 3, 30, 35 in deterius. *nota*: ITALA Eph. 2, 16 (Aug. c. Faust. 22, 89) ut ... -ret (communicaret *S*, communitaret *G*; ἀποκαταλλάξῃ, VVLG. reconciliet) utrosque in uno corpore. *additur* ab: PS. QVINT. decl. 8, 18 quicquid nos in vitia morborum a naturali sanitate -at. ex: VITR. 2, 8, 12 e duro feroque more -ati in Graecorum suavitatem. MART. CAP. 5, 485 Dido ... possit ex amore in odium versari. RVFIN. Adamant. 3, 13 angelum ... per liberi arbitrii facultatem in deterius -atum. RVFIN. hist. 4, 15, 23 nec possumus de bono ad malum per paenitudinem -ari. *sensu dubio*: ITALA (Hier. epist. 65, 3, 1) *et* VVLG. psalm. 44, 1 (*in tit. psalmi*) pro his qui -buntur (ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων. *idem* VVLG. psalm. 68, 1. 79, 1). *nota intransitive pro reflexivo*: HIER. nom. hebr. p. 11, 22 Thamar palma sive amaritudo vel -ans (*cf.* ISID. orig. 7, 6, 39 eadem (item) et -ans, mutavit enim se in habitum meretricis, quando cum socero suo concubuit).

B *rem*: **1** *subi. est persona*: **a** *c. obi. solo*: PLAVT. Amph. 53 contraxistis frontem, quia tragoediam dixi futuram hanc? deus sum, -vero, eandem hanc, si vultis, faciam ex tragoedia comoedia ut sit. 305 nomen (Asin. 374 Pseud. 192 CIC. Sest. 9 fin. 4, 21. RVFIN. hist. 2, 18, 3 *bis* [μετονομαζομένων]). Merc. 368 istuc quid est, tibi quod -atust color? (HIPPOCR. progn. 24 [μεταβάλλωσι]). Mil. 206 statum. 327 nisi oculos orationemque aliam -as tibi. Persa 571 ferreas aedis. LEX Tarent. (Ephem. epigr. IX p. 1 *sqq.*) 40 vias fossas clovacas ... publice facere, immittere, -are, aedificare, munire (LEX Vrson. [Corp. II 5439] 77, 30). VARRO ling. 5, 3 litteras (5, 79. 103. 137. 6, 2. 62. 83. 7, 31. 10, 25 RHET. Her. 4, 21, 29. HIER. epist. 27, 2, 2 tau litteram. AVG. civ. 18, 5 CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127A). VARRO ling. 5, 6 verba (9, 16 RHET. Her. 3, 6, 11 CIC. inv. 2, 56 de orat. 1, 192. 3, 168 orat. 135 fin. 4, 60 top. 12 QVINT. inst. 9, 1, 38). VARRO ling. 5, 89 rem militarem. 6, 38 praeverbia. 9, 54 casus (RHET. Her. 4, 22, 31 CIC. orat. 135 QVINT. inst. 9, 1, 39). RHET. Her. 3, 10, 17 dispositionem. 3, 14, 24 ut verba ita pronuntiationem. 4, 11, 16 figuram. *bis*. CIC. inv. 1, 102 res (leg. 1, 38 off. 2, 3 VITR. 10, 9, 5). 2, 9 sententiam (Arch. 18 verba atque sententias. ac. 2, 71 Att. 16, 7, 2 RVT. LVP. 2, 19 FRONTO p. 157, 8 N.). 2, 134 leges (Verr. 4, 16 Cluent. 150 div. 1, 96 Att. 13, 6, 2). 2, 154 navis. Verr. 1, 30 consilium (Att. 9, 10, 4. 14, 20, 4 CAES. Gall. 1, 23, 3. 7, 56, 2 civ. 2, 38, 2. 3, 36, 7 consilium iterque). Verr. 4, 14 vendundi aut tempus aut locum. 4, 15 imperium (6, 8). *ibid.* ius societatis. 4, 21 inventus est, qui haec non -ret, sed everteret. 4, 51 iura omnia et consuetudinem omnium. 4, 83 tabulas publicas. Caecin. 86. leg. agr. 2, 90. Rab. perd. 13 disciplinam. Catil. 3, 25 rempublicam (rep. 2, 2). Sull. 44 indicium. dom. 15 annonam. har. resp. 60 reipublicae statum. Planc. 103 voluntatem (CAES. civ. 2, 23, 3 voluntatem et opinionem. RVT. LVP. 2, 3 PAVL. dig. 34, 4, 29). CIC. ac. 1, 28 materiam. fin. 4, 8. 5, 74 signa. Tusc. 3, 71 mentem. nat. deor. 1, 73. 3, 30. Lael. 32 utilitatem (off. 3, 95). off. 1, 31 *bis. ibid.* officium. 1, 121 genus vitae. de orat. 2, 211 animos (LVCR. 3, 515 MANIL. 2, 639). Brut. 314 genus dicendi. orat. 233 ordinem rerum. *bis* (SALL. Iug. 49, 6. 101, 2. FRONTIN. strat. 2, 3, 4 instructionis ordinem. SVET. vita Verg. p. 64 librorum ordinem. VEG. mil. 3, 19 HIER. epist. 54, 9, 2. PS. APVL. herm. p. 279 ordinem propositionum et partium). CIC. ad Q. fr. 3, 1, 8 diem. epist. 1, 8, 4 rationem senatus (1, 9, 21 rationem tuam. CAES. civ. 3, 65, 4 belli. 3, 73, 1 VITR. 10, 4, 3). 1, 9, 21 cursum. MAT. Cic. epist. 11, 28, 5. LVCR. 1, 588. 2, 936. CAES. Gall. 3, 6, 2 fortunam (FRONTO p. 219, 50 N.). 7, 77, 16 ius et leges (civ. 1, 85, 9 iura magistratuum). civ. 3, 27, 2 tempore -ato. NEP. Dion 4, 5 statum vitae. Att. 13, 2. VITR. 5, 1, 4 symmetriam. PHAEDR. 1, 15, 1 principatum. SEN. dial. 11, 6, 6 sedes. ASCON. Scaur. p. 21 Cl. indicia. TAC. ann. 14, 56 instituta prioris potentiae. PLIN. paneg. 51 delubra. 59 in -andis moribus hominum. epist. 3, 10, 5. 5, 3, 10. 7, 17, 5. 9. 7, 20, 1 SVET. Aug. 24 Tib. 27. 71 vocem ἔμβλημα. Vit. 5 APVL. apol. 95 met. 10, 8 mund. 14. TERT. pudic. 21

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

evertens atque -ans manifestam domini intentionem. ITALA lev. 13,7 (Aug. loc. hept. 3,30 p. 576,10) -ata est significatio in cute (μεταβαλοῦσα μεταπέσῃ, ITALA Lugd. immutans, VVLG. redditus munditiae). lev. 13,55 (Aug. loc. hept. 3, 35 p. 577, 12) non -vit aspectum suum (μετέβαλεν, Lugd. mutabit, VVLG. faciem quidem pristinam non reversam). NERAT. dig. 7, 8, 23 speciem rei usuariae. GAIVS inst. 1, 162 statum hominis. COMM. apol. 656 -vit aquas, fierent ut optima vina. HIL. syn. 33 imaginem. QVEROL. p. 38, 16. HYG. fab. 126 p. 110, 5 habitum (HIER. epist. 54, 9, 2 cultum corporis et habitum vestium). HIER. epist. 57, 5, 1 aliquid de epistula. VVLG. Iob 9, 27 faciem (eccles. 8, 1 Dan. 5, 6. *cf.* Sirach 12, 19 vultum [ἀλλοιώσει]). 12, 20 labium veracium. psalm. 72, 21 renes (ἠλλοιώθησαν). IV Esdr. 6, 16 finem. AVG. civ. 2, 9. EXC. barb. p. 306 Frick illos tricentos XXIII annos. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 126 regulas. 2, 11, 128 curationem. PRISC. gramm. III 144, 25 numeris quoque positive -atis. *nota*: CIC. part. 7, 25 quae (*actio*) quidem oratori et cum rerum et cum verborum momentis -anda maxime est. **b** *accedit ablat. modi, instrumenti, causae*: RHET. Her. 4,42,54 -bimus *rem* tripliciter: verbis, pronuntiando, tractando (*ibid.* verbis. *ibid.* eadem verbis -ando. CIC. inv. 1,56 quod ne verbo quidem -ari potest. RHET. Her. 4,42,54 pronuntiando). 4,43,56 eadem res igitur his tribus in dicundo -bitur rebus. CIC. inv. 1,102 *rem* alio iudicio (2,133 *rem* iudicio). Caecin. 74 iura finium aliqua ratione. rep. 1,69 ipsa genera generibus saepe -antur novis. ac. 1,37 ut haec non tam rebus quam vocabulis -verat sic .... orat. 209 quot modis -anda *sit oratio*. LVCR. 5,1106 victum vitamque priorem ... novis ... rebus. RVT. LVP. 1, 16 μετάνοια ... cum ipse se, qui loquitur, reprehendit et id quod prius dixit, posteriori sententia -at. ASCON. Scaur. p. 22 Cl. qua voce ita omnium -vit animos. CELS. dig. 34, 4, 17 priorem scripturam posteriore corrigere, -are, rescindere. IORD. Get. 44, 233 praevaricatione⟨m⟩ Suavorum suasionibus -ans. *huc adde*: VARRO Men. 365 saepe totius theatri crebro flectendo -ari mentes. GAIVS dig. 7, 5, 2, 1 neque enim naturalis ratio auctoritate senatus -ari potuit. *nota*: AVG. civ. 18,18 specie tenus, quae a vero deo sunt creata, -ant *daemones*. **c** *sequuntur praepositiones*: ad: Q. CIC. pet. 42 cuius frons et vultus et sermo ad eorum, quoscumque convenerit, sensum et voluntatem -andus et accommodandus est. PORPH. Hor. ars 133 si non quaesieris, ut ad verbum -es *carmen*. RVFIN. hist. mon. 7 p. 415C latro ille iam sanctus vitam suam moresque ad omnem innocentiam ...-ans. ENNOD. epist. 9, 23, 3 p. 245, 15 *Italiam* ad spem reparationis et ad praebitionem tributariam -asti. GREG. M. moral. 15, 54 dolores transitorios ad aeternos gemitus -are. *adde*: 12, 42 ad humilitatis metum ab elatione corda -ant. *paulo aliter*: LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 161 seiquid is ... ad eas leges ⟨addiderit -verit conrexerit⟩ (*add. Mommsen*). 163 sei eai res ... ad eas leges additae -atae conrectae essent. ex: VITR. 4,3,1 -vit ex eadem copia *aedem*. *adde l. 55.* in: HYG. fab. 134 p. 114,14 remos in thyrsos. PAVL. dig. 7,8,23 rem in meliorem statum. CHAR. gramm. I 150,19 si n litteram in i -es (DIOM. gramm. I 307, 33). TRACT. in Luc. 5, 27 malos mores in melius -bit. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 4, 3 Engelbr. luctum nostrum in gaudium nobis (*syn.* convertit). HIER. epist. 52, 13, 1 ne in offensam dei populorum laudem -es. VVLG. Os. 4,7 gloriam ... in ignominiam. Rom. 1, 25 veritatem dei in mendacium (μετήλλαξαν. ITALA [cod. d Faustin. trin. 2, 9] in mendacio). AVG. civ. 21, 27 *p. 1990, 22.* *adde*: LEX agr. (Corp. I 200) 27 ⟨... quem agrum populus ex publico in privatum c⟩ommutavit. *ibid. bis.* *in c. abl.*: ITALA Is. 2, 4 (Ps. Cypr. adv. Iud. 9) frameas suas in falcibus -ant (συγκόψουσιν ... εἰς, VVLG. lanceas suas in falces *conflabunt*). Rom. 1, 25 *v. supra l. 53.* TRACT. in Luc. 5, 3 ut docendo legem in euangelio -ret.

2 *subi. est res*: PLAVT. Most. 201 aetate hoc caput colorem -vit. CIC. Mur. 35 totam opinionem parva nonnumquam -at aura rumoris. orat. 158 adiuncti verbi prima littera praepositionem -vit. VARRO rust. 1, 40, 2 ut *semen vetus* naturam -et. ling. 6, 2 ut verba litteras ... -ent. 9,99 dicunt ex utraque parte verba omnia -are syllabas oportere. LVCR. 2,130 *corpuscula* viam. 2, 303 nec rerum summam -are ulla potest vis. 5,831 omnia -at natura et vertere cogit. 5,1276 volvenda aetas -at tempora rerum. CVRT. 10,1,40 res secundae valent -are naturam. COLVM. 2, 10, 23 loci proprietas ... semen -at. FRONTO p. 64, 7 N. una littera ... vim verbi ac venustatem -at. GAIVS inst. 1, 83 ne iuris gentium regulam vel lex aliqua vel quod legis vicem optinet aliquo casu -verit. COMINIAN. Char. gramm. I 148, 3 sunt autem *nomina*, quae -ant declinationem praedictam. HIER. epist. 97, 2 belli rabiem pax repentina -at. *bis.* VIRG. gramm. epit. 10 p. 73, 3 inter 'autem' et 'enim' hoc distat, quia 'autem' sensum -at ac discernit, 'enim' conglutinat. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 2 p. 88, 18 propria et magis propria ... numquam illam superiorem formam naturamque -ant. PROB. inst. gramm. IV 140, 32 participia praeteriti temporis ... in litteram, quam habent ultimam, in 'rum' syllabam -ant. *reflexive*: CATO agr. 157, 1 -atque sese semper cum calore *brassica*. VARRO rust. 1, 69, 1 antequam se -ent farra.

3 *passive* (*pro reflexivo vel subi. incerto*): a *absolute*: CARM. Nelei Fest. p. 352 topper fortunae -antur hominibus (*cf.* FEST. *ad l.*). PLAVT. Merc. 368? *v. p. 1988, 42.* CIC. Phil. 11, 17 nihil est de Scipionis provincia -atum. LVCR. 1, 593 primordia rerum -ari aliqua possent ratione revicta. 4, 667 omnes -antur ibi positurae principiorum. QVINT. inst. 1, 7, 8 quod veritas exigit, sequentis syllabae sono victum m gemina -atur. GAIVS inst. 1, 158 cognationis ius eo modo (*capitis deminutione*) non -atur. PS. AVG. categ. 21 quae crescunt aut minuuntur, quantitate immutantur, non -antur qualitate. *pro subi. est enuntiatum*: VEG. mil. 3, 15 qui in dextro cornu ... debeant ordinari, ... pro qualitate hostium -atur.

b *adduntur praepos.*: VVLG. Dan. 4, 13 cor eius ab humano -etur et cor ferae detur ei. VITR. 7, 5, 7 scaenam ... ad rationem veritatis -atum. ex: VARRO ling. 7, 94 € ex A -ato. VITR. 4, 1,12 vocabula traducta et -ata ex corinthiis et pulvinatis et doricis videmus. 7,10,1 ingrediar nunc ad ea, quae ex aliis generibus tractationum temperaturis -ata recipiunt colorum proprietates. *adde infra l. 27.* in: VARRO ling. 5,116 gladium C in G -ato a clade. MACR. exc. gramm. V 642, 11 'te' ultima in 'mini' syllabas -ata. CASSIOD. gramm. VII 157, 15 b in p -atum videmus. 160, 11 d in c -atur. 208,26 d littera in c litteram -atur. FAV. EVL. p. 9,25 semen in sanguinem. VEG. mil. 3, 25 ferocia in formidinem. HIER. epist. 98, 3 verba in opera. AVG. civ. 11, 28 in bonum -etur omne, quod vivimus. 17, 4 quae in melius vel in deterius ... -antur (21, 27 vita in melius -ata. *cf. ibid.* qui vitam nolunt a consuetudine scelerum in melius -are). CAPREOL. epist. 2, 1 p. 850A illa ... convertantur et -entur in triticum. CLAVD. MAM. anim. p. 54, 21 nec corpus umquam in animae naturam -bitur. ENNOD. epist. 9, 30, 9 p. 254, 6 famulantium censum in palatina lucra. *adde*: CIC. fat. 17 nec magis -ari ex veris in falsa posse ea, quae futura, quam ea, quae facta sunt. TERT. adv. Val. 16 p. 196 vitia ... in materiae corporalem paraturam -ans ex corporali passione.

II *i. q.* ***invicem permutare,*** *inter se mutare*: A *absolute*: PLAVT. Trin. 59 vin -emus, tuam ego ducam et tu meam? SEN. epist. 81, 17 facilis erit in -ando (*i. beneficiis iniuriam*).

B *aliquem*: *generatim*: CIC. epist. 5, 3, 1 libenterque -ata persona te mihi fratris loco esse duco (VLP. dig. 2, 15, 8, 24). PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1 dominum. SEN. epist. 45, 9 cum quo se -atum velit. *nota: subi. res*: PORPH. Hor. epist. 2, 2,168 quasi quicquam semper nostrum sit, quod multis dominis possessorem -at. *speciatim de captivis*: CIC. off. 1, 39 *Regulus* de captivis -andis Romam missus.

C *res*: PLAVT. Aul. 576 coloniam. Capt. 37 inter se vestem et nomina (CONC. Aurel. a. 549 p. 107, 7). Pseud. 1281 pallium (VINDIC. med. 32). TER. Phorm. 638 tria non -bitis verba hodie inter vos (*cf.* DON. *ad l. et adde infra l. 80*). Eun. 973 locum (LVCR. 3, 1059 CATO agr. 67 oleo. *cf. ibid.* amurcam. VARRO ling. 5,138 L et S inter se saepe locum -ant). CATO agr. 3, 5 *trapetorum orbes*. LEX agr. (Corp. I 200) 58 agrum (82. 94). CIC. Sest. 55 provinciam. ad Q. fr. 3, 4, 5 libros. ALF. dig. 5, 1, 76 partes. HOMER. 563 clipeos. FRONTIN. strat. 2, 3, 13 arma. SVET. Iul. 1 per singulas noctes -are latebras. Aug. 47 provincias. TERT. spect. 22 hominum miscentium et -antium statum boni et mali. PANEG. 4, 2 officia. AVSON. 1, 13 -ata meditatur arundine carmen. *sim.* ITALA Is. 7, 15 (Cypr. testim. 2, 9) priusquam cognoscat aut proferat mala, -at bonum (προελέσθαι πονηρά, ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν, VVLG. ut sciat reprobare malum et eligere bonum). VVLG. gen. 48, 14 manus (*cf.* ITALA Lugd. immutans). III reg. 14, 2 habitum. CAEL. AVR. acut. 3, 21, 199 ligationes. CONC. Aurel. a. 538 p. 79, 16. 17 CORP. XIV 3421, 4. INSCR. christ. Rossi II p. 288, 23 -asse magis sceptrorum insignia credas quem regnum Christi promeruisse video. *nota*: EPIT. Alex. 113 Alexander ... vitam -vit. AVSON. 253, 4 -vi saecula, non obii. *nota*: SIDON. carm. 15,181 manus (*i. aliquid aliud incipere*). *huc addas*: LIB. col. I p. 247 ager -atus ex beneficio Augusti. *v. adnotationes* p. 389. DICT. 2, 26 siquidem proprio spoliatus -are matrimonium pro arbitrio hostium ... cogor (AVG. civ. 19, 12 eam *pacem* pro arbitrio suo cupiunt -are). *additur ablat. rei*: RHET. Her. 2,19,29 multi leve compendium fraude maxima -arunt. 4,28,38 interpellatio est, quae non iterans idem redintegrat verbum, sed id -at, quod positum est, alio verbo, quod idem valeat. CIC. Cluent. 129 fidem suam et religionem pecunia (leg. agr. 1, 14 ut possessionis invidiam pecunia -ent). orat. 3, 167 proprium *verbum* proprio -atum. OV. Pont. 4, 14, 11 Styx quoque, siquid ea est, bene -bitur Histro. COLVM. 12, 26, 2 mustum ... absumito aut aere -ato. QVINT. decl. 257 p. 51 quae alieno incommodo -antur. FRONTO p. 59, 3 N. benignitate malivolentiam. p. 217, 15 aerumnas adoris terroresque nostros triumphis -vit. PORPH. Hor. carm. 1, 31, 12 -ata vina Syra merce. HIER. epist. 49, 21, 4 miseriae deliciis et deliciae miseriis -antur. VVLG. lev. 27, 33 non eligetur nec bonum nec malum nec altero -bitur. PETR. CHRYS. serm. 81 p. 428C solo nutu tempestates tranquillitate -at. ZACCH. 1, 10 colorem candore. EVGRAPH. Ter. Phorm. 159 id malum, quod minus habebatur, -atum est graviore et deteriore malo. *adduntur praepos.*: cum: cum *persona*: TER. Andr. 410 crede ... numquam hodie tecum -urum patrem unum esse verbum (*v. l. 42*). LVCIL. 670 quicum -o omnia. CIC. Pis. 5 provinciam cum Antonio. VAL. MAX. 6, 8, 6 -ata cum eo veste (SEN. epist. 122, 7 qui -ant cum feminis vestem). IVST. 3, 1, 8 iubet Artabanum secum -are *loricam*. DICT. 2, 8 res cum accolis. cum *re* (*quae mutua datur*):

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Cic. Sest. 37 cum patriae caritate constantiae gloriam. Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 3 mortem cum vita. **in:** Vvlg. Ezech. 27, 15 dentes eburneos et hebeninos -verunt in pretio tuo. **pro** (*aliter p. 1990, 62*): Lex agr. (Corp. I 200) 79 ⟨quo pro agro ager locus com⟩mutatus redditusve non erit (81. Sic. Flacc. grom. p. 155 *agrum* redditum et -atum pro suo). Sen. clem. 1, 19, 7 nihil esse cuiquam tam pretiosum, quod non pro salute praesidis sui -atum velit? Svet. Iul. 56 quartam elementorum litteram id est D pro A et perinde reliquas -et. Tert. adv. Marc. 5, 19 p. 645 corpus -ando pro corpore. Vlp. dig. 2, 15, 8, 24 vinum pro oleo vel oleum pro vino. Vvlg. Iob 28, 17 nec -buntur pro ea (*sapientia*) vasa auri. Rvfin. hist. 1, 2, 18 terrae huius ... habitaculum pro paradisi deliciis -arunt (ἀντικατηλλάξατο). Mart. Cap. 3, 227 nomen pro nomine.

part. perf. pass. adv. **commūtātē:** Rhet. Her. 42, 54 eandem rem dicemus non eodem modo ... sed -e.

syn.: mutare, immutare, permutare. convertere, transformare. *opp.*: conservare. *deriv.*: commutabilis, commutatio.

commūtuo (*pro* commuteo) *v. p. 1987, 56.*

1. cōmo, -psī, -ptum, -ere [*a* co- *et* emere, *cf.* dirimere, demere, sumere *ac* coemere. *Th.*]. Evtych. gramm. V 478, 23 -o ... a compono concisum (*alia de origine v. p. 1992, 50 sqq.*). *de formis participii v. p. 1992, 55 sqq.* Gloss. IV 43, 4 -it componit. 44, 34 -itur componitur. 220, 25 ordinat ornat componit. 408, 14 -as componas. *legitur verbum finitum loco incerto ap.* Atil. com. (*l. 29*), *deinde a* Lvcr., *participium perf. pass. iam inde a* Plavto, *frequentant*: Ov. (10^{ies}) Sen. phil. Qvint. (*senis locis*) Stat. (14^{ies}) Tac. (5^{ies}) Hier. Ennod. Coripp.

I *i. q. coemere,* ***colligere,*** *coniungere, componere*: Atil. com. 4 cape, caede, Lyde, -e, conde (*? i. q.* 'coeme' *interpretatus est Bücheler, recte, ut videtur*). Coripp. Ioh. 1, 546 -ptae alae. 6, 482 cohortes. 6, 501 acie -pti ... Latini (*cf.* 4, 138 acies ... longo stetit ordine -pta) 6, 547 manus. Corp. XI 260, 8 sic -ere parva, ut valeant spa⟨t⟩iis a⟨m⟩plum superare coactis. *huc potius pertinere videntur, quam ad II*: Lvcr. 1, 950 dum perspicis omnem naturam rerum qua constet -pta figura. 3, 259 nunc ea quo pacto inter sese mixta quibusque -pta modis vigeant (*nisi de* κόσμος, κοσμεῖν *cogitasse putandus est* Lvcr.). Coripp. Iust. 3, 11 vasa ... ordine -pta suo. 3, 181 omnia ... numeris bene -pta suis. 3, 205 longoque sedilia -pta tenore clara. *c. praepos.*: Lvcr. 4, 27 quibus e rebus cum corpore -pta vigeret *animi natura.*

II *i. q.* ***ornare*** (*quae notio ex 'coemendis', sc. colligendis rebus corporeis velut comis [v. p. 1992, 25 sqq.] vestimentis sim. orta esse videtur*): **A** *aliquem*: Hor. sat. 2, 8, 70 ut omnes praecincti recte pueri -ptique ministrent. Ov. am. 2, 8, 2 deas. Sen. nat. 1, 17, 5 qualem fuisse cultum putas ad hoc se speculum -entium? (*cf.* Hier. in Soph. 1, 11 p. 687). Stat. Ach. 1, 343 *Thetis* admoto non distat -ere tactu *Achillem.* Mart. Cap. 2, 113. 115 Mvtian. Chrysost. hom. 28, 6. *in imag.*: Paneg. 12, 9 *fortuna* futurum principem -ens. *accedit dat.*: Tib. 3, 12, 3 tibi se laetissima -psit. Anth. 458, 5 mihi quae se -it amica. Schol. Hor. carm. 1, 5, 4 cui -eris. *c. ablat.*: Verg. Aen. 7, 751 felici -ptus oliva *sacerdos.* Cvlex 218 Tisiphone serpentibus undique -pta. Stat. silv. 2, 1, 95 fluctivagus volucrem -bat Persea Dictys. Tac. Germ. 18 quibus *deliciis* nova nupta -atur. Hier. epist. 65, 14, 5 his a te vestibus -ptus incedat. Mart. Cap. 6, 696 gemmis -untur *Indi.* Petr. Chrys. serm. 115 p. 516^{A} (*in imag.*) non -pta moribus, non monilibus ornata virtutum. Salon. in prov. p. 977^{C} gloriosus id est clarus doctrina vel -ptus doctoris officio. Sidon. epist. 4, 20, 3 quo -bantur ornatu. Coripp. Iust. 1, 241 diademate -ptus. 3, 223 -ptus caesarie. 4, 234 pars *senatus* -pta togis. Ioh. 6, 519 felici nomine -ptus ductoris. Greg. Tvr. Mart. 3, 23 vir quidam sacerdotali habitu -ptus. Inscr. christ. Rossi II p. 215, 79, 7 doctrinis -ptus sacris et dogmate claro. p. 216, 82, 4 altisonis -ptus actibus et meritis. Carm. epigr. 748, 25 veste sacra -ptae. *loco lacunoso*: Corp. VI 32433, 4 ⟨...⟩ula -ptus. *c. acc. gr.*: Ov. ars 1, 510 Minoida Theseus abstulit a nulla tempora -ptus acu. *de aliis animantibus*: Stat. Theb. 4, 43 equos (*cf.* Sidon. epist. 4, 20, 1 equus ... phaleris -ptus).

B *rem*: **1** *generatim*: Stat. Theb. 4, 351 alipedum iuga. 6, 231 primus bellorum -itur ille vultus. 8, 167 nitidae nec cassidis altam -psit adornavitque iubam. silv. 1, 2, 111 colla genasque. 2, 3, 71 divitias. Ach. 1, 182 miratur -itque senex *Chiron* nunc pectora mulcens nunc fortes umeros. Qvint. inst. 8 pr. 19 corpus. Tert. ieiun. 16 in idoli⟨i⟩s -endis (comedissent *cod.*) et in † hac re ornandis (ordinandis *cod.*). Cypr. laps. 30 faciem. Avson. Mos. 286 alternas -unt praetoria ripas. Mart. Cap. 1, 36 quicquid -it decorem iuvenalium gratiarum. Ennod. carm. 1, 4, 16 naturalem dos tua -it opem. 2, 56, 9 inclusas -it lux hospita gemmas. 2, 123, 5 sanguinis venam nitentis -it iste sarculus. Coripp. Iust. 4, 81 cuncta triumphalis pendentia culmina laurus -it. 4, 152 limina. Inscr. christ. Rossi II p. 54, 6, 5 Iohannis hoc com⟨psit⟩ (comis *cod.*) opus. p. 148, 14, 4 haec Caelestinus -psit ad omne decus. *nota*: Avson. 332, 34 iam venit Augustus, nostros ut -at honores. *cf.* Inscr. christ. Rossi II p. 150, 20, 3 quae *gratia* quia -pta nitet. *accedit ablat.*: Verg. Aen. 8, 128 vitta -ptos voluit praetendere ramos (*cf.* Serv. *ad l.*). Tib. 1, 8, 15 nitidum tarda -pserit arte caput. Prop. 4, 10, 20 galea hirsuta -pta lupina iuba. Stat. Theb. 11, 405 lucida -unt arma manu. Homer. 316 thalamos testudine -ptos (*MN*, tutos E^{1}, tectos BE^{2}, cultos *al.*). Fronto p. 216, 2 N. virgulta summa diligentia et studio ... -i solita. Apvl. Socr. 2 p. 120 quibus (*sideribus*) caeli chorum -ptum et coronatum ... visimus. Anth. 458, 4 omnia semper -pta videre manu. Chalc. comm. 299 deus itaque silvam magnifica virtute -bat. Opt. Porf. carm. 20^{a}, 26 tot vota fronde Foebi versuque -pta solo. 26, 5 ara ... tot -pta sertis et Camenae floribus. Avson. 322, 59 qui Latium lecto sermone, Terenti, -is. Symm. or. 2, 20 mediae arcis sublimitas ... tecto -itur pro tropaeo. Ambr. serm. 56, 1 nos scimus eam rem -ere debere sermonibus. Mart. Cap. 1, 1 (vers.) -ere vernificis florentia limina sertis. 3, 221 (vers.) memorans frigente vero nil posse -ere usum. 9, 909 cuius sonorum caput auri coruscantis bracteis -batur. Prosp. epigr. 9, 8. Sidon. epist. 5, 2, 1 librum ... artibus partibusque. Ennod. dict. 11, 2 p. 459, 9 poetarum hederas nobilioribus corymbis et viridanti specie -it assiduitas. carm. 1, 5, 48 Eridanus claris radiabat -ptus harenis. 2, 17, 4 vestibulum galea -itur armigeri. Cassiod. or. frg. p. 483 totum metallicis coloribus -itur. Coripp. Iust. 3, 66 arundine limina. Ioh. 8, 576 ossa per Euantis digno bene -pta sepulchro. Mart. Brac. form. vit. 1 quibus *virtutibus* animus humanus -ptus. Inscr. christ. Hisp. 149 opere exiguo comtum fidelibus votis perspicue clareat oc templum. *subi. est res*: Sidon. carm. 22, 225 resultanti non -et malleus ictu saxa. *c. praepos.* **in:** Orient. comm. 1, 545 -itur in somnos tenuato lucida citro cella. **2** *strictiore sensu*: **a** *de coma sim.*: Tib. 3, 8, 10 comas (Ov. epist. 20, 88). Ov. met. 1, 498 capillos (Sen. nat. 1, 17, 7 Sil. 7, 446 Svet. Aug. 99 Gell. 10, 15, 30 Apvl. apol. 4. 34 Ivst. 14, 6, 12). Stat. Theb. 3, 424 -unt Furor Iraque cristas. 9, 902 crinem (silv. 2, 1, 122. 2, 7, 10 Serv. Aen. 8, 128). Ps. Qvint. decl. 18, 10 -ere caput (Svet. Aug. 79) habitumque componere. *accedit ablativ.*: Calp. ecl. 4, 69 pectine crines (*cf.* Sil. 13, 123 aurato matres assuetae pectine mitem -ere et umenti fluvio revocare colorem). Mart. 12, 82, 9 dente capillos. Qvint. inst. 2, 5, 12 inustas comas acu. *abl. rei incorporeae*: Sen. epist. 124, 22 quid capillum ingenti diligentia -is? *nota res pro subi.*: Ov. fast. 2, 560 nec tibi ... -at virgineas hasta recurva comas (*cf.* Pavl. Fest. p. 62 caelibari hasta caput nubentis -batur *eqs.*). **b** *de oratione, sermone sim.*: Gell. 1, 9, 10 linguae orationisque -endae gratia. Ennod. dict. 24 pr. 6 p. 498, 10 huius verba, precor, -ite vos placidi. *c. abl.*: Ennod. epist. 5, 3 p. 126, 10 sermo ... dum nulla peritiae lima -retur. dict. 1, 7 p. 425, 5 cum avium cantilena -itur sapore modulato. Cassiod. inst. div. praef. p. 1106^{D} unde ... casto ... eloquio fidelium lingua -retur (*cf.* Isid. vir. ill. 1 epistulam pulchro ac diserto -ptam eloquio). *adde*: Cassiod. inst. div. 16 p. 1133^{A} unde et se -at imitando.

syn.: *ad I*: ornare (Mvtian. Chrysost. hom. 28, 6), adornare (Stat. Theb. 8, 167), coronare (Apvl. Socr. 2 p. 120). *ad II*: componere, coniungere. *opp.*: *ad I*: foedare. *ad II*: disponere, separare.

part. perf. pro adiect. **cōmptus,** -a, -um. Pavl. Fest. p. 63 -us id est ornatus a Graeco descendit apud quos κοσμεῖν dicitur comere et κόσμιος, qui apud nos comis. Scavr. gramm. VII 21, 1 interdum et p littera supervacuo adicitur, ut cum scribimus sumptus -us (*Bω*, emptus *al.*). Isid. orig. 10, 56 -us a coma dictus, quod sit capillis formosus vel quia comam nutrit. diff. 1, 112 inter -um et compositum: -um cura, compositum natura. *formae*: conptus: Corp. VI 32433, 4 (*saec. V*). comtus (*praeter codd.*): Inscr. christ. Hisp. 149. *nota* cumptus: Ps. Hil. dedic. eccl. tit. p. 879. *legitur comp. saepe; superl.*: Avg. quant. anim. 33, 73. Gloss.

I *generatim: i. q. ornatus*: Gloss. εὔθετος. κεκοσμημένος. ⟨ἐ⟩στεμμένος. συγκείμενος. ornatus, conpositus. honoratus ('ornatus?' *Götz*) capite vel compositus. -a pulchra, ornata. bene vestita. -issimus ornatissimus. *v.* comicus *p. 1784, 6.* **A** *de personis*: Ov. epist. 4, 75 iuvenes (Hier. epist. 54, 13, 1). medic. 24 viri. Sen. dial. 10, 12, 3 qui non -ior esse malit quam honestior? Sil. 7, 461 dea. Tac. Germ. 38. ann. 14, 2 ut ... offerret se saepius temulento -am et incesto paratam. Plin. epist. 2, 11, 23 homo. Vvlg. Sirach 9, 8 mulier (εὔμορφος). Hier. epist. 107, 9 comes non -a atque formosa. 108, 19 si vidisset aliquam -iorem. Pavl. Petric. Mart. 4, 79 -ior heros (*i. Martinus*). Ennod. carm. 2, 59, 1. Coripp. Ioh. 2, 179 in nulla -us procedere turma cernitur. *nota*: Schol. Hor. epod. 8, 14 nulla mariti cura sit -ior gemmis. *c. abl.*: Spart. Hadr. 26, 1 statura fuit procerus, forma -us. *c. accus. Graeco qui dicitur*: Ov. am. 1, 1, 20 longas -a puella comas. Pont. 3, 3, 16 nec bene dispositas -us ut ante comas. Lvcan. 10, 83 simulatum -a dolorem *Cleopatra.* **cum:** Arnob. nat. 4, 35 saltatur et Magna sacris -a cum infulis Mater. **B** *de rebus corporeis*: *generatim*: Lygd. 1, 14 opus (*i. pulchre ornatum librum*). Sen. epist. 100, 8 corpus. Plin. nat. 8, 194 colus. Tert. adv. Hermog. 40 dispositae iam -ae *materiae.* Ps. Leo M. humil. 17 imago. Coripp. Ioh. 4, 508 -isque nitet felicior armis. *c. abl.*: Coripp. Ioh. 2, 101 -aque dispositis ponunt tentoria signis. Symph. 190 non sum -a comis (*pila*) et non sum calva capillis. *c. acc. gr.*: Avien. orb. terr. 663 Corcyra -pta solum. *speciatim de corpore et eius partibus, de comis sim.*: Plavt. Mil. 792 caput (Svlp. Sev. chron. 2, 16, 1). Cic. Pis. 25 capilli (Verg. Aen. 10, 831 Ciris 127 Ov. fast. 1, 711

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. FL. 5, 589). VERG. Aen. 6, 48 comae (TIB. 3, 8, 10. *cf.* GLOSS. IV 436, 27 -ae comae compositae comae). HOR. carm. 2, 11, 33 nodus. 4, 9, 13 crines (HOMER. 845). CLAVD. 458, 3 cultus. CARM. epigr. 709, 6 forma. *adde*: QVINT. inst. 12, 10, 47 do tempori…, ne *sit* intonsum caput, non ⟨ut⟩ in gradus atque anulos -um. C *de rebus incorporeis*: SEN. contr. 2, 2, 8 -um (*Haase*, comtum *A*, constari *V*) et decens et amabile ingenium. 9, 1, 13 constabit sensus, etiamsi non aeque -us, aeque tamen integer. APVL. met. 6, 28 caudaeque setas incuria lavacri congestas et horridas -a diligentia *ornabo* (*vel sim. quid*). ANTH. 458, 3 cultus. AVG. quant. anim. 33, 73 *animam* mundissimam reddere et -issimam.

II *speciatim i. q. limatus, exaratus, cultus*: A *de oratore sim.*: QVINT. inst. 10, 1, 79 Isocrates in diverso genere dicendi nitidus et -us. LACT. inst. 5, 1, 23 in eloquendo parum facilis et minus -us et multum obscurus fuit *Tertullianus*. B *de oratione, sermone sim.*: CIC. Cato 28 facit . . . ipsa sibi audientiam diserti senis -a (*VP*, cocta *Brux. LA*, conposita *Q*) et mitis oratio (SEN. epist. 100, 6 quidam illam [*orationem Fabiani*] volunt esse ex horrido -am). part. 6, 19 genus … orationis … -um atque expolitum (QVINT. inst. 8, 3, 42 *bis*. SVET. Cal. 53 lenius -iusque scribendi genus). TAC. hist. 1, 19 -ior… Galbae sermo (PELAG. in Rom. 16 p. 716A PS. HIL. dedic. eccl. tit. p. 879—80C HIER. in Is. 6, 9). ann. 6, 15 facundia. IVL. VAL. 2, 10 -a satis atque ornatiora verba (AMM. 17, 11, 1 gesta secus verbis -ioribus exornantem). SALV. gub. praef. 1 -o et blando carmine.

syn.: ornatus, compositus, expolitus (CIC. part. 6, 19 QVINT. inst. 8, 3, 42), limatus. *opp.*: dispositus, foedus, rudis.

neutr. subst. **cōmptum,** -ī: PAVL. FEST. p. 40 -um genus libaminis, quod ex farina conspersa faciebant.

adv. **cōmptē:** *i. q. decenter, ornate*: *legitur compar. l. 31 et 33.* GLOSS. decenter, ornate. -ius ornatius. SEN. epist. 75, 6 -e de iis, quae facienda sunt, disserat. FRONTO p. 154, 17 N. tum se maiore cura quam Cleopatram reginam ornari, -ius quam Laidam formosam. GELL. 6, 3, 52 non enim, inquam, distincte nimis atque -e atque modulate res acta est. CARM. poet. min. V 65, 3 purpureo vestis quae *membra* -e (*MB*, compote *B*) tegmine texit. SVLP. SEV. epist. app. 2, 7 -e et ornate (*V*, -ae et ornatae *al.*) procedant. RVFIN. hist. 7, 18, 2 statua habitu virili stola -e (ϰοσμίως) circumdati.

deriv.: 1. comptus, comptor, comptose. comptulus. *compos.*: incomptus. *fort.*: decomere (*v. vol. V p. 201, 23*) *et* decomptor (*vol. V p. 201, 20*)? *Simbeck.*

2. como, -āre *v. p. 1756, 52.*

cōmodium, cōmodum *v.* commodum *p. 1926, 66 sqq.*

×cōmoedia, -ae *f.*, κωμῳδία. *de etymologia et significatione*: VARRO ling. 7, 89 κῶμος, inde comisatio latine dicta et in Graecia, ut quidam scribunt, κωμῳδία. PAVL. FEST. p. 39 -as constat appellari ex eo, quod initio in vicis iuvenes cantare soliti essent crebro convenientes. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 180 res ludicra: -a a ludis dicta. DON. de com. 5, 6 *Athenienses* in vicos et compita . . . laeti alacresque veniebant ibique cum nominibus singulorum vitia publicabant, unde nomen compositum ut -a vocaretur. DIOM. gramm. I 488, 5 -a dicta ἀπὸ τῶν κωμῶν. CASSIOD. var. 4, 51, 7 -a a pagis dicta est, comus enim pagus vocatur. GRAMM. suppl. p. 236, 8 -a . . . dicitur a Graeco, quod est comos et ode. DIOM. gramm. I 488, 3 -a est privatae civilisque fortunae sine periculo vitae comprehensio. GLOSS. Plac. V 56, 11 (*cf.* 41, 9. 98, 3. 148, 5) -a est quae res privatarum et humilium personarum comprehendit non tam alto, ut tragoedia stilo, sed mediocri et dulci (*sim.* ISID. orig. 8, 7, 6 *v. p. 1995, 42 sqq.*). *cf.* EVANTH. de com. 4, 2 in -a mediocres fortunae hominum, parvi impetus periculorum laetique sunt exitus actionum. DON. de com. 5, 1 -a est fabula diversa instituta continens affectuum civilium ac privatorum *eqs.* GLOSS. V 181, 7 -a est quae privatorum hominum continet acta. -am autem invenisse Thaliam . . . poetae finxerunt. dicta autem -a sive a loco, quia circum pagos agebatur, quos Graeci κώμας vocant sive a comessatione *eqs. fusius de -ae historia.* GLOSS. κωμῳδία. ⟨hi⟩storia -ae. historia comoedi⟨a⟩ graece. significatio morum singulorum, cum detractus (*sic*) quis fit in circo. historia, tragoedia. -ae: cantica agrestia graece. SCHOL. Ter. p. 163, 12 -a villanus cantus.

de formis: PRISC. gramm. II 40, 3 pro ωι dipthongo Graeca nos hanc (*oe*) ponimus, ut κωμῳδία -a. *in codd. saepius* comedia, *ut* NOT. Tir. 78, 15 comedia. *gen. sing.* -āī: PLAVT. Cas. 30 Mil. 84 Poen. 51. *legitur inde a* PLAVTO, *singulis locis apud* RHET. Her. VITR. SEN. VELL. PHAEDR. MART. IVV., *bis*: VAL. MAX., *ternis locis* SEN. *phil.* PLIN. nat., *quinis*: TER. PLIN. epist., *senis*: VARRON. HOR., *frequentant* PLAVT. CIC. QVINT. SVET.

genus ludi scaenici: PLAVT. Amph. 55 -a ut sit omnibus isdem vorsibus. 868 ne hanc incohatam transigam -am. 987 minus liceat . . . minitarier . . . quam servolo in -is. Asin. 13 inest lepos ludusque in hac -a. Capt. 1033 huius modi paucas poetae reperiunt -as, ubi boni meliores fiant. Cist. 787 more maiorum date plausum postrema in -a. Men. 7 hoc poetae faciunt in -is. Merc. 3 non ego item facio ut alios in -is ⟨vi⟩ vidi amoris facere. Mil. 84 -ai quam nos acturi sumus… nomen vobis eloquar. Most. 1151 optumas frustrationes dederis in -is. Poen. 51 nomen dare . . . -ai. 1371 plausum postulat -a. Pseud. 1081 verba quae in -is solent lenoni dici. 1240 in aliis -is. Trin. 706 vicit tua -a. Cas. 9 (*in prologo non Plautino*) novae quae prodeunt -ae. 13 eius edimus -am. 30 -ai nomen dare. TER. Ad. 6 Synapothnescontes Diphili -ast. Andr. 26 quas faciet de integro -as. Haut. 4 integram -am… sum acturus. Hec. 866 ut in -is. Phorm. 25. VOLCAC. carm. frg. 2 Afer populo sex dedit -as. VARRO Men. 59 tot -as sine ulla fecerit musa. ling. 6, 55 ab eodem verbo fari fabulae ut tragoediae et -ae dictae. 6, 71 ut in -is. rust. 2, 11 ab hac pelle *caprina* vocantur… in -is, qui in rustico opere morantur. RHET. Her. 1, 8, 13 argumenta -arum. CIC. Flacc. 65 quis umquam Graecus -am scripsit in qua servus . . . non Lydus esset? Brut. 224 cuius improbitatem veteres Atticorum -ae notaverunt (leg. 2, 37 Aristophanes, facetissimus poeta veteris -ae. HOR. ars 281. VELL. 1, 16, 3 priscam illam et veterem sub Cratino… -am. VAL. MAX. 8, 9 ext. 2 veteris -ae maledica lingua. QVINT. inst. 10, 1, 9 scriptores . . . iamborum veterisque -ae. 10, 1, 82 PLIN. epist. 6, 21, 2. 5 SVET. Aug. 89 MAR. VICTORIN. gramm. VI 151, 24 LACT. frg. 2. RHET. min. p. 447 -ae veteres et togatae et tabernariae. GLOSS. V 181, 7 prior ac vetus -a). *cf.* CIC. off. 1, 104 Plautus noster et Atticorum antiqua -a (VITR. 6 praef. 3 poetae, qui antiquas -as graece scripserunt. QVINT. inst. 10, 1, 65 PORPH. Hor. sat. 1, 10, 18 MAR. VICTORIN. gramm. VI 135, 26. 265, 15 DIOM. gramm. I 492, 9 [= SVET. frg. p. 12]). HOR. sat. 1, 4, 2 Aristophanes . . . atque alii, quorum -a prisca virorum est (1, 10, 16 VELL. 1, 16, 3 *l. 13* PLIN. nat. 21, 29. MAR. VICTORIN. gramm. VI 133, 2 tam a novis quam priscae -ae auctoribus). DIOM. gramm. I 485, 31 (= SVET. frg. p. 20) archaeae -ae charactere (PORPH. Hor. sat. 1, 5, 1 Eupolis . . . alii: ⟨hi⟩ arch⟨a⟩eas -as scripserunt. 1, 5, 7 ἀρχαίας -as. SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 1). CIC. orat. 109 tragoedum in -is . . . placere (*cf.* opt. gen. 1, 1 in -a turpe tragicum). rep. 4, 11 numquam -ae, nisi consuetudo vitae pateretur, probare sua theatris flagitia potuissent (*cf.* Tusc. 4, 69). *ibid.* quem illa (-*a*) non attigit vel potius quem non vexarit? cui pepercit? *eqs.* Lael. 98 nec parasitorum in -is assentatio faceta nobis videretur, nisi essent milites gloriosi (*cf.* AMM. 28, 4, 12 parasitorum in -is ⟨assentationes⟩ facetas affectando). epist. 9, 22, 1 in -is res ipsa narratur. HOR. sat. 1, 4, 45 quidam -a necne poema esset, quaesivere. epist. 2, 1, 169 habet -a tanto plus oneris, quanto veniae minus. ars 93 interdum tamen et vocem -a tollit. PAVL. FEST. p. 17 actus …in -is et tragoediis. p. 288 Roscius… perfectus… in arte sua, id est -a. SEN. contr. 3 praef. 10 Pylades in -a, Bathyllus in tragoedia multum a se aberrant. VAL. MAX. 7, 2 ext. 7. PHAEDR. 5, 1, 9 Menander nobilis -is (*cf.* PLIN. nat. 32, 69). SEN. dial. 2, 18, 5 Socrates . . . -arum publicatos… sales in partem bonam accepit. PLIN. nat. 7, 185 -arum histrio. MART. 2 praef. 4 quare tragoedia atque -a epistolam accipiant. QVINT. inst. 1, 8, 7 -ae, quae plurimum conferre ad eloquentiam potest *usus*. 1, 8, 8 in tragoediis gravitas, in -is elegantia. 4, 2, 53 in -is etiam et in mimis. 11, 3, 111 *opp.* tragoedias. IVV. 5, 157 quae -a, mimus quis melior plorante gula? PLIN. epist. 5, 3, 2 etiam -as audio et specto mimos et lyricos lego et Sotadicos intellego. SVET. Cal. 3 reliquit et -as Graecas. GLOSS. V 181, 7 (*ex carmine?*) tragoedias -asque Romae (Romae tr. c. que *cod.*) primus egit, idem[que etiam (*add.* GLOSS.)] composuit Livius [Andronicus] duplici toga involutus. FRONTO p. 54 N. lectiones…-as, Atellanas, oratores veteres. p. 106 comes *sententias* ex -is. GELL. 2, 23, 1 -as lectitamus nostrorum poetarum sumptas ac versas de Graecis. 10, 3, 4 in -arum festivitatibus. APVL. flor. 16 p. 62 Philemon mediae -ae scriptor. p. 66 -am eius prius ad funebrem facem quam ad nuptialem venisse. apol. 30 ex -is et tragoediis Graecis. TERT. spect. 17 tragoediae et -ae scelerum et libidinum actrices cruentae et lascivae. adv. Val. 10. PORPH. Hor. ars 80 quomodo -ae et tragoediae ornantur (*sc. pede iambico*). 120 apud antiquos -arum tragoediarum scriptores (HYG. astr. 2, 1 Amphis -arum scriptor. HIER. chron. a. Abr. 1563. 1589. 1838 *al.* PROSP. chron. I p. 401, 265 Caecilium -arum scriptorem. p. 402, 274). SOL. 5, 13 *in Sicilia* primum inventa -a. SPART. Hadr. 26, 4 in convivio tragoedias, -as, Atellanas, sambucas, … exhibuit. ARNOB. nat. 7, 33 *dii* ex -is Atellanis mimis ducunt laetissimas voluptates. LACT. epit. 58, 5 in . . . -a de stupris et amoribus . . . fabulatur. DON. Ter. Ad. 7 fabula . . ., cuius species sunt tragoedia, -a, togata, tabernaria, praetexta, crepidata, Atellana, μῖμος, Rinthonica. SERV. Aen. 2, 512 in -is a servis timentibus. DIOM. gramm. I 491, 20 membra -arum sunt tria, deverbium canticum chorus. SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 47 metro differt -a a prosa oratione. 1, 4, 48 multi dubitant, utrum fabula, utrum poema dicitur -a *eqs.* ars 288 togatam …-am *esse eqs. ibid.* -arum genera sunt sex: stataria, motoria, praetextata, tabernaria, togata, palliata (*cf.* EVANTH. de com. 4, 5 -ae autem motoriae sunt aut statariae aut mixtae. *seq. definitio*). PS. ASCON. div. in Caec. p. 119 -a quinque actus habet, hoc est, quinquies ducitur in scaenam. HIER. epist. 52, 5 risu dignas urbanitates in -is. 54, 15 omnes -ae et mimographi et communes rhetorum loci in novercam . . declamabunt. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 84, 2 Engelbr. nihil ita grate cantatur in -is (*sc. illuditur*) quam christianus. AVG. civ. 2, 8 haec sunt scaenicorum tolerabiliora ludorum, -ae scilicet et tragoediae. MACR. somn. 1, 2, 8 fabulae… auditum mulcent velut -ae, quales Menander eiusve imitatores agendas dederunt. MART. CAP. 5, 558 verisimile, quod de -a sumitur. SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 27 -a temperat iocosa. SCHOL. Ter. p. 73, 12 non iudicio -a exacta est. p. 94, 27

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

modulator -ae. *personata -a*: CARM. in Plaut. Gell. 1,24,3 postquam est mortem aptus Plautus, Comoedia luget. *inde effigies*: PLIN. nat. 35,78 Aetionis sunt nobiles picturae ... Tragoedia et Comoedia. *in imagine*: PLIN. epist. 9, 7, 3 altera *villa* imposita saxis ..., altera aeque ... lacum tangit. itaque illam tragoediam, hanc appellare -am soleo. *cf. quae sequuntur.*

nota hasce iuncturas verbales: -am (-as): agere: PLAVT. Amph. 88 Mil. 84 TER. Haut. 4 QVINT. inst. 11, 3, 111 GLOSS. V 181, 7 (*v. p. 1994, 49*) MACR. somn. 1, 2, 8 (transigere: PLAVT. Amph. 868 Truc. 11). componere: DIOM. gramm. I 489, 4 (*ex Suet.*) GLOSS. *p. 1994, 49*. dare: VOLCAC. carm. frg. 2. CASSIOD. chron. II p. 128, 316 ad scaenam (edere: PLAVT. Cas. 13 SVET. vita Ter. 5). docere: SVET. Claud. 11. exhibere: SPART. Hadr. 26, 4. facere: TER. Andr. 26 VARRO Men. 59 (efficere: DON. Ter. Andr. 301). lectitare: GELL. 2, 23, 1. legere: PLIN. epist. 6, 21, 2 HIER. epist. 21, 13. scribere: CIC. Flacc. 65 VITR. 6 praef. 3 PLIN. epist. 6, 21, 4 SVET. vita Ter. 3 PORPH. Hor. sat. 1, 5, 1 DIOM. gramm. I 489, 8 (*ex Suet.*) SCHOL. Hor. sat. 1, 4, 1. *synonyma et iuxta posita*: Atellana, mimographi, mimus, tragicomoedia. *oppositum*: tragoedia.

cōmoedicus, -a, -um, *κωμῳδικός*. *i. q. ad comoediam pertinens*: APVL. flor. 16 p. 64 in arte -a nobilis. FVLG. myth. 1 praef. p. 3, 13 Thalia ... -a solita est vernulitate mulcere. 9, 8 aut satira luseram aut -o fasmate delectabam aut tragica pietate mulcebam aut epigrammatum brevitate condibam.

adv. **cōmoedicē:** PLAVT. Mil. 213 euge, euscheme hercle astitit et dulice et -e (PAVL. FEST. p. 61 *ad l.*: -e figuratum a comoedo). DON. Ter. Hec. 803 verniliter et -e se ipsum servus imitatur.

cōmoediographus, -ī *m.*, *κωμῳδιογράφος*. *is qui comoedias scribit*: PROB. cath. gramm. IV 38, 17 sic Plautus et antiqui -i (SACERD. gramm. VI 490, 21 SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 16). MAR. VICTORIN. rhet. 1, 19 p. 202, 14 quod est -orum vel tragoediographorum. SCHOL. Cic. Gron. p. 429, 31 apud Caecilium -um inducitur pater quidam. SCHOL. Hor. ars 281 nominatim appellabantur principes civitatis a -is.

cōmoedis(s)o, -āre, *κωμῳδίζειν*. *i. q. comoediam agere*: IREN. 2, 14, 1 quae ubique in theatris ab hypocritis ... -isantur.

ᴚ**cōmoedus,** -ī *m.*, *κωμῳδός* (GLOSS.). *is qui comoedias agit*: *de formis*: NOT. Tir. 78, 14 comedus. INSCR. comoedus, *ex. gr.* CORP. III 375. VARRO ling. 9, 55 nunc fieri in multis rebus binas *figuras vocabulorum*, ut Metellus Metella ... nonnulla singula ut tragoedus, -us (*at v. infra l. 79*). *de significatione*: ISID. orig. 8, 7, 6 -i appellati sive a loco, quia circum pagos agebant, quos Graeci *κώμας* vocant, sive a comessatione. ... -i privatorum hominum praedicant acta, tragici vero res publicas. 18, 46 tit. de -is. -i sunt, qui privatorum hominum acta dictis aut gestu canebant *eqs.* GLOSS. -is: inde nomen est castellis (*sc. comis*) et cantilena⟨e⟩ (*mutilata?*). *legitur inde a* VARRONE *et* CIC., *habent* SEN. PETRON. PLIN. nat. MART. QVINT. IVV. PLIN. epist. SVET. *et posteriores*.

CIC. Q. Rosc. 30 nemo ... a pessimo histrione bonum -um fieri existimaret. *ibid.* in Erote -o. *ibid.* qui ne in novissimis quidem erat histrionibus, ad primos pervenit -os. orat. 109 -um in tragoediis et tragoedum in comoediis ... placere. PAVL. FEST. p. 61 comoedice figuratum a -o. p. 134 ab ... Maesone -o. FEST. p. 217 -i et tragoedi. SEN. apocol. 4 expiravit ... dum -os audit. PETRON. 53 et -os ... emeram, sed malui illos Atellaniam facere. PLIN. nat. 1, 31 ind. auct. Menandro -o. nat. 34, 87 et -os et athletas. MART. 6, 6, 1 -i tres sunt. 14, 214 tit. pueri -i. 14, 215 -is et citharoedis. QVINT. inst. 1, 11, 1 dandum aliquid -o quoque. 1, 12, 14 non -um in pronuntiando nec saltatorem in gestu facio. 6, 2, 35 vidi ... histriones atque -os. 11, 3, 181 non ... -um esse, sed oratorem volo. IVV. 3, 94 cum uxorem -us agit. 6, 396 haec de -is te consulit, illa tragoedum commendare volet. PLIN. epist. 1, 15, 2 audisses -os vel lectorem vel lyristen. 3, 1, 9 -is cena distinguitur. 5, 19, 3 ars ... eius et quasi inscriptio -us. SVET. Tib. 47 -um Actium ... manumittere. AFRIC. dig. 21, 1, 34 pr. -i vel chorus (21, 1, 34, 1). GAIVS inst. 3, 212 *si* ex gemellis vel ex -is vel ex symphoniacis unus occisus fuerit (PAVL. dig. 9, 2, 22, 1 INST. Iust. 4, 3, 10). GELL. 20, 4, 1 -os quispiam et tragoedos et tibicines ... adulescens ... habebat. APVL. flor. 5 p. 18 mimus ... funerepus ... si -us est, faveris, ... philosophus *eqs.* 18 p. 83 -us sermocinatur (*iuxta posita*: mimus, tragoedus, funerepus, praestigiator, histrio, ludio). TERT. nat. 1, 16 mimis et -is argumentorum venae fluunt. CAPITOL. Aur. 2, 2 usus est magistris ... Euforione litteratore et Gemino -o, musico Androne. AVSON. 400, 5 nec de mimo planipedem, nec de -is histrionem. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 152 furens alius se passerem existimavit ... alius tragoedum vel -um. SIDON. carm. 23, 129 si pulpita personare socco -us voluisset. ISID. orig. 8, 7, 6 -orum *argumenta* ex rebus laetis. 8, 7, 7 duo sunt genera -orum, id est veteres et novi. veteres ... ut Plautus ... novi ... ut Flaccus. CORP. III 375 P. Publilium ingenuum -um.

adi. cōmoedus, -a, -um: IVV. 3, 100 natio -a est.

synonyma et iuxta posita: athleta, chorus, funerepus, geometra, histrio, lector, litterator, ludio, lyristes, mimus, musicus, philosophus, praestigiator, saltator, tibicen. *opposita*: orator, tragicus, tragoedus. *Mertel.*

comoinis *v.* communis *p. 1968, 11.*

cōmopolis, (-is) *f.*, *κωμόπολις*. GLOSS. II 529, 13 conciliabulum. V 182, 7 municipium Graece. *cf.* II 357, 40 *κω⟨μό⟩πολις* oppidum, conciliabulum. *fort. ad* ITALAM Marc. 1, 38 *spectat, ubi gr. κωμοπόλεις (non extat in codd., quos nunc legimus, sed* codd. c d f ff² q r δ *et* VVLG. vicos et civitates, codd. a b e: castella et civitates).

comōram (*i. q.* coram) *v. p. 1935, 45.* **cōmos** *v.* comus.

comōsus, -a, -um *a* coma. *legitur superl. l. 16, compar. non legi.* *i. q. comatus; cf.* GLOSS. V 566, 4 comatus cura fit, -us natura (DIFF. ed. Beck p. 48, 46). *aliter*: ISID. diff. app. 97 inter -um et comatum hoc interest, quod -us a comae usu dicitur, comatus natura. [*val.* comos. *M.-L.*] *proprie de animantibus*: PRIAP. 36, 2 Phoebus -us. AVSON. 415, 9 qualis astet *quidam* ... canus, -us, hispidus ... Terentianus Phormio, horrens capillis ut marinus asperis echinus. *de corporis parte*: PHAEDR. 5, 8, 2 calvus -a fronte, nudo occipitio. *translate de herbis sim.*: PLIN. nat. 16, 22 *quercus hemeris* in orbem -a. 26, 71 *genus quoddam tithymalli* -issimum ex omnibus. *deriv. fort. cogn.* Comosicus?

? **compa,** -ae *f.* GLOSS. Non. p. 177, 2 (Lindsay, Archiv 9, 599) 'salebras' compas solent vulgares dicere. *vix huc trahendum nomen morbi* compe *q. v.* *Mbr.*

compacīscor, compectus (compactus) sum, -ī *a* com *et* pacisci. *praesens non legitur nisi* NOT. Tir. 43, 34 conpaciscitur (*at v.* ROMAN. *infra l. 35 sqq.*). *partic. inter* -pact- *et* -pect- *variant auctores codicesve.* *i. q. pacto consociari, coniungi*: PLAVT. Pseud. 543 si sumus -pecti (conspecti *codd.*) seu consilium umquam iniimus. POSSID. vita Aug. 10 persecutiones unitati ecclesiae -pacti fecerunt.

partic. perf. subst. **compectum** (compactum), -ī *n.* GLOSS. II 110, 21 conlusio et conpactum *συνδοιασμός*. 110, 39 conpactum fecit *συνδοιάζει* (108, 16 *συνδυάζει*). 443, 24 *σύμφωνον* (*sc. spectat ad partic. verbi* compingere) *ἤτοι συνθήκη* pactum -actum conventum conventiculum pactio. 499, 62 compactum *συνδοιασμός*. APVL. apol. 74 a -pecti (*corr. Hild.*, conspecti *F*) fide descivisse.

inde abl. fere adverbialiter: compectō, *i. q. societate inita, consiliis coniunctis*: ROMAN. Char. gramm. I 197 conpecto ... verbum enim quaero an possit esse inpersonale, quamvis primae positionis ei status desit; nemo enim etiam nunc dixit conpaciscor. AFRAN. com. 90 te facere -o omnia. CIC. Scaur. 8 -o cum matre Bostaris consilium cepit. LIV. 5, 11, 7 ut multo veri similius sit -o eam rem et communi fraude patriciorum actam. SVET. Aug. 15 extiterunt qui traderent -o (conspecto *codd.*) eum ad arma isse. de compecto (compacto): PLAVT. Capt. 484 scivi extemplo rem de -o (*test.* ROMAN. Char. gramm. I 197; compacto *codd.*) geri. 489 (ROMAN. *l. l.*, compacto *codd.*). Pseud. 540 de -o (*B*, conpacto *CD*) faciunt consutis dolis (*syn.* inter se consenserunt). DON. Ter. Phorm. 426. ex compacto (compecto): SVET. Iul. 20 ut ... auctores ex -pacto nominaret. TERT. castit. 1 FORTVN. rhet. 1, 7 p. 86 DON. Ter. Phorm. 426^A COD. Iust. 7, 53, 3. EVGRAPH. Ter. Eun. 771 advenit miles ex -pecto. *deriv. fort.* 2. compactio? (*v. infra l. 70 sqq.*).

compāco, -āre (compācor, -ātus sum, -ārī) *a* com *et* pacare. *active i. q. pacare*: CASSIOD. hist. 1, 20 p. 920^C -ret Aegyptios et Orientales. *deponens i. q. pacisci, compacisci, consentire*: CASSIOD. hist. 8, 13 p. 1119^A inter se barbari -ati. IORD. Get. 231 -atusque cum ceteris gentibus arma movit in Suavos. *Simbeck.*

? **compactīcius,** -a, -um *a* 3. compactus, 1. compingere. TERT. adv. Val. 31 p. 207, 4 restitutam *Achamoth* Pleromati statim excipit -us (*sic Beat. Rhenan., at codd.* comparcinus) ille Soter (*cf.* IREN. 1, 7, 1 qui est ex omnibus factus).

compactilis, -e *a* 3. compactus, 1. compingere. **1** *i. q. compactus, compositus, inde fere i. q. firmus*: VITR. 4, 7, 4 supra columnas trabes -es imponantur. *ibid.* eae ... trabes -es eam habeant crassitudinem, quanta *eqs.* 10, 14, 2 insuper hanc compactionem erigantur postes -es. PLIN. nat. 15, 88 *nucem iuglandem* natura -i aperimento clausit. 16, 120 ferunt et Abellanae iulos -i callo. **2** *i. q. collectus, in artum redactus: fere i. q. solidus*: PLIN. nat. 8, 46 *leonum genus* -e et breve. 11, 59 *apes* breves variaeque et in rotunditatem -es. *i. q. coartatus*: GROM. p. 320, 22 casa ... fines grandes atque -es, fines spatiosos non habet. p. 334, 25 fines -es habentes et cultas.

1. compactio, -ōnis *f. a* 1. compingere. GLOSS. *συνθήκη. σύνταξις ἐπὶ δύο τινῶν ἀλλήλοις συνθεμένων (nisi forte utrumque ad voc.* 2. compactio *i. q. 'compactum', sc. a* compacisci *derivatum, pertinere videtur).* *legitur inde a* CIC. [*loc. dub.*: SEN. nat. 2, 2, 3.]

1 *actio compingendi vel status rerum compactarum*: CIC. fin. 5, 33 *animalia valida servantur* sensuum distributione et quadam -e membrorum (PS. ORIG. tract. 1 p. 2, 1 hominem membrorum -e constructum [*opp.* distinctio]). VITR. 10, 15, 3 tignum ... coniungebat capreolorum -es. PS. AVG. serm. 247, 4 in cruce facta -o. PS. SORAN. quaest. med. 203 fit et maxillarum -o vel concretio, ut os aperire non possit. CLAVD. MAM. anim. p. 174, 24 quae ossuum coitio quaeve -o *sit*. ISID. diff. 2, 46 animal ex corpore animaque ... compositum atque spirituali -e formatum. **2** *i. quod compactum est*: VITR. 10, 14, 2 insuper hanc -em erigantur postes compactiles. 10, 15, 2 arrectaria quae supra -em erant ... collocata. 10, 15, 3 trabes ... continebant totam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em. NON. p. 64 pages enim -e,- unde compages. *translate*: AVG. serm. ed. Mai 57, 4 certa est -o falsitatis.

2. compactio *v. p. 1996, 70 sqq.*

compactīvus, -a, -um *a* 3. compactus, 1. compingere. *quod compingendo aptum, utile est*: ISID. orig. 17, 7, 10 *coquimella* gummi glutinosum et -um distillat.

compactor, -ōris *m. a* 1. compingere. GLOSS. II 585, 4 iunctor: -r. PS. AMBR. de anima p. 228, 2 -r corporis et liniator omnis carnis *deus*.

1. compactum *v.* compaciscor *p. 1996, 28 sqq.*

2. compactum *v.* 1. compingo.

compactūra, -ae *f. a* 1. compingere. *i. q. 1. compactio*: VITR. 4, 7, 4 *trabes compactiles* ita sint compactae ... ut -a duorum digitorum habeant laxationem.

1. compactus, *abl.* -ū *m. a* 1. compingere. *i. q. compages*: IVL. VAL. 2. 27 *imago* repente fatiscente -u procidit. *Wulff.*

2. compactus, -a, -um *v.* compaciscor. **3. compactus,** -a, -um *v.* 1. compingo.

compaedagōgia *v. infra l. 24. 25.*

compaedagōgīta, -ae *m.* [*cf.* συμπαιδαγωγεῖν. *Th.*] *formae: scribitur quinquies* conp-; comp-: CORP. VI 9763. -paed-: CORP. VI 9763. 9764, *quater* -ped-. *i. q. socius paedagogii (sc. servulorum), conservus una educatus (de re v. Marquardt-Mau, Privatleben p. 158 sq.)*: CORP. VI 9759 Erasto ... conpedagogi⟨t⟩ae. 9760. 9761 pueri -git(ae) merenti. 9762 -giiae (*sic lapis*) suo. 9763 *scrib.* compaedagonae. 9764. *Mbr.*

compāgānus, -ī *m.* [*a* com *et* pagus *vel* paganus. *Th.*] *i. q. eiusdem pagi incola*: CORP. II 1043, 5 titulum posuerunt conpagani Marmorarienses. 4125 quam *sententiam* tulit L. Novius Rufus inter -os rivi Larensis et Val. Faventinam.

? **compāgēnsis,** -is *m. cf. c.* compaganus, 1. compagus. LEX Sal. 63, 1 *v. p. 2003, 83.*

⌘ **compāgēs,** -is *f.* [*cf. c.* 1. compingere, 3. compactus, 2. compago. *Th.*]. *formae: gen. plur.* -ium: PLIN. nat. 2, 5. -um: MACR. somn. 1, 6, 6 VVLG. Hebr. 4, 12. GLOSS. ἁρμογή. ἁρμογαί, ἁρμοί. iuncturae tabularum. iuncturae membrorum. coniunctio. coniunctiones. -bus: iuncturis. iuncturis, alligamentis. tabularum texturis. NOT. Tir. 95, 2. *legitur inde a* PACVV. *de formis* compages *et* compago *v.* SACERD. gramm. VI 475, 17 *p. 2001, 81* (PROB. cath. gramm. IV 10, 9). SERV. Aen. 1, 293 -es antiqui dicebant, posteritas admisit, ut etiam compago dicatur; sed non, quia varius esse potest nominativus, debet etiam declinatio mutari..., compaginis enim nemo dicit. FRG. Bob. gramm. VII 541, 26 haec compago latinum non est, sed haec -es, et ab eo quod est ⟨-es⟩ compagibus facit, a compago compaginibus, quod nemo dixit. p. 542, 37 haec -es dicitur, non haec compago. *praeferunt antiquiores vocem* -es; *apud recentiores passim legitur nominativus sing.* compago, *at in casibus obliquis formae a* -es *ductae praeferuntur, ut hac tabula demonstratur*:

	compages		compago	
	usque ad SVET. *extat*:	*post* SVET. *legi*:	*usque ad* SVET.	*post* SVET.
nom. sing.	Varro 1. Sen. phil. 2. Lucan. 1. Tac. 1	1	Varro 1. Stat. 1. Iuv. 1	69
acc. sing.	Pacuv. 1. Lucan. 2. Sil. 1. Tac. 1	33	Sen. epist. 1	17
gen. sing.	Lucan. 1	3	—	6
dat. sing.	—	1	—	1
abl. sing.	Carm. de bell. Aeg. 1. Vell. 1. Sen. trag. 1. Curt. 1. Lucan. 8. Pers. 1. Plin. nat. 2. Sil. 4. Stat. 2. Mart. 1. Quint 1. Iuv. 1. Tac. 1 (= 25)	80	Ov. 1. Manil. 3. Germ. 1. Cels. 1	12
nom. et acc. plur.	Lucr. 1. Curt. 1. Plin. nat. 2. Sil. 1. Tac. 1	9	—	3
gen. plur.	Plin. nat. 1	2	—	1
dat. et abl. plur.	Cic. 1. Lucr. 3. Verg. 3. Ov. 1. Liv. 1. Manil. 3. Sen. contr. 1. Sen. phil. 6. Colum. 1. Lucan. 3. Plin. nat. 1. Stat. 1. Iuv. 1. Suet. 1 (= 27)	16	—	1

I *i. q. 1. compactio, colligatio, compositio*: **A** *i. q. actio compingendi vel status eius quod compactum est*: **1** *de rebus corporeis*: PLIN. nat. 16, 215 valvas in glutinis -e quadriennio fuisse. LACT. opif. 12, 2 venae seminales duae in una -e cohaerentes. HIER. in Matth. 9, 1—2 p. 48 totis ... mēmbrorum -bus dissolutum filium (*cf.* HIL. euang. 106 morbis corpus -e solutum). AMM. 14, 10, 6 pontem suspendere navium -e. HIER. c. Ioh. 7 membrorum ... -em (GREG. M. moral. 19, 43 corpus nostrum unitum est -e membrorum). in Eph. 4, 16 p. 618 *corpus* in suam -em et iuncturam redigetur (*cf. p. 2002, 12*). RVFIN. Basil. hom. 5, 15 robusta membra et valida nervorum -e districta. Greg. Naz. orat. 2, 10 Engelbr. *mundi* laudabilioris ex harmonia omnium universorumque -e (*cf.* 7, 15 in hanc -em concordiamque cuncta constricta sint). PAVL. NOL. carm. 19, 692 illam in cruce consertam socia -e coronam. MAR. VICTOR aleth. praef. 43 mundi ... stabili rerum -e manentis. CLAVD. MAM. anim. p. 174, 23 quae nervorum origines quaeve -es sint. MVTIAN. Chrysost. hom. 29 p. 427 *corpus nostrum* suam tenet bene -em. *ibid.* -em suam et concinnantiam non valet ex diffluentia retinere. BOETH. mus. 1, 2 p. 187, 25 quae in ... caelo vel -e elementorum vel temporum varietate visuntur. *nota*: ALC. AVIT. carm. 5, 288 lutea -e creatum hominem. **2** *de rebus incorporeis*: TER. MAVR. 1113 dactylus ... prior ... discretus liberque pedis -e secundi. LACT. opif. 10, 9 dualis numerus una et simplici -e solidatus. SVLP. VICT. rhet. 15 p. 321, 7 ordo verborum ea -e iungatur, ne confragosum ... sonum faciat (*cf. p. 2002, 14*). PACIAN. epist. 2, 4 p. 31 versum suo ordine, sua -e repetisti. RVFIN. hist. 2, 17, 13 omnibus eos *hymnos* metris et sonis ... suavi -e (ἀριθμοῖς σεμνοτέροις) modulantis. *allegorice apud* ECCL. *fere i. q. unitas*: HIER. epist. 78 mans. 16 omnes *gradus* eadem -e teneantur. PS. RVFIN. in psalm. 20, 4 multi unum sunt in -e caritatis (PAVL. NOL. epist. 23, 29 navem, hoc est ecclesiam ... in -em caritatis ... coniunctam. AVG. bapt. 3, 19, 26 ab illa invisibili caritatis -e separati sunt. serm. ed. Mai 133, 2 *ecclesiam* in unam suam fidei et caritatis -em aggregat Christus. un. eccl. 21, 60 in -e caritatis incorporati sunt aedificio). PS. RVFIN. in psalm. 64, 5 qui ... manent in -e Christi (AVG. in psalm. 54, 7. *cf.* epist. 98, 1 in sancta -e corporis Christi [fid. et op. 9, 14. c. Parm. 2, 10, 20 nec ... divisae *ecclesiae* a -e corporis Christi, sed in unitate perseveranti. 3, 2, 5]). PAVL. NOL. epist. 13, 3 quibus corpus unum est in -e credendi. 24, 2 multiplex virtus in una -e numeretur. AVG. bapt. 1, 8, 10. civ. 21, 25 p. 565, 24 est in eius corporis unitate, id est in christianorum -e membrorum. epist. 157, 22 eos in ecclesiae -e sanari (c. Petil. 2, 108, 247 non sunt in illa ecclesiae -e. EPIST. pontif. 364 [Bonif. I] Migne 20, 777[B] in eadem non coeperit esse -e *ecclesiae*). in psalm. 30, 2 serm. 2, 2 caritas -em facit, -es complectitur unitatem. c. Parm. 2, 9, 19 ab unitatis -e crudeli laceratione divellitur (c. Petil. 2, 104, 239 unitatis -e fit salvum). SACR. Leon. p. 349. 423 ecclesiam ... per legem totius mirabilem -is unitam. AVELL. p. 118, 19 non potest cum Christi corpore habere -em. GREG. M. moral. 10, 43 ecclesia elatos ... ad aequalitatis -em reformat. 27, 30 humanitatis suae -e sese ... ad caelos trahit *Christus*. BRAVLIO Isid. epist. 12, 6.

B *i. q. res ex diversis partibus compacta*: **1** *de rebus corporeis*: PACVV. trag. 250 nec ulla subscus cohibet -em alvei. CIC. Cato 77 sumus inclusi in his -bus corporis (VELL. 2, 127, 3 sufficiente ... vigori animi -e corporis. AVG. gen. ad litt. 9, 15 p. 286, 26 costa *Adam* ... a corporis -e detracta. OROS. hist. 4, 8, 11 -em totius corporis solvit. LEO M. epist. 155, 2 manus a -e corporis auferatur. EVGIPP. Sev. 44, 6 integram corporis -em repperimus. *cf. p. 1999, 20 sqq.*). OV. met. 3, 30 *specus* efficiens humilem lapidum -bus arcum. CARM. de bell. Aeg. frg. tab. 1630 Ferr. -e carinae (LVCAN. 1, 502 nondum sparsa -e carinae. *cf.* 3, 597 hic Latiae rostro -em ruperat alni. SIL. 17, 277 rupta -e carina dissiliens sonuit. MART. 9, 75, 4 Tucca balneum fecit ... pinea ... -e. ARNOB. nat. 7, 45 fragili se ligno et tabularum -bus credit. AMBR. exc. Sat. 1, 43 de navis -e resolutam tabulam. PAVL. NOL. epist. 16, 8 navigii fatiscentis infida -e). SEN. nat. 7, 9, 4 dissiparetur et terrae solida fortisque -es (*cf.* LVCAN. 10, 248 cavae -is [*i. terrae*] hiatus. 10, 265. SIL. 1, 204 aetherias ... erigit ... -es ardua cervix Atlantis). GELL. 7, 1, 7 natura -em hanc mundi ... fecit (IVVENC. praef. 1 immortale nihil mundi -e tenetur. PETR. CHRYS. serm. 103 p. 488[B] ex disiunctis partibus iunxit -em mundi). CVRT. 4, 3, 6 fluctibus -es operis (*i. aggeris*) verberatae (*cf.* LVCAN. 3, 397 structa laterum -e ligatam artet humum *aggeris*. TAC. ann. 12, 35 informes saxorum -es *aggeris* distractae). LVCAN. 6, 177 male defensum fragili -e cerebrum (*cf.* GREG. TVR. mart. 47 capitis -e dispersa). IVV. 6, 502 tot adhuc -bus altum aedificat caput. TAC. hist. 3, 27 soluta -e scutorum ... laceros prosternerent (AMM. 14, 2, 10 densata scutorum -e semet ... praestruerent. 16, 12, 44 nexam ... scutorum -em. 24, 4, 15. OROS. hist. 6, 7, 9 dissolvere -em *scutorum*). TAC. ann. 4, 62 (*de amphitheatro*) neque firmis nexibus ligneam -em superstruxit (*cf.* AMM. 16, 10, 14 amphitheatri molem solidatam lapidis Tiburtini -e. SCHOL. Stat. Theb. 10, 880 -es quadratorum quae ... continent aedificationem). PORPH. Hor. epist. 1, 12, 19 -em rerum ex elementis quattuor ... conexam. CYPR. epist. 10, 2 rupta -e viscerum (LACT. inst. 7, 13, 9 ex -e viscerum ... vim sentiendi existere. opif. 16, 13 a constructione corporis et -bus viscerum. AMM. 30, 6, 4 viscerum flagrante -e. *cf.* 21, 6, 3 interna -e disrupta efflasse spiritum). CYPR. epist. 63, 13 utrumque (*i. farina et aqua*) ... copulatum et panis unius -e solidatum. AMM. 14, 7, 16 artuum et membrorum divulsa -e (24, 4, 28 disiecta -e membrorum. *cf.* 14, 11, 28 *fuit Caesar* decente filo corporis membrorumque recta -e. PETR. CHRYS. serm. 87 p. 446[B] in utero membrorum -e paene concepta. GREG. TVR. Iul. 12 omnium membrorum -em de-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bilitatus. *adde*: AMM. 14, 6, 17 *spadones* distorta ... lineamentorum -e deformes. 25, 4, 22 *erat Iulianus* lineamentorum recta -e). AMM. 16, 12, 50 agminis nostri laxare -em. 23, 4, 4 funes ... -em *scorpionis machinae* ... continentes. HIER. epist. 1, 5, 2 solvuntur membra *feminae tortae* -bus (*i. liberantur ex eculeis*). CLAVD. rapt. Pros. 2, 171 rupes oppositae dura ... deum -e tenebant (*cf.* 3, 184 fracta ... iugi -e Vesevi). PAVL. NOL. carm. 20, 45 *citharam* putri dudum -e iacentem (*cf.* AVG. civ. 16, 2 p. 127, 28 insunt et cetera in -bus organorum). AVG. in psalm. 121, 4 nomine ... aedificii structuram -emque corporum atque parietum voluit intellegi (*sim.*: PS. PROSP. vocat. gent. 2, 14 p. 699^C [*in imag.*] hanc dispersionem in illius aedificationis erat coaptatura -em). MACR. sat. 1, 7, 29 paludis coacta -e. SIDON. epist. 4, 13, 2 *est ei* incorruptae lactea dentium -e gingivae. *nota: i. q. singula pars rei compactae*: MACR. somn. 1, 6, 80 quae *partes corporis* dividuntur, non nisi septem -bus iuncta sunt. *in imag. i. q. moles, structura*: TAC. hist. 4, 74 octingentorum annorum fortuna disciplinaque -es haec (*i. imperium Romanum*) coaluit. AMM. 22, 8, 38 (*de ora Pontica*) in ipso huius -is exordio ... habitant Arimphaei. PS. APVL. herm. p 267 adverbia ... coniunctiones ... in universa -e orationis vice clavorum ... et glutinis deputanda. *i. q. corpus* (*cf. p. 1998, 47 sqq.*): LVCAN. 5, 119 -es humana labat. PAVL. NOL. carm. 31, 165 ecce ipsam toto -em corpore vivam stare patet. 31, 297 reducem terris animam -e refecta ... suscipiat *caro*. AVG. gen. ad litt. 3, 16 p. 82, 19. DRAC. laud. dei 2, 84 induitur -e deus, structura ligatur ossibus et nervis. *adde in imag.*: PAVL. NOL. carm. 27, 525 tremula -e minax pendebat aquae mons. 2 *de rebus incorporeis*: MACR. somn. 1, 6, 6 singularum -um *numeri septenarii* membra tractemus (*cf. p. 2003, 13*). PRISC. periheg. 265 conum laterum -bus aequis (*cf. p. 2003, 8*). *de hominibus i. q. societas, chorus*: PAVL. NOL. carm. 21, 276 pia -is (*i. chori*) nostrae testudo resultet. AVG. bapt. 7, 51, 99 (*in imag.*) alios ... ita ... esse in domo, ut non pertineant ad -em domus nec ad societatem ... iustitiae. PROSP. in psalm. 126, 1 in omnium -e sanctorum. 134, 20—21 -e angelorum.

II *i. q. commissura, iunctura*: A *generatim*: LVCR. 6, 1071 laxare queant -es *tabularum* taurea vincla (*i. gluten taurinum*). *de navibus*: VERG. Aen. 1, 122 laxis laterum -bus. LIV. 35, 26, 8 omnibus -bus aquam acciperet. SEN. contr. 7, 1, 8 navigium ... putre, resolutis -bus. SEN. dial. 4, 10, 8 *navigium* laxatis -bus aquam trahit. LVCAN. 3, 629 *ratis* ruptis pelagus -bus hausit. 5, 596 sonuit victis -bus alnus. PAVL. NOL. carm. 24, 39 *navis* laterum ... laxis solvitur -bus. *de mundo*: MANIL. 2, 803 in illis *locis* nititur aetheriis veluti -bus orbis. 3, 357 *verticem caeli* gelidus rigidis fulcit -bus axis. 4, 828 concutitur tellus validis -bus haerens. SEN. Herc. O. 1135 -bus ruptis uterque debuit frangi polus. LVCAN. 5, 633 mota ... poli -e laborat *axis*. SIL. 17, 607 caelum ... soluta in caput hoc -e ruat. STAT. Theb. 8, 31 supera -e soluta. MIN. FEL. 11, 1 caelesti -e divisa. MACR. somn. 1, 15, 4 lacteum *circulum* esse -em, qua de duobus haemisphaeriis caeli sphaera solidata est. CLAVD. MAM. anim. p. 132, 8 solidi huius *mundi* ... rupisse -em. ALC. AVIT. carm. 2, 93. CORIPP. Ioh. 4, 692 orbis tremuit -e solutus. *de terra*: SEN. Oed. 580 tellus ... -e rupta sonuit. Thy. 1013 hinc -bus et hinc revulsis. nat. 6, 32, 4 ruptis -bus dehiscens solum. STAT. Theb. 8, 144 rupta ... soli -e. *cf.* AMM. 17, 7, 14 dissolutis elementa -bus ... relabuntur. *de partibus corporis*: SEN. Herc. O. 1228 *ossa* -bus discussa ruptis ... fluunt. PERS. 3, 58 laxum ... caput -e soluta oscitat. PLIN. nat. 25, 20 -es ... in genibus solverentur. AMM. 25, 1, 12 iuncturae *lamminum* rigentes -bus artuum convenirent. HIER. epist. 121, 10 p. 880 (*in imag.*) corpus ecclesiae per suas -es atque iuncturas ... accipit sucum. interpr. Iob 17, 11 concussae sunt -es cordis mei. VVLG. Dan. 5, 6 -es renum eius solvebantur. 10, 16 dissolutae sunt -es meae. Hebr. 4, 12 sermo dei ... pertingens usque ad divisionem animae et spiritus, -um (ἁρμῶν) quoque ac medullarum (*cf. p. 2003, 27 et* PS. PRIMAS. in Hebr. 4, 12 p. 712^A per -es debemus intellegere cogitationes quae sibi invicem compaginantur. GREG. M. in Ezech. 2, 9, 17 per -es ... ossibus ossa iunguntur). ALC. AVIT. carm. 1, 98 descendere cervix incipit et vastos -bus addere nervos. VEN. FORT. vita Pat. 11, 35 signavit maxillarum -em. vita Germ. 25, 74 ab oculorum -e cernit manare sanguinem. *de aliis rebus*: VERG. Aen. 2, 51 (*de equo ligneo*) curvam -bus alvum. SEN. nat. 3, 27, 7 saxa revolutis remissa -bus (*cf.* MARCELL. chron. II p. 100, 518, 1 saxa ... suis evulsa -bus). CVRT. 4, 4, 12 saxorum -e laxata munimenta defecerant. COLVM. 9, 6, 4 resolutis structurae -bus. LVCAN. 3, 491 -em solvere muri. 7, 857 *tumuli* effudere suas victis -bus urnas (QVINT. decl. 299 p. 182, 7 resoluta lapidum -e). IVV. 6, 618. SVET. Aug. 43 laxatis sellae curulis -bus. APVL. mund. 32 soluta -e simulacri. AMM. 17, 13, 28 struendo textis -bus ponti. HIER. epist. 96, 13 (*in imag.*) -em loricae. *nota de re incorporea*: PLIN. nat. 2, 5 *orbis absolutus* se ... includit et continet nullarum egens -ium.

B *speciatim*: 1 *i. q. rima quae inter res compactas existit*: LVCR. 6, 1016 *anulus* caecis ... in eo *lapide Magnesio* -bus haesit. VERG. Aen. 1, 293 -bus artis claudentur belli portae. PLIN. nat. 17, 118 (*de insitione*) sic -e densata, ut cicatrici locus non sit. SIL. 11, 456 discisset stagna ... tellurisque globum media -e locasset. 2 *i. q. pars ea, qua coniungitur aliquid cum aliqua re*: PLIN. nat. 11, 139 capitis ossa ... serratis pectinatim structa -bus. HIER. in Eph. 4, 16 p. 619 (*de resurrectione*) -em copulare -i et ... unum corpus efficere (RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 42). c. Ioh. 33 faciet -em ad -em et os ad os. PAVL. NOL. carm. 31, 318 ossa ... dispersa ... ad -es currere iussa suas.

III *i. quod continet, vinculum*: *proprie*: *cf.* GLOSS. II 264, 30 γόμφος ὁ καλούμενος ἐπίουρος: -gies (*sic*), sudis (310, 9 ἐπίουρος). SEN. nat. 6, 18, 3 nec ventum tenet ulla -es (*cf.* LVCAN. 9, 467 solida Libye -e ... clauderet ... austrum ... cavernis). LVCAN. 2, 487 alnos discussa -e feras *fluvius*. PLIN. nat. 36, 1 montes natura sibi fecerat ut quasdam -es telluris. SIL. 12, 146 *gigantes* minantur rumpere -em impositam. 14, 418 nexae ferri -e triremes. LACT. inst. 3, 2, 2 (*in imag. de philosophia*) partes ac membra ... *nulla* -e inter se cohaerent. PAVL. NOL. carm. 20, 206 ille intus meritae -e catenae solvitur. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912^C *stipula frumenti* crebris -bus alligata (*ibid.* succingitur). GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 15 *domorum* culmina forti -e pangebantur. *nota*: STAT. Theb. 3, 356 artam -bus (*i. muris*) urbem. DRAC. laud. dei 2, 645 anhelat intra membra *matris* puer vinctus -bus artis. *translate*: LVCR. 4, 1113 in Veneris -bus haerent, membra voluptatis dum vi labefacta liquescunt (4, 1204 *canes* validis Veneris -bus haerent). LACT. epit. 44, 5 divisio ... -e inseparabili vinciatur. 61, 8 deus virum et uxorem unius corporis -e solidavit (*cf.* inst. 6, 23, 25 quisquis -em corporis [*i. matrimonii*] in diversa distraxerit). FIRM. err. 25, 2 lignum crucis vitam immortali -e restituit. HIER. epist. 64, 20, 6 supernaturale et rationale ... inter se forti -e solidentur et ... nexa sint. PROSP. epigr. 36, 1 (INSCR. christ. Rossi II p. 176, 22, 1) lapides vivi pacis -e ligantur (*cf.* GREG. M. in Ezech. 2, 6, 3).

syn.: concinnantia, concordia, harmonia, iunctura, structura.
opp.: diffluentia, dispersio, varietas.

compāgina, -ae *f. cf. c.* compaginare *et c.* pagina. *idem fere esse videtur quod pagina, tabula, index*: GROM. p. 331, 6 quomodo in litteris computum colligo ab omnis -a litterarum ab A usque ad Z. p. 338, 11 sic a bonis (*leg.* ab omnis) -a litterarum ... limites quibusque finalium explicuerunt. p. 338, 18 de A usque ad Z omnis -a litterarum.

compāginābilis, -e *a* compaginare. SEV. Aug. epist. 109, 3 nos ipsos ... elimatiores et -iores, si tamen admittis hoc verbum, aptare moliamur.

compāginātim *v. p. 2001, 67.*

compāginātio, -ōnis *f. a* compaginare. *fere i. q. 2. compago*: 1 *i. q. status eius quod compactum est*: a *proprie i. q. compositio, commixtio*: RVFIN. Clement. 8, 19 neque atomis gravioribus cum levioribus ... societas aut -o ulla conveniat. PS. AVG. quaest. test. I 2, 3 discretis ... substantiis facta -e mundus vocatur. 106, 3 ante -em mundi fecit deus lucem. b *translate i. q. coaptatio, unitas*: PRISCILL. tract. 4, 79 in -em corporis Christi ... reparemur. AMBROSIAST. in Eph. 4, 11—12 ecclesiae ordinationem ad -em humani corporis in professionis unitate ... compositam. AVG. trin. 4, 2, 4 haec congruentia ... in omni -e, vel si melius dicitur coaptatione creaturae valet plurimum. 2 *i. q. res compacta*: a *proprie*: ANON. de mach. bell. 16 (*de ponte ascogefro*) super utrium -em cilicia sunt ... substernenda. EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^C totum ... mundum ... in unam societatem -emque devinxit. 2, 7 p. 888^A non propter eximiam -em membrorum, quae nulla sunt ei *stellae*. 8, 4 p. 950^A (*de favis apium*) *thecarum* condensatio tenuissimae textu -is arctata ... opus omne contineat. b *translate*: IREN. 4, 39, 2 custodi figuram, qua te figuravit *deus* ... custodiens autem -em ascendes ad perfectum. 3 *i. q. commissura*: CAEL. AVR. diaet. pass. 70 in ultima -e buccarum. *in imag.*: AMBR. in psalm. 37, 29 *caput* per -es et colligationes totius plebis crescit (*cf.* VVLG. Col. 2, 19 ex quo *capite* ... corpus per nexus et coniunctiones ... crescit).

syn.: coaptatio, colligatio, figura, societas.

compāginātor, -ōris *m. a* compaginare. GRAMM. suppl. 297, 25 -r ... per tor syllabam scribendum *est*. 300, 9.

compāginātus, -ūs *m. a* compaginare. GLOSS. II 444, 22 συνάρμοσις. *cf. etiam p. 2001, 76.*

compāgino, -āvī, -ātum, -āre [*a* 2. compago. *Th.*]. GLOSS. συναρμόζω. συναρμολογῶ. -vit: coniunxit. -atam: coniunctam. conpegisti: -asti. IV 289, 54 struices constructi, -ati (V 516, 4). GLOSS. Verg. C 295 p. 490 H. coniuncta: -ata. *legitur inde ab* ITALA (*v. p. 2001, 25 sqq.*) *et* IREN.

1 *i. q. componere, coniungere res singulas*: a *proprie*: QVEROL. p. 54, 16 fragmenta *urnae* ... potesne agnoscere? :: ita ut -ari per me possent omnia. AMM. 16, 8, 10 *pontis* asseres et axiculos -bat. 23, 4, 2 ferrum inter axiculos duos firmum -atur. AMBR. Ioseph 3, 17 resinae temperamento lapides ... -antur (*cf. in imag.*: fid. 2 praef. 10 *lapides* mens nostra componat naturalisque sensus ... -et [*syn.* contexet]). RVFIN. Basil. hom. 1, 3 reliqua ... membrorum indumenta ei (*cordi*) circumtexi -arique (*de partibus corporis*: PRVD. perist. 10, 890 revulsis qui medetur ossibus aut fracta nodis sarciens -at. AVG. serm. 271, 1 [*in imag.*] membra dispersa ad unum caput Christum -ata. PETR. CHRYS. serm. 132 p. 562^B conexa sibi et -ata *membra*. *adde*: CAEL. AVR. chron. 2, 13, 160 *cochleae* habent ... -andi *vulnera* virtutem). AVG. conf. 13, 20, 45 (*de fabricatione mundi*) iam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fuisse . . . quae tu (*deus*) contraheres et -res atque contexeres. in psalm. 31 serm. 2,25 distortum lignum . . . in pavimento aequali non collocatur, non -atur nec adiungitur. HIST. Apoll. rec. A 25 p. 47,12 secari et -ari tabulas . . . et facere loculum. **b** *translate: c. obiecto solo*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1,3 p. 9, 4 Engelbr. utraque (*i. mens et ratio*) pariter -ata et sibi invicem mixta. AVG. serm. 336,1 domum domini non faciunt, nisi quando in caritate -antur. SIDON. epist. 5,8,1 trochaeis . . . in metrum hendecasyllabum -atis. BOETH. mus. 1,2 p. 188,2 tanta stellarum cursus coaptatione coniuncti, ut nihil aeque -atum, nihil ita commissum possit intellegi. GREG. M. moral. 6,60 divisas . . . hominum nationes -atis ad unum mentibus . . . astringeret. *nota i. q. terminare*: TRACT. de sepulchr. grom. p. 271,6 extremis ac -antibus agros limitibus vel viis. *c. dativo*: AMBROSIAST. in Col. 2,18—19 ad ipsum . . . conversi reaedificantur -ati fidei eius. AVG. bapt. 4,12,18 in bona fide . . . et caritate -atus ecclesiae. c. Faust. 6,9 p. 301,4 tabernaculo . . . dei, quod est ecclesia, non -ari . . . peccatum est (*cf.* ISID. in lev. 17,11 tabernaculum . . . dei . . . non -ari *eqs.*). in psalm. 122,1 unitas nos -at uni *deo*. 131,13 qui est in caritate atus lapidibus vivis. AVELL. p. 653,20 synodum factam Chalcedone unam esse et convenientem et -atam praedictis . . . conciliis. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 712^A^ cogitationes . . . sibi invicem -antur, dum una alteram subsequitur. GREG. M. moral. 26,15 in cordis cardine ei (*i. veritati*) -ata concordant *verba*.

2 *i. q. componendo conficere res totas*: **a** *proprie de rebus corporeis*: *de corpore humano*: ITALA Col. 2,19 (Rufin. Orig. in lev. 6,5) ex quo *capite* omnis iunctura conexa et -ata (ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, ITALA cod. d: corpus conexum et conductione subministratum et provectum, VVLG. subministratum et constructum) crescit. AMBR. paenit. 1,6,28 corpus omne -ando potius quam solvendo. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91^C^ ex quattuor elementis -atum corpus. *cf.* Basil. hom. 1,3 primum omnium coagulari et -ari cor. CASSIOD. anim. 9 p. 1295^A^ caput nostrum sex ossibus -atum *est*. AMM. 16,11,8 *naves* ad -andos paraverat pontes (18,2,9. 21,12,9 *ponticulos* ante -arant. 23,3,9. 25,7,4. 30,10,2). 21,2,1 *axiculis* orbis *scuti* erat -atus. 23,4,11 testudo -atur immanibus axibus roborata. 28,2,3 -atae formae e roboribus. SERV. Aen. 11,554 de libris arborum volumina . . . -bantur (ISID. orig. 6,13,3). SCHOL. Hor. Vind. ars 127. AMBR. in psalm. 6,19 -ata eius *parietis* structura. HIER. in Eph. 2,19 p. 584 (*bis*) aedificatio -ata crescit in templum. RVFIN. hist. 9,11,6 compositam et -atam machinam (*i. simulacrum*) pandunt. Orig. in gen. 1,14 p. 158^B^ omnia, quae a deo facta sunt, coniuncta et -ata dicuntur. PS. AVG. quaest. test. I 23,3 primum . . . domum -ari et sic habitatorem induci. 106,10 -atur in specie mundus (106,16 ex quibus *substantiis deus* mundum -ret. 107,1). EVSTATH. Bas. hex. 9,6 p. 964^B^ aratrum -emus. PS. FVLG. RVSP. serm. 9 novit eam *navem* artifex dominus -are. *adde* (*in imag.*): PAVL. NOL. epist. 32,10 basilicas nostras tuis . . . litteris -are curavi (*syn.* coniunctae sunt). *nota i. q. continere*: PAVL. NOL. epist. 1,1 quorum *ossium* structura nos in corporis habilitate -at.
b *translate de rebus incorporeis*: IREN. 3,11,9 speciem euangelii bene compositam et bene -atam esse. RVFIN. Clement. 5,31 omnia illa quae simulata vel . . . ministerio daemonum -ata . . . proferuntur. Basil. hom. 2,1 talis natura ipsa verbi spiritu -ante formata est, ut *eqs.* (*cf.* AVG. serm. 126,15 ne ibi [*i. in verbo, sc. in Christo*] sit aliquid coagmentatum et copulatum et duplex et -atum [*opp.* simplex]). AVG. in psalm. 88 serm. 2,14 matrimonium . . . caritate -atur. PS. AVG. quaest. test. I 108,7 de ceteris linguis collecta sit *lingua Hebraea* particulatim et -ata. EVSTATH. Bas. hex. 4,5 p. 908^A^ circulus quidam et chorus atus. BOETH. in top. Cic. 1 p. 275,31 *argumentationes* propositionibus -ari atque coniungi. ENNOD. opusc. 9,6 p. 417,8 species trino -atae consortio societatis . . . coniunguntur. EPIST. pontif. 700 (Gelas. 42) 8 centonem de Christo Vergilianis -atum versibus. GREG. TVR. Franc. 2,34 scripsit . . . libros sex versu -atos. FERREOL. reg. 18 gesta martyrum . . . -ata studio et sermone digesta sunt.

3 *i. q. lapidibus sternere*: LIB. pontif. p. 123,20 atrium omnem -vit.

? adv. **compāginātim**: PASS. Thom. p. 138,10 dum providetur matri filius cupiditissim educitur (*ubi var. lect.* -m, frustratim, frequenter).

syn.: coagmentare, coagulare, colligere, committere, componere, conectere, coniungere, construere, contexere, copulare, miscere.
opp.: solvere.

deriv.: compaginabilis, compaginatio, compaginator, compaginatus.

?compagitus, -ūs *m. a* compagere (*sc. i. q.* 1. compingere *q. v.*): GLOSS. II 245,16 ἁρμολόγησις. *an leg.* compagi⟨na⟩tus? *cf. etiam s. v.* compagum *p. 2003, 59*.

1. compago, -ere *v.* 1. compingo.

2. compāgo, -inis *f.* [*cf. c.* compages. *Th.*]. DVB. NOM. gramm. V 575,10 -o generis feminini, ut Varro, haec compages. SACERD. gramm. VI 475,17 compage . . . non -ine a nominativo singulari haec compages, non haec -o; nam -inis, -ine diceretur. GRAMM. suppl. 110,17 nominum in o exeuntium genetivus singularis . . . ⟨in⟩ inis . . . -o, -inis. GLOSS. coniunctio. copula, coniunctio. iunctura. -es: ἁρμογαί. iuncturae. coniuncturae. -bus: iuncturis. IV 322,38 coniunctio: conbinatio, -o, conexio. *legitur ap.* VARRONEM (*v. p. 2001, 80*), *rursus inde ab* OV. MANIL. GERM. *de usu singulorum casuum v. p. 1997, 46 sqq.*

I *i. q. compactio, colligatio, compositio*: **A** *i. q. status eius quod compactum est*: **1** *de rebus corporeis*: PS. QVINT. decl. 8,11 quicquid nos elementorum varia -o formavit. TERT. pudic. 20 (*in imag.*) in -em aptos . . . substrui lapides. resurr. 52 p. 108,3 *granum* copia feneratum, -e aedificatum, ordine structum. HIER. c. Ioh. 25 (*ex Origine*) substantiam carnis *in resurrectione* . . . non . . . in antiquam redire -em (RVFIN. apol. adv. Hier. 1,42 corpus . . . in suam -em iuncturamque redigetur. *cf. p. 1998, 3*). DRAC. laud. dei 3,713 membrorum currit -o per artus. **2** *de rebus incorporeis*: TER. MAVR. 76 vocum ne series hiet neu -o fragosa sit (*cf. p. 1998, 17*). IREN. 1,3,1 Hori et crucis . . . et Aeonum -o (*i. intima societas.* σύμπηξις). 1,9,3 soluta est octonationis illorum -o (σκηνοπαγία). AVG. in psalm. 68 serm. 1,3 in his duobus (*i. anima et corpore*) familiaritatem conglutinationis et -is. **3** *allegorice apud* ECCL. *fere i. q. unitas*: CYPR. epist. 55,24 ecclesiastici corporis -em . . . rescindere (*sim.*: AVG. civ. 19,13 qua *parte* nec dolor urit nec -o ipsa dissolvitur. SACR. Leon. p. 337 sacri corporis [*i. ecclesiae*] . . . vera -o. p. 340). FIRM. err. 27,1 vita hominis perpetuae immortalitatis -e stringeretur. PAVL. NOL. epist. 44,4 commembrata in domini corpore fidei -o. AVG. bapt. 5,2,2 qui . . . *non* ab unitatis -e recesserunt. 6,14,23 ad . . . -em corporis Christi . . . accedunt. in psalm. 55,3 haec -o tamquam unius hominis facit duos in carne una. 111,1 se ad spem sanctae firmaeque -is tamquam lapidem vivum . . . convertit (*sim.*: 149,2 -o spiritualis, aedificium de lapidibus vivis. PROSP. in psalm. 146,2 non est firma -o si . . . non unus sonus est cordis). CASSIAN. conl. 7,6,4 -is illius per quam corpori eius (*i. Christi*) valeat copulari.

B *i. q. res ex diversis partibus compacta; cf.* GLOSS. II 110,35 συναρμολογούμενον: **1** *de rebus corporeis*: **a** *accedit genetivus*: CELS. 4,14 a -e corporis ad viscera transeundum est (TERT. adv. Marc. 5,8 p. 599,23. FIRM. math. 2,13,6 -o corporis solveretur. VEG. mulom. 2,9 totius corporis *iumenti* -o [CHIRON 149]. CHIRON 220. AMBROSIAST. in Rom. 6,3 corporis manente -e. HIER. c. Ioh. 25 totius . . . -o corporis resurgat in novissima die. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1,8 corporis nostri -o . . . exigua ab initio nativitatis. AVG. civ. 22,30 epist. 142,3. in psalm. 130,6 solveretur -o corporis in pace. EPIST. pontif. 385 [Coelestin.] Migne 50 p. 541^B^ periclitatur corporis tota -o [*opp.* membrum aliquod]. BOETH. mus. 1,1 p. 186,3 tota nostrae animae corporisque -o musica coaptatione coniuncta sit. CASSIOD. in psalm. 30,13 ossa . . . fortitudo est qua -o corporis sustinetur. GREG. M. epist. app. p. 450,25 tota . . . corporis -o afficitur si pars eius . . . laceratur. moral. 32,28. PASS. Mar. Iac. 5 p. 52,13 de nervis suis totius corporis -o penderet. *cf. infra l. 80*). SEN. epist. 91,12 flammarum violentia -em soli ruperit. STAT. Theb. 7,43 ferrea -o laterum *domus*. PS. QVINT. decl. 8,13 solvitur . . . caeli siderumque -o (*cf.* MACR. somn. 1,18,5 septentrionum -o non solvitur. *adde*: APVL. mund. 1 omnis . . . siderea -o aether vocatur). PS. QVINT. decl. 19,12 leviter sedibus suis remota -o fidicularum . . . membra laxaret. FIRM. err. 21,4 duorum *cornuum crucis* quae per latus vadunt -e (21,5). SYMM. epist. 1,12 -o *crustarum* solidum mentiatur (IORD. Get. 34,178 quarum tabularum -o ita solidum mentiebatur, ut *eqs.*). AMM. 30,9,6 pulchritudo staturae lineamentorumque (*sc. figurae*) recta -o (*cf. p. 1998, 83*). HIER. epist. 100,9 omnis -o nervorum atque artuum solvebatur. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 1,1,6 invalida . . . et imbecilla membrorum est -o (AVG. civ. 19,12 quam diu -o membrorum manet. 21,3 -o membrorum atque vitalium sic infirma est. PETR. CHRYS. serm. 30 p. 284^C^ in illo paralytico fuerat -o turbata membrorum. PASS. Thom. p. 152,23. *in imag.*: PELAG. in Eph. 4 p. 831^C^ consensum debet habere in uno corpore omnium -o membrorum. PAVL. NOL. epist. 24,15). HIER. in Is. 3,23 p. 62 quibus *acubus* ornatorum crinium -o retinetur (ISID. orig. 19,31,9). VVLG. Sirach 27,2 in medio -is (ἁρμῶν) lapidum palus figitur. PRVD. perist. 5,111 -o . . . ossuum divulsa membratim crepet (AVG. serm. ed. Mai 138,3 ossium -o membrorumque perfectio. SIDON. epist. 3,13,9 [*de curvatura costarum*] ossium ramosa -o. *cf.* BACHIAR. repar. laps. 16 costarum -o nudata visceribus). AVG. serm. ed. Mai 28,4 -em palmarum rumpit . . . foratura clavorum. un. eccl. 5,9 (*de arca Noes*) admittat aquam -o lignorum (*cf. ibid.* compacto ligno). CHIRON 37 omnis . . . -o colligationis (*i. tumoris*) corrupta solvitur. VINDIC. gyn. p. 445 *intestini* series, id est -o, cum tribus foraminibus porrigitur.
b *absolute*: *generatim*: TERT. resurr. 60 p. 121,21 *navem* sine -is totius incolumitate salvam (60 p. 121,28). VVLG. exod. 36,29 in unam -em pariter ferebantur *tabulae tabernaculi*. AVG. in psalm. 141,18 omnis haec -o et fabricae distinctio. CAEL. AVR. chron. 3,8,117 (*in descriptione balneorum*) *in aquam marinam ferventem* quadrangulam -em (*i. arcam*) immittendam . . . sed praeliganda -o pelle. *speciatim i. q. corpus* (*cf. supra l. 33 sqq.*): PS. APVL. Ascl. 10 est ipsius *hominis* una -o. ARNOB. nat. 7,3 ad eorum *deorum* -em retinendam . . . opus est suffectione materiae. 7,34 *deos* habitum . . . suum -e in corporea continere. CHALC. comm. 134 *daemonum* -o ex aetheris serenitate aërisque liquore conexa. AVSON. 336,82 triplex -o Chi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

maerae *est.* 417,30 tota per innumeros artus -o vacillat. Ps. AMBR. serm. 61,4 nec post obitum recalescens -o fatiscere novit. PAVL. NOL. carm. app. 2,43 -o quem soluta membratim iubet sedere lecto. epist. 5,11 (*in imag.*) non suae -is dolorem. DRAC. laud. dei 1,346 vocem -o *primi hominis* dedit, nova machina. *adde:* SCHOL. Iuv. 11,116 cum ... fictilis tota Iovis -o (*i. imago*) esset. PAVL. NOL. carm. 27,462 cui *domui* -o stat vertice Christi. 2 *de rebus incorporeis:* MANIL. 1,840 *flamma* aequali laterum -e ductus quadratamve trabem fingit (*cf. p. 1999,28*). TERT. adv. Hermog. 26 p. 155,5 aufer hinc 'autem' et soluta -o *sententiae* est. TER. MAVR. 445 ἦτα quod -o ficti comprehendit nominis (*sc.* νεικεῖν, *i.* νη-εικεῖν). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2,13 Engelbr. (*de Christo et deo et homine*) mira et exquisita -o (*ibid.* permixtio). MACR. somn. 1,6,7 ex uno et sex -o prima *numeri VII* componitur (*cf. p. 1999,27*). BOETH. syll. catheg. introd. 762^{D} syllogismorum -o propositionibus texitur. 3 *de hominibus i. q. societas:* Ps. QVINT. decl. 8,12 (*de geminis*) ex isdem illa duorum corporum animorumque -o seminibus oriatur. PROSP. in psalm. 131,1 dei civitas et omnis -o sanctorum.

II *i. q. commissura, iunctura:* A *de rebus corporeis; cf.* GLOSS. II 245,17 -o: ἁρμονία μελῶν ἀνθρώπου. IV 41,7 corporis commissura: MANIL. 1,727. TERT. anim. 14 (*de organo hydraulico*) tot membra, tot partes, tot -es. ITALA Hebr. 4,12 (Mutian. Chrysost. hom. 7,11) ad divisionem ... -um (*gr. et* VVLG. *v. p. 1999,60sqq.*) ... et medullarum. PAVL. NOL. epist. 16,2 omnis -o *mundi* resolubilis *est.* BACHIAR. fid. 2 in qua *spina* ... nodorum -o dissoluta perdurat. MARCELL. med. 34,67 omnibus ossuum -bus affectus et contractus. *i. q. pars qua compingitur aliquid cum aliqua re:* TERT. resurr. 32 p. 70,22 'faciam -em ad -em et os ad os'. PELAGON. 257 si a locis -es articulorum recesserint. CHIRON 220 umor sudoris in ventrem se desidet inter intestina et ventris -em (VEG. mulom. 2,15,1 intra ventris intestinorumque -em). CAEL. AVR. chron. 1,4,75 sinistram -em *oris* quam Graeci χαλινόν vocant. ISID. orig. 11,1,85 -o capita sunt ossuum dicta eo quod sibi compacta nervis velut glutino quodam adhaereant (GLOSS. V 184,5).

B *de compositione verborum:* PRISC. gramm. II 180,15 -em, qua cohaerent in compositione dictiones, immobilem manere. 180,20 Graecorum de -e rationem. 180,24 incipit labefactari -o compositionis. 568,25 sunt quaedam *verba composita* quae non servant compositionis verborum -em.

III *i. quod continet, vinculum: proprie:* OV. met. 1,711 disparibus calamis -e cerae inter se iunctis. MANIL. 1,719 rara ... labent -e rimae. GERM. 180 *sidus* media ... ligat -e divos. TERT. pudic. 5 noster hic cuneus est, nostra -o. VVLG. exod. 26,24 *tabernaculi tabulas* una omnes -o retinebit (*cf. ibid.* iunctura). *nota:* IVV. 3,304 omnis ubique fixa catenatae siluit -o (*i. sera*) tabernae. CARM. de Sod. 145 crispam conchae et duplici -e (*i. concha*) clausam *gentem maris.* *translate: absolute:* FIRM. math. 2,19,2 illa pars, in qua horoscopus est constitutus ... est cardo primus et totius geniturae -o atque substantia. HIER. epist. 64,2 haec ipsa inter se forti -e solidentur. *c. genetivo:* PAVL. NOL. epist. 44,3 *cedri* in arcae fabricam -e caritatis erectae. AVG. civ. 15,27 *gentes* eius (*i. ecclesiae*) unitatis quadam -e continentur. un. eccl. 5,9 ne pacis -o solvatur. SALV. gub. 3,1 opus hoc ... caelestium scripturarum -o solidarit. VEREC. in cant. 6,7 infidelitatis -e caruissent. *nota de sermone:* Ps. AVG. categ. 1 ceteras voces ... -es orationis potius quam partes eius debere nominari.
syn.: coagmentatio, conglutinatio, iunctura.

? **compagum** (conpagum) iterum nascendi GLOSS. IV 496,38 (V 280,7 compagutum). *latetne* compag⟨it⟩um?

1. compāgus, -ī *m. a* com *et* pagus. *fortasse i. q. compaganus:* Ps. FVLG. RVSP. serm. 11 *mulieres* unius -i tegmine retentae. *inde in agnomine dei:* LEX pag. Herculan. (Corp. X 3772) 2 magistrei Iovei -ei. *ibid.* 7. *cf. etiam nom. propr.* *Wulff.*

2. compagus *v.* campagus *p. 208,3sqq.*

compallidus, -a, -um *a* com *et* pallidus. *qui una cum altero pallidus est:* PAVL. NOL. epist. 22,2 nos adeant et revisant -i (pallidi *O*) nostri.

compalpo, -āre *a* com *et* palpare. *idem fere q. palpare, mulcere: corporaliter:* ITALA gen. 27,12 (Aug. serm. 4,13,13) ne contingat me (*Iacob*) et -et pater meus (μή ποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ. ITALA Lugd.: ne forte palpet me, VVLG. si attrectaverit me). AVG. serm. 362,13,13 vident oculi discipulorum *Christum qui resurrexit,* -at manus, ne dubitet animus. MIRAC. Steph. 2,2,6 attrectabili manu os suum corrigi et -ari persensit. *in imagine:* AVG. serm. 348,2,2 noli superficiem -are, descende in te, penetra interiora cordis tui. *translate i. q. delenire, mollire, adulari:* AVG. c. Faust. 19,1 -andi Iudaeorum furoris causa. in euang. Ioh. 3,8 non se quisque -et, redeat in conscientiam suam. *Mbr.*

compango *v.* 1. compingo.

compāniēs, -eī *v. infra l. 83.*

? **compānio,** -ōnis *m. a* companium. *i. q. eiusdem companii membrum, i. socius, compar:* LEX Sal. 63,1 si quis in hoste in companio de -es (*sic H, at 2a* compagenses, *2b* companiei) suos hominem occiderit. *fort. addendum p. 2024,23.*

compānium, -ī *n. a* com *et* panis. *i. q. contubernium, societas:* LEX Sal. 63,1 in -o *v. p. 2003,82.* *Wulff.*

***compar,** -is *adi. et subst.* [*a* com *et* par, *cf.* 2. comparare. *Th.*]. *cf.* GRAMM. suppl. 114,2 sic declinantur ab hoc nomine ('*par*') composita hic et haec et hoc -r sic dispar inpar. *formae:* conpar *saepissime.* cumpar: CORP. III 4514,2 cumpari suo. 10237,3. V 1642,2. VI 32946,2. XI 2567,2. copare: CORP. V suppl. ital. 366,3. cupare: INSCR. christ. Rossi I p. 190. 206. *de declinatione: ablat.* compare: OV. am. 3,5,38 ars 3,359 MANIL. 2,666 MART. 6,77,7 *al.* INSCR. *saepius.* compari: PERVIG. Ven. 37. *nota fem.* compara: CARM. epigr. 218,3 *infra l. 30.* *de dat.* compatri (CORP. III 2027) *et abl.* conpatre (CORP. III 3990), *quae fort. huc trahenda sunt, v. p. 2024,12sqq.* GLOSS. σύζυγος. σύνζυγος. συνζύγιος, partim potens (par, competens *Büch.*). conveniens. aequalis. gihaeplicae (*anglosax. i. q. conveniens*). *fort. ad hoc voc. pertinet:* SVID. κόμπαρος, ὃς συνέζευκται εἰς ὑπηρεσίαν τινὶ ὁμοίως τὴν αὐτὴν ἐκτελῶν χρείαν. *legitur inde a* PLAVTO, *frequentant* INSCR.

adiect. *idem q. par:* 1 *de animantibus:* ARNOB. nat. 4,23 personae. *additur qua re:* VAL. MAX. 9,14 ext. 2 ita lineamentis oris et omnium membrorum -es erant. MART. CAP. 1,93 vers. -r studio *virgo.* EVG. TOLET. carm. 6,9 -r meritis Encratia. *c. gen.:* GELL. 7,11,1 quia tantisper similis et -r eorum fias, dum paria et consimilia dicas atque audias. ANTH. 328,2 Iectofian ... priscorum -r. *c. dat.:* LIV. 8,6,15 tribuni tribunis -es. HOMER. 897 Aeacidae nec erat -r (*Spondanus,* corpus *codd.*). LVCIF. Athan. 2,24 p. 191,17 si non -r illis inveniaris. HYMN. Ambros. I 9,18 patrique -r unice. ILDEF. vir. ill. 5 perfectissimis viris -r habetur. CORP. III 8193,8 in Moesia dis -i *imperatori.* *c. gen. vel dat. rei:* APVL. met. 4,31 ut per totum orbem non inveniat miseriae suae -em. *c. dat. et abl.:* CARM. epigr. 218,3 (*aevi fere Hadr. imp.*) *equa* cursando flabris compara. *c. dat. et praepos.* in: ASCON. Corn. p. 66 Cl. -r in ea gloria P. Sulpicio. LVCIF. reg. apost. 12 p. 61,19 neque enim quisquam in nequitiis tibi -r inveniri poterit.

2 *de rebus:* VARRO Men. 57 ars (SIDON. epist. 9,15,1). ling. 9,65 singulare. PRIAP. 37,12 -r *mentula* (*Scaliger,* parva *codd.*). 50,6 corona. OV. ars 3,556 frena. LIV. 1,9,6 conubium. 23,6,8 postulatio. GELL. 14,3,10 *opp.* ambiguus. HYG. astr. 4,14 p. 118 ratio (MART. CAP. 7,758). TERT. adv. Marc. 1,16 p. 311 membra (*opp.* disparia). TER. MAVR. 2231 *versus.* PERVIG. Ven. 37 -i ... pudore. NON. p. 42 coniunctiones aptae et -es. AVIEN. Arat. 232 flamma. orb. terr. 829. PAVL. NOL. carm. 27,143 vota. MART. CAP. 1,24 vers. propositum. 6,585 vers. ordo. CASSIOD. in psalm. 121,5 iudicium. 133 praef. voluntas. INSCR. christ. Rossi I p. 455,1003 (= CARM. epigr. 1370) (*a. 525*) te -e luctu perpetuis lacrimis plangit amata domus. *c. dat.:* LVCR. 4,122 inventast illis quoque -r natura. LIV. 28,42,20 quam -r consilium tuum parentis tui consilio sit, reputa. MANIL. 4,47 adiacuit Libycis -r iactura ruinis. AVIEN. orb. terr. 344 non olli (*Nilo*) -r quisquam fluit. 563 insula quae platani folio -r sedet. BOETH. arithm. 2,25 p. 113,17 latitudini longitudo et his duobus -r est altitudo. 2,28 longitudini -r est latitudo. herm. pr. 2,10 p. 134,13. CASSIOD. var. 12,4,5 distillat gemmis -em liquorem. EVG. TOLET. carm. 87,2 lactuca labris -r est. ISID. nat. 5,1 *mensis* Iunius -r est Iulio (*ibid.* Maius respondet Augusto).

subst. masc. *et* **fem.:** 1 *generatim i. q. socius, sodalis, comes, amicus* (*amica*): PLAVT. Cas. 797 meus socius (socerus *P*), -r, commaritus vilicus. Pseud. 1026 primum omnium iam hunc -em metuo meum. BELL. Hisp. 23,4. MANIL. 2,666 sine -e (*Dorvillius,* corpore *codd.*). ASCON. Pis. p. 14 Cl. ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. A b,1 in Numidia quod ante annum tertium cohortem et qua⟨ternos⟩ ex centuris in supplementum -um tertianorum (*i. alterius legionis III*) dedistis. TERT. orat. 12 apol. 4. ITALA iud. 11,37 (Ambr. obit. Valent. 49) ego et -es amicae meae (αἱ συνεταιρίδες μου. ITALA Lugd.: ego et coaetaneae meae. VVLG. cum sodalibus meis). ITALA (cod. g) *et* VVLG. Phil. 4,3 germane -r (γνήσιε σύνζυγε. ITALA cod. d: dilectissime coniux). LACT. inst. 6,20,13 alios illis (*gladiatoribus*) -es dari poscunt recentiores. LVCIF. moriend. 7 p. 299,16 -bus tuis, quibus te morum coniunxit similitudo. QVEROL. p. 13,1. VVLG. II reg. 2,16 apprehensoque unusquisque capite -is sui. Ps. VEN. FORT. vita Med. 2,6 Eleutherium quendam puerulum -em. *nota:* SEDVL. hymn. 2,82 *de mulieribus quae ad sepulchrum Christi venerunt.* *c. gen.:* PELAG. in Phil. 4 p. 851^{A} qui erat -r officii. *c. dat.:* AVSON. 214,5 tu quondam puero -r mihi, discipulus mox. *de bestiis:* HOR. carm. 2,5,2 munia -is aequare. COLVM. 7,3,18 virgea cum -bus area claudi oportebit *agnum.* MART. 6,77,7 Atlans cum -e ginno (gibbo *pars codd.*). CASSIOD. var. 8,31,2 strepentes sturni -es sequuntur indesinenter exercitus.
in imagine de rebus: LACT. inst. 6,18,19 si ... improbitas impatientiam sibi -em nacta est.

2 *speciatim i. q. coniunx:* a *i. q. maritus:* CORP. III 4514,3 caro cumpari suo. 7549,5 -i virginio (ἀνδρὶ παρθενικῷ). 8742,1 *cuidam* conpari carissimo ... una cum filia sua *uxor.* 8804,1. 10237,3. 11026,7. V 180,2. 195,5. 914,14. 1628,5. 6191,3. 6215,2. 6465,4. VI 31980,5. 7. 32959,6. 36431,1. X 672,6. XI 1731,5. 2567,2 INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 637 Nuovo bull. crist. 1901 p. 253. INSCR. christ. Rossi I

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 190 (*a. 366*) cum cupare (p. 206 [*a. 368*]). p. 204 (*a. 368*). *de bestiis*: AMBR. hex. 5, 7, 18 -em suum et bos requirit. *ibid. iter.* in psalm. 19, 13 unde turturi studium pudicitiae, quae -e amisso concubitui indulgere non novit? (EVG. TOLET. carm. 35, 13 ut turtur solus amisso -e plango). **b** *i. q. uxor*: OV. ars 3, 359 bellatorque sua prensus sine -e bellat. VERS. metr. Rufin. gramm. VI 563, 5 o quae tenerulae -is tenes crinem. RVFIN. hist. 3, 30, 1 (σύζυγον). PS. BOETH. fid. cath. 77. PASS. Thom. p. 151, 12 hortare sororem tuam -em meam. CORP. III 1895, 4. 4185, 2. 7724, 6. 11026, 7. 11634, 4. 11734, 6. 12719, 11. 14292, 13. 14340^{5}, 1. 14610, 6. 15172, 5. V 1250, 4. 1671, 2. 1642, 2 cum cumpare sua. 2065, 4. 6215, 5. 6233, 1 cum comparem suam (6239, 5). suppl. ital. 358, 1. VI 16867, 4. 32946, 2. VIII 23053°, 2. X 673, 4. 7123, 3. XIII 3483, 6. XIV 1904, 2 Ostiae Macsimus fecit -i benemerenti. CARM. epigr. 548, 6 -i dulci suae incomparabili solac. INSCR. christ. Kraus I 168 Leblant 263 Rossi I p. 67, 107. p. 120, 251. II p. 88, 36 INSCR. Nuovo bull. crist. 1901 p. 253 Jahresb. d. öst. arch. Inst. VII (1904) p. 9 Notiz. degli scavi 1888 p. 492. *incertum, utrum sit maritus an uxor*: CORP. V suppl. ital. 366, 3. *de bestiis*: CATVLL. 68, 126 nec tantum niveo gavisa est ulla columbo -r. OV. am. 3, 5, 38 tu vir et in vacca -e taurus eras.

neutr. subst. *i. q.* ἰσόκωλον: RHET. Her. 4, 20, 27 -r appellatur, quod habet in se membra orationis ..., quae constent ex pari fere numero syllabarum.

deriv.: 2. comparare (*de quo* GRAMM. suppl. 14, 10). *cf.* comparilis. *Simbeck.*

compara, -ae *f. v. p. 2004, 10.*

*****comparābilis,** -e *a* 2. comparare. *is qui comparari potest, similis*: CIC. inv. 1, 42 simile autem ex specie -i aut ex conferunda atque assimulanda natura iudicatur. LIV. 39, 52, 7 non tempore magis congruente -is mors videtur. PORPH. Hor. carm. 4, 2, 57 cornua ... tertiae lunae -ia. sat. 1, 5, 44 nihil ... -e esse iucundo amico. AVG. civ. 8, 6 incommutabilis et ideo nec -is. c. Arrian. 3, 4 creatura ... visibilis ... non ... huic rei ... -is. SVLP. SEV. chron. 2, 1, 4 minime eorum vultus -es. PROSP. in psalm. 101, 7 omnis ... euangelii praedicator his tribus ... avibus -is invenitur. 134, 3 nec est ulla creatura -is creatori. SIDON. epist. 8, 10, 3 incomparabili principi -em panegyricum dixit. CORP. XIII 2250 coniugi rarissimae et animi sui comparabil(i) (*v. de loco adn. edit.*).

neutr. subst. comparābile, -is *t. t. rhetoricae*: CIC. inv. 1, 47 aut credibile aut iudicatum aut -e. 1, 49 -e ... est, quod in rebus diversis similem aliquam rationem continet. 1, 79 quod -e putant, dissimile ostenditur. 1, 82 pro -i aliquid inducetur. RHET. min. p. 238, 40. BOETH. top. Arist. 1, 13 p. 921^{C} si non -ia sunt secundum magis et minus.

compos.: incomparabilis.

comparāte *v.* 2. comparo *p. 2021, 55.*

comparātīcius, -a, -um *a* 1. comparare. *dubitari potest, utrum coemptus an is qui comparari possit*: TERT. adv. Val. 13 angelorum -um antistatum. *i. q. ad coemendum constitutus*: COD. Theod. 7, 6, 3 (*a. 377*) auri -i, quod per iugationem redditur.

*1. **comparātio,** -ōnis *f. a* 1. comparare. *legitur inde a* CIC. *per totam latinitatem, sed multo rarius quam* 2. comparatio; *singulis locis apud* BELL. Afr. VELL. VAL. MAX. SEN. phil. TAC. PLIN. epist., *ternis*: LIV. COLVM., *6ies* CIC., *saepe apud* VITR. ICTOS. *deest imprimis poetis aliisque.* [*locus dubius*: LIV. 6, 30, 3 provincia [sine sorte, sine -e] extra ordinem data.]

1 *i. q. acquisitio*: **a** *proprie (quae pecunia sim. fit); cf.* GLOSS. ἀγορασία. συνωνή: VITR. 7 praef. 2 praeceptorum -bus omnium. VAL. MAX. 4, 4, 5 anxia divitiarum -o. VELL. 1, 9, 6 ut ... omnium ante actorum -em pecuniae amplitudine vicerit. TRAIAN. Plin. epist. 10, 28 ad -em frumentorum. AFRIC. dig. 14, 1, 7, 2 mercis -em. PAPIN. dig. 41, 3, 44 pr. servorum. TRYPH. dig. 19, 2, 8 ad -em uberioris mercedis. VLP. dig. 5, 1, 52, 1 id testatorem sensisse ex genere -is. PAVL. dig. 50, 1, 21 se -bus cum ceteris miscuit. *et al. apud* ICTOS. VEG. mil. 2, 20 per luxum aut inanium rerum -em. VAL. CEM. hom. 20, 9 pecunia ... ad -em sepulturae reposita. GREG. M. epist. 1, 42 in -e *frumenti*. PALLAD. hist. mon. I 28 ad -em ciborum. *speciatim comparatio publica (frumenti sim.), cf. de re Brasloff, PW. IV 781*: COD. Theod. 11, 15 tit. de publica -e. 11, 15, 1 (*a. 361*) ad -em diversarum specierum, quod synoneton appellatur (11, 17, 4 [*a. 408*] -i transvectionique specierum. 15, 1, 49 [*a. 412*]). 14, 16, 1 (*a. 409*) quicquid super frumentaria -e titulus emptionis invenerit. COD. Iust. 10, 27, 1 pr. (*a. 491*) quotiens urguente necessitate -es frumenti vel hordei aliarumque specierum quibuslibet provinciis indicentur. 10, 27, 1, 1 (*syn. tit.* coemptione specierum). **b** *translate (curae sim.)*: CIC. Mur. 44 non placet mihi ... testium potius quam suffragatorum -o. fin. 2, 92 sit ... tam facilis, ... -o voluptatis. off. 2, 74 quarum *rerum* qualis -o fieri soleat et debeat. SEN. epist. 9, 6 habet ... non tantum usus amicitiae veteris et certae magnam voluptatem, sed etiam initium et -o novae. TAC. Agr. 10 Britanniae situm populosque multis scriptoribus memoratos non in -em curae ingeniive referam. TERT. resurr. 41 in mercedis -e. adv. Val. 26 spiritalem emitti in animalis -em. PS. HIL. libell. 9 ad -em immortalitatis. HIER. epist. 49, 14 ad -em pudicitiae .... bonum sit homini mulierem non tangere. OPTAT. 5, 1 p. 121, 20 caelestis regni -em. VEREC. in cant. 2, 15 qui ... dilectus -e Christi sanguinis fuit.

2 *i. q. praeparatio, institutio rei*: **a** *generatim*: CIC. Cluent. 191 totius ... huius ab illa est et inventa et adornata -o criminis. Manil. 9 omne reliquum tempus ... ad -em novi *belli* contulit. BELL. Afr. 35, 4 -em ... pugnae. LIV. 42, 17, 6 cuius *veneni* scire se -em plurimum difficultatis ... habere. VITR. 8 praef. 2 caloris ... si non fuerit in corpore iusta -o. HIL. c. Const. 16 nolo adversum nova venena novas medicamentorum -es. **b** *i. q. exornatio*: *proprie*: LIV. 32, 18, 1 consul minime aequo animo -em militum generisque armorum fieri patiebatur. ANON. de mach. bell. 4 tironum -o, equorum vel frumenti coemptio. *translate*: CIC. Brut. 263 verborum non egens, ipsa illa -e disciplinaque dicendi ... in patronorum numerum pervenerat. HIL. trin. 12, 10 ultra partium infectam -em deus et velit et provideat et peragat. **c** *i. q. constructio*: VITR. 1, 5, 8 uti ex his -bus ad aeternitatem perfectus habeatur sine vitio murus. 2, 7, 3 spissis -bus solidatae. 2, 10, 3 in aedificiorum -bus. 5, 1, 6 -es basilicarum. 9, 8, 4 horologiorum ex aqua -es explicuit. 10, 13, 6 testudinis arietariae -o. 10, 13, 8 quibus sint -bus *machinae*. COLVM. 4, 30, 1 nec emptionis tantum ... pretium onerat vitis rationem, sed etiam -o molestissima. *i. q. constructum*: VITR. 10, 16, 2 unam in -em conferre *praescriptiones*. **d** *i. q. coniunctio*: COLVM. 2, 2, 3 qualitatum ... dissidentium quasi quasdam coniunctiones, quas Graeci συζυγίας ἐναντιοτήτων, nos discordantium -es. 6, 2, 13 custodiendum, ne in -e ... impar cum valentiore iungatur. FAV. EVL. p. 16, 5 -o istarum cordarum symphoniam efficit diatesseron. *i. q. concentus*: VVLG. Sirach 32, 7 -o musicorum (LXX 35, 5 σύγκριμα μουσικῶν) in convivio vini.

synonyma et iuxta posita: coemptio, disciplina, initium.

2. comparātio, -ōnis *f. a* 2. comparare. *legitur inde a* RHET. Her., *sed raro apud poetas. singulis locis habent*: VITR. VELL. PETRON. FRONTO, *binis*: LIV. CVRT. SVET. FLOR. APVL., *quaternis*: SEN. rhet. TAC., *5ies*: PLIN. epist. paneg., *saepe extat apud* RHET. Her. CIC. VAL. MAX. SEN. phil. PLIN. nat. QVINT. ICTOS TERT.

1 *proprie i. q. collatio, parabola; cf.* IVL. RVF. rhet. 37 p. 47 σύγκρισις sive ἀντίθεσις, -o rerum atque personarum inter se contrariarum. SCHEM. dian. 27 σύγκρισις est, quae collatio dicitur, cum -e quadam iustiorem causam nostram quam adversarii demonstramus. GLOSS. σύγκρισις. ἴσωσις. **a** *de actione conferendi*: RHET. Her. 1, 14, 24 translatio criminis, -o. 4, 33, 44 cum -e aut a similitudine aut a praestantia superlatio sumitur. CIC. inv. 1, 17 si iuncta *causa* erit, utrum sit ex pluribus quaestionibus iuncta an ex aliqua -e (*syn.* contentio). 2, 114 eorum enumeratio et cum eis, quos contra dicas, -o. de orat. 1, 257 illa orationis suae cum scriptis alienis -o et ... disputatio. Brut. 134 cum autem ipsum audires sine -e. part. 66 quaeritur ... ex -e quid honestius, quid utilius *eqs.* fin. 2, 44 totum ... discrimen summi boni in eorum (*virtutis, voluptatis*) -e positum. 3, 34 mel ... non -e cum aliis dulce esse sentitur. off. 1, 10 de utili, post de -e eorum disserendum. 1, 58 si contentio quaedam et -o fiat. 1, 152 eorum ... quae honesta sunt, potest incidere saepe contentio et -o. 2, 89 utilitatum -es. epist. 10, 5, 1 mihi ... in -e difficilem *fructum* ad iudicandum *eqs.* ad Q. fr. 1, 2, 16 ut nihil de mea -e deminuam. LIV. 22, 8, 2 levem ex -e priorum ducere recentem equitum iacturam. VITR. 1, 2, 2 ordinatio est modica membrorum operis commoditas separatim universaeque proportionis ad symmetriam -o. PAVL. FEST. p. 181 prima significatio, ex qua procedere in -em debet. SEN. contr. 7, 5, 7 ut -em duorum reorum inirent. 9, 6, 14 -em fecit inter se matris et filiae. *ibid.* per omnis -is partes ducat. VAL. MAX. 1, 7, 2 inter patrem et filium ullius rei -em fieri. VELL. 2, 9, 3 usque in Graecorum ingeniorum -em evecti. SEN. benef. 6, 4, 1 in -e beneficii. epist. 43, 2 -o illam *magnitudinem* aut tollit aut deprimit. dial. 5, 30, 3 nostra nos sine -e delectent. nat. 3, 25, 6 -e eius quo vehi debet. CVRT. 3, 11, 20 in -e meliorum *sarcinarum*. 10, 8, 9 ex -e regis novi. PETRON. 138 si hanc in -e vidisset. PLIN. nat. 1, 37, 77 -o naturae per terras. 10, 27 suos -e eius damnat. *et saepius.* QVINT. inst. 1, 6, 4 -e similium in extremis maxime syllabis. 3, 6, 23 *quaestio* ad aliquid, unde ducta est translatio et -o. 7, 2, 27 duarum causarum -e et coniectura duplici atque diversa. decl. 274 p. 121, 2 in legum -e multa quaeri possunt. *et saepe.* TAC. dial. 23 quibus eloquentia Aufidii Bassi ... ex -e Sisennae ... sordet. hist. 1, 30 neque relatu virtutum in -e Othonis opus est. ann. 1, 10 *Augustum* -e deterrima sibi gloriam quaesivisse. PLIN. epist. 4, 5, 3 cum ipsis orationum virtutibus tum etiam -is aculeis. 7, 4, 3 de -e patris et Ciceronis. paneg. 53 nihil ... sine -e laudatur. FLOR. epit. 2, 15, 1 in -em priorum *bellorum*. 4, 10, 4 in -em cladis. SVET. Aug. 79 ut nonnisi ex -e astantis ... intellegi posset *statura*. rhet. 30 ut Planco silentium imponeret, non audenti in -em se demittere. APVL. met. 7, 2 infelicis asini facta -e medullitus ingemebam. 10, 10 anulum ... cum signo sacculi conferunt; quae -o *eqs.* PS. QVINT. decl. 1, 13 notum de -e personarum locum. FRONTO p. 210 N. -is ... discrimen ... permanebit. GAIVS dig. 42, 5, 16 in -e extranei *eqs.* MARCELL. dig. 46, 3, 68 pr. -e condicionis. PAPIN. dig. 46, 3, 95, 10 tutoris et pupilli debitoris. TRYPH. dig. 34, 5, 9 pr. posterioris decedentis. VLP. dig. 43, 20, 33 ex -e duarum aestatium. TERT. adv. Hermog. 5 quasi diversitas nominum -i resistat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ieiun. 16 admitto testimonialem -em. adv. Marc. 1, 4 ad dei -em. nat. 1, 1 deficit adaequatio -is istius. PORPH. Hor. carm. 3, 19, 1 -em facis virtutum Inachi et Codri. MARCIAN. dig. 37, 5, 20, 1 -o nulla legatorum. TREB. Claud. 1, 2 mulierum . . . vitas scribi Gallieni -o effecerit (ARNOB. nat. 2, 50 qui ut *boni* esse credantur -o forsitan efficiet pessimorum). FIRM. err. 25, 4 aequata societatis -e coniunctum *humanum genus*. IVST. 3, 7, 6 ut in -e damnorum longe pluris fuerit ultio quam iniuria. SVLP. VICT. rhet. 52 p. 346 -o: quo loco . . . in contentionem veniunt et illud quod iniuriae dicitur factum et illud quod commodi dicitur esse quaesitum et aestimatur, quid utilius rei publicae fuerit. CHALC. comm. 330 evidenti quadam -e atque exemplo quaestionem revelat. DON. Ter. Ad. 240 oratoria -e . . . dicit. 262 prae meo commodo, id est: mei commodi -e. MAR. VICTORIN. defin. p. 47, 22 per -em *in reprehensione*. HIL. c. Aux. 4 haec de -e traditae nobis . . . ecclesiae . . . clamavit. in Matth. 12, 20 cumulat . . . invidiam -o. in psalm. 9, 1 sacramentorum occulta per naturas et -es hominum comprehendens. trin. 7, 30 difficile nisi per corpoream -em posset intellegi. LACT. inst. 7, 15, 7 nostra tempora in illius mali -e felicia. FILASTR. 125, 2 in -e multarum poenarum. SERV. Aen. 1, 561 per -em intelleguntur. CHAR. gramm. I 277, 8 icon est personarum eorumve quae personis accidunt -o. SCHOL. Iuv. 4, 13 -e Crispini bonos dicens. SCHOL. Cic. Bob. p. 9, 9 Hild. facta -e. FAV. EVL. p. 16, 23 tertia -is est ratio ex epitrito numero. AMBR. Iob 3, 9, 26 -e . . . caelestium homo quid est nisi iumentum irrationabile? OPTAT. 1, 4 p. 7, 8 diluvii et circumcisionis -o. 1, 6 p. 8, 22 -es laudesque baptismatis. 7, 3 p. 172, 13 in -e beati Petri videbitur levius deliquisse. PELAG. in II Tim. 1 p. 889^C ad -em aliorum possunt dici magistri. HIER. in Dan. 13, 23 p. 733 non . . . per -em legendum est (*opp.* absolute). epist. 18 B 1 de -e Esaiae et Moysi. VVLG. Iob 4, 17 numquid homo dei -e iustificabitur? sap. 7, 8 divitias nihil esse . . . in -e illius (ἐν συγκρίσει). 7, 9 (ἐν ὄψει αὐτῆς). RVFIN. Basil. reg. 2 in -e pessimorum aliquid se iam magni perfecisse aestimat. AVG. civ. 2, 7 istorum -e. 3, 12 in -e peioris vitae. 6, 1 sine ulla dubitatione vel -e. *et saepe*. PS. AVG. quaest. test. I 1, 6 ad -em . . . lucis tenebras condemnant. *saepius*. SVLP. SEV. dial. 3, 2, 2 ne se in -e Martini *Oriens* praeferat Occidenti. MART. CAP. 5, 457 -e est, quam compensationem novi a posterioribus perhiberi. SEDVL. epist. 1 p. 7 Laurentium difficili -e presbyterum. PROSP. in psalm. 101, 24 vita . . . temporalis in -e aeternitatis. 146, 5 in -em dei nihil vere magnum. CAEL. AVR. acut. 1, 1, 92 -e praeteriti temporis. PETR. CHRYS. serm. 2 p. 190^A praeteritis -bus praesentes corrigit et futuros. VAL. CEM. hom. 2, 5 in -e . . . plani et angusti itineris. SALV. gub. 4, 25 in -e supradictorum flagitiorum. eccl. 1, 39 ut in -e apostolicae severitatis mollia ac remissa videantur. SIDON. epist. 2, 10, 3 meliorum carminum -o. 4, 3, 7 si ad sacrosanctos patres pro -e veniatur. CLAVD. MAM. anim. p. 100, 9 omnia . . . dinoscuntur melius contrariorum -e. p. 55, 14 huiusmodi -bus usus est. ALC. AVIT. hom. 7 p. 116, 21 cui tamen virginitatis nitor sine -e praefertur. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 21 p. 64, 16 quadam ad se invicem collatione sint -eque compositae. ENNOD. opusc. 1, 92 p. 286, 9 in ira sine -e fulmineus. CASSIOD. art. 3 p. 1189^D -o . . . maioris ad minus quaedam quasi similium dissimilitudo est. in psalm. 21, 12 per allegoricas -es crucifixionis suae revelat arcanum. EVGRAPH. Ter. Eun. 232 fit -o per qualitatem. ORIBAS. syn. 4, 13 ad -em genus quadrupedum. COD. Iust. 4, 20 pr. (*a. 530*) -es litterarum ex chirographis. IVLIAN. epit. novell. 44, 2 -o earum (*litterarum*) ex instrumento publico. *saep.* GREG. M. moral. 4, 67 iusti in pravorum -e quieti. 16, 1 in -e . . . dei (*opp.* participatio). ISID. orig. 1, 27, 1 analogia latine similium -o sive proportio nominatur. 7, 7, 13 Nephtalim de conversatione sive -e causa nominis est (*cf.* ITALAM *et* VVLG. gen. 30, 8 *p. 2019, 15*). **b** *de facultate, condicione conferendi*: CIC. Tusc. 5, 38 praestantia debent ea dici, quae habent aliquam -em. PS. QVINT. decl. 5, 11 excedit omnem scelerum -em, patrem mendicum facere nec pascere. TERT. adv. Hermog. 5 non concurrat in plenitudinem -is. adv. Marc. 1, 4 *dei* proprium . . . nullius exempli capere -em. pudic. 8 temperamenta colorum et . . . -es eorum inter se. HIL. in Matth. 22, 1 personarum proprietates et rerum -es. PRISCILL. tract. 6, 91^b -o terrenorum ad deum nulla sit. HIER. epist. 49, 2 ut nulla posse videatur inter uxorem et virginem -o derelinqui. VVLG. Sirach 6, 15 amico fideli nulla est -o (ἀντάλλαγμα). BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 5 p. 213, 12 duae . . . habitudines et quasi -es oppositae. IVNIL. 1, 5 *allegoria cognoscitur* secundum -em vel similitudinem. CASSIOD. in psalm. 99, 3 venit ad populum fidelem per -es pulcherrimas, quid sit ostendens. VEN. FORT. vita Hil. 6, 19 cuius pulchritudo rosarum et lilii -em praecederet. **c** *t. t. rhetorum, de compositione i. q. exemplum, parabola*: ITALA Hebr. 9, 9 (Mutian. Chrysost. hom. 15 p. 337) quae -o (παραβολή, ITALA cod. d *et* VVLG. parabola) est temporis instantis. TERT. pudic. 8 a vero lumine exorbitant eius -is, quam parabolae materia praetexit. *ibid.* ne aliorsum temperetur facilitas -um, quam quo parabolae cuiusque materia mandavit. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 25 haec . . . -o Iapygi vento confertur. HIL. in Matth. 12, 21 totius propositae -is ratio tractanda est. 20, 5 -o omnis per se absoluta est. sed personis distinguenda et discernenda temporibus est. trin. 8, 16 omnis . . . -o ad intelligentiae formam praesumitur. SERV. Aen. 1, 497 ad hoc . . . sequens pertinet -o (*syn.* exempla vel parabolas vel -es). georg. 1, 514 translationem hanc esse non -em. SCHOL. Stat. Theb. 1, 193 fecit -em contra artem poeticam. AMBR. in Luc. 7, 176 naturam -um spectandam esse non speciem. HIER. epist. 49, 14 secundum hunc -is sensum. PELAG. in II Tim. 2 p. 890^D -is velamine. VVLG. Sirach 47, 17 replesti in -bus (παραβολαῖς) aenigmata. AVG. epist. 135, 1 quantus oeconomiae esset ornatus, quae metaphorarum venustas, quanta in -e sublimitas. SVLP. SEV. dial. 2, 11, 5 vera et rationabili secundum personam militis -e correctum. MART. CAP. 5, 474 a -e, cuius sunt partes tres, maiora, minora, paria. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 17 illa regula euangelicae -is (CASSIOD. in psalm. 118, 176). 2, 8 per -em dicitur. CASSIOD. in psalm. 17, 35 quemadmodum in -e cervorum permaneat. ISID. alleg. 217 haec -o ad exemplum nostrum proposita est.

2 *sensu latiore ac translate*: **a** *i. q. relatio*: CIC. inv. 1, 15 concessio, remotio criminis, relatio criminis, -o. *ibid.* -o est, cum aliud aliquod factum rectum aut utile contenditur, quod ut fieret, illud quod arguitur, dicitur esse commissum. QVINT. decl. 307 p. 208, 2 nec haec in nobis tantum -o. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 21 p. 65, 5 inter se quaedam conexio est et talis -o atque relatio. **b** *i. q. proportio*: CIC. nat. deor. 2, 51 solis et lunae et quinque errantium ad eandem inter se -em confectis . . . spatiis. Tim. 13 quae graece ἀναλογία, latine . . . -o proportiove dici potest. HIL. psalm. instr. 21 unicuique generi prophetiae in proprietate titulorum unumquodque genus musicae -is aptatum est. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 92 -e profectus cibi augenda humanitas. 3, 4, 41 in -em ponderis cerae. CASS. FEL. 6 lac ovillum . . . potui dabis pro -e pruritus. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 12 p. 321, 10 si ad numeri referatur naturam -isque alternationem. **c** *t. t. gramm.: i. q. gradus comparativus*: QVINT. inst. 1, 5, 45 huic parti subiungantur licet per -es et superlationes. PALAEM. Char. gramm. I 187, 9 ex omnibus nominibus quae 'us' terminantur veniunt -es et superlationes. *et saepe apud gramm.* DIFF. ed. Beck p. 72, 10 nitidus . . . recipit qualitatem et -em et superlationem. *de actione comparandi adi. vel adv.*: COMINIAN. Char. gramm. I 181, 12 -em recipiunt adverbia. CHAR. gramm. I 112, 13 tit. de gradibus -is sive conlationis. MART. CAP. 3, 284 quae . . . in -e deficiunt ut bene impune. *saepe apud gramm.* **d** *singulariter fere i. q. pactio, lex*: ITALA num. 9, 3 (Lugd.) secundum legem suam, secundum -em suam (κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, VVLG. iuxta caerimonias et iustificationes) facies illud.

adduntur iuncturae praepositionales: -o cum *aliqua re*: CIC. inv. 2, 114 de orat. 1, 257 fin. 3, 34. ad *rem*: VITR. 1, 2, 2 PRISCILL. tract. 6, 91^b BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 21 p. 64, 16 CASSIOD. art. 3 p. 1189^D. inter: SEN. contr. 9, 6, 14 VAL. MAX. 1, 7, 2 HIER. epist. 49, 2. inter se: CIC. nat. deor. 2, 51 TERT. pudic. 8. per: PLIN. nat. 1, 37, 77 EVGRAPH. Ter. Eun. 232. secundum: SVLP. SEV. dial. 2, 11, 5. ex: COD. Iust. 4, 20 pr. contra: SCHOL. Stat. Theb. 1, 193.

synonyma et iuxta posita: collatio, conexio, contentio, dubitatio, exemplum, habitudo, laus, parabola, proportio, relatio, superlatio, translatio. *opposita*: absolute, dissimilitudo, participatio.

ᴺ**comparātīvus**, -a, -um *a* 2. comparare. 1 *generatim: i. q. ad collationem, comparationem pertinens. cf.* GLOSS. συγκριτικόν. **a** *adi.*: CIC. inv. 2, 73 infirmatio . . . -a . . . 'At enim satius fuit amittere milites, quam arma et impedimenta concedere hostibus.' 2, 76 ipsam illam -am iudicationem. QVINT. inst. 3, 6, 51 in -o genere (3, 6, 75 translativum genus causae, ut -um et mutuae accusationis. 7, 4, 3 genus causae aut simplex aut -um. FORTVN. rhet. 1, 8 p. 87 *genera controversiae*: simplex rationale, . . . -um rationale, -um legale). QVINT. inst. 3, 6, 90 -us *status*. PS. PALAEM. Char. gramm. I 188, 25 inter -as coniunctiones. EMPOR. rhet. p. 370 deliberationes aut simplices sunt aut ex incurrenti aut -ae. FORTVN. rhet. 1, 13 p. 91, 16 duplex actio sive -a, quae anthoristica dicitur. *et sim. saepe.* 1, 21 p. 96, 34 -a species (MART. CAP. 5, 451 prima *species* relativa, altera -a fulget). 1, 29 p. 102 -as materias. DON. Ter. Phorm. 153 -a qualitas in hac scaena est inter Antiphonis vitam et Phaedriae (PS. ASCON. div. in Caec. p. 99 EVGRAPH. Ter. Phorm. 153). HIL. in psalm. 1, 19 non est impiis -ae huius beatitudinis spes relicta. in psalm. 118 phe 3 -is significationibus amphibola. *huc pertinere videtur*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 127 nulla te -a adiutoria iisdem locis adhibere permittit. **b** *neutr. subst.* comparātīvum, -ī: QVINT. inst. 5, 10, 86 apposita vel -a dicuntur, quae minora ex maioribus . . . probant. 9, 3, 32 in contrapositis vel -is.

2 *speciatim: de comparatione, i. gradatione adiectivi etc.* **a** *adi.*: GELL. 5, 21, 8 nullum . . . vocabulum neutrum -um. ROMAN. Char. gramm. I 217, 11 -o gradu (DON. Ter. Ad. 110 -um gradum pro positivo. AVG. c. Cresc. 3, 73, 85. CASSIOD. in psalm. 118, 9 -us gradus frequenter vim obtinet positivi). DON. gramm. IV 374, 33 nomina significatione diminutiva, intellectu -a ut grandiusculus (CLEDON. gramm. V 49, 21 nomina . . . interrogativa vel -a. PRISC. gramm. II 417, 5). PRISC. gramm. II 186, 2 ablativus -us. III 80, 14 -a adverbia. SCHOL. Ter. p. 63, 7 -um verbum potior, potiris. **b** *neutr. subst.* comparātīvum, -ī, *i. q. gradus -us*: PAVL. FEST. p. 61 citior -um a cito. p. 123 mirior dicebant -um a miro. QVINT. inst. 9, 3, 19 utimur vulgo et -is pro absolutis . . . duo inter se -a committimus. GELL. 5,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

21, 8 in -o. 5, 21, 13 pluria sive plura absolutum esse et simplex, non, ut tibi videtur, -um. CHAR. gramm. I 115, 25 -a ... non possunt habere, superlativa *eqs.* SERV. Aen. 1, 228. SCHOL. Ter. p. 64, 25 -um plus, cuius est positivus multum. **c** *masc. subst.* comparātīvus, -ī, *i. q. gradus -us*: CHAR. gramm. I 112, 16 primus gradus absolutus ... secundus -us, tertius superlativus. 157, 8 gradu -orum. PROB. inst. gramm. IV 56, 34 absolutus, -us, superlativus. POMP. gramm. V 151, 21 -us est tam doctus, praelativus est doctior. DON. Ter. Phorm. 362 ⟨grandior⟩ hic -us non est, sed habet significationem a positivo minus. SERV. Aen. 5, 409. SCHOL. Ter. p. 61, 24 -us potest parvo superantem demonstrare, unde etiam diminutionem accipit. ISID. orig. 1, 6, 32 -us ab eo, quod comparatus positivo praefertur illi, ut doctior.

adv. ⁎**comparātīvē**: *ad comparationem adi. vel adv. pertinens*: GLOSS. συγκριτικῶς. GELL. 5, 21, 14 complures cum dicimus, non -e dicimus. CHAR. gramm. I 113, 1 -e doctius, superlative doctissime. 114, 33 absolutive -e superlative. *collationis, parabolae usu, opera*: HIL. in psalm. 1, 3 in quo -e beatitudinis profectus ostenditur. CASSIOD. in psalm. 76, 18 et hoc quoque -e dicitur.

⁎**1. comparātor,** -ōris *m. a* 1. comparare. *de formis*: PAPYR. Marini 118 comperator. 120 cumparatore. *is qui aliquid emit, parat; cf.* GLOSS. συνωνητής: PAVL. sent. 2, 17, 14 fundus eius esse videtur, cuius nomine comparatus est, non a quo pecunia numerata est: si tamen fundus -i sit traditus. CYPR. eleem. 7 negotiatorem caelestis gratiae et -em salutis aeternae. COD. Iust. 10, 21, 1 (*a. 327*) -bus data firmitate perpetua possidendi. *et saepius.* COD. Theod. 3, 1, 2 (*a. 337*) venditor ... possessionem, -r ... id quod dedit pretium ... perdat. PS. ORIG. tract. 5 p. 46, 8 *Ioseph* -i suo periculose servierat. CORP. V 5927 -r mercis sutoriae. PAPYR. Marini 114, 57 adversus eundem emtorem -e⟨m et⟩ heredes eius. *al.* *cognomen* Comparator *utrum huc an ad* 2. comparator *pertineat, dubium est, v. nom. propr.*

fem. **comparātrīx,** -īcis: ZENO 1, 12, 3 iustitiam ... immortalitatis ... -em.

2. comparātor, -ōris *m. a* 2. comparare. *i. q. collator exemplorum*: IVLIAN. epit. novell. 44, 2 omnes ... litterarum -es prius sacramentum praestent et tunc deinde faciant comparationes.

1. 2. comparātum, -ī *n. v. s.* 1. 2. comparo *p. 2017, 76 et 2021, 52.*

comparātus, *abl.* -ū *m. a* 2. comparare. *i. q. proportio*: VITR. 7 praef. 17 amplo modulorum -u corinthiis symmetriis et proportionibus.

comparco *v.* comperco.

⁎**compāreo,** -uī, -ēre *a* com *et* parere; *cf.* FEST. p. 233 'paret', quod et inveniatur in '-et', 'apparet'. *legitur passim* conp-, *cf.* NOT. Tir. 36, 20 CORP. I^2 1 p. 189, I. GLOSS. -o (*vel* comparco: *an* conspargo?) φυρῶ *huc non pertinere videtur.* *extat inde a* PLAVTO *per totam latinitatem. singulis locis ap.* CATONEM LVCR. NEP. OV. EPICED. Drusi QVINT. PLIN. epist., *binis*: SEN. rhet. PLIN. nat., *ternis*: SEN. philos. SVET., *saepius ap.* PLAVT. CIC. LIV. APVL. TERT. Ictos. [*loc. dub.*: HIRT. Gall. 8, 1, 2 *v. p. 2018, 9.*]

I *i. q. in lucem, conspectum venire*: **A** *proprie*:
1 *subi. aliquis*: PLAVT. Aul. 629 qui modo nusquam -bas (-abas *codd.*) nunc, cum -es, peris. LVCR. 6, 1220 nec ... illis solibus ulla -bat avis. LIV. 8, 37, 7 nec auctor nec causa terroris -uit. SVET. Aug. 14 qui desiderabatur repente -uit incolumis. 94 postera luce non -uit *infans.* APVL. met. 7, 2. 8, 16 ne procul saltem ulli *lupi* -uerant. 8, 21 nec ullum usquam miserrimum senem -ere illum. flor. 16 p. 65 nec Philemon uspiam -et. TERT. adv. Marc. 1, 16 non -ente ... mundo alio sicut nec deo eius (*cf. p. 2010, 22.* AVG. serm. 342, 1 deus -et, ut homo deprecetur, et deus latet, ut homo moriatur). VLP. dig. 26, 10, 7, 3 si quis tutor datus non -eat. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 7 pauperem non -ere causatur.
2 *subi. aliquid*: PLAVT. Amph. 630 et memor sum et diligens, ut quae imperes -eant. EPICED. Drusi 407 Lucifer in toto nulli -uit orbe, et venit stella non praeeunte dies (*cf.* PLIN. nat. 2, 78 non -ere in caelo Saturni sidus et Martis *eqs.*). LIV. 26, 30, 10 quae -eant cognoscique possint, restitui (29, 21, 5). 27, 26, 13 in secunda *hostia* omnia -uisse, quae assolent. 38, 60, 8 neque in iis ... vestigium ullum -uit pecuniae regiae. PLIN. nat. 36, 204 repente in foco eius -uisse genitale e cinere masculi sexus. GRAN. LIC. p. 6, 3 *corpus* in fluvium abreptum non -uit (PAPIN. dig. 3, 2, 25, 1 si quis in bello ceciderit, etsi corpus eius non -eat, lugebitur). TERT. adv. Marc. 1, 16 non -ente ... mundo alio *eqs.* (*cf. supra l. 56*). CHIRON 234 statim hic locus intestini, colus, qui praeduraverit, non -et. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 77 si spumarum quicquam -uerit, quod in ore teneatur.

B *translate i. q. videri, apparere*: **1** *subi. aliquis*: PLAVT. Mil. 662 ita apud omnes -bo (-abo B^1) tibi res benefactis frequens. TERT. adv. Marc. 4, 43 *cum* dominus eis adhaesisset, non -ens quod ipse esset. **2** *subi. aliquid*: PLAVT. Capt. 614 garriet, quoi neque pes umquam neque caput -eat. Trin. 418 nequaquam argenti ratio -et tamen. :: ratio quidem hercle apparet. Vid. frg. 14 signum recte -bat; huius contendi anulum (*cf.* CIC. Verr. 2, 132 *l. 81*). CATO agr. 2, 6 reliqua quae sint, uti -eant *in ratione.* CIC. Verr. 2, 132 signa et dona -ere omnia. 6, 148 vestigia, quibus exitus eorum ex illo loco -eant. Sull. 73 quae ita deformata sunt a fortuna, ut tamen a natura incohata -eant. off. 3, 15 cum ... aliquid actum est, in quo media officia -eant. ad Q. fr. 3, 9, 2 qui ludus HS *tot* -et. NEP. Cato 3, 4 in quibus *libris* multa industria et diligentia -et, nulla doctrina. LIV. 8, 37, 7 causa terroris, *v. p. 2009, 52.* SEN. contr. 1 praef. 5 saepe quod quaerenti non -uit aliud agenti praesto est. SEN. epist. 13, 10 quam multa expectata nusquam -uerunt. 66, 25 non -et aliarum rerum inaequalitas. 84, 8 si cuius in te -bit similitudo. ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. B b nisi ut inaequa⟨lita⟩tes inter se -eant. TERT. resurr. 53 anima ... nullius, in qua ... stilus apostoli -et, de qua eum loqui constat. VVLG. IV Esdr. 3, 33 quarum merces non -uit, neque labor fructificavit.

II *i. q. adesse* (non -ere, nusquam -ere *fere i. q. evanescere sim.*): **A** *subi. aliquis*: CIC. Tull. 54 servus meus non -et (Cluent. 180). Rab. perd. 23 idcircone oportuit C. Rabirium ... non -ere in illa armata multitudine bonorum. rep. 2, 17 cum subito sole obscurato *Romulus* non -uisset. Att. 12, 2, 1 Pompeium non -ere nec in Balearibus omnino fuisse. LIV. 32, 34, 8 naves Attalo cum captivis, qui -bunt, restituam (38, 11, 5 *bis*). 33, 48, 10 non -ere eum vulgatum est. QVINT. decl. 388 p. 433, 16 puer reductus ad matrem et ... in fundo ... relictus non -uit. PLIN. epist. 6, 25, 1 Robustum ... iter peregisse, deinde nusquam -uisse. SVET. gramm. 28 *Epidium* statim non -uisse in numeroque deorum habitum. APVL. met. 9, 41 nec quisquam mortalium ac ne ipse quidem asinus intra limen -ere nuntiatur. PAVL. dig. 29, 5, 6, 2 unus ex dominis. TERT. nat. 2, 3 qui *dei* non -ent (*cf. p. 2009, 57*). 2, 9 quid aliud Aeneae gloriosum, nisi quod proelio Laurentino nusquam -uit. ITALA Luc. 24, 31 (codd. a c d e ff² o) ipse *Jesus* non (*sic* d o, nusquam a c e ff²) -uit ab eis (ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν, VVLG. evanuit ex oculis eorum). PORPH. Hor. ars 465 si nusquam -uisset *Empedocles.* ARNOB. nat. 7, 46 nusquam statim -uit. LACT. inst. 5, 3, 9 repente in iudicio non -uit (mort. pers. 2, 8). VIR. ill. 2, 13 *Romulus* nusquam -uit (AVG. civ. 18, 24). SERV. Aen. 4, 620 in ipso proelio non -uit *Aeneas* (AVG. civ. 18, 19. CORP. I^2 1 p. 189 n. I non con⟨pa⟩ruit). HYG. fab. 137 p. 116, 23 negans eum apud hospitem esse nec -ere. HIER. c. Ioh. 34 Apollonius Tyaneus scribitur ... repente non -uisse. VVLG. gen. 37, 30 puer non -et et ego quo ibo? 44, 28 bestia devoravit eum et hucusque non -et. III reg. 20, 40 subito non -uit *vir.* II Macc. 3, 34 *iuvenes* his dictis non -uerunt (ἀφανεῖς ἐγένοντο). RVFIN. hist. mon. 2 et continuo inimicus ad haec verba nusquam -uit. AVG. civ. 18, 18 socii ... Diomedis, quia nusquam subito -uerunt et postea nullo loco apparuerunt. MACR. sat. 1, 7, 24 cum subito Saturnus non -uisset. PASS. Matth. 14 *draco* subito nusquam -uit. PASS. Petr. Paul. long. 27 canes subito nusquam -uerunt.

B *subi. aliquid*: OV. met. 6, 410 impositum est non -entis in usum partis ebur (LIV. 25, 40, 3 *monumentorum* pars. APVL. met. 10, 15 cotidie partes electiles -ere nusquam). LIV. 7, 3, 7 Volsiniis ... clavos indices numeri annorum fixos in templo Nortiae ... -ere. 27, 24, 8 negantibus iis (*magistratibus*) -ere *claves.* 30, 37, 11 nihil praeter ipsas -bat naves (SEN. contr. exc. 3, 3 in medio). 34, 35, 6 omnia quae -erent quaeque domini cognossent. IVLIAN. dig. 37, 11, 7 sufficit ad bonorum possessionem dandam septem testium signa -ere (*iuxta pos.* maneant). GELL. 14, 7, 3 quae ante scripserat (*opp.* perisse). APVL. met. 11, 13 cauda nusquam. Socr. 8 p. 138 sidera ... in aethere. VLP. dig. 29, 3, 10, 2 si tabulae non -eant vel exustae sint (*opp.* suppressae vel occultae). 30, 47, 4 si res aliena vel hereditaria sine culpa heredis perierit vel non -eat. TERT. anim. 53 spiritus ... -ere cessat, non ... esse. nat. 2, 3 si tantum ea, quae -ent ideo esse credantur quia -ent, quomodo deos etiam eos ⟨re⟩cipitis qui non -ent? resurr. 42 devoratum non aliud ... quam interceptum, quam abolitum, quam omni sensu ereptum, quod -ere omni genere cessaverit. 51. adv. Marc. 4, 42 nusquam -uit phantasma cum spiritu. HYG. astr. 2, 24 *crinem Berenices* postero die non -uisse. VVLG. IV Esdr. 11, 19 *contingebat* nusquam -ere *pennae.* 11, 20 statim non -bant. *et sim.* RVFIN. Clement. 1, 53 corpus ... eius (*Christi*) ... nusquam -uisse. SVLP. SEV. Mart. 15, 3 in ipso ictu ferrum ei de manibus excussum non -uit. PASS. Paul. 16 stola ... qua sibi ligaverat oculos, non -uit.

III *i. q. lucere*: TERT. anim. 41 sicut lumen aliquo obstaculo impeditum manet, sed non -et. nat. 2, 2 Solem, Lunam, ⟨aetherem⟩; aliam *speciem*, quae non -eat.

synonyma et iuxta posita: apparere, cognoscere, esse, manere, venire. *opposita*: latere, occulere, perire, supprimere. *Mertel.*

comparieticī consortes unius parietis GLOSS. IV 40, 35 (V 184, 7 -i consortes). *a* com *et* paries, *cf.* comparietinus.

comparietīnī domestici GLOSS. V 447, 47 (IV 41, 13 conparietinis *cod.*). *a* com *et* paries, *cf.* comparieticus.

comparilis, -e [*cf. c.* parilis *et c.* compar. *Th.*]. *idem q. par, compar, parilis*: ARNOB. nat. 2, 16 -i ratione. AVSON. 369, 38 nescit -es laterum formare figuras.

comparilitās, (-ātis) *f. a* comparilis. GLOSS. II 566, 5 alter⟨n⟩it⟨as⟩ (*sic Loewe*, alcerit *cod.*, fraternitas *Skutsch*) sodalitas, -as. *Mbr.*

⁎**1. comparo,** -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* 1. parare. *legitur passim etiam* conp-, *ex. gr.* CORP. V 8741, 4 conparaverunt. III 8742 conparabit. NOT. Tir. 32, 64 conparat. *adde*: CORP. III 9567 cunparabid. INSCR. Notiz. degli scavi 1905 p. 116 cupar⟨avit⟩. *ibid.* cuparabi⟨t⟩. *de formis*: compararunt *sim. inde a* PLAVT. Capt. 47. -assit *sim.*: PLAVT. Epid. 122 *al.* *ex posterioris aeta-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis corruptelis nota haec: CORP. IX 944 quem nunc comparabera (*i.* comparaveram) mihi. XIV 3898 (*u. 613*) conparabirum (*i.* compara-verunt). *legitur inde a* PLAVTO, *persaepe apud* PLAVT. TER. RHET. Her. CIC. CAES. NEP. LIV. VITR. VAL. MAX. SEN. phil. CVRT. COLVM. PLIN. nat. QVINT. PLIN. epist. paneg. SVET. APVL. TERT.; *singulis locis ap.* CATVLL. MORET. HOR. TIB. CELS. STAT. MART. TAC., *binis*: CATONEM CVLICEM OV. HOMER., *ternis*: VARRONEM HIRT. Gall. BELL. Afr. FRONTONEM, *quinis*: SALL. ASCON., *6ies*: BELL. Hisp. FLOR. *deest* LVCR. BELLO Alex. VERG. CIRI COPAE PROP. POMP. TROG. PHAEDRO GRATT. SEN. rhet. VELL. MELAE SCRIB. LARGO LVCANO PETRON. PERS. VAL. FL. SIL. FRONTINO IVV. [*val.* cumparare, *it.* comprare, *francog.* comparer '*emere*'. *M.-L.*] [*loci dubii et corrupti*: PLAVT. Persa 508 ea comportatur (*A*, -atur *P*) praeda, ut fiat auctio. SEN. Med. 680 triste laeva comprecans (complicans *A*, comparans *Bücheler*, contrectans *Leo*) sacrum manu. COLVM. 11, 2, 86 in singula iugera vehes stercoris -are (comportare *S R*) numero decem et octo. FRONTO p. 218, 14 N. (*loco lacunoso*) quae ... -ata ... vendere nugaci. COMM. instr. 2, 16, 5 ubi ⟨a⟩ Satana fragoribus pompa ⟨pa⟩ratur (-atus, -atur *al. var lect.*).] *cognomen* Comparatus (*v. nom. propr.*) *ad* 1. *vel ad* 2. comparare *trahere possis.*

I ***in possessionem suam redigere,*** *plerumque* ***emere*** (*cf. Densusianu, Archiv 11 [1900] 275; Denk, ibid. 14 [1906] 281*): NON. p. 256 emere. DIFF. gramm. VII 527, 12 praeparare prius, -are undique parare. GLOSS. ἀγοράζω. ὠνοῦμαι. -at συνωνεῖται. -ent acquirant.

A *proprie de eis, quae pecunia sim. acquiruntur*: **1** *absolute*: TER. Haut. 778 aurum atque vestem qui ... tenesne? :: -et? CIC. Planc. 49 ne ... daretur spatium -andi. PLIN. epist. 6, 19, 6 hoc vendendi tempus tam Hercule quam in provinciis -andi. ITALA deut. 28, 68 (Lugd.) non erit, qui -et (ὁ κτώμενος, VVLG. emat). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 166 ille, qui olim -vit. VLP. dig. 4, 2, 14, 5 emptorem ... -antem. EDICT. imp. Diocl. II 20 -andi cupiditate. CASSIOD. var. 12, 28, 8 iubemur vile distrahere, cum esuriens paratus sit carius -are. GREG. TVR. glor. mart. 32 vendendi -andique licentia. **2** *aliquem* (*nonnullis locis etiam notio conducendi subesse videtur*): PLAVT. Poen. 211 mulierem (*v. infra l. 64*). CIC. Tull. 18 eos ... ad caedem ac pugnam -ari. Sull. 54 familia est -ata (*cf.* Sest. 127 SEN. epist. 27, 6 SVET. Iul. 10 APVL. Socr. 22 p. 170). Sull. 62 et gladiatores et omnis ista vis ... -batur (APVL. met. 10, 18). CATVLL. 10, 15 -asti ad lecticam homines. CAES. Gall. 3, 9, 1 nautas gubernatoresque. civ. 3, 4, 6 Bessos partim mercennarios, partim imperio aut gratia -atos. VAL. MAX. 4, 3, 13 Carthaginis ac Numantiae spoliis -are plures *servos* potuerat (PAVL. coll. Mos. 14, 2, 1 qui civem Romanum ingenuum, libertinum, servumve alienum celaverit, vendiderit, vinxerit, -verit. AVG. civ. 11, 16 carius -etur equus quam servus, gemma quam famula. PASS. Thom. p. 97, 22). COLVM. 3, 3, 8 quem *vinitorem* vulgus quidem parvi aeris vel de lapide noxium posse -ari putat. 4, 3, 1 in -andis mancipiis (VLP. dig. 27, 3, 13 SVLP. SEV. dial. 3, 15, 2). 7, 6, 5 ubi caprae primum -antur (*syn.* mercari). 7, 12, 9 *canis pecuarius* ad rixam et ad pugnam, nec minus ad cursum -atur. PS. QVINT. decl. 13, 15 quae *animalia* maturando itineri -amus. SVET. Iul. 75 bestias ... ad munus populi. Cal. 27 cum ad saginam ferarum ... carius pecudes -arentur. APVL. met. 9, 10 septem ... nummis carius, quam prius me -verat Philebus. ITALA gen. 39, 1 (Ps. Orig. tract. 5 p. 44, 2) -avit eum (*Ioseph*) Putiphares (*cf.* AVG. serm. ed. Mai 136, 3 Ioseph distractus a fratribus ab Ismahelitis -atus est. *cf. p. 2012, 70 sqq. et* SERM. Corp. Vind. 21 p. 302, 8). VLP. dig. 5, 3, 27 pr. non ... ancillae eius rei causa -antur. SOL. 1, 84 *puerorum* alterum de Transalpina Gallia, alterum ex Asia -verat. LAMPR. Comm. 2, 9 equos curules sibi (*cf.* AVG. civ. 11, 16 *l. 45*). PALLAD. 4, 11, 1 hoc mense -andi sunt boves. VAL. CEM. hom. 20, 5 personas aut scelere coniunctas aut pretio -atas. **3** *aliquid*: PLAVT. Asin. 250 argento -ando fingere fallaciam (CIC. Verr. 3, 83 *v. infra l. 73.* MART. 4, 39, 1). Epid. 122 nisi ... prius -assit mihi quadraginta minas. Poen. 211 negoti sibi qui volet vim parare, navem et mulierem, haec duo -ato (CAES. civ. 2, 18, 6). Rud. 982 vidulum cum piscibus. TER. Eun. 355 quod donum huic dono contra -et. Haut. 855 aurum ac vestem (SVLP. SEV. dial. 2, 1, 8) atque alia quae opus sunt -et (Verr. 1, 9). CIC. Quinct. 12 fecit ... societatem earum rerum, quae in Gallia -bantur (dom. 30. PAPIN. dig. 31, 70, 3 de pretio rerum venditarum alias *res* -at). Tull. 18 eis arma ... -at ..., ut quivis intellegeret ... eos ... ad caedem ac pugnam -ari. Verr. 2, 91 vina ceteraque, quae in Asia facile -antur. 3, 83 -arat supellectilem ... tabulas pictas ... argenti ... satis. 4, 21 quae ... ad salutem sociorum ... composita -ataque. 6, 50 copias maiorum virtute ac sapientia -atas. 6, 118 cui ex gemitu ... certa merces -batur. 6, 186 ex templo quaestum ... sibi et praedam. leg. agr. 2, 85 qui *ager* vobis ostenditur, aliis -atur (PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 ⟨in⟩ quo operam mercennariam faciebat. TREB. trig. tyr. 18, 2 PALLAD. 1, 7, 2. ITIN. Anton. Plac. rec. A 26 de pretio domini. *cf.* PAPYR. Marini 113, 3 *p. 2012, 44*). CIC. Phil. 14, 5 dilectibus habendis, pecunia -anda (PAVL. dig. 49, 14, 45, 10). nat. deor. 2, 123 pina ... cum parva squilla quasi societatem coit -andi cibi. ad Q. fr. 3, 4, 5 *de* libris commutandis, Latinis -andis (SEN. dial. 9, 9, 5 in spectaculum). CAES. civ. 3, 5, 1 *frumenti* vim maximam ex Thessalia ... -verat (2, 18, 6. HIRT. Gall. 8, 34, 3 numerum frumenti. 8, 35, 1 copia frumenti. LIV. 2, 9, 6 PLIN. epist. 10, 27 TEST. Ones. [Corp. III 6998] 8. CORP. VIII 5351 in annona(m) urbis). PS. SALL. in Tull. 2 domum ... tibi ac tuis (CORP. VIII 8275 add.). LIV. 29, 36, 2 quid ex ea provincia -ari ac mitti posset. VAL. MAX. 2, 7, 1 omnia ex his, quae voluptatis causa -ata erant (VEG. mil. 3, 3). 2, 9, 4 X pondo vasa argentea (9, 1 ext. 4 ad usum culinae). COLVM. 12 praef. 2 qui labore et industria -aret, quae tectis reconderentur. SEN. dial. 9, 9, 7 opera ingeniorum in speciem et cultum parietum -antur. epist. 76, 14 eo quidque laudatur, cui -atur. 80, 4 peculium suum, quod -verunt *mancipia* ... numerant. PLIN. nat. 37, 45 *sucinum*. PLIN. epist. 10, 54, 1 praediorum -andorum aut nulla aut rarissima occasio (PORPH. Hor. epod. 2, 69 AVG. civ. 10, 11). SVET. Iul. 42 quanti quasque *possessiones* ante civile bellum -assent (CAPITOL. Maximin. 4, 4). 44 -andarum et digerendarum *bibliothecarum*. vita Hor. p. 44 scriptum quaestorum. IAVOL. dig. 40, 7, 28, 1. IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 si ex hac pecunia servus fundum -verit. GAIVS inst. 4, 27 ex qua *pecunia* hordeum equis erat -andum. *et sim. saepe apud iurisconsultos.* APVL. met. 1, 25 a quo ... nugamenta haec -asti? 4, 13 immanis ursae -bat numerum copiosum. 10, 4 venenum praesentarium. TERT. adv. Marc. 1, 29 vestitūs ... pretiosius. COMM. instr. 2, 3, 10 tota vectigalia terrae. SOL. 27, 53 basilisci reliquias amplo sestertio Pergameni -verunt (-rarunt *H*, paraverunt *M*). SPART. Sept. Sev. 4, 5 hortos spatiosos. HIL. in Matth. 13, 7 cibo potuque indigentium aeternas caelestis thesauri divitias -emus. AMM. 23, 6, 68 nihil ... adventicium. SCHOL. Germ. Bas. p. 89, 4 terram aquamque custodiendam -andamque. HIER. epist. 3, 6 caritas non potest -ari; dilectio pretium non habet. 21, 28, 3 iuga bovum. RVFIN. Hier. adv. Rufin. 3, 6 codicem ... censu magno (*cf.* HIER. *ibid.* nec reprehendam, quod -atum codicem pro empto posueris, cum comparatio aequalium sit, emptio pretii annumeratio). VVLG. thren. 5, 4 ligna nostra pretio. PELAG. in Cor. 10 p. 748B carnes ... de macello. AVG. civ. 22, 8 lanam. POSSID. vita Aug. 31 *negotiator* inventam pretiosam margaritam (*cf.* VVLG. Matth. 13, 46 emit. RVRIC. epist. 2, 11). VAL. CEM. hom. 20, 9 damnationem redemptoris nostri triginta argenteis -atam. VITAE patr. 3, 148 cum ... mutuasset solidum unum et -asset linum. ITIN. Anton. Plac. rec. A 8 quod si tetigeris et non -veris, mox scandalum. CASSIOD. hist. 3, 10 locum a publico (CORP. XI 3003, 9/10 -atis et emancipatis ... locis. INSCR. Röm. Quartalschr. 22 [1908] p. 148 [*a. 405*] de fossore). GREG. TVR. glor. mart. 94 victus. PALLAD. hist. mon. I 2 *lapides.* PASS. Thom. p. 134, 2 ISID. diff. 1, 378. CORP. III 8742 sarcofagum -bit (*pro* '-vit') eundem solidis *tot.* V 5796 -ata area a re publica Mediolanensi. 8741, 4 arcam. VIII 811 solo a se -ato. 23970 materias ... -atas adque subvectas. XIV 583 monimentum. 796 aediculam. 1035a memoriam ex sua pecunia. PAPYR. Marini 113, 3 (*a. 504*) spatium agri ... placito et definito pretio ... me optimo iure certum est -asse (*opp.* distrahere). *nota in imagine*: SALV. eccl. 3, 49 quanto has (*aeternas divitias*) facilius tam multa rerum possessione dives potuerat -are. *adde i. q. conducere* (*cf. p. 2011, 35*): RHET. Her. 4, 51, 64 vasa, vestimenta, pueros ... servolus non inurbanus satis strenue et concinne -arat. PALLAD. hist. mon. I 3 remediorum speciem atque cellaria. CORP. III 9567 qui cunparabid ab ... Alexsio piscina(m).

B *translate de animantibus vel rebus, quae aliqua actione mentis acquiruntur*: **1** *aliquem*: CIC. Catil. 4, 23 pro clientelis hospitiisque ..., quae ... -o (CAES. Gall. 6, 12, 6 veteribus clientelis restitutis, novis per Caesarem -atis). Att. 3, 23, 5 studiis bonorum, auctoritate, multitudine -ata. Q. CIC. pet. 10 ex equestri ordine Pompilios et Vitias sibi amicissimos -vit. 18 eos ... magno opere et -a et confirma. LIV. 6, 35, 6 collegas adversus tribunicias rogationes -verunt. 34, 44, 7 -verat homines, qui ... incendia facerent. QVINT. inst. 9, 3, 56 Africano ... gloria aemulos (PORPH. Hor. epist. 1, 17, 50 neque sibi aemulum -aret, neque minus acciperet). TERT. resurr. 63 sponsam sponso et sponsum sponsae -vit. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 66 quod illum decuria scribarum sibi -asset. BARNAB. 3, 6 populus, quem -vit (ἡτοίμασεν) dilecto suo (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 53, 1 p. 44, 6 Engelbr. *Paulus* deo ... substantialem populum -ans et acquirens). PS. HIL. libell. 13 nullam feminam licere contingere, excepta uxore, et ipsam deifice -atam. VVLG. Sirach 33, 31 quoniam in sanguine animae -asti illum (ἐκτήσω). AVSON. 310, 6 plures amicos re secunda -a (SEVERIN. doctr. p. 128 amicos noli cito -are). AVG. serm. ed. Mai 136, 3 dominus ... noster distractus a Iudaeis a gentibus -atus est. *v. p. 2011, 54 sq.* (*cf.* SERM. Corp. Vind. 21 p. 302, 8). *nota de verborum allusione*: TERT. adv. Marc. 4, 24 antithesis, quae -ant, non quae separant Christum. **2** *aliquid*: PLAVT. Cas. 624 opum copiam -em aut expetam (*cf.* CIC. inv. 2, 50 magnam sibi verborum et sententiarum copiam -verint). TER. Andr. 628 ex incommodis alterius sua ut -ent commoda (Haut. 397). RHET. Her. 3, 11, 20 altera natura paritur, altera cura -atur. 4, 38, 50 ad invidiam vitandam et laudem -andam (CIC. Verr. 5, 147 homini alienissimo ... laudationes per vim et metum -are). CIC. inv. 1, 4 nihil sibi praeter eloquentiam -asset. Quinct. 4 subsidium mihi diligentia -vi (de orat. 1, 199 ad ... usum. *cf.* QVINT. inst. 11, 1, 19). S. Rosc. 111 amicitiae -antur (Q. CIC. pet. 25 AVG. civ. 5, 20). Verr. 6, 26 ad magnitudinem frigorum ... hoc sibi remedium -arat (Tusc. 5, 74 *cf. p. 2013, 20*). 6, 175 ornamenta ista et beneficia ... non minore negotio

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

retinentur quam -antur. leg. agr. 1, 19 vobis novam dominationem. 2, 24 regnum. 2, 102 illis honores, potestates, divitiae ex tumultu atque ex dissensionibus civium -ari solent (Ps. HIL. libell. 10 caelestes sibi divitias cooptet et -et, quas ... bonis actibus -at et assumit). Catil. 3, 27 praesidium, quod mihi in perpetuum -atum est (Sest. 90. 92 contra vim et manum. Phil. 5, 44 exercitus faciendi et praesidii -andi. Tusc. 2, 2 ad beatam vitam. Q. CIC. pet. 24. PVBLIL. B 34 misericordia. ASCON. Mil. p. 34 Cl.). Catil. 4, 23 pro clientelis hospitiisque ..., quae ... urbanis opibus non minore labore tueor quam -o. de orat. 1, 196 in iure constituendo ... in tantis opibus imperii -andis. 2, 49 facultas ex ceteris rebus ... -ata (CAES. Gall. 1, 18, 4). 2, 74 quibusnam rationibus ... ea ... vis -etur (QVINT. inst. 1, 2, 31). 2, 307 ratio ... iudicio et prudentia -atur (fin. 5, 16 ex quo ... ratio inveniri et -ari potest. Tusc. 5, 36 huic). 3, 103 silva rerum -anda est. part. 28 initia benivolentiae conciliandae. fin. 1, 65 quas *res* ad beate vivendum sapientia -verit (2, 89 off. 2, 30). 3, 39 quae *media* ex eo *honesto* -entur. ac. 2, 46 auxilia totidem sunt contra -anda (LIV. 9, 34, 3 adversus quam *familiam* tribunicium auxilium vobis -astis. SEN. epist. 2, 4 aliquid ... auxilii. APVL. apol. 77 adversum eius ... avaritiam). CIC. Tusc. 5, 74 nec ... illa sibi remedia -vit ad tolerandum dolorem, firmitatem animi, turpitudinis verecundiam, exercitationem consuetudinemque patiendi, duritiam virilem. off. 1, 17 in ... utilitatibus ... et sibi et suis -andis. 2, 45 si qua *gloria* ex bellicis rebus -ari potest (VAL. MAX. 8, 14 praef. QVINT. inst. 9, 3, 56 *cf. l. 28* AVG. civ. 4, 20). off. 2, 54 benivolentiae -andae causa (EVGRAPH. Ter. Andr. prol. benivolentiam auditorum). CAES. Gall. 5, 55, 4 tantam sibi ... auctoritatem. QVINT. inst. 1, 3, 5 placent haec annis -ata. 8 pr. 28 copiosam sibi verborum supellectilem. 9, 3, 56 Africano virtutem industria, virtus gloriam, gloria aemulos -vit (PASS. Petr. Paul. brev. 6 pretio). 10, 7, 7 haec ... ex arte, illa vero ex studio ut copiam sermonis optimi ... -emus. PLIN. paneg. 13 quam admirationem quemadmodum -asti. FLOR. epit. 4, 2, 11 sic ... Caesari dignitatem -are, Crasso augere, Pompeio retinere ... convenit. TERT. anim. 47 ea deputabuntur, quae ipsi gratiae -buntur. adv. Marc. 5, 7 *membra* quae magno -vit. CAPITOL. Opil. 5, 5 ad ea se cogi dicunt, quae vel sceleribus -ant. IVST. 32, 2, 6 quae res Demetrio non gratiam legationis, sed odium obtrectationis -vit. Ps. HIL. libell. 17 quae *mala* si nusquam -entur sibi, boni tutela servatur. AMM. 26, 7, 5 adminicula ausis tumultuariis maxima. AVG. civ. 2, 19 clarissimum sibi locum ... ista tolerantia -are. 18, 49 ubi per humilitatem praesentem futuram -at ecclesia celsitudinem. 21, 24. 22, 30 ad -andum meritum, ... ad recipiendum praemium. THEOD. PRISC. log. 52 haec passio ... praecedentibus aegritudinibus -atur (*leg. etiam* ex pr. aegr.). MART. CAP. 1, 36 illum ... sentio ... -atas habere quam plures in famulitio disciplinas. POMER. 3, 10, 3 desiderio -andae opinionis incensi. ARATOR act. 2, 197 ablutum qui (*Agnus*) sanguine -at orbem. VEN. FORT. vita Hil. 13, 48 quanti cuperent, rebus cum vita traditis, talem transitum -are, si mercatorem forsitan invenirent? PASS. Thom. p. 143, 13 in caelo sunt ... palatia et ab origine saeculi iam parata, quae pretio fidei -antur. 3 *absolute*: VVLG. Sirach 51, 33 locutus sum: -ate vobis sine argento (κτήσασθε).

iuncturae praepositionales: ab: APVL. met. 1, 25 CASSIOD. hist. 3, 10 CORP. III 9567. V 5795. ad: CIC. Tull. 18 Verr. 4, 21. 6, 26 de orat. 1, 199 fin. 1, 65 Tusc. 2, 2. 5, 74 CATVLL. 10, 15 CAES. Gall. 1, 18, 4 VAL. MAX. 9, 1 ext. 4 COLVM. 7, 12, 9 SVET. Iul. 75 Cal. 27. adversus: LIV. 6, 35, 6. 9, 34, 3 APVL. apol. 77. contra: CIC. Sest. 92. de: COLVM. 3, 3, 8 SOL. 1, 84 PAPIN. dig. 31, 70, 3 PELAG. in Cor. 10 p. 748B ITIN. Anton. Plac. rec. A 26 INSCR. Röm. Quartalschr. 22 (1908) p. 148. ex: TER. Andr. 628 CIC. Verr. 6, 118. 186 leg. agr. 2, 102 de orat. 2, 49 fin. 3, 39. 5, 16 off. 2, 45 CAES. civ. 3, 5, 1 LIV. 29, 36, 2 QVINT. inst. 10, 7, 7 IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 GAIVS inst. 4, 27 SOL. 1, 84 THEOD. PRISC. log. 52 CORP. XIV 1035a. in *c. abl.*: CIC. Quinct. 12 Verr. 2, 91 CAES. civ. 2, 18, 6 VVLG. Sirach 33, 31 AVG. civ. 21, 24 MART. CAP. 1, 36. in *c. acc.*: CIC. Catil. 3, 27 SEN. dial. 9, 9, 5. 7 CORP. VIII 5351. per: CIC. Verr. 5, 147 AVG. civ. 18, 49.

II *in statum aliquem redigere,* *componere, praeparare, exornare sim.*: NON. p. 255 -are componere, machinari. p. 256 apparare. dare. GLOSS. ἑτοιμάζω. εὐτρεπίζω. κατασκευάζω. παρασκευάζω. -em: componam. constituam. praeparem. -are: procurare. -et: provideat vel coaequet. -antem gegeruednae (*anglosax. acc. sing. masc. part. praet. verbi* gerwan, *i. q. parare, exornare sim.*).

A *proprie i. q. parare, facere, componere, exornare*: 1 *absolute*: CIC. epist. 16, 11, 3 ex hac ... parte diligentissime -atur. NEP. Thras. 2, 2 tempore ad -andum dato (LIV. 35, 45, 5). VITR. 5, 9, 1 choragia ... laxamentum habeant ad -andum. 2 *aliquem*: CIC. leg. agr. 3, 16 contra Cn. Pompeium decem duces -antur (LIV. 30, 28, 8 ad ... certamen. IVST. 38, 9, 5 duces pecunia). dom. 55 ut ... tibi manum, copias, tibi suos speratos centuriones, tibi pecuniam, tibi familias -arent. Phil. 13, 47 in nostros liberos dominum et tyrannum. Att. 14, 22, 2 milites ad eam diem -ari et quidem in istos *eqs.* (AMM. 28, 3, 1). 15, 8, 2 homines -ari, qui armati ... mitterentur (LIV. 40, 30, 1). NEP. Dat. 4, 4 Pisidas ... ad resistendum. LIV. 24, 48, 6 pedites. VAL. MAX. 7, 6, 1 quattuor et viginti milia servorum -verunt (ASCON. Mil. p. 51 Cl. servos ... libertos -atos esse ad caedem suam). COLVM. 8, 2, 12 talibus ... maribus quinae singulis feminae -antur. ASCON. Corn. p. 63 Cl. Curio assertorem ei -vit. SEN. epist. 122, 4 aves quae conviviis -antur (PAVL. sent. 3, 6, 44 aves et pecora). *obi.* se: SISENNA hist. 63 exercitum dispertiunt, ad confligendum se -ant (componunt *ex Nonii lemm. coni. Mercier*). RHET. Her. 3, 3, 4 et ad suadendum et ad dissuadendum. CIC. Mil. 28 dum se uxor, ut fit, -at (*i. q. ornat*). rep. 6, 1 CAES. Gall. 7, 79, 4 ad eruptionem atque omnes casus. BELL. Afr. 14, 1 ad circumeundum. LIV. 28, 33, 1 ad iter. QVINT. inst. 10, 1, 67 ad agendum. 10, 1, 79 auditoriis ... non iudiciis. 10, 2, 14 ⟨ad⟩ quod nos efficiendum -emus. VVLG. I Macc. 6, 33 -verunt se (διεσκευάσθησαν) exercitus in proelium. 3 *aliquid*: CATO or. frg. 1, 6 tantum navium (CIC. Verr. 6, 46 ad fructus deportandos. LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 CAES. civ. 2, 22, 2. LIV. 23, 38, 8 his -atis deductisque et additis ... navibus. 31, 22, 8 ad tuendos ... agros), tantum exercitum, tantum commeatum non opinatum esse quemquam hominem -are potuisse, id tamen maturrime me -visse (CIC. Manil. 9 exercitus. Deiot. 22 contra te. Phil. 3, 3 ex invicto genere. 3, 14 contra consulem. 5, 36 *syn.* conscripserit. 10, 26 *syn.* constituit. epist. 12, 4, 2 ad Brut. 2, 7, 2. CASS. Cic. epist. 12, 12, 2 ad rem p. ... defendendam. HIRT. Gall. 8, 6, 2 SALL. Catil. 30, 5 Iug. 20, 7. NEP. Ages. 2, 1 classes pedestresque exercitus. MON. Ancyr. 1, 1 LIV. 7, 38, 1. 10, 13, 3 adversus Lucanum. 23, 24, 5 exercitibus scribendis -andisque. VAL. MAX. 1, 7 ext. 8 pugnae. CVRT. 4, 14, 12 ASCON. Mil. p. 50 Cl. SVET. Aug. 8 IVST. 42, 2, 11 PAVL. sent. 5, 29, 1 MARCIAN. dig. 48, 4, 3 AVG. civ. 4, 5). HEMINA hist. 13 ut convivia publica (CAPITOL. Ver. 8, 9) et privata cenaeque ad pulvinaria facilius -arentur (APVL. met. 9, 22 cenas Saliares). L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 222 cur de perfugis nostris copias -ant contra nos? (CIC. leg. agr. 2, 77 *prae* his copiis, quae a nobis cotidie -antur. *cf.* dom. 55 *p. 2013, 78.* Sest. 84 manum sibi ... et copias. Phil. 4, 12. 10, 24 epist. 11, 7, 3. 12, 5, 2 ex dilectu Italiae. ad Brut. 2, 7, 2 POMP. Cic. Att. 8, 12a, 3 BRVT. Cic. epist. 11, 13a, 5 CAES. civ. 3, 3, 1. 3, 78, 3. 3, 102, 1 BELL. Afr. 25, 1 NEP. Ages. 2, 3 LIV. 31, 33, 3 FLOR. epit. 4, 7, 6). VARRO ling. 9, 58 surdus vir, surda mulier, sic surdum theatrum, quod omnes tres ad auditum sunt -atae. rust. 2, 3, 2 melior fit grex, si non est ex collectis -atus (3, 10, 1). RHET. Her. 4, 48, 61 res ... artificio, casu, natura -atas (CAES. Gall. 1, 6, 4 ad profectionem. 5, 4, 1 ad. 7, 8, 1 civ. 2, 1, 4. 3, 46, 2). NIGID. Serv. auct. Aen. 1, 177 omnis ... ars ... ferramenta, vasa, instrumentum armamentaque primum -at, per quae opera sua efficere possit (COLVM. 11, 1, 20). CIC. inv. 2, 149 dum culleus ... -aretur (NEP. Eum. 8, 7). Verr. 6, 59 illi tibi et locum furtis et furtorum vehiculum -verunt. 6, 162 crux, crux ... infelici et aerumnoso ... -batur. 6, 186 servorum instructa et -ata manu (leg. agr. 3, 16 contra hanc urbem Capua, contra vos manus hominum audacissimorum, contra Cn. Pompeium decem duces -antur. *cf.* dom. 55 *p. 2013, 78.* Sest. 84 manum et copias. epist. 15, 4, 3 *infra l. 58* BELL. Hisp. 1, 2 NEP. Dat. 5, 6 LIV. 1, 5, 7. frg. 59 adversus interfectores C. Caesaris. SVET. Tib. 25 in ultionem. SCHOL. Cic. Bob. p. 105 Hild.). CIC. leg. agr. 2, 77 contra vos ... urbes, agros, copias -ari? 2, 89 hi ... eandem Capuam ... molem contra ... rem publicam -arant. Catil. 1, 32 malleolos et faces ad inflammandam urbem (Mil. 64). Mur. 73 qui in circo totas tabernas tribulium causa -arunt. 85 ferrum flammamque metuemus, quae iam diu -antur (QVINT. inst. 3, 2, 2 in tutelam; *syn.* fabricatum). Flacc. 33 subito classem (Att. 9, 9, 2 ad intercludendos commeatus. CASS. Cic. epist. 12, 13, 3 NEP. Ages. 2, 1. LIV. 30, 38, 7 in -anda deducendaque classe. FLOR. epit. 2, 2, 7. 4, 8, 5 in iuvenem. IVST. 27, 1, 8). CIC. orat. 37 *genus dicendi* ad inspiciendum delectationis causa -atum est. epist. 15, 4, 3 manum (*v. supra l. 43 sqq.*) et equitatum (LIV. 29, 34, 1) ... et ... auxilia (CAES. Gall. 3, 20, 2 BELL. Hisp. 42, 6 LIV. 2, 22, 1). ad Brut. 2, 7, 2 exercitum, copias, legiones ... -asti. LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 praesidium voluntarium necessariumque (CAES. Gall. 7, 11, 4 Cenabi tuendi causa. BELL. Hisp. 1, 1 LIV. 21, 41, 15). CAES. Gall. 1, 37, 5 re frumentaria ... -ata (2, 2, 6. 4, 7, 1 civ. 3, 84, 1. *cf. p. 2011, 83 sqq.*). 4, 31, 2 ad omnes casus subsidia. BELL. Afr. 20, 3 sudes. BELL. Hisp. 18, 4 quae in oppido ad defendendum -arentur. NEP. Alc. 10, 6 quod *aedificium* ad vivum interimendum erat -atum. MORET. 54 quas iungat -at escas. TIB. 1, 10, 42 calidam fesso -at uxor aquam. LIV. 1, 34, 10 domicilio ... ibi -ato. 2, 4, 3 vehicula. 7, 23, 5 omnibus instructis -atisque (21, 27, 1 ad traiciendum). 24, 40, 15 catapultas, ballistas tormentaque alia, quae oppugnandae urbi -ata erant. 25, 23, 15 scalis ... -atis. 26, 9, 4 rates ad traiciendum exercitum. 40, 39, 5 clam -ata arma (CVRT. 4, 9, 3. *cf.* QVINT. inst. 12, 1, 1 *p. 2015, 17*). VITR. 2, 1, 7 abundantem copiam ad aedificationes ab ea *natura* -atam (2, 2, 2 copias). 2, 7, 4 formis -atis. 2, 9, 12 ex ea materia iuga iumentis. 10, 16, 12 agger ad murum contra eos. *et sim. saepe.* VAL. MAX. 3, 7 ext. 8 si mulieribus istos *muros* -astis. 7, 6, 3 -ato cibo vixit (SEN. epist. 114, 26 cui. COLVM. 12, 3, 2. PLIN. nat. 11, 22 aliae cibum -ant ex eo, quod allatum est). VAL. MAX. 9, 1, 8 convivium. CELS. 4, 21 medicamentum. SEN. nat. 1, 17, 2 hanc -are (*sc. naturam*) materiam excipiendarum imaginum potentem. 1, 17, 6 hic in poculo, ille in aere ad aliquos usus -ato vidit. epist. 89, 22 quantulum [est] ex istis epulis, quae per tot -atis manus, fesso voluptatibus ore libatis. CVRT. 5, 6, 3 supellex non ad usum, sed ad ostentationem luxus -ata. PLIN. nat. 7, 177 ut iis funebribus, quae -asset, efferretur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

16, 250 sacrificio epulisque rite sub arbore -atis (APVL. met. 7, 10). 20, 242 nihil. HOMER. 1047 exsequias. STAT. silv. 1, 6, 80 nova lucra. POMPON. dig. 34, 2, 10 quod proprio usui uxoris -atum sit. IAVOL. dig. 50, 16, 115 si species fundi ad usum hominis -atur. GAIVS dig. 22, 1, 28, 1 cum omnes fructus rerum natura hominum gratia -verit. 34, 2, 21 pr. *argentum* ad praeparationem bibendi. *et sim. apud iurisconsultos.* DECRET. decur. Forosempron. (Corp. XI 6123, 2) 19 statua ... iam -ata advehitur. APVL. apol. 61 quod *sigillum* me aiunt ad magica maleficia occulta fabrica ligno exquisitissimo -asse. 97 testamentum ... neque -ari neque perfici. met. 2, 24 corollarium idoneum. 2, 30 ceram. Plat. 1, 14 ad explendam victus necessitatem inferendasque ventri copias. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 109 quibus *versiculis* venatori amorem suum -at. PANEG. 10, 18 dum collativam vim -ant, compendiosam victoriam praestiterunt. FIRM. err. 14, 1 nutrimenta corporis, quae ex cotidianis epulis -antur. HIL. in Matth. 27, 5 -ato lampadum lumine. in psalm. 134, 8 si metallis et saxis et lignis -atus *deus* praefertur. AMM. 16, 2, 2 satis omnibus -atis. *in imagine*: QVINT. inst. 12, 1, 1 si latroni -amus haec arma (*de eloquentia*), non militi. *obi. est enuntiatum*: LIV. 1, 41, 1 quae curando vulneri opus sunt ... sedulo -at. *i. q. efficere, edere*: MART. CAP. 3, 261 *o* rotundi oris spiritu -atur.

B *translate de actione mentis*: PAVL. FEST. p. 107 inconciliasti, -asti, commendasti. 1 *aliquem*: RHET. Her. 4, 26, 35 commonet et ad reliquum -at auditorem. CIC. S. Rosc. 28 ut ad eam rem aliquem accusatorem veterem -arent (30 testes in hunc et accusatores. Cluent. 191 filio suo. *cf.* Cluent. 18). Pis. 71 si fuisset in discipulo -ando meliore fortuna. or. frg. A VIII 6 nullo intercessore -ato. de orat. 3, 32 sic fuimus ... -ati, ut hominum sermonibus ... in ... iudicium vocaremur. nat. deor. 1, 112 *poetae* epulas -ant et aut Iuventatem aut Ganymedem pocula ministrantem. LIV. 4, 48, 11 sex *tribunos* ad intercessionem -vere (GELL. 4, 18, 7 -ati in eum atque immissi). 24, 8, 7 lectus ... creatus adversus veterem ... imperatorem -bitur *dux*. 44, 38, 10 quis ... ita -atus, vel iners atque imbellis. VAL. MAX. 3, 8, 5 Scaevolam augurem merito -verim. ARNOB. nat. 2, 42 *animae feminarum* ad oris aere -atae constuprationem. *obi. se*: ACC. trag. 372 modo tute ipse te⟨d⟩ offirma et -a. CIC. nat. deor. 3, 19 ego me ad respondendum -arim. ad Q. fr. 1, 1, 38 ne occuparetur, ut te ante -es. 2, 3, 4. SEN. epist. 24, 12 ad id te, quod est iniquissimum. 36, 8 in id -ari et acui, in quod instinctu quodam voluntario iremus. FRONTO p. 21, 8 N. te ... ita -es, ... ut scias *eqs.* APVL. met. 2, 24. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 94 nisi ita te -es, ut qualis es, talis existimeris. MART. CAP. 4, 332 ad insinuandae sollertiae habitum. *nota seq. infinitivo*: TER. Eun. 47 an potius ita me -em, non perpeti ... contumelias? TITIN. com. 57 ut cum ea primum blanditer ⟨nos⟩ -emus colloqui (*cf.* NON. p. 255 *ad l.* -are veteres confirmare et constituere dixerunt). TVRPIL. com. 90 numquam unius me -vi servire elegantiae. 2 *aliquid*: PLAVT. Amph. 960 voltum e voltu (*sc. eri*) -et (TAC. ann. 12, 18 *cf. p. 2016, 35*). Bacch. 693 -a, fabricare, finge quod lubet, conglutina. Capt. 47 ita -arunt et confinxerunt dolum, itaque hi commenti *sunt* (LIV. 23, 35, 2 ad capiendos eos). Cas. 505 non conduci possum ... quin ego illis hodie -em magnum malum (SISENNA hist. 111 qui hoc malum publicum clandestinis consiliis -verunt). Persa 325 omnes sycophantias instruxi et -vi. TER. Ad. 212 numquam vidi iniquius certationem -atam, quam haec. Haut. 503 ita -atam esse hominum naturam omnium, aliena ut melius videant et diiudicent. ACC. trag. 634 atque id ego semper sic mecum agito et -o, quo pacto magnam molem minuam. RHET. Her. 1, 7, 11 hae tres utilitates tametsi in tota oratione sunt -andae. 2, 4, 7 cetera facile -bit exercitatio. 2, 19, 28 salutem sibi. 3, 6, 10 ex contrariis rebus erit vituperatio -ata. 3, 11, 19 ea pars a nobis ad dicendum -anda est (*cf.* ARNOB. nat 3, 9 in sui muneris functionem -atas esse has partes). 3, 11, 20 magnitudinem vocis ... -at natura, nonnihil auget, sed maxime amplificat accuratio. CIC. inv. 1, 1 firmissimas societates ... cum animi ratione tum facilius eloquentia -atas. 1, 5 hoc ... non natura modo neque exercitatione conficitur, verum etiam artificio quodam -atur. 1, 20 oratio animum auditoris idonee -ans ad reliquam dictionem. 1, 22 benivolentia quattuor ex locis -atur. Q. Rosc. 15 illa *oratio* ... bonae existimationis causa -ata (Rab. perd. 8 ad id). Verr. 1, 17 vestrae famae fortunisque ... insidiae ... -antur (Cluent. 47. CVRT. 6, 2, 4 in caput eius. 6, 9, 17 capiti meo. PLIN. nat. 8, 95 revertenti. APVL. met. 5, 11. IVST. 26, 3, 6 alicui. MART. CAP. 5, 469). CIC. Verr. 2, 2 in hac accusatione -anda constituendaque (Mur. 48). 4, 188 ad hoc crimen non ingeniosa ... defensio, sed improbissima confessio -atur. Cluent. 18 illa omnis testium copia ... -atur. 47 venenum diebus paucis -atur (SVET. Tib. 47 in se). leg. agr. 1, 12 in omnes imperatores ... quaestionem suo iudicio -ant (LIV. 9, 26, 22 adversus quas). 2, 50 legem ad illius opes evertendas tamquam machinam -ari. Catil. 2, 1 nulla ... pernicies ... moenibus ipsis intra moenia -bitur (AVSON. 463, 2). 3, 21 caedes, incendia, interitum rei publicae -ari (ARNOB. nat. 1, 13 frugibus). Mur. 84 non solum minuenda non sunt auxilia ... sed etiam nova ... -anda. Sull. 33 exitum patriae. 57 in eo tumultu, quem ipse -bat. 68 contra patrem tuum operas et manum (Att. 1, 13, 3 operae [*i. subsidium*] -antur). Flacc. 96 in nos crimina finguntur, nobis pericula -antur (HIL. in Matth. 13, 3 mundo. trin. 7, 1 adversum nos). dom. 13 in senatum ... repentinos impetus. Sest. 66 damnatis de vi restitutio, consulatus petitio ipsi ... -batur (Phil. 2, 98). Planc. 55 aliquid ad hoc iudicium praeiudicii -asti? (COD. Iust. 7, 16, 6). Phil. 3, 1 bellum ... non -ari, sed geri (Att. 10, 4, 3 NEP. Ages. 2, 4. Eum. 7, 1 adversus Antigonum. LIV. 1, 36, 2 de integro. 9, 29, 5 in -ando cohibendoque bello. VITR. 10, 16, 4 contra Rhodum. VAL. MAX. 2, 2, 1 adversus populum Romanum. *cf.* RVT. LVP. 1, 21 bellum intestinum ab uxore contra me *eqs.* HIL. trin. 3, 21 dictis dei). CIC. Phil. 13, 25 tibi praesentem pestem. part. 100 de excipienda iniquitate actionis, de -anda aequitate. fin. 1, 42 artifex conquirendae et -andae voluptatis (2, 116). 1, 66 amicitias -are, quibus partis *eqs.* (Lael. 60 off. 2, 31). 2, 111 instrumento in optimis artibus -andis. 5, 86 in beata vita -anda. nat. deor. 1, 112 epulas (3, 68). 2, 121 pastum ... animantibus large et copiose natura ... -vit. 2, 158 hominum ... causa eas rerum copias -atas fatendum est. Lael. 101 ita ratio -ata est vitae naturaeque nostrae. Att. 2, 17, 1 ad res alias ... aditus sibi -arent. epist. 2, 4, 2 quibus artibus eae laudes -antur. 7, 1, 1 *delectationes* ad arbitrium tuum. 12, 25, 4 praesidium sibi primum et nobis. CAES. Gall. 4, 18, 4 fuga -ata. SALL. Catil. 26, 1 his rebus -atis. or. Macri 21 delenimenta (FRONTO p. 22, 1 N.). NEP. Alc. 10, 3 iter ... ad regem. Dion 6, 3 factionem. CVLEX 178 naturae -at arma *serpens*. HOR. epod. 2, 30 annus hibernus Iovis imbres nivesque -at. OV. fast. 2, 780 -at indigno vimque metumque toro (ASCON. Mil. p. 38 Cl. ad perniciem). LIV. 21, 18, 1 his ita -atis. VITR. 6, 1, 12 dissimiles regiones ab inclinationibus caeli variis generibus sint -atae. 7 praef. 8 scripta contra Iliadem et Odysseam. 7 praef. 10 institutiones novas. 10, 16, 8 non tantum machinae sed etiam ... consilia sunt -anda. GERM. frg. 4, 134 nulla ... Capricornus nubila ... -at. SEN. benef. 6, 3, 2 quantum telorum in aversos fortuna -et. epist. 119, 15 ad salutem omnia parata sunt et in promptu, deliciis omnia misere ac sollicite -antur (ARNOB. nat. 5, 2 excogitata et -ata derisui). QVINT. inst. 1, 7, 7 *libri* neque editi a me neque in hoc -ati. 2, 7, 4 quae non praesentis gratia litis sunt -ata. 2, 10, 10 si ... in ostentationem -etur declamatio. TAC. ann. 12, 18 cultu vultuque quam maxime ad praesentem fortunam -ato (*fere i. q. accommodato*) regiam ingreditur. SVET. Cal. 22 magisteria sacerdotii. APVL. met. 9, 10 mortem sibi nexu laquei. TERT. adv. Marc. 2, 9 non potest ita imaginem dei -are, ut *eqs.* pudic. 14 ob ... libidinem parricidalem, quam nec nationibus -verat. 15 nec ipsa -buntur ad obliterationem incesti. TER. MAVR. 2966 nec non trimetro talem epodum -at. ARNOB. nat. 7, 27 honor ... qui ex ignis odore conficitur et resina ex arboris -atur. PANEG. 7, 5 dum aedificandis classibus Britanniae reciperatio -atur. HIL. in Matth. 12, 16 domum sibi ex nobis vacuam et utilem -vit. 13, 15 in deum ... contumelia per Pharisaeos in Beelzebub nomine -atur. trin. 7, 30 haec ... ad intellegentiam fidei tantum -ata sint, non etiam ad dei dignitatem. PS. HIL. libell. 12 omnem aetatem suam bono fidei. OPTAT. 2, 13 p. 48, 8 duas ecclesias. AVG. civ. 3, 28 Sullana ... victoria ... post tantum sanguinem civium, quo fuso -ata fuerat. MACR. sat. 1, 7, 25 stercore fecunditatem agris. somn. 1, 13, 9 sibi sua sponte necem. VAL. CEM. hom. 15, 5 rixas serere, lites movere, odia -are. DRAC. Romul. 9, 230 morti ... sepulcrum.

3 *seq. enuntiatum*: PELAG. in I Cor. 3 p. 726^{A} quod ... primo aurum posuit, ut sermo melius texeretur, sive ad fortitudinem, non ad speciem -vit. *seq. infinitivus* (*cf. etiam p. 2015, 43 sqq.*): CIC. Planc. 100 me ire ... -antem non est passus. OV. trist. 2, 268 si quis ... urere tecta -at, audaces instruit igne manus. CVLEX 205 in fessos requiem dare -at artus. HOMER. 511 stricto ... occurrere ferro -at. APVL. met. 8, 15 infortunium domus erilis altius miserantes fugere -ant.

iuncturae praepositionales: ad: HEMINA hist. 13 SISENNA hist. 63 RHET. Her. 3, 3, 4. 3, 11, 19. 4, 26, 35 VARRO ling. 9, 58 CIC. inv. 1, 20 S. Rosc. 28 Verr. 4, 188. 6, 46 Rab. perd. 8 leg. agr. 2, 50 Catil. 1, 32 Planc. 55 orat. 37 nat. deor. 3, 19 Att. 4, 22, 2. 9, 9, 2 epist. 7, 1, 1 CASS. Cic. epist. 12, 12, 2 CAES. Gall. 1, 6, 4. 4, 31, 2. 5, 4, 1. 7, 79, 4 BELL. Afr. 14, 1 BELL. Hisp. 18, 4. 45, 6 NEP. Alc. 10, 6 Dat. 4, 4 LIV. 4, 45, 11. 21, 27, 1. 26, 9, 4. 28, 33, 1. 30, 28, 8. 31, 22, 8 VITR. 2, 1, 7. 10, 16, 12 QVINT. inst. 10, 1, 67. 10, 2, 14 ASCON. Mil. p. 39. 51 Cl. SEN. nat. 1, 17, 6 epist. 24, 12 CVRT. 5, 6, 3 TAC. ann. 12, 18 IAVOL. dig. 50, 16, 115 GAIVS dig. 34, 2, 21 pr. APVL. apol. 61 Plat. 1, 14 TERT. pudic. 15 HIL. trin. 7, 30 MART. CAP. 4, 332 PELAG. in I Cor. 3 p. 726^{A}. adversus: NEP. Eum. 7, 1 LIV. 9, 26, 22. 10, 13, 3. 24, 8, 7 frg. 59 VAL. MAX. 2, 2, 1. HIL. trin. 7, 1 (adversum). contra: L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 222 CIC. leg. agr. 2, 77. 89. 3, 16 Sull. 68 Deiot. 22 Phil. 3, 14 VITR. 7 praef. 8. 10, 16, 4. 12 RVT. LVP. 1, 21. cum: ACC. trag. 634. de: L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 222 LIV. 1, 36, 2. ex: PLAVT. Amph. 960 RHET. Her. 3, 6, 10 VARRO rust. 2, 3, 2 CIC. inv. 1, 22 Phil. 3, 3 epist. 12, 5, 2 VITR. 2, 9, 12 PLIN. nat. 11, 22 HOMER. 1047 FIRM. err. 14, 1 ARNOB. nat. 7, 27 HIL. in Matth. 12, 16. in *c. abl.*: RHET. Her. 1, 7, 11 CIC. Mur. 73 BELL. Hisp. 18, 4 SEN. nat. 1, 17, 6 PLIN. nat. 20, 242 QVINT. inst. 1, 7, 7 HIL. in Matth. 13, 15. in *c. acc.*: CIC. S. Rosc. 30 leg. agr. 1, 12 dom. 13 Phil. 13, 47 Att. 14, 22, 2 CVRT. 6, 2, 4 QVINT. inst. 2, 10, 10. 3, 2, 2 SEN. benef. 6, 3, 2 epist. 36, 8 FLOR. epit. 4, 8, 5 SVET. Tib. 25. 49 GELL. 4, 18, 7 ARNOB. nat. 3, 9 HIL. in Matth. 13, 15 VVLG. I Macc. 6, 33. sub *c. abl.*: PLIN. nat. 16, 250.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *i. q.* ***constituere, sancire,*** *plerumque legis vel naturae sim. vi; v. p. 2015, 45.* **A** *absolute:* *active:* ITALA gen. 41, 13 (Aug. loc. hept. 1, 155 p. 530, 8) factum est autem, sicut -vit nobis ita et contigit (συνέκρινεν ἡμῖν, VVLG. audivimus, quidquid postea rei probavit eventus). **B** *aliquem:* LIV. 40, 46, 4 vereri, ne male -ati sitis *censores.* 42, 43, 4 legati Romani in Boeotiam -ati sunt. **C** *aliquid* (*saepe additur* ut): RHET. Her. 4, 16, 23 bene maiores hoc -verunt, ut neminem regem ... vita privarent (CIC. ad Brut. 1, 12, 2 legibus. LIV. 3, 68, 10. *cf.* CIC. Cluent. 57 hoc prope iniquissime -atum est, quod *eqs.*). RHET. Her. 4, 35, 47 quantae poenae sint in civitate hominibus istiusmodi -atae. CIC. Verr. 1, 42 quae (*iudicia*) a maioribus nostris sociorum causa -ata sunt (Scaur. 30. LIV. 45, 5, 7 apud sese. GAIVS inst. 4, 169 in quam rem. *cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 125 Hild.). CIC. Cluent. 128 illa sortitio -ata est. Rab. perd. 6 quoniam ... me ... ex -ato et constituto spatio defensionis in semihorae curriculum coegisti. dom. 77 ius a maioribus nostris ita -atum est, ut *eqs.* (Balb. 31. LIV. 6, 17, 8 externo non civi. VLP. dig. 43, 16, 1, 27). de orat. 1, 168 quod petitoris causa -atum esse. LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 id ... Dolabellam ea mente -asse, ut *eqs.* SALL. Catil. 51, 8 quae legibus -ata sunt. LIV. 3, 9, 11 potestatem ... ad singulorum auxilium ... -atam esse (FLOR. epit. 3, 13, 1 plebis in auxilium -ata est). 8, 20, 3 -are inter se provincias iussi *consules. saepius.* COLVM. 12 praef. 1 maritale coniugium sic -atum esse natura, ut *eqs.* 12 praef. 4 iure ... natura -ata est mulieris ad domesticam diligentiam. 12, 3, 1 mundum muliebrem, qui ad dies festos -atur. QVINT. inst. 2, 4, 34 quod lex, quod publica, quod ad religionem deum -ata sit *lex.* NERAT. dig. 6, 2, 17 publicana actio ... -ata est (GAIVS inst. 4, 35 Rutiliana *actio*, quia a praetore P. Rutilio ... -ata est. 4, 70 in solidum actionem in patrem dominumve -vit. COD. Iust. 4, 6, 3). IVLIAN. dig. 25, 4, 2, 1 quod edictum ad Carboniani decreti exemplum -atum est. 44, 1, 13 non exceptiones -atae sunt (GAIVS inst. 4, 116). GAIVS inst. 4, 143 *interdicta* -ata sunt. PAVL. dig. 12, 1, 2, 5 ad obligationem -andam. *et sim.* APVL. met. 6, 26 mors ... tibi -ata est. HIL. in Matth. 32, 5 ita mortis Iudae tempus est -atum, ut *eqs.*

D *pro obiecto est enuntiatum:* **1** ut: **a** *impersonaliter* -atum est: PLAVT. Amph. 633 ita cuique -atum est in aetate hominum, ita di⟨vi⟩s est placitum, voluptatem ut maeror comes consequatur. TER. Phorm. 41 quam inique -atum est, ei qui minus habent ut semper aliquid addant di|vi|tioribus! (*cf.* EVGRAPH. *ad l.* stulte ... effectum [defectum *codd.*] est atque dispositum, ut). AFRAN. com. 117 quoniam -atum est, uno ut simus contentae viro. CIC. S. Rosc. 102 more maiorum -atum est, ut *eqs.* (IVLIAN. dig. 2, 1, 5 more maiorum ita -atum est, ut *eqs.* PAVL. dig. 50, 16, 53). LIV. 4, 46, 3 castigantibus legatis ... ita -atum est, ut *eqs.* VAL. MAX. 3, 8, 1 natura ... sic -atum est, ut *eqs.* (SEN. benef. 1, 1, 8 ita natura -atum sit, ut *eqs.* PLIN. epist. 2, 19, 5 ita *eqs.* SVLP. SEV. dial. 3, 1, 2 SIDON. epist. 2, 10, 6). PLIN. paneg. 46 cum ita -atum sit, ut *eqs.* **b** *active:* CIC. Quinct. 51 praetores, ut considerate fieret, -verunt. LIV. 8, 6, 13 -ant inter se, ut ab utra parte cedere Romanus exercitus coepisset. **2** ne: *impersonaliter:* LIV. 35, 25, 7 bene -atum apud Aetolos esse, ne praetor ... sententiam diceret. 39, 29, 5 ita -atum ... erat, ne quis ... triumpharet. **3** *enuntiatum interrogativum:* LIV. 3, 41, 7 inter se decemviri -bant, quos ire ad bellum ... oporteret. 28, 45, 9 sortirentur inter se -entve, uter ... rem gereret. 30, 1, 2 inter se -arent sortirenturve, uter *eqs.*

iuncturae praepositionales: ad: LIV. 3, 9, 11 COLVM. 12 praef. 4 QVINT. inst. 2, 4, 34 IVLIAN. dig. 25, 4, 2, 1. in *c. acc.*: LIV. 42, 43, 4 FLOR. epit. 3, 13, 1 GAIVS inst. 4, 70. 169. inter: LIV. 3, 41, 7. 8, 6, 13. 8, 20, 3. 12, 3, 1. 28, 45, 9. 30, 1, 2.

IV *i. q.* *coniungere:* NON. p. 255 sociare, coniungere. *proprie:* PLAVT. Asin. 668 prehende *me* auriculis, -a labella cum labellis. *translate:* ACC. trag. 90 quin meum senium cum dolore tuo coniungam et -em. LIV. 10, 15, 12 priore item consulatu inter se -ati. QVINT. decl. 365 p. 398, 19 non idem sententes non potes iungere, idem sententes -a.

synonyma et iuxta posita: accipere, agitare, applicare, assumere, comminisci, conferre, conficere, confingere, conglutinare, coniungere, constituere, deducere, digerere, excogitare, expetere, fabricari, fingere, immittere, instruere, invenire, mercari, mittere, parare, parere, sortiri, subvehi. *opposita:* amplificare, anteferre, anteponere, augere, cohibere, distrahere, excipere, gerere, minuere, recipere, restituere, retinere, tueri, vendere, vitare.

part. perf. pass. subst. **comparātum,** -ī *n.* GLOSS. -a ἀγορασθέντα. *i. q. emptum:* PS. AVR. VICT. epit. 16, 10 emptoribus pretia restituit, qui reddere -a voluerunt.

derivata: comparaticius, 1. comparatio, 1. comparator (-trix).

×2. comparo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* compar *et c.* 2. parare. *Th.*]. *legitur inde a* TER., *sed rarius quam* 1. comparare, *singulis locis habent* TER. VARRO BELL. Alex. SALL. OV. POMP. TROG. GRATT. SCRIB. LARG. PETRON. SIL. FLOR., *binis:* CAES. Gall. HIRT. Gall. HOR. CVRT. STAT. PS. QVINT. decl. FRONTIN., *ternis:* CATVLL. NEP. VELL. SVET., *quater:* APVL., *5^ies^ locis:* VAL. MAX. MART. IVV., *6^ies^:* RHET. Her. BELL. Hisp., *7^ies^:* COLVM., *frequentant:* CIC. LIV. VITR. SEN. rhet. SEN. phil. PLIN. nat. QVINT. TAC. PLIN. epist. FRONTO TERT.; *deest* CATONI LVCR. BELLO Afr. TIB. VERG. PROP. GERM. PHAEDRO MELAE CELSO ASCON. LVCANO PERS. VAL. FL. HOMERO. *nota inf. praes. pass.* -arier: CATVLL. 61, 65. 70. 75. *de cogn.* Comparatus *v. p. 2011, 19.*

I *i. q.* *parem esse, adaequari, coaptari? (intransitive): nonnisi loco dubio:* HIRT. Gall. 8 praef. 2 non -antibus (conparentibus *A*, conspirantibus *Landgraf*) superioribus atque insequentibus eius scriptis.

II *i. q.* *adaequare, coaptare; cf.* NON. p. 255 -are adaequare: *aliquem:* AVG. civ. 9, 13 medios eos (*daemones*) esse non sinit, quia multum diis -at multumque ab hominibus separat. *aliquid:* VITR. 6, 6, 1 magnitudines earum ad modum agri copiasque fructuum -antur. VAL. MAX. 6, 3, 10 his *oculis* decoris instrumenta -a. SEN. benef. 7, 9, 4 uniones non singulos singulis auribus -atas. COLVM. 4, 1, 6 nemo minorem tripedanea scrobem vitibus -at. *adde p. 2021, 52.*

III *i. q.* *componere, conferre (de similitudine):* *accedunt passim inde a* RHET. Her. *et* CIC. *dativus*, cum, inter (*cf.* PRISC. gramm. III 342, 16 -o tibi illum et tecum); *praeterea:* ad: TER. Eun. 681 LIV. 3, 26, 2 APVL. flor. 9 p. 29 (?) TERT. adv. Hermog. 6 nat. 2, 12 SOL. 9, 8 HIL. trin. 9, 2 CHALC. comm. 41 OPTAT. 5, 7 p. 134, 4 CLAVD. MAM. anim. p. 69, 7 BOETH. arithm. 1, 13 p. 30, 14 in Porph. comm. pr. 2, 3 p. 91, 7. contra: SEN. contr. 1, 4, 5 OPTAT. 5, 1 p. 120, 8 BOETH. arithm. 1, 15 p. 31, 2. adversum: CHALC. comm. 41. de: HIL. trin. 10, 22. in *aliquem:* HIL. trin. 8, 52. 11, 10. NON. p. 256 -are iterum aestimare. HIER. in Is. 14, 5 p. 248 parabola ... quae alteri παραβάλλεται, id est -atur. GLOSS. συγκρίνω. -at adsimilat, confert.

A *absolute:* CIC. Pis. 3 nihil -andi causa loquar. de orat. 1, 11 si diligenter et ex nostrorum et ex Graecorum copia -are voles. rep. 1, 55 in -ando. LIV. 28, 21, 2 ex quo *genere hominum* lanistis -are mos est. SEN. contr. 9, 2, 14 quod fecit foedius est: et -vit. SEN. benef. 2, 28, 1 invidia quae nos inquietat, dum -at. QVINT. inst. 8 pr. 29 ista quaerendi, iudicandi, -andi anxietas. decl. 297 p. 174, 13 antequam -o. GRAN. LIC. p. 33, 13 et culpat et -at disserendo. PAPIN. dig. 36, 1, 52 in ea hereditate filio militi -ari debuit, si ... agi oporteret. TERT. apol. 46 si de fide -em. *de comparatione adi.*: PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 125, 3 quae nomina -andi fuerint (ROMAN. Char. gramm. I 125, 4 nomina -andi).

B *aliquem:* **1** *proprie et generatim:* TER. Eun. 681 ne -andus hic quidem ad illumst. CIC. Quinct. 2 ut ego ... cum patrone ... -arer. S. Rosc. 1 neque aetate neque ingenio ... cum his ... -andus. Verr. 5, 121 non ut hominem cum homine -etis (dom. 130 *cf. p. 2019, 68* Brut. 294. PETRON. 40 -andos illi homines non fuisse. *cf.* APVL. mund. 27 inter se -antur summus ... divom et homo ignavus et pessimus [*syn.* componi]. LACT. inst. 1, 22, 14 infantibus. PS. HIL. libell. 19 non cum hominibus -o, sed cum angelis sanctis simillimum recognosco. MAXIMIN. c. Ambr. 39 Christo. VVLG. Iob 22, 2 deo. psalm. 48, 13 [παρασυνεβλήθη] iumentis. *cf.* AVG. civ. 8, 23 pecoribus. 16, 36 non ex bonis singulis inter se homines -are. CLAVD. MAM. anim. p. 54, 4). CIC. Font. 27 non ... cum summis civitatis nostrae viris ... quisquam amplissimus Galliae -andus est (Marcell. 8 cum summis viris). Deiot. 31 Castorem cum Domitio. Phil. 2, 117 cum illo ... te conferre possum, ceteris vero rebus nullo modo -andus es. de orat. 1, 30 cum maioribus natu (*opp.* anteponerentur). rep. 1, 9 cum quibus -ari sordidum ... sit. Brut. 229 cum ... minoribus. 293 Attico Lysiae Catonem nostrum (CAPITOL. Max. Balb. 7, 7). orat. 96 nisi coram erit -atus ille fortior. part. 49 *testes* -andi ... cum superiore auctoritate testium. nat. deor. 1, 15 cum excellentibus ... Graecis. 1, 58 paucos tecum Epicureos. epist. 7, 23, 2 Bacchas istas cum Musis Metelli -as. 12, 7, 3 ut neminem tibi anteponam, -em paucos. 12, 30, 7 honore ... cum ignominia dignis non erant -andi. ad Q. fr. 3, 4, 2. HIRT. Gall. 8 praef. 9 me ... cum Caesare. BELL. Alex. 15, 1 magis cum nostris hominibus quam cum Graecis. SALL. Iug. 85, 13 cum illorum superbia me. NEP. Iph. 1, 1 aetatis suae cum primis. LIV. 9, 17, 5 ab ducibus -andis (28, 28, 15 exercitus exercitui an duces ducibus). 9, 37, 6 nec hostem hosti nec multitudinem multitudini (TAC. Agr. 25 *cf. p. 2020, 65*). 21, 43, 12 illi vobis -andi. POMP. TROG. Iust. 38, 7, 1 nobilitate illis -etur (*syn.* conferatur). SEN. contr. 2, 4, 9 ipsum sibi. 9, 6, 14 inter se duas reas. 10, 2, 11 qui ei et -atur et praefertur. SEN. dial. 4, 16, 3 fraudulentis ... et versutis -antur *iracundi.* benef. 2, 29, 3 ea animalia -at nobis. 5, 3, 3 dantem et accipientem. clem. 1, 11, 1 -are nemo mansuetudini tuae audebit divum Augustum. epist. 9, 18 illos sibi. Tro. 1023 est miser nemo nisi -atus. CVRT. 8, 4, 25 quibus forma praeter Roxanen -ari nulla poterat. PLIN. nat. 9, 122 histrioni. 33, 137 Croeso. 35, 134 Niciae -atur et aliquando praefertur Athenion. MART. 4, 23, 3 Graium nos epigramma -vit. 5, 37, 12 cui -atus indecens erat pavo. QVINT. inst. 2, 20, 4. 7, 2, 22 persona alieni cum persona matris temere -aretur (7, 2, 25 decl. 304 p. 193, 15. CALL. dig. 26, 2, 18 inter se). 12, 10, 24 *Periclem* fulminibus et caelesti fragori -ant comici (*cf.* 12, 10, 65). decl. 260 p. 64, 21. PS. QVINT. decl. 9, 6 quod videbar cuique -atus. IVV. 6, 436 committit vates et -at. 11, 130 qui me sibi -at. 13, 66 hoc monstrum puero vel mirandis sub aratro piscibus inventis et fetae -o mulae. 14, 20 nullam Sirena flagellis -at. TAC. dial. 18

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sic *Catoni* seni -atus C. Gracchus plenior et uberior. hist. 1,7 imperatores forma et decore corporis -antibus (AMM. 27, 6, 15 cum ... lectissimis). PLIN. epist. 1, 22, 6 quemquam ex istis ... huic viro. 3, 5, 19 si -er illi. 8, 14, 21 eos ... absolventibus primum, mox inter se -ari. 9,19,6 Frontinum in hoc ipso. paneg. 44 quis -ari tibi non reformidet? 89 -atus filio tuo vinceris. SVET. gramm. 18. FRONTO p. 31, 8 N. me ... illis -atum ... Theopompum aequiperare posse. PAPIN. dig. 20, 1, 3 pr. creditor non bene legatariis per omnia -atur. APVL. met. 7, 5 *iuvenem* nescio an ulli praesentium -andum (HIST. Apoll. rec. A 13). mund. 27 ut inter se -antur summus ... divum et homo ignavus. MIN. FEL. 35, 5 si vobiscum christiani -emur. 37, 5 viros cum Mucio. TERT. adv. Hermog. 6 *deus* nemini -andus (AVG. civ. 4, 27. CLAVD. MAM. anim. p. 69,7 non potest -ari quasi ad aliud). adv. Marc. 1,4 *rex* -atus ... ad deum excidet iam de summo magno translato in deum (IVST. 25, 5,3 Pyrrho). ITALA gen. 30, 8 (Lugd.) -vit (*συνεβάλετο*) me *deus* sorori meae (VVLG. cum sorore mea) et potens facta sum. II Cor. 10,12 (cod. d) non enim audimus (*pro* audemus) coniungere nos aut -are (*ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι*, VVLG. inserere aut -are nos quibusdam). PORPH. Hor. carm. 1, 36, 20 *quaedam* hederae. SOL. 1, 83 piscator ... proconsuli ... praeter alia etiam rictu oris -batur. 52, 35 *ealen* hippopotamis. PANEG. 9, 24 alios ex proximo tempore. CAPITOL. Pius 2, 2 merito Numae. LACT. inst. 2, 4, 27 Dionysio. IVST. 1, 7, 14 nullus ... fortunae Candauli -andus. HIL. c. Const. 13 cum patrem et filium ex nominibus potius quam ex natura -asset (syn. 38 exaequamus vel -amus filium patri. 51 non -atur nec coaequatur filius patri). in Matth. 24,7 sepulcris ... eos. trin. 9, 2 ignorans non -andus sit ad scientem. 10, 22 qui esset in dei forma, de contrariis -atur. 11,10 per eundem patrem exaequamur in filios et per eundem deum -amur in servos. OPTAT. 3, 3 p. 76,6 principi episcoporum. AVSON. Symm. epist. 1, 32 ut -atus tibi non sordeat? AMM. 16, 7, 8 cui spadonum veterum hunc -are debeam. MAXIMIN. c. Ambr. 15 Iesum ... non ... connumerari vel -ari mittenti. HIER. epist. 49, 9 virgines et viduas. VVLG. num. 13,34 quibus -ati quasi locustae videbamur. AVG. civ. 2, 14 Platonem ... nec cuiquam christiano homini. SVLP. SEV. dial. 1, 26,1. PROSP. in psalm. 140, 6 indices eorum, ... si petrae iungantur, id est si Christo -entur. SEDVL. op. pasch. 2, 5 sola placens singulariter Christo nulli -aris exemplo. ENNOD. epist. 9, 4, 1 p. 231, 6 loco et opibus divisi nec diligentiae lege -antur. APRING. in apoc. 21, 18 vitro mundo *sanctos*. VEREC. in cant. 1, 12 in quibus (*virtutibus*) domino nemo umquam poterit -ari. CASSIOD. in psalm. 96, 4 *prophetas* in scripturis divinis frequenter legis nubibus -atos.

obi. se: CIC. Quinct. 93 non -at se tecum ... Quinctius. Flacc. 61 tum se ipsi expendant, tum cum his -ent. Pis. 63 me tecum. CAES. Gall. 6, 24, 6 ne se quidem ipsi cum illis virtute -ant. HOR. sat. 1, 1,112 neque se maiori pauperiorum turbae -et. LIV. 28, 43, 6 se non cum praesentibus modo, sed cum omnis aevi claris viris. 37, 53, 20 nulli ... non ausim me -are. QVINT. inst. 1, 2, 18 se nemini. TERT. nat. 1, 18 veteribus vos -ate. PORPH. Hor. carm. 4, 2, 27 Pindarum ... cycno -vit, ita se api. HIL. in Matth. 13, 4 grano sinapis se ipsum dominus -vit. AVSON. 335,7 -et se atque me, occupatum cum otioso. AVG. civ. 12,18 non illum (*deum*), sed se ipsos, nec illi, sed sibi -ant. SVLP. SEV. dial. 1, 8, 3 ut se ~~illum~~ omni scientia nemo audeat -are. *his adde*: CATVLL. 61, 65 quis huic deo -arier ausit (*ter*). SEN. contr. 3 praef. 18 si -ari illis volo. 2 *speciatim i. q. adversum constituere (sc. pugna sim.)*: *absolute*: VVLG. I Macc. 10, 71 descende ad nos in campum et -emus illic invicem (*συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς*). *aliquem*: SVET. Cal. 35 hunc ... Thraeci et mox hoplomacho -vit. CAPITOL. Maximin. 3, 4 fortissimos milites ei -ari iussit. IVST. 6, 2, 7 par ducum.

C *aliquid*: RHET. Her. 2, 28, 45 in -andis rebus (4, 2, 4 res omnes volent cum re -are. CIC. dom. 130 *v. infra l. 68*. QVINT. inst. 5,11, 23 decl. 274 p. 121, 9. FRONTO p. 212, 9 N. assimulandae -andaeque. TREB. Claud. 2, 6 nostris temporibus. HIL. in Matth. 18, 2. MAXIMIN. c. Ambr. 47 non -atas res, sed differentes affectus defendebat). CIC. inv. 1, 82 aliud de eo, quod -bitur, et de eo, quicum -bitur, existimare oportere. 2, 75. 174 hasce ... inter se saepe necesse est -ari. Quinct. 58 litterae ... testes tot ... cum astipulatore tuo -buntur. leg. agr. 2, 96 Veios ... cum Calibus. dom. 130 hominem cum homine et tempus cum tempore et rem cum re (STAT. silv. 1, 6, 39 *cf. p. 2020, 52*. QVINT. inst. 7, 2, 25). Mil. 55 iter ... latronis cum Milonis impedimentis. Marcell. 16 non ... causae sunt inter se, sed victoriae -andae (NEP. Them. 5, 3 *victoriam* cum Marathonio ... tropaeo. VAL. MAX. 3, 6, 6 victoriae ... victorias. QVINT. inst. 7, 2, 25). Phil. 2, 33 invidiam ... cum laude. 5, 49 nihil cum hac gloria (Lael. 103 cum amicitia Scipionis. HOR. epist. 2, 1, 65 illis [*opp.* anteferat]. HIL. epist. ad fil. 3 ei. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4). de orat. 1, 8 ne quis forte cum aliis studiis ... magis hanc dicendi rationem quam cum imperatoris laude ... -andam putet (VLP. dig. 2, 13, 6, 1). 2, 172 maiora. orat. 138 similitudines (Tusc. 4, 23 morbis. off. 1, 11. QVINT. inst. 9, 1, 44 ut -et similitudines, ut utatur exemplis. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 228, 3 aerariam similitudinem flagitiis). orat. 220 verba verbis. 234 orationis ornamenta. part. 7 naturae rerum aut facultates -antur (QVINT. inst. 7, 2, 25 personae, causae, facultates, tempora, instrumenta, testimonia -antur). top. 43 par pari -atur. fin. 1, 62 stultorum vitam cum sua (Tusc. 5, 64 cum ... vita. SEN. benef. 3, 17, 4. COLVM. 8, 16, 2 urbanae vitae ... villatica. VOPISC. Aurelian. 42, 6 vita et mors). fin. 3, 25 medicinae ... ultimum cum ultimo sapientiae. 5, 34 nec auctoritatem cum animi partibus. Tusc. 1, 2 *virtus* cum maioribus nostris. 2, 30 nec malum ... cum turpitudinis malo. 5, 38 humanus ... animus ... cum alio nullo nisi cum ipso deo ... -ari potest (TAC. Agr. 41 *cf. infra l. 66*). fin. 3, 34 bonum non accessione neque crescendo aut cum ceteris -ando ... sentimus et appellamus bonum. Cato 14 equi fortis ... senectuti -at suam. 50 epularum ... voluptates cum his voluptatibus (64). nat. deor. 2, 148 ex quibus collatis inter se et -atis. 3, 18 quae ... cum pulchritudine mundi -bas. div. 1, 7 argumenta cum argumentis (QVINT. inst. 7, 2, 23 inter se). off. 1, 152 haec ... inter se. 3, 2 nec hoc otium cum Africani otio nec haec solitudo cum illa -anda est. 3,12 quod utile videretur, cum eo, quod honestum est. Tim. 14 ut, quod medium sit, ut ei primum proportione, ita id postremo -etur. 15 deus ... ea ... inter se -aret et proportione coniungeret (*ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεργασάμενος*). Att. 12, 25, 2 Drusianis vero hortis multo antepono *hortos aliquos* neque sunt umquam -ati. epist. 3, 6, 1 meum factum cum tuo (VELL. 2, 92, 5 factum ... gloriae). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4, 4 alia omnia ... cum quolibet antiquorum. CAES. Gall. 1, 31, 11 neque enim conferendum esse Gallicum cum Germanorum agro neque hanc consuetudinem victus cum illa -andam. NEP. Timol. 3, 6 nullius umquam consilium non modo antelatum, sed ne -atum quidem est. VARRO ling. 10, 82 singularis est vocabuli series neque habet, cum qua -ari possit. LIV. 1, 5, 6 -ando aetatem eorum (SEN. dial. 6, 21, 2 omni tempore. QVINT. inst. 6 pr. 5 meae *aetati*. decl. 322 p. 266,19 aetates. SVET. vita Lucani p. 50 aetatem et initia sua cum Vergilio. HERMOG. dig. 40, 16, 5, 1). LIV. 3, 26, 2 ut -ati ad eam *vastitatem* prope intacti bello fines Romani viderentur. 9, 19, 1 copiae copiis -entur. 10, 46, 4 spolia ... paternis spoliis. 21, 19, 3 foedus ... cum Lutatii priore foedere. 22, 54, 11 cladem ... proelio navali acceptam. 28, 28, 15 utrum exercitus exercitui an duces ducibus an dignitas an causa -ari poterat? (QVINT. inst. 7, 2, 25 *p. 2019, 83*. PANEG. 3, 10 fortunae causaeque). GRATT. 182 fraudes. VITR. 2, 9, 5 singula genera principiorum proprietatibus (FRONTO p. 21, 5 N.). *et sim. saepe*. SEN. contr. 1, 4, 5 non -assem patri legem (VAL. MAX. 7, 2, 14 leges araneorum telis. QVINT. inst. 3, 6, 87 inter se decl. 266 p. 86, 3). 2, 6, 1 utriusque ... -etur luxuria. 7, 4, 3 inter se commoda patris et matris. suas. 2, 19, 20 hoc ... priori. VELL. 1, 11, 6 felicitatem fortunae Metelli. 2, 78, 3 gravissimi -andique antiquis exempli auctor. VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 specimen ... maximis patriae suae laudibus. SEN. Phaedr. 800 Phoebo colla licet splendida -es. dial. 5, 5, 3 *ira* -anda cum pessimis *malis* est. 9, 8, 1 omnia alia. benef. 3, 8, 3 inter se ista. 5, 10, 2 quod -atur, sine altero non intellegitur. COLVM. 3, 2, 7 etiamsi degenerent vites sibi -atae. SCRIB. LARG. 38 si pondera aut effectus -are voles (HIL. myst. p. 18, 5 iunge personas, -a effectus, gesta intuere). PLIN. nat. 1, 6, 38 terrae per mensuras -atae (TAC. Agr. 25 *v. infra l. 65*. CHALC. comm. 59 cum universae rei magnitudine). 3, 67 urbis magnitudinem ... ei. 7, 132 numerus dierum (CHALC. comm. 41 numero ad numerum -ato. *ibid.* octo numerus adversum sex ... -atus. BOETH. arithm. 1, 13 p. 30, 14 ad alios -atus) -atur, ubi quaeritur pondus! SIL. 15, 506 Germani ... vias divinis -at ausis. STAT. silv. 1, 6, 39 saecula -a, Vetustas, antiqui Iovis aureumque tempus. 3, 4, 9 sine dulce nitentes *capillos* -et atque diu fratris putet esse Lyaei. MART. 3, 93, 6 cum -ata rictibus tuis ora ... habet corcodilus angusta. 7, 45, 10 discrimina. QVINT. inst. 1, 2, 15 incommodum ... commodis. 6, 5, 3 consilium ... ratio est ... plura perpendens et -ans. 7, 7, 2 colliduntur ... aut pares inter se, ut si optio tyrannicidae et viri fortis -entur, ... aut secum ipsae *eqs.* decl. 269 p. 101, 7 non est tam aequum -ari fidem tormentorum. 298 p. 179,12 vestris nivibus meos fontes. PS. QVINT. decl. 1, 12 *syn.* perpendere. FRONTIN. aq. 16 molibus *aquarum* pyramidas ... otiosas. strat. 1 praef. qui probatis eam *inventionem* experimentis -bit. IVV. 12,121 nec -o testamento (*i. hereditati*) mille rates (*i. totam classem Agamemnonis*). TAC. Agr. 24 spatium eius *Hiberniae*, si Britanniae -etur, angustius. 25 cum ... hinc terra et hostis, hinc victus Oceanus militari iactantia -arentur 41 vigorem et constantiam et expertum bellis animum cum inertia et formidine eorum *eqs.* dial. 7 fama et laus cuius artis cum oratorum gloria -anda est. 13 ne fortunam quidem vatum et illud felix contubernium -are timuerim cum inquieta et anxia oratorum vita (PANEG. 3, 10 fortunae causaeque). PLIN. epist. 1, 16, 3 *orationes* facile cuilibet veterum. paneg. 14 *montes*. FLOR. Verg. p. 186 vites affectat et -at areas. AFRIC. dig. 16, 1, 19, 5 quae postea non recte -ari ait (39, 2, 44, 1 inter se). FRONTO p. 8, 13 N. aggeres manu ac ratione constructos montibus. p. 103, 23 *obsequia* cum praesentibus officiis. GELL. 2, 23, 22 cum haec Caecilii seorsum lego ... cum ... Graeca -o et contendo. APVL. flor. 9 p. 29 *dictum* cum torno et cothurno ⟨ad⟩ verum. met. 5, 6 meum spiritum nec ipsi cupidini. 9, 16 amatorum diversum ingenium. ITALA (cod. d) *et* VVLG. I Cor. 2, 13 spirit(u)alibus spirit(u)alia -antes (*συγκρίνοντες*. *cf.* HIER. epist. 36, 10). TERT. anim. 2. bapt. 8 baptismus diluvio. adv. Hermog. 4 *materiam* deo. adv. Marc. 4, 21 -ata multitudine et pabuli mediocritate. nat. 2, 12 gradus ad gradus -antur. VLP. dig. 11, 6, 1, 1 lata culpa plane dolo -bitur. *et sim. saepe apud* ICTOS. PORPH. Hor. carm. 2, 5, 9 immaturae uvae -ans viridem ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

puellae virginitatem. Sol. 9,8 quod merito ad istas eminentias -etur. 33,8 hanc arborem ... alii lentisco, alii mage terebintho -bant. Paneg. 2,10 quod -em vobis. Arnob. nat. 1,28 quod sibi -atas animantium vilium conspiciunt sanctitates. Ivst. 4,3,1 facinus nulli tyranno -andum. Chalc. comm. 73 circulos ... medios tres verticulis. Hil. epist. ad fil. 3 *bis*. in Matth. 4,21 concupiscentia efficientiae -etur. trin. 8,52 non est ... naturae a se alienae neque per creationem in deum -atae. Optat. 5,1 p. 120,8 contra hanc *rem* diversa. 5,7 p. 134,4 ad res divinas ... artes -emus humanas. Avson. 17,7 formam cum capillo. Amm. 17,1,14 memorabili bello, -ando Punicis et Teutonicis. Hier. epist. 49,2 quod nuptias virginitati subicio, laudetur ille, qui -at. 64,22 ne meam stillam illius flumini -etis. Vvlg. Iob 13,12 memoria vestra -bitur cineri. 41,24 non est super terram potestas, quae -etur ei. Avg. civ. 1,4 asylum illud ... Iovis ... cum memoriis nostrorum apostolorum. 1,35 *civitas dei* alienis a contrario -atis clarius eminebit. 2,20 hanc rem publicam ... domui Sardanapali. Svlp. Sev. epist. 3,21 -etur ... saecularis illa pompa non dicam funeris sed triumphi. Mart. Cap. 5,501 ipsius scripturae secum aut cum causa qualitas -atur. Prosp. in psalm. 118,105 verbum propheticum lucernae. Nicet. spir. 17 -a huic sententiae illud *eqs.* Sidon. epist. 1,4,3 declamatiunculas pannis. Clavd. Mam. anim. p. 128,12 plura istic eiusdem legas innumeris -ata. Boeth. arithm. 1,9 p. 20,17 coacervata quantitas partium numeri totius termino -atur. 1,15 p. 31,2 si solos duos contra tres -es, pauciores sunt. in Porph. comm. pr. 2,3 p. 91,7 rationale atque mortale ad superiora. herm. pr. 1,7 p. 86,11 si universalis negatio particulari affirmationi -etur, repperiuntur opposita. Apring. in apoc. 1,10 omnis humanitas ... divinis sanctionibus -ata, divinis vocibus adaequata, nequaquam parilitatem praesentiae aut vultus praestat intuitum. Cassiod. in psalm. 64,9 congrue fundo maris -ata sunt corda dementium.
adversum statuere translate: Rvt. Nam. 1,267 haec ... Pieriis spiracula -at antris ... ager. *cf. p. 2019,54.* se: Ov. am. 1,8,33 est etiam facies, quae se tibi -et illi.

D *seq. enuntiatum: interrogativum*: Liv. 2,32,12 -ando hinc, quam intestina corporis seditio similis esset irae plebis in patres, flexisse *Menenium* mentes hominum. Sen. dial. 6,21,3 si inspecto quanto quis vixerit spatio, -veris, quanto non vixerit. benef. 6,6,1 licet mihi inter se -are, quantum profuerit mihi quisque aut quantum nocuerit. Tac. ann. 3,5 qui publici funeris pompam requirerent -arentque, quae in Drusum ... honora et magnifica Augustus fecisset. Tert. pudic. 15 -a denique, an eius sit dicere *eqs.*
enuntiatum relativum: Sen. benef. 7,10,6 quidquid habet, ei, quod cupit, -et. Colvm. 6,37,4 posset huic aliquatenus -ari, quod progenerat onager. Plin. paneg. 53 muneribus tuis omnibus -o, multis antepono, quod licet nobis ... vindicari. *nota fere i. q. aestimare*: Acc. trag. 309 proin tu id cui fiat, non qui facias -a. Cic. off. 2,16 qui ... -at quanto plures deleti sint homines hominum impetu ... quam omni reliqua calamitate.

synonyma et iuxta posita: coaequare, committere, componere, conferre, connumerare, contendere, exaequare, inserere, intueri, iudicare, iungere, perpendere, quaerere, subicere. *opposita*: anteponere, praeferre, separare.

part. perf. pass. subst. **comparātus,** -ī *m.* *sensu II*: Gloss. -us assimulatus. *neutr. pl.*: Hil. trin. 4,41 quid exaequata discriminas? quid -a discernis?

part. perf. pass. adv. **comparātē:** *i. q. comparando, comparatione adhibita*: Cic. top. 84 cum quaeritur quale quid sit, aut simpliciter quaeritur aut -e; simpliciter: expetendane sit gloria; -e: praeponendane sit divitiis gloria.

derivata: comparabilis, comparativus, 2. comparatio, 2. comparator, comparatus. *Mertel.*

compars, -rtis *m. a* com *et* pars, *cf.* comparticeps. *i. q. particeps, socius*: Gloss. IV 323,7 -em participem (compotem *confert Nettleship p. 415*). Avg. c. Petil. 2,45,105 si istae sunt partes, nihil nobis praeiudicant nomina -is.

comparticeps, -cipis *adi. a* com *et* particeps. Hier. in Eph. 3,6 p. 644^{A} -s ... appellatur, qui cum aliis est particeps. *ibid.* puto in scripturis participem in bonam, -em in malam partem accipi. Gloss. IV 435,20 coniuga conibulus -s. 1 *adiect. i. q. particeps: c. genetivo*: Itala (cod. g) *et* Vvlg. Eph. 3,6 gentes esse coheredes et concorporales et -es promissionis (συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας. cod. d participes. *cf.* Hil. in psalm. 60,6 quia -es et concorporales et conformes eius effecti sint. 68,14 cum coheredes et concorporales et -es Christo gentes fierent. Hier. in Eph. 3,6 p. 588^{D}. 591^{A}). Hil. syn. 2 vosque -es exilii mei. Lvcif. Athan. 2,14 p. 173,19 insaniae meae. Hier. in Eph. 5,7 p. 644 particeps sive -s diffidentiae. Avg. in psalm. 26,2,21 non particeps veritatis tuae, sed -s mendacii adversus te. Max. Tavr. serm. 47 ut suae nos -es efficeret gloriae. Leo M. serm. 29,3 sint humilitatis Christi -es. *absol. (vel c. dat.): supra l. 73.* 2 *subst. i. q. socius, consors: absol.*: Lvcif. moriend. 14 p. 315,24 tu ergo et omnes -es tui. Avg. fid. et symb. 5,12 quos -es et coheredes suos esse dignatus est. in euang. Ioh. 18,1 inter consortes et -es suos. *c. gen.*: Lvcif. moriend. 10 p. 304,28 cum ... sacrilegii tui -bus (*syn.* satellitibus). Didasc. apost. 1,10 coheredes et -es dilecti pueri eius.

comparticipātio, -ōnis *f. a* comparticipari. *i. q. participatio*: Hier. in Eph. 3,5—7 p. 591 ubi una -o est.

comparticipor, -ātus sum, -ārī *cf. c.* participare *et c.* comparticeps. 1 *intransitive (?) i. q. participem esse cum aliquo*: [*legitur nonnisi locis dubiis: aliquo*: Severin. doctr. p. 129 qui ... in divinis te -atur (tecum participatur *cod. Pal.*), debet et in humanis particeps esse. *de re*: Possid. vita Aug. 23 altari deservientes de eodem -ari (compartiri *codd., cf.* Vvlg. deut. 18,1 non habebant ... partem et hereditatem cum). Pass. Petr. Paul. long. 62 peto ut -entur (*U*, participentur *al.*) mecum de gratia tua.] 2 *transitive i. q. participem reddere, dare alicui aliquid*: Arnob. in psalm. 44 p. 388^{C} Christus est prae omnibus participibus, quibus hoc -atus est nomen. [Ambr. epist. 66,11 nobiscum participato *codd. omnes*, nobis -ato *edd. ante Maurinos*.]

compartior, -ītus sum, -īrī *a* com *et* partiri. *i. q. partiri cum aliquo*: Gloss. συμμερίζομαι. -itur συμμερίζεται. Vvlg. Sirach 1,24 scientiam et intellectum prudentiae sapientia (sapientiae *Amiat.*) -etur (ἐξώμβρησε). Corp. V 532,16 munera decurionatus iam ut pauci⟨s one⟩rosa honeste de pl⟨e⟩no -iamur. *fort. i. q. participem esse?* Possid. vita Aug. 23 *v. supra l. 8.* *Simbeck.*

comparturio, -īre *a* com *et* parturire. *i. q. una (cum altera) parere, parturire*: Ambr. epist. 35,2 omnis ... -iat illum fortasse spiritum salutis ... subiectam creaturam omne dixerit congemiscere et -ire. *Mbr.*

compartus *v. p. 208,69.*

compāsco, (-pāvī), -pāstum, -ere (compāscor, -pāstus sum, -ī) *a* com *et* pascere. *de depon. v. infra l. 38 sq.* 1 *i. q. simul pascere*; Gloss. II 446,54 συννέμω (*usurpatur absolute, c. obi. sub 2 et 3*): Lex agr. (Corp. I 200) 25 neive *quis* defendito quo mi⟨nus quei v⟩elit -ere liceat *in agro compascuo*. Cic. top. 13 si compascuus ager est, ius est -ere (Qvint. inst. 5,10,86 quod compascuum est, -ere licere). Scaev. dig. 8,5,20,1 plures ex municipibus ... saltum communem, ut ius -endi haberent, mercati sunt.
de ostreis: Plin. nat. 32,61 Brundisina *ostrea* in Averno -sta. *cf. l. 42.* *accedit dativus*: Hier. hom. Orig. in Luc. 12 p. 279 pastor bonus, qui habet secum pastorem optimum -entem sibi.
2 *i. q. depascere*: a *activum*: Varro rust. 2 praef. 5 pabulum in fundo -ere quam vendere ... magis expedit. b *deponens*: Varro rust. 1,53,1 oportet aut domi legere stipulam aut ... -i.
translate: Schol. Stat. Theb. 11,235 (*de Hercule*) 'accedere vestes' (*a Deianeira datas*): per membra -i. 3 *i. q. pascendo depellere (famem)*: Plin. nat. 9,169 ostreas ... famem longae advectionis a Brundisio -ere in Lucrino (*cf. l. 34*). *cf. etiam* 2. compesco.
deriv.: compascuus, compastio, compastor.

compāscuus, -a, -um [*cf. c.* compascere *et c.* pascuus. *Th.*].
legitur nom. sing. -uos: Sent. Minuc. (Corp. V 7749) 33 Lex agr. (Corp. I 200) 25. *acc. sing.* -uom: Lex agr. (Corp. I 200) 14. *legitur inde a* Sent. Minuc. *a. 117 et* Lege agr. *a. 111 a. Chr.* *de re v. Voigt, Abhandl. d. K. sächs. Ges. d. Wissensch. phil.-hist. Kl. 10 p. 229 sqq.*
1 *adiectivum*: a ager -us; *cf.* Pavl. Fest. p. 40 -us ager, relictus ad pascendum communiter vicinis (Isid. orig. 15,13,9 Gloss. V 184,8): Sent. Minuc. (Corp. V 7749) 33—34 quei ager -os erit, in eo agro quo minus pecus ⟨p⟩ascere Genuates Veituriosque liceat ita utei in cetero agro Genuati -o niquis prohibeto. Lex agr. (Corp. I 200) 14 quei in agrum -om pecudes maiores ... pascet. 25 neive is ager -os esto. Cic. top. 13 (*v. supra l. 31 et cf.* Qvint. inst. 5,10,86 quod -um est, compascere licere). Hyg. grom. p. 117,3 quod genus agrorum, id est -orum, etiam nunc ... incidere potest. b *i. qui in iisdem pascuis est*: Apvl. met. 4,1 nec me cum asino vel equo meo -us coetus attinere potuit.
2 *subst. i. q. ager compascuus*: a compascua, -ae *f.*: Hyg. grom. p. 116,26 in formis locorum talis ascriptio, id est 'in modum -ae' aliquando facta est et 'tantum -ae'. b compascuum, -ī *n.*: Scaev. dig. 8,5,20,1 aliquid iuris secum huius -i traxerit.
saepius plur.: Sic. Flacc. grom. p. 157,9 inscribuntur et *quaedam* -a, quod est genus quasi subsecivorum sive loca quae proximi quique vicini, id est qui ea contingunt, pascua (*excidit verbum aliquod velut* habent *sim.*). Frontin. grom. p. 15,6 ea -a multis locis in Italia communia appellantur. Hyg. grom. p. 117,18 in his agris *divisis et assignatis* et subseciva sunt, et aliquando -a *eqs.* p. 120,16. lim. grom. p. 201,12 si qua -a aut silvae fundis concessae fuerint. p. 201,16 cum plus terrae ... superesset, proximis possessoribus datum est in commune nomine -orum. p. 202,2 -a fundi acceperunt. p. 202,3 *haec* in forma '-a publica Iuliensium' inscribi debent.

compassibilis, -e [*a* compati, compassus. *Th.*]. *i. qui simul pati potest*: Tert. adv. Prax. 29 p. 286,9 si impassibilis *est* pater, utique et incompassibilis; aut si -is utique passibilis. 29 p. 286,11 times dicere passibilem quem dicis -em. Phoebad. c. Arrian. 19 cur maluerint -em Christum quam ... passibilem confiteri (*cf. p. 2024, 36. 50 sqq.*).
adv. **compassibiliter:** Epist.* pontif. 243 (Ps. Damas.) praef. Migne 23,425^{A} eadem vos cum apostolo -r dicere *eqs.*
deriv.: incompassibilis.

***compassio,** -ōnis *f. a* compati. Gramm. suppl. p. 181,33

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a 'patior' mutatur perpetior, manet compatior; sic itaque consparsio sicut -o et dispersio ... sicut perpessio. *legitur pluralis*: HEGES. 5, 53 l. 158 ORIBAS. syn. 7, 22 (*v. infra l. 66*) NOVELL. Iust. 6, 8. PRISC. gramm. II 550, 5 -em quam Graeci συμπάθειαν vocant. *legitur inde a* TERT.

1 *i. q. actus compatiendi, passio simultanea*: **a** *sensu strictiore*: TERT. resurr. 40 p. 84, 18 quod pro -e *carnis* promittitur. HIL. in Matth. 15, 8 in ieiuniis ... demorantes quadam domino -is societate iunguntur. syn. 79 duos esse, qui passi sunt: id enim -o testatur. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 36 nostris infusa visceribus *anima* -e corporis huius ingemuit (*sim.*: incarn. 4, 24 si credas susceptionem corporis, adiungas divinitati -em. OP. imperf. in Matth. 13 p. 702 *deus* filium suum per ... humanae -is opprobria traducit.) AMBR. hex. 6, 9, 61 (*de cerebro*) quod ... molle, ad -em aptius est. in psalm. 118 serm. 8, 13 ubi hereditas Christi est, ibi debeat esse -o. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 144 alium *furorem* ex alienatione mentis et corporis -e. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 3 ab eo (*i. Paulo*) discipuli in -is causa divisi. epist. 5, 43 neque ... nostri maeroris sordes mundabitis, nisi ipsi quoque per -em manum ... inquinetis. moral. 11, 38 peccata hominum sine -e discutere. *adde*: AMBR. bon. mort. 6, 25 modulator compatitur organo suo: et ideo honesta modulare, ut sit honesta -o. *nota de rebus inanimis*: TERT. resurr. 3 p. 29, 24 -o sententiarum. AMBR. Abr. 2, 3, 9 quaedam stellis ad terrena -o est. *ibid.* quorum aegrescit -e. hex. 2, 1, 1 (*de mundo*) quae discreta natura sunt ... velut individua -e nectantur. PRISC. gramm. II 550, 5 omne ... nomen ... vel genetivum sequitur casum vel dativum figurate per -em.
b *sensu latiore fere i. q. miseratio, misericordia*: TERT. pudic. 3. HIL. in psalm. 56, 7 per -is fidem. AMBR. paenit. 1, 1, 2 contemptui se, non -i medico suo putet futurum. 1, 15, 81 virilis misericordiae aut -is. HEGES. 3, 2 l. 65 quadam misericordiae -e (HIER. epist. 112, 12 quae ibi dicuntur -e misericordiae, non simulatione fallaciae. PASS. Petr. 6). HEGES. 5, 53 l. 158 vincamus -es parentum, affectus necessitudinum. HIER. epist. 128, 4 Moyses -is loquebatur affectu (PS. RVFIN. in Am. 6, 3—6 nullum Iuda misericordiae, nullum -is sensit affectum). PELAG. in I Cor. 12 p. 756^{C} -em et congratulationem in contraria permutamus. RVFIN. Basil. reg. 46 non ira erga eum moveatur, sed miseratione et -e. PS. RVFIN. in Am. 6, 3—6 -em ... quam in pectoribus ... noverat solere cooriri. PAVL. NOL. epist. 13, 1 munimentum animae dimicanti fraterna -o ferat. 15, 1 in cubili -is (*opp.* lectum doloris). AVG. in psalm. 122, 1 -e caritatis. serm. 280, 6 sequamur martyres, si non passione, -e. PS. AVG. serm. 105, 4. HESYCH. in lev. 16, 2 p. 984^{B} -em salutarem. PETR. CHRYS. serm. 3 p. 192^{A}. 124 p. 541^{C} dives sumeret ... caeleste de terrena -e consortium. POMER. 2, 5, 2 pia animi -e (GREG. M. epist. 4, 1 eorum necessitatibus pia -e concurrere). FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 30 ibi est ... unitas -is, ubi est unitas naturalis. *ibid.* ad huius nos gratiam -is hortatur. MVTIAN. Chrysost. hom. 4, 5 in ipsa -e, in dolore philosophantem (*ibid.* sine -e philosophantem). VEN. FORT. carm. 5, 6, 1. GREG. M. epist. 8, 15 sacerdotali eum -e debeas adiuvare. in Ezech. 1, 11, 2 moral. 3, 24. THEOD. MOPS. in II Tim. 2, 12 quae *lucra* ex -e solent acquiri. DIONYS. EXIG. Procl. or. 13 amans misereri ea, quae -is sunt, ... publicans. FACVND. defens. 2, 4 p. 573^{C} -o ... aciem oculorum obtundit. 11, 6 p. 815^{C} nec humanam -em ... denegemus. *inde fere i. q. studium, benevolentia*: NOVELL. Iust. 6, 8 propter aliquas ... -es (προσπαθείας) aut beneficia. *indicatur cui (rei vel homini) compatiatur*: *genetivo obiectivo*: AVG. civ. 9, 5 quid est ... misericordia nisi alienae miseriae quaedam in nostro corde -o. *ibid.* miseris sine miseriae -e subveniant. serm. 264, 3 -e humanitatis. PS. AVG. serm. 81, 1 -em humanae fragilitatis. GREG. M. moral. 1, 40 cogitationes nostras ad infirmitatis fraternae -em flectimus. *praepositionibus*: HESYCH. in lev. 23, 14—21 p. 1185^{C} eam quam circa nos habet -em. AVG. serm. 264, 3 imitari filium dei per -em cum parvulis. ORIG. in Matth. 18, 72 volens eis ostendere suam -em in suis. PASS. Theclae epit. I p. 142, 24 quae habuit in me, ancilla tua, -em. VRAN. epist. 9 p. 864^{B} habuit ... -em pro infirmis.
2 *idem fere q. passio*: ORIBAS. syn. 7, 22 *unguentum* faciens ad omnes nervorum -es et luxationes.
syn.: miseratio, misericordia. *opp.*: congratulatio, contemptus.

compassīvus, -a, -um *a* compati. *i. q. compatiens*: EPIST. pontif. 634 Thiel (Gelas. 13, 1) monstres ... qualem habeas in -o corde caritatem.

compassor, -ōris *m. a* compati. *i. qui compatitur*: PAVL. NOL. epist. 34, 7 patrem orphanorum, vindicem viduarum et -em pauperum deum.

compassum, -ī *n. a* com *et* passum, pandere. *i. q. consparsum*: PLIN. VAL. 1, 37 (*de fabricatione dentifricii*) quarum *lucernarum* foramina claudes de -o hordeaceo.

compāstio, -ōnis *f. a* compascere, *cf.* pastio. *i. q. compascuum*: HESYCH. in lev. 11, 20—22 p. 912^{A} (*in imag.*) abutuntur ... -e praedicationis pro suis voluptatibus.

compāstor, -ōris *m. a* compascere, *cf.* pastor. *i. qui simul pascit* (GLOSS. II 446, 56 συννομεύς). *proprie*: HYG. fab. 187 p. 119, 4 *pastor* cum in casam tulisset *infantem*, alter -r rogavit *eqs.* *translate i. q. consacerdos*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 116 Engelbr. habetis iam nos pastores et -es (*cf. ibid.* grex Christi).
deriv.: compastoralis.

compāstōrālis, -e *a* compastor, *cf.* pastoralis. *i. q. ad compastorem pertinens*: EVGIPP. exc. Aug. praef. p. 2, 11 vicarii illius, cui pascendas oves dominus ore proprio commendavit, -is officii socium ... dilexerunt.

compater, -tris *m. a* com *et* pater. 1 *i. qui per baptismum quasi alter pater factus est*: CONC. Leud. a. 663—680 p. 221, 6 -es nullus eorum (*i. abbatum vel monachorum*) audeat habere (*cf. p. 1822, 20 sqq.*). 2 *fort. i. qui simul parens est, coniunx?*: CORP. III 2027 Fl. Caroso veterano Attigia Vrsa⟨c⟩ia -i benignissimo. 3990 qu(a)o vixit cum conpatre süo Romano annis XXXVIII (*ad* compar *utrumque locum spectare bene coniecit Skutsch*).

compatiēns *v. p. 2025, 75.*

compatientia, -ae *f. a* compati. *i. q. miseratio, misericordia*: THEOD. PRISC. log. 47 *epilempticis* difficile pro causae magnitudine et pro ipsius professionis -a adiutoria ... non negantur. RVRIC. epist. 2, 60 nostram patientiam per iniuriam et vestram erga nos caritatem per -am comprobarent.

? **1. compatio,** -ōnis *f.*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 5 -bus fidem largiens consecutum te credis per imaginum umbras veritatem (*an leg.* companionibus? *cf. etiam* compastio).

2. compatio, -āre *v. l. 25.*

*__compatior,__ -passus sum, -patī *a* com *et* pati. *activum* compatio: PS. QVINT. decl. exc. Monac. 6 p. 362, 23 -avi filio iam defuncto. *deponens legitur ap. eundem et inde ab* ITALA *et* TERT. GRAMM. suppl. 181, 33 a patior mutatur perpetior, manet -or. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 713^{B} -i: ... condolere. GLOSS. συμπάσχω. -itur συμπάσχει. V 446, 65 -imur perpetimur, compatiscimur.

I *i. q. simul pati; cf.* TERT. adv. Prax. 29 p. 286, 8 quid est ... -i quam cum alio pati? A *sensu strictiore*: 1 *absolute*: TERT. anim. 18 p. 329, 1 cum dementit homo, anima dementit ... -ente tunc animo (*cf.* HIER. adv. Iovin. 2, 8 tactus *corporum* depingat sibi ... voluptates et ... cogat animam -i). adv. Prax. 29 p. 286, 7 si filius *dei* ... patitur, pater vero -itur (p. 286, 14 quo modo filius passus est, si non -ssus est et pater). resurr. 40 p. 84, 17 per carnem -imur. ITALA (codd. d g; Tert. resurr. 40 p. 84, 13 scorp. 13 Paul. Nol. epist. 31, 2) *et* VVLG. Rom. 8, 17 -imur (συνπάσχομεν), ut et conglorificemur (*sc. c. Christo. cf.* TERT. resurr. 40 p. 85, 2). ITALA (codd. d g *al.* Hier. adv. Pelag. 1, 18 Aug. epist. 84, 1 *et saepius*) *et* VVLG. I Cor. 12, 26 (*etiam Fuld.*) si quid patitur unum membrum, -untur omnia membra (ORIG. in Matth. 14, 1). PS. SORAN. quaest. med. 201 *lethargus fit* de nimio tumore meningae aut patiente capite aut -ente (*sim.*: THEOD. PRISC. log. 30 cervicis ... impatienti dolore -entis. 76 omni corpore -ente. CAEL. AVR. chron. 5, 3, 58 consentientibus vel -entibus clunibus. CASS. FEL. 46 p. 116, 10 ex renibus ... et vesica -ente efficitur *passio*. 52 p. 136, 3 increscente *podagra* ... articuli -untur). HIL. in Matth. 10, 25 in qua *cruce* -imur, commorimur, consepelimur. 33, 4 crucem accipere et -i. syn. 79 passum quidem sciebant *filium dei*, ... -ssum quando cognoverunt? (PS. HIL. libell. 6 homo parto corpore, deus in potestate ... ut humanus -batur *Christus. cf.* PHOEBAD. c. Arrian. 19 filium dei hominem de Maria suscepisse per quem -ssus est). AMBR. Abr. 2, 3, 9 qui -itur non etiam imperatorium ius ... possit habere. PS. RVFIN. in Os. 13, 14—15 quod debuerunt -i, maluerunt gloriari. PAVL. NOL. carm. 15, 189 cui iam sociatus ... Christus -itur. epist. 43, 2 tribulationem ... cruciatu viscerum animique -ens sustinerem. *adde*: AMBR. bon. mort. 7, 27 modulator in modulis suis ... organi voce gestu affectuque -itur, in tristibus sonis tristior *eqs.* 2 *indicatur cum quo patiatur aliquis*: cum: HIL. in Matth. 20, 9 *dominus* ait, martyrio ... eos secum -i posse. AMBROSIAST. in II Cor. 1, 7 cum suo magistro. PROSP. in psalm. 101, 2 pietas capitis cum omni corporis portione. PASS. Mar. Iac. 11 p. 60, 7 alterum ex geminis ... cum matre -ssis. *dativo*: *homini vel rei corporeae*: TERT. adv. Prax. 29 p. 286, 4 nec -ssus est pater filio (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 3). anim. 5 animam -i corpori ... et corpus animae (AMBR. Abr. 1, 2, 4 RVSTIC. c. aceph. p. 1191^{B}. *cf.* AMBR. in psalm. 61, 6 anima carni -itur et animae caro). AMBR. bon. mort. 6, 25 modulator -itur organo suo (*cf. supra l. 58*). PAVL. NOL. epist. 5, 9 -i sibi unius corporis membra (*cf.* AVG. serm. 31, 2, 3 caput nostrum infirmioribus suis membris -ssum est. 35, 1 aegro membro -antur et cetera. RVRIC. epist. 2, 34 minus membrum maiori in dolore -itur. *cf. supra l. 41 sq. sim.*: VINDIC. med. 24 matrici -i mammas. CAEL. AVR. acut. 2, 16, 98 -entibus ὑπεζωκότι membranae vicinis ... partibus). AVG. serm. 274 martyri. CASSIAN. c. Nest. 6, 22, 1 homini deus (FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 18. *cf.* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 36 *deus* suscepto corpori ... -ens. FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 9 deum carni fuisse -ssum. 3, 11. 17. 18 aliud est ... in carne passum deum dicere, aliud carni praedicare -ssum). LEO M. serm. 45, 4 ei, qui pro omnibus passus est, parata sis -i. 63, 6 ipse est, cui ... martyrum fortitudo ... -itur. PS. PROSP. carm. de prov. 821 multa malis insontes -untur. ALC. AVIT. carm. 3, 423 tibi -sso miserans succurre latroni. c. Eutych. 2 p. 25, 29. *rei incorporeae*: AMBR. hex. 4, 7, 29 defectui eius (*lunae*) -untur elementa et processu eius ... cumulantur. in II Cor. 2, 1 -untur ... omnia membra unius maerori. PAVL. NOL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 15, 11 aegritudini nostrae ... socio labore -ssus est (Theod. Prisc. log. 12 inguina ... -entia aegritudini). Cassian. conl. 16, 22, 2 *interior homo* -ens exterioris hominis passioni (Vindic. med. 33 haec [ἱερὰ νόσος] fit epilempsia -ente sibi bulimi passione. Iord. Get. 50, 261 fiunt ... membra diversa nec quae unius passioni -rentur).

B *sensu latiore i. q. malis alterius mente affligi; fere i. q. misereri*: Gloss. misereor. **1** *absolute*: Ambrosiast. in II Cor. 9, 20 medicus spiritalis ... confovet illa *vulnera* et -itur (Rvfin. Orig. in psalm. 37 hom. 2, 6 qui *medicus* condolendi et -endi noverit disciplinam). Ambr. off. 3, 22, 128 iuvemus *amicos* consilio, ... -amur affectu (Ps. Avg. serm. 105, 5 quicquid mali alius pertulerit, caritatis affectu -amur. *cf.* Pelag. in Col. 4 p. 862^A concaptivus: simul vinctus erat sive -batur caritatis affectu). *adde*: Hier. in Is. 5, 26 p. 88 propheta -entis affectu se iungit populo (in Ier. 9, 17 p. 744 *se* iungit deus -entis affectu sive propheta. epist. 67, 6 non mentientis astu, sed -entis affectu. Avg. epist. 40, 6 misericorditer subveniendum esse ... -entis affectu. Favst. Rei. epist. 3 p. 171, 10 nihil sensit patientis sensu, sed sensit -entis affectu. p. 172, 3 -entis ostendere affectum. *sim.* Rvfin. Orig. in num. 11, 9 affectum miserendi et -endi). Heges. 1, 42, 9 venit ad eum (*aegrum*) ... et sedulo -batur. 5, 18, 3 miserebantur Romani, ... -batur hostis. Rvfin. Orig. in lev. 16, 2 p. 565^A. Greg. Naz. orat. 6, 2, 3 Engelbr. condolens et -ens. 7, 4, 2 ut et nos invicem -amur (Cassiod. hist. 1, 13 -amur aut congaudeamus ad invicem). Pavl. Nol. epist. 18, 3 in infirmitate ... nostra contribulatus et -ssus est. 23, 5 -entem animum (Pomer. 3, 23, 2 quadam pietate -entis animi). Avg. conf. 13, 17, 21 -imur ad subveniendum indigentibus. epist. 99, 2 alii ferendo patiuntur, alii cognoscendo -untur. in Iob p. 520, 17 insultabant potius quam -bantur. Svlp. Sev. dial. 3, 18, 2 dices ... illi -entis alloquio, non exprobrantis elogio. Avell. p. 41, 4 non tam -i quam exulcerare videamur *dolorem*. Mvtian. Chrysost. hom. 5 p. 2 passus multa novit -i. Greg. M. moral. 9, 42 vota dominus non -ens distulit. in Ezech. 1, 10, 32 proximi aegritudinem conspiciens atque -ens non valet curare. **2** *indicatur cum quo patiatur aliquis, i. cuius misereatur*: *praepositione* cum: Mar. Victorin. in Phil. 4, 14 qui ... -itur cum altero, et subvenit altero. Avg. epist. 238, 24 mecum ... in his angustiis (serm. 131, 10, 10). Prosp. in psalm. 119 pr. virtus est -i cum infirmis. *dativo*: Ps. Qvint. decl. exc. Monac. 8 p. 366, 21 aegrum occidit, cui potissimum -i debuit. Vita Cypr. 18 *populus* episcopo suo ... publicata voce -ssus est. Heges 3, 3, 4 subvenire laborantibus, fessis -i. Pelag. in II Thess. 1 p. 871^B. Vvlg. Iob 30, 25 -batur anima mea pauperi. Hebr. 10, 34 vinctis (συνεπαθήσατε). Rvfin. hist. 6, 3, 4 affectu eis (*reis*) ac mente. Greg. Naz. orat. 4, 7 Engelbr. fratribus in spiritu mansuetudinis. 7, 6, 1 infirmis -i et valentibus collaetari (*cf.* Pavl. Nol. epist. 46, 1 sicut anxiis -imur, ita congaudemus hilaratis). Pavl. Nol. epist. 13, 1 flere cum flentibus vicissimque nobis -i. Avg. conf. 3, 2, 2 cum ipse patitur miseria, cum aliis -itur misericordia dici solet. c. Iul. 4, 16, 83 in iis, quae non pateris, -ere patientibus (Leo M. epist. 117, 4 Aetio in suo maerore). epist. 175, 4 pastoralibus nobis -atur visceribus. op. monach. 5, 6 more misericordiae suae infirmioribus -itur. 11, 12. 16, 19 serm. 30, 3, 4. 46, 1, 2 -entes nobis oretis pro nobis. 47, 16, 29. 81, 9 patientibus. 259, 3. Bachiar. repar. laps. 7 ei, qui mortuus iacet. Cassian. conl. 2, 13, 10 laborantibus. Leo M. serm. 44, 2 aliis ... miseria laborantibus caritate -itur. Avell. p. 98, 21 gregis nostri membro. Clavd. Mam. anim. p. 36, 23. Boeth. anal. pr. 2, 28 sibi invicem (*cf. supra l. 22*). Pass. Theclae B 31 p. 86, 17. Pass. Petr. Paul. long. 62 oves ... -untur mihi. *adde*: Greg. M. in euang. 2, 6 vocibus nostrae caecitatis -endo misertus est. **3** *indicatur res, cui compatiatur*: *praepositione* cum: Pomer. 1, 27 cum piis gemitibus vestris ... sum cordis affectione -ssus. *dativo*: Ambr. off. 2, 28, 136 hoc maximum incentivum misericordiae, ut -amur alienis calamitatibus. 3, 22, 130 cuius aerumnis -i ... vos oportebat. epist. 56, 1 nostro ... dolori. Hier. in Gal. 6, 1 p. 519 vulneribus negatoris. *ibid.* -i et condolere infirmitatibus nostris (Vvlg. Hebr. 4, 15 [συμπαθῆσαι]. Pavl. Nol. epist. 36, 2. Avg. serm. 264, 3 infirmitati infirmorum. Pomer. 2, 5, 1. Greg. M. moral. 1, 40 Bened. reg. 27). Pavl. Nol. epist. 35 paterna affectione -ens huic nostro dolori (Greg. M. dial. 2, 1 p. 128^B). Cassian. conl. 2, 5, 5 eius -bantur exitio. 2, 13, 7 fragilitati iuniorum. Leo M. epist. 154 laboribus *tuis* ... toto corde. Rvric. epist. 2, 3 tam acerbo casui vestro ex toto corde. Greg. M. in Ezech. 2, 7, 7 qui -i eius (*proximi*) tribulationibus dissimulat (*ibid.* misereri).

II *fort. debilitata vi praepositionis idem q. pati?* Edict. imp. Hadr. Vlp. coll. Mos. 13, 3, 2 possunt in tempus, ut cuiusque -itur (patitur *Huschke ex* Call. dig. 47, 21, 2) aetas, relegari.

part. praes. **compatiēns**, -ntis *pro adi.*: *fere i. q. misericors*: Vvlg. I Petr. 3, 8 omnes unanimes, -es (συμπαθεῖς) ..., misericordes (Heges. 1, 40, 10 -i atque unanimo *Archelao*. Cassiod. compl. in I Petr. 3, 1). Ps. Rvfin. in Am. 4, 12—13 per -em misericordiam. Soran. p. 5, 12 *melior obstetrix est quae* non iracunda nec turbulenta, -s, solida *est*. Avg. catheg. rud. 12, 17 animi -is affectus. *nota c. dativo*: Rvric. epist. 2, 22 qui estis laboribus nostris ... -es. Greg. M. in Ezech. 1, 11, 27 tribulationi illius -s non est.

syn.: condolere, consentire, misereri. *opp.*: congaudere, collaetari.

deriv.: compassibilis, compassivus. compassio, compassor. compatientia, compatisci.

compatīscor, -ī *a* compati. Gloss. V 446, 65 compatimur perpetimur, conpatiscimur.

compatrēlis *v. infra l. 26.* **compatria** *v. l. 9.*

compatriōta, -ae *c. a* com *et* patriota. Gloss. concivis, conprovincialis. συμπολίτης. Corp. VI 7658 Crispo provocatori -ae ⟨dede⟩runt. XI 3541 M. Valerius Maximus dominus et T. Flabius Capito conpatr(i)ota. *adde*: Gloss. II 110, 50 conpatri⟨ot⟩a (*an recte* compatria?) συμπατριώτης. *deriv.*: compatrioticus.

compatriōticus, -a, -um *a* compatriota. Vita Caes. Arel. 1, 29 in traditionem civitatis adversariis personam -am (*i. compatriotam*) noctu destinasset antistes.

compatrōnus, -ī *m. a* com *et* patronus. *i. qui cum altero manumissor servi est, patronus servi communis*: Vlp. dig. 26, 4, 3, 5 si ab hostibus fuerit captus *aliquis ex patronis*, interim soli -i tutores sunt. 26, 4, 5, 4 poterit per -um damno affici, qui solus rem pupilli male administrat. 38, 5, 1, 5 adversus -um ... Faviana non competit. *ibid.* partem faciet -o quemadmodum legatarius patronus facit.

compatruēlis, -is *a* com *et* patruelis, *cf.* consobrinus *sim.* *idem fere q. patruelis*: Avg. in euang. Ioh. 10, 2 fratres ... scriptura nostra non eos solos appellare consuevit, qui nascuntur ex eodem viro et femina ... aut certe ex eodem gradu, velut -es aut consobrinos. Corp. VIII 2784 Q. Aelius Lucanus M. l. -i carissimo. Inscr. Bull. de la société archéol. Bulgare I (1910) p. 118 Cl. Atius Montanus frater conpatrel(is) (conpatrep *legit editor, huc pertinere vidit Skutsch*). *Wulff.*

compavēsco, -ere *a* com *et* pavescere. *idem q. pavere, pavescere*: Gell. 1, 23, 9 hoc ubi illa audivit, animus -it (Macr. sat. 1, 6, 22 animo -it [*de eadem re*]).

compavio, -ītum, -īre [*a* com *et* pavire. *Th.*]. *idem fere q. pavire, mulcare, ferire*: Apvl. met. 7, 21 misera illa *femina* (*paene stuprata*) -ita atque dirupta ipsa quidem cruciabilem cladem sustinuisset, *nisi eqs.*

compauper, -ris *adi. a* com *et* pauper (*cf.* συνταλαίπωρος *sim.*). *qui una (cum altero) pauper est, socius in paupertate miseriaque; cf.* Schol. Hor. gloss. Γ sat. 1, 8, 9 'conservus' pro -er. Avg. epist. 809, 1 si pauperum -es sumus. serm. 14, 2 o -es mei. 339, 3 pascendos habemus -es nostros. Possid. vita Aug. 23 -um vero semper memor erat. Greg. Tvr. glor. mart. 44 quid putas, o -er (*antea*: unum de egenis ... ad alium).

[**compē**]. Cael. Avr. acut. exc. 11 p. 705 febris cum gravedine pectoris et sensus, quae graece compen (?) dicuntur, in dorso et in lateribus. campen (καμπή) *coni. Probst*, copen (κοπή) *Lommatzsch; an conferendum c.* compa (*i. q. salebra*)? *v. p. 1996, 18.*

compeccātor, -ōris *m. cf. c.* compeccare *et c.* peccator. Hier. epist. 112, 5 (= Avg. epist. 75, 5) cum monachis, id est cum -bus meis.

compecco, -āvī, -āre *a* com *et* peccare. *una peccare: absolute*: Tert. idol. 14 ut, quoniam necesse est et convivere nos et commisceri cum peccatoribus, idem et -are possimus. *alicui*: Cael. Avr. acut. 2, 12, 84 his etiam -vit Themison libris, quos periodicos dixit. chron. 3, 1, 12 eisdem. *Mbr.*

compecīscor, compectō, -um, -us *v.* compaciscor.

compēdagōgīta *v.* compaed-. **compedēs** *v.* compes.

ˣ**compedio**, -īvī, -ītum, -īre [*utrum a* 1. compes *ductum sit an* 1. compes *a* -ire *difficile est iudicatu. verba* -ire, impedire, praepedire, expedire *et substantivum* pedica *a* pes *duci potuisse docent* συμποδίζειν, ἐμποδίζειν *et* manica. *sed exstiterunt perantiqua verba eiusdem stirpis, quae 'vinculum' vel 'vinculo comprehendere' significabant, cf. gr.* πέδη, *theodisc.* fezzera *anglosax.* feter *'vinculum, pedica', ind.* pibdanáh *'stabilis', lat.* pedum, *fortasse a nomine pedis tracta, nisi* pes *ab alligando dictus erat. v. Pott, Etymol. Forsch. IV 515 sqq. Th.*]. *part. perf. pass.* -itus *legitur apud* Plavt. Catonem Sen. dial. 9, 10, 1 Petron., *dein saep. inde ab* Itala Min. Fel. Vlp., *verbi finiti has formas legi*: -o: Varro Men. 180. -unt: Hier. in Zach. 3, 13 p. 908. -untur: Gild. Brit. 41 chron. III p. 51, 4. -ebat: Hier. tract. in psalm. I p. 112, 17. -vit: Avg. serm. ed. Mai 97, 5 in psalm. 77, 31. -ire: Avg. epist. 166, 12. -iri: Avg. epist. 103, 47. Hier. epist. 140, 16 πεπεδημένους -itos significat. in Zach. 3, 13 p. 908 συμποδιοῦσιν ... id est -unt. Avg. in psalm. 77, 31 in graecis codicibus non ἐνεπόδισεν, quod est impedivit, sed συνεπόδισεν legimus, quod est potius -vit. Gloss. -itus πεπεδημένος. διεφθαρμένος, πεπεδημένος. [V 627, 33 eruditus *v. p. 2027, 34 sq.*]

i. q. compedibus vincire: **1** *aliquem*: **a** *proprie*: Plavt. Capt. 944 in lapicidinas -itum condidi *servum* (Men. 85 -iti anum lima praeterunt *servi*. Vlp. dig. 4, 3, 7, 7 si -itum servum meum ut fugeret solveris [Inst. Iust. 4, 3, 16]. 47, 10, 15, 44 si -itus *servus* vel male notus *est*. Avg. in psalm. 99, 7 noli timere, serve -ite. Macr. sat. 1, 11, 19 servus -itus fugientem persecutus est. *cf.* Lact. inst. 7, 1, 19 catenati et -iti serviunt. Avg. agon. 7, 7 iustus liberaliter servit, iniustus autem -itus servit). Plavt. frg. inc. 22 ulcerosam, -itam, subverbustam, sordidam. Sen. dial. 9, 10, 1 -itos primo aegre ferre onera et impedimenta crurum. Itala Iob 36, 8 (Aug. *ad l.* p. 588, 14) qui -iti sunt compedibus (πεπεδημένοι, Vvlg. fuerint in catenis).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA (Pacian. bapt. 7) *et* VVLG. psalm. 145, 7 dominus solvit -itos (PS. AMBR. laps. virg. 10, 50 HIER. epist. 4, 2, 2 *et saepius*. CASSIOD. in psalm. 118, 119 *lex est* quae -itos solvit. ORIG. in Matth. 18, 115. *adde p. 2026, 77*). HIER. tract. in psalm. I p. 67, 27*sq.* apostolus, quando in carcere erat, -itus erat, apostoli omnes ... -iti erant, omnes martyres -iti erant. VVLG. psalm. 78, 11 introeat in conspectu tuo (*i. dei*) gemitus -itorum (πεπεδημένων. 101, 21 HIER. tract. p. 384, 16 AVG. conf. 3, 8, 16 epist. 188, 11 PROSP. in psalm. 101, 23 *saepius. cf.* AVG. in psalm. 76, 10 exaudiat vocem -itorum). VVLG. Dan. 3, 91 tres viros misimus in medium ignis -itos (πεπεδημένους). sap. 17, 2 vinculis tenebrarum ... -iti (δέσμιοι). RVFIN. Orig. in Iud. 2, 3 peccatis suis astricti velut -iti tenebantur. AVG. serm. 264, 4 consolandum aliquem in carcere -itum. in psalm. 101 serm. 2, 2 catenati potius quam -iti. PAVL. NOL. carm. 24, 907 hi ... humi manebunt -iti nec suis sese explicabunt vinculis. LIB. gener. chron. I p. 126, 292 hunc ducit ad eum -itum Nabuchodonosor. GREG. TVR. Mart. 4, 39 disruptis vinculis -itorum. LEX Visig. 7, 4, 3 *si* carcerarius aut custos eos, quos -itos habuit, laxare praesumpserit. *in imaginibus*: AVG. c. Faust. 15, 7 p. 431, 10 illum deum tu.m ubique -itum et tanta suorum turpitudine ... indigentem (EVOD. fid. 23 deum vestrum illic tam turpiter -itum). in psalm. 144, 6 si laudamus *opera domini* -iti (*cf. ibid.* in hac mortalitate), quomodo laudabimus coronati? (*cf.* PROSP. in psalm. 144, 4 si nunc hoc faciunt -iti, quomodo non amplius facient coronati). PROSP. in psalm. 145, 7—9 -itorum absolutio, qui mortalitatis compedes ... evadent. POMER. 3, 12, 2 ad dolendum magis quam ad vivendum aeternis corporibus -itos. **b** *translate i. q. astringere vinculis invisibilibus*: ITALA psalm. 106, 10 (Aug. in psalm. 106, 10) -itos in mendacitate (πεπεδημένους, VVLG. vinctos). ZENO 2, 44, 3 mundanis voluptatibus -iti. PAVL. NOL. epist. 23, 13 -itus vinculis cupiditatum suarum. AVG. epist. 103, 47 times te rebus mortalibus -iri. 166, 12 *animas* carneis vinculis -ire. serm. ed. Mai 97, 5 -vit unicum blandimentis *Abraham*. GILD. Brit. 41 chron. III p. 51, 4 propriis scelerum suorum criniculis -untur. *nota*: ITALA psalm. 89, 12 (Hier. tract. in psalm. I p. 111, 29 Aug. in psalm. 89, 13) -itos corde in sapientia (πεπαιδευμένους, VVLG. eruditos; *cf.* HIER. tract. in psalm. I p. 112, 1 in quibusdam codicibus eruditos, in aliis dicitur -itos; aliud eruditos, aliud -itos significat. p. 112, 14*sqq.* eos qui sapientiae habent compedes, hoc est qui -iti sunt in corde per sapientiam tuam .... ipsa sapientia quasi -bat *prophetas*. AVG. in psalm. 78, 15 possunt et illi intellegi -iti, qui praeceptis sapientiae colligati sunt. 89, 13 alii codices non habent -itos, sed eruditos. verbum enim graecum [*sc.* πεπεδημένος *et* πεπαιδευμένος] ita in utraque significatione similiter sonat, ut una syllaba differat). **2** *aliquid*: *proprie*: VARRO Men. 180 (*in imag.*) pedes corrigiis -o. MIN. FEL. 22, 5 Saturnus *pedibus* -itis. *translate*: HIER. adv. Rufin. 2, 10 -itam putes linguam eius. *adde*: CASSIOD. var. 6, 17, 1 negotia -ita (*i. intricata?*) solvamus.

part. perf. pass. subst. **compedītus**, -ī *m. i. q. servus* (*cf. p. 2026, 75 sqq.*): CATO agr. 56, 1 -is per hiemem panis p(ondo) IIII. 57, 1 -is, uti quicquid operis facient, pro portione addito *vinum*. PETRON. 39 in Virgine (*sidere*) *nascuntur* mulieres et fugitivi et -i. PETR. CHRYS. serm. 6 p. 203B *homo* erat vitiorum verbero, erat criminum -us.

?**1. compedo**, -āre, *si vere traditur, a* 1. compes, *cf.* compedire. GLOSS. II 400, 17 πεδίζω.

2. compedo, -ōnis *m. a* 1. compes, *cf.* compedus. *i. q. compes*: GLOSS. V 649, 43 conpedones non a (*trad.* nam) pedibus dicti (*cf. p. 2058, 80*).

compedus, -a, -um [*cf. c.* compedire. *Th.*]. *i. q. compediens*: VARRO Men. 385 lepusculi ... rete nexile, ἄρκυας, viscum fugarum (*Scal.*, fugai *all.*) lineamque -am. *Wulff.*

compellātio, -ōnis *f. a* compellare. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC. **1** *i. q. allocutio*: RHET. Her. 4, 15, 22 exclamatio est, quae conficit significationem doloris ... per hominis ... aut rei ... -em. AVG. civ. 10, 29 quos potius in tua -e alloquor. PS. RVFIN. in Os. 1, 2*sq.* in ipso -is exordio. SIDON. epist. 1, 11, 12 Paeonium -o Augusta praeteriit. ALC. AVIT. epist. 31 p. 62, 24 -is vestrae munera. SIGISM. Alc. Avit. epist. 94 p. 101, 11 Augustae -is affatus. p. 101, 15 pii oris -e. **2** *i. q. convicium, opprobrium*: CIC. Phil. 3, 17 nec sentit ... commendationem esse -em suam. epist. 12, 25, 2 cotidianas -es meas non tulit (*postea* convicio). GELL. 1, 5, 2 maledictis -busque probris (probrosis *codd. pler.*) iactatus est *Hortensius*. AMM. 17, 9, 3 miles ... Iulianum -bus incessebat et probris. 23, 2, 4. **3** *i. q. responsio*: GELL. 6, 3, 51 nihil ... hac -e dici potest ... gravius. **4** *i. q. nominatio, mentio*: GELL. 13, 25, 19 duplex ... eadem -o admonitionem facit instantiorem. PS. ASCON. Verr. p. 133 non solebant precari veniam veteres de eorum -e nuda, quos negotium tangeret.

compellātor, -ōris *m. a* compellare. *qui compellat, vituperat*: PORPH. Hor. sat. 2, 1, 22 necesse est ... timeant et oderint -em huiusmodi.

1. compello, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* ap- inter-pellare. *Th.*]. CHAR. gramm. I 256, 16 quae *verba* ... diversas significationes mutatione litterae habent velut ... compello compellis compellas, compellere compellare; *sim.* PRISC. gramm. II 434, 28. 443, 18 PHOC. gramm. V 437, 23. DIFF. ed. Beck p. 38, 87 appellare est debitum reposcere vel alloqui, -are contra bonos mores aliquid torviter obicere vel nominare. *in codd. verbum interdum confunditur cum* compellere *cf.* GLOSS. -it alloquitur. -ere alloqui *et cf. l. 32. p. 2029, 16. 18.* NOT. Tir. 44, 29 conpellat. *verbum poetis adamatum legitur inde a* NAEVIO ENNIO PLAVTO, *singulis locis*: NAEV. LVCIL. RHET. Her. CATVLL. CVRT. PLIN. nat. SIL. STAT., *binis*: ENN. NEP. VAL. MAX. SEN. HOMER., *ternis*: HOR. LVCAN. VAL. FL. TAC., *quater*: OV., *saepius*: PLAVT. (*16ies*) CIC. LIV. (*octonis locis*) VERG. (*11ies*) APVL. met. (*5ies*). [*corr.*: GLOSS. V 424, 53 -are fraudare (compilare *Götz*).]

I *i. q. nominare, appellare, mentionem facere*: **A** *generatim*: **1** *aliquem*: NAEV. com. 100 Theodotum -as (appellas *coni. Bothe*). RHET. Her. 1, 14, 24 mimus quidam nominatim Accium poëtam -vit in scaena (*postea* nominari. TAC. ann. 4, 70. 16, 27). CATVLL. 64, 24 vos ego saepe meo vos carmine -bo. **2** *aliquid*: RVFIN. Orig. in Ios. 20, 1 nominibus quibusdam -atis, quae ne illi quidem, qui invocant, norant. *i. q. advocare, in usum vocare*: TERT. nat. 2, 12 p. 118, 9 nominis quoque testimonium -ant. test. anim. 1 te simplicem et rudem *animam* ... -o (*antea* advoco). **3** *seq. acc. c. inf.* (*fere i. q. declarare*): ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 21 quem *filium dei* ... descendisse de caelo ... fides recta -at. **B** *speciatim*: **1** *i. q. nominare, i. nomen indere*: SEN. benef. 4, 7, 1 quotiens voles, tibi licet aliter hunc auctorem rerum nostrarum (*sc. deum*) -are. *add. ablat.*: GELL. 1, 5 lemm. Hortensius ... Dionysiae saltatriculae cognomento -atus est. RVFIN. Adamant. 1, 8 episcoporum nominibus (*antea* appellentur. EVCHER. instr. 1 p. 97, 10 dei. CLAVD. MAM. anim. p. 191, 15). *i. q. significare*: PROSP. in psalm. 112, 1 puerorum ... nomine non aetas infantium, sed animorum humilitas -atur. *cum nom. praed.*: RVFIN. hist. 3, 27, 6 competenter Ebionaei pro paupertate intelligentiae -ati sunt (ὀνομάζεται). FAVST. REI. epist. 3 p. 172, 24 servos amicos ac filios nominare ⟨et⟩ -are (compellere *cod.*) **2** *i. q. reum facere, postulare, in iudicium vocare, accusare*: CIC. Att. 2, 2, 3 Nigidium minari in contione se iudicem, qui non affuerit, -urum. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 3 -ari ea lege me voluerunt, qua dicere non poterant (*postea* postulandum). NEP. Alc. 4, 1 hoc crimine in contione ab inimicis -batur. LIV. 34, 2, 8 ne -atae *feminae* a consule viderentur. 43, 2, 11 fama erat prohiberi a patronis nobiles ac potentes -are. SVET. Iul. 17 Novium quaestorem *coniecit in carcerem*, quod -ari apud se maiorem potestatem passus esset. FRONTO p. 111, 17 (p. 137) N. qui (*Asclepiodotus*) oratione ista -etur. CORP. VI 10791 quisque hunc munimentum ... tradedisse voluerit, -bitur a pomtitices (*i. pontificibus*) poenae nomine HS XXX n. PSALT. Rom. 58, 13 de execratione et mendacio -antur (διαγγελήσονται, VVLG. annuntiabuntur) in ira consummationis.

II *i. q. alloqui* (*cf.* GLOSS. προσφθέγγομαι. προσφωνῶ. προσείπω. -at προσαγορεύει, alloquitur. -are alloquere interpellare): **A** *generatim*: PLAVT. Asin. 523 quotiens te votui ... filium Demaeneti -are aut contrectare, colloquive aut contui? (Mil. 1052). Aul. 523 illum. Men. 374 hominem ignotum ... familiariter. 378 (*postea* dico). Persa 100. Poen. 685 blande. Pseud. 702 magnufice. Rud. 1227 mox. Stich. 315. ENN. ann. 251 hunc inter pugnas Servilius sic -at (-at S. sic *codd.*). LVCIL. 1237 gumias. CIC. Phil. 2, 94 hospitem. 13, 10 hos. VERG. Aen. 1, 581 Aenean. 2, 280 -are virum et maestas expromere voces (*cf.* SERV. *ad l.* alloqui). 3, 299. 8, 164. 10, 605 ultro (MIRAC. Steph. 2, 5, 2 nominatim. *adde l. 68. 69*). 11, 534 Opim ... -bat et ... voces ore dabat. SEN. Oed. 1043 te. LVCAN. 6, 745 (*postea* vocato). STAT. Theb. 2, 151 dubios. FRONTO p. 121, 14 N. ita eum tacitis cogitationibus meis -bam (p. 144, 7. APVL. met. 8, 5 sic Tlepolemum captiose -at. SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 22 Hild. *cf. supra l. 52*). TERT. anim. 13 animam (*syn.* alloquitur). SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 4 Hild. HIER. epist. 65, 16, 2. RVFIN. hist. 4, 15, 13 viros ... cum ingenti oris gratia (διελέξατο). CLAVD. rapt. Pros. 2, 73 carm. min. 25, 44 AVG. in psalm. 4, 2. 117, 2 serm. 253, 1 c. Iul. 5, 1, 4 ENNOD. dict. 1, 22 p. 429, 8. opusc. 2, 128 p. 327, 3 ipsa *urbs* ... vos aggreditur, ipsa -at. *add. ablat.* (*cf. l. 58*): ENN. ann. 44 exim -are pater me voce videtur his verbis (VERG. Aen. 5, 161 LVCAN. 9, 226 IVVENC. 4, 555 CLAVD. rapt. Pros. 3, 113. VERG. Aen. 4, 304 vocibus ultro. 6, 449 OV. met. 14, 839 HOMER. 31). VERG. Aen. 2, 372 ultro verbis ... amicis. 3, 474 multo ... honore *verborum*. OV. met. 3, 147 ore. 8, 787 dictis (12, 585 LVCAN. 10, 175 VAL. FL. 2, 591. 7, 451 CLAVD. 22, 453). LIV. 9, 40, 17 nomine (10, 28, 12. 23, 47, 2. 25, 18, 12 CVRT. 4, 13, 20 SIL. 15, 203. RVFIN. hist. 3, 30, 2 [ἐξ ὀνόματος προσειπόντα]). VAL. FL. 2, 402 questu. PETR. CHRYS. serm. 43 p. 320A sermone. ENNOD. opusc. 3, 136 p. 366, 8 affatu. *seq. or. indir.*: AVG. in psalm. 68 serm. 1, 8 cum ab eo (*Christo*) -rentur, unde loquerentur, responderunt. *nota i. q. rogare*: TAC. ann. 2, 38 dedit tibi ... divus Augustus pecuniam, sed non -atus.

B *speciatim*: **1** *i. q. iniuriose alloqui, conviciari, increpare* (*aliquid*: *p. 2029, 1. i. q. illudere*: *p. 2029, 5. 7*): PLAVT. Most. 616 quid Philolachetem gnatum -at? (*syn.* praesenti ... facit convicium). CIC. p. red. in sen. 12 quos *equites* ei commodum fuit, -vit *consul* (32). Phil. 3, 17 etiam Q. Ciceronem, fratris mei filium, -at edicto. HOR sat. 2, 3, 297 posthac ne -rer inultus (*cf.* SCHOL. Hor. *ad l.* -are est iniuriose alloqui quemlibet). FRONTO p. 232, 18 N. saepe etiam expostulo cum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dis ... et fata iurgio -o. APVL. met. 4, 7 anum ... sic infesti -ant. 9, 28 his et pluribus verbis -atum *adulterum*. 9, 38. 10, 14. PORPH. Hor. sat. 2, 1, 22 Nomentanum quotiens luxuriosum -as (*cf.* HOR. *ibid.* laedere). ARNOB. nat. 1, 64 solum Christum -are, dilacerare ... vultis. AVSON. 462, 4 Vlixes ... Irum ... ridicula adhortatione -ans. AMM. 21, 4, 6 ne convicio quidem tenus -atus *rex*. AVG. civ. 9, 4 dives ... philosophum -at illudens. Ps. RVFIN. in Am. 4, 4/6 *Iudaeos* sub derisione *deus*. *add. acc. nom. praed.*: NEP. Timol. 1, 5 neque aspexit, quin eum fratricidam ... detestans -ret. HOR. sat. 1, 7, 31 magna -ans voce cuculum. LIV. 4, 32, 12 perfidos socios, imbelles hostes -ans. 22, 12, 12 pro cunctatore segnem *Fabium* ... -bat *Minucius*. APVL. met. 9, 9 sacrilegos impurosque -antes. AMM. 15, 5, 19 qui paulo antea ... orientis vorago ... -batur. (vel)ut: VAL. MAX. 2, 3, 1 memor ... se ... velut capite censum imperatorem -ari posse. PORPH. Hor. epist. 1, 15, 26 hic Maenius ... ab Horatio ⟨satyrice⟩ -atur ut s[i]cur⟨r⟩a. AMM. 26, 8, 2 iniuriose -batur (*sic Novak*, compellebatur *codd.*) ut sabaiarius. *nota i. q. reprehendere, coercere*: CAES. civ. 3, 57, 3 *ut* ex magna parte -are (compellere *V*) atque errantem regere posset. PLIN. nat. 35, 25 cum testis -atus instaret. FRONTO p. 142, 1 N. Caesarum est ... per orbem terrae litteras missitare, reges exterarum gentium -are. 2 *i. q. appellare, alloqui de stupro*: VAL. MAX. 6, 1, 12 eum *Plotium Lusius* de stupro -are ausus fuerat. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 96 honestae feminae, quam -are non licet. HYG. fab. 57 p. 60, 5 illa ... mentita est se ab eo (*Bellerophonte*) -atam (SCHOL. Stat. Theb. 4, 589). MACR. sat. 1, 10, 14 a Carutio *Acca Larentia* ... -atur.

synon.: alloqui, vocare. postulare. dilacerare, expostulare.
add. adverb.: blande, captiose, familiariter, iniuriose, magnifice, nominatim, ultro. *seq. oratio indir.*: AVG. in psalm. 68 serm. 1, 8. *acc. c. inf.*: ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 21. de: VAL. MAX. 6, 1, 12.
derivata: compellatio, compellator.

2. compello, -pulī, -pulsum, -ere *a* com *et* pellere. *perf.* compulserunt: LVCIF. non parc. 26 p. 266, 13. compulseris: ISID. nat. 30, 1. conpulsit: GLOSS. II 111, 49. compellerit: THEOD. MOPS. in Tim. 4, 12 (*sic codd., Rabanus*). *fort. depon.* compellor (*cf. Heraeus, Die Sprache Petrons 39*): GLOSS. III 44, 19 ὃν ὁ παῖς ἐβιάζετο quem puer -abatur. GRAMM. suppl. 49, 25 *inter verba tertiae coniugationis*. *scribitur* conp- *cf. l. 43 et* TEST. Leon. I (Corp. X 114) 34 conpellentur. EDICT. imp. Diocl. I 27 conpulit. INSCR. christ. Rossi I p. 244 (*a. 374, periit*) conpulsus. *in codd. hic illic verbum confunditur cum* compellare, *quod v. p. 2028, 3 et cf. l. 36. 67. p. 2031, 19.* GLOSS. καταναγκάζω. (κατ)επείγω. -it συνέχει, συνελαύνει. συνωθεῖ. NOT. Tir. 50, 64 conpellit. 50, 65 conpulit. 50, 66 conpulsus. *legitur inde a* PLAVTO (*5ies*) *et* ENNIO *per totam latinitatem, admodum increbescit labente aevo, quo passim partes tenuit verbi* cogere; *singulis locis*: ENN. LVCR. VARRO HOR. GRATT. MANIL. PHAEDR. SIL., *binis*: NEP. SCRIB. LARG. PLIN. nat. STAT., *ternis*: VERG. CVLEX OV. VELL., *saepe*: CIC. CAES. CVRT. (*hi 15nis locis*) LIV. (*125ies*) VAL. MAX. (*24ies*) CELS. (*30ies*) SEN. SVET. (*20nis locis*); *deest ex. gr.* CATONI TER. CATVLLO TIB. PROP. MART. [*corr.*: NEMES. cyn. 20 complerit *vulgo*.]

I *de motu locali*: **A** *i. q. invicem (inter se) cum vi coniungere (sc. vigente notione praepositionis)*: PLAVT. Asin. 738 (*in imag.*) hosce amores nostros dispulsos -ulit (*i. conciliavit*). APVL. met. 8, 5 dente -lso, quem primum insiliat, ... rimatur *aper*. MART. BRAC. ira 1 -lsi coitus digitorum *irati*. ISID. nat. 30, 1 *silices* cum -lseris invicem sibi, ... ignis elabitur.

B *praevalente vi motus i. q. in unum cogere, congregare, conferre, deferre (cf. l. 80)*: **1** *animantes (passim et proprie de bestiis; hinc de hominibus, cf.* PAVL. FEST. p. 308 'subactus' ... significat ... -lsus, ut cum dicimus pecus sub arborem subactum.
a *multitudinem*: *α absolute (obi. supplendo: l. 63)*: CIC. Flacc. 3 *Phryges* huc -lsi concitatique venerunt. Pis. 87 omni totius provinciae pecore -lso. CAES. Gall. 7, 71, 7. CVLEX 104 -ente ... pastore capellae ... repetebant ad vada (*syn.* cogebat). 204 grege. *nota evanida vi praep. i. q. excitare, incitare*: GRATT. 200 pavidosque iuvat -ere dorcas (*postea* sequi). CYPR. GALL. Ios. 299 deprensos multo -unt (-ant *cod., em. Pitra*) pondere mulos. *β additur locus, quo: accus. loci*: CIC. Pis. 16 Pompeium domum suam -istis. CAES. civ. 3, 41, 3 Dyrrhachium. LIV. 10, 37, 13 Luceriam. 21, 61, 6 Atanagrum. 28, 7, 3 Heracleam. *adde*: CVRT. 5, 1, 3 eodem ... militum fugam fortuna -erat. *dativo*: VERG. ecl. 2, 30 haedorum ... gregem viridi -ere hibisco. HOR. carm. 1, 24, 18 quam *imaginem* ... nigro -erit Mercurius gregi. **in** *c. accus.*: CAES. Gall. 2, 23, 1 Atrebates ... in flumen. 5, 15, 1 in silvas (5, 19, 1). 7, 54, 4 in oppida (7, 77, 12 civ. 1, 47, 3 LIV. 2, 33, 4 *al.*). BELL. Afr. 15, 3 Caesaris ... copiis in orbem -lsis. 23, 2 in mare navesque (LIV. 7, 32, 9 fuga. 10, 2, 2. 28, 8, 10). 40, 5 in castra (LIV. 3, 5, 8. 7, 36, 12 paventem. 27, 14, 12. 28, 15, 11 pavidi. 37, 21, 3 trepidantes. 10, 3, 6 fuga. 27, 18, 3. 40, 28, 5 *al.* TAC. ann. 12, 45 in castellum). BELL. Afr. 63, 5 in cothonem. VERG. ecl. 7, 2 -erant ... greges Corydon et Thyrsis in unum (*cf.* SERV. *ad l.* -ere proprie est in unum locum vel diversa vel diversorum animalia cogere. LIV. 44, 45, 6 turba. *cf.* 23, 27, 7 in artum). LIV. 1, 7, 5 agendo armentum in speluncam. 2, 11, 3 in urbem (23, 18, 6 trepidos. 26, 6, 5 *al.* VVLG. iud. 9, 40). 5, 28, 7 in tumulos (33, 7, 9). 10, 43, 7 in forum (VLP. dig. 2, 12, 1 pr. *syn.* cogat). *al.* FLOR. epit. 2, 15, 14 in ... arcem. PANEG. 12, 5 -lsus in solitudines avias ... Alamannus. CLAVD. 8, 249 cupido in iecur et tractus imos -lsa recessit. *nota*: CVLEX 29 nec *pagina* (*sc. describendo*) Centaureos Lapithas -it in enses. *adde* in *rem incorpoream*: CVRT. 9, 4, 5 *pedites* in fugam (IVST. 4, 4, 9 SVLP. SEV. chron. 1, 5, 5. *cf. l. 30*). intra: CAES. Gall. 7, 65, 2 intra oppida ac muros -untur. civ. 3, 95, 1 Pompeianis ex fuga intra vallum -lsis (LIV. 10, 29, 16 *al.*). NEP. Ages. 5, 3 adversarios intra moenia (LIV. 4, 57, 7 *al.* VAL. MAX. 6, 6 ext. 1. LIV. 25, 40, 10 munimenta. CVRT. 8, 11, 1. LIV. 26, 25, 2 cum magno terrore ... intra muros. QVINT. decl. 253 p. 36, 27). LIV. 7, 11, 7 intra portas. **ad**: LIV. 4, 19, 6 ad castra (10, 19, 19 *al.*). 9, 38, 3 ad naves (21, 61, 2 maiore fuga. 22, 31, 4 *al.*). SEN. Oed. 822 ad sacra et aras ... -lsum pecus. COLVM. 7, 3, 24 *greges* ad aquam. CALP. ecl. 5, 57 ad fontem. SVET. Nero 38, 2 ad monumentorum ... diversoria. PANEG. 2, 2 praedam ... ad pabula. OPTAT. 3, 8 p. 91, 6 ad basilicam. AVSON. 428, 2 turpi fuga ad munimenta. 468, 2 animas ... ad inferna. *nota*: HIL. c. Const. 2 per factionem eorum pseudoapostolorum ad Biterrensem synodum -lsus (*i. ire coactus*). *adde* ad *hominem*: LEX Visig. 9, 2, 2 tit. compulsores exercitus ... dum exercitum ad hostem -unt (*postea* in hostem exire -unt). *γ additur ablat. instr. vel causae (cf. supra l. 12. 16)*: CIC. inv. 1, 2 *sapiens* dispersos homines ... ratione quadam -ulit unum in locum et congregavit (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 2 p. 162, 10 '-ulit' quasi invitorum est, iam volentium 'congregavit'). CIC. har. resp. 58 Cn. Pompeium ferro domum -ulit (*cf.* dom. 67 coniecerit *codd.*, -erit *Halm*). *cf.* Mil. 73 vi et armis (VAL. MAX. 9, 7, 3 in aedes privatas. SVET. Vit. 15, 3 vi subita in Capitolium). LIV. 9, 21, 5 nec magno certamine intra moenia -ulit (34, 26, 3. CVRT. 8, 10, 4 levi proelio). 23, 17, 11 eodem nuntio ... Casilinum. 25, 1, 8 plebs ... egestate et metu in urbem -lsa (27, 32, 7. 31, 2, 9. AMM. 27, 1, 4 in fugam. AVSON. 436, 4 pavore. 441, 2 terrore). *cf. active*: LIV. 10, 12, 8 in quas *urbes* timor Etruscos -erat. 21, 57, 10 terror. 26, 10, 8 pavor. SVET. Tib. 8 metus ad ... latebras. *adde*: CAES. civ. 1, 46, 2 cohortibus ... propter terrorem in oppidum -lsis. MANIL. 2, 878 fulmine rursus in altum -lsi (*i. deiecti*) *gigantes*. VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 equites vi tempestatis in possessiones suas -lsos (*i. confugere coactos*). **b** *singulos i. q. agere, deferre*: VERG. Aen. 1, 575 rex ipse noto -lsus eodem. *seq.* in: PLAVT. Poen. 648 canes -unt in plagas lepide lupum. VARRO rust. 2, 2, 18 denique -endum (*i. abigendum*) *agnum* in gregem ovium (COLVM. 8, 14, 8). LIV. 26, 41, 16 Hannibal in extremum angulum agri Bruttii -lsus. 45, 4, 3 *Perses* in parvam insulam (*i. relegatus*). VAL. MAX. 1, 7, 8 in eum locum -lso murmillone et abiecto (FRONTIN. strat. 1, 5, 10). SVET. Iul. 64 in scapham *Caesar*. SEN. contr. exc. 3, 6 tyrannum ... in privatam domum. *nota in imag.*: CIC. de orat. 3, 70 ex ingenti quodam oratorem immensoque campo in exiguum sane gyrum -itis (*sc. tamquam equum. cf.* ac. 2, 112 *orationem* in angustias et Stoicorum dumeta). 3, 145 me (*Cottam*) ... in Academiam totum -isti. Tusc. 5, 5 *philosophiae* in sinum cum ... voluntas studiumque nos -isset. OV. epist. 7, 94 declive sub antrum caeruleus subitis -ulit imber aquis. LVCAN. 2, 504 ad tutas hostis -itur arces *Caesar*.

2 *res (plerumque de singulis, evanida vi praep. i. q. impellere cf. infra l. 57)*: **a** *corporeas*: SEN. nat. 6, 18, 2 extrinsecus superveniens causa sollicitat *spiritum* -itque et in artum agit. VLP. dig. 43, 21, 1, 4 aquae derivandae -endaeve ex flumine causa. TERT. nat. 2, 3 p. 99, 11 nullo extrinsecus apparente motatore ... sicuti apparet, qui rotam -it. *seq.* in (*cf. l. 76*): LVCR. 2, 563 nunquam in concilium ... possint -lsa coire *primordia finita*. CAES. civ. 1, 58, 4 reliquas *naves* in portum -unt (*i. confugere cogunt*). CELS. 7, 26, 2 p. 308, 17 in angustum -lsa (*i. compressa*) vesica (*cf.* SEN. nat. 7, 24, 1 quis in angustum divina -it? *sc. limites stellis ponendo*). SEN. nat. 3, 10, 1 utraque (*terra et aqua*) in extremum mundi -lsa. 3, 25, 8 Cutiliarum insula ... in hanc atque illam partem ... aura -itur. 7, 29, 1 fere ... -untur *cometae* in cardines. dial. 5, 9, 4 *fatigatio* calorem in media -it (LVCAN. 9, 530 brevis in medium radiis -itur umbra). 10, 12, 3 *coma* in frontem -itur. epist. 95, 19 in eundem ⟨locum⟩ -lsa *varia cibi genera*. CVRT. 3, 1, 13 utroque *mari* in artas fauces -ente terram. FRONTIN. strat. 3, 15, 6 frumentum omne in forum -i (comportari *Oudendorp*) iussit. VLP. dig. 43, 20, 1, 8 quibus *fossis* ⟨a⟩quae ex flumine vel ex lacu in primum rivum -i solent. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 73, 6 in angustos tubulorum meatus vi -lsa ... prolabitur *unda* (*antea* cogitur). *adde*: ENN. ann. 225 mulserat huc navem -lsam fluctibus pontus. *nota reflex.*: SEN. nat. 5, 3, 2 nisi in parvum locum corpora se multa -rent. *technice in medicina (seq.* ad *l. 80. 83)*: CELS. 5, 28, 12 p. 215, 26 ut ea medicamenta intus -antur (6, 7, 9 aqua). 6, 7, 9 eo lanae paulum. 7, 22 p. 303, 33 *acus* in alteram oram. 7, 26, 1 fistulam ... in ipsam vesicam. 7, 26, 2 p. 309, 7 in *cervicem urinae calculum* (7, 26, 4). 7, 26, 5 p. 313, 9 acetum ... in vesicam. *partes corporis*: CELS. 7, 18 p. 296, 17 tumet retroque -i non potest *intestinum* (7, 20 p. 300, 36 intus). 7, 20 p. 301, 37 *testiculum* ad plagam. 7, 22 p. 304, 1 venae ... in ... inguen. 8, 5 p. 338, 35 singula *fragmenta ossis* in suas sedes digitis erunt -enda (8, 7 p. 340, 15 *al.*). 8, 19. 21 ossa in diversas partes. *adde*: 7, 29 p. 317, 7 infans ad os vulvae -atur. p. 318, 23. *adde de tributis exigendis*: COD. Theod. 1,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14, 1 (*a. 386*) omnia tributa exigere suscipere postremo -ere iubemus. 5, 16, 80 (*a. 405*) ⟨r⟩eliqua ... pari cura -lsa. **b** *transl. res incorporeas: i. q. transferre*: LIV. 1, 33, 4 omni bello Latino Medulliam -lso (2, 16, 8 Pometiam. *cf.* CIC. rep. 1, 1 *incendium belli* intra hostium moenia). *i. q. comprimere, coartare*: TERT. resurr. 33 p. 73, 4 nec ea in parabolas -antur, quae ... praedicantur (*syn.* comprimi). *in grammatica*: MART. CAP. 3, 301 secunda species ... genetivum pluralem in 'ium' -it, accusativum in 'es'. *ibid.* quarta species ... per obliquos casus e in i -it (*i. mutat*). 3, 308 quaedam ex his *verbis* X litteram in G, quaedam in C per declinationes -ere.

II *de motu mentis; plerumque i. q. vim inferre, cogere. cf.* VLP. dig. 11, 3, 1, 3 persuadere (-eri?) ... est plus quam -i atque cogi. GLOSS. adigit -it. adigent -ent. adegit -ulit, coegit. cogunt -unt. coactum -lsum. coacti provocati, -lsi. *cf. l. 24. 35. 42. 56 al.*

A *generatim, absolute vel c. obiecto eius, qui cogitur*: **1** *absol. vel obiecto supplendo (-unt homines: infra l. 17. 18. 19. 24. 27. -untur res: infra l. 25, cf. l. 49)*: PLAVT. Curc. 685 amici -erunt. Trin. 672 qui aspellit, is -it, ille qui consuadet, vetat. STAT. Ach. 1, 911 Danai ... blandusque precum -it (-at *pars codd.*) Vlixes. TERT. bapt. 17 sicubi ... personae condicio -it. patient. 5 p. 9, 6 quidquid -it *ad scelus*. scorp. 10 p. 169, 7 interrogatio hic -it (*i. urget nos*). PAVL. dig. 4, 2, 8, 1 non dubitatur, quin maximo metu -at (*me ad dandum*). FORTVN. rhet. 2, 15 p. 110, 6 certa -ente ratione. OPTAT. 7, 1 p. 160, 8 dum de foris nemo -it (*syn.* cogit). FILASTR. 133, 4 praesidente angelo et -ente (*i. coercente*) *sidera*. VEG. mil. 1, 20 si proelii necessitas -isset (AVG. civ. 15, 16). HIER. epist. 124, 2, 5 p. 921 ut ipse disputationis ordo -it. VVLG. gen. 33, 11 vix fratre -ente. AVG. civ. 22, 12 fame -ente. INSCR. Revue archéol. 1907 p. 485 n. 237, 6 (*in Numid., aet. Valent.*) -ente religione sancta. CASSIAN. conl. 12, 8, 2 natura. IORD. Get. 26, 134 avaritia. CAES. AREL. epist. de hum. 5 spiritu sancto (operante *pars codd.*).

2 *aliquem*: CIC. Sest. 18 a quibus *faeneratoribus* -lsus ... in tribunatus portum perfugerat. epist. 15, 4, 10 ut ... -lsi in potestatem meam pervenirent. COLVM. 3, 21, 2 eius ... faciendae rei nos utilitas ... -ere potest. GAIVS inst. 1, 137a ⟨virum⟩ (*syn.* cogere). MAECIAN. dig. 40, 5, 54. APVL. met. 3, 9 luctantem me ... lictores ... quam instantissime -unt. PAPIR. dig. 50, 1, 38, 6 qui -lsi magistratu[i] funguntur (*opp.* sponte). CALL. dig. 50, 4, 14, 6. VLP. dig. 3, 3, 8, 3 non debebit -i (*sc. iudicium accipere*). 36, 1, 11, 2 qui -lsus adit *hereditatem* (36, 1, 15, 3 *al.*). 38, 17, 2, 24 si -lsa fecit (*opp.* admonita est). *al.* IVST. 7, 5, 10 -lsus a populo regnum suscepit. HIL. ad Const. 1, 2 non oportere cogi et -i invitos et repugnantes. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 6 vix ... -ulimus eum (*syn.* suadere). VVLG. prov. 16, 26 -ulit eum os suum. PELAG. in Rom. 14 p. 709A ne illum tuo exemplo aut provoces aut -as. SVLP. SEV. epist. 2, 10 carnifice -lso. ANON. Vales. 12, 62 CASSIOD. var. 4, 27, 5. LEX Visig. 8, 5, 8 tres solidos -lsus exsolvat. *nota i. q. coercere*: CIC. prov. 133 cum acerrimis nationibus *Caesar* ... decertavit; ceteras conterruit, -ulit, domuit (*cf.* MART. CAP. 2, 186 vers. *Sol* -ens atque coercens sidera sacra deum). ITALA II Cor. 5, 14 (Aug. c. Faust. 11, 8. 12, 26) caritas ... Christi -it (συνέχει, cod. d *et* VVLG. urget) nos.

3 *add. aliqua re* (*cf. etiam sub 4 passim*): CIC. de orat. 1, 36 initio genus hominum ... prudentium consiliis -lsum potius quam disertorum oratione delenitum se oppidis ... saepsisse? epist. 1, 9, 11 periculis. CAES. civ. 1, 2, 6 vocibus consulis, terrore praesentis exercitus, minis amicorum Pompei plerique -lsi inviti et coacti Scipionis sententiam sequuntur (VAL. MAX. 5, 4, 3 tribunum ... minis ac terrore -lsum iurare coegit. SCHOL. Cic. Bob. p. 40, 25 Hild.). civ. 3, 41, 4 angustiis rei frumentariae -lsum *Caesarem* discessisse (AMM. 30, 9, 2 temporis). Ov. epist. 19, 63 hac ... forma. LIV. 9, 34, 3 vi atque iniuriis (VLP. dig. 4, 2, 3 pr. 40, 12, 16, 1 vi metuque). 27, 30, 3 metu (32, 21, 31. 37, 20, 4. HIER. epist. 21, 14, 2 timore poenarum. *cf. l. 61*). 28, 11, 9 auctoritate consulum (43, 22, 3). 34, 40, 2 his comminationibus. 40, 34, 12 clade. VELL. 1, 1, 4 sterilitate frugum. VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 precibus. 5, 3, 2 f invidia et obtrectatione. PHAEDR. 1, 1, 2 siti (COLVM. 6, 2, 12 inedia et siti. SVLP. SEV. chron. 1, 48, 5 fame ac siti). SCRIB. LARG. praef. p. 2, 7 magna -lsi necessitate (PAPIN. dig. 13, 5, 25, 1 referendi. VIR. ill. 29, 3 AMM. 15, 6, 2. 21, 5, 5 rerum. VVLG. iud. 11, 7 I reg. 13, 12 Dan. 14, 29 PELAG. in II Cor. 12 p. 802C SVLP. SEV. chron. 1, 12, 1 dial. 2, 1, 8 EXC. barb. p. 280, 16 Fr. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 257B. *cf. p. 2032, l. 37*). SVET. Dom. 14, 2. APVL. met. 7, 4 invitos terrore (VVLG. Ios. 9, 24. *cf. supra l. 57*). TERT. pudic. 9 p. 237, 26 fame (fama *cod.*) veritatis (*proprie*: AVG. civ. 22, 20 confectus fame atque -lsus. *adde l. 66*). VLP. dig. 5, 1, 2 pr. viribus praeturae. 39, 3, 4 pr. iussu iudicis. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 51 egestate (VVLG. prov. 30, 9. *cf.* lev. 25, 39 paupertate). PANEG. 8, 3 adulatione. VEG. mil. 1 praef. imitatione. SYMPH. 97 dolore. HIER. epist. 36, 6, 2 maerore. 36, 16, 6 incredulitate. 42, 1, 2 tormentis. SVLP. SEV. chron. 1, 29, 2 urgente nocte -lsus. 1, 31, 3 quo malo (2, 19, 7 dial. 3, 7, 1). 1, 48, 4 saevitia maris. APRING. in apoc. 1, 9 solita vanitate[m]. CASSIOD. var. 12, 10, 10, 2 exactione (*opp.* commoneri). *nota*: DRAC. satisf. 27 caelesti demens -lsus ab ira. *adde technice in medicina i. q. commovere, admonere, provocare (cf. p. 2035, 10)*: THEOD. PRISC. log. 29 eos chalastico clystere -o (*syn.* provocantibus). *pro abl. seq. praepos.* (*cf. p. 2031, 82*): POMPON. dig. 34, 2, 34, 1 si ex necessitate aliqua -lsus testator *alienaverit libram* (VLP. dig. 26, 4, 3, 1 manumissor ... tutor est, sive sponte manumisit sive etiam -lsus ex causa fideicommissi manumisit). SCAEV. dig. 36, 1, 80, 2 cum Seius adierit hereditatem et propter hoc -lsus Stichum manumiserit. *nota obscurata vi praepos. i. q. pellere, depellere*: APVL. apol. 71 Pudentillam non meis carminibus ab obstinata viduitate -lsam, sed olim sua sponte a nubendo non alienam *eqs.* (*cf.* 72 conversum ab uxoria re).

4 *additur quam ad rem quis -itur*: **a** *c. adverb.* (*obi. omisso: infra l. 14*): POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 -lsus eo, quo minime volebam, ... pericula ... adii (VAL. MAX. 7, 3 ext. 10 *Volscos Tullus* insidiosa ratione, quo volebat, -ulit [*postea* impelli ... ad rebellandum]). FLOR. epit. 2, 6, 30 huc usque tot mala -erant. *adde rem*: TERT. adv. Hermog. 15 p. 143, 4 undique illuc -itur (*i. deducitur, redit*) quaestio, quo nolunt, qui ... obiciunt. *add.* ut (*cf. p. 2033, 60 sqq.*): CAES. civ. 2, 32, 12 quod ... eo ... illos -erim, ut ... commeatu iuvari *non* possint. NEP. Ham. 2, 4 eo -ulit *hostes*, ut locorum angustiis clausi ... interirent. SEN. contr. 10, 4, 17. VAL. MAX. 6, 8, 4 eo animi aestu -lsum *Cassium*, ut neque retinere vitam vellet neque. SEN. dial. 3, 11, 7. 5, 30, 5. FLOR. epit. 2, 18, 12 eo necessitatum -lsi *sunt Numantini*, ... ut destinata morte in proelium ruerent. SVLP. SEV. chron. 2, 36, 4 imperatorem eo usque -unt, ut Athanasius exulatum ... mitteretur.

b *seq.* **ad** (*rem -ere: infra l. 28 sq. 53. 78*): CIC. Sest. 84 nondum res ipsa ad eiusmodi praesidia viros bonos -bat. Marcell. 13 ad illa arma (*sc. bellum civile*) fato sumus nescio quo rei publicae ... -lsi (VELL. 2, 50, 2). Tim. 17 omnis ... coagmentatio corporis vel caloris ⟨vi⟩ vel frigoris ... ad morbos senectutemque -itur. LIV. 5, 42, 1 ad deditionem (24, 3, 11 *syn.* movit. 38, 9, 6 VAL. MAX. 2, 8, 4. CVRT. 8, 2, 25 metu. 8, 13, 2 fama. *al.* FRONTIN. strat. 3, 4, 6 inopia. 3, 15, 6 fame. SVET. Aug. 14. FLOR. epit. 4, 2, 28 siti. IVST. 42, 4, 2 AMM. 21, 12, 17. *cf.* FLOR. epit. 4, 5, 3 ad extrema deditionis). LIV. 9, 41, 9 ad rebellionem. 22, 35, 3 ad petitionem. 35, 19, 7 ad (in *pars codd.*) pacem (CVRT. 4, 2, 15). 36, 28, 3 ad defectionem (CVRT. 10, 1, 45 IVST. 5, 2, 2). SEN. contr. 7, 2, 9 ad quaedam ... nulla nos (non *codd.*) debet necessitas -ere. 9, 4, 5 *Romanos* ad servilem dilectum Cannensis ruina -ulit. VAL. MAX. 7, 2 ext. 10 pecunia ad amorem tui. 7, 4, 3 ad pactionem (DRAC. laud. dei 3, 423 pactum). 7, 6 ext. 1 *Cretenses* obsidione Metelli ad ultimam penuriam -lsi (*i. adducti*). 8, 11 ext. 4 taurus ... ad amorem et concubitum aeneae vaccae ... similitudinis irritamento -lsus (*i. inductus*). 9, 2 ext. 2 ad ... mortem (SCRIB. LARG. 171 QVINT. inst. 7, 3, 7 SVET. Tib. 56 EVTR. 5, 8, 1. *cf.* SEN. clem. 1, 1, 3 supplicia. PLIN. nat. 36, 12 ad laqueum [PORPH. Hor. epist. 1, 19, 30]. SVET. Aug. 66, 2 ad necem. *al.* APVL. met. 6, 17 ad ... exitium [*syn.* cogeretur]. TERT. spect. 21 homicidium. IVST. 32, 2, 10 parricidium. VIR. ill. 77, 6 ad venenum). SEN. dial. 12, 14, 1 ad animi aequitatem. 12, 18, 5 ad confessionem (SVET. Claud. 15, 2. HIL. syn. 3 professionem). epist. 52, 4 cogi ad rectum -ique. 65, 22 caro ista ... ad metum (FLOR. epit. 2, 6, 43 AMM. 16, 12, 60). CVRT. 5, 9, 7 taedio laboris ad vilitatem sui -untur ignavi. COLVM. 1, 8, 6 *haruspices* vana superstitione ... ad flagitia. 3, 20, 3 ea causa ... ad multas vitium varieta⟨te⟩s. 10 praef. 2 plebeia paupertas ... ad vulgares cibos (FLOR. epit. 3, 5, 10). LVCAN. 7, 99 ad ... rapinas (SVET. Vesp. 16, 3). QVINT. decl. 245 p. 4, 7 ad odium. 263 p. 74, 24 metu ... ad silentium. FRONTIN. strat. 2, 1, 12 ad proelium (*cf.* SVET. Claud. 21, 6 pugnam). 2, 2, 14 ad utilitates suas. TAC. ann. 6, 25 ad taedium vitae. PLIN. epist. 1, 12, 3 ad hoc consilium (3, 4, 5). 8, 6, 4 ad usum aureorum anulorum (*opp.* exhortandum). NERAT. dig. 46, 7, 16 ad infitiationem. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 6 ad restitutionem (VLP. dig. 16, 3, 1, 21). TEST. Leon. I (Corp. X 114) 34 ad munus Augustali-t⟨a⟩tis (CALL. dig. 50, 6, 6, 10 *conductores* ad munera municipalia). SVET. Aug. 35, 2 ad excusandi se verecundiam. Vesp. 14 metu ad perniciem cuiusquam. FLOR. epit. 3, 19, 11 ad extrema. APVL. met. 7, 19 plagis ... ad cursum. MARCELL. dig. 19, 2, 47 ad praestationem partis (26, 7, 28, 1 usurarum. *al.*). SCAEV. dig. 36, 3, 18 pr. ad satisdationem (VLP. dig. 36, 3, 1, 8 *al.* COD. Iust. 6, 42, 32 pr. [*a. 531*] satisfactionem). *al.* PAPIN. dig. 5, 3, 50, 1 *heredes* ad obsequium supremae voluntatis (HIER. epist. 21, 14, 2. *cf.* VEG. mil. 3, 4 oboedientiam). dig. 20, 4, 1 pr. ad ... quantitatis exolutionem (COD. Iust. 1, 37, 1 [*a. 386*] solutionem). TRYPH. dig. 37, 4, 20, 1 ad collationem (VLP. dig. 37, 6, 5 pr. *al.*). VLP. dig. 2, 13, 4, 4 ad editionem (*postea* -itur edere. 2, 13, 4, 5 *al.*). 3, 3, 40, 3 ad cautionem (10, 2, 49 *al.*). 42, 5, 31, 2 ad hanc necessitatem (IVST. 8, 1, 10). *al.* ITALA deut. 32, 21 (Lugd.) ad zelum (*syn.* concitabo. LXX παραζηλώσω, VVLG. provocabo). TERT. scorp. 2 ad officium (*opp.* illici). LACT. inst. 2, 1, 2 ad vitia. DON. Ter. Andr. 823 ad fidem promissi. HIL. ad Const. 1, 6 confessam in deo fidem ad consortium (c. Const. 7 ad impietatem). PS. APVL. Ascl. 25 ad ... mala. herm. p. 278 *bis*. AVG. civ. 5, 18 ad facta ... miranda. 7, 3. 14, 11. DRAC. laud. dei 3, 440 ad ... bella. SALV. gub. 4, 15 ad fugam. PASS. Andr. long. 2 ad sacrificia idolorum. LEX Burg. lib. const. 1, 5 ad compositiones. *obi. omisso*: VVLG. exod. 32, 18 non est ... vociferatio -entium ad fugam. CASSIOD. in psalm. praef. p. 11B *melos* non -it ad lacrimas fructuosas. *seq.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad *c. gerund.*: LIV. 6, 11, 10 nova consilia Manli magis -ulere senatum ad dictatorem creandum. 34, 60, 5 ad rebellandum (42, 52, 7). 36, 31, 11 ad petendam pacem. 36, 40, 10 auctoritate sua ... ad remittendam intercessionem (37, 24, 13). 37, 25, 8. 44, 24, 6. SEN. contr. 10, 4, 8 ad accusandum. FRONTIN. strat. 1, 11, 20 ad poscendum ... pugnae signum. PLIN. epist. 8, 6, 8 ad cedendum senatui (*postea* rogaretur). paneg. 7, 3. TRAIAN. Plin. epist. 10, 55 invitos ad accipiendum *modum pecuniae*. SVET. Claud. 37, 1. EDICT. imp. Hadr. Pompon. dig. 40, 12, 43 ad servum manumittendum. IVLIAN. dig. 12, 1, 21 ad accipiendum. 30, 94, 1 ad fideicommissum restituendum (36, 1, 28, 6 hereditatem). 36, 1, 28, 10. 38, 1, 23, 1 ad praestandam ... aestimationem (PAVL. dig. 22, 3, 25 pr. probationes. *al.*). GELL. 15, 2, 7 ad participandas ... voluptates. APVL. apol. 2 ad subscribendum. met. 6, 25 ad exsurgendum. SCAEV. dig. 46, 1, 62 ad solvendam pecuniam (*cf.* COD. Iust. 8, 39, 4, 1 [*a. 531*] ad debitum persolvendum). CALL. dig. 27, 1, 17, 2 ad cetera ... munera publica suscipienda. 42, 1, 31 ad satisfaciendum. 50, 6, 6, 7 ad honorem gerendum. VLP. dig. 3, 3, 15 pr. ad iudicium accipiendum. 35, 3, 3, 5 ad cavendum (43, 5, 3, 14) *al.* HIL. c. Const. 4 ad negandum. AVG. civ. 18, 45 ad idola colenda. PASS. coron. 9 ad turificandum. *ibid.* ad sacrificandum. *add.* ex (*cf. p. 2034, 32. 2035, 68*): EDICT. imp. Antonin. Pii Vlp. coll. Mos. 3, 3, 6 *ne* necesse habeat proconsul ... ex mea iam auctoritate ⟨te⟩ ad alienandos eos (*servos*) -ere.

c *seq.* **in** (*bestias: infra l. 42*): CIC. Catil. 3, 17 hunc ego hominem ... nisi ex domesticis insidiis in castrense latrocinium -issem. epist. 1, 9, 21 cum ... in hunc sensum et alliciar beneficiis hominum et -ar iniuriis. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 4 in tantas angustias Antonium -issem, ut inopia potius quam ferro conficeretur (VAL. MAX. 7, 2, 2 in angustias ... pugnandi; *antea* necessitas incidisset). LIV. 25, 29, 8 transfugae ... auxilia in eundem -ulere metum (TAC. hist. 2, 27 *opp.* ad modestiam composuit). 30, 23, 3 cum P. Scipio ... in eam necessitatem hostes -isset, ut ... pacem peterent (SEN. suas. 7, 6). 34, 16, 4 in deditionem (FRONTIN. strat. 2, 3, 1. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 2 metu). 38, 22, 2 quod primo optimum factu fuisset, in id necessitate ipsa -lsi. VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 falce percussum *Codrus* in caedem suam -ulit (*i. instigavit. cf. sim.*: SEN. nat. 5, 18, 6 in ... exitium [componit *pars codd.*]. PLIN. nat. 9, 26 in necem. QVINT. inst. 7, 3, 7 in mortem [7, 3, 11]. *cf. infra l. 58*). SEN. dial. 3, 14, 1 error *peccantes* ... in ... delicta. COLVM. 11, 1, 11 in socordiam. QVINT. inst. 6, 2, 24 *eloquentia* iudicem non in id tantum -at, in quod ipsa rei natura ducetur. TAC. ann. 2, 52 Cinithios ... in eadem (*i. in bellum*). FRONTIN. strat. 1, 7, 2 in praealti fluminis transitum elephantos. 2, 6, 5 *Aetoli* in obsidionem ab eo (*Antigono*) -lsi. 2, 9, 6 eventus dimicationis in epulas et securitatem -ere (*i. seducere*) victores poterat. FLOR. epit. 4, 1, 1 in nefaria consilia. PS. QVINT. decl. 9, 2 in offensam meam. VLP. dig. 1, 12, 8 in qua⟨m⟩ *obscaenitatem* eos (*servos*) *domini* -erint. ITALA deut. 32, 21 (Lugd.) in zelum -erunt me (παρεζήλωσαν, VVLG. provocaverunt) super non deum, in ira⟨m⟩ -erunt me (παρώξυναν, VVLG. irritaverunt) in idolis suis. PORPH. Hor. ars 456 in dementiam. TYCON. 3 p. 18, 20 in fidem (*antea* necessitate deduceretur). SERV. Aen. 7, 368 premunt te iussa: urgent, in hoc -unt. COD. Theod. 9, 38, 7 (*a. 384*) cupiditas in scelera. PS. RVFIN. in Am. 5, 13 in silentium. AVG. c. Parm. 3, 2, 16 in gemitum confitendi. quaest. hept. 2, 80 praegnans mulier percussa in abortum (*i. vi adduceretur*). ZACCH. 1, 15 in peccatum. CASSIAN. conl. 20, 11, 2 in iracundiae vitium (*syn.* collapsus est, incurrit). SIDON. epist. 5, 9, 3 in similem familiaritatem. 9, 11, 9 in audentiam sermocinandi. *adde obi. omisso*: AVG. civ. 5, 20 si dolor corpori acciderit, qui non -at in mortem. epist. 127, 8 felix est necessitas, quae in meliora -it.

d *seq.* **ut** (*cf. p. 2032, 17 et supra l. 28. 32*): PLAVT. Bacch. 644 callidum senem callidis dolis -uli et perpuli, mi omnia ut crederet. LIV. 9, 33, 4 Ap. Claudius censor ... nulla vi -i, ut abdicaret, potuit. 43, 1, 3 nec, ut dederent se, -ere *incolas Carnuntis* ... poterat. SEN. contr. exc. 8, 1. VELL. 2, 41, 2 *Cinnae* filiam ut repudiaret, nullo metu -i potuit *Caesar* (SVET. Iul. 1, 1). VAL. MAX. 3, 7, 3. 3, 8 ext. 3. 6, 2, 12 nullius ... gratia aut auctoritate -i potuit, ut ... formulam componeret (TAC. dial. 4). 9, 5, 1 aegre -lsus est, ut in curiam veniret (TAC. ann. 15, 10). 9, 15, 3 *filium* ut agnosceret, uxor eius nulla vi -i potuit. SEN. clem. 2, 1, 1 CVRT. 8, 8, 2 LVCAN. 7, 801. 8, 719 FRONTIN. strat. 2, 9, 8. DECRET. decur. Forosempron. (Corp. XI 6123, 2) 9 morum tuorum modestia ... necessario nos -ulit, ut tandem parem tibi gratiam ... referamus. SVET. Iul. 24, 1 Vesp. 2, 2 IVLIAN. dig. 9, 2, 47. 12, 4, 7 pr. ad nihil aliud debitor ..., nisi ut cedat ei condicticia actione. 39, 5, 2, 3. VAL. dig. 36, 1, 69, 1 ut adires *hereditatem* (PAPIN. dig. 36, 1, 54, 1. *cf. antea*: -itur adire). GAIVS inst. 2, 243 FRONTO p. 135, 3 N. ITALA Luc. 14, 23 (cod. q) -e ut intrent (*de gr.* ITALA VVLG. *v. p. 2035, 32*). VLP. dig. 39, 2, 9 pr. 50, 13, 3 PAVL. dig. 35, 1, 37. SERV. georg. 1, 229 *Vergilium* constet operis lege -lsum, ut quaedam excerperet. PS. AMBR. laps. virg. 4, 17 te nec pater -ulit nec mater coegit, ut virginitatem profitereris. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 5 HIER. epist. 64, 8, 1 adv. Rufin. 3, 37. vir. ill. 2 ut Christum ... denegaret. VVLG. gen. 19, 3 -ulit illos *angelos* oppido, ut diverterent ad eum. II Macc. 6, 1 (ἀναγκάζειν). AVG. civ. 6, 9. 9, 19 SVLP. SEV. chron. 2, 7, 1 dial. 2, 6, 4. SALV. gub. 5, 26 -untur, ut velint esse *Bacaudae*. NICET. vigil. 2 p. 57, 15. SIDON. epist. 3, 5, 2 *possessionem* ut redimere conetur, ... necessitate -itur. FAVST. REI. grat. 2, 2 p. 62, 6 EVGRAPH. Ter. Hec. 114. *adde obi. omisso*: TERT. anim. 11 ut animam spiritum dicam, praesentis quaestionis ratio -it. 17 p. 324, 17 ut turris habitus *nos* eludat, intervalli condicio -it. HIER. epist. 14, 4, 2. ne: MARCIAN. dig. 1, 7, 31 non potest filius, qui est in potestate patris, ullo modo -ere eum, ne sit in potestate. *nota pro* ut *coniunctivum absolutum*: TERT. anim. 56 constituas -o aut bonos aut malos inferos. quo: VAL. MAX. 2, 9, 6 *Salinator* neque tristi iudiciorum exitu -i neque honorum magnitudine adduci potuit, quo se blandiorem ... gereret.

e *seq. infinitivus* (*nota infin. sollemnem apud posteriores cum passivis formis verbi. -untur res: l. 38. 63. 75 et p. 2035, 7. 14. 29*): OV. fast. 3, 860 et tempus et Ino -erant regem (*Athamantem*) iussa nefanda pati. LABEO dig. 19, 1, 50 *ut* venditor tradere *rem* -atur (PAVL. dig. 11, 1, 10). 19, 2, 60, 2 tuas ... actiones te ei praestare -et (SCAEV. dig. 33, 8, 23 pr. 34, 1, 15 pr. *onus alimentorum. al.*). PAVL. FEST. p. 276 remores aves ..., quae acturum aliquid remorari -unt. CVRT. 5, 1, 35 virum -ulit amoenitatem naturae genere huius operis imitari. [9, 9, 1 *suppl.*] LVCAN. 3, 144 Cotta Metellum -ulit audaci nimium desistere coepto. STAT. silv. 5, 4, 17 nec te (*Somnum*) totas infundere pennas luminibus -o meis (*postea* precatur). SVET. Tib. 62, 3 differre quaedam. CALP. decl. 48 excusare. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 4 -i debet hereditatem patris adire (*antea* cogendus non est. MAECIAN. dig. 29, 5, 23 MARCELL. dig. 36, 1, 28, 6 *al.*). 37, 10, 7, 5 universa creditoribus cedere (SCAEV. dig. 20, 4, 19 *al.*). *al.* POMPON. dig. 27, 7, 1, 1 hoc reddere (COD. Iust. 4, 34, 11 pr. *a. 529 al.*). 39, 2, 39, 1. AFRIC. dig. 2, 1, 18 nemo -etur eiusmodi conventioni stare. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Haut. 2 in militiam proficisci. GAIVS dig. 4, 7, 3, 2. 29, 1, 17, 1 defendere ... hereditatem (VLP. dig. 5, 1, 2, 4. 5 *al.*). *al.* MAECIAN. dig. 29, 4, 28, 1 hereditatem ... restituere (VLP. dig. 35, 1, 92 ex auctoritate divi Severi. *al.* COD. Iust. 3, 31, 12, 1[b] *a. 531*). APVL. met. 1, 6. 2, 23. 3, 15. 22 meque sponte asceam cruribus meis illidere -is (*i. cogere vis*). 5, 19. 8, 24 deam ... Syriam circumferentes mendicare -unt (*cf. Luc.* Λούκ. *35* ἐπαιτεῖν ἀναγκαζόντων). apol. 56 enuntiare. flor. 16 p. 68. SCAEV. dig. 26, 3, 11 pr. administrare (PAPIN. frg. Vat. 224). 34, 1, 15 pr. *al.* TER. MAVR. 888 interim -it *Graecus* illam (μ) δέλτα nunc, nunc ταῦ sequi. CALL. dig. 48, 2, 19, 1 accusatorem plures reos facere (*syn.* cogi). 49, 14, 2, 5 edere mandatorem (VLP. dig. 2, 13, 1, 3 instrumenta. *al.*). ITALA (cod. e) *et* VVLG. act. 26, 11 blasphemare (ἠνάγκαζον, ITALA cod. g: cogebam). ITALA Gal. 6, 12 (cod. d, Mar. Victorin. *ad l.*) -unt vos (ἀναγκάζουσιν, VVLG. cogunt) circumcidi (VVLG. Gal. 2, 3 neque Titus ... -lsus est circumcidi). TERT. apol. 46. nat. 1, 2 invitum -entes negare (1, 3 scorp. 9 p. 165, 17 pudic. 22). orat. 22 p. 196, 10. anim. 53 *anima* migrare -lsa *ex corpore*. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 26. 5, 1 p. 570, 13. Scap. 4 sacrificium ... facere (PASS. Marcell. 1 sacra facere. HIER. epist. 42, 1, 4 sacrificare. PS. AMBR. epist. 2 [53], 14 PASS. Andr. long. 8). TERT. pudic. 14 de quali ... supercilio pronuntiare -lsus est. TRYPH. dig. 37, 7, 9 *si* filia ... -atur eam (*dotem*) conferre. VLP. dig. 3, 3, 35, 3 accipere iudicium (5, 1, 2, 6 *al.*). 4, 8, 13 pr. sententiam dicere (PAVL. dig. 4, 8, 32, 7). 25, 3, 5, 5 alere (*syn.* cogemus. 27, 2, 3, 6 COD. Iust. 6, 61, 8, 5[a] *a. 531*). *al.* PAVL. dig. 2, 9, 2, 1 iudicio ... sisti. sent. 5, 14, 1 confiteri. *al.* MOD. dig. 10, 1, 7 *al.* ANTHIAN. dig. 6, 1, 80. PORPH. Hor. carm. 4, 1, 1 hunc quartum *librum* scribere -lsus esse dicitur ab Augusto. EDICT. imp. Diocl. I 27 quarum *causarum* necessitas tandem pro⟨icere nos⟩ ... patientiam conpulit (ARNOB. nat. 3, 3 AMM. 29, 5, 30 HIER. epist. 85, 3 AVG. c. Iul. 5, 1, 1 civ. 12, 21. 16, 19 EVGIPP. Sev. 8, 3). PANEG. 8, 14 in exilium ire. 12, 24, 28. LAMPR. Comm. 4, 1 consilia inire. ARNOB. nat. 2, 1 *al.* FIRM. err. 22, 2 quid deceptos homines laetari -is (*antea* hortaris)? IVST. 1, 6, 15 quos fugiebant, fugere -unt. *al.* DON. Ter. Eun. 909 ut possit ... pavore suo senem -ere ingredi. Phorm. 334. PALLAD. 1, 36, 2 *paleae* insidentes frondibus ⟨has⟩ arere -unt. 14, 145. CHAR. dig. 50, 4, 18, 15 sternere viam. HERMOG. dig. 50, 4, 17, 1. VIR. ill. 28, 2 omittere eum accusationem terrore multo -ulit. EVTR. 9, 22, 1 uxores ... repudiare. OPTAT. 1, 4 p. 6, 6 cuius dictis ... respondere veritate cogente -imur (HILARIAN. curs. temp. p. 155, 9. *cf.* NICET. spir. 18 p. 34, 24 ipsa veritate). LVCIF. Athan. 2, 15 p. 174, 5 et tu -as nos crimina capitalia committere? *al.* FAVSTIN. trin. 7, 4 TRACT. in Luc. 5 pr. PS. AVR. VICT. epit. 12, 8. AVSON. 220, 4 Atrides cedere me structis -ulit insidiis. 421, 3. 430, 3 SYMM. epist. 9, 27 or. 2, 16 QVEROL. p. 15, 4. AMM. 14, 8, 13 *Arabiam* obtemperare legibus nostris Traianus -ulit. 25, 1, 3 *Saraceni* metu peditum repedare -lsi (*cf.* 18, 5, 2 confiteri vi metuque). *al.* SERV. auct. georg. 1, 79 quae *sola* sine inter⟨missione⟩ fructum dare -lsa sunt. PS. ASCON. Verr. p. 160 dicere accusatorem causa -it. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 668 COMMENT. Lucan. 1, 31. 189 SCHOL. Cic. Bob. p. 78, 4 Hild. VEG. mil. 1, 14 tiro adversum palum ... iactare -itur. *al.* AMBR. epist. 56, 3. HIER. vita Hilar. 22 *daemon* noctibus eum ululare ... -bat. in Mal. praef. p. 942. adv. Rufin. 1, 24 tuis ... praeconiis respondere (2, 35 AVG. civ. 3, 31 c. Petil. 2, 1, 1 *al.*). epist. 29, 1, 2 scripturas legere. 48, 2, 3. 124, 2, 6 p. 923 *luna et stellae* -lsae sint subici vanitati. *al.* VVLG. gen. 47, 22 non sunt -lsi *sacerdotes* vendere possessiones suas. exod. 11, 1 dimittet vos et exire -et. 22, 14. 36, 4 *al.* Esth. 6, 14. II Macc. 6, 18 carnem porcinam manducare

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(ἠναγκάζετο). *al.* Matth. 14, 22 ascendere in naviculam (ἠνάγκασεν). RVFIN. Adamant. 2, 9 mori ... ipse delegit aut ab alio -lsus est (ἠναγκάσθη)? *al.* PRVD. psych. 380 bello cedere. AVG. civ. 1, 15. 4, 26 vi -lsos esse exhibere. 8, 19 leges ... erubescere -erunt. 10, 11 non solum dii alliciantur victimis, sed etiam -antur atque cogantur facere, quod homines volunt. 14, 5 *cupido* animam ... esse -at in corpore. 16, 37. 19, 4 fortitudinem ... *mala* delirare -unt. 21, 14 per quas (*poenas*) -untur discere (*syn.* adiguntur) *al. multa.* SVLP. SEV. chron. 1, 19, 4. 2, 43, 1 uniri haereticorum communioni. dial. 3, 11, 3 *al.* THEOD. PRISC. log. 48 in initio ... huiusce passionis frequenter eos vomere -am. AVIAN. fab. 14, 10 *simia* in risum -ulit ire Iovem. CYPR. GALL. gen. 814 CASSIAN. conl. 24, 10. MART. CAP. 5, 436 invita -or ... memorare. *al.* PROSP. c. coll. 5, 3 in psalm. 118, 51 SALV. gub. 5, 25. 38. 7, 54 SIDON. epist. 2, 9, 2. 6, 2, 1 *matrona* sola in se -it peccata dormire. SEDVL. carm. pasch. 3, 249. ALC. AVIT. carm. 5, 358 -unt celerare fugam coguntque volentes. *al.* DRAC. Romul 4, 18 concurrere monstris -or. 8, 57. 554 COD. Iust. 2, 55, 4, 1 (*a. 529*). 4, 32, 26, 4. 7, 54, 3 pr. usuras ... solvere (5, 17, 11, 1ᵃ. 7, 54, 3, 2 pecunias persolvere. *saepe*). INST. Iust. 3, 23 pr. NOVELL. Iust. 112, 3 pr. *lex* decernit neminem -i actiones suas exercere nolentem. 138 silere. CASSIOD. var. 7, 13, 4 invigilare (EVGIPP. Sev. 30, 3). *al.* in psalm. 50 praef. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 1 occupationes, quas invitus tolerare -or (c. Fastid. 16). *al.* CORIPP. Ioh. 1, 215. 4, 38 -itur ... currere fortis equus (8, 638). 4, 67. 5, 298 *al.* ARATOR act. 2, 141 -or ratione loci ... historiae pulsare fidem. GREG. M. moral. 5, 5 *al.* EVGIPP. Sev. 4, 6 *al.* PALLAD. hist. mon. II 6. 14 p. 368ᴬ (ἀναγκάζομαι). PASS. Felicit. p. 66, 12. PASS. Petr. Andr. 1 adorare. *nota: infin. perf.*: AMM. 22, 15, 24 *hippopotami* ad Blemmyas migrasse -lsi. *nomin. c. inf.*: AVG. civ. 7, 11 duo dii esse -lsi sunt. PRISC. gramm. II 223, 20 ʻsequesterʼ ... duplici ratione -itur secundae *declinationis* esse. *adde obi. omisso*: COLVM. 7, 9, 5 quod facere non intelligo quae ratio -at. SIL. 8, 99 ad magicas ... levitas descendere -ulit artes. ITALA (cod. δ) *et* VVLG. Luc. 14, 23 -e intrare (ἀνάγκασον. ITALA cod. q *v. p. 2033, 76.* cod. d: coge introire, e: coge introeuntes). TERT. apol. 2 p. 119 ARNOB. nat. 7, 30. HIL. c. Const. 25 (*syn.* iubes). AVIEN. Arat. 1845 cum tutas vesper adire -at caulas (*sc. haedos*). SCHOL. Hor. carm. 1, 35, 17 serva necessitas: quae servire -it. HIER. epist. 7, 6, 3 (*syn.* cogit). 121, 4 quando persecutionis magnitudo -it fugere. adv. Pelag. 3, 8. PRVD. psych. 445 vis maior acerbam -it tolerare fugam. CASSIAN. inst. 7, 10. 7, 14, 1 SIDON. epist. 1, 11, 4. PRISC. gramm. II 43, 18 *euphonia* ʻnuptamʼ ... -it per p, non per b dicere. COD. Iust. 2, 58, 1 pr. (*a. 529*) sancimus non aliter easdem probationes praestare -i. 2, 58, 2, 10. SALV. gub. 5, 27 eadem vis posse non sinit, quae velle -it (*antea* exigit ut). IORD. Get. 26, 134 quid non auri sacra fames -it acquiescere (*cf. Verg. Aen. 3, 56* cogis)? 43, 227.

f *seq. accus. c. inf. (quibusdam locis dubites de accusativo)*: TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 479, 13 per quae magis Christum creatoris agnosci -bat *Ioannes.* VLP. dig. 11, 7, 12 pr. *praeses* -ere debet iusto pretio iter ei praestari. ARNOB. nat. 5, 3 quae *res* ab impetu rerum tanto Iovem -ulit avocari. AVSON. 454, 3 ut ... socios ad speciem pristinam redigi virtutis admiratione -erit *Vlixes.* SYMM. or. 2, 17 inermitas -ulit breve spatium postulari. AMM. 15, 5, 14 quos exhiberi delatio -ulit criminosa. VEG. mil. 1, 8 necessitas -ulit ... ea me ... dicere. AVG. civ. 5, 18 si existat temptatio, quae id ... fieri -at. 13, 17 qualia esse -ulit *corpora* poena peccati. 18, 30 Ioel omnia ... multis verbis -it exponi. 21, 7 sic calente *palea*, ut maturescere poma -at. c. Pelag. 1, 16, 32 quae ibi (*in membris pudendis*) novitas ... se -it adverti? SVLP. SEV. dial. 3, 5, 6 haec me ... inserere nonnullorum incredulitas ... -ulit. CASSIAN. conl. 1, 5, 4 *labores nostros* sine ullo emolumento -et effundi. 5, 11, 6 ea, quae ne antea quidem possedimus, desiderari acquirive -it *philargyria* (*syn.* persuadet). TVRRIB. epist. 1 eos ... reformari -it *ecclesia.* AVELL. p. 98, 17 causas eum ... praestare. FAVST. REI. epist. 5 p. 191, 7 conflari aurum plumbi -it admixtio. grat. 2, 10 p. 85, 15 *priusquam* extendi in se manum ... iniquitatis mole -ant. SEDVL. op. pasch. 1, 20 ad aram sponte venire -ulit pecudem (*cf.* carm. pasch. 1, 223 praecepit). ALC. AVIT. epist. 12 p. 45, 29 offerre me ... paginam ... opinione -itis. 36 p. 66, 22 si me rescribere ... -at. FVLG. RVSP. incarn. 31 sanos *immoderata perceptio* infirmari -it. COD. Iust. 8, 53, 35, 5ᵃ (*a. 530*) *ex stipulationis* auctoritate traditionem -i (*sc. donatorem*) fieri. IORD. Get. 1, 1 in altum laxari vela -is (*cf.* RVFIN. Orig. in Rom. praef. laxare).

B *cum accus. rei, quae cogendo efficitur i. q. necessarium facere, extorquere, efficere*: TERT. adv. Marc. 2, 15 p. 355, 13 duritia populi talia remedia -erat. pudic. 22 negationem ... quanta -unt ingenia carnificis. HIER. in Is. 21, 13 p. 218 *Saraceni* quas nox -erit, sedes tenent (*ex Sall. Iug. 18, 2, ubi* coegerat). RVFIN. hist. 4, 23, 7 necessitatem -lsae castitatis. CASSIAN. conl. 22, 5, 2 egestionem aliquam *in somno* ... per necessitatem -lsam (*postea* elicitam). ALC. AVIT. hom. 16, 2 p. 124, 31 coram ambitu electo -lsoque.

synonyma et iuxta pos.: ad I: congregare. *ad II*: adducere, adigere, coartare (NOVELL. Iust. app. 7, 21), cogere (*adde* VLP. dig. 4, 8, 5 RVFIN. Adamant. 2, 9 AVG. adult. coniug. 1, 7, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 42, 2 SALV. gub. 5, 27 ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 30 INST. Iust. 4, 15, 6 COD. Iust. 5, 27, 9, 2 BOETH. mus. 5, 2. *v. etiam supra l. 44. 75*), collabi, concitare, exigere, hortari, incurrere, iubere (HIL. c. Const. 25), provocare, suadere, urgere (AMM. 28, 4, 26 DRAC. Romul. 10, 137). *oppos.*: admonere, allicere (CIC. epist. 1, 9, 21 AVG. civ. 10, 11), commonere, delenire, ducere (QVINT. inst. 6, 2, 24), exhortari, illicere, persuadere.

deriv.: compulsio, compulsor, compulsus. compulsare. *Hofmann.*

compendiāliter *adv. a* compendium. *i. q. compendio adhibito, breviter, celeriter.* IREN. 3, 11, 5 per verbum -r ac simpliciter ex aqua ... factum est vinum.

compendiārius, -a, -um *a* compendium. *compendio utens ortus affectus, brevior. substantiva* via, iter *sim. omittuntur: l. 15. 16. 23. 25. 29. 30 bis. 31sq. 35.* GLOSS. -a συντομία. σύντομος ὁδός. breviores viae (brevior via *Löwe*). *legitur inde a* CIC. *et* VARRONE. **1** *proprie de loco*: PAVL. FEST. p. 17 angiportus iter -um in oppido, eo quod sit angustus portus id est aditus in portum. SEN. apocol. 13 antecesserat ... -a Narcissus libertus ad patronum excipiendum. VENVL. dig. 43, 19, 4, 1 si quis ... cum posset -a apportare, quae refectioni necessaria sunt, longiori itinere velit apportare. AMM. 15, 10, 2 *vias* -as et viantibus opportunas. 15, 10, 8 licet haec *via* ... media sit et -a magisque celebris. 23, 2, 5 per -am viam ... Tarsum Ciliciae reversurum *Iulianum.* HEGES. 1, 22, 2 de Flaminia in Appiam -is tramitibus *Caesar* Magnum sequebatur, ut vel ipsum exciperet vel interciperet eius exercitum. ITIN. Theod. 27 de Aila usque in monte Syna mansiones VIII, si -a volueris ambulare per heremum. **2** *in imagine et translate de loco, tempore, occasione*: VARRO Men. 510 -a sine ulla sollicitudine ac molestia ducendi ad eandem voluptatem posse perveniri. CIC. off. 2, 43 Socrates hanc viam ad gloriam proximam et quasi -am dicebat esse (*cf.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 expedita et -a via eos ad gloriam pervenire). SEN. epist. 27, 6 *Sabinus* eruditus volebat videri, hanc itaque -am excogitavit. 73, 12 te in caelum -o voco. 119, 1 ad maximas te divitias -a ducam. PETRON. 2 Aegyptiorum audacia ... *picturae* artis -am invenit (PLIN. nat. 35, 110 *Philoxenus Eretrius* breviores ... quasdam picturae -as invenit). AMBR. Tob. 1, 1 -o mihi sermone de eius meritis recensendis et operibus apud vos utendum. epist. 3, 55, 10 haec vobis pauca et -o ... significare curavimus.

subst. n. **compendiārium,** -ī: *i. q. pars quaedam horrei*: CORP. VI 33747 〈in his h〉orreis 〈imp. Nervae C〉aesaris Aug(usti) loc(antur) 〈horrea, compendi〉ar(ia), armaria et loca 〈armaris et ...〉 rar(is). 33860.

compe〈n〉diātim angustiatim GLOSS. V 351, 20.

compendio, -āvī, -ātum, -āre *a* compendium. *i. q. compendio afficere, abbreviare* (GLOSS. II 448, 16 συντέμνω): TERT. adv. Marc. 4, 1 -atum est ... novum testamentum et a legis laciniosis oneribus expeditum. 4, 9 facturo *Christo* in terris sicut sermonem -atum, ita et lavacrum. *nota*: AVG. quaest. hept. 7, 56 solet ... vulgo apud nos dici: ʻ-vit illiʼ, quod est occidit illum; et hoc nemo intellegit, nisi qui audire consuevit.

compendiōsitās, -ātis *f. v. p. 2047, 17.*

compendiōsus, -a, -um *a* compendium (NOT. Tir. 41, 61/62). *compar. legitur*: SCHOL. Stat. Theb. 2, 496 PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sq.* p. 965 AVG. quant. anim. 7, 11 tit. AVELL. p. 100, 12 MART. CAP. 5, 519. 6, 612. *superl.* -issimus: CASSIOD. in psalm. 31, 3. **I** *lucrosus, opportunus*: COLVM. 1, 4, 5 nova ... temptaverimus experimenta. quod etsi per partes nonnunquam damnosum est; in summa tamen fit -um. ZENO 2, 28 -um felicitatis genus alterius periculo discere. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 *sq.* p. 965 cum ... -ius videatur et tutius et ... accommodatius si ... credatur. AVG. quant. anim. 7, 11 tit. -ior et multitudini tutior ad veritatis perceptionem via per auctoritatem quam per rationem. AVELL. p. 100, 12 quid voces eius contineant, -ius duximus ... legenda (legendo *Garn.*) cognosci. **II** *compendio, abbreviatione utens, brevior*: **A** *proprie de loco*: IVST. 38, 9, 6 fugientem Phrahates ... equitum celeritate per -os tramites occupatum retrahit. AMM. 16, 2, 4 Silvanum ... magistrum peditum per -as vias ... transisse (SCHOL. Stat. Theb. 2, 496 SCHOL. Ter. p. 110, 6). 30, 1, 12 hi ... -is vallibus eius itinera praevenerunt (*opp.* maeandri et gyri). MART. CAP. 6, 612 dimensio ... fieri -ior potest, si per maria quis vectus excurrat. CASSIOD. hist. 6, 46 p. 1062 iter (VEN. FORT. vita Leob. 10, 31). *in imagine*: MART. CAP. 3, 263 proposito ... per -os calles festina perfungor. 5, 519 ego ... -iora percurram, ut in hac silva quibusdam videar praeire tramitibus. **B** *translate de spatio, tempore, ratione sim.*: **1** *i. q. brevis, abbreviatus, praecipue de voce sermone litteris scriptis*: GLOSS. II 448, 28 σύντομος. V 421, 60 (430, 43) -is brevissimis. APVL. met. 11, 22 *libri* figuris cuiuscemodi animalium concepti sermonis -a verba suggerentes. TIT. libr. Non. de -a doctrina. DIOM. gramm. I 518, 27 metra ... -a ... inserere. HIL. psalm. instr. 23 brevitatem (PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 643ᴰ OROS. hist. 3 pr. 2 EPIST. pontif. 746 Thiel [Anast. 3] 1 AVELL. p. 225, 20 CASSIOD. inst. div. 7. 16. 22. 27 in psalm. praef. ISID. ord. creat. 5, 10). LIB. gener. a. 334 chron. min. I p. 90, 20 sermonem (AMBR. Isaac 6, 50 INST. Iust. 3, 9, 5 ISID. ord. creat. 15, 13). ZENO 2, 2 legis -a ac vera scientia (NOVELL. Theod. 1, 3 divalium constitutionum). SERV. Aen. 11, 302 elocutio. MAXIMIN. c. Ambr. 93 disputatione. HIER. in Gal. 1, 17 narratione (CASSIOD. in psalm. 31, 3 COD. Iust. 7, 62, 39, 1). epist. 148, 14 commonitorium. PS. HIER. epist. 5, 2 luctamine. GENNAD. vir. ill. 9 dis-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sertationibus. AVG. c. Cresc. 3,18 dolore. SVLP. SEV. chron. 1,1,1 lectione. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 2,1 responsum (COD. Iust. 6,58, 13,1). MACR. somn. 1,19,15 assertio. EPIST. pontif. 381 (Coelestin.) Migne 50,531^E indiculo. COD. Iust. 6,60,4 pr. (*a. 468*) lege. BOETH. Porph. isag. p. 25 -am tibi traditionem faciens temptabo breviter... ea quae ab antiquis dicta sunt aggredi. *cf.* in Porph. comm. sec. 1,5 p. 149 *ad l.* neque enim esset -a nisi totum opus brevitate constringeret. PRISC. gramm. II 2,23 scripta. CASSIOD. in psalm. 118,73 sensibus. inst. div. praef. p. 1107^A litterarum -a notitia. COD. Iust. 1,17,1,13 per siglorum captiones et -a aenigmata... codicis textum conscribi. 1,17,2,7 (13) bonorum possessionis multitudinem in -um et manifestissimum ordinem concludentes. 2,58,2,8^a constitutio. 5,70,7,4 remedio (7,17,2 pr.). 7,40,1,1^c sanctionibus. INST. Iust. 3,7,3 tractatu. PS. PRIMAS. in I Cor. p. 525^A labore. FACVND. defens. 12,1 p. 824 ratione. *nota de persona, additur abl. instr.*: DON. Ter. Phorm. 224 consilio et oratione -us est. **2** *praevalet notio acceleratus, celer*: PANEG. 10,18 -am victoriam praestiterunt *gentes*. AMBR. hex. 5,12,38 est ... bonus viator, qui dispendium regressionis reliqui itineris -a celeritate compenset. PRVD. perist. 2,335 mortis citae -us exitus. THEOD. PRISC. log. 29 adiutoria. VINDIC. med. 12 de septemmensium causa nascendi...-am foetus perfectionem fieri. OROS. hist. 2,4,9 -a tergeminorum congressione. FAVST. REI. serm. 12 p. 268 *anima* -a transactione peccatorum suorum putridines curare dissimulat. CASSIOD. var. 12,26,1 frequenter utilitas publica -a pietate servatur. COD. Iust. 3,34,13 usumfructum... sustinere -um interitum. 7,31,1,4 usucapionum -a ... iactura. ISID. orig. 5,27,35 gladius ... -a morte vitam finire novit.

syn. et iuxta posita: *ad I*: PS. RVFIN. in Os. 1,2*sq.* p. 965 tutius (AVG. quant. anim. 7,11 tit.) et... accommodatius. *ad II A*: SCHOL. Ter. p. 110,6 rectior. *ad II B 1*: ZENO 2,2 vera. COD. Iust. 1,17,2,7 (13) manifestissimum. 2,58,2,8^a dilucida (5,70,7,4). 6,60,4 pr. liquida. 7,40,1,1^c clarioribus. FACVND. defens. 12,1 p. 824^D secura. *opp.*: *ad I*: COLVM. 1,4,5 damnosum. *ad II A*: AMM. 30, 1,12 maeandri et gyri. *ad II B 1*: PRISC. gramm. II 2,23 spatiosa.

subst. compar. **compendiōsius** *v. p. 2036, 69.*

adv. **compendiōsē** (GRAMM. suppl. 55,15 *inter adverbia in e et litteram exeuntia*). *compar.* -ius *saepius*. *translate*: **1** *de tempore et ratione, i. q. breviter, strictim, clare, sine ambage.* *cum verbis dicendi et declarandi*: IREN. praef. 2 -e et manifeste ostendemus. SERV. Aen. 6,379 -e et pestilentiam ortam et petitum significavit oraculum. 6,540 'ambas' -ius quam si duas diceret. 7,661 -e mortalem dixit (RVFIN. Orig. in Rom. 5,10 MACR. gramm. V 641,8 EPIST. pontif. Thiel Gelas. tract. 3,22. 25 AVELL. p. 283,28 CASSIOD. gramm. VII 143,11 ORIBAS. syn. 5,43 THEOD. MOPS. in Eph. praef.). RVFIN. Orig. in exod. 4,1 continentiam totius historiae -ius recensebimus. PS. RVFIN. in Os. 9,8 locus... potest -ius explicari. PS. AVG. categ. 1 ornamentorum diversos lapides -e *orationis vis* vocavit gemmas. THEOD. PRISC. log. 101 dysentericorum ... adiutoria ... -e percurram. 108 designabo. 114 digessi (116). SIDON. epist. 7,10 (11), 2 praesentaneo ... intimare memoratu. FACVND. defens. 3,5 p. 599^A respondeo (ISID. epist. 7,1). fid. p. 867^C rationem sibi reddi flagitant. *de actione*: CASSIOD. var. 8,29,1 quod proprio sumptu decuit *vos* aggredi -e vobis constat offerri. **2** *i. q. celeriter*: THEOD. PRISC. eup. faen. 65 *mandragorae folia* -ius percurabunt. GREG. M. past. 3,8 -ius ad correctionem veniunt.

syn. et iuxta posita: *ad 1*: IREN. praef. 2 manifeste. *opp.*: *ad 1*: CASSIOD. gramm. VII 143,11 breviter et copiose.

compendīvē *adv. a* compendium. *fere i. q. compendiose*: AVG. c. Faust. 1,12 p. 813 petivi -e ut doceas me quid est veritas. 2,2 p. 829,6 ut -e dicam. 2,13 p. 842 ecce iam -e ut dixit sanctitas tua ne chartas cumulemus (*coniungend., ut videtur, cum* dixit, *ut primo loco cum* doceas).

compendium, -iī *n.* [*a* com *et* pendere *ductum esse videtur, cf.* dispendium. *Th.*]. VARRO ling. 5,183 -um quod cum compenditur una fit. PAVL. FEST. p. 72 dispensatores dicti, quia aes pensantes expendebant. hinc deducuntur ... -um dispendium assipondium dupondium. CASSIOD. var. 7,32,3 pondus ..., unde -um et dispendium ... vocitavit antiquitas. *cf.* DIFF. gramm. VII 525,25 -um undique ad pondus pertinet (*opp.* dispendium damnum detrimentum). ISID. diff. 1,470 -um proprie ex pondere (*opp.* praeda, lucrum). NOT. Tir. 41, 56*sqq. inter* impendium *et* dispendium. *de formis*: *in sermone soluto et metro iambico et trochaico omnes casus in usu sunt. genet. sing. in* -dī: PLAVT. Asin. 307 Bacch. 183 Capt. 965 Most. 60 Persa 471 Poen. 351 Pseud. 1141 Truc. 377 PACVV. trag. 175 LVCIL. 771, -ii *numquam in versu, sed codd. passim. dactylici non nisi nom. vel acc. pluralis utuntur, apud quos legitur inde a* TIB. 1,3,39 OV. met. 3,234 *apud* MANIL. VAL. FL. SIL. STAT. *al.; tenet semper pedem quintum hexametri, exceptis* MANIL. 2,928 ANTH. 100,5 DRAC. laud. dei 3,41, *ubi quarto est.* *de notione*: *significat commodum, quod non solum augenda re, sed etiam minore expenso vel labore al. lucramur*: GLOSS. κέρδος. κέρδος βραχύ. συντομία. συντομία, ἐπικέρδιον, ὠφέλεια. lucrum. lucrum vel solacium. *cf.* IV 495,51 commodum lucrum -um. DIFF. ed. Beck p. 48,45 -um exiguum est, lucrum amplum est et ex negotio fit, praeda ex hosti. ISID. diff. 1,470 *similia, sed* -um proprie ex pondere. *legitur inde a* PLAVTO. *adde nom. loci* Compendium, *v. nom. propr.*

I ***lucrum, commodum,*** *actio augendi; latius* ***reditus, copiae:*** *non solum de pecunia et possessionibus, sed etiam de mentis, aliarum rerum commodis; interdum non tam strictim quam circumscriptionis loco:* *exempla secundum iuncturas afferuntur.*

A *pro subiecto*: CIC. Att. 5,4,2 non dubito quin s(enatus) c(onsultum) expeditum sit, in quo praesertim sit -um populi. LIV. 8,36,10 nec ira magis publica quam privatum -um in hostem acuebat. MANIL. 3,277 ne magna in brevibus pereant -a dictis. COLVM. 6 praef. 5 cum ... maius dispendium sequatur inertem et inscium pastorem, quam prudentem diligentemque -um. CALP. ecl. 5,36 parce ... fetis: ne sint -a tanti. POMPON. dig. 17,2,60,1 nec -um, quod propter societatem ei (*socio*) contigisset, veniret in medium. PAVL. dig. 7,1,59,2 caesae arundinis vel pali -um ... ad fructuarium pertinet. ARNOB. nat. 2,61 quae neque scire -um neque ignorare detrimentum est ullum. SYMM. rel. 3,11 absint ab aerarii vestri puritate ista -a. 3,18 semel honori urbis delata -a desinunt esse tribuentium. AMBROSIAST. in I Cor. 5,10 -um est male agentibus si citius moriantur quam si diutius in peccatis versentur. HIER. epist. 43,2,3 ubicumque -um est, velocior pes, citus sermo, auris attentior; si damnum *eqs.* AVG. serm. 60,7. EPIST. pontif. Thiel Hil. 15,3,4 nonnulli episcopatum ... hereditarium putant esse -um. DRAC. laud. dei 1,14 miseris ... atque beatis pro meritis morum ... -a damnum. CASSIOD. in psalm. 33,10 o lucrum mirabile, o -um singulare! PASS. Montan. 20 quod est ... -um mentiendi?

B *pro obiecto*: PLAVT. Bacch. 159 -um ... haud aetati optabile fecisti, cum *eqs.* RHET. Her. 2,19,29 multi leve -um fraude maxima commutarunt. CIC. Flacc. 7 in uberrima re turpe -um ... effugit. TIB. 1,3,39 ignotis repetens -a terris ... navita. MANIL. 4,19 *ab origine* artesque datae moresque creatis ... damna et -a rerum (4,192 nec *Erigone* tam -a census, quam causas viresque dabit perquirere rerum). SEN. nat. 2,49,1 *hereditatis* -um magno luendum sit incommodo. epist. 17,10 expectabisne ... ex mercede -um? COLVM. 1,7,1 ager plerumque -um ... affert (PANEG. 8,4 HIL. in psalm. 123,1 VEG. mulom. 2 praef. 2). STAT. Theb. 2,658 quid timidae sequeris -a vitae? 10,463 taciti -a Martis enumerant. QVINT. decl. 345 p. 362 bene ... excogitasti ... non mediocre ... patrimonii ... tui ... -um (PAPIN. dig. 46,8,2 in stipulatione de rato habendo non est cogitandum rei promittendi vel stipulandi -um. POMER. 2,15,1 ut ... possessionum terrestrium damnosa -a cogitemus). SVET. Tib. 48 missiones veteranorum rarissimas fecit ... ex morte -um captans. Cal. 41 ne ex lusu quidem aleae -um spernens *Caligula*. Vit. 2 *sutoris* filius sectionibus et cognituris uberius -um nactus. SCAEV. dig. 26,7,47,6 -um negotii ... praestare (*bis.* SIDON. carm. 7,420 pacis. DRAC. laud. dei 3,140). APVL. met. 9,29 praemii destinatum -um. 11,27 ipsi grande -um sua comparari providentia. VLP. dig. 17,2,26 non compensatur -um cum neglegentia. 37,10,3,5 ut magis damnum patiatur pupillus, quod differtur cognitio, quam -um, quod non repraesentatur. CYPR. zel. 2 ut animam pecunia capiat ingerit perniciosa -a *diabolus*. ANTH. 100,5 (*de templo Veneris in belli usum diruto*) pilati Mavors -a cepit Amoris. VOPISC. Aurelian. 9,2 vellemus ... singulis quibusque ... viris multo maiora deferre -a quam eorum dignitas postulat. IVL. VAL. 2,25 si interfecto te (*Alexandro*) tantae rei -um procurassem. COD. Theod. 2,10,3 (*a. 325*) quosdam ex advocatis existimationi suae immensa atque illicita -a praetulisse nomine honorariorum. AMM. 28,1,18 interpretii -um ad principis aerarium misit. 30,5,7 ingemiscenda -a. SYMM. epist. 3,24,1 quod *eqs.* ... meum duco -um. PAVL. NOL. carm. 26,180 -a tanta promeritus *Ezechias*, ne *eqs.* AVG. c. Iul. 6,4,10 habetis magnum -um (c. Gaud. 1,19,21). POMER. 2,21,2 *mortuus* non -a iniusta sectatur. DRAC. laud. dei 3,41 sua damna vocat -a publica mundi. CASSIOD. var. 2, 10,2 fraudum suarum ... -a vindicare. 2,16,4 publica ... procurasse -a. VEN. FORT. virt. Hil. 3,8 de dispendio funeris reddere -a sanitatis. vita Germ. 35,102 poscens salutis -um. vita Med. 6,17 se ... criminis ... sortitum -a fuisse per furtum. 15,35 redivivae lucis (*sc. oculorum*) -a ... restauravit. Mart. 1,80 hostis -a tractans *Martinus*. 1,393 ut labor ... viae *Martini* tribuat -a vitae.

C *dativ.*: CAES. civ. 3,32,4 suo ... privato -o serviebant. AFRIC. dig. 4,6,29 ne cui officium publicum vel damno vel -o sit (SIDON. epist. 6,8,1 non illi *apicum oblatori* est ... cultura -o). APVL. met. 4,23 brevem patientiam nostro -o tribue. VLP. dig. 48,20,6 hanc rationem ... -o suo ... vertere. PAVL. dig. 48,10,22,5 qui *dominus* -o suo nullo modo prospexerit. COD. Theod. 16,5,54,2 (*a. 414*) patrimonium ... fisci nostri -is aggregandum. CASSIOD. var. 4,34,2 aurum ... argentum tua indagatione detectum -o publico fideliter vindicabis. 5,14,1 aliquid ... suis applicare -is.

D *abl.*: CAES. Gall. 7,43,3 capti -o ex direptis bonis. SEN. dial. 4,8,2 alter in alterius exitium levi -o ducitur. SVET. Claud. 29 -o cuiusque horum (*libertorum*) ... honores exercitus impunitates supplicia largitus est *Claudius*. GELL. 2,27,5 qui singulos artus suos fortunae prodigendos daret quaestu atque -o gloriarum. APVL. met. 4,25 tanto -o tuae redemptionis defraudare iuvenes meos destinas. PANEG. 2,3 faciam ... -o orationis meae, sed damno voluntatis, quod

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

huic tempori maxime congruit. PS. AVR. VICT. epit. 1, 12 arma . . . nequaquam movenda esse, ne -o tenui . . . similis sit hamo aureo piscantibus *imperator bonus*. AVIEN. ora 635 quanto manet *Rhodanus* incolis -o. SYMM. epist. 2, 78 (77), 1 pars hominum alii -is et quaestibus gaudent. PS. RVFIN. in Am. 2, 6 brevibus illecti . . . -is. EPIST. pontif. 374 (Coelestin.) Migne 50, 479B nullo *animarum* -o laetaretur *ecclesia*. AVELL. p. 416, 1 ut hominum milia ineffabilis -o sacramenti participatum eius (*Christi*) acquirerent. SIDON. epist. 1, 6, 4 faeculento patrimonium promovisse -o. ALC. AVIT. epist. 3, 57 sciscitantem testimonii . . . docere -o.

E *c. praepos.*: **1** *cum acc.*: ad: RHET. Her. 4, 40, 52 *duae res* possunt homines ad turpe -um commovere. VLP. dig. 4, 2, 16, 2 quod turpiter vel scelere quaesitum est . . . ad -um heredis non debet pertinere (23, 3, 10, 1 PAVL. dig. 19, 1, 42. COD. Iust. 12, 17, 4 ad . . . -um militiaeque fructum). 30, 32, 2 quod ad ornatum vel -um rei publicae spectat. PANEG. 4, 12 Syrus mercator . . . ad uberrima ista -a laudis aspirat. AMM. 20, 8, 11 malignos . . . ad -a sua excitare secessiones principum suetos. 26, 6, 14 attenti ad omne -um. AVG. c. Cresc. 4, 1, 1 *beneficium* ad nostrae dispensationis -um . . . praestare. ENNOD. opusc. 3, 114 applicabat . . . ad -um unius quidquid praestabatur ab altero. 6, 16 ad meum -um . . . invigilat. CASSIOD. in psalm. 118, 162 *populus christianus spolia* Iudaeis non credentibus ad -um propriae salutis eripuit. GREG. TVR. glor. mart. 105 qualia martyribus sint collata praemia ad vitae religiosae -a. *adde*: VLP. dig. 7, 8, 12, 1 lignis . . . et horto et pomis et holeribus . . . usurum, non usque ad -um sed ad usum. in: MANIL. 4, 175 ingenium sollers suaque in -a pugnax. SEN. clem. 2, 4, 1 ignotos homines et obvios non in -um sed occidendi causa occidunt. QVINT. decl. 366 p. 400 in privatum -um peregrinatum. APVL. met. 10, 5 femina . . . cladem familiae ⟨in⟩ vindictae -um traxit. MIN. FEL. 15, 2 in commune . . . -um protuli. PAPIN. dig. 29, 4, 26 pr. *pater* honore proprio omisso propter -um alienam institutionem maluit (VLP. dig. 29, 5, 3, 29. LACT. ira 13, 25 propter exiguum -um. CHIRON 16 propter -um legentis). AVIEN. orb. terr. 1242 *Parthi* non per -a diras producunt animas. **2** *c. abl.*: CIC. Verr. 3, 6 quos illa (*provincia*) . . . mercibus suppeditandis cum quaestu -oque dimittit (Caecin. 13 cum aliquo suo -o). in: CIC. Verr. 4, 109 in Apronianis illis rapinis in quaestu sunt -oque versati. QVINT. decl. 252 p. 31 tantum in . . . suppliciis habiturus lucri in -o numeret, quod plus malefecit. PAPIN. dig. 22, 6, 8 error facti ne maribus quidem in damnis vel -is obest, iuris autem error nec feminis in -is prodest. VLP. dig. 10, 2, 20, 8 legata . . . in -o coheredis esse. CYPR. epist. 74, 10 in -o est *seq. inf.* PS. HIL. libell. 5 in -o habuerat. APVL. met. 7, 9 sine ullo -o indignationem vestram exercueritis. PS. ASCON. Verr. p. 177 pro -o tuo singulas quasque res pecunia populo vendituri. HIER. in Is. 16, 14 quod falsa doctrina pro lucro cuncta faciat atque -o. ENNOD. epist. 6, 15, 2 hoc sibi credidit pro singulari evenire -o. COD. Theod. 4, 8, 6, 5 (*a. 323*) quae de furtivis -is obscure capta ac parata sunt. HIER. epist. 125, 14. GREG. M. moral. 8, 15 *electi* a mundi -is (*fere i. q. divitiis*) menses vacuos ducunt. **3** causa *c. gen.*: CIC. off. 3, 63 *Scaevola* tantum se negat facturum -ii sui causa, quod non liceat. VITR. 6 praef. 5 SCRIB. LARG. 22.

F *genetivus pendens a nominibus, pronominibus*: PETRON. 14 pretium maioris -ii leviorem facere iacturam. PLIN. nat. 21, 70 res praecipui quaestus -iique (ENNOD. epist. 8, 19, 2 mihi ad praesens res videtur esse -ii. ALC. AVIT. epist. 3, 67 cum festivitati vobisque occurrere duplicis -ii res fuisset). SVET. Claud. 20 non minus -ii spe quam gloriae (APVL. met. 1, 5 me spes -ii frustrata est). IVLIAN. dig. 29, 2, 45, 2 quaestus et -ii societas (PAVL. dig. 17, 2, 71, 1 lucri quaestus -ii). VLP. dig. 3, 6, 3 pr. si quid . . . -ii sensit. 12, 3, 4 pr. sub alieni -ii emolumento. PAVL. dig. 7, 1, 31 ex re fructuarii etiam id intellegitur . . . quod . . . ex administratione rerum eius -ii servus fecerit (17, 2, 65, 6 si quid -ii postea factum erit. 19, 2, 24, 4). PS. ORIG. tract. 18 quid -ii . . . consecuturus erat? CAPITOL. Aur. 12, 5 fisco in causa -ii numquam iudicans favit (BOETH. cons. 5, 1, 46 haec sunt . . . fortuiti causa -ii). ARNOB. nat. 2, 64 neque . . . necessaria nostra illi salus est, ut -ii aliquid dispendiive patiatur. SYMM. epist. 1, 79 *fratri meo* si nihil talis -ii optimatium voluntas ante tribuisset, eruditio tua fructum ferre deberet. AMM. 22, 4, 9 quid haberet ex arte -ii. ZACCH. 1, 35 honesta -orum studia. SIDON. epist. 6, 7, 1 si aliquid . . . -ii posteris tribuit necessitudo. ENNOD. epist. 6, 16, 1 rem diligentiae in aucupia transferre -ii.

II *debiliore sensu fere i. q.* **potestas, facultas**, *auxilium, adiutorium; de litteris fere i. q. comprobatio*: *generaliter*: APVL. mund. 27 non eiusmodi -o machinatores fabricarum astutia unius conversionis multa et varia pariter administrant? TERT. nat. 2, 12 qui . . . tuemur propositum demonstrandi illos (*deos*) omnes homines fuisse . . . -um ab ipsa dispiciendi ratione sumamus. anim. 14 specta . . . Archimedis . . . tot -a sonorum. CYPR. ad Donat. 2 accipe quod . . . -o gratiae maturantis hauritur. Demetr. 12 cruentarum -o rapinarum vita vestra maculatur. unit. eccl. 4 probatio est ad fidem facilis -o veritatis. epist. 27, 4 multum sermo vester adiuvit ut divinitus -um fieret (59, 9 ut erroris diluendi . . . -um fieret. ZACCH. 1, 10 fiat . . . certandi ex hac quoque parte -um [*fere i. q. causa*]). epist. 69, 12 in sacramentis salutaribus . . . totum credentibus conferunt divina -a. CAPITOL. Pert. 9, 3 alimentaria . . . -a, quae novem annorum ex instituto Traiano debebantur . . . sustulit. AMBR. spir. 1, 16, 160 capiam fidele -um de unitate virtutis. GAVDENT. serm. 17 p. 986 *martyres* ad aeternae lucis beatitudinem vitamque perpetuam gloriosae mortis -o transituri (HIL. in Matth. 5, 12 HYMN. Ambros. I 8, 11). COD. Theod. 12, 1, 86 (*a. 381*) per illicita ambitionis -a provecti. AVG. civ. 1, 27 p. 43 cum habeamus meliora et ab omnibus peccandi periculis remota -a. 9, 15 p. 388 deus *Christus* factus particeps humanitatis nostrae -um praebuit participandae divinitatis suae. FAVST. REI. grat. 1, 6 prima . . . vocatio -a fidei (*i. fidem*) requirit a nobis. ENNOD. epist. 6, 12 -o fidelis arcani alleganda non supprimit *Stephanus, portitor litterarum*. carm. 1, 6 praef. 4 famae -a de invidis aucupari. PASS. Mar. Iac. 12 p. 61 exquisita -a saeviendi. *speciatim in medicina fere i. q. remedium, adiutorium*: CHIRON 4 aliud . . . -um nullum est nisi sanguinis detractio. 32 multas causas aestimo per -um etiam nunc aterapeutas potius se sanare. VEG. mulom. 1, 21, 3 unicum . . . -um atque remedium est, corruptionem illam . . . detrahere. 2, 15, 3 plerique adhibent cum deformitate -um.

III ***deminutio, abbreviatio***, *parsimonia*; GLOSS. συντομία. **A** *generaliter*: **1** *de loco i. q. via brevior, rectior*: FRG. Bob. gramm. VII 544, 37 -a via cita; dispendia via per circuitiones difficilis. **a** *proprie*: OV. met. 3, 234 per -a montis (VAL. FL. 1, 484) anticipata via est. PLIN. nat. 2, 245 cursus -is maris (*cf. l. 37*) brevior fieri potest. 5, 38 -um viae (*cf. l. 36. 39. 40 al. sed nota l. 53*) quadridui deprehensum est. 6, 101 -a invenit mercator lucroque India admota est. 6, 131 tantum a Caspio mari et a Syria abesse -o itineris (MOD. dig. 50, 7, 17 [16] *cf. l. 35. 39. 41 al.*) *regionem Chalonitim*. SIL. 12, 353 provisa fugae -a captans. 17, 573 si velox gaudes ire et -a grata sunt tibi, vicino . . . te tramite ducam. STAT. Theb. 2, 497 fert via per dumos propior qua calle latenti . . . legunt -a silvae. 6, 440 circa -a metae (*cf. infra l. 56*) . . . anticipasse viam. QVINT. inst. 2, 13, 16 stratum militari labore iter saepe deserimus -o ducti. 4, 2, 46 amoenum ac molle iter etiamsi est spatii amplioris, minus fatigat quam durum aridumque -um. FRONTIN. strat. 2, 5, 31 equites praemissi facile per -a itinerum . . . conversi occurrunt *Pompei militibus*. TAC. ann. 1, 63 -is viarum . . . militem cum antevenisset Arminius. 2, 55 per -a maris assequitur Germanicum. 12, 28 dextris et propioribus -is ierant. FLOR. epit. 3, 3, 7 Marius . . . occupatis -is praevenit hostes. FRONTO p. 101, 4 N. feci . . . -um itineris Lorium usque, -um viae lubricae, -um clivorum arduorum. ITIN. Alex. 30 viae usus asperiore -o. SOL. 29, 6 -o spatii brevioris reperto. PANEG. 5, 13 itineris -o adventum . . . accelerare. 8, 8 clarorum instrumenta modulorum per -a saepius occursura tibi protulimus. IVST. 2, 10, 24 quaedam *maria* . . . per -um ducebat Xerxes. ITIN. Anton. Aug. p. 32, 8 a portu Tibulas per -um Vlbia (119, 1. 175, 2. 180, 6. 181, 7). RVF. FEST. 28 cum viae in Madeneam -a sectaretur. VEG. mil. 3, 6 -a deverticula montes flumina ad fidem descripta consideret *miles*. COMMENT. Lucan. 8, 2 (*loco lacunoso*). 9, 685 -o ire. ADNOT. Lucan. 8, 249 per altum recto itinere contendit habiturus grande -um . . . Pompeius. SCHOL. Stat. Theb. 2, 48 trames itineris -um. 2, 496 per -um insidiatores praecessisse. AMBROSIAST. in I Cor. 7, 2 solent qui -um quaerunt errare. HIER. epist. 22, 28, 4 viarum -a requiruntur. VVLG. II reg. 18, 23 currens . . . Achimaas per viam -ii transivit Chusi. MIRAC. Steph. 1, 2 *viā* de civitate -o pergi assolet. MART. CAP. 6, 615 qui quidem cursus si per maria transeatur, in -um ducit milia sescenta septuaginta octo. SIDON. epist. 2, 9, 2 calles -is tortuosos. carm. 23, 394 -a flexuosa metae . . . premit. **b** *in imagine*: PLIN. paneg. 95 cum viderem quae ad honores -a paterent, longius iter malui. GELL. praef. 12 quae . . . ad . . . artium contemplationem celeri facilique -o ducerent. CYPR. unit. eccl. 15 dominus . . . cum spei et fidei nostrae viam -o breviante dirigeret. AMBROSIAST. in I Cor. 7, 35 docens, quo -o citius itur ad deum. HIER. epist. 123, 1 unum iter et perveniendi . . . multa -a. AVG. in psalm. 31, 2, 16 per circuitum volunt pervenire ad deum accusandum, qui nolunt de -o venire ad deum placandum. serm. 61, 12 saturitas aequalis est: possessio una est, quo . . . ambo volunt pervenire, sed ille per -um. quaest. Simpl. 1, 2, 19 ut -o fidei per gratiam salvos faciat credentes, non per innumerabiles observationes. MACR. sat. 1 praef. 2 *institutionis* -a longis anfractibus anteponenda. AVELL. p. 107, 8 huc . . . si⟨ne⟩ calumniae -o navigassent *calumniatores*! SACR. Leon. p. 335 salubri . . . -o . . . hi, qui ab illorum (*apostolorum*) tramite deviassent, haberentur externi. VAL. CEM. hom. 3, 1 ardui itineris necessitates ad vitae -um pertinere. PETR. CHRYS. serm. 3 p. 191A longinquus terreni itineris non indiguit, quia -a via salutaris invenit. 32 p. 459A caelestis quadrigae fidam conscendimus sessionem, ut sollicitas et arduas -orum semitas vitaremus. 87 p. 445A -o credulitatis isto ad illud ubi partus est sine partu . . . pervenire. ALC. AVIT. carm. 3, 419 ardua sublimi tenuit -a saltu. 6, 143 suadet veloci tardus -a gressus.

2 *de variis actionibus i. q.* minus expensum, *deminutio rei molestae, acceleratio; interdum fere i. q. finis, omissio*: *saepe cum enuntiato causali vel finali*: **a** *pro subiecto*: PLIN. nat. 17, 214 pampinari ea (*arbusta*) non est moris; et hoc -um operae (18, 181 *cf. p. 2041, 22*). QVINT. inst. 1, 1, 30 syllabis nullum -um est, perdiscendae omnes. decl. 248 p. 17, 10 quod est istud contra leges

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um, ut *eqs.*? PAPIN. dig. 49,17,17,1 si testamenti causam pater omisit ... nihil dolo videbitur fecisse, quamvis temporis (*cf. infra l. 19. 29*) incurrat -um. MOD. dig. 50,7,17(16) si et sumptūs et itineris -um suadeat. PANEG. 7,11 -um est devincendorum hostium duces sustulisse. 9,17 ceteri omnes in fluvium abiere praecipites, ut tandem aliquod caedis -um fessis tuorum dexteris eveniret. **b** *pro obiecto*: -um facere *rei* (*fere i. q. omittere, evitare rem*): PLAVT. Pseud. 605 -um ego te facere pultandi volo (Rud. 179 errationis fecerit -um. Stich. 194 ut faciam praeconis -um ita ... auctionem praedicem ipse ut venditem). *absolute*: CYPR. epist. 73,1 quoniam iam ... quid sentiremus litteris nostris expressimus, ut -um facerem exemplum earundem litterarum tibi misi (AVG. serm. ed. Mai 134,1 parabolam istam laborarem fortasse exponere vobis, sed -um nobis fecit, quia ipse exposuit qui proposuit. CAEL. AVR. acut. 1,15,122 cum videamus in ipso usu saepe passionem fecisse -um). *cf.* -i facere *rem* (-i fieri) *infra l. 71sqq.* COLVM. 4,2,3 praetulerim duobus potius seminibus depositis, quam unico periclitari nec id velut -um consectari, quod ... longe maius afferre possit dispendium. 4,22,5 multi sequentes (9,4,6) -um temporis (*cf. supra l. 2*) ... vineas ... detruncant. PLIN. nat. 17,172 subtilitas parsimoniae -a invenit. 18,261 (*loco lacunoso*). 19,28 *spartum* perfusum calida in solio ac siccatum stans -um operae (*cf. p. 2040, 82*) fatetur(?). SIL. 10,475 letique simul -a donat *Hannibal Cloelio morienti.* TERT. bapt. 12 *apostolis* primae allectionis et exinde individuae familiaritatis praerogativa -um baptismi conferre posset. pudic. 12 cur ... *apostoli* cervicem nostram a tanto iugo excusant, nisi ut illis -a ista disciplinae (*sc. legis*) semper imponant? adv. Marc. 5,12 p. 616 *fideles morituri* -um mortis (*cf. l. 31. 34. 45. 65*) consequentur. 5,19 p. 642 soleo in praescriptione adversus haeresis omnes de testimonio temporum (*cf. l. 2. 19*) -um figere. ARNOB. nat. 4,13 dare nobis -um potuisset res ista (OPTAT. 2,25 latro iugulatis dat de morte [*i. mortis*] -um). ZENO 2,25 mors apud incredulos futurorum putatur poenae -um. AMBR. obit. Valent. 39 -um doloris inveneram. HEGES. 5,18,1 optabant plerique mortis (*cf. supra l. 28*) -um. AVG. c. Gaud. 1,28,32 a sacrilega contaminatione caminorum reperto -o suas animas rapuerunt. *cf.* 1,30,34 quando ... desperatur in quibusque passionibus ... quaeritur -um caminorum (VAL. CEM. hom. 20,10 quaerendum est ... -um belli et auctor litis requirendus. CASSIOD. var. 12, 17,2 -um laboris). CASSIAN. conl. 17,3 -um ... angoribus afferat nostris consilium. ENNOD. epist. 2,3 fatigationis meae -a non amavi.

c *ablat.* (GLOSS. -o breviter): VITR. 2,8,20 satius esse videtur impensa testaceorum in sumptu quam -o craticiorum esse in periculo. PLIN. nat. 23,127 bubulas carnes additi caules magno ligni -o percoquunt. PAVL. sent. 2,1,1 hoc -o litium ... provisum est. TERT. resurr. 41 p. 86 -o mortis ... concurrere cum resurgentibus (*cf. supra l. 28.* AMM. 16,12,53 transfixi letaliter remedia mortis -o postulantes. HIER. epist. 1,3,2. 36,2,4 AVG. in psalm. 33 serm. 2,7). CYPR. Demetr. 12 contentus ... dolorum ... -o. epist. 39,2 brevi -o vulnerum victor. ZENO 1,5 pudoris -o Susanna mortis oderat moras. AMBROSIAST. in Rom. 4,16 -o medelam vulneris invenire. AVG. civ. 4,11 p. 161 quid perderent, si unum deum colerent ... -o? (*ibid.* p. 162). 4,21 p. 171 cum posset magno facilique -o una dea Felicitas cuncta conferre (4,23 p. 173). gen. ad litt. 6,13 p. 188 cum aquam miro -o convertit in vinum *Christus*. 7,8 p. 207 quod velut gradatim fieri conceditur -o posse deum facere. c. Cresc. 3,19,22 poenam suam -o lucraverat funeris. 3,42,46 *oculos* evellere -o. 4,65,81 *Maximianensium causae* -o sic superamini, ut nihil vobis restet. SACR. Leon. p. 438 ut tenorem summae iustitiae pariter et pietatis imitemur, quod brevi -o poterimus implere. **d** *praepos.*: *c. acc.*: PLAVT. Cas. 517 cur amem me castigare id ponito ad um *eqs.* (Mil. 781 quam potis tam verba confer ad -um. HIER. praef. Vulg. Ier. ad -um mali rectius fuerat modum furori eorum ... ponere. ALC. AVIT. carm. prol. *verba vel nomina* ad -a poetarum aliud ex alio significantia plurimum valent). FLOR. epit. 1,3,3 misso in -um bello. OPTAT. 2,25 bellum per -um remittere in caedem. *c. abl.*: OPTAT. 1,21 beneficium de mortis (*cf. supra l. 28*) -o consequi (AVG. serm. 364,1 quos ... fructus de -o incendere potuit *Samson*). AVG. serm. ed. Mai 91,5 in -is huius vitae, qualiter in aeternum vivere valeatis, praevidete (PASS. Tarach. 7 ut in -o morerer). COD. Iust. 2,58,2,11 quod pro -o litium introductum est. *c. gen.*: POMER. 3,10,4 -ii gratia generalis quaedam regula monstranda est. **e** *genet.*: PLAVT. Asin. 307 verbi velitationem fieri -i volo (*cf. sim.* Bacch. 183 -i verba multa iam faciam tibi. Capt. 965 Most. 60 PACVV. trag. 175 LVCIL. 712 VITR. 3,3,8 DON. Ter. Andr. 441 SYMM. epist. 1,75). PLAVT. Persa 471 ego hodie -i feci binos panes in dies (Poen. 351 curam hanc facere -i potes. 1141 Ballionem quaerito. :: quisquis es, adulescens, operam fac -i quaerere. Truc. 377 si quid tibi -i facere possim, factum edepol velim [*antecedit* parsisses *et* reparcis]. CIC. Q. Rosc. 49 ut paululum tu -ii facias. AVSON. 407,7 haec ad litteras tuas responsa sint. cetera, quae noscere aves -ii faciam: sic quoque iam longa est epistula. SYMM. epist. 1,46,1 potui facere scripta -ii, cum *eqs.*). PLIN. nat. 33,120 sublini ... Syrico minium -ii ratio demonstrat. SYMM. epist. 1,50,2 facessat *tibi* omne (*subi.*) fastidium (*obi.*), ex quo nascitur cura (*sc. apud alios*) -ii (*a te spectati*). ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25 *latro* longi sceleris vitam brevis -ii fine permutans. **f** *dativ.*: PLIN. nat. 16,23 carbo in aerariorum tantum officinis -o est.

B *speciatim: de litteris, scientia, scriptis i. q. abbreviatio, excerptum* (*nota de notis Tironianis l. 53. p. 2043,2. 42*): **1** *pro subiecto*: TERT. anim. 50 postremo -um est: ubi sunt illi quos Menander ipse perfudit *eqs.* virg. vel. 5 -um sermonis et gratum et necessarium est, quoniam sermo laciniosus et onerosus et vanus est. DON. Ter. Andr. 347 mira -a, quae contrahit poeta longitudine fabulae. 975. Eun. 1062 -um poetae, ne rursus eadem dicerentur. Phorm. 139 'em ... officium' -um consolationis est. 402^A -um conviciorum est nihil dignum invenire pro magna iniuria, quod respondeas. MAXIMIN. c. Ambr. 108 eiusmodi coniunctio -⟨um⟩ fidei, non impia esset professio. CASSIAN. conl. 8,25,5 de ... quaestionum pelago cumbam collationis huiusce ad ... silentii portum -um nostrae rusticitatis attraxit. CASSIOD. inst. div. 6 p. 1118^C instructionis non minimum creditur esse -um res fusas latissime paucis sermonibus indicare. **2** *pro obiecto*: MANIL. 2,928 ut brevia in longo -a carmine praestem. 4,305 nec brevis est usus nec amat -a caelum. QVINT. inst. 1,1,24 pudeatne me in ipsis statim elementis etiam brevia docendi monstrare -a? VLP. dig. 5,1,72 ordinem edictorum vel -um moderari. TERT. nat. 2,12 adhuc de Saturno immorabor, quo et ceteris -um praestruam. *ibid.* tenemus -um. adv. Marc. 1,1 p. 292 ne -um praescriptionis ubique advocatum diffidentiae deputetur. 4,16 p. 472 praecepti ... strictum et obscurum et caecum adhuc et facilius ... interpretandum -um emittere. 5,4 p. 583 lex creatoris ... nec dispendium, sed -um ab eo (*adversatore*) consecuta est redacta summa in unum iam praeceptum. TER. MAVR. 123 -a nostri meliora crediderunt (*o et ω per o exprimentes*). 2541 quoniam ex uno possunt adiuncta *metra* referri amplectar ultro quod datur -um. CYPR. Fort. praef. 3 ne in longum sermonem meum extenderem ... -um feci (domin. orat. 28 *Christus* praeceptorum suorum fecit grande -um, ut ... memoria non laboraret, sed ... velociter disceret. PANEG. 7,1. DON. Ter. Andr. 228 frequenter hoc modo Terentius -um facit, ut egrediens loquatur persona de eo quod est gestura. Phorm. 63. OPTAT. 5,11 ut vel sero -um faciam, credo ... hoc sufficere. HIER. adv. Rufin. 2,23 EVGRAPH. Ter. Andr. 302). IVL. VICT. rhet. 5 p. 395 ut proposito themate ... illico -um divisionis expedias. MAR. VICTORIN. rhet. 1,8 p. 179 scire. 1,11 p. 189 hoc -um tenere debemus, quod (1,11 p. 190. 1,15 p. 197). IVL. SEV. rhet. 1 p. 355 -a relegenda. DON. Ter. Andr. 286 amat -um lassitudo. 347 -*a* contrahit *v. supra l. 7.* 972 -um attulit (Eun. 915 Hec. 258). PS. ASCON. Verr. p. 153 bene Tullius denuntians adversariis -um brevitatis hoc verbo usus est 'dixi'. PRVD. apoth. 175 concludam ... ut -a summae. AVG. serm. 180,2 quia ... grave peccatum est perierare, -um tibi dedit scriptura, noli iurare. 319,3 vis audire -um? audi ipsum Christum. 343,7 ecce habes -um (c. Cresc. 4,54,64). c. Cresc. 4,16,19 uberius disputarem, nisi a vobis dato -o magis uterer (PS. AVG. quaest. test. I 95 BOETH. mus. 3,1 p. 269). MACR. somn. 1,6,45 sectantes -a. LICENT. carm. ad Aug. 5 perplexa viri -a tanti (*Varronis*) volvere. NOVELL. Valent. 25,2 (*a. 447*) de successionibus ... quas latius et obscurius veteres protulerunt -um lucidae definitionis adhibemus. EPIST. pontif. 304 (Innoc. I) Migne 20, 538^A paucioribus verbis tantorum malorum metabor -um. ENNOD. opusc. 3,9 notarum in scribendo -a et figuras verborum multitudinem comprehendentes brevi assecutus. CASSIOD. inst. div. 4 multi -a lectionis ... invenirent. COD. Iust. 1,17,1,12 verbositate ... codicis -um confundere.

3 *abl., saepius fere adverbialiter* (*v. p. 2041, 41*): **a** *instrumenti et modi*: QVINT. inst. 1,4,22 nisi ambitiosa festinatione plerique *magistri* a posterioribus inciperent et dum ostentare discipulos circa speciosiora malunt, -o morarentur. PAPIN. dig. 31,66,3 hominis ... legatum orationis -o singulos homines continet. TERT. orat. 9 -is pauculorum verborum *eqs.* 21 potuit ... aut et virgines nominare specialiter aut -o generaliter feminas. ieiun. 2 dominum ... -o respondisse (adv. Marc. 5,9 p. 601). patient. 5 p. 9 ut -o dictum sit *eqs.* (CENS. 5,1 p. 9 HIER. in Dan. 11,21 p. 713 AVG. quaest. hept. 3,25 cons. euang. 2,20,49 PASS. Theclae B 37 *bis*). adv. Marc. 2,27 p. 372 ut et cetera -o absolvam. 2,29 p. 376 -o ... possum antithesis retudisse. 4,16 p. 473 illud ... merito ... -o substrinxit (SYMM. epist. 1,56 stringo. PS. RVFIN. in Am. 3,3—8 constrinxit). CYPR. domin. orat. 9 quod in precibus ... nostris caelestis doctrinae -o comprehendatur. epist. 74,11 brevi et spiritali -o unitatis sacramentum manifestavit. PS. ORIG. tract. 9 -o assignanda est ratio quemadmodum *eqs.* COD. Iust. 6,26,8,2 (*a. 293*) substitutio ... -o ... facta. DON. Ter. Andr. 906 miro -o poetae iam Crito notus est Chremi. Ad. 517 -o ostenditur, quid *eqs.* HIL. syn. 62 -o sermonum aut non intelligi potest, quod requiritur aut *eqs.* ZENO 1,5,8 ut rem -o transigam. TYCON. p. 59,6 -o probamus *seq. acc. c. inf.* AMBROSIAST. in Rom. prol. abbreviatio facta legis est, quae -o daret salutem. SERV. georg. 4,459 bono -o eius (*Eurydicae*) praetermisit interitum. HIER. monogr. p. 82 -o nomen Christi includitur. in Ier. lib. 4 prol. quibus loquar -o (AVG. quaest. hept. 2,145 PS. AVG. quaest. test. I 16,2 [*bis*]). epist. 49,14,12 universa, quae nos ... lato sermone diffudimus, ille brevi artavit -o. 65,7,2 mea ... lingua ... quodam signorum -o breviatum euangelii strictumque sermonem exarabit. 73,5 quibusdam ... -is infinita significans. 100,7 longum sermonem brevi explicem -o. RVFIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hist. mon. 29 p. 453[A] nos ea -o praeterimus. PAVL. NOL. pass. Genes. 2 p. 426 patronorum verba vel iudicum signorum brevium notata -is. AVG. civ. 2, 23 p. 85 -o . . . confitentur. c. Faust. 6, 6 p. 293 requiro. c. Cresc. 2, 4, 5 attende ... quam facili -o id quod inter nos agebatur ipse finieris. MAR. MERC. Nest. serm. 13, 2 si quis velit -o discere. *ibid.* servate . . . -o hanc scientiam pietatis. PHOEBAD. c. Arrian. 10 reddenda *est ratio dictorum* -o. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34[B] haeresim Arrianam subtili -o breviatam. MACR. gramm. V 615, 27 ut advertas faciliori -o, quae *eqs.* sat. 5, 3, 2 totam rem quanto -o lingua ditior explicavit? MART. CAP. 4, 423 editum est -o, quidquid . . . disputatio multo astruendum contulit volumine. EPIST. pontif. Thiel Gelas. tract. 3, 9 usitato loquendi -o. PHOC. gramm. V 411, 2 ut sterili -o nihil ad integram scientiam lectoribus conferant. ENNOD. epist. 4, 18 causam scriptionis verborum -is indicavi. FVLG. RVSP. fid. cath. 8 ut -o intellectus scripturae sensum . . . colligas. CASSIOD. var. 5, 3, 4 -o sermonis assumpti . . . te docemus. gramm. VII 214, 12 ut . . . quibusdam -is introductus lucidius maiorum dicta percipiat. inst. div. 1 p. 1112[C] ut textus . . . quodam nobis -o panderetur. 15 p. 1130[A] *Donatus* te possit de hac re brevi -o diligenter instruere. PASCASIN. Leo M. epist. 2. -o uti: TERT. adv. Hermog. 32 p. 161 adv. Marc. 4, 5 p. 432 virg. vel. 8 DON. Ter. Hec. 141 TRACT. c. Arrian. p. 11, 10 SERV. Aen. 7, 33. 8, 85 AVG. serm. 237, 2. **4** *praepos., saepe fere adverbii loco*: **a** *c. acc.*: ad: TERT. nat. 2, 1 elegi ad -um Varronis opera. carn. 3 ad -um decurro. SOL. praef. 2 liber est ad -um praeparatus. IVL. SEV. rhet. 1 p. 355 certos tibi ad -um gymnasii forensis tramites constitui. HIL. psalm. instr. 17 ad -um . . . intelligentiae (HIER. in Agg. 1, 1 p. 741 MART. CAP. 8, 815) in brevem sermunculum virtutem superscriptionum omnium coartamus. FAVSTIN. trin. 7, 3 p. 79 hoc . . . ad -um probandae divinitatis subdam. CONSENT. gramm. V 398, 18 pertinere ad -um et ad ordinem docendi arbitror, ut . . . pauca dicamus. HIER. epist. 20, 4, 1 ad explanandi -um venio (36, 12). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 1 ea quae hic studio ac labore quaesita sunt, ad -um futurae inibi institutionis accedent. AVG. gramm. V 524, 17 quae ad -um sufficiant. retract. 1, 14, 4 ad -um dicere. CHROMAT. in Matth. 3, 6 ad -um fidei . . . satis superque sufficere id, quod *eqs.* PHOEBAD. c. Arrian. 21 audiat ad -um, quid . . . apostolus senserit. AVELL. p. 33, 9 unum facinus ad -um referendum est. in: TERT. apol. 10 ut colligam in -um. VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 *multa* in -um dimittimus. AMM. 20, 8, 13 quae necesse sit fieri in -um redigam breve (MACR. somn. 2, 13, 12). SERV. Aen. 1, 639 sermo in -um coactus. 6, 890 confert in -um narrationis prolixitatem. COD. Iust. 1, 17, 2 pr. in . . . moderatum pervenire -um. CARM. epigr. 219, 12 in -a tot litterarum et nominum notare . . . currenti stilo quot. MANIL. 4, 199 excipiat longas nova per -a voces. OPTAT. 7, 1 vacat lex, quae efficit, si per -um paratum est, quod efficitur. SERM. Arrian. frg. I 16 de his incipiamus . . . per -um. HIER. praef. Vulg. par. historiae . . . hic per quaedam verborum -a explicentur. PS. AVG. quaest. test. I 16, 2 per -um hoc dixit salvator. II nov. 75, 3 *lege sublata* per -um . . . deo servire. DIG. de conc. dig. 8 per -um ipsi legum interpretationi vel compositioni . . . afferre discrimen. VEN. FORT. vita Germ. 51, 140 per singulorum -a currant rerum miracula. DON. gramm. IV 393, 26 propter -um . . . perpauca monstrabimus. Ter. Andr. 957. 965 SERV. gramm. IV 408, 37. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 44, 19 propter -um lectionis. BOETH. mus. 4, 3 p. 309 veteres musici propter -um scriptionis excogitavere notulas quasdam. **b** *cum abl.*: in: TERT. adv. Marc. 3, 1 p. 377 *veritas* in praescriptionum -is vincit (patient. 4 p. 6). SERV. gramm. IV 467, 18 habes, lector, in -o discendi manualem libellum. MAR. MERC. Nest. serm. 13, 2 haec sunt in -o dogmata pietatis. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 3 ut in -o dicam. PALLAD. hist. mon. II prol. ut in -o . . . commoniti . . . animae capiamus medicinam. de: HIL. Aug. epist. 226, 2 de -o putant rationem reddi electorum vel reiectorum. AVG. serm. 34, 5 deus nobis de -o se offert. epist. 44, 5 de -o quaerere malui. 203, 3 de -o si placet finita sit quaestio. c. Gaud. 1, 20, 23 de -o vos ad istos, quibus haec dicta sunt, non pertinere demonstratis. in psalm. 101 serm. 2, 15 quare . . . 'filii servorum tuorum' et non de -o 'servi tui'? in Iob p. 611, 12. BOETH. arithm. 2, 4 p. 87 quinque . . . unos vel decem vel quotlibet alios illis notulis (*sc.* ν, χ *al.*) pro -o notare. **c** gratia, causa: TERT. adv. Hermog. 1 p. 126 solemus haereticis -ii gratia de posteritate praescribere. ARNOB. nat. 3, 38 -ii causa uno pariter nomine cunctos Novensiles invocari. DON. Ter. Andr. 906. PELAG. in Gal. 5 p. 821[a] quae -ii gratia praetermisi. PRISC. gramm. III 449, 1 EXPLAN. in Don. gramm. IV 516, 1. **5** *genetivus*: AVSON. 146, 31 doctrina non hoc praestitit nec ulla tam velox manus celeripedis -ii. MART. BRAC. corr. 1 praeteritorum temporum . . . silvam breviato tenuis -ii sermone contingere. **6** *dativ.*: TER. MAVR. 714 usus . . . litteram . . . dedit propinquam, dum studet -o (PS. AVG. quaest. test. I 73 [77]).

epitheta: *ad I*: PLAVT. Bacch. 159 optabile. RHET. Her. 2, 19, 29 leve (SEN. dial. 4, 8, 2). 4, 40, 52 turpe (CIC. Flacc. 7). CAES. civ. 3, 32, 4 privato (LIV. 8, 36, 10 QVINT. decl. 366 p. 400). MANIL. 3, 277 magna (PETRON. 14 VOPISC. Aurelian. 9, 2 HIL. in psalm. 123, 1 AVG. c. Gaud. 1, 19, 21 c. Iul 6, 4, 10. *cf.* APVL. met. 4, 25 tanto. 11, 27 grande. AVIEN. ora 635 quanto). PLIN. nat. 21, 70 praecipui. APVL. met. 7, 9 ullo (EPIST. pontif. 374 [Coelestin.] Migne 50 p. 479[B] nullo). 9, 29 destinatum. MIN. FEL. 15, 2 commune. CYPR. zel. 2 perniciosa. PANEG. 4, 12 uberrima. LACT. ira 13, 25 exiguum. PS. AVR. VICT. epit. 1, 12 tenui. PS. RVFIN. in Am. 2, 6 brevibus. COD. Theod. 2, 10, 3 illicita. 4, 8, 6, 5 furtivis. SIDON. epist. 1, 6, 4 faeculento. POMER. 2, 15, 1 damnosa. 2, 21, 2 iniusta. DRAC. laud. dei 3, 41 publica (CASSIOD. var. 2, 16, 4. 4, 34, 2). ENNOD. epist. 6, 15, 2 singulari (CASSIOD. in psalm. 33, 10). BOETH. cons. 5, 1, 46 fortuiti. *ad III A 1 a*: SIL. 17, 573 grata. QVINT. inst. 4, 2, 46 durum aridumque. TAC. ann. 12, 28 dextris et propioribus. ITIN. Alex. 30 asperiore. PANEG. 5, 13 novo. *ad III A 1 b*: GELL. 1 praef. 12 celeri facilique. SACR. Leon. p. 335. salubri. *ad III A 2*: PLIN. nat. 23, 127 magno (AVG. civ. 4, 21 p. 171). QVINT. inst. 1, 1, 30 nullum. CYPR. epist. 39, 2 brevi (SACR. Leon. p. 438). AVG. gen. ad litt. 6, 13 p. 188 miro. civ. 4, 21 p. 171 facili. *ad III B*: MANIL. 2, 928 brevia (QVINT. inst. 1, 1, 24 CYPR. epist. 74, 1 HIER. in Dan. 11, 21 p. 713 epist. 49, 14, 12. 100, 7 CASSIOD. inst. div. 15 p. 1130 PASCASIN. Leo M. epist. 2). MANIL. 4, 199 nova. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 473 merito. virg. vel. 5 gratum et necessarium (SYMM. epist. 1, 56). CYPR. domin. orat. 28 grande. epist. 74, 11 spiritali. DON. Ter. Andr. 347 mira (906 Phorm. 63). Hec. 141 magno (TRACT. c. Arrian. p. 11, 10 PS. RVFIN. in Am. 3, 3—8). SERV. Aen. 7, 33 bono (8, 85 georg. 4, 459). AVG. c. Cresc. 2, 4, 5 facili (MACR. gramm. V 615, 27). PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34 subtili. PHOC. gramm. V 411, 2 sterili. LICENT. carm. ad Aug. 5 perplexa. EPIST. pontif. Thiel Gelas tract. 3, 9 usitato. MART. BRAC. corr. 1 tenui.

syn. et iuxta posita: *ad I*: CIC. Verr. 3, 6 quaestu (4, 109 SEN. epist. 17, 10 PLIN. nat. 21, 70 IVLIAN. dig. 29, 2, 45, 2 GELL. 2, 27, 5 PAVL. dig. 17, 2, 71, 1 SYMM. epist. 2, 78 (77), 1 COD. Iust. 12, 17, 4). VITR. 6 praef. 5 praedae. SEN. epist. 17, 10 tabulas . . . senis (*i. testamentum*). SVET. Claud. 20 gloriae (NOVATIAN. tract. 18). PAVL. dig. 17, 2, 71, 1 lucri (HIER. in Is. 16, 14 p. 276 epist. 125, 14 CASSIOD. in psalm. 33, 10). NOVATIAN. tract. 18 dignitatis. *ad II*: VEG. mulom. 1, 21, 3 remedium. *ad III A 1*: VEG. mil. 3, 6 deverticula montes flumina. *ad III B*: ARNOB. nat. 3, 38 brevitatis. HIER. epist. 73, 5 punctis. CONSENT. gramm. V 398, 18 ordinem docendi.

opp.: *ad I*: MANIL. 4, 19 damna (AFRIC. dig. 4, 6, 29 PAPIN. dig. 22, 6, 8 VLP. dig. 23, 3, 10, 1. 37, 10, 3, 5 VEG. mulom. 2 praef. 2 DRAC. laud. dei 1, 14. 3, 41. 140). SEN. nat. 2, 49, 1 incommodo. COLVM. 1, 7, 1 detrimentum (ARNOB. nat. 2, 61). 6 praef. 5 dispendium (ARNOB. nat. 2, 64 AVG. serm. 60, 7 EPIST. pontif. 374 [Coelestin.] Migne 50, 479 VEN. FORT. virt. Hil. 3, 8). PETRON. 14 iacturam (PS. AVR. VICT. epit. 1, 12). EPIST. pontif. Thiel Hil. 15, 3, 4 munus. *ad III A 1 a*: COMMENT. Lucan. 8, 2 dispendia, circuitus. *ad III A 1 b*: AVG. in psalm. 31, 2, 16 circuitum. *ad III B*: VITR. 2, 8, 20 impensa. COLVM. 4, 2, 3 dispendium (CASSIOD. var. 12, 17, 2). SERM. Arrian. frg. I 16 circuitum.

deriv.: compendialiter, compendiatim, compendive. compendiarius, compendiosus. compendiare.

compendo, -ere *a* com *et* pendere. VARRO ling. 5, 183 compendium quod cum -itur (-etur *codd.*) una fit. NOT. Tir. 41, 56 *sqq.* pendit impendit -it dispendit.

deriv.: compensus, compensio. *cf.* compensare.

compēnsātio, -ōnis *f.* *a* compensare. *latinograece*: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] *κομπεσσατιόν, κονπεσατιών*. THEOPHIL inst. Iust. 3, 25, 2 *κομπεσατιών* (4, 6, 30. 39). GLOSS. *συνσταθμία. ἀνθυπολογισμός, ἀντελλογισμός. ἀντέλλογος* (*item* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A]). *καταλλαγή*. dispensatio. *cf.* II 228, 55 *ἀντεμπότευσις* (*ἀντεπόπτευσις Stephanus, ἀντεμπόρευσις Bücheler*): -o, reputatio. *legitur inde a* RHET. Her.

I *debiti et crediti inter se contributio; saepissime cum genetivo rei, et eius pro qua compensatur aliquid et eius quae compensando tribuitur*:

A *proprie et technice, praecipue apud* ICTOS *de negotiis* (MOD. dig. 16, 2, 1): *cf.* GAIVS inst. 4, 66 inter -em . . . quae argentario opponitur et deductionem, quae obicitur bonorum emptori, illa differentia est, quod in -em hoc solum vocatur, quod eiusdem generis et naturae est . . . in deductionem . . . vocatur et quod non est eiusdem generis. *cf.* DIG. 16, 2 rubr. de -bus.

1 *pro subiecto*: POMPON. dig. 16, 2, 3 -o necessaria est, quia interest nostra potius non solvere quam solutum repetere. VLP. dig. 12, 6, 30 *in his casibus* -o locum non habet (16, 2, 10, 2. 3. 16, 2, 12. 24, 1, 32, 9) PAVL. dig. 5, 2, 21, 2 petitionem integram debiti heredi instituto adversus eum qui superavit competere et -em debiti. 24, 3, 15, 1 heredi mariti, licet in solidum condemnetur, -es tamen, quae ad pecuniariam causam respiciunt, proderunt. INST. Iust. 4, 6, 30 *v. p. 2045, 15.* **2** *pro obiecto*: GAIVS inst. 4, 64 -o verbis formulae exprimitur. *ibid.* -e facta (4, 68 PAPIN. dig. 35, 2, 15, 3 non esse -em factam, quoniam heredem suum habere propria bona defunctus ostendit. VLP. dig. 24, 1, 7, 2. 24, 3, 7, 5 PAVL. dig. 22, 1, 11, 1 MOD. dig. 31, 34, 5 COD. Iust. 4, 31, 14 pr.). GAIVS dig. 16, 2, 8 si -o ei denegetur. SCAEV. dig. 16, 2, 22 si debeas decem aut hominem, utrum adversarius volet, ita -o huius debiti admittitur (PAPIN. dig. 6, 1, 48. 16, 2, 16, 1. 22, 3, 26. 24, 1, 53, 1. 35, 2, 14 pr. VLP. dig. 5, 4, 1, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVL. sent. 2, 5, 3 COD. Iust. 4, 31, 14, 1). PAPIN. dig. 16, 2, 17 condemnatus . . . frumentariae pecuniae debitor non videbitur et ideo -em habebit (VLP. dig. 2, 14, 52, 1. 13, 7, 24 pr.). 16, 2, 19 dabitur ei -o peculii fini, quod servus publicus habebit (COD. Iust. 4, 31, 14, 2). 24, 3, 42, 2 gener debitae quantitatis -em opponere iuste videtur, si propriis sumptibus uxorem suam exhibuit (VLP. dig. 16, 2, 10, 2 qui ... noxali iudicio convenitur, -em opponere potest. HERMOG. dig. 49, 14, 46, 4 COD. Iust. 4, 31, 14, 1. 4, 34, 11 pr. 4, 34, 11, 2 *cf.* GAIVS inst. 4, 66). VLP. dig. 3, 5, 3, 4 pupillus ... -em eius quod gessit patitur (24, 3, 24, 6). 16, 2, 10, 3 tam in ipsa stipulatione quam in ex stipulatione actione poterit obici -o (PAVL. dig. 16, 2, 23 COD. Iust. 4, 31, 14, 1). *cf.* VLP. dig. 16, 2, 13 non est sine ratione, ut, si cui petitioni specialiter destinata est -o, in ceteris non obiciatur. TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363 agnoscere. CASSIOD. var. 1, 10, 7 a quo actus fidelis exigitur, -o imminuta praestetur. INST. Iust. 4, 6, 30 in strictis iudiciis ex rescripto divi Marci opposita doli mali exceptione -o inducebatur. sed nostra constitutio eas -es, quae iure aperto nituntur, latius introduxit. 3 *ablat.*: a -e uti: VLP. dig. 46, 8, 12, 3 sive quis petat sive quis -e utatur, committitur statim ratam rem dominum habiturum stipulatio (PAVL. dig. 46, 8, 15). b *instrumenti vel modi*: HERMOG. dig. 18, 4, 23, 1 nominis venditor quidquid vel -e vel exactione fuerit consecutus, integrum emptori restituere compellatur. IVST. 3, 2, 11 emi singula non pecunia, sed -e mercium. 4 *praepos.*: a *c. acc.*: IAVOL. dig. 16, 2, 14 quaecumque per exceptionem peremi possunt, in -em non veniunt (VLP. dig. 16, 2, 6). 16, 2, 15 pr. pecuniam ... in -em deduci (GAIVS dig. 16, 2, 8). GAIVS inst. 4, 66 in -em hoc solum vocatur quod eiusdem generis et naturae est. MOD. dig. 13, 7, 39 pactum . . . est, ut creditor pignus suum in -em pecuniae suae . . . possideret. PAVL. sent. 1, 9, 7 fructus . . . in -em usurarum penes emptorem remanere placuit. HIER. in Is. 50, 1 p. 575 aliquis creditor meus exigens pecuniam me non habente quod redderem vos in debiti -em suscipit? CORP. VIII 24056, 6 aedil(es) ad ornandam patriam ... in -e(m) missiliorum pecunia sua fecerunt.
TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 500 qui ... villas et urbes operati fuerant Aegyptiis ... non fraudem sunt instincti, sed ad mercedis -em.
PAPIN. dig. 26, 7, 39, 14 pupilla ... exactas ... usuras tutelae tempore citra ullam -em retinet. PAVL. dig. 16, 2, 9 pr. si cum filio familias aut servo contracta sit societas ... solidum per -em servamus.
b *c. abl.*: GAIVS inst. 4, 64 *argentarius* cogitur cum -e agere. PAVL. dig. 16, 2, 4 ipso iure eo minus fideiussorem ex omni contractu debere, quod ex -e reus retinere potest. 5 *genetiv.*: GAIVS inst. 4, 63 liberum est ... iudici nullam ... -is rationem habere (VLP. dig. 3, 5, 7 [8], 2. 16, 2, 7, 1. 24, 3, 24, 2. 27, 4, 1, 4. *cf.* GAIVS inst. 4, 68 -is ... ratio in intentione ponitur. PAPIN. dig. 31, 77, 31 ratione -is percepisse debitum). PAPIN. dig. 16, 2, 18 pr. in rem suam procurator datus post litis contestationem, si vice mutua conveniatur, aequitate -is utetur (34, 9, 15). 16, 2, 20 pecuniam iure -is retinere (26, 7, 36 *aequitas* merum ius -is inducit). INST. Iust. 4, 6, 30 *depositi actioni* aliquid -is nomine opponi satis impium esse credidimus, ne sub praetextu -is depositarum rerum quis ex actione defraudetur. COD. Iust. 4, 34, 11, 1 nec in hoc casu -is praepeditio oriatur. 6 *dativ.*: PAPIN. dig. 24, 3, 42, 2 inanis usurarum stipulatio -i non proderit. 31, 77, 31 Falcidiam *legem* -i sufficere. PAVL. sent. 2, 12, 12 in causa depositi -i locus non est (COD. Iust. 4, 31, 14, 1). TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363 negantes *Hebraei* -i satis esse quantum vis illud auri et argenti, si.

B *translate de variis rebus, interdum fere i. q. merces*:
1 *pro subiecto*: CIC. rep. 2, 57 nisi aequabilis haec in civitate -o sit et iuris et officii et muneris. PS. QVINT. decl. 13, 11 dicam nunc quam iniqua sit invicem iniuriae -o. TERT. nat. 1, 7 grande nescio quid aestimari oportet, cuius -o tantarum atrocitatum tolerantia constat. pudic. 12 -o . . . revocabilis non est, nisi denique revocabitur iteratione moechiae. SERV. georg. 4, 6 in tenui labor ...: -o est laboris, quod magnam dat gloriam, si fuerit materia exilis ornata. AVG. civ. 19, 13 p. 378 si *boni amissio* ... non sit -o melioris. epist. 23, 8 dolorem meum ... pacis fortasse -o lenitura est. SIDON. carm. 16, 57 chirographon illum *diaboli* . . . haec -o (*sc. victoria Christi*) rupit. CASSIOD. var. 1, 13, 1 dignitas . . . cum ad expertum *venit* -o meritorum *est.* 2 *pro obiecto*: TERT. apol. 37 nec tanti praesidii (*ethnicis a christianis praebiti*) -em cogitantes. scorp. 6 respice -em, cum caro et anima dependitur. anim. 33 costis ... transfixis -o proprii facinoris exigitur *a sicario.* resurr. 41 p. 85 -em mercedis opposuit, cum ipsi -o debeatur, cuius dissolutio reputatur, scilicet carni. 47 p. 96 transferens *deus* eadem (*membra nostra*) a stipendio mortis ad donativum vitae aeternae carni ... -em salutis repromittit. VLP. dig. 16, 2, 10 pr. -e neglegentiae facta (LAMPR. Heliog. 1, 2 cum eadem terra et venena ferat et frumenta ... -em sibi lector faciet. AVG. serm. 80, 5 mortuus est deus, ut -o fieret caelestis cuiusdam mercimonii. CHROMAT. in Matth. 15, 1 huic pro mercede laboris -o fit laudis humanae). VLP. dig. 48, 5, 2, 4 qui hoc dicit lenocinio mariti se fecisse, relevare quidem vult crimen suum, sed non est huiusmodi -o admissa (AVG. quaest. hept. 1, 42 utrum admittenda sit -o flagitiorum vel quorumque peccatorum. *ibid. iter.* de mend. 18, 36). EVGRAPH. Ter. Phorm. 733 temptat ... quandam -em. CASSIOD. var. 2, 28, 1 tribuenda est iustis laboribus -o praemiorum, quia exprobrata militia creditur, quae irremunerata transitur. 8, 17, 1 credo dilata est -o meriti, ut nobis aptior fieret causa praestandi. in psalm. 36, 20 omnis caro sollicita actuum suorum retributionem -emque formidat. 125, 6 sic uno versiculo et bonarum rerum -o et malarum retributio declarantur. 3 *ablat.*: a -e uti: CIC. Tusc. 5, 95 hac usurum -e sapientem ut et voluptatem fugiat, . . . et dolorem suscipiat. b *instrumenti, modi*: CIC. nat. deor. 1, 23 ita multa sunt incommoda in vita, ut ea sapientes commodorum -e leniant. TERT. apol. 50 ut omnem veniam ab eo (*deo*) -e sanguinis sui expediat *christianus.* pudic. 12 -e res acta est. lucrati sumus multa, ut aliqua praestemus. AVG. de mend. 12, 19 utrum ... non sibi obsit, qui hoc modo alteri prodest, an illa -e non obsit sibi, qua prodest alteri, magna quaestio est. SACR. Leon. p. 452 quod officio vocis implere non potuit *famulus tuus*, desideratae paenitentiae -o percipiat. SIDON. epist. 5, 9, 2 se quodammodo tituli amborum *filiorum* -e fraterna ponderaverunt. CASSIOD. var. 2, 40, 17 quantae nobis gratiae fuerint actae, tantae vobis et nostrae (*sc. gratiae*) aequabili -e referuntur. 4, 13, 1 emolumenta deesse laborantibus non oportet, ut et bonae spei aditus aperiatur et desudantium querela iusta -e claudatur. 9, 25, 1 -e commendandus est, qui aures dominantium luculenta saepius praedicatione complevit. *nota* hac, ea -e, ut *fere i. q. 'ea condicione, ut'*: AVG. quaest. hept. 1, 42 *Loth* prostituere volebat filias suas hac -e, ut ... hospites ... nihil ... tale paterentur. adult. coniug. 1, 24, 30 quisquis non alligatus uxori continentiam deo voverit, nullo modo debet ista -e peccare, ut. *similiter*: de mend. 18, 37 mendacii genus nulla omnino -e subeundum penitusque . . . devitandum est. quaest. hept. 3, 68 utrum haec aliqua -e admittenda sunt. 4 *praepos.*: a *c. acc.*: ad: AMM. 18, 3, 5 Valentinus ad iniuriae periculique -em ducis in Illyrico meruit potestatem. PASS. Andr. long. 11 tolerantiam temporalem ... nihil esse dignum passionis ad remunerationis -em aeternam. in: TERT. resurr. 40 p. 84 praeferens *apostolus* mercedum aeternarum invisibilium et gloriae pondus in -em laborum. adv. Marc. 3, 24 p. 420 *civitatem caelestem* omnium bonorum . . . copia in -em eorum, quae in saeculo vel despeximus vel amisimus a deo prospectam *esse.* MART. CAP. 6, 641 Rhegini ab Sicilia continenti separati atque in -em conexae telluris in insulam relegati. SEN. epist. 81, 17 invitus beneficium per -em iniuriae solvet. VLP. dig. 48, 5, 14 (13), 5 rem ob -em mutui criminis inter utrosque (*virum et uxorem*) communicare. AVG. c. Parm. 3, 2, 9 a talibus corde seiungi, vita moribusque distingui propter -em custodiendae pacis et unitatis. b *c. abl.*: RHET. Her. 4, 25, 35 fortitudo est contemptio laboris et periculi cum ratione utilitatis et -e commodorum. SIDON. epist. 7, 1, 7 non iniurium est, quod pro -e deposcimus, ut nobis inde veniat pars patrocinii. ENNOD. opusc. 3, 181 pro -e laboris sui. epist. 7, 26 mihi vicissitudinem amando restituite, illud providentes, ut pro -e tarditatis dignus mihi munere vestro equus occurrat. 5 *genet.*: TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363 *creator* suum populum in tempore expeditionis angusto aliquo solacio tacitae -is expunxit. PANEG. 12, 5 erat iustae -is occasio, ut *eqs.* AVG. lib. arb. 3, 23, 68 quid ipsis parvulis in secreto iudiciorum suorum bonae -is reservet deus. IVNIL. 2, 13 utrique generi nulla hic -is imago conceditur.

pertinere potest et ad A et ad B: TERT. scorp. 6 nulla -o invidiosa est, in qua aut gratiae aut iniuriae communis est ratio. CASSIOD. in psalm. 34, 8 illud . . . gratuitum dicimus, quod non alicuius rei -e tribuitur. 48, 8 pretium est ... alicuius rei -o. or. frg. p. 466 immensa semper absolvunt et magnitudo rerum respuit -is angustum.

C *technice apud rhetores*: AQVILA rhet. 14 ἀντεισαγωγή, -o. est autem huiusmodi, ubi aliquid et contrarium confitendum est, sed contra inicitur non minus firmum. FORTVN. rhet. 1, 15 assumptiva qualitas ... vim ... aliis tradit. quibus? relationi, remotioni, -i, veniae. *cf. sub v.* compensativus. 2, 6. MAR. VICTORIN. rhet. 2, 24 *assumptivarum qualitatum* primam -em *supponit*, quam et comparationem appellat *eqs. ibid.* ipsius ... -is praecepta haec sunt, ut comparemus id, quod admissum est et propter quod admissum est, ex partibus honestatis utilitatis necessitatis *eqs.* SVLP. VICT. rhet. 9 defenditur *Milo* -e quod dicatur bono reipublicae occisus pessimus civis. 28 erit ... -o, ut causam querelae non habere dicatur, qui et libertatem habeat et civis sit et matris suae libertatem fuerit consecutus. 52 *assumptivae qualitatis statuum* unus est -o, cum incommodum quod dicimur attulisse compensamus vicario commodo (vicarios quomodo *cod. B*). loci eius: ... praescriptivum ... propositio ... locus communis ... -o *eqs.* 53 plerumque ... relationi permixta -o est, ut si accusetur Scipio reipublicae laesae, quod Carthaginem solo aequaverit. hic ... -o *est*, quia dicit bono reipublicae factum *eqs.* IVL. VICT. rhet. 4, 6 assumptiva per relationem et assumptiva per remotionem et assumptiva per -em et assumptiva venialis iisdem omnes locis dividuntur: ab initio ad finem, ab assumptione, ab assumptionis destructione *eqs.* MART. CAP. 5, 457 comparatio est, quam -em novi a posterioribus perhiberi, non cum crimini beneficium alterius temporis subrogatur, sed cum factum iure defenditur, ut ex eo aliquid commodi sequeretur: nam si meritum alterius temporis velut in -is gratiam memo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ratur, ad deprecativam potius admovendum est qualitatem. *cf.* SERV. Aen. 1, 204 per varios casus: argumentum a -e.

II *exaequatio, numerus, pretium par*: ARNOB. nat. 2, 49 oppositio *bonorum et malorum* virorum aequalitatis -e librata. COD. Theod. 7, 13, 6, 2 (*a. 370*) ut oblatus numerus *tironum* ex accrescentibus primitus reparetur, ac si -o non potuerit convenire ... ita demum de publicis fascibus hi, qui ex superfluo veniunt, eximantur. SCHOL. Germ. Sang. p. 107, 5 circuli signiferi partes CCCLX, signa XII ... sed -o quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes signiferi partes CCCLXV. AVG. epist. 188, 6 tu ea -e minor illa *virgine* es, quod ita nupsisti, ut nasceretur.

III *comparatio*: AVG. in psalm. 93, 22 modica pars est in -e totius, in qua fides christiana nominatur. 93, 23 si illam *requiem* posses cogitare, videres te nihil laborare ad -em.

[IV *compendium?*: PHOC. gramm. V 411, 22 multa ... ex multorum libris decerpta concinna brevitate conclusi, ut nec ieiuna parum instruat -o (*sic P*, compen *F*, compendiositas *f*), nec verbosa prolixitas fastidium legentibus moveat, *sed vix sana lectio.*]

syn. et iuxta posita: ad I A: PAVL. dig. 5, 2, 21, 2 petitionem. HERMOG. dig. 18, 4, 23, 1 exactione. COD. Iust. 4, 34, 11 pr. deductionem (PAVL. dig. 46, 8, 15) vel doli exceptionem. *ad I B*: RHET. Her. 4, 25, 35 ratione utilitatis. CASSIOD. in psalm. 36, 20 retributionem.

epitheta: ad I B: CIC. rep. 2, 57 aequabilis (CASSIOD. var. 2, 40, 17). PS. QVINT. decl. 13, 11 iniqua. TERT. pudic. 12 revocabilis. adv. Marc. 2, 20 tacitae. PANEG. 12, 5 iustae (CASSIOD. var. 4, 13, 1). AVG. lib. arb. 3, 23, 68 bonae.

compēnsātīvus, -a, -um *a* compensare. *i. q. ad compensationem pertinens, compensationem efficiens*: 1 *de variis rebus* (*translate*): AVG. c. mend. 9, 20 humanos animos quaedam -a peccata perturbant (10, 23. 14, 30. 18, 36). CASSIOD. var. 8, 6, 1 afflictam mentem -o remedio consolari. 2 *technice apud rhetores*: FORTVN. rhet. 1, 15 -us status quot modis fit? duobus, cum aut delicto meritum comparamus, aut cum maiori incommodo consultum esse contendimus. 2, 6 -us *modus relationis*. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 11 p. 191 debet dicere 'feci, sed profui' et probare plus se profuisse quam offuisse, quae est qualitas -a, quam ... Cicero comparationem vocat (DON. Ter. Phorm. 734). 2, 17 p. 272 est in hoc themate etiam alia constitutio vel relativa vel -a vel absoluta. nam 'licuit mihi, pater sum' absoluta est, 'meruit' relativa est, 'profui' -a. SCHOL. Cic. Bob. p. 144 Hild. impudens videretur haec -a defensio. CASSIOD. in psalm. 130, 4 sequitur -a condicio 'ita retribues in animam meam.'

compēnsio ἐνοίκιον GLOSS. II 522, 23 (*cf.* GLOSS. impensio ἐνοίκιν. pensio ἐνοίκιον). *a* compendere.

***compēnso**, -āvī, -ātum, -āre [*a* com *et* pensare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 72 hinc (*a* dispensatores) deducuntur expensa sive dispensata vel -ata. *graecolatine* κομπενσατεύω: THEOPHIL. inst. Iust. 4, 6, 30. GLOSS. -at ἀντιδιαλογίζεται. ἀνθυπολογεῖ, ἀντελλογεῖ. *cf.* SERV. Aen. 1, 239 rependens -ans. *legitur ap.* CATON. dict. *et inde a* CIC. *et* VARRONE.

I *debitum et creditum inter se contribuere, cf.* GAIVS inst. 4, 67 -atur ... hoc solum quod praesenti die debetur (*opp.* in deductionem vocare).

A *proprie et technice, praecipue apud* ICTOS: 1 *absolute*: IVLIAN. dig. 16, 2, 2 unusquisque creditorem suum eundemque debitorem petentem summovet, si paratus est -are. CLEM. dig. 31, 53 pr. cum ab uno herede mulieri pro dote -andi animo legatum esset. PAPIN. dig. 16, 2, 18, 1 creditor -are non cogitur quod alii quam debitori suo debet, quamvis creditor eius pro eo qui convenitur ob debitum proprium velit -are. VLP. dig. 16, 2, 10, 1 si quis ... -are potens solverit. PAVL. dig. 31, 85. 50, 16, 76 'dedisse' intellegendus est etiam is, qui permutavit vel -vit (40, 12, 19 sent. 2, 5, 3). COD. Iust. 4, 31, 14, 1 compensationes obici iubemus, si causa, ex qua -atur, liquida sit. 2 *aliquid*: GAIVS dig. 16, 2, 5 aequissimum est eligere fideiussorem, quod ipsi an quod reo debetur, -are malit: sed et si utrumque velit -are, audiendus est. PAPIN. dig. 16, 2, 18, 1 *l. 57.* 16, 2, 20 ob negotium copiarum expeditionis tempore mandatum curatorem condemnatum pecuniam iure compensationis retinere non placuit, quoniam ea non -antur. 24, 3, 42, 1 sumptus ... factos -atis fructibus perceptis ad finem superflui servari. 36, 1, 60, 3 pecuniam (PAVL. dig. 40, 7, 20, 2). VLP. dig. 15, 3, 7, 4 quod mihi ab ipso servo debebatur. 16, 2, 7 pr. 24, 1, 21, 1 non posse ... peti quasi donatum, quod -atum est. 24, 1, 32, 9 id quod consumpsit. 27, 4, 1, 4 sumptus. 32, 11, 19 summam. PAVL. dig. 16, 2, 9, 1 (*bis*). 16, 2, 21 (*bis*). 24, 1, 28, 7 *usurae annuae* -ari ... possunt. LEX Visig. 10, 1, 9 si ... paris meriti, quae -etur, silva non fuerit. *alicui aliquid*: PAPIN. dig. 16, 2, 16 pr. debitor alteri heredum obligatus vult -are, quod ab alio debetur. 22, 3, 26 magnae quantitatis fideicommissum ... in ratione ... heredibus -are. HERMOG. dig. 49, 14, 46, 5 ut debitoribus fisci quod fiscus debet -etur.

3 *alicui rei aliquid*: POMPON. dig. 40, 4, 41, 1 -anda ... est heredi libertatis celeritas praematurae pecuniarum solutioni. PAPIN. dig. 6, 1, 65 pr. *fructus* usuris novis ... -ari sumptuum in praedium factorum exemplo. 28, 5, 79 (78) pr. ut quod vice mutua praestarent, doli ratione quadranti retinendo -etur. 31, 77, 7 ut *pater* hereditatem fideicommisso -ret. 35, 2, 15, 3 hereditatem debito -atam. 46, 3, 96, 3 prius debitum pretio pignorum iure solvetur, secundum superfluo -bitur. VLP. dig. 50, 8, 2, 4 sin ... frumentaria pecunia in alios usus ... conversa fuerit ... -ari ... frumentariae pecuniae non oportet. LEX Visig. 10, 1, 9 unde paris meriti terra eius, cui debetur, portioni debeat -ari. 4 *cum aliquo* (*aliquid*): VLP. dig. 15, 1, 9, 8 hoc ita demum verum puto, si non in rem domini vel patris, quod acceptum est pervenit: alioquin secum debebit -are. 23, 3, 38 si *mulier* coeperit velle de dote agere, ipsa secum debebit -are iussum suum. 35, 2, 82 *ut* heres viginti quinque habeat, debitor ... secum centum quinquaginta -et. 5 *cum aliqua re aliquid*: GAIVS inst. 4, 66 pecunia cum pecunia -atur, triticum cum tritico, vinum cum vino *eqs.* VLP. dig. 4, 4, 40, 1 usuris ... cum quantitate fructuum perceptorum -atis. 17, 2, 23, 1 commodum ... cum damno. 25, 1, 3, 1 cum fructibus hoc -andum. 33, 8, 6, 4 hoc quod impendit cum eo quod domino debetur. 39, 3, 1, 23 incommodum ... cum alio commodo. PAVL. dig. 19, 1, 42 lucrum cum damno. 6 *in aliquid*, in *aliqua re*: IAVOL. dig. 24, 3, 66, 1 virum pretium *vestimentorum* in dote -urum. SCAEV. dig. 33, 2, 17 reditus ... -are in aliam specie⟨m⟩ legati. *ibid.* erogatum ... in alia quae deberentur. VLP. dig. 12, 6, 23, 1 -ari in causam iudicati, quod ob ... transactionem solutum est, potest. 24, 3, 22, 3 -andum ei (*filiae*) in dotem quod a patre datur. 38, 2, 8, 3 in portionem. 50, 8, 2, 4 in erogata. COD. Iust. 4, 31, 3 (*a. 223*) in ea, quae rei publicae te debere fateris, -ari ea, quae ab eadem tibi debentur.

7 pro *aliqua re*: VLP. dig. 25, 1, 5, 2 quod pro impensis necessariis -ari solet. 8 *additur qua re*: VAL. MAX. 9, 1, 4 decem arbusculorum umbram tricies sextertium summa -as. PAPIN. dig. 20, 1, 1, 3 pacto placuit, ut ad diem usuris non solutis fructus hypothecarum usuris -entur fini legitimae curae. 35, 2, 15, 3 fructus hereditatis post mortem avi percepti pari pecunia debito tutelae -buntur. 35, 2, 15, 4 fideicommissum ... filio pater hereditate sua, quam in filium conferebat, -ari voluit. *cf.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 844 argenti centum *Martini* ... ad limina libras detulit oblatis -ans pracmia donis.

B *translate de variis rebus: fere i. q. exaequare*: 1 *aliquid*: CIC. orat. 35 iudicii nostri errorem laus tibi dati muneris -bit. rep. 1, 7 iniuriarum omnium ... curam et molestiam. PS. CIC. exil. 13 facta (TERT. resurr. 17 p. 48). IVLIAN. dig. 2, 10, 3, 3 si et stipulator dolo promissoris et promissor dolo stipulatoris impeditus fuerit quominus ad iudicium veniret: neutri eorum praetor succurrere debebit, ab utraque parte dolo -ando (PAVL. dig. 18, 1, 57, 3). TERT. idol. 22 benedictionis gratiam. *fort.*: ITALA Matth. 6, 2 (Cypr. testim. 3, 40) cum facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritae faciunt ... amen dico vobis -verunt mercedem suam (*sic W L B V. gr.* ἀπέχουσιν, ITALA cod. *δ et* VVLG. receperunt, codd. d g[1] perceperunt, perciperunt *cod. A Cypr.*, compleverunt *W Cypr.*, k: consecuti sunt). CAPITOL. Pert. 2, 6 ut -ret *Marcus* iniuriam *Pertinacis* (ZACCH. 3, 3 nullo in saeculo -atur iniuria). RVF. FEST. 27 omnium expeditionum eventus -atus. HIL. trin. 9, 52 cum contemplatio filii visum -et et patrem. AVSON. 348, 6 *ω* quod et *o* graecum -at Romula vox *o*. Mos. 328 *villa* riguis ... condita pratis -at celsi bona naturalia montis. SYMM. epist. 1, 3, 4 sedulitas ..., quae non -atur, onerosa est. PS. ASCON. Verr. p. 154 in ceteris ... orationibus defensor futurus *Cicero* accusationis officium his libris ... -are decrevit. AMBR. hex. 5, 12, 38 dispendium regressionis reliqui itineris (*v. p. 2037, 18*). PS. AMBR. laps. virg. 8, 36 poenas gehennae. HIER. epist. 39, 7 brevis vitae spatium aeterna memoria -bit. 54, 15, 4 mala. 78 mans. 25 radicum amaritudinem pomorum suavitas -bit (107, 1). PS. RVFIN. in Os. 2, 14 *sqq.* p. 977[C]. PRVD. cath. 8, 51 nulla -ant pretium salutis vota precantum. AVG. serm. 80, 5 ut maior copia vilem speciem -ret. AVIAN. fab. 37, 16 *leo ad canem*: -entque tuam vincula dura famem. SACR. Leon. p. 328 quod conscientia nostra non supplet, sanctorum ... intercessio -et. SIDON. carm. 2, 252 maioris luminis usum perspicua in puteis -ant puncta. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 126 artum (*i. unius diei*) -at non arta operatio tempus. 6, 247 -at plectenda dolor. DRAC. Orest. 684 sol ... melior -at damna Thyestis. BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 426. 446 ENNOD. epist. 6, 33, 2 CASSIOD. in psalm. 48, 7 PALLAD. hist. mon. II 11. CORP. IX 3685 -anda affectione *Leonis*. *additur* ab *aliquo*: TERT. orat. 22 ne, quod a deo speramus, ab homine -emus. virg. vel. 13 nihil debucinemus eorum quae apud illum mercedem merebuntur nec ea ab hominibus -emus. *alicui*: PANEG. 12, 47 -bo tibi istam, imperator, iniuriam, si, cum de te ipse nil dixerim, quod legendum sit, instruam qui legantur. EPIST. pontif. 553 Thiel (Hil. 6) 1 ut vicem nobis communis praesentiae scribendi cura -et. 2 *aliquid aliqua re* (*plerumque contrario*): CATO dict. 73 pedibus -ari pecuniam. CIC. Verr. 6, 33 *damna* aetatis fructu dissoluta et -ata sunt. Font. 15 Gallicorum bellorum pericula populi Romani copiis atque praemiis -arunt. Cluent. 150 omnia ... honoris et amplitudinis commodo -antur. Mur. 71 neque *omnia* ulla re alia ... nisi opera sua -ari. dom. 32 hoc -bo brevitate ... orationis. Cato 35 *senectutis* vitia diligentia -anda sunt. off. 2, 68 ceteris ... operis et officiis ... id quod violatum videbitur. de orat. 3, 14 labores ... magna -ati gloria. orat. 216 paucitatem ... pedum gravitate ... et tarditate. 231 vitium ... vel facultate vel copia. Att. 7, 18, 2 otio ... rei publicae turpitudinem. VARRO rust. 3, 9, 16 brevitate reliqua. BELL. Alex. 48, 1 offensionem provinciae exercitus amore. LIV. 27, 32, 8 praeda quod ignominiae ad Elim

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acceptum fuerat. CVRT. 10, 1, 2 facinora . . . caedis . . . ministerio. QVINT. inst. 11, 1, 87. PLIN. paneg. 37 Romanam civitatem non vicesimae modo, verum etiam affinitatum damno. CALP. decl. 20 detrimenta pueritiae . . . dedecore. FRONTO p. 71, 22 N. dolorem constricti vinculi voluptate resoluti. GELL. 1, 3, 23 leve damnum delibatae honestatis maiore alia gravioreque in adiuvando amico honestate. 2, 17, 10 detrimentum litterae productione syllabae. APVL. apol. 50 aegritudinem animi gravissimam levi turpitudine corporis. TERT. idol. 13 alternas malorum et bonorum vices aemula retributione. fug. 12 tributo licentiam sectae. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 24/25 virtute . . . fortunam. 1, 18, 29. GARG. MART. med. 35 quod minus possident caloris, molliendi potestate. SOL. 1, 92 immoderatis aegritudinum suppliciis . . . praecipitem incrementi celeritatem. PANEG. 3, 1 expectationem sermonis . . . praedicatione. 6, 11. SYMM. epist. 1, 42, 1 longum silentium gemina scriptione. AMM. 17, 12, 11 condicionum sarcina . . . inimice facta. AMBR. exc. Sat. 1, 76 flendi desiderium precandi assiduitate. HIER. in Am. prol. sterilitatem terrae . . . pecorum multitudine. in Ezech. 5, 16 p. 55 inopiam repentina abundantia. in Ezech. lib. 8 praef. dierum miserias noctium studio. in Ioel 2 p. 198 sterilitatem . . . frugibus. epist. 22, 17 saturitate ieiunium. 22, 39 sanguis sanguine -atur. 84, 3. 100, 12 PELAG. in Eph. 4 p. 834[C]. CLAVD. 20, 144 gaudia lacrimis. AVG. fid. et op. 19, 34 civ. 5, 24 p. 237 virg. 7, 7 serm. 287, 1 epist. 187, 41. THEOD. PRISC. eup. faen. 72 *clysteribus* quod flebotomo negatum est possimus -are. MART. CAP. 9, 981 ut illorum *pedum* prolixam moram interveniente sua celeritate -et *proceleusmaticus disemus syneches*. VAL. CEM. hom. 12, 2 odiis odia. ORIENT. comm. 2, 204 cereus . . . positus . . . -are diem luminis officio. CORP. XII 944, 29 pastor, -a praemia votis. *al.* **3** *aliquem* (*alicui aliquo*): OV. epist. 3, 51 tot . . . amissis *consortibus generis* te -vimus unum. PAVL. NOL. carm. 19, 341 Petrum Paulumque (*apostolica corpora Romae sita*) pari deus ambitione -vit ei (*Constantinopoli*), meruit quae sumere Pauli discipulum cum fratre Petri. **4** *aliquid* cum *aliqua re* (*aliquo*): CIC. Pis. 75 nonne -bit cum uno versiculo tot mea volumina laudum suarum? fin. 2, 96 -batur . . . cum his omnibus animi laetitia (2, 97). 2, 98 rationes tuas te video -are cum istis doloribus, non memoriam corpore perceptarum voluptatum. 5, 48 cum maximis curis et laboribus . . . voluptatem. HOR. sat. 1, 3, 70 cum . . . vitiis bona. VLP. dig. 17, 2, 26 compendium cum neglegentia. 25, 2, 7 -are potest mulier cum actione, qua maritus agere vult. 47, 2, 39 secum facti ignominiam -at. **5** *aliquid* pro *aliqua re* (*aliquem* pro *aliquo*): TERT. mart. 4 unum *Regulum* pro multis captivis Carthaginiensibus -ari. cult. fem. 2, 9 splendor et dignitas cultus . . . severitatem appetitionibus inquietant, -antibus scilicet habitus irritamenta pro frigore aetatis. AMBR. exc. Sat. 1, 15 pro muneribus . . . beneficia. PAVL. NOL. carm. 16, 278 *caelestia bona* pro terrenis sibi -ata. **6** *aliquid alicui rei*: CASSIAN. conl. 15, 10, 4 pondus castimoniae . . . huius probationis ponderi -ari. CORIPP. Ioh. 1, 133 res publica nostra praemia -at merito condigna labori. **7** *absolute et intransitive*: AVG. in psalm. 53, 1 -emus in mora tituli, quod in psalmo non immorabimur. CASSIAN. inst. 12, 11, 2 qui nequaquam laborum vel cursus nostri merito -ante vitiorum nos facit esse victores. conl. 1, 21, 2 ea . . . ad prophetarum et apostolorum actus ac testimonia conferentes vel tamquam integra atque perfecta et illis -antia teneamus.

C *technice*: **1** *apud rhetores*: CIC. part. 28 si in nos aliquod odium offensiove collata sit, ea tollenda minuendave aut diluendo aut extenuando aut -ando aut deprecando. FORTVN. rhet. 2, 25 ab adversario proposita argumenta . . . reprehendimus . . . -ando, si contra argumentum, quod adversum nos est, aliud opponamus. MAR. VICTORIN. rhet. 2, 48 *ad* 'loci . . . communes . . . in utramque partem convenient': ut aut removeat aut -et aut referat aut concedat. IVL. VICT. rhet. 3, 8. **2** *de numeris, mensuris, tempore*: PAVL. NOL. epist. 28, 3 apposui de diebus aestivis moras eius (*nuntii*), ut -rem tecum, si tantum in eo tui temporis usurparem, quantum tu in eodem occupaveras de diebus hibernis (carm. 27, 7). AVG. quaest. hept. 2, 177, 10 quidquid minus cubitorum ex illis aulaeis extenditur . . . -andum est latitudine. MACR. sat. 1, 13, 13 -atis XXIV diebus pro illis, qui per totidem annos supra Graecorum numerum creverant. MART. CAP. 8, 820 *per circulum aequinoctialem* sol . . . pervectus mensuram noctis lucis aequalitate -at. 8, 835 *galaxiae* latitudo a Cassiepeiae astro in Scorpionis aculeum longitudine -atur. 8, 847 si omnium *signorum* ortus occasusque -es, videbis ad plenum collata mensuris aequalibus respondere. 8, 852 quantum eos rettulit diei noctisque rotatio, tantum nituntur diversis -are temporibus *planetae*. NOT. urb. Const. 9, 5 *regio* angustior magis quam lata spatia sua in longitudinem producta -at.

II *idem q. compendiare; compendio abbreviare*: SEN. Phaedr. 84 hac pergam, qua via longum -at iter. LVCAN. 8, 249 magnosque sinus Telmessidos undae -at medio pelagi *Pompeius* (*cf.* COMMENT. *ad l.* dum alto se dat et dimittit sinus litoris vel recessus. alii -at pro adit dictum volunt. ADNOT. *ad l.* flexum . . . non circuit sinus tanti, sed per altum recto itinere contendit habiturus grande compendium).

part. perf. neutr. **compēnsātum,** -ī *pro subst.*: PAVL. FEST. p. 72 *p. 2047, 45.* TERT. pall. 2 p. 923 si quid mare diluit, caelum deussit . . . alias versura -i redit.

deriv.: compensatio, compensativus. *deriv. gr.*: compensaτεύω (*v. p. 2047, 46*).

compēnsus, -ūs *m. cf. c.* compendere. *oblationis genus*: CONC. Autiss. a. 573—603 p. 179, 22 non licet -us in domibus propriis nec pervigilius (*sic*) in festivitates sanctorum facere. *Bannier.*

comperātor, *i. q.* comparator, *v. p. 2009, 21.*

comperco (comparco), -persī (-parsī?), -ere [*a* com *et* parcere, *cf.* compescere. *Th.*]. *formae: leguntur praesentis formae*: comperc- *inde a* PLAVTO *plerumque*; comparc-: FRONTO p. 216, 6 N. PANEG. 12, 32 GLOSS. *saep., cf. l. 25* (*fort.* TVRPIL. *l. 29?*). *perf.* comparsit *an* compersit *legendum sit ap.* TER. Phorm. 44 *diiudicari nequit* (*v. infra l. 17 sqq.*).

1 *i. q. parcendo comparare, colligere*: TER. Phorm. 44 quod ille unciatim vix de demenso suo suum defrudans genium -sit miser (-parsit *cod. Calliop., idem habuerunt* PAVL. FEST. p. 42 -parsit Terentius pro compescuit posuit *et* EVGRAPH. *ad l.* -parsit . . . parcendo servavit; *contra* -persit: *A cum testibus Non. p. 117 et Char. gramm. I p. 223, 18, idem habuit* SCHOL. Ter. p. 128 *ad l.* -persit vix parcendo sibi congregavit). FRONTO p. 216, 6 N. non aeque diligentes ad quaerendum victum et -endum cibum leones ut formicas esse. PS. SOL. add. p. 219, 27 *incolae Tyles insulae* in hiemem -unt (-pergunt *et* -spergunt *var. lect.*) arborum fructus. PANEG. 12, 32 p. 300, 18 quam numero artarat *barbarus* annonam, -endo laxabat (*cf.* GLOSS. -endo saepius parcendo). **2** *i. q. desistere, desinere*: *c. inf.*: PLAVT. Poen. 350 pura sum, -e amabo me attrectare (*cf.* PAVL. FEST. p. 60 -e pro compesce dixerunt antiqui). TVRPIL. com. 145 -e (-arce *Harl. m. 1 et Flor. Nonii*) verbis velitare, ad rem redi. *absolute*: MACR. sat. 7, 12, 13 cum ad medium dolii perventum est, -endum. **3** *idem q. parcere*: *alicui*: APVL. met. 9, 36 *canes* nec fugientibus saltem -unt (compescunt *codd.*), sed eo magis irritatiores sequuntur.

comperdo, -itum, -ere *a* com *et* perdere. *i. q. una* (*cum aliis*) *aliquem perdere*: ITALA psalm. 25, 9 (Veron., Aug. in psalm. 49, 13 c. Parm. 3, 2, 14 p. 116, 3) ne -as (deus) cum impiis animam meam (μὴ συναπολέσῃς μετά, VVLG. perdas. *cf.* AVG. in psalm. 49, 13 non -it, quia deus iudex est. in euang. Ioh. 65, 3). psalm. 27, 3 (Veron.) cum operantibus iniquitatem ne -as me (συναπολέσῃς, VVLG. perdas. *cf.* AVG. in psalm. 25, 2, 12 rogantem deum, ut non -atur cum malis).

part. perf. pass. **comperditus,** -a, -um *adi. et subst.*: LVCIF. Athan. 2, 9 p. 163, 30 quia tu detestabilior fuisti ab illis -is tuis pseudopresbyteris. non parc. 8 p. 226, 8 -i tui regis. 16 p. 242, 22. 31 p. 276, 19 -us tuus Arrius. moriend. 10 p. 305, 18 de te . . . ac tibi dilectissimis -is tuis.

comperegrīnus, -ī *m. a* com *et* peregrinus. *qui cum altero peregrinatus est*: SIDON. epist. 7, 17, 2 vers. 28 Abraham iam te -us habet (*sc. mortuum in paradiso*). COLVMB. epist. 1 (Mon. Germ. epist. III) p. 159, 16 *nisi* meorum cura -orum domi me vinctum ⟨teneret⟩. PASS. Timoth. (ed. Usener 1877) p. 8, 17 -us . . . eius factus et compatiens. *Mbr.*

comperendinātio, -ōnis *f. a* comperendinare. *legitur inde a* SEN. phil., *sed est t. t. iuris antiquioris, v. l. 58 et p. 2051, 14* (comperendinatus *ap.* CIC.). **1** *strictiore sensu in iure: dilatio iudicii* (*in tertium diem sim.*): GLOSS. τριήμερος ὑπέρθεσις. iudicium dilatum in tertium diem. iudicium dilatum et in die tertio constitutum. dilatio iudicii. recrastinatio. concrastinatio. recrastinatio vel dilatio. dilatio vel decrastinatio. recrastinatio convicti ('iudicii? condicti?' *Götz*). PS. ASCON. Verr. p. 164 ante legem Glauciae de -e aut statim sententia dicebatur aut 'amplius' pronuntiabatur (*v. p. 2051, 24*) . . . -o vero utriusque partis recitatio est. alii sic adnotant: -o est secunda actio. item -o est ab utrisque litigatoribus invicem sibi denuntiatio in perendinum diem . . . alii sic: inter -em et ampliationem hoc interest, quod -o ex una (?) tantum repetitur, cum ante iudex non intelligeret. *cf.* p. 163 *p. 2051, 10.* SEN. epist. 97, 5 intra -em fides promissi mei stabit (*ed. Ven.*, me extabit *codd.*). TAC. dial. 38 eloquentiam . . . *veterum* forum magis exercebat, in quo nemo intra paucissimas horas perorare cogebatur et liberae -es erant. PLIN. epist. 5, 9, 1 descenderam in basilicam Iuliam, auditurus, quibus proxima -e respondere debebam. 6, 2, 6 *leges* tot horas, tot dies, tot -es largiuntur. GELL. 14, 2, 1 in dierum . . . diffissionibus -busque et aliis quibusdam legitimis ritibus ex ipsa lege Iulia . . . commoniti sumus. SYMM. rel. 34, 12 ne mandatum negotium -o differret. 36, 1 longa -e differri iustitiae . . . decreta. PS. ASCON. div. in Caec. p. 127 tollendam. Verr. p. 144 -is iudicibus faciam potestatem. p. 163 aut . . . -o propter me magis quam propter te est instituta aut non magis propter te quam propter me. **2** *latiore sensu i. q. dilatio cuiuslibet rei*: ITIN. Alex. 34 ad poenae -em custodiri *Besum.* SYMM. epist. 7, 7 accessit peregrinationi nostrae largior dies ex -e ludorum. AMBR. fug. saec. 2, 10 sine ulla -e . . . ad ipsam rerum arcem omnium properet. in psalm. 118 serm. 19, 2 habes vulnera? ne differas: non est apud eum (*medicum*) ulla -o sanitatis. HEGES. 5, 33, 132 quis . . . de -e vivendi cogitans audeat ad caelum levare oculos? RVFIN. Clement. 1, 20 -o eius . . . necessaria. ZACCH. 1, 33 *deus* in condemnatione non iudicantis solam vult esse sententiam nisi et conscientiam delin-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quentis per quandam paenitentiae -em. MACR. sat. 1, 14, 8 ne Nonarum aut Iduum *Caesar* religionem novella -e corrumperet. AVELL. p. 106, 25 quotiens adhibita -o et iam sub ipso fine certaminis ampliata iudicia? VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 1 sine ullius diei -e vel alicuius momenti intercapedine ad summam veritatis ... pervenire. VIRG. gramm. epist. 2 p. 129 qui scribendi officio se dedunt ... multam in opere suo -em necesse habebunt incidere. BEDA gramm. VII 269, 7 in itinere positus nullam facio -em.

comperendinātus, -ūs *m. a* comperendinare. *fere i. q. comperendinatio*: CIC. Verr. 2, 26 adimo -um (*cf.* PS. ASCON. Verr. p. 163 *ad l.* -um pro comperendinatione posuit). Brut. 87 unum quasi -us medium diem fuisse.

comperendino, -āvi, -ātum, -āre [*a* com *et* perendinus *ductum. Th.*]. *legitur inde a* CIC., *t. t. iuris (fort. inde a. 100 a. Chr.? v. l. 24), at deest auctoribus digestorum.* **1** *strictiore sensu in iure: in tertium diem differre, in longum differre*: PAVL. FEST. p. 283 res -ata significat iudicium in diem tertium constitutum. GLOSS. -at differt in alium diem. recrastinat. in longum mittit. in postcrastinam diem differt. post crastinum (procrastinat? *Götz*), differt in alium diem. in longum procrastinat. -are in die tertio. in diem tertium reicere (*cf.* NOT. Tir. 44, 87—89 procrastinat recrastinat -at). CIC. Verr. 1, 34 tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias, mea, ut ante primos ludos -em. 2, 20 ut bis ludorum diebus interpositis nemo istum -atum, sed condemnatum iudicaret. 2, 26 Glaucia primus tulit, ut -retur reus, antea vel iudicari primo poterat vel 'amplius' pronuntiari. 5, 33 posteaquam est -atus, cum iam pro damnato mortuoque esset. *ibid.* cui -ato ... quicquam illorum veniret in mentem. 5, 34 reus lege -atus. Scaur. 29 Verrem operuissem Sicilia teste tota: tu ⟨un⟩o -asti reum teste producto. FRONTO p. 228, 17 N. (*fabulose*) iurgia et vadimonia nocturna sisti et noctes quoque -ari (*sc. non solum dies*). SYMM. rel. 30, 2 -ato plerumque iudicio (SIDON. epist. 1, 7, 12). AMM. 29, 2, 19 ⟨materfamilias filium⟩ necasse confessa et -ata, cum consilium, ad quod res ex more delata est, anceps ... haesitaret. PS. ASCON. Verr. p. 154. HEGES. 1, 15, 2 vocatus ad iudicium Aristobolus ... cum ... -ari cognitionem videret. **2** *sensu latiore i. q. differre, in posterius tempus servare*: CORP. IV 2440 Geryones trimembres aerus (*i.* aeris) senos -arunt (*'asses senos reliquos habuisse aliudque in tempus reservasse dicuntur' Mommsen*). MIN. FEL. 38, 5 *licet* Simonides *de resurrectione interrogatus* ... in perpetuum -et. ITIN. Alex. 45 exercitum ... labore militiae ... -atae ... fatigatum. AMBR. Iob 4, 7, 26 quod -rentur bona, quorum iam fructus desiderabatur. epist. 6, 4 *genero* volenti abire quartum quoque diem -vit *socer*. in psalm. 61, 26 vindicta ... -ata est. HEGES. 1, 10, 1 pugna in manibus nec -ata. 2, 15, 5 imminentem belli exitum. HIER. epist. 86, 3 implere non potui, quod promiseram tibi et Danielem nostrum rursum -vi. ZACCH. 3 praef. -atam repetet subnixa auctoritate vel affabilitate doctrinam. PETR. CHRYS. serm. 144 p. 585[B] de nativitate Christi nos -are sermonem altitudo rei facit.

comperendinus, -a, -um [*cf. c.* comperendinare *et c.* perendinus. *Th.*]. -us dies *i. q. tertius, ad tertium dilatus*: GAIVS inst. 4, 15 postea ... quam iudex datus esset, -um diem, ut ad iudicem venirent, denuntiabant (PS. ASCON. Verr. p. 164 *iudice* dato deinde inter se -um diem, ut ad iudicium venirent, denuntiabant). MACR. sat. 1, 16, 3 profestis *diebus insunt* fasti comitiales -i stati proeliares. 1, 16, 14 *dies* -i *sunt*, quibus vadimonium licet dicere. *Bannier.*

compereo, -iī (-īvī), -īre *a* com *et* perire. DIOM. gramm. I 372, 6 -eo -ii. sed accentu discernitur sensus (*sc. a* comperio) ... -ii vero circumflexo accentu declinatur, quotiens pro eo accipitur, quod est 'cum alio perii'. -ieram enim facit. *alicui*: ITALA Hebr. 11, 31 (codd. d e) fide Rahab meretrix non -ibit (*i.* -ivit) infidelibus (συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, VVLG. periit cum incredulis).

comperfidus, -a, -um *a* com *et* perfidus. *socius perfidiae*: LVCIF. non conv. 8 p. 16, 20 cum videamus dictum a deo -o (cum perfido *var.*) tuo illi populo carnali.

compericlitor, -ārī *a* com *et* periclitari. *una (cum aliis) periclitari*: *absolute*: AVG. epist. 139, 4 *a* coepiscopis meis ibi collaborantibus et -antibus. *alicui*: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 57 facilior esset iactura nascentium, si non eis -retur ipsa maiestas.

?**comperiēs** inventio, gaudium GLOSS. V 495, 14. compertum inventum *Götz, fort. subst. f. a* comperio(r) (*cf.* facies, series. *al.*). *Mbr.*

***comperio**, -ī (-riī), -rtum, -īre (comperior, -tus sum, -īrī) [*cf. c.* peritus (sum), experiri, periculum; *flexio mutata esse videtur ad exemplum verbi* reperire *q. v. Th.*]. AVG. trin. 9, 9, 14 eleganter in latina lingua 'parta' dicuntur et 'reperta' atque '-rta', quae verba quasi a partu ducta resonant. PRISC. gramm. II 401, 1 'reperio', '-o', 'cooperio' sicut 'aperio' activa sunt ... et possunt magis a 'pario' esse videri composita, quod apud vetustissimos quartae coniugationis declinationem habebat. 435, 7 'perio' ... composita ... 'aperio' 'reperio' '-o' 'cooperio'. *perf.* comperii: DIOM. gramm. I 372, 6 -o conperii, conpereo, conperii ... accentu discernitur sensus. acuto enim accentu profertur, quotiens pro eo accipitur, quod est rescii: -eram enim facit *eqs.* comperui: GLOSS. IV 320, 3. 322, 1. V 594, 54 (conferui *ter in codd.*; *adde* conferuit IV 323, 10). *supin.*: compertu: APVL. met. 1, 3. comperītum: GREG. TVR. Franc. 5, 43. *depon.*: DIOM. gramm. I 377, 18 (*ex Capro, fort. Plin.*) -or et -o differunt. nam -or ⟨est⟩ ex mea opinione colligo et -rtum habeo, pro explorato didici; quod verbum deficit in futuro et imperativo; -o est ab alio cognosco. PRISC. gramm. II 393, 14. PHOC. gramm. V 431, 8 sunt ... passivoneutra superioribus (*neutropassivis*) contraria, haec sola: -or mereor devertor; nam in praeterito comperi ... sicut activa vel neutra proferuntur (*at cf. l. 10*). *depon. formae stirpis praes. leguntur*: TER. Andr. 902 (-iam *gloss. Ter.*). SALL. Iug. 45, 1. 108, 3 TAC. ann. 4, 20 APVL. apol. 8. 37. flor. 9 p. 33 (copertoris *cod.*). 16 p. 72 met. 2, 21. 11, 27. compertus est: ITALA act. 4, 13 (cod. e) *v. p. 2054, 59.* TERT. adv. Hermog. 28 p. 156, 8. *de forma* con- *cf.* NOT. Tir. 29, 55 conperit. commperrit: LEX agr. (Corp. X 200) 39. *scribitur* conferui *in* GLOSS. *quater* (*p. 2051, 82*). GLOSS. εὑρίσκω. cognosco. invenio. γινώσκω. -it γινώσκει, καταλαμβάνει. -i ἔγνων. cognovi. -it ἔγνω. cognovi: -i, rescivi. *et activum et pass. legitur inde a* TER. *per totam latinitatem; frequentant* CIC. (*40ies*) CAES. (*12ies*) SALL. *et* VAL. MAX. (*17ies locis*) LIV. (*73ies*) CVRT. (*31ies*) COLVM. (*24ies*) PLIN. nat. (*50ies*) QVINT. (*22ies*) TAC. (*45ies*); *deest ex. gr.* VERG. VITR. SEN. rhet. VAL. FL. SIL. MART. [*dub. vel corr.*: CIC. Phil. 12, 15 compertos *Arus. Mess. gramm. VII 461, 26*, co(o)pertos *codd. Cic.*]

I *i. q.* **ab aliis** *(nuntio audiendo legendo sim.) de aliqua re* **certiorem fieri**; *cf.* CIC. epist. 5, 5, 2 "ex multis audivi"; nam -isse me non audeo dicere, ne forte id ipsum verbum ponam, quod abs te aiunt falso in me solere conferri. GLOSS. IV 426, 49 ut -it ut didicit. **A** *generatim*: **1** *absol. vel obi. supplendo (additur dativ.: infra l. 29. 38)*: TER. Eun. 825 atqui certe -i. CIC. Tull. 55 qui -isti? [CAES. Gall. 2, 32, 4 ut postea perspectum est (-rtum *B²β*).] PANEG. in Mess. 119 -rtum est veracibus ut mihi signis. LIV. 32, 30, 6 ut satis -it. ASCON. Mil. p. 37 Cl. quia ita -eram. PLIN. nat. 7, 128 quod equidem -erim. QVINT. decl. 323 p. 273, 6 ut nunc -imus. 330 p. 296, 28 -it pater. TAC. ann. 11, 30 an -isset interrogat. APVL. met. 4, 6 ut postea -i (AMM. 23, 3, 3 ut -rtum est postea). apol. 8 ut -or (flor. 16 p. 72). VOPISC. Aurelian. 5, 5 ubi -it (VVLG. II Macc. 8, 12 [Ἰούδᾳ προσέπεσε περὶ]). SVLP. SEV. chron. 1, 3, 5 ut ego -o. *add. praepos.*: de: TER. Andr. 211 iam de amore hōc -it (*cf. Don. ad l.*). SALL. Iug. 68, 1 Metellus postquam de rebus Vagae actis -it. NEP. Paus. 5, 3 *mater* de scelere filii. PS. SALL. in Tull. 3 de eo tibi -rtum erat. SVET. Dom. 6, 2 de qua victoria praesagiis prius quam nuntiis -it. ITIN. Alex. 8 satrapae ubi de adventu Alexandri -ere. TREB. Gall. 10, 5 de illius morte falso -erat. AVSON. 448, 3 proci ... de abitu Telemachi. SCHOL. Cic. Bob. p. 79, 21 Hild. de qua *hereditate* sibi relicta ... olim -isset. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 8 de sepulcri loco parum -rtum. ex: TER. Haut. 121 ubi -i ex eis. CAES. Gall. 1, 22, 1 ut postea ex captivis -it. [5, 8, 6 -it *β*.] PANEG. 5, 15 ut ex ipsorum relatione -imus. ab: VOPISC. quatt. tyr. 14, 1 ut ab aliis -i.

2 *aliquid (additur dativ.: l. 58. 68. 79. p. 2053, 14. 15. 24 bis)*: TER. Andr. 145 indignum facinus -isse, Pamphilum pro uxore habere hanc peregrinam (*cf.* GLOSS. V 531, 30 cognovisse). ANN. max. frg. Gell. 4, 5, 4 verae rationes post -rtae (VELL. 2, 59, 5). LEX agr. (Corp. I 200) 62 quod ita -etur. CIC. Catil. 1, 10 haec ego omnia (*cf.* Att. 1, 14, 5). CAES. Gall. 4, 19, 4 quod ubi Caesar -it (SALL. Iug. 22, 4. 39, 1 Catil. 36, 2 VAL. MAX. 6, 6, 5 *al.*). BELL. Alex. 10, 3 qua re -rta (VLP. dig. 14, 4, 7, 2 AMM. 16, 8, 5 *al.*). *cf.* LIV. 25, 13, 11 his satis (SPART. Sept. Sev. 5, 7). QVINT. decl. 296 p. 169, 9 quo -rto (AMM. 14, 7, 12 *al.* VVLG. II par. 16, 4 SVLP. SEV. chron. 1, 10, 2 *al.* TREB. Gall. 13, 6 quibus. *al.* AVSON. 421, 6). AMM. 16, 11, 10 hoc *al.* BELL. Alex. 74, 3 paucitate nostrorum. SALL. Iug. 75, 2 quae postquam Metello -rta sunt. OV. epist. 5, 130 unde hoc -erim tam bene, quaeris? LIV. 4, 13, 8 rem -rtam ad senatum defert: tela ... conferri. 9, 45, 3 -rta omnia senatui relaturum (43, 11, 2 INSCR. christ. Rossi II p. 62, 4. *cf.* LIV. 30, 5, 1 afferent). 22, 40, 9 quod -rtum postea est. PHAEDR. 5, 5, 31 nil. SEN. nat. 7, 3, 3 quid explorati. CVRT. 3, 12, 6 mulierum errore (PAPIN. dig. 26, 7, 39 *al.*). 5, 13, 19 hostium trepidatione. 7, 7, 31 adventu. *al.* PLIN. nat. 8, 80 quae fabulosa tot saeculis -imus. 21, 74 nos trademus, quae -imus. STAT. Theb. 4, 366 clade (TAC. hist. 3, 21). 10, 206 monstra ... somno. 11, 580 fine (TAC. ann. 2, 39). Ach. 1, 912 iniuria. QVINT. decl. 328 p. 287, 9. TAC. hist. 2, 23 itinere. 3, 15 ubi haec -rta Antonio (ann. 3, 21 Apronio. 14, 63 sibi). ann. 6, 21 genitalem horam. *al.* SVET. Iul. 3 Sullae morte. 74, 2 quicquam. Aug. 66, 3 coniuratione (Dom. 21). Aug. 94, 5 morae causa (TERT. nat. 1, 4 AMM. 31, 2, 1). GRAN. LIC. p. 49 calam⟨itate⟩. APVL. met. 2, 21 quid hoc ... -or? *al.* SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 5 amorem. MIN. FEL. 13, 2 omnia (*postea* scire. *cf. l. 60*). PAPIN. dig. 48, 5, 11, 1 *mulieres* pro -rto stupro aliquid acceperunt (TRYPH. dig. 4, 4, 37 VLP. dig. 48, 5, 30, 2 [*postea* ob conscientiam stupri] *al.*). PAVL. sent. 2, 21ª, 14 condicione. 5, 6, 4 violentiae opinione. dig. 10, 1, 4 pr. cuiusque dominium. AMM. 18, 2, 7 docuit ... -rta. 22, 11, 3 interitu. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 20, 6 quod ubi populo -rtum (1, 23, 1 regibus. 1, 29, 5 omnibus. 2, 4, 6 nobis. *al.*). *al.* *add. ablat.*: CIC. Cluent. 126 nihil se testibus ... tabulis ... gravi argumento -isse. Sull. 12 non modo animo nihil -i (*de coniuratione*), sed vix ad aures meas istius suspicionis fama pervenit. Att. 14, 8, 1 se id certis auctoribus -isse (CAES. civ. 2, 18, 3). LIV. 3, 44, 10 indicio (10, 40, 1 AMM. 28, 6, 28. 30, 1, 4). APVL. apol. 57

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

avium plumis. MIN. FEL. 2,3 relatione alterna. AMM. 17,1,4 clara fide (26,5,10). 17,13,19 assiduitate. SIDON. epist. 1,5,1 lectione. *seq. praepos.*: ab: NEP. Dat. 3,4 a quo ... rem gestam. SPART. Hadr. 2,4 a mathematico quodam de futuro imperio ... id. Did. 8,2 certi nihil ... a senatu. VOPISC. Aurelian. 24,7 haec ... a gravibus viris. 44,3 ⟨a⟩ Diocletiano (Carac. 14,1). AVSON. 456,1 a Tiresia. ex: CIC. Verr. 1,22 hominibus certis, ex quibus omnia -i. Cluent. 192 ex multis audivi et -i. NEP. Paus. 4,5 ex litteris. LIV. 27,5,10 ex captivis quaestione habita (27,7,3). CVRT. 6,7,18 ex fratre (6,8,11). 7,7,22 ex vate. AVR. Fronto p. 106,11 N. ex me, quae mandavit. GELL. 13,21,1 ex familiari eius. SVLP. SEV. chron. 1,33,8 ex dei ira. 2,21,8 ex nuntiis. per: LIV. 9,45,17 per exploratores -rtis hostium consiliis (10,10,4. 25,15,11). 45,10,5 -rta per se, non vulgata fama. TAC. hist. 1,70 id Caecinae per ipsos. AMM. 21,12,16 per eum morte. AMBR. epist. 19,27 quo ... per Dalilam sibi -rto. SVLP. SEV. dial. 1,15,1 quae mihi per fideles viros -rta sunt (*opp.* incertis auctoribus vulgata). de: CIC. Cluent. 127 aliquid sese ... de ceteris -isse. Sull. 86 nihil de hoc consul -i, nihil suspicatus sum, nihil audivi. PLIN. nat. 6,91 haec -rta de Taprobane. 21,73. APVL. met. 5,27 de morte parentum aliquid. SPART. Hadr. 2,4 *l. 4*. VOPISC. Tac. 16,5 de vita Taciti (CAPITOL. Max. Balb. 7,7). TREB. trig. tyr. 18,13 de quo ... vera. CAPITOL. Gord. 21,3 GALLICAN. Avid. 13,8 SCHOL. Cic. Bob. p. 8,24 Hild. AVG. civ. 21,4 quod ... de isto lapide. SVLP. SEV. dial. 1,16,4 de omnibus ... -rta nobis vel audita. 1,19,6 quae mihi de sanctorum virtutibus sunt -rta. super: FRONTO p. 238,4 N. numquidnam super Arione Lesbio -issent *nautae*. AMM. 15,10,2 super quibus -rta paulo postea referemus. *nota*: VAL. MAX. 3,2 ext. 5 quae postquam ex animi sententia -it (*i. ut cupiebat*).

3 *seq. acc. c. inf.* (*omittitur verbum* esse, *ita ut dupl. accus. interpreteris: infra l. 61. 62. 71. 72*): TER. Andr. 90 quaerebam: -bam nihil ad Pamphilum quicquam attinere. 145 *v. p. 2052,47*. Hec. 779 Phorm. 801. LEX agr. (Corp. I 200) 39 ⟨quod eius⟩ rei ioudicandae maxsume verum esse -rrit. 68. 69. CIC. S. Rosc. 33 postea quam -it eum (*Scaevolam*) posse vivere. Verr. 3,41 Heraclium non adesse. 3,182 ut hoc -i remotas esse litteras societatis. rep. 2,60 cum pater in ea culpa esse *Cassium* -isse se dixisset. epist. 5,2,6 quem ego cum -issem omnem sui tribunatus conatum in meam perniciem parare. epist. frg. V 20 statuam ... -o (cum hero *codd.*) deiectam esse ex senatus consulto. CAEL. Cic. epist. 8,12,1. HIRT. Gall. 8,23,3 Commium ... sollicitare civitates. BELL. Afr. 68,3 BELL. Alex. 29,2. 47,4. BELL. Hisp. 22,4 qui cum certum -issent legatorum responsa ... esse gesta. SALL. Iug. 45,1 Metellum ... magnum ... virum fuisse -or. 108,3 ego -or Bocchum ... attinuisse. ALF. dig. 11,3,16 pecuniam eum consumpsisse. OV. fast. 1,352 sata ... eruta saetigerae -it *Ceres* ore suis. Pont. 1,2,95 neque, cur morerer, quicquam mihi -it actum. LIV. 4,13,8 *v. p. 2052,59*. 5,35,3 hanc gentem Clusium ... venisse -o (*opp.* parum certum est). 5,46,11 *al.* LABEO dig. 19,2,60,4 postea -i[ri] non posse minoris ... eam villam constare. VAL. MAX. 4,1,2. 4,3,1. 5,1,11. 6,1,3 *al.* SEN. nat. 4,1,2 caput eius (*Danubii*) in Germania esse. CVRT. 3,1,13 inter haec maria angustissimum Asiae spatium esse -imus. 7,5,22 -isse ait se insidiari ei Dataphernen. 10,1,11 *al.* COLVM. 1,1,4 multos ... memorabiles auctores -i persuasum habere. 3,2,28. 4,24,32. 5,4,1 vinearum provincialium plura genera esse -i. ASCON. Mil. p. 53 Cl. -erant *iudices Clodium* ... iussu Milonis occisum. LVCAN. 5,287 nil actum est bellis, si nondum -it istas omnia posse manus. 8,470 -it ut regem Casio se monte tenere. PLIN nat. 14,54 cum Mucianus ... sextarios singulos octonis aquae misceri -erit praesens in eo tractu. 29,25 -i ... volgo ... minium addi. QVINT. inst. 1,5,22 decl. 259 p. 55,10 FRONTIN. aq. 115. TAC. hist. 4,49 postquam quaesitum sibi crimen ... -it. ann. 2,48 *al.* SVET. Iul. 16,1. Aug. 8,2 ut ... occisum eum heredemque se -it. Tib. 54,1 vota suscepta. 61 (*ex commentario Tib.*). Nero 34,3 ut diversa omnia nandoque evasisse eam (*matrem*) -it. *al.* FLOR. epit. 1,9,5. 2,16,6 IVLIAN. dig. 17,1,30. 30,84,5 AFRIC. dig. 13,6,21 pr. *al.* SVLP. APOLL. perioch. Ter. Hec. 6 MAECIAN. dig. 36,1,73. EDICT. imp. Antonin. Pii Vlp. dig. 48,6,6 si -eris (*sc. inquirendo*) haec ita admissa. EDICT. imp. Comm. Call. dig. 35,3,6 si -erit ideo cautionem a te exigi, ut. EDICT. impp. div. fratr. Vlp. dig. 37,14,17 pr. -imus a peritioribus dubitatum aliquando. APVL. met. 5,17 pro vero ... -imus ... colubrum ... tecum ... acquiescere. 11,27 novum mirumque plane -or deae ... me ... sacris imbutum. apol. 37. 66 etsi vere magum me -isset. 94. flor. 9 p. 33. 15 p. 56. SCAEV. dig. 12,6,67 pr. postmodum se ingenuum -it *Stichus*. 26,2,34 PAPIN. dig. 40,7,34,1 TERT. ieiun. 3 VLP. dig. 11,1,9,6. 12,1,13,1 MARCIAN. dig. 48,3,6,1 PANEG. 7,18 SPART. Pesc. 2,1 TREB. Gall. 3,1 *al.* FIRM. err. 2,2 IVST. 2,4,26. HIL. syn. 8 synodos ... congregandas. PS. HIL. libell. 17 AMM. 14,7,9. 25,7,2 simul -ens ... relictum ... exercitum. *saepe.* SCHOL. Cic. Bob. p. 16,4 Hild. COD. Theod. 10,4,2 (*a. 365*) Divum Iulianum hoc competentissime decrevisse -imus (*i. scimus*). 16,5,16 (*a. 388?*). EPIST. procos. ad Amphiss. (Corp. III 568) 8 in quo *loco* Siden fuisse -i. VVLG. II Macc. 15,1 (μεταλαβών). act. 25,25 -i (κατελαβόμην) nihil dignum morte eum admisisse. HIER. epist. 48,4,1 si ... delectari te hoc opere -ero. AVG. civ. 1,2. 21,22. 22,8 SVLP. SEV. chron. 1,41,2. 2,10,5 MART. CAP. 1,24 (vers.) CAPREOL. epist. 1,1 p. 845A SIDON. epist. 1,10,2 ANON. Vales. 12,62 COD. Iust. 12,19,15,3 (*a. 527*). 6,23,28,1 (*a. 530*). NOVELL. Iust. app. 7,20 (*a. 554*). *nota: acc. c. inf. (consulto) omittitur*: COM. pall. inc. 60 egone illam — pudor est eloqui — quam -i? (*cf.* CHAR. gramm. I 287,1 *ad l.* consulto verbum vel verba praetermittit et quiddam suspicionis silentio colligit). *add. ablat.* (*cf. l. 39 sqq.*): CAES. civ. 2,37,3 ubi certis auctoribus -it ... copias abesse (SVET. vita Ter. 4). OV. Pont. 3,2,82 audito ... nomine. LIV. 24,24,4 certis indiciis. SVET. Otho 1,3 prodentibus servis. APVL. met. 6,15 fando. Socr. 14 p. 150 somniis ... et oraculis. CAPITOL. Maximin. 5,4 fama. AMM. 15,8,22 percontando (25,3,9. *cf. l. 12*). ab: OV. fast. 6,556 ab illa -it agricolis semina tosta dari. LIV. 4,39,8 ab sauciis hostibus sciscitando CVRT. 8,12,1 ab Erice quodam. ex: HIRT. Gall. 8,17,1 ex captivo quodam -it Caesar Correum ... delegisse (8,36,1). QVINT. inst. 1,7,24 T. Livium ita his usum ex Pediano -i. decl. 348 p. 369,12 ex transfuga. SVET. Nero 29 ex nonnullis. Tit. 3. SOL. 1,10 se ex Nicostrate ... immortalem *Hercules*. EPIST. cons. Capitol. Max. Balb. 17,2 ex divinis litteris. per: CAES. Gall. 4,19,2 postea quam per exploratores pontem fieri -issent (6,29,1 LIV. 8,30,3. 10,17,1. *cf.* NEP. Alc. 8,6 per speculatores). SVLP. SEV. chron. 1,52,3 per Oldam prophetissam. *nota structuras*: compertum est *plerumque vi praes. temporis i. q. constat, cf. l. 29 al.; add. dativ.: infra l. 23. 25. 33. 41 bis.* CAES. civ. 1,6,2 cognitum -rtumque sibi *esse* alieno esse animo in Caesarem milites. LIV. 10,1,3 Hernicos ab eis sollicitatos -rtum. 26,33,8 duas mulieres -rtum est *bene meruisse*. 33,49,1 -rtum patribus Romanis esse et ... et .... 42,38,2 satis. CVRT. 7,4,20 postquam adventare Alexandrum -rtum est. 8,2,15. 9,5,30 COLVM. 3,3,3. LVCAN. 2,322 *Pompeium* sibi ius promittere mundi ... -rtum est (*cf.* COMMENT. Lucan. *ad l.* scio quidem et bene -rtum habeo). MVCIAN. Plin. nat. 32,62 PLIN. nat. 8,208. 31,108 SIL. 15,325. QVINT. inst. 1,8,20 Didymo ... accidisse -rtum est, ut. TAC. Agr. 38. ann. 6,50 *Tiberium* appropinquare supremis tali modo -rtum. EDICT. impp. Marc. Aur. et Comm. Macer dig. 1,18,14 si tibi liquido -rtum est Aelium Priscum in eo furore esse, ut. VLP. dig. 2,15,9,3 MARCIAN. dig. 48,3,6 pr. IVST. 39,5,1 VEG. mil. 4,40. 46 tria armamentorum genera ... prodesse -rtum est. AVG. civ. 1,4. 9,1. MART. CAP. 4,336 illud -rtum volo mihi (*Dialecticae*) Romanos ... vocabulum nondum novare potuisse. 5,539 illud observari -rtum est. SCHOL. Cic. Ambros. p. 370,19. *seq. ablat. vel praepos.*: LIV. 26,8,1 id priusquam fieret, ita futurum -rtum ex transfugis ... cum scripsisset (TAC. ann. 3,23 -rtum sibi etiam ex ... servis veneno eum ... petitum. 13,43 -rtum sibi referens ex commentariis patris sui). 27,26,5 ea ita futura per quosdam Thurinos -rta Hannibali cum essent. 28,1,7 eisdem auctoribus. TAC. ann. 4,73 -rtum a transfugis nongentos Romanorum ... confectos. AMM. 21,13,6 *nuntiorum* clara fide. 25,8,4 indicio. comperto (*cf. infra l. 57. 64. 71 sq.*): SALL. hist. frg. 5,13 -rto lege Gabinia Bithyniam ... consuli datam. LIV. 31,39,7 satis -rto Eordaeam petituros Romanos (TAC. ann. 1,75. 13,37). TAC. hist. 4,36 ann. 1,66 *al.* APVL. met. 1,5. PAPIN. dig. 29,2,86,2 matrem suam intestato vita decessisse. *nota nomin. c. inf.*: CIC. Mil. 66 omnia false atque insidiose ficta -rta sunt. SALL. hist. frg. 2,92 postqua⟨m Pom⟩peius ... adventare -r⟨tus⟩ est. LIV. 27,1,14 *principes* cum Fulvio colloquia occulta habuisse -rti sunt. HIL. ad Const. 1,8 -rtos sibi quosdam ... haeretica labe pollutos. AMM. 20,4,3 Lupicinus ... transisse ad Britannias nondum -rtus. AVG. civ. 5,18 decem pondo argenti in vasis habere -rtus est. 18,18.

4 quod: ITALA act. 4,13 (cod. g) -rto, quod homines imperiti sunt et sine litteris (καταλαμβανόμενοι, VVLG. -rto, quod ... essent; ITALA cod. e: -rti, quoniam homines). act. 10,34 (Filastr. 150,2) in veritate -i (καταλαμβάνομαι) quod (ITALA cod. g *et* VVLG. -i quia) deus personarum acceptor non est. VLP. dig. 21,2,32,1 mox -isse *emptorem*, quod non esset sanus *servus*. PAVL. sent. 4,10,3 pro liquido -rto, quod intestata decesserit. SOL. 1,60 -rtum et illud est, quod ... uterque *conceptus* residet. TREB. Gall. 2,3 -rto, quod Piso contra se venisset. MARCELL. auct. chron. II p. 104, 535,12. *nota*: TREB. Gall. 17,1 ubi de Valeriano patre -it, quod captus esset. quia: *v. supra l. 60.* quoniam: *v. l. 59.*

5 *seq. interrogat. indir.*: SALL. Iug. 67,3 id misericordiane hospitis an pactione aut casu ita evenerit, parum -imus (113,1 TAC. Germ. 9 SVLP. SEV. chron. 2,8,2 TAC. Agr. 11 parum -rtum. hist. 2,42). LIV. 31,39,4 nondum -rto, quam regionem hostes petissent (33,5,4 *opp.* satis gnarus. TAC. ann. 4,62 AMM. 25,8,12). 32,35,8 quae acta Philippus ad suos rettulerit, minus -rtum est. 38,28,8 ipsine sibi eum finxerint metum ... an ... res ... perlata ad eos sit, nihil -rti est. 44,18,2 ad ... -rta referenda, quid ... copiis opus esset. VAL. MAX. 1,1 ext. 2 ut -it, unde essent advecti. QVINT. decl. 270 p. 102,1 postea -rtum est, quod accidisset. TAC. ann. 1,5 neque satis -rtum est, spirantem adhuc Augustum ... an exanimem reppererit. VOPISC. quatt. tyr. 8,8. AMM. 15,5,15 assiduis ... suorum -ens (*Clark*, conperiis *cod.*) nuntiis, quae Apodemius ... ageret. SCHOL. Cic. Bob. p. 17,9 Hild. *nota*: COLVM. 2,2,4 de siccaneis et riguis non -imus, utra numero vincant. *c. praepos.*: LIV. 24,40,10 ab exploratoribus -it, quanta socordia ... apud hostes esset. SCHOL. Cic. Bob. p. 151,23 Hild. quanto ... odio habuerit P. Clodium, iam -rtum est ex orationibus illius.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *specialiter i. q. convincere, deprehendere*: *absol., impers.*: CAES. Gall. 6,19,3 de uxoribus ... quaestionem habent et, si -rtum est, ... interficiunt. PAPIN. dig. 19,5,8 cum furto argueretur *servus*...neque de eo -rtum esset. *seq. acc. rei*: CIC. Cluent. 43 Oppianici facinus manifesto -rtum atque deprensum (*cf.* 48 *et l. 20*). CAES. Gall. 1,40,12 aliquo facinore -rto avaritiam esse convictam. *nota*: MARCIAN. dig. 48,21,3,2 si -rtum in eo furtum fuisset. *aliquem aliquid*: LIV. 9,16,10 quos sontes -it, ... securi percussit (VAL. MAX. 8,1 absol. 9). 27,34,13 noxium. QVINT. decl. 313 p. 229,16 nocentem. *nomin. c. inf.*: [LIV. 30,39,7 *suppl.*] TAC. hist. 1,53 -rtum *Caecinam* publicam pecuniam avertisse. SVET. Aug. 67,2 Polum ... -rtum adulterare matronas. VLP. dig. 47,8,2,16 qui dolo fecisse -etur. 47,11,5 cuius instinctu ... servus ad statuam confugisse -rtus erit. MARCIAN. dig. 39,4,16,1 si in his causis esse *servus* -rtus erit. COD. Iust. 11,8,5 (*a. 372*) qui aliquem ex familiis gynaecii in latebris habere -rti sunt. *add. genet. criminis*: VARRO frg. Prisc. gramm. II 384,6 Vestales incesti -rtae ansa petuntur incognita. LIV. 7,4,4 nullius probri -rtum. 22,57,2 stupri (IVST. 11,11,5. *cf. l. 21*). 32,1,8 sacrilegii. TAC. ann. 1,3 flagitii (4,11). 15,60 coniurationis manifestum. APVL. met. 10,8 noxae. *nota*: SVET. Tib. 35,1 gratiam fecit, ⟨ut⟩ uxorem in stupro generi -rtam dimitteret.

II *i. q.* ***ipsum aliquid inquirendo sibi certius reddere, animadvertere, explorare,*** *experiri sim. interdum i. q. sentire, videre: p. 2056,44. 58; i. q. intellegere: p. 2057,2; i. q. cognoscere, agnoscere: l. 64. 79sqq. p. 2056,1. nota apud* QVINT. *et posteriores passim mere i. q. invenire, velut l. 56. 71. 74. 77. p. 2056,35. cf.* GLOSS. -ire agnoscere. -isse agnovisse.

A *absol.*: COLVM. 12,3,7 si -erit *causam desidiae* (*antea* exploret). APVL. met. 1,3 quae si paulo accuratius exploraris, non modo -rtu evidentia, verum etiam factu facilia senties. PETRON. 103 ut ex novacula -istis, tonsor est.

B *seq. acc.* (*personae: l. 64. 71. 75. 77. add. dat.: p. 2056,7. 24. 29*): CIC. Cael. 68 cum rem...non ab aliis tibi allatam, sed a te ipsa -rtam deferre diceres. Brut. 277 indicia mortis se -isse manifesto et manu tenere. ac. 2,62. 63 *syn.* reperiri. CASS. Cic. epist. 12,13,1 id quod maximis rei p. tenebris -isti. CATVLL. 66,2 omnia qui magni dispexit lumina mundi, qui stellarum ortus -it atque obitus (APVL. Socr. 2 p. 120). LIV. 22,42,2 satis -rta solitudine in castris. 34,41,3 post -rtam (*i. apertam, retectam*) a Pythagora coniurationem. MANIL. 2,725 haec quoque -rta est ratio sub nomine eodem (*antea* prodita. CELS. 1 pr. p. 3,8 corporum rerumque. HIL. syn. 6 dictorum). CELS. 2,33 ut magis quid quisque persuaserit sibi *medicorum*, appareat, quam quid evidenter -erit. SEN. benef. 4,33,3 nisi -rta veritate nil moveris (TERT. anim. 1). CVRT. 10,1,11 nuntiabant...quaedam audita, alia -rta. COLVM. 2,21,6 dicturus..., quae de vineis arbustisque prodidere veteres auctores quaeque ipse mox -i. [12,8,3 -rtam satureiam viridem (concerptam *Gesner*).] PLIN. nat. 2,91 Aristoteles tradit et simul plures *cometas* cerni, nemini -rtum (*i. observatum*) alteri. 2,246 immensas insulas non pridem -rtas. 6,3 intervalla ... -rta in aevo nostro. 6,96 *navigationem* his annis. 9,151 nubem ... et nebulam ... inter animalia haud ulla -it quisquam. 17,30 mutantur saepe iudicata quoque et diu -rta. 18,183 recens ... exemplum in Treverico agro tertio ante hunc annum -rtum. 18,211 ea ipsa ratio postea -rto (-rtu *codd.*) errore correcta est. 28,59 id...-rtum tradunt Alcmena Herculem pariente. QVINT. decl. 343 p. 356,4 quod nuper -i (*i. expertus sum*). 351 p. 381,1 quaedam se -isse (*i. invenisse. cf.* p. 381,9 apud eum. COD. Iust. 2,11,8 [*a. 205*] si res furtiva ... apud te ignorantem -rta est). PLIN. epist. 10,31,4 quaesii, sed nihil -i. TRAIAN. Plin. epist. 10,38,1. EDICT. imp. Marc. et Comm. Macer dig. 1,18,14 diligenter explorabis et si quid tale -eris, consules nos. GELL. 16,3,9 causas ... nondum sibi esse -rtas dicit. APVL. apol. 22 postea -rta utilitate. 31 quid[em] in his utile. TERT. adv. Hermog. 35 tertium, quod illa recta ratio Hermogeniana -erit. adv. Marc. 1,10 p. 302,26 conditor *rerum*...cum ipsis pariter -rtus est (*postea* cognosceretur). 1,15 p. 309,16 ut... substantia ... nulla omnino -rta sit? 2,3 p. 336,12 cum ipso *deo* -rta (*i. intellecta, agnita*) bonitas eius. SOL. 20,9 qualitas *sucini* ... Germanico ... Germaniae oras scrutante. AVG. civ. 11,31 occasione -rta (*i. inventa*). 12,14 circuitus a falsis sapientibus fallacibusque -rti. 13,13 foliis ficulneis, quae forte a perturbatis prima -rta (*i. reperta*) sunt, pudenda texerunt. epist. 164,11 quos illic Christi visitatio -it (*antea* invenit). MART. CAP. 2,140 postquam rem dulcissimam -it (*i. invenit*), ... exhausit. 6,595 quod in insula Thyle -rtum Pytheas Massiliensis asseruit. 9,906 musicos tonos, quos modo -erant. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1,291 ibi -isse (*i. deprehendisse*) trecenta octuaginta milia. 2,148 dicit ... nullum inventum nos solos vitae utile -isse. NOVELL. Iust. 117,15 pr. (*a. 542*) quia eum cum sua coniuge -it (*antea* invenerit). *adde de bestia*: COLVM. 7,12,5 *canes villatici* nisi quod certum -erunt (*i. indagaverunt*), non indicant. *nota i. q. cognoscere*: FRONTO p. 96,9 N. omnium hominum, quos ego cognoverim, uberiore...ingenio affectum -isse me neminem. *perf. i. q. nosse*: QVINT. inst. 12,11,15 satis sit modico tempore imaginem veri discriminis et dicendi leges -isse. TERT. adv. Marc. 4,20 p. 485,17 alium supra se deum ignoraverat aliquando, tamen iam infra caelum suum agentem utique -erat. *i. q. agnoscere*: TERT. adv. Marc. 4,12 p. 454,12 hoc privilegium donatum sabbato..., quo dies ipse -rtus est. *i. q. excogitare, invenire*: MART. CAP. 2,158 ut...Osiris apud Aegyptios haustum vini usumque -ens, frumentum Isis in Aegypto, Triptolemus apud Atticos docuere. *add. ablat.* (*cf. l. 26*): LIV. 26,45,9 hoc cura atque ratione -rtum in prodigium ... vertens Scipio. 29,18,7 quae ... praesenti deae numine saepe -rta nobis ... referebantur. 29,21,13 ut ea quoque ... -rta oculis referrent Romam (*opp.* vulgata sermonibus). COLVM. 3,10,19 longi temporis observatione -imus. PLIN. nat. 15,87 id -rtum infectis tractatu manibus. 16,1 admiratio usu -rta. APVL. apol. 81 non pauca experiendo -isti (*postea* cognovisse). SOL. 52,2 *India* Alexandri Magni armis. PORPH. Hor. carm. 1,28,9/10 agnito clipeo. AVG. civ. 21,4 -rtus experimento *ignis*...sciatur inesse in *calce* sopitus. *add. praepos.* (apud *v. p. 2055,57*; cum: *p. 2055,77*): CIC. Catil. 3,3 quae quoniam in senatu illustrata, patefacta, -rta sunt per me (or. frg. A XII 8 *cf.* QVINT. inst. 9,3,49). PLIN. nat. 2,220 observatum id multis in Gallico oceano et dumtaxat in homine -rtum (34,165 nuper id -rtum in Baetica Samariensi metallo. TERT. patient. 5 p. 6,17 patientia in deo). PLIN. nat. 9,89 non sunt praetereunda ... Lucullo proconsule Baeticae -rta de polypis (27,143 de herbis...memoria digna. QVINT. inst. 4,1,79 haec fere sunt mihi de exordio -rta).

C *c. acc. dupl.* (*pers.: l. 25. 31. 37*): LIV. 23,43,6 longe alia omnia inquirenti -rta sunt quam quae a legatis ... audierat. SEN. benef. 4,35,3 si te malum virum et ingratum -i. 4,39,1 illum parum idoneum. COLVM. 4,29,15 quod ipse usu nunc magis aptum -i. 4,29,16 terebram...longe habiliorem utilioremque (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2,2,149 herbam ... expertus ... inutilem. *cf. l. 40*). PLIN. nat. 2,91 dira ... -rta *stella est* Aethiopum et Aegypti populis. 6,166 excelsiore...Rubro mare -rto quam terra Aegypti. 30,14 quae omnia...Nero vana falsaque -it. SEN. contr. exc. 2,7 adiecit elogium 'quia pudicam -i' (*cf.* SEN. contr. 2,7 pr. repperi. contr. exc. 2,7 *bis*). EVTR. 2,13 qualem Romam -isset. AVG. civ. 11,2. 22,8 p. 579 cum inspexisset eam *mulierem medicus* ... et sanissimam -isset. p. 578 quam *zonam* cum ... suis nodis firmissimis, sicut fuerat, -isset (*i. invenisset, sc. temptando*) astrictam. CASSIOD. Ios. antiq. 11,3 omnibus fortitudinem vini -o (εὑρίσκω) potiorem. *adde*: SVLP. SEV. chron. 2,37,1 cum Marcellum parum sanae fidei penitus -isset (*i. perspexisset*). *obiect. est infin.*: PLIN. nat. 17,130 non infumare taleas aut siccare prius quam serantur, utilius -rtum (*postea*: melius inventum).

D *seq. acc. c. inf.*: 1 *active* (*add. ablat.: l. 49. 54*): TER. Andr. 902 quidvis cupio, dum ne ab hoc me falli -ar (-am *gloss. Terent.*), Chremes. Hec. 763 quam ego te esse praeter nostram opinionem -i. ACC. trag. 601 quae ego cuncta esse fluxa in mea re crepera -i. LVCR. 4,796 cum vox emittitur una, tempora multa latent, ratio quae -it esse (*cf. Epicur. frg. Diog. Laert. 10,47 p. 10,7 Us.* τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς χρόνους). HOR. epist. 2,1,12 -it *Hercules* invidiam supremo fine domari. OV. ars 1,698 haec (*Deidamia*) illum (*Achillem*) stupro -it esse virum. CVRT. 10,10,5 famam eius rei, quamquam ab auctoribus tradita est, vanam fuisse -imus. COLVM. 2,8,5 id ... saepius nos experti verum adhuc esse ⟨non⟩ -imus. 2,10,11. 30. 2,11,3 multis...nos regionibus aptam esse hiemalem sarritionem -imus. 2,11,7. 2,14,2. 3,10,16. 5,6,35. 6,14,5 MELA 3,2. QVINT. inst. 11,2,12 fuisse ... gratos erga se deos exitu -it *Simonides*. FRONTO p. 63,9 N. -isse videor, ut qui eius (*Ciceronis*) scripta omnia studiosissime lectitarim, cetera eum genera verborum ... tractasse. APVL. met. 6,17 Psyche ... ad promptum exitium sese compelli manifeste -it (*antea* sensit). TERT. orat. 13 cum...rationem requirerem, -i commemorationem esse *eqs.* adv. Hermog. 28 p. 156,8 unde ... -rtus est Hermogenes informem *terram* ... fuisse? CHAR. dig. 22,5,21,3 quae *iudex* rei aptiora ... esse -erit. AVG. civ. 20,11 p. 434,24. MART. CAP. 5,438 virtutem ... dicunt *rhetoricam*, qui bene dicendi inesse scientiam -erunt. 8,830. NOVELL. Iust. 35,4 (*a. 535*) in praesenti -imus eos ... dignos esse fungi officio. 2 *passive* (*add. ablat.. l. 66. 70. 71. 75. 77. 79. 83*): SALL. Catil. 2,2 tum demum periculo atque negotiis -rtum est in bello plurimum ingenium posse. COLVM. 4,33,4 propter quod -rtum est commodius nucibus quam viviradicibus eiusmodi silvas institui. 8,3,8 magis utiles esse ligneos *canales* aut fictiles -rtum est. PLIN. nat. 2,57 intra ducentos annos Hipparchi sagacitate -rtum est et lunae defectum aliquando quinto mense a priore fieri. 2,82 magna caeli assectatione -rtum a principibus doctrinae viris superiorum trium siderum ignes esse. 2,181. 12,8. 14,75. 128. 15,123 postea -rtum et ex alba *myrto* vinum fieri album. 16,50. 17,20. 19,56. 86 quando φθειρίασιν ... non alio *suco* potuisse depelli -rtum sit in Aegypto. 20,121 usu quoque -rtum deficientibus *anima* ... salutare esse *ocimum*. 20,144 *foliis mentastri* sanari elephantiasin ... fortuito cuiusdam experimento ... -rtum est. 33,86. 36,128. 182. FRONTO p. 102,18 N. amatum te a me satis -rtum tibi esse tute ostendis. p. 133,13 id ... omnium opinione -rtum et traditum est sanguinem, ubi abundet, incursim detrahendum. COD. Iust. 3,28,25 (*a. 301*) filiis matrem ... ita posse consulere iure -rtum est, ut. MART. CAP. 8,815. 859. 9,925. 926. 927. 928 cantibus ... manes cieri ... nonne ipsius vetustatis persuasione -rtum? *nota*: PLIN. nat. 9,160 nuper -rtum in ostreariis umorem his fetificum ... ef-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fluere. 3 *nomin. c. inf.*: PLIN. nat. 30,44 nuper hoc -rtum plurimis prodesse. TERT. idol. 23 quaere, an dixerit, qui dixisse -rtus est (*i. intellectus est dicens*).

E *seq. interrogat. indir.* (*add. abl.: l. 5. 12*): VAL. MAX. 5,7 ext. 1 modo vegetiore modo languidiore pulsu venarum -it *medicus*, cuius morbi aeger esset. PLIN. nat. 10,75 nec unde veniant quove abeant *seleucides aves*, -rtum. QVINT. inst. 2,4,42 an ab ipso *Demetrio Phalereo* id genus exercitationis sit inventum, ... parum -i. TAC. Germ. 45 nec quae natura *sucini* ..., ut barbaris, quaesitum -rtumve. ARNOB. nat. 3,4 unde vobis -rtum est vel quibus rationibus comprehensum, hinc sint in caelo. AVSON. 451,2 *cum Arete* cuias esset *Vlixes* ..., sermone ipsius -isset.

part. perf. pass. adi. **compertus,** -a, -um. magis -us: *l. 50. superl. v. p. 2058, 14.* GLOSS. inventus. inventus vel cognitus. -a cognita. -um γνωστόν. inventum. cognitum.

1 *de hominibus:* a *i. q. notus, cognitus:* APVL. apol. 97 filiam Rufini male (mali *Casaubonus*) -am. TERT. spect. 2 institutore -o (*antea* domino cognito). adv. Marc. 4,19 p. 482,12 *syn.* notos. PROSP. epist. 1,1 ignotus quidem tibi facie, sed ... animo ac sermone -us. SVLP. SEV. dial. 1,8,2 mihi iam pridem Hieronymus superiore illa mea peregrinatione -us. 1,8,3 miror ..., si non et vobis per multa quae scripsit opera, -us est. 1,8,4 nobis ... nimium nimiumque -us est. chron. 2,6,6 Danielum illustri opinione -um (VEN. FORT. vita Hil. 8,24 singulari eruditione). *nota*: AMM. 15,7,4 eum ... ut seditiosorum antesignanum olim sibi -um. *adde*: ENNOD. epist. 4,32,2 p. 120,5 bene -a mens. b *i. q. spectatus*: AMM. 16,11,1 Severus ... longa militiae frugalitate -us. 22,4,2 morum ... prob⟨it⟩ate. 23,1,4 meritis ... probabilis vitae. 28,5,1 bellorum labore (CASSIOD. var. 1,43,1. *cf.* AMM. 31,7,2 opere ... Martio. 31,10,13 usu prudenter bellandi). CYPR. GALL. num. 387 credite -is (*antea* quorum nota fides). CASSIOD. var. 1,26,2 fide et integritate -i. *al.* GREG. TVR. Franc. 5,43.

2 *de rebus*: a *i. q. notus*: CELS. 1 pr. p. 5,12 -is interiorum ... sedibus ... cognitaque eorum magnitudine. TERT. ieiun. 11 omnia ... ista ... ignota eis ... aut sola forsitan lectione, non etiam intentione -a. adv. Val. 27 semen ... ne ipsi quidem demiurgo -um. AMM. 16,7,4 *Eutherii* praecipua quae sunt -a monstrabo. EVCHER. pass. Acaun. 6 haec nobis tantum ... -a sunt nomina. PAVL. PELL. 76 vix bene -o ... sermone latino. 197 ratione. *nota* compertum, -ī *n. subst.* (*cf. l. 52 et hic illic sub* comperio): AMM. 28,3,6 ad vindictam -orum erectus. MART. CAP. 2,131 quadam fiducia -orum ... fuerat augurata. b *i. q. certus, exploratus, confessus, indubitatus*: CAES. Gall. 7,42,2 ut levem auditionem habeant pro re -a (SALL. Catil. 22,3 parum. SVLP. SEV. chron. 1,28,7). SALL. Catil. 14,7 ex aliis rebus magis, quam quod cuiquam id -um foret, haec fama valebat. PLIN. nat. 17,138 nondum vulgata ratione aut mihi certe satis -a. TAC. Agr. 10 quae priores nondum -a eloquentiā percoluere (*opp.* rerum fide). ann. 2,12 *opp.* laeta. 3,63 consules ... -um asylum rettulerunt (*opp.* obscuris ... initiis). GELL. 4,11 tit. quae Aristoxenus quasi magis -a de Pythagora memoriae mandavit. AMM. 14,1,2. SVLP. SEV. Mart. 1,9 neque me quicquam nisi -um et probatum scripsisse arbitrentur *lectores*. *neutr. subst.* compertum, -ī: CIC. Cluent. 131 res ... indicat nihil ipsos habuisse cogniti, nihil -i (ARNOB. nat. 2,10 p. 54,26. *cf.* TAC. Agr. 43 nobis nihil -i, ⟨quod⟩ affirmare ausim). SALL. Iug. 17,2 de eis haud facile -um narraverim. LIV. 42,13,1 non ... incertis iactata rumoribus ... affero ad vos ..., sed -a et explorata. 42,25,4 vera omnia et -a referentem (APVL. met. 1,5). c *i. q. expertus, spectatus*: APVL. met. 10,4 -ae gravitatis educatorem senem. 10,8 fidei (AMM. 29,5,35. 31,16,2 ENNOD. opusc. 8,3 p. 415,2). 10,11 mandragoram ... gravedinis -ae famosum. AMM. 21,4,2 prudentiae. 24,4,30 -ae fortitudinis pedites.

nota iuncturas: **-rtum habere**. *cf.* GLOSS. II 263,18 γινώσκω: -rtum habeo, noro, nosco, scio, comperio, dinosco. 400,39 πεῖραν μανθάνω -rtum habeo. *absol. vel cum acc.* (*add.* de: *l. 67. 74*; per: *l. 69. 71*; ex: *l. 75*; ab: *l. 69*): CIC. Font. 29 quo (*verbo* 'arbitror') nos etiam tunc utimur, cum ea dicimus iurati, quae -a habemus, quae ipsi vidimus. Cluent. 127 aliquid sese, quod de his duobus habuerint -um, de ceteris comperisse. CAES. Gall. 1,44,12 id se ab ipsis per eorum nuntios -um habere. or. frg. Suet. Iul. 66 mihi ..., qui -um habeo, credant. LIV. 7,38,9 cum omnia ea, sicut gesta erant, per tribunos -a haberet. CVRT. 5,4,10 interrogatus ..., auditune an oculis -a haberet, quae diceret. APVL. apol. 63 quodsi -um habebatis tam evidens signum magiae. TRYPH. dig. 26,3,10 quae ipsa praetor de tutore -a habet. PANEG. 4,14 cuius eloquentiam ... ex actus nostri habemus administratione -am. EVSTATH. Bas. hex. 9,1 p. 955^{D} -as ... habeo leges quasdam super allegoria. *nota speciatim de amore*: SVLP. SEV. chron. 1,38,1 qua tempestate *David* Bersaben ... stupro -am habuit. *seq. acc. c. inf.* (*add. abl.: l. 81. 84. p. 2058, 9.* per: *l. 81*; ex: *p. 2058, 2*): SALL. Catil. 58,1 -um ego habeo, milites, verba virtutem non addere. LIV. 3,48,1 certis ... indiciis -um se habere ... coetus in urbe factos esse. 26,45,7 per piscatores ... -um habebat ... transitum dari. 26,48,13 se satis -um habere ... escendisse (34,32,6. SIDON. epist. 5,5,2 [*antea* memini]. *cf. p. 2058, 6*). 44,15,3 populum Romanum ... haud vanis auctoribus -um habuisse Rhodios ... consilia inisse. CVRT. 4,13,10. SCRIB. LARG. 106 auxilia ..., quae ex usu prodesse eis -a habemus. [COLVM. 3,10,18 -um *rg*, comitatum *SA*, cognitum *Vollmer*.] APVL. apol. 85. CENS. 12,10 *medici* -um habuerunt (*antea* experientia pervidit) id ... esse lacteum. *seq. orat. indir.*: SALL. Catil. 29,1 neque ... quo consilio foret, satis -um habebat (LIV. 38,6,11). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1,17 qua mente ista acc⟨eperis⟩ ... etsi afui, -um habeo. LIV. 30,45,6 Africani cognomen militaris prius favor ... celebraverit ..., parum -um habeo. 41,7,6 quae se absente acta essent ... fama -a habere. AVELL. p. 15,24 quinam esset Gregorius, nondum bene -um habebant. SIDON. carm. 22 praef. 2 nullum hoc exactius -um habere censuerim, quid sidera ... praevaleant. -rtum tenere: SYMM. epist. 1,79 praesumptum aut -um tenes, quanta mihi sit tuae laudis antiquitas. SIDON. epist. 7,18,3 -issimum tenens bipertitam super his moribus hominum esse censuram. **pro -rto** (*seq. acc. c. inf.: l. 17. 22. 24. 26*). habere: LIV. 27,36,4 *se* pro -o habere Hasdrubalem ... Alpes traiecturum. PLIN. epist. 6,19,2 hoc tertium, quamquam occultaretur, pro -o habebatur. ARNOB. nat. 2,60 *mortalium naturam* pro -o habere et cognito, quidquid sibi esse suasisset. *adde*: LIV. 39,49,8 dum ... quisque ... vix pro -a tantam rem habiturus videretur. TAC. ann. 3,19 alii quoquo modo audita pro -is habent. *cum aliis verbis*: LIV. 35,29,9 qui pro -o afferret Achaeos statuisse ... progredi (*cf. l. 31*). CVRT. 7,1,6 eundem (*Alexandrum Lyncestem*) in Philippi quoque caedem coniurasse cum Pausania pro -o fuit. FRONTO p. 62,2 N. ubi quis leviter quid cognitum pro -o ostentat. SVET. Nero 31,4 equitis R. pro -o pollicentis thesauros ... esse in Africa ... abditos. APVL. met. 9,3 pro -o ... rabiem *asini* pertinaciter durare. 9,42 militum pro -o de nobis asseverantium. AMM. 14,5,1 si quid dubium deferebatur aut falsum, pro liquido accipiens et -o. *adde*: LIV. 27,27,13 tertiam *memoriam*, quam ipse (*Caelius*) pro inquisita ac sibi -a affert. **de -rto**: TERT. apol. 1 ex his fiunt christiani, utique de -o. PS. AVG. quaest. test. 1 112,24 p. 296,6 hoc de -o loquitur.

adv. **comperte:** GELL. 1,11,13 qui hoc -ius memoriae tradiderunt, ... dicunt. 1,22,9 exquisite igitur et -e Iulius Paulus dicebat.

add. adverb. sim.: bene, certe (*adde*: COLVM. 3,10,19), evidenter, liquido (EDICT. imp. Marc. et Comm. Macer dig. 1,18,14), pro liquido, male, manifesto, parum, penitus, plane (APVL. met. 10,7), plene, recte (AMM. 31,7,2), satis, pro vero (APVL. met. 5,17), in veritate.

syn.: audire, discere (AMM. 30,5,7), reperire (CIC. Verr. 1,22), vulgare. cognoscere, comprehendere, explorare, investigare (CIC. or. frg. A XII 8), observare, patefacere, prodere. *ad* -rtus: cognitus, exploratus, probatus. *oppos.*: accepisse (PLIN. nat. 27,143), audire (CVRT. 10,1,11), quaerere. *ad* -rtus: obscurus. *Hofmann.*

compermaneo, -ēre *a* com *et* permanere. *i. q. permanere cum altero: alicui*: ITALA Phil. 1,25 (Theod. Mops. *ad l.*) scio quoniam manebo et -bo omnibus vobis (μενῶ καὶ παραμενῶ, ITALA cod. d *et* VVLG. manebo et permanebo). *cf.* AVG. in psalm. 71,8 'et permanebit soli' vel 'permanebit cum sole' (*cf.* VVLG. psalm. 71,5 et permanebit cum sole), quod in graeco est 'συμπαραμενεῖ', quod si latine uno verbo dici posset, '-bit' dicendum esset. ideo quia latine verbum non potest dici, at saltem sententia exprimeretur, dictum est 'permanebit cum sole' nihil est enim aliud '-bit soli' quam 'permanebit cum sole'.

compernis, -e [*a* com *et* perna. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 41 -es nominantur homines genibus plus iusto coniunctis. GLOSS. σύνμηρος. genibus compressis. -es genibus familiaribus (femoribus *var. lect., recte, ut videtur*) compressis. *aliter*: NON. p. 25 -es dicuntur longis pedibus (GLOSS.). GLOSS. -es qui infestant calcibus (callidibus *codd.*). PLAVT. Sitell. frg. 2 mihi insignitos pueros pariat postea: aut varum aut valgum aut -em aut paetum aut brocchum filium. LVCIL. 542 -em aut varam fuisse Amphitryonis acoetin Alcmenam atque alias, ⟨He⟩lenam ipsam denique. VARRO ling. 9,10 si quis in consuetudine ambulandi iam factus sit vatia aut -is.

comperpetuus, -a, -um *a* com *et* perpetuus. *qui cum altero perpetuus est*: PRVD. apoth. 271 *deus* generavit *Christum* ... non coeptum, sed tamen ortum et -um retro patris et patre natum.

compersonālis, -e *a* com *et* personalis. *eādem (cum altero) personā*: RVSTIC. c. aceph. p. 1175^{C} *Christus* -is vero nec illi (*deo*) nec nobis.

compertē *v. l. 34.* **compertō** *v. l. 15 sqq.*

1. compertus, -a, -um *v. p. 2057, 13.*

2. compertus, *abl.* -ū *v. p. 2055, 30.*

compertūsio, -ōnis *f. a* com *et* pertundere. *i. q. actio communis pertundendi, perforandi*: EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728) 51 certamen operis inter classicos milites et gaesates dedi et sic ad -em montis convenerunt (*syn. bis* perforatio). *Mbr.*

1. compes, -pedis *f.* (*et m.*) [*cf. c.* compedire, *ubi plura. Th.*]. NON. p. 28 -des non a pedibus dictae, sed ab impedimento (*cf. p. 2027, 56 et 2059, 2*). ISID. orig. 5,27,7 -des dicti quia continent pedes. PRISC. gramm. II 241,15 a pede ... composita servant 'e', ... -s, -is. *de genere: femininum esse probant grammatici (v. p. 2059, 13 sqq.)*; *cf.* GLOSS. Plac. V 9,18 (57,1) -des puto magis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

generis feminini esse, ut ad catenas referas. nam pedicae, id est quae pedes capiunt, generis feminini sunt; unde et -des, quae impediunt pedes aut manicae reor quod feminino dici debeant genere *eqs.* *femin. certum est inde a* PLAVTO, *masculinum his locis*: LACT. mort. pers. 21, 3 viderentur ... -des parati. VVLG. thren. 3, 7 -em meum (meam *Amiat.*; ITALA Wirc.: aes meum). AVG. serm. 367, 3 *v. p. 2060, 53.* GREG. TVR. vit. patr. 8, 6 confractos -des. ISID. orig. 5, 27, 7 *p. 2058, 81.* *de numero: plurale tantum esse volunt grammatici*: PORPH. Hor. carm. 1, 33, 14 attendendum ... -em singulari numero eum (*i. Horatium*) dixisse, quod non facile veteres (SCHOL. Hor. carm. 1, 33, 14 -em singulari numero contra consuetudinem posuit veterum. CLEDON. gramm. V 42, 23 -em singularis numeri dixit *Horatius*, cum sit pluralis). CHAR. gramm. I 33, 8 feminina semper pluralia ... -des (DIOM. gramm. I 327, 34 EXC. Bob. gramm. I 549, 3). PHOC. gramm. V 428, 9 singulari numero non declinantur ... generis feminini ... -des. GLOSS. II 268, 33 δεσμά: -des, singularem non habet. 400, 16 πέδες (*l.* πέδαι?): τὰ δεσμά, hae comp⟨ed⟩es; singulariter non declinabitur. *in schedis nostris legitur singularis numerus saepius apud poetas, raro apud scriptores pedestres; nom.*: GLOSS. III 259, 51. *acc.* -em: AVG. serm. 367, 3. *gen.* -is: COLVM. 4, 24, 6. *abl.* -e: COLVM. 8, 2, 15. 9, 10, 3 TAC. ann. 12, 47 TERT. patient. 4 p. 5, 11 HIER. epist. 3, 2, 3. 14, 3, 2 VEN. FORT. vita Germ. 66, 181 GREG. M. moral. 17, 22 PASS. Petr. 6. *apud poetas sing. nonnisi abl. (23ies), singulis locis nom.*: PRVD. ham. 848 (*in fine hexametri*) nec tardat ferrea -s; *et gen.*: CLAVD. 19, 3. *formae: acc. plur.* -īs: PLAVT. Persa 573 (*AP*). *gen. plur.* -ium: PLAVT. Persa 420 (*AP*). -um: TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 584, 7 AVG. civ. 12, 27 in psalm 68 serm. 2, 18 PASS. Petr. 5. NOT. Tir. 58, 22 conpedes. *legitur inde a* LEGE XII tab. NAEVIO PLAVTO. *de re v. Saglio, Daremberg-Saglio II 1428.* *cognomen* Compes *v. nom. propr.*

1 *sensu strictiore i. q. impedimentum, quo pedes alligantur*: **a** *hominum*: LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 45) ni iudicatum facit ... vincito aut nervo aut -bus (GELL. 20, 1, 44 nervo quoque aut -bus vinciebantur. *cf.* CATO or. frg. 70, 1 fures privatorum furtorum in nervo atque in -bus aetatem agunt. LIV. 8, 28, 8 ne quis, nisi qui noxam meruisset, ... in -bus aut in nervo teneretur). CIC. Tusc. 1, 75 qui in -bus corporis semper fuerunt ... tardius ingrediuntur. HOR. epist. 1, 16, 77 in manicis et -bus saevo te sub custode tenebo. TIB. 1, 7, 42 crura licet dura -e pulsa sonent. 2, 6, 25 spes etiam valida solatur -e vinctum. OV. am. 2, 2, 47 -bus liventia crura gerentem. epist. 19, 85 neque -bus nec me compesce catenis (PLIN. nat. 7, 104 in catenis aut -bus custoditus. PLIN. epist. 7, 27, 5 *idolon* cruribus -des, manibus catenas gerebat quatiebatque. FLOR. epit. 2, 7, 8 *latrones* -bus catenis crucibusque punivit. ITALA Marc. 5, 4 [cod. d] ligatum -bus [πέδαις] et catenis, quibus ligatus erat, disrumpebat et -des [πέδας] comminuebat [*cf.* ITALA cod. q: -des et catenas ... disrupisset, cod. e: -des comminuerit, VVLG. -bus et catenis vinctus dirupisset catenas et -des comminuisset]. ITALA Luc. 8, 29 [codd. d e q *et* VVLG.] ligabatur [d; e: detinebatur, q: vinctus, VVLG. vinciebatur] enim catenis et -bus [πέδαις]. IVST. 11, 15, 1 *infra l. 59.* SOL. 1, 105 quibus *mensibus* captivitatis sortem perferebat nullo momento sine -bus fuerit et catenis. HIER. vita Hilar. 17 non catenas, non -es, non claustra ostiorum. AVG. in psalm. 101 serm. 2, 2 in catenas novimus missos *martyres*, in -des autem non novimus). OV. Ib. 292 volucres -e fixus alas (*Prometheus*). LIV. 32, 26, 18 captivi ne minus decem pondo -bus vincti ... essent VAL. MAX. 3, 2 ext. 3 *Xerxem* Neptuno ... -des minitantem. CVRT. 4, 14, 23 -bus ... ipsos liberetis. 5, 12, 20 aureis -bus Dareum vinciunt (IVST. 5, 11, 4 fratrem ... -bus aureis vinxit. 11, 15, 1 aureis -bus catenisque ... vincitur Dareus. OROS. hist. 3, 17, 6). STAT. silv. 1, 6, 4 Saturnus mihi -e exolutus *assit* (*cf.* LACT. inst. 1, 14, 9 *Saturnum* patrem vinxisse -bus perhibetur *Iuppiter*. MACR. sat. 1, 8, 5 cur Saturnus in -bus visatur). MART. 9, 57, 3 crus -e lubricum decenni (*cf.* SIDON. carm. 16, 120 lubrica crura cui teneat sub -e carcer). TAC. ann. 12, 47 *Mithridates* -e, quod dedecorum barbaris, trahebatur. PLIN. epist. 9, 28, 4 (*in imag.*) iam tibi -des nectimus, quas perfringere nullo modo possis. IVV. 10, 182 -bus qui vinxerat Ennosigaeum. SVET. Vit. 12 *adulescentulum* coiecit in -des statimque solvit. CALL. dig. 4, 6, 9 parietibus an -bus teneatur *vinctus*. PAVL. dig. 49, 14, 45, 1 qui in custodia vel in vinculis vel -bus decesserint. ITALA iud. 16, 21 (Lugd.) alligaverunt illum in -bus (πέδαις, VVLG. catenis. *cf.* VVLG. psalm. 149, 8 ad alligandos reges eorum *populorum* in -bus [πέδαις]). ZENO 2, 42, 2 vinculis nullis impeditae sunt manus, nullis pedes onerati -bus. HIER. tract. in psalm. I p. 291, 15 praegravantur ... pedes -bus. VVLG. II reg. 3, 34 pedes tui non sunt -bus aggravati. II par. 33, 11 psalm. 104, 18. Ier. 39, 7 vinxit eum -bus. 52, 11. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 3. 2, 5, 3. VEN. FORT. vita Germ. 66, 181 qui fuerant missi pro reis in -e. PASS. Petr. 2. *adde*: COLVM. 4, 24, 6 qui *muscus* more -is crura vitium devincta comprimit. 9, 10, 3 velut quadam -e retinebimus errorum ducem *apium* detractis alis. *nota in proverbio*: AVSON. 326, 6 -des, quas ipse fecit, ipsus ut gestet faber. *i. q. vincula quo servi alligantur*: NAEV. com. 114 tantum ibi molae crepitum faciebant, tintinnabant -des. PLAVT. Asin. 548 adversum stimulos ... -desque, nervos, catenas, carceres. Aul. 602 nec sua opera rediget umquam in splendorem -des *servus*. Capt. 651 quid cessatis, -des, currere ad me meaque complecti crura. 722 ducite *eum*, ubi ponderosas crassas capiat -des (734 iubeto huic crassas -des impingier. Persa 573 ferreas tute tibi impingi iubeas crassas -dīs. Pseud. 1176 ubi suram aspicias, scias posse eum gerere crassas -des. CARM. schol. Iuv. 5, 3 digna dignis: sic Sarmentus habeat crassas -des). PLAVT. Capt. 1025. 1027 istas -des tibi adimam, huic dem. Cist. 244 -des te capere oportet neque eas umquam ponere. Men. 80 captivos qui catenis vinciunt et qui fugitivis servis indunt -des. 974 -des ... pretia sunt ignaviae. Persa 269 iusserit -des impingi. 420 -ium tritor. 786 quem ... in -des cogam. TER. Phorm. 249 molendum est in pistrino, vapulandum, habendae -des. CIC. Rab. perd. 20 ille ex -bus atque ergastulo. HOR. epod. 4, 4 peruste ... crura dura -e. OV. Pont. 1, 6, 31 vivat fossor quoque -e vinctus (trist. 4, 1, 5 cur cantet vinctus quoque -e fossor. IVV. 11, 80 quae *holera* ... in magna fastidit -e fossor). SEN. dial. 5, 24, 2 servi mei ... murmurationem flagellis et -bus expiem. COLVM. 1, 8, 16. 11, 1, 22 ut sint diligenter -bus innexa mancipia. MART. 3, 29, 1 has cum gemina -e dedicat catenas, Saturnus tibi, Zoilus anulos priores (*cf. infra l. 78*). 9, 22, 4 sonet innumera -e Tuscus ager. SVET. Iul. 48 pistorem ... -bus vinxerit. Aug. 67 Cosmum servum ... non ultra quam -bus coercuit. TERT. patient. 4 p. 5, 11 resurr. 57 p. 117, 27. IVST. 1, 6, 3 demptis -bus. VVLG. Sirach 33, 28 servo malevolo tortura et -des (στρέβλαι καὶ βάσανοι). 33, 30 curva illum -bus (βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ). CLAVD. 18, 27 procedat laxata -e consul. 19, 3 *Patricius* solitos tardae passurus -is orbes. 20, 342 -e suras cruraque signati ... iura regent. AVG. civ. 21, 11 annosas poenas servus in -e pendat. ENNOD. opusc. 2, 41 p. 300, 15. **b** *bestiarum pedes alligantur*: COLVM. 8, 2, 15 per excisam partem *corii* galli pes inseritur eaque quasi -e cohibentur feri mores. *i. q. plaga, rete* (GLOSS. III 259, 51 -s ἡ ποδάγρα, ἡ ἀρπεδόνη, ὁ βρόχος, ἡ πάγη καὶ παγίς): MANIL. 5, 187 currentesque feras pedicarum -e nectunt. 5, 662 phocas carceribus claudent raris et -e nectent. TRACT. in Luc. 5, 28 ut cervus ex laqueo liberatus, ut capriola ex -bus.

2 *sensu latiore i. q. vinculum quodcumque, quo homines alligantur*: **a** *proprie*: VARRO Men. 423 aeratas manuis -des conor revellere. SEN. Oed. 908 in ponto manus movit implicitas puer *Daedali* -e (comes *codd.*) audacis viae (*coni. Bücheler*). *adde*: ITALA Is. 45, 14 (Cypr. testim. 2, 6) post te ambulabunt vincti -bus (χειροπέδαις, VVLG. manicis). VVLG. Nah. 3, 10 confixi sunt in -bus (χειροπέδαις). **b** *translate*: CIC. Att. 8, 3, 5 has -des, fasces, inquam, hos laureatos efferre ex Italia. VARRO Men. 473 corpori aërinas -des impositas video (*cf. ibid.* obvius flare). HOR. carm. 1, 33, 14 *me* grata detinuit -e Myrtale (PORPH. *ad l.* gratum amorem significat. et videamus, ne non simpliciter -em hic dixerit, sed referens ad condicionem libertinae Myrtalis). carm. 4, 11, 24 iuvenem puella ... tenet ... grata -e vinctum (PORPH. *ad l.* belle grata⟨m⟩ -e⟨m⟩ amoris vinculum ait). LIV. 39, 37, 5 muris velut -bus circumdatis vincti ... servistis. SEN. rem. fort. 16, 2 stulti est -des (*i. uxorem*) suas quamvis aureas amare (FRONTO p. 32, 8 N. Romae haereo -bus aureis vinctus). APVL. Socr. 16 p. 154 genus daemonum ... a corporis -bus et nexibus liberi. LACT. inst. 6, 4, 20 opibus suis tamquam -bus illigatos. 6, 12, 36 libera te ipse -bus et catenis. PS. HIL. libell. 10 multis patrimonii nexibus liberatus est *pauper* ..., non gravatur -bus facultatum (*cf.* AVG. serm. 367, 3 patrimonii tui, quo es ligatus, -em ... resolve). OPTAT. 2, 5 p. 40, 9 ne regredi ... potuissent, ipsi sibi scismatis -des posuerunt. PACIAN. bapt. 7 p. 141, 5 antiquis illis -bus et catenis, id est peccati vinculis alligabatur. HIER. epist. 3, 2, 3 nisi me attenuatae corporis vires quadam -e praepedissent. 14, 3, 2 qua te nunc dicas -e praepediri. in Ier. 14, 10 p. 940 -e peccatorum. VVLG. Sirach 6, 25 inice pedem tuum in -des (πέδας) illius (*sapientiae*) et in torques illius collum (6, 30 erunt tibi -des [δεσμοί] eius [*sapientiae*] in protectionem *eqs. cf.* HIER. tract. in psalm. I p. 112, 14 qui sapientiae -des habent, hoc est qui compediti sunt in corde per sapientiam tuam. AVG. civ. 18, 32). VVLG. Sirach 21, 21 -des (πέδαι) in pedibus stulti doctrina *est*. PAVL. NOL. carm. 10, 311 neque mundi -e vinctos ... pedes. AVG. in psalm. 68 serm. 2, 18 mortalitas, corruptibilitas carnis -des sunt, quibus ligati sumus (*ibid. saepius*). in psalm. 101 serm. 2, 2 agnoscuntur -des disciplinae dei et timoris eius. 106, 6 consuetudine colligati gemunt in clausura et -bus. PROSP. in psalm. 101, 20—21 -des fidei continuerunt eos (*martyres*) ab excessu transgressionis. 145, 7—9 mortalitatis -des aeternitate adoptionis evadent (*cf.* EVGIPP. Sev. 26, 2 vitae mortalis est absolutus -bus). carm. de ingrat. 663 naturae -e vinctos procubuisse negant. PHOC. carm. de Verg. 20 nec retardari pateris loquellas -e metri. GREG. M. moral. 17, 22 animus ... -e infirmitatis tenetur. 24, 26 curarum saecularium vult -des rumpere. *adde de rebus inanimis*: HOR. epist. 1, 3, 3 Hebrus ... nivali -e vinctus. LIV. 32, 36, 4 -des eas *urbes* Graeciae appellare *Philippum*.

3 *i. q. ornamentum mulierum*: PETRON. 67 videtis ... mulieris -des. PLIN. nat. 33, 152 luxu feminarum plebis -des sibi facientium. CYPR. hab. virg. 21 sint a -bus aurei pedes liberi, crines nullo colore fucati. *adde*: MART. CAP. 1, 7 licet eam (*Psychen*) auri -bus illigatam memoria praegravarit. *cf. etiam supra l. 18.*

synonyma et iuxta posita: catena, manica, nervus, nexus, vinculum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

derivata: compedare (*fort.* compedire? *v. p. 2026,55*). 2. compedo, compedus. *Wulff.*

2. compes *i. q.* compos *q. v.*

σωφρονισμός **compescātio** GLOSS. II 450, 53. *cf. c.* compescere.

*1. **compesco**, -uī, -itum, -ere [*cf. c.* dispescere *et c.* parcere, compercere; *v. Froehde, Beitr. z. lat. Etymologie VIII sqq. Th.*]. PAVL. FEST. p. 40 -ere est velut in eodem pascuo continere (p. 72 dispescere est proprie pecus a pastione deducere, ut -ere una pascere). p. 60 *v. p. 2050,28.* *de coniugatione*: PRISC. gramm. II 511,15 -o -ui (CLEDON. gramm. V 18,6 -o -is: tempus praeteritum perfectum -ui facit. 55,6. 8 GRAMM. suppl. 253,33 NOT. Tir. 74,31/31ª. PRISC. gramm. II 421, 12 -ere -uisse). PRISC. gramm. II 511, 18 -o -ui... *facit* supinum mutatione o in i correptam et additione tum: ... -o -itum (*legitur tantum* NOVELL. Iust. 145 pr.), *sed* 560,10 *affertur inter verba carentia supino et eius derivatis.* CLEDON. gramm. V 55,8 -o habet praeteritum, quia facit -ui, ideo incohativum non est (CONSENT. gramm. V 377, 2). *nota formas* -isco -iscui: VIRG. gramm. epist. 3 p. 154,30. *secundae coniugationis formae*: -eantur: NOVELL. Iust. 145 pr. -et: NOT. Tir. 74, 31. -essere: GLOSS. II 311, 30. V 446, 63(?). *legitur inde a* PLAVTO. *de structura*: PRISC. gramm. III 343,9 nostri -o illum insanientem et insanire (*exempla v. p. 2063, 57*) et ne insaniat (*v. p. 2062, 15*).

I *i. q.* ***concludere, includere, clausum tenere***; GLOSS. II 472,10 φιμῶ: *homines: cum nota damni et violentiae*: HOR. carm. 2, 14, 9 *Pluto* Geryonen Tityonque tristi -it unda. OV. epist. 19, 85 neque compedibus nec me -e catenis. SEN. Herc. O. 1710 mundus impositus tuas (*Herculis*) -et umbras (LVCAN. 9,2 nec cinis exiguus *Pompei* tantam -uit umbram. STAT. Theb. 11, 79). PS. QVINT. decl. 10,8 filium *mortuum*... perpetuae noctis caligo -it. *res locales*: PAVL. FEST. p. 65 -ere lucum est lucum suis finibus cohibere. SEN. Thy. 651 regia ... alta vetustum valle -ens nemus. SIL. 3, 599 ripis Rhenum. *res et corporis partes*: LVCAN. 1,62 pax missa per orbem... -at limina Iani. PERS. 5,100 certo -ere puncto examen (SCHOL. i. temptare [temperare?]). MART. 14, 134 fascia, crescentes dominae -e papillas. PS. QVINT. decl. 18, 3 cludat *pater* ora, -at aditus *auris*. IVV. 1, 160 digito -e labellum.

II *modum certum excedentia* ***cohibere, coercere*** (*cf.* SEN. epist. 40, 5 -enda *sunt*, quae me irritant [*opp.* lenire, discutere, inhibere, corripere]): *additur saepe qua re.* GLOSS. ἐπέχω. σωφρονίζω. -it καταστέλλει, καταπραΰνει. punit. temperat. -e ἐπίσχες. -ere coarguere, continere. -uit κατέστειλεν. GRAMM. suppl. 253, 33 -o i. mitigo. *cf.* PAVL. FEST. p. 22 ape apud antiquos dicebatur prohibe -e. SERV. *et* SERV. auct. Aen. 9, 29 coercent cogunt colligunt alias continent alias -unt. GLOSS. IV 219, 38 cohibet -it continet. 220, 10 coerceo -o (V 494,70). AGROEC. gramm. VII 119, 9 coarguere est coercere et -ere (ISID. diff. 1,19 DIFF. ed. Beck p. 39,100 GLOSS. IV 319, 34. V 446,38). NOT. Tir. 74, 30—32 coercet -et castigat.

A *sensu strictiore*: **1** *bestias; cf.* FEST. p. 40 -ere est velut in eodem pascuo continere. p. 72 -ere *est proprie pecus* una pascere. TIB. 1, 4, 11 angustis ... equum -it habenis (PANEG. in Moss. 91 freno. STAT. Theb. 6, 333). SEN. dial. 2, 12, 3 cum *pecora* sessorem recusaverunt, ... -imus. COLVM. 7, 6, 9 (*loco obscuro vel non sano*). PLIN. nat. 23, 130 caprificus tauros ... in tantum ... -it, ut immobiles praestet (VAL. FL. 7, 185). 35, 121 aves. MACR. sat. 1, 20, 14 capite *draconis* redeunte ad dei *Sarapidis* dexteram, qua -itur monstrum. **2** *arbores, herbas (sc. putando), res naturae*: VERG. georg. 2, 370 ramos *vitium* -e fluentes (COLVM. 5, 6, 11. *cf.* OV. met. 14, 630 spatiantium ... *arborum* bracchia -it *Pomona.* COLVM. 4, 17, 5 vitem. 4, 21, 2 luxuriosa vitis ... fructu -itur. 4, 27, 2 umbras *vitium.* 4, 32, 5. 5, 5, 17. 6, 23, 2 fruticem surrecturum in altitudinem. VAL. FL. 6, 153 vere novo -ere frondes). AETNA 541 densissima corpora saepe ... -imus igni. HOR. epist. 1, 12, 16 quae mare -ant causae (*cf.* OV. trist. 1, 2, 87 fluctus. LVCAN. 1, 370 Oceani tumidas remo ... undas). SEN. nat. 5, 18, 2 ut imbres... nimios -rent *venti.* 6, 13, 5 frigora (*cf.* epist. 24, 26 *hiems* vere -itur). PLIN. nat. 2, 126 *venti frigidissimi* reliquos -unt. 32, 2 ruant venti licet, saeviant procellae: imperat *echeneis piscis* furori viresque tantas -it. SIL. 3, 617 *Domitianus* Sarmaticis victor -et sedibus Histrum. CLAVD. carm. min. 28, 35 venas ... *aquarum* calore -it *Canis flagrantior.* APIC. 1, 1 *mel calefactum* vini rore -itur. ZACCH. 1, 13 procellas sermone. DRAC. laud. dei 2, 136 ventos ... in undis. **3** *homines*: PVBLIL. M 49 metus improbos -it, non clementia. HOR. sat. 1, 8, 3 quae (*lanea effigies*) poenis -ret inferiorem (*ceream effigiem*). VAL. MAX. 2, 2, 7 inque imperiis (*i. magistratibus imperiis praeditis*) -endis occupati erant *tribuni.* 6, 9, 6 *Sulla* Mithridatem -uit. SEN. Herc. f. 519 impiam regis ... dextram (VAL. CEM. hom. 13, 4). clem. 1, 16, 3 assiduis plagis liberos. rem. fort. 15, 1 inimicos. epist. 56, 9 aliquo labore milites (TAC. hist. 1, 56 ruentes [*sc. milites*]. LAMPR. Heliog. 14, 7). STAT. silv. 5, 3, 186 Hiberas *gentes* (IVST. 11, 2, 4). QVINT. inst. 11, 1, 40 seditiosum civem (*cf.* FRONTO p. 142, 3 N. seditiosos). decl. 310 p. 220 in eadem ... incidere, ne damnatione quidem -i, ultra omnia videbatur. PLIN. paneg. 80 tumentes ... populos non imperio magis quam ratione. SVET. Iul. 16 multitudinem ... confluentem operamque sibi ... tumultuosius pollicentem. Cal. 1 legiones ... sibi summam rei publicae deferentes incertum pietate an constantia maiore -uit *Germanicus.* FLOR. epit. 2, 7, 12 Thebas et Euboeam et grassantem sub Nabide suo Lacedaemona. 4, 12, 40 Musulamos atque Gaetulos, accolas Syrtium. APVL. met. 10, 6 populares. TERT. spect. 21 litem manu agentem ... -it. bapt. 12 donec orationibus sanctorum in ultimis *dominus* suscitatus -at saeculum. adv. Marc. 3, 4 p. 381 non magis ... -uit *Marcion* creatorem, quam obstitit Christo. VLP. dig. 2, 7, 1 pr. metu poenae ... eos, qui in ius vocatos vi eripiunt. coll. Mos. 1, 3, 2 eum qui hominem occidit. PAVL. dig. 4, 6, 35, 5 malos homines (VAL. CEM. hom. 13, 1 bonitate. ENNOD. dict. 1, 25 p. 430 malos severitate compone [*sic B, ceteri* -e, *fort. recte*]). ANTH. 412, 7 insanos. CAPITOL. Max. Balb. 12, 3 si quae essent barbarorum, qui Maximino faverant, reliquiae. IVST. 23, 1, 11. 24, 5, 12 Gallos victoria exultantes. 28, 3, 14 Dardanos Thessalosque exultantes morte Demetrii. EVTR. 9, 14 victos ultima crudelitate. VIR. ill. 49, 5 iuvenes Italiam deserere cupientes. PRISCILL. tract. 6 p. 77 ne quid homo extra unum deum velut deum vellet, praecepti fine -uit *deus.* VVLG. psalm. 82, 2 ne taceas neque -aris (καταπραΰνῃς), deus. HIER. epist. 21, 34, 5 irascentem. 130, 16 sibilantia hydrae (*i. haereticorum*) ora. CLAVD. rapt. Pros. 2, 271 furentem. carm. min. 29, 44 *Martem.* AVG. in euang. Ioh. 10, 9 *ancilla* verberibus -atur. in psalm. 69, 4 antecedentem. 72, 21 reprimit se *psalmista* auctoritate -ente. epist. 93, 44 *Tychonium* Parmenianus rescribendo -it. 108, 6 austeritate -i. SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4 virgis utrumque *puerum.* CAEL. AVR. acut. 1, 11, 81 cum possint *aegroti* ... hortationibus aut metu -i. GREG. M. dial. 3, 5 p. 228ᴬ cum ... *puer* sibi ad os calicem duceret, vir domini -uit. IORD. Rom. 212 Celtiberes. 363 Parthos bella moventes.

B *latiore sensu accedit ad notionem efficiendi, ut aliquid desinat, evanescat; cf.* GLOSS. καταπαύω. -uit κατέπαυσεν. -enda παυστέα. *cf. p. 2063, 43.* **1** *vituperabilia, nimis violenta, quibus freno castigatione opus est*: **a** *hominum*: PLAVT. Poen. 1035 maledicta hinc aufer, linguam -as face (PS. RVFIN. in psalm. 1, 3). HOR. sat. 2, 8, 63 mappa ... risum (OV. epist. 16, 161). carm. 1, 16, 22 mentem. epist. 1, 2, 63 animum ... frenis ... catena. 2, 2, 122 luxuriantia -et *poeta.* PROP. 1, 5, 1 voces ... molestas (SEN. Herc. O. 1427 QVINT. inst. 11, 3, 169). 1, 13, 11 vulgares amores. 1, 16, 31 ocellos. 3, 17, 3 insanae Veneris ... fastus. OV. ars 3, 501 mores (PHAEDR. 1, 2, 12 vi. SEN. epist. 89, 18 DRAC. laud. dei 2, 485). epist. 15, 229 flammam *amoris* (SEN. Phaedr. 165). trist. 5, 6, 45 intempestivos ... tumores. SEN. contr. 2, 2, 12 licentiam carminum (SVET. Aug. 45 GAIVS inst. 2, 228 PORPH. Hor. carm. 3, 24, 33/34). VELL. 2, 12, 6 furorem ... armis (OCTAVIA 849 VAL. CEM. hom. 1, 2). VAL. MAX. 8, 2, 2 privatae actionis calumniam. SEN. apocol. 10 civilia bella (SIL. 8, 410 fulmine ... linguae. VOPISC. Aurelian. 38, 2 ARNOB. nat. 3, 26 HIER. epist. 96, 4 RVFIN. Orig. in num. 1, 3 PETR. CHRYS. serm. 36 p. 302ᴰ CORIPP. Ioh. 4, 49). SEN. Herc. f. 975 pectoris dementem impetum. Herc. O. 1456 irarum minas (VAL. FL. 1, 606. 6, 306 SIL. 4, 125 IORD. Rom. 333). Med. 174 verba (Tro. 349). dial. 3, 19, 6 scelera (QVINT. inst. 12, 1, 26). 4, 6, 2 vitia (epist. 94, 44). 7, 10, 3 voluptatem (epist. 121, 4). benef. 3, 22, 3 saevitiam. *ibid.* libidinem (PORPH. Hor. sat. 1, 2, 31). *ibid.* avaritiam (PORPH. Hor. carm. 2, 2, 9/10 EDICT. imp. Diocl. II 12). dial. 4, 18, 1 iram (4, 33, 6 LVCAN. 8, 234. 9, 166 SIL. 7, 330. 11, 451 EVG. TOLET. carm. 14, 65). clem. 1, 12, 3 odia (OPTAT. 6, 7 p. 155). epist. 47, 3 virga murmur (VVLG. num. 13, 31 MACR. sat. 1, 11, 14). 56, 8 *animi* -enda seditio est (FRONTIN. strat. 1 praef. TAC. ann. 1, 42 CAPITOL. Pius 3, 8). 74, 19 immodica. 95, 30 homicidia ... et singulas caedes. PLIN. nat. 20, 68 libidinum imagines. SIL. 7, 405 corda. STAT. Theb. 6, 627 litem. TAC. Agr. 8 ardorem. hist. 2, 57 inhonestam adulationem. SVET. Tib. 36 externas caerimonias, Aegyptios Iudaicosque ritus. 37 hostiles motus (ARNOB. nat. 7, 33 motum irarum). VLP. dig. 39, 4, 12 pr. audaciam (EDICT. imp. Diocl. II 17 LACT. epit. 56 [61], 4 ORIG. in Matth. 18, 5). APVL. Socr. 17 p. 158 ferociam. TERT. pudic. 16 benedictionis concubitum. 17 ebrietates et comessationes. ieiun. 14 veteris testamenti in Christo sepulti perseverantiam. PANEG. 9, 21 latrocinia. VOPISC. Aurelian. 21, 5 cruentius ea quae mollius fuerant curanda. ARNOB. nat. 1, 50 furialium vermina passionum. LACT. inst. 6, 5, 13 cupiditatem (AVG. gen. c. Manich. 2, 14, 21). ira 18 aliquod inimicum magnum malum. IVST. 7, 3, 6 petulantiam ferro. OPTAT. 6, 4 p. 150 aestus animi. PS. DAMAS. epigr. 103, 5 letiferos ... sensus. SERV. auct. ecl. 8, 29 *puellas* Liber pater moneret ... ut saltem praecepta Apollinis custodientes pertinacem diligentiam -rent. HEGES. 4, 7 vers. 72 tubas *belli.* HIER. epist. 100, 16 impetus voluptatis ratione. 125, 14 Vasthi reginae desiderium aliarum puellarum amore (POMER. 2, 23, 1). GENNAD. dogm. 63 -endae fornicationis. *al. passim.* **b** *arma, instrumenta sim. hominum*: OV. ars 2, 97 non potuit Minos hominis -ere pinnas. SEN. Phoen. 404 -e tela, *parens*, fratribus ferrum excute. SIL. 9, 16 arma (SPART. Did. 7, 9 OROS. hist. 2, 13, 1 SIDON. epist. 9, 5, 2). CLAVD. rapt. Pros. 2, 232 -uit arcum cum gemitu ... Latonia. **c** *bestiarum*: OV. trist. 4, 6, 5 tempore ... -itur ira leonum. COLVM. 7, 6, 7 haedorum lascivia -enda. 9, 9, 6 pugna ... examinum ... -itur. PLIN. nat. 1, 35, 38 de avium cantu -endo. PS. QVINT. decl. 13, 9 fugam *apium* tinnitu. SVLP. SEV. dial. 1, 25, 1 rabiem bestiarum et serpentium venena. **d** *arborum, frugum, herbarum, rerum naturae*: COLVM. 4, 14, 3 -enda quasi pueritia seminum est. PLIN nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14, 124 crapula -i feritatem nimiam *mustorum*. PAVL. sent. 5, 6, 13 **luxuries ramorum** -atur. ARNOB. nat. 2, 11 maris insanias aut tempestatum furores.

2 *iniucunditatem vel dolores commoventia*: **a** *damna, morbos*: VERG. georg. 3, 468 culpam *morbi ovium* ferro -e priusquam dira per incautum serpant contagia volgus. TIB. 1, 2, 1 vino ... dolores (SEN. dial. 7, 25, 3. SIL. 2, 144 morte. THEOD. PRISC. log. 40 CARM. epigr. 674 [*a. 386; obi. supplet.*] DRAC. laud. dei 3, 366). OV. met. 4, 102 sitim multa ... unda (SCRIB. LARG. 105 PS. APVL. herb. 43, 4). SEN. Phaedr. 515 famem (SIL. 2, 525 paribus ... membris [*i. humanis*]). COLVM. 7, 5, 16 *pusula* -itur. 7, 10, 8 intestinum tumorem. SCRIB. LARG. 42 si caro excreverit in foramine auris, -itur ... pastillo (240 medicamento). *ibid. ulcera* -enda (239). 90 pastillus ... quidquid reprimere et siccare oportet, optime -it. PLIN. nat. 20, 53 pthiriases et porrigines. 20, 93 mala corporis quae serpant, nomas vocant (24, 102). 23, 64 lichenas. 24, 113 alvum citam ac tormina. 32, 126 carcinomata. 34, 118 gingivas, uvam, tonsillas farina. 34, 154 haemorrhoidas (THEOD. PRISC. eup. faen. 84) ... ulcerumque serpentia. 34, 160 virus aeruginis. 35, 189 putrescentia ulcerum. TERT. scorp. 5 calores caloribus amplius onerando. SER. SAMM. 533 tit. solutioni ventris et dysenteriae -endae. ARNOB. nat. 1, 50 verminantium membrorum cruces. THEOD. PRISC. eup. faen. 22 *parotidas* molli ... spongia in puscula infusa. 45 fetorem oris et dentium ... imbecillitatem. 46 dolores dentium. *ibid.* alcyonii radix dentes dolentes fumigando -uit. log. 28 *strofos* lavacrorum fomentatione -itur. 64 ut ex hoc cautere protinus -atur *sanguis*. 93. DIOSC. 1, 13 muliebria feminarum fomento. 1, 20 inflationes et duritias. 1, 29 reuma gingivarum et dentium. 1, 56 dolores articulorum. 1, 57 colera. 2, 137 superfluos sonos *aurium*. 2, 152 dolores aurium. CASS. FEL. 48 p. 125 interaneorum reumatismum. VAL. CEM. hom. 14, 1 -endi ... languoris. 20, 1 tumentia ... ferro. EVG. TOLET. carm. 73, 2 circius aestivos -it flamine morbos. *nota de homine ipso*: SEN. dial. 2, 13, 3 aegros insanosque -ere. **b** *motus animi*: LVCR. 3, 954 aufer abhinc lacrimas balatro et -e querellas. HOR. carm. 2, 20, 23 -e clamorem ac sepulcri mitte supervacuos honores. OV. rem. 69 damnosas ... curas. met. 9, 396 tristitiam. LIV. 2, 43, 1 terrores (PLIN. paneg. 56 non armorum magis quam togarum ostentatione. PANEG. 3, 3 terrores inferum abducto custode *Cerbero per Herculem*). SEN. Herc. O. 1374 lacrimas (1674 dial. 12, 15, 5). 1832 fletus (epist. 99, 27). dial. 11, 1, 2 luctus. epist. 82, 6 timorum saevitia -itur (EVANG. de nativ. Mar. 3, 1 timorem). STAT. Theb. 12, 361 gemitus. silv. 3, 3, 41 damna ... cantu. RVFIN. Greg. Naz. orat. 6, 2 Engelbr. maerores.

3 *sensus, actiones, res sollemnes*: OV. trist. 3, 4, 65 timor officium cautus -it. TERT. adv. Iud. 6 an expectetur ..., qui legem veterem -at ... circumcisionem veterem cum suo sibi sabbato -at. ITALA Os. 1, 4 (Wirc.) -am et avertam regnum de domo Israhel (παύσω, VVLG. quiescere faciam). CHALC. comm. 207 *animae partis sanctioris* motum cohibuerunt dominationemque eius in tota anima -uerunt. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 886^B susceptam de moribus narrationem. ENNOD. carm. 1, 8 praef. -e verborum digitos, quibus soletis renitentum animos ... compellere. COD. Iust. 1, 17, 2, 23^c nec eas *causas* iudicialis vel amicalis forma -uit. 5, 4, 28, 4 melius est legis Papiae severitatem ... -ere, quam *hereditatem* ... dispergere. 5, 70, 7, 3^a aciem auctorum *iuris* certo foedere. PALLAD. hist. mon. II 4 p. 349^B desiderium passionis -bat magnitudo doloris. *technice*: COD. Theod. 9, 7, 2 (*a. 326*) ut crimen abolitione ... -ant.

structurae notabiliores ad II A et B: **1** *c. infin.*: PLAVT. Bacch. 463 cave malo et -e in illum dicere iniuste. NOVELL. Iust. 73, 9 quatenus ... inter se contendere homines -amus. ILDEF. vir. ill. 3 episcopos alienae sortis alterius dioecesis ecclesias consecrare ... -at. **2** a(b) *aliquo vel aliqua re*: CARM. de mens. 2, 43 a quo (*sacerdote Isidis*) vix avidus sistro -itur anser. ITALA num. 25, 11 (Lucif. non parc. 1) iram ... a filiis Israel (κατέπαυσε, Lugd. sedavit, VVLG. avertit). psalm. 33, 14 (Tert. adv. Marc. 2, 19 p. 361) linguam a malo (παῦσον, VVLG. prohibe). PS. HIL. libell. 19 cogitatum a tota nequitia. SERV. auct. Aen. 6, 845 *Hannibalem* a vastatione Italiae. VVLG. Tob. 12, 3 daemonium ab ea. AVG. civ. 1, 31 p. 48 caveam theatri senatum construere molientem ab hac dispositione et cupiditate. 5, 18. 7, 22 p. 300 proferatur interpretatio praeclarae theologiae, quae nos ab ista reprehensione ... -at. 10, 10 p. 417. 14, 19 p. 42 ut eas (*partes vitiosas*) ab his rebus, ad quas iniuste moventur, mens -endo ... refrenet. c. Pelag. 2, 9, 20 deus illos ... ab hac absurditate -it. agon. 4, 4 *principes* a furore. epist. 34, 4 furorem illius a misera vidua. 88, 12. 104, 8 a malis. 147, 42 mentem ab ... vanitate ... increpatione. 157, 2. ZACCH. 3, 6 eosque ab hac sollemnitate nec poena -uit. IORD. Rom. 315 Gothos a prava vastatione. GREG. M. dial. 2, 8 p. 148^A quos ... posset ab illius (*Benedicti*) visitatione -ere. 2, 15. 3, 10. 4, 44 p. 401. in Ezech. 1, 8, 30 phantasias imaginum corporalium a cogitatione. 1, 12, 10 quos ... ab iniquitate -it. 2, 5, 9 terrenarum atque caelestium imaginum phantasmata ab oculis mentis. moral. 2, 33 culpam a lingua. 2, 72 simplices motus cordis ... a duplicitatis errore. 7, 41. 10, 21. 15, 43. 61. 16, 80. 17, 8. 26, 57. *nota*: ADDIT. Prosp. Haun. chron. I p. 337, 2 Italiam a feritate Gothicae gentis. **3** *reflexive*: AVG. civ. 5, 18 p. 225 *Porsena* se ab illo bello ... -uit. gen. c. Manich. 1, 2, 4 -at ... se humana temeritas. epist. 88, 12 ut ... se a caedibus nostris, a rapinis, ab excaecatione -ant. 157, 2 -ant se ... ab aliis decipiendis. serm. ed. Mai 97, 4 omnis se visio libidinosa -uit. VAL. CEM. hom. 5, 1 si se lingua -at. GREG. M. moral. 1, 42 mox se confusio ... -it. 16, 80 quisquis ... se ... a malis actibus ... -it. CAES. AREL. grat. 114 se -at humana fragilitas. **4** *passiv. mediali sensu*: SORT. Sangall. 24, 10 multum loqueris et non vinces; modo -ere. GREG. M. dial. 2, 15 iam aliquando ab iniquitate -ere. **5** *deponens*(?): COMM. instr. 2, 22, 7 -ere furiam, pacificum redde te cunctis. **6** *intransitive* (*pro reflexivo*): VITA Radeg. (Mon. Germ. script. Merov. II) 2, 17 tempestas -uit.

C *delere, de medio tollere*: *res corporeas, res naturae*: TITIN. com. 29 terra haec est, non aqua, ubi tu solitu's argutarier pedibus cretam dum -is (*si huc pertinet*). OV. met. 2, 313 -uit *Iuppiter* ignibus ignes *Phaethontis* (trist. 4, 3, 65. *cf.* PLIN. epist. 10, 33, 2 incendia). TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332 sementem generis humani -ere totum. *homines*: *fere i. q. interficere*: VAL. FL. 1, 338 cratera minantem .˙. Pholum *centaurum* manus *Aesonis* ... -uit auro (*i. ense aureo*). GENNAD. dogm. 55 gentes imbre igneo. GREG. TVR. Franc. 10, 27 *regina* utrumque bipenne -uit. *bestias*: ARNOB. nat. 1, 38 *Hercules* multiplicium capitum superavit -uitque natrices.

syn. et iuxta posita: *ad II A 2*: SEN. rem. fort. 15, 1 arceas. *ad II B 1*: SEN. dial. 4, 18, 1 repellere. AVG. epist. 91, 8 subvenire. ARNOB. nat. 2, 11 prohibere. AVG. civ. 14, 19 p. 42 cohibendo. agon. 4, 4 temperarent. *ad II B 3*: ITALIA Os. 1, 4 (Wirc.) avertam.

adduntur adverbia: *ad II B 1*: VOPISC. Aurelian. 38, 2 acerrime severissimeque. SVLP. SEV. dial. 1, 25, 1 familiariter.

deriv.: *cf.* compescatio. *Bannier.*

(**2. compesco,** -ere) *a* com *et* pascere *finxisse videtur* PAVL. FEST. p. 40 *et* p. 72, *v. p. 2061, 7.*

compestilēns, -ntis *adi. a* com *et* pestilens. *socius pestilentiae*: LVCIF. non. conv. 9 p. 17, 29 -es ac lues tuos. Athan. 1, 28 p. 114, 28 temptasti ... pestilens facere nos -es tuos. non parc. 21 p. 255, 12 -i tuo *Antiocho*. 34 p. 281, 18. moriend. 1 p. 284, 24 cum -bus tuis Arrianis. 11 p. 308, 15 in carcere per Herodem -em tuum punitus est baptista Iohannes. *Mbr.*

competāliasta (-ēs), **competālis** *v.* compit-.

competēns, competenter *v. sub* competo.

competentia, -ae *f. a* competens, competere. *i. q. convenientia, concordia, concinnitas,* συμμετρία: GELL. 1, 1, 3 secundum naturalem membrorum omnium inter se -am. 14, 1, 26 ut in eodem illo puncto sub eodem circulo caeli plures *homines* simul ad eandem -am (*siderum*) nasci non queant. MACR. somn. 1, 6, 24 *terram et ignem* non aliter ... permisceri ... potuisse et per tam iugabilem -am foederari, nisi *egs.* (1, 6, 31 per omnia una et sibi conveniens iugabilis -a cucurrit. 1, 6, 33. 1, 19, 21. 2, 2, 1. 18). 1, 19, 26 Saturni ... Martisque stellae ita non habent cum luminibus (*sc. sole et luna*) -am. FVLG. myth. 3, 7 -a ipsa indicat (*fere i. q. coniunctio*). *in arte mathematica i. q. analogia, proportio*: CHALC. comm. 19 solida ... habebunt inter se analogiam sive -am.

competītio, -ōnis *f. a* competere. GLOSS. ἅμιλλα, φιλονικία. *legitur inde a saec. IV fere medio.* **I** *i. q. competentia,* ἁρμονία: SIDON. epist. 2, 9, 4 inter aleatoriarum vocum -es frequens crepitantium fritillorum ... strepitus audiebatur. **II** *i. q. petitio*: **A** *generatim*: ITIN. Alex. 18 gloriae. AMBR. Hel. 21, 79 dedisti nomen tuum ad agonem Christi, subscripsisti ad -em coronae. CONC. Lugd. a. 567 (570) p. 140, 19 animas ... sine ulla status sui -e viventes. **B** *speciatim in re iudiciaria*: **1** *i. q. vindicatio* (*praecipue bonorum*): COD. Iust. 11, 59 (58), 11, 1 (*a. 400*) nec subreptione cuiusquam -is loca quae tenuerunt auferenda. COD. Theod. 10, 9, 3 (*a. 418*) incorporationem bonorum anteferri -is effectui decernimus. 4, 15, 1 (*a. 421*) -is obreptione rescissa. 9, 42, 23 (*a. 421*) eorum facultates ... omni ... -e submota fisco nostro iubemus addici. 2, 23, 1, 1 (*a. 423*) *loca publica* per alias -um nebulas ... amisisse. NOVELL. Iust. app. 7, 24 comparationes sive -es cum publico factas ... in sua firmitate servamus. CASSIOD. var. 7, 44 tit. formula de -bus (*sc. bonorum caducorum*). CONC. Aurel. a. 538 p. 80, 22 si quis res ecclesiae ... a potestate ex -e perceperit. CONC. Paris. a. 556—573 p. 144, 7 sacratarum ... virginum neque per raptum neque per -es aliquas quisquam coniugia sortiatur. **2** *i. q. actio querelae, accusatio*: COD. Theod. 13, 10, 5 (*a. 367*) intra anniversarii temporis circulum fiducia -is assistat. 13, 11, 5 (*a. 393*) -is habeant facultatem. 10, 10, 30, 1 (*a. 421*) impetratae -is auctoritas (10, 10, 32 pr. [*a. 425*]).

***competītor,** -ōris *m. a* competere. GLOSS. amicus (aemulus? *Götz*). *legitur inde a* VARRONE *et* CIC. *apud pedestris sermonis scriptores.* **I** *is qui simul petit*: **A** *generatim*: GELL. 12, 12, 4 emptionis. *matrimonii*: QVINT. decl. 343 p. 353, 13 pauper et dives eandem puellam petebant in matrimonium ... rapuit illam -r dives. COD. Iust. 5, 4, 20, 1 matrimonii. COMMENT. Lucan. 6, 363. **B** *speciatim in petitione magistratus*: CIC. Catil. 1, 11 -es tuos interficere voluisti. Mur. 37 studiis sermonibusque -um. dom. 112 si modo eadem prima littera -em habuisset aliquem (Q. CIC. pet. 8 in praetura -em habuimus. LIV. 39, 32, 6 SEN. contr. 7, 7 [22], 4 ASCON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tog. cand. p. 82 Cl. Vlp. dig. 50, 2, 3, 2 -em legitime quaesitum). Vatin. 25 Gabini tui -r. Planc. 10 -r, a quo es victus. 18 a meis -bus ... in consulatus petitione vincebar. 53 accidere posse, ut -es pares suffragiis essent. or. frg. A V 6 descripsistine eius necessarium, nostrum -em? Brut. 113 accusavit ambitus designatum -em. off. 1, 38 cum civi aliter contendimus, si est inimicus, aliter, si -r. Att. 1, 1, 2 cetera spero prolixa esse, his dumtaxat -bus. 4, 17, 2 ipse et suus -r. Cael. Cic. epist. 8, 2, 2 incidi in -em nobilem. Ps. Anton. or. frg. Quint. inst. 9, 3, 94 neque accusatorem eum metuo ... neque -em vereor. Varro rust. 3, 5, 18 a fautoribus -um. Liv. 6, 41, 2 inter dimicantes -es. Sen. contr. exc. 5, 8 petit magistratum; -r contradicit. contr. 7, 7 (22), 13 ut ... deterrerem futuros -es. 7, 7 (22), 14 inepti ... hi colores sunt, cum ponantur -es. Val. Max. 4, 5, 3 -is ... suffragatorem. Qvint. inst. 7, 1, 29 -em patrem in suffragiis vicerat. Spart. Sept. Sev. 3, 3 praetor designatus ... est non in candida, sed in -um grege. Sidon. epist. 7, 9, 2 *cathedrae.* *indicatur* *magistratus petitus*: Val. Max. 7, 3 ext. 2 maximae mercedis (*i. regni*). Svet. Iul. 19 consulatus (41). Flor. epit. 3, 1, 8 imperii. 3, 16, 1 tribunatus. Heges. 5, 51, 2 sacerdotii. Sidon. epist. 4, 25, 2 triumviratus. *in imagine*: Favst. Rei. epist. 10 p. 216, 17 terrenorum despector et caelestium -r, saeculi peregrinus et paradisi candidatus.

II *i. q. petitor, assertor*: A *generatim*: Avg. serm. 14, 6, 8 habebas paternum, quod ... calumnia aliqua -is abstulit. Greg. Tvr. Franc. 4, 51 -r rerum alienarum testamentorumque effractor.

B *t. t. iuris*: 1 *qui bona mortuorum (damnatorum, proscriptorum) vacantia impetrat*: Cod. Theod. 10, 9, 3 (*a. 418*) *bonorum.* 4, 15, 1 (*a. 421*) -em quinquennii possessor eliminet (*cf.* interpr. *ad l.* quicumque rem fiscalem per quinquennium possedisse probatur).

2 *magistratus qui fisco vindicat bona caduca, vacantia sim.*: Cod. Theod. 10, 10, 30 pr. (*a. 421*) caduca mortuorum bona ad -es ... transferri. 10, 10, 31 (*a. 422*). Conc. Paris. a. 556—573 p. 142, 29 -bus ... qui facultates ecclesiae sub specie largitatis regiae ... pervaserint.

fem. **competītrix**, -īcis: Cic. Mur. 40 delectant homines ... ludi ... quod ego in mea petitione sensi. nam nos quoque habuimus scaenam -em. Qvint. decl. 370 p. 407, 2 lemm. rapta -x divitis filiae.

***competo,** -īvī (-iī), -ītum, -ere *a* com *et* petere. *formae per* con- *incipientes passim in codicibus, in titulis*: Epist. imp. inc. de Tymand. (Corp. III 6866) 19 conpetit. Edict. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 41 conpetente. Corp. VIII 27, 11 (*Gightis, saec. IV ex.*) conpetentibus. *adde* conpitens: Conc. Epaon. a. 517 p. 25, 4 Conc. Aurel. a. 541 p. 89, 11. *coni. perf.* -terit: Conc. Paris. a. 614 p. 186, 2. *ind. perf.* -petit *fort.* Svet. Otho 12, 1. *inf. praes.* -īre: Conc. Paris. a. 556—573 p. 143, 20. 144, 15. *part. fut. legitur inde a* Tert. adv. Marc. 4, 8 p. 437, 28. *de notione*: Gloss. -it convenit. ἀνῆκεν. ἐφίεται. συνάγεται. συνορμᾷ. συντρέχει. -at συνάγοι. servo -ere: δούλῳ περιγίνεσθαι. δούλῳ συναιτεῖν. *legitur apud* Sall. Varronem ling. Ov. (*semel*: Pont. 2, 5, 3) Liv. (*semel*: 22, 5, 3), Sen. rhet. Sen. phil. Colvm. Plin. nat. Qvint. Frontin. strat. Tac. Svet. Apvl. Tert. *et posteriores, passim apud* Ictos *inde a* Labeone. [*loc. corr.*: Apvl. met. 11, 22 Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 584, 7.]

I ***intransitive***: A ***personaliter***: 1 *i. q. concurrere, coire*: *absolute*: Varro ling. 6, 25 viae. *cf. infra l. 57.* Plin. nat. 2, 80 ubi recti angulorum -ant ictus. *accedit* in *c. acc.*: Sen. epist. 84, 8 formam suam impressit, ut in unitatem illa -a⟨n⟩t. Colvm. 2, 2, 9 quaedam *fossae* ... obcaecantur, ita ut in ea ora (*verba corrupta*) hiantium fossarum -ant. 4, 17, 1 cacumina in unum -unt. Porph. Hor. sat. 2, 3, 25 compita sunt loca, in quae multae viae -unt (*cf.* Isid. orig. 15, 2, 15. 15, 16, 12. Gramm. suppl. 242, 2 ubi multae viae -unt i. iunguntur. Gloss. Plac. V 11, 23 [57, 34] -a multae viae, quae ad unum locum -unt vel ducunt).

2 *i. q. congruere, consentire, aptum esse*: Non. p. 276 -ere: par esse vel simile. unde et in aestimatione rerum 'hoc illi -it' dicimus. Gloss. ἁρμόζω. -it congruit. a *solum ponitur*: Colvm. 3, 21, 6 etiam quarum vitium maturitas -it, cum diversae notae sint, melioris gustus ab deteriore corrumpitur. Qvint. inst. 4, 1, 17 assumere in causam naturas eorum (*iudicum*), qua -ent (*opp.* repugnabunt). Svet. Aug. 31 si cuiusquam neptium suarum -ret aetas (*cf. p. 2067, 11*). Tert. adv. Hermog. 44 p. 174, 2 puta ... exempla tua -ere (*cf. l. 73*). resurr. 30 p. 68, 14 similitudo. b *accedit dativus*: Ov. Pont. 2, 5, 3 rebus ... -at omen. Colvm. 4, 19, 3 cuncta -unt voto. Svet. Otho 12 tanto Othonis animo nequaquam corpus aut habitus -it. Tert. adv. Marc. 3, 9 p. 390, 23 non -unt illi (*deo*) eius exempla. monog. 5 secundum Adam et Evae figuram, quae apostolus in magnum illud sacramentum interpretatur ... -isse carnali monogamiae per spiritalem. Spart. Carac. 6, 1 ducem bellicum, qui suis -bat moribus, facit. Fortvn. rhet. 3, 20 p. 133, 2 videas quando tibi sit promenda oratio, ne temporis non -at qualitati. 3, 22 p. 133, 21 scias gestum voci -ere et animo debere. Vlt. Syll. gramm. IV 243, 25 pluralis numerus persona secunda coniugationi tertiae correptae -it. p. 244, 14 (*seq. syn.* congruit). Val. Cem. hom. 20, 1 asserunt ... diversis doloribus medicinae beneficia diversa -ere. c *inc. ablat. an dat.*: Svet. Iul. 40 fastos ... adeo turbatos, ut neque messium feriae aestate (aestati *recc.*) neque vindemiarum autumno -rent. Conc. Paris. a. 614 p. 186, 2 quid salute populi utilius -terit. d cum: Tac. hist. 2, 50 initium finemque miraculi cum Othonis exitu -isse. Tert. spect. 15 via et dolor et cetera ex his quae cum his non -unt disciplinae.

3 *i. q. convenire, proprium esse, decere*: a *absolute*: Vlp. dig. 22, 1, 31 usuras, si quae -ierunt (*cf.* Pavl. dig. 22, 1, 11 pr. omne quod usurarum nomine -bat. Corp. II 4511, 27 *usurae* quae annuae -unt). Vlp. dig. 36, 1, 15, 3 nemo ... dubitat ... legata praestari et libertates -ere (40, 5, 4, 2 non erit dicendum revocari libertates, quae semel -ierunt). Tert. pudic. 1 p. 221, 29 utrumque -at, et sollicitudo ... et securitas. b *accedit dativus*: *alicui*: Labeo dig. 3, 5, 42 (43) negotiorum gestorum actio tibi -it (Iavol. dig. 3, 5, 27 [28]. Gaivs inst. 2, 78 furti actio. *passim apud* Ictos). Apvl. apol. 7 dixerim nihil minus quam oris illuviem libero ... viro -ere. 10 neget id genus versus Platonico philosopho -ere. Ps. Qvint. decl. exc. Monac. 13 p. 381 habere pecora et gregem ... -ret debilitati meae sustentandae. Gaivs inst. 1, 166[a] tutelae ... nobis -unt (1, 167). 2, 43 rerum usucapio. 3, 12 sequentibus nihil iuris ex lege -it (3, 48. 4, 3). 4, 74 exercitoria vel institoria formula. Vlp. dig. 38, 9, 1, 15 anni tempus. Pavl. dig. 2, 14, 21, 2 quod ipsi inutile est, nec defensori -it. 13, 7, 16, 1 iudicium. 27, 1, 35, 1 praemium. *al. passim apud* Ictos. Tert. bapt. 12 nemini sine baptismo -ere salutem (pudic. 19 p. 265, 21). 17 *verecundia et modestia* maioribus. adv. Hermog. 14 quaecumque potestas ei (*deo*) quam pusillitas -it. 16 libertas, non necessitas deo -it. adv. Marc. 4, 8 Christo ... appellatio Nazaraei -ura erat. 4, 29 *dominus* cui nuptiae -unt. orat. 22. pudic. 18 p. 261, 24 clementia dei ignorantibus ... et infidelibus -it. Cypr. hab. virg. 23 vobis maior sanctitas -it. Zeno 1, 6, 34 excusatio ... nulla -it tibi. Symm. epist. 2, 44 cum sacro auditorio eadem causa -ret (*cf.* 10, 41, 6 quaestio ... sacro potius auditorio ex provocatione -ret). Phoebad. c. Arrian. 15 uni *deo* hoc -it nomen (*cf. infra l. 47*). Greg. M. moral. 17, 47 eum, in quo nihil sibi -bat, appetiit. Lex Burg. lib. const. 75, 1 ex ea quae ipsi (*patri*) -bat substantiae quantitate. *subiectum est homo*: Ennod. epist. 3, 1, 2 p. 71, 13 vobis puer ipse iure (*cf. p. 2067, 31*. Greg. M. epist. 4, 6 Papyr. Lips. 44 ii 9) -ret. Greg. M. in euang. 7, 3 si quis eam, quae sibi -ret, accipere uxorem nollet. *alicui rei*: Pavl. dig. 12, 1, 40 numerus mensium, qui solutioni -bat, transierat. Tert. anim. 43 corpori ... mortalitas. adv. Hermog. 6 cum ea ⟨quae⟩ propria dei vindicamus ..., materiae quoque -ant. 11 malum ... si -it et aeterno, -endo materiae. *ibid.* finis malo. 28 probabimus istum habitum huic terrae -isse *eqs.* idol. 8 idolum ... et quae idolo -unt. adv. Marc. 1, 5 p. 296, 12. 5, 9 p. 601, 24 mortui vocabulum corpori -it. *al.* Hil. trin. 1, 4 neque naturae potenti atque incorruptae -ere sexus deorum. 5, 8 communio ... falso veroque non -it. Symm. epist. 1, 18, 1 hoc meae verecundiae. 8, 19, 2 *matronae* valetudini ... solitudo non -it. Rvfin. hist. 5 praef. 2 quae ... huic operi -ere duximus. Prvd. c. Symm. 2, 661 iusta meis reverentia -it annis. Avg. quaest. hept. 6, 15 hoc nomen (*Libya*) universae Africae. Greg. M. epist. 1, 39[a], 5 iuri ecclesiastico.

c *accedit* in *c. acc.*: Apvl. met. 10, 11 *poena* quae ... in eum -it. Tert. adv. Marc. 1, 27 p. 328, 23 pater ... in quem -at ... amor. 2, 24 p. 368, 4 non -ere in talem ... malitiae concursum. 2, 29 p. 376, 12 haec duo in solum deum -unt. 3, 16 p. 403, 20 nomen -it in Christum. 3, 17 p. 405, 2. *cf.* 5, 13 p. 621, 7 in eum -it pax, cum quo fuit bellum. pudic. 7 neges in ethnicum -ere quae in christianum existimas convenire. *al.* *t. t. iuris*: Qvint. inst. 3, 6, 11 actionem -ere in equitem Romanum neget (Gaivs inst. 2, 253 heredi et in heredem. 2, 255 *passim apud* Ictos). *adde*: Tert. adv. Hermog. 3 invenio domini nomen deo non -isse in materiam. 27 cui -it prima verbi positio in definitionem. d inter: Gaivs inst. 3, 24 ut nec inter matrem et filium filiamve ultro citroque hereditatis capiendae ius -at. e de re (?): *fort. huc trahas* Tert. nat. 1, 5 non statim sunt *omnes philosophi*, quia dicuntur ... et fallunt eos qui rem nomini addicunt, cum de re status hominis -at.

4 *i. q. pertinere*: a *accedit dativus*: *alicui*: Tert. uxor. 1, 5 nihil ex istis necessitatibus -it dei servis. Hil. in psalm. 65, 11 omnibus ... hoc quod 'venite' dictum est, -it. Optat. 3, 11 p. 97, 7 cui parti -at *verbum* (*cf.* Avg. civ. 17, 12). Pavl. Nol. carm. 18, 492 noscentes ... sibi iure reatum -ere. Ps. Avg. quaest. test. I 17, 1 maledictum ... illis -bat. *alicui rei*: Plin. nat. 2, 122 -it ... hoc omnibus *ventis*. Frontin. strat. 1 praef. exempla quae -ant proelio nondum commisso. b *ablat. an adverb.?*: Tert. orat. 7 quod ... servus ... delegatur ad solvendum ... modicum usque delictum, eo -it, quod remittere ... profitemur debitoribus. c *praepositiones*: ad: Apvl. apol. 30 quid ... -it ad amoris ardorem accendendum piscis brutus? Tert. bapt. 4 ad simplicem actum -at similitudo. adv. Hermog. 12 non ... -unt ad causam materiae ... ea quae nata sunt. adv. Marc. 3, 3 ad testimonium. 5, 13 p. 621, 9 *v. p. 2067, 51.* in: Fronto p. 150, 1 N. haec in eos fabula -it. Symm. epist. 10, 27, 3 in eum praescriptio ista non -at.

5 *i. q. contingere, accidere, evenire*: a *absolute*: Colvm. 11, 2, 85 si ita -ierit lunae cursus. Plin. nat. 28, 232 vina tum defaecari ... Hyginus suadet ..., si septima luna -at. *i. q. quocumque modo comparatum esse* (*i. q. graece* τυγχάνειν, *cf. p. 2067, 4*): Colvm. 8, 17, 3 si loci situs ita -it, ut .. libella septem pedibus sublimius

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

esse maris aequor ostendat (9, 1, 1 utcumque -it proximus aedificio loci situs. 9, 5, 1 si villae situs ita -it, ut). *nota de homine*: NOVELL. Iust. 159 praef. alienationem ... pater interdicens -vit (ἀπαγορεύσας ἐτύγχανε). **b** *accedit dativus*: PAVL. dig. 4, 6, 35, 7 si per urbem ei iter -it. **c** *in c. acc.*: PLIN. nat. 16, 191 si -ant coitus *lunae* in novissimum diem brumae (CASSIAN. inst. 3, 10 si certaminis ipsius in eum [*dominicum diem*] -isset [conpegisset *trad.*] occasio).

6 *i. q. suppetere, sufficere*: **a** *de copia* (*accedit ad v. l. 17*): COLVM. 10, 50 si nec caeli nec campi -it umor. SIL. 1, 114 ubi -at aetas (*cf.* ORIBAS. syn. 5, 1 quod nondum fuerit -entibus *annis* nupta). APIC. 4, 114 teres ... folium quantum -at cum cerefolio uno. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 14 neminem ... premit fati ... necessitas, ubi -it eligendi potestas. 2, 10 p. 89, 4 illa *libertas* acquisitis et perseverantibus -it, ista (*liberatio*) et perditis suppetit. PROSP. c. coll. 21, 3 sciunt ... omnia Pelagianis esse contraria et nihil sibi -ere ad consequentium *librorum* resolutionem. *nota i. q. extare, inveniri, de hominibus*: COD. Iust. 2, 7, 23, 4 allegationes absentibus personis, si quae -unt, serventur intactae. **b** *de vi*: LIV. 22, 5, 3 vix ad arma capienda ... -ret animus. COLVM. 11, 1, 32 persuasum habuerit ... etiam stato die orientis ... -ere vim sideris. FAVST. REI. epist. 5 p. 185, 22 Paulus ... numquid solam fidem sibi iudicavit ad superandi mundi mala posse -ere? *de hominibus, i. q. compotem esse* (NON. p. 276 -ere: rei cuiusque meminisse aut constare, valere): SALL. hist. frg. 1, 136 neque animo neque auribus aut lingua satis -ere. TAC. hist. 3, 46 non lingua, oculis, auribus -ere.

B ***impersonaliter*** competit *i. q. contingit, accidit, convenit, aptum est, decet*: *absolute*: COLVM. 1, 6, 23 area, si -it, ita constituenda est, ut. 2, 8, 4 si tempestive -at. 4, 10, 2 magis -it. 4, 29, 17. RVFIN. hist. 2, 13, 2 de quo suis in locis quae -it assignabimus. *subiectum est pronomen*: SIDON. epist. 2, 5, 2 si quid iure -it. VICT. VIT. 2, 41 necesse est quod -it suggeratur. *accedit dativus*: VVLG. II Macc. 15, 39 ut ... historiae -it (εὐθίκτως τῇ συντάξει). PALLAD. hist. mon. I 9 prout -bat valetudini. BENED. reg. 25 cibi ... refectionem ... percipiat ... hora qua praeviderit abbas ei -ere. *sequitur enuntiatum*: ut: SEN. nat. 1, 12, 1 ita -it, ut *luna* in latus eius (*solis*) incurreret. epist. 75, 6. COLVM. 2, 18, 2 si non -it, ut in villam faenum portetur. VLP. dig. 50, 1, 1, 2 Celsus ... refert Ponticis ex beneficio Pompeii Magni -ere, ut qui Pontica matre natus esset, Ponticus esset. TERT. adv. Marc. 4, 5 p. 431, 19 PS. HIL. libell. 8. VVLG. Ier. 32, 7 tibi ... -it ex propinquitate, ut emas. FAVST. REI. grat. 2, 12 p. 93, 30 POMER. 3, 22. *infinitivus*: TERT. apol. 3 -bat prius de auctore sectam recognoscere. adv. Marc. 3, 4 p. 380, 17 -it mihi etiam illud retractare. 3, 5 p. 382, 3. 5, 18 p. 639, 2 quo -bat praetendere ignorantiam creatoris. monog. 14. resurr. 14 p. 43, 21 quod ... congruet iudicari, hoc -et etiam resuscitari. 35 p. 110, 23 carni -it corpus animale dici. PS. HIL. libell. 11 viro ... -it sacerdotare deo. AVG. c. Don. 3, 12, 24. *accus. c. inf.*: TERT. anim. 58 huic ... ordini -it eam (*animam*) priorem pensare mercedes cui priori debeantur. adv. Hermog. 25 p. 123, 5. 27 p. 155, 20 ieiun. 4 adv. Marc. 3, 15 p. 420, 21. 5, 13 p. 621, 9 ad cuius (*Christi*) pacem -it redigi hostes eius. resurr. 47 p. 96, 25 pudic. 15 adv. Prax. 19. EPIST. imp. inc. de Tymand. (Corp. III 6866) 19 ea, que ipsos consecutos ius civitatis conpetit recognoscere. PROB. Verg. ecl. praef. p. 324, 14 *eo die* fieri sacra ... deae -bat. AVG. civ. 12, 4 COD. Iust. 1, 12, 5.

II ***transitive***: **A** *strictiore sensu i. q. una cum aliquo petere, cum aliquo contendere de aliqua re*: NON. p. 276 -ere significat quod est honorem vel coniugium vel quidvis aliud adversus alium petere. unde competitores, ut saepe. GLOSS. -it ἁμιλλᾶται, φιλονικεῖ. *sine obiecto*: SEN. contr. 7, 7 (22), 11 quia -ierat (-ierit *traditur*) et quia vicerat. 7, 7 (22), 14. 15. IVL. VAL. 1, 12 novem iuvenes -bant. *aliquid*: QVINT. decl. 252 p. 32, 19 eundem honorem ⟨duae⟩ virgines -bant. IVL. VAL. 2, 34 honoris officium. IVST. 18, 2, 1 omnibus unum locum -entibus. HEGES. 1, 42, 5 regni successionem. 5, 16 l. 119 sacerdotium inter se -unt. ENNOD. epist. 2, 23, 2 p. 66, 2 matris ... facultatulas a Torisa vel aliis asserit fuisse -itas. ISID. orig. 7, 14, 8 gratiam Christi, *v. p. 2069, 56*. *aliquem*: VIR. ill. 59, 2 unam speciosam *puellam* duobus -entibus (*sc. ad matrimonium*). *accedit* de: ITIN. Alex. 5 Alexander patre ambiguus Iove ... tali de subole aut Heraclide Philippo -ente.

B *latiore sensu idem q. petere*: *sine obiecto*: CASSIOD. var. 1, 14, 2 a nostra mansuetudine importunitates -entium summovemus. *aliquid*: CARM. epigr. 1159, 4 Capitolinae compressi examine turbae supremum fati -iere diem. *adde*: GREG. TVR. glor. conf. 70 Childericus ... villam eius -it (*i. invadit*). *i. q. expetere, postulare*: COD. Theod. 10, 10, 27, 6 (*a. 415*) bona -endi licentia. 10, 10, 30 pr. (*a. 421*) patrimonia mortuorum. CONC. Paris. a. 556—573 p. 143, 20 anathemate feriatur, qui res ecclesiae confiscare aut -ire aut pervadere ... praesumpserit. *accedit* ab: NOVELL. Theod. 17, 1 nemini liceat bona defunctorum ... a nostra serenitate -ere. CONC. Paris. a. 556—573 p. 144, 15 nullus res alienas -ire a regis audeat potestate. *aliquem i. q. exposcere*: PAVL. NOL. carm. 15, 134 -itur Felix.

syn: congruere (TERT. resurr. 14 p. 43, 21), convenire. *opp.*: denegari (GAIVS inst. 4, 112), diversum esse (COLVM. 3, 21, 6), negari (TERT. resurr. 34 p. 75, 24), repugnare (QVINT. inst. 4, 1, 17).

deriv.: competentia, competitio, competitor, (-trix). *compos.*: incompetens.

part. praes. act. adi. et subst. **competēns**, -tis. *abl.* -i *passim*, -e: AVELL. p. 280, 5 DIG. 37, 3 rubr. *compar.*: PANEG. 6, 7 *v. infra l. 23.* IVL. VAL. 1, 38 *infra l. 17.* *superl.*: HIL. trin. 1, 27 *v. p. 2069, 10.* SIDON. epist. 7, 9, 15 virum ... -issimum.

I ***adiect.***: **A** *i. q. conveniens, debitus, iustus, proprius, congruens, aptus.* GLOSS. ἁρμόζων. **1** *generatim*: *de rebus, praecipue incorporeis* (*de hominibus*: ITIN. Alex. 5 *v. infra l. 64.* SIDON. 7, 9, 15 *supra l. 8*): **a** *absolute*: APVL. mund. 30 officium (ZENO 2, 44, 4 GAVDENT. serm. 9 sine officio -i). VLP. dig. 1, 8, 7 remedium. MOD. dig. 49, 16, 2, 9 poena (ZENO 2, 22, 17 COD. Iust. 12, 46, 3. *adde infra l. 80*). TER. MAVR. 311 hunc modum si -i pertulit ductu stilus. 2436 ratione ... -i. IVL. VAL. 1, 25 repleri spatia *urbis* turbis -bus. 1, 38 -ior comparatio. DIOM. gramm. I 473, 9 -i studio diligentiaque. ARNOB. nat. 2, 30 causa (AVG. quaest. hept. 2, 30). CHALC. transl. 41ᴱ iustum. comm. 116 deflectens a -i rigore ... linea. 192 pro -i modo (CAEL. AVR. chron. 2, 8, 115 ultra modum -em). 233 -s et utile ministerium. COD. Iust. 7, 46, 3 (*imp. Gord.*) omnem debiti quantitatem cum usuris -bus solve. EDICT. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 41 ultione. PANEG. 6, 7 quid ... -ius ... facere potuisti. HIL. psalm. instr. 9 virtus ... numeri perficit hunc et illum *psalmum* pro -bus et sibi congruis numeris collocari (AVELL. p. 66, 8 -em numerum sacerdotum. LEX Burg. Rom. 45, 2 numero -i. CONC. Aurel. a. 541 p. 89, 11). in psalm. 51, 5 causam ... gloriae -is (*opp.* improbabilis). trin. 10, 54 -is loci est ille tractatus (*cf.* AMM. 16, 10, 17 loco -i monstrabo. VEG. mil. 4, 7). MAR. VICTORIN. verb. script. 3 dominica ... horis -bus definitur. ZENO 2, 18, 4 -i ... sermone (FAVSTIN. trin. 1, 11 sensum propriis et -bus sermonibus explicare. MAXIMIN. c. Ambr. 89 MACR. somn. 1, 15, 2). SCHOL. Hor. carm. 1, 18, 1 vernum -s tempus est (*cf.* AMM. 23, 5, 7 cuius interitum digessimus tempore -i. PS. AVG. quaest. test. I 46 p. 88, 21 AVELL. p. 64, 10 CASSIOD. in psalm. 87, 13 COD. Iust. 12, 37, 6). FAV. EVL. p. 2, 10 mundum ... ratis et -bus intervallis ... decurrere (VEG. mil. 3, 7). PELAGON. 33 *equus* non -bus cibis ... curatur (AMBR. hex. 6, 9, 65). AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 21 orationem ... -i divisione distinctam. CLEDON. gramm. V 14, 4 die. AMM. 20, 4, 16 satisfactione. RVFIN. Adamant. 1, 9 aptis et -bus legibus. PS. APVL. Ascl. 1 silentio. AVG. civ. 7, 30 semina ... naturis -bus attributa. epist. 141, 10 audientiam. POSSID. vit. Aug. 31 adversus fures ... defensio -s. *ibid.* absque digna et -i poenitentia. MACR. sat. 7, 6, 11 ante tempus -is aetatis (PS. SORAN. quaest. med. 215). LEO M. epist. 118, 2 -ia scripta. EPIST. imp. Valent. Leo M. epist. 55 cum omni -i devotione. AVELL. p. 60, 11 pro -i sollicitudine. p. 389, 9 refutatione. CANON. Migne 56, 703ᴮ vulnera -i medicatione curentur. CASS. FEL. 17 cum -i dolore et rubore -i. VAL. CEM. hom. 4, 5 testimoniis -bus admonemur. PETR. CHRYS. serm. 53 p. 347ᴮ *pax est* desideriorum omnium -s plenitudo (CASSIOD. inst. div. praef.; *cf. p. 2070, 67*). SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 216, 9 responsio (CASSIOD. inst. div. 23 responsum). BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 264, 15 quorum (*interpretum*) cum iudicio (*cf. p. 2069, 17*) -i enumerabo sententias. CASSIOD. art. 3 p. 117ᴮ explanatio. inst. div. 13 libri -s et gloriosa perfectio. 16 diversitate. in psalm. 146, 8 modulo. 146, 9 -i refectione pascuntur, alii lacte, alii cibo. var. 3, 31, 3 pretio. MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 3 p. 307 -em de me opinionem habes. 24, 3 p. 387 finem ... -em et consequentem et concinentem. EDICT. imp. Iustin. (Corp. III 13640) 1, 16 ⟨competent⟩is oraculi sa⟨cra sanc⟩tione decer⟨nimus⟩. LEX Visig. 3, 4, 3 ante iudicem -bus signis vel indiciis ... accuset. VEN. FORT. vita Pat. 7, 21 hora -i rogat (PALLAD. hist. mon. 2, 3 BENED. reg. 47). *nota*: ROMAN. Char. gramm. I 196, 1 'confestim' velut -i festinatione. *cf. p. 2069, 36.* **b** *c. dativo*: *alicui*: VLP. dig. 47, 2, 46, 5 actionem sibi -em amisisse. PAVL. dig. 37, 1, 8 bonorum possessionem pupillo -em. ITIN. Alex. 5 Alexander ... legit militem voluntarium ac sibi voto -em. CHALC. comm. 30 animanti ... -s anima. MART. CAP. 2, 215 *portiones* sibi -es (COD. Iust. 3, 38, 4). *alicui rei*: APVL. apol. 36 exemplum rei -s. flor. 16 p. 63 personas rebus -es (*syn.* congruentes). TERT. anim. 4 aliud sit natum, aliud factum, utpote illud animalibus -s. cult. fem. 2, 11 habitum pudicitiae -em. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 21 erant horae quoque auditorio -es. 5, 5 p. 584, 22 nominibus utatur -bus nostro sacramento. PAPIN. dig. 39, 5, 31, 1 boni viri arbitrio -em ferre sententiam (*syn.* congruam). CHALC. comm. 230 -ia viribus et apta membra. DIOM. gramm. I 386, 23 positionem ... habet -em analogiae. ITIN. [Silv.] 14, 1 dictus est ... psalmus unus -s loco ipsi (15, 4. 21, 1). HIL. in Matth. 15, 7 -em rei atque causae rationem afferre. 21, 8 propria et -s synagogae similitudo. psalm. instr. 19 his ... quattuor musicae artis generibus -es singulis ... psalmis superscriptiones sunt coaptatae. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 85ᶜ -bus intellegentiae lineis explicare. COD. Iust. 12, 61, 3 (*a. 400*) poenam legibus -em. PAVL. NOL. epist. 32, 9 habes versus ... persuasioni ... tuae ... -es. OROS. hist. 1, 20, 3 -s imagini murmur. 6, 17, 7 -s semini seges. SIDON. epist. 2, 2, 3 domicilio -s ... campus. COD. Iust. 11, 43, 8 pr. (*imp. Zenone*) opus non aquaeductibus vel aquae publicae -s (*i. destinatum*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reflexive sibi -s *i. q. sibi constans*: MAR. VICTORIN. verb. script. 1 utrum totus mundus -es sibi horas haberet. PS. APVL. Ascl. 28 in sibi -bus locis manere. **c** *accedit* ad: IVL. VAL. 2, 25 vestium -em ad (ad -em *trad.*) militantium numerum ... numerum. CASSIOD. in psalm. praef. 15 eloquentia siquidem est ad unamquamque rem -s ... locutio. **d** apud: SCHOL. Hor. Vind. ars 135 sententiam apud Latinos -em. **e** competens est, duco *seq. infin.*: NOVATIAN. Cypr. epist. 36, 2 nulli magis tam sit -s nihil contra euangelium decernere. SOL. 1, 53 -s duco hoc loco super hominis generatione tractare. HIL. trin. 1, 27 -issimum ... fuit ... ostendere. NOVELL. Iust. 13, 4 pr. unumquemque -s est castigare.

2 *speciatim*: **a** *in re iudiciaria*: *absolute*: MARCELL. dig. 36, 1, 46 (44), 1 -bus actionibus ... usuras debitas ... persequar (42, 8, 12 VLP. dig. 16, 3, 1, 18 LEX Burg. Rom. 43). SCAEV. dig. 45, 1, 122, 5 victus provocavit ad -em iudicem (VLP. dig. 2, 1, 19 pr. AVG. epist. 251 *al.*). VLP. dig. 3, 3, 35, 2 absentem defendere in -i tribunali. ZENO 2, 25, 2 -i iudicio subiacerent (AVG. c. Iul. 3, 1, 5). INST. Iust. 3, 10, 3 magistratus. COD. Iust. 7, 37, 2, 1 scrinium. NOVELL. Iust. 112, 2 pr. officio (PAPYR. Marini 74 [*saec. V/VI*] 4, 9). *c. dativo*: SCAEV. dig. 46, 7, 20 cum apud -em appellationi iudicem res ageretur. *acced.* in: SCAEV. dig. 31, 89, 4 actionem ... fideicommissi in personam -em (INST. Iust. 2, 23, 7 actionibus tam in heredem quam in fideicommissarium -bus). **b** *in arte mathematica i. q. proportionalis, analogus*: CHALC. comm. 12 duum triangulorum similium unum radium -s. 16 pro -i modo (19 latera ... habent adversum se -em modum). 19 -em parilitatem. *al.*

B *i. q. sufficiens*: VEG. mil. 2, 18 quidvis ... efficit sollertia, si -es non denegentur expensae. AMM. 22, 9, 2 militibus ... stipendio -i animatis. 30, 5, 15 castris praesidio -i munitis. THEOD. PRISC. eup. faen. 17 cum aqua (CASS. FEL. 1) calida -i. CANON. Migne 56, 692B per inopiam -is auxilii. *adde*: DON. Ter. Ad. 310 compos animi id est -is animi. *laxiore sensu i. q. magnus*: CORP. VIII 27, 11 (*Gightis, saec. IV ex.*) huic cupiens -bus meritis respondere totius provinciae consilio. OROS. hist. 6, 7, 2 hanc historiam Suetonius Tranquillus plenissime explicuit, cuius nos -es portiunculas decerpsimus. *fort. huc pertinet*: ROMAN. Char. gramm. I 196, 1 *v. p. 2068, 61.*

II *subst.*: **A** *masc.*: **1** *generatim*: *i. q. necessitudine aliqua coniunctus*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 74 nihil sibi -ium sumunt imagines. NOVELL. Iust. 134, 1 expensis propriis hoc facere iubemus tam iudices quam -es eis (προσήκοντας αὐτοῖς, *i. subiectos*) et oboediens eis officium. **2** *speciatim*: *de catechumenis* (*t. t.* ECCLorum), *cf.* AVG. fid. et op. 6, 9 p. 44, 16 cum fontis illius sacramenta peteremus et ob hoc -es etiam vocaremur. 6, 9 p. 45, 15 his diebus quibus -es vocantur cum ad percipiendum baptismum sua nomina iam dederunt. PS. AVG. serm. 267, 1 -es dicuntur 'simul petentes'; quomodo consedentes nihil aliud est, nisi simul sedentes ... ita et -es non possunt aliud intellegi nisi simul petentes ... quid ergo petunt, qui baptismi sacramenta desiderant? *eqs.* (*cf.* SERM. Migne 13, 650A -es ... dicuntur, quasi simul petentes, id est gratiam dei petentes. GLOSS. -es simul petentes). GENNAD. vir. ill. 22 -bus ad baptismum. ISID. eccl. off. 2, 21, 1 ad fidem venientium ... gradus primus est catechumenorum, secundus -ium, tertius baptizatorum. 2, 22, 1 -es autem sunt qui iam post doctrinam fidei, post continentiam vitae ad gratiam Christi percipiendam festinant, ideoque appellantur -es, id est gratiam Christi petentes *eqs.* orig. 7, 14, 8 -s vocatus, qui post instructionem fidei competit gratiam Christi; inde et a petendo -es vocati. GLOSS. -es appetentes. ITIN. [Silv.] 45, 2 adducuntur unus et unus -s. PS. ORIG. tract. 12 p. 135, 4 ad -em ... absconditur *sermo legis*. ZENO 2, 27, 13 computatus ad mensuram palmes -s intellegitur legitimo examinis numero examinatus. 2, 46, 4 hoc ... nostris -bus praestaturus. AMBR. epist. 20, 4. SERM. Migne 13, 650A *dies Palmarum* pascha petitum sive -ium dicitur. *passim apud* ECCL. *nota in titulis librorum*: PS. AVG. serm. 242 tit. de symbola ad -es. 267 tit. ad -es exhortatorius.

B *neutr.*: **1** *generatim i. q. conveniens*; GLOSS. conveniens, aptum: TERT. adv. Marc. 4, 6 p. 432, 20 -ia ... sententiae suae reservavit (*opp.* contraria). AMBR. Abr. 2, 10, 68 -ia *iustitiae* quaestus laborum ... ruralium (*praecedit* accidentia). COD. Iust. 1, 29, 4 a nostra auctoritate -ia procedant. GREG. M. epist. 1, 8 ei (*ecclesiae*) -ia ... disponere. **2** *speciatim i. q. proportio, analogia* (*t. t. artis mathematicae*): CHALC. comm. 11 ubi aequales anguli, latera pro -i erunt (FAV. EVL. p. 21, 6 diversitas numeri rata et pro -i servatur). 16 hoc quod -s appellatur a nobis, analogia vero a Graecis *eqs.* 18 iuxta rationem continui -is, quod a Graecis appellatur analogia syneches. 19 *al.*

syn.: aptus, congruens, sibi congruus (HIL. psalm. instr. 9), proprius. *opp.*: improbabilis (HIL. in psalm. 51, 5).

adv. ×**competenter**. *legitur inde ab* APVL. *compar.* -ius: IVL. VAL. 1, 7. 2, 29 *al. superl.* -issime: APVL. apol. 65 AVG. civ. 2, 11 COD. Theod. 10, 4, 2. **1** *absolute*: **a** *generatim, i. q. convenienter, congruenter, ut par est.* GLOSS. convenienter. ἁρμοδίως: APVL. apol. 65 -issime videor usus Platone ut vitae magistro ita causae patrono (BOETH. cons. 4, 6, 182 *malis* -r utendo [MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5]). VLP. dig. 24, 3, 22, 6 patri -r consuletur. PAVL. dig. 22, 5, 16 puniuntur. EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. III 12043) 11 -r in eum qui confictus fuerit vindic⟨etur⟩. PS. APVL. Ascl. 11 digne et -r (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 50 p. 42, 7 Engelbr.) ... dei voluntati parentem. PS. CYPR. singul. cler. 13 *feminae* in mansione ... una ... -r non habent socios. PROB. inst. gramm. IV 49, 8 tractabimus. IVL. VAL. 1, 7 regalius et -ius alebatur *Alexander*. 2, 29 pro Graeco nomine ... -ius fecerit. *ibid.* volnerati -ius curarentur (SORAN. p. 103, 6). CHALC. transl. 20B impleto -r officio (*cf.* RVFIN. hist. 6, 19, 18 opus dei ... -r explere). EMPOR. rhet. p. 567, 6 *materia* -ius multo demonstrativa dicetur (RVFIN. Adamant. 4, 11 hist. 9, 9, 6 PS. RVFIN. in Am. 6, 10 AVG. civ. 9, 17 GREG. M. moral. 2, 84. *cf.* RVFIN. hist. 3, 27, 6 -ius Ebionaei pro paupertate intellegentiae compellati. RVSTIC. c. aceph. p. 1170D -r Nestoriani vocantur. HEGES. 1, 46, 2 -r atque magnifice funus curatum (*cf.* PVLCH. Leo M. epist. 77 corpus ... -r est positum). HIL. psalm. instr. 10 -r hic psalmus ... in ordine est huius numeri collocatus. in psalm. 2, 13 -r hoc sequitur (ZENO 2, 43, 9). 52, 4 *versus* nunc opportune et -r adiectus. in Matth. 20, 13 -r ... caeci duo viam assident (*fere i. q. allegorice. cf.* 21, 1 -r ... duo discipuli ad solvendam asinam ... destinantur, quia duplex erat ... plebis vocatio secutura). OPTAT. 3, 4 p. 84, 3 -r suscepti non sunt (*cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 12 p. 250, 2 Engelbr. nec -r sanctas eius suscepimus passiones. CASSIOD. hist. 4, 32 consuete et -r suscipientes). ZENO 2, 68, 2 *pascha* -r gerunt. CLAVD. DON. Aen. 1, 505 oboedirent. 1, 564 -r ... purgationi subnexuit benevolentiam. 2, 240 ordinatio verborum -r fiat (SCHOL. Hor. Vind. ars 8). AMBR. hex. 1, 1, 1 -r efficere quod adoriendum putasset. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 5 in propheticum illud canticum congrue et -r (FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 13 CASSIOD. hist. 4, 32) abrumpat *devotio*. HIER. epist. 65, 4, 4 qui sint ... filii Core ... in quadragesimo primo psalmo -ius disputatur (*cf.* virg. Mar. 4 disseremus). COD. Theod. 10, 4, 2 (*a. 365*) Iulianum -issime decrevisse. RVFIN. Adamant. 3, 13 sive homines sive angeli -r iusto eius (*dei*) iudicio iudicentur. Basil. hom. 1, 3 divitiis abuti -r et utiliter nescierunt. *ibid.* explanabitur quaestio. 2, 8 -r ac pie considera. Basil. reg. 2 quae nobis a deo insita sunt, si recte ac -r moveamus in opus. Greg. Naz. orat. 1, 40 p. 34, 6 Engelbr. sermo apte et -r adhibitus. Clement. 10, 63 -r ... deus negotia nostra componit. hist. 9, 9, 8 haec impiis -r aptantur (Orig. in exod. 2, 2 AVELL. p. 305, 17 CASSIOD. in psalm. 134, 4). Orig. in cant. prol. p. 76A -r ad dogmatica venitur. patr. 1, 1 in Christo -r accipitur. PRVD. perist. 10, 118 persona quaeque -r plectitur. AVG. epist. 140, 18 ei ... caro una, profecto -r etiam vox una. serm. 216, 7 ut competentes -r adolescite in Christo. THEOD. PRISC. eup. faen. 60 lenticulae semicoctae ... -ius adhibentur. log. 40 quae *folia* ... -r infrigidare sufficiant. 65 extrema femorum fasciolis -r astringo. SORAN. p. 111, 16 sinum muliebrem ... -r ligare. MART. CAP. 6, 614 quicquid intrepida permeare quivit excursio -r admensum est. HIPPOCR. progn. 17 exponunt nihil -r (οὐδὲν ἄξιον λόγου). AVELL. p. 286, 11 his -r damnatis. LEO M. epist. 118, 2 coerceri. CANON. Migne 56, 704B probationibus -r exhibitis. SIDON. epist. 7, 14, 5 *velocitas* -ius canibus ascribitur. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 7 intente legerit et -r intellexerit. epist. 4, 2, 2 orare -r. praedest. 2, 16, 27 deo ... se ipsum homo -r humilians. CASSIOD. inst. div. 15 (*opp.* inconvenienter). in psalm. 32, 20 *patientia* benignis -r arridet. var. 7, 32, 3 verborum vocabula -r ab origine trahens. gramm. VII 145, 7 quod loqui debeas, -r scribere. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 1 superiore libro -r ostensum (ISID. orig. 3 praef.). LEX Burg. lib. const. 49, 1 locorum comites atque praepositi -r instructi evidentius iudicanda cognoscant. GREG. M. moral. 28, 41 quia ... timor eum prius a culpa coercuit, -r postmodum in libertatem spiritus exivit. VITA Caes. Arel. 1, 17 sanitatem desiderans -r infirmis. *i. q. satis*: AVG. civ. 22, 24 quam mirabile sit omnipotentis opus, quis -r effatur aut cogitat? serm. 215, 3 quod -r non potest dici, potest fideliter credi. MART. CAP. 3, 274 memoratum arbitror -r quae sint ... fastigia syllabarum. CASS. FEL. 1 ex quibus in ova sorbilia -r dabis. LEX Visig. 8, 4, 27 ramos ... ad pascendos boves non prohibeantur -r incidere. *i. q. iusto tempore*: AMM. 31, 12, 2 occursum est huic conatui -r. *i. q. modice*: SEDVL. op. pasch. 5, 36 p. 301, 5 dapibus -r impleti. *laxiore sensu, i. q. valde*: CLAVD. DON. Aen. 1, 4 omnem adversus Iunonem invidiam -r exaggerat. 7, 504 in auxilium ... vocabat homines ... ad certamen robore corporis -r aptissimos. *fort. huc pertinet*: VITA Caes. Arel. 1, 17 *v. supra l. 59.* (?) *i. q. confestim* (*cf.* ROMAN. Char. gramm. I 196, 1 *p. 2068, 61*): SORAN. p. 92, 7 -r infans secutus. VITA Caes. Arel. 1, 37 -r ingressae. **b** *speciatim*: *in re iudiciaria, i. q. legitime, rate*: COD. Iust. 4, 37, 7 *furiosi curatorem* permittimus -r commodis furiosi providere. NOVELL. Iust. app. 7, 14 hoc ... -r ei ... iubemus sine ambiguitate restitui. *in arte mathematica, i. q. pro portione*: BOETH. arithm. 2, 28 p. 119, 18 omnes *numeros* -r quadratos videas procreari.

2 *accedit dativus*: DIOM. gramm. I 384, 18 -r exemplis coniugationum ... declinentur. CASSIOD. gramm. VII 145, 14 quae -r modernae consuetudini ab antiquis tradita sunt. *Jachmann.*

competum, -ī *v.* compitum *p. 2075, 61 sqq.*

[compīlātim POMP. gramm. V 243, 16 *falso affert ex* CIC. Verr. 5, 53 *pro* compilaverit. *v. p. 2071, 28.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

compīlātio, -ōnis *f. a* 1. compilare. *actio compilandi, furtum*: GLOSS. συλησις. furtum. *de rebus in libris vel litteris collectis*: CIC. epist. 2, 8, 1 tu me hoc tibi mandasse existimas, ..., ut Chresti -em mitteres?

compīlātor, -ōris *m. a* 1. compilare. *is qui compilat, fur*: GLOSS. συλητής. fur. *de litterarum fure*: HIER. quaest. hebr. in gen. praef. p. 1, 9 hoc ... passus est ab aemulis et Mantuanus vates ut cum quosdam versus Homeri transtulisset ad verbum -r veterum diceretur (*similia* ISID. orig. 10, 44 *qui praemittit*: -r qui aliena dicta suis praemiscet, sicut solent pigmentarii in pila diversa mixta contundere). SCHOL. Hor. Vind. ars 1, 22 -es aliena dicta sibi arrogant.

1. compīlo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* ex- suppilare, pilatrix. *eiusdem stirpis esse c. gr.* φιλὸς ψιλοῦν *putat Froehde, Bezzenb. Beitr. 1, 249, id quod verum esse mihi videtur, siquidem* ψιλός *mutatum est pro* *πιλός, ψ *littera a* ψάλλειν *accepta. Th.*]. FEST. p. 204 pilare, -are sunt qui Graecae originis *eqs.* PAVL. FEST. *ibid.* pilare et -are a Graeco trahitur. Graeci enim fures philetas dicunt. *aliter*: NON. p. 12 suppilo est involare vel rapere, a pilorum raptu: unde et furtum passi -ati dicuntur. PS. ASCON. Verr. p. 167 -arit: pilos pervellerit, sic fraudaverit furto, ut ne pilos quidem in corpore spoliatis reliquerit. *deponentialiter v.* GLOSS. *l. 25.*

I *c. acc. rei (personae) spoliatae; i. q.* *expoliare, praedari, nudare*: GLOSS. ἀποσπῶ. συλῶ. everto, expolio. -at συλοῖ, μαδίζει (*cf.* DOSITH. gramm. VII 435, 28). (ex)poliat. -are spoliare nudare praedare. -atus est ἐσύλησεν. *fort. addendum* GLOSS. V 424, 53 compellere (-are *Götz*) fraudare. **A** *generatim*: **1** *rem* (*aliqua re* LIV. 43, 7, 10?): PLAVT. Asin. 272 illic homo aedis -vit. CIC. Verr. 2, 35 provinciam. 5, 53 qui ... non per praestigias, sed palam per potestatem uno imperio ostiatim totum oppidum -verit (*v. p. 2070, 83*). 6, 185 iste Deli non fanum (nat. deor. 1, 86 PHAEDR. app. 13, 6), sed ... sedem antiquam divinumque domicilium nocturno latrocinio atque impetu -vit. Vatin. 5 rem publicam. Phil. 3, 30 hortos (MART. 6, 72, 2). LIV. 43, 7, 10 templa omnibus ornamentis spoliata -ataque (-ata spoliataque *V*) sacrilegiis C. Lucretium navibus Antium devexisse. PHAEDR. 4, 11, 2 *Iovem* (*i. aram vel templum Iovis*). PAPIN. dig. 3, 5, 32 (33) heres viri defuncti uxorem ... -atae hereditatis postulare non debet (40, 5, 23 pr.). PAVL. dig. 19, 2, 55 pr. effractis et -atis horreis. 48, 13, 11 (9), 1 publica sacra. LACT. inst. 2, 4, 27 *Verres* omnem Siciliam -vit. QVEROL. p. 55, 3 domum (AVG. epist. 88, 8). AMBR. Iac. 2, 5, 23 auri argentique ... thensauros. GILD. Brit. 107 chron. III p. 83 loculos. **2** *aliquem*: PLAVT. Aul. 389 numnam ego -or miser? CIC. Verr. 2, 35 consulem, exercitum. Vatin. 11 vicinos. de orat. 2, 268 *verba Fabricii*: malui -ari (*a consule*) quam venire (*ab hostibus. cf.* GELL. 4, 8, 6). Q. CIC. pet. 8 *Antonius* in petitione ... consulatus caupones omnes -are per turpissimam legationem maluit quam adesse et populo Romano supplicare. *cf.* PETRON. 62 Gai nostri domum fugi tamquam copo -atus (*dubitatur de ambobus locis; illo Bücheler* Cappadoces *coniecit, hoc Georges* 2. compilare *subesse existimat*). HOR. sat. 1, 1, 78 ne te -ent fugientes *servi*. SEN. contr. exc. 10, 6 divitem. SEN. epist. 32, 4 vota illorum (*parentium*) multos -ant, ut te locupletent. 107, 5. **B** *speciatim de scriptoribus, fere i. q.* *exscribere; fortasse huc pertinet* PAVL. FEST. p. 40 -are cogere est et in unum condere: HOR. sat. 1, 1, 121 ne me Crispini scrinia ... -asse putes. MART. 11, 94, 4 cum mea carmina carpas, -as. HIER. in Mich. lib. 2 praef. Origenis ... volumina. epist. 84, 7 Ambrosius ... hexaemeron illius (*Origenis*) -vit. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 33 quis ... ausus est instrumentum divinum ... depositum sancti spiritus -are? an non est -are cum quaedam quidem immutantur et error dicitur corrigi? MACR. sat. 6, 1, 3 quantum se mutuo -arint bibliothecae veteris auctores. 6, 2, 33 nec Tullio -ando abstinuit *Vergilius*. *huc pertinere videtur*: CIC. Mur. 25 qui (*Flavius*) singulis diebus ediscendis fastos populo proposuerit et ab causis (capsis *cod. Sambuci*) iuris consultis eorum (*patriciorum*) sapientiam -arit (*verba vix sana et varie temptata*).

II *c. acc. rei raptae, i. q.* *rapere, auferre, furari*: GLOSS. -vit intervertit. furatus est. furatus est vel subtraxit: PLAVT. Men. 560 ubi vir -et clanculum quidquid domist atque ea ad amicam deferat. LACT. inst. 5, 19, 31 quid fur *sacrificans roget* nisi ut plura -et? HIER. in Philem. 8—9 servus ... quaedam rei domesticae -arat. epist. 57, 2, 3 quidam pseudomonachus ... -atis chartis eius (*Eusebii*) ... Iudas factus est proditor.

dubitand. de VITA Vedast. 1 quatenus *sancti praesules* non solum sibi mercedis lucra ... -ata, verum etiam aliorum ... quoadunata, congaudeant, *an non lectio varia* copulata *rectius se habeat.*

deriv.: compilatio, compilator.

2. compīlo, -āvī, -āre *cf. c.* com *et* pilum. *fustibus caedere, percutere*: APVL. met. 7, 18 occipiens a capite, immo vero et ipsis auribus totum me -bat [cidit] fusti grandissimo. 9, 2 nec dubio me lanceis illis vel venabulis immo vero et bipennibus ... membratim -assent. *cf. supra l. 48.* *Bannier.*

compinctio, -ōnis *f. a* 2. compingere: *i. q. pictura, splendor, color sim.*: APON. 12 p. 229 ita decorat confessionis et signorum splendor sicut ... portam civitatis aenearum tabularum -o.

1. compingo, -pēgī, -pactum, -ere [*a* com *et* pangere, *cf.* compages, 2. compago. *Th.*]. *nota formam nasali carentem* (*cf.* pago *sim.*): conpago: GLOSS. II 110, 46. 448, 22. conpagit: GLOSS. II 110, 47. *cf. etiam* compagitus *p. 2001, 75.* *praeterea scribitur* compungor: GLOSS. V 495, 16. compangere: CYPR. GALL. gen. 251. *part. perf.* compecta: THEOD. PRISC. log. 44. GLOSS. conpago συναρμολογῶ, ἁρμόζω. συντίθημι ἐπὶ τοῦ συναιμῶ ἤτοι συμφωνῶ. conpagit: συναρμόζει. -unt: coniungunt. -isti conpaginasti. -or coniungor. -itur συναθροίζεται. συναρμόζεται. *legitur inde a* PLAVTO.

I *aliquem: i. q.* *coniungere, formare*: **A** *c. obiecto solo*: PS. ORIG. tract. 1 p. 2, 21 deum ad vicem hominis -ctum atque formatum asserunt. *sim.* ARNOB. nat. 6, 12 uterque (*sc. Sol et Mercurius*) a vobis glaber atque ore -itur levi. ARNOB. nat. 4, 26 *Iuppiter* noctibus vix novem unam potuit prolem extundere concinnare -ere. BOETH. mus. 1, 1 nos ipsos eadem similitudine -ctos esse cognoscimus. **B** *add. ablat.*: *de singulis*: HIER. epist. 79, 10 iisdem -cti *sumus* exordiis. in Is. 40, 18 *et* 20 p. 489 *deum* laminis clavisque. VVLG. Iob 10, 11 ossibus et nervis -isti me (GREG. M. moral. 9, 80^{C}). *de pluribus* (*fere i. q. coniungere, sociare*): AVG. c. Faust. 19, 10 p. 509, 10 in quibus caritate sociatis et quodammodo -ctis habitare *Christus* dignatur.

C *c. praepos.*: ad: AVG. in psalm. 59, 2 ad ipsam structuram nos -it apostolus. *cf.* AMM. 24, 5, 10 reliquos ex ea cohorte ad pedestrem -egit militiam. ex: HIER. in Zach. 3, 12 p. 896 ex duabus substantiis unum animal (*cf.* in psalm. 127 p. 235, 19 *et* adv. Pelag. 3, 11). AVG. serm. 30, 3, 4 ex contraria natura -ctus sum (*cf.* LVCR. 5, 880 corpore bino ex alienigenis membris -cta *natura Centaurorum*). CLAVD. MAM. anim. p. 142, 20 (*ad Paulum*) ex duobus -cte corporibus.

in *c. acc.*: *i. q.* *includere, locare, detrudere, cogere*: PLAVT. Amph. 155 si tres viri me in carcerem -erint (Men. 942 Poen. 1409 Rud. 715). Rud. 1147 quae parentes tam in angustum tuos locum -egeris. CIC. de orat. 1, 46 (*in imag.*) oratorem ... in iudicia et contiunculas tanquam in aliquod pistrinum detrudi et -i videbam. Att. 8, 8, 1 in Apuliam se -erat. HIRT. Gall. 8, 5, 2 in tecta ... milites -egit (contegit *codd.*). APVL. met. 9, 10 vinctos in Tullianum. IVST. 16, 4, 17 senatores in vincula (VIR. ill. 1, 2 AMM. 17, 8, 5. 26, 7, 4. 28, 1, 8). AMM. 26, 10, 5 in custodiam. PAVL. NOL. carm. 20, 56 omnigenas populos -ens corpus in unum (*cf.* BOETH. geom. 407, 12 quibus in unum -ctis DCCCL nascentur). PACIAN. epist. 3, 13 p. 71 an populus christianus in radicem cohaeserit? an ⟨in⟩ illa membra -erit? AVG. beat. vit. 1, 1 nisi aliquando et invitos ... aliqua tempestas ... in optatissimam terram ... -ret. TERT. anim. 42 si enim quo[d] dissolvimur praeter nos, etiam quo -imur extra nos (AVG. nat. et grat. 54, 64 ecce, quo se ipse -it). in *c. abl.*: GREG. TVR. Franc. 10, 10 iussit ... eum -ctum in vinculis duci. AMM. 31, 8, 1 ⟨inter⟩ Histrum et solitudines hostium multitudo -cta.

II *rem corpoream*: **A** *c. obi. solo*: VITR. 4, 6, 4 fores. 4, 6, 5 impages. 5, 1, 8 tigna. 10, 2, 11 scapos. 10, 2, 14 fusos. 10, 11, 9 columnam. 10, 4, 1 basim. MART. 12, 72, 2 casam. APVL. flor. 9 p. 33 crepidas. 23 p. 102. TERT. anim. 25 animam (GENNAD. dogm. 14 animas ... coagulari in vulva et -i atque formari). idol. 8 armarium. adv. Prax. 19 p. 261 universa. nat. 1, 20 -ite oscula, miscete complexus. CORP. VI 1585^{b}, 36 (*a. 193*) cum pontem necesse fuit -i. IREN. 1, 2, 6 haec apte -entes (πλέξαντες) et diligenter in unum adaptantes. 2, 21, 2 carnem. ARNOB. nat. 2, 18 sellas, naves atque aratra. CARM. de resurr. 362 ossa. AVIEN. Arat. 1020 plaustra. DICT. 2, 9 classem. 5, 11 equum -ctum affabre confixumque ad muros movent. VEG. mil. 4, 30 p. 149, 4 scalas. 4, 36 p. 153, 7 arbores. HYG. astr. 2, 37 navem. CYPR. GALL. gen. 251 arcam (AVG. civ. 15, 27). HIER. in Os. 1, 1 p. 6 caricas. VVLG. Iob 38, 38 glebas. eccles. 11, 5 ossa in ventre praegnantis (pingantur *Amiat.*). II Macc. 7, 22 singulorum membra (διερύθμισα. *cf.* AVG. in psalm. 125, 13 membra socia sic -untur et adunantur). CASSIOD. in psalm. 103, 17 ubi nidus iste -itur. GREG. M. moral. 28, 23 corpus ... multipliciter -ctum. ISID. in gen. 18, 10 duo ligna -untur inter se.

nota omisso obiecto: ITALA prov. 8, 30 (Tert. adv. Prax. 6 p. 235, *cf.* adv. Hermog. 18) ego (*sapientia*) eram cum illo (*deo*) -ens (adv. Hermog. 18: -ens cum ipso. *sc. caelum, mundum;* ἁρμόζουσα, VVLG. cuncta componens). **B** *sequitur ablat.*: LVCR. 2, 446 quasi ramosis alte -cta *principiis*. VERG. ecl. 2, 36 disparibus septem -cta cicutis fistula. OV. met. 13, 784 arundinibus -cta est fistula centum (*cf.* CALP. ecl. 1, 18). VITR. 4, 7, 4 ita sint -ctae *trabes* subscudibus et securiclis. 10, 13, 2 arrectariis et iugis varas. SEN. Med. 366 non Palladia -cta manu ... quaeritur Argo. nat. 6, 30, 4 quaedam *aedificia* ... terrae motus saepius agitata -egit. COLVM. 6, 19, 1 roboreis axibus -itur solum. MART. 14, 64, 1 quid me (*fistulam*) -ctam ceris et arundine rides? GELL. 7, 1, 10 tenuissimis minutisque ossiculis caput. PAVL. dig. 46, 3, 98, 8 navem iisdem tabulis. AVIEN. Arat. 1415 calor ... -it nubila. AMM. 17, 13, 13 casa trabibus -cta firmissimis. 23, 6, 56 pecus ... membris est magnis -ctum et validis. VVLG. Iob 41, 6 corpus -ctum squamis se prementibus. cant. 8, 9 -amus illud tabulis cedrinis. Ier. 10, 4 clavis et malleis -egit opus. AVG. civ. 13, 17 corpus ... non simplex, sed tot corporibus tantisque -ctum. conf. 1, 7 corpus ... -isti membris. THEOD. PRISC. log. 44 quae (*adiutoria polyploca*) multarum specierum congregatione -ecta sunt. ALC. AVIT. carm. 4, 315 celsam -o robore massam. DRAC. Romul. 10, 159 iuga sunt -cta rosis. BOETH. geom. 396, 1 firmamenti siderea corpora stellis -cta. in Porph. comm. pr. 1, 10 *res quinque* sunt ... quodammodo coniunctae atque -ctae. VEN. FORT. carm. 2, 4, 2 vi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tali terrae -it sanguine gluten. C *c. praep.*: VEG. mulom. 2, 33, 1 fasciola ... unam partem *labri*, deinde alteram -is ad locum. de: VITR. 10, 8, 1 de materia -cta basi. LACT. opif. 10, 11 ut ... in corpore de duobus universa -cta indissociabilem praetenderent unitatem. HIER. c. Ioh. 25 de quibus *elementis* omnes res et corpora humana -cta sunt. VVLG. exod. 25, 10 arcam de lignis setim -ite. EVCHER. instr. 2 p. 147, 5 massae (*i. palathae*), quae de recentibus ficis -i solent. ex: VITR. 10, 15, 2 arrectaria ... ex binis tignis fuerant -cta. 10, 15, 7 ex tabulis arcam -ctam et confixam. TERT. adv. Val. 12 igitur ex aere collaticio ... in honorem et gloriam patris pulcherrimum pleromatis sidus fructumque perfectum -unt, Iesum. ITALA (codd. d g, Aug. civ. 22, 18 Hier. epist. 120, 12) *et* VVLG. Ephes. 4, 16 ex quo (*Christo*) totum (Hier. omne) corpus -ctum et conexum *est* (συναρμολογούμενον, Hier.: conexum atque -ctum, Aug.: conexum et -ctum). CARM. de resurr. 108 cur non ex aliquo possit -ere notam *figuram*. VEG. mil. 4, 17 p. 139, 9 machinamenta ad aedificiorum speciem ex trabibus tabulatisque -cta. GENNAD. dogm. 76 nec ex malo et bono -cta caro (BACHIAR. fid. 4 p. 1030ᴮ carnem ... ex mundi qualitatibus ... -ctam). AVG. civ. 4, 11 molem ex quattuor ... elementis constructam atque -ctam (CLAVD. MAM. anim. p. 112, 23 moles ex finitis -cta corporibus. MART. CAP. 1, 68 quae [*sphaera*] ita ex omnibus -cta fuerat elementis). MART. CAP. 2, 169 globosum quoddam tenerumque corpus e superni roris levitate -ctum. CLAVD. MAM. anim. p. 193, 5 ex quibus omnia ... -cta sunt corpora. APRING. in apoc. 1, 12 ex quo totum corpus -ctum et conglutinatum per omnem iuncturam subministrationis augmentum corporis facit. in *c. acc.*: PLAVT. Men. 691 in ⟨l⟩oculos -ite *pallam*. POMPON. Atell. 126 nisi nunc aliquis subito occurrit mihi, qui ocquiniscat, quo -am terminum in tutum locum. TERT. anim. 27 in vitam -untur (*B in marg.*, confinguntur *al.*), quae in mortem separantur. AMM. 16, 7, 10 gladium in viscera sua. HIER. in psalm. 2 p. 8, 15 vas ... in integrum. tract. in psalm. 147 p. 304, 24 crystallus quasi -itur in se. POTAM. tract. 1 p. 1413ᴬ in unam glomerationem -cta ... membrorum natura. VINCENT. LER. 13, 19 p. 21 in unum ... utrumque (*i. substantias in Christo*). *adde*: PLAVT. Rud. 546 aurum atque argentum ubi omne -itum fuit.

III *rem incorpoream*: A *generatim*: *obi. sol.*: IREN. 1, 28, 1 *sententiam*. HIL. trin. 7, 6 -e huius (*Sabelli*) furori praesentium haereticorum (*Arianorum*) furorem, ut adversum Sabellium sibi assint. *adde*: AVIEN. Arat. 1173 prima nefas duri -egit germinis aetas. *c. ablat.*: CIC. Tim. 27 temperatione trium partium proportione -ctus *animus*. TERT. adv. Marc. 5, 6 tempora ... diebus et mensibus et annis -untur. ARNOB. nat. 1, 62 id, quod est unum et simplex nec ullarum partium congregatione -ctum. FAV. EVL. 18, 3 quia non quattuor circulis ... harmonia mundana -cta est. AVG. civ. 17, 14 concordi varietate -ctam ... unitatem. *cum praepos.*: ex: GELL. 11, 16, 4 asperum ... esset, si ex multitudine et negotio verbum unum (*i.* πολυπραγμοσύνη) -rem. TERT. ieiun. 16 ex religione superstitio -itur. AVG. civ. 17, 3 genus prophetiae ex utroque veluti -ctum atque commixtum. in: TERT. adv. Marc. 4, 39 ut in illum (*decursum scripturae euangelicae*) -at et tristia et laeta. VINCENT. LER. 15, 20 in Christo personae unitas ... in ipso virginis utero -cta atque perfecta est. B *speciatim i. q. componere, scribere*: FRONTO p. 252, 7 N. graece nescio quid ais te -isse. ARNOB. nat. 1, 57 falsa de Christo. 4, 30 fabulas. 7, 33 obscaenas cantiones. SYMM. epist. 1, 2, 2 epigrammata. OROS. hist. 7, 2, 1 multa ... -cta conscripsi. GENNAD. vir. ill. 65 partem libri furatam ... -egit et in uno libro edidit. *c. abl.*: MART. CAP. 2, 102 Cyllenii vocabulum ... ab ipso Iove siderea nuncupatione -ctum. 2, 117 blandum ... cantum ac modicato fine -ctum. VEN. FORT. carm. 3, 4, 3 quasi sofo Pindarico -ctus tetrastrophos. 8, 21, 1 egregio -cta situ *pagina*. CASSIOD. in psalm. 22 concl. caelestis illa fistula decem virtutibus -cta. *c. praep.*: EVGIPP. exc. Aug. praef. p. 1, 9 excerptorum codicem, quem de nonnullis operibus *Augustini* ... quomodocumque -eram. HIL. trin. 8, 8 aliqua ex his ementita -imus. in *c. acc.*: HIER. adv. Rufin. 2, 15 in artum verba -ens. epist. 121, 6 p. 866 quattuor Euangelistarum in unum opus dicta -ens. in *c. abl.*: HIER. adv. Rufin. 3, 22 absit, ut in ecclesiastica disputatione anilium iurgiorum deliramenta -am. PRAEF. bibl. monarch. in Marc. singula in brevi -ens. ILDEF. vir. ill. 1 homilias viginti duas in libris duobus -ctas (*cf. ibid.* libros quattuor, quos volumine uno -egit).

part. perf. pass. pro adiect. **compactus**, -a, -um: *i. q. coniunctus, compositus, firmus*: GLOSS. σύμφωνος. συνηρμοσμένος. συνηρμολογημένος. -um συνηρμοσμένον. συμπεπηγός. σύμφωνον (*v. p. 1996, 30*). coniunctum. -a coniuncta, composita. CIC. fin. 3, 74 quid ... tam compositum tamque -um et coagmentatum inveniri potest? LVCR. 5, 919 membra animantum. VERG. Aen. 12, 674 trabes. CVLEX 100 arundo. VITR. 8, 5, 1 transversaria. 10, 8, 1 regulae. 10, 15, 4 arrectaria. PAVL. FEST. p. 366 trabs proprie dicitur duo ligna -a. SEN. nat. 2, 15 densos -osque nubium sinus. 7, 13, 3 superficies. COLVM. 6, 1, 2 boves. 6, 1, 3 cruribus -is (6, 37, 6) ac rectis. PLIN. nat. 16, 49 nucamenta. 18, 360 in -is (*i. lignis. cf.* THEOPHR. de sign. 2, 5; campanis *codd.*) venturam tempestatem praecedens suus fragor *praedicit*. 33, 146 triclinia. PLIN. epist. 7, 24, 1 -o corpore et robusto. SVET. Vesp. 20 -is firmisque membris. APVL. apol. 61 crassitudo. TERT. adv. Val. 6 p. 182 ne quem ex nominibus tam peregrinis et coactis et -is et ambiguis caligo suffundat. ITALA Eph. 2, 21 (Mar. Victorin. defin. p. 1261ᶜ) structura -a (οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη; ITALA cod. d aedificatio -a, VVLG. aedificatio constructa. *cf.* PAVL. NOL. epist. 32, 22 omnis aedificatio -a crescit et surgit). PALLAD. 4, 11, 2 *sint boves* cervice torosa atque -a. PS. HIL. dedic. eccl. p. 880ᴰ parietes. PRISCILL. tract. 5, 86 p. 65, 4 -is inter se elementis (*cf.* 11, 144 p. 104, 14 inter se elementa compingens). RHET. min. p. 545 decens et composita et -a *coniunctio verborum*. AMM. 17, 1, 2 pons. 31, 2, 2 -is omnes firmisque membris (*cf.* 31, 14, 7 figurā bene -ā membrorum. SCHOL. Germ. Bas. p. 64, 19). AMBR. hex. 6, 5, 34 artus. HIER. in Is. 15, 2 p. 266 sermo dei. 23, 8 *et* 9 p. 323 iniuria. AVG. civ. 8, 5 mundus. 13, 16 natura (*opp.* simplex; 14, 5). 14, 24 ossa. un. eccl. 5, 9 lignum. CYPR. GALL. Ios. 276 saxa. OROS. hist. 5, 14, 2 linter. MART. CAP. 3, 223 adnexiones. 3, 262 forma. CLAVD. MAM. anim. p. 42 dimensiones. p. 73, 4 machinamentum. *nota subst.*: NOVELL. Iust. 28 praef. bene antiquitus -ctum, unitum in sua virtute, compositum ... novare.

syn.: coagmentare, cogere, componere, coniungere, formare, includere, scribere. *ad* compactus: compositus, coniunctus, firmus. *opp.*: seiungere, separare. *ad* compactus: debilis, seiunctus, separatus.

deriv.: 1. compactio, compactor, compactura, 1. compactus, compacticius, compactilis, compactivus.

2. compingo, -nxī, -ere *a* com *et* pingere. *i. q. picturis, imaginibus exornare. translate*: CASSIOD. in psalm. 8 concl. unde beatus Ambrosius hymnum natalis domini eloquentiae suae pulcherrimo flore -xit. *Simbeck.*

compinguēsco, -ere *a* com *et* pinguescere. *idem fere q. pinguescere*: TERT. anim. 25 semen *in utero* ... -ere in sol⟨id⟩am substantiam carnis.

compīso, -āre *a* com *et* pi(n)sare. 1 *idem fere q. pi(n)sare, quatere, ferire*: OV. hal. 73 nonne vides ... quam tumidus quantoque venit *equus* spectabilis actu compis[c]atque solum (*conieci*, conspissatque *Sannazarius*, conquassatque *Haupt*) generoso concita pulsu ungula. 2 *in unum conterere, pi(n)sare*: CHIRON 769 nitrium et stercus passerinum bene conterito ... bene -ato. *Mbr.*

compitālia, -um *n. v. l. 69sqq.*

compitāliasta, -ae *m. graece a* compitalis. *magister collegii compitalicii*: *legitur nonnisi graece*: INSCR. Bull. corr. Hellén. 7 (1883) 13 (*a. 97/96 a. Chr.*) (οἱ δεῖνες) κομπεταλιασταὶ γενόμενοι ... ἀνέθηκαν. 23 (1899) 67 (*a. 94 a. Chr.*). 33 (1909) 505.

compitālicius, -a, -um *a* compitalis, Compitalia; *cf.* SERV. georg. 2, 382 compita, unde ludi -ii, *cf.* SERV. auct. georg. 2, 383. *ad Compitalia pertinens*: CIC. Pis. 8 *consulatus tui* fuit initium ludi -ii (ASCON. Pis. p. 6. 7 Cl. solebant ... magistri collegiorum ludos facere, sicut magistri vicorum faciebant, -os praetextati, qui ludi sublatis collegiis discussi sunt. *ibid.* ante biennium ... ante [*deleverunt iniuria editores, cf. vol. II 159, 1sqq.*] quam restituerentur collegia Q. Metellus Celer consul designatus magistros ludorum ludos -os facere prohibuerat. SVET. Aug. 31 restituit *Augustus* ludos saeculares et -os. frg. p. 8 DIOM. gramm. I 488, 10 SERV. Aen. 8, 717 georg. 2, 382 *v. supra l. 40. cf.* DON. de com. 5, 2 -iis ludicris). CIC. Att. 2, 3, 3 haec ambulationibus -iis reservemus. 7, 7, 3 III Non. Ian. -us dies est. PAVL. FEST. p. 62 conceptivae feriae talia festa dicebantur, quae incertis diebus observabantur quotannis, ut ... -ae (SERV. auct. georg. 2, 383). SERV. auct. georg. 2, 383 lares. CORP. XI 1550 collegius.

compitālis, -e *a* compitum. *scribitur in* INSCR. *per compendia* comp, compit, compital; *legitur* compet-: CORP. XIII 6731. II 5810 INSCR. Revue archéol. 4. sér. II (1903) p. 440. 1 *adiectivum*: a *in compito cultus*: SVET. Aug. 31 Lares (CORP. XI 3079. XIII 6731 INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 142; *item suppl., ut videtur*, INSCR. Ephem. epigr. VII 1017 ⟨La⟩ribus com⟨pitalibus⟩). CORP. II 5810 Mercuri⟨o com⟩petali (INSCR. Revue archéol. 4. sér. II [1903] p. 440). b *ad compiti deos pertinens*: POL. SILV. fast. Ian. 4 ludi. c *fere i. q. compiti genus exhibens*: SIDON. epist. 8, 16, 2 utinam ... nil de triviis -bus mutuatum repperiretur!

2 *masc. subst.* **compitālis**, -is: CORP. XI 4810 Q. Obellio Q. lib. Aequali (-i), VIvir(o) Aug(ustali). 4815 VIviris Aug(ustalibus) et (-bus) larum Aug(ustorum) et mag(istris) vicorum. 4818 L. Vibusio Secundo (-i) larum Aug(ustorum). 4914 Q. Raio (mul.) l(iberto) Chrono (?) (-i). *cf. cognomen* Competalis, *v. nom. propr.*

3 *neutr. plur. subst.* **Compitālia**, -ium (-iorum), *nomen diei festi*: *de numero et formis*: NON. p. 489 Bacchanaliorum pro Bacchanalium, ut ... -iorum. CHAR. gramm. I 33, 27 neutra semper pluralia ... haec -ia. 42, 26 dierum sacrorum et sollemnium appellationes, quas iam suo loco inter neutralia semper pluralia inseruimus, genetivum pluralem duplicem habent, tam ex secundo quam ex tertio ordine velut ... -ia. 52, 14 neutralia pluraliter, ut ... -ia; quorum genetivus quamvis varie elatus sit apud auctores — ... -ium et -iorum dixerunt — dativi tamen mansit regula ut bus syllaba finiretur. DON. gramm. IV 379, 12 DONATIAN. gramm. VI 276, 18 MACR. sat. 1, 4, 9. PRISC. gramm. II 176, 12 sunt quaedam semper pluralia vel natura vel usu ... usu ... -ia. *nota*: PROB. nom. gramm. IV 208, 24 omnia nomina pluralia ia litteris nominativo finita genetivum in ium syllabam mittunt, ut ... -ia ... horum ... -ium. *praeter* CIC. Pis. 8 *genetivus non legitur, ubi* -iorum. Competalia *legitur* FEST. p. 257.

feriae conceptivae in compitis ab accolis, praecipue servis, tem-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

poribus exeuntis vel ineuntis anni Laribus compitalibus celebratae: GLOSS. II 104, 16 θεῶν ἀγυϊαίων ἑορταὶ αἱ γινόμ⟨εν⟩αι ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπὸ τῶν προσηκόντων τοῖς νεκροῖς. 111, 32 ἄμφοδα, ἡ ἀτραπῶν ἑορτὴ ἐν Ῥώμῃ γινομένη. EXC. Bob. gramm. I 544, 29 ἐπὶ τῶν ἀτραπῶν αἱ θυσίαι. 550, 2 τὰ ἄμφοδα. VARRO ling. 6, 25 -ia dies attributus Laribus vialibus (*Bongars*, ut alibi *F*): ideo, ubi viae competunt, tum in competis sacrificatur. quotannis is dies concipitur. DIONYS. ant. 4, 14 ἣν (*sc.* δούλων) ἔτι καὶ καθ' ἡμᾶς ἑορτὴν ἄγοντες Ῥωμαῖοι διετέλουν ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις τῶν Κρονίων ...-ια προσαγορεύοντες αὐτὴν ἐπὶ τῶν στενωπῶν. κομπίτους γὰρ τοὺς στενωποὺς καλοῦσιν. PAVL. FEST. p. 40 -ia festa quae in compitis peragebant. p. 121 *Larum* is erat dies festus (p. 238). FEST. p. 257 errant ... qui triduo Saturnalia et totidem diebus -ia *celebrari putant*, nam omnibus his singulis diebus fiunt sacra. PLIN. nat. 36, 204. GELL. 10, 24, 3 satis erit... verba sollemnia praetoris ponere, quibus more maiorum ferias concipere solet, quae appellantur -ia. ea verba haec sunt: 'die noni populo Romano Quiritibus -ia erunt, quando concepta fuerint, nefas' (MACR. sat. 1, 4, 27). MACR. sat. 1, 7, 34/35 permutationem sacrificii ... -bus celebratam cum ludi per urbem in compitis agebantur ... ludosque ipsos ex viis compitorum, in quibus agitabantur, -ia appellitaverunt. 1, 16, 6 *feriae* conceptivae sunt, quae quotannis a magistratibus vel sacerdotibus concipiuntur in dies vel certos vel etiam incertos, ut sunt ... -ia (*opp.* Latinae Sementivae Paganalia). COMM. Eins. gramm. suppl. 242, 1 -ia festa Cereris, quae filiam suam Proserpinam raptam a Plutone per compita et bivia inquirebat. NOT. Tir. 81, 89 Saturnalia, Septimontium, -ia. *adde de tempore -ium*: CIC. Pis. 8 cum in Kal. Ian. -iorum dies incidisset. ASCON. Corn. p. 65 Cl. Manilius ... post pauculos statim dies quam inierat tribunatum legem eandem -bus pertulit.

NAEV. com. 100 Theodotum compellas, qui aras -bus sedens in cella ... Lares ludentes (*sc. i. q. saltantes?*) peni pinxit bubulo. CATO agr. 5, 3 rem divinam *vilicus* nisi -bus in compito aut in foco ne faciat. 57 *mense* nono decimo undecimo ⟨duodecimo⟩ *bibat familia* in dies heminas ternas, id est ⟨in mense⟩ amphoram: hoc amplius Saturnalibus et -bus in singulos homines congios⟨IIIS⟩. CIC. Att. 2, 3, 3 pridie -ia memento. VARRO ling. 6, 29 nisi si quae feriae conceptae essent, propter quas non liceret *suffragium ferre*, ⟨ut⟩ -ia et Latinae. VERG. catal. 13, 27 neque in culinam et uncta -ia ... duces *me*. PAVL. FEST. p. 121 laneae effigies -bus noctu dabantur in compita (p. 238 pilae et effigies viriles et muliebres ex lana -bus suspendebantur in compitis). PLIN. nat. 19, 114 sunt qui et ālium et ulpicum inter -ia ac Saturnalia seri aptissime putent. CHALC. comm. 106 ut cum dicimus -ia esse hodie ullamve aliam ... celebritatem. *pertinere huc possunt tituli comoediae Atellanae et mimi*: SVET. vita Ter. 7 Afranius ... scribens in -bus (NON. p. 39, 26. 496, 35 PRISC. gramm. II 171, 9). GELL. 16, 9, 4 Laberius in -bus (NON. p. 64, 11 Laberius -bus. p. 212, 10).

compitēns *i. q.* competens, *v. p. 2065, 40.*

compitēnsis, -is *m. a* compitum. CORP. XIV 2121 municipes -es veicorum quinque (*'videntur esse qui habitant in quinque vicis ad idem compitum pervenientibus quamquam ei* compitales *magis dici debuerunt quam* -es.' *Mommsen*).

compitum, -ī *n.* (-us, -ī *m.*) [*cf. c.* competere. *Th.*]. VARRO ling. 6, 43 cogitare a cogendo dictum ... sic e lacte coacto caseus nominatus, sic ex hominibus contio dicta, sic coemptio, sic -um nominatum. ISID. orig. 15, 2, 15 dicta -a, quia multa loca in agris eodem competunt (15, 16, 12 GRAMM. suppl. 242, 2. *cf.* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 25 -a sunt loca in quae multae viae competunt. SCHOL. Pers. 4, 28 GLOSS. Plac. V 11, 23 [57, 34]). *de formis: usitatius est* -itum, *quod exhibent etiam* CORP. IV 60. III 14120. V 844. 3257. 7228 *al. sed legitur saepius, nec non in codd. bonis vel omnibus*, -etum *velut* VARRO ling. 6, 25 TERT. resurr. 60 p. 120 FORTVN. rhet. 1, 1 p. 81 AVSON. 361, 5 SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 26 HIER. epist. 50, 1, 2 PRVD. apoth. 2, 7 c. Symm. 2, 776 MART. CAP. 1, 68 SALV. gub. 7, 68. 72. 8, 23 VEN. FORT. carm. 3, 4 praef. 3. 3, 8, 39. 3, 18, 11 vita Marcell. 8, 32 ISID. orig. 15, 16, 12 GLOSS. IV 221, 9. V 350, 51. 354, 59. *cf. etiam* compitaliasta. *de genere: masculinum ap.* CAECIL. VARRON. *al., neutrius generis certa exempla inde a* VERG.; *cf.* DVB. NOM. gramm. V 574, 16 -um generis neutri et pluraliter -a. NON. p. 196 -a generis neutri, Vergilius georg. (*2, 382*) ... masculino Varro de scenicis originibus 'ubi -us erat aliquis', Caecilius (*com. 226*) 'adiacentem (adicientem *codd.*) -um'. *adde masc.*: ITALA Luc. 14, 23 (Apring. in apoc. 22, 2) VEN. FORT. carm. 3, 4 praef. 3 GLOSS. II 104, 9. 111, 33. 454, 25. *cf.* DION. HAL. arch. 4, 14 κομπίτους. *nota vulgariter*: CORP. XI 3384 a -u mil(ia) ped(um) (decem). [*val.* compĭt, *it.* compito. *M.-L.*] *nomen loci v. nom. propr.*

I *res corporea et localis*: **A** *locus in quem competunt vel unde exeunt complures viae, pars oppidi (vicus)*: VARRO Men. 402 ab uno quoque -o ternae viae oriuntur. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 25 *supra l. 58* SCHOL. Pers. 4, 28. 5, 35 ubi multae viae conveniunt in trivium vel quadrivium. SERV. georg. 2, 382 *quadrivia* -a appellantur ab eo quod multae viae in unum confluant (SCHOL. Iuv. 9, 712). SERV. auct. georg. 2, 383 -a, ut Trebatio placet, locus ex pluribus partibus in se vel in easdem partes ex se vias atque itinera dirigens *eqs.* SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 281 -a dicuntur αἱ τετραόδιαι. epist. 1, 1, 49—51 -a dicuntur, quae patent in multas vias. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 32 -*um* appellatur plurimarum velut quidam concursus viarum. ISID. orig. 15, 2, 15 *et* 15, 16, 12 *v. p. 2075, 56 sq.* GRAMM. suppl. 242, 2. GLOSS. ἄμφοδον (EXC. Bob. gramm. I 552, 25). ἀγορά (?). ἀγυ(ι)ά. διέξοδος. τρίοδος, τριοδία, τετράρυμον ἄμφοδον. -a multae viae quae ad unum locum competunt vel ducunt. loca ad quae undique convenitur. ubi plures viae in unum iunguntur. fines, bivia, trivia, quatrivia. -is terminis. -um tun (*anglosax. i. q. saepes*) vel ðrop (*anglosax.* thorp *i. q. villa, viculus. spectatne ad Luc. 14, 23? v. infra l. 43*). V 503, 59 in -is id est vicis vel in capitibus viarum. *cf.* IV 321, 5 competitum (*ubi codd. a b c d e* -um) vicinitas. DION. HAL. arch. 4, 14 κομπίτους ... τοὺς στενωποὺς καλοῦσιν.

CAECIL. com. 226 *p. 2075, 71.* [CARM. frg. Tert. spect. 5 Consus consilio, Mars duello, Lares †coillo potentes (coillo *A*, cum illo *B*, comitio *Gelen.*, -o *Heinsius*).] CIC. leg. agr. 1, 7 ut in atriis auctionariis potius quam in triviis aut in -is auctionentur. VARRO Men. 402 a primo -o dextimam viam muniit Epicurus. CORP. IV 60 C. Iulio Caesare dict(atore) iterum M. Antonio mag(istro) eq(uitum) mag(istri) vici et -i (*sequuntur nomina*). VERG. georg. 2, 382 praemiaque ... pagos et -a circum Thesidae posuere (HOR. sat. 2, 3, 281 *libertinus* circum -a siccus ... mane senex ... currebat. epist. 1, 1, 49 quis circum pagos et circum -a pugnax magna coronari contemnat Olympia? EVANTH. de com. 1, 3). HOR. sat. 2, 6, 50 frigidus a rostris manat per -a rumor. PROP. 2, 22, 3 nulla meis frustra lustrantur -a plantis. 4, 1, 23 parva saginati lustrabant -a porci. OV. fast. 1, 142 ora vides Hecates in tres vertentia partes servet ut in ternas -a secta vias (*cf. p. 2077, 7*). 2, 615 -a servant et vigilant nostra semper in urbe Lares. 5, 140 -a grata deo *Lari*, -a grata cani. LIV. 27, 23, 7 supplicatum per -a tota urbe est. 34, 2, 12 quid ... nunc aliud per vias et -a faciunt *mulieres* quam rogationem tribunorum plebi suadent? 38, 36, 4 supplicatio ... fuit in omnibus -is. PAVL. FEST. p. 40 *compitalia festa* in -is peragebant. AVG. civ. 22, 28 p. 622 Labeo ... duos dicit uno die fuisse defunctos et occurrisse invicem in quodam -o. COLVM. 2, 14, 6 e vepribus et e viis -isque congesta colligere. SIL. 13, 330 *Pan* verbera laeta movens festa per -a cauda. STAT. silv. 1, 2, 231 fronde virent postes et fulgent -a flammis *facium nuptialium*. MART. 6, 64, 21 quod cum panticibus ... et cum pede ... et rubro pulmone ... omnia ... lanius per -a portat. 7, 97, 12 te convivia, te forum sonabit, aedes, -a, porticus, tabernae. IVV. 9, 112 nec derit qui te per -a quaerat. GELL. 1, 22, 2 id dicitur non -is tantum neque in plebe volgaria. TERT. test. anim. 1 *animam* de -o, de trivio, de textrino totam. ITALA Luc. 14, 23 (Apring. in apoc. 22, 2) exite in vias et -os (ὁδοὺς καὶ φραγμούς, VVLG. saepes. *cf. supra l. 10*). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 281 ab Augusto ... Lares ... in -is positi sunt (SCHOL. Hor. *ibid.*). SOL. 17, 10 aconito carnes illinunt *Hyrcani* atque ita per -a spargunt semitarum (27, 21). IVVENC. 3, 758 progressi famuli per -a cuncta viarum inventos duxere simul. AVSON. 385, 17 -a per vicos cum sua quisque colit. 361, 5 errabam ... per quadrua -a. 399, 19 populi coetus et -a sordida rixis fastidientes. AMM. 14, 1, 9 per tabernas palabatur et -a *Gallus*. 28, 4, 29 per fora et -a et plateas et conventicula circulos multos collectos. DON. de com. 5, 6 in vicos et -a ex omnibus locis ... veniebant. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 26 auctiones fere in -is fiunt. AMBR. hex. 6, 4, 23 ubi *canis* ad diverticulum semitae venerit et quoddam viarum -um. HIER. epist. 50, 1, 2 nescio quem de trivio, de -is, de plateis circumforanum monachum rumigerulum. in Ezech. 5, 16 p. 171 ut in omnibus viarum principiis et -is poneres aras. 7, 21 p. 249 stabit in ipso -o et ritu gentis suae oraculum consulet. p. 251 gladium regis Babylonis stetisse in capite duarum viarum, in -o dexterae et sinistrae. in Abd. 13 sq. p. 376 non stabis in bivio nec venientes expectabis in -is. adv. Rufin. 3, 20 clamita per -a, per plateas. VVLG. II reg. 1, 20 neque annuntietis in -is Ascalonis. thren. 2, 19 defecerunt in fame in capite omnium -orum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5 Engelbr. nequaquam postes ac ianuas coronemus nec plateas et -a perornemus. PS. RVFIN. in Am. 8, 1—3 -a, quae multitudine civium perstrepebant, lugubri silentio complebuntur. AVG. civ. 7, 21 p. 299 in Italiae -is quaedam ... sacra Liberi celebrata cum ... licentia turpitudinis *eqs.* MACR. sat. 1, 7, 34 *Compitalibus* ludi per urbem in -is agebantur. 1, 7, 35 ludos ... ex viis -orum ... Compitalia appellitaverunt. MART. CAP. 1, 68 *in sphaera erant* urbes etiam, -a. 1, 96 senatus consultum aeneis incisum tabulis per urbes et -a publicare. 6, 704 *unde Geometria* montes fluvios freta -a currens delere venit taedia? RVT. NAM. 1, 373 hilares per -a rustica pagi. SALV. gub. 7, 68 omnium ... platearum et -orum procuratores. 7, 72 omnia ... -a, omnes vias quasi foveae libidinum intercidera nt. 8, 23 apparere in plateis et -is dei servos vix licuit. VEN. FORT. carm. 3, 18, 11 per loca, per populos, per -a cuncta videres currere versiculos ... tuos. vita Marcell. 8, 32 sacerdos ... deambulabat per -a. EVG. TOLET. carm. app. 18, 77 alto consilio debes disponere regnum rex: tibi commissum regnum per -a totum. 20, 31 tendit ... igniferos mundi per -a crines sol nimium rutilus. *nota de nonnullis -is urbis Romae*: FEST. p. 174 novae curiae proximae -um Fabricium aedificatae sunt. PLIN. nat. 29, 12 *Archagatho* tabernam in -o Acilio emptam (CORP. VI 2295 Acili). CORP. VI 975b, 47 vico -i pastoris. 4476 vestiar(ius) a -o aliario (9971. 33157). *cf.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9970 vestiarius a -o. *aliarum Italiae urbium*: CORP. X 3857 Iulio Aur(elio) Auxonti...regio -i. XI 3384 C. Vetilius ... a -u mil(ia) ped(um) (decem) s(ua) p(ecunia) stravit. INSCR. Notiz. degli scavi 1891 p. 96 cast(ellum), qui est ad -um. *metonymice pro incolis*: HOR. sat. 2, 3, 26 (*Damasippus loquitur*) Mercuriale imposuere mihi cognomen -a. PROP. 2,20,22 de me et de te -a nulla tacent. OV. am. 3, 1, 18 nequitiam ... tuam ... narrant in multas -a secta vias.

B *aediculae in quadriviis, cf.* SCHOL. Pers. 4, 28 -a sunt loca in quadriviis quasi turres, ubi sacrificia finita agricultura rustici celebrabant. *ibid.* -um est non solum in urbe locus, in quem...itur, sed etiam viae publicae ac diverticulis aliquot confinium, ubi aediculae consecrantur patentes. CATO agr. 5, 3 rem divinam nisi Compitalibus in -o aut in foco ne faciat *vilicus.* VARRO frg. Non. p. 196, 8 ubi -us erat aliquis. p. 531,12 nubentes veteri lege Romana ... tertium assem ⟨quem⟩ in sacciperione condidissent, -o vicinali solere resenare (sacrare *Kettner*, reservare *Lindsay dubitanter*). ling. 6,25 ubi viae competunt, tum (*Compitalibus*) in -is sacrificatur. PROP. 4, 3, 57 flore sacella tego, verbenis -a velo. GRATT. 483 molimur -a lucis. PAVL. FEST. p. 121 laneae effigies Compitalibus noctu dabantur in -a. p. 238 pilae et effigies viriles et muliebres ex lana Compitalibus suspendebantur in -is. PERS. 4, 28 quandoque iugum pertusum ad -a figit *arator* (SCHOL. *ad l.* merito pertusa, quia per omnes quattuor partes pateant. *pergit minus recte*: pertusa -a dicta sunt, id est vetusta aut proprie a compotando). CALP. ecl. 4, 124 *vici magister* facit...ad pervia -a ludos. PLIN. nat. 3,66 *Roma* dividitur in regiones quattuordecim, -a Larum CCLXV. IVV. 15,42 positis ad templa et -a mensis. CORP. III 14120 (*a. 169*) Aurelii Antoninus et Verus Aug.... -um usque quaque corruptum cum statuis principum ... indulgentia sua marginibus utrimque constructis...civitati Gortyniorum...restituerunt. AVSON. 298,16 respondentes directa in -a portas. OBSEQ. 13 ut populus...circa -a sacellaque...sederit. CORP. V 844 -um ex saxo fecere. 3257 magistri ... ministri ...-um refecerunt, tectum parietes allevarunt, valvas limen de sua pecunia Laribus dant. 7228 divis m⟨atronis⟩ T. Vindonius ... -um vet⟨ustate⟩ conlabsum ex vo⟨to⟩ restituit. 7739 add. ⟨Hil⟩arus Petiniae Posilla⟨e⟩ vilic(us) (-um) ⟨et⟩ aram Lari⟨bu⟩s. VI 29784 *via* ducit per agrum Nonianum ... devertic(ulo) sinistrorsus per -um secus piscinam. IX 1618 M. Nasellius ... Sabinus et Nasellius Vitalis ... porticum cum apparatorio et -um a solo pecunia sua. INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 162 locum dederunt -i aedificandi. *ibid.* -um transtulit.

II *translate i. q. via, iter, finis, terminus*: PERS. 5, 35 vitae nescius error deducit trepidas ramosa in -a mentes (SCHOL. *ad l.* ramosa -a dicit plures vias habentia ut in stemmate rami sparsi solent esse). TERT. resurr. 60 p. 120 quo ... spelunca haec oris ... et -um stomachi? IVVENC. 1, 513 *contraria virtus corporis* casti ... curetur amore, dum ... tecum graditur per -a vitae. FORTVN. rhet. 1,1 p. 81 bene perlegat artis hoc opus et notum faciat per -a callem. HIER. c. Lucif. 6 omnes propositionum vestrarum calles ad unum -um confluunt. epist. 73,2 opiniones diversis argumentationibus ac diverticulis ad unum -um pervenisse. PRVD. apoth. praef. 2,7 multa surgunt perfidorum -a tortis polita erroribus (*opp.* artam salutis ... viam, ... reflexas semitas). c. Symm. 2,776 hinc alios ast inde alios properare seorsum quemque per anfractus proprios, sed -a eodem fine coartari simul et concurrere in unum. EXPLAN. in Don. gramm. IV 530, 7 quod ... fuit *vocis* deorsum prius in medium succedere, quam evolet sursum, et quod sursum est ante eodem venire quam deorsum, quare utriusque -um medium esse. VEN. FORT. carm. 3, 4 praef. 3 ignorantem per sermonum -os velut inter cautes Echinades oberrare. 3, 8, 39 proque salute gregis pastor per -a curris. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3,11 licet per varios eorum (*haereticorum*) incesserint calles, ad unum tamen -um pervenerunt.

syn. et iuxta posita: *ad IA*: CIC. leg. agr. 1,7 triviis (TERT. test. anim. 1 HIER. epist. 50,1,2). VERG. georg. 2,382 pagos (HOR. epist. 1,1,49). LIV. 34,2,12 vias (COLVM. 2,14,6 ITALA Luc. 14,23 [Apring. in apoc. 22, 2] SALV. gub. 7, 72 PRVD. apoth. praef. 2, 7). IVV. 15, 42 templa. TERT. test. anim. 1 textrino. AMM. 14,1,9 tabernas. 28, 4, 29 fora. *ibid.* plateas (HIER. adv. Rufin. 3,20 epist. 50,1,2 RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5 Engelbr. SALV. gub. 7, 68. 8, 23). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 5 Engelbr. postes ac ianuas. PRVD. apoth. praef. 2,7 semitas. c. Symm. 2,776 anfractus. MART. CAP. 1,68 urbes (1, 96). VEN. FORT. carm. 3, 18, 11 loca ... populos. *ad IB*: OBSEQ. 13 sacella. *ad II*: VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3, 11 calles.

derivata: compitalis, compitensis. *cogn.* Compitaria.

compla *v. p. 2098, 50.*

complācātio, -ōnis *f. a* complacare. *clementia, indulgentia*: GREG. M. epist. 5, 32 Libertinum praetorem in tali loco per -em (*plerique codd.*, complectionem *unus Pb 4. 5*) omnipotentis dei adiutorem te habere.

complacentia, -ae *f. a* complacere. *id quod placet*: HIER. in Ier. 14, 10 p. 940 deserui eum et nulla est in illo mihi -a.

ˣ**complaceo,** -uī (-itus sum), -ēre *a* com *et* placere. NOT. Tir. 22,16 -uit. *formas* -it *et* -at *v. p. 2078, 6. 7.* *strictiore sensu i. q. cum alio placere, communiter placere, cf.* SEDVL. op. pasch. 2,13 p. 214, 7 plus est -ui dixisse quam placui, quia -ui convenientiae verbum est et geminae cernitur adhaerere personae. quod ideo vox caelestis expressit ut et pater in filio et filius -uisse videatur in patre. GLOSS. II 111, 23 -et συνευδοκεῖ, συναρέσκει. *sed plerumque debiliore sensu fere i. q. placere*: GLOSS. III 437, 44 -ens εὐδοκήσας. *cf.* NON. p. 282 deliberatum -itum vel definitum. GLOSS. IV 222, 28 collibescit -et delectatur. 224,1 collibuit -uit. 447,34 placit -it (*sic*) dilectatur. 495, 29 -at (*sic*) dilectat⟨ur⟩ (*an ad* complacare *pertinet?*). *additur plerumque dativus personae, accus. v. infra l. 75. interdum etiam abl. instrumenti, ut l. 24. 30. 48. 59. 62. 72. part. perf. pass. saepe ad adiectivi notionem vergit.*

I *generatim*: **A** *de rebus*: PLAVT. Amph. 106 quantusque amator *Iuppiter* sit, quod -itum est semel. TER. Haut. 773 *filiae* sibi -itam formam *esse.* GELL. 1, 21, 3 neque id soli Hygino, sed doctis quibusdam etiam viris -itum. 18, 3, 4 consilium...acceptum ab universis et -itum est. APVL. Plat. 2,22 cum ipsa anima -ita est, homo totus adamatur. met. 4, 32 gentibus totis -itam ... formonsitatem. TERT. patient. 1 p. 2 opus domino -itum perpetrare (CHALC. transl. praef. AMBR. parad. 10, 47). NEMES. cyn. 13 *de poesi*: insistere prato -ito (*loco obscuro*). SOL. 37, 9 sagda *lapis* apud Chaldaeos ... ceteris *lapidibus* propter gratiam magis -et iucundissime virens. COD. Theod. 8, 12, 1 pr. (*a. 316*) actiones, condiciones pactionesque ... recipiantur, si -itae sunt. DON. Ter. Phorm. praef. p. 2 quibus -itis ... profecti Athenis senes. HIL. in Matth. 22, 4 in numerum -itae deo multitudinis collectis. psalm. instr. 17 numeros ... legis observatione -itos. 67, 16 in ... monte ... sedem deo ... esse -itam (67, 17). trin. 4, 33. 10, 1 aliud aliis aut videtur aut -et. SYMM. epist. 1, 15, 1 *declamatio* -ita summatibus litterarum. 1, 52 orationem meam tibi esse -itam.... 9, 83, 2 -itum est mihi serum exhibiti sermonis officium. AMBR. paenit. 1, 8, 34 *Eliam* in terris -ito redditurus tempore *Christus.* hex. 1, 9, 34 *natura lucis* videndo -et. HEGES. 1, 42, 5 -itarum foedera nuptiarum solvenda. 3, 17 vers. 5 deo -itum contubernium. 5, 16 vers. 140 vobis bellandi -ita condicio est. VVLG. psalm. 18, 15 ut -eant (ἔσονται εἰς εὐδοκίαν) eloquia oris mei. RVFIN. hist. 4, 7, 4 dum prodigiosa fabularum figmenta sibimet -rent. 5 ind. 25 ut omnibus una sententia de pascha -uit (συνεφωνήθη). PS. RVFIN. in Os. 1, 2 sq. p. 965ᶜ idem ... sibi -itis mentibus auctoritatis attribuat. AVG. civ. 16, 20 tit. de secessione Loth et Abrahae, quae illis ... -uit. c. Iul. op. imperf. 6, 27 *divina sententia* -itum sibi munus Abelis ostendit. PS. AVG. quaest. test. I 3, 3 p. 23, 10 facta ... lux -uit ei, qui se fecit. SVLP. SEV. epist. app. 2, 3 virtutem huiusmodi plurimum sibi -ere. MACR. sat. 1, 24, 21 his ... universo coetui -itis. MART. CAP. 1, 1 *ad Hymenaeum*: auram mentis corporibus socias foedere -ito. 1, 18 *Apollo* orbi *terrae* -ito vitalis spiritus ... ministrabat auras. 1, 36 totum ... -itum est, quicquid comit decorem iuvenalium gratiarum. 6, 697 *homines Indiae* vix -itas *merces* mutant. *al. passim.*

B *de animantibus*: PLAVT. Rud. 727 si ... *virgines* Veneri -erunt, habeat. TER. Andr. 645 -itast tibi. ELEG. in Maecen. 1, 122 te vellem Aurorae -uisse virum. APVL. apol. 15 qui ... foret pulchritudine sibi -itus. ITALA Sirach 44, 16 (Cypr. testim. 3, 58) Enoch deo (εὐηρέστησε, VVLG. placuit). psalm. 114, 9 (Hil. in psalm. 118 iod 15 p. 448) -bo deo in regione vivorum (εὐαρεστήσω, VVLG. placebo). 117, 25 (Hier. epist. 20, 5, 3) o domine, salvum fac, o domine bene -e (εὐόδωσον, VVLG. prosperare). Marc. 1, 11 (cod. f) qui mihi bene -isti (ἐν σοὶ εὐδόκησα, *de* VVLG. *v. p. 2079, 29*). IREN. 4, 14, 2 his, qui ei -bant, fabricationem salutis...delineans. PS. CYPR. Iud. incred. 9 *episcopum* -itum sibi caelestis providentia...monstravit. AVSON. 267, 4 iustior ordo est -uisse dehinc, displicuisse prius. SYMM. epist. 2, 72 (71) Honoratus cum primis mihi vitae honestatisque -itus est. 9, 38 (35) Antistianus...mihi probitate vitae -itus est. FVLG. aet. mund. p. 156 David ... deo (*opp.* displicere). AMBR. Isaac 7, 57 *soror* ei -ita qui -uit patri. PS. AMBR. serm. 48, 4 *Agnes virgo studuit* Christo ... et eius angelis -ere (*opp.* displicere). 48, 5 se muneribus -ere posse existimans *iuvenis.* VVLG. II reg. 22, 20 -ui (*Amiat.* placuit) *deo* (III reg. 10, 9 [placuisti *Amiat.*]). PELAG. in I Cor. 7 p. 739ᵈ *nonne nupta* cogitando mundana -et vel marito, cum haec (*innupta*) nec marito ... possit placere nec deo? (*cf.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 8). PS. RVFIN. in psalm. 18, 1 immaculatus homo ... deo. POLYCARP. ad Philipp. 5, 2. MART. CAP. 2, 119 *Philologia* semper -itis amica Musis. 7, 725 -ita spectat fastidia virgo. CASSIAN. c. Nest. 3, 16, 9 *Christus* patri -itus nominatur. CONC. Chalced. Leo M. epist. 98, 3 -ere ... fratribus. 98, 4 principes -bunt. HYD. chron. min. II p. 33, 218 *Aegidium* deo bonis operibus -entem. ARNOB. in psalm. 53 hominibus -ere. CASSIOD. hist. 5, 32 p. 1009 Flavianus atque Diodorus...populis...nimium -entes. in psalm. 141, 8 dilecti ac bene -iti filii. CARM. de resurr. 51 ORIG. in Matth. 15, 18 MART. BRAC. humil. 7. *c. accus.* (*ex graeco*): ITALA (Aug. doctr. christ. 1, 30, 33, Psalt. Rom.) *et* VVLG. psalm. 34, 14 quasi proximum et quasi fratrem (sicut pr., sicut fr. *Aug.*) nostrum, sic (ita *Aug.*) -bam (εὐηρέστουν. *cf.* CASSIOD. in psalm. *ad l.* quantum ad eloquentiam latinam proximo et fratri -isse nos dicimus, sed hic mutatus est nominum casus, pro dativis enim accusativi sunt positi.

II *artiore sensu fere i. q. gaudere, delectari*: *locis compluribus sub structura cum in p. 2079, 16 sqq. allatis ut*: VVLG. psalm. 25, 3 -ui in veritate tua. 43, 4 -isti in eis. ITALA *et* VVLG. Matth. 3, 17 *al.* hic est filius meus...in quo -ui. ITALA Matth. 12, 18 in quo

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-uit anima mea. *sim.* SERM. Arrian. frg. II 1 *Iesus* bene -uit in hominibus. *al.* *adde*: ORIG. in Matth. 18, 26 ut accipiant scribae et Pharisaei populo -ente sanguinem. 18, 92 filius ... -ens dispositionibus patris. *cf.* HIER. in Tit. 2, 9/10 εὐαρέστους εἶναι, quod nos licet non plene, tamen ex parte aliqua interpretari possumus, 'ut -eant sibi' *eqs.*

structurae notabiliores: **1** *impersonaliter*: COLVM. 9, 16, 2 quae reliqua nobis ... pars subest ... deinceps ita, ut et tibi et Gallioni nostro -uerat, in carmen referemus. PS. APVL. Ascl. 11 *munere* nos ... munerari, si foret divinae pietati -itum, optamus. ITALA Matth. 11, 26 (cod. f) sic -uit in conspectu tuo (εὐδοκία ἐγένετο, VVLG. fuit placitum). HIL. trin. 4, 16 *de creaturis*: non ... quia -itum ei (*deo*) est, extiterunt. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 1 p. 4, 7 *Fabius* hortatus est, ut ... aliquam illi eius rei traderem disciplinam; -itum est igitur. *cf. infra saepius sub structuris variis.*

2 *additur* **in:** in *aliqua re*: ITALA (Hier. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 915) *et* VVLG. lev. 26, 43 *terra relicta* -bit sibi in sabbatis suis (προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα). VVLG. psalm. 25, 3 -ui (εὐηρέστησα) in veritate tua. 48, 14 in ore suo. HIER. in Am. 1, 1 p. 228 in suo ... delicto. SVLP. SEV. epist. app. 2, 16 in generis nobilitate. ENNOD. epist. 2, 14, 1 *diabolus* sibi non tam in multitudine quam in devotione -uit. in *aliquo*: VVLG. psalm. 43, 4 (*ad deum*:) -isti (εὐδόκησας) in *populis*. prov. 3, 12 quasi pater in filio -et sibi *dominus*. Is. 42, 1 -uit sibi in illo anima mea (*cf.* ITALA [Rufin. Adamant. 1, 25, cod. g[1]] *et* VVLG. Matth. 12, 18 in quo bene -uit animae meae [ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. ITALA cod. d: in quo -uit anima mea]). Is. 62, 4 -uit domino in te. ITALA (codd. a b f l ff[1]) *et* VVLG. Matth. 3, 17 hic est filius meus dilectus in quo (mihi bene) -ui (*cf.* ITALA codd. a b d ff[1] ff[2] l n Iren. 3, 9, 3 *et* VVLG. Matth. 17, 5 ITALA codd. l t δ *et* VVLG. Marc. 1. 11 VVLG. Luc. 3, 22 II Petr. 1, 17. *cf.* ITALA *ibid. ap.* Hil. hymn. 3, 48 Hier. epist. 65, 4, 4 Aug. c. Faust. 23, 5 Cassian. c. Nest. 3, 16, 8 Avell. p. 253, 31. 254, 4. 270, 13 *sqq.* Orig. in Matth. 18, 50 *al.*; *graece* εὐδοκεῖν). SERM. Arrian. frg. II 1 *Iesus* bene -uit in hominibus. AMBR. hex. 3, 7, 32 RVFIN. Orig. in gen. 15, 5 p. 245[A] LEO M. serm. 51, 7. in *aliquem*: ITALA Marc. 1, 11 (cod. d) in quem -ui (*cf.* cod. δ: in te bene -ui). VVLG. I Macc. 10, 47 -uit eis in Alexandrum (εὐδόκησαν ἐν Ἀλεξάνδρῳ).

3 *cum (acc. c.) inf.*: IVVENC. 4, 406 illic -uit Christum prosternere leto, sed vitare dies paschae. ITALA (Possid. vita Aug. 2 Cassian. inst. 4, 38 Ennod. epist. 2, 14, 2 codd. f q δ) *et* VVLG. Luc. 12, 32 nolite timere, pusillus grex, quia (quoniam) -uit patri vestro dari vobis regnum (hereditatem), *gr.* εὐδοκεῖν. ITALA I Cor. 1, 21 (Cypr. testim. 3, 69) -uit deo per stultitiam praedicationis salvare credentes (εὐδόκησεν, ITALA cod. d *et* VVLG. placuit). ITALA (Hil. trin. 3, 15 Ambr. patr. 11, 54 Aug. enchir. 62 Leo M. serm. 6, 3 Ps. Prosp. vocat. gent. 1, 9, codd. d g) *et* VVLG. Col. 1, 19 in ipso -uit (-uerat. cod. g: -uit (e)t bene placuit) omnem plenitudinem (divinitatis) (cod. d: -uit omnis plenitudo) (in)habitare et per eum reconciliare (-ari) omnia in ipsum (εὐδόκησεν). VVLG. I Macc. 14, 46 -uit (εὐδόκησε) omni populo statuere Simonem et facere secundum verba ista. COMM. instr. 1, 22, 9 -uit domino dominorum ... daemones in mundo vagari. apol. 185 -uit illi colloqui cum uno de nobis. 359 illi -uit ... venire pro nobis. VEREC. satisfact. 67 ut tibi -eat nostros abolere maerores. CASSIOD. hist. 2, 12 p. 931 *Arium* omnium decreto -uit anathematizari. NOVELL. Iust. 20, 1 -uit ... officiis utriusque administrationis ... solum officium tuae celsitudini ... ministrare. CORIPP. Iust. 2, 38 si tibi -uit populos mihi credere tantos. EVG. TOLET. carm. 14, 16 eiulare -et. *nota*: hoc *sequente acc. c. inf.*: PLAVT. Rud. 187 hoc deo -itumst me hoc ornatu ornatam in incertas regiones ... eiectam. **4** *sequitur* ut: SYMM. epist. 2, 36, 1 -itum est communi parenti, ut te ... necesse sit detineri? VVLG. psalm. 39, 14 -eat tibi (εὐδόκησον), domine, ut eruas me. *addito* hoc: APVL. met. 5, 9 (*ad Fortunam*) hocine tibi -uit, ut ... diversam sortem sustineremus?

5 *c. quaest. indir.*: GELL. 17, 9, 4 quaenam ... littera pro qua scriberetur ante is ... -bat, qui hanc scribendi latebram parabant.

part. praes. **complacēns** *adiect.*: ITALA act. 17, 34 (cod. d) Dionysius ... Areopagita -ens (εὐσχήμων *gr. cod. D*, VVLG. *deest*). *pro subst.*: ITALA act. 17, 12 (cod. d) Graecorum et non placentium (et conplacentium *Rönsch*) et viri et mulieres plures (pleres *cod.*) crediderunt (τῶν εὐσχημόνων, VVLG. *aliter*).

part. perf. pass. **complacitus,** -a, -um *adi.*: HIL. in Matth. 17, 3 hunc esse filium, hunc dilectum, hunc -itum. *compar.*: VVLG. psalm. 76, 8 non apponet ut -itior sit adhuc (προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι)?

neutr. part. **complacitum,** -ī *subst. fere i. q. pactum, conventio, cf.* EVCHER. instr. 2 p. 160, 19 synodus: collatio aut pactum vel -um. COD. Theod. 11, 16, 14 (*a. 382*) aut suum tantum munus agnoscat aut, si -o opus est, magis ipse societur. MAR. MERC. Cyr. incarn. 35 coniunxit *Christus* sibi secundum voluntatem patris et -um hominem simpliciter. *fort. recte Schenkl*: AMBR. exc. Sat. 1, 39 plerumque -o (-um *codd.*) ... fidem secreti esse servatam.

syn. et iuxta posita: GELL. 18, 3, 4 acceptum. HIL. trin. 10, 1 videtur. SVLP. SEV. epist. app. 2, 16 blandiris. HIER. in Matth. 17, 3 dilectum (CASSIOD. in psalm. 141, 8). *opp.*: AVSON. 267, 4 displicuisse (FVLG. aet. mund. p. 156 PS. AMBR. serm. 48, 4 EVG. TOLET. carm. 3, 3). RVFIN. Orig. in gen. 15, 5 p. 245[A] corripit. COD. Theod. 8, 12, 1 pr. molestae sunt. EVG. TOLET. carm. 14, 16 taedet.

derivata: complacentia, complacitio.

complacitio, -ōnis *f. a* complacere. *id quod complacet,* εὐδοκία: HIER. nom. hebr. p. 30, 27 Thersa -o, quae significantius graece dicitur εὐδοκία. p. 47, 6 Raason cursus vel -o sive placentia, quam significantius Graeci εὐδοκίαν vocant.

complacitum, complacitus *v. p. 2079, 70 sqq.*

complāco, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* placare. *fere i. q. placare*: TIRO frg. Gell. 6, 3, 13 conciliare sibi et -are iudices. EPIST. Alex. p. 204 Herculem victimis. PS. FVLG. RVSP. serm. 70 dominum. CASSIOD. hist. 6, 1 p. 1031 populum. *fort. add. p. 2078, 7.*

complactus (?) rumbus (*i.* rhombus) ampligoneus (*i.* amblygonius) LIB. col. I p. 250, 16 *inter nomina lapidum finalium.*

complacuō (*adv.*) εὐαρέστως GLOSS. II 316, 18 (εὐαρεστῶ *Heraeus*, complacito *Vulcanius*). *cf.* complacere.

complānātio, -ōnis *f. a* complanare. *actio complanandi, translate*: PAVL. NOL. epist. 29, 2 se ... resipiscentis animae -e direxit publicanus.

complānātor, -ōris *m. a* complanare. *qui complanat*: APVL. apol. 6 misi ... mundicinas dentium ... tenuem, candificum, nobilem pulvisculum -em tumidulae gingivulae.

complāno, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* planare.

1 *planum, parem reddere*: **a** *proprie*: CATO agr. 48, 2 *terram* tabula aut pedibus -ato (151, 3. PLIN. nat. 9, 37 *ova testudinum* cooperta terra [ac] pavita pectore et -ata). COLVM. 4, 33, 2 priusquam *sulci nucibus castanearum consiti* -entur. SVET. Iul. 44 repleto et -ato lacu. Cal. 37 -ata fossuris montium iuga. VLP. dig. 39, 3, 3, 2 locum. VITA Cypr. 12 manu ... expansa et -ata ad spatae modum. ITIN. Alex. 9 praerupta litoris. NON. p. 448 materiarum -atur asperitas. CORP. II 4911 (*a. 383—388*) Antonius Maximinus ... viam ... ⟨saxis⟩ -atis ... refecit. AMM. 24, 2, 11 coepta *est* altitudo -ari fossarum (24, 4, 12). 27, 8, 6 maris assueti ... rursus in speciem -ari camporum (*cf.* AVG. gen. ad litt. 1, 12 cum aquae fluctuantes quidam velut montes eriguntur, sedatis rursus tempestatibus -antur).

b *in imagine de rebus et animo*: SEN. dial. 1, 5, 9 multa accident *viro* dura, aspera sed quae molliat et -et ipse. APVL. Socr. 3 p. 107 quippe qui structor orationis ... e meo monte lapidem ... afferam, probe omnifariam -atum. TERT. scorp. 10 (*ad* ITALAM Am. 9, 6) ascensum *in caelos* ... -atum vestigiis domini. VVLG. II reg. 22, 33 -vit perfectam viam meam *deus* (Sirach 21, 11 via peccantium -ata [*sed cod. Amiat.*: complantata. ὡμαλισμένη] lapidibus). PAVL. NOL. epist. 32, 2 iniqua viarum saecularium dirigis et clivosa -as. AVG. in psalm. 96, 9 -ata est omnis altitudo *potentium*. 94, 9 *artifex* aliquid tibi tollit, aliquid corrigit, aliquid -at, aliquid mundat. serm. 336, 1 cum catechizantur, baptizantur, formantur, tamquam inter manus fabrorum dolantur collineantur -antur. epist. 232, 5 qui omnes superbiae suae toros inanes ... -verit (serm. ed. Mai 13, 2. *cf.* PS. AVG. serm. 198, 4 ut quod superbia tumidum elatumque reddiderat, -etur). PETR. CHRYS. serm. 137 p. 568[B] asperos superbiae colles. **c** *translate*: VVLG. Sirach 34, 8 sapientia in ore fidelis -bitur (τελείωσις).

2 *fere i. q. solo aequare, diruere, vastare; cf.* NON. p. 380 ruere diruere -are: CIC. dom. 101 Sp. Maelii ... domus est -ata (SERV. Aen. 4, 410). BELL. Alex. 63, 5 prope iam ⟨pace⟩ constituta opera ⟨cum⟩ -rent. DICT. 5, 13 urbs incendiis -ata. AMM. 17, 7, 13 climatiae ... urbes aedificia (26, 10, 17 RVFIN. hist. 10, 39) montesque -ant. 19, 8, 2 -atum spatium patefecit hostibus transitum. 29, 5, 25 moenibusque -atis (*cf.* HEGES. 5, 2 l. 12 muros Hiericho). VVLG. II Macc. 8, 3 *civitas* -anda (ἐξᾶραι). RVFIN. hist. 10, 40 *porticus* -atae. 11, 27 aedibus -atis. COD. Iust. 1, 5, 10, 3 (*a. 466—72*) ecclesias perire ruere -ari. LEX Visig. 10, 3, 2 limites.

syn. et iuxta posita v. ad 1a: supra l. 26. 27. 29. *ad 1b: supra l. 37. 45. 47.*

complantātio, -ōnis *f. a* complantare. GLOSS. καταφύτευσις.

complanto, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* plantare. *locus dubius corruptusve*: CHIRON 381 pecus ad pedes -ato (caput copulato *Oder ex Veg., estne translate i. q. defigere, sc. alligare?*). **1** *proprie*: GLOSS. II 345, 6 καταφυτεύω. 474, 15 φυτεύω. **2** *in imagine et translate; cf. infra l. 81 sqq.*: AMBR. epist. 45, 16 primus homo ... -atus viribus. HIER. tract. in psalm. 1 p. 5, 8 videtis, quoniam lignum hoc plantatum est in paradiso et nos omnes cum illo -ati sumus. ITALA Rom. 6, 5 (Tert. resurr. 47) si ... consati (*F Bmg*, -ati *PM*) fuerimus (σύμφυτοι γεγόναμεν) simulacro mortis Christi (*cf.* AMBR. Abr. 2, 11, 80 -emur ... similitudini mortis eius. epist. 72, 9 -ati similitudini mortis eius. AMBROSIAST. in Rom. 6, 5 si similitudini mortis eius fuerimus -ati. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91[D] Orig. in gen. 3, 7 AVG. c. Iul. 6, 3, 7 PROSP. resp. ad Gall. 1, 9 CASSIOD. compl. in Rom. 6, 3. *at* ITALA [codd. d g Priscill. 6 p. 74, 2] *et* VVLG. *ibid.* [*cf.* PELAG. *ad l.* RVFIN. Orig. in Rom. 9, 5 PS. PRIMAS. in Rom. p. 444] -ati facti sumus similitudini mortis eius). *interpretantur*: AMBROSIAST. in Rom. 6, 5 si in baptismo omnia vitia deponentes, in novam vitam translati de cetero non peccemus. PELAG. in Rom. 6, 5 si consepulti sumus nunc et tunc resurrectionis poterimus esse participes (PS. PRIMAS. in Rom. p. 444).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

RVFIN. Orig. in Rom. 5, 9 plantam alicuius arboris ostendit mortem Christi, cui nos -atos vult esse, ut ex suco radicis eius radix quoque nostra suscipiens producat ramos iustitiae et fructus afferat vitae. AVG. c. Iul. 6, 3, 7 quid est -ari similitudini mortis eius, nisi quod sequitur *eqs.* [*loco corrupto* VVLG. *Amiat.* Sirach 21, 11 *p. 2080, 42.*]

complasmātio, -ōnis *f. a* complasmare. *actio, status complasmandi*: AVELL. p. 281, 4 *et* 282, 1 deus ... in ipso *Christo* initio -is inhabitare bene voluit.

complasmo, -ātum, -āre *a* com *et* plasmare. *terminus in trinitatis doctrina, fere i. q. simul fingere, creare*: RVSTIC. c. aceph. p. 1208^{A} secundum substantiam coniunctum et -atum verbum. p. 1208^{C} -ari deum carni. p. 1213^{B} *al.* *Bannier.*

complatio *v. p. 2098, 47 sqq.*

complatōnicus, -ī *m. a* com *et* Plato, Platonicus. *qui una (cum aliis) Platonicae sectae attribuitur*: SIDON. epist. 4, 11, 1 collegio ... -orum. carm. 14, 1 tibi et -is tuis. *Mbr.*

complaudo, -ere *v.* complodo.

complectibilis, -e *a* complecti. *is qui colligi, concludi potest (in syllogismo)*: BOETH. syll. hyp. 2 p. 863^{B} secundae ... figurae in aequimodas complexiones omnes ... explicuimus; si vero aequimodae sunt, nullus omnino fit syllogismus .... harum igitur quae aequimodae esse dicuntur complexiones, nulla est -is.

complectīvus, -a, -um *a* complecti. *i. q. coniunctivus, copulativus*: VIRG. gramm. epist. 6 p. 170 sunt ... coniunctiones, quae copulant sententias, quaeque ... -ae dicendae sunt. p. 172 *coniunctio* -a et rationalis.

***complector,** -xus sum, -ī (complecto, -ere) [*a* com *et* plectere, *cf.* amplecti, circumplecti. *Th.*]. *de formis: legitur* con- (*cf.* GRAMM. VII 300, 10 complectens complexus per m) *in codicibus passim, in lapidibus*: INSCR. Röm. Mitteil. 13 (1898) p. 232 (*Phrygia, saec. III med.*) EDICT. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 9 CARM. epigr. 627, 9 (*Salonis*). 743, 4 (*Volsiniis*). 1217 (*Latio*). 1744, 2 (*Arelate*). 1356 A 2 (*Arausione, saec. V ex.*). CORP. XIV 3342, 5 (*Praeneste*). *contra* com-: CARM. epigr. 950, 1 (*Pompeis*). 456, 5 (*Salonis*). INSCR. christ. Rossi II p. 89, 42. *perf.* complexuit: GREG. TVR. Mart. 3, 38. *part. perf.* -xsus: VISIO Pauli 20. *fut.* -ctebuntur: VVLG. (*cod. Amiat.*) Sirach 4, 13. -or, -ari: *v. p. 2085, 8. 24.* *formae generis activi* (*cf.* PRISC. gramm. II 393, 8 plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem ... activam pro passiva ... habeant terminationem, ut ... -o pro -or): POMPON. Atell. 48 -ite. VITR. 10, 2, 11 -it (-et *GH*). CYPR. epist. 21, 1 -amus. ISID. orig. 16, 25, 19 -at. GLOSS. -o, -it. CARM. epigr. 456, 5 (*Salonis*) -ret. PASS. Theclae C 26 p. 71, 21 (*sic Cd*, -i *x*) -ere. *part. praes.* -ctens *passim inde a* CATVLL. 64, 307 CIC. fin. 5, 67. *usurpatur vi passiva* (*cf.* BOETH. categ. 1 p. 164^{B} ut cum Sico -or te et -or a te ... unum enim nomen quod est -or diversis faciendi et patiendi diffinitionibus terminatur. PRISC. gramm. II 379, 8 multa antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur ... -or. GLOSS. -itur continetur, constringitur. continetur. -i conprehendi): CVRIO pater or. frg. Prisc. gramm. II 385, 1 *v. p. 2083, 9* POMPON. dig. 22, 2, 2 *v. p. 2087, 84* SCAEV. dig. 45, 1, 133 *v. p. 2089, 75* VLP. dig. 40, 5, 30, 7. 43, 6, 1, 37 ut ne quis et quae illic non habuit, -atur (*sc. interdicto*). 49, 1, 3, 1 nomina libellis -xa (plexa *F*). GARG. MART. pom. 2, 6 *v. p. 2084, 72* MARCIAN. dig. 48, 9, 3 TRACT. in Luc. 1, 1 *v. p. 2089, 51.* PELAG. in Col. 2 p. 855^{D} omnem sapientiam in ipso (*deo*) esse -xam. AVG. de mend. 5, 6 *v. p. 2088, 62* POMER. 1, 2, 1 SEDVL. carm. pasch. 5, 195 BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 158, 10 *v. p. 2085, 17* sec. 5, 11 p. 368, 2 *v. p. 2085, 19.* HIST. Apoll. rec. A 23 inaudita laetitia, quae perpetua caritate -itur. *part. perf. passive*: LAEV. carm. frg. 15, 1 *v. p. 2083, 9* CIC. S. Rosc. 37 *v. p. 2088, 59* LVCR. 2, 154 *v. p. 2085, 11.* 5, 922 *v. p. 2085, 12.* PROP. 1, 10, 5 te -xa morientem ... puella vidimus. GELL. 12, 8, 6 *v. p. 2085, 25* HYG. astr. 3, 21 PHYSIOGN. 68 *v. p. 2084, 50* CAEL. AVR. acut. 2, 3, 19 *v. p. 2085, 21.* 2, 13, 89. 2, 33, 177 *v. p. 2085, 22* chron. 1, 1, 42 *v. p. 2083, 78.* 2, 7, 97. 2, 11, 129. 2, 13, 172. 184. 193. 3, 6, 82. 3, 8, 107. 4, 3, 21 *al.* BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 158, 10 *v. p. 2085, 17* herm. sec. 5, 11 p. 368, 2 *v. p. 2085, 19* CASSIOD. in psalm. 118, 61 *bis v. p. 2083, 51* CARM. epigr. 1356 A 2 *v. p. 2084, 53.* INSCR. christ. Rossi II p. 89, 42 aurea concisis surgit pictura metallis et -xa simul clauditur ipsa dies. VEN. FORT. carm. 11, 1, 1 *v. p. 2088, 36.* THEOD. MOPS. in I Tim. 1, 3. 4 sunt ... sensus duo -xi sibi invicem. SERV. auct. Aen. 4, 482 *v. p. 2085, 7.* *accedit dativus participio ad analogiam verborum quae sunt* circumdare, circumfundere *sim. constructo*: CARM. epigr. 950, 1 (*Pompeis*) liceat collo -xa tenere braciola. VEN. FORT. carm. 6, 1, 53 -xa marito. 6, 4, 9 cui (*Christo*) tu -xa videris. *fort. sim.* PLAVT. Rud. 1203 *p. 2082, 11.* *usurpatur intransitive pro reflexivo*: QVINT. inst. 7, 10, 17 verba verbis applicarimus non pugnantia, sed quae invicem -antur. ITALA exod. 28, 22 (Lugd., Aug quaest. hept. 2, 116) *v. p. 2083, 47.* GLOSS. -it conprehendit. *legitur inde a* PLAVTO, *deest* TER. VARRONI PVBL. SALL. HOR. TIB. GERM. PHAEDRO SCRIB. LARGO PERS. PETRON. IVV. GRAN. LIC. [*loc. dub.*: PS. QVINT. decl. 19, 7 CLAVD. 5, 106 (*traditur et* complexus *et* amplexus).]

I ***strictiore sensu,*** *vi propria* plectendi *perspicua.* **A** ***de animantibus.*** **1** *manus, lacertos sim. circumicere alicui*: GLOSS. περιλαμβάνω ἐπὶ ἀνθρώπου. περιπλέκομαι. περιπτύσσομαι. **a** *absolute (vel obi. supplendo)*: NEP. Epam. 2, 4 exercebatur plurimum ..., quoad stans -i posset atque contendere. Eum. 4, 2 cum inter se -xi in terram ex equis decidissent. PLIN. nat. 8, 32 commoritur ea dimicatione *draco victor*, victusque (*sc. elephantus*) corruens -xum *draconem* elidit pondere. 8, 216 *simiae fetus* -endo necant. 9, 146 *urtica* praenatante pisciculo frondem suam spargit -ensque devorat. *de amantibus*: PLAVT. Amph. 290 -xus cum Alcumena cubat amans. Asin. 615 tu vita es mi. :: -ere (Truc. 370). 640 -xos fabulari (642). Curc. 188 nequeunt -i satis (*cf.* Poen. 1294). Men. 1124 contineri quin -ar non queo (Rud. 1172). Mil. 534 vidi, et illam et hospitem, -xam atque osculantem. 1329. Rud. 1203 uxor -xa collo (*dat. an abl.?*) retinet filiam. PACVV. trag. 361. POMPON. Atell. 48 quin ergo, quando convenit, -ite? CATVLL. 64, 214 ferunt olim *Aegeum* ... talia -xum iuveni mandata dedisse. LVCR. 4, 1193 mulier . . . quae -xa viri corpus cum corpore iungit. VERG. Aen. 5, 766 -xi inter se noctemque diemque morantur. PROP. 1, 6, 5 me -xae remorantur verba puellae. PLIN. nat. 8, 126 *ursorum* coitus hiemis initio, nec vulgari quadrupedum more, sed ambobus cubantibus -xisque. TAC. ann. 4, 63 concursus ad exanimos -entium, osculantium. **b** *cum obiecto*: *α aliquem*: LVCIL. 180 commanducatur totum -xa comestque (*bestia hominem, ut videtur*). CVRT. 5, 4, 32 nudi -bantur armatos. LVCAN. 3, 694 hostem hostis. PLIN. nat. 35, 27 aquila draconem -xa. PASS. Theclae B a 33 p. 92, 7 cui (*leoni*) leaena obviam vadens -xa est eum, et diu inter se ... pugnantes ... expiraverunt. *in imagine*: LVCAN. 2, 303 non ante revellar, exanimem quam te -ar, Roma. *de amantibus, amicis, supplicibus sim.*: PLAVT. Amph. 132 cubat -xus cuius cupiens maxime est. Asin. 697 circumda torquem bracchiis, meum collum circumplecte. :: ten -atur? Mil. 1052 te compellare et -i et contrectare. Poen. 698 lepidam mulierem -xum contrectare. 1260. Pseud. 1259 amans -xust amantem. Rud. 1277 etiamne adveniens -ar eius patrem? TER. Andr. 133 mediam (LIV. 23, 9, 9 CVRT. 8, 1, 46) mulierem. CIC. Font. 46 cum virgo Vestalis ex altera parte germanum fratrem -xa teneat (*cf.* Flacc. 5 *v. p. 2083, 12* nat. deor. 2, 30 CATVLL. 11, 18 VERG. Aen. 8, 582 OV. am. 1, 13, 39 STAT. Ach. 1, 253). Catil. 2, 10 mulieres impudicas. Cael. 34 patrem -xa triumphantem. Pis. 21 -xus es funestum illud animal (*Catilinam dicit*). 52 ipsa Roma ... ad -endum conservatorem suum progredi visa est. Planc. 99 de orat. 2, 247. rep. 6, 9 -xus me senex collacrimavit. ac. 1, 1 illum -xi, ut mos amicorum est ... reduximus. div. 1, 103 artius (SVET. Claud. 43. VERVS Fronto p. 132 N. arte. APVL. met. 2, 10. 10, 12 artissime) puellam. epist. 3, 11, 2 -xus ... sum cogitatione te absentem. CAES. Gall. 1, 21, 1 Divitiacus multis cum lacrimis Caesarem -xus obsecrare coepit. VERG. Aen. 6, 786 Berecyntia mater ... centum -xa nepotes. OV. epist. 15, 250 -xo matrem ... Iove. met. 7, 144 victorem. LIV. 2, 40, 10. 7, 42, 6 inter se (24, 16, 10 PLIN. nat. 10, 174). VAL. MAX. 5, 5, 3 parentes. SEN. contr. 7, 6 (21), 9 dominam. 10, 2, 3 invitum. CVRT. 6, 7, 34 -xus ... regem orare coepit. SEN. dial. 3, 18, 4 deducuntur -xi alter alterum. MART. 11, 23, 7 amicam. TAC. hist. 2, 89 matrem. ann. 15, 60 liberos. 15, 63 uxorem. APVL. met. 5, 14 praedam suam (*i. sororem*). ITALA Marc. 10, 16 (cod. k) -xus (ἐναγκαλισάμενος, cod. δ *et* VVLG. complexans) illos. PANEG. 3, 13 invicem. VVLG. Sirach 30, 21 spado -ens (περιλαμβάνων) virginem. *β res corporeas*: CIC. leg. 2, 29 Vesta quasi focum urbis ... -xa sit. OV. met. 8, 541 *Meleagri sorores* signata ... saxo nomina -xae lacrimas in nomina fundunt. 9, 772 aram (SEN. Herc. f. 503. TAC. ann. 16, 31 altaria et aram). Ib. 17 quassa ... membra carinae. VELL. 2, 120, 5 -xus catenarum, quibus vinctus erat, seriem. CVRT. 5, 3, 20 eminentia saxa (7, 11, 15). LVCAN. 9, 364 serpens robora -xus (*cf.* CLAVD. 22, 427 serpens -itur antrum). VAL. FL. 8, 7 *Medea* -xa toros. STAT. Theb. 11, 9 ille (*Capaneus*) iacet lacerae -xus fragmina turris. silv. 2, 1, 24 rogos (3, 3, 9). 5, 5, 55 busta Lini -xus Apollo. VVLG. II Macc. 14, 46 -xus intestina sua utrisque manibus proiecit super turbas (λαβὼν ἑκατέραις ταῖς χερσὶν ἐνέσεισε). *metiendi causa*: TREBIVS frg. Plin. nat. 9, 93 barbas *polypi*, quas vix utroque bracchio -i esset. 16, 202 arboris eius crassitudo quattuor hominum ulnas -entium implebat. AMPEL. 8, 8 balaenae costa magna ... quam homo -i non potest. *corpora vel partes corporis*: VERG. ecl. 5, 22 -xa sui corpus (OV. met. 13, 488 STAT. Theb. 12, 373) ... nati ... mater. Aen. 2, 673 -xa pedes ... coniunx (LVCAN. 10, 89 PANEG. 11, 21). 8, 558 Euandrus dextram -xus euntis (OV. met. 6, 494 CVRT. 6, 7, 8 STAT. Ach. 1, 49. TAC. ann. 11, 9 -xi dextras. CLAVD. 24, 7). OV. am. 2, 7, 22 terga. met. 14, 743 frigida nati membra (SEN. Herc. O. 1340). VAL. MAX. 3, 2, 11 cervicem. 5, 3 ext. 3 hostis genua (QVINT. inst. 6, 1, 34 PANEG. 11, 21). SEN. contr. 9, 4 (27), 16 -i volo istas manus optime de me ... meritas (TAC. ann. 6, 50 manum -xus pulsum venarum attigit). SEN. Herc. O. 1829 Herculis cineres tenes; -ere ossa. Phaedr. 1254 -ere artus, quodque de nato est super (VAL. FL. 3, 289). QVINT. decl. 388 p. 434, 7 cadaver tamquam filium. TAC. ann. 1, 40 uterum eius (*uxoris*) et communem filium multo cum fletu -xus *Germanicus.* *i. q. bracchiis, manibus tenere, portare*: SEN. benef. 3, 37, 1 -xus sacra ac penates deos religiosus senex. PLIN. nat. 8, 132 *mures* subrosae -xos fascem herbae. STAT. silv. 3, 5, 64 chelyn. *γ res incorporeas, in imagine*: SEN. epist. 1, 2 omnes horas -ere (conplettare *p*). sic fiet, ut minus ex crastino pendeas, si hodierno manum inieceris. 4, 5 possis aequo animo vitam relinquere, quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multi sic -ntur et tenent. 12, 4 -amur illam (*senectutem*) et amemus. 66, 27 virtus . . . opera sua, quae videt affici et premi, . . . magis -itur ac fovet. 79, 14 *Rutulus* exilium suum -xus est. LVCAN. 9, 111 saevum . . . arte (alte *M V*) -xa dolorem perfruitur lacrimis. PLIN. nat. 35, 74 *Timanthes* pinxit et heroa absolutissimi operis, artem ipsam -xus viros pingendi. TAC. Agr. 46 formam ac figuram animi *Agricolae* magis quam corporis -antur. PLIN. paneg. 95 consensum vestrum -ar et teneam. *per prosopopoeian*: CVRIO pater or. frg. Prisc. gramm. II 385, 1 eum tam invidiosa fortuna -i. LAEV. carm. frg. 15 -xa somno corpora (*cf.* CIC. rep. 6, 10 me . . . artior quam solebat somnus -xus est. VERG. Aen. 2, 253 sopor fessos -itur artus). CIC. Flacc. 5 quem haec communis nostrum omnium patria propter recentem . . . beneficii memoriam -xa teneat. Tim. 15 *mundus* ipse se concordi quadam amicitia -itur. VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 Campana luxuria . . . invictum . . . armis Hannibalem illecebris suis -xa. PANEG. 7, 16 quantus te militum tuorum amor -retur. 12, 45 omnes venia -xa velut quodam materno sinu clausit. PSALT. Rom. 84, 11 iustitia et pax -xae sunt se (κατεφίλησαν, VVLG. osculatae sunt). ZACCH. 1, 7 deum . . . necessitas nulla -itur. GREG. TVR. Mart. 3, 38 fama, quae totum late -xuit orbem. **c** *accedit ablativus*: VERG. Aen. 11, 743 dextra -itur hostem (CVRT. 9, 5, 13 dextera impendentes ramos). OV. met. 1, 555 ramos . . . lacertis. 3. 727 caput digitis. CVRT. 7, 4, 37 manu (7, 11, 15 manibus. LVCAN. 5, 809. SEN. Ag. 542 navem manu. Herc. O. 810 aras . . . manu. STAT. silv. 2, 1, 147 AVSON. 106, 3. HIER. epist. 60, 19, 2 utraque manu). PLIN. nat. 32, 12 polypum hamos appetere bracchiisque -i. SIL. 17, 312 ulnis (STAT. silv. 3, 1, 90). STAT. Ach. 1, 218 natum ipsa sinu -xa per undas an magno Tritone ferat (TAC. hist. 3, 38). TAC. hist. 1, 36 armis. APVL. met. 6, 24 accumbebat summum torum maritus Psychen gremio suo -xus (CLAVD. rapt. Pros. 1, 104). 10, 22 membra duris ungulis. RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 2 p. 169, 10 Engelbr. avis, si reppererit fetum, . . . pansis . . . alis confovet et -itur nidum. *in imagine*: STAT. silv. 3, 5, 30 tu me . . . visceribus -xa tuis sertisque dedisti oscula anhela meis. OPTAT. 3, 10 p. 95, 16 ecclesia catholica omnes filios pacis gremio et sinu suo -itur.

2 *circumnectere, vincire*: VERG. Aen. 8, 260 *Hercules* Cacum . . . corripit in nodum -xus. *accedit ablativus*: MIN. FEL. 38, 2 sertis colla -imur. CLAVD. 1, 1 Sol . . . flammigeris mundum -xus habenis.

B ***de rebus***: *i. q. stringere, cingere, ligare*: PLAVT. Asin. 304 manus manicae -xae sunt. OV. met. 2, 353 -itur inguina cortex. CELS. 8, 7 fascia aut mollis habena . . . utrimque mentum -atur. SEN. epist. 86, 20 *vites* tenent et -xae sunt non suas ulmos (*cf.* PLIN. nat. 14, 10 *vites* populis nubunt, maritasque -xae *eqs.*). COLVM. 5, 6, 25 *torus* mediam vitem -itur. LVCAN. 5, 144 crines . . . in terga solutos candida Phocaica -itur infula lauro. PLIN. nat. 10, 98 quarum (*avium*) digiti non sint accommodati -endis transferendisque ovis. ITALA exod. 28, 22 (Lugd., Aug. quaest. hept. 2, 116) fimbrias -entes (συμπεπλεγμένους, VVLG. sibi invicem cohaerentes). VVLG. II par. 3, 5 catenulas se invicem -entes (Nah. 1, 10 spinae se invicem -untur. *cf.* HIER. in Nah. 1, 10 p. 544). CLAVD. 1, 220 *crinalis arundo* vivida frondet aequaevum -xa caput. CASSIOD. in psalm. 118, 61 cur se ipse peccatorum nexibus dicat esse -xum? *accedit ablativus*: CIC. Cato 52 vitis . . . claviculis suis quasi manibus, quicquid est nacta, -itur. SEN. benef. 3, 29, 5 quod radix tenui fibra -itur. GAIVS inst. 2, 72 *planta* radicibus terram -xa (ARNOB. nat. 5, 12). CASSIOD. in psalm. 118, 61 caro delictorum funibus -xa.

II ***latiore sensu***: **A** ***proprie***: **1** *circumdare*: **a** *cum obiecto solo, praecipue spatium, locum sim.*: CAES. Gall. 7, 72, 2 quoniam tantum esset . . . spatium -xus *Caesar*. 7, 74, 1 pro loci natura XIIII milia passuum -xus. civ. 3, 112, 7 loca maxime necessaria -xus (*v. l.* amplexus) noctu praemunit. BELL. Afr. 14, 1 colles. OV. met. 15, 619 ruris . . . tantum . . ., quantum depresso . . . aratro -i posses ad finem lucis ab ortu. CVRT. 4, 8, 2 quidquid soli est inter paludem ac mare. VVLG. psalm. 47, 13 circumdate Sion et -imini (περιλάβετε) eam. **b** *accedit ablativus*: CIC. Tim. 20 *mundum* caelo . . . -xus est *deus*. CAES. civ. 3, 63, 3 milia passum in circuitu XVII munitione[s] erat -xus *Caesar*. LIV. 39, 51, 6 totius circuitum domus ita custodiis -xi sunt, ut nemo inde elabi posset. VELL. 2, 51, 2 Caesar . . . nihil in mora habuit, quominus . . . obsidione munimentisque eum (*Pompeium*) -retur. MELA 1, 72 *specus* totum se nemoroso laterum orbe -itur. VAL. FL. 5, 230 vellera Martis in umbra . . . Phrixus . . . liquerat ardenti quercum -xa metallo. SIL. 3, 452 *Ararem* gurgitibus -xus . . . immergit pelago *Rhodanus*. 7, 588 gemino -xus proelia cornu. FRONTIN. strat. 1, 5, 2 castris ampliorem locum supra ripam -xus. FLOR. epit. 3, 6, 8 *Pompeius* legatis atque praefectis utraque Ponti et Oceani ora -xus est. PLIN. epist. 3, 9, 9 tot crimina, tot reos uno velut fasce -remur. AVG. civ. 7, 28 quibus *tribus deis* quasi cuncta -xus est *Plato*. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 42 ceteris corporis partibus aqua -xis. *adde*: STAT. Theb. 3, 504 ales . . . liquidoque polum -xa meatu pendeat. *in imagine*: CIC. fin. 3, 175 orator . . . sic illigat sententiam verbis, ut eam numero quodam -atur et astricto et soluto. SEN. suas. 7, 12 iusiurandum bellis sensibus. QVINT. inst. 1, 1, 31 ipsis syllabis verba -i et his sermonem conectere. **c** *accedit* in: OV. trist. 1, 7, 7 effigiem . . . meam fulvo -xus in auro.

2 *includere, circumiectum esse, continere* (in se: *l. 48. 74*); GLOSS. -itur continet, contegit: **a** *c. obiect. solo*: CATO agr. 38, 1 fortax totam fornacem infimam -atur. RHET. Her. 4, 14, 20 complexio est, quae utramque -itur exornationem. CATVLL. 64, 266 vestis . . . pulvinar -xa suo velabat amictu (64, 307). CIC. rep. 6, 17 extumus *orbis vel globus* reliquos omnes -itur (*cf.* SEN. epist. 12, 6 aetas . . . orbes habet circumductos maiores minoribus: est aliquis qui omnes -atur et cingat). leg. 2, 57 iniecta *corpori* gleba . . . multa religiosa iura -itur. nat. deor. 1, 37 omnia cingentem atque -xum ardorem. 1, 120 deos esse dicit . . . ingentes . . . imagines tantasque, ut universum mundum -antur extrinsecus (CLAVD. carm. min. 32, 13 *deus* totum late -itur orbem). 2, 30 *natura* quae res omnes -xa teneat. 2, 38 mundus . . . omnia -xus est (2, 87 SEN. nat. 2, 3, 1 dial. 7, 8, 4). 2, 117 quem (*aethera*) -xa summa pars caeli. Tim. 12 quod . . . omnes animantes -itur. off. 1, 57 cari sunt parentes, cari liberi, . . . sed omnes omnium caritates patria una -xa est (COD. Theod. 10, 10, 25 [*a. 408*] Illyricianos . . . quos patria -itur vel alia quaelibet terra susceperit). epist. 4, 7, 4 cum ita late pateat eius potestas . . ., ut terrarum orbem -xa sit (*cf.* LIV. 44, 1, 12 vires . . . populi Romani . . . terrarum orbem -entes). VERG. Aen. 1, 694 ubi mollis amaracus illum (*Ascanium*) floribus et dulci aspirans -itur umbra. MANIL. 1, 861 aera . . . arida -xum spirantis semina terrae. SEN. nat. 2, 5, 2 ova tantum -untur umoris, quantum ad effectum animalis satis est. 4, 2, 4 urbem tota (*insula*; totam *codd.*) -itur. dial. 6, 18, 1 intraturus es urbem . . . omnia -xam. 8, 4, 2 unum sit hoc quod maria terrasque et mari ac terris inserta -itur. 12, 1, 2 hoc universum quod omnia divina humanaque -itur. MELA 1, 87 *Ionia* ut maiore circuitu, ita plura -itur. 2, 92 *sinus* Sucronensis . . . urbes -xus et alias quidem, sed notissimas Valentiam et Saguntum illam . . . inclutam. LVCAN. 9, 431 quaecumque vagam Syrtim -itur ora. VAL. FL. 5, 109 Assyrios -xa sinus stat opima Sinope. PLIN. nat. 3, 17 -xam eum (*scrobem*) porticum. 3, 66 moenia . . . -xa montes septem. 12, 9 *platanus* muscosos -xa pumices. 15, 111 ipsis *siliquis* dulcibus semenque -xis amarum. 16, 19 *glandiferae arbores glandem* continent hispido calyce per genera plus minusque -ente. 16, 154. 18, 53 *milii* comae granum -xae. 36, 140 geoden (*lapidem*) ex argumento appellant, quoniam terram -xus est. 37, 71 hi (*smaragdi*) sunt fluctuosi ac rerum imagines -xi, papaverum verbi gratia aut avium catulorumque vel pinnarum (*cf.* 37, 118 *iasponyx* nubem -xa). STAT. Theb. 6, 60 tertius assurgens Arabum strue tollitur ordo Eoas -xus opes incanaque glebis tura *eqs.* silv. 1, 1, 1 moles . . . stat Latium -xa forum. 2, 3, 2 stat . . . arbor . . . -xa lacus. PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 13 arborem, quam in pede castrorum fuerat -xa metatio. TERT. adv. Hermog. 31 p. 161, 2 caelum spiritui et aquis incubabat et -batur. PANEG. 5, 11 *Britannia* non circumfusa oceano, sed -xa ipsum oceanum videtur. CARM. epigr. 456, 5 (*Salonis*) aequius is⟨te l⟩apis -ret ossa paterna (1217, 1 [*Latio*] Tellus aevo -ere sancta ossua). HIL. in psalm. 68, 29 terra . . . -xa in sese vel suscepta sinu semina continet. syn. 15 omnem in se divinitatis paternae, qualis et quanta forma est, invisibilis dei filius et imago -itur. PHYSIOGN. 68 ἰσχία carne -xa. CLAVD. 24, 131 aether *urbem*. 28, 288 *Apenninus* populos. DRAC. laud. dei 1, 601 spiritus . . . dei . . . omnia -ens (2, 32 sanctus . . . spiritus). CARM. epigr. 1356 A 2 (*Arausione, saec. V ex.*) Eutropium hic . . . corpore -xum . . . urna tegit. *de loco, spatio*: CIC. rep. 6, 18 terra . . . una sede . . . haeret -xa medium mundi locum. CVRT. 5, 1, 26 operis ambitus CCCLXV stadia -itur (5, 1, 31 arcem . . . ambitu XX stadia -xam. 7, 3, 22 rupes . . . X in circuitu stadia -itur. 7, 11, 2). PLIN. nat. 3, 112 regio Vmbriam -xa agrumque Gallicum citra Ariminum. QVINT. inst. 1, 10, 41 circumcurrens linea, si efficiet orbem . . . amplius spatium -itur, quam si quadratum paribus oris efficiat (MART. CAP. 8, 827. CASSIOD. in psalm. 118, 151 *deus* non spatiis inclusus, sed ipse spatia cuncta implens atque -ens). *de fluviis, aquis*: CIC. leg. 2, 6 Fibrenus . . . tantum -itur, quod satis sit modicae palaestrae, loci. OV. met. 8, 731 -xi terram maris (VAL. FL. 1, 195 *v. infra l. 83*). PLIN. nat. 5, 41 insulas non ita multas -untur haec maria (6, 86). 5, 115 templum Dianae -xi e diversis regionibus duo *amnes* Selenuntes. TAC. Germ. 1 oceanus latos sinus et insularum immensa spatia -xus (AVIEN. orb. terr. 73). *de tempore*: PLIN. nat. 18, 280 quarum (*vergiliarum*) exortu aestas incipiat, occasu hiems, semestri spatio intra se messes vindemiasque et omnium maturitatem -xae (complexit *codd.*, *fort.* -xo). TAC. dial. 16 is . . . annus horum quos nos vocamus annorum duodecim milia . . . -itur (*cf.* AVG. civ. 12, 11). GART. MART. pom. 2, 6 quae sollicitudo non amplius quam unius anni spatio -itur. *in imagine*: QVINT. inst. 9, 4, 18 in Herodoto . . . ipsa dialectus habet eam iucunditatem, ut latentes in se numeros -xa videatur. HIL. in Matth. 14, 7 populi princeps subiectae sibi universitatis nomen causamque -itur. **b** *accedit ablativus*: VERG. Aen. 2, 514 laurus . . . umbra (CIRIS 4) -xa penates. 5, 31 tellus . . . gremio -itur ossa (PLIN. nat. 2, 154 *terra* gremio. *cf.* MELA 1, 10 *Asia* ipsam *Maeotida paludem* gremio ad Tanaim usque -xa). COLVM. 8, 17, 10 moles . . . -antur *piscinam* sinu suo. MELA 3, 73 *sinus* Persicus . . . utrimque rectis lateribus grande ostium quasi cervice -itur. SEN. Phaedr. 1163 quidquid oceanus vagis -xus undis ultimo fluctu tegit. VAL. FL. 1, 195 *Neptunus* terras . . . salo -eris omnes. LVCAN. 4, 79 imperfecto -itur aera gyro arcus. TIBERIAN. carm. 4, 17 qua *specie*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sidera cingis immensus longamque simul -eris aethram, *deus*. PANEG. 2, 3 illa lux divinum verticem claro orbe -ens. CLAVD. 15, 519 partem *fugatorum* litoreo -itur Olbia muro. DRAC. laud. dei 3, 711 spina latus -itur . . . costis. *in imagine*: STAT. silv. 3, 2, 80 ratis . . . tot gracili ligno -xa timores.

3 *coniungere, conectere, colligare; cf.* SERV. auct. Aen. 4, 482 aptum . . . id est constrictum et -xum. GLOSS. συμπλέκω. -itur concinnat. contingit, coniungit. -antur concinnant vel subtiliter conponunt [vel inrident]. a *res corporeas*: CIC. nat. deor. 2, 54 non est . . . aetheris ea natura, ut vi sua stellas -xa contorqueat. LVCR. 2, 154 corpuscula quaeque vaporis . . . -xa meant inter se (5, 922 herbarum genera ac fruges arbustaque. HYG. astr. 3, 21) conque globata. VITR. 10, 2, 11 scapos. LVCAN. 4, 189 aeterno -ens omnia nexu, o . . . salus concordia mundi. GRATT. 417 bitumina . . . pices . . . summam -itur ignis in unam. b *res incorporeas*: ASCON. Mil. p. 43 Cl. cum aliquis in dicenda sententia duas pluresve res -itur . . ., postulatur, ut dividatur. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 158, 10 haec assidue -xa eadem faciunt superfluam locutionem. 2, 12 p. 167, 22 eorum quae -untur (τῶν συμπλεκομένων). herm. sec. 5, 11 p. 368, 2 quod singillatim praedicaveris hoc -xum conexumque proponas. *t. t. artis medicae*: CAEL. AVR. acut. 2, 3, 19 ut -xae duae passiones videantur (2, 13, 89 chron. 2, 7, 97. 4, 3, 21 *al.*). 2, 33, 177 -xa aegritudine aegrotare cordiacos. *in imagine*: ITALA psalm. 49, 19 (Cypr. epist. 45, 2) lingua tua -batur insidias (complectabatur *R*; περιέπλεκε, VVLG. concinnabat dolos). c *homines*: GELL. 12, 8, 6 pari voluntate coniuncti -xique sunt. Ps. QVINT. decl. 1, 5 quamquam duos indicia -xa sint, vos tamen tamquam de singulis cognoveritis.

4 *adiungere, adnectere, assumere*: PLIN. nat. 6, 202 sunt qui ultra eas Fortunatas *insulas* putant esse quasdam alias, quo in numero idem Sebosus, etiam spatia -xus. SVLP. SEV. chron. 2, 7, 5 consequentium saeculorum ordinem revelavit, annorum etiam numerum -xus. *in computatione*: PLIN. nat. 6, 209 in Cyrenaica eius (*Africae*) parte DCCCCX eam fecit Agrippa, deserta eius ad Garamantes . . . -ens. *accedit* ad: CIC. Pis. 75 -i vis amplissimos viros ad tuum et Gabinii scelus. cum: CIC. Planc. 102 quid . . . possum aliud nisi . . . te cum mea salute -i? in *c. accus.*: VERG. Aen. 9, 275 te . . . comitem casus -or in omnes. IVLIAN. dig. 45, 1, 56, 2 qui sibi aut filio suo dari stipulatur, manifeste personam filii in hoc -itur, ut ei recte solvatur. *accedit* dativus: CARM. epigr. 950, 1 (*Pompeis*) liceat collo -xa tenere braciola. VLP. dig. 48, 5, 18 (17), 3 si specialiter, cum quo adulterium fecerit, denuntiationi -xus sit. PAVL. dig. 24, 3, 45 instrumento dotali huiusmodi pactum et stipulationem -xus est. VEN. FORT. carm. 6, 4, 9 cui (*Christo*) tu -xa videris. *reflexive*: FAV. EVL. p. 22 medietas sibi -xa.

5 *comprehendere, capere, arripere, occupare, sibi vindicare, potiri aliqua re*: *res incorporeas*: CIC. Tusc. 2, 11 tum *philosophia* valet multum, cum est idoneam -xa naturam. epist. 10, 12, 5 quam *facultatem* quoniam -xus es, tene (10, 19, 2 *gloriae* maximam facultatem tibi dii . . . dedere, quam -ere obsecro). VELL. 2, 108, 2 imperium vimque regiam (AVR. VICT. Caes. 2, 1 Tiberius . . . imperium -xus est). VAL. MAX. 3, 4, 5 nihil ad se pertinentia civis Romani iura. VVLG. Sirach 4, 13 qui vigilaverint ad illam (*sapientiam*), -entur (-ebuntur *Amiat.*) placorem eius (ἐμπλησθήσονται σωφροσύνης). *res corporeas*: EPICED. Drusi 255 *flamma* -xa est silvas (MANIL. 1, 150 ignis . . . summa . . . -xus . . . culmina caeli. SEN. nat. 6, 32, 5 vasta vis ignium urbes agrosque pari clade -xa. FIRM. err. 15 *ignis* quicquid errantes homines vanis persuasionibus perdidit, rapida flammarum populatione -itur). LAVS Pis. 213 hoc veri -ere pignus amoris (*carmen dicit*). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 *Alexander* totum terrarum orbem aut victoriis aut spe -xus. CVRT. 6, 3, 4 plures provincias -xus sum quam alii urbes ceperunt (*cf.* APVL. met. 3, 11 provinciam totam inclitae vestrae familiae nobilitas -itur). *de locis, i. q. occupare*: COLVM. 1, 4, 8 *agricola* areae pedem tantum -atur . . . quantum. AVG. civ. 19, 1 philosophi . . . quodammodo -rentur et caelum. MART. CAP. 1, 28 Calliope orbem -xa Cyllenium. CARM. epigr. 743, 4 (*Volsiniis*) aeternas sedes meruit -i pi⟨orum⟩. *adde*: OCTAVIA 478 Augustus . . . -xus astra est. *aliquem, i. q. sibi coniungere*: VELL. 2, 127, 3 Seianum Aelium . . . materno genere clarissimas veteresque et insignes honoribus -xum familias (TAC. ann. 15, 48 multas insignesque familias paterna nobilitate -xus. *cf.* AVSON. 163, 4 Arborium . . . -xum multas nobilitate domus). PLIN. epist. 4, 4, 1 Calvisium . . . arta propinquitate -itur; est enim filius sororis. *adde*: TAC. ann. 2, 82 populum Romanum aequo iure -i reddita libertate.

B *translate*: 1 *colere, amare, sequi, favere*: a *aliquem*: CIC. Sest. 146 ego . . . hos in omni fortuna . . . -ar, nec me ab iis . . . ulla fortuna divellet. Rab. Post. 15 alius alios homines et ordines, ego vos (*equites*) semper -xus sum. Phil. 10, 18 *veteranos* vos libertatis adiutores -i debetis (*seq. syn.* sequi). Tusc. 1, 5 oratorem celeriter -xi sumus. Lael. 54 Fortuna . . . eos . . . efficit caecos, quos -xa est. Att. 7, 1, 2 videsne, ut . . . sim utrumque -xus? . . . sed aliquando tamen persuasisti, ut alterum -rer. 16, 15, 3 ut adulescentem (*Caesarem Octavianum*) totamque causam manumque veteranorum -rer. epist. 1, 9, 12 in hac sententia -endus erat mihi Caesar. 2, 6, 4. 2, 15, 4. 3, 11, 3 civitas tales tutores -i debeat. 6, 6, 10 nos quemadmodum est -xus *Caesar*. 10, 12, 1 te victorem -ar. 13, 12, 2 quam liberalissime. 13, 78, 2 peto, ut eum -are, diligas, in tuis habeas. ad Brut. 1, 12, 3. Q. CIC. pet. 29 senatores equitesque Romanos . . . -ere. OV. Pont. 2, 3, 31. 2, 8, 69 *deos*. SEN. epist. 109, 15 amicos. PLIN. epist. 7, 31, 7. 9, 5, 1 honestissimum quemque. APVL. Plat. 2, 27. AVR. VICT. Caes. 20, 23 *uxorem* adeo famose -xus est, ut. HIL. in Matth. 11, 7 proprii insectantur, -untur inimici *Christum*. SVLP. SEV. dial. 1 (2), 5, 9 multum . . . -xus quem spernere ante decreverat. *adde*: CIC. fin. 5, 67 inest in omni virtute cura quaedam . . . alios appetens atque -ens. *accedit ablativus*: CIC. prov. 38 neminem . . . est hic (*sc. consularis*) ordo -xus honoribus et beneficiis (Planc. 82). Pis. 80 me . . . Cn. Pompeius omnibus studiis (Att. 6, 1, 3 omni studio) suis, laboribus, vitae periculis -xus est. Marcell. 10 benevolentia (epist. 6, 14, 1). epist. 7, 5, 3 omni . . . comitate (ad Q. fr. 1, 2, 4). 13, 12, 2 liberalitate. OV. trist. 3, 5, 3 vinclis propioribus. LIV. 7, 40, 3 omnes caritate cives praecipue milites . . . -xus. PLIN. epist. 3, 11, 5 arta familiaritate (4, 15, 1). HIER. epist. 71, 1 statim amore -rer, quem oculis ignorabam (115, 1).

b *aliquid, saepe i. q. studere, operam dare*: CIC. Balb. 63 consilium hominis probavit, fidem est -xus, officia . . . dilexit. Rab. Post. 44 bonitatem . . . non . . . aspernari ac refutare, sed -i . . . et augere debetis. Phil. 5, 44 *Caesar* eam -xus est causam, quae esset senatui . . . gratissima (Att. 16, 15, 3). rep. 1, 52 quas ad res cives instituit et vocat, eas omnes -xus est ipse (Att. 4, 16, 2 rem . . . magnam . . . et gravem et plurimi otii). 2, 10 qui potuit . . . divinius . . . utilitates -i maritimas Romulus? Tusc. 5, 87 honestatem sic -itur, ut omnia quae sine ea sint, longe retro ponenda censeat. div. 1, 3 noster *populus* quam multa genera *divinationis* -xus est. Att. 2, 6, 1 sic . . . sum -xus otium, ut ab eo divelli non queam. epist. 3, 3, 1. ad Q. fr. 1, 2, 4 ego Niciam . . ., ego nugas maximas omni mea comitate -xus sum, Nymphontem etiam Colophonium. NEP. Eum. 2, 3 cogitabat . . ., quod fere omnes in magnis imperiis concupiscunt, omnium partes corripere atque -i. OV. met. 10, 483 preces. Pont. 1, 6, 9 artes. LIV. 34, 58, 3 Romanis ius sit . . . amicitias et tueri, quas habeant, et novas -i (35, 46, 7 utramque -i amicitiam. FRONTO p. 192 N.). SEN. contr. 10, 5 (34), 21 tanti viri gratiam. SEN. clem. 1, 1, 7 spes improbissimas. epist. 95, 36 honesta. 95, 55 fortitudinem. dial. 7, 10, 3 voluptatem. QVINT. decl. 306 p. 199, 24 viduitatem. SCHOL. Cic. Bob. p. 16, 27 Hild. defensionem. VVLG. II Macc. 6, 19 mortem magis quam odibilem vitam -ens (amplectens *Amiat.*; ἀναδεξάμενος). SVLP. SEV. chron. 2, 35, 4 imperator decretum episcopale -itur. *adde i. q. animum intendere*: CIC. ac. 2, 139 Aristippus . . . corpus solum tuetur, Zeno . . . animum solum -itur. QVINT. inst. 6, 2, 9 voluntatem -i quam nomina interpretari maluerunt. *accedit ablativus*: LIV. 42, 13, 4 cernebam Persea . . . alia armis occupantem, alia . . . favore ac benevolentia -entem. HIL. op. hist. frg. 1, 1 magnum consummandae veritatis sacramentum ita triplici humani sensus affectione[m] -itur *Paulus*. *adde*: TAC. dial. 5 qua (*eloquentia*) . . . -i provincias possit (*fere i. q. patrocinari*).

2 *comprehendere, colligere*: a *de hominibus*: α *animo, mente, memoria sim. aliquid comprehendere, considerare, intellegere, percipere*. GLOSS. -itur θεωρεῖ, κατανοεῖ. αα *cum obiecto solo*: CIC. de orat. 1, 64 universam et propriam oratoris vim definire -ique (3, 54). 1, 76 *disciplinas*. 2, 7 ut ea quae existimarem . . . de eloquentia divinitus esse dicta, custodirem litteris, si ullo modo assequi -ique potuissem. 2, 357 ordinem verborum . . . aut sententiarum -atur. 3, 24 quae -i tota nequeunt, haec facilius divulsa . . . contrectant. 3, 75 tantam scientiam vimque doctrinae. 3, 126 quantam rerum varietatem, quantam vim, quantam copiam . . . -xus es. 3, 132 genus universum. 3, 133. Brut. 303 rem -batur memoriter. 322 philosophiam. orat. 61. rep. 2, 2 neque cuncta ingenia collata in unum tantum posse . . . providere, ut omnia -rentur. ac. 2, 114 ista innumerabilia. Tusc. 1, 22 Aristoteles . . . cum quattuor nota illa genera principiorum esset -xus. 1, 66 quod vim . . . cogitationis habeat . . . et -i possit praesentia. off. 2, 19 hominum studia -amur eaque teneamus. OV. Pont. 4, 15, 1 tempora . . . omnia vitae. MANIL. 1, 54 *Babylonii* longa per assiduas -xi (*v. l.* perplexi) saecula curas. VAL. MAX. 3, 4 ext. 1 totius . . . mundi habitum. 4, 1 ext. 1 solidum opus doctrinae. SEN. epist. 75, 9 qui . . . quae erant -enda, didicerunt. 94, 1 summam . . . totius vitae. 99, 10 universum *tempus*. PLIN. nat. 2, 53 menses gentium diesque et horas ac situs locorum et visus populorum -xus *Hipparchus* (*sc. siderum ratione*). QVINT. inst. 11, 2, 36 in iis quae scripsimus -endis multum valent *cogitationes*. 11, 2, 44 vim . . . rerum atque ordinem. TAC. dial. 30 omnem omnium artium varietatem. SPART. Hadr. 20, 11 omnes publicas rationes. IVST. 2, 15, 2 *Athenienses* cum moenia maiora -xi fuissent, suspecti esse Lacedaemoniis coepere. HIER. epist. 2, 1 vellem . . . admirandum consortium, licet isti oculi non mercantur aspicere, tota cum exultatione -i. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 6 agnitionem dei et omnem iustitiam. ββ *accedit ablativus*: CIC. div. in Caec. 39 causam . . . memoria (div. 2, 146 LIV. 39, 47, 1. VAL. MAX. 2, 7, 6 vos . . . memoria ac relatione -or. 5, 4 ext. 3). de orat. 1, 19 animo rei magnitudinem (3, 20 Cato 15. off. 1, 117 animo et cogitatione. epist. 5, 17, 4 OV. trist. 1, 3, 70. CVRT. 10, 1, 17 infinita. SEN. epist. 104, 31 illius imaginem temporis. dial. 8, 4, 1 duas res publicas. PLIN. nat. 7, 7 QVINT. inst. 10, 6, 3. AMBR. exc. Sat. 1, 72 toto te animo ac mente -or). de orat. 1, 86 tantam vim rerum maxi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

marum arte sua. 1,226 *auctorum* praecepta oratoris facultate. 2,357 cogitando (*cf.* orat. 1 cogitatione. 8. Tusc. 1,51 deum ipsum et divinum animum corpore liberatum cogitatione -i possumus. QVINT. inst. 10,7,30 EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. [Corp. XI 5265] 9). Tusc. 1,37 animos ... per se ipsos viventes non poterant mente -i (fin. 2,112 sapientem ... omne caelum totamque ... terram mente -xum. VAL. MAX. 3,8 pr. aliquod ordine ac recte mente. CVRT. 9,2,11 totius orbis imperium mente -xum. SEN. benef. 1,13,2. epist. 65,7 deus ... numeros ... universorum quae agenda sunt, et modos mente -xus est. QVINT. inst. 12,1,25. 12,2,7 AMBR. exc. Sat. 1,14 CLAVD. MAM. anim. p. 95,22 cogitationem ... mente. p. 185,4). LIV. 35,42,12 spe animoque -xum orbis terrarum imperium (SEN. benef. 7,1,7). VELL. 2,66,5 *Cicero* rerum naturae corpus ... animo vidit, ingenio -xus est. QVINT. inst. 11,2,2 ⟨quae⟩ scripseris modo iterata lectione -i. 12,11,22 scientia (TAC. ann. 3,69). HYG. grom. p. 132,20 opinione. APVL. mund. 27 *deus* infatigabili providentia ... maximis intervallis disiuncta -itur. GAIVS inst. 4,53 intentione (*cf.* INST. Iust. 4,6,34 in intentione). CLAVD. MAM. anim. p. 81,10 incorporea mundum capacitate -or. epist. p. 203,5 orbem ... totum multiplicibus ... doctrinis. CASSIOD. inst. div. 25 maria, insulas ... quadrifaria distinctione (in psalm. 1,1). β *oratione, libro, verbis sim. comprehendere, persequi, tractare, explicare*: αα *cum obiecto solo*: CIC. Verr. 5,2 omnia (SEN. contr. 7,7[22],18 suas. 6,11 QVINT. inst. 3,1,21). Caecin. 55 nimium multa. leg. agr. 3,7 caelum et mare praetermisit, cetera -xus est. de orat. 1,190 -ar quod proposui brevi (*cf.* SEN. nat. 5,16,2 si brevius illos [*ventos*] -i mavis, in unam tempestatem ... congregentur. PLIN. nat. 4,75 totius Ponti forma breviter -enda est. QVINT. inst. 7,3,29 breviter ... pro Caecina Cicero initia, causas, effecta ... -xus est. decl. 246 p. 7,6). CIC. Brut. 313 nonnulla etiam quae ... videntur minus necessaria. orat. 37. part. 29 si -are in (a *E*) principio genus naturamque causae. leg. 1,8. 28. fin. 2,118 ne plura -ar. 4,21 scientissime. epist. 10,28,2 totam rem publicam sum -xus. LIV. 34,32,14 nolo pluribus, summam rem -ar (QVINT. inst. 2,21,21 Hermagoras ... dicendo materiam *rhetorices* esse in causa et in quaestionibus omnes res subiectas erat -xus). VAL. MAX. 1 praef. nec mihi cuncta -endi cupido incessit. 9,3 ext. pr. excellentissima quaeque. SEN. contr. 9,5(28),8 quaestiones aliter posuit et plus -xus est. SEN. epist. 94,15 omnes species. 106,2 moralem philosophiam ... -i et omnes ad eam pertinentes quaestiones explicare. PLIN. nat. 30,137 vix est serio -i quaedam, non omittenda tamen, quia sunt prodita. 32,142 ea (*genera animalium*) nominatim (*cf.* CALL. dig. 6,6,6,1) -i. QVINT. inst. 5,13,13 nunc singula ostendamus, nunc universa -amur. 6,3,102 quae de usu ipso et modo iocandi -xus sum. 11,1,66 semel plura. decl. 331 p. 301,5 nulla tanta providentia potuit esse eorum qui leges componebant, ut species criminum -rentur ... fecerunt ergo, ut rerum genera -rentur. FRONTIN. aq. 17 non alienum mihi visum est longitudines quoque rivorum cuiusque ductus etiam per species operum -i. APVL. mund. praef. SCAEV. dig. 33,8,26 rationibus breviariis in aere alieno et sortem et usuras inter ceteros creditores -xus sit. VLP. dig. 2,1,7,1 utrumque sexum praetor -xus est (4,2,9,1. 12,1,1,1). 16,3,1,40 si quis argentum vel aurum depositum petat, utrum speciem an et pondus -i debeat? *eqs.* 47,2,19,3 signati argenti numerum. PAVL. dig. 45,1,73 pr. qui Carthagini dari stipulatur ..., tacite tempus -itur, quo perveniri Carthaginem potest. FORTVN. rhet. 2,14 p. 109,27 materiam. CLAVD. 21,138 singula. AVG. civ. 9,8 homines ... describendo. PS. AVG. quaest. test. I 102,12 p. 209,10. *adde*: COD. Iust. 8,44(45),13 (*a. 239*) ea (*pignora*) de quibus -eris. *t. t. artis rhetoricae, i. q. colligere, concludere* (*in fine orationis*): RHET. Her. 2,29,46 complexio vitiosa est, quae non quod quique primum dictum sit, primum (*om. M*) -itur. CIC. inv. 1,73 ita -emur, ut in unum conducamus propositionem. 1,74 in longis argumentationibus ex conductionibus aut ex contrario -i oportet. ββ *accedit ablativus*: CIC. Verr. 3,125 hoc uno -or omnia (*seq. accus. c. inf.*). 5,57 omnia istius facta ... oratione (p. red. in sen. 1 genus orationis, quo quisquam possit vestra ... promerita non dicam -i orando, sed percensere numerando. p. red. ad Quir. 6 *magnitudinem beneficii* -i oratione non possum. de orat. 3,228 *laudes*. CVRT. 4,16,10 PLIN. paneg. 75). Planc. 36 in qua *causa* tu nomine legis Liciniae, quae est de sodaliciis, omnis ambitus leges -xus es (QVINT. inst. 5,10,1 hōc *argumentorum* ... nomine -imur omnia quae Graeci ἐνθυμήματα ... vocant. decl. 317 p. 248,17 summa nominis. AVG. bon. viduit. 2,3). de orat. 2,150 uno verbo (fin. 5,58 quae uno verbo -xi omnia honesta dicimus. SPART. Carac. 11,5). part. 125 quaeque ... -retur [in] iudiciis corruptis (*i. verbis, quae sunt iudicia corrupta*), ea verbo uno praevaricationis comprehendisse dicit. fin. 1,15 -itur verbis, quod vult (OV. trist. 1,5,55 omnia. VAL. MAX. 5,6 pr. QVINT. inst. 3,6,13 sententiam. decl. 264 p. 80,11 *formam, ad quam viveremus* illi auctores legum verbis -xi sunt). fin. 5,26 una comprehensione omnia. Brut. 14 quo (*libro*) ... omnem rerum memoriam breviter ... -xus est (COLVM. 1,1,14 totum corpus disciplinae quinque libris. QVINT. inst. 1,6,36. 3,1,14). Phil. 3,44 omnia mea sententia -ar (RVT. LVP. 2,3). epist. 6,6,1 gratulationem quam confirmationem animi tui -i litteris maluissem (PAVL. frg. Vat. 245). Att. 4,3,3 ut totam nostram causam areae, incendiorum, periculi mei iudicio -retur. POMPON. dig. 22,2,2 Labeo ait ... id ipsum testatione -i debere, ut pro petitione id cederet. SEN. epist. 88,40 quo *opere* bellum Troianum -xus est *Homerus*. 109,17 quas *res* moralis philosophiae voluminibus -imur (SVET. Aug. 101. AVG. civ. 7,1 volumine ... ultimo. CASSIOD. inst. div. 5 totum librum ... uno volumine sub brevitate -xus [*syn.* comprehendere]). SIL. 13,788 carmine -xus terram, mare, sidera (QVINT. inst. 3,1,4 praecepta philosophiae carmine. RVT. NAM. 1,419). FRONTIN. strat. 1 praef. neque ignoro neque infitior ... rerum gestarum scriptores indagine operis sui hanc quoque partem esse -xos. PLIN. epist. 10,47,2 libello (VLP. dig. 5,3,20,6. INSCR. Röm. Mitteil. 13 [1898] p. 232 [*Phrygia, saec. III med.*]). QVINT. inst. 2,4,38 nos iustum, pium, religiosum ... honesto -imur. 3,11,2 in iudiciali ... materia dupliciter accipienda est *quaestio*: altero modo, quo ... etiam minores omnes -imur. 3,11,20 hōc (*statum et continens et iudicationem esse*) mihi videntur utramque causam -xi *eqs.* 7,4,16 utrumque (πηλικότητα *et* ποσότητα) una appellatione -imur. 8,3,82 plura paucis. APVL. Plat. 2,7 hanc ille heros (*Plato*) modo iustitiam nominat, nunc universae virtutis nuncupatione -itur. GAIVS inst. 4,166^{a} iudex ... illud ... requirit ⟨quod⟩ praetor edicto -xus est. VLP. dig. 4,6,21,1 *praetor* adiecit clausulam, qua omnes ... -xus est. 33,9,3 pr. qui penum legat, quid legato -atur, videamus. 43,24,5,1 diem et horam denuntiatione. PANEG. 6,1 sermone (HIER. epist. 53,8,3). DON. Ter. Eun. 178 'verbo' -itur completae sententiae pronuntiationem. SCHOL. Cic. Bob. p. 104,20 Hild. -batur ... hoc iudicio plurimos senatores. AVG. civ. 18,25 *septem sapientes* morum nonnulla praecepta sententiarum brevitate -xi sunt (CASSIOD. inst. div. 22 haereses ... compendiosa brevitate. in psalm. 4,6). CASSIOD. inst. div. 7 de concordia euangelistarum quattuor libros subtilissima ... disputatione -xus est. in psalm. praef. uno codice tam diffusa -ens. γγ *accedit* in *c. abl.*: CIC. de orat. 1,22 in his libris (VLP. dig. 2,13,1,1 in libello. RVFIN. hist. 5,7,1). epist. 5,12,6 a continentibus tuis scriptis, in quibus perpetuam rerum gestarum historiam -eris. QVINT. inst. 5,10,31 neque enim -i omnia vel hac in parte vel in ceteris possumus. RVFIN. hist. 2,17,1 in qua *scriptura* evidentissime omnia ecclesiae instituta -itur (περιέχει). CASSIOD. compl. in act. prol. p. 1381^{A} in septuaginta ... capitibus. inst. div. 24 ut in summa quae sunt dicenda -ar. VEN. FORT. carm. 11,1,1 multa in symbolo paucis verbis -xa sunt. δδ *accedit enuntiatum*: ut: VELL. 2,121,1 cum ... senatus ..., ut aequum ei (*Tiberio*) ius in omnibus provinciis ... esset ..., decreto -xus esset. TRAIAN. Plin. epist. 10,22 mihi scripsit Gavius Bassus non sufficere sibi eum militum numerum qui ut daretur illi mandatis meis -xus sum. COD. Iust. 6,36,8,1^{a} (*a. 424*) nisi id ille -xus sit, ut vim etiam codicillorum scriptura debeat obtinere. *quaest. indir.*: VAL. MAX. 8,7 ext. 14 Solon quanta industria flagraverit, ... versibus -xus est. 9,9 pr. qui *error* quam late in pectoribus hominum vagetur, si -i coner. FRONTIN. aq. 99 Augustus quoque edicto -xus est, quo iure uterentur qui ex commentariis Agrippae aquas haberent. PLIN. epist. 10,81,5 Eumolpus respondit -urum se libello quae rei publicae peteret (S. C. Iuvent. dig. 5,3,20,6 libello -xus ... quae fieri placeat). *acc. c. inf.* (*v. p. 2087, 63*): QVINT. inst. 3,6,68 in ... illis sermonibus ... hoc ... -xus, vix in ulla controversia translationis statum posse reperiri. COD. Iust. 6,36,8,1 (*a. 424*) si testator faciens testamentum in eodem pro codicillis etiam id valere -xus sit. SCHOL. Cic. Bob. p. 125,6 Hild. mire -xus est causam duorum ... per omnia simillimam fuisse.

γ *pictura*: VAL. MAX. 8,11 ext. 5 *Euphranor* Neptuni imaginem ... excellentissimis maiestatis coloribus -xus est. PLIN. nat. 35,99 pinxit proelium cum Persis, centum homines tabula ea -xus.

b *de rebus: continere, spectare, pertinere ad aliquid sive aliquem*: α *subiecta varia*: CIC. S. Rosc. 37 quo uno maleficio scelera omnia -xa videantur. Marcell. 25 omnium salutem civium cunctamque rem publicam res tuae gestae -xae sunt. de orat. 1,189 genus id est, quod ... plures -itur partes (AVG. de mend. 5,6 quo genere -itur omne mendacium. *cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 3,5 p. 213,17). top. 28 divisionum ... definitio (MAR. VICTORIN. defin. p. 45,35 AVG. civ. 9,8) formas omnes -itur, quae sub eo genere sunt. fin. 3,17 *rerum cognitiones* habeant quiddam in se quasi -xum et continens veritatem. 3,25 sapientia ... et animi magnitudinem -itur et iustitiam. 3,50 virtus stabilitatem ... constantiam totius vitae -atur. Tusc. 3,17 tres virtutes ... frugalitas -xa est. 3,37 *virtus* omnia sua -xa nihil quaerat aliunde (AVG. civ. 4,21 omnia ... agenda -itur virtus). nat. deor. 2,47 figura (*sc.* σφαῖρα) quae ... omnes alias figuras -xa continet. MANIL. 2,854 *quarta pars zodiaci* seros ... -itur annos labentemque diem vitae tremulamque senectam. 3,70 quicumque ... casus humana in vita poterant contingere sorte, -xa est *natura* (SEN. epist. 58,15 haec ... quae non sunt, rerum natura -itur). SEN. nat. 2,47 quorum (*perpetuorum*) significatio ... contextum rerum per omnem deinceps aetatem futurarum -itur. epist. 58,9 vinculum quod illa (*hominem et equum et canem*) -atur et sub se habeat. hoc quid est? animal. 83,11 illa interrogatio -itur eum, qui est ebrius. PLIN. nat. 2,67 subtilitas immensa et omnes ... -xa causas (2,104). 4,14 *Eliorum* delubrum Olympii Iovis, ludorum claritate fastos Graeciae -xum. 30,1 *ars Magica* sola artium tres alias imperiosissimas humanae mentis -xa. QVINT. inst. 2,15,13 qui finis (*sc. Aristotelis definitio rhetorices*) ... illud vitium ... habet ..., quod nihil nisi inven-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tionem -itur (2, 15, 16. *cf.* 2, 15, 34 finitio rhetoricen esse bene dicendi scientiam ... et orationis virtutes ... -itur et ... mores oratoris). 2, 21, 9 sculptura etiam lignum, ebur, marmor ... praeter ea quae supra dixi -itur. 6, 3, 104 cui (*urbanitati*) si brevitatis exceptionem detraxeris, omnes orationis virtutes -xa sit. 12, 2, 20 pars ... naturalis ... illam ... moralem ... totam -itur. decl. 338 p. 331, 17 scholastica controversia -itur quidquid in foro fieri potest. Vlp. dig. 38, 8, 1, 3 haec ... bonorum possessio ... cognatorum gradus sex -itur et ex septimo duas personas. 44, 4, 4, 33 exceptio doli personam -itur eius, qui dolo fecit. Pavl. dig. 38, 10, 10, 14 proavia ... quattuor personas -itur. Porph. Hor. ars 252 tanta brevitas est pedum *versus*, ut iuncturae binos -antur pedes. Hil. in Matth. 15, 1 (2) diversa curationum genera diversos causarum -untur effectus. 17, 12 staterem quattuor denarios -entem. 21, 10 res ... sub praesentium gestorum effectibus ingens futurorum -batur arcanum. 24, 6 aurum, argentum, aes ... propriam significantiam pro natura uniuscuiusque metalli -untur. myst. p. 9, 23 gestorum fides speciem -itur futurorum. Fav. Evl. p. 3 *numerus* -itur universa, ut in eo divina etiam numerentur (*cf.* Mart. Cap. 7, 738 ex tribus et quattuor septem fiunt, qui numerus formam lunae -itur). p. 4 quattuor ... duo media pro sui qualitate -itur. p. 11 summas descriptionis climax -itur ... septem. Boeth. herm. pr. 1, 3 p. 61, 2 'curret' vel 'currebat' non verbum est, sed casus verbi. differt autem a verbo, quod hoc quidem praesens consignificat tempus, illa vero quod -itur (*cf.* herm. sec. 1, 3 p. 70, 21 quod -itur ... *Graeca oratio* habet ... τὰ δὲ τὸν πέριξ). 2, 10 p. 128, 10 constat omnem vim simplicis propositionis verba -i. in Porph. comm. 1, 20 p. 60, 11 substantia animata ..., sicut ipsum animal, non solum hominem -itur, sed etiam equum vel bovem. 2, 25 p. 124, 19 si quis ... sit glaucus vel crispus ..., haec omnia accidentia ille unus cui accesserunt -itur et continet.

accedit ablativus: Cic. part. 77 haec (*fortitudinem et patientiam*) uno genere -itur magnitudo animi. Fav. Evl. p. 2 numerus ... cuncta quae sunt, vi sua -itur. p. 7 septimus ... numerus ... in initio duo, et tres medio, et duo fine -xus est. *accedit* in *c. abl.*: Fortvn. rhet. 1, 28 p. 101, 27 *controversia complexiva* duos in se vel plures -itur status (Hil. in Matth. 4, 14 virtus et potestas verborum caelestium grandia in se momenta -xa sunt). *β animus, memoria, ratio sim., saepe i. q. percipere*: Cic. de orat. 3, 55 haec vis (*eloquentia*), quae scientiam -xa rerum sensa mentis et consilia sic verbis explicat, ut. fin. 2, 45 quae (*ratio*) ... omnem -atur vitae consequentis statum. Sen. contr. 1 praef. 3 nec ad -enda (*v. l.* -endum) tantum quae vellem velox mihi erat memoria, sed etiam ad continenda *eqs.* (Sen. benef. 6, 33, 4 istos ... libros quos vix nomenclatorum -itur aut memoria aut manus. Qvint. inst. 2, 7, 3. 8 praef. 6). Sen. benef. 7, 1, 7 animus ... avida spe infinita -itur (epist. 33, 7 -i illas [*chrias*] puerilis animus potest, qui plus adhuc non capit). Qvint. inst. 10, 6, 1 haec (*cogitatio*) paucis admodum horis magnas etiam causas -itur. Tac. Agr. 10 Britannia, insularum quas Romana notitia -itur maxima. Plin. paneg. 94 simplex cunctaque ista -xum ⟨unum⟩ omnium votum est. Hil. trin. 1, 34 ad aeternae nativitatis -endam intellegentiam humana mens communis sensus opinione deficitur. Tract. in Luc. 1, 1 *virtus* aspectu non tenetur et mente -itur (Avson. 153, 5 cuius formamque modumque nec mens -i poterit).

γ oratio, liber, verbum sim.: Cic. fin. 5, 8 satisne *oratio* videatur Antiochi -xa esse sententiam (Tert. orat. 1 *oratio* propria ... orationis officia -xa sit, [vel] venerationem dei aut hominis petitionem *eqs.* Vlp. dig. 24, 1, 32, 16 oratio ... virum et uxorem -itur). div. 2, 2 quintus *liber* eum locum -xus est (epist. 1, 9, 23 *libri de oratore* omnem antiquorum ... rationem oratoriam -untur. Avg. civ. 20, 8 totum ... tempus ... liber iste -itur). Liv. 32, 34, 12 decreta ... omnes divinos humanosque honores -xa. Sen. contr. 9, 3 (26), 8 nulla ... vis est; arma lex et vincula et ultimum periculum -itur (Qvint. inst. 7, 1, 48 si lex erat, omnes -itur. decl. 302 p. 191, 5 *lex* non ludum, nec arenam nec armorum [in]scientiam -xa est, sed gladium. 323 p. 271, 32. Marcian. dig. 48, 9, 3 lege Pompeia ... eos ... -i). Plin. nat. 30, 7 fabulam -xam ambages feminarum. Qvint. inst. 6, 3, 44 quorum (*dialogorum*) cum ... tertius ... in Tiburti sermonem habitum -retur. 8, 3, 69 licet ... haec omnia ... -atur eversio (*sc. vocabulum eversio*). 9, 1, 6 περίφρασις etiamsi frequenter et id ipsum, in cuius locum assumitur, nomen -i solet, utitur tamen pluribus pro uno. decl. 270 p. 103, 20 finitionem, quem pars diversa *legis* -itur. Tac. ann. 2, 60 manebant structis molibus literae Aegyptiae priorem opulentiam -xae. Plin. epist. 3, 9, 27 epistulam ... quae tot dies, tot cognitiones, tot denique reos causasque -xa sit. Ivlian. dig. 40, 4, 18, 4 haec condicio 'cum moriar, liber esto' vitae tempus -itur. Scaev. dig. 45, 1, 133 vis vel saepius facta -itur *stipulatione*. Papin. dig. 50, 16, 218 verbum 'facere' omnem omnino faciendi causam -itur dandi ... ambulandi (Vlp. dig. 50, 16, 1 verbum 'siquis' tam masculos quam feminas -itur. 50, 16, 178 pr. Pavl. dig. 36, 1, 83 [81]). Vlp. dig. 4, 4, 11, 1 sententia constitutionis divi Marci ... hunc ... non -atur. 6, 1, 9 eam solam possessionem putaverunt hanc actionem -i quae locum habet in interdicto uti possidetis vel utrubi. 25, 3, 1 pr. senatus consultum ... duas species -itur. 39, 1, 1, 12 hoc ... edictum non omnia opera -itur. 49, 1, 3, 1 nomina libellis sint -xa (plexa *F*). Hil. in Matth. 23, 6 praecepta legis, eorum quae gesturus ipse erat, formam -bantur (*praecedit* quod lex continebat). *ibid.* quae responsio omnem in se veritatis est -xa doctrinam. myst. p. 14, 14 benedictionis exordium non res praesentes, sed futuras ... -itur. psalm. instr. 22 inscriptiones, quae ... tempora aut dies aut aliud aliquid -xae sunt (*praecedit* significant). Schol. Cic. Bob. p. 54, 16 Hild. peroratio magnitudinem beneficiorum ... -xa. Hier. monogr. p. 197, 20 nomen quod eiusdem numeri -itur summam. Avg. civ. 13, 12 quidquid mortis est ..., comminatio illa -xa est. Corp. XIV 3342, 5 sic⟨ut i⟩n titulis ... scriptura -itur. *accedit ablat.*: Pompon. dig. 40, 7, 29, 1 lex XII tabularum emptionis verbo omnem alienationem -xa videatur (Vlp. dig. 9, 2, 27, 17). *sequitur enuntiatum*: Qvint. decl. 264 p. 80, 14 lex illa -xa est: ne *eqs.* 271 p. 111, 15 id ipsum lex -a est, ne *eqs.*

3 *definire, circumscribere*: Cic. nat. deor. 2, 147 singulas res definimus circumscriptemque -imur. Val. Max. 7, 1, 2 verum ... beatae vitae finem Apollo ... oraculi sagacitate -xus est. 9, 10 pr. quos (*ultionis aculeos*) latius -i non attinet. Sen. epist. 75, 10 quidam hoc proficientium genus ... ita -untur, ut illos dicant *eqs.* Qvint. inst. 3, 8, 4 ne qualitatis quidem statu ... -i eas (*causas deliberativas*) satis est. Hyg. grom. p. 132, 20 quaerendum ... numquid in universa regione magis opinione quam mensura modum -i soliti sint. p. 132, 22 modum cautione.

syn.: comprehendere, continere. *opp.*: insectari (Hil. in Matth. 11, 7), praetermittere (Cic. leg. agr. 3, 7), pugnare (Qvint. inst. 7, 10, 17), spernere (Svlp. Sev. dial. 1 [2], 5, 9).

adv. **complexim:** *i. q. coniunctim, sine discrimine*: Hesych. in lev. 3, 6—17 p. 816[D] oves genus quodammodo esse agnorum et haedorum -m vetus testamentum aestimavit.

deriv.: complectibilis, complectivus. complexibilis, complexivus. complexio, complexus. complexare (-ari). *Jachmann.*

complēmentum, -ī *n. a* complere. 1 *i. quod complet, explet.* Gloss. II 442, 58 συμπλήρωμα: Cic. orat. 230 inculcata reperias inania quaedam verba quasi -a numerorum. Tac. ann. 3, 38 *maiestatis crimen* tum omnium accusationum -um erat (Cod. Theod. 9, 24, 3 [*a. 374*] *quinquennio* sine metu interpellationis et -o accusationis exacto). Firm. math. 4, 1, 5 humanum corpus ... crescentis lunae -is sollemnibus inundatur. 6, 33, 1 ad -um huius libri illud addetur, ut *eqs.* Veg. mil. 4 praef. ad -um ... operis ... suscepti rationes ... in ordinem digeram. Avg. serm. ed. Mai 99, 1 diem pentecosten ... paschae mysticum -um ... celebramus. Mart. Cap. 2, 117 voci virginum -i spatio ratum fecere silentium. Ps. Orig. tract. 11 p. 118, 8 (p. 125, 12) euangelium -um est legis. Apring. in apoc. 1, 8 ω ... est -um graeci alfabeti. Mvtian. Chrysost. hom. 34 p. 452 habetis quidem virtutem, indigetis autem -o. 2 *i. q. actus complendi, operandi*: Apring. in apoc. 1, 8 et initium sapientiae et -um ... esse dominum. 21, 17 *Christus* est -um veritatis et iustitiae. Isid. in gen. 6, 28 -um mandatorum (*opp.* transgressio). orig. 6, 19, 74 *reconciliatio* post -um paenitentiae adhibetur. *cf.* Gloss. satisdatio.

complēminālis, -e *cf. c.* complementum, complere. *i. qui complet vel plenum reddit* (*numerum*): Chiron 776 *nascuntur* omnes dentes -es annis duobus et mensibus septem.

***compleo,** -plēvī, -plētum, -plēre [*cf. c.* de-, ex-, im-, op-, re-, supplere, plentur, plenus, *ubi plura. Th.*]. Pomp. gramm. V 234, 16 est compositum quod non potest fieri simplex ut -o; nemo potest dicere pleo (240, 33). Gramm. suppl. p. 49, 20 *inter verba coniugationis secundae.* *formae: legitur* com-: Carm. epigr. 965, 11 (*a. 10 p. Chr.*). 997, 3 (*aev. Tiberii*). 1071, 1 (*saec. I*). Inscr. Notiz. degli scavi 1904 p. 437 Decret. decur. Tergest. (Corp. V 532) 2, 8. Papyr. Wessely p. 9 n. 14, 5 (*saec. IV*) *et saepius in titulis.* con-: *passim in codd. et titulis, velut* Corp. III 14194, 43 (*a. 100—101*). 3485. 7584. VIII 7017. 7034. X 477, 17. Papyr. Genav. Rev. Phil. 20 (1896) 47 (*saec. IV*). Not. Tir. 29, 46 -et. *leguntur formae contractae: semper* -plesti(s) (Hor. Amm. Vvlg. Ven. Fort.), *nusquam* -visti(s); *item* plesse(n)t (Cic. Nep. Liv. Sen. phil.), *non* -visse(n)t; *plerumque* -plesse (Cic. Lvcr. Sen. phil. *al.*), *at* -visse: Avg. c. Pelag. 1, 20, 38; -plerunt (*poet.*), -plera(n)t, -plero, -it (Naev. Plavt. *al.*) *sim., at saepius* -verunt, -vera(n)t, -verit *sim.* *imperat.* -pleto: Cato agr. 77 *et saepius.* *inf. praes. pass.* -plerier: Anth. 21, 124. Gloss. πληρῶ. συμπληρῶ. γεμίζω. *legitur inde a* Naevio Ennio Plavto. [*it.* compiere, *francog. vet.* complir. *M.-L.*]

I *proprie i. q. plenum reddere, implere, explere; onerare, cumulare*: A *rebus corporeis completur aliquid*: 1 *generatim*: **a** *c. obiecto solo*: Plavt. Mil. 854 ea *aula vinaria* saepe deciens -batur. Poen. 1179 aras tus (*v. p. 2092, 84*). Cic. Verr. 6, 142 sanguis os oculosque. Lvcr. 1, 389 totum -eri spatium (*sc. aëre. sim.*: 4, 350 *aer* cuncta foramina -et). 1, 522 corpora certa essent, quae loca -rent quaecumque tenerent. 6, 197 *speluncas* venti. Caes. Gall. 3, 5, 1 fossas (3, 25, 1. 5, 40, 3 *saepius.* Bell. Hisp. 16, 2 crates ad fossas -endas. Liv. 6, 10, 4. 7, 37, 9 Sen. benef. 6, 25, 4 Tac. hist. 2, 25). Gall. 4, 29, 2 longas naves ... aestus -bat. Verg. georg. 2, 391 -entur vallesque cavae saltusque. 4, 250 -buntque foros *apes* (*cf.* Colvm. 9, 13, 11 favis -endis). Aen. 9, 380 silvam densi -lerant undique sentes. Aetna 12 horrea messes. Ov. met. 11, 209 *Neptunus* in ... freti formam terras -vit (*sc. aqua*). 12, 616 restat *de Achille* ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parvam quod non bene -eat urnam (SEN. Herc. O. 1763 vix totam Hercules -vit urnam). 13, 182 Aulida . . . -lerunt mille carinae. LIV. 30, 34, 9 strages hominum armorumque locum . . . -erat. CELS. 4, 1 orbes *tenuioris intestini* . . . superiores . . . partes magis -ent. 8, 6 lana . . . quod est inter hanc (*aurem*) et caput -eat. PHAEDR. app. 5, 11 pertusa . . . dolia. SEN. Herc. f. 154 laxos aura -ente sinus *carbasi* (*cf. in imag.* HIER. epist. 82, 1 vela crebrior exhortationis tuae aura -vit). nat. 3, 27, 11 quicquid submissius erat, id unda -vit. dial. 4, 5, 4 si flumen aliquod lacumque -esset (*sc. sanguine*). 5, 40, 3 iussit -eri . . . piscinam. COLVM. 10, 49 terra bibat fontes et hiantia -eat ora. PLIN. nat. 17, 83 cum manum -eat *arbor*. 18, 316 intervallum. 22, 38 *urticae* foliis . . . strumas discuti vel . . . -eri (28, 50 ea strigmenta molliunt, calfaciunt, discutiunt, -ent. *cf.* 36, 125 marmora . . . crescere, . . . -eri sponte illa montium ulcera). SIL. 2, 127 educti spatium nervi -ente sagitta. CORP. III 14195, 43 (*a. 100 vel 101*) viam . . . exci<sis c>ollibus, -etis <val>libus instituit. FRONTO p. 196, 9 N. *poculum* si plenum sit, magis -eri frustra postules. APVL. mund. 24 quae ad -endum mundum nata factaque sunt. IVVENC. 4, 566 Christi faciem sputa improba. QVEROL. p. 17, 14 *cothurnos* laceros . . . pulvis. SVLP. SEV. dial. 3, 3, 2 ita . . . vascula -ere, ut pars summa . . . libera relinqueretur (*ibid.* repletum). *nota*: SER. SAMM. 816 ambustaeve *lanae* cinis -bit vulneris ora. CORP. XIII 10021, 172 ad veteres cicatrices compl(endas). PLIN. med. 1, 4 *alopecia* celerrime -entur (*i. capillum recipiunt*) pellium viperinarum cinere sparso. *adde de animalibus*: VARRO rust. 3, 16, 15 parum *apes* sunt quae -eant alvearia. LIV. 30, 10 agrum locustarum vis ingens . . . -vit. STAT. Theb. 5, 550 accubat hostis (*i. serpens*) collectus gyro, spatiosaque iugera -et.

b *indicatur res qua completur aliquid: genetivo*: LVCR. 5, 1162 ararum -verit urbes. MANIL. 5, 679 Bacchi (*i. vini*) dolia -et. APVL. met. 9, 3 aquae recentis -etam pelvem. IVVENC. 3, 253 sportas . . . -etas reliquiarum. *ablativo*: ENN. scaen. 68 navibus -bit manus litora. PLAVT. Amph. 251 telis -bantur corpora. VARRO Men. 200 venarum sanguine rivos -ret. CIC. Verr. 5, 77 *simulacrum* coronis et floribus. leg. agr. 1, 17 Italiam vestris coloniis (2, 34). Sest. 77 corporibus civium Tiberim -eri, cloacas refarciri. LVCR. 6, 600 *terra* hiatum . . . suis confusa velit -ere ruinis (*cf.* VAL. MAX. 5, 6, 2). CAES. Gall. 3, 18, 8 quibus *sarmentis* fossas Romanorum -eant (7, 72, 3 aqua. civ. 3, 63, 6 fossaeque aggere -bantur. VERG. Aen. 9, 564 fossas aggere). Gall. 4, 28, 3 *naves* fluctibus -rentur. 7, 46, 3 superiorem partem collis . . . densissimis castris. civ. 3, 101, 2 naves taeda et pice. HIRT. Gall. 8, 42, 1 cupas sebo, pice, scandulis. NEP. Hann. 9, 3 amphoras . . . plumbo. *ibid.* statuas aeneas . . . sua pecunia -et. TIB. 2, 1, 50 -eat ut dulci sedula *apis* melle favos. LIV. 7, 24, 5 -ete eadem strage campos, qua montes replestis (PANEG. 7, 6 campos hostium strage). 25, 12, 6 sanguine campos. 25, 24, 9 omnia circa Epipolas armis -eta. 30, 28, 5 Italiam . . . monumentis ingentium rerum. 35, 44, 5 oram maritimam classibus -urum (SEN. nat. 3 pr. 10 classibus maria). 38, 7, 11 tenui pluma -etum dolium. VITR. 5, 9, 7 loca carbonibus. 5, 12, 3 structurā spatium. 5, 12, 5 structura ex caementis calce et harena. 5, 12, 6 qui locus erit inter murum ruderatione sive structura -eatur. VAL. MAX. 2 ext. 6 locum cinere. SEN. dial. 4, 10, 6 spineta sentesque non . . . fruge -eri (*cf.* PRISC. periheg. 922 variis rami -entur fructibus). COLVM. 3, 16, 1 ingesta humo scrobis -etur (5, 5, 4 totus scrobis terra). 8, 8, 9 *columbae* pretiis eorum *pullorum* domini -ent arcam. 10, 431 multo -eta Falerno *dolia*. 12, 44, 3 dolium alternis furfuribus et uvis. LVCAN. 3, 67 messibus . . . horrea. 4, 630 calido -entur sanguine venae. 6, 465 *magae* omnia -ent imbribus. SIL. 9, 601 -eri sulphure muros. 10, 207 sanguine vultus (*cf.* HIER. epist. 39, 1, 4 lacrimis ora -entur). QVINT. inst. 1, 2, 28 vascula oris . . . *umoribus* sensim influentibus vel etiam instillatis -entur. TAC. hist. 3, 52 Padum et mare commeatibus. SVET. Aug. 30 alveum Tiberis -etum olim ruderibus. GELL. 16, 3, 3 cibo -entur *stomachi vacua*. APVL. met. 5, 20 lucernam . . . oleo. 11, 16 muneribus largis et devotionibus faustis -eta navis. NEMES. ecl. 2, 5 gremium . . . acantho. ARNOB. nat. 5, 1 pocula . . . vino . . . mulsoque. PANEG. 9, 20 *Sulla* multis capitibus rostra -vit. AVSON. 455, 2 scrobem -et sanguine victimarum. QVEROL. p. 38, 12 lagoena vetere castrata suco -etur novo. SCHOL. Hor. epist. 1, 14, 19 deserta et -eta sentibus sic (*tesqua*) nominarunt. SVLP. SEV. Mart. 24, 8 *diabolus* cellulam . . . foetore -vit. *de animalibus*: MANIL. 2, 237 partu -entes aequora pisces. AVG. civ. 10, 8 volatilibus castra -eta. *i. q. exornare aliquem aliqua re*: CAES. civ. 2, 25, 7 quae res omnium rerum copia -vit exercitum. TAC. hist. 3, 32 coloniam maiore opum specie -bat. *fort. add.*: PLIN. epist. 4, 3, 3 (*in imag.*) quae scribis -ere apes floribus et innectere (nectare?) videntur. **c** *pro abl. accedunt praepositiones*: COLVM. arb. 4, 5 sulcum cum instercorata terra. VEG. mulom. 1, 52, 3 auriculas . . . et anum ex oleo.

2 *speciatim*: **a** *cibo, potione*: PLAVT. Cist. 127 adeo me -vi flore Liberi. CIC. Tusc. 5, 100 multo cibo et potione -eti. nat. deor. 2, 124 *platalea* avis scribitur conchis se solere -ere. NEMES. cyn. 155 sucis teneras -ere medullas. *inde i. q. satiare*: MANIL. 4, 340 cibi tam dira cupido corripit *animum*, ut capiat semet nec -eat umquam. QVINT. inst. 11, 1, 91 in cibis alia aliis magis -ent. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 628[C] carnem . . . per solum manna . . . -eri. *translate*: LVCAN. 7, 539 si Romano -eri sanguine mavis. COD. Iust. 6, 30, 22, 5 (*a. 531*) *creditores* post emensum patrimonium nondum -eti sunt. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1107[C] se milites Christi divina lectione -erint. **b** *i. q. gravidare*: LVCR. 4, 1249 alias *mulieres* alii *viri* -ent magis. 4, 1275 *scorta* ne -rentur crebro gravida<e>que iacerent. COLVM. 10, 212 satiata Venus fecundos -eat artus. IVVENC. 1, 155 virgo novo -eta in tempore fetu solvitur. CLAVD. carm. min. 32, 9 innupta . . . mater arcano stupuit -eri viscera partu. *add. in imag.*: ALC. AVIT. carm. 4, 205 *angelus* dotali -vit viscera *Mariae* verbo. *nota*: ARNOB. nat. 5, 21 *virgo* de semine fortissimo -eatur Iovis.

B *hominibus*: **1** *generatim*: **a** *c. obiecto solo*: ENN. ann. 419 matronae moeros -ent spectare faventes. CIC. Verr. 6, 95 *Syracusani* forum atque insulam (PLIN. paneg. 35 quas *insulas* . . . turba -ret). Manil. 44 referto foro -etisque omnibus templis (CVRT. 4, 4, 14 pueri virginesque templa -erant. TAC. hist. 1, 40 -etis undique basilicis ac templis). Brut. 220 locus in subselliis occupetur, -eatur tribunal. Phil. 5, 8 gradus *aedis Concordiae*. Att. 1, 18, 1 bene -eta domus est tempore matutino (Q. CIC. pet. 47 neque posse eius domum -eri. 49. 50 TAC. hist. 3, 69). LVCR. 2, 324 legiones cum loca cursu camporum -ent. CAES. civ. 2, 43, 4 -etis litoribus (VERG. Aen. 3, 71 deducunt socii naves et litora -ent. 3, 676 *Cyclopes* litora -ent. *cf.* CVRT. 8, 13, 10 quam *ripam* equi virique -erant). PROP. 2, 6, 1 non ita -bant Ephyreae Laidos aedes (*sc. amatores*). LIV. 29, 28, 3 *turba* omnes passim -erat vias (TAC. ann. 3, 2 pars populi viam -vere). CVRT. 10, 8, 8 vestibulum satellites armatique. LVCAN. 3, 102 palatia -et turba patrum. SIL. 1, 220 -bant Hispanae castra cohortes. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 2, 8 aerarium nostrum ditavit et curiam -v<it> (*sc. patribus*). PS. APVL. Ascl. 24 alienigenis . . . regionem istam terramque -entibus. HIER. epist. 18[A], 7, 3 ex uno homine universa terrarum spatia -eta sint. LIB. iubil. 19, 21 semen eius (*i. Iacob*) et erit -ens omnem terram. *adde in imag.*: TERT. pudic. 5 *moechia* per medium eorum facinorum quasi vacantem locum . . . -vit. *nota*: LIV. 41, 3, 2 ne -eantur (*sc. ultra modum*) navigia. *nota obscaene*: PRIAP. 83 (Tib. 2) 35 *mentula* triplexque quadruplexque -eas specum. **b** *indicatur quibus hominibus compleatur aliquid: genetivo*: IVVENC. 3, 760 -entur mensae (*i. convivii*) mixtae sine nomine plebis. AMM. 25, 9, 6 variae -entur viae qua quisque poterat dilabentium. *ablativo*: CIC. Cluent. 93 *gradus Aurelios* accusator concitatis hominibus -erat. leg. agr. 2, 86 qua *multitudine* illa omnia oppida -eantur. Tusc. 1, 28 (*in imag.*) caelum . . . humano genere -etum est. CAES. Gall. 2, 24, 4 multitudine hostium castra. 6, 16, 4 *simulacrorum* membra vivis hominibus. VERG. Aen. 2, 20 uterum *equi lignei* . . . armato milite (*at v. l. 3 sqq.*). 2, 495 late loca milite -ent. 5, 107 *finitimi* laeto -bant litora coetu (STAT. Theb. 2, 215 laeto regalia coetu atria -entur. CLAVD. 3, 39 -entur vario ferrata sedilia coetu). 6, 712 viri tanto -lerint agmine ripas. PROP. 2, 16, 37 Actia . . . aequora militibus. OV. met. 5, 3 fremida regalia turba atria -entur (LIV. 31, 24, 13 ingenti turba . . . -etis muris. 34, 1, 4 Capitolium turba hominum. 45, 2, 7 TAC. ann. 3, 1). VAL. MAX. 2, 5, 2 nobilium frequentia cubiculum erat -etum (APVL. met. 4, 19 familiae frequentia domus). SEN. dial. 10, 7, 8 magno concursu omnia. TAC. ann. 3, 60 -bantur templa pessimis servitiorum. 15, 37 lupanaria . . . illustribus feminis. APVL. met. 11, 7 discursu . . . -ent totas plateas. AVG. civ. 3, 5 gigantibus . . . terra -eta est. *nota* -eri ab *aliquo* (ab *et pro subiecto et pro instrumentali sumi potest*): CIC. Tusc. 5, 112 Drusi domum -eri a consultoribus. Att. 4, 1, 5 gradus templorum ab infima plebe -eti erant. 13, 52, 1 villa ita -eta a militibus est.

2 *speciatim*: **a** *t. t. nautarum: naves remigibus, militibus sim., cf.* SERV. Aen. 11, 327 '*naves* -ere valent' proprie verbum nauticum, nam graece πλήρωμα dicitur. VERG. Aen. 11, 327 seu plures -ere valent *naves*. TAC. hist. 2, 35 -etis Liburnicis (*sc. navibus*). *accedit ablativus*: CAES. Gall. 4, 26, 4 speculatoria navigia militibus (BELL. Afr. 28, 1 navem . . . actuariam -et militibus. LIV. 22, 11, 7 milite ac navalibus sociis. FRONTIN. strat. 2, 9, 9 navigia Atheniensi milite). civ. 1, 34, 2 *naves actuarias* servis, libertis, colonis suis -erat (*sim.* 1, 56, 3. 2, 4, 2). BELL. Afr. 62, 1 classem . . . remigibus epibatisque (LIV. 24, 11, 9 classis Romana sociis navalibus . . . -retur. SEN. nat. 5, 18, 5 classes . . . milite armato). LIV. 10, 2, 12 navigia armatis. HOMER. 188 ter denas valido -erunt remige naves. **b** *t. t. militaris i. q. occupare locum*: CAES. Gall. 7, 12, 5 portas claudere, murum -ere coeperunt (7, 27, 3. VERG. Aen. 9, 39 Teucri portas et moenia -ent). 7, 69, 5 locum copiae Gallorum -erant. LIV. 1, 12, 1 exercitus . . . quod inter Palatinum Capitolinumque collem campi est -esset. 3, 60, 3 hostes medium inter bina castra spatium -bant. 22, 24, 8. LVCAN. 4, 747 *Numidae* -etis clauserunt montibus agmen. TAC. hist. 3, 22 primanos laevum cornu *aciei* -esse. 12, 56 ripas et colles . . . multitudo innumera -vit. *accedit ablativus*: CAES. Gall. 1, 24, 2 montem hominibus -eri . . . iussit. 3, 3, 2 superiora loca multitudine armatorum. civ. 3, 81, 1 muros . . . armatis (BELL. Afr. 3, 2). 3, 39, 2 turrim . . . militibus. LIV. 22, 16, 1 quod viae inter bina castra erat agmine -vere. 30, 30, 3 vias . . . velitibus. SEN. contr. 2, 1, 11 colles equis virisque -entur. TAC. hist. 3, 30 tecta . . . fortissimo quoque militum. 4, 22 ripam . . . Germanorum catervis.

C *rebus incorporeis*: **1** *c. obiecto solo*: PLAVT. Poen. 1179 aras tus, murrinus omnes odor -bat. RHET. Her. 3, 12, 21 fauces . . .

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

calefiunt et arteriae -entur (*cf. infra l. 35*). Cic. rep. 6, 16 -et aures meas tantus et tam dulcis sonus (*cf.* Verg. Aen. 9, 112 vox horrenda ... agmina -et. Lvcan. 5, 153 nec vox antri -ere capacis sufficiens spatium. Ivvenc. 1, 172 vox agminis aera -et). Verg. Aen. 12, 724 ingens fragor aethera -et (*cf.* Optat. 3, 12 p. 100, 4 opinio falsa eorum aures ... -erat. Hier. epist. 4, 1, 1 rumor diversa populorum ora -erit. Drac. Romul. 8, 116 nuntius ... totam -verat urbem). Cic. Att. 13, 34 -ere paginam volui (*cf.* Hier. epist. 64, 21, 1 excipientis ceras video esse -etas). Lvcr. 4, 171 tenebras ... caeli -esse cavernas (6, 252). 5, 593 *lumen* maria ac terras ... rigando -eat (Coripp. Iust. 1, 363 lux sacra palatia -et). Ov. met. 12, 617 vivit totum quae gloria -eat orbem. Sil. 15, 499 nova -lerunt ... castra venales animae. Stat. Theb. 4, 586 spiritus. Fronto p. 133, 12 N. paulatim temet -eas (*sc. studiis*). Capitol. Ver. 8, 2 pestilentia ... orbem. Avson. 419, 70 habetis velut seminarium unde orationum vestrarum iugera -eatis. Hier. epist. 9, 3 sanguine pasta feritas viscera distenta -erit. 108, 29 dignitas quaedam et gravitas ora. Mart. Cap. 9, 905 melodiae ... auditum mirantium -vere divum. Sidon. epist. 2, 10, 6 saepe versum Corinna cum suo Nasone -vit.

2 *indicatur res qua completur aliquid*: **a** *genetivo*: Plavt. Amph. 471 erroris ambo ego illos et dementiae -bo. 1016 corpus suum stupri -verit. Men. 901 me -vit flagiti et formidinis. Sil. 4, 775 urbem -et maesti clamoris Imilce. Avien. Arat. 622 *chelyn* concentus superi -vit ... Apollo. Hier. epist. 77, 8 caedis pariter ac terroris. 100, 15 calumniarum et dissensionum urbes. Gloss. IV 220, 40 desiderii sui. **b** *ablativo*: Naev. com. 136 animum amore capitali -verint. Enn. ann. 545 -ere cohum terroribus caeli (Carm. devot. Macr. sat. 3, 9, 10 Carthaginem exercitumque ... fuga, formidine, terrore. Liv. 29, 3, 8 nuntii ... Carthaginem terrore ingenti -vere. *v. etiam infra l. 81*). *sim.*: Cic. dom. 55 domum refertam viris bonis ... -rent proscriptionis metu (Tac. ann. 15, 27 validos invalidosque pari metu. Apvl. met. 6, 23 quo metu statim -eto caelesti theatro. Tert. pudic. 13 *oves* metu). Phaedr. 2, 4, 16 timore ... locum (Avg. civ. 13, 21 *amans* timoribus maeroribusque -etus). Cvrt. 3, 13, 10 cuncta pavore -erat. Rhet. Her. 3, 12, 21 laeditur arteria si ... acri clamore -etur. Cic. Verr. 4, 34 omnia ... unguenti, corporis odore -esset (Liv. 38, 7, 13 odore ex adusta pluma ... cuniculum. Cvrt. 8, 9, 23 iter ... odoribus). Cic. de orat. 3, 121 onerandum -endumque pectus ... rerum ... suavitate, copia, varietate. orat. 131 plangore et lamentatione forum. rep. 6, 17 *sol* cuncta sua luce lustret et -eat (nat. deor. 2, 49 terras larga luce. 2, 119 sol mundum omnem sua luce -eat. Priscill. tract. $5, 81^b$ spiritus dei luce -eta ... prophetiae opera disponit. *cf.* Apvl. met. 11, 1 lunae candore nimio -etum orbem. Cassiod. in psalm. 61, 2 veri dogmatis illuminatione -etus est. *nota reflexive*: Verg. Aen. 3, 645 tertia iam lunae se cornua lumine -ent). Cic. ac. 1, 17 *Academici et Peripatetici* utrique Platonis ubertate -eti. 2, 127 humanissima -etur animus voluptate. fin. 5, 69 gaudio *homines* (Tusc. 5, 70. Amm. 28, 4, 11 gaudio cuncta -essent). div. 1, 110 omnia -eta et referta sint aeterno sensu et mente divina (*cf.* 2, 119 animorum ... consentientium multitudine -etum esse mundum. Tert. anim. 32 corpus omne anima -eri). Q. Cic. pet. 49 quam plurimorum aures optimo sermone -eantur (Clavd. 1, 31 vagis sermonibus aures). *cf.* Lvcan. 8, 473 *speculator* hospitis adventu (*i. nuntio adventus*) ... -verat aulam. Itala Is. 2, 6 (Ps. Cypr. adv. Iud. 9) -eta est (ἐνεπλήσθη, Vvlg. repleti sunt) regio tua praesagiis alienis. Epiphan. Hier. epist. 51, 6, 11 *Paulus* doctrinam euangelicam sua praedicatione -vit. Lvcr. 2, 358 *mater vituli* -et ... querellis ... nemus. 4, 1017 magnis clamoribus omnia -ent (Caes. Gall. 5, 33, 6 clamore et fletu omnia -rentur. Sen. Herc. O. 798 caelum horrido clamore. Svlp. Sev. Mart. 7, 4 gratias agens cellulam clamore -erat. *adde*: Val. Max. 4, 8, 5 caelum clamoris alacritate). *sim. de sonoribus*: Lvcr. 5, 226 vagitu ... locum lugubri. 5, 1066 *canes* latrant et vocibus omnia -ent (Hor. epod. 6, 9 timenda voce -esti nemus. Cvrt. 10, 2, 12 seditiosis vocibus castra. Lvcan. 8, 638 miserandis aethera -et vocibus. Avg. civ. 22, 8 gratulantium ... vocibus ecclesia ... -eta est). Verg. Aen. 7, 395 tremulis ululatibus aethera (Ov. met. 5, 153 ululatu ... atria. fast. 6, 513 -ent ululatibus auras). Ov. met. 14, 537 aëra ... inflati -vit murmure buxi. Liv. 5, 37, 8 cantu clamoribusque variis horrendo cuncta -erat sono (*cf.* 35, 48, 2 vaniloquus maria terrasque inani sonitu verborum -vit. Tac. ann. 1, 65 epulis, cantu, sonore saltus). 24, 21, 9 omnia ... strepitu ... vario -entur (Tac. Agr. 35 media campi ... equus strepitu ac discursu -bat). Cvrt. 5, 12, 12 spado gemitu ... castra -vit (Dict. 3, 9). Nemes. ecl. 2, 32 teneris mugitibus aethera. Lvcr. 6, 645 pavida -bant pectora cura. Caes. civ. 2, 4, 4 summa spe et voluntate civitatem (2, 21, 3 reliquos ... bona spe -et *Caesar*). Sall. Catil. 51, 9 cadaveribus, cruore atque luctu omnia -eri (Iug. 92, 4 luctu atque caede omnia. Cvrt. 10, 5, 8 urbem luctu ac maerore. Dict. 3, 9 luctu atque gemitu omnia -eta sunt). Hor. ars 205 spissa ... sedilia flatu. Liv. 2, 17, 2 caede incendioque cuncta -ent (Oros. hist. 5, 3, 6. 7, 33, 5 *urbem* caedibus incendiisque). 9, 24, 12 fuga cuncta -entur (33, 29, 10 omnia terrore ac fuga -eta essent. 34, 10, 1). 25, 42, 4 omnibus in Graecia tumultu -etis (Homer. 662 ingenti -entur castra tumultu. Apvl. apol. 83). Sen. Phaedr. 1211 sidera et manes et undas scelere -vi meo. Lvcan. 5, 412 animos ... robore. Val. Fl. 8, 138 -entur littora bello. Qvint. inst. 8, 6, 14 *translationis* usus frequens ... taedio -et. 9, 4, 138 indignatione -endus *est iudex*. 12, 10, 68 varietate -ent spatia illa nervorum *citharae*. Tac. ann. 15, 71 -eri urbs funeribus (16, 13 itinera funeribus -bantur). 16, 7 mortem Poppaeae ... invidia Nero -vit. Apvl. met. 10, 2 -etis igne vesano totis praecordiis (*cf.* Hier. epist. 96, 12 doctrinarum turibula diabolico igne -vit. Clavd. 3, 10 *deus* Phoeben alieno iusserit igne -eri). Apvl. mund. praef. prophetae ... deorum maiestate -eti effantur. Ivl. Val. 1, 4 *accipiter* Philippum ... mandatis opinionibus -et. Arnob. nat. 5, 12 *poma* perfectionis propriae maturitate -eta. 6, 4 (*de diis*) -ere omnia vi sua. Fortvn. rhet. 3, 11 p. 128, 2 ne cessantem numerum inanibus verbis -eamus. Opt. Porf. carm. 8, 33 Constantius omnia pace ac iustis auctus -erit saecula donis. Hier. epist. 55, 3, 2 librum ... hac quaestione et solutione (*cf.* Cassiod. inst. div. 8 p. 1120^D codicem ... suavissima expositione -etum). Psalt. Rom. 37, 7 anima mea -eta est (ἐπλήσθη, Vvlg. 37, 8 lumbi mei impleti sunt) illusionibus. Vvlg. Esth. 14, 2 loca ... crinium laceratione -vit. Ps. Rvfin. in Am. 8, 1—3 compita ... lugubri silentio. Clavd. carm. min. 27, 98 odor ... -et ... salubri tempestate viros. Mart. Cap. 8, 817 fabulosis ... commentis Grai -vere caelum. Cassiod. in psalm. praef. 1 *David* caelesti aspiratione fuisse -etum (*cf.* inst. div. praef. p. 1108^D divina inspiratione -etus *senex*). inst. div. 21 p. 1136^B caelestium scripturarum plenitudine (*ibid.* imbuantur). var. 10, 29, 1 podagrae subita inundatione. Pass. Theclae B 15 p. 36, 13 zelo et furore. Inscr. christ. Hisp. 361, 1 sp(iritu)s hic homines c(a)elesti dogmate -et. **c** *praepositione*: Cassiod. in psalm. 32, 5 de qua *misericordia* universa terra -eta est. inst. div. 16 p. 1132^A de gloriae ipsius copia -eamur. **d** *accusativo c. infinitivo*: Cic. leg. agr. 3, 3 -eti sunt animi auresque vestrae ... me legi ... obsistere.

II ***translate***: **A** *i. q. explere, cumulare*: **1** *generatim*: Liv. 8, 11, 14 bina in Latino iugera, ita ut dodrante ex Privernati -rent, data. Gratt. 396 suas ... nox bene -eat umbras. Svet. vita Verg. p. 62 in recitando duos dimidiatos versus -esse ex tempore. Gell. 13, 5, 2 ad studia doctrinarum -enda excolendaque quibus ab eo (*Aristotele*) imbuti fuissent (*cf.* Vvlg. I Thess. 3, 10 -eamus [καταρτίσαι] ea, quae desunt fidei vestrae). Apvl. Plat. 2, 27 non prius residuas leges -eat aut vitiosas leges correctas velit, quam *eqs.* Itin. Alex. 26 qua via tutior fugientibus -ent deminutionem (*sc. exercitus*). Don. Ter. Eun. 178 -etae sententiae pronuntiationem. 401 non sinat verba -eri (Vvlg. gen. 24, 15 necdum intra se verba -erat. Pallad. hist. mon. I 10 antequam ... haec verba sui oris -esset [*gr.* I 22 τελεσθῆναι]). Optat. 7, 3 p. 173, 4 ad mensuram delicti -endam (*cf.* Vvlg. gen. 15, 16 necdum ... -etae sunt iniquitates Amorrhaeorum). Hier. epist. 106, 50 ne sententia pendeat, Latinum sermonem sua proprietate -vimus (quaest. hebr. in gen. p. 43, 28 videtur pendere sententia nec esse -eta). Avg. civ. 9, 13 ad -endam medietatem suam. 11, 32 trinitatis commemoratio -retur (gen. ad litt. 1, 6 p. 10, 16 -etam commemorationem trinitatis). Boeth. herm. sec. 4, 10 p. 251, 3 quod in prima editione ... omiseram, secunda commentatione -rem. Alc. Avit. carm. 6, 507 fieret abbas atque patrem -ens (*i. patris munere fungens*). Inscr. christ. Leblant II 594 lex antiqua novam firmat, veterem nova -et. *nota*: Plin. nat. 16, 27 *galla* mali -eat magnitudinem. Evstath. Bas. hex. 6, 3 orbem suum -erit luna. Pol. Silv. fast. Ian. 13 mense medio luna -eta ... videbatur. *cf.* Apvl. met. 10, 15 cibis saginatus corpus obesa pinguitie -eram. *adde*: Qvint. inst. 11, 3, 102 -etis (*i. additis*) tribus digitis.

2 *numerum, summam sim.*: Cic. Flacc. 32 neque est ... ea summa -eta. Bell. Alex. 50, 3 -entur equitum tria milia (Nep. Milt. 5, 1 decem milia armatorum -eta sunt). Val. Max. 7, 3, 3 e ... peditibus ... trecentorum equitum numerum -ere (Fronto p. 127, 19 N. si numerare velis, vix trecentorum numerum -bis. Ps. Apvl. Ascl. 27. Filastr. 107, 8 annorum ... numerum. Amm. 29, 2, 18 homo ... animantium numerum -et. Hier. epist. 30, 2, 1 ex gimel idem numerus -etur. Avg. civ. 14, 10. 18, 53. Mart. Cap. 7, 766 sub iisdem rationibus numeri -entur). Pavl. dig. 38, 10, 10, 17 triginta duo trinepos -et (*ibid.* nepos neptis ... personas -bunt triginta duo). Arnob. nat. 3, 5 nominibus hi *dei* suis censum -eant. *adde*: Papin. dig. 28, 6, 41, 5 post -etum assem (*i. usque ad assem testamento facto*) ita scripsit testator *eqs.* *i. q. usque ad assem pendere*: Vvlg. deut. 26, 12 quando -eris decimam cunctarum frugum tuarum. Lex Visig. app. 16 tributum suum non habeat servus ille -etum. Lib. iubil. 19, 6 dedit *Abraham* pretium loci pecuniam -ens. *inde i. q. iusto numero reficere, colligere*: Varro rust. 2, 7, 3 septimo *anno* omnes *dentes* habere solet *equus* renatos et -etos. Cic. Cato 46 convivium ... vicinorum cottidie -o. Vvlg. I reg. 16, 11 numquid iam -eti sunt filii? apoc. 6, 11 donec -eantur (πληρωθῶσιν, Itala cod. g impleantur) conservi *eqs.* *t. t. rei militaris*: Caes. civ. 1, 25, 1 *legiones* ex novo dilectu confecerat atque ... -erat (2, 18, 1 legionibus -etis duabus. Sil. 8, 468 per Etruscos legio -eta maniplos. Veg. mil. 2, 19). Sall. Catil. 56, 1 cohortes pro numero militum -et.

3 *tempus*: annos, annum: Cic. Cato 13 Gorgias centum et septem -vit annos (*sc. vitae; sim. cum numeris cardinalibus*: Nep. Att. 21, 1. Carm. epigr. 997, 3 una annos septem -vit et altera quinque. 1071, 1. Sil. 10, 493 bis Cloelia senos nondum -lerat primaevi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

corporis annos. VLP. dig. 3, 1, 1, 3 minorem annis decem et septem, qui eos non in totum -vit. INSCR. christ. Leblant II 425, 29 [*a. 522*]. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 251^B quindecim annis vivendo -etis. CORP. III 9106 bis ternos denos -vi mensibus annos [*cf.* APVL. met. 8, 9 residuis mensibus spatium reliquum -eatur anni]. X 8131, 4 INSCR. christ. Rossi II p. 127 v. 13 quater denos -ret presbyter annos. INSCR. christ. Hisp 533). *cum numeris ordinal.*: VAL. MAX. 8, 13, 1 centesimum annum -vit. VLP. dig. 4, 4, 19. 26, 7, 5, 6 post -etum vicesimum quintum annum a e t a t i s (LACT. opif. 4, 3 centesimum aetatis -vit annum). 28, 1, 5 *bis*. 30, 49, 2. 3 COMM. instr. 2, 39, 18. *adde*: CIC. Tim. 33 absolutum annum perfectumque tum -eri (πληροῖ). OV. trist. 2, 161 Livia sic tecum sociales -eat annos. GERM. frg. 2, 18 bis senos Phoebus ... -verit annos (APVL. met. 11, 26 *Sol* annum -erat). CARM. epigr. 965, 11 (*a. 10 p. Chr.*) nondum bis vicenos annos -verat annus (CORP. VI 33395 nondum bis denos annus -verat annos. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1904 p. 437 nóndum bis ternós aetas -verat annós. *cf. infra l. 61*). PLIN. nat. 17, 182 septimum annum a surculo -eat *vitis*. STAT. Theb. 2, 394 -eto iustius anno. COMM. instr. 2, 39, 8. LAMPR. Alex. 46, 5 nemo *rationalium* nisi annum -ret (AVG. civ. 3, 16 annum ... suum non -erunt). ITIN. [Silv.] 5, 9 -eto anno profectionis filiorum Israhel. FILASTR. 106, 2 quadringentos ... annos transisse ... ⟨et⟩ ... fuisse -etos. 107, 8. MAXIMIN. c. Ambr. 59 -etis septem annis ... i n episcopatu (*cf.* HIER. epist. 52, 3, 5 Isocrates nonaginta et novem annos in docendi ... labore -vit). HIER. chron. a. Abr. 1468 desolationis templi anni -entur septuaginta. AVG. civ. 3, 16 annum illum funerum. 18, 40. *nota medialiter*: CORP. VI 30110 bis denos -etam annos te ... eripuit ... mortis ... dies. *adde*: PLIN. paneg. 91 nondum biennium -eramus in officio. SCAEV. dig. 33, 2, 35 post -etum quinquennium. COD. Iust. 6, 31, 6, 2 (*a. 532*) post -etum quadriennium. CORP. VI 32420 (*de virgine Vestali*) maximatus sui XX (*i. vicennalia*) -bit (*i.* -vit). VLP. dig. 12, 1, 4, 1 post l u s t r u m -etum (INSCR. christ. Leblant II 429, 23 [*saec. VI*] bis senum vitae -vit tramite lustrum. INSCR. christ. Hisp. 2 [*a. 632*] hoc seculo XII -verat lustros). t e m p u s: VERG. Aen. 9, 107 tempora Parcae debita -lerant. OV. met. 3, 312 *infans* materna ... tempora -et. 11, 311 sua maturus -vit tempora venter. 15, 816. LIV. 44, 9, 4 vix unius horae tempus utrumque curriculum -bat. CELS. 8, 10, 1 duae partes eius temporis, quo quodque os confervet, -eantur. MAECIAN. dig. 36, 1, 73 -eto tempore deliberationis. VLP. dig. 50, 2, 3, 1. HERMOG. dig. 39, 4, 10, 1 conductionis. COMM. apol. 886 statuta tempora -et. NEMES. cyn. 20 iusti -lerit tempora partus. ARNOB. nat. 5, 10. ITIN. Anton. Plac. rec. A 38 -eto tempore festivitatis. SERV. auct. ecl. 7, 61 -eto vitae suae tempore mortua est (VVLG. Tob. 4, 5). HIER. epist. 54, 2, 1 tempora virtutum multa -vit. VVLG. lev. 8, 33 quo *die* -bitur tempus consecrationis vestrae. PAPYR. Genav. Rev. Phil. 20 (1896) 47, 3 (*saec. IV*) ⟨impe⟩rii iam tempora -esse. COD. Iust. 8, 40, 26, 4 (*a. 530*) post statutum ab initio tempus -etum. EVGIPP. Sev. 39, 1 reliqua orationum tempora in parvo -bat oratorio. OV. met. 15, 395 quinque suae -lerit s a e c u l a vitae. COLVM. arb. 16, 3 -etis sex et triginta m e n s i b u s (PLIN. nat. 8, 177 ipso -ente decimum mensem die parere. CARM. epigr. 1535 A 1. CORP. III 7582 annis tres et ⟨men⟩ses septe(m) et -vit. XII 592, 19 bis undenos aevi -etis duxit mensibus annos. *cf.* SIL. 3, 67 bis senos lunae nondum -verat orbes). APVL. Plat. 1, 10 dies ... cum noctibus mensium s p a t i a -ere (COMM. apol. 835. FIRM. err. 24, 2 -eto diurnarum horarum spatio. SIDON. epist. 2, 9, 10 hebdomadis exactae). TERT. anim. 56 donec reliquatio -eatur aetatis. PAVL. dig. 44, 7, 6 novissimus totus d i e s -eatur (VVLG. num. 6, 5 usque ad -etum diem, quo ... consecratur. deut. 34, 8 -eti sunt dies planctus. *cf.* gen. 35, 28 -eti sunt dies Isaac CLXXX annorum. LIB. iubil. 19, 2 -eti sunt dies vitae Sarae et mortua est). ITIN. [Silv.] 46, 3 -etae fuerint septimanae quinque. DAMAS. 10, 5 bis denas hiemes necdum -verat aetas. AVG. civ. 16, 26 hebdomade -eta ... resurrexit *Christus*. *nota reflexive*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 iam se -bant dies festi. *inde i. q. pervenire in aliquam aetatem sim.* (*cf. l. 14 al.*): TAC. ann. 4, 58 extremam senectam -erit. PAPIN. dig. 22, 1, 3, 3 certam a e t a t e m puella -esset (28, 6, 41, 7 puberem aetatem. VLP. dig. 36, 1, 11, 2 nubilem. COD. Iust. 2, 44, 4 [*a. 530*] illam ... aetatem ... quae ex viginti quinque annorum curriculis -etur. CORP. V 8986^a, 2 ante qu⟨am⟩ -vit aetatem. *cf.* AVG. civ. 22, 15 aetatis eius mensura -eatur. VLP. dig. 4, 4, 1, 2 post hoc tempus [*i. XXV annos*] -eri virilem vigorem).

B *i. q. perficere, conficere, absolvere, operare*: CIC. Verr. 4, 116 summam mei p r o m i s s i -eam (SORT. Sangall. 8, 3 promissum suum -et. OPTAT. 2, 1 p. 33, 23 patri promissa. PASS. Petr. Paul. long. 7 -esset deus promissa sua. *sim.*: AVG. civ. 17, 2 illa dei promissio -retur. *adde*: VVLG. II par. 6, 15 quae ore promiseras opere -esti. CORP. VIII 2272 quod promisit -vit). CIC. part. 18 non -eas verbis quod proposueris. HOR. epist. 2, 1, 217 m u n u s Apolline dignum vis -ere libris (MANIL. 3, 607 sua munera. OPT. PORF. carm. 3, 34 munus amoris. COD. Iust. 10, 32, 21 [*a. 340*] civitatum munera ... congrue -eantur. INSCR. christ. Rossi II p. 129, 12 v. 5 cuncta sacerdotum praestantia munia). CIC. nat. deor. 1, 87 lustrationem ... menstruo spatio luna -et. *cf.* VERG. Aen. 5, 46 annuus exactis -etur mensibus o r b i s (TIB. 2, 4, 78 ubi orbem -vit *luna*. APVL. Plat. 1, 10 luna circuli sui -eto curriculo ... revertatur. AMM. 22, 9, 15 annuo cursu -eto. COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 230 cyclus). OV. trist. 4, 10, 77 -lerat genitor sua f a t a (VAL. FL. 5, 225 fata laborati Phrixus -verat aevi. 6, 621. CORP. III 7584 fatum -vit durus [*i. durum*]. *cf. p. 2097, 65 sqq.*). LIV. 23, 35, 15 ante mediam noctem -retur *s a c r u m* (SERV. Aen. 8, 269 -entibus sacra. *cf.* PS. APVL. Ascl. 1 sancto ... -eto. FIRM. err. 3, 4 sacrificia). *sim.*: APVL. met. 9, 31 rite -etis apud tumulum s o l l e m n i b u s (AMM. 22, 7, 10 annua -entes sollemnia. 23, 3, 7 sacrorum sollemnitate prisco more -eta). ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 -eto matutinas. *ibid.* -eto b a p t i s m o (RVFIN. apol. Orig. 4 p. 567 baptisma ... -eatur). ITIN. [Silv.] 30, 3 ibi -etis, quae consuetudo est diebus dominicis fieri. FILASTR. 31, 6 caerimoniam. VVLG. lev. 9, 22 -etis hostiis. II par. 35, 16 cultura domini rite -eta est. CVRT. 10, 6, 6 quarum *rerum humanarum* sorte -eta. GAIVS inst. 2, 42 usucapio ... anno -etur (*cf. ibid.* impleta ... pleno iure incipit. 2, 204). 3, 79 bonorum venditionem -eri (*cf.* COD. Iust. 4, 49, 4 [*a. 290*] emptionem). APVL. Plat. 1, 12 cogitationes dei atque incepta. PS. APVL. Ascl. 8. 38 unusquisque *deorum* o r d i n e m, quem accepit, -ens atque custodiens (IVVENC. 1, 353 nobis iustitiae consectandus -bitur ordo). HERM. vulg. sim. 9, 10. PRAEF. bibl. monarch. in Luc. in se -eta quae essent ab aliis i n c o h a t a (AVG. civ. 16, 15 id quod incohatum fuerat -retur). *cf.* PS. CATO monost. 65 quicquid c o e p i t -ere laborat (GREG. M. moral. 1, 55 bonum quod incipimus. INSCR. christ. Rossi II p. 139, 27 Pelagius coepit, -vit papa Iohannes). ARNOB. nat. 5, 28 f i d e m (PRISCILL. tract. 3, 62 *liber* canonicae elocutionis fidem -et. EPIST. pontif. 369 [Coelestin.] Migne 50, 431^A se scripturae fidem non per spiritum, sed per litteram -uros). PAVL. dig. 46, 3, 98, 6 electio promissoris -etur. MOD. dig. 31, 32, 1 ante c o n d i c i o n e m -etam (COD. Iust. 6, 27, 6 [*a. 531*] *servus* eam *condicionem* neglexerit minimeque -erit). COMM. instr. 2, 1, 16 m y s t e r i a Christi ... -eantur (FILASTR. 110, 8 mysterium ... ab ipso Christo ... -etum atque consummatum. RVFIN. hist. mon. 32). instr. 2, 1, 21 -eri legis narrata. 2, 1, 28 omnia -entes l e g i s (*cf.* IVVENC. 1, 222 legem. VVLG. IV Esdr. 2, 40 legem domini. AVG. grat. Christ. 9, 10 lex per gratiam -eatur. PS. HIL. libell. 12 dei ... legitima). IVL. VAL. 1, 4 quando id effectum -eatur. 1, 7 i u s s a (1, 33 VEG. mil. 2, 2 PAVL. NOL. carm. 15, 288 AVG. civ. 5, 1. DRAC. Romul. 2, 83 *Amor* possit -ere dolos ac iussa parentis. CASSIOD. in psalm. 34, 6 divina iussa). *sim.*: IVVENC. 3, 630 discipuli ... -ent p r a e c e p t a (OPTAT. 2, 5 p. 41, 8 divina praecepta. HIER. epist. 21, 34, 6 AVG. civ. 10, 3. SVLP. SEV. Mart. 25, 4 euangelica praecepta. FAVST. REI. serm. 25 p. 327, 23 praecepta -bit implens illud euangelicum. *cf.* FIRM. err. 29, 3 facite ... quod iubet, -ete quod praecipit). OPTAT. 2, 18 p. 52, 3 i m p e r i a (*cf.* AMM. 18, 17, 4 imperatis sine mora -etis). PAVL. NOL. epist. 29, 4 m a n d a t a (PROSP. epigr. 38, 2 mandata dei. MART. BRAC. corr. 17). IVL. VAL. 2, 25 litteras datas *esse*, cetera vero manu esse -enda. PANEG. 8, 11 nec erat ratio conandi, cum non esset spes ulla -endi. 9, 9 imperatoris o f f i c i a (CAPITOL. Gord. 12, 3 senatores ... officia consualium scribarumque -rent. ARNOB. nat. 7, 43 -eto annuntiationis officio. SERV. Aen. 6, 83 qui -erunt vitae officia. SORAN. p. 13, 17 matrix officia sua repraesentare et -ere videatur). CAPITOL. Gord. 12, 2 ante r e m -etam (AMM. 15, 1, 2 rem ... arduam ad sententiam ... -etam. PRISC. gramm. II 415, 24 Romani praeterito perfecto non solum in re modo -eta utuntur. APRING. in apoc. 21, 6—7). FIRM. math. 1, 8, 3 -eto vitae c u r s u (1, 8, 5. CHROMAT. beat. 9 universo cursu -eto). 1, 8, 6 corporis deformatione -eta in maternis visceribus. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 5 p. 173, 25 quid -endum sit (*cf. ibid.* agendum). HERMOG. dig. 18, 1, 75 ad -endum id, quod pepigerunt. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881^B templi ... structuram. libell. 6 peractis omnibus et -etis quae aut lex aut prophetae p r a e d i x e r a n t (*cf.* AVG. civ. 16, 9 *scripturae* praedicta -entur. 19, 22 quorum praedicta atque -eta per ecclesiam ... in libris superioribus posui). *sim.*: TRACT. in Luc. 1, 1 in nobis -etae sunt n a r r a t i o n e s rerum (*cf.* EVGRAPH. Ter. Eun. 107 narrationis partes universas). FILASTR. 20, 2 quod ... ante dicebat per prophetam. 107, 3. 123, 1 apostolica sententia. HIER. epist. 20, 4, 2 p r o p h e t i a m super Christo (21, 13, 3 in quibus propheticus sermo -etur. 54, 17, 2 Esaiae vaticinium). OPTAT. 4, 6 p. 110, 19 quod a deo dictum est per Ezechielem. 5, 11 p. 141, 8. HEGES. 1, 16, 3 -etum est illud Davidicum *eqs.* FILASTR. 93, 7 omnia ... filius -eat et contineat cum patre et spiritu sancto (*cf.* OPTAT. 5, 2 p. 122, 6 *deus* cum filio ... omnia operatur et -et). 107, 15 DARES 33. AMM. 15, 5, 37 post quae ita -eta. 17, 4, 15 *erectio obelisci* vix ... sperabatur posse -eri. 17, 10, 5 recte dispositum et impraepedite -etum. 17, 11, 1 recte consulta prospereque -eta. 26, 2, 7 quod erat ... in manu vestra ... gloriose -estis. 30, 2, 4 invitus ea -bit, quae sponte sua facere supersedit. VEG. mil. 1, 25 o p u s (HIER. epist. 83 a te promissum opus. VVLG. gen. 2, 2. AVG. civ. 22, 24 opera artium. PASS. Thomae 102, 24. *cf.* HIER. epist. 22, 35, 7 -etis opusculis. 28, 4, 2). VEG. mil. 2, 2 contubernalibus -etis s t i p e n d i i s (*cf.* NOT. dign. or. 39, 37 -eta militia). HEGES. 1, 30, 5 -eta o r a t i o n e (HIER. epist. 22, 35, 2. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 3, 2 secundum ritum mysteriorum. VVLG. Iudith 6, 16 per totam diem. CASSIOD. hist. 4, 11 PASS. Theclae B 34 p. 92, 12). HIER. epist. 30, 4 -etum est quod p e t i s t i (*cf.* OPTAT. 4, 7 p. 113, 7 secundum quod filius petiit ... -vit pater. AVG. c. Pelag. 1, 20, 38 deum -isse, quod illa rogaverat). 57, 12, 3 -etur in me ... proverbium *eqs.* 60, 3, 3 eloquium. 66, 5 sua vota -eri (RVFIN. hist. mon. 19 vota nostra orationesque -ere [*syn.* impleo]. CASSIOD. inst.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

div. 33 in nobis . . . hostem sua vota -ere. CORP. III 3485 suscepta ⟨vot⟩a. VIII 2335 votum quod deo... promiserunt. 8348 [*syn.* solvit: 8344—47]. IX 1398). *cf.* DECRET. decur. Paest. Nest. (Corp. X 477) 17 placet -eri sposionem nostram. VVLG. gen. 18, 21 clamorem ... opere -verint. num. 11, 23 meus sermo opere -eatur. DIDASC. apost. 70, 9 voluntatem tuam (AVG. in psalm. 110, 2 suam de te -eat voluntatem *deus*. EVGRAPH. Ter. Andr. 648). ITIN. [Silv.] 2, 7 -eto desiderio (3, 2. 4, 1. 13, 2. 23, 5 VVLG. prov. 13, 19 AVG. civ. 8, 23). OPTAT. 2, 25 p. 63, 9 observantiam. AVG. civ. 1, 15 quia iuraverat id sponte -vit. 3, 21 in oppido Linternensi egit reliquam -vitque vitam (*cf.* 16, 14 omnes dies vitae suae . . . ibi -erit. INSCR. christ. Rossi I p. 313 [*a. 382*], *ubi trad.*: complevitam). 13, 8 hominis prima morte -eta (13, 15 mors illa prima . . . -retur). 16, 33 quam *veritatem* -eri videmus in Christo (21, 24 divini illius cantici veritas. APRING. in apoc. 2, 9 gratiarum veritate -eta). AVG. in psalm. 92, 8 impleri in se passiones ...-eri in se et coronas. PAPYR. Wessely p. 9 n. 14, 5 satisdatione(m) -eta(m) denuntia. PAVL. MED. bened. 2, 7 scripturae sensum . . . opere -ens. LEO M. serm. 22, 1 pietatis suae dispositionem. CAEL. AVR. chron. 3, 4, 61 voce dictum, non officio -etum. 4, 7, 103 *iniectio* si minime -erit effectum. HERM. Pal. sim. 2, 7 recte -vit ministerium suum. CYPR. GALL. gen. 7 dominus primi -esset facta diei. SEDVL. carm. pasch. 5, 108 -eta est sanctio Christi. 5, 261 passio Christi. EPIPHAN. de mensur. 23 eundem -eant usum. EVGRAPH. Ter. Andr. 823 rec. β quod ... dixerat, ipsa -eat veritate. Eun. 140 neque aliquid callide fecerit, sed cuncta ratione -erit. 263 disciplinam parasitorum. Phorm. 829 consiliis suis ... cuncta. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 217, 25 quaecumque ... vis fati -et ac perficit. COD. Iust. 4, 21, 17 pr. (*a. 528*) *instrumenta* ab ipso -eta et postremo a partibus absoluta sint (4, 38, 15, 1 [*a. 530*] huiusmodi pactum . . . per omnia -etum et absolutum sit. PAPYR. Marini 75, 29 [*a. 575*] suscriptum -vi *testamentum*: 75, 35 hunc testamentum ...-vi et absolvi. *cf.* 86, 83 [*a. 553*] scribtor hanc donationem . . . -etam absolvi). COD. Iust. 7, 63, 5, 3 (*a. 529*) non fuerit in eodem die -eta lis. APRING. in apoc. 5, 1 per hominem *haec* cuncta -ret *Christus*. CASSIOD. inst. div. 30 quaecumque possunt corporeo labore -eri. GREG. TVR. Franc. 4, 15 electio *episcopi* -eatur. VEN. FORT. carm. 11, 24, 1 si non -esti, quod hic -eta vocatur. GREG. M. dial. 2, 29 increpatione -eta. INSCR. Mainzer Zeitschrift 3 (1908) p. 9 ⟨de⟩cretum genesi⟨s⟩ -vit. *adde*: VEG. mil. 1, 13 ostendissent se omnia, quae erant in militari arte, -ere (*i. scire; opp.* qui parum profecerant). *nota i. q. explere libidinem sim.*: VVLG. iud. 19, 24 educam eas *mulieres* ad vos ... et vestram libidinem -eatis (EVGRAPH. Ter. Hec. 72 ad libidinem -endam). thren. 4, 11 -vit dominus furorem suum (Ezech. 5, 13. 7, 8 *al.*). Ezech. 6, 12 -bo indignationem meam in eis. EVGRAPH. Ter. Phorm. 140 dominus iracundiam suam -eat. AVG. serm. ed. Mai 4, 4 famem meam vocis societate -bis. CORP. III 14406 -eta cupiditate amoris. *adde*: ITALA (Lugd.) *et* VVLG. deut. 32, 23 congeram in ipsis (congregabo super eos VVLG.) mala et sagittas meas -bo in eis (συμπολεμήσω).
nota aliquem (*cf. sim. p. 2094, 50*): SIDON. epist. 4, 9, 3 novoque genere vivendi monachum -et non sub palliolo, sed sub paludamento. 7, 14, 10 -es ipse personam religiosi. *de rebus corporeis*: ZENO 14, 4 turri -eta. VVLG. num. 7, 1 tabernaculum. CORP. VIII 7017 ⟨basili⟩cam . . . proviso sumt⟨u c⟩onpleri iussi⟨t⟩. 7034 fistulam . . . formavit, -vit, aquae dedicavit. 9271 -eto ⟨aedific⟩io.
adde: HIER. in Is. 7 pr. p. 277/8 quem (*librum septimum*) cum ... -vero, veniam ad octavum (*cf.* GREG. TVR. Mart. 2, 60 destinavi huic inceptum *libellum* in sexaginta *capitulis* -ere [*syn.* implere]). *nota*: AMBR. hex. 3, 14, 58 *alia poma* testis et corticibus clausa -entur (*i. maturantur*). *seq. infinitivo vel participio i. q. desinere* (VVLG. *ex graeco*): *c. inf.*: VVLG. Ios. 19, 49 -esset sorte dividere terram. I reg. 18, 1 -esset loqui ad Saul. I par. 27, 24 *Ioab* coeperat numerare, nec -vit. Ier. 51, 63 -eris legere (παύσῃ τοῦ ἀναγινώσκειν) librum istum. *c. part.* (*ex gr.* συντελεῖν *c. part.*): VVLG. I reg. 13, 10 -esset offerens holocaustum. 24, 17 -esset David loquens sermones. II reg. 6, 18 -esset offerens holocausta *eqs.* III reg. 3, 1 -ret aedificans domum. 8, 54 -esset Salomon orans *eqs.* II par. 7, 1 fundens preces. *saepius*. *i. q. pervenire ad aliquid, adipisci*: FIRM. math. 4, 24, 9 in custodia ... vitae terminum -ent (*cf.* CORP. III 9515 ⟨fi⟩nem naturae -vit. INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 575 supremum -et ... diem. *cf. p. 2095, 63 sq.*). ITALA Matth. 6, 2 (Cypr. testim. 3, 40) -erunt (*sic M*, perciperunt, conpensaverunt *al.*, ITALA codd. d g[1] perceperunt, cod. δ *et* VVLG. receperunt) mercedem suam. ARNOB. nat. 2, 34 *immortalitatem* manifestaverit posse -eri. CORP. V 8986[A], 6 -vit lucem aeternam. VI 10047[C], 3 mill⟨e⟩ palmas -vi in factione prasina (10053, 21).

C *i q. efficere*: CIC. fin. 3, 41 non ex omni, quod aestimatione . . . dignum sit, -eri vitam beatam (3, 43 corporis commodis -eri vitam beatam. 5, 71 -ent ea quidem beatissimam vitam. Tusc. 5, 40 quo *genere* vita beata -eatur. 5, 47 SEN. epist. 118, 10. GREG. M. moral. 4, 12 in superna gratia virtutum multiplex vita -etur). CIC. fin. 4, 10 quibus *artibus* perfecte ratio et oratio -eatur. 4, 15 *bonum* -etur ... et ex eo genere vitae . . . et ex iis rebus, quae *eqs.* 5, 68 in quibus -etur illud extremum *genus expetendorum* (AVG. civ. 4, 10 in his . . . elementis corporeus -etus est mundus. *v. etiam l. 78*). TERT. anim. 37 ex eo . . . fetus in utero homo est, a quo forma -eta est. CENS. 10, 7 tria hemitonia tonum -ere non posse (*cf.* MART. CAP. 9, 930 *tertia diesis* hemiolium modum -et. 9, 957 per hemitonium et tonum modum integrum -eat diatonum. BOETH. mus. 2, 29 talem semitonii distantiam sibimet geminatam unum toni spatium non posse -ere). AQVILA rhet. 18 p. 28, 16 ex uno membro ambitum putant posse -eri, quam μονόκωλον περίοδον vocant. PALLAD. 2, 4 octo modiis *hordei* iugerum -bitur (2, 5 tres modii iugerum -ent. 11, 1. 3). HIER. epist. 78 mans. 1 tunc nobis lux plena -etur, quando *eqs.* AVG. civ. 11, 30 *senarius numerus* partium suarum quantitate -etur (*ibid.* decima et quinta et dimidia *pars* . . . simul ductae non -ent decem. FAV. EVL. p. 6, 18 BOETH. arithm. 1, 9 p. 21, 5. 2, 27 p. 117, 23 *par numerus* a dualitate -etur [*syn.* formetur]. *nota reflexive*: FAV. EVL. p. 6, 21 ceteri pares numeri aut se non -ent aut etiam transeunt [*syn.* se implet]. p. 7, 1 octo . . . se -ere non poterit). AVG. quaest. hept. 2, 129 quibus illa stola -etur. FAV. EVL. p. 13, 17 nihil minus est vitae, quam ratus numerorum ordo -vit. MART. CAP. 9, 969 *numerus* in gestu *corporis* figuris determinatis schematisque -etur. BOETH. herm. pr. 1, 8 p. 101, 14 haec omnia unum hominem -ent. herm. sec. 2, 4 p. 95, 12 quae *orationes* -ent expediuntque sententiam. Porph. isag. p. 35, 14 quae *generis differentiae* uniuscuiusque rationem -ent (συμπληροῦσαι). p. 41, 19 quae *differentiae* -ent substantiam generis (συμπληρωτικαὶ τῆς οὐσίας). CARM. de alphab. 60 (*de* u *littera*) nec me Graecus habet, scriptam sed me dua (*i. o et v*) -ent. *adde*: CYPR. GALL. Ios. 83 milia *passuum* quod *spatium* sensim duo -eat (*cf.* VVLG. Ios. 3, 4).
nota i. q. verbis sim. exprimere, reddere: CIC. leg. 2, 39 quae solebant quondam -eri . . . Livianis et Naevianis modis. PAPIN. dig. 28, 4, 4 pluribus tabulis . . . scriptis unius testamenti voluntatem . . . -vit. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 87 *Aequi Tutici* nomen versu -eri non potest. ANTH. 83, 11 nec -ent verba dolorem, quem sensus patientis habet.

part. perf. pass. adi. **complētus,** -a, -um. *i. q. perfectus*: CIC. orat. 168 meae *aures* . . . perfecto -oque verborum ambitu gaudent. fin. 5, 72 haec est undique -a et perfecta explicatio summi boni. GELL. 1, 7, 2 illud . . . compositum iucundius ad aurem -iusque, insuavius hoc imperfectiusque.

subst. **complēta,** -ae *f.* *i. q. genus officiorum ecclesiasticorum*: VEN. FORT. carm. 11, 24, 1 si non complestis quod hic -a vocatur. ISID. eccl. off. 1, 21, 1 de -is . . . celebrandis. [*it.* compieta, *francog.* complié. *M.-L.*]

adv. **complētē.** *i. q. perfecte*: VEG. mulom. 3, 28, 3 ad omnia vulnera -e limpidanda.

syn.: absolvere, consummare, excolere, facere (perficere), formare, imbuere, implere (replere), occupare, operare, refercire.
opp.: incipere (coepisse), neglegere.

deriv.: complementum, compleminalis. completio, completivus, completor, completorius, 1. completus.

complētio, -ōnis *f.* *a* complere. *plur.*: *v. l. 46 sq. et infra l. 64. 69 sqq.* *formae graecae*: LYD. mag. 3, 8 ταῖς κομπλητίωσι τῶν ἐντυχιῶν, οἱονεὶ πληρώσεσι. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] κομπλατιόνες· σύνοδος δύο ἢ τριῶν εἰς τὸ αὐτὸ καὶ συμφωνία (*cf.* THEOPHIL. inst. Iust. 3, 23 pr. εἰ μή complatíones παρακολουθήσωσι). *ibid.* κόμπλα· ἡ τελείωσις.

1 *i. q. actus complendi*: **a** *i. q. expletio*: PAVL. FEST. p. 105 'igitur' . . . pro -is significatione stat. AVG. dialect. 3 ad -em sententiae. PS. PRIMAS. in Hebr. p. 709[A] ad -em sensus necesse est adicere aliquid. **b** *i. q. consummatio, absolutio*: ITALA Dan. 9, 2 (Wirc.) in -em (συμπλήρωσιν, VVLG. ut complerentur) desolationis Hierusalem LXX anni. 12, 13 (Aug. civ. 20, 23) in -em (ἀναπλήρωσιν, VVLG. in finem dierum) consummationis. HIER. in Ier. 22, 10 p. 989 sellem sive sellum . . . interpretatur consummatio sive -o. in Hab. 2, 5 sqq. p. 613 de -e auxilii dei. VVLG. Ezech. 5, 2 iuxta -em dierum obsidionis. PS. RVFIN. in psalm. 19, 1 finis et -o legis. AVG. epist. 49, 2 evidentissima -e sanctae prophetiae. serm. 125, 7 -o iustitiae. COD. Iust. 8, 37, 15 pr. ad huiusmodi operis (*i. aedificii*) -em. GREG. M. moral. 8, 16 actionum. *nota*: ISID. in Ios. 7, 2 (nat. 18, 15) sicut luna menstruis -bus deficit, ita hic mundus ad -em temporum currens cottidianis defectibus cadit. *t. t. iuridicus i. q. confectio, absolutio instrumenti*: COD. Iust. 1, 27, 1, 18 pro -e chartarum vel codicillorum. NOVELL. Iust. 44 praef. neque postea venisse *tabellionem* ad -em. *ibid.* affuit -i. *inde i. q. notae, quibus tabelliones absolutionem testantur*: INST. Iust. 3, 23 pr. nisi *instrumenta* et -es acceperint. NOVELL. Iust. 73, 7, 2 fiat . . . -um (τελεσμάτων) collatio. IVLIAN. epit. novell. 66, 7 non solum -es litterarum a tabellionibus facta comparentur. NOVELL. Iust. 44 praef. litteras recognoscere dixit -is (πληρώσεως) tabellionis. 44, 1 pr. non aliter imponatur chartae -o (πλήρωσιν), nisi haec gerantur. 73, 7, 1 iure iurando propriae -i (τελέσματι) attestetur (*cf.* 73, 7 pr. suppletionis *quod est in graeco* τελεσμάτων). 73, 7, 2 ex plurimis comparationibus tam -is (τελέσματος) quam subscribentium . . . colligatur fides. **2** *i. q. status eius, qui completus vel perfectus est, perfectio*: CHALC. transl. p. 36[B] (comm. 44. 50) ad perfectam cumulatamque -em deesset aliquid epitrito.

syn.: consummatio, suppletio.

complētīvus, -a, -um *a* completus, complere. *i. qui complet, explet; expletivus*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 2 (*de natura Christi*) consubstantiali -a unalitate deus (*sim.*: RVSTIC. c. aceph. p. 1224[B] ex aequo illius naturae, quae ex compositione . . . facta est, -a humani-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tas *Christi* est). AVG. in psalm. 39, 12 cum . . . datum est, quod promissum est, ablata sunt verba promissiva, data sunt -a. PRISC. gramm. III 93, 16 species *coniunctionum* sunt . . . -a (102, 12 -ae *coniunctiones* sunt 'vero, autem *eqs.*'. 286, 24 δή coniunctio tam -a quam confirmativa. SCHOL. Ter. p. 105, 9 '*tamen*' -a coniunctio est). BOETH. categ. 1 p. 179^A *differentiae* quae dicuntur -ae praedicati et cuiuslibet illius speciem informantes (Porph. isag. p. 36, 7 quae divisivae sunt differentiae generum -ae [συμπληρωτική] fiunt et constitutivae specierum. *cf.* p. 38, 12 aptum esse ad navigandum non erat -um substantiae *animalis* nec eius pars). CASSIOD. compl. in Rom. 9, 30 *Christus* est finis legis et -a perfectio (in psalm. praef. 3 *salvator est* bonorum omnium -a perfectio. 22, 9. 118, 96 consummatio est . . . virtutum omnium -a perfectio).

adv. **complētīvē:** RVSTIC. c. aceph. p. 1222^D id, quod aeque ac similiter et -e ad id, ut sit quidque, participatur a personis, substantia est.

complētor, -ōris *m. a* complere. *i. qui complet:* IVVENC. 2, 568 legum -r . . . Iesus. *addas p. 2111, 1.*

complētōrius, -ī *m.* (-um, -ī *n.?*) *a* complere. *i. q. pars officii divini in monasterio:* CASSIOD. in psalm. 118, 164 septem illas . . . vices, quibus se monachorum pia devotio consolatur, id est matutinis, . . . lucernaria, -is, nocturnis. PS. AVG. reg. II 1 hoc idem in vesperis et -o servetur. BENED. reg. 16 matutini, . . . vesperae -ique tempore nostrae servitutis officia persolvamus. *ibid.* matutinis . . . , vespera, -o. 17 -us . . . trium psalmorum dictione terminetur. 18 ad -um . . . idem psalmi repetantur cottidie. 42 tit. post -um nemo loquatur. 42 exeuntes a -is nulla sit licentia . . . loqui. ISID. reg. monach. 6, 3 quoadusque -i tempus possit occurrere. *ibid.* ante somnum . . . peracto -o . . . requiescendum est. *adde:* VIRG. gramm. epit. 7 p. 64, 18 iuxta morem -orum retroactim menses et dies supputantium.

1. complētus, (-ūs) *m. a* complere. *i. q.* *completio:* NOVELL. Iust. 36, 5 quadriennii metas praeterire nullo patimur modo, ne immortalis fiat iudiciorum -us. *Wulff.*

2. complētus, -a, -um *v. p. 2098, 29.*

***complex,** -icis *adi. et subst.* [*cf. c.* complicare *et c.* simplex, multiplex *sim. Th.*]. *i. q. socius, consors, collega;* GLOSS. -es socii, conscii: *generatim:* ARNOB. nat. 3, 40 Varro qui sunt introrsus atque in intimis penetralibus caeli deos esse censet . . .; hos consentes et -es Etrusci aiunt et nominant, quod una oriantur et occidant . . .; sed eos summi Iovis consiliarios ac participes (principes *trad.*) existimari. COD. Theod. 6, 4, 21 pr. (*a. 372*) non modo temonarios, verum -es quoque eorum in exhibitionem proprii muneris urgeantur. MAXIMIN. c. Ambr. 100 ipsum filium -e patre solum verum asseris deum. PRVD. ham. 614 praegnans letale genus concepta maligni fert opera ingenii de semine -is hydri. MAR. MERC. Cael. 3, 1 Iulianus et reliqui -es. subnot. praef. 4 multos . . . participes et -es fecit. *adde de re:* AMBR. off. 3, 14, 90 -x honestatis est semper utilitas et utilitatis honestas. *in malam partem* (ISID. orig. 10, 50 -x qui uno peccato vel crimine alteri est applicatus ad malum; ad bonum vero nunquam dicimus -em. GLOSS. uno crimine alteri adiunctus. *praecipue apud* ECCL., *cf. Wölfflin, Archiv 12 [1902] 7 sq.*): AVELL. p. 150, 2 de Petro atque aliis -bus eorum. p. 224, 7 si qui alii Eutychetis sectam vel Petri et Acacii . . . secuti sunt . . . vel eorundem se -bus atque consortibus aestimant immiscendos. EPIST. pontif. Thiel 586 (Simplic. 19) p. 212 *Petrus* est -x parricidae Timothei. CANON. Migne 56, 638^A eorum communicatores et -es. 56, 651^A haereticorum (FACVND. defens. 2, 5 p. 577^A *al.*). PS. PROSP. prom. 2, 6, 1 lepra in capite Manichaeos, Priscillianos -esque eorum demonstrat. SIDON. epist. 8, 11, 12. VEREC. in cant. 1, 2 diabolum cum -bus suis. *passim apud* ECCL. SCHOL. Ter. p. 166, 14 Lanuvius et -es eius. p. 168, 23. CASSIOD. var. 2, 34, 1 ne vos . . . delicta -es facerent. *accedit genetivus obiectivus rei:* PRVD. perist. 10, 822 sectae impiae. CASSIAN. inst. 2, 16 -em se damnationis eius efficiat. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 1, 7 p. 290 unus -x insaniae Petri. CANON. Migne 56, 637^B -e et sectatore perversitatis. AVELL. p. 381, 10 erroris. SALV. eccl. 2, 7 poenae. DRAC. Orest. 678 scelerum (758). CASSIOD. var. 5, 39, 11 criminis. PASS. Paul. 10 illum . . . socium et -em reddet iniquorum daemoniorum. *al.*

complexābilis, -e *a* complexari, *cf.* complexibilis. *i. quod animo comprehendi potest:* CASSIOD. in psalm. 39, 15 qui arenam maris et guttas pluviarum stellarumque multitudinem -i quantitate cognoscit.

complexātio, -ōnis *f. a* complexari. *i. q. complexus, amplexus:* PS. EVCHER. in reg. 3, 27 (Migne 50) p. 1156^D sensus et corda . . . quibus immobiliter -i ac dilectioni sui conditoris adhaerent.

complexibilis, -e *a* complecti, complexus; *cf.* complexabilis *et* complectibilis. *i. q. intellegi potest:* CHALC. comm. 168 divinatio . . . necessitati subiectarum rerum . . . vera est et -is, si modo divinatio dicenda est.

complexim *v. p. 2090, 25.*

***complexio,** -ōnis *f. a* complecti. GLOSS. συμπλοκή. ISID. orig. 1, 15, 1 syllaba . . . latine conceptio sive -o dicitur. *legitur apud pedestris sermonis scriptores:* RHET. Her. CIC. SEN. nat. QVINT. inst. APVL. mund. *et saepe apud posteriores.*

I *generatim:* **A** *i. q. amplexus:* **1** *de rebus:* CIC. fin. 1, 19 -es et copulationes et adhaesiones atomorum (EVSTATH. Bas. hex. 1, 2 p. 870^A) inter se. SEN. nat. 7, 4, 4 aëris. APVL. mund. 2 quam *regionem* circulus ambit signifer obliqua -e circumdatus. CAEL. AVR. chron. 3, 7, 74 articulorum. CASSIOD. anim. praef. p. 1281^A quattuor elementorum (*cf.* var. 2, 39, 3) per omne corpus dissociatas -es. *ex hoc usu fort. orta est notio quae est qualitas, status:* PS. APVL. herb. 129 invenitur quandoque nigra *mandragora* -em frigidam et siccam habens. PS. AVG. serm. 247, 1 non potuit commodius antidotum procurari, quantum ad -em aegroti. 247, 2 non quam forte potuit, sed quam lenius -i aegrotantis competere *medicamentum* perspexit, apposuit. **2** *de animantibus:* IREN. 2, 12, 3 quam (*passionem*) sine -e coniugis passam eam dicunt. ARNOB. nat. 3, 10 ire in mutuas -es. 5, 32 non incestas significat aut propudiosas Veneris -es. AMBR. exc. Sat. 1, 73. *in imagine:* AVG. bapt. 3, 2, 3 tutissima ratio est in eadem (*sc. ecclesiae*) consuetudine permanere, quae tunc bonos et malos una -e portabat. **B** *i. q. coniunctio, consociatio:* CIC. Phil. 2, 95 mira verborum -o. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 11 per conversionem . . . et -em horum nominum. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1146^B *syn.* conexio. HEGES. 2, 9, 1 l. 30 propositionum separanda -o videtur. RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 2 Engelbr. sermonum. AVG. serm. ed. Mai 102, 2 o gemina in benedictione *Mariae* -o! mater de domino et benedicitur et docetur. CAEL. AVR. acut. 1, 7, 52 ex -e stricturae atque solutionis. 2, 1, 6 phreniticae passionis cum lethargia. 2, 10, 78 typorum. 2, 24, 136 *herbarum* (*i. q. commixtio*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926^A discurrentium siderum. BOETH. herm. pr. 2, 12 p. 167, 26 omnis propositio verborum et nominum -e formatur. herm. sec. 1, 1 p. 28, 9 -o . . . intellectum est veritas et falsitas. CASSIOD. in psalm. 1, 2 die ac nocte. haec -o continuum tempus ostendit. 67, 6. **C** *i. q. comprehensio, notio:* CIC. Tusc. 5, 29 neque ulla alia huic verbo, cum beatum dicimus, subiecta notio est nisi . . . cumulata bonorum -o. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 470, 3 universali -e quod scriptum est. RHET. min. p. 73, 12 ὑπεξαίρεσις est latine exceptio, quando aliquid a generali -e distinguimus (*cf.* CASSIOD. in psalm. 1, 1 p. 29^A generalis -o peccatorum . . . in domino salvatore denegata est). *adde:* PS. SORAN. quaest. med. praef. p. 245, 4 ad comprehensionem et -em accessionum (*fere i. q. cognitio*). **D** *i. q. collectio:* COD. Theod. 16, 2, 22 (*a. 372*) circa alias *personas*, quarum statuto praecedenti facta -o est, valeat. LEO M. epist. 121, 2 cuius -is septuagesimus . . . est annus (*agitur de laterculo annos in certum ordinem digestos complectente*). MART. CAP. 4, 344 genus est multarum formarum per unum nomen -o ut 'animal'. 6, 632 universa provincia . . . civitates . . . ducentas . . . tota -e dinumerat. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 14 p. 111, 25 omnia genera abundant -e sub se positarum specierum. **E** *i. q. intellectus:* POMER. 1, 2, 1 minus concipit mentis humanae quamlibet profunda -o. **F** *nota de loco, regione, quam quis complectitur, occupat:* EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 887^B *aer* lucis accessum . . . per omnes fines suae -is infudit.

II *speciatim:* *t. t. artis rhetoricae et dialecticae:* **A** *i. q. enarrationis comprehensio, consummatio, conclusio* (*in oratione et in argumentatione*): RHET. Her. 2, 18, 28 argumentatio . . . in quinque partes est distributa: propositionem . . . -em. *ibid.* -o est, quae concludit breviter colligans partes argumentationis. 2, 19, 30. 2, 29, 46 -o vitiosa est, quae non quod quique primum dictum, ⟨primum⟩ complectitur. CIC. inv. 1, 37 brevis -o totius negoti, quae summam continet facti. 1, 59 quinto inducunt loco -em. 1, 63. 67. 73 -um genera. *ibid.* perspicuam . . . -em. QVINT. inst. 5, 14, 5. CASSIOD. compl. in epist. apost. praef. p. 1319^D breves apostolorum, quos nos proprie -es possumus appellare, summatim dicendo diversa complectuntur. p. 1321^A. in psalm. 4, 7 brevis sermo, sed perfecta -o. 133 praef. inst. div. 5 p. 1116^A. **B** *figura quaedam verborum* (*gr.* συμπλοκή): RHET. Her. 4, 14, 20 -o est, quae utramque complectitur exornationem, ⟨ut et conversione et repetitione⟩ utamur (*suppl. Marx*). **C** *i. q.* συναίρεσις, συναλοιφή: RHET. Her. 4, 21, 29 adnominatio . . . conficitur attenuatione aut -e eiusdem litterae. QVINT. inst. 1, 5, 17 vitium, quod συναίρεσιν et συναλοιφήν Graeci vocant, nos -em dicimus. **D** *genus argumentandi, i. q.* δίλημμα: CIC. inv. 1, 44 hoc genus argumentandi, quod in necessaria demonstratione versatur, maxime tractatur in dicendo aut per -em aut per enumerationem *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 5, 14, 11). 1, 45 -o est, in qua, utrum concesseris, reprehenditur. 1, 79 his concessis -o [ex his] confici negatur. 1, 87. 88 per -em . . . accommodare. DON. Ter. Ad. 341 -o est δίπλευρος oratoria, in qua utrum concesseris, contrarium tollis. SERV. Aen. 2, 675 argumentum dilemma, id est -o, quae ad adversarium ab utraque parte concludit. COMMENT. Lucan. 2, 14 PS. ASCON. div. in Caec. p. 116. AVG. civ. 22, 8 brevis est . . . nostra -o. c. Cresc. 1, 17, 21 bicipiti . . . -e insidiantes. gen. ad litt. 11, 26 p. 358, 21. c. Petil. 2, 96, 221 acutissimam. *al.* RHET. min. p. 233, 10 *al.* EVGRAPH. Ter. Andr. 381. **E** *i. q.* περίοδος, ῥῆσις: CIC. de orat. 3, 182 longissima est . . . -o verborum, quae volvi uno spiritu potest. orat. 85 nec acervatim multa frequentans una -e devinciet. QVINT. inst. 1, 5, 6 divisione, -e, aspiratione, sono. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 158, 25 si quis simpliciter et omni modo fieri -es dicat *eqs.* (*cf.* herm. sec. 5, 11 p. 366, 12. 368, 1). **F** *i. q. conexio, nexus sententiarum,* συλλογισμός: QVINT. inst. 5, 14, 12 altera est -o non par intentioni, sed

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vim habens parem. MART. CAP. 4, 328 nexilis -o. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 173, 8 propositionum. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 13, 6 de syllogismorum ordine, -e figurisque tractatur.

complexivus, -a, -um *a* complecti, complexus. 1 *i. q. complectens, comprehendens*: BOETH. in Porph. dial. 2 p. 67^{C} species illa quae illud individuum continet . . . , accidentis illius -a est. PS. SORAN. isag. praef. modos in aphorismis reperies quattuor: intellectualem, -um, divisibilem et definitivum ...-us, quod omnia complectatur, comprehendat nihilque intactum relinquat. *t. t. artis rhet.*: FORTVN. rhet. 1, 28 p. 101, 26 si neuter alteri servierit, quem vocabimus principalem? utrumque. huiusmodi controversia quid vocatur? -a. 2 *i. q. coniungens, copulativus* (*t. t. gramm.*): GELL. 10, 29 lemm. quod particula 'atque' non -a tantum sit, sed vim habeat plusculam variamque. DIOM. gramm. I 433, 19 coniunctio -a sive copulativa 'que' et disiunctiva 've' et relativa 'ne' (SERV. auct. Aen. 4, 424 'atque' coniunctio -a: est et disiunctiva. MART. CAP. 3, 272). DON. Ter. Hec. 404 'etsi' non est -um neque praepositivum, sed subiunctivum, id est pro 'tametsi'.

adv. **complexive**: *i. q. coniunctim, comprehendendo, concludendo*: HESYCH. in lev. 14, 54—57 p. 966^{A} ista est omnis lex leprae: quia latius sanctionem leprae exposuit, necessarium iudicavit eius reiterare capitula, et prius quidem -e genus, post haec autem species per partes exponit. CASSIOD. hist. 1, 1 ut -e dicam, cunctam superasti . . . virtutem. NOVELL. Iust. 7, 1 qui in Oriente et qui in Illyrico . . . -e dicendum per omnes (συνελόντα ἅπαντας εἰπεῖν), quicumque nostrae sunt terrae. 28, 7 haec eum -e (συλλήβδην) monemus. particulariter (κατὰ μέρος) autem sciet *eqs.*

complexor, -ātus sum, -ārī (complexo, -āre) [*a* complecti, complexus. *Th.*]. *i. q. complecti, proprie et in imagine.* GLOSS. -o περιπλέκω. -buntur conplectentur. ITALA Marc. 10, 16 (cod. δ, VVLG.) et -ans eos benedicebat imponens manus super illos (et imp. man. s. i. ben. eos VVLG., ἀναγκαλισάμενος, *at* ITALA cod. k: complexus). PS. QVINT. decl. exc. Monac. (Paris.) 9 p. 369 me -atus offert se ipsum. HIER. adv. Iovin. 1, 3 ipsa digitorum coniunctio quasi molli se -ans osculo et foederans maritum pingit et coniugem (*cf.* epist. 49, 2, 7). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 21 p. 231, 6 Engelbr. amplectamur nos invicem et -emus. MIRAC. Steph. 2, 2, 9 *Megetiam* -ari coeperunt. VICTRIC. 4 qua te ..., benedicte Ambrosi, veneratione -er. CORIPP. Iust. 1, 104 portum, quem geminae -ant bracchia ripae. PASS. Theclae A 39 p. 110, 4 obviavit ei cum turbis et -ata est Theclam. C 33 p. 93, 14 iterum surgens leaena -ata est leonem (leaena surgens -ati sunt *cod. Ambros.*).

deriv.: complexabilis, complexatio.

ˣ**complexus**, -ūs *m. a* complecti. GLOSS. περιπλοκή. *legitur inde a* PLAVTO, *deest* TER. CATONI LVCIL. RHET. Her. PVBLIL. BELL. Alex. Afr. Hisp. NEP. TIB. VITR. GERM. VELL. CELSO PHAEDRO MELAE ASCON. PERS. VAL. FL. FLORO. [*loc. dub.*: CAES. civ. 3, 8, 4.]

1 *actio complectendi, i. q. amplexus* (*accedit gen. obiectivus*: PLIN. nat. 29, 138 *v. p. 2102, 8.* TAC. ann. 4, 8 *v. p. 2102, 57.* TERT. orat. 5 *v. p. 2102, 58.* *accedit* cum: FRONTO p. 42 N. *v. p. 2102, 15*). a *de animantibus* (*saepe i. q. concubitus*): PLAVT. Asin. 643 ego -um huius nil moror, meum autem hic aspernatur. MANIL. carm. frg. 3 Latona parit casta -u Iovis Deliadas geminos. TRABEA com. 5 obviam mihi veniet -um exoptans meum. CIC. Verr. 2, 7 ⟨e⟩ -u parentum abreptos filios (SALL. Catil. 51, 9). 6, 104 ubi fides? ... ubi dexterae -usque? 6, 125 matris (CATVLL. 62, 21). Catil. 2, 22 quod *genus hominum* proprium Catilinae est, de eius dilectu, immo vero de -u eius ac sinu (*cf.* Phil. 2, 61 venisti ... in sinum ... et in -um tuae mimulae. epist. 14, 4, 3). Flacc. 95 in -u liberorum coniugumque ... trucidatos. dom. 98 distrahi a -u suorum. Cael. 49 si ita sese gerat ... -u, osculatione, aquis ... conviviis, ut ... meretrix ... videatur. Planc. 100 vi me ... et -u suo retinuit. Phil. 3, 18 quem *adulescentem* ... omnibus ... horis oculis, auribus, -u tenemus (Pis. 19 *v. p. 2102, 45.* Planc. 97 *v. p. 2102, 46* LVCR. 2, 1066 *v. p. 2102, 73.* LVCAN. 8, 723). 11, 5 secutae collocutiones familiarissimae cum Trebonio -usque. 12, 22 cuius in -u libenter extremum vitae spiritum ediderim. rep. 4, 4 -us ... concubitusque permittunt palliis interiectis. Att. 3, 9, 1. 4, 1, 2. 12, 1, 1 utinam ... ad -um meae Tulliae, ad osculum Atticae possim currere. 14, 4, 1 in tuo -u emori. CATVLL. 61, 109 vir ... implicabitur in tuum -um. 64, 118 consanguineae. VERG. Aen. 1, 715 -u Aeneae colloque pependit. 4, 616. 5, 742 quis te nostris -bus arcet? HOR. sat. 1, 5, 43 qui -us et gaudia quanta fuerunt! PROP. 1, 13, 19 non ... -us potui diducere vestros. 2, 22, 29. 4, 7, 96 inter -us excidit umbra meos. OV. am. 1, 9, 35. met. 3, 390 manus -bus aufer. 6, 249 gelidos -bus allevet artus. 12, 328 quam *quercum* dum -bus ambit et quatit huc illuc. 13, 861 praefers . . . meis -bus Acin. LIV. 22, 7, 13 unam ... in -u (conspexu *P*) eius expirasse ferunt. 38, 37, 8 satiatus (TAC. Agr. 45) ... tandem -u filii. SEN. contr. 1, 2, 12 haesisti in -u (9, 5, 2 haesit -bus meis puer). 7, 1, 11 -u, osculis prosecutus est (TAC. ann. 11, 27 oscula -us). VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 *dextera Alexandri* maximi exercitus -ui ... suffecit. 5, 2 ext. 4 feliciorem mortem suam futuram ratus, si in -u dexterae eius supremum spiritum ac mandata posuisset. SEN. Tro. 460 fallax per ipsos umbra -us abit. epist. 99, 18. dial. 4, 36, 6 in eorum quos occiderant iacuere -bus. 10, 16, 4 noctes ... in -u scortorum ... exigunt. COLVM. 3, 10, 9 pedes ad gressum compositos, bracchia ad -um. 12, 1, 2 villicum ... -bus adiacentem feminae. SCRIB. LARG. 18 post -um et devirginationem. LVCAN. 4, 246 quae modo -u foverunt, pectora caedunt (*cf.* 8, 67 refovet -bus artus). OCTAVIA 716. PLIN. nat. 16, 203 *cedrus* crassitudinis ... ad trium hominum -um. 29, 54 anguium. 29, 138 formicae -u extrahitur *gryllus*. STAT. Theb. 5, 515 *serpens* tenuat -bus ornos. QVINT. inst. 6, 1, 42 haeret in -u liberorum. decl. 306 p. 199, 26 hunc iungere sibi venere ... et polluere -bus non vult filii sui ... aetatem. IVV. 6, 279 iacet in servi -bus aut equitis. CARM. epigr. 971, 6 (*Romae, saec. I*) pia -u mater spoliata. TAC. ann. 11, 32 Britannicus et Octavia in -um patris pergerent. 14, 4 venientem ... excepit manu et -u. 15, 31 neu ... -u provincias obtinentium arceretur. FRONTO p. 42, 4 N. omnis ... cum polluto -us ... commaculat. APVL. apol. 12 *Venerem* serva corpora -u vincientem. PS. TERT. haer. 1 p. 215, 21 -us et permixtiones execrabiles obscaenasque coniuncturas. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 105 quia non sit licitus ac facilis eius (*matronae*) -us. LAMPR. Comm. 5, 8 consobrina patris -bus suis iniuncta. HIL. trin. 1, 10 non ex -u carnis (PS. AVG. quaest. test. I 23, 3 p. 51, 5) ... sed ex deo natos. HYG. astr. 2, 13 ut -ui *Volcani* se applicaret *Minerva*. HIER. epist. 3, 1, 2 arte tua stringerem colla -bus. 27, 2, 1 Baccharum satyrorumque. 49, 21, 4 uxorum haerere (adhaerere *al.*) -bus. COD. Theod. 10, 20, 10 pr. (*a. 380*) si *mulier* -ui monetarii putaverit inhaerendum (*fere i. q. matrimonio*). ISID. orig. 7, 6, 30 *Agar* fuit -ui Abrahae ... causa generandi data. PASS. Petr. 2 subtrahentibus ... se isdem non solum a -u, verum ab omni modo coniunctione Agrippae. *adde i. q. tactus*: HIER. adv. Iovin. 2, 10 quattuor sensibus: aspectu, auditu, odoratu atque -u. *de luctatu hostili*: CVRT. 9, 7, 22 Macedo gladium coeperat stringere. quem occupatum -u ... Dioxippus arietavit in terram. PLIN. nat. 9, 91 luctatur ... -u. SIL. 14, 552. STAT. Theb. 6, 869 proelia villosis ineunt -bus ursi. PS. QVINT. decl. 7, 12 latronis. IVL. VAL. 3, 6 quas (*ignitas statuas*) cum ... impetu belli -u et morsibus affectarent *elephanti.* b *de rebus*: CIC. Tusc. 3, 46 corporum -um et ludos atque cantus. PLIN. nat. 2, 11 huius (*aetheris*) vi suspensam cum quarto aquarum elemento librarii medio spatii tellurem. ita mutuo -u diversitatis effici nexum. 2, 209 in Tarquiniensi lacu duae *insulae* nemora circumferunt, nunc triquetram figuram edentes, nunc rotundam -u ventis impellentibus. 9, 86 *polypi* vescuntur conchyliorum carne, quorum conchas -u crinium frangunt. 16, 5 radicum. 16, 163 *folia arundinis* a nodo orsa -u tenues per ambitum inducunt tunicas. 16, 166. 17, 135 corticum. 18, 155 hae (*herbae quaedam*) -u necant. TAC. Agr. 36 armorum. MART. CAP. 9, 909. *in imagine*: CIC. Sest. 53 cum ego me ⟨e⟩ -u patriae ... eripuissem (*cf.* Pis. 19 me ipsa suo -u patria tenuisset). Planc. 97 quae (*urbs*) se vel potius excindi quam e suo -u ut eriperer . . . pateretur. Phil. 13, 9 Cn. Pompei filium res publica ... suo ... sinu -uque recipiet. fin. 5, 65 *caritas* serpit foras, cognationibus primum, tum ... civibus ... deinde totius -u gentis humanae. SEN. epist. 53, 8 dignus illa (*philosophia*) es, illa digna te est: ite in -um alter alterius. 66, 13 obsessorum animus ... in -u libertatis expirat. STAT. silv. 4, 6, 95 in carae vivit -bus umbrae. PLIN. paneg. 47 easdem artes in -u oculis auribus habes. PS. QVINT. decl. 4, 9 quid iuvat ... animam per tot annos ... tristissimo corporis retinere -u? 4, 22 in ipso prosperi Martis cecidisse -u. 8, 6 quas in pessimi coniugii durum (dirum *Ba*) perpetuumque -um communium pignorum nexus artavit. TAC. ann. 4, 8 se fortiora solacia e -u rei publicae petivisse. TERT. orat. 5 festinantes ad spei nostrae -um. pudic. 5 quis eam (*moechiam*) ... divellet de vicinorum criminum nexu, de propinquorum scelerum -u? RVFIN. Orig. in gen. 11, 2 sapientiae (CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 77, 1) -bus aptior. AVG. civ. 4, 8 *anima* unius dei veri castum dedignata -um. RVT. NAM. 1, 35 carae ... urbis. AVELL. p. 597, 8 tenent in -bus nomen Acacii. EVSTATH. Bas hex. 4, 6 p. 908^{B} velut pacificis eam (*terram*) -bus osculatur *mare*. ISID. orig. 10, 49 collega a colligatione societatis et amicitiae -u dictus.

2 *i. q. ambitus, circuitus, tegumentum* (*de rebus aliquid in se continentibus*): PACVV. trag. 86 hoc vide, circum supraque quod -u continet terram (*caelum dicit. cf.* CIC. Tusc. 1, 40 persuadent ... mathematici terram in medio mundo sitam ad universi caeli -um quasi puncti instar obtinere. nat. deor. 2, 101 ultimus et a domiciliis nostris altissimus omnia cingens et coercens caeli -us. Tim. 41). nat. deor. 2, 58 *mundus* omnia -u suo coercet et continet. LVCR. 2, 1066 avido -u quem (*congressum materiae*) tenet aether. 5, 470. PLIN. nat. 36, 161 sunt ... in Bononiensi Italiae parte breves *lapides speculares*, macula -u silicis alligata. APVL. mund. 2 septem *stellae* ... totidem orbibus affixae sunt . . . ac vicissim mutuis adhaesionibus nexae -u illius orbis, qui inerrabilis dicitur, continentur. MART. CAP. 6, 610 *Ptolemaeus* zodiaci tractum omnemque -um trecentis sexaginta caeli partibus secat. *adde*: CIC. Tim. 11 omnes ... qui animo cernuntur et ratione intelleguntur animantes, -u rationis et intellegentiae, sicut homines hoc mundo ..., comprehenduntur.

3 *i. q. coniunctio*: QVINT. inst. 1, 4, 18 in verbis vim sermonis, in nominibus materiam ..., in convinctionibus autem -us eorum esse

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iudicaverunt *veteres*. 1, 5, 3 licet ... dicamus aliquod proprium, speciosum ..., nihil tamen horum nisi in -u loquendi serieque contingit (*cf.* 1,5,34 -u orationis accidere eum [*soloecismum*] confitentur. 7, 3, 18 brevi -u verborum. 9,3,18 sermonis). 1, 5, 37 soloecismus ex -u fiat eorum quibus res significantur et voluntas ostenditur. 5,10,107 plurium legum aliorumve scriptorum vel congruentium vel repugnantium -u. 9,4,32 iunctura sequitur ... omnia namque ista et virtutes et vitia in -u habent. PAVL. dig. 50, 16, 142 nec dubium est, quin coniuncti sint quos et nominum et rei -us iungit. TERT. adv. Marc. 1, 4 ineluctabilis ... -us in hoc sententiam constringit. TER. MAVR. 1226 nunc libera ... utraque -u alterius nec subdita currit *consona liquida*. AVG. civ. 13, 6 animae carnisque. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 78 *passionum*. CONSENT. gramm. V 358, 6 semivocalibus et mutis c et t plurimi -us cum vocalibus ... nascuntur. 391, 17 in -u syllabae. ISID. orig. 1, 6, 2 coniunctio ... et praepositio vel interiectio in -um istarum *partium orationis* cadunt. *in arte rhet., i. q.* περίστασις, σύστασις: QVINT. inst. 2, 1, 9 an ignoramus antiquis hoc fuisse ad augendam eloquentiam genus exercitationis, ut theses dicerent et communes locos et cetera citra -um rerum personarumque, quibus verae fictaeque controversiae continentur. *cf.* 2, 4, 36 sunt eae (*exercitationes*) citra -um personarum, temporum, causarum (5, 10, 103. 7, 2, 57. 7, 10, 3 causae. 8, 5, 3). 3, 5, 7 finitae ... sunt *quaestiones* ex -u rerum, personarum, temporum ceterorumque, quae ὑποθέσεις a Graecis dicuntur, causae a nostris. 3, 5, 18 personarum finitarum. 3,6,57. 5,8,6. 5,10,53. IVL. VICT. rhet. 3, 5 p. 379 negotialis *qualitas* est in qua infinite et quodammodo citra personae -um de re ipsa quaeritur, qualis ipsa sit.

4 *i. q. perceptio, intellectus*: HIL. trin. 2,21 confessionem patris et filii ... excedentem -um omnem et sermonis et sensus. 12,26 quomodo ... eiusdem intellegentiae -u non fuisse ante quam nascitur dicemus?

5 *multitudo, universitas (hominum sive rerum)*: PS. HIL. libell. 9 timeamus potius impleri tristitia, quia et de huiusmodi divitibus in euangelio in unius licet persona ad -um tamen rettulit dicens *Christus*. AVG. epist. 118,15 *res* ad universitatis -um ordinantur. *apud* ICTOS: *i. q. consortium, societas*: COD. Theod. 8,4,8,1 (*a. 364*) liberis eorum obnoxiis municipum -ui relinquendis. 12,1,57 (*a. 364*) eum ordinis senatorii -us excipiet (*cf.* 13, 9, 3, 4 [*a. 380*] *vacuos publico officio* in -um vestri ordinis applicate).

iuncturae: *accus. pendet a verbis*: accipere: LIV. 2, 40, 5. adicere: TAC. ann. 14,56 *verbis* adicit -um. aspernari: PLAVT. Asin. 643. dare: OV. met. 3,286. 10,388 trist. 4, 4, 80 STAT. Theb. 2,641 DRAC. Romul. 8,160. desiderare: PORPH. Hor. epod. 8,1. diducere: PROP. 1, 13, 19. edere: APVL. met. 2, 16. evitare: SCHOL. Verg. Veron. ecl. 7,37. exoptare: TRABEA com. 5 CARM. epigr. 979,3 (*saec. I*). expetere: SEN. Thy. 508 APVL. met. 10, 19. facere: PASS. Theclae C 33 p. 93, 8 *cod. Vindob.* ferre: LIV. 2, 40, 5 cum ferret matri obviae -um. habere: PETRON. 83 omnes fabulae ... habuerunt -us. inire: RVFIN. hist. mon. 1. iungere: SEN. Phoen. 464. laxare: RVT. NAM. 1, 35. mereri: HIER. epist. 102,3. miscere: TERT. nat. 1,20. permittere: CIC. rep. 4,4. petere: VAL. MAX. 9,13 ext. 4 OCTAVIA 730 SIL. 6,447. quaerere: HIER. epist. 52, 2, 2. reddere: SEN. Thy. 508 APVL. apol. 9. rumpere: DRAC. Romul. 8, 160. tueri: STAT. Theb. 3, 151. venire in: CIC. epist. 14, 1, 3 VAL. MAX. 9, 11, 1.

epitheta: amabilis: APVL. met. 2,16. artifex: PLIN. nat. 29,52. artus: SEN. benef. 7, 13, 1 LVCAN. 8, 723 PETRON. 11 SIL. 14, 553. avidus: LVCR. 2, 1066. 5, 470 STAT. Theb. 5, 721. castus: AVG. civ. 4, 8. coniugalis: HIER. tract. p. 410, 1. dulcis: HIER. epist. 140, 1. durus: PS. QVINT. decl. 8, 6. extremus: QVINT. inst. 8, 3, 68. femineus: LVCAN. 8, 403 MART. 11, 78, 1. fortis: APVL. met. 9, 38. germanus: APVL. met. 5,13. impurus: RVFIN. Orig. in gen. 1,17. incorporeus: AVG. civ. 10,18. ineffabilis: AVG. civ. 10,18. ineluctabilis: TERT. adv. Marc. 1, 4. insperatus: CIC. Sest. 7. interior: PS. QVINT. decl. 1, 16. laetus: STAT. Theb. 10,464. libidinosus: VAL. MAX. 8,11 ext. 4. longus: OV. met. 3,48. miser: VERG. Aen. 8,488 STAT. Theb. 3,165 PS. QVINT. decl. 4, 20. mollis: CATVLL. 64, 88 PLIN. nat. 34, 145 ISID. orig. 16, 21, 2. mutuus: PLIN. nat. 2,11. nimius: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 260. obscaenus: RVFIN. hist. mon. 1. pacificus: EVSTATH. Bas. hex. 4, 6 p. 908[B]. par: CORP. V 6700,10. patrius: PRVD. perist. 7, 5. perpetuus: PS. QVINT. decl. 8, 6. pius: STAT. Theb. 4,343 MART. CAP. 9,912. primus: GRATT. 283. puellaris: HIER. epist. 52,2,2. regius: CASSIOD. in psalm. 50 praef. sacer: MART. CAP. 1,1. tenax: OV. met. 4, 377. totus: MART. 1, 15, 9 utraque manu -uque assere toto. tristis: PS. QVINT. decl. 4, 9. 20. turpis: COD. Theod. 15,7,8 (*a. 381*). Venereus: CIC. div. 2, 143 VINDIC. med. 4. villosus: STAT. Theb. 6, 869. virilis: RVRIC. epist. 2, 11 p. 387,26. vivus: CLAVD. carm. min. 29,35. ultimus: LIV. 26, 14, 4 VAL. MAX. 7, 8, 9.

complicābilis, -e *a* complicare. *i. q. complicari potest*: EVSTATH. Bas. hex. 7,1 p. 937[B] *piscibus* intersaeptio -is, modo suscipiens modo diffundens aquam, respirandi explet officium. ISID. diff. 1, 308 *sunt* fores, quae foras vertuntur, valvae, quae intus aperiuntur, et duplices, multiplices -esque sunt (*cf.* orig. 15, 7, 4 GLOSS. V 75, 4. 5. 110, 27).

complicātio, -ōnis *f. a* complicare. *i. q. conglomeratio*: CAEL. AVR. chron. 4,3,26 cum omnis fuerit folliculus -e vacuatus. *in imagine(?), i. q. confusio, perturbatio*: VEREC. in cant. 2,24 distentus animus, videlicet nervo quodam humilitatis, -em non capit. *t. t. arithm. i. q. multiplicatio*: AVG. mus. 1, 11, 19 denariam -em persequi. 1, 12, 21 *numeri* per -em atque adiunctionem quandam fiunt, origo autem -is et adiunctionis duali numero recte tribuitur.

complicātus, complicitus *v. infra l. 13 sqq.*

complico, -uī (-āvī), -ātum (-itum), -āre [*a* com *et* plicare. *Th.*]. *de formis: perf. act. cf.* DIFF. Suet. 309 -ui an -avi: triplicavi et quadruplicavi, non triplicui et quadruplicui nec -ui, et nec dicimus -it, sed -at. *cf. de* plicare *eiusque compositis*: PRISC. gramm. II 468. 469. -avi: VEREC. in cant. 2, 14. -ui: SEN. epist. 90, 14 TRACT. in Luc. 4, 17 ISID. orig. 16, 16, 6. *part. perf. pass.*: -atus: CIC. off. 3, 76 [CAES. Gall. 7, 73, 4 *v. infra l. 30*]. FRONTIN. strat. 2, 3, 5 APVL. met. 5, 10 ARNOB. nat. 5,6 AMM. 22,8,20. 29,2,15 HIER. tract. in psalm. I p. 74, 27 AVG. mus. 1, 10, 17. 1, 11, 18 MACR. sat. 7, 13, 10 MART. CAP. 1,88. 6,597. 610. 7,729. 8,805. 9,918 EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939[B] -itus: APVL. met. 1, 19. 9, 40. 10, 29 ACT. Vincent. 11 p. 405 Ruinart NOVELL. Iust. 31,1,3. complictus *traditur*: APVL. met. 3,1 PELAGON. 183 CHIRON 449 MARCELL. med. 22, 14. *part. fut.* -aturus: SIDON. epist. 9, 9, 3. *de notione*: GLOSS. -at convolvit. πτύσσει, διπλοῖ. *legitur apud* PLAVT. CIC. VARRONEM rust. CELS. SEN. phil. SCRIB. LARG. FRONTIN. strat. GELL. APVL. met. *recentiores.* [*loc. dub. vel corr.*: CAES. Gall. 7, 73, 4 *v. infra l. 30.* SEN. Med. 680 -ans *A*, comprecans *E*. epist. 8, 7.]

I *i. q. (plicando) componere, colligere, convolvere*: **A** *res*: **1** *proprie*: PLAVT. Merc. 192 armamentis -andis [et] componendis studuimus. Rud. 938 hanc tibi ... rudentem -o. VARRO rust. 1, 41, 5 *ficos*. CIC. Att. 12, 1, 2 epistolam (ad Q. fr. 3,1,17 SEN. epist. 18, 14). [CAES. Gall. 7, 73, 4 quini erant ordines *stipitum* coniuncti inter se atque -ati (implicati *α*).] CELS. 8,20 crus ... -ari ... non potest (PELAGON. 183 -itis [*trad.* complictis] inter se cruribus. 294). *ibid.* -ari femur potest. FRONTIN. strat. 2,3,5 *ante* quam cornibus -atis medios undique circumvenisset. GELL. 17, 9, 9 circum eum surculum lorum ... -bant. APVL. met. 1, 8 siparium (10, 29) scaenicum. 3, 1 -itis (*trad.* complictis) ... pedibus (9, 40). ARNOB. nat. 5, 6 ex setis scientissime -atis. LACT. inst. 7, 26, 5 caelum -bitur (VVLG. Is. 34, 4 -buntur sicut liber caeli. TRACT. in Luc. 4, 17). AMM. 22, 8, 20 ora ... nervi efficit speciem duabus arcus summitatibus -ati (*trad.* conpligati). CHIRON 358 caudam inter se -bit *iumentum*. ZENO 2, 49 auriga ... replicans -ando gyro solemni vestigia. HIER. interpr. Iob praef. 1 si ... palmarum folia -rem, ut in sudore vultus mei comederem panem. in Matth. 23, 6 p. 185 *membranulas*. tract. in psalm. I p. 74, 27 libri, qui modo -ati sunt, tunc aperientur (*cf.* VVLG. Is. 34, 4 *v. supra l. 37.* TRACT. in Luc. 4,17). VVLG. eccles. 4, 5 stultus -at manus suas (PHYSIOGN. 99 SALON. in eccles. p. 1002[A]). *cf.* MACR. sat. 7, 13, 10 -atus enim senarium numerum digitus iste demonstrat (*sc. minimo proximus.* CAEL. AVR. acut. 2, 10, 73 digitos. *cf. infra l. 56*). SIDON. epist. 9, 9, 3 chartulam. BOETH. in top. Cic. 5 p. 373, 25 genua. ISID. orig. 16, 16, 6 *phiala vitrea* -uerat se tamquam vas aeneum. ACT. Vincent. 11 p. 405 Ruinart insuatur ... -itum cadaver in culeo parricidae. *adde*: NOVELL. Iust. 31, 1, 3 *quarta Armenia* prius ... et gentium erat et diversorum -ita barbaricorum nominum (ἐκ διαφόρων συνείλεκτο βαρβαρικῶν ὀνομάτων). *accedit* in *c. acc.*: HYG. astr. 3, 2 *draco* videtur ... corpus ut in spiram -are. APIC. 7, 266 ofellas ... in rotundum. MART. CAP. 1,88 -atis ... in condylos digitis. 2,138 pictura animalium membra multigenum in unam speciem -bat. **2** *in imagine fere i. q. confundere*: CIC. off. 3, 76 si qui voluerit animi sui -atam notionem evolvere. *i. q. concinnare, confingere*: AMM. 14, 5, 8 in -andis negotiis artifex dirus. 15, 3, 4 in -andis calumniarum nexibus indissolubilis. *i. q. comprehendere, in enarratione* (*cf.* complecti *p. 2087, 59 sqq.*, complexio *p. 2100, 49*): AVG. catech. rud. 13,18 agendum pro eius responsione, ut ... ea quae illi nota sunt non explicemus latius, sed breviter -emus. **B** *animantes* (*accedit* in *c. acc.: l. 67*): SEN. epist. 90,14 se -uit in dolio et in eo cubitavit. SCRIB. LARG. 39 bestiolae ... quae tactae -ant (conduplicant *R*) se in orbem. APVL. met. 1,19 -itus in genua. CHIRON 449 -itus (-ctus *trad.*) iacet (MARCELL. med. 22,14 in eo latere -atus [-ctus *trad.*] ... iaceat). AVG. serm. ed. Mai 1, 2 nunc inflatu pectus erigere, nunc obvolutis orbibus -are (*de serpente diabolo loquitur*). MART. CAP. 8, 805 Satyrus ... collo ... -atum utribus parem reportat. 9, 918 *cygnus* rapit osculum puellae, gremioque -atus pretium tulit pudoris. EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939[B]. *in imagine, i. q. perturbare*: AMM. 18,4,2 cum omnes adventantium calamitatum -ret magna formido.

II *i. q. flectere, incurvare*: APVL. met. 5, 10 maritum articulari ... morbo -atum curvatumque. AMM. 29,2,15 quosdam ... -atis articulis praeire mandavit. *in imagine*: VEREC. in cant. 2,14 acerbitas tormentorum fortiores animas nullatenus -vit.

III *i. q. adiungere, adnectere*: ZENO 2, 70, 3 quantum ... crudelitatis ... contemplatio retrahit a corona *martyrum*, tantum generosa ... fides, quique illi fuerit cruciatus, sua -at vota. *accedit dativus*: GRAMM. VII 279,19 maiestas cum scribis et dicis, 's' secundae syllabae -ari debet.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV *t. t. artis arithmeticae. i. q. multiplicare*: CHALC. comm. 49 *trientem* octies sibi -o. AVG. mus. 1, 10, 17 illi *motus et numeri*, ubi multiplicato minore fit maior, vocentur -ati. 1, 11, 18 *numeris* -atis sive sesquatis sive connumeratis sive dinumeratis. MART. CAP. 6, 597. 610 illa stadia quingenta trecenties . . . -ata. 7, 729 septingentos decem et septem numeros -atis in eos digitis . . . subrexit *Arithmetica*. ISID. orig. 16, 26, 6 sextarius . . . quinquies -atus quinarem sive gomor facit.

oppos.: aperire (HIER. tract. in psalm. I p. 74, 27), explicare (AVG. catech. rud. 13, 18).

deriv.: complicabilis, complicatio. *Jachmann.*

complictus *v.* complico *p. 2104, 19.*

complōdo, -ōsī, -ōsum, -ere (*complaudo*, -ausī, -ausum, -ere) *a* com *et* plaudere. *cf.* NOT. Tir. 106, 41/42 -odit, -osit. *legitur* -odere *in codd.* SEN. LVCANI PETRONI *al. sed* -audere: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 467 PAVL. NOL. carm. 18, 8 ITALA thren. 2, 22 (Wirc.) GRAMM. VII 425, 22, *al. de quorum lectione tamen non satis constat.*

concutere, repercutere, illidere: GLOSS. repercutere. -sus illisus. illisus, mutuo percussus. *cf.* GLOSS. V 593, 50 commulcare -ere. *fort. add. infra l. 81.* **1** *c. obiecto*: **a** *manus* (*ira, gaudio, terrore, maerore. al.*): SEN. dial. 3, 1, 4 -sae saepius manus *iratis*. PETRON. 18 -sis . . . manibus in . . . risum effusa est. 20 ancilla risu meo prodita -sit manus. 24. 34. 137. QVINT. inst. 11, 3, 123 -ere manus scaenicum est et pectus caedere. APVL. met. 9, 39 vacuas . . . (*sc. prandio*) manus. HIER. in Ezech. 6, 11 p. 60 tam corpore quam animo perhorrescimus ita ut -amus manus. VVLG. num. 24, 10 (*cf.* ITALA Lugd. conclusis manibus). Ezech. 22, 13. LVCAN. 2, 292 *legitur codd. ZM*: quis *velit*, cum ruat arduus aether, terra labet mixto coeuntis pondere mundi, -sas tenuisse manus, *sed omnes alii et corrector cod. M melius nisi fallor* compressas. **b** *alia*: LACT. opif. 10, 17 bestiae . . . aquam comprehensam linguae sinu . . . ad palatum celeri mobilitate -unt. HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 797 *silices* sibi (AVG. quant. anim. 22, 37 *lapides* sibimet in medio spatio). VVLG. iud. 7, 19 inter se lagenas. VITA Caes. Arel. 2, 17 contra se urceolos et ampullas. **2** *absolute*: ITALA Am. 6, 5 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 467) dormiunt in lectis eburnaciis . . . -entes ad sonum organorum (ἐπικροτοῦντες [*cod. Alexandr.* ἐπικρατοῦντες *al.*] πρὸς τὴν φωνὴν τῶν ὀργάνων. VVLG. canitis ad vocem psalterii). PAVL. NOL. carm. 18, 8 concordate meis . . . et -ite . . . carminibus. VEREC. in cant. 2, 27 extollunt se, elevant atque -unt *nequitiae spiritales*, dum infelices animos criminibus faciunt obligari. GRAMM. VII 425, 22 (*inter structuras alias*) -o tecum.

[ITALA thren. 2, 22 (Wirc.) sicut -si et replevi inimicos meos, ὡς ἐπεκράτησα (*legit vel vertit* ἐπεκρότησα) καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου, *quod ex altero, ut videtur, textu hebraico vertit* VVLG.: quos educavi et enutrivi, inimicus meus consumpsit eos.]

adduntur adverbia: SEN. dial. 3, 1, 4 saepius (APVL. met. 9, 39 saepicule). PETRON. 24 tenerius. *de synon. cf. l. 38. 39.*

derivatum: complosio.

complōrātio, -ōnis *f. a* complorare. *actio complorandi, plorandi, fletus*: GLOSS. κλαυθμός. ὀλοφυρμός. ὀδυρμός. *pluraliter* GELL. 12, 5, 3. *absolute*: LIV. 1, 26, 3 movet feroci iuveni animum -o sororis. 1, 41, 6 -e in regia orta (30, 12, 9). 3, 47, 6 lamentabilisque cum mulierum -o excepisset *M. Claudium*. 26, 29, 2 ut -o eorum (*Siculorum*) flebilesque voces . . . oculos hominum converterint. 40, 9, 7 voce et -e nocturna excitus. 41, 11, 4 inter simul -em feminarum puerorumque, simul nefandam caedem milites . . . oppidum intrarunt. SEN. dial. 12, 14, 2 nulla domus in toto orbe terrarum aut est aut fuit sine aliqua -e. PS. QVINT. decl. 8, 22 audi, *iuvenis*, miserrimae matris iniquissimam -em. 16, 1 excedit omnem querelae meae -em quod tam diversis meorum conatibus adversa conveniunt. GELL. 10, 3, 7 quae ibi tunc miseratio? quae -o? 12, 5, 3 nullos eiulatus, nullas -es, . . . edebat (IVST. 11, 9, 13). LACT. inst. 7, 19, 2 commotus . . . deus . . . miseranda -e iustorum. mort. pers. 40, 4 fletus et -o . . . mariti. COD. Theod. 13, 5, 6 (*a. 334*) nec tenuiores in querelas infructuosae -is incurrant. DON. Ter. Ad. 237 huiusmodi -o summam desperationem lenonis ostendit. 555 -o quaedam est flebilis post querelas. HIER. c. Lucif. 14 -o a domino de peccatoribus prolata est. *c. gen. obiect.*: LIV. 2, 40, 9 -o sui (*Coriolani*) patriaeque fregere . . . virum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 miseri simul ac felicis -i permixta fuit gratulatio. GELL. 10, 3, 13 -em . . . tam acerbae rei et odium in Verrem . . . *Cicero* facit.

epitheta: LIV. 3, 47, 6 lamentabilis. PS. QVINT. decl. 8, 22 iniquissimam. LACT. inst. 7, 19, 2 miseranda. COD. Theod. 13, 5, 6 infructuosae. DON. Ter. Ad. 555 flebilis.

complōrātus, -ūs *m. a* complorare. *fere i. q. comploratio.* LIV. 22, 55, 7 -us familiarum coerceant. 25, 26, 10 ut . . . lacrimis iustoque -u prosequerentur mortuos. *probabiliter cod. P* LIV. 23, 42, 5 non solum incolumi et victore, sed praesente te — -um (cum ploratum *alii codd.*) prope coniugum ac liberorum nostrorum exaudire . . . posses . . . — ita sumus aliquotiens hac aestate devastati.

? **complori** iubilati GLOSS. V 354, 26. complosi iubilavi *Götz dubitanter. fort.* complor⟨at⟩i?

complōrō, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* plorare. *cf.* NOT. Tir. 74, 17 *et* 20 plorat . . . -at. *fere i. q. plorare, additur interdum abl. modi.* GLOSS. II 382, 39 ὀλοφύρομαι. **1** *transitive*: **a** *aliquid*: CIC. dom. 98 morte -ata. LIV. 22, 53, 4 desperatam -atamque rem esse publicam. 37, 7, 4 inutili lamentatione fortunam gentis. VAL. MAX. 8, 1 abs. 10 perditam et -atam defensionem. SEN. dial. 10, 5, 2 priorem aetatem. 12, 1, 2 singulas . . . animas, Carthaginis ac Numantiae Corinthique cinerem. benef. 4, 4, 3 sortem suam. epist. 66, 17. PETRON. 137 anseris . . . fatum. PS. QVINT. decl. 1, 14 rem nimium manifestam. 16, 1 primam electionis nostrae . . . fortunam. GELL. 6 (7), 5, 6 ut veluti fratris reliquias ferens Electra -et. ANTH. 477, 3 divisas (*i. deletas*) . . . puppes. HIL. in psalm. 2, 26 -atae . . . Hierusalem. **b** *aliquem*: OV. trist. 1, 3, 95 se modo, desertos modo -asse penates *narratur coniux*. LIV. 5, 39, 4 -ati omnes pariter vivi mortuique (22, 55, 3). SEN. dial. 11, 1, 2 qui consolatus suos esset, cum ipse ab illis -aretur. epist. 13, 6. 63, 11. PETRON. 111 -ataque singularis exempli femina ab omnibus. TAC. Agr. 45 (*ad Agricolam*) paucioribus lacrimis -atus es. HIER. epist. 22, 21. *fort. add. p. 2105, 81.*

nota de elephantis: PLIN. nat. 8, 21 *Pompeiani elephanti* quadam sese lamentatione -antes. **2** *intransitive*: CIRIS 285 graviter questu Carme -at anili. LIV. 30, 44, 11 tamquam in publico funere -atis. FLOR. epit. 2, 15, 8 -atum . . . publice . . . est. GELL. 19, 1, 3 -antibus nostris omnibus . . . dies . . . tandem illuxit.

derivata: comploratio, comploratus.

complōsio, -ōnis *f. a* complodere. *actio complodendi*: CHALC. transl. 43 cum corpus aliquod . . . incurrisset ignis offensionem vel etiam terrenam -em.

compluo, -uī, -ūtum, -ere *a* com *et* pluere. *part. perf. pass.* -uita *v. infra l. 33.* *nomen loci* Complutum *v. nom. propr.*

I *compluit intransitive et impersonaliter fere i. q. pluit*: VARRO ling. 5, 161 deorsum quo impluebat dictum impluvium, susum qua -bat compluvium.

II *transitive*: **A** *i. q. replere, complere, irrigare aliquid* (*c. accusativo rei affectae*): **1** *proprie*: **a** *pluvia, rore*: GLOSS. V 184, 16 -retur pluvia inficeretur. 184, 17 -uita (-ueta *codd.*) pluvia infecta, ad (de*?*) area dictum (*cf. infra l. 42 sqq.*). 354, 27 -uta pluviis (plumis *cod.*) repleta: ITALA Am. 4, 7 (Cypr. Demetr. 6) pars una *terrae* -etur (βραχήσεται, VVLG. -uta est). HIER. nom. hebr. p. 36, 6 Mataris pluvia vel -uto me. quaest. hebr. in gen. p. 62, 15 terram . . . -utam (VVLG. Ezech. 22, 24 HIER. in Ezech. 24, 1 *sqq. cf.* GILD. Brit. 90 chron. III p. 76). epist. 108, 10 vellus (*sc. Gideonis*) . . . caelesti rore -utum (*spectat ad* iud. 6, 37, *ubi* VVLG. si ros in solo vellere fuerit *eqs.* [*et sim.* ITALA Lugd., δρόσος γένηται]. *cf.* AVG. quaest. hept. 5, 29 quid significaverit vellus in area -uta siccum vel in sicca area -utum. 7, 49 p. 487 in -uto . . . vellere et area . . . sicca figurare . . . populum. *ibid.* et postea -uta area sicco vellere figurare ecclesiam toto orbe diffusam. 7, 49 p. 489. c. Faust. 12, 32 p. 360 quid *significat* vellus -utum area sicca et postea -uta area sicco vellere, nisi primo una gens Hebraeorum habens in sanctis mysterium dei? serm. 131, 9). AVG. gen. c. Manich. 1, 23, 36 *aquis superioribus* -batur *arca Noe.* **b** *aliis rebus*: SOL. 10, 15 nautae . . . -uti ex . . . casu . . . *scrupulorum, quos grues portant*, imbre saxatili. PELAGON. 78 si . . . ex nimio sudore -utum fuerit *animal vel sim.* CASSIOD. in psalm. 15, 12 alapis caesus sputisque -utus est *Christus* (21, 6. 44, 3). var. 4, 50, 4 cinis . . . provincias pulvereis guttis -uit. *adde*: VEREC. satisfact. 187 imbribus interea Sodomenis -at aer (*sc. nos, sim.*).

[*corrupt.*: SEN. epist. 115, 2 nosti -utos (*codd.*, comptulos *Bücheler recte, v. s. v.*) iuvenes?]. **2** *translate*: PAVL. NOL. epist. 39, 3 si *anima* vasta peccatis . . . sordeat neque propheticis aut apostolicis nubibus -atur (AVG. in psalm. 88 serm. 1, 10 qui soletis -i a nubibus dei. *cf.* CASSIOD. in psalm. 88, 6 nubes frequenter diximus verbi dei esse praedicatores, qui per spiritum sanctum populos divina gratia -bant. 107, 4). AVG. bapt. 4, 9, 13 quos . . . foris -it *sacramentum*. serm. 4, 31 verbum dei omnes -it. in psalm. 32, 2 serm. 2, 7 ubique dimittit peccata deus quia misit caelos qui terram -rent (63, 19 bene -itur terra, frumenta, non spinas generat. 66, 8 -uta dederit terra fructum suum. audi -entem dominum: 'agite paenitentiam; appropinquavit enim regnum caelorum'. 88 serm. 1, 10 terra erat separata a fluctibus gentium, ut appareret arida -enda. 95, 12 *terram* -unt caeli, caeli enim praedicatores, terra auditores; *cf. s.* caelum *p. 97, 23 sqq.*). 66, 1 redditur tamquam fructus agricolae deo -enti nos et colenti (FVLG. RVSP. serm. 1, 4). 66, 3 reddidit fructus -uta sagina benedictionis. in psalm. 103 serm. 1, 11. 132, 11. epist. 27, 3 quid est . . . quod ita nos mulcent, ita accendunt, et ita -unt *litterae tuae*? CASSIOD. inst. div. 3 p. 1115^A ager dominicus . . . caelesti rore -utus.

B *i. q. depluere, i. pluviam, umorem demittere, immittere* (*c. accusativo rei effectae*): FVLG. aet. mund. p. 149 mannae ros matutinum -itur. DRAC. laud. dei 2, 419 bitumen -it *deus*. MVTIAN. Chrysost. hom. 29 p. 425/26 terra quae valde humecta est, generat vermes, et fimus cum -itur (*loco, ut videtur, non sano*). EVGIPP. exc. Aug. p. 902 cum esca -uta fuerit super os nostrum.

deriv.: complutor (complutare*?*). *cf.* compluus.

×complūrēs, -(i)a [*a* com *et* plures. *Th.*]. *de declinatione*: PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 125, 3 Iulius Modestus . . . ita definiit, . . . -ra et -rum esse dicendum. GELL. 5, 21 tit. qui dicat . . . -ia . . . non barbare dicere, sed latine. DON. Ter. Phorm. 611 -ia

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

secundum regulam locutus est, nam hoc -e et haec -ia. *ibid.* -ia: sic veteres, quod nostri dempta syllaba -ra dicunt. *legitur nom. acc. plur. neutr.* -ia: TER. Phorm. 611 (*testantur* CHAR. gramm. I 73, 15. 125, 3 PRISC. gramm. II 89, 7. 315, 16. 350, 12; *cf.* SCHOL. Ter. p. 63). CATO agr. 7, 1. orig. 1, 24 (*cf.* GELL. 5, 21, 6 cur . . . -ia . . . dixerint M. Cato, Q. Claudius, Valerius Antias, L. Aelius, P. Nigidius, M. Varro). CIC. phil. frg. II 5 (*testatur* DON. Ter. Phorm. 611). GELL. 5, 21, 15. 18, 6, 2 APVL. met. 10, 13. *nota*: PRISC. gramm. II 350, 15 Cicero de signis (*Verr. 5, 102*): 'immo vero alia -ia'; in quibusdam tamen codicibus (*nempe RS*) invenitur -ra. *aliis locis habes* -ra, *ut* CIC. Verr. 3, 47. 65. 87 leg. agr. 2, 88 de orat. 2, 271 epist. 6, 7, 3. 15, 4, 8 CAES. Gall. 7, 81, 5 civ. 2, 12, 4 *al. passim.* *acc. plur. masc. fem.* -īs *legitur*: PLAVT. Stich. 170 *A* (-es *P*). TER. Hec. 185 Haut. 65 (*A*, -es *rell.*). Phorm. 520 (*testatur* PRISC. gramm. II 361, 21). CIC. Verr. 6, 137 Caecin. 30 (*testatur utrumque* PRISC. gramm. II 350, 17). or. frg. A VII 59 (*testatur* PRISC. gramm. II 361, 25) *al. passim.* -ēs: *legitur* PLAVT. Aul. 717 *P.* RHET. Her. 2, 1, 1 *codd. al. passim.* *gen. plur. ubique in* -ium (*sed cf. p. 2106, 83*). *scriptum extat* PLAVT. Stich. 198 *B* qui amplures (qui iam plures *CD*, *utrumque fort. ex* quomplures *vel* quam plures *natum*). CIC. de orat. 3, 132 quamplures (*codd. mutili*). BELL. Afr. 19, 1 plures. PETRON. 21 quamplures (*fort. recte*). GELL. 5, 17, 2 quamplures (*cod. R*), *singulis codd. saepius* plures *ut* CIC. Verr. 2, 123 (*pq*). *formae singularis praeter* -e *supra l. 1 non leguntur.* *de notione*: GELL. 5, 21, 14 -es cum dicimus, non comparative dicimus. GLOSS. πλεῖστοι. πλείονες. παμπλήθεις (*notio* πλεῖστοι *vix exemplis certis confirmetur*). *legitur inde a* PLAVTO; *in versibus dactylicis praeter* CIRIM 54. 391 HOR. sat. 1, 10, 87 *non extat.*

I ***adiectivum:*** **A** *c. solo substantivo*: **1** *de hominibus et deis*: PLAVT. Aul. 717 fures. TER. Haut. 65 servos (CIC. Quinct. 89 SVET. Claud. 13). Ad. 230 mulieres. CATO orig. 1, 20 convenae. CIC. Verr. 6, 63 custodes. Cluent. 121 reis. Catil. 1, 8 socios. Phil. 1, 8 municipes. fin. 1, 31 philosophis. nat. deor. 3, 55 Volcani. off. 3, 50 mercatores (PAVL. dig. 14, 2, 2, 2). phil. frg. IX 11 mares et feminas (VAL. MAX. 2, 6, 14). epist. 10, 6, 3 consules. 13, 7, 4 necessarios. LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 milites (CAES. civ. 1, 80, 5. 3, 103, 5. 3, 106, 5 BELL. Alex. 24, 6. 63, 5 VAL. MAX. 1, 8 ext. 19). LEP. Cic. epist. 10, 34, 1 equites (BELL. Afr. 19, 1. 52, 5. 85, 8 BELL. Hisp. 15, 2 VAL. MAX. 2, 9, 8 AMM. 31, 8, 10. *cf.* CAES. Gall. 7, 45, 1 equitum turmas). CASS. Cic. epist. 12, 12, 1 tabellarios. CAES. Gall. 3, 7, 3 praefectos. *ibid.* tribunos . . . militum (5, 28, 3 civ. 1, 74, 4). civ. 1, 74, 4 centuriones (3, 53, 1 BELL. Alex. 24, 6). 2, 44, 3 senatoribus (SVET. Dom. 10). 3, 53, 1 evocatos (BELL. Alex. 53, 1). VARRO rust. 1, 17, 2 *obaerati.* 3, 17, 6 piscatores. HIRT. Gall. 8, 7, 5 principes. 8, 45, 1 Treveris . . . et Germanis. BELL. Alex. 24, 6 legati. *ibid.* amici (SEN. epist. 77, 5 SVET. Aug. 101 MOD. dig. 28, 5, 63 [62], 1). 36, 1 legationes. 42, 4 adversarios. 47, 2 remiges. BELL. Afr. 19, 1 pedites. 19, 4 hippotoxotis. 78, 10 duces (92, 3 VAL. MAX. 2, 10, 2). NEP. Epam. 4, 6 scriptores. CIRIS 54 poetae. 391 nymphae. FEST. p. 269 auctores. VAL. MAX. 1, 1, 14 iuvenes (APVL. met. 8, 29). 8, 13 ext. 2 virorum. *al. passim.* *nota de rebus localibus metonymice dictis*: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 3 confirmandae -es civitates (CAES. Gall. 4, 18, 3 a -bus civitatibus ad eum legati veniunt. 4, 21, 5. 5, 56, 4. HIRT. Gall. 8, 1, 1 -es . . . civitates renovare belli consilia. 8, 1, 2. 8, 27, 1 LIV. 43, 4, 2). BELL. Afr. 21, 3 *naves* singulas scaphae adversariorum -es adortae. VAL. MAX. 9, 15, 1 ut . . . coloniae se (*Herophilum*) veteranorum -es . . . patronum adoptarent. **2** *de bestiis*: CAES. Gall. 7, 70, 7 equis (PLIN. nat. 8, 155). VARRO rust. 2, 1, 5 greges. CVRT. 4, 7, 15 corvi. COLVM. 9, 8, 9 apes. SCRIB. LARG. 39 bestiolae . . . κατοικιδίους ὄνους aut πολύποδας Graeci hoc genus animalium vocant. PLIN. nat. 9, 2 aequorum amnium stagnorumque *animalia.* TAC. hist. 2, 4 hostiis. APVL. met. 9, 11 iumentorum. AMM. 18, 7, 4 ferae. **3** *de rebus*: *de arboribus, herbis sim.*: COLVM. 3, 6, 2 *vitis* uvas -es (PLIN. nat. 14, 39) exigit. *ibid.* si *maior numerus uvarum* ex singulis gemmis -bus materiis cum fructu germinat. 3, 13, 5 malleolis. 3, 16, 1 internodis. 3, 17, 1 talleolas. 11, 3, 32 grana *porri.* PLIN. nat. 27, 78 *blachni.* 37, 73 *lapides alabastrites al. passim.* *de locis sim.*: SISENNA hist. 76 locis (BELL. Alex. 44, 1 NEP. Cim. 4, 1 Dat. 11, 2 MON. Ancyr. 4, 10 LIV. 40, 45, 3 VAL. MAX. 7, 4, 3 COLVM. 3, 8, 4. 9, 1, 3 *al.*). CIC. Verr. 3, 65 oppida (CAES. Gall. 3, 14, 1 HIRT. Gall. 8, 2, 2. 8, 5, 1 MON. Ancyr. 5, 21 CORP. I² p. 192 PLIN. nat. 6, 13. 34, 12 FRONTIN. strat. 3, 9, 4). CIC. Manil. 5 vicos (CVRT. 5, 6, 17). div. 1, 78 insulis (PLIN. nat. 4, 94. 109. 119. 6, 198 AMM. 23, 6, 47. 31, 5, 16). NEP. Alc. 5, 6 *urbes.* VARRO rust. 3, 3, 8 iugera. FEST. p. 134 civitatibus (TERT. ieiun. 7 CORP. IX 1006). COLVM. 9, 8, 7 capita rivorum. arb. 2, 2 vindemiis. PLIN. nat. 3, 18 provinciarum. CALL. dig. 21, 2, 72 fundos. FRONTIN. aq. 117 regionibus. SVET. Tib. 39 saxa. CORP. IX 60 terras. *de aedificiis, operibus, instrumentis sim.*: CATO orig. 1, 24 fana. CIC. Verr. 1, 22 fiscos. 3, 47 scyphorum paria. 3, 87 signa ex aere (PLIN. nat. 34, 67). Catil. 3, 19 in Capitolio res. Tusc. 5, 61 abacos. CAES. Gall. 1, 8, 4 ratibus. 3, 1, 4 castellis (BELL. Alex. 42, 3 BELL. Afr. 2, 6 BELL. Hisp. 6, 3 NEP. Dat. 10, 2. PLIN. nat. 36, 121 *aquae ductuum*). 3, 15, 2 navibus (4, 29, 3 NEP. Timoth. 3, 4). 7, 81, 5 tela (BELL. Afr. 20, 3 [quam plurima *Schneider*]). civ. 1, 61, 1 fossas. 2, 11, 4 lapidibus ex . . . turri subductis. 3, 75, 2 portis. BELL. Afr. 1, 4 classes. VARRO ling. 5, 136 irpices regula -bus dentibus. HIRT. Gall. 8, 47, 3 commeatus. BELL. Afr. 51, 5 putei. 77, 2 tormentis. BELL. Hisp. 6, 2 carra. NEP. Hann. 9, 3 amphoras. LIV. 23, 19, 8 dolia. 40, 51, 8 sacella (PLIN. epist. 8, 8, 5). VITR. 2, 7, 2 lapidicinae. 5, 5, 7 tabulationes *theatrorum* (COLVM. 7, 8, 5 tabulata). VELL. 2, 81, 3 domos. *al. passim.* *de temporum significationibus*: PLAVT. Stich. 170 annos (CIC. Quinct. 14 Verr. 3, 52 or. frg. A VII 59 de orat. 1, 251 Tusc. 2, 45 CAES. Gall. 1, 18, 3. 4, 1, 2. 4, 4, 1. 7, 17, 5 BELL. Alex. 34, 4 NEP. Timol. 2, 4 *al. passim.*). TER. Hec. 185 dies (CIC. Quinct. 88 or. frg. A VII 55 de orat. 1, 82 rep. 1, 13 ac. 2, 12 epist. 2, 8, 2. 12, 2, 1 Att. 16, 5, 2 CAES. Gall. 3, 2, 1 *al. passim*). TER. Phorm. 520 menses (SISENNA hist. 47 CIC. Verr. 3, 182 fin. 5, 8 NEP. Eum. 5, 6). *de rebus variis incorporeis, actionibus litterarum generibus sim.*: RHET. Her. 2, 1, 2 causas (4, 1, 1 CIC. Mur. 56 Brut. 324. *de iure*: GAIVS dig. 50, 16, 16). 3, 2, 3 negotiorum. 4, 29, 40 rationibus. Verr. 3, 64 epistulas (GAIVS inst. 1, 96). 3, 97 litterae. leg. agr. 2, 88 senatus consulta. Brut. 262 orationes (FEST. p. 274). *ibid.* commentarios. nat. deor. 1, 6 *libros* (div. 2, 1 VARRO rust. 1, 5, 1 QVINT. inst. 4 praef. 7 SVET. gramm. 27 POMPON. dig. 1, 2, 2, 43. 45. 46). rep. 2, 54 legibus (FEST. p. 234). CAES. Gall. 1, 10, 5 proeliis (6, 12, 3 CORP. I² p. 196). 3, 5, 2 vulneribus. civ. 3, 110, 6 bellis. RVT. LVP. 1, 10 sententias (1, 13 *bis*). CORP. I² p. 193 victoriis. VITR. 1, 1, 3 historias. VELL. 2, 127, 1 sacerdotia. VAL. MAX. 3, 8, 2 iniuriis. 3, 8 ext. 1 exempla (7, 1 pr. COLVM. 3, 7, 3). *al. passim.* *nota*: CATO agr. 7, 1 vitium ⟨genera⟩ -ia (CIC. phil. frg. II 5 confirmandi. PAVL. FEST. p. 41 hominum. SEN. nat. 3, 15, 2 umoris. COLVM. 2, 6, 1 tritici. 2, 7, 1 leguminum. 2, 10, 24 pabulorum. 2, 20, 2 metendi. 8, 17, 8 turdi. 9, 3, 1 apum sive examinum. 11, 3, 26 lactucae. [arb. 9, 1 tit. acinorum.] PLIN. nat. 10, 37 *avium.* 12, 68 *murrae*).

B *c. subst. et altero vel pluribus adiectivis*: CALP. hist. 27 adulescentes . . . -es nobiles. CIC. Quinct. 66 viros bonos -es (67. Verr. 2, 123 viros bonos et honestos -es). Verr. 5, 54 *artifices caelatores ac vascularios* suos -es. 6, 137 dies continuos -es (CAES. Gall. 4, 34, 4). Catil. 1, 29 superiorum (*sc. virorum*) -ium. 3, 5 -es delectos adulescentes. dom. 53 in coniunctis rebus -bus. de orat. 3, 25 res -es dissimiles inter se. epist. 15, 4, 8 castella . . . vi capta -a. ad Q. fr. 1, 1, 25 urbes -es dirutas ac paene desertas. LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 naves -es instructas et paratas. CAES. Gall. 1, 52, 5 -es nostri milites. 5, 13, 3 -es . . . minores . . . insulae. civ. 1, 51, 3 -es honesti adulescentes (IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 4 honestis viris -bus). 3, 28, 2 minoribus . . . navigiis -bus. VARRO ling. 6, 15 boves praegnantes . . . -es. BELL. Alex. 60, 4 -es novissimos (*sc. legionarios*). BELL. Afr. 79, 1 loca . . . idonea opportunaque -a. NEP. Epam. 4, 6 vitam excellentium virorum -ium. Eum. 7, 1 Macedones -es nobiles. LIV. 41, 16, 6 privata aedificia -a. SEN. suas. 1, 6 -es contumeliosi libelli. VAL. MAX. 4, 5 ext. 1 -ium feminarum illustrium. 7, 8, 7 -bus privatis litibus. COLVM. 9, 8, 14 vacua . . . -a (*sc. vasa*). ASCON. Mil. p. 32 Cl. -es . . . noti homines. PLIN. nat. 14, 39 -es . . . externas (*sc. uvas*). *al.* *interdum cum attributis speciem significantibus*: SISENNA hist. 39 naves . . . -es onerarias (BELL. Afr. 1, 5). CIC. Verr. 5, 118 aedes sacrae -es (5, 119). CAES. civ. 2, 18, 1 naves longas . . . -es. BELL. Alex. 11, 1 -es apertae (*sc. naves.* 13, 4). 62, 1 -es cohortes auxiliarias. BELL. Afr. 35, 6 milites legionarii -es. *passim cum* alius, ceterus *sim.*: CIC. Phil. 8, 14 -es alios summos viros. de orat. 3, 132 in aliis . . . -bus (*sc. rebus.* CALL. dig. 21, 2, 72). orat. 108 -es . . . aliae (*sc. orationes*). nat. deor. 2, 13 aliarum . . . commoditatum -ium. epist. 13, 19, 1 aliis -bus (*sc. hospitibus*) CAES. Gall. 5, 54, 5 -bus aliis de causis (SEN. suas. 1, 8 GAIVS inst. 1, 147). 5, 56, 4 aliis . . . -bus . . . civitatibus. civ. 1, 23, 2 aliique -es adulescentes. FEST. p. 294 *v. p. 2109, 13.* ASCON. Mil. p. 46 Cl. -es alias (*sc. virgines*). Corn. p. 59 Cl. alias . . . -es leges (GAIVS inst. 4, 22). *al.* CIC. inv. 2, 1 ceteras -es tabulas *pictorum.* Verr. 2, 108 ceterae -es (*sc. leges*). PLIN. nat. 19, 140 cetera genera -a sunt. AMM. 24, 6, 17 prosperitates similes . . . -es.

C *cum adiectivis (partic. pronom.) substantivi vice fungentibus*: *masc.*: CIC. Caecin. 24 -es armatos (26. 30). ac. 2, 12 doctis. Tusc. 1, 7 familiares. CAES. Gall. 4, 12, 2 nostris (FEST. p. 241). HIRT. Gall. 8, 43, 1 -es suos vulnerari. SALL. Catil. 13, 1 privatis. 17, 5 nobiles (Iug. 8, 1 NEP. Paus. 2, 2 Cato 2, 3). 19, 2 boni. Iug. 8, 1 novi. COLVM. 4, 1, 1 agricolationis studiosis (11, 1, 1). 11, 1, 13 agrestium. SVET. Aug. 94 praetextatis (*bis*). AMM. 14, 1, 6 invitis. 22, 16, 17 veteres. 29, 2, 13 honorati. *neutrum*: TER. Phorm. 611 multa advenienti . . . nova hic? :: -ia. AMM. 19, 3, 3 utilia -a. 26, 3, 3 vindicata -a. 29, 6, 1 cruenta -a. *cum duobus talibus adiectivis*: PLAVT. Stich. 198 curiosi . . . -es mali. *cum* alius *cum adiectivo substantive posito*: *masculinum*: AMM. 31, 10, 10 -es alios audaces. *neutrum*: SEN. suas. 6, 12 -a alia . . . scurrilia. VLP. dig. 4, 7, 4, 1. *cum* alius *substantivo*: *masculine vel feminine*: CIC. Verr. 5, 114 Centuripinos . . . Aetnenses, Herbitenses -esque alios. de orat. 2, 94 Demosthenes, Hyperides, Lycurgus, Aeschines, Dinarchus aliique -es. nat. deor. 3, 39 Romulum . . . aliosque -es. Att. 8, 11ᵈ, 2 C. Messius . . . aliique -es. CAES. Gall. 7, 65, 2 Valerio Donnotauro . . . -busque aliis. HOR. sat. 1, 10, 87 Polio . . . Messalla . . . Bibule et Servi . . . -es alios. FEST. p. 375 ⟨Aelius⟩ et alii -es. *al. sim.* SCRIB. LARG. 40 ab hoc *medicamento* sum persanatus et alios -es

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sanavi. MELA 2,118 Leontini et Centuripinum et Hybla aliaeque -es. PLIN. nat. 4,62 Lichades Scarphia Corese Phocasia -esque aliae. *al.* CENS. 6,3 Anaxagorae ceterisque -bus. PLIN. nat. 3,134 Camunni -esque similes. *neutrum*: CIC. Verr. 5,102 hoc solum auditione expetere coepit . . . ? immo vero alia -a (*RS*, -ia *Prisc. gramm. II 350, 15 cf. p. 2107, 9*). part. 47 quae sunt cum aliis -bus sententiarum ornamenta. off. 3,15 quod . . . in poëmatis, in picturis usu venit in aliisque -bus. FEST. p. 218 cuius opinionem neque in hoc neque in aliis -bus refutare . . . necesse est. p. 233 Fundos Formias Caere . . . aliaque -a. p. 286 recipie apud Catonem pro recipiam, ut alia eiusmodi -a. p. 294 omnia vocabula x littera finita per declinationes obliquorum casuum syllabam accipiunt. haec autem desciverunt ab ea ut alia -a (*nisi* vocabula *supplere mavis*). SEN. dial. 12, 9, 5 pecunia dignitas potentia aliaque -a. COLVM. 2,2,20 ut iuncus, ut calamus, ut gramen . . . e t alia -a (PANEG. 10, 27). QVINT. decl. 311 p. 224 alia . . . -a sunt, quae intueri licet. SVET. Aug. 100 ut i n t e r alia -a censuerint quidam senatores funus *Augusti* triumphali porta ducendum (Claud. 1). AMM. 29, 1, 26 inter -a alia.

II ***substantivum*:** **A** *masculine vel feminine*: CATO or. frg. 11, 3 ex Aetolia -es v e n e r a n t (BELL. Afr. 88,1 perveniunt). RHET. Her. 2, 19, 29 -es scelere se contaminaverunt. CIC. Quinct. 73 nemone fuit, cui diceret Quinctius? fuerunt et -es f u e r u n t (Verr. 2, 15. 4, 221 ac. 2, 57 SALL. Catil. 39, 5). Verr. 3, 155 cum . . . condemnati sint -es. 5, 44 cum te -bus confirmasses redditurum. Flacc. 31 -es a praedonibus esse c a p t o s (CAES. Gall. 6, 8, 7). Mil. 29 -es cum telis in hunc faciunt...impetum. Phil. 11, 8 'longus fuit dolor'. bidui, at -bus annorum saepe multorum. Brut. 223 Cn. Carbonem M. Marium et . . . -es . . . aptissimos cognovi turbulentis contionibus. nat. deor. 1, 8 -es Graecis institutionibus eruditi ea, quae didicerant, cum civibus suis communicare non poterant. off. 2, 2 libri nostri -es non modo ad legendi, sed etiam ad scribendi studium excitaverunt. epist. 13, 32, 1 -es tibi . . . commendo. 15, 2, 6 -es ea quae scirent audacter ad se d e t u l i s s e (CAES. Gall. 5, 6, 7). ad Brut. 2, 2, 3 *litteras* cum recitassem, cecidit Servilius, -es praeterea. 2, 4, 3 -bus . . . scripsisti Dolabellam a Rhodiis esse exclusum. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 2 magnosque honores . . . -es consecutos. GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 *Antonius* -es ibi amisit. CAES. Gall. 2, 17, 2 cum . . . -es Caesarem secuti una iter facerent. 3, 2, 3 -bus *legionis* singillatim, qui commeatus petendi causa missi erant, absentibus. 3, 28, 4 -bus i n t e r f e c t i s (5, 15, 2. 5, 44, 13. 7, 67, 5 *al.*). 4, 35, 3 -es...occīderunt (4, 37, 3). 6, 36, 3 -es . . . aegri relicti. 7, 80, 3 -es v u l n e r a t i (civ. 3, 19, 6 HIRT. Gall. 8, 19, 8. *cf.* BELL. Hisp. 12, 4 -esque vulneribus affecerunt. 23, 8) proelio excedebant. civ. 2, 34, 2. 3, 13, 2. 3, 33, 1 adhibitis -bus ordinis senatorii quos advocaverat Scipio. HIRT. Gall. 8, 36, 2. 8, 48, 7 -es hostium magno nostrorum impetu perculsi vulnerantur ac partem in fuga proteruntur partim intercipiuntur. BELL. Afr. 20, 1 cuiusque generis ductis in castra -bus. BELL. Hisp. 15, 2. 23, 5 ad . . . insignia cum -es adversariorum concursum facerent. 40, 6 *bis.* SALL. Catil. 21, 4 admonebat *Catilina* . . . -es periculi aut ignominiae. 23, 4. 42, 3 ALF. dig. 9, 2, 52, 4. 19, 2, 31. LIV. 39, 22, 3 ignesque . . . adussisse -ium . . . vestimenta. 43, 13, 4 FEST. p. 266. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1. 7, 6 ext. 2 -es inventi sunt artus et membra trucidatorum corporum sinu suo gestantes. 8, 13, 6 SEN. nat. 2, 43, 1 dial. 12, 13, 3. clem. 1, 9, 8 (*Augustus ad Cinnam*) sacerdotium tibi . . . praeteritis -bus . . . dedi. COLVM. 6, 2, 4 PLIN. nat. 6, 57. QVINT. inst. 2, 20, 1 -bus philosophorum p l a c e t (CALL. dig. 48, 19, 28, 15). TRAIAN. Plin. epist. 10, 34, 1 secundum exempla -ium (complurimum *B et Ald.*). SVET. Tib. 12. 18. Tit. 8 praeposuitque *Titus* -es ex equestri ordine, quo quaeque maturius peragerentur. *al. passim.*

B *neutrum*: CIC. de orat. 2, 271 *Cato* multa rettulit, ex quibus a me . . . -a p o n u n t u r (CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3). CAES. civ. 2, 12, 4 haec atque eiusdem generis -a . . . pronuntiantur. VARRO rust. 2, 5, 18 de sanitate sunt -a, quae exscripta de Magonis libris armentarium meum crebro ut aliquid legat curo. VAL. MAX. 6, 5, 6 *Cn. Carbonis* scrinium . . . -a continens, quibus facile opprimi posset. SCRIB. LARG. 195 pharicum . . . ex -bus componi. ASCON. Pis. p. 10 Cl. direpta sunt omnia, quae aut in domo aut in villis fuerunt, et ex eis ad ipsos con⟨sules⟩ lata -a. PLIN. nat. 2, 212 de aquarum natura -a d i c t a sunt (QVINT. inst. 2, 17, 16). 8, 220 QVINT. inst. 8, 2, 15 IVLIAN. dig. 27, 4, 4 GAIVS inst. 1, 112 GELL. dig. 18, 6, 2 PAVL. frg. Vat. 245 AMM. 20, 2, 5. 22, 14, 2. 30, 7, 11.

***notabilia ad I et II*:** **1** *partem efficit maioris rei vel numeri*: **a** *significatur maior pars praepositione* e(x): CIC. Verr. 2, 15 quo in numero e vobis -es fuerunt. CAES. Gall. 2, 17, 2 ex . . . Gallis -es Caesarem secuti. 4, 35, 3 -es ex eis occīderunt. 4, 37, 3. 6, 36, 3 BELL. Afr. 19, 1. 92, 3 SALL. Catil. 42, 3 ASCON. Pis. p. 10 Cl. FRONTIN. strat. 2, 12, 3 SVET. Tit. 8. **b** *gen. part.*: HIRT. Gall. 8, 48, 7 -es h o s t i u m . . . perculsi (BELL. Afr. 19, 1 HYG. astr. 2, 24). BELL. Hisp. 23, 5 adversariorum. HYG. astr. 2, 6. MART. CAP. 4, 332 deorum. 4, 424 divorum.

2 *opponitur aliis numeris*: **a** *maiori*: PLAVT. Aul. 717 novi o m n e s, scio fures esse hic -es (CAES. civ. 3, 13, 2 ut paene omnes . . . signa relinquerent, -es arma proicerent). TER. Phorm. 611 m u l t a advenienti.. nova hic? :: -ia (RHET. Her. 2, 19, 29 multos induxit in peccatum pecuniae spes . . . -es scelere se contaminaverunt. CIC. de orat. 2, 271 Cato . . . multa rettulit, ex quibus a me . . . -a ponuntur. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3. CAES. Gall. 7, 70, 7 multis interfectis, -bus equis captis. BELL. Afr. 75, 6. 78, 8 BELL. Hisp. 9, 3. 15, 4 NEP. Cim. 4, 3 Alc. 5, 6 Con. 4, 4 VAL. MAX. 1, 8 ext. 19. 7, 2 ext. 1 SVET. Aug. 29). CIC. Att. 16, 5, 2 Quintus fuit mecum dies -es et . . . vel plures fuisset. CAES. Gall. 6, 8, 7 magno numero interfecto, -bus captis. HEGES. 2, 15, 5 -es ac paene universos. **b** *minori*: CIC. Verr. 3, 155 cum condemnati sint -es . . . d u o soli absoluti (COLVM. 9, 9, 8 *examen apium* duobus aut etiam -bus velut uberibus diductum). de orat. 3, 132 non in hac . . . u n a . . . re, sed in aliis etiam -bus (epist. 13, 7, 4 cum ego pro his unis petam, habeam autem . . . -es necessarios. VAL. MAX. 1, 1, 14 ut [ex] se uno . . . -es Poenorum iuvenes pensarentur. COLVM. 6, 2, 4. 9, 8, 14 neque est tanti vacua *vasa* perdere -a, ut uno vel altero potiare pleno. PLIN. nat. 27, 78 *blachni* ex una radice -es exeunt felices. QVINT. inst. 4 praef. 7. CALL. dig. 21, 2, 72 [*bis*] POMPON. dig. 1, 2, 2, 45. 38, 1, 8 pr. VLP. dig. 47, 10, 15, 4 PAVL. dig. 28, 6, 43 pr.). CIC. Mur. 56 necessitudinis causas -es protulit, simultatis n u l l a m commemorare potuit (epist. 13, 19, 1 POMPON. dig. 1, 2, 2, 38). CAES. civ. 3, 46, 6 -bus interfectis, v . . . amissis. SALL. Catil. 21, 4 admonebat alium . . . alium . . . -es. SEN. suas. 1, 6 -es contumeliosi libelli...proponebantur...quidam...tradebantur. COLVM. 3, 6, 2 si ex singulis gemmis *uva* -bus materiis . . . germinat. 6, 2, 4 aliquis ante et a tergo -es. *nota* -es p r a e t e r e a: CIC. ad Brut. 2, 2, 3 Servilius, -es praeterea. CAES. civ. 2, 18, 1 BELL. Afr. 19, 1 SALL. Catil. 17, 5 VAL. MAX. 3, 8, 2 ASCON. Mil. p. 46 Cl. PLIN. nat. 10, 37 GAIVS inst. 1, 112. *cf.* -es alii *al. p. 2108, 77 sqq.*

3 *definitur accuratius*: **a** *enumerantur partes*: CATO agr. 7, 1 vitium ⟨genera⟩ -ia, aminnium minusculum vinum et maius et apicium. CIC. nat. deor. 3, 55 Volcani . . . -es, primus . . . secundus . . . tertius . . . quartus. VARRO rust. 1, 5, 1 libros Theophrasti -es, qui inscribuntur φυτῶν ἱστορίας et alteri φυτικῶν αἰτίων. COLVM. 2, 10, 24 pabulorum genera -a, sicut Medicam, viciam *eqs.* 2, 20, 2 sunt . . . metendi genera -a. multi falcibus . . . secant, multi mergis, alii *eqs.* PLIN. nat. 12, 69 *myrrae* genera -a . . . prima, sequens . . . tertia *eqs.* 19, 140. 34, 67 -a signa, ceu senex Thebanus et Demetrius rex *eqs.* SVET. Cal. 22 -bus cognominibus assumptis, nam et 'pius' et 'castrorum filius'... vocabatur. *al.* **b** *afferuntur de nonnullis partibus quaedam accuratiora*: CIC. Quinct. 89 servos -es, e x q u i b u s iste possederit neminem (*cf.* Phil. 1, 8 municipes . . . -es ad me venerunt, ex eis quidam Roma recentes. CAES. Gall. 2, 17, 2 cum . . . -es Caesarem secuti una iter facerent, quidam ex his . . . ad Nervios pervenerunt. 6, 36, 6 ALF. dig. 9, 2, 52, 4. 19, 2, 31 PLIN. nat. 4, 94. SVET. Aug. 94 quasi Iuppiter -bus praetextatis tutorem a se poscentibus unum ex eis demonstrasset. IAVOL. dig. 9, 2, 57 VAL. dig. 32, 94. AMM. 25, 2, 5). CIC. Verr. 2, 123 Trebonius viros . . . -es fecit heredes; in iis fecit suum libertum (*cf.* 3, 64 is epistulas -es attulerat, in his unam . . . quae. 3, 87 ac. 2, 12. ad Q. fr. 1, 1, 25 urbes -es dirutas ac paene desertas in quibus unam Ioniae nobilissimam, alteram *eqs.* CAES. civ. 3, 19, 7 BELL. Hisp. 23, 8 SALL. Catil. 39, 5 NEP. Paus. 2, 2 Eum. 7, 1 SVET. Dom. 10 IVLIAN. dig. 28, 6, 32). CIC. Verr. 5, 118 *in urbe* sunt aedes sacrae -es, s e d duae, quae . . . (*cf.* SVET. Claud. 1 ex Antonia . . . -es . . . liberos tulit, verum tres omnino reliquit. Galba 1). epist. 10, 6, 3 -es in perturbatione rei publicae consules dicti, q u o r u m nemo consularis habitus (VAL. MAX. 8, 13, 6). CAES. Gall. 3, 7, 3 praefectos tribunosque militum -es...q u o i n n u m e r o est *eqs.* (civ. 2, 44, 3. 3, 53, 1). ASCON. Mil. p. 33 Cl. -esque . . . homines visi sunt, i n t e r quos C. Vibienus (AMM. 24, 5, 8. 29, 2, 13. 30, 7, 11). *nota*: PLIN. nat. 6, 13 oppida . . . -a, celeberrima Tyndarida Circaeum Cygnum.

adv. **complūrīē(n)s.** *cf.* PAVL. FEST. p. 59 *l. 63.* GELL. 5, 21, 15 ab eo . . . quod est compluria, adverbium est factum -s. 5, 21 tit. qui dicat . . . -s, non barbare dicere, sed latine. *i. q. saepius, frequenter*: PAVL. FEST. p. 59 -ns a compluribus significat saepe. NON. p. 87, 12 -s frequenter (GLOSS. V 639, 23): PLAVT. Persa 534 sensi ego iam -s. CATO orig. 4, 79 -s . . . milites . . . alteri alteros . . . occidere, -s multi . . . ad hostis transfugere, -s in imperatorem impetum facere. or. inc. frg. 18 contumelias . . . d i x i s t i (GELL. 6, 3, 5. 17, 2, 21). or. frg. 74 usu venit. GELL. 6, 3, 5 acta.

superlat. **complūrimī,** -ae, -a. *fere i. q. 'quam plurimi', quacum voce in codicibus variat*: **1** *adiectivum*: GELL. 11, 1, 1 buceta. CALL. dig. 50, 4, 14, 6 -is constitutionibus. HIL. trin. 10, 41 codicibus. AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 35 mala. RVFIN. patr. 1 praef. 4 ceteris. OROS. hist. 1, 15, 8 (*de Amazonibus*) inter caesas captasque -as duae sorores Antiopae . . . retentae. 4, 1, 18 i u m e n t a (4, 14, 8). IORD. Get. 7, 55 aliae -ae gentes. PASS. Paul. 5 servi dei (*sic codd. H V Paris. 5357; alii* quam plurimi). **2** *substantivum*: ENNOD. opusc. 3, 8 p. 333, 3 fulsisse eius cunabula . . . videre -i. 3, 18 p. 335, 19 stupuere -i. 3, 32 p. 338, 28. [*ex coniectura*: DICT. 4, 13 interfecto eo (*Achille*) summa militiae orbata et ademptum -um, *sed codd. haud male* spei quam plurimum.]

adv. **complūrimum:** TRAIAN. Plin. epist. 10, 34, 1 tibi . . . secundum exempla -um (*sic B et Ald.*, complurium *Catanaeus*) in mentem venit posse collegium fabrorum apud Nicomedenses constitui.

Bannier.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

? **complus** mentis: desiderii sui completur (completor *Götz*) GLOSS. IV 220, 40. compos *Götz, an est* compl⟨et⟩us? *Mbr.*

complūsculī, -ae, -a [*a* complures *deminutive. Th.*]. GLOSS. IV 43,13 (V 447, 49) -os pluriores. V 184,18 -os compluressime (complures diminutive *Heraeus*, complures simul *Götz dubitanter*). SCHOL. Ter. p. 142 -os complures. *nota sing.*: SCHOL. Ter. p. 64 -us diminutivum facit comparativum plus. 1 *adiectivum*: PLAVT. Rud. 131 hos dies -os (TER. Hec. 177 primos dies -os. TVRPIL. com. 183 IVL. VAL. 1, 14. 3, 56 MACR. sat. 1, 2, 2). GELL. 2, 18 tit. alii -i. 2, 21, 1 earundem disciplinarum sectatores. 18, 13, 2 eiusdem studii homines. IVL. VAL. 1, 29 angues. 2 *substantivum*: GELL. praef. 15 ecquid tam remotum in litteris est, quin id tamen -i sciant? 18, 2, 2 conveniebamus . . . ad . . . cenam -i.

adv. **complūsculē:** GELL. 17, 2, 15 veteres -e ita dixerunt.

complūto, (-āre) *a* compluere, complutus? *v. p. 2106, 37.*

complūtor, -ōris *m. is qui compluit* (*translate, v. p. 2106, 56 sqq.*): AVG. serm. 216, 3 seminatori et -i vestro multiplicatam centeni reddetis ubertatem.

compluviātus, -a, -um [*a* compluvium. *Th.*]. *cf.* PLIN. nat. 17, 166 *infra l. 24. iugationis vitium species*: VARRO rust. 1, 8, 2 iugationis species duae, . . . , altera -a in longitudinem et latitudinem iugata. PLIN. nat. 17, 164 quinque generum *vineae* . . . : sparsis per terram palmitibus aut . . . pedatae simplici iugo aut -ae quadriplici. 17, 166 *vinea* -a copiosior vino est, dicta a cavis aedium compluviis.

compluvium, -iī *n.* [*a* com *et* pluere. *Th.*]. *cf.* NOT. Tir. 114, 15/16 pluit -um. *sed cf. infra l. 29.* 1 *locus in cavaedio, quo aqua pluvialis confluit, liberius etiam locus huic circumsitus*: VARRO ling. 5, 161 deorsum quo impluebat dictum impluvium, susum qua compluebat -um, utrumque a pluvia. PAVL. FEST. p. 108 -um, quod de diversis tectis aqua pluvialis confluit in eundem locum (*opp.* impluvium). ISID. orig. 15, 8, 12 -um dictum, quia aquae partes, quae circa sunt, eo conveniant. GLOSS. μεσαύλ(ι)ον. κατάκλυστρον. σύνροια. σύνρους. media aula. *de situ et collocatione*: VITR. 6, 3, 1 tuscanica sunt, in quibus trabes . . . habeant . . . asseribus stillicidiorum in medium -um deiectus. in corinthiis isdem rationibus trabes et -a collocantur. 6, 3, 2 -a eorum (*hibernaculorum*) erecta non obstant luminibus tricliniorum. 6, 3, 6 -ii lumen latum latitudinis atrii ne minus quarta ne plus tertia parte relinquatur. *de aliis*: VARRO ling. 5, 125 *mensa vasaria cartibulum* in aedibus ad -um apud multos me puero ponebatur. rust. 1, 13, 3 una *cohors* ut interdius -um habeat locum, ubi aqua saliat (*ubi dubites an non sit adiectivum*). frg. Non. p. 494 qui per Dium Fidium iurare vult, prodire solet in -um. SVET. Aug. 92 enatam inter iuncturas lapidum ante domum suam palmam in -um deorum Penatium transtulit. PAVL. NOL. carm. 16, 156 capit . . . -um angusto brevia inter tecta cubili, quo vetus arebat . . . cisterna. 16, 208 nubes . . . per artum -ii . . . sitientis in ora liquorem infudit. 2 *instrumentum -o atrii simile, quo ad vites alligandas utebantur*: COLVM. 4, 24, 14 si *palma* longius, quam ritus agricolarum permittit . . . bracchiis in aliena iugorum -a perrepserit. 4, 26, 3 diremptaeque palmae per iugorum -a decurrant.

fortasse adiective sumendum supra l. 40.

compluus, -a, -um *cf. c.* compluere. GLOSS. V 314, 27 nox -a nox humida (*cf. Verg. Aen. 3, 198 et v. Landgraf, Archiv 9 [1896] 400*). *Bannier.*

compondero, -āre *a* com *et* ponderare. *i. q. inter se ponderare, exaequare*: PS. APVL. Ascl. 22 *deus* cum . . . homines efficeret ex parte corruptiore mundi et ex divina pari lance -ans. *Mbr.*

***compōno,** -posīvī (-posuī), -positum, -pōnere *a* com *et* ponere. *perf. act.* composivi *legitur* SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 2 composeiverunt, *praeterea in cod.* TAC. ann. 4, 32, *ubi* compossivere *M*; composui *certis poëtarum exemplis inde a* VERG. (georg. 4, 189 -uere *al.*) *et* HOR. (sat. 1, 9, 28 -ui. 2, 1, 3); *in pedestri oratione*: CATO agr. 162, 2 -ueris *codd. ac passim inde a* CIC., *cf.* ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 149 composuit. *inf. praes. pass.* componier: CATVLL. 68, 141. *part. perf. pass.* compostus *evincitur apud poetas metro*: LVCIL. 84 (composit- *fere trad.*) VARRO AT. carm. frg. 7, 2 VERG. Aen. 1, 249 CARM. epigr. 373, 3 (*a. 43/70 p. Chr.*) SER. SAMM. 392 IVVENC. 4, 377 CYPR. GALL. gen. 668 exod. 1256 Ios. 64. 212 (composita *codd., at* compositos *in thesi*: gen. 811. 1469. 1495). CORIPP. Ioh. 6, 436. *sup.* compositu: APVL. flor. 18 p. 92 (composite *codd.*). *de* con- *cf. l. 78 sq. et* DECET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 29 conponantur. INSCR. christ. Rossi II p. 147, 10 (= DAMAS. epigr. 5, 4) conposuit. CARM. epigr. 320, 4 conponens. *de* cŏm- *cf.* CIC. orat. 159. compono *refl.*: GREG. TVR. vit. patr. 6, 2 VEN. FORT. vit. Mart. 2, 2. BEDA gramm. VII 286, 14 -o ornandi aut eloquii aut artificii est. GLOSS. συντίθημι. συντιθῶ. -it συντίθησιν. ordinat. finivit, explicavit (*sic*). -e σύνθες. -ere mitigare vel finire. -ui συνέθηκα. NOT. Tir. 23, 58 conponet. 23, 72 conposuit. *legitur inde a* PLAVTO (*9ies*) *et* CATONE (*10ies*) *per totam latinitatem; deest* ENNIO *et* MELAE; *frequentant* CIC. (*75ies*) SALL. VERG. PLIN. epist. (*25ies locis*) HOR. (*21ies*) OV. (*54ies*) LIV. (*106ies*) VITR. (*37ies*) SEN. rhet. CELS. (*28ies locis*) SEN. phil. (*140ies*) COLVM. (*59ies*) SCRIB. LARG. (*38ies*) PLIN. nat. (*46ies*) QVINT. (*155ies*) TAC. (*151ies*). [*dub. vel corr.*: LIV. frg. 61. OV. rem. 185 compositos *R*, suppositos *vulgo*. PLIN. nat. 33, 64 COMM. instr. 2, 20, 18.] [*it.* componere, *hisp.* componer. *M.-L.*]

I *proprie de actione corporea vel locali*: **A** ***de diversis, quae in unum locum ponuntur,*** *i.* ***coniungere, collocare:***

1 *animantes*: **a** *generatim*: PROP. 2, 26, 33 tabula (*i. navis*) una duos poterit -ere amantes. EPICED. Drusi 301 par bene -situm (*i. coniugatum*). SEN. Thy. 694 ipse devotos neci contrectat et -it. AMM. 19, 3, 1 -sitis velitaribus cunctis. *add.* in: STAT. Theb. 1, 459 Cyclopas in Aetna -sitos (*cf.* SCHOL. *ad l.* ex variis gentibus). *partes corp.*: TIB. 1, 5, 8 per . . . foedera lecti, per Venerem quaeso -situmque caput. PLIN. nat. 9, 158 saepiae et lolligines linguis *coeunt*, -entes inter se bracchia (*cf.* VITR. 9, 4, 5 arctoe scapularum dorsis inter se -sitae). HYG. astr. 2, 4 p. 34, 17 pueri membra *lacera* collecta et -sita in unum. *add. dat.* (*cf.* NON. p. 257 *et* SERV. auct. Aen. 1, 374 -ere coniungere): LVCIL. 304 labra labellis fictricis -o. 305 tum latus -it lateri et cum pectore pectus (PROP. 2, 2, 12 Mercurio . . . fertur . . . virgineum Brimo -isse latus. OV. epist. 18, 138 molle latus lateri). VERG. Aen. 8, 486 mortua . . . iungebat corpora vivis, -ens manibusque manus atque oribus ora (BACHIAR. repar. laps. 7 *syn.* fuerint copulata). ISID. alleg. 97 mortuis membris sua membra. *nota* manus -ere *i. q. conserere*: SIL. 6, 246 ibo alacer solusque manus -ere monstro sufficiam. *i. q. applicare*: VAL. FL. 6, 326 non . . . levibus -ere bracchia remis novimus. cum *v. l. 16.* **b** *speciatim de pugnantibus i. q. opponere (proprie de gladiatoribus, hinc translate de aliis; nota apud iudices: infra l. 37. 59)*: *aliquem*: SEN. contr. 7, 1, 10 -is in domo par, ut alter scelere sit parricida, alter ministerio (PETRON. 19 sic iam paria -eram. PLIN. nat. 8, 34 naturam spectaculum sibi ⟨ac⟩ paria -entem. 21, 46. MIN. FEL. 23, 3 *Homerus deorum* paria -uit. TERT. nat. 1, 10 p. 79, 6 de illis favore diversis gladiatoria quodammodo paria). SEN. contr. 10 praef. 13 reliquos *oratores* ut vobis videbitur -ite. LVCAN. 5, 469 hoc fortuna loco tantae duo nomina famae -uit (*cf.* COMMENT. Bern. *ad l.* -uit comparavit). QVINT. decl. 305 p. 198, 15. 365 p. 398, 23 valentiorem esse partem (*de sententiis*), quae -sita neutri succumbit, utramque superat (*antea* iungere, compara). PS. QVINT. decl. 9, 12 -situs, armatus, inductus perieram. TAC. ann. 16, 10 quod ubi cognitum reo seque et libertum pari sorte -i. ANTH. 463, 1 sicine -is populos, Fortuna, furentes? *add. praep.* (*cf. l. 30*): QVINT. inst. 2, 17, 33 saepe gladiatores sub eodem magistro eruditi inter se -untur (2, 17, 34 si . . . casus duo inter se bonos viros -erit. SEN. contr. exc. 10, 6 -erat inter se fortuna rei publicae furem et proditorem). MIN. FEL. 37, 1 christianus cum dolore congreditur, . . . adversum minas . . . -itur. FIRM. err. 27, 4 semperne te (*diabole*) contra deum . . . -is? PS. LACT. inst. interpol. 2, 8, 7, 7 ita duos ad certamen -uit et instruxit (*cf. l. 60*). [SEN. nat. 5, 18, 6 quae nos dementia exagitat et in mutuum -it (*sic codd. integr.*, compellit *interp.*) exitium?] cum: LVCIL. 151 cum Pacideiano -itur, optimus . . . gladiator qui fuit (*cf.* NON. p. 257 -ere rursus significat comparare). HOR. sat. 1, 1, 103 pergis pugnantia secum frontibus adversis (*sc. contraria ut gladiatores*) -ere. 1, 7, 20 Rupili et Persi par pugnat, uti non -situm melius cum Bitho Bacchius. SEN. contr. 3 praef. 10 quidam . . . cum scaeva -i cupiunt. SEN. dial. 1, 2, 9 ecce par deo dignum, vir fortis cum fortuna mala -situs (*antea* colluctantis). 1, 3, 4 ignominiam iudicat gladiator cum inferiore -i. nat. 4 praef. 8. LVCAN. 3, 196 prima *Argo* . . . cum ventis pelagique furentibus undis -uit mortale genus. QVINT. inst. 2, 17, 33 rhetorice non est contraria sibi: causa enim cum causa, non illa secum ipsa -itur. decl. 315 p. 241, 24 rudes annos cum gravissimo hoste acerbissimo proelio (*antea* educere in aciem). TAC. ann. 15, 51 accita . . . Epicharis et cum indice -sita. CAPITOL. Maximin. 2, 6. *nota*: LACT. inst. 3, 28, 7 cum hac (*fortuna*) se -sitos ad proeliandum putant (*postea* digladiari). *dativ.*: SIL. 1, 39 *Hannibalem* audet *Iuno* solum -ere (*i. adversarium opponere*) Fatis. 9, 571 monstris. 10, 70. 11, 212. 16, 615 -uit propioribus ausis dignum te Fortuna. 17, 549 quisnam se . . . -uit nobis . . . deus? *seq. enuntiatum*: SEN. contr. exc. 5, 3 cum -siti essent *fratres*, ut simul pugnarent.

2 *res*: **a** *generatim*: CIC. epist. 16, 20 libros (PROP. 1, 9, 13 [*cf. Rothstein ad l.*]. OV. Pont. 1, 1, 11 *antea* abde). HOR. carm. 3, 17, 14 aridum -e lignum. TIB. 2, 1, 39 -sitis tigillis. OV. met. 8, 194 *pennas.* fast. 4, 870 -sita . . . rosa (*i. cum iuncis ad sertum iuncta*). VITR. 5, 4, 3 chromati duo hemitonia in ordine sunt -sita. COLVM. 2, 18, 3 iam illatum tecto *faenum* non ante -unt quam . . . defervescere patiantur (*opp.* temere congestum). PLIN. nat. 36, 176 furto calcis sine ferumine suo caementa -untur. 37, 80. APVL. met. 6, 1 discretim remota *instrumenta* rite -it. SER. SAMM. 727 fimum Paphiae . . . -e columbae (*antea* iunge). FAV. EVL. p. 15, 23. *nota i. q. colligere*: AMM. 22, 16, 13 septingenta voluminum milia Ptolomaeis regibus vigiliis intentis -sita. *add.* cum: CATO agr. 41, 2 medullam cum medulla -ito. inter: VITR. 9 praef. 6 regulae inter se -sitae. SEN. nat. 3, 29, 7 *fretum* maria inter se -et. COLVM. 12, 15, 5 *ficos* inter se. AMPEL. 8, 9 testa. *add. dat. vel abl.*: IVV. 3, 263 pleno -it lintea guto. IVVENC. 4, 211 lumina taedis instruere et flammas pingui -ere (*i. nutrire*) olivo. ALC. AVIT. carm. 1, 79 signi speciem -ere massae. DRAC. Romul. 10, 220 ignea sidereo -it spicula nervo. **b** *speciatim i. q. coacervare, congerere* (SERV. Aen. 1, 704 struere ordinare, -ere, unde

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et structores dicuntur ferculorum compositores. GLOSS. IV 465, 8 struit: ordinat, -it): NOVIVS Atell. 16[a] meam penum -am satius est. VARRO ling. 5, 182 *stipem* in aliqua cella stipabant, id est -bant, quo minus loci occuparet. VERG. Aen. 8, 317 nec iungere tauros aut -ere opes norant (*cf.* SERV. *ad l.* reservare, ordinare. SERV. auct. Aen. 1, 374 alibi pro disponere. *adde*: SEN. Herc. f 167). HOR. sat. 2, 3, 110 nummos aurumque recondit nescius uti -sitis. epist. 1, 1, 12 (*in imag.*) condo et -o quae mox depromere possim. TIB. 1, 1, 77 -sito securus acervo despiciam dites *eqs.* PROP. 1, 20, 22 mollia -sita litora fronde tegit. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 29 locus ante eam aram, quo ea strues congerantur -antur (VVLG. lev. 1, 7 Ezech. 24, 5). MANIL. 4, 172 rerum pretio subitos -ere census. SEN. Thy. 128 quas *nives* ... in summis Boreas -uit iugis. COLVM. 3, 13, 9 humum. 12, 9, 3 haec ... verno tempore -untur (*postea* colligi et reponi). IVV. 7, 185 veniet qui fercula docte -at (*sc.* '*structor*'). GELL. 5, 3, 5 *Democritus* interrogavit, quis id lignum ita -isset (*postea* collocaret. 5, 3, 6. VVLG. gen. 22, 9 aedificavit altare et desuper ligna -uit. III reg. 18, 33 PASS. Theclae C 22 p. 57, 7). VLP. dig. 9, 2, 27, 33 Aquiliae actione plostrarium teneri placet, si male -uit lapides et ideo lapsi sunt. AMM. 25, 3, 6 (*in imag.*) ut fugientium molem tamquam ruinam male -siti culminis declinaret. PETR. CHRYS. serm. 1 p. 186[A] quae -sita fuerant patre moderante, prodigente filio dissipantur. *add.* in *c. acc.*: CATO agr. 37, 5 codicillos domino in acervum -e. COLVM. 3, 11, 3 purum ... rastris licet effodere et in fermentum congerere atque -ere. HYG. astr. 2, 15 p. 52, 20 reliquam carnem ... in unum -sitam corio bubulo texit. *c. abl.*: VVLG. II Macc. 8, 31 omnia *arma* -erunt (συνέθηκαν) in locis opportunis. *nota i. q.* *implere, seq.* de *pro abl.*: ARATOR act. 1, 369 maniplos, de quibus ipse tui -as horrea caeli.

B *de* ***eadem re*** *quae* ***ex partibus*** *struitur, i. q.* ***conficere, conflare, construere*** *sim.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 38 concinnare est apte -ere. GLOSS. concinnat: arte facit aut -it; subtiliter -it. concinnant artificiose -unt): **1** *generatim*: **a** *animantes*: RHET. Her. 4, 46, 59 quamvis *equus* bene natura -situs sit (*cf.* VARRO rust. 2, 5, 7 ut sint *pecudes* bene -sitae, ut integris membris. CASSIOD. var. 10, 30, 4 animal brevissima cervice -situm est). VITR. 3, 1, 2 corpus ... hominis ita natura -uit, uti (3, 1, 4 COLVM. 6, 29, 3). CELS. 8, 8, 1 iugulo -sito. SEN. Thy. 433 (*in imag.*) *frater* lacerae domus -it artus. TAC. hist. 5, 5 Aegyptii pleraque animalia effigiesque -sitas (*sc. ex humana specie et animalium formis*) venerantur. PS. QVINT. decl. 8, 12 sibi quisque *partus* firmatur, sibi ... -itur (*cf.* AVG. serm. ed. Mai 138, 3 illic [*in utero Mariae*] natura obstupente -situs *Christus*). *add.* *abl.* (*cf. l. 34. 36*): VITR. 1, 4, 7 *volucres* levioribus principiis -sitae facilius in aëris impetum nituntur. PLIN. nat. 11, 147 multis ... membranis eos *oculos* natura -uit. HIER. epist. 98, 17 neque ... diversitate membrorum -situs ... deus. *add.* ex (*cf. l. 53*): SALL. Iug. 2, 1 genus hominum -situm ex corpore et anima est. 18, 3 exercitus ... -situs ex variis gentibus (*cf.* TAC. hist. 4, 79 *cohors*. CAPITOL. Maximin. 5, 5 *legio* ex tironibus). SEN. benef. 2, 29, 2 ex diversis ac dissidentibus bonis hominem non esse -situm iniuriam vocant. epist. 71, 27 memini ex duabus illum *sapientem* partibus esse -situm. *adde: de part. corp.*: VITR. 1, 1, 12 (*in imag.*) encyclios ... disciplina uti corpus unum ex his membris est -sita (1, 4, 5 ⟨e⟩ principiis ... omnia corpora. 1, 4, 8. 8, 6, 12). 1, 4, 7 aquatiles ... piscium naturae ... ex aëris et terreni *principiis* sunt -sitae. SEN. dial. 11, 6, 8 humanum animum ex isdem, quibus divina constant, seminibus -situm. PLIN. nat. 11, 206 *renes* bubulis similes velut e multis renibus -sitos. per: OV. met. 7, 126 hominis speciem materna sumit in alvo perque suos intus numeros -itur infans (*i. oritur; cf. l. 41*). ad: CELS. 4, 1 p. 120, 21 constat *arteria* ex circulis quibusdam -sitis ad imaginem earum vertebrarum, quae in spina sunt. de: LACT. inst. 3, 25, 7 *Plato* civitatem de sapientibus voluit -ere. inter: EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 887[C] membris inter se rite -sitis.

b *res* (*plerumque incorporeas. passive fere i. q.* *constare; cf.* SCHOL. Verg. Medic. ecl. 9, 61 stringere sig⟨nificat co⟩mponere ut ... remos [*cf.* SERV. Aen. 1, 552]): PLAVT. Merc. 192 armamentis complicandis [et] -endis studuimus (LIV. 26, 39, 8 ad -enda armamenta expediendumque remigem. 36, 44, 2. PS. SEN. mon. 178 in morbo testamentum scribere quid est aliud quam in tempestate armamenta -ere?). MANIL. 5, 286 dispositis habitatur spica per artem frugibus et structo similis -itur ordo (*cf.* CIC. Cato 51 frugem spici ordine structam). VITR. 5, 10, 4 sint ita -sitae *magnitudines balinearum*. SEN. nat. 1, 15, 8 *specula*. 6, 30, 4 diductis aedificia angulis vidimus moveri iterumque -i. epist. 30, 11 quicquid -uit *natura*, resolvit et quicquid resolvit, -it iterum (71, 14). COLVM. 9, 12, 3 diligenter -situm et illitum vas. VLP. dig. 34, 2, 25, 11 si in hoc sint resoluti *lapides pretiosi*, ut -antur, ornamentorum loco sunt. PAVL. dig. 45, 1, 83, 5 -sitis rursus *tabulis navis* (46, 3, 98, 8 *opp.* dissolutam esse). FAV. EVL. p. 13, 22. PELAG. in Col. 2 p. 857[D] cui ... membra -untur et solvuntur. *add. abl.*: MANIL. 4, 878 seminibus ... suis tantam -ere molem. SEN. nat. 1, 5, 8 *nubes* diversis temere -sitae. epist. 12, 6 tempora, quorum multiplicatione vita -itur. FAV. EVL. p. 4, 22 *mundus* est tertium quid illorum (*mentis, materiae*) commixtione -situm. p. 4, 28 tribus lineis figura prima -itur. RVFIN. hist. 5, 1, 36 coronam ... variis floribus -sitam (πλέξαντες). *nota i. q.* *exaequare*: MANIL. 1, 578 quo limine (lumine *codd.*) Phoebus -it paribus numeris noctemque diemque. *i. q.* *augere*: TERT. patient. 6 p. 10, 23 postquam *Christus* ... gratiam fidei patientia -uit. *add.* ex: VITR. 1, 1, 15 ex duabus rebus singulas artes esse -sitas, ex opere et eius ratiocinatione. 1, 2, 2 *ordinatio operis* -itur ex quantitate. 10, 11, 1 catapultarum rationes e quibus membris et portionibus -antur, dixi. CELS. 7, 26, 3 molles calculos ... ex pluribus minutisque ... -sitos. SEN. nat. 1, 5, 5 sunt quaedam specula ex multis minutisque -sita. 7, 27, 3 mundus ... ex diversis -situs est. epist. 66, 45 apud Epicurum duo bona sunt, ex quibus summum illud beatumque -itur. 92, 9 isti sapientiam ex quibus -uere portentis? PLIN. nat. 37, 167 alia *gemma* velut e nitro -sita. QVINT. inst. 2, 15, 23 aut eadem aut ex isdem -sita (*de definitionibus*). 8, 6, 66 -endus est *in hyperbato* e duobus intellectus. FIRM. math. 1, 7, 16 *in Campania* neque vis hiemis nec flagrantis solis accessio, sed -sita temperies ex utroque moderatur. FAV. EVL. p. 13, 31 tres ... totus est numerus, sed non ex totis ipse -situs (*cf. item in arithmetica* MART. CAP. 7, 775. 776 BOETH. arithm. 1, 2. 14). AVG. civ. 19, 3 tribus ... vitae generibus, otioso, actuoso et quod ex utroque -situm est (19, 19). MART. CAP. 6, 722 nobilia schemata ex his -sita: ὀκτάεδρος *eqs.* BOETH. mus. 1, 28 suavem atque unum ex duobus -situm sonum. *seq.* cum, *i. q.* *coniunctum esse*: COD. Iust. 7, 40, 1, 1 (*a. 530*) eius observatio cum omni scrupulositate et difficultate -sita est.

2 *speciatim*: **a** *i. q.* *comere, ornare, fingere* (*usus primarius i. q. sparsa ac fluentia colligere, cf. l. 65 sqq. 75 sq. cf.* GLOSS. comit: -it; ornat vel -it. ordinat ornat -it. comas -as. comitur -itur): *α* *homines* (*saepius refl.; add. dat.: l. 36. 45*): OV. am. 2, 17, 10 a speculi sumuntur imagine fastus nec nisi -sitam se prius illa videt. met. 4, 318 nec tamen ante adiit ... quam se -uit, quam circumspexit amictus et finxit vultum. ITALA gen. 38, 14 (Lugd.) induit se vestivalia et -uit se (ἐκαλλωπίσατο, VVLG. mutato habitu). I Tim. 2, 9 (Cypr. hab. virg. 8 testim. 3, 36) sint mulieres (*vestrae*) cum verecundia et pudicitia -entes se (κοσμεῖν, ITALA codd. dg *et* VVLG. ornantes). VVLG. Ier. 4, 30 frustra -eris, contempserunt te amatores tui. OP. imperf. in Matth. 52 p. 932 superventuro sponso festinat se sponsa -ere. MVTIAN. Chrysost. hom. 28 p. 417 (*bis*) curam ... -endi se vel ornandi. *add. abl. vel res pro subi.*: TIB. 3, 8, 8 illam, quidquid agit, ... -it furtim subsequiturque decor. MART. CAP. 6, 698 rex Liberi patris cultu -itur (*cf.* SOL. 53, 17 vestitur). GREG. M. moral. 10, 51 p. 949[B] nulla hunc (*pium*) ... vestium pompa -at. *transl. de eloquentia*: ENNOD. dict. 9, 7 p. 452, 10 fuerunt magis alii, quos dictionis tuae ornamenta -rent. PACIAN. paraen. 10 convivio farti, balneis expoliti, veste -siti (*cf.* epist. 3, 25). HIER. epist. 65, 20 scutulata ..., quibus sponso suo regina -itur. MVTIAN. Chrysost. hom. 15 p. 339 et habitu et oculis et incessu ... -is et ornas temetipsum. in (*cf. l. 62. 73*): SEN. contr. 1, 2, 10 inter ebriorum iocos iactatur, modo in puerilem modo in muliebrem habitum -sita. *β* *partes corporis* (*add. abl.: l. 54. 56; dativ. finalis: l. 50*): SVLPICIA Tib. 3, 13, 9 peccasse iuvat, vultus -ere famae taedet (OV. met. 13, 767 spectare feros in aqua et -ere vultus. fast. 5, 30 ad hanc. PLIN. epist. 2, 20, 3 PANEG. 8, 9. *cf. l. 59 sq.*). QVINT. decl. 265 p. 84, 17 in templo ..., in quo verbis parcimus, in quo animos -imus. LAMPR. Heliog. 11, 7 qui *senes* caput reticulo -rent. PAVL. NOL. carm. 11, 14 mea cautius ora -ui et laeto formavi lumine frontem. ENNOD. dict. 12 praef. vers. 5 p. 461, 10 non iuvat externo -ere membra nitore. SERM. Caspari Anecd. p. 216, 5 quomodo ... -is carnem tuam, -e et animam tuam (p. 216, 15 *syn.* ornare). *hinc transl.*: PANEG. in Mess. 100 tunc tibi non desit faciem -ere pugnae (*i. formam aciei*). MANIL. 3, 214 res est ... plena laboris ... mundum ... exprimere et vultus eius -ere certos (ALC. AVIT. carm. 4, 41 se servat -sito ruralis gratia vultu. ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 10 ante maturitatis tempus vultum frugiferum cultura -it). *seq.* in: SEN. contr. 2, 7, 4 fronte in omne lenocinium -sita. SVET. Cal. 50, 1 vultum ... ex industria efferabat -ens ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. *crinem*: PLAVT. Most. 254 suo quique loco ... capillus satis -situst commode (CIC. S. Rosc. 135 -sito et delibuto capillo. p. red. in sen. 13 madenti coma, -sito capillo. PAVL. FEST. p. 63 cum aliqua cura. GELL. 3, 5, 2 arte. AVSON. Mos. 230. *cf. l. 73*). VERG. georg. 4, 417 illi dulcis -sitis spiravit crinibus aura (*cf.* NON. p. 257 -ere ornare. PROP. 1, 15, 5 hesternos manibus. STAT. Ach. 1, 348 sparsos. DRAC. Romul. 10, 125 crines -it mater Amori). OV. epist. 12, 156 comis (rem. 679 SIL. 15, 29 QVINT. inst. 11, 3, 148). ars 2, 303 discrimen. *seq.* in: SEN. contr. exc. 5, 6 muliebrem vestem sumpsit, capillos in feminae habitum -uit. *γ* *vestem sim.*: HOR. sat. 2, 3, 77 audire atque togam iubeo -ere (QVINT. inst. 11, 3, 156 in -enda toga vel ... ex integro inicienda. PASS. Theclae B 40 p. 114, 8 tunicam suam virili more. *aliter, i. q. distinguere*: CAPITOL. Pert. 8, 3 toga armaque gladiatoria gemmis auroque -sita). PS. QVINT. decl. 18, 10 comere caput habitumque -ere. *seq.* ad: SEN. dial. 4, 35, 3 sive amictus illis (*iratis*) -situs est ad legem, trahent vestem omnemque curam sui effundent. *δ* *alias res corporeas*: CARM. epigr. 1552, 52[A] (*saec. II init.*) cupit -ere vites et nemus exornat. ITALA Ier. 10, 4 (Cypr. testim. 3, 59) conflatum aurum et argentum speciose -sita sunt (*de idolis*; κεκαλλωπισμένα, VVLG. argento et auro decoravit illud).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

add. abl. i. q. instruere, adornare: COMM. apol. 95 ex quo decrevit mundum -ere signis. DICT. 1, 4 naves parat atque omni instrumento -sitas terrae applicat. CARM. epigr. 320, 4 (*ca. a. 450*) hunc *fontem* . . . Neon . . . excoluit pulcro -ens omnia cultu. ENNOD. opusc. 4, 15 p. 386, 26 *solum* dotatum pascuis aut arbustis -situm. *adde*: VAL. CEM. hom. 6, 4 illa vitia, quae . . . commemoravimus quadam mellis suavitate -i. **b** *t. t. militaris, i. q. aciem instruere, disponere*: SALL. hist. frg. 2, 102 neque subsidiis, uti soluerat, -sitis. LIV. 3, 27, 6 -sito agmine non itineri magis apti quam proelio (21, 34, 4. CVRT. 4, 10, 9 instructo . . . milite et -sito agmine. 6, 4, 14 quadrato . . . agmine et -sito. TAC. hist. 2, 89. 5, 1 ann. 12, 16. *cf.* hist. 4, 33 ordinibus). LIV. 34, 16, 2 legionem . . . -sitam instructamque subire . . . iussit (40, 28, 1 *opp.* dispersi, inordinati). 44, 40, 2 vixdum -sitos. AMM. 27, 2, 3 -ere aciem (DICT. 2, 36 *syn.* ordinant. *cf. in imag.*: VAL. CEM. hom. 20, 2 superbiam. 20, 3 videmus . . . acies cupiditate -i [*i. contentiones fieri; cf.* 20, 2 instrui]). *nota de imperatore*: LIV. 10, 34, 5 ita -situs instructusque *consul* moenibus successit. TAC. hist. 4, 35. *add. abl.*: LIV. 44, 38, 11 stabant -siti suis quisque ordinibus (TAC. Agr. 37). TAC. hist. 4, 16 propriis cuneis. ann. 4, 73 *hostes* iam acie -siti. AMM. 25, 4, 11 scientiam *Iuliani* . . . declarant . . . acies figura multiformi -sitae (*cf.* DICT. 2, 32 VEG. mil. 3, 19. 20). *dativ.*: TAC. ann. 13, 40 *dux* viae pariter et pugnae -erat exercitum. *cf.* LIV. 24, 35, 10 agmine ad omnes casus -sito. *praep.* (*cf. l. 23*): TAC. Germ. 6 acies per cuneos -itur (hist. 4, 66 per cohortes. ann. 2, 52 per vexilla et turmas [15, 29]. 2, 78 per manipulos). in: LIV. 22, 12, 9 equitum levisque armaturae statio -sita instructaque in subitos tumultus. *i. q. redigere*: TAC. hist. 1, 87 reliquos caesorum . . . in numeros legionis -erat. ann. 2, 80 auxilia . . . in numerum legionis.

C ***debilitata*** *vi praepositionis i. q.* ***ponere, locare***:

1 *animantes*: **a** *generatim i. q. collocare, dirigere* (*i. q. alicui sedem dare: l. 37. 47. 51*): VITR. 4, 9, 1 arae . . . inferiores sint collocatae quam simulacra . . ., uti suspiciant divinitatem qui supplicant . . . ⟨et⟩ disparibus altitudinibus ad sui cuiusque dei decorem -antur. CELS. 7, 29 p. 317, 27 si forte aliter -situs est (*sc. infans emortuus in utero*). SEN. dial. 9, 2, 6 quibus difficilis somnus est, versant se et hoc atque illo modo -unt. 10, 19, 1 ubi nos a corporibus dimissos natura -at? PS. QVINT. decl. 6, 22 quomodo te vincla -erant, iacuisti. SORAN. 2, 33 -endae sunt *mulieres* supinae. *nota*: LVCAN. 3, 717 sicut tormenta soletis, me (*caecum*) quoque mittendis rectum -ite (*i. dirigite*) telis. *add. abl.*: VERG. Aen. 1, 698 aulaeis iam se regina superbis aurea -uit sponda. IVV. 3, 10 dum tota domus raeda -itur una. in *c. abl.*: PETRON. 67 -sita . . . in gremio Scintillae. STAT. silv. 5, 3, 283 *umbram* in media -at molliter alga. PLIN. epist. 5, 5, 5 in lectulo suo -situs in habitu (habitum *pars codd.*) studentis. 5, 18, 1 *villam*, in qua se -erat (*i. secesserat*). CYPR. GALL. gen. 668 tuta -stus in aula (949). 1447 fratres . . . in arvis (*i. sedes dare*). 1469. VVLG. II Macc. 15, 20 bestiae equitesque opportuno in loco (ἀποκατασταθέντων). SVLP. SEV. dial. 3, 1, 7 Gallum media in sede. in *c. acc.*: SEN. dial. 9, 2, 12 Achilles . . . modo pronus modo supinus, in varios habitus se ipse -ens (CVRT. 10, 5, 3). PS. QVINT. decl. 13, 13 paucas apes intra angustias pauperis horti -uimus. HIER. epist. 38, 3, 2 ante nepotum gregem trementes virgunculae -untur. 54, 15, 2 inter parvulos . . . nupta. PAVL. MED. vita Ambr. 28 supra corpus infantis se ipse -uit. CORIPP. Ioh. 4, 458 saltu sese super ardua terga . . . equi. *de partibus corporis*: CELS. 8, 10, 2 p. 348, 5 ossa sic se habeant, ut aliquis -uit. SEN. Herc. f. 810 *Cerberus* -it aures timidus. QVINT. inst. 9, 1, 10 quoquo modo sunt *corpora* -sita. 11, 3, 101 utcumque -sita est *manus*. CHIRON 22 -is ungulam prope vivum (VEG. mulom. 1, 26, 2 ad vivum). 24. VAL. CEM. hom. 1, 5 in gyrum ducti flexuosis gressibus membra -unt. *nota i. q. recte collocare, bene ponere*: VAL. FL. 3, 279 pars *mulierum* sera -unt lumina *morientium* dextra (*aliter p. 2116, 3*). PS. QVINT. decl. 1, 10 raro contingit semel ferire carnifici, quamvis -at ipse cervicem (*cf. l. 71*). 2, 13 *caeci* ordinavit vestes, tetigit sinus, membra -uit *noverca* (*cf.* 7, 7 nescit ad flagellorum vices membra -ere nec ullo verbera frangit occursu. AVG. civ. 22, 8 ad manus secturi membra in lectulo -untur. *cf. infra l. 70*). SORAN. p. 85, 4 si *infans* in divexum iacet, . . . immissa manu obstetrix eum -at. *add. abl.*: PS. QVINT. decl. 6, 22 non aegri caput molliori sede -ui. VAL. CEM. hom. 1, 8 niveo vellere membra. *praep.* (*cf. l. 65*): SEN. dial. 6, 26, 2 nobilissimos viros . . . ad ictum militaris gladii -sita cervice curvatos. PS. QVINT. decl. 19, 7 evolvere animum . . . supra sua secreta -situm (*i. custodientem*). MIN. FEL. 17, 11 sensus *in capite* velut in arce -siti (*syn.* constituti. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 140 collocati. *adde*: IVST. 38, 3, 13 corpus . . . in cista. PAVL. MED. vita Ambr. 33 in lectica. 32). CHIRON 73 facito caput eius super cervicale bene -atur. **b** *speciatim*: **α** *milites collocare* (*paulo aliter supra l. 7*): SALL. Iug. 103, 1 exercitu in hibernaculis -sito (TAC. hist. 3, 74. *cf.* SALL. hist. frg. inc. 2 in secunda cohortes festinas -erat. AMM. 27, 2, 5 in aperta planitie). TAC. hist. 2, 24 ad duodecumum a Cremona . . . ferocissimos . . . -it. 3, 35 sua quemque apud signa. ann. 4, 47 hostem . . . -situm iam per angustias saltuum. 12, 29 pro ripa. **β** *i. q. quieti dare* (*refl. i. q. ad quietem somnum sim. considere*): OV. am. 2, 5, 22 -siti iuvenes unus et alter erant. *adde*: VERG. georg. 4, 438 vix defessa senem passus -ere membra (*cf.* NON. p. 257 reficere, recreare. PS. QVINT. decl. 2, 16). VAL. FL. 7, 247 da (*Circe*) prendere vestes somniferas istaque oculos -ere virga (SIL. 7, 204 luctantia lumina. 10, 342 edomita [*syn.* premendi]. *cf.* 5, 529 longo . . . somno). *add. abl.*: VARRO AT. carm. frg. 7, 2 omnia noctis erant placida -sta quiete (QVINT. inst. 11, 2, 6). VERG. georg. 4, 189 ubi iam thalamis se -uere *apes*. OV. am. 1, 4, 53 si bene -situs somno vinoque iacebit. PETRON. 103 silentio. *praep.*: PROP. 1, 11, 14 alterius blandos audire susurros molliter in tacito litore -sitam (PETRON. 127 in hoc gramine. HIER. epist. 22, 17, 3 in lectulo). TERT. adv. Val. 12 p. 191, 4 *aeones* in requiem ex veritate -siti (AMM. 31, 3, 6 in quietem. CASSIOD. in psalm. 101, 7 in soporem). PAVL. MED. vita Ambr. 47 ad quiescendum. *adde de mortuis*: VERG. Aen. 1, 249 nunc placida -stus pace quiescit (*cf.* SERV. auct. Aen. 1, 374 pro fundare). PALLAD. hist. mon. I 1 p. 255[A] dormitione ultima migratura se ipsam -uit (σχηματίσασα). I 48 sepelienda. II 3 p. 348[A]. *hinc transl. de re*: VERG. Aen. 1, 374 ante diem clauso -et Vesper Olympo (*cf.* SERV. *ad l. et* NON. p. 257 finire. SEN. Phaedr. 839 paremque totiens libra -uit diem. PLIN. epist. 2, 17, 2 salvo iam et -sito die possis ibi manere). VAL. FL. 5, 295 liceat . . . puppem, quam struximus ipsae, iactatam tandem nostro -ere caelo (*i. 'quieto loco post tot labores peractos collocare'. Langen*). **γ** *i. q. sepelire* (*cf. l. 13*): HOR. sat. 1, 9, 28 haud mihi quisquam *est*, omnes -ui. OV. fast. 5, 426 -siti . . . nepos busta piabat avi. SEN. epist. 30, 5 Bassus noster videbatur mihi prosequi se et -ere et vivere tamquam superstes sibi. CARM. epigr. 373, 3 (*a. 43/70 p. Chr.*) iac⟨eo⟩ fatis -stus iniquis. PETRON. 114 *nos* imprudens harena -et. TAC. hist. 1, 47 Pisonem . . . uxor, . . . T. Vinium Crispina filia -uere. TERT. anim. 51 *cum femina* morante adhuc sepultura interim oratione presbyteri -retur. CARM. epigr. 1144, 8 me . . . bene -situm fata sivere mea. ANTH. 455, 2 Magnos spectas -sitos heu sine nominibus. PAVL. NOL. epist. 32, 7 vers. -sitis sacra cum cruce martyribus. *add. abl.*: OV. met. 4, 157 quos hora novissima iunxit, -i tumulo non invideatis eodem. SIL. 9, 95 furtiva cupiens miserum -ere terra (STAT. silv. 3, 5, 13 patria senium . . . terra). QVINT. decl. 299 p. 182, 1 aeterna quiete -situs sepulcro meo parricida. PAVL. NOL. epist. 13, 4 mortuam suam pretiosa sede. *adde de ponendo super lectum* (*cf. l. 54*): OV. met. 9, 504 toro . . . mortua -ar (STAT. silv. 5, 1, 228. *cf.* PERS. 3, 104 lecto. SEN. dial. 10, 20, 3 in lecto). CORP. IX 5140 hi duo . . . una fata secuti uno lectui (*an* lectul⟨o⟩*?*) -siti una favilla iacent. *adde*: HOMER. 1051 haec *tropaea* super ingenti gemitu -itur Hector. *add. praep.* (*cf. l. 38. 40. 48*): CATVLL. 68, 98 *fratrem* non inter nota sepulcra nec prope cognatos -situm cineres. PS. QVINT. decl. 12, 14 nihil fortunatius in aeterna sede utcumque -sitis puto. *de partibus corporis*: OV. fast. 3, 547 -situs . . . cinis *est* (Pont. 1, 2, 111 male. CARM. epigr. 1001, 5 [*saec. I*] *cf.* 1243, 6. PS. QVINT. decl. 10, 5 bene. AVSON. 159, 11 CYPR. GALL. gen. 1495). PROP. 2, 24, 35 tum mea -es . . . ossa (LVCAN. 1, 568 VAL. FL. 7, 208 INSCR. Revue archéol. 1906 p. 384. *add.* in: CORP. III 3989 ossa . . . mea in hac arca bene -sita condidit Fl. Vrsinus). CARM. epigr. 1016, 4 (*Romae, saec. I in.*) -situm fato sollicitare caput. LVCAN. 4, 58 membra . . . dispersi pelago -ere Magni (FIRM. err. 22, 3. IVVENC. 4, 377 solo. CYPR. GALL. gen. 1466 maiorum . . . sepulcris). STAT. Theb. 4, 569 lacerum -it corpus Echion (PS. QVINT. decl. 4, 22 tuis manibus -e corpus, extrue rogos, funeri iusta persolve. EPIT. Alex. 108). CORP. XII 1939 (*litteris bonis*) filia cuius supprema . . . -ui dolose (*i. dolenter*). **δ** *i. q. conficere, debellare*: OV. met. 7, 444 tutus ad Alcathoën . . . limes -sito Scirone patet. SIL. 17, 355 tempus -ere gentem. MANIL. 4, 53 (*dub. interpr.*) cum iam etiam posses (*Pompei*) alium -ere Magnum.

2 *res*: CATO agr. 18, 1 ad hunc modum vasa -ito. 162, 2 ubi iam omnes -ueris *pernas in dolio* (*antea* ponito). CIC. div. 2, 98 quo modo . . . -sitis . . . sideribus quodque animal oriatur. VITR. 5, 5, 8 fictilibus doliis ita sonantibus electis hac ratiocinatione -sitis. 5, 6, 3 gradus spectaculorum, ubi subsellia -antur (*sc. a spectatoribus*). SEN. Phoen. 418 agmen armis segne -sitis venit. COLVM. 12, 9, 1 coliculos ita -ere, ut faseoli . . . interponantur. 12, 13, 2 separatim unaquaeque earum *herbarum* -itur. 12, 44, 2. 12, 45, 2. 3. 12, 47, 2 leviter et laxe. 12, 55, 4 spisse. *al.* PLIN. nat. 12, 48 leniter. 13, 32 bina *semina* iuxta. 15, 59 rara. CYPR. GALL. Ios. 211 *spolia* cito reperta et coram -sta duce. *adde in geometria*: MART. CAP. 8, 827 duo primo signa -ui ad circulum perducendum. *nota*: OV. ars 1, 160 fuit utile multis pulvinum *puellae* facili -isse manu. PLIN. nat. 36, 97 se (*deam*) -isse (*i. recte collocasse*) lapidem *liminis templi* (*sc. ita ut sederet; postea* correctus). COLVM. 4, 24, 8 vitem elatam totidem bracchiis -ito. arb. 5, 2 sic -sita (*i. in formam redacta*) *vitis*. 9, 1 *virgas* diligenter et aequaliter -sitas. *i. q. condere, abdere*: PETRON. 67 nisi argentum -erit *post cenam*, . . . aquam in os suum non coniciet. *add. abl.*: VARRO rust. 1, 7, 3 putamina suo loco quaeque habet natura -sita (PALLAD. 5, 4, 3). CIRIS 369 patula -ens sulphura testa. MORET. 43 *Cererem* tabula (COLVM. 7, 8, 4). COLVM. 12, 43 picato vase *caseum*. SCRIB. LARG. 60 olla (122). SIL. 7, 180 poma canistris. 15, 51 mensas saepe cruento gramine -sitas. *add.* in *c. abl.*: CATO agr. 76, 1 in qualo, ubi arescant, -ito *farinam cum alica*. 112, 2 si pluvia erit, in tecto in cratibus -ito *uvas* (*antea* ponito). CIC. Deiot.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

17 in quo *loco* erant ea -sita. VARRO rust. 1, 14, 4 lapillis -sitis in formis. VITR. 4, 1, 9 collecta et -sita in calatho. 7, 9, 3 carbonibus in ferreo vase (GARG. MART. pom. 2, 2). COLVM. 8, 5, 13 ova in cubili manu. 12, 10, 2 in fidelia (12, 10, 4). 12, 44, 1. 5 *al.* PLIN. nat. 29, 34. TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 46 in ⟨a⟩rculis. APVL. met. 10, 1. VLP. dig. 19, 2, 11, 4 in villa urbana faenum. 33, 7, 12, 1. IVST. 20, 2, 14 pulvinar iis (*deis*) in navi -unt. VVLG. III reg. 5, 9 *ligna* in ratibus in mari. APIC. 4, 128. NICET. symb. p. 52, 2 tamquam gemmae pretiosae in una corona -sitae. in *c. acc.*: CATO agr. 113, 2 post quadriennium *vinum* in cuneum (culleum *ed. pr.*) -ito et instipa⟨to⟩. COLVM. 2, 21, 3 faenum in tabulata. 5, 6, 6. 12, 7, 2. 12, 56, 2. *nota i. q. erigere, redigere*: COLVM. 5, 5, 9 in bracchia vitem -ere. arb. 5, 1 tertio anno vitem in quam formam voles, dum tenera est, -ito. 9. 2. *cf.* CELS. 5, 28, 12 p. 216, 2 linamentum in modum collyrii -situm (*cf.* 8, 5 eodem modo). ad *c. ger.*: SEN. nat. 2, 28, 1 *nubes sonant*, si apte -sitae *sunt* ad sonum edendum. super, supra: SEN. nat. 6, 9, 2 hiatus vasti aperiuntur aut . . . super ea se, quae supersunt stantque, -unt. COLVM. 12, 55, 2 supra tabulatum tergoribus. APRING. in apoc. 1, 12 super hanc virgam lucerna. pro: POMPON. dig. 1, 2, 2, 4 *leges* in tabulas eboreas perscriptas pro rostris -erunt *decemviri*.

II *translate*: A *praevalet vis praepos.* ***ad finem perducendi***: 1 *i. q. finire, perficere, peragere, transigere, saepe in iure* (*cf. etiam p. 2130, 31 sqq.*): a *absol.* (*subaudiendum fere* negotium, lis *sim.*): CIC. S. Rosc. 136 non potuit, ut -retur. CAES. civ. 3, 16, 4 summam ⟨suam⟩ esse . . . voluntatem, ut -retur atque ab armis discederetur. PLIN. epist. 5, 1, 7 coheredes mei -ere et transigere cupiebant. SORT. Sangall. 4, 8 melius est, ut -as. GREG. TVR. Franc. 7, 2 ut . . . pars quae contra partem iniuste exarserat, iustitia mediante -ret. *add.* de: TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 518, 27 postulatus . . ., ut inter illum et fratrem ipsius de dividenda hereditate -ret. SALV. gub. 3, 53 facile de hoc -i potest. LEX Burg. Rom. 9, 2 nec parentibus liceat de hoc crimine cum raptore sub qualibet pactione -ere. lib. const. 71, 1 de furto. inter (*cf. l. 31*): PASS. Perp. 13 -ite inter nos (διαλλάξατε ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους). AVSON. 91, 2. SIDON. epist. 6, 2, 3 inter utrumque. cum: *l. 33. cf. l. 46.* b *aliquid*: POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 ne sine maximo rei p. detrimento bellum -retur (SALL. Iug. 97, 2. 103, 3 quocumque modo. NEP. Alc. 8, 3 Hann. 1, 5. VERG. Aen. 12, 109 oblato . . . foedere. HOR. epist. 2, 1, 8 aspera bella -unt, agros assignant. VELL. 2, 25, 1 iustis legibus et aequis condicionibus. VAL. FL. 8, 394 oblata . . . virgine. STAT. silv. 4, 1, 14. TAC. ann. 3, 56 [*syn.* compressis]. CAPITOL. Ver. 9, 10. IVST. 7, 6, 5 alia *bella* interposita pactione -it, alia redimit. EVTR. 6, 25. *adde*: HOR. carm. 4, 14, 52 te . . . Sygambri -sitis venerantur armis [PORPH. *ad l.* id est pacati]. MANIL. 4, 58 bene -sitis . . . civilibus armis. *nota praep.*: NEP. Hann. 6, 2 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum -ere. 7, 1. POMP. TROG. prol. 17). CAES. civ. 1, 9, 6 fore, uti per colloquia omnes controversiae -antur (3, 109, 1). BELL. Alex. 63, 1 contentiones Cassii Marcellique. LIV. 7, 42, 7 seditionem . . . -sitam inter antiquos rerum auctores constat (10, 5, 13 SVET. Iul. 4, 1 Tib. 25, 3). SEN. epist. 72, 2 si hanc rem molestam -ero, studio me dabo (*antea* peregero). Thy. 338 fratrum -uit minas. TAC. hist. 4, 50 Oeensium Leptitanorumque discordias. SVET. Cal. 40 si quis -isse vel donasse negotium convinceretur (GELL. 14, 2, 15 CASSIOD. var. 10, 26, 3. *cf.* CARM. c. pag. 24 vestras liceat -ere lites. COD. Iust. 4, 31, 14, 1 [*a. 531*] sententia terminali. INSCR. christ. Leblant 26 iurgia. CASSIOD. var. 4, 46 *querelam. cf.* PAVL. dig. 50, 16, 230 ut sunt iudicio terminata, transactione -sita, longioris temporis silentio finita). PS. QVINT. decl. 19, 11 iram nostram mors severa -uit. SOL. 1, 45 Caesar universam hanc inconstantiam (*rationis temporum*) . . . -uit *intercalando* (AMM. 26, 1, 13). CAPITOL. Pert. 2, 10 Cassiano motu (AVSON. 468, 5). AVR. VICT. Caes. 4, 3 annonae egestas -sita. AMM. 28, 3, 6 provinciarum turbines -siti. AVG. civ. 7, 15 iste causam suam -uit ut potuit (VAL. CEM. hom. 15, 3 larga erogatione. COD. Iust. 7, 33, 12, 3ᵇ [*a. 531*] perfectissime). COD. Iust. 2, 55, 4 pr. sanctissimo arbitrio et huiusmodi rem. CASSIOD. var. 10, 13, 1. 10, 32, 1. *nota*: RVT. NAM. 1, 161 patriis vitam -ere terris. *seq.* inter: PLAVT. Curc. 701 si possum hoc inter vos -ere (TER. Phorm. 622). SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 2 coram inter eos controvosias composeiverunt. VERG. ecl. 3, 108 non nostrum inter vos tantas -ere lites (*cf.* SERV. *ad l. et* NON. p. 257 finire. *adde* HOR. epist. 1, 2, 11). SEN. amic. p. 27 nihil . . . -itur inter absentes. cum *v. supra l. 46.*

2 *i. q. sedare, lenire*: a *aliquem* (*add. abl.: l. 79. 80. 81. 82. p. 2118, 6. 7. 8. 12. 14*): PETRON. 130 ante somnum levissima ambulatione -situs (*i. refectus*). QVINT. inst. 1, 10, 32 Pythagoran accepimus concitatos ad vim . . . iuvenes iussa mutare in spondeum modos tibicina -isse. TAC. hist. 1, 85 -siti *sunt* . . . ad praesens, qui coerceri non poterant. 4, 74 tali oratione graviora metuentes -uit erexitque. ann. 12, 32 clade Icenorum -siti qui bellum inter et pacem dubitabant. 12, 55 ceteros clementia. FIRM. err. 21, 2 quid te fecunda scelerum subole -is? SORAN. p. 51, 6 cum se mulier post flebotomiam -erit (*i. vires refecerit*). *nota*: STAT. silv. 2, 2, 71 expers turbarum, animum virtute quieta -situs semperque tuus. *add.* ex: SERV. Aen. 6, 645 ipse *Orpheus* etiam homines e feris et duris -uit (*i. mitigavit*) mentem *sim.*: CELS. 3, 18 p. 100, 22 prodest ad id (*sc. somnum adducendum*) atque etiam ad mentem ipsam -endam crocinum unguentum cum irino in caput datum (*de insania. cf.* NEMES. cyn 223 Furias . . . repellere tristes atque iterum blandas canibus -ere mentes). SIL. 3, 162 belligeram . . . datur somno -ere mentem. 11, 350. 13, 317 religio . . . saevas -it numine mentes (*postea* irae languescunt). POMER. 3, 19, 1 mentem placida tranquillitate -it *temperantia*. SEN. dial. 11, 17, 2 quisquis *animus* rationi cessit, in perpetuum -itur (*i. quietus fit*). epist. 11, 6 cum multum se diuque animus -erit. TAC. ann. 3, 1 illic paucos dies -endo animo insumit *Agrippina*. 4, 42 adeo . . . perculsus est *Tiberius*, ut . . . adulatione omnium aegre -ret animum. 14, 39 posse . . . rebelles barbarorum animos pace -i. PERS. 3, 91 tertia -sitas vidit nox currere venas *febricitantis*. b *res corporeas*: VERG. Aen. 1, 135 motos praestat -ere fluctus (*cf.* NON. p. 257 lenire. *adde*: AMBR. hex. 5, 13, 41 subito infusa tranquillitas). OV. ars 3, 259 cum mare -situmst (*opp.* tumet). LVCAN. 5, 702 tumentes -uit pelagus . . . undas. STAT. Theb. 11, 5 -it dextra victor concussa plagarum Iuppiter. *nota usum intransitivum pro reflexivo* (*cf. p. 2121, 3*): VEN. FORT. Mart. 2, 2 dum pelagus -it, iter dum nauta resumit. c *res incorporeas*: SEN. dial. 5, 9, 2 Pythagoras perturbationes animi lyra -bat (POMER. 3, 27. *cf.* QVINT. inst. 3, 4, 15 concitandis -endisve affectibus. 6, 1, 11). 6, 1, 6 *tempus* maximas quoque aerumnas -it. epist. 7, 1 aliquid ex eo, quod -ui, turbatur. LVCAN. 1, 298 tumultum -uit vultu. SIL. 12, 682 nec nox -uit curas *Hannibalis* (STAT. Theb. 3, 416 nox . . . curas . . . hominum motusque ferarum -uit). QVINT. inst. 9, 4, 12 si quid fuisset turbidiorum cogitationum (*syn.* lenire). AVSON. 286, 10 -at vestros fortuna antiqua tumores.

3 *i. q. ordinare, disponere*: a *generatim* (*cf.* PAVL. FEST. p. 107 inconditum non ordinate -situm. *add. abl.: l. 39. 40. 50. 70*): α *absol.*, (*cf. l. 52*): TIB. 3, 12, 9 sic bene -es. AMM. 31, 7, 1 Victore . . . misso . . ., ut super Armeniae statu pro captu rerum -ret. β *aliquid*: SALL. epist. Mithr. 4 praebeo exemplum, quo rectius tua -as. VERG. Aen. 4, 341 si fata . . . paterentur . . . sponte mea -ere curas. HOR. carm. 3, 29, 33 quod adest memento -ere aequus. LIV. 34, 57, 8 si quarum turbata bello possessio sit, eas aut ex formula iuris antiqui aut ex partis utriusque commodo -i. MANIL. 2, 817 reddere iura foro, -ere legibus orbem (STAT. Theb. 2, 180 CASSIOD. var. 10, 7, 4). 4, 341 *libra* autumnales -it lucibus horas. SEN. benef. 4, 11, 5 nec quicquam cura sanctiore -imus (*cf. antea* testamentum ordinamus) quam quod ad nos non pertinet. epist. 24, 6 -sitis . . . rebus (*Catoni morituro*), utcumque -i fractae atque ultimae poterant. CVRT. 6, 2, 21 satis . . . omnibus, quae in rem videbantur esse, -sitis. PS. SALL. rep. 1, 1, 7 armis parta -ere. 1, 1, 10 qualicumque modo tu victoriam -ueris (*postea* constituas). TAC. ann. 6, 16 annus . . . sexque menses dati, quis secundum iussa legis rationes familiares quisque -rent (*cf.* SPART. Sept. Sev. 2, 4 mortuo patre rem domesticam). APVL. Plat. 1, 8 cum ita apud se ex omni parte -situs atque ordinatus foret *mundus* (*cf.* PS. APVL. Ascl. 11 speciem . . . diurno opere curaque. TERT. adv. Hermog. 37 si esset bona *materia*, non desideraret -i a deo. 42. ITALA [Hil. trin. 4, 21] *et* VVLG. prov. 8, 30 eram apud illum *deum patrem* -ens [cuncta *add.* VVLG., ἁρμόζουσα, ITALA (*v. p. 2072, 62*) compingens]. *cf. Hil. ibid.* compositionis vel dispositionis officium). APVL. Plat. 2, 26 *ut* ita -sitarum (*i. institutarum*) domorum opibus civitas augeatur (AVG. in psalm. 124, 7 *Christus divitibus* -it domum. *cf.* TAC. ann. 15, 2 videbar . . . familiae nostrae penates rite -isse. COD. Theod. 9, 2, 3 [*a. 380*; COD. Iust. 9, 3, 2, 2] *reo* ad disponendas res suas -endosque maestos penates spatium . . . tribuatur). HIL. ad Const. 1, 2 non alia ratione quae turbata sunt -i . . . possunt. AMM. 21, 16, 18 in qua *religione* scrutanda perplexius quam -enda gravius. 26, 4, 4 erant ⟨in⟩ inquirendis rebus graviores quam in -endis. 26, 7, 8 ubi . . . factio firmiter videbatur esse -sita (*i. fundata*). COD. Theod. 6, 4, 22, 2 (*a. 373*) disceptandi . . . moderatio cuncta -at. SERV. Aen. 5, 49 *Caesar* nobis anni rationem -uit, quam hodieque servamus. MART. CAP. 2, 150 *di* causarum . . . latentia arcana -unt (*i. regunt*). 2, 151 per quae *numina* . . . somniaque ac prodigia -untur. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 95 ordinem cibi -imus, ut primo demus ea *eqs.* 2, 29, 158 Themison . . . alia quaedam de passione recte -uit (*i. praecepit*). ENNOD. dict. 5 p. 440, 2 -sita servitute. CASSIOD. inst. div. 14 p. 1125ᴰ textus (*sc. Italae*) . . . Hieronymi . . . cura emendatus -situsque relictus est. PASS. Barth. 9 p. 150, 4 perfectis omnibus atque bene -sitis et bene constabilitis (καλῶς κυβερνήσας τὴν ἐκκλησίαν). *nota*: TAC. ann. 14, 28 comitia praetorum . . ., quoniam acriore ambitu exarserant, princeps -uit. *seq.* de; *i. q. rationem edere*: CIC. Verr. 5, 36 -e hoc, quod postulo, de argento. *cf.* frg. inc. K 29 -uit rationem. *seq.* in: FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 65, 10 contraria quidem malitiae disponit inventor, sed bonitatis auctor in melius consilia adversa -it (*i. vertit*). *rem corpoream, i. q. reficere*: ITALA Matth. 4, 21 (cod. k) in navi . . . -entes (καταρτίζοντας, cod. d: concinnantes, VVLG. reficientes) retia sua (ITALA [codd. d δ] *et* VVLG. Marc. 1, 19 ipsos in navi -entes retia [καταρτίζοντας]). DICT. 5, 11 -sita . . . universa classe (*antea* artifices ad reficiendas classes conducit). VVLG. IV reg. 22, 6 caementariis et iis qui interrupta -unt. OP. imperf. in Matth. 38 p. 839 medicus . . . eum (*stomachum*) -ere (*i. sanare*) primum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

festinat. **b** *speciatim de provinciarum statu sim. in ordinem redigendo*: SVET. Cal. 1, 2 ad -endum orientis statum (CORP. IX 2845 CYPR. epist. 32, 1 TREB. trig. tyr. 15, 5 SPART. Pesc. 5, 3 IVST. 42, 5, 10 PANEG. 11, 7 AMM. 21, 4, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 15, 1). LIV. 2, 58, 3 -sitis deinde rebus castra retro movere (3, 60, 1 rebus urbanis -sitis fundatoque plebis statu. 21, 51, 7 Siciliae. 28, 7, 9 circa Opuntem. 38, 30, 1 Cephallaniae. *al.* VELL. 2, 24, 3 transmarinis. CVRT. 3, 1, 1 Lyciae. *al.* SPART. Hadr. 12, 1 in Britannia. *al.* IVST. 1, 7, 4. 9, 5, 1 [*syn.* ordinatis]. 8, 6, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 12, 1. 1, 51, 1). *cf.* CVRT. 4, 8, 16 his -sitis (5, 2, 1 ita. *al.*). AMM. 15, 2, 6 quibus ita -sitis (17, 2, 1 ut in tali re ... firmiter. 17, 12, 14 ex aequo bonoque. 21, 10, 5. 25, 7, 12). TAC. Agr. 16 -sitis prioribus. hist. 1, 33 castris (*i. rebus castrorum*). 3, 53 Daciam. 4, 3 ann. 1, 45. 2, 4. ITIN. Alex. 16 Coele -sita eiusque urbibus confirmatis. LIV. 4, 10, 6 turbatas seditione res ... -uit. 25, 40, 1 cetera in Sicilia tanta fide. 26, 16, 11. 26, 40, 1 nova pace inconditas -ere res (*cf. l. 28*). 37, 55, 4 legatos ... missurum ad res Asiae disceptandas -endasque. 42, 5, 8 ad eas res aspiciendas -endasque (*cf.* TAC. ann. 3, 47 ut praesentia spectaret -retque). *al.* CVRT. 7, 10, 13 *opp.* turbata erant. TAC. ann. 2, 43 motum orientem. 11, 18 praesentia satis. 12, 49 moderatione plura quam vi (AMM. 20, 1, 2 ad haec ratione vel ⟨vi⟩ -enda). SVET. Vit. 9 PANEG. 2, 14 EXVP. 8. *de imperio, regno*: CIC. leg. 3, 42 -sita et constituta re publica (APVL. Plat. 2, 25. EVTR. 6, 1, 1 cum Sulla rem publicam -isset). TAC. hist. 1, 89 ex quo divus Augustus res Caesarum -uit. FLOR. epit. 3, 23, 3 -sitae civitatis statum. PANEG. 3, 3 -situm gubernat imperium *Iuppiter*. CYPR. GALL. gen. 473 optatos -ere (*i. condere*) regna per agros. *nota homines*: ITIN. Alex. 7 Dalmatas ... iustis proeliis superat -itque. OROS. hist. 6, 22, 1 cunctis gentibus una pace -sitis *sub Augusto*. *nota neutr. plur. part.*: TAC. ann. 12, 40 ut maior laus -siti⟨s⟩ ... tribueretur. 15, 73.

4 *i. q. statuere, sancire, decernere*: **a** *absol.*: *seq.* de: COD. Iust. 3, 33, 12 pr. (*a. 530*) persona, de cuius aetate -situm est. ut: SEN. dial. 11, 15, 3 crudele fatum ita -uit, ut nec fortunae meae interesses nec. *seq. inf.*: ANTH. 11, 17 rapido contendere cursu -uit legesque dedit. **b** *aliquid*: CIC. leg. 2, 11 quae ... ita -sita sanctaque essent, eas leges ... nominarunt. Tim. 47 qui cuncta -uit (διατάξας). Att. 15, 26, 3 ego itinera sic -eram (*i. distribueram*), ut Nonis Quinctilibus Puteolis essem. SALL. or. Lep. 6 solus ... post memoriam humani ⟨generis⟩ supplicia in post futuros -uit. OV. Pont. 4, 5, 19 populi reditus positam -et ad hastam. LIV. 3, 53, 3 -sito iam ante adventum legatorum consilio (4, 13, 5). 24, 17, 5 ratio -sitae rei. 25, 30, 4 agendae ordinem rei (29, 6, 7). 26, 51, 2. 37, 10, 9. SEN. epist. 95, 52 *natura* aequum iustumque -uit. ex illius constitutione *eqs.* TAC. hist. 2, 55 in senatu cuncta longis aliorum principatibus -sita statim decernuntur. PLIN. paneg. 13, 2 cum ... arma -res, tela temptares ac ... ipse vibrares. AVIEN. carm. ad Nort. 8 cetera -sita fatorum lege trahentur (AVSON. 369, 10 creditur *Sol* ... nondum exortae leges -ere vitae). COD. Iust. 1, 14, 3 pr. (*a. 426*) similium quoque causarum fata -ere (*antea* statuta sunt). **c** *aliquem*: *i. q. disponere*: MANIL. 3, 137 ordine certo ad sua -siti discedant munera servi. TAC. ann. 15, 37 remiges ... exoleti per aetates et scientiam libidinum -bantur. *cf.* VERG. Aen. 11, 599 *equites* -siti numero in turmas (SERV. auct. *ad l.* id est aequati numero). *i. q. instituere*: [PS. APVL. Ascl. 10 deus ... cum homine ipso gubernatore -siti.] IVST. 17, 3, 12 primus *Tharybas* ... leges et senatum annuosque magistratus -uit. *i. q. exaequare*: COD. Theod. 5, 1, 2 (*a. 369*) beneficio constitutionis *patrui* in partem tertiam *hereditatis* -antur. **d** *seq. gerund. vel praep.*: LIV. 5, 41, 1 satis iam omnibus ut in tali re ad tuendam arcem -sitis. 25, 16, 9 dies -sita gerendae rei est. SEN. benef. 2, 25, 3 *gratum* velut ⟨in⟩ certamen cursus -situm ... opperiri debere tempus suum.

5 *i. q. praeparare, apparare*: **a** *res* (*add. acc. praed.*: *l. 77*; *dat.*: *l. 66*; *abl.*: *l. 74. 78*): PLAVT. Mil. 1304 omnia -sita sunt quae donavi (*cf. antea*: iam dudum res paratast). SALL. Iug. 43, 5 omnibus rebus paratis -sitisque (94, 1). SEN. dial. 7, 17, 4 delenimenta magis quam remedia podagrae meae -o. epist. 82, 22 cum aliquid grande -itur. LVCAN. 3, 596 venturis -ere carbasa ventis (SIL. 6, 354 *syn.* aptare). QVINT. decl. 301 p. 186, 13 quidquid illud fuit, ne dedignaretur dives, maxima parte curavi ipse, -ui. VLP. dig. 4, 6, 15, 3 dum hospitium quis conducit, sarcinulas -it, quaerit advocatum. 12, 4, 5 pr. ut ... ita ... rem -ueris, ut necesse habeas proficisci. FIRM. err. 3, 1 annuis sacris cum honore terrae istius funeris pompa -itur (*i. ducitur*). AVIEN. orb. terr. 1238 non ollis *Parthis* cura ... aequora terrarum gravibus -ere rastris. VVLG. exod. 30, 7 quando -et lucernas, incendet illud. Hebr. 9, 6 his ... ita -sitis (κατεσκευασμένων). HIER. epist. 108, 27 mollia strata *aegrae* -ere. 130, 15 aliarum ... neta aut in globum collige aut texenda -e. SVLP. SEV. dial. 2, 6, 5 -itur castus reginae manibus apparatus. MART. CAP. 1, 65 stilos acuunt cerasque -unt. CYPR. GALL. gen. 673 -unt epulas. 811. *seq. enunt.*: TER. Hec. 611 i ... intro et -e, quae tecum simul ferantur. TAC. ann. 12, 68 dum quae res forent firmando Neronis imperio -untur. *praep.*: CIC. Verr. 4, 21 quae iam diu ad salutem sociorum utilitatemque reipublicae -sita comparataque essent (LIV. 25, 23, 7 cum iam -sita omnia ad proditionem essent). SEN. dial. 9, 1, 5 placet non in ambitione⟨m⟩ cubile -situm (epist. 121, 15 in quamcumque constitutionem venit, eam tuetur, in eam -itur *herba*. PETRON. 99 ego cum Gitone quidquid erat in iter [alter *codd.*] -o). **b** *homines*: *α generatim*: QVINT. inst. 11, 3, 157 iudex se ipse -it. PLIN. epist. 4, 11, 3 postquam se -uit circumspexitque habitum suum (*de declamaturo*). PS. QVINT. decl. 7, 6 licet sit aliquis secreti firmitate -situs. TERT. paenit. 2 si quos ... per paenitentiae subsignationem ante -ret. DICT. 3, 8 -situs *Patroclus* ... in armis audentius resistit. *nota de re person.*: FIRM. err. 16, 5 pro salute hominis sollicita fortius se medicina -it. *adde*: PS. QVINT. decl. 11, 8 levat ... omnem dolorem praeparata mentem -isse patientia (*cf. l. 20*). *add. dativ.*: SEN. epist. 107, 4 nemo non fortius ad id, cui se diu -erat, accessit. ad: SISENNA hist. 63 exercitum dispertiunt, ad confligendum se -unt (comparant *codd.* *cf.* NON. p. 257 -ere disponere constituere). SEN. contr. 1 praef. 5 necesse est ... me ad delicias -am memoriae meae, quae mihi iam olim precario paret. SEN. dial. 4, 3, 3 oratori eloquentissimo dum ad dicendum -itur summa riguerunt. epist. 26, 5 non timide ... -or ad illum diem (30, 12 ad *mortem*). PLIN. paneg. 76 imperator in senatu ad reverentiam eius. DICT. 3, 13 nostris ad evitandos tantum ictus. *adde*: LVCAN. 9, 380 -ite mentes ad magnum virtutis opus (*cf.* VAL. FL. 1, 321 ad hos animum -ere casus. QVINT. inst. 12, 9, 20. PLIN. epist. 7, 1, 6 ad abstinentiam). PETRON. 80 -ui ad proeliandum gradum (*cf.* PS. AVG. cant. nov. 7, 7 haeretice, -e gradus, separa trinitatem). QVINT. inst. 9, 1, 21 (*in imag.*) orationis ipsius vultus ad id quod efficere intendimus -situs. PS. QVINT. decl. 8, 18 dum ad curationem praeparatur aeger, dum -itur ad sua remedia corpus. in: SEN. contr. 9, 6, 12 -e te in periclitantium habitum, profunde lacrimas. 10, 3, 2 in quas potes te -e blanditias. CVRT. 4, 7, 26 vates ... in adulationem -situs. PS. QVINT. decl. 17, 19 in quod me -am patientiae genus? *nota de pisce*: SEN. nat. 3, 18, 5 iam porrigitur *mullus moribundus* et pallet et in unum colorem -itur. *β speciatim i. q. informare, instruere, excolere* (*saepe reflexive vel passive*): *αα homines ipsos*: VERG. Aen. 8, 322 *Saturnus* genus indocile ac dispersum montibus altis -uit legesque dedit (*cf.* LACT. inst. 1, 15, 3 ipsi reges cum cari fuissent iis quorum vitam -erant). VAL. MAX. 7, 3 ext. 7 quendam ex amicis -situm et formatum (*i. doctum*, subornatum *Par.*) Karthaginem misit. SEN. epist. 82, 1 in isto te vitae habitu -e placide, non molliter. 94, 1 eam partem philosophiae, quae dat propria cuique personae praecepta nec in universum -it hominem. 98, 5 sic -sito nihil accidet *eqs.* PETR. CHRYS. serm. 1 p. 187A saepiat nos paterna reverentia, matris -at affectio. ALC. AVIT. epist. 54 p. 83, 24 me sedulo collocutionis vestrae lima -it (*i. excolit*). BOETH. in top. Cic. 1 p. 271, 23 *prooemium* ad -endum intendit auditorem. *add. abl.*: SEN. epist. 95, 5 non potest ... quisquam nisi ab initio formatus et tota ratione -situs omnes exequi numeros (123, 6 vivimus ad exempla nec ratione -imur, sed consuetudine abducimur). ENNOD. dict. 1, 25 p. 430, 9 malos *discipulos* severitate -e. CASSIOD. var. 7, 16, 2 eos probabili ratione. 10, 2, 2 regna mirabili dispositione. 11, 1, 7 uterque ... responsione. 11, 13, 4 virum ... mea conversatione. GREG. M. moral. 6, 6 divina eloquia ... divitiae vocantur ... quia magna nos morum venustate -unt. *adde*: CASSIOD. var. 10, 3, 4 quemadmodum *princeps* populos sub aequalitate -at. *add. praep.* (*plerumque refl. vel pass.*): ad: SEN. benef. 5, 9, 1 naturae suae paret, a qua ad caritatem sui -situs est. nat. 4 praef. 13 ad hoc exemplar -ere (MACR. sat. 2, 5, 8 frugalitatis. *cf.* SEN. epist. 99, 17 ad plurium exempla. QVINT. inst. 2, 6, 5 cum satis -isse se ad exemplum videbuntur. CLAVD. 8, 299). SEN. dial. 7, 1, 3 ad rumorem -imur. epist. 11, 9 ut ad memoriam quoque eius se -at atque ordinet (*antea* cogitatus emendat). 44, 5 quid est generosus? ad virtutem bene a natura -situs. 45, 9 qui natura magistra utitur, ad illius leges -itur (119, 10 se ad ⟨id⟩ quod exigit natura). QVINT. inst. 2, 8, 2 quamvis plurimi *oratores* se ad eorum quos probabant imitationem -erint (5, 12, 22). 11, 1, 46 tempus tum triste tum laetum ... est atque ad haec omnia -endus orator. TAC. hist. 2, 27 haud perinde id damnum Vitellianos in metum compulit quam ad modestiam -uit. PS. QVINT. decl. 4, 21 quemadmodum me vir fortis ad preces ... -am? PANEG. 10, 21 *civitatem* ad omne obsequium ... admiratio lenitatis. FIRM. math. 1, 7, 14 *syn.* formatus. CYPR. epist. 26 magis ac magis ad patientiam -antur. LACT. inst. 1, 15, 2 ob beneficia, quibus erant ad humanitatem -siti. CASSIOD. hist. 1, 11 p. 897A bonorum actuum conversatione ad ministeria se divina. in psalm. 32, 20. *seq. gerund.*: ACT. Petr. 6 ut ret ⟨e⟩um ad excipiendum Petrum. in (*cf. supra l. 39*): QVINT. inst. 9, 4, 114 in hoc nos -et multa scribendi exercitatio, ut ex tempore etiam similia fundamus. TAC. hist. 1, 82 -situs in obsequium miles auctores seditionis ad supplicium ultro postulabat. *ββ animum, partes corporis* (*add. abl. passim; dat.*: *l. 80*): MANIL. 5, 451 frontes ac vultus -it *Cepheus* pondere mentis. SEN. dial. 4, 18, 2 teneros adhuc animos -ere (5, 13, 6. 5, 39, 1 bene. epist. 61, 3. 89, 9. PETRON. 4 sapientiae praeceptis. CYPR. epist. 20, 2 plebi ... animum -uimus et, ut ecclesiastica disciplina servaretur, instruximus. EVGRAPH. Ter. Haut. 437. *cf.* PRVD. c. Symm. 2, 385 mens, quam tu ficto -ere temptas membrorum genio [*cf.* SCHOL. *ad l.*: regere]. *cf. p. 2121, 5*). HIER. epist 107, 9 *Latina eruditio* si non ab initio os tenerum -erit. VVLG. II reg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

22, 35 docens manus meas ad proelium et -ens quasi arcum aereum bracchia mea CASSIOD. gramm. VII 215, 33 orthographia ... manum -it et linguam. *nota intrans. pro refl.*: GREG. TVR. vit. patr. 6, 2 cum vox eius *pueri* magis ac magis ... -ret. *add. dat. gerund.*: MANIL. 2, 788 noscendis animum -e sagacem cardinibus. ad: SEN. benef. 5, 14, 5 vos ad speciem veri -ite animum. *γγ res incorporeas ad hominum vitam actionesve pertinentes*: OV. ars 3, 370 maius opus mores -isse suos (*in ludendo i. se coercere. cf.* SEN. dial. 11, 18, 8 nunc mores eius -e, nunc forma. epist. 29, 9. CAPITOL. Aur. 23, 8 mores matronarum -uit diffluentes. DAMAS. epigr. 2, 9 -uit mores *Paulus*. RVFIN. hist. mon. 1 p. 397^A [*syn.* vitia ... resecent]. Orig. in exod. 2, 2 [*syn.* docet, instituit]. Orig. in lev. 6, 2. AVG. civ. 8, 3 ad corrigendos -endosque mores. SACR. Leon. p. 420. CASSIOD. var. 12, 15, 3 [*i. fingit*]. *cf. l. 31*). SEN. epist. 4, 10 (*ex Epicuro*) magnae divitiae sunt lege naturae (*cf.* 27, 9 ad legem) -sita paupertas. QVINT. inst. 11, 3, 68 Demosthenes grande quoddam intuens speculum -ere actionem solebat (decl. 306 p. 199, 29. *cf.* inst. 11, 3, 29 corporis decens et accommodatus orationi motus -itur. 11, 3, 101 nec uno modo interrogantes gestum -imus, plerumque tamen vertentes manum. *cf.* PAVL. FEST. p. 326 ⟨in scena actus fa⟩bulae. *cf. l. 27*). PS. QVINT. decl. 3, 9 date praecepta, -ite disciplinam. CASSIOD. or. frg. p. 480, 12 gressus religiosos modestia. *add. praep*: ad: SEN. contr. 2, 5, 7 sui iuris rerum natura est nec ad leges humanas -itur (SEN. clem. 1, 19, 1 *potestatem* non oportet noxiam esse, si ad naturae legem -itur). SEN. dial. 9, 9, 2 discamus ... cultum victumque non ad nova exempla -ere, sed ut maiorum mores suadent. QVINT. inst. 1, 11, 19 neque enim gestum oratoris -i ad similitudinem saltationis volo. 2, 2, 15 cetera ... quae ad utilitatem iuventutis -ere conamur (*sc. praecepta*). PAVL. NOL. epist. 5, 17 ad domini habitum famulus -it obsequium. AVG. civ. 19, 14 ut aliquid utile cognoscat et secundum eam cognitionem vitam moresque -at.

6 *de eis quae inter complures perficiuntur, i. q. convenire, compecisci*: **a** *generatim*: TER. Ad. 735 res -sitast; fiunt nuptiae (SALL. Iug. 56, 3). CIC. Verr. 3, 54 ita causa -itur, ut. SALL. Iug. 111, 4 ita -sito dolo digrediuntur (TAC. ann. 11, 10). VERG. Aen. 12, 315 ictum iam foedus et omnes -sitae leges. HOR. carm. 1, 9, 20 susurri -sita repetantur hora (*cf.* PORPH. *ad l.* pro constituta). OV. am. 3, 11, 24 verba ... -sitis dissimulata notis (TIB. 1, 2, 22). LIV. 25, 9, 8 ceteri proditores ea, quae -sita erant, expectabant (*postea* convenerat). 26, 40, 8 per quos ut est facta fides -situsque rei gerendae modus. STAT. silv. 2, 1, 74 -sitos ... sales meditataque verba locutus. MART. 14, 16 -sitos ... mittere talos. TERT. apol. 15 in templis adulteria -i. ITALA Dan. 2, 9 (Wirc.) scio quoniam falsum sermonem et corruptum composuis⟨tis⟩ (συνέθεσθε, VVLG. quod interpretationem ... fallacem et deceptione plenam -eritis). DICT. 4, 22 proditionem. *ibid.* negotio. INST. Iust. 3, 23, 1 quotiens sic -sita sit venditio 'quanti ille aestimaverit'. *nota de homine, i. q. corrumpere*: SALL. hist. frg. 1, 63 quin lenones et vinarii laniique ... pretio -siti (*cf.* NON. p. 257 -ere pro redimere. *adde*: HEGES. 1, 13, 2 pretio -it *voluntarios*, ut fidem praestarent). SEDVL. carm. pasch. 5, 339 -situs simulator ait. *add. praep.*: inter: SALL. Iug. 66, 2 -sitis inter se rebus in diem tertium constituunt. SEN. contr. exc. 6, 7 omnia inter privignum et novercam -sita (*postea* simulatum). TAC. ann. 4, 10 inter conscios ... locus veneficii tempusque. DICT. 4, 22. *cf. l. 67. 69.* *nota in iure* (*cf. supra l. 46*): CIC. rep. 1, 20 nisi forte Manilius interdictum aliquod inter duos soles putat esse -endum, ut ita caelum possideant, ut uterque possederit. DIG. 18, 1 tit. de pactis inter emptorem et venditorem -sitis. in: SALL. hist. frg. 1, 42 ut Sullani fugam [innocentem] in noctem -rent. HEGES. 1, 30, 2 (δρασμὸν ἐβουλεύετο). *nota refl.*: ITALA Zach. 1, 15 (Lucif. Athan. 1, 37) ipsi autem -erunt se (συνεπέθεντο, VVLG. adiuverunt) in mala. cum: LIV 2, 37, 2 (*impers.*) ut domi -situm cum Marcio fuerat. 22, 22, 17 ad -sitam cum iis horam. DICT. 4, 11 -sitis ... cum Deiphobo insidiis. *seq. enunt.* (*cf. l. 50*): ut: LIV. 40, 57, 4 -situm ... sic fuerat, transitum per Thraciam ... ut Philippus praestaret. SEN. contr. 1, 8, 14 quidam hoc quoque -situm et simulatum inter nos putaverunt, ut ego militare vellem, tu vetares. TAC. ann. 4, 68 -situm inter ipsos, ut Latiaris ... strueret dolum. 15, 53 ordinem insidiis -erant, ut Lateranus ... prosterneret incautum. *enunt. relat.*: LIV. 40, 40, 14 cum summa concordia, quos dimitterent quosque retinerent milites, -erunt. *inf.*: TAC. ann. 3, 40 -unt Florus Belgas, Sacrovir propiores Gallos concire.

b *i. q. foedus sim. inire, concinnare*: VERG. Aen. 7, 339 disice -sitam pacem (12, 822 conubis pacem ... -ent, leges et foedera iungent. LIV. 2, 13, 4. 25, 29, 3 tyranni caede. 30, 4, 5. 31, 29, 3. 16 pactam et -sitam. 33, 12, 2. VELL. 2, 76, 3 circa Brundisium SEN. epist. 71, 8 PANEG. 6, 14 VIR. ill. 76, 6. AVR. VICT. Caes. 14, 1 ad orientem. HIL. c. Aux. 1 et turbatam -ere et repertam tenere. AMM. 19, 11, 7 ubique. 27, 5, 9. AVG. civ. 19, 12 domus suae ... etiam saeviendo. CORIPP. Ioh. 6, 436. *cf. p. 2122, 1*). VERG. Aen. 10, 15 placitum laeti -ite foedus (PETRON. 109 in haec verba). SEN. epist. 56, 6 nulla placida est quies, nisi quam ratio -uit. COD. Iust. 2, 3, 30, 1 (*a. 531*) *pacta* sub duabus condicionibus -sita sunt. *adde*: TERT. nat. 1, 10 p. 75, 15 praelatio alterius sine alterius contumelia non potest nec ulla electio non reprobatione[m] -itur. *add. praep.* (*cf. l. 80. 81*): cum: PLAVT. Merc. 953 pacem -i volo meo patri cum matre (LIV. 30, 40, 13 cum Carthaginiensibus. 31, 15, 10. 44, 14, 11 POMP. TROG. prol. 22 SPART. Hadr. 6, 8 IVST. 18, 2, 6. VVLG. I Macc. 9, 70 [συνθέσθαι]. MARCELL. chron. II p. 99, 515, 3 pacis leges). SALL. hist. frg. 4, 53 suspectus ... fuit *Verres* ... societatem praedarum cum latronibus -isse (LIV. 28, 46, 11 cum Ingaunis). RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^C (*in imag.*) paciscitur cum cordis sui concupiscentia et ... foedus cum falsa voluptate -it. inter: TER. Hec. 479 neque alio pacto -i potest inter eas gratia. FLOR. epit. 4, 6, 3 in hoc velut foedus (*sc. triumviratum*) pax inter tres duces -itur (TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519, 7). VVLG. I Macc. 11, 9 -amus (συνθώμεθα) inter nos pactum.

B *praevalet notio ea, ut* ***unum*** *vel* ***totum*** *ponatur, conficiatur ex* ***partibus***, *i. q.* ***efficere, conficere***, *conflare, auctorem esse,* ***confingere***, *creare*: **1** *generatim* (*cf.* GREG. M. in euang. 23, 1 fingere ... -ere dicimus; unde et compositores luti figulos vocamus): CATO agr. 82 *spaeritas* eodem modo -ito atque spiram itemque coquito (*sim.*: COLVM. 12, 12, 1 *mulsa*. 12, 49, 3 hac conditura -sitis olivis. 12, 49, 7. 12, 56, 3. 12, 59, 3. VVLG. exod. 30, 25 unguentum -situm opere unguentarii. 30, 33 [ποιήσῃ]. 30, 35 thymiama [35, 28 lev. 16, 12]. exod. 37, 29 oleum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 4, 4 p. 214, 12 Engelbr. incenso). AMM. 27, 9, 10 aviditati multorum ex libidine trutinas -entium. HIER. epist. 65, 2, 1 *virgines* sponso serta -unt (*i. plectunt. cf.* 54, 14, 1). ENNOD. dict. 10, 6 p. 456, 22 aurum nihil est, nisi manu -atur artificis. GREG. TVR. vit. patr. 10, 3 ramum ... collegit -situmque baculum sibi exinde ... fecit. *add. abl.*: PLIN. nat. 15, 31 suis herbis -unt inter Cappadociam et Galatiam quod Selgiticum vocant *oleum*. *seq. praep.*: TIB. 1, 1, 39 fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis pocula de facili -uitque luto. VITR. 1, 1, 9 vasa aerea ... sonitum et discrimina ... ad symphonias musicas -unt. ex: VITR. 7, 7, 1 nonnulli *colores* ex aliis rebus tractationibus aut mixtionum temperaturis -siti perficiuntur. 7, 10, 2 inde collecta partim -itur *fuligo* ex gummi. PLIN. nat. 13, 6 narcissinum quoque *unguentum* ex flore narcisso desiit -i. 14, 115 ex unguentis vina. CAPITOL. Pert. 8, 4 vasa ... e ... auro, ebore. CASSIOD. in psalm. 1, 1 p. 28^D cathedra est ... ex aliqua materia -sita forma sedibilis. 150, 5 cymbala ... sunt ex permixtis metallis parvissimae phialae -sitae. FIRM. err. 27, 2 in Proserpinae sacris caesa arbor in effigiem virginis formamque -itur (SYMPH. 255 patulos -or *tintinnabulum* in orbes).

2 *speciatim*: **a** *de mixturis in medicina* (*add. dat. homin.*: *l. 43. 44. 45. 57*; *dat. rei*: *l. 64. 68*; ad: *l. 47. 48. 49. 51*; adversus: *l. 52*; causa: *l. 53. 54*): OV. rem. 351 -sitis cum collinit ora venenis (VAL. CEM. hom. 13, 2 aegris. CELS. 5, 23, 2 alterum *antidotum* ... Zopyrus regi Ptolemaeo. SCRIB. LARG. 171. 177 Augusto Caesari. IVV. 14, 253. TERT. anim. 24 languenti theriacam). CELS. 5, 21 pr. medicamenta -sita molli lana excipiuntur (5, 26 p. 192, 16 peregrinis et conquisitis et -sitis. 6, 6, 22 liquidum ... ad idem. 6, 7, 2 oris exulcerati causa. 6, 18, 5 ad oris ulcera. COLVM. 6, 4, 1 pari pondere. 6, 14, 5. SCRIB. LARG. praef. p. 4, 5 ad quodque genus vitii. 152. 202 PLIN. nat. 17, 263. 32, 106). CELS. 6, 6, 8 *collyrio* (6, 6, 33 ad id. SCRIB. LARG. 42). 6, 7, 3 commune ... auxilium adversus omnes aurium casus ... Asclepiades -uit. 8, 4 emplastra ..., quae calvariae causa -untur (SCRIB. LARG. 207. PLIN. nat. 35, 191 siccandi causa). SCRIB. LARG. 22^a *nullam* aspritudinem habet, quando sic -itur. *sim. saepius.* 70 hoc Augusta semper -situm habuit (98. 175. 177. 214). 97 mirifica temperatura. 120 eam *colicen* solitus erat ei -ere. 224 sucus cucumeris silvatici -situs rationeque in pastillos redactus (STAT. silv. 5, 2, 78 letales ... manu -ere sucos. SER. SAMM. 518. HIER. epist. 54, 17, 1 apis ... dulcis ambrosiae sucos prophetali ore. *cf. in simili imag.*: ENNOD. epist. 1, 9 p. 18, 9 eloquentiae nectare liquentis elementi mella. CASSIOD. in psalm. praef. 1 p. 12^B). SCRIB. LARG. 269 acopum ... per vindemiam. 271 hieme. *ibid.* harum compositionum ... ipse -ui plurimas. TERT. scorp. 5 (*in imag.*) paulatim remedia -uit *dominus*. SER. SAMM. 392 multis -sta Philonia rebus. *add. abl.* (*aliter l. 57. 58. 59*): SCRIB. LARG. 94 haec *compositio* ... -itur tribus rebus his. VAL. CEM. hom. 12, 1 ad vicem veneni pocula dulci melle. cum: CELS. 6, 18, 6 quae cum cumino -untur. ex: CELS. 5, 18, 6 commune ... iocineri et lieni Lysias -uit ex his. 5, 26 p. 192, 18 medicamentum ... sine sevo -situm sit ex iis, quae *eqs.* (SCRIB. LARG. praef. p. 6, 14 ex pluribus. 195. PLIN. nat. 36, 158 ex croco). 6, 7, 1 p. 240, 26 ex quo *umore* id -i debet, donec satis liquidum sit. 6, 18, 3 SCRIB. LARG. 21. 23 *bis*. 26. PLIN. nat. 29, 24 Mithridatium antidotum ex rebus *tot* (*cf.* QVINT. inst. 1, 10, 6 SER. SAMM. 471). INST. Iust. 2, 1, 25 (*syn.* miscuerit).

b *i. q. aedificare, erigere, condere* (*syn.* construere: EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 p. 874^C. PAVL. FEST. p. 57 condere -ere. *de translatione cf.* SEN. nat. 6, 30, 4 quaedam *aedificia* ... parum aptata positu suo et a fabris neglegentius solutiusque -sita terrae motus ... compegit. *add. dat.*: *l. 82. p. 2123, 13. 20. 21*; *abl.*: *p. 2123, 2*): *aedificia eorumque partes*: LEX par. fac. Put. (Corp. I 577) 3, 5 sacella aras signaque ... -ito statuitoque, ubei locus demonstratus erit (*cf.* OV. fast. 1, 708 templa. CORP. XIII 6054 [*saec. II?*] Mercurio attegiam teguliciam. CARM. c. pag. 114 templum *Florae*. GREG. TVR. Franc. 1, 31 ecclesia. 4, 19 [*syn.* fabricavit]. 5, 45. *adde*: PROP. 4, 9, 74 hunc *deum* ... Tatiae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-uere Cures). MANIL. 3, 100 magnas operum -ere moles. VITR. 1, 2, 5 operis . . . probatis rebus -siti. 3, 3, 2 si quae aliae *aedes* sic sunt -sitae (*cf. ibid.* eisdem rationibus [9, 8, 6 his rationibus ... horologiorum ... collocationes]. 4, 6, 4 hyperthyra ... ad eundem modum [5, 11, 2 laconicum]). VELL. 2, 14, 3 ita -e domum meam, ut (GREG. TVR. Franc. 4, 36 *syn.* erigere). COLVM. 1, 7, 1. CORP. VIII 21825 ⟨p⟩raetorium per m⟨a⟩nus comm(ilitonum) . . . -uit et fecit. VVLG. I Esdr. 4, 12 extruentes muros eius et parietes -entes. CLAVD. 10, 213 thalamum docto -ite textu. CARM. epigr. 904, 9 atria. *alia*: CIC. Att. 4, 9, 1 tibi ... gratias agebat, quod signa *in theatro* -enda suscepisses (*cf.* FRONTO p. 238, 14 N. parva figura . . . argumento magis quam simulacro -sita. AVIAN. fab. 23, 4 *Bacchum* in sede sepulcri. EXC. barb. chron. min. p. 238, 26 Fr. imagines auro vestitos sibi). VERG. Aen. 3, 387 tuta possis urbem -ere terra (*cf.* NON. p. 257 disponere, constituere. PROP. 2, 6, 5 Thebas. SCHOL. Germ. Bas. p. 89, 12 oppido. COD. Iust. 1, 27, 2, 15 [*a. 534*] civitatibus aut castris. *adde*: AVR. VICT. Caes. 9, 9 mille gentes aegerrime -sitae *a Vespasiano*). VERG. Aen. 7, 6 exequiis ... rite solutis aggere -sito tumuli (SEN. Phoen. 111. *cf.* LVCAN. 8, 748 bustum. SIL. 10, 561 toros. AVSON. 230, 4 tumulum . . ., quem mihi . . . pius Aeneas et Maro -uit. DAMAS. epigr. 7, 7 CLAVD. carm. min. 27, 44. CARM. epigr. 1059, 2 Antho). PROP. 3, 13, 63 Parim Phrygiae fatum (*sc. navem*) -ere (*cf.* TAC. ann. 14, 3 navem posse -i docet, cuius pars ... soluta effunderet ignaram). VITR. 6, 1, 6 mundi conceptio tota ... ad harmoniam. PHAEDR. app. 30, 2 terraneolam ... in terra nidum quia -it scilicet (CARM. epigr. 1552^A, 88. *cf.* COLVM. 9, 7, 5 domicilia. AMM. 18, 3, 1 sedes [CYPR. GALL. gen. 462 non perpetuas licitum -ere sedes. exod. 1256 tentoria]). COLVM. 3, 13, 12 sic -situm organum. EPIST. Alex. p. 195, 24 iussi castra -i a metatoribus (*postea* ponuntur). VOPISC. Aurelian. 33, 2 tertius *currus*, quem sibi Zenobia -erat. AMM. 15, 4, 3 qua Romana virtus iter -uit latum (15, 10, 9 *viam* prope maritimas Alpes [*antea* sunt constructae]. CHRON. Alex. chron. I p. 129, 313 plateas in ipsa *civitate*). AMM. 20, 6, 3 aliis -entibus machinas. VAL. CEM. hom. 2, 4 tropaea. CASSIOD. in psalm. 61, 3 maceria. GREG. TVR. Franc. 6, 41 muros. *add. praep.* (*cf. supra l. 24*): ex: VITR. 2, 1, 5 nonnulli ex ulva palustri -unt tuguria tecta. 2, 9, 15 turris ex hac materia . . . uti pyra inter se -sita alte. PLIN. nat. 36, 86. VITR. 5, 10, 1 aenea supra hypocausim tria sunt -enda (VEG. mil. 3, 8 supra quem *aggerem* ... propugnacula. OP. imperf. in Matth. 7 p. 676 [*in imag.*] super fraternitatem caritatis ecclesiae ... fundamenta). TREB. Gall. 16, 2 de pomis castella (CET. FAV. 29 p. 310, 15 horologium ... de lapide vel de marmore uno). VITR. 6, 3, 1 trabes recedentes in circumitione circa columnas -untur.

c *i. q. creare, formare*: *animantes*: PS. APVL. Ascl. 9 homo non ... dis eo minor, quod ex parte mortalis sit, sed eo forte aptius efficaciusque -situs. CYPR. GALL. gen. 29 *hominem* solo posset -ere verbo. *add. abl.*: PLIN. nat. 11, 46 plures existimavere ... *apes* floribus -sitas apte atque utiliter. IVV. 6, 13 vivebant homines, qui rupto robore nati -sitive luto nullos habuere parentes. ex: PS. APVL. Ascl. 22 hominem ... ex utraque natura -uit *deus*. 37. *mundum sim.*: QVINT. inst. 1, 10, 12 mundum ipsum ratione esse -situm. PS. APVL. Ascl. 25 gloriosa constructio, bonum multiformi imaginum varietate -situm. FIRM. err. 2, 4 omnia . . . artifici moderatione. COMM. instr. 2, 4, 10 -itur alia novitas caeli (*i. alterum caelum*), terrae perennis. HIL. trin. 12, 40. RVFIN. hist. 5, 8, 7 (= apol. Orig. 1 p. 549^C) deus qui omnia creavit atque -uit (καταρτίσας). APRING. in apoc. 1, 16 solis claritas ... non ex se rutilat, sed -sita deo ... persistit. *i. q. instituere*: FIRM. err. 3, 4 quod dicant physica ratione -situm (15, 1 humana ratione). 6, 5 Cretenses . . . annuum sacrum trieterica consecratione -unt (*cf.* 3, 4 in honorem . . . mortis alienae. VOPISC. Aurelian. 35, 3 sacerdotia). *i. q. invenire*: AVSON. 393, 85 istos *versus* -uit Phalaecus olim (DIOM. gramm. I 479, 19 *bacchius* bacchantibus convenienter -batur. 524, 25). PROB. Verg. ecl. 4, 58 Pan . . . fistulam carmenque -uit. MART. CAP. 8, 849 hunc quoque errorem opinio inveterata -uit. *i. q. cogitatione effingere* (*animantia*: *l. 65. 67. 77*): QVINT. decl. 322 p. 267, 10 si -endus nobis esset aliquis, qui opprimeret rem publicam (*postea* fingamus hominem cruentum). FIRM. err. 14, 2 hinc (*a 'penus'*) dii penates ab . . . hominibus . . . sunt cogitatione -siti. 17, 1 accipite . . . nomina ⟨d⟩eorum qua sunt ratione -sita (DON. Ter. Ad. 26. HIL. trin. 4, 26 nomen . . . naturae, non nomini natura -itur. SCHOL. Pers. 5, 12 novum a poeta verbum -situm. *i. q. indere*: AVSON. 20, 3). *add.* ad: FLOR. epit. 3, 10, 21 nomine ... quasi ad terrorem -sito Vercingetorix. ex: TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 369, 22 et in Graeco sono paenitentiae nomen non ex delicti confessione, sed ex animi demutatione -situm est. resurr. 48 exemplum . . . ex diversitate an ex parilitate -itur? de: TERT. resurr. 30 non . . . posset de ossibus figura -i, si non id ipsum et ossibus eventurum esset. adv. Marc. 1, 21 non esse credendum deum, quem homo de suis sensibus -erit. BOETH. Porph. isag. 1, 6 p. 15, 16 syllogismi de propositionibus -untur.

d *de oratione, scriptis sim. i. q. conficere, conscribere, fingere; de transl. cf.* CIC. fin. 3, 74 quid ... tam -situm tamque compactum et coagmentatum inveniri potest *quam philosophiae disciplina*? leg. 1, 39 quae satis scite nobis instructa et -sita videntur. EVGRAPH. Ter. Eun. 6 'male scribere' est male verba -ere. GLOSS. V 653, 20 deducere -ere. *α de prosa oratione scriptis* (*cf.* COLVM. 11, 1, 1 cultus hortorum ... prosa ... oratione. SVET. Aug. 85, 1 multa varii generis prosa oratione -uit. Claud. 1, 5): *αα absol.*: PLIN. nat. 18, 23 quique alii illustres viri -issent, quos sequeremur. QVINT. inst. 10, 2, 1 -endi ratio. 11, 3, 109 (*syn.* scribunt). 12, 1, 20 tempore ad -endum securiore. 12, 10, 49 alios ad -endum optimos actionibus idoneos non fuisse. APVL. flor. 18 p. 92 sermonem . . . mihi -itu (-ite *codd.*) congruentem et dedicatu religiosum. *add.* de: PLIN. nat. 1, 25 ind. auctor. qui primi Graecorum de his -erint. TERT. patient. 1 p. 1, 4 me . . . de patientia -ere ausum. SACERD. gramm. VI 514, 17 nunc de secunda specie . . . -amus (p. 515, 20). *de partibus operis*: SEN. contr. 7, 4, 8 in epilogo ... non tantum leniter -it, sed ... dicit. 9, 2, 24 nunquam Latro sic -isset. QVINT. inst. 9, 4, 138 sic fere -endum, quo modo pronuntiandum erit. *ββ aliquid* (*add. dat. homin. saepe, nota dat. rei*: *l. 24. 49. 51*): L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 224 nisi puberem te iam haberet, quartum librum -isset (VAL. MAX. 8, 7 ext. 9 COLVM. 2, 21, 6 QVINT. inst. praef. 1. 10, 1, 95. FRONTIN. aq. 2 post experimenta. PLIN. epist. 3, 5, 3 pari ingenio. VLP. dig. 47, 10, 5, 9 [*syn.* scripserit]. HIER. epist. 33, 1, 1 CASSIOD. inst. div. 30 p. 1145^C. *cf.* PLIN. epist. 7, 30, 5 libellos. PLIN. nat. 2, 53 volumine. 25, 13. 31, 6. 34, 68. SVET. gramm. 6 variae eruditionis. CAES. AREL. suggest. p. 303 cum grandi sudore. *cf. p. 2125, 5. 36*). CIC. Brut. 48 se ad artes -endas transtulisse (QVINT. inst. 1, 5, 54 artem grammaticam. 3, 1, 11. 5, 13, 59. 7, 4, 40 scholae tantum. 12, 11, 4). fin. 1, 6 isdem . . . rebus alia ratione -sitis (TAC. ann. 1, 1 Tiberii . . . ac Neronis res. 4, 32 veteres populi Romani res. 4, 34. 11, 11. *cf.* SEN. dial. 6, 26, 5 unius . . . saeculi facta. nat. 3 pr. 5 acta regum externorum. TAC. ann. 5, 4 patrum. AMM. 27, 8, 4 Constantis principis actus). CIC. ac. 1, 17 certam quandam disciplinae formulam -erunt. Att. 1, 19, 10 commentarium consulatus mei Graece -situm misi ad te (*postea* perfecero. SEN. epist. 39, 1 QVINT. inst. 1, 8, 19. 10, 7, 30. SVET. Iul. 56, 4 parum diligenter. *cf.* CIC. Att. 15, 23 hypomnema. 15, 24. *cf. p. 2125, 8. 30*). Att. 15, 4, 3 argumentum. TIB. 1, 2, 91 *senem* sibi blanditias tremula -ere voce. OV. met. 9, 521 meditata manu -it verba trementi. LIV. 24, 31, 6 litteras, quas ipse -erat, recitat (27, 28, 4 nomine Marcelli. TAC. ann. 1, 53. 11, 20 occultas ... nomine exercituum. 15, 13 in modum querentis. CIC. leg. agr. 2, 53 exemplum *litterarum*). *cf.* TAC. hist. 3, 63 epistulas (ann. 2, 70. FRONTO p. 50, 9 N. tam amice. p. 124, 2. *adde*: TAC. ann. 11, 37 preces; *i. litteras supplices*). LIV. 40, 15, 12 tempus ad meditandum et -endam orationem (SEN. contr. 2, 4, 8. QVINT. inst. 2, 15, 30 ei Lysias. *al.* TAC. dial. 22 ann. 13, 3 APVL. mund. 24 PANEG. 3, 1 *al. adde infra l. 79*). VAL. MAX. 8, 7, 4 utilissima . . . discere id cupientibus monumenta (SEN. dial. 9, 7, 2 historiarum. CVRT. 9, 5, 21 vetusta[te] rerum. TAC. hist. 2, 101 belli huiusce). SEN. vita patr. p. 31 quaecumque -uit pater meus et edi voluit. dial. 9, 1, 13 saeculis duratura. 12, 2, 6 eloquentiae praeclaris operibus. 12, 18, 9 haec . . . hebetato animo -ui. epist. 48, 7 quid mihi lusoria ista (*sc. de dialectica*) -is? PLIN. nat. praef. 16 Romani nominis gloriae, non suae, -isse illa decuit. 5, 94 qui eadem -uere. QVINT. inst. 1, 12, 12 cum generabit ipse aliquid *discipulus* et -et. 3, 7, 4 laus . . . quae ostentationi -itur. 4, 1, 54 non -situm domi, sed ibi atque ex re natum (5, 13, 36). 6, 3, 11 praecepta. 10, 7, 26 *al.* TAC. Agr. 3 memoriam prioris servitutis ac testimonium praesentium bonorum. dial. 14 Iuli Africani vitam (SPART. Sept. Sev. 18, 6). hist. 1, 4 destinata. PLIN. epist. 1, 1, 1 non servato temporis ordine; neque enim historiam -bam (5, 8, 7. 7, 17, 3 non ostentationi, sed fidei veritatique. SVET. gramm. 10). epist. 1, 8, 7 nobisne tantum . . . an et aliis. *al.* SVET. Aug. 89, 1 (*postea* formabat). Cal. 53, 2 commissiones meras. *al.* APVL. apol. 55 ad tempus. IVST. praef. 3 ea ... Pompeius divisa temporibus et serie rerum digesta -uit. FORTVN. rhet. 1, 4 p. 84, 21 ἄλογος *controversia* quae sine ratione -itur. FILASTR. 130, 6 textum psalmorum. VVLG. eccles. 12, 9 parabolas. PELAG. in I Tim. 4 p. 881^B omnis haeretica doctrina daemonum arte. CLAVD. MAM. anim. 1, 2 p. 26, 3 pagina. *al.* *nota*: SEN. epist. 100, 2 mores ille (*Fabianus*), non verba -uit et animis scripsit ista, non auribus. *adde de partibus orationis, enuntiatis sim.* (*cf. etiam p. 2127, 39 sqq.*): RHET. Her. 1, 7, 11 vitiosum est *exordium*, quod nimium apparatis verbis -situm est. CIC. ac. 2, 40 -sita . . . ea conclusio sic est. SEN. contr. 2, 6, 13 elegantius hoc -uit Hispo Romanius. QVINT. inst. 2, 1, 11 communes loci . . quales legimus a Cicerone -sitos. 9, 4, 132 -emus prooemium varie atque ut sensus eius postulabit. 9, 4, 133 non quia negem hoc *prooemium Asini* bene esse -situm. *al.* TAC. dial. 22 nulli sensus oratori tarda et inerti structura in morem annalium -antur. FRONTO p. 107, 23 N. antithetis honeste -sitis. *nota de cogitationibus formandis*: QVINT. inst. 11, 3, 2 *non* tam refert, qualia sint, quae intra nosmet ipsos -uimus, quam quomodo efferantur. PLIN. epist. 9, 36, 2 cogito ... nunc pauciora nunc plura, ut vel difficile vel facile -i tenerive potuerunt (*postea* formaveram). *add. abl.*: RHET. Her. 4, 11, 16 puris et electis verbis -sitam orationem. TAC. dial. 37 vetera, quae ... iam undecim ... Actorum libris et tribus Epistularum -sita et edita sunt. PS. APVL. Ascl. 20 p. 55, 19 nominis tota substantia paucis -sita syllabis definita atque circumscripta est. *nota* stilo -ere *i. q. exarare in cera*: QVINT. inst. 2, 4, 15 narrationes stilo -i quanta maxima possit adhibita diligentia volo (10, 5, 20 HIL. c. Aux. 7).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γγ *seq. praep.*: de (*et homin. et rebus. aliter infra l. 51*): CIC. ac. 2, 40 -unt ... artem quandam de iis quae visa dicimus. VAL. MAX. 8, 13 ext. 7 in eo volumine, quod de Illyrico tractu -uit (CELS. 1, 3 p. 18, 26 COLVM. 1,1,14 PLIN. nat. 18,144 *al.* SVET. Claud. 41, 3). *cf.* SEN. dial. 11, 9, 4 Brutus in eo libro, quem de virtute -uit (epist. 45, 10 de *pseudomeno* ... tantum librorum. nat. 7, 5, 3 PLIN. epist. 7, 19, 5. 9, 13, 1 GELL. 10, 15, 1 AVG. civ. 6, 3 BOETH. mus. 1, 1). SVET. Tib. 61, 1 commentario ... de vita sua summatim. TERT. adv. Marc. 5, 21 *epistulam* ad Titum de ecclesiastico statu. QVINT. inst. 1 pr. 1 aliquid de ratione dicendi. 1, 11, 17 Chrysippo in praeceptis de liberorum educatione. 2, 21, 1. 3, 5, 14. 3, 6, 104. 12, 3, 10. TAC. ann. 16, 14 repertis, quae de ortu vitaque Ostorii Scapulae -sita erant. PLIN. epist. 3, 10, 1 quaedam de filio vestro. SVET. Aug. 89, 3 aliquid de se. CAPITOL. Gord. 21, 3 ridicule ... de voluptatibus domesticis.

ad: *aliquem*: PLIN. nat. praef. 25 ad quos alia -bat. 25, 6 ad illum ... volumina. TAC. hist. 1, 75 litteras ad Titianum (3, 53 ann. 3, 52. 15, 8). ad *aliquid vel c. gerund.*: CIC. dom. 123 verba ad religionem deorum immortalium -sita (ARNOB. nat. 3, 19). SEN. dial. 11, 1, 2 monimenta ad compescendos moderandosque luctus. QVINT. inst. 2, 15, 26 alii sunt eius *Platonis* sermones ad coarguendos qui contra disputant -siti. 3, 6, 64 *opus* ad bonorum iuvenum aliquam utilitatem. 3, 7, 3 materias ad solam -sitas ostentationem ut laudes deorum (4, 2, 122). 5, 12, 17 ad solam ... voluptatem. 5, 14, 29 nobis ad aliorum iudicia -enda (*i. accommodanda*) est oratio (*cf.* 12, 10, 50 quod ... edatur, et tersum ac limatum et ad legem ac regulam -situm esse oportere). 8, 3, 72 aliae *sunt similitudines* ad exprimendam rerum imaginem -sitae. 9, 2, 34 *fictio* ad imitationem alterius scripturae. 10, 1, 31 *historia* ad memoriam posteritatis et ingenii famam -itur. FRONTO p. 210, 22 N. in *rem* (*i. ad rem*): QVINT. inst. 5, 7, 7 libri duo a Domitio Afro in hanc rem -siti. 10, 7, 30 commentarii ... in memoriam posteritatis. QVINT. inst. 3, 6, 93 exercitationis gratia (6, 3, 65). in *aliquem*: PAVL. FEST. p. 169 Cato in ea oratione, quam -uit in Q. Sulpicium. TAC. ann. 6, 9 -erat quaedam in Gaium Caesarem ut impudicum. 6, 38 atrocia in Macronem. 14, 50 probrosa in patres. 16, 21 probra in Neronem. PLIN. epist. 9, 1, 1 libros ... et pro te et in illum. QVINT. inst. 8, 6, 72 quod imitatus Cicero illa -uit in Verrem. AMM. 22, 14, 2. LIV. 26, 25, 13 obtestationem quam sanctissimam ... adversus hospites (COLVM. 11, 1, 31 libris quos adversus astrologos -eram. TAC. dial. 37). QVINT. inst. 4, 3, 13 orationibus contra Verrem. pro (*cf. l. 36*): ASCON. Mil. p. 41, 12 Cl. oratione, quam pro Milone -uit. HIER. epist. 58, 8, 1.

ex (*i.q. colligere, excerpere; cf. p. 2126, 14. 58*): CIC. div. in Caec. 47 quem *librum* tibi magister ludi nescio qui ex alienis orationibus -situm dedit (*cf.* NON. p. 257 -ere colligere). PLIN. nat. 34, 108 quotiens incidere *medici* in libellos, -ere ex iis volentes aliqua. QVINT. inst. 3, 8, 52 *controversiae* ex historiis -sitae. PORPH. Hor. epist. 1, 19, 26 multa ... ex diversis auctoribus. RVFIN. hist. 4, 29, 6 Tatianus ... -uit (συνθείς) euangelium unum ex quattuor. NICET. instr. p. 7, 18 eloquia domini, ex quibus sunt exorcismi -siti. CASSIOD. inst. div. 23 ex Graecis exemplaribus canones. *adde*: HIER. epist. 57, 9, 2 hoc exemplum *Marci* de duobus prophetis -situm est, de Malachia ... et Isaia. *seq. interrog. indir.*: TAC. ann. 14, 22 Nero -it ad Plautum litteras, consuleret quieti urbis. *seq. acc. c. inf.*: ARNOB. nat. 1, 3 in litteris ... priscis comprehensum et -situm non videmus etiam imbres saxeos ... comminuisse regiones? β *de versibus sim.* (*cf.* SPART. Hadr. 14, 9 versibus. AMM. 15, 9, 8): αα *absol.*: SCHOL. Hor. Vind. ars p. 1, 2 de poetica arte, id est arte fingendi et -endi. p. 357. ββ *aliquid*: CIC. div. 2, 110 qui illa (*Sibyllae versus*) -uit. ad Q. fr. 3, 1, 11 poëma ad Caesarem, quod -eram, incīdi (PORPH. Hor. epist. 2, 2 pr. PELAG. in I Cor. 1 p. 720[B]). HOR. sat. 1, 4, 8 Lucilius ... durus -ere versus (PANEG. in Mess. 17 PROP. 1, 7, 19 SEN. suas. 6, 27 QVINT. inst. 10, 3, 9 SVET. Aug. 98, 4 *al.*). HOR. sat. 2, 1, 3 quidquid -ui. 2, 1, 63 est Lucilius ausus primus in hunc operis -ere carmina morem (epist. 2, 2, 91. 106. ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 149 carmen -uit Q. Hor⟨at⟩ius Flaccus. OV. Pont. 2, 9, 52. 4, 16, 22 trist. 5, 12, 60 PETRON. 137, 30 PLIN. nat. 7, 204 QVINT. inst. 1, 10, 29 ad lyram. 11, 2, 11 victoribus. TAC. dial. 12 ann. 3, 49. 15, 70 SVET. Tib. 70, 2 *al. cf. p. 2126, 4. 7*). HOR. epist. 2, 1, 251 res -ere gestas (*cf.* OV. am. 2, 1, 10 casus ... meos. VELL. 1, 3, 2 Iliaca ... tempora. 1, 5, 3 *bellum*. SEN. dial. 12, 8, 2 Caesaris ... opera. AMM. 15, 9, 8 fortia virorum facta. MART. CAP. 1, 1 vers. conubium divum). HOR. ars 35 si quid -ere curem (*antea* ponere). TIB. 1, 2, 53 haec *saga* mihi -uit cantus. PANEG. in Mess. 35 tuas cupidi -ere laudes (SVET. Cal. 20 DAMAS. epigr. 59[d]). PROP. 2, 34, 41 Aeschyleo -ere verba cothurno (*cf.* OV. epist. 19, 28). OV. am. 2, 1, 1 hoc quoque. 3, 15, 3 *elegos* (*cf.* MART. 4, 6, 4). Pont. 1, 5, 59. 3, 3, 58 adulterii ... notas. trist. 2, 361 teneros ... amores. 2, 417 Sybaritica. 2, 487 fucandi cura coloris. 5, 1, 27 *al.* MANIL. 3, 30 vulgatum est opus et -ere simplex. 5, 471 laetis spectacula ludis. PAVL. FEST. p. 325. VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 fabulas (TAC. ann. 13, 21 scaenae). SEN. dial. 10, 12, 4 canticis. PETRON. 117 mimum (MART. 2, 7, 3). IVV. 7, 25 SVET. Nero 43, 2 epinicia. gramm. 21 libellos ineptiarum. vita Verg. p. 59 Aeneida ... particulatim. *al.* *nota in imag.*: HOR. epist. 2, 1, 77 indignor quicquam reprehendi, non quia crasse -situm illepideve putetur, sed quia nuper (*opp.* tenui deducta poëmata filo). *adde*: HOMER. 884 carmina -unt (*i. serunt, nectunt, sc. dictum de canentibus; v. l. 61sq.*) mundi resonantia motum. *de bestia*: ANTH. 762, 15 vere calente novo -it acredula cantus. *seq. praep.*: in: *hominem*: PAVL. FEST. p. 3 carmina Sal⟨i⟩aria ... in universos homines -sita. SEN. contr. 10, 1, 8 in Cn. Pompeium. GRAN. LIC. p. 13, 10 in deos. LAMPR. Alex. 38, 3. in *res*: LYGD. 2, 26 versus in ossa. LIV. 10, 38, 10 diro quodam carmine in execrationem capitis familiaeque (PAVL. sent. 5, 4, 15 in iniuriam alicuius. *cf.* 5, 4, 16. HIER. epist. 21, 13, 9 in idolorum laudes). *c. dat. ger.*: LIV. 10, 41, 3 furiale carmen detestandae familiae stirpique -situm. SEN. dial. 6, 2, 5 celebrandae Marcelli memoriae. *adde*: VAL. MAX. 2, 4, 4 placandi caelestis numinis gratia. ad: QVINT. inst. 5, 10, 9 fabulae ad actum scaenarum -sitae (11, 3, 73). 10, 1, 43 AVSON. 405, 3. ex: QVINT. inst. 6, 3, 96 Ovidius ex tetrastichon Macri carmine librum in malos poetas. de: PLIN. epist. 3, 21, 2 versiculis quos de me -uit. APVL. apol. 10 de sertis et canticis. PORPH. Hor. carm. 1, 6, 8 de quorum sceleribus tragoedias. *nota*: HIER. epist. 147, 2 nonne tibi videtur de te omnis iste psalmus esse -situs? *adde*: TAC. ann. 2, 54 versibus -sitis super rebus, quas quis mente concepit. HIER. epist. 30, 2, 1 secundum ordinem litterarum eum *psalmum* esse -situm. γ *in iure*: CIC. Tull. 8 M. Lucullus ... primus hoc iudicium -uit (36 maxima ... ratione). Verr. 2, 116 -it edictum eis verbis (2, 119 epist. 3, 8, 4 POMPON. dig. 1, 2, 2, 44. HIER. chron. a. Abr. 2147 Salvius Iulianus perpetuum -uit edictum. *cf.* CIC. Verr. 2, 110 si hoc iuris ... causa edixisses, cautius -isses [*postea* verbis amplecteris]. off. 3, 80 quod communiter -situm fuerat, *Marius* solus edixit [*antea*: conscripserunt communiter edictum]). Caecin. 50 hoc interdictum ... eorum esse causa -situm (59 de coactis. 86 verbis quoque). Mur. 25 verba quaedam. 26 *ne praetor* aliquid ipse sua sponte loqueretur, ei quoque carmen -situm est. leg. 1, 14 ut stipulationum et iudiciorum formulas -am (*antea* libellos conficiam. SEN. contr. 10, 1, 9 VAL. MAX. 6, 2, 12). 1, 17 quae -sita sunt et discripta iura et iussa populorum (QVINT. decl. 261 p. 70, 15. 329 p. 293, 18 FLOR. epit. 1, 24, 2 POMPON. dig. 1, 2, 2, 5 HIER. chron. a. Abr. 1198 CASSIOD. chron. II p. 122, 66). CIC. de orat. 1, 186 qui illa artificiose digesta generatim -rent (*cf.* 2, 83). Brut. 87 in consideranda causa -endaque (246 Messalla ... in causis cognoscendis -endisque diligens. orat. 143). Att. 6, 1, 8 Flavium ... fastos protulisse actionesque -isse (POMPON. dig. 1, 2, 2, 7 COD. Iust. 5, 13, 1, 2[a] [*a. 530*]. *cf. l. 58*). Att. 15, 15, 1 testimonium. 16, 16[a], 4 libellum (QVINT. inst. 12, 8, 5. IVV. 6, 244 -unt ipsae per se formantque libellos *feminae*. MOD. dig. 47, 2, 73). epist. 10, 22, 2. PLANC. CIC. epist. 10, 11, 1 sententiae. LVCR. 4, 966 causidici *videntur in somniis* causas agere et -ere leges (PAVL. FEST. p. 221 QVINT. decl. 329 p. 293, 3 *al.* INST. Iust. pr. 1. *cf.* TAC. ann. 3, 27 duodecim tabulae). SEN. contr. exc. 4, 1 saeculo praecepta. VAL. MAX. 4, 1, 8 decretum. 6, 4 ext. 2 defensionem (*cf.* CVRT. 7, 1, 8). 9, 13 ext. 3 supplicium. SEN. benef. 3, 26, 2 subscriptionem. TAC. ann. 3, 16 codicillos. IVLIAN. dig. 45, 1, 53 stipulationes. CAPITOL. Pius 6, 11 ex eorum (*amicorum*) sententia formas. COD. Iust. 3, 38, 12, 1 elogium (6, 51, 1, 15). 4, 11, 1 pr. contractus. 5, 27, 10 pr. dotalibus instrumentis (INST. Iust. 1, 10, 13). 6, 21, 17 testamenta (*syn.* conficiendas. 6, 22, 5 postremas ... voluntates. 6, 23, 26. 6, 26, 11 pr.) *al.* *seq. praep.*: ad *rem*: QVINT. decl. 260 p. 67, 16 relicta iam hac quam ad rem publicam -ui defensione (CAPITOL. Opil. 13, 1 ad gratiam *rescripta principum*). ad *hominem*: TAC. ann. 4, 39 Seianus ... -it ad Caesarem codicillos (16, 24). QVINT. decl. 297 p. 172, 20 lege adversus eos qui excaecaverunt ... -sita. POMPON. dig. 1, 2, 2, 6 deinde ex his legibus ... actiones -sitae sunt (*ibid. syn.* fluere). GAIVS inst. 4, 60 formula, quae in factum -sita est (*syn.* concepta est. COD. Iust. 7, 40, 3 pr. [*a. 531*] in ... causae summam libellum conventionis). *nota*: POMPON. dig. 1, 2, 2, 2 appellatur ius civile Papirianum, non quia Papirius de suo quicquam ibi adiecit, sed quod leges sine ordine latas in unum -uit (*cf. l. 1sq.*). VLP. dig. 4, 8, 21, 6 compromissum ... quod de rebus controversiisve -situm est. *add. dat. gerund.*: TAC. ann. 6, 13 castigandae plebi -situm senatus consultum prisca severitate. δ *in musica*: DAMAS. epigr. 1, 9 organa qui sciret manibus -ere solus (*cf.* VAL. CEM. hom. 6, 5 docili digito laborantis organi blandimenta -it). MART. CAP. 9, 966 qui melos incohat, prae cunctis systema debet advertere, dehinc sonos miscere atque -ere. FAV. EVL. p. 10, 7 una chorda communi, quae utriusque *tetrachordi* concentum harmoniae modificatione -at.

ε *in grammatica* (*et rhetorica*): α *de verbis compositis, i. q. copulare, derivare, formare*: VARRO ling. 9, 84 ab tressis usque ad centussis numeri [ex] eiusdem modi sunt -siti. GELL. 4, 17, 8 *iacio* ubi -situm est, 'a' littera in ⟨i⟩ mutatur. PAPIN. dig. 48, 5, 6, 1 adulterium ... propter partum ex altero conceptum -sito nomine. TER. MAVR. 902 'g' tamen ... rarius -itur. SERV. Aen. 1, 104 -e hoc verbum (11, 189). 11, 189 'curro' ... 'tondeo' ... cum -sita fuerint. MACR. exc. gramm. V 631, 13 -endi figurae. MART. CAP. 5, 442 elocutio ... nova facit *verba* veteraque -it. POMP. gramm. V 170, 22 quotiens ita -situm fuerit nomen, ut ipsa compositio in contrarium mutet, id nomen non potest denuo -i (181, 11). PHOC. gramm. V 431, 17 si qua annexis praepositionibus -untur. PRISC. gramm. II 568, 14 per se numquam -itur participium, nisi prius verbum eius -atur. *add. abl.*: TER. MAVR.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

973 syllaba ... quando quinque litteris -itur. BEDA gramm. VII 234, 27 si quaelibet pars orationis praepositionibus -atur (*an dativ.?*). *praepos.*: · ex: TREBAT. frg. Gell. 7, 12, 5 sacellum ex duobus verbis arbitror -situm ... quasi sacra cella. PAVL. FEST. p. 6 quidam ... ex utroque esse -situm ἄλλος et ἕτερος *aiunt* (*sc.* '*alterum*'). p. 9. 21. 33. 75. 162. 171. 261. 292. 374. PLIN. nat. 2, 120 inter Liba et notum -situm ex utroque ... Libonotum. 9, 161. QVINT. inst. 1, 5, 66 'capsis' Cicero dicat -situm esse ex 'cape si vis'. 1, 5, 68 ex integris an -sita sint quaeritur aut ex integro et corrupto ut 'malevolus', aut ex corrupto et integro ut 'noctivagus', aut ⟨ex⟩ duobus corruptis ut 'pedisequus' aut ex nostro et peregrino (CONSENT. gramm. V 379, 22 *al.*). 1, 7, 9 ex abstinentia temeti -sita vox est ('*abstemius*'). PS. APVL. Ascl. 20 p. 56, 3 e multis -sito ... nomine (DIOM. gramm. I 309, 27 ex duobus nominibus ... ut populus Romanus. FILASTR. 108, 3. AVG. civ. 10, 1. 18, 12 ex quibus duobus [*sc.* ἔρις, χθών] -situm vocabulum est Ericthonius). DIOM. gramm. I 309, 31 ex nominativo ... et genetivo ... ut 'tribunus plebis'. 346, 29 'sum' et quae ex eo -untur ut 'possum' (370, 16 *et saepius de compositis verborum*). PRISC. gramm. II 568, 25 sunt quaedam *participia*, quae non servant compositionis verborum compaginem, unde apparet ea ex se -sita ut 'effringor effractus'. III 182, 10 *al.* *nota*: FEST. p. 205 ex Graeco tractum putant (*sc.* '*praepetes*') ... inepte . . ex praepositione Latina -ente⟨s⟩ et Graeco vocabulo. PLIN. nat. praef. 32 vitilitigatores ... Cato eleganter ex vitiis et litigatoribus -uit. ab: PAVL. FEST. p. 105 Iovistae -situm a Iove et iustae. p. 118. 166. 276. PALAEM. Char. gramm. I 226, 7 (*ex Plinio?*) 'si' et quae *coniunctiones* ab eo -sitae sunt. PHOC. gramm. V 417, 13 quae -untur a pede ... ut bipes. MARTYR. gramm. VII 168, 14 ab adverbio 'bene' ... nomina ut 'benignus'. PRISC. gramm. II 179, 7 illa participia videntur a simplicibus suis esse -sita (439, 4). 474, 24. 507, 5. III 465, 14. EVTYCH gramm. V 486, 9 'manduco' ... a 'duco' ... videtur -i. 481, 28. CASSIOD. gramm. VII 200, 15 (*ex Eutyche*) 'hio hisco' et quidquid ab his -itur vel derivatur. *adde*: EVTYCH. gramm. V 467, 13 'cio' ... unde -itur 'excio' (468, 19. 473, 25 SCHOL. Ter. p. 63, 28). cum: EVTYCH. gramm. V 473, 27 si ('*do*') cum adverbiis vel disyllabis praepositionibus -atur. 485, 27 (*syn.* coniungi). 486, 9 PRISC. gramm. II 440, 18. 23. 496, 15. *cf.* 49, 16 ubicumque 'con' praepositio ante dictionem ab r incipientem -itur. 402, 11. EXC. Bob. gramm. I 540, 7 nomina quae per 'fer' aut per 'ger' -untur. β *de iunctura, collocatione verborum in oratione* (*cf.* CIC. de orat. 3, 171 collocationis est -ere et struere verba sic, ut neve asper eorum concursus neve hiulcus sit, sed quodam modo coagmentatus et levis): LVCIL. 84 quam lepide lexis *Albuci* -s[i]tae ut tesserulae omnes arte pavimento atque emblemate vermiculato. CIC. de orat. 1, 142 oratoris vis ... reperire primum quid diceret, deinde inventa non solum ordine, sed etiam momento quodam ... dispensare atque -ere. 2, 308. Brut. 68 adde numeros *orationibus Catonis* et ⟨ut⟩ aptior sit oratio, ipsa verba -e et quasi coagmenta. 227 rem videbat acute *Antistius*, -bat diligenter. 233 in huius *Crassi* oratione ... *erant* res -sitae diligenter (238 in inveniendis -endisque rebus). orat. 147 de verbis ... -endis et de syllabis ... dimetiendis loquemur. 164 nec solum -entur verba ratione, sed etiam finientur. SEN. epist. 82, 23 verba mihi captiosa -is et interrogatiunculas nectis. QVINT. inst. 9, 4, 15 corrigit *Cicero*, quae a Graccho -sita durius putat. *ibid.* in scribendo, quae se nobis solutiora obtulerunt, -imus (10, 4, 1 inordinata digerere, soluta -ere. 10, 3, 17 -unt quae effuderant). 11, 2, 39 quae bene -sita erunt, memoriam serie sua ducent. *nota absol.* (*cf. l. 65*): CIC. orat. 150 stilus exercitatus efficiet facile hanc formulam -endi (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 76 -endi durius studio. 9, 4, 116 rationem). QVINT. inst. 8, 2, 16 male ... -erit (*i. verba posuerit*) feceritque ambiguum. 9, 4, 19 qui recte -ere volent. 9, 4, 60 is optime -et, qui hoc ⟨non⟩ solum -endi gratia facit. *de numero, rhythmo*: CIC. orat. 179 qui sit orationis numerus . . . quaque oratione -atur (203). DIOM. gramm. I 467, 21 in commatibus et in colis et in periodis -endis struendisque. 465, 23 (= ISID. orig. 2, 18, 1). POMP gramm. V 281, 29 elocutiones. *absol.*: POMP. gramm. V 281, 32 quaesitum est ..., quibus locis debeamus -ere, utrum in periodo (*cf.* 282, 8 plerique in periodo dixerunt -endum esse). 282, 18 quo in loco (*postea* clausulam ponas). 282, 27 videtur quasi -isse iam (*postea* finisse comma). *adde*: POMP. gramm. V 310, 6 'cere comminuit brum' ... non potuit ... stare ex ordine, ideo -uit (*i. interposuit*).

f *in arithmetica (aliter p. 2114, 17) i. q. summam facere, in unum conflare, addere*: VITR. 5, 2, 1 sin ... oblonga fuerit *curia*, longitudo et latitudo -atur et summa -sita eius dimidia pars ... altitudini detur (6, 3, 8). COLVM. 5, 2, 4 duas latitudines -emus. 5, 2, 5 utramque summam -ito. QVINT. decl. 320 p. 255, 26 -situm patrimonium habere condicione unius (*i. ut unum sit*). TRYPH. dig. 29, 1, 18 pr. si ... -sita utraque legata . . . ultra dodrantem sint. EDICT. imp. Sept. Sev. et Carac. Vlp. dig. 50, 13, 1, 12 ut computetur *datum pretium* . . . cum eo quod debetur neutrumque -situm licitam quantitatem excedat. DIOM. gramm. I 529, 9 IV pedes ... vel duos, si -sitos malueris ponere. BOETH. arithm. 1, 7 si -antur *numeri*. CASSIOD. art. 6 p. 1216^A -entem sumere (*opp.* dividentem). *add. dativ.*: BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 12 p. 320, 16 quae *differentiae* -sitae prioribus viginti perficiunt (*antea* copulatae, appositae). *add. praep.* (*cf. p. 2128, 6. 8*): IREN. 1, 1, 3 -sitae (συντιθέμεναι) ... praedictae horae in semetipsas triginta numerum adimplent. 1, 15, 1 *bis* (συντεθεῖσαι). 1, 16, 1 in unum (συντεθεῖσαι ἐπὶ τὸ αὐτό). *latiore sensu de quavis computatione, i. q. computare*: HYG. mun. castr. 23. 31 nunc latus praetorii -amus et praetenturam similiter computemus. 34. 37. 38. GAIVS dig. 35, 2, 77 in singulis heredibus rationem legis Falcidiae -endam esse non dubitatur (*cf.* INST. Iust. 2, 22, 1 ponenda). *seq. or. indir.*: VLP. dig. 21, 1, 38, 13 non ex pretio tantum vitiosae *mulae*, sed ex utriusque erit -endum, quanti minoris sit *iugum mularum*. *nota i. q. computando (multiplicando, addendo) efficere*: SEN. epist. 58, 31 numerum, quem novem novies multiplicata -unt. AVSON. 396, 38 iunctus limicolis musculus ostreis primo -uit fercula prandio. FAV. EVL. p. 6, 16 partes calculatores dicunt, quibus maior aliqua summa -itur. p. 13, 13 XXVIII congregatio iugata -et.

g *i. q. cogitatione fingere, mentiri, simulare; cf.* AVG. civ. 13, 24 obtinuit consuetudo, ut hi dicantur 'fingere', qui aliquid mendacio simulante -unt. *huc pertinere videtur*: GLOSS. IV 323, 13 complectuntur concinnant vel subtiliter -unt vel irrident: α *aliquid*: PLAVT. Amph. 366 -sitis mendaciis advenisti ... consutis dolis (OROS. hist. 3, 16, 12 PASS. Mar. Iac. 8 p. 57, 6. GLOSS. V 370, 51 mendacio -sito: geradnodae [*anglosax.* "*corrig.* geregnodae *part.; i. praeparato*" *Bülbring*]. 662, 70 mendaciis ad arbitrium suum -sitis [*sine interpr.*]). ACC. trag. 47 multi, animus quorum atroci vinctus malitia est, -sita dicta (*cf. Aesch. Prom. 686* σύνθετοι λόγοι) e pectore evolvunt suo, quae, cum -as dicta factis, discrepant (*cf.* NON. p. 257 -ere simulare vel fingere). CIC. Verr. 4, 141 *crimen* non ab inimicis Romae -situm, sed Romam ex provincia deportatum. LYGD. 6, 35 difficile est tristi fingere mente iocum nec bene mendaci risus -itur ore. LIV. 3, 10, 10 tribuni . . . personare fabulam -sitam Volsci belli. 28, 26, 9 excepti sermonibus de industria -sitis (SEN. nat. 1 praef. 6 non est tibi frons ficta nec in alienam voluntatem sermo -situs. *cf.* clem. 2, 1, 1 *vox*). 40, 12, 7 *ut* illam vanam criminationem ... nocturno hoc ficto et -sito argumento fulciret (*postea* fabulam . . . noctis huius. VAL. MAX. 7, 4, 2 uniuscuiusque fictis et -sitis blanditiis alliciendo benivolentiam. QVINT. inst. 8 pr. 23 PS. QVINT. decl. 7, 3. 11, 6 FIRM. err. 26, 4. *cf.* TREB. Claud. 6, 5 *syn.* affinxit). LAVS Pis. 88 -sitis ... suas exercet litibus artes (*i. causis in declamationum usum fictis. cf.* TAC. dial. 35 controversiae robustioribus assignantur, quales ... et quam incredibiliter -sitae! QVINT. inst. 6, 3, 15 -i materias in hoc idoneas. FRONTO p. 154, 12 N. fabulam ... de disceptatione vitis et arboris ilicis). TAC. dial. 12 si haec fabulosa nimis et -sita videntur. hist. 3, 37 -sita indignatione ... velut pro Vitellio concuperentes. ann. 1, 7 quanto quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes vultuque -sito, ne laeti excessu principis *viderentur*. 11, 27 nihil -situm miraculi causa, verum audita scriptaque senioribus tradam. 16, 17. PS. QVINT. decl. 1, 15 omnia tibi -sita atque simulata sunt per otium et securitatem. TERT. adv. Marc. 1, 5 quae ratio duo summa magna -uit? FIRM. err. 17, 4 haec . . . cum essent male -sita. AMM. 17, 1, 3 misere legatos cum verbis -sitis (AMBR. in psalm. 39, 4 *syn.* simulati). HEGES. 1, 40, 4 -sitis . . . insimulationibus. PELAG. in Rom. 16 p. 716^A adulationes compto sermone -sitas. PRVD. c. Symm. 2, 40 assimulatis iure poetarum numen -ere monstris. ENNOD. dict. 21, 10 p. 485, 29 -sita humilitate. GREG. TVR. Mart. 2, 1 hoc a me non est -situm. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 367^A -uit (σοφίζεται) et invenit artem huiusmodi. *nota lusum*: AVG. c. Iul. 1, 5, 19 secundum catholicam fidem ..., non sicut *ista* exponuntur vel potius -untur a vobis. *adde de re corp.*: OPTAT. 6, 8 p. 156, 20 arborem fraude -it *auceps* (*sc. ut vera arbor videatur*). SCHOL. Cic. Bob. p. 54, 2 Hild. litteras calumniose -sitas de avaritia Flacci (*cf. l. 61*). VAL. CEM. hom. 16, 5 inductae manus vulnera ludendo -it *miles rudis*. *i. q. falsare* (*cf. l. 79*): GELL. 15, 22, 2 litteras -sitas pro veris legebat *Sertorius* (AMM. 15, 5, 9). HIER. epist. 84, 11 ab amicis eius et sectatoribus -situm esse sub nomine Pamphili volumen. VAL. CEM. hom. 20, 5 scripturam *testamenti*, quam testator non instituit. *add. abl.*: PETRON. 102 color arte -situs (126 incessus). *seq. praep.*: in *rem* (*cf. supra l. 31*): SALL. hist. frg. 1, 5 in quis longissimo aevo plura de bonis falsa in deterius -uit. 3, 14 vetustatem ut cetera in maius -entem altores Iovis celebravisse. TAC. hist. 3, 37 senatum -sita in magnificentiam oratione allocutus. 3, 78 ficta haec et in gratiam Muciani -sita. ann. 2, 82 passim silentia et gemitus, nihil -situm in ostentationem. IVST. 4, 1, 17 neque hoc ab antiquis in dulcedinem fabulae -situm. ad: CIC. leg. 2, 32 auspicia ista ad utilitatem esse rei publicae -sita. LIV. 36, 28, 1 longam orationem et varie ad mitigandam iram victoris -sitam (*cf.* 1, 35, 2). 38, 17, 4 omnia (*modi Gallorum pugnandi*) -sita ad terrorem. TAC. hist. 1, 71 cuncta *Othoni* ad decorem imperii -sita (*i. simulanter facta*). ann. 3, 1 non alacri ... remigio, sed cunctis ad tristitiam -sitis (*i. adornatis*). OPTAT. 4, 9 p. 115, 1 studio criminandi ad convicium catholicorum cuncta -ens. AMM. 15, 5, 5 fascem *epistularum* ad arbitrium figmenti -situm (commisit *codd.*). in *aliquem*: IVV. 9, 110 dubitant -ere crimen in dominos (AMM. 14, 11, 24 in eum ... falsa -erat crimina. 16, 11, 15. 22, 3, 3 quaedam in Gallum ... apud Constantium). *cf. p. 2129, 3.* ad *aliquem*: EVGRAPH. Ter. Haut. 887 a Syro ad Menedemum -sitam esse fallaciam. ex: PS. TERT. haer. 5 novam haeresim ex Graecorum alphabeto -entes. VVLG. II Esdr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6,8 de corde ... tuo tu -is haec (AVG. civ. 7,8 de nostro ore et gutture ... velle mundi simulacrum -ere in Iano. PETR. CHRYS. serm. 31 p. 287[B] apud discipulos in magistrum notam de publicanorum convivio -bant). VVLG. Dan. 13,43 quae isti malitiose -erunt adversum me. AVG. serm. ed. Mai 15,1 contra illum ... chirographum falsum -it. *seq. dat. ger.*: TAC. ann. 15,16 quae ut augendae famae -sita sic reliqua non in obscuro habentur. *acc. c. inf.*: APVL. apol. 58 quam ... subtiliter -situm et verisimiliter commentum me, si quid eius facere vellem, non domi meae potius facturum fuisse. SERV. Aen. 1 praef. p. 4, 7 Venerem ... locutam cum Iove ... constat esse -situm (*opp.* manifestum est). AVG. epist. 16,3 quem *deum* ... in locis abditis praesentem vos videre -itis. *quasi*: IVST. 39,1,5 -sita fabula, quasi per adoptionem ... receptus in familiam regiam esset. *β aliquem (plerumque* se *-ere vel passive), i. q. fingere, mutare, subornare*: FIRM. err. 26,4 ideo se *diabolus* per omnes formas ... convertit, ideo se diversi generis calliditate -uit. COMM. instr. 1,17,11 ipsi ... se primum -unt (*i. simulant se dementes*) integra mente. ENNOD. opusc. 4,26 p. 389,14 fabricata subiectione -situs ... scelerum sordes texit. *nota i. q. se humiliare*: MAR. VICTORIN. in Phil. 2,6 p. 1209[B] Mercurius ... se ipsum -uit et se exinanivit, ut volaret. *add. abl.*: TAC. ann. 2,34 spectabatur *Tiberius* ... -situs ore (*i. vultu non mutato*). *add.* in: QVINT. inst. 3,8,54 ficta personarum quas ipsi substituimus oratione ... ille in castigationem, hic in exhortationem vitiorum -situs. TAC. Agr. 42 *Domitianus* paratus simulatione, in arrogantiam -situs audiit preces. hist. 1,54 legati ... in squalorem maestitiamque (2,9). ann. 3,44 tanto impensius in securitatem. 13,25 Nero itinera urbis ... veste servili in dissimulationem sui -situs pererrabat. AMBR. hex. 5,8,21 in novas se fraudes. GREG. TVR. Mart. 2,18 *diabolus* -ens ... se in speciem veterani. *adde*: PETR. CHRYS. serm. 121 p. 532[C] tota pauperis caro -itur in scaenam pietatis. ad: PETRON. 89,13 hoc ad furta (fata *codd.*) -situs Sinon firmabat. TAC. ann. 13,20 tunc -situs ad maestitiam *Paris*. PS. QVINT. decl. 4,20 licet -atur ad fortem superbamque constantiam. EVGRAPH. Ter. Andr. 838 ne vultus ad veritatem fuerit -situs. *nota i. q. habitum assumere (cf.* SEN. dial. 9,17,1 est ... sollicitudinum non mediocris materia, si te anxie -as nec ullis simpliciter ostendas): MANIL. 5,455 laudabunt verba Catonis tutorisve supercilium patruive rigorem -ent. LVCAN. 7,267 privatae cupidus me reddere vitae plebeiaque toga modicum -ere civem. PETRON. 95 alius furca de carnario rapta statum proeliantis -it.

h *i. q. machinari, struere (cf.* NON. p. 255 comparare -ere machinari. *add. dat.: l. 45. 47. 48. 53*): PLAVT. Bacch. 740 sycophantias -it, aurum ut abs ted auferat (Poen. 774 -sitast fallacia, ut eo *auro* me prívent). TIB. 1,6,4 an gloria magna est insidias homini -isse deum? (TAC. hist. 5,22 ann. 12,54. 13,47. IVST. 1,8,11 in montibus. EVTR. 3,18,2. DICT. 5,16 ei. SVLP. SEV. chron. 2,13,1 regi. *cf. l. 55*). PROP. 2,9,31 verba et -ere fraudes (LIV. 26,12,16 AMM. 17,5,6. 30,1,19). TAC. hist. 1,7 crimen ac dolum ultro -situm. 1,34 -situm auctumque rumorem. 2,100 proditionis. 4,14 seditionis. PS. QVINT. decl. 1,12 noverca istud ... securis -uit (*i. per dolum fecit*) oculis. TREB. trig. tyr. 6,3 factione. AVIEN. orb. terr. 1217 *Medea* cum Pandionis letum -ret aulae. ENNOD. opusc. 2,136 p. 329,8 per discordiam viperina mente -sitam. *add.* in *aliquem*: PROP. 2,32,19 nil agis, insidias in me -is inanes. AMM. 30,5,12 alio ... in eum perniciose -sito, quod.

C *praevalet notio **coniunctionis, collationis duorum, diversorum**:* **1** *i. q. comparare, conferre, aequare: aliquid*: SEN. dial. 7,7,3 quid dissimilia, immo diversa (*sc. virtutem et voluptatem*) -itis? GELL. 2,23,3 si conferas et -as graeca ipsa *exemplaria comoediarum*. TERT. pudic. 8 p. 235,23 vacuit ... illis solutis a regula veritatis ea conquirere atque -ere, quorum parabolae videntur. AVIEN. Arat. 1867 transactorum sollers -ere mensum signa laborabis. *aliquem vel aliquid alicui*: ACC. trag. 47 cum -as dicta factis; *v. p. 2128,25 et cf. infra l. 80.* 147 quid est, cur -ere ausis mihi (*Aiaci*) te aut me tibi? (*cf.* NON. p. 257 -ere rursus significat comparare). CATVLL. 68,141 nec divis homines -ier aequum est (AVSON. 368,10 divinis humana). VERG. ecl. 1,23 sic parvis -ere magna solebam (*cf.* SERV. *ad l.* -ere comparare. *adde*: georg. 4,176 OV. met. 5,416 STAT. silv. 1,5,61 SIDON. epist. 8,6,2). OV. met. 15,530 num potes aut audes cladi -ere nostrae, nympha, tuam? SIL. 3,375 *Saetabis* superba ... Pelusiaco filum -ere lino. ANTH. 931,49 praeteritis ... orsa. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 959 verbum verbo (*syn.* confert). VVLG. Iob 9,2 scio ..., quod non iustificetur homo -situs deo. CLAVD. carm. min. 28,482. PAVL. NOL. epist. 32,2 peccator iusto (*syn.* collato). SVLP. SEV. dial. 1,24,4. CLAVD. MAM. anim. 1,12 p. 54,3 (praeponi *pars codd.*). 2,1 p. 100,10 veritas falsitati. SIDON. epist. 4,3,1 cui Varrones ... -siti ... rusticabuntur. CARM. de pond. 79 mensurae pondus. *add. praep.*: cum: SALL. Iug. 48,1 Iugurtha ubi Metelli dicta cum factis -uit. QVINT. inst. 7,2,22 aut ... totam causam nostram cum tota adversarii causa -imus aut singula argumenta cum singulis (*postea* comparat). APVL. mund. 27 regnum illud ... cum mundi aula (*syn.* comparantur). SVLP. SEV. dial. 3,17,5 praesulem nostrum cum suo Felice. BOETH. in Porph. comm. sec. 5,13 p. 327,13 differentia ... -itur cum alia differentia. PRISC. gramm. II 91,6 superlativus, cum ad multos -itur (*syn.* comparatur). *i. q. adaequare, eiusdem dignitatis facere*: COD. Theod. 6,10,2 (*a. 381*) domesticos et notarios consularibus simili ratione -imus (*antea* aequari). VVLG. Iob 28,19 non adaequabitur ei (*sapientiae*) topazius ... nec tincturae mundissimae -etur. *i. q. pensare*: ENNOD. epist. 2,5,2 p. 44,3 stili abstinentiam effusa loquacitate pensavi et longi dolorem silentii sermonis ubertate -ui.

2 *de discordibus i. q. conciliare*: HOR. sat. 1,5,29 legati aversos soliti -ere amicos. SEN. contr. 1,1,4 -ite aliquando bonos quidem, sed contumaces viros. STAT. Theb. 8,635 tumidos liceat -ere fratres. QVINT. decl. 321 p. 260,4 quae alienos etiam ... -ere et astringere affectibus potest, consuetudo actae pariter infantiae. TAC. ann. 13,9 Nero quo -ret diversos *duces*. VLP dig. 7,1,13,3 cur ... ad arma ... procedere patiatur praetor, quos potest iurisdictione sua -ere? *adde*: EVG. TOLET. carm. 89,2 detrahit adversus famam, -it amicus. *seq.* cum: FIRM. err. 24,2 ut *Christus* ... hominem cum deo prospera conciliatione -ret.

D ***singularia** et recentia: i. q. deponere, recondere, credere*: PERS. 2,73 -situm ius fasque animo. CYPR. GALL. Ios. 64 sit salus in vestris -sta et credita dextris. DIONYS. EXIG. Procl. or. 7 o utere, in quo communis libertatis cautio -sita est (*de Maria*). *i. q. ponere, numerare in*: TERT. adv. Val. 29 p. 205,5 choicum ... ad Cain redigunt, animale ... ad Abel -unt, spiritale ... in Seth recondunt. PS. HIL. libell. 2 non illum *deum* ... homo ... inter figmenta -at. ZACCH. 2,8 si *in circumcisione Iudaei* ... totius spei documenta -ant. BOETH. Porph. isag. 1,19 p. 57,14 ipsa qualitas in accidentis partibus -atur. *i. q. contrahere, committere*: VAL. CEM. hom. 14,5 pugnas verborum eructatione -sitas *ad iudices*. *i. q. concipere*: VAL. CEM. hom. 20,5 non ... sine cupiditatis vitio successionis vota -it *heres*. *sero i. q. solvere, satisfacere, resarcire: aliquid*: LEX Sal. 8 add. 2 causam superius comprehensam -at. 17,7. 40,1 DC denarios. 40,2. 53,1. 56. CONC. Matisc. a. 583 p. 160,2 malum, quod admisit, per publicam paenitentiam digna satisfactione -at. GREG. TVR. Franc. 7,3 -uit ... filiis Saxo ille mortem eius. LEX Visig. 8,2,3 tantum ... reddere vel -ere. *add.* cum: GREG. TVR. Franc. 3,31 si haec, quae egisti, nobiscum non -ueris. *aliquem*: LEX Sal. 41 add. 5 persona, quae maiori ... compositione -i debuerat. 41 add. 6. 7. *absol.*: LEX Sal. 50,2 si ... adhuc noluerit -ere (solvere *pars codd.*). 58 tota lege (*bis*; compleat *vel* persolvat *pars codd.*). LEX Visig. 6,4,2. 8,2,2 *syn.* satisfaciat. *add. dat.*: LEX Sal. 47 secundum legem -at illi. 55,2 LEX Visig. 8,4,12. *add.* de: LEX Sal. 13,7 si ... ingenuam feminam traxerit, de vita -at (16 add. 1. 32 add. 3 [redimat *pler. codd.*]. 50,4. 51,2).

part. perf. adi. **compositus,** -a, -um. *legitur compar.*: CIC. Verr. 1,32 LIV. 28,22,13 QVINT. inst. 1 pr. 8 BOETH. anal. pr. 1,33. *superl.*: CIC. Att. 6,9,1. *at* magis -um: TER. Eun. 935 (*cf.* DON. *ad l.*). LIV. 37,21,1. maxime -i: TAC. ann. 3,38. GLOSS. συγκείμενος. σύνθετος. -um συντεθειμένον. *cf.* V 638,69 conmic⟨t⟩ilis -i. [*it.* composto, *francog.* compote. *M.-L.*]

I ***proprie***: **A** *de hominibus*: **1** *i. q. ex partibus structus* (*opp.* simplex. *cf.* NON. p. 234 aptum: eleganter ac necessarie -um): IREN. 2,13,3 *deus* pater ... simplex et non -us. PS. HIL. libell. 3 filius dei -us ac per hoc dissolubilis. FILASTR. 93,1. 155,2 HIL. trin. 4,13. 6,15. **2** *de habitu i. q. ornatus* (*cf.* GLOSS. IV 497,37 comptus ornatus -us. 497,42 comis ornatus hilaris bonus -us. V 56,23 comptos -os ornatos. 446,60 compsa -a decorata. *al. adde*: IV 320,34 comicum [*leg.* comptum?] subtilem -um. SERV. Aen. 5,556 tonsa -a. ISID. diff. 1,112 comptum cura, -um natura): TER. Eun. 935 *meretrices* dum foris sunt, nihil videtur mundius nec magis -um quicquam nec magis elegans. VVLG. psalm. 143,12 filiae eorum -ae (κεκαλλωπισμέναι), circumornatae *eqs.* Esth. 2,13 ut eis placuerat -ae *virgines* ... transibant. *adde*: TERT. pudic. 13 concili⟨ci⟩atum et concineratum cum dedecore et horrore -um. *i. q. formosus*: DARES 12 -am membris *Polyxenam*. VINDIC. epist. ad Pentad. p. 488 flegma facit homines corpore -os. *de partib. corporis*: PLAVT. Truc. 287 istos fictos -os crispos cincinnos tuos unguentatos (*cf.* GLOSS. IV 436,27 comptae comae -ae comae). VEG. mulom. 1,22,3 ut per diastema -o corpore sint, non turbato per indigestionem. LAMPR. Diad. 3,2 ad omnem decorem mento -o, ore ⟨ad⟩ oscula parato. *i. q. artificiosus*: OV. ars 3,345 tibi -a cantetur epistula voce. VVLG. Is. 3,16 -o gradu incedebant *mulieres* (*aliter p. 2131, 54*). **3** *i. q. (po)situs, versans*: CYPR. GALL. num. 85 forte sub isdem -us tectis aliquis. SIDON. epist. 8,6,1 nunquam se satis duxit in utriusque artis arce -um. *adde*: PROP. 1,3,33 luna ... -os levibus radiis patefecit ocellos *dormientis*. QVINT. inst. 11,3,74 altero erecto, altero -o est supercilio *pater comoediae*. 11,3,120 utraque manu ad modum aliquid portantium -a.

B *de rebus*: **1** *i. q. coniunctus* (*opp.* continuus): *de rebus corporeis*: SEN. nat. 2,2,3 numquid dubium est, quin ex his corporibus ... quaedam sint -a ... ut puta funis ... navis, rursus non -a ut arbor lapis? epist. 102,6 quaedam continua corpora esse ut hominem, quaedam esse -a ut navem. TERT. anim. 9 omne ... effigiatum -um et structile affirmat *Plato*. *de rebus*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

incorporeis: SEN. dial. 4, 1, 5 ille *impetus* simplex est, hic -us et plura continens. QVINT. inst. 7, 10, 17 videbitur non solum -a oratio, sed etiam continua (*cf.* 10, 7, 14 *vis verborum*). MART. CAP. 9, 949 in spatiis *vocis* alia sunt -a, alia disiuncta...-a sunt quae per ordinem currunt. *cf.* SEN. dial. 5, 35, 3 habes aures, ut non modulata tantum et mollia et ex dulci tracta -aque accipiant. 2 *i. q. situs*: COLVM. 5, 6, 7 areas ita anguste -as habebimus, ut ... medias partes earum...manu contingant. *i. q. positus*: LEX Burg. lib. const. 51, 2 de rebus in suo ... iure -is. 3 *i. q. ornatus, comptus*: TERT. adv. Hermog. 18 p. 145, 17 *Sophiam* insitam et propriam et -am et decoram. 40 p. 169, 23 confusa res erat *materia*, nunc vero -a est. *al.* ITALA Matth. 12, 44 (cod. k) invenit *domum* ... emundatam (et) -am (κεκοσμημένον, VVLG. ornatam).

II ***translate*:** A *de hominibus* (*adde p. 2132, 58 et 2133, 43*): 1 *de singulis*: a *i. q. affectus, constitutus, comparatus, praeditus* (*add. abl.: l. 17. 21. 22. 23. 24. 26. 29; dat. ger.: l. 22*): SEN. benef. 4, 15, 2 neminem non ita -um animo, ut...videat (epist. 102, 18). nat. 7, 1, 1 ita enim -i sumus, ut nos cotidiana ... transeant. epist. 55, 8 existimes ideo parum bene -um esse te, quod in Campania non es. QVINT. inst. 3, 6, 24 κεῖσθαι ... est -um esse quodam modo. 4, 5, 10 sic moribus -us iudex. TAC. hist. 2, 5 *Titus* natura atque arte -us alliciendis etiam Muciani moribus. PS. QVINT. decl. 5, 2 filios diversissima mentium corporumque qualitate -os. 9, 16 an arbitrio...naturae -us cum crimine meo natus sum? ENNOD. opusc. 1, 71 p. 281, 2 o regem omni tranquillitate -um. IORD. Get. 34, 176 homo summa moderatione -us. *seq.* ad: QVINT. inst. 2, 8, 7 erit alius historiae magis idoneus, alius -us ad carmen. 6, 3, 18 non quia sunt *Attici* maxime ad risum -i. 10, 2, 20 ad quae quemque discipulorum natura -um videret. 12, 9, 12. *adde*: COLVM. 3, 10, 9 pedes ad gressum -os, bracchia ad complexum. APVL. Plat. 1, 14 *sensuum* ad ea quae sunt sensibilia apte -a natura. b *i. q. ordinatus, quietus, sedatus, moderatus* (*add. abl.: l. 37. 38*): LIV. 37, 21, 1 regiae magis -ae et ordinatae stationes (*cf.* TAC. ann. 3, 38 plurimi ac maxime -i regem ... circumsidunt). SEN. dial. 7, 8, 3 -um ordinatumque fore talem virum. nat. 7, 30, 1 intramus templa -i. epist. 56, 14. 99, 20 ire...*lacrimae* possunt placidis atque -is. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881^C magistros ecclesiae -os moribus. VIGIL. TRID. ad Ioh. 3 quieta conversatione. POMER. 3, 31, 6 in omni sua actione -us *Augustinus*. *nota gen.* (*cf. infra l. 73*): DON. Ter. Ad. 310 alii 'compotem animi' -um animi intellegunt. *adde de mente vel de rebus ad hom. pertinentibus*: OV. ars 3, 572 hic *vetus amator* fera -a vulnera mente feret (SEN. epist. 2, 1 primum argumentum -ae mentis existimo posse consistere et secum morari. 94, 60 -ae mentis habitum et sanitatem [*syn.* tranquillitatis]. ANTH. 918, 8). SEN. contr. 2 pr. 2 iam videlicet -us et pacatus animus *oratoris* (SEN. epist. 4, 1 frui emendato animo et -o. 94, 32. 49 habitu animi -i validique. 114, 3). SEN. dial. 5, 5, 1 ab ira tam inquietis moribus periculum est quam -is et remissis (HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 947 *syn.* ornatos). epist. 40, 2 *philosophi* pronuntiatio quoque sicut vita debet esse -a *eqs.* 66, 5 modestus incessus et -us ac probus vultus (PLIN. epist. 3, 16, 5 siccis oculis, -o vultu redibat). QVINT. inst 6, 2, 9 affectus ... hos concitatos, illos mites atque -os esse dixerunt (11, 3, 65). 11, 3, 111 actio. *nota i. q. moderatus, temperatus*: VERG. georg. 3, 192 carpere mox gyrum incipiat gradibusque sonare -is *equus* (HIER. epist. 79, 9 moderato atque -o incessu. 121, 8 gressibus). QVINT. decl. 306 p. 203, 12 -is aetatibus coacta matrimonia (TAC. ann. 6, 46. 13, 1). c *i. q. paratus* (*cf.* NON. p. 234 aptum -um paratum): CIC. Verr. 1, 32 ut nemo unquam ... paratior, vigilantior, -ior ad iudicium venisse videatur. SEN. dial. 9, 1, 10 promptus, -us (sim positus *cod.*) sequor Zenona Cleanthen Chrysippum. 11, 5, 3 qui futuro se bello ante bellum paraverant, -i et aptati ... ictum facile excipiunt (*cf.* ANTH. 412, 11). TAC. hist. 3, 52 Mucianus ... media scriptitabat ... ita -us (*sc. electione verborum*), ut ... adversa abnueret vel prospera agnosceret. *add.* in (*cf. p. 2129, 22 sqq.*): LIV. 26, 19, 3 fuit ... Scipio non veris tantum virtutibus mirabilis, sed arte quoque quadam ab iuventa in ostentationem earum -us. LVCAN. 9, 116 -a in mortem iacuit *Cornelia*. STAT. Theb. 4, 666 belli in certamina Thebas. ad: LIV. 37, 21, 2 abire agmine ad iter magis quam ad pugnam -o. QVINT. inst. 4, 2, 37 ad clamorem ... multitudinis. GELL. 6, 3, 31 gladiatori -o ad pugnandum. d *i. q. perfectus*: ITALA I Cor. 1, 10 (Cypr. unit. eccl. 8) sitis ... -i (κατηρτισμένοι, ITALA cod. d *et* VVLG. perfecti) in eodem sensu et in eadem sententia. *add. gen.*: GLOSS IV 195, 46 voti compos consentaneus votis vel -us voti. 2 *de diversis*: a *i. q. concors*: CARM. epigr. 493, 2 tam bene -os *coniuges* potuistis *Parcae* sede tenere. *add.* cum (*i. q. conveniens, respondens*): TAC. ann. 5, 1 *Livia* mater impotens, uxor facilis et cum artibus mariti, simulatione filii bene -a. b *i. q. coniuratus*: ITALA II reg. 15, 31 (cod. Legion. marg.) cum -is cum Absalom (LXX συστρεφομένοις, Complut. συγκειμένοις, VVLG. esset in coniuratione cum).

B *de rebus*: 1 *de singulis*: a *i. q. aptus, appositus, idoneus, constitutus*: QVINT. decl. 328 p. 288, 8 utinam ... ita -a esset natura rerum, ut (IVLIAN. dig. 26, 7, 18 pr. ita patrimonium pupilli ..., ut nihil gerere necesse sit). *seq. dativus*: MANIL. 3, 107 hoc quoque militiae genus est, civilibus actis -um. QVINT. inst. 8, 3, 11 genus *demonstrativum* ostentationi -um. *seq.* ad: QVINT. inst. 7, 4, 27 submissam *abdicationem* et ad satisfaciendum -am. 11, 1, 48 demonstratione materiae ... ad delectationem audientium. FLOR. epit. 4, 2, 50 *voce* ad iactationem -a 'parce civibus' (AMM. 28, 1, 45 ad modestiam verbis. VVLG. Iob 41, 3 ad deprecandum). AMM. 30, 5, 15 diu -um ad quietem principis fatum. VVLG. sap. 15, 12 aestimaverunt ... conversationem vitae *esse* -am ad lucrum (πανηγυρισμὸν ἐπικερδῆ). b *i. q. ordinatus, quietus, temperatus* (*add. abl.: l. 12*): OV. epist. 13, 136 blanda ... -as aura secundet aquas. met. 8, 857 sic mare -um *tibi sit*. LIV. 10, 4, 3 omnia spe tranquilliora et -a magistri equitum cura ... invenit. 28, 22, 13 acrior impetu atque animis quam -ior ordine ullo pugna fuit. SEN. epist. 100, 8 ⟨ad⟩ tenorem quietum -umque formata *verba*. nat. 7, 8, 2 cometarum ... -us *motus est* (*opp.* vagus. TERT. adv. Hermog. 41). TAC. Agr. 4 Massiliam ... locum Graeca comitate et provinciali parsimonia mixtum ac bene -um (*i. temperatum. cf.* ann. 16, 4 plebs ... personabat certis modis plausuque -o). dial. 36 -a et quieta et beata re publica (41 usque ad votum. ann. 4, 1). hist. 1, 21 *Othoni* -is rebus nulla spes, omne in turbido consilium. GELL. 4, 1, 1 vultus gravitate -a. PRISCILL. tract. 2, 48 pax. VVLG. Sirach 43, 28 (σύγκειται). *neutr. plur. pro subst.*: SALL. or. Lep. 25 quae si vobis pax et -a intelleguntur. SEN. dial. 9, 17, 3 conversatio ... dissimilium bene -a disturbat et renovat affectus (TAC. ann. 2, 65 ne -a turbarentur. AVR. VICT. Caes. 15, 5 AMM. 15, 5, 7). VAL. CEM. hom. 5, 1 bene -a dissipat aut diu pacata conturbat *lingua*. FACVND. defens. 2, 6 p. 578^C nihil prorsus de bene -is (*i. sanctis, decretis*) retractetur. 2 *de diversis*: a *i. q. combinatus, complicatus, constans*: HIL. trin. 9, 72 natura dei non eget -is humani officii necessitatibus, linguae motu *eqs.* COD. Iust. 12, 33, 5, 4 (*a. 524*) qui binas militias simul -as ... fuerint assecuti (*postea* stipendiorum iunguntur copula). *add.* ex: COD. Iust. 3, 1, 14, 4 (*a. 530*) desperata causa et ex mendacibus allegationibus -a. b *i. q. conveniens, firmus*: OV. ars 2, 385 hoc bene -os, hoc firmos solvit amores. fast. 3, 484 ausus es ... tam bene -um sollicitare torum (*i. coniugium dirimere adulterio*). 3 *de una re, quae tota ex partibus coaptata est*: a *de oratione, scriptis*: α *generatim i. q. perfectus, comptus, elaboratus, disertus*: CIC. de orat. 1, 50 ii qui bene dicunt afferunt proprium: -am orationem et ornatam et artificio quodam et expolitione distinctam (Cato 28 diserti senis -a [compta *plerique codd.*] et mitis oratio. SALL. Iug. 85, 26 *syn.* facundam. TAC. hist. 4, 4. LACT. epit. 57, 6 -is ... orationibus numerosisque carminibus). CIC. Brut. 271 in quo et -um dicendi genus et acre et expeditum fuit (QVINT. inst. 10, 1, 44 lenis et nitidi et -i generis). Att. 6, 9, 1 quae solent tuae -issimae et clarissimae esse *litterae*. SALL. Iug. 85, 31 non sunt -a verba mea (SEN. epist. 52, 14 ad rem commoveantur *adulescentes*, non ad verba -a. VVLG. prov 16, 24 favus mellis -a verba. 17, 7). QVINT. inst. 1 pr. 8 *syn.* elaborata. 2, 12, 3 rudia politis maiora et sparsa -is numerosiora creduntur. TAC. ann. 6, 24 meditatas -asque diras imprecabatur. HIER. epist. 37, 3, 1 sermo ... -us et Gallicano cothurno fluens (*postea* disertus. 53, 7, 2. tract. in psalm. 143 p. 283, 25 *syn.* lautus. in Zach. 3 praef. p. 881/2 VVLG. Esth. 14, 13). CASSIOD. inst. div. 19 lingua. β *speciatim de rhythmo i. q. numerosus, cum arte locatus*: CIC. orat. 208 -ae orationis insidiis. QVINT. inst. 9, 4, 63 quamlibet sit ... -a *clausula* ..., gratiam perdet, si ad eam rupta via venerimus. ARNOB. nat. 2, 6 numerosum et structum -umque sermonem. DIOM. gramm. I 468, 18 in collocatione verborum ... potiora sint utilia dure locata -is inutilibus. γ *de oratore ipso*: CIC. orat. 232 si ... -i oratoris bene structam collocationem dissolvas permutatione verborum. QVINT. inst. 10, 1, 119 Vibius Crispus -us et iucundus et delectationi natus. 10, 2, 16 fiunt ... pro ... -is exultantes, pro simplicibus neglegentes. SIDON. epist. 8, 11, 5 acer rotundus -us excussus ... erat. b *in grammatica* (*opp.* simplex): *ad doctrinam spectantia*: QVINT. inst. 1, 5, 3 singula *verba* sunt aut nostra aut peregrina aut simplicia aut -a aut propria aut translata (FRONTO p. 63, 12 N.). 1, 5, 65 -ae *voces* aut praepositionibus subiunguntur ut 'innocens' ... aut e duobus quasi corporibus coalescunt ut 'maleficus.' DON. gramm. IV 371, 22 in -is dictionibus unus est accentus non minus quam in una parte orationis ut 'malesanus' (*eadem apud* DIOM. gramm. I 433, 30 SERG. gramm. IV 483, 25 PRISC. gramm. III 520, 22. *cf.* 93, 11 'atque etenim' ... ex accentu -a esse noscuntur). POMP. gramm. V 169, 2 *figura* quae ex arte descendit, -a *vocatur* (178, 10 quae accipit ornatum. *cf.* CLEDON. gramm. V 43, 12 figura -a [*sc.* '*nugigerulus*'] inventa est ornatus causa). SERV. auct. Aen. 4, 8 non esse -um verbum ('*malesana*' [*cf. francog.* malsain]), quia -a unum plerumque corrumpant necesse est ut 'malesuada'. *de singulis orationis partibus -is*: CHAR. gramm. I 16, 30 quaedam dictiones sunt simplices ut 'facio', quaedam -ae ut 'conficio' (167, 23 DIOM. gramm. I 335, 8. 436, 13. PRISC. gramm. II 434, 22 *opp. etiam* decomposita ... ut 'concupisco.' *al.*). CHAR. gramm. I 153, 21 figura in nominibus aut simplex est ut 'felix' aut -a ut 'infelix' (DIOM. gramm. I 301, 24. DON. gramm. IV 355, 21 *al., etiam de participiis*: PROB. gramm. IV 140, 2 *al.*). CHAR. gramm. I 160, 13 pronominum alia sunt simplicia, alia -a ut ... 'ecquis' (DIOM. gramm. I 329, 17 *al.* *nota*: ISID. diff. app. 23 'mi' pronomen est simplex, 'mihi'

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um). DON. gramm. IV 363, 6 simplex et -a *figura adverbiorum. al.* PROB. gramm. IV 144, 37 *coniunctionum.* CLEDON. gramm. V 76, 1 -ae *praepositiones dicuntur* loquellares (*opp.* separatae). VARRO ling. 8, 61 de -is *vocabulis* separatim dicam (FEST. p. 343 GAV. BASS. frg. Gell. 3, 19, 2 GELL. 4, 6, 5. 15, 15, 4). HIER. epist. 20, 5, 2 verbum. CHAR. gramm. I 275, 10 dictionis (DON. gramm. IV 394, 32). DIOM. gramm. I 309, 25 tit. de formis declinationis -orum nominum (BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 49, 5 [πεπλεγμένοις]. *al.*). 398, 21 figura (PROB. nom. gramm. IV 210, 2 *al.*). SERV. Aen. 1, 412 sermone (2, 417. 7, 524). PRISC. gramm. III 171, 22 constructionibus. c *de metro, numero*: SACERD. gramm. VI 500, 6 metrorum alia sunt simplicia, alia -a (543, 12 tit. de metris -is. *ibid.* -a necessariora tractemus. DIOM. gramm. I 501, 31 modi metrici sunt sex ... -us .... *ibid.* p. 502, 1 -us constat ex legitimo versu et eiusdem legitimi medietate isdem pedibus. MAR. VICTORIN. gramm. VI 53, 13). SACERD. gramm. VI 500, 11 ex -is *pedibus* (MAR. VICTORIN. gramm. VI 49, 10. DIOM. gramm. I 475, 7 sunt pedes poetici ... duplices, qui et -i vel combinati, sedecim. 527, 36 *syn.* quadratis. 528, 2. 36. MART. CAP. 9, 975 simplices *pedes* ... dicuntur qui temporibus dividuntur, -i autem qui in pedes etiam resolvuntur). DIOM. gramm. I 498, 19 hae incisiones ... figuris formantur tribus, simplici -a coniuncta ... -a *est* cum duae *incisiones in versu* inveniuntur. *de numeris* (*cf.* compono *p. 2114, 17*): MART. CAP. 7, 750 quidam *numeri* sunt per se incompositi, quidam per se -i, quidam inter se incompositi, quidam inter se -i. CASSIOD. art. 4 p. 1205^B ISID. orig. 3, 5, 7. d *in logica, dialectica*: *de syllogismis*: Ps. APVL. herm. 3 p. 266 propositionum ... duae species sunt, altera praedicativa, quae etiam simplex est, ut ... 'qui regnat, beatus est', altera substitutiva vel condicionalis, quae etiam -a est, ut ... 'qui regnat, si sapit, beatus est.' BOETH. anal. pr. 1, 33 maiora ... -iora sunt quam ea ex quibus componuntur. CASSIOD. art. 3 p. 1173^C. *de enuntiatis -is*: BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 77, 4 haec ... simplex est enuntiatio ..., haec ... -a (σύνθετος). p. 77, 25 orationes ... -ae ... ex simplicibus orationibus -untur, ut est 'si dies est, lux est' (herm. sec. 2, 5 p. 115, 2). BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 155, 18 haec quidem praedicantur -a (συντιθέμενα). e *in medicina*: CELS. 5, 28, 18 ut ... ad -a medicamenta veniamus (6, 6, 28. 31. 6, 7, 1 SCRIB. LARG. 61. 68. 85). SCRIB. LARG. 21 collyriorum. CAEL. AVR. chron. 4, 7, 99. f *i. q. falsus, simulatus, fictus*: PROP. 2, 2, 2 me -a pace fefellit Amor. SEN. dial. 11, 17, 1 -um fictumque vultum. QVINT. inst. 9, 2, 27 simulata et arte -a ... schemata sunt existimanda (*opp.* vera). TAC. ann. 4, 1 palam -us pudor. AVSON. 417, 7 causis. AMM. 28, 4, 21 gravitate. SEV. MINOR. p. 732^C sermone (*opp.* veridico). GREG. M. epist. 10, 29 utrum verum an -um, patuisset. *adde de homine*: TAC. ann. 4, 31 *Tiberius* -us alias et velut eluctantium verborum, solutius ... eloquebatur, quotiens subveniret.

neutr. subst. ***compositum, -ī** (*cf. etiam p. 2119, 29. 2132, 21 sqq.*). GLOSS. -a σύνθετα. *i. q. propositum, machinatio*: LIV. epit. Oxyrh. 1, 9 minant⟨ibus accusa⟩tionem competitoribus -o ⟨destiti⟩t. AMM. 14, 7, 21 nullo impositorum vel -orum fidem sollemniter inquirente. *i. q. figmentum* (GLOSS. IV 500, 9 commentum commune mendacium, excogitatio vel -um): AVSON. Symm. epist. 1, 32, 4 nedum me peregre[m] existimes -a fabulari. PALLAD. hist. mon. I 24 p. 307^A -a eum et ficta narrare (εἶναι αὐτὸ σκηνήν). *i. q. scriptum*: HIER. epist. 22, 22, 3 papae Damasi super hac re versu prosaque -a *legas* (*syn.* volumen, opuscula). *in medicina*: SCRIB. LARG. 38 contendent forsan se quoque habere eadem -a. *ibid.* multa. PLIN. nat. 25, 175 -a ... contra foetores ... trademus. *in rhetorica*: MART. CAP. 5, 531 ἀντίθετον id est -um ex contrariis, cum verba pugnantia inter se paribus vocibus colliduntur vel paria paribus opponuntur (EVGRAPH. Ter. Andr. 911. *cf.* AQVILA rhet 22 p. 29, 29 oppositum *codd.*). *in logica*: BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 65, 11 '*est*' consignificat ... quandam compositionem, quam sine -is (ἄνευ τῶν συγκειμένων, *sc. homo, animal*) non est intellegere. *de praedicamentis*: 2, 11 p. 156, 14 'animal bipes' de homine iuncta -aque. *in grammatica*: PAVL. FEST. p. 147 medius fidius -um videtur. PLIN. frg. Char. gramm. I 120, 4 lucifer furcifer ... -a sunt nec ut quaedam quasi -a velut Euander Teucer ... debent ... interdum 'e' littera carere. QVINT. inst. 1, 5, 68 neque Graecus ... neque Gallus utitur -o (*sc. 'epiraedium'*). 1, 6, 38 *etymologiae subiecerunt* etiam derivata ... et -a. 7, 9, 5 tertia *amphibolia* est ex -is. MAR. VICTORIN. gramm. VI 23, 8 -a qualia sunt 'levianima'. DON. Ter. Andr. 499 -um pro simplici (832 ADNOT. Lucan. 6, 223 Endt PRISC. gramm. III 193, 6). DIOM. gramm. I 373, 10 PHOC. gramm. V 431, 26 EVTYCH. gramm. V 485, 24. 450, 7 'liquor fruor' et ab omnibus his -a (PRISC. gramm. II 474, 19 *al. cf.* EVTYCH. gramm. V 451, 23 ex his singulis). PRISC. gramm. II 292, 6 in -is et patronymicis. III 175, 7. 182, 7. 522, 1 -a ... eandem sibi pronuntiationem defendunt quam habent in simplicitate ut ... 'transfuga' (*cf.* II 592, 6). *nota de pronomine*: PRISC. gramm. III 168, 11 pro -o Graeco ἑαυτοῦ ... accipitur (III 171, 6).

abl. **compositō.** *i. q. ex pacto*: TER. Phorm. 756 -o factumst, quo modo hanc amans habere posset sine dote (SCHOL. *ad l.* figmento, adverbium est. *cf.* DON. *ad l.* sic veteres, non 'ex -o'). VERG. Aen. 2, 129 -o rumpit vocem et me destinat arae (*cf.* SERV. *ad l.* ex pacto). NEP. Dat. 6, 6 perfugas mala fide -oque fecisse.

***ex compositō:** SALL. hist. frg. 2, 21 Sullam consulem de reditu eius legem ferentem ex -o tribunus plebis ... prohibuerat. LIV. 1, 9, 10 tum ex -o orta vis. 1, 28, 3 circumdatur ... legio. 1, 40, 6. 1, 53, 5. 3, 16, 2. 3, 63, 6. 10, 32, 4 velut ex -o ibi obvium habuere hostem (23, 29, 2. 24, 14, 1. 25, 19, 5. 38, 22, 2). 24, 46, 7 id ubi factum ex -o est (SEN. contr. exc. 3, 1). 25, 9, 10 *et saepe.* CVRT. 7, 1, 5 postulare coepit. 9, 7, 24 poculum ... subducitur. SVET. Claud. 37. MACR. sat. 3, 13, 4 *ut* sinus ex -o (*i. de industria, artificiose locata*) defluens modum lateris ambiret. *nota locationem verborum*: LIV. 38, 6, 6 postquam nullum ex -o signum a suis accipiebant. **de compositō:** APVL. apol. 1 me ... de -o necopinantem patroni eius incessere. **pro compositō:** QVINT. inst. 9, 4, 57 posco ..., ut, cum pro -o dixero numerum et ubicumque iam dixi (*sc. tamquam pro composito*), oratorium dicere intellegar.

adv. **compositē.** *compar.*: *l. 19. 34.* *i. q. apte, ornate, moderate* (*cf.* GLOSS. V 446, 61 co⟨m⟩pse -e. 646, 43 rotunde -e [*cf.* NON. p. 164 rotunde ... concinne vel collecte]): 1 *generatim*: SEN. epist. 66, 36 prudenter ambulare, -e sedere. COLVM. 6, 2, 5 docere *boves* per mille passus -e ac sine pavore ambulare. TAC. ann. 15, 3 -ius cuncta quam festinantius agerent. GELL. 1, 5, 2 quod ... circumspecte -eque indutus ... esset *Hortensius.* TERT. adv. Hermog. 42 p. 172, 17 deus -e, materia incondite move[n]tur. IREN. 4, 20, 7 consequenter et -e. DICT. 2, 38 -e Graecis ... imperia ducum exequentibus (*opp.* sine modo atque ordine). *i. q. ficte, versute*: COMM. instr. 1, 41, 4 nil ego -e dixi. 2 *speciatim*: *de oratione, scriptis*: CIC. de orat. 1, 48 oratoris ... esse ... -e ornate copiose loqui. 1, 64 prudenter et -e et ornate et memoriter dicet cum quadam actionis ... dignitate. orat. 236 -e et apte sine sententiis dicere insania est (*opp.* sine verborum et ordine et modo). SALL. Catil. 51, 9 -e atque magnifice casum rei publicae miserati sunt. 52, 13 bene et -e C. Caesar ... de vita et morte disseruit. GELL. 11, 8, 3 si quid in his libris parum -e aut minus eleganter scriptum foret. *nota*: HIER. adv. Rufin. 2, 6 *Rufinus videtur* pro eo quod apud eos *Graecos* dicitur κληρονομήσουσιν et apud nos uno verbo dici potest 'hereditabunt', -ius et ornatius dixisse 'hereditate potientur'. *in gramm.*: SERV. auct. ecl. 9, 36 'inter strepere' ... et -e potest et separatim proferri. georg. 4, 23 'decedere' -e dixit pro simpliciter 'cedere.' *in logica*: BOETH. herm. sec. 5, 11 p. 372, 22 dixit ... -e et conexe et rursus simpliciter (*postea* coniuncte). *ibid.* p. 375, 21 quidquid -e vere dicitur, hoc et simpliciter vere praedicatur.

syn.: *ad I A 1 a*: copulare. *ad I A 1 b*: comparare, in aciem educere. colluctari, digladiari. *ad I A 2 b*: collocare, condere, congerere, reponere. *ad I B 1 b*: complicare. *ad I B 2 a*: (ex)ornare, formare. *ad I B 2 b*: instruere, ordinare. *ad I C 1 a*: constituere. *ad I C 1 b β*: premere. *ad I C 2*: corrigere. ponere. *ad II A 1*: comprimere, finire, peragere, terminare, transigere. *ad II A 2*: languescere, lenire. *ad II A 3 a et b*: constituere, disceptare, disponere, fundare, ordinare, reficere. *ad II A 4*: sancire, statuere. *ad II A 5 a et b α*: aptare, comparare, (prae)parare. *ad II A 5 b β*: corrigere, docere, emendare, formare, instituere. *ad II A 6 a*: convenire, meditari. *ad II A 6 b*: iungere, pacisci. *ad II B 2 a*: miscere. *ad II B 2 b*: construere, erigere, extruere, fabricari, ponere. *ad II B 2 c*: fingere. *ad II B 2 d α, β, γ*: verbis amplecti, concipere, conficere, formare, perficere, scribere. fluere (POMPON. dig. 1, 2, 2, 6). *ad II B 2 e β*: finire, ponere. *ad II B 2 f*: apponere, copulare. computare. *ad II B 2 g*: affingere, comminisci, consuere, fingere, simulare. *ad II C 1*: (ad)aequare, comparare, conferre, pensare. *ad II C 2*: astringere. *ad II D*: satisfacere. *oppos.*: *ad II A 2*: tumere. *ad II A 3 b*: turbare. *ad II A 5 b β*: abducere, compellere (TAC. hist. 2, 27). *ad II B 2 e β*: finire, invenire. *ad II B 2 f*: dividere. *ad II C 2*: detrahere.

ad compositus: *syn.*: *ad I A 1*: simplex. *ad I A 2*: circumornatus, elegans, mundus. *ad I B 1*: structilis. *ad I B 3*: confusus. *ad II A 1 b*: emendatus, firmus, moderatus, or(di)natus, pacatus, placidus, quietus, remissus, validus. *ad II A 1 c*: aptatus, paratus, promptus. *ad II B 1 b*: pacatus, quietus, tranquillus. *ad II B 3 a α*: disertus, distinctus, elaboratus, facundus, lautus, meditatus, ornatus. *ad II B 3 a β*: numerosus, structus. *ad II B 3 c*: combinatus, quadratus. *ad II B 3 f*: fictus, simulatus. *oppos.*: *ad I A 2*: turbatus. *ad I A 3*: erectus. *ad I B 1*: continuus, disiunctus, simplex. *ad I B 3*: emundatus. *ad II A 1 b*: concitatus, inquietus. *ad II B 1 b*: turbidus, vagus. *ad II B 3 a α*: sparsus. *ad II B 3 a β*: dure locatus, exultans. *ad II B 3 b*: decompositus, separatus, simplex. *ad II B 3 c*: coniunctus, incompositus, simplex. *ad II B 3 d*: simplex. *ad II B 3 f*: veridicus, verus.

ad composite: *syn.*: *ad 1*: circumspecte, consequenter. *ad 2*: apte, copiose, eleganter, ornate. conexe, coniuncte. *oppos.*: *ad 1*: festinanter, incondite, sine modo. *ad 2*: separatim, simpliciter.

deriv.: compositio, compositor, compositura. compositicius, compositivus, compositorius. compostile. (*nota* EVTYCH. gramm. V 478, 23 como ... a compono concisum). *compos.*: recomponere. decompositus, incompositus, praecompositus. *Hofmann.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hermeros **compopilārius**(?) INSCR. Amer. journ. of arch. 12 (1908) p. 41. *estne i. q.* compopularius (*sc. popularis, cf.* compopulor) *an i. q.* compopinarius (*sc. popino, popinarius, cf.* compopino)?

congerronem **compopī⟨n⟩ōnem** (*corr. Brandt,* compopio *quasi a pupa ductum tenet Fisch, i.* 'qui puellam una sectatur') et nugatorem GLOSS. IV 41, 3. *a* com *et* popino.

compopulor, -ārī *a* com *et* populus. *i. q. una habitare, consuetudinem ac familiaritatem habere cum aliquo:* DIDASC. apost. 11, 9 quod iam non eis miscemur nec -amur cum eis. *Mbr.*

comportātio, -ōnis *f. a* comportare. *actus vel facultas comportandi:* VITR. 1, 2, 8 quorum (*harenae, caementorum al.*) -es difficiles sunt et sumptuosae. 1, 5, 1 seu per portus marinae subvectiones habueri⟨n⟩t ad moenia -es expeditas.

comportātrīx, -īcis *f. a* comportare. GLOSS. gerula: nutrix, -x (*forma* compo(r)trix *traditur* GLOSS. IV 241, 19. 588, 24, *fort. contaminatum c.* compotrix, *v. p. 2144, 23 sq.*). *cf.* GLOSS. gerula: comportans; quae infantes portat.

comportiōnālis, -e [*a* com *et* portio. *Th.*]. FRONTIN. grom. p. 40, 11 terminos, qui intra possessionum fines inveniuntur, -es appellavit antiquitas. p. 40, 1 solent controversiae de -bus nasci terminibus. p. 40, 16 de -ium terminorum positione, quos vice tabellarum antiqui intercidendis portiunculis inter filios suos defigebant (*Frontini locos exscripserunt* AGENN. grom. p. 71, 8. 14. 70, 25 PS. AGENN. grom. p. 10, 26. 11, 10. 10, 16). GROM. p. 347, 22 nulla -ium *terminorum* signa inveniri possunt. PS. BOETH. grom. p. 389, 12 datos possessores infra unum agrum, quos -es fieri oportet. p. 388, 24 si rectus eam angulus secet, in duas eum agrum dividet partes, quem -es (*possessores?*) sibi defendunt.

comporto, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* portare. AGROEC. gramm. VII 121, 27 -are: in unum locum conferre (ISID. diff. 1, 154). GLOSS. -at (contropat *cod.*): confer[e]t. -atur: congeritur (*cf. vol. IV p. 277, 26*). [*loci corrupti et mutili:* ACC. trag. 370 LEX agr. (Corp. I^2 2 n. 585) 94 CORP. IX 5435.]

I *proprie*: A *in unum locum portare, congerere:* PLAVT. Persa 508 ea -atur (comparatur *P*) praeda (VERG. Aen. 9, 610 STAT. Theb. 2, 706). Rud. 58 quidquid erat ... in navem -at domo. VARRO ling. 5, 139 quibus -atur fructus ...: de his fiscina ... dicta (CIC. leg. agr. 2, 88 locus -andis condendisque fructibus. VVLG. iud. 15, 5 fruges). rust. 2, 6, 5 e Brundisino ... asellis dossuariis -ant ad mare oleum aut vinum itemque frumentum (*cf. infra l. 47 sqq.*). frg. Non. p. 466, 2 e Graecia Asia[s] in villas -asse magnum pondus artificum (artificiorum *Gerlach*). CIC. Verr. 3, 46 haec ... ex illa domo capta ... ad istum -ari. 5, 50 argentum ... ad se -ari (SALL. Iug. 76, 6 aurum atque argentum ... domum. VVLG. II par. 9, 14. Iob 27, 16 quasi terram argentum). CIC. dom. 54 arma in aedem Castoris -bas (Sest. 34 Pis. 23 GRAN. LIC. p. 35, 4). dom. 113 ambustas fortunarum ... reliquias suas domos -ari. Att. 5, 18, 2 frumentum ex agris in loca tuta -atur (*cf. l. 40 et 58.* CAES. Gall. 1, 16, 4 [*ibid.* conferre]. 3, 2, 1. 3, 9, 8 ex agris in oppida. 5, 26, 2 in hiberna. civ. 1, 18, 4 ex ... municipiis. 1, 49, 1 [*ibid.* convehere]. 2, 37, 4 frumentum -are ... materiam conferre. 3, 42, 5 per equites. BELL. Afr. 20, 4 in ... oppida. 36, 4. 75, 2 SALL. Iug. 47, 2. LIV. 24, 20, 15 ex agris. 25, 13, 5 [*opp.* devehere]. frg. 22). CAES. Gall. 3, 25, 1 cum ... ad aggerem caespitibus -andis speciem ... pugnantium praeberent. 4, 18, 1 *materiam* (5, 40, 2. civ. 2, 1, 4 vimina materiamque). 4, 31, 2 quae ... erant usui, ex continenti -ari (comparari *β*) iubebat (BELL. Afr. 36, 4 SALL. Iug. 47, 2. LIV. 25, 20, 1 quae ... opus erant. 38, 3, 11). civ. 3, 12, 1 aquam ... in arcem (BELL. Afr. 7, 4 in naves. VVLG. deut. 29, 11 Ios. 9, 21. 23. 27). 3, 42, 2 eo ... frumentum commeatumque ab Asia ... -ari imperat (HIRT. Gall. 8, 47, 3 in hiberna. LIV. 25, 27, 1 e civitatibus. 36, 10, 2). BELL. Afr. 10, 1 ligna in oppidum (*cf.* VITR. 5, 9, 8). 20, 1 tela tormentaque ex navibus in castra. 36, 2 tritici modium milia CCC -ata. 69, 2 sarcinas ... in acervum. 91, 1 ex ... regno omnem pecuniam carissimasque res -verat. HOR. sat. 2, 3, 104 si quis emat citharas, emptas -et in unum. epist. 1, 2, 50 -atis rebus bene ... uti. LIV. 36, 2, 12 id (*duas decumas frumenti*) ad mare -andum devehendumque ... curaret. COLVM. 11, 2, 86 in singula iugera vehes stercoris -are (*A et pars R,* comparare *S, cett. R*) numero decem et octo. PLIN. nat. 12, 99 eo (*in Nabataeos*) -atur et serichatum (*supra:* invehitur). FRONTIN. strat. 3, 5, 1 omnia victui necessaria in montes. SVET. Cal. 3, 2 caesorum ... dispersas reliquias ... colligere sua manu et -are. VLP. dig. 33, 7, 8 pr. quali ... in quibus uvae -antur. PANEG. 12, 26 spolia provinciarum. AMM. 31, 8, 1 cunctis utilibus ad vivendum in civitates ... -atis. VVLG. gen. 6, 21 tolles ... tecum ex omnibus escis ... et -bis apud te. iud. 20, 10 exercitui cibaria. IS. 62, 9 qui congregant illud (*triticum*), comedent ... et qui -ant illud (*vinum*), bibent. COD. Theod. 14, 22, 1 (*a. 364*) quaecumque advexerint ... ad portum ..., per ipsos saccarios ... -ari. OP. imperf. in Matth. 3 p. 655 metit festucas de agro et -at eas in aream. *tropologice:* AVG. serm. 229 ad aream dominicam -ati estis (*fideles tamquam frumentum*). *obi. suppl.:* LIV. 34, 34, 6 hiems ... ad -andum ex longinquo difficilis. *de bestiis:* COLVM. 9, 14, 18 *apes* decerpunt flores atque intra tecta -ant (PLIN. nat. 11, 21). PLIN. nat. 9, 86 *polypus* omnia in domum -at (*opp.* putamina ... egerit). SYMM. epist. 5, 67 ut nutrimenta senescentibus aetas ... prima -et. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951B paleas ... ore -at *hirundo.* **B** *comportando efficere, struere:* CAES. civ. 2, 15, 1 quod unde agger omnino -ari posset, nihil erat reliquum (3, 62, 1. BELL. Alex. 73, 1 intra munitiones. 73, 3 VVLG. Ezech. 4, 2. 21, 22. 26, 8 in gyro. Dan. 11, 15 Hab. 1, 10). EXVP. 8 ut ... firmissimus ... -retur exercitus. VVLG. II reg. 18, 17 -verunt super eum acervum lapidum. **C** *secum portare:* AVIAN. fab. apol. 35 dilectum *partum* in ulnis et exosum in dorso -at *simia.* EVGRAPH. Ter. Haut. 245 'portant quid rerum': impeditae ... mulieres, quae ... plurimum -ant. VEREC. in cant. 1, 2 equus aliquando Christum, Satanam aliquando -at. 2, 11 fertur *aquila* ... pullos ... pedibus -are. IORD. Get. 42, 220 ciconias ... foetos suos ... per rura forinsecus -are. *cf. l. 16. v. etiam p. 2135, 16.*

II *translate*: CIC. orat. 3, 92 apparatu nobis opus est et rebus exquisitis undique collectis accersitis -atis. PS. RVFIN. in Am. 4, 4 sqq. 'multiplicate praevaricationem': praevaricationibus augmenta -ent. *secum portare:* VEREC. in cant. 1, 2 verba ... domini mente -ant. *Hey.*

deriv.: comportatio, comportatrix.

comportrīx *v. p. 2135, 15.*

***1. compos,** -otis *adi.* [*a* com *et* potis, *cf.* impos *et* compotire, -iri. *Th.*]. EVTYCH. gramm. V 455, 10 a pono -s (GRAMM. suppl. 15, 7. 35, 2. 12, *quae omnia ad* 2. compos *pertinere videntur*). PRISC. gramm. II 326, 8 -ōs -ŏtis (*exemplis comprobari non potest nisi etiam ad* 2. compos *referatur*), *at* -ŏs: OV. ars 1, 486 SIL. 4, 806. 17, 221. PRISC. gramm. II 253, 5 *inter genetivos in* tis *desinentes.* *nom. vulgariter* compote: CORP. XI 3247. compotis: COMM. instr. 1, 32, 15. *abl. sing. semper* -e, *ut* LIV. 4, 40, 3 (*melior. codd.*). VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 SEN. Ag. 378 TAC. ann. 15, 70 SVET. Vesp. 5 MACR. sat. 7, 13, 10. *gen. plur.* -um: LIV. 1, 10, 7. *nota:* PRISC. gramm. II 26, 18 antiqui compes pro -s, in quo Aeoles sequimur: illi enim ἐδόντα pro ὀδόντα dicunt (134, 15 competo: compes, et mutatione e in o: -s). *augetur per* magis: LIV. 9, 2, 11. *diminuitur per* minus: LIV. 42, 28, 12. *legitur inde ab* APP. CLAVD. *et* NAEVIO.

I *active* *i. q. potens, compotens:* GLOSS. ἐγκρατής. ὁ εὐχῆς ἐπιτυχών (ἐπιτυγχάνων). συγκείμενος. συνεστώς. vigil (?). particeps. particeps, consors, perfector (*vel* perfectus) voti[s]. [consimilis (*pertinet ad* compotrix, *quod v.*)] magnanimis (?). optatatae felicitatis effectum consecutus (assecutus vel victor). voti sui assecutus effectum. -em compossessorem. similem (*cf. l. 35*), compossessorem vel sospitem. participem. participem, similem (*cf. l. 35*). -es qui quod volunt faciunt, impotes qui non possunt facere quod volunt (*cf. l. 72 sqq.*). *cf.* -s dicitur ⟨compositus mente⟩, cui contrarium est impos, id est mentis alienus. -es sospites (hostes *codd. cf.* V 281, 51 conputem suspitem). campos faegen (*anglosax. i. q.* '*laetus, delectatus, libens*'). EVGRAPH. Ter. Ad. 310 rec. *α* -s ... est suae voluntatis effector, unde et impos.

A *strictiore sensu i. q. potens, possidens, pollens, imperio fruens, aliquid sibi subiectum, insitum, innatum dominans. usurpatur plerumque in bonam partem, cf.* NON. p. 456 -em in bonam partem solum accipi putatur, cum et in malam positum sit (p. 521). *at v. p. 2137, 14 sqq.:* **1** *corporis et animi sui:* **a** *c. genet.: de animantibus:* APP. CLAVD. carm. frg. 1 animi (TER. Ad. 310, *cf.* DON. *ad l.* id est competentis animi, cui contrarium est 'impos animi' ... alii -em animi compositum animi intelligunt [GLOSS. Plac. V 13, 1 (56, 21)]. EVGRAPH. *ad l.* -s est manente mente. NON. p. 418). CIC. Pis. 48 tuae mentis (Phil. 2, 97 Att. 9, 6, 4. OV. met. 8, 35 sanae mentis. LIV. 9, 2, 11. 26, 15, 13. 27, 50, 2 *al.; praecipue apud* ICTOS; *cf.* GLOSS. II 440, 13 συγκείμενος τὴν διάνοιαν, ὁ μὴ μεμηνώς, mentis eum -em fuisse. 445, 39 -s mentis συνεστώς [IV 220, 40 *v. p. 2111, 1.* V 310, 52 mentis -s sanae mentis]). CIC. nat. deor. 2, 22 rationis (2, 36. 47. 78 Tim. 27 TERT. paenit. 2. *cf.* AVG. civ. 8, 2 p. 323 *aerem* -em divinae rationis. SIDON. epist. 7, 14, 8 *rationis* assequendae substantiam ... -em). LIV. 8, 18, 12 sui (25, 38, 3 mei. 42, 16, 6. 42, 28, 12 CELS. 5, 26, 13 SEN. dial. 9, 17, 10 CVRT. 4, 12, 17 BOETH. mus. 1, 1 *cf.* CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 94 sui -em similitudinem. 2, 8 p. 130 *animum* sui -em). COMM. instr. 1, 32, 15 ⟨vi⟩tae (?). SYMM. epist. 1, 85 bonae valetudinis (8, 3). ZACCH. 2 praef. ineffabilis laetitiae. MACR. sat. 7, 5, 24 sanitatis. 7, 12, 4 sanguis ... -s caloris. *de rebus* (*praeter l. 63 sq.*): APVL. Socr. 1 p. 117 *luna* luminis -s. **b** *c. abl.:* CIC. de orat. 1, 210 animo. CVLEX 191 mente. **c** *absolute:* LIV. 4, 40, 3 matres ac coniuges ... in suos quaeque ... corpore atque animo vix prae gaudio -e (*meliores codd.,* -es *S*) effusae. SIL. 4, 806 trepidare metu vix -s Imilce. TERT. anim. 45 in nullo *somnio* permoveremur ... si -es somniaremus. *ibid. animam* -em esse non licet. *nota epitheton deorum* (*fere i. q. potens*): CORP. VI 71 Bonae deae -i sacrum fecit. IX 5731 Herculi -i (*sed cf.* XI 3198 compotenti Dianae).

2 *rei cuiusdam quae animo possidetur:* **a** *c. genet.:* ENN. scaen. 143 consili (LIV. 9, 2, 11). CIC. fin. 5, 71 *virtutum* (5, 77 Tusc. 2, 43. 5, 39 MVTIAN. Chrysost. hom. 3 p. 257). ac. 2, 145 *scientiae.* Tim. 27 *animus* concentionis ... sempiternarum rerum et sub intelligentiam cadentium -s. VAL. MAX. 8, 7 ext. 6 vocem petitae sapientiae -em (AVG. civ. 9, 6 p. 376. 9, 14 p. 386). COLVM. 1, 1, 17 agricolationis. TERT. scorp. 8 veritatis. ieiun. 9 occultorum. anim. 2 naturae. 24 -em animam ... idearum. 34 propositi (LACT. inst. 6, 6, 14). adv. Marc. 1, 10 p. 303 nominis ... Moysei. 4, 36 p. 546 fidem hominis ... veri luminis -em. SYMM. epist. 1, 16, 1 sermonis. MACR. sat. 7, 13, 10 Aegypto

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

divinarum disciplinarum -e. SIDON. epist. 4, 12, 3 recti -s animus. CLAVD. MAM. anim. 2, 5 p. 117 *anima* -s est numeri. 2, 8 p. 129 veri -s humana substantia (ALC. AVIT. carm. 4, 8). **b** *c. abl.*: CIC. de orat. 1, 210 scientia. **c** *absolute*: TERT. pall. 2 qui ... divinas *historias* lectitamus, ab ipsius mundi natalibus -es (*sc. historiarum*) sumus. **d** *additur* de: TERT. adv. Hermog. 22 p. 151 nonne ... deus nos et de caelo et de terra -es reddidisset significando unde ea esset operatus ...? ALC. AVIT. epist. 47 miles, cuius proles ... gratiae vestrae porrigitur ... de illius subolis adeptione iam -s ... est.
3 *dei*: **a** *c. gen.*: TERT. pudic. 10 civitatem ... nondum dei -em. anim. 55 patriarchas et prophetas -es sui (*Christi*). *cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 18 p. 190 modo -s nostri deus et vita sit. **b** *c. abl.*: VVLG. III Esdr. 8, 54 -es facti sumus deo nostro.

adde in malam partem: i. q. potens: c. genet.: PLAVT. Truc. 835 culpae. VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 furoris. SEN. epist. 95, 3 malorum (TERT. resurr. 63 p. 124). QVINT. inst. 12, 1, 7 sceleris. TAC. ann. 16, 28 ambitionis pravae. *similiter*: SIDON. epist. 9, 16, 2 -em officii (*de re premente*). *fort. c. abl.*: NAEV. trag. 5 eam ... esse inventam probris (propris iis *codd.*) -em.

B *latiore sensu i. q. particeps, qui rem adeptus est vel effecit*: **1** *c. genet.*: **a** *rei corporeae quae corpore, potestate possidetur*: LIV. 26, 48, 3 *dei* se ... urbis ... opulentissimae omnium ... uno die -em fecissent. SIL. 8, 72 Aeneas ... iam regni -s. SVET. Tit. 5 *Titus imperii* brevi -s. MACR. sat. 5, 11, 29 ut *hostis* -s castrorum fieret. COD. Theod. 3, 16, 2 (*a. 421*) dotis suae -s *femina*. *fort.* IVL. VAL. 2, 33 (*Darius ad Alexandrum*) nec si quid blandius fortuna promiserit, idcirco te caeli -em arbitrare. **b** *rei incorporeae*: PLAVT. Amph. 642 laudis (LIV. 29, 1, 6). Capt. 41 libertatis (COD. Theod. 4, 8, 5, 1). Epid. 559 miseriarum. HOR. ars 76 voti sententia -s (TIB. 1, 10, 23 aliquis voti -s. OV. ars 1, 486 LIV. 7, 40, 6. 29, 36, 9. 32, 30, 10. *sic passim* -em esse, facere, fieri, *appositive; nota* CVRT. 9, 9, 27 voti sui -s [EPIST. imp. inc. de Tymand. (Corp. III 6866) 17 CORP. XI 3247. III 1024. V 19]. SIL. 17, 540 alti ... voti. SVET. Aug. 58 votorum meorum. FRONTO p. 85, 11 N. omnium votorum. *cf.* SERV. Aen. 10, 409 voti -s, ἐπιτυχών. GLOSS. voti -s: consentaneus votis vel compositus voti. victor. voto ornatus. memor explendi voti. victi (*pro* voti) -s: victoriam voti⟨s⟩ adeptus. voti -s christiana (?). *notis scriptum*: CORP. X 7844 v(oti) c(ompos) l. m. III 7676 vot(i) com(pos)). LIV. 9, 43, 14 victoriae (29, 10, 8 VELL. 1, 10, 3. 2, 96, 3 VAL. MAX. 1, 1, 1 ARNOB. nat. 3, 23). LIV. 29, 11, 6 eius ... quod peterent. 29, 22, 5 spei conceptae. frg. 61 quod eiusdem fortunae -s victo (*Mommsen*, composito *codd.*) fecisset *Cicero*. VAL. MAX. 1, 8, 2 exoptatae rei. 2, 8, 4 petitae rei. SIL. 8, 229 pugnae. 11, 364 ausi. 14, 178 Sicula primum certaminis ora coepti. 17, 625 decoris. PLIN. epist. 10, 4, 6 gratulationis. AVR. Fronto p. 91, 4 N. intelliges ... me vota facere pro salute tua: cuius ... cito -es erimus. TERT. anim. 50 resurrectionis. resurr. 7 p. 36 *animam* dominationis -em. adv. Val. 21 p. 199 rerum. PANEG. 10, 36 bonorum (MACR. sat. 1, 10, 14). ARNOB. nat. 5, 28 *Liber* -s ... expeditionis. SYMM. epist. 1, 19, 1 *Ausonium* -em praesentiae *Potiti*. 4, 65 (66) desiderati muneris. **c** *rei localis*: PLAVT. Capt. 622 patriae (CIC. Att. 3, 15, 4 LIV. 1, 32, 7). CIC. Sest. 146 urbis. TERT. scorp. 12 paradisi. **2** *c. abl.*: ACC. trag. 36 magnis ... et multis malis. LIV. 3, 70, 13 praeda. TERT. adv. Val. 14 p. 193 *odore incorruptibilitatis*. CORP. II 5965 voto (V 489. VI 195. XI 1331. XIV 2871 CARM. epigr. 388, 1). V 2321 precibus. **3** *absolute vel casu supplendo*: LIV. 1, 10, 7 nec multitudine -um eius doni (*sc. spoliorum opimorum*) vulgari laudem. OPT. PORF. carm. 7, 34 iam -s gaudet tua Romula pubes. CYPR. GALL. num. 96 postquam sua praemia -s certa tenet. CORP. V 3321 quod somnio mon⟨itus⟩ vov(erat), -s factus p⟨os⟩uit. XIV 2862 Fortunae ... d. d. ex sorte -s factus Nothus. *fort.* PLAVT. Capt. 218 quom quae volumus nos copia est, ea (*abl. sing. an acc. neutr. plur.? versus corr. aut lacunosus*) facitis nos -es.

II ***passive***: *i. qui possidetur, evenit, interdum i. q. competens*: SEN. Ag. 378 tibi ... senes -e voto reddunt grates (*cf.* PAVL. NOL. carm. 18, 246 spem voti -is haurit). TERT. pudic. 9 ubi nec illi (*filio*) -s esset vitalis esca. adv. Marc. 4, 16 p. 469 legis voluntatem de intellectu laborantem ... Christus et revelavit et -em fecit. CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 45 auditus illi elemento -s, quod Graeci vocant aethera. 2, 1 p. 100 oportuit hasce distantias pro suis qualitatibus tibi -es sortiri patronos. 3, 14 p. 181 ut auctori probo causae probitas -s sit. EVG. TOLET. carm. app. 49, 17 census honor libertas gloria -s ... perient (*sic fortasse potius sumendum quam pro graeco κόμπος, cf. Vollmer ad l.*).

notabilia: creberrimae sunt locutiones -em esse, fieri, facere *aliquem: adduntur adverbia et adverbialia: quantitatis: ad I A 1*: TER. Ad. 310 vix (CVLEX 191 OV. met. 8, 35 LIV. 4, 40, 3. 25, 38, 3. 27, 50, 2. 34, 38, 7 *al.*). LIV. 26, 15, 13 satis (CVRT. 3, 5, 4 SIL. 17, 225). *temporis: ad I*: LIV. 29, 22, 5 primo quoque tempore. LIV. 42, 16, 6 iam (SIL. 8, 72. 17, 540 OPT. PORF. carm. 7, 34 ALC. AVIT. epist. 47). CVRT. 4, 12, 17 tandem (CVRT. 9, 9, 27). COLVM. 1, 1, 17 statim (TERT. anim. 50). SVET. Tit. 5 brevi. TERT. pudic. 10 nondum.

deriv.: *cf.* compotire.

(**2. compŏs,** -ōtis *c.*) *collato* compotare, compotor *finxit grammaticus quidam. subesse videtur*: SCHOL. Ter. p. 82 compotrix -s vel socia importunitatis. GRAMM. suppl. 74, 30 a pono -s, id est compotator (*cf. ea quae huc pertinere quam ad* 1. compos *malim* PRISC. EVTYCH. GRAMM. suppl. *p. 2136, 20 sqq.*).

3. compos (*gr.* κόμπος) *cf. p. 2137, 71 sq.* *Bannier.*

composco, -poposcī, -ere *a* com *et* poscere. NOT. Tir. 35, 5 -it. 35, 6 -poposcit. [*corrupte*: MART. CAP. 5, 425 vers. 14 composcens.] *Mbr.*

compositē *v.* compono *p. 2134, 15.*

compositīcius, -a, -um *a* componere, compositus. *i. q. compositus*: VARRO ling. 6, 55 hinc etiam famigerabile et sic -a alia item ut declinata multa. 8, 61 est vocabulorum genus, quod appellant -um (*opp.* simplicibus). TERT. anim. 9 dissolubile *esse Plato affirmat* omne -um et structile (*antea* compositum). *ibid.* -am et structilem *esse animam*, si effigiatam. AVG. util. cred. 18, 36 nihil de substantia eius (*dei*) ... esse violabile aut commutabile aut -um aut fictum. CHIRON 6 ut possit per diastimam -o (compositio *cod. cf.* VEG. mulom. 1, 22, 3 composito) corpori esse, non turbulento per indigestionem.

×compositio, -ōnis *f. a* componere. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC. *in versu*: TER. MAVR. 443. GLOSS. σύνθεσις. κόσμος.

I ***proprie***: **A** *hominum*: **1** *diversorum, i. q. coniunctio*: COD. Theod. 5, 1, 7, 1 (*a. 426*) nulli unquam ... agnationis -isve nomine de successione filii iusta cum matre potuit esse contentio. *speciatim de gladiatorum paribus*: CIC. epist. 2, 8, 1 gladiatorum -es.

2 *de -e ex partibus*: **a** *generatim de corpore humano*: VITR. 1, 4, 6 si umor occupavit corporum venas, ... cetera principia ... diluuntur et dissolvuntur -is virtutes. TERT. adv. Val. 26 Soterem ... alia adhuc -e monstruosum. FILASTR. 155, 11 *Christi substantia* non in visione et mensura aut -e consistat. *add. gen. obi.*: CIC. nat. deor. 1, 47 quae -o membrorum, quae conformatio liniamentorum ... potest esse pulchrior? (off. 1, 98 apta. GAVDENT. serm. 19 p. 986[c]). VITR. 1, 4, 6 aëris etiamque terreni in corpore naturalis -o. HIER. epist. 55, 4, 2 ipsa organa membrorum genitalium et -o corporis femineos quaerit amplexus. CASSIAN. conl. 10, 2, 2 negans omnipotentem deum humanae figurae -e formatum. **b** *speciatim i. q. ornatus, cultus*: TERT. cult. fem. 2, 4 si temperaverit a -e sui. *adde*: CHIRON 69 omnem nitorem et -em a[d]mittens *pupilla* recomponere se non potest. RVFIN. Ios. antiq. 14, 18 caput ornatum habens -e (τῇ συνθέσει) crinium. *nota metonymice i. q. res ornans, cultus* (*cf. l. 67. p. 2139, 3. 82 sqq. 2140, 42 sqq. 2142, 32 sqq.*): TERT. cult. fem. 2, 9 vestitum ... et reliqua -is vestrae impedimenta (*syn.* cultus). IREN. 2, 24, 4 talaris et logium et reliqua sacerdotalis -o de v contexta sunt. VVLG. Iudith 10, 4 ista -o *Iudith* non ex libidine ... pendebat. I Macc. 2, 11 (*in imag.*, κόσμος).

B *rerum*: **1** *singularum*: **a** *i. q. conditio, repositio*: COLVM. 12, 46, 1 sequuntur vindemiam rerum autumnalium -es. PAVL. NOL. epist. 31, 2 ut imitemini -em istam, qua tubello aureo rem ... inclusimus. **b** *i. q. positio, linea, tractus*: ITALA lev. 8, 7 (Wirc.) cinxit eum secundum -em (ποίησιν, ITALA Lugd. *et* VVLG. *aliter*) umbonis. AVG. civ. 4, 29 p. 183, 9 non ... tanto detrimento, quantum concesserat Hadrianus, sed media tamen -e defixi *fines imperii Romani sub Iuliano*.

2 *de -e ex partibus*: **a** *generatim i. q. coagmentatio, iunctura*: VITR. 1, 1, 2 dispositio ... est ... elegans ... ⟨e⟩ -bus effectus operis. 1, 2, 3 eurhythmia est ... commodus ... in -bus membrorum aspectus. 7, 1, 4 coagmentorum -o planam habeat inter se directionem. HIER. in Agg. 2, 19/20 p. 771 quandam geometricam -em *malogranati*. CASSIOD. in psalm. 143, 16 maceries est paries ex sola -e saxorum. **b** *speciatim i. q. ordinatio, exornatio*: VITR. 7, 4, 4 tricliniis hibernis non est utilis -e nec megalographia ... subtilis ornatus. TERT. adv. Hermog. 37 nec quicquam -is suae applicuisset illi *materiae* deus (43 accommodasset. *ibid. bis*). *add. gen. subi.*: TERT. adv. Hermog. 37 non desideraret *materia* -em dei (43 *bis*). *gen. obi.*: ITALA gen. 2, 1 (Aug. gen. ad litt. 6, 11 p. 184, 9) consummata sunt caelum et terra et omnis -o eorum (κόσμος, VVLG. ornatus. *cf.* EVGIPP. exc. Aug. p. 227, 10 consummatio). AVG. in psalm. 33 serm. 2, 8 delectat te -o loci (*postea* munditia). *adde de oratione (aliter p. 2140, 32 sqq.) i. q. venustas, decor*: HIER. epist. 36, 14, 2 oratio necessaria est, quae rem explicet ... non quae verborum -e frondescat (85, 1. 98, 21 [*cf. syn. ibid.* lepore. 118, 1 lenocinio. in Ezech. 5 praef. p. 163/4 venustate. 8 praef. p. 283/4 plausu. in Ion. 3, 6 sq. p. 420 -e verborum et disertitudinis ... fulgore]). POMER. 3, 34, 2 me affectationem -is debuisse contemnere. *ibid. iterum.*

II ***translate***: **A** *hominum*: **1** *diversorum*: **a** *i. q. conciliatio, concordia* (*cf. p. 2139, 26*): CIC. S. Rosc. 33 quos *cives* quia servare per -em volebat *Scaevola*, ipse ab eis interemptus est. Phil. 2, 24 pacis, concordiae, -is auctor esse non destiti. Att. 9, 6, 7 spes -is (BALB. Cic. Att. 9, 7[b], 2). 9, 13[a], 1. CAES. civ. 1, 26, 5 sine illis (*consulibus*) non posse agi de -e (3, 15, 7. 3, 17, 4). 1, 32, 8 legatos ... de -e mitti. 3, 19, 7. *add. gen. obi.*: BALB. Cic. Att. 9, 13[a], 2 ne qua res eorum (*Caesaris et Pompei*) -em impediat. **b** *i. q. consensus*: ITALA II Cor. 6, 16 (Aug. bapt. 4, 4, 6) quae -o (συγκατάθεσις

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ITALA codd. d g *et* VVLG. consensus) templo dei (*i. Christiano*) cum idolis? AVG. civ. 19, 17 p. 384, 22 ut sit eis de rebus . . . humanarum quaedam -o voluntatum (*ibid.* p. 386, 7). *nota meton. i. q. res ex confesso oblata*: ITALA deut. 12, 17 (Lugd.) omnes orationes vestras quas orabitis et -es vestras (ὁμολογίας, VVLG. quae ... sponte offerre volueris. *cf.* ITALA deut. 12, 6 [Lugd.] confessiones vestras, *ubi* VVLG. vota atque donaria).

2 *de animo singulorum hominum i. q.* quies (*cf.* GLOSS. IV 434, 48 placatio, mitigatio): SEN. epist. 115, 18 eant *verba* ut volent, dum animo -o sua constet. TERT. castit. 1 ad -em animi conversum.

B *rerum*: **1** *singularum*: **a** *i. q. ordo, ordinatio, institutio* (*cf.* CIC. off. 1, 142 ordinem *Stoici* ... definiunt -em rerum aptis et accommodatis locis. GLOSS. Verg. ed. Hagen A 13 p. 453 ab ordine: a -e): CIC. leg. 2, 29 quas *ferias* -o anni conferre debet ad perfectionem operum rusticorum (*cf.* HILARIAN. pasch. 9 p. 1111^{A} dies ... vacivi, quos nunc -o Romana super aliquos menses divisit). 3, 12 ex eorum *magistratuum* -e, quod cuiusque rei publicae genus sit, intellegi. fin. 3, 74 admirabilis -o disciplinae incredibilisque me rerum traxit ordo. PS. APVL. Ascl. 39 nihil est ... sine ordinis -e. ITIN. [Silv.] 39, 1 hic ... ornatus est et ipsa -o et per octo dies paschae. COD. Iust. de cod. comp. 2 ut ordo temporum ... non solum ex adiectis diebus et consulibus, sed etiam ex ipsa -e earum *constitutionum* clarescat. *nota i. q. mos, institutum, consuetudo*: ITALA iud. 18, 7 (Lugd.) viderunt populum habitantem ... cum -e (ὡς κρίσις *vel* κατὰ τὴν σύγκρισιν, VVLG. iuxta consuetudinem) Sidoniorum.

b *in iure i. q. finitio, transactio, decisio*: α *generatim* (*in iure imperatorio*): SIDON. epist. 5, 19, 2 haec sola seu -o seu satisfactio. 6, 4, 3 aliqua indemni -e. COD. Iust. 1, 2, 22, 1 (*a. 529*) iudiciali termino vel amicali -e (IVLIAN. epit. novell. 69, 2 amicali -e litigatores transigere faciant. 78, 1). *add. gen. obi.*: PAVL. dig. 48, 16, 6 pr. qui cum adversario suo de -e eius criminis quod intendebat fuerit locutus (*cf. l. 47*). COD. Iust. 2, 55, 4, 5 (*a. 529*) incerti certaminis -o, quae inter homines imperitos saepe accidit, non aliquid robur (rebus *codd. mel.*) iudicatis inferat. β *in legibus barbarorum Romanis i. q. solutio, satisfactio (plerumque meton. i. q. pecunia quae ad satisfaciendum solvitur); cf. etiam p. 2130, 31 sqq.*: *absol.*: GREG. TVR. Franc. 6, 23 -es ... fisco debitas (Mart. 4, 26). 7, 47 medietatem -is (*antea* pretii) Sicharius redderet (LEX Sal. 35, 5. 36 LEX Visig. 8, 4, 16). 9, 18 singula milia solidorum ... in -em daturus (LEX Visig. 6, 4, 3. *cf. ibid.* in -em accipiat. 7, 4, 1 *al.*). LEX Sal. 40, 9 *al.* LEX Burg. praef. 5. lib. const. 5, 5 -is et multae ... illatio. 48, 3 ea -is (*cf.* 50, 5 satisfactionis) forma servabitur. 52, 5 *al.* LEX Visig. Eur. 280 -e implere (LEX Visig. 5, 5, 3 *al. cf.* 3, 3, 9 -em dare. 5, 5, 10 restituat. 6, 1, 4 solvere. 6, 5, 5 *al.* 9, 2, 5 satisfacere. *al.*). LEX Visig. 5, 5, 10 duplam -em (8, 4, 20 *al. cf.* 7, 1, 1 novecuplam ... sexcuplam. 8, 1, 10 undecupli. 9, 2, 5). *al.* *add. gen. obi.*: *rei*: LEX Burg. 50, 2 C solidi in -e criminis numerentur. LEX Visig. Eur. 280 furti (LEX Visig. 8, 5, 3). 6, 4, 8 vulneris. 7, 3, 3 homicidii. *hominis*: LEX Visig. 8, 2, 1 post -em illius, in cuius domum ignem misit, impletam.

2 *de -e ex partibus i. q. effectio, formatio, procreatio* (*cum generali sensu tum technice*): **a** *i. q. aedificatio, constructio, erectio*: VITR. 3, 1, 1 aedium -o constat ex symmetria (3, 5, 4. 4, 9, 1. *cf.* OP. imperf. in Matth. 47 p. 899 templi). 3, 3, 4 diastyli. 5, 6, 3 scaenae. *ibid.* hospitaliorum. HYG. mun. castr. 45 quidquid circa -em castrorum aestivalium instituerunt *auctores. saepius.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 901^{B} ante singulorum -em noverat *creator* cuiusque operis bonum.

b *de rebus liquidis sim. i. q. mixtura, confectio*: α *generatim*: *absol.*: COLVM. 12, 48, 2 ius infundito, quod eam -em habeat, ut. 12, 49, 7. 12, 59, 5. PLIN. nat. 13, 4 mixtura et -e *unguentorum* (*cf.* FIRM. err. 23, 1 Christi unguentum immortali -e conficitur). 35, 32 sive sicca -e sive liquida facilis *Sinopis terra*. ITALA exod. 35, 19 (Wirc.) incensum -is (συνθέσεως, VVLG. thymiama ... componendum. *adde* ITALA exod. 39, 16 Wirc. Lugd. [*at* VVLG. (*39, 37*) thymiama ex aromatibus]. exod. 40, 25 Lugd. [VVLG. incensum aromatum]. lev. 16, 12 [Lugd. Rufin. Orig. in lev. 9, 8, *ubi* VVLG. compositum thymiama]. num. 4, 16 [Lugd. VVLG.]). *cf.* VVLG. exod. 30, 9 thymiama -is alterius. 30, 37 talem -em non facietis (ITALA Lugd.: secundum -em hanc, σύνθεσιν). Ezech. 24, 10 coquetur universa -o. *nota in imag.*: PROSP. c. coll. 7, 1 contrarias sibi definitiones nova arte confudit, utque hoc -is suae poculum securis auditoribus propinaret, exemplis voluit colorare, quod miscuit. *add. genet.*: CIC. nat. deor. 2, 146 perspicuum est ..., quo -es unguentorum processerint (PLIN. nat. 13, 6. 14, 107 HIL. in psalm. 132, 4). COLVM. 12, 53, 1 olei gleucini -o (RVFIN. hist. 1, 3, 12. Greg. Naz. orat. 1, 94, 1 p. 70, 23 Engelbr. *syn.* mixturam). 12, 59, 4 oxypori. ITALA exod. 35, 21 (Wirc. Lugd. Aug. loc. hept. 2, 153 p. 568, 25) oleum unctionis (lenitionis) et -em incensi (σύνθεσιν, VVLG. 35, 28 thymiama ... componendum. RVFIN. Orig. in exod. 13, 7. VVLG. exod. 30, 32 *thymiamatis*. *cf.* AVG. loc. hept. 2, 153 p. 569, 5 -es ... vocat, quia ex multis ista confecta sunt). VVLG. Sirach 49, 1 memoria Iosiae in -em odoris (σύνθεσιν θυμιάματος). VAL. CEM. hom. 5, 4 noxias poculorum -es. β *in medicina*: *absol.* (*plerumque meton. i. q. res ipsa, quae conficitur*): CELS. 5, 17, 1 iidem effectus intra paucas -es sunt (5, 19, 3). 5, 18, 24 haec -o nocte et die imposita tollit livorem (6, 19 PLIN. nat. 28, 97 illita). 5, 18, 31 potest ... ea -o etiam ad parotidas (6, 5 p. 225. *cf.* COLVM. 7, 5, 7 facit ... commode. SCRIB. LARG. 5 bene facit. 134. 253. 8 bene detrahit. 137 bene purgat. 105 prodest. 125 proficit mirifice. *al.*) CELS. 5, 19, 24 est ... percandida -o (*cf.* 6, 7, 2 p. 240 apta. 6, 9 p. 246 valentiores. 6, 11 quas Graeci ἀνθηράς nominant [6, 13 PLIN. nat. 24, 69]. SCRIB. LARG. praef. p. 4, 2 expertas. p. 5, 18 exquisitae. 38 notas. 97 mirifica. PLIN. nat. 20, 264 clarissimam. 24, 4 inexplicabiles. 29, 24 excogitata. PELAGON. 324 traumatica. PLAC. med. 27, 2 vera). CELS. 5, 21 pr. haec tria -um genera. 5, 22, 2 ea -o, quae habet chalcitidis ... singulorum p. *tot* (5, 26, 36 p. 200 *et saepe*). 5, 26, 36 -es eae, quae corpus exedunt (5, 28, 3 p. 208). *al.* COLVM. 6, 14, 5 *al.* SCRIB. LARG. [tit. (*ed. princ.*) de -bus (-e *coni. Helmreich*) medicamentorum (*cf. Galeni* περὶ συνθέσεως φαρμάκων)]. 97 res, quae in hac -e sunt. 122 -em accepimus ... pretio dato. 154 valentibus tota datur -o. 254 alia -o ad idem. 271 *al.* PLIN. nat. 22, 101. 24, 120 *al.* CHIRON 145 pastillum quod in -em habes. 283. *add. gen.*: *subi.*: CELS. 5, 18, 6 ad laterum ... dolores -o est Apollophanis. 5, 19, 7 Philotae. 5, 21, 4 Numenii. 5, 22, 3 Herae. 6, 6, 16 Andreae. 6, 7, 1 Themisonis. 6, 18, 2 p. 254 Erasistrati. p. 255 Andronis. PLIN. nat. 1, 22, 56 contra -es medicorum. 23, 139 antiquorum. *gen. obi.*: SEN. epist. 8, 2 medicamentorum (COLVM. 12, 42, 1 SCRIB. LARG. 94 PLIN. nat. 26, 19 PELAGON. 342). SEN. benef. 4, 28, 4 remediorum salutarium. COLVM. 12, 38, 7 alterius myrtitis. SCRIB. LARG. 163 theriacarum (PLIN. nat. 1, 20, 100). PELAGON. 333 liparae (*cf. l. 31*). PLIN. med. 3, 33 *antidoti* (*cf. l. 29*). CAEL. AVR. acut. 2, 29, 153. chron. 2, 13, 166 *bis*. *seq. praep.*: PLIN. nat. 20, 264 unam -em ... adversus venenata animalia incisam in lapide versibus Coi in aede Aesculapi. *ex*: PLIN. nat. 23, 149 Pompeius invenit in peculiari commentario ipsius *Mithridatis* manu -em antidoti e II nucibus siccis *eqs.* 24, 166 hermesias ... vocatur ... non herba, sed -o e nucleis ... cum melle, murra, croco. 34, 174 -o eius *liparae* e libris III et cerae libra.

c *de scriptis sim. i. q. conceptio, exaratio*: CIC. leg. 2, 55 tota ... huius iuris -o pontificalis magnam religionem ... declarat (COD. Iust. 6, 51, 1, 9^{e} [*a. 534*] in novi iuris -e. *cf.* 1, 17, 2, 5). VITR. 2 pr. 3 attendo egregiam formae -em. VARRO frg. Non. p. 67 tit. de -e saturarum. QVINT. inst. 1, 8, 13 in oratoria -e. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 290 primum opusculum quasi properatum pleniore postea -e rescideram. AVSON. 350, 3 aptis ... versibus et -e festiva. SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 1 ⟨bucolicon⟩ quod ex facili -e ⟨paratur⟩. MAXIMIN. c. Ambr. 70. *nota lusum*: SIDON. epist. 9, 7, 2 nullus est *declamator*, cui ... par ... assistat dispositio per causas, positio per litteras, -o per syllabas. *meton. de scripto ipso*: QVINT. inst. 10, 2, 13 verba quaedam ex orationibus excerpserunt aut aliquos -is certos pedes. ENNOD. epist. 8, 1, 5 p. 200, 9 est apud me epistulae vestrae ... veneranda -o. *de parte scripti i. q. articulus, caput* (*cf. l. 49*): COD. Iust. 1, 17, 2, 5 (*a. 533*) memorati ... libri iuxta -em de rebus positi sunt. *i. q. excerptio*: COD. Iust. 1, 17, 1, 7 (*a. 530*) si aliter fuerant apud veteres conscripta, in contrarium autem in -e inveniantur. *de singulis partibus orationis, i. q. comprehensio, enuntiatum, elocutio*: QVINT. inst. 9, 2, 70 -bus ambiguis (*opp.* verbis dubiis). ARNOB. nat. 2, 11 verbis eos *philosophos* luculentissimis scimus loqui et -bus fluere levigatis. DIOM. gramm. I 439, 1 confundetur ratio -is. 450, 1 amphibolia est vitio -is in ambiguo posita sententia (450, 32. 451, 3). DON. Ter. Ad. 507 nimis dura -o. PRISC. gramm. II 555, 2 'legens doceo' pro 'lego et doceo', quae -o intransitiva est. CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111^{A} -um novitate reperta. *nota i. q. expositio*: EVGRAPH. Ter. Andr. 764 cogit ad apertiorem -em. *add. gen.*: CHAR. gramm. I 270, 26 (*et* DIOM. gramm. I 450, 33) cacemphaton est -o verborum obscaenae significationis (*opp.* unius verbi. *adde*: I 271, 5 VVLG. Sirach pr. PAVL. MED. bened. 3, 6. COD. Iust. 6, 23, 28 pr. [*a. 530*] 'nullo actu interveniente' ... huiusmodi verborum -o). DIOM. gramm. I 467, 31 periodi -o. *in universum de stilo, genere dicendi* (*cf.* IVL. SEV. rhet. 2 p. 355, 22 -o dicendi. *v. etiam p. 2141, 74 sqq.*): SEN. epist. 100, 6 de -e non constat *eqs.* 114, 8 ambages -is *Maecenatis*. 115, 1 nimis anxium esse te circa verba et -em ... nolo. QVINT. inst. 10, 1, 52 (*de poeta*) levitas ... verborum et -is *Hesiodi* probabilis. 12, 10, 23 cunctos ... *Demosthenes* vi, sublimitate, impetu, cultu, -e superavit. SCHOL. Hor. Vind. ars 23. *add. gen. subi.*: SEN. contr. 7, 4, 8 -o ... eius *Calvi* in actionibus ad exemplum Demosthenis viget. SEN. epist. 100, 1 -em eius *Fabiani* accusas. QVINT. inst. 12, 1, 22 *Ciceronis*. *obi.*: SEN. contr. 7, 4, 10 multis -o belle sonantis sententiae imposuit. *ibid.* verborum belle cadentium. *adduntur adiect.*: SEN. contr. 2 praef. 1 -o verborum mollior (9, 2, 24. 7, 4, 8 emollitae). 7, 4, 6 mitiorem. 7, 4, 8 infractae (suas. 2, 23 fracta. QVINT. inst. 8, 3, 57). SEN. epist. 46, 2 virilis et sancta. QVINT. inst. 4, 2, 117 dissimulata *in narratione*. IVL. SEV. rhet. 7 p. 358, 7 simplex et sibi vicina.

d *de voce, sono*: CIC. Tusc. 1, 41 quorum *sonorum* varia -o etiam harmonias efficit plures. QVINT. inst. 1, 10, 23 -o et sonus in oratione quoque varie pro rerum modo adhibetur sicut in musice (*cf. antea* structura ... et ... copulatio vocum). PS. AVG. serm. 284, 2 suavitatem ... vocis et -em cuiusque soni.

e *i. q. inventio, fictio, figmentum*: IREN. 2, 12, 3 de passione ... velut tragoediae -em affinxerunt. RVFIN. Orig. in num. 13, 5 arte quadam et -e verborum. AVG. epist. 120, 7 istam cogitationis car-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nalis -em vanumque figmentum. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 125. 222. *i. q. machinatio*: EVGRAPH. Ter. Andr. 716 haec scaena -em doli habet. *adde*: HERM. Pal. vis. 2,2,2 superaddiderunt peccatis luxurias et -es (συμφυρμούς, vulg. vis. 2,2 commaculationes) iniquitatum.

f *in rhetorica de collocatione, rhythmo* (*cf. tit. libri Dion.* περὶ συνθέσεως τῶν ὀνομάτων): *α praecepta in universum spectantia: de apta iunctura verborum ad aurium voluptatem pertinente* (*cf.* TAC. dial. 22 primus *Cicero* et verbis dilectum adhibuit et -i artem. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 1): RHET. Her. 4,12,17 *elocutio* debet habere elegantiam, -em, dignitatem. 4, 12, 18 -o est verborum constructio, quae facit omnes partes orationis aequabiliter perpolitas (*post afferuntur vitiosa ut hiatus, repetitio tam eiusdem litterae quam syllabae vel verbi, verborum traiectio, longi circuitus*). CIC. orat. 201 *partes* collocationis *sunt*...-o (*postea* constructione), concinnitas (*sc.* Γοργίεια, *formae*), numerus (*cf.* 181 sit ... omnium fons -o ex eaque et numerus efficiatur et ... σχήματα). 182 -o ... tota servit gravitati vocum aut suavitati. opt. gen. 5 sententiae suam -em habent, ad probandam rem accommodatum ordinem. QVINT. inst. 8, 3, 59 de dispositione diximus, de figuris et -e dicemus. 9, 4 tit. de -e. 9, 4, 1 *syn.* collocandi genus. 9, 4, 3 quosdam esse, qui curam omnem -is excludant (*cf. postea* vinctum et bene collocatum). 9, 4, 16 paene ultimam oratoribus artem -is (*antea* collocationis) ... contigisse. 9, 4, 22 in omni ...-e tria sunt genera necessaria: ordo (*v.* 9, 4, 23 *sqq. cf.* 9, 4, 29 in re tristi ludit -o [*i. verborum traiectio*]. 9, 4, 28), iunctura (*v.* 9, 4, 32 *sqq. cf.* 9, 4, 42 monosyllaba ... male continuabuntur, quia necesse est -o multis clausulis concisa subsultet. 9, 4, 44 plurimum refert -is, quae quibus anteponas [*sc. ut sit climax, non anticlimax*]), numerus (*v.* 9, 4, 45 *sqq.*). 9, 4, 146 -o ... debet esse honesta, iucunda, varia. eius tres partes: ordo, coniunctio, numerus. DIOM. gramm. I 456, 8 ornatus species sunt duae, ex quibus prior debet esse -o, quam Graeci synthesin dicunt. 456, 20. 464, 25 tit. de -e. 464, 26. 465, 10. 34 SVLP. VICT. rhet. 15 p. 321, 6. DON. gramm. IV 392, 28 sunt ... malae -es id est cacosyntheta (*cf. exemplis allatis* 395, 18 SERV. gramm. IV 445, 34 Aen. 2, 27. 3, 183). MART. CAP. 5, 514 iam -is praecepta percurram *eqs.* *singularia quaedam*: RHET. Her. 4, 12, 18 his vitiis in -e vitatis. CIC. de orat. 2, 58 ipsa -e verborum non impolitus (orat. 229 DIOM. gramm. I 471, 7. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 13 interest ... verba eadem qua -e vel in textu iungantur vel in fine claudantur). CIC. de orat. 3, 200 ad aptam -em et condecentiam. Brut. 303 erat ... -e aptus (QVINT. inst. 12, 10, 60. *cf.* 10, 1, 79 diligens). SEN. contr. 3 pr. 18 -o aspera et quae vitaret conclusionem (compositionem *codd.*; *cf.* QVINT. inst. 2, 5, 9 levis et quadrata. 2, 7, 4 non quaesitis. TAC. dial. 21 hians). QVINT. inst. 1, 12, 4. 4, 1, 55 prooemium decebit et sententiarum et -is ... modestia. 4, 2, 39. 8, 3, 12 quidquid erit ... translationibus magnificum, -e elaboratum. 8, 3, 52. 8, 6, 62 ratio -is (comparationis *codd.*) et decor (9, 4, 44 TAC. dial. 23 VEL. gramm. VII 81, 1). 9, 4, 9 mihi -e velut ... nervis ... concitari sententiae videntur. 9, 4, 17. 10, 2, 13 -o cum rebus accommodata sit. 10, 3, 9. 11, 1, 6 cotidianum sermonis genus et -e ipsa dissolutum epilogis dabimus. PORPH. Hor. ars 47 CHAR. gramm. I 275, 21 BOETH. herm. sec. 5, 10 p. 344, 14. 345, 1. *β speciatim de numero, rhythmo* (*cf.* FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127, 7 quid est -o? quam structuram vocamus. SACERD. gramm. VI 493, 2 [= PROB. cath. gramm. IV 40, 21] est ... structura verborum -o dicta a struendo id est componendo. *cf. p. 2142, 51*): *generalia ad doctrinam spectantia*: CIC. orat. 164 finientur *verba* aut -e aut quasi sua sponte. 181 quod dicitur in oratione numerosum, id utrum numero solum efficiatur an etiam vel -e quadam vel genere verborum, an sit suum cuiusque ut numerus intervallis, -o vocibus. 219 non ⟨numero solum⟩ numerosa oratio, sed et -e fit *eqs.* 228 hanc ... sive -em sive perfectionem sive numerum. SEN. epist. 100, 6. 114, 15 *syn.* iuncturam. *ibid.* quorundam non est -o, modulatio est: adeo blanditur. QVINT. inst. 9, 4, 52 in -e orationis (9, 4, 60) certior et magis omnibus aperta servari debet dimensio. 9, 4, 56 ut magis non ἄρρυθμον, quod esset inscitum ..., quam ἔνρυθμον, quod poeticum est, esse -em velit *Cicero*. 9, 4, 59 ubi aliud ratio, aliud consuetudo poscet, utrum volet sumat -o, vitavisse vel vitasse. 9, 4, 79 omnem ⟨-em⟩ oratoriam constare ⟨pedibus⟩. 9, 4, 116 quem in poemate locum habet versificatio, eum in oratione -o. 9, 4, 121 scire, ubi quoque genere -is sit utendum *eqs.* 9, 4, 144 neque longioribus quam oportet hyperbatis -i serviamus. TAC. dial. 22 variet *orator* -em nec omnes clausulas uno et eodem modo determinet. POMP. gramm. V 281, 29 ista res (*periodi*) inventa est propter -em (*i. ornatum*). 282, 34 quae ... serventur -es vel quo modo, ab oratore potest disci. *singillatim*: SEN. epist. 100, 7 -o eius *Ciceronis* una est, pedem curvat lenta et sine infamia mollis *eqs.* (*cf.* QVINT. inst. 12, 10, 12 in -e fractum, exultantem). QVINT. inst. 9, 4, 6. 26 verbo sensum claudere multo, si -o patiatur, optimum est (9, 4, 119). 9, 4, 31 traicere in clausulas verba ... asperandae -is gratia. 9, 4, 63 Demosthenis severa videatur -o 'τοῖς θεοῖς εὔχομαι κτλ.' 9, 4, 77 Plato, diligentissimus -is. 9, 4, 114. 117. 126. 129. 132 prooemii. 9, 4, 137 super⟨b⟩iorem -em. 9, 4, 142 duram ... atque asperam. 9, 4, 145. 10, 1, 118 -e nonnunquam longior. 11, 1, 34 -o numerosa tali proposito (*philosopho dicenti*) diversa. 11, 1, 49. 11, 2, 36. TAC. dial. 26 licentia -is. FRONTO p. 22, 3 N. mollitia. GELL. 11, 13, 4 iam tunc C. Graccho ... eiusmodi -em fuisse cordi videbamus (*cf. antea* cursus ... et sonus rotundae volubilisque sententiae). SACERD. gramm. VI 493, 8 fortiter et gravi -e. ... dicere (PROB. cath. gramm. IV 40, 26). DIOM. gramm. I 466, 2. 469, 18. *γ speciatim de clausulis* (*cf. Bornecque, quid de structura rhetorica praeceperint grammatici atque rhetores latini, Par. 1898*): SACERD. gramm. VI 496, 10 de structurarum -bus exprimendis. PROB. cath. gramm. IV 41, 3 hae -es (*sc. clausulae Ciceronis*) demutatae facient nostri temporis structuras sic. 41, 23 multi non sapienter et in tali -e (*sc. quattuor syllabarum*) barbarismos esse dixerunt. 41, 31 in tota -e structurae 'capsas admisero'. 43, 11 -o prima a trochaeo et molosso ut 'vadit armatus' ... -o secunda ... octava. PS. BASS. gramm. VI 308, 30 tit. de -bus. 309, 15 secundum genus -is. FRG. Bob. gramm. VI 627, 3 quattuordecim tibi structurarum praecepta transmisi, ex quibus velut gubernaculum -um teneres. EVSTATH. Bas. hex. 6, 2 p. 922[B] -es ... clausularum. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1128[B]

g *in grammatica i. q. copulatio, formatio, figuratio* (*plerumque de compositis sim., quae ex duabus partibus orationis coalescunt, sed cf. ex. gr. etiam l. 42*): PAVL. FEST. p. 33 dura -o fiat besis ex triente. p. 114 ingentem per -em dicimus. p. 286. PLIN. frg. Prisc. gramm. II 594, 23 noluimus 'cum me' et 'cum te' dicere, ne eidem -i (*sic R*[1], computationi *vel* eadem computatione *al. v. p. 2176, 76 sq.*) adiungendum esset 'cum nobis'. QVINT. inst. 1, 5, 69 praepositiones quoque -o (copulatio *pler. codd.*) ista corrumpit. VEL. gramm. VII 64, 20 plena (*sc.* '*de*') .. in -bus ponitur (SCAVR. gramm. VII 24, 5 SERV. Aen. 3, 416. 5, 522 PRISC. gramm. II 126, 19 *al.* EVTYCH. gramm. V 487, 10 *opp.* simplicitate. *al.*). SCAVR. gramm. VII 25, 18 quotiens *praepositiones* in -em venirent. IVL. VAL. 1, 24 quod *sepulcrum* a veteri -e corruptum Taposiridus dictus esset. CHAR. gramm. I 84, 26 quae ex -e veniunt. DIOM. gramm. I 301, 34. 378, 29 DON. Ter. Ad. 302 SERV. Aen. 1, 616. PRISC. gramm. II 24, 14 *opp.* appositione (III 37, 7). 181, 1 incipit labefactari compago -is (568, 24). *al.* *nota meton. i. q. compositum* (*cf. l. 43*): SERV. Aen. 3, 671 quod in simplici difficile invenis, per -em agnoscis. POMP. gramm. V 269, 5 'at' et -o quae inde fit ... 'atque'. PRISC. gramm. II 437, 10 aliqua pars -is. 439, 21 interponitur iuncturae -is 'd' (*syn.* figurationis). III 146, 13. EVTYCH. gramm. V 469, 19 tam in simplici quam in omnibus -bus. CASSIOD. gramm. VII 200, 2. *add. gen.*: VITR. 3, 1, 8 -o nominis ad hodiernum diem denarium retinet (TER. MAVR. 443 AVG. quaest. hept. 4, 1). SERV. gramm. IV 450, 2 figurae. PRISC. gramm. II 437, 25 huiuscemodi verborum (EVTYCH. gramm. V 462, 13 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 13 mea verbi -e [*i. creatione*]. CASSIOD. gramm. VII 159, 10 *i. compositum*). GRAMM. suppl. 197, 28 in cassorum -e (198, 12. *cf.* 196, 27 positione). *nota de syntaxi i. q. complexus verborum*: QVINT. inst. 1, 5, 35 neutrum *verbum* ... vitiosum est separatum, sed -e (*antea* complexu orationis) peccatur. 8, 6, 2 verti *in tropis* ... formas non verborum modo, sed et sensuum et -is.

h *in re metrica*: *definitiones*: DIOM. gramm. I 474, 3 metrum est -o pedum ordine statuto decurrens. EXPLAN. in Don. gramm. IV 522, 18 pes ... est -o syllabarum duarum vel trium in simplicibus pedibus. MART. CAP. 9, 967 rhythmus ... est -o quaedam ex sensibilibus collata temporibus ad aliquem habitum ordinemque conexa (AVDAX gramm. VII 331, 18 verborum modulata -o). 9, 975 alogos *pedes* ... quorum ... incondita quaedam -o profertur. 9, 979 periodos ... est pedum -o plurimorum. *i. q. species quaedam metrorum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 101, 9 qualitas *immutabit metrum* per translationem, permixtionem, transfigurationem, divisionem, unitatem, -em. 101, 30. DIOM. gramm. I 473, 7 -is ... metricae observationibus. 494, 4 PRISC. gramm. III 459, 4. *add. gen.*: DIOM. gramm. I 477, 23 metrorum (505, 5 SERV. gramm. IV 468, 13 *al.* SCHOL. Hor. carm. 1, 1, 1 BOETH. mus. 4, 3). 478, 19 pedis dactyli. 479, 4. 7. AVG. gen. ad litt. 4, 7 p. 103, 4 senarii numeri -o vel ordo vel partitio.

i *in logica, dialectica*: *i. q. probationum genus*: CHALC. comm. 304 illud aliud *genus* consideremus, quod -o cognominatur. sequitur quippe resolutionem -o et discretionem concretio. *ibid.* iuxta -is ... praecepta (*opp.* dissolutionis). *de fingendo cogitatione, imaginatione*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 164, 8 in his ... falsa ... intelligentia est, quae per -em fiunt. si enim quis componat atque coniungat intellectu id quod natura iungi non patitur (*velut Centaurum ex homine et equo*) *eqs.* p. 166, 1 qui hoc in -e facit (*opp.* in divisionibus et abstractionibus). *i. q. coniunctio notionum, affirmatio*: BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 41, 19 circa -em (σύνθεσιν) ... et divisionem est falsitas veritasque. p. 42, 14 ex hac substantiae ('*homo*') et accidentis ('*currit*') -e et coniunctione huiusmodi intellectus fit. p. 43, 12. 22 animi. *in geometria, arithmetica*: BOETH. arithm. 2, 4 p. 86, 16 inaequali laterum -e. 2, 23 tetragonorum. 2, 25. 40 *al.*

syn.: *ad I A 2 b*: cultus. *ad I B 2 b*: lenocinium, lepos, munditia, venustas. *ad II B 1 a*: ordo. *ad II B 1 b*: pretium, satisfactio. *ad II B 2 b*: confusio (HIL. in psalm. 132, 4), mixtura (*adde* PLIN. nat. 13, 6. 24, 4). *ad II B 2*: figmentum. *ad II B 2 f*: collocatio, constructio, iunctura, structura. *ad II B 2 g*: complexus, figuratio. *ad II B 2 i*: coniunctio, concretio.

opp.: *ad II B 2 f*: modulatio. *ad II B 2 g*: appositio, simplicitas. *ad II B 2 i*: discretio, dissolutio, divisio, resolutio.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

compositīvus, -a, -um *a* componere, compositus. *i. q. compositus*: MART. CAP. 9, 945 spissum ... dicitur trium sonorum -a quaedam qualitas. compositīvum *n. subst.*: SCHOL. Stat. Theb. 5, 149 'solare domos': -um 'desolare'.

compositō *v. p. 2133, 80.*

compositor, -ōris *m. a* componere. *inde a* CIC. *i. q. dispositor, ordinator*: CIC. orat. 61 non enim inventor aut -r aut actor haec complexus est omnia. *i. q. auctor, scriptor* (*cf.* SCHOL. Hor. Vind. ars 1 poesis ... latine dicitur figmentum, inde poetae id est -es dicuntur): OV. trist. 2, 356 plus sibi permisit *opus* -e suo. FEST. p. 266 historiae Cumanae -r (*antea* scriptor). COD. Iust. 6, 28, 4, 3 pr. Triboniano ... ceterisque ... -bus iuris enucleati. *adde de musica*: CASSIOD. hist. 1, 2 si quis melodiae -r propter utilitatem peregrini soni alias chordas plectro discurrat. *i. q. structor*: SACERD. gramm. VI 493, 3 (*et* PROB. cath. gramm. IV 40, 22) structores -es alicuius rei dicuntur. *cf.* SERV. Aen. 1, 704 struere, ordinare componere, unde et structores dicuntur ferculorum -es. *de figulo*: GREG. M. in euang. 23, 1 fingere ... componere dicimus, unde et -es luti figulos vocamus. GLOSS. V 380, 47 plastes -r. *i. q. inventor*: IREN. 1, 15, 4 quis ... non oderit eum, qui tantorum mendaciorum malus -r (κακοσύνθετον) est poëta? AVG. civ. 2, 14 poëtae talium fabularum -es (*postea* poeticorum figmentorum). *i. q. conciliator*: VEREC. in cant. 4, 11 iudicem ... -em pacis. *i. q. transactor*: LEX Burg. Rom. 9, 2 -es ipsius criminis. *i. q. moderator*: CORIPP. Iust. 1, 17 Anastasius ... -r morum, iuris legumque sacerdos. *de munere quodam*: GLOSS. II 593, 41 stipator -r. V 623, 48 stipatores sunt praebendarii vel -es dicti a stipe praebenda.

compositōrius, -a, -um *a* componere *vel* compositor. *i. q. ad compositionem, structuram pertinens*: EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 876^D -am profecto virtutem eius *terrae* ... intellege.

compositum, -ī *v. p. 2133, 46.*

compositūra, -ae *f. a* componere. *i. q. compositio*: CATO agr. 22, 3 composturae ~~HS~~ LX. LVCR. 4, 303 *simulacra solis* feriunt oculos turbantia -as. SINN. frg. Gell. 5, 20, 2 soloecismus est ... impar atque inconveniens -a partium orationis. *Hofmann.*

1. compositus, -a, -um *v. p. 2130, 45.*

2. compositus, *abl.* -ū *v. p. 2124, 7.*

compossessio (-ōnis *f.*) σύνκτησις GLOSS. II **111**, 36 (*cf.* 575, 20 conposs⟨ess⟩io *sine interpr.*). *a* com *et* possessio, *cf.* compossessor.

compossessor, -ōris *m. a* com *et* possessor, *cf.* compossessio. *scribitur* conp-: *l. 44. 45.* GLOSS. συγκτήτωρ. *cf.* compotem: -em. V 627, 35 compotem: similem, -em vel sospitem. *absolute*: EPIST. imp. Gord. (Corp. III 12339 *a. 238/40*) praefat.: dat(um) per Aur(elium) Purrum mil(item).... con⟨vi⟩canu⟨m⟩ et con⟨p⟩ossess⟨o⟩rem. *ibid.* subscr. ⟨vi⟩kanis ⟨p⟩er Pyrrum mil(item) con⟨pos⟩sessore⟨m⟩. AVG. epist. 185, 35 quis avarus quaerit -em? PS. AVG. serm. 270, 3 noli timere, ne angustet te -r. *c. genetivo rei* (*quae una possidetur*): TERT. idol. 14 p. 46, 18 -es mundi *sumus*, non erroris (*sc. cum ethnicis*). *c. pron. possessivo* (*eius qui una possidet*): AVG. serm. 357, 1 ut non invideas -i tuo. in psalm. 30, 2 serm. 1, 14 'inimici': non vicini tui, non -is tui, non eius cum quo militasti.

compostile, -is *n. a* compostus, componere. *i. q. depositorium, theca*: ENNOD. carm. 2, 22 tit. de -e habente septem gavatas. *Mbr.*

compostūra *v.* compositura. **compostus** *i. q.* compositus, *v. p. 2111, 65.*

compōtātio, -ōnis *f. a* compotare. *fere i. q. convivium*: CIC. Cato 45 bene ... maiores accubitionem epularem ... convivium nominaverunt, melius quam Graeci, qui hoc idem tum -em, tum concenationem vocant. epist. 9, 24, 3 *sermo familiaris* est in conviviis dulcissimus, ut sapientius nostri quam Graeci: illi συμπόσια aut σύνδειπνα, id est -es aut concenationes; nos convivia. ISID. orig. 20, 1, 3 convivium apud Graecos a -e συμπόσιον ... vocatur.

compōtātor, -ōris *m. a* compotare, *cf.* compotor. *qui simul potat, bibit*: CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137 qui ... de rebus summis deliramenta quaedam cum -bus (*Barth*, computat- *vel* computor- *codd.*) mussitant. GRAMM. suppl. 74, 30 a pono compos, id est -r.

compōtātus, *abl.* -ū *m. a* compotare. GLOSS. V 184, 19 -u (*an scribas* -u⟨s⟩?) pariter bibere duorum est.

compotēns, -tis *a* com *et* potens. *fere i. q. potens*: CORP. XI 3198 -i Dianae Mummeius Atticus et Mumeia Felicia d. d. (*cf.* compos *p. 2136, 73*).

compotentiālis *a* com *et* potentialis. *i. q. eiusdem (cum altero) potentiae*: PS. RVFIN. in psalm. 44, 2 p. 820^D *filium* consubstantialem et -em patri.

compotio, -īvī, -īre (compotior, -ītus sum, -īrī) [*a* com *et* potire, -iri *vel a* compos. *Th.*]. **1** *activum transitive fere i. q. compotem, potentem facere*: *c. abl.*: PLAVT. Rud. 911 *horia* piscatu ... me uberi -vit. *c. genet.*: APVL. met. 11, 22 advenisse diem ... quo me maxumi voti -ret (competeret φ, *in mg. paene evan.* periret. -ret *Lipsius*, compertiret *dubitanter Helm*). Socr. 4 p. 111 *corvus* praedae, quam ore gestabat, inductricem vulpem -vit. **2** *passive i. q. compotem, potentem fieri*: *c. abl.*: PLAVT. Rud. 205 sola solis locis -ita sum. *c. genet.*: TERT. adv. Val. 11 p. 190 non visu ... non auditu -iri *dei patris* (*syn.* capere, comprehendere). *c. acc.*: PAVL. NOL. epist. 5, 2 divina remuneratio ... -ita desideratum sapientiae caelestis auditum. 17, 1 decocta praesumptae spei gratia, ... non tamen omnino nulla -imur sumentes litteras tuas.

1. compōto, (-ōtum), -āre *a* com *et* potare. *simul bibere*: GLOSS. Löwe prodr. p. 177 -ota pariter biba (*scribendum aut* bibita *aut* bibe). II 575, 23 compotor, conviva a -ando. SCHOL. Pers. 4, 27—29 'pertusa' compita dicta sunt ... proprie a -ando id est simul bibendo. *derivata*: compotatio, compotator, compotatus.

2. compoto *i. q.* computo, *q. v.*

compōtor, -ōris *m.* [*a* com *et* potor, *cf.* combibere, compotare. *Th.*]. copotor: CORP. XIII 645. *qui compotat, simul bibit, conviva, combibo*: NON. p. 38 combibones, -es, a bibendo dicti (GLOSS. V 281, 13. 14). GLOSS. συμπότης. conviva, a compotando. pariter bibens. -em combibitorem. CIC. Phil. 2, 42 adhibes ... magistrum suffragio tuo et -um tuorum rhetorem (*affert* SVET. gramm. 29, *ubi codd.* competitorum). 5, 22 *Antonius* bona ... suis comitibus -busque discripsit. APVL. met. 2, 31 -es vino madidi ... cachinnum integrant. SCHOL. Cic. Bob. p. 54, 12 Hild. -es suos ebrietate superare. CORP. XIII 645 omnibus -bus bene.

fem. **compōtrīx,** -īcis. *subst.*: GLOSS. συμπότρια. socia ad bibendum. consimilis, socia. combibula vel coebriosa. combibulus (?). TER. Andr. 232 importunitatem spectate aniculae: quia -x eius est (*cf.* SCHOL. Ter. p. 82 compos vel socia importunitatis. GLOSS. V 531, 40 una bibit). *adde p. 2135, 15 sqq.* *adiect.*: SIDON. epist. 2, 9, 8 assecularum meorum famulorumque turba -x. *Bannier.*

compotus *i. q.* computus, *q. v.*

compraecīdo, -ere *a* com *et* praecīdere. *t. t. geometriae, i. q. coincidere, secare*: HYG. grom. p. 191, 5 hae duae lineae altera alteram -ent signo *quodam.*

compraedēs (*nom. pl. m.*) eiusdem rei populo sponsores PAVL. FEST. p. 39. *a* com *et* praes.

comprachendo, compraendo *v.* comprehendo *p. 2145, 13.*

compraesēns, -ntis *adi. (part.) a* com *et* praesens, praeesse. IGNAT. ad Trall. 12, 1 saluto vos a Smyrna cum -bus mihi ecclesiis dei (ταῖς συμπαρούσαις μοι ἐκκλησίαις).

compraetendo, -ere *a* com *et* praetendere. *t. t. militaris, i. q. una praetendere* (*i. simul cum aliis excubare, in praetentura versari*): HYG. mun. castr. 1 fiunt pedes XXIV, hoc bis: XXXXVIII, quoniam -ent (-eret *cod.*, cum compare tendent *Mommsen*).

comprānsor, -ōris *m. a* com *et* pransor *vel* prandere. *i. q. socius prandii*: CIC. Phil. 2, 101 agrum Campanum ... tu -bus tuis et collusoribus dividebas. *Mbr.*

comprecātio, -ōnis *f. a* comprecari. *fere idem q. precatio*: LIV. 39, 15, 2 necessaria haec sollemnis deorum -o fuit (GELL. 13, 22, 1 -es deum immortalium, quae ritu Romano fiunt). PAVL. NOL. epist. 13, 14 conclamatio illa et -o pauperum. FERRAND. epist. 8 alia est ... publicae intercessionis devotio, ... alia est privatae commendationis arcana -o.

comprecor, -ātus sum, -ārī *a* com *et* precari. *legitur* conprecor: CARM. epigr. 1147. GLOSS. -antur: optant. NOT. Tir. 66, 87 -atur. *legitur apud poetas inde a* PLAVTO, *apud scriptores pedestres inde a* SEN. phil. [*loc. dub.*: PACVV. trag. 365^C SEN. Med. 680.]

fere idem q. precari: **1** *absolute*: PLAVT. Mil. 394 abi intro et -are. CARM. epigr. 1121, 2 matris et fratris -or ecce soror. **2** *indicatur res precibus erogata*: *accus.*: CATVLL. 64, 191 caelestum ... fidem postrema -er hora. SEN. epist. 99, 16 mortem -antur sibi. PLIN. epist. 4, 25, 2 ei ... iratum principem (*i. iram principis*). TERT. anim. 4 ossibus et cineribus eius refrigerium. SIDON. epist. 1, 5, 2 mihi ... itum reditumque felicem. CARM. inc. frg. Mar. Victorin. gramm. VI 126, 32 tibi -or errorem similem. *coniunctivo*: OV. met. 10, 640 Cytherea ... -or ausis assit. 12, 285. 14, 379 altera captum me ... teneat ... -or. EPICED. Drusi 412 tu ... -or illi ipsi conspiciare senex. PLIN. paneg. 2 alternis ... votis 'haec faciat, haec audiat' ... -amur. ut: OV. Pont. 2, 5, 75 ut maneat ... amicus -or. CARM. epigr. 1121, 5 ⟨co⟩mprecor ut vobis sit pia terra levis. 1147, 4 -or ut matris sit tibi gratus honos. 1155, 6 -or ut leni terra tegat tumulo. *v. etiam l. 72 sq.* **3** *indicatur ad quem preces fundantur*: *dativo*: PLAVT. Amph. 740 te prodigiali Iovi ... ture -atam oportuit. *accusativo*: TER. Ad. 699 abi domum ac deos -are, ut *eqs.* (OV. trist. 5, 11, 26. SYMM. epist. 8, 47 caelestem -or potestatem, ut *eqs.* PALLAD. hist. mon. I 3 -atusque [παρακαλέσας] est eum, ut *eqs.* *cf.* SYMM. epist. 8, 70 deos -or, ne ... paginas tuas mens tristis infuscet. *v. etiam supra l. 66 sq.*). TER. Ad. 704 tu potius deos -are (SEN. Med. 740 -or vulgus silentum vosque ferales deos. FRONTO p. 122, 8 N. deos ... patrios ita -atus sum. APVL. met. 4, 1 deos. PRVD. perist. 10, 670 mille formarum deos). EPIT. Alex. 29. 85. HYG. astr. 2, 5 p. 40, 16 *Minos* -atus patrem petiit aliquid signi. fab. 2 p. 38, 22 Iovem -ari vellet. *Wulff.*

comprehendibilis *v.* comprehensibilis.

***comprehendo (comprēndo),** -dī, -sum, -dere *a* com *et* pre(he)ndere. *formae in titulis*: comprehendo: LEX Tudert. (Corp. XI 4632) 1 LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 36 *et saepius.* CAVTIO

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Phaonis (Corp. X 444) 23 SENT. Delph. et Antic. (Corp. III 567) 12 EDICT. imp. Diocl. II 5 CORP. V 7637, 7. VI 13732. 17653, 6. comprēndo: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 64 CARM. epigr. 987, 1 (*ante a. 31*). CORP. XIV 396 comprénsá. VI 10273 conpresa. EDICT. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 18 conpraens⟨i⟩. *in libris forma brevior hic illic legitur apud scriptores pedestres; eadem est legitima forma versuum dactylicorum* (CATVLL. 62, 35 LVCR. 6, 456 *etc.*). *in reliquis metris habetur*: comprehendo: PLAVT. Aul. 346 Capt. 594 Rud. 475 TRAG. inc. 166 PRVD. perist. 10, 314. *utramvis formam capiunt* PLAVT. Capt. 599 Mil. 579. comprendo: TER. Eun. 836 (*A*). 993 (*CFP*). PHAEDR. 3, 5, 10 SEN. Oed. 307 BOETH. cons. 1 carm. 2, 12. comprendo *pro forma primitiva habuisse videtur* QVINT., *cf.* inst. 1, 5, 21. compraehendo (compraendo *v. l. G*) *nonnumquam in codd. legitur, maxime scriptorum inferioris aetatis velut*: FRONTO p. 73, 11 N. ITALA (Lugd.) gen. 19, 17. 19. 31, 23. 25 num. 11, 23 *al.* Luc. 22, 54 (cod. e) Ioh. 18, 12 (cod. e) Eph. 3, 18 (cod. d) *al.* comprendier: PRVD. apoth. 7. *de notione*: GLOSS. II 280, 53 δράσσομαι prendo adprehendo nancisco conprendor (*sic*). 341, 42 καταλαμβάνω consequor -o occupo adprehendo deprehendo prosequor. 441, 28 συλλαμβάνομαι ἐπὶ τοῦ συνέχω -o. 445, 56 συνέχω tento cohiveo presso -o coarto opprimo conprimo. 446, 35 συνθλίβω -o conprimo. 446, 51 συνλαμβάνομαι ἐπὶ τοῦ συνέχω opprimo -o. 446, 52 συνλαμβάνω concipio -o. 105, 23 -nsum ἐνπεριειλημμένον (111, 42. 48 συνπεριειλημμένον). 105, 25 -nsum est περιείληπται, ἐνπεριέχεται (111, 43 περιέχεται). 105, 35 -it καταλαμβάνει. 111, 41 συνλαμβάνεται. IV 221, 39 complectit -it (495, 52 complecti -i). 323, 15 conpraehendit concepit. [*locis mutilis vel dubiis legitur*: CIC. rep. 5, 10 BELL. Alex. 22, 2 SEN. clem. 1, 11, 12 COLVM. 7, 3, 15. *corrupte*: LVCAN. 3, 701 (*U*). 6, 184 (*U*) PLIN. nat. 9, 142 (*plerique codd.*). *cf.* comprimo. *ex coni. dubia*: COLVM. 7, 12, 14.] *est vox maxime philosophorum, ecclesiasticorum, historicorum* (*sed ap.* TAC. *tantum* dial. 31). *inter reliquos auctores praecipue amaverunt* CELS. *et* COLVM. [*val.* cuprindere, *it.* comprendere, *francog.* comprendre, *hisp.* comprender. *M.-L.*]

I *de* ***animantibus***: A *de actione locali vel corporali*: 1 *obi. persona (animal)*: *maxime hostili animo, sc. capiendi causa (in bello, insidiis, al. similia v. p. 2146, 31 sqq.)*: PLAVT. Aul. 346 dicant 'coqui abstulerunt': -ite (*sc. cos*), vincite, verberate. Capt. 599 si hunc -i iusseris. 594. Mil. 579 domi. Rud. 475 ut -ar cum ... urna. TER. Eun. 836. 993 hunc pro moecho ... ere ... et constrinxere. TRAG. inc. 166 iamque ... ut -atur parat *Medea*. RHET. Her. 2, 5, 8 in eo loco -nsus aut visus. CIC. inv. 2, 15 hominem. Verr. 6, 10 homines ... -nsi sunt adductique. 6, 14 Catil. 1, 5. 2, 3 (*opp.* emittere). 3, 6 -nsi ... deducuntur. 3, 16 duces captos ... et -nsos tenetis. Sull. 33 Sest. 85 Cael. 62. 64 *ter.* 65. 66. 67 cur ... non aut stantem -erint aut fugientem consecuti sint. Mil. 18. de orat. 2, 170 cum gladio. div. 1, 54. Att. 2, 24, 3 cum pugione. epist. 6, 18, 2. 12, 23, 2 interfectores ... domi. ad Q. fr. 1, 2, 14 CAEL. Cic. epist. 8, 15, 2 CAES. Gall. 4, 27, 3. 5, 21, 6 *al.* 6, 16, 5 in furto aut latrocinio. BELL. Alex. 55, 2 NEP. Paus. 4, 3 *al.* Hann. 7, 7 quae (*naves*) eum -rent, si possent consequi. LIV. 1, 30, 5 negotiatores. 1, 41, 1 fugientes. 1, 41, 7 *et passim.* SEN. contr. 7, 3, 1 VELL. 2, 6, 6. VAL. MAX. 3, 2, 19 aquiliferum ... faucibus -nsum. 5, 8, 1 *al.* PHAEDR 3, 5, 10. SEN. benef. 1, 1, 6 in angusto *quis* -nsus (*vulg.*, -pressus *N*). dial. 4, 23, 1 CVRT. 4, 5, 15 *al.* PLIN. nat. 33, 15 QVINT. decl. 272 p. 113, 18 *al.* FRONTIN. strat. 3, 16, 4 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 16. 33 PLIN. epist. 3, 14, 4 FLOR. epit. 3, 3, 10 VLP. dig. 29, 5, 3, 6 *et al.* ICTI. ITALA Ios. 10, 19 (Lugd.) -ite illos (*hostes*) ad extremam partem (καταλάβετε. *aliter* VVLG.). iud. 7, 25 (Lugd.) principes (συνελάβοντο, VVLG. apprehensos). Ezech. 12, 13 (Weing. Ps. Cypr. pasch. 11) extendam retia mea super eum et -etur in obsidione (conclusione *Ps. Cypr.*, συλληφθήσεται, VVLG. capietur). *nota*: COD. Iust. 9, 9, 20 (*a. 290*) quae per vim stupro -nsae sunt (9, 9, 24 [*a. 291*] ancillam -isse et non liberam stuprasse). 9, 17, 1 (*a. 318—319*) insutus culleo et inter eius ferales angustias -nsus (INST. Iust. 4, 18, 6). SPART. Pesc. 3, 4 ad -endos desertores. TREB. trig. tyr. 18, 3 LAMPR. Alex. 53, 2 LACT. inst. 2, 4, 23 (*cf.* 2, 4, 22 deprehensos). FIRM. err. 6, 8 IVST. 5, 10, 9. 16, 4, 17. *nota*: IVL. VICT. rhet. 4, 8 p. 393, 28 quid sit '-i': cum latere cupiat, teneri, an vero quoquo modo inveniri? ITIN. [Silv.] 29, 6. 36, 3 *de Iesu in villa Gethsemani capto* (*sic saepius apud script. eccl., ut etiam* ITALA *et* VVLG. Matth. 26, 55 [codd. d g¹ q δ] Marc. 14, 48 [codd. d q δ] Luc. 22, 54 [codd. e q δ] Ioh. 18, 12 [codd. e δ] act. 1, 16 [codd. e g]; *graece* συλλαμβάνειν). HIL. op. hist. frg. 2, 8 OPTAT. 2, 19 p. 54, 18 AMM. 17, 10, 5. 26, 8, 5 antesignanus ... -nsus suorum manibus. 29, 4, 2 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 112, 9 Hild. VEG. mil. 3, 6 p. 77, 3 ITALA (Lugd.) *et* VVLG. gen. 31, 23 *al. v. p. 2146, 36.* VVLG. IV reg. 10, 14 *al.* psalm. 9, 17 in operibus manuum suarum -nsus est peccator (συνελήφθη). 9ᵃ, 2 *superbi* -untur in consiliis quibus cogitant (συλλαμβ. *at* HIER. psalt. sec Hebr. 10, 23 capiantur. *cf.* GREG. M. moral. 6, 30). I Cor. 3, 19 -am sapientes in astutia eorum (*cf.* ITALA cod. d adpraehendam, VVLG. Iob 5, 13 apprehendit; ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφούς. *cf.* GREG. M. moral. 6, 29 *al. cf. p. 2146, 3*). RVFIN. Adamant. 1, 9 p. 21, 10 COMM. instr. 2, 1, 41 AVG. civ. 4, 4 p. 150 SVLP. SEV. chron. 1, 25, 7 *al.* MART. CAP. 9, 899. *nota* COD. Theod. 16, 4, 5 pr. (*a. 404*) qui interesse conventibus ... fuerint -nsi. EPIST. pontif. 375 Migne 50, 493ᴬ ab adversariis -i (καταλαμβάνεσθαι). MARCELL. chron. II p. 101, 519, 2. COD. Iust. 1, 3, 53, 1 adhuc flagrante crimine. *al.* LEX Sal. 40, 5 crimine servus -itur. 40, 6 in ... crimine. VEN FORT. carm. 2, 7, 19. 2, 8, 13 PASS. Matth. 16 (λαβεῖν) Andr. brev. 1 Petr. Paul. long. 66. *sim.* GREG. M. moral. 6, 29 humana sapientia dum reluctatur -itur. *cf.* 6, 31. *aliis modis*: CAES. Gall. 5, 31, 1 -unt utrumque et orant *eqs.* VERG. Aen. 2, 793 -nsa manus effugit imago *Hectoris*. LIV. 7, 42, 4 eum ... a coniuratis -nsum, ut dux fieret. *huc fortasse pertinet* SEN. contr. 1, 8, 6 in alieno opere -nsus sum (*retentus?*). CELS. 7, 26, 2 p. 308, 5 homo praevalens ... supinum *puerum* ... -it. SEN. dial. 10, 3, 2 ex seniorum turba ... aliquem. FLOR. epit. 2, 15, 17. *nota* ITALA Mich. 6, 6 (Lucif. Athan. 1, 35 p. 128, 30) in quo -am dominum, assumam deum ...? si -am eum in holocaustis (καταλάβω ... ἀντιλήψομαι ... καταλήψομαι, VVLG. offeram *etc.*). ITALA Os. 2, 7 (Priscill. tract. 1, 24, Wirc.) persequetur amatores suos et non -et eos (καταλάβῃ, VVLG. apprehendet). COD. Theod. 13, 3, 3 (*a. 333*) nec ad militiam -i *professores litterarum* (*item* 13, 3, 10 [*a. 370?*]; *cf.* 13, 3, 16 [*a. 414*] nec ad militiam ... trahantur). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 5 invenire ... et -ere servum dei. 51, 2, 1 *presbyteros* -ere non potueramus (*infra*: quos suscepimus). VEN. FORT. vita Radeg. 19, 44 mulieres ... -ens in amplexu. carm. 3, 17, 8 -ente manu raptus in axe levor. *capere bestiam* (*variis modis*): VARRO rust. 2, 2, 2 oves -nsas ab hominibus ac mansuefactas. CIC. div. 1, 36 anguibus domi -nsis (2, 62). FEST. p. 249 pedum ... quo pastores utuntur ad -endas ... capras. COLVM. 6, 2, 2 *vitulos* de grege. 6, 2, 4 cum ... buculos -eris, perducito ad stabulum. 7, 5, 6. TEST. porcelli p. 243 porcellus -itur a famulis. PLIN. nat. 10, 71 Caecina *hirundines*. 29, 71 AMM. 19, 8, 7. VVLG. eccl. 9, 12 aves laqueo -untur. *de bestiis bestias captantibus*: VERG. Aen. 11, 723 accipiter ... consequitur ... columbam -nsamque tenet. OV. met. 1, 537 an sit -nsus *lepus a cane*. PLIN. nat. 8, 30 *elephanti* artatis in rugas ... cancellis -nsas *muscas* enecant. HIER. epist. 9, 3 ferae ... cervos. *consequi pedibus aliquem (adipisci)*: MANIL. (*transl.*) 1, 348 *Delphinum* Equus -ere cursu festinat. 5, 233 *Canis* praegressum quaerit Leporem -ere cursu. APVL. met. 2, 2 *mulierem* gradientem accelerato vestigio -o. VEG. mil. 1, 9 p. 14, 5 fugientium ... terga. 3, 22 p. 113, 1 hostes ... praecedentes. ITALA (Lugd.) *et* VVLG. gen. 31, 23 consecutus (VVLG. persecutus) est eum ... et -it (κατέλαβεν) eum in monte Galaad (*cf.* ITALA [Lugd.] gen. 31, 25 -it Laban Iacob [κατέλαβε, VVLG. cum ... consecutus fuisset eum]). VVLG. exod. 15, 9 persequar et -am. *sic saepius* persequi *et* -ere *coniunguntur, ut* Ios. 2, 5 iud. 1, 6. Am. 9, 13 -et arator messorem *eqs.*

2 *obi. res*: a *capere manu vel instrumento*: CIC. Pis. 5 (*in imag.*) faces iam accensas ad huius urbis incendium -i, protuli, extinxi. nat. deor. 1, 92 quid manibus *opus est*, si nihil -endum est? Tusc. 4, 50 tauri cornua. CAES. Gall. 3, 14, 6 *falcibus* funes ... -nsi adductique. TIB. 2, 5, 92 natus ... parenti oscula -nsis (compressis *A*) auribus eripiet. OV. met. 6, 656 -nsam forcipe linguam abstulit ense. SEN. contr. 2, 1, 13 quae tangi -ique manibus aut sinu possunt. VAL. MAX. 1, 7, 5 dexteram. CELS. 4, 1 p. 122, 31 vulva ... non multo maior quam ut manu -atur. 4, 24 p. 150, 4. 6, 6, 1 p. 227, 2. 7, 19 p. 298, 16 manu -nso scroto. 7, 26, 2 p. 310, 5 si ... a superiore parte calculus parum commode -etur, a latere erit -endus. SEN. epist. 119, 4 quodcumque -ero (*supra*: porrigatur manus). CVRT. 7, 1, 19 *lanceam* laevā. 7, 8, 14 *ramos*. 7, 8, 25 pinnas *Fortunae*. COLVM. 5, 9, 2 quos (*ramos*) -nsos manus possit circumvenire. 6, 26, 2 testes. 11, 3, 33 quantum seminis ... tres digiti (11, 3, 43 PLIN. nat. 26, 119). SCRIB. LARG. 78 quod tribus digitis -i possit. 83. LVCAN. 8, 681? (*v. p. 2158, 61*). PETRON. 101, 2 genua. 138, 2 fascem. PLIN. nat. 8, 133. VAL. FL. 3, 609 vina (*i. pocula*) manu. SIL. 10, 198 praedam. APVL. mund. 1 forcipe materiam -nsam. TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 5 totum orbem -it manu velut nidum. ITALA Is. 40, 12 (Ps. Cypr. mont. 4) palmo mensus sum caelum et pugno -i terram (LXX *et* VVLG. *non respondent*). Ier. 49, 16 (Sangall.) -it munitionem collis excelsi (συνέλαβεν ἰσχύν, VVLG. apprehendere ... altitudinem collis). LACT. opif. 4, 24 quae sunt animi, nec subici oculis nec -i queunt. IVST. 2, 9, 18 navem sinistra (*supra*: tenuit). HIL. in Matth. 33, 3 (*tropologice*) in calamo (*qui in manu Christi fuit*) ... gentium infirmitas ... manu -nsa firmatur. DICT. 4, 3 manu ... comam. HIER. epist. 14, 5, 3 digitulis tura. 18ᴬ, 11, 1 forcipem, de qua altaris carbo -nsus est (*cf.* VVLG. Is. 6, 6 calculus, quem forcipe tulerat). VVLG. psalm. 9, 16 in laqueo ... -nsus est pes eorum (CASSIOD. *ad l.* -nsos ... dicimus, quos captio nodosa constringit). AVIAN. fab. 9, 7 robora. *de medicamentis, quae coguntur, miscentur*: SCRIB. LARG. 70 haec omnia ... melle Attico ... -untur. 88 melle ... medicamentum -itur. 106 ad -enda et continenda ea. 227. MARCELL. med. 29 p. 312, 13 mixta ... melle ... -es. 36 p. 379, 8. APIC. 1, 33 *oxyporum* melle -is. *sim.* 3, 105. *de vestimentis sim., quae consuuntur, colligantur*: VARRO ling. 6, 64 in vestimento sartum, quod -nsum. LIV. 30, 10, 5 *onerarias* malis antemnisque de nave in navem traiectis ac validis funibus velut uno inter se vinculo illigatis -it. PAVL. FEST. p. 18 -ere antiqui vinculo 'apere' dicebant. p. 349 suffibulum ... fibula -batur. CELS. 5, 26, 23 p. 191, 33 -i ... sutura vel fibula ... cutem. 7, 22 p. 303, 35 *membrana* filo -nsa. 8, 10, 1 p. 346, 2 haec tertia fascia -enda sunt. *de variis rebus, quae aliqua re circumdante concluduntur*: VARRO

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rust. 1, 7, 3 nuces . . . uno modio -ere (*infra*: easdem . . . sesquimodio concipere). CELS. 6, 9 p. 246, 3 imponendum . . . ceratum . . . lanaque id -endum. COLVM. 5, 1, 4 modus . . . areae pedali mensura -itur (*cf.* 5, 1, 3 aedificiorum . . . modum). PLIN. nat. 2, 160 si cuncta linearum -antur ambitu. FRONTIN. aq. 67 *mensuram aquae* -isse . . . capacitate ductus. 73. strat. 2, 11, 7 locorum, quae vallo -bat. grom. p. 1, 4 *agri* mensura . . . -nsi (*ibid.* mensura continetur). FLOR. epit. 4, 12, 50 *montem* fossa -nsum *a Romanis.* HYG. grom. p. 110, 16 *modus* mensurali linea . . . -nsus. p. 117, 21 quaedam *subsiciva* . . . intra perticam in eam regionem -nsa. p. 121, 13 *agrimensor* extrema linea unius cuiusque modum -it. mun. castr. 54 circinari debebunt ex angulis cohortium *anguli castrorum* . . ., usque quo lineas exteriores -eris. lim. grom. p. 198, 8 aedes quibus locis fuerint, mensura -emus. p. 206, 4 agri . . . mensuram a certis rigoribus -ere. PS. AGENN. grom. p. 2, 9 modum mensura -nsum. p. 4, 19 agri mensuram in unum modum. TRACT. de agr. insp. grom. p. 283, 17 pleraque mensuris -untur. PALLAD. 3, 24, 12 cum radices agit *porrus*, modice -endus. *similiter* SEN. contr. exc. 5, 5 intra aedificia . . . undas ac nemora -itis. *de deo*: AVG. civ. 11, 21 p. 489 omnia . . . praesentiā *deus.* BOETH. cons. 5, 6, 150 -endi omnia visendique praesentiam . . . deus . . . sortitus est (*cf. infra*: cuncta complectens). GREG. M. moral. 2, 37 deus . . . simul cuncta . . . sine distentione -it. **b** *ore, pedibus, aliter*: LVCAN. 4, 727 *ichneumon* tuto -it guttura *aspidis* morsu. PLIN. nat. 8, 109 hominis parte -nsa a fibro. 9, 46 mordicus -nsa manu *elephanti* (SOL. 52, 41). PLIN. nat. 10, 1 bisulcae *ungulae* . . . -endis lapidibus. CAES. civ. 3, 46, 6 -nsis collibus (*de militibus*). PS. QVINT. decl. 12, 25 *v.* condeprehendo *vol. IV p. 127, 21.* IVVENC. 3, 237 -ere cursu arva Philipporum. LVCIF. Athan. 1, 43 p. 144, 3 iter (*opp.* deserere. *sim.* non parc. 1 p. 210, 27). 2, 4 viam iustitiae (*syn.* occupare; *opp.* tenere. *sim.* VVLG. IV Esdr. 4, 2). HEGES. 4, 27 l. 33 vestibuli limitem. 5, 5 -nsis interioribus templi. VVLG. Ier. 48, 41 capta est Carioth et munitiones -nsae sunt. 51, 41. I Macc. 1, 20 (κατελάβοντο). 5, 30 *al. cf. sub* c. *translate de tempore*: IVVENC. 1, 281 iam bissenos aevi -erat annos. CELS. 5, 21, 7 si non -it (*sc. mulier semen? cf.* GLOSS. IV 323, 15 -it concepit).

c *quomodocumque capere, sibi vindicare* (*similia quaedam sub* b): CIC. Flacc. 68 Apameae . . . -nsum . . . auri pondo centum. CAES. Gall. 6, 30, 2 raedis equisque -nsis. civ. 3, 21, 5 signa . . . atque arma Capuae . . . -nsa. LIV. 26, 7, 9 naves in flumine. VAL. MAX. 1, 7 ext. 10 plaustrum. 7, 3, 9 vehicula -it, hospitia occupavit. LVCAN. 5, 421 ne Pompeiani . . . languida iactatis -ant carbasa remis. SVET. Cal. 39, 1 -nsis . . . vehiculis et . . . iumentis. FLOR. epit. 2, 2, 8. IAVOL. dig. 41, 2, 23 pr. possessio . . . naturaliter -nsa. TRYPH. dig. 49, 15, 12, 2 si qua . . . peculiari nomine -untur. VLP. dig. 27, 2, 3, 4 quod . . . apud eum fuerit -nsum. PAVL. sent. 3, 6, 53 aurum et vestes, quae . . . in fundo -untur. ITALA Ios. 8, 8 (Lugd.) cum -eritis civitatem (κατελάβοντο, VVLG. ceperitis). *sim.* iud. 1, 12 (Lugd., LXX προκαταλάβηται, VVLG. vastaverit). IVST. 20, 5, 12 -nsis epistulis. EXC. barb. p. 316, 23 Fr. Alexander . . . omnia simul. COD. Iust. 1, 27, 2, 4 a. *nota* SIL. 1, 269 quo datur interea Romam -ere bello (*i. cum aliis rebus simul prehendere?*).

B *de actione animi et sensuum*: **1** *i. q. argumentum cogere dictis vel litteris*: *c. abl. instr.* (*cf. sub III A 2 p. 2153, 28*): RHET. Her. 3, 20, 33 rei . . . memoriam . . . una nota et imagine simplici -imus (*cf.* CIC. de orat. 2, 359 ut sententias imaginibus, ordinem locis -amus). 4, 27, 38 interpositione verbi . . . partes orationis -untur. *ibid.* verbum, quo res -itur. 4, 39, 51 res . . . -nsae universae perspicua . . . exprimuntur oratione. 4, 54, 68 paucis -nsa brevitas. CIC. Q. Rosc. 46 quibus *verbis* ius iurandum -itur. de orat. 1, 34 ne plura . . . consecter, -am brevi: *eqs.* Brut. 34 ipsa . . . natura circumscriptione quadam verborum -it concluditque sententiam. 317 *Cotta* propriis verbis -ens solute . . . sententiam. orat. 170. part. 125 verbo uno (*supra*: complecteretur). Att. 12, 21, 1 verbis luculentioribus . . . rem. LVCR. 6, 1083 breviter paucis . . . -ere multa. VARRO rust. 1, 1, 10 res dispersas -it libris XXIIX. OV. met. 13, 160 plura . . . dictis. MANIL. 3, 104 quicquid in armis . . . accidere assuevit, titulo -itur uno (*sc.* 'militia'). VITR. 10, 11, 9 quantum -ere scriptis potero. PAVL. FEST. p. 112 illitterata pax est, quae litteris -nsa non est. SEN. contr. 10, 1, 9 omnia iniuriae genera ⟨lege⟩ -nsa. VELL. 2, 62, 4 omnia senatus decretis -nsa et comprobata. VAL. MAX. 1 praef. gesta modico voluminum numero. 2, 1, 10 superiorum opera carmine (PLIN. nat. 19, 185 DIOM. gramm. I 484, 24). CELS. 2, 14 p. 59, 3 paucis verbis (ORIBAS. syn. 1, 4). 7 praef. p. 262, 23 voluminibus hanc partem diligentissime -it. SEN. benef. 5, 13, 3 quaedam . . . eodem vocabulo -nsa sunt. dial. 7, 4, 1 *sententiam* verbis. ASCON. Mil. p. 36 Cl. qua *lege* nominatim caedem . . . et incendium . . . -it. Corn. p. 62 Cl. PETRON. 118, 6 *res gestas* versibus. PROC. dig. 49, 15, 7, 1 foedere -nsum est, ut . . . conservaret. PLIN. nat. 2, 247 improbum ausum, verum . . . subtili argumentatione -nsum. QVINT. inst. 5, 10, 110 arte. 5, 13, 49 testationibus. 7, 3, 2 breviter -nsa verbis enuntiatio. 7, 3, 12. 18 si . . . firme -i poterit brevi complexu verborum finitio. 11, 2, 24. decl. 247 p. 10, 9 haec . . . finitionibus. 314 p. 233, 26 *al.* FRONTIN. aq. 112 spatium quod S. C. -nsum. 117 quid . . . egisset actis -retur. strat. 1 praef. facta . . . a Graecis una στρατηγημάτων appellatione -nsa. SENT. Delph. et Antic. (Corp. III 567) 12 quae . . . visa sunt . . . congruere, hac sententia -⟨i⟩. PLIN. epist. 5, 20, 7 *al.* HYG. grom. p. 132, 18 modum cautione -nsum (PS. AGENN. grom. p. 14, 29. *cf. p. 2149, 17*). SVET. vita Plin. p. 93. IVLIAN. dig. 50, 16, 201 ut appellatione 'filii' . . . et nepos videatur -i (*ibid.* contineri. *item* CALL. dig. 50, 16, 220 pr. *al.*). LEX imp. Hadr. (Corp. VIII 26416) 2, 10 quod et lege Ha(dria)na -nsum de rudibus agris (MARCELL. dig. 18, 1, 60 -nsum erat lege . . . dolia . . . accessura. PAPIN. coll. Mos. 4, 8, 1 lege -i, ut . . . esset. CORP. V 7637, 7 quae legibus . . . cauta -nsaque sunt). PAPIN. dig. 36, 2, 25 pr. enumeratio . . . disiunctivo modo -nsa. 38, 16, 16 instrumento dotali -it filiam . . . accepisse. 45, 2, 11, 1 cum tabulis esset -nsum 'illum . . . stipulatos' neque adiectum 'ita . . . essent'. TRYPH. dig. 12, 2, 29 quaestionem actione. VLP. dig. 29, 5, 5 pr. heredes . . . edicto. *sim. saepius.* PAVL. dig. 1, 3, 36 scripto *ius.* 16, 1, 1 pr. senatus consulto plenissime -nsum est, ne. CHAR. dig. 50, 4, 18, 28 omnia . . ., quae trifariam divisimus, una significatione -untur; nam . . . appellantur *eqs.* (*cf.* 50, 4, 18, 27 definitione continebuntur). GELL. 16, 1, 3 *sententia* laxioribus . . . verbis -nsa (*cf.* 16, 1, 1 ἐνθυμημάτιον . . . verbis . . . vinctum). APVL. Socr. 15 p. 152 corpus atque animum duobus nominibus -entes. PS. APVL. Ascl. 19 caeli vel quidquid est, quod eo nomine -itur. DON. Ter. Eun. 653 uno nomine . . . diversae . . . enuntiationes -untur. MAR. VICTORIN. defin. p. 39, 14 quid sit, . . . definitione -i non potest. HIL. op. hist. frg. tit. *formella* qua universae haereses -nsae erant (compressae *susp. editor*). VEG. mil. 2 praef. haec litteris breviter -ere. CHAR. gramm. I 11, 10 syllaba est . . . litterarum coitus per aliquam vocalem -nsus. DIOM. gramm. I 426, 33 litterae in syllabas coguntur, syllabis -itur dictio. 486, 12 satura carmine multa simul poemata -untur (*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 11, 12, *ubi*: in . . . carmine). AMBR. bon. mort. 4, 15 quod deus . . . sententia -erit, ut . . . remearet. HIER. epist. 18A, 14, 2 sermonem dei duplici praeceptorum acie. 42, 3 latam disputationem brevi sermone -imus. prol. gal. *librum secundum* quinque incisionibus et uno psalmorum volumine -unt. in Ezech. lib. IX praef. prophetiam . . . uno volumine (*syn.* coniungere; *opp.* separare, dividere). VVLG. Esth. 9, 20 litteris -nsa misit ad Iudaeos. Dan. 7, 1. II Macc. 2, 24 ab Iasone . . . quinque libris -nsa (δεδηλωμένα). PRVD. perist. 9, 23 verba notis brevibus. COMM. instr. 2, 39, 25 omnia . . . libello. AVG. civ. 4, 8 p. 155 *nomina* voluminibus. 11, 34 p. 510 uno . . . nomine utrumque. 22, 22 p. 606. SVLP. SEV. chron. 2, 37, 5 damnationem Photini et Marcelli . . . eadem sententia. INST. Iust. 3, 9, 8. 4, 16, 1 quod alia . . . constitutione -nsum est. COD. Iust. 2, 58, 2, 7 *capitula* narratione -nsa. 8, 10, 13 *al.* LEX Burg. Rom. 31, 3. *c. dat.* (*pro abl.?*): GAIVS dig. 46, 7, 7 quae (*persona*) stipulationi -nsa est (PAVL. dig. 39, 2, 18, 11 intra diem stipulationi -nsum). HERMOG. dig. 35, 1, 94 pr. pecuniam condicioni -nsam. *variis structuris* (*obi. solum*, in *c. acc.*, in *c. abl.*, ut, ne, *acc. c. inf.*): RHET. Her. 4, 55, 67 quae ante . . . facta erunt, -emus. CIC. Q. Rosc. 15 in hanc formulam omnia iudicia . . . conclusa et -nsa. Pis. 3 quae sunt longissime disiuncta, -am. Brut. 19 rerum nostrarum memoriam (*sc. annalibus*). fin. 2, 20 in quo (*sc. libro*) breviter -nsis . . . sententiis. VARRO ling. 5, 10 scribam . . . in tertio *libro* de utraque re (*vocabulis locorum et temporum*) a poetis -nsa. 7, 5 si quid excedit ex hac quadripertitione, tamen in ea ut -am. 9, 7 dicam ita, ut generatim -am et ea quae . . . sunt dicta. rust. 1, 9, 1 in ea (*sc. terra*) . . . et lapis et harena et cetera eius generis sunt in nominando -nsa. VERG. Aen. 6, 626 omnes scelerum -ere formas, omnia poenarum percurrere nomina. OV. trist. 5, 2, 27 *adversa.* 5, 11, 19 numerum. LEX Tudert. (Corp. XI 4632) 1 ⟨sc⟩riptum -nsumve est uti dentur. MANIL. 3, 215 mundum . . . volantem exprimere . . . ac tantae molis minimum -ere punctum. CELS. 2, 15 quae *genera* -imus eo loco, quo. 3, 20 p. 105, 3 quae supra -nsa sunt (3, 23 p. 114, 11 victus . . . qui supra -nsus est. 3, 23 p. 115, 8 *al.* EDICT. imp. Diocl. II 5 PS. HIL. libell. 11. *cf. p. 2149, 30 et 49*). SEN. nat. 5, 1, 3 parum diligenter -et, quod vult, qui dixerit *eqs.* epist. 85, 1 quicquid est interrogationum -ere. 89, 2 (*opp.* dividere). COLVM. arb. 5, 6 operis (*dat.*) iusta -i. PETRON. 126, 14 nulla vox . . . formam eius. PLIN. nat. 19, 147 nihil diligentius -it Cato (*sc. libro de re rust.*). 34, 139 in foedere . . . nominatim -nsum invenimus, ne. QVINT. inst. 2, 15, 4 finem artis temere -it dicens. 2, 15, 11 ne hoc quidem satis est -nsum. 2, 15, 20 popularem . . . -endo persuasionem (*sc. in definitione*). 2, 15, 35. 3, 4, 5 ut scriptores artium pro solis *generibus* -erint frequentissima. 3, 5, 10. 4, 1, 43. 9, 3, 91. 10, 1, 48. 11, 1, 51. decl. 247 p. 10, 5 illud . . . brevissime et significantissime -ite. *an huc pertinet* 247 p. 11, 29 -o (*sc. finitione?*) uxorem duxisse dici. 294 p. 166, 4 non . . . -nsum in praemio est statim occidere. CAVTIO Phaonis (Corp. X 444) 23 dies . . . sacrificiorum -nsi. PLIN. epist. 8, 14, 15 res duas (*ibid.* dividi sententiam). 10, 56, 3. HYG. grom. p. 122, 11 'versus tot' sive 'librae tot' sive quod aliud vocabulum aliquo modo -nsum fuerit. PROC. dig. 19, 5, 12 si . . . in venditione -nsum est convenisse. IVLIAN. dig. 1, 3, 10 senatus consulta ita scribi . . ., ut omnes casus . . . -antur (*ibid.* contineri). 30, 104 pr. infra -nsum erat, ne . . . daret. POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 cum . . . quaeritur in iudicio de dote an facere possit, dolus dumtaxat -itur. GAIVS inst. 4, 59 sunt qui putant minus recte -i (*demonstrationem?*). SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15. VLP. dig. 43, 13, 8 praetorem priorem aestatem. PAVL. dig. 4, 3, 16 -atur, quid . . . factum sit. coll. Mos. 2, 6, 2 ut per disiunctionem hoc aut illud accidisse -at. *talia saepius.* APVL. mund. 16

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

breviter...cuncta. Plat. 2, 3 tria genera ingeniorum ab eo sunt -nsa. Ps. Apvl. herm. p. 273 in eadem definitione necessitas -nsa est. Tert. nat. 2, 9 quia communes dei quam ⟨in⟩ physico quam in mythico -antur. orat. 1 p. 181, 19 ut ... in oratione breviarium ... euangelii -atur. 15. patient. 15 p. 23, 1 effigiem habitumque -amus. Frg. Mur. 36 Lucas optimo Theophilo -it, quae ... gerebantur. Arnob. nat. 1, 3 p. 6, 16 in litteris ... -nsum et compositum non videmus ... comminuisse. Lact. mort. pers. 48, 9 (*ex litteris Licini*) lege quam superius -imus (*Euseb. h. eccl. 10, 5, 11* νόμῳ ὃν προειρήκαμεν. *adde*: inst. 7, 6, 9 Ps. Hil. libell. 8. 20 Veg. mulom. 2, 109, 3 Svlp. Sev. chron. 1, 40, 1 Ennod. epist. 4, 8, 4 p. 104, 9 Conc. Burdig. a. 663—675 p. 216, 14 Lex Burg. lib. const. 4, 1 Lex Visig. Eur. 285 [= Lex Visig. 5, 5, 8] Lex Visig. 3, 2, 2 *al.* Lex Sal. 8, 2 *al. cf. infra l. 41 et 60*). Firm. err. 20, 3 hoc specialiter -it, ait enim. Ivl. Vict. rhet. 5 p. 395 cum statum eius *thematis* -eris. Mar. Victorin. defin. p. 30, 20 partium similitudine -nsa. p. 37, 17 appositis differentiis -nsoque suo proprio (*in definitione*). Ps. Agenn. grom. p. 14, 24 in emptiones modum -ere atque ita cavere: *seq. verba* (*cf. p. 2148, 1*). Diom. gramm. I 489, 28 regum ... in eiusmodi fabulis acta -untur. Filastr. 103, 3 omnium siderum nomina ... -ere. Veg. mil. 4, 41 quae Vergilius ... divino paene -it ingenio. Hier. epist. 18^{A}, 15, 6 in omnibus gentibus etiam Hierusalem -i. 30, 1 omnem moralem locum in eo *psalmo* esse -nsum. 49, 14, 12 brevi artavit compendio in paucis multa -ens. 84, 2 nihil ibi (*in libris*) de fide ... -nsum est. Svlp. Sev. epist. 1, 8 Macr. sat. 1, 2, 20. Vindic. med. 1 demonstrationes ... in unum -nsas. Cassian. inst. 4, 27, 1 factum. Boeth. mus. 1, 2 p. 187, 20 musicae genera ab eius studiosis -nsa. Cassiod. inst. div. 5 p. 1117^{A} libri ... expositores sub uno codice (*supra*: uno volumine ... complexus). 8 p. 1120^{D} adnotationes ... breviter -nsae. p. 1121^{C}. 16 p. 1131^{C}. *absolute*: Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 64 ita ut supra -nsum est (Cels. 1, 10 Lex Malac. [Corp. II 1964] 1, 36. 2, 61 Edict. praet. Iulian. dig. 3, 2, 1 Rvfin. hist. 3, 24, 14 [δεδήλωται]). Lex Malac. 1, 56 de quo h(ac) l(ege) cautum -nsumque est. 1, 59. Frontin. aq. 64 ut ... commentariis -nsum est. Ivlian. dig. 34, 5, 13, 5 ita -ere ...: 'illud ... dabis'. 46, 8, 22, 7 si in stipulationem ratam rem haberi hactenus -nsum fuerit 'Lucium ... habiturum'. Venvl. dig. 43, 23, 2 quamquam de ... cloaca ... hoc interdicto -atur. Vlp. dig. 40, 5, 4, 11 sic -endum decreto: 'si ... sint'. Marcian. dig. 48, 9, 3 lege ... de consobrino -i, sed non etiam eos pariter complecti. Apvl. Socr. 13 p. 148 ut fine -am. Lact. mort. pers. 48, 11 (*ex litteris Licini*) sicut superius -nsum est (*Euseb. h. eccl. 10, 5, 13* καθὼς καὶ προείρηται. *adde*: Firm. math. 2, 30, 10 Tract. c. Arrian. p. 14, 4 Theod. Prisc. eup. faen. 67 Lex Visig. 6, 4, 2 *al.*). Firm. err. 20, 3 in deuteronomio ita -nsum est: *seq. verba*. Veg. mil. 1, 6 sicut doctissimorum hominum disciplina -it. Rvfin. hist. 5, 1, 4 scriptura -ere (γραφῇ περιληφθῆναι. *supra*: enumerare). *pro argumento est persona*: Val. Max. 3, 8, 6 *Semproniam* maligna relatione -am. 8, 14 ext. 5 nisi Theopompi ... ingenium historiis eum suis -isset. Cels. 1 pr. p. 2, 35 qui (*auctores*) supra -nsi sunt (2, 8 p. 48, 38. Edict. imp. inc. de rebus priv. [Corp. III 13569] 18 ceteri[s] supra conpraens⟨i⟩). Sen. benef. 6, 19, 4 me ... publica ... nota -it. Qvint. decl. 344 p. 358, 14 eum ... maleficii lege -nsum. Ivlian. dig. 4, 8, 49, 2. Pompon. dig. 36, 2, 22, 2 cuius persona in condicione -nsa est (Gaivs dig. 46, 7, 7 *v. p. 2148, 41*). Pavl. sent. 4, 8, 14 in agnatis ... cognati continentur, inter cognatos ... agnati non -untur. 5, 9, 2 tam dantes quam accipientes ... stipulatione -untur. dig. 38, 10, 10, 18 quas *personas* a patrui maximi filio -imus (*ibid.* personas continet. Mod. dig. 44, 7, 53). Apvl. Socr. 3 p. 124 *Iovem* non posse ... quavis oratione -i. Tert. adv. Prax. 19 p. 262, 20 filium ... scripturis -nsum. Avg. civ. 9, 16 p. 389 *deum* sermonis humani ... oratione. Ennod. epist. 4, 22, 3 p. 114, 16 -nsis superius ... impendi gratiam (*supra*: nominatis). 8, 28, 3 p. 218, 13. 9, 2, 2 p. 229, 17 Conc. Rom. a. 502 p. 450, 13. *absol.*: Marcell. dig. 36, 1, 46 pr. de manumisso ... senatus consulto -nsum est nec heredis facta est mentio. Vincent. Ler. 9, 13 ut ... illa, quae de fide cauta sunt, omnes pari modo -aut (*supra*: omnibus ex aequo imperata sunt). *de multitudine et numeris* (*i. q. in unum colligere, congregare*): Verg. georg. 2, 104 neque enim numero -ere refert *species ac nomina* (Ov. ars 2, 447. 3, 151 Colvm. 11, 1, 10 Plin. nat. 14, 20 Amm. 22, 15, 25 Heges. 3, 15, 3. Boeth. cons. 1 carm. 2, 12 quaecumque ... stella recursus exercet ..., -nsam numeris victor habebat). Sen. dial. 6, 21, 1 -e (*sc. numero*) quantum ... procedere homini licet. 10, 17, 2 mensuram *exercitus* ... Persarum rex. epist. 122, 17 innumerabiles habent facies, -i eorum genera non possunt. Ascon. Pis. p. 6 Cl. non subtilis computatio annorum facta est, verum summatim tempus -nsum est. Pavl. sent. 5, 2, 3 temporis praescriptio ... decennii spatio ... -itur. Cens. 21, 2 tempus ... quot annorum sit non potest -i. Amm. 28, 1, 14 quorum nec diversitas -i nec numerus potest. 31, 4, 6 numerum eius (*plebis*) -ere calculo. 31, 5, 10. Heges. 1, 35, 3 aquarum ... multa vis, ut nulla aestimatio ... altitudinis -retur. Cypr. Gall. gen. 467 *generis* numerum gestit -ere fatu. Avg. civ. 8, 2 p. 322. 16, 23 p. 160 stellarum numerum -isse et conscripsisse. Lex Visig. 10, 1, 12 per ... epistolam certus annorum numerus ... -nsus. Corp. VI 10273 maceria conpresa cun munimento et porticulo quae facet in fronte pedes xx. 13732 locum ... parietibus et pila -nsis long⟨um p. *tot*⟩. 17653, 6 in fronte -nsis aediculis ... ped(es) octo. XIV 396 *monumentum* in agro -nsa maceria colligit iugera *tot*. *de argumentis artis*: Val. Max. 3, 7 ext. 3 *Zeuxis dextera sua* tantum formae -nsum *credidit*. 8, 11 ext. 7 praecipuae artis pictor equum ... modo non vivum labore industriae suae -erat. Petron. 88, 5 *Myron* paene animas hominum ferarumque aere -erat. Lact. inst. 2, 6, 1 elementorum ... figuras humana specie -nsas colunt. 4, 8, 9 deus ... spiritum ... in effigiem ... -it; et alios item spiritus ... in angelos figuravit.

2 *rem in animum recipere sensibus et cogitatione*:

a *de eis, quae sentiuntur* (*i. q. videre, audire, cognoscere*): Cic. Cluent. 47 placuit ut Diogenem Habitus emeret ..., quo facilius aut -retur res eius indicio aut falsa esse cognosceretur. Catil. 3, 3 quae quoniam in senatu illustrata, patefacta, comperta sunt per me, vobis ... exponam ..., ut ... qua ratione investigata et -nsa sint, ... scire possitis. *cf.* 3, 4. [Catil. 3, 17 *v. vol. V p. 603, 34.*] Flacc. 38 testimonii ... audaciam manifesto -nsam atque oppressam teneri. Cael. 64 ut venenum, ... insidiae, facinus ... manifesto -retur. Mil. 72 adulterium *Clodii*. Sen. dial. 7, 1, 2 in illis (*peregrinationibus*) -nsus aliquis limes et interrogati incolae non patiuntur errare. epist. 88, 11 colligere subtiliter pedes iugeri et -ere ... si quid decempedam effugit. Colvm. 6, 24, 3 certis signis -ere ..., quem sexum generaverit *taurus*. 6, 29, 5 quot annorum sit, manifesto -i potest (Pelagon. 1 p. 32, 13). arb. 3, 6 sapor *vini* ... -etur, si ... diluas. Sil. 3, 408 qua visu -ere erat ... signa. Nips. grom. p. 285, 10 transferes ferramentum et -nso eo rigore quem dictasti versuram facies. Gell. 13, 31, 10 litterarum apices. Apvl. apol. 64 *mundi opifex* neque loco neque tempore neque vice ulla -nsus eoque paucis cogitabilis. Ivl. Val. 2, 23 ubinam ... haec tibi de Alexandro est -nsa notitia? Arnob. nat. 7, 46 p. 280, 19 quod ... oculorum sensibus est -nsum. Cod. Iust. 5, 16, 16 (*a. 291*) -nsa filiorum iniuria. Ivvenc. 2, 208 obtuso -ere talia sensu. Lvcif. Athan. 2, 28 cum ... sacrilegum me factum -isset. Pelagon. 1 p. 32, 15 *signa aetatis* magis oculis -imus quam legendo addiscimus. p. 32, 21 annos *equi* in labris (*ibid.* annos numerus ... ostendit, *et*: rugas invenias). Vvlg. Iob 11, 7 vestigia dei -es et usque ad perfectum omnipotentem reperies? Sirach 43, 34 non enim -etis *dominum* (ἐφίκησθε). Prvd. apoth. 7 nec ... -ier ... maiestas facilis sensuve oculisve manuve. 25 *species* visu. perist. 10, 314 *deum* visibus (*ibid.* videndo clauditur). Avg. serm. 117, 3, 5 corpus oculo (*opp.* intelligere). Ps. Soran. quaest. med. 47 sensibus. Mart. Cap. 3, 232 auribus ... oculis. Boeth. mus. 1, 10 p. 197, 15 eundem (*malleum*) qui duplus esset alio, sesquitertium alterius -it *Pythagoras*. 1, 3 p. 189, 27 si quis in ... motum respiciat, ibi aut velocitatem aut tarditatem necesse est -at. Iord. Get. 34, 178 compago ita solidum mentiebatur, ut vix ab intentu possit iunctura tabularum -i. Oribas. syn. 8, 23 genera passionis -untur ex pessimis umoribus. Arator act. 2, 320 *Macedonia* salutiferam meruit -ere linguam *Pauli*. Greg. M. moral. 2, 36 tenebras sine obscuritate -it *vis divina* (*supra*: in luce tenebras videt). 8, 10 provectum ... ascensionis. *de bestiis*: Varivs carm. frg. 4, 2 canis ... si ... possit cervae -ere lustra. Sen. epist. 124, 16 animal sensu -it praesentia.

nota rem pro subi.: Physiogn. 69 κνήμη ... plena ... sordidum hominem ... significat, serviles etiam mores -it. **b** *de eis, quae cogitando percipiuntur* (*i. q. perspicere, intellegere*): α *cum abl. instr.*: Rhet. Her. 2, 19, 30 res brevis est, ut facile memoria -atur (3, 16, 29 *locos* memoria -ere et amplecti. Cic. Cluent. 140 de orat. 1, 154 *al. cf. l. 63. p. 2151, 18. adde* Sen. dial. 10, 15, 5 recordatione). Cic. de orat. 1, 213 omnem ... scientiam -ere uno oratoris officio ac nomine. ac. 2, 71 utrum -isset certa illa nota, qua assentiri dicitis oportere. fin. 5, 16 quod arte -itur. Sen. epist. 124, 1 intellectu. Arnob. nat. 2, 4 *futura* ut teneri et -i nullius possint anticipationis attactu. *nota* Mar. Victorin. defin. p. 19, 17 omnis res ... qualitates suas habet: quibus cum facile -itur, facile quid sit agnoscitur; numquam enim quid sit intellegi potest, nisi quale sit fuerit -nsum. Pelagon. 450 experimentis ... -nsum est ... esse. Veg. mil. 2, 4 memoria intellegentiaque. Avg. civ. 5, 3 p. 194 *multum in caelo* constellationibus -i non potest. 12, 19 p. 524 incomprehensibili comprehensione omnia incomprehensibilia -it. in psalm. 39, 23 corde. Sidon. epist. 9, 9, 8 -bant signis, quod litteris non tenebant. Boeth. comm. sec. 1, 1 p. 137, 13 *al.* *iuncturae sollemniores*: comprehendere: animo: Cic. Flacc. 66 omnia ... animis et cogitatione. de orat. 2, 136 orat. 19. ac. 2, 21 animo ... haec tenemus -nsa, non sensibus. 2, 22. 100 -nsum animo habet atque perceptum se ... navigaturum. nat. deor. 1, 114. 2, 5 cognitum -nsumque animis haberemus. 3, 64 (*opp.* suspicione ... attingere). fin. 2, 6 habere bene cognitam voluptatem et ... conceptam animo atque -nsam. Manil. 1, 108 Val. Max. 8, 7, 6 Plin. nat. 2, 86 Qvint. inst. 11, 2, 48 Fronto p. 73, 11 N. Lact. inst. 7, 9, 8 opif. 19, 3. Physiogn. 11 p. 19, 2 (*app.* intellegere). *aliter v. sub 3.* mente: Cic. Cluent. 6 opinionem ... mentibus. nat. deor. 3, 21 Tusc. 1, 46. Apvl. Plat. 1, 6 mentis oculis (*supra*: cogitatione ... concipitur). Ps. Apvl. Ascl. 35 Avg. civ. 8, 3 p. 323. 19, 18 p. 386. serm. 117, 3, 5 (*opp.* attingere). Boeth. arithm. 1, 1 p. 9, 21 (*app.* scientia colligere). cogitatione: Cic. Flacc. 66 *v. supra l. 69* de orat. 3, 21 *v. p. 2151, 1.* Tusc. 1, 50 qualis animus sit ..., intellegere et cogitatione -ere. Gell. 14, 1, 26 cogitatione animi (*ibid.* assequi). Fav. Evl. p. 2, 19 *v. p. 2151, 7.* Hier. epist. 59, 1, 2 carnalibus oculis ... et cogitatione mortali. Avg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civ. 22, 22 p. 605. sensu: CIC. de orat. 3, 21 sensu aut cogitatione. leg. 1, 30 sensibus. ac. 2, 21 *v. p. 2150, 70.* 2, 37 -i multa et percipi sensibus. fin. 5, 27. *nota* SEN. epist. 58, 16 'quod est' nec visu nec tactu nec ullo sensu -itur: cogitabile est. 95, 61. TERT. anim. 6 p. 306, 13 intellectualibus sensibus. LACT. opif. 1, 11. inst. 1, 1, 5 *veritatem* ingenio ac propriis sensibus. FILASTR. 155, 6 (*app.* cognoscere, invenire). FAV. EVL. p. 2, 19 sensibus aut animi cogitatione (2, 17 complectitur). AVG. mus. 4, 15, 27. de duab. anim. 2 quod scire et nosse dicimur aut sensu corporis aut intellegentia nos habere -nsum. ratione: CIC. de orat. 1, 9 omnia ... vel scientiae pervestigatione vel disserendi ratione. Tim. 3 intellegentia et ratione -itur (νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν). 7 ratione sapientiaque (περιληπτόν). SEN. nat. 6, 3, 2 oculis, non ratione. LACT. opif. 15, 5 (*app.* sensibus percipere). AVG. civ. 19, 18 p. 386 c. acad. 2, 2, 4 (*opp.* fide concipere). anim. 1, 13, 16. BOETH. comm. sec. 1, 1 p. 137, 16 intellegentiae ratione. scientia: CIC. de orat. 1, 10 scientia et cognitione. 1, 108 ex rebus penitus perspectis planeque cognitis ... scientiaque -nsis. epist. 6, 22, 2 quae didicisti quaeque ... tradita memoria et scientia -isti. CELS. 1 pr. p. 8, 21 quomodo spiritus ... trahatur ..., ne sapientiae quidem professores scientia -unt, sed coniectura persequuntur. AVG. civ. 12, 18 p. 539 *argumentum* scientia. BOETH. mus. 1, 1 p. 187, 12 id ... scientia ... -nsum teneri. in Porph. comm. pr. 1, 25 p. 75, 26 individua ... scientiā disciplināque -ere (*supra: individuorum* intellegentia nulla ... capi potest). *β non addito abl.*: CIC. Caecin. 81 *res* quae aut -i satis aut caveri aut excipi possit. de orat. 1, 17 est ... scientia -enda rerum plurimarum. 1, 80 si quis omnium rerum ... rationem naturamque -erit. 2, 68 omnia, quae pertinent ad usum civium, ... -enda esse oratori. 2, 73 in his operibus si quis illam artem -erit. 2, 145 materiem orationis. 3, 131 tantam vim rerum cognitionemque. part. 60 pondera rerum. ac. 1, 42 omnia quae essent in re. 2, 17 aliquid ... -i et percipi (*sic persaepe apponitur* percipere, *item* cognoscere, constituere *sim., ut* 2, 22. 23. 62. 83. 99. 105. 106. 109. 141 fin. 5, 76 nat. deor. 2, 147). ac. 2, 18 negaret quidquam esse quod -i posset — id enim volumus esse ἀκατάληπτον (καταληπτόν *Turn.*). *ibid.* nihil. 2, 106 meminisse visa nisi -nsa non possumus. 2, 128 omnium rerum una est definitio -endi. *talia saepius.* nat. deor. 1, 30 quae (*sensum, prudentiam, voluptatem*) ... una cum deorum notione -imus. fin. 1, 71 qui hac exaudita quasi voce naturae sic eam firme graviterque -erit, ut. Q. CIC. pet. 30 Italiam ... in animo ac memoria ... discriptam -nsamque habeas. SEN. contr. 1 pr. 18 in illo ... ars summa et ad -enda quae tenere debebat et ad custodienda. CELS. 1 pr. p. 5, 22 *v. p. 2154, 48.* p. 10, 22 contemplationem rerum naturae. SEN. benef. 3, 7, 5 quaecumque in cognitionem cadunt, -i possunt. 4, 23, 4 paucorum (*in caelo*) motus -imus (nat. 7, 3, 2). 11, 17, 3 bonas artes non quidem -isti, attigisti tamen. nat. 4, 2, 3 unde crescere incipiat, si -i posset. epist. 88, 35. 120, 11 -imus temperantiam, fortitudinem .... ex quo ergo virtutem intelleximus. TAC. dial. 31 iuris scientiam ... oratores. HYG. lim. grom. p. 188, 13 ex hoc ibidem mediam terrae partem esse -imus (*supra*: ex quo apparet). GELL. 11, 5, 6 σκεπτικοί ... nihil affirmant nihilque -i putant. 11, 5, 8 Academici ... nihil posse -i quasi -unt. APVL. mund. praef. quibus esset universitas -nsa. Plat. 1, 14 astrorum ... spatia (*supra*: oculis ... metitus est caelum). ITALA (cod. d) *et* VVLG. Eph. 3, 18 ut possitis -ere (καταλαβέσθαι) ..., quae sit latitudo et longitudo ... scire etiam ... caritatem. TERT. anim. 6 p. 306, 19 (*cf.* p. 306, 15 sensibus subici). 49 ut ex re -ant motus animae ... erumpere. adv. Val. 11 p. 190, 5 quod capere eum (*patrem*) non sit neque -ere, non visu ..., non auditu compotiri eius. PS. TERT. haer. 8 p. 225, 23 cuius neque initium neque finis -nsus sit aut -i possit. PAVL. sent. 3, 6, 77 *sapa, defrutum al.* in specie pomorum -i possunt. GARG. MART. med. 42 vis ... frigida est, quod maxime ex eo -itur, quod. ARNOB. nat. 1, 38 p. 26, 3 nos ... nihil -nsum habere, nihil scire. 3, 2 cuius sint ... numeri neque liquidum neque -nsum neque exploratum habere. 3, 38 p. 136, 16 sciri ... aut -i quaenam debeant. 4, 27 p. 164, 12 explorata et vera sunt et sine ullis dubitationibus -nsa. LACT. inst. 1, 7, 12 nec virtus aestimari potest nec magnitudo perspici nec principium -i. 2, 5, 2. 7, 2, 2. 3 *al.* CHALC. comm. 60 crescere in molem superficies *terrae* -atur. LVCIF. moriend. 1 quem de illis ... -erimus esse. AMBR. parad. 2, 9 thesauros ... absconditos in Christo. AVG. civ. 2, 23 iudicia *dei.* 5, 3 secretum. 5, 4 *al. nota* 13, 11 p. 569 numquam ... moriens, id est in morte, esse -itur. mus. 6, 10, 28 epist. 147, 21. c. acad. 1, 7, 19 scientia ... -nsis ... rebus constat. anim. 4, 6, 8 nos sumus, qui nos -ere non valemus (*infra*: capere). conf. 12, 18, 27 hoc indagare atque -ere. epist. 137, 11 anima ... incorpoream se esse -it. 147, 21 aliud est ... videre, aliud est totum videndo -ere. c. Faust. 22, 11 mentes ... tenebrosae lucem sapientiae dei ... -ere non possunt. c. Iul. 6, 7, 17 ne prompta vilescant, ne -nsa mira esse desistant. in psalm. 39, 23 nec cor meum se -it. nemo enim se -it, nemo de se praesumat. numquid -it corde suo cor suum ...? 146, 11 *incomprehensibilia* (*ibid.* capere). serm. 117, 2, 3 *al.* serm. ed. Mai 14, 2 -erunt omnia illa ... figuras esse novi testamenti. CLAVD. MAM. anim. p. 83, 22 animi referentes obtutum ... hoc ... -imus. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 139, 14 *natura* cognita ... illud quoque ..., an vere -nsum esset, ... intellegi. cons. 5, 6, 2 omne quod scitur non ex sua sed ex -entium natura cognoscitur. APRING. in apoc. 1, 4. CASSIOD. inst. div. 22 (*opp.* attingere). NICET. fid. 3. ORIG. in Matth. 17, 13 verbum ... veritatis nemo potest -ere i. e. intellegere. *γ obi. suppl.*: CIC. ac. 2, 26 initium quaerendi et exitus percipiundi et -endi. ORIG. in Matth. 18, 55 qui promittunt de consummatione et corruptione mundi se -ere (*infra*: se scire).

3 *personam vel rem affectu, studio complecti*: *c. abl.*: CIC. Cael. 13 -ere multos amicitia. Planc. 47 quod ... omnibus officiis per se, per patrem ... Atinatem praefecturam -erit. off. 2, 27 qui universas provincias ... uno calamitatis iure -ret. epist. 13, 15, 3 adulescentem humanitate. CASSIOD. in psalm. 132, 1 perfecti viri ... mutuae dilectionis se incendio -unt. animo: CIC. Balb. 3 qui omnes animo virtutes penitus -isset (*cf.* ac. 1, 20). LACT. inst. 1, 20, 21 quid est aliud colere virtutem nisi eam -ere animo ac tenere? *absolute*: CIC. de orat. 2, 190 mens ... ad -endam vim oratoris parata. 3, 71 si ... eximiam speciem oratoris perfecti ... adamastis, ... vobis ... illa Aristotelia vis -enda est. SEN. dial. 8, 1, 2 fluctuamus aliudque ex alio -imus. COLVM. 11, 2, 95 quidquid ... effici potest *operum rusticorum*, id ab his -itur. QVINT. inst. 10, 2, 16 proxima virtutibus vitia -unt *oratores.* LVCIF. non parc. 2 p. 212, 2 omnes ad ... -endam provocat fidem. TRACT. in Luc. 4, 17 quod dictavit, magnopere -it, ut ... dicta factis impleret.

4 *quomodocumque assequi, adipisci aliquid*: ITALA (cod. d) *et* VVLG. I Cor. 9, 24 omnes ... currunt, sed unus accipit bravium. sic currite, ut -atis (καταλάβητε). IVVENC. 3, 502 quae facta sequamur, ut mihi perpetuam liceat -ere vitam (*cf.* VVLG. Matth. 19, 16 ut habeam vitam aeternam. *sim.* Marc. 10, 17 Luc. 18, 18. IVVENC. 3, 514 prendere fastigia vitae). LVCIF. non conv. 10 p. 22, 5 hortetur apostolus ad requiem -endam (*cf. Hebr. 4, 11* ingredi in ... requiem). moriend. 1 p. 284, 23 regnum caelorum. HIER. epist. 98, 17 tanta fecisse ... quanta poterat sua virtute -ere. VVLG. Phil. 3, 12 non quod iam acceperim ...: sequor autem, si quo modo -am, in quo et -nsus sum a Christo Iesu (καταλάβω ... κατελήμφθην. ITALA cod. d: *bis* adprehen-; *cf.* ITALA cod. d *et* VVLG. Phil. 3, 13 ego me non arbitror -isse [κατειληφέναι]). DICT. 5, 17 quam (*orationem*) inter tam diversa loquendi genera consequi ac -ere potui. *nota*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 imperium nostrum non tam robore corporum, quam animorum vigore incrementum ac tutelam sui -it.

II ***de herbis*** *sim.*: VARRO rust. 1, 40, 6 *ramulus* cum -it ('*h. e. concrevit cum eo ramo, in quem propagatus est*' *Keil*). COLVM. 3, 5, 1 depositae spinae valido solo, quamvis celeriter -ant atque prosiliant. 3, 11, 10 rubrica ... ad -endum radicibus iniqua. 4, 6, 2 dum *virgae* claviculis suis quasi quibusdam manibus adminicula -ant. 4, 29, 2. 10. 5, 6, 16 cicatricem non facile cortex. 5, 6, 30 arborem ... vitis. *al. passim.* PLIN. nat. 17, 110 *lanugo* insitum. 19, 157 *faba* surculum. VLP. dig. 47, 7, 3, 4 *arbor* terram. PALLAD. 3, 18, 4 quamvis -at, non convalescit *olivetum.* 3, 25, 29. SERV. auct. georg. 2, 301 quae propinqua terrae sunt, praecipue -unt et valida sunt.

III ***de rebus***: A *corporalibus*: **1** *i. q. apprehendere, attingere*: *de variis rebus*: VARRO rust. 1, 50, 2 *serrula* -it fascem spicarum. LVCR. 6, 454 corpora ... volando ... coi⟨e⟩re ... quae possint ... inter se -nsa (-pressa *codd.*) teneri. 6, 456 ea -unt inter se conque gregantur. CELS. 6, 7, 9 p. 244, 5 *specillum* -et et eximet (*sc. quod in aurem incidit*). 7, 12, 1 forceps ... dentem (*ibid.* prehendit). PLIN. nat. 16, 198 lapide -nso aut recepto in corpus (*sc. a cedro*). IVVENC. 3, 128 ancora portum. *de igne*: HIRT. Gall. 8, 42, 2 quaecumque ... per locum praecipitem missa erant (*sc. cupae ardentes*), ...-bant id ipsum, quod morabatur. 8, 43, 3 opera flamma -nsa. VERG. georg. 2, 305 ignis ... robora -it. OV. met. 9, 234 avidis -itur ignibus agger. Ib. 603 nova Phasiaca -nsa est nupta (*Creusa*) corona. LIV. 26, 27, 2 tabernae ... arsere; -nsa ... aedificia ... -nsae lautumiae. MANIL. 1, 832 aridior terrae vapor ... -itur igni. VITR. 2, 9, 16 posteaquam flamma ... virgas -isset SEN. Oed. 307 flamma ... dapes. CVRT. 4, 3, 3 *incendium* turres. 6, 6, 30. 8, 10, 8. IREN. 1, 7, 1 ignis ... -ens ... materiam (ἐξαφθέν). ARNOB. nat. 5, 35 p. 205, 26 sumptus ignis ex Aetna -nsaeque isto faces (*sim.* 5, 24 p. 196, 1 *ex coni. Gel.*). VVLG. exod. 22, 6 si ... ignis invenerit spinas et ... -erit acervos frugum *eqs.* CYPR. GALL. exod. 897 *ignis* vepres. DICT. 5, 7 (*app.* consumere. *opp.* aspernari). **2** *i. q. in se capere, circumdare*: VARRO ling. 5, 41 *montes* urbs muris -it. 5, 131 capitium ab eo quod capit pectus, id est ut antiqui dicebant, -it. CIC. nat. deor. 2, 81 si *semen* inciderit in concipientem -entemque naturam. Tim. 11 homines hoc mundo ... et omnia, quae sub aspectum cadunt, -untur (ὁ κόσμος ἡμᾶς ... συνέστηκεν κτλ.). VERG. georg. 1, 428 luna ... si nigrum obscuro -erit aëra cornu (SERV. auct. *ad l.* concluseris). PAVL. FEST. p. 42 planities ex omni parte -nsa montibus. GERM. 53 flexu -itur alto Serpentis Cynosura. CELS. 3, 21 p. 107, 22 lino ... ventrem metiri et, qua -it alvum, notam imponere. 5, 26, 24 *fascia* vulnus ... -at. 7, 4, 3 p. 267, 35 oras vulneris suturae -unt. 7, 7, 2 p. 273, 19 tunica quiddam ... -nsum est *in palpebra.* 7, 18 p. 295 membranulae ... nervos -unt. 7, 22 p. 303, 30 *fibulae* venas. 8, 3 p. 330, 35 quod -ere modiolus possit. p. 331, 13. 8, 11 p. 352, 21 *al.* SEN. nat. 3, 29, 3 in semine omnis futuri hominis ratio -nsa est (*infra*: origo mundi ... solem ... continuit). 7, 8, 1 vis venti circumeuntis quidquid intra se -it. 7, 8, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vertices ... -ere terrena. CVRT. 6, 6, 23 circuitus eius (*rupis*) ... *tot* stadia -it. COLVM. 6, 5, 4 *radiculam insitam* plaga. arb. 8, 4. LVCAN. 7, 363 quidquid ... -nsum (conpressum *V*) limite caeli ... hominum sumus. 9, 913 quas valli spatium -it harenas. PLIN. nat. 4, 48 utraeque *urbes* -nsae ... Lysimacheā. 5, 101 *Lycia* -it in mediterraneis... Cabaliam. 26, 56 testis ... terrā -nsis. 36, 80 intervalla ... pedes *tot* ... -unt. 37, 78 umbilicis ... ex auro capita -entibus. *nota* SIL. 4, 102 tantum campi ... quantum impulsa valet -ere lancea nodo. GAIVS dig. 41, 1, 7, 4 ager a duobus rivis -nsus. GELL. 5, 3, 5 acervum ... et quasi orbem caudicum brevi vinculo -nsum (5, 3, 3 caudices ... funiculo ... circumdatos). PS. APVL. Ascl. 2 p. 38, 8 anima et mundus a natura -nsa. ITALA lev. 26, 5 (Lugd., Rufin. Orig. in lev. 16, 5) -et vobis area (trituratio Rufin.) vindemiam et vindemia -et semen (sationem Rufin.; καταλήψεται, VVLG. apprehendet... tritura vindemiam et vindemia occupabit sementem). PRAEF. bibl. monarch. in Ioh. nec lumen a tenebris -nsum (ITALA [codd. e δ] *et* VVLG. Ioh. 1, 5 tenebrae eam [*lucem*] non -erunt [κατέλαβεν]). FAV. EVL. p. 8, 17 *motus* circularis una linea -nsus. VEG. mil. 3, 15 *numerus militum* duo milia passuum -it. HIER. prol. gal. eorum (*viginti duorum elementorum*) initiis vox humana -itur. MART. CAP. 7, 756 planities quadraginta octo ... -at (*supra*: capiat). BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 20 *in turbine converso, in quo linea rubra ducta est* partes puras rubrae virgae velocitas -at et apparere non sinat. *sic de aedificiis al. ignem capientibus*: CAES. Gall. 5, 43, 2 *casae* celeriter ignem -erunt. civ. 3, 101, 5 flamma ab utroque cornu -nsa naves sunt combustae. VERG. Aen. 7, 73 Lavinia ... visa ... longis -ere crinibus ignem (SERV. *ad l.* est hypallage..., cum ignis crines -at). *absolute*: VITA Caes. Arel. 28 domus Vincenti ... -it. *de libris sim. argumentum continentibus* (*cf. sub I B 1*): CIC. de orat. 3, 81 res tanta est, ut ... philosophorum libris ... -nsa esse videatur. div. 1, 36 qui quadringenta ... milia annorum ... monumentis -nsa continent. LVCAN. 3, 309 -nsa (-pressa *G, C*) est Latiis quaecumque annalibus aetas. QVINT. decl. 249 p. 21, 14 lex ... scripto hoc -it. 270 p. 106, 3. COD. Iust. 9, 9, 3 (*a. 213*) de quibus specialiter -it *lex Iulia*. SOL. 12, 8 hoc ... multorum ... litteris -nsum. 27, 16 mulieris nomen Iubae libris -nsum. IVVENC. 2, 211 si ... sermo coeperit ... superas rerum -ere formas. MAR. VICTORIN. defin. p. 47, 1 ut ... oratio inhonesta contineat vel inutilia -at. DIOM. gramm. I 486, 11 *satura* uno rogatu multa simul -at. VVLG. gen. 41, 26 *septem boves et septem spicae* eandem ... vim somnii -unt. MART. CAP. 3, 255 *Q* nullam singularem litteram -it. 9, 981 -entis se in vicem syllabae. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 20 pars intellegibilis ... intellectibilem cogitatione atque intellegentia. COD. Iust. 10, 32, 67 pr. quos (*modos*) non -it ... sanctio.

B *de rebus incorporalibus*: **1** *comprehendere personam*: CIC. facet. dict. 32 volui ... venire, sed nox me -it (RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^B^). CATVLL. 62, 35 fures ... revertens, Hespere, ... -is. CARM. epigr. 987, 1 (*saec. I in.*) in quartum surgens -nsus deprimor annum (*sc. a fatis. cf. vers. 3*). SEN. dial. 12, 11, 3 alium alio tempore fata -ent, neminem praeteribunt. ITALA gen. 19, 17 (Hier. epist. 22, 1, 2 Aug. civ. 16, 29 p. 173 Lugd.) ne ... -aris (συμπαραληφθῇς, VVLG. ne ... pereas). 19, 19 (Lugd., Aug. quaest. hept. 1, 44) ne forte -ant me mala (καταλάβῃ ... κακά, VVLG. apprehendat ... malum. *cf.* LVCIF. Athan. 1, 18 p. 98, 8). num. 11, 23 (Lugd. Monac.) -et te sermo meus (ἐπικαταλήψεται, VVLG. utrum ... sermo opere compleatur). deut. 28, 45 (Lugd.) maledicta ... -ent te (καταλήψονται, VVLG. persequentes apprehendent). ITALA (codd. g¹ q) *et* VVLG. Matth. 4, 24 male habentes, variis languoribus ... -nsos (νόσοις ... συνεχομένους). Ioh. 12, 35 (codd. e δ, VVLG.) tenebrae vos (καταλάβῃ. ITALA cod. d: adpraehendant). IVST. 23, 2, 4 *morbo* toto corpore -nsus. 32, 3, 9 lue. HIL. op. hist. frg. 2, 4 terrore -nsi. VVLG. psalm. 39, 13 -erunt (περιέσχον) me iniquitates meae. 68, 25 (καταλάβοι). Ier. 42, 16 gladius ... vos. Os. 10, 9 eos ... proelium. Mich. 2, 6 -et confusio (HIER. *ad l.* p. 453 apprehendet eum confusio). 4, 9 Zach. 1, 6. I Thess. 5, 4 vos dies ... tamquam fur (καταλάβῃ). ORIG. in Matth. 18, 44 hieme -ente incurrunt in eos, quos fugiunt. PALLAD. hist. mon. I 33 p. 319^D^ *arrogantia* superbos -ura. II 18 a spiritu immundo -nsus (ληφθείς). CHIRON 174 -itur caput ... et pulmo (*sc. morbo*). *translate*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 12, 5 Engelbr. tremor -et a te montes. *nota*: ARNOB. nat. 1, 31 o ... invisus et nullis ... -nse naturis. **2** *comprehendere rem*: RHET. Her. 4, 11, 16 *sermo* diffluit ... neque quicquam -ens perfectis verbis amplectitur. 4, 35, 47 *ornatio* -it ... brevi multa. CIC. ac. 1, 41 quod ... erat sensu -nsum, ... sensum appellabat *eqs.* off. 3, 67 huius modi reticentiae iure civili ... -i non possunt. VARRO ling. 10, 49 quemadmodum ad tria unum et duo, sic ad sex duo et quattuor, quae (*sc. analogia*) tamen quadripertita -itur forma. SEN. clem. 2, 3, 1 finitio ... rem. nat. 2, 38, 1 hoc ... fato -nsum. 7, 28, 2 signa ... reposita et -nsa legibus mundi. epist. 58, 8 genus ... quo universa -nsa sunt. 65, 11 turba causarum aut nimium multa aut nimium pauca -it. 66, 9 decorum et iustum ... certis terminis -nsum. 67, 7. 88, 28 *mathematice* totius mundi naturam. 124, 6 ars aliquid debet habere manifestum sensuque -nsum. QVINT. inst. 3, 6, 28 quae his elementis -untur. 9, 4, 97 uno ... verbo ... duo pedes -nsi. CELS. dig. 29, 7, 18 verba ... ea, quae ... scripta sunt, -ere (VLP. dig. 35, 3, 1, 11 *al.*). CALL. dig. 49, 14, 2, 4? 50, 16, 220 pr. omnes ... appellatione lex ... -it. VLP. dig. 7, 9, 5 pr. *stipulatio* dolum. dig. 50, 16, 195, 3 appellatio omnes servos -it. sed et filii continentur. frg. Vat. 322 ne dent cognitorem ... edictum -it. PAVL. dig. 4, 3, 18 arbitrio iudicis ... restitutio -itur. PS. APVL. herm. p. 265 *species orationis* sententiam -ens. *sim.* p. 267 *bis.* 268. ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 9 *deos* suspicio finxit..., non explorata veritas -it. PRISCILL. tract. 6, 91^b^ significatio ... naturae intellegentiam -it. VEG. mil. 4, 38 experimentum ... XII *ventos*. MART. CAP. 7, 762 maior numerus minorem. *sic de viribus animi*: VAL. MAX. 6, 4 pr. dicta ... aut facta ... memoria viribus aeternis -it. SEN. epist. 84, 7 summas ... computatio. APVL. mund. 24 *Iovis* praesentiam non iam cogitatio sola sed oculi et aures et sensibilis substantia -it (HIER. epist. 59, 1, 2 quod cogitatio non -it). Plat. 1, 10 *stellarum ambitus* vix hominum sollertia -it. PRVD. ham. 534 *arundinis* iter nullus potis est -ere visus. AVG. civ. 11, 5 p. 468, 7 divinam rationem ... humana. 22, 24 p. 613, 3 quot medicamenta ... -erit *industria*. p. 613, 12. anim. 4, 6, 8 altiora ... quam potest nostra coniectura -ere. c. Iul. 6, 7, 17 *curiositas* minus solet mirari quod potuerit -ere. PS. AVG. c. Iud. pag. Arr. 21 quod sensus mortalium non valet -ere. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 21 an rerum subtilium fugas exercitatae mentis velocitas -at. cons. 5, 6, 59 iudicium ... quae sibi subiecta sunt -it. *capere tempora*: VARRO rust. 1, 27, 1 menstruum *tempus*, quod luna circumiens -it. AVG. civ. 12, 13 quanta *spatia* summa -it annorum. BOETH. cons. 5, 6, 23 *quod temporis patitur condicionem*, non ... totum simul infinitae ... vitae spatium -it atque complectitur. *ibid.* vitae plenitudinem ... -it ac possidet. NOVELL. Iust. app. 7, 6 quae (*tempora*) ab adventu tyrannorum bellica confusio -it.

synonyma: accipere, amplecti, apprehendere (VLP. dig. 47, 2, 3, 2 VVLG. IV reg. 25, 5 *al.*), capere, cognoscere, comperire, complecti, concipere, concludere, coniungere, constituere (CIC. ac. 2, 23), continere, deprehendere (PAVL. sent. 1, 6^A^, 3. 4 *al.*), illustrare investigare, noscere (CIC. ac. 2, 83), patefacere, percipere, perspicere. *opposita*: disiungere, dividere, emittere, separare *al.*

derivata: comprehensio, comprehensor, comprehensus. comprehendibilis, comprehensibilis, comprehensivus. comprehensare.

part. perf. pass. subst. **comprehēnsum, -ī** *n.*: SEN. nat. 7, 4, 1 nihil de cometis habere -i. ARNOB. nat. 2, 7 p. 52, 8 unumquemque suspiciones suas pro probatis et -is ... tutari. VVLG. Esth. 9, 20 *et* II Macc. 2, 24 *v. p. 2148, 33 sq.*

adv. **comprehēnsē** (*comp.* -ius) *v.* compresse *p. 2162, 73.*

compr(eh)ēnsibilis (comprehendibilis), -e *a* comprehendere. *forma*: compre(he)ndibilis: CIC. ac. 1, 41 (*codd. optimi*); *dein* compr(eh)ensibilis *inde a* SEN. phil. *et* CELSO. GLOSS. ἐπιλήμψιμος qui comprehendi potest.

qui sensibus vel cogitatione percipi potest: CIC. ac. 1, 41 id ... visum cum ipsum per se cerneretur, -e — feretis hoc? nos vero, inquam; quonam enim alio modo καταληπτόν diceres? — sed cum acceptum iam et approbatum esset, comprehensionem appellabat, similem iis rebus, quae manu prenderentur. CELS. 1 pr. p. 5, 21 quoniam non -is natura sit; non posse vero comprehendi *eqs.* SEN. nat. 6, 24, 1 tenuia foramina nec oculis -ia. PS. APVL. Ascl. 13 varias disciplinas nec -es (*cf.* 12 incomprehensibilem philosophiam). TERT. adv. Hermog. 39 p. 169, 2 sit ... -is *materia*, ut quae fabricatur ... a deo, quia et convertibilis et demutabilis *eqs.* IREN. praef. 2 error ... ne denudatus fiat -is (γένηται κατάφωρος). ARNOB. nat. 1, 61 involutae et vix ullis -es causae. LACT. inst. 3, 12, 2 corpus ... solidum est et -e. 7, 12, 2 solidum ... et -e corpus est et oculis et manu, anima vero tenuis et tactum visumque fugiens. 7, 20, 11 *anima* deo ... -is. opif. 4, 24 *res* -es et apertae. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 18 p. 1051^B^ Christus ... incomprehensibilis aut vix -is. p. 1051^C^ generatio ... vix -is. *ibid.* ista ... -ia et definita. HIL. in Matth. 9, 7 non ... divisibilis et -is erat deus. PS. RVFIN. in Os. 12, 3 *sqq.* p. 1023^A^ se -bus imaginibus ... induere (*de deo*). AVG. c. acad. 3, 9, 1 -bus rebus. EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 870^C^ circuli initium nostro sensui -e. 1, 8 p. 876^A^ qualitates quae sapore gustus -es habentur. 3, 7 p. 897^B^ nullo ... sensu -is *substantia*. CLAVD. MAM. anim. p. 48, 18 mobilitate vix -i. FAVST. REI. epist. 3 p. 173, 20 quidquid creatum est ... factori suo -e et corporeum esse. spir. 2, 1 p. 132, 16 *deo* -is est materia sua et factura palpabilis. BOETH. arithm. 2, 32 p. 125, 11 quae unitate formantur, -is et determinatae et eiusdem substantiae esse dicuntur. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 1 *v. p. 2155, 9.* 2, 19 spiritus sancti in nobis habitatio ... non -is cogitatione, sed venerabilis fide. CASSIOD. in psalm. 146, 4 *deo* omnia -ia sunt. GREG. M. moral. 17, 39 qui ex carne -is factus es, ex divinitate tua intelligentiam nostri sensus excede et in te ipso nobis -is permane. CAES. AREL. grat. 86 iusto iudicio -i (incomprehensibili *coni. Plenkers*). *nota* ISID. ord. creat. 1, 2 trinitas, in qua ... nihil loco -e, nihil ... corporeum sentiri fas est.

neutr. pro subst. **comprehēnsibile**, -is: CIC. ac. 1, 41 *v. supra l. 44.* TERT. apol. 48, 11 ut omnia ... constarent ex vacuo et solido, ex animali et inanimali, ex -i et incomprehensibili. adv. Val. 11 p. 190, 9 incomprehensibile (*ed. Rhen.*; -em *codd.*) ... patris causam esse perpetuitatis ipsorum (*aeonum*), -e (-em *codd.*) vero eius generationis illorum ... esse rationem (*infra* apprehensibile). LACT. ira 15, 3 alterum (*sc. anima*) tenue est et intractabile, alterum (*sc. corpus*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-e est. inst. 7,4,12 homo .. configuratus est anima et corpore, id est caelo atque terra, tenui et -i (*sim.* PS. LACT. inst. interpol. 7,5,27,8).
comp.: incomprehensibilis. *deriv.*: comprehensibilitas.
adv. **comprehēnsibiliter:** CASSIOD. in psalm. 76,8 indutus est filius tunicam corporis ... in ingressu inenarrabiliter, in egressu -r. GREG. M. moral. 16,54 *deus* nostra -r conspicit. *comp.*: incomprehensibiliter.

comprehēnsibilitās, -ātis *f. a* comprehensibilis. FVLG. RVSP. ad Tras. 2,1 cum ipsam rationalem creaturam plena suae -is agnitio, creatori quidem comprehensibilis et finita, sibi tamen incomprehensibilis atque infinita, lassaret. DIONYS. EXIG Greg. Nyss. creat. 11 si imagines natura comprehendere potest, cum primaeva forma in sua -e permaneat, ex hac ipsa contrarietate qua comprehenditur esse dissimilis comprobatur.
comp.: incomprehensibilitas.

×compr(eh)ēnsio, -ōnis *f. a* comprehendere. *forma brevior hic illic in codd.* GLOSS. II 111,44 -o σύλληψις (441,33 ἐπὶ τοῦ συνσχεθέντος). 341,51 κατάληψις -o deprehensio occupatio. V 354,61 -o vel (? velox *Büch.*) opera. *i. q. actus comprehendendi vel res quae comprehenditur.* *legitur inde a* CIC. inv.
I *de actione corporali*: A *generatim*: CIC. nat. deor. 1,94 ingressus, cursus, accubitio, inclinatio, sessio, -o. B *de captivitate*: CIC. Phil. 2,18 -o sontium mea, animadversio senatus fuit. ITALA Ier. 18,22 (Wirc.) tractaverunt verbum in -em meam (εἰς σύλλημψίν μου, VVLG. ut caperent me). LACT. mort. pers. 2,2 metus -is eius (*Iesu.* LEO M. serm. 59,1 -em domini). *transl.*: TRACT. in Luc. 5,4 in -e fidelium hominum (*opp.* in captura piscium). VVLG. Ier. 34,3 non effugies de manu eius, sed -e capieris. C *de expugnatione*: ITALA deut. 20,19 (Lugd.) si ... obsederitis civitatem ... expugnare eam in -e eius (εἰς κατάλημψιν, VVLG. ut expugnes eam).
II *de actione non corporali*: A *per dicta vel scripta*: 1 *generatim*: CIC. inv. 1,79 si -o aut una aut utraque ex parte reprehenditur (*supra*: complexio). 1,83 -o, quae, utrum concesseris, debet tollere, si vera est, numquam reprehendetur. QVINT. inst. 5,10,3 *epichiremate* significatur certa quaedam sententiae -o. 5,10,61 quod non tam ad argumentum pertinet quam ad diligentem finitionis -em. 7,3,12. 15 praecisae -is. 8,3,57 corrupta oratio in ... -e obscura, compositione fracta ... consistit. 12,2,13 *dialectica* utilis ... et finitionibus et -bus. 12,2,19 multa propriis brevibusque -bus finienda. MART. CAP. 5,442 inventio est quaestionum argumentorumque sagax investigatrixque -o. *sic de variis scriptis (dictis)*: FRONTIN. aq. 78 *erogationis aquarum* -em ... non ieiunam tantum, sed etiam perplexam videri. ARNOB. nat. 2,49 uno duo tres *eqs.* ... numero definiti et nominum ... -bus terminati. DIOM. gramm. I 484,1 epos ... divinarum rerum et heroicarum humanarumque -o. 487,11 tragoedia est heroicae fortunae in adversis -o. a Theophrasto ita definita est, τραγῳδία ἐστὶν ἡρωϊκῆς τύχης περίστασις. *sim. de comoedia* 488,3 (πραγμάτων ... περιοχή). 488,23 esse tragoediam ... miseriarum -em. PRISC. gramm. III 108,23 est ... oratio -o dictionum aptissime ordinatarum, quomodo syllaba (109,1) -o litterarum aptissime coniunctarum. 2 *de periodo*: CIC. Brut. 34 spiritu ... verborum -o terminatur (96. 162 -o et ambitus ille verborum, si sic περίοδον appellari placet. 274. 327 verborum ... astricta -o. orat. 199. *aliter* QVINT. inst. 2,15,1 *v. p. 2156, 9*). CIC. Brut. 140 in verbis et eligendis ... et collocandis et -e devinciendis. orat. 149 ut -o numerose et apte cadat. 198 universa -o et species orationis clausa et terminata est (*cf.* 199 in ambitu verborum). 204 in ... circuitu illo orationis, quem Graeci περίοδον, nos tum ambitum tum circuitum tum -em aut continuationem aut circumscriptionem dicimus (*sim.* 208. *cf.* QVINT. inst. 9,4,124 DIOM. gramm. I 465,25). 212 quot modis mutentur -es conclusionesque. 221 constat ... ille ambitus et plena -o e quattuor ... partibus, quae membra dicimus. 222. 223. 224. 225. 226 numerosa -o. QVINT. inst. 1,5,51 est ... soloecismus in oratione -is unius ... inconveniens positio. 9,4,115 neque ... tam sunt intuendi pedes quam universa -o. 9,4,121 -es quae efficiuntur ex pedibus (DIOM. gramm. I 466,28). DIOM. gramm. I 465,5 periodus ... quam nostri -em dicunt. 3 *de syllaba*: CHAR. gramm. I 11,12 *syllaba dicitur* -o, hoc est litterarum iuncta enuntiatio. DIOM. gramm. I 427,4 syllaba est proprie congregatio aut -o litterarum (*cf.* DON. gramm. IV 368,18 PRISC. gramm. II 186,10. III 109,1 *v. supra l. 50*). DOSITH. gramm. VII 386,11 syllabae dicuntur a graecis -bus (*supra*: coetus ... comprehensus). 4 *de segmento vel circulo*: PLIN. nat. 6,217 sexta -o, qua continetur urbs Roma, amplectitur Caspias gentes.
B *per sensus vel cogitationem*: 1 *in philosophia* (κατάληψις *Stoicorum*): CIC. ac. 1,41 *v. p. 2154, 44.* 1,42 inter scientiam et inscientiam -em ... collocabat *Zeno. ibid.* -o facta sensibus et vera esse illi ... videbatur. 2,17 quid esset cognitio aut perceptio aut, si verbum e verbo volumus, -o, quam κατάληψιν illi vocant (*sim.* 2,31; *cf. l. 83*). 2,21 quae quasi expletam rerum -em amplectuntur. 2,23 scientiam ... non -em modo rerum, sed eam stabilem quoque ... censemus. 2,101 ex ... Epicuri capite ... perceptio et -o tollitur (2,106). 2,145 *Zeno* cum *digitos* compresserat pugnumque fecerat, -em illam esse dicebat; qua ex similitudine etiam nomen ei rei ... κατάληψιν imposuit. fin. 3,17 rerum ... cognitiones, quas vel -es vel perceptiones vel ... καταλήψεις appellemus licet. CIC. nat. deor. 2,147 quanta primum intellegentia, deinde consequentium rerum cum primis coniunctio et -o esset in nobis. 3,49 cognitiones -esque rerum, e quibus efficiuntur artes. 5,26 una -e omnia complecti. 5,45 hanc nostram -em summi boni. SEN. benef. 4,33,2 expectare ... certissimam rerum -em. dial. 7,8,5 ratio illa certa ... nec haesitans in opinionibus -busque. nat. 2,48,1 non potest ... ulla incerti esse -o. QVINT. inst. 2,5,14 latiore quadam -e per omnes ... species rerum ... ire. 2,15,1 de qualitate ipsius rei aut de -e verborum dissensio est. IREN. 1,2,5 innati -em cognoscentes (κατάληψιν). 1,8,1 -em regalis formae non habent (κατάληψιν). ARNOB. nat. 1,16 quale sit explicabili non potest -e cognosci. MAR. VICTORIN. defin. p. 39,17 *in definitione ex contrario* utrumque ... se ita naturaliter ligat, ut necessariam cognitionem sibi unius -e conectat. AMBR. Noe 17,60 secundum litteram difficilis loci istius -o est. HIER. epist. 124,4,13 sin ... -em eam dicimus, ut non solum sensu quis et sapientia comprehendat, sed et virtute et potentia cuncta teneat, qui cognovit; non possumus dicere, quod comprehendat filius patrem. AVG. civ. 12,19 p. 542,14 quidquid scientia comprehenditur, scientis -e finitur. p. 542,24 incomprehensibili -e omnia incomprehensibilia comprehendit. 19,4 p. 357 propter -em perceptionemque veritatis. quant. anim. 30,58 ne id ipsum quidem, quod mente comprehenditur, ad nomen aspirare scientiae, nisi tam firma -o sit, ut. epist. 1,1 si quos Academicorum ... a rerum -e terruit sententia. MART. CAP. 5,538 ut non tantum firma verum etiam celeri -e res verbaque percipiantur. POMER. 3,29,1 inquisitio et -o veritatis. BOETH. in Porph. comm. sec. 1,2 p. 140,11 ad rerum ... certam -em. arithm. 1,1 p. 8,1 rerum, quae sunt ... -o veritatis (*de sapientia*). p. 9,10 est ... sapientia ... rerum, quae vere sunt, cognitio et integra -o. mus. 1,9 p. 196,10 veri -o.
2 *generatim* (*i. q. observatio*): APVL. met. 10,2 quam facilis ... medico ... veneriae cupidinis -o. ARNOB. nat. 3,14 *deos* falli ... cognitionis in mutuae -e. AMBR. hex. 1,9,33 lux ... sine ulla -e retectis ... regionibus se circumfundit. PS. SORAN. quaest. med. praef. p. 245,4 R. ut aegrorum mensuras et numeros agnoscat ad -em et complexionem accessionum. p. 245,13 secundum methodicos medicinam dicere volunt κοινοτήτων et ... vitiorum generalem -em. BOETH. in Porph. comm. sec. 1,2 p. 138,5 ut in ⟨rerum⟩ praesentium -e aut in absentium intellegentia versetur *animus*.
C *per affectum*: AMBR. fug. saec. 2,10 tardior vel ingenio est vel fidei -e.

comprehēnsīvus, -a, -um *a* comprehendere. *i. q. collectivus.* PRISC. gramm. II 60,4 *inter species derivativorum*: denominativum, in quo intellegimus ... etiam -um. 124,2 'olivetum', 'vinetum' *eqs.* ... sunt continentia vel -a, id est περιεκτικά. 176,13 sunt quaedam singularia voce, intellectu pluralia, quae etiam -a dicuntur, id est περιληπτικά. III 498,7 ex eo (*lauro*) ... -um, quod Graeci περιεκτικόν vocant, 'lauretum'.

comprehēnso, -āre [*cf. c.* comprehendere *et c.* prehensare. *Th.*]. QVADRIG. hist. 39 -are suos quisque, saviare, amplexare.

comprehēnsor, -ōris *m. a* comprehendere. *qui aliquem comprehendit*: DON. Ter. Eun. 549 ne quis ... obvius -r occurrat (*opp.* persecutor). RVFIN. hist. 4,15,13 adesse -es *Iesu* (παρόντας, *om. subst. gr.*).

comprehēnsus (-ūs *m.*) συνοχὴ καὶ σύλληψις GLOSS. II 111,45. *a* comprehendere. *Hey.*

compremo *v.* comprimo.

comprēndo, comprēns- *v.* comprehendo, -ehens-.

×compresbyter, -ī *m. a* com *et* presbyter, *cf.* συμπρεσβύτερος. *notatur* conprb.: CORP. XII 5336. *trad.* cumpr-: *infra l. 78.*
i. q. collega in presbyterio: CYPR. epist. 48,2 Primitivum -um nostrum. HIL. op. hist. frg. 2,10 voces carissimorum fratrum et -orum nostrorum (EPIST. pontif. 260 [Siric. 7] Migne 13, 1171^{B}. AMBR. epist. 12,7. RVFIN. hist. 7,7,2 aliquis ex fratribus et -is [πρεσβυτέρων]. PAVL. NOL. epist. 51,1 frater noster et -r meus. AVG. epist. 28 tit. 36 tit. 114. 149,1 *saepius.* retract. 2,56. PETIL. Aug. c. Petil. 2,1,2 episcopus ... fratribus et -is et diaconibus. LEO M. epist. 89 p. 930 RVRIC. epist. 2,8 p. 382,22. 2,33 p. 417,6 *saepius.* FVLG. RVSP. epist. 5 tit. GREG. M. in euang. 40,11). EPIST. pontif. 212 (Lucif. epist. 7) fratrem et coepiscopum meum ... Luciferum cum Pancratio -o meo et Hilario diacono. AVG. cur. mort. 18,23 EPIST. pontif. 297 (Innoc. I) Migne 20,572^{C}. 345 (Zosim.) Migne 20,679^{A} in nostra ecclesia Romana cum nostris -is commorari. EVSEB. MED. Leo M. epist. 97,2 frater et coepiscopus noster Abundantius et -r meus Senator. AVELL. p. 98,20. CANON. Migne 56,881^{B} episcopus absque consilio -orum suorum clericos non ordinet. RVRIC. epist. 2,58 p. 437,25. THEOD. MOPS. in Phil. 1,1 coepiscopis dixit, sicut et nos et -is scribimus. FACVND. defens. 7,7 p. 708^{B} dominis meis et -is. CONC. Turon. a. 567 p. 142,2 episcopus nec abbatem nec archipresbyterum sine omnium suorum cumpresbiterorum et abbatum consilio de loco suo praesumat eiecere. GREG. TVR. Mart. 2,4 GREG. M. dial. 4,15 p. 344^{B}. *nota*: CORP. XII 5336 (*saec. V*) Rusticius ep(iscopu)s ... ep(iscop)i Veneri(i) soci(us) in monasterio conpr(es)b(yter) (*sic*) eccl(esia)e Massiliens(is). *Wulff.*

compressātus, -ūs *v.* comprimo *p. 2161, 51.*

compressē *v. p. 2162, 72.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***compressio,** -ōnis *f. a* comprimere. *i. q. actio comprimendi.* I *animantium:* A *i. q. coitus:* PLAVT. Pseud. 66 -es artae amantum corporum (*cf.* 68 papillarum ... oppressiunculae). TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 535, 4 qui ex -e matrimonium fecerit (*infra:* ex violentia coactum matrimonium). ARNOB. nat. 2, 70 Diespitri factae sunt -bus fetae. *transl.* 5, 41 dicitur in Martis et in Veneris vinctione vitiorum esse significata -o. 5, 43 cupiditatis et temeritatis -o (impressio *cod.*) colligatio dicta ... adulterorum Veneris atque Martis. HYG. fab. 88 p. 85, 6 *al.* 88 p. 85, 26 in -e nocturna. B *i. q. conculcatio, contusio:* OROS. hist. 5, 15, 11 expeditio ad cavendum -e multitudinis deerat (*in pugna*). MARCELL. chron. II p. 95, 501, 3 tria milia civium saxis gladiisque, -bus et aquis proscaenii amissos. CASSIOD. hist. 4, 18 p. 965^C alii a militibus interfecti, alii ... -e sunt mortui. II *membrorum, aliarum rerum corporalium* (*astrictio, constrictio*): VITR. 7, 8, 4 aqua ... cum id in pannum infunditur et ibi manibus premitur, argentum per panni raritates ... extra labitur, aurum -e coactum ... intra ... invenitur. 9, 8, 3 pondus ... frequentiam caeli -e solidatam extrudens. SCRIB. LARG. 84 incitatur sanguinis eruptio musculorum -e (*ibid.* constrictio. MARCELL. med. 17, 23). GELL. 16, 3, 4 ventris -e esuritionem ... depelli. APVL. met. 3, 10 dolorem ventris manuum -e sedare. TER. MAVR. 190 -o *labrorum* ... dissonora (LACT. opif. 10, 13 ISID. diff. 2, 58). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 135 neque ... vexandum *corpus* ... -bus, asperant enim tumores. diaet. pass. 33 dentium -e. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 403^B *cor* pertrahit ad semet ex adiacente spiritu, -es extensionibus replens. p. 403^C quia cor ... respirationibus et -bus suis membrum moveat. III *verborum, dictorum* (*i. q. brevitas*): CIC. Brut. 29 grandes erant verbis, crebri sententiis, -e rerum breves. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 24 p. 74, 17 *'ens' dictum* propter angustationem Latinae linguae -emque. IV *malorum* (*i. q. suppressio*): ARNOB. nat 1, 6 bella ... furiarum -bus imminuta. OROS. hist. 7, 6, 8 de -e bellorum civilium (*ibid.* civile bellum ... divinitus ... compressum).

compresso, -ātum, -āre [*cf. c.* comprimere *et c.* pressare. *Th.*]. *i. q. valde comprimere:* ITALA iud. 2, 15 (Tert. scorp. 3 p. 151, 25) manus erat super illos in mala et -ati sunt valde (ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα. ITALA Lugd.: contribulavit, VVLG. vehementer afflicti sunt). PORPH. Hor. sat. 2, 3, 272? (*v.* comprimo *p. 2159, 15*). CORIPP. Ioh. 8, 538 teneris culmos -at aristis laeva manus (*in metendo*).

compressor, -ōris *m. a* comprimere. *stuprator:* ARGVM. Plaut. Aul. 7 -is servolus. MYTHOGR. 1, 18 *Io* a -e in vaccam transfigurata est. *suppressor:* VICTRIC. 9 martyr ... -r lasciviae, intemperantiae persecutor.

1. compressus, -a, -um *v. p. 2162, 55.*

2. compressus, *abl.* -u *m. a* comprimere. *i. q. compressio.* GLOSS. II 447, 21 συνοχή pressus, -us. 510, 33 -us φθορά. NON. p. 457 -us cum virgine admissus dicitur. Plautus in Truculento (*498 v. l. 48*) etiam coitum cum meretrice -um dici vult. *legitur tantum nom. et abl.* I *animantium:* A *de coitu:* PLAVT. Amph. 109 gravidam fecit ... eam -u suo. Epid. 542 meo -u peperit filiam. Truc. 498 *amicam* gravidam ... reliqui meo -u. TER. Ad. 475 virgo ex eo -u (GLOSS. V 532, 32 vitio) gravida factast. HYG. fab. 40 p. 69, 15. 60 p. 61, 9. 63 p. 62, 1. DON. Ter. Hec. praef. II. SCHOL. Stat. Theb. 1, 570 de quo -u genuit. MACR. sat. 5, 19, 18. EVGRAPH. Ter. Hec. 181 ex primo -u gravida. Ad. 466. B *de stipatione:* SIDON. epist. 5, 17, 4 de loci ... turbarumque -u ... nimis anheli. II *rerum:* CIC. Cato 51 tepefactum *semen terra* vapore et -u suo diffundit. PLIN. nat. 9, 142 *pina* -u (*sic Chiffl., Hard.*; compresso E^2D, compressa *Pint.*, comprehenso *rS*) quidquid inclusit exanimat. 11, 98 *lampyrides* nunc pinnarum hiatu refulgentes, nunc vero -u obumbratae (18, 252 alarum -u). TERT. anim. 48 p. 379, 8 quasi ... -u (-a *cod.*) iecoris angina sit mentis. *dubium utrum huc an ad adi. pertineat:* HIER. nom. hebr. p. 8, 13 Mosoch prolongatio sive defectio aut certe -us.

comprimīsco (-ēsco), -ere *v. p. 2161, 52.*

***comprimo,** -pressī, -pressum, -primere [*a* com *et* premere. *Th.*]. VEL. gramm. VII 76, 9 comprimo ... per i malo scribi, quamvis compressus dicatur. NOT. Tir. 24, 5 conpremit. compressus *active:* VAL. FL. 1, 491 (*v. p. 2158, 11*). *legitur inde a* PLAVTO. GLOSS. ἐπέχω. συμπιέζω. συνιπῶ. συνέχω. συνθλίβω. -it: vincit. adumbrat. -ssus: prohibitus. retractus. -ssi: correpti vel retracti.

I *premere corpus:* A *animantia:* 1 *de coitu:* GLOSS. II 111, 46 -it βιάζεται παρθένον. PLAVT. Asin. 292 hominem infelicem, qui patronam -at (*iocose de lingua. cf.* 291 hanc iubeo tacere). Aul. 28 eam (*filiam*) -ssit ... adulescens. 29. 30. 33. 689 virginem. Cist. 158. 162 *al.* Epid. 540 (*syn.* pudicitiam pepulit). Rud. 1073 *et* 1075 *v. p. 2159, 68.* Truc. 262 *v. p. 2160, 59.* CAECIL. com. 26. TER. Phorm. 1018 mulierculam. Hec. 572. 828 vi. 832. NOVIVS Atell. 95 (*si huc pertinet*) fullonem -ssi quinquatrubus. PROP. 2, 26, 48 Amymone ... in Argis -ssa. 2, 30, 35. LIV. 1, 4, 2 vi -ssa Vestalis. FEST. p. 269, 16 MART. 4, 66, 11 TAC. ann. 5, 9 GELL. 3, 16, 15 ARGVM. Plaut. Cist. 1. 6. APVL. met. 10, 5 *puerum.* SOL. 1, 15 PROB. Verg. georg. 1, 138. 3, 146 SERV. Aen. 1, 273. 6, 582. HYG. astr. 2, 1 p. 30, 8 *Callisto* a Iove -ssam (φθαρεῖσαν). p. 30, 15 *et saepius.* fab. 7 p. 41, 2 *et passim.* SCHOL. Germ. Bas. p. 58, 10 *et passim.* AVG. civ. 1, 18 p. 30 femina ... violenter oppressa et alieno -ssa peccato. 1, 19 p. 33. 1, 28 p. 45 aliquas barbarica libido -ssit. 6, 9 p. 265 EVGRAPH. Ter. Ad. 299 PASS. Theclae B 26 p. 70, 13 *bis.* *inde subst.: titulus comoediae ab Accio* (*cf.* GELL. 3, 3, 9) *Plauto abiudicatae:* Bis -ssa. ARGVM. Plaut. Epid. 5 -ssae ... opera. Truc. 9. *de bestiis:* COLVM. 8, 11, 5 pavo ... si ... fetam saepius -ssit. *aliter, ut videtur* HIER. epist. 78 mans. 6 quod alii eorum (*sc. principum gregis*) conculcaverint aquas et -erint oves (*cf.* VVLG. Ezech. 34, 21 cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora). 2 *de aliis actibus hominum et bestiarum:* CIC. har. resp. 55 ista serpens ... -ssa atque illisa morietur (*de discordia*). PHAEDR. 4, 2, 14 mus ... -ssus (comprensus *Rittershusius*) *a mustela* occubuit neci. VAL. FL. 1, 491 *venator* -ssus (*i. complexus*) pectore tigres. DRAC. Romul. 4, 25 manibus *dracones.* *i. q. opprimere:* APVL. met. 4, 19 canes ... venaticos ... ad -endam bestiam cohortantur. *i. q. includere:* COLVM. 8, 14, 5 sed cum videbuntur sedem quaerere *extra saeptum,* -endae sunt anseres (*infra:* includi). ITALA (codd. d q δ) *et* VVLG. Marc. 3, 9 propter turbam ne -rent eum (*Iesum,* θλίβωσιν. ITALA cod. e: praemerent). 5, 24 (codd. d e q δ VVLG.; συνέθλιβον). 5, 31 (codd. d e q δ VVLG.). ITALA Luc. 8, 42 (cod. δ) turbae -bant eum (οἱ ὄχλοι συνέπνιγον, VVLG. a turbis -batur. ITALA cod. d: suffocabant, q: premebat *etc.*). 8, 45 (codd. d q δ VVLG.) turbae te -unt et affligunt (συνέχουσιν ... καὶ ἀποθλίβουσιν). AMM. 29, 1, 23 inter catenarum sonitus 'tene, claude, -e, abde' ministris ... clamitantibus. CARM. epigr. 1159, 3 *Vmmidia et Primigenius* Capitolinae -ssi examine turbae *diem obierunt.* *i. q. opprimere in bello v. s. II.* *i. q. tacere facere v. s. II.* se comprimere *et* comprimi *v. p. 2162, 3 sqq.* 3 *de rebus: conterere:* OV. epist. 12, 121 -ssos utinam Symplegades elisissent. FIRM. math. 1, 9, 1 cadentium tectorum ruina -itur. *angustare:* SIDON. epist. 2, 2, 2 concava ... sede -ssus *magister.* *technice:* CELS. 1 pr. p. 11, 2 -erit aliquem morbus an fuderit (*cf. p. 2162, 67*).

B *membra sim.:* 1 *proprio membrorum actu:* PLAVT. Cas. 405 -ssan palma an porrecta ferio? (*aliter* SEN. nat. 2, 16). Pseud. 787 -ere dentes. TER. Haut. 590 tibi istas ... -ito manus (*cf.* 563 manum in sinum ... meretrici inserere. *aliter* LIV. 7, 13, 7 -ssis, quod aiunt, manibus *sedere.* QVINT. inst. 2, 20, 7 -ssae in pugnum manus). CIC. orat. 113 cum -erat digitos pugnumque fecerat (CELS. 8, 5 p. 338, 9 duobus digitis utrimque -ssis). ac. 2, 145 pugnum arte vehementerque. HOR. sat. 1, 4, 138 -ssis ... labris. SEN. Thy. 160 *Tantalus* obliquatque oculos oraque -it. dial. 4, 4, 2 ne oculi ad intentationem subitam digitorum -antur (ITALA Is. 33, 15 [Cypr. testim. 2, 29], *ubi* καμμύων, VVLG. claudit). LVCAN. 6, 566 -ssa ... dentibus ora *mortuorum* laxavit. SIL. 9, 512 miles ... mortem -sso maeret hiatu. MART. 12, 77, 12 -ssis natibus. APVL. met. 10, 28 labias. 11, 14 -ssis ... feminibus. GLOSS. V 281, 61 comper⟨n⟩is: genibus -ssis (447, 39 genibus femoribus [familiaribus *var. lect.*] -ssis). *de bestiis:* CIC. nat. deor. 2, 123 pina -it conchas. PLIN. nat. 9, 132 *v. p. 2162, 23.* 10, 112 quaedam *aves* ... -ssis *lateribus* volant. *sim. de multitudinis partibus tamquam membris:* LIV. 8, 8, 13 *triarii* -ssis ordinibus velut claudebant vias (*ibid.* continenti agmine). LVCAN. 7, 495 densis acies stipata catervis ... gladios ... suos -ssa timebat. 2 *extrinsecus:* PLAVT. Amph. 348 *v. p. 2160, 43.* PROP. 4, 2, 25 frontem mihi -e faeno. OV. epist. 1, 102 ille meos oculos -at (*de mortuo. aliter* CELS. 7, 7, 1 p. 273, 5 -sso digitis ... oculo. PLIN. nat. 28, 60 cum quid oculo inciderit, alterum -i potest). 9, 98 *Antaeus* -ssa fauce pependit. CELS. 1, 10 p. 26, 19 neque movenda alvus; ... si per se mota est, -enda (*cf. infra* compressus). 3, 18 p. 102, 7 ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem eius ante solvendum esse; ubi a superiore, -endum (*cf.* 4, 19 p. 145, 27 ea, quae ventrem -unt). 4, 12 p. 137, 34 ad -endum stomachum. 7, 29 p. 318, 37 -ssis in unum feminibus. 8, 12 p. 354, 12 maxilla in suam sedem compellenda et os eius -endum est. COLVM. 2, 3, 1 manibus ... -at dorsum *bovis.* 6, 26, 1 ferula -ere testiculos. LVCAN. 4, 627 *Antaeum* medium -ssis ilibus artat. 8, 681 caesaries *Magni* -ssa manu *Ptolemaei.* VAL. FL. 3, 331 *Cliten* -ssa ... colla *mariti* trahentem. PS. QVINT. decl. 4, 5 spiritum ... in ipsa maternorum viscerum sede -ere. 8, 20 -batur residuus cruor *exsecti,* cludebantur aperta vitalia. APVL. met. 8, 18 spongiis inacidatis tumores -ere. 9, 27 digitos ... infesta ungula -ssos ... contero. ITALA num. 22, 25 (Aug. quaest. hept. 4, 50) *asina* -ssit pedem Balaam ad parietem (ἀπέθλιψεν. ITALA Lugd. contudit pedem Balaam, VVLG. attrivit sedentis pedem). EPIT. Alex. 106 manum ... apprehendit et -ssit. ARNOB. nat. 1, 51 pustulam ... aut vocis imperio aut manus contrectatione. HYG. fab. 126 p. 110, 28 Vlysses ei (*sc. Eurycliae*) os -ssit (HIER. epist. 27, 2, 1 os digito). *subi. corporis pars:* CELS. 7, 29 p. 317, 6 ut feminibus eius ipsius ilia -antur. p. 317, 8 *vulva* id (*os*) -it (*cf.* -sso vulvae ore). SEN. nat. 3, 15, 6 *vena* coit velut in cicatricem -itque quam perfecerat viam. *de medicamentis sim.:* GRATT. 356 venas dum sucus -at acer. CELS. 1 pr. p. 11, 4 quid ... -ssum corpus resolvat, quid solutum teneat (*cf. supra l. 29*). 1, 3 p. 20, 28 ventrem vomitus solutum -it, -ssum solvit *eqs.* 4, 9 p. 132, 10 *aceto* -i ulcera. 6, 6, 1 p. 226, 37 *linteolum* -ssis venis pituitae impetum cohibeat. PLIN. nat. 23, 78 cutem ... recedentem cauliculi decocti -unt. 26, 26 condurdum ... suspensa in collo -ere dicitur strumas. 28, 177 parotidas ursinus adips -it. 29, 143. 31, 119. 35, 190 SER. SAMM. 796. *nota partic.:* CELS. 4, 23 p. 149, 6 adhibere oportet -entia (*sc. alvum*). 4, 27 p. 155, 2 cibus -ens, vinum austerum, meracum *eqs.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C *varias rēs*: 1 *de personis*: CATO agr. 12 fibulas ... constibilis ligneas, qui arbores -at, si dishiascent. 112 manu -ito acina. LVCR. 6, 866 *terra* -ssa manu. VITR. 7, 1, 7 confricentur inter se coagmenta -ssa. 7, 10, 2 *fornaculae* praefurnium magna diligentia -itur (*clauditur? angustum fit?*). CELS. 5, 26, 21 p. 190, 18 *spongia* manu super -enda. COLVM. 10, 319 riguo ... insparsa novali ocima -ite et gravibus densate cylindris. 12, 9, 2 *faseolos*. 12, 15, 5 *ficos* inter se compositas -unt in figuram stellarum ... redigentes. 12, 55, 4 reliqua pars ... impositis ponderibus in vas -itur. 12, 57, 1 intritam ... -ito manu plana. LVCAN. 8, 790 saxo -ssit harenam. PLIN. nat. 17, 186 iuxta terram -i debet vitis. 25, 59 -ere raphanos (*in compositione*). VAL. FL. 3, 106 *vulneratus* -ssa ... mandens aequora (*i. solum*) ... singultibus expulit hastam. SIL. 5, 50 *piscator* -ssa cacumina *nassae* nectit. VLP. dig. 39, 3, 1, 1 si *aquam* -endo redundare effecit. MIN. FEL. 34, 10 corpus ... in cinerem -itur. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 272 semina ex malis ... duobus primis compressa[re] digitis mittere (*an* compressare digitis ⟨et⟩ mittere?) in cameram. DAMAS. epigr. 9, 1 *Christus* gradiens pelagi fluctus -ssit. SYMPH. 251 *de scopa*: manibus -ssa (comprensa ς) duabus. PLIN. med. 1, 13 sucus ... in ore -ssus. *nota i. q. anguste scribere*: OV. am. 1, 11, 21 -at ordinibus versus. *i. q. includere*: CIC. Verr. 4, 179 id (*frumentum*) ... clausum et -ssum possidebas. dom. 14. LIV. 38, 35, 5 frumentarios ob annonam -ssam damnarunt. CIC. Att. 3, 12, 2 scripsi equidem *orationem* ..., sed ita -eram, ut numquam emanaturam putarem. 2 *de rebus*: LVCR. 6, 212 *nubes* cum ventus agens contrusit in unum -ssitque locum cogens. TIB. 1, 8, 14 ansaque -ssos colligat arta pedes. VITR. 2, 9, 2 aeris ... vis -it et consolidat *arbores*. 10, 8, 5 motione ... vectium ... spiritus frequens -ssus. VAL. MAX. 9, 12 ext. 9 quas (*manus*) excussis cuneis ... -ssit. SEN. Med. 764 Hister ... truces -ssit undas omnibus ripis piger (*sc. carminibus Medeae*). benef. 4, 23, 1 *solis* calore ... umores. nat. 3, 25, 12 aqua ... frigoris pertinacia spissatur ..., donec ... aëre excluso in se tota -ssa est. 3, 29, 8 *sidus* -sso ardore cessabit. 6, 4, 1 cur ... *terra* alias intervallum ruinae suae diu servet, alias cito -at. *ibid.* ignes (*opp.* emittat). epist. 90, 20 subtemen ..., quod duritiam utrimque -entis tramae remolliat. COLVM. 3, 12, 2 *perdensam humum* velut conclausa et coartata semina -ere atque strangulare. 4, 4, 3 duritia soli ... plantas velut arcto vinculo. 4, 24, 6 muscus ... crura vitium. 12, 44, 3 altera *uva* alteram. 12, 47, 2. LVCAN. 4, 787 -ssum turba stetit omne cadaver (*cf.* 4, 781 non ... locus est pressis). 4, 795 -ssus sanguine pulvis (ADNOT. *ad l.* id est quem commotum ab exercitu suorum sanguis exstinxerat. *sim.* COMM. Bern.). 5, 438 -it unda (*sc. in glaciem astricta*), deprendit quascumque rates. 6, 193 galeae fragmenta cavae -ssa perurunt tempora. 10, 142 *filum* Nilotis acus -ssum (percussum *V*) pectine Serum solvit. PLIN. nat. 2, 129 sol et auget et -it flatus. 2, 194 *hiatus terrae* quae sorbuit ... occultat ore -sso. 12, 40 *arbor florem* noctu -ens aperire incipit solis exortu. 17, 14 *nives* animam terrae ... exhalatione includunt et -unt. 17, 108 ne ... rima ... -ssum *calamum* necet. 17, 251 macie ... vitalia arborum -ente. *nota* 37, 164 ventos ... ea (*glossopetra*) -i narrant. SIL. 3, 551 ungula perfossis haesit -ssa pruinis. 9, 492 flamina carcer ... -ssa tenet. PS. RVFIN. in Am. 5, 1 donec *nebulae* immoratu ... vaporis aut -antur aut omnino siccentur. CLAVD. rapt. Pros. 3, 396 -sso mons igne tonat claususque laborat Mulciber. AVG. in psalm. 37 quia ... leve est quod potest erigi, accipit pondus unde possit -i. DRAC. laud. dei 1, 207 quarta dies ... rutilante polo -erat astra rubore *aurorae*. Romul. 8, 271 Troia favillis excidii -ssa. EVG. TOLET. carm. 72, 3 *caelum* nimbivoma -ssit nubila palla. *pro obi. sunt loca vel res locales*: VITR. 8, 3, 3 capita fontium ... angustiis -ssa. SEN. Phaedr. 1024 (*versu spurio*) duobus terra -itur fretis. benef. 6, 34, 4 catervis itinera -ssa. nat. 5, 15, 1 conceptus aquarum ... -ssos ... terra supereminente. LVCAN. 2, 680 tellure nova -ssa profundi ora (*cf.* 2, 661 molibus undas obstruit *et* 2, 677 ora profundi artantur casu nemorum). PLIN. nat. 4, 110 immensum quantum hinc oceano, illinc Hiberico mari -entibus *Hispaniam*. SIL. 8, 530 Caieta domusque Antiphatae -ssa freto. *adde*: CLAVD. 3, 287.

II *non corpus*: **A** *personam*: 1 *loquentem* (*i. q. facere, ut taceat*): PLAVT. Cas. 362 tace Chaline. :: -e istum (*ancipiti sensu; item* Rud. 1073 -e hunc sis. *cf.* 1075 ille te -ere solitus⟨t⟩). Rud. 1125 non ego te -ere possum ...? :: si istic tacet, ego tacebo. 1402 non tacebo ..., nisi talento -or. 2 *agentem* (*i. q. licentiam, libertatem, potestatem opprimere, minuere*): CIC. Sull. 17 ille ... Lentuli poena -ssus. p. red. in sen. 29 qui ... improbos auctoritate sua -erit. nat. deor. 2, 148 *eloquendi vi* gestientes -imus. ad Q. fr. 1, 1, 7 improbum negotiatorem. LVCR. 1, 69 *Epicurum* neque fama deum nec ... minitanti murmure -ssit caelum, sed eo magis acrem irritat animi virtutem. LIV. 5, 45, 7 *milites* -ssi a ... centurione. 7, 12, 4 plebem metu ... -ssam. 10, 18, 5 ut ... populos metus ... -ret. 24, 24, 9 *multitudinem* corpora coniuratorum eo metu -erunt, ut. VAL. MAX. 2, 7, 11 severitate -ssi milites. 2, 7, 15 suppliciis. 2, 10, 6 *Marium* -ssum (comprensum *Madvig*) iam et constrictum *a Minturnensibus*. HOMER. 145 -ssam ... sedavit ... turbam *Nestor*. TAC. hist. 2, 44 -ssis ... militibus, quos Annius Gallus .. auctoritate flexerat (*cf.* ann. 1, 46). 2, 66 consensu meliorum -ssi *seditiosi*. GELL. 12, 10, 3 indomitos certatores, qui ... auctoritatibus adhibitis ... -untur. *nota* APVL. met. 9, 9 *captos* urgenti sermone -unt, promerent ... cantharum. CAPITOL. Pert. 13, 9 libertos aulicos vehementissime -ssit. SPART. Geta 6, 4 quos ... auctoritate. LACT. ira 20, 7 delatorem ... aut precibus aut praemio. HIL. c. Const. 5. haereses. HIER. epist. 143, 4 *turba* auctoritate ... corrigenda et a tumultu ... -enda. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 9 ut exasperaverit malos potius quam -erit. DRAC. Romul. 10, 321 -ssit voce furentem. CASSIOD. in psalm. 101, 9 quos tyrannica non potest praesumptione -ere, ... illusione decipiat. *in bello, pugna* (*i. q. vires artibus militaribus vel artare vel frangere*): CIC. prov. 5 domitis iam gentibus ... barbariaque -ssa. CAES. civ. 3, 65, 2 cuius adventus Pompeianos -ssit (LIV. 10, 11, 5). LIV. 42, 26, 1 -i ac sedari exasperatos Ligures. VAL. MAX. 7, 4, 4 -sso ... in Lucanis Hannibale (*sc. a Nerone*). SEN. epist. 66, 13 *Scipio* Numantiam cludit et -it. LVCAN. 3, 701 -ssum (comprensum *U*) ... deduxerat hostem victor. 6, 184 densos inter cuneos -ssus *Scaeva*. 10, 442 nec tota vacabat regia -sso *Caesari*. FRONTIN. strat. 2, 3, 7 hostem ... ex utraque parte -ssum. TAC. ann. 1, 43 *Belgas* -isse Germaniae populos. PANEG. 6, 4 hostibus ... terrore -ssis. SPART. Hadr. 3, 9. 5, 8 (*ibid.* ad deprimendum tumultum). Sept. Sev. 7, 7. VOPISC. Aurelian. 38, 3 *monetarios*. Tac. 13, 2 *barbaros* virtute. CLAVD. carm. 26, 139 lento luctamine Poenum -ssit Fabius. OROS. hist. 7, 6, 16 tumultuantes Iudaeos coerceri et -i. MEROB. pros. frg. 2 B 22 stantes robore, fugientes alacritate -ssit. CORIPP. Ioh. 6, 591 fida manus -ssa fuga ⟨...⟩. 6, 751 furens turbis -ssus. 8, 243 vicina Iohannis castra premunt et saeva fames iam -it omnes. INSCR. Philol. 66 (1908) 164 nationes. CARM. epigr. 1159, 3 hic mare per medium gentem -ssit euntem. *in disputando* (*i. q. argumentis aliquem superare, confutare*): VAL. MAX. 4, 7, 1 -ssus ... perseveranti interrogatione *Blossius*. TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 312, 1 his *argumentis* -ssi erumpunt dicere. 5, 10 p. 608, 3 sequentia ... eum (*Marcionem*) -unt. GREG. M. moral. 19, 15 *adversarios* sapientiae auctoritate -ere. 3 *sentientem* (*i. q. animum, sensum angustare, deprimere*): ITALA psalm. , 2 (Tert. adv. Prax. 11 p. 244, 12) qui -unt me (οἱ θλίβοντές με, VVLG. qui tribulant me). II Cor. 7, 5 (Tert. resurr. 40 p. 84, 23) in omnibus ... -ssi (ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ITALA cod. d: in omnibus tribulatio, VVLG. omnem tribulationem passi sumus). HERM. Pal. sim. 8, 10, 4 alii ... -ssi (θλιβόμενοι) libenter patiuntur. BARNAB. 7, 11 -ssi (θλιβέντες) et multa passi (*supra*: coartatum). MART. CAP. 8, 804 Silenus ... marcore confectus aetatis sive anxia ... intentione -ssus. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 6 maestitia -ssi. GREG. M. moral. 4, 57 p. 667A cogitationum tumultibus in corde -untur. *sim.* MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 p. 239 antequam eos obscuritas ulla -ret (πρὶν ἢ σκοτωθῆναι). VITA Nicet. 12 sopore -ssus.

B *rem*: 1 *corporis actiones*: PLAVT. Amph. 348 tibi istam hodie, sceleste, -am linguam. 496 orationem -am: crepuit foris. Amph. frg. 14 (18) animam (TER. Phorm. 868. *cf.* EVGRAPH. *ad l.* spiritum vocemque -ssi). Asin. 292 *v. p. 2157, 71.* Pseud. 409 -undast vox mihi atque oratio. 788. BELL. Alex. 24, 4 -ssis pueri lacrimis. VERG. Aen. 6, 389 gressum (*cf.* GLOSS. II 306, 52). OV. met. 1, 206 qui postquam voce manuque murmura -ssit, tenuere silentia cuncti. EPICED. Drusi 467 fletus. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 -sso spiritu (SEN. epist. 101, 3 -ssum artatis faucibus spiritum). SEN. Herc. O. 276 questus. PETRON. 58 risum iam diu -ssum ... effudit. SIL. 17, 207 flamina -it Auster. PS. QVINT. decl. 19, 5 -antur exclamationes, ora claudantur. GELL. 12, 5, 2 gemitus ... -ssos erumpere. MIN. FEL. 30, 3 blanditiis et osculo -ente vagitum. FIRM. err. 19, 3 ut sacrilegae vocis -atur improbitas. RVFIN. apol. Orig. praef. p. 547 ad revocandam linguam -endumque sermonem. AVG. civ. 22, 8 p. 569 *planctum*. MART. CAP. 4, 423 progressum. MAXIM. eleg. 3, 21 votum tacite -ssimus. 2 *affectus*: PLAVT. Truc. 262 -e sis iram. :: eam quidem ... tu, quae solita es, -e, impudens (*intellexit enim* 'eram'. *est exemplum aeschrologiae apud* SACERD. gramm. VI 453, 20. *adde* SEN. Med. 381 iras -e ac retine impetum). ACC. trag. 201 illius ... cor contundam et -am. 622 animum iratum -e. CIC. Tull. 11 ut metu -retur audacia. Mur. 24 dicendo ... -at tribunicios furores. Flacc. 53 remittant spiritus, -ant animos suos, sedent arrogantiam. dom. 63 -sso odio atque tacito. 140 ne audaciae quidem locum ad timorem -endum fuisse. Vatin. 2 ferocitatem. Cael. 1 muliebrem libidinem. 75 *voluptates* inclusae diutius et prima aetate -ssae et constrictae. Pis. 59 quibus verbis incensam illius cupiditatem -as. Mil. 78 -ssa hominum licentia. de orat. 2, 209 in ea (*invidia*) -enda (*opp.* excitanda). part. 67 in iracundia -enda. top. 86 laetitiam -ens. fin. 2, 54 *animi conscientiam*. div. 1, 61 duabus animi temerariis partibus -ssis. fat. 10 vitiosam ... naturam ab eo sic edomitam et -ssam esse doctrina. VERG. Aen. 8, 184 postquam exempta fames et amor -ssus edendi (*in centone* AVSON. 352, 11. *cf.* CYPR. GALL. gen. 1400). LIV. 9, 38, 14 dolorem ingenti -i animo. SEN. contr. praef. 2 cum ... -isset affectus et iram ... expulisset. PHAEDR. app. 10, 13 ferox ... ingenium -is clementia. SEN. Ag. 224 -e affectus truces mentemque ... pacifica. Herc. O. 1677 -e infirmum iecur. dial. 2, 10, 4 *virtus* ictus recipit, sed receptos evincit et sanat et -it. 11, 16, 7 in coercenda -endaque aegritudine. epist. 58, 26 cupiditates. 120, 11 cupiditates refrenari, metus -i. OCTAVIA 674 cessat pietas ... -ssa metu. SIL. 8, 32 curarum -e fluctus. TERT. patient. 6 p. 11 prohibita ira restricti animi, -ssa petulantia manus. ANTH. 449, 2 vince ... curas et, quidquid ... remordet, -e. *nota* CAPITOL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pius 3, 7 de ... uxore multa dicta sunt, quae ... cum animi dolore -ssit. ARNOB. nat. 1, 63 non hiatum -ssit aviditatis. 5, 29 suas -ere cupiditates a cognatis. 7, 23 ferociam. FIRM. math. 1, 2, 7 consilio ac ratione errantis animi vitia. err. 28, 12 irarum suarum ... stimulos (*ibid.* moderata ... voce). AVR. VICT. Caes. 39, 46 libidine tanta ..., ut ne ab obsidum corporibus quidem animi labem -ret. HIL. op. hist. frg. 1, 2 per quam (*sc. caritatem*) ira, aemulatio (SYMM. epist. 10, 26, 7), ambitio *eqs.* -untur. DAMAS. (?) epigr. 21, 6 invidia ... -ssa quiescit. AMBR. Isaac 1, 1 pavore -sso vel maerore sublato. Iac. 1, 1, 1 *concupiscentiam* ratio emollit et -it. 1, 8, 38 aliorum ... formidines. HEGES. 2, 2, 4 nec a fratris coniuge -erat cupiditates. HIER. epist. 96, 2 omni ... voluptate calcata et -ssis luxuriae fluctibus. CLAVD. carm. min. 8, 266 -e motus nec tibi quod liceat, sed quid ... decebit occurrat (*ibid.* mentem ... domet). AVG. civ. 5, 13 p. 217 pecuniae cupiditatem. serm. ed. Mai 5, 2 *iracundiam*. SIDON. epist. 7, 13, 3 summo ... moderamine, quia -it, quotiens prandere statuit, gulam, quotiens abstinere, iactantiam. FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 18, 26 elationem. 1, 9 p. 27, 12 superbiam coercet et -it. GREG. M. moral. 3, 64 sancta mens spiritali correptione -at, quidquid apud se carnale insolenter immurmurat. 12, 31 eam (*culpam eloquii?*) -ere quasi ratiocinantes volunt. *sim.* PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 48A -sso ... maiestatis suae honore. ENNOD. opusc. 3, 62 p. 346, 20 *pontifex* quamvis fugitivae potestatis insignia ... reverendae imaginis fulgore -erit. 3 *varios actus hominum vel status rerum* (*fere malos*): CIC. Catil. 1, 11 -ssi conatus tuos nefarios amicorum praesidio. 1, 30 hanc reipublicae pestem paulisper reprimi, non in perpetuum -i posse (har. resp. 6). Mur. 79 quorum ... ferrum et audaciam. 84 periculum ... consilio discutiam et -am. 85. har. resp. 1 duobus ... verbis omnem impetum gladiatoris ferociamque -ssi. Sest. 67 omnibus bellis ... -ssis (*cf. vol. II p. 1838, 68; adde* IVST. 5, 10, 6. MAR. VICTORIN. ad Iust. 8 qui finis -erit bellum. OROS. hist. 7, 6, 8). CIC. Deiot. 34 *plausus* ipsa admiratione -ssus. Att. 10, 4, 6 eius ... multa ... delicta -ssi. epist. 12, 1, 1 manabat ... illud malum ..., sed ita -ssa (-ssum?) est, ut. HIRT. Gall. 8, 23, 3 infidelitatem eius. VERG. georg. 4, 87 certamina tanta *apium* pulveris exigui iactu -ssa quiescent. Aen. 5, 802 furores -ssi et rabiem ... caeli. RVT. LVP. 1, 7 auctoritate *senatus* ... -ere adulescentium violentiam. LIV. 1, 60, 1 *motus* (AVR. VICT. Caes. 41, 23). 2, 23, 10 seditionem. 7, 15, 13 rogatione novorum ... hominum ambitionem ... -ssam. 26, 10, 8 *tumultum* (26, 10, 10 *opp.* excitare. 29, 3, 6 *opp.* conciere). 26, 51, 11 famam captae Carthaginis. SEN. contr. 2, 6, 4 ambitum. SEN. clem. 1, 1, 2 tot milia gladiorum ... pax mea -it. benef. 5, 15, 6 omni terrore -sso. epist. 85, 13 admissa -ere. COLVM. 4, 27, 6 *luxuriam vitium*. SCRIB. LARG. 150 ad initia vetustave -enda et emendanda *eqs.* (*verba om. Marcell. med., del. edd.*). SIL. 9, 650 -it ensem ... deus. 13, 165 nunc vibrat, nunc -it hastam (*i. reprimit iactum teli*) mentiturque minas (*cf.* STAT. Theb. 11, 363 -e tela manu). TAC. Agr. 20 haec (*sc. mala*). hist. 2, 11 *rebellionem*. ann. 3, 43 maior moles exorta, quanto civitas opulentior et -endi (*molem? civitatem?*) procul praesidium. PLIN. paneg. 4, 2 privatas gratiarum actiones cohibet et -it. SVET. Aug. 19, 1 coniurationes. Vesp. 6, 3 *rem*. TERT. nat. 2, 8 quod sub manu eius (*Serapidis*) -ssa cura (compressatur *cod.*, compressatus *i. vexatio Rig.*) Aegyptiorum. adv. Marc. 4, 16 p. 469, 17 vim -i sciit (comprimiscit, -mescit *codd.*) repraesentatione talionis. EDICT. imp. Diocl. I 3 rapinas gentium barbararum ... clade. EDICT. imp. Diocl. et Constant. frg. Vat. 297 ut quaestio ... cognita causa -atur. EDICT. imp. Constant. de accus. (Cod. Theod. 9, 5, 1, 1 *a. 314*; Corp. III 12043, 32 *et* 12133, 22) professio ... audaciae ... per sententiam iudicis conprimatur. SPART. Hadr. 7, 3 ad -endam de se famam. AVR. VICT. Caes. 2, 3 latrocinia. 3, 18 ausum. 4, 2 vitia. VIB. SEQ. geogr. p. 150, 19 donec Ceres ... -ret eum (*sc. sonitum fluminis*). HIL. trin. 11, 30 tamquam fracto et -sso tyrannicae impietatis tumore. OPTAT. 1, 21 p. 25, 4 *deus* peccata ... poena -ssit. SYMM. epist. 10, 32, 3 quod ... contrariae legis recitatione -ssum est. COD. Theod. 12, 1, 43 (*a. 355*) fraudis ... commenta. 2, 5, 2 (*a. 362*) possidentum astutia -atur. PSALT. Rom. 73, 8 -amus ... dies festos domini a terra (καταπαύσωμεν ... ἀπὸ τῆς γῆς, VVLG. quiescere faciamus). RVFIN. hist. 1, 2, 20 immanitatem scelerum poenarum varietate (ἀνέχων). 4, 6, 1 armata manu ... insolentiam gentis acerrime -bat (ἀφειδῶς χρώμενος ἐπεξῄει). CLAVD. rapt. Pros. 2, 272 compesce furentem, -e ... praedonis habenas. SVLP. SEV. chron. 2, 47, 5 *malum*. LEO M. epist. 71 -ssis vel abdicatis erroribus. DRAC. Romul. 8, 99 iurgia divum -ssi.

ad 1—3: pro *subi. sunt res* (*cf. etiam supra*): PLAVT. Merc. 340 mala res ..., bonum quae meum -it consilium. CIC. Tusc. 2, 53 haec cogitatio ... non solum animum -it, sed ipsum etiam dolorem ... mitiorem facit. SEN. epist. 79, 17 *virtutem* saeculi sui malignitate -ssam. TERT. nat. 1, 6 responsionibus ... nostris ... -itur et coartatur conscientia vestra. adv. Marc. 5, 14 p. 626, 14 talio ... inceptionem *iniuriae* metu retributionis -bat. VOPISC. Car. 13, 1 consilii ... motus inquieti pectoris -entis. VVLG. prov. 18, 18 contradictiones -it sors. RVFIN. Adamant. 1, 15 metus iniuriam (ἐκώλυσε). AVG. civ. 2, 18 p. 74 de moribus ... aut metu -ssis aut securitate resolutis. 2, 28 p. 95 eorum petulantia aut ... mutatione deponitur aut timore vel pudore -itur. 4, 2 p. 148 Christi nomen ... istorum vana ... -ret. CASSIOD. in psalm. 32, 20 *patientia* luxuriam. *cf.* TERT. pudic. 1, 8 *pudicitia* aliquatenus in saeculo morabitur, si natura praestruxerit, si disciplina persuaserit, si censura -erit (*cf. infra*: omne ... bonum ... cogitur).

se comprimere: *de voce sim.* (*tacere, sibi moderari*): PLAVT. Cas. 250 -e te, nimium tinnis, relinque aliquantum orationis. PLIN. epist. 9, 26, 8 Demosthenes ... num se cohibet et -it, cum dicit *eqs.* EPIT. Alex. 99 ipse ⟨se *add. ed., sed cf. Löfstedt, Beitr. p. 91*⟩ -ens in cubiculum abiit. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 323 'iam desine' id est -e te. *de corporis motu*: PLIN. nat. 9, 110 *v. infra l. 23*. ITALA num. 22, 25 (Lugd., Aug. quaest. hept. 4, 50) *asina* -ssit se (eum Lugd.) ad parietem (προσέθλιψεν ἑαυτήν, VVLG. iunxit se parieti) *eqs. v. p. 2158, 67*. PHYSIOGN. 75 si ... celeriter ... movetur, ... se -it (συνάγοι ἑαυτόν) et vultum deducit atque omne corpus implicat atque colligit, ... timidum ... indicat. *transl.*: GREG. M. moral. 3, 1 electus quisque in infirmitatis suae consideratione se -it. PLIN. nat. 16, 171 -entibus se linguis *tibiarum*.

comprimi *reflexive vel incerto subiecto premendi*: *de animantibus*: *de animo*: PLAVT. Most. 203 vix -or, quin involem. Rud. 1064 ut nequitur -i. *aliter, ut videtur*: VVLG. Sirach 31, 17 ne -aris (συνθλίβου) in convivio. *de corpore*: VITR. 5, 3, 5 cum populus dimittatur de spectaculis, ne -atur (*sc. in angustiis exitus*). THEOD. PRISC. log. 47 *epilemptici* veluti dormientes cum sonitu pectoris gravius -untur. PLIN. nat. 9, 90 *conchas* ad tactum -i. *sim.* 9, 108 *bis* (*cf.* 9, 110 -it sese. 9, 132 claudunt sese -untque mordentia, *sc. instrumenta*). 9, 142 *v.* 2. compressus *p. 2157, 56*. SOL. 53, 25 *de conchis*. *de rebus*: CELS. 2, 10 p. 54, 29 venae, si forte praecisa est, capita -untur. 6, 7, 6 p. 242, 21 sin foramen auris -ssum est et intus crassa sanies subest. 8, 4 p. 336, 4 si orae inter se -untur (p. 335, 32 *v. infra l. 60*). SEN. nat. 2, 16 nubium inter se -ssarum. 5, 2 cum ... corpora ... alia aliis incidant ... implicenturque et -antur. 6, 31, 3 modo ... pavimento recedente, modo -sso. 7, 20, 2 -sso aëre et in ardorem coacto (APVL. apol. 50). PLIN. nat. 13, 108 sole occidente papavera ... -i. PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 47D sol cum nube tegitur, claritas eius -itur, non caecatur. PHYSIOGN. 57 si iuguli conclusi sunt et -ssi ad umeros. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363A -ssis ... evaporationum transitibus atque conclusis.

an expressa vi praepositionis i. q. simul premere?: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 20 oppressis principalibus partibus ceterae ... -untur (*cf. ibid.* stomacho laxato plurima ... collaxantur).

syntactica: *exprimitur propositum comprimendi*: *per enuntiatum*: APVL. met. 9, 9 *v. p. 2159, 84*. *per* ad, in: TERT. nat. 1, 2 Christianos ... sponte confessos tormentis -itis ad negationem (*supra*: urgetis). resurr. 33 p. 73, 2 ut nihil eorum (*nominum*) in parabolam -i possit nec ea in parabolas compellantur. a b *aliquo, aliqua re*: ARNOB. nat. 5, 29 (*p. 2161, 2*). AVR. VICT. Caes. 39, 46 (*p. 2161, 5*). HEGES. 2, 2, 4 (*p. 2161, 11*). HIER. epist. 143, 4 (*p. 2160, 4*). PSALT. Rom. 73, 8 (*p. 2161, 64*).

loci obscuriores, dubii, corrupti: ENN. frg. inc. 14 adque genua -it arta gena. LVCR. 6, 454 *v.* comprehendo (*item* SEN. nat. 7, 28, 2 COLVM. 7, 12, 14 LVCAN. 3, 309. 7, 363). VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 servus barbarus ... cum ... -ssus (comprensus L^2, -prehensus *Kempf*) ... cruciaretur. SEN. nat. 2, 13, 4 *ignis potest* ne ab externo quidem -i Φ, deprimi *recte B p*. PLIN. nat. 17, 30 -essa *codd.*, comperta *Gelen.*, *v. p. 2055, 51*. VLP. dig. 1, 12, 1, 8 *v.* premo. MEROB. poet. 191 *pax*, qua -it undas ⟨Vulcanu⟩s.

part. perf. pass. pro adi. **compressus**, -a, -um. 1 *i. q. angustus, spissus*: LVCR. 6, 1193 -ae nares, nasi primoris acumen tenue. VARRO rust. 2, 5, 7 pilosis auribus, -is malis. MORET. 34 *Scybale* fusca colore, pectora lata iacens mammis, -ior alvo. CELS. 2, 11 p. 55 oris -ioris. 3, 6 p. 87 si firmus est stomachus et -a alvus. 4, 29 p. 156. 8, 4 p. 335 possunt orae esse -ae (*in ictu calvariae*). COLVM. 6, 9, 2 signa febricitantis *bovis* oculi -i, fluidum salivis os (*cf.* PLIN. nat. 10, 148). PLIN. nat. 16, 49 in eadem (*sc. picea*) nucamenta ... -iora sunt. 17, 80 caminata fossura ore -iore esse (ore -iores sint *codd.*). FRONTIN. grom. 34, 8 -iorem ... vallem. PHYSIOGN. 5 ventre lato -o paululum intrinsecus. 6 labia -a tamquam sint incisa. 57 iuguli conclusi sunt et -i. 81 frons -ior ... ad caput, quod graece ἀνασπεῖλον dicitur. *nota de morbo*: CELS. 1 pr. p. 11, 21 -orum et fluentium morborum genera (*cf. p. 2158, 29*). 2 *humilis, depressus*: SEN. dial. 7, 12, 2 sapientium remissae voluptates et modestae ac paene languidae sunt -aeque et vix notabiles.

partic. praes. **comprimēns** *adi. et subst. v. p. 2158, 83*.

adv. **compressē**. CIC. fin. 2, 17 quod latius loquerentur rhetores, dialectici autem -ius (comprensius A^1, *fortasse recte*). CELS. 4, 1 p. 122 iter urinae spatiosius et -ius (*an adiective?*) ... descendit. GELL. 1, 23, 7 *mulier* quaerit ... -ius violentiusque (MACR. sat. 1, 6, 20).

derivata: compressio, 2. compressus, compressare. *Hey.*

comprobābilis, -e *a* comprobare. *qui comprobari potest, probabilis*: CASSIOD. in psalm. 64, 16 *ad populos humiles* res istae -i similitudine referuntur. 104, 36 ut numerus ipse ... bonarum et malarum rerum in hoc psalmo -is haberetur. inst. div. 30 significatione.

comprobātio, -onis *f. a* comprobare. 1 *fere i. q. assensio, probatio* (*alicuius rei*): CIC. fin. 5, 62 quis est tam dissimilis homini, qui non moveatur et offensione turpitudinis et -e honestatis? PRISC. gramm. III 247, 25 *modus subiunctivus* est quando dubitatio-

nem, est quando -em (*syn. ibid.* approbatio), est quando possibilitatem significat. 2 *fere i. q. demonstratio, affirmatio* (*alicuius rei*): GLOSS. nulla -o οὐδεμία ἀπόδειξις. nullam -em οὐδεμία σύστασις (*vel* ἀπόδειξις). *generaliter*: ARNOB. nat. 1, 42 nulla maior est -o, quam gestarum ab eo fides rerum. 2, 4 nulla ... futurorum potest existere -o. 5, 15 urgere vos ... ad istius rei -em. HIER. in Dan. 12, 12 dilatio regni sanctorum patientiae -o est. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 215 antiquitatis nostrae. LEO M. epist. 98, 4 nostrae sinceritatis. *technice*: MART. CAP. 6, 716 latine ... sic possumus interpretari ... quarta *schematum pars* (*sc.* ἀπόδειξις) demonstratio -oque sententiae.

interrogative et **comprobātīvē** (*i. comprobandi vi adiecta*) posuit ἄν PRISC. gramm. III 253, 4. *adv. a* comprobare.

comprobātor, -ōris *m. a* comprobare. *is qui assensione comprobat aliquid*: CIC. inv. 1, 43 qui sint...inventionis -es atque aemuli (BOETH. diff. top. 4 p. 1214D CASSIOD. art. 3 p. 1200D). TERT. nat. 2, 7 *deus* -r, immo ⟨largi⟩tor bonorum. PAVL. NOL. epist. 16, 1 propositi ... nostri.

***comprobo,** -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* probare. *scribitur* con- *et* com- *in codd.*; con- *in inscriptionibus*: EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. III 12043, 13 = 12133, 9; *cf.* V 2781, 5. 8). CORP. VI 2134. com-: CORP. VI 32414. 32419. VIII 23400. 23401. XIII 3162 III, 27. INSCR. Comptes rendus de l'acad. des inscr. 1906 p. 219. *vulgariter* conprov-: EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. V 2781) 8 CORP. VI 2134. *in metro raro legitur: in iambico trochaico*: PLAVT. Poen. 307 TER. Andr. 824 CATVLL. 61, 62 OCTAVIA 448 PHAEDR. app. 14, 33. *in versu heroico*: OV. trist. 5, 14, 46 CLAVD. 28, 557 DRAC. Romul. 4, 14 Orest. 935, *scilicet non nisi forma* -at. *legitur inde a* PLAVTO.

I *fere i. q.* '*probum habere, putare*', *i. verba vel actionem alicuius pro bene vel recte factis* ***agnoscere, ea accipere, approbare,*** *speciatim decreta vel consulta alicuius ordinis vel imperii.* GLOSS. ἀποδέχομαι. -at ἀποδέχεται, δοκιμάζει. **A** *aliquid* (*aliqua re*); *cf.* VLP. dig. 46, 8, 12, 1 rem haberi ratam, hoc est -are agnoscereque quod actum est a falso procuratore. RHET. Her. 4, 17, 25 necesse est ... -et eam (*sententiam*) tacitus auditor, cum ad causam videat accommodari rem certam (CIC. div. 1, 11 antiquissimam sententiam ... omnium populorum et gentium consensu -atam. LIV. 42, 62, 8 VLP. dig. 28, 2, 3, 6. 28, 6, 2, 4. 35, 1, 7 pr. *al.*). CIC. inv. 1, 43 id sua auctoritate. 1, 48 res assensione aut auctoritate aut iudicio alicuius aut aliquorum -ata (ac. 2, 108 nullam rem assensu suo. SVET. Claud. 29 PAVL. sent. 1, 9, 3). 2, 67 consuetudine ... ius esse putatur id, quod voluntate omnium sine lege vetustas -arit. div. in Caec. 63 ne libido violandae necessitudinis auctoritate iudicum -retur. Verr. 3, 142 genera quaedam pecuniarum capiendarum (*ibid. iterum*). 4, 213 quasi eius omnia facta ... senatus populus iudices -arint (4, 224 Phil. 4, 5. 10, 23 CAES. civ. 2, 20, 5 LIV. 24, 48, 8 VELL. 1, 1, 3 VAL. MAX. 7, 7, 7 OCTAVIA 448 SEN. benef. 5, 11, 2 PETRON. 55 TAC. ann. 13, 28 PLIN. epist. 3, 4, 1 *al.*). CIC. Verr. 4, 213 consilia (Planc. 66. Phil. 3, 12 privatum consilium auctoritate publica. 10, 23. 12, 29 CAES. Gall. 5, 58, 6 LIV. 37, 54, 28 FRONTO p. 43, 17 N. SVLP. SEV. chron. 2, 9, 3). CIC. Verr. 4, 220 non ... a vobis summa, sed genus aestimationis erit -atum (*cf.* 4, 221 hac aestimatione a vobis -ata). 6, 35 mihi meam voluntatem spemque reliquae vitae vestra populique Romani existimatio -et (Manil. 69 dom. 116). Caecin. 72 *ad iudicem*: crede huic testi, has -a tabulas. Cluent. 84 minus ... stultus est is cui nihil in mentem venit, quam ille qui quod stulte alteri venit in mentem -at. 106 eorum qui in iudicando superiora iudicia secuti sunt...constantiam (PLIN. epist. 3, 9, 23 *p. 2164, 31*). 149 me quae de lege ab Attio dicta sunt...-are. 152 iudicia (Balb. 53 populi Romani iudicium...re ipsa atque usu. 55 *iudicium senatus* iudicio ... populi. Phil. 4, 6 de orat. 2, 363 orat. 140. epist. 11, 29, 2 summa benivolentia ... omnibusque meritis. VAL. MAX. 4, 2, 1 PLIN. paneg. 71 AFRIC. dig. 37, 4, 14 pr. GAIVS dig. 38, 2, 7 *opp.* evertere. PAVL. dig. 5, 2, 32, 1 agnovisse videtur, qui qualequale iudicium defuncti -vit. VOPISC. Prob. 15, 1). CIC. Cluent. 177. 186. Manil. 63 *Catuli et ceterorum* auctoritatem de Cn. Pompei dignitate (Phil. 14, 28 rebus gestis. div. 1, 33 confessione errati. LIV. 25, 12, 4 [*ex coniectura*]). Manil. 69 legem (prov. 46 rep. 3, 18. LIV. 34, 3, 4 usu tot annorum et experiendo). leg. agr. 2, 58 foedus (Balb. 35 voluntate et sententiis ... suffragiis. LIV. 21, 19, 3 tot annorum silentio). Mur. 75 maiorum instituta, quae res ipsa, quae diuturnitas imperi -at. Arch. 31 quae *causa* beneficio legis, auctoritate municipii, testimonio Luculli, tabulis Metelli -etur. dom. 15 deos ... numine suo reditum meum ... -asse (p. red. ad Quir. 18 frugum ubertate copia vilitate). 42 actionibus ... tribunatum. 58 proscriptionem. 76 consulatum...iudiciis, testimoniis, auctoritatibus (p. red. in sen. 101). 116 voluntatem impudentiam audaciam cupiditatem. Sest. 33 illa omnia quae ... contra me contraque rem publicam ⟨agebantur⟩ voce ac sententia (35). 123 Cael. 58 *servi* perceleri interitu ... venenum. 68 mendacium. Balb. 39 id quod defendo voluntate eorum, auctoritate, legatione. 42 scita ac iussa nostra sua sententia. Mil. 12 *caedem* non sententiis ... solum, sed etiam studiis. Phil. 3, 7 quae ... adulescens ... gessit et gerit ... auctoritate nostra. 5, 28 bellum ... auctoritate publica (11, 39). 11, 25. leg. 2, 44 *mortuorum* exitium et iudicio vivorum et gaudio. ac. 2, 126 aliquid assensu. 138 aliquid ... incognitum. 2, 146 rationem maiorum. nat. deor. 2, 7 domesticis ... exemplis docti numen deorum. 2, 19 ea quae dicuntur a me. div. 1, 59 senatus consultum ... clamore et plausu. fat. 13 divina praedicta. de orat. 2, 347 res gestae iudiciis hominum -atae. Att. 16, 14, 1 acta tyranni (*i. Caesaris.* OV. trist. 5, 14, 46 hortatu. TAC. hist. 1, 7. *cf.* CIC. epist. 13, 4, 2 actionem meam C. Caesar ... lege agraria -vit). CIC. Att. 16, 16, 14 decretum ... consulum (16, 16, 18. *cf.* 16, 16, 15 ea, quae consules decreverunt. epist. 1, 3, 2). epist. 1, 1, 1 religionis calumniam non religione, sed malevolentia et ... invidia. 5, 7, 3 ea, quae nos pro salute patriae gessimus, orbis terrae iudicio ac testimonio. 5, 12, 4 quae placebunt exponendis rationibus. 10, 12, 3. 15, 4, 11 honorem meum sententia tua (LIV. 38, 47, 2 silentio). BELL. Afr. 35, 6 orationem ... veritas -vit (LIV. 5, 9, 7 omnium assensu -ata oratio). NEP. Hann. 3, 1. LIV. 4, 38, 4 clamore -ata adhortatio. 31, 31, 6 facinus. 34, 33, 8 -ata (*sic M*, comparata *rel. codd.*) dominatione *Nabidis.* 37, 45, 14 pacem. 38, 48, 14. 39, 36, 12. 40, 46, 15 cura super tali re principum et facilitas censorum ...-ata ab senatu. 42, 47, 9 ut -retur prior legatio Marci. FEST. p. 289 ritus est mos -atus in administrandis sacrificiis. VELL. 2, 58, 4 decreti Atheniensium celeberrimi exemplum ... oblivionis praeteritarum rerum decreto patrum -atum. 2, 62, 4. VAL. MAX. 1, 8, 2 verba mortalium caelesti obsequio. 2, 6, 7 excedere *vita* cupienti celerem fati viam praebet *veneni quoddam genus*, ut ... -ato exitu terminetur (*sc. vita*). 3, 6, 1 victum ... et sollemnes exercitationes. 3, 7, 1d defensionem Scipionis ... senatus -vit. 4, 5 ext. 2 plausu alienae urbis verecundiam. CELS. 6, 7, 3 commune ... auxilium adversus omnes aurium casus iamque usu -atum. 8, 15 p. 356. PHAEDR. app. 14, 33 favorem caelitum. SEN. epist. 66, 47. 67, 10 quod ... ab omnibus virtutibus -atur ... optabile est. COLVM. arb. 5, 6 hunc ... ordinem culturae nos quoque experti -vimus. SCRIB. LARG. 97 *compositionem* usu exactiore -ata⟨m⟩. PLIN. nat. 35, 21. PLIN. epist. 3, 9, 23 eodem senatus consulto industria fides (paneg. 73 APVL. met. 4, 30 TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 477) constantia nostra plenissimo testimonio -ata est. 4, 8, 3. SVET. Aug. 53 dictum. 68 assensu ... versum. Nero 31 domum *auream.* gramm. 14 *Niciae* de Lucilio libros (APVL. flor. 18 p. 86). FRONTO p. 39, 8 N. cum fuerint (βεβουλευμένα) ab illo -ata. GAIVS inst. 2, 117 sollemnis ... institutio haec est: ...; sed et illa iam -ata videtur *eqs.* dig. 24, 2, 2, 1 in repudiis ... -ata sunt haec verba *eqs.* 41, 1, 5, 5 in his ... animalibus, quae consuetudine abire et redire solent, talis regula -ata est, ut. MARCELL. dig. 46, 8, 17 si ... creditor ... non totum, sed partem gestae rei -asset. VLP. dig. 1, 19, 1 pr. quae acta gestaque sunt a procuratore. 4, 4, 3, 2 quasi maior factus -asset, quod minori sibi placuit. 14, 6, 9, 3 contractus a patre -atus. 24, 1, 32, 4 donationem. 26, 8, 5, 2 emptionem. *al. sim.* *absolute vel obiectum subaudiendum*: CIC. de orat. 1, 257 de alieno scripto ... vel laudandi vel vituperandi vel -andi vel refellendi causā disputatio. PLIN. epist. 3, 4, 8 *in iudicio tuo* mihi aeque iucunda erit simplicitas dissentientis quam -antis auctoritas. APVL. flor. 9 p. 38 sic natura -atum est, ut eum quem laudas etiam ames. VLP. dig. 30, 75 pr. si aestimaverit heres, si -verit, si iustum putaverit. *c. duobus accus.*: CIC. epist. 10, 16, 2 quidquid erit a te factum, id senatum non modo ut fideliter, sed etiam ut sapienter factum -urum.

B *aliquem* (*aliqua re*): CIC. Quinct. 76 eum iudicio tuo -bas, quem spoliatum fama ... arbitrabare? (Q. Rosc. 42 qui omnium iudicio -atus est. Att. 10, 1, 1 me quasi patris eius ... iudicio -ari). Arch. 31 *Archiam* amicorum ... -ari cum dignitate, tum etiam vetustate. Phil. 5, 28 milites veteranos, qui primi Caesarem secuti sunt, tum ... Martiam et quartam *legionem.* QVINT. inst. 10, 1, 130 *Seneca* consensu potius eruditorum quam puerorum amore -retur. SVET. Galba 16 quem cuncti exercitus -rent. FRONTO p. 55, 17 N. cetera, ubi me -as ... τυφλοῦται. APVL. met. 7, 5. apol. 61 Cornelius Saturninus ... vir inter suos et arte laudatus et moribus -atus. VEG. mil. 2, 3 Frontinus divo Traiano ab eiusmodi -atus industria. DRAC. Orest. 935 arguit unus iners, quem -at ordo deorum. CORP. VIII 23400 *et* 23401 suffragio ordinis col(oniae) suae Mactaritan(ae) -atus antistes. XIII 3162 III quem ... magis magisque amare et -are coepi. *c. duob. accus.*: MAXIMIN. c. Ambr. 67 christianos nos -astis.

C *c. acc. c. inf.*: CIC. fat. 21 eam plagam potius accipiam quam fato omnia fieri -em.

II *fere i. q.* '*probum*' *vel* '*probatum reddere*', *i. dictum, sententiam suam argumentis* ***firmare, affirmare, demonstrare:*** GLOSS. -at ἀποδεικνύει. -vit προσεβαίωσεν. manifeste ostendit.

A *fere i. q. augere, firmius reddere aliquid*: RHET. Her. 1, 14, 24 assumptiva pars est, cum per se defensio infirma est, assumpta extraria re -atur. 2, 7, 10 haec disputatio -bitur, si refellemus, quae in quaestionibus erunt dicta. 2, 24, 38 accurata confirmatio rationis totam vehementissime -at argumentationem. 3, 24, 40 *doctrina* industria studio labore diligentia -atur. CIC. inv. 2, 83 relationem -bit *defensor* ... augendo eius, in quem referet crimen, culpam et audaciam. Verr. 3, 168 eorum ... dignitate accusationem meam -are non potero? TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 477 *ad fidem* infirmandam et destruendam magis venerat non ad -andam.

B *in melius, ad finem optatum convertere*: PLAVT. Poen.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

307 lepidi mores turpem ornatum facile factis -ant (*i. probum reddunt*). TER. Andr. 824 ut beneficium verbis initum dudum, nunc re -es (SCHOL. *ad l.* affirmes consolides) GRACCH. or. frg. Prisc. gramm. II 513, 18 si nanciam populi desiderium, -bo rei publicae commoda (*si huc pertinet*). VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 forti fine illustrem professionis actum -vit.

C *demonstrare*: 1 *aliquid* (*aliqua re, imprimis* testimoniis, testibus, argumentis, exemplis *sim.*, ex, de), *c. obiecto vel absolute*: RHET. Her. 4, 1, 2 id ... quod admonuerit et leviter fecerit praeceptio, exemplo sicut testimonio -atur. 4, 3, 6 quis est, qui possit id, quod de arte scripserit, -are, nisi aliquid scribat ex arte? 4, 5, 8 quod ... iuvat eorum rationem, qui omnino ⟨non⟩ probent artem, id ... suo iudicio -are. 4, 18, 26 id quod opus est oratori, -at contraria re. 4, 36, 48 *res* testibus -atae (CIC. Verr. 3, 119 rem ... C. Sacerdotis ... testimonio -ari. ARNOB. nat. 1, 22). 4, 41, 53 haec partim testimoniis, partim quaestionibus argumentatis omnia -antur. CIC. inv. 2, 121 quid utilius et quid honestius ... his ad -andum sit. Verr. 6, 125 Segestanorum ... multis officiis illorum ... -ata cognatio. Cluent. 39 crimen ... cum testibus multis tum ... illius ⟨testamento⟩. dom. 101 nomine ... 'Aequimaeli' iustitia poenae *Maeli* -ata est. Phil. 1, 29 est ... gloria laus recte factorum magnorumque in rempublicam fama meritorum, quae cum optimi cuiusque tum etiam multitudinis testimonio -atur. 9, 14 meam sententiam ... P. Servilii sententia (11, 40 PLIN. epist. 8, 14, 22). de orat. 2, 215 -andi eius *argumenti* causa. fin. 1, 65 nec *Epicurus* ... hoc oratione solum, sed multo magis vita et factis et moribus -vit. div. 1, 5 cum ... Democritus praesensionem rerum futurarum -ret. 1, 7 laus Academiae praestantissimi philosophi iudicio et testimonio -ata. 1, 33 augurum et haruspicum disciplinam (1, 36). 1, 46 matris somnium immanis filii crudelitas (1, 50. 55). fat. 33 oracla ceteraque, quae a divinatione ducuntur. CATVLL. 61, 62 *ad Hymenaeum*: nil potest sine te Venus fama quod bona -et commodi capere. SALL. Catil. 50, 1 -ato eorum (*Allobrogum*) indicio. LIV. 40, 37, 7 vox ... eventu -ata. FEST. p. 289 referri diem prodictam ... religiosum est, ut ait Veranius ... idque exemplo -at L. Iuli et P. Licini censorum. COLVM. 3, 9, 6 cum fecunditas vitis -ata est, celerrime insitionibus ad maximum numerum perducitur. CALL. dig. 2, 4, 3 *in ius vocari non oportet*, qui cadaver prosequuntur, quod etiam videtur ex rescripto divorum fratrum -atum esse. APVL. flor. 18 p. 90 divinam rationem de sole ... experiundo. VLP. dig. 3, 1, 1, 5 id ... multis -atur exemplis. 41, 1, 34 ut multis argumentis iuris civilis -atum est. 49, 1, 10, 2 uno titulo -atarum rationum omnes *condemnati* conveniebantur. PAVL. dig. 48, 18, 18, 2 instandum accusatori, ut id quod intendat -et atque convincat. sent. 5, 16, 12 si pecunia data iudici reus absolutus esse dicatur, idque in eum fuerit -atum. PS. APVL. herm. p. 269 de alterutris *propositionibus*, qui utramvis -at utique alteram refutat, qui utramvis tollit, utique alteram -at. ceterum universalis utravis particularem suam -ata utique confirmat. SOL. 12, 12 *Arionis* exitum annalium -vit (probavit *SA*) fides. LAMPR. Heliog. 13, 2 ut postea -atum genere imperii eius. TREB. Gall. 14, 2. trig. tyr. 12, 17 pueri eius virtus in Italia ... senescentis ... ⟨in⟩ Illyrico et Dalmatia -ata est. EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. III 12043, 13 = V 2781, 4) si minime potuerit ea, quae intentaverit, -are. *ibid.* (Corp. III 12133. *cf.* COD. Theod. 9, 5, 1) manifestis indiciis atque argumentis accusationem suam. COD. Theod. 9, 34, 1, 2 (*a. 319*) qui accusandi fiduciam gerit oportet -are. 9, 1, 4 (*a. 325*) ipse audiam omnia, ipse cognoscam et si fuerit -atum, *eqs.* HIL. in Matth. 26, 5 fidem confessionis utriusque in uno assumendo et alio relinquendo divini arbitrii iudicium -bit. op. hist. frg. 2, 6 quae ut proponens Marcellus posuit, haec eadem quasi iam -ans proferret assimularunt *Eusebius et qui cum eo fuerant*. PS. HIL. libell. 19 integritatem ... corporis. SERV. Aen. 7, 53 ex annorum ratione et ex habitu corporis aetas -atur. georg. 4, 127 cum sit *Corycium* appellativum ... quod Plinii testimonio -atur. FAV. EVL. p. 13, 14 si perfectus est numerus, ut ratio -vit, duo perfecti magis fecere perfectum. SCHOL. Cic. Bob. p. 42, 4 Hild. ut ... Flacci iustitia -etur. SCHOL. Pers. 1, 66 rectitudinem lineae -are. HIER. epist. 27, 1, 2 *Latinorum codicum vitiositas* ex diversitate librorum omnium -atur. VVLG. num. 35, 24 quodsi fortuito ... quidquam horum fecerit et hoc audiente populo fuerit -atum. deut. 10, 15. 19, 4. 29, 28. RVFIN. Adamant. 1, 25 ex quibus omnibus evidentissime -atur primus in humilitate adventus *Christi* ... et secundus in gloria. MART. CAP. 7, 730 prosapiam arcanae sortis originisque primordialem vobis ... -are. NOVELL. Theod. 22, 2, 13 (*a. 443*) ex his ... successionibus ... debiti potius solutio quam muneris oblatio -atur. ALC. AVIT. epist. 52 secundus *victoriae vestrae sit gradus ... integritatem* in audientia -are. BOETH. mus. 1, 17. 34 in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 158, 15 APRING. in apoc. 20, 9—10 COD. Iust. 5, 59, 5, 2. 8, 53, 34, 1[c]. LEX Visig. app. 18 EVGIPP. Sev. 4, 10 BENED. reg. 29, 6. 2 *aliquem*: GREG. TVR. Franc. 4, 36 interficere multos ... non in crimine -atos. *cf.* VVLG. prov. 17, 17 frater in angustiis -atur. 3 *cum* (*acc. c.*) *inf.* (*saepe omisso infin.* esse, *ut pro usu duplicis accus. sumere possis*): RHET. Her. 4, 44, 57 pro re publica decere accedere periculum et ratione demonstratum est et exemplo -atum. CIC. orat. 214 patris dictum sapiens temeritas filii -vit. IAVOL. dig. 28, 5, 65 (64) id ... verum esse manifesto argumento. MARCELL. dig. 26, 8, 12 VLP. dig. 24, 1, 32, 19 (?). 46, 1, 3 *fideiiubentem* idoneum esse. PAVL. dig. 23, 2, 60 pr. huiusmodi periculum in numerum trium tutelarum computari. 47, 2, 83, 3 ex his debitum magis solutum esse -ari potest. PS. APVL. herm. p. 280 omnes ... modos ... non nisi undeviginti esse. PORPH. Hor. ars 63 universa morti esse destinata. PANEG. 6, 8 se progeniem esse Herculis. ARNOB. nat. 6, 26 inanem esse opinionem timoris. 7, 10 fato fieri, quaecumque fiunt. OPTAT. 4, 5 p. 107 unam matrem nos habere. 4, 6 p. 111 vos esse peccatores divino testimonio manifestissime. FILASTR. 149, 5 Christum ... deum cum patre sempiternum prophetarum testimoniis. MAXIMIN. c. Ambr. 14 nonne *Cyprianus* hoc -vit Arrium docuisse? VVLG. Ios. 20, 4 quae se -ent innocentem. Iob 9, 20 pravum me -bit *os*. AVG. civ. 10, 14 p. 424 *providentiam* a summo deo ... usque ad haec terrena et ima pertingere flosculorum atque foliorum pulchritudine -at *Plotinus*. MART. CAP. 9, 927 fistulis aves allici. NICET. psalm. 9 hymnorum ministerium gratissimum. DRAC. Romul. 4, 14 *Herculem* natum ... esse Tonantis. BOETH. mus. 3, 2 p. 272 diatessaron consonantiam duobus tonis atque integro semitonio copulari. 3, 15 p. 296. PRISC. gramm. II 515, 23 *praeteritum intellegendum esse.* APRING. in apoc. 1, 4. 9. CASSIOD. var. 2, 2, 5 dignum te tantorum desideriis praesenti -a largitate. CONC. Aurel. a. 511 p. 2, 15 COD. Iust. 4, 35, 23, 2 PALLAD. hist. mon. I 10 p. 286[a]. 32 p. 317[d]. 4 *passive cum nom. c. inf.*: VLP. dig. 10, 2, 50 si ... pater misisse fuerit -atus. MARCIAN. dig. 34, 9, 3 qui manifestissime -atus est id egisse, ut ... mulier ... moreretur. EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 15 ut per quam carnem ille malus mortem ... -verat, per eandem victus -retur. ARNOB. nat. 4, 25 Plutarchus nostrarum esse partium -atur. COD. Iust. 4, 32, 24 (*a. 294*) *pecuniam* administrasse fuerit -ata *mater tua*. PS. HIL. libell. 5 quando *homo interior* impassibilis, dum inconcussus, dum beatus et sanctus et sine fine fuerit -atus. 19 non esse continentem, qui non utraque parte continentissimus -atus sit. 22 *tuae sanctitati* peritior via a deo et sanctior -ata est. LVCIF. Athan. 1, 29 esse -aris Arrianus. 2, 25 esse latro ille atque fur ... ex blasphemiis tuis manifestissime -aris. FILASTR. 79, 7 iustus ... in tribulatione sustinendo fidelior et iustior -atur. 121, 10 *historiografi quidam* a suis testibus mendacissimi ... -ati *sunt*. SERV. Aen. 6, 104 galeatus et tunicatus et togatus nomina -antur. VEG. mil. 1, 8 *tirones* experimentis -antur indigni. AMBR. parad. 2, 9 qua temptatione Abraham fidelis est domino -atus MAXIMIN. c. Ambr. 13 quod iste sanctus fecisse -atur (*ibid.*). HIER. in Matth. 11, 16. chron. a. Abr. 191 descendisse in Aegyptum -antur *Ioseph et fratres*. VVLG. II Esdr. 13, 13 *quidam* fideles -ati sunt. VIRG. gramm. epist. 4 p. 159 ex duobus ... futuris participiis nullus peritorum adverbia sumpsisse -atur. MART. CAP. 4, 331 *Dialectica* circulatrix pellacissima et petrarum Marsicarum incola -atur. 4, 333. 6, 706 *numeri lineaeque* nunc corporea tum incorporea -antur. 6, 724 *Geometria* doctissima cunctarum et benignissima -atur. 8, 834 signifer ... latissimus omnium *circulorum* -atur. CASSIAN. conl. 4, 20, 1 ut nihil amplius immutasse ... -entur. 8, 7, 3. 17, 25, 9. 21, 20, 2 inst. 3, 3, 2. 3, 4, 3. 8, 11. 12, 26. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 102 quum ... submersa in peritoneo collectio -etur. APRING. in apoc. 2, 2 ipsi deteriores daemoniis -antur. 20, 9—10 quid inimico nisi sola temptationis esse vehementia -atur? CASSIOD. hist. praef. p. 879[D] *historia ecclesiastica* cunctis christianis valde necessaria -atur (*fere i. q. est*). CONC. Aurel. a. 511 p. 7, 12 si *monachus* ... pallium -atus fuerit ... accepisse. p. 8, 1 si longa transisse annorum spatia -entur. Carpent. a. 527 p. 43, 7 contra tua venisse decreta temere -aris. LEX Visig. 3, 3, 4 fratres ... in rapto sororis conscii -antur. EVGIPP. Sev. 4, 3 propugnator deus per omnia -atur. BENED. reg. 65, 34 si praepositus contemptor sanctae regulae fuerit -atus.

5 *c. quaest. indir.*: VLP. dig. 12, 6, 26, 13 posterior solutio -bit, priora quinque utrum debita an indebita solverentur. FIRM. err. 19, 3 qui sit vere sponsus sacrarum lectionum oraculis -bo. ARNOB. nat. 1, 42 an se ita res habeat ... -ari. HIL. syn. 7 ego ... quae gesta sunt, fideliter transmisi; vos an catholica an haeretica sint, fidei vestro iudicio -ate. 6 *sequitur* quod: COD. Theod. 9, 8, 1 (*a. 326*) tutores necesse habeant -are, quod puellae sit intemerata virginitas. ut: HIER. epist. 60, 10, 1 velut incunabula quaedam nascentis fidei -emus, ut, qui sub alienis signis devotus miles fuit, donandus laurea sit.

III *variata paulum notione*: *fere i. q.* ***ostendere, explanare, manifestare***: CIC. Verr. 5, 57 ut hic (*Verres*) nomen suum -vit, sic ille (*Calpurnius*) cognomen (*Frugi*). SERV. ecl. praef. p. 3, 25 poetae vitam in Aeneide diximus, operis explanatio in sequentibus -bitur. VVLG. Sirach 39, 40 omnia ... in tempore suo -buntur (εὐδοκιμηθήσεται). ***existimare***: MART. CAP. 8, 803 Pallas quid super dotalis eruditione feminae -ret exquirit. CAEL. AVR. acut. 3, 16, 133 toto corpore infundendos ... in aquam frigidam magis vexabile -amus. SACR. Leon. p. 362 indeficientem gratiam -amus, cum nos ... in hac devotione tribuis permanere. ***cognoscere, videre***: EVGIPP. Sev. 36, 1 dum singulos excessibus increpatos monachos durare in pernicie -asset *praepositus*.

IV *fere i. q.* ***experiri, temptare, temptando -are sim.***: COLVM. 3, 6, 4 tale ... genus *vitium* non una (naturae *SA*) -atur vindemia. 9, 8, 1 quas *apes* pretio comparabimus, scrupulosius praedictis -emus notis. APVL. met. 10, 9 donec *aurei* ... nummulario praesente -entur. TERT. adv. Marc. 5, 12 p. 618 ut virtus *Iob* in infirmitate -retur. PS. HIL. libell. 10 ut pauperis patientia et divitis humanitas dei exa-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mine -etur. VVLG. II Cor. 8, 8 per aliorum sollicitudinem etiam vestrae caritatis ingenium bonum -ans (*δοκιμάζω. cf.* ITALA cod. d: probans). HIER. in Zach. 3, 12 p. 897 athletarum in illa massa fortitudinem -ari.

adduntur adverbia et adverbialia: ad I: CIC. Manil. 69 vehementissime. Att. 16, 14, 1 firmius. 16, 16, 15 studiose libenterque. BELL. Afr. 35, 6 celeriter. NEP. Hann. 3, 1 publice. GAIVS dig. 38, 2, 7 partim. PAVL. dig. 38, 1, 39, 1. *ad II A*: RHET. Her. 2, 24, 38 vehementissime. *ad II B*: PLAVT. Poen. 307 facile. *ad II C*: MARCIAN. dig. 34, 9, 3 manifestissime (OPTAT. 4, 6 p. 111 LVCIF. Athan. 2, 25 CASSIAN. conl. 8, 7, 3 APRING. in apoc. 1, 4). EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. III 12043, 13 = V 2781, 4) minime (COD. Iust. 8, 53, 34, 1[c]). RVFIN. Adamant. 1, 25 evidentissime. BOETH. mus. 1, 16 p. 202 facillime.

syn. et iuxta posita: ad I: CIC. Att. 16, 16, 14 confirmet. Ov. trist. 5, 14, 46 laudat (LIV. 30, 17, 12. 40, 46, 15 SEN. epist. 66, 47 APVL apol. 61). VELL. 2, 62, 4 comprensa. CORP. XIII 3162 III, 17 amare. *ad II*: CIC. Verr. 6, 125 usurpata. ARNOB. nat. 6, 25 constitit. 7, 10 asseverans. *opp. ad I*: GAIVS dig. 38, 2, 7 evertere. PLIN. epist. 3, 4, 8 dissentientis. FRONTO p. 43, 17 N. repudiasti.

derivata: comprobatio, comprobator. comprobabilis, comprobative. *Bannier.*

comprōmissārius, -a, -um *a* compromittere, compromissum. *qui ex compromisso factus est: graece v. l. 32.* iudex -us: CALL. dig. 4, 8, 41 -um iudicem eligere. VLP. dig. 26, 5, 4 nec pedaneus iudex nec -us ... fieri potest (COD. Iust. 2, 3, 29, 2). COD. Iust. 2, 46, 3, 1 apud -os iudices vel arbitros (IVLIAN. epit. novell. 86, 1 si ... -os arbitros elegerit). 4, 20, 20 apud -os iudices testes ... producti.

subst. m. **comprōmissārius,** -ī. *i. q. iudex -us*: COD. Iust. 2, 55, 5, 4 quae apud -os acta sunt. NOVELL. Iust. 113, 1, 1 sive ex praecepto iudiciali sive secundum arbitrorum aut -orum schema (κατὰ τὸ τῶν αἱρετῶν ἢ κομπρομισσαρίων διαγνωμόνων σχῆμα).

? **comprōmissio,** -ōnis *f.* (*a* compromittere?) *lectio, ut videtur, corrupta ap.* ISID. fid. cath. 2, 1, 10 Ieremias ... gentium -em (repromissionem *al.*) sic ostendit *eqs.*

comprōmissīvus, -a, -um *a* compromittere. *qui promittit.* DOSITH. gramm. VII 422, 20 coniunctio ... adnutativa et -a (*cf.* promissivus).

×**comprōmitto,** -mīsī, -missum, -mittere *a* com *et* promittere. conpromesise: S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 14. *formae perf. per ss cod.* DIG. 4, 8, 30. 44, 4, 4, 2. 3. *legitur* conpr-: *l. 40 et* CORP. IX 2827.

I *communiter vel* ***invicem promittere*****:** **A** *generatim*: S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 14 neve posthac inter sed conioura<se nev>e comvovise neve conspondise neve conpromesise velet. **B** *technice in rebus ad arbitrium pertinentibus*: CIC. ad Q. fr. 2, 14, 4 tribunicii candidati -erunt ~~HS~~ quingenis in singulos apud M. Catonem depositis petere eius arbitratu, ut, qui contra fecisset, ab eo condemnaretur. *ap.* ICTOS: *nude*: IVLIAN. dig. 4, 8, 47 si alter ex -entibus furere coeperit. GAIVS dig. 4, 8, 35 si pupillus sine tutoris auctoritate -erit. VLP. dig. 4, 8, 27, 2. 15, 1, 3, 8. 10 PAVL. dig. 4, 8, 30. 4, 8, 32, 2 *al.* *add.: adverbium*: VLP. dig. 4, 8, 17, 3 si ita sit -ssum (4, 8, 17, 4 PAVL. dig. 4, 8, 8). PAVL. dig. 4, 8, 32, 15 quatenus -ssum est. 4, 8, 32, 16 ad hoc. *cum aliquo*: VLP. dig. 4, 8, 29 *al.* PAVL. dig. 4, 8, 32, 8 *al.* *in aliquem*: VLP. dig. 4, 8, 7 pr. 1 *al.* 44, 4, 4, 2 in arbitrum. PAVL. dig. 4, 4, 34, 1 in iudicem. 4, 8, 16, 1 *al.* *de aliquo, aliqua re*: VLP. dig. 4, 8, 13, 1 *ter; al.* PAVL. dig. 4, 8, 30 *al.* *seq.* ut: VLP. dig. 4, 8, 21 pr. de omnibus simul, ut dicat sententiam, -ssum est. *transitive*: EDICT. praet. Vlp. dig. 4, 8, 3, 2 qui arbitrium pecunia -ssa receperit (4, 8, 11, 2 PAVL. dig. 4, 8, 32, 2). IVLIAN. Vlp. dig. 4, 8, 11, 4 si sub condicione fuerit poena -ssa. PAVL. dig. 4, 8, 28 non ... interest, certa an incerta summa -ssa sit. 4, 8, 32, 17 sententia ... de re -ssa. COD. Iust. 2, 55, 5, 3 conventum ... apud -ssum iudicem factum.

II *promittere,* ***spondere*** *(dedi omnes locos): absolute*: VICT. VIT. 2, 41 sicut regali providentia -sit. *aliquid*: CASSIOD. inst. div. 24 ut ... bonis digna praemia -at *deus* (in psalm. 30 concl. praemia ... fideli coniugio. 30, 23 credentibus aeterna praemia. 63 concl. *opp.* poenas incredulis. 64, 7. 118, 66 hist. 5, 3 p. 987[B]). in psalm. 62, 12 ei mentis obsequium ... -unt. 64, 4 aeternam requiem ... sanctis ... dominus. 85, 17 aliud esse negatum, sed hoc ... -ssum (149, 9 hoc ... in euangelio). 90, 4 personae ... pulcherrimis allusionibus ... beneficia. 121, 2 sibi ... aeternam illam domum ... -ssam. hist. 6, 1 p. 1030[C] eis ... spolia ... hostium. gramm. VII 193, 5 ea ... quorum solutio superius -ssa est. *cum enunt. rel.*: CASSIOD. var. 8, 2, 10 quod impetrare possit nihilominus -sit. *(acc. c.) inf.*: SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 224, 16 hoc ... se daturum euangelicis sermonibus -sit. CASSIOD. hist. 3, 2 p. 944[C] se daturum ... munera -sit. in psalm. 33 div. in prima parte benedicere se dominum -it. Ios. c. Ap. 1, 57 qui historiam scribere -unt (τῶν ἐπαγγελλομένων τὰς ἱστορίας συγγράφειν). 1, 262 daturum Avarin -ens (δώσειν ... τὴν Αὔαριν ὑπισχνούμενος). IORD. Get. 271 munera ... tribuere -it. Rom. 351 Augustam ... suspicionis innoxiam -it *episcopus.*

part. perf. pass. subst. n. ×**comprōmissum,** -ī: *res compromissa, mutua promissio arbitrii causa facta:* κομπρόμισσον: NOVELL. Iust. 113, 1, 1 *v. infra l. 34 et saepius in papyris saec. VI/VII (cf. Wessely, Wien. Stud. 24, 1902, 134), ubi et* κωμπρόμισσον. VLP. dig. 4, 8, 1 -um ad similitudinem iudiciorum redigitur et ad finiendas lites pertinet. *cf.* COD. Iust. 3, 1, 14, 1 pr. iudices ... ex recepto, id est -o, quod iudicium imitatur, causas dirimendas suscipiunt. GLOSS. duorum promissum. ὁμόλογον, σύμφωνον. II 443, 46 -o (-io? -um?) συναινετικόν, ἐπερώτησις ἀμοιβαία. *de re v. Leist, PW. IV 796. ex* DIG. *dedi delectum, reliqua omnia.*

iuncturae verbales: *nom.*: VLP. dig. 4, 8, 11, 1 nisi -um intervenerit. 4, 8, 17, 4 -um valere (4, 8, 17, 5 *bis*). 4, 8, 21 pr. plura sunt -a (PAVL. dig 4, 8, 32, 3). *acc.*: CIC. Q. Rosc. 12 quid ita de hac pecunia ... -um feceris (LABEO Vlp. dig. 4, 8, 3 pr. IVLIAN. dig. 4, 8, 47. SCAEV. dig. 4, 8, 43 de ... controversiis ... omnibus -um in arbitrum ... factum est. VLP. dig. 4, 8, 11, 3 recte nudo pacto fiet -um. PAVL. dig. 4, 8, 21, 6 de certa re. 4, 8, 32, 7). CIC. Verr. 3, 66 poenis -isque interpositis. POMPON. dig. 4, 8, 14 si -um sine die confectum est. VLP. dig. 4, 8, 17, 6 -um admittitur. 4, 8, 27, 1 morte solvetur -um (PAVL dig. 4, 8, 30. 4, 8, 32, 3. 4, 8, 34, 1). PAVL. dig. 4, 8, 30 -um eludere. *dat.*: VLP. dig. 4, 8, 21, 10 eum locum -o inesse, de quo actum sit. 4, 8, 27, 7 si poena non fuisset adiecta -o (4, 8, 31 si ... -o adiciatur *seq. verba*). *abl.*: CIC. Scaur. 38 *consensio* patefacta est -o Sardorum. epist. 12, 30, 5 sese ... et -o et iureiurando impediri. ALF. dig. 4, 8, 50 qui (*dies*) constitutus -o erat. *c. praep.*: *acc.*: PAPIN. dig. 49, 1, 23 pr. citra -um ... iudice dato. VLP. dig. 4, 8, 21, 6 id ... venit in -um. PAVL. dig. 4, 8, 32, 21 arbiter nihil extra -um facere potest. *abl.*: CIC. Verr. 3, 66 iudicium ... de -o factum. ex -o: ALF. dig. 4, 8, 50 arbiter ex -o sumptus (*v. vol. II p. 405, 30. adde*: PAPIN. dig. 4, 8, 33 MARCIAN. dig. 4, 8, 52 COD. Iust. 3, 1, 14, 4). *ibid.* possetne ... pecunia ex -o peti. PROC. dig. 17, 2, 76 ex -o ad arbitrum itum est. IAVOL. dig. 4, 8, 39 pr. poena ex -o committitur (POMPON. dig. 45, 1, 5, 4 SCAEV. dig. 4, 8, 43. 44 VLP. dig. 4, 8, 21, 4 *al.* PAVL. dig. 3, 5, 12 MARCIAN. dig. 4, 8, 52 MOD. dig. 4, 8, 38. NOVELL. Iust. 113, 1, 1 neque ex -is inferatur poena. *gr.* τὴν ἐκ τῶν κομπρομίσσων ἐπάγειν ποινήν). VLP. dig. 4, 8, 2 ex -o ... nasci ... poenae petitionem. 5, 1, 81 ex -o sumptus *iudex* (PAVL. sent. 5, 5 a, 1). 12, 6, 26, 11 ex -o condemnatus. 15, 1, 3, 8 ex -o servi non dandam de peculio actionem. 15, 1, 3, 10 ex -o ... tenebitur. PAVL. dig. 4, 8, 32, 15 omnem tractatum ex ipso -o sumendum. COD. Iust. 2, 58, 2, 4. 3, 1, 14, 1 pr. GLOSS. V 657, 32 vadimonium ex -o iudicium. ab: PAVL. dig. 4, 8, 16 arbiter ... excusatus ... a -o. in: LABEO Vlp. dig. 4, 8, 25 pr. cum in -o cautum esset, ut (VLP. dig. 4, 8, 25, 2). VLP. dig. 4, 8, 21, 5 si nihil in priore -o de die proferendo caveatur. 4, 8, 21, 6. 4, 8, 45 in -is arbitrium personae insertum. *al.* PAVL. dig. 4, 8, 32 pr. *al.* COD. Iust. 4, 20, 20. *iuncturae nominales: genet.* -i: arbitrium: VLP. dig. 4, 8, 21, 5. condicio: VLP. dig. 4, 8, 25, 1. dies: ALF. dig. 4, 8, 50 IAVOL. dig. 4, 8, 39, 1 VLP. dig. 4, 8, 13, 3 *al.* PAVL. dig. 4, 8, 12 *al.* forma: PAPIN. dig. 4, 8, 42. poena: VLP. dig. 4, 8, 13 pr. *al.* COD. Iust. 2, 55, 5 pr. schedam: GREG. M. epist. 9, 91 -i ac iudicati. -um: Sardorum: CIC. Scaur. 38. servi: VLP. dig. 15, 1, 3, 8. *epitheton*: VLP. dig. 4, 8, 11, 2 si alter rem, alter pecuniam stipulanti promiserit, plenum -um est (4, 8, 13, 1. 4, 8, 21, 6. 4, 8, 31).

opp. ordinaria actio: PAVL. dig. 4, 8, 32, 9.

deriv.: compromissarius, compromissivus. (compromissio?). *Hey.*

comprŏpero, -āre *a* com *et* properare. NOT. Tir. 57, 73 -at.

comprophēta, -ae *m. a* com *et* propheta, *cf.* συμπροφήτης. *i. qui alter propheta est*: HIER. in Ion. 1, 1 p. 392 videns Ionas -as suos mitti ad oves perditas domus Israel. *Wulff.*

comprophēto, -āre *a* com *et* prophetare, *cf.* comprophеta *et* συμπροφητεύειν. *una prophetam esse*: HIER. hom. orig. in Ier. 5 p. 797 quia ipse *Iesaias* nubes erat et sciebat alias nubes -antes sibi. *Mbr.*

compropīnquo, -āre *a* com *et* propinquare. NOT. Tir. 63, 57 -at.

×**comprovinciālis,** -e [*a* com *et* provincia, *cf.* provincialis. *Th.*]. *i. qui ad eandem provinciam pertinet*: **1** *adiectivum; dicitur de episcopis*: LEO M. epist. 129, 3 -es suos episcopos. 159, 7 EPIST. pontif. Gelas. 28 Thiel. CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 15 publice a -bus episcopis confundatur sacerdos. CONC. Arvern. a. 533 p. 62, 26 metropolitanus episcopus a -bus clericis vel populis electus congregatis -bus episcopis ordinetur. CONC. Aurel. a. 538 p. 74, 2 *et saepius in* CONC. ISID. eccl. off. 2, 5, 11 episcopus non ab uno, sed a cunctis -bus episcopis ordinetur. **2** *subst.* comprovinciālis, -is *m.*: **a** *generatim*: GLOSS. compatriota, concivis. intestinus. congentiles: -es. SIDON. epist. 7, 7, 4 iam non primi -ium coepistis esse, sed ultimi. MAX. TAVR. hom. 96 p. 478[B] ea *mancipia* -ium nostrorum esse vel civium. AVELL. p. 114, 12 Alexandrina ecclesia ... prima inter -es suos tales refutare debuerit. **b** *speciatim i. q. episcopus eiusdem provinciae*: AVELL. p. 149, 1 (Simplic.) a -bus suis episcopus ordinetur. CONC. Epaon. a. 517 p. 19, 11 metropolitanus fratres vel -es suos ad concilium ... crediderit evocandus. CONC. Aurel. a. 533 p. 62, 9 metropolitani singulis annis -es suos ad concilium evocent. a. 549 p. 108, 3 iunctis in unum locum -bus suis intra provinciam. CONC. Turon. a. 567 p. 125, 6 tam metropolis suis -bus quam -es metropoli suo ... dent omnino solacium. *et passim in* CONC. GREG. TVR. Franc. 6, 7.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VEN. FORT. vita Albin. 19, 55 episcopus vel -es ac pontifex successor eius. FACVND. defens. 7, 3 p. 688^A ceteris -bus suis sive aliarum provinciarum episcopis. *Wulff.*

compsa composita, decorata GLOSS. V 446, 60 (compta *coni. Loewe*). *gr.* κομψός, κομψή. *cf. nom. propr.* Compsus, Compsa (*et deriv.* Compsilla, Compsinus *sim.*). *Mbr.*

adv. **compsē.** GLOSS. V 446, 61 co⟨m⟩pse composite. PLAVT. Mil. 941 lepidissume et compsissume (commissum *B*, comisumet *CD*, comsissime *gloss. Plaut. gramm. III 59, 2*) confido confuturum. *Simbeck.*

compsallo, -ere *a* com *et* psallere. *proprie i. q. una psallere, cantare*: VISIO Pauli 30 p. 28, 6 si quis . . . psallet alleluia et praesentes qui sunt non simul psallent, peccata faciunt, quia non -ent. p. 28, 9 qui . . . valet et non -et. *latiore sensu i. q. consentire, una sentire*: PS. CYPR. abus. 11 p. 171, 1 ad eandem *disciplinam* psalmista consona voce (*sc. c. Iesaia*) -it dicens *eqs. Mbr.*

compsissimē *v. supra l. 8.* **cōmptē** *v. p. 1993, 30.*

cōmptio, cōmptiōnālis *v.* coemptio, coemptionalis *p. 1412, 69 et 1413, 66 sqq.*

compto *v.* computo *p. 2177, 25.*

cōmptor, -ōris *m. a* comere. *is qui comit, ornator*: CASSIOD. var. 4, 51, 1 fundator . . . fabricarum earumque -r eximius. INSCR. christ. Rossi II p. 295, 8, 2 e⟨x⟩stas qui corporis -r.

cōmptōsē *adv. a* 2. comptus, comere. VIRG. gramm. p. 70, 7 -e pro compte.

cōmptulus, -a, -um *a* 2. comptus, comere. GRAMM. suppl. 187, 4 hinc adulatorie vel potius irrisorie ὑποκοριστικῶς 'comatuli' quasi -i. GLOSS. V 56, 24 -a apte ornata vel decora. SEN. epist. 115, 2 nosti -os (*Bücheler*, complutos *codd.*) iuvenes (*cf.* HIER. epist. 128, 4 p. 964 lascivi et -i iuvenes). ANTH. 19, 12 de vobis lampenam (*i. stellam*) -am spero adiutandi.

adv. **cōmptulē:** GLOSS. Plac. V 58, 5 -e (*Deuerling*, computet *R*, conpuer *G*) bene ac diligenter.

1. cōmptus, -ūs *m. a* comere. 1 *i. q. ornatus, cultus*: PAVL. FEST. p. 40 -um Afranius (*com. 428*) pro ornatu et excultu posuit. LVCR. 1, 87 cui simul infula virgineos circumdata -us. COMM. instr. 2, 18, 20 in claudo promeruit, non -bus, inde levari. DON. Ter. Eun. 317 quae naturae beneficio, non industria aut factis -bus pulchra est. 2 *i. q. coniunctio*: LVCR. 3, 845 qui -u coniugioque corporis atque animae consistimus uniter apti. *Simbeck.*

2. cōmptus, -a, -um *v. p. 1992, 49.*

compūgnāns, compūgnanter *v. p. 2170, 15 sqq.*

compūgnantia, -ae *f. a* compugnans, compugnare. *legitur plur. infra l. 51.* *i. q. discordia, dissensus*: LEO M. epist. 35, 3 (*item* PS. LEO M. serm. 1, 10 p. 485^A *et* PS. AMBR. epist. de fid. p. 1161^A) nihil enim carnis suae habebat adversum, nec discordia desideriorum gignebat -am (discordiam . . . compugnatio *var. lect. ap. Leo M. epist.*) voluntatum (voluptatum *editur ap. Ps. Ambr.*). PS. PROSP. vocat. gent. 1, 1 de hac igitur -a opinionum . . . adnitar inquirere. 2, 28, 2 quam -am . . . Petrus etiam . . . perpessus est (*antea* ipsis repugnat ex ipsis *hominibus* ut . . . inter se 'velle' et 'nolle' decertent). 2, 33, 2 omnes varietatum -ae et universae dissimilium proventuum causae, . . . in illa aeterna scientia simul notae simulque divisae sunt. GENNAD. vir. ill. 13 *libellum* praetitulavit *Prudentius* . . . ψυχομαχία . . . id est de -a animi. ISID. vir. ill. 19, 24 opus *Iohannis Chrysostomi* de conversatione vitae et institutione morum sive de -a (compugnatione *var. lect.*) virtutum ac vitiorum.

compūgnātio, -ōnis *f. a* compugnare. *i. q. dissensus, discordia, compugnantia* (GLOSS. compulsatio; *v. p. 2170, 32*): HIER. in Ezech. 38 p. 451 haeresis dimicabit adversus haeresim, quarum inter se -o nostra victoria est. [*leg. in var. lect. supra l. 46 et 55.*]

compūgnātor, -ōris *m. a* compugnare. GLOSS. II 569, 3 auxiliarius: -r, conmiles.

compūgno, -āre *a* com *et* pugnare. *legitur inde a* GELLIO APVL. ITALA. 1 *intransitive i. q. pugnare cum altero (sc. hoste), i. contra alterum*: **a** *de hominibus*: *absolute*: GELL. 12, 5, 3 (*in imag.*) congredientes -antesque philosophum et dolorem. 14, 5, 4 clamantes -antesque illos (*grammaticos duos*) reliqui. PS. CYPR. abus. 7 bellum animoso -antium conflictu cum odiosa res sit. PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 71^C -antes Esau et Iacob unius uteri claustra ruperunt. AMBR. Cain et Ab. 1, 1, 4 duae . . . sectae sunt sub duorum fratrum nomine -antes invicem. HIER. adv. Rufin. 2, 27 totus orbis hac inter se trifaria varietate (*sc. textus bibliorum*) -at. **b** *de bestiis*: *absolute*: APVL. met. 4, 3 canes et modo magnos et numero multos et ursis ac leonibus ad -andum idoneos. NEPOTIAN. Val. Max. 1, 4, 2 tres corvi . . . -antes tegulam ante pedes eius (*Tib. Gracchi*) deiecerunt. **c** *de rebus*: *absolute*: HIL. in Matth. 21, 3 -antibus licet eorum . . . affectibus. ZENO 1, 8, 1 inter -antes fluctus ac flatus. 2, 17, 2 -antium ventorum flatu violento. PRISCILL. tract. 10, 133 p. 97, 28 -antes rerum mortalium in nobis opiniones (*syn.* colluctantia). VVLG. Is. 37, 26 factum est in eradicationem collium -antium (contrapugnantium *Amiat.*) et civitatum munitarum. cum *re*: HIL. trin. 10, 1 *sensus animorum* cum adversantium iudiciorum affectione -ans assertionibus his, quibus offenditur, contradicit (*syn.* dissentiens). *alicui rei*: HIL. in Matth. 5, 14 -are propositis subsequentia existimantur. ORIENT. comm. 1, 604 cum flammiferis frigentia, mollia duris, siccis -ent (cum pugnent *var. lect.*) umida, lenta citis. *sibi*: HIL. trin. 10, 49 haec impiae intellegentiae violenta praesumptio quam sibi in omni dictorum dominicarum genere -at! AMBR. hex. 3, 13, 57 plerumque in eadem specie arborum -are sibi fructus. *inter se*: AMBR. off. 3, 2, 9 ne haec inter se -antia inducere videamur. SVLP. SEV. Mart. 14, 2 ut -antium inter se elementorum quidam conflictus videretur. ZACCH. 1, 33 -antibus inter se luxu atque virtutibus.

2 *transitive*: ITALA deut. 20, 4 (Lugd.) *deus* praecedit ante vos vobiscum -are vobis inimicos vestros (συνεκπολεμῆσαι ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, VVLG. pro vobis contra adversarios dimicabit). CHALC. comm. 183 -ant quippe se . . . invicem cupiditas iracundiaque et item ratio. VEG. mulom. 1, 13, 6 ut amaritudinem morbi herbarum amaritudo -ans possit expellere.

part. praes. **compūgnāns,** -ntis *adi.* *i. q. diversus, dissonus, dissentiens, contrarius* (*add. dat. l. 17. 22*, invicem *l. 24*): AMBR. hex. 6, 9, 60 quae duo sibi -ia videbantur. off. 1, 33, 171 inter dispares mores et studia -ia. HIER. in Eph. 4, 15 p. 617 sapientium saeculi diversae -esque rationes. PHYSIOGN. 10 p. 16, 7 multa -ia signa. PROSP. carm. de ingr. 751 haec inter tam -ia. LEO M. serm. 30, 1 p. 230 pravas -esque sententias. 76, 7 p. 410 -ia mendaciorum monstra contexuit. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 18, 7 apostolorum testimonia -ia et contraria sibi. *neutr. plur. subst.*: CHALC. comm. 190 quamvis -ia invicem dicant.

adv. part. praes. **compūgnanter:** CHALC. comm. 92 *planetae* variis de causis et -r accidentibus casibus faciunt agitationes.

deriv.: compugnantia, compugnatio, compugnator. *Mbr.*

compulsāmentum, -ī *n. a* compulsare. *i. q. compulsio*: FVLG. myth. 3, 6 p. 69, 19 illarum *sororum* (*sc. carnis et libertatis*) -o *Psyche* perterrita lucernam . . . eicit.

compulsātio, -ōnis *f. a* compulsare. *i. q. concertatio, dissidium* (*cf.* GLOSS. IV 45, 42 -o compugnatio): TERT. apol. 21 p. 200 nec alia magis inter nos et illos (*Iudaeos*) -o est quam quod iam venisse *Christum* non credunt. 38 quae res . . . contiones, spectacula etiam aemulis studiorum -bus inquietaret. FVLG. myth. 1 praef. p. 15, 16 fortuitis -bus moti nascuntur errores. *ibid.* p. 15, 17 -bus lubricis volvuntur incursus.

compulsio, -ōnis *f. a* compellere. *legitur inde ab* VLPIANO, *plur.*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 191. *formam* conp-: CORP. VI 1747 (*aet. Constantini*) conpulsionem. GLOSS. ἔπειξις. συνέλασις. συνώθησις.

1 *proprie i. q. actio compellendi, collisio*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 45 (*in imag.*) quomodo ergo -o (*sc. generationis et faciendi velut lapidis et ferri*; *antea* collisio, compulsus). CASSIOD. in psalm. 1, 6 *venti* corpora . . . in auras aethereas ludivaga -e transponunt. *seq. genet.* (*cf. l. 49. 53. 58*): PS. AVG. serm. 31, 6 virgae -e, id est severitate. CASSIOD. in psalm. 118, 122 peccatorum nostrorum -e percutimur. 2 *translate*: **a** *i. q. compulsatio, conflictatio*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 191 -um vim passi (προπηλακιζόμενοι) a Persicis regibus (*cf. antea* mala audientes). EVGIPP. Sev. 31, 5 ne tanti exercitus -e vastentur potius quam migrentur. **b** *i. q. coactio, impulsio, imperium sim.*: VLP. dig. 36, 1, 15, 6 si fideicommissarium pecuniarium alicui fuerit relictum, cessat -o *adeundi hereditatem.* ZACCH. 3, 8 si -o transgressionum . . . sit obscura notione. CASSIAN. conl. 5, 21, 3 nec . . . vim cotidianae -is *gastrimargiae* evado (*postea* conventibus). inst. 3, 2 gratius voluntarium munus quam functiones, quae canonica -e redduntur. FAVST. REI. grat. 2, 2 p. 62, 2 *opp.* consensio. CASSIOD. var. 5, 42, 11 violenta -o est . . . dona subtrahere. GREG. M. epist. 9, 40 districta -e perurgeat. *seq. genet. subi.*: CORP. X 5409, 6 per quorundam insecutione(m) sive -e(m). CASSIAN. conl. 21, 5, 4 legiferi (*i. Moysis*) violenta -o. CASSIOD. var. 9, 15, 4 iudicis competentis. **c** *i. q. exactio pecuniarum* (*cf.* GLOSS. -em εἴσπραξιν, ἀπαίτησιν): CORP. VI 1747 (*aet. Constantini*) post haec ab eodem ⟨missus ad exc⟩ussionem et -em canonic(a)e (*i. illationis*), ⟨qu⟩ae de Campania urbi Romae ministratur *eqs.* COD. Theod. 11, 1, 14 (*a. 366*, COD. Iust. 11, 48, 4 pr.) vel per se vel per actores proprios recepta -is sollicitudine. COD. Iust. 3, 12, 6, 6 (*a. 389*) in quindecim . . . paschalibus diebus -o . . . annonariae functionis . . . differatur (*syn.* exactio). CASSIOD. var. 11, 39, 5 pareant . . . non -e aliqua, sed amore. 12, 1, 5 iniuncta morali -e. 12, 2, 5 immaturae -is iniuria (12, 16, 3). 12, 7, 2 sollemni -e. 12, 10, 1. 12, 16, 2.

compulso, -āre [*cf. c.* compellere *et c.* pulsare. *Th.*]. *proprie*: APVL. met. 7, 21 -at ac morsicat *asinus feminas.* *transl.*: FVLG. myth. 1 praef. p. 5, 2 conventio -antium (*i. tributa exigentium*) pedibus limen . . . triverat. FVLG. aet. mund. p. 162, 11 deo -ante (*i. impellente*) succensa *Iudith* . . . processerat. *intrans. i. q. confligere*: TERT. apol. 20 regnis regna -ant (-antur *F*). CORIPP. Ioh. 8, 423 -at (compulsit *cod.*) post terga acies Nasamonis iniqui.

compulsor, -ōris *m. a* compellere. *legitur inde ab auctoribus saec. IV.* 1 *proprie i. q. actor*: PALLAD. 7, 2, 3 *bos* mansuetus . . ., qui non modum -is excedat. 2 *transl. i. q. monitor, impulsor, flagitator, instigator*: **a** *generatim*: AMM. 25, 9, 5 appositis -bus (*sc. migrationis*). 27, 12, 7 proditionis acerrimi -es. GAVDENT. serm. 10 p. 918^A *ut* haberet oblivio paedagogum, dissimulatio -em. RVFIN. hist. 6, 23, 2 cotidianum de illo (*Origine*) opus verbi dei (*sc. com-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mentarios in scripturas) violentus et religiosus -r *Ambrosius* exigebat (ἀσκήσει τε καὶ σπουδῇ προθυμίαν ἄφατον αὐτῷ συνεισέφερεν). ENNOD. epist. 7, 10, 1 p. 179, 7 -is functus officio. CASSIOD. var. 1, 2, 6 (*opp.* ultorem). **b** *nomen officiorum*: *α i. q. praepositus operis alicuius* (*cf.* GLOSS. III 190, 29 operis -r ἐργοδιώκτης): RVFIN. Orig. in exod. 1, 5 est ingens multitudo huiuscemodi -um, qui omnes exigunt. *ibid.* (= PS. AVG. serm. 16, 3) superpositis magistris et -bus. PS. AMBR. act. Seb. 18, 65 circa insulas, circa vicos ... erant positi -es (*sc. sacrificandi idolis*). CASSIAN. inst. 3, 2 quae *officia* domino solvere per distinctiones horarum ... cum admonitione -is adigimur. REG. monach. Migne 66, 993^A si quis ad vocem -is sive instantis ad aliud quodcumque non statim surrexerit. LEX Visig. 9, 2, 2 tit. -es exercitus ..., dum exercitum ad hostem compellunt (*ibid.* servi dominici id est -es exercitus. 9, 2, 5 tit. si -es exercitus beneficio accepto aliquem ... domui stare permiserint. *cf. syn.* 9, 2, 3 *et* 9, 2, 4 tit. praepositi exercitus). *β i. q. canonicarius, exactor tributorum ab imperatoribus ad provinciales compellendos missus* (*cf.* GLOSS ἐπείκτης. *v. de re Seeck, PW. III 1488 sqq.*): AMM. 22, 6, 1 si -i quicquam dederit. AVG. in psalm. 45, 3 imminentes omni anno -es. COD. Theod. 8, 8, 7 (*a. 395*; COD. Iust. 12, 60, 2) quicumque e palatio nostro ... ad provinciam commearit -r, exactor, admonitor portitorve praecepti ..., hoc tantum potestatis arripiat *eqs.* COD. Theod. 10, 1, 16 (*a. 399*) exactores et -es. 11, 7, 15 (*a. 399*) ne a solitis -bus exigantur. COD. Iust. 12, 58, 2 (*fere a. 399?*) praefectus annonae canonem ... per -es suos exigat. COD. Theod. 8, 10, 3 (*a. 400*) -r ... in depraedatione convictus. 8, 10, 4 (*a. 412*) universa -um genera ex Africanis provinciis constituimus esse pellenda. 11, 1, 34 (*a. 429*) pro -e aut opinatore. 12, 1, 186 (*a. 429*) -um vel opinatorum. COD. Iust. 10, 22, 3 (*a. 456*) curialis ... vel quilibet publici debiti exactor sive -r. NOVELL. Maior. 2, 2 (*a. 458*) remota feralium -um acerbitate. 7, 16 (*a. 458*). CASSIOD. var. 2, 25, 2 cum alienis debitis sub truculentis -bus urgerentur *curiales*. 5, 39, 2. 7, 45, 1 (*bis*). 9, 4, 3. 11, 7, 2. 11, 8, 8. 12, 8, 3 *ter.* LEX Visig. suppl. p. 468, 37 -es vel executores decreto praestringimus.

compulsus, *abl.* -ū *m. a* compellere. PROB. app. gramm. IV 193, 19 -u repulsu *inter ablativos quartae.* AVIEN. Arat. 1427 -u aërio (*sc. molis pluviarum et caloris*) fragor intonat. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 45 *Arriani* dicentes neque generatione filium neque faciendo esse a deo, sed -u istorum duorum ... veluti lapidis et ferri. *ibid. bis.* *Hofmann.*

compūnctē *v. p. 2175, 39.*

compūnctio, -ōnis *f. a* compungere. *i. q. actus compungendi*: GLOSS. κατάνυξις. titulatio (titubatio? *cf. II A*; titillatio? *cf. I A*). IV 286, 75 stimulus: -o, instigatio. *vocabulum aetatis christianae, primum in* ITALA *et ap.* TERT.

I ***sensu profano*:** **A** *apud medicos i. q. dolor pungens*: VEG. mulom. 2, 79, 7 *spurcitiae* -es etiam et morsus urinali fistulae praestant. CAEL. AVR. salut. praec. 26 frequentia -is intestinorum. ORIBAS. syn. 9, 10 si ... *pleureticis* mediocris sit dolor et cumpunctionem (*sic*) non satis magnam (εἰ ... μέτριον εἴη τὸ ἄλγημα καὶ μὴ νυγματῶδες). **B** *i. q. ictus*: AMBR. in psalm 118 serm. 3, 8 -e ligni balsamum per cavernam punctionis erumpit. OROS. hist. 7, 8, 8 minutissimorum ictuum crebris -bus excarnificatus. **C** *calamitas?*: FVLG. myth. 1, 1 p. 17, 5 (= SCHOL. Stat. Theb. 3, 661; *verba Mintanoris musici*) deum doloris quem prima -o humani finxit generis.

II ***sensu ecclesiastico*:** **A** *in sacris scripturis i. q. sopor, ebrietas*: ITALA Is. 29, 10 (Wirc., Ps. Aug. spec. 133 p. 681, 5) quoniam potionavit vos dominus spiritum -is (πεπότικεν ὑμᾶς ... πνεύματι κατανύξεως, VVLG. miscuit vobis ... spiritum soporis. *cf.* HIER. *ad l.; adde* ITALA [codd. dg, Aug. c. Faust. 13, 11 p. 390, 21 c. Iul. op. imperf. 6, 10] *et* VVLG. [*Fuld. Amiat.*] Rom. 11, 8 dedit illis deus spiritum -is [πνεῦμα κατανύξεως]. AMBROSIAST. in Rom. 11, 26 spiritum -is prohibens a cordibus eorum. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 2 *Mariam* ad lacrimas urgebat per -is spiritum). PRISCILL. tract 10, 137 p. 100, 2 (*ex Itala psalm. 59, 5*) vino -is accepto (VVLG. *l. l.* potasti nos vino -is; ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως). **B** *dolor animi ex peccato ortus, paenitentia, deinde humilitas, devotio: definitio*: ISID. sent. 2, 12 tit. *agit* de -e cordis. *nota* 2, 12, 1 -o cordis est humilitas mentis cum lacrimis, exoriens de recordatione peccati et timore iudicii. 2, 12, 2 *sqq. de compunctionum gradibus et generibus.* GREG. M. dial. 3, 34 p. 300^A in multas species -o dividitur, quando singulae quaeque a paenitentibus culpae planguntur. *ibid.* -is genera duo sunt, quia deum sitiens anima prius timore compungitur, post amore (epist. 7, 23 p. 466, 29. 467, 15). AMBR. epist. 33, 2 *anima* -em declinat, iudicium dei neglegit. Abr. 2, 4, 13 stimulus ... mentis caro nostra est et passiones eius -es sunt nostrae. HIER. epist. 18^a, 11, 2 utinam ... et ego compungar et post -em praedicatione dei dignus efficiar. RVFIN. in Os. 4, 8 in quibus (*animis*) nihil sinebant de -e residere. in psalm. 49, 23 per psalmodiam -o effunditur. AVG. serm. 266, 2 audiendo compuncti sunt, -e mutati sunt. Ps. Aug. serm. 76, 6. 117, 1. 10. CASSIAN. conl. 9, 27 -es de intimis animae conclavibus proferantur. EVCHER. instr. 1 p. 87, 17 cor ... quod insinuatam possit recipere -em. LEO M. serm. 68, 3 impietatem ... Iudaicam ... nulla proditur mitigasse -o. epist. 95, 4. PROSP. in psalm. 108, 17 paenitentiam agentibus et ... cum -e redeuntibus. ADDIT. Prosp. chron. I p. 494. PETR. CHRYS. serm. 124 p. 541^C ut dives sumeret ... de gemitu -em. SALV. gub. 6, 95. eccl. 1, 52 offerat cum -e cum lacrimis, offerat cum dolore cum luctu *moriens animam.* 4, 41. ALC. AVIT. epist. 18 p. 50, 1 correctionem viri ... -i ipsius ... servare. ENNOD. epist. 4, 24, 2 p. 115, 27 ex -e defluens imber oculorum. VEREC. in cant. 6, 13 fluentis *sacrorum voluminum* christiana plebs scinditur velut terra -bus saturanda. 6, 15 -e repleri. CASSIOD. in psalm. 106, 7. 118, 120 inst. div. 23 MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 3 p. 364 VEN. FORT. vita Germ. 73, 197 GREG. M. in Ezech. 1, 8, 13. 2, 6, 24. 2, 9, 20 epist. 1, 6 p. 8, 16 ISID. orig. 7, 12, 24. VITA Caes. Arel. 2, 1 (*opp.* gaudium).

pendet e substantivis: RVFIN. Orig in lev. 9, 8 quae ... -is spes? quae conversionis suspicio, quae emendationis expectatio? hist. mon. 1 p. 403^B sibi ... stimulos -is incendit (PS. RVFIN. in Ioel 1, 5 -is stimulum ... criminum conscientia suscitavit. AVG. serm. ed. Mai 139, 2). PS. AVG. serm. 19, 2 scintillam -is accensam bonis operibus. CASSIAN. conl. 9, 26, 1 causas ... atque origines -um ... exponere. EVCHER. form. 1 p. 9, 3 initia -is. instr. 1 p. 126, 16 ignem -is (GREG. M. moral. 1, 48). PETR. CHRYS. serm. 167 p. 638^A paenitentiae medicina succurrat, ferrum -is accedat. MAX. TAVR. serm. 88 -is incensum. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 32 professam -is. hom. 6 p. 110, 19 -is medicamine. p. 111, 11 -is officio. 7 p. 116, 37 paenitentiae luctu et -is affectu. VEREC. in cant. 3, 17 dolorem -is. FVLG. RVSP. epist. 4, 1 fervorem sanctae -is. GREG. M. moral. 1, 34, 47 mens per quandam -is machinam ad alta sustollitur. 1, 48 -is luce perfusi. 2, 73 -is studio. 3, 59 flamma -is. 3, 69 vitia ... subtiliter manus -is examinat. 9, 88 -is suae poenam. dial. 4, 47 p. 408^A fletum -is. 4, 59 lucrum -is (*supra*: in cordis contritione). in Ezech. 1, 3, 16 per quendam -is vomerem ... terram sui cordis aperire. 1, 8, 13 intentionem -is. 2, 2, 1 animus ... doloris se iaculo percutit et -is gladio transfigit. epist. 5, 53a p. 354, 29 aspiratio -is. 6, 60 p. 436, 9 lacrimarum imber ... -is nube fructificet. 7, 27 p. 473, 19 per -is gratiam (p. 473, 22. 33. 9, 15 p. 51, 14). PASS. Petr. Andr. 1 sacrificium ... -is. *additur genetivus*: RVFIN. Basil. reg. 123 dolor cordis et -o timoris dei (GENNAD. vir. ill. 20, *syn.* humilitas). AVG. in psalm. 57, 20 spinae illius rhamni, id est dolores omnes et -es tormentorum producentur. 74, 9 quot habes ibi punctiones facinorum, tot habe illic -es confessionum. ZACCH. 2, 17 p. 1141^B post -em praeteritorum. CASSIAN. conl. 9, 28, 2 ad ... lacrimarum -em ... excitare (CASSIOD. in psalm. 100, 11 BENED. reg. 20). inst. 12, 15, 1 in eis delictorum -o ... augebatur. EPIST. pontif. 609 Thiel (Felix 13) 4 tam iustitiae moderatione quam -e pietatis ad aulam ... regressus. MAX. TAVR. serm. 110 suspirantis pectoris -e depulsa. VEREC. in cant. 2, 39 -o sumitur conscientiae peccatricis. 4, 22 *hominibus* peccatorum -em inferre (NICET. psalm. 13 p. 80, 4. PALLAD. hist. mon. I 56 p. 339^A peccati). CASSIOD. in psalm. 136 praef. dolorum -e. GREG. M. moral. 9, 58 ex -e contemplationis. 9, 87 cum mentem nostram elatio erigit, summi a nobis ... -o amoris recedit. dial. 3, 34 p. 300^B perfecta -o formidinis (epist. 7, 23 p. 467, 2) trahat animum -i dilectionis. *ibid.* p. 300^D -o amoris (epist. 7, 23 p. 467, 19). ISID. diff. 2, 45 paenitentiae -o. PS. AMBR. laps. virg. 10, 44 hanc lamentationem non sine -e cordis ... funde (RVFIN. Orig. in lev. 3, 6 si ... -em cordis acceperit. CASSIAN. inst. 4, 43. 5, 14, 1 LEO M. epist. 159, 5. PROSP. in psalm. 108, 17 cordis -o, quae proprie ad conversos a peccatis pertinet. POMER. 1, 23. 2, 7, 2 APRING. in apoc. 3, 18 [*ibid.* revertentum sanabilis dolor]. 22, 14 FVLG. RVSP. epist. 2, 25. 4, 2 *bis.* 4, 9 ISID. sent. 2, 12, 1. 8 diff. 2, 169 BENED. reg. 49, 8). SVLP. SEV. epist. app. 2, 19 in -e ... animi (GENNAD. vir. ill. 30 tit. libr.: de -e animae. SALV. gub. 6, 29 MAX. TAVR. serm. 88). *c. genet. subi. personae*: ALC. AVIT. epist. 17 p. 49, 18 errantium -e perspecta. hom. 6 p. 111, 19 plebis adunatae -o. 9, 2 p. 120, 20 paenitentium ... -em. *adduntur adiectiva*: AVG. in psalm. 57, 20 nolunt modo habere -em medicinalem, habebunt postea poenalem. serm. ed. Mai 96, 1 cum perfecta -e ad paenitentiae medicamenta confugientes (*cf. etiam supra l. 48*). CASSIAN. inst. 5, 14, 2 iugi -e detenti (FVLG. RVSP. epist. 4, 2 cordis). AVELL. p. 332, 1 quod piissima -e (*i. humilitate?*) requisistis. p. 358, 24 ut deus ... mentem potenti -e transfigat. p. 484, 20 divina -e. ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 39 itur *in processione* ... maxima -e (CAES. AREL. suggest. p. 299). FVLG. RVSP. epist. 3, 37 humili ... -e. 4, 1 *v. supra l. 23.* CASSIOD. in psalm. 118, 136 felicissimae -is. 139, 11 luctuosa -o. CONC. Vas. a. 529 p. 57, 1 ut Cyrieleison ... cum grandi affectu et -e dicatur. GREG. M. moral. 9, 56 caelestis -o. 9, 57 lamentis supernae -is. dial. 3, 33 p. 296^B vir ... tantae simplicitatis erat et -is (*ibid.* p. 300^A VITA Nicet. 6).

compūnctōrius, -a, -um *a* compungere. *qui compungit*: SIDON. epist. 6, 6, 2 -i salubritate sermonis (*an i. q. compunctionem i. humilitatem, devotionem christianam facientis?*).

compungo, -pūnxī (-pugī), -pūnctum, -ere *a* com *et* pungere. *formae perf.*: compugerunt: ITALA Zach. 12, 10 *et* Ioh. 19, 37 *p. 2173, 14.* compugit: SVLP. SEV. dial. 1, 2, 5 (*V*[1], compungit *rell.*). compunxit: SEN. epist. 88, 39 PETR. CHRYS. serm. 66 p. 387^A MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 1 p. 365. -xerunt: HIER. epist. 57, 7, 4 ITALA Zach. 12, 10 *et* Ioh. 19, 37 (*v. p. 2173, 18*) VVLG. Iudith 16, 14. *ante* TERT. *his tantum locis legitur*: PLAVT. Cas. 926 CIC. de orat. 2, 158 off. 2, 25 LVCR. 2, 420. 432 VAL. MAX. 9, 13 ext. 3 CELS. 6, 18, 9 PHAEDR. 3, 6, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. epist. 88, 39 COLVM. 6, 17, 4. 8, 14, 8 PLIN. nat. 30, 28 AGENN. grom. p. 61, 2 GELL. 17, 9, 22. *inde a* TERT. *et* ITALA *usitatum, translaticio maxime sensu de aculeis paenitentiae vel de humiliatione orta ex culpae conscientia.* GLOSS. κατανύσσω.

I *proprie: laedere corpus:* A *instrumento acuto vel aliqua re urente sim.:* PLAVT. Cas. 929 quasi saetis labra[m] mihi -it barba. CIC. off. 2, 25 barbarum et eum quidem ...-ctum notis Thraeciis (VAL. MAX. 9, 13 ext. 3). CELS. 6, 18, 9 p. 259 acu -endum *capitulum.* PHAEDR. 3, 6, 3 *musca ad mulam:* vide, ne dolone collum -am tibi. SEN. epist. 88, 39 Aristarchi notas, quibus aliena carmina -xit, recognoscam. COLVM. 6, 17, 4 fibula aenea si locum laesum -as. 8, 14, 8 *anser* ne ... aculeis urticae -atur. PLIN. nat. 30, 28 *vitiligines* acu -ctas. GELL. 17, 9, 22 caput ... eius leve in litterarum formas -it. ITALA Zach. 12, 10 *et* Ioh. 19, 37 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387 Hier. epist. 57, 7, 4 in Matth. 24, 30 Mar. Merc. Nest. serm. 2 p. 766^{C} Op. imperf. in Matth. 49 p. 919 Apring. in apoc. 1, 7 p. 5) cognoscent (videbunt *Hier. Mar. Merc. Apring.*, cum viderint *Op. imperf.*) eum qui -gerunt (in quem -xerunt *Hier. epist. Mar. Merc. Op. imperf. Apring.*; *cf.* HIER. in Zach. p. 903 si ... legatur 'dacaru', ἐξεκέντησαν id est '-xerunt' sive 'confixerunt' accipitur: sin autem ... litteris commutatis 'racadu', ὠρχήσαντο id est 'saltaverunt' intellegitur. epist. 57, 7, 4 iuxta Hebraicam veritatem '...-xerunt', pro quo in LXX legimus '... ἐνωρχήσαντο', quod interpretati sunt Latini ... 'illuserunt' sive 'insultaverunt'. MAR. MERC. Nest. serm. 2 p. 766^{C} *ad h. l.*: quid ...'-ctum' est? latus. LXX Zach. κατωρχήσαντο, *gr.* Ioh. ἐξεκέντησαν, VVLG. Zach. quem confixerunt, Ioh. in quem transfixerunt). ITALA Is. 58, 4 (Cypr. testim. 3, 1) subiectos vobis -itis (τύπτετε πυγμαῖς, VVLG. percutitis pugno). act. 12, 7 (Lucif. Athan. 2, 14) *angelus* -ens ... latus Petri suscitavit eum (πατάξας, ITALA codd. dg: pungens, cod. e: percussit, VVLG. percusso ... latere ... excitavit). TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 388 *hircus* (*lev. 16, 5 sqq.*) maledictus et consputatus et convulsus et -ctus ... extra civitatem abiciebatur in perditionem. PASS. Perp. 21 inter ossa -cta (*sc. gladio*) exululavit (περὶ τὰ ὀστέα νυγεῖσα). HIL. in psalm. 2, 6 ut corona spinea dominum -xerint (in Matth. 33, 3 spinis ... id est: -entium ... peccatis gentium coronatur). trin. 3, 16 in qua (*carne*) eum (*filium dei*) iudicii die -ctum et de cruce recognitum universi videbunt (*cf.* 3, 20). 10, 14 natura corporum ... attacta sentiat et -cta doleat et algens rigeat. 10, 23 telum ... aut aquam perforans aut ignem -ens aut aera vulnerans (*cf. infra*: in natura non est ... pungi ignem). OPTAT. 3, 9 p. 94, 6 *sartor* dum vult vestem in antiquam faciem revocare, vicina fila -it (*ibid.* scissuram dum sanat, vulnerat). CHIRON 584 manu suspensa armum -ito. VVLG. Iudith 16, 14 filii puellarum -xerunt eos et sicut pueros fugientes occiderunt eos (κατεκέντησαν ... ἐτίτρωσκον). RVFIN. apol. Orig. 5 p. 587 latere ... hasta -cto. PAVL. NOL. carm. 6, 231 vestis ... saetis conserta ... ut ... arceret ... graves -cto corpore somnos. 15, 207 prostratus humo -itur artus sentibus et mentem curis (*cf.* 15, 209 *sq. sim.* epist. 29, 1). BARNAB. 7, 9 quem nos crucifiximus ... -entes (κατακεντήσαντες). OROS. hist. 7, 28, 3 hinc sani insaniunt, hinc non vulnerati -untur, hinc ridentes gemunt. LEO M. serm. 65, 4 p. 363^{C}. *in culina*: APIC. 7, 301 *musteos* melle perfundis, -is ut bibant (*sc. mel*). 7, 320 tubera -e[n]s ut combibant illud (*sc. amolum*). *ex coni.*: 7, 299 pulmones -is (confringis *codd.*). *in imaginibus*: CIC. de orat. 2, 158 ipsi se -unt suis acuminibus. TERT. scorp. 4 p. 152, 23 nunc ... de dei voluntate -imur (*sc. a detrectantibus martyrium tamquam scorpiis?*) et ingeminat scorpius plagam. HIL. in Matth. 19, 11 *acu* (*i. verbi novi praedicatione*) mors ipsa -itur. HIER. in Matth. 23, 6 p. 186 *mulier* non est -cta superstitiosis sentibus Pharisaeorum. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 2, 8 iusti ... sermo cum arguit ... peccatorem, velut sagitta -it et transforat cor eius. PAVL. NOL. epist. 23, 38 anima ... confixa ... caritatis sagittis ... dicat in corde -cto. 38, 4 *dei verbum et fides verbi* diabolo ... quasi furibus spinae resistunt et viscera inimicorum ... contemplatione -unt. *cf.* IREN. 2, 21, 2 ex qua (*Pandora*) et isti (*Gnostici*) -cti eadem ... dicentes (*versum esse ex gr.* κεκαυτηριασμένοι *putat editor*).

B *rebus sensus afficientibus*: LVCR. 2, 420 oculos qui pascere possunt et qui -unt aciem lacrimareque cogunt (*de coloribus*). 2, 432 calidos ignes gelidamque pruinam dissimili dentata modo -ere sensus corporis. *fort. similis significatio verbo subest loco obscuriore*: APRING. in apoc. 1, 12 super hanc virgam (*Iesse*) lucerna componetur, id est catholicae lumen ecclesiae praeparatur, ut lucis illius veritate percepta lucem producat ipsam perpetuam et unius fidei manifestatione -cta (compacta *Beatus*) sit lumine divinae maiestatis accensa.

II ***translate:*** *laedere non corpus*: A *hominem (rebus animum stimulantibus)*: *subi. persona*: TERT. ieiun. 15 p. 293, 21 ad Romanos scribens vos ... -it detractatores huius officii. SYMM. epist. 1, 45, 2 vellem plura, sed tuo modo -endus es (*i. stimulandus*). FVLG. aet. mund. p. 171, 17 ut ineffabilis sapientia scribas Fariseosque -ret. AMBROSIAST. in Rom. 9, 15 vocare est ... -ere ad recipiendam fidem. 9, 18 ut ... unum -at *deus*, ut credat; alterum induret, ne credat. PELAG. in II Tim. 4 p. 894^{D} qui delectare desiderant, non -ere. AVELL. p. 728, 21 quae per eos sancto spiritu -ente (πνεύματος κατανύσσοντος) definita sunt. p. 737, 4 quod a deo -ctus elegisti. SALON. in eccles. p. 999^{b} deus ... eos ... per occultam inspirationem -it et ad paenitentiam provocat. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 1 cum de culpa -ret *mulierem.* *subi. res*: *active*: PS. AMBR. serm. Sess. 114^{a} nulla ... sollicitudo -at *nos.* AVG. epist. 93, 49 vos euangelii locus ...-it. PS. AVG serm. 117, 3 -at paenitentia criminum, quem huc usque transpunxit delectatio voluptatum. SVLP. SEV. dial. 1, 2, 5 me ... dolor. 1, 12, 4 commemoratio ... nos. EPIST. pontif. 369 Migne 50, 430^{A} maeroris aculeis nos ... male facta -unt. ORIENT. comm. 2, 413 sic te nulla dies curis -at amaris. ENNOD. epist. 9, 32, 2 p. 256, 11 illi blanditur de coniunctione vicinitas, me de sequestratione -it. GREG. M. moral. 9, 81 nos superna visitatio vel ad amorem -endo vivificet (*ibid.* -ere amore). *passive*: ITALA gen. 34, 7 (Aug. loc. hept. 1, 125) -cti sunt viri et triste erat illis (κατενύγησαν ... καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς. *brevius* VVLG.). lev. 10, 3 (Hesych. p. 896^{A}) -ctus est Aaron (κατενύχθη, ITALA Lugd. punctus est, VVLG. tacuit). ITALA (Filastr. 131, 5 Hier. epist. 28, 3 Faust. Rei. serm. 12 p. 270, 5 *cf.* AMBR. Isaac 5, 39) *et* VVLG. psalm. 4, 5 quae dicitis in cordibus vestris et (et *om.* VVLG.) in cubilibus vestris ... -imini (κατανύγητε). ITALA (Aug. in psalm. 29, 2, 19 c. Faust. 12, 36 p. 364, 4) *et* VVLG. psalm. 29, 13 non -ar (οὐ μὴ κατανυγῶ). ITALA (Lact. inst. 4, 18, 14) *et* VVLG. psalm. 34, 16 dissoluti (dissipati VVLG.) sunt nec -cti sunt (κατενύγησαν). Dan. 10, 9 (Weing. Wirc.) cum audirem eum, eram -ctus (-ctus eram Weing.; ἤμην κατανενυγμένος, VVLG. iacebam consternatus). Is. 6, 5 (Ambr. off. 1, 3, 10 Hier. hom. Orig. in Is. 4, 3 p. 1117 epist. 18 A pr. 5 *al.*) o miser ego quoniam -ctus sum (κατανένυγμαι, VVLG. vae mihi quia tacui. *cf.* HIER. *l. l.* si quis sine sensu est iuxta interiorem hominem, cum peccator sit, non -itur: sed quasi in exteriora membra licet adhibeas stimulum, non sentit mortuum corpus. *v. etiam* in Is. 6, 5 p. 93). Iob 36, 25 (Hier. interpr. Iob, Aug. in Iob p. 591, 20) quicumque -untur homines (ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί, VVLG. *aliter.* AVG. *l. l. addit*: poenitentia peccatorum). IREN. 4, 27, 1 -ctus est ... David ad haec. PS. CYPR. singul. cler. 29 hac castigatione non -cti divina interdicta ... contemnunt. AMBR. Iob 1, 6, 20 lapsibus suis sapiens -itur, insipiens delectatur. off. 3, 19, 115 -cti quod ... tulissent. PS. AMBR. laps. virg. 5, 20 vincor lacrimis ... -or stimulis cum. AMBROSIAST. in Rom. 2, 16 cogitationibus suis accusabuntur gentiles, si -cti creatoris fidem et virtutem noluerint credere. HEGES. 4, 30 l. 3 -cti sunt plerique ... Vitelli paenitentia. HIER. epist. 18 A 11, 2 (*ex Itala Is. 6, 5 cf. supra l. 23*) non -eris, non moveris. *ibid.* utinam ... et ego -ar. 18 A 12, 4. in Mal. 3, 13 p. 890 -ctus conscientia delictorum ... tristis incedo. RVFIN. hist. mon. 1 p. 400^{A} *vir* dei miseratione -ctus. 29 p. 455^{C} -ctus super hunc sermonem. Orig. in num. 17, 6 si ... agnoscens peccata sua configatur ex eis (*verbis*) et -atur atque ad paenitentiam convertatur. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 6 audito sermone ... contristatum et -ctum. Basil. reg. 70 -ctus est recordatione mandati. PAVL. NOL. carm. 15, 207 *et* epist. 29, 1 *v. p. 2173, 46 sq.* epist. 45, 2 matrem lugentem pro naturali affectione permotam, deinde causa potiore -ctam. 50, 5 praedicatione. AVG. epist. 153, 15 sententia. corrept. 6, 9 correptione. bapt. 3, 19, 27 p. 220, 3 timoribus. serm. ed. Mai 97, 2 -bantur meretrices coniugia casta cernentes. PS. AVG. serm. 117, 1 veniam sperat -ctus. SVLP. SEV. dial. 3, 13, 4. HESYCH. in lev. 27, 22 sqq. p. 1172^{A} qui fratrem culpantem -i fecit (*supra*: movit peccatorem ad paenitentiam). BACHIAR. repar. laps. 16 p. 1053^{B} asperitate. CASSIAN. conl. 9, 11 pro ... admissis ... -ctus veniam deprecatur. SALV. gub. 2, 19 agnoscit ... reus culpam, humiliatur, -itur. SIDON. epist. 6, 9, 1 -ctus ingemuit. VICT. VIT. 1, 32 -ctus atque mutatus Martinianus. ALC. AVIT. carm. 2, 217 ori admotum *pomum* -cta *Eva* retraxit. epist. 17 p. 49, 19 veraciter -untur. 18 p. 50, 4 ad haec ... non -ctus, sed confusus ingemuit. hom. 6 p. 119, 12 *syn.* tribulari. ENNOD. opusc. 5, 23 p. 399, 20. VITAE patr. 5, 15, 9 p. 954^{C} -ctus ... in hoc verbo. CASSIOD. in psalm. 125, 3. MVTIAN. Chrysost. hom. 27, 5 p. 407 non est irritatus, sed magis -ctus est. IORD. Rom. 301 verecundia -ctus. GREG. M. moral. 9, 56 -untur in precibus. 12, 36. in Ezech. 1, 1, 18 terrore. EVGIPP. Sev. 46, 4. ORIG. in Matth. 17, 11 per signa et prodigia -cti (πληττόμενοι). 17, 4 -ctus (μεταμεληθείς) abiit. PALLAD. hist. mon. I 7 p. 277^{C} -ctus (κατανυγείς). 24 p. 305^{C} animo stimulante -ctus est (κατενύγη). II 16 p. 372^{D} amore divino -ctus (πληγείς). 20, 3 aedificatus ... est frater ille atque -ctus. VITA Caes. Arel. 2, 2 motus et -ctus lacrimis senis. GREG. TVR. dorm. 1 -cti divino nutu. *nota iuncturam* -ctus *corde*: ITALA (codd. eg) *et* VVLG. (*Amiat. Fuld.*) act. 2, 37 his ... auditis (VVLG.; codd. e *et* g *sim.*) -cti sunt corde (κατενύγησαν τὴν καρδίαν, ITALA cod. d: stimulati sunt corde. *cf.* AVG. quaest. hept. 154 p. 192, 21 serm. 266, 2 CASSIOD. compl. in act. 2, 29). VVLG. psalm. 108, 17 hominem inopem et mendicum et -ctum corde (κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ). RVFIN. hist. mon. 8 p. 421^{B} *latrones* corde -cti. 9 p. 183. 19 p. 441^{B} AVG. quaest. hept. 7, 49 p. 495, 8 in psalm. 73, 22 PROSP. in psalm. 118, 17 VITAE patr. 3, 13 CASSIOD. in psalm. praef. p. 11^{B} PALLAD. hist. mon. II 14 p. 368^{C} PASS. Thom. p. 101, 15. 113, 18 GREG. TVR. Franc. 2, 30 Mart. 3, 24 *al.* ACT. Firm. et Rust. 9. *hinc* **compūnctus**, -a, -um *adi. et subst. de hominibus (de rebus v. p. 2175, 29)*: *paenitens, humilis, demissus*: AVG. epist. 208, 1 ipse -us et ... sollicitus. SIDON. epist. 8, 14, 5 in quocumque -o ... culpas suas anima poenaliter recordata suspirat. ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 32 inspirante ... -orum cordibus deo. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 p. 257 eos -os reddit ac attentos.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

OP. imperf. in Matth. 2 p. 643 -us redit ad deum. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 3 ad paenitentiam -us et humiliatus accurrat. CAES. AREL. reg. mon. 19 *monachus* sit tacitus, mitis, blandus, -us. VITA Desider. 2 capacitate strenuus…, loquacitate clarissimus et, quod his omnibus maius est, in omni sua actione -us. 3 edocuit in elemosinis esse largiores…, in oratione -os, in amicitia fixos.

B *rem*: TERT. resurr. 10 p. 39, 1 quo (*stilo*) carnem . . . -it *apostolus*. TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 400 praecepta et minae et traductiones cordis -entes et transfigentes conscientiam (RVFIN. apol. Orig. 8 p. 602 ipsa conscientia propriis stimulis agitatur atque -itur. EVCHER. instr. 1 p. 127, 27). AMBR. Abr. 2, 4, 13 in Aegyptum impellitur *mens*, ubi -i (*i. affligi*) possit (*cf. p. 2171, 75. adde*: PAVL. NOL. epist. 29, 3 *verbo crucis tamquam acu* mens…-itur. ALC. AVIT. carm. 5, 676 -ctas . . . mentes. CASSIOD. in psalm. 105, 6 CORIPP. Ioh. 3, 379. 4, 266. PALLAD. hist. mon. I 10 p. 285^{B} [κατενύγη]). AMBR. Ioseph 10, 57 grandis amoris aculei . . . corda -unt (Iob 3, 6, 16 *bis*. MAXIMIN. c. Ambr. 118 nec lingua tua inhaesit . . . nec -ctum est cor. PS. AVG. serm. 261, 3 -cto et contrito corde. ALC. AVIT. carm. 4, 319 DRAC. Romul. 7, 132 APRING. in apoc. 2, 5 CASSIOD. in psalm. 127 praef. INSCR. christ. Rossi II p. 214, 77, 3. 217, 85, 11. *cf. etiam p. 2173, 60. 61*). AVG. civ. 3, 25 aedes . . . poenae testis contionantium oculos feriret memoriamque -ret. PETR. CHRYS. serm. 66 p. 387^{A} pungit poena, quae non paenitudo -xit. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 1 p. 365 concussit animas eorum et -xit mentione gehennae (GREG. M. moral. 9, 29 *anima* desiderio -cta. 11, 59 dial. 3, 34 p. 300^{A} *v. p. 2171, 73*). *aliter, ut videtur*, AGENN. grom. p. 61, 2 honestarum amore artium -ere animum et bonae mentis instrumentis fundare (*i. quasi notis ornare? an compingere?*).

part. pro adi. **compūnctus**, -a, -um. *de rebus* (*de personis v. p. 2174, 80*). compunctissimus *v. l. 32*. *paenitens, humilis, demissus, devotus*: ENNOD. carm. 2, 13, 5 crimina corripuit vultu, -a refovit *iudex*. CASSIOD. in psalm. 136 praef. pietatis huius -issimus liber (*de threnis Ieremiae*). 142, 7 se -is supplicationibus inclinabat. VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 2 fluebant . . . lumina suggestionem suam blandito ploratu -am. FAVST. REI. epist. 7 p. 201, 6 in hac . . . scripturula…non aedificatio aliqua ordinati aut -i sermonis apparet. VITA Caes. Arel. 1, 19 praedicationes . . . -issimas, tempore vel festivitatibus congruentes, instituit.

adv. **compūnctē**. PS. AVG. serm. 261, 3 non satis -e paenitentiam accipit.

deriv.: compunctio, compunctorius. *Hey.*

compūrgo, -āre *a* com *et* purgare. *idem fere q. purgare*: PLIN. nat. 20, 127 *nasturtium* capitis vitia purgat, visum -at (vis. -at *seclusit Mayhoff*).

computābilis, -e *a* computare. *i. q. computandus, aestimandus*: PLIN. nat. 19, 139 tritanum hoc genus vocatur, bis -i impendio taedioque.

computāris, (-e) *a* computare, *cf.* computarius. *i. qui computatur, aestimatur, valet*: VIRG. gramm. epit. 3 p. 12, 14 omnis syllaba compotaris duarum vel trium litterarum *est*.

computārius, -iī *m. a* computare, *cf.* computaris. *i. qui computat, computator*: COLVMB. epist. (script. Merov. III) p. 157, 32 nostris magistris…et sapientissimis componendi calculi -iis Victorium (*sc. qui computum paschalem fecit*) non fuisse receptum.

computātio, -ōnis *f. a* computare. *cf.* VARRO ling. 6, 63 disputatio et -o e[t] (*corr. Spengel*) propositione putandi, quod valet purum facere. *scribitur* compot- *interdum in codd., velut p. 2176, 22 sq., cf. etiam p. 2177, 26.* GLOSS. συλλογισμός (συνλ-). ψῆφος. -e ψήφῳ. *legitur apud* VARRONEM (*l. 55*), *dein saep. inde a* SEN. phil., *frequentant* ICTI.

I *sensu strictiore de actione computandi quae de numeris, quantitate sim. fit, i. q.* ***calculatio, numeratio, computus***:
A *proprie*: **1** *absolute*: SEN. benef. 7, 10, 4 quid sunt istae tabellae, quid -es et venale tempus et sanguinulentae centesimae? dial. 10, 3, 2 agedum, ad -em aetatem tuam revoca (*infra*: videbis te pauciores annos habere, quam numeras. *adde*: PLIN. paneg. 38 vocet. VLP. dig. 19, 2. 15, 4). SEN. epist. 88, 10 numerare docet me *arithmetica* . . . potius quam doceat, nihil ad rem pertinere istas -es. COLVM. 3, 3, 9. PLIN. nat. 2, 88 quae -o plurimum habet pudoris. 2, 247 quae mensurā Romanā -e efficit *milia tot*. 2, 248. 6, 206 quae -o efficit *tot* (EDICT. imp. inc. Vlp. dig. 34, 1, 3 tantum . . . quantum efficiet pro portione -o. *cf. p. 2176, 43*). 6, 209 mensura quae veniet in -em (FRONTIN. aq. 78. *adde p. 2176, 33. 37. 54 et cf.* GAIVS dig. 11, 7, 9 in . . . -em cadit *pretium merces. al.*). PLIN. nat. 9, 119 -em . . . expostulanti. 12, 84 minima . . . -e. QVINT. inst. 1, 10, 35. FRONTIN. aq. 30 secundum eam -em, quae in antecedentibus modulis servanda est. PLIN. epist. 3, 19, 3. IAVOL. dig. 38, 2, 36 -e, non iudicio ipsius patroni aestimari *ius* (*ibid.* animo potius quam aliorum -e). AFRIC. dig. 35, 1, 32 *ut* circa -em erraret. 35, 2, 88, 3 -em ita iniri oportet, ut (VLP. dig. 40, 5, 37. *adde p. 2176, 28. 35*). 42, 2, 7 cum controversia et -o difficilior esset (*cf.* VLP. dig. 35, 3, 1, 4 facilis est -o). *ibid.* si in -e nihil inveniatur. IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 2 *pecunia* ex -e colligitur. CLEM. dig. 35, 1, 62, 1 -e facta (*adde p. 2176, 26. 35. 41. 45. 47. 51. 55*). APVL. apol. 89 -is gestu. Plat. 1, 10 observationem -is (FIRM. math. 1, 4, 12 cursus hos siderum assidua observatione -is invenimus). VLP. dig. 11, 6, 7, 4 qui in -e fefellit (PAVL. dig. 48, 10, 23 qui . . . in -e vel in ratione mentitur). 35, 3, 1, 6 quae -o praeiudicare non debet. 35, 3, 3, 2 non stipulationi, sed -i locum esse. 50, 8, 2, 5 immodicae et illicitae -is modus. MACER dig. 49, 8, 1, 1 (*bis*) error -is. ARNOB. nat. 3, 5 definita et certa sit eorum (*deorum*) numeri multitudo, an sine ulla populositatis summa sit nec -is alicuius rationibus terminata. 5, 8 curiosis -bus edocet. SOL. 52, 5 numerantur *anni tot* . . . habita per reges -e (DIG. de conc. dig. 2, 1. *adde l. 39*). FIRM. math. 1, 4, 11 mathematicorum . . . ingenium . . . -e sollerti divinae dispositionis secreta perdidicit (4, 15, 8 qui -e sollerti [commutationes sollertiae *codd., corr. Dressel*] caelestium sciant siderum cursus aut fenoris et negotiationis officia tractantes). 1, 4, 12 assidua observatione -is. 3, 7, 9 prudentiā -is. 4, 9, 8 peritis -bus. AMM. 26, 1, 10. HIER. monogr. p. 195, 2 iuxta Graecorum -em. p. 197, 13. AVG. quaest. hept. 2, 47 p. 120, 3 -o quam secutus est Eusebius. civ. 21, 8 p. 505 D. *canones* velut inerrabili -e de praeteritis ac futuris astrorum motibus conscriptos habent *astrologi*. serm. 201, 1 vanas -es astrologorum. serm. ed. Mai 126, 4. 158, 4 in digitis . . . est -o et distributio. SCHOL. Hor. ars 325 calculum discunt *pueri*, hoc est -bus operam dant (SCHOL. Hor. Vindob. *ad l.* diducere assem longis rationibus, id est -bus). THEOPHIL. ALEX. praef. 6 calculum…compotacionis (MART. BRAC. pasch. 3). FVLG. aet. mund. p. 173, 8 certissima -o trahitur. MARCELL. chron. II praef. p. 60, 8 simplici . . . -e. COD. Iust. 6, 37, 23 pr. *bis*. 7, 47, 1, 1. **2** *c. genetivo obiect.*: *rei*: ASCON. Pis. p. 6 Cl. hic non subtilis -o annorum facta est, verum summatim tempus comprehensum est (MACER dig. 35, 2, 68 *ter*). *adde*: MACER dig. 35, 2, 68 tot annorum -em inire. *bis*. AVG. quaest. hept. 1, 2 in psalm. 6, 1. *cf.* PAVL. dig 48, 5, 32 quinquennii. PLIN. nat. 3, 16 -e mensurae. 17, 192 operarum ista -o est in latifundis. QVINT. decl. 263 p. 76, 6 temporis -e (AVG. c. Faust. 12, 44 sine -e temporum. epist. 199, 33 NOVELL. Iust. 36, 5). IAVOL. dig. 35, 2, 60 pr. *legatum* in -em legis Falcidiae non venit (MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 9 GAIVS dig. 35, 2, 81 pr. 36, 1, 65, 11 [*opp.* extrinsecus numeratur]. *adde*: VLP. dig. 35, 3, 3, 3 -o *legis Falcidiae* . . . fit. 36, 1, 3 pr. iniri [PAVL. dig. 35, 2, 22 pr.]. PAVL. dig. 35, 2, 1, 14 MARCIAN. dig. 35, 2, 30, 8. 35, 2, 91). POMPON. dig. 39, 5, 9, 1 fructus percepti venient in -em donationis. IVLIAN. dig. 35, 2, 85 in -e hereditatis. 40, 7, 13, 2 -e rationum habita. AFRIC. dig. 38, 2, 26 propter -em legati (MARCIAN. dig. 35, 2, 91). GAIVS inst. 2, 265 pretii -o nulla intervenit (VLP. dig. 5, 3, 20, 12 *l. 46*. reg. 2, 11 fieri potest). SCAEV. dig. 26, 7, 58 pr. ad -em usurarum (MARCIAN. dig. 20, 1, 16, 6 pluris . . . quam -o sortis et usurarum faciebat. *adde l. 46*). PAPIN. dig. 48, 12 (11), 5 extra -em utilium dierum (SERV. auct. Aen. 3, 326). VLP. dig. 5, 3, 20, 12 ut sit in arbitrio petitoris *hereditatis*, qualem -em faciat, . . . utrum ipsius rei et fructuum an pretii et usurarum (MACER dig. 35, 2, 68 pr. circa -em usus fructus faciendam). PAVL. dig. 50, 16, 5 extra -em patrimonii nostri (COD. Iust. 6, 30, 22, 9). FILASTR. 42, 1 numerum et mensuram et calculum, rationem etiam -is faciens litterarum. AVG. epist. 55, 12 cur . . . ad solis et lunae -em pascha celebratis? COD. Iust. 5, 17, 11, 1^{a} -e facta purae substantiae. GROM. p. 330, 31 limitis (?). *c. gen. personae (fere i. q. numeratio)*: HYG. mun. castr. 26 ad -em cohortis equitatae miliariae. **3** *cum praepos.*: VLP. dig. 24, 3, 7, 3 pecunia messium in -em cum spe futurae vindemiae veniet. MACER dig. 35, 2, 68 pr. -i in alimentis faciendae. **4** *res adiectivo significatur*: SOL. 1, 37 *ante Numam* lunari -e annum peraequarunt. **5** *seq. enuntiatum*: TRYPH. dig. 24, 3, 53 in -e, quantum facere possit filius.

B *metonymice*: **1** *de eo, quod -e efficitur, colligitur, i. q. summa*: SEN. epist. 84, 7 sicut unus numerus fit ex singulis, cum minores summas et dissidentes -o una comprendit. PLIN. nat. 6, 208 ut media ex omni varietate prudentium sumatur -o. QVINT. decl. 264 p. 81, 3 sive ad totam nos vocas -em (*antea*: plus quam dimidiam partem patrimonii). ITALA exod. 30, 12 (Aug. loc. hept. 2, 127 p. 563, 18 quaest. hept. 2, 134) si acceperis -em filiorum Israhel in visitatione eorum (λάβῃς τὸν συλλογισμόν, ITALA Lugd.: sumens collectionem, VVLG. quando tuleris summam). PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 (*post enumerationem personarum complurium*) -o eadem (*antea*: numerus idem). PRISC. metrol. II p. 85, 2 supra dictorum -o manifestet . . . *tot libras* habere talentum. **2** *i. q. aestimatio, pretium*: MAECIAN. distrib. 75 sestertiaria *ratio* mansit sub iisdem notis, aucta tamen -e. **3** *i. q. ars computandi, arithmetica*: IREN. 2, 32, 2 ut puta omnem speciem musicae et -is et geometriae et astronomiae.

II *i. q.* ***ratiocinatio quaevis, deliberatio,*** *consideratio*: PLIN. dub. serm. frg. Prisc. gramm. II 594, 25 noluimus 'cum me' et 'cum te' dicere, ne eadem -e (*GLK*, eidem -i *DHR*^{2}) adiungendum esset 'cum nobis' (*fere i. eadem causa, ratione. sed v. etiam p. 2142, 22*). ARNOB. nat. 2, 12 enumerari enim possunt atque in usum -is venire ea, quae in India gesta sunt *eqs.* AVG. serm. 84, 2 ipsa est falsa -o. *inde fere i. q. expectatio, spes (lucri sim.)*: *in bonam partem*: SEN. nat. 4, 2, 9 nec -o fallit agricolam. *cum nota vituperationis*: SEN. benef. 4, 11, 2 si utilitas me et sordida -o liberalem facit, si nulli prosum, nisi ut invicem ille mihi prosit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *translate (pressa vi praepositionis) fere i. q.* **coniunctio, copula:** TERT. uxor. 1, 3 duo corpora ex eiusdem materiae consortio sumpta rursus in se matrimonii -e compegit.

computātor, -ōris *m. a* computare. GLOSS. συμψηφιστής. σύμψηφος. ψηφιστὴς ὁ τοῦ ἀριθμοῦ. calculator. *cf.* II p. XII calculator -r numeri. [*corrupte legitur* CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 12 *v. p. 2143, 66.*] *proprie i. q. calculator, numerator*: SEN. epist. 87, 5 cum ad patrimonium ventum est, diligentissimi -es sic rationem ponitis singulorum *eqs.* AVG. lib. arb. 2, 8, 20 -r sua quisque ratione et intelligentia conetur apprehendere. civ. 12, 13 p. 530 D. epist. 199, 20. *c. genet. rei*: AVG. epist. 199, 34 defectūs solis et lunae ... consueverunt -es siderum adnotare atque praedicere. *sensu latiore i. q. vir sagax, prudens*: EXC. barb. chron. min. p. 238, 11 Fr. dum -em (λογιστήν) illum (*Faunum*) cernerent et valde loquacem sapientes Aegyptiorum. *i. q. iudex*: PS. AVG. de Rustic. 2 misericordem dominum habeo, sed rigidum -em.

computātus, (-ūs) *m. a* computare. *i. q. computatio*: POMP. gramm. V 187, 19 haec autem *nomina* innumerabilia sunt ... tu scire debes, quia sine aestimatione sunt nec est -us (compotus *C*).

computeo (computēsco) *v.* computresco *p. 2184, 24 sq.*

×computo, -āvī, -ātum, -āre *a* com *et* putare. *scribitur* conputat: NOT. Tir. 24, 29; *codd. saep, at* comp-: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 103 (*a. 108*) EPIST. Secundi (Corp. XII 4393, *a. 149*) 9 INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 432 (*a. 323*) CORP. IX 2689, 3. *nota* CORP. XI 6133 comptandis (*cf. formam francog. it. hisp. l. 32*). *scribitur* compotare *hic illic in codd., velut* CONC. Clippiac. a. 626/27 p. 200, 9. 13. *cf. p. 2175, 50. 57. 2185, 2.* *legitur singulis locis ap.* PLAVT. *et* CIC., *dein saepius inde a* MANIL. SEN. contr. LABEONE; *frequentant*: SEN. phil. *25^{ies}*, COLVM. TAC. IVV. *quinis locis*, PLIN. nat. *11^{ies}*, STAT. *6^{ies}*, QVINT. *8^{ies}*, PLIN. epist. paneg. *et* APVL. *septenis locis*, VVLG. *20^{ies}*, *praeterea* ICTI *posterioresque* (*velut* AVG.). [*val.* cupetare, *it.* contare, *francog.* conter, compter, *hisp* contar. *M.-L.*]

I *de actione putandi i. q.* **ratiocinandi, opinandi.** *cf.* GLOSS. ψηφίζω (-as ψηφίζεις, *sim. saep.*). συμψηφίζω. -at συλλογίζεται, ψηφίζει. συνψηφίζεται, ψηφίζει. A *sensu strictiore i. q.* **calculare, numerare,** *colligere, aestimare, rationes facere* (*spectat ad putanda quantitatem numerum mensuram rei*).

1 *proprie de actione ipsa calculandi, numerandi, i. q. calculatione, numeratione quaerere aliquid*: **a** *absolute*: CIC. Phil. 2, 94 compellarat hospitem praesens, -arat, pecuniam impetrarat. SEN. dial. 5, 33, 3 fenerator distortis pedibus et manibus ad -andum non relictis clamat ac ... asses suos ... vindicat (*cf.* PLAVT. *infra l. 68.* PLIN. nat. 34, 88 Eubulidis *nomen statuae* digitis -ans. PLIN. epist. 2, 20, 3 componit vultum, intendit oculos, movet labra, agitat digitos, -at. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 19 quicquid in digitis recte -antis evenerit). SEN. dial. 10, 7, 2 aspice quamdiu -ent! COLVM. 3, 3, 11 sic -vimus quasi *eqs.* PETRON. 45 -a: et tibi plus do, quam accepi. PLIN. nat. 7, 131 -at more Thraciae gentis, quae calculos colore distinctos pro experimento cuiusque diei in urnam condit ac ... dinumerat. STAT. silv. 4, 9, 6 licet ... -emus! PLIN. epist. 6, 33, 9 frequens necessitas -andi ac paene calculos tabulamque poscendi. TAC. Germ. 37 ex quo *anno* si ad alterum imperatoris Traiani consulatum -emus, ducenti ferme et decem anni colliguntur (TYCON. 5 p. 57, 30 ex die). IVV. 6, 651 illam ego non tulerim, quae -at et scelus ingens sana facit (*cf.* 9, 40 quod tamen ulterius monstrum, quam mollis avarus? ...-at et cevet, ponatur calculus, assint cum tabula pueri, numera *eqs.*). PS. QVINT. decl. 12, 7 quatenus nobis -andum est. FIRM. math. 4, 17, 1 in omni genitura nocturna -a a luna usque ad solem, in diurna genitura a sole -a rursus ad lunam (HIER. epist. 36, 11, 4 a Phares usque ad Naasson. AVG. civ. 16, 16 p. 153 ab anno huius promissionis. PS. CASSIOD. pasch. p. 1250^B a Septembri usque ad Februarium, fiunt sex *menses*). AMM. 17, 3, 4 scrupulose. VEG. mil. 2, 19 calculandi -andique usus. AVG. serm. 249, 3 non reprehendetis -antem, sed amabitis disputantem. civ. 18, 52 p. 338 *syn.* numerandae (*persecutiones*). *al.* CASSIOD. art. 7 p. 1217^D (*bis*) astronomi secundum astronomicas regulas -antes. CORP. IX 2689, 3 copo -emus. :: habes vini *tot eqs.* **b** *rem*: *varia*: PLAVT. Mil. 204 dextera digitis rationem -at (*in imagine, ut fere ad IB pertinere videatur. supra*: curans cogitans. *cf. proprie*: COLVM. 5, 1, 3 *qui* extructa *aedificia* metiuntur et imposito calculo perfecti operis rationem -ant. FRONTIN. aq. 23 regula, ad quam ratio eorum *modulorum* et initium -atur. SVET. Dom. 4 -ata ratione temporum ad annum *eqs.* IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 2 *viri boni* arbitrio. SCAEV. dig. 2, 14, 47, 1 *rationem* accepti atque expensi. PAPIN. dig. 40, 7, 34, 1. *fort. suppl.*: CORP. XI 6133 ⟨...⟩ndo et ⟨rationib⟩us comptandis). MANIL. 2, 329 astrum. SEN. contr. 2, 6 (14), 1 patrimonium. SEN. epist. 2, 6 si non acquisita, sed acquirenda -at. 49, 4 damnum. benef. 5, 3, 3 si inter se data et accepta *beneficia* -es, si dantem et accipientem comparaveris (PANEG. 12, 18 p. 287, 24 ab eo ... *tempore* quo dederis). COLVM. 12, 52, 20 portiones. PETRON. 44 omnes opertis oculis bona sua -ant. CVRT. 9, 6, 19 ego qui non annos meos, sed victorias numero, si munera fortunae bene -o, diu vixi. PLIN. nat. 2, 174 -etur ... mensura tot fluminum, tantarum paludium (CET. FAV. 15 p. 299, 23 tricliniorum et conclavium, quanta latitudo et longitudo fuerit, in uno -ata mensura. *cf. p. 2179, 26*). 18, 38 impendium operae (36, 110 -et in hac aestimatione ... marmorum molem, opera pictorum, impendia regalia *eqs.* GAIVS dig. 9, 3, 7 mercedes medicis praestitas ceteraque impendia *eqs.* [*syn.* fit aestimatio]). STAT. silv. 4, 7, 40 *heres avarus* ipsum -et ignem (*i. impensas funeris*). MART. 9, 6, 6 superbus ... stipem leno. QVINT. inst. 1, 10, 43 id. FRONTIN. aq. 37 fistulae omnes ... ad quinarias, quot capient, -ari *debent.* 87 *copiam aquarum.* PLIN. epist. 1, 15, 2 (*ad amicum, qui cenam omisit*) ad assem impendium reddes, nec id modicum. paratae erant ... alica cum mulso et nive, nam hanc quoque -bis, immo hanc in primis, quae periit in ferculo. paneg. 41 satisne -veris imperii reditus. TEST. Dasum. (Corp. VI 10229; *a. 108*) 102 alimenta omnia -ar⟨i⟩. MAECIAN. distrib. 59 dodrantes eodem modo -ati sedecies duodeciaere efficiunt. EPIST. Secundi (Corp. XII 4393) 1, 9 úsúrás tótíus anni computátás ... pernumerabo (PAPIN. dig. 36, 1, 60 [58] pr. PAVL. dig. 26, 7, 46, 3 *bis.* COD. Iust. 4, 32, 26, 5 [*a. 528*] ita -ari usuras, ut *eqs.* NOVELL. Iust. 138 tit. de usuris super duplum non -andis). PAPIN. dig. 40, 7, 34, 1 reliquis -atis. HYG. mun. castr. 25 retenturam (31). 30 numeros (34. 35 *bis.* 40. ITALA [cod. g, Primas.] *et* VVLG. apoc. 13, 18 qui habet intellectum, -et numerum bestiae [ψηφισάτω]. *paulo aliter infra l. 71 sq.*). HYG. mun. castr. 31 praetenturam. 36 pedes. PS. TERT. haer. 5 p. 222, 13 ogdoadas et decadas. ITALA Luc. 14, 28 (cod. q) -vit (cod. g: -et, codd. d e δ *et* VVLG. -at) sumptus (ITALA cod. d: erogationem), qui necessarii sunt (ψηφίζει. *cf.* HIER. virg. Mar. 20 -antur sumptūs, inpendia praeparantur). ITALA (codd. d e g) *et* VVLG. act. 19, 19 -atis pretiis *librorum* (συνεψήφισαν). PAVL. sent. 5, 9, 2 dupli fructus -antur (MARCIAN. dig. 36, 1, 34 [33] usque ad summam quadringentorum damni [damna?] et fructus. VVLG. lev. 25, 27 ex eo tempore, quo *eqs.*). HIL. in Matth. 1, 1 gradum *Christi* ... in sacerdotali origine. ZENO 2, 27, 3 quantum spiritaliter mediocritas nostra conicere potest, -atus ad mensuram palmes competens intellegitur legitimo examinis numero examinatus. VVLG. sap. 4, 8 senectus enim venerabilis est non diuturna neque annorum numero -ata (μεμέτρηται). BOETH. mus. 2, 29 p. 263, 15 octavam partem. *speciatim notiones temporales*: LABEO VLP. dig. 4, 6, 28, 3 tempus restitutionis (QVINT. inst. 12, 11, 19 diurna tantum ... tempora. decl. 262 p. 72, 29 repudii tempus male -as. TAC. hist. 2, 47 tempus *imperii.* IVLIAN. dig. 45, 1, 15 integrum tempus. VENVL. dig. 45, 1, 25 ex eo, ex quo *eqs.* ICTI *passim* [*saepe additur* ex, ab *quodam tempore*]. SERV. georg. 1, 6 *stellarum* cursu). annum: SEN. benef. 3, 16, 2 feminae non consulum numero, sed maritorum annos suos -ant. 5, 17, 7 non aliorum annos -are, sed suos benigne aestimare et in lucro ponere. STAT. Theb. 10, 584 pactum ... annum. MART. 6, 70, 7 bene. 12, 8, 4 Traiani ... futuros tot per saecula ... annos. QVINT. inst. 12, 11, 19. PLIN. epist. 4, 24, 5 si -es annos, exiguum tempus, si vices rerum, aevum putes. IVV. 10, 249 *Nestor* suos iam dextra -at annos. EDICT. imp. Hadr. dig. 22, 3, 13 ex eo *tempore* ex quo *eqs.* APVL. apol. 89 consules legat, annos -et. PAPIN. dig. 26, 7, 37, 2 *annum utilem* (VLP. dig. 15, 2, 1, 2 *al.*). SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15 a die testamenti facti. VLP. dig. 9, 2, 21, 1 (*syn.* numerabimus) retrorsus (43, 19, 1, 3). PAVL. dig. 24, 3, 6 ex die nuptiarum ad eundem diem sequentis anni. MACER dig. 48, 16, 4 pr. exinde, ex quo. ICTI *saep.* SOL. 1, 34 incerto modo. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 89, 9. HIER. chron. a. Abr. 361 ab eo tempore. 985 ab ... usque ad. *saep.* ADNOT. Lucan. 10, 187 Endt *Caesar* melius annum visus est -asse. CLAVD. carm. min. 20, 11 frugibus alternis, non consule. AVG. civ. 15, 12 p. 79 aliter. 18, 53 p. 340 frustra ... -are ac definire. *al.* MACR. sat. 1, 13, 8 Romani sicut Graeci. SIDON. epist. 7, 9, 18. COD. Iust. 5, 15, 3 (*a. 528*) intra annum ... continuum a morte mariti vel mulieris ... -andum (5, 17, 10). 7, 39, 8, 1^a triginta vel quadraginta annorum ex eo tempore -andorum, ex quo *eqs.* SEN. epist. 92, 25 quid est in virtute praecipuum futuro non indigere nec dies suos -are (QVINT. decl. 248 p. 17, 32 -atis diebus atque horis. CALP. decl. 25 VLP. dig. 41, 3, 6 FILASTR. 58, 2 VVLG. Tob. 10, 9 RVFIN. Orig. in iud. 1, 3. MACR. sat. 1, 13, 12 Graecorum exemplo. *cf.* TAC. Germ. 11 nec dierum numerum, ut nos, sed noctium -ant). SEN. dial. 6, 21, 1 urbium saecula. STAT. silv. 1, 4, 124 nemo modum transmissi -et aevi. QVINT. decl. 248 p. 17, 32 horas (*v. supra l. 62.* FILASTR. 58, 2. RVFIN. hist. 5, 24, 12 horas diurnas nocturnasque [συμμετροῦσιν]). APVL. met. 8, 23 de dentibus meis (*sc. asini*) aetatem -bant. MART. BRAC. pasch. 3 necdum mensis ad lunae cursum ... -batur (PS. CASSIOD. pasch. p. 1250^B menses a Septembri usque ad Martium). *nota numerum*: AMBR. Abr. 2, 9, 65 -a unum, adde illi duo, fiunt tres. BOETH. mus. 2, 8 p. 234, 26 unusquisque multiplex ab unitate scilicet -atus. *fere i. q. multiplicare*: AVG. civ. 12, 11 p. 527 longe itaque hi numeri annorum illis Aegyptiis sunt minores neque eis, etiamsi ter tantum -rentur, aequarent. PS. CASSIOD. pasch. p. 1249^A -a triginta sex per quindecim. *al.* METROL. p. 137, 16 *stadialis agri* mensura octies -ata miliarium facit. ISID. orig. 16, 25, 19 numerus scrupulorum ... libram efficit duodecies -atus. **c** *aliquem*: *fere i. q. numerare* (*cf. p. 2179, 4*): PLIN. nat. 16, 160 si quis Aethiopas Aegyptum Arabes Indos Scythas Bactros Sarmatarum tot gentes et orientis omniaque Parthorum regna diligentius -et. FLOR. epit. 3, 21, 25 quis autem illos potest -are, quos *eqs.*? APVL. apol. 89 iube ... consules (*sc. annos*) -ari. TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 310, 3 deos (*syn.* p. 310, 15

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

numera). PAVL. dig. 38,10,10,17 nepotes et neptes. PS. AVG. quaest. test. II nov. 5 p. 433, 5 Sout. ideoque bis -atur ... Iechonias *rex.* AVG. civ. 16, 3 p. 126 *bis.* quaest. hept. 2, 134 quia iubet eos (*filios Israel*) aliquando visitari et -ari, id est numerari. *de multiplicatione* (*cf. p. 2178, 74*): PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 nepotes bis octies -ati ... efficiunt *tot. ibid.* sedecies. *al.* *fere i. q. pretium aestimare* (*sc. servorum*): COD. Iust. 6, 43, 3, 1 (*a. 531*) in servis ... et ancillis ... minoribus videlicet decem annis non amplius quam decem solidis -andis (*syn.* aestimandis). 7, 7, 1, 5ᵇ eunuchi ... servi communes maiores decem annis ... in quinquaginta solidos -entur (*syn.* pretium ... taxari, poni, pretium eorum redigi, *eos* taxari, aestimari). **d** *seq. enunt. interrogativum* (*relativum*): SEN. epist. 88, 10 si quantum habeat, per se -are cogetur. 88, 39 quantum temporis inter Orphea intersit et Homerum. 99, 4 plerique non -ant, quanta perceperint, quantum gavisi sint. 119, 9 afferat censum et, quicquid habet et quicquid sperat, simul -et. benef. 6, 31, 6 aestimabis futura damna, cum -veris, quanti Thermopylarum angusta constiterint. PLIN. nat. 9, 18 quantum Curius aut Fabricius in triumphis tulerint. QVINT. inst. 1, 12, 17 lectorem ... quid studia referant (*i. lucrum afferant*) -urum. decl. 278 p. 135, 18 -as mecum, ut solus omnium mortalium et expositum receperis et lucrum feceris. FRONTIN. aq. 37 *v. p. 2178, 7.* TAC. ann. 4, 20 -atis singillatim, quae fisco petebantur. IVV. 1, 117 sportula quid referat, quantum rationibus addat *eqs.* ITALA exod. 12, 4 (Ps. Cypr. pasch. 1) per numerum animarum singuli, quod sufficiet sibi, -bunt in ovem (συναριθμήσεται, VVLG. *aliter*). PALLAD. 1, 12 ut quanta latitudo vel longitudo fuerit, in unum -etur (*cf.* CET. FAV. *p. 2178, 1*).

2 *latiore sensu et additis numeris mensuris sim. fere i. q. calculatione, computatione efficere, accipere, colligere, habere*:
a *homines -ant*: α *aliquid*: COLVM. 2, 12, 9 pluviales *dies* quoque et feriarum -antur ... dies V et XL (PAVL. sent. 5, 33, 1 ex die *quodam* ... continui quinque dies. *ibid.* quinque dies cum eo ipso *die,* quo *eqs.* MACER dig. 48, 16, 15, 6). *cf.* VLP. dig. 49, 4, 1, 5 biduum vel triduum ... ex die (49, 4, 1, 15 MARCIAN. dig. 49, 1, 5, 4). COLVM. 3, 3, 7 non, ut ego existimem, tricenas vel certe ducenas, sed, — ⟨ut⟩ Graecinus, minimum -ans licet, inquit — amphoras vicenas percipient ex singulis iugeribus. PLIN. nat. 4, 105 latitudinem *Galliarum tot m. p.* (6, 209. *cf. infra l. 54*). PLIN. epist. 9, 28, 5 *usuras* centesima⟨s co⟩mputabo (TEST. Scaev. dig. 33, 1, 21, 4 usuras quadrantes. INSCR. Notiz. degli scavi 1907, 432 [*a. 323*] -ata usura anni uni centesima). FRONTIN. aq. 64 plus in distributione, quam ⟨in⟩ accepto -batur quinariis *tot.* PAPIN. dig. 44, 3, 10, 1 quattuor *annos* (AVG. civ. 12, 11 p. 527 annorum sex milia. 15, 11 p. 78 *annos* vitae Mathusalam. *saep.* MARCELL. chron. II p. 91, 474, 1. *adde*: SOL. 1, 35 Romani initio annum decem mensibus -verunt. MACR. sat. 1, 12, 2 CCCLIV diebus. 1, 13, 4 totidem diebus). VLP. dig. 24, 3, 7, 8 tempus ad quinquennium (36, 4, 5, 19 sex ... mensum ... continuum tempus). 32, 52, 1 non XLVIII libros *Homeri* -amus, sed unum Homeri volumen pro 'libro' accipiendum est. 48, 5, 30 (29), 5 ex die ... sex menses. MACER dig. 35, 2, 68 pr. ut a prima aetate ad annum vicesimum quantitas alimentorum triginta annorum -etur. PS. TERT. haer. 1 p. 215, 2 Abraxae ... nomen hunc in se habet numerum (*sc. CCCLXV*) -atum. HIER. epist. 36, 11, 3 a Caath usque ad Eleazar -antur generationes quattuor. AVG. civ. 15, 27 p. 117 qui mihi videntur non -are nisi trecenta cubita longitudinis ac latitudinis quinquaginta. *adde*: PLIN. nat. 2, 171 iam primum *terrae ambitus* in dimidio -ari videtur, tamquam nulla portio ipsi decidatur Oceano. *addito numero ordinali fere i. q. numerare, accipere* (*et accedit fere ad notionem intellegendi, pro re putandi*): SOL. 1, 30 cum octingentesimo primo anno urbis conditae ducentesima septima olympias -etur. AVG. civ 18, 52 p. 338 primam persecutionem quippe -ant, a Nerone quae facta est, secundam a Domitiano *eqs.* MACR. sat. 1, 13, 6 post Idūs ... a. d. septimum decimum Kalendas -batur (*syn.* putabantur). THEOPHIL. ALEX. praef. 2 qui quartam decimam lunam ante hunc diem voluerit -are (τάξας). *ibid.* non enim duodecimus mensis ... -atur mensis novorum (τάττεται). MARCELL. chron. II p. 94, 491, 1 imperii annis ... -atis ... anno XVII^mo mense sexto. β *aliquem*: HYG. mun. castr. 5 vexillarii legionum ... ad sexcentenos homines -antur. 16 *equi* in numerum -antur XCVI. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 eadem denumeratione hic quoque octo personas -bimus (*ibid. iter.* 38, 10, 10, 17). 38, 10, 10, 18 sedecim fratres atavi ex patre (*syn.* colliguntur, efficiuntur, summam efficiunt). γ *seq. enuntiatum*: *acc. c. inf.*: SEN. dial. 11, 10, 9 superfuturum sibi sestertium centiens. MARCELL. chron. II p. 60, 7 quinque milium et quingentorum septuaginta novem annorum hunc mundum tunc fore. *nom. c. inf.*: AVG. civ. 15, 11 p. 77 Mathusalem quattuordecim annos vixisse post diluvium -atur. **b** *-at res* (*i. tot habet, complectitur, numeratur, efficit*): STAT. silv. 4, 3, 151 annos perpetua geres iuventa ... quos Tithonia -at senectus (IVV. 6, 199 facies tua -at annos. AVSON 378, 10 sic ter centenis decies accedere senos quadrantemque et quinque dies sibi -at annos). AVSON. 396, 6 quot ter luctatus cum pollice -at index.

3 *translate*: *i. q. lucrum expectare, compendium quaerere; inde i. q. sperare, expetere aliquid*: *absolute*: SEN. epist. 14, 9 nemo ad humanum sanguinem propter ipsum venit ... plures -ant, quam oderunt, nudum latro transmittit. *aliquid*: SEN. contr. exc. 8, 6 *in specula in monte sita* iste naufragiorum reliquias -bat. SEN. benef. 5, 17, 4 quotus quisque uxoris optimae mortem timet, ut non et -et? CYPR. Demetr. 18 caduca et brevis vita hic aliquam dulcedinem -at et voluptatem.

notabilia ad IA: **1** *add. ablativi instrum.*: PLAVT. Mil. 204 dexterā digitis (*v. p. 2177, 67. cf.* PLIN. nat. 34, 88 digitis. IVV. 10, 249 dextra. *adde p. 2177, 41. 2186, 5*). SEN. benef. 3, 16, 2 numero (*v. p. 2178, 40. adde* VVLG. sap. 4, 8). PETRON. 44 opertis oculis. IVLIAN. dig. 40, 5, 47, 2 arbitrio (VLP. dig. 18, 1, 7 pr.). MARCIAN. distrib. 59 *aliquo* modo (SOL. 1, 34). PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 eadem enumeratione. SERV. georg. 1, 6 *stellarum* cursu. CLAVD. carm. min. 20, 11 *v. p. 2178, 55.* MACR. sat. 1, 13, 12 exemplo. **2** *adduntur praepositiones*: ab, a *tempore vel termino aliquo*: SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15 PAPIN. dig. 37, 11, 11, 1 MACER dig. 35, 2, 68 pr. FIRM. math. 4, 17, 1 PANEG. 12, 18 p. 287, 24 HIER. chron. a. Abr. 361. 985 epist. 36, 11, 3. 4 AVG. civ. 12, 11 p. 527. 16, 16 p. 153. 16, 24 p. 163 BOETH. mus. 2, 8 p. 234, 26 COD. Iust. 5, 15, 3 PS. CASSIOD. pasch. p. 1250ᴮ *bis.* ad *terminum aliquem*: TAC. Germ. 37 SVET. Dom. 4 MACER dig. 35, 2, 68 pr. PAVL. dig. 24, 3, 6. usque ad: MARCIAN. dig. 36, 1, 34 (33) FIRM. math. 4, 17, 1 HIER. chron. a. Abr. 985 epist. 36, 11, 3. 4 AVG. civ. 15, 20 p. 101 PS. CASSIOD. pasch. p. 1250ᴮ *bis.* *paulo aliter*: FRONTIN. aq. 23 ad *regulam.* 37 ad quinarias. ZENO 2, 27, 3 ad mensuram. MART. BRAC. pasch. 3. de *aliqua re*: APVL. met. 8, 23. ex *termino aliquo*: TAC. Germ. 37 EDICT. imp. Hadr. dig. 22, 3, 13 VENVL. dig. 45, 1, 25 CALL. dig. 49, 14, 1, 2 VLP. dig. 15, 2, 1, 2. 24, 3, 5. 48, 5, 30 (29), 5. 49, 4, 1, 5 *bis; saep.* PAVL. sent. 5, 5ᵃ, 2. 5, 33, 1 dig. 24, 3, 6. 35, 1, 46 MACER dig. 48, 16, 15, 6 MARCIAN. dig. 48, 17, 3 MOD. dig. 27, 1, 16 TYCON. 5 p. 57, 30 VVLG. lev. 25, 27 AVG. civ. 15, 20 p. 101. 16, 15 p. 151. 16, 24 p. 163 *bis* quaest. hept. 1, 25 COD. Iust. 7, 39, 8, 1ᵃ. secundum *rem aliquam*: AVG. civ. 22, 30 p. 634. super *aliquam mensuram*: NOVELL. Iust. 138 tit. tenus: PS. QVINT. decl. 12, 7. *adde*: unde: VLP. dig. 42, 1, 4, 5. exinde: MACER dig. 48, 16, 4 pr.

B *sensu latiore i. q.* ***deliberare, considerare, cogitare,*** *putare, secum mente volvere* (*spectat ad quamvis deliberationis actionem*): **1** *absolute*: SEN. benef. 1, 2, 2 nullum perit, quia qui perdit, -verat (*sc. quae peritura essent*). dial. 6, 21, 7 si bene es (12, 9, 4). amic. p. 27 si quid neglegentius praetermissum est inhumanius factum, sordidius -atum, superbius dictum. APVL. flor. 16 p. 76 splendidissimus ordo etiam de rebus maioribus indicare potius solet quam -are. AVG. civ. 18, 22 p. 284.

2 *c. obiecto solo*: *aliquid*: PLAVT. Mil. 204 rationem, *v. p. 2177, 68.* TAC. hist. 1, 22 senium Galbae et iuventam Othonis. APVL. met. 8, 12 vindictam cognosce, infortunium intellege, aerumnas -a. PS. HIL. libell. 11 orationem autem illam -o quae *eqs.* (*fere i. q. in animo habeo, opinor*). PELAG. in Phil. 3 p. 849ᶜ praeteritum laborem. PETR. CHRYS. serm. 25 p. 270ᶜ opes miseras misericordiā. MVTIAN. Chrysost. hom. 31 p. 436 ipsa peccata specialiter singula. *aliquem*: *additur enuntiatum*: SEN. benef. 4, 1, 2 quid enim est turpius, quam aliquem -are, quanti vir bonus sit? MARCIAN. dig. 34, 5, 18 (19), 1 servi, quasi in bonis eius (*domini*) mortis tempore fuerint, non -antur.

3 *c. duobus accusativis*: **a** *aliquid*: CLAVD. dig. 36, 1, 80 (78), 9 eo auctiorem hereditatem. PAVL. sent. 5, 5ᵃ, 8 'longum' autem tempus ... decennii inter praesentes et inter absentes vicennii -atur. CYPR. mort. 26 patriam nos nostram paradisum -amus. Fort. 11 *mater* nec poenas illas (*passiones*) pignerum (*i. filiorum*) sed glorias -vit. LACT. inst. 1, 18, 17 eversiones urbium populorumque summam gloriam. epit. 17, 4 quae sententia eo debet gravior -ari, quod *eqs.* PS. HIL. libell. 9 ministerium malitiae aut instrumentum divitias libidinis. OPTAT. 7, 1 p. 161, 18 non magnum peccatum, quod ... potuit impune committi. HIER. in Hab. 3, 18 p. 668 cunctas legis iustitias quisquilias. epist. 98, 23 illorum sanitatem et conversionem ad deum propriam sanitatem et gloriam. VVLG. Tob. 5, 25 ut divitias -remus hoc, quod videbamus filium nostrum. sap. 17, 12 maiorem -at inscientiam eius causae (πλείονα λογίζεται). RVFIN. Orig. in iud. 1, 3 et patientiam *Iesu* -ato diem (*sc. vitae eius, antea*: dies unus ipsius est iustitia, alius sanctificatio *eqs*) et mansuetudinem et pietatem et bonitatem, et omne quod ad virtutem pertinet, ipsius dicito diem. PAVL. NOL. epist. 40, 1 p. 340, 21 quam *epistulam* unam -amus, qui talem a vobis ... adhuc semel accepimus. AVG. serm. ed. Mai 136, 2 carcerem ... palatium. SIDON. epist. 4, 3, 3 haec principalis facundia -batur, cui ... curae fuit *eqs.* 4, 21, 2 quod patriae pars -anda sit et regio materna. 6, 2, 1 sive istud tibi peregrinatio brevis seu longum -etur officium. ENNOD. epist. 6, 35, 2 p. 169, 27 hoc munus speciale -o et omnibus commodis antepono. CASSIOD. inst. div. 33 p. 1150ᴬ sua lucra -ans humanas ruinas. EVGRAPH. Ter. Ad. 728 leve ... esse, quod ille -at crimen. *huc fort. addendum*: SOL. 8, 7 Meliboea in hoc pede (*? sc. montis? an i. q.* πέδον?) -atur. *additur* quasi, velut *sim.*: VVLG. Sirach 29, 7 -bit illud quasi inventionem (ἐνόμισαν). Os. 8, 12 quae *leges* velut alienae -atae sunt. CHROMAT. in Matth. 11, 4 ut necessitatem tribulationis alterius quasi propriam -emus. **b** *aliquem*: CYPR. eleem. 26 *christianus* deum -at debitorem. ZENO 2, 14, 2 dei omnes

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

homines filios. Ps. AMBR. laps. virg. 4, 14 *pater* te sibi singularem gloriam -bat. SCHOL. Hor. epist. 1, 16, 22 *quidam* stultus -bitur, si. AVG. c. Cresc. 3, 38, 42 *haeretici* zizania propterea -rentur. SIDON. epist. 7, 7, 2 *Arverni* audebant se...sanguine ab Iliaco populos -are. 7, 12, 4 praestantior...-atur honorato maximo minimus religiosus. PRAEDEST. 1, 3 p. 589[B] hos *haereticos* ecclesia u t energumenos -ans ... damnavit. *nota c. praepos.*: RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 40 nisi forte et in vinculis absque vinculis -andus est qui *eqs.*
c *pro altero obiecto est enuntiatum: infin.*: CYPR. mort. 7 lucrum maximum -ans iam saeculi laqueis non teneri. LACT. inst. 5, 17, 24 cum pro amicitia et fide mori summa gloria -etur. OPTAT. 3, 4 p. 82, 11 lucrum -batur evasisse ab eorum iniuriis. VVLG. Iob 30, 7 esse sub sentibus delicias -bant. SIDON. epist. 1, 2, 5 puerile -at gestare *arcum*, ...muliebre accipere iam tensum. 1, 7, 6 amicitias...vitare perfidum, barbarum, ignavum -bamus. si: CYPR. mort. 25 lucrum maximum -emus, si *eqs.* epist. 58, 8 magnam gloriam -ant honoris sui, si. SIDON. epist. 6, 2, 4 victoriam -at, si vel post damna non litiget. quod (*v. etiam p. 2180, 65*): CYPR. Fort. 11 p. 342, 18 hoc ampliorem gloriam -antes temporis nostri, quod *eqs.* SIDON. epist. 7, 9, 17 *Lucas* praestantissimum -vit, quod de sacerdotali stirpe *Iohannes* veniebat. AVG. civ. 18, 52 p. 339 nisi forte non est persecutio -anda, quando rex Gothorum ... persecutus est *eqs.*
enunt. relat.: AVG. in psalm. 57, 4 quicquid vis et non potes, factum deus -at. VICT. VIT. 2, 9 quod sibi magis, quae patiebantur, lucrum maximum -bant.

4 *pro altero obiecto sunt locutiones praepositionales*: a pro: *aliquem*: TRYPH. dig. 49, 15, 12, 1 *quidam* in incerto sunt ...an adhuc pro filiis familiarum -entur. VVLG. II reg. 18, 3 quia tu unus pro decem milibus -aris. *aliquid*: ARNOB. nat. 1, 65 pro ludicris ea vaticinationibus. LACT. inst. 3, 3, 16 hominum sapientiam pro summa stultitia. epit. 47 (52), 1 philosophiam pro nihilo (HIER. in Hab. 1, 5 p. 594 omnem vestram querelam. tract. in psalm. 14 p. 30, 17 *malum* in conspectu sancti. PS. MATTH. euang. 8, 3. PASS. Theclae A 18 p. 46 *cod. B* iniuriam suam). IVL. VICT. rhet. 27 p. 448, 24 praefationes ac subscriptiones litterarum -andae sunt pro discrimine amicitiae aut dignitatis. HIER. in Soph. 3 p. 732 aurum pro luto. RVRIC. epist. 2, 50 quod ego pro beneficio maximo -bo. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 286, 7 ubi sanguis pro baptismo -atur. *nota sensu fere calculandi, numerandi*: INST. Iust. 3, 7, 3 ut pro mille sestertiis unus aureus -etur. *pro obi. est enuntiatum: acc. c. inf.*: LACT. inst. 6, 20, 10 qui hominem ... in conspectu suo iugulari pro voluptate -at. *enunt. relativ.*: HIER. epist. 53, 11, 8 quidquid in sumptus de tuo tuleris, pro lucro -a. si: SIDON. epist. 6, 3, 2 pro victoria -urus, si se intellexerit *eqs.* b *c. aliis praepos.*: PAVL. dig. 31, 68 *quaedam* extra causam bonorum (*syn.* non contineri. AVG. civ. 20, 13 p. 437 *ut* persecutionis illius tempus ... superadditum et extra -andum esse credatur). PORPH. Hor. carm. 1, 9, 14/15 'lucro appone'... unumquemque diem vitae nostrae nos de lucro -are debere (1, 11, 1). VVLG. Sirach 40, 19 super haec mulier immaculata -bitur (λογίζεται). in *aliqua re* (*aliter p. 2182, 79*): AVG. c. Parm. 3, 2, 10 ecclesia ... in eis solis -batur, qui maerebant et gemebant. LEO M. epist. 167 p. 1201[A] *persecutio* non in eo tantum -anda est, quod *eqs.*

5 *sequitur enuntiatum: interrogatio indirecta* (*adde p. 2180, 51*): SEN. benef. 6, 14, 3 qui dat, non -at cui, sed quanti daturus sit. dial. 6, 24, 2 quam raro liberos videant, quae in diversis domibus habitant. TERT. carn. 7 foris subsistunt nec introeunt, non -antes scilicet, quid intus ageretur. *acc. c. inf.*: PLIN. epist. 3, 4, 8 -bam, si munere hoc iam tertio fungerer, faciliorem mihi excusationem fore, si *eqs.* PS. HIL. libell. 12 deum se -ent habere patrem. SIDON. epist. 4, 7, 1 beneficium se -at meruisse. VICT. VIT. 3, 50 -a eos non fuisse natos. ALC. AVIT. epist. 36 (33) p. 96, 13 MAXIM. eleg. 1, 240. VEN. FORT. Mart. 3, 132 se irridi. PASS. Petr. Paul. long. 47. *nom. c. inf.*: ARNOB. nat. 3, 32 non Ceres, non Vesta deorum esse -buntur in fastis. *infin.*: VICT. VIT. 3, 22 quod ad opprobrium meum facere -atis (GREG. TVR. vit. patr. 12, 3 in quo *loco* oratorium facere -bam). ut: POMPON. dig. 15, 1, 49, 2 ut debitor vel servus domino vel dominus servo intellegatur, ex causa civili -andum est. MARCELL. dig. 46, 3, 48 ita est -andum, ut *eqs.* si: ITALA Luc. 14, 31 (cod. e) rex vadens committere ali regi ... non primum sedet et -at si potens est *eqs.* (βουλεύεται, cod. q cogitabit, codd. d δ *et* VVLG. cogitat). quasi: *v. p. 2180, 52.*

C *i. q.* **rationem habere, aestimare,** *putare rem valere, ratam habere, in rationem inducere*: *aliquid*: MART. 10, 38, 10 vixisti tribus, o Calene, lustris (*sc. per quindecim annos, quibus coniugium felix inierat*), aetas haec (*sc. trium lustrorum*) tibi tota -atur (*i. pro tota vita aestimatur*) et solos numeras dies mariti. IVLIAN. dig. 50, 17, 64 ea quae raro accidunt, non temere in agendis negotiis -antur (*cf.* SCAEV. dig. 40, 9, 6 nec adventicii casus -andi sint). 15, 1, 37, 2 peculium, quod apud me est (*syn.* rationem ... haberi debere. *adde*: MARCELL. dig. 35, 2, 54 *et saep.*). GAIVS inst. 2, 172 vulgari cretione *hereditatis* data nulli dies -antur, nisi quibus scierit *eqs.* (*opp.* numerantur. *cf.* PAPIN. dig. 48, 12, 5 *bis.* 6 utiles dies. VLP. reg. 22, 32 *bis*). 3, 212 non solum occisi *servi comoedi* fit aestimatio, sed eo amplius ⟨id⟩ quoque -atur, quod ceteri, qui supersunt, depretiati sunt. dig. 22, 1, 19 pr. neque usūs fructūs rursus fructus eleganter -bitur (*fere i. q.* '*accipi potest eum existere*', *syn.* intellegi potest. *adde*: VLP. dig. 43, 16, 1, 40 *bis* [*syn.* ratio habetur]). APVL. apol. 92 *maritum* praeter uxorem suam nihil -antem, omnem supellectilem cunctasque divitias in concordia coniugii et mutuo amore ponentem. VLP. dig. 38, 15, 2, 1 sessiones ... quibus sedet is *praetor* (FRG. Vat. 161). PAVL. dig. 27, 6, 6 pupilli scientia -anda non est, tutoris eius -anda est. 35, 2, 22, 3 totum legatum. 35, 2, 45 pr. commodum. TERT. patient. 7 p. 11, 18 laesuras ... *divitiarum* -andas non esse. CYPR. laps. 2 nec tempora terrena iam -at, qui aeternitatem ... sperat. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 967 ut non -ret *dives* neque inferorum supplicia neque communia humanitatis iura.
aliquem: *fere i. q. magni putare, honorare, venerari*: ITALA Is. 53, 3 (Cypr. testim. 2, 13) inhonoratus est et non est -atus (οὐκ ἐλογίσθη *cf.* COMM. apol. 258 non est -atus ab ipsis. VVLG. nec reputavimus eum). TERT. pudic. 8 p. 234, 25 qui non -verint deum et qui dereliquerint dominum. VVLG. sap. 15, 2 scimus, quoniam apud te sumus -ati (λελογίσμεθα). ARNOB. in psalm. 102 quis -ret hominem, qui sicut flos agri ita floriet *eqs.*

D *pressa vi praepositionis i. q.* **comprehendere, in numero habere,** *in unum numerare,* **adnumerare:** 1 *c. obiecto solo*: *aliquid*: QVINT. decl. 264 p. 80, 25 quae tamen *portiones hereditatis* -atae et in unum contractae plus quam semissem patrimonii efficiant. POMPON. dig. 46, 8, 18 toto damno -ato. AFRIC. dig. 19, 5, 24 -atis usuris. GAIVS dig. 5, 3, 41, 1 fructus (VLP. dig. 8, 5, 4, 2). TRYPH. dig. 19, 2, 8 emolumentum conductionis. PAVL. dig. 9, 4, 17 pr. *pretium*. 50, 1, 21, 4 dotem. AVG. civ. 18, 21 p. 286 ut etiam Beli ... tempora -entur. 20, 13 p. 438 certe, quoniam trium annorum et sex mensum brevissimum spatium est, -ari noluisse credatur (*infra*: plus aliquid erant et tamen quadringenti sunt nuncupati). CASSIAN. conl. 21, 25, 3 si illud quod superadiectum est noctis spatium -etur, plenitudini totius summae nihil deerit. COD. Iust. 7, 71, 8, 2 (*a. 531/32*) omnibus in unum coadunatis et debitis eorum -atis. *obi. est enunt. relativum*: AFRIC. dig. 12, 6, 38, 2 etiam quod pater ei (*filio*) debuisset, -etur. VENVL. dig. 33, 2, 43 quod in actionibus erit. PAVL. dig. 15, 1, 47, 4 id quod apud se habet. *aliquem*: PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 duplicatur ... *numerus* nepte -ata (*syn.* nepote ... adnumerato). sent. 4, 14, 3 quotiens numerus servorum ... ineundus est, fugitivi quoque...-andi sunt. MARCIAN. dig. 48, 10, 7 nullo modo servi cum dominis suis consistere possunt, cum ne quidem omnino iure civili...-antur (*i. una cum dominis,* con⟨sistere posse⟩ putantur *Mommsen*).

2 *adduntur praepositiones*: a inter: PAVL. FEST. p. 95 duodecim quoque signa, lunam et solem, inter hos deos -bant (MIN. FEL. 25, 8 *Accam Larentiam et Floram* inter morbos Romanorum et deos). NOVATIAN. cib. Iud. 1 egregium diem et inter eximios arbitror -andum. ARNOB. nat. 7, 33 quarum *rerum* actores...inter capita -ari iudicavit *ius vestrum* infamia. SOL. 2, 53 *Rhodanum* inter tres Europae maximos fluvios. AMBR. patr. 3, 14 *aliquos* inter maiores domini. HIER. hom. Orig. in Is. 1, 1 p. 1101 *Osiam* inter immundos. in Hab. 1, 6 p. 595 *reges* habebit irrisui et inter delicias -bit. vir. ill. 4 inter sanctas scripturas. praef. Vulg. Iudith inter historias. VVLG. Iudith 11, 10 inter mortuos. sap. 5, 5 inter filios dei (κατελογίσθη. *syn.* inter sanctos sors illorum est. *adde*: PS. RVFIN. in psalm. 6, 11 AVG. c. Gaud. 1, 38, 52 civ. 5, 18 p. 224 PS. AVG. quaest. test. II nov. 49, 2 p. 456, 6). AVG. retract. 2, 8 *disputationes* inter meos libros. SVLP. SEV. chron. 2, 33, 2 id inter persecutiones. LEO M. epist. 162, 3 p. 1145 inter catholicos. PROSP. in psalm. 136, 8, 9 adhuc inter oblectamenta Babylonis morantes iam inter Ierusalem -at cives *dei gratia*. FAVST. REI. grat. 1, 6 p. 21, 29 *fidem* inter opera (*syn.* pertinere ad. *cf.* FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 34 inter opera domini, quodcumque *eqs.*). CONC. Clippiac. a. 626/627 p. 200, 9 *donum* inter facultates ecclesiae (p. 200, 13).
pro obi. est enuntiatum: ARNOB. nat. 7, 17 *nonne* stercoribus ... vos accipi inter atroces -retis iniurias? RHET. min. p. 306, 3 marem esse aut feminam non iam inter commoda -atur. b cum: PLIN. nat. praef. 18 dies vobis (*imperatoribus*) impendimus, cum somno valetudinem -amus (*i. comprehendimus ad scribendam historiam et somni tempus et valetudinem*). ITALA num. 23, 9 (Lugd.) populus solus habitabit et cum gentibus non -bitur (συλλογισθήσεται, VVLG. inter gentes reputabitur. *cf.* LIB. iubil. 16, 17 unus erit...qui cum gentibus non -bitur [*opp.* gentes erunt et cum gentibus deputabuntur]). EDICT. imp. Sev. dig. 50, 13, 1, 12 id quod datum est cum eo quod debetur. PELAG. in I Cor. 13 p. 757[C] cum his -atur *scientia* etiamsi minor sit caritate. PROSP. chron. I p. 385, 12 cum dei populo. in psalm. 146, 4 novit enim deus, qui sunt eius, cum quibus non -buntur, quibus *eqs.* FVLG. RVSP. praedest. 3, 20 fideles cum istis omnibus. *nota*: AVG. civ. 16, 40 p. 190 simul cum illo (*Iacob*) -antur septuaginta quinque *Israelitae*. c in *c. abl.*: TER. MAVR. 971 in quibus (*semivocalibus*) iam scimus udas -ari quattuor (*i.* m, n, l, r *litteras*). CLEM. dig. 31, 53, 2 dotem totam in aere alieno. MAECIAN. dig. 35, 2, 20 legatum in Falcidia. 35, 2, 32 *aliquid* in bonis (CLAVD. dig. 36, 1, 80 [78], 9 VLP. dig. 35, 2, 62 pr. *al.*). VLP. dig. 8, 3, 1, 1 in rusticis *servitutibus* -anda sunt aquae haustus, pecoris ad aquam appulsus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

10, 2, 8, 1 *apes* in patrimonio nostro. 15, 1, 17 haec peculia in peculio servi (PAVL. dig. 21, 1, 57, 1). 35, 2, 82 id ... in hereditate (PAVL. dig. 35, 2, 1, 17). *al.* MOD. dig. 40, 1, 17 *servos quosdam filii* non in patris familia. COD. Greg. 2, 6, 2 p. 226 Kr. (*a. 223*) in qua ... parte ea, quae ... in dotem data sunt (AVG. civ. 21, 24 p. 531 in parte ... diaboli). ARNOB. nat. 1, 26 in ordine -bitur numinum *Iuppiter* (*cf.* 7, 2 numinum in serie). 2, 70 Minervam non fuisse neque rerum in numero[s] aut ulla esse in substantia -atam. LACT. epit. 54 (59), 7 ius in viribus. LVCIF. moriend. 7 p. 300, 3 damna corporum lucris animae christiani repensamus, coronam in vulneribus -amus. ZENO 1, 14, 3 in suis martyribus -at totum. HIER. adv. Iovin. 2, 7 mullus et scarus in deliciis -antur. VVLG. I par. 23, 11 idcirco in una familia unaque domo -ati sunt. Iob 3, 6 non -etur in diebus anni *dies natalis meus* nec numeretur in mensibus. BACHIAR. repar. laps. 19 non ... potestis solam in pecunia avaritiam -are. AVG. civ. 20, 13 p. 437 parvum persecutionis huius hoc spatium non -andum in mille annis (*syn.* adiciendum). 21, 25 p. 539 *aliquos* in membris ... Christi (c. Cresc. 2, 21, 26 in membris illius columbae [*i. Christi, sc. i. q. ecclesiae*]). corrept. 9, 22 *bis.* bapt. 1, 15, 24 *quidam* in terra viventium -antur. PETR. CHRYS. serm. 93 p. 464^A nos in unguine domini. *v. etiam infra l. 78 sq.* in numero: MACER dig. 49, 16, 13, 5 *militis cuiusdam* fugam ... in numero desertorum non -andam (⟨re⟩fugam ... -andum *Mommsen*). ARNOB. nat. 2, 70 *v. supra l. 8.* 5, 12 immortalium saltem in numero. LACT. inst. 7, 13, 4 *aliquem* in numero philosophorum. HIER. praef. Vulg. Iudith *librum* in numero sanctarum scripturarum. AVG. pecc. mer. 1, 20, 28 in numero credentium. BENED. reg. praef. p. 1, 11 nos in filiorum numero. numero *v. infra l. 55.* *pro obi. est enuntiatum:* EPIST. pontif. 255 (Siric. 1, 19) Migne 13, 1145^B in magno debeat -are beneficio, si. **d** in *c. acc.* (*alia v. infra l. 75*): POMPON. dig. 39, 5, 9, 1 ex rebus donatis fructus perceptus in rationem donationis non -atur (*syn.* venient in computationem. *adde*: VLP. dig. 10, 2, 50 in rationem portionis). MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 7 (*bis*) *quaedam* in quartam *partem hereditatis* (PAVL. dig. 35, 2, 24, 1. 2). SCAEV. dig. 26, 7, 58, 4 *usuras* in sortem. VLP. dig. 15, 1, 7, 5 si quid ... servo deberetur, ... *id* in peculium -bitur (15, 3, 3 pr.). 24, 3, 7, 12 *thesaurum inventum non* in fructum. PAVL. dig. 18, 1, 51 litora ... in modum *fundi* non -antur. 23, 2, 60 pr. periculum *tutelae* in numerum trium tutelarum (23, 2, 60, 2. *cf. syn. ibid.* 1 imputantur). 35, 2, 48 utrum duplum in aes alienum deducere vel -are debeat an simplum? VVLG. sap. 3, 17 in nihilum -buntur (εἰς οὐδὲν λογισθήσονται, *syn.* sine honore erit. *cf.* 9, 6 [λογισθήσεται]). ENNOD. epist. 1, 15, 2 p. 26, 18 spes tacendi ... in locum gloriae silentium -bat. NOVELL. Iust. 36, 5 (*a. 535*) intra definitum tempus ... id est in quinquennium, anno qui iam transactus est ... in quinquennium -ando. **e** ad *aliquid*: MART. CAP. 9, 982 quae omnia ad comparationem longae syllabae -antur. VICT. VIT. 1, 28 quod ille non ad opprobrium, sed ad mercedem -ans gloriae suae. ENNOD. epist. 3, 24, 5 p. 90, 2 hoc ad defensionem integram, quod praetuli, -bo. COD. Iust. 3, 38, 12 pr. (*a. 530*) res *hereditarias* ... ad simile tamen lucrum -andas. ANTHIM. 85 illud ad putredinem -amus, nam non ad maturitatem. *pro obi. est infinitivus*: ALC. AVIT. epist. 46^A (41) p. 76, 21 cui minus -andum est ad utilitatem, parenti proprio restitui quam patri omnium praesentari.

3 *pro* in *c. abl. est abl.*: VLP. dig. 8, 5, 4, 2 id demum fructuum nomine -andum, si quid sit, quod *eqs.* 34, 2, 27, 1 non facile ... argenti numero nummos. PRAEDEST. 1, 16 p. 592^A *haeresis Heracleonitarum* baptizatum hominem sive iustum sive peccatorem loco sancti -ari docebat.

4 *aliquid alicui rei*: VLP. dig. 23, 3, 10, 3 fetus dotalium pecorum ... fructibus -antur. 25, 1, 3, 1 hoc necessariis impensis -andum (*syn.* compensandum). TERT. adv. Hermog. 11 p. 138, 21 quae enim malo deputantur, secundum mali statum -antur ⟨materiae⟩. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 14, 3 Engelbr. detrimento -anda sunt, quae nondum implere voluimus (*opp.* ut lucrum ducenda sunt). HERM. Pal. sim. 8, 9, 3 huiusmodi homines -ati sunt exteris nationibus. COD. Iust. 6, 20, 20, 1 ut lucrum ... quartae parti ab intestato successionis -etur (6, 20, 20, 2 *bis* portioni quartae). 6, 30, 22, 1 hereditatis quantitati.

E *inde i. q.* **attribuere, imputare,** *inducere, ascribere:* *aliquid alicui*: VLP. dig. 5, 4, 6, 1 sumptus *alicui* ... pro rata -entur. 37, 7, 1, 6 non debebit integra dos -ari mulieri (*syn.* dos confertur). [VLP.?] frg. Vat. 161 *sessionem alicui.* PAVL. dig. 35, 2, 1, 18 ei, quod debet. AVG. in euang. Ioh. 49, 19 vidisti te reum, -asti tibi: 'illud feci' *eqs.* serm. 249, 3 oboedite nobis, -ate vobis (*sc. ea quae dixi*). LEX Visig. 10, 3, 5 nullum ex hoc praeiudicium domino *servi rei* -etur. PASS. Theclae 18 A p. 46, 6 *cod. A* Paulus autem nemini -bat iniuriam (*sed v. p. 2181, 34*). *alicui* in *aliquid*: COD. Iust. 3, 28, 30, 2 (*a. 528*) ut tanta ei pecunia in legitimam portionem -etur (*syn.* imputari. *adde* 3, 28, 30, 3). 3, 28, 35, 2 donatio ... in quartam ei -etur (6, 20, 20, 2 in quartam partem). *alicui* in re *aliqua*: COD. Iust. 6, 20, 20 pr. omnia quae in quarta portione ab intestato successionis -antur his, qui *eqs.*

II *de actione putandi i. q.* **resecandi, amputandi:** *translate i. q. breviare,* **minuere**: STAT. Theb. 8, 64 iniustae ... leges ... et sectum (*i. dimidiatum*) genetrix (*Ceres*) mihi (*Plutoni*) -at annum (*quo cum Persephone viveret*). APVL. apol. 97 *hereditatem,* quam paucorum mensium, quibus socer Pontiani fuit, magno quidem pretio noctium -arat. RVF. FEST. 1 accipe ergo, quod breviter dictis brevius -etur.

adduntur adverbia: *ad I A B C*: bene: SEN. dial. 6, 21, 7. 12, 9, 4 CVRT. 9, 6, 19 MART. 6, 70, 7. diligentius: PLIN. nat. 16, 160. diu: SEN. dial. 10, 7, 2. eleganter: GAIVS dig. 22, 1, 19. male: QVINT. decl. 262 p. 72, 29. recte: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 19. satis: PLIN. paneg. 41. scrupulose: AMM. 17, 3, 4. sordidius: SEN. amic. p. 27.

synonyma et iuxta posita: *ad I A*: aestimare, calculare (*cf.* calculos tabulamque poscere *p. 2177, 51*; calculum ponere *p. 2177, 56*; calculum imponere *p. 2177, 70*), 2. comparare, conicere, definire, examinare, numerare (dinumerare), putare. *v. etiam p. 2179, 11.* *adduntur verba effectae computationis*: accipere, colligi, efficere (effici, summam efficere), evenire, facere (fieri), habere. *ad I B*: cogitare, cognoscere, curare, dicere, intellegere, iudicare. *ad I C*: intellegere, numerare, ponere in, rationem habere, reputare. *cf. opp.*: derelinquere, inhonorare. *syn. ad I D*: adicere, adnumerare, coadunare, compensare (repensare), contrahere, deputare (imputare, reputare), ducere (deducere), numerare in, pertinere, venire in computationem. *ad I E*: conferre, imputare.

derivata: computabilis. computatio, computatus. computator, computarius. *Mbr.*

computrēsco, -putruī, -ere *a* com *et* putrescere. *formae perf.*: -putuisse: HEMINA hist. 37. -putuere: PLIN. nat. 32, 68. -putuit: ITALA exod. 16, 20. 24 (Ottob.) *l. 35.* -putrui *inde a* CELSO. *nota*: computrierit: ITALA Ier. 22, 19 (Wirc.). *in tmesi*: LVCR. 3, 343 conque putrescunt *v. infra l. 30.* *invenitur inde ab* HEMINA.

1 **intransitive** *fere i. q. putrescere*: **a** *de rebus inanimis et corporibus mortuis*: HEMINA hist. 37 *libros* non -isse. LVCR. 3, 343 artus ... pereunt convulsi conque putrescunt. CELS. 4, 12 coacuit intus cibus aut -uit. COLVM. 9, 13, 11 vacuae cerarum partes -unt. 12, 25, 2 cum -erit aqua (VVLG. exod. 7, 18 pisces ... morientur et -ent [ἐποζέσει] aquae. 7, 21 -uitque [ἐπώζεσεν] fluvius). PLIN. nat. 32, 68 *sanguisugae* in vino nigro ... -uere. ITALA exod. 16, 24 (Ottob.) manna non computuit (ἐπώζεσεν, VVLG. computruit) neque vermes facti sunt in eo (ITALA Ottob. *et* VVLG. exod. 16, 20 ISID. in exod. 23, 6). ITALA Ier. 22, 19 (Wirc.) *asinus* cum -ierit (συνψησθεὶς, VVLG. putrefactus) proicietur. VVLG. exod. 8, 14 -uit terra (*cf.* GREG. TVR. Franc. 10, 13 *hominem* terra -ente abolitum). Is. 10, 27 -et iugum a facie olei. Ier. 13, 7 -erat lumbare (HIER. hom. Orig. in Ier. 7 p. 811. 812 in Os. praef. tract. in psalm. I p. 150, 6). Ier. 38, 11 pannos et antiqua quae -erant. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 21 quae suis manibus tetigerunt *ventriculosi* -ant. **b** *de vivo corpore hominis*: TERT. resurr. 53 p. 110, 5 caro paene -uit in dedecorationem (HIER. in Zacch. 14, 12 p. 926 -erint [*syn.* tabescet] carnes eorum et oculi contabuerint. GREG. TVR. Franc. 2, 40 -erat caro palmarum eius). ITALA Hab. 3, 16 (Hier. adv. Pelag. 2, 24) -ant (εἰσῆλθε τρόμος, VVLG. ingrediatur putredo) ossa mea (PALLAD. hist. mon. II 10 capitis ... eius ... ossa -erunt). LACT. mort. pers. 33, 6 -unt forinsecus viscera et in tabem sedes tota dilabitur. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5 p. 927 qui canceris veterno -unt. in Nah. 3 p. 564 hunc morbo regio -isse et superesse cadaveri suo (vita Hilar. 34 -erit morbo regio). in Zach. 14, 12 p. 925 oculi eorum -ent et de suis foraminibus excident. 14, 12 p. 926 lingua magniloqua ... solvetur in saniem et intra vallum dentium -et (14, 13—14 p. 927). VVLG. num. 5, 27 inflato ventre -et (*syn.* putrescat) femur mulieris. I reg. 5, 9 -bant prominentes extales eorum. RVFIN. hist. mon. 28 *puellae* obscaena corporis ... -erant (PALLAD. hist. mon. II 9). CAEL. AVR. chron. 2, 4, 71 dentes et gingivae -unt (SIDON. epist. 3, 13, 6 molarium -entum memphiticus odor). SALV. eccl. 3, 48 qui in pure ac sanie -erat. GREG. TVR. Franc. 6, 15 -entibus tibiis ... vitam finivit. VEN. FORT. vita Radeg. 26, 63 -ens sanguis. *de vulneribus, tumoribus sim.*: ITALA psalm. 37, 6 (Ps. Ambr. laps. virg. 10, 49 Paul. Nol. epist. 40, 4 Psalt. Rom. 37, 6 *al.*) -erunt (προσώζεσαν, VVLG. putruerunt) et deterioraverunt (ITALA Rufin. Orig. in lev. 5, 6 *et* VVLG. corruptae sunt. Greg. Naz. orat. 3, 17, 5 Engelbr. exesae sunt. Aug. in psalm. 37, 9 putuerunt) cicatrices meae (HIER. adv. Pelag. 3, 14 AMBR. in psalm. 37, 30). MARCELL. med. 34, 54 quanto maturius -erint, tanto celerius clavos sponte decidere. SALV. eccl. 1, 46 ulcus in corpore si -erit, dilatatur. RVRIC. epist. 1, 1 vulnera ... graviter -isse (GREG. TVR. Franc. 10, 19 -entibus vulneribus). **c** *de bestiis vivis* (*i. q. tabescere, perire, male habere*): VVLG. Is. 50, 2 -ent pisces sine aqua et morientur in siti. Ioel 1, 17 -erunt iumenta (*at in hebr. 'frumenta'*) in stercore suo (HIER. in Ioel 1, 17—18 p. 182 iumenta quoque -erunt in stercore suo sive, iuxta intellegentiam spiritualem, lascivierunt in praesepibus). **d** *in imagine de hominibus*: VVLG. Ier. 46, 15 quare -uit fortis tuus. AVG. conf. 2, 1, 1 contabuit species mea, -ui coram oculis tuis. in Iob p. 549, 9 amore eorum, quae forinsecus sentiuntur, -erunt interiora mea. serm. 60, 7 leva ... cor in caelum, ne -at in terra. GREG. M. moral. 8, 23 dum amori carnis inserviunt, foetore luxuriae -unt.

2 **transitive** *i. q. putrefacere*: ORIBAS. syn. 6, 16 cum ... flegma occupaverit venas et -erit.

syn.: corrumpi, deteriorare, exedi, mori, put(r)escere, tabescere (contabescere). *Wulff.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

¤**computus,** -ī *m.* [*a* computare *ductum. Th.*]. *legitur saep. in codd.* con-; *item* -pot-, *velut*: NOT. Tir. 96,84 conpotum. 96,85 in conpoto. COMPVT. cod. Col. prol. 2 p. 228 HESYCH. Aug. epist. 198,5 *var. lect.* THEOPHIL. ALEX. epist. 2 FVLG. aet. mund. p. 129, 9. 132,10 *var. lect.* GROM. p. 309,24. 338,16 *bis.* PS. CYPR. pasch. tit. (*l. 38*). *gen. neutrum*: NOT. Tir. 96, 84 *l. 2.* GROM. p. 309, 24. *nota acc. sing. masc.* computem: VICTOR. pasch. add. II chron. I p. 740, 29. *legitur inde ab* IREN. (*et* PS. CYPR. pasch.? *infra l. 38*). [*val.* cumpet, *it.* conto, *francog.* compte, *hisp.* cuento. *M.-L.*]

1 *proprie i. q. actio computandi, i. calculus, calculatio, computatio. cf.* GLOSS ψῆφος. V 273, 62 calculus **a** *absol.*: FIRM. math. 3, 5, 20 locus ... per -um diligenter inventus (*adde l. 16*). 3, 12, 8 de rationibus vel de negotiationibus aut de -o ... decernit substantiae facultates. *al.* RVFIN. hist. 5, 8, 5 secundum Graecorum -um (ψῆφον. *adde*: PS. AVG. serm. 36,3 secundum Graecum -um. APRING. in apoc. 1, 8 per Graecum -um). HESYCH. Aug. epist. 198, 5 dies et annos in -o comprehendere. *ibid.* tempus carere -um (-o *var. lect.*). AVG. epist. 199, 34 secundum eorum -um. serm. 177, 11 una calamitas turbat -um numerantis. COMPVT. cod. Col. prol. 2 p. 228 ex quo *anno* accipit (*i. incipit*) -um cyclus. TAVRENT. ad Ruric. epist. 3 p. 445, 18 etiamsi esset error in -o. FVLG. aet. mund. p. 129, 9 pernox -us ducitur. 132, 10 iungendum ... -um. DIONYS. EXIG. Proter. epist. 1 huiusmodi -um investigare. APRING. in apoc. 19, 11—13 incognitum omnibus eius (*dei*) nomen ipsi soli *apostolo* esse -um (*legasne* cognitum?). 21, 16 -i (compluti *var. lect.*) plenitudo. CASSIOD. art. 4 p. 1208[B] tolle saeculo -um. GREG. M. in Ezech. 2, 5, 12. VICTOR. pasch. add. II chron. I p. 740, 29 iuxta -em Romanorum. GROM. p. 309, 24 quantum -um habuerit, tantum quaeris. 331, 5 -um col(l)igo. *add. gen. explic.*: AVG. serm. 177, 5 quae res decipit hominem ad avaritiae -um. **b** *c. gen. obi. rei*: LIB. gener. a. 334 chron. I p. 139, 1 -us annorum. SCHOL. Pers. 2, 1 (Kurz) facto -o lapillorum. HILARIAN. pasch. 3 p. 1107[D] dierum. RVFIN. hist. 3, 18, 2 scribens de -o nominis antichristi (ψήφου). PS. AVG. quaest. test. I 84, 1 pagani itaque non -um lunae observant (DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 485[D]). THEOPHIL. ALEX. epist. 2 sanct(a)e pasch(a)e -um enumerando describere. VIRG. gramm. epit. 3 p. 12, 12 de -o ... syllabarum. RVSTIC. c. aceph. p. 1226[D] numeri. **c** *res significatur praepositione*: PS. CYPR. pasch. tit. *cod. Rem.* Caecilii Cypriani de pascha -us. PS. AVG. quaest. test. I 44, 14 -us per regna et per successores imperii manifestus est. **d** *adiectivo*: DIONYS. EXIG. Proter. epist. 7 subtilitatem paschalis -i ... ignorantes. [PS. CASSIOD. pasch. tit. *editur* -us paschalis.]

2 *metonymice*: **a** *i. q. ars computandi, calculandi, i. arithmetica*: FIRM. math. 1, 4, 5 ipse *deus* et huius scientiae rationem, ipse -os tradidit. 1, 4, 13 ut primos discentes -os digitos tarda agitatione deflectant (*ibid.* litteras, -um, musicam ceteraque quae discimus). 3, 7, 7 qui -o aut calculo videantur instructi. 3, 9, 10 alii -os exercent. 4, 7, 1 scibunt -os. **b** *i. q. numerus, summa sim.*: IREN. 1, 15, 2 secundum Graecarum litterarum -um (κατὰ τὸν ἐν τοῖς γράμμασιν ἀριθμόν. *cf.* VIRG. gramm. epit. 2 p. 10, 19 quod nulla littera -o careat). CASSIOD. art. 7 p. 1217[D] augmentum -i est quotiens astronomi ... -um -o addere videntur. ablatio -i, in qua astronomi ... -um a -o iudicant auferendum.

3 *translate*: **a** *i. q. honor, aestimatio*: RVFIN. Orig. in num. 1, 2 in -o aliquo habearis apud deum, ... inter sanctas tribus adnumerari dignus habearis. AVG. in psalm. 145, 13 quia ... non sunt in -o dei. **b** *i. q. deliberatio, consilium*: GLOSS. V 495, 11 -us (-is *Götz*) consiliis.

cōmtus *i. q.* comptus, *v. p. 1992, 56.*

comvalēsco, -ere *i. q.* convalesco (MAR. VICTORIN. gramm. VI 18, 22 -it).

comvalls *v.* convallis *vol. IV p. 813, 51.*

comvello *i. q.* convello (MAR. VICTORIN. gramm. VI 18, 22 *codd.* -it). *adde vol. IV p. 817, 51.*

comvīvium *i. q.* convivium, *v. vol. IV p. 881, 39.*

comula, -ae *f. a* coma *deminutive.* PETRON. 58 curabo, longe tibi sit (*i. nihil adsit tibi*) -a ista besalis. VERS. metr. Serv. gramm. IV 460, 31 virgo decens -as religa tibi. COMM. instr. 2, 19, 11 kapillos inficitis, ... lunatis (*i. in lunae formam redditis*) -as gradulatim fronte depinctas.

comulātus, comulo *v.* cumulo *vol. IV p. 1380, 74* (*adde* VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 94, 33 comulato *AB*).

comūnis *i. q.* communis, *v. p. 1968, 11.*

comvoco, comvoveo *v.* conv-.

comūro *i. q.* comburo, *v. p. 1758, 64.*

cōmus, -ī *m.*, κῶμος. *graece*: VARRO ling. 7, 89 (comos *F*). DIOM. gramm. I 488, 13. *cognomen, v. nom. propr.* *c. notione vocabuli gr.* κώμη: CASSIOD. var. 4, 51, 7 comoedia a pagis dicta est, -us enim pagus vocatur. *cf.* SCHOL. Ter. p. 163, 11 comos enim graece, villa latine ... unde comoedia 'villanus cantus' (GRAMM. suppl. 236, 9). *Mbr*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae